NOVUM TESTAMENTUM

GRAECE.

AD ANTIQUISSIMOS TESTES DENUO RECENSUIT

APPARATUM CRITICUM OMNI STUDIO PERFECTUM

APPOSUIT

COMMENTATIONEM ISAGOGICAM

PRAETEXUIT

CONSTANTINUS TISCHENDORF.

EDITIO OCTAVA CRITICA MAIOR.

VOLUMEN II.

LIPSIAE
GIESECKE & DEVRIENT.
1872.

NOTANTUR INTERIM

QUAE APPARATUM CRITICUM ALTERIUS NOVI TESTAMENTI PARTIS SPECTANT.

I. Codices unciales ad actus apostolorum adhibiti sunt duodecim:

ℵ codex Sinaiticus Petropolitanus. Saec. IV. Vide ad evangelia.
A codex Alex. Londin. Saec. V. Vide ad evv.
B codex Vatic. Rom. Saec. IV. Vide ad evv.
C codex Ephraemi Paris. Saec. V. Vide ad evv. Superest maior totius libri pars.
D codex Bezae Cantabrig. Saec. VI. Vide ad evv. Plura desiderantur.
E codex Laudianus Oxoniensis saec. VI exeuntis. Graecis adiuncta est Latina vetus versio. Post Hearnii editionem satis vitiosam anno 1870. edidi in Monumentor. meorum volumine IX.
F^a codex Coisl. Paris. Saeculi VII. Vide ad evv.
G fragmentum Petropolitanum ex collectione mea orientali anni 1859. Continet actorum 2, 45 usque 3, 8. Saeculi VII.
H codex Mutinensis. Saec. fere IX. Plura desiderantur, quorum partem supplevit antiquus corrector, partem alius satis recens.
I cod. Petropolitanus palimpsestus. Vide ad evv. Folium quo continetur Act. 28, 8—17. quinti saeculi est, duo alia quibus legitur Act. 2, 6—17. 26, 7—19. septimi, atque eiusdem folium quartum, in quo est Act. 13, 39—46.
L cod. Angelic. Romanus. Saeculi IX. Incipit 8, 10.
P cod. palimpsestus Porfirianus, saeculo fere IX. ineunte scriptus. Partem quae actus app. et apocalypsin continet edidi anno 1869. in Monumentorum sacrorum volumine VI.

II. Item ad epistulas catholicas septem:

ℵ codex Sinait. Petropolitanus. Saec. IV. Vide ad evv.
A cod. Alexandr. Londin. Saec. V. Vide ad evv.
B cod. Vatic. Rom. Saeculi IV. Vide add evv.
C cod. Ephraemi Paris. Saec. V. Vide ad evv. Desiderantur nonnulla.
K cod. Mosquensis. Matthaeio dicitur codex g, Scholzio 102. Epp. catholicas continet integras. Noni saeculi.
L cod. Angelic. Rom. Saec. IX. Nihil deest.
P cod. Porfirianus palimpsestus saeculi noni ineuntis. Pauca perierunt. Edidi anno 1865. in Monumentor. volumine V.

III. Item ad epistulas Paulinas 19:

ℵ codex Sinait. Petropol. Saeculi IV. Vide ad evv.
A cod. Alex. Londin. Saec. V. Vide ad evv. Deficit 2 Cor. 4, 13—12, 6.
B cod. Vatic. Rom. Saec. IV. Vide ad evv. Desunt Hebr. 9, 14 usque ad finem, quae supplevit manus recentior, siglo b a me passim notata. Item desunt epistulae integrae quattuor: utraque ad Timotheum, ad Titum, ad Philemonem.
C cod. Ephraemi Paris. Saec. V. Vide ad evv. Perierunt multa.
D cod. Claromontan. Paris. Graecus Latinus. Scriptus est saec. VI medio vel etiam ineunte. D^b supplevit Rom. 1, 27—30 eodem saeculo exeunte (?). D** septimi fere saeculi est. Totum textum Graecum recensuit. D**b idemque in Latinis d** dictus paucos tantum locos correxit. D**c perpauca in Graecis mutavit. D*** Graecus noni fere saec. ineuntis textum Graecum per omnes codicis partes diligenter recen-

NOVUM TESTAMENTUM

GRAECE.

AD ANTIQUISSIMOS TESTES DENUO RECENSUIT

APPARATUM CRITICUM OMNI STUDIO PERFECTUM

APPOSUIT

COMMENTATIONEM ISAGOGICAM

PRAETEXUIT

CONSTANTINUS TISCHENDORF.

EDITIO OCTAVA CRITICA MAIOR.

VOLUMEN II.

LIPSIAE
GIESECKE & DEVRIENT.
1872.

NOTANTUR INTERIM

QUAE APPARATUM CRITICUM ALTERIUS NOVI TESTAMENTI PARTIS SPECTANT.

I. Codices unciales ad actus apostolorum adhibiti sunt duodecim:

ℵ codex Sinaiticus Petropolitanus. Saec. IV. Vide ad evangelia.
A codex Alex. Londin. Saec. V. Vide ad evv.
B codex Vatic. Rom. Saec. IV. Vide ad evv.
C codex Ephraemi Paris. Saec. V. Vide ad evv. Superest maior totius libri pars.
D codex Bezae Cantabrig. Saec. VI. Vide ad evv. Plura desiderantur.
E codex Laudianus Oxoniensis saec. VI exeuntis. Graecis adiuncta est Latina vetus versio. Post Hearnii editionem satis vitiosam anno 1870. edidi in Monumentor. meorum volumine IX.
F^{a} codex Coisl. Paris. Saeculi VII. Vide ad evv.
G fragmentum Petropolitanum ex collectione mea orientali anni 1859. Continet actorum 2, 45 usque 3, 8. Saeculi VII.
H codex Mutinensis. Saec. fere IX. Plura desiderantur, quorum partem supplevit antiquus corrector, partem alius satis recens.
I cod. Petropolitanus palimpsestus. Vide ad evv. Folium quo continetur Act. 28, 8—17. quinti saeculi est, duo alia quibus legitur Act. 2, 6—17. 26, 7—19. septimi, atque eiusdem folium quartum, in quo est Act. 13, 39—46.
L cod. Angelic. Romanus. Saeculi IX. Incipit 8, 10.
P cod. palimpsestus Porfirianus, saeculo fere IX. ineunte scriptus. Partem quae actus app. et apocalypsin continet edidi anno 1869. in Monumentorum sacrorum volumine VI.

II. Item ad epistulas catholicas septem:

ℵ codex Sinait. Petropolitanus. Saec. IV. Vide ad evv.
A cod. Alexandr. Londin. Saec. V. Vide ad evv.
B cod. Vatic. Rom. Saeculi IV. Vide add evv.
C cod. Ephraemi Paris. Saec. V. Vide ad evv. Desiderantur nonnulla.
K cod. Mosquensis. Matthaeio dicitur codex g, Scholzio 102. Epp. catholicas continet integras. Noni saeculi.
L cod. Angelic. Rom. Saec. IX. Nihil deest.
P cod. Porfirianus palimpsestus saeculi noni ineuntis. Pauca perierunt. Edidi anno 1865. in Monumentor. volumine V.

III. Item ad epistulas Paulinas 19:

ℵ codex Sinait. Petropol. Saeculi IV. Vide ad evv.
A cod. Alex. Londin. Saec. V. Vide ad evv. Deficit 2 Cor. 4, 13—12, 6.
B cod. Vatic. Rom. Saec. IV. Vide ad evv. Desunt Hebr. 9, 14 usque ad finem, quae supplevit manus recentior, siglo b a me passim notata. Item desunt epistulae integrae quattuor: utraque ad Timotheum, ad Titum, ad Philemonem.
C cod. Ephraemi Paris. Saec. V. Vide ad evv. Perierunt multa.
D cod. Claromontan. Paris. Graecus Latinus. Scriptus est saec. VI. medio vel etiam ineunte. D^{b} supplevit Rom. 1, 27—30 eodem saeculo exeunte (?). D** septimi fere saeculi est. Totum textum Graecum recensuit. D^{**b} idemque in Latinis d** dictus paucos tantum locos correxit. D^{**c} perpauca in Graecis mutavit. D*** Graecus noni fere saec. ineuntis textum Graecum per omnes codicis partes diligenter recen-

suit. D^c duobus foliis rescriptis supplevit Graece 1 Cor. 14, 13—22. Etiam post hunc nonnulla vel Graece vel Latine correcta. Edidi anno 1851.

E codex Sangermanensis, post incendium abbatiae S. Germani Parisiis a Dubrowskio comparatus indeque postea Petropolitanus factus. Is per totam partem Graecam nil est nisi Claromontani codicis identidem iam correcti apographum idque satis vitiosum. Ad Latina vero (e) simul alius codex adhibitus est. Eiusdem cum codice evv. Δ et codicibus epistularum F et G aetatis (saec. IX.) ac patriae.

F codex Augiensis Cantabrigiensis. Continet inde a Rom. 3, 19. Graece et Latine epistulas Pauli tredecim, lacunis paucis, item ad Hebr. epistulam Latine. Cum cod. Boerner. Dresdensi (G) ad idem exemplar Graecum conformatus est. Latina ab interpretatione Hieronymi multo magis quam ab Italo textu pendent. Utrumque textum F. Henr. Scrivener accurate edidit Cantabrigiae 1859. Circa finem noni saec. scriptus videtur.

F^a cod. Coislinianus Paris. Saec. VII. Vide ad evv.

G codex Boernerianus Dresdensis. Graecus epistularum Pauli tredecim textus, quem paucis deperditis continet, ex eodem fonte cum cod. Augiensi (F) haustus est. Latina vero versio interlinearis non Hieronymi sed Itala est. Edidit Chr. Fr. Matthaei Misenae 1791. Scriptus videtur saeculo nono exeunte.

H cod. Coisl. Par. Sunt folia 14, quorum duo in bibl. Caes. Petropolitanam transierunt, iam dudum ex Atho monte Parisios translata. Fragmenta sunt ex 1 Cor. Gal. 1 Tim. Tit. Hebr. Edidit neglectis et erratis paucis Montfaucon in Bibl. Coisl. His accedunt ex collectionibus Porfirii episcopi et Antonii archim. folia quattuor. Ad eundem vero codicem pertinent etiam fragmenta ep. ad Hebr. Mosquensia, de quibus olim Matthaei ad Hebr. 10, 1 explicuit. Omnia haec fragmenta (foll. 20) propediem foras dabo. Saec. VI.

I fragmenta palimpsesta Petropolitana. Huc pertinent fragmenta epistularum 1. ad Cor. et ad Titum. Saec. VI. Vide ad evv.

K cod. Mosquensis. Matthaeio est g. Noni saeculi videtur esse.

L cod. Angelic. Rom. Saec. IX. Deficit Hebr. 13. 10.

M fragmenta duo, altera (ex ep. ad Hebr.) Hamburgensia, altera (ex epp. ad Cor.) Londinensia. Edidi in Anecdotis meis 1855. Saec. IX.

N duo folia Petropolitana: Gal. 5, 12—6, 4. Hebr. 5, 8—6, 10. Saec. IX.

O folium duplex, in quo est 2 Cor. 1, 20—2, 12, ex oriente mea opera Petropolin perlatum. Prodibit in Monumentis.

O^b folium Mosquense saeculi VI, in quo est Eph. 4, 1—18.

P cod. Porfirianus palimpsestus ineuntis fere saec. IX. Vide supra Epistulas Paulinas. Edidi in Monumentor. volumine V. anno 1865.

Q fragmenta nonnulla papyracea epist. prioris ad Cor. Saec. V.

IV. Item ad apocalypsin quinque:

ℵ cod. Sinait. Petrop. Saeculi IV. Vide ad evv.

A cod. Alex. Londin. Saeculi V. Vide ad evv.

B cod. Vatic. nr. 2066., olim monachorum Basilianorum in urbe. Edidi nuper post Ang. Maium in Appendice Novi Testamenti Vaticani. Scriptus videtur octavo saec. exeunte.

C cod. Ephr. Paris. Saeculi V. Vide ad evv. Superest magna apocalypsis pars.

P cod. palimpsestus Porfirianus. Saec. IX. ineuntis. Apocalypsis fere integra superest.

AD VERSIONES.

Italae codices ad actus app. adhibiti sunt quattuor: d i. e. codex Cantabrig., vide d ad evv. e i. e. Laudianus saeculi fere VI. exeuntis. Cf. supra E actuum codicem. s cod. Bobbiensis rescriptus, nunc Vindobonensis V. fere saeculi. Fragmenta capitum 23. 27. 28. m i. e. codex Speculi saec. V. Vide ad evv.

Item ad epistulas catholicas tres: ff cod. Corbeiensis antiquissimus, nunc Petropolitanus. Praeter Matthaeum continet epistulam Iacobi integram. Ed. Martianay 1695. s cod. Bobb. rescriptus, nunc Vindob. Fragmenta legi epist. Iacobi et 1 Petr. 1, 1—12. m i. e. idem de quo modo diximus.

Item ad epp. Pauli septem: d i. e. Latina pars codicis Claromontani Parisiensis. Vide ad cod. Graec. uncialem D. e i. e. Latina pars codicis Sangermanensis nunc Petropolitani. Cf. ad E epp. Pauli. f i. e. versio Latina codicis Augiensis. Vide supra ad F epp. Pauli. g i. e. versio interlinearis Latina codicis Boerneriani Dresdensis. Vide ad G epp. Paul. gue i. e. cod. Guelferb. saec. VI. Sunt fragmenta aliquot epistulae ad Romanos. r fragmenta Monacensia saeculi VI. m: vide ante.

Vulgatae codices ad alteram Novi Testamenti partem spectant: amiatinus, fuldensis, demidovianus, harleianus, toletanus. Item codices a Lachmanno adhibiti, unde apud nos est al^{lachm} (alius vel alii Lachmanni: non enim accuratius indicavit.) omn^{lachm} (i. e. omnes Lachm.). In apocalypsi habentur tres codd. Lipsienses: lips$^{4.\ 5.\ 6.}$ Aliquoties etiam ratio habita est codicis hal i. e. Halensis, mar i. e. Marianae Scoti codex Vindob., san i. e. Sangallensis, flor i. e. Floriacensis, lux i. e. Luxoviensis.

Accuratiora in Prolegg. dabuntur, quibus plena testium omnium ad apparatum adhibitorum enarratio reservatur.

In textu huius tomi Act 8, 40 adde *αὐτὸν* post *ἐλθεῖν* 14, 8. lege *ἀδύν. ἐν λύστρ.* (corrige etiam notam) 22, 16. lege *ἀπόλουσαι* 1 Ioh 3, 16. *ὑπὲρ ἡμῶν* Iud. 5. *πιστεύσαντασ* 1 Co 15, 12. *ὅτι ἐκ νεκρ. ἐγήγερτ.* (corrige etiam notam). Lectio a nobis probata sumenda est ex comm.: Act 5, 26 dele *ἵνα* 12, 19. dele *τὴν* et 13, 25. *ὁ* 19, 40 lege *περὶ τῆσ συστρ.* 2 Ioh 7. *ἐξῆλθον* Iud 15. dele *αὐτῶν* prius 2 Co 5, 12. dele *γὰρ* 12, 15 lege *ἧσσον* Phil 1, 5 lege *ἀπὸ τῆσ πρ.* et 3, 17. *οὕτω* Col 3, 11. dele *τὰ* He 7, 10 dele *ὁ* et 7, 9 lege *δι' ἀβρ.* 9, 26. *τῆσ ἁμαρτ.* 1 Tim 2, 9 dele *καὶ* post *ὡσαύτ.* Tit. 2, 3 lege *μηδὲ οἴνῳ.*

Quicquid commentarium spectat, Prolegomenis reservatur. Quem in usum multa iam prompta sunt; sed gratum erit quicquid amicorum studia suppeditabunt.

ΠΡΑΞΕΙΣ.

I.

1 Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων, ὦ Θεόφιλε,
ὧν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν, 2 ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐν-

---

πραξεις cum ℵ (in inscriptione et quotiescumque titulus summa pagina repetitur). Confirmant hanc scripturam Or[4,8] (*εν αρχη των πραξεων*)[4,25] (*εν ταις πραξεσιν ο λουκας*)[1,434] (*εν μεν ταις πραξεσι γεγραπται*) et ap Eus[6,25] (*οτι λουκας ο γραψας το ευαγγ. και τας πραξ.*) Did[tri 2,6] (*ο σωτηρ εν ταις πραξεσι φησι*)[2,12] (*αι πραξεις*)[2,6] Eus[hist 2,4,1] et[3] (*ο λουκ. εν ταις πραξ.*)[2,4,11] (*ον εν πραξεσι - ανεγραψεν ο λουκ.*)[4,22,3] (*τα εν ταις πραξ. δεδηλωμενα*)[3,29,10] (*η των πραξεων γραφη*) et[mar] (Mai[4,266]) Epiph[728] (*το εν ταις πραξεσι γεγραμμενον*) et[764] Bas[regg 473] Thdrt[1,618a] (*πετρος - φησιν εν ταις πραξεσι*) et[2,1067] (*ως ιστορια διδασκει των πραξεων*) et[4,119] Euthal[prol 403] (*προλογος των πραξεων* Item dicitur[415] *θειων μαρτυριων της βιβλου των πραξεων*, et[4,21] *απασαι αι μαρτυριαι των πραξεων*, et[403] *κεφαλαια των πραξεων*) Cosm[454] (*εν ταις πραξεσι*) Chron[481] (*ο εις τας πραξεις λαλουμενος*)[434] (*καθως ταις πραξ. εμφερεται*)[435] (*φασι γαρ αι πραξεις*, ibidem *καθως αι πραξ. περιεχουσιν*)[437] (*ως δηλουσιν αι πραξεις*) Tert[psychic 2] (*de Petri exemplo quod actis refertur*) Hil[ps 2,7] (*hoc in actorum libro ita scribitur*). Similiter 32. *πραξεις λουκα*. Confirmare vdtr et. syr[sch] (*liber actuum, hoc autem est historiae app. beatorum, collectus a sancto Lc evglsta*) ..... Ln Ti *πραξεις αποστολων* cum BD (sed D *πραξις* in inscriptione et ubicumque [i. e. quinquies] plene scribitur summa pagina, cf et. d), item ℵ in subscriptione, Ath[167] (*μετα ταυτα πραξεις αποστολων*) Euthal[431] (*πραξεις αποστ. το βιβλιον καλειται* etc, sic argumentum incipit), item 40. *λουκα ευαγγελιστου πραξεις αποστολων*. Similiter Gb Sz *πραξεις των αποστ.* cum 31 61. al mu Synops[98] (*πραξεις των απ., ου η αρχη*). Item *αι πραξ των απ.* Clem[696] (*λουκας εν ταις πραξ. των απ.*) Or[1,22. 2,528] (*εν ταις πραξ. των απ.*) Dion[alex] (contr[paul samo] resp ad[qu 4]) Eus [hist 2,4,7] (*ταις των απ. πραξεσιν*) et[7,11,6] (*καν ταις ομολογουμεναις των απ πραξεσιν εμφερεται*) et[dem 398. 400] (*ως γουν αι πραξ των απ περιεχουσιν*) et[hist 3,25,1] (*οις επεται η των πραξεων των απ. γραφη*) Cyr[hr 219] Chr[3,65] et[9,1] (*υπομνημα εις τας πραξ. των απ.*) Thdrt[5,1014] Item d fu demid *actus apostolorum* (d *epistulae iohanis III explicit incipit actus apostolorum*), item Ir[int 201] (*ex actibus app.*) Tert [prax 28] (*acta app.*) et[bapt 10] et[marc 5,2] et[praescr 22] Cyp[test 3,99] Hil[ps 2,1] (*in actis app.*) et[39] (*in libro actuum app.*) Aug[cons 4,8] (*librum - qui actus apostolorum vocatur*) et[saepe]; am *incipit liber actuum apostolorum*. Cf et.

τειλάμενοσ τοῖσ ἀποστόλοισ διὰ πνεύματοσ ἁγίου οὓσ ἐξελέξατο ἀνελήμφθη· 3 οἷσ καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖσ τεκμηρίοισ, δι' ἡμερῶν τεσσεράκοντα ὀπτανόμενοσ

---

canon[murat] *acta autem omnium app. sub uno libro scripta sunt* (sic) *lucas* etc ..... ς (et. Wtst al) πραξεισ των αγιων αποστολων cum A[2]EGH (sed omnes isti sic ad calcem libri; in A abscissus titulus, item in C isque hiat in fine; GH initio manci sunt) a[scri] k[scri] (18. praemissis λουκα ευαγγελιστου) al (47. πραξ. των αγι. και πανευφημων αππ.) cop Thdor[mops] (in[amos 228] εν ταισ πραξ. των αγιων αππ.) Chr[9,1 codd 2]. Passim additur συγγραφεισαι (4. πραξισ - συγγραφεισα etc) παρα του αγιου (47. add insuper ενδοξου και πανευφημου) λουκα αποστολου και ευαγγελιστου

I. 1. ο ιῡ cum ℵAE 1. 13. 31. 61. al omn[vid] Or[4,6] Const[2,6,4] Did[trin 3,15.22] Bas[eth 291] Chr[9,4] Euthal[porf] Antioch[1206] ... Ln Ti ιῡ c. BD :: post ηρξατο non cautum videbatur BD sequi invitis ℵAE Or. Suadent omissionem Lc 3, 23. 9, 50. 22, 52. 23, 28. 24, 15, ubi cum ℵBLUX, ℵ*B, ℵABT, ℵ* ℵ[cb]BL, ℵABL omisimus ὁ. Non item suadent 4, 8. 5, 31. 6, 9. 9, 58. 10, 37. 18, 24. 19, 5. 9. 22, 51. ubi B solus om, 13, 14 ubi D solus om. Nec magis sequuti sumus testes qui om 4, 14. 5, 10. 18, 40. | τε: Const[2,6,4] om

2. δια πνευμ. αγιου: coniunxerunt cum ουσ εξελεξατο Cyr[nest 106] (οὐκ ἀμώμητον - τὸ ὡσ ἐπ' ἀνθρώπου κοινοῦ τὴν ἀνάληψιν αὐτῷ τὴν εἰσ οὐρανὸν δεδωρῆσθαι λέγειν παρὰ τοῦ πνεύματοσ. ἐπιλέκτουσ. μὲν γὰρ ἐποιεῖτο τοὺσ μαθητὰσ διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματοσ, ἀνελήφθη γε μὴν ὡσ θεόσ. Cf et.[act 73] ubi de Nestorio: εντειλαμενοσ τοισ αππ., φησιν, ουσ εξελεξατο, δια πνευματ. αγιου ανεληφθη.) Aug[unit eccl 27.9,254] (*usque in diem quo apostolos elegit per spir. sanctum, mandans eis praedicare evglium*) et[contr ep manich 10.8,156] (*in die qua app. elegit per spir. sanctum, et praecepit praedicare evglium*) et[act fel manich 1,4] (ut ante) Vig[var 733] (*in die qua app. elegit per spir. sanctum praedicare evglium*). Item[vid] syr[utr] ar[e] (non item ar[p]) aeth[utr]: ita enim syr[sch] *usque ad diem illum in quo sublatus est, postquam praecepit apostolis, quos elegit per spir. sanctitatis*, et reli similiter | ουσ εξελεξατο: D syr[p mg] add και εκελευσε κηρυσσειν το ευαγγελιον, item lux (*usque in diem qua praecipiens apostolis per spir. sanct. praedicare evglium, quos et elegit*), item Aug[ter] (vide ante), item sah (et Vig[var], vide ante) add *praedicare evglium* | ανελημφθη cum ℵAB*CDE ... ς ανεληφθη cum B[3] minusc omn[vid]. Praeterea D sah syr[sch] et[p mg] Vig[var] ante εντειλαμενοσ pon

3. οισ: C OIC (i. e. ο ιησουσ. Nec ante interpunctum est.) | δι (D[gr*] om) ημερ. τεσσ. et. Or[1,484] Eus[eccl 108] et[mar 226] Chr[9,7] etc ... D* τεσσ. ημερ. (sed d *post dies quadraginta*). Cf Tert[apol 21] *cum discipulis autem quibusdam apud Galilaeam - ad quadraginta dies egit* etc ... Aug[contr ep manich] et[act fel manich] *in multis argumentis dierum*, sed[unit eccl] *in multis signis* ... Ambl[uc 1544] Vig[var] om | τεσσεραχ. cum ℵAB*CD 61. ... ς τεσσαραχ. cum B[3]E 1. 13. 31. etc | οπτανομενοσ (D[gr*] -νοισ) ... E οπτανομενοσ | τα: D[gr*] τασ

αὐτοῖς καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· 4 καὶ συναλιζό- Lc 24, 49 Io 16, 7. 14, 16
μενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ
περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς ἣν ἠκούσατέ μου· 5 ὅτι Lc 3, 16 ss o. pp
Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ ἐν πνεύματι βαπτισθή-

---

4. *συναλιζομενος* cum ℵABCDE 13. 61. al plu Eus[dem 400] ex[cod par] et[ecl 162. 163] Epiph[698] (*συνηλισθη τοις μαθητ.*) Chr[9,8] Thdrt[4,119] Thphyl[a] et[b]. Versiones vide post ... D *συναλισκομενος* (D² -*σγομενος*). d *simul conviscens* ... Gb' *συναυλιζομενος* cum 1. 4. 27. 31. 36* 40. al[20] fere Eus[dem] ex[edd] et[mar 226] Epiph[1100] (*τοις απ. συνεφαγε και συνεπιε και συνηυλισθη μετ αυτων τεσσ. ημεραις*) et[2, 187] (*συνεσθιων και συναυλιζομενος*) cat[ox*ter(3et4)], item Did[tri 2,12] (*και συναυλιζομενοις παρηγγειλεν αυτοις* etc). Ex verss e[**] vg Beda *convescens*. Item sah cop syr[sch] arm exprimunt *convescens*, syr[p] (accuratissime) *salem sumens*, aeth[utr] *accumbens* sive *convivatus cum eis*. Contra e* lux *cum conversaretur cum illis*, item Aug[ter] (*cum conversaretur cum eis, quomodo conversatus est cum illis, quomodo conversatus sit cum illis*). Praeterea Chr[9,9] explicat verbis: *τουτο δε αει και αυτοι οι απ. τεκμηριον εποιουντο της αναστασεως λεγοντες· οιτινες συνεφαγομεν και συνεπιομεν αυτω.* Thphyl[a 7] *εν τεσσαρακ. ημεραις αυτοις συνηλιζετο, τουτεστι κοινωνῶν ἁλῶν καὶ κοινωνῶν τραπέζης.* Item Oecum[3] *συνεσθιων και πινων, κοινωνων αλων, κοινωνων τραπεζης.* Etymolog *ξυναλιζομενοι: συναθροιζομενοι η συνεσθιοντες.* Hesych *συναλιζομενος: συναλισθεις, συναχθεις, συναθροισθεις.* Glossar[alberti] *συναλιζομενος: συναθροιζομενος και συνων αυτοις.* Addunt vero ad *συναλιζ.* (etc) D *μετ αυτων*, e (ita reddit *αυτοις* quod sequitur) lux sah cop syr[utr] arm aeth Aug[ter] *cum illis* (*cum eis*), Eus[ecl 162] *αυτοις* (*ωφθη τοις μαθητ. επι ημ. τεσσ. συναλιζ. αυτοις·*) | *παρηγγειλεν*: ℵB[cr] 7. b[scr] d[scr] al pauc Eus[ecl 163] Euthal[porf] *παρηγγελλεν* | *παρηγγ. αυτοις* hoc ordine cum ℵBD 1. 13. 31. 61. al omn[vid] vg sah cop syr[utr] arm aeth Eus[ecl 163] Euthal[porf] Thphyl[a] (sed[b] *αυτοις* nec ante nec post habet) Oec Aug etc ... ACE (sed e *cum conversaretur cum illis praecepit ab* etc) Chr[9, 8-9] (sed *αυτοις* cum *συναλιζ.* conjg) *αυτοις παρηγγ.* | *ηκουσατε* (DE[gr*] *ηκουσα*) *μου*: D* lux vg aeth[utr] Aug[ter] (ll. ll.) *ηκουσ. φησιν δια του στοματος μου.* Similiter Hil[964] *sed exspectate, inquit, promissionem patris, quam audistis de ore meo*; Gaud[serm 8] *sed exspectarent promissionem patris, quod a me audistis, inquit.* Contra Rebapt[363] - *quam audistis a me.*

5. *οτι*: sah praem *dixit* | *ιωαννης*: BD[gr] *ιωανης* | *εν πνευμ. βαπτισθ. αγιω* hoc ordine cum ℵ*B 61. ... D Did[tri 2,18] Hil[964] Victorin[ari 2,16] Aug[saepe] (ll. ll. et alibi) *εν πν. αγι. βαπτ.* ... ς *βαπτισθ. εν πνευμ. αγι.* cum ℵ[c]ACE 1. 13. 31. al pler vg sah cop syr[utr] arm aeth Or[1,781] et[int 2,961] Did[tri 2,15] Cyr[hr 271] Chr[9,10] Euthal[porf] Rebapt[363] al. Praeterea D* tol Hil[964] Aug[unit ecl] et[contr ep manich] et[alibi] Max[taur] (vide Sabat) add *και ο* (tol Hil Aug *quem et*, Max *quem*) *μελλετε λαμβανειν* (d *et eum accipere habetis*). Cf et. quae Aug[epist 265] de *βαπτισθησεσθε* varie verso disserit: *aliqui autem codices habent: vos autem spir.*

σεσθε ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας. 6 οἱ μὲν οὖν συνελθόν-
τες ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες· κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκα-
θιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ; 7 εἶπεν πρὸς αὐτούς· οὐχ
ὑμῶν ἐστὶν γνῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ
ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ, 8 ἀλλὰ λήμψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ ἁγίου
πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθέ μου μάρτυρες ἔν τε Ἰερουσαλὴμ
καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρίᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.
9 καὶ ταῦτα εἰπὼν βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν

---

sancto incipietis baptizari (ipse reddidit eodem loco *baptizamini*). Paulo post: *in quibuscunque codicibus invenitur „baptizabitis" aut „incipietis baptizare", mendosi sunt, qui ex Graecis facillime convincuntur.* | ημερας: D* d sah Aug[contr ep manich 10] et[act fel manich 1,4] et[contr crescon 2,17] et[contr litt petil 2,76] add εως της πεντηκοστης

6. συνελθοντες (ℵ[c]): ℵ* ελθοντες (excidit συν post ουν) | ηρωτων (C* -τουν) cum ℵABC* (agnoscit et. Chr[com 9,17] ουδεν ουν αυτω περι του πνευμ. ειποντες, ερωτωσι λεγοντες· κυριε etc) ... ϛ επηρωτων (c[3] 12 lect -τουν) cum C[2]DE 1. 13. (-τον) 31. 61. al omn[vid] Chr[txt 17] Euthal[porf] etc | αποκαθιστανεις etc: D αποκαταστανεις εις ([2]om) την βασ. του ([2]τω) ισρ. (d *si in tempore hoc restituere* [corr. *restitues*] *regnum istrahel*). Cf Bed[retract 30] *Non huius Israel, sed huic Israel, et sicut in Graeco manifestum est, ubi* τω Isr. *et non* του Isr. *scriptum est.*

7. ειπεν sine copula cum B* sah syr[sch] arm[zoh] ... ϛ Ln Ti ειπεν δε cum ℵA 1. 13. 31. 61. al omn[vid] vg cop syr[p]; item C arm[edd] Or[int 3,874] Aug[contr ep manich] et[act fel manich] ο δε ειπεν (*ille autem dixit*), E aeth utr ο δε αποκριθεις ειπεν ... B[3] (vix enim[2vid]) ειπεν ουν, D και ειπεν | προς αυτους: E vg (sah cop al) αυτοις. Praeterea cf Aug, postquam contr ep manich[9] et[act fel manich 1,4] et[ep 197 hesych] *Nemo potest cognoscere* etc scripsit, quemadmodum et. Cyp[test 3,89] habet, explicat fusius de χρονους η καιρους. Hesych vero in ep ad Aug notat *in antiquissimis libris ecclesiarum non ita scriptum esse: „Nemo potest", sed: „Non est vestrum"*. Ad quae rursus respondet Aug[ep 199]. Qua de re cf Sab ad h. l.

8. λημψεσθε cum ℵABCDE ... ϛ ληψ. cum minusc omn[vid] | μου cum ℵABCD Or[4,88] ... ϛ μοι cum 1. 13. 31. 61. al omn[vid] Or[3,465] (et. int[4,168]) Epiph[507] Chr[9,30] Cyr[4,546], item vg rell (sed aeth *mihi testes mei*) | και εν παση cum ℵBC[3]E al plu vg syr[utr] arm Or[4,88] Chr[9,18] et[11,12] et[3,962] Euthal[porf] (Cyr[4,698] και εν τη ιουδ. απαση) Did[int 6,265] (Gall) ... Gb' Ln Ti και παση cum AC*D 27. 29. 38. 40. 61. 69* al[3scr] Or[3,465] | σαμαρια cum ℵADE etc ... ϛ Ln Ti σαμαρεια cum BC al certe pler

9. και ταυτα etc: D καυτα ειποντος αυτου (d *et cum haec dixisset*) νεφελη υπεβαλεν (d *suscepit*) αυτον και απηρθη (d *levatus est*) απο ([2]add των) οφθαλμ. αυτων. Item sah *haec vero cum dixisset, nubes assumsit eum, et sursum elatus est ab eis.* Item Aug[act fel manich 1,4] *cum haec diceret nubes suscepit eum, et sublatus est ab eis.* Similiter alibi, sed[unit]

αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. 10 καὶ ὡσ ἀτενίζοντεσ ἦσαν εἰσ
τὸν οὐρανὸν πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρεσ δύο παρειστήκει-
σαν αὐτοῖσ ἐν ἐσθήσεσι λευκαῖσ, 11 οἳ καὶ εἶπαν· ἄνδρεσ Γαλι-
λαῖοι, τί ἑστήκατε βλέποντεσ εἰσ τὸν οὐρανόν; οὗτοσ ὁ Ἰησοῦσ ὁ
ἀναλημφθεὶσ ἀφ' ὑμῶν εἰσ τὸν οὐρανὸν οὕτωσ ἐλεύσεται ὃν τρόπον
ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰσ τὸν οὐρανόν.

12 Τότε ὑπέστρεψαν εἰσ Ἰερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρουσ τοῦ καλου-
μένου ἐλαιῶνοσ, ὅ ἐστιν ἐγγὺσ Ἰερουσαλὴμ σαββάτου ἔχον ὁδόν.
13 καὶ ὅτε εἰσῆλθον, εἰσ τὸ ὑπερῷον ἀνέβησαν οὗ ἦσαν καταμένον-

---

eccl[20] (pag[230]) *haec cum dixisset, videntibus illis elevatus est* etc ut vg | ειπων (ℵ[c]): ℵ* ειποντων, item sed omisso βλεποντων 31. | βλεποντων αυτων (et. Eus[dem 230] et[ps 68] et[eccl 140] Chr[9, 20] Or[int 3, 200] etc): B αυτ. βλεπ. | νεφελη etc: Thdrt[1, 1236] αναλαμβανομενον νεφελη φωτεινη υπε-λαβεν απο των οφθαλμων αυτων

10. ℵCE al παριστηκεισαν | εσθησεσι (-σι ℵABC, non -σιν) λευκαισ cum ℵABC 27. 29. 61. 81. vg sah cop syr[sch] arm Eus[dem 230] Epiph[400] et[518] Promiss Bed[7] ... ϛ εσθητι λευκη cum C[3]DE 1. 13. 31. al pler syr[p] aeth Chr[9, 21] Euthal[porf] Cosm[454] Or[int 3, 200] Aug[act fel manich]

11. ειπαν cum ℵABC*D 61. cat[txt] ... ϛ ειπον cum C[3]E al pler Eus[dem 230] Chr[9, 21] Cosm[454] | βλεποντεσ cum ℵ*BEG[r] 13. 27. 61. al[20] fere Eus[dem] Chr[ood] Thdrt[2, 11] Thphyl[a 13] ... ϛ Ln Ti εμβλεποντ. (D ενβλ.) cum ℵ[c]ACD al plu Chr[9, 21 bis] Cyr[4, 941] Thdrt[1, 230] et[2, 231] Cosm[454] Thphyl[b 193]. Item *aspicientes* vg e Or[int] (et. Aug[aliq] et[act fel manich] et[unit eccl] *re-spicientes*) (:: Lc ter: 20, 17. 22, 61 Act 22, 11) ... Epiph[386. 400. 518] ατενιζοντεσ | αναλημφθεισ cum ℵAB*CDE ... ϛ αναληφθ. cum B[3] al omn[vid] | εισ τον ουρανον sec et. Ign[intpol 262] Or[int 3, 200] Epiph[386. 400. 518] Chr Cyr Thdrt Cosm etc ... D 33** tol pp[lat] aliq (vide Sab) om; 13. 31* 69* 100. al pauc sah ab εισ τ. ουρ. primo ad εισ τ. ουρ. sec transiliunt | ουτωσ et. Or[int 3, 200] Eus[dem] Epiph[400] Cyr[4, 941] Thdrt Cosm etc ... 5. 13. (vide ante) 18. al plus[5] ουτοσ | ελευσεται: 33. 117[lect] al plus[5] Thphyl[b] add παλιν | εθεασασθε: D εθεασεσθε

12. υπεστρεψαν: C[3] 13. 40. 117. al[10] Chr[9, 27 txt] Thphyl[b 191] add οι απο-στολοι | εισ ιερουσαλημ et. Eus[dem 230] Aug[act fel manich] et[unit eccl] etc: E vg εισ ιεροσολυμα | ο εστ. εγγ. ιερουσ σαββατου εχον (B[rom ed] al[3] εχων) οδον: syr[sch] *qui est ad latus Hierosolymae et distat ab ea quasi septem stadia*, sah *abest ab Hierusalem viam septem stadiorum*, aeth *qui remotus ab Hierosolyma quantitate loci cursus viri, quod est iter primi sabbati*, 40. (corrupta ex margine lectione) ο εστ. εγγ. ιερ. τοσουτον ον το διαστημα οσον δυνατον ιουδαιον περιπατειν εν σαβ-βατου εχον οδον (sic teste Zacagnio)

13. εισηλθον: DG[r] -λθεν | εισ το υπερ. ανεβησ. cum ABC (et* et[3]) 61. vg arm[usc] aeth (Or[1, 750] οτε και εισ το υπερ. ωσ οι αππ. του $\overline{ιυ}$ αναβαν σχολαζει τη δεησει και τη προσευχη) Chr[9, 27] Bed[20] (*nam et in Graeco ita positus est ordo verborum: Et cum introissent in coenaculum asc.* etc)

τες, ὅ τε Πέτρος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἀνδρέας, Φίλιπ-
πος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ Μαθθαῖος, Ἰάκωβος Ἀλ-
φαίου καὶ Σίμων ὁ ζηλωτὴς καὶ Ἰούδας Ἰακώβου. 14 οὗτοι πάντες
ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ σὺν γυναιξὶν καὶ
Μαριὰμ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.
15 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ τῶν
ἀδελφῶν εἶπεν· ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡσεὶ ἑκατὸν

Thphyl$^{b\ 194\ com}$ ... ℵ* om *ανεβησαν* ... ς *ανεβησαν εισ το υπερ.* cum ℵ^{c}DE al pler tol sah cop syr^{utr} arm^{zoh} Thphyl$^{b\ 193\ txt}$ Aug$^{act\ fel\ manich}$ et$^{unit\ eccl}$ | *ιωανν.* (BD *ιωανησ*) *και* (D om) *ιακωβοσ* cum ℵABCD 61. 96. vg sah cop syr^{sch} arm^{usc} aeth Aug ... ς *ιακω. και ιωανν.* cum E al pler syr^{p} arm^{zoh} arr Chr^{9,27} Thphyl | *και ανδρεασ*: E ante *και ιακ. και ιωανν.* pon, ut etiam Bed$^{retract\ 90}$ testatur: *In Graeco ita se habet ordo nominum: Petr. et Andr. et Iacob. et Iohann. et Sim. Zelotes et Iud. Iac.* (Ipse Bed ante scripsit: *Petr. et Ioh. et Andr. et Iac.*) | *βαρθολομαιοσ* etc: syr^{sch} *et Matthaeus et Barthol.* (syr^{sch} ante quodvis nomen *και* repetit) | *μαθθαιοσ* cum ℵB*D sah ... ς *ματθαιοσ* cum AB^{3}CE al omn^{vid} cop reli | *αλφαιου*: D syr^{p} c.* praem *ο του* | *και σιμων*: D am (non item fu) om *και* | *ο ζηλωτησ* (ℵ^{c}): ℵ* om *ο* | *ιουδασ* (syr^{p} c.* add *ο του*) *ιακωβου*: syr^{sch} aeth *Iudas filius Iacobi*

14. *ησαν προσκαρτ. ομοθυμαδ.*: ℵ* *ησ. ομοθυμαδ. προσκ. ομοθυμ.*, ℵ^{c} delet *ομοθυμ.* post *προσκ.* Eodem atque ℵ^{c} ordine 65. 66. pon | *τη προσευχη* sine additam ç. ℵABC*DE h 14* 61. 81. 142. 177. vg sah cop syr^{utr} arm aeth Chr^{9,30} (*και ησαν φησι προσκαρτ. ομοθυμαδ. τη προσευχη*, statimque repetit) Thphyl$^{b\ 194\ com}$ (non item $^{txt\ 193}$) ... ς (= Gb) add *και τη δεησει* c. C^{3} al pler Chr^{9,27}. Cf et. Or^{1,759} (vide ad v. 13) :: cf Phil 4, 6 | *συν* (D* add *ταισ*) *γυναιξιν* (-*ξιν* ℵBCDE; A -*ξι*): D add *και τεκνοισ* | *μαριαμ* cum BE 27. 29. 40. 61. 81. 96. 142. sah aeth^{utr} Chr$^{cat\ ox\ 11}$ ... ς Ln *μαρια* cum ℵACD al plu cop Chr^{9,27} | *του ιυ*: B om *του* | *και τοισ* (Gb'') cum ℵAC*D 25. 104. 106** 118. vg sah cop arm aeth Cyp$^{303.\ 305}$ Aug$^{act\ fel\ manich}$ et$^{unit\ eccl}$ ... ς Ti *και συν τοισ* cum BC^{3}E al pler syr^{utr} Chr^{9,27}

15. *και εν* cum ℵABC 1. 13. 31. 40. 61. al omn^{vid} fu demid cop syr^{utr} aeth reli Chr^{9,27} Aug$^{act\ fel\ manich}$ ... DE sah syr$^{p\ mg}$ Aug$^{unit\ eccl}$ *εν δε* ... vg^{clo} am *εν* | *πετροσ*: D *ο πετρ.* | *εν μεσω* cum ℵBD etc ... ACE 13. *εμμεσω* | *τ. αδελφων* (Gb') cum ℵABC* 8. 13. 163. 12^{lect} 40^{lect} vg sah cop arm aeth ... ς *τ. μαθητων* cum C^{3}DE 1. 31. 61. al pler syr^{utr} Chr Cyp$^{ep\ 67\ (68)}$ Aug^{bis} | *ην τε* cum ℵABE^{gr} 1. 13. 31. 61. al pler Chr Thphyl^{b} ... CD^{2} (* *γαρ*, d* *praeterea*) 16. vg e d^{2} cop syr^{utr} arm Cyp^{ep} Aug^{bis} *ην δε* ... sah aeth Thphyl^{a} sine copula | *οχλοσ*: D *ο οχλ.* | *ονοματων* et. fu sah cop syr^{p} (corrupte d *nonominium*) ... E *ανδρων*, item *hominum* vg (et. am) Cyp^{ep} (ita certe Baluz^{ed} *turba hominum forte centum viginti*; sed edd^{al} *turba in uno*, nil praeterea); nec aliter reddiderunt (:: ad sensum) syr aeth | *ωσει* cum ℵAC 40. 118. Thphyl^{b}

εἴκοσι· 16 ἄνδρες ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν ἣν
προεῖπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόματος Δαυεὶδ περὶ Ἰούδα
τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσιν Ἰησοῦν, 17 ὅτι κατηριθμη-
μένος ἦν ἐν ἡμῖν καὶ ἔλαχεν τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης.
18 οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρη- Mt 27, 5 ss
νὴς γενόμενος ἐλάκησεν μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα
αὐτοῦ· 19 ὃ καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλήμ,
ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀχελ-

... ϛ Ln Ti *ως* cum BDE al pler Chr[9,27] Thphyl[a 15] | *εκατ. εικοσι* (E *-σει*) cum ℵABCE 1. 61. al[scr 3] etc ... ϛ *εκ. εικοσιν* cum minusc permu (non pler, ut vdtr) ... D · ρ̄κ̄ ·

16. *εδει* cum ℵABCD[2]E al omn[vid] Or[4,457 bis] Eus[dem 474] Ath[543] Chr[9,28] Ir[int 193] Did[int 264] et[274] ... D* d vg cop arm[cod] Ir[odd plu] Aug[act fel] manich[1,4] (pag[474]: perscribitur ibi 1, 1—26) Vig[varim] Gild *δει* | *τ. γραφην* sine additam cum ℵABC* h 5. 14* 25. 61. 69. 81. 104. 163. 1[lect] vg sah cop arm aeth Or[4,457 bis] Eus[dem] Did[tri 2, 7, 12] et Did[int bis] Ath[543] Vig[varim] Gild ... ϛ (sed Gb[°]) Ti add *ταυτην* cum C[3]DE 1. al plu syr[utr] Chr[9,28] Ir[int 193] Aug[act fel] | *δαυειδ* cum ℵBD ... ACE etc *δ̄ᾱδ̄* ... ϛ *δαβιδ* cum minusc mu, sed Sz c. al mu *δαυιδ*, al compendio ut ACE utuntur | *ιησουν* c. ℵABC* Eus[dem] Did[tri] ... ϛ praem *τον* c. C[3]DE al omn[vid] Chr

17. *ην* (ℵ* om, suppl[c]) *εν* cum ℵABCDE h 13. 25. 27. 29. 61. 69. 81. 142. 163. vg sah cop Eus[dem 474] Ir[int 193] Aug[act fel] ... ϛ (= Gb Sz, sed Gb') *ην συν* cum 1. al pler syr[utr] arm aeth Chr[9,29] | *και ελαχεν* (et. d): D[gr*] *ος ελαχ.*

18. *εκ μισθ.* cum ℵABCDE h 1. 4. 31. 61. al[50] fere Eus[dem 474] Chr[9,29] ... ϛ (= Gb Sz) *εκ του μισθ.* cum minusc vix mu Thphyl[b] | *της αδικιας*: D sah syr[p] c.* aeth[utr] Eus[dem] Aug[act fel] add *αυτου* | *πρηνης* (ℵ[c] BDE etc): ℵ*AC al[10] fere *πρινης*. Vertunt d e *pronus*, vg Bed[11] *suspensus*. Aug[act fel] liberius: *et collum sibi alligavit et deiectus in faciem disruptus est medius*. Praeterea cf Papias qui apud Thphyl[b 193] sic narrat: *μεγα δε ασεβειας υποδειγμα εν τω κοσμω τουτω περιεπατησεν ο ιουδας πρησθεις επι τοσουτον την σαρκα, ωστε μηδε, οποθεν αμαξα ραδιως διερχεται, εκεινον δυνασθαι διελθειν* etc | *ελακησεν*: 38. 43. 67. 95. al plus[10] Thphyl[a 15] *-κισεν* | *παντα* et. Eus[dem] etc ... A Thphyl[a 15] Gaud[974] om | *σπλαγχνα*: CE* (sed ipse* corr) k[scr] *σπλαχνα*, vitio frequenti

19. *ο και* cum ℵ*D[gr] 18. Aug[act fel]. Similiter sah *και τουτο* (:: multo probabilius est mox praeteritum esse *ο* quam inlatum) ... ϛ Ln Ti om *ο* cum ℵ[c]ABCE al pler vg cop syr[utr] rell Eus[dem 475] Chr | *πασι* ut ℵBC, contra (sic Ln Ti) ADE *πασιν* (B* etiam *κατοικουσι*) | *ιδια* cum AB[3]CE al omn[vid] (sed 42** 57. *ιουδαια*) (interpretes non ita expresserunt ut eorum testimonium afferri queat; e Aug *ipsorum lingua*, d *lingua ipsorum*, vg *lingua eorum* etc) Eus[dem] Chr ... ℵB*D om (:: cf Act 2, 6 et 8. 21, 40. 22, 2. 26, 14) | *διαλ. αυτων* et. Eus[dem] ... E 163. *αυτ.*

δαμάχ, τοῦτ᾽ ἔστιν χωρίον αἵματος. 20 *γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ*
Ps 68 (69), 26 *ψαλμῶν· γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν*
Ps 108 (109) 8 *ἐν αὐτῇ, καί· τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λαβέτω ἕτερος.* 21 *δεῖ οὖν τῶν*
συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ᾧ εἰσῆλθεν καὶ ἐξῆλθεν
ἐφ᾽ ἡμᾶς ὁ κύριος Ἰησοῦς, 22 *ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος*
Ἰωάννου ἄχρι τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήμφθη ἀφ᾽ ἡμῶν, μάρτυρα τῆς
ἀναστάσεως αὐτοῦ σὺν ἡμῖν γενέσθαι ἕνα τούτων. 23 *Καὶ ἔστησαν*
δύο, Ἰωσὴφ τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν, ὃς ἐπεκλήθη Ἰοῦστος,

διαλ. (vide ante Aug) | *αχελδαμαχ* cum ℵA 40. 61., 96[lat] *acheldemach*, item Ln o. B Eus[dem 475] *ακελδαμαχ*, D *ακελδαιμαχ* (d *aceldemach*). Similiter tol *haceldemach*, Aug[act fel] *aceldemach*, am fu lux *acheldemac*, sah[ed] *akyldamach* et[cod] *akeldamach*, aeth[pp] *chaklademach*; E *ακελδαμαχ*, e *aceldamac* ... ς *ακελδαμα* cum C al pler syr[p txt gr] Chr, item vg[ed] (*haceldama*) cop[wilk] (*acheldama*, sed[boetticb] *aceldamag*) syr[sch] et (*-dema*)[p] arm aeth[ro] (*chakladama*)

20. *αυτου* prius et. Ir[int 198] Eus[dem 475] et[ps 600] Hil[2] Aug[act fel] ... 31* 34. 43. 61. al[10] fere d* vg[cle] (et. fu, sed non am demid) arm aeth[ro] Chr[9,20] *αυτων*, item syr[p mg] ubi adscribitur locus psalmi hunc in modum: *Fiat habitatio eorum deserta, et in tabernaculo eorum non sit qui habitet* | *ερημος*: 61. *ηρημωμενη* (:: cf LXX) | *εστω* (et. Eus[dem] et[ps] etc): D* *η* | *λαβετω* cum ℵABCD 8. 25. 61. Eus[dem] Chr[9,20], item arm ... ς *λαβοι* cum E 1. 13. 31. al pler Eus[ps 600] :: ut LXX

21. *παντι*: D add *τω* | *ω εισηλθ.* cum ℵ*ABC*D[2] (* *ως*, d* *quoniam*) 61. vg Aug[act fel] ... ς *εν ω εισηλθ.* cum ℵ[c]C[2](et iam[3 vid])E al pler Chr | *ιη*: D syr[p] aeth[utr] Aug[act fel] add *χριστος*

22. *ιωαννου*: B*D[gr*] *ιωανου* | *αχρι* cum ℵA 15. 18. 27. 28. 61. al (neglexerunt conlatores) :: *αχρι* adamat Luc isque evglistarum solus (praeter Lc tantum Mt 24, 38 in evv legitur; cum Lc vero frequentat Paulus et apoc); habet ille in evglio quater, in act sedecies) ... ς Ln Ti *εως* cum BCDE al pler | *ανελημφθη* cum ℵABDE ... ς *ανεληφθη* cum C rell omn[vid] | *συν ημιν γενεσθ.* cum ℵABCD 5. 31. 40. 61. al[3 scr] vg arm Chr[9,20. 38] Aug[act fel] ... ς *γενεσθ. συν ημ.* cum E 1. 13. al pler syr[utr] aeth Thphyl[utr] ([16] et [194])

23. *και* ab initio: E add *τουτων λεχθεντων*, item Bed[retract 101] *in Graeco habetur plus: Et his dictis statuerunt* etc | *εστησαν* (Chr[9,20] *ουχι αυτος αυτους εστησεν, αλλα παντες*): D* d aeth[ro] (non item[pp]) Aug[act fel] *εστησεν* | *ιωσηφ* cum ℵABCDF etc (et. Eus[hist 2,20,10] Bas[eth 301] etc): 5. 1[lect] sah syr[p] *ιωσηρ* | *βαρσαββαν* cum ℵABE 1. 40. 61. 80. 95. al plus[10] am (*-bba*) fu (*-bban*) sah cop Eus[hist 2,20,10] ex[cdd] pler (ita Lämm. et Hein.) ... ς *βαρσαβαν* c. C al plu vg[cle] syr[utr] Eus[edd] Bas[eth 301] Chr ... D tol aeth[utr] *βαρναβαν* (:: cf ad 4, 36) | *μαθθιαν* cum B*D sah fragm (ed[woid] *μαθιας*) ... ς Ln (nesciebat B) *ματθιαν* cum ℵAB[3]CE rell cop (arm *Matathiam*). Item v. 26.

καὶ Μαθθίαν. 24 καὶ προσευξάμενοι εἶπαν· σὺ κύριε καρδιογνῶστα
πάντων, ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα 25 λαβεῖν
τὸν τόπον τῆσ διακονίασ ταύτησ καὶ ἀποστολῆσ, ἀφ' ἧσ παρέβη
Ἰούδασ πορευθῆναι εἰσ τὸν τόπον τὸν ἴδιον. 26 καὶ ἔδωκαν κλή-
ρουσ αὐτοῖσ, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆροσ ἐπὶ Μαθθίαν, καὶ συγκατεψη-
φίσθη μετὰ τῶν ἕνδεκα ἀποστόλων.

II.

1 Καὶ ἐν τῷ συνπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆσ πεντηκοστῆσ ἦσαν Dt 16, 9 s

---

24. ειπαν cum ℵABCD 61. Eus[hist 3, 29, 10] ex[codd 4] (edd[lämm] et[hein]) ... ς ειπον cum E al omn[vid] Chr[9,20] | ον εξελεξ. hoc loco cum ℵABCDE h 1. 5. 13. 31. 40. 61. 80. al[30] fere m[18] vg cop syr[p] (et syr[sch] ar[e] arm ενα ον εξελ. εκ etc) Bas[eth 301] Chr[9,20] ... ς (= Gb Sz) post ενα cum minusc ut vdtr pauc (similiter sah aeth) | ενα: D[gr*] traxit ad λαβειν indeque αναλαβειν fecit, item 8[pe]

25. τ. τοπον (Gb') cum ABC*D (add τον) vg sah cop Procop ap Niceph [1,928] (τόπον γάρ φασιν, ὃν βαθμὸν ἐκάλεσεν ὁ παῦλοσ) Aug[act fel]. Cf et. cat[ox 15] δεῖ τοίνυν τὸν κληρωθέντα τόπον ἔχειν ὃν ἐκληρώθη) ... ς κληρον cum ℵC[3]E al omn[vid] syr[utr] arm Eus[hist 3, 29, 10 vid] (στησαι τε και επευξασθαι αντι του προδοτου ιουδα επι τον κληρον της αναπληρωσεως του αυτων αριθμου) Bas[eth 302] Chr[9,20] (aeth[utr] exprim την διακονιαν ταυτησ τησ αποστολησ) :: κληρον ex v. 17 inlatum vdtr | αφ (Gb') cum ℵABCD 5. 18. 33. 61. 66** 173[mg] Bas[eth 302] Aug[act fel] (d Aug a, contra e vg de) ... ς εξ cum E 1. 40. al pler Chr[9,20] | τοπον τον ιδιον cum ℵBDE etc ... C ιδιον τοπον, A τοπον τον δικαιον, 101. τοπον αυτου

26. αυτοις cum ℵABCD[2] 5. 7. 18. 25. 61. 81. 100. 173[mg] vg sah cop aeth Chr[9,23] ... ς αυτων cum D*E 1. 31. 40. al plu syr[p] arm Chr[9,20] Aug ex[add] (sortes suas) ... syr[sch] ar[e] Aug[act fel ed] non exprim | ο κληρος (et. Eus[dem 475] etc): D* om ο | συνκατεψηφισθη cum ℵ[c]AB*CE 61. ... ς Ln συγκατ. cum B[3] al pler ... ℵ* κατεψηφισθη, D[2] συνεψηφισθη (D* συψηφ.) | ενδεκα (et. Or[int 2,450] etc) ... D ιβ' (d XII), Eus[dem] δωδεκα | μαθθιαν: vide ad v. 23.

II. 1. και εν τω cum ℵABCE etc ... D και εγενετο εν ταις ημεραις εκειναις του | συνπληρουσθ. cum AB*CDE ... ς Ln συμπληρ. cum ℵB[3] al certe pler | την ημεραν (et. syr[p] sah cop Dion[paul samo resp 4] Ath[222] Chr[9,20. 2,107] Cyr[hr 271] Aug[act fel] et[contr ep manich]): d e vg syr[sch] ar[e] arm aeth Ath[int 591] Aug[unit eccl] al[lat] τας ημερας | ησαν παντες: D οντων αυτων παντων, item syr[sch] ar[e] aeth | παντες cum ℵ[c]ABC 61. al plus[15] Ath[222] ... ς απαντες cum minusc plu ... ℵ*E 163 Chr[9,23] (non attingit in comm) plane om (:: quod veri specie non caret). Praeterea h 31. 94. 95. 96. 106. 127. al[15] et[4 scr] Thphyl[b] add οι απο-

πάντες ὁμοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό. 2 καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος
ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ
ἦσαν καθήμενοι, 3 καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι
10, 46. 19, 6 1 Co 12 10 [Mc 16, 17] ὡσεὶ πυρός, καὶ ἐκάθισεν ἐφ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν, 4 καὶ ἐπλήσθη-

---

στολοι | *ομου* cum ℵABC* 18. 61. e (*simul*) vg (*pariter*) Ath[523] et[int 781] (ut vg) Aug[act fel] et[unit eccl] (utroq loc *simul*) ... ϛ *ομοθυμαδον* cum C[3]EG[r] al pler Ath[cdd 4] Chr[9, 28] Thphyl[a] Promiss (*eadem animatione simul in unum*) Aug[contr ep mani] (*eadem animatione simul in unum*) (:: *ομοθυμαδον*, quod alibi fluctuare non solet, Latt per *unanimiter* reddere solent, ut 1, 14. 2, 46. 4, 24) ... D sah cop om | *επι το αυτο*: 69. om

2. *και* ab initio (et. Ath[523] et[int 781] Cyp[327] Aug[contr ep manich] etc): D add *ιδου*, Cyr[soph 616] et[esa 303] *ιδου* | *εκ του* et. Eus[marc 151] Ath[522] Cyr[4,1086] et[glaph 45] Thdrt[1,788] et[1074] etc; item Or[1,750] *εξ* ... E *απο του* (sed e *de caelo*) | *πνοης βιαιας* et. Or Eus[marc] Ath Cyr[hr 272] Cyr[alex] Thdrt etc ... D 3. 93. 95** *βιαι. πνο.* | *ολον* (et. Cyr[hr 272] Cyr[glaph 45] et[soph 616] etc, d vg etc *totam*): DG[r] *παντα*, e Vig[vari 713. 750] *omnem* ... 18. 33. 83* 93. 17[lect] om | *καθημενοι* cum ℵABE al omn[vid] Dion[paul samos resp 4] Ath[523] Cyr[hr 44] et[272] (*και επληρωσεν ολον τον οικ. ου ησαν καθημενοι.* Iam pergit de suo: *δοχειον γεγονε του νοητου υδατος ο οικος· οι μαθηται ενδον εκαθεζοντο, και ο οικος πας επλησθη.*) Cyr[glaph 45] Thdrt[bis] etc ... Ln Ti *καθεζομενοι* cum CD :: quae lectio inde commendatur quod Act 6, 15. 20, 9 Lc 2, 46 Mt 26, 55 a nonnullis testibus, inprimis D, pro *καθεζεσθ.* substituitur *καθησθαι*. At in Ioh 4, 6. 11, 20. 20, 12 *εκαθεζετο* et *καθεζομενους* non fluctuat. Ac docet locus Cyrilli[hr] lectorem doctum ad substituendum *καθεζεσθαι* proclivem fuisse, quemadmodum etiam Act 3, 10 pro *καθημενος* D *καθεζομενος* posuit. Hinc certe testium CD auctoritate standum non est.

3. *και εκαθ.* cum ℵB 15. 18. 61. d (*et sedit*) syr[utr] arm Dion[paul samos resp 4] Ath[523] (et[int 781] *et sedit*) Did[tri 2,5] Cyr[hr 44] et[272] Chr[9,30] Cyr[4,1086] Promiss (*et insedit*) Hier[esai] (*et sedit*). Item D *και εκαθ. τε*. Item Cyp[327] Aug[act fel] et[contr ep manich] *qui et insedit*, Did[cat 21] *αι και εκαθισαν* ... ϛ Ti *εκαθ. τε* cum AC[3]D[2]EG[r] al pler vg (*seditque*) Eus[hist 10, 4, 66] Thdrt[1,788] Thphyl[a] et[b] ... C* e Did[tri 2,34] Aug[unit eccl 356] (*consedit autem*) *εκαθ. δε* :: recepimus *και εκαθ.* cum idonea auctoritate testium, quum nec *εκ. τε* suspicione alieni liberum sit. Poterat enim propter toties repetitum *και* inferri, praesertim quum *εκαθισεν* singulariter positum *ωφθησαν* excipiat. Alii igitur *τε*, alii *δε* substituerunt. | *εκαθισεν* cum ℵ[c]ABCE al omn[vid] d vg arm (aeth *et apparuit – tamquam ignis et sedit* etc) Dion[paul samos resp 4] (*επεκαθισεν*) Eus[hist edd] Did[tri 2,8] et[2,34] Ath[705] et[523 edd 2] Cyr[hr 44] et[272] Chr[9,30] Severian[cat 22] Cyr[esa 303] et[glaph 45] et[4,1086] (Cyp[327] Aug al vide supra) ... ℵ*DG[r](*et[2]) sah cop syr[utr] Eus[hist 10, 4, 66] (ex[cdd 6] edd schwegl et hein) Did[tri 2,8] Ath[522] Cyr[esa 414] et[soph 616] *εκαθισαν*, Did[cat 21] *αι και εκαθισαν*

σαν πάντεσ πνεύματοσ ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραισ γλώσ-
σαισ καθὼσ τὸ πνεῦμα ἐδίδου ἀποφθέγγεσθαι αὐτοῖσ. 5 Ἦσαν δὲ
εἰσ Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντεσ Ἰουδαῖοι, ἄνδρεσ εὐλαβεῖσ ἀπὸ παντὸσ
ἔθνουσ τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν· 6 γενομένησ δὲ τῆσ φωνῆσ ταύτησ
συνῆλθεν τὸ πλῆθοσ καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουον εἷσ ἕκαστοσ τῇ ἰδίᾳ
διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. 7 ἐξίσταντο δὲ πάντεσ καὶ ἐθαύμαζον
λέγοντεσ· οὐχ ἰδοὺ ἅπαντεσ οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντεσ Γαλιλαῖοι;

---

4. *παντεσ* cum ℵAB*DE 34. 36. 56. 61. (al haud dubie, sed neglexerunt conlatores) ... ς Ti *απαντεσ* cum B[2]et[3]C al pler Did[tri 2,5. 2,8] Ath[522] et[706] Cyr[hr 44] et[372] Chr[9,39] Cyr[glaph 45] et[soph 616] Cosm[183] :: similiter ac 2, 1 et 14 invectum est *απαντ.* | *ηρξαντο*: D[gr*] *-ατο* | *το πνευμα* et. Did[tri] Ath etc: E vg aeth add *το αγιον* | *αποφθεγγ. αυτοισ* hoc ordine c. ℵAB C*D 61. 180. vg sah arm Did[tri 2,8] Ath[522] et[706] Bas[1,300] Cyr[4,1098] et[1099] et[oxx 149] et[soph 616] ... ς *αυτ. αποφθεγγ.* c. C[3]E al pler tol syr[utr] (cop *εδιδου αυτ. το πνευ. αποφθ.*, similiter aeth) Cyr[hr 44. 372] Chr[9,39] Cyr glaph[45] Thdrt[2,1206]

5. *ησαν δε* etc (et. Hil[30] Aug[unit eccl] etc): D *εν ιερουσαλ. ησαν*, Aug[act fel et contr ep manich] *Hierosolymis autem fuerunt* etc | *εισ ιερουσαλ.* cum ℵ*A ... ς Ln Ti *εν ιερ.* cum ℵ[c]BCDE al omn[vid] :: adamat Lc istum praepositionis *εισ* usum saepe a scriptoribus mutatum, ut 4, 23 *γενομενα εισ καφαρν.* 4, 44 *κηρυσσων εισ τασ συναγωγασ* 21, 37 *ηυλιζετο εισ το ορoσ* Act 7, 4 *εισ ην υμεισ νυν κατοικειτε* 8, 23 *εισ χολην πικριασ οντα* 8, 40 *ευρεθη εισ αζωτον* 12, 19 *εισ την καισαρ. διετριβεν* 21, 13 *αποθανειν εισ ιεροσολ.* etc | *κατοικουντεσ*: C syr[sch] cop ante *εν ιερουσαλ.* pon | *ιουδαιοι*: E ante *κατοικ.* pon, ℵ plane om | *ανδρεσ*: C* ante *ιουδαιοι* pon, D post *ευλαβεισ* | *ευλαβεισ*: Aug[act fel et contr ep manich] om, sed habet[unit eccl]

6. *γενομενησ*: 31. *γεναμ.* | *οτι*: D[gr] *και* (d* *quiaudiebant*) | *ηκουον* cum ADEI[vid] (certe enim non fluctuari potest nisi inter *ηκουον* et *ηκουεν*) al pln cop arm Chr[9,40]; item 40. 96. *ηκουσαν* ... ℵB 15. 37. cat[txt 26] *ηκουεν*, C 61. *ηκουεν*, vg Aug[act fel et contr ep mani et unit eccl] Bed[18. 168] sah syr[utr] *audiebat* | *εισ εκαστοσ* cum ABCDI al pler ... ℵE 15. 36. 37. 60. 99. 100. 17[lect e scr] om *εισ* | *τη ιδι. διαλεκτ. λαλουντ. αυτων* cum ℵABCEI etc (e Aug[unit eccl] *sua lingua loquentes illos* [*eos*], vg *lingua sua illos loquentes*) ... D syr[sch] *λαλουντασ ταισ γλωσσαισ αυτων*, item syr[p mg] *ταισ γλωσσ. αυτ. λαλουντ.*, item Aug[act fel et contr ep manich] *suo sermone et suis linguis loquentes eos*

7. *εξιστ. δε παντεσ* (ℵ* 27. 29. 69. *απαντ.*) cum ℵ*et[c]ACEI 1. 13. 40. 61. al sat mu ([5]ap Scri) vg sah cop syr[utr] arm ... Gb[o] Sz Ln Ti om *παντεσ* cum BD h al[40] aeth Chr[cat 26] Aug[act fel et contr ep mani et unit eccl] :: pro testimoniorum ratione potius ut molestum vdtr abiectum, praesertim quum versu 12 subsequeretur, quam ex ipso versu 12 huc inlatum esse | *λεγοντεσ* (13. om) sine additam cum ℵABC* 26. 61. vg sah cop aeth Chr[cat 26] ... ς add *προσ αλληλουσ* cum C[3]DEI al pler syr[utr] arm (vg[ed] ap Ln Aug[ter] *ad invicem dicentes*). Libere Chr[9,40]

8 *καὶ πῶσ ἡμεῖσ ἀκούομεν ἕκαστοσ τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεν-*
νήθημεν, 9 *Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἐλαμεῖται, καὶ οἱ κατοικοῦντεσ*
τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ
τὴν Ἀσίαν, 10 *Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη*
τῆσ Λιβύησ τῆσ κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντεσ Ῥωμαῖοι, Ἰου-
δαῖοί τε καὶ προσήλυτοι, 11 *Κρῆτεσ καὶ Ἄραβεσ, ἀκούομεν λαλούν-*
των αὐτῶν ταῖσ ἡμετέραισ γλώσσαισ τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ; 12 *ἐξί-*
σταντο δὲ πάντεσ καὶ διηπoροῦντο, ἄλλοσ πρὸσ ἄλλον λέγοντεσ·

και συνηλθε το πληθοσ και προσ εαυτουσ ελεγον· ουκ ιδου etc | *ουχ* cum ℵDE 61., item Ti *ουχι* cum B ... ς *ουκ* cum AC al pler Chr^{9,40} | *απαντεσ* cum ℵAB^{2}et^{3}CDI 27. 130. 163. ... ς *παντεσ* cum B*E 61. al pler Chr^{9,40} | *εισιν*: C* 103. 12^{lect} post *λαλουντεσ*, 61. ante *ουτοι* pon. Cf et. vg *nonne omnes ecce* (am fu demid *ecce omnes*) *isti qui loquuntur Galilaei sunt.* Item libere 96. *ουτοι γαλιλ. εισιν οι λαλ.*, item sah cop al.

8. *ακουομεν* (d e vg Aug$^{\text{unit eccl}}$ *audivimus*): E post *εκαστοσ* pon | *τη ιδια διαλ. ημων* (d *propria lingua nostra*): E *τ. ιδ. ημ. διαλ.* (e *propria nostra lingua*) ... D$^{\text{gr}*}$ *την διαλεκτον ημων*, item vg^{cle} demid *linguam nostram*, am fu *lingua nostra*, Aug$^{\text{act fel}}$ et$^{\text{contr ep mani}}$ *sermonem* | *εγεννηθημεν* cum ℵBC*DE^{2} etc (*nati sumus* d e vg syr^{sch} et$^{\text{p txt}}$ etc) ... AC^{3}(iam^{2}?)E* 1. 13. 61. al$^{3\,\text{scr}}$ syr$^{\text{p mg}}$ Thphyl^{b} *εγενηθημ.*

9. *ελαμειται* (B *αιλ.*, C* *εμαλειτ.* et C^{3} *ελαμητ.*) cum ABCD ... ς Ln *ελαμιται* cum ℵ^{c}EIP al omn^{vid} ... d vg^{cle} demid *aelamitae*, e *haelamitae* ... ℵ* om *και ελαμ.* | *και οι*: D$^{\text{gr}*}$ om *και* | *ιουδαιαν τε* (e *iudaeam quoque*, am* fu tol *et iudaeam*, vg^{cle} am^{2} demid Aug$^{\text{act fel}}$ *iudaeam*, Aug$^{\text{unit eccl}}$ *iudaei*) ... Hier$^{\text{esa 11,10}}$ *et Syria* (praecedit *habitantes in Mesopotamia*), Tert$^{\text{adv iud 7}}$ Aug$^{\text{contr ep mani}}$ *Armeniam* (praecedit apud utrumq *qui inhabitant*) | *τε*: D* d om (vg etc vide ante) nec exprim sah cop arm | *καππαδοκ.* (C *κappαδοκ.*): A *καμπαδ.*

10. *φρυγ. τε* (e *quoque*, Aug$^{\text{act fel}}$ et$^{\text{unit eccl}}$ *que*): D vg om *τε*, nec exprim sah cop arm | C *πανφυλιαν* | *αιγυπτον*: D^{gr} *αιγ. τε* | *λιβυησ*: D$^{\text{gr}*}$ *λιβουησ* | *κυρηνην*: 61. *κυρεινην*

11. D* *κρητησ* (^{2}-*ταισ*) *και αραβοι*, d *cretenses et arabi* | *μεγαλεια* ut ℵABD etc ... CE al *μεγαλια*

12. *παντεσ*: 3. 95* om | *διηπορουντο* cum ℵAB ... ς Ln *διηπορουν* cum CDEI al omn^{vid} Bas$^{\text{eth 256}}$ Chr^{9,40} | *αλλοσ πρ. αλλον*: al^{10} Chr^{9,40} *προσ αλληλουσ*, vg *ad invicem* ... D syr$^{\text{p mg}}$ Aug$^{\text{contr ep mani}}$ add *επι τω γεγονοτι*, et D pergit *και λεγοντεσ* | *τι* sine *αν* cum ℵABCDI (ita prorsus vdtr) 5. 15. 18. 36. 40. 61. 113. Chr$^{9,40.\ 43}$ cat^{28} Bas^{eth} ... ς Ti *τι αν* cum E al plu Thphyl^{a} et^{b} (e vg Aug$^{\text{contr ep mani}}$ et$^{\text{unit eccl}}$ *quidnam vult*; d vero *quid vult*) | *θελει* cum ABCD (I vdtr quum *αν* omnino deesse videatur) 5. 15. 18. 36. 40. 61. 113. (sed A 113. cat^{28} post *τουτο* pon) Chr$^{9,40.\ 43.}$ cat^{28} ... ς Ti *θελοι* cum ℵE al plu Bas^{eth} :: possit aliquis lectionem codicis ℵ *θελοι* sine *αν* praeferre, unde et *αν θελοι*

τί θέλει τοῦτο εἶναι; 13 ἕτεροι δὲ διαχλευάζοντες ἔλεγον ὅτι γλεύ-
κους μεμεστωμένοι εἰσίν.

14 Σταθεὶς δὲ ὁ Πέτρος σὺν τοῖς ἕνδεκα ἐπῆρεν τὴν φωνὴν
αὐτοῦ καὶ ἀπεφθέγξατο αὐτοῖς· ἄνδρες Ἰουδαῖοι καὶ οἱ κατοικοῦν-
τες Ἰερουσαλὴμ πάντες, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ ἐνωτίσασθε
τὰ ῥήματά μου. 15 οὐ γὰρ ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε οὗτοι μεθύου-
σιν, ἔστιν γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας, 16 ἀλλὰ τοῦτό ἐστιν τὸ εἰρη-
μένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ· 17 καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, Johel 2, 28–32 (3, 1, 28)
λέγει ὁ θεός, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, καὶ

---

et θελει correctum sit. Sed eodem certe iure ex θελει per incuriam ortum dixeris θελοι, quod αν poscebat. Act 17, 18 ελεγον· τι αν θελοι etc tantum non fluctuat. Hoc vero loco pro testium ratione τι θελει edendum est, nec ad probabilitatis speciem confugiendum.

13. διαχλευαζοντ. cum ℵABCD^{2}I^{2} 5. 13. 15. 18. 36. 38. 40. 61. 69. 96. 113. al plus^{10} Bas$^{eth\,256}$ Cyr$^{hr\,273}$ Chr$^{9,40.\,42}$ (D* διεχλευαζον λεγοντες) … ς (= Gb Sz) χλευαζοντες cum EI* al plu | γλευκους: D add ουτοι. Item vg *quia musto pleni sunt isti*, similiterque sah (*quia ipsi*) cop etc

14. σταθεις δε: D^{gr*} τοτε σταθ. δε. Similiter τοτε adponit syr^{sch} | ο πετρ. c. ℵABDI 40. 61. 69. 95. 117. 180. Bas$^{eth\,256}$ Chr^{9,48} … ς Ti πετρ. c. CEP al pler | ενδεκα: D* d* δεκα … D 12^{lect} syr^{sch} Aug$^{unit\,eccl\,256}$ add αποστολοις | επηρεν: D* d add πρωτος, item E post την φων. αυτου add προτερον | απεφθεγξατο (15. 18. 38. 95* al$^{3\,scr}$ επεφθ.): c arm Aug$^{unit\,eccl}$ add λεγων … D ειπεν (*dixit*), item syr^{utr} aeth; sah cop *respondit* | αυτοις: D Aug$^{unit\,eccl}$ om | παντες cum ℵABCDI* 61. 12^{lect} (D Aug ante οι κατοικ. ιερ. pon) … ς Ti απαντες cum EI^{2}P al pler Bas$^{eth\,256}$ Chr^{9,48} | υμιν: D^{gr*} ημειν | εστω και: D om και | ενωτισασθε: D* -σατε (^{2}-σαθε)

15. μεθυουσιν: C -υουσειν | εστιν γαρ etc et. Dion$^{paul\,samos\,resp\,4}$ Cyr$^{hr\,273}$ Chr^{9,48} … D^{gr*} ουσης ωρας της ημερας γ', item e vg Aug$^{ep\,199}$ Gaud$^{serm\,9}$ *cum sit hora diei tertia* (e *tertia diei*). Nec differre vdtr Ir$^{int\,193}$ *dixit Petrus non ebrios quidem illos esse, quum sit hora tertia diei*

16. ιωηλ cum ℵABCEIP al omn^{vid} vg rell (sed sah syr^{sch} aeth Dion Gaud ante προφ. pon) Dion$^{paul\,samos}$ Bas$^{eth\,256}$ Cyr$^{hr\,274}$ Chr^{9,48} … Ti om c. D Ir$^{int\,193}$ Rebapt^{369} Hil^{962} Aug$^{ep\,199}$ | και εσται c. ℵABCEIP al omn^{vid} vg syr^{p} arm aeth Cyr^{hr} Bas^{eth} Chr Gaud$^{serm\,9}$ … Ti om και c. D sah cop syr^{sch} Ir^{int} Rebapt Hil Aug Chron^{196} | εν ταις εσχ. ημ. c. ℵADEIP al pler vg cop syr^{utr} (aeth^{ro} *post hos dies*) Chr^{9,48} Ir$^{int\,193}$ Rebapt^{369} Hil^{962} Aug$^{ep\,199}$ … B sah aeth^{pp} Cyr$^{hr\,274}$ μετα ταυτα (:: ut LXX, unde affertur locus Const^{6,5,3}) … C 103. arm μετα ταυτ. εν ταις εσχ. ημερ. | ο θεος c. ℵABCIP al pler sah cop syr^{utr} arm Bas^{eth} Cyr^{hr} … DE 105. vg Ir^{int} Rebapt Hil (sed hi^{3} *dicit dominus* pon post επι πασ. σαρκα) κυριος, 47^{mg} Chr^{9,48} κυριος ο θεος | πασαν σαρκα: D^{gr*}

προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρεσ ὑμῶν, καὶ οἱ νεα-
νίσκοι ὑμῶν ὁράσεισ ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνυπνίοισ
ἐνυπνιασθήσονται· 18 καίγε ἐπὶ τοὺσ δούλουσ μου καὶ ἐπὶ τὰσ δού-
λασ μου ἐν ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματόσ μου,
καὶ προφητεύσουσιν. 19 καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ
σημεῖα ἐπὶ τῆσ γῆσ κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ.
20 ὁ ἥλιοσ μεταστραφήσεται εἰσ σκότοσ καὶ ἡ σελήνη εἰσ αἷμα,
Ro 10, 13 πρὶν ἐλθεῖν ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην. 21 καὶ ἔσται πᾶσ ὃσ
ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται. 22 Ἄνδρεσ Ἰσραη-
Ro 10, 38 λεῖται, ἀκούσατε τοὺσ λόγουσ τούτουσ· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον,
ἄνδρα ἀποδεδειγμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰσ ὑμᾶσ δυνάμεσι καὶ τέρασι

πασασ σαρκασ | υμων pri (106** om) et sec (c Dion om): D Rebapt Hil bis (pri et. Dion$^{paul\ samos\ resp\ 4}$) αυτων | αι: C^{*vid}D om | υμων tert: D Rebapt om (tacet Hil) | υμων quart cum ℵABC^{2}P al omn^{vid} vg rell Chr ... C^{*vid}DE Rebapt om | ενυπνιοισ cum ℵABCD^{2}(*gr om) h 13. 27. 40. 61. al^{30} fere Epiph^{1000} ... ς (= Gb Sz) ενυπνια cum EP al permu Severian$^{cat\ 32}$ Chr^{9,49} (:: similiter LXX lectio fluct)

18. καιγε: D* d και εγω | επι τουσ δουλουσ μου και (haec omnia 13. om) επι τασ δουλασ μου: ℵ (inverso ordine) επι τασ δουλασ μου κ. επ. τουσ δουλουσ μου | εν ταισ ημερ. εκειναισ: D Rebapt^{300} om (Rebapt om etiam μου pri et sec) | απο του πνευμ. μου: cf Severian$^{cat\ 32}$ οὐκ εἶπεν· ἐκχεῶ τὸ πνεῦμά μου, ἀλλ'· ἀπὸ τοῦ πνεύματόσ μου. οὐ τὸ πνεῦμα ἐκχεῖται, ἀλλ' ἡ δωρεὰ τοῦ πνεύματοσ. Accurate igitur e vg Rebapt *de spiritu meo*, contra d *spiritum meum* | και προφητευσουσιν: D om, nec magis addit Rebapt :: cf huc et ad totum locum LXX.

19. ανω: A 31. 37* sah syr^{sch} ar^{e} om; item syr^{sch} ar^{e} om κατω :: utrumq LXX om | αιμα και usque καπνου (et. Did$^{cat\ 36}$): D om

20. μεταστραφησεται: D^{gr*} μεταστρεφεται | πριν cum ℵACDE 13. 61. ... ς (sed Gb^{o}) Ti add η cum EP al pler Chr^{9,49} (:: LXX om η, at rebus eiusmodi praestantissimas Ni Ti auctoritates sequi praestat; vide etiam ad ημεραν) | ημεραν cum ℵ*BD ... ς την ημεραν cum ℵ^{c}ACEP al omn^{vid} Chr (:: ita etiam LXX editum est, sed ℵB om την) | την μεγαλην sine additam cum ℵ (nec suppl^{a} aut^{c}) D ... ς Ln Ti add (:: ut LXX) και επιφανη cum ABCEP al omn^{vid} vg rell Chr^{9,49}

21. Versum om ℵ*, suppl ℵ^{a} | οσ αν cum ℵ^{a}ACDP al pler Chr^{9,49} ... Ti οσ εαν cum BE 69. 100. | κυριου: D* praem του

22. ισραηλ- cum AB^{3}CDP etc ... ℵ ισδραηλ-, B*E ιστραηλ-, item d e *istrahelitae* | -ηλειται c. ℵABCDE ... Ln -ηλιται cum P minusc ut vdtr omn | ναζωραιον c. ℵ^{c}ABCD^{2}EP etc: ℵ*D* ναζοραιον | αποδεδειγμενον (ita ℵB etc; ACD^{2}E -διγμενον, D* δεδοκιμασμενον) ante απο του θεου cum ℵBCD^{2} 31. 61. 69. 104. 118. 163. vg sah arm aeth Ath^{194} Chr^{9,50} Thdot$^{anc\ 423}$ Thdrt^{9,408} (ap Gall) Ir$^{int\ 188}$ Fulg$^{trasim\ 2,31}$ ... ς post απο του θε. cum AD*EP al plu cop syr^{utr} Ath^{279} Cosm^{208} Tert$^{carn\ chr\ 15}$ et

καὶ σημείοις, οἷς ἐποίησεν δι' αὐτοῦ ὁ θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς
αὐτοὶ οἴδατε, 23 *τοῦτον τῇ ὡρισμένῃ βουλῇ καὶ προγνώσει τοῦ*
θεοῦ ἔκδοτον διὰ χειρὸς ἀνόμων προσπήξαντες ἀνείλατε, 24 *ὃν ὁ*
θεὸς ἀνέστησεν λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν
δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ. 25 *Δαυεὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν·* Ps 15 (16), 8–11
προορώμην τὸν κύριόν μου ἐνώπιόν μου διαπαντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν

---

pudic[21] (*a deo vobis destinatum, vobis a deo destin.* Apud Eus[ecl 78] *αποδεδ. εις ημας απ. τ. θεου*, apud Epiph[467] et[1025] omittitur *απ. τ. θεου*, item[51] (sed[ed] add *εκ του θεου*). | *εις υμας* et. Ir[int 139] Tert[bis] ... D* al[5] d Eus[ecl 78] *εις ημας* | *δυναμεσι* et *τερασι* cum אABD etc ... Ti *-σιν* bis cum CEP etc | *οις* (et. Eus[ecl]): D* *οσα* | *δι αυτου ο* (C om) *θεος* et. Ir[int 196] Eus[ecl 78] Ath[379] Cosm[508] Thdot[anc 433] ... E al[2 scr] vg[cl] (non item am fu demid tol) sah cop aeth Ath[194] Thdrt[2,408] (Gall) *ο θε. δι αυτ.* | *εν μεσω* cum אBDP etc ... ACE 13. *εμμεσω* | *καθως* sine *και* cum אABC*DE 15. 18. 25. 27. 29. 31. 40. 61. 73. 96. am fu demid sah cop syr[sch] arm aeth Ir[int] Eus[ecl] Ath[379] (et[194] tantum habet *καθως οιδατε*) ... ς (Gb[00]) add *και* cum C[2]P al plu vg[clo] syr[p] Chr[9,56] Thdot anc[433] Cosm[508] | *αυτοι* (et. Eus[ecl] Ath[379] Chr Ir[int]): E *υμεις παντες*, 117. *υμεις* (vg arm *vos*)

23. *εκδοτον* sine additam cum א*ABC* 25. 27. 29. 40. 61. vg sah cop syr[sch] arm (vide post) aeth Ath[194] Ir[int 193] Victorin[ari 2,16] ... ς (Gb[00]) add *λαβοντες* cum א[c]C[3]DEP al plu syr[p] Eus[ecl 78] Chr[9,57] Cyr[4,403] Thdot anc[433] Cosm[508]. Testatur et. Bed[retract 105] *in Graeco habetur uno verbo plus, quod tamen multum ad causam pertinet: Et praescientia dei traditum accipientes.* | *χειρος* (Gb'') cum אABC*D 13. 15. 18. 61. 100. 127. 180. syr[p] aeth Eus[ecl] Ath Cyr ... ς *χειρων* cum C[3]EP al plu vg sah cop syr[sch] arm (*tradentes in manus* pro *εκδ. λαβ. δια χ.*) Ir[int 193] Chr [9,57] Cosm[508] | *ανειλατε* (Gb'') cum אABCDEP 1. 13. 61. al[30] Eus[ecl] Ath [194] ... ς *ανειλετε* cum minusc plu Chr Cyr Cosm

24. *λυσας* sine additam et. Polyc[1 pag 877] Ir[int 193] Eus[ecl 78] Cosm[508] ... E add *δι αυτου*, quod idem testatur Bed[retract 105] *si Graecam inspexerimus auctoritatem, ubi scriptum est - solvens per ipsum dolores mortis* etc | *θανατου* cum אABCE[gr]P al omn[vid] sah syr[p] arm aeth Eus[ecl 78] Ath[254] Cyr[4,403] Thdot[anc 433] Thdrt[2,1244] et[5,1029] (dial[trin 3]) Cosm[508] (Bed[retract] vide ante) ... D e vg (hi[3] *inferni*; d *inferiorum*) syr[sch] (*vincula sepulcri*) cop ar[e] (*dolorem gehennae*) Polyc[1 pag 877] Epiph[1080] Ps-Ath[pass dom 36] ([2,77] *οἱ πολὺ γοῦν διέστη καὶ τὰς ὠδῖνας ἔλυσε τοῦ ᾅδου* etc) Ir[int 193] (*inferorum*) Fac[763] (ap Gall[11]) Thdrt[5,104 lat] *αδου* (Gb') :: cf vv. 27 et 31, item Ps 18, 5. 6. 116, 3.

25. *δαυειδ* cum אBD; per compendium ACEP etc ... Sz *δαυιδ*, ς (et. Gb) *δαβιδ*: cf ad Mt 1, 1 | *γαρ* (et. Eus[ecl 78] Ir[int 193] etc): E 15. 18. *μεν γαρ* | *εις αυτον* (Eus[ecl] om haec): A *εις αυτην* | *προορωμην* cum אAB* CDE ... ς *προωρωμην* cum B[3]P al certe pler | *τ. κυρ. μου* cum אD (item ut solent syr[sch] et ar[e]) ... ς Ln Ti om *μου* cum ABCEP al omn[vid] vg

μου ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ. 26 *διὰ τοῦτο ηὐφράνθη μου ἡ καρδία*
καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου, ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ μου κατασκη-
13, 35 *νώσει ἐφ' ἐλπίδι,* 27 *ὅτι οὐκ ἐνκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς ᾅδην*
οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. 28 *ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς*
ζωῆς, πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου. 29 *Ἄν-*
δρες ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πα-
τριάρχου Δαυείδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησεν καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μνῆμα αὐτοῦ
ἔστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. 30 *προφήτης οὖν ὑπάρχων*
Ps 88 (89), 4 *καὶ εἰδὼς ὅτι ὅρκῳ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ θεὸς ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος*

---

rell Eus[ecl 79] Chr[9,67] Ir[int 193] Fulg[trasim 1 et 3] :: LXX om *μου*, nec addendi caussa erat

26. *ηυφρανθη* cum ℵABCDEP 31. 40. 61. 69. 117. al plus[5] Clem[705] (utrum e LXX an ex actis afferat ambiguum) ... ς *ευφρ.* cum minusc pla | *μου η καρδ* cum ℵ*B Clem[705] ... ς Ln *η καρδι. μου* cum ℵ[c]ACDEP al omn[vid]. Item Latt etc :: ut LXX | *εφ* cum ℵCD ... ς Ln *επ* cum ABEP al omn[vid] :: ubi forma *ἐλπίς*, quae iam ex antiquissimis inscriptionibus innotuit, tanta auctoritate utitur (similiter fit Ro 8, 21), arcenda non est. Cf Steph. Thes. sub *ελπις* et *ελπιζω*.

27. *ενκατ.* cum B*DE (v. 31 accedunt ℵC) ... ς Ln Ti *εγκατ.* cum ℵAB[3]CP al certe pler :: cf Lc 18, 1 ubi *ενκακειν* ℵABDHKQ, item similia, licet non omnia consentiant) | *αδην* (Gb") cum ℵABCD 40. 61. al plus[20] Clem[706] (ut ante) Epiph[2,29] ... ς *αδου* cum EP al plu Chr[9,57] (Or vide ad v. 31) :: item LXX[ed] et A; ℵB *αδην*

28. *εγνωρισας* (et. d): D[gr*] *γνωρισας* | *ευφροσυνης*: A* vid 31. 69. *ευφροσυνην*, item e* fu *replebis me iocunditatem* :: ita etiam LXX A

29. C *παρησιας* | *δαυειδ* cum ℵBDE (AP per compendium) ... ς *δαβιδ*, Sz *δαυιδ* cum minusc plu | *μνημα* et. Eus[ecl 79] et[ps 58] Cyr[act 19] Thdrt[1,698] etc ... D *μνημιον* | *εν ημιν* et. Eus[bis] Chr[9,58] Thdrt[1,698] ... 4. 33. 103. 117. 119. Thphyl[b 200] *εν υμιν* ... D *παρ ημιν*, item e vg (ut et. d) *apud nos*

30. *ειδως* et. Ir[int 193] Eus[ecl 79 et ps 58] etc ... D[gr*] *ειδων* | *οσφυος* (*lumbi* vg[clo] fu demid): D* *καρδιας* (item d *de praecordia*) ... am syr[sch] aeth Ir[int 193] Victorin[ari 3,16] *ventris* | *καθισαι* cum ℵABCD[2] h 61. 95. 142. 12[lect] vg sah cop syr[sch] arm aeth Eus[ecl 79] Cyr[act 19] Ir[int 193] Victorin[ari 3,16] Fulg[tras], item additis *τον χ̅ν̅ κατα σαρκα* Ath[707] et[771] lat Vig[tri] ... ς (= Gb) praem *το* (D* 15. 18. 36. om) *κατα σαρκα αναστησειν* (D* 13. 15. 18. 34 36. 40. *αναστησαι*, 57 *αναστησας*) *τον χριστον* (D[gr] 69. 96. 105. 1[lect**] add *και*, 15. 18. 98. 118. 130. pergunt *καθισαι τε*) cum D*P 1. 13. 31. al pler (sed 4. 27. 29. om *το κα σαρκ.*) d syr[p] arr Eus[ps 58] Chr[9,58] Thphyl[a et b]. Similiter E *αναστησαι τον χ̅ν̅ και*, quod etiam Bed[retract 108] testatur: *in Graeco habetur plus: De fructu lumbi eius suscitare Christum et sedere super sedem eius. Sed et in eo quod sequitur - in Graeco consequentius habetur, quia neque*

αὐτοῦ καθίσαι ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, 31 προϊδὼν ἐλάλησεν περὶ
τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅτι οὔτε ἐνκατελείφθη εἰς ᾅδην οὔτε ψ
ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδεν διαφθοράν. 32 τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ 8, 15. 5, 30 10, 39
θεός, οὗ πάντες ἡμεῖς ἐσμὲν μάρτυρες. 33 τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ θεοῦ
ὑψωθεὶς τήν τε ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου λαβὼν παρὰ
τοῦ πατρὸς ἐξέχεεν τοῦτο ὃ ὑμεῖς καὶ βλέπετε καὶ ἀκούετε. 34 οὐ

---

derelicta est anima eius in inferno. | *επι τον θρονον* cum ℵABCD 15. 36. 61. 130. Eus[ecl] et[ps] ... ς *επ. του* (P* om) *θρονου* cum EP al pler Chr[9,58] Cyr[act 19]

31. *προϊδων* (ACE al[3 ser] *-ειδων*) et. Eus[ecl 79] et[ps 58] Cyr[act 19] Thdrt[1,698] al Ir[int 198] etc ... D[gr?] 1. 60. 69. 100. 104. 127. 168. *προειδως*. Praeterea D* d om (:: excidit versus) *προϊδ. ελαλ. περι της* | *ουτε* pri (Gb″) cum ℵABCD 15. 18. 25. 36. 40. 61. 118. 130. e vg Eus[ecl] et[ps] Chr[9,58] Cyr[act 19] Ir[int 198] Victorin[ari 8,16] Fulg[tras] (Bed[retract 108] – vide ad v. 30 – h. l. non tam E quam e respexisse vdtr) ... ς *ου* (E 5. 96. 104. 105. 136. 168. 12[lect] Thdrt *ουκ*) cum EP al plu sah cop syr[utr] Thdor[ant 623] Thdrt[1,698] Did[int 281] Philast[haer 41]. Item *ουτε* sec cum ℵACD 5. 13. 15. 18. 33. 34. 36. 40. 61. 69. 118. 130. 168. Eus[ecl] et[ps] Chr Cyr[act] ... ς *ουδε* cum BEP al plu Thdor[ant] Thdrt Did[int 281]. Bis *ουδε* Thaum[anath 9]. | *ενκατελειφθ.* (*εγκ-* c. ℵBCDE; Ln Ti *εγκ.-* c. A) cum (Gb″) ℵABCDE (sed D* *ενκαταλ-*, C *-λημφθη*) 5. 13. 15. 18. 36. 40. 57. 61. al plus[15] Thaum[anath 9] Eus[ecl] et[ps] Chr Cyr[act] Thdor[ant] Thdrt ... ς *κατελειφθη* cum P 1. 31. al plu. Scripsimus autem *ενκατελ.* sine additam cum ℵABC*D 61. 76. 81. vg sah cop syr[sch] aeth ar[e] Eus[ecl] et[ps] Ir[int] Did[int 281] Victorin[ari 8,16] ... ς (= Gb) add *η ψυχη αυτου* cum C[3]EP al pler syr[p] arm ar[p] Thaum[anath 9] Chr[9,58] Thdor[ant] Thdrt Philast[haer 41] Fulg[tras] (sed Thaum Chr Philastr ante *ενκατελ.*, syr[p] Thdrt post *αδου* pon). Item Bed[retract 108] testatur, vide ad v. 30 | *αδην* cum ℵB 15. 18. 27. 29. 36. 40. 61. 69. 96. 100. 104. 118. 127. 130. 161. 168. al[2 ser] Eus[ecl] et[ps] Thaum[anath 9] ... ς Ln *αδου* cum ACDEP al plu Chr[9,58]

32. *τουτον* et. Eus[ps 58] Chr[9,59] Ir[int 198] Did[int 281] etc ... D*E d Victorin[ari 8,16] Amb[ioseph 509] add *ουν* | *τον* et. Eus[ps] Chr ... D* om | *εσμεν* hoc loco et. Eus[ps] Chr Cosm[508] Ir[int] etc ... ℵ ante *ημεις*, D vg Did[int] post *μαρτυρες* pon, P* om

33. *την τε*: D *και την* (Thdrt[dial spi 5,1044] *την δε*) | *του πνευμ. του αγι.* cum ℵABCE 5. 13. 61. 130. d vg (uterq *spir. sancti*, item Did[int 281] Amb[ios al]) Chr[9,59] ... ς *του αγιου πνευματος* cum D[gr]P al pler Thdrt[dial] Cosm[508] Ir[int 198] | *εξεχεεν*: D*d add *υμειν* | *τουτο ο*: 40. 133. *τουτον ον*, vg (et. am fu) lux *hunc quem* (quod spectat ad *spiritum*) ... E demid tol sah syr[sch] et[p txt] ar[e] Ir[int 198] Did[int 281] Amb[ioseph 509] *τουτο το δωρον*, *hoc donum quod* (Ir[int] *donationem hanc quam*, Philast[726] *hanc gratiam quam*) | *υμεις* (D[gr*] d om) sine *νυν* cum ℵABC*D[2] 10* 15. 18. 27. 29. 36. 61. 81. 127. 130. vg sah cop syr[sch] arm aeth Did[int 281] Thdrt[dial 5,1044] ... ς (Gb[oo]) praem *νυν* cum C[3]EP al plu syr[p] ar[p] Cosm[508], item Ir[int 198] add *νυν* | *και βλεπετε* cum BD 81. arm[zoh] ... Ln

Ps 109 (110), 1 Mt 22, 44. pp He 1, 13 1 Co 15, 25 γὰρ Δαυεὶδ ἀνέβη εἰσ τοὺσ οὐρανούσ, λέγει δὲ αὐτόσ· εἶπεν κύριοσ
τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου, 35 ἕωσ ἂν θῶ τοὺσ ἐχθρούσ
σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. 36 ἀσφαλῶσ οὖν γινωσκέτω πᾶσ
οἶκοσ Ἰσραὴλ ὅτι καὶ κύριον αὐτὸν καὶ Χριστὸν ἐποίησεν ὁ θεόσ,
τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖσ ἐσταυρώσατε.

37 Ἀκούσαντεσ δὲ κατενύγησαν τὴν καρδίαν, εἶπόν τε πρὸσ
Lc 3, 10. 14 τὸν Πέτρον καὶ τοὺσ λοιποὺσ ἀποστόλουσ· τί ποιήσωμεν, ἄνδρεσ

[*και*] *βλεπ.*, ς om *και* cum ℵACEP al pler vg syr^{utr} rell Did$^{int\,261}$ Thdrt dial 5,1044

34. *δαυειδ* cum ℵBD; per compendium ACEP ... ς (et. Gb) *δαβιδ*, Sz *δαυιδ* cum minusc | *λεγει δε*, vg^{cle} *dixit* (am fu demid Ir$^{int\,196}$ *dicit*) *autem* ... D *ειρηκεν* (d *dixit*) *γαρ* (*γαρ* et. syr^{sch} exprim) | *ειπεν* (et. d e fu demid Ir^{int} *dixit*): D^{gr} am *λεγει* (*dicit*), item Bed$^{retract\,100}$ *Quidam codd. habent: Dicit dominus, sed Graeca exemplaria et in hoc libro et in psalterio habent: Dixit dominus* | *κυριοσ* cum ℵ*B*D ... ς Ln Ti *ο κυρ.* cum ℵ^{c}AB^{2}CEP al pler Chr^{9,60} Thdrt^{1,1281}

35. *εωσ αν*: D* om *αν* | D* *εκθρουσ*, E *εχχθρουσ*

36. *οικοσ* cum ℵABEP al fere omn Bas^{1,298} Epiph$^{730.\,764}$ Eustath^{ant} ap Thdrt^{4,234} Chr ... Ln *ο οικοσ* cum CD c^{scr} | *και κυριον* (et. ς Gb Sz) cum ℵABCDEP al plus^{40} vg syr^{p} arm^{zoh} aeth^{pp} Epiph$^{730.\,764}$ Nyss$^{adv\,ari}$ (Mai^{4,6}) Bas^{1,293} Ath$^{361.\,700}$ Chr^{9,60} etc Ir$^{int\,196}$ Tert$^{prax\,28}$ ... ς^{e} om *και* cum minusc mu syr^{sch} sah cop aeth Bas^{1,230} Eustath^{thdrt} (l. l.) | *αυτον* post *κυριον* (et. Gb Sz) cum ℵABCD^{2} (D* d om plane) 5. 15. 18. 36. 45. 69. 104. 180. 163. vg arm Bas$^{1,230.\,293}$ Ath^{361} (sed fluct lectio) Eustath^{thdrt} (l. l.) Chr Ir$^{int\,196}$ ... ς (= Gb Sz, sed Gb*) post $\overline{χν}$ cum EP 61. al plu Ath^{700} (et^{361} fluct lectione) Epiph$^{730.\,764}$ et^{2,46} Nyss^{mai} et gall^{6,570} Caes$^{dial\,1,35}$ ... sah cop ante [*και* om] *κυριον*, Tert^{prax} inter *εποι.* et *ο θε.*, etc | *εποι. ο θεοσ* cum ℵB 61. vg^{cle} cop syr^{utr} aeth Bas^{1,298} Ath$^{361.\,700}$ Leont^{684} (Gall^{12}) Tert^{prax} Amb$^{fid\,468}$ ... ς Ln *ο θε. εποι.* cum ACDEP al pler am fu demid sah arm Bas^{1,298} Epiph$^{730.\,764}$ Chr^{9,60} Eustath^{thdrt} Ir$^{int\,196}$ | *τουτον τον*: D* om *τον*

37. *ακουσαντ. δε* (E^{gr} Aug$^{unit\,eccl\,356}$ *ουν*, fu Aug$^{ps\,78}$ om) ... D syr$^{p\,mg}$ *τοτε παντεσ οι συνελθοντεσ και ακουσαντεσ* | *κατενυγησαν*: E 61. *κατηνυγ.* | *την καρδιαν* cum ℵABC 36. 61. 118. 180. Bas$^{eth\,243}$ Epiph^{27} Chr^{9,65} ... ς *τη καρδια* cum DEP al pler (e vg *conpuncti sunt corde*, d *stimulati sunt corde*) | *ειπον τε* cum ABCP al pler Bas$^{eth\,243}$ Chr, item *et dixerunt* vg etc. Similiter E *και ειπον*, 19. 61. *ειπον δε* ... ℵD$^{gr\,2}$ (vide post) 18. 24. 26. 56. 73. 103. l^{scr} Aug$^{unit\,eccl\,356}$ (sed$^{ps\,78}$ *et dixerunt*) *ειποντεσ* ... D* d *και τινεσ εξ αυτων ειπαν* (D$^{gr\,2}$ *ειποντεσ*, sed Scri non testatur *και τιν. εξ αυτ.* deleta esse) | *λοιπουσ*: D 104. Aug$^{unit\,eccl}$ om (libere Aug^{ps} *et dixer. ad apostolos*) | *ποιησωμεν* cum ℵABC E^{gr}P 15. 18. 42. 61. 73. 101. 117. 180. al plus^{10} Bas$^{eth\,243}$ (ex^{ed} par et cod, non ^{ed} garn) Epiph^{27} Chr^{9,65} ... ς Ln Ti *ποιησομεν* cum D al plu Cyr$^{hr\,47}$. Item *quid faciemus* e vg Ir$^{int\,196}$ Aug$^{unit\,eccl}$ et^{ps} et^{alibi} al.

ἀδελφοί; 38 Πέτροσ δὲ πρὸσ αὐτούσ· μετανοήσατε, φησίν, καὶ
βαπτισθήτω ἕκαστοσ ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰσ
ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν, καὶ λήμψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου
πνεύματοσ. 39 ὑμῖν γάρ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖσ τέκνοισ ὑμῶν
καὶ πᾶσιν τοῖσ εἰσ μακράν, ὅσουσ ἂν προσκαλέσηται κύριοσ ὁ Eph 2, 13
θεὸσ ἡμῶν. 40 ἑτέροισ τε λόγοισ πλείοσιν διεμαρτύρατο, καὶ παρε-
κάλει αὐτοὺσ λέγων· σώθητε ἀπὸ τῆσ γενεᾶσ τῆσ σκολιᾶσ ταύτησ. Phil 2, 15

At Latt non distinxisse videntur inter *-σωμεν* et *-σομεν*, quemadmodum et. Lc 3, 10 sqq probatur, item h. l. E et e. | *ανδρ. αδελφοι*: DE tol syr[p mg] Aug[unit eccl] et[ps 73, 779] (non item[45, 401]) et[trin 992] add *υποδειξατε ημιν*. Testatur et. Bed[retract 110]: *In Graeco habetur plus: Monstrate nobis.* Addit: *quod verbum in opusculis eorum qui scripturas sanctas exposuerunt saepius huic sententiae adiectum invenimus.*

38. *φησιν* cum ℵAC 15. 18. 25. 36. 61. vg Cyr[hr 47] (Ath[780 lat] *Petrus enim Iudaeos alloquens: Paenitentiam, inquit, agite* etc); item D post *πρ. αυτους* ... ς *εφη* post *πρ. αυτ.* cum EP al pler (99. *ειπε* pro *εφη*) sah cop syr[p] (*dixit ad eos*) Thdrt[2, 155]; item 38. 67. 113. 12[lect] *ειπε δε πετρος πρ. αυτ.*, item omisso *δε* arm syr[sch] aeth (*et dixit* etc) ... Ln Ti om plane cum B 65. 127. 168. (3. ex silentio Alteri) Aug[ps 45, 401] (libere: *Et Petrus: Agite paenitentiam* etc; at[unit eccl 856] *Petrus autem dixit ad eos* etc), item vg[cod] ap Ln :: om Lc *εφη* vel simile quid Act 25, 22. 26, 28, at nemo substituit *φησιν* quemadmodum h. l. legitur. (Etiam quae 9, 5 aliena manu addita leguntur absque *εφη* scripta sunt.) | *επι τω* cum ℵAEP al omn[vid] Bas[2, 114] Chr[9, 66] ... Ln *εν τω* cum BCD Cyr[hr 47] Epiph[27] Cyr[4, 898] Thdrt[2, 155] (item[1, 906] et[4, 1269] *εισ το ονομα*) :: Act 10, 48 ubi *εν τω* scriptum est nemo mutavit, nec magis *εισ το* 19, 5 | $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ cum ℵABCP al pler vg[cle] fu demid tol cop aeth Chr Aug[unit eccl 856], item Ir[int 198] omisso $\overline{χυ}$ ... DE 60. 69. 100. 163. am sah syr[sch] (sed om $\overline{χυ}$) et[p] arm Bas[2, 114] Cyr[hr 47] Cyr[4, 898] Thdrt[1, 906] et[2, 155] et[4, 1269] Cyp[134] al (vide ap Sab) praem *του κυριου* (Bas[edd 2] Cyr Thdrt[ter] etc *τ. κυρ. ημων*), item Epiph[27] add *του κυριου ημων* | *των αμαρτιων υμων* (C *ημ.*) cum ℵABC 40. 61. 96. (om *των*) vg sah cop (aeth[utr] *et remittetur vobis peccatum vestrum*) (Aug modo reddit *υμων* modo non reddit) ... ς Ti *αμαρτιων* tantum cum DEP al pler syr[utr] arm Bas[2, 114] Cyr[hr 47] Chr Ir[int 198] Cyp[134] al (ap Sab) :: substituta est formula solennis *εισ αφεσιν αμαρτιων*, cf Mt 26, 28 Mc 1, 4 Lc 3, 3 | *λημψ.* cum ℵAB*CDE ... ς *ληψ.* cum B[3]P al omn[vid]

39. *υμιν* et *υμων* (et. Cyp[134] Lcif[215] ap Gall[6] Aug[unit eccl 856]): D Aug[fid et oper 171] *ημειν* et *ημων* | *οσουσ* cum ℵBDEP al pler vg (*quoscumque*) syr[utr] Chr[9, 66] ... Ln *ουσ* cum AC 104., item sah cop

40. *ετερ. τε* (et. Lcif[215] Aug[unit eccl 857]): DE[gr] k[scr] sah cop *ετερ. δε* | *διεμαρτυρατο* (Gb'') cum ℵABCDE 61. al plus[15] Chr[9, 66] ... ς *-τυρετο* cum P minusc pla | *αυτους* cum ℵABCD 61. al fere[15] vg sah cop syr[sch] arm aeth Lcif[215] ... ς Ti om cum EP 1. 13. 31. al plu syr[p] (sed add

41 οἱ μὲν οὖν ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν, καὶ
προσετέθησαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλιαι· 42 ἦσαν
δὲ προσκαρτεροῦντεσ τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ,
τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖσ προσευχαῖσ.
43 Ἐγίνετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβοσ· πολλὰ δὲ τέρατα καὶ σημεῖα
διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο ἐν Ἱερουσαλήμ, φόβοσ τε ἦν μέγασ ἐπὶ

αυτοισ c.* post *διεμαρτ.*, quod idem syr^{sch} habet) Chr$^{9,66\,bis}$ (Aug$^{unit\,eccl\,267}$ *testificabatur eis dicens* et$^{fid\,et\,oper\,171}$ *testificabatur dicens*) | *τησ σκολ. ταυτησ* (et. Aug$^{unit\,eccl}$): D 11. 100. 103^{mg} 1^{lect} *ταυτησ τησ σκολ.*, item vg Leif Aug$^{fid\,et\,oper}$

41. *αποδεξαμενοι* (D *πιστευσαντεσ*) sine *ασμε.* cum ℵABCD 19. 61. vg sah cop aeth Clem^{371} Aug$^{unit\,eccl\,267}$ ... ς (Gb^{00}) praem *ασμενωσ* cum EP al pler syr^{utr} arm Chr^{9,66} Aug$^{fid\,et\,oper\,171}$ (*avidissime capientes exceperunt verba*). Testatur etiam Bed$^{retract\,111}$ *Hunc locum alia translatio iuxta proprietatem Graecae veritatis ita habet: Illi quidem recipientes libenter verbum eius baptizati sunt* (ita prorsus e praeter *libenter recipientes*). Praeterea post *libenter receperunt sermonem eius* syr$^{p\,mg}$ sic: *et crediderunt et baptizati sunt*, item Aug$^{fid\,et\,oper}$ (post *excep. verba*) *et crediderunt et baptiz. sunt*, nec aliter$^{unit\,eccl}$ (post *illi vero recepto verbo hoc*) *crediderunt et bapt. sunt* | *εν τη* cum ℵABCD 15. 18. 19. 36. 61. vg ... ς om *εν* cum EP al pler Chr^{9,66} | *τη ημερα εκεινη*: D am fu demid *εκειν. τ. ημερ.* | *ωσει* (et. ℵ^{c}): ℵ* 104. 1^{scr} *ωσ*

42. *ησαν δε*: D syr^{sch} *και ησαν* | *προσκαρτερουντεσ*: 15. 18. 36. Chr^{9,66} cat$^{ox\,64}$ add *ομοθυμαδον* (Chr: *δυο αρεται, και το προσκαρτερειν και το ομοθυμαδον.* Eadem repetit Thphyl$^{c\,508}$.) | *τη διδαχη*: A 98. d vg praem *εν* (d vg *perseverantes in doctrina*; contra e *adstantes doctrinae*), hinc Ln [*εν*] *τ. διδ.* | *αποστολων*: D add *εν ιερουσαλημ.* Item tol post *κ. ταισ προσευχαισ* | *τη κλασει* cum ℵ*ABCD* 61., item *et* (d add *in*) *communicatione fractionis panis* d vg sah cop, similiter syr^{sch} aeth ... ς *και τη κλ.* cum ℵ^{c}D^{2}EP al pler syr^{p} arm Chr Thphyl^{c}

43. *εγινετο* (B*CD *εγειν.*) *δε* c. ℵABCD 96** vg syr^{utr} ... ς *εγενετο δε* c. EP 1. 13. 31. 61. rell Chr^{9,67} | *πολλ. δε* c. ℵB 61. cop (sah *πο. γαρ*) ... ς Ln Ti *πολλ. τε* c. ACD^{2}EP al pler d (*multa etiam*) vg (*multa quoque*) syr^{utr} arm aeth Chr ... D^{gr*} 31. 133. 12^{lect} om copulam | *σημεια*: E 25. add *ου μικρα* | *δια τ. αποστ.*: E 18. 25. 40. 96. 130. 180. syr^{p} aeth^{utr} ar^{e} *δια των χειρων των απ.* | *εγινετο* (B*CD *εγειν.*, E 25. 64. 1^{scr} *-νοντο*, al plus^{10} *εγενετο*) hoc loco cum ℵBDEP al omn^{vid} vg (vide post) syr^{p} arm ... AC syr^{sch} sah cop aeth ante *δια των* | *εν ιερουσαλημ* cum ℵACE 8. 13. 18. 19. 33. 34. 36. 40. 43* 96. 105. (18. 33. 36. cat *εισ* pro *εν*) vg (vg^{ed} *in Ierus. fiebant*, sed am fu demid *fieb. in hierusalem*) syr^{sch} cop Thphyl^{b} cat$^{ox\,64}$ (D tol ad v. 42 traxerunt, vide ante) ... ς Ln Ti om cum BD 1. 31. 61. al plu sah syr^{p} arm aeth Chr^{9,67} | *φοβ. τε ην μεγ. επι παντασ* cum ℵAC 40^{mg} (om *μεγασ*?) al^{10} (qui ante, sed 8. 13. 18. 36. cat^{ox} post *παντ.* add *αυτουσ*; 104. om *επ. πα.*?) vg cop cat^{ox} ... ς Ln Ti om cum BDE al plu sah syr^{utr} arm aeth Chr ::

πάντας. 44 καὶ πάντες δὲ οἱ πιστεύσαντες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ 4, 32 ss
εἶχον ἅπαντα κοινά, 45 καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπί-
πρασκον καὶ διεμέριζον αὐτὰ πᾶσιν, καθότι ἄν τις χρείαν εἶχεν·
46 καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ,
κλῶντές τε κατ' οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει
καὶ ἀφελότητι καρδίας, 47 αἰνοῦντες τὸν θεὸν καὶ ἔχοντες χάριν
πρὸς ὅλον τὸν λαόν. ὁ δὲ κύριος προσετίθει τοὺς σωζομένους 41 5, 14
καθ' ἡμέραν ἐπὶ τὸ αὐτό.

plura in caussa erant cur mutaretur scriptura quam expressimus. Verba φοβ. τε ην etc videbantur abundare praegressis εγ. δε πασ. ψυ. φοβ., εν ιερου. ut adderetur non opus erat, hoc praesertim loco. Commendat vero additamentum etiam copula και - δε quae sequitur, prorsus Lucana illa quidem. Non autem sensim a pluribus, sed ab uno mutata est totius loci scriptura, eum fere in modum quo ς habet. Certe scriptura plerumque edita non eam probabilitatem habet, ut testimonia gravia quae contra stant posthabenda videantur. Ex 5, 5 verba de quibus quaeritur derivari nequeunt.

44. και παντες δε cum ℵAC 15. 19. 20. 34. 40. 61. al pauc cat^ox (am demid *omnes enim*; syr^sch aeth *et omnes*) ... ς Ln Ti παντ. δε (omisso και) cum BEP al pler sah cop syr^p arm Chr^9,67 (Or^3,673 ουτως δ εχει τα ρητα· παντες δε οι πιστευσαντες etc) ... D vg^cle fu παντ. τε (*omnes etiam*) | οι πιστευσαντες cum ℵB h 4. 18. 19. 25. 36. 42. 46. 57. 69. 130. 177. 180. f^ser al^5 arm aeth Or Thphyl^b cat^ox54 ... ς Ln Ti οι πιστευοντες cum ACDEP al plu (vg *qui credebant*) Chr | ησαν et και: B 57. Or Salvian^avarit3,10 (Gall^10,73) om | απαντα (et. Or): D παντα

45 και τα (61. om) κτηματα etc: D και οσοι κτηματα ειχον η υπαρξεις, item syr^sch | διεμεριζον: A εμεριζον | αυτα: D add καθ ημεραν (:: cf ad v. 46) | καθοτι (13. καθως, 180. καθο): D^gr* τοις, 31* om καθ usq ειχ.

46. καθ ημεραν τε: D* παντες τε, d *omnes quoque* ... D^gr2 καθ ημεραν· παντες τε | προσκαρτερουντες: D^gr προσεκαρτερουν | ομοθυμαδον: c 69. 104. syr^sch post εν τω ιερω pon ... 3. 108^mg om | κλωντες τε (61. 117. om; 47* 1^lect 8^pe δε, 40. τε και) κατ οικον αρτον ... D και κατ οικους αν (^3om) επι το αυτο κλωντες τε αρτον, d (praegressis *omnes quoque perseverantes in templo*) *et per domos id* (corr. est *in id*) *ipsum capiebant panes*

47. λαον et. Or^3,673 etc ... D κοσμον | τους σωζομενους καθ ημεραν: 13. 36. 1^lect (similiter arm aeth) καθ ημερ. τοις σωζομενοις (hoc ordine 13; item 36. 1^lect?) | επι το αυτο.^3,1 πετρος δε c. ℵABCG 61. vg sah cop arm aeth. Confirmant Cyr^glaph185 (γεγραπται δε και εν ταις πραξεσι τ. αποστ. πη μεν οτι ο μεν κυριος προσετιθει τους σωζ. καθ ημεραν επι το αυτο. πη δε δη αυ· etc) Lcif^231 (Gall^6. Ibi exscribitur 3, 1—10 ad verbum, inde a verbis: *Petrus autem et Iohannes ascendebant*) ... D επι το αυτο εν τη εκκλησια. *Εν δε ταις ημεραις ταυταις πετρος* ... ς Ti τη εκκλησια (haec Gb^o).^3,1 *Επι το αυτο δε πετρος*

III.

1 Πέτρος δὲ καὶ Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν
14, 8 ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν ἐνάτην. 2 καί τις ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοι-
λίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο, ὃν ἐτίθουν καθ᾽ ἡμέραν
πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην ὡραίαν τοῦ αἰτεῖν ἐλεη-
μοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὸ ἱερόν· 3 ὃς ἰδὼν Πέτρον
καὶ Ἰωάννην μέλλοντας εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερὸν ἠρώτα ἐλεημοσύνην

---

cum EP al pler cat[56] syr[utr] (sed syr[sch] εν τη εκκλ. expressit, ac libere pergit: *Et factum est ut quum ascenderent Sim. Ceph. et Ioh. simul* etc) Bas[sel] or[21, 119] (certe enim affert: επι το αυτο γαρ, φησι, πετρος etc) Chr[9, 68. 73]. Eandem lectionem Bed[retr 111] testatur: *In Graeco ita legitur: Dominus autem augebat* (e *adiciebat*) *qui salvi fierent quotidie ecclesiae, ac deinde altera narratio incipit.* Ad ea vero quae sequuntur: *In id ipsum* (e *Id in ipsum*) *autem Petr. et Ioh. ascendebant in templum* adnotat: *Quod superiori sententiae ita potest aptari: Cum dominus quotidie praedicantibus apostolis in ecclesiam suam credentes aggregaret, ascendebant apostolorum primi in templum, deum rogaturi in id ipsum, id est, ut ecclesiae suae semper augmenta procuraret.* Lectionis ecclesiasticae ratio iudicari potest ad 104, qui sic habet: τη εκκλησια· επι το αυτο δε ΑΡΧΗ πετρος, quibus in margine ipsum initium lectionis additur hunc in modum: εν ταις ημεραις εκειναις πετρος και ιω. Qua ex re antiquissima huius loci scriptura, quam ℵABCG etc testantur, derivari non potest. | ιωαννης cum ℵACEGP etc: BD ιωανης | ανεβαινον: C ανεβεννον, A αναιβεννον | εις το ιερον: D add το δειλεινον (d *ad vesperum*) | την ενατην cum ℵABCDEGP 1. al permu ... ς τ. εννατην cum 13. 61. al plu. Praeterea D* (praegressis επι την ωραν) ενατη τη προσευχης, D[2] την ενατην της προσευχης (d *ad horam nonam orationis*)

2. και τις (et. Lcif[6, 231] etc): D* d syr[sch] και ιδου τις | υπαρχων (vg *qui erat claudus ex* etc, e *claudus ex - constitutus*): D om, nec Lcif cop etc exprim | B* εβασταζε | προς την: 61. επι την | θυραν (d e Lcif *ianuam*, vg *portam*) ... E 27. 29. 40. 66[**] 69. 96. 104. 168. al[2scr] Bas sel[190] πυλην :: cf v. 10 | λεγομενην: G 1. 4. 34. καλουμενην | παρα των εισπορευομενων (d *ab his qui ingrediebantur*, e vg Lcif *ab introeuntibus*): D[gr*] παρ αυτων εισπορευομενων αυτων

3. ος ιδων (CD[2]E ειδ.): D reg ουτος ατενισας τοις οφθαλμοις αυτου και ιδων, d *hic respiciens oculis suis et* ([2]om) *vidit*, reg *hic contemplatus oculis cum vidisset* | ος ιδων usque εις το ιερον: 61* om, [2]ιδον τε τον πετρ. και ιωανν. | BD ιωανην | εισιεναι: D[gr*] ειναι ([2]εισειεναι) | ηρωτα: C ερωτα ... D reg sah cop syr[sch] aeth add αυτους | λαβειν cum ℵABCEG 13. 61. al vix mu cat[60] (E add παρ αυτων, item cop) cop arm Chr[9, 73]. Paullo liberius sah *rogavit eos dare sibi eleemosynam*, similiter syr[sch] aeth ... DP h al[70] (omnes ap Scri praeter 61.) reg syr[p] Lcif[231] (*rogabat eleemosynam*, reg *rog. illos eleem.*) om, hinc Gb[oo]

λαβεῖν. 4 *ἀτενίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ Ἰωάννῃ εἶπεν·*
βλέψον εἰς ἡμᾶς. 5 *ὁ δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖς προσδοκῶν τι παρ' αὐτῶν*
λαβεῖν. 6 *εἶπεν δὲ Πέτρος· ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι·*
ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι· ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
Ναζωραίου περιπάτει. 7 *καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς*
ἤγειρεν αὐτόν· παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθησαν αἱ βάσεις αὐτοῦ καὶ

---

4. *ατενισας*: D *εμβλεψας* | *πετρος*: D *ο πετρ.* | *εις αυτον*: ℵ 104. *προς αυτ.* Praeterea G arm ante *πετρος* pon | *συν τω ιωαννη* (-*νν*- hoc loco et. B) *ειπεν*: D* *συν ιωανην* ([2] -*ανη*) *και ειπεν*, d *cum iohannen et* ([2]om) *dixit* | *ειπεν*: 99. e[scr] Thphyl[a] *ειπον* | *βλεψον*: D *ατενεισον*

5. *ο δε επειχ. αυτοις* (d *ad ille adtendebat eos*) ... D[gr] *ο δε ατενεισας αυτ.* | *τι παρ αυτων* (C *αυτου*) *λαβειν* cum ℵABCGP al pler cat[80] syr[p] Chr[9,78] ... E 42. 108. (reg) sah cop arm *λαβ. τι παρ αυτων*, reg *accipere aliquid ab eo*, D vg Lcif *τι λαβ. παρ αυτων* (vg Lcif *se aliquid accepturum ab eis*), syr[sch] *accipere ab eis aliquid*

6. *ειπ. δε πετρ.* (D *ο πε.*) cum ℵBDEP al omn[vid] reg syr[sch] (non expri *δε*) syr[p] arm aeth (*et dixit Petr.*) Bas[eth 278] Chr[9,78] Cyp[328] Lcif[231] ... ACG vg sah cop *πετρ. δε ειπ.* | *ουχ*: ℵC *ουκ* | *ναζωραιου* (C -*ρεου*): ℵ*CD *ναζωρ*- ... Eus[dem 119] Epiph[701] Bas[sel 131] Thdrt[1,655] Euther[5,1150] Or[int 2,105] Hil[287] (*in nomine domini nostri Ie. Chr.*) om, non item Ir[int 74] Or[int 4,679] Cyp etc (Amb modo habet, modo om) | *περιπατει* sine additam cum ℵBD sah ... ς Ti praem *εγειραι* (c. C al mu; Ti -*ρε* c. ACEGP 61. al pmu) *και*, Ln [*εγειρε και*], cum ACEGP al omn[vid] reg vg cop syr[utr] arm aeth Ir[int 194] (sed om *και πιασ. αυτον* usq *ηγειρεν*) Or[int 2,105] et[4,679] Eus[dem] Bas[eth] Bas[sel] Chr Sev[cat 59] Thdrt Euther Cyp Lcif; item Epiph *αναστα και*. Cf et. Did[trin 2,21] *εν τω ονομ.* $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ *εγερθητι*, nil praeterea (contra Bas[sel] *ουκ αρκει το εγειρε, προσεθηκε και το ετερον, περιπατει*) :: certum est in summa antiquitate lectum esse *περιπατει* absq additamento. Sin autem hoc, fieri vix poterat quin iam inter primos lectores ad exemplum locorum notissimorum Mt 9, 5 Mc 2, 9 Lc 5, 23 Ioh 5, 8 substituendum videretur *εγειρε και περιπατει*. Aliis visum est *εγειρε και* omissum esse propter ea quae sequuntur: *και πιασας* – *ηγειρεν*. Hoc ut per se parum probabile est (cf Sev[cat 59] *οὐ γὰρ ἂν* – *ἴσχυσεν, εἰ μὴ* – *ἐπέρρωσαν οἱ ἀπ. χειρὶ χεῖρα ἀνάψαντες*), ita non commendatur eo quod antiquissimis tantum et principalibus nititur testibus, quibus toties solis scriptura ipsa apostolica servata est.

7. *ηγειρεν αυτον* cum ℵABCG 15. 18. 36. 61. reg vg syr[utr] arm sah cop aeth Bas[eth 279] Bas[sel 131] Cyp[328] Lcif[231]. Sed reg vg[cle] fu demid Cyp Lcif *et adprehensa manu eius* (*eius manu*; am vero *ei manu*) *dextera* (Lcif ante *manu* pon) *excitavit* (*adlevavit*, *erexit*) *eum.* Nec aliter *αυτον* prius a plerisq interpretibus exprimitur ... ς Ti om *αυτον* (:: praegresso *αυτον*) cum DEP al pler Chr[9,78 bis] Sev[cat 59] (d *et adpraehensum eum dextera manu suscitabit*, e *et adprehendens eum dextera*

τὰ σφυδρά, 8 *καὶ ἐξαλλόμενοσ ἔστη, καὶ περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθεν*
σὺν αὐτοῖσ εἰσ τὸ ἱερὸν περιπατῶν καὶ ἁλλόμενοσ καὶ αἰνῶν τὸν
θεόν. 9 *καὶ εἶδεν πᾶσ ὁ λαὸσ αὐτὸν περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα*
τὸν θεόν· 10 *ἐπεγίνωσκον δὲ αὐτόν, ὅτι αὐτὸσ ἦν ὁ πρὸσ τὴν ἐλεη-*
μοσύνην καθήμενοσ ἐπὶ τῇ ὡραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἐπλήσθησαν
θάμβουσ καὶ ἐκστάσεωσ ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ.
11 *Κρατοῦντοσ δὲ αὐτοῦ τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰωάννην συνέδρα-*

---

manu elevavit). De Ir[int] vide ad v. 6. | *παραχρημ. δε*: D reg syr[sch] Ir[int] (sed vide ante) *και παραχρ.* | *εστερεωθησαν*: D praem *εσταθη και*, item reg praem *stetit* | *αι βασεισ αυτου* c. ℵABC 61. reg vg Bas[sel 121] Sev[cat 60] Lcif ... ς Ti *αυτου αι βασεισ* cum DEGP al pler cat Chr. Item Ir[int 194] *et statim eius confirmati sunt gressus et plantae* :: *αυτου* praeponendum videbatur quoniam ad utrumque et *αι βασ.* et *τα σφυ.* spectat. | *σφυδρα* cum ℵ*AB*C* (*φυδρα*) :: eadem forma ap Hesych sic: *σφυδρα· η περιφερεια των ποδων* ... ς Ln Ti *σφυρα* cum ℵ[c]B[2]C[2]D EGP al pler ... 1. *σφυρια*

8. *περιεπατει*: D add *χαιρομενοσ*, E *χαιρων*. Similiter reg? Habet enim *Et ambulabat* – (nonnihil periit) *et exsultans; introivit autem* etc. | *περιπατων* (5. 18. ante *εισ τ. ιερ.* pon) *και αλλομενοσ* et. Ir[int 194] Lcif [231] etc ... D reg aeth[utr] om | *και αινων* cum ℵBCEP al omn[vid] cat vg cop syr[utr] arm (aeth) Ir[int] Bas[sel 122] Chr[9,74] ... Ln [*και*] *αιν.*, Ti om *και* cum A sah Lcif (item D reg om, omissis vero *περιπ. και αλλομ.* debebant omittere)

9. *ειδεν*: C al pauc *ιδεν* | *αυτον* hoc loco cum ℵABCD 61. cat[60] reg vg ... ς ante *πασ ο λαοσ* cum EP al pler Lcif[231] Chr[9,74] | *θεον*: C *κυριον*

10. *δε* cum ℵABC 15. 18. 19. 61. cat[60] e reg vg cop Bas[sel 122] ... ς Ti *τε* cum DE[gr]P al pler arm syr[p] aeth Chr[9,74] Lcif[231] ... sah syr[sch] non exprim | *αυτον*: ℵ* om, ℵ[a] suppl | *αυτοσ* cum ℵAC 15. 18. 36. 38. 40. 61. cat[60] reg vg syr[sch] aeth Bas[sel] Lcif[232] ... ς Ti *ουτοσ* cum BDEP al pler sah cop arm syr[p] Chr | *ην*: 40. 101. Chr[9,74] *εστιν* | *καθημενοσ*: D *καθεζομενοσ* | *επι τη ωραια πυλη* et. ℵ[c] (nisi quod *πυλην* per incuriam non attigit): ℵ* *επι την ωραιαν πυλην* | *θαμβουσ*: C *-βου* | *και εκστασεωσ* (D *εκτασ.*, sed d *stupefactionis*): arm om. Reddunt *εκστασεωσ* vg *extasi*; e Lcif *admiratione*, item reg (*et impleti sunt omnes admiratione, et stupebant de eo quod accidit illi sanitas*). Quam ad rem cf Bed[retract 112] *Alia editio pro ecstasi, id est excessu mentis, admirationem non proprie posuit, quia maior admiratio solet nonnunquam mentem ad excessum deducere* etc. | *συμβεβηκοτι* (et. ℵABCDP etc; E vero *συνβ.*) ... D *γεγενημενω* (sed d *quod contegerat ei*. Item vg *contigerat ei*, e *attigit ei*, Lcif *acciderat*; reg vide ante)

11. *κρατουντοσ δε* (A *τε*, item syr[sch]) *αυτ. τ. πε. κ. τ. ιωανν.*: D reg *εκπορευομενου δε του πετρου και ιωανου* (d reg *-νν-*). Praeterea vg[sixt] *cum viderent autem* | *αυτου* cum ℵABCDE 61. al[20] vg sah cop syr[utr] arm (aeth reddit *κρατουντων αυτων*) ... ς (= Gb Sz) *του ιαθεντοσ*

μεν πᾶσ ὁ λαὸσ πρὸσ αὐτοὺσ ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σολομῶντοσ 5, 12
ἔκθαμβοι. 12 ἰδὼν δὲ ὁ Πέτροσ ἀπεκρίνατο πρὸσ τὸν λαόν· ἄνδρεσ
Ἰσραηλεῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε ὡσ ἰδίᾳ
δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσιν τοῦ περιπατεῖν αὐτόν; 13 ὁ θεὸσ Lc 20, 37 pp Ex 3, 6
Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸσ Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸσ Ἰακώβ, ὁ θεὸσ τῶν πατέ-
ρων ἡμῶν, ἐδόξασεν τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖσ μὲν παρε-

---

χωλου cum P al longe plu Thphyl[a] et[b], item Chr[7,75] *του ιαθεντοσ*, item colb (sic ap Sab ad hunc versum) *cum teneret autem Petrum et Iohannem is qui sanus fuerat effectus* | *τον* ante *ιωανν.* cum ℵAB 31. 61. 69. 100. 127. 130. Chr[9,75] ... ς Ti om cum CEP (D vide ante) al pler | *προσ αυτουσ* (4. 163. *-τον*) hoc loco c. ℵABC 61. 130. reg colb vg syr[utr] sah arm aeth ... ς post *συνεδραμεν* cum EP al pler cop | *συνεδραμεν* usque *επι* (25. 119. 134. *εν*) *τη στοα*: D *συνεξεπορευετο κρατων αυτουσ· οι δε θαμβηθεντεσ εστησαν εν τη στοα.* Item reg *simul et ipse prodibat* (superest tantum *pro-*) *tenens eos*; iam vero pergit *et concurrit omnis populus ad eos ad porticum* | *τη στόα τη*: D* *τη στοα η* | *σολομωντοσ* cum ℵABCP 1. 13. 31. 61. al plu[vid] cat[61] (A *σαλομ.*) ... Gb Sz Ti *σολομωνοσ* cum DE 104. c[scr] al vix mu :: tanta quum hoc loco scriptura *-ντοσ* (quanta nullo alio loco) utatur auctoritate, haud deserenda videtur. Constantiae enim lex quae nobis scripta est, non sine arbitrio antiquis infertur. Sed cf et. ad 5, 12.

12. *ιδων* (E *ειδ.*) *δε* usq *απεκρ. πρ. τ. λαον* (reg *respondit ad populum et dixit*, sah *dixit eis*, syr[sch] *respondit et dixit eis*): D *αποκριθεισ δε ο πετροσ ειπεν προσ αυτουσ* | *ο πετρ.* cum ℵABCD 5. 13. 61. al[2 scr] cat[61] ... ς om *ο* cum EP al pler Chr[9,79] | *ισρα-* ut ℵB[3]CD[gr]P etc: ℵ *ισδρα-*, B*E[gr] *ιστρα-*, d *istrahelitae* | *-λειται* cum ℵAB* ... ς Ln *-λιται* cum B[3] CDEP al omn[vid]. Cf etiam ad 2, 22 | *επι τουτω*: 13. 31* 61. 8[pe] Severian[6,541] *επι τουτο* | *η ημιν*: ℵ *ει ημιν* | *ωσ ιδια* etc: D Severian[6,541] *ωσ ημων τη ιδια δυν. η* (Sev *και*) *ευσεβ. τουτο* (Severian om) *πεποιηκοτων του* (D[gr*] *τουτο*, 61. om) *περιπατ. αυτον* (d *ut ambulet hic*;), reg *quasi nos nostra virtute aut potestate* (hac voce deficit codex) | *η ευσεβεια* (*aut pietate*) et. am fu demid colb sah cop syr[p] aeth ar[p] Cassiod[ps 44] ... reg vg[cle] tol syr[sch] arm ar[e] Chr[6,206] *aut potestate*, *η εξουσια* ... Ir[int 194] plane om | *αυτον*: E *τουτον*, item (ut e) *hunc* vg Ir[int] Cassiod (d *hic* vide ante)

13. *ο θεοσ* alterum et tert cum ℵACD 15. 18. 25. 36. 180. 17[lect] cat[60] (sed AD 25. 36. cat[com 61] om *ο* utrumq: sic Ln) vg cop arm aeth ar[e] Ir[int 194] Did[tri 3,6] Chr[9,80] cat[com] ... ς Ti om utrumque cum BEP 61. al pler sah syr[utr] ar[p] Severian[541] (opp Chr[6]) Thdot[anc 436] (Gall[9]) :: magis vdtr omissum quam inlatum; similiter lectio fluct apud LXX, nec enim modo articulus fluctuat, sed ipsum *ο θεοσ* bis a multis omittitur | *ισαακ*: D *ισαχ*, *isac* | *παιδα* (sic demum ℵ[c] correxit): ℵ* miro errore *πατερα* (sed utitur compendio) | *ιν̅* et. Did[tri] Severian Chr Thdot[anc] ... D aeth[pp] (non item[ro]) *ιν̅ χν̅* ... 29. Ir[int 194] plane om | *υμεισ* (D *ημ.*, d om) *μεν* cum ℵABCEP 61. al plus[70] vg syr[p] Ir[int] Did[tri]

δώκατε καὶ ἠρνήσασθε κατὰ πρόσωπον Πειλάτου, κρίναντοσ ἐκείνου
ἀπολύειν· 14 ὑμεῖσ δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον ἠρνήσασθε, καὶ ᾐτή-
σασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν, 15 τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆσ ζωῆσ
5, 31 ἀπεκτείνατε, ὃν ὁ θεὸσ ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖσ μάρτυρέσ
ἐσμεν. 16 καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματοσ αὐτοῦ τοῦτον, ὃν
θεωρεῖτε καὶ οἴδατε, ἐστερέωσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἡ πίστισ
ἡ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὁλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάν-
των ὑμῶν. 17 καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε,

---

Chr Hier[esai 52] ... ϛ (= Gb Sz) om *μεν* cum D 1. 13. 31. al vix mu Thdot[anc] (vv mu solent omittere) | *παρεδωκατε*: D syr[p mg] Ir[int] add *εισ κρισιν*, item E *εισ κριτηριον* (e Ir[int] *in iudicium*, d *in iudicio*) | *ηρνησασθε* (D *απηρν.*) sine *αυτον* cum ℵABC 15. 18. 27. 29. 36. 61. 64. 69. 118. 180. 163. cat[63] vg cop arm aeth Ir[int] Did[tri] Thdot[anc] Hier[esai 52] ... ϛ (sed Gb[0]) add *αυτον* cum DEP al plu sah syr[utr] Chr | *πειλατου* cum B*D ... ϛ Ln Ti *πιλ.* cum ℵAB[3]CEP etc. Cf alibi. |° *κριναντοσ* (C 13. *-νοντοσ*) *εκεινου απολυειν* (ℵ *απολλυειν*, 43. sah cop syr[utr] add *αυτον*): Ir[int] *cum remittere vellet*; aeth[utr] *volente eo vivum eum servare vobis*, Hier[esai 58] *volentis eum dimittere* ... D *του* ([2]om) *κρειναντοσ εκεινου απολυειν αυτον θελοντοσ* ([2]om *θελ.*), d *cum iudicasset ille dimittere eum voluit*. Cf Chr[9,80] *δυο τα εγκληματα, και οτι πιλατοσ ηθελεν απολυειν, και οτι υμεισ εκεινου θελησαντοσ ουκ ηθελησατε.* Post vero[83]: *και ουκ ειπε θελησαντοσ, αλλα κριναντοσ εκεινου απολυειν.*

14. *ηρνησασθε*: D *εβαρυνατε*, item Ir[int 194] *aggravistis* (d *grabastis*), Aug[pecc mer 28] *inhonorastis et negastis* | *ητησασθε*: D *ητησατε* ... E syr[p mg] praem *μαλλον* | *χαρισθ. υμιν*: E Aug[pecc mer] praem *ζην και*

15. *ο θεοσ*: 13. om

16. *επι* cum ℵ[c]ACDEP al pler (119. *εν*) cat[63] vg sah cop rell Ir[int 194] Severian[541] Chr[9,80] et[84] (Latini per *in* reddunt, ut etiam d e) ... ℵ*B 4. 60. 61. 103. arm om. Cf et. Chr[9,84] *τίνοσ ἕνεκεν οὐκ εἶπεν· διὰ τοῦ ὀνόματοσ, ἀλλ' ἐν τῷ ὀνόματι;* At bis praecessit *επι*. | *τουτον ον θεωρ. κ. οιδ. εστερεωσεν* ... D[gr*] *τουτον θεωρειτε και οιδατε οτι εστερεωσεν*. Praeterea sic distinxit Ln: *εστερεωσεν· το* etc. Contra quam distinctionem praeter codd est etiam Chr[com 9,84]: *ἐπήγαγε· και το ονομα αυτου εστερεωσεν αυτον.* | *το ονομα αυτου* et. Ir[int] Severian: syr[sch] om (habet autem sic pro libertate interpretis: *ipse confirmavit et sanavit*); 31. transilit ab *αυτου* (post *ονοματοσ*) ad *αυτου* (post *ονομα*) | *η δι αυτου*: A* om *η* (sed ipse* ut vdtr add)

17. *αδελφοι* et. Ir[int 194] Cyr[ioel 231] etc ... DE *ανδρεσ αδελφοι* | *οιδα* et. Ir[int] Cyr[ioel 231] etc ... D arm[odd] *επισταμεθα* (d* om, d[2] *scimus*), 11. 24. 117. 133. *οιδατε* (aeth *scitote*) | *οτι*: D add *υμεισ μεν* | *επραξατε*: D* add *πονηρον*, D[2] *το πονηρον*, d *iniquitatem*, item syr[p mg], item Ir[int] *nequam*, Aug[qu 66] (pag[2061]) et Ambrst[96] et[118] *hoc malum*

ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχοντεσ ὑμῶν· 18 ὁ δὲ θεὸσ ἃ προκατήγγειλεν διὰ
στόματοσ πάντων τῶν προφητῶν, παθεῖν τὸν Χριστὸν αὐτοῦ,
ἐπλήρωσεν οὕτωσ. 19 μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε πρὸσ
τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰσ ἁμαρτίασ, ὅπωσ ἂν ἔλθωσιν καιροὶ
ἀναψύξεωσ ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου 20 καὶ ἀποστείλῃ τὸν προ-
κεχειρισμένον ὑμῖν Χριστὸν Ἰησοῦν, 21 ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξα-
σθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεωσ πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ θεὸσ

---

18. *ο δε θεοσ*: 13. *ο θεοσ δε* | *ᾱ* et. Ir$^{int\ 194}$ etc: D^{gr} syr^{sch} (non item^{p}) *ο*, arm *ωσ* ... demid bodl hal vg^{six} Ir^{int} ex^{voss} et$^{feuard\ mg}$ Vig^{varim} ^{150} *qui* | *παθειν τον χ̅ν̅* (61. *χρηστον*): A om | *αυτου* post *τον χ̅ν̅* (Gb'') cum ℵBCDE 3. 15. 18. 25. 27. 36. 43. 61. 65. 66** c^{scr} vg arm syr^{p} (nec aliter syr^{sch} ut prorsus vdtr) aeth^{pp} Ir$^{int\ 194}$ Chr^{9,31} Vig^{varim} (ex his 66** c^{scr} aeth^{pp} Vig *αυτου* etiam post *προφ.* add) ... ς post *προφητων* cum P al plu (item A sed om *παθ. τ. χ̅ν̅*) cop aeth^{ro} ... 69. 163. sah neutro loco habent | *επληρ. ουτωσ*: Ir^{int} *adimplevit* (absque *sic*)

19. *επιστρεψατε*: C* *επιτρ.* | *προσ* cum ℵB ... ς Ln Ti *εισ* cum ACDEP al omn^{vid} Chr^{9,31} Cosm^{503} ... d *ad hoc ut deleantur*; e m^{31} vg Ir^{int} *ut deleantur*, Tert$^{res\ carn\ 23}$ *ad abolenda* :: difficile dictu est utrum magis alienam manum prodat; tamen saepius *εισ* eum in modum adhibitum quam *προσ* (de hoc cf Mt 23, 5 Lc 18, 1. 2 Co 3, 13. 2 The 3, 8). Substitutum est sine dubio a testib mu *εισ* pro *προσ* Eph 6. 11; aliter Iac 3, 3 factum videtur. Hoc quidem loco *εισ* ad modum formulae *εισ αφεσιν αμαρτιων* conformatum videtur. | *υμων* ante *τασ αμαρτιασ* (*vestra peccata* am fu): D m^{31} vg^{cle} (et. demid) Ir^{int} Tert$^{res\ carn}$ post *αμαρτ.* pon | *οπωσ αν ελθωσιν* (D^{gr} *επελθωσιν*, Tert$^{res\ carn}$ *superveniant*): e vg *ut cum venerint.* | *αναψυξεωσ*: E tol add *υμιν*, item post *ελθωσιν* syr^{sch} et^{p} c.* cop Ir^{int}, et ante *superveniant* Tert$^{res\ carn}$. Cf Bed$^{retract\ 112}$: *In quadam translatione hunc versum ita propter explanationem sensus positum invenimus: Ut cum venerint tempora refrigerii, veniant et vobis a facie domini. Et revera in Graeco sic scriptum est, cum additamento pronominis illius: Ut cum venerint vobis tempora refrigerii a facie domini.* | *του κυριου*: E 26. 31. 36. 95. 98. 104. 180 k^{scr} al pauc om *του*

20. *προκεχειρισμενον* cum ℵABCDEP al plus^{70} cat Chr$^{9,31.\ 35}$. Item *praedestinatum* d, *qui praedestinatus est* e, *praeparatum* Ir$^{int\ 194}$, *praedesignatum* Tert$^{res\ carn\ 23}$, similiterque sah syr^{utr} arm (aeth^{utr} *προκεχρισμενον* reddit) ... ς (= Gb Sz) *προκεκηρυγμενον* (:: cf 13, 24) cum minusc vix mu vg (*qui praedicatus est*) cop (*prius annunciatum*) Cosm ^{503}. Cf et. Or^{3,143} *πιστευειν – εισ ι̅ν̅ χ̅ν̅ τον προκεκηρυγμενον υπο των προφητων χαριτι θεου παραδεχεσθαι.* | *χ̅ν̅ ι̅ν̅* cum ℵBD^{gr}EP 3. 4. 20. 46. 80. 95. 96. 101. 105. 126. 177. al$^{5\ scr}$ al sah syr^{p} ... ς *ι̅ν̅ χ̅ν̅* cum AC 61. al plu cat vg syr^{sch} cop aeth Ir^{int} Chr$^{9,31.\ 35}$ Cosm^{503} ... Tert $^{res\ carn}$ om *ι̅ν̅*

διὰ στόματοσ τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνοσ αὐτοῦ προφητῶν. 22 Μωϋ-
Lc 1, 70 Dt 18, 15. 19 Gen 17, 4 σῆσ μὲν εἶπεν ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει κύριοσ ὁ θεὸσ ἡμῶν
ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡσ ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα
ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸσ ὑμᾶσ. 23 ἔσται δὲ πᾶσα ψυχὴ ἥτισ ἐὰν
μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου ἐξολεθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ.

---

21. *στοματ. των* cum ℵABCD h 27. 61. 81. 105. 127. 142. 163. vg sah cop syr^{sch} arm aeth Or$^{3,221.\ 796}$ Chr^{9,81} Ir$^{int\ 194}$ Tert$^{res\ carn\ 23}$ … ς (= Gb Sz) *στομ. παντων* cum pauc ut^{vid} minusc Cosm^{508}; sed EP al^{60} fere cat Chr^{9,86} *στομ. παντων των*. Item syr^{p} | *απ αιωνοσ αυτου προφητων* cum ℵ*AB*C 61. 69.; item praemisso *των* ℵ^{c}B^{3}E al cat … 4. 13. Or^{3,221} *αυτου* (4. 13. add *των*) *απ αιω. προφητων*, vg (praecedit *sanctorum*) *suorum a saeculo prophetarum*; Or^{3,796} *εξ αιωνοσ προφητ. αυτου* … D *αυτου των προφητων*, item 19. arm Cosm^{508} (*παντων αγιων αυτου προφητων*) Ir$^{int\ 194}$ (*per sanctos prophetas suós*) Tert$^{res\ carn\ 23}$ (*sanctorum prophetarum*) om *απ αιωνοσ* (Gb^{oo}) … ς *αυτου προφητων απ αιωνοσ* cum P al plu syr^{utr} cop (*prophet. suorum sanctorum ab aeterno*; sah *απ αιωνοσ* cum *ελαλησεν* conjg) aeth Chr^{9,86} (et^{9,81} *των αγιων αυτω προφητων των απ αιωνοσ*)

22. *μωυσησ* cum ABCD 1. 3. 4. 13. 33. 47. 56. 61. al$^{7\ scr}$ al mu cat … ς *μωσησ* cum ℵEP al plu. De vv vide alibi. (Ir^{int} *Moyses*) | *μεν* sine *γαρ* cum ℵABCDE 13. 15. 18. 25. 33. 34. 36. 42* 61. al^{10} cat vg sah cop syr^{p} arm aeth Ir$^{int\ 194}$ Chr^{9,81} … ς (= Gb Sz) add *γαρ* cum P al plu syr^{sch} Chr^{9,86} | *ειπεν* sine additam (Gb") cum ℵABC 15. 18. 36. 61. 180. 12^{lect} vg syr^{sch} cop … ς praem *προσ τουσ πατερασ* cum paucis ut^{vid} minusc cat Thphyl^{a} et^{b}. Eadem (addito *ημων* D 13. al sah arm^{ed} aeth^{utr} Ir^{int}, addito *υμων* E 24. 43. Bed^{retr} ex „Graeco") postponunt DE al mu sah arm aeth^{utr} Ir^{int} Chr$^{9,81.\ 86}$ Bed$^{retr\ 114}$ ex „Graeco". Habet enim sic: *Initium huius loci in Graeco plus habet: Moyses quidem dixit ad patres vestros quia prophetam* etc | *ὁ θεοσ ημων* cum ℵ*CEP 38. 95. 99. 118. 134. 180. 12^{lect} al^{30} fere (8 ap Scri) sah fragm syr^{p} aeth Iust$^{quaest\ 101}$ Or^{4,108} (ex actis esse non ex LXX iam inde apparet quod vv 22 et 23 [Deu 15 et 19] simul afferuntur, etsi idem fit^{4,117} [non^{266}] praepositis verbis *εν τω δευτερονομιω γεγραπται*. Utroque loco verba magis ab actis quam ab editione LXX pendent.) … ς Ln Ti *ο θε. υμων* c. ℵ^{c}AD 61. al sat mu cat vg arm Ir$^{int\ 194}$ Or^{4,117} (*εν τω δευτερονομ. γεγραπτ.*) et^{266} Chr^{9,81} … B 60. sah$^{txt\ wold}$ cop Chr^{9,86} Chron^{142} Cosm^{508} nil nisi *ο θεοσ* (syr^{sch} Ign$^{intpol\ 307}$ libere om *ο θεοσ υμων*) :: *υμων* pro contextu aptius quam *ημων* videbatur LXX *ο θεοσ σου* (*σου* tantum non fluct) et *αδελφων σου* | *αδελφ. υμων* et. Ir^{int} Or$^{4,108.\ 117.\ 266}$ etc … D^{gr} 5. 14. 57. 95. 12^{lect} Iust$^{qu\ 101}$ *ημων* | D* *ωσ εμου* | *λαλησῃ*: C 13. 61. 99. 106. 18^{lect} al$^{2\ scr}$ *λαλησει*

23. *εαν* cum ℵACP 1. 4. 31. 40. 61. 95. 96. 118. al^{25} ac plur … ς Ln *αν* cum BDE al non ita mu cat^{60} Or$^{4,108.\ 117}$ Eus$^{dem\ 96}$ Chr | Chron^{142} *ητισ ουκ ακουει* | *εξολεθρευθ.* cum AB*CD … ς *εξολοθρευθ.* cum ℵB^{3}EP al omn^{vid}, nec aliter editum Or et Eus

24 *καὶ πάντεσ δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆσ*
ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ κατήγγειλαν τὰσ ἡμέρασ ταύτασ. 25 *ὑμεῖσ* Gen 12, 3
ἐστὲ οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν καὶ τῆσ διαθήκησ ἧσ διέθετο ὁ θεὸσ 22, 18 Gal 3, 8
πρὸσ τοὺσ πατέρασ ἡμῶν, λέγων πρὸσ Ἀβραάμ· καὶ ἐν τῷ σπέρ-
ματί σου ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆσ γῆσ. 26 *ὑμῖν*
πρῶτον ἀναστήσασ ὁ θεὸσ τὸν παῖδα αὐτοῦ ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐ-
λογοῦντα ὑμᾶσ ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

IV.

1 *Λαλούντων δὲ αὐτῶν πρὸσ τὸν λαόν, ἐπέστησαν αὐτοῖσ οἱ*

---

24. *και παντ. δε* (et. e sah syr^{p}): D om *δε*, nec exprim vg syr^{sch} arm cop Ir$^{int\,194}$ | D *κατεξησ* | *οσοι* cum ABC^{*vid}C^{3}EP al omn^{vid} cat d (D^{gr*} e, d *quodquod*, e *quicumque*) Ir^{int} (*quotquot*) Chr^{9,82} Cosm^{504} ... ℵC^{2} D^{gr2} *οι*, item *qui* vg | *ελαλησαν* (D^{gr*} *-σεν*) ... C^{3} arm^{ed} *επροφητευσαν* | *κατηγγειλαν* cum ℵABC^{*vid}DEP al^{70} fere cat vg (*adnuntiaverunt*) sah cop syr^{utr} arm aeth Ir^{int} (ut vg) Chr ... ς (= Gb Sz) *προκατηγγειλ.* cum C^{3} al vix mu Cosm

25. *οι υιοι* cum ℵABCE 61. al plus^{25} cat^{60} sah cop ... ς (= Gb + Sz) om *οι* cum DP al plu Chr$^{9,82.86}$ Cosm^{504} | *ησ*: D* *ην* | *διεθετο ο θεοσ* cum ℵACEP al omn^{vid} (4. 87. al pauc *εθετο*) cat vg syr^{utr} arm aeth Chr Cosm ... Ln *ο θε. διεθετ.* cum BD sah cop Ir$^{int\,194}$ | *ημων* cum ℵ*CDP 1. 13. 31. al pler vg sah^{fragm} cop syr^{utr} arm^{ed} aeth Ir^{int} Chr Cosm ... ℵ^{c}ABE 25. 38. 61. 69* 108^{schol} k^{scr} cat^{69} sah^{woid} arm^{odd} Chr^{9,82} Thphyl^{a} et^{b} *υμων* | *εν τω σπερμ.* cum ℵABCDE^{gr}P al longe plu cat vg sah cop rell Ir^{int} Chr ... ς (= Gb Sz) om *εν* cum minusc ut vdtr pauc Cosm (e *et semini tuo*) | *ενευλογηθησονται* cum ℵA^{2}(*-γησονται*)DEP etc ... C *επευλογηθησονται* ... A*B 3. 15. 27. 100. 127. 163. e^{scr} *ευλογηθησονται* (A* *-γησονται*)

26. *αναστησασ ο θεοσ* cum ℵBC 12^{lect} cat syr^{sch} arm aeth Chr^{9,86} ... ς Ln *ο θε. αναστ.* cum ADEP 1. 13. 31. 61. al pler vg syr^{p} sah cop Ir$^{int\,194}$ Chr^{9,82} cat$^{com\,70}$ | *τον παιδ. αυτου* sine additam cum ℵBCDE 61. vg sah cop syr^{utr} arm aeth Ir$^{int\,194}$ cat$^{com\,70}$ Chr Thphyl^{c} ... ς (= Gb Sz) add $\overline{ιν}$ cum AP 1. 13. 31. al pler cat^{txt} Cosm^{504} Thphyl^{a} et^{b} | *απεστειλεν*: D *εξαπεστ.* | *αυτον*: D Ir^{int} Chr^{9,82} et^{86} Thphyl$^{a\,43}$ om | *ευλογουντα* (D^{gr} *-ντασ*): 43. 81 al$^{2\,scr}$ add *και αγιαζοντα* | *εκαστον*: D* *-στοσ*. Praeterea 5. 13. 27. 29. 106. k^{scr} cop arm add *υμων* | *απο*: D *εκ* | *πονηριων*: D^{gr*} *-ρων* | *υμων* c. ℵAC^{3}DEP 1. 31. 61. al longe plu syr^{utr} arm aeth Cosm^{504} cat$^{txt\,70}$ ... Ln *αυτων* c. C* 13. 66** (et 5. 27. 29. al^{5} *αυτου*) vg (*a nequitia sua*) sah cop Ir$^{int\,194}$ (*a nequitiis suis*) ... B Chr^{9,82} et^{87} Thphyl$^{c\,304}$ cat$^{com\,70}$ (facit cum Thphyl^{c}) om plane

IV. 1. *πρ. τον λαον*: 13. om ... DE reg syr^{sch} et$^{p\,mg}$ ar^{e} Lcif^{223} Thphyl$^{a\,43}$ add *τα ρηματ. ταυτα* (D reg syr^{sch} et$^{p\,mg}$ ar^{e} Thphyl^{a}) vel *ταυτα τα ρημ.* (E Lcif) | *αυτοισ* (13. post *οι ιερ.* pon): D reg vg Lcif om | *οι*

ἱερεῖσ καὶ ὁ στρατηγὸσ τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι, 2 διαπονού-
μενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺσ τὸν λαὸν καὶ καταγγέλλειν ἐν τῷ
6, 18 Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν, 3 καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖσ τὰσ
χεῖρασ καὶ ἔθεντο εἰσ τήρησιν εἰσ τὴν αὔριον· ἦν γὰρ ἑσπέρα ἤδη.
4 πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν, καὶ ἐγενήθη
ἀριθμὸσ τῶν ἀνδρῶν χιλιάδεσ πέντε.
5 Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺσ ἄρχον-
τασ καὶ τοὺσ πρεσβυτέρουσ καὶ τοὺσ γραμματεῖσ εἰσ Ἱερουσαλήμ,
6 καὶ Ἄννασ ὁ ἀρχιερεὺσ καὶ Καϊάφασ καὶ Ἰωάννησ καὶ Ἀλέ-

ιερεισ cum ℵADEP 1. 13. 31. 61. al pler reg vg (*sacerdotes*, ut et. reg Leif) sah cop syr^{utr} Leif Chr^{9,92} ... BC 4. arm aeth οι αρχιερεισ | και ο στρατηγοσ: sah syr^{utr} (ex punctis pluralis est) ar^{e} κ. οι στρατηγοι (syr^{sch} his antepon κ. οι σαδδ.). Contra Bed$^{retr\,116}$ *magistratus numero singulari legendum est, quod ex Graeco facillime claret, ubi στρατηγοσ singulariter scriptum est.* | D om κ. ο στρ. του ιερου

2. διαπονουμενοι: C^{*vid} και διαπονουμ., item aeth^{pp} (contra aeth^{ro} ipsum διαπον. om) ... D^{2} καταπονουμενοι (D^{gr*} καιαπονουμ.) | τον λαον: 13. τ. λογον | καταγγ. εν τω ιυ την αναστ. (et. Ir$^{int\,199}$): D αναγγελλειν τον ιν εν τη αναστασει | την εκ νεκρ: cum ℵABCE^{gr} 1. 13. 61. al vix mu cat^{71} vg cop syr^{utr} Thphyl$^{b\,209}$ ... DP h 31. al^{60} fere e reg sah arm aeth Leif^{232} Chr^{9,62} Thphyl^{a} των νεκρων (Gb″)

3. επεβαλον: 31. 100. 119. 2^{lect} επεβαλλον ... D^{gr} επειβαλοντεσ posteaque D^{gr2} om και ante εθεντο | εθεντο sine αυτ. cum ℵBDP 61. al plu Thphyl^{a} Leif^{232} (*et iniecerunt in eos manus et posuerunt in custodia*). Sic reg *et iniectis manibus tenuerunt eos et tradiderunt custodiae* ... ACE 13. 15. 31. 40. al^{10} (31. αυτοισ) cat^{71} vg sah cop syr^{utr} arm aeth Chr ^{9,92} Thphyl^{b} add αυτουσ | αυριον (ℵ* γαυριον): D 40. επαυριον

4. τον λογον: A om | και εγενηθη etc: D και αριθμ. τε (D^{2} om) εγενετο ανδρων | αριθμοσ cum ℵBD ... ϛ Ti ο αριθμ. cum AEP 31. 61. al omn vid Chr^{9,92} | χιλιαδεσ cum ℵA 61. vg sah cop aeth Hil^{662} ... ϛ praem ωσει cum EP al pler cat^{71} Chr; Ln praem ωσ cum BD 12^{lect}. Item reg (*ad quinq. millia*) syr^{utr} arm

5. αυριον: D* add ημεραν (d *in crastinum diem*) | συναχθηναι etc: D συνηχθησαν οι αρχοντεσ και οι πρεσβυτεροι και γραμματεισ. Similiter cop *facto autem crastino congregati sunt principes et presbyteri et scribae* | αυτων cum ℵABEP al pler cat^{72} vg sah syr^{p} etc ... D 3. 95* cop syr^{sch} aeth om | τουσ πρεσβυτ. κ. τουσ γραμμ. cum ℵAB 4. 14. 15. 18. 61. al^{20} cat^{72} ... ϛ om τουσ utrumque cum EP 1. 13. 31. al plu Chr^{9,92} | εισ ιερουσαλ. cum ℵP 1. 31. al$^{6\,ser}$ al plu syr^{p} (syr^{sch} om ε. ιερουσα., non item ar^{e}) ... Gb″ Ln Ti εν ιερουσαλ. cum ABDE 61. al^{25} fere cat^{72} Chr$^{9,92.\,97.}$ Latt (d e vg) *in hierusalem*

6. κ. αννασ ο αρχιερ. κ. καιαφασ (D καϊφ.) κ. ιωαννησ (D ιωναθασ, d *ioathas*) κ. αλεξανδροσ cum ℵABD (sed praecedit συνηχθησαν, vide

ξανδροσ καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένουσ ἀρχιερατικοῦ, 7 καὶ στήσαντεσ
αὐτοὺσ ἐν τῷ μέσῳ ἐπυνθάνοντο· ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνό-
ματι τοῦτο ἐποιήσατε ὑμεῖσ; 8 τότε Πέτροσ πλησθεὶσ πνεύματοσ
ἁγίου εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· ἄρχοντεσ τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι,
9 εἰ ἡμεῖσ σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθε-
νοῦσ, ἐν τίνι οὗτοσ σέσωται, 10 γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ 3, 6. 15
παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖσ ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ θεὸσ ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, Ps 117, (118), 22.
ἐν τούτῳ οὗτοσ παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιήσ. 11 οὗτόσ ἐστιν ὁ Mt 21, 42. pp

---

ante) 15. 18. 36. 61. (reg vg sic: *factum est autem in crastinum ut congregarentur - et Annas princeps* etc. Similiter sah cop aeth) ... ς Ti κ. αννᾱν τον αρχιερεα κ. καϊαφαν κ. ιωαννην κ. αλεξανδρον cum EP 1. 13. 31. al plor Chr^{9,98} | αρχιερατικου (d reg *pontificali*): 16. 18. 26. 31* 46. 1^{lect} ιερατικου, item *sacerdotali* e vg

7. εν τω μεσω cum ℵAB 61. al vix mu cat^{73} ... Gb Sz Ti εν μεσω cum DEP 1. 13. 31. al^{50} fere ac plur Chr^{9,98} | τουτο εποιησατε (sic ℵ* ipse ex ποιειτε correxit) υμεισ cum ℵE ... ς Ln Ti εποι. τουτ. υμεισ cum ABDP al plor vg (reg vero - *id fecissent*) Chr^{9,98}; item 40. (al^{vid}) arm (cop?) επ. υμεισ τουτο. Syr^{sch} ar^{e} sah υμεισ non exprim

8. πρεσβυτεροι sine additam cum ℵAB vg (etiam colb ap Sab) sah cop aeth Cyr$^{esai\,104}$ et$^{act\,25}$ Fulg (vide Sab) ... ς Ti add του ισραηλ cum DEP al plor (33. 34. του λαου ισρ., 96. ισρ. sine του) cat^{73} reg syr^{utr} arm Chr$^{9,94\,bis}$ Ir$^{int\,194}$ (*seniores israelitae*) Cyp^{292}. Item Bed$^{retract\,116}$: *in Graeco habetur plus: Et seniores Israel, audite. Similiter in seqq ubi dictum est: In hoc iste adstat coram vobis sanus, in Graeco habetur: coram vobis sanus hodie, et in nullo alio* | Post πρεσβυτ. [του ισρα.] E 15. 18. 37. cat^{73} vg^{clo} (non item am fu demid) colb syr^{sch} ar^{e} aeth (sed transpon) Cyp^{292} (non item Ir^{int}) add ακουσατε. Item Bed^{retra} ex „Graeco", vide ante

9. ανακρινομεθα: DE reg syr^{utr} aeth^{pp} (non ^{ro}) ar^{e} Ir$^{int\,194}$ Cyp^{292} add αφ υμων | επι: D 31. 45. 46. επ | σεσωται cum ℵA (al? Conlatores non adtenderunt) ... ς Ln Ti σεσωσται cum BDEP etc. Cf Suidas: σεσωται και σεσωμενοσ οι παλαιοι ανευ του σ - οι δε νεωτεροι σεσωσμαι. Cf etiam Suid sub εσωθην. Item cf Steph. Thes. VII, 1708. Quae quum ita sint, idonea caussa non est cur σεσωται ab editione arceatur, fultum auctoritate codicum ℵE.

10. ισραηλ: d e *istrahel* | $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ et. Ir$^{int\,194}$ Cyp^{292} etc: d *Christi Iesu*, am aeth^{ro} ar^{p} om $\overline{χυ}$ ... E reg vg^{clo} (non am fu demid) praem του κυριου (vg^{clo} *domini nostri*) | ℵ* ναζοραιου (ℵ^{c} -ω-). Cf ad 3, 6. 22 | ενωπ. υμων et. Ir^{int} Cyr$^{act\,25}$ ... E add σημερον, item Bed^{retr} ex Graeco (*sanus hodie*, vide ante) | υγιησ et. Ir^{int} Cyr^{act} ... E reg syr$^{p\,mg}$ Cyp^{292} Bed ^{retr} ex Graeco (vide ante) add και εν αλλω ουδενι (reg syr$^{p\,mg}$ Cyp *in alio autem nullo*)

λίθοσ ὁ ἐξουθενηθεὶσ ὑφ' ὑμῶν τῶν οἰκοδόμων, ὁ γενόμενοσ εἰσ
κεφαλὴν γωνίασ. 12 καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· οὐδὲ
γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώ-
ποισ ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶσ. 13 Θεωροῦντεσ δὲ τὴν τοῦ Πέτρου
παρρησίαν καὶ Ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμ-
ματοί εἰσιν καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺσ ὅτι σὺν
τῷ Ἰησοῦ ἦσαν, 14 τόν τε ἄνθρωπον βλέποντεσ σὺν αὐτοῖσ ἑστῶτα
τὸν τεθεραπευμένον, οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν. 15 κελεύσαντεσ δὲ
αὐτοὺσ ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν, συνέβαλλον πρὸσ ἀλλήλουσ

---

11. *εξουθενηθεισ* et. cat Did[tri 2,8] Thdrt[2,1006] Thphyl[a] ... 3. 18. 46. 47. 1[lect] Chr[9,94] *εξουθενωθεισ* (46. 47. *-νουθεισ*?), 4. Or[4,25] Did[tri 1,29] Thphyl[b] *εξουδενωθεισ* | *υφ* (al[6] cat[73] *αφ*) *υμων*: D *υφ ημων* | *οικοδομων* (Gb″) cum ℵABD al[20] fere cat[73] Or[4,25] Did[tri 2,8] et[1,29] ... ς *οικοδομουντων* cum EP al longe plu Chr Thdrt[2,1006]

12. *και ουκ εστ. εν αλλ. ουδ. η σωτηρια* (D om *η σω.*) et. Did[tri 2,8] et[2,7,5] Cyr[act 25] etc ... reg Ir[int 194] Cyp[308] Aug[pecc mer] al (vide Sab) om. (Qui vero *ουδε γαρ ονομα* etc afferunt sine eis quae praecedunt, huius omissionis testes dici nequeunt, ut Rebapt[364] ap Gall[3]) | *ουδε* (Gb′) cum ℵAB al plus[35] cat[74] sah cop syr[p] Did[tri 2,7,5] Bas[3,315] Euther[5,1150] (opp Thdrt) Cyr[act 24] ... ς *ουτε* cum EP al plu Chr[9,94] ... D reg syr[sch] Did[tri 2,19 libere] Cyp *ου* | *ονομ. εστ. ετερ.* cum BP al pler am Chr[9,97] ... AE 13. 31. 32. 38. 57. 96. 118. 163. al[5 scr] fu demid tol syr[p] Chr[9,94] Cyr[act 25] *ονομ. ετερ. εστιν* ... ℵ cat[74] vg[cle] Did[tri 2,7,5] *ετερ.* (Did *αλλο*) *ονομ. εστιν*, d Rebapt[364] *aliud est nomen* ... D[gr] syr[sch] aeth Did[tri 2,19] Bas[3,315] Ir[int 194] Or[int 4,469] *εστ. ετερ. ονομα*, reg Euther[5,1150] Cyp[308] (test 2,16) *εστ. ονομ. ετερ.* (*non est enim nomen aliud*) | *υπο τον ουρανον* cum ℵABDE al sat mu vg sah cop syr[utr] arm aeth Ir[int] Cyp[293] Bas[3,315] Did[tri 2,7,5] (et[2,19]) Cyr[act 25] etc ... P h 4. 26. 31. 46. al plus[40] Thphyl[a] et[b] om | *το δεδομενον*: D* *ο δεδομ.* (d *quod datum est*) | *εν ανθρωποισ* (e *in hominibus*): D 117. 163. reg vg Ir[int] Cyp Lat[troll] om *εν* | *ημασ* cum ℵADEP rell reg vg syr[p] arm Ir[int] Cyp Chr Cyr[glaph 13] et[act 25] etc ... B *υμασ*, item Ambrst[49] (non item[37]) ... sah cop syr[sch] aeth Did[tri 2,19] et[2,7,5] om

13. *θεωρουντ. δε* absq additam et. Or[2,459] Lcif[228]: 31. 40. 96. 177. d[scr] Chr[3,112] add *οι ιουδαιοι* | *ιωαννου* (et. B): D[gr] *ιωανου* | *και ιδιωται* (sah *ιδι. εισ. και αγραμμ.*): D om | *τε* (et. Or Lcif etc): D cat[75] e cop *δε* (sah *και επεγ. δε*)

14. *τον τε* (Gb′) cum ℵABD[3] (D[gr*] om *τε*) E 5. 13. 27. 34. 40. 69. 100. 104. 12[lect] e[scr] vg sah syr[utr] aeth Chr[9,95] Thphyl[b] Lcif[228] ... ς *τον δε* cum P al pler cat[75] cop (*videntes autem etiam*) arm Thphyl[a] | *βλεποντεσ*: 5. 13. 33. 40. 66. 96. al[2 scr] *θεωρουντεσ* | D* *συν αυτων* | *ειχον* ... D[gr] reg add *ποιησαι η*

15. *κελευσ. δε* (et. Lcif[228] etc): D[gr] e[scr] syr[sch] aeth om *δε* | *αυτουσ*: 95. 96. *αυτοισ* | *απελθειν* (d e *abire*, vg *secedere*, Lcif *discedere*): D[gr] reg

16 λέγοντες· τί ποιήσωμεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; ὅτι μὲν γὰρ
γνωστὸν σημεῖον γέγονεν δι' αὐτῶν, πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν Ἰερου-
σαλὴμ φανερόν, καὶ οὐ δυνάμεθα ἀρνεῖσθαι· 17 ἀλλ' ἵνα μὴ
ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῇ εἰς τὸν λαόν, ἀπειλησώμεθα αὐτοῖς μηκέτι 5, 28. 40
λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων. 18 καὶ καλέ-
σαντες αὐτοὺς παρήγγειλαν καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδά-

απαχθηναι (*abduci*) | συνεβαλλον cum ℵABEP al plus[40] reg vg syr[sch] cop Lcif Chr[9,95] Thphyl[a] ... ς συνεβαλον cum D al permu[vid] cat[75] sah syr[p] arm aeth

16. ποιησωμεν (Gb') cum ℵABE[gr] al[30] cat[75] d Chr[ad rom in cat76] (sed Montf ubique -σομεν) Thphyl[a] ... ς Ln Ti ποιησομεν cum D[gr]P al plu Bas[sel 128] Chr[9,95] et[saepe] Thphyl[b], item *faciemus* (vide supra) e reg vg Lcif[228] al | γεγονεν: D[gr*] γεγονεναι ... 27. 29. 100. 127. Bas sel 128 εγενετο | φανερον ... D[gr] φανεροτερον εστιν. Cf et. Lcif[228] *nam quia notum factum est signum - manifestum est, et non* etc | αρνεισθαι cum ℵABD 5. 27. 29. 66[**] 69. 100. 104. 105. 127. 163. e[scr] Bas[sel 128] ... ς Ti αρνησασθαι cum EP al pler cat[76] Chr

17. αλλ (D[gr] om) ινα: A[2] αλλ ινα δε | επι πλειον: D επι πλεον τι, d *sed ut non amplius quid serpiat in populum* | εις τ. λαον: E reg syr[p mg] Lcif[228] add τα ρηματα ταυτα (reg *verba istorum*). Vertit syr[p] *sed ne amplius sit divisio in populo* ([mg] add *propter sermones hos*). Similiter sah *sed ut sermo non procedat amplius* (omissis εν τ. λαω), syr[sch] *sed ne amplius exeat fama haec* (omissis εν τ. λα.) | απειλησωμεθ. sine απειλη cum ℵABD 25. 40. 105. 127. 163. vg sah cop syr[sch] arm aeth Lcif[228] Bas[sel 128] ... ς Ti praem απειλη cum EP al pler cat[76] syr[p] ar[p] Chr[9,95] Thphyl[a] et[b] (reg „*comminata - e non loqui*" haec non satis recte habere videntur, nec indicatum est quantum spatii sit inter *ta* et *e*) :: απειλη απειλησωμ. haud alienum a Lucae usu est, quemadmodum 22, 15 habet επιθυμια επεθυμησα, Act 5, 28 παραγγελια παρηγγειλαμεν 23, 14 αναθεματι ανεθεματισαμεν (item Io 3, 29 χαρα χαιρει, alia), at nec fluctuant ista. Nescio an 5, 28 in caussa fuisse putem ut adderetur απειλη, quod certe nisi invita potiore testium auctoritate retineri nequit | απειλησωμεθα cum ℵABE al plu (d vg Lcif *comminemur*, e *minemur*) Bas[sel 128] Chr[9,95] (sed fluct lectio) ... P 15. 25. 117. 126. 137. al[15] cat[76] Thphyl[b] απειλησομεθα (Gb''), item D[gr] mutata constructione απιλησομεθα ([*]επιλ.) ουν (d *comminemur ergo*) | μηκετι: A 142. Bas[sel 128] μη | ανθρωπων: P 13. 18. 32. 38. 57. 119. 126. al[6 scr] al[2 matth] -πω

18. και καλεσαντες αυτους: D syr[p mg] συνκατατιθεμενων δε αυτων τη γνωμη φωνησαντες αυτους (d *consentientibus autem omnibus notitiam vocantes eos*). Similiter Lcif[228] *consentientibus autem omnibus accersentes eos*. Item reg *-ibus autem ad sententiam*, tum pergit *denunciaverunt*, qua voce deficit codex. | παρηγγ. etc: D παρηγγειλαντο κατα το μη φθεγγ. | παρηγγειλαν (cat[76] -λαντο) sine additam cum ℵABD[gr]E 13. 15. 18. 36. 40. 163. 12[lect] k[scr] al fere[5] cat[76] vg syr[p] arm Chr[9,95] ... ς

σκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. 19 ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης
5, 29 ἀποκριθέντες εἶπον πρὸς αὐτούς· εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ
θεοῦ, ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ, κρίνατε· 20 οὐ δυνάμεθα
γὰρ ἡμεῖς ἃ εἴδαμεν καὶ ἠκούσαμεν μὴ λαλεῖν. 21 οἱ δὲ προσ-
απειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν εὑρίσκοντες τὸ πῶς κολά-
σωνται αὐτούς, διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν θεὸν ἐπὶ
τῷ γεγονότι· 22 ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων τεσσεράκοντα ὁ ἄνθρωπος
ἐφ' ὃν γεγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.

(Gb^{0}) add αυτοις c. P 1. 31. al plu d sah cop syr^{sch} aeth Lcif Thphyl^{a} et^{b} | καθολου sine το cum ℵ*B ... ς Ti το καθολου cum ℵ^{c}AEP (D vide ante) al omn^{vid} Chr | του ιυ (et. B^{3}): B* cat^{76} om του

19. ο δε πετρ. και (A add ο) ιωαννης (-νν- etiam B) αποκριθεντες: D αποκριθεις δε πετρ. κ. ιωανης (d iohannes), Lcif respondentes autem Petr. et Ioh. Similiter syr^{sch} aeth | ειπον cum ℵADEP al omn^{vid} ... Ti ειπαν cum B | ειπ. προς αυτ. cum ℵABDE 5. 13. 69. 104. 105. 12^{lect} al^{5} cat^{76} vg sah cop syr^{utr} arm aeth Chr^{9,95} ... ς προς αυτ. ειπ. cum P 1. 31. al pler Thphyl^{a} et^{b} (Lcif^{268} om πρ. αυτ.) | δικαι. εστιν: E τουτο υμιν δικαι. φαινεται | ακουειν μαλλον et. Lcif Chr^{bis} Cyr amos^{230} etc ... E vg μαλλ. ακου.

20. δυναμεθα: B δυνομεθ. | ειδαμεν cum ℵAB*D 4. Chr^{sue} (ad^{7,365}) ... ς ειδομεν cum B^{3} (ιδομεν et οιδαμεν) EP al pler (al ιδομ.) Chr^{9,95} et^{90} et^{7,365} Cyr$^{amos\,230}$ | μη: D* (et. d*) om

21. μηδεν: 100. 105. 137. k^{scr} vg sah cop syr^{sch} Lcif^{232} μη, 36. 117. μηδε | ευρισκοντες: D cop syr^{sch} add αιτιαν | το πως: D* οπως, d qua ... E 18. (item sah) om το | κολασωνται cum ℵAB^{3}DE al pl ... Gb' κολασονται cum P 4. 5. 18. 31* 32. 38. 117. 126. 127. al plus^{40} cat Chr Thphyl^{a} et^{b} ... B* κολασωσιν, 34. -σουσιν | δια τ. λαον (et. Lcif^{232}): E φοβουμενοι τον λαον | οτι παντες: D Lcif^{232} παντες γαρ | εδοξαζ. τον θεον επι etc et. demid Lcif ... vg (et. am fu) clarificabant id quod factum fuerat in eo quod acciderat. Ad quam lectionem Bed$^{retra\,116}$: Melius habetur in Graeco: Omnes enim glorificabant deum in eo quod factum fuerat. Et quod in nostris codd. additum est: In eo quod acciderat, in Graeco non habetur. Et quidem glorificabant (sic e) et clarificabant ex uno Graeco, quod est εδοξαζον, solent indifferenter in Latinum transferri; sed distat inter clarificari factum et deum in facto clarificari sive glorificari.

22. ην πλειον. τεσσ. (D^{gr*} h. l. add, i. e. repetit, ην) ο ανθρωπ. (Ir^{int} annorum enim plus quam XL erat homo): E arm ην ο ανθρωπ. πλειον. τεσσ., c^{scr} Chr^{9,95} ην πλει. ο ανθρ. τεσσ. | τεσσεραк. cum ℵAB*; D μ̄ ... ς Ln τεσσαρακ. cum B^{3}EP al omn^{vid} | γεγονει cum BD (quae forma iam apud Atticos passim legitur, ut Plat. Symp. p. 173. ed. H. Steph. παραγεγονει. Similiter διαβεβηκει Xen. Anab. 7, 3, 20. αποδεδρακει ibidem 6, 4, 13.) ... ς εγεγονει cum ℵAEP al omn^{vid} | τουτο: D Ir$^{int\,196}$ Lcif^{232} om

23 Ἀπολυθέντεσ δὲ ἦλθον πρὸσ τοὺσ ἰδίουσ καὶ ἀπήγγειλαν
ὅσα πρὸσ αὐτοὺσ οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπαν. 24 οἱ δὲ
ἀκούσαντεσ ὁμοθυμαδὸν ἦραν φωνὴν πρὸσ τὸν θεὸν καὶ εἶπαν· Jer 39 (32), 17 Ps 2, 1. 2
δέσποτα, σὺ ὁ ποιήσασ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν
καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖσ, 25 ὁ τοῦ πατρὸσ ἡμῶν διὰ πνεύματοσ

---

23. *απολυθεντ. δε* (1. 40. 106. al[10] fere Thphyl[a] add *οι αποστολοι*) ... E *εκεινοι δε απολ.* | *απηγγειλαν* cum ABDEP al pler Chr[9,108] ... ℵ 25. 38. 93. al[3 ser] Thphyl[a 46] *ανηγγειλ.* | *οσα πρ. αυτουσ*: 18. *πρ. αυτ. οσα* | *οι αρχ. κ. οι πρεσβ.* (et. Lcif[222]): E *οι πρεσβ. κ. οι αρχ.* | *ειπαν* cum ℵBD ... ς *ειπον* cum AEP al omn[vid]

24. *ακουσαντεσ*: D add *και επιγνοντεσ την του θεου ενεργειαν* | *ομοθυμαδον*: 31. 105. post *φωνην* pon ... arm om | *φωνην* et. Ir[int 195] Lcif[222] etc ... E sah cop syr[utr] arm aeth *την φωνην αυτων*, 184. c[ser] *την φωνην* | *ειπαν* cum ℵABDP 40. ... ς *ειπον* cum E al pler cat[78] Chr [9,108] | *συ* sine additam cum ℵAB am fu demid (item vg[clc] *tu es qui*) cop Ath[543] (sed ipsum etiam *συ* om; est igitur *δεσποτα, ο ποιησασ* etc) et[ps] ap Gall[5,188] (*δεσπ. συ εποιησασ*) Did[tri 2,5. 141] (ut Ath[543]) Hil[29] (ut vg[clc], item al) ... ς *συ ο θεοσ* cum DEP al pler sah syr[utr] arm aeth Ir[int 195] Lcif[222] Thphyl[a] et[b] (Ir[int] *tu es deus* etc, item *συ ει ο θεοσ* 32. 69. al aliq sah al Thphyl[a]). Similiter pro *συ* 13. 40. 96. *κυριε ο θεοσ*, Chr[9,108] et[106] *ο θεοσ*, et aliter

25. *ο του πατρ. ημ. δια πνευμ. αγι. στοματ. δαυ. παιδ. σου ειπ.* cum ℵABE 13. 15. 27. 29. 36. 38. 12[lect] (13. 38. *του παιδ.*) cat[78] Ath[543] (sic ed[bened] ex cdd[5]) et[ps] ap Gall[5,188]. Eandem lectionem confirmant, nisi quod iustum verborum ordinem studuerunt restituere, vg *qui spiritu sancto per os patris nostri David pueri tui dixisti*, Ir[int 195] *qui per spir. sanctum ore David patris nostri pueri tui dixisti*, Lcif[229] *qui per spir. sanctum et os patris nostri David pueri tui dixisti*, sah *qui locutus est per spir. sanctum in ore patris nostri David servi tui dicens*, aeth[utr] *qui ipse locutus es in spiritu sancto per os Davidis servi tui patris nostri et dixisti*. Item (postposito *per spir. sanct.* ut ℵABE) syr[p] *qui per os Davidis patris nostri servi tui per spir. sanctum dixisti* (item arm[edd]), arm[ed] *qui per os patris nostri David servi tui locutus es et dixisti per spir. sanctum*, Vocat[gent 2,15] *qui spiritu sancto per os patris nostri David pueri tui dixisti*. Cf et. Hil[29] *qui per os patris nostri David sancti pueri tui dixisti*, quibuscum consentit Aug[praed ss 812]. Item certe *δια πνευμ. αγιου* confirmant, abiecto *του πατροσ ημων* quod orationem inprimis turbare videbatur, D *οσ δια πνευματ. αγιου δια του στοματοσ λαλησασ δαυειδ παιδοσ σου* (d *puero tuo*), syr[sch] cop *qui locutus es per spiritum sanctum* (cop *in spiritu sancto*) *per os Davidis servi tui*, Did[tri 2,5. 141] *ο δια πνευμ. αγι. στοματοσ δε δαυ. παιδ. σου ειπων* et Did[lat 274] *qui per spir. sanct. ore Dav. pueri tui locutus es* ...... ς Ti *ο δια στοματοσ δαυ.* [*του*] *παιδοσ σου ειπων* (ς *του* ante *παιδ.* c. minusc permu, Ti Gb Sz om c. ℵABDEP etc) cum P 1. 31. 40. al longe plu (ex versionib tantummodo ar[p] sl[5. 8] et[reo]) Ath ex[edd priorib] Chr[9,108]

*ἁγίου στόματοσ Δαυεὶδ παιδόσ σου εἰπών· ἱνατί ἐφρύαξαν ἔθνη
καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; 26 παρέστησαν οἱ βασιλεῖσ τῆσ γῆσ
καὶ οἱ ἄρχοντεσ συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ κυρίου καὶ
κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ. 27 συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείασ ἐν τῇ
πόλει ταύτῃ ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισασ, Ἡρώδησ
τε καὶ Πόντιοσ Πειλᾶτοσ σὺν ἔθνεσιν καὶ λαοῖσ Ἰσραήλ, 28 ποι-
ῆσαι ὅσα ἡ χείρ σου καὶ ἡ βουλή σου προώρισεν γενέσθαι. 29 καὶ
τὰ νῦν, κύριε, ἔπιδε ἐπὶ τὰσ ἀπειλὰσ αὐτῶν, καὶ δὸσ τοῖσ δούλοισ
σου μετὰ παρρησίασ πάσησ λαλεῖν τὸν λόγον σου 30 ἐν τῷ τὴν
χεῖρά σου ἐκτείνειν σε εἰσ ἴασιν καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι*

(sed^{106} confirmari vdtr *δια πνευμ. αγιου*. Est enim *καθαπερ ο* $\overline{χς}$ *ελεγε τοισ ιουδαιοισ· ει δε εγω εν πνευματι θεου λαλω, ουτω και αυτοι φασι· δια πνευματοσ αγιου*, etc) Thphyl^{a} et^{b} Cereal$^{maximin 10, 673}$ (*qui per os sancti pueri tui David dixisti*) :: pro testium ratione lectionem a nobis editam certum est et antiquissimam et saeculis 2. 3. 4 ubique propagatam esse. Auctoritati qua utitur nullo modo comparari possunt quae lectionem Elz. confirmant. Haec ex antiquissima correctorum studiis orta est; nec enim additamenta illa: *του πατροσ ημων* et *πνευματοσ αγιου*, ita comparata sunt ut non possint non a pietate temeraria derivari. Singula verba praeter morem sed non sine caussa collocata sunt. | *εφρυαξαν*: D *εφρυξαν* | *κενα* ut BEP etc: ℵAD al *καινα*

27. *εν τη πολει* (A add *σου*) *ταυτη* cum ℵABDE al plus^{25} vg syr^{utr} sah cop arm aeth Eus$^{ecl 60}$ Chr$^{9, 108}$ Cyr$^{ose 108}$ et$^{habac 572}$ Ir$^{int 196}$ Tert$^{prax 28}$ et$^{bapt 7}$ Lcif^{232} Hil^{80} et^{1098} ... ϛ (= Gb Sz) om cum P 1. 31. al plu cat^{30} Thphyl^{a} et^{b} | *παιδα σου* (et. Eus^{ecl} etc Ir^{int} Tert Lcif): D 137. Hil^{80} et^{1098} *σου παιδα* | *πειλατοσ* cum B* (:: quae scriptura quum etiam apud Lc idonea auctoritate utatur, ut Lc 3, 1 ABD 13, 1 ℵABD 23, 1 ABDT, nec ab hoc loco arcenda videtur. Etiam 3, 13 et 13, 28 certe BD consentiunt.) ... ϛ Ln Ti *πιλατ.* cum ℵAB^{2}DEL etc | *λαοισ* (*populis* d vg Lcif Cassiod$^{ps 2}$ cop etc): e sah syr^{p} aeth^{utr} *populo*, syr^{sch} *synagoga* ... E (e vide ante) 3. 33. Thphyl^{a} Hil^{80} Aug$^{praed ss 812}$ *λαοσ* (*populus*)

28. *σου* sec cum ℵA^{2}DES^{sr}P al pler cat^{30} e^{2} vg (et. am^{2} fu demid) syr^{utr} sah cop aeth Ir$^{int 196}$ Chr$^{9, 108}$ etc ... Ln om cum A*E 27. 105. e* am* arm Lcif^{232} Hil^{80} Aug$^{praed ss 812}$

29. *επιδε* cum ℵBP al omn^{vid} ... Ln Ti *εφιδε* (AB -*ειδε*) cum ADE :: cf ad Lc 1, 25 et 6, 35 et alibi | *απειλασ* (et. d *minacias*): DS^{sr*} *αγιασ* | *παρρησιασ πασησ*: DS^{sr}E vg cop Lcif^{232} Hil^{80} *πασησ παρρ.* ... 26. 36. 57. 137. 1^{lect} g^{eor} syr^{sch} om *πασησ*

30. *τ. χειρα σου* cum ℵDS^{sr}EP al omn^{vid} cat^{31} vg (*cum manum tuam extendas*, demid - *manus tuas* -) syr^{utr} sah cop arm aeth Chr$^{9, 104, 106}$ Thphyl^{a} et^{b} ... Ln om *σου* cum A (sed eodem loco habet *σε*) B (d *cum manum extendas*, Lcif^{232} *dum extendis manus*) | *εκτεινειν σε* cum ℵ* (A

διὰ τοῦ ὀνόματοσ τοῦ ἁγίου παιδόσ σου Ἰησοῦ. 31 *καὶ δεηθέντων*
αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόποσ ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν
ἅπαντεσ τοῦ ἁγίου πνεύματοσ, καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ
μετὰ παρρησίασ.

32 *Τοῦ δὲ πλήθουσ τῶν πιστευσάντων ἦν καρδία καὶ ψυχὴ*
μία, καὶ οὐδὲ εἷσ τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' 2, 44
ἦν αὐτοῖσ ἅπαντα κοινά. 33 *καὶ δυνάμει μεγάλῃ ἀπεδίδουν τὸ*
μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆσ ἀναστάσεωσ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου,

---

σε εκτ.) EP al plér cat Thphyl^{a}et^{b} ... Ti om *σε* c. ℵ^{c}DE 27. 40. 57. 99. 100. 105. 1^{lect} 3^{pe} al$^{3 scr}$ Chr^{bis} | *γινεσθαι*: D* 1. 183. 8^{pe} Thphyl^{a} *γινεσθ.* | *ονοματοσ*: 13. add *σου και* | Bed$^{retract\,118}$ ad h. v.: *In Graeco habetur: Per nomen sancti pueri tui Iesu. Quod magis apostolorum votis congruere videtur.* (vg - *sancti filii tui*)

31. *απαντεσ* cum ℵ^{c}ABDEP etc (et. Ir^{195}) ... ℵ* 105. *παντεσ* | *του αγι. πνευμ.* cum ℵABD 105. am Ir$^{gr\,195}$ ... ς *πνευματ. αγιου* cum EP al pler vg (et. fu demid) Chr^{104} Ir^{int} Lcif^{228}, item sah cop etc | *μετ. παρρησιασ* (Lcif^{228} Amb$^{spir\,2,618}$): DE Ir^{gr} et^{int} Aug$^{serm\,256}$ (^{5,1384} et^{sq}) add *παντι τω θελοντι πιστευειν* (Aug om *πιστ.*). Eadem confirmat Bed $^{retr\,118}$ *In Graeco habetur additum: Omni volenti credere.*

32. *καρδια* sine articulo cum ℵABD* arm Or^{2,34} et^{3,673} Bas$^{regg\,375.\,380.\,477}$ Cyr$^{mich\,432}$ Euthal(elench ^{412} ap Zacagn. ex init$^{lect\,5}$) ... ς Ti *η καρδ.* cum D^{2}EP al omn^{vid} cat^{83} sah cop Or^{1,750} et^{3,616} Bas$^{eth\,280}$ et^{3,348} Chr ^{9,104} et^{alib} Cyr$^{soph\,634}$ Leont^{746} Thphyl^{a} et^{b} | *ψυχη* sine articulo cum ℵABD 96. sah cop arm Or^{2,34} et^{3,673} Bas^{regg} ter Cyr$^{mich\,432}$ Euthal (ut ante) ... ς Ti *η ψυχ.* cum EP al fere omn Or^{1,750} et^{3,616} Bas$^{eth\,280}$ et ^{3,348} Chr^{9,104} et^{alib} Cyr^{soph} | *μια* et. m^{85} Or$^{int\,2,370}$ Aug$^{serm\,256}$ et^{alib} ... DE Cyp^{246} et^{305} Amb$^{isaac\,7,375}$ Zeno^{1,3,38} add *και ουκ ην διακρισισ* (E *χωρισμοσ*) *εν αυτοισ ουδεμια* (E *τισ*). Latt sic: *et non erat accusatio in eis ulla* d, *et non erat separatio in eis ulla* e (quae eadem testatur Bed$^{retra\,119}$ ex „Graecis exemplaribus") Amb, *nec fuit inter illos discrimen ullum* Cyp Zeno | *και* ante *ουδε εισ*: E om | *ουδε εισ*: D 36. 96^{sup} 99. 133. 142. al$^{2\,scr}$ cat^{83} *ουδεισ*. Item ς$^{e\,1624}$ (non ^{1633} etc) *οὐδ' εἷσ* | *τι*: D om, sed d *et nemo quicquam ex eo quod possidebant dicebant suum esse* | *αυτω*: D *αυτου*, P 1. 4. 40. 101. 106. al^{20} fere Thphyl^{a} et^{b} *αυτων* ... h 18. 36. 133. om | *ελεγεν*: B* *ελεγον*, d (vide ante) am *dicebant* (am *nec quicquam eorum quae possidebant* etc) | *αλλ*: D *αλλα* | *απαντα* cum ℵAEP al pler cat Bas$^{eth\,280}$ Chr^{9,104} Thphyl^{a} ... Ln *παντα* cum BD 177. Mcell$^{eus\,38}$ (sed^{libere}) Sev$^{cat\,83}$ (sed^{libere})

33. *δυναμει* ante *μεγαλη* cum ℵABD 38. 100. 105. 113. al$^{3\,scr}$ (al^{vid}) cat^{83} vg Chr^{9,104} Ir$^{int\,195}$ Aug$^{serm\,256}$ Orsies^{48} ... ς Ti post *μεγαλη* pon cum EP al pler Thphyl^{a} et^{b} | *απεδιδουν*: 31. *-δου* | *το μαρτυριον* ante *οι αποσ.* et. Ir^{int} etc ... AE 1. 5. 13. 38. al plus^{10} cat vg Thphyl^{a} Aug $^{serm\,256}$ Orsies^{48} post *οι αποσ.* pon; B vero sic: *το μαρτ. οι αποσ. του κυρ. ιυ της αναστ.* | *ιυ χυ του κυριου* cum ℵA am fu demid, item ad-

χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς. **34** *οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις*
ἦν ἐν αὐτοῖς· ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πω-
2, 45 *λοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων* **35** *καὶ ἐτίθουν*
παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων· διεδίδετο δὲ ἑκάστῳ καθότι ἄν
τις χρείαν εἶχεν. **36** *Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνάβας ἀπὸ τῶν*
ἀποστόλων, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον υἱὸς παρακλήσεως, Λευείτης,
Κύπριος τῷ γένει, **37** *ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ, πωλήσας ἤνεγκεν*
τὸ χρῆμα καὶ ἔθηκεν πρὸς τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.

---

dito *ημων* 15. 18. 36. vg^{cle} cop (*Christi Iesu dom. nostr.*). Item verbis transpositis DE al mu arm (aeth^{ro} *τ. κυ. ημων* $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$) et (qui ut B ante *της αναστασεως* pon) Chr^{9,104} *του κυρ.* $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ ... Ti *του κυριου* $\overline{ιυ}$ cum BP al longe plu sah syr^{p} aeth^{pp} Ir$^{int\,105}$ Aug$^{serm\,256}$ Thphyl^{a} et^{b}; Ln (sed ante *της αναστ.* pon) *του κυρ.* $\overline{ιυ}$ [$\overline{χυ}$] ... e^{scr} syr^{sch} $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ :: insolitum est $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ *του κυριου*, hinc tanta varietas. Saepe legitur *του κυρ.* $\overline{ιυ}$, ut 8, 16. 11, 20. 15, 11. 20, 35. 21, 13. 16, 31 et alibi, nec raro $\overline{χυ}$ a testib bonis additur. Item haud rarum *ο κυρ.* $\overline{ις}$ $\overline{χς}$, ut 11, 17 (et in additamento spurio 14, 10). Sed nusquam, opinor, aliena manu inlatum est quod hoc loco pro testium gravitate et variantium ratione recipiendum duximus.

34. *τις ην* (B *ην τις*) cum ℵABE^{a} 15. 18. 27. 29. 38. 69. 104. 105. 113. 3^{pe} al$^{2\,scr}$ (Eus$^{hist\,2,1,6}$ *εμεριζον απασι – ως μηδε ειναι τινα ενδεη παρ αυτοις*) ... ς Ti *τις υπηρχεν* cum DEP al plu Chr^{9,104} :: *υπηρχεν* eodem versu non fluet | *κτητορες*: D arm add *ησαν* | *υπηρχον* cum ℵ^{c}ABD*EP al omn^{vid} Eus$^{hist\,2,17,6}$ Chr^{9,105} ... ℵ*D^{gr2} d arm om (sed ex his D^{gr2} d arm habent *ησαν* post *κτητορες*) | *πωλουντες εφερον τας τιμας* et. D^{gr2} (d *vendentes et adferebant praetia*) ... D^{gr*} *και φεροντες τειμας* | *πιπρασκομενων* et. D^{gr2} (d *quae veniebant*) ... D^{gr*} *πιπρασκοντων*

35. *διεδιδετο* cum ℵAB*DE ... ς *διεδιδοτο* cum B^{2}P al omn^{vid} | *εκαστω*: D *ενι εκαστω* (d vg *singulis*, e *unicuique*) | *καθοτι αν* (73. 110. 137. al aliq om *αν*): h 11. 31. *καθο*, 60. 68. 69* Eus$^{hist\,2,17,8}$ *καθο αν*.

36. *ιωσηφ* (Gb') cum ℵABDE 15. 27. 40. 66** al^{8} cat^{28} vg cop syr^{sch} arm aeth Epiph^{140} (*και γαρ βαρναβαν λεγει ιωσηφ ποτε καλουμενον*) Chr^{9,111} (ex edd^{pler}) ... ς *ιωσης* cum P 1. 13. 31. al plu sah syr^{p} Chr^{9,105} (ipsum nomen *ιωσης* scribitur, tum additur *οὐ δοκει μοι ουτος εκεινος ειναι ο μετα ματθιου· εκεινος γαρ και ιωσης ελεγετο και βαρσαβας*. Unde non satis clarum est utrum *ιωσης* h. l. an *ιωσηφ* legerit. Supra vero 1, 23 non tam *ιωσηφ* quam *ιωσηφ* invenisse videtur.) Thphyl^{a} et^{b} (uterque repetit verba Chr^{i}) | *απο των* cum ℵABEP b 1. al^{26} Thphyl^{a} et^{b} ... ς *υπο* cum D al permu cat Chr | *μεθερμηνευομενον* (al^{10} *-νος*): B *ερμηνευομενον* ... 2. om | *λευειτης* cum BD ... ς Ln *λευιτης* cum ℵAEP rell. Praeterea D post *κυριος* pon

37. *αγρου*: D *χωριου* (**-ιον*) | *προς* cum ℵB 15. 18. 37. (al; neglexerunt conlatores) cat^{24} Thphyl^{a} ... ς Ln Ti *παρα* cum ADP al pler Chr^{9,105}

V.

1 Ἀνὴρ δέ τις Ἀνανίας ὀνόματι σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ
αὐτοῦ ἐπώλησεν κτῆμα, 2 καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, συν-
ειδυίης καὶ τῆς γυναικός, καὶ ἐνέγκας μέρος τι παρὰ τοὺς πόδας
τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. 3 εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· Ἀνανία, διατί
ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου; 4 οὐχὶ

---

et[169] Thphyl[b] (libere Or[3,673] ηγαγε το χρημα και εθηκε παρα τους αποστολους) :: nec 4, 35 nec 5, 2 fluctuat παρα, nec fere alibi; hinc substitutum est h. l. aeque ac 5, 10 παρα pro προς, non vicissim

V. 1. ανηρ δε τις ... E εν αυτω δε τω καιρω ανηρ τις | ανανιας ονοματι hoc ordine cum ℵBEP al pler arm ... Ln ονομ. αναν. cum AD 31. 134. al[8ser] cat[84] vg Chr[9,111] (*cuius nomen erat* sah cop etc) | σαπφ- cum ABP al pler d (*sapph*-, item e* sed ipse* pro *h* reposuit *i*) cop Or[3,673] (τα περι αν. και σαπφειρασ) Cyr[hr 375] Thdrt[4,466] (την σαπφειραν) ... ℵ[c] 13. Chr[9,107 cod] (idem codex[alibi]) σαμφ- (ℵ* παμφιρη) ... DE σαφφ-, vg *saph*-, contra e (ex correctione*) *sappira*, sah σαπφιρα. Item -ειρ- cum ABP al pler ... ℵ*et[c]DE 13. 103. -ιρ- (D* σαφφιρα, D[2] σαφφιρα). Item -ρη cum ℵ*et[c]AEP al plu (confirmat Cyr[hr 375] σαπφειρησ) ... Ln -ρα cum BD al plus[30] cat[84] Chr[9,112] (item Or vide ante, Thdrt[2,345] τη σαπφειρα)

2. και ab initio in ℵ suppletum prima manu | απο (et. Or[3,673]): D εκ (d *de praetio*) | συνειδυιησ cum ℵABE (ℵ συνιδυησ, B* συνιδυιησ) ... ς συνειδυιασ cum DP al omn[vid] | γυναικοσ sine additam cum ℵABD[gr] 13. 14* 15. 18. 27. 29. 36. 105. cat[84] arm Chr[9,112] ... ς (Gb[oo]) add αυτου cum EP al pler d vg sah cop syr[utr] aeth Thphyl[a] et[b] | εθηκεν ... D εθετο, 3. 33. 133. 8[pe] τεθεικεν (3. 38. -ηκεν)

3. ειπ. δε: E add προσ αυτον, item 26. vg[cod] (ap Mtthaeium) sah cop syr[sch] et[p] c.* aeth Thphyl[a] et[b] προσ αυτον (vel αυτω) post πετρ. (syr[sch] cop aeth cum *dixit* conjg) | ο πετροσ cum ℵABE 5. 13. 20. 31. 69. 100. 104. 105. 163. b[scr] cat[85] Chr[9,112] ... ς om ο cum DP al plu Thphyl[a] et[b] | ανανια: D vg[sixt] vg[cod] (ap Ln) προσ ανάνιαν | επληρωσεν (ita ℵ[c] restituit ex επηρωσεν) et. Or[3,673] Ath[2,12] et[int 553. 560] Cyr[hr 366] Did[tri 1,29] et[2,10] et[int 270] Epiph[2,74] Chr[9,112] Leont[635] Cyp[315] Lcif[188]. Cf Bed[23] ad *tentavit: in alia translatione iuxta Graecum exemplar ita legitur: Anania, cur implevit satanas cor tuum* (ut in e legitur) ... vg Did[tri 2,18] Epiph[600] et[2,14] Ath[int 777] Fulg[fid] cat[543] (non item[ep 1,149]) Bed (ex vg, vide supra) *tentavit*, επειρασεν, Thdrt[3,261] et[4,301] ηπατησεν | το πν. το αγιον: D[gr] το αγιον πνευμα | νοσφισασθαι sine additam cum ℵABE al plu cat[85] Chr[9,112] ... Ti add σε cum D(gr et[lat] P 31. 33. 95. 96. al plus[25] (in his 6 ap Scri) sah Leont[635] Thphyl[a] et[b]

μένον σοὶ ἔμενεν καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχεν; τί ὅτι ἔθου
ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις ἀλλὰ
τῷ θεῷ. 5 *ἀκούων δὲ ὁ Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους, πεσὼν*
ἐξέψυξεν. καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας·
6 *ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν καὶ ἐξενέγκαντες*
ἔθαψαν. 7 *Ἐγένετο δὲ ὡς ὡρῶν τριῶν διάστημα καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ*
μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονὸς εἰσῆλθεν. 8 *ἀπεκρίθη δὲ πρὸς αὐτὴν Πέτρος·*
εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε; ἡ δὲ εἶπεν· ναί, το-
σούτου. 9 *ὁ δὲ Πέτρος πρὸς αὐτήν· τί ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πει-*

---

4. *μενον* (ita ℵ* ipse ex *εμενον*, al^{aliq} *μενων*): D^{gr} *μεσον* | *εμενεν*: 13. 34. 40. e^{scr} *εμεινε* | *εν* (P om) *τη ση*: D^{gr} om *ση* | *το πραγμα τουτο*: D sah *ποιησαι* (D^{2} add *το*) *πονηρον τουτο* (d *facere dolose rem istam*) | *εψευσω*: D* *εψευσου* | *τω θεω*: 1. 13. 95. Bas^{1,308} Leont^{985} om *τω*

5. *ακουων δε* et. (Or^{3,678} *δοκει δε μοι οτι ακουων ανανιας τους λογους τουτους*) Bas$^{eth\,244}$ Lcif^{182} etc ... D^{gr} *ακουσας δε*, E *και ευθεως ακουων* | *ο ανανιας* cum ℵABEP al plus^{30} Chr^{9,112} Thphyl^{a} et^{b} ... ς (= Gb Sz) om *ο* cum D al plu cat^{98} (Or^{3,678}) Bas$^{eth\,244}$ | *πεσων*: D *παραχρημα πεσων* | *εξεψυξεν*: D* teste Wtst *απεψυξεν*, at et Kipl et Scri *εξεψ*. Apud Or^{3,678} ubi libere totus iste locus exscribitur, est *δια τουτο πεσων απεψυξεν*, sed paucis verbis post sequitur *και ως εκψυξαι*. | *τους ακουοντας* (13. om teste Treg) sine additam cum ℵ*ABD 15. 27. 29. 37. 100. 117. k^{scr} cat^{87} vg sah cop syr^{sch} aeth^{pp} ar^{e} Or^{3,678} Lcif^{183} ... ς (Gb^{00}) add *ταυτα* cum EP al pler syr^{p} arm (aeth^{ro} *eam*, ar^{p} *talia*) Bas$^{eth\,244}$ Chr^{9,112} Thphyl^{a} et^{b}

6. *ανασταντ. δε*: E add *παραχρημα*

7. *ως* (ℵ^{c}): ℵ* *εως* | *διαστημα*: D *-στεμα*

8. *απεκριθη* cum ℵABP etc (et. Or^{3,674} *και απεκρ.*) ... D vg^{cle} (contra am *respondens*, fu demid *respondit*) sah cop syr^{sch} aeth Lcif^{183} *ειπεν*, E (*προς ην ο πετρ. εφη*) *εφη* | *δε* cum ℵABDP al pler cat vg cop syr^{p} Chr ... 15. 17. 73. sah arm om, nec expri syr^{sch} ... E vide ante; 180. Or *και απεκρ.*, item aeth Lcif (*dixitque*) | *προς αυτην* cum ℵABD (E vide ante) al^{12} cat^{87} Or Lcif ... ς *αυτη* cum P al longe plu vg (syr^{p} *ei* c.*) Chr^{9,112} Thphyl^{a} et^{b} | *πετρος* sine articulo cum ℵAB 12^{lect}, item (*πετρ. πρ. αυτ.*) d^{scr} cat^{87} ... ς Ti *ο πετρος* cum DEP al pler Or^{3,674} Chr | *ειπε μοι ει* (13. *εις*) ... Or *λεγων ει* ... D^{gr} *επερωτησω σε ει αρα* | *τοσουτου* (h. l. et. Or Lcif etc): D^{gr} sah post *το χωριον* pon | *η δε*: D* *η δη* | *ναι* (et. Or Lcif etc): A* om, sed ipse* suppl; Lcif non expri

9. *ο δε πετρος* sine additam cum ℵBD 29. 69. 105. 163. vg (Lcif^{183} post *illa vero ait*: *Tanti*, statim pergit: *Quid convenit* etc, omissis ipsis *ο δε πετρος*) ... ς add *ειπε* cum A al pler sah cop syr^{p} (et syr^{sch} *Dixit ei Simon*) arm Chr^{9,112}, item Or^{3,674} add *φησι* ... E *ειπεν δε πετρος* (aeth *et dixit ei Petrus*) | *προς αυτην*: D^{gr*} om *προς* (praecedente *-τρος*) | *τι* (et. Or etc): ℵ* add *ουν* (ℵ^{c} abstulit) | *συνεφωνηθη* (et.

ράσαι τὸ πνεῦμα κυρίου; ἰδοὺ οἱ πόδεσ τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα
σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξοίσουσίν σε. 10 ἔπεσεν δὲ παραχρῆμα
πρὸσ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ καὶ ἐξέψυξεν· εἰσελθόντεσ δὲ οἱ νεανίσκοι
εὗρον αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντεσ ἔθαψαν πρὸσ τὸν ἄνδρα
αὐτῆσ. 11 καὶ ἐγένετο φόβοσ μέγασ ἐφ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν καὶ
ἐπὶ πάντασ τοὺσ ἀκούοντασ ταῦτα.

12 Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο σημεῖα καὶ τέ-
ρατα πολλὰ ἐν τῷ λαῷ· καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅπαντεσ ἐν τῇ στοᾷ 3, 11
Σολομῶντοσ· 13 τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶσ ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖσ,
ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺσ ὁ λαόσ· 14 μᾶλλον δὲ προσετίθεντο
πιστεύοντεσ τῷ κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, 15 ὥστε

Or[3,674] Bas[1,308] Cyr[hr266] etc, d e vg *convenit*): D συνεφωνησεν | κυριου et. Or Bas Cyr[hr] etc ... D του κυριου | επι τη θυρα (A ταισ θυραισ): E praem ειστανται (e *stant*)

10. επεσεν δε cum ℵABEP al omn[vid] cop syr[p] arm etc (Or[3,674] επεσ. γαρ παραχρη. και αυτη) ... D syr[sch] aeth Lcif[168] και επεσεν (Lcif *et protinus cecidit ante pedes eius*) ... vg sah om copulam | προσ cum ℵABD Or ... ς παρα cum EP al pler (nonnulli επι vel υπο) Chr[9,112] ... 15. 18. 36. cat[66] ενωπιον pro προσ τ. ποδασ | ευρον cum ℵBDP al omn[vid] Chr ... Ti ευραν cum A, E ηυραν | και εξενεγκαντ. εθαψαν (d *et cum extulissent sepelierunt*, e *et efferentes sepelierunt*, vg *et extulerunt et sepelierunt*) ... D[gr] και συνστειλαντεσ εξηνεγκαν και εθαψ., syr[sch] *et collegerunt, detulerunt, sepelierunt eam*, item ar[e] *et portarunt eam et abierunt cum ea et sepelierunt eam*

11. επι: A om, nec expri sah | ακουοντασ: D -ντεσ

12. δια δε cum ℵADEP al omn[vid] vg sah cop syr[p] arm Cyr[hr 275] Chr[9,112] ... B δια τε, item syr[sch] aeth | εγινετο (et. ς[e] Gb Sz) cum ℵABDEP al plu cat[66] vg sah cop syr[utr] arm Chr Lcif[168] ... ς Gb' εγενετο cum 4. 13. 14. h[scr] al mu Cyr[hr 275] Thphyl[a] et[b] | πολλα ante εν τω λαω cum ℵAB DE 5. 18. 31. 96. 105. o[scr] vg syr[sch] Cyr[hr] Lcif ... ς Ti post εν τ. λαω cum 1. al longe plu cat syr[p] Chr ... sah cop ante σημεια pon, 133. 12[lect] k[scr] aeth om | απαντεσ cum ℵDP al omn[vid] Chr ... Ln παντεσ c. ABE ... aeth om. Praeterea D 42. sah aeth add εν τω ιερω, item E εν τω ναω συνηγμενοι | εν τη στοα: D 42. add τη | σολομωντοσ (ℵ σαλομ.) cum ℵA 13. (σωλομ.) al sat mu (5 ap Mtthaeium, 2 ap Scri) cat[66] Chr Thphyl[a] et[b] (:: ut 3, 11 edidimus cum ℵABCP etc) ... Gb Sz Ti σολομωνοσ cum BDEP al plus[30]

13. των δε (syr[utr] aeth και των) λοιπων ουδεισ (B ουθεισ) ... D και ουδεισ των λοιπ.

14. προσετιθεντο: 1. 3. 4. 47* al (neglexerunt conlatores) -θοντο | πιστευοντεσ: A 13. 33. 34. οι πιστ. | πληθη (et. d *multitudo*): D[gr*] πληθοι, 43. 47. 3[pe] πληθει

καὶ εἰσ τὰσ πλατείασ ἐκφέρειν τοὺσ ἀσθενεῖσ καὶ τιθέναι ἐπὶ κλιναρίων καὶ κραβάττων, ἵνα ἐρχομένου Πέτρου κἂν ἡ σκιὰ ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν.
16 συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθοσ τῶν πέριξ πόλεων Ἰερουσαλήμ, φέροντεσ ἀσθενεῖσ καὶ ὀχλουμένουσ ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινεσ ἐθεραπεύοντο ἅπαντεσ.
17 Ἀναστὰσ δὲ ὁ ἀρχιερεὺσ καὶ πάντεσ οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ οὖσα

---

15. *και εισ τασ* cum ℵABD^{2} 5. 13. 36. 40. 69. 96. 100. 105. 127. 163. k^{scr} al^{5} (sed 100. 163. om *και*) cat^{90} (*εισ* et. arm), item E *και εν ταισ πλατιεσ*, am demid Lcif^{232} *ita ut in plateis* (vg^{cle} fu *in plateas*) *eicerent*, d *ita ut in plateis inferrent*. Similiter *in plateas efferrent* sah syr^{utr} (aeth praeteritis eis verbis *et afferebant aegrotos in lectis et ponebant eos ut*). Cf et. Thdrt^{3,244} *οτι πολλουσ των αρρωστ. εν ταισ πλατειαισ επι κλινων ετιθεσαν* ... ς Ti *κατα τασ* cum D* (omisso *τασ*) P 1. al plu (12^{lect} *και κατα τασ*) Chr^{9,118} Thphyl^{a} et^{b}, item *per plateas* cop | *τουσ ασθενεισ*: D 15. 18. 36. add *αυτων* | *τιθεναι*: E add *ενπροσθεν αυτω* | *επι*: A add *των* | *κλιναριων* (Gb'') c. ℵABD 7. 8. 15. 18. 36. 40. 69. 163. al pauc cat^{90} Cyr$^{br 275}$ (*πεπληρωσθαι δε τασ πλατειασ των επι τοισ κλιναριοισ και κραββατοισ ασθενων*). Cf et. Latt. qui (d e vg Lcif) praebent *lectulis* ... ς *κλινων* cum EP al plu Chr Thdrt | *κραβαττων* cum ℵAB*D 25. 26. 33. 40. 96. (al^{vid}), item d e am fu *grabattis* (vg^{cle} demid *grabatis*) ... ς *κραββατων* cum B^{3}EP al plu (1. e^{scr} *κραβατων*) :: cf ad Mc 2, 4. 9. 11 etc | *η σκια* (et. Cyr$^{br 275}$ Lcif^{232} etc): E 33. 66^{*vid} Thdrt^{3,245} Thphyl^{b} (non item ^{a}) add *αυτου*, item vg (*ut veniente Petro saltem umbra illius* etc) arm syr^{utr} sah | *επισκιαση* cum ℵADEP al pler Cyr$^{br 275}$ Chr^{9,118} Thdrt^{3,245} ... B 13. 31. 100. 101. 58. 133. cat Thphyl^{b} *επισκιασει* | *τινι*: 13. *τινα* | *αυτων*: D add *απηλλασσοντο γαρ απο πασησ ασθενειασ ησ ειχεν εκαστοσ αυτων*, item E *και ρυσθωσιν απο πασησ ασθενιασ ησ ειχον*. Item vg (et. am demid al, sed non fu al) *et liberabantur* (sic am Lcif, vg^{cle} demid *liberarentur*; al^{lachm} add *omnes*) *ab infirmitate* (sic am demid, item Lcif addens *sua*; vg^{cle} *infirmitatibus suis*)

16. *συνηρχετο δε* (et. Lcif^{232}): E *διο συνηρχετο* | *και* pri cum ℵABD$^{gr 2}$EP al omn^{vid} vg sah syr^{p} Chr^{9,118} ... D^{gr*} d syr^{sch} cop arm aeth Lcif om | *το*: D om | *περιξ*: D* *περι* (d *multitudo finium unde in hierusalem*) | *ιερουσαλημ* cum ℵAB 103. k^{scr}, item *hierusalem* vg (et. am fu) Lcif; confirmant etiam (*circa hierusalem*) sah cop syr^{utr} aeth ... ς (sed Gb^{o}) Ti praem *εισ* cum DEP al pler demid arm Chr. Ceterum in A *ιλημ φεροντεσ ασθε* rescripta sunt; videtur prima manu *σηλ* pro *ιλημ* scriptum aut *ιλημ* omissum fuisse. | *φεροντεσ*: E add *μεθ εαυτων* | *ασθενεισ*: 31 *τουσ ασθ.* | *υπο*: D *απο* | *οιτινεσ* cum ℵABEP al pler vg etc ... D^{gr} 38. 113. al$^{2 scr}$ sah Lcif^{232} *και* (item 100. 18^{lect} arm *οιτινεσ και*) | *εθεραπευοντο απαντεσ* ... D *ιωντο παντεσ* (d *vero qui curabantur universi*)

17. *αναστασ δε* et. Bas$^{eth 284}$ Lcif^{233} etc (syr^{sch} ar^{e} non exprim *αναστασ*, habent enim *et repletus erat invidia princeps sacerd.*) ... E *και*

αἵρεσισ τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζήλου 18 *καὶ ἐπέβαλον* 4, 3
τὰσ χεῖρασ ἐπὶ τοὺσ ἀποστόλουσ καὶ ἔθεντο αὐτοὺσ ἐν τηρήσει
δημοσίᾳ. 19 *ἄγγελοσ δὲ κυρίου διὰ νυκτὸσ ἀνοίξασ τὰσ θύρασ τῆσ*
φυλακῆσ ἐξαγαγών τε αὐτοὺσ εἶπεν· 20 *πορεύεσθε καὶ σταθέντεσ*
λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆσ ζωῆσ ταύτησ.
21 *ἀκούσαντεσ δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰσ τὸ ἱερὸν καὶ ἐδί-*
δασκον. παραγενόμενοσ δὲ ὁ ἀρχιερεὺσ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ συνεκά-
λεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ
ἀπέστειλαν εἰσ τὸ δεσμωτήριον ἀχθῆναι αὐτούσ. 22 *οἱ δὲ παρα-*
γενόμενοι ὑπηρέται οὐχ εὗρον αὐτοὺσ ἐν τῇ φυλακῇ· ἀναστρέψαν-

---

ταυτα βλεπων αναστασ. Confirmat Bed[retr 121] *haec lectio in Graeco ita incipit, respiciens ad priora: Et videns haec* (e *haec vid.*) *exsurgens princ. sacerd.* | *ζηλου* (B[3]): B* *ζηλουσ*

18. *επεβαλον* (et Lcif[228] etc): A c[ser] *επεβαλλον* | *τ. χειρασ* sine additam cum ℵABD 15. 18. 36. 40. cat[91] vg syr[sch] arm Lcif Thphyl[a] et[b] (aeth *et comprehenderunt eos*) ... ς (Gb[oo]) add *αυτων* cum EP 1. 13. 31. al pler sah cop syr[p] Bas[eth 284] Chr[9,119] | *εθεντο*: D* *ηθεντο* | *εν τηρησει* (vg e *in custodia publica*, d *in adservatione publica*) ... E Lcif *εισ τηρησειν, in custodiam*, item sah (sah Lcif om *δημοσια*) | *δημοσια*: D add *και επορευθη εισ εκαστοσ εισ τα ιδια*

19. *αγγελοσ δε* usq *νυκτοσ*: D syr[sch] *τοτε δια νυκτοσ αγγελ. κυριου* | *νυκτοσ* cum ℵ*ABD 40. 69* ... ς praem *τησ* cum ℵ[c]EP al pler Bas[eth 284] Chr[9,119] | *ανοιξασ* cum ℵA 15. 18. 36. 40. 96. cat[91] vg (*aperiens - et educens eos dixit*) sah (cop *aperuit eduxit*) ... ς Ln *ηνοιξε* (*-ξεν*) cum B (D[2] Chr[9,119] *ανεωξεν*, D[gr*] *ανεωξαν*) EP al pler syr[utr] rell Bas[eth] Chr[9,119] et [121] Lcif (*aperuit - et eduxit illos dicens*) | *εξαγαγων τε* cum ℵADP etc (sah *eduxit eos dicens eis*) ... E Chr[9,121] *και εξαγαγων* ... B 73. *εξαγ. δε*

21. *ακουσαντ. δε εισηλθον* (Lcif[228] *cum hoc itaque audissent, introierunt*) ... E *εξελθοντεσ δε εκ τησ φυλακησ εισηλθον.* Similiter syr[sch] ar[e] *et egressi sunt tempore diluculi et intraverunt* | *εδιδασκον*: aeth *docuerunt populum hunc sermonem vitae* (:: ut mox praecessit) | *παραγενομενοσ* (B[3]): B* *-μενοι* | *οι συν αυτω*: D add *εγερθεντεσ το πρωι* | *συνεκαλεσαν*: D *και συνκαλεσαμενοι* (non mutatis quae sequuntur *και απεστειλαν*), d vero sic: *cumque* (exprim *παραγ. τε*) *venisset pontifex - exsurgentes ante lucem et convocaverunt - et miserunt*

22. *παραγενομενοι* ante *υπηρεται* cum ℵAB 38. 40. 69. 96. 100. 105. 113. 163. al[3ser] vg cop aeth (syr[sch] *et quum abissent qui missi fuerant ab eis non invenerunt*) Lcif[228] (15. 18. Chr[9,120] *παραγενομ. δε οι υπηρετ.*) ... ς post *υπηρετ.* pon cum DEP al pler cat sah syr[p]. Praeterea D vg syr[p] c.* post *υπηρ. παραγ.* (*παρ. υπηρ.*) add *και ανυξαντεσ την φυλακην* | *ουχ* (D *ουκ*) *ευρον*: E *ουχ ηυρον* | *εν τη φυλακη*: D *εσω* (sed vide ante), vg (vide ante) aeth[utr] plane om | *αναστρεψ. δε* (18. om)

τεσ δὲ ἀπήγγειλαν 23 λέγοντεσ ὅτι τὸ δεσμωτήριον εὕρομεν κεκλει-
σμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ καὶ τοὺσ φύλακασ ἑστῶτασ ἐπὶ τῶν
θυρῶν, ἀνοίξαντεσ δὲ ἔσω οὐδένα εὕρομεν. 24 ὡσ δὲ ἤκουσαν τοὺσ
λόγουσ τούτουσ ὅ τε στρατηγὸσ τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖσ, διηπό-
ρουν περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο τοῦτο. 25 παραγενόμενοσ δέ τισ
ἀπήγγειλεν αὐτοῖσ ὅτι ἰδοὺ οἱ ἄνδρεσ οὓσ ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ
εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἑστῶτεσ καὶ διδάσκοντεσ τὸν λαόν. 26 Τότε
ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸσ σὺν τοῖσ ὑπηρέταισ ἦγεν αὐτούσ, οὐ μετὰ

απηγγ.: D^{gr*} *αναστρεψαντεσ και απηγγ.*, d *reversi sunt et renuntiaverunt* | *απηγγειλαν*: ℵ *απηγγιλον*

23. *οτι* (et. Lcif^{238}): E^{gr} vg om | *το* sine *μεν* cum ℵABD h 17. 26. 105. 17^{lect} e arm syr^{p} (nec exprim *μεν* syr^{sch} aeth) ... ς add *μεν* cum E^{gr}P al pler cat^{98} vg sah cop Chr^{9,120} Lcif^{238} | *ευρομεν*: E utroq loco *ηυραμεν*, 18. priore loco *ευραμεν* | *κεκλεισμενον*: D^{gr*} *ενκεκλεισμ.* (sic; *εν* male repetitum est post *ευρομεν*) | *εστωτασ* sine *εξω* cum ℵABDEP al longe plu cat vg sah cop syr^{utr} arm aeth Chr^{9,120} bis Lcif ... ς (= Gb Sz) praem *εξω* cum pauc ut^{vid} minusc | *επι* cum ℵABD 31. 96. cat, item *ad* d e am fu demid sah syr^{sch}; Lcif *in ianua* ... ς *προ* cum E^{gr}P al pler vg^{clo} (*ante*) cop syr^{sch} arm Chr (aeth libere *et custodes custodiebant portas*)

24. *ο τε στρατηγοσ του ιερου και οι αρχιερεισ* cum ℵABD 15. 18. 33. 36. 69. 81. 100. 163. e^{ser} cat^{98} vg sah cop arm (teste conlatore Gbii). Similiter syr^{sch} ar^{e} et aeth *οι αρχιερεισ και οι στρατηγοι* (syr^{sch} sine punctis potest etiam esse *ο στρατηγοσ*, item est ar^{e}) *του ιερου*, item Lcif *principes et pontifex sacerdotum* ... ς Ti *ο τε ιερευσ και ο στρατηγοσ τ. ιερ. και οι αρχιερ.* (:: cf 4, 1) c. P 13. 31. al longe plu, item E et Bed$^{retr\,121}$ ex Graeco *οι ιερεισ και ο στρ.* etc, item 67. 98. 104. syr^{p} Chr *ο τε αρχιερευσ* (syr^{p} poterat in eundem modum et. *ο τε ιερ.* reddere) *και ο στρατηγ. του ιερ. και οι αρχιερεισ* | *διηπορουν*: E et Bed ex Graeco praem *εθαυμαζον και*. Ita vero Bed$^{retr\,121}$ ex Graeco: *Ut audierunt autem verba haec sacerdotes et magistratus templi et principes sacerdotum, mirabantur et ambigebant de illis quidnam vult hoc esse:* quae quidem passim ab e differunt | *τι* (ℵ^{c}): ℵ* *το τι* | *γενοιτο*: D* *γενηται* ... E Bed ex Graeco *θελοι ειναι*

25. *απηγγ. αυτοισ* sine *λεγων* cum ℵABDEP h al longe plu vg sah cop syr^{utr} arm^{ed} Chr^{9,120} ... ς (= Gb Sz) add *λεγων* cum minusc vix mu cat^{98} arm^{odd} (aeth *venit quidam et dixit illis*) Lcif^{238} (*dicens: Ecce* omisso *οτι*) | *ιδου*: h om | *οι* (ℵ^{c}): ℵ* om | *εστωτεσ και*: ℵ* om, ℵ^{a} suppl *εστωτεσ*, ℵ^{c} *εστωτ. και*

26. *ο στρατηγοσ*: E add *εν τω ιερω* | *ηγεν* cum ℵBD^{2} (D* 1^{aor} *ηγαγον*, d *deducebant*) ... ς Ti *ηγαγεν* cum AEP al fere om cat vg (*adduxit*) etc Chr^{9,120} Lcif | *ουν*: D* d om | *εφοβουντο γαρ*: D^{gr} *φοβουμενοι γαρ* | *μη* cum ℵBDE 5. 13. 40. 96. ... ς Ti praem *ινα* cum AP al pler cat Chr

βίας, ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν, ἵνα μὴ λιθασθῶσιν· 27 ἀγαγόντες
δὲ αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἀρ-
χιερεὺς 28 λέγων· παραγγελίᾳ παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν 4, 17
ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ, καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν Ἰερουσαλὴμ τῆς
διδαχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀν-
θρώπου τούτου. 29 ἀποκριθεὶς δὲ Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι
εἶπαν· πειθαρχεῖν δεῖ θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις. 30 ὁ θεὸς τῶν 4, 19
πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε κρεμάσαντες
ἐπὶ ξύλου· 31 τοῦτον ὁ θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὕψωσεν τῇ δεξιᾷ 3, 15
αὐτοῦ τοῦ δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

---

27. *αγαγοντες*: 13. *απαγαγοντες* | *ο αρχιερευς*: D^gr* d Lcif[223] *ο ιερευς* (*sacerdos*) :: cf ad v. 24

28. *παραγγελια* cum ℵ*AB d vg cop Ath[201] Cyr^esai[455] (item Chr^gue[7,420] omisso *παραγγελια*) Lcif[223] ... ς (Gb°) praem *οὐ* (e *nonne*) cum ℵ^c D^grEP al omn^vid cat[93] sah syr^utr arm aeth Ath[206] Bas^eth[206] Chr[9,120] (*ουχι*) et[7,420] Cyr^esai[396] Thdrt[2,226]. Item Bed^retr[121] ex Graeco (*consequentius habetur in Graeco: Nonne praecipiendo praecepimus vobis*) | *διδασκειν* (et. Lcif etc): A 17^lect Chr[7,420] (non item ad h. l.) Cyr^esai[396] et[455] Thdrt *λαλειν* | *και ιδου*: D* d om *και* | *πεπληρωκατε* cum BD EP al pler Bas^eth[206] Chr[9,255] Cyr^esai[455] Thdrt[2,226] ... ℵA 15. 18. 36. cat[93] Chr[9,120] Cyr^esai[396] *επληρωσατε* | *επαγαγειν*: D* *εφαγαγ.*, 31. *επαναγαγειν* | *τουτου* (vg *istius*, d e *huius*): D^gr* sah Lcif *εκεινου* (*illius*) ... 27. 29. 17^lect om

29. *αποκριθεις δε* usq *ειπαν*: D *ο δε πετρος ειπεν* (d *respondit*) *προς αυτους*, eaque et D* et d* post *πειθαρχειν* usq *ανθρωποις* pon | *πετρος* cum ℵABEHP al[40] Bas^eth[206] Chr[9,121] ... ς *ο πετρ.* cum minusc permu cat (D vide ante) | *ειπαν* cum ℵABE ... ς *ειπον* cum HP al omn^vid Bas^eth Chr | *δει*: D^gr* *δε* (est igitur *βουλεσθε επαγαγειν* – *πειθαρχειν δε θεω* etc). Eadem verba respicit Polyc ap Eus^hist[5,3,7] *οι γαρ εμου μειζονες ειρηκασι· πειθαρχειν δει θεω μαλλον η ανθρωποις*. Item Or[1,761] et^int[4,655] Hipp^noet6fin (*πειθαρχειν γαρ δει θεω μαλλον η ανθρωποις*) Eus^dem[118] Bas^eth[206] (– *μαλλον θεω η* –) et[318] et^reg[269] etc. Ceterum Bed^retr[121] *interrogative legitur in Graeco: Obedire oportet deo magis an hominibus?* Sic revera e habet. Similiter vero etiam Lcif[226] *Utrum obedire oportet deo an hominibus?*

30. *ο θεος* cum BDEHP al omn^vid vg syr^utr rell Chr[9,121] (nil probat Or[4,196] *διοπερ και λεγουσιν οι πειθαρχουντες θεω μαλλον η ανθρ. πετρος και οι αποστολοι· ο θεος* etc, nec magis Ir^int[195]) ... ℵA cop wilk *ο δε θεος* | $\overline{ιν}$ et. Or etc ... E et Bed^retr[121] ex Graeco *τον παιδα αυτου* $\overline{ιν}$

31. *σωτηρα*: 31. *πατερα* (confusis *σρα* et *πρα*) | *τη δεξια* ... D^gr* sah Ir^int[195] *τη δοξη* (*gloria* Ir^int), d *caritate* (pro *claritate*?) | *του δουναι* c. ℵ*B Chr[9,121] semel et[728] (sed [122] *επι τω δουναι*). Cf vg *ad dandam paenitentiam*; contra d e Ir^int *dare* ... ς Ln Ti om *του* (:: praegresso

32 καὶ ἡμεῖσ ἐσμὲν μάρτυρεσ τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον ὃ ἔδωκεν ὁ θεὸσ τοῖσ πειθαρχοῦσιν αὐτῷ. 33 οἱ δὲ
ἀκούσαντεσ διεπρίοντο καὶ ἐβουλεύοντο ἀνελεῖν αὐτούσ. 34 Ἀνα-
στὰσ δέ τισ ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖοσ ὀνόματι Γαμαλιήλ, νομοδι-
δάσκαλοσ τίμιοσ παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω βραχὺ τοὺσ ἀνθρώ-
πουσ ποιῆσαι, 35 εἶπέν τε πρὸσ αὐτούσ· ἄνδρεσ Ἰσραηλεῖται,

αυτου) cum ℵcADEHP al omnvid Chr9,121 semel | αμαρτιων (D2 8. των αμαρτ.) sine additam et. Irint ... D* d sah aethro (non itempp) add εν αυτω

32. εσμεν hoc loco (i. e. post ημεισ) cum ℵDGrEHP al omnvid vgclo fu demid sah cop syrp etc ... A d am syrsch Irint 195 post μαρτυρεσ pon ... B om (nec expri aeth) | μαρτυρεσ sine additam (Gb'') cum ℵAD* 18. 25. 36. 34. 40. 104. 106. 137. 163. 177** 3pe gser hser d (et nos ipsi testes sumus) vg sah cop syrsch armzb Didtri 1,18 (edrom 55) Chr 9,122 ... B εν αυτω μαρτυρεσ (omisso εσμεν, nisi forte εν ex εσμεν ortum est: εσμεν αυτω μαρτ.), Irint 195 nos in eo testes sumus, 69* 100. 105. εν αυτω εσμεν μαρτ. (atque sic Ln) ... ς Ti αυτου μαρτυρεσ cum DGr2EHP al longe plu (sed nonnulli μαρτ. αυτου) cat syrp aeth Chr 9,121; item 31. αυτω μαρτυρεσ (cser αυτε μαρτ.) | των ρημ. τουτων: D* d praem παντων | και το πνευμ. sine δε cum ℵABD* 31. 33. 40. 69. 100. 105. 163. 180. Didtri 1,18 Chr 8,602 Thpbylb, nec magis agnoscunt δε vg d (aliter e) syrsch arm aeth Irint 195 (cop et deus dedit spiritum sanctum audientibus ipsum, sah deus dedit eum audientib. eum) ... ς Ti και το πν. δε cum DGr2 EHP al pler cat syrp Chr 9,121 Thphyla :: non desunt exempla ubi δε praecedente και apud ipsum Lc invectum est | ο εδωκ. cum ℵAD2HP etc ... D*E ον (d e huc non valent: spiritum - quem) εδωκεν ... B 17. 73. sah cop (vide ante) om ο

33. ακουσαντεσ: P al30 ακουοντεσ. Cf d e Leif223 audientes; vg vero haec cum audissent ... E 28. 137. 180. sah syrsch etp c.* Leif add ταυτα (137. 180. syrutr τα ρηματα ταυτ.) | εβουλευοντο cum ℵDHP al longe plu (al pauc Thphylb -λευσαντο) e vg syrutr Leif (d e vg Leif cogitabant) ... Ln εβουλοντο cum ABEGr al14 cat sah cop arm aeth Chr 9,121 et 123 | ανελειν: 31. 47. 96. του ανελειν

34. εν τω συνεδριω ... DGrE cop arp εκ του συνεδριου. Praeterea E add αυτων ... syrsch are plane om | εξω: 78. sah cop post ποιησαι pon | βραχυ sine τι cum ℵABDE al plus12 (15. 18. 66. nec ipsum βραχυ habent) Chr 9,123 bis et 1,771, nec magis exprim τι vg (ad breve, d pusillum, e modicum) sah cop syrutr aeth ... ς βραχ. τι cum HP al longe plu arm; ponunt autem H al10 Thphyla ante ποιησαι | τουσ ανθρωπουσ (Gb') cum ℵAB 80. vg (et. am* fu demid; ipse am* vero apostolos ex homines fecit) cop arm Chr 9,123 bis ... ς τουσ αποστολουσ cum DEHP al fere omn cat amcorr (vide ante) tol sah syrutr aeth Chr 1,771. Idque D 3. 46. 60. al8ser al aliq etc ante εξω (D) vel ante βραχυ pon

35. ειπ. τε et. vg sah syrsch etc ... c 13. 58. e cop syrp ειπ. δε | προσ αυτουσ: D sah πρ. τουσ αρχοντασ και τουσ συνεδριουσ | ισρα- et. AB

προσέχετε ἑαυτοῖσ ἐπὶ τοῖσ ἀνθρώποισ τούτοισ, τί μέλλετε πράσσειν.
36 πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θευδᾶσ, λέγων εἶναί τινα
ἑαυτόν, ᾧ προσεκλίθη ἀνδρῶν ἀριθμὸσ ὡσ τετρακοσίων, ὃσ ἀνῃ-
ρέθη, καὶ πάντεσ ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διελύθησαν καὶ ἐγένοντο εἰσ
οὐδέν. 37 μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰούδασ ὁ Γαλιλαῖοσ ἐν ταῖσ ἡμέ-
ραισ τῆσ ἀπογραφῆσ καὶ ἀπέστησεν λαὸν ὀπίσω αὐτοῦ· κἀκεῖνοσ
ἀπώλετο, καὶ πάντεσ ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διεσκορπίσθησαν.
38 καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων

D^gr EHP etc (et. e vg): ℵ ισδρα-, E^gr ιστρα-, d *istrahelitas*. Item -λειται cum ℵABDE ... ς Ln -λιται cum HP al omn^vid | εαυτοισ (31. 96. αυτοισ): D* εαυτουσ | επι τ. ανθρ. τουτοισ: E tol cop (non item sah) απο των ανθρωπων τουτων | πρασσειν ut ABCDEHP etc ... ℵ πραττειν

36. τουτων των ημερων: 31. των ημ. τουτ. | εαυτον sine μεγαν cum ℵA*BCHP al plu vg (et. am fu demid) sah cop syr^p arm Eus^hist 2,11,1 Chr^9,128 et^1,771 ... D praem μεγαν (d *dicens esse quendam magnum ipsorum*), item Or^1,372 ante τινα εαυτον (affert^libere: εγνωμεν οτι θευδασ προ της γενεσεως ῡ̄ γεγονε τισ παρα ιουδαιοισ, μεγαν τινα εαυτον λεγων) ... A²E al^20 tol syr^sch Cyr^esai 165 Hier^tit 2,1 add μεγαν, item Cyr^4,642 (λεγ τινα εαυτ. ειναι μεγαν) | ᾧ: D^gr add και | προσεκλιθη (Gb") cum ℵABC^corr 17. 81. 38* al plus^10 Cyr^esa 165. Item C*D*EHP al^40 fere προσεκληθη (C*- κληθησαν, D² -κλειθησαν. Versiones vide post) ... ς προσεκολληθη cum 13. al ut^vid mu Chr^9,128 (^1,771 και ηκολουθησαν αυτω) Cyr^1,642 Thphyl^a et^b (sed 69. Cyr -θησαν) ... 15. 18. 36. προσετεθη (similiter Hier^tit *cui appositi sunt*), 58. προσεκληρωθη. Ex versionibus habent e vg *cui consensit*, d *cui adsensum est* (pergit *numeri virorum*), syr^p *cui inclinaverunt*, arm *cui accesserunt*, cop *cui adhaeserunt*, syr^sch sah aeth *cui secuti sunt* | ανδρων αριθμοσ cum ℵABCE 31. 69. 96. 104. 105. 163. fu demid Cyr^4,642 et^esa 165 ... ς αριθμ. ανδρ. cum DHP al pler vg^cle am Chr^9,128 (^1,771 ανδρεσ τετρακοσιοι, qua licentia etiam sah et alii interpretes usi sunt) | ως cum ℵ^cABCDE al^10 Chr^9,128 ... ς ωσει cum ℵ*HP al longe plu cat Cyr^4,642 et^esa 165 | τετρακοσιων et. ℵ^c Cyr^esa 165 ... ℵ* Cyr^4,642 τετρακοσιοι | οσ ανηρεθη: D^gr* οσ διελυθη, Eus^hist 2,11,1 οσ κατελυθη ... D^gr add αυτοσ δι αυτου | διελυθησαν (et. Eus^hist): D^gr* om, d om διελυθ. και | εισ: 36. 65. cat ωσ | ουδεν: D 33. ουθεν

37. απεστησεν: H ανεστησεν | λαον sine additam cum ℵA*B 81. d vg Eus^hist 1,5,3 (ex cdd^pler edd^hein et^burt) Cyr^esa 165 ... ς λα. ικανον cum A²HP al pler cat sah syr^utr arm aeth Cyr^4,642, item E 5. 13. 40. 96. 180. k^scri cop Eus^hist (ut ed^lämm) ικανον λαον ... CD^gr Eus^hist (edd steph et^val) λαον πολυν (C* -λυ) | απωλετο: P al aliq απολετο | παντεσ (et. Eus^hist): D 95. om | οσοι (et. C²): C*et³ οι, item d e *qui* (contra vg *omnes quotquot*)

38. τα νυν (et. B³): B*E om τα ... D add αδελφοι (D^gr* εισιν αδελφ.) | υμιν (ℵ^a): ℵ* om | αφετε cum ℵABC ... ς Ti εασατε cum DEHP al omn vid cat Chr^9,129 | αυτουσ: D 34. add μη μιαναντεσ τασ χειρασ (non

καὶ ἄφετε αὐτούσ· ὅτι ἐὰν ᾖ ἐξ ἀνθρώπων ἡ βουλὴ αὕτη ἢ τὸ
ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται· 39 εἰ δὲ ἐκ θεοῦ ἐστίν, οὐ δυνήσεσθε
καταλῦσαι αὐτούσ, μήποτε καὶ θεομάχοι εὑρεθῆτε. 40 ἐπείσθησαν
δὲ αὐτῷ, καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺσ ἀποστόλουσ δείραντεσ παρήγ-
γειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν. 41 Οἱ
μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντεσ ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι
κατηξιώθησαν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματοσ ἀτιμασθῆναι· 42 πᾶσάν τε

---

coinquinatas manus), item E Bed$^{retr\ 128}$ ex Graeco *μη μολυνοντεσ* (*coinquinantes*) *τασ χειρασ υμων* | *η βουλ. αυτη* cum ℵABCDE al plu cat vg rell Or^{1,372} Chr Thphyl^{a} ... HP al^{40} fere arm^{edd} Thphyl^{b} om *αυτη*, hinc Gb^{0}. Ceterum Ln sic: *αὐτούσ* (*ὅτι ἐὰν – οὐ δυν. καταλ. αὐτούσ*), *μή ποτε* etc.

39. *ει*: E *εαν*, item Or^{1,372} sed pergit *δε η εκ θεου* | *δυνησεσθε* (Gb') cum ℵBCDE al^{35} fere cat^{97} vg (et. am demid) sah Or^{1,372} Chr^{9,129} et^{130} et^{1,771} Thphyl^{b} ... ς *δυνασθε* c. AHP al plu fu cop syr^{p} aeth Thphyl^{a} | *αυτουσ* (Gb'') cum ℵABC^{2}DE al plus^{12} cat am fu syr^{p} arm aeth Bed retr ^{128} ... ς *αυτο* cum C*HP al longe plu vg^{cle} demid sah cop syr^{sch} Chr^{9,129} et^{1,771} Thphyl^{a} et^{b} ... Or^{1,372} *την τουτου διδασκαλιαν*, 180. *αυτον*, vg^{cod} (ap Gb) plane om. Praeterea E Bed$^{retr\ 128}$ ex Graeco add *ουτε υμεισ ουτε οι αρχοντεσ* (e *magistratus*, Bed *principes*) *υμων*, item D syr^{p} c.* *ουτε υμεισ ουτε βασιλεισ ουτε τυραννοι· απεχεσθαι* (d *discedite*, syr *–σθε*) *ουν απο των ανθρωπων τουτων*. Similiter demid *neque vos neque principes viri* (? vri = vestri). *Abstinete ergo vos ab eis.* Addunt et. 33^{mg} *εγκρατευετε ουν απο των ανθρωπων τουτων*, et 180. *απεχεσθε ουν απο των ανδρων τουτων* | *μηποτε και*: D* 163. d sah cop syr^{utr} om *και*

40. *επεισθησαν*: vitiosum quid D* (sed d *consenserunt itaquae ei*) | *δειραντεσ* (al^{11} *δηραντ.*): E d add *αυτουσ* | *λαλειν*: E add *τινι* (*ulli*) et Lcif *ulli hominum* (post *του* $\overline{ιυ}$), item A *αυτουσ* | *απελυσαν* sine additam cum ℵABC sah cop ... ς Ln (ex errore) add *αυτουσ* cum DEHP al omn^{vid} vg syr^{utr} arm aeth Bas$^{eth\ 285}$ Chr^{9,129} Lcif^{284} (*vocantes, inquit, apostolos, caesos eos dimiserunt*)

41. *οι μεν ουν* (et. Lcif^{284}): D 180. syr^{p} add *αποστολοι* | *κατηξιωθησαν* ante *υπερ τ. ονομ.* cum ℵABC al plus^{10} cat vg (et. Ambrst et Quaest, vide Sab) syr^{sch} (sah cop, sed pon *κατηξ. ατιμασθ. υπερ τ. ον.*) Or ^{1,421} et (*εχαίρησαν ποτε καταξιωθεντεσ υπερ τ. ονομ. αυτου ατιμασθηναι*)^{376} Bas$^{eth\ 285}$ Thdrt^{2,1112} et^{4,687} ... ς ante *ατιμασθ.* pon cum DEHP al pler arm syr^{p} Chr^{9,129} Thphyl^{a} et^{b} Lcif | *ονοματοσ* sine additam cum ℵABCDHP al^{12} sah cop syr^{sch} arm Amm^{presb} in cat$^{ox\ 98}$ (*υπερ του ονοματοσ ατιμασθηναι· τω καθολικω χρησαμενοσ εδηλωσεν οτι θεοσ ην ο* $\overline{ισ}$. *ωσπερ γαρ τισ λεγων· αυτοσ ειπεν, ο ων ειπε, τον θεον σημαινει, ουτωσ και ο αοριστωσ το ονομα μονον. ειπων ομοιωσ την θειαν του* $\overline{ιυ}$ *ουσιαν εσημανεν*. Eadem Ammonio 15^{schol} tribuit.) Lcif (pag^{208} ex ed. Ven. 1778, ut testantur Ln et Treg; sed ap Gall^{6,284} et ap Sab *eius* additur) ... ς (= Gb Sz) add *αυτου* cum

ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ' οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντεσ καὶ εὐαγγελιζόμενοι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

VI.

1 Ἐν δὲ ταῖσ ἡμέραισ ταύταισ πληθυνόντων τῶν μαθητῶν
ἐγένετο γογγυσμὸσ τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸσ τοὺσ Ἑβραίουσ, ὅτι παρε-
θεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν. 2 προσ-
καλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθοσ τῶν μαθητῶν εἶπαν· οὐκ
ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶσ καταλείψαντασ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ διακονεῖν
τραπέζαισ. 3 ἐπισκέψασθε δέ, ἀδελφοί, ἄνδρασ ἐξ ὑμῶν μαρτυ-
ρουμένουσ ἑπτὰ πλήρεισ πνεύματοσ καὶ σοφίασ, οὓσ καταστήσομεν

---

minusc ut[vid] pauc aeth[utr] Or[1,276] et[421] (Lcif[224] vide ante) ... E al plus[10] syr[p] add του κυριου ιυ, Bas[eth 285] του κυριου, 5. 13. 15. 18. 36. 42. 69. al mu cat[96] vg (et. am demid) Thdrt[3,1112] τον ιυ vel ιυ, 4. 31. 38. al fu tol Eus[luc 165] Chr[9,129] Thdrt[4,657] του χυ, et aliter

42. πασαν τε et. Bas[eth 285] Ir[int 195] etc ... D 26. 105. e vg sah cop Lcif[224] πασ. δε | και κατ: 31. 126. a[scr] om και | τον χν ιν cum ℵAB al plus[30] cat[96] vg (et. fu) syr[p] Bas[eth 285] Cyr[hr 275] (Ir[int 195] *Chr. Ies. filium dei*) ... ς ιν τον χν cum HP al plu[vid] am tol cop aeth[ro] Thphyl[a] et[b]; item E 65. arm Chr[9,129] ιν χν ... C 18. τον κυριον ιν, D tol sah syr[sch] aeth[pp] τον κυριον ιν χν, Lcif[224] *dominum nostrum Iesum Christum*

VI. 1. ταισ ημερ. ταυταισ: D[gr] ταυτ. τ. ημεραισ ... C[3] 47* 73. vg sah ταισ ημερ. εκειναισ | εν τη: 13. επι τη | τη καθημερινη: D* om τη | αι χηρ. αυτων: D* d add εν τη διακονια των εβραιων

2. δε (d *itaque*): D[gr*] sah om (syr[sch] *et vocaverunt*) | ειπαν cum ABC ... ς ειπον cum ℵDEHP al omn[vid]. Praeterea D add προσ αυτουσ, item sah syr[sch] aeth Cyp[119] *eis* | ημασ cum ℵABEHP al omn[vid] (sed E 13. 180. arm post καταλ. pon) Clem[208] Bas[eth 290] Macar[gall 7,179] Marc[mon 77] (Gall[7]) Chr[9,129] Thphyl[a] ... CD Thphyl[b] ημιν (similiter Pallad[gall 8,201] ουκ εξον ημιν τραπεζαισ διακονειν) ... Dam[2,63] plane om | καταλειψαντασ (C -ντεσ) et. Clem[202] ... E 5. 13. 40. 180. k[scr] al[7] Bas[eth 290-290] Macar[179] Marc[mon 77] Chr καταλιποντασ (et. Dam[2,63] καταλειποντασ)

3. επισκεψασθε (tol Or[int 4,158] Quaest[101, 2948] *eligite*) ... B επισκεψωμεθα | επισκεψασθ. - ανδρασ εξ υμων (Marc[mon 77] add αυτων): D τι ουν εστιν αδελφοι· επισκεψασθαι εξ υμων αυτων ανδρασ (d - - *prospicite itaque ex vobis viros*) | δε cum ℵB (:: praecessit δε, sequitur δε, videbaturque aptius ουν), item A δη (ita Lu) ... ς Ti ουν cum CEHP al omn[vid] vg syr[utr] cop Chr[9,129] Or[int] Did[int 206] ... sah arm aeth Bas[eth 290] om plane | αδελφοι cum ℵBCEHP (item D, vide ante) al pler vg rell (exc aeth) Bas[eth] Chr Did[int] ... Lu om cum A 13. aeth[utr] Marc[mon] Or[int] | πληρεισ sic ℵBCD etc: AEHP al πληρησ | πληρεισ usq σοφιασ: arm om (exc[edd rec]), item praeterit Marc[mon 77] | πνευματοσ

ἐπὶ τῆσ χρείασ ταύτησ· 4 ἡμεῖσ δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ
8, 5 21, 8 τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν. 5 καὶ ἤρεσεν ὁ λόγοσ ἐνώπιον παν-
τὸσ τοῦ πλήθουσ, καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα πλήρη πίστεωσ
καὶ πνεύματοσ ἁγίου, καὶ Φίλιππον καὶ Πρόχορον καὶ Νικάνορα
καὶ Τίμωνα καὶ Παρμενᾶν καὶ Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχέα,
6 οὓσ ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων, καὶ προσευξάμενοι ἐπέ-
θηκαν αὐτοῖσ τὰσ χεῖρασ.

12, 24 7 Καὶ ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ ηὔξανεν, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸσ
τῶν μαθητῶν ἐν Ἰερουσαλὴμ σφόδρα, πολύσ τε ὄχλοσ τῶν ἱερέων
ὑπήκουον τῇ πίστει.

8 Στέφανοσ δὲ πλήρησ χάριτοσ καὶ δυνάμεωσ ἐποίει τέρατα

---

sine *αγιου* cum ℵBC^{3vid}D 137. 180. am fu luxov syr^{p} (*plenos spiritu sapientiae*) ar^{e} (syr^{sch} add *domini*) Chr^{9,129} ... ς (Gb^{oo}) add *αγιου* cum AC*et^{3vid}EHP al pler vg^{cle} demid sah aeth (arm^{recent}, vide ante) Bas eth 299 | *και σοφιασ* (ℵ^{c}): ℵ* syr^{p} om *και* | *καταστησομεν* (et. ς Gb Sz) cum ℵABCDE al plu (11 ap Scri) Bas$^{eth 299}$ Chr^{9,129} ... ς^{e} *καταστησωμεν* cum HP al^{20} fere (1 ap Scri) Marc$^{mon 77}$; item *constituemus* d e vg

4. *ημεισ δε - προσκαρτερησομεν*: D *ημεισ δε εσομεθα* (d *sumus*) - *προσκαρτεροιντεσ* (d *perseveramus* sic), e vg *nos autem* (vg *vero*) - *instantes erimus* | *προσκαρτερησομεν* cum ℵABCP etc ... EH 13. 31. 40. al plus^{20} Bas$^{eth 300}$ Chr^{9,129} Marc$^{mon 77}$ *προσκαρτερησωμεν*

5. *ο λογοσ*: D add *ουτοσ*, item sah syr^{utr} etc | *ενωπιον*: C *εναντιον* | *πληθουσ*: D add *των μαθητων* | *εξελεξαντο στεφανον*: ℵ *εξελεξαντον στεφανον* sic | *πληρη* ut BC^{corr} etc ... ℵAC*DEHP al permu (7 ap Scri, 5 ap Mtthaeium) *πληρησ* (P *-ρισ*, 99. e^{scr} *-ρεισ*), atque sic edidit Ln | *πιστ. και πνευμ. αγιου* (ℵ^{c}): ℵ* *πνευμ. κ. πιστ. αγιου* | *προχορον*: E al aliq *προχωρον*, item syr$^{p\ mg\ gr}$ (*προχωροσ*) | *νικανορα* cum ℵAB*CHP etc (D^{gr} *νικορα*) ... B^{3}E 13. al pauc *νικανωρα* ... syr$^{p\ mg\ gr}$ *νικαωρον* | *τιμωνα* (syr$^{p\ mg\ gr}$ *τιμων*): D *τειμωνα* ... C^{2} 13. al pauc *τιμονα* | *παρμεναν*: D^{gr*} *-ναι* | *αντιοχεα*: C *-χεαν*

6. *ουσ εστησαν* ... D^{gr} sah syr^{sch} ar^{e} *ουτοι εσταθησαν* | *και*: D^{gr} *οιτινεσ*

7. *του θεου* cum ℵABCHP al fere omn am demid sah cop syr^{sch} arm Chr$^{9,183\ com}$ ... DE 180. vg (et. fu tol) syr^{p} Chr$^{9,180\ txt}$ Or$^{int\ 2,151}$ *τ. κυριου* | *μαθητων*: E *μανθανοντων* (*discentium*) | *ιερεων* (ℵ^{c}) ... ℵ* 66. 76. 81. 100* 15^{lect} e^{scr} o^{scr} syr^{sch} Thphyl^{b} *ιουδαιων* | *υπηκουον* (D^{gr*} add *αν*? *αυ*?) ... AE 11. 27. 29. 45. 80. 105. g^{scr} (137.) cat^{101} Chr^{9,180} *υπηκουεν* (137. *-σε*), item *turba - oboediebat* (contra d *-bant*) vg syr^{utr} | *τ. πιστει*: syr$^{p\ mg}$ add *evangelii*

8. *χαριτοσ* cum ℵABD al plus^{20} cat^{101} vg sah cop syr^{sch} arm ar^{e} (aeth^{utr} *χαριτ. θεου*) Bas$^{esa\ 399}$ Did$^{lat\ 267}$ Procl^{670} ... ς (= Gb Sz) *πιστεωσ* cum HP al plu syr^{p} Chr^{9,188} ... E *χαριτοσ και πιστεωσ* | *τερατ. και*

καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ. 9 ἀνέστησαν δέ τινες τῶν ἐκ τῆς
συναγωγῆς τῶν λεγομένων Λιβερτίνων καὶ Κυρηναίων καὶ Ἀλεξαν-
δρέων καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας συνζητοῦντες τῷ Στεφά-
νῳ, 10 καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ
ἐλάλει. 11 τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας ὅτι ακηκόαμεν αὐτοῦ

σημεια: E 40. 96. σημ. κ. τερατ. | μεγαλα (40. sah πολλα): 95. o^{scr} post λαω pon ... 6^{lect} syr^{sch} ar^{e} om | εν τω λαω: E Bed$^{retra\ 123}$ (ex Graeco) add εν τω ονοματι του κυριου (Bed add *nostri*, non item e) $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$, item D 5. 13. 81. 180. k^{scr} sah add δια του ονοματος (5. 13. k^{scr} add του) κυριου $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$, item syr^{p} c.* *per nomen domini*, 43. υπερ του ονοματ. $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$

9. ανεστησαν (D^{gr*} αναστησαν) δε: E καθ ο (e *adversus quem*) ανεστησαν | των εκ της: ℵ om των | των λεγομενων cum ℵA 5. 13. 33. 40. 45. 47. 96* k^{scr} sah cop Chr^{9,136} edd ... ς Ln Ti της λεγομενης cum BCDEHP al pler vg syr^{utr} arm aeth Chr^{9,136} ed Procl^{671} ... 105. om | λιβερτινων (D λειβερτεινων) :: quae vox apud Graecos non inventa est ... arm *Libyorum*, ar^{p} *Corinthiorum* | κυρηναιων ... A κηρυναιων, H κυριναιων :: similiter Lc 2, 1 A etc κηρυνιου, al mu κυρινιου | κιλικιας: A κηλικιας | και ασιας cum ℵBCD^{2}EHP al fere omn vg sah cop syr^{utr} arm aeth Chr Procl ... Ln om cum AD* 12^{lect} d | συνζητ. cum ℵAB*C DE ... ς συζητ. cum B^{3}HP al omn^{vid}

10. και ουκ: D οιτινες ουκ | τη σοφια: DE et Bed$^{retr\ 124}$ ex Graeco add τη ουση εν αυτω | τω πνευματι ω ελαλει: DE et Bed$^{retr\ 124}$ ex Graeco τω πνευμ. τω αγιω ω (d e luxov *quo loquebatur*; vg Bed^{retr} ex Graeco *qui loquebatur*; sed videtur Bed *qui* ex vg repetisse quamvis e *quo* praeberet; nec enim aliud quam quod τω αγιω ex Graeco accessit videtur notaturus fuisse.) | ελαλει: DE add δια το ελεγχεσθαι αυτους (E διοτι ηλεγχοντο) υπ (D^{gr*} επ) αυτου μετα πασης παρρησιας, item am^{2} cod^{lat} ap Erasm syr$^{p\ mg}$ *propter quod redarguerentur ab eo cum omni fiducia* (iisdem verbis e utitur; d vero *quoniam probatur illis ab illo cum omn. fid.*). Addunt vero insuper D syr$^{p\ mg}$ μη δυναμενοι ουν (D^{gr*} ον) αντοφθαλμειν τη αληθεια (d *non potentes autem resistere veritati*), item E Bed^{retr} ex Gr επιδη ουκ ηδυναντο αντιλεγιν τη αληθεια (e Bed *cum ergo non possent contradicere veritati*). Similiter versio bohemica: *propterea increpabantur ab eo cum omni fiducia. Et cum non possent resistere* etc

11. λεγοντας cum BCD^{2}EHP al fere omn (42. ψευδολεγοντας) ... ℵAD* 8^{pe} λεγοντες :: quod recipiendum iudicassem pro licentia qua passim participia eiusmodi apponuntur praesertim apud LXX, nisi similia aliquoties invenirentur uno tantum vel altero eorundem testium fulta, ut paullo post v. 13, item Lc 24, 34. Mc. 1, 27. Ad defendendum λεγοντες fortasse erit qui adhibeat Mt 22, 16, quemadmodum ς praebet. | λαλουντος (E* -ντας) cum ℵcA^{2}BCDE^{3}HP al fere omn ..

λαλοῦντοσ ῥήματα βλάσφημα εἰσ Μωϋσῆν καὶ τὸν θεόν, 12 συν-
εκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺσ πρεσβυτέρουσ καὶ τοὺσ γραμματεῖσ,
καὶ ἐπιστάντεσ συνήρπασαν αὐτὸν καὶ ἤγαγον εἰσ τὸ συνέδριον,
13 ἔστησάν τε μάρτυρασ ψευδεῖσ λέγοντασ· ὁ ἄνθρωποσ οὗτοσ οὐ
παύεται λαλῶν ῥήματα κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου καὶ τοῦ νόμου·
14 ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντοσ ὅτι Ἰησοῦσ ὁ Ναζωραῖοσ οὗτοσ
καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν
Μωϋσῆσ. 15 καὶ ἀτενίσαντεσ εἰσ αὐτὸν πάντεσ οἱ καθεζό-
μενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον
ἀγγέλου.

א* 5. λεγοντοσ ... A* om^{vid} | βλασφημα cum א (ipse* correxit -μα ex -μιασ) ABCKHP etc (d *blasphema*, e *blasfema*) ... א*D^{gr} 137· vg arm βλασφημιασ (Gb′) | μωυσην cum אABCDH al permu e vg (exc am) etc ... ς μωσην cum E^{gr}P al plu am etc

12. συνεκινησαν τε ... E και ταυτα ειποντεσ συνεκινησαν τε (e *commoverunt quoque*) | τουσ ante γραμματεισ (et. C²): C* k^{scr} om | επισταντεσ (et. א^{c}): א* om | ηγαγον: A e^{scr} sah cop syr^{p} c. ob. add αυτον, item syr^{sch} aeth

13. εστησαν τε (vg *et statuerunt*, item sah, qui eodem modo τε etiam alibi reddit, ut 5, 35) ... D και εστησαν ... H 13. 40. 96. e cop Procl^{671} εστ. δε | ψευδεισ: D add κατα (² κατ) αυτου (similiter aeth *et statuerunt ei*) | λεγοντασ: א -ντεσ | ο ανθρ. ουτοσ: (Chr^{9,139}, *homo hic* d e, *homo iste* luxov vg) ... C ουτοσ ο ανθρ. ... 13. om ουτ. | λαλων ante ρηματα cum אBC 40. 69. 96. cat^{108} vg sah cop syr^{utr} arm (aeth *loquens blasphemiam*) Nyss^{2,790} Chr^{2,594} Procl^{671} ... ς Ti Ln ante κατα του cum ADEHP al pler Chr^{9,139} et^{148} Thphyl^{a} et^{b} ... 5. 13. k^{scr} λαλ. ρημ. βλ. post του νομου | ρηματα sine additam cum אABCD 27. 29. 81. 105. 142. 163. vg sah cop syr^{utr} arc Chr^{9,139} et^{148} Procl^{672} ... ς (= Gb Sz) add βλασφημα c. EHP al pler luxov (*blasphemiae*) arm aeth (vide ante) Chr^{2,594} Procl^{671} | του αγιου sine τουτου cum אADEHP al plus^{45} vg (et. am fu demid) luxov (sed add *et deum*) arm aeth Nyss^{cod} (teste Wtst) Chr^{9,148} Dam^{2,178} ... ς (= Gb Sz) add τουτου cum BC al sat mu cat tol (*locum hunc sanctum*) sah cop syr^{utr} Nyss^{2,790} ed Chr^{9,139} et^{2,594} Procl^{671} et^{672}

14. D* ναζοραιοσ | καταλυσει: H -ση | α παρεδωκεν: P 63. 78* 95. 101. 106. d^{scr} απερ εδωκεν | μωυσησ cum אBCDEH etc ... AP al^{20} fere μωσησ

15. και ατενισ. εισ (א* om; א^{a} suppl) αυτον ... D^{gr*} και ητενιζον δε αυτω | παντεσ (Gb″) cum אABCD*E al^{10} fere cat^{108} ... ς Ti απαντεσ cum D²HP al longe plu Chr^{9,139} | καθεζομενοι cum אABCEHP etc ... D 18. 137. 180. c^{scr} καθημενοι | συνεδριω: D (vide ante) add και, item d (*et intuiti in eum - et viderunt*) | ειδον cum אBCDEP etc; H al pauc ιδον ... Ti ειδαν cum A | ωσει: E 137. ωσ | αγγελου: D add εστωτοσ εν μεσω αυτων (d post *angeli* pergit *stans in medio eorum*)

VII.

1 Εἶπεν δὲ ὁ ἀρχιερεύσ· εἰ ταῦτα οὕτωσ ἔχει; 2 ὁ δὲ ἔφη·
ἄνδρεσ ἀδελφοὶ καὶ πατέρεσ, ἀκούσατε. ὁ θεὸσ τῆσ δόξησ ὤφθη
τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραὰμ ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ πρὶν ἢ κατοι-
κῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρράν, 3 καὶ εἶπεν πρὸσ αὐτόν· ἔξελθε ἐκ τῆσ Gn 12, 1
γῆσ σου καὶ ἐκ τῆσ συγγενείασ σου, καὶ δεῦρο εἰσ τὴν γῆν ἥν ἄν σοι
δείξω. 4 τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆσ Χαλδαίων κατῴκησεν ἐν Χαρράν. Gn 12, 5
κἀκεῖθεν μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ μετῴκισεν αὐτὸν
εἰσ τὴν γῆν ταύτην εἰσ ἣν ὑμεῖσ νῦν κατοικεῖτε, 5 καὶ οὐκ ἔδωκεν
αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ οὐδὲ βῆμα ποδόσ, καὶ ἐπηγγείλατο δοῦ- Gn 12, 7

VII. 1. ο αρχιερευσ: DE et Bed ex Gr tol german^{24} add τω στεφανω, sah cop add *illi* | ει sine αρα cum ℵABC 14* 27. 29. 34. 36. (item 47* 100. 163. sed nec ει habent) cat^{108} (editum αρα invito codice), nec exprim αρα d vg syr^{sch} (ut^{vid}) aeth ... ς (sed Gb^{oo}) Ti add αρα cum DEHP al longe plu Chr^{9,180}, item e *enim*, syr^{p} *igitur*; videtur et. arm exprimere | ταυτα: D τουτο

2. χαρραν (*charram* et. am fu demid tol) et. Or^{4,286} ... Dg^{r} (contra d *in charris*) al^{6} vg^{cle} χαραν ... E 31** χαρρα (31* χαρα)

3. εκ (d e vg *de*): Dg^{r} απο | και εκ τησ cum ℵACEHP al omn^{vid} cat vg (item d *de terra tua et a cognatione tua*) syr^{utr} cop arm aeth Or^{4,286} Ir$^{int\,197}$ (:: etiam LXX εκ repetitur, sed ℵB hiant) ... Ln Ti και τησ cum BDg^{r} sah Thphyl^{b} | συγγενειασ (συγγ- ℵABEHP etc, CD συνγ-: - νειασ ℵAB^{3}H etc, B*CDEP al -νιασ) σου ... E 65. 67. Aug$^{civ\,dei\,16,480}$ et^{482} add (:: ex LXX) και εκ του οικου του πατροσ σου | εισ την γην cum ℵABC*DE 5. 40. 133. ... ς (= Gb +) om την cum C^{3vid}HP al pler Chr^{9,140} (:: LXX editum est την, sed lectio satis fluct) | ην: C* praetermisit; C^{3} vero ex εισ την γην αν restituisse vdtr εισ γην ην αν | αν (ℵ^{c}): ℵ* εαν

4. τοτε: D syr^{sch} add αβρααμ | κατωκησεν (31. -κισεν): Dg^{r4} και κατωκησεν (praegresso εξελθων). Item d vg *exibit* (*exiit*) - *et habitavit.* | εν: H 1. 31. 36. 47. al plus^{20} Thphyl^{a} et^{b} εισ, 13. επι | εν χαρραν (vg^{cle} rursus *Charan*, non item am fu demid tol): E εν χαρρα (*in charra*) | κακειθεν: 31. 42. al^{15} και εκειθεν ... D* d κακει ην, posteaque και μετωκ. | το: A om | μετωκισεν (e vg Ir$^{int\,197}$ *transtulit*, Aug civ dei^{16,480} *collocavit*) ... D*EHP al^{25} (ex his nonnulli om αυτον) μετωκησεν (d *et intransmigravit eum*; Hier^{op} ad^{dard} *et inde - migravit in terram*) | αυτον: E syr^{sch} ar^{e} add ο θεοσ | κατοικειτε ... D syr^{p} c.* add και οι πατερεσ ημων (syr^{p} c.* υμων) οι προ ημων (syr^{p} rursus υμων), item E Aug$^{civ\,dei}$ add και οι πατερεσ υμων

5. κληρο. εν αυτη (et. Ir$^{int\,197}$) ... E εν αυτη κληρ. | και επηγγειλ. (et. fu cop etc): D vg (et. am demid tol) sah Ir$^{int\,197}$ αλλ επηγγ. | δουναι αυτω εισ κατασχ. αυτην cum BCDHP al^{25} cat (Ir^{int} omisso αυτω).

ναι αὐτῷ εἰς κατάσχεσιν αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτόν,
Gn 15, 13. 14 οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου. 6 ἐλάλησεν δὲ οὕτως ὁ θεός, ὅτι ἔσται τὸ
σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ
κακώσουσιν ἔτη τετρακόσια· 7 καὶ τὸ ἔθνος ᾧ ἐὰν δουλεύσουσιν
κρινῶ ἐγώ, ὁ θεὸς εἶπεν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται καὶ λατρεύ-
Gn 17, 10 σουσίν μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. 8 καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περι-
τομῆς· καὶ οὕτως ἐγέννησεν τὸν Ἰσαὰκ καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ
ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, καὶ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ, καὶ Ἰακὼβ τοὺς δώ-
Gn 37, 28. 39, 2 δεκα πατριάρχας. 9 Καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν Ἰωσὴφ
ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ, 10 καὶ ἐξεί-
Gn 41, 40 λατο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν

Similiter vg arm *dare illi eam in possessionem* ... Gb' δουν. αυτην εις κατασχ. αυτω cum ℵAB al plus[10] ... ς αυτω δουν. εις κατασχ. αυτην cum minusc vix mu | ουκ οντος αυτω: C 32. 100. ουκ οντ. αυτου

6. ουτως cum ABCDEP al pler tol cop arm syrp (40. al sah aethpp αυτω ουτως, aethro *sic dixit Abrahamo*) Chr[9,147] Irint 197 ... ℵH al[13] vgclo demid αυτω, (syrsch *et locutus fuerat cum eo deus dicens ei*) ... am fu plane om | ο θεος: D Irint add προς αυτον | το σπερμ. αυτου et. vg arm syrp ..., ℵ 15. 18. 27. 36. vgsix sah cop syrsch aeth το σπ. σου :: ut LXX | δουλωσ. αυτ. και κακωσουσιν: E κακ. α. κ. δουλ. | αυτο: D vg sah (*facient eos servos*) αυτους, item aeth :: ut LXX | κακωσουσιν: C al pauc syrsch etp c. ob. add αυτο (item αυτους sah cop aeth) :: cf LXX

7. και το εθν. (31. add εκεινο): C 99. 120. escr sah (non item cop) aethpp (non itemro) το δε εθν. | ω εαν cum ℵACEHP al omnvid Chr[9,147] ... Ln ω αν cum BD | δουλευσουσιν cum ACDgr 26. 96. sah Irint 197 (*servient*) ... ς Ln -σωσιν cum ℵBEHP al pler d vg (*servierint* d e vg) Chr[9,147] :: ita et. LXX | ο θεος ειπεν cum ℵABC ... ς Ti ειπ. ο θεος cum DEHP al omnvid d (*dicit dominus*), vg (*dixit dominus*) syrutr sah cop arm aeth Irint (ut d) | εξελευσονται: E add εκειθεν | λατρευσουσιν (*servient* e vgclo fu Irint, *deservient* d am demid tol): C*vidEgr 73. -σωσιν

8. ουτως: 2** 3. 9. 16. 17** 19. 24. 34. 43. 78. 100. 103mg al[8 scr] ουτος, sah ουτως ουτος | D bis ισακ, isac | ογδοη (ℵc): ℵ* εβδομη | και ισαακ sine articulo cum ℵABCE 40. 96. kscr Thphyla ... ς Ti και ο ισ. c. DHP al pler cat Chr[9,148] Thphylb. Praeterea E syrsch cop add εγεννησεν | ιακωβ sine articulo cum ℵABCD*E 40. 47. 96. kscr ... ς Ti ο ιακ. cum D[2]HP al pler cat Chr Thphyla et b. Praeterea syrsch cop add εγεννησεν

9. και οι πατριαρχαι etc: Thphylb 283 οι δε αδελφοι ιωσηφ ζηλωσαντες αυτον απεδοντ. (sic in ipso textu exhibet, in comm. non attingit)

10. εξειλατο cum ℵABCDEP al[10] fere cat Thphylb ... ς εξειλετο cum H al pler Chr[9,148] Thphyla | αυτω χαριν: Dgr χαριν αυτω ... A om αυτω |

καὶ σοφίαν ἔναντι Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν
αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ἐφ' ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. 11 ἦλ- Gn 41, 54
θεν δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον καὶ Χαναὰν καὶ θλίψις
μεγάλη, καὶ οὐχ εὕρισκον χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν. 12 ἀκού- Gn 42, 45
σας δὲ Ἰακὼβ ὄντα σιτία εἰς Αἴγυπτον ἐξαπέστειλεν τοὺς πατέρας
ἡμῶν πρῶτον· 13 καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἀνεγνωρίσθη Ἰωσὴφ τοῖς Gn 45, 1
ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ Φαραὼ τὸ γένος αὐτοῦ.
14 ἀποστείλας δὲ Ἰωσὴφ μετεκαλέσατο Ἰακὼβ τὸν πατέρα αὐτοῦ Gn 45, 9 46, 27.
καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν ἐν ψυχαῖς ἑβδομήκοντα πέντε. 15 καὶ Dt 10, 22

εναντι cum ℵ 5. 27. 29. 40. 96. 137. 163. 180. k^{scr} Chr^{9,149} ... ς Ln Ti εναντιον cum ABCDEHP al plu :: quemadmodum Lc 1, 8 et Act 8, 21 εναντι editum est adversantibus testibus multis eisque gravibus qui εναντιον tuentur, εναντιον vero Act 8, 32 non fluctuat nec magis fere Lc 20, 26. 24, 19, ita etiam hoc loco εναντι praeferendum ex codicis ℵ auctoritate multis aliis confirmata qui toties cum principalibus faciunt | εφ ολον cum ℵACE^{gr} 14* 20. 25. 26. 27. 40. 69. 96. 100. 105. 120. 163. 177* g^{scr} vg syr^{utr} sah cop ... ς Ln Ti om εφ cum BDHP al longe plu e Chr^{9,136}

11. ολην την αιγυπτον (Gb') cum ℵABC 81. vg syr^{sch} sah cop; item D^{gr} ολης της αιγυπτου (D^{2} teste Kipl add γης post της) ... ς Ti ολ. την γην αιγυπτου cum (D^{2} ap Kipl) EHP al pler (sed al^{8} om την) syr^{p} arm aeth^{utr} (om ολην) Chr^{9,148} | ευρισκον cum ℵACDH al pler Chr ... BEP 4. 40. k^{scr} cat^{100} ηυρισκον :: cf ad Lc 19, 48 Mc 14, 55

12. ακ. δε (et. d): D^{gr} ακ. ουν | σιτια (BD σειτια, 15. 40. al cat σιτεια) cum (Gb'') ℵABCDE 5. 6. 8. 15. 36. 40. 100. 105. cat ... ς σιτα cum HP al pler Chr^{9,148} (18. Thphyl^{a} σιτον) | εις αιγυπτον (Gb'') c. ℵABCE 40. ... ς εν αιγυπτω cum DHP al pler Chr (d vg in aegypto; contra e in aegyptum)

13. εν τω: D 18. επι τω | ανεγνωρισθη cum ℵCDEHP al fere omn Chr^{9,148} ... Ln εγνωρισθη cum AB (25. εγνωσθη). Cf et. Latt: d recognitus est, e agnitus est, vg cognitus est | εγενετο: D εγενηθη | τω φαραω: ℵ om τω | το γενος αυτου (Gb') cum ℵAE 40. vg arm ... ς τ. γε. του ιωσηφ cum DHP al pler Chr; item Ln Ti τ. γε. ιωσηφ cum BC 47. :: perspicuitatis caussa ιωσηφ et του ιωσηφ substituta

14. ιακωβ ante τον πατ. αυτου cum ℵABCDE al plus^{10} vg sah cop arm ... ς post τ. πατ. αυτ. cum HP al longe plu syr^{utr} Chr^{4,148} ... 15. 18. 36. 47* 163. cat^{110} aeth^{utr} plane om, hinc Gb^{00} | συγγενειαν (D συνγ., E -νιαν) sine αυτου c. ℵABCHP al plus^{40} am fu demid syr^{p} arm cat Chr ... ς (= Gb Sz) add αυτου cum DE al pm vg^{cle} tol syr^{sch} sah cop aeth | εν ψυχ. εβδομ. (D 133. c^{scr} add και) πεντε: DE 1. 5. 31. 32. 38. 40. 57. 69. 96. 105. 113. 137. 163. 180. c^{scr} cat^{110} ψυχαις post πεντε pon

κατέβη Ἰακὼβ εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες
Gn 49, 30 ἡμῶν, 16 καὶ μετετέθησαν εἰς Συχὲμ καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι
ᾧ ὠνήσατο Ἀβραὰμ τιμῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν Ἐμμὼρ ἐν
Ios 24, 32 Gn 49, 30 Συχέμ. 17 καθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς ὡμολό-
23, 19 Gn 24, 7 γησεν ὁ θεὸς τῷ Ἀβραάμ, ηὔξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν
Ex 1, 7–10 Αἰγύπτῳ, 18 ἄχρι οὗ ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος ἐπ' Αἴγυπτον, ὃς
οὐκ ᾔδει τὸν Ἰωσήφ. 19 οὗτος κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν
ἐκάκωσεν τοὺς πατέρας τοῦ ποιεῖν τὰ βρέφη ἔκθετα αὐτῶν εἰς

---

15. *και κατεβη* (Gb') cum ℵACEP 15. 18. 36. 69. 100. 105. 163. (8[pe] *και κατεβη δε*) cat vg syr[sch] aeth ... ς *κατεβ. δε* cum BH al plu sah cop arm Chr[9,148] ... D 40. 73. 96. syr[p] nil nisi *κατεβη* (:: deleta est coniunctio ut verba *εν ψυχ. εβδ. πεντε* cum *κατεβη* coniungerentur: id quod ex LXX fluxit) | *εις αιγυπτ.* cum ℵACDEHP al omn[vid] vg syr[utr] sah cop rell (aeth[utr] *εις γην αιγυπτου*) Chr (:: nec aliter LXX) ... Ti om cum B | *ετελευτ.* (B syr[sch] add *εκει*, 13. add *και*) *αυτος* (D add *τε*, d *que*) ... B *αυτος ετελευτ.*

16. *μετετεθησαν* (d e vg *translati sunt*): D *μετηχθησαν* | syr[sch] ar[e] reddunt *μετετεθη* et *ετεθη* | *συχεμ*: D[gr] *συχεν* | *ω ωνησατο* c. ℵABCDE al[30] cat ... ς (= Gb Sz) *ο ωνησατ.* cum HP al plu Chr[9,148] | *αβρααμ*: E add *ο πατηρ ημων*. Item Bed[retra 126] ex Gr *pater noster Abraham* | *εμμωρ* c. ℵABCDH al plus[10] cat cop (et sah *εμωρ*) Chr[9,148] ... ς *εμμορ* c. EP al longe plu. Etiam d e am demid *emmor*, contra vg[clc] fu *emor*. | *εν συχεμ* c. ℵ*BC 15. 18. 66. 69. 96. 100. 105. 163. cat sah cop arm ... Ln *του εν συχ.* cum ℵ[c]AE al[8] tol syr[p] (*qui ex Sychem*), item Bed[35] *in Gr. exemplari scriptum est: a filiis Emmor qui fuit in Sichem* ... ς *του συχεμ* cum D[gr]H(P *του χεμ*) al plu vg (*filii Sychem*) aeth (ut vg) Chr; d vero *et sychem* ... syr[sch] ar[e] plane om

17. *καθως*: A *ως* | *ηγγιζεν* cum ℵABCDEHP etc (c[od] *εγγ.* per errorem); et. e vg *adpropinquaret* ... 31. *ηγγισεν*, d ut vero *adpropinquavit* | *χρονος* ... A *καιρος* | *ωμολογησεν* (ℵ *ομολογ.*) cum ℵABC 15. 36. cat[210] vg (*confessus erat*, demid *constituerat*) sah arm syr[p mg] aeth ... DE Bed[retr 126] ex Gr tol *επηγγιλατο* (Bed *quam pollicitus erat*, e *quod poll. erat*, tol *quam promiserat*) ... ς *ωμοσεν* cum HP 31. 61. al pler syr[sch] et[p txt] cop Chr[9,148] :: ex LXX Gen 24, 7. 26, 3 etc

18. *αχρι* cum B*CD Thphyl[a63] ... ς *αχρις* cum ℵAB[2]EHP al omn[vid] Chr[9,148] | *επ αιγυπτον* cum ℵABC al[30] (40. *αιγυπτου*) cat vg (*in Aegypto*) sah cop syr[sch] et[p mg] arm aeth ... ς Ti om cum DEHP 31. 61. al plu syr[p txt] Chr om :: post *εν αιγυπτω* abundare videbatur | *ηδει τον ιωσηφ* ... DE *εμνησθη του ιω.*

19. *ουτος*: D[gr] *και*, d plane om | *τους πατερας* sine *ημ.* cum ℵBD am* fu ... ς add *ημων* cum ACEHP al omn[vid] vg[clc] (et. am[corr*] demid tol) sah cop syr[utr] arm aeth Chr[9,150] | *εκθετα* post *τα βρεφη* (syr[p mg gr] *τους βρεφους*) cum ℵABC (31. 61. post *τα βρ. αυτων*) ... ς post *ποιειν* cum DEHP al pler cat Chr; item *ut exponerent infantes suos* vg etc | *ζωογονεισθαι*: E add *τα αρρενα*, 48. *αυτα*

τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι. 20 Ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη Μωϋσῆσ, καὶ ἦν Ex 2, 2 ss
ἀστεῖοσ τῷ θεῷ. ὃσ ἀνετράφη μῆνασ τρεῖσ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρόσ·
21 ἐκτεθέντοσ δὲ αὐτοῦ ἀνείλατο αὐτὸν ἡ θυγάτηρ Φαραὼ καὶ
ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰσ υἱόν. 22 καὶ ἐπαιδεύθη Μωϋσῆσ ἐν
πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων· ἦν δὲ δυνατὸσ ἐν λόγοισ καὶ ἔργοισ αὐτοῦ.
23 ὡσ δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσερακονταέτησ χρόνοσ, ἀνέβη ἐπὶ
τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψασθαι τοὺσ ἀδελφοὺσ αὐτοῦ τοὺσ υἱοὺσ
Ἰσραήλ. 24 καὶ ἰδών τινα ἀδικούμενον ἠμύνατο, καὶ ἐποίησεν ἐκ- Ex 2, 11 s
δίκησιν τῷ καταπονουμένῳ πατάξασ τὸν Αἰγύπτιον. 25 ἐνόμιζεν
δὲ συνιέναι τοὺσ ἀδελφοὺσ ὅτι ὁ θεὸσ διὰ χειρὸσ αὐτοῦ δίδωσιν

---

20. *εγεννηθη*: A 31. k^{scr} *εγενηθη* | *μωυσησ* cum ℵBCDH al plus^{30} cat Chr^{9,150} ... ς (= Gb Sz) *μωσησ* cum AEP al plu. De vg etc cf alibi | *του πατροσ* sine *αυτ.* cum ℵABCHP (ℵ* addiderat *μου*, sed iam ipse* notavit) al plus^{35} Chr ... ς (= Gb Sz) add *αυτου* cum DE al plu cat vg roll Thphyl^{a} et^{b}

21. *εκτεθεντοσ δε αυτου* cum ℵABCD 8. 15. 18. 29. 36. 40. 61. 96. cat vg (*exposito autem illo sustulit eum*) ... ς Ti c. EHP al longe plu *εκτεθεντα δε αυτον* (al pauc *τουτον*), sed al mu (6 ap Scr, 2 ap Mtthae) Chr^{9,151} Thphyl^{a} et^{b} om *αυτον* post *ανειλατο*. Praeterea DE syr^{p} c.* add *παρα* (E *εισ*) *τον ποταμον* | *ανειλατο* (Gb″) cum ℵABCDEH 61. al^{15} ... ς *ανειλετο* cum (H teste Treg) P al longe plu Chr | *και*: D^{gr*} om | *ανεθρεψατο*: D* *ανεθραψ.* | *αυτον* secund: D* 34** 104. 180. c^{scr} d om; syr^{p} habet c. ob. | *εαυτη*: D* al pauc *αυτη* | *εισ υιον*: B om *εισ*

22. *μωυσησ* cum ℵBCDHP al plus^{25} Or^{1,478} Chr^{9,151} ... ς (= Gb Sz) *μωσησ* cum AE al plu. Praeterea cf alibi. | *εν πάση σοφια* cum ℵACE al pauc vg^{cod} (ap Gb) Or^{1,478} et^{4,369} Ps-Iust$^{qu\,25}$ Bas^{2,102} Thdrt^{1,461}, item sah cop ... ς Ln *παση σοφια* cum BD^{2}HP 61. al pler cat vg Or$^{4,369\,cod}$ Eus$^{osa\,431}$ Did$^{cat\,112}$ Chr^{9,151} Cyr^{4,411} Hbers ... D* Clem^{413} Chr^{8,142} *πασαν την* (Clem om) *σοφιαν* | *ην δε* cum ℵABCHP al fere omn cat e cop arm Chr^{9,151} ... DE^{gr} l^{scr} *ην τε*, 99. e^{scr} Ps-Iust$^{qu\,25}$ Chr^{8,142} *και ην*, item *et erat* vg sah syr^{sch} | *εν λογ. κ. εργ.* (Gb″) cum ℵABCDH 61. al^{40} cat e Ps-Iust (*εν εργ. και λογ.*) Chr^{9,151} ... ς *εν λογ. κ. εν εργ.* cum E^{gr}P 18. 31. (c^{scr} *εν εργ. κ. εν λο.*) al sat mu vg | *αυτου* cum ℵABCDE 61. al plus^{15} vg syr^{sch} sah cop arm aeth ... ς (= Gb Sz) om cum HP al plu syr^{p} Ps-Iust$^{qu\,25}$ Chr

23. *τεσσερακονταετησ* (D $\bar{μ}$· *ετησ*) cum ℵAB*C ... ς Ln *τεσσαρακοντ.* cum B^{3}EHP al omn^{vid} | *επι την* cum ℵABCDEP al omn^{vid} ... H *εισ την* | *επισκεψασθαι*: E 180 praem *του* | *τουσ υιουσ*: B om *τουσ*

24. *τινα*: 61. *τινᾶν* | *αδικουμενον*: DE syr^{sch} et^{p} c.* ar^{e} aeth add *εκ του γενουσ αυτου* (D^{gr} om *αυτ.*) | *ημυνατο*: D* -*νετο* | *τ. αιγυπτιον*: D aeth add *και εκρυψεν αυτον εν τη αμμω* :: cf LXX

25. *ενομιζεν*: D^{gr} 13. -*ζον* | *τ. αδελφουσ* sine *αυτ.* cum ℵBC vg (et. am fu demid, non item tol) ... ς Ln add *αυτου* cum ADEHP al omn^{vid} tol syr^{utr} sah cop arm aeth Chr^{9,151}. Praetereaque syr^{sch} et$^{p\,mg}$ ar^{e} add

Ex 2, 13 σωτηρίαν αὐτοῖσ· οἱ δὲ οὐ συνῆκαν. 26 τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη
αὐτοῖσ μαχομένοισ, καὶ συνήλλασσεν αὐτοὺσ εἰσ εἰρήνην εἰπών·
Ex 2, 14 ss ἄνδρεσ, ἀδελφοί ἐστε· ἱνατί ἀδικεῖτε ἀλλήλουσ; 27 ὁ δὲ ἀδικῶν
τὸν πλησίον ἀπώσατο αὐτὸν εἰπών· τίσ σε κατέστησεν ἄρχοντα
καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμῶν; 28 μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεισ, ὃν τρόπον
ἀνεῖλεσ ἐχθὲσ τὸν Αἰγύπτιον; 29 ἔφυγεν δὲ Μωϋσῆσ ἐν τῷ λόγῳ
τούτῳ, καὶ ἐγένετο πάροικοσ ἐν γῇ Μαδιάμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺσ
Ex 3, 2 ss δύο. 30 Καὶ πληρωθέντων ἐτῶν τεσσεράκοντα ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ
ἐρήμῳ τοῦ ὄρουσ Σινᾶ ἄγγελοσ ἐν φλογὶ πυρὸσ βάτου. 31 ὁ δὲ
Μωϋσῆσ ἰδὼν ἐθαύμαζεν τὸ ὅραμα· προσερχομένου δὲ αὐτοῦ

τουσ υιουσ ισραηλ | σωτηριαν αυτοισ cum ℵABCD 31. 40. 61. 96. cat vg cop arm ... ς αυτοισ σωτηριαν cum EHP al pler syr^{utr} sah (αυτ. σωτ. δια χειρ. αυτ.) Chr | ου: D^{gr*} om

26. τη τε (Gb'') cum ℵABCD^{2}(D* d τοτε)H al^{25} cat syr^{utr} aeth Chr^{9,151} ... ς^{e} (non ς) Gb Sz τη δε cum EP al plu vg sah cop arm | μαχομενοισ (D^{gr*} -νοσ): D* add και ειδεν αυτουσ αδικουντασ | συνηλλασσεν (Gb') cum ℵBCD al^{10} e vg (e vg *reconciliabat*, d *-avit*) syr^{utr} sah ... ς συνηλασεν cum AE^{gr}P al plu Chr, item^{vid} cop arm aeth ... H 61. συνηλλασεν. Pro αυτουσ quod sequitur C*H αυτοισ | ανδρεσ, αδ. εστε: D τι ποιειτε ανδρεσ αδελφοι | εστε sine υμεισ cum ℵABCE 27. 29. 40. 61. 69. 81. 105. 163. vg sah arm Chr^{9,151} ... ς (Gb^{oo}) add υμεισ c. HP al longe plu cat^{118} cop syr^{p} aeth | αλληλουσ: D* εισ αλλ.

27. ειπων: D ειπασ | αρχ. και: E demid cop αρχ. η | εφ ημων (Gb') cum ℵABCHP 13. 61. al plus^{20} cat^{114} ... ς εφ ημασ cum DE al plu Chr (:: sic et. testes pl LXX, AB vero εφ ημων)

28. συ: 46. 61. 96. om | εχθεσ cum ℵB*CD 34. ... ς χθεσ cum AEHP al pler Chr^{9,151}. Praeterea A sah cop post τ. αιγυπτιον pon

29. εφυγεν δε μωυσησ: D^{gr*} ουτωσ και εφυγαδευσεν μωυσησ, d *adque ita profugit moyses* ... E εφυγαδευσεν δε μωυσην, e *effugavit autem moysen* | μωυσ- cum ℵBCDEHP al^{20} Chr ... ς (= Gb Sz) μωσ- cum A al plu cat | δυο: D* δυω

30. Και: D και μετα ταυτα | πληρωθεντων ετων: d *et inpletis annis*, D^{gr*} πλησθεντων αυτω ετη (^{2} ετων) | τεσσερακοντ. cum ℵAB*C (σερακοντα omissa syllaba prima); D $\bar{μ}$ ... ς Ln τεσσαρακοντ. cum B^{2}EHP al omn^{vid} | αγγελοσ sine additam cum ℵABC 61. 81. vg sah cop ... ς (Gb^{o}) add κυριου cum DEHP al pler syr^{utr} arm aeth Chr^{9,151} | εν φλογι πυροσ cum ℵBDHP 1. 13. 31. 61. al plu sah cop syr^{p} arm aeth Chr ... Gb'' Ti εν πυρι φλογοσ cum ACE al^{10} cat^{115} vg syr^{sch} :: similiter lectio fluctuat LXX

31. μωυσησ et μωσησ ut versu 29, nisi quod μωσησ et. P habet | ιδων: 13. k^{scr} post εθαυμ. pon | εθαυμαζεν cum ℵDEHP 1. 31. 61. al plus^{40} cat Aug$^{t.:3,906}$ ... ς (= Gb Sz) Ln εθαυμασεν cum ABC 13. al permu vg tell Chr | το οραμα: A om | προσερχομενου δε (vg syr^{sch} *et accedente*) αυτ. κατανοησαι: D και προσερχ. αυτ. και (^{2} om) κατανο., d

κατανοῆσαι ἐγένετο φωνὴ κυρίου· 32 ἐγὼ ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου, Mt 22, 32 pp
ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. ἔντρομος δὲ γενόμενος
Μωϋσῆς οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι. 33 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ κύριος·
λῦσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος ἐφ' ᾧ ἕστηκας
γῆ ἁγία ἐστίν. 34 ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν
Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἤκουσα, καὶ κατέβην ἐξελέσθαι
αὐτούς· καὶ νῦν δεῦρο ἀποστείλω σε εἰς Αἴγυπτον. 35 Τοῦτον 7, 27
τὸν Μωϋσῆν, ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντες· τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα
καὶ δικαστήν; τοῦτον ὁ θεὸς καὶ ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέσταλκεν

---

cumque ipse accederet et consideraret | εγενετο φωνη κυριου (3. om κυρ.) cum ℵAB 15. 18. 27. 29. 36. 40. 61. 69. 105. 163. am fu demid cod[bedae] cop arm (add *dicens*) syr[p] Aug (ut arm) ... ς (sed Gb[oo]) add προς αυτον cum C(E)HP al pler sah Chr, item vg[cle] tol (ex silentio) *ad eum vox domini dicens.* Similiter E Bed[retra 126] ex Graec omisso κυριου add εκ του ουρανου λεγουσα προς αυτον ... D aeth (similiterque syr[sch]) pro εγενετο etc sic: ο κυριος ειπεν αυτω λεγων (syr[sch] ar[e] *dixit ei dominus per vocem*)

32. εγω: E Bed[retra 126] ex Graec d vg[cle] (non item am fu tol cod[bedae]) arm add ειμη (sic), *sum* | ο θεος prim: CH* (sed ipse* suppl) om ο | ο θεος sec: C om ο | και ισαακ (CD ισάκ) και ιακ. cum ℵABC 15. 26. 37. 40. 61. 96. (k[scr] om ο θε. sec? et tert) fu sah syr[utr] arm ... ς και ο (D om) θεος ισ. και ο (D om) θεος ιακ. cum DEHP al pler vg (et. am demid tol) cop aeth Chr :: similiter lectio fluct LXX | γενομενος: ℵ post μωυσης pon | μωυσης et μωσης ut v. 31 | ετολμα: ℵ ετολμησεν

33. ειπ. δε (16. 46. om) αυτω ο (A 78. 96. om) κυριος (E 78. 96. demid θεος) ... D και εγενετο φωνη προς αυτον | λυσον: D[2] 142. λυσαι | το υποδημα: C* syr[utr] aeth add σου | των ποδ. σου: B σου των ποδων ... C(et*et[2])E (ipse* sed extra lineam) al plus[12] syr[utr] aeth Bed[retr 126] ex Gr praem εκ :: item LXX sed fluct lectio | εφ ω cum ℵABCD[2] (* ου) 61. ... ς εν ω cum EHP al pler Chr[9,158] :: ut LXX. Praeterea (:: ut LXX) C (* συν) al pauc arm add συ

34. ιδων (C al pauc ειδ-) ... D* d και (d om) ιδων γαρ | ειδον: ADE ιδον | μου: D* d 47. om | αυτων cum ℵACEHP al fere omn vg sah cop syr[p] arm aeth Chr[9,158] ... Ln αυτου cum BD 26. syr[sch] (:: LXX της κραυγης αυτων) | ηκουσα: D 9. 40. ακηκοα (:: ut LXX) | νυν: C[2] νυνι | αποστειλω (ℵE -στιλ-) cum ℵABCDE 61. 69* 105. 163. c[scr] cat Chr ... ς αποστελω cum HP al pler (:: LXX -στειλω lectione tantum non fluct). Cf d e vg etc *mittam*

35. μωυσην c. ℵBCDEH al plu ... AP al mu μωσην | δικαστην sine additam cum ABHP al longe plu vg syr[p txt] Thphyl[a] ... ℵCD 15. 18. 33. 36. 61. al cat[127] add εφ ημων, E 13. 26. 34. 43. 46. 69. 100. 103. 105. al Chr Thphyl[b] εφ ημας, item alterutrum sah cop syr[p] c.* (syr[sch] praem) arm aeth :: ut v. 27 | και ante αρχοντα sec (A 38. 113. al[2 scr] Chr[9,127 bis] αρχηγον) cum ℵ[a]BDE 15. 18. 27. 40. 61. 96. cat syr[p] ... ς

σὺν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντοσ αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ. 36 οὗτοσ ἐξή-
γαγεν αὐτοὺσ ποιήσασ τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῇ Αἰγύπτῳ καὶ ἐν
ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσεράκοντα. 37 οὗτόσ
3, 22 Dt 18, 15 ἐστιν ὁ Μωϋσῆσ ὁ εἴπασ τοῖσ υἱοῖσ Ἰσραήλ· προφήτην ὑμῖν ἀνα-
στήσει ὁ θεὸσ ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡσ ἐμέ. 38 οὗτόσ ἐστιν ὁ
Ex 19, 3 γενόμενοσ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λα-
λοῦντοσ αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃσ ἐδέξατο
λόγια ζῶντα δοῦναι ἡμῖν, 39 ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ
πατέρεσ ἡμῶν, ἀλλὰ ἀπώσαντο καὶ ἐστράφησαν ἐν ταῖσ καρδίαισ

---

om cum א*ACHP al pler vg syr[sch] sah cop arm Chr[bis] | λυτρωτην: א* δικαστην, אc substituit λυτρωτ. (sed oblitus est delere δικαστ.) | απεσταλκεν cum אABDE 5. 27. 29. 40. 61. 69* 96. 100. 105. 180. c[scr] ... ς απεστειλεν cum CHP al longe plu Chr | συν χειρι (Gb') cum ABCD[gr]E 5. 8. 13. (συγ χ.) 40. 61. 81. 96. 180. vg sah syr[p] Chr[9,157 bis] ... ς εν χειρι cum אHP al longe plu cat d syr[sch] cop arm aeth (Chr[semel ?])

36. ποιησασ (d *cum fecisset*): D[gr*] ο ποι. | εν γη αιγυπτω cum אAEHP 61. al[45] e* (*in terra aegypto*) Chr[9,157] ... Ln εν τη αιγυπτω cum BC 15. 18. 24. 31. cat[118] d sah, item 4. 40. 96. 177* εν αιγυπτω ... ς (= Gb Sz) εν γη αιγυπτου cum D[gr] al mu[vid] e** (*in terra aegypti*) vg cop syr[utr] arm aeth Thphyl[b] | τεσσερακ. cum אAB*C; D 61. μ̅ ... ς Ln τεσσαρακ. cum EHP al pler

37. ο μω. cum אABCEP etc ... DH al plus[20] Chr[9,157] et[159] om ο | μωυσησ cum אBCDEH etc ... AP etc μωσησ | ειπασ cum אABCD 61. ... ς ειπων cum EHP al pler Chr | ο θεοσ sine κυριοσ cum אABD 61. vg sah aeth ... ς (Gb°) praem κυριοσ cum CEHP al pler cat cop syr[p] arm Chr[9,157] (163. 180. syr[p] Chr[9,159] κυριοσ sine ο θε.) :: ita et. LXX, unde Eus dem[26] aliiq verba afferunt. Praeterea ο θεοσ scripsimus absque υμων (ημων) cum אABCD 61. al plus[10] vg sah cop syr[utr] arm aeth Chr[bis] ... ς (= Gb Sz) add υμων cum P al plu cat, item EH al mu Thphyl[a] et[b] ημων | εκ τ. αδελφ. υμων (אc): א* om υμων | ωσ (D* ωσει) εμε sine additam cum אABHP 61. al plus[35] sah Chr[bis] Thphyl[a] ... ς add αυτου ακουσεσθε (D[gr*] ακουεσθε, e* *quem audistis*) cum CDE al plu cat vg syr[utr] cop arm aeth Thphyl[b] :: ut LXX

38. του αγγελου του: D* om του sec (133. 177* Thphyl[a com] om του pri) | αυτω: H e[scr] αυτου | ημων: א 37. υμων ... 99. e[scr] om | εδεξατο (et. Ir[int 245] *accepit*) ... B εξελεξατο | λογια ζωντα (Ir[int 245] *praecepta dei vivi*, d *eloquia viventium*, e *eloquia viva*, vg *verba vitae*; teste Grabio codex actorum collegii Novi Oxon consentit c. Ir; 104. 106. λο. θεου ζωντα) ... 2. 10. 31. 101. 126. e[scr] al plus[12] λογον ζωντ. | ημιν: אB 36. 43 (praem εν) al? cat[119] υμιν (:: vide ante ad ημων)

39. ω (d *cui*): D[gr] οτι | οι πα. ημων: 36. 61. 105. al[4 scr] Ir[int 245] οι πα. υμων | αλλα cum אABCDEH al aliq ... ς ἀλλ cum P al pler cat | εστραφησαν: D 31. απεστραφησαν, vg *aversi* (d e Ir[int] *conversi*) *sunt*. Praeterea א* add (sed ipse* improbavit) και | εν ταισ καρδιαισ cum אABC

αὐτῶν εἰσ Αἴγυπτον, 40 *εἰπόντεσ τῷ Ἀαρών· ποίησον ἡμῖν θεοὺσ* Ex 32, 1
οἳ προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωϋσῆσ οὗτοσ, ὃσ ἐξήγαγεν ἡμᾶσ
ἐκ γῆσ Αἰγύπτου, οὐκ οἴδαμεν τί ἐγένετο αὐτῷ. 41 *καὶ ἐμοσχο-* Ex 32, 6
ποίησαν ἐν ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ,
καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖσ ἔργοισ τῶν χειρῶν αὐτῶν. 42 *ἔστρεψεν* Ier 19, 13
δὲ ὁ θεὸσ καὶ παρέδωκεν αὐτοὺσ λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρα-
νοῦ, καθὼσ γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν· μὴ σφάγια καὶ Am 5, 25–27
θυσίασ προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσσεράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκοσ
Ἰσραήλ, 43 *καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολὸχ καὶ τὸ ἄστρον*
τοῦ θεοῦ Ῥομφάν, τοὺσ τύπουσ οὓσ ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖσ;

---

40. 96* cat sah Did[cat 116] ... ς *ταισ καρδιαισ* cum DE 61. al sat mu[vid] vg arm syr[sch] aeth[ro] ... Ti *τη καρδια* cum HP al[60] cop (*εν τ. κα.*) syr[p] aeth[pp] Chr[9, 158. 159] Thphyl[a et b] Ir[int 245] (*corde suo*) | *αυτων*: D om

40. *ειποντεσ*: D *ειπαντεσ* | *μωυσησ* cum ℵBCDEH al plu etc ... ς (= Gb Sz) *μωσησ* cum AP al plu etc | *οσ εξηγαγεν*: ℵ *ο ανθρωποσ οσ εξηγαγεν* ... E *ο εξαγαγων* | *εγενετο* cum ℵABC 15. 18. 69. 105. 163. cat[130] ... ς Ti *γεγονεν* cum DEHP 61. al pler Chr[9,158]

41. *ανηγαγον* (d *obtulerunt*): D[gr*] *απηγοντο* | *ευφραινοντο* cum ℵABCEH al pler (61. *εφραιν.*) ... DP 32. 103[mg] 104. k[scr] *ηυφραιν.*

42. *εστρεψ. δε* (et. Ir[int 245] Or[1,583] et[4,237]): C sah add *αυτουσ* | *στρατια* cum ℵCEHP etc (et. Or[1,583]) ... ABD al *στρατεια* (et. Or[4,237]) | *των προφητων* (ita et. Or[1,583]): D om *των* | *προσηνεγκατε*: ℵ *προσενεγκ.* | *ετη τεσσ.* (h. l. etiam Ir[int 245] Or[1,583]): A post *ισραηλ*, 33. 69. 105. 113. 163. al[2 scr] post *εν τ. ερημ.* pon | *τεσσερακοντ.* cum ℵAB*C; D 61. *μ̄* ... ς Ln *τεσσαρακ.* cum B[3]EHP etc | *εν τη ερημω*: B* 104. om, sed iam B[2] suppl ([3] non instauravit) | *οικ. ισρ.* (sine additam et. Ir[int] Or): C add *λεγει κυριοσ*

43. *θεου* sine *υμων* cum BD 15. 18. 36. syr[sch] sah arm Ir[int 245] Or[1,583] Philast[haer 108] ... ς add *υμων* (:: item LXX, nec fluct) cum ℵACEHP al pler vg cop syr[p] aeth Chr[9,158] | *ρομφαν* cum ℵ* 3. Chr[cod], item B Or[cod] (ap Spenc[cels 236]) *ρομφα*. Praeterea certe -*μφ*- confirmant D vg Ir[int 245] *ρεμφαμ* (*rempham* d Ir[int], *remfam* vg), 61. vg[cod lachm] arm *ρεμφα*, ς *ρεμφαν* cum 1. 31. al plu Or[1,583] Chr[9,158] Thphyl[b] (item Thdor[ant 222] ad Amos[5,26]) ... Gb' Ln Ti *ρεφαν* (ℵ[c]A al *ραι*–) cum ℵ[c]A CE al[10] cat (et. Thdrt[2, 1424] in Amos) syr[utr] (et. p[mg gr]) sah cop (e *refam*, fu aeth[ro] *ripham*, aeth[pp] *riphan*), item al[20] *ρεφφαν*, H al pauc *ρεφα* vel *ρεφφα*, 180. Iust[dial 22] (ex Amos) *ραφαν*, P *ρεφφαν* :: praetulimus *ρομφαν*, quum *ρομφ*- codicibus ℵ et B traditum non possit a vitio repeti (cf Wineri lexicon sub Saturni nomine) nec magis cum LXX conveniat. Facile autem *ρεφαν* sive *ραιφαν* substituebatur, quod a plerisque LXX testibus praebetur (editio vero Compl *ρομφα*). Ceterum Thdor[ant 223] notat: *φασι δε τον εωσφορον ουτω κατα την*

Ex 25, 40 καὶ μετοικιῶ ὑμᾶσ ἐπέκεινα Βαβυλῶνοσ. 44 Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυ-
ρίου ἦν τοῖσ πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼσ διετάξατο ὁ λα-
Ios 3, 14 λῶν τῷ Μωϋσῇ ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν ἑωράκει· 45 ἣν
καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ πατέρεσ ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ
κατασχέσει τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξέωσεν ὁ θεὸσ ἀπὸ προσώπου τῶν
Ps 131 (132), 5 πατέρων ἡμῶν, ἕωσ τῶν ἡμερῶν Δαυείδ, 46 ὃσ εὗρεν χάριν ἐνώπιον
1 Reg 6, 1 τοῦ θεοῦ καὶ ᾐτήσατο εὑρεῖν σκήνωμα τῷ οἴκῳ Ἰακώβ. 47 Σαλω-

---

εβραιων καλεισθαι γλωτταν. | *επεκεινα*: D* *επι τα μερη*, d sah *in illas partes*, e *in partem* | *βαβυλωνος*: 180. add *λεγει κυριος παντοκρατωρ*, syr^{p} *dicit dominus deus omnipotens* (insuperque c.* add *nomen ei*) :: ex LXX

44. *ην τοις* cum ℵABCD^{2}HP 61. al^{60} e am* fu luxov cop Chr^{9,158} Thphyl^{a} ... ς (sed Gb^{oo} *εν*) *ην εν τοις* cum D*E^{gr} al mu^{vid} cat^{124} syr^{p} arm Thphyl^{b}. Similiter vg sah *cum*, aeth^{utr} *apud*; d *penes*) | *πατρασιν*: D* *πατερεσιν* | *ημων*: A 95. 105. al aliq *υμων* ... 13. 31. k^{scr} om | *εν τη ερημω* sic recte ς^{e} Gb Sz etc; in ς vero (etiam in repetitione Francofurtensi) per incuriam (inter corrigendum sive sub prelo) transpositum est *εν* post *διαδεξαμενοι* (v. 45) | *διεταξατο* (ℵ^{c}): ℵ* *εταξατο* | *ο λαλων*: D 45. om ο (:: post -ξατο). Praeterea vg^{cle} (et. demid, non item am fu tol) *deus loquens* | *μωυση* cum ℵBCEH al plu cat; item ς (= Gb Sz) *μωση* cum AP al permu ... D al pauc Chr^{9,158} *μωυσει* (D* -σι, al pauc *μωσ-*) | *κατα τον τυπον*: D^{gr*} *κατα το παρατυπον*, ut pro vestigiis scripturae erasae et spatio coniecit Scri | *εωρακει* (P *εορ.*) cum ℵABCP al longe plu Chr; item d e vg *viderat* ... D^{gr}E^{gr}H al^{8} cat *εωρακεν* (D *εορ.*)

45. *μετα ιυ*: D* *μετα ιησουν*, d *cum iesum* (plene scriptum) | *εξεωσεν* cum ℵ*E 5. 10. 13. 15. 17. 18. 38. 46. 180. (quos plerosq iam Wtst indicavit). Eadem forma utitur Pamphil de actis, cf Bibl. Coisl. p. 79 sub ς' ... ς Ln Ti *εξωσεν* cum ℵ^{c}ABCDHP al plu cat Chr (:: cf de utraq forma Steph. Thes. Videtur *εξωσεν* posterioribus scriptoribus magis in usu fuisse.) | *των πατ. ημων*: D^{gr} *υμων* pro *ημων* | *δαυειδ* cum ℵ BD; per compendium ACEHP ... ς (et. Gb) *δαβιδ*, Sz *δαυιδ* cum minusc plu

46. *ευρεν*: E *ηυρεν* | *ευρειν σκηνωμα*: D *σκην. ευρ.* | *τω οικω* cum ℵ*BDH (d *petiit tabernaculum invenire sedes domui iacob*) ... ς Ti *τω θεω* cum ℵ^{c}ACEP al omn^{vid} cat vg syr^{utr} sah cop arm aeth Chr^{9,158} :: *τω οικω* minime sensu caret, sed facile apparet cur *τω θεω* a tot testibus cum omnibus interpretibus substitutum sit

47. *σαλωμων* (ℵ -*λομων*) cum ℵAC ... ς Ln Ti *σολομων* cum BDEHP al omn^{vid} | *ωκοδομησεν* c. ℵAB^{3}CEHP al omn^{vid} ... B*D *οικοδομ.* (:: *οικοδομησεν* Mt 7, 24 et 26 C, Mc 12, 1 L, Lc 4, 29 *οικοδομηται* D 7, 5 *οικοδομησεν* C*D et Δ *οικοδ.*, 17, 28 *οικοδομουν* B: quorum nil recepimus; recepimus tamen Ioh 2, 20 *οικοδομηθη* ex ℵB*T^{b}) | *αυτω* ... ÇH 32. 40. 93. 133. Thphyl^{a} *εαυτω*

μὼν δὲ ᾠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον. 48 ἀλλ' οὐχ ὁ ὕψιστοσ ἐν χειρο-
ποιήτοισ κατοικεῖ, καθὼσ ὁ προφήτησ λέγει· 49 ὁ οὐρανόσ μοι 17, 24
θρόνοσ, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον οἶκον οἰκοδομή- Es 66, 1
σετέ μοι, λέγει κύριοσ, ἢ τίσ τόποσ τῆσ καταπαύσεώσ μου; 50 οὐχὶ
ἡ χείρ μου ἐποίησεν ταῦτα πάντα; 51 Σκληροτράχηλοι καὶ ἀπε-
ρίτμητοι καρδίαισ καὶ τοῖσ ὠσίν, ὑμεῖσ ἀεὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ
ἀντιπίπτετε, ὡσ οἱ πατέρεσ ὑμῶν καὶ ὑμεῖσ. 52 τίνα τῶν προφη-
τῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρεσ ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺσ προκαταγ-
γείλαντασ περὶ τῆσ ἐλεύσεωσ τοῦ δικαίου, οὗ νῦν ὑμεῖσ προδόται
καὶ φονεῖσ ἐγένεσθε, 53 οἵτινεσ ἐλάβετε τὸν νόμον εἰσ διαταγὰσ Gal 3, 19 Heb 2, 2
ἀγγέλων, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε.

---

48. *αλλ ουχ* etc ... D *ο δε υψιστοσ ου* | *εν χειροποιητ.* sine additam cum ℵABCDE 27. 29. 40. 61. 73. 163. vg syr[utr] sah cop aeth Pamphil int[501] (Gall[4]) ... ς (= Gb Sz) add *ναοισ* cum HP al pler cat arm Chr [9,158] Aug[serm 1,554] | *κατοικει*: D ante *εν χειροπ.* pon (3. *εν χειρ. κατοικ. ναοισ*) | *καθωσ*: D *ωσ* ... E[gr] (item e**) 76. 100. 106. o[scr] al pauc add *και*

49. *μοι*: D* *μου* (d *meus*, item sah al) :: cf LXX (sed fluct lectio). Praeterea D add *εστιν* (d *caelum est meus thronus*), item k[scr] post *θρονοσ*, *caelum mihi sedes est* vg etc | *η δε* (126. *τε*) *γη* et. vg syr[p] arm ... E syr[sch] sah cop aeth *και η γη* :: cf LXX (at rursus fluct lectio) | *ποιον οικον* (H 177* om *οικ.*): 27. 29. Chr[9,158] praem *και* | *οικοδομησετε*: B 42. *οικοδομησατε* ... d *aedificatis* | *τισ*: D *ποιοσ* (:: ut LXX) | *τ. καταπαυσ. μου*: D 5. 13. 45. 96. k[scr] Chr[9,158] (sed fluct lectio) Thdrt [1,15?] (unde afferat non clarum) add *εστιν*

50. *ταυτα* ante *παντα* cum ℵBH 13. 61. al pler vg syr[utr] sah cop etc Or[2,638] Chr[9,158] ... Ti post *παντ.* cum ACDEP al aliq :: cf LXX

51. *καρδιαισ* cum ℵACD 7. 14* 40. 66[mg] 96. 100. 163. c[scr] Chr[9,161] Cyr Ioh[4,231] (sed ℵ al[8] Chr praem *ταισ*), item *cordibus* vg syr[p] arm aeth ... B *καρδιασ* ... ς Ti *τη καρδια* cum EHP 61. al pler cat m tol syr[sch] sah cop Eus[mcell 135] Ath[707] Cyr[hr 276] Or[int 2,106] et [3,848] Lcif[235] (Aug saepe al, vide Sab). Praeterea ℵ 7. 27. 29. 66[mg] 105. 163. o[scr] syr[sch] sah add *υμων*) | *ωσ* et. Ath Chr Cyr etc ... Ln *καθωσ* cum D | *υμων και υμεισ* (ita et. d): D[gr*] *και* (D[2] om) *υμων*. Om igitur *και υμεισ* et. D[gr2], nec aliter Or[int 3,848] (*sicut patres vestri*)

52. *οι* (E[gr] *ωσ οι*) *πατερ. υμων* et. Or[1,28] et[3,183] etalib et[int 4,628] Eus[osa 361] Lcif[235] etc ... D[gr*] d *εκεινοι* | *τουσ προκαταγγειλαντασ* (vg *qui praenuntiabant*, e Lcif *qui adnuntiabant*; d *qui praenuntiaverunt*) ... D *αυτουσ τουσ προκαταγγελλοντασ* | *περι τησ ελευσεωσ*: D* om *τησ* | *εγενεσθε* cum ℵABCDE 5. 13. 15. 18. 40. 61. 66** 100. 105. 137. 163. k[scr] cat Or[1,28] ... ς *γεγενησθε* cum HP al pler Chr[9,161]

53. *εφυλαξατε*: A *εφυλαξεσθε*

54 Ἀκούοντεσ δὲ ταῦτα διεπρίοντο ταῖσ καρδίαισ αὐτῶν καὶ
ἔβρυχον τοὺσ ὀδόντασ ἐπ᾽ αὐτόν. 55 ὑπάρχων δὲ πλήρησ πνεύ-
ματοσ ἁγίου, ἀτενίσασ εἰσ τὸν οὐρανὸν εἶδεν δόξαν θεοῦ καὶ Ἰησοῦν
Mt 26, 64 ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ, 56 καὶ εἶπεν· ἰδοὺ θεωρῶ τοὺσ οὐρα-
νοὺσ διηνοιγμένουσ καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἑστῶτα
τοῦ θεοῦ. 57 κράξαντεσ δὲ φωνῇ μεγάλῃ συνέσχον τὰ ὦτα αὐτῶν
καὶ ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ᾽ αὐτόν, 58 καὶ ἐκβαλόντεσ ἔξω τῆσ
πόλεωσ ἐλιθοβόλουν. καὶ οἱ μάρτυρεσ ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια αὐτῶν
παρὰ τοὺσ πόδασ νεανίου καλουμένου Σαύλου, 59 καὶ ἐλιθοβόλουν
τὸν Στέφανον, ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα· κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ
Lc 23, 46 πνεῦμά μου. 60 θεὶσ δὲ τὰ γόνατα ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ· κύριε,

---

54. *ακουοντεσ* (et. d *audientes*): D^{gr} 33. Lcif^{235} *ακουσαντεσ* (Lcif *cum autem haec audissent*) | *ταυτα* cum ℵ^{c}ABCEHP al omn^{vid} vg rell ... D *αυτου* ... ℵ* om :: quod rectum videri potest, cf 2, 37. 4, 24. 5, 21; inprimis 5, 33, ubi similiter permulti *ταυτα* addiderunt et 5, 5 *επι τουσ ακουοντασ* | *και εβρυχον*: D^{gr*} add *τε* | *τουσ οδοντασ* sine additam et. vg Lcif^{235} ... E al fere^{10} syr^{sch} sah aeth (al) add *αυτων*

55. *πνευματ. αγιου* (et. Cyr$^{hr\,276}$) ... ℵ 4** 7. 15. 18. 66** 105. 106. 163. o^{scr} cat^{128} syr^{sch} ar^{e} cop praem *πιστεωσ και* | *ιν̅*: D add *τον κυριον* | *εστωτα*: D post *εκ δεξ. του θε.* pon | *του θεου*: C 1. Thphyl^{b} *αυτου*

56. *διηνοιγμενουσ* (B* *-νυγμ-*) cum ℵABC 27. 29. 61. 66** 105. 163. Ath^{196} (Cyr$^{hr\,276}$ *διηνεωγμενουσ*) ... ς *ανεωγμενουσ* cum D^{2}EHP al pler cat Const^{6,30,5} (Epiph^{317} *τον ουρανον ανεωγμενον*, item^{386} *τον ουρ. ηνεωγμ.*) Nyss$^{steph\,794}$ Chr^{9,150} Thdrt$^{4,94.\,128}$ Antioch$^{hom\,72}$; item D* *ηνεωγμενουσ* | *εκ δεξιων εστωτα* cum ℵ^{c}BDHP al pler am fu tol Ir$^{int\,186}$ (sic voss et^{mass} et^{stier}) Const^{6,30,5} Ath^{196} Nyss$^{steph\,794}$ Epiph^{317} Chr^{9,150} ... ℵ*ACE 31. 40. 96. cat^{128} m^{4} vg^{cle} demid Epiph^{386} Chr^{6,528} Antioch$^{hom\,72,1126}$ *εστωτα εκ δεξιων*, item syr^{utr} cop arm aeth^{pp} (sah aeth^{ro} om versum).

57. *κραξαντεσ*: 18. d *-αντοσ* (d *et cum exclamasset*) | *συνεσχον*: D *-σχαν*

58. *εκβαλοντεσ* (31. *-αλλόντεσ* sic ap Scri): A 5. 13. 25. 66. 106. k^{scr} Thphyl^{b} vg sah cop syr^{sch} syr^{p} c. ob. add *αυτον* | *ελιθοβολουν* (Lcif^{235} *et eiectum extra civitatem lapidabant*) ... D sah cop syr^{sch} et^{p} c.* aeth add *αυτον* | *τα ιματ. αυτων* (B *εαυτ.*) cum ℵA(B)CDE 18. 61. al mu^{vid} cat^{130} Chr^{9,150} et^{152}, item *vestimenta sua* vg rell ... Ti om *αυτων* cum HP al plus^{50} Thphyl^{a} | *νεανιου* (et. Chr$^{9,150.\,152}$): D tol add *τινοσ* (tol *cuiusdam adolescentis*), item syr^{sch} arm ... 18. 32. 47. 103^{mg} 104. lect^{2} f^{scr} h^{scr} add *του*

59. *ιησου*: sah om ... C 27. 29. 33. 34. 40. 47. 106. d^{scr} ar^{e} Chr^{9,152} Euther^{5,1150} add *χριστε*

60. *δε*: D^{gr*} om (d *cumq. posuisset*) | *φωνη μεγαλη* (C* *φωνην μεγαλη* sic) cum ℵ^{c}ABC^{2}D^{2}EHP etc ... D^{gr*} *φωνην μεγαλην* ... ℵ* om. Praeterea D vg (et. am demid, non item fu, nec luxov) m^{24} cop syr^{sch} (*et dixit*) add *dicens* | *κυριε* ... syr$^{p\,mg}$ add *Iesu* | *μη στησησ* (*σασ* C) cum ℵA

μὴ στήσῃσ αὐτοῖσ τὴν ἁμαρτίαν ταύτην. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη. Lc 23, 34
8, 1. *Σαῦλοσ δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ.*

VIII.

1 *Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸσ μέγασ ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοισ· πάντεσ διεσπάρησαν κατὰ τὰσ χώρασ τῆσ Ἰουδαίασ καὶ Σαμαρίασ πλὴν τῶν ἀποστόλων.* 2 *συνεκόμισαν δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρεσ εὐλαβεῖσ καὶ ἐποίησαν κοπετὸν μέγαν ἐπ' αὐτῷ.* 3 *Σαῦλοσ δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ τοὺσ οἴκουσ εἰσπορευόμενοσ, σύρων τε ἄνδρασ καὶ γυναῖκασ παρεδίδου εἰσ φυλακήν.*

4 *Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντεσ διῆλθον εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον·*

BD^{2}EHP al pler ep^{vienn} et^{lugd} ap Eus$^{hist 5, 2, 5}$ Or^{1,322} Petr$^{can 9}$ (Gall ^{4,98}) etc ... D 99. 180. d^{scr} al pauc *στησεισ* | *την αμαρτ. ταυτην* hoc ordine cum ℵEHP al omn^{vid} cat d (*peccatum hoc*) ep^{vienn} et^{lugd} Or^{1,322} Bas$^{eth 265}$ Nyss$^{steph 792}$ Chr^{9,151} et^{alib} Thdrt^{3,1021} ... Ln *ταυτ. την αμαρτ.* cum ABCD^{gr} Petr$^{can 9}$, item *hoc peccatum* m vg Ir$^{int 198}$ Cyp^{252}

VIII. 1. *διωγμ. μεγασ* (A *-γαν*) et. Eus$^{ps 280}$ Isid^{1,448} etc ... D *δι. με. και θλειψεισ* (d *persecutio magna et tribulatio*), item sah *magna afflictio et magna persecutio* | *ιεροσολυμοισ* (et. Eus^{ps} etc): E *ιλημσολυμοισ* (sic ipse* nec mutatum; e *hierosolymis*) | *παντεσ* sine copula cum ℵ* 13. 47. ... Gb'' Ln Ti *παντ. δε* cum BCD^{gr}EHP al^{50} cat sah cop syr^{p} Eus^{ps} Isid^{1,448} Chr^{9,153} ... ς *παντ. τε* cum A al mu^{vid}. Item ℵ^{c} 27. 29. k^{scr} o^{scr} al^{5} Chr$^{9,151 bis}$ *και παντεσ*, item *et omnes* vg syr^{sch} aeth ... 106. d *παντ. γαρ* | *τησ ιουδαιασ*: D* om *τησ* | *σαμαριασ* cum ℵDE al (:: ut ubique edidimus) ... ς Ln Ti *σαμαρειασ* cum ABCEHP al pler | *αποστολων*: D* d sah Aug$^{unit eccl 257}$ add *οι εμειναν εν ιερουσαλημ*

2. *συνεκομισαν* (al^{10} *-σαντο*) *δε* ... D^{gr*} *συνκομισαντεσ* ... D^{2}E^{gr} d aeth utr *συνεκομισαν τε* | *εποιησαν* cum ℵABCD 13. 36. 40. 58. 61. 69* 95. 96. 100. 103. 105. k^{scr} (57. *εποιησαν τον κοπ.*) cat Chr$^{9,151 exeunte}$ Thdrt^{4,194} ... ς Ti *εποιησαντο* cum EHP al pler Chr$^{9,151 med}$ | *μεγαν*: E 56. *μεγα* | *επ αυτω* ... H (sed^{ms} ω pro ον) 13. 8^{pe} al^{6} *επ αυτον*

3. *σαυλοσ δε* ... D *ο δε σαυλοσ* | *ελυμαινετο* (etiam e *devastabat*) ... E^{gr} *ελυμηνατο* | *την εκκλησιαν*: syr^{sch} add *dei* | *τουσ οικουσ*: syr^{p} *ecclesias* | *ανδρασ* (ℵ^{c}): ℵ* *τουσ ανδρ.* | *παρεδιδου* (d *per singulasquas* [correctum *que*] *domos ingrediens trahensque viros et mulieres tradebat in carcerem*) ... D^{gr*} *παρεδιδουσ* (sic, non *-ρα-*) | *εισ φυλακην*: 13. *εισ σφαγην και φυλακ.*

4. *διασπαρεντεσ*: C *διασπερεντ.* | *διηλθον* (ℵ^{c}): ℵ* sah *ηλθον* | *τ. λογον* (et. Eus$^{ps 280}$): E 47** vg (et. am tol, non item fu demid) syr^{sch} ar^{e} aeth add *του θεου*

5 Φίλιππος δὲ κατελθὼν εἰς τὴν πόλιν τῆς Σαμαρίας ἐκήρυσσεν
8, 5 αὐτοῖς τὸν Χριστόν. 6 προσεῖχον δὲ οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ
τοῦ Φιλίππου ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ
σημεῖα ἃ ἐποίει. 7 πολλοὶ γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα,
βοῶντα φωνῇ μεγάλῃ ἐξήρχοντο· πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χω-
λοὶ ἐθεραπεύθησαν· 8 ἐγένετο δὲ πολλὴ χαρὰ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.

---

5. *κατελθων*: D^{gr*} pro *τ* teste Wetst *θ*, teste Scri *λ* | *εισ την πολιν* cum ℵAB 31. 40. ... ς Ti *εισ πολιν* cum CDEHP al pler Chr^{9,158} | *σαμαριασ* c. ℵ^{c}CDE (ℵ* *καισαριασ*) ... ς Ln Ti *σαμαρειασ* c. ABHP etc

6. *προσειχον δε* etc ... D^{gr*} *ωσ δε ηκουον παν* (sic) *οι οχλοι προσειχον τοισ λεγομενοισ*, d *intendebant autem omnis turbae his qui dicebantur*. Item syr^{sch} ar^{e} *et cum audirent sermonem eius homines qui illic erant, attendebant ei et acquiescebant omnibus quae dicebat* etc | *προσειχ. δε* (Gb') cum ℵABCD^{2} 61. al^{15} cat e vg sah cop syr^{p} ... ς *προσειχ. τε* cum E^{gr}HP al longe plu Chr^{9,158}. Libere aeth^{pp} *et auscultaverunt ei homines quod loqueretur iis Philippus et audierunt eum* (potius *id*?) *simul dum audiebant et videbant signa* etc, aeth^{ro} *et homines vero manserunt audientes sermonem dei, quem locutus est eis Philippus simul una anima et videbant signa* etc | *υπο του*: D* 69. 105. f^{scr} al pauc om *του* | *φιλιππου*: A* *παυλου* | *ομοθυμαδον* (d *unanimo*): D^{gr*} *ενιζοντο*? *και ενιζοντο* (litterae enim ante *οντο* latent) | *αυτουσ*: ℵ* vdtr *αυτου* habuisse, nisi forte ℵ^{c} litteram *σ* instauravit tantum, non addidit demum | *ἃ*: A om

7. *πολλοι* pri c. ℵABCE 13. 36. 40. 61. cat^{124} (item D$^{2\,vid}$; * *απο* sive *παρα πολλοισ*, sed locus retractando corruptus est; d *a multis enim qui* etc). Eandem scripturam confirmare videntur vg (*multi enim eorum qui habebant spiritus immundos, clamantes voce magna exiebant*) sah syr^{utr} aeth^{pp} (*et multi habentes daemonia mala clamantia magna voce exierunt*; liberius aeth^{ro} *et exire fecit omnes spiritus immundos clamantes magna voce*) ... ς Ti *πολλων* cum HP al pler cop (*ex multis enim in quibus spir. immundi fuerant, egrediebantur exclamantes*) arm Chr^{9,158} | *φωνη μεγαλη* cum ℵABCDEHP al plus^{45} vg Chr ... ς (= Gb Sz) *μεγαλ. φων.* cum minusc mu^{vid} | *εξηρχοντο* (Gb') cum ℵABCDE 13. 15. 33. 34. 36. 40. 43. 47. 61. 69. 78. 96. 105. 133. 142. 163. 180. k^{scr} 8^{pe} cat sah arm ... ς *εξηρχετο* cum HP al longe plu Chr. Praeterea (:: quod ex libera interpretatione factum) sah syr^{sch} syr^{p} c.* add *εξ αυτων* | *πολλοι δε*: E 13. syr^{p} Chr^{9,158} *πο. δε και* ... 34. *πο. τε*. Cf sah cop *multos etiam paralyticos autem* (sah om) *et claudos sanabat* | *και χωλοι* D* 31. d om *και* | *εθεραπευθησαν*: D 13. *-πευοντο*

8. *εγενετ. δε* cum ℵABC 40. 61. al^{8} (105. *και εγ. δε*) cat cop (vg *factum est ergo*) ... ς *και εγενετ.* cum EHP al pler syr^{p} arm aeth Chr^{9,158} ... D^{gr} syr^{sch} *χαρα τε μεγαλη εγενετ.*, item sed omissa copula d et (*magnum gaudium*) sah | *πολλη χαρα* cum ℵABC 47. 61., item am fu demid sah aeth^{utr} *magnum gaudium* ... ς *χαρ. μεγαλη* cum DEHP al pler vg^{cle} syr^{p} arm Chr^{9,158}

9 Ἀνὴρ δέ τισ ὀνόματι Σίμων προϋπῆρχεν ἐν τῇ πόλει μαγεύων
καὶ ἐξιστάνων τὸ ἔθνοσ τῆσ Σαμαρίασ, λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν
μέγαν, 10 ᾧ προσεῖχον πάντεσ ἀπὸ μικροῦ ἕωσ μεγάλου λέγοντεσ·
οὗτόσ ἐστιν ἡ δύναμισ τοῦ θεοῦ ἡ καλουμένη μεγάλη. 11 προσεῖχον
δὲ αὐτῷ διὰ τὸ ἱκανῷ χρόνῳ ταῖσ μαγίαισ ἐξεστακέναι αὐτούσ.
12 ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ περὶ τῆσ βασιλείασ
τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματοσ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρεσ τε
καὶ γυναῖκεσ. 13 ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸσ ἐπίστευσεν, καὶ βαπτισθεὶσ
ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ, θεωρῶν τε σημεῖα καὶ δυνάμεισ

---

9. *προϋπηρχεν*: D^{gr} *προϋπαρχων* (ponitque post pro participio *εξιστ.* verbum finitum). Cf vg *vir autem quidam nomine Simon, qui ante fuerat in civitate magus, seducens gentem Samariae, dicens* etc. Similiter Ir$^{int 90}$ (nisi quod habet *et seducens*). | *μαγευων και* (et. Ir$^{int 90}$) ... D^{gr*} om *και*, item (vide ante) vg | *εξιστανων* cum ℵABC 40. 61. 96*; D* *εξεστανεν*? (erasa sunt quae *εξε* litteras excipiunt) ... ς *εξιστων* cum D^{2} (*εξειστων*) EHP al pler Chr^{9,158}, item Bed$^{retra 130}$: *pro eo quod est seducens. in Graeco scriptum est εξιστων* etc | *το εθνοσ*: E om *τω* | *σαμαριασ* cum ℵCDEP ... ς Ln Ti *-ρειασ* cum ABH etc. Cf et. alibi

10. *προσειχον* cum ABCDEHP etc ... ℵ *προσειχαν* | *παντεσ* cum ℵABCDE 61. al sat mu (sed 27. 29. 36. cat *απαντεσ*, 42. post *λεγοντεσ* pon) vg sah cop syr^{utr} arm aeth^{ro} Chr^{9,158} ... Gb^{o} Ti om cum HP al fere^{60} aeth^{pp} Ir$^{int 90}$ | *καλουμενη* cum ℵABCDE 13. 27. 29. 40. 61. 66** 96. 105. 133. (et 137. 180. *λεγομενη*) vg cop syr^{p} arm aeth^{ro} Ir^{int} Or^{1,684} et^{4,20} ... ς (= Gb Sz) om cum HLP al pler sah syr^{sch} aeth^{pp} Chr

11. *ικανω χρονω*: 2. 13. 104. *ικανον χρονον* | *μαγιαισ* cum ℵACDEH 13. f^{or} (etc) ... ς Ln *μαγειαισ* cum BLP al pler | *εξεστακεναι* cum ℵBDLP al plu cat (al pauc Chr^{9,158} *εξεστηκεναι*) ... AEH 1. 31. 99. al pauc *εξιστακεναι* (A* *-κειναι*), C *εξειστακεναι*

12. *τω φιλιππω ευαγγελιζομενω* (ℵ^{c}): ℵ* *του φιλιππου ευαγγελιζομενου* | *περι* cum ℵABCDE 34. 36. 61. cat^{135}, item vg sah cop syr^{utr} arm aeth ... ς *τα περι* cum HLP al pler Chr^{9,158} | *του θεου* (ℵ^{c}): ℵ *τ. κυριου* | *ῑῡ χ̄ῡ* cum ℵABCDEHLP al plus^{50} Chr ... ς (= Gb Sz) *του ῑῡ χ̄ῡ* cum minusc ut vdtr pauc (13. *του χ̄ῡ*) | *ανδρεσ τε*: A al pauc om *τε* (nec exprim d e vg sah cop al)

13. *ην προσκαρτερων*: D* *ην και προσκ.* (d *et baptizatus est et adherebat*) | *τε*: 105. e tol Chr^{9,158} *δε*, d non exprim ... B *τα* | *σημεια κ. δυναμεισ* cum ℵABCD 13. 31. 61. k^{scr} al vix mu cat vg syr^{sch} sah cop arm aeth^{utr} (aeth^{ro} *signa et virtutem magnam*, aeth^{pp} *magna signa et virtutes*) ... Gb Sz Ti *δυναμεισ και σημεια* cum EHLP al plus^{60} syr^{p} Chr. Praeterea addidimus *μεγαλασ* cum ℵABCD 13. 31. 61. k^{scr} al cat vg syr^{sch} sah cop (aeth vide ante); item (ut Gb Sz) E o^{scr} al fere^{10} syr^{p} c.* *μεγαλα* (100. Chr *δυναμ. μεγαλασ κ. σημ. γινομενα*) ... Gb^{oo} Ti

μεγάλας γινομένας ἐξίστατο. 14 ἀκούσαντεσ δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοισ
ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται ἡ Σαμαρία τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀπέστει-
λαν πρὸσ αὐτοὺσ Πέτρον καὶ Ἰωάννην, 15 οἵτινεσ καταβάντεσ
προσηύξαντο περὶ αὐτῶν ὅπωσ λάβωσιν πνεῦμα ἅγιον. 16 οὐδέπω
γὰρ ἦν ἐπ᾽ οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκόσ, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι
ὑπῆρχον εἰσ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 17 τότε ἐπετίθεσαν τὰσ
χεῖρασ ἐπ᾽ αὐτούσ, καὶ ἐλάμβανον πνεῦμα ἅγιον. 18 ἰδὼν δὲ ὁ
Σίμων ὅτι διὰ τῆσ ἐπιθέσεωσ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδοται
τὸ πνεῦμα, προσήνεγκεν αὐτοῖσ χρήματα 19 λέγων· δότε κἀμοὶ
τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ᾧ ἐὰν ἐπιθῶ τὰσ χεῖρασ λαμβάνῃ πνεῦμα
ἅγιον. 20 Πέτροσ δὲ εἶπεν πρὸσ αὐτόν· τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ

---

om cum HLP al[50] fere | *γινομενας* cum אABD 13. 31. 61. k[scr] (al[vid]) cat ... Gb Sz Ti *γινομενα* cum EHLP al plu (sed 99. 106. *γενομ.*) ... c 126. 180. 25[lect] om | *εξιστατο* cum א[c]ABC[2]D[2]EHLP etc ... א*C*D* *εξισταντο*

14. *εν ιεροσολυμοισ* et. Eus[ps 260] etc ... D *εν ιλημ* (et. d *in hierusalem*) | *σαμαρια* cum אCDE l[scr*] al ... ς Ln Ti *σαμαρεια* cum ABHLP al pler | *θεου* (א[c]): א* $\overline{χυ}$ | *απεστειλαν* et. Eus[ps 260] Did[tri 2,12] ... 13. 33. 34. k[scr] *εξαπεστειλ.* | *προσ αυτουσ*: E *πρ. αυτον* | *πετρον* cum אABCDE 13. 40. 61. 69* al[5] cat Eus[ps] Did[tri 2,12] Chr[9,158] ... ς (Gb[oo]) praem *τον* cum HLP al pler Did[2,41] | *ιωαννην* cum אAC[2]EHLP etc (C* *ιωαν-νην*) ... BD *ιωανην*

15. *προσηυξαντ.* cum אACDEHLP rell Eus[ps] Did[tri 2,12] Chr[9,158] ... B *προσευξαντ.*

16. *ουδεπω* (Gb″) cum אABCDE 61. al[10] cat Did[tri 2,12] et[2,41] Chr[9,158] ... ς *ουπω* cum HLP al pler | *επ* (א* ipse ex *εν* restituit *επ*) *ουδενι* ... D* *επι ουδενα* | *βεβαπτισμενοι* (א[c]): א* *εβαπτισμενοι* | *του κυριου* $\overline{ιυ}$ et. Did[tri 2,12] ... D vg[cod lachm] (non am fu demid tol) *τ. κυρ.* $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ (Did[tri 2,41] *τ. κυρ. ημων* $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$) ... HLP al[40] *τ.* $\overline{χυ}$ $\overline{ιυ}$, al pauc *τ.* $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$

17. *επετιθεσαν* cum אAD[2] 15. 18. 27. 29. 36. 40. 61. 66** 69. 95. 105. 163. o[scr] cat Eus[ps 260] Did[tri 2,12] et[2,41] Cyr[hr 243]; item B *επετιθοσαν*, C *επετιθεισαν* ... ς *επετιθουν* cum D*EHLP al longe plu Chr[9,158]

18. *ιδων* cum אABCDE (etiam HL in lectionis initio summa pagina ad-scripto) 61. al plus[25] cat Const[6,7,2] Bas[eth 278] Chr[9,158] et[154] Taras[373] Dam[par 517] ... ς (= Gb Sz) *θεασαμενοσ* cum HLP al longe plu Chr[9,155] Thphyl[a et b] | *το πνευμα* sine additam cum אB sah Const[6,7,2] ... ς Ln add *το αγιον* cum ACDEHLP al omn[vid] vg syr[utr] cop arm aeth Bas[eth] Chr[bis] etc | *προσηνεγκεν*: D[gr*] *-γκαν*

19. *λεγων*: D praem *παρακαλων και* | *ω εαν* (et. ς[e] Gb Sz) cum אABCELP al plu ... ς (non ς[e] etc) *ω αν* cum DH al mu cat Const[6,7,2] Bas[eth 278] Chr[9,158] Cyr[hr 243] Taras[373] Dam[par 517] | *επιθω*: D add *καγω* (et Const *ινα καγω ω αν επιθω*) | *λαμβανη* ... EH al[12] *λαμβανει*

20. *προσ αυτον* (א[c]): א* *πρ. αυτουσ* | *το αργυριον σου* et. Ir[int 80] Tert

εἴη εἰσ ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ ἐνόμισασ διὰ χρημάτων
κτᾶσθαι. 21 οὐκ ἔστιν σοι μερὶσ οὐδὲ κλῆροσ ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ·
ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα ἔναντι τοῦ θεοῦ. 22 μετα-
νόησον οὖν ἀπὸ τῆσ κακίασ σου ταύτησ, καὶ δεήθητι τοῦ κυρίου εἰ
ἄρα ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια τῆσ καρδίασ σου· 23 εἰσ γὰρ χολὴν
πικρίασ καὶ σύνδεσμον ἀδικίασ ὁρῶ σε ὄντα. 24 ἀποκριθεὶσ δὲ ὁ
Σίμων εἶπεν· δεήθητε ὑμεῖσ ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸσ τὸν κύριον, ὅπωσ
μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν εἰρήκατε.
25 Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντεσ τὸν λόγον τοῦ

---

fug[13] etc: D om το et σου (sed d deficit a verbis το αργ. σου usque 10, 4) | ειη et. Const Bas[esa 545] Cyr[hr] etc ... 10. 11. 32. 43. 177* Bas[eth 278] edd Taras[378] om | του θεου: H* om του

21. μερισ: E 24. 1[scr] μεροσ. Libere Const[6,7,2] ουκ εστι σοι μερισ εν τω λογω τουτω ουδε κληροσ εν τη πιστει ταυτη. Similiter vero pro εν τω λογω τουτω syr[sch] arc Amb[luc 1490] Aug[ioh 6,18] in hac fide | γαρ et. Ir[int 90] Const Bas[eth] etc ... D* 177* om | εναντι (Gb'') cum ℵABD 15. 27. 36. al pauc cat. Item C 13. 38. 40. 61. al plus[10] Bas[eth] Chr[9,154] εναντιον ... ς ενωπιον cum EHLP al longe plu Const Taras[378]

22. τ. κυριου (Gb'') cum ℵABCDE 13. 27. 29. 40. 61. 66** 76. 96. 137. 180. k[scr] o[scr] sah cop syr[p] arm Const[6,7,2] Bas[eth 278] Chr[9,154] Amb[paenit 2,431] ... ς τ. θεου cum HLP al longe plu cat vg syr[sch] Ir[int 90] Taras[378] | αφεθησετ. σοι: D* αφ. σου

23. εισ γαρ χολην etc (e vg Ir[int 90] in felle enim amaritudinis et obligatione): D* ην (sic) γαρ πικριασ χολη και συνδεσμω, D[2] εισ γαρ πικριαν χολησ κ. συνδεσμον | ορω ... DE 137. 180. Const[6,7,2] Chr[9,154] et[155] θεωρω

24. ο σιμων ... EH al[3] om ο | ειπεν ... D add προσ αυτουσ, item aeth[utr] eis | δεηθητε ... D 137. 180. syr[p] c.* Const[6,7,2] praem παρακαλω | υπερ εμου ... D* 96. περι εμου | κυριον et. vg[cle] am tol sah cop syr[p mg] arm Chr[9,154] ... D al plus[20] fu demid syr[sch] et[p txt] θεον | επ (C om) εμε: D μοι, 100. επ εμοι | ων (L ωσ) ειρηκατε (E add κακων) ... D τουτων των κακων ον (D[2] ων) ειρηκατε μοι; praetereaque D* syr[p mg] add οσ (syr[p mg] non adscripsit) πολλα κλαιων ου διελιμπανεν (-λιμπ- ex -λυμπ- restitutum est)

25. διαμαρτυραμενοι cum ABCDEH al plu Chr[9,156] Thphyl[b 234] ... ℵLP 1. 32. 40. 101. 177* al[18] Thphyl[a 74] διαμαρτυραμενος | του (180. om) κυριου ... A al[7] demid syr[sch] cop arm τ. θεου ... 3. 4* 65. om | υπεστρεφον cum ℵABD 15. 18. 36. 61. 81. 100. 105. cat vg ... ς υπεστρεψαν cum CEHLP al pler sah cop syr[utr] arm aeth Chr[9,156] | ιεροσολυμα (Gb'') cum ℵABCDE 61. al[15] cat vg Chr Aug[unit eccl 357] ... ς ιερουσαλημ c. HLP al longe plu | πολλασ τε ... D sah cop πολλ. δε

κυρίου ὑπέστρεφον εἰσ Ἱεροσόλυμα, πολλάσ τε κώμασ τῶν Σαμα-
ριτῶν εὐηγγελίζοντο.
26 Ἄγγελοσ δὲ κυρίου ἐλάλησεν πρὸσ Φίλιππον λέγων· ἀνά-
Zeph 2, 4 στηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνου-
σαν ἀπὸ Ἰερουσαλὴμ εἰσ Γάζαν· αὕτη ἐστὶν ἔρημοσ. 27 καὶ ἀνα-
στὰσ ἐπορεύθη. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ Αἰθίοψ εὐνοῦχοσ δυνάστησ Καν-
δάκησ βασιλίσσησ Αἰθιόπων, ὃσ ἦν ἐπὶ πάσησ τῆσ γάζησ αὐτῆσ,
ἐληλύθει προσκυνήσων εἰσ Ἰερουσαλήμ, 28 ἦν τε ὑποστρέφων, καὶ
καθήμενοσ ἐπὶ τοῦ ἅρματοσ αὐτοῦ ἀνεγίνωσκεν τὸν προφήτην

25. *σαμαριτων* cum ℵE al (:: multo plus auctoritatis habere solet, ut apud Lc 9, 52 ℵACLXΓΔΛ 10, 33 ℵCDL 17, 16 ℵADL) ... ς Ln Ti *-ρειτων* cum ABCDHLP rell pler | *ευηγγελιζοντο* (Gb') cum ℵABCDE^{gr} 37. 40. 61. 81. 100. 105. 163. cat vg sah syr^{p} arm Aug$^{unit\ eccl}$ ... ς *ευηγγελισαντο* cum HLP al pler e cop syr^{sch} aeth Chr

26. *ανιστηθι και*: D 40. *αναστασ* | *πορευου* cum ℵABEHLP al pler ... Ln *πορευθητι* cum CD 40. 68. 96. 177. | *κατα* (13. praem *και*): E 130. 180. Chr^{9,161} *προσ* | *επι*: H *εισ* ... 61. om | *την καταβαιν.* (ℵ^{c}): ℵ* *την καλουμενην καταβαιν.*

27. *και αναστασ*: 31. om *και* | *βασιλισσησ* (31. *-λικησ*) sine articulo cum ℵABCDE 40** 61. cat^{141}; D* vero add *τινοσ* ... ς (Gb^{o}) praem *τησ* cum HLP al pler Chr^{9,161} | *εληλυθει* cum ℵ*AC*D* vg sah (ita etiam editur textus ap Oec^{81}; in comm non attingitur) ... ς Ti praem *οσ* cum ℵ^{c}BC^{2}D^{2}EHLP al omn^{vid} (sed 13. *ωσ*) cat syr^{p} arm Chr ... syr^{sch} (antea *et ipse erat super* etc) aeth^{utr} *et venerat*; cop *hic venerat* :: a ratione harum lectionum si proficiscimur, in utramque partem disputari potest. Ut enim *οσ* praegresso *οσ* offendere poterat, ita addito *οσ* oratio elegantius procedere videbatur, ut *ιδου* per se staret, quemadmodum alibi saepe legitur. Accedit quod *εληλυθει* etc ad appositionis rationem revocandum videbatur, ut id quod sequitur emineret magis. | *προσκυνησων*: E^{2} e vg *προσκυνησαι, adorare* | *εισ* (D* om): D^{2}L *εν*

28. *ην τε* cum ℵADE^{gr}HLP al omn^{vid} cat vg syr^{sch} (*cumque reverteretur ut abiret, sedebat*) arm aeth ... BC e sah cop syr^{p} Chr^{9,161} *ην δε* | *και καθημενοσ* cum ℵABCD^{2}EHLP etc (sah *cum vero redibat, sedebat*) ... D* 13^{schol}z 34. 38. 40. 95. 96. 98** vg cop om *και* | *επι* (31. *υπο* :: ut Mc 4, 21 *υπο* et *επι* confusa) *του*: C om *του* | *αυτου*: D* om, item PsIust$^{qu\ 134}$ (*εκαθητο ο ευνουχοσ επι του αρματοσ και ανεγινωσκε τον πρ. ησα.*) | *ανεγινωσκεν* (sed D sah *αναγεινωσκων*) sine copula cum ℵ*D 4. 7. 11. 13. 18. 27. 29. 32. 33. 34. 39. 40. 56. 57. 68. 69. 98. 100. 103. 105. 177** al$^{scr\ 4}$ sah arm Thphyl^{a} ... ς Ti *και ανεγινωσκεν* cum ℵ^{c}BCEHLP al plu cat syr^{utr} cop aeth Chr Thphyl^{b} ... Ln *ανεγινωσκεν τε* c. A, 40. *ανεγιν. δε*, vg *legensque* | *τον προφητ. ησαι.* (D *ἰσαΐαν*) cum ℵABDEHLP al pler cat am fu demid cop syr^{p} arm PsIust$^{qu\ 134}$ Chr ... C 31. cat vg^{cle} sah syr^{sch} aeth *ησαι. τον προφ.* Item Ir$^{int\ 198}$ *Philippus - spadoni - revertenti a Hierosolymis et legenti Esaiam prophetam* etc

Ἠσαΐαν. 29 εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ· πρόσελθε καὶ κολ-
λήθητι τῷ ἅρματι τούτῳ. 30 προσδραμὼν δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν
αὐτοῦ ἀναγινώσκοντοσ Ἠσαΐαν τὸν προφήτην, καὶ εἶπεν· ἆράγε
γινώσκεισ ἃ ἀναγινώσκεισ; 31 ὁ δὲ εἶπεν· πῶσ γὰρ ἂν δυναίμην
ἐὰν μή τισ ὁδηγήσει με; παρεκάλεσέν τε τὸν Φίλιππον ἀναβάντα
καθίσαι σὺν αὐτῷ. 32 ἡ δὲ περιοχὴ τῆσ γραφῆσ ἣν ἀνεγίνωσκεν ἦν Es 53, 7. 8
αὕτη· ὡσ πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡσ ἀμνὸσ ἐναντίον τοῦ
κείραντοσ αὐτὸν ἄφωνοσ, οὕτωσ οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ.
33 ἐν τῇ ταπεινώσει ἡ κρίσισ αὐτοῦ ἤρθη· τὴν γενεὰν αὐτοῦ
τίσ διηγήσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆσ γῆσ ἡ ζωὴ αὐτοῦ. 34 ἀπο-
κριθεὶσ δὲ ὁ εὐνοῦχοσ τῷ Φιλίππῳ εἶπεν· δέομαί σου, περὶ τίνοσ ὁ
προφήτησ λέγει τοῦτο; περὶ ἑαυτοῦ ἢ περὶ ἑτέρου τινόσ; 35 ἀν-
οίξασ δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ ἀρξάμενοσ ἀπὸ τῆσ γρα-

---

30. *δε*: 61. *τε* | *ησαι. τον προφητ.* cum ℵABC 13. 69. 105. 163. cat vg syr[sch] sah arm aeth Chr[9,161] ... ς *τον προφη. ησαι.* cum EHLP 61. al pler cop syr[p] Thphyl[a] et[b]

31. *πωσ γαρ* (ita et. syr[p], vg *et quomodo*) ... E 105. o[scr] om *γαρ*, nec magis exprim syr[sch] sah cop arm aeth | *αν*: A om | *οδηγησει* (B* *εδαγ.*) cum ℵB*CE 13. 56. 100. 163. ... ς Ln *οδηγηση* cum AB[3]HLP al pler Chr. Cf vg *ostenderit*, contra e *instruat* | *με*: C ante *οδηγησ.* pon | *παρεκ. τε* ... E sah cop *δε*

32. *κειραντοσ* cum ℵACEHL 27. 31. 36. 40. 96. al plus[15] cat (Ign[intpol 306] ex LXX?) Chr[9,161] Chron[269] ... ς Ln *κειροντοσ* cum BP al plu Or[4,16] :: similiter lectio fluctuat ap LXX, ℵ[c]A *κειραντοσ*, ℵ*B *κειροντοσ* | *ουτωσ* ... HL 13. 15. 18. 31** 64. 66** 133. 13[lect] al[2 scr] *ουτοσ*

33. *εν τ. ταπεινωσει* sine *αυτου* cum ℵAB 100. vg Ir[int 260] ... ς Ti add *αυτου* cum CEHLP al pler cat syr[utr] sah cop arm aeth Chr[9,161] :: LXX absque *αυτου* :: videbatur alicui *τη ταπεινωσει* accuratius definiendum, proptereaque *αυτου* addidit, quae quidem cura non in ipsum LXX locum incidit. Similiter, eadem fortasse manu, *δε* post *γενεαν* additum est, licet nemo verbis LXX intulerit. Ad ea enim quae apud apostolos legebantur multo plus curae eiusmodi conlatum est quam ad textum LXX. | *την γενεαν* sine copula cum ℵABC vg sah syr[p] Ir[int 196] ex[cod clar] et[edd prior]. Cf et. Eus[cat 145] *διελθων αυτου τα παθη αναπεμπει - επιλεγων· την γενεαν αυτου τισ διηγησεται;* ... ς Ti *την δε γενεαν* cum EHLP al omn[vid] tol cop arm Ir[int] ex[cdd 3] (et sic Grab Stier al ediderunt) Chr. Similiter *et aetatem eius quis* syr[sch] aeth[pp], aeth[ro] *quoniam quis* etc :: LXX sine copula

34. *τουτο* (vg[cle] fu *dicit hoc*, am demid *hoc dicit*) ... B* 4. 32. 68. om (sed B[2] suppl) | *εαυτου*: E *αὐτου* | *ετερου* (34. 177. *αλλου*) *τινοσ* ... E *τινοσ ετερου*

35. *ο φιλιππος* ... EH 40. 100. 137. c[scr] om *ο* | *ευηγγελισατο* (ℵ[c]): P

φῆσ ταύτησ εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. 36 ὡσ δὲ ἐπορεύοντο
κατὰ τὴν ὁδόν, ἦλθον ἐπί τι ὕδωρ, καί φησιν ὁ εὐνοῦχοσ· ἰδοὺ ὕδωρ·
τί κωλύει με βαπτισθῆναι; 38 καὶ ἐκέλευσεν στῆναι τὸ ἅρμα, καὶ
κατέβησαν ἀμφότεροι εἰσ τὸ ὕδωρ, ὅ τε Φίλιπποσ καὶ ὁ εὐνοῦχοσ,
καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. 39 ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατοσ, πνεῦμα

ευαγγελισατο, ℵ* και ευηγγ. | τον $\overline{ιν}$: sah aeth^{ro} *dominum Iesum Christum*, Or^{4,18} τον κυριον ιησουν, item syr^{sch} ar^{e}

36. επι τι ... 31. 33. 34. a^{scr} επι το

37. Hunc versum ς (= Gb Sz) sic habet: εἶπε δὲ (E Bed^{43} ex Gr add αυτω) ὁ Φίλιπποσ· εἰ (E εαν) πιστεύεισ ἐξ ὅλησ τῆσ καρδίασ (E Bed ex Gr add σου) ἔξεστιν (E σωθησει, e *suscepis*, e** Bed ex Gr *salvus eris*). ἀποκριθεὶσ δὲ εἶπε· πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ εἶναι τὸν Ἰησοῦν Χριστόν (E Bed ex Gr πιστ. εισ τον $\overline{χν}$ τον υι. του θε.) cum (E Bed ex Gr) 4** 15. 27. 29. 36. 60. 69. 97. 100. 105. 106. 107. e^{scr} al vix mu cat^{146} vg^{cle} (et. demid am** tol) arm syr^{p} c.* Cyp^{318} Thphyl^{b}. Sed plura differunt in his testibus, quemadmodum αυτω praeter E etiam 100. 105. 163. e^{scr} cat arm syr^{p} c.* add; 4** 60. 69. 106. 13^{lect} e^{scr} cat syr^{p} arm ο φιλιππ. om: σου cum E et. 100. 105. 163. e^{scr} al cat tol syr^{p} c.* arm Cyp inferunt; post αποκριθ. δε arm ο ευνουχοσ add; al^{8} om τον ante $\overline{ιν}$, tol demid om $\overline{χν}$. Totus locus apud Cyp^{318} sic legitur: *Ecce aqua; quid est quod me impedit baptizari? Tunc dixit Philippus: Si credis ex toto corde tuo licet.* Confirmat etiam m^{4} *et respondens spado ait: Credo filium dei esse Christum Iesum.* Item Ir$^{int\ 196}$ et^{gr} ex$^{cat\ 144}$ *quemadmodum ipse eunuchus credens et statim postulans baptizari dicebat: Credo filium dei esse Iesum* (πιστευω τον υιον του θεου ειναι $\overline{ιν}$ $\overline{χν}$) ...... omisimus cum ℵABCHLP 13. 61. al plus^{30} am* fu (et. vg^{cod} quo Beda utebatur^{43}) syr^{sch} et$^{p\ txt}$ sah cop aeth^{utr} Chr^{9,163} et^{164} Thphyl^{a}

38. αμφοτεροι (aeth^{pp} om) ... E 137. 180. c^{scr} k^{scr} cop syr^{p} Chr^{9,163} post υδωρ pon

39. ανεβησαν: c^{2} 137. ανεβη | εκ (e vg *de*): ℵ^{gr} 1. 40. 108^{mg} 104. 137. 177. 180. al$^{3\ scr}$ απο | πνευμα κυριου ... A (ex emend. primae manus, quae verbis πν. κυρ. ηρπ. τ. φιλ. rasis suprascripsit πνευμ. αγ. επ. επι τ. ευν. Reliqua: αγγελ. δε κυρ. membranam salvam a rasura occupant) 15. 18. 27. 29. 36. 60. 100. syr^{p} c.* arm (item al^{ed}) πνευμα αγιον (ita syr$^{p\ mg}$, in^{txt} $\overline{κυ}$) επεπεσεν επι τον ευνουχον· αγγελοσ δε κυριου. Cui lectioni favet et. Hier dial. adv. Luciferianos 9. *quum abscederent ab aqua, spiritus sanctus venit in eunuchum* (cf et. Hier$^{esai\ 63,14}$ *consideremus illud - an super angelo debeamus accipere; sunt qui angelum in spiritu sancto haec fecisse testentur*). Praeterea pertinet huc quod Aug$^{unit\ eccl\ 357}$ sic: *angelus autem domini rapuit Philippum ab eo, et amplius non vidit eunuchus.* Did^{int} vero^{6,283} ad verba *spiritus domini rapuit* etc addit explicationis caussa: *id est, angelus domini in sublime elevans Philippum transtulit illum in alium locum.* Aliter Chr^{9,162} οὕτωσ οὐκ ᾔδει φίλιπποσ τίνοσ ἕνεκεν παρ-

*κυρίου ἥρπασεν τὸν Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ
εὐνοῦχοσ· ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων.* 40 *Φίλιππος δὲ
εὑρέθη εἰσ Ἄζωτον, καὶ διερχόμενοσ εὐηγγελίζετο τὰσ πόλεισ πάσασ
ἕωσ τοῦ ἐλθεῖν εἰσ Καισαρίαν.*

IX.

1 *Ὁ δὲ Σαῦλοσ ἔτι ἐνπνέων ἀπειλῆσ καὶ φόνου εἰσ τοὺσ μα-* 22, 3 ss
θητὰσ τοῦ κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ 2 *ᾐτήσατο παρ᾽ αὐτοῦ* 26, 12 ss
*ἐπιστολὰσ εἰσ Δαμασκὸν πρὸσ τὰσ συναγωγάσ, ὅπωσ ἄν τινασ
εὕρῃ ὄντασ τῆσ ὁδοῦ, ἄνδρασ τε καὶ γυναῖκασ, δεδεμένουσ ἀγάγῃ
εἰσ Ἰερουσαλήμ.* 3 *ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίζειν τῇ
Δαμασκῷ, ἐξαίφνησ τε αὐτὸν περιήστραψεν φῶσ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,*

εγένετο εἰσ τὴν ἔρημον, ὅτι καὶ οὐκέτι ἄγγελοσ, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἁρπάζει. | *ειδεν*: H *ιδεν* | *την οδ. αυτου*: B *αυτου τ. οδον*

40. *ευρεθη*: E *ηυρεθη* | *ευηγγελιζετο*: A pon post *τασ πολ. πασασ* | *καισαριαν* cum ℵAE 61. ... ϛ Ln Ti *καισαρειαν* cum BCHLP al pler. Cf ad 10, 24 etc

XI. 1. *ετι* (ℵ^{c}B^{3}): B* *οτι* ... ℵ* 24. 26. 78. 126. l^{scr} sah om | *ενπνεων* cum ℵAEHP ... ϛ Ln *εμπν.* cum BCL al certe pler

2. *παρ αυτου επιστολασ*: ℵ *επιστ. παρ αυτ.* | *αν τινασ* cum ℵB 40. 68. Chr^{9,164} (:: quo modo ubi *αν* positum est — fit autem raro —, a plerisque testibus cum *εαν* commutatur. Cf Ioh 13, 20 *αν τινα πεμψω* 16, 23 *αν τι αιτησητε* 20, 23 *αν τινων αφητε* et *αν τινων κρατητε*. Propterea etiam hoc loco *αν* a plerisque cum *εαν* permutatum esse censendum est) ... ϛ Ln Ti *εαν τιν.* c. ABCHLP al pler | *οντασ τησ οδου* cum ℵA 15. 40. 61. 105., item syr^{utr} aeth ... ϛ Ln Ti *τησ οδ. οντασ* cum BCEHLP al pler. Praeterea ad *οδου* add *ταυτησ* 25. 40. e vg syr^{utr} arm aeth ... 13. 69* e (*inveniret viae huius*) vg (*invenisset huius viae*) sah cop *οντασ* om vel non exprim | *αγαγη*: HL 13. f^{scr} (al^{vid}) *αγαγει* (ut 13. 61. al^{vid} antea *ευρει*)

3. *εν δε τω*: EHL 61. (al^{vid}) *εν δε το* | *εξαιφνησ* (ℵB*CE 13. al *εξεφν.*) *τε* cum ℵABC 13. 37. 40. 61. 69. 98** 105. cat^{150} ... ϛ *και εξαιφν.* cum EHLP al pler Chr^{9,165} | *αυτον* ante *περι.* cum ℵBC 31. 37. 61. 69. 163. 12^{lect} cat ... A ante *φωσ περι.* pon ... ϛ Ti post *περι.* cum EHLP al pler vg syr^{utr} arm Chr. Libere sah cop aeth | *περιηστραψεν* (et. ϛ Wtst Gb Sz) cum ℵA^{2}BEHLP 1. 13. 31. 61. al plu Chr ... ϛ^{e} (1624. 1633. 1656. 1678.) Ln *περιεστραψεν* cum A^{*vid} (nisi est *περιαστρ.*) C^{3} (**περιστρ.*) al pauc^{vid} (37. teste Wtst; nullus ap Matthaeium nec ap Scriv) | *εκ* (Gb′) cum ℵABCL 61. al^{15} cat Thphyl^{b}, item *de* e vg ... ϛ *απο* cum EHP al longe plu Thphyl^{a}

4 καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν ἤκουσεν φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ· Σαοὺλ
1 Co 15, 8 Σαούλ, τί με διώκεισ; 5 εἶπεν δέ· τίσ εἶ, κύριε; ὁ δέ· ἐγώ εἰμι
Ἰησοῦσ, ὃν σὺ διώκεισ. 6 ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ εἴσελθε εἰσ τὴν πόλιν,
καὶ λαληθήσεταί σοι ὅ τι σε δεῖ ποιεῖν. 7 οἱ δὲ ἄνδρεσ οἱ συνο-
δεύοντεσ αὐτῷ εἱστήκεισαν ἐνεοί, ἀκούοντεσ μὲν τῆσ φωνῆσ, μηδένα
δὲ θεωροῦντεσ. 8 ἠγέρθη δὲ Σαῦλοσ ἀπὸ τῆσ γῆσ, ἠνοιγμένων δὲ

---

4. σαουλ σαουλ (et. E*): E[corr latin] σαουλε σαουλε, 24. l[scr] σαυλε σαυλε (quemadmodum e vg Ir[int 208] etc *Saule Saule*) | διωκεισ: post hanc vocem E 180. am** syr[sch] et[p] c.* ar[e] add σκληρον σοι προσ κεντρα λακτιζειν (ad quae syr[p mg] notat: *non est hoc loco in Graeco, sed ubi enarrat de se Paulus.*)

5. τισ ει: C τισ ει συ | κυριε: syr[sch] om | ο δε (Gb'') cum ABC 15. 46. 61** 69. 81. 163. cat vg ... ς add κυριοσ ειπεν cum HLP al pler syr[utr] sah Chr[9,165] ... ℵ 43. 61* 105. 137. cop arm add ειπεν (item aeth *et dixit ei*), E 11. 27. 29. 66** o[scr] add κυριοσ προσ αυτον | ιησουσ sine additam cum ℵBHLP al pler cat vg sah cop[cod] syr[p txt] arm Or[4,14] Chr (Ir[int 208] add *Christus*) ... ACE 8. 25. 12[lect] demid syr[sch] et[p] c.* cop[ed] ar[e] aeth Hil[37] Aug[serm 205, 1197] add ο ναζωραιοσ, hinc Lu [ο ναζωρ.]

5. 6. αλλα cum ℵABCEHLP al omn[vid] (sed nonnulli αλλ) cat am* et** (et. tol, sed vide post) syr[sch] et[p txt] sah cop arm[zoh] Chr Thphyl[a] ... ς (= Gb Sz) σκληρόν σοι πρὸσ κέντρα λακτίζειν. [6]τρέμων τε καὶ θαμ-βῶν εἶπε· κύριε, τί με θέλεισ ποιῆσαι; καὶ ὁ κύριοσ προσ αὐτόν· absque codice Graeco ut vdtr, sed cum vg (et. fu demid; tol habet tantum: *durum enim tibi est contr. stim. calcitrare*, omissis rell) syr[p] c.* arm[usc] (sed in nullo cod; extrema ed[usc] sic habet: και λεγει προσ αυτον ο κυριοσ· αλλα) ar[p] georg sl[ed] Thphyl[b] (sed non attingit comm), item aeth[utr] sed libere. Habet enim aeth[pp] *difficile tibi erit calcitrare contra stimulum acutum. Et tremens miratus est et dixit ei: Domine, quid vis faciam ego? Et dixit ei dominus.* Item aeth[ro] (post *Iesus Nazarenus* pergens:) *quia tu persequeris, iusta tibi est plaga. Et dum tremeret, mirati sunt, et dixit ei: Domine* etc ut[pp]. Agnoscit posteriorem additamenti partem etiam Hil[37] post *Iesus Nazarenus* pergens: *At ille tremens* etc :: cf ll. pp.

6. εισελθε: B εισιθι | ο τι (Gb') cum ℵABC 15. 18. 29. 36. 61. 69* 100. 105. cat ... ς τι cum EHLP al pler Chr[9,165] | σε (105. k[scr] om) δει ... E[gr] δει σε

7. ειστηκεισαν cum B*CEHLP al pler ... ℵAB[3] al ιστηκ. | ενεοι (Gb') cum ℵABCEHP 1. 13. 31. 61. al plu (et. syr[p mg gr]) ... ς εννεοι cum L al plu, nec aliter editum Chr[9,165] | μεν: 61. δε, omisso δε sq | ακουοντεσ etc: sah *audiebant quidem vocem, sed non intelligebant; non videbant enim quemquam* | θεωρουντεσ: ℵ* ορωντεσ, unde ℵ[c] θεοφουντεσ (sic) restituit

8. σαυλοσ cum ℵABCE 61. b[scr*] cat[154] ... ς ο σαυλοσ cum HLP al pler Chr[9,165] | ηνοιγμενων (ηνυγμ. ℵ*) cum ℵ*A (:: similiter 7, 56 διηνοιγμε-

τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ οὐδὲν ἔβλεπεν· χειραγωγοῦντεσ δὲ αὐτὸν
εἰσήγαγον εἰσ Δαμασκόν. 9 καὶ ἦν ἡμέρασ τρεῖσ μὴ βλέπων, καὶ
οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν.

10 Ἦν δέ τισ μαθητὴσ ἐν Δαμασκῷ ὀνόματι Ἀνανίασ, καὶ
εἶπεν πρὸσ αὐτὸν ἐν ὁράματι ὁ κύριοσ· Ἀνανία. ὁ δὲ εἶπεν· ἰδοὺ
ἐγώ, κύριε. 11 ὁ δὲ κύριοσ πρὸσ αὐτόν· ἀναστὰσ πορεύθητι ἐπὶ
τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην εὐθεῖαν καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα
Σαῦλον ὀνόματι Ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται, 12 καὶ εἶδεν
ἄνδρα Ἀνανίαν ὀνόματι εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρασ,
ὅπωσ ἀναβλέψῃ. 13 ἀπεκρίθη δὲ Ἀνανίασ· κύριε, ἤκουσα ἀπὸ
πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸσ τούτου, ὅσα κακὰ τοῖσ ἁγίοισ σου ἐποίησεν

νουσ cum aliis formis mutarunt) ... Ln Ti *ηνεωγμ.* cum ℵ^{c}CE 40. 61. 137. ... ς *ανεωγμ.* cum BHLP al pler Chr | *δε* cum ℵABCE al plu syr^{p} (paullo liberius singg conjg sah cop syr^{sch}) ... HLP 1. 4. 11. 17. 28. 38. 65. 95. 99. 101. 103^{mg} 113. 133. 177. al^{25} vg (*apertisque oculis*) arm^{vid} aeth^{utr} Chr *τε* | *ουδεν* cum ℵA*B e vg syr^{utr} sah aeth^{ro} (ambiguum^{pp}) ... ς *ουδενα* cum A^{2}CE^{gr}HLP al omn^{vid} cat cop Chr

9. *ουδε επιεν*: C *και ουκ επιεν*

10. *εν οραματι ο κυριοσ* (Gb′) cum ℵABCE 40. 69. 105. 163. 12^{lect} cat vg aeth^{ro} ... ς *ο κυρ. εν οραμ.* cum HLP al pler tol sah cop syr^{sch} (*et dominus dixit ei per visionem*) et^{p} arm Chr^{9,171}

11. *αναστασ* cum ℵACEHLP al omn^{vid} am demid tol etc ... Ln *αναστα* cum B, item (:: at istae vv eodem modo etiam 10, 13 et 20, ubi Graeca lectio non fluctuat) fu sah cop syr^{utr} et (*surge et*) vg^{ed} aeth | *τ. ρυμην*: 13. add *τησ πολεωσ* | *ταρσεα*: 61* -*σεαν*

12. *ειδεν* cum BCELP al pler ... ℵAH 61. *ιδεν* | *ανδρα* sine *εν ορ.* cum ℵA 61. vg sah cop aeth^{utr} ... ς *εν οραματι ανδρα* c. EHLP al pler syr^{utr} arm Chr^{9,171}. Item Bed$^{retra\ 130}$ ex Gr: *In Graeco habetur ita: Et vidit in visu virum, hoc est εν οραματι, quod nomen et Iuvencus presbyter in evangelico carmine posuit* ... BC 163 12^{lect} *ανδρα εν οραματι* | *ανανιαν ονοματι* cum ℵABCE 31. 38. 61. 68. 69. 105. 113. al$^{8\ scr}$ cat vg arm ... ς *ονοματ. ανανι.* cum HLP al pler syr^{utr} (cop aeth^{pp} *cuius nomen est Anan.*) ... sah aeth^{ro} Chr^{9,171} om *ονοματι* | *χειρασ* cum ℵ*AC 61. 69. 105. (66** 40^{lect} sic an *τασ χει.*?); Ln *τασ χειρασ* c. ℵ^{c}BE; item *manus* vg cop aeth^{ro} arm ... ς Ti *χειρα* cum HLP al pler (12^{lect} *την χει.*) cat sah syr^{utr} aeth^{pp} | *αναβλεψη* ... L 13. -*ψει*

13. *απεκρ. δε*: 31. 37. arm^{cdd} add *αυτω* | *ανανιασ* sine articulo cum ℵABCEHLP al^{50} cat ... ς (= Gb Sz) *ο ανανι.* cum minusc mu ut vdtr. Praeterea E aeth add *και ειπεν* (96. 142. *αποκριθεισ δε - ειπε*, item sah) | *ηκουσα* cum ℵABCE 15. 18. 36. 40. 61. 12^{lect} ... ς Ti *ακηκοα* cum HLP al pler Chr^{9,172} | *εποιησεν* post *τοισ αγι. σου* (61. om(*σου*) cum ℵBCE 31. 61. 12^{lect} cat am fu demid tol ... ς ante *τοισ αγι. σου*

ἐν Ἰερουσαλήμ· 14 καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιε-
ρέων δῆσαι πάντασ τοὺσ ἐπικαλουμένουσ τὸ ὄνομά σου. 15 εἶπεν
δὲ πρὸσ αὐτὸν ὁ κύριοσ· πορεύου, ὅτι σκεῦοσ ἐκλογῆσ ἐστίν μοι
οὗτοσ τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν τε καὶ βασιλέων
υἱῶν τε Ἰσραήλ· 16 ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ
τοῦ ὀνόματόσ μου παθεῖν. 17 Ἀπῆλθεν δὲ Ἁνανίασ καὶ εἰσῆλθεν
εἰσ τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶσ ἐπ' αὐτὸν τὰσ χεῖρασ εἶπεν· Σαοὺλ
ἀδελφέ, ὁ κύριοσ ἀπέσταλκέν με, Ἰησοῦσ ὁ ὀφθείσ σοι ἐν τῇ ὁδῷ
ᾗ ἤρχου, ὅπωσ ἀναβλέψῃσ καὶ πλησθῇσ πνεύματοσ ἁγίου. 18 καὶ
εὐθέωσ ἀπέπεσαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὡσ λεπίδεσ, ἀνέβλεψέν
τε, καὶ ἀναστὰσ ἐβαπτίσθη, 19 καὶ λαβὼν τροφὴν ἐνίσχυσεν.

---

pon cum HLP al pler syr[utr] sah cop arm aeth Chr ... A post εν ιερουσαλημ pon.

15. εστιν μοι cum ℵABC 31. 61. 69. 105. 137. c[scr] cat vg syr[utr] Did[cat157] Cyr[ador368] Sev[ant incat168] ... ς μοι εστιν cum EHLP al pler sah cop arm Ir[int308] Or[int1,141] Archel[lat591] (Gall[8]) Chr[9,174] Thdrt[1,1060] et[2,36] (Cyr[ioh389] μου εστιν) | ουτος: 13. om | εθνων cum ℵAC[corr]EHLP al omn[vid] cat Chr Thdrt[bis] Sev[ant cat] ... Ln των εθνων cum BC* (item Cyr[ador368] εναντιον των εθνων et[ioh389] ενωπ. παντων των εθνων, sed neutro loco addit quicquam) | τε pri cum ℵABCE 13. 25. 36. 40. 61. 100. 105. 163. 12[lect] cat Thphyl[b] ... ς om cum HLP al pler Chr Sev[ant cat] Thdrt[bis] Thphyl[a], nec expri vg etc | υιων τε (et. Thdrt[bis] etc): 34. 105. και υιων, 31. 78* 137. Sev[ant cat] om τε

16. αυτω: L 96. αυτον (αυτον quod sequitur 15. 18. 36. Thphyl[a] om)

17. απηλθ. δε: cum ℵBCEHLP etc ... A vg απηλθ. τε (*et abiit*). Liberius 137. 180. c[scr] τοτε εγερθεις ανα. απηλθ., syr[sch] *tunc Ananias profectus est* etc | επ αυτον τας χειρας ... C cop aeth τ. χειρ. ε. αυτ. (sah *imponens manus suas super Saulum*) | σαουλ: E 24. l[scr] σαυλε | ις (aeth[pp] ar[e] *Iesus Christus*; am cop syr[utr] ar[e] aeth[pp] ante απεστ. με pon, conjungunt igitur *dominus Iesus*) cum ℵABCE al sat mu cat[150] vg etc (et. Chr[9,173]) ... HLP al[60] sah aeth[ro] ar[p] Thphyl[a] et[b] om; hinc Gb[o] | η ηρχου (ℵ[3]): ℵ* om

18. απεπεσαν cum ℵABCEH 13. 18. 25. 40. 61. Thphyl[a] ... ς απεπεσον cum LP al pler Chr[9,178] Thphyl[b] | αυτου ante απο τ. οφθ. cum AB 31. ... ς post απ. τ. οφθ. pon cum ℵCEHLP al fere omn cat vg etc | ως cum ℵ*AB 61. ... ς Ti ωσει cum ℵ[c]CEHLP al fere omn Chr | ανεβλ. τε cum ABEHLP (C* latet) al pler vg syr[utr] aeth (sah arm non expri) Chr ... ℵC[2] 40. cop αν. δε. Praeterea non addidimus παραχρημα cum ℵABC*HP 61. al plus[45] cat vg cop syr[sch] arm[ed] ... ς (sed Gb[oo]) add παραχρημα cum C[2]EL al sat mu cat[com159] syr[p] sah aeth[utr] arm[cod] Chr (sed sah *statim autem surgens* etc, aeth[ro] *et statim surgens* etc)

19. ενισχυσεν cum ℵAC[3]EHLP al pler Chr[9,173bis] et[175] ... BC* 27. 29.

Ἐγένετο δὲ μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρασ τινάσ,
20 *καὶ εὐθέωσ ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ ἐκήρυσσεν τὸν Ἰησοῦν, ὅτι οὗτόσ*
ἐστιν ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ. 21 *ἐξίσταντο δὲ πάντεσ οἱ ἀκούοντεσ καὶ*
ἔλεγον· οὐχ οὗτόσ ἐστιν ὁ πορθήσασ εἰσ Ἱερουσαλὴμ τοὺσ ἐπικα- 8, 1 ss
λουμένουσ τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ ὧδε εἰσ τοῦτο ἐληλύθει, ἵνα δεδε- 9, 2
μένουσ αὐτοὺσ ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺσ ἀρχιερεῖσ; 22 *Σαῦλοσ δὲ μᾶλλον*
ἐνεδυναμοῦτο καὶ συνέχυννεν Ἰουδαίουσ τοὺσ κατοικοῦντασ ἐν
Δαμασκῷ, συμβιβάζων ὅτι οὗτόσ ἐστιν ὁ Χριστόσ. 23 *Ὡσ δὲ ἐπλη-*
ροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν· 2 Co 11, 32. 33
24 *ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν. παρετηροῦντο δὲ καὶ*

66** 105. Chr[cat 160] *ενισχυθη* | *εγενετο δε* sine additam cum ℵABCE 13. 61. al[12] vg syr[utr] sah cop arm aeth Chr[9,173] ... ς (= Gb Sz) add *ο σαυλοσ* cum HLP al longe plu cat. Similiter ineunte versu seq m vg[cdd lachm] (sed non am fu demid tol) *et ingressus Paulus statim* (sic m; vg[edd] *et continuo ingressus* etc) | *μετα των*: HLP 1. 4. 31. 177. al[25] Chr[9,173] Thphyl[b] add *οντων*

20. *εκηρυσσεν* (et. Ir[197 gr] et[lat], sed add *μετα πασησ παρρησιασ*, *cum omni fiducia*, item m[4] *praedicabat cum confidentia*): E *εκηρυξε αυτοισ* | *τον ιησουν* cum ℵABCE 61. al[15] cat vg (m *dominum Iesum dicens quoniam*) syr[utr] sah (*domin. Ies.*) cop arm[ed] aeth[ro] Ir[197 gr] et[lat] ... ς (= Gb Sz) *τον χριστον* cum HLP al longe plu arm[cdd] (aeth[pp] *Iesum Christum*) Chr[9,173] | *ο υιοσ του θεου*: 68. Thphyl[b] Ir[int] praem *ο* $\overline{\chi\varsigma}$, *Christus* (sed Ir[gr] post *τ. θε.* add *ο* $\overline{\chi\varsigma}$) ... sah *Iesus Christus fil. dei*, m[4] *Christus filius dei vivi* (in Spicilegio Maius ediderat *Iesus Christus* etc)

21. *εισ ιερουσαλημ* cum ℵA 40. ... ς Ln Ti *εν ιερ.* cum BCEHLP al pler Chr[9,173] :: cf ad 2, 5 | *τουσ* (40. 68. Thphyl[b] sah syr[sch] *παντασ τουσ*) *επικαλουμενουσ* ... 3. 95* 96. 142. om | *εληλυθει* cum ℵABC al mu[vid] cat e (*venerat*) ... Gb'' Ti *εληλυθεν* cum E[gr]HLP al plus[50] vg (*venit*) Chr[9,173] | *αγαγη* (L al *-γει*): P 47. 56. Chr[9,173] *αναγαγη*, 69. 105. g[ser] *απαγαγη*

22. *ενεδυναμουτο* ... CE 8. add *τω* (E *εν τω*) *λογω* | *συνεχυννεν* (ℵ *-νυε*) cum ℵB*C (:: cf *εκχυννομενον* Mt 26, 28 Mc 14, 24 Lc 22, 20; item infra 21, 31 *συγχυννεται*) ... ς Ln Ti *συνεχυνεν* cum AB[3]HLP al pler (13. *εσυνεχυνε*, Chr[9,173] et[176] *συνηεχυνε*) ... E 2. 32. 42. 57. 66** 137. 180. Thphyl[b] *συνεχεεν* (69* *συνεχεσε*) | *ιουδαιουσ* sine articulo cum ℵ*B ... ς Ln Ti *τουσ ιουδ.* cum ℵ[c]ACEHLP etc | *συμβιβαζ.* cum ℵABL etc ... Ti *συνβιβ.* cum CEHP al certe pler. Praeterea E add *και λεγων*

23. *ημερ. ικαναι*: H *αι ημερ. ικ.* | *οι ιουδαιοι*: 13. 31. 43. 105. om *οι*

24. *σαυλω*: H (61* ?) tol sah *παυλω* | *παρετηρουντο* (Gb'') cum ℵABCEF[a] 61. al[11] cat Or[2,394] ... ς *παρετηρουν* cum HLP al pler Chr[9,176] | *δε και* (Gb'') cum ℵABCEF[a] 61. al[12] cat vg Or; item *δε* L al[3] vel[8] sah cop syr[p] arm[zb] (arm[usc] *γαρ*) ... ς *τε* cum HP al pler syr[sch] aeth Chr

τὰσ πύλασ ἡμέρασ τε καὶ νυκτόσ, ὅπωσ αὐτὸν ἀνέλωσιν· 25 λα-
βόντεσ δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸσ διὰ τοῦ τείχουσ καθῆκαν
αὐτὸν χαλάσαντεσ ἐν σπυρίδι.
Gal 1, 18 s 26 Παραγενόμενοσ δὲ εἰσ Ἰερουσαλὴμ ἐπείραζεν κολλᾶσθαι
τοῖσ μαθηταῖσ· καὶ πάντεσ ἐφοβοῦντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντεσ ὅτι
ἐστὶν μαθητήσ. 27 Βαρνάβασ δὲ ἐπιλαβόμενοσ αὐτὸν ἤγαγεν πρὸσ
τοὺσ ἀποστόλουσ, καὶ διηγήσατο αὐτοῖσ πῶσ ἐν τῇ ὁδῷ εἶδεν τὸν
κύριον καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶσ ἐν Δαμασκῷ ἐπαρρησιάσατο
ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ. 28 καὶ ἦν μετ' αὐτῶν εἰσπορευόμενοσ καὶ

24. ημερασ τε και ... A 40. 46. 56. 68. 100. 105. k[eor] al[2 scr] Or om τε; nec exprim vg etc | οπωσ αυτον ανελωσιν (ℵ[c] ανελ. αυτον) ... A οπωσ πιασωσιν αυτ. idque ante ημερασ και νυκτοσ pon

25. οι μαθηται αυτου (Gb') cum ℵABCF[a] 61* am fu demid tol Or[2,394]; item οι μαθηται sine αυτου 36. 69. 12[lect] aeth[ro] ... 31. 61[corr*] οι μαθητ. αυτον, ς αυτον οι μαθηται cum EHLP al pler cat vg[cle] syr[utr] sah cop arm aeth[pp] Chr[9,176]. Cf et. Bed[44] ubi ad verba *accipientes autem eum discipuli eius nocte* adnotatur: *id est discipuli Christi. In Graeco enim non est additum* eius, *sed tantummodo* discipuli, *ut generaliter Christi vel ecclesiae intelligantur. Nondum enim Paulus discipulos fecisse legitur.* | δια (Or om) του τειχουσ καθηκ. αυτον (Gb') cum ℵABCF[a] 33. 36. 40. 45. 61. 69. 163. 12[lect] vg Or; item eodem ordine sed omisso αυτον E 31. 105. (arm δια τ. τειχ. χαλασαντεσ καθηκαν) ... ς καθηκαν δια του τειχουσ cum HLP al pler Chr, item sed addito αυτον post καθηκαν 13. cat sah syr[p] (item αυτον sed singulis libere positis syr[sch] cop aeth) | σπυριδι cum ABEHLP etc ... ℵC σφυριδι :: quae forma quum hoc loco tum Mt 16, 10 ex BD et Mc 8, 8 ex ℵA*D edi poterat; dubitationem vero nobis iniecit quod Mt 15, 37 et Mc 8, 20 eandem formam D solus praebet, ut iam ad Mc 8, 8 diximus

26. παραγενομ. δε sine additam cum ℵABC 40. 61. 81. vg syr[sch] sah cop aeth[ro] Chr[9,180 com] ... ς (= Gb Sz) add ο σαυλοσ cum HLP 13. al pler syr[p] arm aeth[pp] Chr[9,179 txt]; item E 33. 34. 105. Bed[retra 121] ex Gr (*in hoc versu in Graeco Pauli nomen est appositum* etc) add ο παυλοσ | εισ ιερουσαλημ cum ℵABC 61. al sat mu cat Chr Thphyl[b] ... Gb Ln Ti εν ιερουσαλημ cum EHLP al fere[40] Thphyl[a]. De versionibus syr[utr] cop arm confirmant potius εισ quam εν, contra e *in hierosolymis*, vg *in hierusalem* | επειραζεν cum ℵABC 33. 61. 81. ... ς Ti επειρατο cum EHLP al pler cat Chr. Utrique respondet e vg *tentabat*.

27 αυτον: 37. Chr[9,179. 180. 184] αυτου | ειδεν cum ℵBCEP etc ... AHL al ιδεν | και πωσ (ℵ[a]): ℵ* om και | ιησου cum BC 1. 31. 65. 95* 100. o[scr] ... ς του ιυ cum ℵEHLP al longe plu cat Chr[9,180] Chron[434] ... A 98[mg] κυριου, 12[lect] του κυριου, 14. 17* 25. al plus[15] Chr Thphyl[a] του κυριου ιυ. et aliter

28. και εκπορευομενοσ: HLP al fere[50] Chr[9,184] (non item [180]) Thphyl[a] om (61. εκπορευ. ante και εισπορ. pon) | εισ ιερουσαλημ (Gb'') cum

ἐκπορευόμενος εἰς Ἰερουσαλήμ, παρρησιαζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ
κυρίου, 29 ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς· οἱ δὲ 11, 20
ἐπεχείρουν ἀνελεῖν αὐτόν. 30 ἐπιγνόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον
αὐτὸν εἰς Καισαρίαν καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν εἰς Ταρσόν. 11, 25

31 Ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία καθʼ ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας
καὶ Σαμαρίας εἶχεν εἰρήνην, οἰκοδομουμένη καὶ πορευομένη τῷ
φόβῳ τοῦ κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπλη-

ℵABCELP 61. al fere^{60} cat Chr^{9,184} ... ς εν ιερουσαλημ cum H al sat mu Chr^{9,180}. Item *in hierusalem* e vg, item syr^{utr} arm aeth | παρρησιαζομενος (ℵ παρησιαζ.) sine copula cum ℵABC 13. 15. 40. 61. 177. cat fu arm aeth^{ro} ... ς (Gb^{0}) praem και c. EHLP al pler vg syr^{utr} cop aeth^{pp} Chr^{bis} (sah *et cum fiducia locutus est* etc) | του κυριου cum ℵ*A BE 40. 69. 100. 163. 12^{lect} vg sah cop syr^{p} arm aeth^{ro} ... ς του κυρ. ιησου cum ℵ^{c}HLP al longe plu aeth^{pp} Chr^{9,184} ... C al^{5} syr^{sch} ιυ, 38. al pauc Chr^{9,180} του ιυ, 31. κυ ιυ

29. και συνεζητει: ℵ* add τε, sed ipse* improbavit τε | ελληνιστας cum ℵBCEHLP al omn^{vid} Chr^{9,180sq} (τοὺς ἑλληνιστὶ φθεγγομένους λέγει. καὶ τοῦτο σφόδρα σαφῶς· ἐκεῖνοι γὰρ οἱ ἄλλοι οὐδὲ ἰδεῖν αὐτὸν ἤθελησαν οἱ βαθεῖς ἑβραῖοι). Item syr^{sch} *Iudaeos illos qui noverant Graece* ... A ελληνας. Latini verterunt *Graecos* (ita et e et vg), nec aliter sah cop syr^{p} arm aeth. Ceterum vg aeth sic: *loquebatur quoque gentibus* (sic etiam fu, sed am demid tol Bed^{45} om *gentibus*) *et disputabat cum Graecis.* | ανελειν αυτον cum ℵABCE 31. 38. 40. 61. 69. 100. 113. 163. 12^{lect} 18^{lect} al^{3scr} cat^{164} vg Chr^{9,181} ... ς αυτ. ανελ. cum HLP al pler

30. επιγνοντες: HL 13. 61. al επιγνωντες | κατηγαγ. αυτον: L 100. om αυτον | καισαριαν cum ℵCE etc :: ita ℵ ubique i. e. locis septendecim, item E ubique in actis. Accedit ubique duobus exceptis locis A, item passim accedunt CD. Debuisse etiam Mt 16, 3 ex ℵCDELX et Mc 8, 27 ex ℵACEFHLΔXΔ καισαριας edi iam ad 8, 40 notatum est ..... ς Ln Ti καισαρειαν cum BHLP al certe pler ... A ιεροσολυμα. Ceterum E 180. e^{scr} sah syr^{sch} et^{p} c.* add δια (180. e^{scr} om) νυκτος (item 8. add νυκτος post και) | εξαπεστειλαν (B -λεν) αυτον cum ℵBCHLP etc ... Ln om αυτον cum AE al^{14} vg om

31. η μεν ουν εκκλησια - ειχεν ειρ. οικοδομουμενη κ. πορευομενη - επληθυνετο (Gb′) cum ℵABC 5. 13. 14* 15. 18. 27. 29. 36. 40. 61. 68. 81. 105. (sed ειχον) cat vg syr^{sch} sah cop arm aeth ar^{e} Dion^{alex} contr paul sam qu^{5} (in bibl. pp. Par. 1624. pag^{288}) Thphyl^{b} Bed$^{retra\ 138}$ ... ς αι μεν ουν εκκλησιαι (E add πασαι) - ειχον ειρ. οικοδομουμεναι (E -μενοι) και πορευομεναι (E -μενοι) - επληθυνοντο cum (E)HLP al longe plu syr^{p} ar^{p} Chr^{9,181} Thphyl^{a} Aug$^{unit\ eccl\ 387}$ | σαμαριας cum ℵE (:: ut ubique edidimus maiore cum auctoritate, ut infra 15, 3 cum ℵCDEH) ... ς Ln Ti σαμαρειας cum ABCHLP al certe pler | του κυριου cum ℵBCEHLP al pler Dion^{alex} (l. l.) ... A 13. 61* 100. 101. 137. 12^{lect} k^{scr} Chr^{9,181} κυριου sine του ... syr^{sch} *dei*

θύνετο. 32 *ἐγένετο δὲ Πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων κατελθεῖν*
καὶ πρὸσ τοὺσ ἁγίουσ τοὺσ κατοικοῦντασ Λύδδα. 33 *εὗρεν δὲ ἐκεῖ*
ἄνθρωπόν τινα ὀνόματι Αἰνέαν ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ κατακείμενον ἐπὶ
κραβάττου, ὃσ ἦν παραλελυμένοσ. 34 *καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτροσ·*
Αἰνέα, ἰᾶταί σε Ἰησοῦσ Χριστόσ· ἀνάστηθι καὶ στρῶσον σεαυτῷ.
καὶ εὐθέωσ ἀνέστη. 35 *καὶ εἶδαν αὐτὸν πάντεσ οἱ κατοικοῦντεσ*
Λύδδα καὶ τὸν Σάρωνα, οἵτινεσ ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν κύριον.

36 *Ἐν Ἰόππῃ δέ τισ ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβιθά, ἣ διερμη-*
νευομένη λέγεται Δορκάσ· αὕτη ἦν πλήρησ ἀγαθῶν ἔργων καὶ
ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει. 37 *ἐγένετο δὲ ἐν ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ*

---

32. *λυδδα* cum ℵ (sic ipse* ex *εν λυδδα* restituit) A B 33. 34. (*λυδδα*) 40. 68. (96? certe v. 35 teste Rinck) ... ς *λυδδαν* cum C E H L P al pler (sed P 31. 57. al[5] *λυδαν*) Chr[9,181]. Scribitur nomen istud sahidice *λυδτα* (sed[cod] *λυδδα*), memphitice *λυδδα*.

33. *ευρεν*: E *ηυρεν* | *ονοματι αινεαν* cum ℵ A B C E 31. 40. 61. 68. 69. 105. 163. 177. k[scr] cat vg arm[zb] Thphyl[b] (*cuius nomen [est] Aen.* sah cop syr[utr] aeth) ... ς *αινεαν ονοματι* cum H L P al pler (13. om *ονομ.*) Chr[9,182] Thphyl[a] | *επι κραβαττου* (ℵ* -*κτου*) cum ℵ*et c A B*(²*κραββατου*)C 61. 105. (sed *κραββατου*) Chr (editum ut 105.) ... ς *επι κραββατω* c. E H L P (sed hi omnes et alii *κραβαττω*) al pler (al pauc *κραβατω*) cat Thphyl[a] et[b]

34. *ιησους* (H[tres] al[6] om) ... A 15. 18. 36. 40. 68. cat vg (et. am, sed non fu demid) sah arm aeth Thphyl[b 342] Amb[ioseph 2,409] praem *ο κυριος* | *χριστος* sine articulo cum ℵ B*C 13. 15. 18. 68. 180. o[scr] cat Did[cat 166 semel] Thphyl[b] ... ς Ti *ο* $\overline{χς}$ cum A B²E H L P 61. al pler Did[cat 166 semel] Chr[9,183] Thphyl[a] | *σεαυτω*: L 42. *σεαυτον*

35. *ειδαν* cum A B C (-*δα* omisso *ν* medio versu) ... ς *ειδον* (H *ιδ.*) cum ℵ E H L P al omn[vid] | *λυδδα* cum ℵ A B 13. (v. 32 hiat) 33. 34. 40. 68. 96. ... ς *λυδδαν* cum C E H L P al pler (sed P 31* 57. al *λυδαν*) | *τον* ante *σαρωνα* (ℵ[c]): ℵ* om | *σαρωνα* (ℵ A *σαρρωνα*, sed in A scriptum est super rasuram) cum ℵ A B C E (e vide post) al vix mu Thphyl[b], item *σαρωνα* sah, *σαρων* cop, item vg (*qui habitabant Lyddae et Saronae*), e (*qui habitabant Lyddae et Saronam*) ... ς (sed non ς[e] Gb Sz) *σαρωναν* cum 15. 18. 61. 65. 99. 101. 105. 133. 137. 180. al[3 scr] cat etc (ς[e] *σαρωνᾶν* ut 99. 101. 105., contra 61. *σαρρωνάν*) ... H L P 13. al plu Chr[9,183] *ασσαρωνα* (sed P al *ασαρωνα*). Cf Anecd. mea sacr. et prof. pag. 126 in nominum Hebraicorum interpretatione (Hier ex Or?) *σαρωνᾶσ· ἄδων λύπην· τινὲσ δὲ ἀσσάρωνα φασίν, οὐχὶ σαρῶνα, ὅπερ κρεῖττον.*

36. *μαθητρια*: m[81] *vidua*, sah *αδελφη* | *ταβιθα* cum ℵ A E H L al pler Bas[eth 300] etc (et. Cyr[hr 104]). Cf et. syr[p mg gr] *ταβιθας*. Similiter e tol *tabithas* ... B C *ταβειθα* ... P 1. 38. 40. 61. 68. al[30] Chr[9,183] *ταβηθα* | *αγαθων εργων* cum ℵ A H L P 61. al pler Chr[9,183] et[183] ... Ln Ti *εργ. αγαθ.* cum B C E 13. 31. 40. cat m[81] vg Bas[eth 300]

ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντες δὲ ἔθηκαν αὐτὴν ἐν
ὑπερῴῳ. 38 ἐγγὺς δὲ οὔσης Λύδδας τῇ Ἰόππῃ οἱ μαθηταὶ ἀκού-
σαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν δύο ἄνδρας πρὸς
αὐτὸν παρακαλοῦντες· μὴ ὀκνήσῃς διελθεῖν ἕως ἡμῶν. 39 ἀναστὰς
δὲ Πέτρος συνῆλθεν αὐτοῖς· ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ
ὑπερῷον, καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι καὶ ἐπι-
δεικνύμεναι χιτῶνας καὶ ἱμάτια, ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν οὖσα ἡ
Δορκάς. 40 ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ Πέτρος καὶ θεὶς τὰ γόνατα Mt 9, 25
προσηύξατο, καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα εἶπεν· Ταβιθά ἀνά-
στηθι. ἡ δὲ ἤνοιξεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον
ἀνεκάθισεν. 41 δοὺς δὲ αὐτῇ χεῖρα ἀνέστησεν αὐτήν· φωνήσας δὲ
τοὺς ἁγίους καὶ τὰς χήρας παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν. 42 γνωστὸν
δὲ ἐγένετο καθ' ὅλης τῆς Ἰόππης, καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐπὶ τὸν

---

37. δε : 61. om | αποθανειν : syr^{p} c.* add *quum autem esset Petrus Lyddae* | εθηκαν αυτην cum ℵ*A 40. 61. (m^{81} vg *quam cum lavissent posuerunt eam*) ... ς Ti αυτην εθηκαν cum ℵ^{c}CEHLP al-pler Chr ... B cat^{167} om αυτην | εν υπερωω cum ℵBHLP 1. 13. 31. 61. al pler Chr^{9,182} ... Ln εν τω υπερωω cum ACE 33. 40. 68. 69. 98. 100. 105. 113. al^{3scr} cat Or^{2,356}

38. λυδδας cum ℵ*B*C 61. ... ℵ^{c}A λυδδα ... ς Ln (ex errore) λυδδης cum B^{3}EHLP al plor Bas$^{eth\,296}$ Chr^{9,180} | οι μαθηται : H οι δε μαθητ. | δυο ανδρας cum ℵABCE al cat mu vg rell Bas$^{eth\,296}$ Chr^{9,180} ... HLP al^{50} Chr^{9,186} Thphyl^{a} om, hinc Gb° | μη οκνησης (40. -σεις) δ. ε. ημων cum ℵABC*E 40. 61. 81. m^{81} vg, item sah cop ... ς μη οκνησαι δ. ε. αυτων cum C$^{?vid}$HLP al pler syr^{utr} arm aeth Bas^{eth296} Chr

39. πετρος ... C 69. 100. 105. 106. 180. al^{2scr} cat Bas$^{eth\,296}$ ο πετρ. | παρεστησαν : e m^{81} vg *circumsteterunt* ... e^{scr} Bas$^{eth\,296}$ Chr^{9,180} περιεστησαν | επιδεικνυμεναι : A επιδειγν.

40. εξω παντας cum ℵABEHLP 61. al pler cat Chr^{9,183} ... Ln παντ. εξω cum C 31. 99. 17^{lect} m^{88} vg syr^{utr} | και θεις cum ℵABCE 3. 15. 25. 40. 61. 68. 69. 95* 105. 106. cat^{169} syr^{sch} cop Thphyl^{b} ... ς Ti om και cum LP al longe plu (m^{88} vg *eiectis autem omnibus foras* [m *foris*] *Petrus ponens* etc) sah syr^{p} arm aeth Chr Thphyl^{a} | ταβιθα cum ℵAC EHLP etc ... B ταβειθα ... al mu ταβηθα | αναστηθι : sah syr^{p} c.* arm Amb$^{ioseph\,2,480}$ add *in nomine domini nostri Iesu Christi*; item Cyp^{289} *in nomine Iesu Christi* | ηνοιξεν (2. 4. 10. 34. 101. k^{scr} διηνοιξ., 68. Thphyl^{b} ηνεωξε) : E sah add παραχρημα (sah *aperuit oculos suos statim*), item aeth^{pp} ante ιδουσα

41. δους δε (et. vg sah cop syr^{p} arm) : A m^{88} syr^{sch} aeth δους τε (m *damque*) | φωνησας δε ... 13. 180. e^{scr} m^{88} vg sah syr^{utr} Chr^{9,188} και φω.

42. της cum ℵAC^{2}ELP al omn^{vid} Chr^{9,188} (sed L καθ ολης τη ιοππη) ... BC* om | επιστευσαν πολλοι cum ℵABCE 31. 40. 61. 69. m^{88} vg sah cop arm aeth ... ς πολλ. επιστ. cum LP al pler syr^{utr} Chr^{9,188}

κύριον. 43 ἐγένετο δὲ ἡμέρασ ἱκανὰσ μεῖναι ἐν Ἰόππῃ παρά τινι
10, 6 Σίμωνι βυρσεῖ.

X.

1 Ἀνὴρ δέ τισ ἐν Καισαρίᾳ ὀνόματι Κορνήλιοσ, ἑκατοντάρχησ
ἐκ σπείρησ τῆσ καλουμένησ Ἰταλικῆσ, 2 εὐσεβὴσ καὶ φοβούμενοσ
τὸν θεὸν σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν ἐλεημοσύνασ πολλὰσ
10, 30 ss τῷ λαῷ καὶ δεόμενοσ τοῦ θεοῦ διαπαντόσ, 3 εἶδεν ἐν ὁράματι φανε-
ρῶσ, ὡσεὶ περὶ ὥραν ἐνάτην τῆσ ἡμέρασ, ἄγγελον τοῦ θεοῦ εἰσελ-
θόντα πρὸσ αὐτὸν καὶ εἰπόντα αὐτῷ· Κορνήλιε. 4 ὁ δὲ ἀτενίσασ
αὐτῷ καὶ ἔμφοβοσ γενόμενοσ εἶπεν· τί ἐστιν, κύριε; εἶπεν δὲ αὐτῷ·
αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰσ μνημόσυνον
11, 13 ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ. 5 καὶ νῦν πέμψον ἄνδρασ εἰσ Ἰόππην καὶ

---

43. ικανασ ... C 15. 18. 36. cat^{ms} τινασ | εγενετο δε etc sine αυτον cum ℵ*B 3. 95* b^{scr} ... Ln post δε add αυτον cum ℵ^{c}AE 29. 38. 40. 61. 68. (pergit μειν. ημ. ικ.) 69. 105. 113. al$^{3\,scr}$; item ς Ti post ημ. ικ. μειν. cum CLP al pler cat Chr^{9,183} | εν ιοππη: L om

X. 1. δε τισ sine ην cum ℵABCEL 13. 40. 61. al plus^{15} cat^{170} Chr^{9,180} ... ς (Gb^{oo}) add ην cum P al longe plu vg (sequente postea *is vidit*, sed am fu demid om *is*) syr^{utr} sah (*erat autem homo quidam*) cop (fere ut sah, item aeth) arm aeth Thphyl^{a} et^{b} | καισαρια cum ℵE (:: ut ubique edidimus), cf et. alibi ... ς Ln Ti καισαρεια cum ABCLP al certe pler | εκατονταρχησ: L om | σπειρησ cum ℵACEL 61. al longe plu^{vid} cat Dam$^{par\,466}$ Thphyl^{a} et^{b} ... BP al^{15} Chr σπειρασ

2. τον θεον: 61. τ. κυριον | ποιων sine copula cum ℵABCE 13. 26. 40. 61. 81. cat^{171} vg syr^{sch} sah cop arm aeth Chr^{9,180} Dam$^{par\,466}$ ... ς (Gb^{o}) Ti add τε cum LP al pler syr^{p} aeth^{pp} Ir$^{int\,196}$ Thphyl^{a} et^{b}

3. ειδεν ... C ιδεν | ωσει cum ℵ^{c}ABCELP al pler Chr^{9,180} et^{190} ... ℵ* 15. 18. 32. 36. 40. 57. 61. 68. 69. 100. 105. 106. cat^{171} Dam$^{par\,466}$ ωσ ... 3. 65. 67. c^{scr} d^{scr} sah arm om | περι cum ℵABCE al^{25} (in his c^{scr} d^{scr}) cat syr^{utr} cop Ir$^{int\,196}$ Dam^{par} ... ς Ti om cum LP al plu vg sah arm aeth (Chr^{bis} ωρα ενατη) | ενατην cum ℵABCEP al^{15} ac multo plu^{vid} ... ς εννατην cum L al plu | κορνηλιε: L om una cum verbis ο δε ατενισασ αυτω

4. εμφοβοσ cum ℵABCL etc ... EP ενφοβ. | και αι: C 3. 31. 57. 61. 105. al$^{2\,scr}$ Dam$^{par\,466}$ om αι | εισ μνημοσυνον (ℵ^{c}): ℵ* Dam$^{par\,466}$ om | εμπροσθεν cum ℵAB 15. 36. 40. 61. 69. cat ... ς ενωπιον cum CELP al pler Severian$^{cat\,172}$ Chr^{9,190}

5. ανδρασ εισ ιοππην cum ℵABCE 31. 61. 69. 105. 180. d vg syr^{utr} sah cop arm aeth ... ς εισ ιοππ. ανδρ. cum LP al pler cat Chr^{9,190} | τινα

μετάπεμψαι Σίμωνά τινα ὃσ ἐπικαλεῖται Πέτροσ· 6 οὗτοσ ξενίζε-
ται παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστὶν οἰκία παρὰ θάλασσαν. 7 ὡσ
δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελοσ ὁ λαλῶν αὐτῷ, φωνήσασ δύο τῶν οἰκετῶν
καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ, 8 καὶ ἐξηγη-
σάμενοσ ἅπαντα αὐτοῖσ ἀπέστειλεν αὐτοὺσ εἰσ τὴν Ἰόππην.

9 Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων αὐτῶν καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόν-
των ἀνέβη Πέτροσ ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι περὶ ὥραν ἕκτην.

---

c. ABC 7. 15. 18. 32. 36. 42. 57. 61. 69. 105. cat vg (et. am fu tol) cop syr[p mg] arm ... ς om cum ℵELP al longe plu d demid syr[sch] et[p txt] sah aeth Ir[int126] Or[1,208] (εωρασθαι αγγελον θεου τω κορνηλιω υποτιθεμενον αυτω πεμψαι εισ ιοππην επι σιμωνα τον καλουμενον πετρον etc) Chr[9,190] | οσ επικαλειται πετρ. cum ℵABC 61. al sat mu cat (et. d vg qui cognominatur Petrus) Chr[9,190] ... Gb΄ τον επικαλουμενον cum ELP al fere[35] Thphyl[a] et[b] (cf et. Or, item Chr[9,188] ubi lectio inter επικαλουμενον et καλουμενον fluctuat)

6. ουτοσ ξενιζεται etc: 68. 137. c[scr] Chr[9,190] Thphyl[b] και αυτοσ εστι ξενιζομενοσ προσ (c[scr] παρα) σιμωνα τινα (68. τον, Thphyl τιν. σι. τον) βυρσεα | πα. τινι σιμωνι (vg apud Simonem quendam, similiter arm etc): c 31. πα. σιμ. τινι ... d om τινι, nec expri aeth[pp] | ᾧ ἐστὶν: 61. ὡσ ἔστιν | οικια: c 12[lect] cat η οικια | παρ. θαλασσαν sine additam cum ℵABCELP h 13. 31* 61. al[30] am fu tol syr[utr] sah cop[ms] et[ed boett] arm aeth[pp] Chr[9,190] Thphyl[a] ... ς (= Gb Sz) add ουτοσ λαλησει σοι τι σε δει ποιειν cum minusc ut[vid] pauc (ut 31[mg recent]) cat[136] vg[clo] (et. demid) aeth[ro] (ex Latino, cf Prol) Thphyl[b]; item 4[mg] 8. 26. 27. 73. 81. cop[wi] οσ (cop hic quum venerit) λαλησει ρηματα προσ σε, εν οισ σωθηση συ και πασ ο οικοσ σου (:: ex 11, 14)

7. ο λαλων: LP 31. 98. g[scr] al[10] om ο | αυτω pri cum ℵABCE 61. al[15] d vg syr[sch] sah (cop non expri) arm ar[e] aeth ... ς (= Gb Sz) τω κορνηλιω cum LP al pler cat syr[p] ar[p] Chr[9,190] | οικετων sine additam cum ℵABCE 40. 61. arm ... ς (Gb[oo]) add αυτου cum LP al pler cat d vg syr[utr] sah cop aeth Chr

8. και: 33. d Thphyl[a] om (vide post vg) | απαντα αυτοισ cum ℵABE 40. 61. sah cop ... ς αυτοισ απαντ. (13. Chr παντ.) cum CLP al pler cat syr[utr] Chr[9,191] aeth. Cf etiam d enarravit illis visum et misit etc; vg quibus cum narrasset omnia misit etc

9. αυτων (Gb΄) cum ℵAEL 4. 13. 15. 18. 27. 29. 36. 40. 61. 66** 68. 69. 100. 105. 133. 163. 180. al[5] cat ... ς Ln Ti εκεινων cum BCP al plu Chr[9,191]; item (sed E αυτων, e illis) illis d e vg ... 43. 65. om | εκτην (et. Or[1,216] et[228] Tert[orat25]): ℵ[c] ενατην, 36. εννατην. Praeterea A tol (horam diei sext.) add τησ ημερασ. (Probandi vim non habet Tert ieiun[10] atqui facilius invenias Petrum hora sexta capiendi cibi causa prius in superiora ad orandum ascendisse, quo magis sexta diei finiri officio huic possit etc.)

10 ἐγένετο δὲ πρόσπεινος καὶ ἤθελεν γεύσασθαι· παρασκευαζόν-
11, 5 ss των δὲ αὐτῶν ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν ἔκστασις, 11 καὶ θεωρεῖ τὸν
οὐρανὸν ἀνεῳγμένον καὶ καταβαῖνον σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην,
τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς, 12 ἐν ᾧ ὑπῆρχεν
πάντα τὰ τετράποδα καὶ ἑρπετὰ τῆς γῆς καὶ πετεινὰ τοῦ οὐρα-

10. αυτων (Gb'') cum ℵABCE 13. 40. 61. al plus[15] cat d (ipsis) am fu demid (hi[5] et e eis, tol ei) Or[1,366] ... ς εκεινων cum LP 31. al longe plu vg[clo] (illis) Chr[9,191] | εγενετο sec (Gb'') cum ℵABC 40. 61. al fere[15] cat cop (aeth venit) Or[1,366] Didcat[178] ... ς επεπεσεν cum ELP 13. 31. al longe plu vg syr[utr] sah arm Chr[9,191]; item al[a] Clem[176] επεσεν | επ αυτον εκστασις (ita et. Clem[176]): c sah cop Or[1,366] εκστ. επ. αυτ.

11. ανεωγμενον et. Clem[176] Or[1,366] etc ... E ηνεωγμενον | και καταβαινον etc: syr[sch] *et vas quoddam devinctum quattuor angulis, et simile erat linteo magno, et descendebat e caelo super terram*: syr[p] *et vas quoddam devinctum quattuor extremis, velut linteum magnum* ([mg] *splendidum*) *descendens et inclinans in terram*: sah *et ecce vas vinctum quattuor initiis, sicut magnum linteum demissum super terram*: cop *et vas descendens sicut magnum linteum vinctum in quattuor initiis*: d *ea* (pro *et?* et *eat?*) *quattuor principiis ligatum vas quodam* (corrige *quoddam*) *et* (lege *ut*) *linteum splendidum, quod differebat de caelo in terram*: Clem[176] και τι σκευος τεσσαρσιν αρχαις ενδεδεμενον επι της γης, item Const[6,12,2] (potius enim huc spectat quam ad 11, 5) και τεσσαρσιν αρχαις δεδεμενον σκευος τι ως οθονην λαμπραν και καθιεμενην επι της γης. Similiter 13. 68. c[scr] arm Thphyl[b] και τεσσαρσιν αρχαις δεδεμενον σκευος τι ως οθονην μεγαλην καταβαινον και καθιεμ. etc | καταβαινον sine additam cum ℵABC[2]E h 13. 15. 18. 27. 29. 40. 61. 68. 69. 100. 105. 163. 180. c[scr] cat (d vide supra) vg sah cop syr[utr] ar[e] arm aeth[utr] Or[1,366] et[2,256] et[int 2,234] ... ς (= Gb 8z) add επ αυτον cum LP al pler ar[p] Chr[9,191] Thphyl[a] et[b] | μεγαλην: c[2] om (de c* non liquet) ... d syr[p mg] *splendidum*, Const λαμπραν | τεσσαρσιν: E Or[1,216] (ut ex codice editum est) τετρασιν | καθιεμενον cum ℵABC[2]E 40. 81. 180. 12[lect] vg cop aeth (arm vide ante) Or[1,216·243·366] et[2,256] (Cyr[ioh] ... ειτα τεσσαρσιν αρχαις καθιεμενην εξ ουρανου την οθονην ιδων etc; Thdrt[1,190] ειδε γαρ, φησιν, ο μακαριος πετρος σινδονα τεσσαρσιν αρχαις καθιεμενην, εν η ην παντα τα etc) ... ς (Gb[oo]) Ti praem δεδεμενον και cum c[*vid]LP 61. al pler (36. δεδεμ. ominsis και καθιεμ.) cat (in comm[178] explicatur τεσσαρσιν ευαγγελιοις δεδεμενην την εκκλησιαν) d (vide ante) syr[utr] (sed transpon, vide ante; item vide sah quod vix confirmat δεδ. και) Chr[9,191] | επι της γης ... 40. 61. 12[lect] επι την γην

12. τετραποδα sine και τα θηρ. cum ℵABC[2] 33. 40. 61. 105. 163. 180. d vg syr[sch] sah arm (aeth θηρια pro τετραπoδ.) Clem[176] Or[1,366·…] et[int 2,234] Const[6,12,2] (Thdrt[1,190] om etiam και ερπετα) Aug[serm 160,…] ... ς (Gb[oo]) add και τα θηρια cum LP al pler syr[p] ar[p] Chr[9,191], item E 4. 31. post ερπετα (E post ερπετ. της γης). Similiter Or[1,360] παντα

τοῦ. 13 *καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸσ αὐτόν· ἀναστὰσ Πέτρε θῦσον*
καὶ φάγε. 14 *ὁ δὲ Πέτροσ εἶπεν· μηδαμῶσ, κύριε, ὅτι οὐδέποτε*
ἔφαγον πᾶν κοινὸν καὶ ἀκάθαρτον. 15 *καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου*
πρὸσ αὐτόν· ἃ ὁ θεὸσ ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοίνου. 16 *τοῦτο δὲ ἐγέ-*
νετο ἐπὶ τρίσ, καὶ εὐθὺσ ἀνελήμφθη τὸ σκεῦοσ εἰσ τὸν οὐρανόν.
17 *ὡσ δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτροσ, τί ἂν εἴη τὸ ὅραμα ὃ*
εἶδεν, ἰδοὺ οἱ ἄνδρεσ οἱ ἀπεσταλμένοι ὑπὸ τοῦ Κορνηλίου διερωτή-

---

τα τετραποδ. και ερπετα και θηρια τησ γησ (omissis rell), cop *παντ. τα θηρ. και τετραπ. τησ γησ κ. πετει. του ουρ.* | *τησ γησ* post *ερπετα* cum ℵABCE 5. 7. 13. 26. 27. 29. 40. 61. 66** 69. 81. 105. o^{scr} (15. 18. 36. al *τα επι τησ γησ* post *ερπετ.*) vg syr^{sch} arm aeth^{pp} (^{ro} om versum) Clem^{175} Or$^{1,306.\ 380}$ Const^{6,12,2} ... ς post *τετραποδ.* cum LP al plu syr^{p} Chr ... 34** 163. d sah Or$^{int\,2,234}$ om, hinc Gb^{o} | *ερπετα* sine articulo cum ℵABC^{2}E 61. arm Or$^{1,340.\ 380}$ Const ... ς (Gb^{oo}) praem *τα* cum LP al pler Clem^{175} Chr | *πετεινα* sine articulo cum ℵABC^{3} 61. Or$^{1,306.\ 380}$ ... ς *τα πετει.* cum C*ELP al pler Clem (*τα πτηνα*) Const Chr

13. *πρ. αυτον*: arm add *εξ ουρανου* | *αναστασ πετρε θυσον* (et. Bas$^{eth\,241}$ etc, *e surgens petre occide et manduca*): d vg *surge petre* (d *petre surge*) *occide* (fu* *et occide*), item sah cop syr^{utr}, item 35. Chron ap Wtst *αναστα* etc

14. *και ακαθαρτ.* cum ℵAB 7. 13. 15. 27. 29. 36. 68. 105. 163. 12^{lect} d vg sah syr^{utr} arm cat^{173} Clem^{175} Or^{1,306} Const^{6,12,2} Cyr$^{cat\,176}$ ... ς *η ακαθ.* cum CDE^{gr}ELP 31. 61. al plu cop Ps-Iust$^{qu\,80}$ Or^{1,306} et$^{int\,2,234}$ et^{4,660} Bas$^{eth\,241}$ Chr^{9,191}

15. *και φωνη* (et. d Or^{1,306} et$^{int\,2,234}$): D^{gr} *φωνησασ δε* | *εκαθαρισεν* cum ℵBDEF^{a} al pler ... Ti *εκαθερισεν* cum ACLP 13. 31. 61. 68. 105. (105. *εκαθαιρισε*, L *-θερησεν*) :: cf ad Lc 4, 27 (*-ε-* ACLX etc), 17, 14 (*-ε-* AX etc) et 17 (*-ε-* ALΛ al). Item ad Act 11, 9 ubi sic tantum AHL al

16. *ευθυσ* cum ℵABCDE^{gr} 61. 81. (40. 180. *ευθεωσ*, 33. 34. *ευθυσ ανελ. παλιν*) vg cop syr$^{p\,mg}$ aeth^{ro} ... ς *παλιν* cum D^{gr} (post *ανελ.*) LP al pler e syr$^{p\,txt}$ Chr^{9,191} ... 15. 36. cat d sah syr^{sch} arm aeth^{pp} Const^{6,12,2} Or$^{int\,2,234}$ Amb$^{spir\,2,658}$ plane om, hinc Gb^{oo} :: cf 11, 10 | *ανελημφθη* cum ℵABDE (C hiat) ... ς *ανεληφθη* cum LP al omn^{vid}

17. *εν εαυτω* cum ℵACDELP etc ... B 133. k^{scr} cat^{180} *εν αυτω*. Praeterea D add *εγενετο* | *ειη*: D* *ει* | *ειδεν* cum ℵBDELP etc ... AC *ιδεν* | *ιδου* cum ℵAB 36. 40. 61. 69. 105. cat^{180} vg (et. am demid tol) syr^{sch} arm (alibi enim nec ab his interpretibus abhorret *και ιδου* in apodosi positum) item sah cop ... ς Ti *και ιδου* cum CDELP al pler fu syr^{p} (item aeth^{ro}; aeth^{pp} vero om *και ιδου*. Sic nisi fallor.) Chr^{192} · utrumque ex usu est Lucae. Ubi *και ιδου* in apodosi positum est (Lc 7, 12. 24, 4. Act 1, 10), ℵAB fideliter solent servare. Eadem structura sine dubio aliena manu inlata est loco Mt 28, 9 | *οι ανδρεσ*: E 105. om *οι* | *υπο* cum ℵBE 18. 38. 40. 57. 61. 69. 96. 105. 177 al^{scr}

σαντες τὴν οἰκίαν τοῦ Σίμωνος ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα, 18 καὶ
φωνήσαντες ἐπυνθάνοντο εἰ Σίμων ὁ ἐπικαλούμενος Πέτρος ἐν-
θάδε ξενίζεται. 19 τοῦ δὲ Πέτρου διενθυμουμένου περὶ τοῦ ὁρά-
ματος εἶπεν τὸ πνεῦμα αὐτῷ· ἰδοὺ ἄνδρες ζητοῦντές σε· 20 ἀλλὰ
ἀναστὰς κατάβηθι, καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς μηδὲν διακρινόμενος,
ὅτι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς. 21 καταβὰς δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς ἄν-
δρας εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίς ἡ αἰτία δι' ἣν πάρεστε;

---

cat ... ς Ln Ti απο cum ACLP al plu Chr[9,192] :: απο similiter pro υπο atque υπο pro απο substituitur, cf Mc 8, 31 cum ll parall Lc 6, 18 cum Act 5, 16. Infra v. 21 plures απεσταλμ. απο quam απεστ. υπο intulerunt. | του κορνηλιου: D Thphyl[b 244] (παρα κορν.) om του | διερωτησαντες (D επερωτη.) et. Chr[9,192]: syr[p mg] *quum appropinquassent et interrogassent* ... 32. 42. 57. 126. 163. διερωτ. και μαθοντες | του ante σιμωνος cum ℵABCD 40. 61. 68. 105. 133. 180. c[scr] cat Chr[9,192] Thphyl[b] ... ς om cum ELP al pler Thphyl[a]

18. επυνθανοντο cum ℵADELP al omn[vid] Chr[9,192], item *interrogabant* vg etc ... BC επυθοντο

19 διενθυμουμενου cum ℵABCDELP (ℵ διενθυμενου) al plu (15. 18. 36. cat[181] Did[tri 1,18] et[2,8,3] διανοουμενου) Did[tri 2,7] Chr[9,192] ... ς (= Gb Sz) ενθυμουμενου cum minusc vix mu. Praeterea syr[p] c.* add *et haesitaret* (e ipsum ενθυμ. vertit *haesitante*) | αυτω post πνευμα cum ℵAC 31. 40. 61. 180. m[scr] cat[181] vg (sed tol *dei* pro *ei*) sah arm[zb] ... ς post ειπεν cum DELP al pler syr[utr] aeth (m[10] *dixit autem mihi spir. sanct.*) Did[tri 1,18 etc] Chr ... B cop plane om | ανδρες sine additam cum DHLP al fere[60] m[10] syr[p] (arm ανδρ. τινες) Const[6,12,2] Cyr[hr 277] (exe[cod 1]) Chr[9,192] Thphyl[a] Aug[ser. ad litt 12,304] Amb[spir 2,664] ... ς (Gb°) Ln add τρεις (:: ut 11, 11) cum ℵACE 13. 61. al vg sah cop syr[sch] et[p mg] aeth Did[tri ter] Thphyl[b]; item B add δυο (:: cf v. 7; et. 9. 38) | ζητουντες (61. -νταις) cum ℵB 61. ... ς Ln Ti ζητουσι (-σιν) cum ACDEHLP al pler Const Did[tri ter] Cyr[hr] Chr etc

20. αναστας (e *surgens*): D* αναστα, d am fu *surge et*, vg[clo] demid *surge*, item sah cop syr[utr] :: cf ad 9, 11 et 10, 13 | οτι (Gb'') cum ℵA BCDEH 15. 18. 36. 40. 61. 69. 100. 163. 180. h[scr] cat[181] Did[tri 2,7] Cyr[hr 277] Chr[cat 181] ... ς διοτι cum LP al plu Const[6,12,2] Did[tri 1,18 et 2,8,3] Bas[3,41] Chr[9,192] | εγω: 61. om

21. καταβας δε ... DE syr[sch] τοτε καταβ. | πετρος cum ℵABCHP al pler cat[181] Thphyl[a] ... DEL 45. 46. 68. 69. 100. 103. 105. 180. 12[lect] al[8 scr] Chr[9,192] Thphyl[b] ο πετρ. | πρ. τους ανδρας (C* arm πρ. αυτους) sine additam cum ℵAB(C)DELP al fere[60] vg syr[utr] sah cop arm aeth Chr Thphyl[b] ... ς (= Gb Sz) add τους απεσταλμενους απο (ita H etc, al[10] fere Thphyl[a] υπο) του (H 31. om) κορνηλιου προς αυτον (31. al plus[5] om πρ. αυ., al πρ. αυτους post ειπ., et aliter) cum H al mu Thphyl[a] | τις η (B om) αιτια ... D praem τι θελετε η, item syr[p] *quid vultis*

22 οἱ δὲ εἶπαν· Κορνήλιοσ ἑκατοντάρχησ, ἀνὴρ δίκαιοσ καὶ φοβούμενοσ τὸν θεόν, μαρτυρούμενόσ τε ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνουσ τῶν Ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου μεταπέμψασθαί σε εἰσ τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ. 23 εἰσκαλεσάμενοσ οὖν αὐτοὺσ ἐξένισεν.

Τῇ δὲ ἐπαύριον ἀναστὰσ ἐξῆλθεν σὺν αὐτοῖσ, καί τινεσ τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ Ἰόππησ συνῆλθον αὐτῷ. 24 τῇ δὲ ἐπαύριον εἰσῆλθαν εἰσ τὴν Καισαρίαν· ὁ δὲ Κορνήλιοσ ἦν προσδοκῶν αὐτούσ, συνκαλεσάμενοσ τοὺσ συγγενεῖσ αὐτοῦ καὶ τοὺσ ἀναγκαίουσ φίλουσ. 25 ὡσ δὲ ἐγένετο τοῦ εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσασ

---

22. ειπαν cum ℵABCE 61. ... ς cum DHLP al pler cat^{181} Chr^{9,193}. Praeterea D add προσ αυτον, item sah syr^{sch} | κορνηλιοσ: D^{gr} κορν. τισ (item syr^{sch} *vir quidam cuius nomen est* etc) | εκατονταρχησ (c^{scr} Thphyl^{a} -ρχοσ): 18. 31, k^{scr} Chr^{9,193} ο εκατ. | υπο ολου: D υφ ολου | και ακουσαι ρημ. παρα σου: 31. om

23. εισκαλεσαμενοσ (vg *introducens*) ουν (al pauc arm om ουν, cop εισκ. δε) . . E τοτε προσκαλεσαμενοσ (sed e *introducens*), item D 40. τοτε εισαγαγων (d *tunc ergo ingressus*). Praeterea D 40. sah add ο πετροσ, syr^{sch} *Simon* | αυτ. εξενισεν: D 40. εξεν. αυτ. | αναστασ cum ℵABD 29. 40. 61. 66** 133. 142. d^{scr} al pauc vg syr^{sch} sah cop aeth ... CE (13.) 15. 18. 31. al plu cat syr^{p} arm Chr^{9,193} Thphyl^{b} αναστασ ο (13. om) πετροσ ... ς (= Gb Sz) ο πετροσ cum HLP al mu Thphyl^{a} | εξηλθεν: 13. add εισ καισαρειαν | των απο: D 8. 20. 42. (hos iam Wtst indicavit) al pauc om των | απο ιοππησ (D^{gr*} -ππην) sine articulo cum ℵABCDEHLP al fere^{50} cat Chr ... ς (= Gb Sz) απο τησ ιοππ. cum minusc mu Thphyl^{b} ... 31. arm εν ιοππη | συνηλθον: D -λθαν

24. τη δε (Gb″) cum ℵABCD^{gr}E 40. 61. 69. 105. 163. 180. vg sah cop syr^{p} Thphyl^{a}; item d *postero quoque die* (i. e. τη τε επ.) ... ς και τη cum HLP al pler cat syr^{sch} arm aeth Chr^{9,193} (contra^{197} post απο ιοππησ pergit συνηλθον εισ την καισαρειαν) Thphyl^{b} | εισηλθαν (-εν ℵC, ς c. rell -ον) c. ℵACEHLP al pler (31. συνηλθον) sah cop syr^{sch} et$^{p\,mg}$ arm Chr^{9,193} ... Ln Ti εισηλθεν cum BD 26. 47. 61. vg syr$^{p\,txt}$ aeth Thphyl^{a} | εισ την: D 31. 68. 133. Thphyl$^{a\,90}$ Thphyl$^{b\,246}$ om την | καισαριαν cum ℵACDE ... ς Ln Ti καισαρειαν cum BHLP al certe pler | προσδοκων ... D προσδεχομενοσ | συνκαλεσαμενοσ (D praem και) cum ℵBCDE ... ς Ln συγκαλ. cum AHLP al certe pler | D συνγενεισ | αυτου (B* αυτουσ): 61. om | φιλουσ: D syr$^{p\,mg}$ add περιεμεινεν (d *sustinuit*)

25. D syr$^{p\,mg}$ hunc versum sic exhibent: προσεγγιζοντοσ δε του πετρου εισ την καισαριαν προδραμων εισ των δουλων διεσαφησεν παραγεγονεναι αυτον. ο δε κορνηλιοσ εκπηδησασ και συναντησασ αυτω πεσων προσ τουσ ποδασ προσεκυνησεν αυτον (D^{2} αυτω). | του εισελθειν

αὐτῷ ὁ Κορνήλιοσ πεσὼν ἐπὶ τοὺσ πόδασ προσεκύνησεν. 26 ὁ δὲ
Πέτροσ ἤγειρεν αὐτὸν λέγων· ἀνάστηθι· καὶ ἐγὼ αὐτὸσ ἄνθρωπόσ
εἰμι. 27 καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθεν, καὶ εὑρίσκει συνεληλυθότασ
πολλούσ, 28 ἔφη τε πρὸσ αὐτούσ· ὑμεῖσ ἐπίστασθε ὡσ ἀθέμιτόν
ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ· κἀμοὶ
ἔδειξεν ὁ θεὸσ μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον·
29 διὸ καὶ ἀναντιρρήτωσ ἦλθον μεταπεμφθείσ. πυνθάνομαι οὖν,
10. 3 ss τίνι λόγῳ μετεπέμψασθέ με; 30 καὶ ὁ Κορνήλιοσ ἔφη· ἀπὸ τετάρ-
τησ ἡμέρασ μέχρι ταύτησ τῆσ ὥρασ ἤμην τὴν ἐνάτην προσευχό-

---

cum ℵABCELP 13. 31. 61. al plus[50] Bas[eth 200] Chr[9,198] Thphyl[a] et[b] ... ς (= Gb Sz) om του cum H k[scr] al mu cat[198] | A τον πετρος sic | επι τους ποδας: 29. 43. 66[**] 68. 69. 105. 120. 177[**] 12[lect] al[3 scr] vg (rell) Thphyl[b] add αυτου

26. ηγειρ. αυτον cum ℵABCDE 13. 31. 61. al plus[25] cat vg (adhiberi etiam potest arm, non item vv rell) Bas[eth 200] Chr[9,198] Thphyl[b] ... ς αυτον ηγειρεν cum HLP al plu Thphyl[a] | αναστηθι: syr[p mg] τι ποιεις; αναστηθι ... D τι ποιεις | και εγω αυτος cum ℵB 61. cat[198] ... ς Ln Ti καγω αυτος cum AHLP al pler Marc[mon 26] (Gall[8]) Thphyl[b]. Item quod in utramque lectionem quadrat vg *et ego ipse* ... C Thdrt[3,196] και αυτος εγω ... D καγω, E Chr[9,198] και γαρ εγω et Bas[eth 200] και γαρ καγω, 5. 7. 18. 29. 68. 69. 100. 105. 137. 163. e[scr] k[scr] al aliq και γαρ εγω αυτος | ειμι .. D*E d cop aeth[utr] add ως και (e om) συ

27. και συνομιλων αυτω εισηλθ. κ. ευρισκει: D* και εισελθων τε και ευρεν, d *et introibit et invenit*

28. υμεις (et. Ir[int 190] etc): D Aug[unit eccl 298] add βελτιον (non item Aug[serm 149] (5,708)) | επιστασθε: D* εφιστ. | αθεμιτον: D* -μιστον | αλλοφυλω (et. Ir[int 190]): D[gr] 12[lect] sah syr[sch] praem ανδρι | καμοι cum ℵABCDE 40. 68. 69. 105. 163 180. o[scr] ... ς και εμοι cum HLP al pler Chr[9,198] (61. cat και μοι) | εδειξ. ο θεος cum ℵAE 3. 40. 69. 105. vg aeth[utr] Or[int 2,226] ... ς Ln ο θεος εδειξ. (D επεδειξ.) cum BC (D)HLP 13. 31. 61. al pler sah cop syr[utr] arm Ir[int 190] Chr[9,198]

29. αναντιρρητως cum ℵB[3]CEHLP al pler ... B*D 61. αναντιρητως (item 19, 36 B* isque solus αναντιρητων) | μεταπεμφθεις (C -πεφθεις. item 61. εκπεφθ. 13, 4) ... DE 5. al[4] (hi omnes iam ap Wtst) add υφ υμων | τινι: E add τω

30. τεταρτης: D* της τριτης, d *nustertiana* (cop *a die altero*) | ταυτης της: D της αρτι | ημην absque additam cum ℵA*BC 27. 61. 81. 163. vg cop arm aeth (Chr[com 198] vid, certe enim nil de ieiunio dicit, quum multus sit de precatione) ... ς Ti add νηστευων και cum A[2](D)EH(L)P al pler sah syr[utr] Chr[198 txt] (D[gr*] νηστευων την ενατην τε, L νηστευων omissis και την ενατην usque οικω μου). Item Bed[58] *In Graeco et in quibusdam Latt cdd ita scriptum est: A quarta die usque ad hanc horam eram ieiunans et orans a sexta hora usque ad nonam, et ecce vir, et cetera* :: mentio ieiunii inlata videtur Mc 9, 29 1 Co 7, 5. Ad v. 3 con-

μενοσ ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι
λαμπρᾷ, 31 καὶ φησίν· Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχὴ
καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 32 πέμψον 11, 13
οὖν εἰσ Ἰόππην καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα ὃσ ἐπικαλεῖται Πέτροσ·
οὗτοσ ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνοσ βυρσέωσ παρὰ θάλασσαν.
33 ἐξαυτῆσ οὖν ἔπεμψα πρόσ σε, σύ τε καλῶσ ἐποίησασ παρα-
γενόμενοσ. νῦν οὖν πάντεσ ἡμεῖσ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πάρεσμεν ἀκοῦ-
σαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ κυρίου. 34 Ἀνοίξασ
δὲ Πέτροσ τὸ στόμα εἶπεν· ἐπ' ἀληθείασ καταλαμβάνομαι ὅτι

---

formatam esse lectionem quam recepimus minime probabile est. | την ενατην (ενα- cum ℵABCDEHP etc; ς εννα- cum minusc mu) sine ωραν cum ℵABCD 40. 61. 100. 105. 163. ... ς (Gb°°) add ωραν cum HP al pler vg (*hora nona*) rell Chr 198. Mutat textum E sic: ημην νηστευων και προσευχομενος απο εκτησ ωρασ εωσ ενατησ etc | ενωπ. μου: ℵ ενωπ. εμου

31. φησιν: tol syrsch etP c.* aeth add *mihi* | σου η προσευχη: E 96. 142. 12lect d vg (item arm etc) η πρ. σου

32. εισ ιοππην: D armzoh add ανδρασ | εν οικ. σιμωνοσ (7. 69. 100. 105. 163. escr arm add τινοσ) ... C 15. 18. 36. 180. παρα τινι σιμωνι βυρσει | παρα θαλασσαν sine additam cum ℵAB 3. 15. 18 36. 61. 81. 93* 180. vg cop aethro ... ς (sed Gb°) Ti add οσ παραγενομενοσ λαλησει σοι cum CDEHLP al pler cat 186 syrutr arm aethPP sah (sah insuper addit εν οισ σωθηση) Chr 9,199 Bedretr 135 ex Gr (*sequitur in Graeco: qui cum advenerit loquetur tibi*) :: expulsa ista esse propterea quod nec v. 6 inveniuntur minime credo. Similia habentur 11, 14. Cf et. 10, 22.

33. προσ σε: D syrP c.* add παρακαλων ελθειν (D2 d add σε) προσ ημασ | συ τε (A γε): D e sah cop συ δε | παραγενομενοσ (61. -γενα-μενοσ): D εν ταχει παραγεν. | νυν ουν παντεσ (etiam d): Dgr* νυν δου (sic* vdtr, tum correctum ιδου, denique ουν) παντεσ | ενωπ. του θεου (29. 37. 68. escr κυριου) cum ℵABCD2EHLP al omnvid cat cop syrP arm aethzoh etedd (confirmat Bedretr ex Gr135: *in Gr habetur: in conspectu dei adsumus*) Chr 9, 199 et 201 ουκ ειπεν ενωπιον ανθρωπου, αλλα του θεου, δεικνυσ οτι ουτω δει προσεχειν τοισ του θεου δουλοισ) ... Gb' ενωπ. σου cum D* d vg syrsch sah aethutr armusc | παρεσμεν (Thphyla 93 ettxt etcom παρεστηκαμεν) ... D* d sah om | ακουσαι: D* d add βουλομενοι, *volumus*. Similiter syrsch. Praeterea D add παρα σου | παντα (A post σοι pon): D 96. 142. sah om | υπο cum ℵ*EHLP al omnvid Chr ... Ln Ti απο cum ℵcACD ... E παρα :: cf ad 10, 17 | του (13. 61. om) κυριου cum ℵABCE 13. 15. 36. 40. 61*treg 69. 137. 180. 12lect escr cat vg cop syrP arm ... ς του θεου cum DHLP al pler (61** treg) syrsch sah Chr

34. το στομα: D am cop aethutr ante πετροσ pon | το στομα sine αυτου cum ℵ*EDHLP al pler am fu tol Chr 9,201. 199 ... ℵcACE 18. 26. 36. 68.

Ro 2, 11 οὐκ ἔστιν προσωπολήμπτης ὁ θεός, 35 ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ
φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτὸς αὐτῷ
ἐστίν· 36 τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλεν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ εὐαγγελι-
ζόμενος εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· οὗτός ἐστιν πάντων κύριος.
Mt 4, 17 Lc 23, 5 37 ὑμεῖς οἴδατε τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξά-
μενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν Ἰωάννης,
38 Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέθ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ θεὸς πνεύματι
ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς

---

69. 103. 108. al scr al aliq cat 185 vg clo (et. demid) syr utr sah cop arm aeth add *αυτου* | *καταλαμβανομαι* (Dgr* *-νομενος*) et. Ir int 196 Clem 772 Thdrt 1,1406 etc ... Eus dem 296 *οιδα* | *προσωποληmπτης* cum ℵABCDE ... ς *-ληπτης* cum HLP al omn vid

35. *αλλ*: A *αλλα* | *εστιν* (h. l. etiam Ir int 196 Const 6,12,3 Eus dem 296 Thdrt 1,1406 etc; ante *αυτω* 31. arm Clem 772 Or int 4,406) ... A Const (sed fluct lectio) *εσται*

36 sqq. Editores interpungendo differunt. Ln *ἐστίν.* 36 *τὸν - - ῑῡ χ̄ῡ. οὗτος - - αὐτοῦ* 39 (*καὶ - Ἱερουσαλήμ*), *- ξύλου.* Ti *ἐστίν,* 36 *τὸν* etc.

36. *τον λογον* cum ℵABC 2vid EHLP al pler d vg rell Cyr hr 141 etc ... C*vid Dgr 187. m tol syr sch et p (*enim* c.*) sah *τον γαρ λογον* | *ον* c. ℵ*C (vdtr et* et 2) DgrEHLP al fere omn cat syr utr Cyr hr 141 Chr 199 et 201 ... Ln om cum ℵ a AB 61. m (*verbum enim suum misit*, item tol) d (*verbum suum misit filiis istrahel evangelizare*) vg sah cop arm aeth utr Ath 566

37 *υμεις* et. Ir int 196 Thdrt 4,431 etc ... B om (exprimit aeth pp, non item ro) | *γενομενον*: E *γεναμενον*, C *γεγονος* | *ρημα*: D om | *ολης της*: D* om *της* | *αρξαμενος* (Ln ed min, non item ed mai, qua in marginem reiecit, sed nesciebat B) cum ℵABCDEH 40. 1 lect 12 lect 14 lect ... ς Ti (Ln vide ante) *αρξαμενον* cum LP 31. 61. al pler Dial maced 478 (Ath opp 2) Chr 9,200 et 202 Thdrt 4,431. Ex Latinis habent *incipiens* e vg Ir int 196 Hil 1008 Amb spir 1,621; *cum coepisset* d. Praeterea AD e vg Ir int Dial maced 478 add *γαρ*, hinc Ln [*γαρ*] ... non addidimus cum ℵBCEH LP al omn vid sah cop syr utr rell Chr Thdrt Hil etc | *βαπτισμα* ... B *κηρυγμα* | *ιωαννης*: BDgr *ιωανης*

38. *ναζαρεθ* (Gb') cum ℵBCDEP al permu vg sah cop Ir int 196 Bas 2,594 Chr 9,200. 202 ... ς (non item ς e 1624 etc) *ναζαρετ* cum AHL 13. 61. al plu cat 185 Thdrt 4,431 Bas 3,22. 23 Cosm 11,508 | *ως εχρισ.* et. Bas 2,594 Dial maced 478 Chr Thdrt Cosm Ir int 196 Hil 1008 Amb spir 1,631 etc ... D cat 185 syr utr arm Bas 3,22. 23 Faustin arian 648 *ον εχρισεν* | *αυτον*: D* d arm (non item cat) Bas 3,22. 23 om | *πνευματι* (EL al pauc praem *εν*) *αγιω*: D *αγιω πνευμ.* | *ος* cum ℵ c ABCEHLP al pler Chr Thdrt 2,1248 Cosm etc: D tol (*hic*) syr sch sah Ir int (*ipse*) Faustin (*hic*) *ουτος* ... ℵ* 13. 12 lect cat 187 Thphyl b 374 *ως* | *καταδυναστευομενους* et. Or 1,722. 780 Chr Thdrt Cosm etc ... D *καταδυναστευθεντας* | *διαβολου* et. Or bis etc (ut ante) Ir int 196 (*a diabolo*) ... ℵgr *σατανα*

καταδυναστευομένουσ ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ θεὸσ ἦν μετ' αὐτοῦ
39 καὶ ἡμεῖσ μάρτυρεσ πάντων ὧν ἐποίησεν ἔν τε τῇ χώρᾳ τῶν 2, 32 3, 15
Ἰουδαίων καὶ ἐν Ἰερουσαλήμ, ὃν καὶ ἀνεῖλαν κρεμάσαντεσ ἐπὶ ξύλου. 5, 30
40 τοῦτον ὁ θεὸσ ἤγειρεν ἐν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμ-
φανῆ γενέσθαι, 41 οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσιν τοῖσ προκεχει- Lc 24, 43 Io 21, 13
ροτονημένοισ ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἡμῖν οἵτινεσ συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν
αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· 42 καὶ παρήγγειλεν
ἡμῖν κηρύξαι τῷ λαῷ καὶ διαμαρτύρασθαι ὅτι αὐτόσ ἐστιν ὁ ὡρισ-
μένοσ ὑπὸ τοῦ θεοῦ κριτὴσ ζώντων καὶ νεκρῶν. 43 τούτῳ πάντεσ 17, 31 3, 24

---

39. *ημεισ* (ADgr *υμεισ*) sine additam cum ℵABCDE 14* 15. 18. 27. 29. 36. 40. 61. 69. 163. 180. cat syrutr aethutr (arm?) Chr9,200 Irint 196 (sic edstier ex edd3) ... ς (= Gb Sz) add *εσμεν* cum HLP al pler vg armgb Cosm11,508 (sed 105. 137. cscr* vg armgb add post *μαρτυρεσ*) | *παντων* (et. Irint etc): Thphylb 247 *τουτου και παντων* ... D *αυτου* | *εν ιερουσαλημ* cum ℵACEHLP al pler (13. *εν ιεροσολυμοισ*) cat187 am arm Irint Chr Cosm ... Ln [*εν*] *ιερ.*, Ti om *εν* cum BD 26. 1lect vgcle (et. fu demid) | *ον και* cum ℵABCDEHLP al longe plu (omnscri) cat am demid tol syrp txt (*quem reiecerunt Iudaei et occiderunt*, sed *reiecer. Iud. et* c.*) arm Chr9,200. 202 ... ς (= Gb Sz) om *και* cum minusc mu vgcle fu sah cop syrsch Irint Cosm | *ανειλαν* cum ℵABCDE 13. 33. 61. 68. 103. ... ς *ανειλον* cum HLP al pler cat Chr Cosm

40. *εν τη τρ. ημ.* cum ℵ*C 31. ... ς Ln Ti om *εν* cum ℵcABD2EHLP al pler vg Chr :: *εν* post *ηγειρεν* facillime excidit; praeterea *τη τριτη ημερα* omnino solebat dici, cf Mt 16, 21. 17, 23. 20, 19 Lc 9, 22. 18, 33 (*τη ημ. τη τριτ.*) 24, 7 et 46 ... D* d *μετα την τριτην ημεραν* | *αυτον*: D* 45. d *αυτω* (Dcorr *αυτον* teste Kipl, *αυτω μ* [unde fieri vult *μεν*] teste Seri) | *εμφανη* cum ℵBCHLP etc ... ADE *ενφανη*

41. *υπο του θεου ημιν* ... C syrsch etp sah Irint 196 *ημιν υπ. τ. θε.* (Irint *nobis praedestinatis a deo*, item syrsch sah. Item Vigvarim 738 *nobis testibus qui praedestinati sumus a deo*) | *συνεφαγομεν*: C syrp add *αυτω* (Irint 196 *qui cum eo et manducavimus et bibimus*. Similiter testes alii:) | *συνεπιομεν αυτω*: D syrp add *και συνανεστραφημεν* (Dgr* *συνεστραφ.*, d *conversi sumus*), praetereaque syrp addit c.* *cum eo dies quadraginta*, vide post | *μετα το αναστηναι αυτον*: Dgr om *αυτον* (d *postquam surrexit*), item in E *αυτον* et *eum* (e enim *postquam surrexit eum*) a correctore improbata sunt | *εκ νεκρων* et. Irint Chr Cosm ... DE sah aethutr arc (syrp c.* vide ante) Bedretra 135 ex Graeco Vigvarim 738 add *ημερασ μ̄* (D sah) vel *δι ημερων τεσσαρακοντα* (E etc)

42. *παρηγγειλεν*: D *ενετειλατο* | *αυτοσ* (*ipse*) cum ℵAH(L?)P 31. 61. al pler cat186 d e vg aethutr Irint 196 Chr9,200. 202 Cosm508 ... Gb Ln *ουτοσ* cum BCDgrEgr (L ex silentio conlationis meae) 13. 15. 18. 27 29. 100. 105. 137. 163. kscr, item syrutr sah cop

43. *τουτω*: EL *τουτον* ... 19. 31* 66** 78. 2lect oscr *τουτο*

οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν.

44 Ἔτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπέπεσεν τὸ
πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον. 45 καὶ
ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ ὅσοι συνῆλθαν τῷ Πέτρῳ, ὅτι
καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκκέχυται· 46 ἤκουον
2, 4. 4, 28 γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις καὶ μεγαλυνόντων τὸν θεόν. τότε
ἀπεκρίθη Πέτρος· 47 μήτι τὸ ὕδωρ δύναται κωλῦσαί τις τοῦ μὴ
2, 4 βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλαβον ὡς καὶ
ἡμεῖς; 48 προσέταξεν δὲ αὐτοῖς ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ
βαπτισθῆναι. τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς.

---

43. ονοματος: 36. 180 αιματος

44. ετι: F[e] 40. 68. 100. 103. 106. al plus[10] sah add δε (syr[utr] aeth et cum adhuc etc) | επεπεσεν cum ℵBEHLP 31. 61. al pler ... Ln επεσε cum AD (-σεν) 13. 27. 29. 36. 47. cat

45. οσοι cum ℵADgr EHLP al omn[vid] Chr[9,207] Rebapt[264] (Gall[3]) ... Ln οι cum B d vg, nec aliter sah cop etc | συνηλθαν cum ℵB ... ς Ln συνηλθον cum ADEHLP al omn[vid] | του αγιου πνευματ. cum ℵAEHLP 61 al omn[vid] Chr ... Ln του πνευμ. του αγι. cum BD[2] (*του πν. αγ.) 40. vg Rebapt

46. γλωσσαις (sah aliis linguis) και μεγαλυνοντων: ita et. D[corr]; d praevaricatis linguis et magnificantes. D* vero et ipse aliquid cui praevaricatis respondebat praebuisse videtur (simile quid atque καινοις), praeterea pro μεγαλυνοντων Wtst μεγαλυνειν suspicatus est (sed praecedit quod salvum mansit λαλουντων) | τοτε απεκριθη: D ειπεν δε, item sive και ειπ. syr[sch] aeth | πετρος cum ℵAB 61. 99. 180. cat[191] Chr[9,207] ... ς ο πετρος cum DEHLP al pler

47. δυναται κωλυσαι τις cum ℵAB 61. 100. Item E (sed et E* et e* om κωλ.) 40. 69. 95. 180. cat[191] Epiph[cat 194] δυναται τις κωλυσαι, item sah cop syr[utr] ... ς κωλυσαι δυναται τις cum D[2]HLP al pler arm Chr [9,207]. Item D* κωλ. τις δυναται. Cf et. vg numquid aquam quis prohibere potest, d Ir[int 190] Rebapt[3,264] numquid aliquis aquam prohibere potest, Ir[cat 182] μη τις το υδωρ κωλυσαι δυναται. Similiter Epiph[112] μη τις δυναται κωλυ. το υδωρ απο τουτων των καταξιωθεντων το πν. το αγ. λαβ. ως και ημεις εξ αρχης. | τουτους (d ut baptizentur isti): D[gr] 99. αυτους | ως cum ℵAB 13. 15. 18. 27. 29. 38. 40. 61. 68. 69. 105. 113. 137. 180. al[4scr] al pauc cat Ir[cat 264] Epiph[112] Chr[9,207]. Item D ωσπερ ... ς καθως cum EHLP al plu :: cf ad 7, 51

48. προσεταξεν δε cum ℵBE 13. 18. 33. 34. 37. 40. 61. 68 180. d[scr] cat[191] sah cop syr[p] ... ς Ln Ti προσετ. τε cum AHLP al pler vg arm aeth Chr[9,207] Rebapt[3,264] ... D syr[sch] τοτε προσεταξεν | αυτοις cum ℵA 33 ... ς Ln Ti αυτους cum BDEHLP al pler Cyr[hr 41] Chr | ιησου χριστου (Gb') c. ℵABE 13. 15. 18. 29. 40. 61[**] 68. 69. 105. 163. 180. al[3scr] al[5] am fu tol demid sah cop syr[p] et (domini Ie. Chr.) [sch] arm

XI.

1 Ἤκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ τὴν
Ἰουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. 2 ὅτε δὲ
ἀνέβη Πέτρος εἰς Ἰερουσαλήμ, διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περι-
τομῆς, 3 λέγοντες ὅτι εἰσῆλθες πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν ἔχοντας 10, 28 ss
καὶ συνέφαγες αὐτοῖς. 4 ἀρξάμενος δὲ Πέτρος ἐξετίθετο αὐτοῖς
καθεξῆς λέγων· 5 ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχόμενος, καὶ 10, 9 ss
εἶδον ἐν ἐκστάσει ὅραμα, καταβαῖνον σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην

Cyr[hr 41] Chr[8,207] Rebapt ... ς Ti του κυριου cum HLP al plu ... D 5. 27. 61* al aliq vg[cle] arm[edd] του κυριου ιυ χυ, al mu του κυρ. ιυ | βαπτισθηναι hoc loco cum ℵAB 40. 61. am fu demid tol arm Cyr[hr 41] ... ς ante εν τω ονοματι cum DEHLP al pler vg[cle] sah cop syr[utr] aeth Chr Rebapt | ηρωτησαν: D παρεκαλεσαν | επιμειναι (D* διαμειναι): D vg[cle] (non item am fu demid) sah cop syr[utr] aeth praem προς αυτους

XI. 1. ηκουσαν δε etc ... D syr[sch] ακουστον δε εγενετο (syr[sch] et auditum fuit ab) τοις αποστολοις και τοις αδελφοις τοις (D* οι) εν τη ιουδαια | εδεξαντο: D* (ex errore exscriptum Ti[ed] E* pro D*) εδεξατο | τον λογ. τ. θεου: syr[p] c.* add et benedicebant deo, item demid et benedixerunt deum

2. D versum sic habet: ο μεν ουν πετρ. δια ικανου χρονου ηθελησαι (** -σεν) πορευθηναι εις ιεροσολυμα· και προσφωνησας τους αδελφους και επιστηριξας αυτους πολυν λογον ποιουμενος δια των χωρων διδασκων αυτους· ος (d quia) και κατηντησεν αυτοις και απηγγιλεν αυτοις την χαριν του θεου· οι δε εκ περιτομης αδελφοι διεκρεινοντο προς αυτον. Similiter syr[p] c.* inter v. 1. et 2. haec habet Ipse quidem igitur Petrus per tempus non modicum volebat abire Hierosolymam et loqui fratribus: et quum confirmasset, profectus est (c. ob. adduntur et docuit eos). | οτε δε cum ℵABE 15. 18. 25. 36. 40. 61. 105. 163. 180. 12[lect] cat vg sah cop arm ... ς και οτε cum HLP al pler syr[utr] aeth Chr[8,208] | ιερουσαλημ cum ℵAB 40. 61. ... ς ιεροσολυμα cum D (vide ante) EHLP al pler Chr | διεκρινοντο: 13. -ναντο

3. εισηλθ. ante προς ανδρ. ακρ. εχ. cum ℵABD 33. 40. 61. 68. 69. 105. 113. 121. 180. al[3 scr] cat[108] vg sah cop arm aeth Thphyl[b] ... ς post ακρ. εχοντας cum EHLP al pler syr[utr] Chr[8,208] Thphyl[a] | εισηλθες et συνεφαγες cum ℵADEHP al pler vg sah cop syr[p mg] arm[usc] aeth Chr ... BL 5. 13. 15. 18. 36. 61. 137. c[scr] al pauc syr[sch] et[p txt] arm[zoh] εισηλθεν et συνεφαγεν | αυτοις (d cum eis): D* συν αυτ.

4. πετρος cum ℵABDE 40. 61. 105. 180. cat[108] Chr[8,208] ... ς ο πετρος cum HLP al pler | καθεξης: D[gr] τα κατεξης (²καθεξ.) ... L* 4* cop om

5. εν πολει ιοππη: D cop (non item sah) ε. ιοππ. πολ. | προσευχομενος (sic): ℵ* om | ειδον ... E ιδον, item v. 6 | εν εκστασει: D[gr*] om εν | κατα-

τέσσαρσιν ἀρχαῖσ καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρι ἐμοῦ·
6 εἰσ ἣν ἀτενίσασ κατενόουν, καὶ εἶδον τὰ τετράποδα τῆσ γῆσ καὶ
τὰ θηρία καὶ τὰ ἑρπετὰ καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. 7 ἤκουσα δὲ
καὶ φωνῆσ λεγούσησ μοι· ἀναστὰσ Πέτρε θῦσον καὶ φάγε. 8 εἶπον
δέ· μηδαμῶσ, κύριε, ὅτι κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰσ
τὸ στόμα μου. 9 ἀπεκρίθη δὲ φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ·
ἃ ὁ θεὸσ ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοίνου. 10 τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίσ,
καὶ ἀνεσπάσθη πάλιν ἅπαντα εἰσ τὸν οὐρανόν. 11 καὶ ἰδοὺ ἐξαυτῆσ
τρεῖσ ἄνδρεσ ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ ἦμεν, ἀπεσταλμένοι

βαινον: A 61. a^{scr} καταβαινων ... 61. post σκευοσ τι pon, sah plane om | τεσσαρσιν: D τετρασιν. Item Epiph^{112} οθονην καθιεμενην εν τετρασιν αρχαισ. Cf ad 10, 11 | αχρι cum ℵAB* ... ς Ln αχρισ cum B^{2}EHLP al pler (al pauc μεχρισ) ... D 104. εωσ

6. τα τετραποδα etc: D* om τα pri et tert, item D om τα quart | τησ γησ (68. al^{5} post θηρια pon; E syr^{sch} post ερπετα) ... P 3. 67* 73. 80* 95. 126. om

7. ηκουσα δε και cum ℵABE 13. 25. 27. 29. 33. 34. 40. 61. 69. 105. 163? o^{scr} vg sah cop ... D 15. 18. 36. 180. syr^{sch} aeth και ηκουσα, Thphyl$^{b\,240}$ ηκουσα τε ... ς ηκουσ. δε sine και cum HLP al longe plu syr^{p} arm Chr^{9,206} Thphyl^{a} | φωνησ λεγουσησ: D 12^{lect} φωνην λεγουσαν | ανα-στασ: DSr* vg αναστα. Cf ad 9, 11. 10, 13 et 20. Cf et. Epiph^{147} αναστα, θυσον και φαγε.

8. ειπον: D ειπα | κοινον sine παν cum ℵABDE 61. al^{12} vg sah syr^{utr} arm aeth Epiph^{112} (libere^{147} μηδαμωσ κυριε· ουδεν κοινον η ακαθ. εισηλθεν εισ etc) Chr^{9,206} (Libere huc respicit Or^{1,249} - - ειρηκεναι· συ οιδασ οτι ουδεποτε κοινον η ακαθ. εισηλθεν εισ etc) ... ς (= Gb Sz) praem παν c. HLP al pler (cop *quia nihil quod immundum aut etc*)

9. απεκριθη δε usq του ουρανου: D εγενετο (D^{2} et d add δε) φωνη εκ του ουραν. προσ με | απεκριθ. δε sine μοι cum ℵAB 15. 18. 32. 36. 40. 61. 105. 163. 180. cat vg sah cop arm^{usc} ... ς add μοι cum EHLP al pler syr^{utr} aeth arm^{zoh} Epiph^{112} Chr^{9,206} | φωνη εκ δευτερου cum ℵAHLP 61. al pler vg sah cop Epiph^{112} ... BE 15. 18. 113. 180. al$^{2\,scr}$ syr^{utr} arm aeth^{pp} (ro om φωνη) Chr^{9,206} εκ δευτ. φω. | εκ τ. ουρανου: 13. 106. 177** al$^{2\,scr}$ add λεγουσα | εκαθαρισεν cum ℵBDEP al pler ... Ti εκαθερισεν cum AH (εκαθαιρισεν) L 1. 13. 61** 68. 105 (ut H) 12^{lect}. Etiam εκαθηρε et εκαθαρε legitur. Cf ad 10, 15

10. δε: E om | ανεσπασθη παλιν cum ℵABD 13. 40. 61. 69. 96. 105. 163. 180. cat vg cop syr^{p} arm aeth ... ς παλιν ανεσπασθ. cum EHLP al pler Chr^{9,206} (syr^{sch} sah^{cod} om παλιν, item sah^{cod} ante εγενετο pon)

11. τρεισ: Epiph^{112} δυο (και εξαυτησ ιδου δυο ανδρ. ειστηκεισαν εισ την οικιαν etc) | ημεν cum ℵABDSr (item d *erant*) 40. ... ς Ti ημην cum EHLP al pler cat vg syr^{utr} sah cop aeth Chr^{9,206} | καισαρειασ cum ℵAB ... ς Ln Ti καισαρειασ cum EHLP al certe pler ... D καισαραιασ. Cf ad 10, 24 | με (ℵ^{c}): ℵ* εμε

ἀπὸ Καισαρίασ πρόσ με. 12 εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμά μοι συνελθεῖν 10, 20
αὐτοῖσ μηδὲν διακρίναντα. ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἓξ ἀδελφοὶ
οὗτοι, καὶ εἰσήλθομεν εἰσ τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρόσ. 13 ἀπήγγειλεν δὲ
ἡμῖν πῶσ εἶδεν τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα· 10, 5. 22
ἀπόστειλον εἰσ Ἰόππην καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον
Πέτρον, 14 ὃσ λαλήσει ῥήματα πρόσ σε, ἐν οἷσ σωθήσῃ σὺ καὶ
πᾶσ ὁ οἶκόσ σου. 15 ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν ἐπέπεσεν τὸ 10, 44
πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτοὺσ ὥσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶσ ἐν ἀρχῇ. 16 ἐμνή- 1, 5
σθην δὲ τοῦ ῥήματοσ τοῦ κυρίου, ὡσ ἔλεγεν· Ἰωάννησ μὲν ἐβάπτι-
σεν ὕδατι, ὑμεῖσ δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 17 εἰ οὖν
τὴν ἴσην δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖσ ὁ θεὸσ ὡσ καὶ ἡμῖν, πιστεύσασιν

---

12. *το πνευμ. μοι* cum ℵABD 61. vg sah cop ... ς *μοι το πνευμ.* cum EHLP al pler cat^{194} syr^{utr} arm aeth Chr^{9,200} | *μηδεν* (68. Thphyl^{b} *μη*) *διακριναντα* cum ℵ^{c}AB 13. 40. 61. 68. 69. 105. (Thphyl^{b} *-ναντι*), item ℵ*E 15. 18* 36. (163. 180. alterutrum) cat *μηδ. διακρινοντα* ... ς *μηδ. διακρινομενον* cum HLP al pler (46. *συνελθε αυτ. μηδ. διακρινομενοσ.* Item Epiph^{112} *πορευου συν αυτοισ μηδ. διακρινομενοσ* ex 10, 20. Eodem modo utuntur syr^{sch} sah cop aeth) Chr^{9,200}. Confirmant additam *μηδ. διακριν.* versiones omnes praeter syr^{p} ... Gb^{o} Ti om cum D syr^{p} :: quae est ratio testium, ea non tantum valet ut additamentum ex 10, 20 adsumptum putemus | *ηλθον δε* (syr^{sch} *et venerunt*): D 26. 32. arm om *δε*

13. *απηγγ. δε* cum ℵABD 13. 33. 36. 38. 40. 61. 68. 93. 96. 105. 113. 180. 3^{pe} al$^{2 scr}$ al pauc cat vg cop syr^{p} Chr^{9,200} Thphyl^{b} ... ς Ti *απ. τε* cum EHLP al longe plu syr^{sch} arm aeth Thphyl^{a} ... sah om copulam | *ειδεν* cum ℵBDELP etc ... AH *ιδεν* | *τον αγγελον* (27. 29. 66** 69. 100. 105. 163. o^{scr} add *του θεου*): D om *τον* | *ειποντα* sine *αυτω* cum ℵAB 61. cop ... ς Ti add *αυτω* cum DEHLP al pler vg sah syr^{utr} arm aeth^{pp} (mendose^{ro} *dicentem mihi*) Chr | *αποστειλον*: B *πεμψον* :: ex 10, 5 | *εισ ιοππην* sine additam cum ℵABD 61. al plus^{30} cat vg syr^{sch} sah cop arm aeth ... ς (= Gb Sz) add *ανδρασ* cum EHLP al plu syr^{p} Chr :: ex 10, 5 (cf et. ad 10, 32)

14. *λαλησει*: A *-ση* | *σωθηση*: E 13. 99. *-σει*

15. *λαλειν*: D aeth^{utr} add *αυτοισ* | *επεπεσεν*: D 26. a^{scr} *επεσεν* | *επ αυτουσ*: D* *επ αυτοισ* | *ωσπερ*: D *ωσ*

16. *εμνησθην*: A *εμνησθημεν* | *του κυριου* cum ℵABDE 1. 38. 40. 42** 43. 45. 61. 93. 100. 105. 106. 133. 142. 163. 180. al$^{7 scr}$ al aliq cat Thphyl^{a} ... ς (= Gb Sz) Ti om *του* cum HLP al plu Did$^{tri 2,3}$ Chr^{9,209} Thphyl^{b} | *ιωαννησ* (B *-ανησ*): ℵ^{c} 27. 29. 38. 40. 68. 69. 93. 100. 105. 113. al$^{3 scr}$ al Thphyl^{a} praem *οτι*

17. *εδωκεν* ... ℵ o^{scr} Did$^{tri 2,6,8}$ *δεδωκεν* | *ο θεοσ* et. Did$^{tri 2,6,8}$ et$^{int 267}$ (Gall^{6}) Chr^{9,210} Amb$^{spir 619}$ ... D Rebapt^{368} Aug$^{tri 15,802}$ om | *ωσ και ημιν*: Did$^{tri 2,6,8}$ libere *παρασχων το αγιον πνευμα ωσ και ημιν εν*

ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἐγὼ τίς ἤμην δυνατὸς κωλῦσαι τὸν
θεόν; 18 ἀκούσαντες δὲ ταῦτα ἡσύχασαν, καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν
λέγοντες· ἄρα καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ θεὸς τὴν μετάνοιαν εἰς ζωὴν
ἔδωκεν.

8, 1. 4 19 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης
ἐπὶ Στεφάνῳ διῆλθον ἕως Φοινίκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας,
μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίοις. 20 ἦσαν δέ
τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες ἐλθόντες
εἰς Ἀντιόχειαν ἐλάλουν καὶ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, εὐαγγελιζόμενοι

αρχη, sed om πιστευσασιν usq ιν̅ χν̅ | εγω sine δε cum ℵABD 7. 13. 14. 15. 18. 25. 27. 36. 37. 38. 40. 61. (om τις) 68. 69. 76. 99. 100. 105. 163. 180. al$^{4\,scr}$ al pauc cat vg syr^{sch} cop arm aeth Did$^{tri\,2,4,8}$ et$^{int\,267}$ Chr Thphyl^{b} Rebapt^{368} ... ς (sed Gb^{o}) Ti add δε cum EHLP al plu sah syr^{p} Thphyl^{a} :: quamvis εγω δε speciose dictum sit, tamen non eiusmodi videtur ut contra tantam auctoritatem tenendum sit: modo ne ab imperitia librariorum scripturas eiusmodi profectas aut altero saeculo vel tertio posteriores putes. | τον θεον: D syr^{p} c.* bohemica (et „cdd lat", sed non indicatum est quinam sint) add του μη δουναι αυτοις πνευμα αγιον πιστευσασιν επ αυτω (pro επ αυτω syr^{p} *in dominum Iesum Christum*, bohemic. *in nomen Iesu Christi*), item 8. Aug$^{trin\,15,302}$ omissis πιστευσ. επ. αυτ.

18. εδοξασαν cum ℵBD^{2} (* εδοξαν) 40. 59* 61. 68. 69* 180. al$^{3\,scr}$ al pauc vg sah cop syr^{utr} aeth Chr^{9,210} Thphyl^{b} ... ς Ti εδοξαζον cum AEHLP al pler cat arm Thphyl^{a} | αρα cum ℵABD 40. 61. 65. 138. k^{scr} ... ς Ti αραγε cum EHLP al pler Chr, etiam syr$^{p\,mg\,gr}$ | την μετανοιαν: D om την | εις ζωην εδωκεν cum ℵABD 40. 61. 180. cat^{196} am fu demid tol ... ς εδωκ. εις ζω. cum EHLP al pler sah cop syr^{utr} aeth^{pp} (^{ro} om εις ζωην) (arm εδωκ. ο θε. την μεταν. ε. ζω., vg^{cle} *paenitentiam dedit deus ad vitam*) Chr^{9,210}

19. επι στεφανω cum ℵDHLP 61. al pler cat^{196} Bas$^{eth\,288}$ Chr^{9,216} Thphyl^{b} ... Gb" Ln επι στεφανου cum AB 13. 40. 45. 12^{lect} Thphyl^{a} ... D^{gr} απο του (D^{2} om) στεφανου (contra d e vg *sub Stephano*) | αντιοχειας cum ABDEP etc ... ℵEL αντιοχιας :: scribitur nomen Antiochiae per -ει- ubique in B, plerumque in A et D (A -ι- Act 11, 20. 2 Tim 3, 11; D -ι- Act 14, 19). E fere ubique -ι- habet (sed -ει- 13, 1); ℵ inter utramque scripturam fluctuat, tamen saepius -ι- quam -ει- praebet (-ει- 11, 22 et 27. 13, 14. 15, 30 et 35. 18, 22; -ι- 11, 19. 20. 25. 26. 13, 1. 14, 19. 21. 26. 15, 22 et 23. Gal 2, 11. 2 Tim 3, 11). | λαλουντες τ. λογον: D τον λογ. λαλουντ. | μονον: D vg μονοις

20. κυρηναιοι: E (eadem forma utitur sah) κυρεινεοι | ελθοντες cum ℵABDEL^{sil} 61. al plus^{30} cat^{197} sah cop syr^{p} aeth Chr^{9,217} ... ς (= Gb Sz) εισελθοντ. cum HP al plu vg syr^{sch} arm Thphyl$^{a\,et\,b}$ | αντιοχειαν cum BDHLP etc ... ℵAE -οχιαν. Cf ad 11, 19 et 22. | ελαλουν και προς cum ℵ^{c}AB 27. 29. 61. 69. 163. vg (et. am demid tol) ... ς Ti om

τὸν κύριον Ἰησοῦν. 21 καὶ ἦν χεὶρ κυρίου μετ᾽ αὐτῶν, πολύς τε
ἀριθμὸς ὁ πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν κύριον. 22 Ἠκούσθη δὲ
ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐκκλησίας τῆς οὔσης ἐν Ἰερουσαλὴμ περὶ
αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν ἕως Ἀντιοχείας· 23 ὃς πα-
ραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τὴν τοῦ θεοῦ ἐχάρη, καὶ παρεκάλει
πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν τῷ κυρίῳ, 24 ὅτι
ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης πνεύματος ἁγίου καὶ πίστεως. καὶ

και cum ℵ^{c}DEHLP al pler (40. ελαλ. και ανεζητουν πρ.) cat fu sah cop syr^{utr} arm aeth Chr | ελληνας c. ℵ^{c}AD* e^{scr} arm Eus$^{hist 3,3,3}$ (πλείστων τε καὶ ἄλλων ἐπ᾽ ἀντιοχείας ἑλλήνων, εἰς οἱ κατὰ τὸν στεφάνου διωγμὸν διασπαρέντες ἐκήρυξαν) Chr^{9,217} (ὅρα, ἕλλησιν εὐαγγελίζονται) et^{220} (ἴσως διὰ τὸ μὴ εἰδέναι ἑβραϊστὶ ἕλληνας αὐτοὺς ἐκάλουν. Eadem verba repetunt Thphyl^{b}et$^{c 808}$ et Oec$^{com 108}$). Cf et. vg d e *Graecos*, nec aliter syr^{utr} sah cop aeth; videntur autem interpretes isti inter ελληνας et ελληνιστας parum distinxisse ... ς (= Gb Sz) ελληνιστας cum BD^{2}EHLP 61. al fere omn cat Chr^{txt} et^{217} et^{220} (at plus valet ubi differunt comm quam txt). ℵ* miro vitio ευαγγελιστας | τ. κυρ. ιν: D 10. 96. aeth^{pp} (non item^{ro}) add χριστον

21. και ην: D^{gr} ην δε | μετ αυτων: 7. 25. 27. 29. 42. 57. 69. 98^{mg} 100. 105. 106. 163. e^{sor} add του (25. εις το) ιασθαι αυτους | ο πιστευσας cum ℵAB 36. 61. 180. cat ... ς om ο cum DEHLP al pler Chr^{9,217} | επι (15. 18. 34. 36. 180. al προς) τον κυριον: E 34. 38. Chr^{9,217} add ιησουν. Lectionem syr^{p} marginalem vide apud White.

22. της ουσης εν cum ℵBE 13. 15. 36. 40. 61. 163. 180. c^{sor} k^{sor} al^{vid} Chr^{9,217} ... ς Ln Ti της εν cum ADHLP al pler cat. Cf et. vg d e *quae erat Hierosolymis* (d *in hierusalem*, e *in ierosolymis*) | ιερουσαλημ cum ℵABD 15. 27. 36. 40. 61. 105. 180. cat ... ς ιεροσολυμοις cum E HLP al pler Chr. item vg | περι αυτων: E^{gr} k^{scr} Chr τα πε. αυ. | εως αντιοχ cum ℵAB 61. vg syr^{sch} cop arm aeth ... ς Ti διελθειν εως αντ. cum DEHLP al pler (42. 57. al εις αντιοχειαν, 82. εις την αντ.) cat sah syr^{p} Chr^{9,217} :: διελθειν omnino ex Lucae usu est, cf 9, 38. 11, 19. 18, 27. Lc 2, 15; sed propter hanc ipsam caussam inferri poterat. Inprimis eo valuisse videtur locus qui modo praecessit 11, 19. Offendit enim quod εξαπ. εως (non εις) dictum est. Quum vero dubitari possit pro ipsa locutionis natura sitne inlatum illud an expulsum, standum est potiore auctoritate testium. | εως: D* add της | αντιοχειας cum ℵABDHLP etc ... E -οχιας

23. ος: D^{gr} ος και | την χαριν την του cum ℵAB ... ς Ti om την sec cum DEHLP al omn^{vid} cat Chr^{9,217} | τω κυριω ... B 40. sah cop εν τω κυριω. Item Latini (nisi ipsum προσμενειν τω κυρ. ita expressisse credendi sunt), vg enim ut e *permanere in domino*, d *perm. a* (corrige *ad*) *dominum*

24. ην ανηρ: ℵ ανηρ ην

9, 20 προσετέθη ὄχλοσ ἱκανὸσ τῷ κυρίῳ. 25 ἐξῆλθεν δὲ εἰσ Ταρσὸν
Gal 2, 11 ἀναζητῆσαι Σαῦλον, καὶ εὑρὼν ἤγαγεν εἰσ Ἀντιόχειαν. 26 ἐγένετο
δὲ αὐτοῖσ καὶ ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ διδάξαι
ὄχλον ἱκανόν, χρηματίσαι τε πρώτωσ ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺσ μαθητὰσ
Χριστιανούσ.

27 Ἐν ταύταισ δὲ ταῖσ ἡμέραισ κατῆλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων
21, 10 προφῆται εἰσ Ἀντιόχειαν· 28 ἀναστὰσ δὲ εἷσ ἐξ αὐτῶν ὀνόματι

---

24. τω κυριω: B* om

25. *εξηλθεν δε - εισ αντιοχειαν*: D syr[p mg] *ακουσασ δε οτι σαυλοσ εστιν εισ θαρσον* (D[gr2] *ταρσον*) *εξηλθεν αναζητων αυτον· και ωσ* (D[2] om) *συντυχων παρεκαλεσεν* (D[2] add *αυτον*) *ελθειν εισ αντιοχειαν* (d - - *et cum invenissent depraecabantur venire Antiochiam*, syr[p mg] - - *et cum collocutus esset cum eo, rogabat eum venire Ant.*) | *εισ ταρσον* (am* fu *tharsum*) sine additam cum ℵAB (D vide ante) 36. 69. 100. 180. am* fu demid syr[sch] sah cop arm (syr[p mg] vide ante) ... ς (Gb[oo]) add *ο βαρναβασ* cum EHLP al pler syr[p txt] Chr[9,317] (Chron[435] *εξηλθεν βαρν. αναζητ.* etc); item vg[cle] am[3] aeth praem | *αναζητησαι*: ℵ* *αναστησαι* | *ευρων* sine *αυτον* cum ℵABE 14. 15. 34. 36. 38. 40. 61. 69. 105. 113. 163. a[scr] h[scr] al[10] cat Chr Chron[435] ... ς (Gb[o]) add *αυτον* cum HLP al longe plu (vg *quem cum invenisset*) sah cop syr[sch] et[p] c. ob. arm aeth Thphyl[a] et[b] | *ηγαγεν* sine *αυτον* cum ℵAB 14. 15. 34. 36. 38. 40. 61. 69. 105. 113. 163. a[scr] h[scr] al plus[20] cat vg arm Chron [435] Thphyl[a] ... ς (Gb[o]) add *αυτον* cum EHLP al plu sah cop syr[utr] aeth Chr Thphyl[b] | *αντιοχειαν* cum ABDHLP etc ... ℵE *-χιαν*

26. *εγενετο δε* usq *χριστιανουσ*: D[gr*] *οιτινεσ παραγενομενοι ενιαυτον ολον συνεχυθησαν οχλον ικανον· και τοτε πρωτον εχρηματισεν* (sic) *εν αντιοχεια οι μαθηται χρειστιανοι*. Item d *contigit vero eis annum totum commiscere ecclesiam et tunc primum nuncupati sunt in antiochiam discipulos christianos.* D[gr2] non satis liquet; fere sic - - *συναναχυθηναι τη εκκλησια και διδαξαι οχλον ικανον χρηματισται* (corrige *-τισαι τε*?) *πρωτωσ* etc. Cf et. syr[p mg] ubi post *venire Antiochiam* pergitur: *quum venissent autem, annum integrum congregati sunt.* Praeterea nil in mg scribitur.) | *αυτοισ* cum ℵABE 13. 33. 36. 40. 61. 105. 180. c[scr] cat ... ς *αυτουσ* cum HLP al pler Did[tri 1,24] Chr[9,218] | *και ενιαυτον* cum ℵAB 13. syr[p] Did[tri 1,24] Ath[lat 776] (*factum est autem et integro anno eos convenire in ecclesia* etc. Est ex libro de trin. et spir. sancto, qui antea Vigilio Taps. adscribebatur.) ... ς om *και* cum EHLP al pler sah cop arm aeth Chr. Libere vg *et annum totum* (tol *anno toto*) *conversati sunt ibi* (am fu demid al om) *in ecclesia.* Similiter syr[sch] ar[e] | *ολον* (et. Did[tri] Ath[lat] etc): E sah Chr[218] om | *εν τη εκκλησια*: HLP 4. 95. 96. 101. 126. 177. 12[lect] al[8 scr] al plus[15] Thphyl[a] om *εν* | *πρωτωσ* cum ℵBD[2] 36. 163. (180. *πρωτοσ*, 29. *πρωτουσ*) ... ς Ln Ti *πρωτον* cum A(D*)EHLP al pler Did[tri] Cyr[hr 277] Chr[9,218] | *εν αντιοχεια* (ℵE *-χια*): A *εισ αντιοχειαν* | *χριστιανουσ*: ℵ* 61. *χρηστιανουσ*, B* *χρειστ.*

27. *εν ταυταισ δε*: B *εν αυταισ δε* | *αντιοχειαν*: E *-χιαν*

28. *αναστ. δε εισ* etc: D *ην δε πολλη αγαλλιασισ* (d *exultatio*)· *συνεστραμ-*

Ἄγαβος ἐσήμανεν διὰ τοῦ πνεύματος λιμὸν μεγάλην μέλλειν ἔσε-
σθαι ἐφ᾽ ὅλην τὴν οἰκουμένην, ἥτις ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου. 29 τῶν
δὲ μαθητῶν καθὼς εὐπορεῖτό τις, ὥρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς
διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς· 30 ὃ
καὶ ἐποίησαν ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους δ·ὰ χειρὸς
Βαρνάβα καὶ Σαύλου. 12, 25

XII.

1 Κατ᾽ ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν ὁ βασιλεὺς Ἡρῴδης

μενων (d *revertentibus*) δε ημων εφη εις εξ αυτ. ον. αγ. σημενων (d *ait unus - significabat* sic), item Aug[serm] dom[2 (2, 2, 222)] *eratque magna exultatio. Congregatis autem nobis surgens unus ex illis nomine Agabus significabat* | εσημανεν cum ℵAEHLP al omn[vid] cat syr[utr] sah cop Chr[9,218] ... Ln εσημαινεν cum B d (*significabat*) vg (ut d) Chron[485] ... D[gr] σημενων, vide ante | μεγαλην (Gb'') cum ℵABD[2] 27. 29. 40. 61. 100. (Epiph[409], pergit enim post κατηγγελλον λιμον εσεσθαι καθ ολησ τησ οικουμενησ sic: ητισ εγενετο επι κλαυδιου καισαροσ. Similiter Did[tri 2,7] testatur.) ... ς μεγαν cum D*EHLP al pler Chr[9,218] Chron[485] | μελλειν: 4[a] 23. 24. 34. 36. 37. 47. 56. 59. 66* 69. 97. 163. 12[lect] al[2scr] al om | ητισ (Gb'') cum ℵABDE 13. (antea non liquet utrum μεγαν an μεγαλην tueatur) 27. 29. 40. 61. 100. 105. 133. Epiph[409] Did[tri 2,7] Chron[485] ... ς οστισ cum HLP al pler cat Chr. Praeterea (ητισ) edidimus sine και cum ℵABD 13. 33. 34. 40. 61. 105. 133. 12[lect] vg sah cop (*hoc autem factum erat*) syr[p] arm aeth Epiph[409] Chron[485] ... ς (Gb°) Ti add και cum EHLP al pler cat syr[sch] Chr[9,218]. Cf et. Did[tri] ητισ και συνεβη πολλοισ υστερον χρονοισ επι κλαυδιου. | κλαυδιου sine additam cum ℵABD 13. 40. 61. vg sah cop arm aeth Chron Did[tri] (vide ante) ... ς (= Gb Sz) add καισαροσ cum EHLP al pler cat syr[utr] Epiph[409] Chr

29. των δε μαθητων etc: D οι δε μαθηται καθωσ ευπορουντο | ευπορειτο cum ℵAB(D)EHP* 13. al fere[21] cat Eus[hist 2,12,2 cod 1] Thphyl[a] ... ς ηυπορειτο cum HP[2] al plu Eus[hist 2,12,2] Chr Thphyl[b] | ωρισαν (et. Eus[hist]): A 3. 95* ωρισεν

30. ο και (sic ℵ[a], ℵ* ο και ο): L οι και | προσ: 34. cop om („B" ex errore Scholzii fluxerat)

XII. 1. ο βασιλ. ηρωδησ cum ℵ 66. e[scr]* syr[p] Eus[hist 2,9,1 ex codd 5] (etiam edd[burt et schwegl]) Chr[9,227] ... ς Ln Ti ηρωδ. ο βασ. c. ABDEHLP al pler vg syr[sch] (add *qui cognominatus est Agrippa*) etc (cop om ο βασ.) Eus[hist ex codd 4] Chr[9,225] Chron[485] Lcif[187] :: cf Mt 2, 3 et Mc 6, 14. Priore loco longe plurimi, altero certe permulti testes maluerunt ηρωδ. ο βασ. Contra non fluctuat lectio Mt 2, 1 ubi ipsum auctorem ηρωδ. τ. βασ. dedisse apparet. | ηρωδησ: sah *Agrippa* (vide ante syr[sch]), nec

τὰσ χεῖρασ κακῶσαί τινασ τῶν ἀπὸ τῆσ ἐκκλησίασ. 2 *ἀνεῖλεν δὲ*
Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου μαχαίρῃ. 3 *ἰδὼν δὲ ὅτι ἀρεστόν*
ἐστιν τοῖσ Ἰουδαίοισ, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον, ἦσαν δὲ
ἡμέραι τῶν ἀζύμων, 4 *ὃν καὶ πιάσασ ἔθετο εἰσ φυλακήν, παρα-*
δοὺσ τέσσαρσιν τετραδίοισ στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλό-
μενοσ μετὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ. 5 *ὁ μὲν οὖν*
Πέτροσ ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ· προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενῶσ γινομένη
ὑπὸ τῆσ ἐκκλησίασ πρὸσ τὸν θεὸν περὶ αὐτοῦ. 6 *ὅτε δὲ ἤμελ-*
λεν προαγαγεῖν αὐτὸν ὁ Ἡρώδησ, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ Πέτροσ

---

aliter infra | *τασ χειρασ* (et. Eus^{hist}): D post *επεβαλεν* pon | *εκκλη-σιασ* (et. Eus^{hist}): D syr^{p} c.* add *εν τη ιουδαια*

2. *ανειλεν δε* (et. Eus^{hist} ex^{cdd5}, cdd^{3} *ανειλ. τε*, Rufin *et*; Lcif^{187} *occidit autem*): D syr^{sch} aeth Chron^{426} *και ανειλεν*, 76. 177** g^{scr} Thphyl^{a89} *αν. δε και* | *ιωαννου*: BD^{gr} *ιωανου* | *μαχαιρη* cum ℵAB*D^{2} 61. ... ς Ln *μαχαιρα* cum B^{3}D*EHLP al pler Eus$^{hist 2,9,1}$ Chr^{9,225} Chron^{426} (item Or^{1,421} et^{3,719} huc respiciens)

3. *ιδων δε* (Gb') cum ℵABE 61. al plus^{10} cat vg luxov sah cop Chr^{9,226}com ... ς *και ιδων* cum DHLP al plu syr^{utr} aeth Lcif^{187} (arm om copulam) Chr^{9,225}txt | *εστιν* (ℵ^{c}): ℵ* om | *τοισ ιουδαιοισ*: D syr$^{p\,mg}$ add *η επι-χειρησισ αυτου επι* (d *conpraehensio eius super*) *τουσ πιστουσ* | *συλλα-βειν* (DE *συνλαβ.*): E 101. praem *του* | *ημεραι* sine articulo cum ℵBH LP al sat mu arm ... Gb Sz Ln Ti *αι ημεραι* cum ADE 61. al plus^{40} cat Chr^{9,225}txt (contra ibidem com *ην δε ημερα των αζ.*)

4. *ον και*: D Lcif^{187} *τουτον* | *εισ φυλακην* (vg d e Lcif *in carcerem*): E^{gr} 19^{lect} *εν φυλακη* | *παραδουσ*: A *παραδιδουσ*, e vg *tradens* (contra d Lcif *traditum*) | *τεσσαρσιν* (*τετρασι* et. Petr$^{alex\ can\ 13}$): H supple-tum ab ipso* in margine habet | *αυτον* pri: D vg^{clo} (*custodiendum*, et. demid; contra am fu *custodire eum*) om | *αναγαγειν* (d vg Lcif syr$^{p\,mg}$ *producere*, e *perducere*) ... A 21. 38. 59. 96. 163. 177* 12^{lect} e^{scr} *ayα-γειν*, item syr^{sch} et$^{p\,txt}$ *tradere*

5. *εν τη φυλακη*: syr^{p} c.* add *a cohorte regis* | *προσευχη δε* etc: D *πολλη δε προσευχη ην εν εκτενεια περι αυτου* (D^{2} om *πε. αυ.*) *απο τησ εκ-κλησιασ προσ τον θεον περι αυτου* (d *multa vero oratio erat instan-tissime pro eo ab ecclesia ad deum super ipso*) | *εκτενωσ* cum ℵA*^{vid}E 13. 40. 81. e (*erat incessanter fiebat* sic) vg (*fiebat sine intermissione*) Lcif^{187} (*instantissime fiebat*) ... ς Ti *εκτενησ* cum A^{2}EHLP 61. al pler cat Bas$^{eth\,296}$ Chr^{4,226} Sev$^{ant\ cat\,208}$ | *γινομενη*: P 4. 47. 59. 61. e^{scr} al pauc Bas^{eth} ex$^{ed\,garn}$ (sed cdd^{3} *γιν.*) *γενομενη* | *προσ τον θεον* (et. Lcif): B om | *περι* (Gb'') cum ℵA^{2}BD 13. 27. 32. 34. 40. 42. 57. 61. 69. 76. 105. 163. o^{scr} (A* *υπ* vel *επ*) ... ς *υπερ* cum EHLP al pler cat Bas$^{eth\,296}$ Chr Sev^{ant} cat

6. *ημελλεν* cum ℵBELP 13. 40. 61. 101. 104. 106. e^{scr} l^{scr} al pauc ... ς Ln *εμελλ.* cum ADH al plu Chr^{9,226} | *προαγαγειν* (sed B 13. 57. *προσ-αγαγ.*) cum AB 8. 13. 15. 32. 36. 57. 61 al^{vid} cat ... ς *προαγειν* (ℵ 5.

κοιμώμενοσ μεταξὺ δύο στρατιωτῶν, δεδεμένοσ ἁλύσεσιν δυσίν,
φύλακέσ τε πρὸ τῆσ θύρασ ἐτήρουν τὴν φυλακήν. 7 καὶ ἰδοὺ ἄγγε-
λοσ κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶσ ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι· πατάξασ
δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου ἤγειρεν αὐτὸν λέγων· ἀνάστα ἐν τάχει.
καὶ ἐξέπεσαν αὐτοῦ αἱ ἁλύσεισ ἐκ τῶν χειρῶν. 8 εἶπέν τε ὁ ἄγγε-
λοσ πρὸσ αὐτόν· ζῶσαι καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου. ἐποίησεν
δὲ οὕτωσ. καὶ λέγει αὐτῷ· περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου καὶ ἀκολού-
θει μοι. 9 καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθέσ ἐστιν
τὸ γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου, ἐδόκει δὲ ὅραμα βλέπειν. 10 διελ-
θόντεσ δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν ἦλθαν ἐπὶ τὴν πύλην τὴν
σιδηρᾶν τὴν φέρουσαν εἰσ τὴν πόλιν, ἥτισ αὐτομάτη ἠνοίγη αὐτοῖσ,

---

29. 73. 78. o[scr] *προσαγειν*) cum ℵDEHLP al pler Chr | *αυτον* post *προ-* cum ℵABDE 13. 61. al plus[10] cat (vg *producturus cum esset*) Chr ... ς ante *προ-* cum HLP al pler Thphyl[a] et[b] | *ο ηρωδησ*: D om *ο* | *κοιμωμενοσ*: D* *κοιμουμενοσ* | *αλυσεσιν δυσιν*: ita ℵBEHP, D *αλυσεσι δυσιν*, AL *αλυσεσι δυσι* | *φυλακ. τε* (et. Lcif[187]): D e cop *φυ. δε* | *προ τησ θυρασ*: A *προσ τη θυρα*

7. *επεστη* (et. Lcif[187]): D sah syr[p] c.* aeth add *τω πετρω* | *ελαμψεν εν τω*: D *επελαμψεν τω* (d *et lux refulgens in illo loco*) | *παταξασ*: D *νυξασ*, d *pungens*. Cf et. Lcif[187] *compungens*; contra e *percussit*, vg *percussoque latere* | *εξεπεσαν* cum ℵABDE 61. al[10] fere cat ... ς *εξεπεσον* cum HLP al pler Chr[9,226] | *αυτου* (d e *eius catenae de manibus*): D[gr] vg syr[utr] arm Lcif[187] post *χειρων* pon

8. *ειπ. τε* cum ℵALP 61. al pler syr[sch] arm aeth Chr[9,226] Thphyl[b] ... Ln *ειπ. δε* cum BDEH 34. 36. 40. 96. 100. 103. 105. a[scr] c[scr] al cat vg sah syr[p] Thphyl[a] | *ο αγγελ. πρ. αυτον*: L b[scr] syr[sch] aeth *πρ. αυτ. ο αγγ.* | *ζωσαι* (Gb') cum ℵABD 13. 15. 18. 25. 36. 40. 61. 103. 105. 163. 180. a[scr] cat Bas[recs][263] (Chr[9,226] *ωστε και ζωσασθαι*) ... ς *περιζωσαι* cum EHLP al pler Chr[9,226 txt] | *εποι. δε*: E[gr] vg syr[sch] *εποι. τε*, *et fecit* | *ουτωσ*: 61. 12[lect] *οὗτοσ*

9. *ηκολουθει* sine *αυτω* cum ℵ*ABD 13. 15. 36. 40. 61. 180. cat fu tol arm ... ς (Gb°) add *αυτω* cum ℵ[c]EHLP al pler vg (et. am demid) syr[utr] sah cop aeth Chr[9,226] | *γινομενον*: L 47. 61. 180. b[scr] c[scr] cat *γενομενον* | *δια του* cum ℵBDELP 13. 61. al plu cat vg syr[sch] et[p txt] cop Chr[9,229] Thphyl[a] ... Ti *υπο του* cum AH al plus[10] syr[p mg] arm Chr[9,226] Thphyl[b] | *εδοκει δε* (ℵ[c]): D 3. 15. 18. 36. 95, 180. cat tol syr[sch] sah arm *εδοκ. γαρ*, e[scr] *οτι εδ.*, Thphyl[a] *αλλ εδ.* ... ℵ* om copulam

10. *διελθ. δε* (Lcif[187] *et cum transisset*): 61. d (*cum praeterissent*) om *δε* | *πρωτ. φυλ. και δευτεραν*: D (item E* sed ipse* corr) vg Lcif *πρωτ. και δευτ. φυλ.* | *ηλθαν* cum ℵAB 13. ... ς *ηλθον* cum DEHLP al pler Chr[9,226] | *την φερουσαν εισ* (13. 61. al[3] *επι*) *τ. πολιν*: L syr[sch] (non ar[e]) aeth[utr] om | *ηνοιγη* (ℵB*D *ηνυγη*) cum ℵABD 13. 15. 18. 33. 34. 36. 61. 73. 105. 133. 163. 177. a[scr] cat[205] ... ς *ηνοιχθη* cum EH

καὶ ἐξελθόντεσ προῆλθον ῥύμην μίαν, καὶ εὐθέωσ ἀπέστη ὁ ἄγγε-
λοσ ἀπ' αὐτοῦ. 11 *καὶ ὁ Πέτροσ ἐν ἑαυτῷ γενόμενοσ εἶπεν· νῦν*
οἶδα ἀληθῶσ ὅτι ἐξαπέστειλεν κύριοσ τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐξεί-
λατό με ἐκ χειρὸσ Ἡρῴδου καὶ πάσησ τῆσ προσδοκίασ τοῦ λαοῦ
τῶν Ἰουδαίων. 12 *συνιδών τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῆσ Μαρίασ*
τῆσ μητρὸσ Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ
συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι. 13 *κρούσαντοσ δὲ αὐτοῦ τὴν*
θύραν τοῦ πυλῶνοσ προσῆλθεν παιδίσκη ὑπακοῦσαι, ὀνόματι Ῥόδη,
14 *καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου ἀπὸ τῆσ χαρᾶσ οὐκ*
ἤνοιξεν τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν ἑστάναι τὸν
Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνοσ. 15 *οἱ δὲ πρὸσ αὐτὴν εἶπαν· μαίνῃ. ἡ*

LP al pler Chr[9,226] | *εξελθοντεσ* (et. Lcif[187]): D add *κατεβησαν τουσ ζ βαθμουσ και* | *προηλθον*: D *προσηλθαν*, L 1. al[10] fere *προσηλθον* | *απεστη*: A *απηλθεν*, 68. *εξηλθεν*

11. *εν εαυτω* (B* *αυτω*) *γενομενοσ* cum ℵABD 13. 40. 61. 69. 105. 163. 180. 12[lect] a[scr] c[scr] cat vg (*ad se reversus*) Lcif[187] (*in se conversus*, etiam d) ... ς *γενομ. εν εαυτω* cum EHLP al pler (e *reversus in se*) Chr[9,226], item sah cop arm syr[p] | *αληθωσ οτι* ... DE aeth[utr] Lcif[187] Chr[9,226] *οτι αληθωσ* | *κυριοσ*: B 180. c[scr] Chr *ο κυριοσ*, 27. 29. 105. 163. al aliq *ο θεοσ* | *εξειλατο* cum ℵABDEHL 61. al plus[10] cat ... ς (= Gb Sz) *εξειλετο* cum P al pler Chr | *και πασησ*: E al pauc vg Lcif *και εκ πασησ* | *προσδοκιασ*: H *προδοκ.* | *του λαου*: A syr[sch] om

12. *συνιδων τε* cum ℵBEE[gr]HLP al plu vg syr[utr] arm (aeth *et tunc* pro *συνι. τε*) Chr[9,227] ... A 13. 15. 18. 33. 34. 36. 40. 47. 48. 61. 104. 106. 133. 163. 8[pe] al[8 scr] cat e sah cop *συνιδ. δε* ... D *και συνιδ.* | *τησ μαριασ* cum ℵABD 33. 61. (al[vid]) ... ς om *τησ* cum EHLP al pler Chr[9,227] | *ιωαννου*: BDE[gr] *ιωανου*

13. *κρουσαντοσ*: DE[gr] 61* *-ντεσ* | *αυτου* cum ℵABDLP 61. al[10] vg (et. am fu demid tol) syr[sch] sah cop arm aeth Thphyl[b] ... ς (= Gb Sz) *του πετρου* cum EH al pler cat vg[ms] ap Ln syr[p] Chr[9,227] Thphyl[a] | *του πυλωνοσ*: d *foris*, D* non liquet (vix recte Wtst *εξω* coniecit, cf Scriv) ... 68. om | *προσηλθεν* (d e *accessit*) c. AB*DEHLP al pler cat etc. Cf et. Or[3,608] *ενθα γεγραπται οτι ροδη παιδισκη τισ του πετρου κρουσαντοσ την θυραν προσηλθεν υπακουσαι, και επιγνουσα την φων. του πετρ. εισδραμουσα απηγγειλεν εσταναι τον πετρ. προ του πυλ.* ... ℵB[corr] 3. *προηλθε*, item vg *processit* | *υπακουσαι* (ℵ[a]): D post *ονοματ. ροδη* pon ... ℵ* *υπακουουσα* | *ροδη*: E al[12] cat sah cop arm *ρωδη*

14. *ηνοιξεν* (ℵD *ηνυξε*): E c[scr] syr[sch] et[p] c.* add *αυτω* | *τον πυλωνα*: E *την θυραν* (e *ianuam*, idem antea *ostium ianuae* pro *τ. θυρ. του πυλ.*) | *εισδραμ. δε*: D* *και εισδρ. δε*, d *et adcurrens autem* | *τον πετρον*: D* om *τον*

15. *προσ αυτ. ειπ.* (d e *ad eam dixerunt*, 13. *ειπ. πρ. αυτ.*, vg *dixerunt ad eam*): DE[gr] *ελεγον αυτη*, D[2] nil nisi *προσ αυτην* | *ειπαν* cum ℵAB

δὲ διϊσχυρίζετο οὕτωσ ἔχειν. οἱ δὲ ἔλεγον· ὁ ἄγγελόσ ἐστιν αὐτοῦ.
16 ὁ δὲ Πέτροσ ἐπέμενεν κρούων· ἀνοίξαντεσ δὲ εἶδαν αὐτὸν καὶ
ἐξέστησαν. 17 κατασείσασ δὲ αὐτοῖσ τῇ χειρὶ σιγᾶν διηγήσατο πῶσ
ὁ κύριοσ αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆσ φυλακῆσ, εἶπέν τε· ἀπαγγείλατε
Ἰακώβῳ καὶ τοῖσ ἀδελφοῖσ ταῦτα. καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰσ
ἕτερον τόπον. 18 γενομένησ δὲ ἡμέρασ ἦν τάραχοσ οὐκ ὀλίγοσ ἐν
τοῖσ στρατιώταισ, τί ἄρα ὁ Πέτροσ ἐγένετο. 19 Ἡρώδησ δὲ ἐπιζη-
τήσασ αὐτὸν καὶ μὴ εὑρών, ἀνακρίνασ τοὺσ φύλακασ ἐκέλευσεν
ἀπαχθῆναι, καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆσ Ἰουδαίασ εἰσ τὴν Καισαρίαν
διέτριβεν. 20 ἦν δὲ θυμομαχῶν Τυρίοισ καὶ Σιδωνίοισ· ὁμοθυμα-

---

61. ... ς ειπον c. EHLP al pler | οι δε (ς = Gb Sz δ' contra ℵABDEHLP etc) ελεγον c. ℵADgr EHLP 61. al fere omn cat vg Or^{3,608} Chr^{9,227} ... Ln ειπαν c. B 12^{lect} Chr^{230} (-πον) d (*dixerunt*). Praeterea D syr^{sch} ar^{e} add προσ αυτην· τυχον. Addunt πρ. αυτην sive ei etiam sah cop | ο αγγελοσ (et. ℵ^{c}): ℵ* 56. 59. Chr^{9,230} com (non ^{227} txt) om ο (cf et. Eus$^{ps 204}$ μη ποτε αγγελοσ αυτου εστιν) | εστιν αυτου cum ℵ*AB ... ς αυτ. εστιν cum DEHLP 61. al omn^{vid} Or^{3,608} Chr, item vg etc

16. ο δε πετροσ: D om πετροσ, hinc Gb^{o} | ανοιξαντεσ δε etc: d *et cum aperuisset viderunt eum* (codex *eunt*), D εξανοιξαντεσ (D^{2} ανοιξ.) δε και ιδοντεσ αυτον και (D^{2} om) εξεστησαν | ειδαν cum AB ..., ς ειδον cum ℵELP etc, H ιδον

17. κατασεισασ δε αυτοισ: A κατασισαντοσ δε αυτου | σιγαν (d e vg *ut tacerent*): D* ινα σειγωσιν. Praeterea D syr^{sch} et^{p} c.* add εισηλθεν και | διηγησατο sine additam cum ℵA 18. 38. 61. 69. 100. 105. 12^{lect} a^{scr} vg arm ... ς Ln add αυτοισ cum BDEHLP al pler (sed 4. ante διηγ. pon) cat syr^{sch} sah cop aeth (syr^{p} εισηλθεν και διηγ. αυτοισ habet c.* Quaeritur an signa recte sint posita) Chr | ο κυριοσ αυτον: A αυτ. ο κυριοσ, 13. 40. 61. 73. 100. 104. vg arm Thphyl$^{b 284}$ αυτον post εξηγαγεν pon | ειπ. τε cum ℵABE 34. 61. vg syr^{sch} sah aeth ... ς ειπ. δε cum DHLP al pler cat cop syr^{p} Chr^{9,227}

18. ουκ ολιγοσ cum BEHLP etc (et. Petr$^{alex\ can\ 18}$) ... ℵA ουχ ολιγ. (:: eandem scripturam 14, 28 testatur ℵ 17, 4 B* 19, 23 ℵAD 19, 24 ℵ 27, 20 A) ... 15. 18. 36. 180. μεγασ (item sah syr^{sch} ar^{e} arm) ... D 76. Leif^{187} om plane

19. δε (et. Petr$^{alex\ can\ 18}$ Leif^{187}): A aeth τε | απαχθηναι (ita et. Petr alex can^{18} ex cdd^{bodl} monac et^{aliis}; cod$^{bodl\ 206}$ απαγχθηναι, alii επαχθηναι, αχθηναι, αποκτειναι. Reddunt e vg Leif *duci*, d *obduci*) ... D^{gr*} αποκτανθηναι, item arm cop syr^{utr} aeth^{pp} (^{ro} om εκελ. απαχθ.), sah *educi ut perderentur* | καισαριαν cum ℵAE ... ς Ln Ti -ρειαν cum BDHLP etc. Dedimus sine articulo cum ℵABDE 61. al^{10} cat ... ς Ti praem την cum HLP al pler Chr^{9,234} | διετριβεν (d *demorabatur*, e *morabatur*): A vg (*commoratus est*) sah cop Leif^{187} (*mansit*) διετριψεν ... vg sah arm praem vel add *ibi*

20. ην δε (et. Leif^{187}): D aeth ην γαρ, 20 ην τε. Sine additam dedimus

δὸν δὲ παρῆσαν πρὸς αὐτόν, καὶ πείσαντες Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ
κοιτῶνος τοῦ βασιλέως ᾐτοῦντο εἰρήνην, διὰ τὸ τρέφεσθαι αὐτῶν
τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς. 21 *τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρῴδης*
ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα βασιλικὴν καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐδημη-
γόρει πρὸς αὐτούς· 22 *ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει· θεοῦ φωνὴ καὶ οὐκ*
ἀνθρώπου. 23 *παραχρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου*
ἀνθ᾽ ὧν οὐκ ἔδωκεν τὴν δόξαν τῷ θεῷ, καὶ γενόμενος σκωληκό-
βρωτος ἐξέψυξεν.
6, 7 24 *Ὁ δὲ λόγος τοῦ θεοῦ ηὔξανεν καὶ ἐπληθύνετο.* 25 *Βαρ-*

---

cum ℵABD 13. 33. 34. 40. 61. 133. 142. vg syr[sch] sah cop aeth ar[e] Lcif[1?] ... ς (= Gb Sz) add *ο ηρωδης* cum EHLP al pler (sed E al[10] fere Thphyl[a] om *ο*) cat syr[p] arm Chr[3,224] | E *θυμωμαχων* | *σιδωνιοις*: P 106. al aliq *σιδονιοις* | *ομοθυμαδον δε* (H suprascriptum habet, al pauc *τε*) etc (et. Lcif[187]): D *οι δε ομοθυμαδ. εξ αμφοτερων των πολεων παρησαν προς τον βασιλεα* (d *unanimiter autem ab invice civitates venerunt.ad regem*). Item syr[p mg] *ipsi autem unanimiter advenerunt.* Reliqua *εξ αμφ. τ. πολ.* syr[p] habet c.*, tum sequitur *προς αυτον* sine nota marginali. | *του βασιλεως* (et. Lcif[187]): D c[scr] *αυτου*, d plane om | *ητουντο*: A sah *ητησαντο* | *αυτων την χωραν*: D vg Lcif *τας χωρας αυτων* (d sic: *propter ne alienarentur regiones eorum de regno*), E 13. 33. 34. *αυτων την πολιν* (e *eo quod alerentur eorum civitatem* [corr. est *-tates*]). | *απο*: D 40. 105. *εκ*, item d e Lcif *de* (contra vg *ab illo* pro *α. τ. βασιλ.*)

21. *ο ηρωδης* (et. Bas[eth 280]): B 69. 103. 105. 3[pe] a[scr] om *ο* | *καθισας* sine copula cum ℵB 40. 61. Bas[eth] ex[codd a]. Cf etiam vg Lcif[187] *vestitus veste regia* (Lcif *regali*) *sedit pro tribunali et contionabatur* (am *vestitus est veste regia seditque* etc) ... Ln [*και*] *καθισας*, ς Ti *και καθισας* cum ADEHLP al pler cat[210] syr[utr] sah cop arm aeth Bas[eth ed] Chr[3,225]

22. *ο δε δημος* etc: ita prorsus etiam D praemissis his: *καταλλαγεντος δε* (d om) *αυτου τοις τυριοις*, item syr[p] c.* *reconciliatus est iis autem* | *θεου φωνη* (D* d vg syr[sch] Lcif[187] *φωναι*): HLP al[26] (item vv pler, sed non Latt) *φω. θεου* | *ανθρωπου* (ℵ[c]): ℵ* syr[sch] *ανθρωπων*

23. *επαταξεν αυτον* (et. Lcif[187]): D 68. 105. 180. c[scr] cat Thphyl[b] *αυτ. επατ.* | *την δοξαν* cum ℵAB 13. 61. 100. al sat mu cat Bas[eth 280] .. Gb Sz Ln (ex errore) om *την* cum DEHLP al plus[35] Chr[3,226] (:: dici solet *δουναι δοξαν τω θεω*, cf Lc 17, 18 Ioh 9, 24 Rom 4, 20, quorum locorum nullo lectio fluctuat) | *και γενομενος* etc (et. Lcif[187]): D *και καταβας απο του βηματος γενομενος σκωληκοβρ. ετι ζων και ουτως εξεψυξεν* (d *et cum descendisset de tribunal sed et a bermibus comestus adhuc vivens et sic expiravit*)

24 *του θεου* cum ℵADEHLP al omn[vid] syr[utr] sah cop arm Chr[3,226] ... B vg (aeth ut solet) *του κυριου* | *ηυξανεν* (P *ηξανεν*): D* *ευξανε*, A *ηυξανετο*

νάβας δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν ἐξ Ἱερουσαλήμ, πληρώσαντες τὴν 12, 12
διακονίαν, συνπαραλαβόντες Ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον. 15, 37

XIII.

1 Ἦσαν δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι ὅ τε Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, Μαναήν τε Ἡρῴδου τοῦ τετραάρχου σύντροφος καὶ Σαῦλος.
2 λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ κυρίῳ καὶ νηστευόντων εἶπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· ἀφορίσατε δή μοι τὸν Βαρ-

---

25. *σαυλος*: syr^{p} c.* add *qui vocatus est Paulus* ... 2. 33. 35. 68. 78. e^{scr} al pauc *παυλος* (99. *σαυλος παυλος*) | *υπεστρεψαν*: D* *απεστρεψεν* (d *reversi sunt*) | *εξ ιερουσαλημ* cum A 13. 27. 29. 69. 3^{pe} 8^{pe} al sat mu syr^{sch} et$^{p\ txt}$ sah cop arm aeth^{pp} Chr^{9,235} (sed fluct lectio). Item DE 15. 18. 36. 40. 68. 73. 81. 93. 98. 100. 105. 106. 113. 180. al$^{3\ scr}$ al aliq cat^{211} vg Chr^{cod} *απο ιερουσαλημ*. Praetereaque ex his (sive *εξ* sive *απο* praebent) E 7. 14** 27. 29. 32. 42. 57. 69. 100. 105. 106. 126** al$^{4\ scr}$ al syr^{sch} sah ar^{e} add *εις αντιοχειαν* ..... ℵBHLP 61. al plus^{23} syr$^{p\ mg}$ aeth^{ro} ar^{p} Chr$^{edd\ aliq}$ Thphyl^{a} et^{b} *εις ιερουσαλημ* (atque sic iam edidit Erasm), 28. 38. 66^{mg} 67** 97^{mg} al pauc *εις* (5^{lect} add *την*) *αντιοχειαν* | *συνπαραλαβ.* cum ℵAB*DEH ... ς Ln *συμπαραλ.* cum B^{3}LP al certe pler | *ιωαννην* (-*νν*- et. B; D^{gr} *ιωανην* et* praem *τον*) cum ℵABD* 36. 100. 105. 180. cat vg syr^{sch} sah ... ς Ti praem *και* cum D^{2}EHLP 61. al pler cop syr^{p} aeth Chr | *επικληθεντα* cum BDEHLP al longe plu Chr Thphyl^{a} ... ℵA 13. 33. 34. 36. 40. 61. 68. 73. 177. 180. 12^{lect} k^{scr} al pauc Thphyl^{b} *επικαλουμενον* :: sic et. 10, 18. 11, 13. 12, 12. (substituerunt *επικαλ.* pro *καλουμ.* 13, 1. 15, 22 Lc 22, 3; item inlatum est *τον επικαλουμ.* pro *ος επικαλειται* 10, 5). Legitur *ο επικληθεις* (nec fluctuat) 4, 36. Infertur tamen *ο επικληθεις* Matthaeo 10, 3.

XIII. 1. *αντιοχεια* cum ABDEHLP etc ... ℵ -*χια* | *ησαν δε* sine additam cum ℵABD 33. 40. 61. 68. 69. 100. 105. 12^{lect} a^{scr} vg syr^{sch} sah cop aeth ... ς (Gb°) add *τινες* cum EHLP al pler cat syr^{p} arm Chr^{9,235} | *ο τε*: D* vg Ath$^{tri\ lat}$ (antea Vig adscript)^{777} *εν οις* (sed d *in quo*). Praeterea D$^{gr\ 2}$ add *ην και*, Ath^{lat} *erat* | *καλουμενος*: D 13. 180. 12^{lect} o^{scr} *επικαλουμ.* | *νιγερ*: A sah^{cod} *νειγερ*, syr$^{p\ mg\ gr}$ aeth^{utr} *νηγερ* | D *λουκειος* (^{2}add *ο*) *κυρηναιος* (H al pauc *κυρειναιος*) | *του τετρ.*: D* d *και τετρ.* | *τετρααρχου* cum ℵ* sah$^{codd\ 2}$ cop (:: cf ad Lc 3, 1. 3, 19. 9, 7 Mt 14, 1 quibus ll. omnibus eandem formam cum idonea auctoritate reposuimus) ... ς Ln Ti *τετραρχου* c. ℵ^{c} (*α* altero eraso) ABDEHLP etc | *σαυλος*: 100. 105. (al?) *παυλος*

2. *λειτουργουντων*: C -*γουντων* | *δε*: 13. syr^{sch} aeth *τε* | *ειπεν*: E vg^{cle} (et. demid, sed non am fu nec m^{10} Lcif^{235}) syr^{utr} aeth add *αυτοις* | *τον βαρναβ.* cum ℵABCDEHLP al longe plu Ps-Ath^{2,7} (*τον παυλ. και*

νάβαν καὶ Σαῦλον εἰσ τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούσ. 3 τότε
νηστεύσαντεσ καὶ προσευξάμενοι καὶ ἐπιθέντεσ τὰσ χεῖρασ αὐτοῖσ
ἀπέλυσαν. 4 αὐτοὶ μὲν οὖν ἐκπεμφθέντεσ ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύ-
ματοσ κατῆλθον εἰσ Σελευκίαν, ἐκεῖθέν τε ἀπέπλευσαν εἰσ Κύ-
προν, 5 καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμῖνι κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ θεοῦ
ἐν ταῖσ συναγωγαῖσ τῶν Ἰουδαίων· εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην ὑπηρέτην.

βαρν.) Cyr$^{hr\,277}$ Bas^{3,41} (et^{1,300} *τον παυλ. κ. τον βαρν.*) Chr^{9,235} Thdrt $^{3,13.\ 331}$ ... ς (= Gb Sz) *τον τε βαρν.* cum 61. al vix mu | *σαυλον* (m^{10} *Paulum*) sine articulo cum ℵ^{a}ABCDE 13. 40. 61. (sed *iam inceperat *τον*) 68. 69. 100. 105. 12^{lect} al aliq cat Epiph^{602} (*αφορ. δ. μοι βαρν. και σαυλ.*) Cyr$^{hr\,277}$ (sed edd^{pl} *παυλ.*) Chr^{9,235} Dam^{2,256} (*παυλ. και βαρν.*) ... ς (Gb°) praem *τον* cum ℵ*HLP al longe plu Bas^{3,41} Thdrt $^{3,13.\ 331}$ Thphyl^{a} et^{b}. Transponit nomina etiam vg^{cle} *Saulum et Barnabam.*

3. *προσευξαμενοι* (et. Lcif^{225}): D add *παντεσ* | *τασ χειρασ αυτοισ*: E 4. 38. 99. 100. al$^{3\,scr}$ al aliq vg syr^{sch} Lcif^{225} *αυτοισ τασ χειρ.* | *απελυσαν* (47* 59. *απηλθον*): D om (ita prorsus et. d) ... E vg sah cop syr^{sch} et^{p} c. ob. Lcif^{225} add *αυτουσ*

4. *αυτοι* cum ℵAB (C non liquet) 15. 18. 36. 40. 61. 69* 100. 105. 180. a^{scr} cat d e vg syr^{utr} Amb$^{spir\,658}$ ... ς *ουτοι* cum EG^{r}HLP al pler cop Did$^{tri\,2,5}$ Chr^{9,235} Lcif^{225} (*et illi quidem*) ... DG^{r} 12^{lect} arm Ath$^{lat\,777}$ Ps-Ath^{2,7} *οι* (*qui*) | *ουν*: 25. 28. 29. 38. 61. 93. 105. 113. 180. h^{scr} 14^{lect} om | 61. *εκπεφθεντεσ*, Ps-Ath^{2,7} *αποσταλεντεσ* | *του αγιου πνευματοσ* cum ℵABC^{2}(*latet)D^{2} (* *τ. πν. αγ.*) 13. 40. 59. 61. 69. 105. 180. a^{scr} cat^{213} Lcif^{225} Ps-Ath^{2,7} ... ς *του πνευμ. του αγιου* cum EHLP al pler vg (et reli fere ut solent; sah vero *a sanctis*) Did$^{tri\,2,5}$ Ath$^{lat\,777}$ Chr^{9,240} | *κατηλθον* et. Did^{tri} Lcif Ath^{lat}; Ps-Ath *ηλθον* ... A *απηλθον* ... DG^{r} *καταβαντεσ δε* | *εισ* pri sine *την* cum ℵABC^{2}D 40. 61. 66. 69. 105. 133. 180. 12^{lect} al$^{2\,scr}$ cat^{213} Did$^{tri\,2,5}$ Chr^{9,240} (Chron ^{436} *εισηλθεν δε και εισ κυπρον και εισ σελευκειαν* etc) ... ς Ti add *την* cum EHLP al pler Chr^{9,235} Thphyl^{a} et^{b} | *σελευκιαν* cum ℵAC^{2} (*latet)DE d^{scr} ... ς Ln Ti *σελευκειαν* cum BHLP al pler | *εκειθ. τε* cum ℵABCE al plu Chr^{9,235} (al pauc cat^{213} *κακειθεν τε*, 1. *κακειθεν δε*, al *κακειθ.*) .:. HLP 40. 61. 68. 126. 177. al plus^{20} d syr$^{p\,mg}$ sah Thphyl^{a} et^{b} *εκ. δε* ... DG^{r} 64. *εκειθεν* | *εισ κυπρ.* cum ℵABCD 13. 40. 61. 68. 69. 99. 101. 105. 106. 180. 12^{lect} 14^{lect} al$^{3\,scr}$ Thphyl^{a} et^{b} ... ς Ti *εισ την κυπρ.* cum EHLP al longe plu Chr^{9,235} et^{240}

5. *και γενομενοι* (et. Lcif^{225}): DG^{r} *γενομ. δε* | *εν* (ℵ* *εισ*, D add *τη*) *σαλαμινι* (BD *-μεινι*, ℵAEL 61. al *-μινη*): d e am fu *Salamina*, vg Lcif^{225} *Salaminam* | *κατηγγελλον* cum ℵABCELP etc (vg e Lcif *praedicabant*, d *adnuntiabant*) ... L 61. al^{10} fere *κάτηγγελον*, DG^{r} al aliq *κατηγγειλαν* (al aliq *-γγ-*) | *θεου*: DG^{r} syr^{sch} Lcif^{225} *κυριου* | *ειχον δε* (sah^{wol} om, non item^{ms}) *και* (105. Lcif^{225} om) et. Dion^{alex} ap Eus$^{hist\,7,25,15}$ ... E *εχοντεσ μεθ εαυτων και* | *ιωαννην* (*-νν-* h. l. etiam BD): EG^{r} *ιωανην* | *υπηρετην* et. Dion^{alex} ap Eus Lcif ... D syr$^{p\,mg}$ *υπηρε-*

6 διελθόντεσ δὲ ὅλην τὴν νῆσον ἄχρι Πάφου εὗρον ἄνδρα τινὰ
μάγον ψευδοπροφήτην Ἰουδαῖον, ᾧ ὄνομα Βαριησοῦ, 7 ὃσ ἦν
σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. οὗτοσ προσ-
καλεσάμενοσ Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον
τοῦ θεοῦ· 8 ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖσ Ἐλύμασ ὁ μάγοσ, οὕτωσ γὰρ
μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ζητῶν διαστρέψαι τὸν ἀνθύπατον

τουντα αυτοισ, ε εισ διακονιαν, vg ***in ministerio*** **(cod^{lachm}** ***in ministerium*** **ut e)**

6. *διελθοντεσ δε*: D* *και περιελθοντων* (? *διαπεριελθ.*?) *δε αυτων*, D^{2} *διελθοντων δε αυτων*, d *cum pergressi fuissent* (sine copula) | *ολην* cum ℵABCDE 61. al fere^{20} vg syr^{utr} sah^{cod} cop arm aeth Lcif^{225}, item 137. Chr^{9,241} post *την νησον* … ς (= Gb Sz) om c. HLP al longe plu sah^{woid} Thphyl^{a} et^{b} | *ευρον*: A *ευραν*, E *ηυρον*. Praeterea C 6. 8. 15. 18. 40. 66^{mg} 68. 76. 180. o^{scr} arm aeth^{pp} Thphyl^{b} add *εκει* | *ανδρα* cum ℵABCD 6. 8. 13. 14* 15. 18. 61. 66. 68. 69. 76. 100. 105. 180. k^{scr} o^{scr} am syr^{utr} arm Chr^{9,241} Thphyl^{a} et^{b}, item post *τινα* E 36. 40. vg (et. fu demid) Lcif^{225}, item (qui *τινα* non exprim) sah cop aeth … ς om cum HLP al plu | *ω* (C *ων*) *ονομα* (*cui nomen erat* vg Lcif^{225}, e *cui nomen*): D *ονοματι καλουμενον* (d *nomine qui vocatur*), 15. 18. 33. 36. 37. 40. al pauc cat^{214} *ονοματι* | *βαριησου* cum ℵ 40. 96. 105. vg (et. am fu tol) cop syr$^{p\ txt}$ arm „nonnullis“ ap Hier$^{nom\ hebr\ 3,99}$ :: huius nominis terminatio in *ου* offendisse videtur, propterea que vel *βαριησουσ* (ut *βαραββασ βαρσαββασ βαρναβασ*) vel *βαριησουν*, *βαριησουαν*, *bariesuban* substituerunt. Item vg^{edd} (ut demid) Hier$^{nom\ hebr}$ ^{3,99} *barieu* (Hier *ber-*). Addit Hier *nonnulli bariesu corrupte legunt*. Similiter Bed^{60}: *corrupte legitur bariesu, cum barieu, id est maleficus sive in malo legi debeat, credo quia nomen Iesu iisdem litteris sed nota superposita scribatur. Non enim convenit hominem flagitiosum et magum filium Iesu, id est salvatoris, appellari, quem e contrario Paulus filium diaboli nuncupat.* At Bed$^{retra\ 180}$ scriptum est *bariesu*, additis verbis: *In Graeco habetur plus „quod interpretatur Elimas“* … ς Ln Ti *βαριησουσ* cum BCE 13. al permu sah Chr^{9,241} Thphyl^{b}, item aeth^{pp} *bariasus* (aeth^{ro} *tariosay*) … AD^{2}HLP 15. 18. 59. 61. 68. 137. 177. al plus^{25} cat syr$^{p\ mg\ gr}$ Thphyl^{a} *βαριησουν*. Item D* *βαριησουαν*, d *bariesuam*, Lcif^{225} quater *bariesuban*, syr^{sch} *barschumo*. Praeterea E Bed ex Gr (vide ante) demid Lcif add *ο μεθερμηνευεται ελυμασ*, *quod interpretatur elymas* (demid Lcif *paratus*)

7. *προσκαλεσαμενοσ*: D *συνκαλεσαμενοσ* (d *cum vocasset*) | *επεζητησεν* (C *-τησαν* sic): D *και* (D^{2} om) *εζητησεν*, d *et quaesire voluit*

8. *ελυμασ*: D* *ετοιμασ*, d *etoemas*, Lcif^{225} *etoemus*; syr^{sch} *hic magus barschumo cuius nomen interpretatur elymas* | *μαγοσ*: H 34* *μεγασ*, Lcif *magnus* | *μεθερμηνευεται*: E 40. 105. *ερμηνευεται* (61. *μερμηνευεται* sic)

ἀπὸ τῆσ πίστεωσ. 9 Σαῦλοσ δέ, ὁ καὶ Παῦλοσ, πλησθεὶσ πνεύμα-
τοσ ἁγίου ἀτενίσασ εἰσ αὐτὸν 10 εἶπεν· ὦ πλήρησ παντὸσ δόλου
καὶ πάσησ ῥᾳδιουργίασ, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσησ δικαιοσύνησ,
οὐ παύσῃ διαστρέφων τὰσ ὁδοὺσ κυρίου τὰσ εὐθείασ; 11 καὶ νῦν
ἰδοὺ χεὶρ κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔσῃ τυφλὸσ μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι
καιροῦ. παραχρῆμά τε ἔπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἀχλὺσ καὶ σκότοσ, καὶ
περιάγων ἐζήτει χειραγωγούσ. 12 τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατοσ τὸ γεγο-
νὸσ ἐπίστευσεν, ἐκπλησσόμενοσ ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ κυρίου.
15, 38 13 Ἀναχθέντεσ δὲ ἀπὸ τῆσ Πάφου οἱ περὶ Παῦλον ἦλθον
εἰσ Πέργην τῆσ Παμφυλίασ· Ἰωάννησ δὲ ἀποχωρήσασ ἀπ' αὐτῶν

---

8. *απο τ. πιστεωσ* (et. Lcif): D* d syr^{p} c.* add *επιδη ηδιστα ηκουεν αυτων*, item E Bed$^{retr\,129}$ ex Gr *οτι ηδεωσ αυτων ηκουεν* (e *quoniam libenter eorum audiebat*, Bed *quon. audiebat libenter eos*)

9. *πλησθεισ*: DP *πληθεισ* | *ατενισασ* sine copula cum ℵABCL 13. 33. 34. 36. 40. 61. 105. 180. al$^{3\,scr}$ cat vg sah (cop om *ατεν. εισ αυτον*) Chr ^{9,241} Lcif^{225} ... ς (Gb^{oo}) praem *και* cum DEHP al pler syr^{utr} arm aeth Thphyl^{a} et^{b}

10. *πασησ ραδιουργ.* (et. Or^{2,117}): D* d* arm Or$^{int\,2,280}$ Lcif$^{225\,bis}$ om *πασησ* | *υιε* (d *fili*): DS^{gr*} *υιοι* | *εχθρε*: D *εχθρε*, A *εχρε* | *παυση* (106. k^{scr} *παυσει*): 13. 68. *παυει*, 33. c^{scr} al pauc *παύη* | *κυριου* cum ℵ^{c}AC DEHLP al omn^{vid} Or^{2,117} et (huc respiciens: *ινατι διαστρεφετε τασ οδ. κυρ. τασ ευθ.*)^{4,119} Didcat^{226} Chr^{9,241} ... ℵ*B *του κυριου* | *τασ ευθειασ* (et. Or^{2,117} et^{4,119} Lcif^{225}): D* *τασ ουσασ ευθ.*, d *quas sunt rectas* (sic)

11. *χειρ*: D *η χειρ* | *κυριου* cum ℵABCDEHLP 61. al plu cat Did$^{tri\,2,7,10}$ Chr^{9,241} Thdrt^{2,662} ... ς (= Gb Sz) *του κυριου* cum minusc mu | *αχρι* (et. Or^{2,117}): D *εωσ* | *παραχρ. τε* cum ℵC 61. vg syr^{sch} cop aeth Lcif ^{225} Hier$^{philem\,444}$. Similiter D *και ευθεωσ* (d *et confestim* ut vg, Lcif *et protinus*) ... ς Ln Ti *παραχρ. δε* cum ABEHLP al pler cat sah syr^{p} arm Chr | *επεσεν* cum ℵABD 3. 25. 61. 95. 100. Thphyl^{a} ... ς Ti *επεπεσεν* c. CEHLP al pler cat Chr Thphyl^{b} | *επ* (A^{*vid} om) *αυτον*: B om

12. *τοτε ιδων*: D Lcif^{225} *ιδων δε* (syr^{sch} aeth *et cum vidisset*) | *το γεγονοσ*: DE aeth^{utr} add *εθαυμασεν και*. Similiter Lcif^{225} *credidit cum admiratione, stupens in doctrina domini.* | *επιστευσεν* (A syr^{sch} aeth post *εκπλησσομ.* pon): D add *τω θεω*, item aeth^{utr} (sed om *εκπλ. επι τ. διδ. τ. κυρ.*) *τω κυριω* | *εκπλησσομ.* c. ℵACDEHLP al pler ... B 13. 68. 69. 104. 105. al$^{5\,scr}$ al *εκπληττομ.* | *του κυριου*: C Vig$^{varim\,747}$ (*et credidit admirans in doctrina dei*) | *τ. θεου*, 63. *του* $\overline{χυ}$, 4. *των αποστολων*

13. *αναχθεντεσ*: B* *ανεχθ.* | *παυλον* sine articulo cum ℵABCDE 13. 61. 69. 103. 105. 180. c^{scr} cat (Dion^{alex} ap Eus$^{hist\,7,25,15}$ edd ex^{edd} mu, sed^{schwe} et^{hein} *τον παυλ.* ex$^{edd\,6}$) Chr^{9,242} ... ς (sed Gb^{o}) praem *τον* cum HLP al pler Thphyl^{a} et^{b}. Pro *οι περι* etc syr^{sch} ar^{e} *Paulus autem et Barnabas* etc | *ιωαννησ*: BDS^{gr} *ιωανησ* | *δε*: ℵ* 42* arm om | *αποχωρησασ* (et. Dion ap Eus): E 32* 34. 180. *αναχωρ.* | *απ*: 13. *εξ* | *υπεστρεψεν* (ℵ^{c}): ℵ* -*ψαν*

ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα. 14 αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς
Πέργης παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν τὴν Πισιδίαν, καὶ ἐλθόντες
εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐκάθισαν. 15 μετὰ
δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν ἀπέστειλαν οἱ
ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτοὺς λέγοντες· ἄνδρες ἀδελφοί, εἴ τις ἐστὶν
ἐν ὑμῖν λόγος παρακλήσεως πρὸς τὸν λαόν, λέγετε. 16 ἀναστὰς δὲ
Παῦλος καὶ κατασείσας τῇ χειρὶ εἶπεν· ἄνδρες Ἰσραηλεῖται καὶ οἱ
φοβούμενοι τὸν θεόν, ἀκούσατε. 17 ὁ θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου Ἰσραὴλ 7, 2 ss
ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν τῇ παροι-
κίᾳ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺς Ex 6, 1
ἐξ αὐτῆς, 18 καὶ ὡς τεσσερακονταέτη χρόνον ἐτροφοφόρησεν αὐτοὺς 7, 36 Dt 1, 31

---

14. αυτοι δε: E παυλος δε και βαρναβας | παρεγενοντο: A εγενοντο | αντιοχειαν: E -χιαν | την πισιδιαν cum ℵABC (tol *quae est Pisidiae*, cui respondere vdtr την πισιδιας) ... ς της πισιδιας (D 1. πεισιδ., 4. πισσιδ.) cum DEHLP al omn[vid] Chr[9,242], item vg arm rell | ελθοντες cum ℵ*BC 61. 104. cop ... ς Ln Ti εισελθοντες cum ℵ[c]DEHLP al pler cat[218] vg sah syr[utr] arm aeth Chr[9,242] | τῃ ημερα των σαββατων (et. d *die sabbatorum*): D[gr] τη (*την) ημετερα τω σαββατω

15. ει τις cum ℵABCD* 13. 61. al[15] d vg syr[sch] cop ... ς om τις cum D[gr2]EHLP al longe plu sah syr[p] arm aeth Chr[9,242] Thphyl[a] et[b] | εν υμιν λογος παρακλ. cum ℵABC 3. 33. 40. 47. 59. 96. 105. 142. 180. al[2 scr] cat vg (item sah syr[utr] arm), item omisso εν H al pauc ... ς Ti λογος (D[gr*] -γου, D add σοφιας, d *et intellectus*) εν υμιν παρακλ. cum DELP al pler Thphyl[a] et[b], item cop *verbum consolationis est inter vos* | προς τον λαον: L al aliq syr[utr] sah ar[e] aeth conjgunt cum seqq (propterea que interpretes *loquimini ad populum*)

16. παυλος: D 68. praem ο | ισραη- ita ABCHLP etc: ℵ ισδραη-, D[gr] ιστραη- (item d e *istrahe-*). Item -ηλειται cum ℵABC ... ς -ηλιται cum DEHLP etc | οι φοβουμενοι: E 11[lect] Chr[9,246 txt] (non item [com]) οι εν υμιν φοβ.

17. τον λα. τουτου: B του pro τουτου, 40. om τουτου, nec exprim vg aeth, sah om λαου τουτου | ισραηλ (d *istrahel*) - ita et. ς (= Gb Sz) et Ln - cum ℵABCD 13. 15. 29. 36. 40. 61. 69. 100. 105. a[scr] g[scr] al vix mu cat vg sah cop arm aeth ... Gb Sz Ti om cum EHLP al plus[60] syr[utr] Chr[9,246] Thphyl[a] et[b] :: ισραηλ abundare videbatur, hinc omissum est. Alii τουτου sustulerunt, ut ipse B cum vg sah. Lectio codicis B inprimis ita comparata est ut confirmet lectionem codicum ℵACD | και τον λαον: D δια τον λαον (*propter populum*) | εν γη: D* εν τη γη | αιγυπτω cum CDEHLP al longe plu cat Chr Thphyl[a] et[b] ... Ln αιγυπτου cum ℵAB 13. 40. 61. 100. 105. al[14]; item vg (atque etiam d e) etc, unde vix testimonium Graecae lectionis peti potest :: cf 7, 36 (et. 7, 11) quo loco confirmatur quod edidimus

18. ως: DE vg sah cop syr[sch] om | τεσσερακονταετη (C -ετην) χρον. cum

Dt 7, 1 Ios 14, 1 ἐν τῇ ἐρήμῳ, 19 καὶ καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ Χανάαν κατε-

---

ℵABC. Item ς Ln τεσσαρακονταετη χρον. cum EHLP al omn[vid] (e vg *per quadraginta annorum tempus*) ... D ετη μ̄ | ετροφοφορησεν (et. Gb Sz Ti) cum AC*E 13. 24** 68. 78*mg 93. 100. 105. 142. l[scr*vid] d (*ac si nutrix aluit*) item (*nutrivit*, ut et. e) sah cop syr[sch] et[p txt] arm aeth[utr] ar[e] (ar[p] vero duplici verbo utens duplicem lectionem reddidit: *victores fecit eos* [i. e. ἐτροπαιοφόρ. ut cod. Holm. 53. ad Deut 1, 31.] *et aluit eos*) Const[7,36,2] (legendum enim esse ἐτροφοφόρησας αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ pro ἐτροποφόρησας etc, quod editum est, planissimum fit inde quod additum est παντοίοις ἀγαθοῖς). Eidem lectioni faveat Cyr[glossar] et Hesych, ἐτροφοφόρησεν interpretantes ἔθρεψεν. Idem verbum habetur 2 Macc 7, 27 ἐλέησόν με - τὴν ἐκθρέψασάν σε - καὶ τροφοφορήσασαν, item Macar[7,146] (hom[46,3] αὐτὴ ἡ μήτηρ - ἀναλαμβάνει καὶ περιθάλπει καὶ τροφοφορεῖ ἐν πολλῇ στοργῇ. Item Ps-Chr[9,884] (serm[3] de ieiunio) θεασάμενοι θεὸν - τροφοφοροῦντα ἐκ γῆς. Maxime vero commendat Deut 1, 31. quem locum Paulus sine dubio respexit. Est ibi enim: ἐτροφοφόρησέν (sic codd. AB Amb[5saec] Coisl txt[6saec] Bas-Vat[8saec] etc; ed[rom] τροφοφορήσει sine cod[unc], Coisl[mg] al mu ετροποφορησεν) σε κύριος ὁ θεός σου ὡς εἴ τις τροφοφορήσαι (-σει B al) ἄνθρωπος (de τροφεύς, non de nutrice femina cogitandum) τὸν υἱὸν αὐτοῦ. Fluctuat ibi quoque lectio atque Or ἐτροποφόρ. legit (vide post); sed cdd plu et unc omn ἐτροφοφόρ. tuentur, item Cyr[osel81] ὅτι μόνος αὐτὸς ὁ σώζων ἐστὶ καὶ ἀνδρωτὶ κατορθῶν πᾶν ὅπερ βούλοιτο, αὐτὸς ὁ τροφοφορήσας κατὰ τὴν ἔρημον, et[glaph415] ὡς ὁ θεῖος ἔφη Δαυίδ, ἐτροφοφόρησεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ἄρτον οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς, ipso confirmante contextu, quemadmodum hoc quoque loco ἐτροφοφόρ. multo aptiorem sensum dat quam ἐτροποφόρησεν ..... ς (Ti[49] Gb') ετροποφορησεν cum ℵBC[2]DHLP 61. al longe plu cat vg (*mores eorum sustinuit*) syr[p mg gr] item (sed non illustrant comm) Chr Thph[2] ([1] ετροφοποφ.) Oec. Confirmare putatur Photius in lexico, ubi haec tantum leguntur: τροποφορεῖν. τροπώσομαι, νικήσω, ὑποτάξω. Imprimis vero commendatur auctoritate Origenis, qui sic legit Deut 1, 31. Cf Or[1,567] (contra Cels[4,71]) (ubi lectio comprobatur e nexu) et[3,247. 249. 774. 786] (quibus plerisque vetus interpretatio addita est), item Or[int3,278] (in Ezech. hom. 6, 6. *Supportavit enim mores tuos dominus deus tuus, quomodo si quis supportet homo filium suum. Igitur mores nostros supportat deus sicut passiones nostras portat filius dei*). Accedit Lcif[151] (pro Ath[1,5]) *quomodo fovit te domin. deus tuus, sicut quis foveat homo filium suum*. Laudat Wetst hanc ad lectionem etiam Targum in Cant. 2, 6. Ad sensum cf Rom 9, 22. Idem verbum perrarum habetur in schol. Aristoph. (cf Suid. sub οὐ χρή) et Cic. ad Att. 13, 29 („in hoc τύφον μου, πρὸς θεῶν, τροποφόρησον.")

19. και καθελων cum ℵACDEHLP al fere omn vg rell Chr[9,247] ... B 61. sah om και | επτα: E Bed[retra 130] ex Gr post εν γη χαναάν pon | εν γη (H 1. 126. τη) χαναάν (D 34. χαναάμ, d *chanaam*): 13. 177* om | κατεκληρονομησεν cum ℵABCDEHLP 13. 61. al[60] fere cat Chr[9,247] Thphyl[a] ... ς (— Gb Sz) κατεκληροδοτησεν cum minusc vix mu

κληρονόμησεν τὴν γῆν αὐτῶν, 20 ὡσ ἔτεσιν τετρακοσίοισ καὶ πεν-
τήκοντα. καὶ μετὰ ταῦτα ἔδωκεν κριτὰσ ἕωσ Σαμουὴλ προφήτου.
21 κἀκεῖθεν ᾐτήσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖσ ὁ θεὸσ τὸν 1 Sam 8, 5 10, 21. 16, 1
Σαοὺλ υἱὸν Κείσ, ἄνδρα ἐκ φυλῆσ Βενιαμείν, ἔτη τεσσεράκοντα·
22 καὶ μεταστήσασ αὐτὸν ἤγειρεν τὸν Δαυεὶδ αὐτοῖσ εἰσ βασιλέα,
ᾧ καὶ εἶπεν μαρτυρήσασ· εὗρον Δαυεὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαί, ἄνδρα Ps 88 (89), 21

Thphyl^{b}. Praeterea ς Ln Ti add *αυτοισ* cum ACD^{2}EHLP al pler vg syr^{utr} arm Chr ... omisimus cum ℵBD* 13. 40. 61. sah cop | *αυτων*: D* syr^{p} c.* *των αλλοφυλων*

20. *ωσ ετεσιν τετρ. και πεντηκ.* ante *και μετα ταυτα* (Gb') cum ℵABC 13. 15. 18. 36. 40. 61. 137. cat vg (*quasi post quadringentos et quinquaginta annos, et post haec*, ita et. Bed$^{60. 61}$ ex vg^{cod} suo) sah (om *μετ. ταυτ.*) cop (om *ωσ*) arm ... ς Ti *και μετα ταυτα* (D* d syr^{utr} ar^{e} aeth^{ro} om *με. ταυ.*) ante *ωσ* (D* *εωσ*, d *quasi*, syr^{sch} aeth om) *ετε. τετρα. και πεντ.* cum D^{2}EHLP al pler aeth^{pp} Bed$^{retra\ 139.\ 140}$ ex Gr, item (vide ante) D* d syr^{utr} ar^{e} aeth^{ro} :: pro testium ratione non tam quaerendum est quid offensionis in se contineat lectio Elz., quam quid fuerit cur a lectione codicum ℵABC discessum sit. Quorum quidem coniuncta auctoritas deserenda non est nisi gravissima ac satis evidens caussa suadeat. Est autem ea quam praebent lectio minime ita comparata ut non possit non ad emendatorem referri. | *εδωκεν*: E (et. Bed^{retra} ex Gr) 14* syr^{utr} sah arm Chr^{9,247} add *αυτοισ* | *προφητου* sine articulo cum ℵA^{vid}B 61. ... ς Ln Ti *του προφ.* cum CDEHLP al pler Chr

21. *βασιλεα*: 61. *-λεαν* | *ο θεοσ* (96. post *σαουλ* pon): 4* 16. 23. 26. 34. 37. 46. 56. 66. 68. 80. 105. e^{scr} om. Item codd^{lat} ap Wtst, quos ex correctoriis Romanis ille habere videtur, monente ad h. v. Luca Brugensi „non est omittendum nomen *Deus*.“ | *κεισ* cum ℵABCD ... ς *κισ* cum EHLP al omn^{vid} | *βενιαμειν* cum ℵABC 13. (61. *-μεῖμ*) ... ς *βενιαμιν* cum DEHP al pler; item L k^{scr} al^{vid} *βενιαμην* | *τεσσερακ.* cum ℵAB*C ... ς Ln *τεσσαρακ.* cum B^{3}EHLP al pler ... D 61. *μ̅*

22. *τον* (D om) *δαυ. αυτοισ* cum ℵABD sah cop ... ς *αυτοισ τον δα.* cum CEHLP al omn^{vid} vg syr^{utr} arm aeth Chr^{9,247} | *δαυειδ* hoc loco plene ℵBD; per compendium ACEHLP, altero loco et. ℵ ... ς Gb *δαβιδ*, Sz *δαυιδ*: cf ad Mt 1, 1 | *ευρον* (et. Or^{2,506} et^{3,262} Eus$^{ps\ 53}$ Ath^{195} etc): E *ηυρον* | *τον του ιεσσ.* et. Or^{2,506} Eus$^{ps\ 53}$ Ath^{195} ... D 34. *τον υιον ιεσσ.*, Or^{3,262} libere (*ευρον ανδρα κατα την καρδ. μου δαυ. υι. ιεσσ.*) *υιον ιεσσ.* | *ανδρα* et. Or^{bis} Eus^{ps} Ath Hil^{94} et^{1117} etc ... B* Ath^{codd3} Hil$^{edd\ aliq}$ om | E om *ανδρα κατ. τ. καρδ. μου οσ*: quod in manifesto errore positum est. Folio enim 111 recto exeunte, verso ineunte scriba codicis octo stichos ex praegressis male repetierat. Hinc factum est ut exeunte eodem folio verso iustum spatium octo stichorum deesset. Nihilominus alteros quattuor: *μαρτυρησασ* | *ηυρον* | *δδ* | *τον του ιεσσαι*, litteris minutis adscripsit, alteros vero: *ανδρα* | *κατα* | *την καρδιαν μου* | *οσ*, praetermisit.

κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου.
23 τούτου ὁ θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ᾽ ἐπαγγελίαν ἤγαγεν
Lc 3, 3 pp τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα Ἰησοῦν, 24 προκηρύξαντος Ἰωάννου πρὸ
προσώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας παντὶ τῷ λαῷ
Ἰσραήλ. 25 ὡς δὲ ἐπλήρου ὁ Ἰωάννης τὸν δρόμον, ἔλεγεν· τί ἐμὲ
Lc 3, 15 Io 1, 27 pp ὑπονοεῖτε εἶναι, οὐκ εἰμὶ ἐγώ· ἀλλ᾽ ἰδοὺ ἔρχεται μετ᾽ ἐμὲ οὗ οὐκ
εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι. 26 ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ
γένους Ἀβραὰμ καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν θεόν, ἡμῖν ὁ λόγος
τῆς σωτηρίας ταύτης ἐξαπεστάλη. 27 οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν
Ἰερουσαλὴμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν τοῦτον ἀγνοήσαντες καὶ τὰς

---

23. *τουτου ο θεος απο του σπερματος* (ℵ* om *απ. τ. σπερμ.*, suppl[c]): D *ο θεος ουν απο του σπερμ. αυτου* | *ηγαγεν* cum ℵABEHLP 61. al fere[60] vg cop aeth Ath[126] Chr[9,240com] Thphyl[a] ... ς (= Gb Sz) *ηγειρε* cum CD 13. al mu cat[220] (addit[com] *ηγειρε λεγει, ουκ εκτισε· τον γαρ οντα ηγειρεν, ου τον μη οντα*) tol sah syr[utr] arm Chr[9,247txt] Thdrt[4,2..] Thphyl[b] | *σωτηρα ιησουν* cum ℵABCEP (D *σω. τον ιν̅*) 15. 18. 40. 61. 69. 100. 105. al sat mu vg syr[utr]-sah cop arm Ath Thdrt Thphyl[b] (al[20] Chr[9,247] et[240] om *ιν̅*) ... HL al[50] aeth[utr] (Chr[9,240] ex codd[aliq]) Thphyl[a] ([txt] et[com]) *σωτηριαν*. Qui error ex antiqua scriptura ortus est. Commutarunt enim CΡ̅Α̅ΙΝ̅ cum CΡΙΑΝ, sive CΩΤΗΡ̅Α̅ΙΝ̅ cum CΩΤΗΡΙΑΝ.

24. *ιωαννου*: BD[gr] d[gr] *ιωανου* | *παντι*: HLP al plus[40] Chr[9,240com] (non [247txt]) Thphyl[a et b] om | *τω λαω*: AHLP al[50] fere Chr[com] Thphyl[a et b] om *λαω*. Item ℵ* post *παντι τω* iam inceperat *ισρ.*, sed antequam absolvisset, *λαω ισρ.* reposuit. | *ισραηλ* (24. al aliq *του ισρ.*): 68. 104. sah om

25. *επληρου*: D[gr*] *-ρουν* | *ιωαννης* (BD[gr*] *ιωανης*) sine articulo cum ℵABCDEH 61. 101. 180. al[3scr] al pauc cat Thphyl[a] ... ς Ti *ο ιωανν.* cum LP al pler Chr[9,247] Thphyl[b] | *τι εμε* cum ℵAB 61. (*τι μου*) sah aeth ... ς Ti *τινα με* c. CDEHLP al pler vg cop syr[utr] arm Chr (ς vero sic: *τινα με υπον. ειναι; ουκ* etc) | *εγω*: E 68. 12[lect] tol Bed[retr 141] ex Gr Thphyl[b] add *ο χ̅ς̅* | *αλλ*: D *αλλα* | *μετ εμε*: D* *μεθ εμε*

26. *και οι εν*: B om *και* | *και οι εν υμιν φοβ. τον θεον*: aeth[ro] (non item[pp] sed om *εν υμιν*) om | *εν υμιν*: AD 61. *εν ημιν* | *τον θεον*: E Bed[retr 142] ex Gr add *ακουσατε* | *ημιν* cum ℵABD 13. 19. 33. 61. e[scr] sah syr[p mg] ... ς Ln Ti *υμιν* cum CEHLP al pler vg syr[sch et p txt] cop arm aeth Chr | *ο λογος*: C 6. 36. 65. 133. 180. d[scr] al aliq arm (aeth[utr] *his sermo vitae*) add *ουτος* | *ταυτης*: C 13. 37. 133. 180. al pauc arm aeth syr[sch] ar[e] om | *εξαπεσταλη* cum ℵABCD 13. 61. al[30] cat[221] Chr[9,247] ... ς *απεσταλη* cum EHLP al longe plu Thphyl[a et b]

27. *εν ιερουσαλ.* cum ℵABDHLP al plu cat[221] ... CE 13. 61. al[30] Chr[9,247] et[240] om *εν*, item vg (ut e, non item d) *habitabant Hierusalem* | *οι αρχοντ. αυτων*: D* d vg *οι αρχ. αυτης* (*eius*) | *τουτον αγνοησαντες*: D*vid *μη συνιεντες* (ita potius indice Scriv quam *αγνοουντες*), d non

φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας
κρίναντες ἐπλήρωσαν, 28 καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὑρόντες Lc 23, 23
ᾐτήσαντο Πειλᾶτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν· 29 ὡς δὲ ἐτέλεσαν πάντα
τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου ἔθηκαν εἰς Lc 23, 53.
μνημεῖον. 30 ὁ δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, 31 ὃς ὤφθη
ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας 1, 3 10, 40 s
εἰς Ἰερουσαλήμ, οἵτινες νῦν εἰσὶν μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν.

---

intellegentes, D[2] τουτον αγνοουντες | και τας φωνας: D^{gr*} d E και (D* d om) τας γραφας, item syr^{sch} | κριναντες: D και κρ.

28. ευροντες: D vg sah cop syr^{p} c.* aeth^{utr} add εν αυτω | ητησαντο (ita et. ℵ^{c}; ℵ* ητησαν τον) πειλ. αναιρ. αυτον: D* κρειναντες αυτον παρεδωκαν πειλατω ινα εις αναιρεσιν, d *indicantes autem eum tradiderunt pilato ut interficeretur*; D[2] vero non tam anteponi his sed eorum loco poni voluit ητησαντο πιλατον ανεραιθηνναι, quae quidem postea uncis inclusa sunt | πειλα- cum BD ... ς Ln Ti πιλατ. cum ℵACEHLP etc :: cf ad Lc 23, 6 ubi πει- ℵABDET, ad Lc 23, 13 et 20 ubi ABDT, et alibi

29. ετελεσαν cum ℵABCEHLP etc, D* ετελουν (sed d *consummaverunt*), D[2] ετελεσεν: inrepsit in edd. nonnullas (et cdd), ut etiam Wtstenii, vitium ετελησαν, a quo tamen et ς et ς^{e} (1624. 1633. 1656. 1678. 1685) liberae manserunt | παντα cum ℵABCDEHLP al longe plu Chr^{9,247} ... ς (= Gb Sz) απαντα cum 13. e^{scr} al vix mu | τα περι αυτου γεγραμμενα (et. vg syr^{p}): E syr^{sch} τα γεγραμμ. περι αυτ. | γεγραμμενα (D^{gr*} add εισιν, quemadmodum d habet *quae de illo scripta sunt*): D* d add ητουντο τον πειλατον τουτον μεν σταυρωσαι, και επιτυχοντες παλιν και (iam pergitur καθελοντες), d *petierunt pilatum hunc crucifigi et inpetraverunt iterum et* (pergens *deposuerunt de ligno*). Similiter syr$^{p\ mg}$ post γεγραμμενα sic: *Postquam crucifixus esset, petierunt a Pilato ut de ligno detraherent eum. Impetraverunt, et detrahentes eum posuerunt in sepulchro.* | ξυλου: E syr^{sch} σταυρου | εθηκαν (13. εθαψαν): D* και εθηκαν (item d *et deposuerunt de ligno et posuerunt*)

30. ο δε θε. ηγειρ. αυτον (E Chr^{9,247} αυτ. ηγ.) εκ νεκρων: D nil nisi ον ο θεος ηγειρεν, d *quem deus vero excitavit*

31. ος (ℵ* ος ex ως restituit): D e sah cop ουτος | επι ημερας πλειους τοις etc: D τοις συναναβαινουσιν ([2] -βασιν, d *ascenderunt*) αυτω απ. της γαλ. εις ιερ. εφ ημερας πλειονας ([2] πλειους) | νυν cum ℵ (sed post εισιν pon) AC (D αχρι νυν) 13. 15. 18. 27. 29. 40. 61. 68. 69. 105. 180. al plus[10] cat (137. c^{scr} ut D) vg sah cop syr^{utr} arm aeth^{ro} (sed vg syr^{p} *usque nunc*, arm *etiam nunc*, aeth^{ro} ut ℵ) ... ς (= Gb+ Sz) om cum BEHLP al plu aeth^{pp} Chr^{9,248} :: similibus locis 2, 32. 3, 15. 5, 32. 10, 39 νυν non legitur nec inlatum a testibus est, hinc neque hoc loco erat quod aliena manu adderetur | αυτου: H om

32 καὶ ἡμεῖσ ὑμᾶσ εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸσ τοὺσ πατέρασ ἐπ-
αγγελίαν γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ θεὸσ ἐκπεπλήρωκεν τοῖσ τέκνοισ
Ps 2, 7 Heb 1, 5 ἡμῶν ἀναστήσασ Ἰησοῦν, 33 ὡσ καὶ ἐν τῷ πρώτῳ ψαλμῷ γέγρα-

---

32. *πατερασ*: DE 47. 59. al pauc vg syr[sch] aeth add *ημων* | *επαγγελιαν γενομενην*: D 95* 180. Hil[27] et[42] *γενομ. επαγγ.* | *ημων* cum ℵABC*D vg (tol *υμων*) aeth[utr] Hil[27] et[42] (sed fluct lectio inter *nostris* et *vestris*) Amb[fid 5,555] Bed[61] et[141] ... ς Ti *αυτων ημιν* cum C[3]EHLP 61. al pler (etiam *αυτων υμιν* legitur) cat[228] syr[utr] arm Chr[9,263] Thphyl[a] et[b] ... sah *αυτων*, item Bed[retra 141] ex Gr (sed vdtr *nobis* non adscripsisse quoniam cum seqq coniunxit), cop plane om, 76. *ημιν* :: dubitari nequit quin *τ. τεκν. ημων* ad mutandum textum excitaverit. Insolenter illud quidem dictum est; nisi vero sensu careat, tenendum est. Qui lectionem *αυτων ημιν* scribis molestam fuisse putant prorsus errant. | *ιησουν*: D sah Amb[fid] *τον κυριον ιν̅ χν̅*, item 137. syr[p mg] Hil[27] et[42] *τον κυρ. ημων ιν̅* ... A *αυτον εκ νεκρων* (sed ista verba rescripta sunt)

33. *ωσ και*: D *ουτωσ γαρ* | *εν τω πρωτω ψαλμ. γεγραπτ.* cum D Or[2,538] (*ωσ γαρ γεγραπται, φησιν, εν πρωτω ψαλμ.*) Hil[27] (*sicut in ps. 1. scriptum est*) et[42] (*sicut et in ps. 1. script. est*) cdd[lat] ap Bed[61.62] (*quidam cdd habent: Sicut in primo psalmo scriptum est. Quod ita exponitur, primum et secundum psalmum compositos, qui et a beatitudine incipiat et in beatitudinem desinat.*) Or igitur sic (edidit Ruaeus[2,538 sq] ex cod. Barocc. et schedis Combef. In cat. Corderii perperam tribuuntur ea verba Georgio, qui quandoque Gennadius appellatur): *δυσὶν ἐντυχόντεσ ἑβραϊκοῖσ ἀντιγράφοισ ἐν μὲν τῷ ἑτέρῳ εὕρομεν ἀρχὴν δευτέρου ψαλμοῦ ταῦτα, ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ συνῆπτο τῷ πρώτῳ. καὶ ἐν ταῖσ πράξεσι τῶν ἀππ. τό· υἱόσ μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε, ἐλέγετο εἶναι τοῦ πρώτου ψαλμοῦ· ὡσ γὰρ γέγραπται, φησίν, ἐν πρώτῳ ψαλμῷ· υἱόσ μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμ. γεγέννηκά σε. τὰ ἑλληνικὰ μέντοι ἀντίγραφα δεύτερον εἶναι τοῦτον μηνύει· τοῦτο δὲ οὐκ ἀγνοητέον, ὅτι ἐν τῷ ἑβραϊκῷ οὐδενὶ τῶν ψαλμῶν ἀριθμὸσ παράκειται πρῶτοσ, εἰ τύχοι, ἢ δεύτεροσ ἢ τρίτοσ.* Bilarius vero tractatum psalmi 2. exorditur prolixa de eadem re dissertatione: *Plures nostrum ambiguos fecit apostolica auctoritas, utrum psalmum hunc cohaerentem primo et voluti primi extimum* (sic ed. Veron., al. *extremum*) *putent esse, an vero subiacentem et secundum potius nominent. Namque in actis app. primum hunc haberi atque esse, sub oratione b. Pauli ita docemur: Nosque vobis – sicut in psalmo primo scriptum est: Filius meus* etc. *Ob hanc ergo apostolicam auctoritatem errore scribentium fieri creditur, ut in ordine secundus psalmus iste numeretur, cum primus esse ipso doctore gentium testante noscetur.* Iam pergit ita ut alterum numerum ad consuetudinem Hebraeorum, alterum ad LXX interpretes referat. Paulum vero antiquiorem tenuisse modum facit, „ut Hebraeus ipse et Hebraeis praedicans Hebraeorum consuetudine uteretur.“ Testantur vero etiam alii multi psalmos primum et secundum antiquioribus temporibus in unum contractos esse. Quorum antiquissimus est Iustinus, qui apol. 1, 40.

πται· υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. 34 ὅτι δὲ ἀνέ-
στησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν, Is 55, 3
οὕτως εἴρηκεν ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαυεὶδ τὰ πιστά. 35 διότι Ps 16, 10
καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· οὐ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.
36 Δαυεὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ τοῦ θεοῦ βουλῇ Act 2, 27 ss
ἐκοιμήθη καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ καὶ εἶδεν δια-

---

utrumque psalmum uno tenore affert (εἴρηνται δὲ οὕτως· μακάριος ἀνὴρ ὃς οὐκ usque μακάριοι πάντες οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐτόν). Cf et. Eus[ps 18] εἰκότως ἄρα μιᾶς οὔσης τῆς διανοίας συνημμένοι παρ' ἑβραίοις εἰσὶν οἱ δύο ψαλμοί. Item Apollinarius interpres psalmorum (Gall[5, 350]) in ps. 2.: Ἐπιγραφῆς ὁ ψαλμὸς εὑρέθη δίχα, Ἡνωμένος δὲ τοῖς παρ' ἑβραίοις στίχοις etc. Propius ad locum Actorum accedere proptereaque plus ad confirmandam lectionem valere videtur Tert[marc 4, 22], ubi ex optimis cdd editur: *atque in primo psalmo: Filius meus es tu.* Similiter Cyp[testim 1, 13], sed invitis cdd. „antiquissimis" (teste Agellio ap Sab) *secundo* edi consuevit ..... ς (≠ Gb) εν τω ψαλμω τω δευτερω γεγραπτ. cum ELP al pler vg syr[p] (item *scriptum est in ps.* 2. syr[sch] sah cop, *dixit in ps.* 2 aeth) Chr[9, 246] Cosm[11, 484] Amb[fid 5, 256], item H 4. 66. 76. 100. o[scr] εν τω δευτερ. ψα. γεγρ., 104. εν ψα. τω δευ. γε. ... ℵABC 13. 40. 61. 69. 80. 98[mg] 105. 180. arm εν τω ψα. γεγρ. τω δευτε. Inde Ln edidit ε. τ. ψαλμ. γεγρ. τω πρωτω (sine teste, sed coniunctis cum ABC testimonio codicis D) ... 46[*vid] („mss[lat]" ap Erasm: cui testimonio vix quicquam tribuendum est, nec Erasm ipse aliud quam codicem vel potius codicem testimoniorum Cypriani spectasse videtur) ψαλμω sine numero. Idem testari dicitur „Bed[gr]", at Bed[retr 141] (non ex Gr) exscribit locum Hilarii ibique per incuriam omittitur *primo* lin. 6 ab imo. In eis vero quae antecedunt ipse Hil libere scripsit *id quod nunc in psalmo est.* Item Hes[presb] laudatur, nescio unde (ex catenis? Vix recte). | γεγεννηκα σε: D syr[p mg] add αιτησαι παρ εμου και δωσω σοι εθνη την κληρονομιαν σου και την κατασχεσιν σου τα περατα της γης (:: ex ps. 2. 8)

34. οτι: D 137. Hil[27 et 49] οτε (d *quando*, Hil *cum*) | ανεστησεν αυτόν: E 68. syr[sch] ar[e] Thphyl[b] add ο θεος | μελλοντα (37. 56. Thphyl[a] μελλων): E 32. 66. k[scr] Chr[9, 248] add αυτον | εις διαφθοραν: 13. om | δαυειδ: ς δαβιδ, Sz δαυιδ. Cf ad Mt 1, 1

35. διοτι cum ℵAB 61* 97. 98[mg] ... ς διο cum CEHLP 13. 61** al pler cat[226] Chr[9, 248] ... D[gr] (contra d *ideoque*) syr[sch] ar[e] aeth om | εν (13. add τω) ετερω: D ετερως, vg *alias*, d *alia* (corrige *alias*?), sah cop *in alio loco*

36. δαυειδ, ut v. 34 | μεν (exprim e. syr[p]): D 26. vg om | και προσετεθη: 13. om | προς τους (τους om ς[e] 1633, non 1624 nec 1656 sqq): C* πρους (υ erasum, sed τους non suppletum) | ειδεν cum ℵBELP etc ... ACD ιδεν (iidem omnes v. sq ειδεν)

φθοράν· 37 ὃν δὲ ὁ θεὸσ ἤγειρεν, οὐκ εἶδεν διαφθοράν. 38 γνω-
στὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρεσ ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσισ
ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται· 39 ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε
Ro 8, 3 ἐν νόμῳ Μωϋσέωσ δικαιωθῆναι, ἐν τούτῳ πᾶσ ὁ πιστεύων δικαι-
οῦται. 40 βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ τὸ εἰρημένον ἐν τοῖσ προφήταισ·
Hab 1, 5 41 ἴδετε, οἱ καταφρονηταί, καὶ θαυμάσατε καὶ ἀφανίσθητε, ὅτι
ἔργον ἐργάζομαι ἐγὼ ἐν ταῖσ ἡμέραισ ὑμῶν, ἔργον ὃ οὐ μὴ πιστεύ-
σητε ἐάν τισ ἐκδιηγῆται ὑμῖν.

---

37. *ον*: D^{gr*} *ο* | *ο θεοσ*: 61. om. Praeterea h 17. 40. al aliq om versum (propter *ομοιοτελευτον*), item 1^{lect} (ob eandem caussam) vv. 36 et 37

38. *εστω υμιν* cum BCDELP al pler vg etc ... ℵA 105. *υμιν εστω* :: cf 28, 28 ubi pro *εστω υμιν* B al pauc *υμιν εστω* | *δια τουτου* cum ℵAB^{3} CDLP etc ... E 65. 67. 133. d^{scr} aeth^{utr} *δι αυτου* ... B* 15. 18. 33. 34. 47. 59. 73. 101. 180. cat *δια τουτο* | *αφεσισ* (D^{gr} *-σεισ*): A *αφεσιν* | *αμαρτιων*: syr^{p} c.* add *et paenitentia*, quae eadem D inter *και* et *απο* add v. sq sic: *και μετανοια απο*

39. *απο παντων* sine *και* cum ℵAC* am fu demid aeth^{pp} ... ς Ti *και απο παντ.* cum BC^{2}(D)ELP al omn^{vid} vg^{cle} tol sah cop syr^{utr} arm aeth^{ro} Chr^{9,248} | *ηδυνηθητε* cum ℵBCD*ELP etc ... A 98* 99. *εδυνηθητε* ... D^{gr2} *ηδυνηθημεν* | *εν νομω* cum ℵABCD 13. 40. 61. 93. 180. h^{scr} cat Chr^{9,248} ... ς *εν τω νομω* cum ELP al pler Thphyl^{a} et^{b} | *μωυσεωσ* cum ℵBCE 1. 13. 21. 33. 47. 61. 68. 69. 177. 1^{lect} al$^{5\,matth}$ al$^{4\,scr}$ (sed hi^{4} et al *-σεοσ*) d (*moysi*) etc (et. Chr) ... ς *μωσεωσ* cum AD^{gr}LP al plu | *εν τουτω*: D^{gr} syr$^{p\,mg}$ add *ουν*, d demid *enim* | *πιστευων*: I add *επ αυτω*, item sah *in hunc* | *δικαιουται* (*ουται* ℵ* rescripsit pro *ωθηναι*): D 137. syr$^{p\,mg}$ add *παρα* (137. add *τω*) *θεω*

40. *επελθη* (ita ℵ^{c}; ℵ* *απελθη*, al^{5} Chr$^{9,251\,com}$ *επελθοι*) sine additam cum ℵBD 13. 18. 36. 73. 180. cat^{226} am tol ... ς add *εφ υμασ* cum ACEILP al pler vg (et. fu demid) syr^{utr} sah (*ne quod dictum est per prophetam veniat super vos*) cop arm aeth

41. *ιδετε*: C Bed$^{retra\,142}$ ex Gr *ακουσατε* | *καταφρονηται*: ℵ^{c} ex *-νησαντε* restituit | *και θαυμασατε* (ℵ *-σετε*): I 14. 66** 73. 76. 104. 126**^{mg} 137. k^{scr} o^{scr} c^{scr} syr^{p} Chr^{9,248} et^{251} *και επιβλεψατε* (k^{scr} Chr^{248} *εμβλ.*) *και θαυμασατε* (c^{scr} *-ζετε*). Item E 5. 7. 8. 25. 27. 29. 32. 42. 57. 69. 105. 106. a^{scr} al pauc Bed^{retr} ex Gr *και θαυμασ. και* (E Bed^{gr} om) *επιβλεψατε* :: cf LXX | *οτι εργον εργαζομ. εγω* cum (ℵ vide post) ABD 13. 61. k^{scr} vg sah syr^{utr} arm. ℵ sic: *οτι εργον ο* (^{c} om) *εγω* (per incuriam intactum mansit) *εργαζομ. εγω* ... ς *οτι εργον εγω εργαζ.* (E ego *εργαζ.* sic) cum CEILP al pler cat demid aeth^{utr} Chr^{bis} ... h h^{scr*vid} cop om *εγω* | *εργον* sec cum ℵABCI (pro spatio) 13. 61. al sat mu cat vg sah cop arm aeth^{ro} Thphyl^{b} ... DE LP al^{50} cat tol syr^{utr} aeth^{pp} Chr^{bis} Thphyl^{a} om, hinc Gb° | *ὃ* (Gb$^{\sim}$) cum ℵABCDEILP al plus^{50} Chr Thphyl^{a} et^{b} ... ς (= Sz) *ᾧ* cum 1. al mu cat^{227} | *εκδιηγηται*: AL al^{6} *εκδιηγειται* ... D* 33. 34. 68. 100. *εκδιηγησεται* | *εκδιηγ. υμιν*: D add *και εσειγησαν*, item syr^{p} c.* *et tacuit*

42 Ἐξιόντων δὲ αὐτῶν παρεκάλουν εἰσ τὸ μεταξὺ σάββατον
λαληθῆναι αὐτοῖσ τὰ ῥήματα ταῦτα. 43 λυθείσησ δὲ τῆσ συνα-
γωγῆσ ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων προσ-
ηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ, οἵτινεσ προσλαλοῦντεσ αὐτοῖσ
ἔπειθον αὐτοὺσ προσμένειν τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ. 44 τῷ δὲ ἐρχομένῳ
σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλισ συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ

---

42. *εξιοντ. δε αυτων* cum ℵABCDEI 13. 61. a^{scr} al^{20} cat vg sah cop syr^{sch} (add *ab eis*) et^{p} arm Chr^{9,256} ... ς (= Gb Sz) *εξιοντ. δε εκ τησ συναγωγησ των ιουδαιων* cum minusc mu Thphyl^{a}. Item L al mu Thphyl^{b} *εξι. δε αυτων εκ τ. συν. των ιουδ.* (104. k^{scr} om *των ιουδ.*). Libere aeth^{utr}: *et rogarunt eos ut sibi nuntiarent hunc sermonem in alio sabbato. Et exeuntibus eis ex synagoga secuti sunt* etc (v. 43). | *παρεκαλουν*: E om (excidit stichus) ... B *ηξιουν* idque post *εισ το με. σαββ.* pon. Dedimus autem *παρεκαλουν* sine additam cum ℵA(B)CD(E)I al plus^{20} cat vg syr^{utr} sah cop arm aeth Chr ... ς (= Gb Sz) add *τα εθνη* cum LP al longe plu | *μεταξυ* (d e vg etc *sequente*) et. syr$^{p\ mg\ gr}$: D *εξησ*, 104. *ἐπιόν*, 87. add *τουτεστιν το εσομενον* (ut Amm$^{cat\,227}$ exponit *ἀντὶ τοῦ τὸ ἐσόμενον*) | *τα* (D* om) *ρηματα ταυτα* cum ℵABCDEL al plu vg rell Chr Thphyl^{b} ... 4. *τον λογον* ... P h 1. 4. 26. 33. 36. 42. 47. 57. 59. 101. 104. 126* 177* al$^{2\,scr}$ al plus^{15} Thphyl^{a} om *ταυτα*, hinc Gb° (addit vero „totus versus e variis glossematibus coisse videtur")

43. *λυθεισησ δε*: ℵ* add *αυτοισ*, non item ℵ^{c} | *των σεβομενων*: E syr^{utr} (non item ar^{e}) cop add *του θεου*. Item Bed^{62}: *Melius legitur* et colentium deum, *sicut in Graeco vidimus.* | *τω παυλω και τω* (DL b^{scr} om) *βαρναβα*: syr^{sch} *αυτοισ*. Praeterea 137. syr^{p} c.* add *αξιουντεσ βαπτισθηναι* | *προσλαλ. αυτοισ* cum ℵABCDI (pro spatio) 61. al sat mu cat (et. vv. pler) Chr^{9,256} et (quo loco *αυτουσ* sq om)^{259} Thphyl^{b} ... Gb°° Sz Ti om *αυτοισ* cum ELP h al plus^{50} vg Thphyl^{a} | *επειθον* (d *persuadentes*): D* *επιθοντο* | *αυτουσ*: 61. *αυτοισ*, A* *αυτου* | *προσμενειν* cum ℵABCDE 61. al^{30} cat Chr Thphyl^{b} ... ς (= Gb Sz) *επιμενειν* cum LP al plu Thphyl^{a} | *τη χαρ. τ. θεου*: D syr$^{p\ mg}$ add *εγενετο δε καθ ολησ τησ πολεωσ διελθειν τον λογον του θεου* (syr$^{p\ mg}$ om *τ. θε.*), item E Bed$^{retr\,142}$ ex Gr *εγενετο δε κατα πασαν πολιν φημισθηναι τον λογον* (*factum est autem per universam civitatem diffamari verbum*: ita et e et Bed)

44. *τω δε* (Gb′) cum ℵACD 13. 61. al sat mu e vg sah cop ... Gb Sz Ti *τω τε* cum BEG^{r}P (L al pauc *τοτε*) 15. 36. 40. 42. 57. al plus^{25} cat syr^{utr} aeth^{ro} (aeth^{pp} om copulam) Chr^{9,256} Thphyl^{a} et^{b} | *ερχομενω* cum ℵBC*DE^{2}ILP 61. al longe plu Chr (vg d e *sequenti*) ... Gb Sz Ln Ti *εχομενω* cum AC^{2}E* 13. 20. 33. 34. 40. 73. 126. 12^{lect} 8^{pe} :: cf ad Lc 13, 33, item (quibus ll. *εχομενη* quum scriptum sit pauci discedunt: qua re confirmatur *εχομενη* minime ab usu alienum esse, quemadmodum etiam *εχομενωσ* satis usitatum est. Recte Mtthaeius *εχομενη* elegantius esse dixit.) Act 20, 15. 21, 26 | *πασα*: D *ολη*, e vg

κυρίου. 45 *ἰδόντεσ δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺσ ὄχλουσ ἐπλήσθησαν ζήλου,*
καὶ ἀντέλεγον τοῖσ ὑπὸ Παύλου λαλουμένοισ ἀντιλέγοντεσ καὶ βλα-
σφημοῦντεσ. 46 *παρρησιασάμενοί τε ὁ Παῦλοσ καὶ ὁ Βαρνάβασ*
εἶπαν· ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ·
ἐπειδὴ ἀπωθεῖσθε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀξίουσ κρίνετε ἑαυτοὺσ τῆσ
αἰωνίου ζωῆσ, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰσ τὰ ἔθνη. 47 *οὕτωσ γὰρ ἐντέ-*

---

universa, d *tota* | *τον λογ. του κυριου* cum ℵAB^{3} 13. 15. 18. 27. 29. 33. 34. 36. 40. 61. 69. 100. 105. 180. a^{scr} cat am fu tol sah ... ς *τ. λογ. του θεου* cum B*CELP al longe plu vg^{cle} demid cop syr^{utr} arm Chr (:: cf v. 46 sqq et 8, 25) ... D *παυλου*, praetereaque add *πολυν τε* (d om) *λογον ποιησαμενου περι του κυριου*

45. *ιδοντεσ δε* (61. om *δε*): D *και ιδοντ.* | *τουσ οχλουσ*: aeth^{ro} om ... D *το πληθοσ*, item sah arm | *τοισ*: DE 14* syr^{sch} add *λογοισ τοισ* (D* om *τοισ*) | *παυλου* cum ℵAB 56. c^{scr} ... ς Ti *του παυλου* cum CD EILP 61. al pler cat Chr^{9,256} | *λαλουμενοισ* cum ℵABE 13. 33. 34** 61. ... ς Ti *λεγομενοισ* cum CDILP al pler cat Chr ... 64. 97. *ειρημενοισ* | *αντιλεγοντεσ και* cum DIP 40. al plu syr^{p} Chr Thphyl^{a} et^{b} ... E 14* *εναντιουμενοι* (et. 14* -*ομενοι*?) *και* ... Gb^{o} Ln om cum ℵABCL 5. 7. 8. 13. 15. 18. 27. 33. 34. 36. 61. 65. 68. 69. 73. 100. 105. 180. al$^{8 scr}$ al pauc cat vg syr^{sch} sah cop aeth arm :: verba *αντιλ. και* qui omittunt haud dubie plus auctoritatis ab ipsis testibus habent quam qui scribunt. At ut aliena manu esse inlata credi nequeunt, ita cur expulsa sint clarum est. Mitius locum emendare sibi videbatur qui *εναντιουμενοι* (-*ιο*-) substituit. Est igitur locus iste eiusmodi ut a lege quam sequimur plerumque eximendus videatur. Ceterum D quantopere passim inter omnes testes excellat constat.

46. *παρρησιασαμενοι* (28. 37. 56. -*ζομενοι*): D 105. *παρρησιασαμενοσ* (D* -*σιαμενοσ*) | *τε* cum ℵABCD^{gr} 15. 18. 27. 29. 33. 34. 36. 40. 61. o^{scr} aeth cat ... ς *δε* cum EILP al pler syr^{utr} cop Chr^{9,256} ... vg *tunc* (*tunc constanter Paulus* etc), sah arm om copulam | *ο βαρναβασ*: D 68. c^{scr} Thphyl^{a} om *ο* | *ειπαν* cum ℵABD 61. ... ς *ειπον* cum EILP al pler Chr. Praeterea D add *προσ αυτουσ* | *ην* et. Or$^{3,346.\ 742.\ 758.\ 792}$ Cyr$^{osa\ 37}$ Bas$^{eth\ 304}$ ... D post *πρωτον* pon, C 177. o^{scr} om | *αναγκαιον* et. Or$^{3,346.\ 742.\ 758.\ 792}$ Bas$^{eth\ 304}$ Cyr$^{osa\ 37}$ Tert$^{fug\ 6}$ ... D^{gr} om | *πρωτον* (ita Or tantum^{3,346} Tert$^{fug\ 6}$): 100. Or$^{3,742.\ 758.\ 792}$ Bas$^{eth\ 304}$ Cyr$^{osa\ 37}$ om | *επειδη* et. Or^{3,142} Bas$^{eth\ 304}$ Chr^{9,256} Cyr$^{osa\ 37}$ ... C 33. 34. 36. 61. Or$^{3,147.\ 742.\ 758.\ 792}$ Chr^{8,260} *επει*. Scripsimus autem sine *δε* cum ℵ*BD* 180. cat^{225} sah cop syr^{p} Thphyl^{a} (non valet Or^{3,304} *ητ. γαρ τουτο ποτε ποιμνιον κυριου, και επει αναξιουσ εκριναν εαυτουσ*) ... ς Ti add *δε* cum ℵ^{c}A(C)D^{2}ELP al pler vg (*sed quoniam*) syr^{sch} arm aeth Or^{quinquies} (sed^{quater} *επει*) Bas^{eth} Chr^{9,256} et (*επει*)^{260} Cyr^{osa} Thdrt$^{3,384\ 447}$ et^{4,975} Thphyl^{b} | *κρινετε*: D* *κρεινατε*, d am fu *iudicastis* (am *deiudic.*), Tert$^{fug\ 6}$ *existimastis* ... E vg Thdrt^{ter} post *εαυτουσ* pon (item Tert^{fug} *nec dignos vos aeterna vita existimastis*): non item Or Bas Chr Cyr etc | *στρεφομεθα* (d e vg *convertimur*; Ter^{fug} *convertimus nos*). E add *ημεισ*

ταλται ἡμῖν ὁ κύριοσ· τέθεικά σε εἰσ φῶσ ἐθνῶν τοῦ εἶναί σε εἰσ Es 49, 6 Lc 2, 32
σωτηρίαν ἕωσ ἐσχάτου τῆσ γῆσ. 48 ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον
καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ κυρίου, καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τε-
ταγμένοι εἰσ ζωὴν αἰώνιον· 49 διεφέρετο δὲ ὁ λόγοσ τοῦ κυρίου καθ᾽
ὅλησ τῆσ χώρασ. 50 οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰσ σεβομένασ
γυναῖκασ τὰσ εὐσχήμονασ καὶ τοὺσ πρώτουσ τῆσ πόλεωσ, καὶ ἐπή-
γειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺσ
ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. 51 οἱ δὲ ἐκτιναξάμενοι τὸν κονιορτὸν τῶν Lc 9, 5

---

47. *εντεταλται*: 3. 61. *εντελλεται* ... D* 47^{mg} e^{scr} Cyr$^{esa\,61}$ Thdrt^{2,467} *εντεταλκεν* | *ημιν*: 76. 95. 97. 99. 104. 137. c^{scr} al pauc ante *εντετ.* pon ... D^{gr*} 57^{*vid} om | *ο κυριοσ* (et. ℵ^{c}): ℵ* om ο ... sah (*sic enim scriptura dicit*) aeth (similiter ac sah) *scriptura*. Praeterea DE 23. Cyp^{262} add *ιδου* (:: ut LXX) | *τεθεικα* (L al aliq *τεθηκα*) *σε εισ φωσ* (Aug$^{unit\ eccl\,9,268}$ *posui te lumen*): D *φωσ τεθεικα* (D^{gr2} *τεθ. φωσ*) *σε*, Cyp *lucem posui te* | *εθνων*: D^{gr} am fu demid tol Aug$^{unit\ eccl}$ Hier$^{esa\,6,63}$ *τοισ εθνεσιν*, *gentibus*, Cyp *inter gentes*, d *super gentibus* | *εισ σωτηριαν*: syr^{p} c.* add *gentibus*

48. *ακουοντα δε*: D syr^{sch} aeth *και ακου.* | *εχαιρον* et *εδοξαζον*: P al fere^{25} *εχαιρεν*, item P^{vid} 97. 177** 8^{pe} e^{scr} g^{scr} (sunt isti^{5} ex illis^{25} qui *εχαιρον*) *εδοξαζεν* | *εδοξαζον*: D *εδεξαντο* (d *exceperunt*), item Aug$^{unit\ eccl\,9,268}$ *perceperunt* et$^{corr\ et\ gra\,10,755}$ *exceperunt* | *τον λογ. του κυριου* cum ℵACLP 13. 40. 61. al longe plu (in A litterae *ν λογον του* $\overline{κυ}$ prima manu rescriptae) cat d e vg sah Chr^{9,257} ... BD^{gr}E^{gr} 26. 27. 29. 73. 97. 137. 180. 8^{pe} cop arm Aug$^{unit\ eccl}$ (non item$^{corr\ et\ gra}$) *τ. λογ. του θεου* ... 68. e^{scr} aeth ar^{e} *τον θεον*, et aliter legitur | *επιστευσαν*: 137. c^{scr} syr^{p} add *τω λογω του θεου* (137. *κυριου*) | *αιωνιον*: B -*νιαν*

49. *διεφερετο δε*: D a^{scr} syr^{sch} aeth *και διεφερετο* ... 12^{lect} syr^{p} sine copula | *καθ ολησ* cum ℵA 13. 33. 34. 40. 45. 69. 73. 104. 105. a^{scr} k^{scr} ... ς Ln Ti *δι ολησ* cum BCDELP al longe plu Chr^{9,257} :: *δια* cum *διεφερετο* (Chr^{257} *τουτεστι διεκομιζετο*) magis quam *κατα* convenire videbatur

50. *παρωτρυναν*: D^{gr*} -*τρυνον*, 61. Oec^{116} *παρωξυναν* | *τασ ευσχημονασ* cum ℵ^{c}ABCD 13. 18. 27. 29. 33. 34. 36. 61. 73. 105. 133. 180. cat sah cop syr^{sch} et^{p} arm ... ς (== Gb Sz) *και τασ ευσχ.* cum ℵ*ELP al pler vg aeth Chr^{9,257} | *διωγμον*: DE *θλιψιν* (D add *μεγαλην*) *και διωγμ.* | *επι τον παυλον*: D (al teste Millio, sed nec apud Wtst nec Mtthaeium nec Scriv) om *τον* | *βαρναβαν* sine articulo cum ℵABCDEL 13. 40. 47. 61. 69. 100. 105. 137. 177* 12^{lect} al$^{3\,scr}$ cat Chr Thphyl^{b} ... ς (Gb^{oo}) praem *τον* cum P al longe plu Thphyl^{a} | *εξεβαλον*: 40. -*λαν* | *αυτων*: B om

51. *των ποδ.*: E al^{15} syr^{p} Chr.^{9,257} Thphyl^{b} praem *απο*

ποδῶν ἐπ' αὐτοὺς ἦλθον εἰς Ἰκόνιον· 52 *οἵ δὲ μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ πνεύματος ἁγίου.*

XIV.

1 *Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων καὶ λαλῆσαι οὕτως ὥστε πιστεῦσαι Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος.* 2 *οἱ δὲ ἀπειθήσαντες Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν.* 3 *ἱκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν παρρησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι ἐπὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, διδόντος*

---

51. *ποδων* sine *αυτων* cum ℵABC 13. 18. 36.40. 61. 69. 73. 97. 105. 180. a[scr] k[scr] cat vg syr[p] arm ... ς (Gb°) add *αυτων* cum DELP al pler syr[sch] sah cop aeth Chr | *επ αυτους*: B *εις αυτους* | *ηλθον*: D[gr] *κατηντησαν* | *εις*: E add *το*

52. *οι δε* cum ℵCDELP 61. al pler sah cop syr[p] arm Chr[9,257] ... Ln Ti *οι τε* cum AB 13. 18. 33. 34. 37. 100. a[scr] cat vg syr[sch] aeth :: *οι δε* inter *οι δε* et *εγεν. δε* mutatum cum *οι τε*

XIV. 1. *εγενετο δε* etc: syr[sch] (non item ar[e]) *et venerunt et introierunt synagogam Iudaeorum* etc | *αυτους*: D[gr] *αυτον* | *ουτως*: D add et E praem *προς αυτους*, similiter syr[sch] | *των ιουδαιων* (ℵ[c]): ℵ* om | *πιστευσαι*: D *πιστευειν* ... E *θαυμασαι*, sed post *πολ. πληθος* add *και πιστευσαι* | *ιουδαι. τε και ελληνων*: L *ελλ. τε και ιουδ.* | *πολυ πληθος*: 4. 68. 69. 80. 96. 99. 142. al[3 scr] *πλ. πολ.*

2. *απειθησαντες* cum ℵABC 13. 61. al fere[20] cat Thphyl[b] (vg *qui increduli fuerunt*, contra e *qui autem increduli erant iudaei*) ... ς *απειθουντες* cum ELP al plu Chr Thphyl[a] ... D om (vide post) | *οι δε* usque *επηγειραν*: D syr[p mg] *οι δε* (d om) *αρχισυναγωγοι των ιουδαιων και οι αρχοντες της συναγωγης* (syr[p] non expri *τ. συναγ.*) *επηγαγον* (d *incitaverunt* item syr[p]) *αυτοις* (d syr[p] om) *διωγμον κατα των δικαιων* (syr[p] om *κα. τ. δικ.*) | *επηγειραν*: E syr[p txt] add *διωγμον* (vide ante D syr[p mg]) | *κατα τ. αδελφων*: D demid syr[p mg] add *ο δε κυριος εδωκεν ταχυ ειρηνην*, item E *ο δε κυριος ειρηνην εποιησεν*. Huc spectat Bed[ss]: *Quod in Graeco sequitur: Deus autem pacem fecit, quidam codices Latini minus habent.* Cf etiam correctorium Romanum: *Non subiicias* Deus autem pacem fecit.

3. *διετριψαν*: A *διετριβον* ... D *διατριψαντες* (sed d *commorati sunt*) ... E syr[sch] et[p] c. ob. sah cop add *εκει* | *παρρησιαζομενοι*: D *παρρησιασαμενοι* (* *παρησιαμενοι*, cf ad 13, 46), 68. *παρρησιασαμενοι* | *επι τω λογω* cum ℵ*A (eandem lectionem sequi videtur syr[sch], item habet ed. Aldina. Eadem verbi *μαρτυρειν* constructio Heb 11, 4.) ... ς Ln Ti *τω λογω* cum ℵ[c]BCDELP al omn[vid] (vg *in domino testimonium perhibente verbo gratiae suae*) Chr[9,258] | *διδοντος* cum ℵ 4. 21. (corrigendus enim Wtst, apud quem hi[2] *διδοντες* habere dicuntur) 133. (et

σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. 4 ἐσχίσθη δὲ 5, 12
τὸ πλῆθος τῆς πόλεως, καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις, οἱ δὲ
σὺν τοῖς ἀποστόλοις. 5 ὡς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε καὶ Ἰου-
δαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτούς,
6 συνιδόντες κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας Λύστραν
καὶ Δέρβην καὶ τὴν περίχωρον· 7 κἀκεῖ εὐαγγελιζόμενοι ἦσαν.

8 *Καί τις ἀνὴρ ἐν Λύστροις ἀδύνατος τοῖς ποσὶν ἐκάθητο,*

---

61. και praemisso) ... Gb Sz Ln Ti *διδοντι* cum ABDEP al plus[50] (et *διδουντι* et *δοντι* legitur) cat Chr, item vg sah cop syr[utr], quae interpretum testimonia etiam ad *διδοντος* trahi posse videntur ... ς (= Gb Sz) *και διδοντι* cum CL al permu arm aeth Thphyl[a et b] :: dure dictum est *διδοντος*. Leniebant qui vel *διδοντι* vel *και διδοντι* substituerunt.

4. *εσχισθη δε*: D *ην δε εσχισμενον* | *οι δε*: D *αλλοι δε* | *αποστολοις* (syr[sch] *adhaerebant apostolis*): D syr[p mg] add *κολλωμενοι δια τον λογον του θεου*

5. *εθνων τε* (e *gentium autem*): D al aliq Chr[9,258] om *τε* (nec exprim vg etc) | *ιουδαιων*: D praem *των* | *υβρισαι κ. λιθοβ. αυτους*: E *υβρ. αυτους κ. λιθ.*

5 et 6. Hos vv. syr[p mg] sic habet: *Et iterum excitaverunt persecutionem secundo Iudaei cum gentibus, et lapidantes eos eduxerunt eos ex civitate, et fugientes pervenerunt in Lycaoniam, in civitatem quandam quae vocatur Lystra, et Derben.*

6. *συνιδοντες* (61. *συνειδοντες*, 33. 34. Thphyl[a 114 cod] *συνειδοτες*): D* d add *και* (sah *συνειδον δε και κατεφ.*) | *κατεφυγον*: C[3] 33. 40. 69. al Thphyl[a cod] add (et 21. 26. 41. praem) *οι αποστολοι*, item 47. 68. Thphyl[b] *οι αποστ. βαρναβας και παυλος* | D* *λυκαωνιας* | *λυστραν* cum ℵABC[2]D[2]EHLP etc ... Ln *εις λυστρ.* cum C*D* (et d *in lystra*) | *περιχωρον*: DE add *ολην*, vg praem *universam*

7. *ευαγγελιζομ. ησαν* cum ℵABDE[gr] 13. 40. 61. 73. 12[lect] c[scr], item vg *evangelizantes erant* (sed fu *evangelizaverunt*) ... ς Ti *ησαν ευαγγελ.* cum CEHLP al pler Chr. Praeterea D add *και εκεινηθη ολον το πληθος επι τη διδαχη* (d *in doctrinis*)· *ο δε παυλος και βαρναβας διετριβον εν λυστροις.* Item E add *τον λογον του θεου· και εξεπλησσετο πασα η πολυπληθια επι τη διδαχη αυτων· ο δε παυλος και βαρναβας διετριβον εν λυστροις*, quo respiciens Bed[63] sic: *et ibi erant evangelizantes. Sequitur in Graeco, et commota est omnis multitudo in doctrina eorum. Paulus autem et Barnabas morabantur in Lystris.* Ad quae rursus addit: *Et hi quoque versiculi in quibusdam codicibus nostris non habentur.* Reperiuntur autem in vg[sixt], Luc vero Brugensis adnotat: *Non facile addenda sunt subsequentia in quibusdam codicibus verba: Et commota est – in Lystris* (ut ex Bed dedimus)

8. *εν λυστροις*: DE om hoc loco, postquam supra addiderunt, vide ad v. 7 | *εν λυστρ. αδυνατος* hoc ordine cum ℵ*B ... ς Ln Ti *αδυν. εν λυστρ.* cum ℵ[c]ACHLP etc | *εκαθητο*: D 137. ante *αδυνατ. τοις ποσιν*

χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, ὃς οὐδέποτε περιεπάτησεν. 9 οὗτος
ἤκουσεν τοῦ Παύλου λαλοῦντος, ὃς ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἰδὼν ὅτι
ἔχει πίστιν τοῦ σωθῆναι, 10 εἶπεν μεγάλῃ φωνῇ· ἀνάστηθι ἐπὶ
τοὺς πόδας σου ὀρθός. καὶ ἥλατο, καὶ περιεπάτει. 11 οἵ τε
ὄχλοι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν Παῦλος ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν Λυ-
καονιστὶ λέγοντες· οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέβησαν

---

pon | *χωλοσ*: D om, hinc Gb° | *μητροσ*: D* *τησ μητρ.* | *αυτου* sine *υπαρχων* cum ℵABCDE 13. 14** 15. 18. 33 40. 61. 105. 137. 180. e^{scr} al⁵ cat (nec exprim vg arm syr^{utr} aeth) ... ς (= Gb Sz) add *υπαρχων* cum HLP al longe plu (69. a^{scr} *ων*) $Chr^{9,258}$, item cop :: cf 3, 2 | *περιεπατησεν* cum ℵABC 61. al¹⁵ fere cat ... ς° *περιεπεπατηκει* cum minusc vix mu, ς Gb Sz *περιεπεπατηκει* cum DEHLP al longe plu Chr

9. *ουτοσ* (perperam ℵ add *ουκ*, nec deletum est): E 40. 68. syr^p aeth *και ουτοσ* (c^{scr} *και αυτοσ*) | *ηκουσεν* (Gb") cum ℵADEHL 13. 61. al plus²⁰ cat vg syr^{sch} cop arm aeth $Chr^{9,258}$ ... ς *ηκουε* cum BCP al plu sah syr^p | *λαλουντοσ* (ℵ^c): ℵ* 4. 23. 37. 56. 66** 100. *λεγοντοσ* ... D add *υπαρχων εν φοβω* | *οσ* (sah add *δε*) *ατενισασ αυτω*: D *ατενισασ δε αυτω ο παυλοσ*, E *προσ ον ατενισασ ο παυλοσ* | *εχει πιστιν* cum ℵAB CD 13. 21. 40. 61. 69. 73. 105. 180. 12^{lect}.a^{scr} k^{scr} cat am fu demid tol syr^{utr} sah aeth ... ς *πιστ. εχει* cum EHLP al pler vg^{cle} am (cop *quod esset fides in eo*) Chr

10. *μεγαλη φωνη* cum ℵBCD* 61. k^{scr} ... ς Ti *μεγ. τη φω.* cum AD² EHLP al pler cat Chr | *αναστηθι* cum ℵABEHLP 61. al longe plu vg cop $syr^{p\ txt}$ aeth $Chr^{9,258}$ Thphyl^a ... Ln praem *σοι λεγω* (40. al om *σοι λε.*) *εν τω* (E om) *ονοματι του κυριου* (13. 14. 80^{ms} e^{scr} om *τ. κυρ.*, E sah arm add *ημων*) *ιησου χριστου* (15. 18. 68. al cat Thphyl^b om *χρι.*) cum CDE al fere²⁵ cat sah syr^{sch} et$^{p\ mg}$ arm Thphyl^b Bed⁶⁸ ex Gr (*tibi dico in nomine domini Ies. Chr.* sine *nostri*). Cf etiam $Ir^{int\,3,12,9}$ *quam - Paulus - a nativitate claudum in nomine domini nostri Iesu Christi ambulare fecisset* :: cf 3, 6 | *ορθοσ* (A *ορθρoσ*): E^{gr}HP al³⁰ $syr^{p\ mg}$ Thphyl^a *ορθωσ*. Praeterea D $syr^{p\ mg}$ add *και περιπατει* | *και* pri: ℵ tol add *παραχρημα*, item D $syr^{p\ mg}$ *ευθεωσ παραχρημα* | *ηλατο* cum ℵABC (D* *ανηλατο*, D² *ανηλλατο*) 61. al fere²⁵ (item 33. 40. 68. 105. al¹⁰ fere *ηλλατο*, E *εξηλλατο*) cat vg (*exilivit et ambulabat*) sah cop $Chr^{9,258}$ ... ς (= Gb Sz) *ηλλετο* cum H (*ηλετο*) LP al plu syr^{utr} arm Thphyl^a et^b | *και περιεπατει*: E* cop om *και* ... demid add *conlaudans deum*

11. *οι τε οχλ.* cum ℵAB 15. 36. 40. cat²²⁴ syr^{sch} aeth (cop *igitur* pro *τε*) ... ς *οι δε* cum CDEHLP 61. al pler vg sah syr^p arm Chr | *ιδοντεσ*: C *ιδοτεσ* | *παυλοσ* cum ℵABCDE 13. 137. 180 c^{scr} 12^{lect} cat $Chr^{9,258}$ ... ς *ο παυλοσ* cum HLP al pler | *την φωνην*: D om *την* | *αυτων* (ℵ^c): ℵ* om (1. 25. 100. o^{scr} 8^{pe} *αυτων την φω.*) | *λυκαονιστι* (D 68. *λυκαωνιστι*): L *-ιστῆ*, 61. *-ιστη* ... syr^{sch} *regionis*, sah *lingua sua* | *ανθρωποισ* (ℵ^c; ℵ* *-ποι*): D 1. l^{scr} *τοισ ανθρ.*

πρὸς ἡμᾶς, 12 ἐκάλουν τε τὸν Βαρνάβαν Δία, τὸν δὲ Παῦλον
Ἑρμῆν, ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου. 13 ὅ τε ἱερεὺς
τοῦ Διὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως, ταύρους καὶ στέμματα ἐπὶ
τοὺς πυλῶνας ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις ἤθελεν θύειν. 14 ἀκού-
σαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ Παῦλος, διαρρήξαντες τὰ
ἱμάτια αὐτῶν ἐξεπήδησαν εἰς τὸν ὄχλον, κράζοντες 15 καὶ λέγον-
τες· ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ἐσμεν ὑμῖν
ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπι-
στρέφειν ἐπὶ θεὸν ζῶντα, ὃς ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ 4, 24

12. εκαλ. τε (Chr[9,261]): D gr 38. 40. 95* 104. 105. al[8 scr] e Chr[9,259] Cyr[cat 226] εκ. δε ... d cop om copulam | τον (D om) ante βαρναβαν sine μεν cum ℵABC*(D) 36. 37. 45. 56. 61. 137. 180. 12[lect] cat vg sah arm ... ς (Gb[oo]) τον μεν cum C[3]EHLP al pler cop syr[p] Chr Cyr[cat226] | δια cum ℵABCP* al pler syr[p mg gr] (Eus[dem 129] τινὰ μὲν αὐτῶν τὸν ἑρμῆν εἶναι, τινὰ δὲ τὸν δία νενομικέναι) ... Ti διαν cum DEHLP[2] 15. 40. 61. 68. 12[lect] o[scr] ... syr[sch] circumscribit *dominum deorum* | επειδη (ℵ[c]): ℵ* k[scr] επει (ℵ* επι) | ο ηγουμενος cum ℵABC[3]EHLP al pler cat Chr ... C*D 45. 46. c[scr] om ο

13. ο τε cum ℵABC[2] 15. 18. 36. 40. 105. a[scr] c[scr] cat vg syr[sch] aeth Chr 9,260 (C* Τοτε, 61. 12[lect] τοτε ο) ... ς ο δε cum EHLP al pler sah cop syr[p] Thphyl[a] etb. Item D 96. οι δε ιερεις - ενεγκαντες - ηθελον | διος του οντος: D 137. του οντος διος | προ (C* προς): 61. προ (sic) των πυλων | της (D* om) πολεως sine additam cum ℵABC*D 15. 18. 33. 34. 36. 40. 61. 69. 105. 113. 180. 12[lect] a[scr] cat vg syr[sch] sah cop arm aeth ... ς (= Gb Sz) add αυτων cum C[3]EHLP al longe plu syr[p] Chr | ταυρους: D add αυτοις | στεμματα: E 137. c[scr] add αυτοις | ενεγκας: vide ante de D | ηθελεν: DH al plus[20] tol Thphyl[a] ηθελον, idque Gb′. Cf etiam aeth[pp] *et adduxerunt sacerdotem Iovis - et voluerunt sacrificare eis.* Item aeth[ro] *et adduxerunt sacerdos Iovis - et voluerunt sacrificare eis.* | θυειν: D επιθυειν (d *immolare*)

14. ακουσαντες: D ακουσας | οι αποστολοι: D syr[sch] om | αυτων cum ℵ*CDEHLP al pler Chr[9,259] ... Ln εαυτων cum ℵ[c]AB 13. 14* 18. 36. cat. Praeterea D gr* add και (item d syr[sch] *consciderunt vestimenta sua et exilierunt ad* etc) | εξεπηδησαν cum ℵABC*DE 13. 61. al fere[15] cat Chr Thphyl[a com] ... ς (= Gb Sz) εισεπηδησαν cum C[3]HLP al longe plu Thphyl[a txt] etb | εις (C[3]): C* επι

15. και (sah om) λεγοντες: D* κ. φωνουντες (d *vociferantes*) ... 18. 100. om | τι: A* ει (pro εις?) τι | και ημεις: D om και | D* ομοιοιπαηθεις (2 erasit η) | εσμεν υμιν (m[60] *nos similiter et vos passibiles sumus homines*) et. Ath[1,27]: c 38. 40. 68. 93. 105. 113. al[3 scr] Ir[int 197] Chr[9,265 bis] (non item 269) Thdrt[3,186] Thphyl[b] υμιν εσμεν (et 13. υμιν post ανθρωπ. pon) ... E 137. om υμιν | υμας (et. Ath[1,27]): D m[60] flor Ir[int] υμειν τον θεον, atque iidem et E pergunt οπως (E ινα) απο τουτ. των ματ επιστρεψητε (E επιστρεφητε) | επι θεον ζωντα (Gb″) cum ℵ[c]AB

τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖσ, 16 ὃσ ἐν ταῖσ παρῳχη-
17, 26 ss μέναισ γενεαῖσ εἴασεν πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖσ ὁδοῖσ αὐτῶν·
17 καίτοι οὐκ ἀμάρτυρον αὐτὸν ἀφῆκεν ἀγαθουργῶν, οὐρανόθεν
ὑμῖν ὑετοὺσ διδοὺσ καὶ καιροὺσ καρποφόρουσ, ἐμπιπλῶν τροφῆσ
καὶ εὐφροσύνησ τὰσ καρδίασ ὑμῶν. 18 καὶ ταῦτα λέγοντεσ μόλισ
κατέπαυσαν τοὺσ ὄχλουσ τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖσ.

19 Ἐπῆλθαν δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείασ καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, καὶ

CD^{2}E 13. 25. 40. 61. 105. 12^{lect} al$^{8 scr}$ cat Ath^{1,27} ... ℵ* επι θεον τον ζωντα, D* al aliq Thdrt^{4,226} επι τον θε. ζωντα, 38. επ. τον ζωντ. θεον ... ς επ. τον θε. τον ζωντα cum HLP al pler Chr^{9,265} | οσ εποιησεν: D τον ποιησαντα | και τ. θαλασσαν (et. Ath^{1,27}): 13. om

16. οσ: D ο | παντα: D^{gr*} κατα | ταισ: L^{tres} τοισ

17. καιτοι cum ℵ^{c}ABC* 13. 61* 12^{lect} a^{scr} Ath^{1,27} ex$^{edd\ priorib}$ et^{codd} ... DE καιγε ... ς Ti καιτοιγε cum ℵ*C^{2}HLP 61** al pler cat Ath^{1,27} ed bened Chr^{9,265} Thdrt^{4,724} | αυτον cum ℵ*ABE c^{scr} ... ς Ti εαυτον cum ℵ^{c}CDHLP al fere omn (sed D post αφηκεν pon) Ath Chr Thdrt. Latini *semetipsum* (ut e m^{60} vg Ir^{int}), *se ipsum* (d) | L ἥφηκεν (sic) | αγαθουργων (Gb'') cum ℵABC 13. 15. 18. 36. 37. 40. 61. 69. 98^{mg} 105. 180. 12^{lect} a^{scr} cat Ath^{1,27} ... ς αγαθοποιων cum DELP (H αγαθοπων) al pler Chr Thdrt | 61. ουρανονθεν | υμιν cum ℵ*BCDEHLP al fere^{40} cat m^{60} flor syr^{p} arm Ir$^{int\ 197\ stier}$ (ex cdd^{plu}) Ath Thdrt ... ς (= Gb Sz) ημιν cum minusc plu cop; syr^{sch} sah *illis* ... ℵ^{c}A 13. 61. vg aeth Ir^{int} (ex cdd^{2} et edd^{aliq}) plane om, hinc Gb$^{\circ\circ}$ | υετους διδους: ℵA 13. 61. 68. 69. 73. 105. 12^{lect} al$^{8 scr}$ vg cop διδ. υετ. Libere m^{60} flor *dans vobis pluviam aeternam fructiferam* | και καιρους: E^{gr} om και, vide ante m flor | D ενπιμπλων, EP εμπιμπλων | τας: D* om | υμων cum ℵ*BCDE 61. al^{25} m^{60} flor am fu demid tol syr^{p} arm Ir^{int} Ath (ex edd aliq) Thdrt Thphyl^{a} ... ς (= Gb Sz) ημων cum ℵ^{c}AHLP al plu vg^{cle} cop aeth Ath$^{1,27\ ed}$ Chr^{9,265} Thphyl^{b} ... syr^{sch} ar^{e} sah Ath ex$^{edd\ 2}$ *eorum*, αυτων. Cf Luc^{brug}: „*Non mutes* nostra *primae personae in* vestra *secundae*."

18. μολισ: D μογισ (item ut ubique sah cop) | κατεπαυσαν: C* -σαντο | αυτοισ: C 3. 4^{mg} 13. 15. 18. 20** 25. 31. 33. 34. 36. 47. 61. 68. 73. 95* 98^{mg} 103. 104* 137. 180. k^{scr} cat^{220} syr$^{p\ mg}$ arm add αλλα πορευεσθαι εκαστον εισ τα ιδια

19. επηλθαν cum ℵAB 61. ... ς επηλθον c. CDEHLP al pler | επηλθ. δε c. ℵABHLP al plu vg syr^{sch} et$^{p\ txt}$ sah cop aeth Chr^{9,266} ... CDE 3. 4^{mg} 13. 15. 18. 31. 40. 61. al fere^{40} syr$^{p\ mg}$ arm ar^{e} Bed$^{retra\ 148}$ ex Gr διατριβοντων δε (D^{gr*} d om, sed d post επηλθ. addit) αυτων και (C om) διδασκοντων επηλθ. (40. post αυτων add εκει, item 98. εν λυστροισ) :: receperat Ln$^{ed\ min}$ ita ut διατριβ. αυτων και διδασκ. cum antecedd. coniungeret, pergens επηλθ. δε | απο αντιοχειασ (ℵ* -χιασ) και ικον. ιουδαιοι: D syr$^{p\ mg}$ τινεσ ιουδαιοι απο ικον. και αντιοχιασ, item E vg Bed$^{retra\ 148}$ ex Gr τινεσ απο αντιοχιασ και ικον. ιουδαιοι |

πείσαντεσ τοὺσ ὄχλουσ καὶ λιθάσαντεσ τὸν Παῦλον ἔσυρον ἔξω τῆσ 2 Co 11, 25
πόλεωσ, νομίζοντεσ αὐτὸν τεθνηκέναι· 20 κυκλωσάντων δὲ τῶν
μαθητῶν αὐτὸν ἀναστὰσ εἰσῆλθεν εἰσ τὴν πόλιν. καὶ τῇ ἐπαύριον
ἐξῆλθεν σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰσ Δέρβην· 21 εὐαγγελιζόμενοί τε τὴν
πόλιν ἐκείνην καὶ μαθητεύσαντεσ ἱκανοὺσ ὑπέστρεψαν εἰσ τὴν
Λύστραν καὶ εἰσ Ἰκόνιον καὶ εἰσ Ἀντιόχειαν, 22 ἐπιστηρίζοντεσ
τὰσ ψυχὰσ τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντεσ ἐμμένειν τῇ πίστει, καὶ
ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶσ εἰσελθεῖν εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ

και πεισαντεσ (D *επισεισαντεσ*, d *cum istigassent*, e *commoventes*) *τουσ οχλουσ*: C 8. 4^{mg} 15. 18. 31. 61. al^{30} fere (pauci variant) syr$^{p\,mg}$ arm *και διαλεγομενων αυτων παρρησια επεισαν* (31. 61. 95* al mu *ανεπεισαν*) *τουσ οχλουσ αποστηναι απ αυτων λεγοντεσ οτι ουδεν αληθεσ λεγουσιν αλλα παντα* (61. *αλλ απαντα*) *ψευδονται* | *λιθασαντεσ*: A 15. 18. 36. 180. cat *λιθοβολησαντεσ* | *εσυρον* cum ℵABCHP 61. al longe plu cat ... DEL al^{12} Chr$^{9\,266}$ *εσυραν* | *εξω* (ℵ^{c}): ℵ* om | *νομιζοντεσ* cum ℵABD 13. 40. 61. ... ς *νομισαντεσ* cum CEHLP al pler cat Chr | *αυτον*: D post *τεθν.* pon | *τεθνηκεναι* cum ℵABC 13. 15. 18. 29. 36. 61. 69. 73. 96* 98** 105. al$^{2\,scr}$ cat ... ς *τεθναναι* cum DEHLP al pler Chr

20. *των μαθητων* ante *αυτον* (D^{gr*} d *αυτου*) cum ℵABCD 13. 31. 38. 40. 61. 95* 113. 137. 180. al$^{4\,scr}$ cat Chr ... ς *αυτον* (L 31* al *αυτων*) *των μαθητων* cum EHLP al pler vg Thphyl^{a} et^{b}. Praeterea E aeth add *αυτου*, item sah *et vespera facta esset* (praecedit *quum autem discipuli circumdedissent eum*) | ℵ* a *την πολιν* ad *την πολιν* versu 21. aberravit, suppl ℵ^{c} | *την πολιν*: D *την λυστραν πολιν* | *τη επαυριον*: D* *την επ.* | *εξηλθεν*: H al pauc *εισηλθεν*

21. *ευαγγελιζομενοι* cum ADEHP a^{scr} ... ς *ευαγγελισαμενοι* cum ℵ^{c}BCL 61. al fere omn cat (vg etc *cumque evangelizassent*) Bas$^{eth\,307}$ Chr^{9,266} | *τε* cum ℵABCHLP etc (et. Bas^{eth}) ... DE 40. 96. sah cop *δε* | *την πολιν εκεινην* (d *in illa civitate*): D^{gr} *τουσ εν τη πολει* | *ικανουσ*: D *πολλουσ* | *υπεστρεψαν* (d e vg *reversi sunt*): D^{gr} *υπεστρεφον* | *εισ την λυστραν*: D 93. 113. h^{scr} Chr^{9,266} Thphyl^{b} om *την* | *και εισ ικον.* (BD *εικ.*) *και εισ αντιοχειαν* (ℵE *-χιαν*) cum ℵA(E)CHE^{gr} 3. 13. 40. 61. 68. 69. 95* 100. 105. 180. a^{scr} (E 33. 34. *εισ* pri habent sed om sec, 13. 31. om pri sed habent sec) cat syr^{utr} ... ς om *εισ* utrumque cum DHLP al longe plu e (*reversi sunt in lystram et iconium et antiochiam*; contra vg *reversi sunt Lystram et Io. et Ant.*) Bas$^{eth\,307}$ Chr

22. *παρακαλουντεσ* sine copula cum ℵ*ABEHLP al pler cat^{330} d fu tol sah cop Bas$^{eth\,307}$ Chr^{9,266} ... C 2. 25. 68. 69. 100. 105. 137. al$^{3\,scr}$ syr^{utr} arm aeth Thphyl^{b} *και παρακαλουντεσ*, item ℵ^{c}D^{gr} *παρακ. τε*, vg *exhortantesque* | *εμμενειν* cum AB^{2}CDEHLP etc ... ℵB* 61. *ενμενειν* (61. *-ειν*) (:: Gal 3, 10 etiam ℵB *ενμενει*) | *εισελθειν* et. Or$^{1,257.\,2,749.\,885}$ Petr$^{alex\,can\,9}$ (Gall^{4,96}) Ephr^{303} Bas$^{eth\,307}$ ... D^{gr*} *ελθειν* | *του*

θεοῦ. 23 χειροτονήσαντεσ δὲ αὐτοῖσ κατ' ἐκκλησίαν πρεσβυτέρουσ,
προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν παρέθεντο αὐτοὺσ τῷ κυρίῳ, εἰσ ὃν
πεπιστεύκεισαν. 24 καὶ διελθόντεσ τὴν Πισιδίαν ἦλθον εἰσ τὴν
Παμφυλίαν, 25 καὶ λαλήσαντεσ εἰσ τὴν Πέργην τὸν λόγον κατέ-
βησαν εἰσ Ἀτταλίαν, 26 κἀκεῖθεν ἀπέπλευσαν εἰσ Ἀντιόχειαν,
ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ εἰσ τὸ ἔργον ὃ
ἐπλήρωσαν. 27 παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντεσ τὴν ἐκκλη-
1 Co 16, 9 σίαν, ἀνήγγελλον ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸσ μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξεν

θεου et. Or[1,257] Petr[alex] Chr[9,267] ... 32* 68. 100. Or[3,749] et[815] Ephr Bas[eth] των ουρανων

23. δε: 13. τε | κατ (D 105. a[scr] κατα) εκκλησ. πρεσβυτερ. cum ℵABCD 3. 13. 31. 33. 40. 61. 69. 95* 105. 180. al[3 scr] cat vg syr[sch] arm ... ς πρεσβυτ. κα. εκκλησ. cum EHLP al pler sah cop syr[p] aeth Chr | προσευξαμενοι: D πρ. δε, 27. 29. 68. 108. al[3 scr] και προσευξ., 4. πρ. τε (similiter sed libere interpretes aliquot) | αυτουσ: L -τοῖσ | πεπιστευκεισαν: d e vg *crediderunt* ... D 68. 78. 137. c[scr] e[scr] πεπιστευκασιν (78. 137. c[scr] και πεπιστ.)

24. και διελθοντεσ: D cop διελθ. δε | την πισιδιαν: ℵ praem εισ | ηλθον: D -λθαν | εισ την παμφυλ. cum ℵBCE 13. 40. 61. 68. 73. 98. 180. cat ... ς Ln om την cum ADHLP al pler Chr. Libere sah *venerunt Pergen Pamphyliae, et quum loquuti essent verbum in illo loco* etc

25: εισ την (A om) περγην cum ℵ*A 61., item d *apud pergen*, am fu demid *in pergen* ... ς Ln Ti εν περγη cum ℵ[c] (sed idem priorem lectionem vdtr revocasse) BCDEHLP al pler Chr[9,267] | τον λογον sine additam cum ℵDHLP al pler sah cop aeth Chr[9,267] ... ℵAC 13. 20. 33. 34. 40. 61. 81. 137. k[scr] vg syr[sch] et[p] c.* arm add του κυριου, item E του θεου | ατταλιαν cum ℵAB*CDE al[4 matth] 180. cat[240] ... ς Ln ατταλειαν cum B[3]HLP al pler (L al aliq αταλ.) ... aeth *Italiam*. Praeterea D 137. syr[p] c.* add ευαγγελιζομενοι αυτουσ

26. απεπλευσαν: H ανεπλευσαν ... B* om | αντιοχειαν: ℵE -χιαν. Cf scholion codicis 108: σημείωσαι δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι εἰσ μίλητον ἐχειροτονήθησαν οἱ περὶ βαρνάβαν καὶ παῦλον. ἄλλο δὲ ἀντίγραφον εὗρον ἔχον ἀντὶ μιλήτου εἰσ ἀντιόχειαν, ὃ καὶ πιθανώτερον. Eadem verba Oec[com 110] leguntur, ubi etiam in verbis sacris contextis εισ μιλητον pro εισ αντιοχ. editum est.

27. συναγαγοντεσ: 56. 61. συναγοντεσ ... D συναξαντεσ | ανηγγελλον cum ℵABC 15. 18. 33. 34. 40. 61. cat (sed B* ανηγελλον, 61. ανηγγελον) syr[sch] cop ... D ανηγγειλον ... ς ανηγγειλαν cum HLP al pler (31. -γελαν) d vg syr[p] arm aeth; item E 68. 105. k[scr] Bas[eth 297] Chr[9,268] απηγγειλαν | εποιησ. ο θεοσ cum ABCEHLP al pler vg (sed am *dominus* pro *deus*) etc ... ℵD 25. 69. 96. 105. 133. 180. al[2 scr] sah Bas[eth 297] ο θε. εποι. | μετ αυτων: D αυτοισ (D[gr 2] om) μετα των ψυχων αυτων

τοῖσ ἔθνεσιν θύραν πίστεωσ. 28 *διέτριβον δὲ χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν
τοῖσ μαθηταῖσ.*

XV.

1 *Καί τινεσ κατελθόντεσ ἀπὸ τῆσ Ἰουδαίασ ἐδίδασκον τοὺσ* Gal 5, 2; 2, 1
*ἀδελφοὺσ ὅτι ἐὰν μὴ περιτμηθῆτε τῷ ἔθει τῷ Μωϋσέωσ, οὐ δύνασθε
σωθῆναι.* 2 *γενομένησ δὲ στάσεωσ καὶ ζητήσεωσ οὐκ ὀλίγησ τῷ
Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ πρὸσ αὐτούσ, ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον* 15, 7
καὶ Βαρνάβαν καί τινασ ἄλλουσ ἐξ αὐτῶν πρὸσ τοὺσ ἀποστόλουσ

---

28. *διετριβ. δε* sine *εκει* cum ℵABCD 13. 15. 18. 33. 34. 36. 40. 61. 81 118. 180. cat vg arm aeth ... ς (= Gb Sz) add *εκει* cum EHLP al pler syr^{utr} sah cop Chr | *ουκ* (61. om) *ολιγον*: ℵ *ουχ ολιγ.*

XV. 1. *απο της ιουδαιας*: 8. 137. syr$^{p\,mg}$ add *των πεπιστευκοτων απο της αιρεσεως των φαρισαιων* | *εαν*: A* *αν* | *περιτμηθητε* (Gb'') cum ℵAB (sic^{3} ex *περιθμητε*) CD 13. 15. 18. 36. 40. 73. 180. cat Const^{6,12,1} Epiph^{118} ... ς *περιτεμνησθε* cum EHLP al pler Amm$^{cat\,242}$ Chr^{9,273} | *τω εθει τω* cum ℵABC* 61. ... ς Ti om *τω* sec cum C^{3}DEHLP al fere omn cat Const Amm^{cat} Chr (libere Epiph^{118} *και φυλαξητε τον νομον μωυσεως* pro *τω εθει τω μωυ.*) | *μωυσεως* cum ℵBCEH 61. al sat mu (et. L^{treg}) ... ADLP al plu *μωσεως* ... syr^{sch} *legis*. Sic vero D sah syr$^{p\,mg}$: *περιτμηθ. και τω εθει μωσεως περιπατητε* (sah *και περιπ. τω εθ. μωυσ.*). Item Const post *μωυσεως* add: *και τοις αλλοις εθεσιν οις διεταξατο περιπατητε* | *δυνασθε* et. Const Chr Epiph Amm$^{cat\,242}$ ... C *δυνησησθαι*, 15. 18. 36. 180. cat *δυνησεσθε* | *σωθηναι*: 31. *περισωθηναι*

2. *γενομ. δε* cum ℵBCD^{gr}L 4. 15. 18. 26. 33. 34. 36. 61. 69. 73. 100. 105. 180. al^{8scr} cat sah cop (syr^{sch} aeth *et facta est*) ... ς Ln *γεν. ουν* cum AEHP al longe plu d vg syr^{p} arm Const^{6,12,1} Chr^{9,274} | *στασεως* (d *seditione*): D^{gr} *εκτασεως* | *και ζητησεως* cum ℵABCDHLP al plus^{70} cat Const Chr Thphyl^{a} ... ς (= Gb Sz) *και συζητησεως* cum minusc ut vdtr pauc Thphyl^{b} ... E 68. vg cop om, hinc Gb^{oo} | *τω* sec: DE om | *προς αυτους* (d *ad eos*): D^{gr} *συν αυτοις* | *εταξαν* (E *-ξαντο*) usque *προς τους αποστολους*: D syr$^{p\,mg}$ *ελεγεν γαρ* (d *autem*) *ο παυλος μενειν ουτως καθως επιστευσαν διϊσχυριζομενος* (d om)· *οι δε εληλυθοτες απο ιερουσαλημ παρηγγειλαν αυτοις τω παυλω και βαρναβα και τισιν αλλοις αναβαινειν προς* (d om) *τ. αποστολ.* (d *statuerunt eis paulo et barnabae et quosdam alios ascendere apostolos et presbyteros*). Quae ex Quesnellio ad h. l. Sabatarius attulit, ea ex D libere vertit ipse Quesnellius. Affert vero etiam ex bodl. codice vetere Latino verba *dicebat enim Paulus manere sic sicut crediderunt.* (Post haec pergere dicitur *statuerunt* etc) | *αλλους εξ αυτων*: ℵ *εξ*

καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἰερουσαλὴμ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου.
3 οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας διήρχοντο τήν τε
Φοινίκην καὶ Σαμαρίαν, ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν,
καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσιν τοῖς ἀδελφοῖς. 4 παραγενόμενοι
δὲ εἰς Ἰερουσαλὴμ παρεδέχθησαν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀπο-
στόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ θεὸς ἐποί-
ησεν μετ' αὐτῶν. 5 ἐξανέστησαν δέ τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἱρέσεως
τῶν Φαρισαίων πεπιστευκότες, λέγοντες ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺς
παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον Μωϋσέως.

αυτ. αλλ. | πρεσβυτερους: c 180. cat praem τους | εις ιερουσαλημ: E εν ιερ. (et. e *in hierusalem*) | περι του: D 137. praem οπως κριθωσιν επ αυτοις (D[2] 137. αυτων), atque eadem syr[p] c.* add post περι τ. ζη. τουτ.

3. προπεμφθεντες (vg *deducti*, d *praemissi*): E εκπεμφθ., e *dimissi* | την τε φοι. cum ℵBCD 46. 61. 180. (τε enim pro δε ap Sz legendum vdtr) cat ... ς om τε cum AEHLP al pler Chr | και: DH 1. 3. 23. 25. 31. 47. 56. 98. 99. 100. 8[pe] al[4 scr] Thphyl[a] add την | σαμαριαν c. ℵCDEH ... ς Ln Ti σαμαρειαν cum ABLP al certe pler | εκδιηγουμ. (ℵ[a]): ℵ* 4* 25. διηγουμ.

4. παραγενομενοι: 40. -ναμενοι | εις ιερουσαλημ (e *in hierusalem*, d *hierusalem*) cum ℵCDEHLP al pler cat Chr[9,274] ... Ln εις ιεροσολυμα cum AB 61. 133. 137. k[scr], item vg *Hierosolymam* | παρεδεχθησαν cum ℵABD[2] (*παρεδοθησαν) 61. (:: nullo alio Ni Ti loco nisi Heb 12, 6 ex LXX) ... ς απεδεχθησαν cum CEHLP al pler Chr ... 15. 18. 37. 40. 100. 180. al pauc cat υπεδεχθησαν, k[scr] προσεδεχθ. Praeterea CD (*μεγως) 137. sah syr[p] c.* Ambr[ps 118,22] (pag[1064]) add μεγαλως | υπο της cum ℵADEHLP 31. 61. al pler Chr ... Ti απο της cum BC 15. 18. 36. 180. cat | και των απ. (ℵ[a]): ℵ* om και | ανηγγειλαν τε (ℵc; ℵ* om τε): D[2] b[scr] απηγγειλαν τε (D[gr*] απηγγειλαντες, d *renuntiaverunt* sine copula) | ο θεος: D 33. 68. 96. 137. 142. Thphyl[b] post εποιησεν pon, 61. post μετ αυτων | μετ αυτων: C[3]HL 69. 105. al[30] Thphyl[b] add και οτι ηνοιξεν τοις εθνεσι (HL -σιν) θυραν πιστεως

5. εξανεστησαν usque λεγοντες: D οι δε παραγγειλαντες αυτοις αναβαινειν προς τους πρεσβυτερους εξανεστησαν λεγοντες τινες απο της ερεσεως των φαρισαιων πεπιστευκοτες, item syr[p mg] *illi autem quum iussissent eos ascendere ad seniores, surrexerunt adversus apostolos, existentes qui crediderunt ex haeresi Pharisaeorum* | τινες: A add ανδρες | φαρισαιων: 13. πρεσβυτερων | πεπιστευκοτες: L 1* 25. 99. 104. 105. 106. al[8 scr] πεπιστευκοτων, item 1** 8. 20. 27. 28. 29. των πεπιστευκοτων, item alterutrum 126. 177. al pauc | οτι: B ως | παραγγ. τε: D[gr*] δε pro τε | μωυσεως cum ℵBCEH al plu ... ADLP al plu (4[matth] 6[scr] etc) μωσεως. Passim in minusc -εος pro -εως legitur.

6 Συνήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ
τοῦ λόγου τούτου. 7 πολλῆσ δὲ ζητήσεωσ γενομένησ ἀναστὰσ 15, 2
Πέτροσ εἶπεν πρὸσ αὐτούσ· ἄνδρεσ ἀδελφοί, ὑμεῖσ ἐπίστασθε ὅτι
ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο ὁ θεὸσ διὰ τοῦ στόματόσ 10, 9 ss
μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου καὶ πιστεῦσαι.
8 καὶ ὁ καρδιογνώστησ θεὸσ ἐμαρτύρησεν αὐτοῖσ δοὺσ τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον καθὼσ καὶ ἡμῖν, 9 καὶ οὐθὲν διέκρινεν μεταξὺ ἡμῶν τε 11, 15
καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθαρίσασ τὰσ καρδίασ αὐτῶν. 10 νῦν οὖν

---

6. *συνηχθ. δε* cum ℵADEHLP al pler cat syr^{utr} sah cop arm Chr^{9,274} ... Ti *συνηχθ. τε* cum BC 13. 61. 133. d^{scr} vg aeth | *και οι πρεσβ.*: D om *οι* ... 137. syr^{p} add *συν τω πληθει* | *λογου*: E 137. c^{scr} syr^{p} *ζητηματοσ*, 65. *ρηματοσ*

7. *δε*: 61. d syr^{sch} *τε* | *ζητησεωσ* cum ℵAB 13. 15. 33. 34. 36. 40. 61. 68. 69. 100. 104. 105. al$^{2\,scr}$ ... ς Ln Ti *συνζητησεωσ* (*συνζ-* c. CDE, ς *συζ-*) cum CDEHLP al longe plu Chr^{9,274} | *αναστασ πετροσ* (137. syr$^{p\,mg}$ add *εν πνευματι αγιω*): D* d *ανεστησεν εν πνευματι πετροσ και ειπεν* | *οτι* (ℵ^{c}): ℵ* om | *εν υμιν εξελεξ. ο θεοσ* cum ℵABC 13. 40. 61. 69. 105. al cat^{244} arm^{gb} Const^{6,12,2} (Ir$^{int\,199}$ *in vobis deus elegit*). Confirmant *εν υμιν* et. al mu (3 ap Scri) cop Chr^{9,274}; ordinem verborum confirmant et. am fu demid (Rebapt^{368} *in nobis deus elegit*) ... ς *ο θεοσ εν ημιν εξελεξατο* cum EHLP al longe plu vg^{clo} (*εν ημιν* et. am etc) syr^{p}; item D *ημειν* (^{2} *εν ημ.*, d *in nobis*) *ο θεοσ εξελεξατο* (vide ante Ir^{int} et Rebapt) ... 31. 99. sah syr^{sch} aeth^{utr} vg^{cod} ap Gb plane om *εν υμιν* sive *εν ημιν*, om *εν* (ut D^{gr*}) etiam 16. 46. 137. | *δια του στοματοσ*: D*E 31* 96. om *του* | *τον λογον* (e^{scr} ante *τα εθνη* pon): P 2^{lect} om

8. *και ο καρδιογν. θεοσ* et. Ir$^{int\,199}$ Rebapt^{368} Const^{6,12,2} Did$^{tri\,2,6,8}$ ... D *ο δε καρδ. ο θεοσ* | *εμαρτυρησεν* (et. Const): C *διεμαρτ.* | *αυτοισ* post *εμαρτυρ.* et. Ir^{int} Const (post *εμαρτ. αυτοισ* perg *κορνηλίῳ γάρ ποτε* etc) Did$^{tri\,2,6,8}$ (int^{267}) Chr^{9,274} ... E vg sah Rebapt Amb$^{spir\,655}$ om | *δουσ* sine *αυτοισ* cum ℵAB 13. 61. Did (et^{gr} et^{lat}) ... ς (sed Gb^{o}) Ln add *αυτοισ* cum CEHLP al pler (105. post *αγιον* pon) cat vg syr^{utr} sah cop arm aeth Ir$^{int\,199}$ Rebapt^{368} Const Chr; D vero add *επ αυτουσ* (d *super eos*) | *το*: 13. om (vdtr tantum *το* pri)

9. *και* ab initio (et. Ir$^{int\,199}$ Rebapt^{368}): A* om | *ουθεν* cum BHLP 1. 2. 4. 31. 42* 45. 46. 56. 96. 98. 99. 106. 126. 18^{lect} al$^{4\,scr}$ Const^{6,12,2} (ex ed. Mansii) ... ς Ln *ουδεν* cum ℵACDE 13. 61. al plu cat Const edd rell Chr^{9,274} | *ημων τε* (*inter nos et illos* vg d e Ir^{int} Did$^{int\,267}$: Latt igitur non exprim *τε*) et. Const^{6,12,2} Did$^{tri\,2,6,8}$ ... D om *τε*

10. *νυν ουν* (et. Ir$^{int\,199}$ etc): E *και νυν ουν* (e *et nunc ergo*), aeth *et nunc quoque*, Tert$^{pudic\,21}$ *et nunc* | *ουν*: C*^{vid} om

15, 28 Gal 5, 1 *τί πειράζετε τὸν θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν*
μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρεσ ἡμῶν οὔτε ἡμεῖσ ἰσχύσαμεν βαστά-
σαι; 11 *ἀλλὰ διὰ τῆσ χάριτοσ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ πιστεύομεν σω-*
θῆναι καθ᾽ ὃν τρόπον κἀκεῖνοι. 12 *ἐσίγησεν δὲ πᾶν τὸ πλῆθοσ,*
καὶ ἤκουον Βαρνάβα καὶ Παύλου ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ
θεὸσ σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖσ ἔθνεσιν δι᾽ αὐτῶν. 13 *Μετὰ δὲ*
τὸ σιγῆσαι αὐτοὺσ ἀπεκρίθη Ἰάκωβοσ λέγων· ἄνδρεσ ἀδελφοί,
2 Pe 1, 1 *ἀκούσατέ μου.* 14 *Συμεὼν ἐξηγήσατο καθὼσ πρῶτον ὁ θεὸσ*
ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. 15 *καὶ*
τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼσ γέγραπται·

---

10. *τον θεον* et. Ir$^{int\,190}$ Or$^{int\,2,287}$ Const^{6,12,4} Eus$^{dem\,6}$ Chr^{9,274} Thdrt^{1,620} et^{2,287} etc; item *dominum* Tert$^{pudic\,21}$ Hil^{31} etc ... vg^{cod} ap Gb Hier$^{gal\,5,1}$ et alii pp^{lat} mu (ut Ambrst, vide ap Sab, etiam Haymo^{apoc} lib^{1}) om, ita ut iam legatur *quid temptatis imponere* vel similiter | *επιθειναι*: HL al mu *επιθηναι* | *ζυγον* (ℵ^{a}, nisi suppl ipse*): ℵ* om

11. *του κυριου* cum ℵABCDEHLP al plu cat Const^{6,12,4} (sed om $\overline{ιυ}$) Chr^{9,275} Thdrt^{1,619} ... ς (= Gb Sz) om *του* cum minusc vix mu | *ιησου* sine additam cum ℵABEHLP 61. al plus^{50} am fu demid tol sah cop^{cod} syr^{p} aeth^{ro} (Const nil nisi *του κυριου*) Chr Thdrt Tert$^{pudic\,21}$ (alios vide ap Sab) ... ς (= Gb Sz) add *χριστου* cum CD 13. 31. al sat mu cat vg^{cle} syr^{sch} cop^{ed} arm aeth^{pp} Ir$^{int\,190}$ (*per gratiam domini nostri Ies. Chr.*) Thphyl^{b}. Libere, ut^{vid} Or$^{int\,2,287}$ *per gratiam dei* | *πιστευομεν*: ℵDE^{gr*} *πιστευσομεν*

12. *εσιγησεν δε*: D syr^{p} c.* *συνκατατιθεμενων δε των πρεσβυτερων τοισ υπο του πετρου ειρημενοισ εσειγησεν* (lectio syr^{p} c.* exit verbo *ειρημενοισ*, tum pergit sine * *εσιγησεν δε*) | *εσιγησεν*: C 69. c^{scr} *-σαν* | *παν* (11. 105. om) *το πληθοσ*: E 13. 31. 32. 33. 34. 68. 95. f^{scr} Thphyl^{b} *απαν το πληθ.*, 42. 57. 69. a^{scr*} *το πληθ. απαν* | *ηκουον*: 31. 105. *ηκουε* | *βαρναβα κ. παυλου εξηγουμενων* (61. *-μενου*): D* *βαρναβαν κ. παυλον εξηγουμενοι* (d *barnabam et paulum exponentes*)

13. *απεκριθη ιακωβοσ λεγων*: D syr^{sch} (non item syr^{p}) *αναστασ ιακωβοσ ειπεν*

14. *επεσκεψατο* (vg *visitavit*, Rebapt^{367} *visitaverit*, tol *suscitavit*, d e *prospexit*, Ir$^{int\,190}$ *excogitavit*) et. Const^{6,12,5} Procop$^{esa\,288}$: E *επελεξατο*, 137* *εξελεξατο*, 13. *εξελεξατο και επεσκεψατο* | *λαβειν εξ εθνων* et. Ir^{int} Rebapt Const etc: C *εξ εθν. λαβ.* | *τω ονομ. αυτου* cum ℵABCDE 61. al plus^{15} cat^{248} vg sah syr^{utr} arm (aeth^{utr} plane om *τω ονομ. αυτ.*) Ir$^{int\,190}$ Rebapt^{367} Const^{6,12,5} Chr^{9,279} Procop$^{esa\,288}$ etc ... ς (Gb^{oo}) praem *επι* cum HLP al pler cop Thphyl$^{a\,txt}$

15. *τουτω*: HL 1. 13. 17. 95. 96. 99. 100. o^{scr} *τουτο* ... D* d Ir$^{int\,190}$ *ουτωσ* (*sic*; contra Rebapt^{367} *huic*) | *συμφωνουσιν* (*-μφ-* et. ℵABCE etc): DE^{gr*} *συνφωνησουσιν* (contra d: *et sic consonat* pergens *sermones prophetarum*)

16 μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαυεὶδ Am 9, 11.
τὴν πεπτωκυῖαν, καὶ τὰ κατεστραμμένα αὐτῆσ ἀνοικοδομήσω καὶ
ἀνορθώσω αὐτήν, 17 ὅπωσ ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν
ἀνθρώπων τὸν κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οὓσ ἐπικέκληται τὸ
ὄνομά μου ἐπ' αὐτούσ, λέγει κύριοσ ποιῶν ταῦτα 18 γνωστὰ
ἀπ' αἰῶνοσ. 19 διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖσ ἀπὸ τῶν
ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν θεόν, 20 ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖσ
τοῦ ἀπέχεσθαι τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆσ πορνείασ

---

16. *μετα* (et. Ir$^{int\,199}$ Rebapt^{267} Const^{6,12,5}): D* d *μετα δε* | *αναστρεψω* (A* -*ψει*, sed corr ipse*): D *επιστρεψω* | *δαυειδ*: Sz *δαυιδ*, ς (et. Gb) *δαβιδ*, cf ad Mt 1, 1 | *κατεστραμμενα* (B -*στρεμμ*-) cum ℵ(B) 13. 33. 34. Procop$^{esa\,292}$ ... ς Ln Ti *κατεσκαμμενα* cum ACDELP (H *σκαμμενα* ipso *σ* supra scripto, corrupte) al pler Const^{6,12,5} Chr^{9,280}, E *ανεσκαμμ*. (:: LXX editum est ex B etc *κατεσκαμμενα*, quod et. Cyr$^{amos\,240\,sq}$ confirmat; A vero *κατεστραμμενα*) | *ανοικοδομησω* sec: C*vid 63. *οικοδ*. (ita 105. priore loco)

17. *αν* (et. Const Proc): E 69. 105. al$^{3\,scr}$ Chr^{9,280} et^{282} om | *κυριον* (et. Ir^{int} Rebapt Const Procop^{esa}): D *θεον* | *ποιων* cum ℵ*B (D^{gr*} *ποιησει*) d e vg Ir$^{int\,199}$ Rebapt^{267} *faciens* (quo non tam o *ποιων* sed *ποιων* confirmatur) ... ς Ti o *ποιων* cum ℵ^{c}ACD^{2}EHLP al omn^{vid} Const^{6,12,5} Chr (:: ita LXX) | *ταυτα* sine additam cum ℵABCD 61. al plus^{12} vg cop aeth (sah post *λεγει ταυτα* pergit *γνωστα ταυτα απ αιων*. omissis *ποιων ταυτ*.) Ir^{int} Rebapt Const ... ς (= Gb Sz) *ταυτα παντα* cum E al plu cat^{260} syr^{sch} arm Chr (:: ita et. LXX^{ed}, sed om *παντα* AB etc); item ELP al^{15} syr^{p} Thph^{a} *παντα ταυτα*

18. *γνωστα απ αιωνοσ* cum ℵBC 15. 18. 27. 29. 36. 61. 63. 65. 69. 100. 105. 133. 180. sah (vide ante) cop arm^{zoh}. Similiter 32. 42. 57* 69. a^{scr} *α εστι γνωστα* (69. a^{scr} add *αυτω*) *απ αιωνοσ* (57* add *αυτω*. Om id plane 32? 42?), item aeth^{ro} *ο γνωστον εστιν απ αιωνοσ*, aeth^{pp} *ο γνωστον εστι τω κυριω* (*θεω*) *απ αιωνοσ* ... ς (= Gb Sz) *γν. απ αιων. εστι τω θεω παντα τα εργα αυτου* c. EHLP al pler (al aliq *γνωστα γαρ* etc) cat syr$^{p\,txt}$ Const^{6,12,5} Chr^{9,280}. Similiter syr^{sch} *nota sunt a saeculo opera dei* ... Ln *γνωστον απ αιωνοσ* (D etc add *εστιν*) *τω κυριω το εργον αυτου* c. AD vg syr$^{p\,mg}$ arm^{usc} Ir$^{int\,199}$ (d vg *notum a saeculo est domino opus suum* [d *op. ipsius*], Ir^{int} *cognitum a saeculo est deo opus eius*) ... Gb sine teste totum versum omitti volebat (Gb^{e}), Mtthaei multa de hoc loco disputat :: lectionem codicum ℵBC verissimam esse censeo. Apud LXX nil eiusmodi ad ea quae praecedunt additur. Hinc fluctuarunt dubii quid illis verbis facerent.

19. *κρινω*: 13. *ανακρινω*

20. *αλλα* cum ℵACDELP etc ... BCH 31. 61. 68. 69. 95. 180. al mu Const^{6,12,5} Chr^{9,280} *αλλ* | *του απεχεσθαι* cum ℵABCDLP etc ... EH om *του* | *των αλισγημ*. cum ℵBD^{gr} 15. 18. 36. 61. 180. Oec^{128}, item e *ut abstinerent contaminationibus* ... ς Ti praem *απο* cum ACEG^{r}HLP al pler cat

καὶ τοῦ πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματος. 21 *Μωϋσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν
ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει ἐν ταῖς συνα-
γωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος.*

22 *Τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν
ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς Ἀν-
τιόχειαν σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ, Ἰούδαν τὸν καλούμενον
Βαρσαββᾶν καὶ Σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς,*
23 *γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν· οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύ-*

Const Chr, item d vg Ir^{int} (d Ir *abstineant a contam.*, vg *abstineant se a contam.*) | *αλισγηματων*: 31. 137. d^{scr} *αλιγισματων* (d^{scr} *αλγισμ.*), 68. *αλγηματων* | *και της πορνειας*: aeth^{ro} (non item^{PP}) om | *πορνειας* ut ABCDHLP etc ... ℵE al *πορνιας* | *και του πνικτου* cum ℵCEHLP al pler (69. 105. a^{scr} *κ. τ. αιμ. κ. τ. πνικτ. κ. τ. πορν.*) vg (vg pp^{lat} *suffocatis*) rell cat Chr^{9,280}, item (ita Ln) AB 13. 61. 177* *και πνικτου*. Agnoscit etiam Const^{6,12,5} hanc in modum: *απο των αλισγ. των εθνων, ειδωλοθυτου και πνικτου και πορνειας*) ... D Ir$^{int\,199}$ om, hinc Gb^{o} (ut iam reiecit Millius, cf Proll nr. 441). Praeterea quae auctoritates (Tert Cyp etc) eisdem verbis v. 29 adversantur, eaedem hus valere videntur. Vide ad v. 29 | *και του* (61. om) *αιματος*: D 7. 27. 29. 60. 69. 98^{mg} 106. al$^{4\,scr}$ sah aeth Ir$^{int\,199}$ add *και οσα μη θελουσιν* (sic D, rell^{11} *αν μη θελωσιν*) *εαυτοις* (minusc pler *αυτοις*) *γινεσθαι* (D *γειν.*) *ετεροις μη ποιειτε* (ita D; rell^{11} *ποιειν*, item Ir^{int} aeth *aliis ne faciant*, sah ad verbum *μη αυτο γινεσθαι ετι*)

21. *μωυσης* cum ℵBCDH al plus^{20} cat^{281} etc ... ς *μωσης* cum AE^{gr}LP al longe plu | *κατα πολιν τους κηρυσσ. αυτον* (ita ℵ* ipse ex *αυτου*) *εχει*: C 3. 31. *τους κηρυσσ. αυτ. κατ. πολιν εχει*, D syr^{utr} *κατα πολ. εχει τους κηρυσσ. αυτον* (h. l. D^{gr*} repetit *εχει*, item d *habent*)

22. *εδοξε* (-*ξε* cum ℵAB; Ti -*ξεν* cum CD^{2}EHLP etc): D^{gr*} *εδοξασεν* | *εκλεξαμενους*: 13. 105. 137. a^{scr} d^{scr*} -*νοις* | *εξ αυτων*: A om | *αντιοχειαν*: ℵE -*χιαν* | *τω παυλω* cum ℵABCE 13. 61. al longe plu^{vid} (13. 137. al aliq et. *τω βαρν.*) cat ... DHLP al fere^{40} Chr^{9,280} om *τω*, hinc Gb^{oo} | *καλουμενον* (Gb') cum ℵABCDEL 13. 15. 18. 36. 61. 73. 180. cat Const^{6,12,6} ... ς *επικαλουμενον* cum HP al pler Chr | *βαρσαββαν* cum ℵABCEHLP 61. al plus^{12} am sah cop Const; item D *βαραββαν* ... ς *βαρσαβαν* cum minusc longe plu cat vg^{cle} (et. demid) arm Chr ... fu aeth^{ro} *βαρναβαν* | *ηγουμενους* (ℵ^{c}): ℵ* -*νοις*.

23. *γραψαντες δια χειρος αυτων* cum ℵ*AB vg (*per manus eorum*) cop aeth^{ro} ... ς *γρ. δι. χει. αυ ταδε* cum ℵ^{c}EHLP 61. al pler cat syr^{sch} et$^{p\,txt}$ arm Const^{6,12,6} Chr^{9,280} ... C aeth^{PP} (sah) *γρ. δι. χει. αυ. επιστολην περιεχουσαν ταδε* (sah *επιστολην ουτως*), item D *γρ. επιστολην δι. χει. αυτ. περιεχουσαν ταδε*, item syr$^{p\,mg}$ *scribentes per manum eorum epistulam et mittentes, in qua erant haec.* Cf et. Rom. correct, ubi est: *Non subiicias, quod quidam,* epistolam continentem haec,

τεροι ἀδελφοὶ τοῖσ κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν
ἀδελφοῖσ τοῖσ ἐξ ἐθνῶν χαίρειν. 24 ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲσ ἐξ
ἡμῶν ἐξελθόντεσ ἐτάραξαν ὑμᾶσ λόγοισ ἀνασκευάζοντεσ τὰσ ψυχὰσ Gal 1, 7
ὑμῶν, οἷσ οὐ διεστειλάμεθα, 25 ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοισ ὁμοθυμα-
δόν, ἐκλεξαμένουσ ἄνδρασ πέμψαι πρὸσ ὑμᾶσ σὺν τοῖσ ἀγαπητοῖσ
ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ, 26 ἀνθρώποισ παραδεδωκόσι τὰσ
ψυχὰσ αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματοσ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

---

superfluit enim. | αδελφοι cum ℵ*ABCD 13. 61. vg arm[usc] Ir[int 190] Ath[788] (est[tri], qui liber antea Vigilio adscribebatur) Pacian[paraen 4] (Gall 7,270) ... 34. sah Or[int 4,655] om ipsum αδελφοι (Or[int] *Apostoli et presbyteri fratribus qui sunt apud Antiochiam* etc, item sah) ... ς (Gb°) Ti praem και οι cum ℵ°EHLP al pler cat syr[utr] cop arm[zoh] aeth[utr] Const 6,12,6 Chr 9,261 | τοισ κατα: C* om[vid] τοισ (sunt enim τοισ κατα την αντι rescripta a C³) | αντιοχειαν: ℵB -χιαν, ut v. 22 | κιλικιαν: A κιλιαν, D[gr] κιλεσιαν | αδελφοισ: D pon post τοισ εξ (H om) εθνων. Cf hac et. Clem[363] οι δε αυτοι ουτοι αποστολοι τοισ κατα την αντιοχειαν και συριαν και κιλικιαν αδελφοισ επιστελλοντεσ· εδοξεν, εφασαν, τω πνευμ. αγιω και ημιν etc

24. επειδη (ℵ°): ℵ* επι δε | εξ (arm ωσ εξ) ημων (ℵ°): ℵ* 31* Thphyl[a] εξ υμων ... 32. 57* 81. 105. aeth[ro] (nonPP) om | εξελθοντεσ cum ℵ°ACD EP al fere omn vg syr[utr] (syr[p mg] add *profecti sunt ad vos et*) sah cop aeth[PP] Ir[int 190] Or[int 4,655] Pacian[paraen 4] (*a nobis exiisse et perturbasse vos*). Item HL ελθοντεσ ... ℵ*B arm aeth[ro] Const 6,12,6 Ath[int 788] Chr 9,260 om (item a[scr*], qui tantum εξ habet, unde εξεταραξαν fieri potest) | εταραξαν (E[gr*] εταραν): D* (vide ante a[scr]) εξεταραξαν | L ανασκευγαζοντεσ | τασ ψυχ. υμων sine additam cum ℵABD 13. 61. vg sah cop aeth[ro] Or[int 4,655] (om λογοισ ανασκ. τασ ψυ. υμ.) Const 6,12,6 Ath[int 788]. Item Epiph[111] λεγοντεσ οτι εγνωμεν τινασ εξ ημων προσ υμασ ελθοντασ και ταραξαντασ υμασ λογοισ, οισ ου διεστειλαμεθα ... ς (Gb°°) add λεγοντεσ περιτεμνεσθαι και τηρειν τον νομον (E Bed retr 163 ex Gr post περιτεμν. add δει) cum CEHLP al pler syr[utr] arm aeth[PP] Thphyl[a] et[b]. Similiter Chr 9,261 λεγοντεσ περιτεμνειν αυτουσ τα τεκνα και τηρ. τ. νομ. Item Ir[int 190] post οισ ου διεστειλ. add *dicentes: Circumcidimini et servate legem* | διεστειλαμεθα: 61. διαστειλ., D* διεστειλομεθα

25. γενομενοισ: H γεναμ. | εκλεξαμενουσ cum ℵCDEHP al longe plu cat Const 6,12,6 Chr 9,261. Item Ir[int 190] *placuit nobis convenientibus in unum, electos viros mittere etc.* Similiter d *visum est nobis constitutis pariter electos viros mittere etc* ... Ln εκλεξαμενοισ cum ABL 61. al plus[15] | πεμψαι: Const εκπεμψ. | ημων (et. Ir[int] Const): D[gr] 31* k[scr] υμων

26. παραδεδωκοσι (-σι ℵBELP, Ln Ti -σιν cum ACH): D[gr] -κασιν | τασ ψυχασ: D Ir[int 190] την ψυχην | κυ χυ (et. Ir[int] Const): DE 137. syr[p mg] Bed[retr 163] ex Gr add εισ παντα πειρασμον

27 ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐτοὺσ διὰ λόγου
5, 22 ἀπαγγέλλοντασ τὰ αὐτά. 28 ἔδοξεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ
ἡμῖν, μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάροσ πλὴν τούτων τῶν ἐπά-
15, 16 ναγκεσ, 29 ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματοσ καὶ πνικτῶν καὶ
1 Co 8, 1 .. πορνείασ, ἐξ ὧν διατηροῦντεσ ἑαυτοὺσ εὖ πράξετε. ἔρρωσθε.

---

27. *δια λογου* (et. Ir[int 190] Const[6, 12, 6]): E add *πολλου* | *απαγγελλοντασ*: D *απαγγελουντασ*, 31. 61. al pauc *απαγγελοντασ*, 137. *καταγγελλοντασ* | *τα* (31. om) *αυτα*: D* *ταυτα*, item d *haec*, nec aliter sah syr[p] aeth[pp] (sed[ro] om) ... Ir[int 190] *nostram sententiam*

28. *τω πνευμ. τω αγιω* cum ℵAB 13. 33. 34. 61. 73. k[scr] Clem[203] Epiph [392], item *spiritui sancto* m[10] vg Tert[pudic 12] ... ς Ti *τω αγι. πνευμ.* cum CDEHLP 61. al pler cat et Amm[cat] et Sev[cat 252] Or[1, 763] libere et[int 4, 635] Const[6, 12, 6] Cyr[hr 278] Bas[spir 564] Chr[9, 261] Cyr[iul 325] Ir[int 190] Cyp[329] Pacian [paraen 270] | *πλεον* et. Clem[203] Const Cyr[hr] Bas etc: D 68. 69. 105. a[scr] *πλειον* | *υμιν*: D[gr*] *ημειν* | *τουτων των επαν.* cum ℵ[c]BCH 3. 25. 31. 40. 61. 68. 69. 73. 95* 98. 99. 105. 133. 137. a[scr] Const Did[tri 2, 8, 2] (*τουτ. ων επ.*) Thphyl[a et b], item omisso *των* ℵ*D* 13. Item vg (*haec necessaria*, am* fu tol *haec necessario*) Ir[int] (*haec quae sunt necessaria*) Cyp[329] (*ista quae ex necessitate sunt*), nec aliter sah cop syr[utr]. Contra Pacian[paraen] (*praeter quam haec: Necesse est*; sed ap Gall deest *haec*); vix probant Tert[pudic 12] *eorum a quibus necesse est abstineri*, Or[int] *ea quae necessaria sunt*, Ath[int 783] *ea quae necesse est ut* ... ς *των επαν. τουτων* cum ELP al plu arm Chr[9, 261] ... Ti nil nisi *των επαν.* cum A 15. 18. 36. 43. 180. c[scr] Clem[203] Epiph[124] et[392] (*πλην των επα.* sed nil praeterea h. l. additur) Cyr[iul 325]. Item (ut vdtr, vide paullo ante) Tert[pudic] Or[int] Ath[int] ... aeth[utr] sic: *πλην τουτων· επαναγκεσ απεχ.* (similiter ac Pacian ap Gall) | *επαναγκεσ*: ℵAC 40. 96. (al[vid]) *επ αναγκαισ*, atque sic *ἐπ' ἀνάγκαισ* editum est Const[6, 12, 6] Cyr[iul 325]

29. *πνικτων* cum ℵ*A*BC 61. 137. sah cop Clem[203] et[608] (*ερμηνευσαν γαρ επαναγκεσ απεχεσθαι δειν ειδωλοθυτων και αιματοσ και πνικτων και πορνειασ, εξ ων διατηρουντασ εαυτουσ ευ πραξειν*) Or[1, 763] (*επιστολην μονα ωσ ωνομασαν επαναγκεσ απαγορευουσαν εσθιειν· ταυτα δ' εστι τα ητοι ειδωλοθυτα η τα πνικτα η το αιμα*) et Or[int 4, 635] Cyr[hr] ex[cdd 3] Gaud[serm de mach 967] (vide post) cdd ap Hier[gal 5, 2] (vide post) ... ς *πνικτου* cum ℵ[c]A[2]EHLP al pler (40. 69. al Epiph Thdrt etiam *ειδωλοθυτου*) vg syr[utr] arm aeth ([ro] et[pp] differunt ordine quo exhibent) cat Const[6, 12, 6] Cyr[hr 278 ed] Did[tri] Epiph[124] Chr[9, 261] Thdrt[3, 267] Ath[int 783]. Praeterea am fu Ath[int] Cyr[hr edd] (ante[toutt]) om *και* ante *πνικτ.* Quibuscum facit Gaud *a sanguine id est suffocatis* ... D Ir[int 190] Tert[pudic 12] Cyp[329] Ambrst[gal 2, 2] Pacian[paraen] Hier[gal 5, 2] plane om *και πνικτ.*, hinc Gb°. Cf Ambrst: *Denique tria haec mandata ab apostolis et senioribus data reperiuntur – Quae sophistae Graecorum non intelligentes, scientes tamen a sanguine abstinendum, adulterarunt scripturam, quartum mandatum addentes, et a suffocato abstinendum: quod puto nunc dei nutu intellecturi sunt, quia iam supra dictum erat quod addiderunt.*

30 *Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντεσ κατῆλθον εἰσ Ἀντιόχειαν, καὶ
συναγαγόντεσ τὸ πλῆθοσ ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν.* 31 *ἀναγνόντεσ
δὲ ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει.* 32 *Ἰούδασ τε καὶ Σίλασ, καὶ αὐτοὶ
προφῆται ὄντεσ, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺσ ἀδελφοὺσ καὶ
ἐπεστήριξαν·* 33 *ποιήσαντεσ δὲ χρόνον ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνησ
ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸσ τοὺσ ἀποστείλαντασ αὐτούσ.*

Item Hier: *in actib. app. narrat historia - app. congregatos statuisse per litteras ne superponeretur eis iugum legis, nec amplius observarent nisi ut custodirent se tantum ab idolothytis et sanguine et fornicatione, sive ut in nonnullis exemplaribus scriptum est, et a suffocatis.* | *πορνειασ* et. Clem[2,2.606] Tert[pudic] Or[int 4,686] Const Ath[int] Did[tri] etc: D 25. 29. 32. 42. 57. 69. 105. 106. 137. a[scr] e[scr] sah syr[p] c.* aeth Ir[int 199] Cyp[329] add *και οσα* (min pauci *αν* add) *μη θελετε* (e[scr] al? *θεληтε*) *εαυτοισ γινεσθαι* (D *γειν.*) *ετερω* (ita D d, rell omn *ετεροισ*) *μη ποιειν* (D[2] *ποιειντε*, al pauc *ποιειτε*, d Cyp *ne feceritis*, Ir[int] *ne faciatis*) | *εξ* et. Clem Const Did[tri] etc ... D *αφ*, item *a quibus* d e vg Ir[int] Tert Ath[int] al | *πραξετε* cum ℵABP al pler vg etc Clem[208] Const Did[tri] etc; item *bene agetis* (ut vg) Ir[int] Or[int] Pacian[paraen] etc; d *bene agitis* ... CD[gr] HL al[10] fere aeth[ro] (non item[pp]) *πραξατε* ... E 5. 6. 8. 68. *πραξητε*. Praeterea D Ir[int 199] Tert[pudic 12] add *φερομενοι εν τω αγιω πνευματι* (d *ferentes in s. spir.*, Ir[int] *ambulantes in spir. sancto*, Tert *rectante sive vectante vos spiritu sancto*)

30. *απολυθεντεσ*: D[gr*] d add *εν ημεραισ ολιγαισ* | *κατηλθον* (Gb″) cum ℵABCD (d *pervenerunt*) 61. al[30] fere cat vg (*descenderunt*) arm aeth Thphyl[b] ... ς Ti *ηλθον* c. E (e *venerunt*) HLP al longe plu sah cop syr[utr] Chr[9,281] Thphyl[a] | *συναγαγοντεσ* (d *cum collegissent*): D[gr*] *συναγοντεσ* | *επεδωκαν*: E *επιδεδωκαν* | *επιστολην*: syr[p] c.* add *Iudas et Silas*

31. *αναγνοντεσ*: ELP al *αναγνωντεσ*

32. *τε* (ut etiam ς Gb Sz) cum ℵABCE[gr]HL 61. al plu cat d (syr[sch]) aeth[pp] (sah arm aeth[ro] non exprim) Chr[9,281] Thphyl[a] ... ς[e] (etiam Mill) *δε* cum D[gr]P al certe permu e vg cop syr[p] Thphyl[b] | *οντεσ*: E *υπαρχοντεσ*. Praeterea D add *πληρεισ πνευματοσ αγιου* (cum *οντεσ* unum eundemque stichum efficientes) | *πολλου*: D 18. om | *επεστηριξαν* cum ℵAABDHLP al pler cat Chr ... Ti *επεστηρισαν* cum CE 78. (:: cf Lc 9, 51. 22, 32) ... ℵ* om *και επεστ.*

33. *αποστειλαντασ αυτουσ* (ℵ* *εαυτ.*) cum ℵABCD al[15] cat vg sah cop boett aeth[ro] Thphyl[b] ... ς (= Gb Sz) *αποστολουσ* cum EHLP al pler syr[utr] cop[wi] arm Chr[9,281] Bed[retra 144] ex Gr. Praeterea sah praem, cop[wi] add *Hierosolyma*

34. ς (Gb[oo]) *εδοξε δε τω σιλα* (D *σειλεα*, *sileac*, contra v. 22. *σειλαν*, *silan*; tol utroq loc *sileae*) *επιμειναι αυτου* (CD* *αυτουσ*, D[gr 2] *προσ αυτουσ*, 42. 57. 69. al *αυτοθι*; d *sustinere eos*) cum CD 18. al mu vg[clo] tol sah cop[wi] syr[p] c.* (in syr add Tremell, de suo ut vdtr; ex eo vero recepit etiam Gutb) arm aeth[utr] (*Et perseveravit Paulus manens*;

35 *Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ, διδά-*
σκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν τὸν λόγον
τοῦ κυρίου. 36 *Μετὰ δέ τινας ἡμέρας εἶπεν πρὸς Βαρνάβαν Παῦ-*
λος· ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς κατὰ πόλιν
πᾶσαν ἐν αἷς κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ κυρίου, πῶς ἔχουσιν.
12, 25 37 *Βαρνάβας δὲ ἐβούλετο συνπαραλαβεῖν καὶ τὸν Ἰωάννην τὸν*
καλούμενον Μάρκον· 38 *Παῦλος δὲ ἠξίου, τὸν ἀποστάντα ἀπ᾿*
13, 13 *αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον,*

---

et^{pp} add *ibi*) ar^{e} Thphyl^{b}. Praeterea D vg^{cle} tol arm (sed non^{zoh}) post *επιμ. αυτ.* add *μονος δε ιουδας επορευθη* (vg^{cle} arm^{usc} add *Ierusalem*) ...... omisimus versum cum ℵABEHLP 61. al^{60} fere am fu demid syrr^{widm} et^{al} syr$^{p\ txt}$ cop^{boett} Chr Thphyl^{a}

35. *παυλος δε* (d *paulus vero*, e vg *paulus autem*): D *ο δε παυλος* | *αντιοχεια*: E *-χια* | *μετα και ετερ. πολλ.* (*cum et illis pluribus* e, *cum aliis pluribus* vg): D^{gr} *και μετα ετερ. πολλ.*, d *et cum aliis multis* | *του κυριου* (sah cop^{boett} syr^{sch} arm *dei*): D^{gr*} vdtr *κυριου* (sed non item *του*) omittere

36. *προς βαρναβ. παυλος* cum ℵABC 13. 31. 61. 68. 180. cat^{225} (sed 180. *τον βαρν.*, 13. 31. 68. 180. cat Thphyl *ο παυ.*) vg Thphyl^{b} ... ς *παυλος* (D *ο παυ.*) *προς βαρναβ.* cum DEHLP al pler sah cop syr^{utr} arm aeth Bas$^{eth\ 298}$ Chr^{9,298} | *δη* (ℵ^{c}): ℵ* *δε* | *επισκεψωμεθα*: H 13. e^{scr} *-ψομεθα* | *τ. αδελφους* sine *ημ.* cum ℵABCDE al^{20} (D 36. 137. 180. c^{scr} add *τους*) cat vg sah cop syr^{utr} arm Chr ... ς (= Gb Sz) add *ημων* cum HLP al longe plu (42. *ημων τους*) aeth Bas$^{eth\ 298}$ Thphyl^{a} et^{b} | *πολιν πασαν* cum ℵABC 31. k^{scr} (sah cop ex ingenio linguae) ... ς *πασαν πολιν* cum DEHLP 61. al pler cat Bas^{eth} Chr | *εν αις*: D *εν οις* | *κατηγγειλαμεν*: C 15. 18. 36. 180. cat *εκηρυξαμεν* (item ut^{vdtr} arm al) | *πως*: E *το πως* | *εχουσιν*: syr^{p} c.* add *placuit autem cogitatio Barnabae*

37. *εβουλετο* (Gb′) cum ℵABCE 13. 61. al^{20} (73. 137. 180. *ηβουλ.*) cat Thphyl^{b}, item *volebat* d e vg, nec aliter sah cop syr^{utr} aeth ... ς Ti *εβουλευσατο* cum HLP al longe plu Chr^{9,298} Thphyl^{a}, item D^{gr} *εβουλευετο* | *συνπαρ-* cum ℵABCDEL al ... ς Ln *συμπαρ-* cum HP al pler | *-λαβειν*: A 13. *-λαμβανειν* | *και τον ιω.* cum ℵB 61. 137. Item Gb Sz Ti Ln *και ιω.* cum ACE al plus^{20} cat Chr Thphyl^{b}. Item *et Iohannem* vg cop syr^{p} arm ... ς (= Gb Sz) *τον ιω.* cum HLP al plu sah syr^{sch} aeth Thphyl^{a} ... D 7. 8. 29. 69. 97. 105. a^{scr} c^{scr} *ιω.* (omissis *και τον*), ita Gb′ | *ιωαννην* (sic et. B): D^{gr}H *ιωανην* | *καλουμενον*: ℵ^{c} (sed *επι* rursus abstersum) CD 61. al^{20} fere *επικαλουμενον*

38. *ηξιου* (cat *ηξιουτο*, e *volebat - non debere recipi*): D *ουκ εβουλετο λεγων* (d corrupte: *paulus autem nolebat dicens hiis qui discesserunt ab eis a pamphylia et nec simul venerunt ad opus - hunc non adsumerent secum*) | *αποσταντα*: A *αποστατησαντα*, D *αποστησαντα* | *απο παμφυλιας*: C^{2} om (* non liquet) | *αυτοις*: D om | *εργον*: D tol vg^{odd} ap

μὴ συνπαραλαμβάνειν τοῦτον. 39 *ἐγένετο δὲ παροξυσμόσ, ὥστε* Gal 2, 13
ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺσ ἀπ' ἀλλήλων, τόν τε Βαρνάβαν παρα-
λαβόντα τὸν Μάρκον ἐκπλεῦσαι εἰσ Κύπρον.
40 *Παῦλοσ δὲ ἐπιλεξάμενοσ Σίλαν ἐξῆλθεν, παραδοθεὶσ τῇ*
χάριτι τοῦ κυρίου ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν· 41 *διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν*
καὶ Κιλικίαν ἐπιστηρίζων τὰσ ἐκκλησίασ.

XVI.

1 *Κατήντησεν δὲ εἰσ Δέρβην καὶ εἰσ Λύστραν. καὶ ἰδοὺ μαθη-*

Ln add *εισ ο επεμφθησαν* (d *in quo missi erant*, tol rell *quod missi fuerant*). Cf et. Roman. corrector.: *Nec his addendum est* quo missi fuerant) | *συνπαρ-* cum ℵAB*CE ... ς Ln *συμπαρ-* cum B^{3}HLP al certe pler. Item *-ραλαμβανειν* cum ℵABC 15. 40. 47. 61. 69 180. a^{scr} c^{scr} cat ... ς *-ραλαβειν* cum EHLP al pler Chr^{9,288} ... D *τουτον μη ειναι συν αυτοισ* (d vide supra) pro *μη συνπ τουτ.*

39. *δε* cum ℵABD 33. 34. 40. 61. vg sah cop ... ς *ουν* cum CEHLP al pler cat syr^{utr} arm Chr^{9,288} | *παροξυσμοσ*: vide de hac re uberrime exponentem cat$^{ox\,256\,ss}$, item Act. Barnab. in Act apocr. p. 66 sq | *αποχωρισθηναι*: E *αποχωρησαι* (e* *descendere*, e^{2} *descedere*), c^{scr} *χωρισαι* ... 14. 18. 34. 36. 88. 40. 99. 180. h^{scr} Chr^{9,288} Thphyl^{a} *χωρισθηναι* | *αυτουσ*: L *αυτοισ* | *τον τε* (H al pauc Thphyl^{a} *δε*) *βαρναβ. παραλαβ. τον* (A 105. 177* om) *μαρκον εκπλευσαι*: D *τοτε βαρναβασ παραλαβων τον μαρκ. επλευσεν*, d *barnabas veró adsumpto marco navigaverunt in cyprum*

40. *παυλοσ*: E^{gr} *σαυλοσ* | *επιλεξαμενοσ*: D *επιδεξαμενοσ* | *σιλαν* (B*D *σειλαν*, atque sic B ubique, D inter utramq formam fluctuat, septies -ει- et sexies -ι-): 31. praem *τον* | *του* (D* om) *κυριου* cum ℵABD 13. 33. 34. 40. 61. 68. am fu demid tol sah Thphyl^{a} ... ς *του θεου* cum CEHLP al pler vg^{clo} cop syr^{utr} arm Chr^{9,288} Thphyl^{a}

41. *κιλικιαν* sine *την* cum ℵACEHLP etc ... Ln *την κιλικ.* cum BD cat^{289} Thphyl^{b} | *τασ εκκλησιασ*: D add *παραδιδουσ τασ εντολασ των πρεσβυτερων* (d *tradens autem mandatum presbyterorum*), item vg (et. fu demid, non item am tol) arm^{usc} syr$^{p\,mg}$ *praecipiens* (demid *et praec.*) *custodire praecepta apostolorum et seniorum* (syr$^{p\,mg}$ *et tradebant iis custodire* etc). Cf Rom. correct.: *haec verba a veteribus mss. minime praetermittuntur, quamvis Graece absint.*

XVI. 1. *κατηντησεν δε*: D syr$^{p\,mg}$ *διελθων δε* (d om) *τα εθνη ταυτα κατηντησεν* (syr$^{p\,mg}$ *quum pertransissent autem gentes istas, pervenerunt*) | *εισ* pr sine *και* cum ℵCDEHLP al pler vg sah syr^{sch} et syr$^{p\,mg}$ aeth Chr^{9,290} ... Ln *και εισ* c. AB 6. 7. 13. 18. 31. 36. 40. 68. 137. 180. a^{scr} cop syr$^{p\,txt}$ | *και εισ λυστρ.* cum ℵAB 40. 61. 68. 73. 103. 137. c^{scr} ... ς Tl om *εισ* cum CDEHLP al pler cat Chr (vg *pervenit autem Derben et*

τής τις ἦν ἐκεῖ ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς γυναικὸς Ἰουδαίας πιστῆς
πατρὸς δὲ Ἕλληνος, 2 *ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις καὶ*
Ἰκονίῳ ἀδελφῶν. 3 *τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελθεῖν,*
καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς
τόποις ἐκείνοις· ᾔδεισαν γὰρ ἅπαντες τὸν πατέρα αὐτοῦ ὅτι
Ἕλλην ὑπῆρχεν.
4 *Ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, παρεδίδοσαν αὐτοῖς φυλάσ-*
15, 28. 29 *σειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυτέ-*
ρων τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις.

Lystram) | *ην εκει*: D *εκει ην* | *γυναικος* sine additam cum ℵABCDE 61. al fere^{25} cat vg cop syr^{p} arm aeth Chr ... ς (= Gb Sz) add *τινος* cum HLP al plu syr^{sch} sah Thphyl^{a} et^{b} | *ιουδαιας*: fu *viduae*, 25. *ιουδ. χηρας* ... E om

2. *εν λυστροις*: 61. *ελλυστροις*, H *ελυστροις* | *ικονιω* (31. 40. praem *εν*) cum ABCDHLP etc (et. e vg *qui in lystris et iconio*; d *qui lystrae et iconio*): ℵE *ικονιου*, item tol vg^{cdd} ap Ln *iconii*, *iconi*

3. *λαβων περιετεμ. αυτον δια τους*: L om | *εν τοις τοποις εκεινοις*: 31. *εν τω τοπω εκεινω*, item syr^{sch} ar^{e} | *ηδεισαν*: 14. 38. h^{scr} Chr *ηδεσαν* | *απαντες* cum ℵABEHLP 61. al pler Chr^{9,290} ... Ln *παντες* cum CD 31. 40 | *τον πατερα αυτου οτι* etc cum DEHLP al pler syr^{utr} arm Chr Thphyl^{a} ... Gb' Ln *οτι ελλην ο πατηρ αυτου υπηρχεν* cum ℵABC 13. 15. 18. 31. 33. 34. 40. 68. 69. 105. 180. a^{scr} cat (Thphyl^{b} *οτι ο πατ. αυτ. ελλ. υπ.*), item vg (*quod pater eius erat gentilis*, am fu demid tol – *gentilis esset*) sah cop aeth^{utr} :: licet attractio quam retinuimus satis frequens sit nec soleat mutari (cf 1 Co 16, 15 Act 9, 20. 4, 13 etc), tamen sunt etiam exempla mutatae lectionis (ut 3, 10 ℵ*); nec facile caussa inveniri potest cur aliena manu inlata sit attractio. Quae ut retineatur, suadet etiam tanta auctoritas, ipsis Syris interpretibus aucta. Plus enim valent interpretes qui attractionem testantur quam qui contra stant, quippe qui a constructione Graeca pro libertate interpretandi discessisse credi possunt.

4. *ως δε διεπορευοντο* etc: D *διερχομενοι δε τας πολεις εκηρυσσον και παρεδιδοσαν αυτοις μετα πασης παρρησιας τον κυριον ιν̅ χν̅, αμα παραδιδοντες και τας εντολας* (^{2} add *των*) *αποστολων και πρεσβυτερων των εν ιεροσολυμοις.* Similiter syr$^{p\,mg}$, post *τας πολεις* enim pergit *praedicantes cum omni libertate dominum Iesum Christum* | *διεπορευοντο*: H 2. 3. 18. 32. 57. 68. 95* Thphyl^{a} *επορευοντο* | *παρεδιδοσαν* (C *-διδουσαν*) cum ℵABCDE 13. 40. 61. 68. Thphyl^{b} ... ς *παρεδιδουν* cum HLP al pler Bas$^{eth\,294}$ Chr (Thphyl^{a} *παρεδιδον*). Libere syr^{sch} *praedicabant et docebant eos ut servarent* | *κεκριμενα*: 25. 31. 61. 100. c^{scr} *κεκρυμμενα*, syr^{sch} *γεγραμμενα* | *και πρεσβυτερων* cum ℵABCD 61. al plus^{10} cat Bas$^{eth\,294}$ Thphyl^{b} ... ς *κ. των πρ.* cum EHLP al pler Chr Thphyl^{a} (al pauc Bas om *των* post *πρεσβ.*) | *ιεροσολυμοις* cum ℵABCD 13. 15. 18. 36. 40. 61. a^{scr} catThphyl^{b} ... ς *ιερουσαλημ* cum EHLP al pler Bas^{eth} Chr Thphyl^{a}

5 *Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει καὶ ἐπερίσσευον*
τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν. 6 *διῆλθον δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ Γαλα-* 18, 23
τικὴν χώραν, κωλυθέντεσ ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματοσ λαλῆσαι τὸν
λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ· 7 *ἐλθόντεσ δὲ κατὰ τὴν Μυσίαν ἐπείραζον εἰσ*
τὴν Βιθυνίαν πορευθῆναι, καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺσ τὸ πνεῦμα Ἰησοῦ·
8 *παρελθόντεσ δὲ τὴν Μυσίαν κατέβησαν εἰσ Τρῳάδα.* 9 *καὶ*
ὅραμα διὰ νυκτὸσ τῷ Παύλῳ ὤφθη, ἀνὴρ Μακεδών τισ ἦν ἑστὼσ

---

5. *τη πιστει*: D om | *επερισσευον*: E al[10] fere Chr[9,291] edd aliq *περισσευον*

6. *διηλθον* (Gb') cum ℵABCDE 61. al[20] cat syr[utr] sah cop arm aeth Epiph[393] Did[tri 2,8,2] Caes[28] Ps-Ath[2,10] ... ς Ti *διελθοντεσ* cum HLP al longe plu Chr[9,291] Thphyl[a] et[b] (vg Ps-Ath[int 2,588] *transeuntes - vetati sunt*) | *δε*: 31. *τε* | *φρυγιαν*: 106[mg] 177. *παμφυλιαν* | *γαλατικην* sine articulo cum ℵABCD 13. 55. 61. Caes[28] ... ς praem *την* cum EHLP al pler Epiph Did[tri] Chr Ps-Ath | *του αγιου πνευματοσ*: 4. al? vg (et. am demid, non fu nec m[10]) arm etc Epiph[393] *του πνευμ. του αγι.* | *λαλησαι*: D *μηδενι λαλησαι* | *τον λογον* et. Did[tri] Epiph Ps-Ath[int] etc: D m[10] vg[clo] syr[sch] cop aeth[PP] (aeth[ro] nec *τον λογ.* expri) Ps-Ath[2,10] add *του θεου* | *εν τη ασια*: Chr[9,291] add *την φρυγιαν και την γαλατιαν αφεντεσ* (edd[2] *καταλιποντεσ*) *εισ την μεσογαιον εσπευδον*

7. *ελθοντεσ* (D[gr] *γενομενοι*, * *-νην*) *δε* cum ℵABCDE 13. 15. 18. 27. 40. 61. al plus[20] (vdtr nonnulli accedere qui *διηλθον* non testati sunt, ut 5. 6. 7. ap Wtst) cat[234] vg syr[utr] sah cop arm aeth (sed syr[sch] et aeth potius *και ελθ.*) Epiph[393] Did[tri 2,8,2] Ps-Ath[2,10] ... ς Ti om *δε* cum HLP al longe plu Chr[9,291] Thphyl[a] et[b] | *μυσιαν*: L et h. l. et v. 8. *μυσίαν* | *επειραζον* et. Epiph Did[tri] Cyr[ioh 134] etc (Ps-Ath[2,10] *επειρωντο*) ... D *ηθελαν*, item syr[sch] | *εισ την* (D om) *βιθυνιαν* (ACD[gr] 33. 36. al *βυθυνιαν*, E[gr] *βηθυνιαν*, B *βειθυνιαν*) c. ℵABCD al[30] fere cat Epiph[393] Did[tri] Cyr[ioh] Chr etc (item vg rell, sed vv vix probant; d quidem *κατα τ. μυσιαν* reddit *circa mysiam*) ... ς (= Gb Sz) *κατα τ. βι.* cum HLP al plu Thphyl[a] | *πορευθηναι* cum ℵABE 15. 31. 33. 36. 61. 68. al cat Did[tri] Ps-Ath[2,10] Thphyl[b] (Cyr[ioh] *απελθειν*) ... ς *πορευεσθαι* cum CDHLP al pler Epiph[393] Chr Thphyl[a] | *ιησου* cum ℵAB C[2]DE 13. 15. 31. 33. 36. 40. 61* 73. 40[lect] cat (item 105. al[5] *του ιυ*) vg syr[utr] cop arm[odd3] aeth[utr] Did[tri] Cyr[ioh] et[alibi] Ps-Ath[2,10] Or[int 4,470] Ps-Ath[int 2,588] etc ... arm[odd6] Epiph[393] *το αγιον*, arm[odd2] *χριστου*, C* demid *κυριου* ... ς (= Gb Sz) om cum HLP 61** al longe plu sah arm[odd 3] Chr Thphyl[a] et[b]

8. *παρελθοντεσ* (vg *cum autem pertransissent*, d *cum transissent autem*, e *transeuntes autem*): D *διελθοντεσ*, item syr[p] arm[odd] | *κατεβησαν* (d e vg *descenderunt*): D[gr] *κατηντησαν* | 61. *τρωαδαν*

9. *οραμα* (d *visum - apparuit*, vg *visio - ostensa est*): D[gr] e syr[sch] *εν οραματι* (e *in somnis*) | *δια*: C om | *νυκτοσ* sine articulo cum A[2] (item*?)BD 40. 47. cat (*ραμα δια νυκτοσ* rescripta in A) ... ς *τησ νυκτ.* c. ℵCEHLP 61. al pler Chr :: cf ad Lc 5, 5 Act 5, 19. 17, 10 | *τω*

καὶ παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων· διαβὰς εἰς Μακεδονίαν βοήθη-
σον ἡμῖν. 10 *ὡς δὲ τὸ ὅραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν*
εἰς Μακεδονίαν, συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς ὁ θεὸς
εὐαγγελίσασθαι αὐτούς.

11 *Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ Τρῳάδος εὐθυδρομήσαμεν εἰς Σαμο-*
θρᾴκην, τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰς Νέαν πόλιν, 12 *κἀκεῖθεν εἰς Φιλίπ-*

παυλω ωφθη cum ℵBD^{2}E 13. 31. 40. 61. 105. vg ... ς Ln *ωφθ. τω παυλ.* cum ACD*HLP al pler cat syr^{utr} sah cop arm aeth Chr^{9,291} | *ανηρ*: D syr^{sch} sah praem *ωσει* | *μακεδων* ante *τισ* cum ℵABCDE 13. 31. 61. 68. 73. 105. cat vg Thphyl^b ... 163. 180. syr^p arm *ανηρ τισ μακεδ. ην* (syr^{sch} *visus est vir quidam macedo, stans*) ... ς *ανηρ τισ ην μακ.* cum HLP al pler (sah *ac si homo quidam Macedo staret*) Chr | *ην* hoc loco cum ℵABCD^2 13. 31. 61. 68. 73. 105. cat vg Thphyl^b ... ς post *ανηρ τισ* pon cum HLP al pler Chr Thphyl^a (vide ante eos qui *ανηρ τισ μακ. ην*) ... D*E 3. 47. 95* 103. om *ην* (item syr^{sch}, vide ante), cop aeth om *τισ ην* | *εστωσ*: D syr^p c.* add *κατα προσωπον αυτου*, item sah *coram eo* | *και παρακαλων* cum ℵABCE 13. 61. al^{20} cat vg syr^{utr} ... ς Ti om *και* cum DHLP 31. al plu cop arm Chr, item sah | *αυτον*: D om | *και λεγων*: d fu al$^{sch m}$ sah cop om *και*

10. *ωσ δε το ορ. ειδεν* (CH al pauc *ιδεν*) usque *οτι* etc: D *διεγερθεισ ουν διηγησατο το οραμα ημιν και ενοησαμεν οτι*, item sah *cum autem surrexisset narravit nobis visionem. Statim quaesivimus egredi in Macedoniam, ostendentes eis* | *εζητησαμεν*: ℵ 31* *εξητησαμεν* | *εισ μακεδ.* sine *την* cum ℵABCELP 13. 25. 40. 45. 61. 68. 69. 96. 105. 106. 180. a^{scr} k^{scr} Chr^{9,293} Thphyl^a ... ς Ti *εισ την μακ.* cum ADH al longe plu cat Chr^{9,293} Thphyl^b | *συμβιβ.* cum ℵABDHLP etc ... Ti *συνβιβ.* cum CE | *ημασ* (ℵ^c): ℵ* om | *ο θεοσ* (Gb') cum ℵABCE 13. 15. 18. 33. 34. 36. 40. 61. 68. 69. 105, 163. 180. a^{scr} l^{scr} cat^{205} vg cop Thphyl^b ... ς Ti *ο κυριοσ* cum DHLP al longe plu (31. post *ευαγγ. αυτ.* pon) syr^{utr} sah arm Ir$^{int 301}$ Chr^{9,293} Thphyl^a | *αυτουσ*: A 13. 18. 19. 29. 33. 34. 40. 68. 78. al$^{8 scr}$ Thphyl^a et^b *αυτοισ* ... D *τουσ εν τη μακεδονια*

11. *αναχθεντεσ* (13. *-ντοσ*) *δε απο*: D 137. syr$^{p\,mg}$ *τη δε επαυριον αναχθ.* (D* *αχθ.*) *απο* | *δε* cum ℵADE 13. 31. 33. 34. 40. 61. 68. vg cop syr$^{p\,mg}$ Chr Thphyl^b (syr^{sch} *και αναχθ.*) ... ς Ln *ουν* cum BCH L(P non liquet) al pler cat sah syr$^{p\,txt}$ arm Ir$^{int 301}$ Thphyl^a | *τρωαδοσ* sine articulo cum ℵABCDE 13. 31. 33. 40. 61. 78. 137. 180. e^{scr} cat Chr^{9,293} ... ς (Gb^o) Ti praem *τησ* cum HL(P^{vid}) al pler Thphyl^a et^b (Thdrt^{3,448} huc respiciens *απο μεν τησ τρωαδοσ εισ μακεδονιαν αφικετο*) | 61. *σάμον θρᾴκην* | *τη δε* (B *δ*) *επιουση* cum ℵABCEL^{gil} 13. 15. 18. 31. 40. 61. 105. al$^{5 scr}$ cat sah cop syr^p ... ς Ti *τη τε* cum H (P non liquet) al longe plu vg arm aeth (syr^{sch} *inde die postero*) Chr Thphyl^a et^b; item D *και τη* | *επιουση* (vg d *sequenti die*, e *sequente die*, item syr^{utr} etc): D add *ημερα* | *νεαν πολιν* cum ℵABD^2 ... ς Ln Ti *νεαπολιν* cum CD*EHLP etc

12. *κακειθεν* cum ℵABCDE 13. 15. 18. 25. 31. 33. 36. 40. 61. 68. 69. 10

πονσ, ἥτισ ἐστὶν πρώτη τῆσ μερίδοσ Μακεδονίασ πόλισ, κολωνία.
ἦμεν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει διατρίβοντεσ ἡμέρασ τινάσ. 13 τῇ τε
ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆσ πύλησ παρὰ ποταμὸν
οὗ ἐνομίζομεν προσευχὴν εἶναι, καὶ καθίσαντεσ ἐλαλοῦμεν ταῖσ
συνελθούσαισ γυναιξίν. 14 καί τισ γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυ
ρόπωλισ πόλεωσ Θυατείρων, σεβομένη τὸν θεόν, ἤκουεν, ἧσ ὁ κύ
ριοσ διήνοιξεν τὴν καρδίαν προσέχειν τοῖσ λαλουμένοισ ὑπὸ Παύλου.

---

133. 163. 180. a^{scr} cat Thphyl^{bsrs}. Item *et inde* vg syr^{sch} cop aeth ... ς Ti *εκειθ. τε* cum HP al longe plu Chr Thphyl^{a} ... L 137. c^{scr} sah syr^{p} *εκειθ. δε* (101. *εκειθ.* sine copula) | *πρωτη*: D syr^{sch} ar^{e} *κεφαλη* | *της* (B om) *μεριδος*: E^{gr} arm *μερις* ... B 14* 96. 105. 137. 142. c^{scr} syr^{utr} aeth^{utr} ar^{e} Chr^{9,288} om plane, hinc Gb^{o} | *μακεδονιας* sine articulo cum ℵACE 3. 31. 40. 43. 61. 65. 68. 69. 95. 180. cat ... ς (sed Gb^{oo}) Ti praem *της* cum BDHLP al pler Chr | *κολωνια* (ς *κολώνια*, et. Gb Sz Matthaei) cum ℵAB*CDELP al sat mu Thphyl^{b} (A 61* al^{3scr} etc *κωλ-*, E *κωλονια*) ... Ti *κολωνεια* cum B^{2}H 61. al fere^{30} cat Chr Thphyl^{a} (*κωλ-* vide ante) | *ημεν*: D^{gr*} *ημην* | *ημ. δε*: 13. *ημ. τε*, cop om copulam | *ταυτη τη* cum ℵABCD*E 61 al sat mu cat vg ... Gb′ Ti *αυτη τη* cum D^{2}HLP al^{40} fere Chr^{9,288} Thphyl^{a} et^{b}. Etiam *τη αυτη* et aliter legitur.

13. *τε*: D 13. 33. 68. 105. 106. al^{3scr} e sah cop syr^{p} Chr^{9,287} Thphyl^{a} et^{b} *δε*, arm om copulam | *πυλης* (Gb″) cum ℵABCD 13. 40. 61. 69. 105. a^{scr} vg sah cop (item syr^{sch} ar^{e} aeth^{pp} *τ. πυλης της πολεως*) ... ς *πολεως* cum EHLP al pler syr^{p} cop^{mss} arm aeth^{ro} Chr | *ποταμον*: D 96. 104. 142. l^{scr} Thphyl^{a} praem *τον* | *ου*: 61. om | *ενομιζομεν* (ℵ *-ζεν*, C *-ζαμεν*, in A *ομεν* rescriptum) *προσευχην* (AB *-χη*) *ειναι* cum ℵABC 13. 40. 61. cop (*ubi cogitavimus quod orationes ibi fierent*) aeth^{ro}; cf sah *in locum ubi precabamur*, arm (*ubi putabant* etc) ... ς Ti *ενομιζετο προσευχη ειναι* c. EHLP al pler cat et Amm^{cat286} Chr Thphyl^{a} et^{b}. Similiter D *εδοκει προσευχη ειναι*, item d e vg *videbatur* (d post *esse*) *oratio esse* | *συνελθουσαις*: D *συνεληλυθυιαις* ... ℵ* (non item^{c}) CE add *ημιν* (et. ar^{e} aeth^{ro}), item syr^{p} c.* *ibi*

14. *πολεως*: D praem *της* | *θεον*: D^{gr*} *κυριον* (sed ipse* mutat) | *ηκουεν* (E praem *ητις*) cum ℵABCD^{gr2}EHP al pler d (*audiebat*) etc ... Gb′ *ηκουσεν* cum D^{gr*}L 1. 4. 13. 16. 23. 25. 28. 32. 33. 34. 40. 41. 45. 56. 65* 68. 69. 78* 80. 133. 137. 163. al^{8scr} vg (*audivit*) Chr Thphyl^{b} | *ο* (c^{od} male excidit) *κυριος* (sic et. E^{gr}): cop^{wi} *ο θεος* | *υπο παυλου* sine articulo cum ℵD ... ς Ln Ti *υπ. του παυλ.* c. ℵACEHLP al omn^{vid} :: cf ad 13, 45. 16, 18 et 28. 17, 22. 19, 4. 19, 13. 19, 29 etc quibus locis *παυλος* sine articulo edendum est, quamvis pler vel mu addant. Contra valent 15, 22. 16, 17. 18, 5. 19, 21. quos ll. vide, item quod passim ubi non legitur articulus, nec invectus est aliena manu. | *προσεχειν τοις* usq *παυλου*: aeth^{utr} om

15 ὡσ δὲ ἐβαπτίσθη καὶ ὁ οἶκοσ αὐτῆσ, παρεκάλεσεν λέγουσα· εἰ
κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντεσ εἰσ τὸν οἶκόν μου
μένετε· καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶσ.
16 Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰσ τὴν προσευχήν, παιδίσκην
τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα πύθωνα ὑπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτισ ἐργασίαν πολ-
λὴν παρεῖχεν τοῖσ κυρίοισ αὐτῆσ μαντευομένη. 17 αὕτη κατακο-
λουθοῦσα τῷ Παύλῳ καὶ ἡμῖν ἔκραζεν λέγουσα· οὗτοι οἱ ἄνθρω-
ποι δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν, οἵτινεσ καταγγέλλουσιν
ὑμῖν ὁδὸν σωτηρίασ. 18 τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰσ ἡμέρασ. δια-
πονηθεὶσ δὲ Παῦλοσ καὶ ἐπιστρέψασ τῷ πνεύματι εἶπεν· παρ-

---

15. *και* (D 43. 69. a[scr] aeth[utr] add *πασ*, etiam? cdd[lat] ap Wtst) *ο οικοσ αυτησ*: ℵ[c]E al plus[15] cat fu demid syr[utr] sah arm Chr[9,286] praem *αυτη* | *τω κυριω*: D[gr] *τ. θεω* ... 11. 19. 24. 78* 99. 126. l[scr] om (al pauc transponunt) | *μενετε* cum ℵABDE 13. 61. ... ς Ti *μεινατε* cum CHLP al pler cat Bas[eth 262] Chr.

16. *εισ την προσευχ.* (et. Gb+Sz) c. ℵABCE 13. 18. 40. 61. 68. 103. 105. 163. 180. cat Or[4,280] Thphyl[b] ... ς om *την* cum DHLP al pler Chr [9,286] | *πυθωνα* cum ℵABC*D* 33. 61. vg Or. Cf et. Cyr[hr 378] *τὸ κήρυγμα λέγω καὶ τοῦ πύθωνοσ ἐν ὀνόματι* $\overline{χυ}$ *τὴν ἀπελασίαν.* Item Isid[2,85] *ἀφ' ὧν ὁ παῦλοσ τὸν πύθωνα - ἀπήλασε.* Item Did[cat 260] *περὶ τοῦ καλουμένου πύθωνοσ μαντικοῦ πνεύματοσ ἐρεῖ τισ* etc ... ς *πυθωνοσ* cum C[3]D[2]EHLP al pler cat tol (et al[lachm]) syr[p mg gr] Chr Eustath[556] (Gall[4]) Leif[240] | *υπαντησαι* cum ℵBCE 13. 15. 33. 36. 40. 61. 103. 180. cat Or[4,280] ... ς Ln *απαντησαι* cum ADHLP al pler Eustath Chr | *παρειχεν*: C *παρειχετο*, Eustath *παρεσχεν* | *αυτησ*: D[gr] om | *μαντευομενη* (Or Eustath Leif etc): D* praem *δια τουτου*, d *per hoc*

17. *κατακολουθουσα* cum ℵBD[gr] 180. cat[270] ... ς Ln Ti *κατακολουθησασα* cum ACEHLP al pler (61. 105. *παρακολ.*) Or[4,280] Eustath[4,556] Chr[9,286]; e vg Leif[240] *subsecuta*, d *persecuta est - et clamabat* (et. D* *και εκραζον* sic, praeeunte *κατακολουθουσα*) | *τω παυλω* cum ℵACDE HLP al omn[vid] Eustath etc ... B Or om *τω* | *και ημιν*: L al plus[18] *και τω σιλα*, item 43. 78. 81. *και τω σιλα και ημιν* | *εκραζεν* et. Or Eustath etc: 1. 96. c[scr] al pauc *εκραξε*, Leif *clamavit* | *ανθρωποι* et. Or[4,356] et[int 2,238] Eustath etc ... D* d* Or[int 4,610] Leif[240] om | *καταγγελλουσιν* et. Or Eustath etc (e vg Or[int 2,238] *adnuntiant*, Leif *praedicant*) ... D *ευαγγελιζοντε* (* -τεσ), d *evangelizant* | *υμιν* (et. ς[e]) cum ℵBDE[gr] al sat mu (8[scr]) cat vg syr[utr] arm aeth[pp] (Leif[cod?]) Thdrt[2,1005] et[4,262] (sed[ed rom] *ημιν*) et[964] ... ς (item Gb Sz) Ln *ημιν* c. AC[2](*latet)HLP 61. al fere[40] e sah cop aeth[ro] Or Eust Chr Leif[240] ... Or[int 2,238] plane om

18. *τουτο δε* (syr Eust[556] Or[int 2,238] *και τουτο*, *et hoc*) ... H sah om *δε* | *διαπονηθεισ* usq *τω πνευματι* (et. Leif[240]): D *επιστρεψασ δε ο παυλοσ τω πνευματι και διαπονηθεισ* | *παυλοσ* sine articulo (et. Ln ed min) cum ℵAB ... ς Ln Ti *ο παυλ.* cum CDEHLP al omn[vid] Chr

αγγέλλω σοι ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆς· καὶ
ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. 19 ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν
ἡ ἐλπὶς τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν
Σίλαν εἵλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, 20 καὶ προσ-
αγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς εἶπαν· οὗτοι οἱ ἄνθρωποι
ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες, 21 καὶ κατ- 17, 6. 21, 21
αγγέλλουσιν ἔθη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν Ῥω-
μαίοις οὖσιν. 22 καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν, καὶ οἱ στρα- 2 Co 11, 25
τηγοὶ περιρήξαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐκέλευον ῥαβδίζειν, 23 πολλάς
τε ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς ἔβαλον εἰς φυλακήν, παραγγείλαντες
τῷ δεσμοφύλακι ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς· 24 ὃς παραγγελίαν τοι-
αύτην λαβὼν ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν καὶ τοὺς

[9,208] | παραγγελλω ... c a[scr] syr[p mg gr] παραγγελω (et 61. -γέλω) | εν ονοματι cum ℵABCE 40. 61. 105. 137. 180. al[3 scr] cat Eust[557] Chr[9,208] Ps-Ath[2,504] Euther[1150] ... ς εν τω ονομ. cum DHLP al pler Thphyl[a et b] | εξελθειν et. Eust Chr Ps-Ath Euther ... D ινα εξελθησ, Leif[240] ut exeas, 13. εξελθε | εξηλθεν αυτη τη ωρα: D aeth[ro] ευθεωσ εξηλθεν

19. ιδοντεσ δε usq της εργασιας αυτων (Leif[240] videntes autem domini eius quia exiit spes reditus eorum): D ωσ δε (d om) ειδαν οι κυριοι της παιδισκης οτι απεστερησθαι της εργασι. αυτων ησ ειχαν δι αυτησ (d quoniam ispes et reditus eorum quem habebant per ipsam) | ιδοντες δε et. sah cop syr[p] arm Leif[240] Chr[9,208] ... E syr[sch] aeth[utr] και ιδοντεσ, Eust[557] θεασαμενοι ουν ... A[*vid] d om copulam: ita Ln[ed min] | και τον σιλαν (B* σειλ. ut solet) cum ℵABEHLP al pler cat Eust Chr ... Ti om τον cum CD 2. 42. 47. 57. 78. 80. 1[scr] | ειλκυσαν (C ηλκ.): E εσυραν

20. ειπαν cum ℵABEH[sil] 61. ... ς ειπον cum CDLP al fere omn Chr

21. καταγγελλουσιν: H 61. al[3 scr] -γελουσιν | εθη: L ηθη ... D* d 15* τα εθνη (gentes) ... tol Leif[240] sectam | ημιν παραδεχεσθαι: D ημασ παραδεξασθαι (sed d nobis recipere) | ουδε: D ουτε | ουσιν (e romanis constitutis, vg Leif cum simus romani, d romani cum simus): D υπαρχουσιν

22. και συνεπεστ. ο οχλ. (26. syr[utr] ο οχλ. πολυσ, Leif[240] universa turba) κατ αυτων: D και πολυσ οχλοσ συνεπεστησαν κατ αυτων κραζοντεσ | και οι (D[gr 2]): D* d τοτε οι | περιρηξαντεσ cum ℵABCDEHL 61. ... ς περιρρηξαντ. cum P al fere omn

23. πολλ. τε cum ℵACDE[gr]HLP etc ... B 40. 61. e cop (non sah) πολλ. δε | παραγγειλαντεσ (ℵ[c]): ℵ* παραγγιλασ τε | E e[scr] δεσμωφυλακι (non item v. 27) | τηρειν: D τηρεισθαι

24. οσ (qui d e vg Leif): D[gr] ο δε | λαβων (Gb″) cum ℵABCDE 61. al[12] cat ... ς Ti ειληφωσ cum HLP al pler Chr; 37. λαμβανων, e accipiens | εβαλεν: A 36. ελαβεν

πόδασ ἠσφαλίσατο αὐτῶν εἰσ τὸ ξύλον. 25 κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον
Παῦλοσ καὶ Σίλασ προσευχόμενοι ὕμνουν τὸν θεόν· ἐπηκροῶντο δὲ
αὐτῶν οἱ δέσμιοι. 26 ἄφνω δὲ σεισμὸσ ἐγένετο μέγασ, ὥστε σαλευ-
θῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμωτηρίου· ἠνοίχθησαν δὲ παραχρῆμα
αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη. 27 ἔξυπνοσ δὲ γε-
νόμενοσ ὁ δεσμοφύλαξ καὶ ἰδὼν ἀνεῳγμένασ τὰσ θύρασ τῆσ φυλα-
κῆσ, σπασάμενοσ μάχαιραν ἤμελλεν ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων
ἐκπεφευγέναι τοὺσ δεσμίουσ. 28 ἐφώνησεν δὲ φωνῇ μεγάλῃ Παῦ-
λοσ λέγων· μηδὲν πράξῃσ σεαυτῷ κακόν· ἅπαντεσ γάρ ἐσμεν ἐν-
θάδε. 29 αἰτήσασ δὲ φῶτα εἰσεπήδησεν, καὶ ἔντρομοσ γενόμενοσ

---

24. *ησφαλισατο αυτων* cum ℵABC* 13. 61. (40. om *αυτων*) ... ς *αυτων ησφαλ.* cum C^{2}DEHLP al pler Chr^{9,290} | *εισ το ξυλον* (*in ligno* d vg, *in nervo* Leif, e *in lignum*): D *εν τω ξυλω*

25. *κατα δε το* (ℵ om) *μεσονυκτιον*: D *κατα δε μεσον τησ νυκτοσ* | *παυλοσ*: D al$^{3\,scr}$ *ο παυλ.* | *σιλασ* (D *σειλ.*): C praem *ο* | *οι δεσμιοι* (D* *δεσμοι*): C *και οι δεσμ.* Cf et. Or^{1,316} *ωστε επακροασθαι αυτων και τουσ δεσμιουσ*

26. *ηνοιχθησαν* cum ℵAE 13. 34. 61. Or^{1,414} ... Ln Ti *ηνεωχθησαν* cum BCD 31. 33. 40. 180. cat Thphyl^{b} ... ς *ανεωχθησαν* cum HLP al pler Chr^{9,306} | *δε* c. ℵABDE 61. al fere^{20} cat sah cop syr^{p} Thphyl^{b} ... ς Ti *τε* cum CHLP al longe plu vg syr^{sch} arm aeth Chr Thphyl^{a} | *παραχρημα*: B Leif^{240} om | *ανεθη* cum ℵ^{c}ABCD^{2}EHLP etc (al^{15} *ανειθη*), e vg Leif *soluta sunt* ... ℵ*D* *ανελυθη* (d *relaxata sunt*), item al pauc *ανελυθησαν*, *διελυθησαν*, *ελυθη*, *ανεωχθη*

27. *εξυπνοσ δε* ... D syr^{sch} aeth *και εξυπν.* | *δεσμοφυλαξ*: ℵ *-λαξ* | *ανεωγμενασ*: C vg^{cle} (non am fu demid tol) Chr^{3,185} (non item^{9,306}) post *τασ θυρασ* pon | *σπασαμενοσ*: D^{gr*} praem *και* | *μαχαιραν* sine articulo cum ℵAEHLP 61** al fere omn cat Chr^{9}et^{3} ... Ln *την μαχαιρ.* c. BCD 61* (:: cf ad Mc 14, 47) | *ημελλ.* cum ℵABCELP 40. 61. al pauc ... ς *εμελλ.* cum DH al pler cat Chr; 68 Thphyl^{b} *ηθελεν* | *εαυτον*: 31. 17^{lect} *αυτον* | *αναιρειν* (C^{3}): C* 34. 40. *ανελειν* | *εκπεφευγεναι*: A *-φυγεναι*

28. *φωνη μεγαλη* cum ℵCD^{gr}EHLP 61. al pler cat vg^{clo} demid syr^{sch} et^{p} arm Leif^{240} Chr^{9,304} et^{3,186} ... Ln$^{ed\,min}$ Ti *μεγαλ. φων.* cum AB d am fu tol sah cop :: utrumque alibi, ut *μεγ. φω.* 14, 10. *μεγ. τη φω.* 26, 24; *φω. μεγ.* 7, 60. Etiam 8, 7 *φων. μεγ.* legendum est contra ς *μεγ. φω.* Praeterea ℵ 40. 180. cat^{275} vg cop (sah *Paulus autem vocabat magna voce*) syr^{sch} Leif *φω. με.* (*με. φω.*) post *παυλ.* (*ο παυλ.*) pon | *παυλοσ* sine articulo cum ℵBC* 13. Thphyl^{a} ... ς Ln Ti *ο παυλ.* cum AC^{2}DEHLP al pler Chr Thphyl^{a} | *πραξησ*: E *ποιησησ* | *σεαυτω*: 61. *σεαυτον* | *κακον*: D^{gr} *τι κακον*

29. *αιτησασ δε φωτα* (et. Leif^{240}): D *φωτα δε ετησασ* | *γενομενοσ*: C*

προσέπεσεν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σιλᾳ, 30 καὶ προαγαγὼν αὐτοὺσ
ἔξω ἔφη· κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ; 31 οἱ δὲ εἶπαν· πίστευ- Ioh 3, 16 etc
σον ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκόσ σου. 32 καὶ
ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ κυρίου σὺν πᾶσιν τοῖσ ἐν τῇ οἰκίᾳ
αὐτοῦ. 33 καὶ παραλαβὼν αὐτοὺσ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆσ νυκτὸσ
ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸσ καὶ οἱ αὐτοῦ ἅπαν-
τεσ παραχρῆμα, 34 ἀναγαγών τε αὐτοὺσ εἰσ τὸν οἶκον παρέθηκεν

D^gr 40. 98^mg 137. c^scr k^scr 2 Chr^9,304 et^3,166 et alibi υπαρχων | προσ-επεσεν: D* d vg sah cop syr^p c. ob. Leif^240 add προσ τουσ ποδασ | και τω σιλα cum ℵAC^3EHLP 61. al omn^vid cat Chr ... Ln Ti om τω cum BC*D :: similiter 16, 19 CD και σιλαν et 17, 4 B και σιλα, quorum neutrum recepimus

30. προαγαγων cum ℵcABCEHLP etc; item ℵ* 177* προαγων, D vero προηγαγεν ... 25. 61. 68. 106* al aliq Thphyl^a προσαγαγων (c^ed male typis exscriptum) | εξω: D add τουσ λοιπουσ ασφαλισαμενοσ και (D^gr om και), d *ceteros custodivit et*, item syr^p c.* (praecessit *et cum etc*) *et reliquos astrinxisset tuto, appropinquavit et* | εφη: 15. 18. 38. 180. cat ειπε ... D ειπεν αυτοισ, item sah cop syr^sch aeth

31. ειπαν cum ℵABC^vid DE 61. ... ϛ ειπον cum HLP al pler cat | επι: E 12^lect εισ | ιησουν sine additam cum ℵAB 2. 13. 30. 61. 100. vg cop Leif^240 (ibidem bis habet, altero loco *crede in deum Iesum*, altero *crede in dominum nostrum Iesum.* Videtur illud confusis DM i. e. deum et DMN i. e. dominum deberi.) ... ϛ add χριστον cum CDEHLP al pler cat syr^utr sah arm aeth Chr^9,306 et^3,188 Thdrt^3,1250 | σωθηση: E e^scr σωθησει (E -σι) | ο οικοσ: B al^15 arm aeth praem πασ

32. του (D om) κυριου cum ℵcACDEHLP al omn^vid vg syr^utr sah cop arm Leif^240 Chr^9,305 ... ℵ*B του θεου :: at saepius pro λογ. τ. κυριου multi testes graves λογ. τ. θεου substituere, cf ad 8, 25. 13, 44. 13, 48. 19, 20. Contra λογ. τ. θεου non solet fluctuare, ut 4, 31. 6, 2. 8, 14. 11, 1. 13, 7. Fluctuat tamen 6, 7. 12, 24. 13, 5 discedentibus DE, B, D^gr cum paucis aliis. | συν (ℵ 61. συμ) πασιν cum ℵABCD 13. 15. 18. 33. 34. 36. 40. 61. 68. 69. 105. 180. cat vg Leif^240 ... ϛ και πασι cum EHLP al pler syr^utr sah cop arm aeth Chr

33. εν: 13. om (item Leif^240 *ipsa hora*) | ελουσεν (*lavit* e vg Leif^240): D^gr* d ελυσεν (*solvit*) | εβαπτισθη αυτοσ (et. Leif): D αυτοσ εβαπτ. | οι αυτου: A οι οικοι αυτου, 31. 17^lect οι (31. om) υιοι αυτου, Thphyl^b οι μετ αυτου, 40. ο οικοσ αυτου | απαντεσ cum ℵB 40. e^scr ... ϛ Ln Ti παντεσ cum ACDEHLP al pler Chr

34. αναγαγων τε: D^gr* και αν. τε ... C 13. 15. 18. 33. 36. 40. cat cop syr^p αναγ. δε | εισ τ. οικον sine additam cum BCP 36. 40. 61. 100. 105. 137. 180. c^scr 13^lect 14^lect 17^lect cat Leif^240 Chr^9,305 ... ϛ Ln ed min add αυτου cum ℵADEHL al pler vg rell (interpretes dabant *domum suam*, etiamsi αυτου non additum esset) Thphyl^a et^b | παρ-εθηκεν: D^gr* praem και (d *et perduxit eos in domum suam et posuit*

τράπεζαν, καὶ ἠγαλλιάσατο πανοικεὶ πεπιστευκὼσ τῷ θεῷ. 35 *Ἡμέ-*
ρασ δὲ γενομένησ ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺσ ῥαβδούχουσ λέγον-
τεσ· ἀπόλυσον τοὺσ ἀνθρώπουσ ἐκείνουσ. 36 *ἀπήγγειλεν δὲ ὁ δεσμο-*
φύλαξ τοὺσ λόγουσ τούτουσ πρὸσ τὸν Παῦλον, ὅτι ἀπέσταλκαν
Iac 2, 16 *οἱ στρατηγοὶ ἵνα ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν ἐξελθόντεσ πορεύεσθε ἐν*
εἰρήνῃ. 37 *ὁ δὲ Παῦλοσ ἔφη πρὸσ αὐτούσ· δείραντεσ ἡμᾶσ δημο-*
σίᾳ ἀκατακρίτουσ, ἀνθρώπουσ Ῥωμαίουσ ὑπάρχοντασ, ἔβαλαν εἰσ
φυλακήν, καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶσ ἐκβάλλουσιν; οὐ γάρ, ἀλλὰ ἐλθόν-
τεσ αὐτοὶ ἡμᾶσ ἐξαγαγέτωσαν. 38 *ἀπήγγειλάν τε τοῖσ στρατηγοῖσ*
οἱ ῥαβδοῦχοι τὰ ῥήματα ταῦτα. ἐφοβήθησαν δὲ ἀκούσαντεσ ὅτι

---

mensam) ... E vg sah cop syr^{sch} arm add *αυτοισ* | *ηγαλλιασατο* cum ℵABC^{2}EG^{r}HL 61. al plu cat vg cop arm aeth Lcif^{240} (*laetatus est*) Thphyl^{b} ... Gb'' Ti *ηγαλλιατο* cum C^{*vid}DP al plus^{40} e syr^{utr} sah Chr Thphyl^{a} | *πανοικει* cum ℵAB*C 13. 180. (nec Wtst nec Gb adtenderunt); 17^{lect} *πανοικοι* ... ς Ln *πανοικι* cum B^{3}HLP al pler ... E om ... D *συν τω οικω αυτου*. Reddunt vg *cum omni domo sua*, Lcif *cum universa domo sua*, d *cum tota domu sua*. | *πεπ. τω θεω*: DG^{r} *πεπ. επι τον θεον* ... 32. 33. 34. 68. 96. 142. 12^{lect} 17^{lect} d (*credens in domino*) sah *πεπ. τω κυριω*

35. *γενομενησ*: E *γεναμ.* | *απεστειλαν οι στρατηγ. τουσ*: D syr$^{p\ mg}$ *συνηλθον οισ* (sic D) *στρατηγοι επι το αυτο εισ την αγοραν και αναμνησθεντεσ τον σεισμον τον γεγονοτα εφοβηθησαν και απεστειλαν τουσ* | *λεγοντεσ*: D 68. *λεγοντασ* (d ut et. e vg *dicentes*, quod utrique lectioni respondet) | *εκεινουσ*: D 137. syr$^{p\ mg}$ add *ουσ εχθεσ παρελαβετε*

36. *απηγγειλ. δε ο δεσμοφ.*: D *και εισελθων ο δεσμοφυλ. απηγγ.* Item syr ar^{e} *et cum audivisset custos carceris ingressus dixit* | *δε*: EG^{r} sah aeth *τε* | *τ. λογ. τουτουσ* cum ℵAEHLP 13. 31. 40. 61. al pler cat d vg sah cop (syr^{sch} *hunc ipsum* [*sermonem*]) syr^{p} Chr^{9,305} (sed vide post) ... Ln om *τουτουσ* cum BCDG^{r} 15. 18. 36. 76. 180. a^{scr} arm^{vid} Chr codd^{2} (et$^{cod\ 1}$ *τον λογον προσ αυτουσ*, aeth^{ro} om *τ. λο. τουτ.*) :: poterat *τουτουσ* hoc nexu minus aptum videri | *απεσταλκαν* cum ℵAB ... C 61. Thphyl^{b} *απεστειλαν* ... ς *απεσταλκασιν* cum DEHLP al pler cat Chr | *εν ειρηνη*: ℵ *εισ ειρηνην* ... D om

37. *εφη*: 61. om | *προσ αυτουσ*: E om | *δειραντεσ* (al^{20} fere *δηραντ.*): D praem *αναιτιουσ* | *εβαλαν* cum BD ... ς *εβαλον* cum ℵAEHLP al omn^{vid} | *γαρ*: 13. om | *αλλα*: L 31. 100. 104. al pauc Thphyl^{b} *αλλ* | *ελθοντεσ αυτοι ημασ*: E *αυτοι ημασ ελθοντεσ* ... H al plus^{60} om *ημασ*

38. *απηγγειλαν* (Gb') cum ℵABDE 61. al plus^{25} cat Thphyl^{b} ... ς *ανηγγ.* cum HLP al plu Chr^{9,305} Thphyl^{a} | *τε* cum ℵEG^{r} syr^{sch} aeth^{utr} ... ς Ln Ti *δε* cum ABDHLP al omn^{vid} vg arm Chr^{9,305} ... sah cop syr^{p} om | *τοισ* (DG^{r*} *αυτοισοι* sic) *στρατ. οι ραβδουχοι*: E 69. 96. a^{scr} *οι ραβδ. τοισ στρατ.* | *ταυτα*: D add *τα ρηθεντα προσ τουσ στρατηγουσ*. Similiter (sed *προσ αυτουσ* pro *πρ. τουσ στρατ.*) syr^{sch} ar^{e} | *εφοβηθ.*

Ῥωμαῖοί εἰσιν, 39 καὶ ἐλθόντεσ παρεκάλεσαν αὐτούσ, καὶ ἐξαγα-
γόντεσ ἠρώτων ἀπελθεῖν ἀπὸ τῆσ πόλεωσ. 40 ἐξελθόντεσ δὲ ἀπὸ 16, 14
τῆσ φυλακῆσ εἰσῆλθον πρὸσ τὴν Λυδίαν, καὶ ἰδόντεσ παρεκάλεσαν
τοὺσ ἀδελφούσ, καὶ ἐξῆλθαν.

XVII.

1 Διοδεύσαντεσ δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Ἀπολλωνίαν ἦλθον

δε cum ℵAB 15. 18. 31. 40. 61. 69. al fere^{10} cat cop ... ς *και εφοβ.* cum EHLP al longe plu vg (*timueruntque*) sah syr^{utr} aeth Chr | *εφοβ. δε ακουσ. οτι ρω. εισιν*: D *οι δε ακουσαντεσ οτι ρω. εισ. εφοβηθ.* Similiter syr^{sch} transpon.

39. *και ελθοντεσ* (137. syr^{p} c.* add *εισ την φυλακην*): D *και παραγενομενοι μετα φιλων πολλων εισ την φυλακην* | *παρεκαλεσαν αυτουσ* usque *τησ πολεωσ*: D *παρεκαλεσαν αυτουσ εξελθειν ειποντεσ ηγνοησαμεν τα καθ υμασ οτι εσται ανδρεσ δικαιοι και εξαγαγοντεσ παρεκαλεσαν αυτουσ λεγοντεσ εκ τησ πολεωσ ταυτησ εξελθατε μηποτε παλιν συνστραφωσιν ημειν επικραζοντεσ καθ υμων*. Similiter syr^{p} infert c.* *εξελθειν ειποντεσ* usque *δικαιοι*, post quam vocem pergitur *εκ τησ πολεωσ ταυτησ* usque *καθ υμων*. Iam vero absque asterisco sequitur *και εξαγαγοντεσ* usque *τησ πολεωσ*. White putavit verba *και εξαγαγ. παρεκαλεσαν αυτ. λεγοντεσ* invitis codicibus inserenda esse. Vix recte, ut mihi videtur, quum verba *και εξαγαγ.* etc absque asterisco subsequantur. Similiter etiam 137. locum habet. Hic enim Scholzio teste sic: *παρεκαλεσαν αυτουσ εξελθειν ειποντεσ· ηγνοησαμεν τα καθ υμασ, οτι εστε ανδρεσ δικαιοι· και εκ ταυτησ τησ πολεωσ εξελθετε, μηπωσ επιστραφωσι παλιν οι επικραξαντεσ καθ υμων.* | *ηρωτων*: A Thphyl^{b} *ηρωτουν*, E syr^{sch} *ηρωτησαν* | *απελθειν* cum ℵAB 13. 15. 18. 36. 40. 61. 65. 68. 69. 105. 133. 180. cat arm ... ς *εξελθειν* cum EHLP al pler vg (e vg *exire*) Chr | *απο τ. πολ.* cum ℵAB 13. 15. 18. 36. 40. 61. 68. 69. 105. 133. 180. cat ... E *εκ τ. πολ.*, item vg^{clo} fu demid *de urbe* (ut e *de civitate*) ... ς *τησ πολεωσ* cum HLP al pler Chr, item am tol *urbem*

40. *απο τησ φυλακ.* cum ℵB 38. 40. 68. 69. 105. a^{scr} h^{scr} Thphyl^{b} ... ς *εκ τ. φυλ.* cum ADEHLP al pler cat^{279} Chr^{9,305} Thphyl^{a} | *εισηλθον* ... D e *ηλθον* | *προσ* cum ℵABDEHLP 61. al plus^{60} Chr Thphyl^{a} et^{b} ... ς (= Gb Sz) *εισ* cum minusc ut vdtr pauc | *ιδοντ. παρεκαλ. τουσ αδελφ.* cum ℵAB 13. 40. 61. cop ... ς Ti *ιδοντ. τουσ αδελφουσ παρεκαλ. αυτουσ* cum EHLP al pler cat vg sah syr^{utr} arm aeth Chr ... D *ιδοντ. τουσ αδελφουσ διηγησαντο οσα εποιησεν κυριοσ αυτοισ παρακαλεσαντεσ* (D^{2} *παρακαλεσαν τε*) *αυτουσ* (d *narraverunt quanta fecit dominus cum eis exhorti sunt eos* sic) | *εξηλθαν* cum ℵD ... ς Ln Ti *εξηλθον* cum ABEHLP al omn^{vid} Chr

XVII. 1. *διοδευσαντεσ* (vg *cum autem perambulassent* etc, d *cum ambulassent autem amphipolim*): E *διελθοντεσ* (e *transeuntes*) | *αμφιπολιν* (ℵ^{c}): ℵ* *πολιν* | *την απολλωνιαν* cum ℵABE 13. 32. 40. 61. 68. 105.

εἰσ Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων. 2 κατὰ δὲ τὸ
εἰωθὸσ τῷ Παύλῳ εἰσῆλθεν πρὸσ αὐτούσ, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία
L. 24, 26 διελέξατο αὐτοῖσ ἀπὸ τῶν γραφῶν, 3 διανοίγων καὶ παρατιθέμε-
9, 22 νοσ ὅτι τὸν Χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι
οὗτόσ ἐστιν Χριστὸσ Ἰησοῦσ, ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. 4 καί
τινεσ ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλῳ καὶ
τῷ Σιλᾷ, τῶν τε σεβομένων Ἑλλήνων πλῆθοσ πολύ, γυναικῶν τε
τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι. 5 ζηλώσαντεσ δὲ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ προσ-

---

180. a^{scr} cat^{279} Thphyl$^{a\ com}$ Thphyl^{b} (sed E την απολλων. και την αμφιπ.) ... ς Ti om την c. (D vide post) HLP al pler Chr^{9,310} Thphyl$^{a\ txt}$ | και την απολλων. ηλθον: D και (D^{gr2} om) κατηλθον (D^{gr2} add και) εισ απολλωνιδα (d *apolloniam*) κακειθεν | θεσσαλονικην: D 104. praem την | συναγωγη cum ℵABD 13. 40. 61. 180. 12^{lect} cat sah cop arm ... ς Ti η συναγωγ. cum EHLP al pler arm^{cod1} Chr Thphyl$^{a\ et\ b}$

2. κατα δε: D* d syr^{sch} aeth^{utr} και κατα (D^{gr2} κατα sine copula) | τω παυλω: D e vg arm ο παυλοσ (item syr^{sch} aeth *ingressus est Paulus ut solebat*) | εισηλθεν: 61. εισηλθον | και επι: D sah om και | διελεξατο cum ℵAB 13. 61. 108. syr^{utr} cop ... Gb' διελεχθη cum DE^{gr} 15. 18. 19** 36. 40. 12^{lect} c^{scr} (137. 180. διηλεχθη) cat Chr$^{9,312\ com}$ ... ς Ti διελεγετο cum HLP al pler e vg sah arm aeth Chr^{9,310} et$^{311\ com}$ | απο: D εκ (d e vg *de scripturis*). Ceterum απο των γραφων cum διελ. (pariter ac nos) coniungunt, in quibus perspicuum est, DLP Chr^{com}; nec aliter ut vdtr al pler et interpretes

3. παρατιθεμενοσ: 4. 16. 23. al^{10} sah add αυτοισ | τον χν: D* om τον ... 31. 40. 104. 180. syr^{sch} arm Thphyl^{b} post εδει pon | χσ ισ cum AD 61. item am fu demid tol sah syr^{p} arm^{ed} aeth Chr^{9,310} ... ς Ti ο χσ ισ c. HLP al pler Thphyl^{utr}; item B ο χσ ο ισ ... ℵ 38. (118?) vg^{cle} syr^{sch} cop arm^{edd} ισ χσ, item E 32. 177. 180. al$^{8\ scr}$ al pauc cat Chr^{9,311} ισ ο χσ, al pauc ο ισ χσ | καταγγελλω: 61. k^{scr} -γέλω (certe 61. hoc accentu)

4. επεισθησαν: E 13. 38. 40. 106. 137. c^{scr} επιστευσαν (e vg *crediderunt*; d *quidam ex eis persuasum est*), 4. εβαπτισθησαν | τω σιλα (E om τω) etc: D τω σιλαια (d *silae*) τη διδαχη πολλοι των σεβομενων | των τε: E 61. των δε | ελληνων cum ℵBEHLP al pler syr^{utr} sah arm aeth Chr$^{9,311.312}$ ... Ln και ελληνων cum AD 13. 40. 61. vg (*de colentibus gentilibusque*) cop ... 15. 27. 29. 36. 180. Thphyl^{a} om | πληθ. πολυ cum ℵABDE 13. 31. 61. al^{15} cat vg arm Chr^{9,311} Thphyl^{b} ... ς πολυ πληθ. cum HLP al plu Chr^{9,312} Thphyl^{a} | γυναικων τε: D και γυναικεσ (pergit των πρωτων), item vg *et mulieres nobiles*, e *mulieres quoque principales* | B* ουχ ολιγαι

5. ζηλωσαντεσ δε οι ιουδαι. και προσλαβ. cum ℵABE (vide post) 13. 15. 18. 25. 27. 29. 33. 34. 36. 40. 61. 66. 81. 96. 105. cat (om οι) vg syr^{utr} sah (οι δε ιουδ. ζηλωσ.) cop arm aeth^{pp} et (omisso οι ιουδ.)^{ro}

λαβόμενοι τῶν ἀγοραίων τινὰσ ἄνδρασ πονηροὺσ καὶ ὀχλοποιήσαν-
τεσ ἐθορύβουν τὴν πόλιν, καὶ ἐπιστάντεσ τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονοσ ἐζήτουν
αὐτοὺσ προαγαγεῖν εἰσ τὸν δῆμον· 6 μὴ εὑρόντεσ δὲ αὐτοὺσ ἔσυρον
Ἰάσονα καί τινασ ἀδελφοὺσ ἐπὶ τοὺσ πολιτάρχασ, βοῶντεσ ὅτι οἱ
τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντεσ οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεισιν, 7 οὓσ
ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντεσ ἀπέναντι τῶν δογμάτων
Καίσαροσ πράσσουσιν, βασιλέα ἕτερον λέγοντεσ εἶναι Ἰησοῦν.
8 ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺσ πολιτάρχασ ἀκούοντασ ταῦτα, Lc 23, 2

... ς (= Gb Sz) ζηλωσαντεσ δε οι απειθουντεσ (68. Thphyl[b] -θησαντεσ) ιουδαι. και προσλαβ. cum minusc vix mu (137. c[scr] οι απειθ. post προσλ. pon, 31. al pauc οι ιουδ. οι απειθ., 31. om και προσλ.) Chr[9,311 txt] Thphyl[b] ... Sz Ti προσλαβομενοι δε οι ιουδαι. οι (1: Thphyl[a] om) απειθουντεσ (al οι απειθ. ιουδ.) cum HLP al plus[50] Thphyl[a] (item Chr[9,312 com] προσλαβ. δε τινασ των αγορ. οι απειθ. ιουδ.). Eadem Gb expulsis οι απειθουντ. cum 142. (sed respexit et. codices quos ipsi sequuti sumus) ... D οι δε απειθουντεσ ιουδαιοι συνστρεψαντεσ (sed d *adsumptis vero iudaeis convertentes quosdam viros*) | των αγοραιων: D arm post τινασ ανδρ. pon | τινασ ανδρασ cum ℵDH LP al pler Chr[9,311 txt] (vide supra Chr[com]) Thphyl[a] ... Ln Ti ανδρ. τινασ c. ABE 13. 33. 40. 61. 68. 69. 105. 113. 180. al[8 scr] vg Thphyl[b] | και οχλοποιησαντεσ: E praem απειθισαντεσ ... D om | εθορυβουν: D -βουσαν | την πολιν: 27. 29. 69. 105. 106. a[scr] add κατ αυτων | και επισταντεσ cum ℵABDE al[20] cat Thphyl[b] ... ς Ti επισταντ. τε cum HLP al longe plu Chr[9,311] | ιασονοσ cum ℵBHLP etc ... ADE al plus[10] cat Thphyl[b] ιασωνοσ. Vide et. ad vv. 6 et 9 | αυτουσ: A* αυτον, ut vdtr | προαγαγειν cum ℵAB 13. 15. 18. 36. 40. 61. 69. 80. 180. al[5 scr] al aliq cat (Chr[9,311] inter προαγαγ. et αγαγ. fluct lectio), item d e vg *producere* ... E[gr] 29. 68. 137. c[scr] προσαγαγειν, L 11. αναγαγ., D[gr] 104. εξαγαγειν, item[vid] sah cop aeth[pp] ... ς Ti αγαγειν cum HP al plu Thphyl[utr]

6. εσυρον (ℵ* 11. ευρον) cum ℵ[c]ABEHLP 13. 31. 61. al pler cat Thphyl[utr], item vg *trahebant* ... DE 45. 99. 104. 105. 137. al[2 scr] Chr[9,311] εσυραν (d e *traxerunt*) :: cf ad 14, 19 | ιασονα (E al mu cat Thphyl[b] ιασωνα, D* ιασωναν sed α priore suprascripto, D[2] ιασωνα) sine articulo cum ℵABD 13. 61. 137. ... ς Ti τον ια. cum EHLP al pler cat Chr | τινασ (D* τινεσ): E Bed[retra 146] ex Gr add αλλουσ | D πολειταρχασ (non item ℵABEHLP etc) | βοωντεσ (A 2[lect] -ντασ): D add και λεγοντεσ | ουτοι et. Eus[ps 193] etc: D* d tol add εισιν

7 πρασσουσιν (-σιν BDEHLP etc; ℵA -σι) cum ℵABDEHLP al plu[vid] Chr[9,311] Thphyl[a] ... ς πραττουσι cum 31. al vix mu Thphyl[b] | ετερον λεγοντεσ ειναι cum ℵAB 13. 33. 40. 45. 61. 68. 69. 73. 105. 113. 180. al[4 scr] cat vg arm syr[p] Chr[9,311] ... ς Ti λεγοντεσ ετερον ειναι cum DH LP al plu syr[sch] sah cop Chr[9,312]. Item E λεγ. ειν. ετερ.

8. εταραξαν δε: D και εταραξεν (sed d *concitaverunt*) | τον οχλον (E την

9 καὶ λαβόντεσ τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονοσ καὶ τῶν λοιπῶν ἀπέ-
λυσαν αὐτούσ.
10 Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέωσ διὰ νυκτὸσ ἐξέπεμψαν τόν τε Παῦ-
λον καὶ τὸν Σίλαν εἰσ Βέροιαν, οἵτινεσ παραγενόμενοι εἰσ τὴν συν-
αγωγὴν τῶν Ἰουδαίων ἀπῄεσαν· 11 οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι
τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, οἵτινεσ ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσησ προ-
θυμίασ, καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντεσ τὰσ γραφάσ, εἰ ἔχοι ταῦτα
οὕτωσ. 12 πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνί-
δων γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι· 13 ὡσ δὲ
ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆσ Θεσσαλονίκησ Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ Βεροίᾳ

πολιν) και τουσ πολιταρχασ et. Petr[alex] canon[12] (Gall[4,104]) ... D τουσ πολιταρχ. και τον οχλον, item syr[sch] (*turbati autem sunt principes civitatis et universus populus*) | ακουοντασ: D* ακουσαντεσ, D[2] ακουσαντα

9. ιασονοσ: DE al mu cat Thphyl[b] ιασωνοσ Cf ad vv. 5 et 6.

10. ευθεωσ δι. νυκτοσ: A om, 61 om δια νυκτ. | δια νυκτοσ cum ℵABD 13 25. 31. 40. 68. 69. 73. 105. 180. a[scr] cat Petr[alex] can[12] Thphyl[b] ... ς δι. τησ νυκτ. cum EHLP al pler Chr[9,311] Thphyl[a] :: cf ad 16, 9 | εξεπεμψαν (h. l. et. Petr[alex]): ℵ ante δια νυκτ. pon | τον τε (61* δε) et. Petr[alex]: D 3. 32. 42. 57. 95* om τε, nec expri (praeter morem) sah arm | βεροιαν: 43. 99. 104. 105. 106. 113. 137. al[6 wtst] al[7 scr] (al ut[vid] mu) cat Petr[alex] (ap Gall) Thphyl[a] βερροιαν | απηεσαν (d *ibant*): E εισηεσαν, item *introierunt* vg (item alii ut sah syr[sch]). Posuimus post των ιουδαιων cum ℵABD 13. 61. etc Thphyl[b], item vg ... Ti ante των ιουδ. cum EHLP al plu (ita[6] ap Matth et[9] ap Scri) Chr[9,311] Thphyl[a]

11. ευγενεστεροι (31. o[scr] praem οι): D[gr] ευγενεισ | εν θεσσαλονικη: D εν τη θεσσ. | τον λογον: E add του θεου | μετα πασησ προθυμιασ: E[gr] μετα παρρησιασ | καθ ημεραν cum ℵADE 13. 15. 18. 25. 27. 33. 34. 36. 38. 40. 61. 68. 69. 93. 105. 113. 137. al[2 scr] cat Chr[9,314] (ex edd[3]) ... ς Ti το καθ ημ. cum BHLP al plu Chr[9,311] et[314] ed Thphyl[utr] | εχοι (3. 100. εχοιεν): D*E al[15] Thphyl[a] εχει | ταυτα (31. ταυθ') ουτωσ (E al ουτω): 137. syr[p] c.* add καθωσ παυλοσ απαγγελλει (syr[p] *evangelizavit*)

12. πολλοι: D[gr] τινεσ | ουν: E 99. a[scr]* Thphyl[a] om | εξ αυτων: D[gr] om εξ | επιστευσαν: D 137. add τινεσ δε ηπιστησαν | ελληνιδων (61. ελληδων, d[scr]* ελληνων) γυναικων usque ολιγοι (syr[sch] *ex Graecis viri multi et mulieres celebres*): D* d ελληνων (d *grecorum*, D[gr2] ελληνιδων) και των ευσχημ. ανδρεσ και γυναικεσ ικανοι επιστευσαν

13. απο τησ θεσσαλ. (H θεσαλ., item ante): DE 105. om τησ | βεροια: rursus ut v. 10. al mu (7 ap Scri) cat[308] Thphyl[a] βερροια | οτι και εν usque ηλθον: D οτι (²add ο) λογοσ (²add του) θεου κατηγγ. εισ βεροιαν και (D[gr2] om) επιστευσαν και ηλθον εισ αυτην (D[gr2] om ε.

κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ, ἦλθον κἀκεῖ σαλεύ-
οντεσ καὶ ταράσσοντεσ τοὺσ ὄχλουσ. 14 εὐθέωσ δὲ τότε τὸν Παῦ-
λον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ἕωσ ἐπὶ τὴν θάλασσαν·
ὑπέμεινάν τε ὅ τε Σίλασ καὶ ὁ Τιμόθεοσ ἐκεῖ. 15 οἱ δὲ καθιστά-
νοντεσ τὸν Παῦλον ἤγαγον ἕωσ Ἀθηνῶν, καὶ λαβόντεσ ἐντολὴν
πρὸσ τὸν Σίλαν καὶ τὸν Τιμόθεον, ἵνα ὡσ τάχιστα ἔλθωσιν πρὸσ 18, 5
αὐτόν, ἐξῄεσαν.

16 Ἐν δὲ ταῖσ Ἀθήναισ ἐκδεχομένου αὐτοὺσ τοῦ Παύλου,
παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεωροῦντοσ κατείδωλον

αυτ.) | κατηγγελη: 61. al mu (4 ap Scri) -ελλη, Chr -ελθη | και ταρασσοντεσ (D^{gr*} τασσοντεσ) cum ℵABD 4^{mg} 13. 15. 18. 31. 40. 61. 69. 105. 137. 180. al fere^{15} cat vg syr^{utr} sah cop arm ... ς Ti om cum EHLP al plu aeth^{utr} Chr^{9,312} | τουσ οχλουσ (vg *multitudinem*): H τον οχλον. Praeterea D syr^{sch} ar^{e} add ου διελιμπανον

14. ευθεωσ δε τοτε (15. 18. 36. 40. 99. 137. c^{scr} cat sah syr^{p} aeth om) τον (15. 18. 36. c^{scr} cat τον τε) παυλον: D τον μεν ουν (d *statimquae*) παυλον, vg *statimque tunc Paulum*, syr^{sch} *et Paulum* | εξαπεστ. οι αδελφοι: D οι αδ. εξαπ. | πορευεσθαι: D απελθειν | εωσ cum ℵABE 13. 25. 27. 40. 61. 66** 81. 105. vg (e vg *usque ad*) syr^{sch} cop ... ς Ti ωσ c. HLP al plu cat syr^{p} arm Chr^{9,312} ... D (sed d *ad mare versus*) al^{10} sah aeth om | υπεμειναν cum ℵB 8. (13 ap Sz) 25. 61. 69. 105. 133. a^{scr} e^{scr} (15. 18. υπεμεινεν), item E (13^{tres}) απεμειναν, 31. 33. 68. Thdrt^{3,5} Thphyl^{b} επεμειναν. Item *remanserunt* vg cop ... Ln Ti υπεμεινεν cum AD 27. 137. e^{scr} (40. επεμεινε) sah syr^{sch} ... ς υπεμενον cum HLP al longe plu cat Chr^{9,312} Thphyl^{a} | τε cum ℵABE 13. 15. 18. 25. 31. 33. 34. 61. 68. e^{scr} cat syr^{utr} aeth Thphyl^{b} ... ς δε cum DHLP al longe plu vg sah cop arm Chr^{9,312} Thdrt^{3,5} Thphyl^{a} | ο τε: D 33. om τε | εκει: H pon ante ο τε σιλ.

15. καθισταvοντεσ cum AB 25., item ℵ* καθισπαντεσ (καθισ exit versus), D καταστανοντεσ, 61. αποκαθιστανοντεσ ... ς καθιστωντεσ cum ℵ^{c}D^{2}EHLP al pler (15. 18. 36. 180. cat αποκαθιστωντ.) Chr^{9,312} | ηγαγον sine αυτον cum ℵABD 13. 14* 25. 27. 29. 30. 31. 33. 34. 61. 68. 137. e^{scr} (item 69. 105. a^{scr} qui ηλθον pro ηγαγ.) fu tol Thphyl^{b} ... ς (sed Gb^{oo}) add αυτον cum EHLP al pler cat vg syr^{utr} sah cop arm Chr | αθηνων: E praem των | και λαβοντεσ: D παρηλθεν δε την θεσσαλιαν· εκωλυθη γαρ εισ αυτουσ κηρυξαι τον λογον· λαβοντεσ δε (d *ut accepissent*) | εντολην: E^{gr} syr^{sch} ar^{e} επιστολην .. D add παρα παυλου, item E vg syr^{sch} ar^{e} arm^{usc} add απ αυτου | και τον τιμοθ. cum ℵBE 13 61. 95. 180. e^{scr} et al^{vid} (Wtst praeteriit) cat Chr^{9,312} ... ς Ln Ti om τον cum ADHLP al pler Chr^{9,312} | ινα ωσ ταχιστα: D οπωσ εν ταχει | εξηεσαν: L 13. Thphyl^{b} εξιεσαν

16. αυτουσ (ℵ^{c}): ℵ* D* 96. d αυτον, item syr^{sch} ar^{e} *ipse autem Paulus quum expectaret Athenis* | του παυλου (ℵ^{c}): ℵ* om. Ceterum d sic: *expectante eo paulum* | παρωξυνετο το: D* om το | θεωρουντοσ (Gb')

οῦσαν τὴν πόλιν. 17 διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖσ Ἰουδαίοισ καὶ τοῖσ σεβομένοισ καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸσ τοὺσ παρατυγχάνοντασ. 18 τινὲσ δὲ καὶ τῶν Ἐπικουρίων καὶ Στοϊκῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ, καί τινεσ ἔλεγον· τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγοσ οὗτοσ λέγειν; οἱ δέ· ξένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺσ εἶναι, ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν εὐηγγελίζετο.
19 ἐπιλαβόμενοί τε αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἄριον πάγον ἤγαγον, λέγοντεσ·
Mc 1, 27 δυνάμεθα γνῶναι τίσ ἡ καινὴ αὕτη ἡ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδαχή;

---

cum ℵABE 13. 15. 18. 40. 61. 68. 69. 73. 98. 137. 180. a^scr k^scr al plus[16] cat Thphyl^b ... ς θεωρουντι cum DHLP al plu Chr^9,317 Thphyl^a

17. και εν τη αγορα: D 137. sah syr^p mg και τοις εν τ. αγ. | παρατυγχανοντασ: D παρατυχοντασ

18. τινεσ δε και cum ℵABDHLP 61. al plus[40] syr^sch ar^e Chr^9,318 ... ς (= Gb +, item = Sz ut vdtr) om και cum E al sat mu vg sah cop syr^p arm aeth Thphyl^utr | επικουρειων cum ℵAB*DE 25. 61. e^scr k^scr (al^vid) ... ς Ln Ti επικουρειων cum B^3HLP al pler | στοικων cum ℵAD EHLP^vid 2. 13. 25. 27. 30. 35. 68. al^6 matth al^4 scr (et^vid al mu) cat^384 Thphyl^2, item sah cop ... ς στωικων cum B 1. 31. 61. al plu Chr Thphyl^a. Praeterea ς praem των cum DHLP al longe plu Chr: omisimus cum ℵABE 13. 40. 61. 68. 69. 99. 103. 105. 180. al^5 scr (al^vid) cat | συνεβαλλον (ita et. D^gr2): 106^mg προσεβαλλον ... D^gr* συνελαβον, L 27. 31. 38. 68. 103. 126. 137. al plus[15] (in his 7 ap Scri) cat Chr^9,318 Thphyl^a συνεβαλον, 177. προσεβαλον | θελοι (Cyr^cat384 εθελοι): D* 4. 68. Thphyl^b θελη ... 13. 40. 45. e^scr Thdrt^3,173 θελει | καταγγελευσ cum A*BDHLP etc ... ℵA^corr1E καταγγελλευσ | οτι τον ΙΝ και τ. αναστ. (14. 27. 29. 68. 69. 105. 106. a^scr syr^sch ar^e cop aeth^pp add αυτου, sah add νεκρων, 177. pon την αναστ. και ante τον ΙΝ) ευηγγελιζετο: D om, hinc Gb^o | ευηγγελιζετο sine αυτοισ cum ℵ* BLP 4* 15. 18. 68. 177. 180. al fere[20] (6 ap Scri) sah syr^p arm Chr ... ς praem αυτοισ cum minusc vix mu cat, item Ln add αυτοισ cum ℵ^c AEH 1. 13. 31. 61. al plus[20] vg syr^sch cop Thphyl^utr

19. επιλαβομενοι usque ηγαγον λεγοντεσ: D 137. syr^p (sed usque τινασ c.*) μετα δε ημερασ τινασ επιλαβομενοι αυτου ηγαγον αυτον επι τον (D* om, 137?) αρ. παγον πυνθανομενοι και λεγοντεσ | επιλαβ. τε cum ℵAEHLP al pler vg syr^sch arm aeth Chr^9,318 ... B 13. 15. 18. 61. cat sah cop επ. δε | αριον c. ℵADE (L αγριον) al aliq, item sah cop ... ς Ln Ti αρειον cum BHP al longe plu. Ex Latinis d e *Arium pagum*, am fu *Ariopagum*, vg *Areopagum*. | ηγαγον: A ηγον, e *trahebant* (contra vg *duxerunt*, d *adduxerunt*) | δυναμεθα: 96** 106. al^4 scr demid tol ου δυναμ. | αυτη η cum ℵAEHLP etc ... Ln om η cum BD | υπο: D* teste Wtst απο, teste Scri διὸ | λαλουμενη: E 61. λεγομενη, D καταγγελλομενη (d vero *que est novitas haec a te narratio doctrinae*)

20 ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεισ εἰσ τὰσ ἀκοὰσ ἡμῶν· βουλόμεθα
οὖν γνῶναι τίνα θέλει ταῦτα εἶναι. 21 Ἀθηναῖοι δὲ πάντεσ καὶ 2, 12
οἱ ἐπιδημοῦντεσ ξένοι εἰσ οὐδὲν ἕτερον ηὐκαίρουν ἢ λέγειν τι ἢ
ἀκούειν τι καινότερον. 22 Σταθεὶσ δὲ Παῦλοσ ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου
πάγου ἔφη· ἄνδρεσ Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡσ δεισιδαιμονεστέ-
ρουσ ὑμᾶσ θεωρῶ. 23 διερχόμενοσ γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σε-
βάσματα ὑμῶν εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο· ἀγνώστῳ θεῷ.
ὃ οὖν ἀγνοοῦντεσ εὐσεβεῖτε, τοῦτο ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. 24 ὁ 14, 15
θεὸσ ὁ ποιήσασ τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτοσ οὐρα-
νοῦ καὶ γῆσ ὑπάρχων κύριοσ οὐκ ἐν χειροποιήτοισ ναοῖσ κατοικεῖ,

---

20. εισφερεισ (ℵ* -φερει): D φερεισ (d *adferens*) ... DE praem (E) vel add (D) ρηματα. Item syr[utr] sah cop. | βουλομεθα: 61. βουλωμ. | τινα θελει cum ℵAB 13. 25. 36. 40. 61. 105. 180. (13. τινα θελη, 69. a[scr] τινα θελοι) cat. Cf et. vg *quidnam velint haec esse*, d *quid nunc sibi vellint haec esse*, e *quid velint esse*; sah et cop *quae haec sint* (*sint haec*). syr[utr] *quinam* (sermones) *hi sint* (*velint esse*), aeth *quaenam sit* ... ς Ti τι αν θελοι c. DEHL al pler (P al pauc θελει, 4. 68. Thphyl[b] θελη) Chr | ταυτα (137. c[scr] ante θελ., cat post ειναι pon): E om

21. επιδημουντεσ: D[gr] sah add εισ αυτουσ | ηυκαιρουν cum ℵABDE 13. 32. 40. 61. 68. 96. 104. 137. c[scr] (al[vid], non enim satis adtenderunt conlatores) Thphyl[b] ... ς ευκαιρουν cum HLP 1. 31. al pler Bas[1,176] Chr[9,318] Thphyl[a] | η ακουειν cum ℵABD 25. 44. vg sah syr[p] arm ... ς και ακου. cum EHLP 1. 13. 31. 61. al pler cat syr[sch] cop aeth Bas Chr | ακου. τι cum ℵAB 25., item vg omisso τι post λεγειν. Similiter syr[utr]; item sah (si reddis ad verbum) ει μη τι λεγειν η ακουειν ρημα καινοτερ. (similiter cop) ... ς Ti om τι cum DEHLP al pler cat[285] arm Bas Chr

22. παυλοσ sine articulo cum ℵAB Thphyl[a] ... ς Ti ο παυλ. cum DEHLP al omn[vid] Chr[9,318] Thphyl[b] | εν μεσω cum ℵBDHLP etc ... AE εμμεσω | αρειου cum ℵADE ... ς Ln Ti αρειου cum BHLP al certe pler. Cf ad v. 19. | εφη cum ABDHLP al pler Chr ... ℵE 36. 180. 12[lect] cat ειπεν

23. αναθεωρων (vg *videns*, e *circumspiciens*) et. Clem[696] etc: D* διιστορων (d *perspiciens*), Clem[372] ιστορων | σεβασματα et. Clem Ps-Ath [2,291] etc: ℵ σεβαστα | ευρον: E ηυρον | επεγεγραπτο et. Clem[696] etc: Or[4,167] εγεγραπτο, D ην (*η) γεγραμμενον, Clem[372] ανεγεγραπτο. Cf Ps-Ath[2,291] βωμον ευρον γραφοντα | ο et τουτο cum ℵ*A*BD (61. ὃ et τούτον) vg Or[4,167] Hier[tit 1,12 as] ... ς ον et τουτον cum ℵ[c]A[2]EHLP al fere omn[vid] cat arm rell[pler] ut[vid] Clem Ps-Ath Chr[9,318] Cosm[11,528] Aug[erescon 1,397] | ευσεβειτε: L σέβητε | καταγγελλω: H 61. -γγελω | υμιν (ℵ[3]): ℵ* υμων

24. ο ποιησασ: A* Thdrt[1,1308] (sed non[1311] nec[4,206]) om ο (sed suppl ipse A*) | και παντα τα: E[gr] κ. παντ. και τα | υπαρχων κυριοσ cum ℵABE 13. 31. 40. 61. 68. 69. 105. 133. 180. 12[lect] a[scr] k[scr] vg (*cum sit*

25 οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρωπίνων θεραπεύεται προσδεόμενός τινος,
αὐτὸς διδοὺς πᾶσιν ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ τὰ πάντα· 26 ἐποίησέν
τε ἐξ ἑνὸς πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ παντὸς προσώπου
τῆς γῆς, ὁρίσας προστεταγμένους καιροὺς καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς
Es 45, 6 κατοικίας αὐτῶν, 27 ζητεῖν τὸν θεόν, εἰ ἄραγε ψηλαφήσειαν αὐ-

---

dominus) m (*cum sit caeli et terrae dom.*) cat sah cop syr[utr] arm aeth Clem[372] Thdrt[4,396] Thphyl[b] Hil[416] (ut m) ... ϛ κυρ. υπαρχ. cum DHLP al pler Clem[691] Chr[9,318] Thdrt[1,1311] Thphyl[a] Ir[int 197]

25. χειρων: ℵ post ανθρωπ. pon | ανθρωπινων (Gb') c. ℵABD 61. al plus[15] cat e vg Ir[int 197] Clem[372] et[691] Thdrt[4,396] ... ϛ ανθρωπων cum E[gr]HLP al pler syr[utr] sah cop arm Chr[9,318] Thdrt[1,1311] Cosm[329] | προσδεομενος c. ℵ[c]ABD[gr]E[gr]KLP etc vg etc Clem[bis] etc ... ℵ* 25. d e (uterq *tamquam egeat*) arm Ir[int] (*tanquam alicuius indigens*) Thdrt[4,396] et (ex[codi])[1,1311] praem ως | τινος et. Clem[bis] Ir[int] etc: D* d 47. al[3] om; D[gr2] suppl τι αυτος (vide post) | αυτος (et. Clem[bis] Chr[9,331] Thdrt[bis] Cosm Ir[int] etc, H 16. 37. 56. 100. Chr[9,318] om) διδους (et. Clem[691] Chr[9,331] etc, H 16. 25. 37. 56. 100. Clem[372] Chr[9,318] δους) ... D[gr] οτι ([2]om) ουτος ο δους ([3]ουτος διδους), d *quod ipse dederit* | και τα (ℵ*E 61. om) παντα (et. ϛ[e] Gb Sz) cum ℵ*et[c]ABDE al plus[10] (tamen non plu ut vdtr) cat[393] vg cop syr[p] aeth[utr] (sed και τα παντα cum seqq conjg omisso τε) arm Clem[bis] Chr[319] et[331] Thdrt[1,1311] Cosm[329] Thphyl[a] Ir[int] (*quum ipse - et omnia fecerit, qui fecit ex* etc) ... ϛ (non ϛ[e] etc) κατα παντα cum HLP al longe plu (11 ap Scri, omn ap Mtth; 40. και κατα) Thdrt[4,396] Thphyl[b]; sah *unicuique* (παντι, cod[1] παντι εργω) ... 13. syr[sch] ar[e] om

26. εποι. τε (31. δε) et. Clem[372] etc (Ir[int] vide ante) ... DE syr[p] arm om τε | εξ ενος sine additam cum ℵAB 13. 14* 27. 29. 40. 61. 96. e[scr] vg (et. Bed[vg retra 146]) sah cop aeth[pp] (aeth[ro] om ipsum εξ ενος) Clem[372] ... ϛ (sed Gb[o]) Ti add αιματος cum DEHLP al pler cat syr[utr] arm Ir[int 197] Thdrt[1,1311] et[4,396] Chr[9,319] et[saep] Cosm[329] Thphyl[utr] Bed[retra] ex Gr | εθνος (et. Thdrt Chr Cosm Thphyl[a]; d *nationem*) ... 23. 69. 96. 104. 137 142 a[scr] c[scr] syr[p mg] Clem Thphyl[a] γενος. Similiter *genus* e vg Ir[int] | ανθρωπων et. Ir[int] Clem[372] etc ... D[gr] ανθρωπου | παντος προσωπου cum ℵABD 1. 13. 15. 18. 36. 61. 68. 103. cat Clem[372] ... E Thdrt[4,396] παν προσωπον ... ϛ παν το προσωπον cum HLP al pler (37, 56. 100. om παν) Chr Thdrt[1,1311] Cosm | προστεταγμενους (et. Gb Sz) cum ℵABD[2]EHLP 61. al plus[70] cat (vg *definiens statuta tempora*, d *cum definisset imperata tempora*, e *praefiniens imperata tempora*, Ir[int 197] *praefiniens tempora*) Clem[372] Chr Thphyl[utr] ... ϛ (= Gb Sz, sed rursus Gb') προτεταγμενους cum D* (vide ante d) al vix mu Cosm ... 14* 69. 105. τεταγμενους. Edidit Lu πρὸς τεταγμένους | και τας οροθεσιας et. Clem[372] etc ... D[gr]* Ir[int 197] κατα οροθεσιαν (Ir[int] *secundum determinationem*)

27. ζητειν et. Ir[int 197] Clem[372] etc ... D[gr] praem μαλιστα, item 96. αυτον | τον θεον cum ℵABEHL 61. al plus[35] cat vg syr[utr] sah cop arm

τὸν καὶ εὕροιεν, καίγε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἑνὸσ ἑκάστου ἡμῶν ὑπάρ-
χοντα. 28 ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν, ὡσ καί
τινεσ τῶν καθ' ὑμᾶσ ποιητῶν εἰρήκασιν· τοῦ γὰρ καὶ γένοσ ἐσμέν.
29 γένοσ οὖν ὑπάρχοντεσ τοῦ θεοῦ οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν, χρυσῷ

Chr[9,319] et[323] Thphyl[b] ... Clem[372] το θειον, D το (sic) θειον εστιν, d *quod divinum est*, Ir[int] *illud quod est divinum* ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') τον κυριον cum ΗΡ 1. 31. al sat mu (5 ap Mtth, 9 ap Scri) Cosm[529] Thphyl[a] | ψηλαφησειαν (B* -σιαν) cum ABHLP al longe plu Clem[372] Chr[9,319. 323] ... ΝΕ 1. 25. 27. 29. 33. 34. 40. 69. 96. (nec aliter ed. Ald, item Oec) -φησειεν (E -σιεν): quod nescio an edendum sit, nec enim quum tanta auctoritate praestet pro vitio habendum videtur (68. -φησει) ... 3. 64. 95* 105. a[scr] -φησαιεν ... D φησαισαν | αυτον: D[a] d Ir[int] αυτο, *illud* ... Clem[372] (vide ante) om | και ευρ. cum ΝBEHLP 61. al pler tol syr[utr] arm aeth (cop libere *perquisitus inveniatur*) Chr Cosm Thphyl[utr] ... Ln η ευρ. cum AD 15. 36. 40. 96. 105. 12[lect] cat sah Clem[372] Ir[int 197] | ευροιεν (E ευρνεν): 68. k[scr] ευροιαν, D* ευροισαν | καιγε (Gb') cum BD[2]HLP* 13. 15. 18. 25. 31. 40. 61 68. 96. 137. 180. al plus[50] cat Did[tri 3,18] Thphyl[a] (D* καιτε) ... AE Clem καιτοι ... ς καιτοιγε cum ΝP[2] 69. 105. al sat mu Chr[9,319] Cosm[529] Thphyl[b]. Ex Latinis e *et quidem*, d *quidem*, vg *quamvis*, Ir[int] *quamvis etiam* :: cf Ioh 4, 2 καιτοιγε Act 14, 17 καιτοι Heb 4, 3 καιτοι | ου μακραν απο usq υπαρχοντα: D ου μακρ. ον ([2] ων) αφ ενοσ εκαστ. ημων ([2] add υπαρχων, d *non longe ab unoquoque nostrorum*, Ir[int] [*quamvis etiam*] *non longe sit ab unoquoque nostrum* | ου: 61* ουκ αμαρτυρον (:: ex 14, 17) | απο et. Clem Did[tri] etc: H απ, E 31. 69. 105. a[scr] αφ (D vide ante) | ημων cum ΝA[corr*]BDEHP al pler vg rell Ir[int] Clem Did[tri] etc ... A*L 31. 180. k[scr] υμων | υπαρχοντα (69. 98[mg] 105. a[scr] απεχοντα): E 12[lect] Clem υπαρχοντοσ

28. εν αυτω et. Ir[int 197] Clem[372] Or[3,350] et alib Eus[prae 104] et dem[148] Did[tri 3,18] Thdrt[1,1476] etc ... D[gr*] εν αυτη | εσμεν pri et. Ir[int] Clem Or Eus Did Hil[306. 310. 331] etc ... D add το καθ ημεραν (d *in diurnum*) | ωσ και et. Clem[372] Or[4,107] Did[tri 3,18] etc; Ir[int] *et quemadmodum* ... D ωσπερ και | τινεσ των καθ υμασ et. Clem Or Did etc ... D των καθ υμασ τινεσ | καθ υμασ (d Ir[int] *secundum vos*): B 33. 68. 95. 96. 105. 137. cop καθ ημασ | ποιητων et. Clem Or Did Chr[9,319] Cosm[529] etc (syr[sch] *e sapientibus vestris*, aeth[pp] *sapientes*) ... D aeth[ro] Ir[int] Amb saepe (vide Sabatier, item de Ambrst al) om, hinc Gb° | του et. Clem Or Did etc ... D* 19** 21. 96. 12[lect] al[3 scr] τουτου, item Ir[int] *huius*, E[2] 35. 68. αυτου, e vg Hil[303] *ipsius*. Ceterum in mg H adscriptum habet τουτεστιν ομηρου και αρατου, item syr[p mg] αρατου ποιητου. Did[tri] vero versum plene scripsit του γαρ και γενοσ εσμεν· ο δ' ηπιοσ ανθρωποισιν.

29. χρυσω (D* d praem αυτι) cum BDHLP al pler Did[tri 1,15] Chr[9,319] et[323] Dial[tri3] (ap Thdrt[5,1018]) Thdrt[3,1293] cod Cosm[529] Thphyl[a] ... ΝAE 25. 33. 34. 40. 73. 96. Thdrt[3,1293] ed Dam[1,310. 334. 349] Thphyl[b] χρυσιω ::

ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου,
14, 15 τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον. 30 τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπερ-
ιδὼν ὁ θεὸς τὰ νῦν ἀπαγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πάντας πανταχοῦ
μετανοεῖν, 31 καθότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ᾗ μέλλει κρίνειν τὴν οἰ-
κουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισεν, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν
ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. 32 ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν,
οἱ μὲν ἐχλεύαζον, οἱ δὲ εἶπαν· ἀκουσόμεθά σου περὶ τούτου καὶ
πάλιν. 33 οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν. 34 τινὲς

formae istae passim fluctuant, ut 1 Pe 1, 7 pro *χρυσιου* unus B *χρυσου* praebet; item Apoc 17, 4 *χρυσιω* AB, ℵP vero *χρυσω* (ut ς). Contra 1 Tim 2, 9 *χρυσω* plus auctoritatis quam *χρυσιω* habet. | *αργυρω* cum ℵBDHLP al pler Did[tri] Chr Thdrt Cosm Thphyl[a] ... AE 13. 15. 18. 25. 34. 36. 40. 73. 96. k[scr]* cat Dam[ter] Thphyl[b] *αργυριω* | *και ενθυμησεως* (Ir[int] *concupiscentiam*, d *cupiditatis*: unde *επιθυμ.* conieceris; contra e vg *cogitationis*) ... D[gr] Ir[int 197] Did[tri 1,15] *η* (sah cop aeth[ro] plane om) *ενθυμ.* | *ανθρωπου* et. Ir[int] ... E[gr] 33. 34. *ανθρωπων* ... Did[tri] *ανθρωπινης*

30. *τους μεν ουν χρονους* (m[14] *tempora igitur*, Ir[int 197] *tempora ergo*): E *και τους χρον. μεν ουν*, vg *et tempora quidem* | *της αγνοιας*: D* d *τ. αγν. ταυτης*, vg *huius ignorantiae* (non item m[14] Ir[int]) | *υπεριδων*: D* *παριδων* (103. *περιδων*) | *απαγγελλει* cum ℵ*B Ath[1,195 cod] (et[edd 2] *επαγγελλ.*) ... ς Ln Ti *παραγγελλει* cum ℵ[c]ADEHLP al omn[vid] (E al *-γγελει*) Ath[1,195 ed] Cyr[abac 873] etc | *παντας* (Gb') c. ℵABD[2] (* *ινα παντες*) E 13. 15. 18. 36. 40. 180. cat[288] Ath[1,195] Cyr[abac 873]; item *hominibus ut omnes ubique paenitentiam agant* d vg, m[14] *hominibus omnes ubique agere paenitentiam* ... ς Ti *πασι* cum HLP al pler Ir[int] (*praecepit hominibus omnibus ubique poeniteri*, sed[cdd 2] om *omnibus*) Ps-Ath [2,514] Bas[eth 285] Chr[9,319. 322] Chron[163] Thdrt[4,84. 1036. 1296] Cosm[320]

31. *καθοτι* (Gb'') cum ℵABDE al fere[30] (al[8] cat *καθο*) Ath[1,195] et Ps-Ath [2,514] Bas[eth 286] Cyr[abac 873] Thdrt[4,84] et[bis] Chron[163] Thphyl[b] etc (e m[14] vg *eo quod*, d Ir[int] *quoniam*) ... ς *διοτι* cum HLP al longe plu Chr[9,320. 324] Thphyl[a] | *εστησεν*: D[gr] *-σαν* | *εν η μελλει κρινειν*: D *κρειναι*, d Aug[civ dei 18,54] *iudicare*, Ir[int 197] *iudicari* | *εν* (D[gr] om) *ανδρι*: D Ir[int] add *ιησου* | *ωρισεν*: E *ορισεν* | *παρασχων*: D *παρεσχειν* (d *exibere*), 32. 57. *παρασχειν* (sic et. ed. Compl). Latini sic: e *in viro cui statuit fidem praestans omnibus*, d *in viro Iesu cuius constituit fidem exibere omnibus*, Ir[int] *in viro Iesu in quo statuit fidem* (omissis *παρασχ. πασιν*), Aug[civ dei] *in viro in quo definivit fidem omnibus*, Amb[luc 1409] *in viro quo definivit omnibus fidem*

32. *ειπαν* cum ℵBE ... ς Ln *ειπον* cum ADHLP al omn[vid] | *ακουσομεθα*: d *audimus* | *περι τουτου και παλιν.* [33] *ουτως* (Thphyl[b] *και ουτ.*) cum ℵAB 13. 29. 40. 68. 78. 105. (Thphyl[b]). Item D vg arm *περι τουτου παλιν. ουτως* (tol *et sic*), E 69. 180. a[scr] aeth *περι τουτου παλιν. και ουτως* ... ς *παλιν περι τουτου.* [33] *και ουτως* cum HLP al pler cat syr[utr] cop (sah om *παλιν*) Chr[9,287] Thphyl[a]

δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ ἐπίστευσαν, ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ
Ἀρεοπαγείτης καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

XVIII.

1 Μετὰ ταῦτα χωρισθεὶς ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἦλθεν εἰς Κό-
ρινθον. 2 καὶ εὑρών τινα Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν Ro 16, 3
τῷ γένει, προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλ- 1 Co 16, 19 etc
λαν γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ τεταχέναι Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας
τοὺς Ἰουδαίους ἀπὸ τῆς Ῥώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς, 3 καὶ διὰ τὸ
ὁμότεχνον εἶναι ἔμενεν παρ' αὐτοῖς, καὶ ἠργάζοντο· ἦσαν γὰρ σκη-

---

34. κολληθεντες: D[gr*] εκολληθησαν | εν οις: 2. 30. 32. 43. 68. 104. 177. al[2scr] add ην | ο αρεοπ. (B[3] αρειοπ.) cum ℵAEHLP etc ... D τις αρεοπ. ... Ln αρεοπ. omisso ο cum B | -παγειτης cum B*D ... ς Ln -παγιτης cum ℵAB[3]EHLP etc. Ceterum e am fu al *ariopagita*, d vg[cle] tol *areopag.* Praeterea D add ευσχημων (*conplacens*) | και γυνη (E add τιμια) ονομ. δαμαρις: D om | ετεροι: 4. 25. 81. k[scr] 2[lect] al[8] add πολλοι

XVIII. 1. μετα ταυτα cum ℵAB 13. 69. 97. a[scr] vg cop arm ... ς Ti με. δε ταυτ. cum EHLP al pler cat sah syr[p] (syr[sch] aeth και μετ. ταυτ.) Or[int 4,631] Chr[9,327]. Similiter D αναχωρησας δε omissis μετα ταυτ. | χωρισθεις (D αναχωρ.) sine additam cum ℵBD 13. vg sah cop ... ς (Gb°) add ο παυλος cum AEHLP al pler cat syr[utr] arm aeth Or[int] Chr | εκ: D απο (d *ab*)

2. ευρων: P e[scr] g[scr*] ευρον | ακυλαν: 31. g[scr] -λλαν | και πρισκιλλαν γυναικα usque ομοτεχνον ειναι (v. 3): syr[p mg] *cum Priscilla uxore eius. Hi autem exierant a Roma, eo quod praecepisset Claudius ut discederent omnes Iudaei ab Italia. Hi* [*venerant in? habitabant?*] *Achaiam. Ipse autem Paulus agnovit Aquilam* (προσηλθεν τω ακυλα), *et quia eiusdem gentis et eiusdem opificii esset* etc | εληλυθοτα: 13. κατεληλ. | δια το: E δια δε το, e *et quod autem* | τεταχεναι cum ℵ* (sed excidit τα post τε exeunte versu) DELP 4. 13. 29. 31. 40. al plus[10] ... ς Ln Ti διατεταχεναι cum ℵ[c]ABH al plu cat Chr[9,333] ... 1. 14* 43. 69. al[10] προστεταχεναι | κλαυδιον (D* -διος) et. Or[int 4,631] ... B om | τους ιουδαιους (31. ιδιους) ... D om τους | απο της ρωμης cum ℵABDEL al plus[30] cat vg (e vg *a Roma*) . . ς εκ τ. ρω. cum HP al pl Chr[9,333] | ρωμης: D add οι κε κατωκησαν (D[gr*] -σεν) εις την αχαιαν (d *qui et demorati sunt in achaiam*), cf supra syr[p mg] | αυτοις: D[gr*] αυτω. Praeterea D add ο παυλος

3. ειναι: D om (d *et propter artificium manebat* etc) | εμενεν cum ℵABDP al pler e vg syr[sch] Or[int 4,631] ... ℵ[c]EHL al[12] syr[p] Chr[9,333] Thphyl[a et b] εμεινεν | παρ αυτοις: D 15. 18. 36. προς αυτους | ηργα- cum ℵ*AB*

20, 34 ποιοὶ τῇ τέχνῃ. 4 διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάβ-
βατον, ἔπειθέν τε Ἰουδαίουσ καὶ Ἕλληνασ.
17, 15 5 Ὡσ δὲ κατῆλθον ἀπὸ τῆσ Μακεδονίασ ὅ τε Σίλασ καὶ ὁ
28 Τιμόθεοσ, συνείχετο τῷ λόγῳ ὁ Παῦλοσ, διαμαρτυρόμενοσ τοῖσ
Ἰουδαίοισ εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν. 6 ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν
20, 26 καὶ βλασφημούντων ἐκτιναξάμενοσ τὰ ἱμάτια εἶπεν πρὸσ αὐτούσ·
τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρὸσ ἐγὼ ἀπὸ τοῦ νῦν

DE 13. 180. k[scr] ... ϛ ειργα- cum ℵ[c]B[3]HLP al pler. Item -ζοντο cum ℵ*B cop Or[int4,601] (*mansit apud eos, et operabantur simul*) ... ϛ Ln Ti -ζετο cum ℵ[c]ADEHLP al omn[vid] vg syr[utr] (sed syr[sch] et[p] c. ob. add *cum eis*) arm[sil] (libere aeth *manserunt una* et *operabantur*; et. m[88] libere *mansit apud eos opus faciens*; similiter sah) Chr[9,328] | ησαν (am* tol *erat*, fu om ησ. γαρ) γαρ σκηνοπ. τ. τεχν. (et. Or[int]): D om, hinc Gb[s] | τη τεχνη cum ℵABELP al fere[20] Chr[9,328] et[9,293] (m[88] *erant enim arte fabri*) ... ϛ την τεχνην cum H al plu cat Thphyl[utr]

4. διελεγετο δε (vg[cle] am[2] *et disputabat*, tol *et ingrediebatur*) εν τη συνα. κα. παν (13. παντα, H μιαν) σαββατ. (vg[cle] [non am[2] tol] syr[p mg] add *interponens nomen domini Iesu*) επ. τε ιουδ. κ. ελληνασ ... D εισπορευομενοσ δε εισ την συναγωγην κατα παν σαββ. διελεγετο και εντιθεισ (d *interponens*) το ονομα του κυριου ιησου και (D[gr*] om) επειθεν δε (d om) ου μονον ιουδαιουσ αλλα και ελληνασ ... am* fu edd[quidam] ap Bed[73] plane om

5. ωσ δε κατηλθον (Thdrt[3,5] ηλθον, e vg etc *venissent*): D παρεγενοντο δε | απο τησ: L 105. al[5] om τησ | ο τε: D[gr*] τοτε | και ο: D 42 105. 173. om ο | τω λογω cum ℵABDE 13. 40. 73. 137. 142. c[scr] vg sah cop syr[sch] et[p txt] aeth[utr] ar[e] Bas[eth 294] et[304] Thdrt[3,5] ... ϛ (= Gb Sz) τω πνευματι cum HLP al pler (68. add τω αγιω) cat syr[p mg] arm Chr[9,328] | ο παυλοσ: D om ο | διαμαρτυρομενοσ (13. -ρωμενοσ): D* 40. 68. Thphyl[b] -ρουμενοσ | τοισ ιουδαιοισ: AH 177* om | ειναι cum ℵABD 4** 13. 25. 27. 29. 40. 68. 69. al plus[20] cat[301] vg (item sah cop syr[sch] et[p] c.* arm aeth) Bas[eth 294] et[304] Thphyl[b] ... ϛ Ti om cum EHLP al plu vg[edd] (ap Ln) syr[p txt] Chr Thdrt Thphyl[a] | τον (37. d[scr] cat om) $\overline{χν}$ (D add κυριον) $\overline{ιν}$: P om $\overline{ιν}$

6. αντιτασσομενων (D[gr*vid] ετι τασσ., 15. 18. 36. cat ανθισταμενων): D syr[p mg] praem πολλου δε (d *multoque*) λογου γινομενου και γραφων διερμηνευομενων (δε quod sequitur retinet et. D, non item syr[p mg]) | εκτιναξαμενοσ: D tol add ο παυλοσ | τα ιματια (Bas[eth 294] το ιματιον, non item[304]): D 14* 27. 29. 31. al plus[12] (sed 40. 69. 105. al pauc pon ante τα) vg[cle] tol (non item am fu) sah cop syr[utr] aeth (non item arm) Thphyl[b] add αυτου | προσ αυτουσ: E[gr] αυτοισ ... sah om | επι την κεφαλην: 14** 15. 18. 36. 38. 67** 93. 104. 118. 180. h[scr] cat ε. τασ κεφαλασ | απο του νυν: D* d αφ υμων νυν, *ego a bobis nunc* | πορευσομαι (et. Bas[eth bis]): D*H*L al pauc cat d (*vado*) Chr[edd pri] πορευομαι

εἰσ τὰ ἔθνη πορεύσομαι. 7 καὶ μεταβὰσ ἐκεῖθεν εἰσῆλθεν εἰσ
οἰκίαν τινὸσ ὀνόματι Τιτίου Ἰούστου σεβομένου τὸν θεόν, οὗ ἡ Uo 4, 11
οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ. 8 Κρίσποσ δὲ ὁ ἀρχισυνάγω- 1 Co 1, 14
γοσ ἐπίστευσεν τῷ κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τῶν
Κορινθίων ἀκούοντεσ ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο. 9 εἶπεν δὲ ὁ 10, 9 23, 11
κύριοσ ἐν νυκτὶ δι' ὁράματοσ τῷ Παύλῳ· μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει
καὶ μὴ σιωπήσῃσ, 10 διότι ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ καὶ οὐδεὶσ ἐπιθή-
σεταί σοι τοῦ κακῶσαί σε, διότι λαόσ ἐστίν μοι πολὺσ ἐν τῇ πόλει
ταύτῃ. 11 ἐκάθισεν δὲ ἐνιαυτὸν καὶ μῆνασ ἕξ διδάσκων ἐν αὐτοῖσ

---

7. και μεταβασ: D^{gr*} om και | εκειθεν: D* 137. απο του ακυλα (ita D* teste Kipl, δε απο ακυλα teste Scri), d *ab acyla* | εισηλθεν cum ℵAD* 13. 25. 27. 29. 33. 34. 40. 68. 69. 105. a^{scr} d vg sah syr^{sch} etp mg arm (aeth^{vid}) Thphyl^{b} ... ς Ti ηλθεν cum BD^{2}EHLP al pler cat cop syr$^{p\ txt}$ Chr^{9,388} Thphyl^{a} | εισ οικιαν: D* εισ τον οικον | ονοματι (D^{gr*} ονοματοσ): A 2. 30. 104. aeth om | τιτιου (ℵE etc τιτου) ιουστου cum B*D^{gr2} syr^{p}, item (sed τιτου) ℵE 7. 15. 36. 81. cat vg (sed am* *titi nomine iusti*; utrumque nomen agnoscit etiam Hier de nominib. hebr.) cop arm Thphyl^{b}. Cf Bed$^{retra\ 147}$ *Titi Iusti.* „Iusti nomen etiam in Graeco scriptum est." Praeterea syr^{sch} sah τιτου sine ιουστου habent; 98. του τιτου super ιουστου prima manu adnotatum habet ... ς Ln Ti ιουστου cum AB^{3}D*HLP al pler d aeth Chr Thphyl^{a} ... 2. 30. plane om | συνομορουσα cum ℵBEHLP al pler (13. συνομορρουσα) etc (et. syr$^{p\ mg\ graece}$) ... AD συνομορουουσα

8. κρισπ. δε ο αρχισυν.: D ο δε αρχισυν. κρισποσ | τω κυριω: D εισ τον κυριον, d *in domino* | συν: ℵ* εν (sed συν in margine, fortasse ipse*) | ακουοντεσ: ℵL 4. 25. 31. 66* 137. al^{15} Thphyl^{utr} ακουσαντεσ | επιστευον: 37. 137. c^{scr} Thphyl^{a} επιστευσαν, item e *crediderunt.* Praetereaque 137. syr$^{p\ mg}$ add δια του ονοματοσ του κυριου ιησου χριστου (vide post), item syr^{sch} ar^{e} add τω θεω | και εβαπτιζοντο: D add πιστευοντεσ τω θεω δια του ονοματοσ του κυριου ημων ιησου χριστου | B* κρειαποσ, item v. 18 (non item v. 2) πρεισκιλλ.

9. ο κυριοσ: D om ο | εν νυκτι ante δι οραματ. cum ℵB 13. 31. 40. 68. 69. 96. 103. 105. a^{scr} cat vg arm Thphyl^{b} ... ς Ti post δι οραμ. cum ELP al pler sah cop syr^{p} Chr^{9,389}, item H c^{scr} aeth τησ νυκτοσ post δι οραμ. ... D Thphyl^{a} post τω παυλω ... A syr^{sch} ar^{e} om, sed habent εν οραματι pro δι ορ.

10. σοι: D^{gr}E tol om | εστ. μοι πολυσ (P πολλυσ): L μοι εστιν πολυσ, 31. 180. μοι (180. μου) πολ. εστ.. 68. πολ. εστι μοι

11. εκαθ. δε cum ℵAB 13. 15. 18. 31. 33. 36. 40. 68. 105. a^{scr} c^{scr} cat e vg sah cop syr^{utr} ... ς Ti εκαθ. τε cum E^{gr}HLP al pler arm aeth Chr 9,389 Thphyl^{utr}. D και εκαθ. Praeterea D syr^{sch} etp c.* ar^{e} aeth^{pp} add εν κορινθω, 40. vg^{clo} demid tol sah arm add εκει | ενιαυτον: ℵ add ενα (ex κενα ab ipso* restitutum), item syr^{p} | εν (37. 56. 100. om) αυτοισ: D^{gr} 4. arm αυτουσ

τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. 12 Γαλλίωνοσ δὲ ἀνθυπάτου ὄντοσ τῆσ
Ἀχαΐασ κατεπέστησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ καὶ
ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, 13 λέγοντεσ ὅτι παρὰ τὸν νόμον ἀνα-
πείθει οὗτοσ τοὺσ ἀνθρώπουσ σέβεσθαι τὸν θεόν. 14 μέλλοντοσ
δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸσ τοὺσ
Ἰουδαίουσ· εἰ μὲν ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥᾳδιούργημα πονηρόν, ὦ Ἰου-
δαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ἀνεσχόμην ὑμῶν· 15 εἰ δὲ ζητήματά ἐστιν
περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶσ, ὄψεσθε αὐτοί·
Mt 27, 24 Io 18, 31 κριτὴσ ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι. 16 καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺσ
ἀπὸ τοῦ βήματοσ. 17 ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντεσ Σωσθένην τὸν

---

12. δε: D syr[sch] (non item P) τε | ανθυπατου οντοσ cum ℵABD 8. 15. 18. 33. 34. 36. 40. 68. (οντ. ανθυπ.) 180. cat ... ς Ti ανθυπατευοντοσ cum EHLP al pler Chr[9,229] | ομαθυμαδ. οι (3. 31. 95. om) ιουδαιοι ... B sah cop οι ιουδ. ομοθυμ. | τω παυλω και (sah syr[p] c.* add επιθεντεσ τασ χειρασ αυτω) ... D συνλαλησαντεσ μεθ εαυτων επι τον παυλον και επιθεντεσ τασ χειρασ (d manum) | ηγαγ. αυτον: syr[p] c.* add ad proconsulem | επι: ℵ παρα

13. λεγοντεσ: D praem καταβοωντεσ και | αναπειθει (H 40. πειθει. 1. 65. 133. ανατρεπει) ante ουτοσ cum ℵAB 1. 13. 33. 47. 68. 69. 105. 113. 133. al[8 scr] arm Thphyl[b] ... ς post ουτοσ cum DEHLP al pler cat vg sah cop (syr[utr]) Chr[9,229] Thphyl[a]

14. ει (A η) μεν sine ουν cum ℵABDE 13. 18. 27. 29. 40. 68. 69. 104. 105. 133. 137. al plus[10] (4 ap Scri) cat Chr[9,229]; nec magis exprimunt vg sah cop syr[utr] arm aeth ... ς (sed Gb[o]) Ti add ουν cum HLP al plu | ην (A* η, sed* correxit): 42. 57. 96. pon post τι, f[scr] post ραδιουργ. ... L 2. 25. 31. 37. d[scr] om | ω ιουδαιοι: D vg ω ανδρεσ ιουδ. | αν ανεσχομην cum ℵ*B 13., item omisso αν A 33. 34. 36. ... ς Ti αν ηνεσχομην cum DEHLP al pler cat Chr (:: Moeris[176]: ἠνέσχετο ἀττικοί, ἀνέσχετο Ἕλληνεσ. Ceterum cf Steph. Thes.)

15. ει: H 13. η | ζητηματα (Gb') cum ℵABD[gr*]E[gr] al fere[15] vg sah cop syr[utr] arm Thphyl[a] ... ς ζητημα cum D*HLP al plu (96. add τι) cat d e Chr[9,229] Thphyl[b] | εστιν: D[gr] εχετε | κριτησ sine additam cum ℵA BD 13. vg cop (aeth[pp] εγω δε, aeth[ro] εγω ουν) ... ς add γαρ cum EH LP al pler (al[6] om εγω) cat sah syr[utr] arm Chr | ου βουλομαι: D ου θελω

16. απηλασεν (e tol abegit, vg[cle] fu minavit, am demid eminavit): D* (sed d abiecit) 133. απελυσεν | απο του: H supplet in mg

17. επιλαβομενοι: D[gr*] απολαβομενοι | παντεσ sine additam cum ℵAB e[scr*] vg cop ar[e] ... ς (sed Gb[oo]) add οι ελληνεσ cum DEHLP al pler (al aliq παντ. ιουδαιοι vel παντ. οι ιουδ.) sah syr[utr] arm aeth Chr[9,229] (sed[com 231] επιλαβ. δε σωσθενην omissis παντεσ οι ελλ.). Testatur et. Bed[retr 147] ex Gr | σωσθενην: D* μετα (sic[vid]) σωσθενην, d cum

ἀρχισυνάγωγον ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματος· καὶ οὐδὲν τού-
των τῷ Γαλλίωνι ἔμελεν.
18 Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκανάς, τοῖς ἀδελ-
φοῖς ἀποταξάμενος ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ Πρί-
σκιλλα καὶ Ἀκύλας, κειράμενος ἐν Κενχρεαῖς τὴν κεφαλήν· εἶχεν
γὰρ εὐχήν. 19 κατήντησαν δὲ εἰς Ἔφεσον, κἀκείνους κατέλιπεν
αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν διελέξατο τοῖς Ἰου-
δαίοις. 20 ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον μεῖναι οὐκ

---

sosthenen | εμπροσθεν et. ℵAB etc ... DE ενπρ. | και ουδεν τουτων τω γαλ. εμελεν (ℵEHLP al permu cat -λλεν) ... d *tunc gallio fingebat eum non videre*, Dgr* satis legi non potest (Wetst et Kipl τοτε γαλλιων --)

18. ℵ* per incuriam ο δε παυλος εφη ετι, nec videtur εφη ante ℵc notatum | προσμεινας: E επιμεινας | εξεπλει (et. Egr*): D επλευσεν, d vg *navigavit*, Egr2 εξεπλευσεν, e *enavigavit* | κενχρ- cum ℵADE (ℵ κενχρεαισιν) ... ς Ln Ti κεγχρ- cum BLP al pler ... H al mu κεχρεαις (item sah), al pauc κεγχραις, D κενχρειαις. Latini: d e vg *in cenchris*, fu *in cencris*; aethro om | την κεφαλην post εν κε. cum ℵAB 13. 31. 40. 68. 69. 180. ascr cat vg Thphylb ... ς ante εν κε. cum DEHLP al pler sah syrutr arm aethpp Chr9,336 | ειχεν et antea κειραμενος: ita et. fu vgcle *totonderat* et *habebat* ... am cddquidam ap Bed78 aeth *totonderunt* (et. tol demid *totonderant*) et *habebant* | ευχην: D* προσευχην, d *orationem*

19. κατηντησαν cum ℵABE 13. 40. kscr d (*devenerunt ephesum*) tol sah syrsch are aethpp ... Dgr καταντησας, item arm ... ς κατηντησε cum HLP al pler vg cop syrp aethro Chr9,336 | κακεινους ... EHP al plus25 Chr Thphyla και εκεινους ... D και τω επιοντι σαββατω εκεινους. Similiter 137. sah syrp c.* τω επιοντ. σαββατω post εφεσον add | κατελιπεν: d *reliquerunt* ... AHLP 13. 103. al pauc κατελειπεν. Verba κακεινους κατελιπ. αυτου syrsch are et sah hoc loco om, sed vide ad versum 21 | αυτου cum BHLP al pler cat Chr ... Ln εκει cum ℵADE 13. 25. 33. 34. 40. 73. (kscr κακει κατελιπ. αυτους) | αυτος δε εισελθων: sah (vide ante) *sabbato sequenti ingressus est Paulus* | διελεξατο cum ℵAB 13. 68. 69. 98mg 105. ascr Thphylb ... D 14* 32. kscr διελεγετο, item *disputabat* vg (et. fu demid tol, sed am *disputavit*) syrsch (non itemp) ... ς Ti διελεχθη cum EHLP al pler (cscr διειλεχθη) Chr (Thdrt3,400 διηλεχθη)

20. δε: D* d syrsch aethutr τε | αυτων: Dgr2L 31** 66. 98. 177. al6scr arm Thphylb αυτον | πλειονα: D πλιον (sic) | μειναι (ℵc επιμειναι, 25. παραμειναι) sine additam cum ℵ(et*etc)AB 13. 15. 18. 36. 37. 40. 68. 78. 105. 180. cscr cat vg syrp txt aeth (tol sah arm vide post) ... ς (sed Gbo) add παρ αυτοις cum DEHLP al pler (25. om παρ) syrsch (et syrp add c. ob.) cop Chr9,336. Item tol sah arm add εκει

ἐπένευσεν, 21 ἀλλὰ ἀποταξάμενος καὶ εἰπών· πάλιν ἀνακάμψω
πρὸς ὑμᾶς τοῦ θεοῦ θέλοντος, ἀνήχθη ἀπὸ τῆς Ἐφέσου, 22 καὶ
κατελθὼν εἰς Καισαρίαν, ἀναβὰς καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλη-
σίαν κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν, 23 καὶ ποιήσας χρόνον τινὰ ἐξῆλθεν,
διερχόμενος καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν, στηρί-
ζων πάντας τοὺς μαθητάς.
1 Co 3, 6 24 Ἰουδαῖος δέ τις Ἀπολλὼς ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει,

---

21. αλλα cum ℵABDEP 13. 15. 18. al plus^{12} Thphyl^{a} ... ϛ αλλ cum HL al plu cat Chr Thphyl^{b} | αποταξαμενος και cum ℵABD 13. vg, item E 15. 18. 36. 40. 68. 69. 105. 180. a^{scr} cat Thphyl^{b} αποταξ. αυτοις και ... ϛ απεταξατο αυτοις c. HLP al pler cop syr^{p} Chr Thphyl^{a} ... syr^{sch} ar^{e} om ... sah (vide ad v. 19) αλλα κατελιπεν τους εν τω τοπω εκεινω και απεταξατο αυτοις | ειπων sine additam c. ℵABE 13. 14* 15. 36. 69. 105. 180. a^{scr} vg (exc demid) sah cop arm aeth^{ro} ... ϛ (sed Gb^{oo}) add δει με (DΣΓ* δε) παντως την εορτην την ερχομενην ποιησαι εις ιεροσολυμα cum DHLP al pler cat demid syr^{utr} (aeth^{pp} *sed nunc volo agere festum venturum in Hierusalem* add post θεου θελοντος) Chr^{9,396} Thphyl^{utr} (sed D την εορτην ημεραν ερχ., d *sollemnem diem advenientem*; 177** g^{scr} οτι δει, 68. 103. demid om παντως, 40. 68. Thphyl^{b} ι. ιερουσαλημ) :: cf 19, 21. 20, 16. quae cohaerent cum additamento, sed ansam eius quae proxime sequuntur videntur dedisse. Similia vero toties aliena manu actis inlata sunt. | παλιν (D sah om) sine δε cum ℵAB(D)E 13. 20. 36. 40. 103. a^{scr} cat^{300} vg (sed demid *et iterum*) arm aeth cop (sah) ... ϛ (sed Gb^{oo}) add δε cum HLP al pler syr^{p} (et^{sch} *et iterum*) Chr Thphyl^{a} (et^{b} και παλιν) | ανηχθη sine copula cum ℵ^{c}A BD 15. 18. 31. 103. 105. 180. a^{scr} cat vg sah arm aeth^{ro} (teste Gildem) ... ϛ και ανηχθ. cum EHLP al pler (13. απηχθ.) aeth^{pp} (ut ante) Chr^{9,396}; item ℵ* cop (item 68.) ανηχθ. δε. Pro ανηχθη απο etc 137. sic: τον δε ακυλαν ειασεν εν εφεσω (haec etiam 97. intulit. Videtur ante και ανηχθ.) · αυτος δε ανενεχθεις ηλθεν εις καισαρειαν etc. Similiter syr$^{p\,mg}$: *Aquilam autem reliquit Ephesi; ipse autem quum navem conscendisset, venit in Caesaream. Quum ascendisset autem et salutasset.* Syr^{sch} (vide ad v. 19) post verba: *et si deus voluerit veniam rursus ad vos*, sic pergit: *Et Aquilam et Priscill. reliquit Ephesi, et ipse iter fecit per mare et venit Caesaream* etc | απο της: D* απ. του

22. καισαριαν cum ℵADE ... ϛ Ln Ti -ρειαν cum BHLP al certe pler | εις καισαρ.: 31. Cass^{192} add ο παυλος, quod 33. 34. 41. 69. praem | αναβας: cop om ... D και αναβ. (item sah syr^{utr} aeth) | αντιοχειαν cum ℵABDHLP etc ... E -χιαν

23. καθεξης: D* κατεξης ... ℵ* 105. και (ℵ^{c} om) καθεξης | στηριζων cum ℵAB 13. ... ϛ Ti επιστηριζων cum DEHLP al pler cat Chr^{9,396}. Praeterea D 38. 104. praem και

24. απολλως (e vg h. l. et post *Apollo*, item syrr; aeth^{ro} *apollon*, sed^{pp} *apollos*) cum ℵ^{c}ABEHLP etc ... ℵ* 15. 180. cop arm απελλης, D απολ-

ἀνὴρ λόγιος, κατήντησεν εἰς Ἔφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς. Lc 24, 19
25 οὗτος ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου, καὶ ζέων τῷ πνεύ-
ματι ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐπιστάμενος 19, 3
μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου, 26 οὗτός τε ἤρξατο παρρησιάζεσθαι
ἐν τῇ συναγωγῇ. ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας
προσελάβοντο αὐτὸν καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν ὁδὸν τοῦ
θεοῦ. 27 βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν Ἀχαΐαν, προτρε-

---

λωνιος. Cf Did[cat 300] εἰσὶ διαβεβαιούμενοι ὡς ἀπολλὼς ὁ αὐτός ἐστιν ἀπελλῆς τῶν κορινθίων ἐπίσκοπος, περὶ οὗ γράφει παῦλος· περι δε απολλω πολλα παρεκαλεσα αυτον, καὶ· οτι εγω εφυτευσα, απολλως εποτισε. καὶ εἰ ἀληθὲς τοῦτο, σκόπει εἰ διώνυμος ὁ ἀνήρ, εἰ (ἢ) ἄλλως μετεποιήθη θάτερον τῶν ὀνομάτων εἰς τὸ λοιπόν. Eadem fere Oec[143] ad h. l. Cf et. ad 19, 1. Praeterea vide Ro 16, 10 ασπασασθε απελλην etc | ονοματι: D 13. al pauc post δε tra pon | αλεξανδρ. τω γενει: D γενει αλεξανδρευς, item syr[sch]

25. ουτος: D[gr] ος | ην: 31. om | κατηχημενος: D add εν τη πατριδι, in patria | την οδον: D 14* 15. 18. 21. 29. 36. 66**? 69. 76. 105. 180. al[5] cat[ced] τον λογον | του κυριου: E k[scr] Thphyl[a] om του | ελαλει: D απελαλει, d eloquebatur ... ℵ* ω (*om) ελαλει, E ελαλει δε | του ιησου cum ℵABDEL 13. 36. 38. 40. 67** 68. 69. 73. 93. 105. 137. al[8 scr] al pauc (sed D 13. 40. 68. 69. 137. om του) cat vg sah cop syr[utr] arm aeth Thphyl[b] ... ς του κυριου cum HP al plu (177. om του) Chr[9,236] Thphyl[a] | ℵDE[gr*] ιωανου

26. τε: e vg ergo, cop syr[p] aeth[ro] δε ... D[gr]H f[scr] sah arm aeth[pp] om | παρρησιαζεσθαι cum ABEHLP etc ... ℵD παρησιαζεσθ. Cf alibi; passim enim antiquissimi codd παρησια | εν τη: D* om τη | ακουσαντ. δε (et. syr[p]): D* d syr[sch] και ακουσ. | πρισκιλλ. κ. ακυλας (κ -λα) cum ℵABE 13. vg cop aeth ... ς Ti ακυλ. και πρισκιλλ. cum DHLP al pler cat syr[utr] sah arm Chr[9,236] | εξεθεντο: D -θοντο, E -θετο | την οδον του θεου cum ℵAB 13. 31. 40. 42. 57. 68. 73. 97. 137. 180. 12[lect] c[scr] k[scr] am fu tol sah cop syr[p] arm Thphyl[b] ... E 36. 177. cat vg[clc] demid syr[sch] την οδον του κυριου, 66** 98[mg] 105. 58[lect] (a[scr]) τον λογον του κυριου (a[scr] θεου) ... ς Ti την του θεου οδον cum HLP al longe plu Chr ... Gb'' Ti[40] nil nisi την οδον cum D (:: at 19, 23 et 24, 22 η οδος eodem sensu dictum non fluct; 19, 9 certe in pler intactum mansit)

27. βουλομενου δε αυτ. διελθειν εις τ. αχαι. (E εις τ. αχ. διελθ.) προτρεψαμενοι (A 4. 37. 64. 66* 80. 100. 177[mg] 192. g[scr] προπεμψαμενοι) – ος παραγενομενος (13. -γαμενος, 137. syr[p] c.* add εις την αχαΐαν, item 12[lect] εν τη αχαΐα) συνεβαλετο (A 57. 99. Thphyl[a] συνεβαλλετο) – δια της χαριτος (137. e[scr] vg syr[p] om δια τ. χα., praeterea vide post): D (item syr[p mg] usque ad αποδεξ. τον ανδρα) sic: εν δε τη εφεσω επιδημουντες (d in aephesum autem excuntes) τινες κορινθιοι και ακουσαντες αυτου παρεκαλουν διελθειν συν αυτοις εις

ψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖσ μαθηταῖσ ἀποδέξασθαι αὐτόν.
ὃσ παραγενόμενοσ συνεβάλετο πολὺ τοῖσ πεπιστευκόσιν διὰ τῆσ
χάριτοσ. 28 εὐτόνωσ γὰρ τοῖσ Ἰουδαίοισ διακατηλέγχετο δημοσίᾳ
ἐπιδεικνὺσ διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

XIX.

18, 24 1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλὼ εἶναι ἐν Κορίνθῳ Παῦλον
διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη κατελθεῖν εἰσ Ἔφεσον καὶ εὑρεῖν
τινὰσ μαθητάσ, 2 εἶπέν τε πρὸσ αὐτούσ· εἰ πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε
πιστεύσαντεσ; οἱ δὲ πρὸσ αὐτόν· ἀλλ' οὐδ' εἰ πνεῦμα ἅγιον ἔστιν

την πατριδα αυτων· συνκατανευσαντος (d *redeunte*) δε αυτου οι εφεσιοι (syr$^{p\,mg}$ *fratres*) εγραψαν τοις εν κορινθω μαθηταις οπως (d *quomodo*) αποδεξωνται τον ανδρα· ος επιδημησας εις την αχαιαν πολυ (D* -λυν) συνεβαλλετο (d *contulit*) εν ταις εκκλησιαις· | δια της χαριτος: Bed[74] (qui ex vg habet *contulit multum iis qui crediderunt* sine δι. τ. χα.) adnotat: „alia translatio habet: *profuit multum credentibus per gratiam*", quae ex e adsumpta esse apparet. Eadem verba omittere etiam „Bas[sel]" Gb testatur.

28. ευτονως: 13. συντονως | διακατηλεγχετο: A διακατηλλεγχετο (31. διακτηλλεγχιτο), E κατηλεγχετο, 73. διελεγετο | δημοσια: E add και κατ οικον (e *et in domo*). Cf Bed[retra 148]: „In Graeco ita scriptum est *publice et per domos ostendens.*" | επιδεικνυς: D 137 διαλεγομενος και επιδεικν. | ειναι τον (E om) $\overline{\chi\nu}$ $\overline{\iota\nu}$: D sah τον $\overline{\iota\nu}$ ειναι $\overline{\chi\nu}$. Eodem modo syr[utr] transpon

XIX. 1. εγενετο δε usq κατελθειν: D syr$^{p\,mg}$ sic: θελοντος δε του παυλου κατα την ιδιαν βουλην πορευεσθαι εις ιεροσολυμα ειπεν αυτω το πνευμα υποστρεφειν (syr$^{p\,mg}$ υποστρεφε, item d *revertere*) εις την ασιαν· διελθων δε τα ανωτ. μερ. ερχεται | απολλω (et. ℵ[c]): A[2]L 40. απολλων ... ℵ* 180. απελλην. Cf ad 18, 24 | ανωτερικα: 25. 26. 96. Thphyl[a] ανατολικα | κατελθειν cum ℵAE 13. 14* 15. 33. 34. 40. 47. 69. 73. 76. 105. 163. al[3 ser] al panc arm Hier[contr lucif 8] ... ς Ln Ti ελθειν cum BHL (P διελθ., D ερχεται, vide ante) al longe plu vg tell Chr[9, 237] | ευρειν cum ℵAB 13. 15. 36. 105. 163. 180. cat vg (ut - veniret - et inveniret - dixitque) cop arm ... ς ευρων cum D (sed vide ante) E(ευρον)HLP al pler sah (item syr[p]; paullo liberius syr[sch]) Chr

2. ειπ. τε cum ℵAB 13. 15. 36. 163. 180. vg (et 105. cop[wi] ειπ. δε, cop solet fere δε pro τε reponere) ... ς om τε cum DEHLP al pler cat sah cop[boett] syr[p] arm (syr[sch] libere, item aeth) Chr[9, 237] | οι δε sine additam cum ℵABDE 13. 40. 73. 137. cat am fu tol syr[p] ... ς (sed Gb[om]) add ειπον cum HL al pler vg[cle] demid sah cop syr[sch] arm aeth; item P 98. 101. 126. al[1] vel[2] Chr ειπαν (180. Marc[mon 8, 44] πρ. αυτον ειπον) | ουδ cum ℵABD[2] ... ς Ti ουδε cum D* (sed vide post) EHLP al

ἠκούσαμεν. 3 ὁ δὲ εἶπεν· εἰσ τί οὖν ἐβαπτίσθητε; οἱ δὲ εἶπαν· εἰσ 18, 25
τὸ Ἰωάννου βάπτισμα. 4 εἶπεν δὲ Παῦλοσ· Ἰωάννησ ἐβάπτισεν
βάπτισμα μετανοίασ, τῷ λαῷ λέγων εἰσ τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν 1, 5 11. 16 13, 24
ἵνα πιστεύσωσιν, τοῦτ' ἔστιν εἰσ τὸν Ἰησοῦν. 5 ἀκούσαντεσ δὲ 8, 16 a
ἐβαπτίσθησαν εἰσ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, 6 καὶ ἐπιθέντοσ
αὐτοῖσ τοῦ Παύλου χεῖρασ ἦλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούσ,
ἐλάλουν τε γλώσσαισ καὶ ἐπροφήτευον. 7 ἦσαν δὲ οἱ πάντεσ ἄν- 2, 4 10, 46
δρεσ ὡσεὶ δώδεκα.

---

certe pler cat, nec aliter Chr Maro[mon] etc (sed D* αλλ ουδε omisso ει, item d *sed neque spir. sa. accipimus quidam audivimus.*) | εστιν (confirmat et. Or[4,128] οι γουν - βεβαπτισμενοι - μηδε ει πν. αγ. εστιν ακουσαντεσ etc): D sah syr[p mg] λαμβανουσιν τινεσ

3. ο δε ειπ. cum ℵAE 13. 33. 34. 78. 12[lect] k[scr] vg cop ... ς Ln Ti ειπ. τε cum BHLP al pler cat aeth arm Chr[9,287] ... D a[scr] al pauc ειπ. δε, c[scr] syr[p] Maro[mon 8,44] ειπ. ουν, syr[sch] sah ειπεν sine copula. Praeterea ς (sed Gb[oo]) add προσ αυτουσ cum HLP al pler (40. al pauc Thphyl[b] αυτοισ) syr[sch] sah cop aeth Chr Marc[mon] ... omisimus cum ℵABDE al fere[30] cat vg arm syr[p] | ειπαν cum ℵABE 1. 13. ... ς ειπον cum HLP al pler cat Chr Maro[mon] .. D[gr] ελεγον | το ιωαννου (BD[gr] ιωανου) βαπτισμα (et. Or[4,128] etc): E 31. το βαπτ. ιωανν.

4. ειπ. δε: H 1. 56. 99. 192. Thphyl[a] ειπ. τε ... sah syr[sch] om copulam | παυλοσ: D 8. 68. 105. 180. 58[lect] a[scr] cat ο παυλ. | ιωαννησ (BD[gr] ιωανησ) sine μεν cum ℵABD 15. 18. 40. 66** 69. 105. 180. a[scr] al[vid] cat vg sah arm ... ς (sed Gb[oo]) add μεν cum EHLP al pler cop syr[p] aeth Chr[9,287] Maro[mon 8,44] | τον ιν̅ (Gb″) cum ℵABE 13. (e spatio) 25. 40. vg cop syr[p] aeth[ro] Marc[mon] ... ς τον χν̅ ιν̅ cum HLP al pler cat Chr; item 105. 12[lect] sah syr[sch] arm aeth[pp] τον ιν̅ χν̅ ... D nil nisi χν̅

5. ακουσ. δε (d om δε): D add τουτο (item syr[sch] *haec*) | του (D* 58[lect] om) κυριου ιυ̅: 64. 137. sah syr[sch] ar[e] aeth[pp] Hier[lucif] Amb[spir 1,3] (de utroque vide Sab) add χριστου, item D syr[p] c.* add χν̅ εισ αφεσιν αμαρτιων

6. χειρασ cum ℵABHP 1. 31. 47. 65. 100. 101. 126. al[2 scr] al pauc ... D (ponit ante του παυλου) am demid (non vg[cle] fu tol) syr[sch] ar[e] aeth χειρα ... ς τασ χειρασ cum EL al pler cat Chr[9,287] Marc[mon 8,44] | ηλθε (tol *continuo venit*): D Hier[lucif 4,294] ευθεωσ επεπεσεν, *continuo* (d *statim*) *cecidit*. Ceterum ηλθε scripsimus c. ℵABL etc; Ti ηλθεν cum EHP etc | επ αυτουσ: D* 58[lect] επ αυτοισ | τε: D[gr] 25. o[scr] e sah cop δε ... 31. d arm om | γλωσσαισ (sah add ετεραισ): syr[p mg] add *aliis et sentiebant in seipsis quod et interpretabantur illus hi ipsi*, pergitque (pro και επροφητ.) *quidam autem prophetabant* | επροφητ. cum ℵABD 1. 15. 180. cat ... ς προεφητ. cum EHLP al pler Chr

7. δωδεκα cum ℵABDE 13. 31. 36. 40. 69. 105. 137. 180. 12[lect] a[scr] k[scr] cat Thphyl[b] ... ς Ti δεκαδυο cum HLP al pler Chr[9,287] Thphyl[a] :: δεκαδυο haud raro a nonnullis testibus pro δωδεκα substitutum est, ut

8 *Εἰσελθὼν δὲ εἰσ τὴν συναγωγὴν ἐπαρρησιάζετο ἐπὶ μῆνασ*
a. 12 *τρεῖσ διαλεγόμενοσ καὶ πείθων τὰ περὶ τῆσ βασιλείασ τοῦ θεοῦ.*
9 *ὡσ δέ τινεσ ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπείθουν κακολογοῦντεσ τὴν ὁδὸν*
ἐνώπιον τοῦ πλήθουσ, ἀποστὰσ ἀπ' αὐτῶν ἀφώρισεν τοὺσ μαθη-
τάσ, καθ' ἡμέραν διαλεγόμενοσ ἐν τῇ σχολῇ Τυράννου. 10 *τοῦτο*
δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάντασ τοὺσ κατοικοῦντασ τὴν Ἀσίαν
ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου, Ἰουδαίουσ τε καὶ Ἕλληνασ.
a. 13 11 *Δυνάμεισ τε οὐ τὰσ τυχούσασ ὁ θεὸσ ἐποίει διὰ τῶν χει-*

Mt 19, 28 et Lc 9, 17 solus D *δεκαδυο* praebet, Mc 5, 42 tantum minusc[1], Lc 2, 42 minusc[2], Lc 8, 42 et 43 minusc[4], Apoc 21, 14 minusc[8] et 21, 16 minusc fere[30]. Hinc testes quos plerumque sequimur non deserendi videntur formae *δεκαδυο* retinendae causa. Nec aliter infra 24, 11 statuendum videtur.

8. *εισελθων δε*: D 23. syr[sch] aeth[utr] add *ο παυλοσ* | *επαρρησιαζετο*: E[gr] 68. *-ασατο* ... D syr[p mg] praem *εν δυναμει μεγαλη* | *τα περι* cum ℵABEHLP al fere omn cat Chr[9,243] ... La Ti om *τα* cum BD 12[lect], item (*suadens de regno dei*) vg, nec magis exprim *τα* syr[utr] sah cop arm aeth. At dubito an hac in re certum sit interpretum testimonium. Ut enim hoc ipso loco nec e exprimit *τα*, ita nec alibi solent exprimere Latini interpretes, cf Lc 24, 19 Act 1, 3. 23, 11 et 15. 24, 10 et 22 (aliter habent 18, 25 et 18, 31). Favent lectioni *περι* absque *τα* 28, 23 et 8, 12; sed altera etiam dictio ab usu est Lucae, ut testantur Act 1, 3 *λεγων τα περι τησ βασιλειασ* 18, 25 *ελαλει και εδιδασκεν ακριβωσ τα περι του ιυ* 23, 11 *διεμαρτυρω τα περι εμου* 24, 22 *ακριβεστερον ειδωσ τα περι τησ οδου*, alia. Quibus ex locis una intellegitur illud *τα περι* adamasse Lucam: quod in neminem alium scriptorum sacrorum cadit.

9. *ωσ δε τινεσ*: D *τινεσ μεν ουν αυτων*, sed d *ut vero quidam eorum cum indurarent* | *την οδον* sine additam cum ℵABDEHLP al pler cat am* fu sah cop syr[p] arm aeth etc ... E vg[cle] am[2] demid tol add *του κυριου*, item 5. 8. 73. syr[sch] ar[e] *του θεου* | *του* (100. al[10] fere *παντοσ του*) *πληθουσ*: DE 100. syr[sch] ar[e] syr[p] c.* add *των εθνων* | *αποστασ*: D syr[sch] ar[e] *τοτε αποστασ ο παυλοσ*, item syr[p] praem c.* *τοτε*, item aeth[utr] habet *απ. ο παυλ.* | *αφωρισεν*: H al pauc *αφωρισε* | *καθ*: D c[scr] *το καθ* | *εν*: in ℵ ipse* suppl | *τυραννου* (D[gr] 8. 21. 43. 95* *τυραννιου*) sine *τινοσ* c. ℵAB 13. (e spatio) 27. 29. 81. fu tol sah cop syr[sch] ... ς add *τινοσ* cum DEHLP al pler cat[315] vg syr[p] arm Chr[9,243]. Praeterea vero D 137. syr[p mg] add *απο ωρασ .ε. εωσ δεκατησ*

10. *ετη δυο*: L *δυο ετη* | *ωστε* (d vg *ita ut*, contra e *usque quo*, item syr[sch]) *παντασ* (D[2] *απαντασ*) usque *τον λογον* (d *verba*) *τ. κυρ. ιουδ. τε κ. ελληνασ* ... D[gr*] *εωσ παντεσ οι κατοικουντεσ την ασιαν ηκουσαν τουσ λογουσ του κυρ. ιουδαιοι και ελληνεσ* | *του κυριου* sine additam cum ℵABDE al plus[15] cat vg syr[utr] sah cop arm aeth ... ς (= Gb Sz) add *ιησου* cum HLP al longe plu (Chr[9,244] om ipsum *του κυριου*)

11. *τε*: D[gr*] 38. 106. a[scr] h[scr] cop syr[p] Thphyl[a] *δε* ... sah om | *ο θεοσ*

ρῶν Παύλου, 12 ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας ἀποφέρεσθαι 5, 15
ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια καὶ ἀπαλλάσσεσθαι
ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους τά τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐκπορεύεσθαι.
13 ἐπεχείρησαν δέ τινες καὶ τῶν περιερχομένων Ἰουδαίων ἐξορ-
κιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ Lc 9, 49
ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, λέγοντες· ὁρκίζω ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν ὃν
Παῦλος κηρύσσει. 14 ἦσαν δέ τινες Σκευᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως

εποιει cum ℵABDE 13. 31. 68. 105. 180. cat am fu demid tol sah arm^{gb} Thphyl^{b} ... ς Ti εποι. ο θε. cum HLP al pler vg^{clo} syr^{utr} cop aeth Chr^{9,344} Thphyl^{a}

12. αποφερεσθαι (Gb') cum ℵABE 13. 15. 18. 25. 27. 29. 36. 40. 68. 69. 73. 103. 105. 180. a^{scr} cat, item vg (*deferrentur*, e *deferentur*, contra d *inferentur*) arm (sah *ita ut acciperent - et ponerent*, similiter cop), vdtr et. syr^{utr} ... ς επιφερεσθ. cum DHLP al pler Chr^{9,344}, item (ut^{vdtr}) aeth ... 96. 142. περιφερεσθ. Praeterea L* post απο του χρωτ. αυτου repetit επιφερεσθαι | η σιμικ.: DG^{r} arm η και σιμ., 7. 68. 104. 105. e vg^{clo} tol (non item am fu demid) Thphyl^{b} (nil probat Cyr^{br 147. 386}) και σιμ. | απαλλασσεσθαι: B* al^{2 scr} al^{vid} -ασεσθαι | πνευματα τα: D π̄ν̄α τα (ita ut per incuriam τα omissum videatur), nec aliter E (sed τα ad novum versum trahitur, quo scriptum est τα πονηρα). Hinc non deest τα, sed compendium non satis recte habet. | εκπορευεσθαι cum ℵABDE al plus^{20} cat ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') εξερχεσθαι cum HLP al plu Chr. Praeterea ς (= Gb Sz) add απ αυτων cum HLP al pler sah Chr ... omisimus cum ℵABDE al plus^{15} cat vg syr^{utr} cop arm aeth

13. τινες και (Gb'') cum ℵABEHP al fere^{30} vg syr^{utr} arm^{gb} ... ς om και cum DL al plu Chr, item sah cop (aeth *et fuerunt qui* etc) | των περιερχομ. sine praepositione cum ℵABE al fere^{20} cat^{317} Thphyl^{b}, item (*quidam Iudaei*) syr^{sch} sah ... ς praem απο cum HLP al plu cop syr^{p} arm Chr^{9,344} Thphyl^{a}, item D 43. (31**?) εκ (d *ex*), item *de* vg (demid *ex*) | ονομαζειν: 15. 18. cat ονοματιζειν | πνευματα τα: DE ut v. 12 | του κυριου: D* om του | ορκιζω cum ℵABDE 13. 25. 33. 35. 40. 73. 105. (εξορκιζω) vg cop arm ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') ορκιζομεν cum HLP al pler (al^{10} cat εξορκ., c^{scr} k^{scr} ορκιζωμεν) cat syr^{utr} sah arm^{edd aliq} aeth Chr | τον ῑν̄ (et. ℵ^{c}): ℵ* τ. κυριον ῑν̄ | παυλος cum ℵABDEH^{sil}P 1. 13. 31. 40. 47. 56. 96. 98. 106. 133. 177. 180. o^{scr} cat Chr^{9,344} ... ς (sed Gb^{oo}) praem ὁ cum L al plu Thphyl^{utr}

14. ησαν δε usque ποιουντες: D syr^{p mg} εν οις (d *in quo*) και (syr^{p mg} om) υιοι (syr^{p mg} add επτα) σκευα τινος ιερεως ηθελησαν το αυτο ποιησαι· εθος ειχαν τους τοιουτους εξορκιζειν· και εισελθοντες προς τον δαιμονιζομενον (*introierunt adimplentes* d sic) ηρξαντο επικαλεισθαι το ονομα λεγοντες· παραγγελλομεν σοι εν ιησου ον παυλος κηρυσσει εξελθειν (DG^{r*} εξελθ. κηρυσσ.) | τινες cum ℵAHLP al pler e vg syr^{p} Chr^{9,344} ... Ln τινος cum BD (vide ante) EG^{r} 36. 180. vg^{sixt}

ἑπτὰ υἱοὶ τοῦτο ποιοῦντεσ. 15 ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πο-
νηρὸν εἶπεν αὐτοῖσ· τὸν Ἰησοῦν γινώσκω καὶ τὸν Παῦλον ἐπίστα-
μαι· ὑμεῖσ δὲ τίνεσ ἐστέ; 16 καὶ ἐφαλόμενοσ ὁ ἄνθρωποσ ἐπ'
αὐτούσ, ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν, κατακυριεύσασ ἀμφοτέρων
ἴσχυσεν κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺσ καὶ τετραυματισμένουσ ἐκφυγεῖν
ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου. 17 τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν Ἰουδαί-
5, 5. 11 οισ τε καὶ Ἕλλησιν τοῖσ κατοικοῦσιν τὴν Ἔφεσον, καὶ ἐπέπεσεν

demid syr^{sch} cop arm. Item Bed^{75} ex Gr testatur. Non exprim sah (*erat autem Iudaeus - habens septem filios*) | υιοι hoc loco cum ℵABE 13. 14* 15. 18. 40. 69. a^{scr} cat vg arm ... ς ante σκευα (A σκευια) ιουδαιου (L -δαιοι) pon cum (D vide ante) HLP al pler (31. 180. om) cop (*fuerunt septem autem filii cuiusdam*; similiter syr^{sch} *erant autem septem filii viri cuiusdam*; syr^{p} *erant autem quidam filii Sceuae Iudaei* αρχιερεωσ *septem*) Chr | τουτο ποιουντεσ sine articulo c. ℵAB 13. 14* 15. 18. 105. 180. a^{scr} cop (item sah, vide ante) ... ς Ti οι τουτ. ποι. cum EHLP al pler vg syr^{utr} arm

15. αποκριθεν δε etc: D^{gr} τοτε (*tunc* et. d) απεκριθη το πν. το πονηρ. (D^{gr*} add και) ειπεν | αυτοισ cum ℵABD 13. 14* 15. 18. 27. 31. 33. 34. 36. 40. 68. 69. 73. 105. 106. 137. 180. a^{scr} c^{scr} cat vg sah cop syr^{utr} arm aeth Chr^{9,344} Thphyl^{b} ... ς Ti om cum EHLP al plu Thphyl^{a} | τον ιν̅ cum ℵ*ADHLP al pler cat e vg etc ... ℵ^{c}BE^{gr} 40. 73. 137. c^{scr} syr^{p} Cass^{194} τον μεν ιν̅ | τινεσ (13. 36. τινοσ) εστε: Cass^{194} add *ignoro*

16. εφαλομενοσ cum ℵ*AB 104. ... ς Ti εφαλλομενοσ cum ℵ^{c}EHLP al fere omn cat Chr^{9,344}, item D εναλλομενοσ | ο ανθρω. ε. αυτ. hoc ordine c. ℵAB 13. 31. 40. 68. 73. 173. 180. c^{scr} cat am fu demid syr^{p} Chr^{9,345} Thphyl^{b} ... ς ε. αυτουσ ο ανθρω. cum DHLP al pler Chr^{9,344} Thphyl^{a}, item syr^{sch} sah cop aeth ... E sic: ο ανθρ. εν ω ην το πν. το πον. επ αυτουσ | επ αυτουσ: D εισ αυτουσ (d *in eos*, ita et. vg), E επ αυτοισ (e *in eis*) ... 105. arm om, item (sed επιλαβομενοσ pro εφαλομ.) 69. a^{scr} | κατακυρ. sine copula cum ℵ^{c}ABDE^{gr} 13. 33. 34. 40. 68. 69. 137. c^{scr} sah cop arm^{gb} (item 105. c^{scr} qui omisso και pergunt κατεκυριευσεν - και ισχυσεν) ... ς (sed Gb^{oo}) praem και cum ℵ*HLP al pler cat vg syr^{utr} Chr | κατακυριευσασ (D κυριευσασ, 15. 18. 36. 180. cat κρατησασ): -σασ cum ℵBD etc (etiam vg) ... AEHLP al^{45} Chr Thphyl^{a} κατακυριευσαν, hinc Gb' | αμφοτερων (Gb') cum ℵABD al^{25} cat vg cop arm syr^{p} (certe ^{mg} graece, ipse txtus vdtr potius *omnium* reddere) Thphyl^{b}, item *eorum omnium* aeth^{ro} ... ς αυτων cum HLP al plu syr^{sch} (sah *eorum septem*) ... E om | ισχυσεν (ℵ^{c}): ℵ e^{scr} ενισχ., e^{scr} κατισχ. | εκφυγειν: A add αυτουσ

17. εγενετο γνωστον: 31. 40. 68. al^{3scr} al^{vid} syr^{sch} arm Thphyl^{b} γνωστ. εγεν. Item 38. 69. 93. 105. 113. a^{scr} h^{scr} γνωστ. post πασιν pon | πασιν: E 192. add τοισ | τε και: DE om τε, item sah cop vg etc qui non solent exprimere | την εφεσον: A*E 137. c^{scr} om την | επεπεσεν cum ℵBEHLP al fere omn cat Chr^{9,344} Thphyl^{b} ... Ln επεσεν cum AD

φόβος ἐπὶ πάντας αὐτούς, καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου
Ἰησοῦ, 18 πολλοί τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο ἐξομολογούμενοι
καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν. 19 ἱκανοὶ δὲ τῶν τὰ πε-
ρίεργα πραξάντων συνενέγκαντες τὰς βίβλους κατέκαιον ἐνώπιον
πάντων· καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν καὶ εὗρον ἀργυρίου
μυριάδας πέντε.

20 Οὕτως κατὰ κράτος τοῦ κυρίου ὁ λόγος ηὔξανεν καὶ 6, 7 12, 24
ἴσχυεν.

21 Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ πνεύματι 1 Co 16, 5
διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα, (18, 21) 20, 22

(post φοβος) E (επεεν) 18. Thphyl[a] | φοβος (et. ℵ[c]): ℵ* ο φοβ. | του κυριου: D 101. 183. o[scr*vid] om του

18. τε (et Bas[eth 295]): D 15. 18. 36. 40. 68. cat sah cop δε | πεπιστευκοτων (et. Bas[eth 295] etc): D πιστευοντων, E 28. πιστευσαντων, d e vg credentium | ηρχοντο εξομολογ. (syr[p] veniebant confitentes): syr[p mg] ηρξαντο confiteri | εξομολογουμενοι: syr[sch] ar[e] add τας αμαρτιας αυτων. Similiter demid confitentes peccata sua, sed om και αναγγελλ. τας πραξ. αυτ. (Pro πραξεις 4. 81. αμαρτιας. Item Chr[9,341] com τοτε ηλθον εξομολογουμενοι τας αμαρτιας αυτων.)

19. ικανοι δε των τα περ. πραξαντων (et. Eus[dem 198] Bas[eth 295] etc): 31. om | δε: E syr[p] Bas[eth] Chr[9,244] τε ... D[gr*] om | των τα περιεργα (d qui curiosa gesserunt, e qui curiositates gesserunt, vg qui fuerant curiosa sectati) et. Eus[dem] Bas[eth]: D[gr*] των περι τα εργα | συνενεγκαντες (Bas[eth] συγκομισαντες): D add και | κατεκαιον et. Eus[dem] Bas[eth]; E vg κατεκαυσαν | συνεψηφισαν: 31. 38. 93. 96. 100. h[scr] -σαντο, E συνκατεψηφισαν | και συνεψ. τ. τιμ. αυτ. και (D[gr*] om) ευρον (E ηυρον): d e vg et conputatis praetiis illorum invenerunt | αργυριου (31. -ριον, 4. 16. 37. 56. 106. 192. χρυσιου, 100. χρυσιου και αργυριου) μυριαδ. (D μυριδας) πεντε: d denariorum sestertia docenta, e pecuniae quinquaginta milia, vg pecuniam denariorum quinquaginta milium

20. κατα κρατος: 137. arm om, item sah qui postea ηυξανεν και ησφαλισθη και ισχυεν | του κυριου ο λογος cum ℵ*AB ... ς ο λογος του κυριου cum ℵ[c]EHLP al pler cat am sah[ms] cop arm aeth Chr[9,341], item E 21. 78. 106** k[scr] vg (et. fu etc) sah[txt] ο λογ. τ. θεου | D sic: ουτως κατ. κρατ. ενισχυσεν (d convalescebat) και η πιστις του θεου ηυξανε (²-νεν) και επληθυνε (²-νετο). Addit και επληθυνετο et. 68.

21. ως δε επληρωθη (E -θησαν, 78. k[scr] επληρουντο) ταυτα (Or[int 4,678] cum autem expleta essent haec): D τοτε | εθετο ο παυλος (Or[int] posuit Paulus): DE 137. o (D 137. om) παυλ. εθετο | εν τω: E[gr] 40. 68. om εν | διελθων cum ℵBHL etc (et. Or[int] ut cum perambulasset etc) ... Ln διελθειν cum ADEP (AEP* διελθειν - πορευεσθαι, ut et. Ln edidit; D vero et P² διελθειν - και πορ., d transire - et sic ire. Similiter et. tol syr[sch] arm al.) | και αχαιαν cum ℵBHLP al pler cat Chr[9,264] ... Ln κ. την αχ. cum ADE 13. 69. 105. al[4 scr] | ιεροσολυμα cum ℵAB

εἰπὼν ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν.
22, 11 Ro 15, 23 Ro 16, 23 22 ἀποστείλας δὲ εἰς Μακεδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ,
Τιμόθεον καὶ Ἔραστον, αὐτὸς ἐπέσχεν χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν.
23 Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος οὐκ ὀλίγος
περὶ τῆς ὁδοῦ. 24 Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν
ναοὺς ἀργυροῦς Ἀρτέμιδος παρείχετο τοῖς τεχνίταις οὐκ ὀλίγην
ἐργασίαν, 25 οὓς συναθροίσας καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας
εἶπεν· ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία
ἡμῖν ἐστίν, 26 καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου

DE 13. 40. 68. 69. 105. 137. al^{8scr} Chr^{9,257} Thphyl^{b} vg Or^{int} ... ς ιερουσαλημ cum HLP al pler Chr^{9,254} Thphyl^{a}

22. αποστειλας δε: D syr^{sch} (non item P) aeth^{utr} και αποστ. | μακεδονιαν sine articulo cum ℵE 20. 21. 31. 40. 56. 68. 100. 104. 180. al^{3scr} ... ς Ln Ti την μακεδ. (:: την v. 21 non fluct) cum ABDHLP al longe plu Chr | διακονουντων αυτω: A vitiose διακονουν (sic et. 68.) αυτων (αυτων et. H e^{scr}) | χρονον: D 25. χρ. ολιγον, 40. τινα χρ. | εις την (133. om) ασιαν (d in asiam, e vg in asia): D^{gr} εν τη ασια

23. ουκ ολιγος cum BEHLP rell ... Ln ουχ ολιγ. cum ℵAD. Cf ad 12, 18., item ad v. seq | οδου: syr^{sch} et^{P} c.* add dei, item vg (et. fu demid tol, sed non am) arm add domini

24. δημητριος: E^{gr} -μιτριος | ονοματι (d sah om): D^{gr} ην (vide postea, ubi D et d ος παρειχ.) | ναους αργυρους (B om αργ.) et ℵ^{c}: ℵ* ναον αργυρουν. Praeterea 33. 34^{mg} 57. adscripta habent ισως ως (57. om) κιβωρια μικρα, quae eadem Chr^{9,256} com habet, unde transiit in scholia. | αρτεμιδος: D (vide ante) add ος | παρειχετο cum ℵA^{2}BEHLP al pler cat Chr ... Ln παρειχε (-χε A*, DE -χεν) cum A*DE 65. 67. 133. | τεχνιταις: B* -νειταις, D* τεχνειταις et^{3} -νειταις | ουκ (ℵ solus ουχ) ολιγην εργασιαν cum ℵABD 13. 31. 68. 103. k^{scr} cat Thphyl^{b} vg arm (sah multos labores, cop multum laborem, item aeth) ... ς Ti εργ. ουκ ολιγ. cum EHLP al pler Chr Thphyl^{a}, item syr^{sch} (lucrum magnum) et^{P}

25. ους: c^{scr} αυτος ... D 137. tol syr^{sch} sah ουτος omisso και post συναθρ. | εργατας: D τεχνειτας (* -ταις), item e tol artifices (contra vg opifices, d qui circa haec operabantur) | ειπεν: D εφη (d ait, e vg dixit). Praeterea D add προς αυτους, item sah syr^{sch} aeth | ανδρες: D sah syr^{P} c.* add συντεχνειται, item 106. αδελφοι | επιστασθε: arm praem υμεις αυτοι, f^{scr} υμεις | ημιν (Gb' ex errore υμων, quod fideliter in notis repetiit Sz) cum ℵABDE 13. 18. 26. 36. 40. 68. 105. c^{scr} al^{5} vg sah cop arm Thphyl^{b} ... ς ημων cum HLP al longe plu syr^{utr} aeth Chr^{9,254} Thphyl^{a}

26. θεωρειτε και ακουετε: D syr^{sch} ακουετ. (d audistis) κ. θεωρ. | οτι: D^{gr} om | εφεσου: 31. 68. 69. 73. 104. 105. a^{scr} Thphyl^{b} της εφεσου ... D 14. εως εφεσιου, d ipsius ephesi | αλλα sine και cum ℵBEHP al longe plu d vg sah cop syr^{P} arm aeth Thphyl^{b} ... Ln αλλα και cum AD^{gr}L 13. 14* 18. 35. 36. 40. 42** 106. 180. demid syr^{sch} Chr^{9,254}

ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος οὗτος πείσας μετέστη-
σεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι.
27 *οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν ἐλ-* 17, 29
θεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς ἱερὸν Ἀρτέμιδος εἰς οὐθὲν
λογισθῆναι, μέλλειν τε καὶ καθαιρεῖσθαι τῆς μεγαλειότητος αὐτῆς,
ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται. 28 *ἀκούσαντες δὲ καὶ*

Thphyl^{a} | *πασης της*: D* 31. om *της* | *ουτος*: D* *ουτ. τις τοτε*, d *hic quidam tunc* | *πεισας* (A *-σαν*): ℵ om | *μετεστησεν*: E *απιστησεν* | *οτι ουκ*: DE^{r} *οτι ουτοι ουκ* | *θεοι οι* (ℵ^{c}): ℵ* 57. 65. om *οι* | *χειρων*: 33. 34. 100. 137. al$^{3\,scr}$ syr^{sch} ar^{e} cop aeth Chr^{9,354} et^{355} add *ανθρωπων* | *γινομενοι* (B*D^{2} *γεινομ.*): D*L 68. 100. *γενομενοι*

27. *δε*: E^{gr} om | *κινδυνευει*: ℵ *κινδυνευσι*, DE^{r2} *-νευσει*, vg *periclitabitur* | *κινδ. ημιν το μερος* (et. vg.): D 31. *ημ. κινδ. το μερ.*, A 137. c^{scr} *το μερ. κινδ. ημ.* | *αλλα και* (ℵ^{c}): ℵ* om *αλλα* | *ιερον αρτεμιδος* hoc ordine (Gb') cum DEHP 1. 4. 42. 46. 57. 96. 98. 100. 104. 106. 126. 177. 191. 192. al^{10} (4^{scr}) Chr^{9,354} Thphyl^{a} Hier^{4,222} (praef^{ephes}: *et magnae deae templum Dianae in nihilum reputabitur; destructur quoque magnitudo eius, quam cuncta Asia* etc (:: quae lectio prorsus ex usu est Lucae) ... ς Ln *αρτεμιδος ιερον* cum ℵABL al plu cat Thphyl^{b}, item (*magnae deae Dianae templum*) fu tol; vg vero (et. am demid) sah aeth^{pp} (non item^{ro}) om *deae*; vv pler (ut sah cop syrr) *ιερον* ante *της μεγαλης* ponunt | *ουθεν* cum ℵABHP 42. 46. 57. 68. 96. 100. 105. 106. 191. 192. al^{5} ... ς *ουδεν* cum DEL 1. 13. 31. al plu cat Chr | *λογισθηναι* cum ℵBEHLP al fere omn Chr Thphyl^{utr} (15. 18. 36. al pauc cat *λογισθηναι μελλει καθαιρεισθαι τε*, item 27. 68. 69. 105. al pauc *λογισθηναι μελλει και καθαιρεισθαι*) ... Ln *λογισθησεται* cum ADE 73. vg (vide ante et. Hier^{eph}). Similiter vv pler. | *μελλειν* cum ℵA^{2}BDE^{r2}EHLP al pler Chr (D* *αλλα καθερισθαι μελλει*, DE^{r2} *α. καθ. μελλειν*) . . Ln *μελλει* cum A*D* al^{10} (vide ante) Thphyl^{utr}, item vg (*sed et destrui incipiet*, item d omisso *et*) e (*deputetur incipietque destrui maiestatis eius*) Hier^{eph} (vide ante), item vv pler | *τε* (et. ς^{e} Gb Sz) c. ℵABEP al plu sah cop syr^{utr} arm Hier^{eph} (vide ante) ... ς (= ς^{e} etc) *δε* cum HL al plus^{30} vg (*sed et* vide ante; similiter d *sed*, vide ante) Chr^{9,354} Thphyl^{utr}. De eis qui om (15. 18 etc 27. 68 etc) vide ante | *και* (post *τε*): B c^{scr} (alios vide ante) om; nec exprim sah cop syr^{p} al | *της μεγαλειοτητος* cum ℵABE 13. 15. 18. 29. 36. 40. 68. 69. 105. al fere^{19} (E al pauc *-λιοτητ.*) cat (sah *et feretur deorsum e magnitudine sua*) ... ς Ti *την μεγαλειοτητα* cum HLP al plu Chr Thphyl^{utr} ... D om (D igitur sic: *αλλα καθεrισθ. μελλει* [^{2}*-λειν*] *η ολη ασια και η οικουμενη σεβεται*, d *sed destrui incipiet tota asia et orbis terrarum colitur*) | *ην*: D *η* (D^{2} teste Kipl *ην*) | *ολη η ασια*: BD Thphyl^{a} om *η*, 31. *η ασια ολη* | *και η οικουμενη*: B 31. k^{scr} om *η*

28. *ακουσαντες δε* (133. add *ταυτα*): D arm *ταυτα δε ακουσαντες* (d *haec autem cum audissent*, item vg *his auditis*. Similiter cop

γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ ἔκραζον λέγοντες· μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφε-
σίων. 29 καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις τῆς συγχύσεως, ὥρμησάν τε ὁμο-
Ro 16. 23 Act 27, 2 θυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον, συναρπάσαντες Γάϊον καὶ Ἀρίσταρχον
2 Co 1, 8 Μακεδόνας, συνεκδήμους Παύλου. 30 Παύλου δὲ βουλομένου
εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ εἴων αὐτὸν οἱ μαθηταί· 31 τινὲς δὲ
καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν, ὄντες αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτὸν
παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον. 32 ἄλλοι μὲν οὖν
ἄλλο τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συνκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους
οὐκ ᾔδεισαν τίνος ἕνεκα συνεληλύθεισαν. 33 ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου συνε-

---

28. πληρεις (AEL 13. c[scr] -ρης) θυμου: D 137. syr[p mg] add δραμοντες εις το αμφοδον (137. εδφοδον, d in campo, syr[p mg] in forum) | εκραζον: 69. 96. k[scr] εκραξαν (69. -ξον), d clamaverunt, e vg exclamaverunt | η αρτεμις: D* 24. 34. 35. om η

29. και επλησθη etc: D* και συνεχυθη ολη η πολις αισχυνης, d et repleta est tota civitas confusionem | η πολις sine ολη cum ℵAB 13. 40. vg cop arm ... ς η πολ. ολη cum EHLP al pler cat sah syr[utr] aeth (tota civitas) Chr[9,356], item D*et[2] ολη η πολ. (:: cf 21, 30) | της cum ℵ*ABD[2]HLP al plus[50] cat Chr ... ς (= Gb+Sz) Ln om cum ℵ[c](D*)E 13. al sat mu | συγχυσεως cum ℵABHLP etc ... D[2]E συνχυσεως | τε: D[gr] 31. 31. 41. cop δε ... sah arm om | συναρπασαντες: D και συναρπασαντες, sed d et rapuerunt (syr[sch] et corripientes abduxerunt secum), 14* συναρπ. τε | μακεδονας: D* μακεδονες ... 15. 180. cat μακεδονα, 56. 117. 177* d[scr] μακεδονιας ... 100. om | παυλου c. ℵABDEHLP al plu cat Chr ... ς (= Gb Sz) του παυλ. cum minusc mu. Cf Petr[alex] can 12 (Gall[4,104]) αντι παυλου συνηρπασαν - συνεκδημους παυλου βουλομενου εισελθειν εις τον δημ. - ουκ ειων αυτον οι μαθηται, φησιν. ου μην αλλα και τινες των Ασιαρχ. οντες αυτω φιλοι πεμψαντες πρ. αυτ. παρεκαλουν etc

30. παυλου δε βουλομενου cum ℵ*AB 13. 81. ... ς Ti του δε παυλ. βουλ. cum EHLP al pler cat Chr ... ℵ[c] k[scr] του παυλ. δε βουλ., D βουλομενου δε του παυλ. | ουκ ειων (E εων, HL 68. ειον, 104. ειασαν) αυτ. οι μαθηται (vg non permiserunt discipuli, e non permis. eum discip., d discipuli non sinebant) ... D[gr] οι μαθητ. εκωλυον. Similiter syr[sch] ar[e] aeth[utr]

31. οντες (et. Petr[alex], vide ante): D υπαρχοντες | αυτω: E[gr] αυτον, 137. αυτων. Etiam d vg etc qui erant amici eius, contra e constituti eo amici | εαυτον (et. ℵ[c]): ℵ* 100. c[scr] αυτον

32. τι: D 42. om, nec exprim vg al | ην γαρ η εκκλ. (1. 40. al[2 scr] add ολη): D[gr] η γαρ εκκλ. ην | συνκεχυμενη cum ℵAD ... ς Ln Ti συγκεχ. cum BEHLP al certe pler | πλειους: D[gr] πλειστοι | ενεκα cum ℵAB 13. 36. 68. 180. cat Thphyl[b] ... ς Ti ενεκεν cum DEHLP al pler Chr Thphyl[a] | συνεληλυθεισαν: H -θασιν, L al pauc Thphyl[a] -θησαν

33. συνεβιβασαν cum ℵABE 13. (ουν εβιβασαν ut[vid]) 27. 29. 66** 69.

βίβασαν Ἀλέξανδρον, προβαλόντων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων· ὁ δὲ
Ἀλέξανδρος κατασείσας τὴν χεῖρα ἤθελεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ.
34 ἐπιγνόντες δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστιν, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων,
ὡς ἐπὶ ὥρας δύο κράζοντες· μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων. 35 κατα-
στείλας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον φησίν· ἄνδρες Ἐφέσιοι, τίς
γάρ ἐστιν ἀνθρώπων ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον
οὖσαν τῆς μεγάλης Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ διοπετοῦς; 36 ἀναντιρρή-
των οὖν ὄντων τούτων δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν

---

105. 163. a^{scr} ... ς Ti *προεβιβασαν* cum D^{2}HLP al pler cat Chr^{9,256} ... D* *κατεβιβασαν*. Latini sic: e vg *detraxerunt*, d *distraxerunt*, tol *produxerunt* | *προβαλοντων* (ς Gb') cum ℵABEH 40. al fere^{20} Chr ... ς^e (et. Gb Sz, non ς) Ln *προβαλλοντων* cum DL al ut^{vid} plu cat Thphyl^{utr} | *αυτον*: L* 40. 96. 100. 187. Thphyl^a *αυτων* | *ο δε*: et. ℵ^c vg^{cle} etc ... A k^{scr} am fu demid tol *ο ουν*, ℵ* *ο δ ουν* | *την χειρα* cum ℵ*ABEHLP etc ... ℵ^{c}D 40. 68. 73. 81. al plus^5 Chr Thphyl^b *τη χειρι* | *ηθελεν* (ℵ^c): ℵ* *ηλθεν* | *τω δημω*: E *τω λαω*

34. *επιγνοντες* cum ℵABDEHLP al longe plu Chr^{9,256} Thphyl^{utr} (H 13. al *επιγνωντες*) ... ς (= Gb Sz) *επιγνοντων* c. 105. al vix mu (2 ap Scri) cat | *εκ*: D om. Item vg (*vox facta est una omnium*, ut etiam d; contra e *una ex omnium* sic) etc | *ως* cum ℵADEHLP al pler Chr ... B 13. 33. 34. *ωσει* | *επι*: 13. 33. 34. *περι* | *ωρας δυο*: 4. 31. 100. 104. 192. al^{3scr} (al^{vid}) *δυο ωρ.* | *κραζοντες* cum ℵA ... ς Ln Ti *κραζοντων* cum BDEHLP etc (105. om *ως επ. ωρ. δυ. κραζ.*) | *μεγαλη η* (D* om) *αρτεμις* (P *-μης*) *εφεσιων*: B bis habet

35. *καταστειλας*: DE 1. 17* 73. 187. c^{scr} Thphyl^a *κατασεισας* (d *conpescuisset*, e vg *sedasset*) | *ο γραμματ. τον οχλ.* hoc ordine cum ℵADE HLP al pler vg sah syr^p arm (libere syr^{sch} aeth) Chr^{9,256} ... B 31. 180. cop *τον οχλ. ο γραμμ.* | *φησιν*: E *εφη*, vg (ut et. e) *dixit* (d *ait*) | *εφεσιοι* (ℵ^c): ℵ* arm *αδελφοι* | *ανθρωπων* cum ℵABE al plus^{15} (ex his 40. al aliq *των ανθρ.*) cat^{226} vg syr^{sch} ar^e cop (sah anceps) arm Chr^{cat226} Thphyl^b ... ς *ανθρωπος* cum D^2(D* *ο ανθρωπ.*)HLP al longe plu syr^p aeth Chr^{9,256} Thphyl^a. Libere Isid^{4,206} *τις ουκ οιδε την εφε. πολιν* etc | *εφεσιων* (180. cat *των εφ.*, E post *πολιν* pon, item sah cop al); D *ημετεραν*, d *vestram* | *νεωκορον*: ELP 13. 68. a^{scr} al pauc *νεοκορον*, D* *ναοκορον* (D^2 *νεωκορον*) | *ουσαν* (arm non expri): D *ειναι* (d e vg *esse*), item Isid^{4,206} | *της* (ℵ* *και της*) *μεγαλης* sine *θεας* cum ℵABDE al^{20} cat vg syr^{utr} sah cop Isid^{4,206} ... ς (= Gb Sz) *τ. μεγ. θεας* cum HLP al longe plu arm (aeth^{libere}) Chr | *διοπετους*: D 68. *διοσπετους* (d *dianae et huius iovis*)

36. *αναντιρρητων*: B* *αναντιρητων* (31. *αναντιρή* omisso *των*), L *αναντηρρητων* (H o^{scr} *-τηρρητων*). Cf ad 10, 29 | *ουν*: E* om (e pro *anavτ. ουν οντ. τουτ.* spatium vacuum habet) | *οντων τουτων* (et ℵ^c): A 3. 4. 33. 68. 100. 104. 192. al^{2scr} Chr^{9,256} (non^{256}) *τουτων οντων* ... ℵ*

καὶ μηδὲν προπετὲς πράσσειν. 37 *ἠγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας τού-*
τους οὔτε ἱεροσύλους οὔτε βλασφημοῦντας τὴν θεὸν ἡμῶν. 38 *εἰ*
μὲν οὖν Δημήτριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται ἔχουσι πρός τινα λό-
γον, ἀγοραῖοι ἄγονται καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν, ἐγκαλείτωσαν ἀλλήλοις.
39 *εἰ δέ τι περὶ ἑτέρων ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυ-*

---

2. 18. om *τουτων* | *προπετεσ* (d vg *temere*, e *propterque* sic): ℵ^{c} add *τι* | *πρασσειν* cum ℵABDEHLP al longe plu cat Chr ... ς *πραττειν* cum minusc vix mu

37. *ηγαγ. γ. τους ανδρ. τουτους*: P* om | *τουτους*: D syr$^{p\ mg}$ sah arm add *ενθαδε* (sah *in hunc locum*) | *ουτε* (31. *ουθ'*) *ιερ. ουτε*: D *μητε ιερ. μητε* | *την θεον* cum ℵABD^{2}E*HL al^{60} fere cat Chr$^{cat\,326}$ Thphyl^{a} ... ς (= Gb Sz) *την θεαν* cum D*E^{2}P 101. al$^{2\,scr}$ al mu^{vid} Thphyl^{b} ... 23. 26. 33. 34. 105. 133. al fere^{6} Chr^{9,256} *τον θεον* | *ημων* (Gb″) cum ℵABDES^{r2} 13. 32. 36. 40. 66** 76. 105. al$^{3\,scr}$ e syr^{sch} sah arm aeth^{pp} Chr$^{cat\,326}$ Thphyl^{a} ... ς Ti *υμων* cum ES^{r*}HLP al pler cat vg cop syr^{p} aeth^{ro} Chr^{9,256} Thphyl^{b}

38. *δημητριος* (137. *ο δημ.*): D add *ουτος*, item syr^{sch} ar^{e} | *και οι*: DS^{r*} *οι και* | *τεχνιται* ut ℵAB^{2}EHLP etc ... B* *τεχνειται*, D *τεχνειτε* | *εχουσι* c. ℵBDL etc ... Ti *εχουσιν* cum AEHP etc | *εχ. πρ. τινα λογον* cum ℵABDEHLP al longe plu cat vg syr^{p} arm (cop *εχ. λογ. πρ. τιν.*, sah om *πρ. τιν.*) Chr^{9,257}. Similiter D *εχ. προσ αυτους τινα λογ.*, d *habent cum aliquos quendam verbum* ... ς (= Gb Sz) *πρ. τινα λογ. εχουσι* cum minusc vix mu | *ἀγοραῖοι* (ita etiam ς Wtst al) sic antiquissimi eorum codicum qui accentibus praestant, HLP etc (al plu ut^{vid}), non *ἀγόραιοι* (ut Gb Sz Ln Ti). Cf Steph. Thes. I. p. 430 sq ubi reiectis aliorum rationibus agnoscitur Suidas, qui cum Zonara sic statuit: *ἀγοραῖος προπερισπωμένως ὁ ἐν ἀγορᾷ ἀναστρεφόμενος ἄνθρωπος· ἀγόραιος δὲ προπαροξυτόνως ἡ ἡμέρα ἐν ᾗ ἡ ἀγορὰ τελεῖται.* Cui distinctioni ut libri antiquissimi aliique plerique adversantur, ita nec favent Schneiderus lexicographus, alii. Cf et. Goettl. pag. 297. Ceterum reddunt vg *conventus forenses*, e *forenses*, d *conventus*. | *εγκαλ-* ut ℵABHLP etc ... DE *ενκαλ-*. Ita et. v. 40.

39. *περι ετερων* cum ℵADS^{r}HLP al plu Chr^{9,257}, item e vg *alterius rei*, item syr^{utr} sah cop aeth arm ... Ln Ti *περαιτερω* cum B 7. 15. 16. 18. 36. 42. 65. 67. 68 (*περ' ἑταίρω*) 105. 126. 133. 163. 180. d^{scr} cat, item d *ulterius* ... E *περ ετερον* (e vide ante) :: *περαιτερω* satis eleganter ac frequenti ex usu dictum (cf Steph. Thes., ubi etiam ex Plat. Phaed. affertur *ουδεν ζητησετε περαιτερω*) vix offensioni poterat esse. Videbatur autem illud quidem rectius quam *περι ετερων* hoc ipso loco dici. Nec hac in re negligenda est interpretum auctoritas, qui omnes excepto d lectioni *περι ετερων* favent. | *επιζητειτε*: E *ζητειται* (sed e *inquiritis*). 4. 14* 15. 69. 104. 105. 163. a^{scr} *ζητειτε* | *εν τη εννομω εκκλησια*: D *εν τω νομω εκκλησια* (corr. est *-σιας*, post vero substitutum *εν τη εννομω*, non mutato *εκκλησιας*), d *in legem ecclesiae discutietur*

θήσεται. 40 καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεωσ περὶ τῆσ
σήμερον, μηδενὸσ αἰτίου ὑπάρχοντοσ περὶ οὗ οὐ δυνησόμεθα ἀπο-
δοῦναι λόγον τῆσ συστροφῆσ ταύτησ. 41 καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπέ-
λυσεν τὴν ἐκκλησίαν.

XX.

1 Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον μεταπεμψάμενοσ ὁ
Παῦλοσ τοὺσ μαθητὰσ καὶ παρακαλέσασ, ἀσπασάμενοσ ἐξῆλθεν
πορεύεσθαι εἰσ Μακεδονίαν. 2 διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ

---

40. εγκαλεισθ. στασεωσ περι τησ σημ. μηδενοσ αιτ. υπαρχοντοσ: D σημερον ενκαλεισθ. στασεωσ μηδενοσ αιτ. οντοσ (*hodie accusari seditionis nullius causa esse* sic d) | περι ου ου (Gb + ου) cum ℵABHLP (sed L* περὶ οὗν οὐ) al fere^{45} vg^{ed} (ap Gb) syr^{utr} arm aeth^{vid} Chr^{9,257} Thphyl^{a} ... ς Ln Ti περι ου (sine οὐ) cum DE al permu (sed multo pauciores ut vdtr quam qui περ. ου ου) cat vg sah cop Chr^{9,258} Thphyl^{b} | δυνησομεθα: 11. 13. 68. 99. -σωμεθα | αποδουναι cum ℵABDE al sat mu cat Chr^{9,257} Thphyl^{b} ... Gb'' Ti δουναι cum HL al^{45} Chr^{9,258} Thphyl^{a} | περι τησ cum ℵABE 15. 18. 25. 31. 33. 36. 40. 68. 73. 133. 137. 180. d^{scr} k^{scr} cat d (*cuius possumus reddere rationem de hoc concurso*) arm Thphyl^{b} ... ς Ti om περι cum D^{gr}HLP al pler Chr Thphyl^{a}, item (*de quo possimus reddere rationem concursus istius*) vg | συστροφησ (ℵABDEHLP etc, nullus συνστρ., sed in D sub σ altero vdtr ν elutum) ταυτησ: 13. add και ει ταυτα ουτωσ εχει

XX. 1. μεταπεμψαμενοσ cum ℵBE 13. 14* 15. 16. 31. 36. 40. 68. 180. cat sah cop aeth^{ro} Thphyl^{b}; similiter 69. 98^{mg} 105. a^{scr} μεταστειλαμενοσ (69. -λωμενοσ) ... ς Ln Ti προσκαλεσαμενοσ cum ADHLP al longe plu Chr^{9,262} Thphyl^{a}, item *vocatis* vg (e *convocatis*, d *convocavit*), item^{vid} (*advocavit*) syr^{utr} arm aeth^{pp} | ο παυλοσ: D om ο | και παρακαλεσασ ασπασαμενοσ cum AB 13. (sine τε ap Treg) 33. 73. 78^{mg} 98^{mg} cop; item ℵE και παρ. και ασπ., (D) (13. ap Sz) 15. 25. 27. 29. 36. 40. (69.) 97. 105. (106*) 137. 180. 40^{lect} cat Thphyl^{b} κ. παρ. ασπ. τε (69. δε). Nec aliter (vel sine coniunctione vel cum coniunctione inter παρ. et ασπ., d (*et multo exhortatus salutans exiit*) vg (*vocatis Paulus discipulis et exhortatus eos valedixit et profectus est*) cop (*hortatus est eos, salutavit eos, exiit*) sah (*consolatus est eos et salutavit eos; exiit*) syr^{utr} arm aeth. D vero sic: και πολλα παρακαλεσασ (sic D^{2},* παρακελευσασ? παρακελεσσασ?) αποσπασαμενοσ (D^{2} ασπασαμενοσ τε) ...... ς Ti και ασπασαμενοσ (omisso παρακαλεσασ) cum HLP al longe plu Chr^{9,262} Thphyl^{a} | πορευεσθαι cum ℵABE (pon post μακεδ.) 13 (ap Sz) 15. 18. 33. 34. 36. 40. 68. 180. 40^{lect} cat Thphyl^{b} ... ς Ti πορευθηναι cum HLP al pler Chr Thphyl^{a} ... D 27. 66** 105. om | μακεδονιαν sine articulo cum ℵBDEL^{all} 2. 4. 22. 31. 38. 56. 68. 96. 99. 100. 104. 105. 137. 177* 180. al^{5scr} cat Chr^{9,262com} Thphyl^{b} ... ς Ti την μακεδ. cum AHP al plu Chr^{9,262txt} Thphyl^{a}

παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, 3 ποιήσας τε μῆνας τρεῖς, γενομένης ἐπιβουλῆς αὐτῷ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν Συρίαν, ἐγένετο γνώμης τοῦ ὑποστρέ-
19, 29 27, 2 φειν διὰ Μακεδονίας. 4 συνείπετο δὲ αὐτῷ Σώπατρος Πύρρου
Ro 16, 21. 23 Eph 6, 21 Βεροιαῖος, Θεσσαλονικέων δὲ Ἀρίσταρχος καὶ Σέκουνδος καὶ
2 Tim 4, 20. 16. 8 Γάϊος Δερβαῖος καὶ Τιμόθεος, Ἀσιανοὶ δὲ Τυχικὸς καὶ Τρόφιμος· 5 οὗτοι δὲ προελθόντες ἔμενον ἡμᾶς ἐν Τρῳάδι· 6 ἡμεῖς δὲ

---

2. *τα μερη εκεινα* (D^{gr*} -*νη*): D praem *παντα* | *παρακαλεσας αυτους* (d *exortatus* sine *αυτ.*): D^{gr*} *χρησαμενος*

3. *τε*: D 27. 38. e cop (non item sah) *δε* | *γενομενης*: 40. add *τε*, L add *δε* ... D *και γενηθεισης* (^{gr*} -*θεισ*) | *επιβουλης αυτω* cum ℵABE 13. 38. 69. 113. 180. al$^{2\,scr}$ cat ... ς *αυτω επιβουλης* cum DHLP al pler vg (*factae sunt illi insidiae*) Chr^{9,308} | *μελλοντι* usque *μακεδονιας*: D syr$^{p\,mg}$ *ηθελησεν αναχθηναι εις συριαν· ειπεν δε το πνευμα αυτω υποστρεφειν δια της μακεδονιας* | *μελλοντι*: E *μελλων* ... 21. 22. 23. 26. 28. 37. 41. 56. 96. 101. 142. 191. 192. Chr^{9,365}com (non item^{308} txt) *μελλοντα* | *αναγεσθαι*: E 4* *αγεσθαι* (e *navigare*, uti vg *navigaturo*) | *εις*: 69. 105. a^{scr} *επι* | *γνωμης* cum ℵAB*E 13. 15. 18. 33. 36. 38. 46. 68. 105. 180. cat ... ς Ln Ti *γνωμη* cum B^{3}HLP al pler syr$^{p\,mg\,gr}$ Chr^{9,308} | *του*: 15. 18. cat om

4. *συνειπετο δε αυτω*: D syr$^{p\,mg}$ *μελλοντος ουν* (d syr$^{p\,mg}$ *autem*) *εξιεναι αυτον* (d *comitari eum*), syr$^{p\,mg}$ *quum futurus esset autem exire, comitati sunt eum* | *δε αυτω* (*αυτω* om 4* 16. 22. 23. 37. 56. 66. 80. 100. 192. al$^{2\,scr}$) sine additamento cum ℵB 13. vg (et. am fu demid tol Bed^{140}) sah cop aeth^{utr} ar^{e} ... ς Ln Ti add *αχρι* (D *μεχρι*) *της ασιας* cum ADEHLP al fere omn (et. Bed^{140} ex Gr) syr^{utr} arm Chr^{9,308} | *σωπατρος* (et. Or$^{int\,4,686}$): 4* 25. 40. 47. 57** 68. 96. 101. c^{scr} al plus^{10} demid (al, et. Bed) sah cop arm ar^{e} Thphyl^{a} *σωσιπατρος* (aeth^{ro} *petros*, sed^{pp} *sopetros*) | *πυρρου* cum ℵABDE al plus^{20} (13. al pauc *πυρου*) cat vg (am fu *pyri*) cop (sah *υιος βερου*) syr$^{p\,mg}$ arm Or$^{int\,4,686}$ Thphyl^{b} ... ς (= Gb Sz) om cum HLP al plu syr^{sch} et$^{p\,txt}$ aeth^{utr} Chr Thphyl^{a} om | *βεροιαιος* cum ℵ^{c}(-*εος*, ℵ* -*ροιος*) A^{2}BD^{2} etc, item D*E *βερυαιος* (d *beryensis*, e *beroensis*) ... A*^{vid}HLP 11. 17. 20. 31. al pauc *βηροιαιος*, 4** 14. 18. 30. 38. 68. 95. 105. 113. al fere^{20} (7 ap Scri) Thphyl^{a} *βερροιαιος* :: cf ad 17, 10 | *θεσσαλονικεων*: H (ut et. 17, 3. 11. 13) al aliq *θεσαλ.* | *σέκουνδος* ut H ... ς Ln *σεκοῦνδος* ut L | *δερβαιος* (A 13. *ο δερβ.*, ut 100. antea *ο βεροιαιος*): D* *δουβεριος*, d *doverius* | *τιμοθεος*: syr^{sch} ar^{e} add *Lystrensis*, item 137. *εφεσιος* | *ασιανοι*: D sah *εφεσιοι*, syr$^{p\,mg}$ *ex Asia Ephesii*. Ceterum Ln ante *ασιανοι* plene distinxit; non ita Thdrt^{3,442} | *τυχικὸς* (hoc accentu HL et plerique ut vdtr, ita et. ς Ln, contradicente Winero in gramm.): D *ευτυχος*

5. *ουτοι δε* cum ℵABE 13. 27. 29. 33. 40. 68. 105. 137. 163. a^{scr} c^{scr} cop syr^{p} (sah *illi quidem*, aeth^{ro} *et illi quidem*) Thphyl^{b} ... ς Ti om *δε* cum DHLP al pler cat vg syr^{sch} arm (aeth^{pp}) Chr^{9,308} Thphyl^{a} | *προελθοντες*

*ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ Φιλίππων, καὶ
ἤλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν Τρῳάδα ἄχρι ἡμερῶν πέντε, ὅπου
διετρίψαμεν ἡμέρας ἑπτά.*
7 *Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων συνηγμένων ἡμῶν κλάσαι ἄρ-
τον ὁ Παῦλος διελέγετο αὐτοῖς, μέλλων ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον, παρέ-
τεινέν τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου·* 8 *ἦσαν δὲ λαμπάδες ἱκαναὶ
ἐν τῷ ὑπερῴῳ οὗ ἦμεν συνηγμένοι.* 9 *καθεζόμενος δέ τις νεανίας
ὀνόματι Εὔτυχος ἐπὶ τῆς θυρίδος, καταφερόμενος ὕπνῳ βαθεῖ,
διαλεγομένου τοῦ Παύλου ἐπὶ πλεῖον, κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου
ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω καὶ ἤρθη νεκρός.* 10 *καταβὰς*

---

cum B[3]D al sat mu e vg (uterq *praecessissent*, ut et. d) Chr, nec aliter syr[utr] sah cop arm aeth ... ℵA[vid]B*E[gr]HLP al plus[25] *προσελθοντες* :: quod non potest non pro vitio haberi | *εμενομεν*: ℵ* *εμεινον*, al pauc *εμειναν* | *ημας*: D[gr] *αυτον* | *τρωαδι*: D* *τροαδι*, E *τροαδει*

6. *εις την τρωαδα* (E *τροαδ.*): D om *την* | *αχρι* cum ABLP 1. 2. 42. 47. 69. 101. 106. 180. 192. d[scr] cat Thphyl[a]; item ς *αχρις* cum H al plu Chr[9,363] Thphyl[b] ... ℵE 13. *απο* (e *infra diebus quinque*, vg *in diebus quinque*) | *αχρ. ημ. πεντε*: D *πεμπταιοι*, d *quintani* | *οπου* cum ℵAE 13. ... ς Ln Ti *ου* cum BHLP al pler cat Chr ... 40. 137. *ου και* (c[scr] *και* pro *οπου*), Ir[int 201] syr[p] *ubi et*, D *εν η και* (d *in qua* omisso *και*) | *επτα*: in L ex *πεντε* correctum

7. *εν δε* et. Bas[eth 298] ... D[gr] syr[sch] (non item[p]) aeth[utr] *εν τε* | *τη*: E k[scr] om | *μια*: D[gr] *μια πρωτη* | *ημων* cum ℵABDE al[20] cat vg syr[utr] sah (cop non exprim *ημων*) arm aeth Chr[9,363. 365] (item[cat 328]) Thphyl[b] ... ς (= Gb Sz) *των μαθητων* c. HLP al longe plu Bas[eth 298] Thphyl[a] | *κλασαι* cum ℵABEHLP al longe plu cat Bas[eth 298] Chr Thphyl[a] ... ς (= Gb Sz) *του κλασαι* cum D al vix mu (nullo[scr]) Thphyl[b] | *παρετειν. τε*: 15. 18. 23. 36. 68. 180. cat sah cop syr[p] Bas[eth 298] Thphyl[a] *παρετ. δε* ... D[gr] om copulam ... 13. *παρατεινοντος* | *μεχρι*: P *μεχρις* ... 3. 69. 100. 105. al[2 scr] al pauc *αχρι*

8. *λαμπαδες* (vg *lampadae*, e *lanternae*): D *υπολαμπαδες*, d *faculae* | *ημεν* cum ℵABDEHLP al longe plu cat vg syr[utr] sah arm aeth[pp] Chr [9,363] Thphyl[b] ... ς (= Gb Sz) *ησαν* cum minusc non ita mu cop aeth[ro] Thphyl[a]! | *συνηγμενοι*: 4. *συνηθροισμενοι* ... E om

9. *καθεζομενος* cum ℵABDE al[11] cat ... ς *καθημενος* cum HLP al pler Chr[9,363] | *νεανιας* (137. c[scr] *-νισκος*, 12[lect] pon post *ονοματι*): E om | *επι της θυριδος καταφερ. υπνω βαθει* (et. Or[4,96] huc respiciens *καταφερ. υπνω*): D *επι τη θυριδι κατεχομενος υπνω βαρει* | *του παυλου*: D om *του* | *κατενεχθεις*: E *κατανεχθις* | *απο τ. υπνου* cum ℵABELP al pler cat Thphyl[utr] ... DH al plus[10] Chr *υπο τ. υπν.* | *επεσεν*: E[gr] *πεσων*, omisso *και* seq | *και ηρθη* (d *et sublatus est*): D[gr*] *και ος ηρθη* (teste Mill *και επηρθη*)

δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ καὶ συνπεριλαβὼν εἶπεν μὴ θορυ-
βεῖσθε· ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστίν. 11 ἀναβὰς δὲ καὶ
κλάσας τὸν ἄρτον καὶ γευσάμενος, ἐφ' ἱκανόν τε ὁμιλήσας ἄχρι
αὐγῆς, οὕτως ἐξῆλθεν. 12 ἤγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρ-
εκλήθησαν οὐ μετρίως.

13 Ἡμεῖς δὲ προελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον ἀνήχθημεν ἐπὶ τὴν
Ἄσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον· οὕτως γὰρ
διατεταγμένος ἦν, μέλλων αὐτὸς πεζεύειν. 14 ὡς δὲ συνέβαλλεν
ἡμῖν εἰς τὴν Ἄσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἤλθομεν εἰς Μιτυλήνην.

---

10. *επεπεσεν αυτω*: D *επεσεν επ αυτω*, 13. 106. Chr[9,363] Thphyl[b] *επεπεσεν επ αυτω* | *συνπ-* cum ℵAB*DEH ... ς Ln *συμπ-* cum B[3]LP al certe pler. Item *συνπεριλαβων*: C* *-βαλων* ... 21. 25. 33. 34. 40. 105. e[scr] k[scr] *συμπαραλαβων*. Praeterea C add *αυτον*, 27. 36. 66** 69. 105. 180. a[scr] al pauc cat Chr Thphyl[b] *αυτον*, 38. *αυτω*. Item syr[utr] sah cop arm | *ειπεν*: DΓ[r*] *και ειπεν* (d *et circumplexit et dixit*) | *εν αυτω*: L *εν εαυτω*

11. *και κλασας*: B om *και* (item edd[erasm 1 et 2] ed[ald] al). Similiter sah *cum vero adscendisset, frangens panem gustavit* etc. | *τον αρτον* cum ℵ* ABCD* 13. Thphyl[b] ... ς om *τον* cum ℵ[c]D[2]EHLP al pler cat Bas[eth 299] Chr[9,363] Thphyl[a] | *τε*: DΓ[r]EΓ[r] 13. 105. Thphyl[a] *δε* | *αχρι* cum ℵABC[2]E 1. 2. 13. Thphyl[a] ... ς Ln *αχρισ* cum C*DHLP al pler cat Chr[9,363] Thphyl[a]; item Bas[eth 299] *μεχρισ* | *αυγησ*: ℵ *αυτησ*, confusis Γ et Τ

12. *ηγαγον* (30. 97. 101. *-γεν*, item arm?) *δε τ. παιδ. ζωντα*: D *ασπαζομενων δε αυτων ηγαγεν τον νεανισκον ζωντα*, sed d *salutantes autem eos* (codex *auteos*) *adduxerunt iubenem viventem*

13. *προελθοντεσ* cum ℵB[2]CL al sat mu (e *provecti*) Thphyl[b] ... AB*EHP al fere[40] Chr[9,364] Thphyl[a] *προσελθοντεσ*, DΓ[r] *κατελθοντεσ* (similiter syr[sch] ar[e]), 38. 177. *προσαχθεντεσ*, e[scr] *ελθοντεσ*, 98[mg] *εμβαντεσ* ... vg *ascendentes navem*, d *ascendimus in navem* | *επι το*: D 133. d[scr] *εισ το* | *επι την* cum ℵABCE 13. 25. 40. 73. 105. a[scr] Thphyl[b] ... ς *εισ την* cum DHLP al pler cat Chr Thphyl[a] | *ασσον* cum ℵABCDEH al pler vg (et. am fu tol) cop arm Chr. Item 13. 96. 106. al[5] demid *ασον* ... 15. 18. 36. cat[329] *νασον*, LP 2. 10. 11. 17. 19. 21. 30. 42. 101. al pauc sah syr[utr] *θασον*, 26. 39. 99. 100. o[scr] al *θασσον* | *διατεταγμενοσ* (B* k[scr] *-νον*, C 15. 36. 180. cat *εντεταλμενοσ*) *ην* hoc ordine c. ℵABCE 13. 15. 31. 36. 40. 69. 105. 180. a[scr] ... ς Ti *ην διατεταγμενοσ* cum DHLP al pler Chr | *μελλων αυτοσ* (E *αυτ. μελλ.*): D 36. cat praem *ωσ*

14. *δε*: C* om[vid] | *συνεβαλλεν* (ℵ[c], ℵ* *-λλον*) cum ℵABEΓ[r]P 40. 100. ... ς Ti *συνεβαλεν* cum CDHL al pler cat e vg (utorq *convenisset nos*) rell Chr | *εισ την* (ℵ[c]): ℵ* *επι την* | *ασσον* (sic h. l. et. L; al pauc *ασον* et *νασον*): P al mu (et. o[scr]) sah syr[utr] *θασον* (al pauc *θασσον*) | *ηλθομεν*: L* *ανηλθομεν* | *μιτυληνην* cum ℵBCDHP etc ... AE al[3scr] *μιτυλινην*, L *μιτυλιωνην*

15 κἀκεῖθεν ἀποπλεύσαντες τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἄντικρυς
Χίου, τῇ δὲ ἑτέρᾳ παρεβάλομεν εἰς Σάμον, τῇ δὲ ἐχομένῃ ἤλθομεν
εἰς Μίλητον. 16 κεκρίκει γὰρ ὁ Παῦλος παραπλεῦσαι τὴν Ἔφε-
σον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἔσπευδεν
γάρ, εἰ δυνατὸν εἴη αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς γενέσθαι
εἰς Ἱερουσαλήμ. (18, 21) 19, 21

---

15. κακειθεν: B και εκειθεν | αντικρυς cum ℵAB*CDEL 13. 25. 26. 33. 36. 40. 68. 105. 180. cat Thphyl^{b} ... ς αντικρυ cum B^{2}HP al pler Chr^{2,264} Thphyl^{a} | ετερα: B 15. 19. 73. cat εσπερα | παρεβαλομεν (1. 4. 57. 99. Thphyl^{a} -βαλλομεν): D^{gr*} παρελαβομεν | τη δε εχομενη (Gb″) cum ℵABCE 13. 15. 18. 37. 69. 73. 180. a^{scr} vg cop arm aeth^{pp} (sed 37. 73. 180. vg arm και τη εχομενη, cop aeth^{pp} om copulam; aeth^{ro} verbis εις σαμον finem huius versus facit) ... ς Ti και μειναντες εν τρωγυλλιω (Ti -υλιω) τη εχομενη cum DHLP al pler cat syr^{utr} sah Chr^{2,264} Thphyl^{utr} :: haec ex antiquissima interpolatione fluxisse principalium quos plerumque sequimur testium auctoritas suadet. Interpolandi caussa poterat in eo posita esse, quod revera Trogylii Paulum tum mansisse sciebant vel tradebant. Poterat etiam illud ex more nautarum esse ut Samo Miletum petentes pernoctarent Trogylii. Quae si cui non placent, tamen etiam minus probabilia sunt quibus cur verba ista eiecta sint nonnulli docturi sibi videbantur. Dixerunt enim eiecta esse propterea quod Trogylium ad ipsam Samum insulam pertinere dici videretur nec vero pertineret. At si quis sciebat Trogylium non in ipsa Samo situm esse, proxime a Samo abesse sciebat. Nec enim poterat ἡ τρωγίλιος ἄκρα non notissima esse, ut ex Strabone discitur. Hinc cur quis abstulerit verba ista, minime patet. Locis vero eiusmodi de quibus in utramque partem disputari potest standum est testium auctoritate. Ceterum Ti τρωγυλιω cum D (D^{gr} τρωγυλια, d trogylio) L (L al mu τρογυλιω) 19. 28. 30. 31. 38. 40. 47. 68. al mu (sed mu etiam τρογγυλιω, pauci στρογγυλιω, στρογυλιω) Chr^{2,264} ... ς τρωγυλλιω cum HP al mu cat | εχομενη: D* 4. 18. 31. 95* 96. 105. 142. a^{scr} ερχομενη

16. κεκρικει (Gb″) cum ℵAB(*κεκρει)C*DE 13. 14** 15. 36. 68. 69. 73. 105. 180. a^{scr} cat (Thphyl^{b} κεκρικε), item vg proposuerat, item syr^{p} arm ... ς εκρινε cum C^{2}HLP al pler Chr^{2,264} Thphyl^{a}, item syr^{sch} | οπως usque αυτω (H αυτον) χρονοτριβησαι: D μηποτε γενηθη αυτω κατασχεσις τις (d ut non contingeret ei morandi quis) | εσπευδεν (C^{2}): C* fortasse ηδει | ει δυν. ει. αυτω: DH aeth^{ro} om | ειη cum ℵABCE 13. 15. 18. 27. 29. 36. 68. 69. 73. 180. a^{scr} cat ... ς Ti ην cum LP al pler Chr Thphyl^{utr} | την ημεραν: H τη ημερα, D εις την ημεραν (d in die - adesse) | εις ιερουσαλημ cum ℵAE 13. 40. 105. (εν ιερ.) 12^{lect} 58^{lect} a^{scr} e^{scr} ... ς Ln εις ιεροσολυμα cum BCDHLP al pler cat Chr (D* εν ιεροσολυμα). Latini: d (adesse) e (fieri) in hierosolymis, vg (ut diem pent. faceret) hierosolymis :: cf ad 19, 21

17 Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἔφεσον μετεκαλέσατο
τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. 18 ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς
αὐτόν, εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ' ἧς
ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν, πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην,
19, 10 19 δουλεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ δακρύων
20, 21 καὶ πειρασμῶν τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν Ἰου-
δαίων, 20 ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων τοῦ μὴ ἀναγ-
γεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκους, 21 διαμαρ-
τυρόμενος Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν τὴν εἰς θεὸν μετάνοιαν καὶ
πίστιν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. 22 καὶ νῦν ἰδοὺ δεδε-

---

17. *μετεκαλεσατο*: D *μετεπεμψατο*, dial$^{\text{maced 481}}$ *μετειστειλατο* | *τους*: E om

18. *παρεγενοντο*: E^{gr} *εσχληρυνοντο* | *προς αυτον* sine additam c. ℵBCHLP al fere omn cat sah cop syr^{utr} arm aeth^{utr} Chr^{9,260} ... Ln add *ομου οντων αυτων* cum AD 40^{mg} (sed pro *ομ.* D* *ομωσε*, D^{2} 40^{mg} *ομοσε*), item vg (*qui cum venissent ad eum et simul essent*); item E 73. add *ομοθυμαδον* | *επιστασθε* (et. Bas$^{\text{eth 301. 305}}$ Lcif^{6,240}): D add (et 5. 8. 73. sah praem) *αδελφοι* | *αφ*: D* *εφ*, d *in qua* ... 38. 104. h^{scr} om | *εις*: E *επι* (e *accessi in asiam*) | *πως* usque *εγενομην* et. Bas$^{\text{eth 301}}$ Lcif (*quemadmodum vobiscum fui per omne tempus*): D *ως τριετιαν η και πλειον ποταπως μεθ υμων ην παντος χρονου* (D^{2} *πως μ. υμ. τον παντα χρονον εγενομην*), d *quasi triennium et amplius, quemadmodum vobiscum fui per omne tempore*

19. *τω κυριω* et. Bas$^{\text{eth 301}}$ Lcif^{6,240}: C 15. 18. 36. c^{scr} cat syr^{p} Chr^{9,260} txt (non ^{260} com) add *μεθ υμων* | *και δακρυων* cum ℵABDE 13. 40. 68. 80. 81. 137. 142. 180. vg syr^{sch} ar^{e} sah cop aeth^{pp} Lcif^{6,240} ... ς (= Gb Sz) *και πολλων δακρ.* cum CHLP al pler cat syr^{p} arm aeth^{ro} Bas$^{\text{eth 301. 305}}$ Chr | *συμβαντων* (DE *συνβ.*): C 2. *συμβαινοντων*

20. *ως*: 27. 29. 80. al$^{\text{2 scr}}$ *και ως* | *των συμφεροντων* (DE *συνφ.*) h. l. etiam Lcif^{6,240} ... C cat ante *υπεστειλ.* pon | *μη* (vg *quominus adnuntiarem vobis*, Hier^{eph} praef *quin annuntiarem*, e *quod non adnuntiare* [corrige *-rem*] *vobis*): D om, d *ut adnuntiarem vobis*, Lcif *quomodo renuntiarem vobis* | *υμας*: D Thphyl^{a} Lcif^{240} Hier^{eph} om | *δημοσια και κ. οικους*: D *κατ οικ. κ. δημ.*

21. *διαμαρτυρομενος*: D* *-ρουμενος* ... H 1. 15. 18. 31. 36. 98. cat^{292} Bas$^{\text{eth 299 cod}}$ Thphyl^{a} *-ραμενος* | *εις θεον* cum ℵBCE 38. 66* 96. 100. 113. 192. 5^{lect} al$^{\text{3 scr}}$ Bas$^{\text{eth 299 edd}}$ Chr^{9,260} Thphyl^{a} ... ς Ln *εις τον θεον* cum ADHLP al pler cat Bas^{cod} Thphyl^{b} | *και πιστιν* sine *την* cum ℵABCD 15. 18. 29. 32. 36. 57. 66** 69. 81. a^{scr} cat arm ... ς (Gb^{o}) Ti *κ. πιστ. την* cum EHLP al pler Bas^{eth} Chr Thphyl^{utr}. Latini: *in deum paenitentiam et fidem in dominum* vg (am - - *in domino*) Lcif; *quae in deum paenitentiam et fidem quem* (sic) *in dominum* e; *quae in deo paenitentiam agent et fidem in dominum* d | *εις τον κυριον ημων ιν χν*: D^{gr} *δια του κυριου ημων ιυ χυ* | *ημων*: B om | *ιν χν* cum ℵAC(D)E

μένοσ ἐγὼ τῷ πνεύματι πορεύομαι εἰσ Ἰερουσαλήμ, τὰ ἐν αὐτῇ (18, 21.) 19, 21
συναντήσοντα ἐμοὶ μὴ εἰδώσ, 23 πλὴν ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον 21, 4. 11
κατὰ πόλιν διαμαρτύρεταί μοι λέγον ὅτι δεσμὰ καὶ θλίψεισ με μέ-
νουσιν. 24 ἀλλ' οὐδενὸσ λόγου ποιοῦμαι τὴν ψυχὴν τιμίαν ἐμαυτῷ

---

13. 15. 18. 27. 29. 31. 36. 40. 68. 69. 105. al permu (7 ap Scri) cat vg syr[sch] cop arm aeth[pp] Chr[9,369] Thphyl[b] ... Ti om $\overline{\chi\nu}$ cum BHLP al fere[40] sah syr[p] aeth[ro] Lcif[241] Bas[eth 299] Thphyl[a]

22. δεδεμενοσ εγω cum ℵABCE 13. 69. 103. 105. 180. a[scr] k[scr] cat vg (et. fu demid, non item am tol) Ath[544] (ex[edd4]) Thphyl[b] ... ϛ εγω δεδεμενοσ cum DHLP al pler am tol syr[utr] Did[tri 2,8] Epiph[892] Chr[9,371] Thphyl[a] ... Lcif[241] Ath[edd 2] om εγω (Ath[edd] pri δεδεμ. εν τω πνευμ.) | ιερουσαλημ (et. e vg Lcif): D ιεροσολυμα | συναντησοντα cum ℵBLP al pler Ath Chr Thphyl[b], item *quae in ea ventura sunt mihi* (*mihi eventura sunt* Lcif) d e vg Lcif etc ... C 15. 36. 68. 69. 105. 180. 12[lect] a[scr] συμβησομενα ... AD[gr]E[gr]H 13. 31. 67. 106. 1[scr*] Thphyl[a] συναντησαντα | εμοι cum ℵ*B ... ϛ Ln Ti μοι cum ℵ[c]ACDHLP etc; E[gr] με | ειδωσ: D γεινωσκων

23. το πνευμ. το αγιον: D[gr] το αγιον πνευμ. | κατα (D Lcif[241] add πασαν) πολιν, d *per singulas civitates*, vg *per omnes civitates*, syr[utr] *in omni civitate* ... E om | διαμαρτυρεται cum ℵ*BCDHLP al pler cat e vg sah cop etc (et. Lcif[241] Did[tri 2,5,7] et Epiph[892] Ath[544]; Ath[555] διαμαρτυρειται) ... ℵ[c]AE[gr] 13. 40. Ath[544 edd 2] διεμαρτυρατο | μοι cum ℵABCDE al plus[30] cat[332] vg sah cop syr[utr] arm aeth[pp] Lcif[241] Ath[544. 555] (Did[tri 2,5 et 7] με) Bas[eth 296] (sed post τὸ πνευμα pon) Epiph[892] Chr[9,371] (ut Bas) Thdrt[3,155 cod] (et[ed] με) Thphyl[b] ... ϛ (= Gb Sz) om cum HLP al plu aeth[ro] Thphyl[a] | λεγον (Thdrt[3,155] om) cum ℵABC al sat mu (fere 10 ap Scri) Ath[544] et (lectione fluct) [555] Did[tri 2,5 et 7] Bas[eth 296] Chr[9,371] ... Ti λεγων cum DEHLP al plu cat (Ath[555] vide ante) Epiph[892] (sed ed. Dind. λεγον) | με (sah cop syr[sch] ar[e] arm aeth[utr] σε) post θλιψ. (Gb'') cum ℵABCEH al[20] cat am[2] demid (hi *me manent*; am* fu tol *meae manent*; vg[cle] *Ierosolymis me manent*) Lcif[241] Bas[eth 296] Did[tri 2,7] Amm[cat 332] Chr Thphyl[a] ... ϛ post δεσμα cum LP al longe plu Thdrt[3,155] Thphyl[b] ... D μοι et pon post μενουσιν (d *manent mihi*) | μενουσιν (et. fu tol): D am (sed cum signis improbandi habet) syr[p] c.* sah Or[int 4,528] (*manent me in Ieroso.*) Lcif[241] add εν ιεροσολυμοισ (vg[cle] *Ierosolymis me manent*)

24. αλλ ουδενοσ λογου ποιουμαι την ψυχην τιμιαν εμαυτω cum ℵ*BCD[2], item sah (*sed non facio animam meam in ulla re*), syr[sch] (*sed mihi non reputata est anima mea aliquid*) ar[e] (*sed anima mea non est reputata apud me aliquid*) aeth[utr] (*sed non reputo animam meam nihil quidquam*, aeth[ro] non expri *meam*) cop (*sed anima mea, dico, non est pretiosa mihi in aliquo verbo*) arm, item Lcif[241] (*sed pro nihilo aestimo animam meam caram esse mihi*) Or[int 4,528] (*sed ego non facio cariorem animam meam mihi*) Aug[qu 57] levit (to[3,516] *non enim facio animam meam pretiosam mihi sive pretiosiorem quam me*), item Amb[ep 63,1040] *nec facio animam meam cariorem mihi*. Cf et. Amm[cat 334 sq] ἵνα κατὰ κοινοῦ λάβῃ τισ

ὡσ τελειῶσαι τὸν δρόμον μου καὶ τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον παρὰ
τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον τῆσ χάριτοσ τοῦ
θεοῦ. 25 καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκέτι ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν
μου ὑμεῖσ πάντεσ ἐν οἷσ διῆλθον κηρύσσων τὴν βασιλείαν. 26 διότι
μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ ὅτι καθαρόσ εἰμι ἀπὸ τοῦ

τό ποιοῦμαι ἀντὶ τοῦ· οὐ προτιμῶ τὴν ζωήν μου· ἀλλ' οὐδὲ ἄλλου τινὸσ ἀντιποιοῦμαι ἐν τῷ νῦν βίῳ ἢ τοῦ ἐκτελέσαι τὴν διακονίαν μου. οὐ προτιμῶ δόξαν ἀνθρώπων τῆσ διακονίασ, οὐ χρήματα, οὐκ ἄλλο τι· τοῦτο γὰρ οἶμαι σημαίνειν τό· οὐδενὸσ λόγου ποιοῦμαι ...... Ln *αλλ ουδενοσ λογον εχω ουδε ποιουμαι την ψυχ. τιμ. εμαυτω* cum ℵ^{c}A (D* *α. ουδ. λο. εχω μοι ουδε ποι. τ. ψυ. μου τιμ. εμαυτου*, d *sed nihil horum cura est mihi, neque habeo ipsam animam caram mihi*) 18. (*ευχην* pro *ψυ.*) 40. 43. 68. Similiter vg *sed nihil horum vereor, nec facio animam meam pretiosiorem quam me* ...... ς *αλλ ουδενοσ λογον ποιουμαι ουδε εχω την ψυχ. μου τιμιαν εμαυτω* cum EHLP al pler (cat) Bas$^{eth\,296}$ Chr^{9,371} (sed^{com} tantum *εντα επαγει οτι ουκ εχω τιμιαν την εμαυτου ψυχην ωσ* etc) Thphyl^{utr}. Sed 43. 81. 99. k^{scr} add *τουτων* post *ουδενοσ*, 96. cat *λογου* pro *λογον*, LP al aliq cat Chr om *μου*. Praeterea cf et. Ign^{intpol} ep$^{tars\,1}$ *ἀλλ' οὐδενὸσ λόγον ποιοῦμαι τῶν δεινῶν, οὐδὲ ἔχω τὴν ψυχὴν τιμίαν ἐμαυτῷ ὡσ ἀγαπᾶν* (al *ἀγαπῶν*) *αὐτὴν μᾶλλον ἢ τὸν κύριον.* | *ωσ* cum ℵ*ABEHLP etc (et. Bas$^{eth\,296}$): ℵ^{c} *εωσ* ... E 3. 13. 21. 29. 40. 68. 69. 76. 95* 96. 105. 137. 142. 163. al^{4scr} *ωστε*, C 104. *ωσ τε*, D *του*. Latini: d Lcif^{241} *quam consummare*, vg Amb *dummodo consummem* (vide antea *εωσ*), e *ut consummem* | *τελειωσαι* cum ACDEHLP etc ... ℵB *τελειωσω* | *τον δρομον μου* (31. 42. 105. 180. om *μου*) sine additam cum ℵABD 13. 40. 81. cat vg sah cop syr^{sch} ar^{e} aeth^{utr} Lcif^{241} ... ς (Gb^{oo}) add *μετα χαρασ* cum CEH LP al pler syr^{p} arm Bas$^{eth\,296}$ Chr^{9,371} | *τ. διακονιαν*: D vg (et. demid tol, non item am fu) Lcif Amb (ubi ante) add *του λογου* | *ην*: D^{gr*} *ον* (d *ministerium verbi quod*) | *ελαβον*: D 4. 22. 23. 37. 39. 56. 76. 100. 137. 192. al^{4scr} *παρελαβον* | *διαμαρτυρασθαι*: D sah Lcif^{241} add *ιουδαιοισ και ελλησιν* | *του θεου*: D* om *του*

25. *ιδου*: E 13. 40. 73. al^{e} Lcif^{241} om, hinc Gb^{o} | *εγω οιδα* (et. Lcif): C 31. arm *οιδα εγω* ... 180. om *εγω*, item Ir$^{int\,301}$ („adiecit *scio quoniam iam non*" etc) | *ουκετι*: ℵ *ουκ*, d *non* | *την βασιλειαν* (66** 69. 105. a^{scr} *το ευαγγελιον*) sine additam cum ℵABC 13. 15* 36. 180. cat syr^{p} arm^{gb} (cop ap Wtst) Chr^{9,372} ... ς (Gb^{oo}) add *του θεου* cum EHLP al pler vg syr^{sch} cop^{wi} arm^{treg} aeth Thdrt^{3,6} Thphyl^{utr}; item D sah add *του ιυ*, Lcif *domini Iesu*

26. *διοτι* cum ℵABEP 2. 10. 21. 28. 29. 30. 42. 78. 97. 177. 191. g^{scr} ... ς Ln Ti *διο* cum CD^{2}HL al pler (al^{5} add *και*) cat Bas$^{eth\,294}$ Thphyl ^{utr} (libere Chr^{9,372} *ωστε εικοτωσ διαμαρτυρομ. υμιν* etc) ... syr^{sch} om, syr^{p} habet c.* | *διοτι* usque *οτι* (et. Ir$^{int\,301}$ Lcif^{241}): D^{gr*} *αχρι ουν τησ σημερον ημερασ*, d *propter quod hodierno die* (pergit *mundus sum*; om igitur *μαρτυρομαι υμιν*) | *καθαροσ ειμι* (Gb') cum ℵBCDE 13. 15. 18. 20. 36. 40. 68. 73. 81. 103. 137. 180. c^{scr} cat vg syr^{p} sah Ir$^{int\,301}$

αἵματος πάντων· 27 *οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι* 13, 6
πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ὑμῖν. 28 *προσέχετε ἑαυτοῖς καὶ παντὶ*
τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποι-
μαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ κυρίου, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ αἵμα- 1 Pe 5, 2

Lcif^{241} Bas$^{eth\,294}$ Bas$^{bapt\,628}$ et^{673} Amm$^{cat\,336}$ etc … ς Ti *καθαρος εγω* cum AHLP al pler syr^{sch} cop Bas$^{regg\,508}$ Chr^{9,372} ter et$^{374.\,375}$ et^{11,102} Thphyl^{a} … 69. 105. arm *καθ. εγω ειμι* | *παντων* (et. Ir^{int} Lcif etc): E 33. 68. 105. al plus^{10} vg^{cod} (ap Gb) syr^{utr} cop arm^{cdd} aeth Bas$^{regg\,508}$ cdd (et$^{eth\,294}$ *υμων* pro *παντ.*) Bas$^{bapt\,673}$ (non item^{628}) Thphyl^{b} add *υμων*

27. *μη* (et. d Ir$^{int\,201}$ Bas^{eth} et^{regg} et^{bapt} etc): D^{gr*} 66** 73. 81. 177* om (Lcif^{241} sic: *et non praetermisi praedicare omnem voluntatem dei*) | *υμιν* post *του θεου* cum ℵ*BCD 13. 31. 81. cat vg Ir$^{int\,202}$ (D^{gr*} *ημιν*) … ς Ti post *αναγγειλαι* cum ℵ^{c}AEHLP al pler sah cop syr^{utr} arm aeth Ir$^{int\,201}$ Bas$^{eth\,294}$ et$^{regg\,508}$ et$^{bapt\,628.\,673}$ Chr^{9,372} … Lcif^{241} om *υμιν*

28. *προσεχετε* sine copula cum ℵABD 13. 15. 36. 81. 180 o^{scr} cat (lectionaria non probant, nec fere magis Did^{tri} al qui inde a verbis *προσεχετε* afferunt locum) vg cop arm aeth Lcif^{241} (ita et. Ln$^{ed\,min}$) … ς (Gb^{0}) Ti add *ουν*, Ln$^{ed\,mai}$ [*ουν*] cum CEHLP al pler m^{10} syr^{utr} (sah *δε*) Ir$^{int\,201}$ Bas$^{eth\,316}$ Chr^{9,372} | *εαυτοις*: D* l^{scr*} *αυτοις* | *το πνευμ. το αγιον* (et. Or^{2,598} Did$^{tri\,2,3,2}$ Bas^{eth} Ir^{int} Lcif): D^{gr} m^{10} *το αγιον πνευμ.* | *του κυριου* (et. Gb) cum AC*DE 13. 15. 18. 36^{txt} 40. 69. 73. 81. 95* 130. 156. 163. 180. 58^{lect} a^{scr} cat sah cop syr$^{p\,mg}$ arm (aeth^{ro} ex usu linguae et *κυ.* et *θε.* confirmat) Ir$^{int\,201}$ Const^{2,61,4} (vide post) Ath^{1,582} cod (vide post) Did$^{tri\,2,3,2}$ et$^{spir\,24}$ (Gall^{6,272}) Chr^{11,95} (ad Eph^{4,12}) Chr$^{cat\,336}$ et^{337} (vide post) Thphyl$^{c\,630}$ (pendet ex Chr^{com}; vide post) Lcif^{241} Hier$^{tit\,1,5}$ (vall^{1,695}) Quaest^{97} (Aug$^{opp\,3,2,2962}$, sed est *domini Iesu*). Cf et Thdr$^{stud\,2,56}$ (pag^{478} *την εκκλ. ην περιε. κυριος δια τ. οικειου αιμ.*). Habent autem Const^{2,61,4}: *συντρέχετε εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ κυρίου, ἣν περιεποιήσατο τῷ αἵματι τοῦ χριστοῦ τοῦ ἠγαπημένου.* Ath^{1,582} editum est *τ. θεου*, sed cdd^{3} *τ. χριστου*, cod^{1} *τ. κυριου* habent. Quem ad locum adhibenda sunt quae Ath^{758} contra Apollinarium^{14} scripsit: *οὐδαμοῦ δὲ αἷμα θεοῦ δίχα σαρκὸς παραδεδώκασιν αἱ γραφαί, ἢ θεὸν διὰ σαρκὸς παθόντα καὶ ἀναστάντα. ἀρειανῶν τὰ τοιαῦτα τολμήματα.* Ad locos Didymi, cuius lectio minime dubia est, accedit etiam quod Didymi nomine catena^{337} praebet: *λέγει δὲ μὴ μόνον προσέχειν δεῖν ἑαυτοῖς τοὺς ἐπισκόπους, ἀλλὰ καὶ τῷ ποιμνίῳ, ὃ περιεποιήσατο ὁ σωτὴρ τῷ ἰδίῳ αἵματι.* Chr quid in suis cdd invenerit dubium est, quum ad ipsum hunc locum identidem *του θεου* habeat, in catena vero quae ex comm pendet (per errorem *τοῦ αὐτοῦ* ad *ἀμμωνίου* trahi ipsa Chrysostomi quae adscribuntur verba probant) bis *του κυριου*. Multo vero probabilius duco *κυριου* in *θεου* quam *θεου* in *κυριου* alienis studiis mutatum esse, praesertim quum^{11,95}, qui locus non pariter atque ipsius Actorum loci explicatio ad mutandum alliciebat, *του κυριου* confirmet. Quam ad coniecturam stabiliendam accedit quod etiam Thphyl^{c} ex

τοσ τοῦ ἰδίου. 29 ἐγὼ οἶδα ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν
μου λύκοι βαρεῖσ εἰσ ὑμᾶσ, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου, 30 καὶ
ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρεσ λαλοῦντεσ διεστραμμένα
19, 8. 10 τοῦ ἀποσπᾶν τοὺσ μαθητὰσ ὀπίσω ἑαυτῶν. 31 διὸ γρηγορεῖτε,

---

Chrysostomo τ. *κυριου* hausit. Cf et. Eus[esa494] *λελυτρωμένοι καὶ συνηγμένοι διὰ κυρίου, οὓσ αὐτὸσ ἐλυτρώσατο τῷ ἰδίῳ αἵματι* ...... ς (= Gb) *του θεου* cum ℵB 4. 22. 46. 65. 66* 68. 84. 89. 154. 162. 12[lect] (alii qui e silentio conlatorum afferuntur nimis incerti videntur) vg (etiam am fu demid tol al) syr[p txt] syr[lect vat] (nr. 21. saec. 11 ap Sz) Epiph[895] et[anc 74] Chr[9,372 ter] (sed aliter[cat]) Bas[eth 316] Ps-Ath[2,3] (Ath[1,582] vide supra) Cyr[bis] (ap Mai VIII[2,125] et[126]) Antioch[1296] (hom[123]) et[1122] (hom[61]) Caelest (ep. ad synod. Eph. ap Mansi[4,1286]) Thphyl[b] Amb[spir 2,663] Orsies[47] (Gall[5]) Prim[apoc 7]. Ceterum iam Ign habet *ἐν αἵματι θεοῦ*, cf ad Eph[1] (pag[190]; contra Ign[intpol 230] *ἐν αἵματι $\overline{χυ}$*) ...... Gb' *του κυριου και θεου* cum C[3]HLP al plus[110] (47. *τ. θεου και κυρ.*) Thphyl[a]. Praeterea legitur etiam *του κυριου θεου* (3. 95**), *τ. χριστου* (syr[sch] ar[e] aeth[pp] Ath[522 edd] Dial[maced 461] Thdrt[3,445] et[5,1082] i. e. dial[spir 4,13]), m[10] *Iesu Christi* :: *του κυριου* lectio quin ab ipso scriptore profecta sit, licet contra stent ℵB (cf ad Ioh 1, 18) vix dubitari licet. *εκκλησια θεου* quum saepe legatur apud Paulum nec fere fluctuet (cf 1 Co 10, 32. 11, 22. 15, 9. Gal 1, 13. 1 Tim 3, 5 et 15 etc, item passim *αι εκκλησιαι του θεου*), incredibile est idem hoc loco scriptum tamque varie mutatum esse. Ut autem Pauli usus mutationem scripturae *του κυριου* suadebat, ita studium nominis dei h l. intrudendi luculenter probatur lectione plurimorum codicum *του κυριου και θεου*. Quis enim *του κυριου* additurus fuisset si *του θεου* invenisset. | *περιεποιησατο* (e vg *adquisivit*, Ir[int] *sibi constituit*): D add *εαυτω* (d *adquisibit sibi*, nec aliter sah) | *του αιματ. του ιδιου* cum ℵABCDE al[20] cat vg (*sanguine suo*) Ir[int 201] et Did[spir 272] (*per sanguinem suum*) Lcif[241] (ut vg) arm. Cf et. syr[p mg] ubi *του ιδιου* adscriptum est ... ς (= Gb Sz) *του ιδιου αιματοσ* cum HLP al longe plu Ath[582] Did[tri 2,8,2] Chr[9,372] Antioch[1296] Thphyl[utr] (Caelest *τω ιδιω αιματι*)

29. *εγω* sine copula (Gb'') cum ℵ*AC*D 13. 15. 36. 81. 130. cat vg Ir[int 201] Lcif[241] ... B *οτι εγω*, ℵ[c] cop *εγω δε*, aeth[utr] *και εγω* ... ς Ti *εγω γαρ* cum C[3]EHLP al pler syr[utr] sah arm Chr[9,372] | *οιδα* sine *τουτο* cum ℵABC*D 13. 15. 36. 68. 69. 105. 163. 180. a[scr] cat vg syr[sch] sah cop arm aeth Ir[int] Lcif (Thdrt[1,190] *οιδα οτι*, item[2,1299] *οιδα γαρ οτι*: utrumq libere) ... ς (Gb[oo]) Ti add *τουτο* cum C[3]EHLP al pler syr[p] Chr | *αφιξιν* (L *αφηξιν*): DE *αφεξιν*

30. *εξ υμων αυτων* (et. Ir[int 202] Lcif[201]): B e[scr] sah aeth[utr] om *αυτων* | *του αποσπαν* (vg Lcif[241] *ut abducant*, d *ut abstrahant*, e *ut adducant*, Ir[int 202] *ut convertant*): D *του αποστρεφειν* | *εαυτων* cum ℵAB (et. Ln ed min) ... ς Ln[ed mai] Ti *αυτων* cum CDEHLP al certe pler cat Ps-Iust[qu 23] Bas[2,214] Chr[9,372]

μνημονεύοντεσ ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ
δακρύων νουθετῶν ἕνα ἕκαστον. 32 καὶ τὰ νῦν παρατίθεμαι
ὑμᾶσ τῷ θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆσ χάριτοσ αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ οἰκο-
δομῆσαι καὶ δοῦναι τὴν κληρονομίαν ἐν τοῖσ ἡγιασμένοισ πᾶσιν.
33 ἀργυρίου ἢ χρυσίου ἢ ἱματισμοῦ οὐθενὸσ ἐπεθύμησα· 34 αὐτοὶ
γινώσκετε ὅτι ταῖσ χρείαισ μου καὶ τοῖσ οὖσιν μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτη- 18, 3
σαν αἱ χεῖρεσ αὗται. 35 πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτωσ κοπιῶν-

---

31. νυκτα: A -κταν | και (et. d): D^{gr*} δε | εκαστον: DE al plus^{20} vg syr^{utr} sah cop arm^{odd} aeth^{utr} Bas^{2,299} (non item^{287}) Antioch^{1209} Thphyl^{b} Lcif^{241} Orsies^{42} Hier$^{tit\ 1,5}$ add υμων

32. παρατιθεμαι: E παρατιθεμι (sic), 2. 30. Chr^{cod} -θημι | υμασ (ℵE υμων) sine αδελφ. cum ℵABD 13. 33. 34. 68. 81. vg syr^{utr} sah cop arm aeth^{pp} ar^{e} Orsies^{50} Hier$^{praef\ adeph}$ (ed ven^{7,542}) ... ς (Gb^{0}) add αδελφοι cum CEHLP al pler (c^{scr} post τ. θεω) cat ar^{ro} Chr^{9,377} | τ. θεω cum ℵACDEHLP etc ... B 33. 68. sah cop τ. κυριω | οικοδομησαι (Gb'') cum ℵABCDE 13. 15. 36. 81. 130. 180. cat (e vg Hier *aedificare*, d deficit) ... ς Ti εποικοδομησαι cum HLP al pler Chr^{9,377} (οὐκ εἶπεν οἰκοδομῆσαι, ἀλλ' ἐποικοδομῆσαι, δεικνὺσ ὅτι ἤδη ᾠκοδομήθησαν :: ex eadem sententia oriri poterat emendatio εποικοδομησαι). Praeterea vel additur (DE 29. 163. al^{2} syr^{sch} sah aeth) vel praemittitur (14* 66** 69. 76. 81. 105. al$^{3\,scr}$ Chr^{9,377} semel Orsies^{50}) υμασ (163. ημ.) | δουναι sine additam cum ℵABDE 25. vg cop ... ς add υμιν cum CHLP al pler (sed aliq Thphyl^{b} ημιν) cat syr^{utr} sah arm aeth Chr^{9,377} (sed^{txt} post κληρο.) Orsies Hier^{eph} | την κληρονομιαν cum ℵABCE 130. 180. cat ... ς Ln Ti om την cum DHLP al pler Chr. Praeterea A add αυτου | εν τοισ: D^{gr*} (d hiat) apud Scri εν αυτοισ τοισ | πασιν: D^{gr} των παντων (d hiat 20, 31—21, 2 ab ουκ επαυσαμην usque διαπερων εισ φοινικ.). Praeterea post πασιν syr^{p} c.* add *cui gloria in saecula. Amen.*

33. η χρυσιου: D vg (et. demid, non am fu; tol *argentum autem et aurum*) m^{82} Antioch^{1209} και χρ. (Ln$^{ed\ min}$ falsus de testibus omisit η sine teste, idem$^{ed\ mai}$ falso refert de B) | ουθενοσ cum ℵAE Antioch^{1209} ... ς Ln ουδενοσ cum BCDHLP al certe pler cat Bas$^{eth\ 202.205}$ Chr^{9,377}. Praeterea DE m^{82} arm add υμων, 97. d^{scr} τουτων

34. αυτοι sine copula cum ℵABCDEHLP al pler cat m^{82} vg sah syr^{p} arm aeth^{pp} Bas$^{eth\ 205}$ Antioch^{1209} (Chr^{9,377} υμεισ επιστασθε οτι etc) ... ς (= Gb Sz) add δε cum minusc pauc^{vid} (nullus ap Scri nec ap Mtth) cop (syr^{sch} aeth^{ro} *et vos scitis*) Thphyl^{b} | γινωσκετε: A οιδατε, Chr επιστασθε | ταισ χρειαισ (D^{gr*} τασ χρειασ) μου: D^{gr*} add πασιν | αυται: syr^{sch} cop μου αυται ... D^{gr} sah μου

35. παντα: D^{gr*} πασι (testib Kipl et Scri). Item m^{82} *omnibus vobis demonstravi.* Praeterea Ln παντα coniunxit cum v. 34: non ita ℵAEHLP (in E nec ante nec post distinctum) Bas$^{eth\ 270.295}$ Chr^{9,377} sah cop (uterq enim παντα post υπεδ. υμιν pon), nec magis (vide post) CD etc (aeth^{utr} om παντ. υπεδ. υμιν). Habent enim CD^{2} al^{15} cat syr^{sch} arm και παντα | ουτωσ ut ℵABCDEHLP etc ... ς ουτω cum minusc mu (ut

ταο δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν
λόγων τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸσ εἶπεν· μακάριόν ἐστιν μᾶλλον
διδόναι ἢ λαμβάνειν. 36 καὶ ταῦτα εἰπών, θεὶσ τὰ γόνατα αὐτοῦ
σὺν πᾶσιν αὐτοῖσ προσηύξατο. 37 ἱκανὸσ δὲ κλαυθμὸσ ἐγένετο
πάντων, καὶ ἐπιπεσόντεσ ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου κατεφί-
λουν αὐτόν, 38 ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι
οὐκέτι μέλλουσιν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. προέπεμπον δὲ αὐτὸν
εἰσ τὸ πλοῖον.

XXI.

1 Ὡσ δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶσ ἀποσπασθέντασ ἀπ' αὐτῶν,
εὐθυδρομήσαντεσ ἤλθομεν εἰσ τὴν Κῶ, τῇ δὲ ἑξῆσ εἰσ τὴν Ῥόδον,

---

kscr) | αντιλαμβ. των ασθενουντων: A των ασθεν. αντιλαμβ. | μνημονευειν τε: 15. 18. 36. 68. 180. cat μνημονευετε ... A*vid D* sah cop om τε | των λογων (m38 e verborum): LP al plus35 Chr Thphyla του λογου, 38. 40. 57. 69. al plus5 του λογου, item verbi vg sah arm aeth | ιησου: A2 (2 potius quam *) 2. 30. 68. 96. 142. Baseth370 Epiph302 Chr9,377 om | αυτοσ: Dgr* ουτοσ | μακαριον: Dgr* -ριοσ. Const4,3,1 επει και ο κυριοσ μακαριον ειπεν ειναι τον διδοντα ηπερ (Anastqu 13 υπερ) τον λαμβανοντα. | μαλλον διδοναι cum ℵABCDEHLP al longe plu cat m38 vg syrp arm Baseth Chr Antioch1041 ... ς (= Gb Sz) διδον. μαλλ. cum minusc non ita mu syrsch Baseth370 Epiph302. Praeterea H in mg altera manu adscriptum habet: εκ των διαταξεων.

36. ειπων: D* ειπασ | αυτου: Dgr* fscr arm om | συν: LP συμ | αυτοισ: C* 36. arm om (180. sah om πασιν) | προσηυξατο: B*D προσευξατο

37. δε: ℵ τε, item syrsch | κλαυθμ. εγενετ. cum ℵABCDE al fere15 cat vg sah Thphylb ... ς εγεν. κλαυθμ. cum HLP al longe plu syrutr cop arm Thphyla (137. Chr9,178 εγενετ. δε κλαυθμ. ικαν.). | του παυλου: D2 104. 180. cscr Thphyla om του | κατεφιλουν (ℵc): ℵ* -λων

38. οδυνωμενοι (HL al pauc οδυνομενοι) μαλιστ. επι τ. λογ. ω (13. δ) ειρ. οτι ουκ. μελλουσιν: Dgr μαλιστα επι τω λογω (2 add ω ειρηκει) οδυνωμενοι οτι ειπεν (2om) ουκετι μελλεισοι (2μελλουσιν) | το προσωπ. αυτου: Dgr* om αυτου | εισ το: D επι το, P 47. om το

XXI. 1. ωσ δε εγενετο αναχθηναι (ℵc, ℵ* αναχθεντασ: A* omvid, A2 post ημασ pon. P al4 αχθηναι) ημασ αποσπασθεντασ (BE2L al2scr -ντεσ): D* και επιβαντεσ ανηχθημεν· αποσπασθεντων δε ημων | ηλθομεν: D ηκομεν | εισ την κω: D om την | κω cum ℵABCDE al plus50 cat Thphylb; Cho am syrutr, Coo Cass198 (vgcle fu demid Coum, Choum, tol Chio) ... ς (= Gb Sz) κων c. HLP al permu Chr9,372. 380 | τη δε εξησ: D τη δε επιουση | την ροδον cum ℵABEHLP al pler cat Thphylutr ... La

κἀκεῖθεν εἰσ Πάταρα. 2 καὶ εὑρόντεσ πλοῖον διαπερῶν εἰσ Φοι-
νίκην, ἐπιβάντεσ ἀνήχθημεν. 3 ἀναφάναντεσ δὲ τὴν Κύπρον καὶ
καταλιπόντεσ αὐτὴν εὐώνυμον ἐπλέομεν εἰσ Συρίαν, καὶ κατήλθο-
μεν εἰσ Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ τὸ πλοῖον ἦν ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον.
4 ἀνευρόντεσ δὲ τοὺσ μαθητὰσ ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας ἑπτά,
οἵτινεσ τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματοσ μὴ ἐπιβαίνειν εἰσ Ἱερο- 20, 23
σόλυμα. 5 ὅτε δὲ ἐγένετο ἡμᾶσ ἐξαρτίσαι τὰσ ἡμέρασ, ἐξελθόντεσ
ἐπορευόμεθα προπεμπόντων ἡμᾶσ πάντων σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοισ

om την cum CD 40. 68. Chr^{bis} | *παταρα* (al pauc τα *πατ.*) cum ℵBDE HLP etc (et. syr$^{p\ mg\ gr}$): AC *πατερα* ... D sah vg^{ms} (vide post) add *και μυρα* (sah -ρρα). Cf correctorium^{bibl} (Luc^{brug} non habet), in quo est: „quod quidam addunt: *et deinde Myram*, Graeci et antiqui non habent.“ (Sumpsi ex Wtst)

2. *διαπερων*: ℵ^{c}L 4. 19. 39. 100. 103. a^{scr} k^{scr} Thphyl^{b} *διαπερον*, E 13. 25. 68. 73. 105. *διαπερουν*

3. *αναφαναντεσ* (etiam ς) cum ℵB* 39. 66. 100. 104. al$^{5\,scr}$ (al mu^{vid}, nec aliter ante Stephanum Erasmus edidit etc) item (*videntes*) d (deficit D^{gr}) Chr^{9,380} (sed variat lectio) ... ς^{e} Gb Sz Ln Ti *αναφανεντεσ* cum AB^{3}CEHLP al certe plu item (*cum apparuissemus* sive *paruissemus Cypro*) vg e (ut vg sed *Cyprum*) Chr^{9,378} | *την κυπρον*: E om την ... P 40. *εισ τ. κυπρ.*, 34. *τη κυπρω* | *και* pri: A 26. 31. k^{scr} vg^{cle} (et. demid tol, non item am fu) om | *καταλιποντεσ* cum ℵBCEP etc ... AHL 13. al pauc Thphyl^{b} *καταλειποντεσ* (sed HL -*πόντεσ*), d e vg *relinquentes* | *ευωνυμον*: 105. -*νυμα* | *επλεομεν* (A* om): B^{3} *επλευσαμεν*, e vg *navigavimus*, d *collavimus* | *κατηλθομεν* cum ℵABE 13. 34. vg sah cop syr^{p} aeth^{utr} ... ς Ti *κατηχθημεν* cum CHLP al pler cat d (*enavigavimus* omisso *και*) e (*deposti sumus* sic) syr^{sch} arm Chr^{9,378} | *εκεισε*: H 133. d^{scr} *εκει* | *το πλοιον ην* cum ℵABCE 13. 137. c^{scr} (vg *navis erat expositura*, ut etiam e) ... ς Ti *ην το πλοι.* cum HLP al pler cat d (*ibi erat enim navis expositura*) syr^{utr} arm Chr

4. *ανευροντ. δε* cum ℵABC*E al plus^{15} (13. *δε και*) cat vg sah cop Thphyl^{b} ... ς *και ανευροντ.* cum C^{3}HLP al longe plu d syr^{utr} arm aeth Chr^{9,378} (*κ. ευροντ.*) Thphyl^{a} | *τουσ μαθητασ* cum ℵABCE al sat mu cat Thphyl^{b} ... HLP al fere^{40} Chr Thphyl^{a} om *τουσ* | *αυτου* cum ℵBCHP al longe plu (177. *εκει*) cat vg arm ... AEL 68. 73. 103. k^{scr} Thphyl^{b} *αυτοισ*, item (*apud eos*) d e syr^{utr} sah cop aeth^{utr}, Chr$^{9,378.\,381}$ *προσ αυτουσ* (^{381}*εμειναμεν*) | *ελεγον*: B *ελεγαν*, idque B* repetit post *δια τ. πνευματοσ* | *επιβαινειν* cum ℵABC 13^{vid} 15. 36. 40. 68. 103. cat Thphyl^{b} ... ς *αναβαινειν* cum EHLP al pler Did$^{tri\,2,5}$ (*μη αναβαινε*) Epiph^{302} Chr Thphyl^{a} | *ιεροσολυμα* cum ℵABCE al fere^{15} cat d vg Thphyl^{b} ... ς (= Gb Sz) *ιερουσαλημ* cum HLP al longe plu Did$^{tri\,2,5}$ Epiph^{302} Chr

5. *οτε δε* etc: d *sequenti autem die exeuntes ambulamus viam nostram* | *ημασ εξαρτισαι* (HP al aliq -*ρτησαι*) c. ℵB^{2} (nisi forte ipse* corr) CHLP al pler cat Chr^{9,378} ... Ln Ti *εξαρτ. ημ.* c. AB*E 68. 177. | *εξελθοντεσ*

ἕωσ ἔξω τῆσ πόλεωσ, καὶ θέντεσ τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν προσ-
ευξάμενοι 6 ἀπησπασάμεθα ἀλλήλουσ, καὶ ἀνέβημεν εἰσ τὸ πλοῖον,
ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰσ τὰ ἴδια.
7 Ἡμεῖσ δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντεσ ἀπὸ Τύρου κατηντήσαμεν
εἰσ Πτολεμαΐδα, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺσ ἀδελφοὺσ ἐμείναμεν ἡμέραν
μίαν παρ' αὐτοῖσ. 8 τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντεσ ἤλθομεν εἰσ Και-
σαρίαν, καὶ εἰσελθόντεσ εἰσ τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ
6, 5 ὄντοσ ἐκ τῶν ἑπτά, ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ. 9 τούτῳ δὲ ἦσαν θυγα-
τέρεσ τέσσαρεσ παρθένοι προφητεύουσαι. 10 ἐπιμενόντων δὲ ἡμέ-

---

A 105. om | γυναιξι cum ℵABL etc ... Ti -ξιν cum CEHP etc | εωσ εξω (e *usque foris*, vg *usque foras*): ℵ 68. d om εωσ

5. 6. προσευξαμενοι⁶ απησπασαμεθα αλληλ. και cum ℵABCE 13. 15. 18. 40. 69. 73. 105. 133. a^{scr} d^{scr} (item certe ex parte 25. 36. 37.) cat; sed C απεσπα., A 13* απησπασμεθα (aeth^{ro} *dimissi sumus*), 15. 18. 36. 69. a^{scr} ησπασαμεθα, 40. απησπασαμενοι, praeterea 15. 18. 36. προπεμπ. δε ... ς προσηυξαμεθα. ⁶ και ασπασαμενοι αλληλ. cum HLP al pler Chr^{9,378}; sed LP al aliq Chr προσευξαμεθα. Cf et. vg *oravimus; et cum vale fecissemus invicem, ascendimus* (e sic: *oravimus valefacientes invicem et adscendimus*). Similiter versiones pleraeque (sed d sic: *oravimus et cum salutassemus invicem reversi vero quisque ad sua*, deperdito sticho post *invicem*) :: προσηυξαμεθα και pro προσευξαμενοι (praegresso και θεντεσ) substituto excultam esse dictionem apparet; απασπαζεσθαι vero, quod hoc solo loco scriptum est, mutatum est in ασπαζεσθαι vel (ex versu 1) αποσπαζεσθαι.

6. ανεβημεν cum ℵ* AC 15. 36. 40. 69. 133. 137. 180. a^{scr} c^{scr} d^{scr} cat Thphyl^{b} ... Ln ενεβημεν cum ℵ^{c}BE 68. 73. k^{scr} Chr^{9,378} ... ς επεβημεν cum HLP al pler Thphyl^{a}. Latinos (vg et e) vide ante.

7. κατηντησαμεν cum ℵ*BCHLP al pler cat Chr^{9,378} ... ℵ^{c}AE 24. 38. κατεβημεν | πτολεμαΐδα: ℵ* -ϊδαν | εμειναμεν: A 40. k^{scr} επεμειναμ.

8. εξελθοντεσ sine additamento cum ℵABCE al^{30} cat d vg syr^{utr} sah cop arm aeth^{pp} Chr^{9,378} Thphyl^{b} ... ς (= Gb Sz) add οι περι τον παυλον cum HLP al plu aeth^{ro} Thphyl^{a} | ηλθομεν (et. ς^{e} Gb Sz) cum ℵACE al plu cat Eus$^{hist\,3,31,5}$ Chr Thphyl^{b}; item Ti ηλθαμεν cum B. Item *venimus* d vg syr^{utr} sah cop arm aeth^{utr} ... ς (non ς^{e} etc) ηλθον cum HLP al plus^{30} Thphyl^{a} | καισαριαν cum ℵAEP* etc ... ς Ln Ti καισαρειαν cum BCHLP^{2} al pler | οντοσ cum ℵABCEHLP al longe plu cat Eus^{hist} Chr ... ς (= Gb Sz) του οντοσ cum minusc ut vdtr panc

9. θυγατερεσ τεσσαρ. παρθενοι cum ℵAB 13. 31. 40. 69. 105. a^{scr} k^{scr} d am fu demid tol arm Chr$^{cat\,344}$ (Chr^{9,378} om παρθ., item Epiph^{674} ησαν τεσσ. θυγατ. τω φι. προφητ.) ... ς θυγατ. παρθεν. τεσσαρ. cum EHLP al pler syr^{utr} Thphyl^{utr} ... Ti παρθεν. θυγατ. τεσσαρ. cum C 180. cat^{344} Eus$^{hist\,3,31,5}$ ... vg^{cle} sah (cop) aeth^{ro} *quatuor filiae virgines* (aeth^{pp} *quat. virg. filiae*)

10. επιμενοντων (15. 18. 36. cat -νοντεσ) δε sine additam cum ABCH 4*

ρασ πλείονσ κατῆλθέν τισ ἀπὸ τῆσ Ἰουδαίασ προφήτησ ὀνόματι
Ἄγαβοσ, 11 καὶ ἐλθὼν πρὸσ ἡμᾶσ καὶ ἄρασ τὴν ζώνην τοῦ Παύ- 11, 28
λου, δήσασ ἑαυτοῦ τοὺσ πόδασ καὶ τὰσ χεῖρασ εἶπεν· τάδε λέγει τὸ
πνεῦμα τὸ ἅγιον· τὸν ἄνδρα οὗ ἐστὶν ἡ ζώνη αὕτη οὕτωσ δήσουσιν
ἐν Ἱερουσαλὴμ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ παραδώσουσιν εἰσ χεῖρασ ἐθνῶν.
12 ὡσ δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖσ τε καὶ οἱ ἐντόπιοι
τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰσ Ἱερουσαλήμ. 13 τότε ἀπεκρίθη ὁ

---

13. 15. 18. 36. 37. 66. k[scr] cat Bas[eth 251], item vg (*et cum moraremur*) syr[p txt]. Similiter sah cop syr[sch] ... ς add *ημων* cum ℵ[c]ELP al pler syr[p mg] arm Chr[9,379]; item ℵ* *αυτων* | *απο τησ ιουδ. προφητησ* (arm ap Sz om *προφ.*): L *προφ. απο τ. ιουδ.*

11. *και ελθων*: D[gr*] *ανελθων δε*, d (sine copula) *cum venisset*, item vg *is cum venisset* | *και αρασ*: e[scr] (al ?) arm om *και*. Sic vg: *tulit zonam Pauli et alligans sibi – dixit* | *εαυτου* (Gb″) cum ℵABCDE al plus[20] cat (Bas[eth 251] *και δησασ εαυτου*, Cyr[hr 197] *προφητησ ην αγαβοσ ο δησασ εαυτου* etc, Or[3,708] *ο μεν γαρ αγαβοσ λαβων αυτου τ. ζωνην δησασ εαυτον χειρων και ποδων*). Confirmant etiam quamvis libere vertant sah cop syr[p] arm (non item syr[sch]) ... ς *τε αυτου* (ς *αὑτοῦ*, HL etc *αὐτοῦ*) cum HLP al plu Chr[9,379] | *τ. ποδασ και τ. χειρασ* cum ℵBCDE HLP al[40] cat vg syr[utr] arm Bas[eth] Cyr[hr] ... ς *τασ χειρασ κ. τουσ ποδ.* cum A al permu sah cop aeth (Or vide ante) Chr[9,379] (omissis *τασ* et *τουσ*) :: cf ad Ioh 11, 44 | *εν ιερουσαλημ* cum ℵABCEHLP etc ... D 26. 63. 97. 98. 106. (Or[3,708] *δησουσιν απελθοντα εισ ιεροσολυμα*) Epiph[409] Chr[9,379] *εισ ιερ.* (:: edidi 49; at v. 13. *εισ ιερ.* eodem modo dictum) | *οι ιουδαιοι* (66* al[2 scr] *οι εν ιερ. ιουδ.*): D* Chr Thphyl[a] om *οι* | *εισ χειρασ* (ℵ[c], iam ℵ[a]?): ℵ* *εισ τασ χειρ.* | *εθνων*: 69. 105. a[scr] *εχθρων*

12. *ημεισ τε* (et. Bas[eth 251]): D Thphyl[a] om *τε* | *οι εντοπιοι*: D aeth[utr] add *τον παυλον* | *αναβαινειν*: D *επιβαιν.* (sed d *ascenderet*, ut etiam e vg) | *αυτον* (e[scr] post *ιερου.* pon): E 3. 93. 95. Bas[eth] om

13. *τοτε απεκριθη ο* (B* om) *παυλοσ* cum ℵABC*et[2]E 13. 15. 16. 18. 31. 73. 81. cat vg syr[sch] sah cop arm (sed C* 13. 31. *τοτε* ad v. 12 trahunt propterеaque pergunt C* 13. *απεκριθη δε*, 31. *απεκριθη τε*. Similiter 40. *τοτε. αποκριθεισ δε ο παυ. ειπεν*) ... ς *απεκριθη δε ο παυ.* cum (C* 13. vide ante) al permu[vid] syr[p] Bas[eth 251] Chr[9,379] ... Ti *απεκριθη τε ο* (100. om) *παυ.* cum HLP al plus[36] aeth Thphyl[utr] ... 7. 27. 29. 33. 34. e[scr] *απεκριθη ο παυλοσ* ... D[gr] *ειπεν δε προσ ημασ*. Praeterea addidimus (et. Ln[ed min]) *και ειπεν* cum ℵAE 7. 13. 25. 27. 29. 33. 34. (40. vide ante) 69. 81. 97. 105. 180. al[5 scr] vg syr[sch] sah (*dicens*) ar[e] arm aeth ... ς Ln[ed mai] Ti om cum BCHLP al longe plu cop syr[p] Bas[eth] Chr :: non tantum gravissimi testes quum Graeci tum ex interpretibus qui *τοτε απεκριθη* praebent verba *και ειπεν* confirmant, sed etiam plures alii qui ista mutarunt retinuerunt eadem; D vero pro *τοτε απεκρ. - και ειπεν* maluit *ειπεν δε* reponere Hac testimoniorum ratione efficitur *τοτε απεκριθη* vix recte edi nisi

Παῦλοσ καὶ εἶπεν· τί ποιεῖτε κλαίοντεσ καὶ συνθρύπτοντέσ μου
τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰσ
Ἱερουσαλὴμ ἑτοίμωσ ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματοσ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.
Lc 22, 42 14 μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ ἡσυχάσαμεν εἰπόντεσ· τοῦ κυρίου τὸ
θέλημα γινέσθω.

15 Μετὰ δὲ τὰσ ἡμέρασ ταύτασ ἐπισκευασάμενοι ἀνεβαίνομεν
εἰσ Ἱεροσόλυμα· 16 συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισα-
ρίασ σὺν ἡμῖν, ἄγοντεσ παρ' ᾧ ξενισθῶμεν Μνάσωνί τινι Κυπρίῳ,
ἀρχαίῳ μαθητῇ.

και ειπεν addatur. | *κλαιοντεσ και* (ℵ^{c}): ℵ* om | *συνθρυπτοντεσ* (P 99. c^{scr} *-θρυπτ-*) et Or^{3,708} Bas$^{eth\,251}$ ... D* *θορυβουντεσ* (d *conturbantes*) | *εγω γαρ* et. Or Bas^{eth} Cyr$^{ador\,150.\,397}$ Tert$^{fug\,6}$ ... E^{gr} vg^{cod} (ap Gb) Tert$^{scorp\,15}$ (*at ego*) *εγω δε* | *δεθηναι* (et. Or Bas^{eth} Cyr^{bis}; Tert vero^{bis} *non modo vincula pati optaverim* omissis postea *ετοιμωσ εχω*): D add *βουλομαι* | *εισ ιερουσαλημ* (Or add *γενομενοσ*, 40. 68. *-σολυμα*): ℵ* *εν* (sed ipse* suprascripsit *εισ*) *ιερου*. ... A f^{scr} aeth^{utr} post *ετοιμ. εχω* (Tert^{scorp} *vincula Hierosolymis pati*) ... 27. 29. 66** 69. 105. al$^{4\,scr}$ Bas$^{eth\,251}$ Thdrt$^{3,156.\,574}$ Aug$^{ps\,86}$ om plane | *ιησου*: CD 20. 73. syr^{sch} arm Aug^{ps} *ιησου χριστου* (d $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$). Item Tert^{bis} *domini mei Ies. Chr.*, Cyr^{bis} Thdrt^{bis} *τ. κυρ. ημων* $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$

14. *ειποντεσ* (D^{gr*} *οι ειπ.*): D add *προσ αλληλουσ* | *του κυρ. το θελ.* cum ℵABCE 13. 31. cat vg arm ... ς *το θελημ. του κυριου* (D^{gr} 32. 73. *τ. θεου*, item Tert$^{fug\,12}$) cum DHLP al pler Tert$^{fug\,6}$ et$^{scorp\,15}$ Bas$^{eth\,251}$ Chr^{9,379}, item vv rell | *γινεσθω* (ℵAB*DE *γειν-*) cum ℵABCDE al^{15} cat ... ς *γενεσθω* cum HLP al pler Bas^{eth} Chr. Cf Polyc$^{martyr\,7}$ *το θελημα του θεου γενεσθω*.

15. *τασ ημερ. ταυτασ* (d *post hos autem dies*): D^{gr} *τινασ ημερασ* | *επισκευασαμενοι* (Gb') cum ℵ^{c}(et*)ABELP al fere^{50} cat Chr^{9,381} Euthal^{413} et^{440} (ap Zacagn) Thphyl^{a} Thphyl$^{b\,com}$ (ℵ* *επισκευασαμενον* omisso *ανεβαινομεν*) ... H 68. 106. *επισκεψαμενοι* ... ς *αποσκευασαμενοι* cum 13. al vix mu Thphyl$^{b\,txt}$ ... c 7. 69. 73. 105. a^{scr} *παρασκευασαμενοι*, D *αποταξαμενοι* (sed d *refecimus nos et*). Ex Latinis vg *praeparati*, e *praeparantes* | *ανεβαινομεν* cum ℵ^{c}(*vide ante) ABEHL^{2}P al pler etc ... CDL* al pauc Chr^{9,381} Thphyl^{a} *αναβαινομεν* (al^{2} *αναβαινομ.*) | *ιεροσολυμα* (Gb'') cum ℵABCD^{wtst}E 36. 69. 105. a^{scr} cat d Chr^{9,381} Euthal^{413} (D ap Kipl et Scri deficit a verbo *ιεροσολυμα* usque dum sequitur v. 18 *ησαν δε παρ αυτω*) ... ς *ιερουσαλημ* cum HLP al pler Thphyl^{utr}

16. *συνηλθον δε και* (E add *εκ*) *των μαθητ.* (vg *ex discipulis*): D$^{gr*\,wtst}$ d om | *απο*: D* *εκ* (d *de*) | *καισαριασ* cum ℵAE ... ς Ln Ti *καισαρειασ* cum BCHLP al certe pler ... D$^{gr\,wtst}$ *κεσαρειασ* | *αγοντεσ* (32. 42. 57. *αγαγοντ.*): D^{wtst} *ουτοι δε ηγαγον*, d *simulquae adduxerunt*. Praeterea D^{wtst}E d sah (*adducentes nos ad quendam* etc) arm add *ημασ* | *παρ ω* (etiam d *apud quem*) D^{gr*wtst} *προσ ουσ* | *ξενισθωμεν*:

17 *Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰσ Ἱεροσόλυμα, ἀσμένωσ ἀπεδέξαντο
ἡμᾶσ οἱ ἀδελφοί.* 18 *τῇ τε ἐπιούσῃ εἰσῄει ὁ Παῦλοσ σὺν ἡμῖν
πρὸσ Ἰάκωβον, πάντεσ τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι.* 19 *καὶ
ἀσπασάμενοσ αὐτοὺσ ἐξηγεῖτο καθ' ἓν ἕκαστον ὧν ἐποίησεν ὁ
θεὸσ ἐν τοῖσ ἔθνεσιν διὰ τῆσ διακονίασ αὐτοῦ.* 20 *οἱ δὲ ἀκούσαν-
τεσ ἐδόξαζον τὸν θεόν, εἶπάν τε αὐτῷ· θεωρεῖσ, ἀδελφέ, πόσαι
μυριάδεσ εἰσὶν τῶν πεπιστευκότων, καὶ πάντεσ ζηλωταὶ τοῦ νό-
μου ὑπάρχουσιν·* 21 *κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ ὅτι ἀποστασίαν*

D[wtst] d syr[p mg] add *και παραγενομενοι εισ τινα κωμην εγενομεθα παρα* | *μνασωνι* (13. *-σονι*): B 1. 13. 34. g[scr] *μνασω* (34. *-σσω*), D[gr*wtst] d fu tol *νασωνι* ... ℵ demid vg[sixt] cop *ιασονι* | *τινι*: A* om | *αρχαιω μαθητη*: D[gr wtst] d *μαθητη αρχ.*

17. *γενομενων δε* etc: D[gr wtst] d (syr[p mg]) *κακειθεν εξιοντεσ ηλθομεν εισ ιεροσολυμα* (hucusque syr[p mg], rell certe non adscripta) *υπεδεξαν τε* (d *autem*) *ημασ ασμενωσ οι αδελφοι* | *απεδεξαντο* cum ℵABCE al plus[15] cat Chr[9,386] com ... ς *εδεξαντο* cum HLP al longe plu Chr[9,381] txt :: cf ad Lc 9, 11

18. *τη τε επιουση* cum ℵAE[gr] 40. 69. 105. syr[utr] aeth[utr] ... ς Ln Ti *τη δε επ.* cum BCHLP al pler cat d e vg sah cop Chr[9,386] | *παντεσ τε παρεγενοντο* (sah *et congregabantur* omisso *παντεσ*), vg *omnesque collecti sunt* ... D[gr*] *ησαν δε παρ αυτω*, d *erant autem cum eo* | *οι πρεσβυτεροι*: D 34. add *συνηγμενοι* (d *conventi*)

19. *και* (d om) *ασπασαμενοσ αυτουσ* (L *αυτοισ*, C* *αυτου*) *εξηγ. καθ εν* (H* 36. 37. 100. *ενα*) *εκαστον ων εποι. ο θε. εν τοισ*: D[gr*] *ουσ ασπαμενοσ* (sic) *διηγειτο ενα εκαστον ωσ εποι. ο θεοσ τοισ* | *δια τησ*: ℵ* l[scr] om *δια*

20. *ακουσαντεσ* (vg *cum audissent*, d e *audientes*): HL 47. k[scr] *ακουοντεσ* | *εδοξαζον* cum ABCEHLP al omn[vid] cat vg (*magnificabant*, e *glorificabant*) Chr[9,386] etc ... ℵD Thphyl[b] *εδοξασαν* (d *clarificaverunt*) | *τ. θεον* (Gb'') cum ℵABCEL al[30] cat vg syr[sch] cop arm Chr ... ς *τ. κυριον* cum DHP al longe plu sah syr[p] | *ειπαν τε* cum ℵE 15; item ς Ti *ειπον τε* cum ABHLP al plu (180. *και ειπ.*, 13. *ειπεν τε*) cat Thphyl[utr]; item *dixeruntque* vg syr[sch] sah (l[scr] cop Thphyl[b] *ειπ. δε*) ... Ln *ειποντεσ* cum CD al[25] syr[p] Chr | *αυτω*: D om | *μυριαδεσ εισιν* sine additam cum ℵ 3. 4* 95* 97. ... Gb'' Ln Ti add *εν τοισ ιουδαιοισ* cum ABCE al plus[10] vg cop aeth Ambrst[oph 3,9]; item D syr[sch] sah Aug[op 28] *εν τη ιουδαια*, item ς add *ιουδαιων* cum HLP al longe plu (pauci *των ιουδ.*) syr[p] arm Chr Thdrt[1,622] et [3,1501] Thphyl[utr] (sed 68. arm Thdrt[bis] Thphyl[b] post *πεπιστευκ.* pon) | *παντεσ*: D 38. tol syr[sch] Ambrst[oph] Aug[op] add *ουτοι* (D* *τουτοι*), 13. add *ζητουσιν και*

21. *κατηχηθησαν* (e vg *audierunt*): D* *κατηχησαν* (d *diffamaverunt*), 25. 40. *κατηχησαν* | *δε* (ℵc): ℵ* om

διδάσκεισ ἀπὸ Μωϋσέωσ τοὺσ κατὰ τὰ ἔθνη πάντασ Ἰουδαίουσ,
λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺσ τὰ τέκνα μηδὲ τοῖσ ἔθεσιν περιπατεῖν.
1 Co 14, 15 22 *τί οὖν ἐστίν; πάντωσ δεῖ συνελθεῖν πλῆθοσ· ἀκούσονται γὰρ*
ὅτι ἐλήλυθασ. 23 *τοῦτο οὖν ποίησον ὅ σοι λέγομεν. εἰσὶν ἡμῖν*
ἄνδρεσ τέσσαρεσ εὐχὴν ἔχοντεσ ἐφ' ἑαυτῶν· 24 *τούτουσ παραλα-*
Nm 6, 21 *βὼν ἁγνίσθητι σὺν αὐτοῖσ, καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖσ ἵνα ξυρή-*
σονται τὴν κεφαλήν, καὶ γνώσονται πάντεσ ὅτι ὧν κατήχηνται περὶ
σοῦ οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ στοιχεῖσ καὶ αὐτὸσ φυλάσσων τὸν νόμον.
15, 20 25 *περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖσ ἐπεστείλαμεν κρίναν-*

---

21. *μωυσεωσ* cum ℵBCEH al mu ... ς *μωσεωσ* cum ADLP al plu. Praeterea al mu (5 ap Scri) *-σεοσ* | *τουσ κατα* etc: d *qui in gentibus sunt iudaeos*, D* *τουσ κατα εθνη εισιν ιουδαιοισ* | *παντασ* cum ℵBCD^{2}HLP al omn fere cat syr^{utr} sah arm aeth Chr^{9,286} ... Gb^{o} Ln om cum AD*E 13. d vg cop | *λεγων* (ℵ^{c}; ℵ* *-γω*): D om | *περιτεμνειν*: E vg praem *οφιλειν* | *μηδε τοισ εθεσιν* (syr$^{p\,mg}$ add *αυτου*, item syr^{sch} ar^{e} *legis*, item D^{gr2} *αυτουσ*. Praeterea al aliq *εθνεσιν* habent ex frequenti errore.) *περιπατειν* ... D* *μητε εν τοισ εθνεσιν αυτου περιπατ.*, d *neque gentes eius ambulant*

22. *τι ουν εστιν*: aeth^{utr} om | *παντωσ δει συνελθ. πληθ.* (*συ. πλ.* cum ℵAC^{2}E 13. 40. 69. 105. 133. al$^{3\,scr}$ vg, ς *πλ. συ.* cum D[^{2}*το πλ.*]HLP al pler cat Chr)· *ακουσονται γαρ οτι* (C^{3} om *γαρ*, ℵ* om *γαρ οτι*) cum ℵ*et^{c}AC^{3}DEHLP al pler cat vg Chr^{9,287} ... Gb′ Ti^{49} *παντωσ ακουσονται οτι* cum BC* 15. 36. 73. 137. 180. sah cop syr^{p} aeth^{utr}, item arm (omisso *παντωσ*) et (*propterea igitur quod audient illi* etc) syr^{sch} et ar^{e} | *εληλυθασ*: B *-θεσ*

23. *ὅ*: E *οπερ* | *εφ* cum ACDEHLP etc: ℵB *αφ*

24. *επ αυτοισ* cum ℵA^{corr}BCEHLP al pler cat Chr^{9,287} ... Ln$^{ed\,min}$ *επ αυτουσ* c. A* 13. 27. 29. 33. 34. a^{scr} Thdrt^{1,325}, D *εισ αυτουσ* | *ξυρησονται* cum ℵB*D^{2}EP 13. 100. al$^{4\,scr}$ (D* *ξυρωνται*) ... ς Ln *ξυρησωνται* cum AB^{3}CHL al pler cat Chr (H al Thphyl^{b} *ξυρισωνται*, L *ξυρίσων* omissa syllaba) | *την κεφαλην*: 27. 29. 66** 69. al^{10} fere vg syr^{sch} sah *τασ κεφαλασ* | *γνωσονται* cum ℵABCDE al^{15} (et 36. 105. 106. 133 cat Thphyl^{b} *-σωνται*), item *scient* vg etc ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb′) *γνωσι* cum HLP al pler Chr^{9,287} Thphyl^{a}, item *cognoscant* d | *ων*: C 36. 40. 69. 105. 180. a^{scr} e^{scr} cat *περι ων* | *αλλα* (A cat^{250} add *και*) *στοιχεισ και αυτοσ*: D^{gr*} *αλλ οτι πορευου αυτοσ* (^{3}*αλλα στοιχ. και αυτ.*), d *sed ambulans ipse* | *φυλασσων τ. νομ.* cum ℵABCDE 13. 31. 40. 68. 69. 105. 137. 180. a^{scr} c^{scr} cat vg syr^{p} Chr^{9,287} Thphyl^{b} (sed E^{gr} *φυλασσιν*) ... ς *τον νομ. φυλασσ.* cum HLP al pler syr^{sch} Thphyl^{a}

25. *εθνων*: B Bed$^{retr\,15}$ ex Gr *ανθρωπων* ... D sah add *ουδεν εχουσι λεγειν προσ σε*, ac pergunt *ημεισ γαρ* | *επεστειλαμεν* cum ℵACEHLP al fere omn cat d vg (hl^{2} *scripsimus*, e *destinavimus*) syr^{sch} sah (aeth *praecepimus*) Chr^{9,287} ... Ln *απεστειλαμεν* cum BD^{gr} 40. l^{scr} cop syr^{p} arm | *κριναντεσ*: D* 100. *-νοντεσ* | *φυλασσεσθαι* cum ℵAB 13. 81.

τασ φυλάσσεσθαι αὐτοὺσ τό τε εἰδωλόθυτον καὶ αἷμα καὶ πνικτὸν 15, 28
καὶ πορνείαν. 26 τότε ὁ Παῦλοσ παραλαβὼν τοὺσ ἄνδρασ τῇ
ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖσ ἁγνισθεὶσ εἰσῄει εἰσ τὸ ἱερόν, διαγγέλ-
λων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγνισμοῦ, ἕωσ οὗ προσηνέχθη Nm 6, 5 ss
ὑπὲρ ἑνὸσ ἑκάστου αὐτῶν ἡ προσφορά.
27 Ὡσ δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆσ 24, 18
Ἀσίασ Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ συνέχεον πάντα τὸν

---

vg syr[sch] sah cop ar[e] (aeth vide post) ... ς (sed Gb[oo]) Ti praem *μηδεν τοιουτον* (CE al pauc -*το*) *τηρειν αυτουσ ει μη* (27. 66*[mg] 69. 105. a[scr] *αλλα*) cum CDEHLP al pler cat syr[p] arm (aeth *ut caveant sibi ab eo quod illicitum censent et ab immolato* etc) Chr[9,387] Bed[retra 150] ex Gr. Praeterea 40. 66** 69. 105. a[scr] om *αυτουσ* sq :: additamentum eo defendunt quod dicunt, nihil simile 15, 20 aut 28 scriptum esse. At id non quadrat. Nec enim quae h. l. scripta sunt ad 15, 20 aut 28 sq curiose accommodanda videbantur, ut satis probant verba *φυλασσεσθαι αυτουσ* etc; nec verba *μηδεν τοιουτ. τηρ. αυτ.* non egregie respondent illis *μηδεν πλεον επιτιθεσθαι υμιν βαροσ* etc, quorum loco v. 19 *μη παρενοχλειν* etc praecesserat. Tamen ista (*μηδεν πλεον* etc) non eiusmodi erant ut in hunc ipsum locum ad verbum transferrentur. Inlata vero sunt verba *μηδεν τοιουτ.* etc respectu habito versus 21: *μη περιτεμν. αυτουσ* etc. Videbatur enim *φυλασσεσθαι* etc nimis nude dictum, nulla ratione eius rei de qua vel maxime quaerebatur habita. Ceterum nonnulli codd. additamento aucti recte abiecerunt *αυτουσ* post *φυλασσεσθαι*. Dubito enim Lucam, si *μηδ. τοιουτ. τηρ. αυτουσ* praeposuisset, *αυτουσ* post *φυλασσεσθαι* repetiturum fuisse. | *το τε ειδωλοθυτον* etc: E *απο ιδωλοθυτων και αιματοσ και πνικτου και πορνιασ*, similiter syr[utr] | *το τε*: D 68. 137. c[scr] Chr[9,387] om *τε* | *και αιμα* cum ℵABCD (E vide ante) 13. 68. 69. 105. 180. a[scr] c[scr] cat ... ς *και το αιμ.* cum HLP al pler Chr | *και* (15. 36. cat[cod] om; 31. 40. 99. l[scr] Chr Thphyl[b] add *το*) *πνικτον* (syr[sch] ar[e] aeth[pp] *κ. πορν. κ. πνικτ. κ. αιμ.*) ... D om

26. *ο παυλ.* cum ℵABCHLP etc ... DE 4. om *ο*. Praeterea 4. al[10] (5 ap Scri) post *παραλαβ.* pon | *εχομενη*: 21. 31. 41. *ερχομενη* ... D *επιουση* | *εισηει*: D *εισηλθεν* | *εωσ ου* (100. om) ... D *οπωσ* (sed d *donec*) *προσηνεχθη*: 105. a[scr] *προσενεχθῇ* | *η προσφορα*: D 2[lect] g[scr] om *η*

27. *ωσ δε* usque *συντελεισθαι*: D *συντελουμενησ δε τησ εβδομησ ημερασ* | *εμελλον*: ELP al[8] *ημελλον* | *αι*: B om | *οι απο τ. ασ. ιουδαιοι*: D *οι δε απ. τ. ασ. ιουδ. εληλυθοτεσ* (d *qui ab asia erant iudaei venerant* sic) ... C 180. cat arm post *εν τω ιερω* pon; 187. e[scr] post *θεασα. αυτὸν* | *συνεχεον* cum ℵABDHLP al pler Chr[9,388] ... Ln *συνεχεαν* cum C 2. 10. 15. 40. 101. 180. cat. Ex Latinis e vg *concitaverunt*, d *confuderunt* ... E[gr] *συνεκεινησαν τε*, 20. 41. *συνεσχον* | *παντα*: B 2. 41. om

ὄχλον, καὶ ἐπέβαλαν ἐπ' αὐτὸν τὰσ χεῖρασ, 28 κράζοντεσ· ἄνδρεσ
Ἰσραηλεῖται, βοηθεῖτε· οὗτόσ ἐστιν ὁ ἄνθρωποσ ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ
καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντασ πανταχῇ διδάσκων,
ἔτι τε καὶ Ἕλληνασ εἰσήγαγεν εἰσ τὸ ἱερὸν καὶ κεκοίνωκεν τὸν ἅγιον
20, 4 τόπον τοῦτον. 29 ἦσαν γὰρ προεωρακότεσ Τρόφιμον τὸν Ἐφέσιον
ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰσ τὸ ἱερὸν εἰσήγαγεν ὁ
Παῦλοσ. 30 ἐκινήθη τε ἡ πόλισ ὅλη καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ
λαοῦ, καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου εἷλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ,
καὶ εὐθέωσ ἐκλείσθησαν αἱ θύραι. 31 ζητούντων τε αὐτὸν ἀπο-
κτεῖναι ἀνέβη φάσισ τῷ χιλιάρχῳ τῆσ σπείρησ ὅτι ὅλη συνχύννεται
Ἰερουσαλήμ, 32 ὃσ ἐξαυτῆσ παραλαβὼν στρατιώτασ καὶ ἑκατον-

---

27. επεβαλαν cum ℵ*A ... ς Ln επεβαλον cum ℵ[c]BCEHLP etc, item al[5] Thphyl[a] επεβαλλον ... D[gr] επιβαλλουσιν | επ αυτον τασ χειρασ (Gb'') cum ℵABCDE al[20] cat vg syr[utr] arm Chr Thphyl[b] ... ς τασ χει. επ αυτ. cum HLP al longe plu sah cop Thphyl[a]

28. ισραηλειται: -λειται cum ℵAB*D ... ς Ln -λιται cum B[3]CEHLP etc. Praeterea ℵ ισδραη-, DE ιστραη (et. d e istrahe-) | βοηθειτε: E βοηθησαται | τουτου (105. al pauc om): AC[2] 73. al pauc του αγιου τουτου (:: cf 6, 13. item infra τον αγι. τοπ. τουτ.) | πανταχη (Gb'') cum ℵABCDE al[15] (a[scr] απανταχη) cat ... ς πανταχου cum HLP al pler Chr | τε (25. 40. al pauc cop δε): D 31. 68. om | εισηγαγεν: D* 95* εισηγεν | το ιερον: D* om το | κεκοινωκεν cum ℵ*corr(*κεκοινωνκεν)AB*CHLP al pler ... B[3]E 14* 15* 36. 64. 95* 105. 137. o[scr] cat[236] κεκοινωνηκεν, D* εκοινωνησεν, D[2] εκοινωσεν

29. προεωρακοτεσ cum ℵABCDE etc ... HLP al plus[50] Chr[9,266] Thphyl[a] εωρακοτεσ (HL al εορακ.). Item vg viderant (sed tol add ante) | τον εφεσιον: ℵ om τον | ενομιζον: D[gr] ενομισαμεν ... d putaverunt, e vg aestimaverunt | ο παυλοσ: D om ο

30. του παυλου: E d[scr] τον παυλον | ειλκον: D ειλκων, E 18. f[scr] ηλκον | αυτον: D fu om | και ευθ. εκλ. αι θυραι (sic ℵ[c]): ℵ* nil nisi εκλεισθησαν (σαν supra lineam suppleto) ευθεωσ, unde probabile fit exemplar unde ℵ excriptus est habuisse και αι θυραι του ιερου εκλ. ευθεωσ, excidisse vero κ. αι θυρ. τ. ιερου post εξω του ιερου propter ομοιοτελευτον: nisi mavis non excidisse nisi και, ut fuerit και εκλεισθη ευθεωσ.

31. ζητουντ. τε cum ℵABE 18. a[scr] syr[sch] aeth. Item D* και ζητουντ. (d et cum quererent) ... ς ζητ. δε cum D[gr2]HLP al pler cat vg sah cop syr[p] arm Chr[9,266] | σπειρησ: P 16. 33. 38. 56. 69. 93. 95. 104. al[7 scr] Chr -ρασ | συνχυννεται cum ℵ*AB*D 13. (sed B* συγχ- et B[3] 13. συγχυνεται) vg (confunditur) ... ς συγκεχυται (ℵ[c]E συνκε-) cum ℵ[c]EHLP al fere omn cat Chr. Item confusa est d e similiterque syr[utr] sah cop arm | ιερουσαλημ (4. 68. 137. al[8 scr] etc η ιερουν.): syr[p] c.* add vide igitur ne faciant insurrectionem

32. παραλαβων cum ℵADEHLP al omn[vid] cat Chr[9,266], item adsumptis e

τάρχας κατέδραμεν ἐπ᾽ αὐτούσ· οἱ δὲ ἰδόντεσ τὸν χιλίαρχον καὶ
τοὺσ στρατιώτασ ἐπαύσαντο τύπτοντεσ τὸν Παῦλον. 33 τότε ἐγγί-
σασ ὁ χιλίαρχοσ ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ ἐκέλευσεν δεθῆναι ἁλύσεσι
δυσί, καὶ ἐπυνθάνετο τίσ εἴη καὶ τί ἐστιν πεποιηκώσ. 34 ἄλλοι
δὲ ἄλλο τι ἐπεφώνουν ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ δυναμένου δὲ αὐτοῦ γνῶναι
τὸ ἀσφαλὲσ διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰσ τὴν
παρεμβολήν. 35 ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺσ ἀναβαθμούσ, συνέβη βα-
στάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου·
36 ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθοσ τοῦ λαοῦ κράζοντεσ· αἶρε αὐτόν. 22, 22 Lc 23, 18
37 μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰσ τὴν παρεμβολὴν ὁ Παῦλοσ λέγει τῷ
χιλιάρχῳ· εἰ ἔξεστίν μοι εἰπεῖν τι πρὸσ σέ; ὁ δὲ ἔφη· ἑλληνιστὶ γι-
νώσκεισ; 38 οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιοσ ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν (5, 36)

---

vg ... Ln λαβων cum B, item sumptis d | εκατονταρχας cum ℵABD*E 13. 38. ... ς -ρχους cum D²HLP al pler cat Chr

33. τοτε εγγισας cum ℵABDE al sat mu cat vg sah cop syrP aeth Chr[9,388] Thphyl[b] ... HLP al[50] Thphyl[a] εγγισ. δε, syr[sch] και εγγ. | επελαβετο (31. -βαλετο) αυτου: L επ. αυτον | αλυσεσι δυσι cum ℵABL etc ... Ti αλυσεσιν δυσιν cum DEHP etc | τις (E8[r] aeth τι) ειη cum ℵABD 18. 36. 105. 180. a[scr] cat ... ς Ti τις αν ειη cum EHLP al pler Chr | τι: D8[r*] τις

34. αλλο τι: D8[r] syrP Chr[9,388] αλλα | επεφωνουν cum ℵABDE al fere[15] cat Thphyl[b] ... ς εβοων cum HLP al longe plu Chr Thphyl[a] (25. 40. c[scr] επιβοων, 31. επιβοων) | μη δυναμενου δε (D και μη δυν.) αυτου cum ℵABDE 13. 31. 40. 68. Thphyl[b] ... ς μη δυναμενος δε cum HLP al pler cat Chr Thphyl[a] | αγεσθαι αυτον: 31. 68. 99. k[scr] αυτ. αγεσθ.

35. επι τους: D εις τους | βασταζ. αυτον: D τον παυλον βασταζεσθ. | υπο των: 13. om των | οχλου: D λαου

36. του λαου: D om | κραζοντες (Gb") cum ℵABE8[r] al plus[20] cat vg[cod] (ap Ln, sed non am fu demid tol) syr[sch] Thphyl[utr] ... ς κραζον cum DHLP al longe plu e vg syrP Chr[9,388] | αιρε αυτον (sah tolle e medio inimicum nostrum): d tollite eum, D8[r] αναιρεισθαι αυτον

37. τε: 15. 16. 18. 27. 36. 38. 93. 105. 113. 137. al[6scr] al[5] sah cop syrP Chr[9,389] δε | εισαγεσθαι: 38. 69. 105. 113. 137. al[3scr] Chr[9,389] post εις τ. παρ. pon | ο παυλος (arm ante εις την, similiter transp sah al): D om (at cf ad v. 35), hinc Gb° | λεγει (18. 31. 36. 180. cat ειπε). τω χιλιαρχω: D τω χειλιαρχ. αποκριθεις ειπεν | ειπειν: D arm λαλησαι, item loqui d e vg | τι cum ℵABE al sat mu (ut 13. 15. 18. 31 [τις] 40. 68. 69. 105. al[5scr] etc) cat vg (sah verbum) cop syrP Chr Thphyl[b] ... Gb[oo] Ti om c. DHLP al longe plu tol syrP arm Thphyl[a] | ελληνιστι (-ι et. ℵABDEH etc): LP e[scr] al -στη

38. ουκ αρα et. Eus[hist 2,21,3]: D ου | αιγυπτιος et. ℵABE etc: D8[r] εγυπτ.

ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχιλίους
22, 3 ἄνδρας τῶν σικαρίων; 39 εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος· ἐγὼ ἄνθρωπος μέν
εἰμι Ἰουδαῖος, Ταρσεύς, τῆς Κιλικίας οὐκ ἀσήμου πόλεως πολίτης·
δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν. 40 ἐπι-
τρέψαντος δὲ αὐτοῦ ὁ Παῦλος ἑστὼς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν κατέ-
12, 17 σεισεν τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· πολλῆς δὲ σιγῆς γενομένης προσεφώνησεν
τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ λέγων·

XXII.

1 Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς
νυνὶ ἀπολογίας. 2 ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ προσε-
φώνει αὐτοῖς, μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν. καὶ φησίν· 3 ἐγώ εἰμι
21, 39 ἀνὴρ Ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἀνατεθραμ-

38. *αναστατωσας* (e vg *concitasti*, d *sollicitasti*) et. Eus^{hist}: E *εξαναστατωσασ* | *τετρακισχιλιους*: 48. *τετρακοσιους* | *σικαριων* et. syr$^{p\ mg\ gr}$: E^{gr} *σιρικαριων*, item e^{2} *siricariorum*

39. *ο παυλος*: 31^{tres} om *ο* | *ειμι* (ℵ^{c}): ℵ* om | *ταρσευς* usque *πολιτης* (A *πολειτησ*): D^{gr} *εν ταρσω δε της κιλικιας γεγεννημενος* | *δεομ. δε* (c^{scr} *τε*): L 1. 19. 20* 40. e^{scr} syr^{sch} om *δε* | *επιτρεψον*: D *συνχωρησαι*. Sic autem d: *non ignotae civitatis cuius* (civis?) *rogo obsegro autem mihi loqui* | *λαλησαι* (ℵ^{c}): ℵ* *λογον λαλ.*

40. *επιτρεψαντος δε*: D* *και επιτρ. δε*, d syr^{sch} *et cum permisisset* | *αυτου*: D sah *του χιλιαρχου* | *ο παυλ. εστως*: D *εστ. ο παυλ.* | *κατεσεισεν*: D *και σεισας* | *τω λαω*: H 10** 26. 48. 96. 99. 100. 105. 40^{lect} al$^{2\ scr}$ Chr^{9,398} *τον λαον* ... D syr^{sch} ar^{n} *προς αυτους* | *πολλης δε σιγης*: D *πολλ. τε ησυχιας*, vg sah *et magno silentio*. Similiter et syr^{sch} | *γενομενης* cum ℵBDEHLP etc: Ti *γεναμενης* cum A ... B 69. 105. a^{scr} ante *σιγης* pon | *προσεφωνησεν*: al plus^{30} *προσεφωνει* | *εβραιδι*: A *ιδια*

XXII. 1. *νυνι* cum ℵABDEHLP al plus^{50} cat Thphyl^{utr} ... ϛ (= Gb Sz) *νυν* cum minusc mu Chr^{9,394}

2. *προσεφωνει* cum ℵABP al plu vg^{cle} (*loqueretur*) demid (*loquebatur*) syr^{sch} sah cop aeth Chr^{9,394} Thphyl^{b} ... L 15. 18. 27. 29. 36. 40. 69. 73. 105 137. 180. al$^{5\ scr}$ cat syr^{p} *προσεφωνησεν*, e *adlocutus est* ... Ti *προσφωνει* cum DEH al^{12} am fu tol Thphyl^{a} | *αυτοις* (A*^{vid} *αυτων*): D om | *παρεσχ. ησυχιαν* (99. *προσεσχ. ησυχια*): D *ησυχασαν* | *καὶ φησίν*: sic HL al, non ut edi solet *καί φησιν*

3. *εγω* sine *μεν* cum ℵABDE 3. 13. 18. 95* 105. 180. a^{scr} cat vg sah arm ... ϛ Ti add *μεν* cum HLP al pler cop syr^{p} aeth^{utr} Chr^{9,394} (et$^{cat\ 357}$) | *ανηρ*: ℵ ante *ειμι*, D post *ιουδαιος* pon. Ceterum deficit d a verbis *μαλλον ησυχασαν και φησιν* usque *λαληθησεται περι παντων* v. 10. | *γεγεννημενος* (A 2. 45. 46, o^{scr} cat *γεγενημ.*): D post *εν ταρσω της*

μένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιὴλ πεπαι- 5, 34
δευμένος κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρῴου νόμου, ζηλωτὴς ὑπάρχων
τοῦ θεοῦ καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστε σήμερον, 4 ὃς ταύτην τὴν ὁδὸν 26, 9 ss 8, 3
ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ παραδιδοὺς εἰς φυλακὰς
ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, 5 ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι καὶ 9, 1
πᾶν τὸ πρεσβυτέριον, παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς τοὺς
ἀδελφοὺς εἰς Δαμασκὸν ἐπορευόμην, ἄξων καὶ τοὺς ἐκεῖσε ὄντας
δεδεμένους εἰς Ἰερουσαλὴμ ἵνα τιμωρηθῶσιν. 6 Ἐγένετο δέ μοι 9, 3 ss 26, 12 ss
πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμασκῷ περὶ μεσημβρίαν ἐξαίφνης
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιαστράψαι φῶς ἱκανὸν περὶ ἐμέ, 7 ἔπεσά τε
εἰς τὸ ἔδαφος καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι· Σαοὺλ Σαούλ, τί

πολει. pon | ανατεθραμμενος: 13. αναθρεμμενος | δε: 1. 32. aeth[utr] Thphyl[a] τε ... 104. c[scr] h[scr*] sah om | ταυτη: post hanc vocem edd Elz (secus Gb Sz) non interpunxerunt, sed post γαμαλιηλ, cui distinctioni verborum et. Chr[9,395] favere vdtr | γαμαλιηλ: B 18. 36. 68. cat Chr[9,394] -ηλου | πεπαιδευμενος: D παιδευομενος ... H 4. 16. 27. 29. 31. 34. 37. 98. 99. 100. k[scr] syr[p] Chr[9,394] add δε | κατα: B 31. και | υπαρχων: D om (nec vg exprim) | του θεου: vg *legis*, syr[p] c.* *traditionum paternarum mearum* ... 137. tol om | παντες υμεις (vg *vos omnes*) εστε: D εσται.υμ. παντες

4. ος (et. syr[p]): D syr[sch] ar[e] aeth[utr] και | αχρι: D. 25. 33. 34. c[scr] μεχρι, 99. k[scr] Chr[9,395] εως | εις φυλακας: D 18. 24. 96. 142. 180. cat εις φυλακην, item am *in custodiam*

5. ο (D* 56. 180. om) αρχιερευς: 137. syr[p] c.* add ανανιας | μαρτυρει cum ℵABEHLP al pler (31. 42. 57. post μοι pon; 137. επιμαρτυρει) cat vg syr[utr] sah cop arm aeth Chr[9,395] ... B εμαρτυρει, D μαρτυρησει | παν: 40. k[scr] απαν ... D ολον | πρεσβυτεριον: B*H 101[ms] l[scr*] -ρειον | παρ ων (13. ω) και: D 3. fu (al[lachm]) syr[sch] sah cop aeth om και | προς τους αδελφους: D παρα των αδελφων (d hiat) | αξων (vg *ut adducerem*, similiter vv pler): E αξαι, *adducere* | αξων usque δεδεμενους: H om | εκεισε: D εκει | εις ιερουσαλημ: D εν ιερ.

6. εγενετο usque περι μεσημβριαν: D* εγγιζοντι δε μοι μεσημβριας δαμασκω | εξαιφνης: DE 99. εξεφν. | εκ (e vg *de*): D* απο | περιαστραψαι: D[2] περιεστραψαι (* -ψαμε), E 187. περιεστραψεν, k[scr] περιηστραψε ... P περιαστραψαν

7. επεσα (Gb') cum ℵABEHP al plus[20] cat Ath (Gall[5,100], est serm. mai. de fide[26]; vide post) Thphyl[utr] ... ς επεσον cum DL al plu Chr[9,396]. Praeterea D και επεσον, sah cop ἐπ. δε | σαουλ σαουλ (e vg *Saule Saule*): D 25. l[scr] σαυλε σαυλε | διωκεις: E (et. Bed[retr 152] ex Gr) demid syr[p ms] Ath[5,100] add σκληρον σοι (demid *durum erit* sine σοι) προς κεντρα λακτιζειν. Locus ap Ath l. l. sic affertur: λεγων· περιηστραψε με φως ικανον, και επεσα εις το εδαφος και ηκουσα φωνης

με διώκεισ; 8 ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην· τίσ εἶ, κύριε; εἶπέν τε πρὸσ ἐμέ·
ἐγώ εἰμι Ἰησοῦσ ὁ Ναζωραῖοσ, ὃν σὺ διώκεισ. 9 οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ
ὄντεσ τὸ μὲν φῶσ ἐθεάσαντο, τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λα-
λοῦντόσ μοι. 10 εἶπον δέ· τί ποιήσω, κύριε; ὁ δὲ κύριοσ εἶπεν
πρόσ με· ἀναστὰσ πορεύου εἰσ Δαμασκόν, κἀκεῖ σοι λαληθήσεται
περὶ πάντων ὧν τέτακταί σοι ποιῆσαι. 11 ὡσ δὲ οὐκ ἐνέβλεπον
ἀπὸ τῆσ δόξησ τοῦ φωτὸσ ἐκείνου, χειραγωγούμενοσ ὑπὸ τῶν συν-
9, 17 ss ὄντων μοι ἦλθον εἰσ Δαμασκόν. 12 Ἀνανίασ δέ τισ, ἀνὴρ εὐλαβὴσ
κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενοσ ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούντων
Ἰουδαίων, 13 ἐλθὼν πρὸσ ἐμὲ καὶ ἐπιστὰσ εἶπέν μοι· Σαοὺλ
ἀδελφέ, ἀνάβλεψον. κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰσ αὐτόν. 14 ὁ

λεγουσησ μοι· σαουλ σαουλ, τι με διωκεισ; σκληρον σοι προσ κεντρα λακτιζειν. καγω ειπον· τισ ει, κυριε; και ο κυριοσ φησι προσ με· εγω ειμι ισ̅, ον συ διωκεισ.

8. απεκριθην: א syr^{sch} add και ειπα | τε (sah cop om): D 18. 27. 105. al$^{3\,scr}$ δε | εμε cum א*AB ... ς Ti με c. א^{c}DEHLP etc | א*D* ναζοραιοσ

9. εθεασαντο (א* εθεατο) sine additam cum אABH 3. 13. 33. 40. 95* 98^{mg} 100. vg syr^{sch} cop arm ar^{e} ... ς (sed Gb^{oo}) Ti add και εμφοβοι (DE ενφ.) εγενοντο (15. 36. γενομενοι) cum DELP al pler cat sah syr^{p} aeth Chr (agnoscit et$^{com\,296}$ οθεν και εμφοβ. γινονται, quae verba Maximo in scholl adscribuntur) Bed$^{retr\,150}$ ex Gr | ηκουσαν: א^{c}E^{gr} 1. 17. Thphyl^{a} ηκουον

10. ειπον: D ειπα | ο δε κυριοσ (arm ειπεν δε πρ. με ο κυρ.): D k^{scr} om. Item sah *dixit mihi* omissis ο δε κυρ., item aeth^{utr} *et dixit mihi* | ειπεν: 2. 30. 34. om (item edd mu) | σοι (g^{scr} om) λαληθησεται: E λαλ. σοι | περι παντ. ων τετ. σοι (43. 99. add τι σε δει) ποιησαι: E 4* 34. 95* 98^{mg} 100. Chr^{9,297} τι σε δει ποιησαι. Post περι παντων deficit D ac rursus incipit d | τετακται: B* εντετακται, 43. 99. εντεταλται | σοι (al pauc cat σε): E om. Reddunt ista e vg *de omnibus quae te* (e om) *oporteat facere*, d [*de omnibus*] *quae te oportet facere*

11. ωσ δε etc: d syr$^{p\,mg}$ *ut autem surrexi* (d *-xit*), *non videbam* (d postea *et ad manum deductus*) | ουκ ενεβλεπον (E 18. εβλεπ., 68. 100. Thphyl^{b} ανεβλ.): B ουδεν εβλεπον. Vertit vg *non viderem* (item d e *non videbam*) | υπο: A απο

12. ευλαβησ cum אBHLP al plus^{60} cat Chr^{9,297} Thphyl^{utr}, d *timoratus* ... ς ευσεβησ cum E (e *pius*) al plu ... A vg om | μαρτυρουμενοσ: A* -ρομενοσ | κατοικουντων sine additam cum אABEP al sat mu (80. praem μαθητων και των) vg (et. am fu) syr^{sch} cop ... d Chr^{9,297} om ... HL al^{60} fere cat demid tol sah syr^{p} arm aeth Thphyl^{utr} add (78 cat post ιουδ.) εν δαμασκω

13. εμε cum אAB ... ς Ti με cum EHLP al omn^{vid} cat Chr^{9,297} | σαουλ (e vg *Saule*): l^{scr} σαυλε ... d *Saule Saule* | ανεβλεψα: A εβλεψ. | εισ αυτον: d sah om

δὲ εἶπεν· ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε γνῶναι τὸ
θέλημα αὐτοῦ καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ
στόματος αὐτοῦ, 15 ὅτι ἔσῃ μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώ-
πους ὧν ἑώρακας καὶ ἤκουσας. 16 καὶ νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς
βάπτισαι καὶ ἀπόλυσαι τὰς ἁμαρτίας σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ
ὄνομα αὐτοῦ. 17 Ἐγένετο δέ μοι ὑποστρέψαντι εἰς Ἱερουσαλὴμ 9, 26
καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει, 18 καὶ
ἰδον αὐτὸν λέγοντά μοι· σπεῦσον καὶ ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἱερουσα-
λήμ, διότι οὐ παραδέξονταί σου μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ. 19 κἀγὼ
εἶπον· κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων
κατὰ τὰς συναγωγὰς τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ σέ· 20 καὶ ὅτε ἐξεχύν-
νετο τὸ αἷμα Στεφάνου τοῦ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐφε- 7, 58

---

14. ο δε ειπεν: d syr^{sch} aeth *et dixit* ... 28. c^{scr} d syr^{sch} sah arm aeth add μοι | προεχειρισατο: ℵ*P προσεχει–, ℵAL 13. 68. k^{scr} –χειρησατο | και ιδειν: A* om και | φωνην: 31. 104. $Thphyl^{a}$ φωνης, ut v. 9. f^{scr} της φωνης δε | εκ του: A 13. 95* $al^{2\,scr}$ cat^{390} om του

15. εση: ℵ post ανθρωπους pon | αυτω: 3. 96. e^{scr} vg $Chr^{9,391}$ $Thphyl^{b}$ αυτου | προς (E* παντ): E^{2} εις (e *ad omnes*, ut et. vg; d *aput omnes*) | ων: E^{gr} 4. 13. 36. 37. 38. 56. 100. 180. $al^{3\,scr}$ cat $Thphyl^{a\,com}$ ων τε | εωρακας: L εοραχ. (al^{vid}, neglexerunt enim conlatores)

16. σου: in E^{gr} $suppl^{*}$, 15. om | αυτου cum ℵABE al $plus^{10}$ cat d vg syr^{utr} sah cop arm aeth $Chr^{9,398}$ $Thphyl^{b}$ ... ς (= Gb Sz) του κυριου cum HLP al pler (sed al^{3} om του, 43. 99. k^{scr} add $\overline{ιυ}$)

17. μοι υποστρεψαντι (13. 68. k^{scr} $Chr^{9,401\,bis}$ $Thphyl^{b}$ υποστρεφοντι, 31. επιστρεψαντι): 25. 105. με υποστρεψαντα, 96. 142. μοι υποστρε-ψαι | και: 104. d $Chr^{9,401\,txt}$ (sed non $ibidem^{com}$) om | προσευχο-μενου μου: E 3. 69. 93. 95. e^{scr} προσευχομενω (item addito μοι 99. $Thphyl^{b}$), 25. 105. προσευχομενον (25. πρ. τε). Similiter vg *et oranti in templo* | γενεσθ. με: L 99. 106. 137. $a^{scr\,mg}$ γεν. μοι ... 25. 40. 96. 105. om με | εν: 13. ως εν

18 ιδον (sic ℵ, rell ειδ.) cum ℵ 13. 36. 180. cat^{361} d (*fieri me in soporem et vidi*) ... ς Ln Ti ιδειν cum ABEHLP al pler vg (*fieri me - et videre*) $Chr^{9,401}$ :: accommodatum ad ea quae praecedunt; tanto plus contra valet testimonium codicum ℵD | μαρτυριαν cum ℵAB 13. 40. 68. 69. 180. a^{scr} ... ς Ti την μαρτ. cum EHLP al pler cat Chr. Praeterea d pro σου μαρτ. περι εμ. habet *testimonium meum*

19. τ. πιστευοντας: d e vg *eos qui credebant* ... E τ. πεπιστευκοτας | επι: 14** 36. 93. 104. h^{scr} εις

20. εξεχυννετο cum ℵAB*, item -υνετο B^{3}E 13. 15. 36. 68. 73. 105. 130. 180. cat $Thphyl^{b}$ ... ς εξεχειτο cum HLP al pler $Chr^{9,401}$ $Thphyl^{a}$ | στεφανου cum ℵBEHLP al fere omn (38. 73. post σου pon) cat vg $rell^{omn}$ Chr ... A 68. om, hinc Gb^{oo} | μαρτυρος: L 4. 6. 31. 32. 57.

στὼσ καὶ συνευδοκῶν καὶ φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων
9, 15 αὐτόν. 21 καὶ εἶπεν πρόσ με· πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰσ ἔθνη μακρὰν
ἐξαποστελῶ σε. 22 Ἤκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ
21, 36. 25, 24 ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν λέγοντεσ· αἶρε ἀπὸ τῆσ γῆσ τὸν τοιοῦ-
τον· οὐ γὰρ καθῆκεν αὐτὸν ζῆν. 23 κραυγαζόντων δὲ αὐτῶν καὶ
ῥιπτούντων τὰ ἱμάτια καὶ κονιορτὸν βαλλόντων εἰσ τὸν ἀέρα,
24 ἐκέλευσεν ὁ χιλίαρχοσ εἰσάγεσθαι αὐτὸν εἰσ τὴν παρεμβολήν,
εἴπασ μάστιξιν ἀνετάζεσθαι αὐτόν, ἵνα ἐπιγνῷ δι' ἣν αἰτίαν οὕτωσ

---

69. 78. 99. 105. 187. al$^{3\,scr}$ (al^{vid}) Chr^{cod} πρωτομαρτυροσ, 7. πρωτου μαρτυροσ, item syr^{p} | σου: 38. d om | και αυτοσ ημην: d nil nisi *ego eram* | εφεστωσ: A 37. εστωσ | συνευδοκων sine additam cum ℵA BE (D d vide post) 40. vg sah cop aeth^{utr} (d post *et consentiens* deficit, sed D rursus incipit και φυλασσων, hinc dubitari nequit quin D$^{gr\,et\,lat}$ cum ℵABE consenserit) ... ς (= Gb Sz) add τη αναιρεσει αυτου (:: ex 8, 1) cum HLP al pler cat (syr^{sch} vide post) syr^{p} arm Chr^{9,401}. Mutat autem ista libere syr^{sch} (una cum ar^{e}) sic ut reddat potius τῇ βουλῇ τῶν ἀναιρούντων αὐτόν, posteaque pro αναιρουντων ponat λιθαζόντων. | και φυλασσων cum ℵABDE al sat mu cat vg sah cop etc (137. c^{scr} φυλασσ. τε) ... HLP al fere^{45} syr^{p} Chr^{9,401} Thphyl^{a} om και

21. με cum ℵABDEHLP etc ... C εμε | εθνη: E^{gr} 25. εθνοσ | εξαποστελω cum ℵACHLP etc (e vg *mittam*) ... B 43. Chr^{9,402} αποστελω ... D (hiat d) e^{scr} Ath^{706} εξαποστελλω, E^{gr} αποστελλω

22. ηκουον: D syr^{utr} ηκουσαν | τουτου του λογου: 31. 38. 40. 69. 105. 133. 137. al$^{3\,scr}$ Chr^{9,402} του λογ. τουτ. | την φω. αυτων: 13. 31. 180. αυτων (180. αυτου) την φων. | καθηκεν cum ℵABCD*EHLP al longe plu cat Ath^{881} Chr Thphyl^{a} ... ς (= Gb Sz) καθηκον cum D^{3} al mu Thphyl^{b}. Cf et. Hipp^{susann} (Lag^{150,5}) αιρε εκ τησ γησ τουσ τοιουτουσ· ου γαρ καθηκον (sed id ipsum fluctuare vdtr) αυτουσ ζην.

23. κραυγαζοντων: C al^{25} Chr^{9,402} Thphyl^{a} κραζοντων | δε cum ℵDEHLP al omn^{vid} cat vg cop (sah hiat) syr^{p} arm Chr ... Ln Ti τε cum ABC syr^{sch} aeth | αυτων: deest in D, sed vdtr cum margine folii periisse. Praeterea 7. 69. 105. al$^{8\,scr}$ add επι πλειον | ριπτουντων cum ℵABCP al plu Chr .. DEHL al plus^{15} Thphyl^{utr} ριπτοντων | τα ιματια: E vg cop (sah hiat) syr^{utr} aeth add αυτων | αερα (et. ℵ^{c}): ℵ αεραν ... D syr^{sch} Cassiod^{201} ουράνον

24. ο χιλιαρχ. εισαγ. αυτον cum ℵABCDE al mu (sed 13. al aliq αγεσθ.) vg syr^{utr} cop arm aeth (sed^{ro} αγεσθ.) Chr^{9,402} Thphyl^{b} ... ς αυτον ο χιλιαρχ. αγεσθαι (sed Gb Sz εισαγ.) cum HLP al longe plu (sed ex his haud pauci εισαγ.) cat (εισαγ.) Thphyl^{a} | ειπασ cum ℵABCDE 27. 29. ... ς ειπων cum HLP al pler cat Chr | ανεταζεσθαι: D* ανεταζειν ... E 31. 40. εταζεσθαι, 4. εξεταζεσθαι (4. al^{5} post αυτον pon) | επιγνω: A 13. 36. cat Chr^{9,402} γνω | επεφωνουν: D 137. c^{scr} κατεφωνουν,

ἐπιφωνοῦν αὐτῷ. 25 *ὡσ δὲ προέτειναν αὐτὸν τοῖσ ἱμᾶσιν, εἶπεν*
πρὸσ τὸν ἑστῶτα ἑκατόνταρχον ὁ Παῦλοσ· εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον 16, 37 23, 27
καὶ ἀκατάκριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν; 26 *ἀκούσασ δὲ ὁ ἑκατον-*
τάρχησ προσελθὼν τῷ χιλιάρχῳ ἀπήγγειλεν λέγων· τί μέλλεισ
ποιεῖν; ὁ γὰρ ἄνθρωποσ οὗτοσ Ῥωμαῖόσ ἐστιν. 27 *προσελθὼν δὲ*
ὁ χιλίαρχοσ εἶπεν αὐτῷ· λέγε μοι, σὺ Ῥωμαῖοσ εἶ; ὁ δὲ ἔφη· ναί.
28 *ἀπεκρίθη δὲ ὁ χιλίαρχοσ· ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν*
ταύτην ἐκτησάμην. ὁ δὲ Παῦλοσ ἔφη· ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι.

98[mg] Chr *κατεβοων*, 19. 47. 68. *εφωνουν* | *αυτω*: D *περι αυτου*, 98[mg] 137. Chr *αυτου*

25. *προετειναν* cum ℵBL al[25] (105. *-ναντο*) cat; item AE 68. 98** 99. 104. Thphyl[b] *προετεινον*, item CD 7. 8. 40. 137. *προσετειναν* (Chr *προσετεινον*, sed fluct[cdd]). Item *adstrinxissent* vg, *extendissent* e, similiterque syr[utr] cop arm aeth ... ς (= Gb Sz) *προετεινεν* cum P 31. al[3 scr] al sat mu; item H Thphyl[a] *προσετεινεν* | *εστωτα*: 27. 29. 69. 105. al[5] et[4 scr] Thphyl[a] *εφεστωτα*. Etiam vg arm *adstanti* | *εκατονταρχον* cum ℵABCEHLP etc ... D 73. *-ρχην* | *ο παυλοσ* (arm cop post *ειπεν* pon): D syr[p] Chr[9,402] om | *εξεστιν* (ℵ[c]; sed ℵ* *εστιν*) *υμιν*: D syr[sch] aeth post *ει* pon; H *υμιν* post *μαστιζ.* pon. Cf Cass[201]: *Paulus centurioni dixit adstanti: videte si indemnatum vobis liceat flagellare Romanum.*

26. *ακουσασ δε* (17. om *δε*): D *τουτο ακουσασ* | *εκατονταρχησ* cum ℵ*A CD ... ς *-άρχοσ* cum ℵ[c]BEHLP al certe pler cat Chr. Praeterea D 137. add *οτι ρωμαιον εαυτον λεγει* | *τω χιλιαρχ. απηγγειλ.* (D* *επηγγ.*) cum ℵABCDE al plus[12] cat vg syr[utr] cop arm aeth Chr[9,408] Thphyl[b] ... ς *απηγγ. τω χιλιαρχ.* cum HLP al pler Thphyl[a] | *λεγων* (vg[cle] *ei dicens*): D 99. 137. syr[p] om, eiusque loco D 99. syr[p] c.* habent *αυτω* | *τι* cum ℵABCE al[10] cat vg syr[utr] cop arm ... ς (= Gb Sz) *ορα τι* cum DHLP al pler aeth[utr] Chr[9,408] | *γαρ*: D* aeth[utr] om

27. *προσελθ. δε ο χιλ. ειπ. αυτω* (L *ειπ. τω παυλω*): D *τοτε προσελθ. ο χειλιαρχ.* (ita solet) *επηρωτησεν αυτον* | *μοι* (ℵ[c]): ℵ* om | *συ* cum ℵABCDEH al fere[40] cat et Amm[cat 364] am fu tol syr[utr] cop arm aeth ... ς (= Gb Sz) praem *ει* cum LP al plu vg[cle] demid Chr[9,408] | *εφη· ναι*: D *ειπεν ειμι*. In B *-ελθων* usq *ευθεωσ ουν* (v. 29) rescripta.

28. *απεκριθη δε ο χιλιαρχοσ*: D *και αποκριθεισ ο χειλιαρχ.* (*add *και*) *ειπεν αυτω* (*om *αυτ.*) | *δε* cum ℵBCE 4. 13. 15. 18. 36. 69. al[3 scr] cat cop syr[p] ... ς *τε* cum HP al plu vg syr[sch] aeth[utr] Thphyl[utr] ... Ti om copulam cum AL 40. 96. 142. arm Chr[9,408] | *πολλου*: D *οιδα ποσου*. Beda vero[85] sic: „Alia editio manifestius quid dixerit insinuat: *Dixit tribunus: Tam facile dicis civem Romanum esse? Ego enim scio quanto pretio civilitatem istam possedi.*" Similiter bohem verbis *ego* etc praeponit: *Quam facile civem Romanum te dicis.* | *την*: C om | *πολιτειαν*: sic B[2]CP etc, D *πολειτειαν* ... ℵAEL *πολιτιαν*, B* *πολειτιαν* | *ο δε παυλοσ εφη* (13. *ειπεν*): D *παυλοσ δε εφη*, vg *et Paulus ait* ... H om | *εγω δε και* cum ℵ[c]ABDEHLP al pler vg syr[utr] aeth etc ... ℵ*C 36, 42,

29 εὐθέωσ οὖν ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντεσ αὐτὸν ἀνετά-
ζειν· καὶ ὁ χιλίαρχοσ δὲ ἐφοβήθη, ἐπιγνοὺσ ὅτι Ῥωμαῖόσ ἐστιν καὶ
21, 33 ὅτι αὐτὸν ἦν δεδεκώσ.

XXIII.

30 Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενοσ γνῶναι τὸ ἀσφαλέσ, τὸ τι
κατηγορεῖται ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτὸν καὶ ἐκέλευσεν συν-
23, 28 ελθεῖν τοὺσ ἀρχιερεῖσ καὶ πᾶν τὸ συνέδριον, καὶ καταγαγὼν τὸν
Παῦλον ἔστησεν εἰσ αὐτούσ. (XXIII.) 1 ἀτενίσασ δὲ τῷ συνεδρίῳ
ὁ Παῦλοσ εἶπεν· ἄνδρεσ ἀδελφοί, ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ πεπο-
λίτευμαι τῷ θεῷ ἄχρι ταύτησ τῆσ ἡμέρασ. 2 ὁ δὲ ἀρχιερεὺσ Ἀνα-
νίασ ἐπέταξεν τοῖσ παρεστῶσιν αὐτῷ τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα.

---

96. 142. Thphyl[a] om δε, cop om δε και | γεγεννημαι: AD[2] 13. 31* e[scr] γεγενημαι ς

29. ευθεωσ ουν: D aeth[utr] τοτε. Post απ αυτου deficit D[gr] et[lat]. | και ο χιλ. δε (ℵ[c]): ℵ* 21. 32. 40. 42. 57* 99. om δε (vg *tribunus quoque timuit*) | ρωμαιοσ: E vg πολιτησ ρωμ. | αυτον ην cum ℵABCE 13. 18. 40. 68. cat Thphyl[b] ... ς Ti ην αυτον cum HLP al pler Chr[9,468] Thphyl[a] | δεδεκωσ: ℵ*vid al[15] Thphyl[a] δεδωκωσ (96** 105. δεδοικωσ) ... A[2]C δεδηκωσ. Praeterea 137. syr[p] c.* add και παραχρημα ελυσεν αυτον. Contra aeth[utr] om και οτι αυτ. ην δεδεκ.

30. επαυριον: 137. c[scr] επιουση | το τι: E om το | κατηγορειται (vg e *accusaretur*): 3. 137. c[scr] κατηγορειτο | υπο cum ℵABCE al plus[30] cat Chr[9,468] Thphyl[b] ... ς Ti παρα cum HLP al plu Thphyl[a] | ελυσεν (137. syr[p] c.* praem πεμψασ) αυτον sine additam cum ℵABCE al fere[15] vg syr[utr] sah cop arm aeth[ro] Chr ... ς (= Gb Sz) add απο των δεσμων cum HLP al pler cat aeth[pp] (*solvit eius vincula*) Thphyl[utr] | συνελθειν c. ℵABCE al plus[30] cat vg sah Chr Thphyl[b] ... ς (= Gb Sz) ελθειν cum HLP al longe plu cop aeth[utr] Thphyl[a] | παν cum ℵABCE al plus[30] (40. απαν) cat vg (*omne*, et. e) Chr Thphyl[b] ... ς (= Gb Sz) ολον cum HLP al longe plu Thphyl[a] | το συνεδριον sine αυτ. cum ℵAB CE al plus[30] cat vg sah cop syr[p] arm aeth Chr ... ς (= Gb Sz) add αυτων cum HLP al longe plu syr[sch] Thphyl[utr] | τον παυλον: E om τον

XXIII. 1. τω συνεδρ. ο παυλ. cum ℵACE 13. 69. 105. a[scr] vg Lcif[9,241] ... ς Ti ο παυλοσ τω συνεδριω cum BHLP al pler cat syr[utr] sah cop arm aeth Chr[9,468] et[405]; sed B 40. 57. 130. 137. 180. e[scr] cat Chr[bis] om ο, ita Ti | ταυτησ τησ ημερασ (7. 69. 105. a[scr] ωρασ): 3. 4. 13. 31. 137. e[scr] syr[p] τησ ημ. ταυτ.

2. επεταξεν: C 15. 18. 36. 69. 73. 105. 130. 180. a[scr] cat εκελευσεν | αυτω (ℵ[c]): ℵ* 4. om

3 τότε ὁ Παῦλοσ πρὸσ αὐτὸν εἶπεν· τύπτειν σε μέλλει ὁ θεόσ,
τοῖχε κεκονιαμένε· καὶ σὺ κάθῃ κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ
παρανομῶν κελεύεισ με τύπτεσθαι; 4 οἱ δὲ παρεστῶτεσ εἶπαν· τὸν Lv 19, 15
ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοιδορεῖσ; 5 ἔφη τε ὁ Παῦλοσ· οὐκ ᾔδειν, ἀδελ-
φοί, ὅτι ἐστὶν ἀρχιερεύσ· γέγραπται γὰρ ὅτι ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου Ex 22, 28
οὐκ ἐρεῖσ κακῶσ. 6 γνοὺσ δὲ ὁ Παῦλοσ ὅτι τὸ ἓν μέροσ ἐστὶν Σαδ-
δουκαίων τὸ δὲ ἕτερον Φαρισαίων, ἔκραζεν ἐν τῷ συνεδρίῳ· ἄνδρεσ 26, 5
ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖόσ εἰμι, υἱὸσ Φαρισαίων· περὶ ἐλπίδοσ καὶ 24, 21
ἀναστάσεωσ νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι. 7 τοῦτο δὲ αὐτοῦ λαλήσαντοσ
ἐγένετο στάσισ τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ
πλῆθοσ. 8 Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσιν μὴ εἶναι ἀνάστασιν μήτε

---

3. *προσ αυτον* ante *ειπεν* cum ABEHLP al omn[vid] am fu tol syr[p] arm Chr[9,403] et[405] Lcif[6,241] ... ℵ ante ο *παυλ.* pon ... C vg[cle] syr[sch] sah cop aeth post *ειπεν* | *κεκονιαμενε* et. syr[p mg gr]: C* Or[3,254] *-ιασμενε*. Cf et. Or[prov] (Notit[108,11]): *καλωσ δε και ο παυλοσ τον αρχιερεα των ιουδ. τοιχον ειπεν κεκονιαμενον.* | *παρανομων*: E *παρα τον νομον*, item *contra legem* vg arm Lcif

4. *ειπαν* cum ℵB 13. ... ς Ln *ειπον* cum ACEHLP al pler

5. *οτι αρχοντα* cum ℵAB 13. 37. k[scr] Thphyl[b] ... ς Ti om *οτι* cum CEH LP al pler cat Chr[9,404] Thphyl[a]

6. *το δε* (3. 37. 56. 95. 100. vg sah syr[sch] *και το*) *ετερον*: L add *των*. Praeterea 38. 69. 105. 118. a[scr] h[scr] *εστ. φαρισαι. το δ. ετ. σαδδουκ.* | *εκραζεν* cum ℵBC 36. cat syr[sch] ... ς Ln *εκραξεν* cum AEHLP al pler vg syr[p] sah cop arm aeth Chr[9,409] | *υιοσ φαρισαιων* (Gb'') cum ℵABC 13. 15. 36. 40. 81. 126. 180. cat vg syr[sch] Tert[res carn 39] ... ς *υι. φαρισαιου* cum EHLP al pler syr[p] sah cop arm aeth Bed[ss] ex Gr Chr | *εγω κρινομαι* cum ℵAC[2](et*?)EHLP al omn[vid] cat vg Chr ... B sah cop Tert[res carn] om *εγω*

7. *λαλησαντοσ* c. CHLP al plu cat syr[p] Chr[9,409] Thphyl[a]; item B 37. 56. 66* 95. 100. 8[pe] *λαλουντοσ* ... Ln *ειποντοσ* c. ℵ[c]AE al[17] vg (*dixisset*) syr[sch] Thphyl[b], item ℵ* *ειπαντοσ* | *εγενετο*: B* *επιπεσεν*, B[3] et iam[2] vid c[scr] *επεσεν* | *φαρισαιων* et *σαδδουκαιων* hoc ordine cum ABCHLP al plu cat vg syr[sch] sah cop arm aeth Thphyl[a] ... ℵE 3. 13. 31. 42. 46. 57. 68. 80. 96. 105. 137. 12[lect] al[3 scr] syr[p] Chr Thphyl[b] *σαδδουκ.* et *φαρισ.* (:: ut v. 6). Praeterea scripsimus *των φα.* (ℵE *σαδδ.*) *και* sine *των* cum ℵABCE al fere[30] Chr Thphyl[utr] ... ς add *των* cum HL al plu cat ... P al plus[15] om *και σαδδουκ.* | *εσχισθη* (e vg *soluta est*): E *διεσχισθ.*

8. *μεν* cum ℵACE[gr]HLP al fere omn cat cop syr[p] arm etc ... Ln[ed min] om cum B e vg sah. Ln[ed mai] per errorem *καὶ ἐσχίσθ. μὲν τὸ πλῆθοσ. [8]σαδδουκ. γαρ* etc | *μητε αγγελον* cum ℵABCE 13. 15. 18. 36. 38. 40. 45. 68. 93. 104. 105. 180. 5[lect] al[5 scr] cat Thphyl[b] ... ς Ti

Lc 20, 27 pp ἄγγελον μήτε πνεῦμα, Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσιν τὰ ἀμφότερα.
9 ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη, καὶ ἀναστάντεσ τινὲσ τῶν γραμμα-
τέων του μέρουσ τῶν Φαρισαίων διεμάχοντο λέγοντεσ· οὐδὲν κακὸν
εὑρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ
ἢ ἄγγελοσ; 10 πολλῆσ δὲ γινομένησ στάσεωσ φοβηθεὶσ ὁ χιλίαρχοσ
μὴ διασπασθῇ ὁ Παῦλοσ ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσεν τὸ στράτευμα
καταβὰν ἁρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν ἄγειν τε εἰσ τὴν παρεμ-
βολήν. 11 τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰσ αὐτῷ ὁ κύριοσ εἶπεν·
18, 9 θάρσει· ὡσ γαρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰσ Ἰερουσαλήμ, οὕτω
19, 21 σὲ δεῖ καὶ εἰσ Ῥώμην μαρτυρῆσαι.

μηδε αγγ. cum HLP al longe plu Chr Thphyl^{a} | μητε πνευμα: 3. 95* 96. al$^{2\,scr}$ μηδε πν. | τα αμφοτερα: sah *quod est resurrectio et angelus et spiritus*

9. τινεσ των (C εκ τ.) γραμματεων cum ℵBC 5. 7. 8. 15. 36. 40. 68. 69. 73. 105. 130. 137. 180. 12^{lect} a^{scr} c^{scr} cat sah (vide post) arm Thphyl^{b} (Chr^{9,400} των γρ. sine τινεσ, item syr^{p}); item 21** k^{scr} τινεσ γραμματεισ, item syr^{sch} ar^{e} ... Ln τινεσ tantum cum AE 13. 25. vg cop ... ς οι γραμματεισ cum min vix mu Thphyl^{a} ... Gb' Ti γραμματεισ c. HLP al fere^{25} aeth^{utr} (*scribae et Pharisaei*) | του μερουσ cum ℵB CHLP al pler (99. 105. τ. γινουσ) syr^{utr} arm (sah *quidam scribarum et pars Pharisaeorum*) Chr^{9,400} (Thphyl^{a} το μεροσ) ... Ln om cum AE 13. 25. vg cop (hi^{3} igitur nil nisi *surgentes quidam Pharisaeorum*) | λεγοντεσ: ℵ praem προσ αλληλουσ | εν: ℵ* 137. om (:: post ευρισκομεν) | η αγγελοσ sine additam cum ℵABCE 13. 40. 61. 66** vg cop arm aeth syr^{p} (item syr^{sch} ar^{e} additis *quid est in hoc?*) Chr$^{9,400\,txt}$ edd^{2} (sed^{com} agnoscit additamentum). Cf et. Amm$^{cat\,380}$ et Isid$^{cat\,380}$ ... ς (= Gb Sz) add μη θεομαχωμεν cum HLP al pler (H -χόμεν) cat sah

10. γινομενησ (B* γει-, ℵ -νησ ex -νοσ restitutum) cum ℵB 98* (Lcif^{198} *cum magna dissensio esset inter illos*) ... ς Ln Ti γενομ. cum ACEHLP al pler | στασεωσ post γινομ. (γενόμ.) cum ℵBEHLP al omn^{vid} cat Chr^{9,410} ... Ln ante γενομ. cum AC vg (*cum magna dissensio facta esset*) | φοβηθεισ (Gb') cum ℵABCE 13. 14* 15. 18. 36. 40. 61. 68. 69. 73. 105. 130. 137. 180. 12^{lect} a^{scr} c^{scr} cat Chr^{9,410} Thphyl^{b} ... ς Tr ευλαβηθεισ cum HLP al longe plu Thphyl^{a} :: ευλαβηθεισ praeter hunc locum non legitur nisi Heb 11, 7, nec ibi fluctuat | υπ αυτων cum ℵABELP etc ... CE 68. απ αυτων | καταβαν cum ℵABCE 61 al aut mu cat Chr ... HLP al fere^{70} vg Thphyl^{utr} καταβηναι και | εκ μεσου αυτων (ℵ^{c}): ℵ* om | αγειν cum ℵBCHLP 61. al fere omn (al pauc αγαγειν) ... Ln^{ed} min απαγειν cum AE. Similiter vg syr^{p} *deducere*, e Lcif^{198} *reducere* | τε (61. δε): B 31. cop om

11. θαρσει sine additam cum ℵABC*E al^{30} cat vg sah cop syr^{p} arm^{edd} (item syr^{sch} ar^{e} aeth^{utr}, sed antea ειπεν τω παυλω) Lcif^{198} Chr^{9,410}

12 *Γενομένης δὲ ἡμέρας ποιήσαντες συστροφὴν οἱ Ἰουδαῖοι*
ἀνεθεμάτισαν ἑαυτούς, λέγοντες μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ 21
ἀποκτείνωσιν τὸν Παῦλον. 13 *ἦσαν δὲ πλείους τεσσεράκοντα οἱ*
ταύτην τὴν συνωμοσίαν ποιησάμενοι, 14 *οἵτινες προσελθόντες*
τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς πρεσβυτέροις εἶπαν· ἀναθέματι ἀνεθε-
ματίσαμεν ἑαυτοὺς μηδενὸς γεύσασθαι ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν
Παῦλον. 15 *νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνε-*
δρίῳ, ὅπως καταγάγῃ αὐτὸν εἰς ὑμᾶς ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν 20

... ς (= Gb Sz) add *παυλε* cum c²HLP 31. 61. al pler arm[usc] Or[int] 2,101 Ambrst[28] (rom 1,10) Thphyl[utr] | *διεμαρτυρω*: C -ρου | *ουτω* cum ℵAB 61. etc ... Ti *ουτως* cum CEHLP etc. Cf Cass[308]: *cui per noctem dominus dixit: Constans esto, Paule, quoniam sicut hic mihi testificatus es, ita te oportet nomen meum et in Romana urbe praedicare.*

12. *δε* cum ℵACEHLP al fere omn cat vg sah cop arm Chr[9,410] Lcif[193] ... B c[scr] syr[utr] aeth *τε* | *συστροφ. οι ιουδαι.* cum ℵABCE 13. 61. al[15] cat cop arm aeth (137. c[scr] al pauc syr[p] Chr Thphyl[b] *οι ιουδ. συστρ.*, al pauc *συστρ. ιουδαιοι*) ... ς (= Gb Sz) *τινες των ιουδαιων συστροφ.* cum HP al plu sah Thphyl[a], item L 31. 99. syr[sch] *συστροφ. τινες των ιουδ.*, item vg Lcif *collegerunt se quidam ex Iudaeis* | *λεγοντες* cum ℵ*ABEHLP al longe plu cat vg sah cop syr[p mg] aeth Lcif Thphyl[utr] ... ℵ[c]C 4* 37. 38. 40. 56. 66. 69. 73. 98. 105. 113. al[5 scr] syr[sch et p txt] arm ar[e] Chr[9,410] om | *πιειν*: B* *πειν* | *αποκτεινωσιν*: A 4. 38. 113. h[scr] Chr *ανελωσιν*

13. *τεσσερακοντα* cum ℵAB*C ... ς Ln *τεσσαρακ.* cum B²EHLP al certe pler; 61. *μ̄* | *συνωμοσιαν*: E 31* *συνομωσιαν*, 61. al aliq *συνομοσιαν* | *ποιησαμενοι* (Gb') cum ℵABCE al[11] cat Thphyl[b] ... ς *πεποιηκοτες* cum HP al pler Chr[9,410] Thphyl[a]; item L al[5] *ποιησαντες*. Latini *qui - fecerant* vg, *qui - fecissent* e

14. *ειπαν* cum ℵABCE 15. 21. 61. ... ς *ειπον* cum HLP al pler cat Chr [9,410] | *μηδενος* cum ℵBCEHP al pler cat Chr ... Ti *μηθενος* cum AL k[scr] | *εως ου*: 13. *εως*, 105. *εως αν*

15 *νυν ουν* usque *εις υμας*: syr[p mg], sah *nunc igitur rogamus vos ut hoc nobis faciatis, ut quum congregaveritis consessum, indicetis* (sah *congregate synedrium et dicite*) *tribuno ut producat eum ad nos*, item Lcif[193] *nunc ergo vos colligite concilium et notum facite tribuno ut deducat eum ad vos* | *οπως* sine *αυρ.* cum ℵABCE 13. 14* 15. 36. 61. 69. 73 105. 130. 180. cat vg syr[utr] sah cop arm aeth Chr[9,410] Lcif[193] ... ς (Gb[oo]) add *αυριον* cum HLP al pler (104. post *αυτον*) Thphyl[utr] | *καταγαγ. αυτον* cum ℵABCEL 61. al plus[15] cat vg arm Chr[cat 371] Lcif[193] ... ς *αυτ. καταγαγ.* cum HP al pler Chr[9,410] | *εις* cum ℵABE 61. 69. 105. (sah *εις μεσον ημων*) ... ς *προς* cum CHLP al pler cat Chr. Latini (i. e. e vg Lcif) *ad* | *υμας*: 2. 4. 46. 99. al[2 scr] *ημας* (sah, vide ante) | *μελλοντας*: E 13. *μελλοντα* (B* -οντα), 61 -οντας (ut ex compendio restituendum vdtr) | *διαγινωσκ.* (C 105 *γινωσκ.*, 42. b[scr] *διαναγι-*

ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖσ δὲ πρὸ τοῦ ἐγγίσαι αὐτὸν ἕτοι-
μοί ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν. 16 Ἀκούσασ δὲ ὁ υἱὸσ τῆσ ἀδελφῆσ
Παύλου τὴν ἐνέδραν, παραγενόμενοσ καὶ εἰσελθὼν εἰσ τὴν παρεμ-
βολὴν ἀπήγγειλεν τῷ Παύλῳ. 17 προσκαλεσάμενοσ δὲ ὁ Παῦλοσ
ἕνα τῶν ἑκατονταρχῶν ἔφη· τὸν νεανίαν τοῦτον ἄπαγε πρὸσ τὸν
χιλίαρχον, ἔχει γάρ τι ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ. 18 ὁ μὲν οὖν παραλα-
βὼν αὐτὸν ἤγαγεν πρὸσ τὸν χιλίαρχον καὶ φησίν· ὁ δέσμιοσ Παῦ-
λοσ προσκαλεσάμενόσ με ἠρώτησεν τοῦτον τὸν νεανίσκον ἀγαγεῖν
πρὸσ σέ, ἔχοντά τι λαλῆσαί σοι. 19 ἐπιλαβόμενοσ δὲ τῆσ χειρὸσ
αὐτοῦ ὁ χιλίαρχοσ καὶ ἀναχωρήσασ κατ' ἰδίαν ἐπυνθάνετο· τί
ἐστιν ὃ ἔχεισ ἀπαγγεῖλαί μοι; 20 εἶπεν δὲ ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι συνέ-
θεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε ὅπωσ αὔριον τὸν Παῦλον καταγάγῃσ εἰσ
τὸ συνέδριον ὡσ μέλλων τι ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ.

νωσκ.): c 31. 40. 73. 180. 137. al$^{2\,scr}$ cat vg (*tanquam aliquid certius cogniturі de eo*) arm Leif^{193} (*quasi de eo diligentius quaesituros*) post *ακριβ.* pon | *προ τ. εγγισαι αυτον*: syr^{sch} et^{p} c.* add *ad vos* | *του* (ℵ*E 69. 105. al$^{2\,scr}$ om) *ανελειν αυτον*: 137. syr$^{p\,mg}$ add *εαν δεη και αποθανειν*

16. *την ενεδραν* (et. ς^{e} Gb, non item ς 8z) cum ℵABCE al sat mu (3 ap Scri) cat Thphyl^{b} … ς 8z Ti (Gb′) *το ενεδρον* cum HLP al^{40} Chr^{9,410} Thphyl^{a} | *παραγενομενος* cum ℵAB^{2}CEHLP etc … B* *-ναμενος* (ita Ti) | *παρεμβολην*: A *συναγωγην*

17. *εκατονταρχῶν* (:: pro frequentiore N. T. usu formae *-αρχης* quam *-αρχος*) … ς Ln *-άρχων* | *εφη*: c 18. 25. 26. 36. 40. 61. 180. cat *ειπεν* | *απαγε* cum ℵB 2. 30. 37. 40. 61. … ς Ln Ti *απαγαγε* cum AC EHLP al pler (33. *επαναγαγε*, 105. *απαγαγετε*) Chr^{9,410} | *τι απαγγειλ.* cum ℵCHLP al fere omn cat vg syr^{utr} arm aeth (sah *habet verbum enim dicere illi*; libere cop) Chr … Ln *απαγγ. τι* cum ABE 13. 61.

18. *με*: E8^{r} om | *νεανισκον* cum ℵAE 11. 13. 15. 18. 29. 40. 61. 69. 73. 96. 105. al$^{3\,scr}$ (ita v. 17. 27. 32. 42. 57.) … ς *νεανιαν* cum BHLP al longe plu cat Chr^{9,411} | *σοι* (B^{3} et iam$^{vid\,2}$): B* om

19. *επιλαβομενος* (ℵ^{c}): ℵ* *-νου* | *κατ ιδιαν*: A post *επυνθαν.* pon

20. *οι*: 13. 20. 69. al$^{4\,scr}$ Chr^{9,411} Thphyl^{a} om | *συνεθεντο*: H* *-θοντο* | *τον παυλ. καταγαγ. εις το συνεδρ.* cum ℵABE 13. 31. 40. 61. 69. 73. 105. a^{scr} cat am fu demid tol arm Chr. Item L 137. c^{scr} vg^{cle} syr^{utr} sah cop arm *καταγ. τον παυλ. εις το συνεδρ.* (syr^{sch} sah aeth varie transp *αυριον*) … ς *εις το συνεδρ. καταγαγ. τον παυλ.* cum HP al pler Thphyl^{a} (et^{b} – *τον παυ. καταγ.*) | *μελλων* (ℵ* 13. b^{scr*} *-λλον*) c. ℵABE 10* 13. 28. 40. 61. 97. 101. cop aeth. Item HLP al fere^{30} Thphyl^{a} *μελλοντα* … ς *μελλοντες* cum minusc plu vg syr^{utr} sah arm Thphyl^{b}; item ℵ^{c} 3. 18. 20** 36. 66** 68. 73. 98^{mg} 104* 105. 137. 180. al$^{4\,scr}$ cat Chr *μελλοντων* | *περι*: E praem *τα* (*τι*)

21 σὺ οὖν μὴ πεισθῇς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσιν γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν
ἄνδρες πλείους τεσσεράκοντα, οἵτινες ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς μήτε 1e
φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν, καὶ νῦν εἰσὶν ἕτοιμοι
προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν. 22 ὁ μὲν οὖν χιλίαρχος
ἀπέλυσε τὸν νεανίσκον, παραγγείλας μηδενὶ ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα
ἐνεφάνισας πρὸς ἐμέ. 23 Καὶ προσκαλεσάμενός τινας δύο τῶν
ἑκατονταρχῶν εἶπεν· ἑτοιμάσατε στρατιώτας διακοσίους ὅπως
πορευθῶσιν ἕως Καισαρίας, καὶ ἱππεῖς ἑβδομήκοντα καὶ δεξιολά-
βους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός, 24 κτήνη τε παρα-
στῆσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν Παῦλον διασώσωσι πρὸς Φήλικα

---

21. *τεσσεραχοντα* cum ℵAB* ... ς Ln *τεσσαρακ.* cum B²EHLP al certe pler; 61. $\bar{\mu}$ | *πιειν*: B* *πειν* | *εισιν ετοιμοι* cum ℵABE 13. 31. 40. 61. 68. 69. 105. a^scr Thphyl^b ... ς *ετοιμ. εισι* cum HLP al pler cat s vg Chr^9,411

22. *απελυσε* cum ℵBHL etc ... Ln Ti *-σεν* cum AEP etc | *νεανισκον* cum ℵABE 13. 29. 40. 69. 73. 96. 105. a^scr ... ς *νεανιαν* cum HLP 31. 61. al pler cat Chr^9,411 | *παραγγειλας*: 61. add *αυτον*, item syr^utr sah cop | *προς εμε* cum ℵB ... ς Ln Ti *προς με* cum AEHLP al certe pler

23. *τινας δυο* cum ℵB 13. 61. ... ς Ln Ti *δυο τινας* cum AEHLP al pler syr^p ... 73. vg syr^sch arm sah cop aeth non expri *τινας* | *εκατονταρχων* ... ς Ln *-άρχων*: cf ad v. 17 (*-άρχων* HL 61. utroq loco) | *ειπεν* (syr^sch syr^p c.* add *αυτοις*)· *ετοιμασατε στρατιωτ.* (5. 6. 7. 81. 104. k^scr add *ενοπλους*, 99. *εν οπλοις* post *διακ.*) usque^24 *κτηνη τε παραστησαι*: syr^p mg *dixit: Parati estote exire. Et centuriones iussit ut etiam iumentum pararent.* | *καισαριας* cum ℵAE ... ς Ln Ti *καισαρειας* cum BHLP al certe pler | *εβδομηκοντα*: 137. syr^p mg sah aeth^ro *εκατον* | *δεξιολαβους* cum ℵBEHLP al fere omn cat Chr, et. syr^p mg graece ... Ln^ed min *δεξιοβολους* cum A et cod ap Erasm. Interpretes sic fere reddiderunt: e s vg *lanciarios*, cop syr^p *stipatores*, sah aeth^ro *hastatos*, aeth^pp *arcu armatos*, syr^sch *iaculantes dextra*, ar^e *iaculatores*

24. *κτηνη τε*: H om *τε* | *διασωσωσι* (*-σι* c. ℵABHL; Ti *-σιν* c. EP) cum ℵAB²LP etc; item E 68. *διασωσουσιν* ... B*H o^scr *διασωσι*. Praeterea syr^p mg praem *per noctem*, et syr^p c.* post *διασωσωσ.* add *in Caesaream*, item 137. *εις καισαρειαν* post *ηγεμονα* | *φηλικα* (ℵ^c): ℵ*AH al^10 Thphyl^a *φιλικα*, al plus^20 *φιληκα* | *πρ. φηλ. τον ηγεμονα* (ita et. am fu demid tol): 137. vg^clo syr^p c.* add *εφοβηθη γαρ μηποτε αρπασαντες αυτον οι ιουδαιοι αποκτεινωσι, και αυτος μεταξυ εγκλημα εχη ως αργυριον ειληφως* (vg^clo – *et ipse postea calumniam sustineret tanquam accepturus pecuniam*, syr^p – *et ipse postea calumnias sustineret tanquam qui pecuniam accepisset*). Similiter habet arm^usc (non ^zohr), sed ponit post *διασωσωσιν*, posteaque pergit *και προς φηλικα τον ηγεμονα*.

τὸν ἡγεμόνα, 25 γράψας ἐπιστολὴν ἔχουσαν τὸν τύπον τοῦτον·
26 Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι Φήλικι χαίρειν. 27 τὸν
ἄνδρα τοῦτον συλλημφθέντα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων καὶ μέλλοντα
ἀναιρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύματι ἐξειλάμην,
μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν· 28 βουλόμενός τε ἐπιγνῶναι
τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγαγον εἰς τὸ συνέδριον
αὐτῶν, 29 ὃν εὗρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου
αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔχοντα ἔγκλημα.
30 μηνυθείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα ἔσεσθαι ἐξ αὐτῶν,

---

25. εχουσαν cum ℵBE 13. 27. 29. 61. 66** 68. 69. 105. 137. a^{scr} c^{scr} ... ς Ti περιεχουσαν cum AHLP al pler cat Chr^{9,412}

26. φηλικι: H* (sed ipse^{*vidtr} suppl in mg φιλικι) om ... AH^{mg} al^{10} φιλικι, al plus^{12} Thphyl$^{a\ cod}$ φιληκι

27. συλλημφθεντ. cum ℵABE (E συνλ.) ... ς συλληφθ. cum HLP al omn vid | εξειλαμην cum ℵABE 13. 33. 40. 61. 68. ... ς εξειλομην cum HLP al pler cat Chr^{9,412}. Praeterea edidimus sine αυτον cum ℵABE 13. 14* 15. 27. 29. 36. 61. 65. 66** 68. 69. 73. 105. 180. a^{scr} d^{scr} cat vg arm Chr ... ς (sed Gb^{0}) Ti add αυτον c. HLP al longe plu Thphyl^{utr}

28. βουλ. τε cum ℵABE^{gr} 15. 36. 68. 73. cat vg syr^{sch} aeth^{utr} (sah *igitur*) Thphyl^{utr} ... ς βουλ. δε cum HLP 13. 31. 61. al pler e cop syr^{p} arm Chr^{9,412} | επιγνωναι cum ℵAB 13. 15. 36. 61. 69. 73. 99. 105. 137. 180. al$^{3\,scr}$ cat Chr^{cod} ... ς γνωναι cum EHLP al longe plu Chr^{9,412} | κατηγαγον sine αυτον cum ℵA 13. 69. 99, 105. 137. k^{scr} ... ς Ln Ti add αυτον cum B^{mg}EHLP al pler cat vg rell Chr. Praeterea B^{txt} 61. om κατηγ. εις το συνεδρ. αυτων (suppl B^{2} in mg), aeth^{ro} (item^{pp}?) om εις τ. συν. αυτ.

29. ευρον: ELP ηυρον | εγκα- ℵAB^{3}EHLP etc ... B* ενκα- | του νομου αυτων: 137. add (retento αυτων?) μωυσεως και ιησου τινος ... syr$^{p\ mg}$ *legis Mosis et de Iesu quodam* | δε (syr^{sch} aeth^{utr} τε) cum ℵAB EH al plu vg sah cop syr^{p} arm Thphyl^{utr} ... LP 27. 28. 30. 38. 40. 61. 104. 113. 126. 137. al^{20} al$^{5\,scr}$ Chr^{9,412} om | εχοντα εγκλημα c. ℵA BH 61. al^{30} cat vg syr^{p} arm Thphyl^{b} ... ς εγκλημ. (B ενκλ-) εχ. c. ELP al longe plu syr^{sch} Chr | εγκλημα: 137. syr^{p} c.* add εξηγαγον (syr^{p} *abduxi*) αυτον μολις τη βια

30. μηνυθεισης δε μοι επιβ. εις (31* h^{scr} προς) τον ανδρα (36. 180. cat om ε. τ. ανδρ., 13. 105. Chr post εσεσθ. pon) εσεσθαι (15* om εις usq εσεσθ.): aeth^{pp} ar^{o} *et quum expenderem quid fecissent Iudaei huic homini invidiando*; aeth^{ro} nil nisi *et propterea* (pergit *misi ad te illum virum*); vg *et cum mihi perlatum esset de insidiis quas paraverant illi* (am fu *paraverunt ei*): hinc Gb$^{\circ}$ εις usque εσεσθαι. Vide et. post | εις τον ανδρα sine μελλειν cum ℵABE 13. 36. 40. 61. 68. 69. 73. 105. 137. 180. 40^{lect} a^{scr} cat ... ς Ti add μελλειν c. HLP al pler Chr^{9,412} | εσεσθαι sine υπο τ. ιουδ. cum ℵABE 13. 15* 36. 40. 61. 68. 69. 73.

ἔπεμψα πρὸς σέ, παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγόροις λέγειν αὐτοὺς
ἐπὶ σοῦ. 24, 8
31 Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς ἀνα-
λαβόντες τὸν Παῦλον ἤγαγον διὰ νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα,
32 τῇ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντες τοὺς ἱππεῖς ἀπέρχεσθαι σὺν αὐτῷ,
ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν. 33 οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν
Καισαρίαν καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι, παρέστησαν
καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. 34 ἀναγνοὺς δὲ καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας

---

105. 137. 180. 40^{lect} a^{scr} e^{scr} cat vg (vide ante) cop syr^{p} arm (aeth vide ante) ... ς (Gb°) add υπο των ιουδαιων cum HLP al pler sah syr^{sch} (Chr υπο των ιουδ. εξ αυτων επεμψα) | εξ αυτων cum ℵAE 13. 40. 61. 68. 69. 73. 105. 40^{lect} a^{scr} e^{scr} arm syr^{p} (vg vide ante, item Chr) ... ς Ti εξαυτης cum BHL(add ουν)P al pler cat syr^{sch} sah cop Thphyl^{utr} ... Gb° pro universa ratione testium | επεμψα: 61. επεψα | κατηγοροις: E sah cop syr^{sch} add αυτου | λεγειν αυτους cum ℵA (L vide post) 13. 40. (αυτον pro αυτους) vg (*ut dicant*); αυτους non erat quod exprimerent interpretes, propterea que huc quadrant et. sah cop aeth qui contra τα πρ. αυτον valent ... ς τα (B e syr^{sch} arm om) προς αυτον cum (B)E^{gr}HL (τα προς αυτους) P al pler cat (e) (syr^{sch} arm) syr^{p} Chr^{9,412} Thphyl^{utr} | επι σου (61. om haec) sine additam cum AB 13. am fu sah cop aeth^{ro} ... ς (sed Gb°) add ερρωσο cum ℵEL al plu cat vg^{clo} demid tol syr^{utr} arm aeth^{pp} Chr$^{edd\ savil\ et\ montf}$ Thphyl^{utr}; item HP al^{15} Chr$^{ed\ morel\ et\ odd}$ ερρωσθε

31. κατα το διατ. αυτοις: L add εποιουν· | δια νυκτος cum ℵABE 13. 40. 61. 68. 105. 137. 180. cat Chr^{9,417} Thphyl^{b} ... ς δια της νυκτ. cum HLP al pler Thphyl^{a} | εις την αντιπατριδα: aeth^{utr} om; sed v. 32 aeth^{ro} *et tum postridie reliquerunt equos suos in urbibus finitimis* [33] *et intrarunt urbem Caesaream*, aeth^{pp} *et abduxerunt eum in urbes finitimas*[33] *et intrarunt urbem Caesaream.*

32. απερχεσθαι cum ℵABE 11. 13. 27. 29. 61. 64. 80. 97. 126. e^{scr} (et. cop *abire*) ... ς Ti πορευεσθαι cum HLP al pler (al aliq post συν αυτ.) cat Chr^{9,417} Thphyl^{b} (et^{a} εισπορ.), item e *ire*, vg *ut irent* | υπεστρεψαν: ℵ επεστρ.

33. καισαριαν cum ℵAE ... ς Ln Ti καισαρειαν cum BHLP etc | την επιστολ. τω ηγεμονι: L 31. 40. arm τω ηγεμ. την επιστ. | και τον παυλον (68. 69. a^{scr*} syr^{sch} sah om και, 137. om τον): E om

34. αναγνους δε usque εφη οταν (v. 35): 137. syr$^{p\ mg}$ αναγνους δε την επιστολην και επερωτησας (syr^{p} *interrogavit* pro και επερ.) τον παυλον· εκ ποιας επαρχιας ει; εφη· κιλιξ. και πυθομενος εφη· ακουσομαι σου οταν (syr^{p} *et dixit: Cilicia. Et cum cognovisset dixit: Audiam* [te] *quum*) | αναγνους δε sine additam cum ℵABE 11. 13. 15. 18. 23. 29. 36. 40. 61. 66** 68. 73. 96. 105. 142. 180. cat vg syr^{utr} cop arm aeth ar^{e} Chr^{9,417} ... ς (= Gb Sz) add ο ηγεμων cum HLP al longe plu sah Thphyl^{utr} | επερωτησας: L 104. ερωτησας

ἐπαρχείασ ἐστίν, καὶ πυθόμενοσ ὅτι ἀπὸ Κιλικίασ, 35 διακούσο-
μαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγένωνται, κελεύσασ
ἐν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ Ἡρῴδου φυλάσσεσθαι αὐτόν.

XXIV.

23, 2 1 Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρασ κατέβη ὁ ἀρχιερεὺσ Ἁνανίασ μετὰ
πρεσβυτέρων τινῶν καὶ ῥήτοροσ Τερτύλλου τινόσ, οἵτινεσ ἐνεφάνισαν
τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου. 2 κληθέντοσ δὲ αὐτοῦ ἤρξατο κα-
τηγορεῖν ὁ Τέρτυλλοσ λέγων· 3 πολλῆσ εἰρήνησ τυγχάνοντεσ διὰ
σοῦ καὶ διορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆσ σῆσ
προνοίασ, πάντη τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κράτιστε Φῆλιξ,
μετὰ πάσησ εὐχαριστίασ. 4 ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖόν σε ἐνκόπτω,

---

34. *επαρχειασ* cum ℵAB$^{*}_{a}$ (:: cf Steph. Thesaur.) ... ς Ln Ti *-ρχιας* cum B^{3}EHLP etc | *κιλικιασ* (L praem *τησ*) cum ℵ^{c} et iam^{vid} ^{a} BEHLP etc: ℵ*A 68. add *εστιν*

35. *οταν και*: 37. 101. 137. cat vg^{cle} (non am demid) fu tol syr^{utr} cop Thphyl^{a} om *και* | *παραγενωνται*: HL 61. al pauc *-γενονται* ... P *παραγινονται*, 96. 177. *-γινωνται* | *κελευσασ* cum ℵ^{c}(* *-σαντοσ*) ABE 40. 61. 68. 105. 137. c^{scr} k^{scr} syr^{p} Thphyl^{b} ... ς *εκελευσε τε* cum HLP al pler cat vg syr^{sch} cop aeth Chr^{9,417} (96. sah *εκελ. δε*) | *εν*: 137. om | *του ηρωδου* cum ℵAE 13. 15. 27. 29. 31. 40. 61. 105. al sat mu, item B *τω ηρωδου* ... Gb^{o} Ti om *του* cum HLP 42. 57. 68. 69. 126. 137. 177. 180. al plus^{30} cat Chr^{9,417} | *αυτον* post *φυλασσεσθ*. (3. 31. 95. 100. 177. *-λαττ-*) cum ℵABE 13. 40. 61. 68. 105. 137. c^{scr} k^{scr} vg sah cop arm Thphyl^{b} ... ς post *εκελευσε τε* cum HLP al pler cat Chr

XXIV. 1. *πεντε*: A *τινασ* | *πρεσβυτερων τινων* cum ℵABE 5. 6. 7. 8. 13. 15. 27. 29. 31. 36. 40. 68. 73. 81. 105. 137. 180. c^{scr} k^{scr} cat vg sah syr^{p} arm Thphyl^{utr} (Chr^{9,417} *μετα πρεσβυτερων*) ... ς Ti *των πρεσβυτ.* cum HLP al plu syr^{sch} cop aeth | *ενεφανισαν*: LP al^{15} *-νησαν*

2. *αυτου*: B om | *τερτυλλοσ*: H 15. 18. 45. 104. 105. 180. e^{scr} l^{scr} al mu^{vid} syr$^{p\ mg\ gr}$ *τερτυλοσ*. Iidem fere (non H) v. 1 *τερτυλου*

3. *διορθωματων* (Gb') cum ℵABE 13. 15. 18. 36. 61. 68. 73. 137. 180. 40^{lect} cat Chr^{cod} (ap Wtst) ... ς Ti *κατορθωματ.* cum HLP al pler Chr^{9,417} Thphyl^{utr} | *γινομενων* (31. *γιγν.*): L 68. 100. 105. 137. e^{scr} Thphyl^{b} *γενομ.* | *τω εθνει*: E om *τω* | *παντη*: 13. 25. 36. 40. 61. 73. al$^{8\ scr}$ al plus^{12} *παντι* | *τε*: H (sed negat Treg) 93. om | *φηλιξ*: AP al mu *φιλιξ*, item al mu (7 ap Scri, 3 ap Mtthaei) *φιληξ* | *ενκοπτω* (*ενκ-* ℵA^{corr}B*E, ς Ln *εγκ-* c. B^{3}HP etc) cum ℵA^{corr}BEH al pler cat Chr^{9,417} Thphyl^{a} ... L 36. 105. Thphyl^{b} *εκκοπτω*, A*^{vid} 13. 19. 31. *κοπτω*. Reddunt e vg *protraham*, syr^{utr} *fatigem*, sah cop *molestus sim* | *ακουσαι σε*: E *σε ακ.*, L 3. 15. 18. 27. 31. 36. 40. 68. 105. 180. e^{scr} cat Chr om

παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ. 5 εὑρόν-
τες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν καὶ κινοῦντα στάσεις πᾶσιν
τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτοστάτην τε τῆς
τῶν Ναζωραίων αἱρέσεως, 6 ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπείρασεν βεβηλῶ- 21. 28
σαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν, 8 παρ' οὗ δυνήσῃ αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ
πάντων τούτων ἐπιγνῶναι ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ. 9 συνεπ-

---

σε | συντομως: 15. 18. 180. ante ακου. ημ. pon, 105. ante ημων ... A* om^{vid} | B* επιεικεια | στασεις (Gb') cum ℵABE 5. 7. 8. 13. 15. 40. 61. 68. 73. 105. 106. cat vg cop Chr^{9,417} (et$^{cat\ 375}$) Thphyl^{b} ... ς Ti στασιν cum HLP al pler syr^{utr} sah aeth Thphyl^{a} | πρωτοστ. τε (syr^{sch} *enim*): E 13. πρ. δε

6 sqq εκρατησαμεν sine additam cum ℵABHLP al plus^{40} (c hiat 23, 18 usq 24, 15, tamen ex ipso spatio concludi potest ista non addita fuisse) am* fu tol (et. ap Bed) sah cop ... ς (sed Gb^{oo}) add και κατα τον ημετερον νομον ηθελησαμεν κρινειν (Gb'' κριναι c. E al^{30} cat Chr Thphyl^{a}). ^{7}κατελθων δε λυσιας ο χιλιαρχος μετα πολλης βιας εκ των χειρων ημων απηγαγε, ^{8}κελευσας τους κατηγορους αυτου ερχεσθαι επι σε cum E al sat mu cat vg^{cle} am** demid edd^{aliq} ap Bed^{87} (et addit *qui in Graeco ita leguntur*) syr^{utr} aeth^{PP} et (multis mutatis)^{ro} Chr^{9,418} Thphyl^{utr}. Variant autem in ipsis his testibus multa. Pro ηθελησαμεν 40. 46. 66* ηβουληθημεν, 81. f^{scr} εβουληθημεν: κατ. τον ημετερ. νομ. pon 46. 66* aeth^{PP} post ηβουλ. κριναι: pro κριναι sive κρινειν f^{scr} ανελειν: pro παρελθων 46. 66* ελθων: pro λυσ. ο χιλ. 46. 66* ο χιλ. λυσ.: pro μετα πολλ. βιας 32. 42. 46. 57. 66* g^{scr**} βια πολλη: pro απηγαγε 32. 46. 57. 66* g^{scr**} αφειλετο, 42. αφειλατο, adduntque (exc g^{scr}) και προς σε απεστειλε, item *et ad te misit eum* add syr^{sch}: post κελευσας 32. 42. 57. 69. 133. a^{scr} g^{scr**} arm add και: αυτου 69. 180. a^{scr} o^{scr} om: pro επι σε E 46. 66* 133. a^{scr} προς σε, al^{15} Chr Thphyl^{a} επι σου, 32. 42. 57. g^{scr**} om: f^{scr} vero pro μετα πολλης usq ερχ. επι σε habet ηρπασεν αυτον εκ των χειρων ημων πεμψας προς σε. Latini autem sic: *quem et apprehendimus* (sic demid edd^{bedae}, e *conpraehendimus*, am^{2} vg^{cle} *adprehensum*) *et secundum legem nostram* (e edd^{bed} *nostr. legem*) *voluimus* (am^{2} vg^{cle} ante *secundum* pon) *iudicare*. *Transiens* (am^{2} vg^{cle} *superveniens*) *autem Lysias tribunus* (vg^{cle} *trib. Lysias*) *cum multa vi* (am^{2} vg^{cle} *cum vi magna*) *de* (edd^{bed} *e*) *manibus nostris eduxit* (am^{2} vg^{cle} *eripuit eum de manibus nostris*), *iubens accusatores eius venire ante te* (demid *ante te venire*, am^{2} vg^{cle} *ad te venire*)

8. παρ ου cum ℵABEHLP al pler vg (*a quo*) etc (cop περι ου?) ... E 36. cat παρ ω (e et Bed ex Gr *quo*), 8. 15. 27. 29. 31. 66* 106. 180. al$^{2\ scr}$ παρ ων | δυνηση: E 13. δυνησει (40. -σεις), 73. Chr^{9,718} Thphyl^{a} δυνασαι | αυτος (40. αυτους): 25. 66* Thphyl^{b} praem και (g^{scr**} ante δυνηση add) ... A* om

9. συνεπεθεντο cum ℵABEHLP 61. al longe plu cat Chr^{9,418} ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') συνεθεντο cum minusc mu (13. συνεπειθοντο).

έθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν. 10 *Ἀπε-*
κρίθη τε ὁ Παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν· ἐκ
πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος, εὐθύ-
μως τὰ περὶ ἐμαυτοῦ ἀπολογοῦμαι, 11 *δυναμένου σου ἐπιγνῶναι*
21, 18. 18 26. 27 *ὅτι οὐ πλείους εἰσίν μοι ἡμέραι δώδεκα ἀφ' ἧς ἀνέβην προσκυνή-*
23. 30 22, 13. 22 *σων εἰς Ἰερουσαλήμ.* 12 *καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὗρόν με πρός τινα*
24, 1 *διαλεγόμενον ἢ ἐπίστασιν ποιοῦντα ὄχλου, οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς*
οὔτε κατὰ τὴν πόλιν, 13 *οὐδὲ παραστῆσαι δύνανταί σοι περὶ ὧν*

Praeterea 137. syr[p] c.* praem *ειποντος δε αυτου ταυτα* | *δε*: 13. 105. 137. om | *οι ιουδαιοι*: L 2. 3. 13. 42. 78. 95. 99. 105. k[scr] l[scr] om *οι*

10. *τε* cum ℵABE^gr 25. 40. 42. 57. 61. 69. 137. a[scr*] c[scr] syr[sch] aeth Thphyl[a] ... ς *δε* cum HLP al pler cat e vg syr[p] sah cop Chr[9,718] Cass[204] | *ο παυλος*: 180. cat om *ο* | *λεγειν* usque *οντα σε κριτην*: syr[p mg] *defensionem habere pro se, statum autem assumens divinum dixit: Ex multis annis es iudex* | *λεγειν*: Cass[204] *dicens* | *ετων*: E *ενιαυτων* | *κριτην*: E 15. 18. 27. 29. 40. 66** 105. 113. 137. c[scr] k[scr] al plus[20] cat syr[p txt] (non item[mg]) Chr[9,418] Thphyl[utr] add *δικαιον* (Chr eom *ουκ εστι ταυτα κολακειας τα ρηματα, το μαρτυρησαι τω δικαστη δικαιοσυνην· αλλ εκεινα μαλλον, το ειπειν· πολλης ειρηνης τυγχανοντες δια σου*) | *ευθυμως* (Gb‶) c. ℵABE 5. 7. 13. 15. 25. 36. 40. 61. 68. 73. 105. 133. 137. 180. c[scr] d[scr] cat vg (item sah cop arm etc) Ath[284] Thphyl[b] ... ς *ευθυμοτερον* cum HLP al longe plu Chr Thphyl[a]

11. *σου*: A om | *επιγνωναι* (Gb') c. ℵABE 15. 18. 27. 29. 33. 36. 61. 66** 68. 73. 76. 98. 99. 105. 137. 180. al[4 scr] cat Thphyl[utr] ... ς *γνωναι* c. HLP 13. 31. al longe plu Chr[9,418] | *ημεραι* sine *η* c. ℵABEHLP al plus[60] cat Chr Thphyl[a] ... ς (= Gb Sz) add *η* cum minusc mu Thphyl[b] | *δωδεκα* cum ℵABE 13. 31. 40. 61. 65. 68. 73. 105. 133. 137. c[scr] Thphyl[utr] ... ς Ti *δεκαδυο* cum HLP al pler cat Chr :: cf ad 19, 7 | *προσκυνησων*: E 137. *-νησαι* (item vg etc *adorare*) | *εις ιερουσαλ.* (Gb‶) cum ℵABEH al[20] fere cat syr[sch] aeth (sah cop *adscendi Hierosolymam ad adorandum*) Thphyl[utr] ... ς *εν ιερου.* cum LP al longe plu syr[p] Chr

12. *ευρον*: E *ηυρ.* | *πρ. τινα*: E^gr *πρ. τινας* | *επιστασιν* cum ℵABE 3. 13. 40. 63. 66. 73. 95* (61. *εποστασιαν* sic) ... ς Ti *επισυστασιν* cum HLP al pler cat Epiph[131] Chr (:: *επιστασις* insolita significatione h. l. utitur proptereaque in *επισυστασις*, quae vox apud Iosephum Sextum Empiricum alios legitur, mutatum est.) | *ουτε κατα*: 61. *ουδε* (sic) *κατα*

13. *ουδε* cum ℵB 61. (Epiph[131] *ουτε εν τω ιερω – τινα οχλου ποιουντα, ουδε ων μου κατηγορουσιν ουδεν πεποιηκοτα*) ... ς Ti *ουτε* cum AEH LP al pler cat Chr[9,418] | *παραστησαι* sine additam (et. ς[e] Gb Sz) cum ℵABEL al longe plu cat vg (*probare possunt tibi*) syr[utr] sah arm, item 66** 76. 80. 177. b[scr] l[scr] o[scr] Chr *παραστ. νυν* ... ς (non ς[e] Gb Sz) add *με* cum 4. 56. 66** 69. 78. 96. 97. 100. 104. 106. 142. al[4scr] cop;

νυνὶ κατηγοροῦσίν μου. 14 ὁμολογῶ δὲ τοῦτό σοι, ὅτι κατὰ τὴν
ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἵρεσιν οὕτως λατρεύω τῷ πατρῴῳ θεῷ, πιστεύ-
ων πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς ἐν τοῖς προφήταις γεγραμ-
μένοις, 15 ἐλπίδα ἔχων πρὸς τὸν θεόν, ἣν καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσ- 23, 6
δέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι δικαίων τε καὶ ἀδίκων. 16 ἐν
τούτῳ καὶ αὐτὸς ἀσκῶ ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχειν πρὸς τὸν
θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διαπαντός. 17 δι' ἐτῶν δὲ πλειόνων 11, 29 etc Gal 2, 10
ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου παρεγενόμην καὶ προσφοράς,
18 ἐν αἷς εὗρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου οὐδὲ 21, 26 s

---

item HP 27. 29. 80. 98. 99. Thphyl[a] με νυν, item additur vel μοι vel μοι νυν | δυνανται σοι (A* σου) cum ℵABE 4. 13. 27. 29. 31. 36. 40. 61. 64. 65. 68. 73. 105. 177. al[5 scr] vg syr[sch] cop arm ... ς Ti om σοι cum HLP al longe plu cat sah syr[p] aeth Chr | νυνι cum ℵAB 27. 31. 61. 68. 105. 133. 137. c[scr] d[scr] Thphyl[b] ... ς νυν cum EHLP al pler cat Chr Thphyl[a] ... 3. 30. k[scr] cop aeth om

14. ομολογω δε etc: libere Epiph[131] ομολογω δε σοι τουτο, οτι κατα την οδον, ην αιρεσιν ουτοι φασκουσιν, ουτω λατρευω, πιστευων πασι τοις εν τω νομω και εν τοις προφηταις. | τω πατρωω (E πατρου) θεω: vg[cle] patri et deo meo, am fu demid patri deo meo, tol deo patri meo | πασι ut ℵA; Ti πασιν ut EHLP ... B om | τον νομον: B 56. Chr [9,419] om τον | και τοις εν τοις προφ. (et. Gb Sz) cum ℵ*BE 15. 18. 29. 31. 36. 40. 61. 66** 73. 105. 137. 180. al[15] cat Thphyl[b] ... ς[e] Ln (ex errore) και εν τοις προφ. cum minusc permu syr[utr] Epiph[131] Chr[9,729] ... ς Ti και τοις προφητ. cum ℵ[c]AHLP al plus[30] vg sah cop arm aeth[utr] Thphyl[a]

15. ελπιδα: 137. c[scr] add δε | προς τον (C om) θεον cum ℵC 68. 69. g[scr] Thphyl[b] ... ς Ln Ti εις τον (180. om) θεον cum ABEHL al pler Chr[9,419] Thphyl[a] | αυτοι ουτοι: ℵ arm (sed edd[amst] et[const] in mg habent) om ουτοι | εσεσθαι sine additam cum ℵABC 13. 40. 61. 68. k[scr] vg sah cop arm Chr Thphyl[b] ... ς (Gb[oo]) add νεκρων cum EHLP al pler cat syr[utr] aeth Thphyl[a]

16. και αυτος (Gb'') cum ℵABCEL 15. 40. 61. 68. 69. 73. 76. 97. 105. 137. 40[lect] al[4 scr] cat vg syr[utr] sah aeth Thphyl[b] ... ς δε αυτος cum HP al plu cop ... al[10] arm Chr[9,419] Thphyl[a] δε και αυτος, 31. τε και αυτος | εχειν cum ℵABCE al sat mu vg etc ... Gb' εχων cum HLP al plus[60] cat Chr | προς: L 33. 38. 68. 113. 137. al[16] (5 ap Scri) syr[p] Chr Thphyl[b] add τε | διαπαντος: E c[scr] ante προς pon ... 32. 42. 57* 137. om

17. παρεγενομην post εις το εθν. μου cum ℵ*BC 13. 31. 40. 61. 68. 73. 105. 180. cat vg Thphyl[b] ... ς post πλειονων cum HLP al pler syr[utr] sah cop aeth Chr[9,419] ... ℵ[c]E 137. c[scr] post προσφορας ... A om

18. εν αις (Gb' Sz) cum ℵABCE 5. 7. 13. 36. 40. 61. 66. 68. 73. 76. 105. 137. 180. al[3 scr] cat Thphyl[b] ... ς (= Sz) Ti εν οις cum HLP al pler Chr[9,419] (Thphyl[a] εφ οις) | ευρον: EP c[scr] ηυρ.

μετὰ θορύβου, τινὲσ δὲ ἀπὸ τῆσ Ἀσίασ Ἰουδαῖοι, 19 *οὓσ ἔδει ἐπὶ*
σοῦ παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν, εἴ τι ἔχοιεν πρὸσ ἐμέ. 20 *ἢ αὐτοὶ*
οὗτοι εἰπάτωσαν τί εὗρον ἀδίκημα στάντοσ μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου,
23, 6 21 *ἢ περὶ μιᾶσ ταύτησ φωνῆσ ἧσ ἐκέκραξα ἐν αὐτοῖσ ἑστὼσ ὅτι*
περὶ ἀναστάσεωσ νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ἐφ᾽ ὑμῶν. 22 *Ἀνε-*
23, 26 *βάλετο δὲ αὐτοὺσ ὁ Φῆλιξ, ἀκριβέστερον εἰδὼσ τὰ περὶ τῆσ ὁδοῦ,*

---

18. *τινεσ δε* (et. ς Gb Sz) c. ℵABCE 13. 15. 18* 29. 31. 36. 40. 61. al mu cat sah cop syr^{p} Thphyl^{a} ... ς^{e} (non ς Gb Sz) om *δε* cum HLP al plu arm aeth (cf Chr^{9,419}) Thphyl^{b}: Libere syr^{sch} ar^{e} *ει μη εθορυβησαν τινεσ απο τησ ασιασ ιουδαιοι.* Addunt vero post *θορυβου* vg^{six} demid *et apprehenderunt me clamantes et dicentes: Tolle inimicum nostrum* (demid *virum*). De quibus Luc^{brug}: „ut superflua auferenda patres censuerunt.“ Ceterum Gb Sz ediderunt: *θορύβου. τινὲσ δέ,* atque sic fere AC al. | *απο τησ*: CE 14. 15. 18* 25. 29. 31. 36. 40. 66** 68. 73. 78** 105. 137. 180. al^{4scr} cat Thphyl^{utr} *των απο τησ*, atque E (non C) iidem fere syr^{p} habent *ιουδαιων* pro *ιουδαιοι*

19. *εδει* (et. ς^{e} Gb Sz) cum ℵABCEP 13. 61. c^{scr} e^{scr} al sat mu cat vg syr^{utr} cop arm Ath^{156} Chr^{9,419} Thphyl^{utr} ... ς (Gb') *δει* cum HL al^{45} sah aeth^{utr} Chr^{9,431} | *ει* (H ἤ, L ἶ sic) *τι*: 137. *οτι*, 104. *τι* | *προσ εμε* cum ℵABCE 13. 61. ... ς *προσ με* cum HLP al pler cat Chr

20. *η* (AC *ει*): c^{scr} arm add *και* | *τι ευρον* (E *ηυρ.*) cum ℵABCEHLP al^{70} cat syr^{sch} cop arm Chr^{9,419} ... ς (= Gb Sz) praem *ει* cum minusc mu vg syr^{p} (aeth^{libere}). Nec magis addidimus *εν εμοι* cum ℵAB 13. 40. 61. ... ς Ti add *εν εμοι* cum CEHLP al pler (105. post *αδικημα* pon) cat vg syr^{utr} cop arm Chr

21. *ταυτησ φωνησ*: E 80. 137. al^{2scr} Thphyl^{a} *φων. ταυτησ* | *εκεκραξα* cum ℵABC 13. 31. 40. 61. 69. al^{15} Chr^{9,419} et^{431} Thphyl^{a} ... ς Ln *εκραξα* cum EHLP al longe plu cat Thphyl^{b} | *εν αυτοισ εστωσ* cum ℵABCE 13. 31. 40. 61. 68. 105. 137. al^{2scr} cat vg cop Thphyl^{utr} ... ς *εστωσ εν αυτοισ* cum HLP al pler syr^{utr} arm Chr | *εγω*: C om | *κρινομαι σημερον*: 69. 99. 137. al plus^{5} *σημ. κριν.* | *εφ υμων* cum ABC 13. 31. 40. 61. 65. 73. syr^{sch} aeth^{utr} (*apud te*) ... ς *υφ* cum ℵEHLP al pler (e^{scr} *αφ*) cat Chr, item *a vobis* vg cop syr^{p}

22. *ανεβαλετο δε αυτουσ ο φηλιξ* (rursus minusc mu *φιληξ* vel *φιλιξ*) cum ℵABCE 13. 14* 40. 61. 68. 105. 137. 142. c^{scr} vg cop syr^{sch} (vide post) syr^{p} arm Chr^{9,436} ... ς (= Gb Sz) *ακουσασ δε ταυτα ο φηλ. ανεβαλ. αυτουσ* cum HLP al pler cat (sah ap Gb; sah^{wol} deficit) Thphyl^{utr}. Sic syr^{sch}: *Felix autem, quia noverat viam hanc plene, distulit eos dicens* etc, item aeth^{pp} *Felix autem sciebat quod antiquitus dimicarent Iudaei cum lege et doctrina Christianorum, et tunc iis blanditus est et dixit: Itaque postquam descenderit Lysias princeps, inquiremus ut cognoscamus et intellegamus sermonem vestrum.* Libere et. aeth^{ro} | *ειπασ* cum ℵABC 61. ... ς *ειπων* cum EHLP al fere omn cat

εἴπασ· ὅταν Λυσίασ ὁ χιλίαρχοσ καταβῇ, διαγνώσομαι τὰ καθ'
ὑμᾶσ, 23 *διαταξάμενοσ τῷ ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι αὐτὸν ἔχειν τε*
ἄνεσιν καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν αὐτῷ.
24 *Μετὰ δὲ ἡμέρασ τινὰσ παραγενόμενοσ ὁ Φῆλιξ σὺν Δρου-*
σίλλῃ τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ οὔσῃ Ἰουδαίᾳ μετεπέμψατο τὸν Παῦλον, καὶ
ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆσ εἰσ Χριστὸν Ἰησοῦν πίστεωσ. 25 *διαλεγο-*
μένου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνησ καὶ ἐγκρατείασ καὶ τοῦ κρίματοσ

Chr | *λυσιασ* (syr^{sch} om) *ο χιλιαρχοσ*: 31. c^{scr} vg (am demid *tribunus descenderit Lysias*) *ο χιλ. λυσ.*

23. *διαταξαμενοσ* sine copula cum ℵABCE(e vide post)P 13. 36. 40. 61. 66** 68. 99. 100. 137. al$^{8\,scr}$ cat cop syr^{p} arm Thphyl^{b} ... ς (Gb°) add *τε* cum H al pler vg (sed e vg al *iussitque*) syr^{sch} aeth Chr^{9,436}; item L add *δε* | *εκατονταρχη* cum ℵABCHLP al pler cat Chr (in ℵ pro *χιλι* ^a vel ipse* substituit *εκατοντ*) ... E 2. 13. 30. *-αρχω* | *τηρεισθ. αυτον* cum ℵABCE 61. al plus^{10} cat vg cop syr^{p} arm Thphyl^{b} ... ς (= Gb Sz) *τηρ. τον παυλον* cum HLP al pler syr^{sch} aeth^{utr} (sah ap Gb) Chr Thphyl^{a} | *εχειν τε*: 31. *εχ. δε* | *των ιδιων αυτου* (*de suis* e vg): E^{gr} om *αυτου* | *υπηρετειν* sine additam cum ℵABCE 13. 14. 61. 68. 73. 105. vg syr^{utr} cop arm ar^{e} (aeth^{ro} *προσερχεσθ.* pro *υπηρετ.*) ... ς (Gb^{oo}) add *η προσερχεσθαι* cum HLP al pler cat (sah ap Gb) aeth^{pp} (*προσερχ. και υπηρετ.*) Chr

24. *ημερασ τινασ* cum ℵBCHLP al fere omn cat syr^{p} Thphyl^{utr} ... Ln *τινασ ημερασ* cum AE 137. c^{scr} vg syr^{sch} Chr^{9,436} (:: cf 15, 36 et 16, 12) | *φηλιξ*: B* al plus^{5} *φιλιξ*, al mu (5 ap Scri) *φιληξ* | *δρουσιλλη* (et. syr$^{p\,mg\,gr}$): E 13. *δρουσιλλι*, L *δρυσιλλη* | *τη ιδια γυναικι* cum ℵC^{2} 31. 32. 36. 40. 42. 57. 66. 68. 69. 97. 98. 99. 101. 106. 180. al$^{4\,scr}$ cat (syr$^{p\,mg}$ ut^{vid}) Amm$^{cat\,380}$ Thphyl^{b}, item ℵ^{a}A 4. 13. 18. 61. addito *αυτου* ... ς *τη γυναικι αυτου* cum ℵ*E al sat mu (vg *uxore sua*, item syr^{utr} cop arm) ... Gb Sz Ti nil nisi *τη γυναικι* cum C*HLP al fere^{45} Chr. Cass^{205} sic: *Post aliquot autem dies Drusilla uxor Felicis, quae erat Iudaea.* Praeter haec nil adscribit. | *μετεπεμψατο* (ℵ* *και μετεπ.*) *τον παυλον*: syr$^{p\,mg}$ *quae rogabat videre Paulum et audire* (hucusque accedit bohem) *verbum. Volens igitur satisfacere ei accersivit Paulum* | *ηκουσεν*: C* *ηκουεεν*, C^{2} *ηκουεν*^{vid} ... syr^{sch} *ηκουσαν* | *αυτου*: C* om (add c^{2}) | *χριστον ιησουν* (i. e. $\overline{χν}$ $\overline{ιν}$, B $\overline{ιυ}$ pro $\overline{ιν}$) cum (et. Sz) ℵ*BEL 61. al^{45} cat vg (et. demid; am tol *in Iesum Christum*, fu *in Iesu Christo*) cop syr^{p} (arm aeth^{utr} *in Ies. Chr.*) Chr Thphyl^{b} ... ς (= Sz) Ti *χριστον* tantum cum ℵ^{c} et iam^{vid} a C^{vid}HP al plu syr^{sch} ar^{e} Thphyl^{a}

25. *περι δικαιοσυνησ κ. εγκρατειασ* (E *ενκρατιασ*): ℵ *περ. εγκρ. κ. δικαι.* | *του κριματ. του μελλοντ.* cum ℵABEHLP etc (13. om *του* pri) ... Gb'' *του μελλοντοσ κριματοσ* cum C 15. 31. 40. 73. 180. cat arm Chr$^{9,437\,com}$. Praeterea non addidimus *εσεσθαι* cum ℵABCE 13. 15. 27. 29. 36. 40. 61. 66** 68. 73. 105. 137. 180. cat, nec aliter vg syr^{utr}

τοῦ μέλλοντοσ ἔμφοβοσ γενόμενοσ ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη· τὸ νῦν ἔχον
πορεύου, καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσομαί σε, 26 *ἅμα καὶ*
ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύλου· διὸ καὶ
25, 9 *πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενοσ ὡμίλει αὐτῷ.* 27 *διετίασ δὲ*
πληρωθείσησ ἔλαβεν διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον· θέλων
τε χάριτα καταθέσθαι τοῖσ Ἰουδαίοισ ὁ Φῆλιξ κατέλιπε τὸν
Παῦλον δεδεμένον.

XXV.

1 *Φῆστοσ οὖν ἐπιβὰσ τῇ ἐπαρχείῳ μετὰ τρεῖσ ἡμέρασ ἀνέβη*

---

cop arm aeth ... ς (= Gb Sz) Ti add *εσεσθαι* cum HLP al pler Chr[9,426 txt] et[427 com] | *εμφοβοσ* (E *ενφ.*): AH 41. add *δε* | *το νυν εχον* (H *εχουν*, L 13. *εχων*), e vg *quod nunc attinet*: E[gr] *τοινυν εχον* | *καιρον δε μεταλαβων* (A *παραλαβων*, 13. 40. 57. 61. 105. al[15] Thphyl[1] *λαβων*): E vg arm *καιρω δε επιτηδειω* (*oportuno*), item Cass[905] *et oportuno tempore*

26. *αμα και* cum ℵABCEHLP al plus[60] cat vg syr[p] arm Chr[9,427] Thphyl[a] ... ς (= Gb Sz) *αμα δε και* cum minusc vix mu cop Thphyl[b] | *αυτω* (c[scr] ante *δοθ.*): B om | *υπο τ. παυλου* sine additam cum ℵABCE 13. 40. 61. 68. 73. 81. 105. vg syr[utr] arm aeth[ro] ... ς (= Gb Sz) add *οπωσ λυση αυτον* cum HLP al pler (sed ex his plus[10] *ινα* [*οπωσ*] *απολυση αυτον*) cat cop aeth[pp] Chr Thphyl[utr] | *ωμιλει* (L 13. *ομιλ.*): C 15. 18. 36. 180. *διελεγετο* (e vg *loquebatur cum eo*)

27. *φηστον*: P *φαιστον*, item in seqq | *θελων τε*: ℵ[c] 13. 40. 61** 68. 105. 137. al[25] e vg syr[utr] cop Chr[9,427] Thphyl[utr] *θελ. δε* ... arm om copulam | *χαριτα* (Gb') c. ℵ*ABC 13. 25. 61. vg syr[utr] cop. Item ℵ[c]EL 5. 7. 14* 18. 27. 40. 42. 66** 68. 73. 96. 105. 137. c[scr] Chr Thphyl[b] *χαριν* ... ς Ti *χαριτασ* cum HP al pler cat arm Amm[cat 390] Thphyl[a] | *φηλιξ*: minusc mu rursus utroq loco *φιληξ* vel *φιλιξ*, secundo loco et. A *φιλιξ* | *κατελιπε* (-*πε* ut ℵ*B; Ln Ti -*πεν* c. ℵ[c]ACEHLP) cum ℵBEP etc ... AHL etc -*λειπ*- | *θελων τε* usque *δεδεμενον*: 137. syr[p mg] *τον δε παυλον εiασεν εν τηρησει* (syr[p mg] *reliquit in carcere*) *δια δρουσιλλαν*

XXV. 1. *τη επαρχειω* (ℵ* -*χιω*) cum ℵ*A ... ς Ln Ti *τη επαρχια* (E* -*χεια*) cum ℵ[c]BCEHLP al fere omn (61. *την επαρχιαν*) Chr[9,427] :: *η επαρχειοσ* (-*χιοσ*) etiam apud ap Eus[hist 2,10,3] et[2,26,2] et[3,33,3] pro *η επαρχια* usurpatur, cf Steph. Thes. sub *επαρχιοσ*. Ibidem de forma -*ρχειοσ* (quae et. Eus[hist 2,10] optimis utitur cdd) explicatur. Hoc Actorum loco dubitari vix potest quin *τη επαρχειω* praeferendum sit scripturae *τη επαρχια* usitatissimae. | *καισαρειασ* cum ℵB (quae scriptura alibi etiam plus auctoritatis habere solet) ... ς Ln Ti -*ρειασ* cum ABCHLP etc

εἰσ Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Καισαρίας, 2 ἐνεφάνισάν τε αὐτῷ οἱ ἀρχιερεῖσ 15 24, 1
καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν
αὐτὸν 3 αἰτούμενοι χάριν κατ' αὐτοῦ, ὅπωσ μεταπέμψηται αὐτὸν
εἰσ Ἱερουσαλήμ, ἐνέδραν ποιοῦντεσ ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν. 23, 15 ss
4 ὁ μὲν οὖν Φῆστοσ ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον εἰσ Καισα-
ρίαν, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι· 5 οἱ οὖν ἐν ὑμῖν, 24, 23
φησίν, δυνατοὶ συνκαταβάντεσ, εἴ τι ἐστὶν ἐν τῷ ἀνδρὶ ἄτοπον,
κατηγορείτωσαν αὐτοῦ. 6 διατρίψασ δὲ ἐν αὐτοῖσ ἡμέρασ οὐ πλεί-
ουσ ὀκτὼ ἢ δέκα, καταβὰσ εἰσ Καισαρίαν, τῇ ἐπαύριον καθίσασ

---

2. *ενεφανισαν*: L 31. (*ανεφ*-) 68. 105. al pauc Thphyl^{b} -*νησαν* | *τε* cum ℵABC 5. 7. 13. 40. 61. 68. k^{scr} vg syr^{sch} aeth Chr^{9,427} Thphyl^{b} ... ς *δε* cum EHLP al plu cop syr^{p} arm Thphyl^{a} | *οι αρχιερεισ* (Gb') cum ℵABCEL al^{25} cat vg syr^{utr} cop arm aeth Chr^{9,427} et^{429} Thphyl^{b} ... ς *ο αρχιερευσ* cum HP al longe plu Thphyl^{a}; item 32. 42. 57. 69. 40^{lect} a^{scr} *ο τε αρχ*.

3. *κατ αυτου*: C 7. 14* 18. 36. 105. 180. e^{scr} cat tol syr^{sch} ar^{e} arm Chr ^{9,427}txt (non item^{429}com) *παρ αυτου* | *ιερουσαλημ*: E 32. 96. k^{scr} *ιεροσολυμα* | *ενεδραν*: 137. c^{scr} Chr^{9,427} *ενεδρον* | *κατα τ. οδον*: syr$^{p\ mg}$ add *illi qui votum fecerant quomodo obtinerent* (*se pro virili* facturos esse) *ut in manibus suis esset*

4. *εισ καισαριαν* cum ℵAE, item Gb' Ln Ti *εισ καισαρειαν* cum BC 13. 40. 61. 73 ... ς *εν καισαρεια* cum HLP al pler cat Chr^{9,427} | *δε*: 13. om | *μελλειν* (e vg *profecturum*): E^{gr} om, item Lcif^{6,198} (*proficisci*). Sic syr^{sch}: *et ego festino ut proficiscar* | *εν ταχει*: ℵ^{c} pon post *εκπορευεσθ*.

5. *οι ουν*: L 31. 99. o^{scr} *ει ουν* | *δυνατοι* post *εν υμιν* (ℵ *ημ*.) *φησιν* cum ℵABCE 13. 31. 40. 61. 105. cat vg arm^{gb} Chr^{9,430}com ... ς *δυνατοι εν υμ. φησιν* cum HLP al pler syr^{p} aeth^{utr} Chr^{9,427}txt (k^{scr} *φησιν* pon ante *εν υμ*., 99. Lcif^{6,198} om) | *συνκαταβαντεσ* cum AB*CE ... ς Ln *συγκ*- cum B^{3}HLP al certe pler ... ℵ *καταβαντεσ* | *ατοπον* (sine *τουτω*) cum ℵABCE 4** 13. 15. 18. 19** 32. 40. 57. 61. 65. 73. 105 (ante *εν τω* pon) d^{scr} vg cop arm Lcif^{6,198} ... ς Ti *τουτω* (sine *ατοπον*) cum HLP al plu aeth^{utr} Chr^{9,428} Thphyl^{a} ... 31. 42. 57. 66** 68. 69. 81. 97. 99. 137. al$^{3\ scr}$ cat^{392} syr^{sch} (libere) et^{p} cop Thphyl$^{b\ 304}$ *τουτω ατοπον*, item *ατοπον* ante *εν τω* conlocato 5. 6. 7. 8. 27. 36. 43. 98. 106. 180. al$^{3\ scr}$ ... 133. plane om, hinc Gb^{oo}

6. *ημερασ* (ℵ post *πλει*.) *ου πλειουσ* (B -*ονασ*) *οκτω η δεκα* cum ℵABC 6. 7. 8. 13. 15. 27. 29. 31. 36. 37. 61. 65. 66** 68. 73. 105. 133. a^{scr} (sed *ου* demum add**) cat (sed *εννεα* pro *οκτ*.) e vg arm Lcif^{6,198} Thphyl^{b}. Item E^{gr} 19** 25. 40. 66* 80. 96. a^{scr*} (al?) cop syr^{p**} omisso *ου* (Gb+). Item omisso *οκτω* 18. 63. 76. 180. al$^{4\ scr}$. Praeterea 137. syr^{sch} et^{p} sah^{gb} aeth^{utr} confirmant *οκτω η δεκα* omissis *ου πλειουσ* ... ς (= Gb Sz) *ημ. πλειουσ η δεκα* (omissis *ου* et *οκτω*) cum HLP al plu Chr^{9,426} Thphyl^{a} | *καισαριαν* cum ℵAE 61. ... ς Ln Ti -*ρειαν* cum BCHLP etc | *τη επαυριον*: A c^{scr} *και τη επ*., 37. 56. *τη δε*

17 ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέλευσεν τὸν Παῦλον ἀχθῆναι. 7 παραγενομέ-
18 νου δὲ αὐτοῦ περιέστησαν αὐτὸν οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβεβη-
24, 5 κότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιώματα καταφέροντες, ἃ οὐκ
24, 12 ἴσχυον ἀποδεῖξαι, 8 τοῦ Παύλου ἀπολογουμένου ὅτι οὔτε εἰς τὸν
νόμον τῶν Ἰουδαίων οὔτε εἰς τὸ ἱερὸν οὔτε εἰς Καίσαρά τι ἥμαρ-
τον. 9 ὁ Φῆστος δὲ θέλων τοῖς Ἰουδαίοις χάριν καταθέσθαι,
24, 27 ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ εἶπεν· θέλεις εἰς Ἱεροσόλυμα ἀναβὰς ἐκεῖ
περὶ τούτων κριθῆναι ἐπ᾽ ἐμοῦ; 10 εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος· ἑστὼς
ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρός εἰμι, οὗ με δεῖ κρίνεσθαι. Ἰουδαίους

επ. Cf vg Lcif^{6,193} *descendit Caesaream et altera* (Lcif *altero*) *die* (et. 180. ut^{vid} *κατεβη – και*) | *τον παυλον αχθηναι* (ℵ^{c}; ℵ* *προσαχθηναι*, e vg *adduci*): ʟ cop arm Lcif^{6,193} *αχθ. τον παυλον* (Lcif *citari Paulum*)

7. *περιεστησαν αυτον* (ᴇ etc *αυτω*) cum ℵᴀʙᴄ(ᴇ)ʟ 5. 7. 13. 15. 18. 29. 36. 40 61. 65. 66** 68. 73. 105. 180. 40^{lect} al^{3} scr (ex his 13. 18. 29. 40. 61. 68. 105. al? Thphyl^{b} *αυτω*) cat vg syr^{utr} arm Lcif^{6,193} ... ς Ti om *αυτον* cum ʜᴘ al longe plu cop Chr^{9,438} Thphyl^{a} | *βαρεα*: ᴇ -*ρια* | *αιτιωματα* cum ℵᴀʙᴄᴇʜʟᴘ al longe plu Chr Thphyl^{b} ... ς (= Gb Sz) *αιτιαματα* cum minusc mu (sed 13. h^{scr} *αιτηματα*) cat Thphyl^{a} | *καταφεροντες* idque sine additamento cum ℵᴀʙᴄ 13. 40. 61. vg (*causas obiicientes*) arm^{zoh} Lcif (*crimina obiicientes*), item 73. *φεροντες*, item 105. *καταφερ. του παυλου*, item ᴇ *επιφεροντες* (e *obicientes*) *τω παυλω* ... ς *φεροντες κατα του παυλου* (Gb^{oo} *κα. τ. π.*) cum ʜᴘ al pler cat syr^{p} Chr^{9,438} Thphyl^{utr}. Item ʟ 17. 18. 68. syr^{sch} cop arm$^{cdd\ aliq}$ (item^{libere} aeth) *φεροντ. κατ αυτου* | *α ουκ*: 31. *αλλ ουκ* | *ισχυον* (ℵ^{c}): ℵ* *ισχυσαν*

8. *του παυλου απολογουμενου* cum ℵᴀʙᴄ 13. 17. 31. 40. 61. 68. 73. 81. 137. c^{scr} vg^{cle} syr^{p} cop arm aeth Thphyl^{b}. Item ᴇ am fu demid tol Lcif^{6,193} *του δε παυ. απολ.*, syr^{sch} *του τε παυ. απολ.* Item ʟ *του παυ. απολ. αυτου* ... ς *απολογουμενου αυτου* cum ʜᴘ al pler Chr^{9,438}, item 15. 36. 100. 180. cat Thphyl^{a} *απολ. δε αυτου* | *τι*: 137. *τινα* ... 57. 80. 105. om

9. ο (68. 104. k^{scr} om) *φηστ. δε*: ᴀ 40. 105. k^{scr} *ουν* pro *δε* | *θελων τοις ιουδαιοις* (Gb′) cum ℵᴀʙᴄᴇ 13. 31. 40. 61. 68. 105. 137. c^{scr} k^{scr} cat am fu demid tol syr^{utr} cop arm Thphyl^{b} (vg^{cle} *volens gratiam praestare Iudaeis*) ... ς *τοις ιουδαι. θελων* cum ʜʟᴘ al pler Chr^{9,438} Thphyl^{a} | *χαριν*: ᴀ *χαριτα* | *κριθηναι* cum ℵᴀʙᴄᴇ 13. 17. 40. 45. 61. 68. 73. 105. c^{scr} Thphyl^{b} ... ς *κρινεσθαι* cum ʜʟᴘ al pler cat Chr Thphyl^{a} | *επ* (61. 133. d^{scr} *επι*) *εμου*: 4. 15. 18. 105. 177. al plus^{20} cat Chr$^{9,431\ com}$ (ut$^{cdd\ 3}$ et^{edd}, sed Montf edidit *υπερ εμου* ex^{codd}) Thphyl^{a} *υπ εμου*

10. ο *παυλος*: ᴀ f^{scr} om ο | *εστως επι τ. βημ. καισαρος ειμι* cum ℵ*ʙ 31. (sed ʙ repetit *εστως* post *καισαρος*); item cop *sto ante tribunal Caesaris* ... ς Ln Ti *επι τ. βη. καισ. εστως ειμι* cum ℵ^{c}ᴀᴄᴇʜʟᴘ (ᴇ vide

οὐδὲν ἠδίκηκα, ὡσ καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεισ. 11 εἰ μὲν οὖν
ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀπο-
θανεῖν· εἰ δὲ οὐδέν ἐστιν ὧν οὗτοι κατηγοροῦσίν μου, οὐδείσ με
δύναται αὐτοῖσ χαρίσασθαι· Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι. 12 τότε ὁ 9. 16
Φῆστοσ συνλαλήσασ μετὰ τοῦ συμβουλίου ἀπεκρίθη· Καίσαρα 28, 11 19, 21
ἐπικέκλησαι, ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ.

13 Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν Ἀγρίππασ ὁ βασιλεὺσ καὶ
Βερνίκη κατήντησαν εἰσ Καισαρίαν ἀσπασάμενοι τὸν Φῆστον.
14 ὡσ δὲ πλείουσ ἡμέρασ διέτριβον ἐκεῖ, ὁ Φῆστοσ τῷ βασιλεῖ
ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον λέγων· ἀνήρ τισ ἐστὶν καταλελειμ- 24, 27
μένοσ ὑπὸ Φήλικοσ δέσμιοσ, 15 περὶ οὗ γενομένου μου εἰσ Ἱεροσό- 1. 2. 24
λυμα ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖσ καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων,

---

ante) al pler cat Chr[9,428] et[431], item vg etc *ad tribunal Caesaris sto* | *ηδικηκα* cum ℵB (61. *ἠδικηκώσ· καὶ σύ*) ... ς Ln Ti *ηδικησα* cum ACE HLP al fere omn cat Chr | *επιγινωσκεισ*: C 2. 30. 187. al[2 scr] *γινωσκεισ*

11. *ουν* (Gb'') cum ℵABCE[gr] 61. al[12] cat cop arm Chr[9,431 com] Thphyl[b] ... ς *γαρ* cum HLP al pler vg syr[p] aeth Chr[9,428 txt] Thphyl[a] ... 40. e (*si quidem nocui*) om | *και*: E 29. vg syr[sch] Chr[9,431 com] *η* | *το αποθανειν*: H 18. 31. 68. 105. 177. al[12] Thphyl[utr] *του αποθ.* | *ουτοι*: 16. 23. 37. 100. Chr[9,428] (sed fluct lectio; non item[426]) om, nec expri syr[sch] ar[e] | *μου*: L 78* *μοι* | *αυτοισ* cum ℵABEHP 61. al pler Chr ... CL 15. 18. 36. 73. 105. 180. cat *τουτοισ*

12. *συνλαλησασ* cum ℵB*CE 61. ... ς Ln *συλλαλ.* cum AB[3]HLP al pler | *συμβουλιου* (E *συνβ.*, 61. e[scr] *-βολιου*): L 18. *συμβουλου* ... C *συνεδριου* ... 68. *συνεδριου και συμβουλιου* | *επικεκλησαι*: E *επικαλισαι* (e *invocasti*), 26. *επικαληται*. Libere Cass[205] *quoniam appellasti Caesarem, ibis ad Caesarem.*

13. *τινων* (3. 95. *τριων*, 40. 80. 96. post *δε* pon): 1. 36. 187. al[2 scr] cat Chr[9,428] om | *βερνικη*: C[3] *βερενικη*, C* *βερηνικη* (sed v. 23 C *βερονικησ*), item arm ... e demid tol Cassiod[208] *beronice* (vg[cle] am fu *bernice*) | *κατηντησαν*: C *-τησεν* | *καισαριαν* cum ℵAB ... ς Ln Ti *καισαρειαν* cum BCHLP al certe pler | *ασπασαμενοι* cum ℵABE[gr]HLP 13. 31. 68. 105. 180. al[15] (sed conlatores non satis adtendisse vdtr) cop aeth[utr] Thphyl[a] (in C utraque lectio exstitisse vdtr, altera*, altera**, sed iam neutra satis liquet) ... ς Ln Ti *ασπασομενοι* cum 61. al plu cat e (*salutandum Festum*) vg (*ad salutandum Festum*) syr[utr] arm Chr[9,428] Thphyl[b]

14. *διετριβον*: HP al[25] aeth[ro] (non item[pp]) Thphyl[a] *διετριβεν* | *τα κατα*: A* 33* k[scr*vid] om *τα* | H al aliq *καταλεληιμμενοσ* | *φηλικοσ*: rursus minusc mu *φιληκοσ* vel *φιλικοσ*

15. *ενεφανισαν* (31. 40. 68. 105. al fere[10] *-νησαν*, 18. *ανεφανισαν*): B* *ενεφανισθησαν* (B[3] et[vid] iam ℵ[2] *ενεφανισαν*) ... E[gr] vg arm add *μοι* | *των ιουδαιων*: 13. om

αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ καταδίκην· 16 πρὸσ οὓσ ἀπεκρίθην ὅτι οὐκ
11 ἔστιν ἔθοσ Ῥωμαίοισ χαρίζεσθαί τινα ἄνθρωπον πρὶν ἢ ὁ κατη-
5 γορούμενοσ κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺσ κατηγόρουσ τόπον τε ἀπολο-
γίασ λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματοσ. 17 συνελθόντων οὖν αὐτῶν ἐν-
6 θάδε ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενοσ, τῇ ἑξῆσ καθίσασ ἐπὶ τοῦ
7 βήματοσ ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα· 18 περὶ οὗ σταθέντεσ οἱ
22, 29 24, 8 κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ἔφερον ὧν ἐγὼ ὑπενόουν πονηράν, 19 ζη-
τήματα δέ τινα περὶ τῆσ ἰδίασ δεισιδαιμονίασ εἶχον πρὸσ αὐτὸν
καὶ περί τινοσ Ἰησοῦ τεθνηκότοσ, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλοσ ζῆν.

---

15. *καταδικην* (Gb') cum ℵABC 5. 7. 13. 17. 25. 27. 29. 40. 66** 73. 105. Bas[eth 275], item vg *damnationem* ... ς Ti *δικην* (e *iudicium*) cum EHLP 16. al longe plu cat Chr[9,429]

16. *ρωμαιοισ*: P 10. 31. 101. *-ουσ* | *τινα* et. Ath[156] Bas[eth 275] Chr[9,429] (Thdrt[4,1129] om) ... Gb'' *τινι* cum C 27. 29. 105. o[scr] (arm *τινι τινα*) | *ανθρωπον* sine additam cum ℵABCE 7. 13. 17. 25. 27. 29. 40. 61. 66** c[scr] vg (sed vg[cle] demid tol *damnare*, contra am fu *donare*) syr[p txt] cop sah[gb] arm aeth Ath[156] Bas[eth 275] Thdrt[4,1129] ... ς (Gb[oo]) add *εισ απωλειαν* cum HLP al pler cat syr[sch] στ[p] c.* Chr[9,429] Thphyl[utr] | *εχοι* (et. Ath[156] Chr): ℵ ante *κατα προσωπ.* pon ... 23. 30. 37. 57. 68. al[15] Thphyl[utr] *εχει*, 104. Bas[eth 275] *εχη* (item postea al[6] Bas *λαβη*), Thdrt *σχοιη* | *τοπον τε* cum ℵACHLP al omn[vid] etc ... BE[gr] *τοπ. δε* | *εγκλη-ματοσ*: E *ενκλ.*

17. *αυτων* cum ℵABHLP 13. 31. 61. al pler Chr[9,429], item post *ενθαδε* C (137?) c[scr] cat ... Gb[o] Ti om cum B 5. 32. 40. 42. 46. 57. 81. 95* 97. | *αναβολην μηδεμιαν*: E *μηδεμ. αναβ.* (vg *sine ulla dilatione*, e *sine ulla dilatione faciens*) | *ποιησαμενοσ* (ℵ[c]): ℵ* *-νοι*

18. *εφερον* (Gb'') cum ℵABCEL 13. 40. 61. al[10] cat ... ς *επεφερον* cum HP al pler Chr[9,429] | *εγω υπενοουν* c. ℵABC 13. 31. 61. 180. Thphyl[b], item vg etc ... ς Ti *υπεν. εγω* cum EHLP al pler cat Chr Thphyl[b] | *πονηραν* cum AC* 5. 7. 8. 13. 15. 19** 31. 36. 40. 68. 73. 105. 106. 137. c[scr] k[scr] cat Thphyl[b], item vg (am *malam*, vg[cle] fu demid tol *malum*) syr[utr] arm aeth, item ℵ*C[2] *πονηρα* ... ℵ[c]BE 61. 100. 40[lect] (et 73? vide ante) *πονηρων* ... ς Ti om cum HLP al longe plu cop Chr Thphyl[a] :: *πονηραν* parum aptum videbatur, hinc alii mutarunt (*πονηρα*, *πονηρων*), alii abiecerunt. Ratio testimoniorum probat additamentum in summa antiquitate pervulgatum fuisse, quemadmodum plerique interpretes in codicibus suis invenerunt fideliterque ipsum *πονηραν* expresserunt. Nec vero illud eiusmodi est ut alienam manum prodat, quum satis ac bene procedat oratio dempta ea voce. Ceterum *αιτια πονηρα* ab usu Lucae haud abhorret, similiterque 18, 14 *ραδιουργημα πονηρον* dixit. Poterat vero et *πονηραν*, quod non ineptum est, et, quod concinnius fuisset, *πονηρων* scribi.

19. *προσ αυτον*: A *πρ. αυτουσ* | *εφασκεν*: 137. c[scr] *ελεγεν*

20 *ἀπορούμενοσ δὲ ἐγὼ τὴν περὶ τούτων ζήτησιν ἔλεγον εἰ βούλοιτο* •
πορεύεσθαι εἰσ Ἱεροσόλυμα κἀκεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων. 21 *τοῦ*
δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰσ τὴν τοῦ Σεβαστοῦ 27, 1
διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν ἕωσ οὗ ἀναπέμψω αὐτὸν
πρὸσ Καίσαρα. 22 *Ἀγρίππασ δὲ πρὸσ τὸν Φῆστον· ἐβουλόμην*
καὶ αὐτὸσ τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. αὔριον, φησίν, ἀκούσῃ αὐτοῦ. 26
23 *Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντοσ τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆσ Βερνίκησ*
μετὰ πολλῆσ φαντασίασ, καὶ εἰσελθόντων εἰσ τὸ ἀκροατήριον σύν
τε χιλιάρχοισ καὶ ἀνδράσιν τοῖσ κατ᾽ ἐξοχὴν τῆσ πόλεωσ, καὶ κε-
λεύσαντοσ τοῦ Φήστου ἤχθη ὁ Παῦλοσ. 24 *καί φησιν ὁ Φῆστοσ·*

---

20. *την περι* cum ℵABHP 1. 2. 3. 11. 17. 19. 21. 26. 30. 32. 33. 35. 42. 43. 45. 47. 57. 61. 95* 97. 98. 99. 101. 104. 106. 142. 177. al[6scr] Thphyl[a]. Item 4. 16. 23. 37. 38. 46. 56. 66** 93. 100. al[2scr] Chr[9,429] bis (sed[429] *εισ την περι τουτ. εξετασιν*) *περι την* ... ϛ Ln Ti *εισ την περι* cum CEL al plu (31. 137. c[scr] om *περι*) Thphyl[b] | *τουτων ζητησιν* (Gb″) cum ℵABCEL 3. 7. 13. 17. 18. 25. 31. 36. 38. 40. 45. 46. 61. 68. 69. 73. 93. 95. 96. 105. 113. 142. 180. al[3scr] cat syr[utr] cop arm aeth Chr[9,429]com et[429] Thphyl[b] ... ϛ *τουτου ζητ.* cum HP al plu Chr [9,429]txt Thphyl[a]. Cf e vg *de huiusmodi quaestione* | *βουλοιτο*: Thphyl[a] [173] *βουλει* | *πορευεσθαι*: ℵ* *κριν-*, [c] reposuit *πορευ-* | *ιεροσολυμα* cum ℵABCEH 17. 18. 31. 36. 40. 61. 68. 105. 137. 180. c[scr] k[scr] cat vg Thphyl[b] ... ϛ *ιερουσαλημ* cum LP al pler Chr Thphyl[a] | *κακει*: 31. *κακεισε* | *κρινεσθαι*: L *κριθηναι*

21. *τηρηθηναι*: c 68. 103. *τηρεισθαι* | *τηρεισθαι αυτον*: 13. 68. 137. e[scr] Thphyl[a] *αυτ. τηρ.* | *αναπεμψω* (Gb″) cum ℵABCE 13. 31. 40. 61. 105. 137. al[15] cat Thphyl[b] ... ϛ *πεμψω* cum HLP al longe plu Chr [9,429] Thphyl[a]. Ex Latinis e *remittam*, vg *mittam*

22. *πρ. τον φηστον* sine *εφη* cum ℵAB 13. am fu ... ϛ add *εφη* cum CEH LP 61. al pler cat vg[cle] (*dixit ad Festum*, demid *ad Fest. dix.*) cop syr[sch] (omissis *πρ. τον φηστ.*) et[p] arm aeth Chr[9,429]; item 69. a[scr] *ειπεν* | *εβουλομην*: c[scr] *ηβουλ.* | *αυριον* cum ℵAB vg cop ... ϛ praem *ο δε* cum CEHLP 61. al omn[vid] cat (*ο δε φησιν· αυρ.*) syr[p] (et[sch] *et Festus ait*) Chr

23. *ελθοντοσ*: E[gr] *εισελθ.* (e *veniente*) | *βερνικησ* (vg *bernice*): c demid tol *βερονικησ* | *ακροατηριον* (et. ℵ[c]): ℵ* *ακρωτηριον*, H *ακροτηριον* | *χιλιαρχοισ* cum ℵABCE 3. 13. 40. 42. 61. 65. 68. 95* 105. 137. c[scr] k[scr] ... ϛ (Gb[oo]) praem *τοισ* cum HLP al pler cat Chr[9,436] | *και* (c om, e[scr] add *τοισ*) *ανδρασιν*: E[gr] add *και* | *τοισ κατ* (c *καθ*) *εξοχην* (3. 95* schol[40] *καθ υπεροχην*) sine *ουσι* cum ℵABC 13. 27. 40. 61. 66** 105. Chr[9,436]com et cat[366]. Cf et. vg *viris principalibus civitatis*, nec aliter cop arm aeth ... ϛ (Gb[o]) add *ουσι* cum EHLP al pler (k[scr] post *τ. πολεωσ* pon) cat syr[p] Chr[9,436]txt | *τοισ κατ* usque *πολεωσ*: syr[p mg] *qui descendissent de provincia* (ac pergit: *praecepit Festus ut adduceretur Paulus*) | *και κελευσαντοσ* (H *κε κελεύσαντοσ*): 61. om *και*

15 Ἀγρίππα βασιλεῦ καὶ πάντες οἱ συνπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεω-
ρεῖτε τοῦτον περὶ οὗ ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι
ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, βοῶντες μὴ δεῖν αὐτὸν ζῆν μη-
22, 22 κέτι. 25 ἐγὼ δὲ κατελαβόμην μηδὲν ἄξιον αὐτὸν θανάτου πεπρα-
23, 29 11 χέναι, αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστὸν ἔκρινα
πέμπειν. 26 περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω· διὸ
προήγαγον αὐτὸν ἐφ᾽ ὑμῶν καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα,

---

24. *συνπαροντες* cum ℵAB*CE ... ς Ln *συμπαρ.* cum D^{2}HLP al certe pler | *ἁπαν* cum ℵABCE 8. 13. 25. 33. 36. 40. 61. 68. 105. 137. 180. c^{scr} k^{scr} cat Thphyl^{b} ... ς *παν* cum HLP al pler Chr^{9,436} | *ενετυχον* cum ℵACELP etc (et. cop) ... BH 25. 40. 105. *ενετυχεν* (item vg syr^{utr}) | *ιεροσολυμοις*: E^{gr} 40. *ιερουσαλημ* | *βοωντες* cum ℵAB 61., item *clamantes* am fu tol ... ς Ti *επιβοωντες* cum CEHLP al fere omn Chr^{9,436}, item vg^{cle} demid *acclamantes* | *αυτον ζην* (Gb′) cum ℵA(B) CE 13. 31. 40. 61. 69. al$^{4 scr}$ cat vg arm Chr$^{9,440 com}$ Thphyl^{b}; sed B* om *ζην* ... ς Ti *ζην αυτον* cum HLP al pler Chr^{9,436} Thphyl^{a}. Praeterea pro *και ενθαδε* usque *τω κυριω ουκ εχω* (v. 26) syr$^{p\ mg}$ sic: *et hic, ut traderem eum iis ad tormentum sine defensione. Non potui autem tradere eum propter mandata quae habemus ab Augusto. Si autem quis eum accusaturus esset, dicebam, ut sequeretur me in Caesaream, ubi custodiebatur. Qui quum venissent clamaverunt ut tolleretur e vita. Quum autem hanc et alteram partem audivissem, comperi quod in nullo reus esset mortis. Quum autem dicerem: Vis iudicari cum iis Hierosolymae? Caesarem appellavit. De quo nihil certum scribere domino meo habeo.* Similiter bohem usque in *Caesaream*; habet enim sic: *petentes ut eum in mortem traderem. Sed in accusatione non potui eum tradere, propter praeceptum quod habemus a Caesare. Si quis autem velit cum eo iudicio contendere* [*sequatur eum*] *Caesaream. Et acclamarunt non oportere* etc

25. *κατελαβομην* (Gb″) cum ℵ^{c}ABCE 8. 17. 40. 61. 68. 73. 105. vg cop syr^{sch} arm (aeth^{ro} deest verbum) ... ς Ti *καταλαβομενος* cum ℵ*HLP al pler (sed 69. a^{scr} *λαβομενος*) cat syr^{p} aeth^{pp} Chr^{9,437} :: fit dictio elegantior *καταλαβομενος* substituto; quod qui substituit, pro ratione testium etiam *και αυτου δε* ex usu Lucae scripsisse putandus est | *αυτον* ante *θανατου* cum ABCE 13. 40. (105. 137. post *πεπραχεναι* pon, c^{scr} *πεπραχεναι αυτον θανατου*, 68. g^{scr} Thphyl^{b} *αυτον αξιον θανατου*) am fu demid tol ... ς post *θανατου* cum ℵHLP al pler cat vg^{cle} Chr^{9,436} ... 61. 73. plane om | *αυτου δε* (Gb′) cum ℵABCE 13. 17. 40. 68. 73. 105. vg cop Thphyl^{b} ... ς *και αυτου δε* cum HLP al pler cat syr^{p} (syr^{sch} arm aeth^{ro} *et cum ipse*, aeth^{pp} om *et*) Chr^{9,436} Thphyl^{a} | *τουτου* (B^{3}): B* *του παυλου* | *πεμπειν* sine *αυτον* cum ℵABC 8. 13. 15. 25. 36. 40. 61. 65. 73. 180. cat vg syr^{sch} arm ... ς (Gb^{oo}) add *αυτον* cum EHLP al pler cop syr^{p} Chr Thphyl^{utr}

26. *ασφαλες*: C *ασφαλως* | *τω κυριω*: 5. 7. 8. 15. 18. 25. 27. 29. 36. 68. 98^{mg} 105. 180. e^{scr} cat cop arm aeth^{pp} syr^{p} c.* et^{mg} (vide supra) Thphyl^{b} add *μου* | *προηγαγον* cum ℵBCHLP etc ... E^{gr} 16. 17. 68.

ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης σχῶ τί γράψω· 26 *ἄλογον γάρ*
μοι δοκεῖ πέμποντα δέσμιον μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας σημᾶναι.

XXVI.

1 *Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη· ἐπιτρέπεταί σοι περὶ*
σεαυτοῦ λέγειν. τότε ὁ Παῦλος ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπελογεῖτο·
2 *περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα,*
ἥγημαι ἐμαυτὸν μακάριον ἐπὶ σοῦ μέλλων σήμερον ἀπολογεῖσθαι,
3 *μάλιστα γνώστην σε ὄντα πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἐθῶν τε*

---

100. l[scr] *προσηγαγον*, A *επηγαγον* | *επι σου* (ℵ[a]): ℵ* om *σου* | *ανακρισεως*: E *κρισεως* | *σχω* cum ℵBCHLP etc ... AE 61. 137. Thphyl[b] *εχω* | *τι γραψω* c. ℵABC 5. 7. 13. 17. 61. 105. syr[p] (antea *γραψαι*) Thphyl[b]. Item vg etc *quid scribam*, at nec aliter antea (*quid certum scribam*) ... ς *γραψαι* cum EHLP al pler cat Chr[9,437]

27. *γαρ*: 31. 40. add *ειναι* | *πεμποντα*: L 37. 43. 133. *-ντι* | *μη*: E vg post *και τας κ. α. αιτιας* pon

XXVI. 1. *επιτρεπεται*: L *επιτετρεπται*, 5. 7. 27. 29. 61. 66** 105. 137. al[3 scr] Thphyl[b] *επιτετραπται* | *περι* (Gb") cum ℵACEH 5. 7. 13. 27. 29. 36. 61. 73. 80. 105. 137. 180. c[scr] cat arm ... ς *υπερ* cum BLP al pler Chr[9,437], item vg *pro temet ipso* (contra e *de te ipso*). Praeterea H 5. 7. 27. 29. 105. 137. post *λεγειν* (137. c[scr] *λαλειν*) pon | *τοτε ο παυλ.* etc: syr[p mg] *tunc ipse Paulus confidens et in spiritu sancto consolationem accipiens extendit manum* | *εκτεινας την χειρα* (137. c[scr] *τας χειρας*) ante *απελογειτο* (13. *απελογησατο*, 36. cat add *ουτως*) cum ℵABCE 13. 15. 18. 31. 40. 61. 66. 68. 73. 99. 133. 180. 13[lect] 14[lect] k[scr] cat vg syr[sch] cop arm aeth Thphyl[b] ... ς Ti post *απελογειτο* cum HLP al longe plu syr[p] Chr[9,437] Thphyl[a]

2. *εγκαλ-* cum ℵABHLP etc ... CE *ενκαλ-* | *επι σου μελλων σημερ. απολογεισθ.* (68. *-γησασθαι*) cum ℵABC 13. 17. 31. 40. 61. 66. 68. 73. 105. 5[lect] cat syr[sch] arm (*σημερ. απολογ.* et. aeth[utr]) Thphyl[b] Hier opt gen int (cf Sah, *cum apud te sim hodie defendendus*; eadem ex Hier exscripsit et. Bed[89]); item sed *απολογ. σημερ.* EHLP al[40] vg syr[p] Chr[9,437] Thphyl[a] (Bed[89] ex e: „*Hunc versum alia editio sic transtulit*: Aestimo me ipsum beatum apud te incipiens rationem reddere hodie") ...... ς (= Gb Sz) *μελλων απολογεισθ. επι σου σημερον* cum minusc mu (similiter cop, sed *σημερ. επι σου*. Libere.)

3. *σε οντα* c. ℵ*C 31** 40. 73. 105. cat ... ς Ln Ti *οντα σε* c. ℵ[c]ABEHLP al pler Chr[9,437] | *παντων*: A 17. 25. cop aeth[utr] om | *κατα ιουδαιους*: AE 68. 12[lect] d[scr] f[scr] *κατα ιουδαιων* | *εθων* (A 15. 27. 105. *εθνων*):

καὶ ζητημάτων· διὸ δέομαι μακροθύμωσ ἀκοῦσαί μου. 4 τὴν μὲν
οὖν βίωσίν μου τὴν ἐκ νεότητοσ τὴν ἀπ' ἀρχῆσ γενομένην ἐν τῷ
ἔθνει μου ἔν τε Ἱεροσολύμοισ ἴσασι πάντεσ οἱ Ἰουδαῖοι, 5 προ-
22, 3 Phil 3, 5 *γινώσκοντέσ με ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν ἀκρι-*
23, 6 24, 15 *βεστάτην αἵρεσιν τῆσ ἡμετέρασ θρησκίασ ἔζησα Φαρισαῖοσ. 6 καὶ*
νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆσ εἰσ τοὺσ πατέρασ ἡμῶν ἐπαγγελίασ γενομένησ
ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἕστηκα κρινόμενοσ, 7 εἰσ ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν
ἐν ἐκτενείᾳ νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῦον ἐλπίζει καταντῆσαι· περὶ
ἧσ ἐλπίδοσ ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ. 8 τί ἄπιστον

HLP al plus^{15} Thphyl^{b} *ηθων* | *ζητηματων* sine additam cum ℵ*BEH LP al pler vg (*maxime te sciente*) etc ... ℵ^{c}AC 13. 38. 80. 105. syr^{sch} ar^{e} add *επισταμενοσ*, item 15. 18. 36. 73. 180. (73. 180. *-μενον*) cat post *μαλιστα*, item *ειδωσ* post *οντα σε* 6. 29. 31*. Cf et. 98^{mg} ubi adscriptum est *επισταμενοσ δηλονοτι*. | *δεομαι* sine *σου* cum ℵABE 13. 25. 36. 40. 61. 68. 105. 180. 12^{lect} al$^{2 scr}$ cat vg syr^{p} arm aeth^{utr} ... ς (Gb^{oo}) add *σου* cum CHLP al pler syr^{sch} cop Chr^{9,437}

4. *την εκ νεοτητοσ* cum ℵAC^{2}ELP al pler Chr (sed E *την εκ νεοτ.* post *την απ αρχησ* pon ... Ti om *την* cum BC*H 3** 31. 56. 95* 98. cat | *εν τε* cum ℵABE^{gr} 40. 12^{lect} cat syr^{sch} ar^{e} ... ς om *τε* cum CHLP 13. 61. al pler vg syr^{p} cop arm aeth Chr | *ισασι* cum ℵABHL ... Ti *ισασιν* cum CEP | *παντεσ οι* cum ℵAC^{2}HLP al pler cat Chr^{9,437} et^{441} Thphyl^{utr} ... Ti om *οι* cum BC*E 3. 13. 31. 57. 61. 95. 104. 105. 183. 142. d^{scr} k^{scr} Chr^{9,438}

5. *προγινωσκοντεσ*: C* 10. *προσγιν.* | *με*: 137. c^{scr} arm om | *θελωσι* c. ℵAL ... Ti *θελωσιν* c. BCEHP | *θρησκιασ* (item Ln$^{ed\ min}$) c. ℵCE ... ς Ln$^{ed\ mai}$ Ti *θρησκειασ* cum ABHLP 61. al certe pler :: cf ad Iac 1, 26 et 27. Col 2, 18 et 23. Edidimus ubique *-σκια*, nec aliter Ln$^{ed\ min}$

6. *εισ τουσ* (Gb') cum ℵABE 13. 25. 40. 61. 65. 133. d^{scr} („al^{44}" ap Gb) ... ς *προσ τουσ* cum CHLP al pler cat Chr :: cf 13, 32 | *ημων* (et. Gb+ Sz) cum ℵABCE 61. al plus^{25} cat vg syr^{utr} cop arm (ap Gb, non ap Treg) aeth Chr^{9,438} Thphyl^{b} ... ς Ti om cum HLP al longe plu Thphyl^{a} | *επαγγελ. γενομενησ*: 137. c^{scr} Chr^{9,438} *γεν. επαγγ.* | *του θεου*: L 142. om *του* | *κρινομενοσ*: 61. *-ναμενοσ*

7. *εκτενεια* cum ℵBL etc ... Ti *εκτενια* cum ACEHP al^{7} ... vg aeth om *εν εκτε.* | *νυκτα*: 13. *-ταν* | *λατρευον*: H 13. 78. *-ευων* | *καταντησαι*: B *-τησειν* | *εγκαλ-* cum ℵABEHLP etc ... C *ενκαλ-* | *υπο* sine *των* cum ℵABCEHILP al longe plu cat arm^{edd} Chr^{9,438} Chron^{442} ... ς (= Gb Sz) *υπο των* cum minusc mu arm^{edd} | *βασιλευ* cum ℵBCEI 13. 17. 61. 65. 68. 73. 133. 180. vg cop arm Chron^{442} Thphyl^{b} (sed arm ante *υπο* [*των*] *ιουδ.* pon) ... ς *βασιλευ* (Gb^{o}) *αγριππα* (Gb^{oo}) idque ante *υπο ιουδαιων* cum HLP al plu syr^{p} Chr^{9,438}. Item sed post *ιουδαιων* 3. 31. 40. 95. 105. 133. 12^{lect} al$^{2 scr}$ syr^{sch} aeth ... A 13. 36. cat plane om

8. Edd^{mu} ut Wtst (non Mill) Gb Sz *τί; ἄπιστον*, atque sic E cat (non distinguunt ℵABCHLP 61. etc) | *παρ*: k^{scr} *εν*

κρίνεται παρ' ὑμῖν εἰ ὁ θεὸσ νεκροὺσ ἐγείρει; 9 ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα 8, 3. 9, 1 22, 4 s
ἐμαυτῷ πρὸσ τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία
πρᾶξαι· 10 ὃ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοισ, καὶ πολλούσ τε τῶν
ἁγίων ἐγὼ ἐν φυλακαῖσ κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξου-
σίαν λαβών, ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον, 11 καὶ
κατὰ πάσασ τὰσ συναγωγὰσ πολλάκισ τιμωρῶν αὐτοὺσ ἠνάγκαζον
βλασφημεῖν, περισσῶσ τε ἐμμαινόμενοσ αὐτοῖσ ἐδίωκον ἕωσ καὶ εἰσ
τὰσ ἔξω πόλεισ. 12 Ἐν οἷσ πορευόμενοσ εἰσ τὴν Δαμασκὸν μετ' 9, 3 ss 22, 6 ss
ἐξουσίασ καὶ ἐπιτροπῆσ τῆσ τῶν ἀρχιερέων, 13 ἡμέρασ μέσησ
κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα
τοῦ ἡλίου περιλάμψαν με φῶσ καὶ τοὺσ σὺν ἐμοὶ πορευομένουσ·
14 πάντων τε καταπεσόντων ἡμῶν εἰσ τὴν γῆν ἤκουσα φωνὴν

---

9. *εγω μεν ουν*: B om *μεν* | ιυ̅ (א^{c}): א* o^{scr} *του* ιυ̅ | *ναζωραιου*: א *ναζορ.*

10. *ὅ*: B *διο* | *εποιησα*: א *εποιησαν* eraso *ν*, item infra *κατηνεγκαν* sine correctione (sed inter utrumque est *κατεκλεισα*) | *και πολλουσ τε* cum אACEI 13. 61., item omisso *και* 68. Thphyl^{b} ... 36. 180. cat *κ. πολλ. δε* ... ς *και πολλουσ* cum BHLP al pler Chr^{9,433} Thphyl^{a} | *εν φυλακαισ* (et. Gb+ Sz) cum אABCEIL 13. 31. 40. 61. 105. al plus^{20} cat vg ... ς om *εν* c. HP al plu Chr | *αναιρουμ. τε*: H 21. 99. 105. 137. al^{2scr} e cop syr^{p} Thphyl^{b} *αναιρ. δε* | *αυτων*: E om

11. *περισσωσ* (25. 98^{mg} al^{3scr} *-σσοτερωσ*) *τε* (et. Amm$^{cat\,391}$): E^{gr} cop aeth^{pp} *περ. δε* ... B om copulam | *αυτοισ*: I *αυτουσ* (sic)

12. *εν οισ* sine *και* cum אABCEI 13. 40. 61. 105. al^{10} cat vg cop syr^{p} arm aeth Thphyl^{b} ... ς (Gb^{oo}) Ti add *και* cum HLP al pler (73. post *πορευομενοσ* pon) syr^{sch} Chr^{9,433} Thphyl^{a} | *εισ την* cum אBCHILP etc ... AE 38. 69. 99. 137. 177. al^{6} (6 ap Scri) om *την* | *τησ* cum א*BCH LP al pler Chr^{9,433} Thphyl^{b} ... Ln om cum AEI 17. 40. 68. 73. 137. 180. 17^{lect} (א^{c} puncta imposuit sed rursus abstersit) cat Thphyl^{b} | *των αρχιερ.* cum אABEI 40. 61. 68. 17^{lect} e^{scr}, item (*cum potestate et permissu principum*) vg syr^{sch} cop arm ... ς Ti *παρα των αρχ.* cum CHLP al pler cat syr^{p} aeth Chr Thphyl^{utr}

13. *ημερασ μεσησ* (א^{c}): א* om *ημ.* | *ειδον* cum אBELP etc ... ACH *ιδον* | *βασιλευ*: B* *βασιλευσ* | *λαμπροτητα*: B* *λανπρ.* | *περιλαμψαν*: 31. 61. 73. *-ψαντα* | *με*: L *μοι*

14. *παντ. τε* (Gb″) cum אABEI 13. 18. 25. 36. 40. 61. 68. 105. 137. 12^{lect} 40^{lect} c^{scr} cat vg syr^{utr} Thphyl^{b} ... ς *παντ. δε* c. CHLP al pler cop Chr^{9,433} Thphyl^{a} | *ημων* cum אACEHILP etc ... Ln$^{ed\,min}$ om cum B d^{scr} | *εισ* (40. 61. e^{scr} *επι*) *την γην*: 137. add *δια τον φοβον εγω μονοσ*, item syr$^{p\,mg}$ (transpositis *εισ την γην* post *δια τ. φοβ.*) *prae timore in terram ego tantum* | *φωνην λεγουσαν προσ με* cum אABCI 15. 17. 25. 28. 36. 40. 61. 73. 98^{txt} 105. 133. 180. 14^{lect} 17^{lect} cat vg (*loquentem mihi*, ut etiam e *loquentem ad me*, tol *dicentem mihi*) syr^{utr}

λέγουσαν πρόσ με τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ· Σαοὺλ Σαούλ, τί με διώ-
κεισ; σκληρόν σοι πρὸσ κέντρα λακτίζειν. 15 ἐγὼ δὲ εἶπα· τίσ εἶ,
κύριε; ὁ δὲ κύριοσ εἶπεν· ἐγώ εἰμι Ἰησοῦσ ὃν σὺ διώκεισ. 16 ἀλλὰ
ἀνάστηθι καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺσ πόδασ σου· εἰσ τοῦτο γὰρ ὤφθην
σοι, προχειρίσασθαί σε ὑπηρέτην καὶ μάρτυρα ὧν τε εἶδεσ ὧν τε
ὀφθήσομαί σοι, 17 ἐξαιρούμενόσ σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ ἐκ τῶν ἐθνῶν,
εἰσ οὓσ ἐγὼ ἀποστέλλω σε, 18 ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺσ αὐτῶν, τοῦ

---

cop aeth[pp], item E 18. 31. 68. Thphyl[b] *φωνησ λεγουσησ πρ. με*. Item H 27. 29. 33. 35. 66[**] 76. 80. b[scr] o[scr] arm *φωνην λαλουσαν πρ. με* (80. *λαλ. μοι*): ita Gb' ... ς Ti *φωνην λαλουσαν προσ με και λεγουσαν* cum LP al longe plu (a[scr] *φωνησ λαλουσησ πρ. μ. κ. λεγουσησ*) Chr[9,420] Thphyl[a] :: locis geminis 9, 4 et 22, 7 *φωνην λεγουσαν αυτω* et *φωνησ λεγουσησ μοι* legitur; nihilominus plenior scriptura, quam principales testes omnes deserunt, hoc loco ab aliena manu proficisci poterat. Nec enim raro *λαλειν* et *λεγειν* coniuncta leguntur, et Apoc 10, 8 *λαλουσαν μετ εμου και λεγουσαν* tantum non fluctuat | *σαουλ σαουλ*: E l[scr] *σαυλε σαυλε* (ut pro *σαουλ* ubique *Saule Saule* e vg)

15. *δε*: I[*] om | *ειπα* cum ABCEH 3. 13. 17. 23. 25. 37. 40. 61. 100. 17[lect] al[2scr] Thphyl[b] ... ς *ειπον* c. ℵILP al pler cat Chr[9,420] Thphyl[a] | *ο δε κυριοσ* cum ℵABCEIL 15. 18. 31. 40. 61. 105. 137. al plus[12] cat vg syr[sch] (*et dominus noster*) et[p] cop arm Thphyl[b] ... ς om *κυριοσ* cum HP al longe plu aeth[pp] Chr Thphyl[a] | *ειπεν*: E syr[sch] cop aeth[pp] add *προσ με* | *ισ*: 25. 31. 32. 40. 137. demid syr[sch] syr[p] c.[*] add *ο ναζωραιοσ* (*Nazarenus*)

16. *και στηθι*: B[*] om | *προχειρισασθαι*: A *προχειρασθαι* | *σε* (ℵ[c]): ℵ[*] *σοι* | *ειδεσ* (ACH *ιδεσ*, non item ℵBEILP etc) sine additam cum ℵAC[2]EH ILP al pler vg cop aeth[pp] etc ... BC[*vid] 105. 137. 12[lect] syr[utr] arm Amb[spir 2,100] Aug[trin 12(8,940)] add *με*. Sic enim Amb *et testem quibus vidisti me et in quibus visurus es*, Aug *et testem eorum quae a me vides, quibus etiam praeeo tibi.*

17. *λαου*: 5. 8. 44. 99. 12[lect] 17[lect] syr[sch] ar[e] Thphyl[b] add *των ιουδαιων* | *και εκ των* cum ℵABEG[ri] I 13. 25. 40. 61. k[scr] l[scr] fu Thphyl[b] ... ς Ti om *εκ* cum CHLP al longe plu cat e vg Chr[9,420] Thphyl[a]; item 16. 23. 37. 56. 100. 105. 180. om *και εκ* | *εισ ουσ εγω* (Gb'') cum ℵA BCEHILP al longe plu syr[utr] cop arm aeth[pp] Chr[9,420] Thphyl[a] Aug [8,940]; item pro *εγω* Thphyl[b] *νυν εγω*, vg *nunc ego* (fu *ego nunc*) ... ς *εισ ουσ νυν* cum minusc mu ... 65. 67. 133. 12[lect] c[scr] e[scr] cat *εισ ουσ* tantum | *αποστελλω* cum ℵABELP[3] al longe plu vg (*mitto*) arm Chr[9,420], item C 17. *εξαποστελλω* ... HIP[*] al plus[20] demid (*mittam*) cop Thphyl[a] *αποστελω*, item 5. 7. 18. 29. 31. 35. 36. 61. 68. 73. 105. al aliq cat Thphyl[b] *εξαποστελω* | *σε* post *αποστ.* (*εξαπ.*) cum ℵABCEI al plus[15] cat vg arm Thphyl[utr] ... ς ante pon cum HLP al longe plu Chr

18. *αυτων* et. Clem[372] ... EI tol Aug[8,941] *τυφλων* | *επιστρεψαι* cum ℵBCE

ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκότους εἰς φῶς καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ ἐπὶ
τὸν θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ κλῆρον ἐν τοῖς 20, 32
ἡγιασμένοις πίστει τῇ εἰς ἐμέ. 19 ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, οὐκ
ἐγενόμην ἀπειθὴς τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ, 20 ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμα-
σκῷ πρῶτόν τε καὶ Ἱεροσολύμοις πᾶσάν τε τὴν χώραν τῆς Ἰου-
δαίας καὶ τοῖς ἔθνεσιν ἀπήγγελλον μετανοεῖν καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ
τὸν θεόν, ἄξια τῆς μετανοίας ἔργα πράσσοντας. 21 ἕνεκα τούτων 21, 27
με Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι ὄντα ἐν τῷ ἱερῷ ἐπειρῶντο διαχειρίσα-
σθαι. 22 ἐπικουρίας οὖν τυχὼν τῆς ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἄχρι τῆς ἡμέ-
ρας ταύτης ἕστηκα μαρτυρόμενος μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν

ιL al plu cat Clem[372] Thphyl[b] (e vg *ut convertantur*) ... AH 23. 31. 61. 100. 106. e[scr] al plus[10] Chr[9,420] Thphyl[a] Aug[8,941] (*ut avertantur*) *αποστρεψαι* ... P al[20] *υποστρεψαι* | *της εξουσιας* cum אABHP al longe plu Clem[372] Chr Thphyl[a] ... CEL 36. 40. 68. 69. 105. 106. 137. 189. 12[lect] a[scr] c[scr] cat Thphyl[b] *απο της εξου.* (item vg *a tenebris ad lucem et de potestate* etc, e bis *de*) | *εν τ. ηγιασμενοις* et. Clem[372] ... E add *πασιν* :: cf 20, 32

20. *πρωτον τε* cum אAB 25. 61. ... ς om *τε* cum EHLP al pler cat Chr | *και ιεροσολ.* cum אBEHLP al pler Chr[9,420] Thphyl[b] ... Ln *και εν ιερ* (E *ιερουσαλημ*) c. AE 4. 15. 36. 40. 45. 68. 98. 104. k[scr] cat Thphyl[a], item 137. 12[lect] c[scr] *κ. τοις εν ιερ.* | *πασαν* sine *εις* cum אAB tol (et „al" ap Ln) ... ς Ti *εις πασαν* cum EHLP al omn[vid] cat Chr (vg *et in omnem regionem*, am fu *et in omni regione*) | *τε* post *πασαν*: L om | *την χωραν*: H* 96. 142. om *την* | *απηγγελλον* (et. ς[e] Gb Sz) cum אABE 61. al sat mu[vid] cat (Thphyl[utr] *απηγγελον*), item *adnuntiabam* (et. e) vg cop syr[utr] cop arm aeth; 105. *κατηγγελλον* (et. *παρηγγελλον* et *απηγγειλα* legitur) ... ς (non ς[e] etc) *απαγγελλων* cum HLP al[20] (qui notati sunt) ... 3. 14. 16. 23. 38. 95. 97. 99. 104. 118. 133. 177. al[20] fere (9 ap Scr) Chr[9,420] *απαγγελλω* | *θεον*: 15. 18. 31. 36. 40. 180. al plus[5] cat arm praem *ζωντα* | *αξια*: E add *τε* (e *digna quoque*)

21. *με* post *τουτων* cum אBHP etc ... A 73. 137. a[scr*] e[scr] cop arm post *συλλαβομενοι*, EL 31. 61. 100. al pauc cat Chr[9,420] Thphyl[b] post *ιουδαιοι* ... 180. Chron[442] om | *ιουδαιοι* sine articulo cum א*BL 13. 31. 61. 105. cat Chron[442] Thphyl[b] ... ς Ln Ti *οι ιουδ.* cum א[c]ABHP al pler Chr Thphyl[a] | א (nec correctum) *συλλαβουμενοι*, E *συνλαβομενοι*, P 33. *συλλαμβανομενοι* | *οντα* cum א* (*οντα με*) et[c]E 13. 15. 17. 18. 25. 31. 36. 40. 61. 68. 73. 105. 137. 180. c[scr] cat vg (*cum essem in templo*, ita et. e) Chron[442] ... ς Ln Ti om cum ABHLP al longe plu Chr :: supervacaneum ac molestum videbatur | *διαχειρισασθαι* cum א[c] (*-ρωσασθαι*)BEHLP etc (א* scripturus erat *η*, sed statim se correxit) ... A *-ψησασθ.*

22. *απο* cum אABE 13. 15. 17. 25. 36. 40. 61. 65. 68. 73. 105. 180. cat (e[scr] *υπο*) Chron[442] Thphyl[b] ... ς *παρα* cum HLP al pler Chr[9,420] Thphyl[a] | *μαρτυρομενος* (Gb") cum אABHLP al fere[50] cat Chr Chron

26, 14 ἐκτὸσ λέγων ὧν τε οἱ προφῆται ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι καὶ
Μωϋσῆσ, 23 εἰ παθητὸσ ὁ Χριστόσ, εἰ πρῶτοσ ἐξ ἀναστάσεωσ
νεκρῶν φῶσ μέλλει καταγγέλλειν τῷ τε λαῷ καὶ τοῖσ ἔθνεσιν.
24 ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου ὁ Φῆστοσ μεγάλῃ τῇ φωνῇ
φησίν· μαίνῃ, Παῦλε· τὰ πολλά σε γράμματα εἰσ μανίαν περι-
τρέπει. 25 ὁ δὲ Παῦλοσ· οὐ μαίνομαι, φησίν, κράτιστε Φῆστε,
ἀλλὰ ἀληθείασ καὶ σωφροσύνησ ῥήματα ἀποφθέγγομαι. 26 ἐπί-
σταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεύσ, πρὸσ ὃν καὶ παρρησιαζόμενοσ
λαλῶ· λανθάνειν γὰρ αὐτόν τι τούτων οὐ πείθομαι οὐθέν· οὐ γάρ
ἐστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο. 27 πιστεύεισ, βασιλεῦ Ἀγρίππα,
τοῖσ προφήταισ; οἶδα ὅτι πιστεύεισ. 28 ὁ δὲ Ἀγρίππασ πρὸσ τὸν

Thphyl[a] ... ς μαρτυρουμενοσ cum E al sat mu Thphyl[b] | μωυσησ cum ℵHLP 1. 2. 13. 31. 38. 47. 61. 69. 98. 99. 100. 101. 103. 106. 113. 137. 177. al[7 ser] etc ... ς μωσησ cum ABE al plu. Praeterea cf alibi.

23. μελλει (ℵc): ℵ*HP 25. 27. 29. 31* 40. 61. etc μελλειν | καταγγελλειν (H 61. -γγέλειν, item al): EG[r] -γγελλει | τω τε cum ℵABEG[r]H 13. 40. 61. al[25] Chr[9,448] Thphyl[b] ... ς om τε cum LP al longe plu cat Chron [448] Thphyl[a]. Nec exprim e vg etc

24. αυτου απολογουμενου (H απολογ. αυτου): E vg aeth[pp] λαλουντοσ αυτου και απολογουμενου | φησιν cum ℵABE 1. 13. 15. 17. 18. 40. 61. 68. 180. k[scr] cat Thphyl[utr] ... ς εφη cum HLP al pler (sed 64. 137. c[scr] ειπε, 85. εφωνησε) | μαινη: 13. 61. μαινει | γραμματα: A add επιστασθε. Libere Cass[207]: *insanis Paule, mentemque tuam lectio multa confundit.* Item Ambrst [2cor 11,6] .. *multae litterae te faciunt excordem* (add[vet] *extorrem*).

25. ο δε παυλοσ cum ℵABE 13. 15. 18. 25. 36. 40. 61. 65. 68. 73. 105. 180. 40[lect] d[scr] cat (omisso δε) vg (*Et Paulus*, fu tol *At Paulus*; am *Ait Paulus*) cop arm syr[sch] (*Dixit ei Paulus*) aeth[pp] Thphyl[b] ... ς Ti ο δε cum HLP al pler syr[p] Thphyl[a] | φησιν cum ℵAEHLP etc ... B φησι | αλλα cum ℵAELP 13[vid] 31. 38. 61, 95. 96. 177. al[9 scr] cat Chr [9,440] ... ς αλλ cum BH al plu

26. προσ ον και: B 25. om και, nec exprim cop arm | λαλω: 13. λεγω | τι (73. ante αυτον pon): B 36. 69. 137. 180. a[scr] cat om, item 105. substituto εγω | ου πειθ. ουθεν cum ℵB; item 61. ουθεν πειθομαι ... ς ου πειθ. ουδεν cum HLP al pler Chr; item 2** 16. 29. 45. 46. 66** 69. 80. 106. al[5 scr] πειθομ. ουδεν, 3. 31. 105. 180. cat ουδεν πειθομαι ... Ln ου πειθομαι cum ℵ[c]AE 13. 32. 40. 42. 57** 68. 73. Sic vg: *nihil horum arbitror* (e *aliquid eorum non conicior*), similiter arm etc | ου γαρ: E* e ουδεν γαρ ... EG[r2] 15. 18. 31. 32. 36. 40. 42. 57** 68. 105. 180. cat ουδε γαρ | εστιν cum ℵABE al longe plu Chr [9,440] ... HLP al fere[25] om (31. 40. post γωνια, 42. 57. 69. a[scr] post τουτο pon)

27. βασιλευ: B -λευσ. Cf ad v. 18 (aliter v. 19)

28. πρ. τον παυλον sine additam cum ℵAB 13. 17. 40. 61. 68. 73. 105.

Παῦλον· ἐν ὀλίγῳ με πείθεισ Χριστιανὸν ποιῆσαι. 29 *ὁ δὲ Παῦ-*
λοσ· εὐξάμην ἂν τῷ θεῷ καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν μεγάλῳ οὐ μόνον σὲ
ἀλλὰ καὶ πάντασ τοὺσ ἀκούοντάσ μου σήμερον γενέσθαι τοιούτουσ
ὁποῖοσ κἀγώ εἰμι, παρεκτὸσ τῶν δεσμῶν τούτων. 30 *ἀνέστη τε ὁ*
βασιλεὺσ καὶ ὁ ἡγεμὼν ἥ τε Βερνίκη καὶ οἱ συνκαθήμενοι αὐτοῖσ,
31 *καὶ ἀναχωρήσαντεσ ἐλάλουν πρὸσ ἀλλήλουσ λέγοντεσ ὅτι οὐδὲν* 23, 9. 29 25, 25
θανάτου ἢ δεσμῶν ἄξιόν τι πράσσει ὁ ἄνθρωποσ οὗτοσ. 32 *Ἀγρίπ-*

---

137. vg (exc tol qui add *ait*) ... ς (Gb^{oo}) add *εφη* cum EHLP al pler (46. *ειπεν*) cat tol syr^{utr} cop arm aeth^{pp} (sed interpretes varie transpon) Chr | *πειθεισ* cum ℵBEHLP etc ... A *πειθη* | *χριστιανον*: ℵ* *χρηστ-*, B* (ut solet) *χρειστ-* | *ποιησαι* cum ℵAB 13. 17. 40. 61. syr$^{p\,mg}$ cop (*mihi persuades facere me*) (aeth^{pp} *introire facis*). Cf et. Cass^{307} *respondit quod cum cum celeritate vellet facere christianum* ... ς Ti *γενεσθαι* cum EHLP al pler cat vg (*suades me christianum fieri*, item e) syr^{sch} et$^{p\,txt}$ Cyr$^{hr\,279}$ Chr^{9,440} *γενεσθαι* (:: similiter Thdrt ^{3,380} *παρ ολιγον με πειθεισ ομοουσιαστην γενεσθαι*) :: *ποιησαι* nequit emendatori aut librario tribui (inepta coniectura est qua ponitur pro *πειθεισ - γενεσθαι* scholii loco *ποιησῃ* adscriptum esse); *γενεσθαι* vero versus is qui sequitur suppeditabat. Fuit etiam qui scripturam eam *ποιησαι* substituto *πειθη* pro *πειθεισ* corrigeret. Videtur autem scriptura quam probavimus ita explicanda, ut *ποιησαι* eodem quo *ωστε ποιησαι* sensu accipiatur. Nec aliter Cassiodorus expliculsse videtur.

29. *ο δε παυλοσ* sine additam cum ℵAB 13· 17. 40. 61. 68. 73. 105. 137. vg syr^{p} ... ς (Gb^{oo}) add *ειπεν* cum HLP al pler (sed 15. 18. 33. 36. 76. 177. 180. cat *εφη*) syr^{sch} cop arm aeth Chr | *ευξαμην* (P f^{ser} *ηυξ.*) cum ℵ*HLP 1. 56. 61. e^{ser*} f^{ser} l^{ser} (et al haud dubie) ... ς Ln Ti *ευξαιμην* cum ℵ^{c}AB al pl Chr | *αν*: 13. om | *μεγαλω* cum ℵAB 5. 13. 40. 61. 105. k^{ser} vg syr^{utr} (et$^{p\,mg}$ graece) cop arm^{sb} (non item^{tres}) ... ς *πολλω* cum HLP al pler cat (aeth^{pp} ut^{vid}) Chr^{9,440} | *καγω* cum ℵAHLP etc ... B 105. e^{ser} *και εγω*

30. *ανεστη τε* (13. 14* 17. 40. 105. e^{ser} cop syr^{p} Chr *δε*) cum ℵAB 36. 61. 68. 73. 103. 142. 180. vg syr^{sch} arm aeth^{pp} ar^{e}, item 13. 14* 17. 40. 105. e^{ser} cop syr^{p} Chr^{9,447}, item 31. *και ανεστη* ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb'') *και ταυτα ειποντοσ αυτου ανεστη* cum HLP al pler cat syr^{p} e.* Thphyl^{utr} (137. om *αυτου*, cat Thphyl^{b} add *τε*) | *συνκαθημενοι* cum ℵAB* ... ς lm Ti *συγκ-* cum B^{3}HLP etc | *αυτοισ*: 13. *αυτω*

31. *οτι*: 31. 33. om | *θανατου η δεσμ. αξιον* cum ℵB 13. 31. 40. 61. 105. k^{ser} vg (exc tol) ... A e^{ser} cat cop *αξιον θαν. η δεσμων* ... ς Ti *θαν. αξι. η δεσμ.* cum HLP al pler tol arm Chr^{9,447} | *τι* cum ℵA 13. 31. 40. 61. 68. k^{ser} vg (*nihil morte aut vinculis dignum quid*: am tol *vinculorum*; demid om *quid*, tol *aliquid*; tol *dignum* transpon ante *aut*). Similiter cop (*non fecit opus aliquod homo hic dignum morte aut vinculis*) ... ς Ln Ti om cum BHLP al pler Chr Thphyl^{utr}

πασ δὲ τῷ Φήστῳ ἔφη· ἀπολελύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωποσ οὗτοσ εἰ μὴ ἐπεκέκλητο Καίσαρα.

XXVII.

25, 12 1 *Ὡσ δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶσ εἰσ τὴν Ἰταλίαν, παρεδί-*
δουν τόν τε Παῦλον καί τινασ ἑτέρουσ δεσμώτασ ἑκατοντάρχῃ ὀνό-
ματι Ἰουλίῳ σπείρησ Σεβαστῆσ. 2 *ἐπιβάντεσ δὲ πλοίῳ Ἀδραμυτ-*
19, 29 20, 4 Col 4, 10 *τηνῷ μέλλοντι πλεῖν εἰσ τοὺσ κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπουσ, ἀνήχθημεν,*

---

32. *εδυνατο* cum ℵAB*HLP al plu (61. *αυδυνατ.*) Chr[9,447] Thphyl[a] ... Ln *ηδυνατο* cum B[3] 31. 57. 95. 104. 105. 137. 180. al[8 scr] cat Thphyl[b] | *επεκεκλητο* cum ℵBHP 61 al plu cat Chr ... Ln Ti *επικεκλητο* cum AL (*-κλειτο*) 1. 4. 40. 64. 68. 97. 98[mg] 103. 105. 106. 180. Thphyl[utr]

XXVII. 1. *ωσ δε* etc (97. praem *και ουτωσ εκρινεν αυτον ο ηγεμων αναπεμπεσθαι καισαρι*, item 64. *και ουτωσ εκρινεν ο ηγεμων αναπεμψαι καισαρι*): syr[sch] ar[e]: *Et praecepit de eo Festus ut mitteretur ad Caesarem in Italiam, ac tradidit Paulum et vinctos alios cum eo viro cuidam centurioni ex cohorte Augusta, cuius nomen erat Iulius.* Item syr[p mg]: *Sic igitur iudicavit praeses mittere eum ad Caesarem, quum die postero vocasset centurionem quendam cuius nomen Iulianus, ex cohorte Augusta, tradidit ei Paulum cum et* (*συν τε*) *caeteris vinctis.* | *ωσ δε εκριθη* usque *εκατονταρχη*: vg *ut autem iudicatum est eum navigare in Italiam, et tradi Paulum cum reliquis custodiis centurioni*; Beda vero[154]: „consequentius legitur in Graeco: *Ut autem iudicatum est navigare nos in Italiam, tradiderunt Paulum et quosdam alios vinctos centurioni.*" | *ημασ*: P 6. 31. 33. *τουσ περι τον παυλον*, item lectionaria pler. Praeterea cf vg | *παρεδιδουν*: A. 6. 8. 40. 69. a[scr] demid (*tradidit*) syr[sch] ar[e] Thphyl[a] *παρεδιδου*, aeth[pp] *traditus est* etc | *ετερους*: L post *δεσμωτ.* pon ... 61* 137. c[scr] syr[p] om | *εκατονταρχη*: 137. c[scr*] al[3] cat Thphyl[a] *-ρχω* | ℵ* *ιουλιω* (ᶜ om) *ονοματι ιουλιω* | *σπειρησ*: 37. 39. 56. 66. 100. al[5 scr] Chr[9,447] *σπειρασ*

2. *πλοιω*: 137. c[scr] *εν πλοιω* | *αδραμυττηνω* cum ℵB[2]HP 31. 40. 61. al pler cat, L 98. al Thphyl[b] *-μυττινω*, item 98. al[5 scr] al Chr[9,447] *αδραμυτηνω* ... AB* 16. *αδραμυντηνω*, 13. 68. *αδραμυντινω*. Similiter cop arm *αδραμυντεννεοσ*. Cf vg (et. am fu tol) *adrumetinam* (*hadr-*, et edd aliq *-mentinam*) demid *adrumitenam*. Praeterea min[20] *ατραμ-* | *μελλοντι* (Gb'') cum ℵAB 13. 14* 15. 18. 40. 60. 68. 69. 137. al plus[20] cat am (contra est Lc[brug]) syr[utr] cop arm aeth[pp] ar[e]; 105. al plus[5] *μελλοντα*, al pauc *μελλοντοσ* ... ς *μελλοντεσ* c. HLP al plu vg (et. fu demid tol) Chr | *πλειν*: 137. c[scr] *πλεειν* | *εισ τουσ* cum ℵAB 13. 25. 40. 61. 68. 69. 73. 105. a[scr] arm (cop) Thphyl[b]. Cf vg *circa Asiae loca*, item syr[utr] ... 5. 6. 15. 36. 37. 180. 12[lect] c[scr] cat *επι τουσ* ...

ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνος Θεσσαλονικέως· 3 *τῇ τε*
ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα, φιλανθρώπως τε ὁ Ἰούλιος τῷ
Παύλῳ χρησάμενος ἐπέτρεψεν πρὸς τοὺς φίλους πορευθέντι ἐπι-
μελείας τυχεῖν. 4 *κἀκεῖθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον*
διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους, 5 *τό τε πέλαγος τὸ κατὰ*
τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες κατήλθαμεν εἰς Μύρρα

ς Ti om *εις* cum HLP al plu Chr[9,447] Thphyl[a] | *οντος συν*: 18. teste Treg *οντες συνοντος* | *αρισταρχου* (ℵc): ℵ* *ρχυς* | *θεσσαλονικεως* (H *θεσα-*): 137. c[scr] *θεσσαλονικεων δε αρισταρχος και σεκουνδος* (sic), syr[p] *ex Thessalonicensibus autem Aristarchus et Secundus* :: cf 20, 4

3. *τη τε* cum ℵ*ABHP etc ... ℵ[c]L 25. 31. 40. 61. k[scr] vg cop Chr[9,447] *τη δε* | *σιδωνα* (B* *σειδ-*): ℵ* *σιδονα* | *ιουλιος*: A *ιουλιανος* (:: cf syr[p mg] ad v. 1) | *τους φιλους* cum ℵABHLP etc ... ς (et. ς[e] 1624. 1633. 1656. 1678 et Millii, non item Wtst Gb Sz) om *τους* cum minusc aliq? per errorem? | *πορευθεντι* cum ℵAB 5. 7. 13. 15. 36. 61. 68. 105. cat Thphyl[b] ... ς Ti *πορευθεντα* cum HLP al pler Chr[9,448] Thphyl[a]

4. *ειναι*: 3. 68. o[scr] Thphyl[b] post *εναντιους*, 31. ante *τους ανεμ.*

5. *την κιλικιαν*: 105. 137. a[scr] om *την* | *και παμφυλιαν*: aeth[pp] om | *διαπλευσαντες* (H *πλευσαντες*, k[scr] *διαστρεψαντ.*): 137. c[scr] syr[p] c.* add *δι ημερων δεκαπεντε* | *κατηλθαμεν* cum ℵA ... ς Ln *κατηλθομεν* cum BHLP al plu Chr[9,448] ... 25. vg (*venimus*) *ηλθομεν* ... 14. 33. 37. 42. 57. al[15] *κατηχθημεν* | *μυρρα* cum B (et syr[p mg gr] *μυρραν*, item *Myrra* Hier[3,102 vallars]. Cf et. sah ad 21, 1). Item ς Ti *μυρα* cum LP al pler (61. *μύραν*, ad quod H *μοιρων* accedere videtur) cat Euthal[427] (*μύραν* ex[codd2] et *μύρναν* ex[cd40.]) Chr[9,448] Thphyl[utr]; item arm[ed] *σμυρα* (satis corrupte syrr). Cf et. „nominum Hebr. quae in actis habentur interpretationem“ in Anecdotis sacr. et prof. meis p. 126 ubi *μυρά* legitur et redditur *πικρότης*. ...... ℵA vg (et. Cass[208] Bed[154]) cop arm[mg] (in edd Amst. et Const.) *λυστραν* (A *λυστρα*). Item edd ap Hier de locis Hebr[3,765] „*Smyrnam* (cod *Smiram*) *Lyciae, pro quo aliqui codd. habent:* venimus in Lystram quae est in Cilicia.“ ...... 31. Bed[154] ex Gr (ita igitur E qui periit habuerat) Hier (l. l.) *σμυρναν*. De quo Bed[154] sic: „*Pro Lystra in Graeco*“ (i. e. E) „*Smyrna positum est, pro quo Hieronym. in libro Hebraeorum nominum Myrrham* (sic ed[lond 1844], antea *Myram* edebatur; Hier[3,102 vallars] *Myrra) ponit. Quod idcirco reor in quibusdam codicibus ita reperiri, quia μύρρα* (antea edebatur *μύρα*) *Graece Smyrna* (ita ed[lond], sed videtur potius *myrrha Graece σμύρνα* scribendum esse) *appellatur. Denique in psalmo ubi canimus:* Myrrha et gutta et casia, *in Graeco ita scriptum est:* Smyrna et stacte et casia.“ Ceterum cf Steph. Thes. V, 1276: „*Μύρα, ας, ἡ* sive *ων, τά.* Myra.“ Etc | *της λυκιας* (A *λικιας*): am *quae est Ciliciae*, demid quae est *pars Ciliciae* (non item fu tol; sed vide supra Hier), item cop *Ciliciae*

28, 11 τῆσ Λυκίασ. 6 Κἀκεῖ εὑρὼν ὁ ἑκατοντάρχησ πλοῖον Ἀλεξανδρινὸν
πλέον εἰσ τὴν Ἰταλίαν ἐνεβίβασεν ἡμᾶσ εἰσ αὐτό. 7 ἐν ἱκαναῖσ δὲ
ἡμέραισ βραδυπλοοῦντεσ καὶ μόλισ γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ
προσεῶντοσ ἡμᾶσ τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ
Σαλμώνην, 8 μόλισ τε παραλεγόμενοι αὐτὴν ἤλθομεν εἰσ τόπον
τινὰ καλούμενον Καλοὺσ λιμένασ, ᾧ ἐγγὺσ πόλισ ἦν Λασαία. 9 ἱκα-
νοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου καὶ ὄντοσ ἤδη ἐπισφαλοῦσ τοῦ πλοὸσ
διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι, παρῄνει ὁ Παῦλοσ
10 λέγων αὐτοῖσ· ἄνδρεσ, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεωσ καὶ πολλῆσ ζη-
μίασ οὐ μόνον τοῦ φορτίου καὶ τοῦ πλοίου ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν

---

6. κακει cum ℵBHLP 61. al pler Chr[9,446] ... A 24. 1[scr] κακειθεν, 15. 25. 31. 36. 40. 180. cat κακεισε, 37. 56. και | εκατονταρχης cum ℵAB 36. 61. 68. 105. 180. 12[lect] cat Thphyl[b] ... ς -αρχοσ cum HLP al pler Chr Thphyl[a] | αλεξανδρινον (B* 100. -δρειvον) cum ℵA(B*)HLP al plu Chr Thphyl[b] ... B[2] 69. 105. al plus[30] Thphyl[a] αλεξανδρηνον, al[3] -δρενον. Accentum -δρινὸν confirmant (B[3])HLP 4. 11. 15. 45. 46. (100.) 106. etc; ς Ln -δρῖνον (ex 13[lect] affertur -δρῆνον) | την ιταλιαν (aeth[pp] Antiochiam): H 38. 47. 93. 180. al[6scr] cat om την | ενεβιβασεν (31. -σαν) cum ℵABHLP 61. etc ... 13. 15. 18. 68. 99. 100. 106. 180. al[25] cat Chr[9,446] Thphyl[b] ανεβιβ. (et Thphyl[a] ανεβιβασαμεν) | ημας εις αυτο (137. ε. αυτ. ημ.): ℵ[c] (non item *) add τουτο

7. ικαναις: 61. εκειναις | κνιδον: am Cnum (Bed Chium, quod in ed[lond60] male omissum esse, docent ea quae Beda adnotavit: „Melius legitur contra Gnidum, quae est insula contra Asiam"), tol Chidum, demid Nidum. Contra fu confirmat vg[cle] Gnidum | κατα σαλμωνην (cop arm σαλαμινη): haec syr[p] habet c.*

8. τινα: A 133. syr[sch] ar[e] aeth[pp] om | πολις ην cum ℵA 13. 69. a[scr] (* πο. εστι) ... ς Ln Ti ην πολις cum BHLP al pler (et. vg cui iuxta erat civitas Thalassa) Chr[9,446] | λασαια (ℵ* 13[lect] λασσ-) cum ℵ[c]HLP al longe plu (e[scr] λασαιεα, 8[pe] κολασαια) arm Chr; item Hier[3,102] Lasaea civitas litteraria Cretae insulae iuxta locum qui vocatur Boni portus, ut ipse Lc exponit, pro qua quidam etc (vide post); item Ti λασεα cum B 21. 31. 45. 61. 73. cop (λασεα, sed cop etiam φαρεσεοσ scribit). Item syr[p] aeth[pp] (syr[sch] Lasiia, sed λασια et. 15. 36. 105. 180. cat praebent) ... ℵ[c] λαίσσα. Idem nomen agnoscere videtur Hier[3,108], ubi ex actis affertur Laissa. ... Ln αλασσα cum A 40. 96., item syr[p mg] alasa ... vg (et. am fu demid) et „quidam" ap Hier[3,102] („pro qua quidam corrupte Thalassa legunt) Thalassa (tol Thalassia, edd ap Ln Thaslassa, Thassala). In numis inventum est ΘΛ. Ceterum cf Hoeck: Kreta 1,439 sqq.

9. και τ. νηστ. (tol autumnus): 1. 95* al[5] demid (contra Lc[brug]) om και

10. μετα: 31. μεθ | φορτιου cum ℵABHLP 61. al longe plu cat Chr[9,460] Thphyl[a] ... ς (= Gb Sz) φορτου cum minusc non ita mu (2 ap Scri) Thphyl[b] | ημων: ℵ[c]L[2] 12[lect] cop υμων

ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν. 11 ὁ δὲ ἑκατοντάρχης τῷ κυ-
βερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ μᾶλλον ἐπείθετο ἢ τοῖς ὑπὸ Παύλου
λεγομένοις. 12 ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς παρα-
χειμασίαν, οἱ πλείονες ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι ἐκεῖθεν, εἴπως
δύναιντο καταντήσαντες εἰς Φοίνικα παραχειμάσαι, λιμένα τῆς
Κρήτης βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ χῶρον. 13 ὑποπνεύσαντος
δὲ νότου δόξαντες τῆς προθέσεως κεκρατηκέναι, ἄραντες ἆσσον
παρελέγοντο τὴν Κρήτην. 14 μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλεν κατ' αὐτῆς
ἄνεμος τυφωνικὸς ὁ καλούμενος εὐρακύλων· 15 συναρπασθέντος
δὲ τοῦ πλοίου καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ ἐπιδόντες
ἐφερόμεθα. 16 νησίον δέ τι ὑποδραμόντες καλούμενον Κλαῦδα

---

11. *εκατονταρχης* cum ℵABHLP 61. al[50] cat Chr[9,448] ... ς (= Gb Sz) *-αρχος* cum minusc mu | *μαλλον επειθετο* cum ℵAB 13. 31. 40. 61. 68. 103. 105. k[scr] cat vg arm[zb] (non[treg]) Chr[com 9,426 [486]] Thphyl[b] ... ς *επειθ. μαλλ.* cum HLP al pler syr[utr] Chr[9,448 txt] Thphyl[a] | *υπο παυλου* c. ℵAB 61. ... ς Ti *υπ. του παυ.* cum HLP al pler cat Chr[bis]

12. *πλειονες* cum ℵAB 17. 40. 61. 73. 105. ... ς Ti *πλειους* cum HLP al pler cat Chr[9,449] | *εκειθεν* (et. Sz) cum ℵABL 13. 18. 40. 61. 68. 105. 180. al[25] cat vg cop syr[sch] arm (et. aeth[pp], sed vix aliter poterat reddi) Chr ... ς (= Sz) Ti *κακειθεν* cum HP al longe plu syr[p] Thphyl[utr] | *δυναιντο*: A *δυνανται* | *βλεποντα*: L *-πον* | *και κατα χωρον* (68. 99. al pauc *-ρων*): syr[sch] ar[e] om

13. *ἆσσον*: hoc accentu 61. (et alii mu) ... ς[e 1633] Sz *Ἄσσον*, ς (item Chr[ed] Thphyl[ed]) *Ἄσσον* (contra ς[e 1624. 1633. 1678] *ἄσσον*, Gb *ἆσσον*); item vg[cle] fu demid tol *de asson*, am *de asso*, cop *ex asso*. Contra syr[sch] et[p] *navigabamus* (*navigabant* syr[p]) *circa Cretam*

14. *κατ αυτης* cum ABHLP etc: ℵ *κατα ταυτης* | *ανεμος τυφωνικος*: 13. *ανεμ. μεγας τυφ.*, tol *ventus vehemens typhonicus* | *ευρακυλων* cum ℵA B* cop[boett], item sah[griesb] *ευρακηλων*, cop[wi] *ευτρακηλων*, vg (et. Cassiod[208]) *euroaquilo*, arm *ευρακιυλων* (aeth[pp] *eurabis et hic ventus vocatur salbiba*) ... ς Ti *ευροκλυδων* (HL *εὐ-*, 61. *εὐ-*) c. HLP (P *ο καλ. ευρ.* in mg supplet) al pler (61. *-δω*) syr[sch] (*euroclydon*) syr[p] (*euraclydon*, item syr[p mg graece] *ευρακλυδον*) Chr[9,449]; item B[3] 40. 133. cat *ευρυκλυδων* (Gb''), atque sic etiam Etym. M. p[772,31]. Cf et. Bed[90]: „Alia translatio Latine dicit *ventus tempestivus*."

15. *δυναμενου*: B* *δυνομενου* | *επιδοντες*: 137. c[scr] add *τω πνεοντι και συστειλαντες τα ιστια*, item syr[p] c.* *flanti et collegimus artemonem* | *εφερομεθα*: syr[p] *et iuxta id quod contingebat ferebamur*. Praeterea cf Bed[90] „Haec alia translatio manifestius edidit: *et arrepta navi cum non possent occurrere vento, commodata navi flatibus colligere vela coeperunt.*" Cf et. Cassiod[209] *tum collectis velis navis per undas coepit efferri.*

16 *υποδραμοντες*: B* 93. 95. *-μουντες*, a[scr] *υπεκδραμοντες* | *κλαυδα*

ἰσχύσαμεν μόλις περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης, 17 *ἣν ἄραντες*
βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ
εἰς τὴν Σύρτιν ἐκπέσωσιν, χαλάσαντες τὸ σκεῦος, οὕτως ἐφέροντο.
18 *σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν τῇ ἑξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο,*
19 *καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου ἔριψαν·* 20 *μήτε*
δὲ ἡλίου μήτε ἄστρων ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶ-
νός τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν περιῃρεῖτο ἐλπὶς πᾶσα τοῦ

---

cum ℵ* 13. 40. 61. 66^{mg} 105. 137. (item A *κλα* abscissis reli litteris) cop syr^{p} et syr$^{p\ mg\ graece}$ ar^{e} arm, item 25. c^{scr*} 12^{lect} *κλαυδαν*. Similiter ς Ti *κλαυδην* cum HLP al pler Chr, item Bed^{90} *Claude*. Praeterea cf Ptol^{3,17,11} *νῆσοι δὲ παράκεινται τῇ Κρήτῃ ἥ τε Κλαῦδος νῆσος, ἐν ᾗ πόλις καὶ* etc. Eodem nomine utitur Hierocles Gramm. in Synecdemo pag^{392} in ed. Bonn. 1840 Const. Porphyrog. *ἐπαρχία Κρήτης - - - νῆσος Κλαῦδος* ...... Ln *καυδα* c. ℵ^{c}B vg (sed fu *quae vocatur Caudam*, tol Hier^{3,100} *Cauden*, Cass^{309} *ita ut insulam Gaudem exeuntes*); item syr^{sch} *Kuira*, aeth^{pp} *Keda* (aeth^{ro} ex vg *Kauda*). Ad quam formam cf Suidas: *Καυδώ, νῆσος πλησίον Κρήτης*. Similis forma est *Γαῦδος* sive *Γαυδώς*, de qua vide Steph. Thes. sub *Καυδώ*. Confirmat etiam Plin. hist. nat. 4, 12 *contra Hierapytnam Chrysa, Gaudos. Eodem tractu Ophiussa* etc | *μολις* (40. *μογις*) post *ισχυσαμεν* cum ℵAB 13. 31. 40. 61. 12^{lect} vg ... ς ante *ισχυ.* cum HLP al pler cat syr^{utr} aeth^{pp} cop Chr^{9,449}. Cf huc Bed^{90}: *Tunc transcurrimus insulam quae dicitur Claude*. Plura in ed. Lond. Gilesiana non adscribuntur, sed ap Sabat. sic pergitur: *quam occupare non potuerunt, sed scaphae missae* (potius *-a -a*) *adiuvare coeperunt navem, praecingentes eam: trahebant autem et anchoras, timentes ne occurrerent in syrtes.*

17. *βοηθειαις* (et. ℵ^{c}): ℵ* *βοηθιαν* ... H 36. 40. 45. 61. 68. 96. c^{scr} 12^{lect} cat *βοηθειας* (ex errore sic C^{ed}) | *συρτιν* cum ℵABC 61. etc ... HLP al plu (9 apud Scri) syr$^{p\ mg\ graec}$ Thphyl^{utr} *συρτην* (am *syrtem*, vg^{ele} fu etc *syrtim*), 105. *συρταν* | *εκπεσωσιν*: ℵ* *εκπλεσωσιν* (littera λ puncto notata) | *χαλασαντες*: P* arm *και χαλ.* | *το* (ℵ* om) *σκευος*: 32^{mg} 37. 56. 66^{mg} Chr^{9,449} *τα ιστια*, 98^{mg} syr^{sch} ar^{e} *το ιστιον* (*velum*). Item s *depositis velis*, Bed^{91} ex „alia translatione" *laxantes antennas* | *εφεροντο*: 15. 18. 20. 36. cat syr^{sch} cop ar^{e} *εφερομεθα*

18. *δε* cum ℵBCHLP al fere omn cat vg etc (cop^{boett}, libere cop^{wi}) ... A 25. s syr^{sch} (libere syr^{p}) aeth^{pp} *τε* (atque sic Ln$^{ed\ min}$)

19. *την σκευην*: vg reddit *armamenta*, s *armaturam* | *εριψαν* (ℵ 12^{lect}, B* *ερειψ.*, AB^{3}C etc *ερριψ.*, ut Gb") cum ℵAB*et^{3}C 5. 8. 13. 15. 18. 27. 36. 40. 61. 66** 68. 73. 96. 105. 180. 12^{lect} al$^{3\ scr}$ cat s vg arm ... ς Ti *ερριψαμεν* cum HLP al longe plu syr^{utr} cop aeth^{pp} Chr^{9,449}. Praeterea s (et edd^{lat} ap Wtst) syr^{p} c.* add *in mare*

20. *ουκ ολιγου* et. ℵBC etc ... A *ουχ ολιγ.* | *πλειονας* (et. ℵ^{c}): ℵ* 40. 96. 101. 177. al$^{2\ scr}$ *πλειονα* | *λοιπον*: B om | *ελπις πασα* cum AB 13. 31. 40. 61. 105. k^{scr} s vg ... ς *πασα ελπ.* cum ℵCHP al pler cat Chr^{9,449}, item L 43. 96. 100. 101. 106. a^{scr} *πασα η ελπ.*

σώζεσθαι ἡμᾶσ. 21 πολλῆσ τε ἀσιτίασ ὑπαρχούσησ, τότε στα- 21
θεὶσ ὁ Παῦλοσ ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπεν· ἔδει μέν, ὦ ἄνδρεσ, πειθαρ-
χήσαντάσ μοι μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆσ Κρήτησ κερδῆσαί τε τὴν
ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν. 22 καὶ τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶσ εὐθυ-
μεῖν· ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆσ οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν πλὴν τοῦ πλοίου.
23 παρέστη γάρ μοι ταύτῃ τῇ νυκτὶ τοῦ θεοῦ οὗ εἰμὶ ἐγώ, ᾧ καὶ
λατρεύω, ἄγγελοσ 24 λέγων· μὴ φοβοῦ, Παῦλε· Καίσαρί σε δεῖ 23, 11 18, 9
παραστῆναι, καὶ ἰδοὺ κεχάρισταί σοι ὁ θεὸσ πάντασ τοὺσ πλέον-
τασ μετὰ σοῦ. 25 διὸ εὐθυμεῖτε, ἄνδρεσ· πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ
ὅτι οὕτωσ ἔσται καθʼ ὃν τρόπον λελάληταί μοι. 26 εἰσ νῆσον δέ 28, 1
τινα δεῖ ἡμᾶσ ἐκπεσεῖν.

27 Ὡσ δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτη νὺξ ἐγένετο διαφερομένων ἡμῶν
ἐν τῷ Ἀδρίᾳ, κατὰ μέσον τῆσ νυκτὸσ ὑπενόουν οἱ ναῦται προσ-

---

21. πολλησ τε cum ℵABC 13. 36. 40. 61. 81. 105. 137. c[scr] s vg syr[sch] arm aeth[pp] Thphyl[b] ... ς πολλ. δε cum HLP al pler cat cop syr[p] Chr[9,449] | ασιτιασ et. ℵACP etc ... BHL 100. 101. ασιτειασ | τοτε (aeth[pp] et): A 21. om | ο παυλοσ: 99. 104. arm ante σταθεισ, 8. post εν μεσ. αυτων pon (cop ap Wtst om, sed cop[wi] habet) | A εμμεσω | αυτων: 137. c[scr] ημων (exeunte v. 20. 13[lect] 14[lect] αυτουσ pro ημασ, sed 14[lect] in mg habet: γρ. και ημασ) | αναγεσθαι: 137. αναγαγεσθ. | απο τησ: H d[scr] om τησ

22. ευθυμειν: 13. -νειν | ουδεμια (ℵ* 80. ante ψυχησ pon): 7. 11. 15. 18. 27. 29. 31. 36. 66** 105. al[3scr] al pauc cat s vg ουδεμιασ

23. ταυτη (ℵ* τηδε) τη νυκτι (Gb'') cum ℵABCHLP al plus[40] cat s vg arm Chr[9,449] Thphyl[a] ([b] om ταυτη) ... ς τη νυκτ. ταυτ. cum minusc plu | του θεου: 4. 61. 97. τ. κυριου | ειμι εγω cum ℵAC[2] 40. 68. 12[lect] (73. εγω transp post λατρ., cat sic: του θεου, ου εγω λατρευω) vg arm cop (cuius ego sum ipse) ... ς Ti om εγω cum BC*HLP 31. 61. al pler s (nec exprim syr[utr], item anceps aeth[pp]) Chr[9,449] | αγγελοσ post λατρευω cum ℵABC 31. 40. 68. 105. 137. 180. cat ... ς ante του θεου cum HLP al pler s vg (item rell) Chr

24. σε δει: 13. δει σε

25. διο ευθ.: L δι ευθ. | τω θεω (demid add meo): 40. om

26. δει ημασ (12[lect] cat υμασ): B ημασ δει

27. τεσσαρεσκαιδεκ.: 61. τεσσαρασκαιδεκ., item v. 33. τεσσαρασκαιδεκατην ... B[3] τεσσαρισκαιδεκ. et hoc versu et v. 33 | εγενετο cum ℵBCHLP al fere omn cat Chr[9,450] ... Ln[ed min] Ti επεγενετο cum A 61. 68. vg (supervenit) :: eleganter ac significantius dictum | ημων: 13. om | προσαγειν cum ℵ[c]ACHLP al pler (40. προσαγαγειν) cat Chr[9,450] Thphyl[a] ... ℵ* προαγαγειν, 25. al[2scr] Thphyl[b] προαγειν ... B* προσαχειν, B[3] προσανεχειν (atque sic Ln[ed min]), 137. c[scr] προσεγγιζειν. Cf vg apparere sibi aliquam regionem, sah quod appropinquaverimus alicui regioni, syr[sch] et[p] cop quod ad terram (syr[p] add aliquam) appropinquarent

ἄγειν τινὰ αὐτοῖσ χώραν. 28 καὶ βολίσαντεσ εὗρον ὀργυιὰσ εἴκοσι,
βραχὺ δὲ διαστήσαντεσ καὶ πάλιν βολίσαντεσ εὗρον ὀργυιὰσ δεκα-
πέντε· 29 φοβούμενοί τε μήπου κατὰ τραχεῖσ τόπουσ ἐκπέσωμεν,
ἐκ πρύμνησ ῥίψαντεσ ἀγκύρασ τέσσαρασ ηὔχοντο ἡμέραν γενέσθαι.
30 τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου καὶ χαλασάν-
των τὴν σκάφην εἰσ τὴν θάλασσαν προφάσει ὡσ ἐκ πρῴρησ ἀγκύ-
ρασ μελλόντων ἐκτείνειν, 31 εἶπεν ὁ Παῦλοσ τῷ ἑκατοντάρχῃ καὶ
τοῖσ στρατιώταισ· ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖσ σω-
θῆναι οὐ δύνασθε. 32 τότε ἀπέκοψαν οἱ στρατιῶται τὰ σχοινία
τῆσ σκάφησ καὶ εἴασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν. 33 Ἄχρι δὲ οὗ ἡμέρα
ἔμελλεν γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλοσ ἅπαντασ μεταλαβεῖν τρο-

---

28. *και* pri (et. ℵ^{c}): ℵ* *οιτινεσ* | *οργυιασ* cum ℵABCLP etc ... H (H^{3} ap Treg) 13. 61. b^{scr*} (c^{scr} pri tantum loco) *οργυιας* bis | *εικοσι*: demid *triginta* | *και παλιν βολισαντεσ* (syr^{sch} pro *βραχυ δε usq βολισαντ.* *et iterum paullulum navigaverunt et*): 24. 67. al^{8} ^{scr} vg (*et pusillum inde separati invenerunt*) om | *ευρον* sec loco: C* *ευρομεν*

29. *τε* cum ABHLP al pler syr^{sch} Chr^{9,450} Thphyl^{b} ... ℵC 13. 61. 12^{lect} c^{scr} vg cop syr^{p} Thphyl^{a} *δε* | *μηπου* cum ℵBC 13. 25. 40. 61. 73. 105. c^{scr} Thphyl^{a} (sed *που* in ℵ suppl sive ipse* sive^{a}; 3. 95* nil nisi *μη*) ... Ln *μηπω* cum A ... ϛ *μηπωσ* cum HLP al pler cat Chr. Etiam cop *μηπωσ*, sah *μηποτε* | *κατα* cum ℵABC 13. 25. 40. 61. 68. 105. e^{scr} Thphyl^{a} ... ϛ *εισ* cum HLP al pler cat Chr^{9,450}. Item *ne in aspera loca incideremus* vg | *εκπεσωμεν* (ℵ *εμπ.*) cum ℵABCHLP al plus^{60} cat vg syr^{utr} cop ar^{e} Chr ... ϛ (= Gb Sz) *εκπεσωσιν* cum 61. al sat mu sah arm aeth^{pp} Thphyl^{utr} | *τεσσαρασ* ut ABCHLP etc ... ℵ *τεσσε-ρεσ* (nullus *τεσσερασ*) ... 4* 13. 23. 36. 56. 66* om | *ευχοντο* cum B*CH 1. 3. 13^{lect} cat Chr^{9,450} ... ϛ Ln *ηυχοντο* cum ℵAB^{3}LP al pler Chr^{9,437} (sed post^{450}) Thphyl^{utr} (40. *ηυξαντο*)

30. *φυγειν* cum ℵBCHLP etc ... A 96. 137. 142. 8^{pe} c^{scr} *εκφυγειν* | *προ-φασει*: 137. om | *πρωρησ* (ℵ* *πλωρ.*) cum ℵ*et^{c}A 13. d^{scr} ... ϛ Ti *πρῴρασ* cum BCHLP al pler cat Chr^{9,450} | *αγκυρασ* ante *μελλοντων* cum ABC 13. 31. 40. 61. 12^{lect} cat ... ϛ post *μελλ.* cum ℵHLP al plur am demid tol (hi^{3} *quasi a prora inciperent anchoras extendere*; fu vg^{cle} *quasi incip. a prora anch. ext.*) Chr

31. *ειπεν*: 61. add *δε* | *εκατονταρχη*: 133. 177* e^{scr} k^{scr} (et haud dubie al) *-ρχω* | *μεινωσιν εν τω πλοιω* cum ℵ^{c}ABCHLP al pler sah cop arm aeth^{pp} Chr^{9,450} Thphyl^{b} ... ℵ* 38. 113. 137. 12^{lect} c^{scr} h^{scr} vg syr^{utr} Thphyl^{a} *εν τω πλοι. μεινωσιν*

32. *απεκοψαν* ante *οι στρατιωτ.* cum ℵABC 13. 31. 40. 68. 137. 12^{lect} c^{scr} vg syr^{utr} Thphyl^{a} ... ϛ post *οι στρατ.* cum HLP al pler sah cop arm Chr^{9,450} Thphyl^{b} ... 61. om *οι στρατ.*

33. *εμελλεν* c. ℵAH al longe plu (ut vdtr; differunt duo tantum ap Scri, tres et lectt duo ap Matthaei, tres ap Wtst) Chr^{9,450} Thphyl^{b} ... Ln

φῆσ λέγων· τεσσαρεσκαιδεκάτην σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντεσ 27
ἄσιτοι διατελεῖτε, μηθὲν προσλαβόμενοι. 34 διὸ παρακαλῶ ὑμᾶσ
μεταλαβεῖν τροφῆσ· τοῦτο γὰρ πρὸσ τῆσ ὑμετέρασ σωτηρίασ ὑπάρ- 1 Sam 14, 45
χει· οὐδενὸσ γὰρ ὑμῶν θρὶξ ἀπὸ τῆσ κεφαλῆσ ἀπολεῖται. 35 εἴπασ Lc 21, 18
δὲ ταῦτα καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαρίστησεν τῷ θεῷ ἐνώπιον πάντων
καὶ κλάσασ ἤρξατο ἐσθίειν. 36 εὔθυμοι δὲ γενόμενοι πάντεσ καὶ

Ti ημελλ. cum BCLP 13. 61. al[15] cat Thphyl[a] :: cf ad Lc 9, 31; at non videbatur εμελλ. a Lc omnino arcendum, quum dominetur ημελλ. Similiter enim in odd substituitur ημελλ. ubi εμελλ. ipse scriptor dedisse censendus est, ut Io 4, 47. 6, 6 et 71. | ημερα (Chr[9,450] Thphyl[b] -ραν) ante εμελλ. (ημελλ.) cum ℵABC 13. 40. 61. cat vg … ς Ti post εκ. (ημ.) cum HLP al pler syr[utr] arm Chr Thphyl[utr] | γινεσθαι (31. γιγν.): 68. al[sacr] Thphyl[utr] γενεσθ. | τεσσαρεσκαιδεκατην: B[3] et 61. ut v. 27, item H τεσσαρισκαιδ. | προσδοκωντεσ ασιτοι διατελειτε: 15. 36. 180. cat επιτελειτε προσδοκωντεσ και ασιτοι διαμενετε | μηθεν cum ℵAB (ℵ[c] δ pro θ substituerat, sed restituit θ) … ς μηδεν cum CHLP al omn[vid] (sed et μηθενοσ legitur) cat Chr | προσλαβομενοι cum ℵBCHLP[2] (P* προσλαμβομενοι) al pler cat Chr … Ln προσλαμβανομενοι cum A 40. 12[lect]

34. διο: B add και | μεταλαβειν cum ℵABC al plus[35] cat Chr[9,450] Thphyl[b] … ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') προσλαβειν cum HLP al longe plu Thphyl[a] | τροφησ (ℵ[c]): ℵ* τι τροφησ, 137. c[scr] (syr[p]) Thphyl[a] τινοσ τροφησ (item v. 33. 5. 8. τινοσ τροφησ) | προσ τησ etc: B 100[schol] 101. προ τησ etc … 13. 36. 68. 180. cat προσ την υμετεραν σωτηριαν | υμετερασ cum ℵBCH 61. al longe plu cat vg syr[sch] sah cop arm aeth[pp] Chr Thphyl[a] … ALP 33. 38. 42. 45. 47. 57. 96. a[scr] al pauc syr[p] Thphyl[b] ημετερασ | υπαρχει: 13. add νυν | ουδενοσ cum ℵBCHLP rell omn cat Chr … Ln ουθενοσ cum A | απο τησ cum ABC 13. 25. 36. 40. 61. 81. 137. 180. cat … ς εκ τησ cum ℵ LP al pler Thphyl[utr]; item de (quod saepe pro εκ ponitur) vg … Chr[9,450] τησ :: cf Lc 21, 18 ubi θριξ εκ τησ κεφ. υμ. ου μη απολητai non fluctuat | απολειται cum ℵABC 13. 15. 17. 18. 31. 33. 36. 40. 61. 68 (-ληται) 180. cat vg syr[sch] cop arm aeth[pp] ar[e] Thphyl[b] … ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') πεσειται c. HLP al pler sah syr[p] Chr[9,450] (: cf 1 Sam 14, 45 ζῇ κύριος εἰ πεσεῖται τριχὸσ τῆσ κεφ. αὐτοῦ, item 2 Sam 14, 11. 1 Regg 1, 52)

35. ειπασ cum ℵABC 24. … ς ειπων cum HLP 61. al pler cat Bas[eth 276] Chr[9,450] | και λαβων: vg (*et cum haec dixisset, sumens panem gratias egit*) arm λαβων, 40. ελαβεν | ευχαριστησεν cum ABCHL al pler cat Chr … P 31. 61. 96. 99. 104. 106. 137. 12[lect] 1[scr] Bas[eth 276] ηυχαριστησεν … ℵ 13* ευχαριστησασ, 40. και ευχαριστησασ, k[scr] ευχαριστησασ τε (ut vdtr) | εσθιειν: 137. sah syr[p] c.* add επιδιδουσ (*et dedit*) και ημιν

36. παντεσ (ℵc): ℵ* απαντεσ … 32. 57. om | προσελαβοντο: A 40. προσελαβον … ℵ μεταλαβον, 68. Thphyl[b] μετελαβον … 137. μετελαμβανον, c[scr] προσελαμβανον

αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆσ. 37 ἤμεθα δὲ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ ἐν τῷ
πλοίῳ διακόσιαι ἑβδομήκοντα ἕξ. 38 κορεσθέντεσ δὲ τροφῆσ ἐκού-
φιζον τὸ πλοῖον ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰσ τὴν θάλασσαν. 39 Ὅτε
δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον, κόλπον δέ τινα κατε-
νόουν ἔχοντα αἰγιαλόν, εἰσ ὃν ἐβουλεύοντο εἰ δύναιντο ἐξῶσαι τὸ
πλοῖον. 40 καὶ τὰσ ἀγκύρασ περιελόντεσ εἴων εἰσ τὴν θάλασσαν,
ἅμα ἀνέντεσ τὰσ ζευκτηρίασ τῶν πηδαλίων, καὶ ἐπάραντεσ τὸν
ἀρτέμωνα τῇ πνεούσῃ κατεῖχον εἰσ τὸν αἰγιαλόν. 41 περιπεσόντεσ
δὲ εἰσ τόπον διθάλασσον ἐπέκειλαν τὴν ναῦν, καὶ ἡ μὲν πρῷρα

---

37. ημεθα cum ℵAB 40. 61. ... ς ημεν cum CHLP al pler cat Chr[9,450] | αι πασαι ψυχαι cum ℵBCHLP al pler cat Chr[9,450] ... A 3. 61. k[scr] πασαι ψυχ., 13. Chr[9,437] (sed post [450]) πασαι αι ψυχ., 31. απασαι ψυχαι | εν τω πλοιω post ψυχαι cum ℵABC 13. 31. 40. 61. 68. 105. 137. k[scr] cat vg cop arm (sah *circiter septuag. sex animas in navi*) Chr[9,437] (post[450]) Thphyl[a] ... ς ante αι πασαι ψυχαι cum HLP al pler syr[utr] Chr[9,450] Thphyl[b] | διακοσιαι (a[scr] -σιοι) εβδομ. εξ cum ℵCHLP (61. σο̅ς) al pler (31. om εξ) vg syr[utr] arm cop (sed in edd etiam ρ̅ο̅ς et ω̅ο̅ς legitur) aeth[pp] ... B sah ωσ εβδομ. εξ ... A διακ. εβδ. πεντε ... Epiph[2,35] ωσ εβδομηκοντα (libere)

38. τροφησ: HLP 3. 4. 21. 31. 42. 95* 96. 99. 101. 104. 106. 126. 177. 12[lect] al[8scr] Chr[9,450] τησ τροφ. | εκβαλλομενοι: L a[scr] εκβαλομ. | εισ την (ℵ[c]): ℵ* om την

39. ουκ: 38. om | επεγινωσκον: B 25. εγινωσκ. (B εγειν.) | κατενοουν: 31. 96. 142. h[scr] k[scr] υπενοουν | εισ ον: A προσ ον | εβουλευοντο cum ℵBC 3. 5. 6. 8. 13. 15. 18. 25. 31. 68. 73. 105. 180. k[scr] cat vg (*cogitabant*) syr[utr] cop arm ... A 40. 61. 95. 8[pe] aeth[pp] εβουλοντο ... ς Ti εβουλευσαντο cum HLP al longe plu Chr[9,450] | δυναιντο cum ℵAB 13. 31* 61. al vix mu vg (*si possent*) syr[p] Thphyl[utr] ... Gb′ Ti δυνατον cum CHLP al plus[60] cat arm (syr[sch] ει δυνατον ειη) Chr[9,450] | εξωσαι (vg *eicere*): B*C εκσωσαι, item (*salvare*) cop arm

40. περιελοντεσ (ℵ[c]): ℵ* προελοντεσ ... vg *cum abstulissent* | ζευκτηριασ: 13. βακτηριασ | αρτεμωνα cum ℵABCH 3. 4. 31** 42. 95. 96** 98** 99. 105. 177. al[7scr] al aliq (sed B* αρτομωνα) cat ... ς αρτεμονα cum LP al plu Chr[9,450] | τη πνεουση (A πνευουση): c[scr] τη γη προσπνεουση

41. περιπεσοντεσ: 105. -σοντων | διθαλασσον: tol *vadosum, ubi duo maria conveniebant* | επεκειλαν cum ℵAB*C 13. 40. 61. 73. (25. επεκηλαν, 12[lect] επεκηλον) ... ς εποκειλαν cum B[3]LP al pler cat Chr[9,450], item H 8[pe] εποκιλαν (:: Hesych επεκελλεν explicat per εποκειλεν) | ναυν (180. al[3scr] ναυ): syr[p] c.* add *eo ubi syrtis* | πρῳρα: cf v. 30 (πρῳρησ), sed HL 61. πρωρα ... A πρωτη (vdtr corrector -ρα pro -τη substiturus fuisse sed res non absoluta est) | εμεινεν cum ℵBCLP al pler Chr[9,426] sic ... Ln εμενεν cum AH 38. 113. 98. c[scr] h[scr] cat, item

ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας.
42 τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀπο-
κτείνωσιν, μή τις ἐκκολυμβήσας διαφύγῃ· 43 ὁ δὲ ἑκατοντάρχης
βουλόμενος διασῶσαι τὸν Παῦλον ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήμα-
τος, ἐκέλευσέν τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν ἀποῤῥίψαντας πρώ-
τους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι, 44 καὶ τοὺς λοιποὺς οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν,
οὓς δὲ ἐπί τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας
διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

XXVIII.

1 Καὶ διασωθέντες τότε ἐπέγνωμεν ὅτι Μελίτη ἡ νῆσος κα- 27, 26. 39

---

manebat vg | πρυμνα: B* πριμνα, item c^{scr} v. 29. πριμνης | ελυετο: ℵ ελυτο ... L 31. 137. 12^{lect} 8^{pe} b^{scr} o^{scr} διελυετο | υπο (et. ℵ^{c}, ℵ^{a} 25. k^{scr} απο) της βιας sine additam cum ℵ*AB ... ϛ add των κυματων cum ℵ^{c}CHLP al omn^{vid} cat syr^{utr} cop aeth^{pp} Chr$^{9,436 sic}$; item vg *a vi maris* (arm^{sb} om της βιας, ap Treg om των κυμ.)

42. δε (C^{3}): C* om | μη τις: ℵ^{c} praem ινα ... syr$^{p\ mg}$ add *ex eis* (syr^{sch} *ne committerent se natatui et effugerent ab eis*) | εκκολυμβησας (ℵ -λυβησας): g^{scr} εγκολυμβ., 3. 95* κολυμβησας | διαφυγη cum ℵABCHL (-γει) P 61. al plus^{60} cat Chr$^{9,436 sic}$ ... ϛ (= Gb Sz) διαφυγοι cum 31. k^{scr} al mu

43. εκατονταρχης c. ℵABC 13. 31. 61. 68. 105. 133. d^{scr} cat Thphyl^{b} ... ϛ -αρχος cum HLP al pler Chr$^{9,436 sic}$ Thphyl^{a} | τον παυλον post διασωσαι cum ℵBCHLP etc ... A 13. 68. 8^{pe} ante διασω. pon | βουληματος (ℵ* βηματος): 42. 57. a^{scr} f^{scr} βουλευματος | τε cum ℵABHLP etc ... C 13. 40. 61. 96. 105. 137. c^{scr} cop syr^{p} δε | κολυμβαν: B εκκολυμβ. | αποριψαντας cum ℵC ... ϛ Ln Ti αποῤῥιψ. cum ABHLP etc | επι την γην cum ABCHLP etc ... ℵ 137. c^{scr} επι της γης

44. ους bis: 137. τους, priore loco et. c^{scr} | επι την γην: 137. επι γης, Thphyl^{a} επι της γης

XXVIII. 1. διασωθεντες: C^{3mg}L al^{30} fere atque lectionaria et Thphyl^{a} add οι περι τον (C^{3} om) παυλον εκ του πλοος, al pauc tantum οι περι τον παυλον (1^{mg} add βαρβαροι) | τοτε: 15. 27. 36. 76. 180. (hi non ex eis sunt qui add οι περι etc) om | επεγνωμεν cum ℵABC* 13. 61. 68. 137. 8^{pe} c^{scr*} vg syr^{utr} cop arm aeth^{pp} ar^{e} ... ϛ επεγνωσαν cum C^{3mg} HLP al pler cat Chr$^{9,436 sic}$ | μελιτη cum ℵAB^{3}(et iam^{3} ut^{vid}) CHL (P μελητη) al pler syr^{sch} et$^{p\ txt}$ Chr$^{9,436 sic}$; item vg^{clo} tol *Melita* ... B* 12^{lect} syr$^{p\ mg\ graece}$ arm μελιτηνη, am fu demid *Militene*, Hier^{3,108} *Militine* (odd ap Ln *Miletena*, ap Erasm *Metylene*, notatque Lo^{brug}: „*Non scribas* Mitylene *quadrisyllabum pro trisyllabo* Melita.“), cop *Meletine*; aeth^{pp} *Malajat*

λεῖται. 2 οἵ τε βάρβαροι παρεῖχαν οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρω-
πίαν ἡμῖν· ἅψαντεσ γὰρ πυρὰν προσελάβοντο πάντασ ἡμᾶσ διὰ
τὸν ὑετὸν τὸν ἐφεστῶτα καὶ διὰ τὸ ψῦχοσ. 3 συστρέψαντοσ δὲ
τοῦ Παύλου φρυγάνων τι πλῆθοσ καὶ ἐπιθέντοσ ἐπὶ τὴν πυράν,
ἔχιδνα ἀπὸ τῆσ θέρμησ ἐξελθοῦσα καθῆψεν τῆσ χειρὸσ αὐτοῦ.
4 ὡσ δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆσ χειρὸσ
αὐτοῦ, πρὸσ ἀλλήλουσ ἔλεγον· πάντωσ φονεύσ ἐστιν ὁ ἄνθρωποσ
οὗτοσ, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆσ θαλάσσησ ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἴασεν.
5 ὁ μὲν οὖν ἀποτινάξασ τὸ θηρίον εἰσ τὸ πῦρ ἔπαθεν οὐδὲν

---

2. οι τε cum ABC 13. 20. 40. 41. 61. 68. 105. 12^{lect} c^{scr} syr^{utr} aeth^{pp} Thphyl^{a} ... ς οι δε cum ℵHLP al pler cat vg cop arm Chr$^{\text{9,440 sic}}$ | παρειχαν cum ℵAB ... ς παρειχον cum CHLP 13. 61. al omn^{vid} | τυχουσαν: AH* τοιχ. | ημιν: 31. om | αψαντεσ cum ℵABC 13. 40. 61. 68. 105. c^{scr} ... ς Ti αναψαντεσ cum HLP al pler cat Chr$^{\text{9,440 sic ter}}$ | προσελαβοντο cum ℵ^{c}ABCHLP etc ... ℵ* 137. e^{scr} προσανελαμβανον (137. προσελαμβ.?). Habet vg (et. am fu demid tol) *reficiebant*, ad quod Bed$^{\text{retr 185}}$: „in Graeco scriptum est *recipiebant nos omnes*. Quod et nos arbitramur primo sic interpretatum esse in Latinum, sed librariorum negligentia mutatum." Nescio an ex his concludendum sit ℵ Graece et Latine confirmasse codicis ℵ* lectionem. | παντας (13. 12^{lect} vg post υμας pon): A cop Chr$^{\text{9,440 sic}}$ ex$^{\text{cod 1}}$ om | εφεστωτα: L 13. υφεστωτα | και δια το (ℵ^{c}): ℵ* 3. 35. 95. 96. 100. vg om δια

3. τι cum ℵ (adscripsit ipse*) ABC 13. 25. 40. 61 (τὶ, ex incuria). 61. 103. 105. vg (et. fu demid tol, non am) Thphyl^{b} ... ς om cum HLP al pler cat am syr^{utr} arm Chr$^{\text{9,440 sic}}$ Thphyl^{a} | επιθεντος: A add του παυλου | απο (Gb') cum ℵABCHLP 61. al plus$^{\text{25}}$ cat Thphyl^{b}, item vg *a calore* ... ς εκ cum minusc plu Chr Thphyl^{a} | εξελθουσα (et. ς Gb Ln) cum ℵABC 61. al sat mu cat Chr$^{\text{9,440 sic com}}$ Thphyl^{b} ... Gb' Sz Ti διεξελθουσα cum HLP al$^{\text{45}}$ Chr$^{\text{ibidem txt}}$ Thphyl^{a} | καθηψεν cum ℵABHLP 61. al longe plu Thphyl^{utr} ... Gb' καθηψατο cum C 15. 18. 40. 137. al plus$^{\text{20}}$ Chr

4. ειδον (AC ιδον) cum ℵACHLP al omn^{vid} ... Ti ειδαν cum B | κρεμαμενον: L 101. 106. κρεμμαμενον | το θηριον (et. Or$^{\text{2,27}}$ κρεμαμενον το θηρ., tol *viperam*): 61. 64. 95. 96. Chr$^{\text{9,441 sic}}$ Thphyl^{a} ante κρεμ. pon ... syr^{sch} ar^{e} om | προσ αλληλ. ελεγον cum ℵABC 13. 31. 40. 68. 105. 137. 12^{lect} c^{scr} cat vg syr^{p} (syr^{sch} om πρ. αλλ.) Thphyl^{utr} ... ς ελεγ. πρ. αλληλ. cum HLP al pler cop arm Chr | εκ τησ (ℵ^{c}): ℵ* om τησ

5. αποτιναξασ cum ℵBP 31. a^{scr} al sat mu Thphyl^{a} ... Gb' Sz Ti αποτιναξαμενοσ cum AHL 13. 40. 61. 105. al$^{\text{40}}$ cat (L c^{scr} al$^{\text{3 matth}}$ αποτειν-, non item ℵABHP etc) Chr$^{\text{9,441 sic}}$ Amm$^{\text{cat 406}}$ Thphyl^{b} (:: cf Lc 9, 5 Mt 10, 14 Mc 6, 11; item Act 13, 51. 18, 6) | επαθεν: 105. c^{scr} επασχεν | κακον (et. ℵ^{c}): c^{scr} πονηρον ... ℵ* om

κακόν· 6 οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν ἐμπιπρᾶσθαι ἢ κατα-
πίπτειν ἄφνω νεκρόν. ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκώντων καὶ θεω-
ρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰσ αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι ἔλεγον
αὐτὸν εἶναι θεόν. 7 Ἐν δὲ τοῖσ περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρχεν
χωρία τῷ πρώτῳ τῆσ νήσου ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃσ ἀναδεξάμενοσ
ἡμᾶσ τρεῖσ ἡμέρασ φιλοφρόνωσ ἐξένισεν. 8 ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα
τοῦ Ποπλίου πυρετοῖσ καὶ δυσεντερίῳ συνεχόμενον κατακεῖσθαι,
πρὸσ ὃν ὁ Παῦλοσ εἰσελθὼν καὶ προσευξάμενοσ, ἐπιθεὶσ τὰσ
χεῖρασ αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν. 9 τούτου δὲ γενομένου καὶ οἱ λοιποὶ
οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἔχοντεσ ἀσθενείασ προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο,

---

6. οι δε: 13. add προσελθοντεσ | προσεδοκων: HL 13. 25. 32. 40. 68. 180. 12[lect] cat Thphyl[a] -κουν | μελλειν: A -λλων | εμπιπρασθαι cum ℵ* 27. 29. 40. 66** 98[ms] 105. (primi[3] εμπιμπρ.) ... A 1. 3. 4. 68. o[scr*] πιπρασθαι ... ς Ln Ti πιμπρασθαι cum ℵ[c]BHLP al longe plu cat Chr[9,441 sic] | προσδοκωντων (L 61. al[2 scr] -κοντων): A 25. -κουντων. Spectat huc Luc[brug]: „Non mutes exspectantibus in sperantibus.“ Sed revera am fu tol sperantibus habent. | θεωρουντων (ℵ[c]): ℵ* -ρωντων | μηδεν cum ℵAHLP etc ... B μηθεν ... 105. ουδεν | γινομενον (31. 40. γιγνομ.): 68. 133. 8[pe] al pauc Thphyl[b] γενομενον | μεταβαλλομενοι (et. Ln ex errore de B) cum ℵHL al pler Chr[9,441 sic], item convertentes se vg ... Ti μεταβαλομενοι cum ABP 29. 35. 40. 45. 61. 104. al[2 scr] | ελεγον cum ℵAHLP etc ... B ελεγαν | αυτον ειναι θεον cum ℵB 61. 68. vg (eum esse deum) Thphyl[b] ... A ειναι αυτον θεον, 13. 31. 38. 56. 69. 105. al[3 scr] cat syr[utr] Thphyl[a] αυτον θεον ειναι ... ς θεον αυτον ειναι cum HLP al longe plu arm Chr

7. ποπλιω: 5. 7. 25. 61. Synops[144] πουπλιω, item vg (et. fu demid tol) Publii (am Puplii), nec aliter cop etc | τρεισ ημερ. cum ℵAHLP 61. al pler (13. post φιλοφρ.) cat Chr[9,441 sic] ... B 31. 40. 133. 137. al[2 scr] ημερ. τρεισ :: cf ad v. 7. Praeterea syr[sch] et[P] c.* add in domo sua

8. ποπλιου: 5. 7. 25. 61. vg cop πουπλιου | δυσεντεριω cum ℵABHLP 3. 21. 28. 31. 33. 101* 106. ... ς δυσεντερια cum 61. al pler cat Chr[9,441 sic] Synops[144] (et. vg dysenteria) ... 13. δυσεντεριοισ, 25. 40. -ριαισ. Cf Steph. Thes. sub δυσεντερια: Moeris[130] δυσεντερία θηλυκῶσ ἀττικῶσ· δυσεντέριον ἑλληνικῶσ. | προσευξαμενοσ (69. a[scr] επευξ.): B* add ευξαμενοσ | επιθεισ: 15. 31. 99. 105. Thphyl[b] add σε, 69. a[scr] k[scr] praem και

9. δε cum ℵABI 13. 40. 61. 105. al plus[10] cop syr[P] (syr[sch] et -) Chr[9,441 sic] ... ς ουν cum HLP al longe plu cat Thphyl[utr] | γενομενου: L 101. γινομενου ... H add υγιουσ | και οι: B cop om και | εν τη νησω ante εχοντεσ cum ℵABI 13. 31. 40. 61. 105. 8[pe] k[scr] vg cop Thphyl[b] (syr[sch] qui erant in ea insula infirmi) ... ς post εχοντ. ασθενειασ pon cum HLP al pler cat syr[P] Chr[9,441 sic] (οι εχοντ. ασθενειασ εν τ. νη.) Thphyl[a] | προσηρχοντο: B προηρχον

10 οἳ καὶ πολλαῖσ τιμαῖσ ἐτίμησαν ἡμᾶσ καὶ ἀναγομένοισ ἐπέθεντο
τὰ πρὸσ τὰσ χρείασ.
11 Μετὰ δὲ τρεῖσ μῆνασ ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμα-
κότι ἐν τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρινῷ, παρασήμῳ Διοσκούροισ. 12 καὶ
καταχθέντεσ εἰσ Συρακούσασ ἐπεμείναμεν ἡμέρασ τρεῖσ, 13 ὅθεν
περιελθόντεσ κατηντήσαμεν εἰσ Ῥήγιον. καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν
ἐπιγενομένου νότου δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰσ Ποτιόλουσ, 14 οὗ εὑρόν-
τεσ ἀδελφοὺσ παρεκλήθημεν παρ' αὐτοῖσ ἐπιμεῖναι ἡμέρασ ἑπτά·
καὶ οὕτωσ εἰσ τὴν Ῥώμην ἤλθαμεν. 15 κἀκεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκού-
σαντεσ τὰ περὶ ἡμῶν ἦλθαν εἰσ ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρι Ἀππίου

---

10. οι: P 73. al^{2} om | *αναγομενοισ*: syr^{sch} et^{p} add *inde* (εκειθεν) | *επεθεντο*: syr^{p} c.* add *in navi* | τα (ita ℵ^{c}, A 137. τασ): ℵ* om | *πρ. τασ χρειασ* cum ℵABI 13. 40. 103. 105. 137., item syr^{p} *quae ad usus* (vg *quae necessaria erant*) ... ϛ *πρ. την χρειαν* cum HLP 61. al pler cat Chr$^{9,441\,sic}$

11. *ανηχθημεν* cum ℵABILP etc: H 23. 26. 28. 31. 33. 42. 57. 69. 96. 101. 104. 106. al plus^{20} *ηχθημεν* | *αλεξανδρινω*: 61. -δρεινω, B^{3} 56. 69. 105. al^{11} (ac plures) Thphyl^{a} -δρηνω. Accentum -νῷ confirmant B^{3}L 61. 98. 105. 106. etc; ϛ Ln -δρίνῳ. Item 27, 6 HLB^{3} 61. etc -νὸν tuentur, non -δρῖνον. | *διοσκουροισ*: P* (sed ipse* correxit -ου-) 25. 40. al fere -σκοροισ

12. *συρακουσασ*: B (et* et^{3}) *συρακουσσασ*, a^{scr} *συρρακ.* | *επεμειναμεν*: syr^{sch} et^{p} c.* add *ibi* | *ημερασ τρεισ* cum ℵAHILP etc (137. *τρ. ημερ.*) ... Ln *ημεραισ τρισιν* cum B (similiter vg *triduo*)

13. *περιελθοντεσ* (et. ℵ^{c}, vg *circumlegentes*, syrr *circumeuntes*, cop *euntes*): ℵ*B *περιελοντεσ* (:: 27, 40 *αγκυρασ περιελοντεσ*. Idem verbum 27, 20. 2 Co 3, 16. Heb 10, 11) | *ρηγιον* cum ℵAB^{3}HP etc ... B*L h^{scr*vid} *ρηγειον* | *ποτιολουσ* (vg *Puteolis*): A^{*vid} *πουτιολουσ*

14. *παρ αυτοισ* cum ℵABI 7. 13. 15. 18. 31* 36. 37. 40. 47. 61. 65. 68. 98. 105. 133. 180. 12^{lect} d^{scr} cat Thphyl^{b} ... ϛ Ti *επ αυτοισ* cum HLP al longe plu Chr$^{9,441\,sic}$ Thphyl^{a} | *επιμειναι* cum ℵABILP etc (A -μεινα omisso ι) ... H 3. 33. 68. 95* 137. c^{scr} syr^{p} Thphyl^{utr} *επιμειναντεσ* (et 24. l^{scr} *μειναντεσ*) ... 4. 16. 23. 37. 56. *επι* (100. *επιμειναι επι*). Praeterea syr^{p} c.* arm^{edd} add *apud eos* | *εισ* (H om) *την ρωμην* cum ℵBHLP al longe plu cat Chr Thphyl^{a} ... Ln om *την* cum AI 13. 33. 40. 96. 137. 8^{pe} al$^{5\,scr}$ (a b c k o) Thphyl^{b} om *την*. Posuimus ante *ηλθ.* cum ℵBHLP al pler cat syr^{p} arm Chr Thphyl^{a} ... Ln post *ηλθ.* pon cum AI 13. 33. 40. 61. 68. 96. 105. 8^{pe} al$^{3\,scr}$ (b k o) vg syr^{sch} cop | *ηλθαμεν* cum ℵAB ... ϛ *ηλθομεν* cum HIP 13. 61. al pler Chr Thphyl^{b} ... L Thphyl^{a} *εισηλθομεν*

15. *οι αδελφοι*: B 96. om *οι* | *τα* (100. om, nec expri cop) *περι ημων* ... vg syr^{sch} ar^{e} aeth^{pp} om | *ηλθαν* cum ℵBI ... Ln *ηλθον* cum A 17. 25. 40. 61. 12^{lect} 8^{pe} ... ϛ *εξηλθον* c. HLP al pler cat Chr$^{9,441\,sic}$. Libere vg *occurrerunt nobis*. | *απαντησιν* cum ℵ^{c}ABHILP etc ... ℵ* 40. *υπαν-*

φόρου καὶ Τριῶν ταβερνῶν, οὓσ ἰδὼν ὁ Παῦλοσ εὐχαριστήσασ
τῷ θεῷ ἔλαβε θάρσοσ.
16 Ὅτε δὲ εἰσήλθομεν εἰσ τὴν Ῥώμην, ἐπετράπη τῷ Παύλῳ 30
μένειν καθ' ἑαυτὸν σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ. 17 ἐγέ-
νετο δὲ μετὰ ἡμέρασ τρεῖσ συνκαλέσασθαι αὐτὸν τοὺσ ὄντασ τῶν
Ἰουδαίων πρώτουσ· συνελθόντων δὲ αὐτῶν ἔλεγεν πρὸσ αὐτούσ·
ἐγώ, ἄνδρεσ ἀδελφοί, οὐδὲν ἐναντίον ποιήσασ τῷ λαῷ ἢ τοῖσ ἔθεσι
τοῖσ πατρῴοισ, δέσμιοσ ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰσ τὰσ χεῖ- 28, 8
ρασ τῶν Ῥωμαίων, 18 οἵτινεσ ἀνακρίναντέσ με ἐβούλοντο ἀπο- 25, 25

τησιν | *ημιν* (א* *υμιν*) cum א(*et^{c})ABHLP al plu Chr^{9,448} sic Thphyl^{b} ... I 13. 40. 61. 68. al plus^{25} cat Thphyl^{a} (et. arm) *ημων* | *αχρι* cum אAB 13. 61. ... ς Ln *αχρισ* cum HILP al pler cat Chr | *αππιου*: 13. 25. 137. *απφιου* (א* scripserat *π* ante *αππιου*, sed ipse puncto notavit; postea rasum est) | *θεω*: 16. 23. 37. 56. 80* 100. *χριστω* | *ελαβε* cum א*ABL etc ... Ti *ελαβεν* cum א^{c}HIP etc

16. *εισηλθομεν* (Ti *-αμεν* cum A, אB rell *-ομεν*, I non liquet) cum א(A)BI 5. 6. 7. 13. 31. 40. 61. 105. 8^{pe} d^{scr}. Ex interpretibus vdtr accedere syr^{sch} arm cop aeth^{pp} ar^{e} (et. cdd^{lat} ap Wtst) ... ς *ηλθομεν* cum LP al pler cat vg (et. am fu demid tol) syr^{p} Chr^{9,448} sic. Item H *ηλθον* | *εισ την ρωμην* cum א*L 68. 137. 12^{lect} 8^{pe} c^{scr} ... ς Ln Ti om *την* cum א^{c}ABHIP al pler :: articulus omitti solebat, ut testimonia ad v. 14 probant | *επετραπη τω παυλω* (Gb″) cum אABI 13 (e spatio) 40. 61. 12^{lect} vg syr^{sch} syr$^{p\,txt}$ cop arm ar^{e} Chr^{9,448} sic (et^{txt} et^{com}), nisi quod cop reddit *praeceperunt Paulo*, syr^{sch} aeth^{pp} post *et ingressi sumus Romam* pergunt *et permisit centurio Paulo* ... ς *ο εκατονταρχοσ παρεδωκε τουσ δεσμιουσ τω στρατοπεδαρχη* (HLP al^{25} *-ρχω*), *τω δε παυλω επετραπη* cum HLP al pler (sed 68. Thphyl^{b} *επετραπη δε τω παυλω*) cat Thphyl^{utr}, item syr^{p} c.* *ο εκατ. παρεδ. τουσ δεσμ. τω στρατοπ.* add ante *επετρ. τω παυλ.* | *καθ εαυτον* (B *αυτον*): syr^{p} *seorsum* praemissis cum * *extra castra*, item 137. demid add *εξω τησ παρεμβολησ*, *foras extra castra* | *φυλασσοντι*: 31. *-ττοντι* | *αυτον* L *αυτω*

17. *μετα*: 31. *μεθ* | *συνκαλ-* cum אAB*I ... ς Ln *συγκαλ-* cum B^{3}HLP etc | *αυτον* cum אABI 13. 15. 18. 25. 36. 40. 61. 68. 81. 105. 137. 12^{lect} k^{scr} cat vg cop syr^{p} arm ... ς (= Gb Sz) *τον παυλον* cum HLP al pler syr^{sch} aeth^{pp} Chr^{9,448} sic | *ελεγεν* (vg *dicebat*): 61. *ειπεν* | *εγω* ante *ανδρ. αδελφοι* cum אABI 3. 13. 40. 61. 68. 95. 103. 105. 137. 12^{lect} 8^{pe} c^{scr} (sed א* *λεγων* pro *εγω*, quod א^{c} substituit) vg cop syr^{p} arm Thphyl^{b} ... ς post *ανδρ. αδελφ.* cum HLP al pler cat syr^{sch} Chr^{9,448} sic Thphyl^{a} | *ποιησασ*: 61. *πραξασ* | *εθεσι* cum אABIL etc ... Ti *εθεσιν* cum HP 61. etc

18. *ανακριναντεσ* (et. א^{c}): א* *-νοντεσ*. Praeterea 137. c^{scr} syr^{p} c.* praem *πολλα* | *εβουλεντο* cum אAB al pler cat Chr^{9,448} sic ... HLP 31. 95. 137. *ηβουλεντο*. Praeterea א* (^{c} delet) 177. add *με*, similiterque

λῦσαι διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί· 19 ἀντι-
λεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων ἠναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα,
15, 11 οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι κατηγορεῖν. 20 διὰ ταύτην οὖν
τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλῆσαι· εἵνεκεν γὰρ
26, 6. 7 τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἅλυσιν ταύτην περίκειμαι. 21 οἱ δὲ
πρὸς αὐτὸν εἶπαν· ἡμεῖς οὔτε γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ
τῆς Ἰουδαίας, οὔτε παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ
ἐλάλησέν τι περὶ σοῦ πονηρόν. 22 ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι
ἃ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ τῆς αἱρέσεως ταύτης γνωστὸν ἡμῖν ἐστὶν
ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται. 23 ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν ἦλθον
πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες, οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυρόμενος

---

vg *qui cum interrogationem de me habuissent, voluerunt me dimittere* | αιτιαν θανατου: 13. θανατου αιτιαν

19. των (95* 137. c^{scr} Chr^{9,448} com om) ιουδαιων: 137. c^{scr} syr^{p} c.* add και επικραζοντων· αιρε τον εχθρον ημων (:: cf 22, 22) | ηναγκασθην: A ηνηγκ-, 61. ηνεγκ- | κατηγορειν cum אAB 13. 25. 40. 61. 68. 105. 12^{lect} ... ς κατηγορησαι cum HLP al pler cat Chr^{9,448} sic. Praeterea 137. c^{scr} syr^{p} c.* add αλλ ινα λυτρωσωμαι (c^{scr} -σομαι, syr^{p} c.* *ut servarem*) την ψυχην μου εκ θανατου

20. προσλαλησαι: H λαλησαι | εινεκεν cum א*A ... ς Ln Ti ενεκεν cum א^{c}BHLP etc (d^{scr} ενεκα) | ισραηλ: א ισδραηλ

21. ειπαν cum אABH 61. 101. 13^{lect} Euthal^{porf} ... ς ειπον cum L al pler cat Chr^{9,449} sic | ουτε pri: 61. ουδε, a^{scr*} ου | περι (א κατα) σου ante εδεξαμεθα cum אBHL 31. 61. al pler cat syr^{utr} Chr^{9,449} sic Euthal^{p} Thphyl^{a} ... Ln Ti post εδεξαμ. cum AP^{vid} 13. 103. 105. vg aeth^{pp} (cop post ιουδαιας) Thphyl^{b} | ελαλησεν: syr^{sch} et syr^{p} c.* add *nobis* | πονηρον (177. h^{scr} Thphyl^{a} ante περι σου pon, 68. περι σου τι πονηρον): 13. om

22. αξιουμ. δε: L om | παρα: H περι | ακουσαι (13. om) post παρα σου c. AB(H)P al pler vg Chr^{9,449} sic ... אL 4. 38. 40. 104. al$^{3\,scr}$ ante παρ. σου pon | μεν: 23. 25. 37. 56. 104. 106. 8^{pe} al$^{2\,scr}$ om | γαρ: L a^{scr*} om | ημιν εστιν cum אAB 13. 31. 40. 61 (υμιν) 68. 105. 106. 12^{lect} k^{scr} cat Ps-Ath^{2,362} Thphyl^{b} ... ς Ti εστιν ημιν cum HLP al pler s vg Chr^{9,449} sic Thphyl^{a}

23. ηλθον (A -αν) cum (Gb') אAB 13. 15. 18. 19. 25. 36. 40. 61. 73. 105. 180. 12^{lect} k^{scr} cat ... ς Ti ηκον cum HLP al pler Chr^{9,449} sic :: non magis ελθειν cum ηκειν quam ηκειν, quod locis plus 25 legitur, cum ελθειν commutari solet, quapropter a testibus quos plerumque sequimur discedendum non videtur | προς αυτον εις την ξενιαν: 105. 1^{lect} k^{scr} 8^{pe} cat arm εις τ. ξε. πρ. αυτον | διαμαρτυρομενος cum BHLP al pler Chr Thphyl^{a} ... 17. 36. 61. 68. cat Thphyl^{b} διαμαρτυρουμενος, א διαμαρτυραμενος (* -νοι) ... A παρατειθεμενος. Prae-

τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺσ περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπό τε
τοῦ νόμου Μωϋσέωσ καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρωῒ ἕωσ ἑσπέρασ.
24 καὶ οἱ μὲν ἐπείθοντο τοῖσ λεγομένοισ, οἱ δὲ ἠπίστουν· 25 ἀσύμ-
φωνοί τε ὄντεσ πρὸσ ἀλλήλουσ ἀπελύοντο εἰπόντοσ τοῦ Παύλου
ῥῆμα ἕν, ὅτι καλῶσ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐλάλησεν διὰ Ἠσαΐου τοῦ
προφήτου πρὸσ τοὺσ πατέρασ ὑμῶν 26 λέγων· πορεύθητι πρὸσ Es 6, 9 s Mt 13, 14 s Io 12, 40
τὸν λαὸν τοῦτον καὶ εἰπόν· ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ
βλέποντεσ βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε· 27 ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία
τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖσ ὠσὶν βαρέωσ ἤκουσαν, καὶ τοὺσ ὀφθαλ-
μοὺσ αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσιν τοῖσ ὀφθαλμοῖσ καὶ τοῖσ

---

terea L 13. add αυτοισ | πειθων τε (et. ℵ[c], d[scr] και πειθ.): ℵ* om τε | περι του ιυ cum ℵABH 1. 10. 13. 15. 18. 28. 30. 36. 40. 61. 68. 69. 73. 101. 105. 106. 137. 40[lect] 8[pe] a[scr] c[scr] cat s vg cop syr[utr] arm ... ς (Gb[oo]) praem τα cum L 31. al plu Chr[9,449 sic] :: cf 8, 12; aliter 19, 8 | μωυσεωσ cum ℵBL 1. 13. 38. 42. 47. 61. 65. 98. 100. 106. 126. 177. al[2 scr] (hi[3] -σεοσ) Chr[9,449 sic] Thphyl[a] ... ς μωσεωσ cum AH 31. al plu Thphyl[b]

24. και οι μεν (et. ℵ[c]): ℵ* add ουν

25. τε cum ℵ* 13. 36. 40. cat vg syr[sch] (:: neglexerunt conlatores) ... ς Ln Ti δε cum ℵ[c]ABHLP al pler syr[p] cop Chr[9,449 sic] | δια (et. ℵ[c], ℵ* περι) ησαιου του προφητου (100. του προφ. ησαι.): A post πατε. υμων pon | υμων cum ℵAB 3. 4. 13. 16. 23. 25. 33. 40. 43. 46. 61. 80. 95. 104. 105. k[scr] vg[cod] (ap Gb) syr[sch] (syr[p] om) Ath[int 780] Did[tri 1,19] et[2,3,3] et[2,11] Bas[1,301] et[518] Cyr[hr 280] Amm[cat 416] Quaest[2960] ... ς ημων cum HLP al longe plu cat s vg (et. am fu demid tol) cop arm aeth[pp] Chr[9,449 sic] Amb[epis 2,697]

26. λεγων cum ℵBLP 13. 21. 33. 35. 47. 68. 96. 99. 101* 106. 1[lect] 13[lect*] f[scr] Euthal[porf] Thphyl[utr] ... ς Ln λεγον cum AH al longe plu cat Bas[1,518] Did[tri 2,11] Chr[9,449 sic] ... Cyr[hr 280] Did[tri 1,19] λεγοντοσ | ειπον cum ℵABEHLP 13. 18. 25. 31. 40. 57. 61. 68. 69. 105. 177. al[40] cat (sed HL 61. al pl εἶπον) Bas[1,518] Chr[9,449 sic] ... ς (= Gb) ειπε cum minusc mu (sed vix plu) Did[tri 1,19] et[2,11] Thphyl[utr] | ακουσετε cum ℵBELP al plu cat Bas[1,301] Did[tri 1,19] Chr Thphyl[b] ... AE 13. 25. 26. 31. 42. 45. 46. 61. 68. 101. al[2 scr] Thphyl[a] ακουσητε | συνητε: L 61. Thphyl[b] συνειτε ... 13. συνιετε | βλεψετε cum ℵ*BLP al plu cat Bas[1,301] Chr Thphyl[b] ... ℵ[c]AEH 13. 25. 26. 31. 33. 42. 45. 68. 95. 1[lect] Thphyl[a] βλεψητε ... 61. om και βλεπ. βλεψ. | ιδητε (vg *videbitis*): E ειδητε (e *respicietis*), item syr[p] *cognoscetis*

27. επαχυνθη (ℵ[c], LXX lectione non fluctuante): ℵ* εβαρυνθη | ωσιν sine αυτων cum ℵBEHLP al pler cat s vg (et. am fu demid) cop syr[p] Chr[9,449 sic] Thphyl[a] Hier[esa 6] et[zach 7] (cf Sabatier) ... ℵA 13. 27. 36. 65. 66** 104. 105. 180. al[3 scr] tol syr[sch] arm aeth[pp] Ath[int 780] Sev[cat 418] Thphyl[b] Hier[ezech 44] et[epi] ad[dam] (cf Sabatier) add αυτων :: res

ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ
13. 46 ἰάσομαι αὐτούς. 28 γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπ-
εστάλη τοῦτο τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ· αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται.
16 30 Ἐνέμεινεν δὲ διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι, καὶ ἀπεδέ-
χετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτόν, 31 κηρύσσων τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ
πάσης παρρησίας ἀκωλύτως.

---

diiudicatu difficilis. Pariter fluct LXX. Editum est *αυτων* confirmantibus ℵ^{c}AB etc, sed ℵ* etc om. Post vero ed. Rom. et B om *αυτων*, sed habent ℵA unc^{3} al mu. | *και τη καρδια συνωσιν* (et. ℵ^{c} et LXX): ℵ* om | *επιστρεψωσιν* cum ℵBHLP al pler Chr Thphyl^{b} ... AE 61. Thphyl^{a} *επιστρεψουσιν* :: similiter LXX fluct; ℵ -*ψουσιν* | *ιασομαι* (Gb') cum ℵABHLP al fere^{35} Sev$^{cat\,418}$ Thphyl^{utr} ... ϛ Ln *ιασωμαι* cum E (*et sanem*) 61. al sat mu cat Chr$^{9,449\,sic}$ (:: cf Ioh 12, 40. Etiam LXX^{ed} ℵAB etc *ιασομαι*, sed minusc mu *ιασωμαι*). Vix probat vg *et sanem*

28. *εστω υμιν* cum ℵAEHLP al pler vg etc ... B 31. 61. cat *υμιν εστω* | *τουτο το* cum ℵ*AB 13. 15. 25. 36. 40. 61. 105. 180. 1^{lect} c^{scr} 8^{pe} cat e vg syr^{utr} aeth^{pp} Chr$^{9,450\,sic}$ ... ϛ om *τουτο* cum ℵ^{c}EB^{r}HLP al pler tol arm Euthal^{porf} Thphyl^{utr} | *αυτοι*: syr^{sch} et^{p} c.* add *γαρ*

29. Hunc versum ϛ (sed Gb^{oo}) sic habet: *Και ταυτα αυτου ειποντος απηλθον οι ιουδαιοι, πολλην εχοντες εν εαυτοις συζητησιν* cum HLP al pler (105. al pauc *ειποντος αυτου*, 19. 25. 80. *ζητησιν*, Euthal^{p} *την ζητησιν*) cat vg^{clc} syr^{p} c.* arm^{usc} Chr$^{9,450\,sic}$ (sed *παλιν* pro *πολλην*) Thphyl^{utr} (tol sic: *Et cum non essent intelligentes, egressi sunt Iudaei multa secum conquirentes*) ... omisimus cum ℵABE 13. 40. 61. 68. 1^{lect} s (e spatio) am fu demid 96^{lat} syr$^{cdd\,pl}$ et^{cdd} (syr^{sch} ex Gutbierio, Gutb. ex notis Tremellii edidit) cop ar^{e} arm^{zoh} aeth^{pp}

30. *ενεμεινεν* (ℵ* -*ναν*, sed ipse * -*νεν* restituit) cum ℵ*B 13. 61., item (*ν* et *π* confusis) 137. 156. c^{scr} *επεμεινεν* ... ϛ Ln *εμεινεν* cum ℵ^{c}AEHLP al pler cat Chr$^{9,450\,sic}$ :: *εμμενειν* praeter duos locos ex LXX petitos non legitur nisi Act 14, 22 | *δε* (8. 95. 137. e^{scr} syr$^{p\,txt}$ *ουν*) sine additam cum ℵABE 13. 40. 61. 68. 142. 12^{lect} c^{scr} vg cop syr$^{p\,txt}$ arm ... ϛ (= Gb Sz) add *ο παυλος* cum HLP al pler (105. post *ολην* pon) cat tol syr^{sch} et^{p} c.* aeth^{pp} Chr | *εν ιδιω*: 13. om *εν* | *προς* (13. 31* 32. 69. 96. 142. a^{scr} *εις*) *αυτον*: 137. e^{scr} add *ιουδαιους τε και ελληνας* (137. tantum *ιουδαιους*?), item tol syr^{p} c.* *Iudaeos atque Graecos*

31. *ιησου* cum ℵ* 33. 99. 101. 104. c^{scr} syr^{p} ... ϛ Ln Ti *ιησου χυ* cum ℵ^{c}ABEHLP al pler vg syr^{sch} cop arm aeth^{pp} Chr$^{9,450\,sic}$ :: cf ad 21, 13. 19, 5, ubi similiter *του κυρ. ιυ* nomine *χυ* auxerunt | *πασης*: 4. c^{scr} syr^{sch} Thphyl$^{a\,cod}$ om | *ακωλυτως*: demid add *quia hic est dominus Iesus Christus filius dei, per quem incipiet totus mundus iudicari.* Eadem versio germanica edita Moguntiae a. 1462 praebet; bohem tantum *quoniam hic est Christus.* Item syr^{p} add *dicens quod hic sit Christus*

Iesus filius dei, per quem futurus est totus mundus iudicari. Similiter tol pro τα περι του κυρ. ῑῡ χ̄ῡ habet: *quoniam hic est Christus filius dei, per quem omnis mundus iudicabitur.* Denique 15. 18. 36. 40. 43. 96. am fu hal syr^p Chr^9,450 sic add in fine αμην.

Subscriptiones: אB πραξεισ αποστολων (ceterum B in marginibus per totum librum nil nisi πραξεισ: quod ad paginam 1. addendum est) ... 61. πραξεισ των αποστολων ... ABHL 1. 101. 126. a^scr al mu πραξεισ των αγιων αποστολων, item P επληρωθησαν αι πραξεισ των αγιων αποστολων ... 66. 73. 113. 114. b^scr o^scr al τελοσ των πραξεων, 80. 93. 96. 100. f^scr al τελοσ των πραξ. των αγιων αποστολων, 137. τελοσ συν θεω των πραξεων των αποστολων ... ex 18^lect (fol. 51) haec afferuntur: τελοσ των πραξεων των αγιων απ., συγγραφεισων παρα λουκα του ευαγγελιστου και συνεκδημου φαντεσ παυλου του αποστολου. Item aliunde eadem mutatis extremis sic: συγγρ. παρα του αγιου αποστολου και ευαγγελιστου λουκα. Sed similia rarissime inveniuntur. Adfertur tamen etiam ex 118. subscriptio haec: τελοσ ειληφαν πραξεισ αποστολων ταισ διηγεσι λουκα του θειηγορου του συγγραψαντοσ αυτασ εμπνευσει θεια ... minusc mu (ut 5 ap Scri) nil subscriptum habent ... fu *exp.* "*actus apostolorum*, am demid *explicit liber actuum apostolorum* ... syr^sch *finita sunt gesta apostolorum beatorum, hoc vero est, historiae eorum*; syr^p *finiti sunt* (et) *descripti actus duodecim apostolorum sanctorum.* Praeterea numerantur s e c t i o n e s: in B duplices, antiquiores λς', recentiores ξθ'; in e (sed non ipsa prima manu) LVIII ad 26, 24 (deficit a 26, 29 usque 28, 26), in am LXX, in fu LXXIIII, cop^cod οζ'. Euthalius praeeunte Pamphilo (cf Bibl. Coisl. ed. Montef. p. 78) numerat κεφφ. μ' (ita et. 101. al), item αναγνωσεισ ις', μαρτυριαι λα'. In multis cdd indicatur s t i c h o r u m numerus: 40. (cum Euthalio) al βφνς', L 25. 73. 80. 114. 126. 137. al βφκδ', 17. βφις', Niceph (chronogr. compendiar.) βω', cop^cod τοζ', cdd^lat (teste Wtst; nil eiusmodi am fu etc) *IIIMDC versus.*

ΙΑΚΩΒΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

I.

1 Ἰάκωβοσ θεοῦ καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλοσ ταῖσ δώ-
δεκα φυλαῖσ ταῖσ ἐν τῇ διασπορᾷ χαίρειν.

---

* Communem titulum (ut *επιστολαι καθολικαι*) epistulae istae catholicae in antiquis codd Graecis non habent. Nec magis in cod. Hieronymi Amiatino (in quo excipiunt Paulinas epp). In cod. vero Fuld. ad finem actorum scriptum est: *exp. actus apostolorum inc. epistulae canonice.*

Ad Iacobi epistulam haec notanda sunt: ℵ nihil inscriptum habet (subscriptum *επιστολη ιακωβου*). In A et C abscissus est titulus (sed A subscriptum habet *ιακωβου επιστολη*, C hiat in fine). BK *ιακωβου επιστολη* (cf etiam infra Latt), quemadmodum etiam Gb Sz Ln Ti ediderunt. Eandem rationem etiamnum retinui; nescio tamen an praestet *ιακωβου* simpliciter positum: quam tituli simplicitatem ut per ipsam hanc epistulam singulae Vaticani paginae sequuntur (Sinaiticus scriptor neque paginis - per hanc solam epistulam - quicquam suprascripsit), ita per ceteras epp. catholicas ex auctoritate eiusdem libri, plerumque accedente Sinaitico, ipsi sumus sequuti. (Nec aliter subscriptio in B.) ... P l^{scr} habet *ιακωβου αποστολου επιστολη καθολικη* (ac similiter ς^{e} *ιακωβου του αποστολ. επιστ. καθολικη*), 72. al *ιακωβου επιστολη καθολικη*, 93. 95. 113. g^{scr} h^{scr} al *ιακωβου καθολικη επιστολη* (sic etiam ς), 65. 104. 106. a^{scr} c^{scr} al *επιστολη καθολικη ιακωβου* ... L 71. al *επιστολη καθολικη του αγιου αποστολου ιακωβου* (71. add *του αδελφου θεου*), 1. 10. 31. al *επιστολη του αγιου αποστολ. ιακωβου* (10. 31. add *καθολικη*), 70. 98. 99. al *του αγιου αποστολου ιακωβου καθολικη επιστολη*, 11. 100. *επιστολη καθολικη του αγιου ιακωβου*, k^{scr} o^{scr} *επιστολη ιακωβου καθολικη*, j^{scr} *επιστ. καθολικη ιακωβου*, f^{scr} *γραμμα προσ εβραιουσ ιακωβου αδελφοθεου*. (Quae 13. inscriptioni *ιακωβου επιστ. καθολικη* praeposita habet: *περι υπομονησ και πιστεωσ ανυποκριτου και ταπεινοφροσυνησ προσ του[σ πλουσιουσ]*, eadem *εκθεσισ κεφαλαιων*, quae passim legitur, primo loco i. e. capite primo praebet.) ... am *incipit epistula iacobi* (vg^{cdd} al *sancti iacobi* vel *sancti iacobi apostoli*), fu *exp. capit. sci. iacobi inc. ipsa epistula*; ff *incipit epistola iacobi feliciter* (item s subscriptum habet: *exp. epistula iacobi*; inscriptio periit); harl *epist. iacobi*; demid *incipit liber iacobi*, tol *incipit epist. iacobi ad duodecim tribus*, vg^{cle}

2 *Πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς πε-* 1 Pe 1, 6. 7
ριπέσητε ποικίλοις, 3 *γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως* Ro 5, 3 s
κατεργάζεται ὑπομονήν. 4 *ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, ἵνα*
ἦτε τέλειοι καὶ ὁλόκληροι, ἐν μηδενὶ λειπόμενοι. 5 *εἰ δέ τις ὑμῶν*
λείπεται σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος θεοῦ πᾶσιν ἁπλῶς
καὶ μὴ ὀνειδίζοντος, καὶ δοθήσεται αὐτῷ. 6 *αἰτείτω δὲ ἐν πίστει,* Mt 21, 21
μηδὲν διακρινόμενος· ὁ γὰρ διακρινόμενος ἔοικεν κλύδωνι θαλάσ-
σης ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ. 7 *μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρωπος*
ἐκεῖνος ὅτι λήμψεταί τι παρὰ τοῦ κυρίου, 8 *ἀνὴρ δίψυχος, ἀκα-*

---

epistola catholica beati apostoli Iacobi, Cassiod^{143} *incipit epistula Iacobi ad dispersos* ... syr^{sch} *epistula Iacobi apostoli,* syr^{p} *epistula catholica Iacobi apostoli.* Praeterea cf Or^{4,306} *ὡς ἐν τῇ φερομένῃ Ἰακώβου ἐπιστολῇ ἀνέγνωμεν.* Eus$^{hist\,2,23}$ *Ἰάκωβον οὗ ἡ πρώτη τῶν ὀνομαζομένων καθολικῶν ἐπιστολῶν εἶναι λέγεται.*

I. 1. *θεου*: 69. a^{scr} add *πατρος* | *κυριου*: ff (non s harl) vg (et. am fu etc, sed non Bed^{159}) cop syr^{sch} (non item P) arm aeth *domini nostri* (item 14* *κυρ. ημων?*) | *$\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$*: 47. 101. om *$\overline{χυ}$* | *εν τη*: 76. om *τη*. Apud Cassiod^{143} versus primus sic legitur: *Iacobus Iesu Christi servus duodecim tribubus, quae sunt in dispersione, salutem.*

2. *ηγησασθε*: 13. *ηγεισθε*

3. *δοκιμιον* (101. *-μειον*): 28. 180. *δοκιμον.* Oec^{442} *δοκιμιον το κεκριμενον λεγει, το δεδοκιμασμενον, το καθαρον.* | *υμων*: a^{scr} syr^{p} om | *της πιστεως* cum ℵAB*CKLP al fere omn cat$^{2\,txt}$ et$^{3\,com}$ s vg syr^{sch} cop arm aeth Thphyl^{322} Aug$^{serm\,160}$ Bed^{160} ... B^{3} 81. ff (hunc ipsum Wtst dixisse videtur „cdd^{lat}") syr^{p} om (:: omisi anno 1849 quippe ex 1 Pe 1, 6 derivans, at omissio non satis auctoritatis a testibus habet). Nil probat Cass^{143} *quia bonae mentis patientia inde nascitur.*

5. *του διδοντος θεου* (j^{scr} om *θεου*): A *του θεου του διδοντος.* Nec aliter ff vg *petat* (vg *postulet*) *a deo qui* (ff *quia*) *dat omnibus* etc | *μη* cum ℵABCLP etc (et. Bas$^{bapt\,516}$ Oec^{443}) ... K 1. 15. 31. 38. 42. 57. 65. 68. 70. 96. 98. 99. 100. 101. 102. 105. 177. 180. al^{30} cat Thphyl *ουκ*

6. *μηδεν* (sic etiam B, non *μηθεν*) *διακρινομενος* (68. *απιστων*): 68. a^{scr} add *οτι ληψεται* | *εοικεν κλυδωνι θαλασσης* (13. *θαλαττιω*): in C *κεν κλυδωνι θ* rescripsit^{2}; antea nonnihil litterarum deerat

7. *ο ανθρ. εκεινος* (et. Cyr$^{ioh\,806}$): Chr^{5,152} *ο τοιουτος* (libere) | *λημψεται* cum ℵABC^{2} ... ς *ληψ.* cum KLP etc. Item versu 12, nisi quod C *ληψ.* confirmat | *τι* cum ABC^{2}KLP al pler ff vg syr^{utr} cop aeth Chr^{5,152} Cyr$^{ioh\,806}$ etc ... ℵC*^{vid} (verbis *οτι λημψ. τι παρα* rescriptis) 36. 100. cat om | *παρα*: 70. *κατα* | *του κυριου* et. Cyr$^{ioh\,806}$ etc ... 36. 40. 43. 70. 76. 104. 13^{lect} 14^{lect} cat *κυριου,* A*^{vid} arm *του θεου,* Chr^{5,152} *θεου* ... 95* om *παρ. τ. κυρ.*

8. *ανηρ*: 33. arm syr^{p} e.* Chr^{5,152} Cyr$^{ioh\,806}$ add *γαρ,* item cop *δε*

τάστατοσ ἐν πάσαισ ταῖσ ὁδοῖσ αὐτοῦ. 9 Καυχάσθω δὲ ὁ ἀδελφὸσ
ὁ ταπεινὸσ ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ, 10 ὁ δὲ πλούσιοσ ἐν τῇ ταπεινώσει
1 Pe 1, 24 αὐτοῦ, ὅτι ὡσ ἄνθοσ χόρτου παρελεύσεται. 11 ἀνέτειλεν γὰρ ὁ
Is 40, 6 s ἥλιοσ σὺν τῷ καύσωνι καὶ ἐξήρανεν τὸν χόρτον, καὶ τὸ ἄνθοσ
αὐτοῦ ἐξέπεσεν καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἀπώλετο·
οὕτωσ καὶ ὁ πλούσιοσ ἐν ταῖσ πορείαισ αὐτοῦ μαρανθήσεται.
5, 11 12 Μακάριοσ ἀνὴρ ὃσ ὑπομένει πειρασμόν, ὅτι δόκιμοσ γενό-
2 Ti 4, 8 μενοσ λήμψεται τὸν στέφανον τῆσ ζωῆσ, ὃν ἐπηγγείλατο τοῖσ ἀγα-
πῶσιν αὐτόν. 13 μηδεὶσ πειραζόμενοσ λεγέτω ὅτι ἀπὸ θεοῦ πει-
1 Co 10, 13 ράζομαι. ὁ γὰρ θεὸσ ἀπείραστόσ ἐστιν κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸσ
οὐδένα. 14 ἕκαστοσ δὲ πειράζεται ὑπὸ τῆσ ἰδίασ ἐπιθυμίασ ἐξελ-
κόμενοσ καὶ δελεαζόμενοσ· 15 εἶτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκτει
Ro 6, 23 ἁμαρτίαν, ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον.
16 Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. 17 πᾶσα δόσισ
ἀγαθὴ καὶ πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστιν καταβαῖνον ἀπὸ

---

9. *ο αδελφοσ*: B arm om

10. *ταπεινωσει*: 137. *πιστει*

11. *συν τω*: c^{scr} *εν τω* | *το ανθοσ αυτου*: 69. a^{scr} syr^{p} Thphyl om *αυτου* | *του προσωπ. αυτου*: B om *αυτου* | *τ. πορειαισ* cum BCLP etc (vg *in itineribus suis*, ff *in actu suo*) ... ℵA 40. 89. 97. (al^{vid}) Thphyl *τ. ποριαισ* (:: cf ad Lc 13, 22) ... 30. *ε. τ. ευποριαισ*, lux *in honoribus suis*, 64. *τω πλουτω* | *αυτου* tert: c^{*vid} *εαυτου*

12. *ανηρ* cum ℵBCKLP al pler cat Dam$^{paris\ ter}$ (sub ο π υ) etc (et. ff vg *vir*) ... A 70. 104. *ανθρωποσ* | *υπομένει*: hoc accentu et. Dam^{paris} (sub υ etc), item vg *suffert*, etc ... KLP al mu *υπομενεῖ*, ff Chrom^{serm1} (de oct. beatit., cf Sab) *sustinuerit* | *γενομενοσ*: K Thphyl *γινομ.* | *λημψεται*: cf ad v. 7 | *επηγγειλατο* sine additam cum ℵAB a^{scr*} ff arm (exc^{ed} ven) ... ϛ (Gb^{o}) add ο (c 117. Dam^{paris} sub υ om) *κυριοσ* cum (C)KLP al pler cat syr^{p} arm^{ven} Dam^{paris} (sub υ) Thphyl Oec; item 4. 13^{vid} 27. 29. 103. vg syr^{cu} cop aeth^{utr} Dam$^{paris\ bis}$ (sub ο et π) *ο θεοσ*

13. *απο* cum ABCKLP etc (et. Ephr^{316} Cyr$^{ioh\ 481}$ et$^{ador\ 10.\ 589}$) : ℵ 69. a^{scr} *υπο* | *θεου* c. ℵABCKLP al^{60} fere cat Cyr^{ioh} et^{ador} etc ... ϛ (= Gb Sz) *του θεου* cum minusc non ita mu Ephr

14. *υπο τησ ιδιασ επιθυμιασ*: Cyr$^{esa\ 51}$ *υπ. των ιδιων επιθυμιων* (sed ioh^{481} et$^{ador\ 10}$ et^{589} *υπ. τησ* etc)

15. *η επιθυμια*: C om *η* | *αποκυει*: 40. 45. 101. 105. 180. etc *ἀποκυεῖ* ... Cyr$^{ioh\ 481}$ *κυει* (sed^{ador} bis et^{esa} *αποκυει*)

16. *μη*: 13. *μηδε*

17. *καταβαινον*: A 13. Dam^{paris} (sub σ) *-νων* ... 27. 29. 66** *κατερχομενον* | *απο* et. Cyr^{hr} etc ... K h 5. 23. 25. 66** 98^{mg} al fere^{10} (3 ap

τοῦ πατρὸς τῶν φώτων, παρ' ᾧ οὐκ ἔνι παραλλαγὴ ἢ τροπῆς
ἀποσκίασμα. 18 *βουληθεὶς ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς* Ro 8, 23
τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχήν τινα τῶν αὐτοῦ κτισμάτων.
19 *Ἴστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί· ἔστω δὲ πᾶς ἄνθρωπος ταχὺς*
εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδὺς εἰς ὀργήν· 20 *ὀργὴ*
γὰρ ἀνδρὸς δικαιοσύνην θεοῦ οὐκ ἐργάζεται. 21 *διὸ ἀποθέμενοι* 1 Pe 2, 1
πᾶσαν ῥυπαρίαν καὶ περισσείαν κακίας ἐν πραΰτητι δέξασθε τὸν

Scri) Cyr[ioh 1] et[amos 311] *παρα*, Chr[12,1040] Cyr[ioh 168] et[379] Dam[paris] (sub *σ*) Oec *εκ* (Thphyl[825] et *εκ* et *απο*) | *ουκ ενι*: ℵP 56. 69. 78. 104. c[scr] al[3 scr] *ουκ εστιν* | *τροπης αποσκιασμα* cum ℵ[c]ACKLP etc. Vertunt vg *vicissitudinis obumbratio*, Hier[iovin 1] *conversionis obumbraculum*; ff *modicum obumbrationis*, Aug[saepe] (cf Sab) *momenti* (*ροπης*?) *obumbratio* ... ℵ*B *τροπης αποσκιασματος* ... c[scr] add *ουδε μεχρι υπονοιας τινος υποβολη αποσκιασματος*

18. *βουληθεις*: 7. 57** 106. 177. g[scr] vg (et. am tol Bed, non item fu demid) Thphyl add *γαρ* (item 40. *αυτος γαρ βουλ.*, aeth *quia - genuit*) | *απεκυησεν*: 69. a[scr] c[scr]* *εποιησεν* | *απαρχην*: c[scr] praem *πρωτους και τιμιωτατους της ορωμενης κτισεως* | *τινα*: 81. 95* om, item ff *ut simus primitiae conditionum eius*, „quidam“ ap Bed[166] - *primitiae creaturarum eius* (contra vg *aliquod initium creaturae eius*) | *αυτου* cum ℵ*BKL al fere omn cat Mac[hom 49,4] ... Ti *εαυτου* cum ℵ[c]A CP 105. Cf et. ad v. 26

19. *ιστε* cum ℵ[c] (et* *ιστω*) ABC 73. 83. ff vg (et. Bed[166]) cop arm syr[p mg] (ff cop syr[p mg] arm *scitote*, vg *scitis*). Praeterea A add *δε* ... 42. 47. om ... ς (sed Gb' *ιστε*) Ti *ωστε* cum KLP al pler cat syr[p txt] (*itaque*; sed videtur et. syr[sch] agnoscere: *et vos fratr. mei dilecti, quisque ex vobis sit*, item aeth[pp] *και νυν αδελφοι ημων εστω*. Contra aeth[ro] *εστε* - quod excidit in Polygl - *αδελφ. ημων και εστω*) Thphyl Oec :: pro auctoritate testium omnino recipiendum est *ιστε*, quod ipsum coniunctione ad *εστω* adposita confirmatur (etiam P* retinuit, licet antea *εστω* receperit). *ωστε* cum imperativo non ab usu alienum est (ut voluit Wtst), cf 1 Co 3, 21 et Steph. Thes. 8, 2130 („*ωστε itaque*“). A librariorum ratione illud quidem abhorret, sed probe tenendum est eiusmodi lectiones minime a librariis sed ab emendatoribus doctis derivandas esse. | *αδελφ. μου αγαπητοι*: 13. 22. *αγαπ. μ. αδ.* | *εστω δε* cum ℵBCP* 83. (ita omnino ap Sz pro 81. legendum) m[64] (*sit vero omnis homo citatus* etc sine eis quae praecedunt) ff (*sit autem omnis homo velox* etc) vg (ut ff, et. Bed[166]) cop; similiter A (antea *ιστε δε*) 13. (antea non liquet) auct[mansio 14] *και εστω* ... ς Ti *εστω* absque coniunctione cum KLP[2] al pler cat syr[utr] arm aeth Thphyl Oec (Antioch[1084] Dam[2,620] Aug[ioh 57] probandi vim non habent)

20. *ουκ εργαζεται* cum ℵABC[3] 3. 6. 13. 26. 31. 35. 68. 70. 73. 95* 99. l[scr]* Ephr[3] ... ς Ti *ου κατεργαζεται* cum C*KLP al pler cat Ephr[53] Ath[647] Ps-Ath[223] et[629] etc

21. *ρυπαριαν* (et. ℵABC etc): k[scr] *-ρειαν* | *περισσειαν* (K* *-σιαν*) ... A

ἔμφυτον λόγον τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν. 22 γίνεσθε
δὲ ποιηταὶ λόγου, καὶ μὴ μόνον ἀκροαταὶ παραλογιζόμενοι ἑαυτούς.
Mt 7, 26 23 ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς λόγου ἐστὶν καὶ οὐ ποιητής, οὗτος ἔοικεν
ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ ἐν ἐσόπτρῳ·
24 κατενόησεν γὰρ ἑαυτὸν καὶ ἀπελήλυθεν, καὶ εὐθέως ἐπελάθετο
ὁποῖος ἦν. 25 ὁ δὲ παρακύψας εἰς νόμον τέλειον τὸν τῆς ἐλευ-
θερίας καὶ παραμείνας, οὐκ ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς γενόμενος
ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔσται.
26 εἴ τις δοκεῖ θρησκὸς εἶναι, μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσσαν αὐτοῦ

---

13. 68. **περισσευμα** | **εν** (ℵ **εμ**) **πραυτητι** (6. 48. 81. 100. k[scr] **πραοτητι**): P add **σοφιας**, item Antioch[1316] **της καρδιας**, Thphyl **καρδιας** | **υμων** cum ℵABCKP etc ... L al plus[15] **ημων**

22. **δε**: 9. 18. **ουν** ... h 105. k[scr] harl arm om | **λογου** (36. **-γων**, 81. **του λογ.**) ... C[2] 38. 73. 83. 98[mg] c[scr] al[5] aeth[utr] Dam[par 457] (et. paris) Thphyl **νομου** | **μονον** ante **ακροαται** cum ℵACKLP al fere omn cat Dam (ut ante) Oec ... Ln Ti post **ακροαται** cum B a[scr] Thphyl ff vg (*et non auditores tantum* ff vg), nec aliter syr[utr] cop arm aeth ... 69. 180. al[3] om

23. **οτι ει** (A 13. Dam[paris] **η**) **τις** (cop *qui enim est*, syr[sch] *si homo enim*): A om **οτι** | **λογου** cum ℵABCKLP etc ... 88. 98[mg] 105. al plus[10] **νομου** | **εστιν**: L post **ει τις** pon | **της γενεσεως**: syr[p mg] et. graece habet ... 70* om, nec syr[sch] ar[e] exprim

25. **τον της**: 3. 56. 95* 177. 13[lect] 14[lect] j[scr]* om **τον** | **παραμεινας**: vg (et. am, sed non fu demid harl tol, nec ff Aug[ps 118]) syr[sch] et[p] c.* arm ar[e] add **εν αυτω** | **ουκ ακροατης** sine **ουτος** cum ℵABC 13. 29 68. 73. ff vg (et. Aug Cass Bed) syr[sch] cop ar[e] (item aeth[utr] **και ουκ ακρ.**) ... ς (sed Gb[o]) Ti praem **ουτος** cum KLP al pler (sed 105. g[scr] **ουτως**, quod cum **παραμειν.** iungitur) cat syr[p] arm Thphyl Oec | **επιλησμονης**: 1** 9. 27. 68. 95* 104. **επιλησμων** (et. vg *obliviosus*, contra ff *oblivionis*) | **αλλα ποιη. εργου**: 13. **αλλ ακροατης νομου και ποιητης εργου** | **γενομενος**: 31* **γιν.**, 40. **γεναμ.** | **εργου**: K post **ακροατης** transpon

26. **ει** sine copula cum ℵABKL al fere omn cat* (et[txt] et[com]) syr[p] arm (m[64] Antioch[1079] vix probant) Thphyl Oec ... Ln **ει δε** cum CP 13. 31. ff vg (et. Bed[169]) cop (syr[sch] aeth *et si*; Cyr[ioh 295] **ει τις γαρ φησι** etc) | **θρησκ. ειναι** sine additam cum ℵABCP h 27. 29. 66** 68. 73. m[64] ff vg (et. Bed[169]) cop (sah[vid], incipit a verbis *dicens apud se: Ego religiosus*) syr[utr] arm aeth Antioch[1079] ... ς (= Gb Sz) add **εν υμιν** cum KL al pler (sed 42. 57. 105. 126. al pauc ante **ειναι** pon) cat Cyr[ioh 295] Thphyl Oec | **χαλιναγωγων** (C **-αγωγων γλωσσαν** in rasura): B **χαλιναγων** | **γλωσσαν αυτου** cum ℵACKL al fere omn cat Cyr[ioh 295] Antioch[1079] Oec ... Ti **γλ. εαυτου** cum BP 101. c[scr] Thphyl :: cf ad 1, 18 | **αλλα** cum ℵABCLP al mu Cyr[ioh] Oec ... ς **αλλ** cum K[scr] al longe plu Antioch[1079] Thphyl | **καρδι. αυτου** c. ℵAKLP al pler cat Cyr[ioh] Oec ...

ἀλλὰ ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ, τούτου μάταιοσ ἡ θρησκία. 27 *θρη-*
σκία καθαρὰ καὶ ἀμίαντοσ παρὰ θεῷ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστίν,
ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανοὺσ καὶ χήρασ ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον
ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

II.

1 *Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωπολημψίαισ ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ*
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆσ δόξησ. 2 *ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ εἰσ*
συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιοσ ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ
δὲ καὶ πτωχὸσ ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι, 3 *καὶ ἐπιβλέψητε ἐπὶ τὸν φο-*
ροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπρὰν καὶ εἴπητε· σὺ κάθου ὧδε καλῶσ,
καὶ τῷ πτωχῷ εἴπητε· σὺ στῆθι ἐκεῖ ἢ κάθου ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν

Ln Ti *καρδι. εαυτου* cum BC 4. k^{scr} Thphyl | *θρησκια* cum ℵ (item Ln$^{ed\,min}$ ex sententia editoris sine teste) ... ς Ln$^{ed\,mai}$ Ti *θρησκεια* cum ABCK^{sil}LP etc :: cf ad Act 26, 5

27. *θρησκια* (cum ℵ f^{scr}, item Ln$^{ed\,min}$; ς Ln$^{ed\,mai}$ Ti *-σκεια*, ut v. 26) sine copula cum ℵBCKLP etc ... A 70. 83. 123. syr^{sch} add *γαρ*, item 8^{pe} m^{34} ff am sah cop syr^{p} c.* Epiph^{1021} *δε* | *θεω* cum ℵ*C^{2}KL 31. 38. 40. 42. 57. 68. 70. 73. 80. 83. 105. 123. 177. 180. al^{40} (10 ap Scri) cat arm Dam^{paris} (sub o) Thphyl ... ς (Gb^{oo}) Ln *τω θεω* cum ℵ^{c}AB C*P al plu Epiph^{1021} (omisso *παρα*) Antioch^{1184} Oec | *και* (A add *τω*) *πατρι*: 99. 126. 177* 13^{lect} 14^{lect} g^{scr} m^{34} sah (item syr^{sch} aeth) Dam^{paris} (sub o) om *και* ... ff *apud dominum* pro *παρ. θεω κ. πατρ.* | *επισκεπτεσθαι*: Dam^{paris} (sub o) *-ψασθαι* | *εαυτον* (180. *αυτον*): A aeth *σεαυτον* | *απο*: CP *εκ*

II. 1. *προσωπολημψιαισ* cum ℵABC ... ς *-ληψιαισ* cum KLP etc | *τησ δοξησ*: 69. 73. a^{scr} c^{scr} ante *του κυριου* pon ... 13. sah Antioch^{1175} Cass^{346} om

2. *εισ συναγωγην* cum ℵ*BC c^{scr} ... ς Ti *εισ την συναγ.* cum ℵ^{c}AKLP al fere omn cat arm Cyr$^{ioh\,344}$ Antioch^{1175} Thphyl Oec

3. *και επιβλεψητε* cum ℵAKL 13. 31. 40. al fere omn cat vg syr^{sch} sah aeth (cop *non respicite*) Antioch^{1175} Oec ... Ti *επιβλεψ. δε* cum BCP 69. a^{scr} (c^{scr} *επιβλ. τε*) ff syr^{p} Thphyl Hesych$^{levit\,6,184}$ | *ειπητε* pri sine additam cum ℵABC 13. 65. 67. 69. 76. 133. a^{scr} j^{scr} ff fu harl syr^{p} arm Thphyl Hesych^{levit} ... ς (= Gb Sz) add *αυτω* cum KLP al pler vg (et. am demid) syr^{sch} sah cop aeth cat Antioch^{1175} Oec | *εκει*: B ff post *καθου* (ff *tu sta aut sede illo*) ... sah om | *η* (C *και*) *καθου* sine *ωδε* cum ABC* 13. 65. 69. a^{scr} c^{scr} ff vg (et. Aug$^{ep\,167}$ Hesych^{levit}) syr^{p} arm (*η ελθε καθου*) Cyr$^{ioh\,344}$ (de B ff vide ante) ... ς (Gb^{oo}) add *ωδε* cum ℵC^{2}KLP al pler cat syr^{sch} sah cop aeth Thphyl Oec | *υπο το ε.* ℵAB*CKL al pler vg aeth Cyr$^{ioh\,344}$ etc ... B^{2}(et^{vid} iam^{3})P

μου, 4 οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖσ καὶ ἐγένεσθε κριταὶ διαλογισμῶν
πονηρῶν;
5 Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. οὐχ ὁ θεὸσ ἐξελέξατο
1 Co 1, 27 τοὺσ πτωχοὺσ τῷ κόσμῳ πλουσίουσ ἐν πίστει καὶ κληρονόμουσ τῆσ
βασιλείασ ἧσ ἐπηγγείλατο τοῖσ ἀγαπῶσιν αὐτόν; 6 ὑμεῖσ δὲ ἠτι-
μάσατε τὸν πτωχόν. οὐχ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμᾶσ,
καὶ αὐτοὶ ἕλκουσιν ὑμᾶσ εἰσ κριτήρια; 7 οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσιν
Lv 19, 18 Mt 22, 39 τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ᾽ ὑμᾶσ; 8 εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε
βασιλικὸν κατὰ τὴν γραφήν· ἀγαπήσεισ τὸν πλησίον σου ὡσ σεαυ-

---

13. 27. 29. 68. 69. a^{scr} c^{scr} d^{scr} sah syr^{p} arm *επι το* (item syr^{sch} cop *ante*) | *υποποδιον* sine additam cum ℵBCKLP al fere omn cat ff (*sub scamello meo*) sah cop arm Cyr$^{ioh\,344}$ (Antioch^{1175} om *η καθ. υπο το υπ. μου*) ... Ln$^{ed\,min}$ add *των ποδων* cum A 13. vg (*sub scabello pedum meorum*, item Aug^{ep} et Hesych^{levit}) syr^{utr} aeth | *μου*: A *σου*

4. *ου* (Gb'') cum ℵAB^{2}C 13. 14. 36. 38. 68. 69. 73. 95** 113. a^{scr} c^{scr} al^{2scr} cat vg (et. Aug$^{ep\,167}$ Hesych^{levit} Bed) syr^{utr} sah cop arm aeth Cyr$^{ioh\,344}$ Antioch^{1175}. Nec ipsum *ου* expri B* ff (*diiudicati estis inter vos, facti estis iudices* etc) ... ϛ Ti *και ου* c. KLP al pler (27. 29. *και* omisso *ου*) Thphyl ^{dis} Oec^{dis}. Ille enim sic: ὁ *Καὶ σύνδεσμοσ παρέλκει ἐνταῦθα συνήθωσ ἀρχαιζούσῃ φράσει, ἐπεὶ ἀποδόσεωσ οὔσησ ἐνταῦθα τοῦ ἄνω εἰρημένου περιττὸσ ὁ σύνδεσμοσ.* Item Oec: ὁ *Καὶ σύνδεσμοσ παρέλκει*, rursusque ad *και εγενεσθε* etc: ὁ *Καὶ σύνδεσμοσ παρέλκει ἐνταῦθα, ὡσ εἴρηται, συνήθωσ ἀρχαιζούσῃ φράσει, ἐπεὶ* etc ut supra | *εν εαυτοισ*: 100. 127. *εν αυτοισ* | *πονηρων*; (ita et. ϛ Wtst Gb Sz Ln) ... Knapp alii *πονηρων*.

5. *αδελφ. μου αγαπητοι*: 13. *αγ. μου αδελφ.*, 69. a^{scr} 13^{lect} 14^{lect} c^{scr} *μου αδελφοι* (c^{scr} add *οι*) *αγαπητ.* (sed a^{scr*} *αγαπ. αδ.*, 13^{lect} 14^{lect} om *αγαπ.*?) | *ουχ*: ℵ *ουκ* | *τω κοσμω* cum ℵA*BC* syr^{p}, item 27. 29. 43. 64. *εν τω κοσμω* (29. add *τουτω*), vg *in hoc mundo* ... ϛ *του κοσμου τουτου* cum minusc ut vdtr pauc aeth Oec^{txt}; item Gb Sz *του κοσμου* cum A^{2}C^{2}KLP al plus^{70} (12 ap Scri) cat ff syr^{sch} cop arm Thphyl^{txt} et^{com} Oec^{com} ... 113. om | *βασιλειασ* cum ℵ^{c}BCKLP al omn^{vid} cat ff vg rell Thphyl Oec ... ℵ*A *επαγγελειασ* (ℵ* *-λιασ*) :: cf Heb 6, 17; item Gal 3, 29

6. *ουχ* cum ℵBC^{2}KLP al fere omn cat Thphyl Oec ... Ti *ουχι* cum AC* 69. 180. a^{scr} c^{scr} | *καταδυν. υμασ* cum ℵ*A h 19. 20. 65. ... ϛ Ln Ti *κατ. υμων* cum ℵ^{c}BCKLP al pler cat Thphyl Oec :: si usum spectas, potius *υμων* pro *υμασ* quam *υμασ* pro *υμων* a correctore substitutum videtur

7. *ουκ* cum ℵBCKLP al fere omn syr^{sch} rell ... A 13. c^{scr} syr^{p} aeth^{utr} *και* | *επικληθεν* (C* *επικεκληθεν*): 69. a^{scr} c^{scr} Thphyl *κληθεν*

8. *τελειτε* (P add *τον*) *βασιλικον*: C syr^{p} Antioch^{1175} *βασιλ. τελειτ.* | *την γραφην* et. ff Antioch (40. add *την λεγουσαν*) ... 27. 29. vg *τασ γραφασ* | *ωσ σεαυτον* (B *σαυτον*) cum ℵABCKLP etc ... 4. 25. 28. 31. 42

τόν, καλῶς ποιεῖτε· 9 εἰ δὲ προσωπολημπτεῖτε, ἁμαρτίαν ἐργά-
ζεσθε, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς παραβάται. 10 ὅστις γὰρ
ὅλον τὸν νόμον τηρήσῃ, πταίσῃ δὲ ἐν ἑνί, γέγονεν πάντων ἔνοχος.
11 ὁ γὰρ εἰπών· μὴ μοιχεύσῃς, εἶπεν καί· μὴ φονεύσῃς· εἰ δὲ οὐ Ex 20, 13 sq
μοιχεύεις, φονεύεις δέ, γέγονας παραβάτης νόμου. 12 οὕτως λα-
λεῖτε καὶ οὕτως ποιεῖτε ὡς διὰ νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες κρί-
νεσθαι. 13 ἡ γὰρ κρίσις ἀνέλεος τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεος· κατα-
καυχᾶται ἔλεος κρίσεως.

---

57. 70. 98. 101. 106. 177. 180. al[30] (8 ap Scri) cat Antioch[1176] Thphyl *ως εαυτον*, a[scr] *ως εαυτους*

9. *προσωπολημπτειτε* cum ℵABC ... ς *-ληπτειτε* cum KLP etc

10. *οστις*: c *ος* | *ολον τον νομον*: c 31. *τον νομ. ολον* | *τηρηση* cum ℵBC 8. 18[lect] 8[pe sil] (alii non citantur) Thphyl Oec, item *servaverit* ff vg (et. Hier[iovin 2]) ... ς *τήρησει* cum KLP al pler cat, item A 63. 69. a[scr] e[scr] (et. syr[p] ut[vid]) *πληρωσει*, 13. *πληρωσας τηρησει*, 66** 73. *τελεσει* | *πταιση* cum ℵABC (nullus minusc citatur) ff (*peccaverit*, item Hier[iovin 2]) vg (*offendat*, Hier[pelag 2] *offenderit*) Thphyl Oec ... ς *πταισει* cum KLP al omn[vid] cat. Cf et. Caes[150] *οτι εαν - πληρωση τις, πταιση δε*

11. *ειπων* cum ℵBCKLP etc ... A *ειπας* | *μη μοιχευσης* (ℵL 13. 38. k[scr] *-σεις*), tum *μη φονευσης* (k[scr] *-σεις*): c 69. 106. a[scr] c[scr] syr[p] arm Thphyl *μη φονευ.*, tum *μη μοιχ.* (69. a[scr] *ου μοιχευσεις*) | *μοιχευεις φονευεις* cum ℵABC 45. 98* cat, item 15. 70. *φονευεις μοιχευεις*, quo ordine etiam arm ... ς *μοιχευσεις φονευσεις* cum K al plu Thphyl; item LP 101. al pauc *μοιχευσης* (et. c[scr] h[scr*]) *φονευσης*. Ex Latt ff *non moechaberis, occideris autem*, vg *non moechaberis, occides autem* | *γεγονας*: A 13. *εγενου* | *παραβατης*: A (isque solus) *αποστατης*

13. *ανελεος* (Gb') cum ℵA(*αναιλ-*)BCK (P *-λεος*) al plus[25] cat[txt] et[com] Oec; item 13. 38. 70. al[10] Dam[paris] *ανηλεος* ... ς *ανιλεως* cum L al permu Ephr[305] Caes[96] Chr[11,860] Thphyl. Cdd pauci etiam *ανελεως* et *ανηλεως*. | *ελεος* pri: K al[20] Chr[11,860] *ελεον* | *κατακαυχ-* sine copula c. ℵ*(et[c] ex emend)BC(et* et[2])KL h al longe plu (omnes[12] ap Scri) cat syr[sch] sah cop ... ς (= Gb Sz) *και καταχ.* cum minusc mu aeth[utr] Thphyl. Item ℵ[c] (sed *δε* abstersum rursus) A 13. 40. 73. 88. 101. ff vg syr[p] Oec *καταχ. δε*: sic et. Ln[ed min] (arm *γαρ* exprim, m[24] *quoniam* -) | *κατακαυχαται* (sed B *-τε*) cum ℵBKL al pler cat (minusc aliq *κατακαυχᾶτε* sive ut Mtthaeius edidit *-χᾶ τε*) Thphyl Oec. Item ff *supergloriatur autem misericordia iudicium*, vg (item Aug[saepe] etc) *superexaltat* (Aug[bis] *superexultat*, cf Sab) *autem misericordia iudicio*, m[24] *quoniam misericordia praefertur iudicio* ...... A 13. 27. 29. 66** cop *κατακαυχασθω* ... C[2] (* latet) *κατακαυχασθε*, item syr[sch] (*exaltati vos per miserationes super iudicium*). Cf et. B supra | *ελεος* sec cum ℵAB al sat mu Thphyl ... CKL h 13. 31. 57. 177. al plus[50] Oec *ελεον*

14 *Τί τὸ ὄφελοσ, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τισ ἔχειν, ἔργα
δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύναται ἡ πίστισ σῶσαι αὐτόν;* 15 *ἐὰν ἀδελφὸσ
ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσιν καὶ λειπόμενοι τῆσ ἐφημέρου τροφῆσ,*
16 *εἴπῃ δέ τισ αὐτοῖσ ἐξ ὑμῶν· ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε
καὶ χορτάζεσθε, μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖσ τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματοσ, τί
τὸ ὄφελοσ;* 17 *οὕτωσ καὶ ἡ πίστισ, ἐὰν μὴ ἔχῃ ἔργα, νεκρά ἐστιν*
2, 20 *καθ' ἑαυτήν.* 18 *ἀλλ' ἐρεῖ τισ· σὺ πίστιν ἔχεισ, κἀγὼ ἔργα ἔχω·
δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου χωρὶσ τῶν ἔργων, κἀγώ σοι δείξω ἐκ τῶν*

(nullus *ἐλεῶν*, nec magis id interpretes agnoscunt. Sed invenitur pro *τὸ ἔλεοσ* etiam *τὸ ἔλεον* apud Herodianum Epim. pag^{236}.)

14. *το οφελ.* (L *ωφ.*) cum ℵAC^{2}KL al fere omn cat^{txt} et^{com} Thphyl Oec ... Ln om *το* cum BC* 99 (*τι γαρ οφ.*) arm (h *τι υμασ οφελοσ* teste Sz) :: cf etiam ad v. 16 et 1 Cor 15, 32 | *λεγη* (L 96. 99. 101. 106. 123. 142. o^{scr} *λεγει*) ante *τισ* cum ℵBKL al fere omn cat^{txt} et^{com} Thyhyl Oec (Aug$^{fid\ et\ op}$ *si fidem dicat se quis habere*) ... Ln post *τισ* cum AC 56., item ff m^{34} vg (*si fidem quis dicat* etc, ff *si quis dicat se fidem habere*), nec aliter sah cop | *εχη* (69. a^{scr} c^{scr} *σχη*): L 13. 80. 95. 96. 99. 101. 142. al$^{4\,scr}$ *εχει* (al^{2} *εχειν*) | *η πιστισ*: ff (*potest fides cum sola salvare*) m^{34} *fides sola*. Similiter post *αυτον* (L *αυτο*) sah add *sine operibus*

15. *εαν* sine copula (Gb$''$) cum ℵB 5. 6. 13. 27. 29. 31. 36. 40. 73. 99. 105. 133. d^{scr} cat ff m^{34} cop arm ... ς Ln Ti *εαν δε* cum ADKL al longe plu vg syr^{p} Thphyl Oec; item sah *εαν γαρ*, syr^{sch} *et si* | *υπαρχωσιν*: 31. 68. 99. f^{scr} Antioch^{1174} Dam^{paris} *-ρχουσιν* | *και* (A 65. 73. 133. d^{scr} arm *η*) *λειπομενοι* sine *ωσιν* cum ℵBCK syr^{utr} arm (item sah cop aeth) Antioch^{1174} Dam^{paris} ... ς Ln add *ωσιν* cum ALP al omn^{vid} cat Thphyl Oec. Latt sic: vg *et indigent*, ff *et desit eis*, m^{34} *et defuerit eis*

16. *ειπη* (ℵ* *ειπει*, 68. Antioch^{1174} *ειποι*) *δε* et. ff m^{34} vg syr^{p} (cop *και - δε*) ... A 13. 27. 73. 133. d^{scr} syr^{sch} sah aeth^{utr} *και ειπη* | *υπαγετε*: c$^{3\,vid}$ 73. *υπαγε* | *τα επιτηδ. του σωματοσ*: 31. *τα του σω. επιτ.* | *το οφελοσ* cum ℵAC^{2}KL al omn^{vid} cat Antioch^{1174} etc ... Ln om *το* cum BC* Dam^{paris} :: cf ad v. 14

17. *εχη* (13. 99. 100. al^{vid} *εχει*) ante *εργα* cum ℵABCK h 13. 31. 40. 69. al plus^{10} cat ff m^{34} vg sah ... ς (= Gb Sz) post *εργα* cum L al longe plu arm Thphyl Oec

18. *αλλ* cum ℵBCLP etc ... A *αλλα* | *την πιστ. σου*: 68. ff om *σου* | *χωρισ των* cum ℵABCP h 8. 13. 25. 31. 56. 68. 69. 73. 78** 83. 90. 142. a^{scr} ff vg syr^{utr} sah cop arm aeth ... ς (= Gb Sz) *εκ των* cum KL al longe plu cat Thphyl (Oec om *χωρ. τ. εργ.*) | *εργων* pri sine *σου* cum ℵABP 13. 69. 73. 83. a^{scr} c^{scr} ff vg syr^{utr} sah cop arm ... ς (Gb$^{\circ\circ}$) add *σου* cum CKL al pler cat aeth Thphyl | *σοι δειξω* cum ℵB 31. 69. a^{scr} c^{scr} j^{scr} ... ς Ln Ti *δειξω σοι* cum ACKL al pler vg syr^{utr} sah cop Thphyl Oec ... ff aeth om *δειξω* | *εκ τ. εργων μου*: ff vg syr^{p} om *μου* | *την*

ἔργων μου τὴν πίστιν. 19 *σὺ πιστεύεισ ὅτι εἷσ ἐστὶν ὁ θεόσ; κα-* Mt 7, 20
λῶσ ποιεῖσ· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσιν καὶ φρίσσουσιν. 20 *θέλεισ* 1 Co 8, 4
δὲ γνῶναι, ὦ ἄνθρωπε κενέ, ὅτι ἡ πίστισ χωρὶσ τῶν ἔργων ἀργή
ἐστιν; 21 *Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀνε-* Gn 22, 9 Heb 11, 17
νέγκασ Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον; 22 *βλέπεισ*
ὅτι ἡ πίστισ συνεργεῖ τοῖσ ἔργοισ αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστισ
ἐτελειώθη, 23 *καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα· ἐπίστευσεν δὲ* Gn 15, 6 18, 17
Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰσ δικαιοσύνην, καὶ φίλοσ Ro 4, 3 Gal 3, 6
θεοῦ ἐκλήθη. 24 *ὁρᾶτε ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται ἄνθρωποσ καὶ* Ro 3, 28
οὐκ ἐκ πίστεωσ μόνον. 25 *ὁμοίωσ δὲ καὶ Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ* Ios 2, 1. 15. 6, 17
ἔργων ἐδικαιώθη, ὑποδεξαμένη τοὺσ ἀγγέλουσ καὶ ἑτέρᾳ ὁδῷ ἐκ- Heb 11, 31

πιστιν sine *μου* cum ℵBC 13. 68. 69. 73. a^{scr} c^{scr} ff arm ... ς (Gb^{oo}) Ln add *μου* cum AKLP al pler (sed o^{scr*} 130. *την πιστ. μου εκ τ. εργ. μου*) cat vg syr^{utr} sah cop aeth Thphyl Oec

19. *οτι εισ εστιν ο θεοσ* cum ℵA 68. vg syr^{sch} sah cop arm aeth^{pp} Cyr$^{ioh\,958}$ ... Ti *οτι εισ ο* (ita C; B 69. a^{scr} c^{scr} Thphyl om) *θεοσ εστιν* cum BC 69. a^{scr} c^{scr} syr^{p}; item ff aeth^{ro} Cyr$^{ioh\,878}$ *οτι εισ ο θεοσ, quia unus deus* ... ς *οτι ο* (31. al pauc om) *θεοσ εισ εστιν* cum (K, sed *εισ* additur in mg) L al pler cat Did$^{tri\,2,10}$ Oec ... Ps-Ath^{2,91} *οτι εστι θεοσ*

20. *δε*: 100. 106* 123. 130. arm om | *αργη* cum BC* 27. 29. ff (*vacua*) am^{2} fu demid (hi tres *otiosa*, et. Bed^{175}) sah arm^{zoh} ... ς *νεκρα* cum ℵAC^{2}KLP al pler cat vg^{cle} (et. am*) syr^{utr} cop arm^{usc} aeth Ps-Ath^{2,91} (pergitur enim post *φρισσουσιν* sic: *αλλ η πιστισ* usq *εστιν*) Oec, item Cyr$^{mich\,423}$ et$^{malach\,865}$ (sed certo dici nequit utrum Cyr ad hunc versum an ad v. 26 respexerit. Idem in Or^{4,306} dicendum est.)

22. *συνεργει* cum ℵ*A s (*cooperatur*) ff (*communicat*) ... ς Ln Ti *συνηργει* cum ℵ^{c}BCKLP al omn^{vid} cat vg (*cooperabatur*) syr^{utr} Thphyl Oec | *ετελειωθη,* : Wtst Gb Sz Ln *ετελειωθη;*

23. *επιστ. δε*: L 69. a^{scr} c^{scr} om *δε*, nec magis expri ff vg rell | *φιλοσ*: 69. a^{scr} c^{scr*} syr$^{p\,txt}$ *δουλοσ*

24. *ορατε* sine additam cum ℵABCP h al plus^{10} cat ff vg syr^{utr} cop arm aeth^{utr} Thphyl ... ς (= Gb Sz) add *τοινυν* cum KL al longe plu Oec | *μονον*: 4. 99. 127. 177^{mg} Thphyl *μονησ*

25. *ομοιωσ* et. ff vg (uterque *similiter et*, sed am fu demid harl *similiter autem et*) syr^{p} ... C *ουτωσ*, item syr^{sch} cop arm aeth | *δε και*: C 5. 6. 13. 76. vg^{cle} tol syr^{sch} cop arm om *δε* (aeth *et sic Rahab quoque*) | *τ. αγγελουσ* cum ℵABKP al longe plu cat vg syr^{p} cop Thphyl Oec ... CK^{mg}L al^{25} (sed nonnulli ex his tantum in mg) ff (*exploratores ex XII tribus filiorum Israel*) syr^{sch} et$^{p\,mg}$ (*exploratores Iosuae*) arm ar^{e} aeth *τ. κατασκοπουσ*

βαλοῦσα; 26 ὥσπερ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶσ πνεύματοσ νεκρόν ἐστιν,
οὕτωσ καὶ ἡ πίστισ χωρὶσ ἔργων νεκρά ἐστιν.

III.

1 *Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότεσ ὅτι*
μεῖζον κρίμα λημψόμεθα. 2 *πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντεσ· εἴ τισ*
ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτοσ τέλειοσ ἀνήρ, δυνατὸσ χαλιναγωγῆσαι καὶ
ὅλον τὸ σῶμα. 3 *εἰ δὲ τῶν ἵππων τοὺσ χαλινοὺσ εἰσ τὰ στόματα*
βάλλομεν εἰσ τὸ πείθεσθαι αὐτοὺσ ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν
μετάγομεν· 4 *ἰδοὺ καὶ τὰ πλοῖα, τηλικαῦτα ὄντα καὶ ὑπὸ ἀνέμων*

---

26. *γαρ* c. ℵACKLP al omn^{vid} vg (m) om syr^{p} cop etc ... ff Or^{2,644} *δε* ... B syr^{sch} arm aeth^{utr} om | *πνευματοσ* (et. Or^{2,644}): 13. 31. 73. 78** cat *του πνευμ.* | *εργων* cum ℵB 69. a^{scr} Or^{4,319} (*τό· πιστισ χωρισ εργων νεκρα εστιν*) ... ς Ln Ti *των εργων* cum ACKLP al pler cat Thphyl Oec

III. 1. *μη πολλοι* (L *πολλυ*) *διδασκ.* etc: m^{64} *nolite multiloqui esse* | *μειζον*: K -*ζονα* | *λημψομεθα* cum ℵABC ... ς *ληψ.* cum KLP rell (L -*ψωμεθα*) ... 73. *ληψεσθε*, vg (et. Aug$^{ioh\,87}$) cop *sumitis* (contra ff *accipiemus*)

2. *πολλα γαρ πταιομ. απαντεσ* (P 133. *παντεσ*) et. Or$^{int\,2,671}$ Sev$^{cat\,18}$ ... K om (sed explicatur in scholiis eius codicis) | *δυνατοσ* cum AB CKLP etc ... ℵ 14. 35. 38. 69. 93. 96. a^{scr} c^{scr} h^{scr} Cyr$^{esa\,837}$ Dam^{2,421} (et^{ed} et ^{paris}) Thphyl *δυναμενοσ* ... C^{*vid} add *τε*. Cf et. vg *potest* (demid harl* *potens*, tol *potens est*) *etiam* (cod ap Ln *autem*), aeth^{utr} *et potest*

3. *ει δε* (Gb') c. ℵ(*add *γαρ*)ABCKL al^{35} ff vg (*si autem*; cdd ap Bed^{181} et ap Lc^{brug} *sicut autem*, sed Lc^{brug}: Si *non est commutandum cum* Sicut) cop Dam^{2,421} (et. ^{paris}) Oec; similiter m^{65} *quare ergo* ... Gb Sz *ἴδε* cum CP al plus^{40} arm Thphyl (in comm *το μεν ιδε αντι του σκοπει*), item ς *ιδου* cum minusc ut^{vid} paucis cat. Item syr^{sch} *ecce enim*, syr^{p} sah *ecce*, aeth^{pp} *et ecce*, aeth^{ro} *et insuper*. Ceterum m^{65} sic: *Quare ergo equis frena in ora mittuntur, nisi in eo ut suadeantur a nobis et totum corpus circumducamus?* | *εισ τα στοματα* et. ff m^{65} vg sah ... A 5. 25. 38. 177. 133. e^{scr} j^{scr} arm syr^{utr} *εισ το στομα* (et aeth *in corpus*; cop *iniicimus equis* omissis *εισ τ. στ.*) | *εισ το πειθ.* cum ℵBC Dam^{2,421} (et. ^{paris}) ... ς *προσ το πειθ.* cum AKLP al omn^{vid} Thphyl Oec | *αυτουσ ημιν* c. ℵBKLP al pler Dam^{2,241} (et. ^{paris}) Thphyl Oec ... Gb'' Ti *ημιν αυτουσ* cum AC 13. 40. 73. 98. | *αυτων* ante *μεταγομεν* cum ℵBCKLP etc ... Ti post *μεταγομεν* cum A 13. cat ... 2. 30. m^{65} Oec om

4. *ιδου*: 24. *ειδε* (ut Wtst testatur) | *τηλικαυτα*: B praem *τα* | *ανεμων σκληρων* cum ℵBCKP al^{15} cat ff m^{65} vg Dam^{2,421} ... ς *σκληρ. ανεμ.* cum AL 13. al longe plu Thphyl | *οπου* sine *αν* cum ℵB sah ... ς Ln

σκληρῶν ἐλαυνόμενα, μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου ὅπου
ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοντοσ βούλεται· 5 οὕτωσ καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν
μέλοσ ἐστὶν καὶ μεγάλα αὐχεῖ. ἰδοὺ ἡλίκον πῦρ ἡλίκην ὕλην ἀν-
άπτει 6 ἡ γλῶσσα. πῦρ, ὁ κόσμοσ τῆσ ἀδικίασ, ἡ γλῶσσα καθί-
σταται ἐν τοῖσ μέλεσιν ἡμῶν, καὶ σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα καὶ

Ti *οπου αν* cum ACKLP al pler (al. pauc *οπ. εαν*) etc | *βουλεται* cum ℵBL 1. Dam[2,421] (et. [paris]) ... ς Ln Ti *βουληται* cum ACKP al pler (m[65] vg *ubi impetus dirigentis voluerit*) Thphyl Oec ... 18. *βουληθη*, 69. a[scr] *βουλοιτο*. Libere ff: *reguntur autem parvulo gubernaculo, et ubicunque diriguntur voluntate eorum qui eas gubernant.*

5. *ουτωσ* cum ℵBCKLP etc .. A 5. 64. 65. 78. 133. d[scr] *ωσαυτωσ* | *μεγαλα αυχει* cum ABC*P Eph[190]; ff *magna gloriatur*, vg *magna exaltat* (fu *exultat*, item harl qui *magne exultat* habet) ... ς *μεγαλαυχει* cum ℵC[2]KL al omn[vid] cat (m[65] *sed est magniloqua*) Dam[2,421] (et. [paris]) Thphyl Oec | *ηλικον πυρ* cum ℵA[2]BC*P vg (*quantus*) Antioch[1079] Oec. Cf et. Chr[9,41] *τοσουτον πυρ μυριαν υλην αναψαι δυναται*. Sed apud Lucian. Hermot. 5 *ηλικον* significat *Quantulus* ... ς *ολιγον* cum A*[vid] C[2]KL al omn[vid] cat ff (*pusillum ignis*) m[65] (*parvus ignis*) syr[utr] sah cop arm (*και ολιγον*) aeth Dam[2,241] (et. [paris]) Thphyl | *ηλικην* (vg *quam magnam*, ff *in quam magnam silvam incendium facit*): m[65] sah syr[p] *magnam* (similiterque syr[sch] cop reddit)

6. *η γλωσσα* pro *και η γλ.* cum ℵ* ... ς Ln Ti *και η γλωσσα* cum ℵ[c]ABC KLP etc (m[65] *ita et lingua ignis est*). Ceterum edd sic interpg: *ἀνάπτει. καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ*, (sic ς, *πυρ*· Ti, Ln non interpg) *ὁ κόσμοσ τῆσ ἀδικίασ*· (Ln nec hoc loco interpg) etc, at dempto *και* omnino vdtr *η γλωσσα* cum eis quae praecedunt coniungendum. Tractat locum Isid[4,10] *τὸ παρὰ σοῦ ζητηθέν· ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμ. τῆσ ἀδικίασ*. Vide cetera apud ipsum. | *η γλωσσα καθισταται* (B* *καθισται*) cum ℵABCK 27. 48. 65. 73. 102. 133. c[scr] ff m[65] vg syr[sch] syr[p txt] sah cop arm (libere aeth) Antioch[1079] Dam[2,421] (et. [paris]) ... ς (Gb[00]) praem *ουτωσ* cum P al pler cat syr[p] c.* Thphyl Oec, item L 106. *ουτωσ και*. Ex interpp vg sic: *Et lingua ignis est, universitas iniquitatis. Lingua constituitur in membris nostris quae maculat totum corpus* etc, m[65] *ita et lingua ignis est, et mundus iniquitatis per linguam constat in membris nostris, quae maculat totum corpus* etc, ff *et lingua ignis saeculi* (corrigendum *saeculum?*) *iniquitatis. Lingua posita est in membris nostris quae maculat totum corpus* etc; syr[sch] *Et lingua ignis est, et mundus iniquitatis veluti silva est: et ipsa lingua, cum sit inter membra nostra, maculat totum* etc; sah *Lingua etiam ignis est, mundus iniquitatis; lingua inter membra polluens corpus totum* etc; cop *Lingua etiam ignis est in splendorem iniquitatis; lingua existit inter membra et polluit* etc. Etiam ar[e] *κοσμ. αδικ.* reddit *ornatum iniquitatis*. Cf et. de voce *κοσμοσ* Thphyl[836] *κόσμον γὰρ ἐνταῦθα τὸ πλῆθοσ λέγει. ἢ καὶ ὅτι κἂν κόσμοσ ἐστὶν ἤτοι κοσμοῦσα τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν· – ἐπεὶ καὶ οὕτω τινὲσ βούλονται τὸν κόσμον λαμβάνειν πρὸσ σημασίαν,*

φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέννης. 7 πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων τε καὶ πετεινῶν ἑρπετῶν τε καὶ ἐναλίων δαμάζεται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ, 8 τὴν
Ps 139 (140), 3 δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς δύναται ἀνθρώπων δαμάσαι· ἀκατάστατον

---

etc. Similiter Oec disputat. Atque utramque explicationem etiam Isid[3,156] agnoscit: ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμ. τῆς ἀδικίας· μάλιστα μὲν – πολλὰ λαλοῦσα κακά· καὶ γὰρ καὶ κατηγορεῖ καὶ κακηγορεῖ καὶ ἐπιορκεῖ – – ἴσως στηλιτεύων αὐτοὺς τοῦτ' ἔφη· ἡ γλῶσσα – ἀδικίας· ὡς ἂν εἰ ἔλεγεν ὅτι ὁ τῆς εὐγλωττίας πυρσὸς ὅταν τοὺς μεγάλα πταίοντας κοσμῇ, ἐγκαλλώπισμα δοκεῖ τῆς ἀληθείας. χρὴ τοιγαροῦν τῇ δεινότητι κεχρῆσθαι οὐ πρὸς τὸ τὴν κακίαν κοσμεῖν etc (Eadem excerpta cat[21] et ex cdd 100 et 103 ap Mtthaeium[11,191]). Item schol ap Mtthaeium ad h. l. ἐπικοσμεῖ γὰρ ῥήμασιν ἴσθ' ὅτι τὴν ἀδικίαν. | και σπιλουσα cum ℵ* ... ς Ln Ti η σπιλουσα cum ℵ^c rell | τ. τροχον (et. c, vitiose exscriptum -χην) της γενεσεως: ff vg rotam nativitatis (vg add nostrae), m[65] rotam geniturae, syr[sch] series generationum nostrarum, quae currunt veluti rotae ... ℵ 7. 25. 33[mg] 68. 83. 96*† vg syr[sch] aeth add ημων ... cdd ap Thphyl et ap Oec γεεννης. Cf 15[schol] (ap Wtst) ἀνάπτει τὸν τροχὸν τῆς γεέννης, τουτέστι καὶ ἐγκαίουσα καὶ κατατρέχειν ἡμῶν ποιοῦσα τὸ πῦρ. Item Oec (nec fere aliter Thph): φλογίζει τὸν τροχ. τῆς γεέννης, τουτέστιν ἐκκαίει καὶ ἐρεθίζει καθ' ἡμῶν τὴν γέενναν, ὡσπερεὶ κατατρέχειν ἡμῶν ποιοῦσα τὸ πῦρ – – εἰ μὲν οὖν τῆς γεέννης ἔχει, ὡς τινα τῶν ἀντιγράφων ἔχει – – εἰ δὲ τὸν τροχ. τῆς γενέσεως – τὴν ζωὴν ἡμῶν φησίν. Cf et. ap Mtthaeium l. l. | και φλογιζ. υπο της γεεννης: m[65] et inflammatur a genitura

7. θηριων τε: 11. 73. 99. k[scr] Thphyl om τε | ερπετων τε: A 11. 47. a[scr] arm om τε ... c[scr] και ερπετ. | εναλιων (εναλλων aut αλλων nusquam legi vdtr): ff natantium, m[65] beluarum maritimarum ... vg ceterorum (caet-). Eodem vitio laborant et. am fu tol harl et omn ap Ln, nec magis Lc[brug] quicquam contra monet, sed Erasmo et Estio testibus (cf Sab) invenitur et. cetorum. Libere demid – natura bestiarum et volucrum et serpentium domatur, et domita sunt omnia a natura hum. | δαμαζετ. και δεδαμασται (syr[sch] om και δεδαμ.): c b[scr] o[scr] arm δεδαμ. κ. δαμαζ.

8. την δε: P om δε | δυναται δαμασαι ανθρωπων cum ℵAKP 5. 31. 69. 104. 133. a[scr] c[scr] ... Ln δαμασαι δυνατ. ανθρωπων cum BC syr[p] ... ς Ti δυνατ. ανθρωπων δαμασαι cum L al pler cat arm Cyr[ich 734] Dam[2,421] (et. paris) Thphyl Oec. Libere ff vg nemo (vg nullus) hominum domare potest, m[65] hominum domare nemo potest, syr[sch] cop aeth nemo potest domare | ακαταστατον cum ℵABP Dam[2,421] ex paris, item ff (inconstans) vg (inquietum) cop (indomitum) Hier[pelag 784] (incontinens). Item (ap Gb) arm κακον και ακαταστατον και ... ς ακατασχετον cum CKL al pler Epiph[314] Cyr[nest 29] Dam[2,421 ed et alibi] (ubi etiam paris consentit) Thphyl Oec, item syr[utr] aeth, etiam m[65] post nemo potest pergit et retinere a malo (similiter 13[lect] κακῶν pro κακόν)

κακόν, μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου. 9 ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν κύριον
καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺσ ἀνθρώπουσ τοὺσ καθ'
ὁμοίωσιν θεοῦ γεγονότασ· 10 ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματοσ ἐξέρχεται
εὐλογία καὶ κατάρα. οὐ χρή, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτωσ γίνεσθαι.
11 μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆσ αὐτῆσ ὀπῆσ βρύει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρόν;
12 μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκῆ ἐλαίασ ποιῆσαι ἢ ἄμπελοσ
σῦκα; οὔτε ἁλυκὸν γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.

13 Τίσ σοφὸσ καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δειξάτω ἐκ τῆσ καλῆσ
ἀναστροφῆσ τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σοφίασ. 14 εἰ δὲ ζῆλον
πικρὸν ἔχετε καὶ ἐριθείαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε

---

9. *τον κυριον* (Gb'') cum ℵABCP 4* 13. ff vg^{ms} (ap Ln) syr^{sch} cop arm Cyr$^{esai\,107}$ Dam^{paris} ... ς *τ. θεον* cum KL al pler cat vg syr^{p} Epiph^{815} Dam^{2,280} et^{421} Thphyl Oec | *γεγονοτασ* (et. Epiph^{815} Dam^{2,421}): A 5. 13. 65. 73. d^{scr} Dam^{2,280} (et. ^{paris}) *γεγεννημενουσ*

11. *το γλυκυ και το πικρον*: 14* 16. 69. a^{scr} c^{scr} cop aeth Dam$^{paris\,bis}$ (non item Dam^{2,280} et^{421}, sed semel et.^{paris} ordine vulgato) *το πικρον κ. το γλυκυ*

12. *συκα*: perreximus absque *ουτωσ* cum ABC* 88. c^{scr} syr$^{p\,txt}$ arm Dam^{paris} ... ς (Gb^{oo}) perg i. e. add *ουτωσ* cum ℵC^{2}KLP al pler cat ff vg syr^{sch} et^{p} c.* cop aeth Cyr$^{esa\,107}$ Thphyl Oec | *ουτε* (sed ℵ 13. 27. 29. 66** Cyr^{esa} *ουδε*) *αλυκον γλυκυ* cum ℵABD (et* et^{2}) 13. 27. 29. 66** 88. 142. ff (*bullit dulcem et salmacidum*) vg (*emanat dulcem et amaram aquam*) Cyr$^{esa\,107}$ (Dam^{paris} *ουτε αλυκον και γλυκυ ποιησαι υδ. τισ δυναται*) ... ς (= Gb) *ουδεμια πηγη αλυκον και γλυκυ* cum KLP al pler cat syr^{p} Thphyl Oec (sed 2. 36. 105** 14^{lect} Thphyl Oec *αλικον*, 45. *αλμυρον*: 31. om *και*: pro *ουδεμια* P c^{scr} *ουτε μια*, quemadmodum et. al^{5scr} *οὐδὲ μία*, ut sine dubio rectius quam *οὐδεμία* scribitur). Praeterea cf et. syr^{sch} ar^{e} *ita etiam aqua salsa non fieri potest dulcis*, cop *ita fonti dulci facere aquam amaram*, arm *neque salinus locus aquam dulcem facere*. Aeth vero liberrime: *sic quoque ergo et aqua dulcis non erit amara et aqua amara etiam non erit dulcis*

13. *τισ*: 7. 32. 42. 48. 57. 73. 95* 101. f^{scr} k^{scr} *ει τισ* ... K al plus^{10} cat om | *εν υμιν; δειξατω* ... Ln *εν υμιν, δειξατω* | *πραυτητι*: al^{5} fere Ephr^{175} Antioch^{1105} *πραοτητι*

14. *ει δε*: AP 13. 56. 106. add *αρα* | *εριθειάν* ut ℵB^{3}CKLP etc ... A *εριθειαν*, B* *εριειθιαν*, 101. 13^{lect} Dam^{par} (sub σ) *εριθιαν* | *τη καρδια* cum ABCKLP al pler cat aeth Ephr^{175} Dam^{2,604} Thphyl Oec ... ℵ 4. 16. 27. 29. 66** 106. al$^{8\,scr}$ ff s vg syr^{utr} cop arm Antioch^{1095} *ταισ καρδιαισ* | *μη κατακαυχασθε* (s vg *nolite gloriari*): A 14* 16. 19. 22. 23. 26. 31. 37: 46. 69. 78. 123. 177. a^{scr} *μη καυχασθε* ... ff *quid alapamini* (ex *elevamini* corruptum? Martiansy), pergens *mentientes contra veritatem*

1, 17 τῆσ ἀληθείασ καὶ ψεύδεσθε. 15 οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν
κατερχομένη, ἀλλὰ ἐπίγειοσ, ψυχική, δαιμονιώδησ. 16 ὅπου γὰρ
ζῆλοσ καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα.
17 ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἁγνή ἐστιν, ἔπειτα εἰρηνική,
ἐπιεικήσ, εὐπειθήσ, μεστὴ ἐλέουσ καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτοσ,
ἀνυπόκριτοσ. 18 καρπὸσ δὲ δικαιοσύνησ ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖσ
ποιοῦσιν εἰρήνην.

IV.

1 Πόθεν πόλεμοι καὶ πόθεν μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ

---

14. *τησ αληθειασ και ψευδεσθε* cum ℵ* et (praemisso *κατα*) ℵ[c], item syr[sch] *ne inflemini adversus veritatem nec mentiamini* ... ς Ln Ti *και ψευδεσθε κατα τησ αληθειασ* cum ABCKLP al fere omn (cod[unus] i. e. 97. om *κατα*) syr[p] cop rell Eph[175] Thphyl Oec (Dam[2,684] *κ. ψευδεσθε τη αληθεια*)

15. *αυτη η σοφια* (et. Epiph[306] ed. Dind, Petav *ἡ αὐτὴ σοφ.*): C 69. a[scr] c[scr] Did[tri 3,1] Ephr[175] Thphyl *η σοφ. αυτη* ... ff om *αυτη* | *αλλα* cum ℵB (non Epiph[306] ed. Dind nec Did) ... ς Ln *αλλ* cum ACKLP etc

16. *εριθεια* (B* *εριιθεια*, 101. 13[lect] *εριθια*) ... C *ερεισ*, P Antioch[1115] *ερισ* | *εκει* sine *και* cum BCKLP al pler cat ff s vg syr[p] cop arm aeth Ephr[175] Thphyl Oec ... ℵA 4. 13. 73. 101. vg[ms] (ap Ln) syr[sch] *εκει και*

17. *η δε* et. Epiph[306] Antioch[1328] etc ... Did[tri 3,1] *η γαρ* | *επειτα* et. Epiph Antioch etc ... Did om | *επιεικησ* (Epiph om) *ευπειθησ* (Epiph ed. Dind. *ευπιθησ*): ita accurate et. s am *modesta suadibilis* ... ff *et verecundiae consentiens* ... vg[cle] (atque et. fu demid tol harl) *modesta suadibilis bonis consentiens* (vg[ms] ap Ln *suadibilis* post *consentiens* pon) | *καρπων*: C (³ erasisse vdtr) 27. 29. 106. (et. 66** inter lineas add) Did[tri 3,1] add *εργων* | *αδιακριτοσ*: s vg *non iudicans*; ff *sine diiudicatione irreprehensibilis*, Aug[bis] (cf Sab) *inaestimabilis* ... 100. 104. 127. *ευδιακριτοσ* | *ανυποκριτοσ* cum ℵABCP 3. 5. 13. 57. 69. 98* a[scr] s ff vg cop syr[p] arm Did[tri 3,1] Ephr[175] Antioch[1328] Dam[2,684] (et. paris) ... ς (Gb[oo]) praem *και* cum KL al pler cat syr[sch] aeth (sed syr etiam ante infert copulam: *και επιεικησ και ευπ. και μεστη* etc, similiterque aeth) Thphyl Oec

18. *καρποσ δε*: ℵ* add *ο* (:: similiter alibi scribitur invitis quidem testibus plerisq) | *δικαιοσυνησ* cum ℵABCLP al plu (3 ap Mtthaei, 5 ap Scri) arm Ephr[175] Antioch[1308] Dam[2,685] (et. paris) et [854] Thphyl ... ς (= Gb Sz) *τησ δικαιοσυνησ* cum K al plu cat Oec

IV. 1 *ποθεν* pri: s (non item ff vg) *et unde* | *ποθεν* sec cum ℵABCP 5. 13. 31. 36. 69. a[scr] c[scr] cat ff m[93] (om *και*) cop syr[p] arm[zb] Antioch[1064] Thphyl ... ς (= Gb + Sz) om cum KL al pler s vg syr[sch] aeth Oec | *εν υμιν*: 13. syr[sch] ante *μαχαι* pon, A 5. arm[cdd] ante *και ποθεν* | *εν*

τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν; 2 ἐπι- 1 Pe 2, 11 Ro 7, 23
θυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· φονεύετε καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε ἐπι-
τυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε. καὶ οὐκ ἔχετε διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι
ὑμᾶς· 3 αἰτεῖτε καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν Mt 7, 7
ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε, 4 μοιχαλίδες. οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ

τοις μελ. υμων: m[93] add (post *nonne de voluntatibus vestris quae militant in membris vestris*) *et sunt vobis suavissima*

2. φονευετε: edd mu (ut Erasmi 2. atque et. Lutherus *ihr hasset*) φθονειτε invitis testibus ut vdtr omnibus | ουκ sec: A[wold] ουχ (Cowper ουκ, nec quicquam monet) | και ουκ εχετε δια (Gb') c. KP 5. 11. 18. 19. 24. 25. 26. 27. 29. 30. 32. 33. 35. 36. 38. 42. 67. 73. 76. 78. 80. 100. 104. 126. 127. 177. a[scr] c[scr] al[5 scr] (al ut 68. 69. de quorum lectione non satis constat) (cat και ουκ εχ. δε) ff vg (et. am demid harl) syr[utr] cop arm aeth Thphyl Oec ... ς (= Gb Sz) ουκ εχ. δε δια cum minusc vix mu ... Gb Sz Ln Ti ουκ εχετε δια sine copula cum ABKL 13. 40. 57. al plus[20] fu tol :: και non convenire videbatur, nec enim quae sequuntur eodem modo cum praegressis cohaerent quo και ουκ εχετε et και ου δυνασθε. Hinc aut δε intrudendum videbatur aut copula delenda, quemadmodum φονευετε et μαχεσθε praegressa sunt.

3. αιτειτε: P 5 31. d[scr] al pauc add δε | δαπανησητε (et. ℵ[c], ℵ* καταδαπ.): -σητε cum ℵ*et[c]AKLP al omn[vid]: B -νησετε

4. μοιχαλιδες cum ℵ*AB 13. item (μοιχοι exprimentibus, quod ipsum in nullo codice Graeco invenitur) ff (*fornicatores*) vg (*adulteri*) syr[sch] cop aeth[utr] arm. Coniunximus autem cum δαπανησητε praeeunte B, in quo post μοιχαλ. interpunctum est, nec contra est ℵ, qui versu exeunte eam vocem habet. Quae distinctio eo confirmatur quod apud Dam[2,393] affertur ουκ οιδατε οτι etc absque μοιχαλ. vel μοιχ. κ. μοιχαλ. Contra ς Ln Ti post δαπανησητε puncto distinxerunt ...... ς μοιχοι και μοιχαλιδες cum ℵ[c]KLP al pler cat syr[p] Thphyl Oec :: nullus dubito quin ipse apostolus ita scripserit ut edidi: auctoritas enim quam sequuti sumus perquam insignis est, praesertim quum statuere non liceat interpretes veteres in edd. suis aliud invenisse quam μοιχαλιδες, quamvis pro interpretandi libertate non femininum sed masc. expriment. Accedit quod similiter ab ipsis olim Graecis dici probatum est. Cf G. Hermanni diss. de offic. interpretis p. 22. ubi est: „ὑποφάτιες mihi quidem et iidem esse videntur qui Syracusis ποταγωγίδες audiebant et ob eamdem caussam dicti genere feminino. Quod apud Aristot. Pol. 5, 11. legitur οἷον περὶ Συρακούσας αἱ ποταγωγίδες καλούμεναι – recte scriptum esse ostendit Photii adnotatio: ποταγωγίδες· φάνται ἢ μηνυταί. Nec dubitandum puto, quin illi non feminae sed viri fuerint: quare Plut. eos in Dione c. 28. τοὺς καλουμένους προσαγωγίδας vocavit. Idem in libello de curiositate p. 522. extr. – τοὺς δὲ προσαγωγίδας οἱ Διονύσιοι τοῖς Συρακοσίοις κατέμιξαν – Convicium autem fuisse ποταγωγίς videtur" etc. Oritur vero inde quod Iacobus tali voce h. l. utitur orationi non

Ro 8, 7 al (Es 22, 9) φιλία τοῦ κόσμου ἔχθρα ἐστὶν τῷ θεῷ; ὃσ ἐὰν οὖν βουληθῇ φίλοσ
εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸσ τοῦ θεοῦ καθίσταται. 5 ἢ δοκεῖτε ὅτι
κενῶσ ἡ γραφὴ λέγει; πρὸσ φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ κατ-
Prov 3, 34 1 Pe 5, 5 ῴκισεν ἐν ἡμῖν, 6 μείζονα δὲ δίδωσιν χάριν. διὸ λέγει· ὁ θεὸσ
ὑπερηφάνοισ ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖσ δὲ δίδωσιν χάριν. 7 ὑποτάγητε

---

minima gravitas, convenitque translato sensui, quem solum loco isti aptum habeo, multo magis si qui desciverunt a dei foedere omnes communiter *μοιχαλιδεσ* compellantur, quam si sexus ratio habetur et uterque curiose ponitur. | *του κοσμου* cum ABKLP al pler ff syr^p etc (et. Mac^{7,127}) ... ℵ 68. vg arm aeth (item syr^{sch}) add *τουτου* | *ἔχθρα*: sic LP etc, nec aliter syr^{utr} cop, item Thphyl^{com} ... Ln *ἐχθρὰ* ut 7. vg ff (vg *quia amicitia huius mundi inimica est dei*, ff *quoniam inimicitia saeculi inimica dei est*). Cf et. aeth *quia amicus huius mundi inimicus domini*. | *εστιν τω θεω* cum ℵ vg (*inimica est dei*) syr^{sch} (*inimicitia est apud deum*) cop (Macar^{hom 27} ap Gall^{7,127} *ἐστ. εισ θεον*) ... ς Ln Ti *του θεου εστιν* c ABKLP al fere omn (47. *εισ θεον εστ.*) ff etc | *οσ εαν* cum (ℵ* omisso *οσ*) BP 5. 22. 69. a^{scr} c^{scr} Dam^{2,808} (et. paris) ... ς *οσ αν* cum ℵ^{c}AKL al certe longe plu Thphyl Oec | *ουν* et. ff vg syr^{utr} cop (arm *enim*) ... L 13. 27. 29. 69. a^{scr} c^{scr} al plus^{20} Dam^{2,808} (et. paris) Oec om, hinc Gb^{o} (minime hanc in rem probat Or^{int 4,585} „apud Iacobum" – „cum dicit: *Qui voluerit amicus esse saeculi huius, inimicus dei constituetur*") | *βουληθη*: ℵ^{c} -*θησ*, sed rursus abstersit *σ*. ℵ^{c} quum invenisset *εαν ουν βουληθη*, videtur *εαν ουν βουληθησ* substituturus fuisse; quo consilio abiecto correxit *οσ αν ουν βουληθη*. | *εχθροσ* (ℵ^{c}): ℵ* *εχθρα*

5. *ἢ*: 13. k^{scr} *ει* | *κενωσ*: ff om | *λέγει; πρὸσ φθόνον ἐπιποθεῖ* (inter *λεγει* et *προσ* distinguunt etiam LP, nec aliter K^{vid}) etc ... ς Ln (item Ti^{40}) *λέγει· Πρὸσ - ἡμῖν;* ... Gb Sz *λέγει; πρὸσ - ἡμῖν;* Coniungunt *λεγει* cum *προσ φθονον* A 4. 10. 11. 14. 15. 16. 21. 33. 40. (pergit *επιποθει δε*) 104. (pergit *οτι επιποθει*) h^{scr} j^{scr} etc, atque hoc probat Wtst, quem vide ad h. l. Cf et. Bed^{191} Etiam in cdd et scholl singula varie distinguuntur, cf Matthaeius ad h. l. et in scholiis ad ep. Iacobi p. 193 sq. Item cf cat^{29}. Ita vg: *an putatis quia inaniter scriptura dicat: Ad invidiam concupiscit spiritus, qui habitat in vobis?* Item ff *aut putatis quoniam dicit scriptura ad invidiam convalescit spiritus, qui* etc. Arm (teste Gb): *ἢ κενῶσ δοκεῖτε ἃ λέγει ἡ γραφὴ πρὸσ φθόνον, ἐφ' ὃν* etc. | *κατωκισεν* cum ℵAB 101. 104. (non adtenderunt Wtst alii) ... ς Ti *κατωκησεν* cum KLP al longe plu (ut vdtr) cat Thphyl Oec, nec aliter ff vg (hi^{3} *habitat*, fu *inhabitat*) syr^{utr} cop etc

6. *διο λεγει* usque *διδωσιν χαριν* (Clem^{523} *λεγει δε αυτοισ η γραφη· υπερηφανοισ ο θεοσ αντ.* etc Eus^{ps 446} *κατα το· ο θεοσ υπερηφανοισ* etc. At neutro loco indicatur quorsum respiciatur.): LP al^{8} om, transilientes quippe ab *χαριν* ad *χαριν* | *ο θεοσ*: 5. 16. 32. 42. 47. 57. 67. 95. 98^{ms} 100. 104. f^{scr} l^{scr} 13^{lect} 14^{lect} arm Antioch^{1080} *κυριοσ* (certe plerique sic, non *ο κυρ*) :: ut LXX lectione tantum non fluctuante

οὖν τῷ θεῷ· ἀντίστητε δὲ τῷ διαβόλῳ, καὶ φεύξεται ἀφ' ὑμῶν·
8 ἐγγίσατε τῷ θεῷ, καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν. καθαρίσατε χεῖρασ, ἁμαρτω- 1 Pe 5, 6 ss Zach 1, 3
λοί, καὶ ἁγνίσατε καρδίασ, δίψυχοι. 9 ταλαιπωρήσατε καὶ πενθή-
σατε, κλαύσατε· ὁ γέλωσ ὑμῶν εἰσ πένθοσ μεταστραφήτω καὶ ἡ
χαρὰ εἰσ κατήφειαν. 10 ταπεινώθητε ἐνώπιον κυρίου, καὶ ὑψώσει
ὑμᾶσ.

11 Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί. ὁ καταλαλῶν ἀδελ-
φοῦ ἢ κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καταλαλεῖ νόμου καὶ κρίνει νόμον·
εἰ δὲ νόμον κρίνεισ, οὐκ εἶ ποιητὴσ νόμου ἀλλὰ κριτήσ. 12 εἷσ
ἐστιν ὁ νομοθέτησ καὶ κριτήσ, ὁ δυνάμενοσ σῶσαι καὶ ἀπολέσαι·
σὺ δὲ τίσ εἶ, ὁ κρίνων τὸν πλησίον; Ro 2, 1 14, 4

---

7. *αντιστητε δε* cum אAB 13. 31. 40. 42. 57. 69. 70. 177. a[scr] c[scr] al plus[30] ff vg cop syr[p] Or[int 2,129] ... m[48] syr[sch] arm aeth[utr] *et resistite* ... ς Ti *αντιστ.* sine copula c. KLP al plu cat Thphyl Oec (Or[int 4,586] „Iacobus apostolus ita dicit: *Resistite diabolo*" etc probandi vim non habet)

8. *τω θεω*: K om *τω* | *εγγιει*: A *εγγισει*

9. *κλαυσατε* cum אA ... ς Ln Ti *και κλαυσατε* cum BKLP al pler ff vg etc ... 15. 18. 36. cat syr[sch] Aug[ps 95] om | *μεταστραφητω* cum אAKL al pler Antioch[1130] Oec ... BP 69. a[scr] c[scr] Thphyl *μετατραπητω*

10. *ταπεινωθητε* (Or[2,815] *φησι γαρ ιακωβοσ· ταπεινωθητε ενωπιον*): א 56. add *ουν* | *κυριου* cum אABKP 1. 13. 69. a[scr] c[scr] Or[2,815] Hesych[hr] in cat[31] Dam[paris] sub *σ* ... ς (Gb[00]) praem *του* cum L al pler cat Thphyl Oec

11. *αδελφοι* (syr[utr] sah cop add *μου*, item aeth *nostri*) et. Antioch[1078] Dam[2,562] etc: m[44] floriac sah ante *μη καταλ.* pon ... A 5. (om *μου*?) 13. *αδελφοι μου* ante *αλληλων* pon | *ο καταλαλων*: 38. 69. 93. 105. a[scr] c[scr] h[scr] syr[utr] Antioch[1078] Thph *ο γαρ κατ.*, floriac aeth *ο δε κα.* | *η κρινων* (Gb') cum אABP al[12] vg syr[utr] sah cop arm Dam[2,562] (et. paris) Thphyl ... ς *και κρινων* cum KL al pler cat ff m[44] floriac aeth Antioch[1078] Oec | *ει*: A *η* | *ουκ ει ποιητησ*: P 7. 16 23. 31. 37. 50. 106. 127. tol *ουκετι ει ποιητησ* (tol *iam non es factor*), K 22. 100. m[44] *ουκετι ποιητησ ει*, item floriac *iam non factor legis sed iudicas*

12. *ο νομοθετησ* cum אAKL al omn[vid] Antioch[1106] etc ... BP om *ο* | *και κριτησ* cum אABP al[50] (j[scr] *κ. ο κρ.*) cat ff m[44] floriac luxov vg (et. Cass[149]) syr[utr] sah cop arm aeth Did[tri 1,15] et [1,29] et [3,28] Antioch[1106] Thphyl[txt] ... ς (= Gb Sz) om cum KL al sat mu Thphyl[com 848] (certe non repetit ex textu) Oec | *ο δυναμενοσ*: A om *ο* | *συ δε* cum אABKLP al plus[50] cat ff m[44] floriac vg syr[utr] (sed[p] *δε* c.*) cop (aeth *tu ergo*) Antioch[1106] (om *ει*) Thphyl ... ς (= Gb Sz) om *δε* cum minusc sat mu sah syr[p txt] arm Oec | *ο κρινων* (Gb') cum אABP 5. 13. 31. 69. 73. a[scr] c[scr] al[10] syr[utr] sah cop Antioch[1106] Thphyl ... ς *οσ κρινεισ* cum KL al longe plu cat Oec | *τ. πλησιον* (Gb') cum אABP al[15] ff m[44] floriac

13 *Ἄγε νῦν οἱ λέγοντεσ· σήμερον ἢ αὔριον πορευσόμεθα εἰσ τήνδε τὴν πόλιν καὶ ποιήσομεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν καὶ ἐμπορευσόμεθα καὶ κερδήσομεν,* 14 *οἵτινεσ οὐκ ἐπίστασθε τὸ τῆσ αὔριον· ποία γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν; ἀτμὶσ γάρ ἐστε ἡ πρὸσ ὀλίγον φαινομένη, ἔπειτα*

---

vg syr[utr] sah cop arm Antioch[1106] Thphyl ... ς τ. ετερον c. KL al longe plu cat aeth. Praeterea K 2[mg] 15. 36. al pauc (sed 18. add ad *αλλα κρειτησ* exeunte v. 11) add *οτι ουκ εν ανθρωπω αλλ εν θεω τα διαβηματα ανθρωπου κατευθυνεται*: quae quidem Euthal in elencho capitum huius epistulae numero VI. habet (ap Zacagn[466])

13. *η αυριον* (et. ς[e] Gb') cum ℵB 13. 27. 29. 40. 69. al sat mu (2 ap Scri) ff vg syr[sch] sah cop aeth Hier(ep[43] ad[ctesiph], vide Sab) ... ς Gb Sz Ti *και αυριον* cum AKLP al[60] fere cat syr[p] arm Cyr[ador 304] Thphyl Oec | *πορευσομεθα* (A -σω-) *ποιησομεν* (ℵA -σω-) *εμπορευσομεθα κερδησομεν* (et. ς[e]) cum (ℵ)(A)BP al sat mu ff (*ibimus - faciemus - negotiamur - faciemus*) vg (ut ff sed tertio loco *mercabimur*) Cyr[ador]. Item *abibimus ut agamus - mercemur - lucremur* sah cop, Hier (l. l.) *proficiscemur et faciemus - ut negotiemur et lucremur* ... ς (item Gb Sz, non ς[e]) *πορευσωμεθα ποιησωμεν εμπορευσωμεθα κερδησωμεν* cum KL (primo loco et. A, sec loco et. ℵA) h al plus[40] (fere omn ap Scri et Mtthaei) cat Thphyl (sed *πορευσομεθα*) Oec. Ex minusc pauci similiter ut A vel ℵ. Ita 13. *-σωμεθα* et *-σωμεν*, tum *-σομεθα*, quarto loc hiat; 40. -σο- praeter *ποιησωμεν*. Longe plerique aut ubique -σο- aut -σω-. | *εκει* (vg[clo] *et faciemus ibi quidem*, am fu demid tol *et fac. quidem ibi*): A 13. Cyr[ador] om | *ενιαυτον* sine *ενα* cum ℵBP 36. ff vg sah cop Hier (l. l.) ... ς Ti add *ενα* cum KL al pler syr[utr] arm Cyr ador[304] Thphyl Oec

14. *επιστασθε*: P 68. *επιστανται* | *το τησ* cum ℵKL al pler cat ff (*qui ignoratis crastinum*) vg (*quid erit in crastino*) syr[sch] sah cop Thphyl Oec ... Ln *τα τησ* cum AP 7. 13. 69. 106. a[scr] c[scr] syr[p] ... B *τησ* tantum. Cf et. Hier l. l. *qui nescitis de crastino.* | *ποια γαρ* cum ℵ[c]AK LP al pler vg syr[sch] (*quid enim est vita nostra nisi vapor*) cop (sah *vita vestra enim est sicut vapor*) Thphyl Oec; item ff aeth[pp] *quae autem* ... ℵ*B c[scr] syr[p] arm aeth[ro] om *γαρ* (Dam[2,217] non probat) | *η ζωη*: B Dam[2,217] om *η* | *υμων*: 13. 26. 38. 69. a[scr] h[scr] syr[sch] ar[e] Dam[2,217] (et. paris) Thphyl *ημων* | *ατμισ* (L Dam[2,217] *ατμη*) *γαρ εστε*: ℵ om | *ατμ. γαρ* cum BKLP al pler cat ff syr[p] arm Dam[2,217] Thphyl Oec Hier (l. l.) ... Ln om *γαρ* cum A 13. vg cop | *εστε* (sed AKP al plu cat *εσται*, hinc Gb' *εσται*) cum ABKP h al plus[50] syr[p] (syr[sch] non expri) arm aeth[utr] Oec ... ς *εστιν* cum L al sat mu ff vg (et. Hier Bed) Dam[2,217] Thphyl | *η προσ* cum ℵAKL al omn[vid] Dam etc ... BP om *η* | *επειτα και* cum ℵABK (certe sic Mtthaei) 5. 32. 47. etc (al[8] ap Mtthaeium, si tamen recte notavit; ap Scri nullius huius lectionis testis affertur, quod et ipsum an recte habeat dubito) Dam[2,217] (et. paris) ff (*deinde et*), item *et deinceps* vg (et. am demid) aeth[utr], item *et tantum* syr[sch] arm ... LP 31. 40. al fere[25] *επ. δε και* ... ς *επειτα δε* cum minusc

καὶ ἀφανιζομένη· 15 *ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶσ· ἐὰν ὁ κύριοσ θελήσῃ*
καὶ ζήσομεν, καὶ ποιήσομεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. 16 *νῦν δὲ καυχᾶσθε*
ἐν ταῖσ ἀλαζονίαισ ὑμῶν· πᾶσα καύχησισ τοιαύτη πονηρά ἐστιν.
17 *εἰδότι οὖν καλὸν ποιεῖν καὶ μὴ ποιοῦντι, ἁμαρτία αὐτῷ ἐστίν.* Lc 12, 47

V.

1 *Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντεσ ἐπὶ ταῖσ ταλαι-*
πωρίαισ ὑμῶν ταῖσ ἐπερχομέναισ. 2 *ὁ πλοῦτοσ ὑμῶν σέσηπεν, καὶ*
τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν, 3 *ὁ χρυσὸσ ὑμῶν καὶ ὁ ἄρ-*
γυροσ κατίωται, καὶ ὁ ἰὸσ αὐτῶν εἰσ μαρτύριον ὑμῖν ἔσται καὶ φά- Ps 21, 9

---

sah Thphyl Oec ... 36. 38. 69. a^{scr} c^{scr} h^{scr} fu tol harl cop syr^{p} nil nisi *επειτα*

15. *θελησῃ* cum ℵAKL al pler (f^{scr} *-σει*) Cyr$^{ador 504}$ etc ... BP 69. a^{scr} d^{scr} *θελῃ*, e^{scr} *θελει*. Ceterum Ln sic interpg: *θελησῃ, και ζησ. και ποι.* | *ζησομεν* cum ℵABP al^{15} ff (*si dominus voluerit et vivemus aut faciemus* etc) ... ϛ *ζησωμεν* cum KL al longe plu cat Cyr$^{ador 504}$ Thphyl Oec, item vg (*si dominus voluerit et si* [am om] *vixerimus, faciemus* etc) etc (vide post) | *και ποιησομεν* cum ℵABP al^{15} (qui ante) insuperque 33. 40. 95. 126. 177. 18^{lect}, item omisso *και* Cyr^{ador}. Item *ποιησομεν* omisso *και* vg sah cop syr^{sch} arm aeth ... ϛ (et. Gb, sed non ϛ^{e} Sz) *και ποιησωμεν* cum KL al plu cat Thphyl Oec

16. *νυν*: 31. *νυνι* | *καυχασθε*: ℵ 7. 106. *κατακαυχ.* | *εν*: 69. a^{scr} e^{scr} *επι* | *αλαζονιαισ* cum ℵAB*LP al^{3scr} al$^{1 matth}$ (Wtst neglexit) ... ϛ Ln *αλαζονειαισ* cum B^{2}K al plu :: cf Steph. Thes. | *πασα*: ℵ *απασα* ... 16. 69. a^{scr} e^{scr} add *ουν*, item al pauc *δε* vel *γαρ*

17. *ποιειν*: A^{*vid} *ποιησαι* ... 22. 27. 29. 65. 97. 98. al^{5} om, nec exprim syr^{sch} arm

V. 1. *κλαυσατε*: 13. *κλαυσονται* | *επερχομεναισ* sine additam cum ABK LP al pler ff syr^{p} Cyr$^{esa 405}$ Antioch^{1045} Dam^{2,484} etc (m^{29} *quae supervenient divitiis vestris: putruerunt et* etc) ... ℵ 5. 8. 25. vg syr^{sch} cop arm aeth add *υμιν*

2. *σεσηπεν* et. Antioch^{1045} etc ... 18. 26. 40. 96. 177* Dam^{2,484} ex paris (non item^{ed}) *σεσηπται*

3. *και ο αργυροσ κατιωται* (arm *ο αργυρ. υμων και ο χρυσ. κατιωτ.*) et. Antioch^{1040} Dam^{2,484} etc (m^{29} *aurum et argentum vestrum, quod reposuistis in novissimis diebus, eruginavit, et erugo eorum* etc) ... A 13. *κατιωτ. και ο αργυρ.* | *φαγεται*: sic ℵ^{c} pro *φαιγετε* reposuit | *ωσ πυρ* cum ℵ*BKL al pler ff m^{29} vg rell Antioch^{1040} Thphyl Oec ... ℵ^{c}AP 5. 13. (sed pergit *ωσπερ* pro *ωσ πυρ*) b^{scr*vid} Dam^{2,484} (et. paris) syr^{p} praem *ο ιοσ*. Praeterea ante *ωσ πυρ* plene distinguunt AL (*υμων· ωσ πυρ· εθησαυρισατε, εν* sic) 2. 4. 7. 10. 14. 16. 21. 33. 37. 45. 46. 63. 64. 66. 70. k^{scr} o^{scr} Oec^{com}, item syr^{sch} *ignem congessistis vobis*

γεται τὰσ σάρκασ ὑμῶν ὡσ πῦρ. ἐθησαυρίσατε ἐν ἐσχάταισ ἡμέ-
ραισ. 4 *ἰδοὺ ὁ μισθὸσ τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων τὰσ χώρασ*
ὑμῶν ὁ ἀφυστερημένοσ ἀφ' ὑμῶν κράζει, καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερι-
σάντων εἰσ τὰ ὦτα κυρίου σαβαὼθ εἰσελήλυθαν. 5 *ἐτρυφήσατε*
ἐπὶ τῆσ γῆσ καὶ ἐσπαταλήσατε, ἐθρέψατε τὰσ καρδίασ ὑμῶν ἐν
ἡμέρᾳ σφαγῆσ. 6 *κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον· οὐκ*
ἀντιτάσσεται ὑμῖν.

7 *Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕωσ τῆσ παρουσίασ τοῦ κυ-*
ρίου. ἰδοὺ ὁ γεωργὸσ ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆσ γῆσ, μακρο-
θυμῶν ἐπ' αὐτῷ ἕωσ λάβῃ πρόϊμον καὶ ὄψιμον· 8 *μακροθυμήσατε*

---

in novissimos dies; aeth Thphyl post *πυρ* add *ὃ* (vide ante m[20]). Cf notam proximam. | *εθησαυρισατε* etc: ff fu tol harl *thesaurizastis* (ff add *et*) *in novissimis diebus*; vg[cle] am demid Bed[196] *thesaurizastis* (demid *-satis*) *vobis* (am om) *iram* (demid add *dei*) *in novissimis diebus*. Etiam Oec[txt] infert *οργην*, tamen [com] non attingit. Nec agnoscit additamentum Cassiod[150]. Praeterea cf Ro 2, 5 | *εν* (100. j[scr] add *ταισ*) *εσχατ. ημεραισ*: A 13. *εν ημερ. εσχατ.*

4. *αφυστερημενοσ* cum ℵB* ... ς Ln Ti *απεστερημενοσ* cum AB[3]P al certe pler cat Dam[2,377 ed] etc, item KL Dam[paris] *αποστερημενοσ* | *εισεληλυθαν* cum BP, item *-λυθεν* A Dam[2,614] (et. paris) (Dam[ed 2,377] *-λυθει*) ... ς *εισεληλυθασιν* cum ℵKL al omn[vid] cat Thphyl Oec

5. *και εσπαταλησατε* (et. m[97] Antioch[1088] Dam[paris] sub μ etc): A 73. cop Cyr[esa 468] om *και* (sed Cyr *εσπ.* ante *επι τ. γησ* pon; exscripsit locum et. cat[88]) | *καρδιασ* (et. Ephr[314] Antioch[1088] etc): 40. 73. syr[sch] *σαρκασ* (syr[sch] *corpora vestra*) | *εν ημερα* (A *-ραισ*) cum ℵ*ABP 13. 31. ff m[97] vg cop Dam[paris**] (sub μ) ... ς *ωσ εν ημερ.* c. ℵ[c]KL al pler cat syr[utr] arm Ephr[314] Cyr[esa 468] Antioch[1088] Thphyl Oec ... aeth[ro] om *εν ημερ. σφαγ.*, sed aeth[pp] '*ut qui saginat bovem in diem mactationis*

7. *μακροθυμ. επ αυτω* cum ℵABP al sat mu cat Antioch[1206] Oec ... KL h al fere[50] Thphyl *μακρ. επ αυτον* ... ff *patiens in ipso*, sed vg arm aeth[utr] *patienter ferens* (sine *επ αυτω*) | *εωσ* sec sine *αν* cum ABKL al plus[25] cat syr[p.txt] Thphyl Oec[txt] ... ς (Gb[oo]) Ln add *αν* cum ℵP 13. al plu syr[p mg] Antioch[1206] Oec[com]; 68. 98. 99. 105. add *ου* | *λαβη*: 105. c[scr] *λαβοι* | *προϊμον* cum ℵAB*P (et. 31. ap Scri) ... ς Ln *πρωϊμον* cum B[3]KL al certe pler | *προϊμ.* sine *υετον* cum (ℵ, vide post) B 31. (sed habet *και τον προϊμ.*) vg (et. am fu demid harl tol) sah arm (et aeth[utr] *patienter ferens vespere et mane ut maturescat et fructificet ei et metatur*: quae lectioni *καρπον* pro *υετον* favere videntur), item ff (vide post) ... ς praem *υετον* cum AKLP al fere omn (73. ante *λαβη* pon) cat syr[sch] et[p txt] Thphyl Oec. Item ℵ 9. ff cop syr[p mg] Antioch [1206] Cassiod[150] praem *καρπον* (sed ff post *οψιμον*, cop post *προϊμον* pon; Cassiod sic: *quando et agricolae huius mundi matutinum fructum et vespertinum pro temporis qualitate percipiunt.*), sed ℵ* *καρπον τον* (ℵ[c] delet *τον*)

καὶ ὑμεῖσ, στηρίξατε τὰσ καρδίασ ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ κυρίου
ἤγγικεν. 9 μὴ στενάζετε κατ' ἀλλήλων, ἀδελφοί, ἵνα μὴ κριθῆτε· 1 Th 4, 15 ss
ἰδοὺ ὁ κριτὴσ πρὸ τῶν θυρῶν ἕστηκεν. 10 ὑπόδειγμα λάβετε, ἀδελ- 2 Th 2, 1 s
φοί, τῆσ κακοπαθείασ καὶ τῆσ μακροθυμίασ τοὺσ προφήτασ, οἳ
ἐλάλησαν ἐν τῷ ὀνόματι κυρίου. 11 ἰδοὺ μακαρίζομεν τοὺσ ὑπο- 2 Pe 1, 21

---

8. *μακροθυμησατε* sine copula cum ABKP al pler ff am demid harl syr^{utr} sah cop arm Thphyl Oec ... ℵL 9. 13. vg^{cle} fu tol aeth^{utr} Antioch^{1206} add *ουν*

9. *αδελφοι*: A 13. d^{scr} syr^{sch} sah cop Antioch^{1113} add *μου*. Posuimus autem post *κατ* (ℵ *κατα*) *αλληλων* cum ℵL al pler syr^{utr} sah cop arm Thphyl Oec ... Ln Ti ante *κατ αλλ.* cum ABP 5. 13. 31. 69. 105. a^{scr} c^{scr} d^{scr} ff vg aeth^{utr} Antioch^{1113} (:: omnes Graeci igitur qui *μου* addunt etiam transponunt) :: quae transpositio suspecta fit eo quod *αδελφοι* (*αδ. μου*) etiam 4, 11 loco persimili in A 5. 13. etc in eundem modum transponitur ... K 15. 16. 22. 28. 35. 37. 56. 64. 100. cat plane om | *κριθητε* cum ℵABKLP al plus^{70} cat ff (*ne in iudicium incidatis*) vg (*ut non iudicemini*) rell Antioch^{1113} Thphyl ... ς (= Gb Sz) *κατακριθητε* cum minusc ut^{vid} pauc Oec | *ο κριτησ* cum ℵABKLP al^{70} cat (et. syr$^{p\ mg\ gr}$ arm) Thphyl Oec ... ς (= Gb Sz) om *ὁ* cum minusc ut^{vid} pauc

10. *λαβετε*: A 13. aeth om, propterea que post *μακροθυμιασ* add *εχετε* (13. *δεχετε*), aeth *sunt*; sed etiam retento *λαβετε* ℵ^{c} 5. 40^{mg} 73. post *μακροθ.* add *εχετε* | *αδελφοι* sine *μου* c. ABP 5. 14. 24. 25. 26. 32. 38. 47. 69. 73. 113. a^{scr} c^{scr} h^{scr} ff vg (et. Bed^{190}) syr^{p} arm ar^{e} Chr^{8,176} Dam^{paris} (sub *π*) ... ς (Gb^{00}) add *μου* cum ℵKL al pler cat syr^{sch} sah cop (aeth *nostri*) Thphyl Oec ... 64. Antioch^{1206} om. Posuimus autem *αδελφοι* (*αδ. μου*) ante *τησ κακοπαθ.* (ℵ *καλοκαγαθιασ*) cum ℵABKLP h al plus^{60} cat ff vg syr^{sch} (*prophetas, fratres mei, patientiae* etc) syr^{p} sah cop arm aeth Chr^{8,176} Dam^{paris} (sub *π*) Thphyl ... ς (= Gb Sz) post *κακοπαθ.* pon cum minusc ut^{vid} pauc Oec | *κακοπαθειασ* (ita AB^{2}K^{sil}L etc; B*P *-παθιασ*, ℵ ut iam notatum *καλοκαγαθιασ*) *κ. τ. μακροθυμιασ*: am fu harl *laboris et patientiae*, vg^{cle} *exitus mali laboris et patientiae*, tol *patientiae exitus mali et longanimitatis*, demid *laboris et patientiae et longanimitatis et exitus mali*; ff vero *de malis passionibus et de patientia* | *εν τω* (ℵ Chr om) *ονοματι* cum ℵBP 5. 15. 18. 24. 29. 31. 32. 36. 38. 47. 69. 73. 99. (*ελαλ. υμιν*) 101. 106. 17^{lect} 18^{lect} a^{scr} al^{8scr} (et b^{barberinis} ap Possinum) cat Chr^{8,176} (*ελαλ. τον λογον*) Thphyl, item *in nomine* ff vg arm (item agnoscere vdtr rell). Similiter 40. *επι τω ονοματι* ... ς Ti *τω ονοματι* cum AKL al longe plu Dam^{paris} sub *π* et *υ* (sed habet *ελαλ. ημιν*) Oec | *κυριου*: 5. 31. 69. 96. 106. 142. a^{scr} l^{scr} *του κυρ.*

11. *τ. υπομειναντασ* (Gb$^{\prime\prime}$) cum ℵABP 1. 5. 7. 8. 9. 40. 69. 73. a^{scr} Dam^{paris} (sub *π*), item *qui sustinuerunt* ff vg syr^{utr} ... ς Ti *τ. υπομενοντασ*

Ps 102(103), 8 μείναντασ· τὴν ὑπομονὴν Ἰὼβ ἠκούσατε καὶ τὸ τέλοσ κυρίου εἴδετε,
ὅτι πολύσπλαγχνόσ ἐστιν ὁ κύριοσ καὶ οἰκτίρμων.
Mt 5, 34 ss 23, 16 12 Πρὸ πάντων δέ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε, μήτε τὸν οὐρα-
νὸν μήτε τὴν γῆν μήτε ἄλλον τινὰ ὅρκον· ἤτω δὲ ὑμῶν τὸ ναὶ ναί,
καὶ τὸ οὒ οὔ, ἵνα μὴ ὑπὸ κρίσιν πέσητε.
13 Κακοπαθεῖ τισ ἐν ὑμῖν; προσευχέσθω· εὐθυμεῖ τισ; ψαλ-
λέτω. 14 ἀσθενεῖ τισ ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺσ πρεσβυτέ-
ρουσ τῆσ ἐκκλησίασ, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ᾽ αὐτόν, ἀλείψαντεσ

---

cum ΚL al pler cat sah cop arm aeth[utr] Thphyl Oec | τελοσ: 27. 29. 66[**mg] ελεοσ | κυριου: a[scr] του κυρ. | ειδετε cum ℵB*K al plu ... Ti ιδετε cum AB[3]LP al ut vdtr permu (5 ap Matthaei, 3 ap Scri) Dam[paris] (sub π et υ) Thphyl | πολυσπλαγχνοσ cum ℵABKLP etc ... Gb′ πολυευσπλαγχνοσ cum 1. 8. 25 38. 40. 42. 57. 69. a[scr] c[scr] al[25] Thphyl (:: eadem vox apud Clem[967] et alibi invenitur) | ο (B om) κυριοσ cum ℵABP 13. 69[sil] 98[**] al vix mu (nullus ap Scri, 98[**] solus ap Mtthaei; 123[**] post οικτιρμ. pon) ff vg syr[utr] sah cop arm aeth Dam[paris] (sub π et υ) Oec ... Gb[oo] Ti om cum KL h 31. 40. 57. 68. 73. 105. al fere[30] cat vg[ms] (ap Ln) Thphyl

12. προ παντ. δε cum ℵ[c]ABLP al pler ff vg syr[utr] sah cop (aeth, vide post) etc ... ℵ* πρ. παντ. ουν ... K 106. 180. l[scr] arm om copulam. Sic aeth: *at quod vero omnium primum est, amate vos invicem, fratres nostri; ne iuretis* etc | αλλον τινα (Antioch[1124] τιν. αλλ.) ορκον: A αλλ. ορκ. τινα | ητω (Dam[2,631] εστω) δε (et. ℵ[c] ff fu harl sah syr[utr] arm Dam[2,631] etc): ℵ* 8. 25. 33[mg] vg (et. am demid tol, non item fu harl) cop aeth add ο λογοσ :: ex Mt | και το et. syr[utr] sah arm (aeth *sive*) Clem (vide post) Dam[2,631] etc ... 13. ff vg cop om και. Cf huc (et ad Mt 5, 37) Clem[707] τω του κυριου ρητω· εστω υμων το ναι ναι, και το ου ου, item[872] δικαιοσυνησ γαρ ην επιτομη φαναι· εσται υμων το ναι ναι, και [cod[paris] add το] ου ου. Item Homil[clem 3,55] τοισ δε νομιζουσιν, ωσ αι γραφαι διδασκουσιν, οτι ο θεοσ ομνυει, εφη· εστω υμων το ναι ναι, [cod[ottob] add και] το ου ου· το γαρ περισσον τουτων εκ του πονηρου εστιν. | υπο κρισιν (et. ς[e] Gb Sz) cum ℵAB 8. 13. 25. 27. 29. 36. (al? nullus ap Scri nec ap Mtthaei) ff vg syr[utr] sah cop aeth[utr] Dam[2,631] (43. 95* εισ κρισιν) ... ς (non ς[e] etc) εισ υποκρισιν cum KLP al plus[30] cat arm Antioch[1124] Thphyl Oec

13 et 14. ἐν ὑμῖν; εὐθ. τισ; ἀσθ. τ. ἐν ὑμῖν; scripsimus praeeuntibus ff vg, item ς Wtst Ln aliis; contra Gb Sz Ti ἐν ὑμῖν, εὐθυμ. τισ, ἐν ὑμῖν, ediderunt. Iacobi quidem rationi illud quod praetulimus magis convenire videtur. Or[int 2,191] alteri rationi favet, habet enim: *si quis autem infirmatur, vocet presbyteros* etc | κακοπαθει: Antioch[1193] αθυμει | ψαλλετω: Eus[ps 247] ψαλατω

14. επ αυτον cum ℵ[c]ABKLP etc (31. επ αυτω): ℵ* 26. επ αυτουσ (26. et αλειψαντ. αυτουσ). Libere Or[int 2,191] *et imponant ei manus* pro και προσευξ. επ αυτ. | αλειψαντ. sine αυτον cum BP a[scr] ff Dam[2,615] ... ς

ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου. 15 *καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως*
σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ κύριος· κἂν ἁμαρτίας ᾖ
πεποιηκώς, ἀφεθήσεται αὐτῷ. 16 *ἐξομολογεῖσθε οὖν ἀλλήλοις*
τὰς ἁμαρτίας, καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε· πολὺ
ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη. 17 *Ἠλείας ἄνθρωπος ἦν ὁμοιο-* Io 9, 31
παθὴς ἡμῖν, καὶ προσευχῇ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι, καὶ οὐκ 1 Rg 18, 1 Lc 4, 25
ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ· 18 *καὶ πάλιν*
προσηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς ἔδωκεν ὑετὸν καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησεν τὸν
καρπὸν αὐτῆς.
19 *Ἀδελφοί μου, ἐάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀληθείας* Mt 18, 15

Ln Ti add *αυτον* cum ℵAKL al pler vg Or[int 2,191] Chr[1,470] Thphyl Oec | *του κυριου* cum ℵKLP al pler cat Dam[2,615] (et. [paris]) Chr[1,470] Thphyl Oec; item omisso *του* A 38. 67. 100. 17[lect] 18[lect] f[scr] arm; nec aliter ff vg rell Or[int 2,191] ... 6 *ιυ χυ*, 7[lect] *του κυριου ιυ* ... B plane om (:: ita act 5, 41 et alibi)

15. *ευχη*: P 27. 29. 66** 96. 142. b[scr] o[scr] *προσευχη* | *εγερει*: P *ἐγειρεῖ* sic | *αφεθησεται* (et. fu *remittetur*, tol *dimittetur*): P 7. 31. 78. j[scr] Chr[1,470] *αφεθησονται*, item (praegressis *et si in peccatis sit* vg, *et si in peccatis fuerit* Or[int], *et si peccata fecit* ff) ff (*remittuntur*) vg[cle] am demid harl (*remittentur*, am demid *dimittentur*, harl *dimittuntur*) Or[int 2,191] (ut vg[cle])

16. *ουν* cum ℵABKP 5. 7. 8. 33** 36. 69. 73. 177. a[scr] c[scr] g[scr] cat vg sah cop syr[p] ... 107. syr[sch] *δε* ... ς Ti om copulam cum L al pler ff arm aeth[utr] Thphyl Oec (non probat Eus[marc 158] *καθο λελεκται εν ετεροις· εξομολογεισθε αλλ. τας αμαρτιας*, nec magis Ephr[12] Dam[2,580]) | *τας αμαρτιας* cum ℵABP 5. 6. 13. 33[mg] 43. 65. 69. 73. a[scr] c[scr] d[scr] Eus[marc 158] Ephr[12] Dam[2,580] ex [paris]; item[vid] ff vg (uterq *peccata*) syr[p] sah cop ... ς Ti *τα παραπτωματα* cum KL al pler cat Dam[ed] Thphyl Oec; item[vid] syr[sch] Aug[ioh 58] (*delicta*). Cf et. Or[prov] ap Mai[7,51] (at non est in cod. Patm. ex quo hausit Notitia[118]) *και ο ιακωβος φησιν· αλληλοις εξαγγελλετε τα παραπτωματα υμων, οπως ιαθητε.* Praeterea L 69. a[scr] c[scr] ff vg syr[utr] sah cop aeth Or[prov] Aug add *υμων*, 5. *εαυτων* | *ευχεσθε* cum ℵKLP al fere omn (70. *ευξασθε*) cat Dam[2,580] (et. [paris]) Thphyl Oec ... Ln *προσευχεσθε* cum AB 78. Ephr[12] | *ενεργουμενη*: ff *frequens*, vg *assidua*

17. *ηλειας* cum B* (ut ℵB*D Mt 17, 3. 4. 11. 12. Lc 9, 8, ℵAB* Mc 8, 28, ℵB*DΔ Mt 17, 10. ℵAB*DU[8] Lc 4, 26. etc) ... ς Ln Ti *ηλιας* cum ℵAB[3] KLP rell

18. *εδωκεν υετον* (ℵ *τον υετ.*) cum ℵA 13. 73. ff vg syr[sch] sah cop (aeth *dedit caelum pluviam suam*) ... ς Ti *υετον εδωκεν* cum BKLP al pler cat syr[p] arm Thphyl Oec

19. *αδελφ. μου* cum ℵABKP h al[25] cat s ff vg sah cop syr[utr] arm (aeth *fratres nostri*) Thphyl ... ς Ti om *μου* cum L al longe plu Did[tri 3,1] Oec | *απο της αληθειας* cum ABKLP al pler s ff vg sah syr[p] aeth

καὶ ἐπιστρέψῃ τισ αὐτόν, 20 γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψασ ἁμαρ-
1 Pe 4, 8 τωλὸν ἐκ πλάνησ ὁδοῦ αὐτοῦ σώσει ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ θανάτου καὶ
καλύψει πλῆθοσ ἁμαρτιῶν.

Did[tri 2,1] Dam[paris] (sub σ) etc ... ℵ 5. 7. 8. 13. 22. 36. 40[mg] 65. d[scr] j[scr] syr[sch] cop arm *απο της οδου της αληθ.* | *επιστρεψη*: κ 31. al[3scr] (et al haud dubie) -*ψει*

20. *γινωσκετω οτι*: et. Did[tri 2,1], item s vg *scire debet quoniam* ... B 31. c[scr] syr[p] aeth *γινωσκετε οτι* ... ff (nec agnoscere vdtr Ambrst Cassiod, cf Sab) sah om | *εκ πλανης οδου αυτου*: s vg (et. Or[int 2,191] Cassiod) *ab errore viae* (am *vitae*) *suae*, ff *de erroris via* | *σωσει*: et. ff vg[clo] am fu (*salvavit*) Ambrst Cassiod ... s demid tol Or[int 191] *salvat* | *ψυχην* cum ℵBKLP al pler Did[tri] Dam[paris] (sub o) etc ... A 73. 81. arm *την ψυχ*. Addidimus autem *αυτου* cum ℵAP 5. 7. 8. 13. 15. 36. 73. cat s vg (hi[2] *eius*, item Ambrst Cassiod ap Sab) syr[utr] cop arm[edd] aeth Did[tri 2,1] Cyr[sopho 594] Dam[paris] (sub o) Or[int 2,191 edd] ... ς Ti om *αυτου* cum BKL al pler ff sah arm[soh] Or[int cod] Thphyl Oec (sed B ff vide post) | *εκ θανατου* cum ℵAKLP rell s vg rell Or[int] etc: B ff aeth add *αυτου* | *καλυψει* et. ff vg[clo] Ambrst ... s ff am fu demid harl tol Or[int] *cooperit* (fu *operit*), item Dam[paris] (sub o) *καλυπτει* | *αμαρτιων*: 40. c[scr] (al?) syr[p] add *αμην* (8[pe] *οτι αυτω η δοξα εισ τουσ αιωνασ· αμην*)

Subscriptiones: Cdd longe plu (10 ap Scri, pleriq ap Matthaei, in quibus est K) nil subscriptum habent (nec magis ς[e]), item h[scr] nil nisi *τελοσ* ... B *ιακωβου*, ℵ *επιστολη ιακωβου*, A 40. 67. 177. *ιακωβου επιστολη*, P 63. *ιακωβου αποστολου επιστολη καθολικη*, 137. *επιστολη του αγιου ιακωβου*, 96. al *του αγιου αποστολου ιακωβου επιστολη* ... L *τελοσ· του αγιου αποστολου ιακωβου επιστολη καθολικη*, 101. *τελοσ του αγιου αποστολου ιακωβου επιστολησ*, 76. *τελοσ τησ του ιακωβου καθολικησ επιστολησ*, 38. *τελοσ τησ επιστολησ του αγιου αποστολου ιακωβου του αδελφοθεου*. Similiter alii ... s *exp. epistula iacobi* (pergens *inc. epist. petri I*), am *explicit epistula iacobi apostoli*, ff *explicit epistola iacobi filii zebedaei*, fu *expl. epistula sci. iacobi ad dispersos*, syr[sch] *finita est epistula Iacobi apostoli*, item syr[p] sed addit *catholica*. Praeterea L al permu (et. K[vid]) Thphyl add numerum stichorum: *στιχχ. σμβ'* (sic plerique, ut etiam ς subscriptum habet: *ιακωβου επιστολη εγραφη εν στιχχ. σμβ'*), 40. al *σλ'*, al *σλζ'*. Euthalius in elencho (ap Zacagn[478]): *Ἰακώβου ἐπιστολή. ἀνάγνωσισ πρώτη κεφαλαίων δ', μαρτυριῶν γ', στίχων ρμβ'. ἀνάγνωσισ δευτέρα κεφαλαίων β', μαρτυρίασ μιᾶσ, στίχων ρκα'* ... in codice B numerantur capitula θ', in vg[edd] (ut am fu) capp. XX. Ex cop[edd] afferuntur numeri *μα'* et *μς'*.

ΠΕΤΡΟΥ Ā.

I.

1 *Πέτρος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις
διασπορᾶς Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας καὶ Βιθυ-
νίας,* 2 *κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ πατρός, ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος, εἰς
ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ. χάρις ὑμῖν καὶ
εἰρήνη πληθυνθείη.*
3 *Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-* Eph 1, 3 Tit 3, 5. 7
*στοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα
ζῶσαν δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν,* 4 *εἰς κληρονο-*

---

* *πετρου ᾱ* dedimus cum B (nec aliter ℵ in subscriptione et paginarum titulis) ... ℵAC 13. al pauc *πετρου επιστολη ᾱ* (sic Gb Sz), item K 31. 76. 78. 96. 106. j^{scr} k^{scr} o^{scr} etc *πετρου επιστολη πρωτη* ... 38. 104. *πετρου καθολικη πρωτη επιστολη* (item 3. sed *επιστολη πρωτη*), 79. 80. 99. 100. *πετρου καθολικη επιστολη* (99. 100. *επιστ. καθ.*) *α'*, 70. 73. al *του αγιου αποστολου πετρου επιστολη* (70. add *καθολικη*) *α'*, L *επιστολη καθολικη α' του αγιου και πανευφημου αποστολου πετρου*, item 71 al transpositis verbis *επιστ. καθολ. α'* post *πετρου*. Similiter rell ... s *incip. epist. petri I*, am *incipit epistula petri p̄*, fu *expl. breves epistulas sci. petri. inc. eiusdem epist. ad gentes prima*; syr^{sch} *sequitur epistula Petri Simonis Cephae apostoli*, syr^{p} *epistula catholica Petri apostoli* ... ς^{e} *πετρου του αποστολου επιστολη καθολικη πρωτη*, ς *πετρου καθολικη επιστολη πρωτη*

I. 1. *ι̅υ̅ χ̅υ̅*: a^{scr} om *χ̅υ̅* | *εκλεκτοις* (ℵ^{c}, adde hoc ad ed. a. 1865): ℵ* add *και*, item syr^{utr} | *ποντου* etc: syr^{utr} *ποντ. και γαλατ. και καππαδ. και ασι. και βιθ.* | *γαλατιας* (36. 8^{pe} arm add *και*) *καππαδοκιας* (c^{scr} s add *και*) et. ABKLP etc: ℵ *-τειας* et *-κειας*, harl om *καππαδοκ.* | *ασιας* (ℵ^{c}): ℵ* om, 177* om *ασι. και βιθ.* | *και* (39. 100. om) *βιθυνιας* (13. *βυθινιας*, s $harl^{3}$ *bitiniae*, fu *bythyniae*, am *bythiniae*) ... B* om (supplet^{3} et iam^{2})

3. *και πατηρ*: s (non item vg Aug Hier, cf Sab) syr^{sch} ar^{e} sah aeth om *και* | *το πολυ αυτου ελεος*: 162. *το ελε. αυτου το πολυ* ... 13. 31. 38. 68. 69. 100. 177. 180. 15^{lect} a^{scr} c^{scr} h^{scr} $Cyr^{act\,45}$ *το πολ. ελε. αυτου*. Cf et. Latt: *secundum* (tol Gild $Cass^{110}$ *per*) *magnam misericordiam suam* (ita s am fu demid tol $harl^{3}$ Hier al; harl* om *suam*, vg^{clo} ante *magnam* pon); item Aug *secundum multitudinem misericordiae suae* | *αναγεννησ. ημας*: ita testes omnes exceptis minusc paucissimis, hinc ς^{e} (1624. 1633. 1656. 1678, non item ς Gb Sz) ex errore vdtr *αναγενν. υμας* praebuisse. Testantur tamen *υμας* 23. 38* | *ζωσαν* (et. am fu harl vg^{clo} Fulg Leo *vivam*): 9. 46. *ζωης*, item *vitae* demid

*μίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν
οὐρανοῖσ εἰσ ὑμᾶσ* 5 *τοὺσ ἐν δυνάμει θεοῦ φρουρουμένουσ διὰ*
Ro 8, 18 *πίστεωσ εἰσ σωτηρίαν ἑτοίμην ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ.*
6 *ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι εἰ δέον λυπηθέντεσ ἐν ποικίλοισ*
Ia 1, 2. 3 *πειρασμοῖσ,* 7 *ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆσ πίστεωσ πολυτιμότερον
χρυσίου τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸσ δὲ δοκιμαζομένου, εὑρεθῇ εἰσ*

---

luxov Hier, nec aliter syr^{utr} cop; item *vitae aeternae* tol Aug Vig Gild (Cass^{110} *vit. perpetuae*) | *δι αναστασεωσ*: ℵ a^{scr**} *δια αναστ.* | *εκ νεκρων* (tol Gild post *αναστ.* pon: *per resurrectionem a mortuis Iesu Chr.* tol, *per res. a mortuis domini nostri Ies. Chr.* Gild) ... 105. 1^{lect} syr^{sch} Aug pecc mer^{1} (cf Sab) om

4. *και αμιαντον* (h om haec) *και αμαραντον* (o^{scr} Oros^{6,186} om *κ. αμαρ.*): hoc ordine et. Eus$^{ps\,30}$ Did^{lat6,280} (Gall) etc ... ℵ Cyr$^{act\,45}$ Gild *κ. αμαρ. κ. αμιαντον* ... s pro *αφθαρτον* etc nil nisi haec: *incorruptibilem incontaminatam in caelis in vobis* | *τετηρημενην*: ℵ* *-νον* | *εν* (a^{scr} c^{scr} 67. 69. al^{3} add *τοισ*) *ουρανοισ*: ℵ *εν ουρανω* | *εισ υμασ* cum ℵABCKLP al longe plu cat s vg (et. Hier Aug etc) syr^{utr} arm ... ς *εισ ημασ* cum minusc ut vdtr vix mu (ut 5. 38* 42. c^{scr}) harl cop (aeth *nobis et vobis*) Thphyl

5. *ετοιμην* (ℵ^{c}): ℵ* *ετοιμωσ* | *αποκαλυφθηναι*: P *ανακαλυφθ.*

6. *εν ω*: c^{2} om, item aeth^{utr} (aeth^{pp} *et gaudebitis* et^{ro} *ut gaud.*) | *αγαλλιασθε* (am fu harl *exultatis*; cf Thphyl et Oec: *τὸ γὰρ ἀγαλλιᾶσθε ἀντὶ μέλλοντοσ εἴληπται, ἢ καὶ κατὰ τὸ ἐνεστόσ*) ... s vg (et. demid tol) syr^{sch} ar^{e} (hi duo add *in aeternum*) Fulg Bed^{206} *exultabitis*. Cf et. Or^{1,800} *ἴστε ὅτι κατὰ τὸν πέτρον ἀγαλλιάσεσθε, ὀλίγον ἄρτι εἰ δέον ἐστὶ* etc | *ει δεον* sine *εστι* cum ℵ*B c^{scr} Clem^{682} Thphyl^{886}semel (cf etiam Maxim ap Phot^{192} *εἰσ δέον*, quod ex scriptura *ει δεον* fluxisse vdtr, sed ed. Bekk. - *αγαλλιασθε* - *ει δεον εστι λυπηθεντασ ημασ*) ... ς Ln add *εστιν* cum ℵ^{c}ACKLP al fere omn cat Or^{1,800} Thphyl^{ter} (sed^{semel} ibidem i. e.^{858} om *εστιν*. Habet enim: *προστίθησι δὲ καὶ τό· εἰ δέον, διδάσκων* etc) Oec ... syr^{sch} praeterit *ει δεον* | *λυπηθεντεσ* cum ℵ^{c}ABCKP al plu Clem^{682} Or^{1,800} etc ... ℵ*L 6. 9. 14* 15. 16. 18. 22. 25. 31. 33. 36. 38. 46. 51. 66. 68. 69* 73. 76. 96. 99. 106** 177. 15^{lect} d^{scr} al^{3} *λυπηθεντασ* ... 105. *λυπηθηναι*, ut vg (et. Aug ap Sab) *modicum nunc si oportet contristari* | *ποικιλοισ* (c *-λαισ*) *πειρασμοισ*: syr^{sch} *temptationibus variis quae transeunt super vos*

7. *το δοκιμιον* (L *-μειον*): 23. 56. 69. a^{scr} *το δοκιμον* | *υμων* (4* 99. om; Or^{1,800} *ημων*) *τησ πιστεωσ* (vg Aug al *vestrae fidei*) ... Clem^{682} *τησ πιστ. υμων*, item s *fidei vestrae* | *πολυτιμοτερον* cum ℵABCP al plus^{26} (et. 31; sed ap Treg *πολυτιμωτερον*) Euthal^{porf} ... ς (= Gb Sz) *πολυ τιμιωτερον* (L *τιμιοτερ.*) cum K(L) al plu cat Thphyl Oec, item ut editi sunt Clem Or | *χρυσιου* cum ℵACKLP al omn^{vid} Clem Or etc ... B *χρυσου* | *του απολλυμενου* (et. s fu tol *quod perit*) ... vg^{clo} (et. am harl luxov, Aug Fulg Bed) om (pergens *quod per ignem probatur*) | *δια πυροσ δε*: 68. Clem Or *και δια πυροσ* ... 40. 60. 98^{ms} 99. 117.

ἔπαινον καὶ δόξαν καὶ τιμὴν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ, 8 ὃν
οὐκ ἰδόντεσ ἀγαπᾶτε, εἰσ ὃν ἄρτι μὴ ὁρῶντεσ πιστεύοντεσ δὲ
ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ δεδοξασμένῃ, 9 κομιζόμενοι τὸ
τέλοσ τῆσ πίστεωσ ὑμῶν σωτηρίαν ψυχῶν. 10 περὶ ἧσ σωτηρίασ
ἐξεζήτησαν καὶ ἐξηραύνησαν προφῆται οἱ περὶ τῆσ εἰσ ὑμᾶσ χάρι-
τοσ προφητεύσαντεσ, 11 ἐραυνῶντεσ εἰσ τίνα ἢ ποῖον καιρὸν
ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖσ πνεῦμα Χριστοῦ προμαρτυρόμενον τὰ εἰσ

1^{lect} om δε | δοκιμαζομενου: 25. 27. 29. 40. 68. 98^{mg} 99. 117. 1^{lect} Clem Or δεδοκιμασμενου | δια πυρ. δε δοκιμαζ.: 96. 142. 55^{lect} om | και δοξαν και τιμην cum ℵABC al^{30} cat vg (et. s^{vid}) cop syr^{p} arm Or^{1,300} (Clem om και τιμην, Aug ap Sab om κ. δοξ.) ... ς και τιμην και (sed KLP al^{30} add εισ) δοξαν cum KLP al plu (syr$^{sch\ vid}$) Thphyl Oec

8. ουκ: B* ουχ | ιδοντεσ cum ℵBC 7. 27. 29. 66** 76. 80** 1^{lect} j^{scr} o^{scr} al pauc (ap Gb) s vg syr^{utr} arm aeth^{utr} Polyc^{1} Ir$^{int\,288.\,301}$ (Polyc sic: εισ ον ουκ ιδοντεσ πιστευετε, πιστευοντεσ δε αγαλλιασθε χαρα ανεκλ. και δεδοξ., sed cdd^{6} om πιστευοντ. δε αγαλλ., Polyc$^{int\ vet}$ *quem cum non videritis nunc diligitis; in quem nunc non aspicientes creditis; credentes autem gaudebitis* etc; Ir$^{int\,301}$ *quem quum non videritis, diligitis; in quem nunc quoque non videntes creditis, credentes autem exsultabitis gaudio inenarrabili*; item^{288} *quem non videntes diligitis, in quem nunc non videntes credidistis*, [credentes autem] *gaudebitis gaudio inenarrabili.* Sic s: *quem cum non videritis, in quem nunc quoque non videntes credentes autem exultate* etc; similiter omisso αγαπατε Aug$^{pecc\ mer\ 1}$ *quem ignorabatis; in quem modo non videntes creditis; quem cum videritis, exultabitis* etc) ...... ς ειδοτεσ cum AKLP al longe plu cat cop Clem^{624} Cyr$^{nest\,141}$ Euthal^{porf} Thphyl Oec | μη ορωντεσ (sic et. s): 68. vg (et. am demid, non item fu harl tol) luxov Polyc$^{int\ vet}$ (vide ante) Ir^{int} (vide ante) Aug$^{pecc\ mer}$ (vide ante, nec aliter$^{ioh\,66}$ ap Sab) add πιστευετε (*creditis*, sed demid *credatis*) | πιστευοντεσ δε: vide ante quomodo reddiderit Aug, nec aliter am luxov *quem cum* (am* add *non*, sed ipse* vel diorthota punctis notavit) *videritis* | αγαλλιασθε cum ℵAC²KLP al omn^{vid} cat Polyc^{1} Clem^{622} Cyr$^{nest\,141}$ Thphyl Oec ... BC*^{vid} Or^{3,692} αγαλλιατε

9. τησ πιστεωσ υμων cum ℵACKLP al fere omn (sed 96. 180. Or$^{int\,1,96}$ ημων) cat s vg (et. Oros Fulg) syr^{utr} cop arm aeth Thphyl Oec ... Ti om υμων cum B 1. 45. Clem^{632} Or$^{int\,2,282}$ Ath^{1,522} Cyr$^{nest\,142}$ Aug (pecc mer *testamentum fidei salutem animarum vestrarum*, et$^{ioh\,66}$ *mercedem fidei salutem animarum vestrarum*) :; dempto υμων orationis concinnitas augebatur

10. εξηραυνησαν cum ℵAB* ... ς Ln εξηρευνησαν cum B²CK al pler, item LP 22. 31. 100. 106. k^{scr} εξερευνησαν | εισ υμάσ: K 4. 13. 37. a^{scr} al pauc s Ath^{1,522} ex$^{codd\ 2}$ Cyr$^{nest\,142}$ et$^{act\,45}$ Syn^{antioch} ap Routh^{3,299} Oros^{2,104} (Gall) εισ ημασ

11. εραυνωντεσ cum ℵB* ... ς Ln ερευνωντ. cum AB²KLP etc | ἐδήλου τὸ (et. Cyr$^{glaph\,164}$): L 25. 31. 40. 96. 101^{mg} 180. ἐδηλοῦτο (31. pergit

Χριστὸν παθήματα καὶ τὰσ μετὰ ταῦτα δόξασ· 12 οἷσ ἀπεκα-
λύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖσ ὑμῖν δὲ διηκόνουν αὐτά, ἃ νῦν ἀνηγγέλη
ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶσ ἐν πνεύματι ἁγίῳ ἀποστα-
λέντι ἀπ' οὐρανοῦ, εἰσ ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι.
13 Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰσ ὀσφύασ τῆσ διανοίασ ὑμῶν, νήφον-
τεσ, τελείωσ ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει
Ro 12, 2 Ἰησοῦ Χριστοῦ. 14 ὡσ τέκνα ὑπακοῆσ, μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖσ
πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαισ, 15 ἀλλὰ κατὰ τὸν κα-
λέσαντα ὑμᾶσ ἅγιον καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε,

---

εν αυτοισ το πνευμ. του χ̅υ̅). Nec aliter editum est Did[tri 2,37] Ath[522] (ex cddpler) Cyr[hr 266] (ex cddpler) Cyr[act 45] | *χριστου* (et. Did Ath Cyr[hr] Cyr[glaph]) ... 26. *θεου* ... B om | *προμαρτυρομενον* cum ℵBCKL al pler Ath[522] Cyr[nest 142] Oec ... AP 1. 10. 17* 22. 23. 32. 42. Did[tri 2,37] Cyr[glaph 164] Thphyl *προμαρτυρουμενον*

12. *οτι ουχ εαυτοισ* (C[2] *ουκ αυτοισ*) *υμιν δε διηκ. αυτα*: 13. *οτι καυχασθε ουχ εαυτον, υμιν δε και διηκ. αυτα* ... syr[sch] *quicquid scrutabantur propterea quod non semetipsis inquirebant, sed nobis ipsis vaticinabantur illa* | *υμιν δε* (Gb Sz) cum ℵABCLP al[50] cat vg (et. Vig Bed) syr[p] aeth[utr] ... ς (= Gb Sz) *ημιν δε* cum K al plu syr[sch] cop arm Cyr[glaph 164] et[nest 142] (h. l. postea et. *ημιν δια τ. ευ. ημασ*) Thphyl Oec | *ἃ*: C om | *νυν*: 69. a[scr] post *ανήγγ.* | *ανηγγελη* (31. f[scr] -*λλη*, 1[lect] c[scr] -*λλει*) ... 1. 11. 59. 60. 104. 105. g[scr] *απηγγελη* (11. 60. -*λλη*) ... 5. 177. Did[tri 2,6,15] *αναγγελλει* | *εν πνευματι* cum ℵCKLP al pler cat cop (syr[utr] *per spiritum sanctum*) Thphyl Oec Vig[varim 751] ... Gb° Ln Ti om *εν* cum AB 13. 73. 133. vg (et. Hil Amb al) Did[tri 2,6,15] Cyr[nest 142] | *εισ α* et. Clem[968] Thdot[clem 961] et[979] Or[2,95. 466. 692. 814] et[int 2,95] Did[tri 2,6,15] et[2,7] Cyr[nest 142] Ir[int 140] ex[cdd 4] et[odd opt] (syr[utr] *in quae desiderant etiam* [p om] *angeli introspicere*, cop *quae ipsa angeli concupiscunt videre*) ... vg (et. am fu demid harl tol) Ir[int 140] ex[odd 2] et[ed pri] et[387] libere (*in quo perficiuntur mysteria dei, quem concupiscunt angeli videre*) Or[int 2,207] („*fortassis etiam Petrus ad ista respondens dicebat*: in quem concupiscunt etiam angeli prospicere") Amb[ep 73] Maxim[taur] (cf hos et al ap Sab) *in quem*, Hil[566] *in qua re*

13. *τησ διανοιασ*: 4* 99. om. Cf et. Polyc[3] *διο αναζωσαμενοι τασ οσφυασ υμων δουλευσατε τω θεω εν φοβω και αληθεια.* | *νηφοντεσ*: B* *νεφοντ.* | *τελειωσ* (cum seqq iungunt et. LP etc; luxov reddit *perfecti*, item vg[ms] ap Ln) ... 31. 38. 70. 73. al plus[10] (qui laudantur) Oec cum *νηφοντ.* coniungunt, item syr[sch] (*excitamini perfecte et sperate*) sah

14. *συσχηματιζομενοι* (B -*μεναι*, nec correctum): Ti *συνσχηματ.* cum solo C (aliter Rom[12,2])

15. *αναστροφη*: syr[sch] et[p] c.* arm add *υμων*

16 διότι γέγραπται· ἅγιοι ἔσεσθε, διότι ἐγὼ ἅγιοσ. 17 καὶ εἰ Lv 11, 44. 45 19, 2 20, 7. 26 Mt 5, 48
πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήμπτωσ κρίνοντα κατὰ τὸ
ἑκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆσ παροικίασ ὑμῶν χρόνον ἀναστρά-
φητε, 18 εἰδότεσ ὅτι οὐ φθαρτοῖσ, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε
ἐκ τῆσ ματαίασ ὑμῶν ἀναστροφῆσ πατροπαραδότου, 19 ἀλλὰ τι-
μίῳ αἵματι ὡσ ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ, 20 προεγνω-

---

16. *διοτι γεγραπτ.* cum ABKLP al pler Clem[562] Thphyl Oec ... ℵC 60. *οτι γεγρ.* ... 13. om | *αγιοι* cum ℵACKLP al pler vg m[108] Clem Thphyl Oec ... Ti *οτι αγιοι* cum B 31. 70. syr[utr] (sah cop ex ingenio linguae) | *εσεσθε* (Gb') cum ℵABC 5. 13. 36. 37. 65. 66** 69. 133. 137. a[scr] d[scr] cat syr[p] aeth Clem[562], item *eritis* vg[cle] fu demid, *estote* am harl tol m[60] et[108] (vg[ms] ap Ln *sitis*). Cf et. Optat[2,20] (Gall[5,475]) „*Denique sic ait:* Sancti eritis, quia ego sanctus sum. *Solus est ergo perfectus et sanctus. Denique non dixit:* Sancti estis, *sed* Sancti eritis *dixit*." At haec unde desumpta sint, non adscriptum est, videntur vero potius ex Levitico, ubi quinquies repetuntur, quam ex Petri epistula derivanda, quamquam in Lev addi solet *κυριοσ ο θεοσ υμων* vel certe *κυριοσ*. Nec magis probabile est Cyrillum, quibus locis affert eadem verba ista, Cyr[ador 63] et[540] (*αγιοι γαρ εσεσθε, φησιν, οτι εγω αγιοσ ειμι*, utroq loco) ad Petri epistulam respicere. Idem valet de Cyr[ioh 431] (*θεω, κατα το παρ αυτου λελεγμενον· αγιοι εσεσθε, οτι εγω αγιοσ*). Ceterum etiam LXX *εσεσθε* lectione tantum non fluctuante ...... ϛ *γενεσθε* cum KP al plu; item L al[25] Thphyl Oec *γινεσθε*. Item huc trahendum videtur *estote*, quod m[bis] am etc (vide ante) atque etiam syr[sch] sah cop arm praebent. | *διοτι εγω* cum ℵ 26. 40. Clem[562] (:: *διοτι* et. antea et 2, 4 mutarunt; eo vero magis commendatur quod quinque Levitici locis *οτι*, nusquam *διοτι* scriptum est) ... ϛ Ln Ti *οτι* cum ABCKLP al pler cat Thphyl Oec ... 60. *καθωσ* | *αγιοσ* sine additam cum ℵA*B aeth Clem[562] (de Cyr[ioh 431] ubi eadem lectio invenitur vide ante) ... ϛ add *ειμι* cum A[2]CKLP al omn[vid] cat m[60] et[108] vg rell Thphyl Oec :: LXX Lev 19, 2 et 20, 7 *οτι αγ. εγω κυριοσ ο θεοσ υμων* 11, 44 et 45 *οτι αγ. ειμι εγω κυρ.* (44. add *ο θε. υμ.*) 20, 26 *οτι εγω αγ. ειμι κυρ. ο θε. υμ.*; sed ubique fere fluctuat lectio (20, 26 *ειμι* om B* al permu)

17. *απροσωποληµπτωσ* cum ℵABC ... ϛ *-ληπτωσ* cum KLP rell | *κρινοντα*: C *-νουντα* | *αναστραφητε* (ℵ[c]): ℵ* *αναστρεφομενοι*.

18. *φθαρτοισ* (ℵ[c] Clem[308] Or[3,546. 726] Cyr[zach 736] et[act 55] etc): ℵ* *φθαρτου*. Item ℵ* *αργυριου* (ℵ[c] *-ριω*) | *αναστροφησ πατροπαραδοτου* (et. Clem[308] Or[3,726] Cyr[zach 738] et[esa 612] etc): C 31. 69. 137. a[scr] arm Thphyl *πατροπαρ. αναστροφ.*

19. *τιμιω* (et. Clem[308] Or[3,546. 726] Cyr[zach 738] et[esa 612] etc) ... C 31. Cyr[6,240] praem *τω*. Respicit huc etiam Thdot[clem 961] *και, κατα τον αποστολον, τιμιω και αμωμω και ασπιλω αιματι ελυτρωθημεν*.

20. *προεγνωσμενου* cum ℵ[c]ABC[2]KLP al omn[vid] Did[tri 3,3] Cyr[glaph 276] etc

σμένου μὲν πρὸ καταβολῆσ κόσμου, φανερωθέντοσ δὲ ἐπ' ἐσχάτου
τῶν χρόνων δι' ὑμᾶσ 21 τοὺσ δι' αὐτοῦ πιστοὺσ εἰσ θεὸν τὸν ἐγεί-
ραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν
ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰσ θεόν.

22 Τὰσ ψυχὰσ ὑμῶν ἡγνικότεσ ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆσ ἀληθείασ
εἰσ φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καρδίασ ἀλλήλουσ ἀγαπήσατε
ἐκτενῶσ, 23 ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶσ φθαρτῆσ ἀλλὰ
Es 40, 6 ss Iac 1, 10 s ἀφθάρτου, διὰ λόγου ζῶντοσ θεοῦ καὶ μένοντοσ. 24 διότι πᾶσα

... ℵ* ανεγνωσμενου, C* προσεγνωσμ. | εσχατου (Gb') cum ℵABC 5. 13. 15. 27. 36. 64. 65. 137. dscr cat syrutr cop Cyrglaph 276 ... εσχατων cum KLP al pler vg sah arm aeth (cddlat ap Wtst) Didtri 3,3 Thphyl Oec | των χρονων (ℵc): ℵ του χρονου ... 31. των ημερων | δι υμας cum ℵBCKLP al pler cat vg rell Thphyl Oec ... A 4. 32. 42. 57. 95. 105. 180. kscr δι (105. δια) ημας

21. πιστους cum AB 9. vg auctvoca gent (vg *qui per ipsum fideles estis in deo*, auctvoc gent *qui per ipsum fideles estis in deum*) ... ς πιστευοντας cum ℵCKLP al pler (11. 13. -σαντας) cat syrutr etc Thph Oec. Respicit huc ut vdtr etiam Polyc2 διο αναζωσαμενοι τας οσφ. υμων δουλευσατε τω θεω εν φοβω και αληθεια, απολιποντες - πιστευσαντες εις τον εγειραντα τον κυριον ημων ΙΝ ΧΝ εκ νεκρ. | εγειραντα (et. ℵc): ℵ* 13lect εγειροντα

22. υπακοη: 98mg 14lect υπομονη | της αληθειας sine additam cum ℵABC 13. 27. 73. vg (et. am fu demid harl tol, sed hi omnes cum vgclo *caritatis* pro της αληθειας excepto tol) luxov syrutr cop armusc aethutr arc Clem563 ... ς (sed Gb°°) add δια πνευματος cum KLP al pler cat m78 (*ad obaudiendum fidei per spiritum*) aethutr armzoh Thphyl Oec Gild (*ad obediendum fidei per spir.*) Vig (*animas vestras per spiritum castificate ad obedientiam fidei per spir.*) | εκ καρδιας cum AB vg (vide post) Gild. Vg enimclo am fu demid *in fraternitatis amore simplici* (harl *simplices*), *ex corde invicem diligite*; sed tol - - *simplices ex corde puro invicem diligite*; Gild post *per spiritum* pergit *in charitate, in fraternitate, ex corde vero invicem* etc ... ς εκ καθαρας καρδιας c. ℵ*CKLP rell omnvid cat Thphyl Oec Anto20. 121 tol syrsch (*ex corde puro et perfecto*) syrp cop (*in corde sancto*) arm, item ℵc εκ καρδ. αληθινης, aeth *in plenitudine cordis vestri amate in veritate vos invicem crebro* | αγαπησατε: 13. αγαπατε (ascr αγαπωμεν τε)

23. αναγεγεννημενοι: 31. αναγενομενοι | εκ σπορας φθαρτης cum BKLP al omnvid vg rell Didtri 2,12 Cyresa 771 (γεγεννημεθα γαρ ουκ εκ σπορας φθαρτης, αλλα δια λογου ζωντος θεου και μενοντος, similiterque Cyresal 562. 582. 609) etc ... ℵAC εκ φθορας φθαρτης | αλλα: C 31. 38. 68. 96. 177. αλλ | μενοντος sine additam cum ℵABC h 13. 27. 29. 66** 73. 142. fu demid harl cop syrp arm (δια ζωντος και μενοντος λογου θεου) Didtri 2,12 Cyresa quater (vide ante) Hierlovin 1 ... ς (= Gb 8z)

σὰρξ ὡσ χόρτοσ, καὶ πᾶσα δόξα αὐτῆσ ὡσ ἄνθοσ χόρτου· ἐξη-
ράνθη ὁ χόρτοσ, καὶ τὸ ἄνθοσ ἐξέπεσεν· 25 τὸ δὲ ῥῆμα κυρίου
μένει εἰσ τὸν αἰῶνα. τοῦτο δέ ἐστιν τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν
εἰσ ὑμᾶσ.

II.

1 Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ ὑπο- Ia 1, 21

---

add *εισ τον αιωνα* c. KLP al pler (5. *εισ αιωνα*, 25. *εισ τουσ αιωνασ*) cat vg^{cle} am tol syr^{sch} (aeth *semper*) Thphyl Oec

24. *ωσ* (ℵ* *ωσει*) *χορτοσ* cum (ℵ*)BCKLP al pler vg^{cle} am^{2} fu demid tol cop syr$^{p\ mg}$ arm^{zoh} aeth^{utr} Did$^{tri\ 2,5}$ (*πετροσ δε· διοτι πασα* etc) Oec Bed^{211}; item Or^{1,226} sed verbis *πασα σαρξ* usq *εισ τ. αιωνα* praeponit *κατα τον προφητικον παραβεβληται λογον λεγοντα*, etsi uti sonant singula, magis ex Petro quam ex Esa petita videntur (*ωσ χορτ., δοξα αυτησ, ρημα κυριου*) ...... Gb^{0} Ln om *ωσ* cum ℵ^{c}A 4. 13. 15. 29. 36. 59. 69. 137. a^{scr} cat am* harl syr^{sch} et$^{p\ txt}$ arm^{odd} Thphyl Zeno, item si huc trahi licet Hipp (sive Sim. Mag. ap Hipp)^{164} ubi est *το λεχθεν οτι πασα σαρξ χορτοσ, και πασα δοξα σαρκοσ ωσ ανθοσ χορτου· εξηρανθη ο χορτοσ και το ανθοσ αυτου εξεπεσε· το δε ρημ. κυρ. μενει εισ τ. αι.* | *πασα δοξα* (et. ℵ^{c}): ℵ* *πασα η δοξ.* | *αυτησ* cum ℵ^{c}ABC h 5. 7. 9. 15. 69. 73. 137. a^{scr} cat vg (et. Zeno Bed) syr^{utr} cop aeth^{utr} Did$^{tri\ 2,5}$, item (vide ante) Or^{1,226} ... ℵ* *αυτου*, quod magnam veri speciem habet, Hipp^{164} *σαρκοσ*, tol *carnis* ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb′) *ανθρωπου* cum KLP al pler Oec (minime probat Chr^{4,820} et^{12,722}) ... 27. plane om | *το ανθοσ* sine additam cum ℵAB 2. 5. 13. 26. 30. 40. 69. 73. 137. a^{scr} c^{scr} am fu syr^{utr} arm Did$^{tri\ 2,5}$ Thphyl Bed^{211}, item (vide ante) Or ... ς (sed Gb^{00}) Ti add *αυτου* cum CKLP al pler cat vg^{cle} demid harl tol cop aeth^{utr} Eus$^{cat\ 40}$, item (vide ante) Hipp^{164} :: LXX consentientibus ℵAB *πασα σαρξ χορτοσ* (minusc pauciss *ωσ χορτ.*, item Esaia adscripto Bas^{1,41} et^{alib}) *και πασα δοξα ανθρωπου ωσ ανθ. χορτου· εξηρανθη ο χορτοσ και το ανθοσ* (Iust$^{dial\ 50}$ add *αυτου* totum Esaiae locum 40, 1—17 exscribens, item Thdrt^{1,284} uno codice discedente) *εξεπεσε, το δε ρημα του θεου ημων* (pro his minusc mu Iust Thdrt etc *κυριου*) *μενει εισ τον αιωνα*. Ceterum post *εξεπεσεν* Did$^{tri\ 2,5}$ add (memoria falsus) *και η ευπρεπεια αυτου απωλετο* (:: ex Iac), quae nec ap Esai leguntur.

25. *κυριου* (ita et. Hipp^{164}, item Or^{1,226} *του κυριου*, praetereaque vide ante): aeth^{utr} Did^{2,5} et^{6} Thphyl *του θεου*, syr^{sch} *dei nostri* | *το ρημα το*: A om

II. 1. *υποκρισεισ* cum ℵ*(et ℵ^{c})ACKLP rell vg syr^{p} arm Thphyl Oec ... ℵ^{c} (notaverat *ν* super *σ* extr in *-σεισ*, sed eo rursus abserso *-σεισ* correxit) B syr^{sch} cop (aeth^{utr} et h. l. et in seqq habet infinitivum qui pluralem non patitur) Clem^{124} (praemisso *την*) Or$^{int\ 4,508}$ Aug

κρίσεισ καὶ φθόνουσ καὶ πάσασ καταλαλιάσ, 2 ὡσ ἀρτιγέννητα
βρέφη τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξη-
θῆτε εἰσ σωτηρίαν, 3 εἰ ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸσ ὁ κύριοσ. 4 πρὸσ
Ps 34, 8. (9) ὃν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδεδοκι-
Eph 2, 20 μασμένον παρὰ δὲ θεῷ ἐκλεκτόν, ἔντιμον, 5 καὶ αὐτοὶ ὡσ λίθοι
ζῶντεσ ἐποικοδομεῖσθε οἶκοσ πνευματικόσ, εἰσ ἱεράτευμα ἅγιον,
Ro 12, 1 ἀνενέγκαι πνευματικὰσ θυσίασ εὐπροσδέκτουσ θεῷ διὰ Ἰησοῦ

Gild (hos vide ap Sab) υποκρισιν | φθονευσ (L φθονου): syr[sch] cop Clem Or[int] Aug Gild φθονον, *invidiam* ... B φονουσ | πασασ (A om) καταλαλιασ (et. ℵ[c]): ℵ* cop πασαν καταλαλιαν, item omisso πασαν syr[sch] (aeth) Clem Or[int] Aug Gild, item L πασησ καταλαλιασ

2. αρτιγεννητα cum ℵBCKLP etc (et. Or[3,550. 606sq 756 et alib]) ... A al pauc Clem[124] (sed fluct lectio) Cyr[osa 902] et[glaph 393] αρτιγενητα (syr[sch] reddit *simplices*, sed syr[p] *modo geniti*) | αδολον: 3. 32. 43. 69. 99. 101. 133. 1[lect] a[scr] al[2scr] am tol (et. Aug al, non item vg[cle] fu demid harl) syr[p] (syr[sch] vide post) arm Or[3,607] (non item[1,512] nec[3,550. 606. 756. 4,343]) et[int 3,506] Cyr[glaph 393] et[osa 902] και αδολον. Libere syr[sch] *et estote tanquam infantes simplices, et appetite ipsum sermonem tanquam lac mundum et spirituale* | αυξηθητε: 31. 38. αξιωθητε | εισ σωτηριαν cum ℵABCKP al[60] cat vg (et. Aug al mu) syr[utr] cop arm aeth ar[e] Clem[124] Or[int 3,506] Cyr[glaph 393] ... ς (= Gb Sz) om cum L al sat mu ar[p] Oec, item[vid] Thph[com] (addit enim εισ μετρον ηλικιασ του πληρωματοσ του $\overline{χυ}$, sed[txt] habet εισ σωτ.)

3. ει cum ℵ*AB Clem[124] (syr[sch] *si gustastis et vidistis*) ... ς Ti ειπερ cum ℵ[c]CKLP al omn[vid] (13. εισπερ) cat Cyr[glaph 393] Thphyl Oec vg (*si tamen*), item[vid] cop syr[p] etc | χρηστοσ: KL al[30] Clem[124] et alii χριστοσ, sed L 13. 31. al[3scr] (et ut vdtr pler) $\overline{χς}$ compendio utuntur

4. υπο cum ℵAKLP etc, item B υπ ... C 29. 14[lect] απο

5. λιθοι ζωντεσ (ℵ[c]): ℵ* λιθοσ οντεσ | εποικοδομεισθε cum ℵA[2]C 5. 27. 33. 36. 39. 46. 65. 66** 68. 76. 100. 133. al[2scr] (al pauc ap Gb) cat vg (*superaedificamini*, et. Bed al) Cyr[ador 280] et[glaph 331. 427] et[mich 422] Procop ap Niceph[2,34] ... ς Ln Ti οικοδομεισθε c. A*BKLP al plu Clem ap Niceph[2,697] (Mign[2,770]) Or[1,757] (non probant[4,202] οικοσ θεου εκ λιθων ζωντ. οικοδομουμενοσ, nec magis[4,222. 3,750]) Or[int 2,418] (*vos* - *aedificati domus spiritalis in sacerdotio sancto*) Thphyl Oec Hil[70. 80.] Ambr Aug al (vide Sab) | πνευματικοσ (ℵ[c]): ℵ* πνευματοσ | εισ ιερατευμα cum ℵABC 5. 7. 15. 27. 29. 36. 66** 68. 78. 106. cat tol cop arm aeth[utr] Or[1,757] et[4,202] Eus[ps 316] Cyr[glaph 331] (item[ador 280] et[mich 422] εισ ναον αγιον) Procop (l. l.) Or[int 2,418] (vide ante) Hil[70] Ambr al (vide Sab; sed Procop etiam antea εισ οικον πνευματικον similiterque ex Latt nonnulli ut Hier[ter]) ... ς Ti ιερατευμα (sine εισ) cum KLP al pler vg syr[p] Clem ap Niceph[2,697] (non probat Or[4,222] ἡ ἐκκλησία ἐκ λίθων ᾠκοδομημένη ζώντων; ἐνθάδε ἱεράτευμα ἅγιον, πνευματικαὶ θυσίαι προσφέρονται) Thphyl Oec. Libere syr[sch] *et estote templa spiritualia.* | ανενεγκαι (ℵ[c]; * -γκασ) et. Or[1,757] etc ... 13. ενεγκαι | πνευματικασ

Χριστοῦ. 6 *διότι περιέχει ἐν γραφῇ· ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον* Es 28, 16 Ro 9, 33
ἀκρογωνιαῖον ἐκλεκτὸν ἔντιμον, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ᾽ αὐτῷ οὐ μὴ
καταισχυνθῇ. 7 *ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖσ πιστεύουσιν· ἀπιστοῦσιν δέ,* Ps 118, 22 Mt 21, 42 Es 8, 14
λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντεσ, οὗτοσ ἐγενήθη εἰσ κεφα-
λὴν γωνίασ καὶ λίθοσ προσκόμματοσ καὶ πέτρα σκανδάλου, 8 *οἳ* Ro 9, 33
προσκόπτουσιν τῷ λόγῳ ἀπειθοῦντεσ, εἰσ ὃ καὶ ἐτέθησαν. 9 *ὑμεῖσ* Ex 19, 6 Es 43, 20 s

---

θυσιασ: 42. 57. 97. 104. 105. 13[lect] 14[lect] c[scr] g[scr] Amb[lue2] et[12] *θυσ. πνευματ.* ... ℵ om *πνευματικασ*, item (sed variant edd, vide ap Schaaf ad h. l. p. 781, nec magis om ar[e]) syr[sch] | *θεω* cum ℵABC 29. 66** arm ... ς *τω θεω* cum ℵ[c]KLP al pler cat Clem ap Niceph (ap Mign[770]) Or[1,757] Thphyl Oec

6. *διοτι* cum ℵABCKLP h al fere[30] cat vg (*propter quod*) cop syr[p] (et [sch] *enim*) arm aeth[utr] (*quia ita*) Thphyl ... ς (= Gb Sz) *διο και* cum minusc ut vdtr pauc Oec; 19 68. *διο* | *εν γραφη* c. ℵAB 13. 33. 73. k[scr] ... ς *εν τη γραφη* cum KLP al longe plu cat Thphyl Oec ... Ln *η γραφη* cum C 7. 14. 27. 29. 33** 38. 65. 68. 69. 93. 95** al[8scr] vg (et pp[lat]; non item syr[utr] etc) | *ακρογων.* ante *εκλεκτον* cum ℵAKLP al fere omn vg syr[p] aeth Thphyl ... BC 31. cop arm Cyr[esa 612] (propius ad Petr quam ad Esa accedit) post *εκλεκτον* pon (syr[sch] *εκλεκτ. εντιμ. ακρογων.*, Oec[com] *ακρογ. εντιμ. εκλεκτ.*) :: cf LXX *ιδου εγω εμβαλλω εισ τα θεμελια σιων λιθον πολυτελη εκλεκτον ακρογωνιαιον εντιμον* etc, ubi *εκλεκτ. ακρογ.* tantum non fluct. Cf et. Barnab[6] *λεγει ο προφητησ· επει ωσ λιθοσ ισχυροσ ετεθη εισ συντριβην· ιδου εμβαλω εισ τα θεμελια σιων λιθον πολυτελη εκλεκτον ακρογωνιαιον εντιμον.* | *επ αυτω* (ℵ[c]): ℵ* 33* 40. d[scr] *επ αυτον* :: LXX[ed] et B *ο πιστευων* tantum habet, sed ℵA al mu add *επ αυτω*, cod[marchal] *επ αυτων*, Barnab[6] *επ αυτον*, Eus[dem 28] Cyr[esa 562] *εισ αυτον*

7. *υμιν* (sic ℵ[c] et iam[a] vel ipse[*corr]): ℵ* *ημιν* | *απιστουσιν* cum ℵBC 68. 69. a[scr], item *non credentibus* vg (sed nec aliter v. 8, quem vide; magis etiam dubium videtur an si quis ex interpp rell eodem modo reddidit Graecum, pro teste lectionis *απιστ.* haberi debeat.) ... ς Ln Ti *απειθουσιν* cum AKLP al pler cat Thphyl Oec | *λιθον ον* cum ℵ* C[2vid]KLP al pler Thphyl ... Ln *λιθοσ ον* cum ℵ[c]ABC[*vid] 9. 19** 25. 39. 73. 100. 137. c[scr] Oec :: et. LXX *λιθον ον*, sed ibi non praecedit *απιστουσιν* aut *απειθουσιν*, a quo verbo lectio *λιθοσ* originem ducere videtur. Ceterum syr[sch] om *λιθον ον* usque *εισ κεφ. γωνιασ* | *εγενηθη*: K *εγενν-* | *λιθοσ* ante *προσκομμ.*: 18. 31. 68. 123. 177. 180. k[scr] *λιθον* | *πετρα*: ℵ 18. 68. 123. 177. 180. (non item 31. k[scr]) *πετραν*

8. *οι* cum ℵABC[2]KLP etc: C* 5. 15. 27. 29. 31. 36. 66. 68. 69. a[scr] *οσοι* | *απειθουντεσ* cum ℵACKLP etc ... B *απιστουντεσ*, nec aliter reddit vg (*qui offendunt verbo nec credunt*) | *εισ ο και ετεθησαν*: 57** 69. 137. a[scr] *εισ ην παρεσκευασαν εαυτουσ ταξιν και ετεθησαν*, quemadmodum etiam in comm Thphyl[l] et Oec[l] legitur

9. *υμεισ*: 31. *ημεισ* (item Clem[54], at iste locus minime ad hanc lectionem

δὲ γένος ἐκλεκτόν, βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περι-
ποίησιν, ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέ-
Hos 2, 23 Ro 9, 25 s *σαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς·* 10 *οἵ ποτε οὐ λαός, νῦν*
δὲ λαὸς θεοῦ, οἱ οὐκ ἠλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντες.
11 *Ἀγαπητοί, παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ παρεπιδήμους ἀπ-*
Is 4, 1 Ro 7, 23 *έχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες στρατεύονται κατὰ τῆς*
ψυχῆς, 12 *τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλήν,*
3, 16 *ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων*
3, 2 *ἐποπτεύοντες δοξάσωσιν τὸν θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς.*
Ro 13, 1 ss 13 *Ὑποτάγητε πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν κύριον, εἴτε*

---

fulciendam pertinet) | *οπως* (et. Cyr[glaph 121] Dam[2,724]): Cyr[esa 562. 574] et[nest 80] et[zach 794] *ινα* | *καλεσαντος* (et. Cyr[glaph 121] et[esa 574] et[zach 794]): Cyr[nest 80] et[esa 562] *καλουντος* | *εις* (et. Cyr[glaph 121]): Cyr[esa 562. 574] et[nest 70] *επι*

10. *ηλεημενοι*: Dam[2,724] *ελεημ.* | *ελεηθεντες*: C *ηλεηθεντ.*

11. *ως παροικους κ. παρεπιδημους*: post haec ς Gb Sz interpg cum *παρακαλω* coniungentes, a seqq vero seiungentes. | *απεχεσθαι* c. ℵBK al plu ut[vid] cat vg (*abstinere vos*) Clem[544] Dam[2,519] (et. [paris]) Thphyl Oec. Addunt vero (ut Ln ex errore de C edidit) *υμας* vg Cyp[12] et[308] (cum aliis pp[lat], cf Sab), al testes pauci post *παρακαλ.* vel ante *απεχεσθ.* addunt ... ACLP al[25] syr[utr] cop aeth[utr] Did[tri 3,1] Cyr[glaph 155] Cyp[12. 308] Zeno Leo *απεχεσθε* | *των σαρκ. επιθ.* (et. Cyr[glaph 155]): C* 27 Did[tri 3,1] praem *απο*. Ceterum cf ad h. l. Polyc[phil 5] (Dress[368]) *οτι πασα επιθυμια κατα του πνευματος στρατευεται*

12. *την αναστροφ. υμων* (et. Clem[285] Polyc[int 10]): ℵ *τ. αναστρ. υμων* ... Cyp[12] et[308] om *υμων* | *εν τοις εθνεσιν εχοντες καλην* cum ℵAC 13. al sat mu vg (arm - *καλ. εχοντ.*) Clem[285] Thphyl, item omisso *εχοντες* B ... KLP al[30] syr[sch] cop Oec *εχοντ. καλην εν τ. εθνεσιν*, item Clem[544] Polyc[int 10] *καλην* (*irreprehensibilem*) *εχοντ. εν τ. εθν.*, Cyp[bis] *habentes inter gentes* (*gentiles*) *bonam*. Pro *τ. αναστροφ. υμ.* etc 69. 137. a[scr] *παρακαλω δε και τουτο, την εν τοις εθν. υμων αναστροφην εχειν καλην* | *καταλαλουσιν* (et. Clem[285]): LP al fere[30] cat Clem[odd] *καταλαλωσιν* | *εκ των καλων*: 57** 69. 137. a[scr] syr[utr] cop arm Cyp[bis] add *υμων* | *εποπτευοντες* cum ℵBC 2. 30. 31. 43. 68. 137. a[scr] j[scr] cat Thphyl Oec, item vg (*considerantes*) Cyp[12. 308] (*aspicientes*) syr[utr] ... ς *εποπτευσαντες* cum AKLP al pler Clem[285] | *δοξασωσιν* (et. Clem[285] ℵ[c]): ℵ* *δοξασουτρεμουσιν* (:: cf 2 Pe 2, 10)

13. *υποταγητε* sine *ουν* cum ℵABC 13. 31. 73. am fu demid tol (et. m[80]) sah cop arm aeth, item (qui in tali re non satis probant) Eus[mcell 151] Did[tri 3,3] Cassiod[113] ... ς (sed Gb[oo]) add *ουν* cum KLP al pler cat vg[cle] harl (et. Bed[220]) syr[p] (et[sch] *et* -) Thphyl Oec | *ανθρωπινη* (ℵ* om) ante *κτισει* cum ℵ[c]ABKLP etc (et. Dam[2,258] Ant[86]) .. C 31. Eus[mcell 151] Did[tri 3,3] post *κτισει*, item sah cop syr[p] (syr[sch] *omnibus hominibus*) | *κτισει*: vg (et. am fu demid Bed[220]) *creaturae* ... m[80] harl tol Amb[fid 5,578] ex[cdd] pler Cass[113] *ordinationi*

βασιλεῖ ὡσ ὑπερέχοντι, 14 εἴτε ἡγεμόσιν ὡσ δι᾽ αὐτοῦ πεμπο-
μένοισ εἰσ ἐκδίκησιν κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν· 15 ὅτι
οὕτωσ ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, ἀγαθοποιοῦντασ φιμοῦν τὴν τῶν
ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν· 16 ὡσ ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡσ ἐπι- Ga 5, 13
κάλυμμα ἔχοντεσ τῆσ κακίασ τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ᾽ ὡσ θεοῦ δοῦλοι.
17 πάντασ τιμήσατε, τὴν ἀδελφότητα ἀγαπᾶτε, τὸν θεὸν φοβεῖσθε,
τὸν βασιλέα τιμᾶτε. 18 Οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ Eph 6, 5 Col 3, 22
τοῖσ δεσπόταισ, οὐ μόνον τοῖσ ἀγαθοῖσ καὶ ἐπιεικέσιν ἀλλὰ καὶ
τοῖσ σκολιοῖσ. 19 τοῦτο γὰρ χάρισ, εἰ διὰ συνείδησιν θεοῦ ὑποφέρει

---

14. *εισ εκδικησιν* (ita etiam c habere statuendum est, non *αδικησιν*) sine *μεν* cum ℵABKL h al[30] vg m[90] syr[sch] et[p txt] cop arm Ant[96] ... ς (= Gb Sz) add *μεν* cum c[vid] (sed locus perobscurus est) P al plu[vid] cat syr[p] c.* Dam[2,266] (et.[paris]) Thphyl Oec

15. *αγαθοποιουντασ* (et. Clem[544]; c *-ντεσ*): c 7. 27. 29. 31. al[2 scr] Thphyl add *υμασ*, item syr[utr]. Libere 13. *αγαθοποιειν και φιμ.* | *φιμουν* (KLP al mu *φημουν*): ℵ* *φιμοιν* (c *-μουν*) | *αγνωσιαν*: 96. 142. Clem[544] *εργασιαν*

16. Ln ante *ωσ ελευθεροι* plene distinxit, verba vero *αλλ ωσ θεου δουλ.* cum v. 17 coniunxit. Cui coniunctioni favet etiam Dam[2,697], ubi *ωσ θεου δουλοι παντ. τιμησατ.* affertur absque eis quae praecedunt; nec aliter Thphyl. | *θεου δουλοι* cum ℵBCK 5. 22. 68. 78. 55[lect] arm Dam[2,697] ... ς Ln *δουλοι θεου* c. ALP al pler cat m[90] vg Thphyl Oec

17. *παντασ*: ℵ *-ντεσ* | *αγαπατε* cum ℵABCP etc ... KL h 31. 40. 6** al[40] *αγαπησατε*. Item 78. (qui non etiam lectionis *αγαπησατε* testis dicitur) *τ. βασ. τιμησατε*

18. *υποτασσομενοι*: ℵ post *εν παντι φοβω* pon ... 57** 69. 137. a[scr] add *ητε*, quemadmodum Thphyl et Oec adnotant: *προσυπακουστέον τὸ ἦτε, ἵν᾽ ᾖ οὕτωσ· οἱ οἰκέτ. ἦτε ὑποτασσόμενοι. ὁμοίωσ καὶ ἐν τῷ· αἱ γυναῖκεσ.* Nec aliter vg (*subditi estote*, sed am fu om *estote*) etc. | *τοισ δεσποταισ* (et. vg syr[p] etc): ℵ harl tol (m[90] *nostris*) Dam[2,447] (et.[paris]) add *υμων*, item cop syr[sch] (minime contra probat Clem[306] *ὡσ γάρ τοι ἐκείνοισ παραγγέλλεται, παντὶ φόβῳ τοῖσ δεσπόταισ, οὐ μόνον τοῖσ ἀγαθοῖσ - σκολιοῖσ ὑποτάσσεσθαι, φησὶν ὁ πέτροσ, οὕτωσ ἡ ἰσότησ - τοῖσ δεσπόταισ εὐάρμοστοσ.*) | *επιεικεσιν αλλα*: ita ℵAB[2]KLP LP etc ... B*C *-κεσι αλλα* (cuiusmodi passim in B et ℵ) | *αλλα και*: 31. om *και*

19. *χαρισ* sine additam cum ℵABKLP etc (et. Ant[152]) ... c 7. 13. 15. 18. 21. 27. 29. 32. 36. 57** 68. 69. 78. 80. 106. a[scr] c[scr] al[3 scr] cat m[90] syr[sch] et[p] c.* arm Dam[2,447] (et.[paris]) Anton[96] Thphyl add *παρα τω* (13. 15. 18. j[scr] al pauc cat Anton[96] Dam[paris] om) *θεω* | *θεου* cum ℵA[2]BKLP al pler vg m[90] sah cop aeth Dam[2,447] (et.[paris]) ... c 15. 18. 27. 29. 36. 66** 68. 69. 80. 81. 106. a[scr] c[scr] al[2 scr] cat syr[utr] arm Anton[96] et[152] Thphyl *αγαθην*, item A* 13. *θεου αγαθην*

τισ λύπασ πάσχων ἀδίκωσ. 20 *ποῖον γὰρ κλέοσ εἰ ἁμαρτάνοντεσ*
καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιοῦντεσ καὶ πάσχον-
τεσ ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρισ παρὰ θεῷ. 21 *εἰσ τοῦτο γὰρ ἐκλή-*
3, 18 4, 1 *θητε, ὅτι καὶ Χριστὸσ ἔπαθεν ὑπὲρ ὑμῶν, ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπο-*
Io 13, 15 *γραμμὸν ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖσ ἴχνεσιν αὐτοῦ,* 22 *ὃσ ἁμαρτίαν*
Is 53, 9 *οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὑρέθη δόλοσ ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ,* 23 *ὃσ λοι-*
δορούμενοσ οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ ἠπείλει, παρεδίδου δὲ τῷ

---

20. *αμαρτανοντ. και*: 31* add *κακοποιουντεσ* | *κολαφιζομενοι*: ℵ[cP] 7. 9. 27. 46. 69. a[scr] *κολαζομενοι* | *υπομενειτε* pri: ℵ[c] 5. 15. 18. 27. 31. 66** 69. 97. a[scr] c[scr] o[scr] al[6] Anton[96] et[182] vg (*et colaphisati suffertis*, m[80] *cruciemini et sufferatis*, deinde *sustineatis*) *υπομενετε* | *αλλ ει αγαθ και πασχ. υπομεν.*: L 100. om | *υπομενειτε* sec: 5. 31. 33. 97. o[scr] vg (*sustinetis*) Ant[bis] *υπομενετε* | *τουτο* c. ℵBCKLP al longe plu cat vg m[80] syr[utr] sah cop arm aeth Dam[paris] (sub *υ*) et[nestor 561] ... Ln Ti add *γαρ* cum A 13. 73. k[scr] al[10] Thphyl Oec. Cf et. Tert[gnostic 12]: „Petrus quidem ad Ponticos, *quanta enim*, inquit, *gloria*, *si non ut delinquentes puniamini sustinetis. Haec enim gratia est, in hoc et vocati estis, quoniam et Christus passus est pro nobis, relinquens vobis exemplum semetipsum*" etc. | *θεω*: A al[15] cat Thphyl *τω θεω*

21. *γαρ*: 7. 14. 75** 68. 93. al[4 scr] *γαρ και*. Cf Tert[gnostic 12] ad v. 20 | *οτι και* et. vg (et. am fu etc) syr[sch] cop arm aeth ... A 3. 68. 73. 101. vg[ms] ap Ln syr[P] om *και* (sah *vocati estis enim ad hoc*) | *χριστοσ*: ℵ 1. 73. 80. o[scr] praem *ο* | *επαθεν* cum ABC[vid]KLP al plér vg sah cop syr[P] aeth Dam[paris] sub *υ* Tert[gnostic 12] Cyp[250. 280] etc ... ℵ 5. 14. 17. 19. 37. 65. 95* cat syr[sch] ar[e] arm Dam[nestor 561] Amb[bis] Fulg Quaest (vide hos ap Sab) *απεθανεν* | *υπερ*: A *περι* | *υμων υμιν* (et. ς[e] Gb) cum ℵABC 31. c[scr] k[scr] al cat mu[vid] am fu[corr] (teste Ln) demid tol harl sah syr[P] arm aeth[utr] Dam[paris] (sub *υ*) Oec Amb (al: cf Sab) ... ς (Gb') *ημων ημιν* cum 2. 4. 18. 45. 47. 69. 93. 99. 105. 137. d[scr] al aliq syr[sch] cop Dam[nest 561] Aug[ioh 21] (contra Lc[brug] *male illi qui duplex* nobis) ... Sz Gb'' (sed ap utramq adnotatio critica confusa) Ti *υμων υμιν* cum KLP 13. al fere[40] cat vg[clo] fu* Tert[gnost 12] Cyp[250. 280] (al ap Sab) Thphyl

22. Habent versum etiam Polyc[phil 8] Ir[int 266] Or[3,285. 4,451] et[alib] Eus[eclog 234] Did[tri 3,10] etc | *ευρεθη* cum ABCLP al certe pler cat Polyc Or Eus Did etc ... ℵK *ηυρεθη*

23. *αντελοιδορει* et. ℵ[c] Eus[ps 171] Cyr[ioh 814] et[871], item *remaledicebat* (*remaledixit*) Cyp[250. 317] Lcif[248] (Gall[6]) Aug[ioh 21] Amb etc ... ℵ* *ελοιδορει*, item (si inde huius lectionis testimonium petere licet) *maledicebat* vg Did[int 293] (Gall[6]) | *δε* et. Cyr[ioh 814. 871] Dam[paris] sub *υ* Cyp[250. 317] etc ... C *τε* | *τω κρινοντι δικαιωσ* (Promiss *iudicanti se iuste*, harl* *iudicante iuste*) ... vg (et. am fu demid tol harl**) Cyp[250. 317] etc *iudicanti* (harl** *-cante*) *se* (am Cyp[317] *se iudicanti*, Cyp[250] *se iudicanti se*) *iniuste*. Cui lectioni (improbat Lc[brug]) accommodatum est 1[lect]: *τω κριν. σε* (sic) *αδικωσ*. Libere arm: *δικαιον δε παρεδιδου τω κρινοντι*

κρίνοντι δικαίως, 24 ὃς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν Es 53, 4 ss
τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι Col 1, 22
τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν, οὗ τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἰάθητε. 25 ἦτε γὰρ
ὡς πρόβατα πλανώμενοι, ἀλλ' ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα
καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν. 3, 2

III.

1 Ὁμοίως γυναῖκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα Eph 5, 22 Col 3, 18
καὶ εἴ τινες ἀπειθοῦσιν τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστρο-
φῆς ἄνευ λόγου κερδηθήσονται, 2 ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ

---

24. ημων cum ℵACKLP etc. Item Polyc^{8} ος ανηνεγκεν ημων τας αμαρτιας τω ιδιω σωματι επι το ξυλον ... B υμων | αυτος (et. vg syr^{p}; 31. post ανηνεγκ. pon): Polyc^{8} om, nec expri sah cop syr^{sch} | εν τω (ℵc): ℵ* om εν | αμαρτιαις: A aeth add ημων | ζησωμεν: C συνζησωμεν | ου τω μωλ. αυτου cum ℵ*LP 40. 73. 105. 93. 94. 95. 96* 113. 8^{pe} al plu (ut 6 ap Scri, pler ap Mtthaei) Thphyl Oec ... Ln om αυτου (et. Gb^{o}) cum ℵ^{c}ABCK h 4. 5. 7. 13. 15. 18. 22. 23. 27. 29. 31. 36. 37. 39. 45. 46. 68. 69. 81** 96** 98** 100. 127. a^{scr} c^{scr} al^{8scr} cat :: οὗ - αὐτοῦ emendatori deberi incredibile est; nec magis credibile αὐτοῦ ex LXX adsumptum esse servato inepte οὗ. Ibi est enim παιδεια ειρηνης ημων επ αυτον, τω μωλωπι αυτου ημεις ιαθημεν, nec his quisquam οὗ intulit.

25. ητε γαρ: B om | πλανωμενοι cum ℵAB 5. 40., item *qui sicut oves errabatis* tol harl Fulg (ap Sab) ... ς πλανωμενα cum CKLP al pler cat Thphyl Oec; item vg *eratis enim sicut oves errantes* | αλλ ut ℵACKLP etc ... B αλλα | επεστραφητε c. ABKL etc (vg etc *conversi estis*) ... C 69. a^{scr} επεστρεψατε ... ℵP 5. επιστραφητε, c^{scr} επιστρεψατε | τ. ψυχων υμων: L 3. 31. 38. 40. 42. 47. 57. 59. 95. 96. 100. 105. c^{scr} al^{5scr} al pauc τ. ψ. ημων

III. 1. ομοιως: 96. b^{scr} vg (et. am demid tol; non item fu harl) cop syr^{utr} add και, item 15. 18. δε και | γυναικες cum ℵ*AB ... ς Ti αι γυναικες cum ℵ^{c}CKLP al omn^{vid} cat Thphyl Oec | υποτασσομεναι: P 38. -μενοι | και ει τινες cum ℵALP al plu cat vg (et. Aug Bed) Clem ^{292} (ανδρασιν, ως και ει τινες απειθοιεν τω λογω, δια - κερδηθησονται) ... CK al^{15} ει και τινες ... B 57. 69. 104. arm cop Ps-Ath^{latest} Fulg (ap Sab) ει τινες ... 2. 47. 99. 123. e^{scr} Thphyl και οιτινες, item 38. a^{scr} οιτινες. Cf et. m^{80} *viris vestris, ex quibus si qui non credunt huic verbo, per - sine verbo lucrificant* (sic). | κερδηθησονται (Gb') cum ℵABCKLP al plus^{25} Dam^{paris} Thphyl Oec (Clem vide ante) ... ς κερδηθησωνται cum minusc plu cat Dam^{2,406} ed

2. εποπτευσαντες et. ℵ^{c} Clem^{292} Dam^{2,406} (et. paris) etc ... ℵ* a^{scr} εποπτευοντες

1 Ti 2, 9 s *ἁγνὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν.* 3 *ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆσ τρι-*
χῶν καὶ περιθέσεωσ χρυσίων ἢ ἐνδύσεωσ ἱματίων κόσμοσ, 4 *ἀλλ'*
Eph 3, 16 *ὁ κρυπτὸσ τῆσ καρδίασ ἄνθρωποσ ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ πραέωσ καὶ*
ἡσυχίου πνεύματοσ, ὅ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πολυτελέσ. 5 *οὕτωσ*
γάρ ποτε καὶ αἱ ἅγιαι γυναῖκεσ αἱ ἐλπίζουσαι εἰσ θεὸν ἐκόσμουν
ἑαυτάσ, ὑποτασσόμεναι τοῖσ ἰδίοισ ἀνδράσιν, 6 *ὡσ Σάρρα ὑπήκου-*
Gn 18, 12 *σεν τῷ Ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα, ἧσ ἐγενήθητε τέκνα ἀγα-*
θοποιοῦσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν. 7 *Οἱ ἄνδρεσ*

---

2. *αγνην*: 18. 22. 96. Dam[2,406] om

3. *ουχ ο*: ℵ *ουκ ο* | *εμπλοκησ* (C *ενπλ.*): 2. 3. 18. 28. 30. 39. 60. 98* 99. 101. 104. g[scr] o[scr] al pauc Clem[292]cdd[2] Oec *εκ πλοκησ* ... 4. j[scr] Dam[2,406] *εν πλοκαισ* | *τριχων* cum ℵABKLP etc (m[80] *capillorum inplicatus*, Aug *capillorum incrispationibus*) ... Ln om cum C arm Clem[298]. Vertunt *εμπλοκ. τριχ.* vg Ps-Ath[lat647] *capillatura*; sic vero Cyp[317]: *sit in muliere non exterior ornamenti aut auri aut vestis cultus* :: solet *εμπλοκη* etiam absque *τριχων* eundem in sensum dici, ut Clem[298] *κρωβύλον, ὅ ἐμπλοκῆσ ἐστὶν εἶδοσ, ἀνεδοῦντο χρυσοῦν.* | *και περιθεσεωσ* cum ℵABKLP al omn[vid] syr[p] cop rell Clem[292] Dam[2,406] etc ... Ln *η περιθεσεωσ* cum C m[80] vg syr[sch] Cyp[317] Ps-Ath[lat647] al

4. *εν τω αφθαρτω* et. ℵ[c]A[corr] Clem[298] etc: ℵ* *εν αφθαρτω*, A* 104. *εν τω φθαρτω* | *πραεωσ* cum ℵBKL 13. 31. 98* 99. c[scr] f[scr] (et haud dubie al) Dam[2,406] ex[paris] ... ς Ln *πραεοσ* cum ACP al longe plu Clem[292] etc | *πραε. και* (sic ℵc, ℵ* om) *ησυχιου* (ℵ* *-χιουσ*) hoc ordine cum ℵACKLP al omn[vid] cat syr[p] Clem[298] Did[tri 3,6,3] Hier[iovin 1] (*mitis et silentis*) etc ... Ln cum B m[80] (*mansueti et modesti*) vg (*quieti et modesti*; item Aug Amb) cop Ps-Ath[647] (ut vg) *ησυχ. και πραε.* Praeterea syr[sch] arm[edd4] aeth om *και ησυχιου* | *του θεου* (et. Clem[292]): K al plus[10] om *του* | *ο* et *πολυτελεσ*: Dam[2,406] *οσ* et *πολυτελησ*

5. *ποτε*: 13. *τοτε* | *και αι αγιαι*: Dam[2,406] nil nisi *αι*. Omittunt *αγιαι* et. 16. 96. 142. arm | *εισ* cum ABC 13. 15. 27. 36. 69. 104. a[scr] c[scr] d[scr] cat Dam[2,406] Thphyl ... ς *επι* cum ℵKLP al pler Oec :: utrumque alibi legitur: 1, 13 *ελπισατε επι την* non fluctuat, nec 1 Tim 5, 5 *ηλπικατε επι τον θεον* (*κυριον*). Etiam *ηλπικαμεν επι θεω* (*τον θεον*) ut 1 Tim 4, 10 legitur; nec vero magis fluct Ioh 5, 45 *εισ ον υμεισ ηλπικατε* 2 Co 1, 10 *εισ ον ηλπικαμεν.* | *θεον* cum ABCKLP al fere[30] Dam[2,406] Thphyl ... ς *τον θεον* cum ℵ 69. a[scr] c[scr] al plu cat Oec | *εκοσμουν εαυτασ*: ℵ ante *αι ελπιζουσαι* etc pon

6. *υπηκουσεν* cum ℵACKLP al fere omn cat am syr[p] arm Thphyl Oec ... Ln *υπηκουεν* cum B 31. m[80] vg (et. Aug Fulg) syr[sch] | *εγενηθητε*: K 13. 57. 93. 96. 99. 101. a[scr] e[scr] al[3scr] Thphyl *εγεννηθητε* | *φοβουμεναι* (L *-νοι*) ... 63. a[scr] *πτοουμεναι* | *πτοησιν* (L Dam[2,406] ex[paris] *πτωησιν*): P 13. 18. 40. *πτωσιν*

7. *Οι ανδρεσ* cum ℵACKLP etc ... B om *οι* | *συνοικουντεσ* (respicit huc Or[3,687] *οτι δει τον ανδρα συνοικειν τη γυναικι ωσ ασθενεστερω σκευει,*

ὁμοίως, συνοικοῦντες κατὰ γνῶσιν ὡς ἀσθενεστέρῳ σκεύει τῷ γυ- Eph 5, 28 1 Co 7, 3
ναικείῳ, ἀπονέμοντες τιμὴν ὡς καὶ συνκληρονόμοις χάριτος ζωῆς,
εἰς τὸ μὴ ἐνκόπτεσθαι τὰς προσευχὰς ὑμῶν.
8 Τὸ δὲ τέλος πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι,
εὔσπλαγχνοι, ταπεινόφρονες, 9 μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ Ro 12, 17
ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας, τοὐναντίον δὲ εὐλογοῦντες, ὅτι εἰς

απονεμοντα τιμην) et. ℵ^{c} ... ℵ* *συνομιλουντες*. Libere syr^{sch} *habitate cum uxoribus vestris secundum scientiam, et tanquam vasa debilia in honore habete eas.* Similiter *cum uxoribus vestris* et. aeth. | *κατα γνωσιν* (ℵ^{c}): ℵ* 97* om | *σκευει*: 13. *μερει* | *γυναικειω* cum ℵBCKP etc ... AL al fere^{10} *-κιω* | *συνκλ-* cum ℵAB*C ... ς Ln *συγκλ-* cum B^{3}K^{all}LP al certe pler | *-ρονομοις* (et. ς$^{e\ 1658.\ 1678}$ Gb') cum ℵ^{c}(*-*μους*)B 13. 26. 31. 40. 66** 68. o^{scr} al mu^{vid} m^{80} (*tanquam coheredi gratiae et vitae*) vg (*tanquam et coheredibus gratiae vitae*) arm (cop^{vid}). Libere syr^{sch} *eo quod etiam ipsae vobiscum heredes erunt*, similiter aeth. Accedunt Aug (*tribuite honorem quasi coheredibus gratiae*) Amb (*impartientes honorem tanquam coheredi gratiae vitae*) Cassiod^{114} Thphyl Oec ...... ς (sic ς et ς$^{e\ 1624.\ 1633}$) Ln *-ρονομοι* cum ACKLP h 5. 38. 42. 57. 66** 69. 73. 105. 117. 137. (a^{scr} *κληρονομοι*) c^{scr} al plus^{40} cat syr^{p} (*ut etiam una heredes sitis*) Hier$^{iovin\,1}$ (*et sicut coheredes multiplicis gratiae*) | *χαριτος* cum BC*KLP al pler vg m^{80} syr^{sch} ... ℵAC^{2} 4. 5. 57** 68. 69. a^{scr} c^{scr} Hier^{iovin} praem (et 7, 8. syr^{p} cop add) *ποικιλης*. Cf Hier (ap Sab) *sicut coheredes multiplicis gratiae dei, quod significantius Graece dicitur ποικιλης, id est variae* :: fluxit ut^{vid} ex 4, 10 | *ζωης* (7. 8. k^{scr} *και ζωης*): 33. 42. 57. 66. al plus^{25} (4 ap Scri) Thphyl^{com} Oec^{com} *ζωσης* ... C^{2} om | *ενκοπτεσθαι* (*ενκ-* ℵ c^{scr} etc, ABP etc *εγκ-*, sed cf ad Act 24, 4 et 1 Co 9, 12) c. ℵABP h al fere^{50} ... ς (= Gb Sz) Ti *εκκοπτεσθ.* cum C^{2}(*latet)KL al sat mu cat^{txt} et^{com} (sed verba commentarii passim in scholiis cum *εγκοπην* exhibentur, ut 100^{schol} et 103^{schol}) Thphyl (addit *τίνα γὰρ ἐκκοπὴν φέρει προσευχῆς ἀνδρὸς πρὸς γυναῖκα αὐτοῦ αὐστηρία*; sed eadem adscribens Oec pro *ἐκκοπ.* habet *ἐγκοπήν*.) Ex interpp habent m^{80} vg Hier Amb Aug *ne impediantur*, item cop *ne impediamini in precibus vestris*. Syr^{sch} *ne impingatis in precibus vestris*, syr^{p} *ne intercidantur preces vestrae*. | *τας προσευχας*: B *ταις προσευχαις*. Cf ante cop et syr^{sch}

8. *ομοφρονες* (et. Clem^{296}): KL h al^{5} add *εσεσθε* (L *-σθαι*) | *συμπαθεις* ut ℵABKLP etc ... C *συνπ-* | *ταπεινοφρονες* cum ℵABC al plus^{30} am fu demid syr^{utr} cop arm Clem^{296} Antioch^{1175} ... ς (= Gb Sz) *φιλοφρονες* cum KP al mu cat ... L al mu Thphyl Oec *φιλοφρον. ταπεινοφρον.*, item vg^{clc} tol m^{16} *modesti humiles*, harl *humiles modesti*

9. *μη αποδιδοντες* usq *αντι λοιδοριας* (13. om *η λοιδ. αντι λοιδ.*): haec ipsa verba habet et. Polyc^{2}, sed add *ἢ γρόνθον ἀντὶ γρόνθου ἢ κατάραν ἀντὶ κατάρας* | *οτι εις τουτο* cum ℵABCK h 13. 15* 22. 27. 29. vg m^{16} syr^{sch} et$^{p\ txt}$ cop arm aeth Antioch^{1110} et^{1175} Dam^{2,339} ... ς (Gb^{oo})

Ps 33 (34), 12—16 τοῦτο ἐκλήθητε ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε. 10 ὁ γὰρ θέλων ζωὴν
ἀγαπᾶν καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς παυσάτω τὴν γλῶσσαν ἀπὸ
Heb 12, 14 κακοῦ καὶ χείλη τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον, 11 ἐκκλινάτω ἀπὸ κακοῦ
καὶ ποιησάτω ἀγαθόν, ζητησάτω εἰρήνην καὶ διωξάτω αὐτήν,
12 ὅτι ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν
αὐτῶν, πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά.

13 Καὶ τίς ὁ κακώσων ὑμᾶς ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ ζηλωταὶ γένη-
2, 20 4, 14 σθε; 14 ἀλλ' εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι. τὸν δὲ
Is 8, 12 s φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε μηδὲ ταραχθῆτε, 15 κύριον δὲ τὸν

praem ειδοτες c. LP al pler cat syr[p mg] Thphyl Oec | κληρονομησητε: vg m[16] *ut benedictionem hereditate possideatis*, Fulg[trasim 1] *ut benedictionem hereditatis possideatis*

10. ο γαρ θελων ζω. αγαπαν και ιδειν ημερ. (c 33. 69. 104. 137. a[scr] c[scr] h[scr] vg[cle] ημερ. ιδειν) αγαθας ... 22. 60 Anto[74] ο γ. θε. ζω. και αγαπων ημερ. ιδ. αγαθας, item tol harl *qui enim vult vitam diligere et cupit videre dies bonos*, Cassiod[116] *qui enim vult vitam et diligit videre dies bonos.* Cf et. Hesych[cat 61] οι γαρ πολλοι ου θελουσι την οντως ζωην — ουδε ιδειν αγαπωσιν ημερας αγαθας :: ad quae cf LXX τις εστιν ανθρωπος ο θελων ζωην, αγαπων ημερας ιδειν αγαθας; | γλωσσαν sine additam cum ABC 13. 29. 73. 13[lect] 14[lect] Anto[74] ... ς (Gb[oo]) add αυτου c. ℵKLP al pler cat vg syr[utr] cop arm aeth Thphyl Oec | χειλη (c* praem τα) sine additam c. ℵABCK 5. 13. 27. 29. 66** 69. 137. a[scr] fu syr[p] ... ς (Gb[oo]) add αυτου cum LP al pler cat vg syr[sch] cop arm aeth Thphyl Oec :: LXX παυσον την γλωσσαν σου απο κακου, και χειλη σου του etc

11. εκκλινατω sine copula cum ℵC[2]KLP al pler cat vg (et. am* demid; Lcbrug *non addas* autem) syr[sch] cop arm Anto[74] Thphyl Oec ... Ln Ti add δε cum ABC* 31. 69. a[scr] c[scr] am** fu harl tol syr[p] (*et declinet* aeth) :: LXX εκκλινον απο κακου etc | αγαθον, ζητησατω: haec om ς (non ς[e] Gb Sz) per errorem

12. οφθαλμοι cum ℵABC*KLP h al plus[50] arm Thphyl ... ς (= Gb[oo] Sz) praem οι cum C[2] al sat mu cat Oec :: LXX οφθαλμοι sine οτι | εις δεησιν: C εις την δεησιν :: LXX sine την | κακα: 32. 57. 69. 100. a[scr] add του εξολοθρευσαι (32. 57? ολοθρευσαι) αυτους εκ γης, item syr[p] *ad delendum eos e terra*, sed eos c.* :: ex LXX

13. εαν et. Clem[303] Dam[2,289] etc ... B 3. 101. ει | ζηλωται (Gb'') cum ℵABC 3. 5. 7. 13. 17. 27. 29. 33[mg] 40. 66** 68. 69. 73. 96** 101. 137. a[scr] c[scr] d[scr] Clem[303] Dam[2,289] Thphyl, item *aemulatores* vg (tol *sectatores*, harl *factores*) syr[utr] cop arm aeth ... ς Ti μιμηται c. KLP al longe plu cat Oec | γενησθε cum ℵ[c](*γινεσθαι)ACKLP etc ... B γενοισθε

14. αλλ (ℵ* αλλα) ει και cum ℵBCKL etc (et. Clem[584] αλλ ει και πασχομεν δια δικ., μακαριοι) ... ℵ[c]A 5. 7. 13. 73. 126[mg] ει δε και, P 3. 17. αλλα και ει | πασχοιτε: L 26. 31. 35. 39[mg] 99. 100. f[scr] k[scr] πασχητε, 32. 57. 106. 14[lect*] a[scr] c[scr] Dam[2,289] πασχετε | μακαριοι (sic et. Clem Dam): ℵ 25. arm add εστε | μηδε (69. 137. a[scr] c[scr] και ου μη)

*Χριστὸν ἁγιάσατε ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν, ἕτοιμοι ἀεὶ πρὸσ ἀπο-
λογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶσ λόγον περὶ τῆσ ἐν ὑμῖν ἐλπίδοσ,
ἀλλὰ μετὰ πραΰτητοσ καὶ φόβου,* 16 *συνείδησιν ἔχοντεσ ἀγαθήν,
ἵνα ἐν ᾧ καταλαλεῖσθε καταισχυνθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντεσ ὑμῶν τὴν* 2, 12
ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ ἀναστροφήν. 17 *κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦν-* 4, 14

ταραχθητε cum ℵACKP al fere omn cat vg reli Clem[584] etc ... BL 43. om

15. *τον χριστον* (Gb′) cum ℵABC 7. 13. 33[mg] 69. 137. a[scr] e[scr] vg syr[utr] sab cop arm (*τον αυτον και χν̄*) Clem[584] ... ς *τον θεον* cum KLP al pler cat Thphyl Oec ... aeth Promiss om | *αγιασατε*: 31. *-σαντεσ* | *ετοιμοι* sine copula cum ℵBC 5. 13. 18. 27. 29. 68. 69. 73. 104** 137. a[scr] c[scr] al[3scr] cat vg m[88] cop arm Or[1,489. 702] et[3,5] (sed nec m nec Or quicquam ex eis quae praecedunt affert) ... ς (sed Gb[oo]) Ti add *δε* cum AKLP al pler Clem[584] Thphyl Oec; item *et estote parati* syr[utr] aeth | *αει* et Clem[584] Or[ter] etc ... A 123. syr[sch] arm om. Nec habent Eus[praep 1,3] *ἡμῖν παρήγγελται ἑτοίμουσ εἶναι εἰσ ἀπολογ. παντὶ τῷ ἐπερωτῶντι ἡμᾶσ – ἐλπίδοσ* et [1,5] *ἑτοίμουσ τε εἶναι πρὸσ ἀπολ. παντὶ τῷ ἐπερωτῶντι ἡμᾶσ τὸν λόγον τῆσ καθ᾽ ἡμᾶσ ἐλπ.* Bas[bapt 655] Chr[1,489. 3,120] Cyr[zach 725] | *αιτουντι* cum ℵ*BCKLP al omn[vid] Clem[584] Or[ter] Chr[1,489. 3,118] Dam[2,680] (et [paris]) etc .... ℵ[c]A cat Dam[paris] (loco ante[2,680]) *απαιτουντι*, item Did[cat 65] *ωσ εν παντι καιρω απαιτουμενουσ ημασ τον περι αυτησ* (praecedit *πιστεωσ*) *λογον* etc ... Or[prov] (ap Mai[7,87], non est in Notitia ex cod[patm]) Eus[praep] (vide ante) Bas[bapt 624. 655] *επερωτωντι*, Cyr[zach 725] *ερωτωντι* | *ελπιδοσ*: Or[1,489] Bas[bapt 655] Dam[paris**] (loco ante[2,680] ubi et [paris] *ελπιδ.* confirmat) *πιστεωσ* (scriptum est Dam[paris] *ελπιδοσ πιστεωσ*, sed *ελπιδ.* punctis notatum). Similiter syr[sch] *de spe fidei*, harl tol (et Fulg Facund ap Sab, item Bed[287]) *de fide et spe* | *αλλα* cum ℵABC 5. 7. 13. 27. 29. 43. 69. 73. a[scr] c[scr] 1[lect] vg cop syr[p] arm Clem[584] Dam[2,680] (atque et [paris] sub *σ*) Thphyl; aeth *et* ... ς om cum KLP al pler cat m[88] (et Bed[287]) syr[sch] Oec

16. *εν ω καταλαλεισθε* cum B 69. 137. a[scr] c[scr] syr[p txt] (*ut in eo quod dicitur contra vos*) et[mg] Clem[585]. Confirmant eam lectionem etiam eo quod *ωσ κακοποιων* omittunt vg (et am fu demid) m[88] (*ut in eo quod detractant* [cod. *-ctandum*] *vobis*; vg *ut in eo quod detrahunt de vobis*) arm ... ς Ln *εν ω καταλαλωσιν* (Gb′ Ln *-λουσιν* c. ℵACKP al[25]) *υμων ωσ κακοποιων* cum ℵACKLP al pler cat tol harl cop syr[sch] (et syr[p] add *ωσ κακοπ.* c.*) aeth Thphyl Oec Bed[287] :: vix dubitari licet conformatam hanc scripturam esse ad 2, 12 | *επηρεαζοντεσ*: C* *επηρηαζ.*, AL 13. *επηρειαζ.* | *την αγαθην εν χριστω* (ℵ* *εισ χν̄*) *αναστροφην* cum ℵ[c](et*)ABP etc (vg m[88] *vestram bonam in Christo conversationem*), 33. 93. h[scr] *τη αγαθη ε. χ. αναστροφη* ... KL 22. 69. 100. a[scr] c[scr] al[3scr] *την εν χω̄ αγαθην αναστροφην* (item 137. *τη εν χω̄ αγαθη αναστροφη*), C *την εν χω̄ αγνην αναστροφην* (atque et syr[p mg] *αγνην* pro *αγαθ.* praebet), Clem[585] *την καλην αναστροφ. υμων εν χριστω*

17. *κρειττον*: haec scriptura -ττ- tantum non fluct, sic enim ℵABCKLP

ταις, εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, πάσχειν ἢ κακοποιοῦντας.
2, 21 4, 1 18 ὅτι καὶ Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἀπέθανεν, δίκαιος ὑπὲρ
1 Ti 2, 18 ἀδίκων, ἵνα ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ θεῷ, θανατωθεὶς μὲν σαρκί,
21, 6 Eph 4, 9 ζωοποιηθεὶς δὲ πνεύματι, 19 ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασιν

---

etc | *αγαθοποιουντας*: C *-ντες*, item postea *κακοποιουντες* | *ει θελοι* cum ℵABCKLP h al[70] cat Clem[585] Thphyl Oec ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') *ει θελει* cum minusc vix mu ... 22. 26. 59. l[scr] al pauc om *θελ.* | *ἢ*: ℵ*L *ει*

18. *οτι και* et. vg syr[utr] etc: ℵ harl Or[int 1,88] Cyr[act 57] Aug[ep 165] (vide Sab) om *και* (cop *quia ipse Christus*) | *περι* (et. Did[tri 2,7,2]): 2. 30. 51. 96. 104. 105. k[scr] *υπερ* (82. 33** *υπερ ημων*, Did[tri 2,6,6] *υπερ αμαρτωλων*) | *αμαρτιων* (ℵ* praem *των*) sine additam cum BKP al longe plu am fu tol Cyr[act 57] Thphyl Oec ... c[s vid] 5. 7. 9. vg[clc] (et. harl demid, non am fu tol) syr[sch] Cyp[296] Aug[ep 165] add *ημων*. Item ℵC[*vid]L 13. 15. 27. 29. 60. 78. 106. c[scr] l[lect] cat cop Did[tri 2,7,2] add *υπερ ημων*, item A 25. 36. 68. 69. a[scr] b[scr] o[scr] arm *υπερ υμων* (5. 66** 137. sive *υπ. υμ.* sive *υπ. ημων*), item aeth *hominum et propter nos* | *απεθανεν* (Gb') cum ℵAC 5. 7. 11. 13. 27. 29. 68. 69. 78. 137. l[lect] a[scr] k[scr] vg syr[utr] cop arm aeth Did[tri 2,6,6] et[2,7,2] Cyr[act 57] (*πολλοι των αγιων αρρηνται προφητων, αλλ ουδεις εκεινων υπερ αμαρτιων αποθανειν ειρηται* etc) Sev[cat 71] Thphyl[txt] Cyp[296] Aug[ep 165] ... ς Ti *επαθεν* cum BKLP al pler cat Aug[pecc mer] Thphyl[com] Oec :: cf 2, 21; item 3, 17 et 4, 1 | *ημας* cum ℵ[c](* om)ACKL al longe plu cat vg cop syr[p mg] Cyp[296] Petr[4,46] (ap Routh) Did[tri 2,72] Cyr[act 57] Thphyl Oec ... Ti *υμας* cum B 3. 31. 33. 69. 95. l[lect] a[scr] al[scr] syr[sch] et[p txt] arm | *τω* (C om) *θεω* et. Petr Did[tri] Cyr[act]: b[scr] o[scr] *τω πατρι* ... B om | *μεν* et. Petr Did[tri] Ath[5,167] Cyr[act] ... A[*vid] Epiph[75. 448. 1026] et[2,40. 97] om, nec expri am fu | *ζωοποιηθεις*: Epiph[448] (non item[75. 1026] nec[2,40. 97]) *ζωογονηθεις*, similiter[765] *αποθανων εν σαρκι, ζωογονηθ. δε τω πνευμ.* | *πνευματι* cum ℵABCKLP h al longe plu cat arm Or[4,135] Petr[4,46] Did[tri 2,7,2] Ath[5,167] (Gall) Epiph[75] et[2,40. 97] Cyr[act 57] et[glaph 251] ... ς (= Gb Sz) *τω πνευματι* cum minusc vix mu Epiph[448. 1026]. Ceterum pro *mortificatus* et *vivificatus*, ut est in vg[clc] fu harl tol (am* vide post) Aug[ep 165] Rufin[symb], habent *mortificatos* et *vivificatos* am** (sed *mortificatos* ipse*) demid Fulg[fid cath] Bed[228], qui quidem ea de re fusius explicat: „*Offert ergo nos deo patri Christus, cum per mortificationem carnis pro illo immolari gaudemus - vel certe offert nos deo, cum absolutos carne in aeternum nos regnum introducit.*" Aliquanto post i. e. [231] addit: „*Alia translatio hunc locum ita habet:* Christus semel pro peccatis nostris mortuus est, iustus pro iniustis, ut nos adducat ad deum, mortificatur" (sic, nec fluctuare vdtr lectio) „corpore, sed vivus factus in spiritu." Cf Luc[brug]: „*Egregia emendatio, qua restituti sunt nominativi singulares* mortificatus *et* vivificatus, *pro iis qui vulgo scribuntur accusativis pluralibus* mortificatos *et* vivificatos."

19. *εν φυλακη* et. Or[3,552. 4,135] et[int 2,928] Epiph[1008] (*οτε αυτος επορευθη κηρυξαι και τοις εν φυλ. πνευμασιν, ως ειπεν ο πετρος*) Cyr[glaph 251]

πορευθεὶσ ἐκήρυξεν, 20 ἀπειθήσασίν ποτε ὅτε ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ Mt 24, 37 ss
θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραισ Νῶε κατασκευαζομένησ κιβωτοῦ, εἰσ
ἣν ὀλίγοι, τοῦτ' ἔστιν ὀκτὼ ψυχαί, διεσώθησαν δι' ὕδατοσ. 21 ὃ Gn 7, 13
καὶ ὑμᾶσ ἀντίτυπον νῦν σώζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸσ ἀπόθεσισ

---

et[act 57] etc ... o 8. 25. harl tol edd[bedae 220] (sed laudat et. alios qui dissentiunt) Ath[1,785] (*επορευθη τοισ εν φυλακη κατακεκλεισμενοισ πνευμασιν ευαγγελισασθαι αναστασιν*) Aug[ep 164] et[165] Ruf[symb] add *κατακεκλεισμενοισ*. Non idem testari videtur syr[sch] (*animabus illis quae detinebantur in scheiul*) nec aeth (*ad illos quorum animas vinctas sedebant*). Legitur vero etiam apud Bed[220] ex codice quem sequitur *et iis qui in carne conclusi erant*, quam miram scripturam confirmat cod[corb 2.] ap Sab (om *conclusi*) et Bed uberius illustrat. | *πνευμασιν* (et. Cyr[glaph 257] et[cat 66] et[act 57]; nescio unde Gb *πατρασι* habeat): demid tol *spiritalibus* ... 137. *πνευματι*. (confirmat 108[schol] *τη ψυχη πορευθεισ εκηρυξε* etc), cod[corb 2.] ap Sab Bed[220] *spiritu* (id quod etiam ex aliis edd affert, ex uno vero exscribit[221]: *in quo spiritu et eis qui in carcere erant praedicavit*; vg[ms] ap Ln *spiritaliter*. Cf huc Luc brug: „in quo et his" etc (ut vg). „*Pro* carcere, *quod est custodia, male quidam legunt* carne, *quod est corpore. Deinde verbo* erant, *superflue adiiciunt alii participium* conclusi. *Denique dativus pluralis* spiritibus *ex patrum correctione servandus est, pro eo qui a plerisque legitur abl. sing.* spiritu."

20. *απεξεδεχετο* cum ℵABCLP (et. K[vid] notante Mtthaeio: „h. l. dubium me quodammodo reliquit inter *ἅπαξ ἐδέχετο* et *ἀπεξεδέχετο*") h al fere[30] cat Or[2,558. 4,135] cod (omnino male editum vdtr *απαξ εξεδεχετο*) et[int 2,928], item vg et pp[lat] cop syr[p] (libere syr[sch]) etc ... (K vide ante) 2. 29. 31. 33. 47. 59. al[7] ar[p] *απαξ εδεχετο* ... ς (= Gb Sz) *απαξ εξεδεχετο* sine cod ut vdtr (etsi idem ediderunt Or[4,135] et Oec[txt]) :: fluxit ex Erasmi coniectura („suspicor legendum fuisse *απαξ εξεδ.*"), qui inde ab ed. 2. ita edidit. | *η — μακροθυμια* et. Or[2,558. 4,135] et[int 2,928], item ℵ[c] (nisi quod neglexit *-μιαν*): ℵ* Or[int 1,88] vg[clo] harl cod ap Bed[221] *την — μακροθυμιαν*. Ex Latt vg[clo] (et[ms] ap Ln) *quando expectabant dei patientiam*, Or[int] *cum expectarent dei patientiam*, harl *cum sustinerent* (* *retinerent*) *dei patientiam*, cod ap Bed[221] *qui quondam non crediderant in diebus illis, cum expectaret dei patientiam in diebus Noe*; contra am fu demid Aug[ep 165. 164] etc *quando expectabat dei patientia*, tol *cum spectaret dei patientia* | *ολιγοι* cum ℵAB 3. 5. 8. 17. 73. 95* vg Or[2,558] et[int 1,88. 2,928] Cyp[142. 152] Aug[ep 165. 164] rell ... ς *ολιγαι* cum CKLP al pler cat syr[p] (syr[sch] *et octo animae tantum ingressae sunt*, omisso *ολιγ. τ. εστιν*) Cyr[glaph 36] Dam[2,886] (et. paris) Thphyl Oec

21. *ὃ* (et. ς Gb Sz) cum ℵ[c]ABCKLP h al fere[55] cat vg arm Did[tri 2,14] Cyr[glaph 36] et[cat 13] Dam[2,889] Thphyl Oec Or[int 1,88] Cyp[142. 152] rell ... ς[e] *ᾧ* cum minusc ut[vid] mu (ut 104. b[scr] al[4scr]) ... ℵ* 73. aeth om. Cf cop *similiter nos etiam nunc servans est in typo* etc | *και υμασ* cum ℵABP 2. 17. 25. 31. 67. 76. 101. b[scr] c[scr] o[scr] vg syr[utr] arm Did[tri 2,14] Or[int 1,88] Cyp[142. 152] Aug[saepe] Fulg rell ... ς *και ημασ* cum CKL al pler cat

ῥύπου, ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς θεόν, δι' ἀνα-
Eph 1, 20 Heb 12, 2 στάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, 22 ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ θεοῦ, πορευθεὶς
εἰς οὐρανόν, ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνά-
μεων.

IV.

3, 18 2, 21. 24 1 Χριστοῦ οὖν παθόντος σαρκὶ καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἔννοιαν
Ro 6, 6 s ὁπλίσασθε, ὅτι ὁ παθὼν σαρκὶ πέπαυται ἁμαρτίας, 2 εἰς τὸ
μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις ἀλλὰ θελήματι θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον

---

cop aeth Cyr esa 18 et glaph 38 Dam 2,286 (et. paris) Thphyl Oec. Cf et. Luc brug „*non facile mutandum est pronomen secundae personae vos in primae nos.*" Praeterea και υμας (ημ.) hoc loco cum ℵABCLP al sat mu vg syr p (libere syr sch al) Or int 1,88 Did tri 2,14 Cyr esa et glaph Dam 2,286 Cyp 142 Aug epp etc ... K al fere 50 cat Oec post αντιτυπ. νυν pon | νυν h. l. et. Or int Did tri Cyr esa 18 etc: ℵ vg Dam 2,286 Aug ep 164 Fulg (al, vide ap Sab) ante αντιτυπον pon ... 4. 27. 104. a scr syr sch arm om, nec habet Cyp 142 et 158: *quod et vos similiter salvos faciet baptisma.* | δι' ut ℵBCKLP etc ... A 1 scr Dam 2,286 ex paris δια

22. θεου cum ℵ*B ... ς Ln Ti του θεου cum ℵ cACKLP al omn vid Did tri 2,14 Cyr hr 220 etc. Praeterea post hanc vocem vg (et. am demid harl tol, sed non fu) Aug ep 164 rell pler (Bed 202 exponit additamentum) add *deglutiens mortem ut vitae aeternae heredes efficeremur* (demid *efficiamur*). Atque eadem arm ms in edd amstel et const post πορευθ. εις ουρ. addit.

IV. 1. παθοντος (et. ℵ c, sed* αποθανοντος, ad quod cf infra Hier iovin) sine additam cum BC 27. 29. 66** vg sah Ath 460 cdd 2 Thdrt 4,276 Dam nestor 562 Oec com Aug ep 164 et serm 368 et fid et op Amb fid 2 Fulg trasim 3,9 ... ς (Gb 0) add υπερ ημων cum ℵ cAKLP al pler cop syr p arm aeth (hi 2 post σαρκι pon, ut et. 8. al pauc) Did tri 3,6 Epiph 765. 1036 Ath 460 ed et 462 et 780. 762 Bas 1,293 Cyr nest 108 et 6,290 Thdrt 4,218 Ps-Ath 3,1 Aug ep 20 Hier iovin (*Chr. pro nobis carne mortuus est*), item ℵ* 31. b scr o scr al pauc syr sch Thphyl Oec txt υπερ υμων | ο παθων σαρκι (Gb'') cum ℵABCL al fere 25 am fu arm Aug ep 20 (*qui passus est carne, desiit a carne*) Thphyl ... ς ο παθ. εν σαρκι cum KP al plu (antea nemo Graecus εν σαρκι) cat Oec vg (et. demid harl tol Aug ep 164 al, sed hi omnes etiam antea *in carne*) | αμαρτιας cum ℵ*ACKLP etc (4** 80. 99. 105. 14 lect b scr** g scr praem απο. Etiam Hier iovin *quievit a peccato.*) ... ℵ cB b scr*vid aeth utr αμαρτιαις, item vg *a peccatis*, syr sch *ab omnibus peccatis*.

2. ανθρωπων (ita ℵ c, ℵ* -πον) επιθυμιαις: C vg cle (non item am fu demid harl tol) επιθ. ανθρωπ. | θεου (ℵ c sic ex ανθρωπου restituit): 33. 69. 93. 137. a scr** c scr του θε.

ἐν σαρκὶ βιῶσαι χρόνον. 3 ἀρκετὸσ γὰρ ὁ παρεληλυθὼσ χρόνοσ τὸ
βούλημα τῶν ἐθνῶν κατειργάσθαι, πεπορευμένουσ ἐν ἀσελγείαισ,
ἐπιθυμίαισ, οἰνοφλυγίαισ, κώμοισ, πότοισ καὶ ἀθεμίτοισ εἰδωλολα-
τρείαισ, 4 ἐν ᾧ ξενίζονται, μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰσ τὴν αὐτὴν
τῆσ ἀσωτίασ ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντεσ, 5 οἳ ἀποδώσουσιν λόγον
τῷ ἑτοίμωσ ἔχοντι κρῖναι ζῶντασ καὶ νεκρούσ. 6 εἰσ τοῦτο γὰρ
καὶ νεκροῖσ εὐηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπουσ σαρκί, 3, 19
ζῶσι δὲ κατὰ θεὸν πνεύματι.
7 Πάντων δὲ τὸ τέλοσ ἤγγικεν. σωφρονήσατε οὖν καὶ νήψατε Ia 5, 8

---

3. αρκετοσ γαρ sine additam cum $\aleph^{c}$AB 29. 35. 73. 81. 137. d^{scr} vg syr^{utr} arm Clem^{808} Aug$^{ep\,164}$ et$^{serm\,353}$ ... ς (Gb°) add ημιν cum CK LP al plu cat Oec Hier$^{iovin\,1}$; item $\aleph$* 14. 18. 19. 25. 27. 32. 38. 57. 69. 104. 113. 114. 127. a^{scr} c^{scr} 8^{pe} al plus^{5} cop aeth Thphyl Aug$^{ep\,28}$ υμιν | παρεληλυθωσ et. $\aleph^{c}$: $\aleph$* 13. f^{scr} -θοσ, A παραλελυθωσ | χρονοσ sine additam cum $\aleph$ABC 4* 5. 14. 18. 29. 38. 73. 93. 118. 137. a^{scr} h^{scr} vg (et. Aug rell) syr^{utr} cop arm aeth ar^{e} Clem^{808} ... ς (Gb°°) add του βιου c. KLP al pler (31. του βι. ο παρ. χρ.) cat Thphyl Oec | το βουλημα (Gb'') cum $\aleph$ABC 5. 13. 15. 29. 36. 66** 69. 73. 137. a^{scr} d^{scr} j^{scr} cat Clem^{808} Thphyl ... ς το θελημα cum KLP al pler Oec | κατειργασθαι c. $\aleph$ABC^{2} (* κατειργασασθ.) 27. 29. 69. 73. 137. a^{scr} (40. κατεργασθαι) Clem^{808} (Thphyl κατειργασασθε) ... ς κατεργασασθαι cum KLP al pler cat Oec | πεπορευμενουσ: $\aleph$ 2. 30. 39. 100. πορευομενουσ | οινοφλυγιαισ: $\aleph$* οινοφρυ-, B* -φλυγιοισ, syr$^{p\,mg\,gr}$ οινοφλογιαισ | αθεμιτοισ: C -μιταισ

4. βλασφημουντεσ (K praem και) cum $\aleph^{c}$ABC^{2}LP al pler vg cop syr^{p} Thphyl Oec ... $\aleph$*C* 27. 29. και βλασφημουσιν. Cf et. arm εν ω ξενιζοντεσ μη συντρεχουσιν υμιν εισ - και βλασφημουσιν, item aeth^{ro} *et ii qui blasphemant*^{5} *reddere debent rationem*; aeth^{pp} *et ecce homines ex iis demirabuntur vos et blasphemabunt super vobis si vos videbunt esse participes cum iis illius operis iam dudum:*^{5} *illi igitur rationem reddere debent* etc. Libere et. syr^{sch} *et ecce nunc obstupescunt et blasphemant vos, eo quod non lasciviatis cum ipsis in eadem intemperantia priore.*

5. οι αποδωσουσιν λογον: haec supplevit $\aleph^{c}$, τω vero quod sequitur ipse $\aleph$* ex οι vdtr fecisse. Sic syr^{sch}: *qui reddent rationem deo qui iudicaturus est* etc | εχοντι κριναι cum $\aleph$AC^{2vid}KLP etc (vg *si qui paratus est iudicare*) ... BC*vid 69. 137. a^{scr} κρινοντι

6. κριθωσι et ζωσι cum $\aleph$BL (ζωσι et. A) ... Ti κριθωσιν et ζωσιν cum (κριθωσιν et. A) P (K silet) etc | κατα ανθρωπουσ: .. 16. 38. 36. 39. 76. 80. 81. 97. 100. g^{scr} harl tol κα. ανθρωπον | ζωσι: $\aleph^{c}$ ζησωσι, 19^{mg} ζησουσι

7. και νηψατε ($\aleph^{c}$): $\aleph$* om και :: quod veri specie minime caret | εισ προσευχασ cum $\aleph$AB 5. 29. 69. 137. c^{scr} al$^{5\,scr}$ (13. 104. 106. εισ προσευχην) Cyr$^{trin\,678}$ ... ς Ti εισ τασ προσευχ. cum KLP al pler cat Thph Oec. Similiter Polyc^{7} νηφοντεσ προσ τασ ευχασ ... arm om

Ia 5, 20 εἰσ προσευχάσ, 8 πρὸ πάντων τὴν εἰσ ἑαυτοὺσ ἀγάπην ἐκτενῆ
(Prov 10, 12) ἔχοντεσ, ὅτι ἀγάπη καλύπτει πλῆθοσ ἁμαρτιῶν, 9 φιλόξενοι εἰσ
Heb 13, 2 Phil 2, 14 ἀλλήλουσ ἄνευ γογγυσμοῦ, 10 ἕκαστοσ καθὼσ ἔλαβεν χάρισμα,
εἰσ ἑαυτοὺσ αὐτὸ διακονοῦντεσ ὡσ καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλησ χάρι-
Ro 12, 6 τοσ θεοῦ· 11 εἴ τισ λαλεῖ, ὡσ λόγια θεοῦ, εἴ τισ διακονεῖ, ὡσ ἐξ
ἰσχύοσ ἧσ χορηγεῖ ὁ θεόσ, ἵνα ἐν πᾶσιν δοξάζηται ὁ θεὸσ διὰ
Col 3, 17 Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἐστὶν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτοσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ
5, 11 τῶν αἰώνων· ἀμήν.

12 Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸσ πει-
ρασμὸν ὑμῖν γινομένῃ, ὡσ ξένου ὑμῖν συμβαίνοντοσ, 13 ἀλλὰ καθὸ
Ro 8, 17 2 Co 1, 7 κοινωνεῖτε τοῖσ τοῦ Χριστοῦ παθήμασιν χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ
2, 14 Mt 5, 10 ἀποκαλύψει τῆσ δόξησ αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι. 14 εἰ ὀνειδί-

---

8. *προ παντων* sine copula cum ℵA[vid] B 13. am harl tol arm Cyr[tri 676] Aug[grat et lib arb] ... ς Ti add *δε* cum KLP al fere omn cat m[16] vg[clem] fu demid (et. Bed) sah cop syr[p] Antioch[1180] Thphyl Oec (syr[sch] *και* -, aeth[utr] *και* - *δε*) | *εκτενη*: c[scr] *διαρκη* | *αγαπη* (et. ς) cum ℵABKLP al plu (6 ap Scr, 5 ap Mtthae) cat Clem[ro 40] Clem[306. 612] item [466] Chr [2,243] et [9,240] Oec ... ς[e] (item Sz, Gb[oo]) praem *η* cum minusc permu Cyr[trin 676] Antioch[1180] Thphyl | *καλυπτει* (Gb") cum ABK al fere[45] cat vg syr[utr] cop arm Clem[ro 40] Clem[306. 612] et[466] Chr[2,243] et[9,240] Cyr[trin 676] Antioch[1180] etc Tert[gnost 6] Hil[636] etc ... m[16] *cooperuit*, sah potest pro *καλυπτει* et pro *εκαλυψε* accipi ... ς *καλυψει* cum ℵLP al plu (vdtr plus[45]) aeth Oec :: cf Iac 5, 20

9. *γογγυσμου* (Gb′) cum ℵAB al plus[20] vg m[16] syr[utr] sah (arm[vid]) Dam[paris] (sub ξ) Thphyl Fulg[bis] ... ς *γογγυσμων* cum KLP al longe plu cat Oec :: Phil 2, 14

10. *καθως*: 41. 137. c[scr] *καθο*, L *εν ω* | *ελαβεν*: Dam[paris] (sub σ) *ελαβετε*

11. *ει τις* bis: A *η τις* | *ει τις λαλει* - *θεου*: L 68. fu* om | *ης* cum ℵAB al plu vg etc ... KLP h al plus[30] *ως* | *ης χορ.* (25. 97. Dam[paris] sub σ *επιχορηγ.*) *ο θεος*: 69. 137. a[scr] c[scr] *χορηγιαν* | *δοξαζηται* (18. -*ζεται*) *ο θεος* ... 69. 137. a[scr] c[scr] syr[p] Dam[paris] (sub σ) *ο θε. δοξαζ.* | *εστιν*: A 13. 24. 73. al[3scr] arm Dam[paris] sub σ om | *των αιωνων*: 11. 14. 31. 87. 88. 69. 99. 137. a[scr] c[scr] h[scr] am syr[p] arm[ed] om | *αμην*: fu tol om

12. *τη εν υμιν*: h 22. 28. 37. 56. 100. 127. praem *επι* | *πυρωσει* (8* *πωρωσει*): c[scr] *δοκιμασια* | *πρ. πειρ. υμιν*: 31. *πρ. πειρ. υμων*

13. *καθο* (et. ς Gb Sz) cum ℵABKLP al plus[50] cat Clem[585] Did[tri 1,32] Thphyl Oec ... ς[e] (non ς etc) *καθως* cum minusc ut[vid] pauc (nullus ap Scri) | *χαρητε*: LP 13. *χαιρετε*

14. *ει* (syr[utr] *και ει*): 69. 137. a[scr] *αλλ ει και* | *εν ονοματι* (ℵ[c]): ℵ* 34. l[scr] om *εν*, item Tert[gnost 12] (sed fluct lectio) | $\overline{\chi\upsilon}$ (et. Clem[585] Tert[gnost 12] Cyp[90. 267]): 13. 33. $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ | *το της δοξης* sine additam cum BKL al plu am fu luxov syr[sch] Clem[585] Ephr[319] Tert[gnost 12] Fulg[fid]

ζεσθε ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι, ὅτι τὸ τῆς δόξης καὶ τὸ τοῦ
θεοῦ πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπαύεται. 15 μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω 2, 20
ὡς φονεὺς ἢ κλέπτης ἢ κακοποιὸς ἢ ὡς ἀλλοτριεπίσκοπος· 16 εἰ
δὲ ὡς Χριστιανός, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω δὲ τὸν θεὸν ἐν τῷ
ὀνόματι τούτῳ. 17 ὅτι καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ
οἴκου τοῦ θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν, τί τὸ τέλος τῶν ἀπειθούν-

---

cath Thphyl Oec ... Gb+ Sz Ln add και δυναμεως eum (ℵ[c] κ. της δυν.) AP 4. 5. 7. 8. 13. 14. 27. 29. 33[mg] 36. 43. 46. 57[**] 68. 69. 73. 81. 98[mg] 99. 100. 106. 126[mg] 127. 137. a[scr] c[scr] al[6] cat vg (et. demid harl tol) sah cop syr[p] arm aeth Cyp[80. 287.] Ath[569] Did[tri 2,23] Antioch [1108] Dam[paris] (sub o), item ℵ* add και της δυναμεως αυτου. Sic enim vg[cle] demid harl tol *quoniam quod est honoris gloriae* (harl tol om) *et virtutis dei et qui est eius spiritus*, Cyp *quia maiestatis et virtutis domini nomen*, syr[p] *quia nomen et spiritus gloriae et virtutis dei*, sah *quia spiritus gloriae et virtutis dei*, ar[e] *quia laus et gloria et virtus et spiritus dei*, aeth[utr] *quia τὸ gloriae eius et virtutis domini in spir. sancto* | και το: 57[**] 69. 100. 137. a[scr] c[scr] al pauc Did[tri] om, item syr[p] aeth Cyp; et. syr[sch] *spiritus gloriosus dei* | πνευμα: 57[**] 69. 137. a[scr] c[scr] (syr[p] vide ante) ονομα και πνευμα, item Cyp (vide ante) *nomen* | εφ: A*vid επι | αναπαυεται c. ℵ*BKLP al certe permu vel potius plu Clem[586] Thphyl Oec (vg Tert Cyp etc *requiescit*, et *-scet*) ... A 25. 69. 137. c[scr] επαναπαυεται ... ℵ[c] 4. 5. 13. 14[**] 33[mg] 38. 42. 57. 68. 76. 98. 117. 127. al[7 scr] al fere[25] Eph[319] Ath[569] Did[tri 2,23] Antioch[1108] Dam[paris] (sub o) επαναπεπαυται (:: cf 2 Co 7, 13). Praeterea ς (Gb[oo]) add κατα μεν αυτους βλασφημειται, κατα δε υμας δοξαζεται cum KLP al longe plu am (*ab aliis blasphematus, a vobis autem honorificatus*) harl tol (hi[2] *quod ab aliis* etc) sah syr[p] c.* Cyp[80. 287] (*quod quidem secundum illos – secundum nos autem* -) Thphyl Oec ... omisimus cum ℵAB, 8. 4* 13. 17. 27. 29. 65. 66[**] 68. 69. 73. 76. 101. 137. a[scr] c[scr] d[scr] vg (et. fu demid) syr[sch] et[p txt] cop arm aeth[utr] ar[e] Ephr[319] Tert[gnost 12]. Videtur et. Clem[585] quum versibus 12—14 ista verba non adscribat.

15. μη γαρ τις: 69. 100. a[scr] c[scr] μη τις γαρ | ως φονευς: 31. 40. Thphyl add η λοιδορος | η κακοποιος Tert[gnost 12] Cyp[217] *maleficus*, vg Aug Promiss *maledicus*): 69. 137. a[scr] c[scr] η κακουργος ... K h om | αλλοτριεπισκοπος cum ℵB d[scr] ... ς Ti αλλοτριοεπισκοπος c. KLP al pler cat Thphyl Oec ... A 31. 40. Ephr[319] αλλοτριος (40. -ιως) επισκοπος. Vertunt vg *alienorum adpetitor*, Tert *alieni speculator*, Cyp *curas alienas agens*. Eadem vox ap Dion[areo 783] (ep[8]) et ap Germ[const] in Cotel? Monum. 2,481. Omittunt vero η ως αλλοτρ. syr[sch] Cyr[ioh 808] Promiss.

16. χριστιανος: B* χρειστ., ℵ* χρηστιανος | δοξαζετω δε τον θεον: 13. δοξαζεσθω δε ο θεος | ονοματι (Gb") cum ℵAB 5. 13. 27. 29. 31. 65. 66[**] 68. 73. 99. 103. 137. vg syr[utr] cop arm aeth Ephr[319] Cyr[ioh 808] Oec Tert[gnost 12] Aug Promiss ... ς μερει cum KLP al pler cat Thphyl

17. καιρος cum ℵA 104. c[scr] d[scr] j[scr] ... ς Ln Ti ο καιρος cum BKLP al pler Bas[1,329] Antioch[1086] etc | αφ: B απο | ημων cum ℵ[c]A*BKLP al

Prov 11, 31 των τῷ τοῦ θεοῦ εὐαγγελίῳ; 18 καὶ εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώζεται,
ὁ ἀσεβὴς καὶ ὁ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται; 19 ὥστε καὶ οἱ πάσχον-
3, 17 τες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ πιστῷ κτίστῃ παρατιθέσθωσαν
τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐν ἀγαθοποιΐᾳ.

V.

1 Πρεσβυτέρους οὖν τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συμπρεσβύτερος
καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης
Act 20, 28 ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός· 2 ποιμάνατε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον

---

pler cat vg (et. Aug rell) syr[utr] cop aeth[pp] arm Antioch[1085] Oec[txt] ... ℵ*A[2] 5. 18. 31. 73. 95* 98* 99. 104. c[scr] j[scr] aeth[ro] Thphyl Oec[com] υμων | τω του θεου ευαγγελιω: ℵ* τω λογω (ipse* punctis notavit) του θε. ευαγγ.

18. ο ασεβης cum ℵAB[2]et[3]KLP al fere omn vg syr[sch] arm aeth Or[int 2,97] Bas[2,218] Antioch[1085] etc (sed Or Bas non patet unde afferant) ... Ti ο δε ασεβης cum B* 137. syr[p] :; eodem modo LXX ex cod. Marciano unciali (23. ap Holm); rell om δε (cop *aut peccator et impius ubi* etc) | και ο αμαρτωλ. cum ℵA 3. 95* 96. l[scr] :: ita nullus ap LXX ... ς Ln Ti και αμαρτ. cum BKLP al pler Antioch[1085] (item Bas[2,218]) Thphyl Oec. Praeterea 69. 177. a[scr] cop Aug (cum al) sic transp: ο αμαρτ. και ασεβ., quemadmodum LXX ex ℵ al pauc

19. πιστω κτιστη (ς Gb Sz κτιστῇ, Ln κτίστῃ) cum ℵAB 9. 13. (πιστεως τω κτ.) 73. d[scr] vg cop (*deo creatori fideli*) arm aeth Ath[877] ... ς Ti praem ως cum KLP al pler cat syr[utr] Hil[1114] Thphyl Oec | τ. ψυχ. αυτων (Gb') cum ℵAKLP h al fere[50] cat Thphyl Oec ... ς τ. ψυχ. εαυτων cum minusc mu; item 5. 31. Ath[877] τας εαυτ. ψυχ. ... B tantum τας ψυχας | εν αγαθοποιΐα cum ℵBKLP al pler cat Thphyl Oec, item *in bene faciundo* cop aeth[utr] ... Gb'' Ln εν αγαθοποιΐαις (A -ειαις) cum A 5. 7. 13. 27. 29. 33. 66** 68. 73. 177*[vid] b[scr] d[scr] o[scr], item *in benefactis* vg syr[utr] arm ... Ath[877] haec non add

V. 1. ουν cum ℵAB 4. 5. 8. 13. 36. 66** 69. 73. 98[mg] 99. 100. 106. 127. 137. a[scr] o[scr] vg arm syr[p] c.* Cyr[glaph 121] Hier[ad tit 1] (m[50] syr[sch] *seniores autem*, aeth *et seniores quoque*) ... ς Ti om cum KLP al longe plu cat cop syr[p txt] Thphyl Oec | τους εν υμιν cum ℵKLP al fere omn Cyr[glaph 121] Thphyl Oec, item *qui in vobis sunt* vg m[50] syr[utr] cop ... arm om ... Ln om τους c. AB 69. 137. a[scr] c[scr] (sed hi[4] εν υμιν post παρακαλω pon). Cf et. Hier[tit 1] *presbyteros ergo in vobis obsecro* etc. | ὁ (ante συνπρ.) cum ℵABKL al plu Cyr[glaph] etc ... P 1. 13. 19. 29. 32. 42. 57. 68 (ος) 69. 73. 97. 98[mg] 177. a[scr] al[3scr] ως, item arm syr[p] | συνπρ- cum ℵA ... ς Ln συμπρ- cum BKLP etc | αποκαλυπτεσθαι: A arm post δοξης, 80. post κοινω. pon

2. ποιμανατε: P h ποιμανειτε (sic) | του θεου ... 2 30. 73. 80. Cyr[glaph 121] Ant[o 81] του χριστου, m[59] Hier[tit 1] *domini* ... 4* om. Similiter huc respiciens ut[vid] Ign[intpol antioch 8] οι πρεσβυτεροι, ποιμανατε το εν

τοῦ θεοῦ, μὴ ἀναγκαστῶσ ἀλλὰ ἑκουσίωσ κατὰ θεόν, μηδὲ αἰσχρο-
κερδῶσ ἀλλὰ προθύμωσ, 3 μηδ' ὡσ κατακυριεύοντεσ τῶν κλήρων Tit 1, 7. 11
ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου· 4 καὶ φανερωθέντοσ τοῦ ἀρχι-
ποίμενοσ κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆσ δόξησ στέφανον.

5 Ὁμοίωσ νεώτεροι ὑποτάγητε πρεσβυτέροισ, πάντεσ δὲ ἀλλή- Eph 5, 21
λοισ τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε, ὅτι ὁ θεὸσ ὑπερηφάνοισ Prov 3, 34 Ia 4, 6
ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖσ δὲ δίδωσιν χάριν. 6 ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ Ia 4, 10

υμων ποιμνιον, εωσ αναδειξη etc | μη αναγκαστωσ sine επισκοπ. cum ℵB 27. 29. Ps-Chr[3,711] Anto[81] Hier[lit 1] Vig[varim 146] ... ς Ln Ti praem επισκοπουντεσ cum AKLP al pler (sed 69. a[scr] c[scr] επισκοπευοντεσ) cat vg (*providentes*) m[50] (*curam habentes*) syr[p] cop arm aeth Antioch[1329] Dam[2,511] Thphyl. Item syr[sch] *pascite gregem dei traditum vobis et curam habete spiritualiter, non coacte, sed* etc | αλλα cum ℵB 68. Thphyl ... ς Ln Ti αλλ cum AK[sil]LP al pler Antioch Dam Oec | κατα θεον c. ℵAP 5. 7. 8. 13. 25. 27. 29. 31. 33[mg] 40. 57** 60. 68. 69. 73. 98. 99. 137. a[scr] (item 66** b[scr] o[scr] και κατα θεον) vg (m[50] vide post) cop syr[p] arm aeth Antioch[1329] (Dam[2,511] et[paris] post προθυμωσ) Thphyl ... ς Ti om cum BKL al plu cat (syr[sch], sed add *spiritualiter*, vide ante; ar[e] vero κατα θεον post επισκ. add) Oec (Vig[varim] *voluntarie ex animo*) :: vdtr molestum fuisse istud κατα θεον, hinc vel transposuerunt vel mutarunt vel omiserunt. Totum locum m[50] sic exhibet: *ut regatis plebem domini, curae habentes non in avaritia neque in dominatione fratrum, sed voluntarie ex animo libenter et sine reprachensione, ut forma sitis ovibus in operib. bonis, in omni conversatione quae secundum deum est* | μηδε cum ℵBKP al pler (46. μητε) cat vg cop syr[p] Ps-Chr[3,711] Antioch[1329] Dam[2,511] (et. [paris]) Thphyl ... Ti μη cum AL 2. 3. 4. 30. 45. 68. 99. 105. c[scr]** syr[p] aeth[utr] Oec Anto[81] | προθυμωσ: 31. μακροθυμωσ

3. Versum om B | μηδ': 33. 42. 68. 95. 96. 180. al[8 scr] Ps-Chr[3,711] Antioch[1329] Dam[2,511] (et. paris) Anto[81] μηδε | τυποι: Dam[2,511] τυποσ

4. αρχιποίμενοσ (ut KLP etc): ς Gb Sz αρχιποιμένοσ | τησ δοξησ στεφανον: 31. Anto[81] στεφ. τησ δοξ.

5. ομοιωσ sine additam cum ℵ[c]ABKLP al longe plu vg etc ... ℵ* 13. 15. 18. 27. 36. 60. 73. 106. b[scr] o[scr] cat syr[p] add δε, sed minusc isti pler δε οι (non ℵ* 73.), item 40. 57** 69. 137. a[scr] c[scr] al pauc δε και οι | πρεσβυτεροισ: ℵ g[scr] τοισ πρεσβ. | αλληλοισ sine additam cum ℵAB 13. 27. 29. 68. (εν αλλ.) 81. vg m[50] syr[sch] cop arm Ephr[308] Antioch[1308] (παντεσ δε εν αλληλοισ την ταπεινοφρ. εγκολπισασθε) ... ς (Gb[o]) add υποτασσομενοι cum KLP al pler (sed 9. υποτασσεσθε, 137. c[scr] υποταγωμεν) cat syr[p] (potius ut 137.) aeth Thphyl Oec | εγκομβωσασθε (εγκ- ABKLP, ℵ ενκ-; vg *insinuate*, m[50] tol *induite*): 13. 67. Antioch[1308] Anton[100] εγκολπισασθε, c[scr] f[scr] 14[lect**] εγκολπωσασθε | οτι ο θεοσ (et. Ephr[308] Antioch[1308], Clem[588] υπερηφανοισ ο θεοσ αντιτ.): B 177* om ο (non valet huc Clem[611] και παλιν· εγω δε ειμι ατμισ και χυτρασ. θεοσ γαρ υπερηφανοισ αντιτ. etc)

τὴν κραταιὰν χεῖραν τοῦ θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ, 7 πᾶσαν
Ps 55, 23 τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρίψαντες ἐπ' αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ
ὑμῶν.

8 Νήψατε, γρηγορήσατε. ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὡς λέων
Ia 4, 7 ὠρυόμενος περιπατεῖ ζητῶν τίνα καταπιεῖν· 9 ᾧ ἀντίστητε στε-
ρεοὶ τῇ πίστει, εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν τῷ κόσμῳ
ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι. 10 ὁ δὲ θεὸς πάσης χάριτος, ὁ
Heb 13, 21 καλέσας ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ, ὀλίγον πα-

---

6. χειραν cum ℵA ... ς Ln Ti χειρα cum BKLP al certe pler | υμας υψωση (13. 25. 31* 35. 97. al[2 scr] -σει) hoc ordine et. vg m[59] ... 69. 137. a[scr] c[scr] d[scr] Ephr[297] Antioch[1090] υψω. υμ. | εν καιρω sine additam cum ℵBKL al pler cat syr[sch] (*in tempore congruo*) syr[p txt] Or[1,680] Antioch[1204] Thphyl Oec ... Ln add επισκοπης cum AP 5. 13. 19** 25. 33. 40. 68. 73. 96[mg] 126[mg] vg m[59] cop syr[p] c.* arm aeth Ephr[297] Ant[120] :: cf 2, 12

7. επιριψαντες cum ℵAB* ... ς επιρριψ. cum B[3]KLP al certe pler | μελει: LP 31. 137. 177* al[5 scr] etc μελλει :: quod frequens vitium est | περι υμων (ℵ[c]): ℵ* 13. 68. 73. 180. περ. ημων, m[59] *de omnibus*

8. ο αντιδικος cum ℵ*ABKP h al fere[60] Thphyl (non probant qui tantummodo ο αντιδικος etc afferunt ut Or[2,162] et[int 2,373] Eus[ps 34] etc; Or[2,315] ο μεν γαρ αντιδ., nec magis Ephr[294] ως επισταμενος οτι ο αντιδ.) ... ς (= Gb Sz) praem οτι cum ℵ[c]L 13. 31. 69. a[scr] c[scr] al permu vg syr[utr] cop arm aeth Antioch[1027] Dam[2,450] (et. paris) Oec Or[int 2,104. 196] Cyp[256] Cass[118] | διαβολος: 13. ο διαβ. | περιπατει (Or[2,162. 315] Ephr[294] Cyr[hr 12. 310] etc): 14. 38. 69. 137. a[scr] c[scr] al[5] (Or[2,298] libere) Eus[ps 25] Chr[1,740] et[5,64. 510] Cyr[malach 832] περιερχεται | τινα (τίνα LP al, K al τινὰ ut Ln) καταπιειν (ℵ* καταπιν) cum ℵKLP h 3. 5. 6. 8. 10. 14** 15. 19. 22. 23. 26. 27. 29. 31. (καταπ. τινα) 33* 40. 42. 44. 45. 47. 56. 57* 59. 63. 64. 66. 67* 73. 76. 78. 81. 95* 96. 97. 98. 101. 113. 142. 177. c[scr] h[scr] al pauc cop Or[2,162 cod] Dam[paris] (ante 450 ed) Cyp (*aliquem devorare quaerens*) Hil[502] (*quaerens nos devorare*); item B omisso τινα, nec aliter Or[int 2,298] (*quaerens devorare circuit*) .... ς Ti τινα καταπιῃ cum A al sat mu cat Or[2,162] et[315] Eus[ps 25] Ephr[294] Cyr[hr 12. 310] Chr[1,740] et[5,64. 510] Cyr[malach 832] Thdrt[2,817] Dam[2,450] (item 13. 30. 180. al[2 scr] Ps-Ath[2,231] Marc[mon 2,49] Antioch[1027] τίνα καταπίει), item (sed haec testimonia etiam ad τίνα καταπιεῖν quadrare videntur) vg (*quem devoret*) syr[utr] arm aeth Or[int 2,373] et[saep] Leif[6,287] al mu

9. εν τω κοσμω cum ℵB ... ς Ln Ti om τω cum AKLP al certe pler :: cf ad 2 Pe 1, 4 | υμων (h. l. et. vg[clo] am fu demid): K 22. 31. 68. 69. 100. c[scr] al fere[5] (137. υμιν) post αδελφ. pon ... L 59. a[scr] syr[p] om

10. υμας (Gb') cum ℵABLP al[50] cat demid cop syr[p] arm aeth Thphyl ... ς ημας cum K al plu vg (et. am fu etc) syr[sch] Did[tri 3,23] Oec auct voc gent | δοξαν: L praem βασιλειαν και | εν χριστω cum ℵB (εν τω

θένταϲ αὐτὸϲ καταρτίσει, στηρίξει, σθενώσει, θεμελιώσει. 11 αὐτῷ
τὸ κράτοϲ εἰϲ τοὺϲ αἰῶναϲ τῶν αἰώνων, ἀμήν. 4, 11
12 Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡϲ λογίζομαι,
δι' ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι
ἀληθῆ χάριν τοῦ θεοῦ, εἰϲ ἣν στῆτε. 13 ἀσπάζεται ὑμᾶϲ ἡ ἐν

χρ.) 69. 137. 163. a^scr c^scr syr^p txt ... ς Ln Ti add ιησου cum AKLP al pler vg syr^sch (ante χω) syr^p c.* cop arm aeth Did^tri 8,23 Thphyl Oec auct^voc gent | καταρτ. sine additam cum ℵAB 4* 13. 35. 43. 65. 68. 69. 73. 137. 163. a^scr vg luxov syr^p txt arm auct^voc gent ... ς (Gb*) add υμασ cum KLP al pler cat cop (repetit post στηρ. etc) syr^p c.* aeth Thphyl Oec | καταρτισει (Gb″) cum ℵAB al fere^25 vg arm aeth^utr (cop *ille praeparabit vos ut confirmet vos, corroborabit vos, fundabit vos*) auct^voc gent ... ς καταρτισαι cum KLP al longe plu cat syr^p Thphyl Oec | στηριξει σθενωσει c. ℵABKLP h al^60 cat vg arm aeth^utr (cop vide ante) auct^voc gent ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) στηριξαι σθενωσαι cum minusc mu syr^p Thphyl Oec | θεμελιωσει c. ℵKLP al omn^vid (sed mu ex minusc syr^p Thphyl Oec -ωσαι) cat (syr^sch vide post) syr^p cop arm Thphyl Oec ... Gb^oo Ln om cum AB vg (et. auct^voc gent) luxov aeth^utr. Libere syr^sch *deus autem gratiae est qui vocavit nos ad gloriam suam aeternam per Ies. Chr., qui dedit nobis, quum sustinuerimus has afflictiones modicas, ut corroboremur et confirmemur et stabiliamur in eo in aeternum.* (Videtur his agnosci στηρ. σθε. θεμελ., καταρτ. vero addito ημασ verbis *qui dedit nobis* expressum esse.) :: ceterum non est unde θεμελιωσει huc inlatum videatur.

11. το κρατοσ (Gb′) cum AB 23. am fu aeth^ro ... ς η δοξα και το κρατοσ cum ℵLP al plu (70. om η) cat vg^cle demid harl tol (*virtus et potestas*, ut et. auct^voc gent) aeth^pp Thphyl. Item K al^25 Oec η (99. om) δοξα (Oec add και) κρατοσ. Item 5. 13. 31. 69. 137. 163. a^scr c^scr* cop arm το κρατοσ και η δοξα, similiterque syr^sch *laus potentia et gloria*; 45. nil nisi η δοξα :: cf ad η δοξα και το κρατοσ supra 4, 11; item Apoc 1, 6. 5, 13 | των αιωνων cum ℵAKLP al fere omn cat vg syr^utr aeth Thphyl Oec auct^voc gent ... Ti om cum B 36. 99. cop arm :: videntur ista ex eodem loco unde η δοξα και inlata huc esse. At quum et. 4, 11 των αιωνων a nonnullis expulsum sit, non cautum duxi hoc loco dubia cum auctoritate abiicere. | αμην: 68. om

12. σιλουανου cum ℵAKLP etc ... B σιλβανου | του πιστου: 13. 69. 163. a^scr c^scr* post αδελφου pon ... Ln om του cum 2. (errabat circa B) | ταυτην (ℵ^c): ℵ και ταυτην | του θεου: 13. 68. 106. 13^lect 14^lect om του | εισ ην cum ℵABKLP etc: vg reddit *in qua statis* (am *et state*, fu *state*) | στητε cum ℵAB 5. 7. 9. 13. 25. 27. 29. 33** 68. 73. 81. 103. j^scr 13^lect 14^lect ... ς Ti εστηκατε cum KLP al longe plu cat Thphyl Oec :: cf Ro 5, 2. 1 Co 15, 1

13. η εν βαβυλωνι (4^mg c^scr εν ρωμη) sine additam cum ABKLP al fere omn fu cop syr^p aeth Or^3,440 et ap Eus^hist 4,25,5 Eus^hist 2,15,2 ... ℵ 4^mg 33^mg vg^cle (atque et. am demid harl: *ecclesia quae est in Bab.*, tol

Ro 16, 16 2 Co 13, 12 *Βαβυλῶνι συνεκλεκτὴ καὶ Μάρκος ὁ υἱός μου.* 14 *ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγάπης.*

Εἰρήνη ὑμῖν πᾶσιν τοῖς ἐν Χριστῷ.

---

transp *ecclesia*) syr[sch] arm Thphyl (sed fluct lectio) Oec add *εκκλησια*. Habet cat[oo] ad h. l. (similiterq ap Thph ap Oec et in scholiis scriptum est): *Βαβυλῶνα οὖν τροπικώτερον τὴν Ῥώμην ὀνομάζει· συνεκλεκτὴν δὲ τὴν ἐν αὐτῇ τῇ Ῥώμῃ συστᾶσαν Χριστοῦ ἐκκλησίαν· Μάρκον δὲ τὸν εὐαγγελιστὴν λέγει, ὃν καὶ υἱὸν ἐν χω̅ ἀποκαλεῖ.* Praeterea cf Syncell[chron 627] (ed. Dind., Par. p. 332): *πέτρος τὴν πρώτην καθολικὴν ἐπιστ. ἀπὸ ῥώμης ἀπέστειλεν, ὡς εὐσέβιος - ἄλλοι δὲ ἀπὸ ἰόππης φασὶ γεγράφθαι.* Hoc vix ex codd Ni Ti fluxisse censendum est.

14. *αγαπης*: h 2* 5. 22. 37. 45. 56. 73. 81. d[scr] al pauc vg syr[sch] *αγιω* :: ut passim alibi | *εν χριστω* cum AB 13[vid] 36. cat fu demid harl syr[sch] aeth ... ς (Gb[oo]) ad *ιησου* cum ℵKLP al pler vg (et. am tol) cop syr[p] arm Thphyl Oec. Praetereaque ς (= Gb Sz) add *αμην* cum ℵKLP al pler cat vg (et. fu demid tol) syr[utr] arm Thphyl Oec ... omisimus cum AB 13. 25. 27. 29. am harl cop aeth

Subscriptio: ℵAB *πετρου α̅*, 115. 126. *πετρου επιστολη πρωτη*, P *πετρου αποστολου επιστολη α'*, 40. *πετρου επιστολη καθολικη α'* (al *πρωτη*), L *του αγιου αποστολου πετρου καθολικη επιστολη α'*, 96. *πετρου αποστολου επιστολη καθολικη α'* ... 101. *τελος της α' καθολικης πετρου επιστολης*, 95. *πρωτης γραφης πεφθακε τερμα του πετρου* ... cdd plu (9 ap Scri; vdtr et. K) nil subscriptum habent ... am *expl. epistula Petri apostoli prima*, fu *exp. epistula sci. Petri ad gentes prima*, vg[cdd] (ap Ln) *expl. epistula sancti apostoli Petri*, syr[utr] *finita est epistula* (syr[p] add *catholica*) *prima Petri apostoli*, aeth[ro] *completa est epistula Petri prima: precatio eius sit cum nobis. Amen et Amen*. Praeterea minusc mu, ut f[scr] h[scr] j[scr] (*η πρωτη πετρου επιστολη εγραφη απο ρωμης*) 14. 17. 25. 33. 41. 78. 96. 101. 113. 177. 180., add *εγραφη απο ρωμης*, item Chron[1,437] (*πετρος μονος απο ρωμης γραφει, ως τινες ιστορουσιν*) Thphyl Oec. Notatur vero etiam versuum (*στιχων*) numerus: L 40. 78. 80. 177. al mu *σλς'*, 14. 33. 113. *σλβ'*, 17. 114. *σμβ'*, 71. *τ'*. In B numerantur capitula *η'*, in vg[cdd] ut am fu XX. Euthal[478] (ap Zacagn) in elencho: *πέτρου ἐπιστολὴ α'. ἀνάγνωσις πρώτη κεφαλαίων γ', μαρτυριῶν ς', στίχων νη'. ἀνάγνωσις δευτέρα κεφ. ε', μαρτυριῶν η', στίχων ρμθ'.* Ceterum Eus[hist 4,14] testatur: *ὁ μέντοι πολύκαρπος - κέχρηταί τισι μαρτυρίαις ἀπὸ τῆς πέτρου πρώτης ἐπιστολῆς*, item[3,39] *κέχρηται δ' αὐτὸς* (i. e. Papias) *μαρτυρίαις ἀπὸ τῆς ἰωάνν. προτέρας ἐπιστολῆς καὶ τῆς πέτρου ὁμοίως.*

ΠΕΤΡΟΥ Β̄.

1 *Συμεὼν Πέτροσ δοῦλοσ καὶ ἀπόστολοσ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῖσ* Act 15, 14
ἰσότιμον ἡμῖν λαχοῦσιν πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ
σωτῆροσ Ἰησοῦ Χριστοῦ. 2 *χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν* 1 Pe 1, 2 Iud 2
ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ καὶ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. 2, 20 3, 18

---

* In inscriptione sequuti sumus ℵAB qui *πετρου β̄* exhibent, C 13. *πετρου επιστολη β̄* (vdtr et P, in quo superest - - - *η β̄*), K 31. 76. 105. 106. al^{scr} etc (atque sic Gb Sz) *πετρου επιστ. δευτερα* (o^{scr} *-ρη*), 96. k^{scr} *επιστολη πετρου δευτερα*, 104. *η δευτερα πετρου επιστολη*. Item 22. 99. 100. al *πετρου επιστολη καθολικη* (101. *καθ. επιστ.*) *δευτερα*, 38. 72. 80. 177. al *πετρου καθολικη δευτερα* (f^{scr} *β' καθ.*) *επιστολη*, L al Thphyl *επιστολη καθολικη* (Thphyl om) *δευτερα του αγιου αποστολου πετρου*, 73. 98. al *του αγιου αποστολου πετρου επιστολη β'* (98. *δευτερα*), 95. *του αυτου καθολικη επιστολη δευτερα* ... ς *επιστολη πετρου καθολικη δευτερα*, ς^{e} *πετρου του αποστολου επιστολη καθολικη δευτερα* ... am *incipit epistula petri apostoli II.*, fu *incip. epistula sci. petri secunda*, demid *incipit epist. petri secunda*, vg^{cod} ap Ln *incipit eiusdem secunda*. Syr^{p} *epistula secunda catholica Petri apostoli*, aeth^{ro} *epistula Petri secunda a Petro apostolo* [missa]. Testatur vero Barsalibi (cf Whit. adnot. ad epist. Petri II.): „Epistula secunda Petri non fuit versa in linguam Syram cum libris qui diebus antiquis redditi sunt, ideoque non invenitur nisi in translatione Thomae episc. Heracl." Syr^{sch} vero per hanc epistulam (ut etiam 2 et 3 Iohannis et epist. Iudae) quum ea sit interpretatio quam primus anno 1562 Edw. Pococke ex cod. Bodleiano protulit, ipsam dicemus syr^{bodl}.

I. 1. *συμεων* cum ℵAKLP al longe plu cat Thphyl (ait: *τοῦ Συμεὼν τὸ Σίμων ὑποκορισμός ἐστιν*) codd ap Oec (*γράφεται καὶ Συμεών. τοῦ γὰρ Συμεὼν* etc ut Thph) ... Ln *σιμων* cum B 5. 13. 31. 40. 69. 105. 137. a^{scr*} c^{scr} al^{12} aeth Oec, item vg sah cop (at etiam Act 15, 14, ubi Graeca lectio non fluctuat, vg cum interprr pler *Simon* habet) ... C om^{vdtur} (cf C in appendice) | *δουλοσ και αποστολοσ*: syr^{bodl} om *και αποστ.* | *ισοτιμον*: 13. *ισοτιμοισ* | *εν δικαιοσυνη* (vg^{cle} am fu demid *in iustitia*, auct$^{voc\ gent}$ syr^{bodl} et^{p} *per iustitiam*): ℵ *εισ δικαιοσυνην*, vg^{ms} ap Ln *in iustitiam*, tol *iustitiam*, harl *iustitia* | *του θεου ημων*: ℵ 9. 68. sah syr^{bodl} *του κυριου ημων*, auct$^{voc\ gent}$ *domini* (om *ημων* et. 20. 28. 40 teste Wtst) | *και σωτηροσ*: ς^{e} (non item ς Wtst Gb Sz) add *ημων* cum (minusc nonnullis?) sah cop syr^{bodl} arm^{edd} aeth (non item vg auct$^{voc\ gent}$ syr^{p} arm^{ed})

2. *ιησου* cum BCK al sat mu Thphyl^{com} Oec ... ℵAL 5. 8. 15. 18. 68. 73. 98. 99. 100. 105. 177** al plus^{10} cat cop syr^{bodl} et^{p} arm aeth ar^{e} Thphyl^{txt} *ι̅υ̅ χ̅υ̅*, item 13. 57. d^{scr} g^{scr**} al pauc vg^{cle} tol Aug^{rom1} *χ̅υ̅ ι̅υ̅* | *του κυριου ημων*: 25. 38. 40. om *ημων*, hinc Gb^{o} | *του θεου*

3 Ὡσ τὰ πάντα ἡμῖν τῆσ θείασ δυνάμεωσ αὐτοῦ τὰ πρὸσ
ζωὴν καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένησ διὰ τῆσ ἐπιγνώσεωσ τοῦ καλέσαν-
τοσ ἡμᾶσ ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ, 4 δι᾽ ὧν τὰ τίμια ἡμῖν καὶ μέγιστα
ἐπαγγέλματα δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείασ κοινωνοὶ

και $\overline{\iota\upsilon}$ *του κυριου ημων* ... j[scr] *του κυριου και θεου ημων* ... P am fu demid harl corb[2] *του κυριου* omissis rell, item 69. 137. 163. a[scr] c[scr] m[87] et[94] syr[bodl] et syr[p] epist[demetria] *του κυρ. ημων* $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ ... sah totum versum om

3. Ln sic interpunxit: *ἡμῶν*, [3]*ὡσ* et infra: *φθορᾶσ*. [5]*καὶ* | *τα παντα* cum ℵA 5. 13. 137. c[scr] 3[pe] Did[tri 1,29] et[38] ... ς Ln Ti om *τα* cum BC KLP al pler Thphyl Oec | *τα προσ ζωην* (ℵ[c]): ℵ[*] *τα προσ τον θεον και ζωην* | *δεδωρημενησ*: K 25. (31 ap Wtst tantum) *-μενα*. Item vg *quomodo omnia nobis divinae virtutis suae - donata sunt* (sic vg[cle] demid tol, contra am fu[*] harl *donata est*. Ad quam lectionem Bed[244] notat *ut quidam codices habent.*); item Cass[120] *sicut omnia - donata*. Aliter m[87] et[94] fu[**] epist[demetri]: *qui nunc omnia nobis divina virtute sua - donavit* | *ιδια δοξη και αρετη* (Gb[**]) cum ℵACP 13. 15. 25. 36. 66[**] 68. 69. 73. 80. 137. 163. a[scr] c[scr] cat m[87] et[94] vg Did[tri 1,29] et[38] epist demetri Cass[120] Bed[245]. Ex Latt vg Cass Bed *propria gloria et virtute*, m[bis] *sua inlustri virtute*, epist[demetri] *propria gloriae virtute*. Cf et. sah *in gloria sua et virtute sua*, cop *in gloriam suam et virtutem*; syr[bodl] *in gloriam sui ipsius et virtutis*, syr[p] *gloria sui ipsius et virtute verbi eius* ...... ς *δια δοξησ και αρετησ* cum BKL al longe plu Thphyl Oec

4. *δι᾽ ὧν*: 8. j[scr] *δι᾽ ὅν*, vg[cle] fu (*quē* sic Ranke) demid harl *per quem*, am m[87. 94] ep[demetri] *per quam* | *τα τιμια ημιν και μεγιστα* cum ℵ(B) KL 2. 4. 21. 22. 38. 40. 42. 45. 46. 47. 57. 66. 76. 78. 80. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 104. 105. 106. 118. 122. 123. 126. 127. 130. 177. 13[lect] 14[lect] al[9scr] (1. 69. 73. 137. 163. a[scr] c[scr]) (m[87] et[94] syr[p] Thphyl) Oec[txt], ex quibus B 1. 69. rell[5] m (*honorifica et maxima nobis*) syr[p] *ημιν* post *μεγιστ.* transp (98. repetit *ημιν* post *επαγγ.*, 66. syr[p mg] *υμιν* pro *ημ.*). Cf et. Oec[com] *δι ησ δοξησ κ. αρετησ τα τιμ. και μεγ. επαγγ. εδοθη.* ...... Ln Ti *τα μεγιστα και τιμια ημιν* cum ACP 5. 13. 31. 68. vg syr[bodl] (*promissiones ingentes et honores vobis dedit*) Did[tri 1,29] (sed A 68. syr[bodl] *υμιν* pro *ημιν*). Similiter ς *τα μεγιστ. ημιν και τιμια* cum minusc vix mu (nullus enim ap Scri nec ap Mtthaei; errare vero vdtr Reiche) cat ep[demetri] (*maxima nobis et pretiosa*) Hier[iovin 1] (*grandia nobis et pretiosa*). Accedunt etiam ut vdtr bis lectionibus sah *donavit nobis magna promissa pretiosa*, cop *per magna ista promissa pretiosa quae data sunt nobis.* Item arm teste Treg. Liberrime aeth. | *θειασ κοινωνοι φυσεωσ* (et. Did[tri 1,29] et [1,15 bis]): ℵ *θει. φυσ. κοινων.* | *τησ εν τω* (vide post) *κοσμω εν επιθυμ. φθορασ* cum ABKL al longe plu (vdtr et. aeth[pp], sed[ro] om *εν επιθ.*) Thphyl Oec. Videtur et. m[bis] *post evasionem quae est in mundo in cupiditate* (m[88] *-tatem*) *perditae vitae* ... ℵ Hier[iovin 1] *την εν τω κοσμ. επιθυμιαν φθορασ*, *eam quae in mundo est concupiscentiam corruptionis* (quae Latina Graecis prorsus respondent) ... c 5. 27. 29 69 137 163. a[scr]

φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς.
5 καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδὴν πᾶσαν παρεισενέγκαντες ἐπιχορηγή-
σατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετήν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν,
6 ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπο-
μονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, 7 ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν
φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην. 8 ταῦτα γὰρ ὑμῖν
ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρπους καθίστησιν
εἰς τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνωσιν· 9 ᾧ γὰρ μὴ
πάρεστιν ταῦτα, τυφλός ἐστιν μυωπάζων, λήθην λαβὼν τοῦ καθα-
ρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρτημάτων. 10 διὸ μᾶλλον, ἀδελφοί,

---

c^{scr} syr^{p} (arm?) της εν τω (5. 27. 29. om?) κοσμ. επιθυμιας και φθορας (hoc ipsum et. P vdtr voluisse, in quo της εν κοσμω και φθορας omisso επιθ. legitur). Item 13. 43. 65. vg sah cop (syr^{bodl}) epist demetri της - - επιθυμιας φθορας (vg epist^{demetri} *eius quae in mundo est concupiscentiae corruptionem*). | εν τω κοσμω cum ℵABL 69. 137. 163. a^{scr} c^{scr} (5. 27. 29?) ... ς Ti om τω cum CKP al pler cat Thphyl Oec

5. και αυτο τουτο δε cum BC*KLP al plu Oec (sah *et in hoc vero etiam*, cop tantum *et in hoc*) ... ℵC^{2} 5. 13. 29. 38. 68. 69. 105. 113. 137. 163. a^{scr} c^{scr} al plus^{15} cat Thphyl και αυτο δε τουτο, item syr^{bodl} et^{p} arm ... Gb′ και αυτω δε τουτω cum 40. ... Gb′ Ln και αυτοι δε cum A, item vg *vos autem*, tol m^{93} *sed et vos*, aeth *et vos quoque*, item 8. 73. και αυτοι δε τουτο. Coniecit Gb′ και αυτοι δε τουτω | πασαν (et. vg^{cle} fu demid harl am*corr syr^{bodl} et^{p} c.* sah cop etc): C 41. 69. 163. a^{scr} c^{scr} am* (sed ipse* vdtr supplesse) syr$^{p\,txt}$ Thphyl om (et 137. ante σπουδην pon). Libere m^{97}: *sed et vos properate omnes, subferentes in fide virtutem* etc | παρεισενεγκαντες: 137. a^{scr} -γκοντες, h προσενεγκαντες | επιχορηγησατε: ℵ* χορηγ., sed ipse* ut^{vid} supplevit επι | υμων (C ημων): m^{97} om

6. εγκρατ- bis ut ℵABLP etc ... C ενκρατ-

7. την αγαπην: 40. add εν δε τη αγαπη την παρακλησιν

8 υμιν: 4** 25. 40. 105. k^{scr} εν υμιν | υπαρχοντα cum ℵBCKLP al pler cat Thphyl Oec m^{94} (*haec vobis cum sint et superent*) cop syr^{p} arm ... Ln παροντα cum A 5. 8. 9. 73. Ps Chr^{12,1064} (Cyr^{act}?), item vg^{cle} am demid (hi^{8} *si vobiscum adsint*) tol (*cum vobis presto sint*) fu harl (hi^{2} *vobis cum adsint*) sah, item^{vid} syr^{bodl} aeth | και πλεοναζοντα: aeth^{utr} om | ακαρπους: 2. 40. απρακτους, 96. 142. ασκοπους | καθιστησιν: syr^{bodl} syr^{p} c.* arm add υμας | του κυριου ημων $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$: 40. nil nisi του κυρ. ημων, syr^{p} του κυριου

9. μυωπαζων: P μυοπ-, c^{scr} μυωταζων | αμαρτηματων cum ℵAK h 5. 15. 16. 22. 23. 26. 27. 29. 36. 37. 39. 46. 56. 66. 68. 73. 98^{mg} 100. 127. 142. d^{scr} Marc$^{mon\,2,27}$ Dam^{2,206} (et. paris) Ps-Chr^{12,1064} arm (vg m^{95} *delictorum*) ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb′) Ln αμαρτιων cum BCLP al longe plu cat Marc$^{mon\,2,25}$ (sed paullo liberius laudatur) Thphyl Oec

σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλῆσιν καὶ ἐκλογὴν ποιεῖσθαι·
ταῦτα γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ πταίσητέ ποτε. 11 οὕτως γὰρ πλου-
σίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν
τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Iud 5 12 Διὸ μελλήσω ἀεὶ ὑμᾶς ὑπομιμνήσκειν περὶ τούτων, καίπερ
εἰδότας καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρούσῃ ἀληθείᾳ. 13 δίκαιον δὲ
3, 1 ἡγοῦμαι, ἐφ᾽ ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶς ἐν
Io 21, 19 ὑπομνήσει, 14 εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστιν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός
μου, καθὼς καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέν μοι.
15 σπουδάσω δὲ καὶ ἑκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον

---

10. σπουδασατε sine additam cum BCKLP al pler Amb$^{fid\,3,516}$ Thphyl Oec ... Ln add ινα δια των καλων υμων εργων cum (ℵ)A 5. (8. 15. 36. 68. 69. 73. 99. 137. a^{scr} c^{scr} cat) syr^{bodl} aeth (vg sah cop syr^{p} arm Anton^{2}). Ex his ℵ 8. reli vg reli Anton om υμων, 68^{vid} Anton et. δια om. Similiter 13. add δι᾽ αγαθων εργων υμων | υμων: syr^{p} habet c.* | κλησιν: A παρακλησιν | εκλογην: P 40. praem την | ποιεισθαι (sic et. ℵ al, Anton^{2} ποιησασθαι) ... Ln ποιεισθε cum A 15. 99** c^{scr} cat; item 5. 8. 25. 33. 69. 73. a^{scr} ποιησθε, item vg etc *faciatis* | πταισητε: 1. πεσητε | ποτε: A 73. aeth^{utr} Amb^{fid} om

11. η (ℵ om) εισοδος: K 22. 45. 46. 56. 76. 100. 101. ꝑ^{scr} g^{scr} add η | αιωνιον: C* 42. αιωνιαν ... 5. 14* επουρανιον ... 38. om | ημων: A 106. aeth transpon post σωτηρος. Utroque loco habent sah cop syr bodl; 32. 42. 57. 68. 69. a^{scr} k^{scr} 17^{lect} om και σωτηρος

12. μελλησω (Gb΄) cum ℵABCP 25. 27. 29. 126. vg (et. Bed) sah cop arm aeth. Notat Suidas ad μελλησω: σπουδάσω, φροντίσω ... ς ουκ αμελησω cum KL al pler cat syr^{bodl} et^{p} Thphyl Oec ... 8. ου μελλησω, tol Cassiod^{121} *non differam* | αει post μελλησω cum ℵBCKL h al plus^{30} cat Thphyl ... ς (= Gb Sz) Ln post υμας pon cum A al sat mu vg cop syr^{bodl} et^{p} aeth Oec ... P 24. 28. 45. 123. 17^{lect} sah om | αει υμας υπομιμν. περι τουτων: ℵ αει περι τουτ. υπομιμν. υμας, 69. a^{scr} c^{scr} υπομιμν. υμ. αει πε. τουτων, similiter alii | καιπερ ειδοτας usque διεγειρειν: ℵ* om; ℵ^{c} suppl

13. εν τουτω τω: C*^{vid} om τω | εν υπομνησει cum BCKLP al fere omn Thphyl Oec (:: ita 3, 1. nec fluctuat) ... ℵA 5. 17^{lect} εν τη υπομν. (:: recipiendum esse iudicassem nisi hoc ipso capite ℵ modo A comite modo C modo P ter inferret articulum ubi non probandus videtur, cf ad 1, 17. 1, 18. 1, 19.)

14. σκηνωματος (vg *tabernaculi*): 16. 23. 37. 98^{mg} 100. b^{scr} o^{scr} al pauc tol sah syr^{bodl} arm σωματος | καθως και ο κυριος ημων: ℵ om (excidit stichus), nec suppleta sunt

15. σπουδασω cum ABCKLP al pler vg (*dabo autem operam*) Thphyl Oec ... ℵ 31. arm σπουδαζω ... 37. 56. c^{scr} syr^{bodl} et^{p} σπουδασατε (*satagite*) | δε (13. τε) και: Gb ex errore typographi om και. Qui

τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι. 16 οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις
ἐξακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γενηθέντες τῆς
ἐκείνου μεγαλειότητος. 17 λαβὼν γὰρ παρὰ θεοῦ πατρὸς τιμὴν
καὶ δόξαν φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιᾶσδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρε- Mt 3, 17 17, 5 pp
ποῦς δόξης· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδό-
κησα. 18 καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ Mt 17, 1 pp
ἐνεχθεῖσαν σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ. 19 καὶ ἔχομεν
βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες
ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ καὶ
φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, 20 τοῦτο πρῶτον
γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ

---

error etiam ad Sz et ad alios manavit. | *μνημην*: P 5. 13. 68. 96. 142. Oec *μνειαν*

16. *σεσοφισμενοις*: vg (et. am fu harl*) *doctas*, demid harl** *indoctas*, tol *commentitias* | $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$: P om $\overline{χυ}$ | *δυναμιν*: P 13. 31. add *τε* | *γενηθεντες*: A*vid al pauc *γεννηθ.* | *μεγαλειοτητος* cum ℵAB³K^sil P etc ... B*CL *μεγαλιοτητ.*

17. *θεου* cum ABKLP al pler Ath⁴⁶⁸ (sed fluct lectio) etc ... ℵC 69. a^scr c^scr *του θεου* | *ενεχθεισης*: C³ *ανεχθ.*, et. 42. *αν-* | *αυτω*: C* 13. Thphyl post *τοιασδε* pon ... P om | *ουτος εστ. ο υι. μου ο αγαπητ.* cum ℵACKL al omn^vid vg rell (sah cop repetunt *μου* post *αγαπητος*, sed nec aliter Mt 17, 5 et alibi) Thphyl Oec; item P sed post *αγαπητος* repetit *ουτος εστιν* ... Ti *ο υιος μου ο αγαπητ. μου ουτος εστιν* cum B :: quae lectio ll. parallelis non invenitur. Libere Aug^ioh 35 *delatam dicit domino Christo vocem de magnifica potestate: Tu es filius meus dilectus, in quo bene sensi.* | *εις ον* (vg *in quo*, item al): 13. 24. 69. 137. a^scr l^scr Thphyl *εν ω* | *εγω*: 13. 24. 32. 37. 69. 177* a^scr l^scr om, item syr^p | *ευδοκησα* cum ℵBCKLP etc ... A 3. 13. 31. 40. 95. 96. Thphyl *ηυδοκ.* Praeterea vg^cle demid (non item am fu harl tol) add *ipsum audite* (:: ex Mt)

18. *ταυτην την φωνην* etc: 13. *ταυτης της φωνης* et *ενεχθησεις* (corrige *-χθεισης*) | *ημεις*: ς (non ς^e etc) per errorem typographi *υμεις*, nec correxit repetitio Francof. | *εξ ουρανου* cum BCKLP al omn^vid ... ℵA *εκ του ουρανου* | *εν τω ορει τω αγιω* cum ℵAC³KLP al fere omn (17^lect om *τω αγ.*) cat Oec, item *in monte sancto* vg Aug^ioh 35 etc ... Ti *εν τω αγιω ορει* cum BC* 13. arm Thphyl, item *in sancto monte* Promiss

19. *βεβαιοτερον*: A *-ωτερον* | *αυχμηρω*: A 26. 33. 18^lect *αχμηρω* | *ημερα* cum ABCKL al pler Did^tri 1,28 Thphyl Oec ... ℵP 13. 31. 68. *η ημερα* | *διαυγαση*: 13. 27. 32. 38. 57. 100. 105. a^scr al fere⁵ *-γασει* | *φωσφορος*: 69. a^scr syr^p mg gr *εωσφορος* (137. nil nisi *φορος*)

20. *προφητεια γραφης* (tol *prophetia vel scripturae*) ... 69. 137. a^scr *γραφη προφητειας* | *επιλυσεως*: 9. *διαλυσεως*

γίνεται. 21 οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη ποτὲ προφητεία, ἀλλὰ ὑπὸ πνεύματος ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν ἀπὸ θεοῦ ἄνθρωποι.

II.

Mt 24, 4 1 Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν
ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξουσιν αἱρέσεις ἀπωλείας,
Iud 4 καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες ἑαυ-
τοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν, 2 καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν
ταῖς ἀσελγείαις, δι' οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασφημηθήσεται,
3 καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύσονται, οἷς τὸ
κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει. 4 εἰ

---

21. ηνεχθ. ποτε προφητεια cum ℵAL al pler vg (item Promiss Fulg Casa[ps36]) syr[bodl] arm Oec (Vig[varim 749] *prophetia allata est aliquando*) ... Ti ηνεχθ. προφ. ποτε cum BCKP 13. 22. 31. 68. 69 100. 127. 137. a[scr] c[scr] cat cop (sah ην. προφ. ποτε θελημ. ανθρ.) syr[p] Did[tri 2,10] Thphyl ... 104. aeth om ου γαρ usque ποτε | αλλα cum ℵB g[scr] j[scr] (ita et. ed. Compl) ... ς Ln αλλ cum ACK[sil]LP al pler Did[tri] | ελαλησαν - ανθρωποι sine οι post ελαλ. (et. Gb Sz) cum ℵABCKLP al plus[50] Did[tri 2,10] etc ... ς (= Gb Sz) ελαλ. οι - ανθρ. cum minusc mu Oec | απο θεου cum BP 66[**] 68. 69. 137. a[scr] syr[p] (*homines qui a deo*) arm. Item[vid] cop *loquuti sunt homines ex voluntate dei in spiritu sancto*, Promiss Fulg[fid cath] *homines dei*. Similiter c 27. 29. Did[tri 2,10] απο θεου αγιοι, Thph υπο θεου αγιοι, aeth *sancti homines qui ex deo* ... ς (praemisso οι, vide ante) Gb Sz αγιοι θεου cum ℵKL al plu cat Oec, Ln αγιοι του θεου cum A, item *sancti dei homines* vg (et. Fulg bis) syr[bodl] ... 180. οι αγιοι ανθρωποι, sah *homines sancti*, Vig[varim] *homines*

II. 1. εν τω λαω: 137. a[scr] syr[p] add εκεινω ... syr[bodl] *in mundo* ... ℵ[c] sah Cyr[act 45] om | εαυτοις (et. B[2]et[3]): B* 31. 78[**] a[scr] αυτοις, 2. 30. 35. εν αυτοις | ταχινην: 13. add την

2. εξακολουθησουσιν: 13. 23. 40. Thphyl -σωσιν | ασελγειαις cum ℵAB CKLP al longe plu cat vg sah syr[bodl] et[p] arm aeth Thphyl ... ς (= Gb Sz) απωλειαις cum minusc ut[vid] pauc cop Oec | η οδος cum ℵ*BCKLP al pler vg cop syr[bodl] et[p] arm (cf et. Clem[88] παυσασθε - την οδον της αλήθειας εμποδιζοντες) ... ℵ[c]A 9. sah (sed pergit της βασιλειας) aeth η δοξα

3. υμας (180. προς υμ.) εμπορευσονται (ℵ* εκπορ.): vg *de vobis negotiabuntur* ... 31. εμπ. υμας ... K 22. 69. 100. a[scr] υμας ante λογοις pon | ουκ αργει: 31. ου καταργη (sic Scri) | νυσταζει: KL 22. 31. 33. 38. 42. 57. al plus[20] Thphyl νυσταξει

γὰρ ὁ θεὸς ἀγγέλων ἁμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ σιροῖς Iud 6. 2, 6
ζόφου ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν τηρουμένους, 5 καὶ ἀρ-
χαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὄγδοον Νῶε δικαιοσύνης κήρυκα
ἐφύλαξεν, κατακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας, 6 καὶ πόλεις Σο- 1 Pe 3, 20 Gn 7
δόμων καὶ Γομόρρας τεφρώσας καταστροφῇ κατέκρινεν, ὑπόδειγμα Iud 7 Gn 19
μελλόντων ἀσεβεῖν τεθεικώς, 7 καὶ δίκαιον Λὼτ καταπονούμενον
ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς ἐρρύσατο· 8 βλέμ-
ματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ δίκαιος ἐνκατοικῶν ἐν αὐτοῖς ἡμέραν ἐξ ἡμέ-
ρας ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν· 9 οἶδεν κύριος
εὐσεβεῖς ἐκ πειρασμῶν ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως

4. *σιροισ* cum ℵABC (ℵ *σι-*, ABC *σει-*, sed Ln edidit *σιροῖσ* licet nullum huius scripturae testem haberet). Cf Aug et Promiss *carceribus caliginis inferi retrudens* (vide ap Sab) ... ς Ti *σειραισ* cum KLP[vid] al omn[vid] cat Ephr[305] Did[tri 2,6,3] Cyr[iulian 211] Procop[niceph 2,62] Dam[2,303] (et. [paris]) Thphyl Oec, item vg *rudentibus* (am *rugientibus*), item *catenis* syr[bodl] et[p] cop (sah hiat) arm | ζοφου (et. ℵ[c]): ℵ*A ζοφοισ. Reddit vg *inferni* | *τηρουμενουσ* cum BC*KLP 22. 27. 29. 31. 38. 40. 68. 69. 137. a[scr] c[scr] al fere[30] cat syr[p txt] arm Procop[niceph] ... ς (= Gb Sz) *τετηρημενουσ* cum minusc ut[vid] pauc Ephr[305] Thphyl Oec ... Ln *κολαζομενουσ τηρειν* (13. Dam *-ρεισθαι*) cum ℵA 5. 13. 25. 33. 65. 73. Dam [2,303] (et. [paris]), atque eadem C[2] addit ad *τηρουμενουσ*, quod non delet. Huc accedunt vg *cruciandos in iudicium reservari* (am demid harl *in iud. cruciandos res.*, fu *in iud. cruciatos res.*, tol *in iud. reserv. cruciand.*), syr[bodl] et[p] c.* *ut servarentur ad iudicium cruciatus* (syr[p] *cruciatus* c.*), cop *ut observarentur in iudicium puniri*, ar[e] – *ad cruciatum iudicii*. Cf et. Aug et Promiss (uterque *in iudicio puniendos reservari* vel *servari*) Cyr[iulian 211] *παρεδωκεν εισ κρισιν μεγαλησ ημερασ κολασθησομενουσ τηρειν*. Contra Did[tri 2,6,3] *αλλα σειραισ ζοφου ταρταρωσασ εισ κρισιν μεγαλησ ημερασ τετηρηκεν*, atque his ipsum Petri nomen praeponit, distinguens a loco Iudae, quem et ipsum adscribit :: lectio ℵ etc omnino ex v. 9 videtur fluxisse.

5. *αλλα* cum ℵABCL 177. al[3 scr] etc ... ς Ln *αλλ* cum K[sil]P al pler | *κοσμω* (ℵ* *-σμον*) *ασεβων*: 40. 69. 137. a[scr] Thphyl *κοσμω* (69. a[scr] *κοσμου*, 137. *κοσμον*) *κατα ασεβ.*, tol *mundo super impios*

6. *καταστροφη* cum ℵAC[2]KL al pler vg syr[bodl] et[p] aeth Ephr[305] etc ... BC* 27. 29. 66** 68. cop om ... P *κατεστρεψεν* pro *καταστρ. κατεκριν.* | *ασεβειν* cum ℵACKL etc (vg *exemplum eorum qui impie acturi sunt*) ... BP 69. 137. a[scr] *ασεβεσι*

7. *λωτ*: B* am fu *λωθ* :: cf ad Lc 17, 32 | *αναστροφησ*: A *-φη* (sed praeterea nil mutat) | *ερρυσατο* cum ℵAB[3]CKLP al omn[vid] ... Ti *ερυσατο* cum B*

8. *ο δικαιοσ* cum ℵACKLP al omn[vid] Ephr[270] etc ... Ln om ὁ cum B *ενκατοικων* cum ℵB*CP ... ς Ln *εγκατοικ.* cum AB[3]K[sil]L al certe pler

9. *πειρασμων* cum ℵ* 7. 31. 32. 36. 42. 46. 50. 57. 69. 95* 137. a[scr] h[scr] cat tol cop syr[p] Ephr[270] Antioch[1323] Dam[2,484] (et.[paris]) Oec[com]. ς Ln

Iud 8 κολαζομένους τηρεῖν, 10 μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπι-
θυμίᾳ μιασμοῦ πορευομένους καὶ κυριότητος καταφρονοῦντας.
τολμηταὶ αὐθάδεις, δόξας οὐ τρέμουσιν βλασφημοῦντες, 11 ὅπου
Iud 9 ἄγγελοι ἰσχύϊ καὶ δυνάμει μείζονες ὄντες οὐ φέρουσιν κατ' αὐτῶν
Iud 10 παρὰ κυρίῳ βλάσφημον κρίσιν· 12 οὗτοι δέ, ὡς ἄλογα ζῷα γεγε-
νημένα φυσικὰ εἰς ἅλωσιν καὶ φθοράν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσιν βλασφη-
μοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καὶ φθαρήσονται 13 κομιούμενοι

Ti πειρασμον (:: quod multo magis usu venit) cum ℵ[c]ABCKLP al pler vg syr[bodl] arm aeth Thphyl Oec[txt] | ρυεσθαι: 31. 40. Antioch[1210] ρυσασθ. | αδικους δε (ℵ[c]): ℵ* add πεφυλακισμενους

10. εν επιθυμια cum ℵ[c]ABKL al longe plu vg arm aeth Oec ... cP 5. 6. 7. 8. 9. 15. 18. 26. 27. 29. 36. 37. 68. a[scr] cat cop syr[bodl] et[p] Thphyl Hier[iovin 1] (*in desideriis pollutionis*) εν επιθυμιαις ... ℵ* εν επιθυμιας (sic) | μιασμου πορευομ.: 31. μιασμον πορνευομενους | καταφρονουντας: A -ντες

11. ου φερουσιν: K[ms] ανθρωπον (corrige ανθρωπων) ουχ υποφερουσιν | παρα κυριω cum ℵBCKLP al longe plu (104. ante κατ pon) cat tol syr[p] c.* arm (Gb in ed. sua errasse vdtr) ar[po] Thphyl Oec, item m[97] *domini* (*non portant domini execrabile iudicium*), item 5. 36. 37. 39. 46. 56. 100. 177. παρα κυριου ... Gb[oo] Ln Ti om cum A 9. 13. 18. 40. 65. 68. 69. 73. 103. 137. 180. a[scr] d[scr] vg (consentit Bed[237]) cop syr[bodl] et[p txt] aeth[utr] ar[e] Ephr[337] (την κατ αυτων βλασφ. κρι.) :: ista testium ratio quaeri iubet an sit cur παρα κυριω expellendum indicaverint. Ac sane perquam molestum erat, praesertim conlato Iudae loco, ad quem Petrina conformata esse apparet. Sumpsit inde (ex verbis επιτιμησαι σοι κυριος) ipse epistulae auctor suum παρα κυριω, quod in alienam manum vix cadit. Certe explicationem loci tam perplexi parum adiuturus fuisset si quis παρα κυριω intruderet. Vertit autem vg: *ubi angeli - non portant adversum se* (ita etiam ar[po]) *execrabile iudicium* (m[97] vide ante); syr[bodl] *ubi angeli - non ferunt adv. eos iudicium blasphemiae*, nec aliter syr[p] nisi quod c.* infert *a domino*; cop *ubi angeli - non adducunt iudicium blasphemiae adv. eos*; aeth - - *et super eos redibit iudicium blasphemiae eorum*.

12. ουτοι δε cum ABCKLP rell vg etc ... ℵ αυτοι δε | γεγενημενα (ita et. ς Sz, item Gb') cum ℵA[2]KL 13. 38. 42. 57. 68. 73. 177. 180. al[9scr] al plus[25] cat Oec, item[vid] syr[p] (*facta in natura ad*) et[bodl]; videntur et. accedere qui non exprim ut vg (*naturaliter in captionem* etc, vide infra Hier[iovin 1]) cop ... ς[e] Gb Ln Ti γεγεννημενα cum A*BCP al sat mu[vid] m[97] (*naturaliter in luem et perniciem nati*) aeth Ephr[337] Thphyl | γεγε- ante φυσικα cum ℵABCP 13. syr[p] et[bodl] arm Ephr[337] Thphyl ... ς post φυσικ. cum KL al plu Oec | φυσικα: 95* φυσικως, nec aliter reddunt m[97] vg etc; cat om | εν οις αγνοουσιν βλασφημουντες et. Ephr[337] vg (*in his quae ignorant blasphemantes*) etc ... ℵ εν οις αγνοουντες βλασφημουσιν, m[97] *et ipsi quia ignorant execrantur* | και φθαρησονται cum ℵ*ABC*P 7. 27. 29. 68. am fu harl* syr[p] aeth[ro] (liberius

*μισθὸν ἀδικίασ, ἡδονὴν ἡγούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυφήν, σπίλοι καὶ
μῶμοι ἐντρυφῶντεσ ἐν ταῖσ ἀπάταισ αὐτῶν συνευωχούμενοι ὑμῖν,* Iud 12
14 *ὀφθαλμοὺσ ἔχοντεσ μεστοὺσ μοιχαλίδοσ καὶ ἀκαταπαύστουσ
ἁμαρτίασ, δελεάζοντεσ ψυχὰσ ἀστηρίκτουσ, καρδίαν γεγυμνασμένην
πλεονεξίασ ἔχοντεσ, κατάρασ τέκνα·* 15 *καταλείποντεσ εὐθεῖαν*

---

aeth^{pp}) Hier$^{iovin 1}$ (Ephr^{227} *φθαρησοντ.* sine *και*) ... ς *καταφθαρησονται* cum ℵ^{c}C^{2}KL al pler cat m^{97} (*hii vero qui - nati et ipsi quae - in periculo suo perient*) vg (et. demid tol) sah cop syr^{bodl} (arm?) Thphyl Oec. Hier vero sic: *isti enim quasi irrationabilia iumenta, in ventrem et libidinem proni sunt, blasphemantes, qui et in corruptione sua corrumpentur*

13. *κομιουμενοι* cum ℵ^{c}ACKL al omn^{vid} vg (*percipientes*) m^{97} (*recipientes*, Hier$^{iovin 1}$ *recipientque*) sah cop aeth Ephr^{227} Thphyl Oec (syr^{p} *ementes*) ... ℵ*BP *αδικουμενοι*, nec aliter ut^{vid} syr^{bodl} arm :: *αδικουμενοι* si aptum sensum praebere iudicabitur, omnino praeferendum erit. Nescio an „decepti circa *μισθον αδικιασ*" verti liceat. | Ln sic distinxit: *ἀδικίασ. ἡδονὴν* etc | *τρυφην*: K *τροφην* | *απαταισ* cum ℵA*C KLP al omn^{vid} cat^{txt} et^{com} („*επειδαν απατησωσι, φησι*") cop syr^{p} arm Thph Oec. Agnoscere etiam vdtr Hier^{iovin}: *luxuriam qui putant delicias esse, iniustitiam* (qua voce *απαταισ* reddi vdtr) *sordes et maculas, et nihil aliud nisi de voluptatibus cogitantes* ...... Gb' Ln *αγαπαισ* cum A^{corr}B m^{97} (- *dulcedinem aestimantes malignitatem, deliciis coinquinati et infamati in summis voluptatibus, conviviis adtenti*) vg (*in conviviis suis luxuriantes vobiscum*, tol *existimantes voluptates diurnas delicias, coinquinati et conmaculati delitiis affluentes, et in* etc) aeth^{utr} syr^{bodl} et$^{p\,mg}$ sah (*laetantes in suis conviviis*) Ephr^{227} auct$^{sing\,cleric}$ (*in conviviis suis luxuriantes*) ...... 27. 29. 66** *αγνοιαισ* | *αυτων*: am om ... C add *σπιλαδεσ*

14. *μεσχαλιδοσ* cum BCKLP al pler Thphyl Oec ... ℵA 68. 68. 78. *μοιχαλιασ*, item *oculos habentes plenos adulterio* vg (item corb^{2} Aug Hier, *-teriis* tol) m^{97} *oculos habentes adulteros*, auct$^{sing\,cler}$ *plenos moechationibus*; item *plenos adulterio* syr^{bodl} et^{p} sah cop etc | *ακαταπαυστουσ* c. ℵCKLP al plu cat m^{97} (*incessabiles delectis*) fu (*incessabiles delicti*) sah (*non derelinquunt peccatum*) Oec ... Ln *ακαταπαστουσ* c. AB ... Gb' *ακαταπαυστου* c. 13. 27. 40. 68. 105. b^{scr} k^{scr} al^{10} Thphyl vg (*incessabilis delicti*, am corb^{2} *incessabili delicto*, tol *indesinentis delicti*, Hier *insatiabili libidine*, auct$^{sing\,cler}$ *incessabilibus delictis*), item cop syr^{bodl} et^{p} | *αμαρτιασ*: ℵ m^{97} (vide ante; cf et. auct$^{sing\,cler}$) *αμαρτιαισ* | *πλεονεξιασ* cum ℵABCKLP h al plus^{50} vg (m^{97} *cupidi et maledicti*) cop syr^{bodl} et^{p} arm (aeth^{libere}) Thphyl Oec ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') *πλεονεξιαισ* cum minusc mu cat sah | *καταρασ τεκνα·* ... ς (et. Gb Sz) Ln *κατ. τεκνα,*

15. *καταλειποντεσ* cum ℵAB* 13. (vg *derelinquentes*) ... ς Ln Ti *καταλιποντεσ* cum B^{2}CKLP al pler m^{97} (*abrelicti*) Thphyl Oec | *ευθειαν* cum ℵABCKLP h al longe plu cat ... ς (= Gb Sz) *την ευθειαν* cum

Nu 22 ss ὁδὸν ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ
Βοσόρ, ὃς μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν, 16 ἔλεγξιν δὲ ἔσχεν ἰδίας
παρανομίας· ὑποζύγιον ἄφωνον ἐν ἀνθρώπου φωνῇ φθεγξάμενον
Iud 13 ἐκώλυσεν τὴν τοῦ προφήτου παραφρονίαν. 17 οὗτοί εἰσιν πηγαὶ
Iud 16 ἄνυδροι καὶ ὁμίχλαι ὑπὸ λαίλαπος ἐλαυνόμεναι, οἷς ὁ ζόφος τοῦ
σκότους τετήρηται. 18 ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος φθεγγόμενοι
δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς ἀσελγείαις τοὺς ὀλίγως ἀπο-

---

minusc mu Thphyl Oec | βαλααμ: P βαλαμ ... 31. 99. βααλ | βοσορ cum ℵ^{c}ACKLP al pler cat vg (*ex Bosor*) cop syr^{p} aeth ... B 31. tol sah syr^{bodl} arm ar^{e} βεωρ ... ℵ* βεωορσορ :: conflatis in unum βεωρ et βοσορ (qua re factum videtur ut ος periret, sed vide B). Ceterum βεωρ apud LXX scriptum est | ος – ηγαπησεν cum ℵ^{c}(* om ος)ACKLP al omn^{vid} cat vg etc ... B arm ηγαπησαν omisso ος

16. ελεγξιν ut ℵAB^{3}CKLP etc ... B* ελενξιν | εν (ℵ^{c}): ℵ* vg (et. demid harl, non item am fu tol corb$^{2.}$) Or$^{int\,2,221}$ Eus$^{nicephor\,1,1296}$ om | ανθρωπου (C* -πουν): B ανθρωποις. Sic Eus^{emes} in cat^{96} (et Eus ap Niceph ^{1,1296}): διοπερ ο αποστολος φησιν εν τη καθολικη· υποζυγιον αφωνον εν (om ap Niceph) ανθρωπου φωνη φθεγξαμενον ηλεγξε (ap Niceph ηλεγχε) του προφητου την αφροσυνην. Or$^{int\,2,221}$ *ut ait quodam in loco scriptura, mutum animal humana voce respondens arguit prophetae dementiam.* | παραφρονιαν: 5. 9. 15. 18. 25. 180. παραφροσυνην, 17. 40. 66** παρανομιαν

17. και ομιχλαι cum ℵABC 5. 7. 8. 9. 13. 15. 27. 29. 40. 68. 73. 137. al^{10} (item P 31. syr$^{p\,gr\,mg}$ και ομιχλη, posteaque ελαυνομενη) cat vg (*et nebulae*, ut et. Aug Hier etc) et ut^{vid} sah cop syr^{p} (*et nebula quae – agitatur*) aeth ar^{e} Ephr^{221}. Sic cat^{96}: οὐκ εἰσί, φησί, διαυγεῖς ὥσπερ οἱ ἅγιοι οἱ ὄντες νεφέλαι, ἀλλ' ὁμίχλαι, τοῦτ' ἔστι σκότους καὶ γνόφου μεστοί, ὑπὸ τοῦ πονηροῦ πνεύματος ἐλαυνόμενοι. Similiter schol^{200} et^{108} (ap Matthaeium) ...... ς (= Gb Sz) νεφελαι (omisso και) cum L al plu syr^{bodl} Thphyl (K om και ομιχλ. υπο usque τετηρηται) | λαιλαπος: ℵAC al λελαπος | τετηρηται cum ℵB vg (et. Aug Hier Bed) sah cop syr^{bodl} et^{p} aeth^{ro} ... ς (Gb^{00}) praem εις αιωνα cum ACLP al omn^{vid} (sed 38. 40. d^{scr} al fere^{5} ε. αιωνας) cat aeth^{pp} Ephr^{221} Thphyl Oec

18. ματαιοτητος: B* ματαιοτης, B^{3} suppleto τη post ματαιο per incuriam της intactum reliquit; ℵ* μαθηταιοτητος, sed θη ipse* statim punctis notavit | ασελγειαις (et. ς Gb Sz) cum ℵABCKL al plu cat sah: ς praem εν cum minusc ut^{vid} paucis (arm *in immunditiis in cupiditate carnis*) Thphyl Oec (hi^{2com} δια της σαρκικης επιθυμιας εν ταις ασελγειαις) ... Gb'' ασελγειας cum P 15. 27. 29. 38. 68. 69. 73. 113. 127. 137. a^{scr} al plus^{10} vg (*in desideriis carnis luxuriae*, item Hier; Aug *in concupiscentiis carnis impudicitiae*), similiterque cop syr^{bodl} et^{p}. Item Ephr^{221} εν επιθυμια σαρκος ασελγειας | ολιγως cum ℵ^{c}AB 8. 9. 13. 19^{mg} 25. 73. 142. 180. (32. 42. 57. 69. a^{scr} ολιγον) vg (et. Aug Hier Bed) sah cop syr^{bodl} et^{p} aeth. Ex eadem scriptura ortum vdtr

φεύγοντας, τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφομένους, 19 ἐλευθερίαν αὐτοῖς 1, 2 2, 20
ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς· ᾧ γάρ τις
ἥττηται, τούτῳ δεδούλωται. 20 εἰ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα
τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Mt 12, 45
Χριστοῦ, τούτοις δὲ πάλιν ἐμπλακέντες ἡττῶνται, γέγονεν αὐτοῖς
τὰ ἔσχατα χείρονα τῶν πρώτων. 21 κρεῖσσον γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ
ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης, ἢ ἐπιγνοῦσιν ὑποστρέψαι ἐκ Prov 26, 11

---

quod ap Ephr^{221} editum est: *τους λογους αποφευγοντας τους ευθεις και τους εν πλαν. αποστρεφ.* ... ς (= Gb Sz) *οντως* cum ℵCKLP al pler (40. k^{scr} al^{2} *οντας*) cat arm Thphyl Oec | *αποφευγοντας* (Gb″) cum ℵABC 5. 7. 13. 27. 66** 68. 142. vg (*qui paullulum effugiunt*) syr bodl et p Ephr^{221} Thphyl Bed ... ς *αποφυγοντας* cum KLP al pler cat Oec, item Aug *qui paullulum effugerint* et Hier *qui paullulum effugerant*

19. *αυτοις* (180. *εαυτοις*): 137. om | *αυτοι*: B^{3} ut^{vid} (non enim satis perspicue scriptum est) praem *και* | *υπαρχοντες* ... A 27. *οντες* | *τουτω* sine *και* cum ℵ*B sah cop aeth ... ς Ln Ti *τουτω και* cum ℵ^{c}AC KLP al omn^{vid} vg syr^{bodl} et^{p} arm Dial$^{41\ ed\ wtst}$ (*πείσει δέ σε καὶ ὁ ἔξωθεν λόγος ὅτι ἕκαστος ᾧ ἥττηται, τούτῳ καὶ δεδούλωται*) Ephr^{221} Dam^{2,710} Or$^{int\,2,174}$

20. *ει γαρ*: 27. 29. 33** 68. 98^{txt} 106. 177. a^{scr} c^{scr} Ephr^{221} *οι γαρ* | *ημων* post *κυριου* addidimus cum ℵACLP 5. 16. 22. 27. 46. 68. 73. 100. 127. 180. a^{scr} al$^{3\,scr}$ vg (et. Aug^{bis} etc) sah cop syr^{bodl} et^{p} arm aeth Ephr^{221} Ps-Chr^{12,1064} Dam^{2,342} (et. ^{paris}) Thphyl (:: auctor huius epistulae adamat dicere *του κυριου ημων και σωτηρος* $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$, *ημων* insolitum in modum conlocato, cf 1, 11 et 3, 18; nullo vero alio Ni Ti loco ita scriptum est. ... ς Ti om cum BK al longe plu cat Oec | *και σωτηρος*: 4. 18. 25. 38. 39. 106^{mg} 177. g^{scr} syr^{bodl} Anto^{116} add *ημων*, item sah (sed *τ. σω. ημ.* post $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ pon) ... L 19. 21. 67. f^{scr} cop aeth Ephr^{221} Ps-Chr^{12,1064} om. Cf et. Hier$^{iovin\,1}$ *per scientiam salvatoris nostri Ies. Chr.* | *γεγονεν*: 27. 29. 38** add *και* (item 33**? Apud Wtst 33. add *γαρ*)

21. *κρεισσον* cum ℵA 25. 27. 35. 68. 180. Ephr^{2,181} Cyr$^{malach\,865}$ et$^{glaph\,394}$ Dam^{2,342} (et. ^{paris}) Maxim^{189} ... ς Ln Ti *κρειττον* cum BCK^{sil}LP al plu cat Cyr$^{esa\,144}$ Thphyl Oec Anto^{116} :: cf 1 Pe 3, 17 ubi *κρειττον* tantum non fluct; saepius vero *κρειττον* pro *κρεισσον* a multis substitutum, ut He 6, 9. 1 Co 11, 17. Passim vero etiam pro ratione testium dictu difficile est utrum praestet. | *ην αυτοις* cum ℵBCKL al pler vg m^{46} Cyr$^{esa\,144}$ et$^{malach\,865}$ et$^{glaph\,394}$ etc ... AP 31. *αυτοις ην*. In A *ην μη επε-* rescripta sunt, hinc *ην* antea omissum vdtr; om et. Dam^{2,342} | *της δικαιοσυνης* (et. Cyr$^{malach\,865}$ et$^{glaph\,394}$) ... 5. m^{46} Cyr$^{esa\,144}$ Did$^{lat\,6,306}$ *τ. αληθειας* :: cf 2, 2. He 10, 26 | *υποστρεψαι* c. BCP 15. 18. 66** 68. Dam^{2,342} (et. ^{paris}). Item ς Ti *επιστρεψαι* cum KL al plu cat Maxim^{189} Thphyl Oec. Alterutrum exprim m^{46} (*apostatare*) Or$^{dies\,45}$ (*reverti*), item^{vid} syr^{bodl} et^{p} arm ...... ℵA 5. 8. 13. 25. 33** 180. Ephr^{2,181} Cyr$^{malach\,865}$ et$^{esa\,144}$ et$^{glaph\,394}$ epist$^{anni\,362}$ ad regem

τῆσ παραδοθείσησ αὐτοῖσ ἁγίασ ἐντολῆσ. 22 συμβέβηκεν αὐτοῖσ τὸ τῆσ ἀληθοῦσ παροιμίασ· κύων ἐπιστρέψασ ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα, καί· ὗσ λουσαμένη εἰσ κυλισμὸν βορβόρου.

III.

1, 18 1 Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν, ἐν
Iud 17 αἷσ διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν, 2 μνησθῆ-
ναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν καὶ τῆσ
τῶν ἀποστόλων ὑμῶν ἐντολῆσ τοῦ κυρίου καὶ σωτῆροσ, 3 τοῦτο
1, 20 Iud 18 πρῶτον γινώσκοντεσ, ὅτι ἐλεύσονται ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἐν

Persarum (ap Gall[5,240]) Ps-Chr[12,1064] εισ (epist επι) τα οπισω ανακαμψαι, 137. a[scr] Anto[116] εισ τα οπισω επιστρεψαι (Anto υποστρεψαι, 9. 69. j[scr] επιστρεψ. εισ τα οπισω, item vg Aug Hier Salvi[27] (Gall[10]) *retrorsum converti* (Aug Salvi *reflecti*), Did[lat 6,308] *reverti post tergum*, Promiss *retro respicere*. Itaque Ln edidit εισ τα οπισω υποστρεψαι (:: cf Mc 13, 16 Lc 17, 31) | εκ cum BCKLP al pler cat Dam[2,348] Anto[116] Max[189] ... Ln απο cum ℵA 5. 8. 13. 69. 137. 180. a[scr] Ephr[2,121] Cyr[malach 865] et[glaph 334] et[esa 144] Thphyl. Item vg *ab eo quod illis traditum est sancto mandato*, m[46] *a divino sibi tradito mandato* :: απο arcte cohaeret cum verbo quod praecedit

22. συμβεβηκεν sine copula c. ℵ*AB m[46] am sah arm Cyr[glaph 334] Promiss Salv[27] ... ς add δε cum ℵ[c]CKLP al omn[vid] cat syr[bodl] et[p] Thphyl Oec Anto[116] Maxim[189] ... vg (et. fu demid etc) cop Cyr[malach 865] Dam[2,348] Aug add γαρ (aeth *et* –) | το ιδιον εξεραμα (K 31? εξερεμα, 3. 5. 42.180. al[5] Dam[2,348] εξερασμα) et. Cyr[esa 551] Anto[116] etc ... 137. a[scr] Ephr[12] Chr[8,230] libere et Ps-Chr[12,1064] Marc[mon 87] (Gall[8]) Thdrt[2,1105] Thphyl Maxim[189] τον ιδιον εμετον | κυλισμον cum BC* 29. 66** 69. a[scr] m[46] (*sues lota quae in volutatione sua coinquinata est*) Ps-Chr[12,1064] (εν κυλισμω) Amb[virg devot 1] (*in volutationem*) ... ς Ln κυλισμα cum ℵAK LP al pler cat Ephr[71] epist[ad regem] (vide ante) Cyr[malach 865] et[esa 551] et[glaph 334] Dam[2,348] Thphyl Oec Anto[116] Max[189] vg (*in volutabro luti* vg Hier, *in volutabris coeni* Aug, alterutrum - fluct lect - Promiss, Cass[128] *in suis volutabris*)

III. 1. ηδη (vg sah *ecce*; aeth *et haec est*) ante αγαπητοι: K post αγαπ., arm sah[cod] om

2. αγιων: h 16. 22. 23. 36. 56. 100. om | υμων (Gb') cum ℵABCKLP al plus[60] vg arm Thphyl ... ς ημων cum minusc (ut k[scr]) cat Oec ... 29. harl* om. Libere sah *et praecepti apostolorum sanctorum domini nostri Iesu Chr. salvatoris nostri*, cop *et praecepti apostolorum domini nostri et salvatoris nostri Ies. Chr.*, syr[bodl] et[p] *et mandati domini nostri et salvatoris nostri* (syr[p] om) *quod per manus apostolorum*, aeth *et praecepti apostolorum domini Iesu Chr. salvatoris nostri*

3. πρωτον γινωσκοντεσ: c*[vid] πρωτ. προγινωσκ. | επ εσχατων cum ℵA BC[2] 5. 7. 20* 68. 69. 96. 103. 137. 180. a[scr] al[4 scr] vg (et. Hier[iovin 1])

ἐμπαιγμονῇ ἐμπαῖκται κατὰ τὰσ ἰδίασ αὐτῶν ἐπιθυμίασ πορευόμε-
νοι 4 καὶ λέγοντεσ· ποῦ ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία τῆσ παρουσίασ αὐτοῦ;
ἀφ' ἧσ γὰρ οἱ πατέρεσ ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτωσ διαμένει ἀπ'
ἀρχῆσ κτίσεωσ. 5 λανθάνει γὰρ αὐτοὺσ τοῦτο θέλοντασ ὅτι οὐρα-
νοὶ ἦσαν ἔκπαλαι καὶ γῆ ἐξ ὕδατοσ καὶ δι' ὕδατοσ συνεστῶσα τῷ
τοῦ θεοῦ λόγῳ, 6 δι' ὧν ὁ τότε κόσμοσ ὕδατι κατακλυσθεὶσ ἀπώ- Gn 7, 21
λετο· 7 οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ τῷ αὐτῷ λόγῳ τεθησαυρισμέ-
νοι εἰσίν, πυρὶ τηρούμενοι εἰσ ἡμέραν κρίσεωσ καὶ ἀπωλείασ τῶν Isd 15
ἀσεβῶν ἀνθρώπων. 8 ἓν δὲ τοῦτο μὴ λανθανέτω ὑμᾶσ, ἀγαπητοί, Ps 90, 4
ὅτι μία ἡμέρα παρὰ κυρίῳ ὡσ χίλια ἔτη καὶ χίλια ἔτη ὡσ ἡμέρα
μία. 9 οὐ βραδύνει κύριοσ τῆσ ἐπαγγελίασ, ὥσ τινεσ βραδυτῆτα

---

sah cop arm aeth Ps-Hipp[consumm mundi 10] (ap Lag[98]) Antioch[1068] Ps-Chr[8,706] Thphyl ... C* *επ εσχατω* ... ϛ *επ εσχατου* cum KLP al longe plu cat syr[bodl] et[p] Oec Aug[civ dei 20] | *εν εμπαιγμονη* cum ℵAB CP 5. 8. 9. 19[mg] 27. 29. 36. 40. 68. 73. 106. (sed CP 5. 106. om *εν*, item 137. *εμπαιγμονησ*) cat vg sah cop syr[bodl] et[p] aeth Antioch[1068] (*εν εμπαιγμω οι εμπ.*) ... ϛ (=Gb Sz) om cum KL al pler (arm?) Ps-Hipp (l. l.) Thphyl Oec (item Ps-Chr l. l. ap Montf, sed ed[savil] habet *εν εμπαιγμω*) | *εμπαικται*: ℵC *εμπεκται* (ℵ et. *εμπεγμονη*), A *ενπεκται* | *αυτων επιθυμιασ* cum ℵA al sat mu cat Antioch[1068] Oec ... Gb Sz Ln *επιθυμ. αυτων* cum BCKLP al plus[80] Ps-Hipp (l. l., sed ed[morel] om *αυτ.*) Thphyl ... a[scr*] vg Ps-Chr[8,706] om *αυτ.*

4. *οι πατερεσ* ... 69. 137. a[scr] sah cop syr[bodl] et[p] add *ημων*

5. *τουτο θελοντασ*: 100. *θελοντάσ* omisso *τοῦτο* | *ουρανοι*: 80. *οι ουρ.* | *και γη* (K om *γη*) cum ℵABL etc ... CP *και η γη* | *εξ υδατοσ*: P *εξ υδατων* | *και δι* (ℵ *δια*) *υδατοσ*: syr[p] habet c.* | *συνεστωσα* (vg *consistens*, Did[lat 294] Aug[civ dei] *constituta*) cum ℵ[c]ACLP etc ... ℵ* *συνεστωτα*, K *συνεστωσαι*, B *συνεστωσησ*. Cf Aug[ps 101] *caeli erant olim, de aqua et per aquam constituti dei verbo.*

6. *δι ων* (vg Aug[civ dei 20,18] et[ps 101] *per quae*, Did[lat 294] *et per quae*): 31. *δι ον* | *ο τοτε*: 13. *ο τε*

7. *τω αυτω* (et. ϛ[e] Gb′) cum ABP 27. 29. 69. 127. a[scr*] al vix mu vg (*eodem verbo* vg Aug[bis] Hier) sah cop arm Did[lat 294] ... Gb Sz Ti *τω αυτου* cum ℵCKL al fere[70] (20. *του αυτου*) cat Thphyl; ϛ *αυτου* omisso *τω* cum 64. 65. Oec. Nec aliter syr[bodl] et[p] aeth | *πυρι* (Ln praeeunte Bengel interpunxit post hanc vocem ut 97. 98. 106. al; contra LP etc ante *πυρι* punctum pon; nec ante nec post ℵABC) ... C*P 7. 15. 26. 27. 29. 68. 106* *εν πυρι* | *απωλειασ*: A *ασεβειασ*

8. *εν δε τουτο*: 5. 31. 40. c[scr] g[scr] *εν δε τουτω* | *υμασ*: C *ημασ* | *παρα κυριω*: ℵ *πα. κυριου* | *χιλια* ut ℵB[3]KLP etc (ℵ om *και χιλ. ετη*) ... AB*C *χειλια* bis

9. *βραδυνει*: vg m[31] corb[2] Aug *tardat*, Hier (*moratur*) etc ... P *βραδυνεῖ*, item (ut editae sunt) sah cop | *κυριοσ* cum ℵABCP 1. 13. 21. 68. 98*

ἡγοῦνται, ἀλλὰ μακροθυμεῖ δι' ὑμᾶσ, μὴ βουλόμενόσ τινασ ἀπολέ-
2 Ti 2, 4 σθαι ἀλλὰ πάντασ εἰσ μετάνοιαν χωρῆσαι.
1 Th 5, 2 10 Ἥξει δὲ ἡμέρα κυρίου ὡσ κλέπτησ, ἐν ᾗ οὐρανοὶ ῥοιζηδὸν
παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσεται, καὶ γῆ καὶ τὰ

---

180. al^{3scr} cat arm ... ϛ (Gb^{oo}) praem ὁ cum KL al pler Thphyl Oec | εν βραδυνει etc (P βραδυτῆται): vg^{cle} *non tardat dominus promissionem suam* (am fu corb^{2} harl** demid Fastid^{9,433} *promissis*) *sicut quidam existimant* (am fu demid corb^{2} harl Fastid^{9,433} om *sic. qu. exist.*); m^{81} tol Aug Fulg *non tardat dominus promissum* (ita tantum Aug, m *sui promissi*, tol Fulg *promiss. suum*) *sicut quidam tarditatem existimant*; Hier *non moratur dominus in promisso, ut quidam morari existimant* | δι' (Gb'') cum ℵA 5. 13. 69. 73. 137. a^{scr} vg (et. corb^{2} Aug Fulg Fastid) m^{81} sah syr^{bodl} et^{p} aeth ... ϛ Ti εισ cum BCKLP al pler (c^{scr} εφ') cat arm Thphyl Oec (*sed longanimis est nostri* cop) | υμασ (Gb'') cum ℵAB CP 5. 7. 9. 13. 27. 31. 33. 40. 46. 73. 104. 113. 114* 117* 127. 137. c^{scr} m^{81} vg (et. Aug Fulg Fastid) corb^{2} sah syr^{bodl} et^{p} arm aeth ... ϛ ημασ cum KL al plu cat cop Thphyl Oec | τινασ (et. vg^{cle} fu harl demid Fastid) ... P 13. 43. 98. 99. m^{81} am tol corb^{2} cop arm Thphyl Aug Fulg τινα | παντασ: ℵ -ντεσ

10. ημερα cum BC 114. k^{scr} l^{scr} (al^{vid} sed non laudati sunt a conlatoribus) cat Cyr$^{esa\ 707.\ 801}$ ... ϛ praem η cum ℵAKLP al pler Dam^{2,347} (et.^{paris}) Thphyl Oec | κλεπτησ sine additam cum ℵABP 5. 13. 25. 27. 29. 39. 40. 66** 68. 142. 180. k^{scr} m^{37} vg (et. Aug Pelag) sah cop syr^{bodl} arm aeth Cyr$^{esa\ 707}$ et^{801} (cf et. zach^{801} ηξειν την ημεραν κυριου ωσ κλεπτην λεγων, ουρανουσ δε etc) Did$^{lat\ 294}$ (Gall^{6}) ... ϛ (= Gb Sz) add εν νυκτι cum CKL al pler cat syr^{p} ar^{po} Dam^{2,347} Thphyl Oec (item Epiph^{2,98} ωσ κλεπτησ εν νυκτι ερχεται η ημερα εκεινη, at id potius ex 1 Thess 5, 2 affertur, unde omnino additamentum istud fluxit) | ουρανοι sine articulo cum ℵKL 1. 3. 31. 38. 40. 45. 46. 56. 65. 69. 95. 99. 100. 101. a^{scr} al^{5scr} 13^{lect} 14^{lect} Cyr$^{esa\ 707}$ et^{801} Dam^{paris} (ad^{2,347} ubi editum est εν οι ουρανοι) ... ϛ Ln Ti praem οι (Gb^{oo}) cum ABC 13. al plu cat Cyr$^{esa\ 467}$ Thphyl Oec. Praeterea post ουρανοι ℵ 8. 13. 36. 180. al^{3scr} cop Cyr$^{esa\ 801}$ add μεν (Cyr$^{esa\ 707}$ ante ουρ.) | ροιζηδον ut BCLP etc ... ℵAK 26. 28. 36. 39. 68. ρυζηδον (:: cf Steph. Thes.), 40. ριζηδον, 13. ρηζιδον, Dam^{paris} ad^{2,347} ρυζιδον | λυθησεται cum ℵBCP 36. Cyr$^{esa\ 467}$ et^{801} ... ϛ Ti λυθησονται cum AKL al pler cat Cyr$^{esa\ 707}$ Dam^{2,347} (et.^{paris}) Thphyl Oec | και ante γη: ℵ Cyr$^{esa\ 467}$ om ... 26. 177. vg (non item tol m^{87} Aug$^{civ\ dei}$) Cyr$^{esa\ 707.\ 801}$. γη δε | γη: CP 31. 68. η γη | κατακαησεται cum AL al pler (5. -ησονται, 31. καταησεται) cat vg^{cle} demid tol cop syr$^{p\ txt}$ aeth Cyr$^{esa\ 467}$ (et^{801} καυθησεται et^{707} κατακαυθησονται) Dam^{2,347} Oec Aug$^{civ\ dei\ 20,18}$. Praeterea Cyr$^{esa\ 467.\ 707}$ add (et^{801} praem) παντα, item m^{87} ... C αφανισθησονται ... ℵBKP 27. 29. 66** syr$^{p\ mg}$ arm (sah syr^{bodl}) ευρεθησεται (sah syr^{bodl} *non invenientur*) ... am fu harl Pelag^{demetriad} Cassiod^{124} Thphyl (praeterit et. Oec^{com}) om verba και γη και τα εν αυτη εργα κατακαησεται :: pro hac testium ratione dubium non est

ἐν αὐτῇ ἔργα κατακαήσεται. 11 τούτων οὖν πάντων λυομένων
ποταποὺσ δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶσ ἐν ἁγίαισ ἀναστροφαῖσ καὶ εὐσεβεί-
αισ, 12 προσδοκῶντασ καὶ σπεύδοντασ τὴν παρουσίαν τῆσ τοῦ
θεοῦ ἡμέρασ, δι' ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται καὶ στοιχεῖα
καυσούμενα τήκεται. 13 καινοὺσ δὲ οὐρανοὺσ καὶ καινὴν γῆν κατὰ Is 65, 17. 66, 22
τὰ ἐπαγγέλματα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷσ δικαιοσύνη κατοικεῖ. Apoc 21, 1

---

quin *ευρεθησεται* edere iubeamur, at hoc vix ac ne vix quidem potest sanum esse. *ουχ* sive *ουκετι* si praepositum esset, non haerendum esset. Nec vero cum am fu etc faciendum videtur; omissa enim verba videntur ab interprete qui *ευρεθησεται* invenit neque id pro sano habuit. Etiam m^{37} interpretis dubitationem testatur, omittit enim solum *ευρεθησεται*, quo quidem modo locum sanari aliquis duxerit. Habet enim sic: *et terra et ea quae in ipsa opera omnia* (hoc loco interpungendum videtur; quae enim subsequuntur, verba reddunt *τουτων ουν παντων λυομενων*) *eorum omnium pereuntium, qualia debent* (his redduntur *ποταπουσ δει*: proxima vero pessime corrupta) *edere execrabilibus escis et impietatibus* (*ασεβειαισ*?) [12] *non expectantes praesentiam diei domini, per quem caeli ardentes solventur et elementa ignis ardore decoquentur*.

11. *τουτων ουν* cum ℵAKL al longe plu cat vg cop syr^{bodl} (arm ap Treg) Aug$^{civ\ dei\ 20,18}$ (*his ergo omnibus pereuntibus*) Pelag^{demetriad} Thphyl Oec, item 7. 9. 27. (sic enim de his^{3} Wetst testatur) sah syr$^{p\ mg}$ *τουτ. ουν ουτωσ* (et. arm? an potius *δε ουτωσ*?); 31. add *ουτωσ* post *παντων* ... Ti *τουτων ουτωσ* cum B 5 (teste Sz) 69. a^{scr} (hi^{2} om *παντ.*) syr$^{p\ txt}$, item CP 29. 39. 100. *τ. δε ουτωσ* ... (5 teste Wtst) 16. 20. *δε* ... m^{37} (vide ante) om copulam (aeth *et* –) | *παντων*: P 29. 39. 100. g^{scr} *απαντων* | *δει*: P *δειν*, K 13. *δη* | *υμασ* cum ℵ^{c}ACKLP al pler vg (et. Aug) sah syr^{bodl} et^{p} etc ... ℵ* 5. 23. 25. 95. 99. 104. 177. e^{scr} al$^{2\ scr}$ 14^{lect} cop Thphyl Pelag^{demetriad} *ημασ* ... B om | *ευσεβειαισ*: Gb Sz ; apponunt, non comma

12. *προσδοκωντασ* (68. -*κουντασ*): P 31. praem *τουσ* | *και σπευδοντασ* (et. Aug^{bis} ℵ^{c}): ℵ* om ... syr^{p} pro *προσδοκ.* etc *expectantes et fugientes et properantes* | *θεου* et. fu (harl* *in adventum dei*, harl** *in adv. diei* sine *θεου* aut *κυρ.*, atque sic etiam demid) sah arm syr^{bodl} et^{p} ... CP 27. 29. 39. 66** 68. 98** 100. d^{scr} m^{37} vg^{cle} (et. am tol) cop (Cyr esa etc nusquam affert, nec magis Cosm) Pelag^{demetriad} *κυριου* | *ουρανοι*: 22. 40. 105. 177. d^{scr} k^{scr} Oec *οι ουρ.* | *τηκεται* c. ℵABKL al plu Cosm^{11,534} et^{535} Oec ... Ln *τακησεται* cum C 7. 15. 16. 18. 25. 26. 36. 40. 42. 46. 57. 100. 137. cat, P Thphyl *τακησονται*. Item vg *tabescent* (et. Pelag, Aug^{bis} *decoquentur*); item arm syr^{bodl} et^{p}. Praeterea 13. praem *λυομενα*.

13. *καινην γην* cum ℵA vg aeth^{utr} Cyr$^{glaph\ 24}$ et$^{esa\ 467.\ 901.\ 707}$ et$^{malach\ 865}$ item (*ουρ. δε καινουσ και καιν. γην*)$^{zach\ 801}$ Cosm^{11,534} et (*καιν. την γην*)^{535} Thphyl^{com} ... ς Ln Ti *γην καινην* cum BCKLP al certe pler Thphyl^{txt} Oec :: poterat vitandum videri *και καινην*, quum in unciali

14 Διό, ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντεσ σπουδάσατε ἄσπιλοι
καὶ ἀμώμητοι αὐτῷ εὑρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ, 15 καὶ τὴν τοῦ κυρίου
Ro 2, 4 ἡμῶν μακροθυμίαν σωτηρίαν ἡγεῖσθε, καθὼσ καὶ ὁ ἀγαπητὸσ
ἡμῶν ἀδελφὸσ Παῦλοσ κατὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ σοφίαν ἔγραψεν
ὑμῖν, 16 ὡσ καὶ ἐν πάσαισ ταῖσ ἐπιστολαῖσ λαλῶν ἐν αὐταῖσ περὶ
τούτων, ἐν αἷσ ἐστὶν δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖσ καὶ ἀστήρικτοι
στρεβλοῦσιν ὡσ καὶ τὰσ λοιπὰσ γραφὰσ πρὸσ τὴν ἰδίαν αὐτῶν
Iud 20 ἀπώλειαν. 17 ὑμεῖσ οὖν, ἀγαπητοί, προγινώσκοντεσ φυλάσσεσθε
ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντεσ ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου

---

scriptura inter *και* et *καινην* nihil spatii sit; certe ad hanc reprobandam lectionem non satis est quod *καιν. δε ουρ.* praecedit, quod ipsum Cyr[zach] quum mutet, tamen *καινην γην* retinet. | *κατα* cum ℵBCKLP omn[vid] cat vg (et. tol Aug[bis] Promiss) cop arm syr[bodl] et[p] Cyr[esa 467. 707] et[zach 801] et[malach 865] et[glaph 34] Did[lat 294] ... Ln *και* cum A am fu harl demid corb[2.] vg[sixt] (contra Le[brug] „*praepositionem secundum non vertas in coniunctionem* et") Hier[esa 65] Bed[265] sah | *τα επαγγελματα* cum ℵA 5. vg (et. am rell) sah cop arm syr[p] Cyr[glaph 34] et[esa 467] (om *τα*) et[707. 801. 919] et[zach 801] et[malach 865] Did[lat 294] Aug Promiss Hier[esa] Bed ... ϛ Ti *το επαγγελμα* cum BCKLP (C[3] om *το*) al pler (42. 177. *τ. παραγγελμ.*) syr[bodl] cat Thphyl Oec | *εν οισ* (et. C[3]): C* om *εν* | *κατοικει* (vg *habitat*): A 13. 69. 137. a[scr] *ενοικει*, Aug[bis] Promiss *inhabitat*. Cf ad hunc versum et. Ir[306gr] et[lat].

14. *σπουδ. ασπιλοι* (et. vg etc): 18. *ασπ. σπουδ.* | *αμωμητοι* cum ℵBCKLP etc (vg *immaculati et inviolati*, Aug[bis] *inviolati et immaculati*) ... Gb' *αμωμοι* cum A 5. 6. 13. 25. 36. 65. 68. 69. 137. 180. d[scr] Phot[manich 1,8]

15. *τ. κυρ. ημων*: P 15. 18. 26. 36. 40. 47. syr[bodl] arm ar[e] Dam[2,790] om *ημων* | *ηγεισθε* (et. ℵ[c]): ℵ* *αγεισθαι* | *ημων αδελφοσ*: K 22. 69. 137. a[scr] o[scr] *αδ. ημων*, item vg pp[lat] | *δοθεισαν αυτω* cum ℵABCKP al plus[10] cat vg sah cop syr[bodl] et[p] Phot[manich 1,8] Thphyl ... ϛ *αυτω δοθεισαν* cum L al plu Oec

16. *πασαισ ταισ* cum ℵKLP al pler cat Phot[manich 1,8] Thphyl Oec ... Ln Ti om (Gb°) *ταισ* cum ABC 5. 13. 180. 14[lect] | *εν αυταισ* ... A 9. 21. 47. l[scr] *εν αυτοισ* | *εν αισ* (Gb') cum ℵAB 5. 7. 8. 13. 22. 25. 27. 31. 68. 69. 73. 104. 106. 137. 180. a[scr] al[2 scr] syr[bodl] et[p] Thphyl ... ϛ Ti *εν οισ* cum CKLP al plu Phot[manich 1,8] Oec | *εστιν* cum ℵBCKLP (*τιν* omissis litteris *εσ*) al pler cat Phot[manich] etc ... A 13. 22. 38. 47. 73. 177. 180. c[scr] al[3 scr] *εισιν*, item sah | *στρεβλουσιν*: C*P 27. 29. 68. d[scr] *στρεβλωσουσιν*, C[3] *στρεβλωσιν*. Cf et. Epiph[149] *του αγιου πετρου του λεγοντοσ· ωσ εγραψεν υμιν ο αδ. μου παυλοσ, ατινα εστι βαθεα και δυσερμηνευτα, α οι αμαθεισ και αστηρ. διαστρεφουσι τη εαυτων αγνωσια.*

17. *προγινωσκοντεσ* (A *-γιγν-*): 31. *γινωσκοντεσ* ... C ante *αγαπητοι* pon, a[scr] om *αγαπ.* | *συναπαχθεντεσ*: L* *συναναχθ.*

στηριγμοῦ, 18 αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν 3, 20 Iud 25
καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. αὐτῷ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν 1 Pe 5, 11
αἰῶνος.

ΙΩΑΝΝΟΥ Α.

I.

1 Ὃ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς 2, 13
ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ

---

18. αυξανετε: 5. 38. 93. 95. 104. al pauc -νητε, 16. 22. 37. 39. 99 100. al[fere] -νομεν ... CP 15. 40. αυξανεσθε | δε: P 69. a[scr] om | γνωσει: P 31. πιστει | ϗ̅ν̅ χ̅υ̅: 9. 40. 69. 137. a[scr] syr[bodl] et[P] Thphyl add και θεου πατρος | και νυν (sah cop reddunt *abhinc*): K 10. 24. 41. 58. n[scr] om και | αιωνος sine additam cum B 10. o[scr] harl* Aug (vide ap Sab) Bed[268] ... ς (Gb°) Ln add αμην cum ℵACKLP al pler vg sah cop syr[bodl] et[P] arm (aeth *amen et amen*) :: solet omnino a testibus plerisque addi ad finem epp, ut 1 et 2 Co Eph Phil Col 1 et 2 Thess Heb 1 et 2 Tim Tit Philem 1 et 2 Ioh 1 Pe. Ter tantum (Rom et Gal, item Iud) non satis auctoritatis est ut omittatur αμην. Pauci add αμην 3 Ioh.**

Subscriptio: ℵAB πετρου β̅, C πετρου καθολικη (sic), 126 πετρου επιστολη, 40. n[scr] al πετρου επιστολη β', 25. πετρου επιστολη καθολικη δευτερα, L 10. 80. 96. 115. 122. 123. του αγιου αποστολου πετρου επιστολη δευτερα (80. al β'), P πετρου [του αποστολου?] επιστολη καθολικη β'. Item 76. τελος της δευτερας επιστολης πετρου, 38. τελος της πετρου β' καθολικης επιστολης, 78. τελος του αγιου αποστολου πετρου επιστολης β'. Similiter al, sed al plu (K? 9 ap Scri) nil subscriptum habent. Nec habent ς ς°. Ex Latt am *expl. epistula petri secunda*, fu *expl. epist. sci. petri II.*, vg[odd] ap Ln *expl. epist. sancti apost. petri*. Praeterea numerantur στιχοι ρνδ' (ita L 3. 40. 118. 126. al), al pauc ρξ'. In P numerus periit. B capitula habet β', am fu XI. Euthalius in elencho (ap Zacagn[478]) πέτρου ἐπιστολὴ δευτέρα. ἀνάγνωσις πρώτη κεφαλαίων δ', μαρτυριῶν γ', στίχων ρνδ'.

*** ιωαννου α̅ dedimus cum AB (sed habet -ανου), nec aliter ℵ in subscriptione, h. l. vero ιωαννου επιστολη α̅, in C titulus abscissus est; K 31. 76. 78. 106. al[8 scr] ιωαννου επιστολη πρωτη (atque sic Gb Sz), 96. 177. k[scr] επιστ. ιωαννου πρωτη, 3. 22. 80. 100. 101. 104. ιωαννου επιστολη καθολικη α', 72. καθολικη πρωτη επιστολη ιωαννου, 38. 95. ιωαννου καθολικη πρωτη επιστολη, 70. 73. 98. του αγιου αποστολου**

τῷ φωτί, κοινωνίαν ἔχομεν μετ᾽ ἀλλήλων καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ τοῦ
He 9, 14 υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶσ ἀπὸ πάσησ ἁμαρτίασ. 8 ἐὰν εἴπωμεν
ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺσ πλανῶμεν καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ
ἔστιν ἐν ἡμῖν. 9 ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰσ ἁμαρτίασ ἡμῶν, πιστόσ
1 Th 5, 24 ἐστιν καὶ δίκαιοσ, ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰσ ἁμαρτίασ καὶ καθαρίσῃ ἡμᾶσ
2, 14 Io 5, 38 ἀπὸ πάσησ ἀδικίασ. 10 ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐχ ἡμαρτήκαμεν, ψεύ-
στην ποιοῦμεν αὐτόν, καὶ ὁ λόγοσ αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

II.

1 Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν ἵνα μὴ ἁμάρτητε. καὶ ἐάν
Io 14, 16 τισ ἁμάρτῃ, παράκλητον ἔχομεν πρὸσ τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν

L Clem[526] om εστιν | μετ αλληλων cum ℵA[corr]BCKLP etc ... A*[vid] tol Clem[526] Tert[pudic 19] Did[lat 270] (Gall[6]) μετ αυτου, harl *cum deo* ... aeth[ro] *inter nos cum eo*, sed[pp] om *cum eo*. Cf Thphyl et Oec: τησ κοινωνιασ τησ αλληλων· δηλον δε οτι και τησ ημων τε και του φωτοσ. | ιησου cum ℵBCP 29. 69* a[scr] fu („al“ ap Ln) syr[sch] et[p txt] sah arm aeth[ro] Clem[526] Fulg[arian] ... ς (Gb[o]) add χριστου cum AKL al pler cat vg (et. am demid harl tol) cop syr[p] c.* aeth[pp] Tert[pudic 19] Aug[tract 1,5] (sed paullo post om *filii eius*) Bed | του υιου αυτου (34. haec ante $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ pon): aeth[utr] om | καθαριζει ... 5. 106. 18[lect] 14[lect] al[2] [scr] καθαρισει, 6. 7. 29. 66** καθαριει, item Aug[tract 1,5 bis] (non item alibi) sah cop *purgabit*

8. ουκ εστιν εν ημιν cum ℵBL al pler sah cop syr[p] aeth Tert[pudic 19] Oec ... Sz Gb′ Ln Ti εν ημιν ουκ εστιν cum ACKP 5. 13. 31* 65. 69. 137. 180. a[scr] al[8 scr] cat m[75] vg syr[p] arm Thphyl Cyp[211. 231] Lcif[6,195] Aug[tract 1,6] ac[saep] (et Latt al mu)

9. πιστ. εστιν (ℵ[c]): ℵ* om εστ. | ινα αφη ημιν τασ αμαρτιασ sine ημων cum ACKLP al pler m[75] tol vg[ms] ap Ln Cyp[211] Hier[iovin 2] Aug[ioh 20,2] Thphyl Oec ... ℵC 5. 26. 68. 69. 98. a[scr] j[scr] vg (et. am fu demid harl) syr[utr] sah (omisso ημιν) cop arm aeth Dam[2,580] ex[paris] Aug[tract 1,6] ac[saep] Hier[pelag 1] add ημων | καθαριση: AC[2] h 13. al pauc Dam[2,580] ex[paris] (et.[ed], sed desunt πιστοσ εστιν usq τασ αμαρτ.) καθαρισει | ημασ: C om

10. ουχ ημαρτ.: ℵ ουκ ημαρτ. | ουκ εστ. εν ημιν: 69. 137. a[scr] arm syr[p] Thphyl εν ημ. ουκ εστ.

II. 1. τεκνια μου: Or[int 2,231] (*haec dico, filioli*) Cyr[abacu 530] Dam[2,580] (et.[paris]) om μου | αμαρτητε (et. Did[tri 2,33]): 14* 69. 137. a[scr] Cyr[abacu] Dam[2,580] (et.[paris]) αμαρτανητε | και εαν τισ: Cyr[abacu] add δε ... Did[tri 3,33] εαν δε και, pergens αμαρτωμεν | πατερα et. Or[4,34. 80. 154. 159] Petr[can 11] Cyr[abacu 550] et[zach 661] Dam[2,580] Cyp[71] Aug[tract 1,7] etc ... arm Eus[ps 296] Did[tri 2,33] θεον, item Tert[pudic 19] Ocls[4,431] *deum*

δίκαιον· 2 καὶ αὐτὸς ἱλασμός ἐστιν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, οὐ 4, 10 Io 11, 51 s
περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου.
3 καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτόν, ἐὰν τὰς ἐντολὰς
αὐτοῦ τηρῶμεν. 4 ὁ λέγων ὅτι ἔγνωκα αὐτόν, καὶ τὰς ἐντολὰς Io 15, 10
αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστης ἐστίν, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν· 4. 20
5 ὃς δ' ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ 4, 12 Io 13, 35
θεοῦ τετελείωται. ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ ἐσμέν. 6 ὁ 14, 21 ss
λέγων ἐν αὐτῷ μένειν ὀφείλει καθὼς ἐκεῖνος περιεπάτησεν καὶ Io 13, 15
αὐτὸς οὕτως περιπατεῖν.

---

patrem. Cf et. Ephr^{363} *πρ. τον πατερα, ιν χν τον θεον δικαιον.* | *δικαιον* et. Or Petr Eus Did Cyr^{abacu} Tert etc (Cyp^{71} *advocatum habemus ap. patr. Ie. Chr. suffragatorem*) ... Cyr$^{zach\,661}$ Dam^{2,580} om ... arm *iustum et immaculatum*

2. *ιλασμ. εστιν* cum ℵBCKLP al pler cat Clem^{309} Or^{2,489} et$^{4,156.\,159}$ etc Petr$^{can\,11}$ Eus$^{dem\,385}$ et$^{ps\,315}$ Did$^{tri\,3,38}$ Ath$^{962.\,972}$ et$^{int\,775}$ Ephr^{358} Cyr$^{abacu\,551}$ et$^{zach\,661}$ etc Tert$^{pudic\,19}$ Aug$^{tract\,1,7.\,8}$ et^{alib} etc ... Ln *εστιν ιλασμος* cum A 68. 180. vg syr^{sch} Eus$^{ps\,295}$ Or$^{int\,1,98}$ et$^{2,221.\,230}$ Cyp^{71} Hil^{108} Aug^{aliq} etc | *περι των*: Petr$^{can\,11}$ Eus$^{ps\,295}$ et (et. post^{bis})^{315} *υπερ των* | *μονον* cum ℵACKLP al pler vg Clem^{309} Or^{saep} Eus$^{ps\,315}$ Cyr$^{abacu\,510}$ et$^{zach\,661}$ etc ... B 1. 21. 33. 37. 66* 80* 101* al pauc sah cop Or^{1,531} *μονων* | *ολου τ. κοσμου*: 31. *του κο. ολου*

3. *γινωσκομεν*: A *-κωμεν* | *τηρωμεν* (et. ℵ^{c} Clem^{310}): ℵ* *φυλαξωμεν*

4. *ο λεγων οτι* cum ℵAB 18. 25. 27. 33** 65. 66** 68. 69. 98. 101. 177. 180. a^{scr} d^{scr} j^{scr} 57^{lect} syr^{utr} (sah cop ex ingenio linguae) Clem^{310} Cyp^{34} (*qui dicit quoniam cognovit eum*) Lcif^{6,187} (sed statim post legitur „quia, inquit, si dicat: *Cognovi eum*“ etc, at id pro ratione huius loci non contra valet) Aug$^{tract\,1,9}$ (*qui dicit quia cognovit eum*) Amb al (rursus ut Cyp et Aug; contra vg *qui dicit se nosse eum*) ... ς om *οτι*, Ln [*οτι*], cum CKLP al plu cat arm aeth^{utr} Clem^{581} Oec | *και εν τουτω* et. Clem$^{310.\,581}$ Cyp^{34} Lcif^{6,187} etc ... AP 13. 27. 29. om *και*, hinc Gb$^{\circ}$ ... ℵ om *εν τουτω* (g^{scr} *ε. αυτω*), item 19. sed post *η αληθ.* **αυτου*, ***εν αυτω* add | *η* (21. 34. 56. 100. 192. o^{scr} om) *αληθεια* (et. Clem^{bis} Cyp Lcif Aug$^{tract\,1,9}$ etc): ℵ 8. 25. aeth add *του θεου*

5. *τηρη* (j^{scr} *τηρηση*): K 13. 100. 142. c^{scr} 57^{lect} *τηρει* | *αληθως*: 27. 29. 66** om | *εν τουτω* (et. Clem^{310}): P 31. (aeth) post *η αγ. τ. θεου* pon. Libere Lcif$^{187\,bis}$ *qui autem servaverint eius verbum, vere ab eis caritas dei consummata est* (sec loco *vere consummata est caritas dei apud illos*). Ceterum Aug$^{tract\,1,9\,bis}$ add *si in ipso perfecti fuerimus.*

6. *ο λεγων* etc: Clem^{310} - - *καθως κακεινος περ. και αυτος περιπ.* Item Or$^{int\,1,102}$: *Qui dicit se Christo credere, debet sicut ille ambulavit et ipse amb.* Item Cyp$^{93.\,175.\,250.\,308}$: *Qui dicit se in Christo manere, debet, quomodo ille ambulavit, et ipse ambulare.* | *και αυτος ουτως* cum ℵCKP al pler cat^{111} cop (*oportet - ut ambulet ipse similiter*) syr^{p} arm Salv^{10,15} (*debet - sic et ipse ambulare*) Thphyl Oec ... Ln om *ουτως* cum AB 3.

2 Io 5 s Mt 5, 48 7 *Ἀγαπητοί, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐντολὴν
παλαιάν, ἣν εἴχετε ἀπ' ἀρχῆσ· ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιά ἐστιν ὁ λόγοσ
Io 13, 34 ὃν ἠκούσατε.* 8 *πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὅ ἐστιν ἀληθὲσ
ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν, ὅτι ἡ σκοτία παράγεται καὶ τὸ φῶσ τὸ ἀλη-
4, 20 θινὸν ἤδη φαίνει.* 9 *ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι καὶ τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ μισῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕωσ ἄρτι.* 10 *ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελ-
φὸν αὐτοῦ ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ·*
3, 14 11 *ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν καὶ ἐν τῇ
Io 12, 35 σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία ἐτύφλω-
σεν τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτοῦ.*

12 *Γράφω ὑμῖν, τεκνία, ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ
1, 1 τὸ ὄνομα αὐτοῦ.* 13 *γράφω ὑμῖν, πατέρεσ, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ'
5, 18 ἀρχῆσ. γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενικήκατε τὸν πονηρόν. ἔγραψα*

---

34. 65. 81. 180. d[scr] vg sah aeth (libere syr[sch]) Clem[810] Or[int 1,192] Cyr[ioh 799] et[858] Cyp[quater] Aug[tract 1,9] al mu ... L om *και αυτ. ουτ. περιπατ.*

7. *αγαπητοι* cum ℵABCP al[30] cat vg sah cop syr[utr] arm Did[lat 6,298] Thphyl Aug[tract 1,10] Bed[277] ... ς (= Gb Sz) *αδελφοι* (Gb') cum KL al plu aeth[utr] Oec ... j[scr] om | *ουκ εντολ. καινην*: 13. *ου καινην* | *γραφω υμιν*: 31* add *ο εστιν αληθεσ εν αυτω* (:: ex versu 8. errore oculi adsumpta) | *ειχετε*: 27. 29. 34. 42. 57[lect] 58[lect] a[scr] k[scr] *εχετε* | *ηκουσατε* sine additam cum ℵABCP 5. 13. 27. 29. 39. 40. 65. 68. 81. 180. d[scr] j[scr] vg sah cop syr[utr] arm aeth Aug[tract 1,10] Thphyl ... ς (Gb[oo]) add *απ αρχησ* cum KL al longe plu cat (Ath[166] *αλλ εντολ. παλαιαν ην ηκουσατε απ αρχησ*) Oec :: cf v. 24

8. *αληθεσ* (ℵ add *και*) *εν αυτω*: A *εν αυτ. αληθ.* | *εν υμιν* cum ℵBCKL al longe plu cat vg sah cop syr[sch et p txt] arm aeth Thphyl Oec Aug tract[1,10] Bed[277] ... AP 4. 7. 9. 22. 29. 31. 34. 47. 76* c[scr] tol syr[p mg] Hier[iovin 1] *εν ημιν*, hinc Gb' | *σκοτια*: A *σκια*

9. *μισων* (et. Or[4,78] Cyp[256] Lcif[187]): ℵ 15. 43. 98. 137. arm aeth schol[103] et[103] Cyp[305] add *ψευστησ εστιν και* | *σκοτια*: 100. *σκια* (sed *σκοτ.* in mg)

10. *ουκ εστ. εν αυτω* cum ℵAC 5. 105. j[scr] m[17] syr[sch] sah (cop *non est scandal. in eo*) Lcif[187] ... ς Ti *εν αυτ. ουκ εστ.* cum BKLP al pler cat vg (et. Bed[277]) syr[p] arm Antioch[1180] Thphyl Oec Aug[tract 1,12]

11. *εν τ. σκο. εστιν και* (Lcif[187] haec om): P *εν τ. σκ. μενει και* | *τ. οφθαλμ. αυτου* cum ℵABCKLP etc (et. Or[4,78]; Lcif[187] *cor eius*) ... 3. 42. 57. 95. 101. *αυτ. τ. οφθ.*

12. *τεκνια*: 1. 10. 40. *τεκνα* ... 27. 29. 66[v+] 68. 103. 106. al[10] cat[114 com] et Sev[ibidem] *παιδια* | *αφεωνται* (ℵ[c]): ℵ* 103. n[scr] al aliq *αφεονται* ... vg Aug[tract 2,4] *remittuntur*, am cop *remittentur* | *υμιν*: L 31. 68. 99. a[scr] j[scr] k[scr] *υμων*

13. *τον πονηρον*: ℵ 95. *το πονηρον* | *εγραψα* (Gb') cum ℵABCLP al[35]

ὑμῖν, παιδία, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα. 14 *ἔγραψα ὑμῖν, πατέρεσ,*
ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆσ. ἔγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροί 1, 10
ἐστε καὶ ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει καὶ νενικήκατε τὸν πονη-
ρόν. 15 *μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ. ἐάν τισ*
ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸσ ἐν αὐτῷ, Ia 4, 4
16 *ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆσ σαρκὸσ καὶ ἡ ἐπι-*
θυμία τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἡ ἀλαζονία τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ
πατρόσ, ἀλλὰ ἐκ τοῦ κόσμου ἐστίν. 17 *καὶ ὁ κόσμοσ παράγεται*
καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ μένει εἰσ
τὸν αἰῶνα.

18 *Παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἐστίν, καὶ καθὼσ ἠκούσατε ὅτι ἀντί-* 2, 22. 4, 3 2 Io 7

---

fere cat sah cop syr^{utr} arm aeth Or$^{cat\,115}$ (accurate affert totum locum) et$^{int\,2,27}$ (Latina ista respondent Graecis catenae^{115}) Cyr$^{ador\,43}$ Phot$^{amphil\,qu\,115}$ (teste Wtst) Thphyl ... ϛ *γραφω* cum K al sat mu arm$^{edd\,aliq}$ Oec, item fu demid harl Aug$^{tract\,2,155}$; sed iidem vg^{edd} et Aug (vv. 12. 13. 14.) sexies *scribo*, item vg^{cle} am tol quinquies (omissis verbis v. 14 *εγραψ. υμ. πατερ. οτι εγν. τ. α. αρχησ*). Cf et. Or$^{int\,2,300}$ ubi est: *ait enim* (*Iohannes*): Scribo vobis pueri, *et*: scribo vobis adolescentes, *et*: scribo vobis patres.

14. *τον απ αρχησ*: B το α. αρχ. | *και ο λογ.* usq *μενει*: Cyr$^{iohel\,229}$ et esa^{166} om | *του θεου* cum ℵACKLP etc (et. Or$^{int\,2,27}$, quae Graece leguntur cat^{115}): B sah om

15. *εν τω κοσμω* et. Or^{1,300} ... 31. 57. 95. 96. 105. l^{ecr} om *τω* | *ουκ εστιν* (h. l. et. Or^{1,300} Cyp$^{175.\,208}$ et^{alib} Aug$^{tract\,2,9}$ semel etc): P Aug tract^{2,8} et$^{2,9\,bis}$ ante *εν αυτω* pon, 31. post *εν αυτω* | *του πατροσ* cum ℵBKLP al pler cat vg sah cop syr^{utr} arm Or^{1,300} Antioch^{1048} Dam^{paris} Thphyl Oec Aug$^{tract\,2,9\,ter}$ etc ... AC 3. 13. 43. 65. 58^{lect} d^{ecr} harl aeth^{utr} *του θεου* ... 15. 18. 26. 36. *του θεου και πατροσ*

16. *αλαζονια* cum ℵAB*LP al mu^{vid}* (4 ap Scri) ... ϛ Ln *αλαζονεια* cum B^{3}K^{sil} al plu :: cf ad Iac 4, 16 | *εκ του πατροσ*: Or$^{int\,2,267}$ *a deo* („omne *enim* quod in mundo est, *sec. apostolum*, concupiscentia carnis est et concupiscentia oculorum, quae non est a deo") | *αλλα εκ* c. BC Thphyl ... ϛ Ln *αλλ εκ* c. ℵAKL al pler cat Or^{1,300} Dam^{2,519} (et.^{paris}) Oec

17. *η επιθυμ. αυτου* et. Did$^{lat\,297}$ Antioch^{1049} Dam^{2,519} (et.^{paris}) Cyp$^{175.\,203.\,226.\,308}$ Lcif^{247} Aug$^{tract\,2,14}$ etc ... A 5. 13. 27. 29. 66** arm^{zoh} Or^{1,300} om *αυτου*, hinc Gb^{o} | *εισ τ. αιωνα*: sah add *quemadmodum ille qui est in aeternum*, item tol Cyp^{308} Lcif^{247} Aug$^{tract\,2,14}$ *quomodo* (Lcif *quom. et*, Aug *sicut et*) *deus manet in aeternum*, Cyp^{211} Aug$^{tract\,2,10}$ *sicut* (Cyp *quomodo*) *et ipse manet in aeternum*

18. *εσχατη ωρα* (et. Or$^{2,600.\,2,476}$ Epiph^{424}, Ir$^{int\,206}$ *novissima hora est*): C* *εσχατη τη ωρα* | *και καθωσ* et. Or^{2,606} Ir$^{int\,206}$ (Epiph^{424} *και ηκουσατε*) etc ... K om *και* | *οτι* cum ℵBCKP al pler cat vg syr^{utr} cop (sah hiat) aeth^{pp} etc Or^{2,600} (et^{1,602} *ηκουσαμεν οτι* etc) et$^{int\,3,851}$ Epiph^{403}

1 Pe 4, 7 χριστοσ ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν· ὅθεν γινώ-
Act 20, 30 σκομεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν. 19 ἐξ ἡμῶν ἐξῆλθαν, ἀλλ' οὐκ ἦσαν
1 Co 11, 19 ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἦσαν ἐξ ἡμῶν, μεμενήκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ'
2, 27 ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶν πάντεσ ἐξ ἡμῶν. 20 καὶ ὑμεῖσ
χρῖσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, καὶ οἴδατε πάντεσ. 21 οὐκ ἔγραψα
ὑμῖν ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἴδατε αὐτήν, καὶ ὅτι
πᾶν ψεῦδοσ ἐκ τῆσ ἀληθείασ οὐκ ἔστιν. 22 τίσ ἐστιν ὁ ψεύστησ
4, 3 2 Io 7 εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενοσ ὅτι Ἰησοῦσ οὐκ ἔστιν ὁ Χριστόσ; οὗτόσ ἐστιν
2 Pe 2, 1 ὁ ἀντίχριστοσ, ὁ ἀρνούμενοσ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν. 23 πᾶσ
2 Io 9 Io 5, 23. ὁ ἀρνούμενοσ τὸν υἱὸν οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει· ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱὸν
15, 23 καὶ τὸν πατέρα ἔχει. 24 ὑμεῖσ ὃ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆσ, ἐν ὑμῖν με-

---

et[484] Ir[int 206] Cyp[186. 182] (Lcif[230] *audistis quia* etc) etc ... al 17. 96. 100. 142. aeth[ro] om | αντειχριστοσ cum א*BC 3. 5. 58[lect] arm Or[1,686] et[2,609] Epiph[408] et[484] ... ς praem ὁ cum א^cAKL(P latet) al pler cat Thphyl Oec | 31. d[scr*] αντιχρηστοι (31. et. αντιχρηστοσ v. 22) | γινωσκομεν: A -σκωμεν ... Clem[583] εγνωκαμεν

19. εξηλθαν cum ABC ... ς εξηλθον cum אKLP al omn[vid], nec aliter Clem[583] Or[4,448] Epiph[408] Cyr[malach 865] | ει γαρ ησαν εξ ημ. cum אAKLP al pler cat vg arm Clem[583] Cyr[hr 95] Epiph[408] Cyr[malach 866] Thphyl Oec Ir[int 206] Tert[praescr 3] Cyp[83. 186. 158. alibi] Or[int 3,70. 279] Cornel[3,285] Did[lat 297] etc ... Ti ε. γ. εξ ημ. ησαν c. BC 69. 137. a[scr] sah cop syr[sch] (sed ita et. antea) et[p] aeth[utr] Amb[ps 90] et[40] et[luc 18] Optat[donat 1] | φανερωθωσιν (et. Ir[int] *ut manifestarentur*, vg *ut manifesti sint* etc; Epiph[408] γνωσθωσιν) ... 69. a[scr] syr[sch] et[p mg] φανερωθη | παντεσ ... 69. a[scr] syr[utr] Ir[int 206] Epiph[408] (οτι ουκ ησαν εξ ημων) om

20. και sec: B sah om | οιδ. παντεσ cum אBP 9. sah Hesych[levit 1,1 (12,55)] ... ς Ln Ti οιδ. παντα c. ACKL al pler vg cop syr[p] arm aeth (et syr[sch] *omnem hominem*) Did[trin 2,6,28] Thphyl Oec. Cf et. Aug[tract 3,5] *et vos unctionem habetis a sancto, ut ipsi vobis manifesti sitis.*

21. παν ψευδοσ: C om παν

22. ο ψευστησ (et. syr[p mg]): 13. 69* syr[p txt] om ο | τον πατερα: א* praem και (sed ante א^c iam notatum, ab ipso* ut vdtr)

23. ο ομολογων τ. υι. και τ. πατ. εχει cum אABCP al[25] fere cat vg (et. harl) cop (in sah lacuna est, adest vero vox extrema τον πατερα) syr[utr] arm aeth Or[1,201] et[4,281. 262] Eus[ps 22] Cyr[hr 115] Cyr[ioh 797] Thphyl; item ο (Melet Cyr[ose] add δε) ομολογ. τ. υιον και τ. πατερ. ομολογει (Cyr[bis] ομολ. και τ. πα.) Melet ap Epiph[878] Cyr[ioh 804] et[ose 67]; item *qui* (m add *autem*) *confitetur filium, et filium et patrem* (Lcif *et pa. et. fil.*) *habet* m[e] Cyp[265. 286] Lcif[230] Hil[987] etc ... ς (= Gb Sz) om cum KL al plu (9 ap Scri, 7 ap Mtthaei) Oec

24. υμεισ sine copula cum אABCP 13. 27. 29. 66** 68. 69. 76. 81. 14[lect] 57[lect] a[scr] vg syr[p] arm Cyr[ioh 799] ... ς (Gb**) add ουν cum KL al pler cat Thphyl Oec Aug[tract 3,11] (sah υμ. δε, cop syr[sch] *et vos*, aeth[ro] *et*

νέτω. ἐὰν ἐν ὑμῖν μείνῃ ὃ ἀπ᾽ ἀρχῆσ ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖσ ἐν τῷ
υἱῷ καὶ ἐν τῷ πατρὶ μενεῖτε. 25 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία ἣν 1, 5 5, 11
αὐτὸσ ἐπηγγείλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον.
26 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανώντων ὑμᾶσ. 27 καὶ
ὑμεῖσ τὸ χρῖσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ᾽ αὐτοῦ, μένει ἐν ὑμῖν, καὶ οὐ χρείαν 2, 20
ἔχετε ἵνα τισ διδάσκῃ ὑμᾶσ, ἀλλ᾽ ὡσ τὸ αὐτοῦ χρῖσμα διδάσκει
ὑμᾶσ περὶ πάντων, καὶ ἀληθέσ ἐστιν καὶ οὐκ ἔστιν ψεῦδοσ, καὶ Io 14, 26
καθὼσ ἐδίδαξεν ὑμᾶσ μένετε ἐν αὐτῷ.

---

vos quoque, aeth[pp] *et vos autem*). Cf et. Melet ap Epiph[578] οπερ ουν, φησιν, εξ αρχησ ηκουσατε, τουτο μενετω εν υμιν.) | ηκουσατε bis: ℵ bis ακηκοατε | εαν εν υμιν (et. ℵ[c]): ℵ* om εν | μεινη: κ 95. 105. Melet[epiph 578] μενη | απ αρχησ sec ante ηκουσατε cum ABCKLP al omn[vid] cat am fu demid tol syr[p] arm Melet[epiph] (οπερ εξ αρχ. ηκ.) Cyr[ioh 780] Aug[tract 3,11] ... ℵ vg[clo] harl sah cop syr[sch] post ηκουσ. (ακηκοατε ℵ) pon | εν τω πατρι cum ℵACKLP al omn[vid] cat demid Cyr[ioh 780] Thphyl Oec ... Ln om εν cum B vg Aug[tract] (item Melet epiph[578] εν τω υιω μενειτε και τω πατρι. Praeterea ℵ 4. 5. 38. 68. 80. 96. 104. c[scr] h[scr] syr[sch] aeth sic: εν τω πατρι και εν τω υιω.

25. ημιν cum ℵACKLP al fere omn cat vg[clo] demid harl tol syr[utr] rell Aug[tract 3,11] etc ... Ln[ed min] υμιν cum B 31* am fu | αιωνιον: B -νιαν

26. ταυτα: ℵ syr[sch] ταυτ. δε, aeth *et hoc* | πλανωντων (al mu — 7 ap Scri — πλανοντων): A -νουντων

27. χρισμα et. Ath[587] Cyr[ioh 347] et[ose 46] etc ... B 10** χαρισμα | ελαβετε: Ti -βατε cum B* | μεν. εν υμιν (A*[vid] ημ.) cum (Gb'') ℵABCP 5. (ap Sz) 13. 31. 68. d[scr]* vg sah cop arm aeth (syr[sch] *et etiam vos, si manserit in nobis unctio quam accepistis* etc) Ath[587] Did[tri 3,6 extr] Cyr[ioh 347] Thphyl Aug[tract 3,13] ... ς εν υμ. μεν. cum KL al plér cat syr[p] Oec. Praeterea pro μενει P 6. 7. 8. 13. 27. 29. 31. 66** 68. 69. 81. 137. a[scr] d[scr] vg syr[p] Thphyl Aug[tract] μενετω | διδασκη cum ℵABP etc ... CKL 13. 31* 100. 101. 106. al[4 scr] etc -σκει | αλλ ωσ cum ℵACKLP al plér vg sah rell etc (Cyr[ose 46] αλλα καθωσ) ... B 25. aeth Aug[tract 3,13] Hier[abac 3] αλλα | το αυτου (Gb') cum ℵBCP al fere[30] cat vg sah syr[p] (syr[sch] *unctio quae est a deo*) arm aeth[utr] Ath[587] Did[tri 3,6] Cyr[ose 46] et[ioh 347] Aug[tract 3,13] ... ς Ln το αυτο cum AKL al longe plu cop (*hic spiritus*) Thphyl Oec Hier[abac 3] (:: cf ad 2 Pe 3, 7) | χρισμα cum ℵ[c]ABCKLP al plér vg sah rell Ath[587] Did[tri 3,6 extr] Cyr[ioh 347] etc ... ℵ* 25. 81. cop aeth[utr] Cyr[ose 46] πνευμα ... 10** χαρισμα. Cf et. schol (ap Mtthaeium ad h. l.): χρισμα το πνευματικον χαρισμα λεγει τησ γνωσεωσ. | αληθεσ: ℵ -θησ | ψευδοσ: C[vid] P -δεσ. Cf et. Aug[tract 4,2] *et verax est et non est mendax.* | και καθωσ: A sah Aug[tract 4,2] om και | μενετε (Gb') cum ℵABCP 5. 7. 8. 11. 27. 29. 40. 68. 81. 137. a[scr] d[scr], item *manete* vg sah cop syr[utr] arm aeth. (Sed ℵ a[scr] om και νυν τεκν. μενετε εν αυτω) ... ς Ti μενειτε cum KL al longe plu (1. 31. om και νυν usq εν αυτω) cat Thphyl Oec

4, 17 Eph 3, 12 28 Καὶ νῦν, τεκνία, μένετε ἐν αὐτῷ, ἵνα ἐὰν φανερωθῇ σχῶ-
μεν παρρησίαν καὶ μὴ αἰσχυνθῶμεν ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ
3, 7. 9 αὐτοῦ. 29 ἐὰν εἰδῆτε ὅτι δίκαιός ἐστιν, γινώσκετε ὅτι καὶ πᾶς ὁ
ποιῶν τὴν δικαιοσύνην ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται.

III.

1 Ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατὴρ ἵνα τέκνα
Io 17, 25 θεοῦ κληθῶμεν, καὶ ἐσμέν. διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει ἡμᾶς,
ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν.
2 Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα θεοῦ ἐσμέν, καὶ οὔπω ἐφανερώθη τί
Col 3, 4 ἐσόμεθα. οἴδαμεν ὅτι ἐὰν φανερωθῇ ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι

---

28. *τεκνια* (P -*κνα*): K h 22. 37. 40. 56. b^{scr} l^{scr} sah cop syr^{sch} aeth add *μου* | *ινα εαν* cum ℵABCP 5. 13. 26. 27. 29. 36. d^{scr} sah cop arm (vg *ut cum*) ... ς Ti *ινα οταν* cum KL al pler cat syr^{utr} Thphyl Oec | *σχωμεν* cum ℵ^{c}ABCP 15. 26. 27. 40. 66** 68. d^{scr} Thphyl ... ς *εχωμεν* cum ℵ*KL al pler cat Oec | *απ* (69. 137. a^{scr} *παρ*) *αυτου*: ℵ post *εν τ. παρ. αυτ.* pon

29. *ειδητε* cum ℵBC al mu, item *scitis* vg Aug$^{tract 4,8}$ syr^{utr} sah etc ... AKLP al plu (6 ap Scri) cat *ιδητε*, item *videritis* cop aeth^{utr} | *οτι και* cum ℵACP 7. 8. 13. 29. 68. 69. a^{scr} d^{scr} vg^{cle} fu demid sah syr^{sch} Did$^{lat 297}$ ... ς Ln om *και* cum BKL al pler cat am harl tol cop syr^{p} arm aeth Thphyl Oec Aug$^{tract 4,8}$ Amb$^{fid 4,548}$ | *γεγεννηται* (ut ς^{e} Gb Sz) cum ℵABCKL etc ... ς *γεγενηται* cum P 31. 69* 177* a^{scr} al mu^{vid} (3 ap Scri etc), item syr^{sch} et$^{p\ txt}$

III. 1. *δεδωκεν* cum ℵBCKP al longe plu Thphyl Oec ... AL 13. 27. c^{scr} d^{scr} *εδωκεν* | *ημιν* cum ℵACK**LP etc ... BK* 22. 31* 80. 100. *υμιν* | *και εσμεν* cum ℵABCP 5. 6. 7. 8. 13. 15. 18. 22. 25. 26. 27. 29. 36. 66** 68. 69. 81. 137. a^{scr} cat vg (*et sumus* fu harl tol, vg^{cle} am demid *et simus*) sah cop syr^{sch} (*et fecit nos*) et^{p} arm (ex cdd^{3} ap Usc et^{1} ap Zohr) aeth Thphyl (et in comm habet: *οιδατε γαρ οτι εδωκεν υμιν τεκνα αυτου γενεσθαι και λογισθηναι*) Aug$^{tract 4,4 bis}$ (ut am, additque comm: *nam qui vocantur et non sunt, quid illis prodest nomen ubi res non est?*) Bed^{283} (*Arrius - refellitur in eo quod idem Ioh. et hic dicit, patrem nobis dare caritatem qua filii dei nominemur. et simus.*) ...... ς Ti om cum KL al plu arm^{zoh} Oec (in^{comm} *εδωκεν ημιν τεκνα αυτου γενεσθαι τε και κληθηναι*) | *ημας* cum ℵ^{c}ABC al sat mu cat vg sah cop syr^{utr} arm^{edd} aeth Aug^{tract} Bed ... ℵ*KLP al^{40} arm$^{cod\ 1}$ Thphyl Oec *υμας* | *εγνω*: P 192. *εγνωκατε* (100. al pauc *εγνωτε*)

2. *τεκνα θεου* (et. Or^{3,797}): P 31. *θε. τεκν.* | *οιδαμεν* sine copula cum ℵABCP 5. 68. vg sah syr^{p} arm Or^{1,526} et^{3,797} Did$^{lat 298}$ Tert$^{resur\ carn\ 22}$ Aug$^{tract 4,5 bis}$ ac^{saep} etc ... ς (Gb^{oo}) add *δε* cum KL al pler cat syr^{sch} cop aeth Or^{3,662} Antioch^{1241} Dam^{734} Thphyl Oec Quaest^{108} (pag^{2967};

ὀψόμεθα αὐτὸν καθὼσ ἐστιν. 3 καὶ πᾶσ ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύ-
την ἐπ' αὐτῷ ἁγνίζει ἑαυτόν, καθὼσ ἐκεῖνοσ ἁγνόσ ἐστιν. 4 πᾶσ 5, 17
ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ, καὶ ἡ ἁμαρτία ἐστὶν
ἡ ἀνομία. 5 καὶ οἴδατε ὅτι ἐκεῖνοσ ἐφανερώθη ἵνα τὰσ ἁμαρτίασ
ἄρῃ, καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. 6 πᾶσ ὁ ἐν αὐτῷ μένων οὐχ 1 Pe 2, 24. 22
ἁμαρτάνει· πᾶσ ὁ ἁμαρτάνων οὐχ ἑώρακεν αὐτὸν οὐδὲ ἔγνωκεν 2, 3 3 Io 11
αὐτόν.

7 Τεκνία, μηδεὶσ πλανάτω ὑμᾶσ. ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην
δίκαιόσ ἐστιν, καθὼσ ἐκεῖνοσ δίκαιόσ ἐστιν· 8 ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρ- Io 8, 44
τίαν ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν, ὅτι ἀπ' ἀρχῆσ ὁ διάβολοσ ἁμαρτάνει.

Hier Amb et sine copula et cum copula locum afferunt) | οψομεθα: 31. al[2scr] etc οψωμ.

3. επ αυτω (confirmat Clem[580]: επι τω κυριω): 2. 25. 30. επ αυτον, 31. εν αυτω | ἑαυτον: 31* o[scr] αυτεν

4. την αμαρτιαν: 31. om την | η (Ln om sine teste, falsus de B) αμαρτ. εστιν: ℵ* add και, sed est punctis notatum quae ipsius* videntur esse

5. οιδατε cum ABCKLP al pler vg cop syr[utr] aeth Tert[pudic 19] Aug[tract 4,8] etc ... ℵ 40. 98. tol sah arm Fulg[bis] (vide ap Sab) οιδαμεν | τας αμαρτ. sine ημων cum ABP 5. 13. 27. 66** 81. am fu demid harl tol cop syr[p] arm aeth[utr] Tert[pudic 19] (Aug[tract 4,8] *peccatum*) Fulg etc ... ς (Gb[oo]) add ημων cum ℵCKL al pler cat vg[clo] sah syr[sch] Ath[468] Thphyl Oec | εν αυτω ουκ εστιν cum ABCKLP etc ... ℵ sah cop aeth ουκ εστ. εν αυτ.

6. πας ο αμαρτανων (P -ταννων) et. sah cop syr[p] Or[4,324 c bis et 324 d cod 1] Did[lat 289]: 38. 67[mg] 95. 96** 97[mg] 98[mg] h[scr] vg syr aeth (hi[2] etiam antea και πας) arm Or[4,324 d ed] Thphyl Aug[tract 5,2] (non item[4,8]) praem και | εωρακεν cum ℵAB[3]CKLP etc ... Ti εορακ. cum B*

7. τεκνια cum ℵBKL al pler cat Thphyl Oec, item (*filioli*) m[88] vg syr[sch] et[p txt] Tert[pudic 19] Aug[tract 4,9] ... Ti παιδια cum ACP 5. 13. 27. 29. cop syr[p mg] Lcif[187] (*filii*). Non satis distinxit sah (cf cum h. l. 2, 13), nec magis ut[vid] arm aeth. Praeterea 15. 26. 36. 68. cat sah syr[sch] aeth add μου. | μηδεις ... A μη τις | την δικαιοσυνην et. ℵ[c] ... ℵ* om την

8. ο ποιων (non probat in hanc rem Or[1,233] δηλονοτι ο ποιων τ. αμαρτ., ως φησιν etc; nec[4,320] επει πας ο ποιων etc, nec[323] ο ποιων γαρ, φησι etc, ibidem ειρηται οτι πας ο ποιων etc, nec[324] προειρημενον - οτι ο ποιων etc) ... A 25. 68. k[scr] tol cop arm aeth (syr[sch] *et* -) Lcif[187] ο δε ποιων | εστιν: Or[4,325] uberius dicit, ubi εκ του διαβολου dicatur poni εστιν, non item γεγεννημενος εστιν, quemadmodum cum εκ του θεου coniunctum sit. Nihilominus[3,181] habet ει πας ο ποιων τ. αμαρτ. εκ του διαβολου γεγενηται (sic, non -νν-), item[290], rursusque [377] - - *ex diabolo natus est* (catena γεγεννηται). Item Eus[ecl 24] επει πας ο ποι. - γεγεννηται. | αμαρτανει: P rursus -ννει | λυση (13 100. -σει): P λυθη

εἰσ τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ δια-
5, 18. 1 βόλου. 9 πᾶσ ὁ γεγεννημένοσ ἐκ τοῦ θεοῦ ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ὅτι
σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει· καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν, ὅτι ἐκ
τοῦ θεοῦ γεγέννηται. 10 ἐν τούτῳ φανερά ἐστιν τὰ τέκνα τοῦ
Io 8, 47 θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου· πᾶσ ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην οὐκ
3, 6. 2, 29 ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. 11 ὅτι
αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ᾿ ἀρχῆσ, ἵνα ἀγαπῶμεν
Gn 4, 8 ἀλλήλουσ, 12 οὐ καθὼσ Κάϊν ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν καὶ ἔσφαξεν
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ χάριν τίνοσ ἔσφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα
αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια.
Io 15, 18 s 13 Καὶ μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί, εἰ μισεῖ ὑμᾶσ ὁ κόσμοσ.
Io 5, 24 14 ἡμεῖσ οἴδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰσ τὴν ζωήν,
2, 10 s ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺσ ἀδελφούσ· ὁ μὴ ἀγαπῶν μένει ἐν τῷ θανάτῳ.
Mt 5, 21 s Io 8, 44 15 πᾶσ ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀνθρωποκτόνοσ ἐστίν, καὶ

---

9. *γεγεννημενοσ* et. Or[1,228] et[4,223 ss] (et[4,225b] *πασ τοινυν ο γεννωμενοσ* etc) ... K 99. 100. 177* j[scr] o[scr] al pauc *γεγενημενοσ* (al pauc etiam postea *γεγενηται*)

10. *πασ*: C*[vid] aeth[ro] (non item[pp]) *και πασ* | *ο μη ποι. δικαιοσυνην* cum ℵABCKLP al omn[vid] cat harl tol cop syr[sch] et[p txt] aeth Did[lat 300] Thphyl Oec ... Ln *ο μη ων δικαιοσ* cum m[30] vg (et. am fu demid) sah syr[p mg] Or[4,323] Cyp[305] Lcif[188] Aug[tract 5,3] (sed similiter v. 9 m[30] Aug[tract 4,12. 5,1 ss] *non peccat* pro *peccatum non facit*) | *δικαιοσυνην* cum ℵBL al plu Dam[2,442] etc ... ACKP h al fere[30] Dam ex[paris] *την δικ.*

11. *αγγελια* cum ABKL al plu cat Thphyl Oec[com] vg (*annunciatio*, item Aug[tract 5,8]) ... ℵCP 27. 29. 40. 66** 69. 99. a[scr] n[scr] al mu harl (*mandatum*) syr[utr] (et. [gr] syr[p mg] *επαγγελεια*) sah cop syr[sch] arm aeth[utr] (hi[s] ut harl) Did[lat 300] (item) Cyr[ioh 760 extr] Oec[txt] Lcif[188 bis] (*repromissio*) *επαγγελια*

12. *και χαριν τιν. εσφ. αυτον*: aeth[ro] (non item[pp]) om

13. *Και μη* cum ℵC*P 15. 18. 29. 36. 66** 98. 191. cat[127] syr[sch] arm aeth ... ς Ln Ti om *Και* (:: minus aptum videbatur; similiter ac v. 19.) cum ABC[corr]KL al pler vg sah cop syr[p] Lcif[188] Did[lat 300] Thphyl Oec | *θαυμαζετε*: 31. al[5] -*ζητε* | *αδελφοι* sine *μου* cum ℵAB CP al mu cat vg arm Lcif[188] Did[lat 301] Orsies[50] (Gall[5]) ... ς (Gb[00]) add *μου* cum KL al longe plu syr[utr] sah cop (aeth *ημων*) Thphyl Oec

14. *τουσ αδελφουσ*: ℵ 68. 58[lect] syr[sch] add *ημων* | *ο μη αγαπων* sine additam cum ℵAB 13. 27. 29. vg sah[münt] arm Did[lat 300] Lcif[188] Aug tract[5,10] etc ... ς (Gb[0]) add *τον αδελφον* cum CKLP al pler (item 15. *τουσ αδελφουσ*) sah[wold] cop syr[utr] aeth Thphyl Oec Cassiod[130]. Praeterea ex his P al fere[10] sah cop syr[utr] aeth insuper add *αυτου*.

15. *αυτου*: B *εαυτου*. Cf et. Clem[946] *ο μη φιλων, φησι, τον αδελφον*

οἴδατε ὅτι πᾶσ ἀνθρωποκτόνοσ οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν ἑαυτῷ
μένουσαν. 16 ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνοσ ὑπὲρ
ὑμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκεν· καὶ ἡμεῖσ ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν Ioh 15, 12 s
ἀδελφῶν τὰσ ψυχὰσ θεῖναι. 17 ὃσ δ' ἂν ἔχῃ τὸν βίον τοῦ κόσμου
καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρείαν ἔχοντα καὶ κλείσῃ τὰ Ia 2, 15 s
σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶσ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ;
18 Τεκνία, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μηδὲ τῇ γλώσσῃ, ἀλλὰ ἐν ἔργῳ
καὶ ἀληθείᾳ. 19 καὶ ἐν τούτῳ γνωσόμεθα ὅτι ἐκ τῆσ ἀληθείασ
ἐσμέν, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν τὰσ καρδίασ ἡμῶν· 20 ὅτι

ανθρωποκτ. εστιν. | *εν εαυτω* cum ℵACLP al[20] (ac plus) ... ς Ln Ti *εν αυτω* cum BK al plu Thphyl Oec

16. *την αγαπην*: 52. vg (et. am demid harl, non item fu nec Aug[tract 5,11]) arm[ed] et[cdd] (sed non ed[zohr]) add *του θεου*, item m[17] tol Vig var[im] *ipsius*, Ambrst *eius* (Vig et Ambrst vide ap Sab) | *εθηκεν*: 4. 31. 40. *τεθεικεν*, idque 31* ante *την ψυχ. αυ.* pon | *υπερ*: P *περι* | *θειναι* cum ℵABCP 5. 15. 26. 27. 29. 68. (P *θηναι*) ... ς *τιθεναι* cum KL al pler Thphyl Oec

17. *εχη* (m vg Cyp[241. 304] Aug[tract 5,12] al *habuerit*) et *θεωρη* (iidem *viderit*) ... L 13. 29. 40. 99. 100. 106. al[2scr] al aliq *εχει*, item KL 29. 40. al plus[20] *θεωρει*. (Dam[2,404] *οστισ εχει* etc) | *κλειση*: L 13. al *κλεισει* (L 13. *κλησει*) | *μένει* (m vg Cyp Aug[tract 6,1] al *manet*) hoc accentu P etc ... B[3]KL al *μενεῖ* (Aug[tract 5,12] *poterit manere*; post vero *potest manere*)

18. *τεκνια* sine *μου* cum ℵABCP al[15] cat m am syr[p] arm Clem[608] Dam[2,354] Aug[tract 6,2] ... ς (Gb[oo]) add *μου* cum KL al longe plu vg (et. fu demid etc) syr[sch] sah cop aeth Thphyl Oec | *μηδε* et. Clem[608] ... ℵ syr[sch] aeth *και* | *τη γλωσση* c. ABCKL al plu Dam[2,354] ex[paris] Thphyl ... ς (= Gb Sz) om *τη* cum ℵP al sat mu cat arm Clem[608] Oec | *αλλα* cum ℵA ... ς Ln Ti *αλλ* cum BCKLP al certe pler Clem Thphyl Oec | *εν εργω* cum ℵABCLP al plu arm Clem[608] Thphyl (et.[com]) ... ς (= Gb Sz) om *εν* cum K al permu cat Dam[2,354] Oec (et.[com])

19. *και* pri cum ℵCKLP al longe plu (69. a[scr] *αλλ εκ τουτου*) cat sah syr[sch] arm aeth Dam[2,354] Thphyl Oec Aug[tract 6,1] (non item[6,8]) ... Gb* Ln om cum AB 40. d[scr] al[5] vg cop syr[p] Clem[608] | *γνωσομεθα* (Gb') cum ℵABCP 6. 7. 15. 18. 22. 27. 29. 33. 36. 40. 66** 68. 69. 137. a[scr] j[scr] cat sah cop arm Clem[608] (sed antea edebatur *γινωσκομεθα*) Dam[2,354] ... ς Ti *γινωσκομεν* c. KL al pler vg syr[utr] Thphyl Oec (uterque etiam[comm]) Aug[tract 6,1] et[3] (aeth anceps) | *εμπροσθεν*: ℵ *εκπροσθ.* Interpunxit autem Ln[ed min] sic: *ἐσμέν. καὶ ἔμπροσθεν* | *πεισομεν* (vg[cle] *suadebimus*; sed am demid harl *suademus*, Aug[tract 6,1] et[3] *persuademus*, fu *suadeamus*) ... 5. 27. 29. 69. a[scr] al fere[10] Thphyl *πεισωμεν* | *τασ καρδιασ* cum ℵA[2]CKLP al fere omn cat vg cop arm syr[p] Thphyl Oec ... Ln[ed min] *την καρδιαν* cum A*B 66** sah syr[sch] aeth Aug[tract 6,1] et[3]

20. *ημων* [20]*οτι* (Ln *ο τι*) *εαν*: ς Gb Sz Ln *ημων*, [20]*οτι*

ἐὰν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδία, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ θεὸσ τῆσ
καρδίασ ἡμῶν, καὶ γινώσκει πάντα.
2, 28 4, 17 21 *Ἀγαπητοί, ἐὰν ἡ καρδία ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ ἡμῶν, παρ-*
5, 14 Mt 21, 22 *ρησίαν ἔχομεν πρὸσ τὸν θεόν,* 22 *καὶ ὃ ἐὰν αἰτῶμεν λαμβάνομεν*
Io 9, 31 *ἀπ᾽ αὐτοῦ, ὅτι τὰσ ἐντολὰσ αὐτοῦ τηροῦμεν καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώ-*
πιον αὐτοῦ ποιοῦμεν. 23 *καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα*

---

20. *εαν*: A al pauc *αν* | *καταγινωσκη* (ℵ *-γιγν-*): L 13. 100. 106. 177* al[5] *-σκει* | *οτι* sec c. ℵBCKL al pler cat syr[sch] (*quanto magis deus qui maior est*) et[p] Hesych[lev 1,1] (*quia si - et scimus quia*) ... Ln om cum A 13. 33. 34. 63. d[scr], nec exprim vg sah cop arm aeth Oec Aug[tract 6,3]. Praeterea cf cat: *ἐὰν ἁμάρτωμεν, οὐ λανθάνομεν οὐδὲ διαφευξόμεθα· εἰ γὰρ ἁμαρτάνοντεσ τὴν καρδίαν ἑαυτῶν λαθεῖν* (adde οὐ ex schol[100] et[108]) *δυνάμεθα, ἀλλὰ νυττόμεθα ὑπὸ τοῦ συνειδότοσ, πόσῳ μᾶλλον τὸν θεὸν πράττοντέσ τι τῶν φαύλων* (addendum omnino vdtr *οὐ*, cf Thph *πόσῳ μᾶλλον - οὐκ ἂν λάθοιμεν*) *δυνηθῶμεν λαθεῖν*. Similiter praeter schol[100] et[108] habent et. Thph et Oec. | *μειζων*: K *-ζον* | *θεοσ*: C *κυριοσ*

21. *αγαπητοι* cum ABCKL al omn[vid] vg rell ... ℵ *αδελφοι* | *εαν* (et. Or[3,220. 297]): A *αν* | *η καρδια ημων*: cf Or[3,220] *εαν η συνειδησισ ημων μη καταγινωσκη* etc, item[3,297] *εαν μη η συνειδησισ καταγιν. ημων* etc. Item Or[int 4,486]: *si conscientia*, inquit, *nostra non reprehendat nos* etc | *ημων* pri cum ℵCKL al pler cat[128] vg (et. am demid harl tol) syr[utr] sah cop arm aeth Or[3,220] et[int 4,486] Dam[2,560] ex[paris] Thphyl Oec cat com[142] Cyp[325] Did[lat 304] Hesych[lev 1,1] Ps-Ath[lat 2,647] etc ... ς Ln om cum AB 13. 27. 30. 66** 113. fu Or[3,297] (vide ante) Dam[2,560 ed] Aug tract[6,4] (sed alibi etiam *cor nostrum*. Eodem modo fluct Hier) | *καταγινωσκη*: AL 13. 100. 106. al[8 scr] al aliq Dam ex[paris] *-σκει* | *ημων* sec cum ℵAKL al pler cat[128] vg sah cop syr[utr] arm aeth Or[3,297] (vide ante) et[int 4,486] Dam[2,560] (et. paris) cat[com 142] Ps-Ath[2,647] Did[lat 304] etc ... BC 68. Or[3,220] (vide ante) om | *εχομεν* (et. Or[3,220. 297] etc): 13. al pauc Dam[2,560] ex[paris 281] *εχωμεν*. Cf et. Lcif[188]: „Et iterum: *Fiduciam*, inquit, *habeamus ad deum*; *et quicquid petierimus, accipiemus ab eo* etc ... B 29. *εχει*

22. *ο εαν* (et. Dam[2,560] et[654]): B 31. 42. 105. a[scr] Dam[paris 281] (non item sub π) *ο αν* | *αιτωμεν* cum ABCKL al omn[vid] etc (Dam[paris] *αιτουμεν*, sed[ed] et[2,563] et[654] *αιτωμεν*): ℵ Or[3,220] *αιτωμεθα* (:: ut 5, 14 et 15 lectione non fluct) | *λαμβανομεν*: A al fere[10] Dam[paris] sub π (i. e. [ed] 654) *-νωμεν* ... vg sah (cop) syr[p] Cyp[325] Lcif[188] etc *accipiemus* | *απ αυτου* cum ℵABC 5. 13. 27. 29. 33. 34. 68. 69. 137. a[scr] 8[pe] Dam[paris] ad[654] ... ς *παρ αυτου* cum KL al pler cat Or[3,220] Dam[bis ed] Thphyl Oec | *τηρουμεν* cum BCL al pl Dam[bis] ... ℵAK 40. 98. al[4 wtst] et[mu] vid *-ρωμεν*

23. *πιστευωμεν* (Gb΄) cum ℵAC al[25] fere (99. 100. al *-ομεν*) Thphyl ... ς Ti *πιστευσωμεν* cum BKL al plu cat Oec | *τω ονοματι* (5. 58[lect] *εισ το ονομα*) *του υιου αυτου ιυ χυ* cum ℵBCKL al pler vg etc (Lcif[188]

πιστεύσωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἀγα-
πῶμεν ἀλλήλουσ καθὼσ ἔδωκεν ἐντολὴν ἡμῖν. 24 *καὶ ὁ τηρῶν* 3, 11
τὰσ ἐντολὰσ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸσ ἐν αὐτῷ· καὶ ἐν τούτῳ 4, 13 Ro 8, 9 2 Co 1, 22
γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματοσ οὗ ἡμῖν ἔδωκεν.

IV.

1 *Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε*
τὰ πνεύματα εἰ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφῆται 2 Io 7 2 Pe 2, 1
ἐξεληλύθασιν εἰσ τὸν κόσμον. 2 *ἐν τούτῳ γινώσκετε τὸ πνεῦμα τοῦ*
θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα 4, 15
ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, 3 *καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ τὸν Ἰησοῦν,*

---

ante conspectum eius faciamus in nomine filii eius I. Chr., ita ut desiderentur verba: *και αυτη ε. η εντ. αυτ. ινα πιστ.*) ... A *τω ον. αυτου ιυ χυ* (sic; et. 48. omittere dicitur *του υιου*) ... 8. 13. 15. 18. 26. 37. 67. 81. d[scr] al pauc aeth *τω υιω αυτου ιυ χυ* | *ημιν* cum ℵABC al mu cat vg etc (Aug[tract 6,9] *sicut dedit nobis mandatum*. Ita et. tol et al interpretes, item 105. al pauc *ημιν εντολ.*) Thphyl Oec[cod] Lcif[188] ... ς Ti om cum KL h 40. al fere[60] Oec[ed]

24. *και εν τουτω* cum ℵ[c]ABCKL al pler vg syr[utr] cop rell etc ... ℵ* 18. 38. 80. 95** 137. c[scr] al[2 scr] sah Aug[tract 6,9 extr] (sed paullo ante habet) om *και* | *ου ημιν εδωκ.* cum ABCL al plu cat fu Bas[1,276] et[3,8] ... ℵK 22. 25. 31. 34. 38. 42. 57. 68. 69. 80. 137. a[scr] al plus[10] vg (et. am demid harl tol) sah cop syr[utr] arm Ath[262] et Ps-Ath[2,25] Cyr ioh[307 s] et ioel[242] Thphyl Oec Aug[tract 6,9] et alib *ου εδωκ. ημιν*

IV. 1. *τα πνευματα*: K praem *παντα* | *πιστευετε*: 31. al[2 scr] al aliq *-ητε*

2. *γινωσκετε* cum ℵ[c]ABCL al sat mu sah cop syr[p] aeth[utr] Ir[int 207] (*cognoscite*) Lcif[238] (*intelligite*) ... Gb′ *γινωσκεται* cum K al fere[50] vg (*cognoscitur*) syr[sch] arr Cyr[act 53] Thphyl Did[lat 311] (ut vg) Aug[tract 6,12] (item) ... ℵ* 9. 14* 69. a[scr] arm *γινωσκομεν* | *ιησουν χριστον* (et. Ir[int 207] Cyp[288] Lcif[238] Did[lat 301] Thdrt[4,42]; Or[int 2,70] om *χριστον*): c *χριστ. ιησ.* | *εληλυθοτα* cum ℵACKL etc ... B 99. Thdrt[4,43] *εληλυθεναι*. Item *venisse* vg Ir[lat] Cyp Or[int 2,70. 4,562] Lcif Did[lat]. Cf et. Polyc ad v. 3.

3. *ο μη ομολογει*: ita etiam Polyc[7] (Dress[385]: *πᾶσ γὰρ ὃσ ἂν μὴ ὁμολογῇ* [- *γεῖ*] *ιν χν ἐν σαρκὶ ἐληλυθέναι, ἀντίχριστόσ ἐστιν, καὶ ὃσ ἂν μὴ ὁμολογῇ τὸ μαρτύριον τοῦ σταυροῦ, ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν*) Cyr ador[407] et alib Thdrt[4,43] Thphyl Oec, item Tert[carn chr 24] (*certe qui negat Christum in carne venisse, hic Antichr. est*) Cyp[288] (*qui autem negat in carne venisse, de deo non est, sed est* etc) Did[lat 301] (*qui negat*) Aug[tract 6,12] (*qui non confitetur*) Fulg[trasim 1,5] (ut Aug) ...... vg Ir[int 207] Or[int 3,888] Aug[tract 6,14] Fulg[incarn 9] cdd[vet] ap Socr[7,32] *qui solvit*, *ο λυει* (item Lcif[238] *qui destruit*; cf et. Tert[marc 5,16] *praecursores Antichristi*

5, 22 ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστιν· καὶ τοῦτό ἐστιν τὸ τοῦ ἀντιχρίστου, ὃ ἀκη-
κόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη.
2, 13 4 Ὑμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστέ, τεκνία, καὶ νενικήκατε αὐτούς, ὅτι
μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ. 5 αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου
Io 8, 31 15, 19 εἰσίν· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσιν καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν
8, 47 ἀκούει. 6 ἡμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν· ὁ γινώσκων τὸν θεὸν ἀκούει

---

spiritus, negantes Christum in carne venisse, et solventes Iesum, scilicet in deo creatore, et[psych 1] *nec quod Iesum Christum solvant).* Cf inprimis Socr[7,32]: *αὐτίκα γοῦν ἠγνόησεν* (i. e Nestorius) *ὅτι ἐν τῇ καθολικῇ ἰωάννου γέγραπτο ἐν τοῖς παλαιοῖς ἀντιγράφοις ὅτι πᾶν πνεῦμα ὃ λύει τὸν ῑν̄, ἀπὸ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστι. ταύτην γὰρ τὴν διάνοιαν ἐκ τῶν παλαιῶν ἀντιγρ. περιεῖλον οἱ χωρίζειν ἀπὸ τοῦ τῆς οἰκονομίας ἀνθρώπου βουλόμενοι τὴν θεότητα· διὸ καὶ οἱ παλαιοὶ ἑρμηνεῖς αὐτὸ τοῦτο ἐπεσημήναντο, ὥς τινες εἶεν ῥαδιουργήσαντες τὴν ἐπιστολήν, λύειν ἀπὸ τοῦ θεοῦ τὸν ἄνθρωπον θέλοντες.* Sic Ir[int 207]: „*Sententia enim eorum homicidialis, deos quidem plures confingens et patres multos simulans; comminuens autem et per multa dividens filium dei: quos et dominus nobis cavere praedixit et discipulus eius Ioh. in praedicta epist. fugere eos praecepit dicens* – – Et omnis spir. qui solvit Iesum, non est ex deo, sed de Antichr. est." Item Or[int 3,883] „*Haec autem dicentes non solvimus suscepti corporis hominem, cum sit scriptum apud Ioh.:* Omnis spir. qui solvit Iesum, non est ex deo: *sed unicuique substantiae proprietatem servamus.* Item Aug[tract 6,14] „Solvere *factis intelligitur. Quid tibi ostendit? qui negat; quia dixit* solvit. *Ille venit colligere, tu venis solvere. Distringere vis membra Christi.*" Etc. Cf. et. Fulbert[ep 1] *et de epist. eraserunt: Et omnis spiritus qui solvit Iesum ex deo non est.* Item Hincmar[opusc 18] *quidam etiam de epist. Ioh. eraserunt: Et omnis spir. qui solvit Iesum ex deo non est.* | τον ιησουν cum AB h 13. 27. 29. 69. a[scr] cdd[vet] ap Socr[7,32] Cyr[act 58] Thdrt[4,43]. Item *Iesum* vg[clo] fu harl tol syr[utr] cop arm[edd mu] aeth Ir[int 207] Or[int 3,883] Lcif[228] Did lat[301] al ... ℵ ιησουν κυριον ... ς (= Gb Sz) τον ιησουν χριστον cum L al plu cat Oec; item K al plus[30] Polyc[7] Thphyl omisso τον (hinc Gb[0]). Item *Ies. Christ.* am demid sah arm[ed] Aug[tract 6,12] (et[14] om *Iesum.* Item Tert[carn chr] vide ante). Praeterea vero ς (= Gb Sz) add εν σαρκι εληλυθοτα cum ℵKL al pler cat syr[utr] arm Polyc[7] (sed εληλυθεναι) Thdrt[4,43] (ut Polyc) Thphyl Oec. Item *in carne venisse* Tert[marc 5,16 et carn chr 24] Cyp[308] etc ... omisimus ista cum AB 27. 29. cdd[vet] ap Socr[7,32] vg sah cop aeth[ro] (nil nisi *qui non confitetur*: om igitur ipsum τ. ιησ. etc) Cyr[act 58] Ir[int 207] Lcif[238] Did[lat] etc | εκ (cdd vet ap Socr απο, vide supra): KL 40. k[scr] al plus[10] cat om | ο ακηκοατε οτι (et. Cyr[act 58]; Did[lat] *quem audistis quia venturus est*, vg *quod audistis quoniam venit*): ℵ 5. 6. 39. 100. ο τι ακηκ. οτι

4. τεκνια: 31. c[scr] al pauc -κνα

5. δια τουτο: 68. 103. Did[lat 305] και ... 69. a[scr] και δια τουτ.

ἡμῶν, ὃσ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἀκούει ἡμῶν. ἐκ τούτου γινώ-
σκομεν τὸ πνεῦμα τῆσ ἀληθείασ καὶ τὸ πνεῦμα τῆσ πλάνησ.
7 Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλουσ, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ θεοῦ 3, 11
ἐστίν, καὶ πᾶσ ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται καὶ γινώσκει τὸν
θεόν. 8 ὁ μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔγνω τὸν θεόν, ὅτι ὁ θεὸσ ἀγάπη ἐστίν. 5, 1
9 ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν 4, 16
αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ θεὸσ εἰσ τὸν κόσμον, ἵνα ζήσω- Ro 5, 8 Io 3, 16
μεν δι' αὐτοῦ. 10 ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖσ ἠγαπή-
σαμεν τὸν θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸσ ἠγάπησεν ἡμᾶσ καὶ ἀπέστειλεν 4, 19
τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἱλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. 2, 2
11 Ἀγαπητοί, εἰ οὕτωσ ὁ θεὸσ ἠγάπησεν ἡμᾶσ, καὶ ἡμεῖσ 3, 16
ὀφείλομεν ἀλλήλουσ ἀγαπᾶν. 12 θεὸν οὐδεὶσ πώποτε τεθέαται· 1, 18
ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλουσ, ὁ θεὸσ ἐν ἡμῖν μένει καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ 2, 5

---

6. *ος ουκ εστιν* usque *ουκ ακ. ημων* cum ℵBK al pler vg etc ... AL 3. 142. 177* om | *εκ τουτου* cum ℵBKL al omn[vid] cat syr[utr] Lcif[228] (*ex hoc*) Aug[tract 7,4 bis] (*ex hoc*) etc ... Ln[ed min] *εν τουτω* cum A vg (*in hoc*) sah cop

7. *ο αγαπων* (et. Or[int 3,20]): A add *τον θεον*, item demid tol Fulg[verit praed 2] add *fratrem*, Did[lat 302] *fratrem suum*. Similiter Lcif[198] *quicumque non diligit fratrem* v. 8. | *και πας* usque *αγαπη εστιν* (v. 8): syr[p] om | *γεγεννηται*: 99. 177* 180. j[scr] l[scr]* Dam[paris] (ad 2,254) *γεγενηται* | ℵ *γεγνωσκει*

8. *ο μη αγαπ.* usque *τον θεον* cum (A)BKL al fere omn (9. *εκ του θεου ουκ εστιν* pro *ουκ εγν. τ. θε.*) cat vg cop syr[p] arm Or[int 3,20] Did[lat 302] Dam[2,254] Lcif[118 extr] (vide ante) etc ... syr[sch] haec post *οτι ο θε. αγ. εστ.* transp ... ℵ* 192. d[scr] arm[edd] aeth om; ℵ[c] non suppl nisi *ο μη αγ. ουκ εγνωκεν* (ad haec corrige N. T. Gr. ex cod. Sin. Lips. 1865, ubi ℵ[c] etiam *τον θεον* addere dictus est) | *ουκ εγνω*: ℵ[c] 31. *ουκ εγνωκεν* (31* *εκεγνωκε*) ... A 3. 5. 13. al[4] arm *ου γινωσκει* (A *γειν.*), item Or[int 3,20] *non cognoscit*; vg Lcif *non novit*; Did[lat] Fulg *ignorat*

9. *απεσταλκεν* (et. Or[2,302]): K 29. 38. 42. 57. al plus[12] Ath[419] libere. Vict ap Niceph[1,1054] *απεσχειλεν* | *ο θεος*: 15. 18. 25. 98. 100. al[5] m[6] arm[usc] (non item[zoh]) aeth[utr] Aug[tract 7,7] om | *ζησωμεν* (et. Or[2,302]. Cf et. Polyc[8] ἀλλὰ δι' ἡμᾶσ, ἵνα ζήσωμεν ἐν αὐτῷ, πάντα ὑπέμεινεν) et. ℵ[c] ... ℵ* *ζωμεν*

10. *η αγαπη* (et. Lcif[180] Aug[tract 7,9] etc): ℵ sah cop add *του θεου* | *ηγαπησαμεν* cum ℵ[c] (et* *-πησεν*)KL etc ... B *ηγαπηκαμεν* | *αυτος*: A *εκεινος* | *απεστειλεν* cum ABKL al omn[vid] ... ℵ *απεσταλκεν* | *ιλασμον* (vg *propitiationem*): Lcif[180] *expiatorem* (pergit *peccatorum nostrorum*), Aug[tract 7,9] *litatorem* (quod explicat per *sacrificatorem*)

τετελειωμένη ἐν ἡμῖν ἐστίν. 13 ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ
μένομεν καὶ αὐτὸσ ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματοσ αὐτοῦ δέδωκεν
1, 1 ἡμῖν. 14 καὶ ἡμεῖσ τεθεάμεθα καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ
3, 24 ἀπέσταλκεν τὸν υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου. 15 ὃσ ἂν ὁμολογήσῃ ὅτι
4, 2. 5, 1 Ἰησοῦσ ἐστιν ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸσ ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸσ ἐν
Io 6, 69 τῷ θεῷ. 16 καὶ ἡμεῖσ ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην
4, 8 ἣν ἔχει ὁ θεὸσ ἐν ἡμῖν. ὁ θεὸσ ἀγάπη ἐστίν, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ
ἀγάπῃ ἐν τῷ θεῷ μένει καὶ ὁ θεὸσ ἐν αὐτῷ μένει.

4, 12 17 Ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παρρησίαν
2, 28 3, 21 ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆσ κρίσεωσ, ὅτι καθὼσ ἐκεῖνόσ ἐστιν καὶ
ἡμεῖσ ἐσμὲν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. 18 φόβοσ οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ,

---

12. *τετελειωμενη*: 13. praem *τετελειωται και* | *εν ημιν* ante *εστιν* cum ℵB ... A 5. 13. 31. 68. 69. a[scr] vg Thphyl ante *τετελειωμενη* ... ς Ti post *τετελ. εστιν* cum KL al pler cat sah cop syr[utr] arm aeth Oec Aug[tract 9,12] (*erit perf. in nobis*)

13. *μενομεν*: K 13. 106. al *-νωμεν*. Praeterea 13. add *και ημεισ* | *δεδωκεν* cum ℵBKL al pler cat Ath[707] ex[odd pl] Cyr[ioh 960] Ps-Bas[2,...] ex odd 2 ... A 13. 27. 29. c[scr] Ath[582. 583. 587] et [704 cod 1] Bas[3,8] et[ounom 276] Cyr[ioh 94. 126. 173] et[nest 13] *εδωκεν*

14. *τεθεαμεθα* cum ℵBKL al longe plu cat Thphyl Oec ... A 27. 29. 33. 34. 66[**] 68. 98. al aliq Cyr[act 58] *εθεασαμεθα*

15. *οσ αν* cum ℵAKL etc ... B 68. 69. a[scr] k[scr] *οσ εαν* | *ομολογηση*: 13. 106. al pauc *-γησει* ... A 5. *ομολογη* | *ιησουσ*: B m[6] arm add *χριστοσ* (m : *quia Iesus Christus ex deo natus, deus in ipso est* etc). Cf et. Tert prax[31]: *Qui vero confessus fuerit Christum filium dei, non patrem, deus in illo manet et ipse in deo.*

16. *πεπιστευκαμεν* cum ℵBKL al fere omn cat Thphyl Oec. Item vg[clc] fu demid harl etc (sah *et nos cognovimus testificati sumus credidimus*) ... A 13. am tol cop (Aug[tract 9,14] fluctuat lectio) *πιστευομεν* | *την αγαπην*: am[*] arm add *dei* | *και ο* (ℵ om) *θεοσ εν αυτω*: ad haec addidimus *μενει* cum ℵBKL al fere[50] sah (*μενει* ter reddit per *est*, ut etiam v. 15) cop syr[p] arm (sah cop syr[sch] *μενει* etiam exeunte versu 15. add) Cyp[120] Aug[tract 8,14] Fulg[epist 9] Zen[1,8] ... Ln [*μενει*], ς Ti om cum A al sat mu cat vg aeth Thphyl Oec Cyp[305] ... syr[sch] ista omnia (propter *ομοιοτελευτον*) om

17. *η αγαπη*: 96. al pauc vg[clc] (et. tol; non item am fu demid harl, nec Aug[tract 9,2 bis]) sah add *του θεου*, item arm *αυτου* | *μεθ ημων*: ℵ add *εν ημιν* ... al pauc om | *εχωμεν* cum ABL etc ... ℵK al[5] (3 ap Mtth, 2 ap Scri) *εχομεν* | *ημερα*: ℵ (per manifestum errorem) *αγαπη* | *εκεινοσ*: 13. al[2] *κακεινοσ* | *εσμεν* (vg *quia - sumus*, tol Hier[iovin 1] *ut - simus*): ℵ *εσομεθα*

ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβοσ κόλασιν
ἔχει, ὁ δὲ φοβούμενοσ οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ. 19 *ἡμεῖσ ἀγα-* 4, 10
πῶμεν, ὅτι αὐτὸσ πρῶτοσ ἠγάπησεν ἡμᾶσ. 20 *ἐάν τισ εἴπῃ ὅτι*
ἀγαπῶ τὸν θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστησ ἐστίν· ὁ
γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑώρακεν, τὸν θεὸν ὃν οὐχ
ἑώρακεν οὐ δύναται ἀγαπᾶν. 21 *καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν* 3, 1. 2
ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν θεὸν ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

V.

1 *Πᾶσ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦσ ἐστὶν ὁ Χριστόσ, ἐκ τοῦ θεοῦ* 4, 15

---

18. *αλλ* cum ℵAKL etc (et. Clem[606]) ... B *αλλα* | *η τελεια αγαπη* (31. *η αγαπ. η τελει.*) *εξω βαλλ.* (Clem[956] pro his *εκβαλλει*) *τ. φοβον*: haec et. Clem[606] et[956] Or[2,606] (et[2,811] *οπου δε εισελθη τελεια αγαπη* etc) Eus[ps] ap Mai[4,74] (*εξω γαρ εκβαλλ. η τελ. αγ. τον φοβ.*) Tert[gnost 12] etc | *ο δε φοβουμενοσ ου τετελειωται* (Dam[2,354] *τελειουται*) *ε. τ. αγ.*: haec etiam Respons[orthod 98] hab

19. *ημεισ* sine copula cum ℵBKL al longe plu cat sah cop syr[p] arm Thphyl Oec Aug[tract 9,9 bis] ... Ln add *ουν* cum A 5. 8. 13. 31. 98. 101. 105. 106** 107. 177** g[scr] k[scr] al pauc vg syr[sch] (aeth *et nos quoque*) | *αγαπωμεν* sine additam cum AB 5. 27. 29. 66** fu aeth[pp] (item sah *nos scimus quia*) Aug[tract 9,9 bis] et[9,10] Pelag[demetriad] Bed[309] com ... ℵ 13. 33. 34. 68. 69. 91. 137. a[scr] c[scr] d[scr] vg[cle] demid harl tol syr[utr] cop arm Leo[serm 11] add *τον θεον* ... ϛ (Gb[oo]) add *αυτον* c. KL al longe plu cat Thphyl Oec Aug[tri 15] ... am Leo[semel] add *invicem*, aeth[ro] *nos invicem et amemus deum* | *αυτοσ* cum ℵBKL al pler cat harl sah cop syr[utr] arm aeth Thphyl Oec Aug[tract 9,9 bis] et[10] et[trin 15] (Bed[309] *quia prior dilexit nos*) ... Ln *ο θεοσ* cum A 5. 8. 13. 14* 33. 34. 81. vg (exc harl) Pelag[demetriad] | *πρωτοσ* (Latini *prior*): 5. 8. 25. 40. 69. a[scr] *πρωτον* | *ηγαπησεν*: 13. *-πηκεν*

20. *οτι αγαπω* (et. Dam[2,264] et[609]: vg Zeno[tract 1,2] *quoniam diligo*, Lcif[189] *quia diligit*, Cyp[305] *quoniam diligit*): ℵ om *οτι*, item Aug[tract 9,10 bis] | *μιση* (ℵB* *μεισῃ*) ... ℵ[c] (*μεισει*) K h al[25] cat Dam[2,264] et[609] (et. paris) Thphyl *μισει* | *εωρακεν* cum ℵAB[3]L al certe pler (K *εωρα*) ... Ti *εορακεν* cum B* | *ουχ*: Dam[paris] *ουκ* | *ου δυναται* cum ℵB 27. 29. 66** 68. 69. a[scr] sah syr[p] Lcif[189] Zeno[tract 1,2] ... ϛ Ti *πωσ δυναται* cum AKL al pler cat vg syr[sch] cop arm aeth Dam[2,264] et[609] Thphyl Oec Cyp[305] Aug[tract 9,11] et[10,1] :: similiter ac 3, 17 | *αγαπαν*: 13. al[2] *-πησαι*

21. *απ αυτου* (et. fu Lcif[189] Aug[tract 9,11] et[10,1]) ... A vg[cle] am demid harl tol (et. Bed[txt 310]) *απο του θεου* | B* transiliens a *τον* pri ad *τον* alterum om *θεον αγαπα και τον* (suppl B[3]), item[vid] A* ... 13. 34. om *και* post *αγαπα*

γεγέννηται, καὶ πᾶσ ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα ἀγαπᾷ καὶ τὸν
γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ. 2 ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ
τέκνα τοῦ θεοῦ, ὅταν τὸν θεὸν ἀγαπῶμεν καὶ τὰσ ἐντολὰσ αὐτοῦ
2. 5 2 Io 6 Io 14. 15 ποιῶμεν. 3 αὕτη γάρ ἐστιν ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, ἵνα τὰσ ἐντολὰσ
αὐτοῦ τηρῶμεν· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν, 4 ὅτι πᾶν
Io 16, 33 τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ
4. 15 νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστισ ἡμῶν. 5 τίσ ἐστιν ὁ νικῶν
τὸν κόσμον εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦσ ἐστὶν ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ;
6 Οὗτόσ ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατοσ καὶ αἵματοσ, Ἰησοῦσ

V. 1. *αγαπα και* cum ℵAKLP al pler cat vg[cle] harl syr[utr] arm aeth Cyr[hr 152] Thdrt[2,712] Thphyl Oec Hil[1118] Maximin[episc aria] ap Aug[8,667] Bed[810] ... B 7. 13. 33. 62. am demid tol sah Hil[907] Aug[tract 10,2] al om *και*, hinc Ln [*και*]. Praeterea sic fu: *qui diligit eum qui natus est ex eo* omissis *genuit diligit eum qui* (a *qui* ad *qui* transiliens); item cop[wi] om *αγαπα και τ. γεγενν.* | *τον γεγεννημενον*: ℵ 31. *το γεγενν.*

2. *τα τεκνα τ. θεου*: arm *τον υιον τ. θεου* ... aeth *dominum* | *οταν τον θε. αγαπωμεν*: 13. 191. 57[lect] *εν τω αγαπαν τον θεον* | *ποιωμεν* (Gb') cum B 27. 29. 64. 65. 69. 106. 15[lect] a[scr] d[scr] g[scr] (item 5. 17. 33. 34. *ποιουμεν*) vg (et. am fu etc, non item tol cav) sah cop syr[utr] arm aeth Thphyl Lcif[180] Aug[tract 10,4] al (:: et istae quidem versiones omnes quae h. l. *ποιωμεν* exprimunt, v. 3 reddunt *τηρωμεν*) ... ς *τηρωμεν* cum ℵKLP al pler (31* al[2] *τηρουμεν*) cat tol cav Oec, item qui ab hoc *τηρωμεν* ad *τηρωμεν* v. 3 transiliunt A 3. 42. 66** 100. 101.

3. *αυτη γαρ εστιν* usque *τηρωμεν* (:: nemo testium h. l. *ποιωμεν*): et Clem[801] (*αυτη δε εστ. - - τηρησωμεν*) Lcif[180] Aug[tract 10,4] etc ... de A etc vide ante | *ουκ εισιν*: haec commate tantum ab eis quae sequuntur distinguenda videntur (nec aliter Gb Sz Ln). Contra ς plene distinxit.

4. *ημων* cum ℵAB KP al plu cat vg (et. am fu cav demid harl tol) etc Did[lat 304] etc ... L 3. 42. 57. 98. 105. 191. al fere[20] aeth[utr] (vg[edd] ap Gb) *υμων*

5. *τισ εστιν* cum AL al plu vg (et. am fu harl Bed[812]) sah Oec ... ℵ(B) KP 13. 29. 66** 68. 69. a[scr] al fere[15] cat cav demid tol cop syr[p] arm Did[lat 304] Cyr[nest 142] Thphyl *τισ δε εστιν* vel (sic B cav demid tol Did) *τισ εστ. δε*. Item syr[sch] *quis enim*, aeth[utr] *et quis* | *ο πιστευων*: P *ο πιστευσασ* | *ο υιοσ*: 13. 56. praem *ο χριστοσ*, item arm[edd]

6. *δι υδ.* cum ℵBKLP etc ... ℵ *δια υδ.* | *και αιματοσ* sine additam cum BKL al plu vg (et. am fu demid harl) syr[sch] Cyr[nest 142 et act 184] Thphyl Oec (uterque et[txt] et[com]) Tert[bapt 16] (*venerat enim per aquam et sanguinem, sicut Ioh. scripsit*) Rebapt[368] (Gall[2]) ... 54. 103. 104. Cyr[ioh 373] Amb[spir 3] *και πνευματοσ* ... ℵAP 6. 7. 13. 15. 18. 25. 29. 30. 33. 34. 36. 39. 66** 69. 80. 98. 101. 137. a[scr] al pauc cav tol sah cop syr[p] Cyr[ioh 126] *και αιματ. και πνευματοσ* (33. 34. 39. add insuper *αγιου*). Similiter 5. 68. 83. arm aeth *κ. πνευματ. κ. αιματ.* | *ιησ. χριστ.* (Gb'')

Χριστός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἐν τῷ αἵματι·
καὶ τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλήθεια.
7 ὅτι τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες, 8 τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ

---

cum ℵABL al plu arm Cyr[ioh 126. 378] et[nest 142] et[act 54] Thphyl Oec ... ΚP h 15. 22. 33. 34. 36. 39. 56. 100. 192. cat sah Amb[spir 3] *χριστ. ιησ.* ... ς *ιησ. ο χριστ.* cum minusc vix mu syr[p] (Thphyl et Oec in comm[semel]) | *μονον*: B *μονω* | *αλλ* cum ℵBKLP etc ... A *αλλα* ... 5. 6. 8. 66** 80. al[2 scr] *αλλα και*, item syr[p] | *εν τ. υδατι - - αιματι* (cav tol aeth add *et spiritu*): P 31* 83. arm *ε. τ. αιματι - - υδατι* ... A 21. 41. Cyr[ioh 378] *ε. τ. υδατι - - πνευματι*, 66** 80. *ε. τ. αιματι - - πνευματι* | *εν* tert cum ABLP 4. 5. 13. 17. 18. 21. 33. 40. 41. 66** 80. 83. 118. j[scr] k[scr] cat Cyr[ioh 378] ... ς om cum ℵK al plu vg Cyr[nest 142] (om et. *τω*) et[ioh 126] et[act 54] Thphyl Oec Rebapt[368] | *το πνευμα* sec et. m[10] Rebapt[368] Amb[spir 3,10] al ... 34. vg (et. am fu cav demid harl lux tol et pp[aliq lat]) arm[usc] *Christus*, *χριστοσ* (:: quae lectio Latina Graece in codicem 34. Dublinensem illum Montfortianum recepta luculenter testatur versionem vulgatam ad eum conficiendum valuisse.)

7. *οτι τρεισ* (et. Cyr[nest 142] et[act 54]) ... ℵ 69. a[scr] *οτι οι τρ.*

7 et 8. *οι μαρτυρουντεσ*: ς (= Gb Sz) add *ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ Πατὴρ, ὁ Λόγος, καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα· καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς ἕν εἰσι. 8 Καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῇ γῇ*: haec verba ex omnibus cdd Graecis duo tantum tuentur, alter saeculi 16. alter Graecus Latinus fere 15. saeculi, numeris signati 34 (Dublin.) et 162 (Vat.). In singulis vero satis ab editis differunt. Sic enim 34.: *οτι τρεισ εισιν οι μαρτυρουντεσ εν τω ουρανω, πατηρ λογοσ και πνευμα αγιον, και ουτοι οι τρεισ εν εισι. και τρεισ εισιν οι μαρτυρουντεσ εν τη γη*, pergens: *πνευμα υδωρ και αιμα. ει την μαρτυριαν.* Item 162: *οτι τρεισ εισιν οι μαρτυρουντεσ απο του ουρανου, πατηρ λογοσ και πνευμα αγιον, και οι τρεισ εισ το εν εισι. και τρεισ εισιν οι μαρτυρουντεσ απο τησ γησ*, pergens: *το πνευμα το υδωρ και το αιμα. ει την μαρτυριαν.* His duobus accedere videbatur, Birchio et Scholzio testibus, 173. At is verba ista non habet nisi in margine manu recenti, unius ut mihi videtur ex bibliothecariis, saec. fere 17. adscripta: id quod alienum ab antiquorum codicum auctoritate esse apparet. Praebet autem margo eius codicis locum sic ut ex solis editis innotuit: *εν τω ουρανω, ο πατηρ και* (ita multi ediderunt, ut Beza 1590. Goldhagen 1753. atque iam antea Compl.) *ο λογοσ και το αγιον πνευμα· και ουτοι οι τρεισ εν εισι. και τρεισ εισιν οι μαρτυρουντεσ εν τη γη.* Similiter ex ed. Complut. eundem locum exscriptum habet codex qui dicitur Ravianus: *εν τω ουρανω, ο πατηρ και ο λογοσ και το αγιον πνευμα, και οι τρεισ εισ το εν εισι. και τρεισ εισιν οι μαρτυρουντεσ επι τησ γησ*, post quae verba pergitur: *το πνευμα και το υδωρ και το αιμα. ει την μαρτυριαν.* Vulgatae codices, quorum plus[50] a Wetst Gb (in diatribe insigni hunc in locum addita editioni a. 1806. p. 1—25.) aliisque notati cum eisque qui posthac innotuerunt omnium antiquissimi am et fu, itemque qui Alcuini fuisse creditur vallicell*,

verba ista plane non habent, triplicem quandam rationem exhibent. Alii enim confirmant vg[ed] quae sic habet: *Quoniam tres sunt qui testimonium dant in coelo, pater, verbum et spiritus sanctus, et hi tres unum sunt.* [8] *Et tres sunt qui testimonium dant in terra, spiritus et aqua et sanguis, et hi tres unum sunt* (sed mu cdd, ut et. 162[lat], om ultima verba: *et hi tres un. sunt*). Alii, ut demid tol cavensis, ad quos accedit etiam insignis ille testis m[6], eadem transposita ac variata habent hunc in modum: *Quia* (m *Quoniam*) *tres sunt qui testimonium dant* (m *dicunt*) *in terra, spiritus* (tol cav add *et*) *aqua et sanguis, et* (m tol cav add *hi*) *tres unum sunt* (m tol cav add *in Christo Iesu*). [8] *Et* (tol om) *tres sunt qui test. dant* (m tol cav *dicunt*) *in caelo, pater, verbum et spiritus, et hi tres unum sunt.* Alii denique, ut weissenb (guelf)[99]·, ulmenses duo (e quibus posteriora tantum inde a *Sicut* ante oculos habemus), passion, vallic**, sic: *Quia* (pass vallic *Quoniam*) *tres sunt qui testim. dant* (pass vallic** add *in terra*) *spiritus et* (pass vallic om) *aqua et sanguis, et tres unum sunt. Sicut* (ulm[1-] *Sic*) *et* (ulm[duo] om) *in caelum* (ulm[duo] *caelo*) *tres sunt* (ita weiss ulm duo; pass et vallic** *Sicut tres sunt qui test. dant in caelo*), *pater, verbum et spiritus* (pass add *sanctus*), *et* (vallic** add *hi*) *tres unum sunt.* Ex patribus Latinis post auctorem Speculi primus verbis illis usus est Vigilius[taps], quum in eo quem Idacii nomine scripsit contra Varimad. libro („Ioh. evglsta ad Parthos: *Tres sunt*, inquit, *qui testim. perhibent in terra, aqua sanguis et caro, et tres in nobis sunt; et tres sunt qui testim. perhibent in caelo, pater verbum et spiritus, et hi tres unum sunt*“) tum aliquoties in eis qui ficto Athanasii nomine ad Theophilum scripti sunt de trinitate libris (cf Ps-Ath[lat 534] et [535] „dicente Ioh. evglista in epist. sua: *Tres sunt qui testimonium dicunt in caelo, pater et verbum et spiritus, et in Christo Iesu unum sunt*“ ita bis). Tum secuti sunt Fulg (qui quidem in Respons. ad Arian. sub finem quae ipse legit iam a Cypriano lecta esse posuit, ex verbis Cypriani eis quae infra adscripsimus coniectura facta) Cassiod[138] (*cui rei testificantur in terra tria mysteria: aqua sanguis et spiritus, quae in passione domini leguntur impleta: in caelo autem pater et filius et spiritus sanctus, et hi tres unus est deus.*) Ansbert alii mu. In his est etiam auctor prologi galeati in epp. cath. Ps-Hieronymiani, qui quidem non demum inde a saec. 9, ut cum Gb ipsi olim diximus, sed iam in vg[cod] fuldensi reperitur. Ibi post alia scriptum est: *Quae* (i. e. epp.) *si, sicut ab eis digestae sunt, ita quoque ab interpretibus fideliter in Latinum verterentur eloquium, nec ambiguitatem legentibus facerent nec sermonum se varietas impugnaret, illo praecipue loco ubi de unitate trinitatis in prima Iohannis epist. positum legimus: in qua etiam ab infidelibus translatoribus multum erratum esse a fidei veritate comperimus, trium tantummodo vocabula, hoc est aquae sanguinis et spiritus, in ipsa sua editione ponentibus, et patris verbique ac spir. sancti testimonium omittentibus. In quo maxime et fides catholica roboratur, et patris ac filii ac spiritus sancti una divinitatis substantia comprobatur.*) Eorum vero qui iam ante m et Vig. ad eadem verba respicere saepe crediti sunt, dicimus Tert. (c. Prax. 25. *Ceterum* de meo sumet, *inquit, sicut ipse de patris. Ita connexus patris in filio et filii in*

paracleto tres efficit cohaerentes alterum ex altero, qui tres unum sunt, non unus; quomodo dictum est: Ego et pater unum sumus, *ad substantiae unitatem, non ad numeri singularitatem.*" Item de pudic. 21. „*Et ecclesia proprie et principaliter ipse est spiritus, in quo est trinitas unius divinitatis, pater et filius et spir. sanctus.*" Vide post.) Cyp Phoebad med. saec. 4. (contr. Arian. 45. : pendet ut plane vdtr a Tert) Eucher circa 440. (lib. formul. 11. : at in edd. duabus princ. nihil legitur praeter haec: [de trinitate agitur] „in Ioh. epist. *Tria sunt quae testim. perhibent, aqua, sanguis et spiritus.*") gravissimus est Cyprianus de eccles. unit. 5. (ed. Krab. p. 15.): „Dicit dominus: *Ego et pater unum sumus*, et iterum de patre et filio et spiritu sancto scriptum est: *Et tres unum sunt.*" Ac Fulgentius quidem in hunc Cypriani locum dicit „ut unam ecclesiam unius dei esse monstraret, haec confestim testimonia de scripturis inseruit." Quippe enim ipse Fulg testes qui dicuntur tres caelestes in exemplo suo habuit. At rectissime de eodem Cypriani loco existimavit Facund saec. 6. med. pro defens. trium capp. 1, 3. „De patre filio et spir. sancto dicit: Tres sunt qui testim. dant, spiritus aqua et sanguis, et hi tres unum sunt: in spiritu significans patrem - in aqua vero spir. s. significans - in sanguine vero filium significans – Quod tamen Iohannis ap. testimonium b. Cyprianus in epist. sive libro quem de unitate scripsit, de patre et filio et spiritu sancto dictum intelligit." Ut igitur Facundus eorum verborum de quibus quaeritur nihil in cod. suo invenit ac tamen ea quae de spir. et aqua et sanguine Iohannes scripsit de trinitate dicta esse posuit, ita iam Cyprianus, mysticis interpretationibus ille quidem tantopere delectatus ut de orat. domin. 34 (25) scriberet: *In orationibus vero celebrandis invenimus observasse cum Daniele tres pueros - horam tertiam sextam nonam, sacramento scilicet trinitatis, quae in novissimis temporibus manifestari habebat.* Ceterum Cyprianus si in codice suo scriptum invenisset: *Tres sunt qui test. dant in caelo* etc, ipsa ea verba attulisset neque scripsisset: „De patre et filio et spir. sancto scriptum est: Et tres unum sunt"; nec negligendum est quod „*de patre et filio*" ille scriptum esse dixit, quum in verbis Pseudo-Iohanneis ubique sit: *pater et verbum.* Praeterea conferri huc iuvat Aug c. Maximin. 22. „Si ea quae his [spiritu sanguine et aqua] significata sunt velimus inquirere, non absurde occurret ipsa trinitas, quae unus - deus est, pater et filius et spir. sanctus, de quibus verissime dici potuit: Tres sunt testes, et: Tres unum sunt, ut nomine spiritus accipiamus patrem - nomine autem sanguinis filium et nomine aquae spiritum sanctum." Nimirum patet sic iam veterrimos patres interpretatos esse Iohannis verba, minime vero celebri interpolatione iam aucta legisse.

Omittunt vero, praeter cdd. recentissimos illos duo, codd. Graeci omnes i. e. ℵABKLP alii plus^{180} cum lectionariis omnib (plus^{50}), item, praeter cdd. Latinos plurimos supra memoratos, versiones omnes i. e. sah (et^{woi} et^{münt}) cop syr^{sch} (sed passim male edita sunt verba suppositicia praeeunte Tremellio, qui de Graeco ipse vertit et in mg apposuit) syr^{p} arm (ut auctoritas iubet cdd. omnium praeter unum recentissimum a. 1656 scriptum; nihilominus in edd. nonnullas Arm. ex vulgata Latina transiere) aeth^{utr} arr sl^{mss} et^{edd}

antiq (contra in ed. Mosq 1668. primum in mg edita sunt, in ipso textu *οτι* in *και* mutato additisque *εν τη γη*). Accedunt patres Graeci, qui vel quae praecedunt et quae sequuntur afferunt, vel in argumentis pro trinitate conquirendis ista si legissent verba maximopere adhibituri fuisse credendi sunt, gravissimi hi: Ir Clem Or (cf 4, 143. *ἐν τῇ ἐπιστ. ὁ μαθητὴσ Ἰωάνν. τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἷμα ἀνέγραψε τὰ τρία εἰσ ἓν γενόμενα.* Cf et. [2,221] et [2,565].) Hipp (contr. Noetum) Dion[alex] (in ep. ad Paul. Samos.) Ath Did (in libris de trin. et in enarrationib. in 1. Ioh) Bas Naz (cf 1, 568. *τρεῖσ εἶναι τοὺσ μαρτυροῦντασ λέγων, τὸ πν. τὸ ὕδ. τὸ αἷμ.*) Epiph Cyr (cf locum maxime insignem adv. Nestor. pag. 142 sq ubi versus 5 usq 10 toti et continui afferuntur. Cf et. Cyr[act 54]. Longe aliter ac de trinitate verba ipsius Iohannis explicat Caes[67].) Chr alii permu (non excepto Euthymio, cuius in panoplia versus 6. 7. 8. 9. invitis cdd. perperam Tergobysti editi sunt). Quibus Graecis adiungendi sunt. Latini multi, ut Tert (ipse enim locus c. Prax., quem iam vidimus, luculenter testatur tres testes caelestes qui dicuntur minime a Tertulliano in cdd. inventos esse) Lcif Hil Amb Faustin Aug (cf locum c. Maximin. supra allatum) Hier (quem in editionem suam non recepisse luculenter testantur praeter ceteros codices am et fu) etc. Explicationis eiusdem verborum Iohannis allegoricae, quam de Latinis patribus iam vidimus, vestigia luculenta habentur etiam in scholiis codicum Graecorum aliquot. Ita in cod. Par. (olim 2247. Scholzio 114?) ad v. 8. sic legitur: *τουτέστι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ ὁ πατὴρ καὶ αὐτὸσ ἑαυτοῦ*, et ad *ἕν εἰσι*: *τουτέστι μία θεότησ, εἷσ θεόσ* (cf Griesb excurs. ad h. l. p. 10.). Schol aliud (ap Matthaei ad h. l.): *οἱ τρεῖσ δὲ εἶπεν ἀρσενικῶσ ὅτι σύμβολα ταῦτα τῆσ τριάδοσ·* etc.

Post Graecam versionem actor. Latinor. concilii Lateran. a. 1215. habiti, Manuelem Calecam monachum[saec. 14.] (*τρεῖσ εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντεσ, ὁ πατήρ, ὁ λόγοσ καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον*, omissis *ἐν τ. οὐρ.* et *οὗτ. οἱ τρ. ἕν εἰσιν*) Ios. Bryennium monachum[saec. 15. ineunt.] (nisi quod oratio 18. in qua iste locus habetur dubiae originis est, non inventa in cdd[mosq] duobus) primum Graece edita sunt in ed. Compl. a. 1514. (hunc in modum, ut iam vidimus: *ὅτι τρεῖσ εἰσιν οἱ μαρτ. ἐν τῷ οὐρ., ὁ πατὴρ καὶ ὁ λόγοσ καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα, καὶ οἱ τρεῖσ εἰσ τὸ ἕν εἰσι. καὶ τρεῖσ εἰσιν οἱ μαρτ. ἐπὶ τῆσ γῆσ, τὸ πν. καὶ τὸ ὕδ. καὶ τὸ αἷμα.* Sequitur *εἰ τὴν* etc.), tum in ed. Erasmi tertia a. 1522. (nondum enim ediderat 1516. et 1518. Scripsit vero hac de mutatione in 3. ed. sua in Apologia ad Stunicam: „Repertus est apud Anglos graecus codex unus" [is qui nobis num. 34. notatur] - „Ex hoc igitur cod. britannico [at id non verum est, quum codex iste vario modo, ut supra relatum est, ab ea differat ratione quam Erasmus expressit] reposuimus quod in nostris dicebatur deesse, ne cui sit causa calumniandi, quanquam et hunc suspicor ad Latinorum codices fuisse castigatum."), tum in edd Rob Steph 1546—1569., in edd Bezae 1565—1576. atque inde (edd enim antiqq mult, ut Aldi, Wolfii Cephalaei, Colinaei, om) transiit in editiones Elzevirianas. Catholicis Romanis tradita sunt edd[sixt] (1590.) et[clement] (1592.). Leguntur etiam in edd neograecis (et. Londinensibus ut 1819.).

τὸ αἷμα, καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἕν εἰσιν. 9 εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀν- Io 5, 32
θρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ μείζων ἐστίν, ὅτι
αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ, ὅτι μεμαρτύρηκεν περὶ τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ. 10 ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἔχει τὴν μαρτυ-

Lutherus (ante quem ex vg Germanice iam versa erant) ea non vertit, hinc non habentur in edd. Viteb. ab anno 1522 usque 1545., sed reperiuntur in edd Lutheranae versionis ad rationem Helveticam missa Lutheri auctoritate translatae Tigurinis 1529. 1531. distincta litteris minusculis, in edd posterioribus 1584—89. inclusa uncinis, post vero in ed. 1597. ed. Francof. 1593. ed. Viteb. 1596. aliisque (sed non ed. Viteb. 1607. edd Hamb. 1596. 1619. 1620.) absque ulla distinctione.

Apparet igitur, ut quae uberius modo exposita sunt paucis complectar, verba quae de tribus testibus caelestibus dici solent nullam prorsus fidem, auctoritatem nullam habere, nec a gravi libidinis aut imprudentiae crimine liberari posse eos qui etiamnum, falsa quippe pietate ducti, libris sacris obtrudi patiuntur. Damnat enim auctoritas codicum Graecorum a quarto ad quintum decimum saec. scriptorum omnium: duo vero illi qui contra stant, alter Graecus Latinus quinti decimi, alter sexti decimi saeculi Graecus quidem sed Latinae interpolationis convictus, nullo ponendi loco sunt. Item damnant patres Graeci quotquot saeculis p. Chr. n. decem primis et quod excedit litteras coluerunt. Interpolatio autem est Latina, quamvis ipsis Latinis codicibus ac patribus antiquissimis celeberrimisque manserit ignota nec magis ab Hieronymo edita sit. Primum quidem non tam quinto quam quarto saeculo, ut fert testimonium Speculi, videtur prodisse, etsi eisdem saeculis atque etiam post multi, ut Augustinus et Hieronymus, ut Leo Magnus († 461: exscripsit totum Iohannis locum in celebri sua ad Flavianum epistula, praelecta in concilio Chalcedonensi) et Facundus († circa 570), fuerunt qui silentio suo reprobarent. Error vero longe est gravissimus, si qui, quod de sancta trinitate ecclesia Christi praecepit, a verbis illis Iohanni obtrusis vel maxime pendere opinati sunt.

9. *των ανθρωπων* (et. ℵ^{c}): ℵ* (per manifestum errorem) *του θεου* | *λαμβανομεν*: 13. al$^{2\,scr}$ *-νωμεν* | *οτι* pri: K arm om | *οτι* sec (Gb") cum ℵAB 5. 6. 13. 27. 29. 34. 66** vg sah cop arm (nil definiunt syrr nec aeth) Cyr$^{nest\,148}$ et Cyr$^{act\,54}$ Aug$^{pecc\,meretr}$ (cf Sab) ... ς *ην* cum KLP al pler cat Thphyl Oec (minime probat Tert$^{prax\,31}$: *Nos credimus testimonium* (alii *-nio*) *dei, quo testatus est de filio suo.* Cf v. 10, qui sequitur.) | *περι του υιου αυτου*: tol add *quem misit salvatorem super terram. Et filius testimonium perhibuit in terra scripturas perficiens; et nos testimonium perhibemus, quoniam vidimus eum, et annunciamus vobis ut credatis. Et ideo* (iam sequitur initium v. 10: *qui credit in filio dei*)

10. *εχει την μαρτυριαν* sine *τ. θε.* cum ℵBKLP al longe plu cat sah syr^{utr} arm Cyr$^{nest\,148}$ et Cyr$^{act\,54}$ Thphyl Oec Aug (ut ante) ... Ln

ρίαν ἐν αὐτῷ· ὁ μὴ πιστεύων τῷ θεῷ ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν,
2, 25 ὅτι οὐ πεπίστευκεν εἰσ τὴν μαρτυρίαν ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ θεὸσ περὶ
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. 11 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία, ὅτι ζωὴν αἰώνιον
ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεόσ, καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐστίν. 12 ὁ
ἔχων τὸν υἱὸν ἔχει τὴν ζωήν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὴν
Io 3, 36 14, 6 ζωὴν οὐκ ἔχει.
Io 20, 31 13 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε αἰώνιον,
τοῖσ πιστεύουσιν εἰσ τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. 14 καὶ αὕτη
3, 22 Io 14, 13 ἐστὶν ἡ παρρησία ἣν ἔχομεν πρὸσ αὐτόν, ὅτι ἐάν τι αἰτώμεθα κατὰ

---

add *του θεου* cum A al plus^{12} vg cop aeth^{utr}; item m^{7} *eius* | *εν αυτω* cum ABKLP al fere^{45} cat Thphyl ... ς Ln *εν εαυτω* cum ℵ al mu^{vid} Cyr$^{act\,54}$ et$^{nest\,148}$ Oec, item m^{7} Aug (ut ante) syr^{p} *in semetipso* (vg syr^{sch} *in se*) | *τω θεω* cum ℵBKLP al longe plu cat cop syr^{sch} et$^{p\,txt}$ Cyr^{act54} et Cyr$^{nest\,148}$ Thphyl Oec Aug (ut ante) Vig^{varim} ... Gb′ Ln *τω υιω* cum A 5. 27. 29. 66** al plus^{12} vg (am^{mg}) syr$^{p\,mg}$. Item 56. sah arm *τω υι. του θεου*, aeth^{utr} *τω υι. αυτου*, m^{7} *Iesu Christo* (in Spicileg. Maii *in Ie. Chr.* habere refertur) ... am* plane om | *αυτον*: m^{7} sah *deum* | *ου πεπιστευκεν* cum BKLP etc, item ℵ *ουκ επιστευκεν* ... A 5. 33. 34. d^{scr} *ουκ επιστευσεν* | *μεμαρτυρηκεν*: ℵ *εμαρτυρηκεν* | *ο θεοσ*: 4. d^{scr} j^{scr} vg^{edd} ap Ln aeth Cyr$^{nest\,148}$ et (pergitur *περι του υιου του θεου*)$^{act\,54}$ Aug (ut ante) Vig^{varim} om

11. *εδωκεν*: 69. 99. a^{scr} l^{scr} *δεδωκεν* | *ημιν ο θεοσ* cum ℵAKLP al pler cat vg syr^{sch} cop arm ... B 31. 38. 137. h^{scr} syr^{p} *ο θεοσ ημιν* (sah *deus dedit nobis*; libere aeth) | *εστιν* ... A ante *η ζωη* pon, 100. om

12. *τον υιον* pri: 8. 25. 34. 69. a^{scr} add *του θεου* | *εχει την ζωην*: 31. *εχ. τον υιον* | *τον υιον του θεου* (ita et. am* fu harl tol) ... vg^{clε} (et. am^{2} demid) Aug$^{pecc\,mer}$ om *του θεου*. Cf et. Tert$^{prax\,31}$: „Nos credimus testimonium dei, quod testatus est de filio suo. Qui filium non habet, nec vitam habet.“ | *ουκ εχει*: A *ουχ εχ.*

13. *ταυτ. εγραψ. ημιν* sine additam cum ℵAB h 5. 6. 13^{vid} 29. 66** 81. 142. 162. vg sah cop syr^{utr} arm aeth^{utr} Cassiod^{135} ... ς (= Gb Sz) add *τοισ πιστευουσιν εισ το ονομα του υιου του θεου* c. KLP al pler (126. tantum *τοισ πιστ.*) cat Thphyl Oec | *εχετε αιωνιον* cum AB al sat mu cat vg syr^{p} Cassiod^{135} ... Gb Sz *αιων. εχετε* (L 118. al *εχητε*) cum ℵKLP al plus^{50} Thphyl Oec | *τοισ πιστευουσιν* cum ℵ*B syr^{utr} ... Gb Sz Ln Ti *οι πιστευοντεσ* cum ℵ^{c}A 5. 6. 13. 29. 66** (item ut^{vid} 81. 142. 162.) vg (*qui creditis*, item Cassiod) sah cop aeth arm^{mg} (edd amst et^{const}) ... ς (= Gb Sz) *και ινα πιστευητε* cum KLP h al pler (h 37. 56. *πιστευσητε*, 57. om *και*) cat Thphyl Oec

14. *εχομεν*: A al pauc *-ωμεν* | *οτι εαν τι* cum ℵBKLP al pler sah (cop *quia cum rogaverimus eum*) syr^{p} arm (vg *quia quodcumque*, Did$^{lat\,304}$ *quia quicquid*, item syr^{sch} aeth) ... 13. *οτι ο εαν* ... A *οτι αν* (sic Ln, sed edidit *ο τι αν*), 31* 68. 191. 58^{lect} *οτι εαν* | *θελημα*: A aeth^{utr} *ονομα* | *ημων*: ς (sed non ς^{e} etc) per errorem *υμων*

τὸ θέλημα αὐτοῦ ἀκούει ἡμῶν. 15 καὶ ἐὰν οἴδαμεν ὅτι ἀκούει
ἡμῶν ὃ ἐὰν αἰτώμεθα, οἴδαμεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ᾐτή-
καμεν ἀπ' αὐτοῦ. 16 ἐάν τισ ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα
ἁμαρτίαν μὴ πρὸσ θάνατον, αἰτήσει, καὶ δώσει αὐτῷ ζωήν, τοῖσ
ἁμαρτάνουσιν μὴ πρὸσ θάνατον. ἔστιν ἁμαρτία πρὸσ θάνατον·
οὐ περὶ ἐκείνησ λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ. 17 πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία
ἐστίν, καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ πρὸσ θάνατον.

18 Οἴδαμεν ὅτι πᾶσ ὁ γεγεννημένοσ ἐκ τοῦ θεοῦ οὐχ ἁμαρ- 3,9
τάνει, ἀλλ' ὁ γεννηθεὶσ ἐκ τοῦ θεοῦ τηρεῖ αὐτόν, καὶ ὁ πονηρὸσ
οὐχ ἅπτεται αὐτοῦ. 19 οἴδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν, καὶ ὁ 4,4

---

15. *και εαν* (Ln *αν* cum B) *οιδαμ.* (ℵ[c] *ιδωμεν*, item cod Euthalii) *οτι ακου. ημων* cum ℵ[c]BKLP etc (vg Did[lat 304] om *εαν*) ... ℵ*A 19* 96* om | *ο εαν* cum ℵLP 5. 29. 69. 104. 105. 106. a[scr] al fere[25] cat Thphyl ... ς Ln *ο αν* cum ABK al sat mu Oec | *απ* cum ℵB 5. 13. al[5] ... ς *παρ* cum AKLP al pler cat (Thphyl et Oec[com] *ητηκαμεν αυτον*)

16. *ιδη* cum ℵABKLP al pler cat (sah cop syr[utr] aeth[utr] etc *viderit*) Clem[464] Thphyl Oec ... Ln *ειδῇ* cum 13. vg Hil[538] Aug[serm dom 1] etc (vg pp[lat] *scit*) | *αιτησει* et *δωσει*: ℵ* *αιτησισ* et *δωσισ* | *τοισ αμαρτ. μη προσ* (et. Clem[464]): A *τοισ μη αμαρταν. αμαρτιαν μη προσ* | *αιτησει* etc: vg *petat* (fu *petet*; am harl *petit*) *et dabitur ei vita* (am fu harl *et dabit ei vitam*) *peccanti* (am *peccantibus*) *non ad mortem* etc; sic tol: *petat pro eo, et dabit ei vitam deus, sed non his qui usque ad mortem peccant. Est enim peccatum usq. ad mortem: non pro illo dico ut postulet.* Item Tert[pudic 2] et[19] *postulabit, et dabitur vita ei* ([19] *et dabit ei vitam dominus, qui* ([2] *quia*) *non ad mortem delinquit.* Etiam Hil[538] et Amb[poenit 1] *petat et dabit illi deus vitam* (Amb *vit. deus*). Etiam sah cop syr[sch] *dabitur* exprimunt. | *ου περι* (et. Or[1,256] et[int 2,201] Tert[pudic bis] etc): 13. 57[lect] 58[lect] praem *και* | *ερωτηση*: K* *-σει* ... ℵ[c] arm *ερωτησησ* ... 15. 26. 36. 43. 98. 101. d[scr] vg (et. am demid harl; non item fu tol lux) syr[sch] Clem[464] Or[1,256] (sed affert tantum *εστιν αμαρτια usq ερωτ.*) Tert[pudic 2] et[19] (non item Amb Aug) praem (vel add, ut vg Clem) *τισ*, Or[int 2,201] *ut oretur*

17. *ου* (68. Clem[464] *μη*) *προσ θανατον*: 13. 67* vg sah syr[p] arm aeth[ro] (non item[pp]) Tert[pudic 19] (*Omnis iniustitia delictum est, et est delictum ad mortem:* qui locus nullam dubitationem habet) om *ου*

18. *γεγεννημενοσ*: 99. j[scr*] al *-γενη-* | *αλλ* cum ℵAKLP etc ... Ti *αλλα* cum B, item Or[4,358] | *τηρει αυτον* c. A*B 105. (vide post) ... ς Ln *τηρ. εαυτον* c. ℵA[corr]KLP al pler cat Or[4,336] Eph[64] Thphyl Oec. Confirmari videtur *αυτον* lectione Latina, sic enim vg Hier[pelag 1]: *sed generatio dei conservat eum,* Chrom[matth 13] (Gall[8,347]) *quia nativitas dei custodit illum.* Contra Did[lat] *sed qui natus ex deo, servat semetipsum*

19. *οιδαμεν*: 104. e[scr] add *δε*

κόσμοσ ὅλοσ ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται. 20 οἴδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸσ τοῦ
θεοῦ ἥκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα γινώσκομεν τὸν ἀληθι-
νόν· καὶ ἐσμὲν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ·
οὗτόσ ἐστιν ὁ ἀληθινὸσ θεὸσ καὶ ζωὴ αἰώνιοσ.
1 Co 10, 14 21 Τεκνία, φυλάξατε ἑαυτὰ ἀπὸ τῶν εἰδώλων.

---

19. εν τω: 81. επι τω

20. οιδαμ: δε cum ℵBK al sat mu cop Thphyl Oec ... Gb Sz Ln και οιδαμεν cum A al^{20} cat m^{7} vg sah syr^{utr} arm Did$^{tri\,1,27}$ Ps-Ath^{2,167} Cyr$^{ioh\,308}$ et$^{act\,45}$ ... LP al^{9} aeth^{utr} Cyr$^{ioh\,850}$ Did$^{lat\,305}$ οιδαμεν sine copula. Praeterea cf huc m^{7} tol *quia* (tol *quoniam*) *filius dei venit et carnem induit nostri causa et passus est et resurrexit a mortuis; adsumpsit nos, et dedit nobis sensum ut* etc. Item Hil^{908} *quod filius dei venit et concarnatus est propter nos et passus est, et resurgens de mortuis assumsit nos et dedit nobis intellectum optimum ut* etc | ο υιοσ: Did$^{tri\,1,27}$ ο λογοσ | δεδωκεν ... A 5. 13. 69* 104. a^{scr} c^{scr} al aliq Did$^{tri\,1,27}$ Ps-Ath^{2,167} Cyr$^{ioh\,308.\,850}$ et$^{act\,45}$ Ps-Chr^{6,508} εδωκεν | ινα γινωσκομεν cum ℵAB*LP 98. 99. 101. 180. c^{scr} g^{scr*} (al: neglexit prorsus Wtst) Cyr$^{ioh\,850}$ ... ς Ln -κωμεν cum B^{3}K al pler Did$^{tri\,1,27}$ Ps-Ath^{2,167} Bas$^{eunom\,294}$ Cyr$^{ioh\,308}$ et$^{act\,45}$ Ps-Chr^{6,508} Thphyl Oec | τον αληθινον cum ℵ^{c}BKLP al plu. Item ℵ* sah (*veritatem*) Vig^{varim} Facund (hi^{2} *quod est verum*, vide Sab) το αληθινον. Absque additam et. m^{7} (*eum qui verus est*) syr^{utr} sah (vide ante) arm^{zoh} Cyr$^{ioh\,308}$ Hil^{908} Faustin Fulg^{ter} al (de his Latinis cf Sab), item (vide ante) Vig Facund ... A 5. 6. 7. 8. 13. 17. 27. 40. 66** 69. 80. 81. 98^{mg} 99. 106. a^{scr} d^{scr} al fere^{15} vg cop arm^{usc} aeth Ath^{451} et^{710} Ps-Ath^{2,12} et^{167} Did$^{tri\,1,27}$ Bas$^{eunom\,294}$ (τον μονον αληθ. θεον) Cyr$^{ioh\,850}$ et$^{act\,45}$ Aug$^{tri\,1}$ Pelag^{demetri} add θεον ... Amb$^{fid\,1}$ *patrem* pro τ. αληθ. | και εσμεν et. Did^{tri} Ath$^{451.\,710}$ Cyr$^{ioh\,308.\,850}$ etc ... 34. και ωμεν. Item m^{7} vg Hil etc *et simus* | εν τω αληθινω: sah εν τη ζωη, cop plane om ... m^{7} *verbo* (pro *vero*) | εν τω υιω et. Ath$^{79.\,223.\,442.\,451.\,505.\,547.\,710}$ Cyr$^{ioh\,308}$ etc ... 33. 34. 45. 56. 162. a^{scr**} vg (item m^{7} *in verbo filio eius*) Did$^{tri\,2,3}$ (sed^{1,27} tantum εν om) Bas$^{eunom\,294}$ Cyr$^{ioh\,850}$ Ps-Ath^{2,12} et^{167} Hil^{908} etc om εν τω. Cf et. Cyr$^{ioh\,865}$ και εσμεν εν τω αληθινω θεω ιησου χριστω. | ιησου χριστω c. ℵ*(-στου)et^{c}BKLP al pler (1^{scr} ut ℵ*) cat m^{8} demid tol syr^{utr} sah cop arm aeth Ath^{saep} Ps-Ath^{bis} Did^{tri} Hil^{908} Aug$^{tri\,1}$ Pelag^{demetri} etc ... A 162. vg^{cle} am fu harl om, hinc Gb° | ο αληθινος θεος (Faustin Vig^{varim} *deus verus*, 23. χριστος pro θε.): m^{8} am Hil^{908} (sed edd^{antiq} habent) Vig$^{tri\,2}$ om θεος | ζωη (Gb') cum ℵAB 13. 34. 57. 66** 105. 126. 180. al^{10} (4 ap Scri) Did$^{tri\,1,24.\,27}$ et^{2,3} (cf et.^{2,5}) Ath$^{442.\,505.\,710\,cdd\,2}$ et (ex cdd plu)^{547} Ps-Ath$^{2,12\,cod}$ Bas$^{eunom\,294}$ Cyr$^{act\,45}$ Euthal (Zacagn^{561} et^{808} in argumento: οστισ εστι ζωη αιωνιοσ και θε. αληθ. et εν τω τελει - λεγων οτι ο του θεου υιοσ ζωη αιωνιοσ εστι) Oec^{608} ... K a^{scr} al mu Ath^{79} et$^{547\,ed}$ et$^{710\,ed}$ Cyr$^{ioh\,850}$ ζωη η, item LP 5. 31. 38. 40. 68. 69. 105. 137. 191. al^{15} cat Ath^{223} et^{451} Ps-Ath^{2,12} et^{167} Cyr$^{ioh\,308}$ et^{865} Antioch^{1128} Thphyl η ζωη η ... ς η ζωη cum minusc ut^{vid} pauc. Ceterum m^{8} Hil^{908} Faustin^{arian} Vig$^{trin\,2}$ habent *et vita aeterna et resurrectio nostra* (Faustin add *in ipso*).

ΙΩΑΝΝΟΥ Β̄.

1 Ὁ πρεσβύτερος ἐκλεκτῇ Κυρίᾳ καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς, οὓς ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ

---

21. *εαυτα* cum ℵ*BL h 28. 29. 31. c^scr 58^lect al fere^15 ... ς Ti *εαυτους* cum ℵ^cAKP al plu cat Thphyl Oec (:: *εαυτα* potius quam *εαυτους* offendisse puto) | *ειδωλων* sine *αμην* cum ℵAB 1. 13. 27. 29. 34. 65. 66** 68. d^scr am demid tol sah cop syr^utr arm aeth ... ς (= Gb Sz) add *αμην* cum KLP al pler vg^cle fu harl

Subscriptio: ℵAB *ιωαννου* (B -*ανου*) *ᾱ* ... P *επιστολη ιωαννου ᾱ*, 106. al *ιωαννου επιστολη ᾱ* ... 78. 80. 101. 126. 137. al *ιωαννου ευαγγελιστου επιστολη ᾱ*, L *του αγιου και πανευφημου αποστολου ιωαννου και θεολογου επιστολη καθολικη ᾱ*, 98. al *του αγιου ιωαννου του θεολογου επιστολη καθολικη ᾱ* ... 100. *τελος της ιωαννου του ευαγγελιστου πρωτης καθολικης επιστολης*. Similiter al, sed permu nil subscriptum habent (9 ap Scri) ... 93. 95. *Πρώτης ἐπιστολῆς Ἔληξε νῦν πέρας Τοῦ τῶν μαθητῶν πλεῖον ἠγαπημένου* ... am *expl. epistula iohannis p̄*, fu *expl. epist. sancti iohannis prima* (vg^cdd al om *prima*); syr^utr *finita est epist. prima Ioh. apostoli*. Praeterea 3. 78. 80. 126. al mu Thph add *εγραφη απο εφεσου*. Item numerantur *στιχχ*. *σοδ'* (L al pl) s. *σογ'* s. *σξδ'* (Thph) s. *σπθ'*. In B capitula sunt *ια'*, in vg^cdd (ut am fu) XX. Euthal in elencho: *ἰωάννου ἐπιστ. πρώτη. ἀνάγνωσις πρώτη κεφφ. γ', μαρτυρίας α', στίχων ρν'. ἀνάγνωσις δευτέρα κεφφ. δ', στιχχ. ρμ'.*

---

* ℵB (in A titulus abscissus est) *ιωαννου* (B -*ανου*) *β̄* ... P 96. k^scr *επιστολη ιωαννου β̄*, 13. 72. 78. 96. 104. al *ιωαννου επιστ. β̄* vel (ut Gb Sz) *δευτερα*, 99. *ιωαννου καθολικη δευτερα*, K 101. 106. al mu *ιωαννου επιστολη καθολικη β̄*, L al *του αγιου αποστολου ιωαννου του θεολογου επιστολη δευτερα*, 95. *του αυτου αγιου ιωανν. του θεολ. επιστ. δευτερα*, 4. *επιστολ. δευτερ. ιωαννου του επι στηθους* ... f^scr *Θειος ιωαννης ταδε δευτερα τοις προτεροισιν* ... am *incipit epistula iohannis secunda*, al *inc. secunda ioh.*, fu *inc. eiusdem epist. secunda*, aeth *epist. Ioh. II. filii Zebedaei* ... ς^e *ιω. του αποστ. επιστ. καθολ. δευτερα*, ς *επιστ. ιωανν. δευτερα*. Ceterum Ir^3,16,8 „Ioh. in praedicta epist." „et rursus in epistula ait" ita ponit ut non distinguat secundam istam a priore epistula. Dion^alex ap Eus^hist 7,25 *ἀλλ' οὐδὲ ἐν τῇ δευτέρᾳ φερομένῃ ἰωάννου καὶ τρίτῃ καίτοι βραχείαις οὔσαις ἐπ. ὁ ἰωάνν. ὀνομαστὶ πρόκειται, ἀλλ' ἀνωνύμως ὁ πρεσβύτερος γέγραπται.*

1. *ο πρεσβυτερος* (93. *η συμπρεσβυτερος*): tol Cassiod^136 *Iohannes senior* | *εκλεκτη*: 78. *τη εκλεκτ.*, 81. *εκλ. τη* ... aeth^utr add *και* | *Κυρίᾳ*: et. syr^sch *Kyriae*, item syr^p, quae et. in mg notat *κυρια*, White vero: „habet vocales quasi in Graecis nomen mulieris *κυρία* esset". Aeque ac Graecum ambiguae sunt sah cop ... vg (et. Leif^217) aeth^utr

ἐγνωκότεσ τὴν ἀλήθειαν, 2 διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν
1 Ti 1, 2 2 Ti 1, 2 Tit 1, 4 ἡμῖν, καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰσ τὸν αἰῶνα. 3 ἔσται μεθ' ἡμῶν
χάρισ ἔλεοσ εἰρήνη παρὰ θεοῦ πατρὸσ καὶ παρὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ
τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρόσ, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.
3 Io 3 4 Ἐχάρην λίαν ὅτι εὕρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦντασ
ἐν ἀληθείᾳ καθὼσ ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ πατρόσ. 5 καὶ νῦν
1 Io 2, 7 ἐρωτῶ σε, Κυρία, οὐχ ὡσ ἐντολὴν καινὴν γράφων σοι, ἀλλὰ ἣν
3, 8 εἴχαμεν ἀπ' ἀρχῆσ, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλουσ. 6 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ

---

dominae. Nec aliter Cassiod[136]: *Iohannes senior, quoniam erat aetate provectus, electae dominae scribit ecclesiae filiisque eius, quos sacro fonte genuerat.* | *και ουκ εγω* cum ℵBKP al pler vg sah cop syr^p arm aeth ... A 73. syr^bodl Thphyl *ουκ εγω δε*, L *και ουκ εγω δε*

2. *δια τ. αληθειαν*: 27. 29. 66** 106* fu (al ap Ln) syr^p txt om | *μενουσαν* (vg *quae permanet*, nec aliter vv^pler) cum ℵBKLP etc ... A *ενοικουσαν*, 13. 65. d^scr sah *ουσαν* ... 66** om | *εν ημιν* et *μεθ ημων*: 22. 68. 100. 104. c^scr j^scr al *εν υμιν* et *μεθ υμων* (ex a^scr tantum *μεθ υμων* affertur) | *εσται*: 31. syr^bodl et p *εστιν* | *και μεθ ημων εσται* usque [3] *εσται μεθ ημων*: arm *quia et vobiscum erit, et vos in aeternum nobiscum eritis.* Tum sequitur *χαρισ - - εν αληθ. κ. αγαπ. εσονται μεθ υμων.*

3. *εσται μεθ ημων* (et. ς, non ς^e Gb Sz) cum ℵBLP al sat mu cat am sah syr^bodl aeth Thphyl^com Oec^com ... ς^e Gb Sz Ti *εσται* (15. 36. add *δε*) *μεθ υμων* cum K al plu vg (et. fu demid harl tol) cop (arm vide ante) syr^p (*gratia vobis et pax a deo* etc) ... A om plane | *παρα θεου* cum ℵ^cABKLP al pler ... ℵ* 11. 18. 19. 32. 40. 57. 68. 98. 105. 126. c^scr *απο θε.* | *και παρα* (ℵ^c): ℵ* 99. f^scr am om *παρα* | *ι̅υ̅ χ̅υ̅* (sic et. demid tol; vg^cle am fu harl *Christ. Ies.*) non praemisso *κυριου* cum AB 27. 29. 33. 69. 73. d^scr vg (exc tol) syr^bodl sah (om. et. *παρα θεου πατρ. και*) aeth^utr arc ... ς (Gb^∞) praem *κυριου* cum ℵKLP al pler cat tol cop syr^p arm Thphyl Oec | *του πατροσ* (ℵ^c): ℵ* *αυτου του πατρ.*

4. *περιπατουντασ*: 40. 67. 69. 101. 180. l^scr *-τουντα* | *ελαβομεν* et. vg sah cop syr^bodl et p arm aeth ... ℵ 13. 28. *ελαβον* | *παρα*: A 73. *απο* | *του πατροσ*: B om *του*

5. *καιν. γρ. σοι* hoc ordine cum ℵA 5. 13. 31. 68. d^scr vg cop Leif[217] ... ς Ti *γραφ. σοι καιν.* cum BKLP al pler cat sah Thphyl Oec | *γραφων* (et. ς^e Gb Sz) c. ℵABKLP al plu vel^ut vid pler cat vg etc ... ς *γραφω* cum 64. 65. 66. 106. d^scr* al vix mu arm aeth | *αλλα* cum ℵBK 13. al mu^vid ... ALP al plu^vid (4 ap Scri) cat Thphyl Oec *αλλ.* Praeterea ℵ add *εντολην*, item syr^p c.* *εντολην παλαιαν* | *ειχαμεν* cum ℵA ... ς Ln Ti *ειχομεν* cum BKLP al pler ... 31. 38. 68. a^scr al fere[20] (8 ap Scri) *εχομεν*

6. *αυτη* (15. 17. 26. 36. praem *και*) *η εντολ. εστιν* cum ABK 5. 13. 31. 35. am fu syr^bodl et p ... ς *αυτ. εστιν η εντ.* cum ℵLP al pler vg^cle (et. demid harl tol) sah cop arm Leif[217] Thphyl Oec. Praeterea ℵ

ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ· αὕτη ἡ ἐντολή
ἐστιν, ἵνα καθὼς ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατῆτε. 7 *ὅτι* 1 Io 2, 18 s 4, 1 s
πολλοὶ πλάνοι ἐξῆλθαν εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν
Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί· οὗτός ἐστιν ὁ πλάνος καὶ ὁ ἀντί-
χριστος. 8 *βλέπετε ἑαυτούς, ἵνα μὴ ἀπολέσητε ἃ εἰργάσασθε, ἀλλὰ*
μισθὸν πλήρη ἀπολάβητε. 9 *πᾶς ὁ προάγων καὶ μὴ μένων ἐν τῇ*
διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ θεὸν οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ, οὗτος 1 Io 2, 23
καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν ἔχει. 10 *εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς*

---

aeth add *αυτου*. Habet autem aeth sic: ^{5}- - *ut amemus nos invicem, ut incedamus in praecepto eius.* ^{6}*Et hoc est praeceptum eius ut incedamus in hoc quod audivistis antiquitus.* | *ινα καθως* cum ℵA 31. 73., item K 13. al mu cat vg sah cop arm ... ς Ln Ti om h. l. *ινα* cum B LP al pler syr^{bodl} et^{p} Lcif^{217} Thphyl Oec | *ινα* post *απ αρχης* cum ℵA 31. 73. Item ς Ln Ti cum BLP al pler syr^{bodl} et^{p} Lcif Thphyl Oec ... K 13. al mu cat vg sah cop arm h. l. om | *περιπατητε* (L 13. al aliq Thphyl -*τειτε*) ... ℵ *περιπατησητε*

7. *εξηλθον* (Ti -*θαν* c. A) cum (Gb'') ℵAB al plus^{15} cat vg (et. am fu demid harl Bed^{988}; m^{8} tol *prodierunt*, Lcif^{217} *progressi sunt*) sah syr bodl et^{p} arm Ir$^{int\,207}$ Ps-Chr^{8,708} (de pseudoproph) ... ς *εισηλθον* cum KLP al plu Thphyl Oec ... cop *venerunt* | *ουτ. εστ. ο πλα. και ο* (ℵ 1. 8. k^{scr} om) *αντιχρ.*: m^{8} *hii fallaces et antechristi sunt*, Lcif^{217} *isti sunt fallaces et antichristi*, syr$^{p\,mg}$ *hi sunt seductores et antichristi*

8. *εαυτους* cum ℵABP etc (et. Dam^{2,610} item^{paris**}) ... KL (al pauc?) Dam^{2,610} ex^{paris*} Ir$^{int\,207}$ Lcif^{217} *αυτους* (et Ir^{int} et Lcif *videte eos*, contra vg *vid. vosmetipsos*) | *απολεσητε* et *απολαβητε* (Gb') cum ℵ* (*απολησθε*) et^{c}AB 5. 13. 40. 66** 68. 73. 137. d^{scr} f^{scr} j^{scr} al fere^{15} cat vg sah cop syr^{utr} arm aeth Ir$^{int\,207}$ Lcif^{217} Ps-Chr^{8,708} et^{704} Isid ^{2,200} Dam^{2,610} (sed *λαβητε* : item^{paris}) Thphyl^{com} Oec^{com} ... ς *απολεσωμεν* et *απολαβωμεν* cum KLP 31. al plu Thphyl^{txt} Oec^{txt} | *ειργασασθε* (Gb') cum ℵA 5. 13. 40. 66** 68. 73. 137. dfj^{scr} cat vg cop syr^{bodl} et$^{p\,txt}$ arm aeth Ir^{int} Lcif Ps-Chr$^{8\,bis}$ Isid Dam^{2,610} (et. paris) Thphyl^{com} Oec^{com} ... ς *ειργασαμεθα* (B* *ηργ-*) cum BKLP 31. al plu sah syr$^{p\,mg}$ Thphyl^{txt} Oec^{txt} | *πληρη* : L Dam^{2,610} ex^{paris} -*ρης*

9. *ο προαγων* cum ℵAB 98^{mg}. Item *qui praecedit* am fu harl sah aeth ... ς *ο παραβαινων* cum KLP al pler cat syr^{bodl} et^{p} (uterque *transgreditur*) cop (*ambulans extra*) arm Eph^{2,58} Thphyl Oec. Item *qui recedit* vg^{cle} demid tol Lcif^{217} et$^{218\,bis}$ Did$^{lat\,306}$ | *μενων εν τη* : pri loc 39. *εμμενων τη*, item 100. sec loc | *διδαχη* pri : 13. *αγαπη* | *διδαχη* sec sine additam cum ℵAB 13. 27. 29. 66** 68. vg sah syr$^{p\,txt}$ arm Did^{lat} ^{306} Fulg^{fid} cath ... syr^{bodl} et^{p} c.* Lcif^{217} et$^{218\,bis}$ add *eius* ... ς (Gb^{0}) add *του χριστου* cum KLP al pler cat cop aeth Thphyl Oec | *και τ. πατερ. και τ. υιον* hoc ordine cum ℵBKLP al pler cat vg^{cle} sah cop syr^{bodl} et (*et patr. habet et fil.*) p arm aeth Lcif^{217} et^{218} ter Did$^{lat\,306}$ ter

καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰσ οἰκίαν,
καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε· 11 *ὁ λέγων γὰρ αὐτῷ χαίρειν κοινωνεῖ*
τοῖσ ἔργοισ αὐτοῦ τοῖσ πονηροῖσ.

3 Io 13 12 *Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν οὐκ ἐβουλήθην διὰ χάρτου καὶ*
μέλανοσ, ἀλλὰ ἐλπίζω γενέσθαι πρὸσ ὑμᾶσ καὶ στόμα πρὸσ στόμα
1 Io 1, 4 *λαλῆσαι, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν πεπληρωμένη ᾖ.* 13 *ἀσπάζεταί σε τὰ*
τέκνα τῆσ ἀδελφῆσ σου τῆσ ἐκλεκτῆσ.

Thphyl Oec ... Ti *κ. τ. υιον κ. τον* (31. om) *πατερα* cum A 13. 31. 68. am fu demid harl tol Fulg$^{fid\ cath}$

10. *ταυτ. τ. διδαχην* (ℵ* ante *διδαχ.* iam *εν* scripserat, scripturus *εντολην*?, sed statim abiecit): 31. *τ. διδ. ταυτ.* | *λαμβανετε* et *λεγετε*: 137. *λαμβανητε* (etiam 101.) et *λεγητε* (et. d^{scr})

11. *ο λεγων γαρ* cum ℵAB 5. 13. 31. ... ς *ο γαρ λεγ.* cum KLP al pler cat Ir^{38} (vide post) Thphyl Oec. Cf conc$^{carth\ 81}$ *qui enim dixerit illi ave*; item Lcif^{217} *et ave nolite dicere ei : qui enim dicit ei ave*; item vg *nec ave ei dixeritis : qui enim dicit illi ave* :: quae quidem hac in re probandi vim non habent. | *αυτω* cum ℵABLP al plu (96. *χαιρ. αυτον*) cat m^{68} vg sah cop syr^{bodl} et^{p} (Ir^{38}, vide post) conc$^{carth\ 81}$ Lcif^{217} Thphyl ... Ti om cum K al^{25} Oec. Sic locum adhibuit Ir^{38}: *ιωαννησ δε ο του κυριου μαθητησ επετεινε την καταδικην αυτων, μηδε χαιρειν αυτοισ υφ ημων* (cod^{1} *υμων*) *λεγεσθαι βουληθεισ. ο γαρ λεγων αυτοισ φησι χαιρειν, κοινωνει τοισ εργοισ αυτων τοισ πονηροισ* (^{int} *qui enim dicit*, inquit, *eis ave, communicat operibus ipsorum nequissimis*) | *τ. πονηροισ*: m^{68} add *ecce praedixi vobis, ne in diem domini condemnemini.* Item vg^{edd} (ut hal et gemblac) et vg^{six} *ecce praedixi vobis, ut in diem domini nostri Iesu Christi non confundamini.* Cf et. Luc^{brug}: *Quod subiiciunt quidam libri*: Ecce praedixi vobis, ut in die domini non confundamini, *patres ut superfluum praeterierunt.*

12. *εχων* cum ℵ^{c}A^{2}BKLP al pler cat vg etc ... ℵ*A* 27. 29. 61. 64. 180. o^{scr} *εχω*, item aeth et postea *sed nolui – quoniam spero* | *γραφειν* (99. al^{3scr} al ante *υμιν* pon) ... A 17. 73. g^{scr} *γραψαι* | *εβουληθην* cum ℵABKLP al plus^{30} cat Thphyl ... ς *ηβουληθ.* cum minusc sat mu Oec | *αλλα* (LP 31. 38. al mu *αλλ*) *ελπιζ.* c. ℵBKLP al longe plu sah syr^{bodl} et^{p} Thphyl Oec ... Gb Sz Ln *ελπιζω γαρ* cum A 5. 13. 27. 29. 66** 73. d^{scr} al^{10} cat vg cop arm aeth^{utr} ... 68. *ελπιζων* | *γενεσθαι* (Gb'') cum ℵAB 5. 6. 7. 13. 27. 33. 65. 66** 68. 137. 180. d^{scr} vg (et. am fu demid harl) syr^{p} Thphyl (et Oec^{com} *παραγενεσθαι*) ... ς *ελθειν* cum KLP al longe plu cat tol sah syr^{bodl} arm aeth Oec^{txt} ... cop *videre vos* | *ημων* cum ℵKLP al plu cat syr^{bodl} et^{p} (sah *meum*) arm Thphyl Oec ... Gb'' Ln *υμων* cum AB 5. 13. 27. 29. 65. 66** 68. 69. 73. 101. 104. c^{scr} al^{8} vg cop aeth^{utr} ... 21. 37. 56. om | *πεπληρωμενη η* (ℵ* *ην*) cum ℵB vg (et. fu demid harl tol) Thphyl ... ς Ti *η πεπληρ.* cum AKLP al omn^{vid} cat am Oec

13. *τησ εκλεκτησ* ... 15. 26. fu (et al ap Ln) *τησ εκκλησιασ* ... 73. om ... 114. add *τησ εν εφεσω* | *ασπαζ.* usque *εκλεκτησ*: syr$^{p\ txt}$ aeth

ΙΩΑΝΝΟΥ Γ̄.

1 *Ὁ πρεσβύτερος Γαΐῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀλη-* Act 19, 29. 20, 4 Ro 16, 23 1 Co 1, 15
θείᾳ.
2 *Ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὔχομαί σε εὐοδοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν,*
καθὼς εὐοδοῦταί σου ἡ ψυχή. 3 *ἐχάρην λίαν ἐρχομένων ἀδελφῶν* 2 Io 4

Saluta filios sororis tuae electae. Addunt post *εκλεκτησ* 68. 69. 103. syr^{bodl} syr^{p} c.* arm ar^{e} *η χαρισ μεθ υμων* (103. *μετα σου*), item aeth *gratia et caritas vobiscum.* | ς (= Gb Sz) add in fine *αμην* cum KL al pler cat fu (al ap Ln) syr^{bodl} et^{p} aeth^{pp} Thphyl Oec ... omisimus cum ℵABP 5. 13. 27. 29. 68. 73. 99. d^{scr} vg^{cle} am demid harl tol (vg$^{edd\ aliq}$ add *vale*) sah cop arm aeth^{ro} Bed^{984}

Subscriptio: ℵAB *ιωαννου* (B *ιωανου*) *β′* ... L al *ιωανν. επιστ. β′*, P 79. 126. *επιστ. ιωανν. β′*, 101. al *ιωανν. του θεολογου επιστ. β′ καθολικη*, 78. 80. 137. al *του αγιου ιωανν. επιστολη β′*, 40. *ιωαννου επιστολη καθολικη δευτερα*, 93. 95. *επιστολησ πεφθακε δευτερασ τελοσ*, Thphyl Oec *τελοσ τησ ιωανν. δευτερασ επιστολησ*, 62. *ιωαννου β′ προσ παρθουσ* ... (K?) al permu (11 ap Scri) nil subscriptum habent ... am fu al *explicit epistula* (fu al add *sancti*) *iohannis secunda*, syr bodl *finita est epist. secunda Iohannis apostoli*, syr^{p} *finita est epist. secunda Iohannis.* Praeterea numerantur *στιχοι λ* (ita L al pl Thphyl), 40. *λ̄ζ̄*, 73. (teste Zacagnio, silet Birch) *π̄*. In B capitula numerantur *β̄*, in vg^{cdd} (ut am fu) *breves* numerantur V. Euthal in elencho (Zacagn. 479): *ιωαννου επιστολη δευτερα. αναγνωσισ μια, κεφαλαιου* I., *στιχων λ̄.*

---

* ℵB (hiat A) *ιωαννου* (B *-ανου*) *γ̄* ... C 18. 42. 78. 80. 96. 100. 104. 105. al *ιωαννου επιστολη γ̄* (96. *τριτη*), 38. *τριτη επιστ. ιωαννου*, h^{scr} *ιωαννου τριτη επιστολη*, 99. k^{scr} *ιωαννου καθολικη τριτη*, 101. 106. l^{scr} al *ιωαννου επιστολη καθολικη γ̄*, k^{scr} *επιστολη τριτη ιωαννου καθολικη*, o^{scr} *επιστ. ιωανν. καθ. τριτη*, 78. *του αγιου ιωανν. του αποστολου επιστολη γ′*, L *επιστολη τριτη του αγιου αποστολου ιωαννου*, 8P^{e} *του αυτου ιωανν. επιστ. γ′*, 95. *του αυτου αγιου ιωανν. του θεολογου επιστολη τριτη*, 4. *επιστολ. του αγιου αποστολου και ηγαπημενου προσ γαϊον ιωαννου*, 3. 68. *ιωαννου επιστ. γ′ προσ γαϊον*, f^{scr} *Αλλα παλιν τριτα ταυτα περικλυτοσ ιωαννησ* ... am *incipit epistula iohannis tertia*, fu (praegressis *cap. breves epist. sci. iohann. III.*) *inc. eiusdem epist. tertia*, demid *incipit tertia*, d (quemadmodum in superiore margine legitur, tantum enim superest altera epist. pars 11—15) *epist. iohanis III.* Syr^{bodl} et^{p} *epistula tertia Iohannis*, sah cop *epist. Iohannis tertia*, aeth *Iohannis evangelistae tertia* ... ς *επιστολη ιωαννου τριτη*, Gb Sz *ιωαννου επιστ. τριτη*, ς^{e} *ιωαννου του αποστολου επιστολη καθολικη τριτη.*

3. *εχαρην* sine copula c. ℵ 4. 5. 6. 13. 25. 65. 100. d^{scr} vg (et Cassiod

*καὶ μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼσ σὺ ἐν ἀληθείᾳ περι-
πατεῖσ.* 4 *μειζοτέραν τούτων οὐκ ἔχω χαράν, ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ
τέκνα ἐν τῇ ἀληθείᾳ περιπατοῦντα.*

5 *Ἀγαπητέ, πιστὸν ποιεῖσ ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰσ τοὺσ ἀδελφοὺσ
καὶ τοῦτο ξένουσ,* 6 *οἳ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλη-
σίασ, οὓσ καλῶσ ποιήσεισ προπέμψασ ἀξίωσ τοῦ θεοῦ.* 7 *ὑπὲρ
γὰρ τοῦ ὀνόματοσ ἐξῆλθαν μηδὲν λαμβάνοντεσ ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν.*

---

[126]) sah arm aeth ... ς Ln Ti add *γαρ* cum ABCKLP al pler cop syr[bodl] et[p] Thphyl Oec :: ita omnino versus iste cum verbis praegressis *καθωσ ευοδουτ. σου η ψυχ.* coniungendus videbatur. | *μαρτυρουντων*: in B exeunte versu omissa syllaba *των* | *συ* (22. 56. 80. 98. *και συ*) ... A 37. om. Cf Cassiod[126]: *Valde gavisus sum in adventu fratrum testantium de veritate.* Sic.

4. *μειζοτεραν*: 137. Eph[51] *μειζονα*, item Dam[paris] (ut exscripsi loco ipso non indicato) *μειζον* | *τουτων* (et. vg syr[p] arm aeth): 27. 29. 31. 40. 66[**] 68. 69. 78. d[scr] al fere[10] sah cop syr[bodl] Dam[paris] *ταυτησ*, Eph[51] *τουτου* | *ουκ εχω* (B* *εχων*): C 68. aeth post *τουτων χαραν* pon, item 31. post *χαραν ταυτησ* | *χαραν* cum ℵACKLP al pler cat tol (etiam vg[cod paris 3564] ap Sab) etc ... B 7. 35. vg (et. am fu demid etc) cop *χαριν* (*gratiam*). Cf Luc[brug]: *Non mutes* maiorem gratiam *cum* maius gaudium, *quod quidam faciunt.* | *ινα*: 69. *η ινα*, ut vg *quam ut* | *ακουω*: Dam[paris] (ut ante) *ακουσω* ... d[scr] post *τα εμ. τεκν.* pon | *εν τη αληθ.* cum ABC* 180. ... ς om *τη* cum ℵC[2]KLP al fere omn[vid] cat Thphyl Oec :: quum praecedat *εν αληθ.* nec fluctuet, hoc loco standum est codicum ABC testimonio.

5. *εργαση* cum ℵBCKLP al omn[vid] cat etc ... Ln *εργαζη* cum A. Vg quidem (cum Hier[tit]) *quicquid operaris* | *και τουτο* (Gb′) cum ℵABC 17. 27. 29. 33. 66[**] 68. 81. 97. 126[mg] vg (*et hoc in peregrinos*) syr[bodl] et[p] (et.[graece] in marg) sah (*et hoc etiam*) cop arm aeth (et. Hier[tit] *in hoc*; Cassiod[126] *quod in fratribus et maxime peregrinis studia caritatis impenderit*) ... ς *και εισ τουσ* cum KLP al pler (d[scr] om *τουσ*) cat Thphyl Oec

6. *οἳ*: K *ὃ*. Cf Lc[brug]: „Qui testimonium reddiderunt charitati tuae. *Non omittas primum* qui.“ | *ουσ*: B* *ου* | *ποιησεισ* (7. 18. 27. 29. 68. demid tol al[lachm] Hier[tit 1] *ποιεισ*) *προπεμψασ* c. ℵABKLP etc (Hier[tit] *quos optime facis si praemiseris*; am *quos bene facies ducens*, fu *quos bene facies deducens*, tol *quos bene facis deducens*, demid *quos bene facis deduces*) ... C vg[cle] (demid) arm *ποιησασ προπεμψεισ*, vg[cle] *benefaciens deducens.* Ad lectionem vg[cle] Lc[brug]: *Non pauci boni libri Graeco consentanee* benefacies *verbum,* deducens *participium legunt, contra ac Romana Biblia.* ... syr[bodl] om *προπεμψασ* (syr[p mg] corrupte *προπεψαι*)

7. *του ονοματοσ* cum ℵABCKLP al plu cat am fu sah cop syr[p txt] arm Thphyl Oec Bed[325] (*cum dicit* pro nomine, *subaudiendum est domini*

8 ἡμεῖσ οὖν ὀφείλομεν ὑπολαμβάνειν τοὺσ τοιούτουσ, ἵνα συνεργοὶ
γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ. 9 ἔγραψά τι τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλο-
πρωτεύων αὐτῶν Διοτρεφὴσ οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶσ. 10 διὰ τοῦτο,
ἐὰν ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ λόγοισ πονηροῖσ
φλυαρῶν ἡμᾶσ, καὶ μὴ ἀρκούμενοσ ἐπὶ τούτοισ οὔτε αὐτὸσ ἐπι-
δέχεται τοὺσ ἀδελφοὺσ καὶ τοὺσ βουλομένουσ κωλύει καὶ τῆσ ἐκ-
κλησίασ ἐκβάλλει.

11 Ἀγαπητέ, μὴ μιμοῦ τὸ κακὸν ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ ἀγαθο- 1 Io 3, 10
ποιῶν ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν· ὁ κακοποιῶν οὐχ ἑώρακεν τὸν θεόν.
12 Δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων καὶ ὑπὸ αὐτῆσ τῆσ ἀλη-

Iesu Christi) ... ς^{e} (= ς Gb Sz) add *αυτου* cum minusc mu (2 ap Scri) vg^{cle} demid syr^{bodl} et^{p} c.* arm$^{\text{cod 1}}$ aeth (Hier^{tit} add *domini*) | *εξηλθαν* cum ℵB ... ς *εξηλθον* cum ACKLP al omn^{vid} | *απο*: 5. 13. 29. 118. d^{scr} al^{6} *παρα* | *των*: C om | *εθνικων* (Gb') cum ℵABC al^{12}, item *gentilibus* fu tol cop ... ς *εθνων* cum KLP al longe plu, item *gentibus* (:: at ut *gentilibus* accurate reddit *εθνικων*, ita etiam *gentibus* idem potest reddere) vg^{cle} am demid sah

8. *υπολαμβανειν* (Gb') cum ℵABC* 13. 16. 27. 29. 46. 66** 68. 73. 126^{mg} Oec^{cod} ... ς *απολαμβ.* c. C^{corr}KLP al pler cat. Cf Thphyl (et Oec): *ἀπολαμβάνειν ἀντὶ τοῦ ἀναλαμβάνειν, ὑποδέχεσθαι, ὡσ καὶ τό· ὑπέλαβόν με ὡσεὶ λέων ἕτοιμοσ εἰσ θήραν.* | *γινωμεθα*: C 100. *γινομεθα*, K 42. 69. 105. al fere^{10} cat Thphyl *γενωμεθα* | *αληθεια* (et. ℵ^{c}) ... ℵ*A *εκκλησια*

9. *εγραψα* (B -*ψασ*) ... ℵ^{c} 13. 15. 18. 26. 29. 33** 36. 40. 49. 66** 73. 180. d^{scr} cat add *αν*, item vg (*scripsissem forsitan*, contra Hier$^{\text{tit 1}}$ *scripsi etiam*). Similiter syr^{bodl} et^{p} | *τι* cum ℵABC 7. 68. sah cop arm, item (*αν τι*) 29. 66** ... ς om cum KLP al pler vg syr^{bodl} et^{p} aeth Thphyl Oec | *διοτρεφήσ*: Ln -*τρέφησ*, sed invita codicum auctoritate. Latini: *diotrephes* (vg^{cle} fu demid tol), *diotripes* (am), *diotrepes*, *deotrepes* (hi duo ap Ln).

10. *εαν*: A *αν* | *φλυαρων ημασ*: C *φλ. εισ ημασ*, ut etiam vg *garriens in nos* | *βουλομενουσ* c. ℵABKLP al pler cat am fu cop syr$^{\text{p txt}}$ aeth Thphyl Oec ... C 5. 7. 27. 29. 66** vg^{cle} demid tol sah syr^{bodl} et$^{\text{p mg}}$ arm *επιδεχομενουσ* | *τησ εκκλησιασ* c. ℵ 2. 3. 4. 15. 25. 26. 36. 43. 95* 98. 99. 100. b^{scr} h^{scr} (4. *εκβαλλει και κωλυει τησ εκκλ.*) ... ς Ln Ti *εκ τ. εκκλ.* cum ABCKLP al plu Thphyl Oec :: ita solet scribi, ut etiam Ioh 2, 15

11. *ο κακοποιων* sine copula cum ℵABCKP h al longe plu cat d vg (et. am fu demid) sah syr^{p} ... ς (= Gb Sz) *ο δε κακοποι.* cum L 31. a^{scr} al mu tol cop arm aeth (syr^{bodl} *et* -) Did$^{\text{lat 306}}$ Dam$^{\text{2,329}}$ Thphyl Oec | *ουχ*: C *ουκ*, nec aliter editum est Dam$^{\text{2,329}}$ | *εωρακεν* cum ℵAB$^{\text{3}}$CKLP etc ... Ti *εορακεν* cum B*

12. *υπο αυτησ* cum ℵC ... ς Ln Ti *υπ αυτησ* cum ABKLP al certe pler | *τησ αληθειασ* (et. d vg syr$^{\text{p txt}}$ sah cop aeth) ... A* (sic omnino videtur)

Io 21, 24 *θείασ· καὶ ἡμεῖσ δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ οἶδασ ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθήσ ἐστιν.*

2 Io 12 13 *Πολλὰ εἶχον γράψαι σοι, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανοσ καὶ καλάμου σοι γράφειν·* 14 *ἐλπίζω δὲ εὐθέωσ σε ἰδεῖν, καὶ στόμα πρὸσ στόμα λαλήσομεν.* 15 *εἰρήνη σοι. ἀσπάζονταί σε οἱ φίλοι· ἀσπάζου τοὺσ φίλουσ κατ' ὄνομα.*

τ. εκκλησιασ ... C syr[bodl] et[p mg] arm praem *τησ εκκλησιασ και* | *και οιδασ* (Gb') cum ℵABC al plus[20] cat d vg sah cop arm ... ς Ti *και οιδατε* c. KLP al longe plu syr[bodl] et[p] (et. [mg graece]) aeth[utr] Thphyl Oec ... 14[**] 38. 93. 104. 180. al[8 scr] *κ. οιδαμεν* ... a[scr] plane om | *οτι* (vg *et nosti quoniam*): d om (*et scis testim. nostr. verum est*) | *η μαρτ. ημων αληθ. εστιν*: C 68. *αληθ. ημων εστιν* (68. *εστ. ημ.*) *η μαρτυρ.*, 31. aeth *αληθ. εστ. η μαρτ. ημ.*

13. *γραψαι σοι* cum ℵABC al[10] d vg sah cop syr[bodl] et[p] arm aeth Thphyl ... ς *γραφειν* idque sine *σοι* cum KLP al pler cat Oec | *ου θελω* (et. d tol *nolo*) ... A *ουκ εβουληθην*, 27. *ουκ ηθελον*, item vg *nolui* | *δια μελαν. και καλαμου* (L *-μω*): arm *δια χαρτ. και μελανοσ* :: ex 2 Ioh 12 | *σοι* ante *γρα-* cum ℵBCKLP al pler cat Thphyl Oec ... Ln post *γρα-* cum A 13. 73. d vg sah cop syr[bodl] et[p] (4. 16. arm om *σοι*) | *γραφειν* cum ℵABC 5. 27. 31. 33. 73. 105. ... ς *γραψαι* cum KLP al pler cat Thphyl Oec

14. *σε ιδειν* cum ABC 5. 31. 73. d (*te visurum*) vg (*te videre*, sed tol ut d) ... ς *ιδειν σε* c. ℵKLP (*ειδειν*) al pler cat cop (sah *venire ad te*) Thphyl Oec | *λαλησομεν*: K 23. 26. 33. 41. 99. (al[vid], Sz praeteriit) Thphyl *-σωμεν*

15. *οι φιλοι* cum ℵBCKLP al pler d (*amici tui*) vg sah cop syr[bodl] syr[p txt] arm Thphyl Oec ... A 3. 13. 31. 33. 65. 67. d[scr] syr[p mg] aeth[utr] *οι αδελφοι* | *ασπαζου* ... ℵ 40. *ασπασαι* | *τ. φιλουσ* ... 33. 81. 160. syr[p] *τ. αδελφουσ* | *κ. ονομα*: L 15. 26. vg[ms] ap Ln (non item vg[cle] am fu demid etc) add *αμην*, item tol *vale* (ms ap Ln *amen. vale*, ut[vid])

Subscriptio: ℵAB 137. *ιωαννου* (B *-ανου*) *γ'* ... C 40. *ιωαννου επιστολη γ'* (40. *τριτη*), P 126. *επιστολη ιωαννου γ'* ... 73. *του αγιου ιωαννου επιστολη γ'*, L *επιστολη γ' του αγιου αποστολου ιωαννου*, 10. 78. 80. al *του αγιου αποστ. ιωανν. επιστολη γ'*, 96. *του αγιου ιωανν. του ευαγγελιστου επιστ. γ'*, 95. *του αυτου αγιου ιωανν. του θεολογου επιστ. τριτη*, 101. al *του αγιου αποστολου και ευαγγελιστου ιωαννου του θεολογου επιστολη καθολικη γ'*, 180. *ιωαννου επιστολη τριτη προσ γαΐον*, 62. *ιωαννου γ' προσ γαΐον· περι δημητριου ω μαρτυρει καλλιστα* ... al sat mu (ut omnes ap Scri, praeter h qui habet *τελοσ*) nil subscriptum habent ... am *explicit epistula iohannis tertia*, fu *expl. epistula sci. iohannis tertia*, d *epistulae* (sic) *iohanis III explicit* (his additur: *incipit actus apostolorum*), syr[bodl] et[p] *finita est epistula tertia Iohannis apostoli*. Praeterea numerantur *στιχοι λβ'* (ut L 10. 40. 78. 80. al pler Thphyl), al pauc *λα'* (ut 25.), *λ'* (ut 17.), 73. *κε'*. In B

ΙΟΥΔΑ.

1 Ἰούδας Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, τοῖς
ἐν θεῷ πατρὶ ἠγαπημένοις καὶ Ἰησοῦ Χριστῷ τετηρημένοις κλη-
τοῖς. 2 Ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθείη. 2 Pe 1, 2
3 Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν περὶ
τῆς κοινῆς ἡμῶν σωτηρίας, ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν παρακα-
λῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει.

---

capitum nil indicatur. Vulgatae edd, ut am, fu, *capitula* (fu *breves*) habent V. Euthalius in elencho (ap Zacagn. p. 479.) sic: *ἰωάννου ἐπιστολὴ τρίτη. ἀνάγνωσις μία, κεφαλαίου I. στίχων λα'.*

Inscriptio: ℵB ιουδα, AC K 13. 104. 105. al ιουδα επιστολη, 96. επιστολη ιουδα, 73. επιστ. ιουδα του αποστολου, L επιστολη του αγιου αποστολου ιουδα, 70. 79. του αγιου αποστ. ιουδα επιστολη, 31. 100. 101. 106. al ιουδα επιστ. καθολικη, 38. 42. 72. 78. 80. al ιουδα καθολικη επιστολη, 95. του αγιου ιουδα επιστ. καθολ., P ιουδα του αποστ. επιστολη καθολικη (ut certe vdtr), 71. του αγιου αποστ. ιουδα επ. καθολικη ... am *inc. epistula iudae*, vg^{edd} ap Ln *inc. epistula iudae apostoli*, demid *incipit liber iudae*, fu (post verba: *expliciunt breves epistulae Iudae*) *inc. eiusdem epistula* ... syr^{bodl} *epistula Iudae fratris Iacobi* (ap Pocock. *epist. Iud. apostoli fratris Iac. episcopi*), syr^{p} *epist. catholica Iudae apostoli*, cop *epistula Iudae*, aeth *epist. Iudae fratris Iacobi* ... ς et ς^{e} ιουδα του αποστολου επιστολη καθολικη, Gb Sz ιουδα επιστολη. Cf Clem^{431} - οἶμαι - προφητικῶς Ἰούδαν ἐν τῇ ἐπιστολῇ εἰρηκέναι. Or^{3,814} εἰ δὲ καὶ τὴν Ἰούδα πρόσοιτό τις ἐπιστολὴν et^{3,607} ἐν τῇ Ἰούδα ἐπιστολῇ. Or$^{int\,4,549}$ *Iudas apostolus in epist. catholica dicit.*

1. ιησου χριστου cum ℵABL al plu vg sah cop syr^{bodl} et^{p} arm aeth Clem$^{lat\,997}$ Or^{3,463} Leif^{219} Eph^{3,61} Ps-Ath$^{synops\,20}$ Thphyl Oec ... Ti χυ ιυ cum KP al fere^{25} demid tol | θεω: male Woide ex A τω | ηγαπημενοις (Gb') cum ℵAB 5. 33** 68. 73. 98^{mg} 126^{mg} 163. vg sah cop syr^{bodl} et^{p} arm (aeth *deum patrem amantibus*) Or^{3,607} Eph Synops^{20} Thphyl com Oec Leif^{219} Cassiod^{189} etc ... ς ηγιασμενοις cum KLP al pler (57. προηγιασμ.) ςat Thphyl^{txt}. Praeterea 27. 29. 66** syr^{bodl} et^{p} arm verbis τοις (omittitur??) εν θεω etc praem τοις εθνεσιν | και ιησου χριστω (40. 73. al^{10} Or^{3,607} Eph Thphyl^{txt} Oec^{txt} ιυ χυ, vg^{cle} *in Christo Iesu*) τετηρημενοις ... sah τετηρημενοις εν ιυ χω post κλητοις pon ... 163. syr^{p} om

2. και ειρηνη: K 100. al^{5} om και ... 163. syr^{p} add εν κυριω

3. αγαπητοι: ℵ ad ea quae praecedunt trahit | γραφειν: ℵ Eph^{3,61} Cyr$^{act\,46}$ praem του | Ln sic distinxit: γράφειν ὑμῖν, περὶ - - γράψαι ὑμῖν, παρακαλῶν | ημων cum ℵABC^{vi} 5. 8. 17. 26. 27. 29. 33. 36.

4 παρεισέδυσαν γάρ τινεσ ἄνθρωποι, οἱ πάλαι προγεγραμμένοι εἰσ
2 Pe 2, 1 ss τοῦτο τὸ κρίμα, ἀσεβεῖσ, τὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν χάριτα μετατιθέντεσ
εἰσ ἀσέλγειαν καὶ τὸν μόνον δεσπότην καὶ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν
Χριστὸν ἀρνούμενοι.
5 Ὑπομνῆσαι δὲ ὑμᾶσ βούλομαι, εἰδότασ ἅπαξ πάντα, ὅτι
Nm 14, 35 ss κύριοσ λαὸν ἐκ γῆσ Αἰγύπτου σώσασ τὸ δεύτερον τοὺσ μὴ πιστεύ-

---

68. 73. 163. 180. 1[lect] sah syr[bodl] et[p] arm Cyr[act 48] (de recta fide[77] *υμ.*) Thphyl Lcif[219], item 6. 7. 25. 31. 56. vg Eph[3,61] *υμων* ... ς Ti om cum KLP al longe plu cop (aeth, sed aeth[ro] Graeca libere circumscribit) Oec | *σωτηριασ*: ℵ add *και ζωησ* | *γραφαι*: ℵ *γραφειν*

4. *παρεισεδυσαν* cum ℵAC(sic)KLP etc ... B *παρεισεδυησαν* | *παλαι*: ℵ *και παλ.* (Similiter sah *παρ. γαρ και τινεσ*) | *χαριτα* cum AB ... ς *χαριν* c. ℵCKLP al omn[vid] Eph[3,63] Did[tri1,27] Ps-Chr[8,707] etc | *δεσποτην* sine additam cum ℵABC al[25] cat (et. [com 158]) vg sah cop arm aeth Eph Did[tri1,27] Ps-Chr[8,707] Cyr[act48] (om *και* seq) Lcif[219] ... ς (= Gb Sz) add *θεον* cum KLP al plu (42. 57. al *θεον και δεσποτ. τον κυρ.* etc) syr [bodl] et[p] Thphyl[txt] Oec[txt] (uterque[com] vdtr omittere)

5. *δε* ... C Lcif[219] *ουν* (*itaque*) ... 36. sah om | *ειδοτασ* (13. *ειδοντασ*) sine *υμασ* cum ABC[2] (* non liquet) 5. 6. 7. 13. 15. 17. 18. 27. 29. 36. 45. 66** 68. 73. 163. c[scr] d[scr] cat vg sah cop syr[bodl] et[p] arm aeth Eph [3,63] Lcif[219] ... ς (Gb[oo]) add *υμασ* cum ℵKL al plu Thphyl Oec | *απαξ* hoc loco cum ABCL al pler vg (*scientes semel omnia*) aeth Eph ... ℵ 68. tol (*quoniam deus semel* –) Clem[280] et[lat 997] post *κυριοσ* (68. tol Clem *ο θεοσ*, Clem[lat] *domin. de.*) pon; nec aliter syr[bodl] syr[p] sah cop arm Did[tri 1,9] Did[lat 997] Cassiod[140] (coniungunt enim hi omnes *απαξ* cum verbis *οτι κυριοσ λαον εκ τ. γ. αιγ. σωσασ*) :: quae quidem lectio omnino praeferenda esset alteri, nisi incredibile esset *απαξ* locum post *ειδοτασ* a quopiam correctore nactum esse. Cohaerent vero in ℵ certe *απαξ* post *κυριοσ* positum et *υμασ* post *ειδοτασ* additum ... K 22. 80. 100. post *ειδοτ. υμ. τουτο* (vide post) pon ... 163. Lcif[219] plane om. Clem vero sic: *ειδεναι γαρ υμασ βουλομαι οτι ο θεοσ απαξ εκ γησ αιγυπτου λαον σωσασ* etc. | *παντα* cum ℵABC[2] (non liquet *) 6. 7. 13. 27. 29. 68. 163. vg cop syr[p] arm aeth (syr[bodl] *παντασ*) Eph Lcif[219] ... ς *τουτο* cum KL al pler cat sah Thphyl Oec | *οτι κυριοσ* c. ℵC*[vid] Eph (articulum om et. AB et rell qui *ιησουσ* praebent), item ς Ti *οτι ο κυρ.* c. KL al pler cat[txt 155] syr[p] Ps-Ath[synops 148] Thphyl Oec. Sic Ps-Ath: *και γαρ και τον προτερον λαον εξ αιγυπτου εξαγαγων ο κυριοσ και μη εμμειναντα τη πιστει εωρακωσ απωλεσε.* Cf et. cat[com 158] *ειρηται γαρ προ τουτων περι αυτου ωσ ειη αληθινοσ θεοσ ουτοσ ο μονοσ δεσποτησ ο κυριοσ ισ̅ χσ̅ ο αναγαγων τον λαον εξ αιγ. δια μωσεωσ* ... c[2] 5. 8. 68. tol syr[bodl] ar[e] arm Clem[280] Lcif[219] *ο θεοσ* ... Gb' Ln *ιησουσ* cum AB 6. 7. 13. 29. 66** vg sah cop aeth utr arm[ed mg] Did[lat 997]. Cf et. Did[tri 1,19]: *και ιουδασ καθολικωσ γραφει· απαξ γαρ κυριοσ ιησουσ λαον εξ αιγ. σωσασ.* Item Hier[iovin 1,12] qui de Iosua explicat.

σαντεσ ἀπώλεσεν, 6 ἀγγέλουσ τε τοὺσ μὴ τηρήσαντασ τὴν ἑαυτῶν 2 Pe 2, 4
ἀρχὴν ἀλλὰ ἀπολιπόντασ τὸ ἴδιον οἰκητήριον εἰσ κρίσιν μεγάλησ
ἡμέρασ δεσμοῖσ ἀϊδίοισ ὑπὸ ζόφον τετήρηκεν· 7 ὡσ Σόδομα καὶ Gn 19 2 Pe 2, 6
Γόμορρα καὶ αἱ περὶ αὐτὰσ πόλεισ, τὸν ὅμοιον τρόπον τούτοισ
ἐκπορνεύσασαι καὶ ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸσ ἑτέρασ, πρόκεινται
δεῖγμα πυρὸσ αἰωνίου δίκην ὑπέχουσαι. 8 ὁμοίωσ μέντοι καὶ οὗτοι 2 Pe 2, 10
ἐνυπνιαζόμενοι σάρκα μὲν μιαίνουσιν, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσιν,
δόξασ δὲ βλασφημοῦσιν. 9 ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελοσ, ὅτε τῷ Dan 12, 1
διαβόλῳ διακρινόμενοσ διελέγετο περὶ τοῦ Μωϋσέωσ σώματοσ, οὐκ Dt 34, 5 2 Pe 2, 11 Zach 3, 2

6. *τε* cum ℵBCKL al pler cat m[46] (*angelos quoque*) sah syr[bodl] arm aeth utr Clem[280] Or[3,814] Or[int 4,510] et[549] Eph[3,62] Ath[539] Oec Lcif[219] Vig[varim] (Or[int] Lcif Vig *quoque*, ut m) ... Ln *δε* cum A 54. 137. f[scr] vg cop syr[p] Clem[lat 997] Ath[589] ex[cdd 4] Thphyl | *αλλα* (Clem[280] Or[3,814] Dam[2,208]) ... c 31. 38. a[scr] al[2scr] etc Ath[539] Thphyl *αλλ* | *απολιποντασ*: L 180. 1[lect] Clem[280 cod] Dam[paris] (Or[4,247] *και απαξαπλωσ παντεσ οι απολιποντεσ το* etc) *απολειποντασ* (sed L al[2] *-πόντασ*) | *μεγαλησ ημερασ*: m[46] fu Lcif[219] (sed editor correxit *dici*) *magni dei* | *δεσμοισ*: 13. add *αλυτοισ και*. Item Or[int 510] post *aeternis vinculis* add *in tartaro constrictos* et[549] *constrictos*. Sic m[46] et Lcif[219]: *in iudicium magni dei vinculis eos sanctorum angelorum sub tenebras reservabit* (Lcif *sub tenebris servavit*). Item Clem[280] *δεσμοισ αϊδιοισ υπο ζοφον αγριων* (sic) *αγγελων τετηρηκεν* (contra Clem[lat] *sub caligine reservavit*)

7. *και αι* (sic c[2]): c* om[vid] *αι* | *τροπ. τουτοισ* hoc ordine cum ℵABC 5. 18. 65. 68. 163. 180. Eph[3,62], item cop syr[bodl] et[p] ... ς *τουτοισ τροπ.* c. KL al pler cat arm Thphyl Oec ... Lcif[219] *his* (sic Gall, al *hae* edid.) *simili modo* ... 40. om *τουτοισ* (41. *αυτοισ*). Nec exprim vg (*simili modo*) sah; m[46] vero *civitates cum adulterium fecissent* (omissis *τον ομοι. τροπ. τουτ.*) | *υπεχουσαι* cum BCKL etc (m[46] vg Lcif[219] *sustinentes*) ... 40. *απεχουσαι*, A *υπερεχουσαι* ... ℵ (* *ουκεχουσιν*, [c] restituit *υπεχ.*) *υπεχουσιν*, posteaque *προκεινται δε*

8. *ομοιωσ* (et. Clem[515] Lcif[219] etc) ... A *ομωσ* | *κυριοτητα* (et. Epiph[98] Eph, vg Lcif[219] *dominationem*) ... ℵ *κυριοτητασ*, Or[int 1,5] *dominationes* (Or[3,457] legitur *κυριοτατον δε αθετουσιν*, quod vitiosum videtur) | *δοξασ* (3. 5. 55. *δοξαν*, item vg Clem[lat 998] *maiestatem*) *δε βλασφημουσιν* ... 4. 21. *δοξασ ου τρεμουσι βλασφημουντεσ* (:: cf 2 Pe 2, 10)

9. His cat[160] ex cod[bodl] praeponit *εκ του μωυσεωσ αποκρυφου*, 98[mg] habet *μωυση αποκρυφου*. | *ο δε μιχα. ο* (Eph om) *αρχαγγ. οτε* cum ℵACKL rell omn[vid] cat[ox] et cat[nicoph 1673] sah cop Eph[3,62], item sed ὅσ pro ὅτε syr[bodl] et[p] Did[lat 304] Thphyl Oec ... Ln *οτε* (mallem *ο τε*) *μιχα. ο αρχ. τοτε* cum B. Cf aeth: *Et Mich. quoque – cum contenderet*. Item vg Clem[lat 998] *Cum* (Clem *Quando*) *Mich. archangelus cum diab. disputans altercaretur de*, item Hier[tit 3] *Quando Mich. arch. cum diab. disputabat de* | *μωυσεωσ* cum ℵBCL al mu cat Eph Thphyl Oec ... ς *μωσεωσ* cum

ἐτόλμησεν κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας, ἀλλὰ εἶπεν· ἐπιτιμήσαι
2 Pe 2, 12 σοι κύριος. 10 οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἴδασιν βλασφημοῦσιν, ὅσα
δὲ φυσικῶς ὡς τὰ ἄλογα ζῷα ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθείρονται.
Gn 4, 8 Nm 22 Nm 16 11 οὐαὶ αὐτοῖς, ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Κάϊν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ
2 Pe 2, 15 τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κορὲ ἀπώ-
2 Pe 2, 13. 17 λοντο. 12 Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν σπιλάδες, συν-
ευωχούμενοι ἀφόβως, ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες, νεφέλαι ἄνυδροι ὑπὸ

ΑΚ al plu | *αλλα* cum ΑΒ ... ς *αλλ* cum ℵCKL etc | *κυριος*: ℵ[c] 1. 68. 105. *ο κυριος* ... ℵ* *ο θεος*

10. *βλασφημουσιν*: Epiph[62] *αγνοουντες αλισκονται*. Sic enim ille: *ως λεγει* (*ιουδας* praecedit) *οτι οσα μεν ουκ οιδασιν αγνοουντες αλισκονται, οσα δε οιδασιν, ως τα αλογα ζωα φθειρονται.*

11. *τη πλανη του βαλααμ* etc: cf Lcif[219]: *Vae illis, quoniam in viam Cain abierunt, et in seductionem Balaam mercede effusi sunt, et in contradictionem Chore perierunt* (sic correxit Gall; antea edebatur *Baal* pro *Balaam*, *Choreb* pro *Chore*)

12. *ουτοι εισιν* etc cum ℵ[c]ΑΒΚL rell cat vg cop syr[bodl] et[p] arm Eph[2,62] Pallad[8,318] Lcif[219] Did[lat 308] etc ... ℵ*C[2] (latet *) *ουτοι εισιν γογγυσται μεμψιμυροι κατα* (ℵ* *κα*) *τας* (C[2] add *ιδιας*) *επιθυμιας αυτων πορευομενοι*. Eadem fere sah ad *απωλοντο* v. 11 add (*murmuratores sunt rixosi, ambulantes secundum cupiditates suas.*). Similiterque aeth post *συνευωχουμενοι*. Habet enim sic: *Hi sunt qui in amore amarunt vos, animosi ad peccatum suum, et incedunt in concupiscentia sua, et sine timore pascunt se ipsos* etc | *οι εν ταις* (Gb') cum ℵ[c]ΑΒL 13. 27. 29. al al[10] cat syr[bodl] et[p] Eph Pallad[318] (Gall[8]) Did[lat] (*Hi qui*) Aug[fid et op] (*Hi sunt qui*) ... ς om *οι* cum Κ al longe plu vg (*Hi sunt* etc) sah (*Isti polluti in agapis vestris*) cop (*Isti sunt* etc) Lcif[219] Thphyl Oec | *αγαπαις* c. ℵΒΚL al pler cat vg (*epulis*) sah cop syr[bodl] et[p] (et.[gr] in[mg]) arm aeth Eph Pallad[318] Thphyl Oec Lcif (*charitatibus*) Did[lat 308] (*dilectionibus*) Aug[fid et op] (ut Did). Cf et. cat[108]: *ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τῶν κοινῶν ἐν ἐκκλησίαις γινομένων τραπεζῶν, περὶ ὧν καὶ ὁ ἀπόστ. κορινθίοις ἐπιστέλλει, συνήεσαν, οὐ χάριν τοῦ μεταλαβεῖν τοῦ κυριακοῦ δείπνου, ἀλλ' ἵνα καιρὸν εὕρωσι ψυχὰς ἀστηρίκτους δελεάζειν· τούτων γὰρ καὶ ὁ πέτρ. ἐν τῇ δευτέρᾳ ἐπιστ. καταλέγει* (similia in schol[100] et[108]) ...... ΑC 44. 56. 96. *απαταις*, 6. 66** *ευωχιαις* | *υμων* cum ℵΒCKL al omn[vid] cat sah cop syr[p] aeth Eph Pallad Thphyl Oec Lcif[219] Did[lat 308] Aug ... Ln *αυτων* cum Α[corr*] (ipse * sic super rasuram) vg syr[sch] arm | *συνευωχουμενοι* (Κ *συνευοχ-*) ... C 6. 27. 42. 57. 98[mg] al fere[10] sah cop arm add *υμιν*. Sic Did[lat 308]: *hi qui in dilect. vestris maculis coepulantur.* | *αφοβως*: Lcif[219] (*hi sunt - maculae, sine timore semetipsos regentes*) Did[lat 308] (*hi qui - maculis coepulantur, sine timore semetipsos pascentes*) Ps-Chr[8,707] (*ουτοι εισιν αφοβως εαυτους ποιμαινοντες*) cum seqq coniungunt. | *υπο ανεμων*: ℵ 25. 56.

ἀνέμων παραφερόμεναι, δένδρα φθινοπωρινὰ ἄκαρπα δὶς ἀποθα-
νόντα ἐκριζωθέντα, 13 *κύματα ἄγρια θαλάσσης ἐπαφρίζοντα* Es 57, 20
τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας, ἀστέρες πλανῆται, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους
εἰς αἰῶνα τετήρηται. 14 *ἐπροφήτευσεν δὲ καὶ τούτοις ἕβδομος* Gn 5, 18
ἀπὸ Ἀδὰμ Ἑνὼχ λέγων· ἰδοὺ ἦλθεν κύριος ἐν ἁγίαις μυριάσιν
αὐτοῦ, 15 *ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων καὶ ἐλέγξαι πάντας τοὺς*
ἀσεβεῖς αὐτῶν περὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν ὧν ἠσέβη-

Ps-Chr[2,707] Lcif[219] *παντι ανεμω* | *παραφερ-* cum ℵABCKL h al[70] cat Thphyl ... ς (= Gb Sz) *περιφερ-* cum minusc vix mu Eph[3,62] Oec. Item vg Did[lat 208] *quae - circumferuntur*, Lcif[219] *circumferendae* ... 16. k[scr] Pallad[313] *φερομεναι* (16. *-νοι*). Praeterea pro *-μεναι* habent B 16. 25. 119. *-μενοι* | *φθινοπωρινα* (ℵ[c]): ℵ* *-ρικα* | *εκριζωθεντα*: 2. 15. 26. 36. 99. al[2scr] al fere[5] *και εκριζ.*

13. *κυματα αγρια*: ℵ *αγρ. κυμ.* | *επαφριζοντα*: C 5. 6. 7. 13. 17. 27. 29. 33. 68. 180. *απαφρ.*, 69. *μεταφρ.* | *πλανηται* (A *-τε*): B *πλανητες* | Ln *πλανῆται· οἷς* | *ο ζοφ. του σκοτους*: B om *ο* et *του* | *εις αιωνα* c. ℵABCL al plus[35] (et 67. 105. 106. a[scr] Ps-Chr[3,707] *εις αιωνας*) cat Ephr[231]et[3,62] Pallad[313] Thphyl Oec ... ς (= Gb Sz) *εις τον αιω.* cum K al sat mu

14. Ad marginem 98. notat *ενωχ αποκρυφου.* | *επροφητευσεν* cum B* (ℵ *προεπροφητ.* nec correctum), B[3] (*ε* priore per incuriam instaurato) *επροεφ.* ... ς Ln *προεφητ.* cum ACKL al omn[vid] | *δε*: A al pauc om | *κυριος*: ℵ 33. 40. 96. 142. *ο κυρ.* | *εν αγι. μυριασιν αυτ.* cum ABKL al longe plu (10 ap Scri, 10 ap Mtthaei) cat vg Chron[35] Did[lat 208] (qui totum locum accurate cum Graecis convenientem exhibet) Thphyl Oec ... ς (= Gb Sz) *εν μυριασ. αγι. αυτ.* cum C al mu cop syr[p] aeth Dam[2,347] ... syr[bodl] *εν μυρι. αγιων*, ℵ 8. 25. 56. sah arm *ε. μυρ. αγιων αγγελων* (al *εν μυρ. αγιαις αγγελων*, Eph[3,62] *εν αγιοις μυρ. αγγελων αυτ.* Auct[novat 2,375] *cum multis millibus nuntiorum suorum.*)

15. *ελεγξαι* (Gb″) cum ℵABCKL al plus[60] cat Eph[3,62] Chron[35] Dam[paris] ad [347] (in editis om male *και ελεγξαι* usq *περι παντων*) etc ... ς *εξελεγξαι* cum 98. al vix mu Oec | *παντας* (68. Dam[paris] om) *τους ασεβεις* ... ℵ sah *πασαν ψυχην*, item auct[novat 375] Vig[varim] *omnem carnem.* Praeterea ς (sed Gb[oo]) Ti add *αυτων* cum KL al plu Thphyl Oec ... omisimus cum ℵABC al plus[30] cat vg sah cop syr[bodl]et[p] arm aeth Eph Chron[35] Dam[paris] auct[novat 375] Did[lat 208] Vig[varim] | *ασεβειας αυτων* c. ABKL al longe plu vg (et. am fu Vig[varim] Bed) cop syr[p] aeth Eph Did[lat 208] Thphyl Oec ... Chron[35] *των πονηρων* (om etiam *των εργ.*), 163. *των ασεβειων* (om *τ. εργ.* ut[vid]), auct[novat 375] *impiorum* (praecedit *de omnibus factis*) ∴ ℵ 6. 7. 26. 29. 66** sah syr[bodl] om; item C 15. 18. 36. 68. 117. cat demid arm Dam[2,347] (et. [paris]) om *ασεβειας* (servato *αυτων*). Praeterea post *ησεβησαν* syr[p mg] add *propterea quod deseruerunt dominum* | *λογων* cum ℵC 6. 8. 13. 15. 18. 25. 27. 29. 36. 43. 56. 68. 99. cat tol sah syr[bodl]et[p] arm (item aeth sed[libere]) Dam[2,347] (et. [paris]) auct[novat 375] Ephr[3,62] ... ς Ln Ti om (:: ut supervacaneum et molestum) c. ABKLP al longe plu vg cop

σαν καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν λόγων ὧν ἐλάλησαν κατ᾽ αὐτοῦ
ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖσ. 16 οὗτοί εἰσιν γογγυσταὶ μεμψίμοιροι, κατὰ
τὰσ ἐπιθυμίασ αὐτῶν πορευόμενοι, καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ
2 Pe 2, 18 ὑπέρογκα, θαυμάζοντεσ πρόσωπα ὠφελείασ χάριν.

2 Pe 3, 2 17 Ὑμεῖσ δέ, ἀγαπητοί, μνήσθητε τῶν ῥημάτων τῶν προειρη-
μένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
2 Pe 3, 3 2, 10 18 ὅτι ἔλεγον ὑμῖν· ἐπ᾽ ἐσχάτου τοῦ χρόνου ἔσονται ἐμπαῖκται
κατὰ τὰσ ἑαυτῶν ἐπιθυμίασ πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν. 19 οὗτοί

Did[lat 308] Thphyl Oec | *κατ αυτου*: auct[novat] *de deo*, vg[cle] Did[lat 308] *contra deum* ... Chron[35] *προσ αυτουσ* ... syr[bodl] om. Sic tol versum habet: *facere iudicium de omnibus operibus impietatis eorum quibus impie egerunt, et arguere omnes impios de omnibus quibus impie vixerunt, et de omnibus duris verbis quae locuti sunt* etc. Ceterum sic Enoch Aethiops[2,1]: *Ecce venit cum myriadibus sanctorum suorum iudicium de eis facere, abolere malos et punire omnem carnem de omnibus quae peccatores et impii fecerunt et commiserunt adversus ipsum.*

16. *μεμψιμοιροι* (sic BC): ℵAL 69. *-μυροι*, P *-μιροι* | *αυτων* pri cum ℵA BK al plu cat Thphyl Oec ... CLP al fere[30] Ephr[3,62] *εαυτων*

17. *τ. ρηματ. τ. προειρημενων* cum ℵBCKLP al pler cat Cyr[ioh 798] et[act 21] Thphyl Oec, item vg *verborum quae praedicta sunt* ... Ln *των προειρημ. ρηματ.* cum A 6. 29. 168. Ephr[3,62] Lcif[219] (*praedictorum sermonum*)

18. *οτι ελεγον υμιν* (4. 108. 127. *ημιν*, sah Lcif[219] om): K *οτι ελεγεν ημιν* ... vg syr[bodl] *qui dicebant vobis* | *ελεγ. υμιν* sine *οτι* cum ℵBL* Lcif[219], item Hipp (Ps-Hipp?) consumm 10 (*ο ιουδασ - λεγει· επ*) Ps-Chr[8,707] (*και παλιν λεγει· επ*) ... ς Ti add *οτι* cum ACKL[mg]P al certe pler cat vg syr[bodl] et[p] arm aeth (sah cop) Eph[3,62] Cyr[ioh 798] et[act 21] Thphyl Oec | *επ εσχατου* cum ℵABC 5. 6. 7. 8. 13. 15. 18. 22. 27. 29. 33. 36. 66** 73. 106. 180. cat Did[tri 2,26] Cyr[ioh 798] Thphyl Ephr[3,62] ... 68. 126[mg] 130. g[scr] Hipp[consumm 10] Cyr[act 21] Ps-Chr[8,707] *επ εσχατων* ... ς *εν εσχατω* cum KLP al longe plu Oec | *του χρονου* (Gb″) cum ℵA 13. 22. 73. 180. Did[tri 2,26] Cyr[ioh 798] Thphyl; item (omisso *του*) *χρονου* BC 5. 8. 33. ... Gb′ *των χρονων* cum 6. 7. 15. 17. 18. 26. 27. 29. 36. 66** 68. 106. 126[mg] 130. Ephr[3,62] Hipp consumm 10 Cyr[act 21] Ps-Chr[8,707] ... ς *χρονω* cum KL al plu Oec; item P *τω χρονω*. Ex Latinis vg *in novissimo tempore*, Lcif[219] *in novissimis diebus*; syr[bodl] *in fine temporum*, syr[p] *ultimo tempore*, sah *in ultimis temporibus*, cop *in ultimo tempore*, aeth *in ultimis diebus*. | *εσονται* cum ℵ*BC*KLP al longe plu syr[bodl] et[p] arm Lcif[219] Hipp[consumm 10] Ps-Chr[8,707] Thphyl Oec ... Gb′ Ln[ed min] *ελευσονται* cum ℵ[c]AC[2] 5. 6. 7. 8. 13. 22. 26. 29. 33. 36. 66** 73. 81. 126. 130. 180. cat vg sah cop aeth Ephr[3,62] Did[tri 2,26] Cyr[ioh 798] et[act 21] | *εμπαικται* (sic B): ℵA C[2]P al *εμπεκται*, L *εμπαιγκται* | *τασ εαυτων* (80. *αυτ.*) *επιθυμιασ* et. Eph Did[tri] Cyr[ioh] et[act], am fu demid tol *secundum sua desideria*;

σίσιν οἱ ἀποδιορίζοντεσ, ψυχικοί, πνεῦμα μὴ ἔχοντεσ. 20 *ὑμεῖσ δέ,* 2 Pe 3, 17
ἀγαπητοί, ἐποικοδομοῦντεσ ἑαυτοὺσ τῇ ἁγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει, ἐν
πνεύματι ἁγίῳ προσευχόμενοι, 21 *ἑαυτοὺσ ἐν ἀγάπῃ θεοῦ τηρή-*
σατε, προσδεχόμενοι τὸ ἔλεοσ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰσ
ζωὴν αἰώνιον. 22 *καὶ οὓσ μὲν ἐλέγχετε διακρινομένουσ,* 23 *οὓσ*
δὲ σώζετε ἐκ πυρὸσ ἁρπάζοντεσ, οὓσ δὲ ἐλεᾶτε ἐν φόβῳ, μισοῦντεσ
καὶ τὸν ἀπὸ τῆσ σαρκὸσ ἐσπιλωμένον χιτῶνα.

Hipp^{consumm} *τασ ιδιασ επιθυμιασ*, Ps-Chr *τασ ιδιασ επιθυμ. αυτων* ... ℵ^{c} 3. 42. 57. 104. f^{uor} *τ. επιθ. εαυτων*, ℵ* 163. *τ. επιθ. αυτων*, item vg^{cle} *secund. desideria sua*, Lcif^{219} *secund. voluntates suas*

19. *οι αποδιοριζοντεσ* sine *εαυτ.* (et. ς Gb″) cum ℵABKLP al fere^{50} cat fu (*qui segregant*) sah cop syr^{bodl} et^{p} arm aeth Clem$^{lat\,996}$ (Mign^{1,734} *segregantes*) Ephr^{3,68} Did$^{tri\,3,26}$ Cyr$^{ioh\,798}$ et$^{act\,21}$ Thphyl Oec Lcif^{219} (*secernentes*). Cf schol^{100} et^{108} (ap Mtthaei): *τουτεστιν οι τα σχισματα ποιουντεσ* ... ς^{e} (et. Gb Sz, non ς) add *εαυτουσ* cum C al sat mu (2 ap Scri) vg^{cle} (et. am demid tol) Aug$^{ep\,185}$ etc

20. *υμεισ δε* (et. Clem$^{lat\,996}$): c arm *ημεισ δε* | *εποικοδομουντ. εαυτ.* ante *τη αγιωτατη* (A *αγιοτατ.*) cum ℵABC 5. 13. 68. 73. 163. d^{scr} vg sah cop syr^{p} aeth Clem$^{lat\,996}$ Eph^{3,68} ... ς post *πιστει* c. KLP al pler cat syr^{bodl} arm Thphyl Oec | *υμων* (et. Clem^{lat}): c 6. 7. 66** 119. cat tol Ephr *ημων* ... 96. 142. arm aeth^{ro} om

21. *εαυτους*: K 1. 56. 100. 105. 106. 127. 180. al pauc *εαυτοισ* | *θεου*: C^{2} om | *τηρησατε* cum ℵAKL al fere omn cat vg cop aeth etc (C^{2} *τηρησητε*) ... BC*^{vid} syr^{bodl} et^{p} *τηρησωμεν*, 180. *τηρησαντεσ*, arm *τηρειν* | *προσδεχομενοι* usq *αιωνιον*: am om

22. *ελεγχετε* (Gb″) c. AC* 5. 6. 7. 13. 17. 27. 29. 33. 40. 66** 73. 98^{mg} (vide et. infra de scholiis) 101. 126. 180. 163. (item 38. 44. 117. qui pergunt *διακρινομενοι*) vg cop arm aeth^{utr} schol^{98} et^{100} Eph^{3,68} Thphyl et Oec^{com} Cassiod^{142} ... ς *ελεειτε* c. KLP al plu Thphyl^{txt} Oec^{txt}, item ℵBC^{2} 68. *ελεατε*, nec aliter syr^{p}. Praeterea vide infra Clem et Hier | *διακρινομενους* (Gb″) cum ℵABC 5. 6. 7. 17. 27. 29. 33. 40. 66** 68. 73. 98^{mg} 101. 126. 180. 163. vg (*iudicatos*, Cassiod *diiudicatos*) syr bodl (*cum resipuerint*, vide postea) syr^{p} (*resipiscentes*) (vide infra arm aeth ar^{e} ar^{p}) Clem^{778} Eph Hier$^{ezech\,18}$ schol^{98} (*ἐν ἑτέρῳ οὕτωσ εὗρον κείμενον· καὶ οὓσ μὲν ἐλέγχετε διακρινομένουσ, οὓσ δὲ ἐλεεῖτε ἐν φόβῳ*) Thphyl^{com} Oec^{com} Cassiod^{142} ... ς *διακρινομενοι* cum KLP al plu (in his etiam 38. 44. 117.) cat Thphyl^{txt} Oec^{txt}

23. *ουσ δε σωζετε εκ πυροσ αρπαζοντεσ* (Gb″) cum ℵAB (sed om *ουσ δε*) c 5. 6. 7. 13. 17. 27. 29. 40. 66** 73. 101. 126. 180. 163., item 8. 15. 18. 25. 26. 36. 43. 58. 68. et (sed *ε. του πυ.*) d^{scr}, vg cop arm syr^{p} aeth Eph^{3,68} Cassiod (Thphyl et Oec^{com} vide post) ... ς *ουσ δε εν φοβω σωζετε εκ του* (Gb^{oo}, om KLP al plus^{30} Thphyl Oec) *πυροσ αρπαζοντεσ* cum KLP al plu cat Thphyl^{txt} Oec^{txt} | *ουσ δε ελεατε* (sic ℵB 17. 40. Eph; A rell *ελεειτε*) *εν φοβω* (Gb″, sed *ελεειτε*) c. ℵAB 5. 6.

Ro 16, 25 ss 24 Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι ὑμᾶσ ἀπταίστουσ καὶ στῆσαι

---

7. 13. 17. 27. 29. 40. 66** 73. 101. 126. 180. 163. vg cop arm aeth Eph. Similiter 8. 15. 18. 25. 26. 37. 43. 56. 68. k^scr [36. 58.?] ουσ δε ελεγχετε εν φοβω (sed 25. 26. om εν φο. hinc Gb^0)... c syr^p nil nisi εν φοβω ... ς plane om cum KLP al plu Thphyl^txt Oec^txt. Totum locum tantopere vexatum sic exhibet vg: *et hos quidem arguite iudicatos, illos vero salvate de igne rapientes, aliis autem misereмini in timore*; syr^bodl *et quosdam de illis quidem ex igne rapite; cum autem resipuerint, misereмini super eis in timore*; syr^p *et hos quidem misereмini resipiscentes, hos autem servate de igne rapientes, in timore*; ar^e *et quosdam corripite super peccatis eorum, et quorundam misereмini cum fuerint victi, et quosdam salvate ex igne et liberate eos*; ar^p *et signate quosdam cum dubitaverint orbos, et salvate quosdam territione, abripite eos ex igne*; aeth *quoniam est quem redarguent per verbum quod dictum est* (ita^ro, aeth^pp *propter peccatum eorum*), *et est qui et servabitur ex igne et rapient eum, et est qui servabitur timore et paenitentia*; arm *et quosdam damnantes sitis reprehensione, et quosdam salvate rapiendo ex igne, et quorundam misereмini timore iudicando.* Praeterea confirmat lectionem nostram (quae etiam Vulgatae est) Cassiod[149]: „ita ut quosdam diiudicatos arguant, quosdam de adustione aeterni ignis eripiant, nonnullis misereantur errantibus et conscientias maculatas emundent, sic tamen ut peccata eorum digna execratione refugiant.“ Ita vero Clem^lat 998 (in fragmentis adumbrationum in epp cath): *Quosdam autem salvate de igne rapientes, quibusdam vero misereмini in timore.* Nec haec contraria nostrae rationi videntur; nec enim quae v. 22. leguntur, in his vero desiderantur, a Clementis exemplari abfuisse dixeris. Ipse Clem[773] (Strom. 6, 8) ad locum Iudae respicit hunc in modum: *τοσούτῳ γὰρ μᾶλλον ταπεινοφρονεῖν ὀφείλει ὅσῳ δοκεῖ μᾶλλον μείζων εἶναι, ὁ κλήμησ ἐν τῇ πρὸσ κορινθίουσ φησί· τοιοῦτοσ οἷόσ τε ἐκείνῳ πείθεσθαι τῷ παραγγέλματι· καὶ οὓσ μὲν ἐκ πυρὸσ ἁρπάζετε, διακρινομένουσ δὲ ἐλεεῖτε.* Item huc respicit Hier ezech[18] *et alios quidem de igne rapite, aliorum vero qui iudicantur misereмini.* Denique et. Thphyl^com (cum eoque Oec) lectionem a nobis receptam commendare videtur (licet Thphyl^txt exhibeat ς): *κἀκείνουσ δὲ εἰ μὲν ἀποδιίστανται ὑμῶν – τοῦτο γὰρ σημαίνει τὸ διακρίνεσθαι – ἐλέγχετε, τουτέστι φανεροῦτε τοῖσ πᾶσι τὴν ἀσέβειαν αὐτῶν· εἴτε δὲ πρὸσ ἴασιν ἀφορῶσι, μὴ ἀπωθεῖσθε ἀλλὰ τῷ τῆσ ἀγάπησ ὑμῶν ἐλέῳ προσλαμβάνεσθε, σώζοντεσ ἐκ τοῦ ἠπειλημμένου αὐτοῖσ πυρόσ· προσλαμβάνεσθε δὲ μετὰ τοῦ ἐλεεῖν αὐτοὺσ καὶ μετὰ φόβου, περισκεπτόμενοι μήπωσ* etc. :: lectio quam recepimus pro testimoniorum ratione certissima est, nisi quod v. 22 ελεατε a codicibus certe antiquissimis, quos etiam Clem confirmare videtur, plus auctoritatis quam ελεγχετε habet.

24. υμασ (et. ς^e Gb Sz, non ς) cum אBCL al sat mu cat vg cop syr^bodl et^p arm aeth Eph^3,68 Thphyl; A 4** (*om) ημασ ... ς Gb' Ti αυτουσ cum KP h al fere[40] Oec | απταιστουσ και: C 6. 17. 43. 66** 68. 163. k^scr al pauc syr^bodl et^p arm add ασπιλουσ και, item al aliq (ut 27.

κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμώμους ἐν ἀγαλλιάσει, 25 *μόνῳ* 1 Ti 1, 17
θεῷ σωτῆρι ἡμῶν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν δόξα μεγα-
λωσύνη κράτος καὶ ἐξουσία πρὸ παντὸς τοῦ αἰῶνος καὶ νῦν καὶ
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.

---

29. 68.) Thphyl *ασπιλους* tantum | *κατενωπιον*: C 98. 163. *ενωπιον* | *αμωμους*: A *αμεμπτους* | *εν αγαλλιασει*: vg^{cle} (non item am fu demid tol, nec Bed etc) add *in adventu domini nostri Iesu Christi*

25. *μονω* sine additam cum ℵABC 6. 7. 13. 17. 27. 29. 40. 56. 66** 68. 73. 160. 163. vg (et. Fulg) cop syr^{bodl} et^{p} arm Eph^{a,63} ... ς (= Gb Sz) add *σοφω* cum KLP al longe plu cat Thphyl Oec | *δια ιυ χυ του κυρ. ημων* cum ℵABCL al fere^{25} cat vg cop syr^{bodl} et^{p} (Eph *δια του* etc, arm vel *ιυ χω τω* etc vel *και ιυ χω τω* etc praebet) Thphyl. Libere aeth: *Et hic est solus dominus, salvator noster, Iesus Christus, cui gloria* etc ... ς (= Gb Sz) om cum KP al plu Oec | *δοξα* (ℵ^{c}): ℵ* *ω δοξα*, am *cui gloria* | *μεγαλωσυνη* (al pauc *-λοσυνη*) sine copula cum ℵABC al^{10} am fu demid tol syr^{p} arm Ephr Fulg$^{fragm\,31\,fabian}$ Cassiod^{142} Bed^{336} com ... ς (Gb^{00}) praem *και* cum KLP al pler cat vg^{cle} cop syr^{bodl} aeth Thphyl Oec | *προ παντος του αιωνος* cum ℵABCL al^{15} cat (om *του*) vg (et. Fulg etc) cop syr^{p} arm aeth (add *cum patre eius bono miseratore et spiritu sancto vivificatore*) Ephr Thphyl ... ς (= Gb + Sz) om cum KP al longe plu syr^{bodl} Oec | *παντας* cum ABCKLP al pler vg etc ... ℵ 27. 36. 99. cat cop om | *αιωνας*: L 13. 93. 95. 99. vg^{cle} (et. demid tol Bed, non item am fu) cop (*in saeculum saeculi*) syr$^{p\,mg}$ Fulg^{fragm} Cassiod^{143} add *των αιωνων* | *αμην* (et. Eph Fulg; aeth *amen et amen*): 6. 66** om *αμην* (nec add Cassiod)

Subscriptio: ℵB *ιουδα*, A *ιουδα επιστολη* (sequitur subscriptio altera: *πραξεις των αγιων αποστολων και καθολικαι*), 80. 126. *επιστολη ιουδα*, P *επιστολη ιουδα αποστολου*, C *ιουδα επιστολη καθολικη*, L 40. 78. 96. 115. al *του αγιου αποστολου ιουδα επιστολη*, 70. *επιστολη του αγι. αποστολ. ιουδα*, 101. *του αγι. αποστ. ιουδα καθολικη επιστ.*, 100. *τελος της ιουδα καθολικης επιστολης*, 93. 95. *τελος γραφης ενθαδε της εξ ιουδα*: K *ετελειωθη συν θεω και η του ιουδα καθολικη επιστολη· δοξα σοι ο θεος, δοξα σοι ο θεος, δοξα σοι ο θεος, ο μακροθυμων επ εμοι τω αναξιω δουλω σου*: f^{scr} *τελος συν θεω αγιω των πραξεων και των επιστολων των αγιων αποστολων· ων και του ιουδα τετελειωται δια στιχων ξη'· αμην* ... al plu (8 ap Scri) nil subscriptum habent ... fu *expl. epistula sci. iudae*, am *explicit epistula iudae. Deo gratias amen. Feliciter qui legis* ... syr^{bodl} *finita est epistula Iudae apostoli fratris Iacobi et Iosi* (in alio cod. est *filii Iosephi, fratris Iacobi*), syr^{p} *finita est epistula Iudae apostoli.* (Tum additur: *explicit liber sanctus actuum apostolicorum et epistularum catholicarum septem.* Item alia quae ad descriptionem codicis pertinent.) Praeterea numerantur *στιχοι ξη'* (sic L 10. 17. 21. 23. 28. 30. 40. 70. 78. 80. 114. 126. al), al pauc (ut 118.) *οα'*. Passim additur etiam (cf infra Euthal): *ὁμοῦ τῶν ζ' καθολικῶν ἐπιστολῶν στίχοι ͵αμς'*. In B capita sunt *β'*,

in am fu etc VII. Euthalius in elencho (Zacagn[479]) sic: ἰούδα ἐπιστολή. ἀνάγνωσισ μία, κεφαλαίων III. μαρτυριῶν II, στίχων ξη'. Tum addit: ὁμοῦ τῶν καθολικῶν ἐπιστολῶν ἀναγνώσεισ ι', κεφάλαια λα', μαρτυρίαι κδ' (στίχοι ια': qui numerus ad ipsum elenchum pertinet,) Post Iudae vero epistulam adnotavit: ὁμοῦ τῶν ἑπτὰ καθολικῶν ἐπιστολῶν στίχοι ,αμς' (at computatis singulis numeris non 1046, sed tantum 1018 efficitur). Sequitur etiam computatio omnium versuum (στίχων) in actis et epp. cathol. cum prooemiis, quorum summa est γωλγ'. Denique haec nota additur: ἀντεβλήθη δὲ τῶν πράξεων καὶ καθολικῶν ἐπιστολῶν τὸ βιβλίον πρὸσ τὰ ἀκριβῆ ἀντίγραφα τῆσ ἐν καισαρείᾳ βιβλιοθήκησ εὐσεβίου τοῦ παμφίλου. Arm[ed 1698] hanc epistulam scriptam perhibet anno domini 64. ab apostolo Iuda Iacobi, qui et Lebbaeus et Thaddaeus dicatur atque Armenis Persisque evangelium praedicaverit.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

I.

1 *Παῦλοσ δοῦλοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ, κλητὸσ ἀπόστολοσ ἀφω-* 1 Co 1, 1 etc
ρισμένοσ εἰσ εὐαγγέλιον θεοῦ, 2 *ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προ-* Tit 1, 2

---

* Apud Ln et Ti inscriptionem epistulae ad Romanos praecedit communis epistularum Pauli inscriptio: *επιστολαι παυλου*. At nil simile ℵABCP habent.

* *προσ ρωμαιουσ* cum ℵABC (item DFG in titulis singularum paginarum) 3. 47. 110. 111. n^{scr} o^{scr}, item (praemisso titulo *επιστολαι του αγιου αποστολου παυλου*) 1. ... h^{scr} *προσ ρωμαιουσ επιστολη*, 49. 91. k^{scr} *πρ. ρωμ. παυλου επιστολη*, 17. 87. 114. *παυλου επιστολη πρ. ρωμαιουσ*, 109. 116. *πρ. ρωμ. επιστολη παυλου*, 37. 108. 120. 122. *παυλου αποστολου επιστολη προσ ρωμαιουσ*, 14. 44. 80. 113. 115. 123. *του αγιου αποστολου παυλου επιστολη προσ ρωμαιουσ*, 85. *η προσ ρωμ. παυλου επιστολη*, L *του αγιου και πανευφημου αποστολου παυλου επιστολη προσ ρωμαιουσ*, P *επιστολη του παναγιου παυλου του αποστολου προσ ρωμαιουσ* ... am post *prologum in omnes epistulas, argumentum solius epistulae ad romanos, capitulationem de omnibus epistulis, praefationem* et *breves* pergit: *incipit corpus epistulae ad romanos.* Similiter fit in fu. Post *argumentum* epistularum paulinarum (quod am *prologum* dicit), *argumentum solius epist. ad romanos, concordiam epistularum* (quam am *capitulationem* dicit), *capitulationem testimoniorum subiectorum de epist. pauli ap. ad romanos* (sunt *breves* in am), *praefationem epist. pauli apost. ad rom.* pergitur: *ad romanos* ... ς ς^{e} Gb Sz *παυλου του αποστολου η προσ ρωμαιουσ επιστολη*.

I. 1. *χριστ. ιησ.* cum B am fu (al^{lachm}) arm Or^{4,60} et ^{286} Aug$^{fortun\,2,19}$ Amb$^{fid\,5}$ Ambrst^{29} Cassiod^{5} Bed ... ς Ln *ιησ. χριστ.* cum ℵAEGKLP al omn^{vid} vg^{cle} demid tol syr^{sch} et^{p} cop aeth Ir$^{int\,205}$ Or$^{int\,1,85}$ et $^{4,461.\,462}$ Ath$^{182.\,865}$ Did$^{tri\,1,25.\,2,3.\,3,6}$ Bas^{1,300} Chr$^{9,405.\,406\,bis}$ Cyr$^{act\,25}$ Thdrt $^{11.\,12.}$ Dam^{1} Aug$^{ioh\,105,3}$ etc (Aug^{3,2,2084} utrumque habet) :: quum toties — cf 1 Co 2 Co Eph Phil Col 1 Tim 2 Tim — in salutatione apostolica $\overline{\chi\upsilon}$ $\overline{\iota\upsilon}$ tenendum sit invitis plerisque testibus quippe $\overline{\iota\upsilon}$ $\overline{\chi\upsilon}$ tuentibus, idem hoc quoque loco sat auctoritatis habet contra scripturam usitatissimam, quae sponte sese offerebat. | *αφωρισμενοσ* (al^{5} *αφορ.*), vg Ambrst etc *segregatus* ... Ir$^{int\,205}$ Aug$^{fortun\,2,19}$ odd *praedestinatus*

2 Ti 3, 8 φητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἁγίαις, 3 περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενο-
μένου ἐκ σπέρματος Δαυεὶδ κατὰ σάρκα, 4 τοῦ ὁρισθέντος υἱοῦ
θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἁγιωσύνης ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν,
Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, 5 δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ
ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν ὑπὲρ τοῦ
1 Co 1, 2 s 1 Th 1, 1 etc ὀνόματος αὐτοῦ, 6 ἐν οἷς ἐστὲ καὶ ὑμεῖς κλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ,
7 πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν Ῥώμῃ ἀγαπητοῖς θεοῦ, κλητοῖς ἁγίοις.
χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ
Χριστοῦ.
1 Co 1, 4 1 Th 1, 2 8 Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ
περὶ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ

---

2. *προφητων αυτου*: ita pp[gr] plu (et. Did[tri 2,8]) item[lat] ... 17. om *αυτου*

3. *γενομενου* et. Or[4,165. 266] et[saep] Eus[dem 350] (sed[marc 12] *μονογενοῦς*) Did[tri 3,3] Cyr[hr 175] et[215] Chr[468] Cyr[act 26] Thdrt[14] al, item *qui factus est* d e g vg Ir[int 205] Tert[prax 27] etc ... 38. 40* 73. cdd[lat] ap Aug[contr faust 11,4] (*etsi enim in quibusdam Latinis exemplaribus non legitur* factus, *sed* natus ex semine David, *cum Graeca* factus *habeant* etc) *γεννωμενου* | *δαυειδ*: ς *δαβιδ*, Sz *δαυιδ*, cf ad Mt 1, 1.

4. *ορισθεντος* et. Or[4,60] et[266 etc] Eus[marc 12] Ath[536] Did[tri 2,3] Cyr[act 26] etc, item *definitus* Tert[prax 27], *destinatus* Hil[988], et[diserte] Ruf interpres Origenis[4,465]: *Quamvis enim in Latinis exemplaribus* praedestinatus *soleat inveniri, tamen secundum quod interpretationis veritas habet*, destinatus *scriptum est, non* praedestinatus. ... Mcell ap Eus[18] (Eus ὁ δὲ - κἀνταῦθα διαστρέφει τὴν ἀποστολικὴν λέξιν, ἀντὶ τοῦ ὁρισθέντος ποιήσας προορισθέντος etc) Theodotiani ap Epiph[467] *προορισθ.*, item *praedestinatus* d e g vg Ir[int 205] Ambrst[31 txt] et[com] Aug[3,2,2065] al mu | *κατα πνευμα* (109. *-ματος*) ... Chr[txt 469] (sed differunt cdd mu et com) *και πνευματι*, item syr[sch] et (omisso *και*)[p] aeth ar[e]

7. *εν ρωμη* et. Or[4,287] et[int 4,467] (et. in com tractat) et[2,301] etc (uberius tractat et. Chr[9,471 s]) Ambrst[33] Aug[3,2,2089] etc ... G g om. Cf et. schol[47]: *το εν ρωμη ουτε εν τη εξηγησει ουτε εν τω ρητω μνημονευει*. At haec ad quem spectent non patet. | *αγαπητοις θεου* et. Or[4,286] et[int bis] (ut ante), item *dilectis dei* vg[cle] fu** demid tol Ambrst[ed 33] Aug[3,2,2089] etc ... G d* g am fu* Ambrst[cod 1] *εν αγαπη θεου*, *in caritate dei* ... E 82. e om (videtur scriptor codicis E e signum verbis *in caritate dei* in d appositum, cui quae respondebant in margine abscissa sunt, pro delendi nota habuisse. Ipse D Graece periit.)

8. *μεν*: 40* a[scr**] syr[sch] (non item[p]) aeth[utr] ar[e] Chr[9,473] ex[ed savil] (non montf) om | *δια* $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ (et. א[a]). Cf Or[int 4,466]: *addit* per Iesum Christum, *velut per pontificem magnum* ... א* om | *περι* (Gb') cum אABCD*K 17. 31. 40. 61. 68. 73. 77. 80. 87. o[scr] Dam, item syr[sch] ... ς *υπερ* cum D[c]EGLP al longe plu Chr Thdrt. Item *pro* d e g vg Or[int 4,466], item syr[p] arm

κόσμῳ. 9 μάρτυς γάρ μου ἐστὶν ὁ θεός, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύ- Phil 1, 8
ματί μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνείαν
ὑμῶν ποιοῦμαι 10 πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, δεόμενος Eph 1, 16
εἴπως ἤδη ποτὲ εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ θεοῦ ἐλθεῖν
πρὸς ὑμᾶς. 11 ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα 15, 23
ὑμῖν πνευματικὸν εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς, 12 τοῦτο δέ ἐστιν συν-
παρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως, ὑμῶν τε καὶ
ἐμοῦ. 13 οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι πολλάκις προε-
θέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐκωλύθην ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνα τινὰ 15, 22
καρπὸν σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν.
14 Ἕλλησίν τε καὶ βαρβάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης
εἰμί· 15 οὕτως τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ

---

9. *μαρτυς*: D* *μαρτυρ* | *μου* pri cum ℵABCD^{c}EKLP etc, et. Did$^{tri\,1,25}$ Chr Cyr$^{act\,64}$ Thdrt etc ... D*G 10. 19. 37. 55. 80. 87. b^{scr*} o^{scr} 12^{lect} syr^{utr} arm *μοι*, item *mihi* d e g vg Or$^{int\,4,460}$ etc | *ως* (d e vg *quod*) ... G *πως*, g Or$^{int\,460}$ *quomodo*

9. 10. Post *ποιουμαι* non interpunximus ut ς Ln; contra interpunx. ς^{e} Gb Sz.

10. *δεομενος* ... G *οδαιομαινος* (sed g *obsecrans*) | *ειπως ηδ. πο.* (d e g vg Or$^{int\,4,460}$ *si quo modo tandem aliquando*) ... L 5. 38. 61. 71. 93. 12^{lect} o^{scr} *οπως* etc

11. *χαρισμα υμιν* et. Clem^{644} et^{660} etc ... 17. 37. 73. vg^{cle} (non item am fu tol) cop syr^{sch} (non item^{p}) Or^{3,454} et$^{int\,4,460}$ *υμιν χαρισμα*

12. *τουτο δε εστιν* (cop *quod est*, syr^{sch} non exprim) ... A d e g (g *id est aut hoc enim est*) vg Or$^{int\,4,460}$ *τουτεστιν* | *συνπαρακληθηναι* cum ℵA B*CDEG etc ... ς Ln *συμπαρ*. cum B^{3}KLP al certe pler | *δια της εν* (G arm om) *αλληλ*. (G add *της*) *πιστεως*. Versus 11 et 12 aeth sic habet: *Quoniam cupio videre vos, ut vos quoque adipiscamini gratiam spir. sancti, et propter hoc gaudeam de vobis: quoniam pariter credidistis nobiscum.*

13. *ου θελω* cum ℵABCD^{c}KLP al omn^{vid} Or$^{int\,4,460.\,460}$ Chr Thdrt Dam etc ... D* *ουκ οιομε* (D^{***b} *ουκ οισμε*, item E; D^{nov} *ουκ οιμαι*), G *ουκ οιομαι*, item *non arbitror* d e g Ambrst^{34} | *δε* (et. Or$^{int\,4,460\,s}$) ... C 73. fu al^{lachm} *γαρ* | *τινα* (D* *τι*) *καρπον* cum ℵABCDEGKP al pler d e g vg Or$^{int\,2,200}$ et^{4,460} Chr al Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *καρπ. τινα* cum minusc ut^{vid} pauc (nullus ap Scri) syr^{p} arm ... L 42. 115. om *τινα*, nec expri syr^{sch} cop aeth | *σχω*: G 14. 23. 77. *εχω* | *και εν υμιν*: G 33. 34. 36. 48. 52. 61. 72. 109. 178. l^{scr} o^{scr} g fu al^{lachm} (et. vg^{1560}) aeth Sedul om *και* (am om *et* post *sicut*)

15. *το κατ εμε* ... G *ο επ εμε*. Latini: g vg *quod in me promptum est*, d e Ambrst *quod in me est promptus sum* | *υμιν* (et. Or$^{int\,4,460}$ *vobis*) ... D* 61. 122. 157. b^{scr*} o^{scr} d* g am fu* praem *εν*, *in*, item G *επ* | *τοις εν ρωμη* ... G g om. Cf supra ad v. 7.

εὐαγγελίσασθαι. 16 *οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον· δύναμισ*
1 Co 1, 24 Ro 2, 9 *γὰρ θεοῦ ἐστὶν εἰσ σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε*
3, 21 s Hab 2, 4 Ga 3, 11 *πρῶτον καὶ Ἕλληνι.* 17 *δικαιοσύνη γὰρ θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκα-*
He 10, 38 *λύπτεται ἐκ πίστεωσ εἰσ πίστιν, καθὼσ γέγραπται· ὁ δὲ δίκαιοσ*
Eph 5, 6 *ἐκ πίστεωσ ζήσεται.*

18 *Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν*
ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατ-
εχόντων, 19 *διότι τὸ γνωστὸν τοῦ θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖσ·*
ὁ θεὸσ γὰρ αὐτοῖσ ἐφανέρωσεν. 20 *τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ*

---

16. *το ευαγγελιον* (et. Or[int 4,470] Ambrst etc *erubesco evangelium*): G *επι ευαγγελιον*, g *erubesco super evangelium*, Aug[spir et litt] al *confundor de evangelio*. Dedimus sine additam cum ℵABCD*EG 5. 17. 67** 137. 177. 178. d e g vg syr[utr] cop arm ar[e] Or[2,801] et[int 4,470] Eus[ps 203. 397. 404. 406] Did[tri 1,25] Bas[1,90] Cyr[ioh 463] al mu Tert[marc 5,13] Hil[96] etc ... ς (= Gb Sz) add *του χριστου* cum D[c]KLP al pler (78. *τουτο*) Thphyl Oec; item aeth[utr] *eius*, Victorin[ari1] *dei* | *εισ σωτηριαν*: G g om | *ιουδαιω τε* (sic ℵ[a]; ℵ* *ιουδε*) et. Or[2,801] Eus[ps] et[dem 236] Did[tri 1,25] etc ... ℵ* om *τε* | *πρωτον* (21. 23. 67** *πρωτω*) cum ℵACDEKLP al omn[vid] d e vg syr[utr] cop arm aeth Or et[int 471] (– *merito Iudaei etiam ipsis Graecis ab apostolo praeferuntur* –) Eus[ps] et[dem] Did[tri] Chr[484] (*διατί δέ φησιν ἐνταῦθα ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ ἕλληνι; τί βούλεται αὕτη ἡ διαφορά;* etc) etc ... BG g Tert[marc 5,13] om, hinc Ln [*πρωτ.*]

17. *γαρ* et. Or[2,779] et[int 4,471] Hipp[antichr 64] Eus[ps 203. 397. 404. 445] et[dem 236] Did[tri 1,25] etc; Tert[marc 5,13] *quia iustitia dei in eo revelatur* etc) ... A Clem[644] *δε* | *ο δε δικαιοσ* sine additam et. Ir[int 275] Clem[444] Did[tri 1,25] etc ... C* vg[edd] (ap Ln; non item am fu demid tol) add *μου* (:: ut LXX ex A). Item syr[p] Or[int 4,471] (*quod autem dicit ex testimonio Habacuc profetae: quia* iustus ex fide mea vivit – –) Hier[abac 2] post *πιστεωσ* add *μου* (:: ut LXX[ed] item ℵB). Sic autem l. l. Hier: *quod apostolus* LXX *magis testimonio abusus est ad Rom. scribens*: Iustus autem ex fide mea vivet, *et non eo quod habetur in Hebraico, causa perspicua est: scribebat enim Romanis, qui scripturas Hebraicas nesciebant.*

18. *θεου*: 47. om | *απ* (47. *απο*) *ουρανου*: 40* harl** om | *ανθρωπων* et. Or[1,631] Hipp[antichr 64] Chr[487] etc ... D*G 238. praem *των*. Cf et. d e g vg *hominum eorum qui*, Ir[int 265] *eorum hominum qui*; contra Or[int 471] tantum *hominum qui* | *την αληθειαν* et. Ir[int 265] Or[1,631] et[int 4,471] Tert marc[5,13] etc ... vg (et. harl demid, non item am fu tol) arm[usc] (non item[zoh]) Hipp[antichr 64] Ambrst al add *dei*, *του θεου*

19. *διοτι το* et. Or[1,631] Ath[432] etc ... D*EG 78. Chr[486] *οτι το* ... 61. b[scr] o[scr] *το γαρ* | *ο θε. γαρ* cum ℵABCD*EG al plus[10] Or[1,478. 631] Eus[praep 523] Ath[434] Chr Thdrt ... ς (= Gb Sz) *ο γαρ θε.* cum D[c]KLP al longe plu Ath[432] Thphyl Oec

20. *αορατα* et. Naass[hipp 99] Or[1,478. 631. 678 alib] et[int 473] Eus[praep 523] et dem[157 alib] etc ... G (sed g *invisibilia*) 115. *ορατα* | *αϊδιοσ*: L om |

κτίσεωσ κόσμου τοῖσ ποιήμασιν νοούμενα καθορᾶται, ἥ τε ἀΐδιοσ
αὐτοῦ δύναμισ καὶ θειότησ, εἰσ τὸ εἶναι αὐτοὺσ ἀναπολογήτουσ,
21 διότι γνόντεσ τὸν θεὸν οὐχ ὡσ θεὸν ἐδόξασαν ἢ ηὐχαρίστησαν,
ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖσ διαλογισμοῖσ αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ
ἀσύνετοσ αὐτῶν καρδία. 22 φάσκοντεσ εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν, 1 Co 1, 20 Ier 10, 14
23 καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι
εἰκόνοσ φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ
ἑρπετῶν. 24 Διὸ παρέδωκεν αὐτοὺσ ὁ θεὸσ ἐν ταῖσ ἐπιθυμίαισ
τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰσ ἀκαθαρσίαν τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα
αὐτῶν ἐν αὐτοῖσ, 25 οἵτινεσ μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ
ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ 9, 5 2 Co 11, 31
τὸν κτίσαντα, ὅσ ἐστιν εὐλογητὸσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ, ἀμήν. 26 διὰ

θειοτησ: P *θεοτησ*. Contra Did[tri 2,11] *ῥωμαίοισ γράψαντοσ αὐτοῦ· ἥ τε ἀΐδ. αὐτ. δύν. κ. θειότησ, ἐκεῖνοι* (haeretici) *ἐποίησαν θεότησ. ἔστιν δὲ τὸ αὐτό, ἀλλ' ὅμωσ διὰ τὸ στενοῦσθαι τὰσ περὶ τοῦ μεγαλωνύμου πνεύματοσ ἀποδείξεισ* etc. At[1,26] ipse Did *θεοτησ* testatur.

21. *γνοντεσ*: KL 17. 37* 48. m[scr] *γνωντεσ* | *ηυχαριστησαν* (D* *-σθησαν*, A om *η* praecedens) c. ℵACDE al[20] Naass[hipp100] Clem[68] Or[1,478. 479] Eus praep[123] Meth[3,734] Did[tri 1,23] etc ... ς (= Gb Sz) *ευχαριστησαν* cum BG KLP al plu Or[1,631] et[720] Chr[490] (Thdrt fluctuat lectio) Euthal[cod] | *αλλ* cum ℵACD unc[rell] etc ... B *αλλα* | *αυτων καρδια* et. D[3] Naass hipp[100] Or[1,631. 720] et[2,236] Meth[3,734] Eus[praep] et[dem160] Did[tri 1,23] Cyr[act36] etc ... D*EG d e g vg Or[int 4,472. 474] Aug etc *καρδ. αυτ.*

23. *ηλλαξαν* et. Naass[hipp 100] Clem[68] Or[1,260] et[495. 524] (utroq loc fluct lectio) et[631] et[2,781] Eus[praep 118] et[ps 221] Ath[15] Did[tri 1,23] etc ... K 4. 49. 76. 117. 120. 124. al[4scr] al pauc Or[1,720] et[495] cdd et[524] cdd Eus[dem 160] al pauc *ηλλαξαντο* :: cf Ps[105, 20] *και ηλλαξαντο την δοξαν αυτων εν ομοιωματι μοσχου* etc | *ομοιωματι*: Naass[hipp 100] *-ωμασιν*

24. *διο* sine *και* cum ℵABC 5. 17. 31. 47. 76. 137. 238. m vg cop syr[sch] arm Or[1,260] et[int 4,474. 504] Did[tri 1,23] Dam Ambrst al[lat] ... ς (Gb[∞]) Ti add *και* cum DEGKLP al pler d e g syr[p] (aeth *et propter hoc*) Naass hipp[100] Ath[15] Chr Thdrt | *ο θεοσ* et. Or[1,260] et[int 4,474. 504. 572] etc (Naass[hipp 100] *διο και παρεδ. αυτ. ο θεοσ εισ παθη ατιμιασ· αι τε γαρ*, ita ut scriptor ad v. 26 transiluerit. Affertur autem totus iste locus a v. 20 usq 27.) ... C*[vid] Did[tri 1,23] Ath[15] cdd aliq (sed pergit *εισ παθη ατιμιασ·*) om | *εισ ακαθαρσιαν* et. Or[saepe] et[int] Did[tri] etc ... A* om (suppl ipse* ut[vid]) | *εν αυτοισ* cum ℵABCD* 22. 31. 33. 35. 57. 62. 73. 115. 121. 238. ... ς *εν εαυτοισ* cum D[c]EGKLP al longe plu Or[1,260] Did[tri 1,23] Chr[492bis] Thdrt Dam etc

25. *εσεβασθησαν*: P* *-στησαν* | *ελατρευσαν* etc: Or[4,220] *επιφερει ο ηρακλεων οτι ελατρευον τη κτισει και ου τω κατ αληθειαν κτιστη.* | *τη κτισει*: P* *την κτισιν*

τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἵ τε γὰρ θή-
λειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν,
27 ὁμοίως τε καὶ οἱ ἄρρενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θη-
λείας ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρρενες ἐν
ἄρρεσιν τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἣν
ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες. 28 καὶ καθὼς
οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ
Ga 5, 19 ss 1 Co 6, 9 ss 2 Co 12, 20 Eph 5, 3 ss 2 Ti 3, 2 ss θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα, 29 πεπληρωμέ-
νους πάσῃ ἀδικίᾳ πονηρίᾳ κακίᾳ πλεονεξίᾳ, μεστοὺς φθόνου φόνου

---

26. ο θεος: syr[p] om (Ath[15] vide ad v. 24) | χρησιν et. Naass[hipp 100] Clem[222] Or[1,260] et[int 4,474. 475] Eus[praep 300] Epiph[90] etc ... D* κτισιν, d e *sensum* | την παρα φυσιν et. Naass[hipp] Or et[int] Clem Eus Epiph etc ... D*G d e g vg (*naturalem usum in eum usum qui est*, ita et. Or[int 474 s] Ambrst al) arm add χρησιν

27. ομοι. τε cum ℵBD**[e]EKL al plu syr[sch] aeth[utr] Ephr[3,60] Oec ... Gb'' Ln Ti ομοι. δε cum AD*GP 4. 17. 21. 31. 45. 47. 68. 124. 137. d[scr] l[scr] vg syr[p] Naass[hipp 100] Clem[222] Eus[praep 300] Ath[20] et[41] Chr[494] et[496] Thdrt Dam Thphyl Or[int 4,474] Aug al ... C al[12] (4 ap Scri) arm cop Or[1,260] et[int 4,475] Hier[ioel 2] nil nisi ομοιως | οι: L k[scr] Euthal[cod] om | αρρενες pri cum ℵACD[c]EK[sil]LP al plu Naass[hipp 100] Clem[222] Ath[20] et[41] Ephr[3,60] Chr Thdrt Dam Thphyl ... ς[e] (non ς Gb Sz) Ln Ti αρσενες cum BD*G 73. 137. Or[1,260] Eus[praep 300] Oec (et. Athenag[24] αρσενες εν αρσεσι τα δεινα κατεργαζομενοι) | χρησιν: 17. φυσιν | αρρενες sec cum ℵ*AC 5. 17. 29. 30. 40. 44. 45. al (conlatores parum adtenderunt) Naass[hipp] Clem Or[1,720] Ath[bis] Ephr Epiph[90] Chr Thdrt ... ς Ln Ti αρσενες cum ℵ[a]BDEGK[sil]LP al plu (h. l. multo plus minusculorum αρσ- quam ante) Eus[praep 263. 300] Dam Thphyl Oec | εν αρρεσιν cum ℵ*A 5. 17. 29. 30. 40. etc Naass Clem Or Ath[41] Epiph Thdrt ... ς Ln Ti εν αρσεσιν cum ℵ[a]BCDEGK[sil]LP al plu Eus[praep bis] Ath[20] Ephr[3,60] Chr Dam Thhpyl Oec | εν εαυτοις cum ℵACDEGLP al pler Naass hipp Clem Eus[praep 300] Ath[41] Ephr Epiph etc ... BK 35. εν αυτοις | απολαμβανοντες ... G αντειλαμβανοντες

28. ο θεος cum ℵ[a]BCDEGKLP etc (et. Ir[int 266] Or[1,260] et[int 4,475] et[alib] Ephr[3,60] Bas[esai 537] al Lcif[183] al (Chr[501] post παρεδ. pon) ... ℵ*A Nyss[2,736] Dam (vix probat Ps-Ath[517]) Vict[tun poenit] om

29. αδικια omisso πορν. cum ℵABCK 17. 23. 26. 67** 73. 117. cop aeth utr Ephr[3,60] Bas[2,215] et[bapt 658] codd Chr[502] Dam al Or[int 2,673] (*iniquitate nequitia avaritia*) Lcif[183] (*iniquitate malitia impudicitia cupiditate nequitia*) Ambrst (*malitia impudicitia avaritia nequitia*) Aug[nat et gra] (*iniquitate cum circumventione malitia avaritia*) ... ς (Gb[oo]) add πορνεια cum L al plu (37. 40[mg] insuper add ακαθαρσια, quod etiam Lcif et Ambrst agnoscere vdtr) syr[utr] arm Bas[2,426] Nyss[2,724] Ephr[3,230] (πονηρ. πορν. πλεον. κακ.) Euthal[cod] Thdrt al; item D*EG al pauc d e g vg post κακια add πορνεια omisso (non om vg) πονηρια

ἔριδοσ δόλου κακοηθείας, 30 *ψιθυριστάς, καταλάλουσ, θεοστυγεῖσ,*
ὑβριστάσ, ὑπερηφάνουσ, ἀλαζόνασ, ἐφευρετὰσ κακῶν, γονεῦσιν
ἀπειθεῖσ, 31 *ἀσυνέτουσ, ἀσυνθέτουσ, ἀστόργουσ, ἀνελεήμονασ,*
32 *οἵτινεσ τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἐπιγνόντεσ, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα*
πράσσοντεσ ἄξιοι θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν, ἀλλὰ
καὶ συνευδοκοῦσιν τοῖσ πράσσουσιν.

(D[c] add post *πορν.*), quacum lectione cf Lcif et Ambrst. Item Or[int 4,474] *iniquitate malitia fornicatione nequitia avaritia,* item[2,462. 467] *iniquitate nequitia fornicatione avaritia.* Praeterea P *και πορνεια* add omisso *πονη.* | *πονηρια κακια πλεονεξ.* cum ℵA syr[sch] Ephr[2,60] (item ap Or[int 4,474] et[2,612] et[2,462. 467] *avaritia* ultimo loco ponitur). Similiter et. CD*EG ete quos vide post ... ς Ti *πονηρ. πλεονεξ. κακι.* cum BL (item omisso *πονηρια* KP) al plu syr[p] arm (vg *iniquitate malitia fornicatione avaritia nequitia*) Bas[2,215. 428] et[bapt 658] Nyss[2,784] Chr Thdrt Thphyl Oec ... Ln *κακι. πονηρ. πλεονεξ.* c. C al pauc cop aeth[utr] Dam. Item D*EG d[scr] d e g *κακι. πορν.* (omisso *πονηρ.*, quod D[c] d[scr] post *πορν.* add) *πλεονεξ.* Ad totum locum cf Clem[rom 35] *απορριψαντεσ αφ εαυτων πασαν αδικιαν και ανομιαν, πλεονεξιαν. ερεισ, κακοηθειασ τε και δολουσ, ψιθυρισμουσ τε και καταλαλιασ, θεοστυγιαν, υπερηφανιαν τε και αλαζονειαν, κενοδοξιαν τε και φιλοξενιαν* (corrige *αφιλ.*?) | *φονου* (h. l. et. Or[int 2,467. 612] Bas[2,428] et[bapt 658] Ephr[2,280]) : 17. 80. ante *φθονου* pon, A post *εριδοσ* ... G d* g tol Lcif[128] *φονων* ... Ephr[2,60] om | G *εριδασ*, sed g *contentione* | *δολου* et. Or[int] Lcif Bas et[bapt] Ephr etc ... A om

30. *καταλαλουσ*: D *κακολαλουσ*, sed d pariter ac g vg[ms] (ap Ln) *detractatores*; e vg[cle] am fu demid *detractores*

31. *αστοργουσ* sine *ασπ* cum ℵ*ABD*EG d e g fu* cop syr[sch] Or[int 2,467] Ephr[2,60] et[280] Dam Lcif[128] etc ... ς (Gb[oo]) add *ασπονδουσ* cum CD[c]K LP al pler (et 17. 76. Thphyl ante *αστοργ.* add) vg syr[p] arm Nyss[2,784] Chr[502] (sed om *ασυνετουσ*) Thdrt Oec. Videtur et. Or[int 474] agnoscere: *insipientes, incompositos, sine affectione, absque foedere, sine misericordia.* Praeterea D[c] ante *ασυνθετ.* supplendum notaverat sed errore intellecto post *ασπονδ.* posuit.

32. *επιγνοντεσ* (L 17. Ephr[2,60] — non[280] — *επιγνωντ.*) ... B 80. *επιγινωσκοντεσ* (B *-γειν-*) ... D*E Bas[2,428] (non item[baptism 658]) add *ουκ ενοησαν*, G 8[pe] *ουκ εγνωσαν*, 15. *ου συνηκαν*. Item d e vg Or[int 4,474] Cyp[130] Lcif[128] Ambrst al *non intellexerunt*, g *non cognoverunt* [aut] *non intellexerunt*. Posteaque D* *ου μονον γαρ*, 46. 61. Bas Euthal[cod] *ου μονον δε*, vg[cle] (non am fu demid harl) Ambrst *et non solum* | *αυτα ποιουσιν* et *συνευδοκουσιν* et. Ephr[2,60] Bas[2,428] Chr Thdrt etc ... aliter quidam ap Isid[4,16]. Theologio enim diacono haec scribit: *τινὲσ μὲν οὖν μὴ νοήσαντεσ τὸ εἰρημένον, ἀλλ᾽ ὥσπερ σὺ διαπορήσαντεσ καὶ παραπεποιῆσθαι τὰσ λέξεισ τὰσ ἀποστολικὰσ νομίσαντεσ, οὕτωσ αὐτὰσ ἡρμήνευσαν· οὐ μόνον οἱ ποιοῦντεσ αὐτὰ ἀλλὰ καὶ οἱ συνευδοκοῦντεσ τοῖσ πράττουσιν. οὕτω γὰρ εἶχεν, ἔφασαν, τὸ παλαιὸν*

II.

14, 10 1 *Διὸ ἀναπολόγητοσ εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶσ ὁ κρίνων. ἐν ᾧ γὰρ
κρίνεισ τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεισ· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεισ ὁ
κρίνων.* 2 *οἴδαμεν γὰρ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ ἐστὶν κατὰ ἀλήθειαν
ἐπὶ τοὺσ τὰ τοιαῦτα πράσσοντασ.* 3 *λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὦ ἄνθρωπε
ὁ κρίνων τοὺσ τὰ τοιαῦτα πράσσοντασ καὶ ποιῶν αὐτά, ὅτι σὺ
ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ;* 4 *ἢ τοῦ πλούτου τῆσ χρηστότητοσ
2 Pe 3, 15 αὐτοῦ καὶ τῆσ ἀνοχῆσ καὶ τῆσ μακροθυμίασ καταφρονεῖσ, ἀγνοῶν
ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ θεοῦ εἰσ μετάνοιάν σε ἄγει;* 5 *κατὰ δὲ τὴν
σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεισ σεαυτῷ*

ἀντίγραφον, ἵνα μεῖζον ᾖ τὸ ποιεῖν τοῦ συνευδοκεῖν. Atque eadem repetit Oec ad h. l. Videturque eandem lectionem confirmare Epiph^{686}: *καὶ μὴν αὐτὸσ [ὁ ἀπόστ.] - οὐ μόνον τοὺσ ποιοῦντασ - ὀλέθρῳ τηρεῖσθαι καὶ ὀργῇ παρεγγυᾷ, ἀλλὰ καὶ τοὺσ συνευδοκοῦντασ αὐτοῖσ εἰσ ταῦτα* etc. Habet enim B *ποιουντεσ* (sed non praecedit *οι*) et *συνευδοκουντεσ*, item d** e g vg^{cle} am** fu demid harl Or$^{int 4,474}$ Cyp^{120} Lcif^{183} al (non item Ambrst) *non solum qui ea* (d*** potius *ea qui*, fu Or^{int} Lcif *illa* pro *ea*) *faciunt sed et* (vg^{cle} demid *etiam*) *qui consentiunt.* Cf et. syrr et arm. Consentit Ephr^{1,184} et ^{3,444}: *αξιοι γαρ, φησι, θανατου εισιν, ου μονον οι ποιουντεσ τα κακα, αλλα και οι συνευδοκουντεσ αυτοισ* (^{3,444} *τοισ πραττουσιν* pro *αυτ.*). Denique huc spectare vdtr Clem$^{rom 35}$ *ταῦτα γὰρ* (vide supra quae praecedunt) *οἱ πράσσοντεσ στυγητοὶ τῷ θεῷ ὑπάρχουσιν· οὐ μόνον δὲ οἱ πράσσοντεσ αὐτὰ ἀλλὰ καὶ οἱ συνευδοκοῦντεσ αὐτοῖσ.*

II. 1. *πασ* (et. Or$^{int 4,474}$ Cyp^{313} etc): syr^{sch} ar^{e} arm aeth om | *εν ω γαρ*: c* 4** 21. 31. 37. 73. 80. 93. 137. 179. cop syr^{p} c.* add *κριματι* | *ο κρινων* (d e g m^{86} am floriac *qui iudicas*): vg^{cle} fu demid harl tol Or$^{int 4,474}$ Cyp^{313} Ambrst al *quae iudicas*, arm *in quo iudicas*

2. *οιδ. γαρ* cum ℵC 7. 17. 26. 37. 62. 80. 122. 179. d e m^{86} vg cop arm Chr^{508} (et. $^{mosc 2}$) ... ς Ln Ti *οιδ. δε* cum ABDEGKLP al longe plu g syr^{p} (syr^{sch} *et* -) Or$^{int 476}$ Tert$^{marc 4,13}$ Ambrst Thdrt Dam etc (praeterit hunc versum Cyp$^{3\ 8}$, ubi coniunctos 1 et 3 affert.) ... 28. aeth^{utr} om copulam | *κατα* (D**b et D^{c}): D* *κατ* | *τα τοιαυτα*: 37. 109. 238. om *τα*

3. *λογιζη δε* usque *πρασσοντασ*: P *νομιζεισ ουν ο ταυτα πρασσων* | *τουτο*: A *τουτω*

4. *αγνοων*: G *αγνων* | *σε αγει*: 17. *εναγει*

5. *αποκαλυψεωσ* et. Or$^{1,112.\ 115.\ 557}$ etc Or$^{int 4,473.\ 478}$ et saep Eus$^{ps 122.\ 158}$ et esa^{501} Ephr^{2,163} al mu Ir$^{int 261}$ Cyp^{248} Lcif^{21,8} al ... A *ανταποδοσεωσ* (sic), item Caes$^{arel 14}$ (ista hom. deest ap Gall^{11}) *retributionis.* Cf et. aeth^{ro} *si veniet tibi retributio tua et si veniet tibi iudicium domini* (aeth^{pp} om priora usque *et*) | *δικαιοκρισιασ* cum ℵ*ABD*KG al sat

ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ ἀποκαλύψεως δικαιοκρισίας τοῦ θεοῦ,
6 ὃς ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, 7 τοῖς μὲν καθ'
ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσιν
ζωὴν αἰώνιον· 8 τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας καὶ ἀπειθοῦσι τῇ ἀληθείᾳ, Phl 1, 16
πειθομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, ὀργὴ καὶ θυμός. 9 θλίψις καὶ στενο- Eph 4, 31
χωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν, 1, 16
Ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ Ἕλληνος· 10 δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη
παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι.
11 Οὐ γάρ ἐστιν προσωπολημψία παρὰ τῷ θεῷ. 12 ὅσοι Eph 6, 9 etc
γὰρ ἀνόμως ἥμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ
ἥμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται· 13 οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ νόμου Ia 1, 22
δίκαιοι παρὰ τῷ θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ νόμου δικαιωθήσονται.

---

mu d e g vg cop syr[sch] arm Or[1,112. 119. 557] et[prov] (Notitia[68], contra ap Mai[30] και δικ.) Or[int 4,478. 479] et[saep] Eus[ps 688] Dam al Ir[int 281] Cyp Lcif al ... ℵ[c]D[c] (D[nov] rursus om) KLP al fere[30] syr[p] (aeth[ro] vide ante) Or[2,119] (sed h. l. δικαιοσυνης) et[3,267] (vide ante Or[prov]) Eus[ps 112. 156] Ephr[2,168] et[3,111] Bas[eth 294] Chr[505] Thdrt Euthal[cod] etc και δικαιοκρ. | Ln ἄγει, et τοῦ θεοῦ;

7. τοις μεν: 47. add γαρ | ζητουσιν ut ℵADEGLP ... B -σι

8. εριθειας ut ℵ (A [fer] ερηθειας) B[3]LP etc ... B*D[c]G ερειθιας, D* ερυθιας | απειθουσι (-σι ut ℵAL; Ti -σιν ut B*DP, G -σειν) sine μεν cum ℵBD*G Thphil[autol 1,20] (τοις δε απιστοις κ. καταφρονηταις κ. απειθουσι τη αληθ. πειθομ. δε τη αδικ. - εσται οργη κ. θυμος, θλιψ. κ. στενοχ.) Eus[praep 560] (sed απιστουσι), item d e g vg cop arm aeth (non expri syr[sch], at nec magis v. 7) Ambrst (sed nec v. 7 exprim) ... ς Ti add μεν cum ℵ[c]AD[c]EKLP al omn[vid] syr[p] Or[1,113] et[int 4,480. 497] Chr Thdrt Dam al | οργη κ. θυμος (Gb″) cum ℵABD*EG 5. 21. 37. 41. 73. 116. vg syr[sch] cop arm Thphil[1,20] Or[1,113] et[int 4,480. 497] Ephr[305] Dam Thphyl ... ς θυμ. και οργ. cum D[c]KLP al pler syr[p] Eus[praep 560] Chr (et. [sue]) Euthal[cod] Thdrt Oec

9. θλιψις: A k[ser] -ψεις | ιουδαιου et ελληνος et. Or[1,113] et[int 480. 497] Eus praep[560] Ephr[305] etc ... G 1. 37. 109. g syr[sch] ιουδαιω et ελληνι

10. δε et. Ir[int 281] Or[int 2,415] et[3,401] et[4,480. 497] etc (d[ser] τε) ... 38. 48. 62. 70. 115. 121. Or[1,113] om | παντι: G g post τω εργ. το αγαθ. pon

11. προσωποληψ. cum ℵABD*EG ... ς -ληψια cum D[c]KLP al omn[vid] | τω (et. D[c]): D* om

12. εν νομω (et. Chr[sue]) ... 8[lect] Mcion[epiph 318] Chr[509 com] (non[txt]) Thphyl txt et[com] Oec[com] εννομως

13. Versum om P 12[lect] | νομου cum ℵABDEG 31. 46. 47[mg] Or[prov] bis (Notitia[80] et[106], non item ap Mai[4.87]) Euthal[cod] Dam ... ς (Gb[00]) praem του cum KLP al pler arm Chr Thdrt al | τω cum ℵAD[c]EGKL al omn[vid] Mcion[epiph 318] Or[prov] (Notitia[80], item Mai[87]) Chr Thdrt etc

14 ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῶ-
He 8, 10 σιν, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες ἑαυτοῖς εἰσὶν νόμος, 15 οἵτινες ἐνδεί-
Ro 9, 1 κνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συν-
μαρτυρούσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν
λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων, 16 ἐν ἡμέρᾳ ὅτε
16, 25 κρινεῖ ὁ θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου
διὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 17 εἰ δὲ σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ καὶ ἐπανα-

... BD* Or[prov] (Notitia[106]) om, hinc Ln [τω] | αλλ οι ποιηται: G αλλα ποιηται | νομου sec cum ℵABD*G 31. 46. Or[prov bis] (Notitia[80] et[108]; et. Mai[87]) Euthal[cod] Dam ... ς (Gb[00]) praem του cum D[c]EKL al pler arm Mcion[epiph 318] Chr Thdrt etc | δικαιωθησονται: G g m[89] add παρα θεω

14. γαρ et. Clem[452] Or[4,580 not] (ex Philocalia) et[cat 12] (sine nomine Origenis) Or[int 2,419] et[4,485] Eus[ps 9] Chr[510] etc Hil[894] etc ... G (g *enim aut autem*) arm Or[3,798] δε, aeth[utr] *etiam* ... a[scr] om | εθνη: G k[scr] τα εθνη | ποιωσιν cum ℵAB 31. 39. 47[mg] 67** 73. 118. Clem[452] Or[2,21] et[3,798] et[4,580 not] Dam; item D*G 93. 12[lect] 187. 8[pe] Euth[cod] ποιουσιν ... ς ποιη c. D[c]E al plu Eus[ps 10] Chr Thdrt al; item KLP 1. 17. 80. 48. 116. 117. 128. n[scr] (et. Or[cat 12]) ποιει | ουτοι et. Clem[452] Or[4,580 not] et[int 4,485] (sed antea *eiusmodi* pro *hi* edebatur) Eus[ps 10] etc Ambrst al ... G d e g vg (pp[lat] aliq) Or[3,798] et[int 2,419] et[4,587] οι τοιουτοι

15. ενδεικνυνται (ℵG ενδικν.): A ενδιγνυνται | συνμαρτυρ. cum ℵAB*G ... ς Ln συμμαρτ. cum B[3]DEKLP etc | αυτων της συνειδησεως cum ℵABEKLP al certe pler Or[2,40] et[3,798] et[4,580 not] Chr[511] etc ... DEG d g arm της συνειδ. αυτων, item *testimonium reddente illis conscientia ipsorum* vg d[2]; tol* Or[int 2,419] et[4,485] *testimonium reddente eis* (tol* *illis*) *conscientia* | λογισμων (d e g vg Or[int] etc *cogitationum, cogitationibus*): G διαλογισμων

16. εν ημερα οτε cum ℵDEGKL al pler d e g m[17] vg (et. am fu demid harl) syr[p] arm (aeth *cum*) Eus[praep 580] et Cyr[hr 238] (uterq εν ημερ. οταν) Ps-Ath[2,325] Chr Euthal[cod] Thdrt al Or[int 4,472. 479. 486 bis] etc ... B εν η ημερα, Ln εν ημερα η cum A 73. 93. tol syr[sch] cop Dam (εν ημερα εν η) Or[tint 1,102] Ambrst al | κα. το ευαγγ. μου et. Or[4,7] et[15] et[int 1,102] et[4,486] Dial[1,807] (ο αποστολος ουκ ειπε κατα τα ευαγγελια μου, αλλα κα. το ευαγγελιον μου) et[824] Eus[hist 3,4,8] al mu ... 37. d* Mcion[tert 5,13] (*Si enim iudicabit deus occulta hominum - Quomodo? Secundum evangelium*, inquit, *per Christum*.) om μου ... 42. 43. om κα. το ευαγγ. μου | δια (in ℵ supplet* vel[a]) χριστ. ιησ. cum ℵ*B, item Or[4,98] εν χ̅ω̅ ι̅υ̅ (Mcion[tert 5,13] om ι̅υ̅, vide ante) ... ς Ln Ti δια ιησου χριστου cum ℵ[a]ADEKLP al omn[vid] vg rell Dial[824] Chr Thdrt etc. Praeterea DE d e Ambl[uc 7,1448] Ambrst add του κυριου ημων

17. ει δε cum ℵABD*EK 47[mg] d[scr**] 139. al sat mu d e g vg syr[sch] cop arm aeth Clem[423] Did[tri 3,23] Euthal[cod] Dam Thphyl Or[int 4,487 bis 504. 685] Ambrst etc ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') ἰδὲ (sic ς[e]) vel ἴδε (sic ς cum L 5 ap Scri, 5 ap Mtthaei etc) cum D[c]L al certe

παύῃ νόμῳ καὶ καυχᾶσαι ἐν θεῷ 18 καὶ γινώσκεισ τὸ θέλημα καὶ Phil 1, 10
δοκιμάζεισ τὰ διαφέροντα κατηχούμενοσ ἐκ τοῦ νόμου, 19 πέποι- Mt 15, 14
θάσ τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶσ τῶν ἐν σκότει, 20 παι-
δευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆσ
γνώσεωσ καὶ τῆσ ἀληθείασ ἐν τῷ νόμῳ· 21 ὁ οὖν διδάσκων ἕτε-
ρον σεαυτὸν οὐ διδάσκεισ; ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν κλέπτεισ;
22 ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν μοιχεύεισ; ὁ βδελυσσόμενοσ τὰ εἴδωλα
ἱεροσυλεῖσ; 23 ὃσ ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆσ παραβάσεωσ τοῦ
νόμου τὸν θεὸν ἀτιμάζεισ; 24 τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ θεοῦ δι' ὑμᾶσ Es 52, 5
βλασφημεῖται ἐν τοῖσ ἔθνεσιν, καθὼσ γέγραπται. 25 περιτομὴ μὲν 1 Co 7, 19
γὰρ ὠφελεῖ ἐὰν νόμον πράσσῃσ· ἐὰν δὲ παραβάτησ νόμου ᾖσ, ἡ
περιτομή σου ἀκροβυστία γέγονεν. 26 ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ
δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσσῃ, οὐχ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰσ περι-
τομὴν λογισθήσεται; 27 καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεωσ ἀκροβυστία τὸν
νόμον τελοῦσα σὲ τὸν διὰ γράμματοσ καὶ περιτομῆσ παραβάτην
νόμου. 28 οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ Ἰουδαῖόσ ἐστιν, οὐδὲ ἡ ἐν τῷ
φανερῷ ἐν σαρκὶ περιτομή· 29 ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ Ἰουδαῖοσ,

---

plu syr[p] Chr Thrdrt Oec, item Thdor[mop] qui haec adnotat: *οὐ κατ' ἐρώτησιν, ὥσ τινεσ ὑπέλαβον, ἀναγνωστέον τό· ἴδε σὺ ἰουδαῖοσ ἐπονομάζῃ, ἀλλὰ κατὰ ἀπόφασιν, ἵνα εἴπῃ· μὴ ὢν ἀληθῶσ καὶ ἐν κρυπτῷ ἰουδαῖοσ, ἀλλὰ λεγόμενοσ.* | *επαναπαυη*: K 17. (teste Treg) Euthal[cod] *-παυει* (teste Gb 17. *επονομαζει κ. επαναπαυσει*) | *νομω* cum ℵAB D* 5. 31. 73. 80. 93. 137. Clem[424] Did[tri 3,29] Chr[517 com] (et. [mosc 1]) Dam … ς (Gb[oo]) praem *τω* cum D[c]EKL al pler arm Chr[515 txt] Euthal[cod] Thdrt Thphyl Oec

20. *διδασκ. νηπιων* et. Clem[424] Or[int 4,497] Ambrst etc (5. haec ante *παιδευτ. αφρ.* pon) … A om

21. *ετερον*: L 1. 30. 38. 93. n[scr] *τον ετερ.*

25. *γαρ* et. Mcion[epiph 316] Dial[870] etc cop syr[p] (syr[sch] *γαρ* sine *μεν* exprim) … 37. d[scr] om; nec exprim vg arm aeth Or[int 4,489. 490. 497] Ambrst etc | *πρασσησ* (116. 122. f[scr] *-σσεισ*) et. Mcion[epiph 316] Dial[870] … D* arm *φυλασσησ*, item *observes* d e vg Ambrst, *custodias* vg[ms] (ap Ln) Or[int 489] etc Aug[ep 196] et[epir et litt] | *ησ*: 17. *ει*

26. *τα δικαιωματα* et. Or[int 4,489] et[497] … G g** harl* Or[int 490] *δικαιωμα*, *iustitiam* | *φυλασση*: L 116. *-σσει* | *ουχ* cum ℵB 44. Dam … ς Ti *ουχι* cum DEGKL al fere omn (A non liquet) Chr Thdrt Thphyl Oec

27. *η εκ φυσ. ακροβυστ.* (et. Or[int 4,489. 490. 497] etc): G g om | Gb Sz Ln *νόμου;* (post *λογισθησεται* vero Ln non interpunxit)

28. 29. Haec habent et. Or[1,188] et[int 4,489] Eus[dem 258] et[mai 258] (et[88]) et[ps 449] et[600] etc | *ὁ*: 17. om (item *ὁ* pri v. 29. teste Gb, non item Treg)

29. *αλλ* cum ℵABD[c]EKL al omn[vid] Or Eus etc … Ln Ti *αλλα* cum D*G

καὶ περιτομὴ καρδίασ ἐν πνεύματι οὐ γράμματι, οὗ ὁ ἔπαινοσ οὐκ ἐξ ἀνθρώπων ἀλλʼ ἐκ τοῦ θεοῦ.

III.

1 *Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίσ ἡ ὠφέλεια τῆσ περι-*
τομῆσ; 2 *πολὺ κατὰ πάντα τρόπον. πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι ἐπι-*
στεύθησαν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ. 3 *τί γὰρ εἰ ἠπίστησάν τινεσ; μὴ*
Tit 1, 3 *ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ θεοῦ καταργήσει;* 4 *μὴ γένοιτο·*
Ps 115, 2 (116, 11) *γινέσθω δὲ ὁ θεὸσ ἀληθήσ, πᾶσ δὲ ἄνθρωποσ ψεύστησ, καθάπερ*
Ps (50) 51, 6 *γέγραπται· ὅπωσ ἂν δικαιωθῇσ ἐν τοῖσ λόγοισ σου καὶ νικήσεισ ἐν*

---

29. *εν πνευματι* (Eus$^{mai\,88}$ *οὐ γράμματι ἀλλὰ πνεύματι*): G *οσ πνευμ.*, item d e g (*et circumcisio cordis qui spiritu non littera*) | *ου ο* (4. 41. 45. 48. 61. 63. b^{scr*} o^{scr} om) *επαινοσ ουκ εξ ανθρ. αλλ* (B Eus$^{dem\,338}$ *αλλα*) *εκ του* (et. D* etc; D**bG 38. 48. 72. 74. a^{scr} om) *θεου* (D*E d e vg Or$^{int\,2,305\cdot\,304}$ et^{3,965} et^{4,674} Ambrst al add *εστιν*, non item Or^{3,924} not ex schedis et^{int4,489} Eus$^{dem\,338}$ et alib etc): 47* Chr^{521} (et. mosc²) om

III. 1. *η ωφελεια* cum ℵ^{c}ABDKLP al fere omn Chr Thdrt etc ... ℵ*G 47. o^{scr} om *η*

2. *πολυ*: 120. c^{scr} *πολλη* (ut iam Aldus et Colinaeus ediderunt) | *πρωτον*: 47^{mg} Or^{3,778} (non item^{3,447}) et$^{cat\,15}$ *πρωτοι* | *μεν γαρ* cum ℵAD^{c}K L al pler (47^{mg} 67** om *μεν*) syr^{p} Chr^{4,794} Thdrt Euthal^{cod} Phot manich^{3,8} Thphyl Oec (respicit Eus^{dem441}: *πρωτοι γαρ επιστευθησαν τα λογια τ. θε.*) ... Ln om *γαρ* cum BD*EG 76. 80. 120** 124. 137. d e g vg syr^{sch} cop arm aeth Chr^{9,592} Dam Or$^{int\,4,496\cdot\,504}$ Ambrst al | *επιστευθησαν* et. Or^{3,778} Eus$^{dem\,441}$ etc ... G** add *αυτοισ*, quemadmodum d e g vg Or$^{int\,4,496\cdot\,498}$ Ambrst etc *credita sunt illis*

3. *τί γὰρ εἰ ἠπ. τινεσ; μὴ* praeeuntibus Bengelio et Ln scripsimus, nec aliter Or^{int} Ambrst al vdtr distinxisse; ς Gb Sz Ti *τί γάρ; εἰ ἠπ. τινεσ, μὴ* | *ηπιστησαν* (Or^{int} Ambrst *non crediderunt*, Cyp^{208} et alibi *exciderunt a fide*): A *ηπειθησαν*, Pacian$^{ep\,2}$ *deliquerunt* | *καταργησει*: L al^{6} cat Chr$^{mosc\,2}$ *καταργηση*, 47. *καταργει*

4. *γινεσθω* (et. Did$^{tri\,3,6}$ Thdrt Dam etc): L 26. 32. 45. c^{scr} Chr^{523} *γενεσθω*, Or$^{cat\,17}$ *γενηθητω* (*τὸ οὖν γενηθήτω εἴρηται ἀντὶ εὐκτικοῦ ὡσ τό· εἴη τὸ ὄνομά σου εὐλογημένον* etc) ... G *εστω*, item *est* d e vg Cyp$^{83\cdot\,120\cdot\,138\cdot\,202}$ (et. conc$^{carth\,47}$) Ambrst; g *est aut esto*, Amb$^{luc\,6,1361}$ *sit*. Contra Or$^{int\,496\cdot\,499\cdot\,501}$ *fiat* | *πασ δε* et. vg (et. am fu demid harl tol) cop syr^{p} Or$^{int\,3,900}$ et$^{4,497\cdot\,499\cdot\,501}$ Did$^{tri\,3,6}$ etc ... G d e g vg^{ms} ap Ln syr^{sch} Cyp et conc^{carth} *π. γαρ*, arm *π. ουν* | *καθαπερ* c. ℵB Thdrt ... ς Ln Ti *καθωσ* cum ADEGKL al pler ... 73. *ωσ*, 76. *καθο* | *νικησεισ* cum ℵADE 17. 29. 30. 32. 73. 116. 14^{lect} n^{scr} ... ς Ln Ti *νικησησ* cum BGKL al pler, item editum in Or^{3,323} etc (:: fluctuat lectio et. LXX, sed ed. Rom. et. ℵAB al pler *νικησησ*)

τῷ κρίνεσθαί σε. 5 εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν θεοῦ δικαιοσύνην συνί-
στησιν, τί ἐροῦμεν; μὴ ἄδικοσ ὁ θεὸσ ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν; κατὰ 6, 19 Ga 3, 15
ἄνθρωπον λέγω. 6 μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶσ κρινεῖ ὁ θεὸσ τὸν κόσμον;
7 εἰ δὲ ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι ἐπερίσσευσεν
εἰσ τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι κἀγὼ ὡσ ἁμαρτωλὸσ κρίνομαι; 8 καὶ
μὴ καθὼσ βλασφημούμεθα καὶ καθώσ φασίν τινεσ ἡμᾶσ λέγειν ὅτι 6, 1
ποιήσωμεν τὰ κακὰ ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθά; ὧν τὸ κρίμα ἔνδικόν ἐστιν.
9 Τί οὖν; προεχόμεθα; οὐ πάντωσ· προῃτιασάμεθα γὰρ Ἰου- 11, 32 Ga 3, 22

5. *θεου δικαιοσυνην* (et. Clem[189] Or[int 501. 503] Ambrst): G g vg Or[int 499] *δικ. θεου* | *ο επιφερ. την οργην* (sic ℵ[c] Clem[189] Or[int 501. 503] etc): ℵ* cop syr[sch] add *αυτου*, item Philastr[haer 51] (Gall[7,492]) *qui infert iram suam hominibus* | *κατα ανθρωπον λεγω* (Clem[189] haec om, licet addat *μη γενοιτο*): cf Or[int 503] *sciendum sane est quod in quibusdam etiam Graecis exx. sic invenitur:* Numquid iniquus deus qui infert iram adversum homines? *Et magis secundum hunc sensum videbuntur quae diximus convenire. Secundum hoc vero quod in Latinis exx. et nonnullis Graecorum invenimus:* - secundum hominem dico – *ita intelligendum videtur* etc. Ac rursus[503] ad alteram illam scripturam respicit: *ut in quibusdam exx. legi diximus.* Cum eadem convenit Philastr l. l., item aeth[utr], sed aeth[pp] insuper addit: *et hoc loquor more hominum.*

7. *ει δε* cum ℵA 5. 23. 57. 74. 124. d[scr] harl cop Dam ... ς Ln Ti *ει γαρ* cum BDEGKLP al pler vg syr[utr] Or[int 4,501. 503] Ambrst Chr[524] Thdrt al

8. *και καθως* cum ℵADEGLP al pler vg cop syr[p] arm (syr[sch] *και* omisso *καθως*, libere aeth) Clem[528] Or[int 4,501] etc ... BK 39. 74. a[scr] om *και* | *οτι* (et. Clem[528] Epiph[93] ex[cod ven] etc, item d e *quia faciamus*): G 76. 120. Epiph[93 petav] om, nec exprim g vg Or[int] Ambrst etc | *ποιησωμεν*: 37. *-σομεν* | *τα κακα*: D* om (D**b add) *τα* | *ελθη*: 37. 8[pe] cop add *εφ ημας*

9. *προεχομεθα* cum ℵBKP etc (vg Ambrst al *praecellimus eos*), item AL (k[scr*] *προσεχω-*) *προεχωμεθα* ... D*G 31. Chr[537] ex[mosc 2] et[544] Thdrt Severian[cat 18] *προκατεχομεν* (Thdrt Severian *κατεχομεν*) *περισσον*, item d g Or[int 4,504 bis] Ambrst[cdd aliq] *quid ergo tenemus amplius.* Videtur et. syr[sch] accedere (omisso pariter *ου παντως*). Ex D* etc conflavit P: *τι ουν προκατεχομεθα* (ipse quidem D[c] ex incuria *κατ* non delevit) | *ου παντως*: D*GP d g syr[sch] et[p txt] aeth[utr] Or[int] Chr[537] ex[mosc 2] Thdrt Severian[cat] om (P *τι ουν* cum *προεχομεθα* in unum coniunxit, quocum cohaeret quod *ου παντως* om) | *προητιασαμεθα* (*προ* et. syr[sch] cop aeth exprim, item syr[p], sed vdtr demum c.* addi) ... D*G 31. 89* Chr[537] ex[mosc 2] Oec[com] *ητιασαμεθα*, item *causati sumus* d e g vg Or[int] Ambrst etc | *γαρ* (et. Or[int] saepe): D* (non item d) om, nec expri syr[sch] | *ιουδαιους τε*: A add *πρωτον* | *παντας*: G *απαντας* | *υφ* cum ℵADEGKLP etc ... B *υπο*. Cf et. Clem[568] *δουλους δε τους υπο αμαρτιαν και ταις αμαρτιαις πεπραμενους - ουδεν η γραφη.*

δαίουσ τε καὶ Ἕλληνασ πάντασ ὑφ' ἁμαρτίαν εἶναι, 10 καθὼσ
Ps 13 (14) 1–3 et 52 (53), 35 γέγραπται ὅτι οὐκ ἔστιν δίκαιοσ οὐδὲ εἷσ, 11 οὐκ ἔστιν ὁ συνιῶν,
οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὸν θεόν· 12 πάντεσ ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρεώ-
Ps 5, 10 140, 3 θησαν· οὐκ ἔστιν ὁ ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕωσ ἑνόσ. 13 τά-
φοσ ἀνεῳγμένοσ ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖσ γλώσσαισ αὐτῶν ἐδολιοῦσαν,
9, 28 (10, 7) Es 59, 7 s ἰὸσ ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν. 14 ὧν τὸ στόμα ἀρᾶσ καὶ
πικρίασ γέμει. 15 ὀξεῖσ οἱ πόδεσ αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα, 16 σύν-
τριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖσ ὁδοῖσ αὐτῶν, 17 καὶ ὁδὸν εἰρήνησ
Ps 35 (36), 2 οὐκ ἔγνωσαν. 18 οὐκ ἔστιν φόβοσ θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν
αὐτῶν. 19 οἴδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμοσ λέγει τοῖσ ἐν τῷ νόμῳ
λαλεῖ, ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ καὶ ὑπόδικοσ γένηται πᾶσ ὁ κόσμοσ
Ps 142 (143), 2 Ga 2, 16 τῷ θεῷ. 20 διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ
ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσισ ἁμαρτίασ.

---

10. οτι et. d e g vg syr[p] exprim ... 1. 2. 31. 33. 36. 57. 74. 109. 113. 178. a[scr] c[scr] al plus[30] Chr[527] om | ουδε (D[c]): D* ουδ

11. ο συνιων c. ℵDEKLP al omn[vid] (Iustin[dial 27] et Ir[90] etiam ex LXX sic afferunt locum) Chr[527] Thdrt Euthal[cod] Dam etc, item syr[utr] arm ... Ln om ο cum ABG :: LXX του ιδειν ει εστι συνιων η εκζητ. τ. θε., item ουκ εστι ποιων χρηστοτητα). Nec agnoscere vdtr articulum d e g vg Or[int 4,504] etc Ambrst al *non est intellegens, non est requirens*; contra v. 12 *non est qui faciat*. Ceterum scripsimus συνιῶν ut KL al plu[vid] Euthal[cod]; Ln συνίων ut D[c] (sed idem συνιοῦσιν 2 Co 10, 12); rursus al ut 121. 124. l[scr] συνιών. Cf ad Mt 13, 13. | ο εκζητων cum ℵADEKLP al omn[vid], item syr[utr] arm Chr etc ... BG om ο, hinc Ln [ο] εκζ. Latini ut ante relatum est. Ir[90] cum LXX η εκζητων | B ζητων

12. ηχρεωθησαν cum ℵAB*D*G (:: ut αχρεος pro αχρειος) ... ς Ln ηχρειωθησαν cum B[3]D[c]EKLP al omn[vid] (sed LP al ηχριωθ.) :: LXX[ed] ηχρειωθησαν, sed ℵA[3] ηχρεωθ. | ο ποιων cum ℵDE, item (vide ante) d e vg Or[int 4,504] Ambrst al *qui faciat*; g *faciens* [aut] *qui faciat* ... ς Ln Ti om ο cum ABGKLP al omn[vid] syr[p] arm Chr etc :: LXX absque articulo, sed habet ℵ* | ουκ εστιν εως ενος et. Or[int] Ambrst etc ... B 67** om ουκ εστιν, item syr[sch] *et non est qui faciat bonum, ne unus quidem*

13. λαρυγξ (G -ρυνξ): AP 17. 48. 74. al[2scr] λαρυξ

14. ων το στομα cum ℵADEGKLP etc ... B 17. add αυτων (Cyp[288] *et os eorum*), hinc Ln add [αυτων] :: LXX ων το στομα

19. ο νομ. λεγει cum ℵ[c]ABDEGKLP al omn[vid] g (*dicit*) syr[utr] arm etc Chr[527] Thdrt Dam etc ... ℵ* d e vg cop Or[4,284] et[cat 32] Or[int 4,509 sa] Ambrst al ο νομ. λαλει (*loquitur*) | λαλει cum ℵABD[c]EKLP al fere omn d e vg cop syr[p] Or[4,284] et[cat 32] Or[int 4,509 sa] Chr Thdrt Dam etc Ambrst al ... D*FGK 12[lect] f g syr[sch] λεγει

20. εξ εργ. νομ. ου δικαιωθ. cum ℵABKLP al omn[vid] vg (et. am demid etc) syr[utr] cop arm Or[int 4,509] Chr Thdrt Dam etc ... DEFG d e f g fu

21 *Νυνὶ δὲ χωρὶσ νόμου δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέρωται, μαρ-* 1, 17
τυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, 22 *δικαιοσύνη δὲ*
θεοῦ διὰ πίστεωσ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰσ πάντασ τοὺσ πιστεύοντασ.

---

al[lachm] Ambrst al (et. Or[4,519] *qui in superioribus dixerit quia non iustificetur homo ex operibus legis*) ου δικαι. εξ εργ.ʾ νομ. | αυτου: 8. 33. 35. 73. 74. 114. 120** 121. 177. al[8 scr] aeth Or[int 509] (*in conspectu dei*, vel[al ed] *coram deo*) Ambrst του θεου | επιγνωσισ (et. Clem[567], item[447] γνωσισ) ... FG επιγνωσεωσ (sed f *agnitio*, g *agnitio* [aut] *is*)

21. θεου: F του θεου (item vdtr G* quum inter -νη et θ̅υ̅ rasura sit). Praeterea per manifestam incuriam G*g* h. l. add δια πιστεωσ ιησου χριστου εισ παντασ και επι παντασ (g* επι πα. non expressit errore intellecto) | μαρτυρουμενη (ita D**c): D* 46. -ρομενη | και των: 37. (Treg 37*) om και

22. ιησου χριστου cum ℵCDEFGKLP al omn[vid] vg syr[utr] cop arm aeth Clem[141] Or[3,609] et[int 4,511] Thdrt Dam al Ambrst al ... Ln om ιησου cum B Mcion[tert 5,13] (at ibi satis libere affertur verbum Pauli: *Tunc lex, nunc iustitia dei per fidem Christi. Quae est ista distinctio? - - Christi distinctio dispositionum est, non deorum; monet iustificatos ex fide Christi, non ex lege, pacem ad deum habere.*) ... A εν χριστω ιησου ... Chr[530] (et. mosq 2) om (ειπων γουν· δικαιοσυνη θεου, επηγαγε· δια τησ πιστεωσ, εισ παντασ και επι παντασ τουσ πιστευοντασ. | εισ παντασ sine additam cum ℵ*ABCP 47* 137. cop arm (item aeth[utr] *quod in fide Iesu Christi iustificantur apud deum omnes illi qui credunt in eum*; similiter ar[e] *quod iustitia dei tantummodo est in fide in Iesum Christum unicuique de eis qui credunt in eum*) Clem[141] (δικαιοσυνη δε θεου δια πιστ. ι̅υ̅ χ̅υ̅ εισ παντ. τουσ πιστευοντασ· ου γαρ εστι διαστ.) Or[3,609] (δικαιοσυνην λεγει την εκ πιστ. ι̅υ̅ χ̅υ̅, ητισ πεφανερωται εισ παντ. τουσ πιστ.) et[int 4,516] (*cum - obiecisset, iustitiam dei per fidem Iesu Christi esse in omnes qui credunt, neque habere aliquam distinctionem, sed omnes deliquisse* etc) Cyr[act 36] Aug[ter] (et[pecc merit] et[spir et litt] et[contr ep 2 pelag] *in omnes qui credunt*); item *super omnes* am demid harl al[lachm], Dam επι παντασ ...... ς (Gb[oo]) Ti add και επι παντασ cum ℵ[c]DEFGKL al fere omn vg[cle] fu syr[p] (item syr[sch] *in omnes, etiam super omnes qui credunt in eo*) Chr[530] Euthal[cod] Thdrt Thphyl Oec (Or[int 4,511 txt] *in omnes et super omnes qui credunt in eum*, prorsus ut habent fu et vg[cle]. Quod ab Or profectum esse credi nequit, quum et ipse Or[3,609] et[int 4,516 com] contra stent.) Ambrst (*in omnes vel super omnes, hoc est super omnes Iudaeos et Graecos* etc) Chrom[matth] (ut vg[cle] *credunt in eum*). Commentatur Thdrt[48] τὸ γὰρ „εἰσ πάντασ" τοὺσ Ἰουδαίουσ λέγει· „ἐπὶ πάντασ" δὲ τοὺσ ἐκ τῶν ἄλλων ἐθνῶν. (Eadem cat[21] per errorem Apollinario adscribit.) :: pro testium ratione omnino edendum est εισ παντασ absque additamento. Quod quidem etsi a Pauli ingenio haud abhorreat, tamen nec ab interpolatore alienum est. Nec probabiliter dixeris breviorem lectionem inde ortam esse quod scriptor a παντασ ad παντασ transiluerit. Ut enim testes antiquissimi tantum non consentientes bre-

10, 12 οὐ γάρ ἐστιν διαστολή· 23 πάντεσ γὰρ ἥμαρτον καὶ ὑστεροῦνται
τῆσ δόξησ τοῦ θεοῦ, 24 δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι διὰ
1 Io 2, 2 τῆσ ἀπολυτρώσεωσ τῆσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 25 ὃν προέθετο ὁ
θεὸσ ἱλαστήριον διὰ πίστεωσ ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰσ ἔνδειξιν τῆσ
δικαιοσύνησ αὐτοῦ, διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτη-
μάτων 26 ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ, πρὸσ τὴν ἔνδειξιν τῆσ δικαιο-
σύνησ αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰσ τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ
δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεωσ Ἰησοῦ.

27 Ποῦ οὖν ἡ καύχησισ; ἐξεκλείσθη. διὰ ποίου νόμου; τῶν

---

viorem tenent, ita posteriores tantum non omnes fideliter conservarunt longiorem.

23. *παντεσ γαρ*: Epiph[509] *οι γαρ παντεσ* (ita enim legendum pro eo quod editum est *ει γαρ παντεσ*)

25. *ιλαστηριον* (B*D* *ειλαστ.*, FG *ιλαστηρειον*): d e g harl** vg[sixt] Ambrst al *propitiatorem*, f vg Or[int518bis] *propitiationem*, Hil[164] *placationem*, Aug pecc merit et spir et litt *propitiatorium*, Or[int518d] *propitiatorium sive propitiatorem* | *δια πιστεωσ* (Gb″) cum ℵC*D*FG 31. 67** 76. Or[2,540] et [4,24. 39] Eus[ps 295. 315. 491] Bas[bapt634] Cyr[act54] Dam Thphyl ... ς *δι. τησ πιστ.* cum BC[3]D[c]EKLP al pler Bas[1,180] Chr[580] Euthal[cod] Thdrt Oec ... d[2] e vg Or[int518ss] Amb[fug saec 3] Aug[bis] *per fidem* (d* *fide*), pergentes *in sanguine ipsius* (Or[int ter] *eius*), f g *per fidem in illius sanguine*, Ambrst *fidei in sanguine ipsius* ... A om. Etiam Chr[581 vid]: *ο μεν γαρ πατηρ προεθετο, ο δε* $\overline{χς}$ *εν τω αυτου αιματι το παν κατωρθωσεν*. Libere Or[int2,239] *quem posuit deus propitiatorem* (cod *-torium*) *in sanguine ipsius per fidem*. | *αυτου* pr et. Or[bis] Eus[ter] etc (37. Or[4,25] post *αιματι* pon) ... B 47. 76. *εαυτου*. De Latinis (*ipsius, illius, eius*) vide ante | *δια την παρεσιν* usq *τησ δικαιοσυνησ αυτου* (v. sq): FG 17. 39. 52. 61. 76. b[scr*] o[scr] transiliendo om | *παρεσιν* et. Or Chr Thdrt Dam Thphyl. Sic Chr[581]: *δια την παρεσιν, τουτεστιν την νεκρωσιν. - τι δε τουτο εστι· το εν τη ανοχη του θεου την παρεσιν γεγενησθαι;* ... 46. *πωρωσιν*, 69. 116. *παραινεσιν* (k[scr] *παρεσνεσιν*), d* e Ambrst Aug[pecc mer et spir et litt] Pelag[com] *propositum* (contra vg *remissionem*) ... 47. add *εν τω νυν αιωνι*

26. *προσ την* cum ℵABCD*P 47. 49. 80. Clem[141] Cyr[act56] Dam ... ς om *την* cum D[c]EKL al pler Chr Thdrt Euthal[cod] Thphyl Oec | *και δικαιουντα* (D* *-ουν*) ... FG 4. 52. f g fu al[lachm] Ambrst om *και* (*ut sit ipse iustus, iustificans*, Ambrst om *ipse*) | *ιησου* cum ℵABCKP al plu d[2] am fu syr[p] arm aeth Chr[581] Euthal[cod] Thphyl Aug[bis] Oros[pelag] ... vg[cle] demid harl tol cop Or[int 518] Thdrt Ambrst Pelag[com] *Iesu Christi*, $\overline{ιυ}\ \overline{χυ}$, d* *Christi Iesu*, syr[sch] ar[e] *domini nostri Iesu* (ar[e] om) *Christi* ... DEL al[40] Clem[141] *ιησουν* (i. e. $\overline{ιν}$ pro $\overline{ιυ}$). Non item recte affertur Oec[244]: postquam enim *τον εκ πιστ.* $\overline{ιν}$ scriptum est, explicatur *δικαιουντ. τον δια πιστεωσ του* $\overline{ιυ}$.

27. *η καυχησισ* (*gloriatio*, sed d* *iustificatio*): FG d e f g vg Or[int 4,516]

ἔργων; οὐχί, ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεως. 28 λογιζόμεθα γὰρ δικαιοῦ- Ga 2, 16
σθαι πίστει ἄνθρωπον χωρὶς ἔργων νόμου. 29 ἢ Ἰουδαίων ὁ θεὸς
μόνον; οὐχὶ καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν, 30 εἴπερ εἷς ὁ θεὸς ὃς Eph 4, 6
δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστεως.
31 νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ
νόμον ἱστάνομεν.

IV.

1 Τί οὖν ἐροῦμεν εὑρηκέναι Ἀβραὰμ τὸν προπάτορα ἡμῶν

---

517. 518. 537 Aug$^{spir\ et\ litt\ bis}$ (non item $^{contr\ ep\ 2\ pelag}$) add *σου* | *ουχι*: D* *ουκ*, FG *ου* | *δια* sec: D*^{gr} om

28. *λογιζομεθα*: D^{c}(non item E)KP al aliq *-ζωμεθα* | *γαρ* cum ℵAD*EFG 5. 9. 33. 38. 39. 47. 80. 121. 137. 179. d e f g vg cop arm (aeth) Or$^{int\ 516}$ Dam Ambrst Aug$^{contr\ ep\ 2\ pelag}$ ... ς (= Gb Sz) Ti *ουν* cum BC D^{c}KLP al pler syr^{utr} Chr^{583} Thdrt Euthal^{cod} Thphyl Oec | *δικαιουσθ. πιστει ανθρωπ.* cum ℵ*ABCDE 5. 47. 153. 178. 179. 238. d e (sed d e *per fidem*, et d* e *hominum* pro *-nem*) Dam ... FG f g vg aeth^{utr} Or$^{int\ 516\ ss}$ Ambrst al *δικαι. ανθρωπ. δια πιστεως*, cop *hominem iustificari in fide* ... ς (= Gb Sz) *πιστει δικαι. ανθρωπον* cum ℵ^{c}KLP al pler syr^{utr} arm Chr Thdrt Euthal^{cod} Thphyl Oec

29. *η* et. Clem$^{656.\ 780}$ etc; d** (* *ad*) e f g vg Or^{int} pp^{lat} *an* ... A*^{vid} 39** Iulian$^{cyr\ 106}$ *μη*, 77. *ει* ... 30. 39. 43. 51. n^{scr} Thdrt om | *μονον* cum ℵACFGKLP al plu (d e f g vg Or^{int} Ambrst etc *tantum*) Eus$^{dem\ 336}$ (*οτι μη μονον ιουδαιων εστιν ο θεος, αλλα κ. εθν.*) Ath^{926} Chr^{534} Cyr$^{ador\ 351}$ Thdrt Dam Oec ... Ti *μονων* cum B al^{15} Clem$^{656.\ 780}$ Ath^{594} (Chr$^{534\ semel\ fluct\ lectio}$) Iulian$^{cyr\ 106}$ Cyr$^{iul\ 107}$ Thphyl (Clem^{780} Ath Iulian *μονων ο θεος*, Clem^{656} *μονων εστιν ο θε.*) ... DE *μονος* | *ουχι* (FG *ουχι*) *και* cum ℵABCDEFGK 3. 31. 39. 45. 47. 73. 177. 178. k^{scr} d e f g vg syr^{sch} cop arm aeth Clem^{bis} Ath$^{594.\ 926}$ Cyr$^{iul\ 107}$ (Iul^{cyr} *αλλα και*) Chr$^{534\ semel}$ Dam Or$^{int\ 518}$ Hil^{1137} Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *ουχι δε και* cum LP al pler syr^{p} (Chr^{534}) Cyr$^{ador\ 351}$ Thdrt Thphyl Oec

30. *ειπερ* (Gb′) cum ℵ*ABCD**^{b} 5. 6. 47^{txt} 80. 137. (g vide post) Clem^{656} Or^{4,228} Did$^{tri\ 1,18}$ Cyr$^{iul\ 107\ et\ ador\ 351}$ Dam Hier$^{pelag\ 2}$ Pacian ep^{3} (hi duo *si quidem*) ... ς Ti *επειπερ* cum ℵ^{c}D*et^{c}EFGKLP al pler Eus$^{dem\ 334.\ 336}$ Ath$^{594.\ 926}$ Chr^{534} Thdrt Thphyl Oec; *quoniam quidem* d e f (g *quoniam quidem* ^{aut} *siquidem*) vg Or$^{int\ 518}$ Ambrst al | *ο θεος* (sic D**^{b}et D^{c}): D* Or^{4,228} om *ο*

31. *ιστανομεν* (Gb′) cum ℵ*ABCD**^{b}(* *περιστανομεν*)FG (hi duo *στανο-μεν* linea ineunte) 10. (*συνιστ-*) 31. 80. Or^{4,228} Cyr$^{ador\ 5}$ Dam ... ς *ιστωμεν* cum ℵ^{c}D^{c}EKLP al pler (47^{txt} *ισταμεν*, 17. al^{3} *συνιστωμ.*) Chr^{534} Thdrt Euthal^{cod} Thphyl Oec

IV. 1. *ευρηκεναι* (4^{ms} 28^{ms} *ευηρεστηκεναι*) post *ερουμεν* (Gb″) cum ℵAC DEFG 5. 31. 73. 137. d e f g vg cop arm aeth Or$^{int\ 520}$ Cyr$^{glaph\ 66}$ Dam Ambrst ... ς Ti post *αβρ. τ. π. ημων* cum KLP al pler syr^{utr}

κατὰ σάρκα; 2 εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα,
Gn 15, 6 Ga 3, 6 Ia 2, 23 ἀλλʼ οὐ πρὸσ θεόν. 3 τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; ἐπίστευσεν δὲ
Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰσ δικαιοσύνην. 4 τῷ δὲ
ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸσ οὐ λογίζεται κατὰ χάριν ἀλλὰ κατὰ ὀφεί-

Chr^{544txt} Euthal^{cod} Thdrt Thphyl Oec (item Phot et Gennad ap Oec ^{246}) ... B 47* Chr^{544com} plane om | *προπατορα* (Gb'') cum ℵ*et^{c}ABC* 5. 10. 31. 137. syr^{sch} cop arm aeth^{utr} Cyr$^{glaph 66}$ Dam (cf et. Eus praep^{319} *αβρααμ οσ και προπατωρ του παντοσ ιουδαιων εθνουσ ανειρηται*) ... ς Ti *πατερα* cum ℵ^{a}C^{3}DEFGKLP al pler d e f g vg syr^{p} Or$^{int 530}$ Chr$^{544 txt}$ et^{com} Euthal^{cod} Thdrt Thphyl Oec (item Phot et Gennad ut ante) :: solet etiam in N. T. Abraham dici *πατηρ* (Lc 16, 24. 32. Ioh 8, 53 Act 7, 2 Ro 4, 12), *προπατωρ* saepe apud pp^{gr} legitur.

2. *αλλ ου*: F *αλλα ου* | *θεον* cum ℵABCD*FG Cyr$^{glaph 66}$ ... ς *τον θεον* cum D^{c}EKLP al omn^{vid} Chr^{545} Thdrt Euthal^{cod} Dam al

3. *ἡ*: F* om | *δε* cum ℵABCD^{c}EKLP al pler cop syr^{p} Thdrt Dam etc; at eundem locum cum *δε* etiam afferunt Clem$^{rom 10}$ Iust$^{dial 92}$ Ir^{gr} et$^{lat 283}$ Or^{4,284} et$^{cat 29}$ Eus$^{hist 1,4,11}$. Legitur ap LXX (pauc minusc *επ. δε*, item ed. Compl.) *και επιστ.*, at quum ℵB deficiant, non certum est utrum ita an *επιστ. δε*, quod patrum ipsiusque Pauli testimonio probabile fit, aetate Christi legi consueverit ...... D*FG 61. 108* b^{scr}* o^{scr} d e f g vg syr^{sch} arm aeth Chr^{546} Euthal^{cod} Cyp^{105} Or$^{int 517. 530. 532. 534}$ etc om | *αβρ. τω θεω*: ita et. LXX. Clem^{rom} Ir^{gr} et^{lat} Or et^{int} Eus^{hist} (item Tert$^{pat 6}$ *denique Abrah. deo credidit* etc) ... 37. Iust^{dial} Cyp *τω θε. αβρ.* Ceterum pp omnes *αβρααμ* cum Paulo, non *αβραμ* ut LXX. Quam in rem cf Or$^{cat 29}$: *νομίζω δὲ τοὺσ ἀπὸ τῶν ἐθνῶν μὴ ἐπιστήσαντασ τῇ ἀκριβείᾳ τῆσ γραφῆσ ἐκτεθήσασθαι* (sic) *τὸ ἀπὸ τῆσ γενέσεωσ ῥητόν, οὐχ ὡσ παῦλοσ αὐτὸ ἔθηκεν ἐν τῇ ἀρχῇ. οὐκ ἂν γὰρ ὁ οὕτωσ ἀκριβὴσ ἐξέθετο τό· ἐπίστευσε δὲ ἀβραὰμ τῷ θεῷ. οὕτω δὲ εἰκὸσ καὶ ἐν τοῖσ ἑξῆσ γεγράφθαι ἐν τῇ πρ. ῥωμ. ἐπιστολῇ ὅτι ἐλογίσθη ἡ πίστισ τῷ ἀβραὰμ* (lege potius *αβραμ*) *εἰσ δικαιοσύνην. νυνὶ δὲ ἔχομεν ἡμεῖσ ἀβραάμ.* Consimilia his eaque manifestiora Or$^{int 525}$ habet: „Sed diligentem lectorem, quem iota unum aut unus apex de lege non praeterit, ne illud quidem latere debet quia hoc quod apostolus dixit - - illo tempore cum de eo scriptum est quod *crediderit deo et reputatum sit ei ad iustitiam*, nondum *Abraham* vocabatur, sed *Abram* erat nomen eius. De quo aliquibus forte videbitur error in exx. haberi, quod facile *Abraham* pro *Abram* scribi potuerit. - Sed quia haec existimatio potius incerta est quam firma approbatio, nos compendiosius respondeamus quod observans apostolus sententiam dei, qui dixit: *Iam non Abram sed Abraham erit nomen tuum*, appellavit nunc eum non ut in loco Genesis scriptum est, sed ut de eo pronuntiaverat deus."

4. *οφειλημα* (D* *οφιλεμα*) cum ℵABCDEFGKLP al longe plu arm Chr^{546} Euthal^{cod} Cyr$^{glaph 66}$. Thdrt Dam ... ς (= Gb Sz) praem *το* cum minusc pauc^{vid} (nullus ap Scri nec ap Mtthaei) Oec

λῆμα· 5 τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα
τὸν ἀσεβῆν, λογίζεται ἡ πίστισ αὐτοῦ εἰσ δικαιοσύνην. 6 καθάπερ
καὶ Δαυεὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ᾧ ὁ θεὸσ λογί-
ζεται δικαιοσύνην χωρὶσ ἔργων· 7 μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνο- Ps 31 (32), 1. 2
μίαι καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι· 8 μακάριοσ ἀνὴρ οὗ οὐ
μὴ λογίσηται κύριοσ ἁμαρτίαν. 9 ὁ μακαρισμὸσ οὖν οὗτοσ ἐπὶ τὴν
περιτομὴν ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; λεγομεν γάρ· ἐλογίσθη τῷ 4, 3
Ἀβραὰμ ἡ πίστισ εἰσ δικαιοσύνην. 10 πῶσ οὖν ἐλογίσθη; ἐν περι-
τομῇ ὄντι ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ ἀλλ' ἐν ἀκροβυστίᾳ.
11 καὶ σημεῖον ἔλαβεν περιτομῆσ σφραγῖδα τῆσ δικαιοσύνησ τῆσ Gn 17, 11

---

5. *ασεβην* cum ℵD*FG … ς Ln Ti *ασεβη* cum ABCD^c EKLP etc | *εισ δικαιοσυνην* sine additam: ita et. Or$^{int\ 4,520ss}$, nec aliter am … vg^{cle} fu demid harl tol omn^{lachm} Ambrst al, etiam arm^{usc} add *secundum propositum gratiae dei*

6. *καθαπερ* cum ℵABCKLP al omn^{vid} … DEFG *καθωσ* | *δαυειδ* (sic et. E): cf ad Mt 1, 1 … DEFG 46. g^{scr} praem *ο* | *δικαιοσυνην* (c^{scr} *-νη*): P 17. 46. 69** 70. 114. 13^{lect} *εισ δικ.*

7. *αφεθησαν*: 4. 35. 38. 63. 68. 74. 120. al^{3scr} (item „mu" ap Mill) Chr$^{547\ bis}$ cod *αφειθησαν* (:: ita et. LXX ex ℵ al permu)

8. *οὖ* cum ℵ*BD*EG 67** … ς Ln *ᾧ* c. ℵ^c ACD^c FKLP al pler Dam Euthal cod Cyr$^{glaph\ 66}$ Thdrt al, item d e f g vg Or$^{int\ 520.\ 553s}$ cop etc :: item LXX^{ed} Clem^{463} (affert ex LXX quum addat *ουδε εστιν εν τω στομ. αυτ. δολ.*) etc, ℵAB *ου* | *λογισηται*: KP 17. 26. 32. 34. 46. 48. n^{scr} 13^{lect} Euthal^{cod} *-σεται*

9. *ουτοσ*: F^{2} *αυτοσ* (* *αυτουσ*) | *περιτομην*: DE d* vg^{cle} harl* tol (non item am fu demid fioriac harl**) arm^{mg} (in edd^{const} et^{amst}) Ambrst add *μονον*. Quam in rem Luc^{brug}: „*Non auferas vel adverbium* tantum *vel verbum* manet." Habet enim vg^{cle} harl** tol (non item am fu demid) Ambrst: *in circumcisione tantum manet, an* etc | *η και*: 35. 47. 49. 52. 108* 13^{lect} k^{scr} tol syr^{sch} Chr^{547} (et.$^{mosc\ 1}$) om *και* | *επι* sec (et. Chr^{547} Cyr$^{glaph\ 66}$ Thdrt Dam etc): C *εισ* … 29. 33. a^{scr} (om et. *την*) om | *λεγομεν γαρ* sine *οτι* cum ℵBD* 47. … ς Ti add *οτι*, Ln [*οτι*] cum ACD^c EFGKLP al pler vg syr^{utr} cop arm Or$^{cat\ 20}$ Chr^{547} Cyr glaph^{66} Euthal^{cod} Thdrt Dam | *η πιστισ* (k^{scr} ante *τω αβρ.*, 17. 62. post *εισ δικ.* pon): K om

10. *οντι* (et. d* e fu* *in circumcisione cum esset*, item Or$^{int\ 534}$ Ambrst Aug$^{ep\ 146}$ *cum in circumcisione esset*, etc): FG d*** f g vg (et. am fu** demid harl tol) syr^{sch} (non item P) Cyr$^{glaph\ 66}$ et$^{ador\ 58}$ om | *ἤ* (sic et. d e f g vg^{clo} am fu demid tol): D^d E harl^{*vid} add *και*

11. *περιτομησ* cum ℵBC^2 DEFGKLP al pler d e f g vg cop Or$^{cat\ 20}$ (*λαμβανει δε μετα την εκ πιστεωσ δικαιωσιν σημειον περιτομησ, ωσπερει σφραγιδα* etc) Chr^{4,302} (^{9,548} vocem *περιτομησ* praeterit) Cyr$^{glaph\ 66}$ Thdrt Euthal^{cod} Thphyl Oec Ambrst al … Gb' *περιτομην* cum AC*

πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάν-
των τῶν πιστευόντων δι' ἀκροβυστίας, εἰς τὸ λογισθῆναι αὐτοῖς
δικαιοσύνην, 12 *καὶ πατέρα περιτομῆς τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς*
μόνον ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσιν τοῖς ἴχνεσιν τῆς ἐν ἀκροβυστίᾳ
πίστεως τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ. 13 *οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ*
Gn 22, 17 etc *ἐπαγγελία τῷ Ἀβραὰμ ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν*

---

6. 9. 36. 87[mg corr] 47. 67. 77. 123. syr[utr] arm Or[int 524] (item schol Origeni adscriptum ap Wtst, sed ipsa verba non affert) Chr[4,466] Cyr[glaph 24] et[ador 58] Procop[nicoph 1,1541] Dam (nil probat Eus[dem 40] *ωσπερ τινα σφραγ. την περιτομην υπεμεινε του σωματοσ*, nec Cyr[hr 74] *και περιτομην ελαβε σφραγιδα τησ* etc) | *σφραγιδα* (L add per incuriam manifestam *τησ περιτομησ*): FG add *δια* (non item f; g vero *ea iustitia* [aut] *iustitiae*) | *τησ δικαιοσυνησ*: A om *τησ* | *τησ* (17. om) *εν τη*: DEFG 1. 4. 7. 35. 114. 157. 13[lect] 14[lect] al[2scr] 8[pe] Procop[nicoph] Dam om *τη* | *δι ακροβ.* cum ℵBCD**[b et c]K[all]P al pler[vid] Euthal[cod] Thdrt Dam etc ... Ln Ti *δια ακρ.* cum AD*EFGL[ail] 76. | *αυτοισ* cum ℵ*AB 2* 3. 21. 23. 47. 57. 67** 69. 73. 74. 80. 108. 115. a[scr] demid tol cop schol[orig] (ap Wtst, ut ante) Cyr[glaph 66] Dam ... ς (Gb°) Ti praem *και* cum ℵ[c]CDEFGKLP al longe plu d e f g vg (et. am fu harl) syr[utr] arm aeth[utr] Or[int 524. 525] Thdrt Thphyl Oec | *δικαιοσυνην* cum ℵC[2]D* 67** 80. 115. arm Dam ... A 32. 47. 114. 124. a[scr] Cyr[glaph 66] *εισ δικαιοσυνην*, 67* *εισ την δικ.*, similiter *ut reputetur et* (demid tol om) *illis ad* (g *in*) *iustitiam* d*** e f g vg Or[int 526] Ambrst al, d* vero *ut reputetur et illis iustitia* ... ς Ln Ti *την δικαιοσυνην* cum BC*D[c]EFGKLP al pler Thdrt Thphyl Oec

12. *τοισ ουκ* (37. 80. c[scr] Procop[nicoph] Thphyl *ου τοισ*) *εκ περιτομησ* (ita et. ℵ[a]): ℵ* om, transiliens a *περιτομησ* ad *περιτομησ* | *στοιχουσιν* (FG *στοιλουσειν*, f g *qui sectantur*): 31. 37. (* ap Treg) 65. 80. 89. 115. l[scr] *τυχουσι* | *τησ εν ακροβυστ.* cum ℵABCD*EFG 4. 5. 26. 44. 47. 63. 66. 72. 80. 110. 111. 115. 120** 123. a[scr] al[5scr] al Cyr[glaph 67] Procop[nicoph 1541] Dam ... ς (= Gb) *τησ εν τη ακρ.* cum D[c]KLP al plu Chr[546] Euthal[cod] Thdrt Thphyl | *τησ εν ακροβ. πιστεωσ* cum ℵ* (om *πιστ.*) et[a]ABC (* *εν ακροβυστιασ*) FG al sat mu f g am fu harl* (hi[s] et Or[int] *vestigia* [fu Or[int] add *eius*] *quae est in praeputio fidei*) Or[int 524s] Cyr[glaph 67] Dam ... Gb' Sz *τησ πιστεωσ τησ* (P 2. 63. 66. al *τοισ*) *εν τη* (2. al om) *ακροβ.* cum KLP al[60] fere vg[clo] (*vestigia fidei quae est in praeputio*, ita et. demid harl** tol Ambrst) Euthal[cod] (omisso *τησ* sec) Thdrt ... DE 71. d e *τησ πιστεωσ τησ εν* (D[c] add *τη*) *ακροβ. πιστεωσ* (d e *fidei quae est in praeputio fidei*)

13. *ἤ* (et. ℵ[a]; ℵ* om): 76. 124. arm Thphyl *και* | *αυτον ειναι*: K 17. n[scr] *ειν. αυτ.*, 42. 73. om *αυτ.* | *κοσμου* cum ℵABCDEFG 47. 73. 80. d[scr] arm Dam ... ς (= Gb Sz) praem *του* cum KLP al pler Cyr[glaph 67] Euthal[cod] Thdrt Thphyl Oec | *δια* (a[scr*] c[scr] al? om) *δικαιοσυνησ* (et. f g *per iustitiam*): G *διικαιοσυνησ*, F *δικαιοσυνην* | *πιστεωσ*: 3. 44. 71. c[scr] *και πιστ.*

εἶναι κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνησ πίστεωσ. 14 εἰ γὰρ οἱ ἐκ Ga 3, 18
νόμου κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστισ καὶ κατήργηται ἡ ἐπαγγελία.
15 ὁ γὰρ νόμοσ ὀργὴν κατεργάζεται· οὗ δὲ οὐκ ἔστιν νόμοσ, οὐδὲ
παράβασισ. 16 διὰ τοῦτο ἐκ πίστεωσ, ἵνα κατὰ χάριν, εἰσ τὸ εἶναι
βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου
μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεωσ Ἀβραάμ, ὅσ ἐστιν πατὴρ πάντων Ga 3, 9
ἡμῶν, 17 καθὼσ γέγραπται ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά Gn 17, 5
σε, κατέναντι οὗ ἐπίστευσεν θεοῦ τοῦ ζωοποιοῦντοσ τοὺσ νεκροὺσ
καὶ καλοῦντοσ τὰ μὴ ὄντα ὡσ ὄντα, 18 ὃσ παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι
ἐπίστευσεν, εἰσ τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν κατὰ τὸ Gn 15, 5
εἰρημένον· οὕτωσ ἔσται τὸ σπέρμα σου, 19 καὶ μὴ ἀσθενήσασ τῇ

---

14. *και* et. f g Or$^{int\,526\,bis}$ Aug$^{ps\,118}$ et^{alibi} ... d e vg Iulian ap Aug$^{op\,imp\,2}$ Ambrst Pelag^{com} om (D prorsus insolito modo *και* ei sticho addidit qui verbis *κεκενωται η πιστισ* constat)

15. *οὗ*: FG* *που*, item arm | *δε* (Gb') cum ℵ*ABC 10. 31. 80. 124. cop syr$^{p\,mg}$ arm Or$^{int\,4,505}$ et$^{526\,bis}$ et^{527} Thdrt Dam Thphyl Iulian ap Aug$^{op\,imp\,2}$ Amb$^{epist\,73}$ ... ς Ti *γαρ* cum ℵ^{c}DEFGKLP al pler d e f g vg syr^{sch} et$^{p\,txt}$ Or$^{int\,526\,semel}$ Chr^{550} (*οτι ο νομ. οργ. κατεργ.· ου γαρ* etc) Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\,67}$ Oec Ambrst Aug | *παραβασισ*: AFG *-βασεισ* (sed f g *praevaricatio*)

16. *εκ πιστεωσ*: D* d* add *ιησου* | *ινα*: A 45. 80. add *η*, item arm. Libere d e vg (et. fu demid harl tol, sed non am) Ambrst al *ut secundum gratiam firma sit promissio* etc. Libere syr^{sch} *Quapropter per fidem, quae est per gratiam, iustificabimur.* | *ου τω εκ του* (31. 35. 37. 73. 76. 124. al^{2ser} om) *νομου*: D^{d} add (inepte) *εστιν* (d *non ei qui ex lege est*) | *μονον*: FG 42. 91. d* e f g om | *αλλα και τω*: FG d e f g fu harl* al^{lachm} om *και*

17. *πατερ. πολλων*: 37. *πολλ. πατ.* | *τεθεικα*: KL al *τεθηκα* | *επιστευσεν* (vg^{cle} am syr^{p} Or$^{int\,528}$ etc): FG d e f g fu demid tol ceteri^{lachm} syr^{sch} ar^{e} Ambrst al *επιστευσασ*, *credidisti* (Luc^{brug} „*Non mutes personam tertiam in secundam* credidisti.“) ... D^{gr*} *επιστευσαν*. Sic aeth^{utr}: *multorum populorum, eorum qui credent in deum* | *ου επ. θεου*: FG *ου επ. θεω* (*cui credidisti deo*)

18. *επ ελπιδι* cum ℵABC^{3}D^{c}EKLP al omn^{vid} ... Ln Ti *εφ ελπ.* cum C*D* FG ... 31. 62. 70. Euthal^{cod} om | *γενεσθαι*: F *-ασθαι* | *ειρημενον*: K syr^{sch} *γεγραμμενον* | *το σπερμα σου*: FG 106. 108^{mg} f demid floriac vg^{six} Thphyl Pelag^{com} (non item Ambrst al) add *ωσ αι αστερεσ* (106. 108^{mg} Thphyl *τα αστρα*) *του ουρανου και το αμμον* (iidem^{3} *και ωσ η αμμοσ*, demid *et sicut harena*) *τησ θαλασσησ* (demid *quae est in littore maris*, Thphyl om *τ. θα.*). Similiter g harl* add *sicut stellae caeli*, item fu marian *sicut arena maris*, tol *velut arena quae est in litore maris*. Praeterea etiam Or$^{int\,531}$ editum est: *sicut stellae caeli et arena maris*, at Delarue adnotat: „Haec desiderantur in omnibus Mss. nostris.“ Lc^{brug}: *Quod sequitur in multis libris - superfluit.*

Gn 17, 17 *πίστει κατενόησεν τὸ ἑαυτοῦ σῶμα νενεκρωμένον, ἑκατονταέτης*
που ὑπάρχων, καὶ τὴν νέκρωσιν τῆς μήτρας Σάρρας·
20 *εἰς δὲ*
τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλ' ἐνεδυνα-
Io 9, 24 *μώθη τῇ πίστει, δοὺς δόξαν τῷ θεῷ,*
21 *καὶ πληροφορηθεὶς ὅτι*
ὃ ἐπήγγελται δυνατός ἐστιν καὶ ποιῆσαι.
22 *διὸ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ*
Gn 15, 6 *εἰς δικαιοσύνην.*
23 *οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον ὅτι ἐλογίσθη*
αὐτῷ,
24 *ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογίζεσθαι τοῖς πιστεύ-*
ουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν,
25 *ὃς*
Is 53, 12 *παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίω-*
σιν ἡμῶν.

---

19. *τη πιστει* cum ℵABCD*EKLP al omn^{vid} vg Epiph^{581} Chr^{558} Euthal^{cod} Thdrt Chron^{108} Dam Or$^{int\,2,89}$ et$^{4,581\,ter}$ Ambrst ... D*FG d* f g fu* vg^{six} Or$^{int\,4,582}$ Iulian ap Aug$^{op\,imp\,2}$ praem *εν* | *κατενοησεν* cum ℵABC 67** 93. 137. am fu^{vict} syr^{sch} cop ar^{e} Or$^{int\,2,89}$ Chr^{1,560} (*του παυλου λεγοντος - κατενοησε μεν γαρ, φησι, το εαυτου σωμα νενεκρωμενον* etc) et$^{9,558\,mosc\,1}$ Dam Iulian ap Aug (32. Thdrt *ως κατενοησε*, similiter arm aeth^{utr}) ... ς (Gb^{oo}) Ti praem *ου* cum DEFGKLP al pler d e f g vg (et. fu* demid al) syr^{p} Or$^{int\,4,581.\,582}$ Chr$^{558\,montf}$ Epiph^{581} Chron^{108} Thphyl Oec Ambrst (*et non infirmatus est fide, nec consideravit*, ut et. vg^{cle} Or$^{int\,581s}$) | *νενεκρωμενον* cum BFG 47. 213. d e f g am demid harl syr^{sch} et$^{p\,txt}$ aeth^{utr} Or$^{int\,2,89}$ Chr^{1,560} et^{9,558} Epiph^{581} ... ς praem *ηδη*, Ln [*ηδη*] cum ℵACDEKLP al pler cop syr^{p} c.* arm (vg^{cle} fu al *cum iam fere centum annorum esset*) Or$^{int\,4,581.\,582}$ Euthal^{cod} Thdrt Chron^{108} Dam Thphyl Oec | *υπαρχων* (et. d D^{b}et^{c}): D* *-ρχει* | *μητρας*: G^{2} *μητρος* (est enim o super *a* additum), sed g tantum *vulvam* | *σαρρας*: L vg^{cle} (et. demid, non item am fu) *σαρας*, *sarae*

20. *δε*: ita syr^{p} Ambrst; d* *autem etiam*, d*** e vg Or$^{int\,581.\,582}$ *etiam*, cop syr^{sch} *et* - ... FG f g aeth^{utr} om | *του θεου*: 17. om *του* | *τη απιστια*: aeth^{utr} om (sed aeth^{pp} paullo liberius) | *αλλ* ut ℵACDEFGKL al omn^{vid} ... B *αλλα* | *ενεδυναμωθη* (37. *ενδυναμ.*) ... FG *εδυναμωθη*

21. *και πληροφορηθεις* cum ℵABCD*et^{c}KLP al omn^{vid} syr^{utr} cop arm Or$^{int\,581}$ Chr^{558} Euthal^{cod} Thdrt Chron^{108} Dam Aug$^{advers\,leg\,2}$ ... Ti om *και* cum D^{d}EFG d e f g vg Ambrst al

22. *διο και* cum ℵACD**^{b}et^{c}EKLP al omn^{vid} d e vg syr^{p} Or$^{int\,581.\,582}$ Euthal^{cod} Thdrt Chron^{108} Dam Ambrst al ... BD*FG f g syr^{sch} cop ar^{e} arm om *και*, hinc Ln [*και*]

23. *δι αυτον μονον* et. Or$^{int\,582}$ Chr^{560} Chron^{108} etc (Ambrst *tantum propter ipsum solum*) ... DEFG d e f g vg *μονον δι αυτον* | *οτι ελογ. αυτω*: D^{d}E 63. d^{d} e vg (et. demid tol, sed non am fu) Or$^{int\,582}$ Ambrst al add *εις δικαιοσυνην*, item syr^{sch} Thdrt *η πιστις εις δικαιοσυνην*

24. *μελλει* (FG^{gr} *-λεις*): P 37*^{vid} *μελλη* | *εγειραντα*: A *-ροντα*

25. *δικαιωσιν*: D^{d}E 17. a^{scr} al^{15} Cyr$^{slaph\,68}$ Chron^{108} *δικαιοσυνην* (D^{d}E *δικαίωσυνην*: nimirum D^{d} notaverat tantum *νην* pro *ν* finali, relicto

V.

1 *Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως εἰρήνην ἔχωμεν πρὸς τὸν θεὸν
διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,* 2 *δι' οὗ καὶ τὴν προσαγω-* Eph 2, 18 3, 12
γὴν ἐσχήκαμεν τῇ πίστει εἰς τὴν χάριν ταύτην ἐν ᾗ ἑστήκαμεν, καὶ 1 Pe 5, 12
καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ θεοῦ. 3 *οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ
καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν, εἰδότες ὅτι ἡ θλῖψις ὑπομονὴν* Ia 1, 3
κατεργάζεται, 4 *ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμήν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα·* 5 *ἡ δὲ
ἐλπὶς οὐ καταισχύνει, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς
καρδίαις ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν.* 6 *ἔτι γὰρ*

---

etiam eo quem D[***] posuerat accentu; E vero stulta fide exscripsit exemplar suum.)

V. 1. *εχωμεν* (et. Sz, item Ln[ed min]: mutavit autem lectionem quum ignoraret B eiusdem testem esse) cum ℵ*AB*CDEKL al plus[30] d e f g vg syr[sch] cop arm aeth[utr] Or[int 4,535. 536. 541] (explicat[536] *habeamus pacem ut ultra non adversetur caro spiritui*) Tit[354] (Gall[5]) Chr[561 ter] (et explicat *τουτεστι· μηκετι αμαρτανωμεν μηδε προς τα προτερα επανερχωμεθα*) Euthal[cod] Cyr[zach538] Thdrt Dam Ambrst etc. Nec aliter accipiendum videtur Tert[marc 5,13] *monet iustificatos ex fide Christi - pacem ad deum habere* ... ς Ln[ed mai] (sed vide ante) Ti *εχομεν* cum ℵ[a]B[3]F[gr]G[gr]P al plu syr[p] Did[tri3,27] Epiph[393] Cyr[esa376. 666] et[act64] Sedul :: haec lectionis *εχομεν* testimonia longe superari testimoniorum vi qua *εχωμεν* valet in promptu est. Hinc *εχωμεν* abiici nequit nisi prorsus ineptum sit: ineptum vero non videtur.

2. *τη πιστει* cum ℵ*et[c](ℵ[a]A)CKLP al pler d[***] vg syr[utr] cop arm aeth[pp] Or[int3,69] (*quoniam in ipso habemus accessum per fidem in spe gloriae dei*) et[4,535] Chr[563 semel] Euthal[cod] Cyr[act64] Thdrt Dam Ambrst ([txt]; ex com non satis apparet *τη πιστ.* eum non legisse) al; item *εν τη πιστ.* ℵ[a]A 93. 124. fu Tit[354] Chr[562 semel] ... Gb° Ln Ti om cum BDEFG d* e f g aeth[ro] Or[int 4,536 bis] | *χαριν* et. Or[int ubiq] etc: A *χαραν* | *επ ελπ.* cum ℵABCD[c]EKLP etc (et. Euthal[cod]) ... Ti *εφ ελπ.* cum D*FG | *του θεου*: ita Or[int4,535] (male ante Delar. editum *filior. dei*) et[536] com Cyp[267] et[306] ... d[***] vg (et. am fu etc) Ambrst (in com non attigit) Pelag al *filiorum dei*

3. *ου μον. δε*: D*[gr] add *τουτο* | *καυχωμεθα* cum ℵADEFGKLP (F *καυχομετα*, L al *καυχομεθα*) al m[42] vg cop arm aeth Or[int 4,537. 538] Cyp[267. 306] Tit[355] Chr Thdrt Dam etc ... BC 80. Or[2,624] et[1,301] Ephr[3,348] Tert[gnostic13] *καυχωμενοι* (:: cf infra v. 11)

4. *δοκιμην*; 17. *δικαιωσυνην* (sic)

5 *εκκεχυται*: Or[1,301] *εκκεχυσθω* (*ου μονον γαρ, φησι, αλλα και καυχωμενοι - η δε ελπ. ου καταισχυνει μονον η αγαπ. τ. θε. εκκεχυσθω εν τ. καρδ. ημ. δια* etc) | *ημων* (ℵ[c]): ℵ* *υμων*

6. *ετι γαρ* cum ℵACD*et[c]EKP (et L *ετι δε*) al omn[vid] (syr[p], vide post)

Χριστός, ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν ἔτι, κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν
ἀπέθανεν· 7 *μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ*
τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν· 8 *συνίστησιν δὲ τὴν*
ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ θεὸς ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν

---

arm Mcion[epiph 318] et Epiph[306] (vide post) Chr[565] Thdrt Dam Or[int 4,540. 602] (libere[3,58] *cum enim adhuc secundum tempus impii essemus, Chr. pro nobis mortuus est*). Sic Epiph[marc 360] *τὸ „ἔτι" καὶ „ἀπέθανεν" οὐ δοκήσεως, ἀλλὰ ἀληθείας ἐστὶ σημαντικόν. εἰ γὰρ δόκησις ἦν, τίς χρεία τοῦ ἔτι λέγεσθαι, δυναμένου τοῦ χ̅υ̅ πάντοτε καὶ νῦν δοκήσει φαίνεσθαι, καὶ μὴ λέγεσθαι „ἔτι ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν." ἀπὸ τοῦ γὰρ „ἔτι" τὸ τότε θανεῖν ἀπέδωκε* etc). Atque sic syr[p]: *Christus enim, cum adhuc essemus infirmi, adhuc secundum tempus pro impiis mortuus est* ...... B *ειγε*, fu* Aug[ep 149] et[pecc mer 1] *si enim*, h[scr] Isid[2,117] *ει γαρ* (*λεγων· ει γαρ χ̅ς̅ οντων ημων ασθενων κατα καιρον υπερ ασεβ. απεθ.*), syr[sch] *si autem*, cop *si enim adhuc* ... D[b]FG *εισ τι γαρ*, d e f g vg Ir[int 207] Faustin[contr arian] al *ut quid enim* | *ασθενων ετι* (et. Gb) cum ℵABCD*FG 31. 137. d e f g vg syr[p] Ir[int] Or[int 4,541] („quod enim *Christus cum adhuc peccatores* – spem nobis dat") Mcion[epiph 318] et[360] Dam ... ς (= Gb) cum D[c]EKLP al pler syr[sch] cop arm aeth[utr] (plane non habet) Or[int 540. 602] om *ετι*. Dedimus igitur (praeeuntibus Gb Ln) *ετι* bis cum ℵACD* 31. 137. syr[p] Mcion[epiph] Dam; offensi duplici *ετι*, cuius quidem rationem dudum fuerunt qui rectissime explicarent, alteri prius vario modo mutarunt, alteri satis habuerunt secundum abiecisse.

7. *μολισ* cum ℵ[a]ABCD unc rell et minusc omn[vid] Chr[565] rell ... ℵ* Or[1,581] *μογισ* :: *μογισ* uno tantum Nl Ti loco Lc 9, 39 scriptum est, substituentibus BR al[5] *μολισ*, quod idem Lc quater in actis habet (14, 18. 27, 7. 8. 16) atque semel Petrus priore epistula 4, 18. Hinc *μογισ* h. l. coniunctis testimoniis ℵ* et Or satis commendari visum esset, nisi eadem forma etiam Act 14, 18 a D pro *μολισ* substituta esset et 27, 16 a cod. 40. | *υπερ γαρ* (238. *δε*): L 3. 32. 62. 18[lect] arm om *γαρ*. Ceterum apud Ir[int 207], ubi vv. 6 usq 10 continua serie exscribuntur, v. 7 omittitur.

8. *εισ ημασ ο θεοσ* cum ℵACKP al pler cop Or[1,581] Chr[565] Cyr[act 36] Euthal[cod] Dam Oec ... Ti *ο θε. εισ ημασ* cum DEFGL 76. 124. d e f g m[36] vg syr[p] Dial[859] Chr[mosc1] Thdrt Thphyl Ir[int 207] Or[int 541 bis] Aug[ioh 110] et[saep] ... libere syr[sch] arm aeth ... B om *ο θεοσ* | *οτι* et. Or[1,581] Dial[859] etc Ir[int 207] etc: D**b (rursus delet D[c]) FG d* m[36] Chr[565] Or[int 541] Cyp[71] Hil[35. 115] Ambrst al add *ει* (*quoniam si cum adhuc peccatores essemus, Chr. pro nobis mortuus est*). Contra Lc[brug]: *Non interponas coniunctionem si inter* quoniam *et* cum. | *ετι*: 109. Dial[859] Chr[565] om | *οντων ημων* et. Or Dial etc ... L Chr[565] *ημ. οντ.* Ceterum vg[cle] (non am fu demid harl tol) arm[mg] in edd[amst] et[const] et[ven] Pelag[com] add *secundum tempus*, et Lc[brug]: *correctores indicarunt non esse praetermittendum illud* sec. tempus. Ac vdtr *κατα καιρον* h. l. etiam Thdrt legisse; explicat enim[3,55] ad v. 8 (v. 6 in com praeterit): *το δε κατα καιρον αντι του εισ καιρον, κατα τον προσηκοντα καιρον.* Sic syr[p]:

Χριστὸσ ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν· 9 πολλῷ οὖν μᾶλλον δικαιωθέντεσ
νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆσ ὀργῆσ.
10 εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντεσ κατηλλάγημεν τῷ θεῷ διὰ τοῦ θανάτου
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλλον καταλλαγέντεσ σωθησόμεθα ἐν τῇ
ζωῇ αὐτοῦ, 11 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ θεῷ διὰ
τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλά-
βομεν.
12 Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι' ἑνὸσ ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰσ τὸν 1 Co 15, 21
κόσμον εἰσῆλθεν, καὶ διὰ τῆσ ἁμαρτίασ ὁ θάνατοσ, καὶ οὕτωσ εἰσ
πάντασ ἀνθρώπουσ ὁ θάνατοσ διῆλθεν, ἐφ' ᾧ πάντεσ ἥμαρτον·

- *quoniam, quum adhuc peccatores essemus, reconciliati sumus deo per mortem filii ipsius. Christus pro nobis mortuus est. Multo igitur magis iustificati nunc* etc.

9. *ουν* cum ℵABCD^{c}EKLP al fere omn vg (et. am fu**) syr^{utr} Or$^{int\,4,541.\,542}$ Chr^{565} Cyr^{act55} etc ... D*FG 43. 52. d e f g m^{98} fu* demid cop arm Dial^{857} Ir$^{int\,207}$ Or$^{int\,4,541}$ Cyp^{71} Hil$^{85.\,115}$ Ambrst om (:: cf ad v. 8 *ετι εἰ*) | *νυν*: 39. 41. tol Dial^{857} om

10. A ab *τω θεω* ad *εν τω θεω* v. 11 transilit | FG *εχθροι* | *δια του*: F om *του* | *σωθησομεθα*: L al aliq (2 ap Scri) *-σωμεθα*

11. *ου μονον δε*: D*FG d* f g fu* arm Ambrst add *τουτο* (item E ut vdtr *το*: in D enim corrector puncta improbandi super *τουτο* ponens quum nullum posuisset super *τ* alterum, scriba codicis E inepte *το* servavit) | *καυχωμενοι* cum ℵBCDEKP al sat mu cop Chr^{566} Euthal^{cod} Thdrt Dam .:. L(FG) al plus^{30} d e f g vg arm syr^{sch} (*gloriabimur*) et^{p} aeth Or$^{int\,4,542.\,543}$ Ambrst al Thphyl *καυχωμεθα* (al aliq *καυχομ-*), FG *καυχωμεν* | *ιησου χριστου* ... B om $\overline{χυ}$

12. *ανθρωπου*: 37* praem *θανατου* | *η αμαρτια εισ τον κοσμ.* cum ℵA BCKLP al omn^{vid} vg^{cle} syr^{p} arm (Ath^{734} cop *η αμαρτ. εισηλθ. εισ*, libere et. al) Or$^{4,260.\,264}$ et$^{int\,4,542.\,544\,ss}$ Chr^{570} Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambrst al (cf et. Greg$^{thaum\,7}$ *ινα δι ησ σαρκοσ η αμαρτ. εισηλθ. εισ τ. κοσμ. και δια* etc) ... Ti *εισ τ. κοσμ. η αμαρτ.* cum DEFG d e f g am fu demid harl tol Amb$^{luc\,4,1258}$ al | *ο θανατοσ* pri loco: FG om *ο* | *ο θανατοσ* sec loc cum ℵABCKLP al fere omn vg (et. am demid tol) syr^{sch} et^{p} c.* cop arm (hi interpretes varie ponunt, ut arm post *διηλθ.*) Or$^{4,260.\,264}$ et$^{int\,4,542.\,544.\,546.\,549}$ Chr^{570} Thdrt^{3,56} et^{4,426} (Chr et Thdrt post *διηλθ.*) Euthal^{cod} Dam (*ο θα. εισηλθ.*) Ambrst Aug trin^{13} al ... Gb^{o} Ti om cum DEFG 62. d e f g fu syr$^{p\,txt}$ aeth Or^{4,544} semel (at multo saepius aliter atque eadem ipsa pagina) Aug (vide post) Amb$^{luc\,1258}$ Pacian^{baptism} Leo$^{serm\,50}$ Bed (hos vide ap Sab). Atque Aug quidem impugnat Pelagianos *ο θανατοσ* supplentes. Ita contr. 2 epp Pelag^{4,4}: *volunt intelligi non peccatum sed mortem.* Item de volunt. dei 8. *quia vero in omnes homines mors pertransiit, in omnes necesse est pertransiisse peccatum.* Item op. imp. contr Iulian 2, 50 *sive mors sive peccatum sive potius cum morte peccatum.* | *εφ ω*:

4, 15 13 ἄχρι γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ, ἁμαρτία δὲ οὐκ ἐλλο-
γεῖται μὴ ὄντος νόμου· 14 ἀλλὰ ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ
1 Co 15, 45 Ἀδὰμ μέχρι Μωϋσέως καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ

---

d e f g vg Amb[luc 1258] Ambrst etc *in quo*. Qua de re cf Aug[contr 2 epp pelag 4] *Quodsi propterea*, inquit, *non potest illis verbis apostoli peccatum intelligi*: in quo omnes peccaverunt, *quia in Graeco, unde translata est epistula, peccatum feminino genere positum est, restat ut in illo primo homine peccasse omnes intelligantur, quia in illo fuerunt omnes, quando ille peccavit.*

13. αμαρτια pri et. Clem[567] Chr[570] Thdrt Dam etc ... 38. 62. 19[lect] Or[4,280] Thphyl η αμαρτ. | ελλογειται (ℵ[c]DEFG ενλογ-) cum (ℵ[a] ελλογαται) ℵ[c]BCDEFGKLP al pler am harl[**] Or[4,67. 280. 580 not] (ex Philoc) Chr[570. 571] Cyr[glaph 26. 428] et[iul 376] Thdrt Theodor[mops cat 45] Dam etc ... ℵ*ενελογειτο, A ελλογατο, 52. 108. ελογειτο, f[scr] ελλογειται, 19[lect] λελογισται. Item *imputabatur* (*deput.* floriac) vg[clo] fu demid floriac harl* tol Ambrst etc (nec contra sunt syr[utr] cop etc)

14. αλλα cum BDE ... ς Ln αλλ cum ℵACFGKLP etc | μωυσεως cum ℵBCDEFGKL etc ... ς μωσεως c. AP al permu (et. Or[4,280]) | μη et. Ir[int 211] (Or[4,280], at vdtr ipsum μη aliena manu illatum esse) Ath[468] et Ps-Ath[2,374] Cyr[hr 241] (και ταυτα, μη αμαρτησαντας τα ομοια τω αδαμ) Diodor[cat 45] Theodor[mops 52] (ap Fritzsch., cat[45]) Acac[cat 45] Gennad[cat 48] Chr[571] Cyr[ioh 84. 1078] et[anthrop 376] Dial[maced 464] (opp Ath[2]) Thdrt Dam etc Archel[587] (diserte) Hier[iovin 1] et[2] ac[saep] Aug[pecc mer 1] (ubi testatur: *Graeci autem codices, unde in Latinam linguam interpretatio facta est, aut omnes aut paene omnes id quod a me primo positum est* i. e. μη *habent*). Epiph[cant 8,2]. Adde huc Or[int 551] ubi est: *si vero, ut in nonnullis exemplaribus habetur, etiam in eos qui non peccaverunt* etc ...... Gb° μη: om enim 62. 68. 67** 18[lect] d* (sed non supra lineam suppletum, ab ipso*?) Or[4,284] et[int 542. 545. 550. 552] et diserte[552] (*in quo arbitror quidem aliquid et latentis esse mysterii, quia et alibi mortem dicit regnasse ab Adam usque ad Moysen, non in omnes, sed in eos tantum qui secundum similitudinem praevaricationis Adae peccaverunt*) codd[lat] ap Aug (vide supra) Ambrst[44], unde haec adscribamus: *Itaque non in omnes mortem regnasse manifestum est, quia non peccaverunt omnes in similitudinem praevaricationis Adae - - Ac si in Graeco non ita cautum dicatur; sic enim dicitur scriptum* etiam in eos mortem regnasse qui non peccaverunt in sim. praevar. Adae. - - *Constat autem porro olim quosdam Latinos de veteribus Graecis translatos codicibus, quos incorruptos simplicitas temporum servavit et probat: postquam autem a concordia animis discedentibus et haereticis perturbantibus torqueri quaestionibus coeperunt, multa immutata sunt ad sensum humanum, ut hoc contineretur in litteris quod homini videretur, unde etiam ipsi Graeci diversos codices habent. Horum autem verum arbitror, quando et ratio et historia et auctoritas observatur: nam hodieque in Latinis reprehenduntur codicibus, sic inveniuntur a veteribus posita, Tertulliano Victorino et Cypriano.* At ubi tandem Tert Cyp Victorin? | επι τω et. Or[4,280. 284] Ath[468]

ὁμοιώματι τῆσ παραβάσεωσ Ἀδάμ, ὅσ ἐστιν τύποσ τοῦ μέλλοντοσ.
15 ἀλλʼ οὐχ ὡσ τὸ παράπτωμα, οὕτωσ καὶ τὸ χάρισμα· εἰ γὰρ
τῷ τοῦ ἑνὸσ παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῷ μᾶλλον ἡ
χάρισ τοῦ θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸσ ἀνθρώπου
Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰσ τοὺσ πολλοὺσ ἐπερίσσευσεν. 16 καὶ οὐχ ὡσ δίʼ
ἑνὸσ ἁμαρτήσαντοσ τὸ δώρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἑνὸσ εἰσ
κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰσ δικαίωμα.
17 εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸσ παραπτώματι ὁ θάνατοσ ἐβασίλευσεν διὰ
τοῦ ἑνόσ, πολλῷ μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν τῆσ χάριτοσ καὶ τῆσ
δωρεᾶσ τῆσ δικαιοσύνησ λαμβάνοντεσ ἐν ζωῇ βασιλεύσουσιν διὰ

Cyr[ioh 84] et[anthrop 376] etc (vide supra) ... B εν τω, quemadmodum Latini (d e f g vg Ir[int] Or[int] etc) *in similitudine* vel *-dinem*. Cf huc et. Basilid[hipp 238] *μεχρι μεν ουν μωυσεωσ απο αδαμ εβασιλευσεν η αμαρτια, καθωσ γεγραπται.*

15. *ουτωσ και* et. Or[4,364] et[int 544. 552. 554] Chr[572] etc ... B om *και*, nec expri syr[sch] cop (contra expri vg syr[p] arm) | *πολλω*: A syr[sch] add *ουν* | *εν χαριτι* ... FG (non item f g) om *εν* | *τη του ενοσ*: 30. 35. 37. 47. 74. 19[lect] c[scr] n[scr] arm om *τη*, item ante *χαριτι* transp (*εν τη χαριτι του ενοσ*) 109. 178. 192.

16. *αμαρτησαντοσ* cum ℵ[c] (* om syllabam *σαν* exeunte versu) ABCKLP al fere omn d*** am harl* fu** cop syr[p] arm Or[4,364] Chr[572] Euthal cod Thdrt[com] (vdtr, sic enim: *τοτε γαρ ενοσ ημαρτηκοτοσ* etc) Dam Aug[rom 29] ac[saep] (vide Sab) etc ... DEFG 26. 80. d* f g vg[cle] fu* demid tol syr[sch] aeth Or[int 4,552] Thdrt[txt] Aug[ep 157] et[contr iulian 6] *αμαρτηματοσ* (Gb′) | *γαρ* et. d e f g vg; syr[p] habet c.* ... FG 45. 19[lect] om | *εξ ενοσ*: arm add *παραπτωματοσ* | *εισ δικαιωμα*: D* d* fu* al lacbm aeth[utr] add *ζωησ* (aeth insuper add *quae in saeculum*)

17. *τω του ενοσ* cum ℵBCKLP al pler d e vg (hi[a] *unius*, et. fu tol) syr[utr] cop arm aeth Or[int 554] (ut vg) Chr[578] Euthal[cod] Thdrt Dam etc (Aug[rom 29] et[ep 157] etc *ob unius delictum*) ... Gb′ Ti *εν ενι* cum AFG, DE *εν τω ενι*, item f g *in uno*. Atque hinc Ln[ed min] [*εν τω*] *ενι* sine codice ... 47* Or[4,360] et[361] *εν ενοσ*, item am demid harl *in unius*, 44. nil nisi *τω* | *παραπτωματι*: F om ultimam syllabam *τι* | *δια του ενοσ*: 52. 19[lect] om, nec exprim syr[sch] ar[e] cop | *τησ δωρεασ*: 6. 10. 31. 67** 76. Or[int 554] et[555 ter] Thphyl *την δωρεαν* ... B 49. Ir[int 207] Or[4,361 bis] (non item[4,364]) Chr[574 com] Aug[rom 29] et[ep 157] etc om, hinc Gb° et Ln [*τ. δωρ.*] ... 63. 137. vg (sed fu* om *et* ante *donationis*) syr[utr] Chr[578] cdd Thdrt Isid[3,195] Ambrst al post *τ. δωρ.* add *και* | *τησ δικαιοσυνησ*: c 70* Or[4,364] (non item[361 bis] nec[int]) om | *λαμβανοντεσ* et. Or[4,361a] et[364] ... FG *λαμβοντεσ* ... 66[mg] 76. Or[4,361b] *λαβοντεσ* | *εν ζωη* ... L 17. 46. 93. 114. k[scr] *εν τη ζω.* | *βασιλευσουσιν* et. Or[4,364] et[int] (89* 93. *-σωσιν*, item Or[4,361b] *εβασιλευσεν - εωσ οι την περισσ. - λαβοντεσ εν ζω. βασιλευσωσι* etc) ... D[c vid] (scriptura non satis liquet) P 1. 14.

1 Co 15, 22 τοῦ ἑνὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ. 18 Ἄρα οὖν ὡς δι' ἑνὸς παραπτώματος
εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα, οὕτως καὶ δι' ἑνὸς δικαιώ-
ματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαίωσιν ζωῆς· 19 ὥσπερ γὰρ
διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν
οἱ πολλοί, οὕτως καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς δίκαιοι κατασταθή-
Ga 3, 19 θήσονται οἱ πολλοί. 20 νόμος δὲ παρεισῆλθεν ἵνα πλεονάσῃ τὸ
παράπτωμα· οὗ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ
χάρις, 21 ἵνα ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτως
καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον διὰ Ἰησοῦ
Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

VI.

1 Τί οὖν ἐροῦμεν; ἐπιμένωμεν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρις πλεο-

17. 34. 47. 62. 65. 77. 91. o[scr] Or[4,361a] Chr[573] (non item[574]) Dam βασιλευουσιν | ιησου χριστου cum ℵACDEFGKLP al omn[vid] d e f g vg rell Ir[int 207] Or[4,364] et[int] etc ... B Or[4,361 bis] χριστ. ιησ.

18. ως δι ενος et. ℵ[c] Or[int 4,544. 556] Eus[dem 402] Chr[574] Cyr[ador 306] et[ioh 1045] etc ... ℵ* 46. add ανθρωπου, item aeth, quae similiter ανθρωπου add v. 16 post εξ ενος et v. 17 post δια του ενος. | παραπτωματος: FG 37. 46. το παραπτωμα, item syr[sch] cop | εις κατακριμα: arm om εις, item ante δικαιωσιν | δικαιωματος: DEG 37. syr[sch] cop το δικαιωμα, F και δικαιωμα

19. κατεσταθησαν: 37. 38. 19[lect] -θημεν, 2. καθεστηκαμεν | της υπακοης: 37. om της, item[libere] Ir[fragm XXXII] (ap Stieren[844]) | του ενος sec: D*FG d* f g Ir[fragm] Cyr[glaph 344] (non [34]) et[ador 306] Aug[ioh 66,3] (non item alibi, ut[rom 29]) Amb[epist 78] (non item[fid 5]) add ανθρωπου. Praeterea FG d* f g δια της του ενος ανθρωπ. υπακοης. Ir vero (l. l.) sic: νυν δε ωσπερ δια της υπακοης του ενος ανθρ. του πρωτως εκ γης - ουτως εδει και δι υπακοης ενος ανθρωπ. του πρωτως εκ παρθενου γεγεννημενου δικαιωθηναι πολλους.

20. νομος δε: L νομ. γαρ | ου δε: FG οπου δε. Item οπου Or[cat reiib] αλλ οπου επλεον. η αμαρτ. εκει υπερεπ. η χαρις, et Eus[ps 28 libere] και επειδη οπου επλεον. etc | k[scr] υπερεπερισσευσεν, 17. υπερπερισσ.

21. εν τω θανατω: FG om τω | βασιλευση (A εβασιλευση teste Wold, contr Cowp) ... KL al plus[20] -λευσει | ιησου χριστου: B χριστ. ιησ.

VI. 1. επιμενωμεν (Gb″) cum ABCDEFG al[20] d e (hi permaneamus) (Dam επιμενω), item L 93. 124. k[scr] επιμειντωμεν ... ℵKP 1. 47. 57. 68. 109. 114. 116. 18[lect] 14[lect] d[scr] n[scr] al pauc cop Euthal[cod] επιμενομεν ... ς επιμενουμεν cum minusc perma arm Chr[576] Thdrt Gennad[cat 57] Diod[cat 57] Thphyl Oec, item permanebimus f g vg Or[int 4,559. 560. 571] Aug[ro 31] ac[saep] Ambrst al, Tert[pudic 17] perseverabimus (cod[paris] perferemus) | τη αμαρτια ... d e f g vg Tert[pudic] Or[int] etc in peccato (et. A[wold] εν τη αμ., sed negat Cowp.)

νάσῃ; 2 μὴ γένοιτο. οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς ἔτι
ζήσομεν ἐν αὐτῇ; 3 ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ga 3, 27
Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; 4 συνετάφημεν Col 2, 12
οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη
Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρός, οὕτως καὶ ἡμεῖς
ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. 5 εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν
τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως Phil 3, 10

---

2. *οιτινες* et. Clem[544] Tert[pud 17] Aug[ro 31] etc ... FG d e f g vg syr[utr] Or[int 4,559. 560] Ambrst al add *γαρ* | *ζησομεν* cum ℵABDKP al longe plu Clem[544] Chr[577] Thdrt Dam etc, item *vivemus* d e f g vg Tert[pud] Or[int] Ambrst al ... CFGL al[30] Chr[mosc 1] Diod[cat 58] *ζησωμεν* (sed L 137. al paue etiam *απεθανωμεν*)

3. *χριστ. ιησ.* cum ℵACDEFGKLP al pler d e f g m[94] vg cop syr[p] arm Dial[567] Euthal[cod] Cyr[act 55] et[cat 58] Thdrt al Ir[int 207] Tert[pud 17] et[res carn 47 ex ed franeq] Or[int 4,560 bis] et[561 bis] Aug[saep] Ambrst etc; item 80. o[ser] syr[sch] aeth[utr] *ιυ χυ* ... B 31. 39. 73. 74. 76. 109. 118. 120. 124. g[lect] a[ser] Ephr[3,208] Chr[577] Thphyl Tert[pud ex paris] et[res carn ex ed semel] et[al] Or[int 2,226] et[4,561 semel] et[568] (et. Amb utrumq habet) *χριστον* absq *ιησ*.

4. *ουν* et. f (g *enim aut ergo*) m[94] Tert[pud 17] et[res carn 47] Aug[saepe] Pacian[ep 3] Chr[577] Thdrt Dam etc ... d e (g vide ante) vg syr[sch] Or[1,480. 2,686. 4,197] et[int 2,215. 226] et[4,560] Cyr[ador 407] et[glaph 279] Ambrst al *γαρ*, *enim* | *βαπτισματος* et. Or et Or[int] Cyr[glaph] et[ador] etc: 17. (aeth) add *αυτου* | *εις τον θανατον*: D*FG k[scr*] om *τον* | P *εγερθη* | *δια* (D[gr*] *υπο* ut[vid]) *της δοξ. του πατρος* et. Meth[3,779] Chr[577] Cyr[glaph 279] et[ador 407] Thdrt Dam etc Ambrst (*per virtutem patris*, d e f g vg Aug saep Amb etc *per gloriam patris*) ... m[94] Ir[int 207] Tert[res carn 47] et[pud 17] Pacian[ep 3] Gaud[serm 3] Chrom om

5. *συμφυτοι* ut ℵABCKLP etc ... DE *συνφυτοι*, item FG (sed proclivi errore *συνφιγοι*, T cum Γ confuso). Latini *conplantati* (*compl.*), sed Tert[bis] *consati* ... Or[4,341] *συμμορφοι* (*ημεις δε χαριτι θεου συνεταφημεν τω χριστω και συνανεστημεν αυτω, ειγε συμμορφοι γεγοναμεν τη αναστασει αυτου* etc). Diod[cat 61] *ἀκριβῶς τὸ σύμφυτον τέθεικε· τῶν γὰρ συμπεφυτευμένων πρέμνων εἰς ταυτὸ ἑνοῦται πολλάκις ἡ φύσις διὰ τῆς κολλήσεως· οὕτως οὖν καὶ οἱ γνησίως βαπτισθέντες εἰς τ. θαν. τοῦ χυ ἑνοῦνται αὐτῷ διὰ τῆς πίστεως.* Item Thdor[mop] ibidem: *καλῶς δὲ εἶπε τὸ σύμφυτοι περί τε νεκρώσεως καὶ ζωοποιήσεως διαλεγόμενος· ἐπειδὴ καὶ τῶν φυτῶν ἴδιόν ἐστι τὸ νεκροῦσθαι μὲν ἐν τῇ φυτείᾳ, μεθίστασθαι δὲ ἐπὶ τὸ κρεῖττον καὶ ἐνδοξότερον πολλῷ.* | *αλλα* et. Tert[pud 17] et (sed fluct lectio) [res carn 47] Aug[epir et litt] ... FG d e f g m[94] vg Ambrst Aug[bis] al (Tert[res carn] vide ante) *αμα*, *simul*. Ita et Or[int 568] ut ante Delar. editum est, apud quem nec *αλλα* nec *αμα* est, nec magis[565]. | *αναστασεως* (F *-σθασεως*) et. Tert[bis] Or[4,563. 565] etc ... FG f g syr[sch] cop arm aeth add *αυτου*

Eph 4, 22 ἐσόμεθα, 6 τοῦτο γινώσκοντεσ, ὅτι ὁ παλαιὸσ ἡμῶν ἄνθρωποσ
συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆσ ἁμαρτίασ, τοῦ μηκέτι
δουλεύειν ἡμᾶσ τῇ ἁμαρτίᾳ· 7 ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται
2 Ti 2, 11 ἀπὸ τῆσ ἁμαρτίασ. 8 εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν
ὅτι καὶ συνζήσομεν αὐτῷ, 9 εἰδότεσ ὅτι Χριστὸσ ἐγερθεὶσ ἐκ
νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει· θάνατοσ αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει. 10 ὃ
γὰρ ἀπέθανεν, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ· ὃ δὲ ζῇ, ζῇ τῷ
θεῷ. 11 οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ λογίζεσθε ἑαυτοὺσ εἶναι νεκροὺσ μὲν τῇ
ἁμαρτίᾳ, ζῶντασ δὲ τῷ θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 12 Μὴ οὖν βασι-
λευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι εἰσ τὸ ὑπακούειν

---

6. *τουτο* et. Clem[586] Tert[pudic 17] Or[int 4,563] etc (m[94] om) ... B *και τουτο*, 179. *τουτ. δε* | *ημων* et. Clem[544] et (*ο παλ. ανθρ. ημων*) [586] Tert[pud] Or[int] ... L aeth om | *καταργηθη* et. Clem[bis] Or[int] (*destruatur*) Cyr[cat 68] etc: A aeth[utr] *καταργηση*

8. *δε* et. Eus[marc 34] Chr[584] etc d e f et (*autem* [aut] *enim*) g m[94] Tert[pud 17] Or[int 585. 661] etc ... FG (g vide ante) tol *γαρ* (libere syr[sch] *igitur*) | *συνζη-* cum ℵAB*DEFG n[scr] ... ς *συζη-* cum B[3]CKLP al pler | *-ζησομεν* cum ℵABDEL al pler Eus[marc 34] Chr[585] Thdrt etc, item *simul vivemus*, (fu* *vivimus*) d e m[94] vg Ambrst al, *convivemus* f g Tert[pud 17] Or[int 585] (sed ante Delar. *simul viv.*) ... FG *-ζησομεθα* ... CKP 31. 93. 109. k[scr] Bas[bapt 634] Dam Thphyl *-ζησωμεν*, Similiter fu[vict] *sim. vivamus* | *αυτω* cum ℵABCD[c]EKLP al omn[vid] m[94] fu demid tol vg[six] cop syr[p] arm aeth Eus[marc 34] Bas[bapt 634] Chr[585] Thdrt Dam etc Tert[pud] Or[int 585. 661] Ambrst Aug[spir et litt] et[contr iulian] Pelag etc ... D*EFG d e f g vg[cle] am harl marian (et. Aug[cont iul semel]) syr[sch] *τω χριστω*

9. *κυριευει* et. Tert[pud 17] ... 28. d e f g m[94] vg (et. am fu demid harl marian tol omn[lachm]; sed [aliq] teste Sab *dominatur*) Eus[marc 34] Ephr [3,196] Ambrst Amb[ps118] al *κυριευσει*

11. *ειναι* ante *νεκρ. μεν* cum ℵ*BC Cyr[ador 541] Dam ... ς (= Gb Sz) post *νεκρ. μεν* cum ℵ[c]KLP al pler m[94] vg syr[p] Or[cat 69] et[int 4,569 bis] Did[tri 1,22] Bas[bapt 634. 640] Chr[585 bis] (sed[mosc 1] om [sem]) Euthal[cod] Thdrt al Hil[902] Ambrst al ... Gb Sz Ln Ti om *ειναι* cum ADEFG d* e f g (d* e fu om *μεν*) 17. 178., nec exprim syr[sch] cop arm aeth Tert[pud 17] | *εν χω ιυ* sine additam cum ABDEFG 47* 177. 179. m[94] am fu demid harl tol floriac marian syr[p] aeth Bas[bapt 634. 640] Cyr[ador 541] Thdrt Thphyl et Oec[com] Tert[pud 17] (et[res carn 47] „*Sic enim*, inquit, *et vos reputate mortuos quidem vos. Cuinam? carni? Non, sed deliquentiae. Ergo salvi erunt carni, viventes autem deo in Christo Iesu per carnem utique.*) Hil[902] Aug[spir et litt] et[alibi] Pelag al ... ς (= Gb Sz) add *τω κυριω ημων* cum ℵCKLP al pler vg[cle] cop arm (syr[sch] *per domin. nostr. Ies. Chr.*) Or[int 569] Did[tri 1,22] Chr[585] Euthal[cod] Dam Thphyl et Oec[txt] Ambrst

12. *υπακουειν* et. Or[1,239] Meth[epiph 578] ex[cod ven]: FG Meth[epiph] ex ed petav *επακουειν* | *ταισ επιθυμ. αυτου* c. ℵABC* 4* 39. 47. 67. 80. 137.

ταῖσ ἐπιθυμίαισ αὐτοῦ, 13 *μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα* 19
ἀδικίασ τῇ ἁμαρτίᾳ, ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺσ τῷ θεῷ ὡσεὶ ἐκ
νεκρῶν ζῶντασ καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνησ τῷ θεῷ.
14 *ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γάρ ἐστε ὑπὸ νόμον ἀλλὰ* Ga 5, 18
ὑπὸ χάριν.

15 *Τί οὖν; ἁμαρτήσωμεν, ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ*
χάριν; μὴ γένοιτο. 16 *οὐκ οἴδατε ὅτι ᾧ παριστάνετε ἑαυτοὺσ δού-*
λουσ εἰσ ὑπακοήν, δοῦλοί ἐστε ᾧ ὑπακούετε, ἤτοι ἁμαρτίασ εἰσ Io 8, 34
θάνατον ἢ ὑπακοῆσ εἰσ δικαιοσύνην; 17 *χάρισ δὲ τῷ θεῷ ὅτι ἦτε*
δοῦλοι τῆσ ἁμαρτίασ, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίασ εἰσ ὃν παρεδόθητε
τύπον διδαχῆσ, 18 *ἐλευθερωθέντεσ δὲ ἀπὸ τῆσ ἁμαρτίασ ἐδουλώ-* 1 Co 7, 22

---

179. d*** vg sah cop syr[sch] arm aeth ar[e] Or[1,220] (sed *αυτησ*) et[2,618] et[int 4,559. 569. 570] Meth[epiph 578] Antioch[1140] (hom[74]) Dam Aug[ioh 41,12] ac saep al ... Sz *αυτη* cum DEFG d* f g m[95] Ir[int 211] Or[int 2,438] Tert[res carn 47] Vict[tun paen] ... (= Gb Sz) *αυτη εν ταισ επιθυμιαισ αυτου* cum C[3]KLP al pler (sed pro *αυτη* 9. 23. 35. 71. *αυτω*, 17. *αυτου*, 120. om; pro *αυτου* 115. Thdrt *αυτησ*) syr[p] Bas[bapt 642. 658] Chr[566] Euthal[cod] Thdrt Thphyl Oec

13. *ωσει* cum ℵABC 16. 47. 73. 93. Meth[epiph 578] Dam ... ς Ti *ωσ* cum DEFGKLP al pler Bas[bapt 642. 658] Chr[567] Thdrt Thphyl Oec | *ζωντασ* D*FG *-ντεσ* | *και τα μελη*: B om *τα*

14. *ου κυριευσει* (ℵ[c]): ℵ*K 73. Or[cat 70] semel Thdrt *ουκετι κυρ.* | *αλλα* cum ℵ*BCD*FG ... ς *αλλ* cum AD[c]K[sil]LP al certe pler (K *ἀλ' αὔπο* sic inepte)

15. *αμαρτησωμεν* (Gb') cum ℵABCDEKLP al fere[35] Clem[539] Euthal[cod] ... ς *αμαρτησομεν* cum minusc permu Chr[568] Thdrt Dam al, item *peccabimus* f vg[cle] demid tol Or[int 571] Ambrst, item syr[utr] sah cop arm ... FG *ημαρτησαμεν*, item *peccavimus* d*** (* *peccamus*) e g am fu harl | *αλλα* cum ℵ*BCFG Dam ... ς *αλλ* cum ℵ[c]ADEK[sil]LP al certe pler Chr[568] etc

16. *ουκ* (et. Or[int 571. 574] Ambrst al) ... D*FG 21* d* f g fu demid floriac harl* sah Sedul praem *ἢ* (*aut, an*) | *οτι*: 17. om, sed post habet *οτι δουλοι εστε* | FG *παρειστανντεται* | *δουλουσ*: 17. 48* Apollin[cat niceph 1,1162] om | *εισ θανατον* et. vg (et. fu demid harl tol etc) cop syr[p] arm[usc] aeth Or[int 571] Bas[regg 515] Chr[568] Thdrt Dam etc ... DE d e am syr[sch] sah arm[zoh] ar[e] (Or[int 572 bis] *sive peccati sive iustitiae*) om, hinc Gb[oo]. Libere (cf v. 19) Praedestin[8] (ap Sirm[1,567]) *sive iniquitatis ad peccatum sive iustitiae ad sanctificationem.*

17. *καρδιασ* et. Or[int 557. 571. 572] Bas[bapt 634. 636] etc (et. m[78]) ... A 13. 26. Chr[9,466] ex[edd] aliq (non[568] ter ad h. l.) praem *καθαρασ* (aeth[utr] *ex toto corde vestro*)

18. *δε* cum ℵ[c]ABDEFGKLP al pler d e f g m[78] vg sah syr[p] Or[int 571. 572. 574] etc ... ℵ*C 37. 118. arm *ουν* ... syr[sch] aeth[ro] *et* -, aeth[pp] *et nunc*

θητε τῇ δικαιοσύνῃ. 19 ἀνθρώπινον λέγω διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς
13 σαρκὸς ὑμῶν. ὥσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ
ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν, οὕτως νῦν παραστή-
σατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν. 20 ὅτε γὰρ
δοῦλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. 21 τίνα
6, 8 Phil 3, 19 οὖν καρπὸν εἴχετε τότε; ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε· τὸ γὰρ τέλος
ἐκείνων θάνατος. 22 νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας,
1 Pe 1, 9 δουλωθέντες δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν, τὸ
δὲ τέλος ζωὴν αἰώνιον. 23 τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνα-
τος· τὸ δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ
κυρίῳ ἡμῶν.

VII.

1 Ἢ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί, γινώσκουσιν γὰρ νόμον λαλῶ, ὅτι ὁ
1 Co 7, 39 νόμος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ; 2 ἡ γὰρ ὕπ-

---

vero ... 37. 39. 62. 12[lect] tol om (cop *liberati estis a peccato, servitis autem iust.* Nil probat Or[2,306] *διο και παυλος γραφει· ελευθερωθ. απο της αμ. εδουλ. τω θεω.*)

19. *δουλα* bis et. Meth[epiph 578] Chr[596] Thdrt al Tert[pud 17] (*famula immunditiae - famula iustitiae*) et[res carn 47] Hil[ierem 2] (*servientia immunditiae* etc) ... FG d e f g vg Or[int 370. 496] et[4,573] Ambrst al *δουλευειν* | *εις την ανομιαν* et. Or[int 2,70. 496] et[4,573] Meth[epiph 578] Chr[596] Thdrt Dam al Tert[pud 17] (sed [paris] om) et[res carn 47] Ambrst Hier[ierem] Aug[ep 145] al ... B syr[sch] ar[e] (Tert[pud] vide ante) Sedul om. Cf huc et. Dial[807] *λεγων· ωσπερ παρεστ. τα μελη υμ. δουλα τη αδικια κ. τη ακαθαρσια εις ανομιαν, ουτως παραστησατε τα μελ. τω θεω δουλ. τη δικαιοσυνη.* | *ουτως* (sic BCKLP etc, ℵADEFG etc *ουτω*) et. Meth[epiph] Or[int] etc ... K 7. tol sah cop arm Tert[pud] et[res carn] Sedul add *και δουλα* sec (FG etc vide ante) ... A *οπλα*

20. *δουλοι ητε* (F *δουλθειητε*): L *ητ. δουλ.*

21. *τότε; ἐφ οἷς* etc. Sic edidimus cum Thdor[cat 73]: *κατ' ἐρώτησιν ἀναγνωστέον τό· τίνα οὖν καρπ. εἴχετε τότε· εἶτα κατὰ ἀπόκρισιν· ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχ.* ... ς (non Gb Sz) *τότε, ἐφ οἷς νῦν ἐπισχ.*; | *τοτε* (et. d *tunc*): D* *ποτε* | *το γαρ* cum ℵ*ACD[c]KLP al fere omn vg cop arm Clem[568] Or[int 4,574. 575] Chr[597] Dam al Tert[res carn 47] Ambrst al ... Ln *το μεν γαρ* c. ℵ[c]BD*EFG 73. syr[p] Chr[mosc 3] Thdrt | *θανατος* sine additam et. fu Clem[568] Tert[res carn 47] etc ... FG add *εστιν*, item d e f g vg (et. am etc, sed non fu) Or[int 574. 575]

22. *νυνι δε*: in ℵ *δ* ex *τ* antequam absolutum esset factum est | *ζωην*: 17. *εις ζω.*

23. *τα γαρ* usque *ζωη αιωνιος*: P om

VII. 1. *η αγν.*: P *ει αγν.* | L *γιγνωσκουσι*, FG *γεινωσκοσιν*

ανδρος γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ
ἀνήρ, κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός.
3 ἄρα οὖν ζῶντος
τοῦ ἀνδρὸς μοιχαλὶς χρηματίσει ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ· ἐὰν δὲ
ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι
αὐτὴν μοιχαλίδα γενομένην ἀνδρὶ ἑτέρῳ.
4 ὥστε, ἀδελφοί μου,
καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ,
εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἑτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα καρπο-
φορήσωμεν τῷ θεῷ.
5 ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκί, τὰ παθήματα
τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν
εἰς τὸ καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ·
6 νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ
τοῦ νόμου, ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς 2 Co 3, 6
ἐν καινότητι πνεύματος καὶ οὐ παλαιότητι γράμματος.

---

2. αποθανη: L -νει | του νομου: ς[e 1624. 1633. 1641.] (non item[1656. 1678.] nec ς Mill Wtst etc) om του νομου per errorem | του ανδρος: F om του

3. μοιχαλις: L 17. -αλλις et postea -αλλιδα | χρηματισει (L -τηση): S[pe] Bas[bapt 642] cod Chr[599] Thdrt -τιζει | μοιχ. χρημ. et. syr[p] arm Or[3,516. 647] et[4,218] et[int 2,398] Hil[458] etc ... DEFG d e f g vg cop go (syr[sch]) Or int[4,576. 578] χρημ. μοιχ. Praeterea A cop Chr[600] (non item[599]) add η γυνη. Item Or[3,647] και το· αρα ουν μοιχ. χρημ. η γυνη γενομενη ανδρι ετερω ζωντος του ανδρ. | αποθ. ο ανηρ et. Or[3,515. 4,218] et[int 2,77. 4,576. 398] Tert[monog 13] etc ... DEFG d e f g vg syr[sch] Or[int 2,398] Hil[458] Ambrst al add αυτης | απο του νομου et. Or[3,515. 4,218] etc Tert monog[13] Hil[458] ... 17. vg (et. am fu demid harl, non item tol) Or[int 2,77. 398] et[4,576. 578] Ambrst al add του ανδρος

4. αδ. μου (et. f g fratr. mei): FG αδ. μοι | και υμεις h. l. et. Or[4,218] et[int 4,576. 579] Bas[bapt 642] Chr[600] Thdrt (Tert[monog 13] *Itaq. fr. mei mortificamini et vos*) etc ... ℵ 4. 46. arm go Dam ante αδελφ. μου | ετερω: 1. 36. 38. 43. 48. 52. 61. 66[mg] 72. 121. 122[mg] 13[lect] al[4 scr] (et[1 scr] ετ. ανδρ.) Dam ανδρι ετερ. | καρποφορησωμεν: P -ρησομεν, FG -ρεσωμεν

5. ημεν: D* ημην (sed d *essemus*) | εν τη σαρκι: FG om (praegresso ημεν) εν (sed f g *in carne*) | ενηργειτο: FG ηνεργ-, DE 26. ενεργ-, 13[lect] ενειργ-, 17. ενειργητο | καρποφορησαι (FG -ρεσαι) ... 17. -φορειν

6. νυνι: FG νυν | αποθανοντες (et. ς Gb Sz) cum ℵABCKLP al[70] ac plurib am* syr[utr] cop arm aeth[utr] go Did[tri 1,28] Bas[bapt 642] Chr[602] Euthal[cod] Cyr[cat 58] Thdrt Dam al Tert[monog 13] Or[int 576. 579] („soluti sumus a lege mortui. *Nisi enim quis mortuus fuerit cum Christo, ab ista lege non solvitur.*“ Ex his quae adduntur apparet *mortui* non esse του αποθανοντος sed αποθανοντες, licet pergat interpres[576] et[579] *in qua detinebamur*. Addit vero etiam[579]: *Scio et in aliis exemplaribus scriptum* a lege mortis, in qua detinebamur, *sed hoc, id est* mortui, *et verius es et rectius*) ...... DEFG d e f g vg (exc am*) cdd ap Or[int 579] pp[lat] mu του θανατου ... ς[e] (= ς Gb Sz) αποθανοντος ex errore ut vdtr Bezae

7 Τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἁμαρτία; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν
ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων εἰ μὴ διὰ νόμου· τήν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ
Ex 20, 17 ᾔδειν εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν· οὐκ ἐπιθυμήσεις. 8 ἀφορμὴν δὲ λα-
βοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς κατηργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν
4, 15 Io 15, 22 ἐπιθυμίαν· χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά. 9 ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς
νόμου ποτέ· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν, 10 ἐγὼ
δὲ ἀπέθανον, καὶ εὑρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἡ εἰς ζωήν, αὕτη εἰς θάνα-
τον. 11 ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξη-
πάτησέν με καὶ δι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν. 12 ὥστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος,
καὶ ἡ ἐντολὴ ἁγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή. 13 τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ
ἐγένετο θάνατος; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία, ἵνα φανῇ ἁμαρτία,
διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον, ἵνα γένηται καθ'

Erasmum secuti male interpretatum verba Chrysostomi[603] (*πῶς ἡμεῖς κατηργήθημεν; τοῦ κατεχομένου παρὰ τῆς ἁμαρτίας ἀνθρώπου παλαιοῦ ἀποθανόντος καὶ ταφέντος*) | *ημας* cum ℵACDEKLP al omn[vid] Did[trin 1,23] Bas[bapt 642] Chr[602] Thdrt Dam (d e f g vg *ita ut serviamus*, Tert[monog] *ad serviendum*) ... BFG om, hinc Ln [*ημας*]

7. *ερουμεν* (F *ερευομεν*) sine additam Clem[545] Or[int 580] etc ... 17. 38. 46. 48. 71. 72. 177. 40[lect] al[3 scr] Tert[marc 5,13] add *οτι* | *την τε γαρ* et. Clem[545] etc: FG om *τε*, nec exprim it vg etc (et. Or[int 580sq]) | *ο νομος* et. Clem[545] Meth[epiph 568] Or[int] etc ... L *ο λογος* | *επιθυμησεις*: KP *-μησης*

8. *δε*: f g Aug[contr faust 15 et spir et litt] (non item [alibi saep]) Sedul *igitur* ... D* d* om | *κατηργασατο* cum B*DKP 39. 116. 122. d[scr] al ... ς Ln *κατειργασ.* cum ℵAB[3]CFGKL al pler | *αμαρτια* et. Clem[567] Or[4,67] etc ... ℵ[c] 26. 122. Meth[epiph 568] Chr[605] (et. [mosc 2]) Gennad[cat 93] Isid[cat 93] *η αμαρτ.* | *νεκρα* sine additam et. Clem[567] Or[4,67] Meth[epiph 568] etc ... FG (K go) d e f g vg syr[utr] cop arm (non aeth) Or[int 549. 581] Ambrst al add (K go praem) *ην* (13. 26. Aug[ep 196] al *εστιν*)

9. *εζων* et. Or[cat 94] Meth[epiph 581] Chr[605] Chr[slaph 132] Gennad[cat 93] Thdrt Dam etc (17. *εζουν*) ... B *εζην*

10. *ευρεθη*: Meth[epiph 568] *ηυρεθ.* | *η εντολ. η*: L 37. 48. 77. 109. Meth[epiph 568] Chr[606 mosc 1] om *η* sec | *αὕτη* (d e f g vg *mandatum* – *hoc*): Gb'' *αὐτή*

12. *αγαθη*: 47. *θαυμαστη*

13. *το ουν αγαθον*: P Meth[epiph 568] *τι ουν· το αγαθ.* (sic interpg P) | *εγενετο* cum ℵABCDEP 47. 73. 80. Meth[epiph 568] Dam ... ς Ti *γεγονεν* cum KL al pler Chr[607] (Cyr[cat 97]) Gennad[cat 96] Euthal[cod] Thdrt Thphyl Oec ... FG om; d* f g Or[int 580. 583] Ambrst etc *est* | *αλλα* cum ℵDEK[sil]L 17. 37. al sat mu[vid] ... Ln *αλλ* cum BCFGP al[3 scr] etc (A non liquet) | *αμαρτωλ. η αμαρτ.* cum ℵABCKLP al omd[vid] vg syr[utr] go Chr[607] Euthal[cod] Thdrt Dam al Or[int 580] etc (Aug[ep 82] ac[saep] *ut fiat*

ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸσ ἡ ἁμαρτία διὰ τῆσ ἐντολῆσ. 14 οἴδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμοσ πνευματικόσ ἐστιν· ἐγὼ δὲ σάρκινόσ εἰμι, πεπραμένοσ ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν. 15 ὃ γὰρ κατεργάζομαι οὐ γινώσκω· οὐ 19
γὰρ ὃ θέλω τοῦτο πράσσω, ἀλλ' ὃ μισῶ τοῦτο ποιῶ. 16 εἰ δὲ ὃ οὐ
θέλω τοῦτο ποιῶ, σύνφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλόσ· 17 νυνὶ δὲ οὐκέτι 20
ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ ἐνοικοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. 18 οἶδα
γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τοῦτ' ἔστιν ἐν τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν. τὸ

---

supra modum peccator aut peccatum per mandatum) ... DEFG d e f g cop arm Ambrst Augepir et litt η αμαρτ. αμαρτωλ. Sic: f g Ambrst *ut fiat supra modum ipsum peccatum peccans* (g *peccans* aut *delinquens*) *per mand.*

14. *οιδ. γαρ* cum ℵBCFGKP al pler d e f g vg syrsch et p txt cop go Or 3,496 et 4,580 not (ex Philocal) et int 584 Methepiph 588 Didtri 1,22 Titmanich 3,8 (Gall 5,264) Chr 612 Cyriulian 91 Dam Hil 259 etc ... ADEL 120. 124. dscr vid syrp mg Or 1,700 et int 577 Basregg 420 Thdrt Augep 196 (non item alib) *οιδ. δε* ... aethutr arm *οιδαμ.* sine copula | *σαρκινοσ* cum ℵ*ABC DEFG al mu (2 ap Scri) Methepiph 575. 588 Ephr 94 (Basregg 420 fluct lectio) Nyss (orat. 4 de virg. 13) Cyriulian 90 Dam ... ς (= Gb Sz) *σαρκικοσ* cum ℵcKsilLP al longe plu Or 4,166 Chr 614 Euthalcod Thdrtbis (et ad h. l. et 1,882) Photmanich 3,12 al

15. *ο γαρ*: A*vid arm om *γαρ* (non probat Methepiph 582 *το γαρ „ο κατεργαζ. ου γινωσκω, και ποιω ο μισω" λεγομενον ουκ επι* etc) | *τουτο πρασσω* cum ℵABCKLP al certe pler vg syrutr arm aeth Or 4,166 et int 584 Methepiph 587 Basregg 420 Chr 615 Euthalcod Thdrt Dam Augrom 44 Ambrst al ... Ti om *τουτο* cum DEFG d e f g go (item cop, sed nec in sqq exprim) Methepiph 584 (totum versum affert) Orint 3,196 Pelag | *πρασσω* (FG *παρασσω*) et *ποιω*: 7. 26. 37. 62. 63. 73. 80. 91. 110. 111. 115. 123. 238. al *ποιω* et *πρασσω* | *αλλ ο*: ℵ *αλλα ο*

16. *ει δε* usq *ποιω*: L om | *θελω*: 32. 37. 39. 62. 113. 114. al Thdrt add *εγω* | *συνφημι* (FG *-μει*) cum ℵBDEFG ... ς Ln Ti *συμφ-* cum ACKLP etc | *οτι καλοσ* (L 62* 18lect *καλωσ*) ... FG *οτι καλον εστιν*, sed f g *quia bona est*, atque sic *est* add etiam vgcle (et. demid al, non item am fu) syrutr al (et. Orint 584. 586 Augep 196 et ro 44 etc, sed spir et litt om *est*)

17. *νυνι*: nscr al pauc Basregg 420 *νυν* | *κατεργαζομαι* (G *καταργαζ.*): 17. 73. ante *εγω* pon | *αλλα* cum BD*FGLsil ... ς *αλλ* cum ℵACDb et cKsilP al certe pler | *ενοικουσα* c. ℵB Methepiph 587 ap Phot 296 cod ven Ambrst (*inhabitat*) ... ς Ln Ti *οικουσα* cum ACDEFGKLP al omn vid Clem 545 (Methepiph 587 vide ante) Basregg 420 Chr 616 Cyriulian 90 Thdrt Dam :: nec *οικει* v. 18 nec *οικουσα* v. 20 fluctuat, nisi quod Ambrst et. v. 18 *inhabitat*, am utroq versu (non item v. 17), d* v. tantum 20. *inhabitat*

18. *αγαθον* et. Clem 545 Epiph 1021 Chr 616 Thdrt Dam al ... FG 121. 177. Methepiph 549 et 587 bis Thdorcat 108 Cyriulian 90 *το αγαθον* | *το δε*

γὰρ θέλειν παράκειταί μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν οὔ·
18 19 οὐ γὰρ ὃ θέλω ποιῶ ἀγαθόν, ἀλλὰ ὃ οὐ θέλω κακὸν τοῦτο
17 πράσσω. 20 εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω ἐγὼ τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. 21 εὑρίσκω ἄρα τὸν νόμον, τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν, ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παράκειται· 22 συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον, 23 βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσίν μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου καὶ αἰχμαλωτίζοντά με ἐν τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσίν μου. 24 ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανά-

---

κατεργ. το καλον et. Methepiph 549 etc ... FG το γαρ κατεργ. το αγαθον. Ceterum it vg Orint Ambrst etc et καλον et αγαθον his versibus bonum reddunt. | οὔ (Gb″) cum ℵABC 47. 67** 80. cop armtxt Methepiph 549 Cyriul 90 etcat 108 cddgr ap Augiulian 2,26 („non invenio vel sicut habent Graeci cdd. non" etc) et Augsaep (cf Sab) ... ς ουχ (F ουκ) ευρισκω cum DEFGKLP al pler vg syrutr go (aeth non habeo) Chr 616 Euthalcod Thdrt Dam Orint 584 s Ambrst al ... 73. ου γινωσκω

19. ποιω (Ambrst non enim quod volo facio bonum): ο csc̄r praem τουτο. Item vg (et. am demid rell, non item fuvict; fu* om 18—20) arm Orint 586 Hierierem 18 etpraef inamos non enim quod volo bonum hoc facio (Orint Hieramos ago) | αλλα cum ℵBD* (B αλλ'αο) ... ς Ln αλλ cum ACDcFGKLP al certe pler | ου θελω (et. Methepiph 549 Orint 584) ... F f vgsix Thdrt Orint 586 μισω (F μεισω) ... G g om

20. ο ου θελ. εγω cum ℵAKLP al longe plu cop go syrp Orint 584 Chr 617 mosc 1 (etmontf ο εγω ου θελ.) Thdrt Dam Augpel 18 etalib (Clem 545 εγω post τουτο, ksc̄r ante ου) ... Gb∞ Ln om εγω cum BCDEFG al11 d e f g vg syrsch vid arm aethutr Methepiph 549 Chrmosc1 Cyriulian 90 Ambrst Pelag al | αλλα c. ℵBD* (B αλ'αη) ... ς Ln c. ACDcFGKLP al certe pler

21. οτι εμοι το κακ. παρακειται: FG f g om

22. του θεου et. Methepiph 549 et 569 Euspraep 601 Cyriulian 91 Orint 4,27 et 4,587. 584 ss (cf et. Orcat 32 ετερον μεν ειναι νομον τον του θεου, ω μονω και αυτος συνηδεται κατα τον εσω ανθρωπον, ετερον δε νομ. ειναι τον εν τοις μελεσιν etc) etc ... B του νοος, 34. τ. κυριου

23. μου: FG μοι (sed f g in membris meis). Cf ad 7, 4 | τω νομω του νοος μου et. Thdotclem 971 (huc respicit et. Or 2,515 s etcat 32. 128. 268) Orint 584. 586 etalib Methepiph 549. 577 Euspraep 601 Caes 2,150 Cyriulian 91 etc ... A om | με et. Methepiph 549 et 577 etc ... A om. Non probat Methepiph 577 (οπερ - εκαλεσεν - νομον αντιστρατευομενον τω νομω του νοος και αιχμαλωτιζοντα) | εν τω νομω cum ℵBDEFGKP al plus25 d e f g vg go Clem 545 Euthalcod Thdrt Orint 4,587. 584. 586 Ambrst (in legem) etc ... ς Ln om εν cum ACL al longe plu syrutr arm Methepiph 549. 569 Caes 2,150 Chr 616 Cyranthrop 379 Dam | της αμαρτιας: A του νοος μου :: vide A supra

του τούτου; 25 χάρισ τῷ θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν· 1 Co 15, 57
ἄρα οὖν αὐτὸσ ἐγὼ τῷ νοῒ δουλεύω νόμῳ θεοῦ, τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ
ἁμαρτίασ.

VIII.

1 Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 2 ὁ γὰρ
νόμοσ τοῦ πνεύματοσ τῆσ ζωῆσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἠλευθέρωσέν σε
ἀπὸ τοῦ νόμου τῆσ ἁμαρτίασ καὶ τοῦ θανάτου. 3 τὸ γὰρ ἀδύνα-
τον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆσ σαρκόσ, ὁ θεὸσ τὸν ἑαυτοῦ Ph 2, 7

---

25. *χαρισ τω θεω* (Gb'') cum B sah (aeth[utr] *laudatus deus*) Or[1,276] Meth epiph[500] Hier[quaest 8 algas]. Item addito *δε* post *χαρισ* ℵ[a]C[2] (* latet) 10. 17. 31. 73. 80. 93. 137. 213. (cum *δε*? sine *δε*?) cop arm cat[com 100] (Diod?) Cyr[anthrop 379] Dam ... DE 38. d e vg Or[int 584. 586] Hier[iovin 1] Ambrst al *η χαρισ του θεου*, FG f g *η χαρ. του κυριου*, Ir[int 214] *gratia Iesu Christi domini nostri* ... ς *ευχαριστω τω θεω* cum ℵ*AKLP al pler (49. *ευχ. δε*) syr[utr] go Or[2,593] et[cat 118] Chr[619] Marc[mon 8,40] Euthal[cod] Thdrt | *ιησου χριστου*: Or[1,276] (non item[2,593] nec[cat 118] nec[int]) *χριστ. ιησ.* | *αρα ουν*: d e f m[94] vg Ambrst *igitur*, Or[int 587] *itaque*, g *igitur ergo* ... D* om *ουν* (sed ipse* vdtr suppleuisse) | *αυτοσ εγω* et. Dial[806] Ath[584] Chr[680] Cyr[act 57] Thdrt Dam etc, item f g *ipse ego* ... DE d e m[94] vg Or[int] Ambrst *εγω αυτοσ*, *ego ipse* | *τω νοϊ* sine *μεν* cum ℵ*FG 10. d e f g m[94] vg Or[int 587] Ambrst rell[lat]; item 37** mg arm *τω νοϊ μου* ... ς Ln Ti *τω μεν νοϊ* cum ℵ[c]ABCD[gr]E[gr]KLP al pler sah cop syr[p] Dial[806] Ath[584] Chr[680] Cyr[act 47] Thdrt Dam

VIII. 1. *νυν* et. Dial[806] Ath[584] Bas[bapt 636] Dam etc (76. Diod[cat 119] Gennad[cat 118] Chr[680] et[7,240] Thdrt Thphyl Aug[rom 47] schol[115] et[alior] post *κατακριμ.* pon) ... D* (non item d) 47[mg] syr[sch] arm aeth[utr] Cyr[act 57] cat[com 100] Victorin[ari 4] Praedestin[3] (Hier[iovin 1]) om | *εν $\overline{χω}$ $\overline{ιυ}$* sine additam cum ℵ*BCD*FG (hi[3] cum spatio vacuo) 47[txt] 67** 177. d* g sah cop aeth[utr] arm[cod 1] (Or[schol] ap Wtst) Dial[806] Ath[584] Cyr[act 57] Or[int 587] Aug[rom 47] et[serm 152] ... ς (= Gb Sz) add *μη κατα σαρκα περιπατουσιν αλλα κατα πνευμα* cum ℵ[c]D[c]EKLP al pler e (ut vdtr ap Sab) syr[p] Thdrt Thphyl Oec. Item AD**b 137. d** f m[94] vg go syr[sch] ar[e] arm Bas[bapt 636] Chr[680] (*και ουχ απλωσ φησι· τοισ εν χρι. ιησου, αλλα· τοισ μη κατα σαρκα περιπατ.*) Victorin[ari 4] al add tantummodo *μη κατα σαρκα περιπατουσιν*

2. *εν χριστω ιησου* et. Meth[epiph 500] Did[tri 1,28] Ath[584] etc: K 76. Tert[pud 17] Chr[8,91] et[10,819] om. Dicitur Chr et. ad h. l. omittere ex[mosc 3], sed[680] et[681] ap Montf adesse. | FG *ελευθερωσεν* (F -*ροσεν*) | *σε* cum ℵBFG f g m[94] syr[sch] Tert[pud 17] Chr[680. 681] (sed utroq loc fluct lectio) ... ς Ln Ti *με* cum ACDEKLP al omn[vid] d e vg go sah syr[p] arm (sed[edd aliq] om) Clem[545] Did[tri 1,28] et[3,7] et[alib] Ath[584] Chr[8,91] et[10,819] Thdrt Dam Tert[res carn 46] Or[int 587] al ... cop aeth[utr] ar[e] Dial[806] Meth[epiph 500] *ημασ*

υἱὸν πέμψασ ἐν ὁμοιώματι σαρκὸσ ἁμαρτίασ καὶ περὶ ἁμαρτίασ
κατέκρινεν τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί, 4 ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ
νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖσ μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν ἀλλὰ
κατὰ πνεῦμα. 5 οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντεσ τὰ τῆσ σαρκὸσ φρονοῦ-
σιν, οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ πνεύματοσ· 6 τὸ γὰρ φρόνημα τῆσ
σαρκὸσ θάνατοσ, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματοσ ζωὴ καὶ εἰρήνη.
7 διότι τὸ φρόνημα τῆσ σαρκὸσ ἔχθρα εἰσ θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ
θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται· οὐδὲ γὰρ δύναται. 8 οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντεσ
1 Co 3, 16 θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται. 9 ὑμεῖσ δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ ἀλλὰ ἐν
πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τισ πνεῦμα Χρι-
στοῦ οὐκ ἔχει, οὗτοσ οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. 10 εἰ δὲ Χριστὸσ ἐν ὑμῖν,
τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν διὰ ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιο-
σύνην. 11 εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντοσ τὸν Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν

---

3. *και* (Or^{4,79} et$^{int 550}$ om) *περι αμαρτιασ* et. Or$^{int 588. 589}$ Tert$^{pud 17}$ et$^{res carn 46}$ Cyr$^{ioh 580}$ et$^{iulian 92}$ et$^{anthrop 379}$ etc ... 34. 71. 109. Hipp$^{noet 15}$ (Lag^{54}, sed om et. *δια τησ σαρκ.*) om | *εν τη σαρκι* (haec in D rescripta sunt ab ipso*. Satis adhuc cernitur *προσ*, at non sequebatur *σαρκα*, quod Wtst coniecit: totum enim *σαρκι* rescriptum est. Habet d* *in carnem*) ... syr^{p} om | *αλλα*: E *αλὰ*

6. *ειρηνη*: 17. add *δια ιησου χριστου του κυριου ημων*. Cf et. Tert$^{exhort cast 10}$ „*Ita enim apostolus dicit quod* sapere secundum carnem mors sit, secundum spiritum vero sapere vita aeterna sit in Christo Iesu domino nostro.“

7. *διοτι*: FG *οτι* | *εχθρα* (FG *εχθρ.*): d e f g vg (et. fu demid etc, sed am *inimicitia*, item Hier$^{iovin 1}$) go (non item sah cop syr^{utr}) *inimica* | *ουδε* et. Clem^{584} Eus$^{ps 474}$ etc: L *ουτε*, 87. Or^{3,380} *ου*

8. *θεω* et. Clem$^{545. 584}$ Or$^{1,721. 2,31}$ et^{3,578} Cyr$^{ioh 378}$ et$^{iulian 328}$ etc ... DE 14^{lect} *τω θεω*

9. *αλλα* cum ℵBD* ... ς Ln *αλλ* cum ACD^{c}FGK^{sil}LP etc (E *αλα' εν*) | *πνευμ. χριστ.* (39. 61. 87. al^{3scr} *θεου*) *ουκ εχει*: 37. *πν. ουκ εχ. χριστ.*

10. *ει δε χριστ.* (Thdrt add *οικει*) *εν υμιν* ... FG f g om | *σωμα* et. Ir$^{int 304}$ Clem$^{545. 584}$ Or$^{int 3,918}$ Chr^{628} Euth^{cod} etc ... FG f g add *εστιν*, item *mortuum est* d e m^{11} vg Or$^{int 590. 591.}$ Hil^{960} Ambrst al | *δια αμαρτ.* cum ABCD^{c}EFGL^{sil} 37. 124. al^{3scr} al aliq ... ς *δι αμαρτ.* cum ℵD*K^{sil}P al plu ... al^{10} Cyr$^{ioh 378}$ *δια την αμ.* | *ζωη* et. Ir$^{int 304}$ Clem$^{545. 584}$ Or$^{int 2,663}$ et^{3,918} et$^{4,570. 590. 593}$ Tert$^{marc 5,14}$ Cyr$^{ioh 196 378. 812}$ etc ... FG f g vg^{cle} (non item am fu harl*) arm *ζη*, 14^{lect} *ζων*

11. *τον ιησουν* (et. Ln$^{ed min}$) cum ℵAB 26. 47. 61. o^{scr} ... ς Ln$^{ed mai}$ Ti *ιησουν* cum CDEFGKLP al pler Clem^{545} (post *νεκρ.* pon) Meth$^{epiph 580}$ Cyr$^{hr 280}$ Chr^{629} Euthal^{cod} Thdrt Thphyl Oec ... *Iesum* et. vg sah cop etc: contra demid al^{lachm} syr^{sch} Ath^{536} et$^{int 779}$ Did$^{trl 2,11}$ *ιησουν χριστον*, item Hipp$^{noet 4}$ (Lag^{46}) Ath^{584} *χριστ. ιησ.*, item Epiph^{486}

οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας ἐκ νεκρῶν Χριστὸν Ἰησοῦν ζωοποιήσει καὶ 1 Co 6, 14 2 Co 4, 14
τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ πνεύματος
ἐν ὑμῖν.

Thdorcat 129 *χριστον*, Severiancreat mund 5 *τον χρ.* | *χριστον ιησουν* (Ln *χριστ.* [*ιησουν*]) cum ℵ*AD*Emg 31. 47. 73. d e Hippnoet (*τον χρ. ιη.*) Ath 528 Didtri 3,11 Cyrioh 831 etact 37 Dam. Item c vg syrsch (*domin. nostr. Ies. Chr.*) cop armusc aethro Ath 536 Didtri 414 Cyrioh 834 Orint 500. 501 Augrom 51 etc *ιν χν* ...... ϛ *τον χριστον* c. ℵcKLP al pler Ps-Ath 2,8 Severiancreat mund 5 Thdrt Thphyl Oec ... Ti *χριστον* cum BDcEtxtFG 14lect Valentthipp 195 Methepiph 579. 580 et Epiph 486 Bas 1,276. 308 et 2,584 et 3,46 Ps-Athtri (s. Dialmaced) 458. Item *Christum* m9 sah syrp aethpp armzoh Irint 307. 300. 304 Tertmarc 5,14 etprax 28 Orint 605 Hil 960 Ambrst al ...... Tertres carn 46 Cyrhr 290 *ιησουν*, Chr 629 *τον κυριον*, Resporthod 85 (ut syrsch) *τον κυρ. ημων ιησ. χριστ.*, 54. *τον κυρ. ημ. ιησ.* | *εκ νεκρων* post *εγειρασ* cum ℵ*AC 47. Cyract 37 Dam (:: hoc fit praeter morem, propterea transposuerunt pleriq; quod praecedit *τ. εγειραντ. τ. ιν εκ νεκρ.* hac in re non fluct, nisi quod Clem 545 *του εγειραντοσ εκ νεκρων ιν οικει εν υμιν, οσ ζωοποιησει*, singg contractis) ... ϛ Ln Ti ante *ζωοποιησει* cum ℵcBDEFGKLP al pler vg reil Irint Orint Hippnoet Methepiph etc. Passim vero et. omittitur *εκ νεκρων*, ut 115. Chr 629 (et. mosc 2) | *ζωοποιησει και* c. BCDEFGKLP al pler d e f g m9 vg syrutr cop armedd aeth Valentthipp 195 Irint 307. 300. 304 Clem 545 Or 2,536 et 3,618 et int 500 Hippnoet 4 Methepiph 536. 579. 580 et Epiph 485. 890 Ath 522. 536 Bas 1,276. 308 etalib Didtri 180. 185. 247. 414 Cyrhr 290 Cyract 37 al mu Tertmarc 5,14 etprax 28 Hil 960 Ambrst etc ...... ℵA 47. armedd Or 2,538 et 3,618 Methepiph 536 et Epiph 890 om *και* :: quod recipiendum iudicassem nisi tot interpretum et patrum testimonia vetare viderentur | *δια του ενοικουντοσ αυτου πνευματοσ* (et. ϛe Lned min) cum ℵAC (* *αυτοι* pro *-του*) P3 cddplu in Dialmaced (vide post) 5. 10. 34. 37. 38. 39. 48. 57. 62. 72. 73. 74. 120. 137. 213. dscr sahwoid cop arm aethutr Clem 545 (ubi 5—15 exscribit) Hippnoet 4 Methepiph 536 (excod ven) et 579 Ath 522. 534. 536 Didtri 180. 185. 247. 414 etint 278 Bas 1,276. 308 et 2,584 et 3,46 Epiph 485 et 890 Cyrhr 290 Chr 3,529 et 10,455 (add ἄρα τοῦ πνεύματος τὸ ζωοποιεῖν) Cyrioh 824. 831 etact 37 Macarhom 5,10 Dam al Augrom 51 aesaepe al. Locus vero gravissimus in Dialmaced ap Ath 2,458 sic habet: Maced: δεῖξον οὖν ὅτι ὥσπερ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, ὁποίως δὲ καὶ ὁ υἱὸς οὕτω καὶ τὸ πνεῦμα ζωοποιεῖ. Orth: λέγει Παῦλος· ὑμεῖς δὲ οὐκέτ᾽ ἐστὲ ἐν σαρκί, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τις - - ὁ ἐγείρας χν ἐκ νεκρῶν, ζωοπ. καὶ τὰ θν. σώμ. ὑμῶν διὰ τοῦ ἐν. αὐτ. πνεύματος ἐν ὑμῖν. Maced: οὕτως οὐ γέγραπται· διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος, ἀλλά· διὰ τὸ ἐνοικοῦν. Orth: ἐὰν δειχθῇ ὅτι διὰ τοῦ ἐνοικ. γέγραπται, πείθῃ ὅτι τῆς αὐτῆς ἐστὶ φύσεως τὸ πνεῦμα πατρὶ καὶ υἱῷ; Maced: ἐὰν οὖν που ἐν ᾖ δεύτερον ἀντίγραφον εὑρεθῇ ἐσφαλμένον παρ᾽ ὑμῖν, ἐκ τούτου ἔχεις με πεῖσαι; Orth: ἔχομεν δεῖξαι ὅτι ἐν ὅλοις τοῖς ἀρχαίοις ἀντιγράφοις οὕτω γέγραπται. ἐπεὶ δὲ νομίζεις τοῦτο ἀντιλεγόμενον εἶναι, πληροφορήθητι

12 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται ἐσμὲν οὐ τῇ σαρκὶ τοῦ κατὰ
σάρκα ζῆν. 13 εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν· εἰ
Ga 5, 18 2 Ti 1, 7 δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανατοῦτε, ζήσεσθε.
14 ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται, οὗτοι υἱοί εἰσιν θεοῦ. 15 οὐ
Ga 4, 6 γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλίας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλὰ ἐλάβετε
πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν· Ἀββᾶ ὁ πατήρ. 16 αὐτὸ τὸ
πνεῦμα συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν ὅτι ἐσμὲν τέκνα θεοῦ.
Ga 4, 7 17 εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν θεοῦ, συνκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ, εἴπερ συνπάσχομεν ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν.

καὶ ἐξ ἄλλης ἀποδείξεως. Maced: εἰπέ, τοῦτο γὰρ ἀντιλέγεται. ...... ς Gb Sz Ln[ed mai] Ti δια το ενοικουν αυτου πνευμα cum BDEFG K̄LP* al[70] fere cdd in Dial[maced] (vide supra) d e f g m[9] vg syr[sch] sah ap Gb Ir[int 304] Or[2,534] et[2,618. 812] et[int 584. 590 s] Meth[epiph 536] ex[ed petav] Chr[629] Thdrt Euthal[cod] Severian[creat mund 5] (Chr[6,584]) Tert[res carn 46] Hil[960] Ambrst al mu

12. αρα ουν: d* e Ambrst *igitur*, d*** f vg *ergo*, g *igitur aut ergo* Tert[res carn 46] Cyp[259] *itaque*

13. του σωματος cum ℵABCKLP al omn[vid] syr[utr] sah cop aeth Clem[545] Or[1,616. 721. 782] et[3,860. 591] et[cat 34] (alludit) Did[tri 259] Chr[684. 686] et[cat 236] Thdrt Dam ... Gb′ της σαρκος cum DEFG d e f g vg Ir[int 304] Or[2,26] et[int 4,469. 592. 607] Ephr[1,25] Did[int 278] Tert[res carn 46] Cyp[259] al mu

14. υιοι εισ. θεου hoc ordine cum BFG f g am demid syr[sch], Or[1,574] et[int 2,966. 4,598] Did[int 278] Hil[806. 909] al ... ℵACDE 5. 39. 47. 80. 93. m[9] fu aeth Or[1,685] et[int 3,900] Did[tri 125. 262. 443] Cyr[act 37] Dam Cyp[259] Ambrst al υιοι θε. εισιν ... ς εισιν υιοι θεου cum KLP al pler vg[cle] (et. harl tol) cop (sah om εισιν) syr[p] arm Clem[546] Ir[int 304] Or[int 3,949] Chr[636 bis] Euthal[cod] Thdrt Gennad[cat 130]

15. δουλιας cum ℵD*P al (F δουλεγιας) ... ς Ln Ti -λειας cum ABCD[c]G K[sil]L etc. Vide ad v. 21. | παλιν et. Clem[546. 866.] Or[1,272] et[421] et[int 2,39. 4,596 s] Did[tri 252] Thdor[cat 130] etc ... 17. 39. 54. Or[1,281] om | αλλα cum ℵABC Clem[545] Or[1,281] ... ς αλλ cum DEFGKLP al certe pler Or[1,272] Did[tri 259] Chr[637] Thdrt Dam | κραζομεν et. Ir[int 130. 301] Clem Or Did etc ... F κραξομεν (sed f *clamus* sic)

16. αυτο: DE (sed non d e) praem ωστε, ep[demetri] *itaque* ... 115. 124. vg[cle] (et. demid harl* marian*, non item am fu tol) Or[int 304] Did[lat 277] Thdrt Thphyl Pelag add γαρ (syr[sch] cop et -) | συνμ- cum ℵAB*DE FG n[scr] ... ς Ln συμμ- cum B[2]CK[sil]LP etc | συνμαρτυρει: 1. 211. 17[lect] μαρτυρει. Item Clem[ecl 284] αυτο, φησι, το πν. μαρτυρει, οταν λεγωμεν· αββ. ο πατ.

17. κληρονομοι pri et. Or[1,263] et[int 594 s] etc ... D* (sed non d) συνκληρο. | συνκληρο- cum ℵAB*DELP al panc ... ς Ln συγκληρο- cum B[2]CK[sil] al pler. Praeterea F (non item f) et G transiliendo om κληρονομ. μεν θε. συνκληρ. | συνπασχ- cum ℵAB*CDEFG ... ς Ln συμπασχ- cum B[2]

18 *Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ*
πρὸσ τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰσ ἡμᾶσ. 19 *ἡ γὰρ*
ἀποκαραδοκία τῆσ κτίσεωσ τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ
ἀπεκδέχεται. 20 *τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσισ ὑπετάγη, οὐχ ἑκοῦσα,*
ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, ἐφ' ἐλπίδι 21 *διότι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσισ*
ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆσ δουλίασ τῆσ φθορᾶσ εἰσ τὴν ἐλευθερίαν
τῆσ δόξησ τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ. 22 *οἴδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ*
κτίσισ συνστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν· 23 *οὐ μόνον δέ,*
ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματοσ ἔχοντεσ, ἡμεῖσ καὶ

K[sil]LP al certe pler | *-σχομεν*: AP 17. 37. 47 b[scr*] 73[schol] *-σχωμεν*. Similiter Tert[gnost 13] (sed fluct lectio) Cyp[90. 104. 220] al aliq *si quidem compatiamur*

18. *γαρ* (et. Clem[594] Or[int 595. 596] Tert[res carn 40] etc; Ambrst *ergo*, Leif[247] om) ... AP 9. aeth[utr] *δε* | *οτι ουκ αξια* usq *εισ ημασ*: haec habet et. ep[vienn et lugd] ap Eus[hist 5,1,6]. Eadem ap pp plurim laudantur.

19. *κτισεωσ* et. Ir[int 381] Or[1,587. 740. 747] et[int 1,78. 4,496 s] Meth[opiph 554] Apollin[cat 138] Cyr[cat 134] Severant[cat 137] Ambrst Aug[rom 58] etc ... 37. 109. 122[ms] 178. 219. *πιστεωσ* | *του θεου*: FG om *του*

20. *ουχ εκουσα* etiam Thdot[clem 971] Or[1,587. 730. 747] et[alib] Meth[epiph 554] Gennad[cat 138] etc ... FG *ου θελουσα*. Latini pler *non volens*, ut d e f g vg Ir[int 381] Or[int 505] Hil[586] al, *non voluntaria* Ambrst, *non sponte* Hil[1116] Amb[epist 34] et[hexa 1,22] al. | *εφ* cum ℵB*D*FG (:: quod pro tanta auctoritate minime arcendum est. Testimonia patrum, quos non licet nisi ex cdd saeculi 10 et sqq edi, in tali re nihil valent.) ... ς Ln *επ* cum AB[3]CD[c]EKLP etc

21. *διοτι* cum ℵD*FG ... ς Ln Ti *οτι* cum ABCD[c]EKLP al certe pler Thdot[clem 971] Or[1,587] Meth[opiph 554] Chr[643] Thdrt Dam ... 179. *αλλα* | *αυτη η*: FG om *η* | *δουλιασ* cum ℵCD*P al ... ς Ln Ti *-λειασ* cum ABD[c]FG K[sil]L al pler :: cf ad Gal 4, 24 et 5, 1 ubi ℵAD*FGLP eandem formam tuentur, quam pro tanta auctoritate a libris arcere non consentaneum videtur.

22. *γαρ*: A *δε* (aeth[utr] om) | *συνστεναζ-* c. B*D*FG ... ς Ln *συστεναζ-* cum ℵAB[c]CD[c]KLP etc. Item *ingemiscit* d f vg (d *ingemescit*) Ambrst al, *congemiscit* g tol Or[int 505] Aug[rom 58] al. Item Meth[epiph 554 d] (ubi accurate ipsum locum affert) Ath[406] Chr[618] Thdrt Dam. Ac diserte Thdor[cat 141] *καλῶσ οὐκ εἶπε στενάζει καὶ ὠδίνει, ἀλλὰ συστενάζ. καὶ συνωδ., ἐπειδὴ καὶ τὸ „πᾶσα ἡ κτίσισ" ἐνταῦθα προσέθηκεν, ἄνω „ἡ κτίσισ" εἰρηκὼσ μόνον.* ...... 33. 35. l[scr*] Or[4,18] et[prov] (Notitia[96]) Meth[epiph 554 b] (non accurate: *επι τοισ τεκν. του θεου – δι ουσ στεναζ. κ. συνωδ.*) *στεναζει* | *συνωδινει*: FG *οδυνει*. Latini: d e vg Ambrst al *parturit*, f *dolet*, g *parturit aut dolet*, Amb[fid 1] Sedul[ro 8 semel] *comparturit*, Or[int 506] Sedul[ro 8 sem] *condolet*, tol *aeque dolet*

23. *αλλα και αυτοι* cum ℵABCKLP al pler Meth[epiph 554] Chr[643] Dam Thphyl Oec (Ambrst *sed et nos*) ... DEFG 31. 36. (73) 93. d e f g vg

2 Co 5, 2 *αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν υἱοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπο-*
λύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν. 24 *τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπὶς*
δὲ βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὃ γὰρ βλέπει τις, τί καὶ ἐλπίζει;
25 *εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα.*
26 *Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντιλαμβάνεται τῇ ἀσθε-*
νείᾳ ἡμῶν. τὸ γὰρ τί προσευξώμεθα καθὸ δεῖ οὐκ οἴδαμεν, ἀλλὰ

(*sed et nos ipsi*) syr[utr] cop arm Thdrt[5,60] Or[int 590. 599. 600] Aug[ps 31] (et[re 52] *non solum autem ipsi, sed et nos*) *αλλ. κ. ημεις αυτοι* (78. *αυ. ημ.*) Item Thdrt[2,973], quo loco postea *εχοντες εν εαυτοις στεναζ.* | *αυτοι*: 4. 55. 61. 63. 67* 77. 87. 109. 178. al[4scr] add *οι* | *τ. απαρχην*: d[c] f vg Or[int 598] Aug etc *primitias*, d* g Ambrst *receptaculum* | *εχοντες ημεις και αυτοι* cum ℵAC 5. 47. 80. 213. Dam; Ln *εχ.* [*ημ.*] *κ. αυτοι*. Item ς *εχ. κ. ημεις αυτ.* cum KLP al pler (1. 121. om *αυτ.*) syr[p] Chr[643] Thdrt[5,60] Thphyl Oec ... Ti (vide supra Ln) *εχοντ. και αυτοι* cum B 31. 73. 93. d*** vg (cop *et nos*) Meth[epiph 554] Or[int 598] Aug[rom 53] ... DFG *εχοντ. αυτοι*, 116. *εχ. ημ. αυτ.*, d* g Ambrst *habentes nos ipsi*, f *habentes* ... syr[sch] arm (ut f. vide ante) non expri *ημ. και αυτ.*, nec magis aeth[lib] (sed antea *αλλ. κ. ημεις αυτοι* exprim vdtr). Libere Thdrt[1,1199] *φησι· και ημεις την απαρχ. του πνευμ. εχοντ. εν αυτοις* (cod *εαυτ.*) *στεναζομεν.* | *εν εαυτοις*: FG 62. 77. 122. *εν αυτοις* | *στεναζομεν* et. Meth[epiph 554] etc ... D* (sed d *gemimus*, ut vg) *συνστεναζομεν*, item 38. 48. 72. f[ere] *συστεναζ.* | *υιοθεσιαν* c. ℵABCKLP al omn[vid] vg syr[utr] rell Method[epiph 554] Or[int 598] Aug[rom 53] etc ... DFG d f g Ambrst om

24. *βλεπομενη*: FG *η βλεπ.* | *τι και* cum ℵ[c]ACKLP al pler syr[p] arm (aeth *quid amplius*) Clem[581] Chr[4,420] et[9,645] Thdrt Dam ... B[2]DFG d f g vg syr[sch] Chr[cat 256] Or[int 551. 598] Cyp[251. 318] Ambrst al *τι* (sine *και*), atque sic Ln ... ℵ* 47* *και* (sine *τι*). Similiter 77. *τουτο και*, cop *τουτο* tantum ... B* 47[mg] (cum hac nota: *το παλαιον ουτως εχει*) om plane | *ελπιζει* cum ℵ[c]BCDFGKLP al fere omn (et. *το παλαιον* 47[mg]) d f g vg syr[utr] (*exspectat*) cop arm aeth Clem[584] Chr[645] et[4,420] Thdrt Dam Or[int 551. 598] Cyp[251. 318] Ambrst etc ... ℵ*A 47[mg] *υπομενει*

25. *ο ου* (et. Clem[584]) ... C* om *ο*

26. *τη ασθενεια* (Gb″) cum ℵABCD 10. 23. 31. 37. 47. 49. 57. d vg syr[sch] arm ar[e] aeth Or[int 600. 601] Cyr[hr 255] (fluct inter *της ασθενειας* et *τη ασθενεια*) Dam Aug[rom 54] al (Ambrst *infirmitatem nostrae orationis*, vide post) ... FG g *της δεησεως* (f *infirmitatem orationis nostrae*) ... ς *ταις ασθενειαις* cum KLP al pler cop syr[p] Chr[646] (sed[mosc 2] *της ασθενειας*) Thdrt Thphyl Oec | *ημων*: D* d* om | *προσευξωμεθα* cum ℵABC al mu? (sed nullus ap Scri nec ap Mtthaei) Chr[646 bis] (sed mosc[1] *-ξομεθα*) Thdrt ad h. l. et[2,1112] Thphyl ... Gb″ Ti *προσευξομεθα* cum DKLP al plus[70] Or[1,221] Cyr[hr 255] Chr[cat 257 bis] Mac[carit 11] (Gall[7,201]) Cyr[cat 144. 250] Dam Oec ... FG 23. *προσευχομεθα* ... d f g vg Or[int 2,419] et[4,600 s] Did[int 273] Ambrst Aug[rom 54] etc *oremus*. Libere Or[1,198. 199] *ο γαρ δει, φησι,* (*το δε ο τι δει* [199]) *προσευξασθαι, καθο δει, ουκ*

αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει στεναγμοῖσ ἀλαλήτοισ· 27 ὁ δὲ
ἐραυνῶν τὰσ καρδίασ οἶδεν τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματοσ, ὅτι κατὰ
θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων. 28 οἴδαμεν δὲ ὅτι τοῖσ ἀγαπῶσιν
τὸν θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰσ ἀγαθόν, τοῖσ κατὰ πρόθεσιν κλητοῖσ
οὖσιν. 29 ὅτι οὓσ προέγνω, καὶ προώρισεν συμμόρφουσ τῆσ εἰκό-
νοσ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰσ τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖσ
ἀδελφοῖσ· 30 οὓσ δὲ προώρισεν, τούτουσ καὶ ἐκάλεσεν· καὶ οὓσ
ἐκάλεσεν, τούτουσ καὶ ἐδικαίωσεν· οὓσ δὲ ἐδικαίωσεν, τούτουσ καὶ
ἐδόξασεν.

31 Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸσ ταῦτα; εἰ ὁ θεὸσ ὑπὲρ ἡμῶν, τίσ καθ'
ἡμῶν; 32 ὅσ γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὑπὲρ ἡμῶν

οιδ. | αλλα cum ℵDFGLP 17. al[3] ser Or[1,221] ... ς Ln αλλ c. ABCK[sil] al longe plu Cyr[hr 255] Chr[646] Thdrt Dam | υπερεντυγχανει sine additam cum ℵ*ABDFG 67** d* g arm[zoh] Or[1,190 bis et 221] (ubique add τω θεω) Epiph[472] (ex ed[petav]) Dam Aug[rom 54] (non item alibi) ... ς (Gb[oo]) add υπερ ημων cum ℵ[c]CKLP al fere omn d*** f vg syr[utr] cop arm[edd] Eus[ps 566] Did[tri 482] Hierac[epiph 711] et Epiph[472] ex[cod ven] Cyr[hr 255] Chr[646] Thdrt al Or[int 2,146. 619 et 4,600 ss] Did[int 272] Aug[saep] al mu; item 54. 238. al pauc Ephr[3,168] Chr[cat 258] εντυγχανει υπερ ημων

27. εραυνων cum ℵ (:: cf Ioh 5, 39. 7, 52. Ro 11, 33. 1 Co 2, 10. 1 Pe 1, 11 Apoc 2, 23, quibus locis omnib eadem forma plus auctoritatis quam h. l. habet) ... ς Ln Ti ερευνων cum ABCDFGKLP rell (C inter ερ et ευνων litteram erasam habet) | εντυγχανει: L 78. υπερεντυγχ. | υπερ αγιων et. Or[1,190. 221] etc ... 17. 32. 47[mg] 238. k[scr] υπ. ημων

28. συνεργει sine additam cum ℵCDFGKLP al omn[vid] vg syr[utr] cop arm Clem[584] Or[4,237. 462 not 463 not bis et int 4,602] Eus[ps 258] Cyr[hr 3] Chr[655. 656 bis] Cyr[cat 147] Thdrt Dam al Lcif[179] Aug[ep 149] ac[saep] al mu ... Ln add ο θεοσ cum AB, item Or[2,569] επει τοισ αγ. τ. θε. παντ. συνεργει εισ αγ. ο θεοσ et[1,264] ο θεοσ, ο τοισ αγ. αυτον παντα συνεργων εισ αγαθ. (aeth *quod adiuvet eos dominus eos qui amant eum in omni bono*) | εισ αγαθον cum ℵABCDFGKP al longe plu Or[1,264. 2,569 et 4,237. 462. 463 sem] Eus[ps 258] Chr[ter] Euthal[cod] Cyr[cat 149] Thdrt[com et cat 263] (utroq loco οὐχ ἁπλῶσ συνεργεῖ, ἀλλ' εἰσ ἀγαθόν) Dam ... Ln[ed min] εισ το αγαθον cum L al fere[30] Clem[584] Or[4,463 sem] Ephr[3,322. 340] Cyr[hr 3] Chr[mosel] (Cyr[cat 147] προσ το αγαθ.) Thdrt[txt] Antioch[1289] Thphyl

29. συμμορφουσ cum ABCDKLP etc ... ℵFG συνμορφ.

30. προωρισεν et. Clem[584] Or[1,205. 2,722 et 4,462 not 463 not et int 4,604. 605. 612] Eus[ps 258] etc (d f g vg Or[int] *praedestinavit*) ... A προεγνω, item Or[int 630] *praescivit* | και ουσ εκαλ. et. Or[saep et int saep] Eus[ps] etc ... 37. 115. Clem[584] ουσ δε εκ. | ουσ δε εδικ. et. Clem Or[saep et int 604] Eus[ps] etc ... A syr[sch] aeth Or[int 605. 612] και ουσ εδ.

32. οσ γε του ιδι. υιου ουκ εφεισ., vg Or[int 605] Ambrst al *qui etiam* (fu* Ambrst om) *proprio filio suo* (sic vg[cle] demid al[lachm] Or[int] Ambrst,

πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίσεται; 33 τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν θεοῦ; θεὸς ὁ δικαιῶν·

---

harl* *filium suum proprium*, harl** fu** *filio suo proprio*; am fu* tol tantum *filio suo*) *non pepercit* ... D*et[c]FG ος (D[c] ος γε) ουδε υιου ιδιου (D του ιδιου υιου) εφεισατο, d f g *qui* (d*** add *quidem*) *nec* (f *neque*, g *neque t non*) *filio proprio* (*proprio* f, d *suo*, g *suo t proprio*) *pepercit*. Cf huc Hil[900]: „Nunc apostolus *proprium* ait *filium*, cum in multis vel *suum* vel *eius* saepe dixisset. Et quamvis multi cdd per translatorum simplicem intelligentiam in h. l. pro *proprio filio*, *suo filio* conscriptum habeant, tamen Graecitas, qua lingua apostolus est locutus, *proprium* nunc magis quam *suum* nuncupat. Et licet communis intelligentiae sensu non satis inter *proprium* et *suum* differat, verum apostolus cum in caeteris aliis dictis *suum filium* commemorasset, quod est Graece *τὸν ἑαυτοῦ υἱόν*, tamen in h. l. secundum quod ait *ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱ. οὐκ ἐφ.*, *qui proprio filio non pepercit*, naturae veritatem significanter expressit.“ | *αλλα* cum ℵBD*FG ... ϛ *αλλ* cum ACD[c]K[ail]LP al certe pler | *αυτον*: L 118. *εαυτον* | *τα παντα* cum ℵABCD[c]KLP al omn[vid] Or[1,16] etc ... D*FG arm om *τα*

33. *εγκαλ-* ut ℵABCKLP etc ... DFG *ενκαλ-* | *ὁ δικαιῶν· [34]τίς* etc ... Gb Ln *ὁ δικαιῶν; [34]τίς*, posteaque Gb *ὁ ἀποθανών;* et *ἐγερθείς;* et *θεοῦ;* et cum Gb etiam Ln *ὑπὲρ ἡμῶν;* Quam in rem cf Aug[doct chr 3,3]: „*Nisi fides revocet, quia credimus deum non accusaturum adversus electos suos, et Christum non condemnaturum electos suos, potest illud sic pronuntiari:* Quis accusabit adversus electos dei? *ut hanc interrogationem quasi responsio sequatur:* Deus qui iustificat, *et iterum interrogetur:* Quis est qui condemnat? *et respondeatur:* Christus Iesus, qui mortuus est. *Quod credere quia dementissimum est, ita pronuntiabitur ut praecedat percontatio, sequatur interrogatio. Inter percontationem autem et interrogationem hoc veteres interesse dixerunt, quod ad percontationem multa responderi possunt, ad interrogationem vero aut* non *aut* etiam. *Pronuntiabitur ergo ita ut post percontationem, qua dicimus:* Quis accusabit adv. electos dei? *illud quod sequitur sono interrogantis enuntietur:* Deus qui iustificat? *ut tacite respondeatur:* Non, *et item percontemur:* Quis est qui condemnat? *rursusque interrogemus:* Chr. Ies., qui mortuus est, magis autem qui resurrexit, qui est in dextera dei, qui et interpellat pro nobis? *ut ubique tacite respondeatur:* Non.“ Item cf Eucherius in quaest. in N. T. (Max. bibl. PP. Lugd. 1677. t. VI, 850.): *Haec in quibus sibi ipse respondit quasi εἰρωνικῶς legenda. Et est sensus iste: nisi forte electos suos aut deus qui iustificat, aut Christus qui pro his est mortuus, condemnabit. Minime utique. Quin etiam interpellat pro nobis. Hoc est quod dicit: Nemo condemnabit electos.* Sic et in Max. bibl. Lugd. et in Magn. bibl. Colon. t. V. legitur. His vero Wtst de suo (quod non indicavit) addit rectissime: „Nulla tamen necessitate ita statuunt. Prima enim quaestio: *τίς*, iam continet tacitam negationem alterique quaestioni locum non relinquit. Deinde ipsa quaestio: An is qui absolvit accusabit? An qui patronus

34 τίσ ὁ κατακρίνων; Χριστὸσ Ἰησοῦσ ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ
ἐγερθείσ, ὅσ ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ὃσ καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν.
35 τίσ ἡμᾶσ χωρίσει ἀπὸ τῆσ ἀγάπησ τοῦ Χριστοῦ; θλῖψισ ἢ 26. 30
στενοχωρία ἢ διωγμὸσ ἢ λιμὸσ ἢ γυμνότησ ἢ κίνδυνοσ ἢ μάχαιρα;

---

est condemnabit? non valde concinna videtur", etc. Nec aliter ac nos Ath[881] intellexit locum; habet enim *θεὸσ γὰρ ὁ δικαιῶν, καὶ τίσ ὁ κατακρίνων;* Item Chr[660] (et. cat[284]) *τίσ οὖν ἡμᾶσ καταδικάσει, τοῦ θεοῦ στεφανοῦντοσ, τοῦ χριστοῦ δι' ἡμᾶσ σφαγέντοσ, καὶ οὐ σφαγέντοσ μόνον* etc. Item Or[int 607] *Videtur mihi quod ait:* Quis accusabit adv. electos dei? *de diabolo dicere - Sed quamvis ille exserat nequitiam propositi sui, deo iustificante et delente sicut nubem iniquitatem electorum suorum - quid proficiet accusator?* Etc.

34. χριστ. ιησουσ cum ℵACFGL 5. 17. 31. 33. 67** 73. 80. f g vg cop arm aeth Or[int 607] Did[tri 433] Dam (Cyr[act] ιησ. χριστ.) Aug[doctr chr 3,3 et alib] item Maximin ap Aug[8,655] ... ϛ Ti χριστοσ (sine ιησ.) c. BDEK al longe plu d e syr[utr] Cyr[hr 230] Chr[660] Euthal[cod] Thdrt Hil[1077] al mu. Item Ir[int 207] *quemadmodum ipse ait: Simul autem Christus* (edd[al] om) *mortuus est, immo et resurrexit, qui est in dextera dei.* Ln vero χρι. [ιησ.] | μαλλον δε sine και cum ℵABC 5. 15. 17. 33. 35. 39. 61. 73. 76. 80. al[3scr] (g k l) am* cop arm aeth Or[int 607] Did[tri 433] Dam (Cyr[act 59] om μαλλ. δε) ... ϛ Ti add και cum DEFGKL al plu it vg[cle] (utramq vide post) syr[p] (syr[sch] om μαλλ. δε) Cyr[hr 230] Chr[660] Thdrt Ambrst (*immo qui et resurrexit*) Hil[1077] (*immo etiam qui resurrexit*) etc. Etiam Ir[int] (vide ante). Latini sic: d e *immo et qui resurrexit,* f g *immo autem et* (g add *qui*) *resurrexit,* vg (exc am*) *immo qui et resurr.* | εγερθεισ sine additam cum ℵ[c]BDEFGKL al pler vg syr[utr] arm Ir[int 207] (vide ante) Or[int 607] Cyr[act 59] etc ... ℵ*AC 17. 31. 39. 73. 115. cop aeth (ut solet) Did[tri 433] Chr[660] (sed var[edd]) Dam add εκ νεκρων | οσ εστιν cum ℵ*AC 3. 33. 35. 47. 67. 76. 77. 78. 108. 109. 115. 179. 213. al[3scr] (b c o) d* vg (et. fu demid harl* tol) go cop Ir[int 207] (vide ante) Or[int 607] Did[tri 433] Chr[660 bis] Cyr[act 59] Thdrt Dam Hil[1077] Amb[poenit 1] Aug[corr et grat] etc (Ambrst *et est* omisso *qui*, item syr[sch] *Chr. mortuus est et resurrex. et est ad dext. dei et orat pro nobis*) ... ϛ Ti οσ και εστ., Ln οσ [και] εστιν cum ℵ[c]BDEFGKL al plu d*** e f g am harl** syr[p] Cyr[hr 230] Thphyl Oec Maximin ap Aug[8,655] (Ambrst vide ante) | του θεου: B om του | οσ και εντυγχ.: 47. om και | υπερ: FG υπερει (ut υπερ et περι possint conflata credi)

35. τισ sine copula et. Or[1,816. 2,681 et alib et int 2,70. 370. 3,39. 4,459] Eus[esa 363 et ps 42. 164 et alib] Cyr[act 37] Antioch[1229] al mu Tert[gnost 13] Cyp[15. 36. 265. 311] Lcif[250] etc (sed testimoniorum patrum in tali re circumscribenda est auctoritas) ... FG d* f g m[42] vg[cle] (et. fu* demid al, non item am fu[vict]) arm (is et. v. 34 τισ ουν) Or[int 4,607] add ουν (Meth[epiph 558] τισ γαρ ημασ, φησιν, απο τησ etc, Or[int 4,568] *dicebat: Quis enim nos* etc) | χωρισει et. Or[saepe] Eus[saep] Meth[epiph] Ephr[2,311] etc ... A c[scr] Or[3,609] χωριση | τόν χριστου cum ACDEFGKL al pler d e f g m[42] vg go syr[sch] cop arm aeth Or[1,816] (ed Delar) et[2,681] et[3,640] et[int 4,459] Eus[esa 363] et[ps]

Ps 43 (44), 22 2 Co 4, 11 36 *καθὼσ γέγραπται ὅτι ἕνεκεν σοῦ θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν, ἐλογίσθημεν ὡσ πρόβατα σφαγῆσ.*
37 *ἀλλ' ἐν τούτοισ πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντοσ ἡμᾶσ.*
38 *πέπεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατοσ οὔτε ζωή, οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαί, οὔτε ἐνεστῶτα*

---

104 Meth[epiph 553] (ed[petav], contra Dind ex[ven] *του κυριου*) Ath[455. 300. 378] Cyr[hr 222] (invitis edd[2]) Ephr[2,311] Bas[1,196. 200] et[2,466] et[bapt 657] Chr[661] (*καὶ οὐκ εἶπε τοῦ θεοῦ· οὕτωσ ἀδιάφορον αὐτῷ καὶ χριστὸν καὶ θεὸν ὀνομάζειν*) Cyr[act 37] et[alib] Thdrt Tert[gnost 13] Cyp[15. 36. 265. 311] Lcif[250] Hil[201] Aug[rom 57] ac[saep] Ambrst etc ...... ℵB 7. 74. 76. 91. 123. 238. a[ser*] floriac Or[1,316] (edd ante Delar) et[int 2,70. 370] et[3,29. 563] et[4,562. 607] Eus[ps 43. 265. 305. 503] Ephr[1,323] Bas[bapt 673] et[3,613] Antioch[1289] Hil[138] Hier[eph 3] Epiph[cantic 3,7] al *του θεου*. Praetereaque B Or[int 2,70. 4,603] add *τησ εν χριστω ιησου* (Or[int 3,29] *quae est in Chr. Ies. domino nostro* magis pendet a 8, 39) :: cf v. 39 | *η* ante *διωγμοσ*: D*FG d* g om

36. *ενεκεν* c. ℵABDEFGL al plus[10] Clem[565] Or[1,316] ex[ed delar] Meth[epiph 553] Chr[661] (et. mosc[2]) ... ς (= Gb Sz) *ενεκα* cum CK al plu Dial[877] (Or[cod rom]) Ephr[1,323] Bas[bapt 673] Thdrt Dam Thphyl Oec, item (sed potius ex Ps) Hipp[cantic] (Lag[190] et Anecd mea[237]) :: fluct similiter LXX, ubi ed[ro] et B *ενεκα*, ℵA al mu *ενεκεν* | *ἕνεκεν σοῦ*: ita et. D[e]

37. *δια του αγαπησαντοσ* cum ℵABCKL al omn[vid] syr[utr] cop arm go Clem[565] Or[1,316. 317] et[int 4,607] Meth[epiph 556] Ephr[1,323] Eus[ps 23] Bas[1,142. 172. 201] et[3,15] et[bapt 673] Chr[663] Thdor[cat 154] Gennad[290] Thdrt Dam Amb[ps 43] Aug[op 145] et[saep] al ...... DEFG d e f g vg Tert[gnost 13] (*pro eo qui nos dilexit*) Or[int 3,633] et[4,450] Cyp (*pro eo dilexit nos*) [36. 265. 311] Lcif[250] Hil[201] Ambrst al *δια τον αγαπησαντα*

38. *αγγελοι* et. Clem[606] Or[1,316] et[int 1,141. 2,462. 4,606] et[saep] Ephr[2,311] et[1,323] Bas[bapt 673] Antioch[1289] Hil[201] Aug[saep] etc ... DEFG d e f g cop Ambrst Aug[rom 58] et[op 145] et[ps 7] Amb[off 3] (sed alibi ter *angeli*) *αγγελοσ* | *ουτε αρχαι* sine additam et. Clem[606] Or[1,316] et[int 2.462] et[3,262. 263] et[4,606. 606] Ephr[2,311] Chr[663] et[1,731] et[4,260] et[9,606] et[alib] Thdrt Dam Hil[201] Ambrst (qui pro *ουτ. αρχ.* habet *neque virtus*) al ... c 1. 30. 44. 46. 68. 73. 80. 109. 118. 121. al[2 ser] al pauc syr[p] c.* Or[int 1,141] et[4,450] Ephr[1,323] (*ουτε αγγελ.* demum post *ουτε δυναμ.* pon) Bas[bapt 673] Chr[11,196] Antioch[1289] Amb[ps 118] (non item [ps 43]) add *ουτε εξουσιαι*. Item DE d** et*** e praem *ουτε εξουσια* :: cf Col 2, 15. Eph 6, 12. 1 Co 15, 24 | *ουτε δυναμεισ* (D* *δυναμισ*, item d e f g fu Or[int 450] Aug[rom] et[op 145] *virtus*, am tol harl* *fortitudo*; item vg[cle] demid harl** sed praeterea etiam post *ουτε αρχαι* habent *neque virtutes*) hoc loco cum ℵABCDEFG 37. 47. 73. 137. 178. 179. d e f g am fu tol (*fortitudines*) harl* cop syr[p] arm[zoh] aeth Or[1,316] et[int 4,450. 606] et[alib] Eus[ps 506] Ephr[2,311] Cyr[act 37] Dam Hil[201] Aug[rom 58] et[op 145] al ...... ς (= Gb Sz) ante *ου. ενεστω.* *ουτε μελλ.* pon cum KL al pler (vg[cle] demid harl** vide ante) syr[sch] go Chr[663] et[1,731. 4,260] et[9,606. 11,196] Thdrt Thphyl Oec ... omittit plane 116., item (qui libere adhibet locum, omissis etiam *ουτε μελλοντα*) Clem[606] et (qui ante pro *ουτ. αρχαι* habet *neque principatus*

*οὔτε μέλλοντα, οὔτε δυνάμεισ 39 οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθοσ οὔτε
τισ κτίσισ ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶσ χωρίσαι ἀπὸ τῆσ ἀγάπησ τοῦ
θεοῦ τῆσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.*

IX.

1 *Ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, συνμαρτυρούσησ* 1 Ti 2, 7
μοι τῆσ συνειδήσεώσ μου ἐν πνεύματι ἁγίῳ, 2 *ὅτι λύπη μοί ἐστιν
μεγάλη καὶ ἀδιάλειπτοσ ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου.* 3 *ηὐχόμην γὰρ
ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸσ ἐγὼ ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν
μου τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα,* 4 *οἵτινέσ εἰσιν Ἰσραηλεῖται,*

---

neque potestates) Or[int 1,141] Antioch[1280] (antea *ουτ. αρχ. ουτ. εξουσ.*) et si quis alius similiter.

39. *τισ* et. Clem[606] Or[1,816] et[int 1,141. 2,228. 4,459. 560. 666] Eus[ps 566] Ephr[1,328] Cyr[act 87] Antioch[1280] etc ... DEFG 114. 219* Ephr[2,311] om, neque exprim d e f g vg vv rell (exc arm) Tert[gnost 13] (*neque alia conditio*) Or[int 2,462. 3,263] Hil[291] Aug[rom 59] et[alib] Ambrst al (sed Hier[semel] i. e. eph[3] exprim: *neque alia quaelibet creatura*) | *δυνησεται*: 17. arm *δυναται* | *τω* (Ephr[2,311] om) *κυριω* et. Clem[666] Or[1,816] et[int saep] Ephr[1,328] et[2,311] Cyr[act] Tert[gnost] Hil etc ... ACFG (non item f g) *του κυριου*

IX. 1. *εν χριστω* cum ℵABCD[c]KL al omn[vid] vg rell Or[int 4,610 bis] Archel[591] Did[tri 54] al mu Aug[advers legis 2] etc ... D*EFG d e f g arm[odd] Or[int 4,459] Ath[int 777] Ambrst add *ιησου* | *συνμαρτ-* cum ℵAB*CDEFG n[scr] ... ς Ln *συμμαρτ-* cum B[3]K[sil]L al pler | *εν πνευματι* ... FG *συν πνευμ.*, g *cum t in* (f vero *in spir.*)

2. *τη καρδια* ... K 17. 219* *τησ καρδιασ*

3. *ηυχομην* c. ℵABCFG al plu Eus[ps 448] et[mal 225] Bas[regg 479] Thdor[ant iona 280] Ps-Ath[2,253] Cyr[iul 328] Phot[mani 3,14] al mu ... DEKL al fere[25] Or[cat cor 253] (Gennad?) [cat 160] Thdrt[cod] *ευχομην* | *αναθ. ειναι* (ℵ *ει. αν.*) *αυτοσ εγω* hoc ordine (Gb') c. (ℵ)ABDEFG 5. d e f g go syr[p] Or[int 4,610] Chr[667] Thdor ant iona[280] Amb[luc 3,1315] (*ipse* pro *αυτ. εγ.*) Pacian[ep 2] ... ς *αυτ. εγω αναθ. ειν.* cum CKL al fere omn vg (sed vg[cle] *ego ipse*, non item am fu demid harl tol) arm syr[sch] (*ego ipse*) cop (non expri *ipse*) aeth (ut cop) Or[cat cor 253] (om *εγω*) et[int 2,262] (*ego ipse*) Ps-Ath[2,253] Cyr julian[328] (om *εγω*) Thdrt Dam Phot[mani 3,14] (*εγω αυτοσ*) Cyp[267] al (sed Cyp al *ego ipse*) ... Eus[ps] et[mal] om *αυτοσ εγω* | *απο* cum ℵA BCFKL etc ... DEG *υπο* | *αδελφ. μου των*: B* om; suppl[2] in mg | *των συγγεν. μου* et. Or[cat cor] et[int 2,262. 4,610] Eus[ps] et[mal] Bas[regg] et[esai 601] Ps-Ath Thdor[ant] Thdrt Phot[mani] Dam Cyp (*pro fratribus cognatisque meis*) ... D*FG 116. d* g (non f) go Or[int 611. 612] Chr[668] Cyr[iul] Amb[luc 3,1315] Aug[contr faust 12] al om *μου* | *κατα σαρκα*: DEFG 2. 52. 54. 73. 115. a[scr**] Bas[esa 601] ex[cdd 2] Thdrt praem *των*

4. *ισραηλειται* cum ℵAB*D*FG ... ς Ln *-λιται* cum D[c]EKL al omn[vid].

ὧν ἡ υἱοθεσία καὶ ἡ δόξα καὶ αἱ διαθῆκαι καὶ ἡ νομοθεσία καὶ ἡ
λατρεία καὶ αἱ ἐπαγγελίαι, 5 ὧν οἱ πατέρεσ, καὶ ἐξ ὧν ὁ Χριστὸσ
τὸ κατὰ σάρκα. ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεὸσ εὐλογητὸσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ,

---

Praeterea DE d* *ιστρα-* | *ων η* (FG om) *υιοθεσ. και* usque *αι επαγγελιαι*: A om; item L om *και αι διαθηκ. και η νομοθεσια*, item 114. *και η δοξα* usq *νομοθεσ.* | *αι διαθηκαι* cum ℵCK al omn[vid] d e f g am harl* tol (al[lachm]) go syr[utr] (et. p mg *και διαθηκαι*) cop arm Or[int 4,610. 611. 634. 630] Chr[666] Epiph[978] Euthal[cod] Thdrt Dam Phot[mani 2,14] al Hil[78] Aug[contr faust 8] Ambrst al ... Ln *η διαθηκη* cum BDEFG vg[cle] fu demid harl[**] aeth Ps-Ath[2,266] Chr[mosc 2] Thdor[ant 240] Cyr[iulian 286] Cyp[287] Hier[esai 17] (non item[algas qu 9]) | *και αι επαγγελιαι*: DEFG cop Chr[mosc 2] *και η επαγγελια* (sed F *και επαγγελια*, G *και ηπαγγελια*), item g *et promissa l promissio*, contra d e f *et promissa*

5. *οι*: FG om | *και εξ ων* (arm *εξ ων και*) et. Ir[int 206] Or[int 4,610] Chr[666] Caes[8] Epiph[487] [Ps-]Ath[2,166. 404] etc Novat[tri 13] (Gall[3,296]) Hil[970] Aug[rom 59] Ambrst etc ... FG f g (non item vg[cle] am fu demid tol harl omn[lachm], sed Gb laudat „vg[ms]" „marian") Hipp[noet 2 exeunt et 6 ineunt] (Lag[44] et[47]) Epiph[461] Cyp[287] Hil[78. 880] om *και* | *το* et. Hipp[noet 2] Epiph[461. 487] Chr[666] Thdor[ant 290] Cyr[iul 328] Thdrt[3,160] Dam etc (cf et. Clem[ro 32] *εξ αυτου ο κυριοσ ιησουσ το κατα σαρκα*) ... C* *τα*, Hipp[noet 6] *ό* ... FG Epiph[804] Thdrt[2,670] om ... Ath[480] om *το κατα σαρκα* (sed habet [287] et [726]) | *ο ων*: Chr[666] om *ο* (sed [mosc] non vdtr) | *επι παντων* (Tert[prax 13] Novat[tri 13] Or[int 612] etc *super omnia*) ... Cyr[iulian 286 bis] *επι παντασ*, Ir[int 206] Victorin[ari 1] *super omnes*, Ath[726 edd vet] Thdrt[2,1266] (non item alibi) *επι παντα* | *ο ων επι πα. θεοσ*: haec verba cum *ο χριστοσ* coniungunt Ir[int 206] (*quorum patres et ex quibus Christus secundum carnem, qui est deus super omnes benedictus in saecula*) Hipp[philosoph 330] (*χριστοσ γαρ εστιν ο κατα* (sic) *παντων θεοσ*) Hipp[noet 6] (*ουτοσ ο ων επι παντων θεοσ εστιν. λεγει γαρ ουτω μετα παρρησιασ· παντα μοι παραδεδοται υπο του πατροσ. ο ων επι παντων θεοσ ευλογητοσ γεγενηται και ανθρωποσ γινομενοσ θεοσ εστιν εισ τουσ αιωνασ. ουτωσ γαρ και ιωαννησ ειπεν· ο ων και ο ην και ο ερχομενοσ, ο θεοσ ο παντοκρατωρ. καλωσ ειπεν παντοκρατορα χριστον* etc. Nec aliter[noet 2]) Tert[prax 13] (*Solum autem Christum potere deum dicere, sicut item apostolus: ex quibus Christus, qui est, inquit, deus super omnia benedictus in aevum omne*, et[15] *ex quibus Christus sec. carnem, qui est per* [al *super*] *omnia deus benedictus in aevum*) Or[int 612] (*quem ergo ibi* — Ro 1, 4 — *secundum spiritum filium dei dicit, hic procedente doctrinae ordine - deum qui est super omnia benedictus, ipsum esse pronunciat. Et miror quemadmodum quidam - negent filium dei deum debere profiteri. - Et quid de hoc loco apostoli facient, in quo aperte Christus super omnia deus esse perhibetur. - Est ergo Christus deus super omnia.*) Cyp[287] (in testimoniorum libro 2 cap. 6: „*quod deus Christus.*" *Item Paulus ad Romanos: Optabam - quorum patres, ex quibus Christus sec. carnem, qui est super omnia deus benedictus in saecula.*) Novatian[tri 13] (Gall[3,296] de „divinitate Christi" scribit: *quodsi et*

apostolus Paulus: Quorum, *inquit*, et ex quibus Chr. sec. carn., qui est super omnia deus benedictus in saecula, *in suis litteris scribit*. Ibidem[312].) Ath[227. 469. 736] (h. l. addit: *ουκουν ομολογειτωσαν και οι προτερον αρνουμενοι τον εσταυρωμενον ειναι θεον εσφαλθαι, πειθομενοι ταισ θειαισ γραφαισ*·) Caes[8] (*παυλοσ γραφων περι χριστου· ων οι πατερεσ - ο ων επι παντων θεοσ*·) et[9] (*αυτοσ δε περι εαυτου εν παυλω φησι· χριστοσ ο ων επι παντων θεοσ*·) Epiph[481] et[697] (- *ο ων επι παντων θεοσ, θαυμαστωσ διηγειται. ουτοσ γαρ ο ων εστιν επι παντων θεοσ. επειδη γαρ αυτοσ διδασκει ημασ λεγων· παντα μοι παρεδοθη υπο του πατροσ μου, δια τουτο επι παντων εστι θεοσ*) et[894] et[1004] (ubi eadem verba quae ex Ath[736] adscripsimus) Bas[cat 317] (*ο δε επι παντων θεοσ - ο αποστολοσ ουν θεον ειπων τον σωτηρα* -) Nyss[eunom 10] ([2,286] *παυλου - οσ ου μονον θεον, αλλα και μεγαν θεον και επι παντων θεον ονομαζει τον κυριον* etc) et Nyss[cat 317] (*ει τοινυν επι παντων θεοσ ο σωτηρ* -) et[575] ap Gall[6] Diod[cat 168] (*εξ αυτων φησιν ο χριστοσ. θεοσ δε ου μονων αυτων, αλλα κοινη επι παντων εστι θεοσ*. Alibi ista Thdor[mop] adscribuntur. Cf Fritzsch. p. 77) Thdrt (- *οτι εξ αυτων μεν κατα σαρκα ο επι παντων θεοσ*. Etiam[cat 317]) Dam (*οτι ο γεννηθεισ κατα σαρκα χριστοσ, αυτοσ εστιν ο επι παντων θεοσ*) etc (cf et. Meth[conviv 306] (Gall[3]). Ex Latt cf et. Hil[970] Aug[rom 59] Ambrst etc. At antiquitas Christiana luculenter etiam testatur verba *ο ων επι* etc **non cum** *ο χριστοσ* **coniungenda esse**. Ita solemniter deus pater *ο ων επι παντων θεοσ* audit apud Eus[dem 138] (*τουτον γαρ ειναι του μονου και επι παντων θεου μονον αγαπητον και μονογενη παιδα*) et[240] ac[saep] item[marc 8] (*ωστε μητε αυτον ειναι τον επι παντων θεον ηγεισθαι μητε των αγγελων ενα, τουτων δε μεσον και μεσιτην*). Hinc etiam probatur Eus[hist 8,11,1] verba *τον επι παντων θεον* ad *τον χριστον* apposita minime ab Eus ipso profecta esse, quemadmodum nec Rufinus nec Niceph in Eus invenerunt et in pluribb edd desunt: cf ed. Heinichen (1868) ad h. l. Consentit autem cum Eus iam Ign[intpol 258] (ep[tarsens 5] *και οτι ουκ αυτοσ εστιν ο επι παντων θεοσ και πατηρ, αλλ υιοσ εκεινου*) et[268] (ep[philipp 7] *πωσ δε παλιν ουκ ετι σοι δοκει ο χριστοσ ειναι εκ τησ παρθενου, αλλ ο επι παντων θεοσ, ο ων ο παντοκρατωρ; τίσ ουν τουτον αποστειλασ, ειπέ*) Phot[mani 3,14] (verbis Pauli *ηυχομην εγω αυτοσ - κ. αι επαγγ. κ. αι λατρ.* subiungit: *και περιφανεστατα δεικνυσ ποθεν ταυτα και τίνοσ ηρτηται προνοιασ· ο ων επι παντ. θεοσ ευλογ. εισ τουσ αιωνασ, αμην· ωστε του επι παντων θεου και αι νομοθεσιαι και αι λατρ. και αι επαγγ.* etc. Videtur et. Amphiloch excerpt ap Gall[6,469] huc spectare: *ο επι παντων θεοσ ουκ απαξιοι διακυπτειν εκ του ουρανου*. In diversas partes testantur Cyr et Iulian. Sic enim apud Cyr[iul 327] Iulian: *τον γουν ιησουν ουτε παυλοσ ετολμησεν ειπειν θεον ουτε ματθαιοσ ουτε λουκασ ουτε μαρκοσ, αλλ ο χρηστοσ ιωαννησ, αισθομενοσ ηδη πολυ πληθοσ εαλωκοσ εν πολλαισ των ελληνιδων και ιταλιωτιδων πολεων υπο ταυτησ τησ νοσου* etc. Quibus respondet Cyr[328] *και γουν ο πανσοφοσ παυλοσ· ηυχομην γαρ αυτοσ, φησιν* etc. *ιδου γαρ, ιδου τον κατα σαρκα εξ ιουδαιων, τουτεστι χριστον, και θεον επι παντων και μην και ευλογητον εισ τουσ αιωνασ αμην ειναι φησιν*. Contra vero *τα πρακτικα τησ εν εφεσω συνοδου*

1, 25 *ἀμήν.* 6 *Οὐχ οἷον δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. οὐ γὰρ*
πάντες οἱ ἐξ Ἰσραήλ, οὗτοι Ἰσραήλ· 7 *οὐδ᾽ ὅτι εἰσὶν σπέρμα*
Gn 21, 12 He 11, 18 *Ἀβραάμ, πάντες τέκνα, ἀλλ᾽· ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα·*
8 *τοῦτ᾽ ἔστιν, οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκὸς ταῦτα τέκνα τοῦ θεοῦ,*
Ga 4, 28 *ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας λογίζεται εἰς σπέρμα.* 9 *ἐπαγγελίας*
Gn 18, 10 *γὰρ ὁ λόγος οὗτος· κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι καὶ ἔσται*
Gn 25, 21 *τῇ Σάρρᾳ υἱός.* 10 *οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα ἐξ ἑνὸς κοί-*

(quae Cyr[act] plerumq diximus), ubi ad probandum „*οτι χριστος ο θεος*“ (Cyr[act 25]) ex ipsa ad Rom. ep. testimonia singulari studio petuntur, eo loco prorsus abstinent. Cf[27] ubi inter similia alia: *ιδου δη σαφως το θεου πνευμα λεγεται του χριστου – οὐ γαρ εν ανθρωπω γεγονεν ο του θεου λογος, αλλα γεγονεν ανθρωπος αληθως μετα του μειναι θεος. – οτι τοινυν την αγαπην την τω θεω πρεπωδεστατην ως εξ ολης ισχυος – και αυτω προσαγομεν τω χριστω, τίς ο φαναι τολμων ως ουκ αν ειη θεος; – πως οὐ θεος εναργως ο χριστος, ειπερ αυτον αγαπωντες τον των ολων αγαπωμεν θεον;* At omnibus quae afferuntur longe evidentius est verbum *ο ων επι* etc. si ad Chr. refertur. Aliter factum est in Syn. Antioch. (apud Routh[3,292]) ubi est: *περι γαρ τουτου* (Christum deum esse) *γεγραπται – εξ ων ο χριστος το κατα σαρκα, ο ων επι παντων θεος* etc). Ceterum in ipsis cdd observati sunt qui post *σαρκα* plene distinguunt (ut CL 5. 47.), alii post *επι παντων* (ut 71.), alii post *επ. πα. θεος* (ut 17.), sed ℵAB nil in his distinctionis habent. | *αμην*: et. it vg Ambrst Hier[algas quae 9] al. Sed pp[lat plu] verbis *εις τ. αιωνας* non adscribunt *amen*. Om et. Euthal[cod].

6. *ισραηλ* sec cum ℵABKL al pler tol cop etc Or[1,182. 187] Caes[188] (*ου γαρ παντες οι εξ ιουδαιας, ουτοι ισραηλ* etc) Procop[esa 450. 580] Nyss[cantic 6] (1, 467) Cyr[iul 25. 254] et[esai 580] etc Aug[saep] etc ... DEFG 63. 66** vg arm Or[int 2,128. 280] et[4,612] Chr[672 cod 1] et[mosc 2] Ambrst Aug[rom 60] *ισραηλιται* (DF *-λειται*, d* *istrah-*). Libere aeth: *non omnes illi Israel qui egressi sunt ex Aegypto.*

7. *οτι*: vg[cle] (et. fu[vict] demid harl, non item am fu* tol floriac, nec Ambrst al mu) go Or[int 612] semel (in[com] ibidem est *quia*) Pelag Aug[ep 196] (non item[rom 60] et[alibi saepe]) *qui*. Item Or[3,2] *οὐ γαρ οσοι σπερμ. του αβρααμ, παντως και τεκνα* (sunt excerpta ex comm[proverb], sed nec ap Mai nec in Notitia inveniuntur) | *ισαακ* cum ℵ[c]ABFKL al certe pler etc (f *isahac*) ... ℵ*DEG d* fu *ισακ*. Cf ad v. 10.

8. *τουτ εστιν* sine *οτι* cum ℵ*AB*DEFGKL al pler vg Or[int 612] etc ... ℵ[c]B[2] 37. 116. arm add *οτι*. Probandi vim non habet Or[1,299] *μονον δε ισθι οτι ου τα τεκνα της σαρκ., ταυτα τεκν. θεου, και οτι* etc. | *του θεου* et. Or[1,182. 188] ... FG 37. 67** 70. 114. 120. Or[1,299] (vide ante) Chr[672] semel (non item[bis ibidem]) om *του*

9. *ο λογος*: DE om *ο*

10. *εξ ενος κοιτην*: d e f g vg Ir[int 256] Or[int 612] Ambrst etc *ex uno concubitu* | *ισαακ* cum ℵABFGKL etc ... DE d* *ισακ* (D* *εισακ*)

τὴν ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸσ ἡμῶν· 11 μήπω γὰρ γεννηθέντων
μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ φαῦλον, ἵνα ἡ κατ' ἐκλογὴν πρόθεσισ
τοῦ θεοῦ μένῃ, οὐκ ἐξ ἔργων ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦντοσ, 12 ἐρρέθη
αὐτῇ ὅτι ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι, 13 καθὼσ γέγραπται· Gn 25, 23
τὸν Ἰακὼβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἠσαῦ ἐμίσησα. Mal 1, 2. 3

14 Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ; μὴ γένοιτο.
15 τῷ Μωϋσεῖ γὰρ λέγει· ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω ὃν Ex 33, 19
ἂν οἰκτείρω. 16 ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντοσ οὐδὲ τοῦ τρέχοντοσ,
ἀλλὰ τοῦ ἐλεῶντοσ θεοῦ. 17 λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραὼ ὅτι Ex 9, 16
εἰσ αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπωσ ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν
μου, καὶ ὅπωσ διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ. 18 ἄρα Ex 7, 3

---

11. *γεννηθεντων*: D* (non item d) (al aliq: vide ap Mtthaei ad h. l.) *γεννηθεντ.* | *μηδε* (et. Or[4,84. 85] et[int 1,90] Aug[rom 60] ac[saep] etc; Or[1,205] *μητε*): FG d e f g vg floriac Or[int 4,613] Ambrst al *η* | *φαυλον* (Gb'') cum ℵAB 23. 37. 47. 57. 67** 80. Or[1,205] et[4,84. 85] Dam (Cyr, sed non in promptu habeo locum) ... ϛ *κακον* cum DEFGKL al pler Chr[675] Euthal[cod] Thdrt Thphyl Oec | *προθεσισ του θεου* cum ℵABDEFGK LP al longe plu d e f g vg Or[1,205] et[4,84. 85] et[int 1,90. 2,349. 4,613] al mu Ir[int 257] etc ... ϛ (= Gb Sz) *του θεου προθεσισ* cum minusc pauc[vid] Chr[675 montf] (non item[mosc 2], nec[5,494]) | *μενη*: FG *μεινη* ... P al pauc *μενει* (P *μέ–*, 17. *–νεῖ*)

12. *ερρεθη* cum ℵAB*D*FGKP al permu Chr[5,494] Thdrt Dam ... ϛ *ερρηθη* cum B[2]D**[c]EL al plu Or[4,84. 85] Chr[9,675] al. Praeterea P add *γαρ* | *αυτη* et. f g vg etc Ir[int 258] Or[int 1,90] Aug[rom 60] etc (Thdrt *προσ αυτην*) ... D* d e harl* al[lachm] Or[4,84. 85] (et[1,205] *–λεγεται· ο μειζων* etc) et[int 2,348] et[4,613] Ambrst al om | *δουλευσει*: L *–ση*

13. *καθωσ* cum ℵADEFGKL etc ... B Or[4,84] *καθαπερ*

14. *τω θεω* cum ℵABD[c]EKLP al omn[vid] Clem[641] Or[4,64] Thdor[mop] al mu ... D*FG om *τω*

15. *μωυ–* cum ℵFGKLP al fere[40] qui laudantur (10 ap Mtthaei, 9 ap Scri) ... ϛ (= Gb Sz) Ln *μω–* cum ABDE al sat mu. Cf et. alibi. Item *–σει* cum ℵB[2]FG 3. 7. 31. 34. 36. 74. 76. 116. 123. al[5 scr] al (neglex Sz) Chr[mosc 2] Dam ... ϛ Ln Ti *–ση* cum AB*DEKLP al plu Chr[679] Thdrt | *γαρ* post *τω μω.* cum ℵBDEFGP 47. 116. Dam ... ϛ post *τω* (i. e. *τω γαρ μω.*) cum AKL al longe plu Chr[679] Thdrt al

16. *ελεωντοσ* cum ℵAB*DEFGP 39. ... ϛ *ελεουντοσ* cum B[2]K al pler Or[1,114. 129. 130. 2,371] Eus[ps 19] Chr[678] Thdrt Dam (certe sic editi patres quos diximus) ... L *ευδοκουντοσ*

17. *οτι – εξηγειρα*: d e f vg *quia in hoc ipsum excitavi te,* Or[int 613] *quia ad hoc ipsum te suscitavi,* g *quia in hoc ipsum excitavi t suscitavi te* ... Ambrst *quia in hoc ipsum te servavi.* Praeterea addit: *Alii codices sic habent:* ad hoc te suscitavi. *Sive* servavi *sive* suscitavi, *unus est sensus.* Etc. | *ενδειξωμαι* ... FLP 17. 121. al[2 scr] Chr[678] ex[mosc 1] *–ξομαι* | *και οπωσ*: FG add *αν* | *διαγγελη*: LP 115. al[2 scr] al *–γγελεῖ*

οὖν ὃν θέλει ἐλεεῖ, ὃν δὲ θέλει σκληρύνει. 19 Ἐρεῖσ μοι οὖν· τί
ἔτι μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίσ ἀνθέστηκεν; 20 ὦ
Es 45, 9 29, 16 ἄνθρωπε, μενοῦνγε σὺ τίσ εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενοσ τῷ θεῷ; μὴ ἐρεῖ
τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι· τί με ἐποίησασ οὕτωσ; 21 ἢ οὐκ ἔχει
ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺσ τοῦ πηλοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματοσ ποιῆσαι
ὃ μὲν εἰσ τιμὴν σκεῦοσ, ὃ δὲ εἰσ ἀτιμίαν; 22 εἰ δὲ θέλων ὁ θεὸσ
ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτοῦ ἤνεγκεν ἐν
πολλῇ μακροθυμίᾳ σκεύη ὀργῆσ κατηρτισμένα εἰσ ἀπώλειαν, 23 καὶ

---

18. *αρα ουν*: d* g *igitur ergo*, d*** e f vg Or$^{int 612}$ Ambrst *ergo*. Versu vero 16. it vg *igitur* | *ον θελει* et. Or$^{1,114. 115. 123. 133}$ et^{2,116} Chr^{670} Thdrt^{ed} Dam etc ... 17. 43. 177. 179. g^{scr} Or$^{cat 341}$ Chr$^{cat 264}$ Cyr$^{cat 265}$ Thdrt^{cod} et$^{cat 260}$ *ον αν θελη*. Praeterea DE 69. d e Or$^{1,114. 115}$ (non item $^{1,123. 133. 2,116}$ et$^{cat 341}$ et$^{int 612 ss}$) add ο *θεοσ* | *ελεει* cum ℵA^{2}BD^{c}K LP al omn^{vid} Or^{saepe} etc ... Ti *ελεα* cum D*FG. Inepte B *ἐλεεεῖ*. In A vero *ον δε θελει* usq *η ουκ εχει* suppl A^{2} | *ον δε θελει*: 23. 45. om *θελ*.

19. *μοι ουν* cum ℵABP 37. 47. 57. 93. go syr^{p} Or^{1,136} Dam ... ς *ουν μοι* cum DEFGKL al pler d e f g vg cop Or$^{1,114. 2,116}$ et$^{int 2,140. 4,612}$ Chr^{670} Thdrt al ... 73. 118. arm om *ουν*. Libere syr^{sch}: *Et iam dices*, aeth *Quid dices* | *τι ετι* cum ℵAKLP al omn^{vid} d*** e (f *quod deus adhuc queritur*, nisi quod pro *deus* non ut solet ds sed dr scriptum est, confusis r et s) vg syr^{utr} cop arm aeth Or$^{1,114. 122}$ et^{2,116} (et. ^{1,136}, sed Rufin reddidit *quid ergo adhuc* etc) et$^{int 2,280}$ Chr^{670} Thdrt Dam Aug$^{rom 62}$ ac^{saep} Ambrst al ... ς Ti *τι ουν ετι* cum BDEFG d* g Or$^{int 2,140}$ et^{4,612} Hier$^{pelag 1}$ (*quid ergo queritur*) Sedul | *τω γαρ* cum ℵABDEFG KLP al longe plu d e f vg reli Or^{saep} et^{int} Ath^{202} Chr^{670} al mu et^{gr} et^{lat} . . ς^{e} (non item ς Gb Sz) om *γαρ* cum minusc pauc^{vid} g

20. *μενουνγε* (B *μενουν*) post *ω ανθρ.* cum ℵ*AB 87. 47* 116. (et Chr$^{mosc 1}$ *συ μενουνγε ω ανθρ.*) Or^{1,133} Dam ... ς Ti ante *ω ανθρ.* cum ℵ^{c}D^{c}KLP al pler syr^{utr} cop go (arm *ω ανθρ.* post *συ τισ ει* pon) Or$^{1,114. 135 bis}$ Chr^{670} Thdor$^{mop 90}$ Thdrt al ... D*FG 14. d e f g vg aeth^{utr} Or$^{int 2,140. 280. 4,614 s}$ Aug$^{rom 62}$ ac^{saep} etc om *μενουνγε*. Cf et. Meth$^{epiph 551}$ *τισ γαρ ει, ω ανθρωπε, ο ανταποκρ.* | *εποιησασ* et. Or$^{1,124. 133}$ Meth$^{epiph 552}$ etc ... DE (sed d e *fecisti*) Thphyl^{ms} *επλασασ*. Item syr^{sch} ar^{e}. Ceterum spectat ad hunc versum Aug$^{div quaest 67}$ (cf ed. Par. VI, 99 sq.): *Nonnulli autem haeretici - adversantes legi et prophetis, quaecunque de illis apostolus sermoni suo inseruit, falsa et a corruptoribus immissa esse criminantur, etiam hoc inter ipsa quae interpolata sunt, numerare maluerunt et negare Paulum dixisse:* O homo, etc. - *Sed nos et libros quos catholica disciplina custodit, falsatos esse nequaquam existimantes*, etc.

21. *εχει*: P *εχη*

22. *ηνεγκεν* et. Or^{2,119} et$^{int 2,279. 4,616. 617}$ Ambrst Aug^{saep} etc ... FG d* e f g Iulian ap Aug$^{op imp 1}$ om | *σκευη* et. Or^{2,119} et$^{int 2}$ et^{4} etc ... FG d* f g Iulian ap Aug Ambrst praem *εισ* (*in vasa* d* f g, *in vasis* Iul Ambrst) | *κατηρτισμενα*: 116. *κατηργυσμενα*. Cf Latt: d e am* tol

ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆσ δόξησ αὐτοῦ ἐπὶ σκεύη ἐλέουσ, ἃ
προητοίμασεν εἰσ δόξαν; 24 οὓσ καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶσ οὐ μόνον ἐξ
Ἰουδαίων ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν, 25 ὡσ καὶ ἐν τῷ Ὡσηὲ λέγει· κα-
λέσω τὸν οὐ λαόν μου λαόν μου καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην ἠγαπημέ- Hos 2, 25
νην, 26 καὶ ἔσται ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐρρέθη αὐτοῖσ· οὐ λαόσ μου Hos 1, 10
ὑμεῖσ, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ ζῶντοσ. 27 Ἠσαΐασ δὲ κρά-
ζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραήλ· ἐὰν ᾖ ὁ ἀριθμὸσ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡσ ἡ Is 10, 22 s
ἄμμοσ τῆσ θαλάσσησ, τὸ ὑπόλειμμα σωθήσεται. 28 λόγον γὰρ
συντελῶν καὶ συντέμνων ποιήσει κύριοσ ἐπὶ τῆσ γῆσ. 29 καὶ

---

aptata, vg[cle] fu demid Or[int 616. 617] *apta*, f g Ambrst *praeparata* (Ambrst *-tis*) Aug[rom 63] et[alibi] *quae perfecta sunt*, Iul ap Aug *consummatis*

23. και ινα cum ℵADEFGKLP al pler d e f g syr[utr] (aeth *ut ostenderet etiam*) Chr[631] Thdrt Dam al Aug[saep] Iulian ap Aug (*ut ante*) Ambrst al ... B 5. 37. 38. 39. 47[mg] 67[**] 80. 116. vg go cop (arm[sb], aliter tres) Or[int 2,279] et[4,616. 617] Fulg[verit praed] al om και | τον πλουτον ... FG το πλουτοσ | τησ δοξησ ... P τ. χρηστοτητοσ | εἰσ δόξαν; (ita et. ς Sz Ln[ed mai]) ... Gb εισ δοξαν· et Ln[ed min] εἰσ δόξαν,

25. εν τω ... B om εν, item Aug[ad simpl 1] (*sicut Osee dicit*) et [cont faust 22] (*sicut et Osee dicit*). Contra Aug[rom 64] *sicut et in Osee dicit* | ωσηε: FG ωση (sed f g *osee*), P al ωσε, K οσηε | και ουκ (17. post ηγαπ. pon) ηγαπημε. ηγαπημενην: d* e f g Ir[int 184] (et.[51] ubi et.[gr]) Cyp[294] Ambrst al mu *et non dilectam dilectam* ... am fu tol *et non misericordiam consecutam misericord. consecutam*, item Ir[int 257] (*et ea quae non est mis. consecuta misericordiam. consec.*). Cf et. Tert[marc 4,16]. Item syr[sch] ar[e] ... vg[cle] demid harl arm[cdd] *et non dilectam dilectam et non misericordiam. consec. misericordiam. consecutam*) (harl *et non dil. dilect.* transpon post *mis. consec.*)

26. τοπω ου (ita iam ℵ[a]) ... ℵ* Thdrt τοπ. ω | ερρεθη c. ℵAB*D*KP al[20] Euthal[cod] et[zacag 551] Thdrt Dam Thphyl ... ς ερρηθη c. B[3]D[c]EL al plu ... FG d* g (non f) Ambrst (non item Or[int 616. 617]) αν κληθησονται (d* g Ambrst non expri αν), syr[sch] *vocabantur*, Ir[int 257] *vocabatur* | αυτοισ cum ℵADKLP (E ου ερρηθη αυτου) al omn[vid] d*** e vg (et. fu al) cop syr[p] go aeth Thdrt Euthal[cod] Dam Or[int 616. 617] (:: ita et. LXX) ... B* am demid tol harl om. Item (qui αν κληθησονται) FG, item (qui *vocabuntur*) d* g Ambrst, item (qui *vocabantur, vocabatur*) syr[sch] Ir[int] (pro και εσται etc habet: *et in loco liberata in quo vocabatur: Non populus, ibi vocabuntur fil. dei vivi*). Atque hinc Ln ερρ. [αυτοισ] | κληθησονται: P add ουτοι, item 71. 73. arm αυτοι

27. κραζει: Eus[dem 63] κραυγαζει | ωσ: 4. 28. 31. 33. 42. 52. 71. 74. 238. a[scr] c[scr] ωσει | υπολειμμα cum ℵ*AB Eus[dem 63. 64] et[esa 390] ... ς καταλειμμα (:: ut LXX) cum ℵ[a]DEFGKLP al fere omn Thdrt ... 47. υποκαταλειμμα, Chr[394] Dam εγκαταλειμμα

28. συντεμνων sine additam cum ℵ*AB 23* 47* 67** syr[sch] cop aeth[utr] ar[e] Eus[dem 64] et[esa 390] Dam Aug[civ dei 17,5] et [div quaest 1 simplic]; item

Es 1, 9 *καθὼσ προείρηκεν Ἡσαΐασ· εἰ μὴ κύριοσ Σαβαὼθ ἐνκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡσ Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν καὶ ὡσ Γόμορρα ἂν ὡμοιώθημεν.*

30 *Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην κατέλαβεν δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεωσ,* 31 *Ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνησ εἰσ νόμον οὐκ ἔφθασεν.* 32 *διατί; ὅτι οὐκ ἐκ πίστεωσ ἀλλ᾽ ὡσ ἐξ ἔργων· προσέκοψαν τῷ λίθῳ τοῦ*

Thdrt sed *συντετμημμενον* pro *συντελ. κ. συντ.* ... ς Ti add *εν δικαιοσυνη, οτι λογον συντετμημμενον* (:: ut LXX) cum א[c]DEFGKLP al pler d e f g vg syr[p] go arm (om *οτι*) Eus[dem 62] (sed[cod par] om *εν δικαιοσυνη*) Chr[884] Euthal[cod] et[zacag 558] Thphyl Oec Ambrst al | *κυριοσ*: B *ο κυρ.*

29. *κυριοσ*: 17. add *ο θεοσ* | *ενκατ-* c. אDEFG ... ς Ln Ti *εγκατ-* c. ABKLP etc (FG *ω ενκατ* inepte). Cf ad 2 Co 4, 9. 2 Tim 4, 10. He 10, 25. 13, 5: quibus ll. et. א *εγκατ-*, *ενκατ-* vero 2 Tim 4, 16. Edidimus *ενκατ-* Act 2, 27 et 31. Non item Mc 15, 34. Mt 27, 46. Praeterea *-λιπεν* dedimus cum אBD* etc ... AD[c]EFGKLP etc *-λειπεν* | *ωμοιωθημ.* cum אBDEK[sil] al pler ... Ti *ομοιωθημ.* cum AFGLP al pauc[vid] (nullus ap Scri) Euthal[cod]

30. *κατελαβεν*: G add *την* | *την εκ*: FG *τησ εκ*

31. *νομον δικαιοσυνησ*: P *δικαιωσυνησ* (-ω- solet) *νομ.* | *εισ νομον* sine additam cum א*ABDEG 47. 67** 140. (17. 61. o[scr] om ipsum *εισ νομ.* una cum *δικαιοσυνησ* quod sequi solet) d* e g cop Or[int 4,616] et[619] et[620] (vide post) et[2,460] Procop[esa 125] (ad Esa 8, 14) Dam Ambrst[com] Sedul. Uberius tractat Or[int 619]: *in uno eodemque versiculo diverse nominat legem. Certum est enim quia Israel sectabatur legem iustitiae secundum literam, sed in legem non pervenit. Quam legem? Sine dubio spiritus* ...... ς (Gb[o]) Ti add *δικαιοσυνησ* cum א[c]F(cum obelo)KLP al pler d*** f vg go syr[utr] arm Chr[885] Euthal[cod] Thdrt Thdor[mop cat 365] (*το δε εισ νομον δικαιοσυνησ, κατα το οικειον ιδιωμα νομον δικαιοσυνησ την δικαιοσυνην καλων, ωσ και νομον πιστεωσ την πιστιν*) Maxim[cat 364] (*διωκων νομον δικαι. τον εν σκιαισ δηλονοτι και τυποισ, εισ νομ. δικαι. ουκ εφθασε τον εν πνευματι κατα χριστον τελειουμενον*) Thphyl Oec Hier[ose 1] et[contr pelag 2] et[alib] Aug[ep 186] et[ps 118] et[spir et litt] Sedul. Libere aeth: *dum sectabantur legem suam, non potuerunt iustificari, quoniam non absolverunt facere praecepta legis suae.* Item libere v. 32: *Propter quid? quoniam non iustificat lex nisi tantum per fidem, qui absolvit facere eam.* | *εφθασεν*: FG *εφθοχεν*

32. *εξ εργων* sine additam cum א*ABFG 6. 9. 47[txt] 67** f g vg cop Or[int 618. 619] Ambrst Aug[ep 186] et[alib] Hier[contr pelag 2] ... ς (Gb[oo]) add *νομου* cum א[c]DEKLP al pler d e go syr[utr] arm Chr[886] (*και ουκ ειπεν „εξ εργων“, αλλ „ωσ εξ εργων νομου“, δεικνυσ οτι ουδε ταυτην εσχον την δικαιοσυνην*) Thdor[mop 86] Thdrt Dam al | *προσεκοψαν* (א[c], א* *-ψεν*, l[scr] *-ψε*, FG *-φαν*) sine *γαρ* cum א*ABD*FG 47[txt] a[scr*] d e f g am fu tol go cop Or[int 618. 619] Ambrst Dam. Praeterea Ln ante *προσεκοψαν* non interpunxit; nec aliter editum in Or[int] ... ς (Gb[oo]) add *γαρ* cum

προσκόμματοσ, 33 *καθὼσ γέγραπται· ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον* Ies 8, 14. 28, 16
προσκόμματοσ καὶ πέτραν σκανδάλου, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ 10, 11
οὐ καταισχυνθήσεται.

X.

1 *Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆσ ἐμῆσ καρδίασ καὶ ἡ δέησισ*
πρὸσ τὸν θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν εἰσ σωτηρίαν. 2 *μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖσ*
ὅτι ζῆλον θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν· 3 *ἀγνοοῦντεσ γὰρ* Phi 3, 9
τὴν τοῦ θεοῦ δικαιοσύνην καὶ τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην ζητοῦντεσ

א^{c}D^{c}EKLP al pler vg^{clo} demid harl syr^{utr} arm Chr^{686} Thdor$^{mop 86}$ Thdrt Hier$^{cont\ pelag\ 2}$ Aug$^{op\ 186}$ Sedul

33. *σιων* (B*DEFG *σειων*, A *σιω*): 17. (:: ex LXX) add *λιθον ακρογωνιαιον εντιμον και* | *ο πιστευων* sine *πασ* cum אABDEFG 47. d* e f g go syr^{sch} cop aeth^{utr} Or^{3,386} et$^{int\ 618.\ 619}$ Cyr$^{act\ 64}$ Dam Ambrst Aug$^{op\ 186}$ ... ς (Gb^{oo}) praem *πασ* cum KLP al pler d*** vg syr^{p} arm Did$^{tri\ 341}$ Chr^{686} (*πασ γαρ, φησι, καν ιουδαιοσ καν ελλην* etc) Thdor$^{mop\ 86}$ Euthal^{cod} Thdrt Hier^{esai} (:: 10, 11 *πασ* minime fluctuat; in LXX deest, sed Thdrt^{1,1438} verba LXX cum *πασ* affert) | *ου καταισχυνθησεται* ... DEFG *ου μη καταισχυνθη* (:: ut LXX)

X. 1. *η δεησισ* (P add *μου*) *προσ* cum אABDEFGP 47. arm Cyr$^{cat\ niceph\ 1,1246}$ ... ς *η δεησ. η* (Gb^{oo}) *προσ* cum KL al pler Chr^{687} Euthal^{cod} Thdrt Dam al | *υπερ αυτων* cum אABDEFGP 6. 10. 17. 47^{txt} 71. 93. 137. 12^{lect} d e f g vg go syr^{utr} cop arm (aeth *et precatio mea etiam ut vivant*) Or$^{int\ 4,630\ bis}$ Chr^{687} Cyr$^{cat\ niceph}$ Dam Ambrst Aug$^{op\ 186}$ et $^{rom\ 66}$ et^{alib} etc ... ς (= Gb Sz) *υπ. του ισραηλ* cum KL al pler Thdrt Thphyl Oec | *εισ σωτηριαν* sine *εστιν* cum א*ABDEFG 47^{txt} 71. 219* 12^{lect} d* e f g go syr^{sch} arm aeth (vide ante) Cyr$^{cat\ niceph}$ Dam Aug$^{op\ imp\ 1}$ ... ς (= Gb Sz) praem *εστιν* cum א^{c}KLP al pler (37. *εστ. η σωτηρια*) syr^{p} Chr^{687} Thdrt Euthal^{cod} Thphyl Oec; item d*** vg Or$^{int\ 630\ bis}$ Aug$^{rom\ 66}$ ac^{saepe} Ambrst al *fit* (Aug$^{op\ 217}$ *sit*) ante *pro illis* (*υπ. αυτων*)

3. *αγνοουντ. γαρ* et. Ir$^{int\ 241}$ Clem^{451} Tert$^{marc\ 5,14}$ Or$^{int\ 619.\ 630}$ Bas$^{bapt\ 642.\ 664}$ Chr^{687} Cyr$^{act\ 64}$ et$^{esa\ 903}$ Aug$^{ro\ 66}$ Ambrst etc ... A 57. al^{3} (teste Gb) Leo *αγν. δε* | *την ιδιαν δικαιοσυνην* (F *-νησ*) c. אFGKL al pler (37. *δικαι.* post *ζητ.*) d* f g go syr^{utr} aeth^{utr} Ir$^{int\ 241}$ (ita ex codd^{omnib}; Erasm et Gall omiserant *δικ.*) Tert$^{marc\ 5,14}$ (*deum enim ignorantes et suam iustitiam sistere quaerentes*) Or$^{int\ 630.\ 653}$ Chr^{687} (et. mosoc) et^{5,41} et^{8,68} et$^{9,532.\ 676}$ Cyr$^{act\ 64}$ (*τ. ιδ. ζητ. στησ. δικαι.*) Thdrt al Aug$^{op\ imp\ 1}$ et^{alib} Amb$^{luc\ 5,1360}$ (*ignorantes enim deum et suam iustitiam quaerentes statuere*) al ... Gb^{oo} Ln om *δικαιοσυνην* cum ABDEP 47^{txt} 178. 8^{lect} d*** e vg cop arm Clem^{451} Or$^{int\ 619}$ Bas$^{bapt\ 642.\ 664}$ Chr^{7,163} Cyr$^{esai\ 454.\ 666}$ Procop$^{esai\ 206}$ Dam Aug^{saep} Ambrst al

στῆσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν. 4 τέλοσ γὰρ
νόμου Χριστὸσ εἰσ δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι. 5 Μωϋσῆσ
Lv 18, 5 Gal 3, 12 γὰρ γράφει ὅτι τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου ὁ ποιήσασ ἄνθρωποσ
ζήσεται ἐν αὐτῇ. 6 ἡ δὲ ἐκ πίστεωσ δικαιοσύνη οὕτωσ λέγει· μὴ
Dt 30, 11–14 εἴπῃσ ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τίσ ἀναβήσεται εἰσ τὸν οὐρανόν; τοῦτ'
ἔστιν Χριστὸν καταγαγεῖν· 7 ἤ· τίσ καταβήσεται εἰσ τὴν ἄβυσ-
σον; τοῦτ' ἔστιν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. 8 ἀλλὰ τί λέγει;
ἐγγύσ σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ

---

4. *νομου χριστοσ* et. Ir$^{int\,241}$ Clem^{451} Or$^{int\,621}$ Cyr$^{esa\,908}$ et^{484} etc ... Or^{3,260} Cyr$^{ioh\,218}$ et$^{iul\,256}$ et^{saep} *νομου και προφητων ο χριστ.*

5. *μωυσ-* cum ℵBFGK al plu ... ς *μωσ-* cum ADE (non d e) LP al plu. Praeterea cf alibi. | *οτι* ante *την δικαιοσυνην* cum ℵ*AD* 17* 67** (47 ap Wtst) vg (cop) Or$^{int\,621}$ et$^{ter\,622}$ (hinc non dubium quin ipsum Or fideliter expresserit interpres) Dam Ambrst Cassiod$^{ro\,28}$ ... ς Ln Ti post *νομου* pon cum ℵ^{c}BD^{c}EFGKLP al pler (115. om) d e f g syr^{utr} go Chr^{626} Thdrt al | *την εκ νομου* cum ℵB ... ς Ln Ti *την* (D* *τησ*) *εκ του νο.* cum DEFGKLP al omn^{vid} arm Chr Thdrt Dam ... A *την εκ πιστεωσ*. Praeterea aeth om *την δικ. την εκ νομ.* | *ο ποιησασ* sine additam cum ℵ*ADE 6. 9. 47. 67** vg Or$^{int\,621}$ et$^{ter\,622}$ Dam ... d** et*** e cop go Cassiod$^{rom\,28}$ add *eam* ... ς Ti add *αυτα*, Ln [*αυτα*] cum ℵ^{c}BFGKLP al pler (17* 37* *ταυτα*) syr^{utr} arm (vide post) Chr^{622} Thdrt Ambrst (Hil^{327} *de quibus secundum legem apostolus Paulus ita docuit quia qui fecerit ea, vivet in illis.* At haec non tam ad Ro 10, 5 quam Gal 3, 12 spectare videntur, ubi etiam ex Latinorum auctoritate deest *ανθρωποσ*.) | *ανθρωπ σ*: FG f g syr^{sch} ar^{e} Chr^{626} om | *εν αυτῃ* (Gb') cum ℵ*AB 17. 47. 80. d** et*** e vg go cop arm^{ven} (teste Sz; antea vero *αυτα*?) Or$^{int\,621}$ et$^{ter\,622}$ Dam ... ς Ti *εν αυτοισ* cum ℵ^{c}DEFGKLP al pler syr^{utr} (arm?) Chr^{626} Thdrt Ambrst :: apparet alteram huius loci lectionem esse *οτι την δικαιοσυνην - ο ποιησασ ανθρ. ζησ. εν αυτῃ*, alteram *την δικαιοσυνην - οτι ο ποιησ. αυτα ανθρ. ζησ. εν αυτοισ*. Nec obstat quod in nonnullis antiquissimis testibus, ut BD, mixta est altera cum altera. Quam ipsi ex ℵ*A vg etc recepimus, conformandam ad locum Levitici censuerunt, qui etiam Gal 3, 12 affertur. Hoc multo plus probabilitatis habet quam eorum sententia qui putant, visum esse *γραφει την δικαιοσυνην* nimis dure dictum proptereaque *οτι* transpositum ac singula mutata.

6. *εν τῃ καρδιᾳ* (ut et. ς Wtst Gb Sz): ς^{e} om *τῃ*, ex errore ut vdtr

8. *λεγει* sine *η γραφη* c. ℵABKLP al plu demid tol go syr^{utr} Chr^{630} Cyr$^{act\,58.\,61}$ Dam Aug$^{spir\,et\,litt}$ ... DE al plus^{10} d e vg^{clе} am fu harl arm Or^{3,243} et$^{4,44.\,60.\,294}$ et$^{int\,1,63}$ et^{4,622} Thdrt Cyr$^{esa\,339}$ Hil^{1079} Ambrst add *η γραφη*. Item praem *η γραφη* FG f g cop aeth | *το ρημ. εστ.* (Or^{3,243} om *εστιν* et^{4,294} *σφοδρα* pro *εστ.*) et. Or$^{4,44.\,60}$ (sed utroq loco add *σφοδρα*, ut et. 6. 47: ex LXX) Chr^{630} Thdrt Cyr$^{act\,61}$ (sed^{58} om *εστ.*) Dam etc ... DEFG d e f g vg go arm Or$^{int\,1,62}$ et^{4,622} Hil^{1079} Ambrst

σου· τοῦτ' ἔστιν τὸ ῥῆμα τῆσ πίστεωσ ὃ κηρύσσομεν. 9 ὅτι ἐὰν
ὁμολογήσῃσ ἐν τῷ στόματί σου κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃσ ἐν
τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ θεὸσ αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ·
10 καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰσ δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται
εἰσ σωτηρίαν. 11 λέγει γὰρ ἡ γραφή· πᾶσ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ 9, 33 Es 28, 16
οὐ καταισχυνθήσεται. 12 οὐ γάρ ἐστιν διαστολὴ Ἰουδαίου τε καὶ
Ἕλληνοσ· ὁ γὰρ αὐτὸσ κύριοσ πάντων, πλουτῶν εἰσ πάντασ τοὺσ 3, 22
ἐπικαλουμένουσ αὐτόν. 13 πᾶσ γὰρ ὃσ ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα Iohel 2, 32 Act 2, 21
κυρίου σωθήσεται. 14 πῶσ οὖν ἐπικαλέσωνται εἰσ ὃν οὐκ ἐπί-
στευσαν; πῶσ δὲ πιστεύσωσιν οὗ οὐκ ἤκουσαν; πῶσ δὲ ἀκούσονται

---

etc *εστ. το ρημ.* | *σου*: d e vg Or[int 692] (Hil[1079] fluct lectio) Ambrst al om (*prope est* etc) | *κηρυσσομεν*: P *-σωμεν*

9. *ομολογησησ* (Cyr[ioh 768. 1071. 1077] *ειπησ*, non item[esa 108] et[cat 376] et[act 58. 64]) sine additam et. Ir[int 209] Or[int 2,175] et[4,692. 693 bis] Chr[689] Thdrt Cyr[saep] Dam Hil[1079] Ambrst etc ... B 71. Clem[607] (Cyr[semel?]) add *το ρημα* | *κυριον ιησουν* cum ℵADEFGKLP al pler d e f g vg syr[utr] arm go Ir[int 209] Or[int 2,175] et[4,692. 693] Bas[2,612] ex[cdd 3] Chr[689] Cyr[act 58. 64] Thdrt Dam Ambrst etc (A 19. add *χριστον*, Bas[ed] habet *ιησουν χριστον*) ... B cop Clem[607] Cyr[esa 108] et[ioh 768] ([1071. 1077]) *οτι* (Cyr[1071. 1077] om) *κυριοσ ιησουσ*. Item (*quia dominus Iesus est*) Hil et (*quia dom. est Ies.*) Aug rom[67]. Similiter Petr[alex] in[can 5] *τω εγγυσ ημων ειναι το ρημα ο πιστευομεν εν τω στοματι εαυτων και εν τη καρδ. εαυτων, οτι ιησουσ χριστοσ· πιστευοντεσ εν τη καρδ. εαυτων οτι ο θεοσ αυτον ηγειρεν εκ νεκρ.* | *πιστευσησ*: 17. 37. 219* *πιστευσεισ* ... P *πιστευεισ* | *αυτον ηγειρεν*: AP 1. 3. al[8 scr] arm (al) Clem[607] Cyr[hr 77] Cyr[saep] (sed non act[64]) *ηγειρ. αυτ.*

10. *στοματι*: P n[scr] *στομα*

11. *πασ* (h. l. nemo om): 38. 48. 72. (male Wtst DEG) syr[utr] Or[int 692. 693] Sedul praem *οτι* | *ου καταισχ.* (et. Clem[585. 607] Did[tri 87] etc): DE FG *ου μη καταισχυνθησετ.*

12. *ιουδαιου τε* (Did[tri 87] om, nec exprim it vg etc) *κ. ελληνοσ*: DE (non item d e) *ιουδαιω και ελληνι* | *εισ παντασ* (Chr[691 bis] *-τα*): Chr[691 bis] Thdrt add *και επι παντασ*

13. *οσ αν* (et. Or[2,727. 793]): 37. 73. 1[scr] Or[1,291] Chr[697] (non item[691 bis]) *οσ εαν*

14. *επικαλεσωνται* cum ℵABDEFG 73. 115. a[scr] ... ς Ti *επικαλεσονται* cum KLP al pler Clem[442] Ath[2,4] Chr[697] Thdor[mop 87] Euthal[cod] Thdrt Dam etc. Item Latini *invocabunt* ut d e f g vg Or[int 624. 625] Ambrst etc | *πωσ δε* pri loc: FG *η πωσ δε*, d e f g vg syr[sch] arm Or[int 4,624] (contra[625] *sed quomodo*) Ambrst etc *aut quomodo* | *πιστευσωσιν* (FG *επιστ-*) cum ℵBDEFGP 70. 73. 109. Chr[697] ex[mosc 1] ... ς Ti *πιστευσουσιν* al pler Clem[442] Ps-Ath[2,493] Chr[697 montf] Euthal[cod] Thdrt Dam etc. Latini *credent*, ut antea. | *πωσ δε* sec loc: d e f g vg Or[int 624] Ambrst *quomodo autem*. Nemo *aut quomodo* (sic arm). | *ακουσονται*

χωρὶς κηρύσσοντος; 15 *πῶς δὲ κηρύξωσιν ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσιν;*
Es 52, 7 *καθὼς γέγραπται· ὡς ὡραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ ἀγαθά.*

Es 53, 1 Io 12, 38 16 *Ἀλλ' οὐ πάντες ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ. Ἡσαΐας γὰρ*

---

cum ℵ*DEFGKP 23. 26. 31. 47. 67. 71. 73. 80. 124. d[ecr] Dam ... ς Ti *ακουσουσιν* cum L al plu Clem[443] Ath[2,4] Chr[697 montf] Thdrt ... Ln *ακουσωσιν* cum ℵ^cA^2(*latet)B 1. 3. 17. 33. 35. 37. 43. 80. 93. 109. 111. 13[lect 3pe] Chr[mosc 2]. Latini (*audient*) rursus ut ante. | *χωρις*: P *ανευ*

15. *πως δε* (d*** e vg Or[int 624] *quomodo vero*, f Or[int 725] *quomod. autem*): d* g Ambrst *aut quomodo* | *κηρυξωσιν* cum ℵABDEKLP 1. 4. 17. 23. 33. 43. 73. 76. 93. 115. a[scr] Chr[697] ex[mosc 2] Euthal[cod] ... ς Ti *κηρυξουσιν* cum minusc pler Clem[443] Chr[697 montf] Thdrt Dam; FG *εκηρυσσουσιν*, sed f g *praedicabunt*. Item *praedicabunt* d e vg Or[int 624. 625] Ambrst al. | *καθως* cum ℵADEFGKLP al omn[vid] Clem al mu ... B *καθαπερ*, Chr[mosc 1] *καθα* | *των ευαγγελιζ. τα αγ.* sine *τ. ευαγγ. ειρ.* cum ℵABC 47[txt] 62. 71. 109. sah cop aeth[utr] Clem[443] Or[4,11] et[int 4,623. 624. 625. 626] Thdor[mop 88] (*ως ωρ. οι ποδ. και τα εξης· ειρηται δε ταυτα ου περι των απ. τω προφητη, αλλα περι των μελλοντων μηνυειν τα περι ιουδαιους εσομενα αγαθα.*) Euthal[558] Dam Epphan[cant 3,17] (*pedes evangelizantium bona*, sed[7,1] *pedes evangelizantium pacem*). Cf etiam Eus[dem 89]: *ως ωρ. οι ποδ. των ευαγγελιζομενων αγαθα η των ευαγγελιζ. ειρηνην. ενθα σφοδρα απηκριβωμενως ωραιους εφησεν εσεσθαι τους ποδ. των ευαγγ. τα του χριστου αγαθα*: haec omnino ad confirmandam lectionem quam dedimus faciunt ...... ς (Gb[oo]) Ti praem *των ευαγγελιζομενων ειρηνην* cum ℵ^cDEFGKLP al pler d e f g vg syr[utr] arm go Chr[697] Thdrt Euthal[cod] Thphyl Oec Hil[372] (et[180] *evangel. bona, evangel. pacem*; et[385] tantum *evang. pacem*, et[140] tantum *evangelizantium*) Ambp[s 118, 1166] (alibi variat, ut[isaac 363] tantum *evglis. pacem*) al. Videtur et. agnoscere Tert[marc 3,22]: *habes et apostolorum opus praedicatum: Quam tempestivi pedes evglizantium pacem, evang. bona*, et[5,2]; rursus[5,5] – *evglizantium bona, evang. pacem*. Similiter et. Ir[int 200] *et Paulus autem dicens: Quam speciosi pedes evang. bona, evang. pacem* :: veterrima igitur est interpolatio cum plerisq similibus. Nec enim contra hanc suspicionem valet quod verba Esaiae paullulum differunt: *ως ποδες ευαγγελιζομενου ακοην ειρηνης, ως ευαγγελιζομενος* (al mu *-μενου* vel dempto *ως* vel servato) *αγαθα*. Ista enim, ut toties alibi factum est, interpolatoris sollertia ad complendum Pauli locum, ut fere ferebant verba Pauli, adhibita sunt, ad exscribendum vero haud idonea erant. | *των ευαγγ.*: FG om *των* | *τα αγαθα* cum ℵ*D^b et ^cKL al fere omn arm Clem[443] Chr[697] Euthal[558] Euthal[cod] Thdrt ... Gb[oo] Ln om *τα* c. ℵ^cABCD*EFGP 47[txt] 178. Or[4,11] Eus[dem 89] (vide ante) Dam :: om et. LXX nec fluet lectio.

16. *τω* (sic ℵ* ipse ex *εν τω* restituit) *ευαγγελιω*: FG *του ευαγγελιου* | *τη ακοη ημων*: 4. 31. cop add (:: ex Esaia) *και ο βραχιων κυριου τινι απεκαλυφθη*. Ceterum cf Thdor[mop 88]: *τό· ἀλλ' οἱ πάντες ὑπήκ. τῷ*

λέγει· κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; 17 ἄρα ἡ πίστις ἐξ
ἀκοῆς, ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήματος Χριστοῦ. 18 ἀλλὰ λέγω, μὴ οὐκ Ps 18 (19), 5
ἤκουσαν; μενοῦνγε· εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν,
καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν. 19 ἀλλὰ
λέγω, μὴ Ἰσραὴλ οὐκ ἔγνω; πρῶτος Μωϋσῆς λέγει· ἐγὼ παραζη-
λώσω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει, ἐπ' ἔθνει ἀσυνέτῳ παροργιῶ ὑμᾶς. Dt 32, 21
20 Ἠσαΐας δὲ ἀποτολμᾷ καὶ λέγει· εὑρέθην τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν, Is 65, 1
ἐμφανὴς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν. 21 πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ
λέγει· ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν Is 65, 2
ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.

εὐαγγελίῳ, κατὰ ἐρώτησιν ἀναγνωστέον, ἀντιθέσεως μέρει παρὰ τοῦ ἀποστόλου τεθὲν ἀντὶ τοῦ· ἀλλ' ἐρεῖς ὅτι μὴ πάντες ἐπίστευσαν· θαυμαστὸν οὐδέν, πόρρωθεν γὰρ εἴρηται τῷ ἡσαΐᾳ τῶν πειθομένων τὸ σπάνιον.

17. αρα: FG 37. 116. sah add ουν. Libere Clem[449] η μεν γαρ πιστις etc | χριστου cum ℵ*BCD*E 6. 9. 28. 47[txt] 49. 57. 67** d e vg go sah cop arm aeth[ro] Or[int 4,626. 627] Ambrst Aug[ep 196] Pelag (Ps-Bed dei christi) ... ς Ti θεου cum ℵ[c]AD[b et c]KLP al pler (a[scr] του θε.) syr[utr] aeth[pp] Clem[449] Ps-Ath[404] Thdor[ant 263] et[mop 86] Chr[686] Thdrt Dam Sedul ... FG f g Hil[876] plane om

18. μενουνγε (et. Hil[873] immo, d*** e vg Ambrst et quidem) ... FG d* f g Or[int 626. 627] om | εις πασαν: D* d* add γαρ

19 μη ισρα. ουκ εγνω cum ℵABCD*et[c]EFGP al[30] d e f g vg sah cop go arm aeth Or[int 626. 630] Chr[690] Dam Hil[873] Ambrst ... ς (= Gb Sz) μη ουκ εγν. ισρα. cum D[b]L al pler syr[utr] Thdrt Thphyl | μωυσ- cum ℵBC FGLP al plu etc (f g moyses; d e h. l. moses, sed alibi moyses) ... ς (= Gb Sz) μωσ- cum ADE al sat mu | εγω: 37. add γαρ | υμας pri et. Clem[451] etc ... ℵ[c]C aeth αυτους :: ex LXX. Item pro υμας sec ℵ[c] αυτους. Fortasse et. C*, quum επ εθνει usq υμας rescripta sint. | επ εθνει cum ℵABC[2]DE 37. 78. Clem[451] ... ς Ti επι εθνει cum FGLP al pler Chr[700] Thdrt Dam

20. αποτολμα και cum ℵABCLP (et. D** legisse vdtr, cf ed. meam ad h. l.) al omn[vid] d** vg syr[utr] rell Or[int 4,506] et[626. 628 bis] etc ... D*et[c]E FG d* e f g om | ευρεθην sine εν cum ℵACD[b et c]ELP al omn[vid] d e vg (vg[ele] Or[int 626. 628] add a, non item am fu demid harl tol) Clem[451] Chr[700] Euthal[cod] Thdrt Dam Hil[873] ... Ln add [εν] cum BD*FG f g Ambrst. Sed d e Hil Ambrst εμφαν. εγενομ. pro ευρεθην, rursusque ευρεθ. pro εμφ. εγεν. De rell versionibus sah et go vdtr εν confirmare. | εμφα. (FG ενφ-) εγενομην cum ℵACD[b et c]EFGLP al omn[vid] f g vg Clem[451] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam Hil[873] ... Ln add [εν] cum B D*. Item d e Ambrst inventus sum inter eos, Or[int] palam apparui inter eos.

21. ισραηλ: d* istrahel, item 11, 1 istrahelita (non item 11, 2) | προς λαον (ita et. LXX), Or[int] pariter ac d e f g vg Hil[873] Ambrst etc ad

XI.

Ps 93 (94), 14 1 *Λέγω οὖν, μὴ ἀπώσατο ὁ θεὸσ τὸν λαὸν αὐτοῦ; μὴ γένοιτο·*
καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλείτησ εἰμί, ἐκ σπέρματοσ Ἀβραάμ, φυλῆσ Βεν-
ιαμείν. 2 *οὐκ ἀπώσατο ὁ θεὸσ τὸν λαὸν αὐτοῦ ὃν προέγνω. ἢ*
οὐκ οἴδατε ἐν Ἠλείᾳ τί λέγει ἡ γραφή, ὡσ ἐντυγχάνει τῷ θεῷ
1 Rg 19, 10 *κατὰ τοῦ Ἰσραήλ;* 3 *κύριε, τοὺσ προφήτασ σου ἀπέκτειναν, τὰ*
θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν, κἀγὼ ὑπελείφθην μόνοσ καὶ ζητοῦ-
σιν τὴν ψυχήν μου. 4 *ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμόσ; κατέλι-*
1 Reg 19, 18 *πον ἐμαυτῷ ἑπτακισχιλίουσ ἄνδρασ, οἵτινεσ οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ*
Βάαλ. 5 *οὕτωσ οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ λεῖμμα κατ' ἐκλογὴν*

---

populum (*plebem*) ... DE Clem[451] *επι λαον* (item Iustin[apol 35. 38] et[dial 97. 114], sed affert Esaiam, non Paulum), 76. *εισ λαον* | *και αντιλεγοντα* (D*E *λεγοντα*, non item d e) ... FG f g Hil[673] om

XI. 1. *τ. λαον* et. Or[int 629] Eus[dem 62. 64] Chr[720] Thdrt rell Aug[saepe] etc ... FG f g Amb[ps 43, 898] et[ps 118, 990] Ambrst *την κληρονομιαν* | *τ. λα.* (*κληρ.* FG) *αυτου* sine additam cum ℵ*BCD^cE(FG)LP al fere omn f g vg syr[utr] sah cop arm aeth go Or[int 629] Eus[dem 62. 64] Euthal[cod] Thdrt Dam Aug[saepe] Amb ... Ln add *ον προεγνω* cum ℵ^cAD* 76. d* Chr[702] Thph Aug[ps 94, 1027] Ambrst[com] | *ισραηλειτησ* cum ℵAB* ... ς Ln *-λιτησ* cum B³CDEFGLP etc | *βενιαμειν* cum ℵABC 17. 37. 62. ... ς *-μιν* cum DEFGP al pler (L *-μην*)

2. *ηλεια* cum BFG (cf et. alibi) ... ς Ln Ti *ηλια* cum ℵACDELP al certe pler | *κατα τ. ισρα.* sine additam cum ℵ^cABCDEFGP 23. 47[txt] 67** 73. 178. d e f g vg sah cop syr^p arm Or[int 2, 462] et[4, 629] Eus[dem 65] Chr[702] Thdrt Dam pp[lat] ... ς (= Gb Sz) add *λεγων* cum ℵ*L al pler (b[scr] *λεγω*) syr[sch] aeth Thphyl Oec. Item Eus[dem 62] add *λεγων περι του ισραηλ*, sive[cod] oxon *λεγων εν αλλοισ κατα του ισρ.*

3. *τα θυσιαστ.* sine copula cum ℵ*ABCFGP 17. 30. 39. 43. 47[txt] 52. 71. 80. 115. 116. d e f g vg sah cop Or[int 2, 462] et[4, 629] Eus[dem 62. 65] Chr[702] semel pp[lat] ... ς (Gb[oo]) praem *και* cum DEL al pler syr[utr] arm aeth Iust[dial 39] Chr[702 sem] et[704] Thdrt Euthal[cod] Dam (:: LXX *και*, sed membra inverso ordine) | *καγω* (et. Iust[dial] etc): D^b (non item^c) *και εγω*. Inepte E *εκαιγὼ* ... 76. 115. Thphyl[cod] *και*, sah cop arm *εγω*

4. *κατελιπον* cum ℵBDE al plu ... ACFGLP al *-λειπον* | *γονυ*: E *γονυι* (υ altero supra lineam suppleto) | *τη βααλ* et. Iust[dial 39] Or[1, 171. 3, 151] Eus[dem 62. 65] et[ecclog 27] etc ... FG *τω* (F *το*) *βα.*

5. *ουν*: O 54. 55. 109. syr[sch] et^p [txt] cop arm om | *λειμμα* ut D^cELP etc, B³ al *ληημα* ... ℵAB*CD*FG al *λιμμα*. Similiter 9, 27 B* *υπολιμμα*, FG *καταλιμμα*, sed ℵAB³DELP *-λειμμα* | *κατ εκλογην* et. Or[2, 506. 711] Eus[dem 62. 65] ac[saep] et[ps 458] etc: D* *κατ εκλογησ* | *γεγονεν* (d* vg *factae sunt*): d^c e (post *fact. sunt*) f vg Or[int 4, 629. 630. 640] Aug[saepiss] Ambrst etc *salvae* (d^c *-vi*) *factae sunt*

χάριτοσ γέγονεν· 6 εἰ δὲ χάριτι, οὐκέτι ἐξ ἔργων, ἐπεὶ ἡ χάρισ
οὐκέτι γίνεται χάρισ. 7 Τί οὖν; ὃ ἐπιζητεῖ Ἰσραήλ, τοῦτο οὐκ ἐπ-
έτυχεν, ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν, 8 καθάπερ Dt 29, 4 Es 29, 11
γέγραπται· ἔδωκεν αὐτοῖσ ὁ θεὸσ πνεῦμα κατανύξεωσ, ὀφθαλμοὺσ
τοῦ μὴ βλέπειν καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν, ἕωσ τῆσ σήμερον ἡμέρασ.
9 καὶ Δαυεὶδ λέγει· γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰσ παγίδα καὶ Ps 68 (69) 23
εἰσ θήραν καὶ εἰσ σκάνδαλον καὶ εἰσ ἀνταπόδομα αὐτοῖσ, 10 σκο-
τισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον
αὐτῶν διαπαντὸσ σύνκαμψον.

---

6. *γινεται* (et. Or$^{int 629}$ *fit*): c^{2vid} f g *εσται* (*erit*), item 54 cat^{txt} d e vg syr^{utr} Chr^{705} Thdrt pp^{lat} *εστιν* (*est*) | *ουκετ. γιν. χαρισ* sine additam cum ℵ*ACDEFGP 47^{txt} d e f g vg sah cop arm (vide infra aeth) Or$^{int 629 ss}$ Dam Ambrst rell^{lat} ... ς (= Gb Sz) Ti add *ει δε εξ εργων, ουκετι εστι* (B om) *χαρισ, επει το εργον ουκετι εστιν εργον* (B *χαρισ*) cum ℵ^{c}(B)L al fere omn (pauci partem om, ut 48* 57. *επει η χαρισ* usq *ει δε εξ εργ.* om, 17. 52. 54* om *ει δε εξ εργ. ουκ. εστ. χαρισ*, 4* om *επει το εργ. ουκ. εστ. εργον*) syr^{utr} (cat^{txt} *επει το εργ. ουκ. εστιν εργον* ante *ει δε εξ εργ. ουκετι εστι χαρισ* pon) Chr$^{705 txt}$ et Thdrt^{txt} (sed neuter attigit in comm) Gennad$^{cat 302}$ (*εἰ γοῦν χάριτι, φησίν, οὐκέτι ἐξ ἔργων· ἐπεὶ εἰ συγχωρηθῇ τὸ ἐξ ἔργων, ἀνῄρηται ἡ χάρισ χάρισ εἶναι. πάλιν εἰ ἐξ ἔργων, οὐκέτι ἐστὶ χάρισ· ἐπεὶ εἰ συγχωρηθῇ ἡ χάρισ, οὐκέτι μένει τὸ ἔργον ἔργον.*) Thphyl Oec. Cf et. aeth^{ro}: *εἰ δὲ χάριτι [δικαιοῦνται], οὐκέτι [ἐστὶν] ἐξ ἔργων· καὶ εἰ ἐξ ἔργων, ἡ χάρισ οὐκέτι γίνεται χάρισ.* Item aeth^{pp}: *εἰ δὲ χάριτι [δικαιοῦνται], οὐκέτι [ἐστὶν] ἐξ ἔργων· εἰ δὲ μή, ἡ χάρισ οὐκέτι γίνεται χάρισ, ἐπεὶ ἐξ ἔργων δικαιοῦνται.*

7. *επιζητει* ... FG 5. 52. 73. d e f g vg syr^{utr} Or$^{int 631}$ Ambrst etc *επεζητει* (F *-ται*), *quaerebat* | *τουτο* cum ℵABCDEFGLP al plus^{40} Chr^{710} ex mosc^{2} et^{8,61} ... ς (= Gb Sz) *τουτου* cum minusc mu Chr$^{710 txt}$ et^{com} Thdor$^{mop\ cat 394}$ Cyr$^{cat 393}$ Thdrt Dam | Ln *ἐπέτυχεν; ἡ δὲ* | *επωρωθησαν* et. Petr$^{alex 111}$ (Gall^{4}) Chr^{711} (*και ποθεν η πωρωσισ αυτη;*) Thdor$^{cat 394}$ Thdrt Dam etc (et. syr$^{p\ mg\ gr}$) ... c 37. *επερωθησαν* (sic), 66** *επηρωθησαν*. Item *excaecati* (Hil *obc.*) *sunt* it vg arm Or$^{int 631}$ pp^{lat}

8. *καθαπερ* c. ℵB ... ς Ln Ti *καθωσ* cum ACDEFGLP al omn^{vid} Petr^{111} (Gall^{4}) Chr^{711} etc

9. *ημερασ.* ^{9}*και δαυιδ*: haec in F^{gr} ima pagina suppleta sunt. | *και δαυιδ* (de hoc nomine cf Mt 1, 1): c praem *καθαπερ* | *και εισ θηραν*: 73. syr^{sch} aeth om. Iidem et Dam *και εισ ανταποδομα* (FG 116. n^{scr} *-δωμα*) ante *και εισ σκανδαλ.* ponunt :: ex LXX. Ex eodem fonte est quod 4. k^{scr} syr^{sch} ar^{e} aeth vg^{six} et^{edd} pauc (contra Lc^{brug} „*Non est his inserendum* coram ipsis") Thdrt Pelag immiscent *ενωπιον αυτων* post *η τραπ. αυτων*.

10. *συνκαμψ-* cum ℵB*D*FG 37* n^{scr} ... ς Ln *συγκαμψ-* cum AB^{3}CD^{c}E

11 Λέγω οὖν, μὴ ἔπταισαν ἵνα πέσωσιν; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τῷ
10, 19 αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖσ ἔθνεσιν, εἰσ τὸ παραζηλῶσαι
αὐτούσ. 12 εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτοσ κόσμου καὶ τὸ
ἥττημα αὐτῶν πλοῦτοσ ἐθνῶν, πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν.
13 ὑμῖν δὲ λέγω τοῖσ ἔθνεσιν. ἐφ' ὅσον μὲν οὖν εἰμὶ ἐγὼ ἐθνῶν
ἀπόστολοσ, τὴν διακονίαν μου δοξάζω, 14 εἴπωσ παραζηλώσω
μου τὴν σάρκα καὶ σώσω τινὰσ ἐξ αὐτῶν. 15 εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ
αὐτῶν καταλλαγὴ κόσμου, τίσ ἡ πρόσλημψισ εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν;
16 εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία, καὶ
οἱ κλάδοι.

17 Εἰ δέ τινεσ τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιοσ
ὢν ἐνεκεντρίσθησ ἐν αὐτοῖσ καὶ συνκοινωνὸσ τῆσ ῥίζησ τῆσ πιό-

---

LP al pler (7. 26. 32. 39. 44. 47. 63[**] 72 114. 115. 116. al[6 scr] etc καφον)

12. A om versum. Habet et. Or[1,606] et[int 625 ss] etc

13. υμιν δε cum ℵABP 10. 31. 47. 73. 80. syr[utr] cop arm (aeth[utr] om copulam) Thdrt[cod] Dam ... C υμιν ουν ... ς Ti υμ. γαρ cum DEFGL al pler d e f g vg go Chr[715] Thdrt[ed] Thphyl Oec Or[int 625] Ambrst rell | μεν ουν cum ℵABCP cop Cyr[ose 126] Dam ... ς Ti μεν tantum cum L al pler d[***] e vg syr[p] aeth Chr[715] Thdrt Thphyl Oec Or[int 625 bis] Ambrst al ... DEFG 4. 9. 17. 37. 39. 47. 54. 80. 92. a[scr*] d[*] f g go arm plane om | ειμι εγω: FG vg go Cyr[ose 126] Or[int bis] Ambrst rell εγω ειμι ... A 3. 30. 33. 35. 73. 80. 108. 116. 118. n[scr] arm Thdrt cod om εγω | δοξαζω: FG 17. 46. 109. d e f g vg Thdrt[3,548] (sed[cod 1] -ζω, item -ζω ad h. l. et[3,242]) Or[int bis] Ambrst Amb[pe 26,778] al (sed non Aug[cont faust 9 et advers leg 2]) δοξασω

14. μου την σαρκα: DEFG τ. σαρκ. μου, item (ut solent) it vg Or[int 625] etc *carnem meam*

15. κοσμου (et. Or[int 626. 626] etc): FG f (g *mundo t mundi*) κοσμω | προσλ- cum ℵABDELP al fere omn ... CFG (sed f *assumtio*, g *assumptio*, ut et. Latt rell) k[scr*] προλ-. Item -λημψισ cum ℵABD*FG ... ς -ληψισ cum B[2]CD[***]ELP al omn[vid]

16. ει δε cum ℵBC*DEFGLP al omn[vid] syr[utr] cop arm Chr[717] Thdrt Dam Aug[ep 186] et[alib] al. Item *quodsi* d e f g vg Or[int 626. 626. 627] Ambrst al ... A ει γαρ, Ir[int 89] *et si* (item[67] ex Epiph καὶ ἦν ἡ ἀπαρχὴ etc) ... c[2] go aeth om copulam | και ει: FGP* 70. 71. 109. 13[lect*] Chr[717] ex mosc 1 f g arm om ει

17. ενεκεντρισθησ: L εκεντρ. | εν αυτοισ: C* om ut[vid] εν | συνκοι- cum ℵAB*D*FG ... ς Ln συγκοι- cum B[2]CD[c]ELP al certe pler | τησ ριζησ sine και cum ℵ*BC cop (*pinguedinis radicis olivae*) Dam (sed[com] vdtr και agnoscere) . . ς Ln Ti τησ ριζ. και cum ℵ[c]AD[b et c]ELP al omn[vid] vg go syr[utr] arm aeth Or[int 627] (cf et. Or[3,601] τί δέ, ἐὰν κοινωνήσαντεσ

τητοσ τῆσ ἐλαίασ ἐγένου, 18 μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ
κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεισ ἀλλὰ ἡ ῥίζα σέ. 19 ἐρεῖσ
οὖν· ἐξεκλάσθησαν κλάδοι ἵνα ἐγὼ ἐνκεντρισθῶ. 20 καλῶσ·
τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ τῇ πίστει ἕστηκασ. μὴ ὑψηλὰ
φρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ· 21 εἰ γὰρ ὁ θεὸσ τῶν κατὰ φύσιν κλάδων

τῇ ῥίζῃ τῶν πατριαρχῶν καὶ τῇ ἀπὸ τοῦ λόγου τῶν πατέρων πιότητι συμφυεῖσ γενώμεθα τῷ βουλήματι τοῦ πνευματικοῦ λόγου etc) Chr[718] Thdrt Antioch[1100] ... D*FG d f g Ir[int 304] et[364] (*si enim naturalibus ramis non pepercit, ne forte nec tibi parcat, qui quum esses oleaster, insertus es in pinguedinem olivae et socius factus es pinguedinis eius*) om plane. Cf et. Cyr[hr 313] *εκκοπεντεσ γαρ εκ τησ αγριελαιου ενεκεντριζεσθε εισ την καλλιελαιον και κοινωνοι εγινεσθε τησ πιοτητοσ τησ αληθινησ ελαιασ* :: molestum videbatur *τησ ριζησ τησ πιοτητ. τησ ελ.* Cui rei subventum est intruso *και* post *τ. ριζησ*. Alii ipsum *τησ ριζ.* expulerunt. Sic pro ratione testium statuendum est. | *εγενου* h. l. et. vg go syr[p] Ir[int 304] etc ... D*FG k[scr] d f g cop aeth Or[int 687] Ambrst post *συνκοινων.* pon. Libere transpon syr[sch] al.

18. *κατακαυχασαι* (it vg *gloriaris*): D*FG *καυχασαι*. Praeterea D*FG d* f g Ambrst praem *συ* | *αλλα* cum ℵBD* ... ς Ln *αλλ* cum ACD[c]FGLP al certe pler

19. *εξεκλασθησαν* (et. Or[int 687]): FG *ει κλασθησαν* (*sic*), d* f g Or[int 2,818] *si fracti sunt* | *κλαδοι* (et. Sz) cum ℵABCD[c]FGLP al[40] fere cat[txt] Chr[718] Antioch[1100] Dam ... ς (Gb[00]) Ti praem *οι* cum D* al sat mu (2 ap Scri) Thdrt Antioch[1118] Thphyl | *ενκεντρ-* c. ℵAB*D*FG d[scr] ... ς Ln *εγκεντρ-* cum B[2]CD[c]LP al pler

10. *απιστια* et. ℵBCDLP etc ... AFG k[scr] *-στεια* | *εξεκλασθ.* c. ℵACD[b et c]LP al omn[vid] Chr[718] Thdrt Antioch[1100] Dam ... Ln *εκλασθησαν* c. BD*FG | *συ δε τη πιστει*: D[gr] *συ – δε τη – πιστι –* erasis tribus litteris. Pro *συ* fuisse *συν* vix dubium est; pro *τη πιστι* Wtst coniecit *τη απιστια* scriptum fuisse. Vix recte. | *υψηλα φρονει* cum ℵAB ... ς Ti *υψηλοφρονει* cum CDFGLP al omn[vid] Or[3,376] Chr[719] Thdrt Antioch[1100-1118] Dam. Latini *noli altum sapere*

21. *ουδε σου* sine *μηπωσ* c. ℵABCP 6. 42. 47[txt] 67** 73. 80. cop Or[int 4,617. 687. 688] Aug[p 665] et[72] et[cont faust 9] Orsies[40] (Gall[5]) Antio[1118] Dam. Cf et. Or[3,376] *ει γαρ ο θεοσ των κα. φυσιν κλαδων ουκ εφεισατο, ποσω μαλλον των παρα φυσιν ου φεισεται*, et[144] *ει των κα. φυσ. κλαδ. ουκ εφεισατο, ποσω πλεον ουδε ημων φεισεται*, et[146] *οτι ει ο θεοσ – ποσω πλεον ημων ου φεισεται* ... ς Ti *μηπωσ ουδε σου* cum DFGL al pler vg (*ne forte nec tibi parcat*) syr[utr] arm go (aeth[utr] *tibi num parcet?*) Chr[719] (vide post) Thdrt Antio[1100] Thphyl Oec Ir[int 364] Cyp[12] Ambrst. Chr sic: *καὶ οὐκ εἶπεν· οὐδὲ σοῦ φείσεται, ἀλλά· μήπωσ οὐδὲ σοῦ φείσηται, ὑποτεμνόμενοσ τοῦ λόγου τὸ φορτικὸν τῇ ἀμφιβολίᾳ* :: videtur *μηπωσ* in id ipsum inlatum esse, ut mitigaretur quod a Paulo dictum est, verbi eius quod praecessit, *φοβοῦ*, ratione habita. Certe enim, si verum quaeris, lectio cum *μηπωσ* non eiusmodi est quae

οὐκ ἐφείσατο, οὐδὲ σοῦ φείσεται. 22 *ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ*
ἀποτομίαν θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺσ πεσόντασ ἀποτομία, ἐπὶ δὲ σὲ
χρηστότησ θεοῦ, ἐὰν ἐπιμένῃσ τῇ χρηστότητι, ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ.
23 *κἀκεῖνοι δέ, ἐὰν μὴ ἐπιμένωσιν τῇ ἀπιστίᾳ, ἐνκεντρισθήσονται·*
14, 4 *δυνατὸσ γάρ ἐστιν ὁ θεὸσ πάλιν ἐνκεντρίσαι αὐτούσ.* 24 *εἰ γὰρ*
σὺ ἐκ τῆσ κατὰ φύσιν ἐξεκόπησ ἀγριελαίου καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεν-
τρίσθησ εἰσ καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ φύσιν ἐνκεν-
τρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ.
25 *Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶσ ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο,*

---

inprimis impulerit ad corrigendum, quemadmodum praeter antiquissimos testes plerique retinuerunt. | *φεισεται* cum ℵABCDFGLP al plus^{75} Or$^{3,144.246.276}$ Chr^{710} ex$^{mosc 2}$ Thdrt Antioch$^{1100.1118}$ Dam (Or int^{637} etc *nec tibi parcet*) ... ς (= Gb Sz) *φεισηται* cum minusc vix mu Chr$^{710\,ed}$ et$^{cat\,412}$ Thphyl Oec (it vg Ir^{int} etc *ne forte nec tibi parcat*)

22. *ιδε* cum ℵBDLP etc (ἴδε cdd plu, non ἰδέ) ... ACFG *ειδε* | *θεου* cum ℵACDFGL al omn^{vid} Clem^{140} Or$^{3,144.246}$ etc ... B praem *του* | *αποτομια* (Gb') cum ℵ*ABC 67** arm Or^{3,246} Dam ... ς *αποτομιαν* cum ℵ^{c} (sed *ν* rursus deletum) DFGL al pler d f g vg (et. Or$^{int\,2,294}$ et ^{4,637} Hil ^{290} Ambrst etc) Clem^{140} Eus$^{ps\,296}$ Chr^{719} Thdrt Cyr$^{ioh\,877}$ Phot^{mansich} ^{2,14} etc | *χρηστοτησ* (Gb') cum ABCD* 67** (ℵ *χρηστοτητοσ* nec correctum) arm Or^{3,246} Eus$^{ps\,296}$ Dam ... ς *χρηστοτητα* cum D^{c}FGL al pler d f g vg (et. Or^{int} Hil Ambrst, ut ante) Clem Chr Cyr^{ioh} Thdrt Phot etc | *θεου* sec c. ℵABCD* d* vg (et. am fu harl tol, non demid) cop arm Dam Pelag ... ς om cum D$^{b\,et\,c}$FGL al omn^{vid} demid go syr^{utr} aeth Clem^{140} Or^{3,246} et$^{int\,bis}$ Eus$^{ps\,296}$ (*επι δε σε χρηστοτησ δια του ελεουσ*) Chr^{719} Thdrt Cyr$^{ioh\,877}$ al Hil^{290} Aug^{saep} Ambrst al | *επιμενησ* cum ℵBD* ... ς Ln Ti *επιμεινησ* cum ACD^{c}FGL al omn^{vid} Clem^{140} (Or^{3,246} *επι δε το δευτερον εθνοσ – εαν επιμεινη* etc) Chr Thdrt Cyr^{ioh} Dam etc. Latini (it vg Or^{int} etc) *si permanseris* | Ln ed min *ἐκκοπήσῃ,*

23. *κακεινοι* cum ℵABCDFG al^{15} Dam ... ς (= Gb Sz) *και εκεινοι* cum L al longe plu Chr^{719} Thdrt al | *κακειν. δε* (d*** vg Ambrst al *sed et illi*) ... d* f g Or^{int} *et illi* | *επιμενωσιν* cum ℵ*BD* ... ς Ln Ti *επιμεινωσιν* cum ℵ^{c}ACD^{c}FGL al omn^{vid} Chr Thdrt Dam al | *απιστια* ut ℵBCD etc ... AFGL al *-στεια* | *εστιν* (Dam Chr^{731} [sed non ^{720}] om) o *θεοσ* et. f g vg Or$^{int\,637}$ Ambrst Amb$^{ps\,118,1081}$ etc; d om *est* ... L al^{15} o *θεοσ εστιν* | *ενκεντρ-* bis, item v. sq ... ς Ln *εγκ-*: ut v. 19, ad quem vide, nisi quod A post *ενκεντρισθησονται* bis *εγκ-* habet.

24. *ουτοι οι* (D^{b} add *εαν*) *κατ. φυσ. ενκεντρισθησονται* (D^{b} *-ω-* pro *-η-*): ex his coniicio D^{b} voluisse *ουτοι εαν κατ. φυσ. ενκεντρισθωσιν.* D^{c} vero restituit lectionem primam. Cf et. syr^{sch} *quanto igitur magis illi, si inserantur in olivam naturae suae.*

25. *ου γαρ θελω*: ℵ 73. 80. 118. *ου θελ. γαρ,* 37. *ου θελ. δε* | *υμασ*: F

ἵνα μὴ ἦτε παρ᾽ ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πώρωσις ἀπὸ μέρους τῷ
Ἰσραὴλ γέγονεν ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ, 26 καὶ
οὕτως πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται, καθὼς γέγραπται· ἥξει ἐκ Σιὼν ὁ Es 59, 20 s 27, 9
ῥυόμενος, ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ. 27 καὶ αὕτη αὐτοῖς Ier 31, 33 s
ἡ παρ᾽ ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.
28 κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον ἐχθροὶ δι᾽ ὑμᾶς, κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν
ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας· 29 ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα
καὶ ἡ κλῆσις τοῦ θεοῦ. 30 ὥσπερ γὰρ ὑμεῖς ποτὲ ἠπειθήσατε τῷ
θεῷ, νῦν δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ, 31 οὕτως καὶ οὗτοι νῦν

ημας (sed non f) | μη: A* om | παρ εαυτοις cum ℵCDL al pler Chr[721] Thdor[mop 94] Thdrt al, item *apud vosmetipsos* Or[int 639 bis] ... Ln Ti εν εαυτοις cum AB Dam. Confirmare vdtr syr[sch] (*in cogitatione animae vestrae*) syr[p]? go? ... FG 47. 67** d* (*vobis ipsis*, d*** *vobis ipsi*, ut Ambrst *ipsi vobis*) f g vg Hil[1108] Aug[saep] etc εαυτοις :: et παρ εαυτ. et εν εαυτ. similiter LXX usurpant, apud quos Esa[5,21] ουαι οι συνετοι εν εαυτοις, et Prov[3,7] μη ισθι φρονιμος παρα σεαυτω. Ceterum parum credibile παρ h. l. ex 12, 16 inlatum pro εν esse. | πωρωσις (L al pauc πορ-), *obtusio* Hil[1108] Ambrst ... d f g vg Or[int 639] Aug[saep] Amb ioseph[510] al *caecitas* (πηρωσις). Cf ad 11, 7. Ceterum ap Or[int] cf[639]: *patitur deus - aliquibus ex Isr. fieri caecitatem.* Paullo post: *noluit ut pro his qui caecitate decepti, id est cordis obtusione prolapsi sunt.* Item: *donec illi plebem dei in caecitatis captivitate detinerent.* Item: *cum vero - coepisset Isr. discutere a semetipso caecitatem cordis* etc. | αχρις cum ℵAB[3]CDFGL etc ... B* αχρι

26. αποστρεψει cum ℵABCD* 39. 47. 80. aeth Euthal[554 zacagn] ex [cod] cryptofer (in elencho div. testimoniorum) Dam ... ς και αποστρεψει cum D[b et c]EL al pler syr[utr] cop arm Or[2,726] Chr[721] Thdrt al. Item d e f g vg Or[int 639. 640] Hil[1102] Ambrst etc *veniet qui eripiat* (g *eripiet*, sed supra scriptum *-at*) *et avertat* (am *-tet*) ... FG αποστρεψαι, item go *hic liberans ad avertendum impietatem*

27. αφελωμαι: L -λομαι | αμαρτιας: 47[txt] ανομιας

28. κατα μεν: 10. 31. 73. add ουν | FG εχθροι | δι υμας: 115. 121. 219. g[scr] δι ημας | F δια τους πατερες

29. τα χαρισμ. και η κλη. του θεου: 37. 80. cop τα χα. του θε. και η κλ.

30. ℵ* om versum, suppl ℵ[a] | ωσπ. γαρ sine και cum ℵ[a]ABCD*EFG 3. 23. 35. 39. 47. 76. 80. 115. 124. d[scr] d f g cop aeth[utr] go Or[int 3,50] et [4,640] Chr[722] ex[mosc 2] (omisso et. γαρ) et[ed savil] Dam Thphyl Aug[saep] al ... ς (Gb[oo]) add και cum ℵ[c]D[b et c]L al pler (e vg) syr[utr] arm Chr[722] [mosc] Thdrt Oec Ambrst al (sed 48. 72. b[scr] o[scr] e vg Pelag Sedul ποτε και υμεις, *aliquando et vos*) | υμεις ποτε: A d g* ποτε υμεις (praeterea vide ante) | νυν: B Chr[722] νυνι | ηλεηθητε: C 37. Thphyl ελεηθητ. | απειθεια cum ℵA(απιθ-)B[3]L ... B*DEFG -θια. Item v. 32 ℵAB[3]FGL απειθειαν ... B*DE -θιαν

31. και ουτοι (et. D[b et c]): D*FG 93. syr[p mg] και αυτοι. At d f g pariter

Ga 3, 22 ἠπείθησαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει ἵνα καὶ αὐτοὶ νῦν ἐλεηθῶσιν· 32 συν-
ἐκλεισεν γὰρ ὁ θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπείθειαν ἵνα τοὺς πάντας
ἐλεήσῃ. 33 Ὦ βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως θεοῦ· ὡς
Es 40, 13 / 1 Co 2, 16 ἀνεξεραύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ.
34 τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου; ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο;
Iob 41, 2 (Es 40, 14) 35 ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ; 36 ὅτι ἐξ
1 Co 8, 6 / Col 1, 16 αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς
16, 27 τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

---

ac vg Orint 641 et3,80 Ambrst al *et isti* (Aug variat inter *et ipsi*, *et hi*, *et isti*. Cf Sab) | *νυν*: 76. 115. d* om | *υμετερω* (et, ς ςe 1633 Wtst Gb Sz etc): ςe 1624 *ημετερω* cum 17. 37* 73. 114. 123. (:: tamen ex errore ab Elz editum vdtr) | *ινα και αυτοι* (17. *και αυτ. ινα*): ℵ* om *αυτοι* (suppl ℵa) | *νυν* ante *ελεηθωσιν* cum ℵBD* 4** cop Dam; Ln [*νυν*] ... 5. 17. 93. *υστερον* ... ς Ti om cum ADb et cEFGL al pler d e f g vg syrutr arm aeth go Orint 641 Chr728 Thdrt al Ambrst rell :: superfluum ac magis etiam molestum vdbatur

32. *τους παντας* pri loc c. ℵABDcEL al omnvid syrutr (*omnem hominem*) cop arm go Orint 3,265 et 4,641 Chr728 Thdrt Dam al Augep 160 acsaep ... D*FG d e f g vg Ir50 etgr etint atque int 214 Ambabrah 2, 10, 246 etalib al mu *τα* (FG Ir50 om) *παντα*, *omnia* | *ινα τους παντας ελ.*: Latini *ut omnium* (*omnibus*, *universis*) *misereatur* | *ελεηση*: L 17. 114. 116. -*ησει*

33. *και σοφιας* et. d** (* *en* pro *et*) f g m1 et66 demid Ir51 et (sed fluct lectio)int Clem204. 694 Or4,40 etint 3,270 Eusmarc 71. 156 etps 59. 165 etalib Meth307 (Gall3) Ath271 Tit258 (Gall5) Caes67 Basbapt657 (Gall6) Cyrbr63 Epiph704 Chr728 Thdrt Dam al Tertmarc 2,2. 5,14 ethermog 45 (sed his ll. omnib om *και γνωσ.*) Hil1100 al ... 32. d*** e vg (et. am fu harl tol) Irint exnonnull edd etedd Cyp319 Novat303 (Gall3) Hil436 et (ap Gall5)66 Ambrst Zeno110 (Gall5) al mu om *και* | *θεου* et. Clem694 Or4,40 Eus marc etps etc ... FG 17. *του θεου* | *ανεξεραυνητα* cum ℵAB* (ut ubique edidimus) ... ς Ln *ανεξερευνητα* cum BcDEFGL al omnvid

34. *κυριου* et. Irint 302 Orint 3,310 et4,641 s Tertmarc 2,2. 5,14 etc ... D* d* Zeno110 (Gall5, non item 143) *θεου*

35. *τις προεδωκεν αυτω*: cf Ambfid 1,5 *Quodsi Graecos magis codices sequendos putamus, quia habent τις προεδωκεν αυτω, vides quoniam cui nihil addi potest, non dispar a pleno est.*

36. *εις αυτον*, *in ipsum* et. d e m1 Ir16 gr etlat etc (g *in ipsum t o*) ... f guelph vg Orint 641 Cyp319 Novat303 (ut ante) Hil436. 1106 etalib Ambrst al mu *in ipso* | *αιωνας* sine additam et. d e g vgcle am harl m1 etc ... FG** f m69 fu demid tol syrsch Orint 641. 642 Cyp319 Hil436. 1106 al mu add *των αιωνων* (sed Cyp al om *αμην*, et. m1 et66)

XII.

1 *Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ θεοῦ,*
παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν ἁγίαν τῷ θεῷ εὐά-
ρεστον, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν· 2 *καὶ μὴ συνσχηματίζεσθε τῷ*
αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοός, εἰς
τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρε- Eph 5, 10. 17

XII. 1. *οικτιρμων* ut ℵB^{3}D^{c} etc ... AB*D*L al *οικτειρμ.* Similiter alibi, sed tantum B* constanter. Item FG vitiose *οικτειρων* | *τω θεω ευαρεστ.* cum ℵ*AP m^{94} vg (aeth *sanctam domino viventi, et grata et electa sit oblatio vestra*) Or$^{int\,4,643.\,644}$ Amb$^{incarn\,705}$ Ambrst Aug$^{civit\,10,7}$ et^{saep} Dam ... ς Ln Ti *ευαρ. τω θε.* cum ℵ^{c}BDEFGL al certe pler d e f g arm syr^{utr} cop Or$^{int\,2,187}$ et^{4,648} Eus$^{ps\,687}$ Chr^{726} Thdrt al Tert$^{resurr\,carn\,47}$ Cyp^{150} al

2. *και μη*: 47^{txt} 67** guelph go Chr^{729} om *και* | *συνσχ-* cum ℵBDEFG ... ς Ln *συσχ-* cum ALP al certe pler | *-ζεσθε* (ℵB*LP) et *-ουσθε* (B*D$^{b\,et\,c}$LP) cum B*LP (ℵ, D$^{b\,et\,c}$) al plu et quod in tali re gravissimum, (scriptura enim *-σθαι* et *-σθε* tantum non ubique fluctuat) d e f g m^{94} guelph vg go cop syr^{utr} arm aeth Clem^{450} (affert inde a verbis *μὴ συσχημ.* usq *τέλειον*) Chr (^{729} *συ μη συσχηματιζου* etc) Cyr$^{ador\,492}$ (antea et. *παραστησατε*) Thdrt Dam Phot$^{cat\,486}$ et ap Oec (*τουτέστι μὴ τυποῦτε ἑαυτοὺς κατὰ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμ. τούτ.*) Or$^{int\,2,413}$ et $^{4,643.\,644}$ Cyp$^{159.\,266}$ Ambrst al mu ... Gb″ Ln *-ζεσθαι* (AB^{3}DFG) et *-ουσθαι* (ℵAB^{3}D*FG) cum AB^{3}DFG (ℵ et D*) al permu Thphyl | *του νοος* sine additam cum ABD*FG 47. 67** cop Clem^{450} Or^{3,306} (*ει τις - εξετασαι ποσοι μεν οι - και μεταμορφουμενοι τη ανακαινωσει του νοος·* vetus interpres vero - *sensus sui*) Cyp^{159} et^{266} ... ς (Gb^{oo}) add *υμων* cum ℵD^{c}ELP al pler d e f g (*vestri sensus*) m^{94} guelph vg syr^{utr} arm go aeth Or$^{int\,4,643\,ss}$ Chr^{729} (certe^{txt}) Cyr$^{ador\,492}$ Thdrt Dam Aug$^{confess\,13}$ ac^{saep} Ambrst al | *δοκιμαζ. υμας*: 120^{*vid} arm add *τα διαφεροντα και* (120* absque *και*?), item Chr^{730} add *τα διαφερ.* (et^{cod} et$^{savil\,mg}$ insuper addunt *και γινωσκειν* :: cf Ro 2, 18) | *του θεου* (et. Clem) ... FG om *του* | *το αγαθον*: cum *το θελ. τ. θεου* coniungunt (hinc et. Ln ante *το αγ.* nil interpunctionis posuit) d*** f vg (*voluntas dei bona et* etc) syr^{utr} cop Chr^{730} (*θελημα μεν γαρ ην του θεου και η παλαια πολιτεια - το δε τελειον και ευαρεστον η καινη πολιτεια.* Similiter Thphyl) Marc$^{disput\,867}$ (bibl. pp. Par. 1624. - *οδηγει ημας επι το τελειον του θεου θελημα* -) Cyp$^{159.\,266}$ (ut vg) ... separant vero d* (*quae sit voluntas dei, quod bonum* etc) e g m^{94} (- *et quod bonum*) guelph go Aug$^{confess\,13}$ et^{saep} Ambrst al. Or$^{int\,645}$: „Quae sit, inquit, voluntas dei, quod bonum et beneplacitum et perfectum. *Si secundum hoc legamus quod in Latinis cdd. invenimus, hic erit sensus: Quia voluntas dei est quicquid bonum et beneplacitum et perfectum est* - - *Si vero*

στον καὶ τέλειον. 3 λέγω γὰρ διὰ τῆσ χάριτοσ τῆσ δοθείσησ μοι
παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ
1 Co 7, 17 φρονεῖν εἰσ τὸ σωφρονεῖν, ἑκάστῳ ὡσ ὁ θεὸσ ἐμέρισεν μέτρον πί-
1 Co 12, 12 στεωσ. 4 καθάπερ γὰρ ἐν ἑνὶ σώματι πολλὰ μέλη ἔχομεν, τὰ δὲ
1 Co 12, 27 Eph 4, 25 μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν, 5 οὕτωσ οἱ πολλοὶ ἓν σῶμά
ἐσμεν ἐν Χριστῷ, τὸ δὲ καθ' εἷσ ἀλλήλων μέλη, 6 ἔχοντεσ δὲ χαρί-
Eph 4, 11 σματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα· εἴτε προφη-
τείαν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆσ πίστεωσ· 7 εἴτε διακονίαν, ἐν τῇ

---

secundum hoc quod diximus apud Graecos haberi, id est: ut probetis quae sit voluntas dei bona et beneplacita et perfecta, *potest quidem idem quod supra diximus videri, quod omnis voluntas dei bona sit et beneplacita et perfecta. Potest autem et tale aliquid*" etc. | το αγαθ. κ. ευαρ.: 37 το αγαθ. το ευαρεστ. (am* *bona placens et perf.*), 17. και ευαρ. και αγαθ.

3. δια τ. χαριτοσ: L 5. 37. 67. 73. 115. d^{scr} al fere^{30} fu guelph go syr^{p} arm aeth Thphyl Aug$^{ep\ 194.\ 215}$ et$^{civit\ 10,6}$ et^{alib} add του θεου | τησ δοθ. μοι: aeth^{io} om | παρ ο (B^{3} α) δει φρονειν et. Ir$^{int\ 317}$ Or$^{int\ 645\ ss}$ etc ... FG 70. f g om. Alii ut a^{scr} b^{scr*} om αλλα φρο. εισ το σωφρ. | εισ το σωφρονειν: d e f vg Or^{int} Ambrst al *ad sobrietatem*, Ir$^{int\ 317}$ guelph *ad prudentiam*, Aug$^{civ\ dei\ 10,6}$ et^{alib} *ad temperantiam*, g *ad sobrietatem t sanam* (suprascriptum *salvam*) *sapientiam*. Ita vero Hier iovin^{1}: „*non* ad sobrietatem, *ut male in Latt. cdd. legitur*, sed sapere, *inquit*, ad pudicitiam, *si quidem Graece scriptum est* εισ το σωφρονειν. Item Or$^{int\ 647}$: *Quod in Graeco dicitur* σωφροσυνη, *in nostris autem codd., hoc est, in scripturis divinis* sobrietas *a maioribus interpretatum est, ab aliis tamen eruditis viris* temperantia *ponitur*. Etc. | ο θεοσ εμερισεν et. fu demid harl syr^{p} Hier$^{iovin\ 2}$ Aug$^{civ\ dei\ 10,6}$ et^{saep} al ... A guelph am tol syr^{sch} Or$^{int\ 645.\ 647}$ Ambrst al εμερισ. ο θεοσ :: cf 1 Co 7, 17

4. καθαπερ: D*EFG ωσπερ | πολλα μελη cum ℵBDEFG 115. d e f g guelph vg Or$^{int\ 645.\ 647}$ Thdrt Thphyl Ambrst Aug$^{civ\ dei\ 10,6}$ et^{alib} al ... ς Ti μελη πολλ. cum ALP al fere omn Bas^{2,662} Chr^{735} Antioch^{1158} Dam Oec | μελη παντα: F f vg Ambrst Aug$^{civ\ dei\ 10,6}$ et^{alib} παντ. μελ. | εχει πραξιν et. d e g vg Ambrst (*non eadem habent officia*) etc: F* f guelph syr^{utr} Or$^{int\ 645\ 647}$ Aug$^{civ\ dei\ 10,6}$ et^{alib} πραξ. εχει (Aug *non eosdem actus habent*)

5. ουτωσ: 31. 37. 46. 57. 76. 80. 115. 121. 124. d^{scr} al aliq syr^{sch} cop arm Antioch^{1158} add και | εσμεν et. Or^{3,480} et$^{int\ 645.\ 647}$ Eus$^{dem\ 506}$ etc ... FG f g om | το δε cum ℵABD*FGP 47^{txt} Antioch^{1153} Dam ... ς Ti ο δε cum D$^{b\ et\ c}$KL al pler Eus$^{dem\ 506}$ Chr^{736} Thdrt al

6. εχοντ. δε ... P εχ. ουν, Or$^{int\ 648}$ *habentes enim* ... 114. 121. 12^{lect} Thdrt om copulam | διαφορα: D* διαφοραν, d* *diffidentiae*, d** *differentiae*, d*** *differentes* (praecedit *donationes*)

διακονίᾳ· εἴτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ· 8 *εἴτε ὁ παρακαλῶν,*
ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ μεταδιδοὺς ἐν ἁπλότητι, ὁ προϊστάμενος ἐν
σπουδῇ, ὁ ἐλεῶν ἐν ἱλαρότητι.
9 *Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος. ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρόν, κολλώ-*
μενοι τῷ ἀγαθῷ, 10 *τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι, τῇ*
τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι, 11 *τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί, τῷ πνεύ-* 14, 18 16, 18
ματι ζέοντες, τῷ κυρίῳ δουλεύοντες, 12 *τῇ ἐλπίδι χαίροντες, τῇ*

---

7. *ειτε διακονιαν* (et. ℵ* Or[int 648. 650. 654] etc): ℵ[c] 1. 87. 72** 109. 121. 8p[e] lectt[5] Bas[eth 289] (non item[bapt 668]) Thdrt[cod] (sine o?) *ειτ* (ita ℵ[c], rell *ειτε*) *ο διακονων* | *ειτε ο διδασκων* ... A *ειτε διδασκαλειαν*

8. *ειτε*: D*EFG d e f g vg Or[int 648] Bas[eth 289] Pelag (non item Ambrst Aug[doctr chr 4]) om | *προϊσταμενος* et. Clem[309] Bas[eth 289] etc ... ℵ *προϊστανομενου*

9. *αποστυγουντες* et. Clem[198. 309. 451] Chr[728] (*καὶ οὐκ εἶπεν· ἀπεχόμενοι, ἀλλὰ μισοῦντες, καὶ οὐχ ἁπλῶς μισοῦντες, ἀλλὰ καὶ σφόδρα μισοῦντες. τὸ γὰρ ἀπὸ τοῦτο πολλαχοῦ ἐπιτάσεώς ἐστι παρ᾽ αὐτῷ, ὡς ὅταν λέγῃ ἀποκαραδοκίαν καὶ ἀπεκδεχόμενοι καὶ ἀπολύτρωσιν.*) etc ... FG *μεισουντες.* Latini *odientes* (d e f g vg Ambrst), *odio habentes* (Tert[marc 5,14] Aug[doctr chr 4]) | G *κολλομενοι*, F *καλλομενοι*

10. *προηγουμενοι* (et. D[b et c], d *praevenientes*): D* *προσηγουμ.*

11. *τω κυριω δουλευοντες*: 71. Euthal[cod] om | *κυριω* (Gb') cum ℵABD[b et c]ELP al fere omn cdd[gr] ap Hier[ad marcell] (vide post) ap Ambrst (vide post) ap Or[int 651] (vide post) d*** e f vg syr[utr] cop arm go aeth utr (nec aliter, ut hoc adnotem, georg slav[edd et cdd]) Clem[309] Or[int 4,651] Ath[1,908] (in ep ad Dracont. *εἰ μὲν οὖν τὸν καιρὸν ἐφοβήθης - οὐκ ἀνδρικὸν τὸ φρόνημα· ἔδει γὰρ - λέγειν τε τὰ τοῦ μακ. παύλου ῥήματα· ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν, καὶ μάλιστα ὅτι οὐ πρέπει τῷ καιρῷ δουλεύειν ἀλλὰ τῷ κυρίῳ*) Bas[2,289] Chr[730] (*διὰ γὰρ τούτων ἁπάντων ἔστι δουλεῦσαι τῷ θεῷ· ὅσα γὰρ ἂν ποιήσῃς εἰς τὸν ἀδελφόν, εἰς τὸν δεσπότην σου διαβαίνει*) Thdrt (et.[cat 448]: *ὁ τοίνυν τῷ πνεύματι ζέων καὶ προθύμως τῷ δεσπότῃ δουλεύει* etc) (Euthal teste Wtst in prooemio: *διδάσκει - ἀγαπῆσαι - σπουδὴν τῆς πρὸς τὸν θεὸν δουλείας.* Locum non inveni ap Zacagn) Antioch[1067. 1168. 1196] Dam Thphyl Oec schol[115] et[aliorum] Thph (*ὅταν φιλάδελφος εἶ, ὅταν ἀγάπην ἔχεις - τότε δουλεύεις τῷ κυρίῳ· εἰς ἑαυτὸν γὰρ ἀναδέχεται ὅσα ποιεῖς τῷ ἀδελφῷ*). Hier vero[1,123 vallars] in ep. 27 ad Marcellam, postquam dixit „Latinorum cdd. vitiositatem ad Graecam originem voluisse se revocare", habet: „illi legant *spe gaudentes, tempori servientes*, nos legamus *domino servientes.*" Or[int 651] „scio autem in nonnullis Latinorum exx haberi *tempori servientes:* quod non mihi vdtr convenienter insertum, nisi si quis forte ita dictum putet ut in aliis idem ap. ait: *Tempus breve est; superest ut qui habent uxores tanquam non habentes sint* 1 Co 7, 29, vel ut illud dictum est: *Redimentes tempus, quoniam dies mali sunt.* Ante haec ipsum illud *τῷ κυρίῳ δουλεύειν* explicatur sic: „Ille

Col 4, 2 θλίψει ὑπομένοντες, τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες, 13 ταῖς χρεί-
αις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες, τὴν φιλοξενίαν διώκοντες. 14 εὐλο-
Mt 5, 44 1 Co 4, 12 γεῖτε τοὺς διώκοντας ὑμᾶς, εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε. 15 χαίρειν

---

domino servit qui potest dicere: Nobis unus dominus Ies. Chr. per quem omnia et nos per ipsum" etc: quae quidem ex ipso Or petita videntur.) Aug[doctr chr 4] Pelag Sedul al ... ς (item Gb, sed non ς[e] Sz) καιρω cum D* et D[nov] FG 5. d* g cdd[lat] ap Hier (vide ante) ap Or[int] (vide ante) ((Cyp[ep. 5] in ed. Brem. 1690. „circa omnia enim mites et humiles ut servis dei congruit, temporibus servire et quieti prospicere et plebi providere debemus", at nulla Pauli aut scripturae mentione facta. Minus etiam aequum erat huc trahere Ign ep. ad Polyc. 3. τοὺς καιροὺς καταμάνθανε. Quod Wtst habet „Nyss hom. in Steph bis", ex errore fluxit.)). Sic vero Ambrst: „*tempori servientes*. In Graeco dicitur haberi sic: *deo servientes*, quod nec loco ipsi competit. Quid enim opus erat summam hanc ponere totius devotionis, quando singula membra quae ad obsequia et servitia dei pertinent memorat? In omnibus enim iis quae enumerat plenum domino servitium exhibetur. Nam servire tempori quid sit, alibi solvit cum dicit: *Redimentes tempus* etc Eph 5, 16. Quoniam autem dixerat *spiritu ferventes*, ne hoc sic acciperent ut passim et inopportune verba religionis ingererent tempore inimico, per quod forte scandalum excitarent, statim subiecit: *tempori servientes*, ut modeste et cum honestate aptis et locis et personis et apto tempore religionis fidem loquerentur" -). Etiam in brevibus epistulae praefixis in cdd[lat] (in his am et fu, cf sub XLII.) caput inscribitur: *de tempore* (sic am fu, alii *tempori*) *serviendo*. Ex ed. Erasm. 2 (et sqq) transiit lectio καιρω et in Lutheri versionem: Schicket euch in die Zeit. Ceterum καιρω passim iam in cdd. uncial. invenitur sic scriptum ΚΡω, κυριω vero omnino scribi solet ΚΩ.

13. χρειαις cum ℵBD[b] et[c] ELP al omn[vid] d*** e f vg[cle] fu demid harl tol syr[utr] (et[p] et.[mg gr]) cop arm aeth go Clem[309] Or[int 651] (*usibus sanctorum*, ad quae addit ipse ut vdtr interpres: *memini in Latinis exemplaribus magis haberi* memoriis sanctor. communnicantes, *verum nos nec consuetudinem turbamus nec veritati praeiudicamus, maxime cum utrumque conveniat aedificationi*) Chr[740] (et. exponit) Thdor[mop gr. 98] Thdrt Dam Thphyl Oec Aug[doctr chr 4] (Pelag et Sedul utramq lectionem testantur, quemadmodum Sedul, postquam explicuit *necessitatibus*, pergit: *Aliter: memoriae sanctorum communicantes, hoc est* etc.) ... D* FG ἵνα τῶν ἀντιγράφων ap Thdor[mop] (l. l., addit vero: τῆς αὐτῆς οὔσης διανοίας) d* g am cdd ap Or[int] (vide ante) Hil[1267] Ambrst Aug[serm 49] de verb dom al μνειαις (*memoriis*)

14. ευλογειτε (D*[vid] -εισθαι) τ. διωκ. υμας b. l. cum ℵABD[b]LP al omn[vid] vg rell Clem[607] etc: D* et[c] E d e pon post καταρασθε ... FG f g m[112] Or[int] ex[mss] plane om (:: transiliendo) | τ. διωκ. υμας cum ℵADELP al pler vg (et. fu demid etc) syr[utr] rell Bas[2,299] Chr[744] Thdrt Dam al Or[int 432] ed Aug[rom 71] Ambrst al ... Or[2,798] τους εχθρους υμων

μετὰ χαιρόντων, κλαίειν μετὰ κλαιόντων. 16 *τὸ αὐτὸ εἰσ ἀλλή-*
λουσ φρονοῦντεσ, μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντεσ ἀλλὰ τοῖσ ταπεινοῖσ 15, 5
συναπαγόμενοι· μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖσ. 17 *μηδενὶ κα-*
κὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντεσ, προνοούμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων 2 Co 8, 21 Prov 3, 4
ἀνθρώπων, 18 *εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων*
εἰρηνεύοντεσ, 19 *μὴ ἑαυτοὺσ ἐκδικοῦντεσ, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε* Dt 32, 35 Heb 10, 30
τόπον τῇ ὀργῇ· γέγραπται γάρ· ἐμοὶ ἐκδίκησισ, ἐγὼ ἀνταποδώσω,
λέγει κύριοσ. 20 *ἀλλὰ ἐὰν πεινᾷ ὁ ἐχθρόσ σου, ψώμιζε αὐτόν· ἐὰν*
διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν ἄνθρακασ πυρὸσ σωρεύσεισ Prov 25, 21 s

---

(libere) ... Ti om *υμασ* cum B 47. 67^{**} am (Clem^{467} *ευλογητεον τουσ διωκοντασ, ευλογειτε κ. μη κατ.*)

15. *κλαιειν* cum ℵBD*FG 47. 67. d e f g m^{96} vg go syr$^{p\,mg}$ arm Or$^{int\,652}$ Ambrst Aug$^{doct\,chr\,4}$ al ... ς praem *και* cum AD^{c}ELP al pler syr^{sch} cop aeth Bas^{2,280} Chr^{745} Thdrt Dam al (Or^{2,221} *του γαρ αγιου εστιν κλαιειν μετ. κλαιοντ. και χαιρ. μετ. χαιρ.*) Tert$^{idol\,13}$ Amb$^{laps\,virg}$

16. *εισ αλλ. φρονουντεσ*: P* add *αγαπητοι* | *μη τα υψηλ. φρονουντεσ*: P* 12^{lect} om | B* *συναπαγαμενοι* | *γινεσθε*: DE *γιγνεσθ.* (D* *-σθαι*)

17. *καλα* sine additam cum ℵA^{*vid}BDELP al omn^{vid} d e syr^{utr} cop arm sch aeth Or$^{int\,652}$ delar ex$^{cdd\,omn}$ Chr^{747} Thdrt Dam al ... Ln add *ενωπιον του θεου και* c. A**. Item FG d*** f g guelph m^{24} vg go arm^{usc} Lcif^{183} (Gall^{6}) Ambrst al (Or$^{int\,edd}$ ante Delar.) add *ου μονον ενωπειον* (sic FG) *του θεου αλλα και* (sic FG, om fu) *ενωπιον των ανθρωπων* (:: ex 2 Co 8, 21 ad quem locum et. Polyc^{908} respicere vdtr: *προνοουμ. αει του καλου ενωπ. θεου και ανθρωπων*) | *παντων* cum ℵA^{*vid}BD^{c}ELP al pler f vg (et. am fu demid) syr^{utr} cop arm go Or$^{int\,652}$ Chr^{747} (ex^{mosc}, item^{montf} *ανθρω. παντ.*) Bas^{2,280} Thdrt (om *ανθρ.*) Dam al Ambrst al ... Ln *των* cum A**D*FG 19. 55. (et. 47. ap Wtst, non ap Treg) 8^{pe} d e g guelph m harl tol Lcif^{183} ... 44. 46. 80. plane om (c^{scr} om *ανθρωπ.* ut Thdrt)

19. *εκδικησισ* et. f g: AFG Or^{2,612} (non item^{2,687} not ex^{cat} nec$^{int\,2,687.\,692.\,4,658}$) *-κησεισ* | *εγω* et. d e f vg syr^{sch} aeth Or$^{int\,626}$ etc: g guelph cop arm syr^{p} c. ob. Tert$^{marc\,4,16}$ et^{5,14} Cyp^{322} Ambrst al *et ego* | *ανταποδωσω*: FG *ανταποδω* (sed f g pariter ac d e vg etc *retribuam*)

20. *αλλα* (ℵP 37. al *αλλ*) *εαν* cum ℵABP 5. 10. 23. 37. 57. 67^{**} 73. d* vg cop arm Bas^{2,280} Dam Or$^{int\,4,654}$ ... ς Ti *εαν ουν* cum D^{c}EL al plu Chr^{748} Thdrt Thphyl Oec ... syr^{sch} *et si*, aeth *et si quoque*, Did^{181} libere *εαν γαρ* ... Gb'' *εαν* sine copula cum D*FG 2. 33. 35. 80. 106. 108. d*** e f g m^{24} guelph go | FG *εχθροσ* | *ψωμιζε* (D^{b} et^{c} *-μιζαι*, FG *-μειζαι*, item D^{b} *ποτιζαι*, FG *ποτειζαι*) ... A *-σε*, 37^{*} *-σον* | *εαν διψα* (109^{**} *-ψηση*): D* (Treg ex errore D^{c}) d e 109^{**} praem *και* (item Cyp^{302}:: ex Prov) ... D^{b} et^{c} 46. 68. 116. 177. 238. 13^{lect} 14^{lect} arm go *εαν δε διψ.* Praeterea L 109^{*} 178. om *εαν διψα, ποτ. αυτ.* | *επι την κεφαλην*: B *επ. της κεφαλης*

ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 21 *μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.*

XIII.

Pe 2, 13 s 1 *Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαισ ὑπερεχούσαισ ὑποτασσέσθω. οὐ γὰρ*
ἔστιν ἐξουσία εἰ μὴ ὑπὸ θεοῦ, αἱ δὲ οὖσαι ὑπὸ θεοῦ τεταγμέναι
εἰσίν. 2 *ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενοσ τῇ ἐξουσίᾳ τῇ τοῦ θεοῦ δια-*
ταγῇ ἀνθέστηκεν· οἱ δὲ ἀνθεστηκότεσ ἑαυτοῖσ κρίμα λήμψονται.
3 *οἱ γὰρ ἄρχοντεσ οὐκ εἰσὶν φόβοσ τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ ἀλλὰ τῷ κακῷ.*
θέλεισ δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποίει, καὶ ἕξεισ
ἔπαινον ἐξ αὐτῆσ· 4 *θεοῦ γὰρ διάκονόσ ἐστιν σοὶ εἰσ τὸ ἀγαθόν.*
ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῇσ, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκῇ τὴν μάχαιραν φορεῖ·
θεοῦ γὰρ διάκονόσ ἐστιν ἔκδικοσ εἰσ ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι.
5 *διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργὴν ἀλλὰ καὶ διὰ*

---

21. *νικω*: A *νικου* | *υπο*: FG *απο*

XIII. 1. *πασα ψυχη* et *υποτασσεσθω* c. ℵABD^{c}ELP al omn^{vid} vg syr^{utr} cop go arm aeth Or^{1,790} et$^{int\,4,654.\,655}$ (uberius dicit de *ψυχη*) Did$^{lat\,4,291}$ Bas$^{eth\,312}$ Chr$^{751.\,752}$ Thdrt Gennad$^{cat\,458}$ Acac$^{cat\,459}$ Dam al Aug$^{rom\,72}$ Cassiod^{24} al ... D*FG d* f g m^{89} fu harl Ir$^{int\,291}$ Ambrst al *πασαις* et *υποτασσεσθε* | *ει μη υπο θεου* (Gb'') c. ℵABD^{c}E**LP al plus^{70} Bas$^{eth\,312}$ Chr^{752} Isid^{2,216} Thdrt^{cod} ... ς *Ti ει μη απο θεου* cum D*E*FG al vix mu Or^{1,790} Thdrt^{ed} Dam | *αι δε ουσαι* sine additam cum ℵAB D*FG 67** 12^{lect} d e f g m^{89} vg cop arm aeth^{utr} go Dam Ir$^{int\,290.\,291}$ (Did$^{lat\,291}$ vid) Ambrst al ... ς (= Gb Sz) add *εξουσιαι* cum D^{c}ELP al pler syr^{utr} Or^{1,790} Chr^{753} Thdrt Thphyl Oec | *υπο* sec: FG 12^{lect} *απο* | *θεου* sine artic cum ℵ*ABDEFGP al^{15} Chr^{752} Dam ... ς (= Gb Sz) *του θεου* cum ℵ^{c}L al longe plu Or^{1,790} Chr ex^{mosc1} Thdrt

2. *λημψοντ.* cum ℵAB*D*FG ... ς *ληψ.* cum B^{3}D^{c}ELP al omn^{vid}

3. *τω αγαθω εργω αλλ. τω κακω* (Gb') cum ℵABD*FGP 6. 67** d (*bono opere sed malo*, d*** correxit *operis*, nil amplius) e f g m^{89} guelph cop go (aeth *ei qui facit bonum* etc) Clem^{247} (non adscripsit *αλλα τω κακω*) Dam Ir$^{int\,290}$ Tert$^{gnostic\,14}$ al. Similiter *boni operis sed mali* vg Or$^{int\,4,655}$ Ambrst^{edd} ... ς *των αγαθων εργων αλλ. των κακων* cum D^{c}EL al fere omn syr^{utr} arm Chr^{753} Thdrt al Ambrst^{ed}

4. *σοι* et. d e f g m^{89} guelph vg Ir$^{int\,290}$ Or$^{int\,4,655}$ Tert$^{gnostic\,14}$ etc ... F^{gr}G^{gr} 61. 116. b^{scr*} o^{scr} om (Ambrst ^{semel} habet, ^{semel} non habet) | *το αγαθον*: B om *το* | *εκδικ. εισ οργην* cum ℵ^{c}ABLP al longe plum^{20} (*vindex est in iram*) guelph vg syr^{utr} cop arm aeth go Ir$^{int\,290.\,291}$ Or$^{int\,4,655}$ etc ... ℵ*D$^{b\,et\,c}$E al^{25} fere d*** Chr^{754} Thdrt *εισ οργ. εκδικ.* (Chr *ενδικ.*) ... D*FG 177. d* f g om *εισ οργην*, hinc Gb^{o}

5. *αναγκη υποτασσεσθαι*: Or$^{int\,656}$ *necesse est subditos esse*, nec aliter syr^{utr} cop arm; aeth *per necessitatem subiecti estis*, vg Ambrst^{edd}

τὴν συνείδησιν. 6 διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρουσ τελεῖτε· λειτουργοὶ
γὰρ θεοῦ εἰσὶν εἰσ αὐτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντεσ. 7 ἀπόδοτε
πᾶσιν τὰσ ὀφειλάσ, τῷ τὸν φόρον τὸν φόρον, τῷ τὸ τέλοσ τὸ τέλοσ,
τῷ τὸν φόβον τὸν φόβον, τῷ τὴν τιμὴν τὴν τιμήν. 8 Μηδενὶ μηδὲν Mt 22, 37 ss
ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀλλήλουσ ἀγαπᾶν· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον
νόμον πεπλήρωκεν. 9 τὸ γὰρ οὐ μοιχεύσεισ, οὐ φονεύσεισ, οὐ Ex 20, 13 ss Lv 19, 18
κλέψεισ, οὐκ ἐπιθυμήσεισ, καὶ εἴ τισ ἑτέρα ἐντολή, ἐν τῷ λόγῳ Ga 5, 14 Ia 2, 8
τούτῳ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ· ἀγαπήσεισ τὸν πλησίον σου ὡσ

---

necessitate subditi estote, Aug[rom 74] *necessitati subditi estote* ... DEFG d e f g m[20] guelph go Ir[int 290] *υποτασσεσθε* (Gb'), omisso *αναγκη*. Praeterea pro *υποτασσεσθαι* ς[1624] et[1663] (non item[1658] etc) *προτασσεσθαι* ex errore | *αλλα και*: F[gr]G[gr] om *και*

7. *αποδοτε* sine copula cum ℵ*ABD* 67. m[20] am demid tol sah cop (Or[1,268] et[2,294], sed afferuntur verba: *αποδοτε* etc sine eis quae praecedunt, item Or[int 2,961. 975. 4,481], sed nec aliter[456] in h. l.) Dam Cyp[305] (ut Or) Aug[saep] Cassiod[25] ... ς add *ουν* cum ℵ[c]D[c]EFGLP al fere omn d e f g vg[cle] (et. fu harl) syr[utr] arm go (aeth *et* –) Chr[755] Thphyl Oec Ambrst al (Thdrt *αποδ. τοινυν*)

8. *οφειλετε* (ℵ[c] *οφιλητε*) et. Or[1,268] et[int 2,961. 4,656. 657] etc (B* *οφειλειτε*) ... ℵ* 4. e[scr] Or[2,294] *οφειλοντεσ* (ℵ *οφι-*) | *αλληλ. αγαπαν* cum ℵABDE FGP al fere[10] d e f g m[20] vg syr[sch] arm go Or[1,268] et[2,294] et[int] Chr[755] Thdrt Dam Cyp[305] al ... ς (=Gb Sz) *αγαπ. αλληλ.* cum L al plu sah cop syr[p] aeth Thphyl Oec

9. *το γαρ* et. Clem[568] Or[int 4,657] etc ... FG f g Amb[ps 118,1252] *γεγραπται γαρ* (libere syr[sch] *nam etiam illud quod dixit*) | *ου μοιχευσεισ* etc: P 121. *ου μοιχευσησ, ου φονευσησ, ου κλεψησ, ου ψευδομαρτυρησησ* (haec 121. om) *ουκ επιθυμησησ* | *ου κλεψ.* sine *ου ψευδ.* c. ABDEFGL al[25] fere d e f g am fu tol syr[sch] sah (om et. *ου μοιχ.*) go Clem[568] (om et. *ο. επιθυ.*) et[567] (om et. *ο. φον.*) Or[3,660] (om et. *ο. επιθυ.*) et[int 2,881] (om et. *ο. επιθ.*) Dial[831] (om et. *ο. επιθ.*) Cyr[ioh 752] Thdrt Dam al Aug[doctr chr 1 et alib] Amb[ps 118,1262] Ambrst al ... ς (= Gb Sz) add *ου ψευδομαρτυρησεισ* cum ℵP al plu (7 ap Scri) vg[cle] demid harl cop syr[p] arm aeth Or[int 4,657] Chr[757] (om *ο. επιθυ.*) al | *ει τισ ετερα* sine additam et. Clem[bis] Or[3,660] et[670] Dial[831] etc ... ℵ* (non item[c]) A 77. 93. 116. Dam add *εστιν*, item d e f (non g) vg Or[int 657] etc | *τω λογω τουτω* cum ℵB DEFG 37. 45. d[scr] g Or[3,660] et[670] ... ς *τουτω τω λογω* cum ALP al pler d e f vg Clem[567] (et[568] *εν τουτω μονω ανακεφ. τω λογω*) Dial[831] Chr[757] Cyr[ioh 752] Thdrt Dam etc | *εν* (Clem[568] Or[3,670] om) *τω* et. Clem[567] (et [568]) Or[3,660] (et[670]) Dial[831] Chr Cyr[ioh] Thdrt Dam etc ... BFG om, nec expri d e f g vg Or[int 657] Ambrst etc. Hinc Ln [*εν τω*] | *αγαπησεισ*: P *-σησ* | *ωσ σεαυτον* cum ℵABDE al plus[30] Clem[568] Or[3,660. 671] Dial[831] (sed fluct lect) Thdrt Dam ... ς *ωσ εαυτον* cum FGLP al plu Clem[567] (sed fluct lect) Chr Cyr[ioh] Thphyl Oec (:: cf Mt 19, 19. 22, 39 Mc 12, 31 Lc 10, 27 Iac 2, 8 Gal 5, 14, quibus ll. omnibus ex auctoritate testium

1 Co 13, 4 σεαυτόν. 10 ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα
οὖν νόμου ἡ ἀγάπη. 11 Καὶ τοῦτο εἰδότεσ τὸν καιρόν, ὅτι ὥρα
1 Th 5, 6 ss Eph 5, 11. 14 ἤδη ὑμᾶσ ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία
ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν. 12 ἡ νὺξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν.
ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότουσ, ἐνδυσώμεθα δὲ τὰ ὅπλα
τοῦ φωτόσ. 13 ὡσ ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνωσ περιπατήσωμεν, μὴ
κώμοισ καὶ μέθαισ, μὴ κοίταισ καὶ ἀσελγείαισ, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ,
Ga 3, 27 14 ἀλλὰ ἐνδύσασθε τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆσ σαρκὸσ
πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰσ ἐπιθυμίασ.

σεαυτον edendum est; tamen ubique cdd plu secundi vel tertii ordinis *εαυτον* praebent. Hinc altera forma, quam speciosiorem nonnulli putant, non praefertur nisi opinionis licentia.)

10. *η αγαπη - εργαζεται* et. Clem[614] Or[int 657] etc: A om. Item Cyr[ich 758], certe enim post *ωσ εαυτον* non addit nisi *πληρ. ουν νομ. η αγ.* | *τω πλησιον* (FG *πλησιω*) et. d e (g vide post): f (g) vg Or[int 657] Ambrst etc *dilectio proximi* (g *proximo t i*) | *ουκ εργαζεται*: D* 2. 17. 38. 48. 72. 73. 213. 238. al[2 scr] *ου κατεργαζ.* | *ουν* c. ℵA[vid]BD[b et c]EL al pler f vg sah cop syr[p] go Clem[614] Or[int 2,306] et[4,637] Chr[757] Thdrt Dam Aug[gra et arb 725] al ... D*FG d e g m[16] aeth[utr] Aug[ps 31] et[alib] al *δε* ... 115. 8[pe] Ambrst al *γαρ*, syr[sch] *quia* - ... P 93. 12[lect] om copulam

11. *ειδοτεσ*: A*FG** (sed f g *scientes*) *ιδοντεσ* | *ηδη* (A *ηδει*) hoc loco cum ℵABCDE 37. d e vg (*quia hora est iam nos de somno surgere*) Dam Ambrst Hier[iovin 1] ... ς Ti ante *εξ υπν.* pon cum FGL al pler f g go Clem[628] Chr[761] Thdrt Thphyl Oec; P ante *ωρα*, 115. ante *εγερθ.* pon ... syr[sch] arm aeth non expri | *υμασ* cum ℵ*ABCP 37. 76. d[scr] Clem[628] ... ς Ln (ex errore) Ti *ημασ* cum ℵ[c]DEFGL al pler d e f g vg sah cop syr[sch] arm go Chr Thdrt Dam al ... syr[p] aeth Or[int 658] Cyr[ich 430] om | FG 47. *εξ υπνουσ* | *ημων*: P *υμων*

12. *ηγγικεν* et. Clem[628] Or[3,306. 847] et[3,485] etc ... A *ηγγισεν* | *αποθωμεθα* et. Clem[628] etc ... D*et[c](non item[b]) EFG *αποβαλωμεθα*. Latini (d e f g vg Or[int 658] Cyp[268] Ambrst etc) *abiiciamus* (*abiciamus*) | *ενδυσωμ. δε* (Gb') cum ABC*D*EP sah[woid] cop go Clem[628] Or[int 658] Dam ... ς *και ενδυσωμ.* cum ℵ[c]C[3]D[b et c]FGL al omn[vid] vg arm aeth Chr[768] Cyr ador[84] Thdrt al Cyp[268] Ambrst al ... syr[utr] *ενδ. ουν* ... ℵ* sah[cod] *ενδυσ.* sine copula | *τα* (17. om) *οπλα* et. Clem[628] Or[3,568] et[int 658] etc Cyp[258] Ambrst Orsies[46] etc ... ADE 32. 93. d* e *τα εργα*

13. *ευσχημονωσ* (FG *-μονωσ*): d e f g vg etc *honeste*. Quam ad vocem Amb[off 1,221]: *quod Graeci dicunt ευσχημονωσ: hoc autem proprie significat bono habitu, bona specie.* | *κωμοισ*: 37* *-μαισ* | *εριδι και ζηλω* et. Ir[int 282] Or[int 2,56] et[4,638] etc ... B sah Clem[686] Amb[ps 118,1144] *εν ερισι και ζηλοισ*, *in contentionibus et aemulationibus*, item Cyp[258] *in certaminibus et zelo*

14. *αλλα* cum ABD[c]E ... ς Ln *αλλ* cum ℵCD*FGLP al certe pler | *κυριον* (d* *deum*, i. e. posuit *dm* pro *dnm*) et. Or[int 1,80] et[3,194. 215. 658] et[4,658] etc:

XIV.

1 Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰς δια- 15, 1. 7
κρίσεις διαλογισμῶν. 2 ὃς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθε-
νῶν λάχανα ἐσθίει. 3 ὁ ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενείτω·
ὁ δὲ μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ θεὸς γὰρ αὐτὸν προσ- 15, 7
ελάβετο. 4 σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ κυρίῳ 14, 10 Ia 4, 12
στήκει ἢ πίπτει· σταθήσεται δέ, δυνατεῖ γὰρ ὁ κύριος στῆσαι 11, 23

B Clem[287] (*ενδυσασθαι γαρ παγκαλως ημιν ο θειος αποστολος συμβουλευει τον $\overline{\chi\nu}$ $\overline{\iota\nu}$* etc) om | *ιησ. χριστ.* et. Or[cat eph 314] et[int 1,80] et[3 ter] et[4,659] etc ... B go (*domin. nostr. Chri. Ies.*) Clem *χρι. ιησ.* (Or[int 2,588] Amb[tob 616] *induite dominum Iesum*) | *και τησ* et. Clem[287] Or[int 2,164. 215] et[4,659] Bas[regg 256] etc ... D*FG d* f g om *και* | *εισ επιθυμιασ* c. ℵBDELP al fere omn Ign[intpol 262] Clem[287] Or[int 2,164] (*ad concupiscentias*) Bas[regg 256] Chr[764] Thdrt Thphyl Oec ... AC 1. Ath[2,317] (ep[1] ad Castor) Cyr[nicoph 1,780] Thdrt[com ex cod] Dam *εισ επιθυμιαν* (Amb[fid 3,497] *in concupiscentia*), FG *εν επιθυμειαισ*, item d e f g vg Ambrst etc *in concupiscentiis* (d*** f vg *in desideriis*). Cf et. Aug[doct chri 4] ubi ad verba: *et carnis providentiam ne feceritis in concupiscentiis* haec adnotat: *quodsi quisquam ita diceret*: et carnis prov. ne in concupiscentiis feceritis, *sine dubio aures clausula numerosiore mulceret. Sed gravior interpres etiam ordinem maluit tenere verborum. Quomodo autem hoc in Graeco eloquio sonet - viderint eius eloquii usque ad ista doctiores: mihi tamen quod nobis eodem verborum ordine interpretatum est, nec ibi videtur currere numerose.*

XIV. 1. *διαλογισμων* et. Or[cat cor 79] etc ... 3. 37. 46. 47* 57. 66** 73. 109. k[scr] o[scr] al[10] Chr[770 com] (non [761 txt] nec [com] ex [cod 1]) Thdrt *λογισμων*

2. *ο δε* et. Clem[736] Or[1,245] et[4,243] al mu ... FG *οσ δε* | *εσθιει* et. d* Clem Or et Or[int 2,184] Tert[psych 15] Hier[iovin 2] etc ... D*FG d*** e f g vg arm Or[int 2,210] et[4,581. 659 bis] Ambrst Aug[rom 78] et[alib] etc *εσθιετω* (*manducet*)

3. *εξουθενειτω* et. Clem[170. 585] Or[int 659. 660] (*non spernat*) Epiph[507] Tert psych[15] (*ne nullificet*) etc ... A 68. 5[lect] Or[int 674] *κρινετω* | *ο δε μη* cum ℵ*ABCD* 5. d* go Clem[170] (et[585] *ο μη εσθ. τον εσθ. μη εξουθενειτω· ο δε εσθ. τον μη εσθ. μη κρ.*) Dam ... FG f g *ουδε ο μη* (*neque qui non*) omisso *μη* ante *κρι.* ... ϛ *και ο μη* cum ℵ[c]D[c]ELP al pler d*** vg syr[utr] sah aeth Bas[eth 273] Epiph[507] Thdrt Thphyl Oec Or[int 659. 660] Aug[confess 10] Ambrst al ... omittunt copulam cop Chr[770] (in[com]), item e (d* *qui autem*, d*** praeposuit *et*, nec vero delevit - per incuriam - *autem*. Hinc factum vdtr ut e dubius neutrum transscriberet) | *ο θεοσ γαρ*: L al pauc *ο γαρ θε.* Praeterea cf Epiph[507] ubi post *μη κρινετω* haec adduntur: *κυριω γαρ εσθιει και πινει, και κυριω ουκ εσθιει και ου πινει.* Similiter v. 6 verba Pauli aucta sunt.

4. *δυνατει γαρ* (Gb') cum ℵABCD*FG ... D[bet]P Bas[eth 273] ex[edd] et[edd] Chr[771] (et.[mosco]) syr[p] (add *εστιν* c. ob.) *δυνατοσ γαρ* ... ϛ *δυνατοσ*

αὐτόν. 5 ὃσ μὲν γὰρ κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὃσ δὲ κρίνει
πᾶσαν ἡμέραν· ἕκαστοσ ἐν τῷ ἰδίῳ νοῒ πληροφορείσθω. 6 ὁ φρο-
νῶν τὴν ἡμέραν κυρίῳ φρονεῖ· καὶ ὁ ἐσθίων κυρίῳ ἐσθίει, εὐχαρι-
στεῖ γὰρ τῷ θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων κυρίῳ οὐκ ἐσθίει καὶ εὐχαριστεῖ
τῷ θεῷ. 7 οὐδεὶσ γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ, καὶ οὐδεὶσ ἑαυτῷ ἀπο-
θνήσκει· 8 ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ κυρίῳ ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνή-
σκωμεν, τῷ κυρίῳ ἀποθνήσκομεν. ἐάν τε οὖν ζῶμεν ἐάν τε ἀπο-

γαρ εστιν cum L al omn^{vi} Thdrt Dam. Ex Latt d e f g vg go Cyp$^{71.313}$ Or^{int660} (sine *enim*) Ambrst al *potens est enim*; Or^{int659} *potest enim* (:: cf Hom$^{clem\,1,6}$ ubi est ὃ δυνατεῖ ποιεῖν, et Epitom quae substituit ὃ μὴ δυνατὸσ εἴη ποιεῖν.) | *ο κυριοσ* cum ℵABCP sah cop arm go aeth Bas$^{eth\,273}$ edd Aug$^{cont\,adima\,14}$ Orsies^{44} (Gall^{5}) Opt^{476} (ibidem), item *dominus eius* syr^{sch} ar^{e} ... ς *ο θεοσ* cum DEFGL al certe pler d e f g vg syr^{p} Or^{int660} Bas$^{eth\,273}$ ed Chr^{771} Thdrt Dam al Cyp$^{71.313}$ Aug^{aliq} Ambrst al (:: cf v. 3)

5. *οσ μεν γαρ* cum ℵ*ACP 26. 39. d e f g vg (hi Latini *nam alius*) go Bas$^{eth\,273}$ Dam Ambrst (*nam alius quidem*) al: Ln *οσ μεν* [*γαρ*] ... ς Ti om *γαρ* c. ℵ^{c}BDEFG al pler syr^{utr} cop arm aeth Or^{int660} (Dial^{824}) Chr^{771} Thdrt al Aug$^{rom\,80}$ et^{alib} al :: videbatur minus aptum | *εκαστοσ*: 3. 5. 14. 37. 62. l^{scr} syr^{sch} add *δε* (37. *δ'*) | *εν*: A 38. 54. cat txt^{473} fu Chr^{771} Thdrt om

6. *κυριω φρονει* sine additam cum ℵABC*DEFG 23. 57. 67** d e f g vg cop aeth Or^{int660} Ambrst Aug$^{cont\,adim}$ et$^{mor\,manich}$ ... ς (Gb^{o}) Ti add *και ο μη φρονων την ημεραν κυριω ου φρονει* cum C^{3}LP al pler syr^{utr} arm Bas$^{eth\,274}$ Chr^{772} Thdrt Dam Phot$^{cat\,475}$ al | *και ο εσθιων* cum ℵABCDEFGLP al^{70} d e f g vg syr^{utr} cop arm aeth Or^{int660} Bas^{eth} Chr Thdrt Dam etc ... ς (= Gb Sz) om *και* cum minusc pauc (minime probat Clem^{170} *ο εσθιων, λεγων, κυριω εσθιει* etc) | *ευχαριστει γαρ* (et. Or^{int660} Bas$^{eth\,274}$ etc): P 31. 43. c^{scr} syr^{sch} ar^{e} arm Clem^{170} Isid^{2,128} Dam *και ευχαρ.* | *τω θεω* pri loco (et. Clem^{170} Or^{int660} Tert psychic^{15} etc): A 52. *τω κυριω* | *και ο μη εσθιων* usq *ευχ. τ. θεω*: L om (transiliendo; similiter 66* ab *ημεραν* ad *ημεραν*, al^{3} ab *εσθιει* ad *εσθιει* transiliunt) | *και ευχ. τ. θεω*: 17. add *και ουδεισ αυτω στρατευεται*

7. *και ουδεισ*: C^{3} add *ημον* (sic), item cop

8. *εαν τε γαρ* (d e f g vg *sive enim*): 17. arm aeth om *γαρ*, item *sive etiam* Or^{int661} | *αποθνησκωμεν* pri loco cum ℵB al plu Chr^{773} Cyr$^{act\,29}$ et^{58} Thdrt al ... Ln *αποθνησκομεν* cum ADEFGP 14. 30. 41. 47. 48. 62. 73. 80. 113. 114. 115. a^{scr*} Ephr^{3,407} Dam ... CL al fere^{10} *αποθανωμεν* | *τω* (FG om) *κυριω αποθνησκομεν*: ℵCL al Chr$^{mosc\,2}$ *τ. κυ. αποθνησκωμεν* | *εαν τε* (F^{gr}G g add *ουν*) *αποθνησκωμεν* cum ℵBCL al plu Chr^{773} Cyr$^{act\,58}$ Thdrt Dam ... Ln *εαν τε αποθνησκομεν* cum ADEFGP al fere^{10} Ephr^{3,407} ... al aliq *ε. τ. αποθανωμεν*

θνήσκομεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν. 9 εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς ἀπέθανεν 2 Co 5, 15
καὶ ἔζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ. 10 σὺ δὲ τί 1 Th 4, 14
κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν σου; 14, 4 2 Co 5, 10
πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ θεοῦ. 11 γέγραπται Is 45, 23 Phil 2, 10 s
γάρ· ζῶ ἐγώ, λέγει κύριος, ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ καὶ πᾶσα
γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ θεῷ. 12 ἄρα οὖν ἕκαστος ἡμῶν περὶ
ἑαυτοῦ λόγον δώσει τῷ θεῷ. Mt 12, 36

---

9. *χριστος* sine *και* cum ℵ*A[vid]BC*D*et[c]EFGP al plus[20] f g vg (et. fu demid etc) cop arm aeth Or[1,428] et[4,135. 342] et[int4,661] Cyr[hr280] Chr[778]tertio loc Cyr[glaph54. 207] et[osa745] et[act29. 58] Dam Ambrst Anast[256] (Gall[12]) Sedul ... ϛ (Gb[00]) add *και* cum ℵ[c]C[3]D[b]L al longe plu d* et*** e am syr[utr] Ir[int200] Or[int4,661b] Chr[778bis] Thdrt al Fulg[arian] al | *απεθαν. και εζησεν* cum ℵ*ABC cop arm aeth Or[int4,661bis] Cyr[hr280] Chr[778]semel Cyr[glaph54. 207] et[osa745] et[act29. 58] Dam Anast[256] al. Item FG f g vg Or[1,428] et[4,135. 342] Cyr[sophon814] (et[zach791] *απεθ. κ. ανεζησ.*) schol niceph[2,368] Ambrst Pelag Fulg[arian] *απεθαν. κ. ανεστη* ... ϛ (= Gb Sz) *απεθ. κ. ανεστη κ. ανεζησεν* cum minusc (syr[sch] *mortuus est et revixit et resurrexit*) Thdrt; item ℵ[c]D[b]LP al longe plu syr[p] Ephr[2,407] Chr[778] semel Thphyl Oec *απεθ. κ. ανεστ. κ. εζησεν.* Similiterque D*et[c]E d* e Ir[int200] Gaud[serm13] *εζησεν και απεθαν. και ανεστη* | *κυριευση*: LP 17. 122. D[scr] -*ευσει*

10. *συ δε τι*: G[gr*] add *γαρ* (vdtr ipse* delevisse) | *τι κρινεις*: 47. *τις ει ο κρινων* | *τ. αδ. σου* pri (et. Or[int662]): D*EFG 45. d e f g am** Ambrst add *εν τω μη εσθιειν* | *η* (L *ει*) *και συ τι εξουθ. τ. αδ. σου*: 178. 238. syr[p] (ex cdd[2]) om ... f g am** Ambrst add *in manducando* (g Ambrst *in edendo*) | *παντες γαρ* (47[mg] 67** om) *παραστ. τ. βημ. τ. θεου*: 47* om | *τ. θεου* (Gb′) cum ℵ*ABC*DEFG 47[mg] d e f g am fu harl tol marian cop arm[edd] Or[int4,662]ter et[663] (*quod vero in praesenti quidem loco* tribunal dei, *ad Cor. vero* tribunal Christi *posuit, ego quidem nullam puto esse differentiam* etc) Dam Aug[mor mani] Fulg[ari] Sedul ... ϛ *τ. χριστου* cum ℵ[c]C[2vid]LP al pler guelph vg[clo] demid syr[utr] arm[ed] go Or[1,284] Didtri[17] et[76] Chr[774bis] Cyr[act28] Gennad[cat478] (atque ap Cyr[act] et ap Gennad ex ista lectione concluditur: *θεὸς οὖν ἄρα ἐστιν ὁ χ̅ς̅*) Thdor[mop100. 101] (uberius tractat) Thdrt Antioch[1106] Tert[marc5,14] al. Cf et. Polyc[6] (ap Dress[394]): *παντας δει παραστηναι τω βηματι του χριστου και εκαστον υπερ εαυτου λογον δουναι.*

11. *οτι* (et. Or[int662. 663] Didtri[17. 76] etc): DG[gr*vid]F[gr]G *ει μη*, g *nisi* t *quoniam* | *πασ. γλωσσ. εξομολογ.* cum ℵACD[b]LP al omn[vid] vg cop arm syr[p] Iust[apol1,52] Didtri[17. 76] Chr[774] Thdrt Dam al Aug[cont adim] et[alib] al ... Ln *εξομολ. πασ. γλωσσ.* c. BD*et[c]EFG d e f g guelph go (syr[sch] aeth[utr] *και εμοι εξομ. πα. γλ.*) Or[int662] Ambrst al :: hoc ordine et. LXX; eo ordine quem ipsi sequuti sumus et. Phil 2, 11. Valuit ad mutandum id quod praecedit: *εμοι καμψει π. γον.* | *τω θεω*: 47. demid syr[p txt] *τ. κυριω* ... syr[sch] aeth *mihi*

12. *αρα ουν* cum ℵACD[b]et[c]ELP[3] al fere omn cop syr[p] arm go Chr[774] Thdrt Antioch[1106] Dam etc ... Ln om *ουν* cum BD*FGP* 67** syr[sch].

13 *Μηκέτι οὖν ἀλλήλουσ κρίνωμεν, ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλ-*
λον, τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ σκάνδαλον. 14 *οἶδα*
20 *καὶ πέπεισμαι ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι᾽ ἑαυτοῦ, εἰ μὴ τῷ*
λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν. 15 *εἰ γὰρ διὰ βρῶμα ὁ*
1 Co 8, 11 *ἀδελφόσ σου λυπεῖται, οὐκέτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖσ. μὴ τῷ*
βρώματί σου ἐκεῖνον ἀπόλλυε, ὑπὲρ οὗ Χριστὸσ ἀπέθανεν. 16 *μὴ*
1 Co 8, 8 *βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν.* 17 *οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία*
τοῦ θεοῦ βρῶσισ καὶ πόσισ, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ

Item d e f g vg Or^{int662} Ambrst Aug al *itaque* pro *αρα ουν*, cf 8, 12. 9, 16. 18. 14. 19. | *ημων*: C 116. *υμων* | *εαυτου*: C *αυτου* | *δωσει* cum ℵACD^{c}ELP (*δωσει λογον*) al fere omn Polyc^{6} (vide ante) Chr^{774} ex mosc 1 Thdrt Antioch^{1106} Dam etc ... Ln *αποδωσει* cum BD*FG 39. Chr^{774}. Ex Latinis *reddet* d e f g vg Or^{int} Ambrst al, *dabit* Cyp^{158} | *τω θεω* cum ℵACDELP al fere omn Or$^{int662.663}$ Chr^{774} Thdrt Antioch ^{1106} Dam etc Ambrst al ... BFG 54. 67** f g Cyp^{158} Aug$^{cont\,adim\,et\,mor\,eccl}$ om (vide supra et. Polyc), hinc Ln [*τω θεω*]

13. *κρινωμεν*: P 37* *-νομεν* | *κρινατε*: D*FG *-νετε* ... P *-νομεν* | *προσκομμα*: B arm (similiter ac syr^{sch}) om. Cf et. syr^{sch} *ut offendiculum fratri tuo non ponas.* | *η* (B syr^{sch} arm om) *σκανδαλον*: 37. 47** 68. 93. 115. 120. 238. b^{scr*} n^{scr} o^{scr} al fere^{10} Chr^{775} ex^{mosc1} Cyr^{ador249} Antioch^{1106} al *εισ σκανδαλον*

14. *οιδα*: 17. add *δε* | *εν κυριω* (et. Or$^{int664.665}$ etc): LP 37. 48. 71. 93. 116. al fere^{15} arm *εν χριστω* | *δι εαυτου* cum ℵBC al sat mu Chr^{781} semel Dam Thphyl. Item d e f g vg (item rell) Or^{int664} etc (*per ipsum*) ... Gb Sz Ln Ti *δι αυτου* cum ADEFGLP al longe plu (10 ap Scri, 6 ap Mtthaei) Chr$^{781\,semel}$ Thdrt (*τὸ γὰρ δι᾽ αὐτοῦ τοῦτ᾽ ἔστιν διὰ τὴν εὐαγγελικὴν αὐτοῦ νομοθεσίαν*) Oec et Sev ap Oec (*τοῦτ᾽ ἔστι τοῦ θεοῦ*) schol^{118} (*ἤτοι τοῦ κυρίου ῑυ ὡσ τὰσ νομικὰσ παρατηρήσεισ παύσαντοσ· ἢ δι᾽ ἑαυτοῦ τοῦτ᾽ ἔστιν οὐδὲν αὐτὸ καθ᾽ ἑαυτὸ ἀκάθαρτον*) | *τι*: D^{b} (non item ^{c}) post *κοινον* pon | *εκεινω*: D^{gr*vid} *εκεινων* (sed *ν* prorsus erasum)

15. *ει γαρ* (Gb') cum ℵABCDEFGP(L^{sil}) al^{10} d e f g guelph vg cop syr$^{p\,mg}$ arm Or$^{int664.665}$ Antioch^{1190} Dam Ambrst etc ... ς *ει δε* cum L^{tres} al pler syr^{sch} et$^{p\,txt}$ go (aeth *et* -) Chr^{781} Thdrt al | *ο αδελφ. σου*: FG om *ο* | *απολλυε* (et. Ir^{300} gr et^{lat} Or^{1,763} etc): D^{c}EL al mu (6 ap Scri) *απολυε* .., FG *απολλυειν* (f g aeque ac d e guelph vg etc *noli - perdere*)

16. *ουν* et. Clem^{166} Or^{int667} etc: fu al^{lachm} *enim* (syr^{sch} *et* -) ... FG 3. f g go arm om | *υμων* cum ℵABCLP al omn^{vid} f guelph* syr^{p} Chr^{782} Thdrt auct$^{sing\,cleric}$ ... DEFG d e g m^{16} guelph** go syr^{sch} (cop *bonum nostrum et bonum vestrum*) Clem^{166} Or^{int667} Ath^{lat2,642} (exhortatio ad monachos) Dam Aug^{rom81} Ambrst al *ημων*

17. *βρωσισ κ. ποσισ* et. d e f g m^{16} guelph vg etc ... A$^{FG^{r}}$G^{gr} *βρωσεισ* (et. C) *κ. ποσεισ*

ἐν πνεύματι ἁγίῳ· 18 *ὁ γὰρ ἐν τούτῳ δουλεύων τῷ Χριστῷ εὐά-*
ρεστοσ τῷ θεῷ καὶ δόκιμοσ τοῖσ ἀνθρώποισ. 19 *ἄρα οὖν τὰ τῆσ*
εἰρήνησ διώκομεν καὶ τὰ τῆσ οἰκοδομῆσ τῆσ εἰσ ἀλλήλουσ. 20 *μὴ*
ἕνεκεν βρώματοσ κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ. πάντα μὲν καθαρά, Tit 1, 15
ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματοσ ἐσθίοντι· 21 *κα-*
λὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα μηδὲ πιεῖν οἶνον μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφόσ σου 1 Co 8, 13
προσκόπτει. 22 *σὺ πίστιν ἣν ἔχεισ κατὰ σεαυτὸν ἔχε ἐνώπιον τοῦ*

---

18. *εν τουτω* (Gb″) cum ℵ*ABCD*FGP 5. d e f g m^{14} vg sah cop Or$^{int\,667}$ bis et^{668} (*in hoc, hoc est, in spiritu sancto*) Dam Ambrst Aug$^{cont\ adim}$ etc ... ς *εν τουτοισ* cum ℵ^{c}D^{c}EL al fere omn guelph go syr^{utr} arm Chr^{788} Thdrt Thphyl Oec Tert$^{psych\,15}$ (*nam qui in istis servit, placabilis et propitiabilis deo nostro est*) | *τω χριστω* cum ℵBCD^{c}ELP al fere omn (47. *τω κυριω*) Chr Thdrt Dam etc ... Ln om *τω* cum AD*FG | *δοκιμοσ* cum ℵACDEFG^{2}LP etc ... B (et* et^{3}, B^{3} enim accentum *δοκίμοισ* addidit) G^{gr*} *δοκιμοισ*, item 77. post *ανθρωποισ*

19. *ἄρα*: invenitur in cdd etiam *ἆρα*, ut L n^{scr} (sed n^{scr} *διωκωμεν*, non *-κομεν* habet). Ln$^{ed\ min}$ *ἆρα οὖν – διώκομεν – ἀλλήλουσ;* Ceterum *αρα ουν* vertunt ex Latinis *itaque* d*** e f guelph vg Or$^{int\,668}$ Ambrst etc, *itaque ergo* d* g | *διωκομεν* (et. Ln$^{ed\ min}$) cum ℵABFGLP 39. 43. 73. 116. 238. a^{scr} o^{scr} Chr^{788} ex$^{mosc\,1}$ ... ς Ln$^{ed\ mai}$ Ti *διωκωμεν* cum CDE al longe plu Chr^{edd} Thdrt Dam al. Item *sectemur* d e f g m$^{16.\,97}$ guelph vg rell Or$^{int\,668}$ Ambrst etc | *εισ αλληλουσ* sine additam et. Or$^{int\,668}$ etc: D*EFG d e f g m$^{16.\,97}$ guelph vg (sed non demid harl*vi) Ambrst al (sed non Aug$^{mor\ manich}$ et$^{cont\ adiman}$) add *φυλαξωμεν* (*custodiamus*). Quam in lectionem Luc^{brug} „*non omittas*".

20. *καταλυε* et. Clem^{171} etc (Or$^{int\,668}$ *nolite - solvere*): FG *καταλυειν* (d e f g guelph vg etc *noli - destruere*) ... ℵ* (non item^{c}) *απολλυε* | *καθαρα*: ℵ^{c} add *τοισ καθαροισ*

21. *κρεα* et. Clem$^{170.\,550}$ Or^{1,762} etc ... D^{b} (non item^{c}) 37. *κρεασ* | *πιειν*: D* *πειν* ... FG Clem^{550} (non ^{170}) *πινειν* | *προσκοπτει* et. ℵ^{a} Or^{1,762} et$^{int\,2,962}$ et$^{4,666.\,669}$ etc ... ℵ*P *λυπειται*. Nil addidimus cum ℵ*(et^{a}) AC 67** syr^{sch} cop aeth ar^{e} Or^{1,762} (affert *καλον το* usque *προσκοπτει*) Or$^{int\,2,962}$ et ^{4,666} et ^{669} Dam Aug$^{cont\ adim}$ ... ς (Gb^{0}) Ln (neglecto Or) Ti add *η σκανδαλιζεται η ασθενει* cum ℵ^{c}BDEFGLP al fere omn (76. 115. Chr^{788} *σκανδαλιζ. η προσκ. η ασθ.*) d e f g m^{97} vg sah syr^{p} arm Bas^{2,427} et^{679} Chr^{784} (et^{788}) Thdrt al Ambrst al. Explicatur locus schol^{115} et^{alibi} sic: *σκανδαλίζεται, ὡσ κοῦφοσ· προσκόπτει, ὡσ τυφλώττων· ἀσθενεῖ, ὡσ ὀλιγόπιστοσ.*

22. *ην εχεισ* cum ℵABC tol al^{lachm} cop Or$^{int\,668}$ Aug$^{rom\,81}$ et$^{cont\ adim}$ Pelag ... ς Ti om *ην* cum DEFGLP al omn^{vid} d e f g vg (et. am fu demid) syr^{utr} sah arm aeth Chr^{784} Thdrt Dam Ambrst Aug$^{mor\ manich}$ al. Fluctuat ergo lectio inter IHHN et IN. | *κατ. σεαυτον* cum ℵA BCDELP al plu ... ς (non ς^{e} Gb Sz) *κα. σαυτον* cum minusc vix mu Chr^{784} ... FG *κα. σεαυτω* | *ενωπ. του θεου* (et. ℵ^{a}): ℵ* 20. 42. 91. 123. 238. Chr^{784} (consentiente comm) om

θεοῦ. μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει· 23 ὁ δὲ δια-
κρινόμενος ἐὰν φάγῃ κατακέκριται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν δὲ
ὃ οὐκ ἐκ πίστεως ἁμαρτία ἐστίν.

XV.

14, 1 1 *Ὀφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνά-*
των βαστάζειν καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν. 2 ἕκαστος ἡμῶν τῷ πλη-
σίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν· 3 καὶ γὰρ ὁ Χρι-
Ps 69 (68), 10 *στὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρεσεν, ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν*
ὀνειδιζόντων σε ἐπέπεσαν ἐπ' ἐμέ. 4 ὅσα γὰρ προεγράφη, εἰς τὴν

---

23. *εαν*: B *αν* | *φαγη*: L *φαγει* | *κατακεκριται*: P *κατακρινεται* | *ο ουκ*: D*P 87. 71. *το ουκ*. Ceterum ℵ* a *πιστεως* ad *πιστεως* transiluit, correxit ℵ[a]. | *αμαρτια εστιν*: addunt hoc loco eoque solo doxologiam: *τω δε δυναμενω* usq *εις τ. αιωνας· αμην* (cf infra 16, 25—27), L al fere[200] et lectionaria (G g h. l. certe spatium vacuum habent) syr[p] ar[p] (et. go[vid]) Chr Cyr[act] Thdrt Dam al, item cdd ap Or[int 687] ... contra habent ad finem totius epistulae ℵBCD*E al pauc d e f vg syr[sch] cop aeth[utr] ar[e] Or[int 687] Ambrst al ... utroq loco habent AP 5. 17. (109[lat]) arm[cdd] et[zoh] ... neutro D[c vid]F (spatio vacuo post 16, 24) (G g vide ante) Marcion ap Or[int] cdd ap Hier (ut[vid]). Accuratiora vide ad finem epistulae.

XV, 1. *δε*: P* 77. 87. b[scr*] o[scr] al[3] om | FG *εαυτοις* (F *-τους*) *αρεσκεν* (sed f g *placere*)

2. *εκαστος* sine copula cum ℵABCDEFGLP al longe plu d e f g m[78] vg cop syr[p] aeth Or[int 671] (Bas[2,456]) Chr[791] Thdrt Dam Ambrst al ... ς (= Gb Sz) add *γαρ* cum minusc vix mu (syr[sch] arm *δε*) | *ημων* cum ℵABCD*et[c]L al plu d** e (vg[cdd] teste Sab) syr[utr] cop rell Or[int 671e] Bas[2,456] ex[cdd?] Chr[cat 496. 497] (eadem in comm ap Montf cum *υμων* leguntur) Oec Aug[mor manich] auct[sing cleric] (Ambrst plane om) ... D[b]FGP al plus[25] d* f g m[78] vg (et. am fu demid harl tol) Or[int 671a] et [673] Bas[2,456] edd vet Chr[791] Thdrt Dam etc *υμων* | *εις το αγαθον* (et. Or[int 671 bis]) ... ℵ* om (sed add ℵ[a])

3. *ο χριστος*: D*FG om *ο* | FG *ουκ εαυτω* | *επεπεσαν* cum ℵABCDEFGP al permu (4 ap Scri) Dam ... ς *επεπεσον* (ς[e 1633. 1641] *-σεν* ex errore) cum L al plu, nec aliter editi Chr Thdrt etc

4. *προεγραφη* (LP al *-φει*) cum ℵACD[c]ELP (et D*FG *προσεγραφ.*) al omn vid (sed P 14. 17. 87. add *παντα*) guelph (*praescribta sunt*) syr[utr] cop go Chr[792] Thdrt Dam al Aug[cont faust 13] et[alib] (*ante scripta sunt*) ... B d e f g m[78] vg arm aeth Or[int 671. 673] Ambrst al *εγραφη*, praetereaque B add *παντα* (ut etiam P al[8]) ... libere Clem[573] *η γραφη λεγει* |

ἡμετέραν διδασκαλίαν ἐγράφη, ἵνα διὰ τῆσ ὑπομονῆσ καὶ διὰ τῆσ
παρακλήσεωσ τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν. 5 ὁ δὲ θεὸσ τῆσ
ὑπομονῆσ καὶ τῆσ παρακλήσεωσ δῴη ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν
ἀλλήλοισ κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν, 6 ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἑνὶ στόματι
δοξάζητε τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
7 διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλουσ, καθὼσ καὶ ὁ Χριστὸσ προσ- 14, 1
ελάβετο ὑμᾶσ εἰσ δόξαν τοῦ θεοῦ. 8 λέγω γὰρ Χριστὸν διάκονον
γεγενῆσθαι περιτομῆσ ὑπὲρ ἀληθείασ θεοῦ, εἰσ τὸ βεβαιῶσαι τὰσ
ἐπαγγελίασ τῶν πατέρων, 9 τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέουσ δοξάσαι τὸν 2 Sm 22, 50 Ps 17 (18), 50
θεόν, καθὼσ γέγραπται· διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσιν
καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ. 10 καὶ πάλιν λέγει· εὐφράνθητε ἔθνη Dt 32, 43

εγραφη (Gb") cum ℵ*BCDEFG 67** 80. d e f g guelph m[78] vg syr[sch] cop arm aeth go Clem[572] Or[int bis] Aug[cont faust 13 et alib] al ... ς *προεγραφη* (LP -φει) cum ℵ[c]ALP al pler syr[p] Chr[793] Thdrt Dam Phot[mani 3,14] | *και δια της παρακλ.* (et. Gb+Sz) cum ℵABC*L al plus[25] d* syr[sch] arm aeth Thdrt[3,1108] ... ς Ti om *δια* cum C[corr]DEFGP al plu d*** e f g m[78] guelph vg syr[p] cop go Clem[572] Chr[788] Thdrt[ter] (ad h. l. et[1,1237] et[2,487]) Dam Phot[manich 3,14] Or[int 671. 672] Ambrst al | *εχωμεν*: P 17. 116. al[3scr] *εχομεν* ... B Clem[572] add *της παρακλησεως*, item Or[int 672] (non item[671]) add *ad deum*

5. *κατα χριστ. ιησ.* cum BC[3]DEGL al pler d e g m[78] guelph cop arm[edd] go Chr[788] Dam ... ℵAC*FP 37. 72. 109. f vg syr[utr] arm[ed] aeth Or[int 673] Did[tri 381] Thdrt Ambrst *κατ. ιησουν χριστον*

7. *ο χριστος*: F om *ο* | *υμας* cum ℵACD[b et c]EFGL al plu d** e f g m[79] guelph vg syr[utr] cop arm go aeth Or[int 673 bis 674 bis] Chr[788] Ambrst ... ς (= Gb Sz) *ημας* cum BD*P 47. al mu d* Thdrt Dam | *του θεου* cum ℵABCDEFGP 37. ... ς om *του* cum L al pler Chr[788] Thdrt Dam

8. *γαρ* (Gb") cum ℵABCDEFGP 5. 6. 19. 73. d e f g guelph vg cop go Cyr[act 65] Dam Or[int 674] Ambrst etc (aeth[utr] Epiph[302] *ουν*) ... ς *δε* cum L al pler syr[utr] arm Chr[788] Thdrt Thphyl Oec | *χριστον* (Gb") cum ℵABC cop arm aeth Or[int 674] Did[tri 217] Epiph[302] Chr[797 com] (*τον χν*) Cyr[act 65] Dam Facund[708] (Gall[11]) ... LP al longe plu cat[txt 500] guelph vg go Ath[955] Chr[788 txt] Thdrt[bis] Thphyl Oec Ambrst al *χριστον ιησουν* ... ς *ιησουν χριστον* cum DEFG b[scr] o[scr] al pauc[vid] d e f g harl syr[utr] | *γεγενησθαι* cum ℵAC[2]D[c]ELP al omn[vid] Did[tri 217] Epiph[302] Chr[788. 797] Cyr[act 65] Thdrt Dam al ... La *γενεσθαι* cum BC*D*FG arm Ath[955]

9. *δια τουτο*: sic ℵ[a] restituit pro *δια του προφητου* | *εν εθνεσιν* absque additam et. Or[int 674 bis] etc ..., ℵ[c] 1. 5. 11. 17. 73. 80. 106. 238. e[scr] al fere[20] guelph go vg[cle] (et. harl tol, sed non am fu demid) cop syr[p] Chr[788] (et. mosc) Pelag Sedul add *κυριε* (:: e LXX) | *τω ονομ. σου ψαλω* cum ℵABCFLP al omn[vid] d e f vg guelph etc (et. Or[int bis]) ... D[gr]EG[gr]G g cop (aeth *psallam tibi in populo*) *ψαλω τω ονομ. σου*

Ps 116 (117), 1 μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. 11 καὶ πάλιν· αἰνεῖτε πάντα τὰ ἔθνη τὸν
Is 11, 10 κύριον, καὶ ἐπαινεσάτωσαν αὐτὸν πάντεσ οἱ λαοί. 12 καὶ πάλιν
Mt 12, 21 Ἡσαΐασ λέγει· ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαὶ καὶ ὁ ἀνιστάμενοσ ἄρχειν
ἐθνῶν, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσιν. 13 ὁ δὲ θεὸσ τῆσ ἐλπίδοσ πληρώσαι ὑμᾶσ πάσησ χαρᾶσ καὶ εἰρήνησ ἐν τῷ πιστεύειν, εἰσ τὸ περισσεύειν ὑμᾶσ ἐν τῇ ἐλπίδι ἐν δυνάμει πνεύματοσ ἁγίου.

14 Πέπεισμαι δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸσ ἐγὼ περὶ ὑμῶν, ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοί ἐστε ἀγαθωσύνησ, πεπληρωμένοι πάσησ τῆσ

11. και παλιν sine additam cum ℵACLP al pler vg arm^{ed} aeth^{pp} Or^{int674} Chr^{798} (om et. παλιν) Thdrt Dam Thphyl Oec Ambrst ... Ln add λεγει cum BDEFG 1. d e f g guelph cop syr^{utr} go arm^{edd} aeth^{ro} | παντ. τα εθνη τον κυριον (:: hoc ordine nemo in LXX) cum ℵABDEP 47. d e guelph vg syr^{p} go arm^{ed} cop (πα. τ. εθν. αιν. τ. κυρ.) Chr^{798} Thdrt Dam Ambrst al ... ς τον κυριον παντ. τα εθν. cum CFGL al pler f g syr^{sch} arm^{edd} aeth Or^{int674} Thphyl Oec (:: ut LXX) | και (ante επαιν.): 17. 42. 63. 109. a^{scr} c^{scr} al fere^{10} syr^{sch} Chr^{798} om | επαινεσατωσαν (:: ut LXX ex ℵA) cum ℵABCDE 39. Chr^{798} ex$^{cod 1}$ et$^{mg savil}$ Dam ... ς επαινεσατε cum FGLP al pler Chr^{798} Thdrt Thphyl Oec (:: ut LXX ex edd pler)

12. ησαι. λεγει (et. Or^{int674}): ℵ cop λεγ. ησα. | ανισταμενοσ: ℵ ανιστανομενοσ | επ αυτω εθνη: 37. εθν. επ αυτ.

13. πληρωσαι cum ℵACDELP al omn^{vid} Chr^{798} Thdrt Dam etc ... BFG πληροφορησαι. Latini plerique (d e f g guelph vg Or^{int675} Ambrst etc) repleat, fu al^{lachm} inpleat, m^{79} adimpleat | πασησ χαρασ και ειρηνησ cum ℵACDELP al omn^{vid} (sed 37. om χαρασ και, al pauc ελπιδοσ vel ευφροσυνησ pro ειρην.) etc ... B εν παση χαρα κ. ειρηνη, item omisso εν FG | εν τω πιστευειν (et. Or$^{int675 bis}$): DEFG d* e f g m^{79} arm Vig^{varimad} om | εισ το περισσευειν (et. Or$^{int675 bis}$): B 57. om | εν τη ελπιδι (et. Or$^{int bis}$): D* (non item^{b} et^{c}) EFG^{gr} 31. 44. g Chr$^{mosc 1}$ om εν. Sic d*: ad abundandam vobis spem nostram in virtute spir. sancti

14. αδελφοι μου (D*EFG d* f g m^{79} Thdrt Ambrst om μου) hoc loco cum ℵABCLP al omn^{vid} d** m^{79} vg cop syr^{p} Or^{int675} etc ... DEFG d* e f g syr^{sch} (arm και αυτ. εγω αδελφ. μ. περι υμ.) Thdrt post περι υμων pon | περι: B υπερ | και αυτοι (et. Or^{int675}): DEFG d e f g m^{79} Chr$^{808 com}$ (invito cod ^{1}) om | αγαθωσυνησ (DELP 17. 37. al$^{3 scr}$ al -θοσυνησ) et. Clem^{586} Or^{int675} ap Delar (antea edebatur dilectione) ... FG d e f g m^{79} vg Ambrst al αγαπησ | πεπληρωμενοι (et. Clem Or^{int} etc): DEFG d* e f g syr^{sch} praem και | πασησ τησ cum ℵEP 113. 116. k^{scr} n^{scr} al^{vid} Clem^{586} Dam ... ς Ln Ti om τησ cum ACDEFGL al pler Chr$^{802. 808}$ Thdrt | δυναμ. και αλληλ. cum ℵABCD^{b}P etc (falsus est Treg de lectione D^{b}, quoniam non vidit και ante αλληλ. a D^{b} additum rursusque a D^{c} deletum). Eodem ordine L etc δυναμ. και αλλουσ (vide post) ... D^{gr*}et^{c}EFG αλληλ. δυναμενοι, item f ut invicem

γνώσεως, δυνάμενοι καὶ ἀλλήλους νουθετεῖν. 15 τολμηρότερον δὲ
ἔγραψα ὑμῖν, ἀπὸ μέρους, ὡς ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶς διὰ τὴν χάριν
τὴν δοθεῖσάν μοι ἀπὸ τοῦ θεοῦ 16 εἰς τὸ εἶναί με λειτουργὸν
Χριστοῦ Ἰησοῦ εἰς τὰ ἔθνη, ἱερουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ,
ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν
πνεύματι ἁγίῳ. 17 ἔχω οὖν τὴν καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ
πρὸς τὸν θεόν· 18 οὐ γὰρ τολμήσω τι λαλεῖν ὧν οὐ κατειργάσατο

---

possitis monere, g *ut alterum possitis monere*, m^{79} *ut alterutrum possitis coherceere* (contra d e vg *ita ut possitis alterutrum monere*) | αλληλους: Gb′ αλλους cum L al fere^{70} cat$^{txt\,509}$ g syr^{utr} Or$^{int\,676\,bis}$ Chr$^{802.\,808}$ Thdrt Thphyl Oec

15. τολμηροτερον cum ℵCDEFGLP al omn^{vid} (109. τολμηρον) Chr^{808} Thdor$^{mop\,105}$ Cyr$^{act\,87}$ Thdrt Dam al … Ln$^{ed\,min}$ τολμηροτερως cum AB | εγραψ. υμιν sine additam cum ℵ*ABC cop aeth^{utr} Or$^{int\,676\,bis}$ Chr^{808} (et. ^{mosco}) Cyr$^{act\,87}$ Aug$^{unit\,eccl}$ (ed. Bened. ^{9,256}) … ς (Gb^{0}) Ti add αδελφοι cum ℵ^{c}DEFGLP al omn^{vid} d e f g vg syr^{utr} arm Thdrt Dam Ambrst al. Ceterum 8. 108. post απο μερους pon; syr^{utr} arm add μου. Incipit autem a verbis τολμηροτερον δε εγρ. caput ιθ′. | επαναμιμνησκων (o^{scr} υπαναμ.): B αναμιμνησκ. Item Cyr$^{iul\,328}$ (sed non $^{act\,87}$) αναμιμνησκω, φησιν, υμας etc. Contra Chr^{808} επαναμιμνησκων, τουτεστι μικρον τι αναμιμνησκων. | απο του cum ℵBF Dam … ς Ln Ti υπο του cum ACDEGLP al omn^{vid} Chr^{808} Thdrt (om του) Cyr$^{act\,87}$ etc

16. ειναι: D*FG γενεσθαι (sed d e f g ut sim) | χριστου ιησου cum ℵABC FGP 37. d e f g vg syr^{p} Or$^{int\,676}$ Cyr$^{iul\,328}$ Dam Aug$^{rom\,88}$ et$^{unit\,eccl}$ (ut ante) Ambrst … ς ιησου χριστου cum DEL al pler syr^{sch} cop arm aeth Chr^{804} Cyr$^{act\,87}$ Thdrt al | εις τα εθνη (et. Or$^{int\,676\,bis}$): B om | ιερουργουντα etc: Or$^{int\,676}$ „*quod nos habemus sanctificans evangelium dei* (sic et. d e f g vg), *Graeci magnificentius dicunt* ιερουργουντα το ευαγγ. τ. θεου, *quod licet non plene a nobis, posset tamen dici: sacrificans evang. dei, per quod ostenditur sacrificale opus esse annunciare euglium.* | γενηται: B γενηθη | ευπροσδεκτος (et. Or$^{int\,676\,bis}$): FG f g Fulg^{fid} cath om

17. την καυχησιν cum BC^{vid}DEFG 37. … ς om την cum ℵALP al fere omn arm Chr^{805} Cyr$^{act\,87}$ Thdrt Dam (Did$^{tri\,187}$ et^{198} εχω ουν πεποιθησιν) | τον θεον cum ℵABC^{vid}DEFGLP al longe plu cat$^{txt\,508}$ Did$^{tri\,bis}$ Chr Cyr^{act} Thdrt Dam Oec … ς (= Gb Sz) om τον cum minusc ut^{vid} pauc Thphyl

18. τολμησω cum ℵ*ACDEFGLP al omn^{vid} m^{9} (*audeam*) cop syr^{p} Ath^{584} Bas$^{eunom\,280}$ Chr$^{805\,bis}$ Cyr$^{act\,87}$ Dam … ℵ^{c}B Did$^{tri\,187.\,198}$ Dial$^{macedon\,458}$ Cyr ap Thdrt^{5,40} τολμω, item *audeo* d e f g vg syr^{sch} arm Or$^{int\,676.\,677}$ Archel^{801} (Gall^{3}) Ambrst al | τι hoc loco cum ℵABCDEFGP 37. 76. 80. 115. d e f g m^{9} vg Ath^{584} Did$^{tri\,187.\,198}$ Bas$^{eunom\,280}$ Chr$^{805\,bis}$ Thdrt Cyr$^{act\,87}$ et ap Thdrt Dam (Dial^{maced} τι εγω λεγειν) Or$^{int\,bis}$ Archel Ambrst al … ς ante ὧν cum L al pler syr^{utr} cop arm aeth Oec

Χριστὸς δι' ἐμοῦ εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ, 19 ἐν δυνά-
μει σημείων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει πνεύματος θεοῦ, ὥστε με ἀπὸ
Ἰερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι τὸ εὐαγγέ-
λιον τοῦ Χριστοῦ. 20 οὕτως δὲ φιλοτιμούμενον, εὐαγγελίζεσθαι οὐχ
ὅπου ὠνομάσθη Χριστός, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ,
Is 52, 15 21 ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ ὄψονται,
καὶ οἳ οὐκ ἀκηκόασιν συνήσουσιν.

---

18. *λαλειν* c. ℵABCLP al pler syr[p] arm Ath[584] Did[tri bis] Bas[600ed] Cyr[act] Dam Oec, item *loqui* d e f g (*dicere t loqui*) m[9] vg Or[int bis] Archel Ambrst. Similiter 76. 115. Chr[805 bis] Thdrt Thphyl *λαλησαι* ... DEFG *ειπειν*, Bas[eunom 280 ed] Dial[maced] Cyr ap Thdrt[5,40] *λεγειν* | *κατειργασατο* cum ℵABCP al omn[vid] ... Ti *κατηργ.* cum DEFGL (:: cf 7, 8. 2 Co 7, 11. 12, 12.) | *χριστος*: FG *ο χρ.* | *δι εμου*: B add *λογων* | *υπακοην*: B *ακοην*

19. *εν δυναμει* pri: D*(non[b] nec[c]) et[nov] EFG d* f g m[9] add *αυτου* (d* f g *in virtute eius signorum et prodigiorum*, m *et virtute eius, signis et prodigiis*) | *πνευματος θεου* (Gb') cum ℵD[b]LP al plu syr[sch] et[p txt] aeth (*spir. domini*) Or[int 694. 677] Chr[805 bis] Euthal[cod] Cyr[act 38] Thdrt Dam Thphyl Oec ... Gb Sz Ln *πνευμ. αγιου* cum ACD*et[c]EFG (sed[gr*] *αυτου πν. αγ.*) al plus[15] d e f g m[9] vg cop arm syr[p mg] Ath[584] Bas[eunom 680] Did[tri 168. 198] Dial[maced 458] Cyr ap Thdrt[5,40] Aug[unit eccl] (ut supra) Ambrst al ... Gb'' Ti *πνευματ.* sine additam cum B, item Pelag[com] (non[txt]) et Vig[varim] (non[tri 12]) | *ωστε με απο ιερουσ. και* (L** om, Cyr[act 38] post *κυκλ.* pon) *κυκλω μεχρ. του ιλλ. πεπληρ.* cum ℵABCLP al omn[vid] vg (*per circuitum* pro *και κυκλ.*) cop syr[sch] (*ita ut Hierosol. circumiverim usque add Illyr.*) et[p] aeth (arm[ed] om *κ. κυκλ.*) Or[int 676] (- *ab Ierusalem in circuitu usque* -) Chr[805] Thdrt Dam Ambrst (*in circuitu* ut Or[int]) Aug[unit eccl 9,258] (*et in circuitu*) etc. Eandem lectionem confirmant Ign[856] (ad Tars[3]) *παυλου - του απο ιερ. και κυκλω μεχρι του ιλλ. πεπληρωκοτος το ευ.*, item Or[4,86] (ex Eus[6,25]) *παυλος ο πεπληρωκως το ευαγγ. απο ιερ. και κυκλω μεχρι του ιλλ* (cf et. Or[1,278. 709]), item Eus[mal 106] (Eus[hist 3,1] *παυλου - απο ιερουσ. μεχρι του ιλλ. πεπληρωκοτος το* etc) ...... DEFG *ωστε πεπληρωσθαι απο ιερ. μεχρι του ιλλυρικου και κυκλω*, item d e *ita ut compleretur ab ierusalem usque in illyricum et in circuito* (e *-tu*), f *ita ut repleverim ab ierusalem usque ad illiricum et in circuitu*, g *ita ut compleretur t compleverim ab ierosalem usque ad illyricum et in circuitu*

20. *φιλοτιμουμενον* cum ℵACD[b]et[c]EL al fere omn (sed 116. 129** *-νος*) syr[sch] et[p] (et. [mg gr]) Or[1,278] (libere[cat cor 86] *ετι απο - πεπληρωκα - φιλοτιμουμενος* -) Chr[806] Euthal[cod] Thdrt ad h. l. et[1,1465] Dam etc ... Ln *φιλοτιμουμαι* (FG *φειλοτιμοιμαι*) cum BD*FGP (f g *sic autem cupide desideravi*). Libere d e vg Or[int 678] Ambrst al *sic autem hoc* (Ambrst om) *praedicavi evangelium* (contra Ambrst[ed rom] *illic autem praedicare visus sum* etc). | *ευαγγελιζεσθαι*: P 80. 109. n[ser] Chr[806] ex moscc *-λισασθαι* | *ουχ* (D[b] *ουκ*, sed[c] *ουχ*) *οπου*: D*FG f g Chr[806] *οπερ*

22 Διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸσ ὑμᾶσ,
23 νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖσ κλίμασι τούτοισ, ἐπιποθίαν Act 19, 21
δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸσ ὑμᾶσ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, 24 ὡσ ἂν πο-
ρεύωμαι εἰσ τὴν Σπανίαν· ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενοσ θεάσασθαι 28
ὑμᾶσ καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ, ἐὰν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ

ουκ. Praeterea sic Chr^{com} (et. ^{cat}): ουδε γαρ ειπεν· οπου ουκ επιστευθησαν, αλλ· οπου ουδε ωνομασθη ο $\overline{χσ}$. | ωνομασθη: LP 17. ονομ. | χριστοσ: D*FG 219* Chr$^{806 bis}$ ο χρ. | επ αλλοτριον θεμελιον: FG επ αλλοτριω θεμελιω

21. ανηγγελη: ℵ 62** 238. al$^{4 scr}$ ανηγγελλη ... FG αναγγελη, C απηγγελη | οψονται (h. l. et. LXX): B 37. cop ante οισ ουκ ανηγγ. pon

22. ενεκοπτομην cum ℵABCLP rell omn^{vid} ... DEFG ενεκοπην | τα πολλα cum ℵACLP al omn^{vid} Chr^{816} Thdrt Dam etc, item *plurimum* (g *multum t plurimum*) d e f g vg Or$^{int 677}$ etc ... Ln πολλακισ cum BDEFG | προσ υμασ: G g add απο πολλων αιτων ωσ αν ουν πορευομαι του ελθειν υμασ (g *ex multis iam* ...... *venire ad vos*, media non dantur, sed punctis super Graeca positis error significatur). Item add F απο πολλων αιτων ωσ αν υν, f *ex multis iam praecedentibus annis.* Addit vero etiam vg^{clo} (non item am fu demid harl tol etc) Pelag Ps-Bed (et. invitis mss. Or$^{int ed}$ ante Delar.) *et prohibitus sum usque adhuc*, ad quae Luc^{brug}: *Non putarunt patres haec verba sibi omittenda esse, quamquam a multis libris omittantur.*

23. μηκετι: P ουκετι | κλιμασι: -σι cum ℵABCD*LP ... D^{c}EFG -σιν. Praeterea AFGLP 37. al κλημ- | εχων sec: D*FG 37. 115. 121. o^{scr} d* f g εχω | του ελθειν: A om του | απο πολλ. ετων, ^{24}ωσ αν: haec F f om h. l. postquam inepte v. 22 intulerunt. | πολλων cum ℵADEFGL al pler Chr^{807} Thdrt etc ... Ti ικανων cum BC 37. 59. 71. Dam :: solet ικανοσ de tempore adhiberi, ut ap Lc 8, 27. 20, 9. 23, 8 εκ χρονων ικανων, χρονουσ ικανουσ, εξ ικανου sive εξ ικανων χρονων, in Actis 8, 11. 9, 23. 14, 3. 18, 18. 20, 11. 27, 7 et 9: quibus ll. plerisq lectio haud fluctuat, duobus tantum (Lc 7, 12. 8, 27) perpauci πολυσ substituerunt. Hoc vero loco in eo quoque quod praecessit τα πολλα caussa substituendi ικανων esse potuit.

24. ωσ αν cum ℵABC^{vid}DE(F v. 22, vide ante)GP 28. 34. 37. 39. 45. 55. 73. 80. Chr$^{807 sem}$ Dam ... ς ωσ εαν cum L al longe plu Chr$^{807 sem}$ Thdrt. Praeterea DE(F)G add ουν (F υν, vide supra); sic vero d* f g: *sed cum* - | πορευωμαι cum ℵABC al longe plu Chr^{807} Dam al ... DEFGP al plus^{15} Euthal^{cod} πορευομαι, L 122** πορευσομαι, Thdrt -σωμαι. Ex Latinis d e vg Ambrst *proficisci coepero*, f g Or$^{int 677. 678}$ *proficiscar* | σπανιαν (4. 14. 18** 20** 22. 23. 33. 35. 38. 44. 45. 48. 51. 66** 72. 74. 76. 106. 114. 115. 120. 121. 132** al$^{4 scr}$ Thdrt^{edd} Thphyl ισπα.) sine additam cum ℵ*ABCDEFGP 177. d e f g vg syr^{sch} cop ar^{e} arm aeth^{utr} Or$^{int 677. 678}$ Chr^{807} Dam Ambrst Pelag Sedul ... ς (= Gb Sz) Ti add ελευσομαι προσ υμασ cum ℵ^{c}L al fere omn syr^{p} Euthal cod Thdrt Thphyl Oec. Item edidimus ελπιζω γαρ cum ℵABCDELP al

Act 20, 16 21, 17 μέρους ἐμπλησθῶ. 25 νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς Ἰερουσαλὴμ διακο-
νῶν τοῖς ἁγίοις. 26 ηὐδόκησαν γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα κοι-
1 Co 16 2 Co 8, 9 νωνίαν τινὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἁγίων τῶν ἐν
Ἰερουσαλήμ. 27 ηὐδόκησαν γάρ, καὶ ὀφειλέται εἰσὶν αὐτῶν· εἰ

---

pler cop syr[p] Euthal[cod] Thdrt[1,1425] (affert sine eis quae praecedunt) Dam Thphyl Oec (3. 5. 108* 120. a[scr**] Chr[mosc 1] Thdrt ad h. l. ελπιζ. δε) ... Gb Sz om γαρ cum FG d e f g vg syr ar[e] cop arm aeth Or[int bis] (Ambrst *cum - proficisci coepero, videbo vos et a vobis deducar*) :: pro hac testimoniorum ratione statuendum est ἀνακολούθως hoc loco scripsisse Paulum. Non enim nisi legibus criticis prorsus neglectis ea quae edidimus expulso γαρ sanari possunt, quod quidem qui testes eiecerunt - fere non sunt nisi interpretes - constructioni restituendae consuluerunt. Qui vero retinuerunt, plerique inlatis verbis ελευσομαι πρ. υμας scripturam restituere malebant. Si quis vero ita existimaverit, γαρ, quemadmodum codd. antiquissimi Graeci ad unum omnes habent, referendum esse ad interpolatorem cui verba ελευσομαι πρ. υμας debentur, quae quidem eorumdem codicum nullus habet, is ludit testibus nec ad indagandam veritatem utitur. Ceterum verba ως αν πορευωμ. εις τ. σπ. eis quae praecedunt videntur adnectenda, ita ut apostolus de itinere Romano non cogitaverit nisi cum Hispaniensi coniungendo. | διαπορευομενος (d* *pertransiens*, d*** e vg *praeteriens*, g *percirouiens*, f *in transitu*, Or[int] *praetergrediens*): A 62. Dam[56] (non item[57]) πορευομενος | θεασασθαι: 219. ελθειν προς | υφ υμων cum ℵACLP al longe plu Chr[907] Thdrt Dam etc ... Ln Ti αφ υμ. cum DEFG al[15], item B απο υμ. | προπεμφθηναι (D* προπενφθ-): P πορευθηναι | F* ενπλησθω

25. νυνι: FG νυν | δε (et. Or[int 678] Ambrst *vero*): d e f g vg *igitur* | διακονων cum ℵ[c]ABCLP al fere omn Chr[812] Thdrt Dam etc ... ℵ* 73. διακονησων, 28. διακονουμενος ... DEFG διακονησαι, item *ministrare* d e f g vg Or[int] Ambrst

26. ηυδοκ- cum ℵB* 37. Chr[813 com] ... ς Ln Ti ευδοκ- cum AB[3]CDEFGLP al pler Chr[813 txt] Thdrt Dam. Item -κησαν (d e f vg Ambrst al *probaverunt*, g *placuit t probaverunt*) ... B 62. 120. Chr[cat 511] Thdrt[bis ex cod 1] -κησεν. Item *placuit enim Macedoniae et Achaiae* etc floriac Or[int 678] Aug[galat] (g vide ante), *placuit enim in Machedonia - facere* m[34] | μακεδονια κ. αχαια: FG f g μακαιδονες (sic et. d*) και αχαιακοι (sed FG om κοι in κοινωνιαν, f g *achaici*) | ποιησασθαι: 17. ποιεισθε | των αγιων των εν ιερουσαλημ (*sanctorum qui sunt* [*in*] *Hierusalem* d** f vg Or[int] Aug Ambrst) ... DEFG d* g των εν ιερουσ. αγιων (*qui sunt in hierusalem sancti* d*, item e sed punctis improbat cum d** *sancti*, nec tamen ut debebat ante *qui sunt* supplevit *sanctorum*; g vero *his qui sunt in ierosalem sanctis*)

27. ηυδοκ- cum ℵA 37. (Chr[mosc 1] sed hoc potius ad v. 26. spectare vdtr, nec enim teste Montf. verba versus 27 ηυδοκ. γαρ adtendit Chr) ... ς Ln Ti ευδοκ- cum BCLP al pler Thdrt Dam. Praeterea pro ηυδοκ. και οφειλ. DE e nil nisi οφειλεται (D[c]E οφειλ-), FG d* f g m[34]

γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσιν 1 Co 9, 11
καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς. 28 τοῦτο οὖν ἐπιτελέσας
καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι δι'
ὑμῶν εἰς Σπανίαν· 29 οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς ἐν πλη- 24
ρώματι εὐλογίας Χριστοῦ ἐλεύσομαι. 30 παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς,
ἀδελφοί, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ διὰ τῆς ἀγάπης Col 4. 12
τοῦ πνεύματος, συναγωνίσασθαί μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ
πρὸς τὸν θεόν, 31 ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ Ἰου-
δαίᾳ καὶ ἡ διακονία μου ἡ εἰς Ἱερουσαλὴμ εὐπρόσδεκτος τοῖς

(vide post) οφειλεται γαρ ... d*** *placuit enim eis et debitores*, Orint679 *complacuit enim et deb.* | εισιν αυτων cum ℵABCDEP d e m[24] (*debit. sunt enim ipsorum*) vg (et. am demid al) syrsch cop arm Orint 658 Dam Ambrst ... ς αυτων εισιν cum FGL al omnvid f g fu syrp Chr812 Thdrt al Auggalat al | αυτων sec: L om | λειτουργησαι: 37. 80. κοινωνησαι

28. τουτο ουν: FG add αρα (g *hoc ergo igitur ergo*, f *hoc igitur*) | αυτοις: B 76. 108. vgvict om | δι υμων: FG δι υμας (d e f g vg etc *per vos*) | σπανιαν (tursus al plus[15] ισπα., aethro *Lusitaniam*) sine articulo cum ℵ*ABDEFGP 5. 37. 73. 80. 93. Chr812 Dam ... ς την σπαν. cum ℵcCL al pler Thdrt al :: v. 24 non fluct την

29. οιδα δε (δε et. vg cop syrp): FG γινωσκω γαρ. Item *scio enim* d e f g harl syrsch Orint678 Ambrst | ερχομενος et. Clem685 Orint678 etquater etc ... FG f g om | εν (L εμ) πληρωματι ... D*FG εν πληροφορια, E εν πληρωματι,ρια (conflatum ex D*etDc) | χριστου cum ℵ*ABCDEFGP 67** 179. d e f g am fu harl demid tol cop armed aethro Clem685 Orint678. quater Ambrst al ... ς (= Gb Sz) του ευαγγελιου του χριστου cum ℵcL al fere omn vgcle syrutr armodd (aethro *doctrinae Christi*) Chr812 Thdrt (Dam χριστου του ευαγγελιου) etc

30. αδελφοι cum ℵACDEFGLP al fere omn d e f g vg (demid *obsecro igitur fratres vos*) syrutr cop arm aethpp Orint680 Thdrt Dam Ambrst etc (48. syrutr cop add μου, aethpp *nostri*; c3mg ascr et lectionaria αδελφοι ante παρακαλω pon) ... Ti om cum B 76. aethro Chr814 | δια του: L 74. 120. ascr add ονοματος του | ημων: 17. om | προσευχαις (et. Orint 680 bis): DEFG 30mg nscr** d e f g vgcle (et. tol harl*, non item am fu demid marian harl**) cop aeth Pelag add υμων | υπερ εμου (77. 179. περι εμ., 93. post πρ. τ. θε. pon): FG d* f g (vgbod?) Orint 680 bis om

31. και ante η διακ. cum ℵ*ABCvidD*FGP 67** 80. d e f g vg syrsch cop arm Orint680 Dam Ambrst etc ... ς (Gb00) add ινα cum ℵcDbetcEL al pler syrp. Chr814 Thdrt Thphyl Oec | η διακονια cum ℵACDbetcELP al omnvid d*** (*ministerium*, et. fu Orint) f g (hae2 *administratio*) vg (*obsequii mei oblatio*) syrutr cop arm aeth Orint680 Chr814 Thdrt (etcat515) Dam etc ... Ln η δωροφορια cum BD*FG d e (hae2 *remuneratio*) Ambrst (*munerum meorum ministratio*) | η εις cum ℵACDcE al pler Chrmosc 1 (etmosc 1 εις sine η) Thdrtbis (sedbis cod1 om η) etcat515 Dam al, item

ἁγίοις γένηται, 32 *ἵνα ἐλθὼν ἐν χαρᾷ πρὸς ὑμᾶς διὰ θελήματος*
θεοῦ συναναπαύσωμαι ὑμῖν. 33 *ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης μετὰ*
πάντων ὑμῶν· ἀμήν.

XVI.

1 *Συνίστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὖσαν διάκονον*

εισ omisso *η* LP al^{7} Chr$^{mosc\ 1}$ Thdrt$^{cod\ bis}$ ... Ln *η εν* cum BD*FG 218., item *εν* tantum 66. Chr$^{814\,montf}$ | *ευπροσδεκτοσ*: FG *προσδεκτοσ* | *τοισ αγι. γενηται* cum ℵABCP 37. fu Dam (syr^{sch} *et ministerium quod defero ad sanctos qui sunt Hier. bene recipiatur*) ... ς Ti *γενηται τοισ αγι.* cum DEFGL al fere omn (al^{3} *γενησεται τ. α.*) d e f g vg (*accepta fiat in Hier. sanctis*) syr^{p} cop arm Or$^{int\,680}$ (*acceptum fiat sanctis in Ierosolyma*) Chr^{814} Thdrt etc

32. *ελθων* (posteaque sine *και*) (sic et. Ln$^{ed\ min}$) cum ℵ*AC 67** 71. cop arm Or$^{int\,680}$ (et. Dam huc trahendus est, apud quem editum *ελθω* sine *και*). Post *ινα* collocavimus cum ℵ* cop (*ut quando venero ad vos in gaudio*) Or^{int} (*ut veniens ad vos in gaudio*); AC rell post *εν χαρα* pon. Anteponunt vero etiam vg (*ut veniam ad vos in gaudio*) Ambrst (*ut veniam ad vos cum gaudio*) syr^{sch} aeth ... ς *ελθω* (post *εν χαρα*) posteaque *και* cum ℵ^{c}DEFGLP al pler d e f g vg syr^{utr} aeth Chr^{814} Thdrt al (et. B *ελθω*) | *θεου* cum ℵ^{c}ACD^{c}LP al omn^{vid} vg syr^{utr} cop arm (aeth *domini*, ut saepe pro *θεοσ*) Or$^{int\,680}$ Chr^{814} Thdrt Dam al ... ℵ* Ambrst *ιησου χριστου*, DEFG d e f g fu *χριστου ιησου*, B (atque sic Ln) *κυριου ιησου* :: observatum est Paulum constanter *δια θεληματοσ θεου* dixisse, cf 1 Co 1, 1. 2 Co 1, 1. 8, 5. Eph 1, 1. Col 1, 1. 2 Ti 1, 1. item Ro 1, 10 *εν τω θεληματι του θεου*, Gal 1, 4 *κατα το θελ. του θεου.* Nusquam *κατα το θελ. του χριστου* vel similiter dictum est. | *συναναπαυσωμαι*: ς Ti *και συναναπ.* Vide ad *ελθων* | *συναναπαυσωμαι* (LP 47. al fere^{10} *-σομαι*) *υμιν* cum ℵ(et*et^{c})ACLP al fere omn (23: *συναναπαυσω υμασ*) Chr$^{815\ bis}$ Euthal$^{cat\,816}$ Thdrt Dam etc, item vv omn. Ex Latinis d* e f g vg Ambrst *refrigerer* (sic e vg Ambrst, d* *refrigerem*, g *refrigerer t refrigerem*, f *refrigetur*) *vobiscum*; d*** fu Or^{int} *requiescam vobiscum* ... DE *αναψυξω μεθ υμων*, FG *αναψυχω μεθ υμων* ... B plane om: quem sequutus est Ln$^{ed\ mai}$

33. Versum om 48. | *ο δε θε. τ. ειρηνησ*: D* (non item^{c}) EFG add *ητω*, item *sit* it vg Or$^{int\,681}$ Ambrst, atque etiam syr^{sch} (non item^{p}) rell | *αμην* cum ℵBCDELP al pler d e vg syr^{utr} cop arm aeth^{utr} Or$^{int\,681}$ Chr^{815} Thdrt Dam etc ... AFG 80. 109. 178. f g om, hinc Gb° Ln [*αμ.*]

XVI. 1. *δε* cum ℵABCD$^{b\,et\,c}$ELP al omn^{vid} d*** e vg syr^{utr} cop Or$^{int\,4,680.\,681}$ Chr^{815} Thdrt Dam Ambrst etc ... D*FG d* f g arm aeth^{utr} Sedul om, hinc Gb° | *ημων* cum ℵBCDEL al pler d** e f vg syr^{utr} cop Or$^{int\ bis}$ Thdrt Dam Ambrst etc ... AFG^{gr}GP 2. 73. k^{scr} d* g Thphyl *υμων* ... 109. aeth^{utr} Chr^{815} om | *ουσαν* (D* *ουσην*) cum ℵ*AC^{2}DEFGLP al

τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Κενχρεαῖς, 2 ἵνα αὐτὴν προσδέξησθε
ἐν κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁγίων καὶ παραστῆτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν
χρῄζῃ πράγματι· καὶ γὰρ αὐτὴ προστάτις πολλῶν ἐγενήθη καὶ
ἐμοῦ αὐτοῦ. Act 18, 2

3 Ἀσπάσασθε Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν τοὺς συνεργούς μου ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ, 4 οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχη-
λον ὑπέθηκαν, οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ
ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν, 5 καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. 1Co 16, 19. 15
ἀσπάσασθε Ἐπαίνετον τὸν ἀγαπητόν μου, ὅς ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς

---

fere omn d e f g vg rell Or$^{int\ bis}$ etc ... ℵ^{c}BC* 47. add *και* | *εν*: A *εγ* | *κενχρ-* cum ℵAB*D*F(*κενχρειασ*)G ... ς Ln *κεγχρ-* cum B^{3}CD^{c}ELP al certe pler ... al pauc *κεχρ-*. Pauci (ut 14^{lect} 1^{scr*}) *-ρίαισ*.

2. *αυτην προσδεξ.* cum ℵALP al pler vg Or$^{int\,681}$ Chr^{815} Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambrst al ... Ln Ti *προσδ. αυτην* cum BCDEFG 57. d^{scr} d e f g barl cop | *αὐτὴ* (it vg Or$^{int\,681}$ etc *ipsa*. Hoc accentu 37. g^{scr} al) ... ς (sed Gb'' *αὐτὴ*) *αὕτη* (ut L al) | *προστατισ* (LP 37. al mu Chr mosc uterq *-τησ*) *πολλων εγενηθη και εμου* (A add *τε*) *αυτου* (ℵ *εγ. κ. αυτου και εμου*) cum ℵABCLP etc. Cf vg Or^{int} *adstitit* (am* *adsistit*) *multis et mihi ipsi*, fu *adstitit mihi ipsi et multis*, d*** *adstitit mihi et multis*, Ambrst *adstitit multis et mihi*. Ita et. ς nisi quod *εγεν. και αυτου εμου* habet cum minusc plu arm Chr^{815} montf (non^{mosc} uterq) et$^{cat\,516}$ Oec ... DEFG d* g *και εμου και αλλων* (D^{b} et^{c} add *πολλων*) *προστατισ* (FG *παραστατισ*) *εγενετο*, d* *mihi et aliis adsistit*, g *et mihi et aliis adsistit t adsistens facta*

3. *ασπασασθε*: FG *ασπασθαι* | *πρισκαν* (B* *πρεισκ.*) cum ℵABCDEFGLP al longe plu it vg cop arm Or$^{int\,681}$ Euthal^{cod} Dam ... ς (= Gb Sz) *πρισκιλλαν* cum minusc mu (ut 4 ap Scri) syr^{utr} aeth Chr^{815} Ambrst, item edd ap Thdrt^{157}: *την γὰρ πρίσκιλλαν ἢ πρίσκαν, ἀμφότερα γάρ ἐστιν εὑρεῖν ἐν τοῖς βιβλίοις.* | *ακυλαν*: P *ακυλλαν* | *μου* (al pauc *μοι*): B* *μουσ* | *εν χω ιυ*: D* et^{c} (non item^{b}) EFG d e f g huc transpon (e versu 5) *και την κατ οικον αυτων εκκλησιαν*

4. *τον εαυτ. τρα. υπεθηκαν*: P *τον εαυτον* (sic) *υπεθ. τραχ.* | *μονοσ* (et. d e f g vg *solus*): L *μονον*. Utrumque Or$^{int\,681}$: *non solum ego*, postea *non solus ego*

5. *και την κατ οικ. αυτ. εκκλησιαν* (et. Or$^{int\,681.\,685}$ etc): D* et^{c} EFG d e f g ad finem v. 3 transpon ... P om | FG *ασπασθαι* | *ἐπαινετὸν* (*επαι-* et. syr$^{p\ mg\ gr}$, A *επε-*) hoc accentu (et. ς et Erasm) cdd ut^{vid} plu (notantur 10 ap Mtthaei, 3 ap Scri), non *ἐπαίνετον* (ut ς^{e} Gb Sz Ln). Ex Latinis d demid vg^{cle} Ambrst *epaenetum*, e f g *epenetum*, am tol *ephaenetum*, harl Or^{int} *ephenetum*, fu *ephenitum* | *απαρχη*: Or$^{int\,682}$ *initium*, d*** *primitibus*, f vg Ambrst *primitivus* ... D* *απ αρχησ*, d* *in principio*, g *a principio* (e *qui est in primitib. asiae*) ... P* om *απαρχη τησ*

Ἀσίας εἰς Χριστόν. 6 *ἀσπάσασθε Μαριάμ, ἥτις πολλὰ ἐκοπία-*
σεν εἰς ὑμᾶς. 7 *ἀσπάσασθε Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουνίαν τοὺς συγγε-*
νεῖς μου καὶ συναιχμαλώτους μου, οἵτινές εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς
ἀποστόλοις, οἳ καὶ πρὸ ἐμοῦ γέγοναν ἐν Χριστῷ. 8 *ἀσπάσασθε*
Ἀμπλίατον τὸν ἀγαπητόν μου ἐν κυρίῳ. 9 *ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν*
τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητόν μου.
10 *ἀσπάσασθε Ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν Χριστῷ. ἀσπάσασθε*

---

5. *ασιας* cum ℵABCD*FG 6. 67** d e f g vg (exc harl*) cop arm aeth[utr] Or[int 638] Dam Ambrst. Atque sic Or[int]: *appellavit eum primitias Asiae. Sed et in alia epistula dicit de quibusdam:* quia sint primitiae Achaiae, *eandem sine dubio sacramenti rationem etiam in illis aspiciens* ...... ς (= Gb Sz, rursusque Gb′) *αχαϊας* cum D[b et c]LP al pler harl* vid syr[utr] Chr[820. 821] Thdrt Thphyl Oec | *εις χριστον* cum ℵABCLP al pler etc ... DEFG al[10] *εν χριστω*. Item *in Christo* d e f g vg Or[int] etc.

6. *ασπασασθε*: FG rursus itemque passim in seqq *ασπασθαι* | *μαριαμ* cum ℵDEFGL al plu Chr[823] Thdrt Dam etc ... Ln *μαριαν* cum ABCP al[6] cop arm | *εις υμας* (Gb″) cum ℵ*ABC*P al plus[10] syr[utr] cop arm aeth[utr]. Item DEFG[gr] d e g vg Or[int 638] (sed fluct lectio inter *vobis* et *nobis*) Ambrst *εν υμιν*, *in vobis* (f *in domino*) ... ς Ti *εις ημας* cum C[2]L al longe plu Chr[823] (vide post) Thdrt Dam al. Sic Chr[823]: *ουκ εις εαυτην μονον ουδε εις την οικειαν αρετην – αλλα και εις ετερους, αποστολων και ευαγγελιστων αναδεξαμενη δρομους.*

7. *ασπασασθε*: FG *ασπασθαι*, item vv. 9. 10 bis 11 bis 12. 13. 14. 15. Etiam vv. 8 et 16. F *ασπασθαι*, G vero v. 8 *ασπασασθαι*, v. 16. G* *ασπασπασθαι*, G[2] *ασπασθαι*. | *ιουνιαν*: am vg[lugd 1589] cop aeth *Iuliam*. In Chron[421] et *Ἰουλία* (cf v. 15) et *Ἰουνία* inter sanctas feminas apostolos sequutas et a Paulo commemoratas recensentur. Praeterea *Iuniam* non habet, cf[408 sqq] | *συγγενεις*: FG *συνγ-* | *συναιχμαλωτους*: B praem *τους* | *οι* (ita ℵ[c], ℵ* Dam om) *και προ εμ. γεγον.* cum ℵABCLP etc (n[scr] om *και*) ... DEFG *τοις προ εμου*, d e f g vg *qui* (d[***] f vg add *et*) *ante me fuerunt* | *γεγοναν* cum ℵAB ... ς *γεγονασιν* cum CLP al pler ... 2. 30. om | *εν χριστω* et. Or[int 638] (sed add al *in Chr. Ies.*): DEFG d* f g Ambrst al *εν χρ. ιησου*

8. *αμπλιατον* cum ℵAB* (omisso *τον* quod sequitur) FG 67** d e f g vg cop aeth Or[int 638] Ambrst etc ... ς Ln Ti *αμπλιαν* cum B[2]C[vid]DELP al fere omn syr[utr] arm Chr[824] Thdrt Chron[409] Dam al | *μου* cum ℵACDE GLP etc ... BFG[gr] om

9. *ημων*: P *υμων* ... 32. d* arm Or[int 638] (sed non ante Delar) Chr[824] Ambrst *μου* | *εν χριστω* cum ℵABLP al pler (74. 120. a[scr] *εις χριστον*) am fu demid harl tol syr[utr] cop aeth Or[int 638] Chr[mosc f] Thdrt Dam Ambrst etc; item vg[cle] *in Christo Iesu* ... Ln *εν κυριω* cum CDEFG 37. 57. 71. 114. d e f g arm Chr[mosc 2] et[al 1] | *τον* (G* om) *αγαπ. μου*: G* g* add *εν κυριω*

10. *απελλην*: 17. praem *και* | *εν χριστω*: syr[sch] *in domino* (syr[sch] add

τοὺσ ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου. 11 ἀσπάσασθε Ἡρωδίωνα τὸν συγ-
γενῆ μου. ἀσπάσασθε τοὺσ ἐκ τῶν Ναρκίσσου τοὺσ ὄντασ ἐν κυ-
ρίῳ. 12 ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ Τρυφῶσαν τὰσ κοπιώσασ
ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν ἀγαπητήν, ἥτισ πολλὰ ἐκοπία-
σεν ἐν κυρίῳ. 13 ἀσπάσασθε Ῥοῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν κυρίῳ καὶ Mc 15, 21
τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. 14 ἀσπάσασθε Ἀσύνκριτον, Φλέ-
γοντα, Ἑρμῆν, Πατρόβαν, Ἑρμᾶν, καὶ τοὺσ σὺν αὐτοῖσ ἀδελφούσ.
15 ἀσπάσασθε Φιλόλογον καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν
αὐτοῦ, καὶ Ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺσ σὺν αὐτοῖσ πάντασ ἁγίουσ. 1 Co 16, 20 2 Co 13, 12
16 ἀσπάσασθε ἀλλήλουσ ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ἀσπάζονται ὑμᾶσ αἱ 1 Th 5, 26 1 Pe 5, 14
ἐκκλησίαι πᾶσαι τοῦ Χριστοῦ.
17 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺσ τὰσ διχοστα-

---

nostro) | αριστοβουλου (et. syr^p mg gr Or^int 682 Ambrst): B*FG αρι-στοβολου (G* -λουν), item d* (non**) e f g vg *aristoboli*

11. ηρωδιωνα: ς et ς^e 1624. 1633 per errorem ηροδιωνα (inde ab anno 1656 correctum est), item cop | συγγ- cum ℵABCDELP etc ..., FG συνγ-. Item -γενη cum ℵB^3CD^cEFGLP al certe pler ... AB*D* -γενην. | ναρκισσου: huc spectat Ambrst ad h. l. *Narcissus hic illo tempore presbyter dicitur fuisse, sicut legitur in aliis codicibus.*

12. τρυφαιναν (C* τυφ-) cum BCDEL etc (et. vg^cle demid syr^p mg gr) ... ℵAFGP al aliq τρυφεναν. Item am fu harl -*fenam*. | κοπιωσασ: C -ωσασασ | ασπασασθ. περσιδα - εκοπιασεν εν κυριω: AFG f g om, ab εν κυριω ad εν κυριω transilientes, hinc Ln [ασπασ. περσ. - εν κυρ.]

14. ασυνκρ- cum ℵDEFG ... ς Ln Ti ασυγκρ- ut ABCLP etc | ερμην πατροβ. ερμαν cum ℵABCD*FGP al^5 d e f g am fu harl tol foriac marian cop aeth^utr Or^int 683 ... ς ερμαν πατρ. ερμην cum D^cEL al pler vg^ed demid syr^sch et^p (et. ^mg graec) arm Chr^825 Thdrt Chron^401 Dam Ambrst al

15. ιουλιαν cum ℵABC^2DELP etc (Chr^825 ex^mosc 2 ιουλιον) ... C*FG ιουνιαν. Chron^401 praeterit, sed^421 inter sanctas feminas (vide ad v. 7) recenset. | νηρεα: AFG al pauc νηρεαν, item d e g *neream*, f vg Or^int 683 Ambrst *nereum* | και ολυμπ.: P 3. 120. c^scr Ambrst om και | ολυμπαν (et. Chron^401): FG ολυμπειδα, item teste Wtst DE ολυμπιαν (Treg D^** arm), d e f g vg Or^int Ambrst etc *olympiadem*

16. ασπαζονται υμ. usque τ. χριστου: D (^b signum adposuit, sed ipsa verba non suppl) EFG d* e f g om (sed post συγγενεισ μου v. 21 exeunte addunt και αι εκκλ. πα. του χρ. Vide post.) | αι εκκλ. πασαι cum ℵABCLP al^12 (item DEFG v. 21) vg syr^utr cop arm aeth Or^int 683 Cyr^cat 29 Thdrt Ambrst al ... ς (= Gb Sz) om πασαι cum minusc plu Chr^825 (sed in com dicit ουκετι τον δεινα και τον δεινα κατ ιδιαν, αλλα κοινη παντασ) Dam Thphyl Oec

17. παρακαλω: D* et^c (non item ^b) E ερωτω. Latini (d e f g vg) *rogo* | σκοπειν cum ℵABCLP al omn^vid vg (*ut observetis*) rell Or^int 684 etc ...

σίασ καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖσ ἐμάθετε ποι-
οῦντασ, καὶ ἐκκλίνετε ἀπ' αὐτῶν· 18 οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ κυρίῳ
Phil 3, 19 ἡμῶν Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ, καὶ διὰ τῆσ
χρηστολογίασ καὶ εὐλογίασ ἐξαπατῶσιν τὰσ καρδίασ τῶν ἀκάκων.
19 ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰσ πάντασ ἀφίκετο· ἐφ' ὑμῖν οὖν χαίρω,
θέλω δὲ ὑμᾶσ σοφοὺσ εἶναι εἰσ τὸ ἀγαθόν, ἀκεραίουσ δὲ εἰσ τὸ
κακόν. 20 ὁ δὲ θεὸσ τῆσ εἰρήνησ συντρίψει τὸν σατανᾶν ὑπὸ
τοὺσ πόδασ ὑμῶν ἐν τάχει.

DEFG d* e f g m^{61} auct$^{sing\ cleric}$ *ασφαλωσ σκοπειτε* | *παρα*: D* *περι* (contra d *praeter*) | *ποιουντασ*: DEFG d* (d*** omitti voluit, etsi correctio ex parte tantum apparet) e f g m^{61} auct$^{sing\ cleric}$ praem *λεγοντασ η* | *εκκλινετε* cum ℵ*BC 37. 67** Thdrt Dam ... ς Ln Ti *εκκλινατε* cum ℵ^{c}ADEFGLP al pler Chr^{331} al

18. *τω*: FG om | *κυριω ημων χριστω* (et. Sz) cum ℵABCP al plus^{12} m^{61} syr^{p} arm aeth^{ro} Thdrt, item d*** e vg Or$^{int\ 634\ bis\ 635}$ *Christo domino nostro* (Aug$^{ro\ 94}$ Leo$^{serm\ 41}$ om *nostr.*); Gb *κυριω χριστω ημων* cum DEFG 178. d* (*domino et christo nostro*) f (omisso *nostro*) g ... ς (= Gb Sz) *κυριω ημων ιησου χριστω* cum L al plu (sed mu om *ημων*) syr^{sch} cop arm^{edd} aeth^{pp} Chr^{331} Dam | *δουλευουσιν*: F^{gr}G^{gr} 80. 14^{lect} *δουλευσουσιν* | *και ευλογιασ* (109. *ευγλωττιασ*, 42. 238. add *και καινησ απατησ*) cum ℵABCLP (D^{b}, cf append. editionis) al pler d*** (sic) m^{61} vg roll Or$^{int\ 634}$ etc ... D*EFG 3. 17. 43. 49. 52. 57. 70. d* e f g Chr$^{mosc\ 1}$ om

19. *υμων υπακοη*: DEFG f g m^{61} Ambrst (non item d e vg Or$^{int\ 634}$) *υπακ. υμ.* | *εφ υμιν ουν χαιρω* cum ℵ*ABCLP 5. 23. (37* *το εφ υμ. συνχαιρω*) Or$^{int\ 634\ bis}$ (*in vobis ergo gaudeo*) Dam ... D*FG 23. d^{scr} arm *χαιρω ουν εφ υμιν*, ς *χαιρω ουν το* (Gb^{0}) *εφ υμιν* cum ℵ^{c}D$^{b\ et\ c}$E al plu Chr^{332} Thdrt al, item *gaudeo igitur in vobis* d e f g vg Ambrst, (m^{61} *gaudeo autem super* [*vos*]), nec aliter syr^{utr} cop (aeth *et* –), sed syr^{p} *το* expri etiam$^{mg\ graece}$ | *θελω δε* (et. Clem^{109}) ... D*EFG d e f g m^{61} syr^{sch} aeth *και θελω* ... 115. Or$^{int\ 634}$ Ambrst Thphyl om copulam | *σοφουσ* sine *μεν* cum BDEFGL 61. o^{scr} d e f g m^{61} vg cop arm aeth Clem^{109} Or$^{int\ 634}$ Chr^{333} ex^{mosc} Thdrt (Caes^{144} *θελω μεν υμ. σοφουσ ειναι εισ το αγ., ακερ. εισ το κακ.*) Ambrst ... ς (Gb^{00}) add *μεν* cum ℵACP al pler syr^{p} Chr$^{333\ mont f}$ Dam Thphyl Oec Aug serm^{299}

20. *συντριψει* cum ℵBCDEF^{gr}G^{gr}P al pler Or^{2,500} Chr$^{9,233\ ter}$ Cyr$^{act\ 20}$ Dam Thphyl^{dis} Oec, item *conteret* d e fu tol Or$^{int\ 2,120.\ 816}$ et^{4,683} Victorin ari^{3} Ambrst etc ... A 67** f g m^{61} vg^{cle} am demid harl Or^{iob} ap Gall ^{14,53} et$^{int\ 2,435.\ 3,278}$ Thdrt (*εισ καιρον τον θεον ηντιβολησε τον των επιβουλων συντριψαι διδασκαλον*, hinc -*ψαι* non -*ψει* invenisse videtur) Amb$^{ps\ 36}$ et^{37} et^{118} *συντριψαι* (*conterat*). Cf et. Or^{2,304} *ολιγαι γαρ αι των ανθρωπ. ημεραι επι τησ γησ, εν αισ ευχεται ταχεωσ συντριβηναι τον σαταναν υπο τουσ ποδ. αυτων.* ... L -*ψη* | *τον σαταναν* (it vg *satanan*, *satanam*): m^{61} *alienum* | *εν ταχει*: A pon ante *υπο*

Ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μεθ' ὑμῶν.
21 *Ἀσπάζεται ὑμᾶσ Τιμόθεοσ ὁ συνεργόσ μου, καὶ Λούκιοσ* Act 13, 1 17, 5 20, 4
καὶ Ἰάσων καὶ Σωσίπατροσ οἱ συγγενεῖσ μου. 22 *ἀσπάζομαι ὑμᾶσ*
ἐγὼ Τέρτιοσ ὁ γράψασ τὴν ἐπιστολὴν ἐν κυρίῳ. 23 *ἀσπάζεται* Act 20, 4 19, 29 1 Co 1, 14 2 Ti 4, 20
ὑμᾶσ Γάϊοσ ὁ ξένοσ μου καὶ ὅλησ τῆσ ἐκκλησίασ. ἀσπάζεται ὑμᾶσ
Ἔραστοσ ὁ οἰκονόμοσ τῆσ πόλεωσ καὶ Κούαρτοσ ὁ ἀδελφόσ.
25 *Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶσ στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου* Iud 24 s Eph 3, 20 s

---

τουσ πο. υμ. Similiter syr^sch *conterat cito satanam sub* etc | *ποδ. υμων*: A *ποδ. ημων* | *η χαρ. του κυρ.* usque *μεθ υμων* cum ℵABCLP al omn d*** (sed om *ημων*) vg rell Or^int 686 Ambrst etc: DEFG (sed D a correctore** signum habet quo defectus notatur, etsi ipsa verba quae desunt non adscripsit) d* (non item***) e f g Sedul om | *ιησου* absque *χριστ.* cum ℵB ... ς Ln Ti add *χριστου* cum ACLP al omn^vid d*** vg syr^utr cop arm aeth Or^int 4,686 Chr Thdrt Dam Ambrst etc | *μεθ υμων* sine additam cum ℵABCLP (item DEFG) al pler d (et. d***) e f g vg cop syr^utr arm aeth Or^int etc ... ς^e (= ς Gb Sz) add *αμην* cum 37^mg** al pauc

21. *ασπαζεται* (Gb') cum ℵABCD*FGP al^10 d e f g vg cop syr^p arm (aeth *salutate*) Or^int 4,686 Chr^9,888 Thphyl Ambrst al ... ς *ασπαζονται* cum D^cEL (exscripsi -ζεται, non item Treg) al plu syr^sch Thdrt Dam Oec | *τιμοθ-* cum ℵAB^3CD^cEFGLP etc ... B*D* *τειμοθ-*. Postea FG *λουκειοσ* et *σωσειπατρ.* | *ο συνεργ. μου* ... B 67** om *μου* | *και* (B om) *ιασων* ... 47. om | *οι συγγεν.* (FG *συνγ-*) *μου* (108. 178. *ο συγγενησ μ.*): D* (improbant** etc) EFG d* (improbat***) e f g add *και αι εκκλησιαι πασαι του χριστου.* Vide ad v. 16.

22. *εγω*: 37. om | *τερτιοσ*: 7. *τερεντιοσ* | *ο γραψασ*: 67** *ο και γρ.*

23. *και ολησ τησ εκκλησ.* cum ℵABCDEP 1. 5. 37. 73. 80. 121. (23* *και ο τησ εκκλ.*), item *et universae ecclesiae* d e (f g, sed vide FG) am fu (add *gentium*) tol Or^int 687 ... ς *και τησ εκκλησ. ολησ* cum L al pler Chr^9,888 Thdrt Dam ... FG (f g vide ante) aeth *και ολαι αι εκκλησιαι*, vg^cle demid cop *et universa ecclesia* (cop *eccles. univ.*) | *ασπαζεται* sec: G* g (suppletur igitur tantum Graece) om

24. Hunc versum omisimus cum ℵABC 5. 137. am fu harl* allachm cop aeth^ro Or^int 687 ... ς Ti habent *η χαρισ του κυριου ημων ιησου χριστου μετα παντων υμων· αμην* cum DEFGL al pler d e f g vg^cle demid tol harl** Chr^884 Euthal^cod Thdrt Dam etc (sed L *υμων* pro *ημων*, quod 37. plane om: FG f g om *ιυ χυ*, 71. om *χυ*: go *cum spiritu vestro* et Chr *μεθ υμων* pro *μετ. πα. υμων.*) Praeterea DEFG d e f g om *η χαρισ* etc v. 20; et FGL 37. syr^p go versu 24. epistulae finem faciunt. Item post versum 27. habent P 17. 80. syr^sch arm aeth^pp ar^e Ambrst

25. 26. 27. *Τω δε δυναμενω* usque *αιωνων αμην* (afferunt ex his plura etiam Clem^685. 687 Or^4,159. 257 et^1,299. 488 et^2,724) hoc loco dedimus cum ℵBCDE 16. 80. 137. 176. cdd ap Or^int 687 (vide post) d e f vg (et.

καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένου, 26 *φανερωθέντος δὲ νῦν διά τε γραφῶν προφητικῶν κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου θεοῦ εἰς ὑπακοὴν πίστεως*

---

am fu demid harl tol etc) syr[sch] cop aeth[utr] Or[int 687] Ambrst etc (etiam 66. qui post *αμην* ponit *τελοσ* et pergit *τω δε* etc; in mg vero adscriptum est: *τελοσ τησ επιστολησ ωδε εν τοισ παλαιοισ αντιγραφοισ· τα δε λοιπα εισ τελοσ του ιδ' κεφ. ευρισκεται.*). Accedunt, qui et hoc loco et post 14, 23. habent, AP 5. 17. 109[lat] (sed post 14, 23 est**) (et. 37., sed hoc loco est 37**) arm[edd] et[zoh] ..... contra tantummodo post 14, 23 habent (id quod Gb probavit) L al fere[200] (item lectionaria) syr[p] ar[p] (go[vid], non enim post 16, 24. habet, altero vero loco hiat a 14, 20 ad 15, 3) cdd nonnull ap Or[lat] Chr Cyr[act 65] ex singulorum ordine apparet) Thdrt Dam (ut ex comm intellegitur) Thphyl Oec Ps-Theodul[1184] (Orthodoxogr. Bas. 1569) ..... omittunt utrinque D*** (vid, nullum enim accentum praeter quattuor primas voces posuit) FG[gr] (spatio vacuo post 16, 24 in Graecis relicto) g et g (spatio vacuo post 14, 23 in Graecis et Latinis relicto) cdd ap Hier (vide post). Item om Mcion teste Or[int 4,687]: „Caput hoc Marcion, a quo scripturae evangelicae atque apostolicae interpolatae sunt, de hac epistola penitus abstulit. Et non solum hoc, sed et ab eo loco ubi scriptum est: *Omne autem quod non est ex fide peccatum est*, usque ad finem cuncta dissecuit. In aliis autem exemplaribus, id est in his quae non sunt a Marcione temerata, hoc ipsum caput diverse positum invenimus. In nonnullis etenim codicibus post eum locum quem supra diximus, hoc est: *Omne autem quod non est ex fide peccatum est*, statim cohaerens habetur: *Ei autem qui potens est vos confirmare.* Alii vero codices in fine, id est ut nunc est positum (ed. Delar. „in fine id, ut nunc est positum") continent." Item Hier[eph 3,5 sq] (pag[592]) sic: „qui volunt prophetas non intellexisse quid dixerint et quasi in exstasi locutos cum praesenti testimonio illud quoque quod ad Romanos in plerisq cdd invenitur, ad confirmationem sui dogmatis trahunt, legentes: *Ei autem qui potest* etc. Frustra est quod quidam volunt nec Tertullianum legisse quum adv Mcion[5,14] scribat „Bene autem quod et in clausula (respicit enim ad 14, 10) *tribunal Christi* comminatur." Fusius de h. l. exposuit Reich. comm. crit. p. 88—120. ac totam doxologiam spuriam habuit.

25. *υμασ*: 37. 73. *ημασ* (item P post 14, 23.) | *και το κηρυγμα* (et. ℵ[a]): ℵ* *και κυριου*. Item *ιησου χριστου* cum ℵACDEFGLP al omn[vid] it vg rell Or[int 4,687] bis etc ... B *χριστου ιησου* ... Or[4,105] (afferens *τω δε δυναμενω* usque *γραφ. προφητικων και τησ επιφ. του κυρ. ημ.* ιῡ χῡ) om verba *και το κηρ. ιησ. χριστ.* Praeterea ar[p] sic vertit ac si legisset: *μονω δε σοφω θεω* ιῡ χῳ *τω δυναμενω υμασ στηριξ. κατα το ευαγγ. μου και το κηρυγμ.* ιῡ χῡ.

26. *τε* et. Clem[688] Or[1,488] et [4,105. 226. 257] Cyr[act 65] etc ... Gb° cum DE 34. Chr[9,789], nec exprim d e f vg Or[int 687] Hil[230] Ambrst al, nec syrr cop arm aeth (sed syr[sch] et aeth pergunt *και κατ επιταγην* etc) | *προφητικων* (et. Clem[686] Or[int 687]): Or[4,105. 226. 257] et [1,488] (similiterque [1,380])

εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος, 27 μόνῳ σοφῷ θεῷ, διὰ Ἰησοῦ 1 Ti 1, 17 11, 36 etc
Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

edd ap Hier$^{eph\,3,5sq}$ add *και της επιφανειας* (*adventum*) *του κυριου ημων ιησου χριστου* | *γνωρισθεντος*: ita et. vg^{cle} demid tol al *cogniti*, contra am fu *cognito* (ut ad seqq *μονω σοφω θεω* trahendum sit)

27. *σοφω θεω* (et. Clem^{567} Or$^{int\,687}$ et^{688} etc, Cyr$^{act\,65}$ om *θεω*) ... DE d e *θεω σοφω* | *ιυ χυ* (et. Clem^{567} Or$^{int\,687}$ Cyr^{act} Hil^{330} Ambrst etc) ... B *χυ ιυ* | *ω̣* (d e *cuius*) ... B 33. 72. (hi^{2} etiam *η* om) f syr^{sch} Or$^{int\,687}$ om (item 48** 55. *ειη* pro *ω η*) ... P 31. 54. cop Chr$^{mosc\,3}$ *αυτω* | *των αιωνων* cum ℵADEP 80. d e f vg syr^{sch} cop arm (vide supra) aeth^{utr} Or$^{int\,687}$ et^{ens} Dam Hil^{330} Ambrst (AP arm non item habent post 14, 23) ... ς Ti om cum BC al et, qui tantum post 14, 23 habent, L al pler syr^{p} Chr^{780} Cyr$^{act\,65}$ Thdrt^{147} | *αμην*: 49. 63. am Or^{int} Hil om ... P 17. 80. syr^{sch} arm aeth^{pp} ar^{e} Ambrst addunt *η χαρις του κυριου ημων ιησου χριστου μετα παντων υμων αμην* (Ambrst om *αμην*), quae verba (vide ante) versum 24. constituere solent.

Subscriptio: ℵAB*CD* 1. 14. 30. 35. 41. 47. 49. 135. *προς ρωμαιους*. Item G g *προς ρωμαιους ετελεσθη, ad romanos explicit*, am fu *explicit epistula ad romanos* ,... B^{2b}D^{b} (sic, non^{c}) *πρ. ρωμαιους εγραφη απο κορινθου*, d^{**c} *epistula pauli apost. explicit scribens a Corinthum*, go *Ad Romanos explicit. Ad Romanos scriptum est e Corintho*, P *παυλου επιστολη προς ρωμαιους εγραφη απο κορινθου*, o^{scr} *εγραφη απο κορινθου*, Thdrt (cod^{1} om) *ιστεον οτι η προς ρωμαιους επιστολη εγραφη απο κορινθου* ... 18. h^{scr} *προς ρωμαιους* (haec om h^{scr}) *εγραφη δια φοιβης απο κορινθου*, 106. 108. *εγραφη απο κορινθου η προς ρωμαιους επιστ. δια φοιβης*. Item 14. 48. 116. 135* 170. b^{scr} d^{scr} e^{scr} al *προς ρωμαιους εγραφη απο κορινθου δια φοιβης της διακονου*. Item 37. 47. 80. 89. 114. al *εγραφη απο κορινθου δια φοιβης της* (80. 89. om?) *διακονου*. Item 120. 122. a^{scr} k^{scr} al Euthal^{cod} *η προς ρωμαιους* (122. Euthal^{cod} add *επιστολη*) *εγραφη απο κορινθου δια φοιβης της* (k^{scr} om) *διακονου*, L *του αγιου και πανευφημου αποστολου παυλου επιστολη, προς ρωμαιους· εγραφη απο κορινθου δια φοιβης της διακονου*. Item syr^{sch}: *Finita est epist. ad Romanos, quae scripta est Corintho et missa est per Phoeben ministram*, syr^{p}: *Finita est epist. ad Rom. quae scripta est Corinthi, per Phoeben ministram* ... 133. *εγραφη η πρ. ρωμ. επιστ. δια τερτιου· επεμφθη δε δια φοιβης απο κορινθιων* ... 10. 109. 110. 111. 113. 120. 123. 135** 139. 143. 144. 153. 157. 178. al mu *προς ρωμαιους εγραφη απο κορινθου δια φοιβης της διακονου της εν κεγχρειαις εκκλησιας*, atque sic et. ς (= Gb Sz) edidit. Similiter cop: *Ad Romanos scripta Corinthi, missa per Phoeben ministram ecclesiae Cenchreae*. Praeterea in codd. plur (et. L, non item Euthal^{cod}) stichorum numerus notatur: *στιχοι* Ϡκ' (i. e. 920), P Ϡν'. Item notantur (cum Euthalio) *αναγνωσεις ε'*, *κεφαλαια ιθ'*, *μαρτυριαι μη'* (alii *λθ'*, alii *μθ'*). B numerat capita 21 (ab *α'* usque *κα'*); am fu al 51. c*** notat: *χρη γινοσκιν οτη εχη η αυτη επιστ. κυριακας ζ και σαββ. ι'* ... absque subscriptione sunt EF 17. al.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α.

I.

2 Co 1, 1 1 *Παῦλοσ κλητὸσ ἀπόστολοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματοσ*
Act 18, 17 *θεοῦ καὶ Σωσθένησ ὁ ἀδελφὸσ* 2 *τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ*
ἐν Κορίνθῳ, ἡγιασμένοισ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κλητοῖσ ἁγίοισ, σὺν

---

* *προσ κορινθ. α̅*: sic ℵA^{vid} (titulus fere absciss.) BCD (E nullam inscriptionem habet) 17. 47. 108. 109. 110. 113. al (sed 108. 109. 110. al *πρωτη*. Item 37. omisso numero.) ... FG *προσ κορινθιουσ αρχεται α´* (sed G om *α´*). Item d *ad corinth.* I., g *ad corinthios incipit*, f *ad corinthios prior inc.*, am *incipit epistula ad corinthios* I., fu *inc. ad corint.* (ita ad fin. ep. ad Rom. Tum post prologum positum est: *inc. brevis epistulae*, subscriptum vero: *expl. brebes corint. incp. corpus epistulae.*) ... P *παυλου επιστολη προσ κορινθιουσ α´*, L *του αγιου και πανευφημου αποστολου παυλου επιστολη προσ κορινθιουσ πρωτη*, 1. 116. 121. 123. h^{scr} n^{scr} al mu *προσ κορινθιουσ πρωτη* (alii *α´*) *επιστολη* (k^{scr} *επιστ. πρωτ,,* l^{scr} om *επιστ.*), 114. al *του αγιου αποστολου παυλου επιστ. προσ κορινθ. πρωτη*, 122. *παυλου αποστολου καθολικη προσ κορινθ. πρωτη* ... ϛ *η προσ τουσ κορινθιουσ επιστ. πρωτη*, Gb Sz *προσ κορινθιουσ επιστ. πρωτη*, ϛ^{e} *παυλου του αποστολου η προσ κορινθ. επιστ. πρωτη.*

I. 1. *κλητοσ* cum ℵBFGLP al omn^{vid} f g r vg syr^{utr} cop arm aeth^{utr} Or$^{int\,2,201}$ Chr^{10,3} et ^{4} (urget „*ἐκλήθην*“) Euthal^{cod} Cyr^{act29} Thdrt Dam (uterque exponit, item Thphyl Oec) Ambrst^{dis} al ... ADE d e Cyr^{act29} om, hinc Ln [*κλητ.*] | *χριστου ιησου* cum BDEFG 17. 37. 76. 115. 119. d e f g r am fu demid tol al^{lachm} Chr^{10,3} et^{4} Ambrst Aug$^{ad\ donat\ post\ coll\ 3}$ (ed$^{maur\ 9,601}$) (Cyr^{alicubi} teste Gb^{i} manu, item Hil teste Wtst) ... ϛ *ιησου χριστου* cum ℵALP al pler vg^{cle} syr^{utr} cop arm aeth Or$^{int\,2,201}$ Cyr^{act29} Euthal^{cod} Thdrt Dam al

2. *τη ουση εν κορινθ.* hoc loco cum ℵAD^{b}LP al omn^{vid} (77. om *τη ουση*) r vg (etiam am demid tol etc; de fu vide post) syr^{utr} cop arm aeth Or$^{int\,4,624}$ (- *de epist. ad Corinthios - ubi apostolus primo quidem dicit:* ecclesiae dei, quae est Corinthi, sanctificatis in Christo Iesu, vocatis sanctis, *et post haec* - cum universis qui -) Chr^{10,4} Thdrt Dam al Aug (ut ante) Ambrst al ... Ln Ti post *ηγιασμενοισ εν χρ. ιησ.* pon cum BD*et^{c}EFG d e f g (cf et. fu ubi nunc ex correctione legitur: *ecclesiae dei sanctificatis in christo ihesu qui sunt corinthii vocatis sanctis.* At post *dei* complures litterae erasae, super quas demum litterae *sanctifica* inlatae.) | *ηγιασμενοισ εν χ̅ω̅ ι̅υ̅*: 119* om. Cf et. Or^{4,138} *εν τω προ-*

πᾶσιν τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ ἐν παντὶ τόπῳ, αὐτῶν καὶ ἡμῶν. 3 *χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη* Ro 1, 7 etc
ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
4 *Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν ἐπὶ τῇ χάριτι*
τοῦ θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 5 *ὅτι ἐν παντὶ ἐπλου-*
τίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει, 6 *καθὼς τὸ* 2 Co 8, 7
μαρτύριον τοῦ Χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν, 7 *ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστε-*
ρεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 8 *ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως τέλους* 1 Th 5, 23 s
ἀνεγκλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 9 *πι-*

οιμιῳ της προτερ. πρ. τους κορινθιους επιστολης γραφοντι τη εκ-κλησια του θεου συν πασι τοις επικ. το ον. του κυρ. ιυ χυ. Item[int 2,952] *memini cum interpretarer illud quod ad Corinthios scribitur:* ecclesiae dei quae est Corinthi, cum omnibus qui invocant eum, *dixisse me* etc. At haec libere allata vix quicquam probant. | *συν πασιν*: 46. 52. 109. (al[3] ap Stephanum) *συμπασι* | *του κυριου ημων* (et. Or[int 2,75] et[4,624 bis] Hil[480] Aug[ut ante] etc): A 77. 109. fu Or[4,158] (vide ante) Pelag om *ημων*. (Item Ambrst[1] ad h. l., sed paullo post addit *nostri*; Tert[marc 5,5] ad probandam eandem lectionem non recte attulerunt.) | *ιησου χριστου* et. Or[4,158] et[int 2,75. 4,624] etc ... A om *χριστου* | *αυτων* sine *τε* cum ℵ*A*[vid]BD*FG 17. 46. 109. Euthal[cod] Dam, nec exprim it vg syr[sch] cop Or[int 2,75. 4,624] etc ... ϛ Ti *αυτ. τε* cum ℵ[c]A**D[c]ELP al pler syr[p] arm aeth Chr[10,2] et[4] Thdrt Cyr[cat 5] Phot[cat 2] etc. Item al[4] Chr[10,5] Thphyl *ημων τε και αυτ.*

4. *τῳ θεῳ μου* cum ℵ[a]ACDEFGLP al omn[vid] it vg syr[utr] cop arm Or[cat 9] et[11] (sic[9]: *απο πολλης διαθεσεως το κοινον αρπαζει, τῳ θεῳ μου λεγων, και ιδιοποιειται, ο και προφηταις εθος αει λεγειν· ο θεος ο θεος μου.* Eadem vero verba apud Chr[10,9] leguntur.) Chr[10,9] Cyr[ioh 794] Thdrt etc (Dam om verba *τῳ θε. μου παντοτ. περ. υμων.* Per incuriam, ut vdtr.) ... ℵ*B aeth om *μου* | *του θεου* (et. Cyr[glaph 232]): A* 39. 87. Chr[10,12] (non item [10]) Cyr[ioh 794] (sic: *επι τη δοθειση υμιν εν χω ιυ χαριτι*) om

5. *παση* et. Or[1,258. 700] et[cat 11] et[prov in Notit 95] (Mai[22]) Eus[ps 281] etc ... 17. 115. 14[lect] f vg Or[int 2,198. 482. 666] (minime probat Or[2,747] nec [1,285]) *εν παση*

6. *μαρτυριον*: 12. 67**[mg] *κηρυγμα*. Cf Chr[10,10] *εις το μαρτυριον του κυριου, τουτεστιν εις το κηρυγμα.* | *του χριστου* et. Or[cat 12] et[int 482] ... B*FG al[10] f g arm *τ. θεου*

8. *εως τελους* cum ℵABCLP al omn[vid] Or[cat 12] etc ... DEFG *αχρι τελ.* | D* *ανενκλητους* | *εν τ. ημερα* cum ℵABCLP al omn[vid] r (*in diem*) syr[utr] cop arm aeth Or[cat 12] etc ... DEFG d e f g Ambrst Cassiod[29] *εν τ. παρουσια* (f g Ambrst *in adventu*, d e *in adventum*, Cassiod *usque ad adventum*). Item vg Pelag *in die adventus*. | *ιησου χριστου* et. Or[cat] etc ... B om *χυ*

στὸς ὁ θεός, δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ
Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.
10 *Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου*
Phil 2, 2 *ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες καὶ μὴ ᾖ ἐν*
ὑμῖν σχίσματα, ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῒ καὶ ἐν τῇ
αὐτῇ γνώμῃ. 11 *ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ*
3, 4 *τῶν Χλόης, ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσίν.* 12 *λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστος*
ὑμῶν λέγει· ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου, ἐγὼ δὲ Ἀπολλώ, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ,
ἐγὼ δὲ Χριστοῦ. 13 *μεμέρισται ὁ Χριστός; μὴ Παῦλος ἐσταυ-*
ρώθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε; 14 *εὐχα-*
Act 18, 8 Ro 16, 23 *ριστῶ ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα εἰ μὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον·* 15 *ἵνα*

---

9. *ο θεος* et. Clem[448, 608] Or[cat eph 101] Eus[marcell 24] Severian[cat 13] Cyr[ioh 68] etc ... C* om *ο* | *δι ου* (*per quem* et. d e f g r vg etc) et. Or[cat eph 101] (*οτι και επι πατρος το „δι ου" – ακουσον – πιστος ο θε. δι ου εκληθ.* et) Eus[marc 24] Severian[cat 13] (*παλιν δε το „δι ου" επι πατρος κειται, ου μονον επι υιου*) Chr[10, 12] (*και πως εκληθητε; δια του πατρος* etc) Thdrt Phot[cat 14] (*δι ου εκληθητε αντι του υφ ου εκληθητε* etc) etc ... D[gr*]F[gr]G[gr] *υφ ου*

10. *παρακαλω δε υμας αδελφοι* ... C[3] (:: in usum lectionis eccl.) 74. a[scr] *αδελφοι παρακ. υμας* | *του κυριου ημ. ιης. χριστ.* cum ℵABCLP al omn[vid] r vg syr[utr] cop arm aeth Or[cat 11] etc Cyp[196] Ambrst etc ... D[gr]E *ο χριστ. ιης. του κυρ. ημων,* item FG d f g *ιησ. χρι. του* (F om) *κυρ. ημ.* | *μη η*: Eus[mal 78] *μη ειεν* | *σχισματα*: 17. *σχισμα*, 37. *σχηματα* | *και εν τη* et. Or[2, 616] etc ... G[gr*] Eus[mal 78] Hil[461] om *εν* | L *γνωμει*

11. *αδελφ. μου* c. ℵAB[3](* *αδ. μοι*) C[3]D[gr]E[gr]FGLP etc ... C*[vid] d e Ambrst collat[carth] om *μου* | *εν υμιν εισιν* et. am fu demid harl* Ambrst ... vg[cle] harl** tol syr[utr] cop Dial[809] Aug[donatist 1, 14] collat[carth] *εισιν εν υμιν*, *sunt in vobis*

13. *μεμερισται* et. Dial[809] etc ... 10. 39. 71. 73. arm praem *μη* (syr[sch] *Numquid divisus est Chr.? aut numquid* etc. Etiam Opt[cont donat] *Numquid divisus* etc). Ln vero *μεμ. ο χριστος.* edidit: quam in rem cf Thdrt (cat[18] *θεοδώρου ὁμοῦ καὶ θεοδωρίτου* dicit) in h. l.[168] *τοῦτο τινὲς ἀποφαντικῶς* (male cat[18] *ἀποφατικῶς*) *ἀνέγνωσαν – ἐγὼ δὲ αὐτὸ κατ' ἐρώτησιν κεῖσθαι νομίζω.* Videtur et. Ambrst *ἀποφαντικῶς* accepisse: *Divisum dicit Christum, quia gloriam eius homines sibi partiti sunt* etc. | *υπερ υμων* cum ℵACD[bet c]EFGLP al omn[vid] Dial[809] Severian[cat 16] Chr[10, 19] Euthal[cod] Cyr[act 38] Thdrt Dam etc. Item *pro vobis* d e f g r vg etc ... Ln *περι υμ.* cum BD*. Item go *propter vos*

14. *ευχαριστω* sine additam cum ℵ*B 67** Chr[com 10, 23] et Dam[com] (*πρωσ μεν γαρ τους – ελεγε· ευχαριστω οτι ουδενα υμ. εβαπτ.*) ... ς Ln[ed mai] Ti add *τω θεω* cum ℵ[c]ACDEFGLP al pler d e f g r vg (et. am foriac harl* tol) go aeth[utr] Or[int 4, 687] Tert[pudic 14] (*Deo gratias ago*)

μή τισ εἴπῃ ὅτι εἰσ τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐβαπτίσθητε. 16 ἐβάπτισα δὲ
καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα ἄλλον ἐβάπτισα· 18, 15
17 οὐ γὰρ ἀπέστειλέν με Χριστὸσ βαπτίζειν ἀλλὰ εὐαγγελίζεσθαι,
οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸσ τοῦ Χριστοῦ.
18 ὁ λόγοσ γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖσ μὲν ἀπολλυμένοισ μωρία ἐστίν, 23. 24 2 Co 2, 15
τοῖσ δὲ σωζομένοισ ἡμῖν δύναμισ θεοῦ ἐστίν. 19 γέγραπται γάρ· Es 29, 14
ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθε-
τήσω. 20 ποῦ σοφόσ; ποῦ γραμματεύσ; ποῦ συνζητητὴσ τοῦ
αἰῶνοσ τούτου; οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ θεὸσ τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου;
21 ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμοσ διὰ τῆσ

Ambrst Chr[10,20] etc. Item A 17. 23. 39. 57. 68. 219** 8[petrop] d[scr] g[scr] vg[six] fu demid harl** syr[sch] et[p] c.* cop arm Or[int 4,450] Thdrt in h. l. et[3,6] et[168] Pelag al add τω θεω μου, atque sic Ln[ed min] :: ευχαριστω τω θεω vel τω θεω μου Ro 1, 8. 7, 25. 1 Co 1, 4. 14, 18 etc | κρισπον (B* κρεισπ.) et. ℵ[c] ... ℵ* πρισκον

15. ειπη: L ειπει | εβαπτισθητε cum ℵABC* 5. 6. 17. 37. 67** 71. 73. 74. 80. a[scr] e f vg cop (et. sah teste Gb[i] manu: ex fragm Borg?) syr[p mg] arm Chr[20] Dam Ambrst (ex [cdd aliquot]) al. Similiter 10. 31. Euthal[cod] εβαπτισθη ... ς εβαπτισα cum C[c]DEFGLP al pler d g r go syr[sch] et[p txt] Thdrt al Tert[pudic 14] al

16. εβαπτισα δε και ... D*FG βεβαπτικα δ. κ. | λοιπον: FG το λοιπον ... Ambrst ceterorum (sed nonnulli libri ceterum) | αλλον et. r vg[clo] am demid tol; Thdrt αλλων ... FG d e f g fu om | εβαπτισα sec: D* βεβαπτικα

17. απεστειλεν et. Or[cat 19] et[25] Severian[cat 19] etc ... A απεσταλκεν (sed λκεν periit) | χριστος cum ℵACDELP al omn[vid] Or[cat 19] et[25] Severian [cat 19] Chr[21] etc ... BFG Thdrt ο χριστ., hinc Ln [ο] χρ. | αλλα cum ℵA[vid]BDE al[vi] ... ς Ln αλλ cum CFGLP al certe pler etc | ευαγγελιζεσθαι cum ℵADEFGLP etc (C latet) ... B ευαγγελισασθαι

18. ο λογ. γαρ (P 38. 39. b* [scr] al om) ο et et. Ir[17] (ex Epiph[181]) etc ... B 74. a* [scr] om ὁ sec, item Cyr[hr 183] ο γαρ λογ. του σταυρ. | ημιν et. Ir[17] (ut ante) etc (39. υμιν) ... vg Pelag al id est nobis ... FG 8[lect] d e f g r fu* am** Ir[int 17] Cyp[236] Hil[823] Ambrst om (Tert[marc 5,5] eis crucem Christi stultitiam esse perituris, virtutem autem et sapientiam dei salutem consecuturis) | θεου: 17. χριστου

19. γαρ (et. D[b] et[c]) : DE[gr*] om | τ. συνετων (et. f g prudentium): F[gr]G[gr] τ. ασυνετων (F ασυν-)

20. συνζητ- cum ℵABCDEFG ... ς συζητ- cum LP al certe pler | του κοσμου cum ℵ*ABC*DE[gr*]P 17. 28. 46. 74. a[scr] m[16] Euthal[cod] arm[ed] Clem [339] Or[3,175] Did[trin 330] Epiph[2,40] Cyr[esa 549] Dam Thphyl Tert[marc 5,5] ... ς (Gb[oo]) add τουτου cum ℵ[c]C[3]D[c]EFGL al pler syr[utr] cop arm[cdd] Clem[647] Or[3,319] et[cat 25] Epiph[744] Chr[20] Thdrt. Item huius mundi d e f g r vg go Tert[idol 9] (huius saeculi) Cyp[324] Or[int 4,530] al mu

21. επειδη γαρ et Or[1,231] etc ... FG 3. 108. 177. arm om γαρ (minime

σοφίας τὸν θεόν, εὐδόκησεν ὁ θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγμα-
τος σῶσαι τοὺς πιστεύοντας· 22 ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι σημεῖα
αἰτοῦσιν καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν, 23 ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν
Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, ἔθνεσιν δὲ μω-
ρίαν, 24 αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν, Χρι-
στὸν θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ σοφίαν· 25 ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ
σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστίν, καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ θεοῦ ἰσχυ-
ρότερον τῶν ἀνθρώπων. 26 Βλέπετε γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν,

---

in hanc rem probant Clem[370] Tert[marc5,5]) | ευδοκησεν cum ℵABDEFG LP al pler Clem[370] Or[1,331. 580] Ath[1,48] Chr[29] etc ... c 37. 46. 73. Ath[1,434] Chr[30] Dam ηυδοκ. | ο θεος: FG τω θεω. Quemadmodum Latini (it vg Or[int4,517. 628] Hil[811] Ambrst etc) *placuit deo.* Contra Tert[marc5,5] *boni duxit deus*, Hil[832] *decrevit deus* | πιστευοντας: L πιστευσαντας

22. επειδη (FG επει) και: FG 33. 35. f g fu harl* syr[sch] (Clem[370], sed totum locum libere adhibuit) Tert[marc5,5] Cyp[285. 324] Hil[812. 832] Ambrst om και | σημεια cum ℵABCDEFGP 46. 52. 63. 80. d e f g r vg syr[utr] ar[e] cop go aeth[pp] (male aeth[ro] *doctrinam*) Clem[328. 370] Severian[cat228] Chr[30] Cyr[act38] Thdrt Dam Tert[marc5,5] Cyp[256. 324] etc ... ς (= Gb Sz) σημειον cum L al pler arm Euthal[cod] Thphyl[txt] Oec[txt] :: cf Mt 12, 39. 16, 4 et alibi | ζητουσιν et. Clem[328. 370] ... A επιζητουσιν

23. εθνεσιν cum ℵABC*D*EFGLP 5. 10. 17. 23** 31. 37. 46. 71. 73. 80. 93. d e f g r m[5] vg (Latt *gentibus*) cop syr[p] arm aeth go (syr[sch] *gentilibus* vel etiam *Graecis*. Eodem verbo v. 22 utitur.) Or[2,731] (et [1,331] fluct lectio) et[int4,628] Eus[dem499] Cyr[hr188] Dam al Cyp[285. 324] Hil[812. 832. 1076] Ambrst al ... ς (= Gb Sz) ελλησι cum C[3]D[c] al pler Clem[370. 804] Or[1,331] (fluct lect) Eus[cat287] et[ps370] Euthal[cod] Chr[30] Thdrt al

24. αυτοις: C αυτος (sic) | τοις κλητοις: FG om τοις | τε et. Clem[370] Or[1,331] (exprim et. syr[p]) ... FG om (nec exprim it vg etc)

25. σοφωτ. τ. ανθρ. εστιν (67** εσται) hoc ordine cum ℵABCLP al omn vid syr[p] Or[3,175bis] et[176] et[cat26] Eus[ps370] Chr[32] etc ... DEFG d e f g r vg syr[sch] arm Hil[812] et[828] Ambrst σοφ. εστ. τ. ανθρ. (Libere vero Tert[marc5,5] „Quid est autem *stultum dei, sapientius hominibus*, nisi crux et mors Christi? Quid *infirmum dei, fortius homine*, nisi nativitas et caro dei?" Item[marc2,2] „Sed nos scimus *stultum dei, sapientius hominibus*, et *invalidum dei validius hominibus*.") | το ασθενες: FG ο ασθενες (f g r vg *quod infirmum est*) | ισχυροτερ. των ανθρωπων sine εστ. (ita et. Ln[ed min]) cum ℵ*B 17. 67** Or[ps] ap Gall[14,58] (το γαρ ασθενες του θεου, ο μεν αποστολος λεγει, ισχυροτερον των ανθρωπων· εγω δε αν ειποιμι) Eus[ps370] ... ς Ln[ed mai] Ti ισχ. τ. ανθρ. εστιν cum ℵ[c]ACLP al fere omn syr[p] aeth Or[3,176] et[cat26] Chr[32] Thdrt Dam etc. Item DEFG d e f g r vg cop arm Hil[bis] Ambrst al ισχ. εστιν των ανθρ.

26. γαρ et. d e r vg Ir[int144] Or[2,661. 4,23] et[int530] Eus[ps404] etc ... D[gr]E[gr] FG 21. f g aeth[utr] ουν (Or[1,478] δε, item [1,159] libere γουν. Item Pamphil [4,22] βλεπομεν γουν την κλησιν ημων, sed ex Ruf interpr *videte enim*) |

ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί, οὐ
πολλοὶ εὐγενεῖσ· 27 ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸσ
ἵνα καταισχύνῃ τοὺσ σοφούσ, καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο
ὁ θεὸσ ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά, 28 καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου
καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ θεόσ, τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα
καταργήσῃ, 29 ὅπωσ μὴ καυχήσηται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον τοῦ Eph 2, 9
θεοῦ. 30 ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖσ ἐστὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃσ ἐγε-
νήθη σοφία ἡμῖν ἀπὸ θεοῦ δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸσ καὶ

ου (D*gr ουδε) πολλοι δυνατοι et. Or[1,160. 479] et[3,661] etint[2,324] Pamphil[4,23] Eusps[404] etc (Irint[144] *quoniam non multi sapientes apud vos, nec nobiles neque fortes.* Etiam 74. ου πο. ευγ. ου πο. δυν.) ... FgrG g cop om (item Or[4,580] edd ante Delar.)

27. εξελεξατο ο θε. ινα καταισχ. - εξελεξ. ο θεοσ ινα etc cum ℵBCDELP al plu d e f r vg rell Or[1,495] Eusps[404] etecl[52] al mu Tertmarc[5,5] etc ... transiluerunt ab εξελεξατο ο θεοσ priore ad εξελεξ. ο θε. alterum AFgrG al plus[15] g (Or[3,661] libere αλλα τα μωρα του κοσμ. εξελεξατ. ο θεοσ, [interprvet add *et quae infirma*] και τα μη οντα, ινα τα οντα καταργηση.). Hinc Ln [ινα καταισχ. τ. σοφουσ, και τα ασθ. τ. κοσμ. εξελ. ο θεοσ]. Similiter alii errarunt. | καταισχυνη (LP al aliq bis -υνει) τ. σοφ. cum ℵBCDELP 14. 17. 47. 62. 109. 115. 119. 121. kscr d e r vg syrutr cop arm aeth Or[1,160. 479. 495. 632] et[3,505] etcat[32] etint[2,324. 420] et[4,517. 580] Pamphil[4,23] Eusps etecl Cyrioh[628] al mu Tertmarc[5,5] etc ... ς τουσ σοφ. καταισχ. cum minusc plu

28. αγενη (ℵa): ℵ* ασθενη, item Or[1,160] cod 1 | εξουθενημενα et. Orsaepe Pamphil[4,22] Eusps[404] etecl[52] etc ... 17. Or[3,332] εξουδενωμενα, ascr εξουθενωμενα | τα μη οντα cum ℵ*AC*D*FG 17. d e g aethro Or[3,333] Euthalcod Tertmarc[5,5] Ambrst al ... ς (= Gb[oo] Sz) praem και cum ℵcBC3DcELP al pler f m[76] r vg syrutr cop arm aethpp Or[1,160. 479. 495. 632] et[3,661] etcat[32] etint[4,530] Pamphil[4,23] Eusecl[52. 55] etps[404] Chr[39] Thdrt Dam | καταργηση: P 114 116. -γησει

29. καυχησηται cum ℵABCDEL al pler etc ... ςe[1624] et[1633] (non item[1656] nec ς Gb Sz) καυχησεται cum FGP bscr oscr | ενωπ. του θεου cum ℵABC3DEFGLP al[100] d e f g r m[76] cop aethutr armzoh Or[1,120.] et[632] etcat eph[102] et (omisso του)[1,160] etint[4,580] Eusps[404] Ephr[172] Chr[40] Dam etc (Irint[218] *in conspectu domini*) ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') ενωπ. αυτου cum C* (et. ℵc vdtr incepisse αυτου sed antequam perficeret abiecit) al mu vg syrutr armusc Or[1,479] Dial[817] Seveniancat[38] Thdrt Ambrst al

30. σοφια (FG η σοφ.) ante ημιν (B ημων) posuimus (Gb") cum ℵABCDEFGP 17. 37. 46. 71. 93. d e f g am fu demid tol harl** Or[1,196. 608] et[2,557] etquinquies etint[2,667. 4,496] Dial[817] Eusdem[385] etecl[99] Didtri[256] Cyract[65] Ambrst al ... ς post ημιν pon cum L al pler vgclo harl* syrutr cop arm Or[3,625. 644] ac ter Euspraep[546] et ecl[196] etps[148] et esa[401] et alibi Chr[41] Cyrioh[794] Thdrt Dam Pelag al | δικαιοσ. τε et. Orplus decies

Ier 9, 23 2 Co 10, 17 ἀπολύτρωσις, 31 ἵνα καθὼς γέγραπται· ὁ καυχώμενος ἐν κυρίῳ
καυχάσθω.

II.

1 Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν
λόγου ἢ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον τοῦ θεοῦ. 2 οὐ
γὰρ ἔκρινα εἰδέναι τι ἐν ὑμῖν εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τοῦτον
ἐσταυρωμένον. 3 κἀγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ
13 πολλῷ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς, 4 καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά

Dial[217] Eus[saep] Cyr[ioh] et[abac 555] et[act 35] al mu ... D[b]FG Or[2,557] *και δικ*. Item sed libere Cyr[esa 888] *γεγονε γαρ ημιν απο θεου και πατρ. δικαι. και απολυτρ. και αγιασμ.* (D* *δικαιοσυνη*, D** *και δικ.*, D[c] *δικ. τε*. Sed** videri potest *και δικ. τε* dedisse. Cf ed. meam codicis D.)

31. C *καυχομενος*

II. 1. *καγω*: 14. 17. add *δε* | *μαρτυριον* cum ℵ[c]BDEFGLP al pler d e f g vg sah syr[p] aeth[utr] arm Or[cat 34] et[35] (*ουκ ειπεν το κηρυγμα αλλα το μαρτυριον* etc, sed eadem apud Chr[50] leguntur) Chr[40] et[50] Cyr[act 38] et[cat 35] (*μαρτυριον του θεου φησιν τον χν̄· μεμαρτυρηκε γαρ ο θεος* etc) Dam (*αντι του· το κηρυγμα ο μαρτυρουμεν*) al Pelag al ... ℵ* AC 5. 30. 71. 77. 80. 81. n[scr] r syr[sch] cop Antioch[1102] Amb[luc 22. 1454] Aug[serm 160 (5,771)] Ambrst (sed cdd nonnull *testim.*) *μυστηριον* (Gb'') ..., ar[e] Thdrt *ευαγγελιον*, k[scr] *σωτηριον* | *του θεου* ... vg arm[usc] Ambrst[edd nonnull] Pelag *Christi*

2. *εκρινα* absque *του* cum ℵABCD*et[c]EFGP al plus[10] Or[cat 35] Chr[50 semel] Cyr[act 38] Antioch[1102] Dam (libere Or[1,487] et[2,537] *εγω δε εκρινα μηδεν ειδεναι*, et[4,292] *εκρινα μηδεν ειδεναι*. Item Ath[696] *ουδεν εκρινα ειδεναι ει μη*) ... ς (= Gb Sz) add *του* cum D[bl.] al pler Did[tri 3] Chr[50 sem] Thdrt al | *ειδεναι τι* cum ℵAD[b]FGL al pler d e f g r vg (d e g Tert *scire aliquid*, r Ambrst *me scire aliquid*, f vg *scire me aliquid*) syr[utr] sah cop arm Or[cat 35] Did[tri 3] Chr[50 sem] Cyr[act 38] etc (Antioch om *τι*) Tert[pudic 14] Ambrst etc ... Gb Sz Ln Ti *τι ειδεναι* cum BCP. 17. 37. 73 74. 137. 177. 179. a[scr] Bas[mor 302] Chr[50 sem] Cyr[mich 420] Isid[4,130] Hil[1076] al (at non probat Or[int 2,174] *nihil me iudicavi aliud scire inter vos*). Praeterea D*et[c]E *τι εν υμιν ειδεναι*, D[b] *του εν υμιν ειδεν. τι*, item syr[sch]. | *ιησ. χριστ.* et. Or[1,487] et[2,537] et[4,12. 52. 292] et[cat 30] et[int 2,202. 273. 4,628] Ath[696] Did[tri 3] Bas[mor 302] Cyr[mich 420] Antioch[1102] al mu Tert[pudic 14] Pelag etc ... FG 109. 114. f g am tol harl (non fu demid) Cyr[act 38] libere Or[int 2,174] et[4,470. 498] Hil[1076] Ambrst al *χριστ. ιης.*

3. *καγω* cum ℵABCP al[10] Or[4,298] et[cat 240] Bas[mor 302] Antioch[1102] Dam ... ς Ti *και εγω* cum DEFGL al pler Chr[50] Thdrt al | *και εν φοβω*: FG 49. f g r vg Ambrst al om *εν* | *και εν τρομω*: DEFF 49. 119. d e f g r vg Ambrst al om *εν*, hinc Gb[u]

μου οὐκ ἐν πειθοῖσ σοφίασ λόγοισ, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματοσ
καὶ δυνάμεωσ, 5 ἵνα ἡ πίστισ ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων 1 Th 1, 5
ἀλλ' ἐν δυνάμει θεοῦ.
6 Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖσ τελείοισ, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶ-
νοσ τούτου οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνοσ τούτου τῶν καταργου-
μένων· 7 ἀλλὰ λαλοῦμεν θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ τὴν ἀποκε- Eph 3, 5 Ro 16, 25
κρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ θεὸσ πρὸ τῶν αἰώνων εἰσ δόξαν ἡμῶν,

---

4. *πειθοισ* (AD*P *πιθοισ*) et *λογοισ* (ℵ* *-γοσ*, k[scr] *λογου*) cum ℵ(ct* et[c])A BCDELP al longe plu r (*in suasoriis sapientiae verbis*) vg (*in persuasibilibus sap. verbis*) syr[p] (item cop aeth) Or[1,169. 377. 830] et[2,318] et[4,11] et[cat eph 119] et[int 4,627] (ut r) Eus[praep 7] ex[codd] Ath[938] (*εν πειθοισ σοφιασ ελληνικησ λογοισ*) et[2,47] Bas[mor 302] Epiph[anc 75] Severian[cat 36] Cyr[hr 187. 280. 258] Chr[10,51] et[9,107] Cyr[act 36] Thdrt Dam al Hier[eph lib 1] (ut vg) et[2] (ut r) al; item Mac[106] (ap Gall[7]) Chr[1,306] (sed fluct lect) *εν πειθανοισ - λογοισ*, item *εν πειθοισ* omisso *λογοισ* F[gr]G[gr] 74. 187. a[scr] ar[e], 77. vero pergit *και λογοισ* ...... 1. 18* 48. 72. 106. 108. 132. 153** b[scr*] e[scr] o[scr] al („barb 4") d e f g am sah syr[sch] arm Or[2,625] et[4,98] Eus praep[7] Ath[956] (*κατα το μη εν πειθοι σοφιασ ανθρ. εχειν το κηρυγμα*, et[594] *ουκ εν σοφια λογων*) Epiph[396] Chr[51 cdd] Amb[ps 118, 1107] et[fid 2,485] Ambrst al *πειθοι* (Gb") et *λογων* (Or[4,98] *των λογ.*, 1. 48. 72. 106. 108. 132. 153** al[3scr] Epiph[396] Chr[51 cdd] *λογοισ*, d e am sah vide post) vel etiam absque *λογων* (sic 18* f g Or[1,377] Ath[956] Ambrst Sedul. Latini enim sic: f g (vide supra FG) Ambrst *in persuasione* (Ambrst add *humanae*) *sapientiae*; d e *in persuasione sapientiae sermones* (corrige *sermonis*), am *in persuasione sapientiae verbi*, Amb *in persuasione sapientiae verborum*, item [*Regnum dei non*] *in persuasione verbi* [*est, sed in ostensione virtutis*]. Item sah *in persuasione sapientiae sermonis*, syr[sch] arm *in persuasione sermonum sapientiae*, aeth[ro] *εν πειθοι λογου*, aeth[pp] *εν πειθοι σοφιασ λογου ανθρωπων*. Cf et. Glossar. N. T. ed. Alberti p. 119. *πιθοῖ: πιθανότητι.* | *σοφιασ* cum ℵ*BDEFG 17. 46. 71. Euthal[cod] d e f g r am fu* tol syr[sch] sah arm aeth Or[1,163. 377] et[3,308. 625] et[4,11. 98] et[cat 119] Or[int 4,627] Eus[praep 7 cdd] Cyr[hr 253] Chr[51 bis cdd] Severian[cat 36] Cyr[cat 36] Thdrt[cod] Dam Hier[bis] (ut supra) Amb[bis] (ut supra) ... ς (= Gb Sz) *ανθρωπινησ σοφιασ* cum ℵ[c]ACLP al plet vg[clc demid fu**] cop syr[p] Or[1,377. 630] Eus[praep 7] Ath[2,47] Bas[eth 302] Cyr[hr 187. 280] Mac[106] (Gall[7]) al Ambrst Pelag | *αλλ* cum ℵACDEFGLP etc ... B *αλλα* | *αποδειξει* et. Or[octies] etc ... D*et[c]E *αποκαλυψει*

5. *η πιστ. υμων*: 33. 48. 72. 120. c[scr] cop (non item sah) Clem[345. 649] Or[1,377. 630] *η πιστ. ημων* | *μη η*: F[gr]G 37. c[scr] om *η* | *αλλ* ut v. 4 ... B *αλλα*

6. FG 14. 41. 114. al pauc f g transiliunt a *του* (F om) *αιωνοσ τουτου* ad *του* (F om) *αιωνοσ τουτου*, item 7[lect] aeth[ro] om *ουδε των αρχοντ.* usque *των καταργουμενων*.

7. *λαλουμεν*: 17. *-λωμεν* | *θεου σοφιαν* cum ℵABCDEFGP al[15] d e f g r vg arm Clem[650. 685. 694] Or[1,166. 458] et[2,536] et[3,308] et[cat 251] Or[int 1,142. 148]

8 *ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν· εἰ γὰρ*
Is 64, 4 *ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν.* 9 *ἀλλὰ καθὼς*
γέγραπται· ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν καὶ οὖς οὐκ ἤκουσεν καὶ ἐπὶ
καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ ἡτοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν
αὐτόν. 10 *ἡμῖν δὲ ἀπεκάλυψεν ὁ θεὸς διὰ τοῦ πνεύματος. τὸ*
γὰρ πνεῦμα πάντα ἐραυνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ. 11 *τίς γὰρ*

---

et[saep] Eus[praep 7] Bas[2,90] Chr[57] Cyr[act 36] al Hil[1076] Ambrst etc ... ϛ (= Gb Sz) *σοφι. θεου* cum L al plu Thdrt, item sah cop syr[utr]

8. *ουδεις* et. Clem[659] Or[1,458] ac[saep] etc ... D[gr*] *ουδε εις* | *εγνωκεν* et. Clem Or etc ... FG *εγνωσεν*

9. *αλλα* et. Clem[659] etc ... A om, item Pelag | *ειδεν* cum ℵABDEFGL al plu Clem[ro 80] Clem[76. 615. 625] et[alib] Or[1,251. 2,800. 4,216] et[alib] Const[7,32,2] Hipp[phil 149. 153. 158] et[adv plat 78,1] (ed Lag) Eus[dem 214] et[mai 204] et[hist 10, 4,70] et[alib] Ath[886. 928] Epiph[652] etc ... CP al Clem[ro 114] Polyc[martyr 808] Bas[1,96] Chron[449] ex[ed ven] etc *ιδεν*. Vitiose a.[6] Clem[120] et[248 cod] Eus[marc 55 cod] Epiph[1032 cod] Thdrt Chron[440] ex[ed par] *οιδεν* | *α ητοιμ.* cum ℵDEFGLP al omn[vid] Polyc[mart 808] Clem[625. 659] Or[2,564. 809] et[3,361] Const[7,32,2] Eus[marc 5] et[ps 317] et[mai 265] et[praep 560] ([11,38]) Ps-Ath[2,92] et[416] Epiph[1032] Bas[1,173] Chr[62] Macar[208] (Gall[7]) Cyr[esai 808. 775. 858] Euthal[cod] Thdrt Dam etc. Item *quae* d e f g r vg Or[int 1,184] et[2,300. 667] et[3,41] etc ... Ln Ti *οσα* cum ABC[vid] Clem[ro 60] (*λεγει γαρ· οφθαλμος ουκ ειδεν - ανεβη οσα ητοιμασεν τοις υπομενουσιν αυτον.*) Hipp[adv plat] (ut supra) Cyr[hr 92] Epiph[652] Mac[126] (Gall[7]) Cyr[ioh 258] et[372]. Praeterea cf Or[cat 40]: *Λέγεται μὲν γεγράφθαι, καὶ ὅταν μὴ διὰ τῶν γραμμάτων ἀλλὰ δι' αὐτῶν τῶν πραγμάτων κείμενα ᾖ, ὡς ἐπὶ τῶν ἱστοριῶν. ἢ ὅταν τὸ αὐτὸ μὲν νόημα κείμενον ᾖ, μὴ ἐπ' αὐτῶν δὲ τῶν ῥημάτων ὡς ἐνταῦθα· τὸ γάρ· οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ ὄψονται, καὶ οἳ οὐκ ἀκηκόασι συνήσουσι, ταὐτόν ἐστιν· ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν καὶ οὖς οὐκ ἤκουσεν· ἢ τοῦτο τοίνυν φησίν, ἢ εἰκὸς καὶ γεγράφθαι ἐν βιβλίοις καὶ ἠφανῆσθαι τὰ βιβλία. καὶ γὰρ πολλὰ διεφθάρη καὶ ὀλίγα διεσώθη βιβλία, καὶ ἐπὶ τῆς προτέρας αἰχμαλωσίας.* Etc. De Hegesippo circa hunc locum cf Phot. 232. (pag[288, b])

10. *ημιν δε* cum ℵACDEFGLP al pler d e f g vg syr[utr] arm aeth Or[cat 43] Or[int 1,6] et[2,140. 313] et[4,514] Ath[703] Did[trl 117] et[lat 6,275] Epiph[898] Mac[129] (Gall[7]) Chr[63] Thdrt Dam al Hil[1029] Ambrst Pelag ... Ti *ημ. γαρ* cum B 37. 39. 46. 57. 71. 73. 93. 116. sah cop Clem[659] Bas[1,310. 311] Euthal cod Antioch[1234] ... 13[*lect] 14[lect] om copulam | *απεκαλυψ. ο θεος* cum ℵABCDEFGP al[15] d e f g r vg syr[sch] cop arm aeth Clem[659] Ath[703] Bas[1,310. 311] Did[trl 117] et[lat 6,275] Epiph[898] Euthal[cod] Mac[129] Cyr[ioh 828] Antioch[1234] al ... ϛ (= Gb Sz) *ο θεος απεκαλ.* cum L al longe plu syr[p] sah Or[cat 43] Chr[63] Thdrt Dam al | *δια του πνευματος* sine *αυτου* cum ℵ*ABC 17[vid] cop Clem[659] Bas[3,8] et[36] Cyr[ioh 828] (Or[int 2,313] Did[lat 6,275] *per spir. sanctum*) ... ϛ (Gb[00]) add *αυτου* cum ℵ[c]DEFGL al fere omn d e f g r vg syr[utr] sah arm aeth Or[cat 43] et[int 1,61] et[2,140] et[4,514] Ath[703]

οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώ-
που τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτωσ καὶ τὰ τοῦ θεοῦ οὐδεὶσ ἔγνωκεν εἰ μὴ τὸ Mt 11, 27
πνεῦμα τοῦ θεοῦ. 12 ἡμεῖσ δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν
ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ
χαρισθέντα ἡμῖν, 13 ἃ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖσ ἀνθρωπί-

Did[tri 117] Bas[1,310] Epiph[596] Macar[129] Chr[63] Thdrt Dam al | εραυνα cum ℵAB*C ... ς Ln ερευνα cum B³DEFGLP rell

11. *ανθρωπων* et. Or[1,197. 524] et[3,571. 632] et[int 4,486. 648] Eus[ps 127] Bas[1,276. 310] Ath[703] Ps-Ath[3,178] Did[tri 117] et[lat 6,262] Cyr[hr 155. 257] Chr[64] Cyr[ioh 42] Thdrt Antioch[1234] Dam Hil[1029] Ambrst al ... A 17. Ath[553] Cyr[ioh 887] om | *το πνευμ. του ανθρωπου* et. Or[1,197. 524] et[3,571] et[int 4,486. 648] Eus[ps 127] Bas[1,276] Antioch[1234] etc ... FG f g arm[cdd] Or[libere 2,644. 3,632] Hil[1029] Amb[apol dav 700] (non item[fid 5,568] nec[spir 2,658]) om *του ανθρωπου* | *το εν αυτω*: L *το επ αυτω* | *τα του θεου* et. Or[1,197. 524] et[3,571. 632] etc ..., DG[r*] *το του θεου* ... F[gr]G g Hil[1029] *τα εν τω θεω*. Libere Tert[prax 8] et[19] *quis enim scit quae sint in deo nisi spiritus qui in ipso est.* | *εγνωκεν* (Gb″) cum ℵABCDEP al plus[10] Euthal[cod] Or[1,524] Ath[526] et[706] Bas[1,276. 310] et[alib] Cyr[hr 257] Cyr[ioh 42. 887] Antioch[1234] Dam. Item FG 23. Cyr[hr 155] Bas[1,319] Epiph[2,17] Ps-Ath[178] al *εγνω*. Accedunt d e f g vg Amb[spir 2,657] *cognovit* etc (Ambrst al *novit*) ... ς *οιδεν* cum L al longe plu Or[1,197] et[3,571] Ath[536. 552] Did[tri 117] Chr[64] Thdrt al, item *scit* r Aug[saepe] | *το πνευμ. τ. θεου*: P add *το εν αυτω*

12. *τ. κοσμου* cum ℵABCLP al omn[vid] fu harl* tol syr[utr] aeth Ius[trec fid 5] Or[1,197] Eus[marc 14] Ath[523] Bas[1,271] et[310] Epiph[597] al mu Novatian[tri 29] (Gall[3,311]) ... DEFG f g cop arm Bas[1,310 cod 1] Cyr[osai 369] *τ. κοσμ. τουτου*, item *huius mundi* d e r vg[clo] am demid harl** Or[int 3,56. 59] Hil[603] et[alib] (sed var lect) Ambrst al | *ειδωμεν* et. Or[1,167. 4,7] et[216] Ath[583] Bas[1,310] etc, item *sciamus* d e f g r vg Or[int 3,56] Hil Ambrst Faustin[451] (Gall[7]) etc ... DEFGLP al (8 ap Scri) Or[1,197] et[2,565] et[4,189] Eus[marc 14] Did[tri 117] Ath[523] Caes[11] (Gall[6]) Epiph[380. 396] Cyr[osa 369] Thphyl *ιδωμεν* | *υπο του θεου* et. Or[4,216] et[cat 46] etc ... P 76. 115. 119. k[scr] (om et. ante) Or[cant] (ap Mai[auctor cl 9,262]) om *του*

13. *α και*: F[gr]G[gr] om *α* (Wtst affert ad eandem lectionem Eus[ps 15. 22. 90], sed nullus horum locorum huc quadrat.) | *εν διδακτοισ* ita utroq loco ℵABCDEFGLP al fere omn (al[2 scr] bis *ε. διδακτικοισ*, item 1[scr*] pri loc; 10. sec loc *εν διδαχη*) Basilid[hipp 240] Naass[hipp 112] Clem[870] Or[1,167. 197] et[2,527. 565] et[alib] Eus[marc 14] et[17] Epiph[380] (et[658]) al mu ... d e *non in doctrina humana sapientiae verbis, sed in doctrina spiritus*, f g *non in doctrina humanae sapientiae verbis, sed in doctrina spiritus*, r *non in sapientia* (corrige *-iae*) *humanae doctis verbis, sed docti spiritu*, Ambrst *non in doctrina verborum humanae sapientiae, sed in doctrina spiritus*, Aug[ep 242] *non doctis humanae sapientiae verbis, sed docti spiritu*, item ioh[102] et[civ dei 14,4] *non in sap. humanae doctis verbis, sed doctis spiritus* (edd[al] *doctis spiritu, docti spiritus*), vg *non in doctis humanae sap. verbis, sed in doctrina spiritus* (am fu* add *et virtutis*) Vig[tri 13,328] *non*

4 νης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς πνεύματος, πνευματικοῖς
πνευματικὰ συνκρίνοντες. 14 ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ
Io 14, 17 τοῦ πνεύματος τοῦ θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστίν, καὶ οὐ δύναται
γνῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται. 15 ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνα-
Es 40, 13 κρίνει πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται. 16 τίς γὰρ
Ro 11, 34 ἔγνω νοῦν κυρίου, ὃς συμβιβάσει αὐτόν; ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ
ἔχομεν.

---

docti humanas sapientiae verbis, sed docti ab spiritu, m^{10} *non quae docentur per humanae sapientiae verbum, sed quae docentur per spiritum* | *πνευματος* sine additam cum ℵABCD*FG 17. 67** 71. 80. 177. 178. 179. d e f g r m^{10} vg (sed am fu* add *et virtutis,* fu** add *sancti*) syr^{sch} cop arm Basilid$^{hipp\,240}$ Naass$^{hipp\,112}$ Clem^{370} Or$^{1,167.\,197}$ et$^{2,537.\,565}$ et^{3,635} et^{4,216} et$^{cat\,46}$ Eus$^{marc\,17}$ Epiph^{890} Dam al^{gr} et^{lat} mu ... ς (= Gb Sz) add *αγιου* cum D^{c}ELP al pler (115. praem *αγ.*) fu** syr^{p} aeth (ut solet) Eus$^{marc\,14}$ Chr^{64} Thdrt al | *πνευματικοις*: B 17. *-κως* | *συνκρι-* cum ℵAD*FG ... ς Ln *συγκρι-* cum BCD^{c}ELP al certe pler. Praeterea P *-νοντος* pro *-νοντες*, F^{gr} *συνκρινομεν*, G *συνκρρινομεν*, g *comparantes* t *mus*

14. *του θεου* cum ℵABCDEFGLP al pler d e f g m^{10} r vg syr^{p} cop arm Naass$^{hipp\,112}$ Valentinian$^{hipp\,194}$ Clem^{348} Or^{1,686} et^{2,198} et^{4,74} et$^{prov\,27}$ (ap Gall^{14}) et$^{int\,79.\,80}$ et^{alib} Eus$^{praep\,581}$ et$^{marc\,14.\,17}$ Did$^{tri\,66}$ al Hil^{64} Amb$^{luc\,12,1446}$ et^{alib} Aug$^{ep\,242}$ et$^{ioh\,97}$ et^{alib} Ambrst etc ... 2. 61. b^{scr*} o^{scr} syr^{sch} (aeth *spiritus sancti*) Ir^{gr} et$^{lat\,30}$ Clem^{650} Or$^{cat\,32.\,47}$ Ath^{740} (non item$^{lat\,776}$) Epiph$^{584.\,901}$ Chr^{65} Thdot$^{anc\,441}$ (sed non ^{462}) al (Tert$^{marc\,2,2}$ *homo animalis non recipiens quae sunt spiritus*) Hil^{844} om | *αυτω*: A* om

15. Hanc versum om ℵ* (supplet ℵ^{a}) harl* | *ανακρινει* sine *μεν* cum AC D*FG d e f g m^{10} r vg syr^{sch} cop arm ar^{e} aeth^{utr} (Ir^{gr} et$^{lat\,30}$, sed non add *αυτος δε* etc) Clem^{346} Or$^{4,74.\,166.\,395}$ et$^{cat\,72.\,277}$ et$^{int\,2,168.\,188}$ et^{alib} Thdrt^{2,1065} Hil^{64} al mu ... ς (Gb^{o}) add *μεν* cum ℵ^{a}BD$^{b\,et\,c}$ELP al omn^{vid} Euthal^{cod} syr^{p} Or$^{cat\,48}$ Did$^{tri\,66.\,201}$ Macar^{35} et^{205} (Gall^{7}) Chr^{67} Thdrt^{3,178} (i. e. ad h. l.) al | *παντα* cum ℵ^{a}BD$^{b\,et\,c}$EFGL al pler Ir$^{gr\,30}$ Clem^{346} Or$^{3,715.\,787}$ et$^{4,74.\,166.\,395}$ Macar$^{35.\,205}$ Thdrt^{2,1065} Dam al; item Did$^{tri\,66.\,201}$ Thdrt^{3,178} *παντας* ... Ln [*τα*] *παντα*, Ti *τα παντ.* cum ACD*P 17. 67. 71. 116. Ir$^{gr\,cod\,1}$ Or$^{cat\,72.\,277}$ Nyss^{2,400} Chr^{67} al

16. *συνβι-* ut ℵABCLP etc ... DEFG *συνβι-* | *χριστου* cum ℵACD^{c}ELP al omn^{vid} d e vg syr^{utr} cop arm Ps-Iust$^{zen\,et\,ser\,6}$ Or$^{1,167.\,2,535.\,3,697}$ et $^{4,7.\,189.}$ et$^{cat\,42}$ et^{alib} Or$^{int\,2,172.\,210}$ et^{alib} (^{2,264} *domini Christi*) Did$^{tri\,66}$ Epiph^{1025} Chr^{67} Cyr$^{ioh\,812}$ et^{alib} al mu Pelag Vig$^{tri\,12}$ al ... Ln *κυριου* cum BD*FG f g r Thphyl^{txt} Aug$^{iob\,3,632}$ Ambrst Sedul. Libere Or$^{cat\,278}$ *ο γαρ πνευματικος νουν εχει κυριου.*

III.

1 *Κἀγώ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν ὡσ πνευματικοῖσ* He 5, 12 1 Pe 2, 2
ἀλλ' ὡσ σαρκίνοισ, ὡσ νηπίοισ ἐν Χριστῷ. 2 *γάλα ὑμᾶσ ἐπότισα*

III. 1. *καγω* cum ℵABCDEFGP al plus[10] Clem[119. 685] Or[3,658] et[cat 87] Did[tri 286] Chr[76] Euthal[cod] Dam ... ς *και εγω* cum L al pler Thdrt al | *ηδυνηθην* et. Clem[660. 685] Or[3,479. 658] et[cat opp cath 115] etc ... c Clem[119] Or[3,658] Did[tri 286] *εδυνηθην* | *λαλησ. υμιν* cum ℵABCD*et[c]EFG al plu d e f g r Clem[119. 660] Or[int 78] Did[tri 286] Epiph[380] Euthal[cod] Thdrt al Hier[iovin 1] al ... D[b]LP al fere[40] vg Clem[685] Or[3,479. 658. 663] et[cat] (ut ante) Or[int 3,96. 3,97] Chr[76] Dam Cyp[259] Ambrst Pelag al *υμ. λαλ.* | *σαρκινοισ* c. ℵABC*D* 17. 67** 71. Clem[685] et[119 cod] Or[3,479. 658. 663] Nyss[1,61] (*διο φησι πρ. κορινθιουσ - οτι σαρκινοι εστε* etc) ... ς (= Gb) *σαρκικοισ* cum D[c]EFGLP al pler Clem[660] et[119 ed] Or[cat] (ut ante) Did[tri 286] Epiph[380] al mu (:: forma *σαρκινοσ* etiam Ro 7, 14 et Heb 7, 16 ex auctoritate gravissimorum codicum legitur. Quod v. 3 *σαρκικοι* eadem ex auctoritate edendum est, id non eam potest vim habere ut locis reliquis gravissimos testes deseramus nostramque potius opinionem quam auctoritatem sequamur. Patres in rebus eiusmodi, quae totae pendent a codicum scriptura, vix multum valent; tamen vero et ipsos cum apostolo duplicem formam promiscue adhibuisse probabile fit.) | *ωσ νηπιοισ*: 76. 89. 106. 109. 111. Clem[119] Or[cat opp cath 115] Did[286] Thphyl *ωσ νηπιουσ* coniungentes cum seqq. Item arm. Apud Clem l. l. sic invenitur: *γαλα υμασ εποτισα, ωσ νηπιουσ εν χριστω, ου βρωμα*, ac paullo post: *καὶ δὴ ἀναγνωστέον ὧδέ πωσ ῥητόν· γαλα υμασ εποτισα εν χω, καὶ διαστήσαντεσ ὀλίγον ἐπαγάγωμεν· ωσ νηπιουσ.* Nec aliter Latini multi coniunxerunt singula; nisi quod verba Latina, ut sonant, in utrumque sensum accipi possunt. Ita apud Cyp[test 3,3] ([304]) editum est: *Et ego quidem, fratres, non potui vobis loqui quasi spiritualibus, sed quasi carnalibus; quasi infantibus in Christo lac vobis potum dedi, non escam.* Item Hier[iovin 1] Aug[saepe] Ambrst etc. Ceterum eandem coniunctionem testatur etiam L, qui v. 2 *υμιν* pro *υμασ* exhibet.

2. *υμασ*: et. Ir[284] (*και δια τουτο παυλοσ κορινθιοισ φησι· γαλα υμασ εποτισα, ου βρωμα* etc) Clem[685] (*ωσ νηπιοισ εν χω· γαλα υμασ εποτισα* etc) et[alib] Or[1,245] (*ο δε παυλοσ νηπιοισ διαλεγομενοσ - κορινθιοισ φησι· γαλα υμασ εποτισα, ου βρωμα* etc) et[saepe] Or[int 2,210] (*sicut ipse apostolus de quibusdam dicit* quia lacte vos potavi, non esca) et[3,286] Eus[dem 383] (*οισ και φησιν ο θειοσ αποστολοσ· γαλα υμασ επ. ου βρ.*) etc ... L Or[cat 87] (*κορινθιοισ, προσ ουσ· γαλα υμιν εποτισα, ου βρωμα* etc) *υμιν*. Cum Latinis vero plerumque et. Or[int] *lac vobis potum dedi*, quo modo si una afferuntur quae praecedunt, coniunctio ambigua fit. Cf[2,18. 98. 110] (h. l. nulla ambiguitas est. Legitur enim: *- Corinthiis dicit: Lac vobis potum dedi* etc) [265] (ut[110]) [486] (ut[110]) et[3,27. 368] (ut[2,110]) et[4,650] (item). | *ου βρωμα* sine copula cum ℵABCP al plus[15] Euthal[cod] r vg cop syr[p] Ir[gr] (ex Dam) et[lat 284] Clem[116. 660. 685] Or

1, 11 s 11, 18 *οὐ βρῶμα· οὔπω γὰρ ἐδύνασθε. ἀλλ' οὐδὲ ἔτι νῦν δύνασθε· 3 ἔτι*
Ga 5, 20 2 Co 12, 20 *γὰρ σαρκικοί ἐστε. ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλοσ καὶ ἔρισ, οὐχὶ σαρκικοί*
ἐστε καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; 4 ὅταν γὰρ λέγῃ τισ· ἐγὼ
μέν εἰμι Παύλου, ἕτεροσ δέ· ἐγὼ Ἀπολλώ, οὐκ ἄνθρωποί ἐστε;
7, 17 Ro 12, 3 5 *τί οὖν ἐστὶν Ἀπολλώσ; τί δέ ἐστιν Παῦλοσ; διάκονοι δι' ὧν*

[1,245. 482] et[quater] et[cat 51. 87] et[cat epp cath 115] Or[int saep] Dial[810] Eus[dem 883] Did[tri 296] Cyr[esa 848. 912] al mu Cyp[250. 304] Hil[258. 462] Ambrst al mu ... ς (= Gb Sz) *και ου βρ.* cum DEFGL al plu d e f g syr[sch] arm aeth Caes[31] (Gall[6]) Thphyl Oec (non probat Or[4,244] *τοισ χρειαν εχουσι γαλακτοσ και ου στερ. τροφησ, κορινθιοισ, και γαλα ποτιζομενοισ και ου βρωμα*) | *εδυνασθε* cum ℵABCFGP al[30] Euthal[cod] Clem[119. 660. 635] Or[1,245. 487. 482] et[cat 51. 87] Chr[78] comm[tri pp] in[cant 646] (Gall[6]) Dam al ... ς (= Gb Sz) *ηδυνασθε* cum DEL al plu Ir[284] (ex Dam) Or[2,630] Dial[810] Did[tri 296] Caes (ut ante) Chr[76] Cyr[osa] Thdrt al | *αλλ ουδε* cum ℵABCDEFGP al fere[20] Euthal[cod] Clem[ter] Or[1,245. 482] et[cat 51. 87] Dial Cyr[osa] al mu ... ς (= Gb Sz) *αλλ ουτε* cum L al plu Or[1,487] Oec | *ετι* (L *ἔστιν* per incuriam): B om; hinc Ln [*ετι*]. Latini autem sic: d e f r Or[int 2,78. 210] *sed neque* (Or[int bis] *nec*) *adhuc quidem* (d e Or[int 210] om) *potestis*; g *sed neque adhuc nunc pot.*, vg *sed nec nunc quidem pot.*, Cyp [250. 304] Ambrst *sed neque nunc pot.*

3. *σαρκικοι* bis cum ℵABCD[c]ELP al omn[vid] Euthal[cod] Clem[119. 660] item pri[635]. Item[pri] Or[1,487. 482] et[cat 87] Dial[810] Did[tri 296]. Item sec Or[2,558]. Item Chr[78] al mu ... D*FG *σαρκινοι*. Item[pri] Or[1,245] et[sec 2,784] | *σαρκ. εστε* cum ℵABCLP al omn[vid] Euthal[cod] vg[cle] Clem[660] Or[1,487. 482] et[cat 87] Dial[810] Chr[78] Thdrt Dam al auct[novatian 374] (Gall[3]) Ambrst al ... Ti *εστε σαρκ.* cum DEFG d e f g r am fu harl demid tol Clem[660] Or[1,245] Cyp[250. 304] Hil[114] al | *εν υμιν*: F[gr]G[gr] *εν ημιν* | *ζηλ. και ερισ* (AFGL al Eus[ps 247] *ερεισ*): d e g r Cyp[304] Aug[civ dei 14,4] *aemulatio et contentio*, f vg Cyp[250] *zelus et contentio*, Ir[int 284] *zelus et discordia*, auct novatian[374] *aemulationes et dissensiones*, Or[int 2,301] Ambrst *aemulationes et contentiones*, m[60] *aemulatio et contentiones*. Scripsimus sine additam cum ℵABCP 23. 46. 57. 71. 74. a[scr] Euthal[cod] r m[60] vg cop arm aeth utr Clem[119. 660] Or[1,482] et[2,558] Eus[ps 244] al[gr] et[lat] mu ... ς (Gb[∞]) add *και διχοστασιαι* cum DEFGL al pler d e f g syr[utr] Ir[gr] et[lat 284] Chr[78] (*κ. διχοστασια*, sed[79] om) Thdrt al Cyp[250. 304]

4. *λεγη* (LP al plus[15] *-γει*) ante *τισ* cum ℵABCLP etc ... DEFG al pauc d e f g r Ambrst al post *τισ* pon | *ετεροσ δε εγω* (37. Thdrt om *εγω*, 61. 115. b[scr] o[scr] add *δε*) ... A 23. 224. c[scr] Chr[79] *εγω δε* | *ουκ* cum ℵ*ABC 17. (b[scr] k[scr] Euthal[cod] *ου*) Dam ... ς *ουχι* cum DEFGLP al pler Nyss[528] (Gall[6]) Chr[79] Thdrt al | *ανθρωποι* cum ℵ*ABCDEFG 17. 67** 71. d e f g r vg cop aeth[utr] Or[int 2,462] Dam Ambrst Aug[praed ss] ([10,796]) al ... ς *σαρκικοι* c. ℵ[c]LP al pler syr[utr] Nyss[528] (Gall[6]) | *εστε*: P add *και κατα ανθρωπον περιπατειτε*

5. *τι* bis cum ℵ*AB 17. 46. 71. 121. d e f g r vg aeth[utr] Euthal[cod] Dam Aug[ioh 80] et[alib] Ambrst Pelag etc ... ς Ti *τισ* cum CD[gr]E[gr]F[gr]G[gr]LP al pler syr[utr] cop arm Chr[79] Thdrt Thphyl Oec | *απολλωσ* et *παυλοσ*

ἐπιστεύσατε, καὶ ἑκάστῳ ὡσ ὁ κύριοσ ἔδωκεν. 6 ἐγὼ ἐφύτευσα,
'Ἀπολλὼσ ἐπότισεν, ἀλλὰ ὁ θεὸσ ηὔξανεν· 7 ὥστε οὔτε ὁ
φυτεύων ἔστιν τι οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων θεόσ. 8 ὁ φυ-
τεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἕν εἰσιν, ἕκαστοσ δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήμ-
ψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον. 9 θεοῦ γάρ ἐσμεν συνεργοί· θεοῦ
γεώργιον, θεοῦ οἰκοδομή ἐστε.

---

hoc ordine (Gb'') cum ℵABCD*et^{c}EFGP 17. 37. 46. 71. 116. d e f g r vg cop Euthal^{cod} Dam Aug$^{ioh 80}$ Ambrst Pelag etc ... ς *παυλ.* et *απολλ.* cum D^{b}L al pler syr^{utr} arm aeth Chr^{79} Thdrt al Optat$^{donat 5}$ auct$^{voc gent 2,6}$. Pro *απολλωσ* FG 37. exhibent *απολλω*, ut Latini *Apollo.* | *τ. δε εστιν* cum ℵABCP 17. 37. 46. 71. 116. Euthal^{cod} Dam ... ς om *εστιν* cum DEFGL al pler d e f g r vg cop arm Chr^{79} Thdrt Thphyl Oec | *διακονοι* cum ℵABCD*EFG 67**71. 177. d e f g r vg cop arm aeth^{utr} (sed^{pp} om et. *διακονοι*) Dam Aug$^{ioh 80}$ et^{alib} Ambrst etc ... ς (= Gb Sz) Ti *αλλ η διακ.* cum D^{b} et^{c} LP al pler syr^{utr} Euthal^{cod} Chr^{79} Thdrt Thphyl Oec Optat$^{donat 5}$ (*Utique ministri*) :: contra tantam auctoritatem *αλλ η* retinere consentaneum non est. Bis illud quidem in N. T. legitur: Lc 12, 5 et 2 Co 1, 13. Utroque loco tantum non fluctuat. Inlatum vero est h. l. a docto lectore ut vis accederet orationi. Ceterum nec raro apud scriptores Graecos invenitur. Ita apud Xenoph. Hier. 5, 2 est: *Τίνεσ ἄλλοι αὐτοῖσ καταλείπονται χρῆσθαι ἀλλ' ἢ οἱ ἄδικοί τε καὶ ἀκρατεῖσ;* Apud Plat. apol. 34. *Τίνα ἄλλον λόγον ἔχουσι βοηθοῦντα ἐμοὶ ἀλλ' ἢ τὸν ὀρθὸν κ. δίκαιον;* Apud Lucian. Phalar. alt. 2. *Οὐδὲν γάρ ἀλλ' ἢ ἱεροσυλία τὸ πρᾶγμά ἐστιν.* | *δι ων* (r Aug$^{ioh 80}$ et^{alib} *per quos*): d e f g vg Aug$^{litt\ petil 3}$ Ambrst al *eius cui* (Optat$^{donat 5}$ *in quem*) | *ωσ*: C tol* om

6. *απολλωσ*: FG rursus *απολλω*, ut Latini *Apollo.* | *αλλα* cum ℵABD*FG ... CD^{c}LP al certe pler *αλλ* ... E (ut locis similibus quibus D* *αλλα*, D^{c} *αλλ*) *αλα* ... 17. f^{scr} Or^{1,130} Cyr$^{esa 363}$ *ο δε* pro *αλλα ο*

7. *ωστε ουτε*: A om *ουτε* | *ουτε* sec cum ℵ^{c}ABDEFGLP etc (cop bis *ουδε*) ... ℵ*C *ουδε* | *αλλο*: D* *αλλα ο* (E *αλα' ο*)

8. Inde a verbis *ο φυτευων δε* usque *και το πνευμα του θεου* v. 16. omnia desiderantur in F^{gr} et G g. Relinquitur tamen in utroque spatium vacuum, cuius ad initium g (i. e. scriptor partis Latinae codicis G) adnotavit: *deest in graeco.*

8. *εκαστοσ δε* (Thdrt *γαρ*): C 31. om *δε* (item syr^{ed}, non item^{ms}) | *λημψεται* cum ℵAB*D*E ... ς *ληψ.* cum B^{3}CD^{c}LP al omn^{vid} | *κοπον*: C *τοπον*, 13^{lect*} *σκοπον*

9. *γεωργιον* (D* *γεοργ-*) absque additam et. Clem^{390} Or^{1,308} et$^{3,135.\ 299.\ 307}$ et^{cat} eph^{163} (et^{3,425} *θεου γεωργια, θεου οικοδομη εσμεν*) etc ... D^{gr} b (non item* nec^{c}) f vg (et. am fu** demid tol harl**) arm syr^{p} Chr$^{31 bis}$ Pelag al (sed non Or$^{int 2,151}$ Ambrst al) add *εστε.* Item fu* add *est.* | *οικοδομη*: 37. *οικοδομημα*

10 *Κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι ὡσ σοφὸσ
ἀρχιτέκτων θεμέλιον ἔθηκα, ἄλλοσ δὲ ἐποικοδομεῖ. ἕκαστοσ δὲ*
Eph 2, 20 *βλεπέτω πῶσ ἐποικοδομεῖ.* 11 *θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶσ δύναται
θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅσ ἐστιν Ἰησοῦσ Χριστόσ.* 12 *εἰ δέ
τισ ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον χρυσίον, ἀργύριον, λίθουσ τιμίουσ,
ξύλα, χόρτον, καλάμην,* 13 *ἑκάστου τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται·
ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει, ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται, καὶ ἑκάστου*

---

10. *του θεου*: 55. f demid al[lachm] Clem[660] Thdrt[cod] Cyr[esa 56] (non[act 29]) Aug[op mon] ([6,476]) om | *εθηκα* cum ℵ*ABC* 17. 37* 39. Chr[81] edd (non montf) ... ς Ti *τεθεικα* cum ℵ[c]C[3]DELP al pler (sed LP 47. 62. al[2 scr] *τεθηκα*) Clem[660] Or[2,185] et[cat 56] Chr[81] montf Cyr[esa 56] et[act 29] Thdrt Dam al | *αλλοσ δε* et. Clem[660] etc ... DE d e Or[int 2,268] Chr[81] Gild (cf Sab) om *δε*

11. *θειναι* (LP al *θηναι*): 17. post *παρα τ. κειμ.* pon | *ιησουσ χριστοσ* cum ℵABLP al plus[50] syr[sch] sah cop arm aeth Or[cat 57] (et[1,298] *-τω κειμενω θεμελιω ιησου χριστω-*) et[int 2,97] Mcelleus[45. 157] Eus[ecl 198] et[ps 66. 201] et[theoph 126] Ath[428] Bas[esa 486] et[2,612] Did[tri 28. 341] Chr[68] et[11,45] Cyr[act 29] al mu (et. Arnob[iun] de trin[218]). Similiter ς (= Gb Sz) *ιησ. ο χριστ.* cum minusc vix mu Euthal[cod] ... Ln Ti *χριστ. ιησουσ* cum C[3]DE 52. 137. 224 8[pe] d e f vg syr[p] Or[2,269] et[int 2,263. 419] Ps- Ath [dial trin 412] Chr[80] Dam Ambrst al[lat] mu ... C* Chr[11,46] Cyr[esa 56] *χριστοσ*, Or ap Euthy[1,291] *ο χρ.*

12. *επι τ. θεμελιον* sine *τουτον* cum ℵ*ABC* fu* sah aeth Cyr[esa 282] Amb ep[74] (p[1068]) ... ς Ti add *τουτον* cum ℵ[c]C[3]DELP al omn[vid] d e f vg (et. am demid tol harl) syr[utr] cop arm Bas[esa 487] Cyr[hr 224] Epiph[2,31] Chr[85] et[12,128] Euthal[cod] Thdrt Dam al Or[int 2,148. 263] Aug[civ dei 21,21] Ambrst al | *χρυσιον* cum ℵB 73. Clem[660] Or[cat 57] libere Bas[esa 487] edd Epiph[2,31] Dam ... ς Ln Ti *χρυσον* cum ADELP al pler Or[2,281] (et[libere 1,686]) et[libere cat 57] semel et[58] Cyr[hr 224] Bas[esa 487] ed Chr[85] Thdrt al. Praeterea post *χρυσ.* B Chr[cod mosc] add *και*. Item aeth *aurum et argentum sive ligneum et gramen et arundinem.* Item Clem[660], sed etiam *και ξυλα και χορτον*. Item Or[2,281] *-ου μονον χρυσ. και αργυρ. και λιθ. τιμ.* Item Cyr[hr 224] *χρ. και αργ. και λιθ. τιμ.* | *αργυριον* cum ℵBC 73. Clem Or cat libere[57] et[58] Bas[esa 487] edd Dam ... ς Ln Ti *αργυρον* cum ADELP al pler Or[1,686] allud et[2,281] libere et[cat] libere[57] Cyr[hr 224] Bas[esa 487] ed Epiph[2,31] Chr[85] Thdrt etc

13. *εκαστου το εργον φανερον γενησεται* (17. *γενησηται*, 114. *γενηται*) ita et. DE[gr b] et[c] (sed[b] servat *γενηται*) ... D* d e Ambrst *ο ποιησασ τουτο το εργον φανεροσ γενηται*, *qui fecit* (Ambrst *facit*) *hoc opus manifestus erit.* (Non huc sed ad seqq spectat Clem[660] qui pluribus libere ex h. l. allatis addit: *οποιον δε εκαστου το εργον, το πυρ δοκιμασει.* Item Or[2,498] et[1,509]. | *το πυρ αυτο* cum ABCP 17. 37. 39. 46. 67. 73. 80. 93. syr[sch] Or[2,498] et[cat 56] Eus[dem 480] Bas[2,30] ex[edd 2] Chr[85] (sed fluct lectio) Procop[esa 96] Thdrt ad h. l. et[malach 4,1] ... ς

τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστιν τὸ πῦρ αὐτὸ δοκιμάσει. 14 *εἴ τινος τὸ*
ἔργον μενεῖ ὃ ἐποικοδόμησεν, μισθὸν λήμψεται· 15 *εἴ τινος τὸ*
ἔργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται, αὐτὸς δὲ σωθήσεται, οὕτως
δὲ ὡς διὰ πυρός. Iud 23
16 *Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς θεοῦ ἐστὲ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ* 6, 19
οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; 17 *εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦ-* 2 Co 6, 16 Eph 2, 21
τον ὁ θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵτινές ἐστε ὑμεῖς.
18 *Μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξαπατάτω· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν*
ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός. 19 *ἡ*
γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου μωρία παρὰ τῷ θεῷ ἐστίν. γέγρα- Iob 5, 13
πται γάρ· ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν.

---

om *αυτο* cum ℵDEL al pler d e f vg syr p sah cop arm aeth (Clem 600 vide ante) Or 1,500 et cat 67 Chr edd 2 et 2,278 Cyr sach 767 Thdrt esa 66,16 et dan 12,10 et malach 3,2 Dam al Ambrst al

14. *μενεῖ*: sic, i. e. *manserit* d e f g Aug civ dei 21,21 ac saep Ambrst etc, item syr utr sah cop arm ... ϛ (= Gb Sz) *μένει*, ut D c EL | *εποικοδομησεν* cum ℵAB*DFLP 17. n scr Bas esai 579 ... ϛ Ln (ignorans testes lectionis -οι- omnes praeter A) *επωκοδομ.* cum B 2 C al pler Or 1,500 al mu (224. Euthal cod *εποκοδ.*) | *λημψεται* cum ℵAB*CD*E ... ϛ *ληψετ.* cum B 3 D c LP al omn vid

15. *ουτως δε*: 17. om *δε*

16. *οικει εν υμιν* cum ℵACDEFGL al pler d e f g m 108 vg relI (sed aeth non expri *οικει*) Ir int 300 Or int 2,218 et 3,650 et 4,644 Bas eunom 276. 297. 310 Did tri 228 Epiph 788. 893. 903 Cyr ioh 818 et act 39 al mu Cyp 90. 314 Hil 165. 360 et alib Ambrst etc ... BP 17. 37. 46. Bas euno 319 *εν υμιν οικει* (libere Tert marc 5,6 *et in nobis inhabitet spir. dei.*)

17. *φθερει* cum ℵABC al pler d e f g m 108 vg (et. fu demid etc) relI Ir int 287. 300 Or cat 65 et cat eph 234 Or int 2,409. 3,364. 4,481 Eus ps 316 Did tri 228 Cyr ioh 130 et act 39 al mu Cyp 314 Hil 165 Ambrst etc ... D gr E gr F gr G gr LP 47. am *φθειρει* (L *φθειρεῖ*) | *τουτον* cum ℵBCLP al pler Euthal cod sah cop syr p txt aeth Or 65. 106 Eus ps 316 Did tri 228 et manich 311 (Gall 6) Amphil 479 (ibidem) Macar 210 (Gall 7) Chr 89. 91 et 2,481 et 6,138 Cyr ioh 130 Thdrt Dam al. Item d e f g m 108 vg Ir int 287 Or int 2,409. 3,364 Tert pudic 18 Cyp 314 Hil 165 etc *disperdet* (Tert *vitiabit*, Ir int *violabit*) *illum deus* ... Gb′ Ln *αυτον* cum ADEFG 39. 106. syr sch et p mg arm Or cat eph 234 | *οιτινεσ* etc: it vg Ir int 300 Tert pud 18 Cyp 314 etc *quod estis vos*

18. *εαυτον* (*se* vg cle fu demid al Cyp 247 et 324 Ambrst al) ... d e f g am tol** al lachm Pelag Sedul *vos* | *εξαπατατω* (47. *απαταтω*): DE 23 mg 73. 118. d e add *κενοισ λογοισ*

19. *τω θεω* (et. Ln ed min) cum ℵABLP al pler Euthal cod Or 1,331. 711 et 3, 175 Dion alex 110 (Gall 14) Eus praep 606 Hermia 1 (Gall 2,66) Chr 95 Thdrt Dam al ... Ln ed mai Ti om *τω* cum CDEFG 61. b scr* o scr Clem 345 Or 1, 693 et cat 65 | *γαρ*: D gr* om (add b et c) | FG om *ο* et *τουσ* | *πανουργια*

Ps 93(94), 11 20 καὶ πάλιν· κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν, ὅτι
εἰσὶν μάταιοι. 21 ὥστε μηδεὶς καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις· πάντα
γὰρ ὑμῶν ἐστίν, 22 εἴτε Παῦλος εἴτε Ἀπολλὼς εἴτε Κηφᾶς, εἴτε
κόσμος εἴτε ζωὴ εἴτε θάνατος, εἴτε ἐνεστῶτα εἴτε μέλλοντα, πάντα
ὑμῶν, 23 ὑμεῖς δὲ Χριστοῦ, Χριστὸς δὲ θεοῦ.

IV.

1 Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ
1 Pe 4, 10 καὶ οἰκονόμους μυστηρίων θεοῦ. 2 ὧδε λοιπὸν ζητεῖται ἐν τοῖς

(et. f g): F[gr] G[gr] πανουργει :: excidit ω propter αυτων quod sequitur.

20. σοφων et. Clem[330] Or[cat66] etc Tert[marc 5,6] Ambrst etc ... 3. 17. 38. 39. 46. 55. 76. 238. k[scr] am harl[*vid] arm[edd] Meion[epiph 330. 355] Chr[96] edd (et.[mosc1]) Euthal[556] (in elencho μαρτυριων ex[cod vat]) Hier[pelag 2] ([4,516]) ανθρωπων :: ex LXX

21. εν ανθρωποις (d e in homines) et. Dial[860] Eus[ps 28] etc: F G f g Tert marc[5,6] Aug[litt petil 3,298] Ambrst al (sed non Pelag Bed) εν ανθρωπω

22 απολλως: FG 17. απολλω. Item Apollo it vg, ut ante. | παντα: 18[lect] d e f g vg add γαρ, enim | υμων (F[gr] G[gr] δε υμ.): B 43. 48. 52. Or[prov] (Notitia[111], Mai[48]) ημων. Item Eus[luc] ap Mai[281 sq] και ελεγεν ειτε ζωη - παντα ημων ειναι. Edidimus sine εστιν cum ℵABCD*FGP 17. 46. Euthal[cod] d e aeth Dial[860] Aug[coll carth 488] Ambrst ... ς (Gb[oo]) add εστιν cum D[b] et[c] EL al pler f g vg syr[utr] cop arm Or[prov] (ut ante) Chr[96] etc Or[int 4,561. 594] Tert[res carn 59] etc

23. υμεις: B 43. Or[prov] (ut ante) ημεις

IV. 1. ημας et. Or[2,767. 3,180] et[int 3,878] Did[tri 68] etc ... 17. 109. d[scr] syr sch υμας | θεου: FG του θεου

2. ωδε cum ℵABCD*FGP 17. 31. 39. 67** 71. 12[lect] Euthal[cod] d e f g vg (d e f vg Or[int 3,878] Aug Ambrst al hic iam quaeritur; g his iam i ceterum) syr[utr] cop arm aeth[utr] Or[int 3,878] Aug[litt petil 3] ([3,298]) Ambrst al. Edidit autem invitis quidem testibus Ln sic: θεοῦ· ὧδε. λοιπὸν ζητεῖται ἐν ... ς ὃ δὲ cum D[c]EL al pler Or[3,180. 4,481] (addit: οὐ γὰρ πάντως εἰ ζητεῖται, τὸ ζητούμενον εὑρίσκεται) et[cat 71] Did[tri 68] Chr[97] Thdrt Phot ap Oec et[cat 76] (καὶ ὃ λοιπὸν ζητεῖται [sic potius quam κεῖται] ἐν τοῖς οἰκονόμοις, κἀκεῖνο ἡμᾶς λογιζέσθω - τί δέ ἐστι τοῦτο τὸ ἐν τοῖς οἰκονόμοις ζητούμενον; ἵνα etc) al, item auct[aleator] (Hoc quoque inter - quaeritur) | λοιπον (ita ℵ[corr] etiam[a vid]): ℵ* add τι. (Hoc sic accipiendum videtur: ὧδε λοιπὸν τί ζητεῖτε ἐν τ. οἰκονόμοις; ἵνα) | ζητειται: ita (quaeritur) et. d e f g vg cop syr[utr] rell Or[int 3,878] nec Latinorum quisquam aliter. Item -ται BL al plu (ap Scri omnes praeter 3) Or[3,180. 291] et[4,481] et[cat 71] rell ... ℵACD[gr]E[gr]F[gr]G[gr]P al permu

οἰκονόμοισ ἵνα πιστόσ τισ εὑρεθῇ. 3 *ἐμοὶ δὲ εἰσ ἐλάχιστόν ἐστιν*
ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνησ ἡμέρασ· ἀλλ' οὐδὲ
ἐμαυτὸν ἀνακρίνω· 4 *οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα, ἀλλ' οὐκ ἐν*
τούτῳ δεδικαίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων με κύριόσ ἐστιν. 5 *ὥστε μὴ*
πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕωσ ἂν ἔλθῃ ὁ κύριοσ, ὃσ καὶ φωτίσει τὰ
κρυπτὰ τοῦ σκότουσ καὶ φανερώσει τὰσ βουλὰσ τῶν καρδιῶν· καὶ
τότε ὁ ἔπαινοσ γενήσεται ἑκάστῳ ἀπὸ τοῦ θεοῦ. Ro 2, 29
6 *Ταῦτα δέ, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰσ ἐμαυτὸν καὶ Ἀπολ-*
λὼν δι' ὑμᾶσ, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται, ἵνα Ro 12 3

Euthal[cod] *ζητειτε* (FG *-τητε*): Gb' | *πιστοσ τισ ευρεθη* et. d e vg Or[quater et int 3,878] etc ... D[gr*] et[c] E[gr] *τισ ευρεθη πιστοσ*, D[b]FG f g go *τισ πιστ. ευρεθη*

3. *υφ υμων*: A o[scr] *υφ ημων* | *αλλ ουδε*: D* *αλλα ουδε*, FG *αλλ ουδ*

4. *αλλ ουκ*: P 73. 8[lect] *αλλ ουδε*. Etiam Hier[Pelag 2] (4,5.6) *sed nec in hoc* etc. Postea vero (4,532) et Aug[litt petil 3] *nec tamen in hoc* etc. | L* *αλλ ουκ εν τουτω ανακρινομε· κυριοσ εστιν*. Sed quae desunt: *δεδικαιωμαι· ο δε*, suppleta sunt, ab ipso* ut videtur, et super *-ο* (in *ανακρινο*) notatum *-ων*. | *ο δε* et. Or[cat 78] ℵ[c] etc ... ℵ* syr[sch] aeth (arm?) *ο γαρ* (nil probat Ps-Iust[sen 17] *ουτε ουν του αμελουσ αμελητεον· θεοσ γαρ ο κρινων εστι.*) | *κυρ. εστιν*: D* d add *θεοσ*

5. *τι* et. Or[3,235. 4,429 et cat 74. 75] Or[int 4,663] f g Amb[ps 48,920] Aug[serm dom 2 (3,225)] etc ... 17. d e vg go arm Or[int 4.479] Ambrst Pelag al om | *κρινετε* (sic et. Latini etc): ℵAP al scribunt *-ται* | *ο κυριοσ* (sic D[b] et[c]) ... D* om *ο* | *οσ και* et. Or[3,235. 612 et cat 75] etc Or[int 4,479. 663] Amb ps[48,920] (*qui illuminabit*) Ambrst al ... D*EFG d e f g Aug[ps 100 et 109 et civ dei 22,29 et litt petil 3 (9,296) et alib] (sed non[serm dei 2]) al om *οσ* | *του θεου*: DE 7. 91. 109. 1[scr] om *του*

6. *ταυτα δε* (et. ℵ[a]): ℵ* arm om *δε* | FG* *μετασχηματισα* | *εισ εμαυτον* (et. f g *in me ipsum*): F[gr]G[gr] om *εισ* | *απολλων* (et. Ln[ed min]) cum ℵ* AB* (et B[3] *ἀπὸ πολλῶν*) ... ς Ln[ed mai] Ti *απολλω* cum ℵ[a vi] et[c] CDE FGLP al omn[vid] (et Euthal[cod]), nec aliter editum Or[cat 16] Chr Thdrt etc | *εν ημιν* et. d* f g vg (et. am fu demid harl tol omn[lachm]) etc Or cat[77] etc ... D* 14* 17. 23. 26. 55. 115 140. 1[scr] d** e cop syr[p] Chr [3,166] (non ad h. l. nec [10,18]) Antioch[1062] *εν υμιν* | *το μη*: FG 2. om *το* | *υπερ α* (Gb') cum ℵABCP 17. 31. 73 cop syr[p] (Or[cat] utrumque testatur, vide post) Ath[452] Chr[118] ex[mosc 1] Cyr[ioh 600] ... ς *υπερ ο* cum DE FGL al pler f g syr[sch] arm go Chr[115] et [18] et [3,166] Thdrt Dam al. Nil definiunt d e vg: *supra quam scriptum est.* | *γεγραπται* sine additam cum ℵ*ABD*E*FG 46. d e f g vg (aeth[libere] *ut vos discatis, et an rectum est vobis* (quod) *efferatis vos super socium vestrum*) Or[cat 77] Aug[litt petil 3 et alib] Ambrst al ... ς (Gb°) add *φρονειν* cum ℵ[c]C[vid]D[c]E[2]LP al pler syr[utr] cop arm go Chr[118] et [18] et [3,166] Thdrt Cyr[ioh] Antioch[1062] Dam al, item Ath[452] *φυσιουσθαι*. Euthal[cod] habet *το μη υπερφρονειν· γεγραπται ινα μη* etc. Cf Or[cat 77] *γέγραπται ταῦτα - μήποτε καὶ αὐτοὶ ἐμπέσωμεν εἰσ τὰ τοιαῦτα - ἀλλ' εἰδῶμεν τὸ „ἵνα ἐν ἡμῖν μά-*

μὴ εἷς ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου. 7 τίς γάρ σε
διακρίνει; τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι
ὡς μὴ λαβών; 8 ἤδη κεκορεσμένοι ἐστέ· ἤδη ἐπλουτήσατε· χωρὶς
ἡμῶν ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς
Ro 8, 30 ὑμῖν συνβασιλεύσωμεν. 9 δοκῶ γάρ, ὁ θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστό-
λους ἐσχάτους ἀπέδειξεν, ὡς ἐπιθανατίους, ὅτι θέατρον ἐγενήθη-
μεν τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις. 10 ἡμεῖς μωροὶ διὰ
Χριστόν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ
2 Co 11, 27 s ἰσχυροί· ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι. 11 ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας
καὶ πεινῶμεν καὶ διψῶμεν καὶ γυμνιτεύομεν καὶ κολαφιζόμεθα
καὶ ἀστατοῦμεν 12 καὶ κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσίν·
λοιδορούμενοι εὐλογοῦμεν, διωκόμενοι ἀνεχόμεθα, 13 δυσφημού-

θητε τὸ ὑπὲρ ὃ γέγραπται"· ἐάν τις ἔξω ἔχων ἐποδιεστέραν, πρὶν πληρῶσαι τὰ γεγραμμένα, θέλει ἀναβῆναι εἰς τὰ ὑπὲρ ἃ γέγραπται, οὐδὲ νοήσει ἃ γέγραπται. Sic Latini: d e vg *ut in nobis* (*vobis*) *discatis ne supra quam scriptum est unus adversus alterum infletur pro alio*; Aug Ambrst *ut in nobis discatis ne supra quam* (Ambrst *quod*) *script. est unus pro altero* (Ambrst *uno*) *infletur adv. alterum*; f g *ut in nobis discatis ne supra quod script. est ut non unus advers. alterum* (g add *t pro uno*) *infletur pro alio* (g *infletur adv. alterum t pro alio*) | *ινα μη* ... DE om *μη* | *υπερ του*: FG *κατα του*. Cf et. d e f g vg.

8. Ln^ed min *ηδ. κεκ. εστε; ηδ. επλ.; χωρ. ημ. εβ.;* | *επλουτησατε* (f *div. facti estis*): F *-τησετε* | *χωρ. ημ. εβασιλευσατε* (d am *regnastis*; e f g vg^cle fu demid harl tol Or^int 2,301. 314 Hil^282. 485 Ambrst al *regnatis*, Tert^pud 14 *iam regnatis*) et. Or^cat 79 et ^80 Eus^mai 95 (in ps 147) etc ... A om | *οφελον*: D^cEL al aliq *ωφελ.* | *γε*: D*FG om (Latini: *et utinam regnaretis* vel *regnetis*) | *υμιν* (it vg *vobiscum*): E^gr 115. om ... D* *συν υμιν* | *συνβασι-* cum ℵAB*CD*FGP ... ς Ln (sciebat tantum ACG *συν-*) *συμβασι-* cum B²D^cEL al certe pler

9. *δοκω γαρ* sine *οτι* cum ℵ*ABCD*FG 46. 116. d e f g am fu* (fu al add *et*) demid tol Clem^587 Or^cat 84 et^int 2,412 Dam Tert pudic 14 Hil^474 ... ς (Gb^00) add *οτι* cum ℵ^cD^cELP al pler vg^cle fu** harl syr^utr cop arm go Or^3,178 Chr^116 Thdrt al Amb^ps 43,901 Ambrst Pelag

11. *αχρι* (et. Clem^587 Or^1,257 et^bis Eus^ps 406; *μεχρι* Eus^praep 584 Chr^127) *της*: FG *εως* (pro *αρτι* F *αργει*, confusis Τ et Γ) | *γυμνιτευομεν* (B*D* *-νει-*) cum ℵA^corr B*et^cCDEFGP 87. al ^3scr etc ... ς *γυμνητευομεν* cum L al longe plu Euthal^cod. Nec aliter editum in Clem Or Eus etc. Praeterea A* om *γυμν. και*

12. *λοιδορουμενοι*: FG add *και*, item post *διωκομενοι*: quemadmodum it vg Or^int 2,692 etc *maledicimur et benedicimus, persecutionem patimur et sustinemus*

13. *δυσφημουμενοι* (Gb'') cum ℵ*ACP 17. 46. Euthal^cod Clem^587 Or^1,887 (sed Philocalia *βλασφ-*) et^728 et^iob 85 (Gall 14) Eus praep^584. 685 Cyr

μενοι παρακαλοῦμεν, ὡσ περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν,
πάντων περίψημα ἕωσ ἄρτι.
14 Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶσ γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡσ τέκνα μου 1 Th 2, 11
ἀγαπητὰ νουθετῶν. 15 ἐὰν γὰρ μυρίουσ παιδαγωγοὺσ ἔχητε ἐν
Χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺσ πατέρασ· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ
εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶσ ἐγέννησα. 16 παρακαλῶ οὖν ὑμᾶσ, μιμηταί 11, 1 Ga 4, 19
μου γίνεσθε. 17 διὰ τοῦτο αὐτὸ ἔπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὅσ ἐστίν 16, 10
μου τέκνον ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν κυρίῳ, ὃσ ὑμᾶσ ἀναμνήσει τὰσ
ὁδούσ μου τὰσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καθὼσ πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκ-

---

ioh[899] Dam ... ς Ln βλασφημ. cum ℵ[c]BDEFGL al pler it vg (f g vg *blasphemamur et*, d e *blasphemati*) Or[1,257. 2,501] Chr[129] Thdrt al Or[int 2,693] Ambrst etc (hi Latini ut vg) | ωσ περικαθαρματα et. Clem[507] Or[4,393] Eus[praep 584] etc ... D[gr*] ωσ περικαθαρμα (et. harl[*] *purgamentum*) ... G (certe sic plane distinctum est) 37. 123. al[4] (et. n[ser]?) ωσπερει (G ωσπερι) καθαρματα, 48 ωσπερ καθ. | περιψημα: cf Barn [6] (Dress[10]): εγω περιψημα τησ αγαπησ υμων.

14. γραφω ταυτα cum ℵABCLP al fere omn etc ... DEFG k[scr] d e f g vg pp[lat] ταυτ. γραφ. | αλλ ωσ cum ℵADEFGLP etc ... B αλλα ωσ | νουθετων (Gb') cum ℵACP 3. 6. 10. 17. 31. 33. 16[lect] Thphyl[txt] ... ς Ln Ti νουθετω cum BDEFGL al pler d e f g vg Chr[130] Thdrt Dam al Ambrst al

15. εν γαρ χριστ. ιησου et. Clem[658] (και· εγω υμασ εγεννησα εν χω ιυ) Or[int 2,130. 219] et[alib] Method[3,689] Eus[ps 408] Chr[131] Cyr[glaph 112. 116] et[esa 634. 862] et[zach 750] et[ioh 148] al mu Ambrst etc ... B Clem[556] Montan[epist in collat carth] Pacian[serm bapt] om ιησου | εγεννησα (FG εγενησα): confirmant Clem (Or[2,695] παῦλοσ διὰ τοῦ εὐαγγελίου γεννᾷ τοὺσ γαλάτασ) Method Eus Cyr etc

16. ουν et. Clem[507] etc ... D[gr*]F[gr]G δε, g *itaque t autem* ... aeth[utr] Chr [131] ex[mosco] om | γινεσθε: 10. 31. 73. 118. vg[cle] (sed non am fu demid tol etc) arm[usc] (non item[ven]) Chr[131] Pelag add καθωσ καγω (10. 31. εγω) χριστου :: ex 11, 1.

17. δια τουτ. αυτο cum ℵ[*]AP 17. 46. 80. 116. syr[p] Euthal[cod] ... ς Ln Ti om αυτο cum ℵ[*]BCDEFGL al pler Or[cat 87] Chr[137] Thdrt Dam al; nec magis expri d e f g vg (hi Latini *ideo*) syr[sch] rell | μου τεκνον cum ℵABCP 17. 37. 46. 116. Euthal[cod] arm Chr[137] Dam ... ς τεκν. μου cum DEFGL al pler d e f g vg Or[cat 87] Thdrt al | πιστον: FG πιστοσ (it vg *filius meus carissimus et fidelis*) | εν κυριω: A[woid] ex errore[woid] εν χριστω | αναμνησει: A a[scr*] αναμιμνησει (sic) | εν χριστ. ιησου cum ℵCD[b] 5. 6. 10. 17. 31. 37. 39. 46. 49. 67. 71. 80. 116. b[scr] o[scr] Euthal[cod] vg[cle] fu harl omn[lachm] cop syr[p] arm (aeth *Ies. Chr.*) Chr[137] Dam Ambrst al ... D[*]FG d f g εν κυριω ιησου (e tantum εν κυριω: in d post *domino* punctum positum; propterea videtur e omisisse ihu quod sequitur.) ... ς Ti εν χριστω sine ιησ. cum ABD[c]ELP al longe plu am demid tol syr[sch] Or[cat 87] Thdrt Thphyl Oec

κλησίᾳ διδάσκω. 18 ὡσ μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸσ ὑμᾶσ ἐφυσιώ-
16, 7 Ja 4, 15 θησάν τινεσ· 19 ἐλεύσομαι δὲ ταχέωσ πρὸσ ὑμᾶσ, ἐὰν ὁ κύριοσ
θελήσῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεφυσιωμένων ἀλλὰ τὴν
δύναμιν· 20 οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἐν δυνά-
μει. 21 τί θέλετε; ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸσ ὑμᾶσ, ἢ ἐν ἀγάπῃ πνεύ-
ματί τε πραΰτητοσ;

V.

1 Ὅλωσ ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία ἥτισ οὐδὲ
Lv 18, 7 s ἐν τοῖσ ἔθνεσιν, ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ πατρὸσ ἔχειν. 2 καὶ ὑμεῖσ
πεφυσιωμένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ἀρθῇ ἐκ μέ-
Col 2, 5 σου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο πράξασ; 3 ἐγὼ μὲν γὰρ ἀπὼν τῷ

---

18. *δε* et Or[cat 88] etc ... FG d e f g vg cop pp[lat] om

19. *θελησῃ*: LP 48. 114. 116. f[ecr] *θελησει* | ου et. Clem[247. 397] Or[4,11] Severian[cat 88] etc Tert[pudic 14] Ambrst etc ... D* d* om | *λογον*: FG add *αυτων* (d e f vg *eorum qui inflati sunt*, g *eorum inflantium t qui inflati sunt*) | *των πεφυσιωμενων* et. Clem[247. 397] Severian[cat 88] Chr[130] Thdrt Dam etc ... L 3. 37. 46* 49. 57. 109. 116. h[scr] al aliq Or[4,11] *τον πεφυσιωμενον*

20. *αλλ* (et. Or[4,11] etc): FG *αλλα*

21. *πνευματι*: D* d *πνευμα* (*spiritus*) | *πραυτητοσ* cum ABC[vi] 17. 12[lect] Dam ... ς *πραοτητοσ* cum ℵDEFGP al pler Euthal[cod] Clem[134] Or[2,568] Chr[140] Thdrt al : : cf ad 2 Co 10, 1. Gal 5, 23. 6, 1. Eph 4, 2. Col 3, 12. 2 Tim 2, 25. Tit 3, 2

V, 1. *εν τ. εθνεσιν* sine additam cum ℵ*ABCDEFG 6. 17. 46. 67** 177. 178. 179. Euthal[cod] d e f g vg cop arm aeth[utr] Or[cat 90] et[int 2,301. 469. 2,290] Mane ap Epiph[706] Tert[pudic 14] Lcif[186] et[215] (Gall[6]) Ambrst etc ... ς (= Gb Sz) add *ονομαζεται* cum ℵ[c]LP al pler syr[utr] Bas[2,670] Chr[146 bis] Thdrt Dam al Cassiod (in h. l.). Cf et. Or[cat 91] *τοιαυτην οιαν μηδε εν τοισ εθν. εστιν ακουειν*. Item Cyr[cat 90] - -*εστιν ακουσαι*. | *τινα του πατρ. εχειν* (Ambrst *ita ut quis uxorem patris habeat*): DEFG *του πατρ. εχειν τινα*, f g *ita ut uxorem patris habeat aliquis*, d e vg Or int[2,469] Lcif[186. 215] al *ita ut uxorem patris* (Lcif[186] add *sui*) *aliquis habeat*, Tert[pud] *ut uxorem patris sui quis habeat*, Or[int 2,290] *ut uxorem quidem patris aliquis habeat*

2. *ουχι* (et. Or[cat 91] Man[epiph 706] etc): FG *ου* | *αρθῃ* cum ℵABCDEFGP al 15 Euthal[cod] Mane apud Epiph[706] Or[cat 91] ... ς (= Gb Sz) *εξαρθῃ* cum L al longe plu (93. *επαρθῃ*) Bas[regg 372. 513] et[2,268] Chr[146] Thdrt Dam al | *πραξασ* (Gb′) cum ℵAC 17. 31. 37. 39. 46. 71. 80. 116. Euthal[cod] Mane ap Epiph[706] Bas[2,221]. Item *gessit* Or[int 2,290] (contra 2,469 *fecit*), *admisit* Tert[pud 14] ... ς Ln *ποιησασ* cum BDEFGLP al pler

σώματι, παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρικα ὡσ παρὼν τὸν οὕτωσ
τοῦτο κατεργασάμενον, 4 ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ συν-
αχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματοσ σὺν τῇ δυνάμει τοῦ κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ 5 παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ σατανᾷ εἰσ
ὄλεθρον τῆσ σαρκόσ, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου 1, 8

Or[cat 91] Bas[regg 372. 518 et 2,668] Chr[146] Thdrt Dam al. Habent *fecit* it vg Or[int 2,468] Lcif[186. 215] etc

3. *απων* sine *ωσ* cum ℵABCD*P 17. 37. 39. 67. 80. 116. Euthal[cod] vg syr[sch] cop aeth Mane ap Epiph[706] Or[int 3,882] Hil[386] Aug[co ep parm 8] (9,51) Ambrst Pel. Cf et. Dion[alex] ap Eus[hist 7, 11, 12] *ἀλλὰ τοὺσ μὲν -συνεκρότειν ὡσ συνών, ἀπὼν μὲν τῷ σώματι, ὡσ εἰπεῖν (εἶπεν?), παρὼν δὲ τῷ πνεύματι* ... ϛ (Gb[oo]) Ti praem *ωσ* cum D[b et c]EFGL al pler d e f g syr[p] (arm *quamquam*) Dial[824] Bas[regg 470] Chr[146] Thdrt Dam al Lcif[186] et [215] Aug[gal (3. 2,962)] et[adim (8,137)] | *τον ουτωσ τουτο* (et. Dial[824] Bas[regg 470] etc): FG om *τουτο*, nec expri d e f g vg Lcif [186. 215] Amb[off 2] al (rursus Hil[386] Ambrst al exprimentes *τουτο* om *ουτωσ*)

4. *ονοματ. του κυριου* sine *ημων* cum ℵA demid syr[p txt] Lcif[186. 215] Pacian[ep 3] ... ϛ Ln Ti add *ημων* cum BDEFGLP al omn[vid] d e f g vg (et. am fu tol nec aliter harl[vid]) syr[sch et p c.*] rell Dial[824] Bas[regg 470] Chr[146] Thdrt Dam al Ambrst al | *ιησου* pri cum ABD* Euthal[cod] d syr[p txt] aeth[ro] Lcif[186. 215] ... ϛ add *χριστου* cum ℵD[c]EFGLP al omn[vid] e f g vg syr[sch et p c.*] cop arm aeth[pp] go Dial[824] Bas[regg] Chr Thdrt Dam al Ambrst al | *ημων* cum ℵABDEFGL al omn[vid] d e f g vg[cle] demid syr[sch et p c.*] Or[int 3,889] Dial[824] Chr[146] Thdrt[ed] Lcif [186] pri loc Ambrst al ... P am fu tol harl syr[p txt] Or[1,260 et 3,251. 780. 790 et int 3,882] Bas[regg 470 et 3,58] Thdrt[cod 1] Lcif[186 pri loc et 215] al om: hinc Ln [*ημων*] | *ιησου* sec cum ℵABD*P 46. Euthal[cod] d vg syr[p txt] aeth[ro] Or[1,260 et 3,780. 790 et int 3,882] Dial[824] Bas[regg 470 et 3,58] Lcif[186 sec loc et 215] Ambrst al ... ϛ add *χριστου* cum D[c]EFGL al pler e f g syr[sch et p c.*] cop arm aeth[pp] go Or[3,257. 617 et int 3,939] Chr[146] Thdrt Dam al Lcif[186 pri loc] al. Cf huc etiam Man[epiph 706] *συνελθοντων υμων και του κυριου μετα του εμου πνευματοσ παραδουναι τον τοιουτον* etc.

5. *τον τοιουτον* et. Or[3,126. 257 et alib] Dial[824] Man[epiph 706] etc d e f vg Or[int 2,412. 463. 693 et 3,882] Lcif[186. 216] etc ... FG[gr] g syr[sch et p mg] (non item[txt]) aeth *αυτον* | *του κυριου ιησου* cum ℵL al plu Euthal[cod] am tol floriac go syr[p txt] (et aeth *domini nostri Iesu*) Or[int 3,400] Bas[regg 470] Chr[146 et 1,12 cod et 3,140] Thphyl Oec Aug[gal 3,962 et adim 8,137 et ep parmo 3,5 (9,58)]. Item DE d e demid Ambrst *τ. κυρ. ιυ χριστου* ... AFGP al [15] fere vg[cle] fu harl syr[sch et p c.*] (et *ημων* et *χριστ.* c.* habet) cop arm Or[3,257] Chr[1,12 ed et 911 et 3,690] Thdor[mop in cat 92] Thdrt Dam Or [int 2,261. 3,882] Lcif[186] et [216] Amb[ps 26,854] Pelag al *του κυρ. ημων ιησου χριστου*. Atque hinc Ln *του κυριου* [*ημων ιησου χριστου*] ... Ti nil nisi *του κυριου* cum B Or[3,117. 3,204. 725 et cat 82] Man[epiph 706] et Epiph

Ga 5, 9 *Ἰησοῦ.* 6 *Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ ζύμη*
ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ; 7 *ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα*
ἦτε νέον φύραμα, καθώς ἐστε ἄζυμοι· καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν

---

[407] Eus[ps 183] Tert[marc 5,7] et[pudi 13] Or[int 2,663] Hil[127] et[336] Aug[ep parme 2,5?] [9,57] Pacian[ep 3] (Gall[7,267]) et[bapt] (ibidem[272]) :: solemnis illius diei appellatio erat (*η*) *ημερα* (*του*) *κυριου*, cf 1 Thess 5, 2. 2 Thess 2, 2. 2 Pe 3, 10; item Act 2, 20. Cum nostra huius loci lectione convenit 2 Co 1, 14. Videbatur enimvero *ιησου* aut omittendum aut plenius dicendum.

6. *ου καλον* etc: Lcif[216] Ambrst om *ου*. Quam in rem cf Aug[ep parme 2,5] ([9,56]): *cum dixisset apostolus* – ut spiritus salvus sit in die domini Iesu – *continuo subiecit:* Non bona gloriatio vestra, *vel per exprobrationem pronunciationis:* Bona gloriatio vestra. *Sic enim nonnulli et maxime Latini codices habent, cum eadem in utroque sententia teneatur.* Similiter Ambrst in h. l. Bona etc. *Hoc est* non bona est; *laeti enim erant, cum magis contristari debuerint.* Dicitur testari etiam Atto ita in codicibus Graecis inventum esse. Sed in Dacher. Spicileg. 1723. I, 401 ss. id non inveni. | *ζυμοι* et. Or[3,303] et[cat 97. 96] Chr[150] et [2,223] et[saep] Bas[eth 435. 482. 394. 372] Cyr[ador 542] Euthal[cod] Thdrt Dam al, item *fermentat* m[94] f (ita Graecis superscriptum est) g. Cf Hier ad Gal[5,9]: *male in nostris cdd. habetur: Modicum fermentum totam massam corrumpit*, proptereaque post ad *corrumpit* addit: *sive, ut iam emendavimus, totam conspersionem fermentat.* Nihilominus et ipse in vg edidit *corrumpit*, ut confirmant am fu demid etc … Gb' *δολοι* cum D* Bas[eth 446] ed (sed fluct cdd. Favet quidem contextus: *εξαρατε τον πονηρον εξ υμ. αυτ. ινα μη γενηται το· μικρα ζυμ. ολ. το φυρ. δολοι.* Sed cf[eth 394].) Bas[bapt 663] ed (rursus[cdd 3] *ζυμ.*) Hesych (*δολοῖ· φθείρει, κακουργεῖ*). Item *corrumpit* d e f vg Ir[265] (sive Senior. ap Ir) Or [int 3,241. 418] Lcif[216] Aug[ep parme 2,5] Ambrst al. Etiam Tert[pudi 13] *modicum scilicet et fermentum totam desipit conspersionem.* Similiterque lectioni *δολοῖ* favet[marc 1,2] *modicoque exinde fermento totam fidei massam haeretico acrore decepit.* Cf et. Mich. Cerular. in Monum. eccl. Gr. ed. Cotel. 2. p. 143 sq: *κακῶς δὲ καὶ τὸ ἀποστολικὸν ἐκεῖνο ῥητὸν ἐκλαμβάνοντες τὸ φάσκον· μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ, οὕτως ἐκεῖνο γεγραμμένον ἔχουσι· μικρὰ ζύμη ὅλ. τὸ φύρ. φθείρει, πειρώμενοι διὰ τῆς μικρᾶς ταύτης τοῦ ῥήματος ἀφορμῆς ἀνατρέπειν τὴν ζύμ. τὴν τὸν ἀνάβατον ἄρτον αἴρουσαν.* Item *τὰ αἰτιάματα τῆς Λατινικῆς ἐκκλησίας* (ibid. 3, 495.): *οὐ γράφουσι· μικρὰ - ζυμοῖ, ἀλλὰ φθείρει, ἐκ τούτου τὸ ἔνζυμον ἐκβάλλειν πειρώμενοι.*

7. *εκκαθαρατε* sine copula cum א*ABDEFG al[30] d e f g m[94] vg (et. am fu etc) syr[sch] cop go Clem[560] Bas[bapt 663] Chr[150] Oec Tert[marc 5,7] Cyp [176. 303] Lcif[216] Ambrst Pelag al … ς (= Gb Sz) add *ουν* cum א^c CLP al plu Euthal[cod] syr[p] aeth Or[cat 95] et[int 3,241] Thdrt Dam Thphyl | *το πασχ. ημων* sine additam cum א*ABC*DEFG 17. 46. Mcion[epiph 320] et [355] Ptol[flor 3] (ap Epiph[220]) Clem[686] Or[1,759] cod et[3,308] et[4,174] (Huet, non item Delar) et[175] et[cat 95] Or[int 2,88 153. 304. 410] Dial[864] Eus[mai 209]

ἐτύθη Χριστός. 8 *ὥστε ἑορτάζωμεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ μηδὲ ἐν
ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εἰλικρινίας καὶ ἀληθείας.*
9 *Ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις,*
10 *οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου ἢ τοῖς πλεονέκταις
καὶ ἅρπαξιν ἢ εἰδωλολάτραις, ἐπεὶ ὠφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου*

Ath[218] ap Gall[5] Chr[11,202] Cyr[ador 206] Tert[5,7] Cyp[178. 308] Archel[603] Aug[ep parm e 3,5] et[saep] Ambrst Zen[153] (Gall[5]) etc ... ς (Gb[00]) add *υπερ ημων* cum ℵ[c]C[3]LP (*υπ. υμων*) al pler syr[utr] go Or[1,759 edd] et [2,128] et[4,174 delar] et[175 delar] Hipp[142 delag] (ex Thdrt[dial 2] *ἀσύγχυτος*) Meth[825] (*ινα - και το πασχα ημων τυθη υπερ ημων χριστος*) Petr alex[112] (Gall[4]) Chr[150. 152] et[1,745] et[2,476] Thdrt Chron[429] Ps - Ath[508] Dam Thphyl Oec | *ετυθη* cum ℵABDEFGLP etc (et. syr[p mg graec]) ... ς[e] (= ς Gb Sz) *εθυθη* cum minusc ut vdtr pauc (nullus ap Scri, ap Mtthaei unus vel alter e silentio. Eadem scriptura invasit editiones Clem[686] Or[4,175] Dial[149 ed wetst] Chron[429 ed par] al. | *χριστος*: FG *ο χριστ.* Praeterea 116. Hipp[142 delag] (ut ante) Chr[11,202 cod mosc] add *ο θεος*

8. *εορταζωμεν* cum ℵBCFGL al plu d e f g m[94] vg syr[utr] cop arm aeth Or[3,128. 3,220] et[cat 95] al mu Or[int 2,212] et[saep] etc ... AD[gr]E[gr]P al fere [20] go Or[4,175] *εορταζομεν* | *μηδε* et. Or[2,128. 3,220] et[cat 95] (et[4,175] *ουδε*) etc ... B Or[4,402] *μη* | *πονηριας*: F[gr]G *πορνειας*, g *nequitiae t fornicationis.* | *αλλ*: 17. *αλλα* | *ειλικρινιας*: *-νιας* cum ℵACD*et[c]EFGLP al mu (4 ap Mtthaei, 2 ap Scri) ... ς Ln Ti *-νειας* cum BD[b] al plu :: cf ad 2 Co 1, 12 (*-νιας* ex ℵÇD*FGP) et 2, 17 (*-νιας* ex ℵACDEFGP). | Ad h. v. cf et. Iustin[dial 14]: *τοῦτο γάρ ἐστι τὸ σύμβολον τῶν ἀζύμων, ἵνα μὴ τὰ παλαιὰ τῆς κακῆς ζύμης πράττητε.*

9. *εγραψα υμιν εν τ. επιστολη*: ista quorsum spectent quaeritur ab Or cat[97], item a Severiano et Photio ibidem[99]. Et Or quidem sic: *ὑπέλαβόν τινες ἐκ τούτου τοῦ ῥητοῦ ὅτι πρὸ τῆς προτέρας πρὸς κορινθίους ἐπιστολῆς ἐγέγραπτο ἄλλη τις ἐπιστολὴ τῷ ἀποστόλῳ, ἥτις νῦν οὐ σώζεται - - οἱ δὲ μὴ βουλόμενοι ἐπιστολὴν ἑτέραν εἶναι πρὸ ταύτης ἐροῦσι ταύτην τὴν λέξιν ἐπὶ ταύτην τὴν ἐπιστολὴν* (sic et. Severian et Phot statuunt) *ἀναφέρεσθαι* etc. | *μη συναναμιγνυσθαι* et. Clem[561] Or[cat 97] etc. Item (*non commisceri, non misceri*) d e Tert pud[18] Lcif[216] Aug[ep parm e 3,6] ([9,60]) etc ... D[b] (non item* nec[c]) al aliq Bas[eth 458 cod] *-σθε.* Item f g vg go syr[utr] Or[int 2,195] Amb[poenit 1,415] et[ep 63,1025] Ambrst Pelag *ne* (Or[int] *ut non*; g *non t ne*) *commisceamini* Sed nonnulli ex his etiam v. 11. *ne* (*ut non*) *commisceamini* habent, ut f g (*non commisceri vos t non commisceamini*) Or[int 2,195] et[218].

10. *ου παντως* sine copula cum ℵ*ABCD*EFG 17. 46. 93. Euthal[cod] d e f g vg cop go Or[int 2,195] Tert[pud 18] Lcif[216] Ambrst etc ... ς (Gb[00]) praem *και* cum ℵCD[c]LP al pler syr[p] (et[sch] *non autem dico*) arm aeth Or[cat 97] Bas[eth 458] Chr[157] Thdrt Dam al | *του κοσμ. τουτου* ... D *τουτ. του κοσμ.* Item *huius mundi* d e f vg Or[int] Tert[pud] Lcif etc | *και αρπαξιν* (Gb') cum ℵABCD*FGP 17. 39. 46. 73. 93. (et 37. *η και*)

ἐξελθεῖν. 11 νυνὶ δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι ἐάν τισ
ἀδελφὸσ ὀνομαζόμενοσ ᾖ πόρνοσ ἢ πλεονέκτησ ἢ εἰδωλολάτρησ ἢ
λοίδοροσ ἢ μέθυσοσ ἢ ἅρπαξ, τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν. 12 τί
Dt 17, 7 γάρ μοι τοὺσ ἔξω κρίνειν; οὐχὶ τοὺσ ἔσω ὑμεῖσ κρίνετε; 13 τοὺσ
δὲ ἔξω ὁ θεὸσ κρινεῖ. ἐξάρατε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

d f g aeth ... ς η αρπαξιν cum ℵ[c]D[b et c]EL al pler e vg syr[utr] cop arm go Or[cat 97] et[int 2,195] Bas[eth 458] Chr[157] Thdrt Dam al Lcif[216] al mu *ωφειλετε* (Gb') cum ℵAB*CDEFGL al fere [10] Dam. Item *alioquin debueratis* it vg Lcif Ambrst al; Tert[pud 18] *ceterum oportebat vos exire de mundo*, item[idolol 14] *dicens*: *Ceterum de mundo exissetis* ... ς *οφειλετε* cum B[3]P al pler Euthal[cod] Bas[eth 458] Chr[157] Thdrt al

11. *νυνι* cum ℵ*CD*[et b] (D* *νυνει*, D[b] *νυνι*, D[c] *νυν*) al plu Or[cat 98] Chr[157] Thphyl Oec ... Ln *νυν* cum ℵ[c]ABD[c]EFGLP al plus[20] (6 ap Mtthaei, 3 ap Scri) Euthal[cod] Bas[eth 458] Chr[158] Severian[cat 99] Thdrt Dam | ᾖ *πόρνοσ*: cf vg Ambrst *si is qui frater nominatur est* (et. am fu[2] demid tol harl, sed fu* al[lachm] om; Ambrst *inter vos est*, item fu[corr]) *fornic.*, item d e Ir[int 265] Tert[pud 18] Lcif[216] Aug[ep parme 3,7 d] Ambrst al *si quis frater nominatur* (d e *nominetur*, Tert add *in vobis*) *fornicator*. Nec aliter syr[utr] cop aeth go ... ς (non ς[e] Gb Sz) ἢ cum B[3]D[gr] (incipit enim *η πορν.* novum stichum) E[gr] al mu (cf Scri). Item *si quis frater nominatur aut fornic.* f g arm Aug[fid et op 6,166] et[serm 351. 5,1360] atque et.[ep parme 3,7b]. Ediderunt ἢ et. Or[3,610]. | *πορν. η πλεον. η ειδωλ. η λοιδ. η μεθ. η αρπ.* etiam it vg syr[utr] cop go Ir[int 265] (Or[3,610] *η πορν. η πλεον. η ειδωλ. και τα εξησ.* Item[levit] ap Gall[14,6] -- *η μεθυσ. η λοιδ. η αρπ.* Sed[cat 98] *λεγει γαρ· η λοιδ. η μεθ. η αρπ.*) Or[int 2,196. 223] Bas[eth 458] Lcif[216] etc ... C *πορν. η μεθυσ. η ειδωλ. η λοιδ. η πλεον. η αρπ.*, 37. 116. arm *πορν. η ειδωλ. η πλεον. η λοιδ. η μεθ. η αρπ.* Similiter testes pauci alii variant. | *μηδε* et. Clem[170] Or[3,610] et[cat 98] Bas[eth 458] etc ... FG *μητε*, g *non t nec*, A Or[levit] ap Gall[14,6] *μη*

12. *τι* ... F[gr]G g *ει* (*si*) | *γαρ μοι* sine *και* cum ℵABCFGP 17. 31. 39. 46. 67. 73. Euthal[cod] d e f g vg cop syr[sch] aeth Or[cat 98] (Chr[158] semel; at alibi[sexies] non ita) Tert[pud 2] Amb[op 63] etc ... ς (sed Gb[oo]) Ti add *και* cum D[gr]E[gr]L al pler syr[p] arm go Chr[158] sem et[1,71. 2,908] et [7,683. 10,258] et [11,471] Thdrt Dam (sed in comm affert ex Chr[158]: *επειδη γαρ ειπε· τι μοι τουσ εξω κρινειν* etc) al | *υμεισ* (d* om): C* (vitiose) *υμασ* | *κρινετε* et. ℵ[a] ... ℵ* *κρινειτε*

13. *εξω* (et. Or[cat 98] Chr[158], et[saepe] *εξω* ad v. 12): Or[2,702] et ad v. 12. Chr[158 sem 7,683] *εξωθεν* | *κρινεῖ*: ita B[3]P al plu (9 ap Scri, 9 ap Matthaei), *iudicabit* f g vg arm pp[lat] (ut Aug Ambrst) ... ς (= Gb Sz) *κρίνει*: ita L al mu (1 ap Scri et 1 ap Mtthaei *κρίνει*), *iudicat* d e Ln sic: *κρίνετε*, [13]*τοὺσ δὲ ἔξ. ὁ θε. κρινεῖ*; | *εξαρ.* sine *και* cum ℵABC D*FGP al fere [15] Euthal[cod] d e f g vg cop arm go Aug[saep] Ambrst al ... ς (-- Gb Sz) praem *και* cum D[3]EL al plu syr[utr] (syr[sch] *tollite autem*, syr[p] *et tollite*) Or[cat 98], Thdrt Dam (item[vid] Chr[159], ad quem cf Dam. Montf. edidit: *καί· Ἐξαρεῖτε*) :: LXX *καὶ ἐξαρεῖσ* (et. *-ρεῖτε* legitur) *τ. πον. ἐξ ὑμ. αὐτ.* | *εξαρατε* (Gb'') cum ℵABCD*FGP al fere [15]

VI.

1 *Τολμᾷ τισ ὑμῶν πρᾶγμα ἔχων πρὸσ τὸν ἕτερον κρίνεσθαι
ἐπὶ τῶν ἀδίκων καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἁγίων;* 2 *ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ
ἅγιοι τὸν κόσμον κρινοῦσιν; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμοσ, ἀνά-
ξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων;* 3 *οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλουσ κρινοῦ-
μεν, μήτιγε βιωτικά;* 4 *βιωτικὰ μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺσ
ἐξουθενημένουσ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτουσ καθίζετε;* 5 *πρὸσ ἐντρο-
πὴν ὑμῖν λέγω. οὕτωσ οὐκ ἔνι ἐν ὑμῖν οὐδεὶσ σοφόσ, ὃσ δυνήσεται* 15, 34

Euthal[cod] d e f g vg Bas[eth 446. 467] ... ϛ *εξαρειτε* cum D[3]EL al plu Or[cat 98] Eus[ps 651] (sed editum *εξαιρειτε*) Chr[159] Thdrt Dam al | *τον πονηρον*: ita et. Aug[deuter] (tom[3]p[1]pag[569]): *nec ait τὸ πονηρόν, id est hoc malignum, sed τὸν πονηρόν, quod est hunc malignum* ... 23. 48. Thdrt (in comm. non tractat) Thphyl[mg] *το πονηρον*

VI. 1. *υμων* cum ℵBCDEFGL al pler Clem[883] Chr[159] et[11,267] etc, item *vestrum* it vg Cyp[318] etc ... AP al[10] Chr[1,741] Thdrt *εξ υμων*. Praeterea syr[p] *ex vobis* cum asterisco exhibet. | *πραγμ. εχων* (g* Aug Ambrst al *habens negotium*) ante *πρ. τ. ετερον*: h. l. et. Clem[883] Dam vg (*habens negotium adv. alterum*, item Pelag) syr[utr] etc ... DEFG 119. d e f g cop go Chr[160] Thdrt Thphyl Cyp[318] Aug[doctri 4] et[ps 36] Ambrst post *πρ. τ. ετερον* (sed pro *ετερον* 119. Chr Thphyl *αδελφον αυτου*) | *τον*: B om

2. *η ουκ* cum ℵABCD*FGP al plus[10] Euthal[cod] d e f g vg syr[sch] et[p] c.* (i. e. *η* c.*) arm (cop *an*) Clem[883] Chr[161] Dam. Ex Latinis f g vg Cyp Aug Pelag *an nescitis*, d e Hil[50](ps[149]) Amb Ambrst *aut nescitis*. Cf et. Polyc[11] (ap Dress[3f8]): *An* (cdd[2] *Aut*) *nescimus quia sancti mundum iudicabunt?* ... ϛ (= Gb Sz) om *η* cum D[3]EL al plu syr[p txt] Thdormop cat[101] Thdrt | *ει*: FG *εαν* ... D*d Hil[50. 593] om | *κρινεται*: et. Hil[50] ... d e f g vg Hil[593] Aug[doctr 4] Ambrst al *iudicabitur*

3 sqq. Versus 3. 4. 5. 6. *ουκ οιδατε* usque *επι απιστων* om A

3. *κρινοῦμεν* et. Tert[pudic 14] Hil[593] Aug[doctr 4] Ambrst etc ... d e *iudicamus* | *μητιγε* (73. d[scr] Thphyl *μητοιγε*) et. Or[3,692] et[cat 102]. Ex Latinis d e *neque*, Aug[doctri 4] *nedum*; f g vg (item aeth) Pel *quanto magis*

4. *μεν ουν* et. Or[cat 105] etc (it vg nil nisi *igitur*) ... FG *γουν* | F *εαν εχεται* | *εξουθενημενουσ* et. Or[cat 105] ... 17. *εξουθενουμενουσ*, Or[2,822] libere *εξουδενωμενουσ*

5. *λεγω* cum ℵDEFGLP al omn[vid] Or[cat 105] Chr[162] Thdrt Dam etc ... Ln *λαλω* cum B | *ενι* cum ℵBCLP al plus[70] Or[cat 105 sq] Chr[162] Thdrt Dam etc ... ϛ (= Gb Sz) *εστιν* cum DEFG 37. 116. 119. al mu Ath (ap Gall[5,181]) | *ουδεισ σοφοσ* cum ℵBC 17. 39. 46. 57. 73. syr[sch] cop Or cat[105] Dam, item 137. Euthal[cod] *σοφ. ουδεισ* ... FGP 37. 74. 120. a[scr] *ουδε εισ σοφ.*, item f g Aug[doctr 4] Ambrst al *quisquam sapiens* ... ϛ *σοφ. ουδε εισ* cum D[3]L al longe plu syr[p] Chr[162] (*σοφ. εν υμ. ουδε εισ*) Thdrt al, item *sapiens quisquam* vg Pelag Amb[serm cont aux]

διακρῖναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ; 6 *ἀλλὰ ἀδελφὸσ μετὰ*
ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων; 7 *ἤδη μὲν ὅλωσ*
ἥττημα ὑμῖν ἐστίν, ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν. διατί οὐχὶ
μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; 8 *ἀλλὰ*
Ga 5, 21 *ὑμεῖσ ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ τοῦτο ἀδελφούσ.* 9 *ἢ οὐκ*
Ro 1, 29 ss Ga 5, 19 ss *οἴδατε ὅτι ἄδικοι θεοῦ βασιλείαν οὐ κληρονομήσουσιν; μὴ πλα-*
νᾶσθε· οὔτε πόρνοι οὔτε εἰδωλολάτραι οὔτε μοιχοὶ οὔτε μαλακοὶ

---

[27] al ... Gb' *σοφοσ* sine additam cum D*E d e aeth Or[cat 106] Ath ap Gall[5,181] | *οσ*: L add *ου* | *δυνησεται*: 17. -*σηται* | *διακριναι* et. ℵ[c] ... ℵ* n[scr] 30. 38. 39. 46. 73. 115. 119. 121. Or[cat 106 bis] *ανακριναι*

6. *κρινεται*: G *κριναιτε*, item g *contenditis t iudicio, contendit*; F[gr] *κρινατε* (f *iudicio contendit*) | *τουτο* et. D* syr[p txt] ... CD[b] 73. syr[p mg] Thdrt *ταυτα* (D[b] *τουτα* neglecto o priore) | *επι* (*apud, apud* d e f vg, g *apud t inter*): D* *μετα* | *απιστων*: FG f g add *και ου* (sic uterque) *επι αγιων*. In F[gr]G sequitur lacuna usque ad v. 15. Sed G[gr] statim post *αγιων* iam perrexerat *Ουκ οιδατε*.

7. *ηδη μεν* absque *ουν* cum ℵ*D* 3. 17. 74. 108. 116. a[scr] d e f vg (Latt omnes *iam quidem*; in d *iam* suppletum est) cop arm syr[p txt] Or[int 2,301] Cyp[318] Aug[doctr 4] Ambrst al ... ς Ln Ti add *ουν* cum ℵ[c]ABCD[2]et[3]ELP al pler syr[sch] syr[p c.*] aeth Or[cat 106] Bas[eth 270] Chr[168] Thdrt Antioch [1141] Dam al | *ολωσ* et. Or[int 2,301] ... A syr[sch] aeth[ro] (aliter sed libere aeth[pp]) Or[cat 106] om | *υμιν* cum ℵABCDELP al longe plu d e syr[utr] cop Or[cat 106] Bas[eth 270] Chr[168] Euthal[cod] Thdrt Antioch[1088. 1141] al ... ς (= Gb Sz) *εν υμιν* cum minusc mu f vg Or[int 2,301] Cyp[318] al Dam Thphyl | *κριματα* et. Or[cat et int] Cyp[318] Aug[doctr 4] etc ... ℵ 73. 109. Bas[eth 270] (sed non ed[garn]) Antioch[1088] et [1141] Dam *κριμα* *αδικεισθε; διατι - αποστερεισθε* et. Clem[884] Or[cat 106] Bas[eth 270] Cyp [318] etc ... L Antioch[1088] et [1141] *αποστερεισθε; διατι - αδικεισθε*

8. *αλλα* cum ℵABCD[c]EP etc ... D*L 74. 115. 119. al[4] (ap Scri) Or[cat 106] Antioch[bis] *αλλ*. Praeterea 115. 119. Chr[168] Thphyl *αλλ αυτοι* etc | *αδικ. κ. αποστερ.* et. Clem[884] Or[cat 106] Bas[eth 270] Cyp[318] etc ... DE d e *αποστ. κ. αδικ.* | *τουτο* cum ℵABCDEP 17. 31. 46. 67* 73. 80. 109. d e f vg cop Or[cat 106] Euthal[cod] Antioch[1088] et [1142] Cyp[318] al; Clem [884] *και τουσ αδελφουσ* ... ς *ταυτα* cum L al longe plu syr[p] arm Bas eth[270] Chr[168] Thdrt Dam al

9. *αδικοι*: A*[vid] *οι αδικ.* | *θεου βασιλ.* hoc ordine cum ℵABCDEP 17. 37. 46. 178. 179. Or[cat 106] Euthal[cod] ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb') *βασιλ. θεου* cum L al pler d e f vg Polyc[5] (Dress[383]) Clem[886] Chr[168] Thdrt Antioch[1088] et [1142] Dam Ir[int 265] (sed[cdd aliq] om *dei*) Tert[pud 16] Cyp[318] al | *ου*: B* (ante[3] iam[2] suppl) 93. om | *ουτε* (quinquies h. v. et bis v. sq): et. Clem[562] etc ... DE *ουδε* septies. Libere Or[3,265]: *μη πλανασθε· θεος ου μυκτηριζεται· ειτε πορνος ειτε μοιχοσ ειτε μαλακος ειτε αρσενοκοιτησ ειτε κλεπτησ ειτε μεθυσοσ ειτε λοιδορος ειτε αρπαξ βασιλ. θεου ου κληρ.* Cf et. Or[cat 107]: *μη πλανασθε ουν, ουτε πορνοι ουτε ειδωλολ. βασ. θεου ου κληρονομησουσιν· ουτω δε*

οὔτε ἀρσενοκοῖται 10 οὔτε κλέπται οὔτε πλεονέκται, οὐ μέθυσοι,
οὐ λοίδοροι, οὐχ ἅρπαγες βασιλείαν θεοῦ κληρονομήσουσιν. 11 καὶ
ταῦτά τινες ἦτε· ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἡγιάσθητε, ἀλλὰ
ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν τῷ
πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

ουδε μοιχοι -. ουδε μοιχοι ουν· αλλ ουδε μαλακοι - ουδε αρσενοκοιται βασ. θεου κληρ. - ουτε κλεπται etc. Haec libere adhibita esse apparet.

10. ουτε bis: DE ουδε, ut iam relatum est | ουτ. κλεπται ουτ. πλεονεκτ. hoc ordine cum ℵABCD*et[3]EP al longe plu d e f vg cop aeth[utr] arm Clem[301] Method[epiph 578] Iulian[cyr 245] Ir[int 265. 306] Or[int 2,259] (et[300] *neque fures neque rapaces regn. dei possideb.*) Cyp[207] etc ... D[2]L al plus[20] syr[utr] Clem[563] Chr[163] Thdrt Dam Thphyl ουτ. πλεονεκτ. ουτ. κλεπτ. | ου μεθυσοι cum ℵACP (sed ponit post ου λοιδορ.) 17. 46. 57. 67** 72. 121. 123. a[scr] m[94] Clem[562] Ps-Ath[19] (ut P) Iulian[cyr 245] Chr[163] Thdrt Dam[parall 383] ... ς Ln ουτε μεθ. cum BDEL al longe plu (D[c] οὔτε, vdtr οὐδὲ voluisse ut praecedit) d e f vg syr[utr] cop arm (at istae verss omnes etiam ουτε λοιδ. ουτε αρπ. exprim) Clem[301] Ign intpol[261] (ουτ. μοιχ. ουτ. αρσεν. ουτ. πορν. ουτ. λοιδ. ουτ. μεθ. ουτ. κλεπτ.) Meth[epiph 578] (pergens ουτε λοιδ. ουτε αρπ.) et[585] Quaest antioch[282] (ουτ. πορν. ουτ. μοιχ. ουτ. μαλακ. ουτε μεθυσ. ουτε λοιδ. βασ. θε. κληρ.) et[289] Euthal[cod] al Ir[int bis] Cyp[207] (sed uterq perg *neque maledici neque raptores*) etc | ου λοιδοροι: D* ουτε λοιδ. Praeterea vide ante d e f vg Ir[int] Cyp etc, item Ign[intpol] etc | βασιλ. θεου ut et. Ir[int bis] Clem[bis] Or[1,770. 772] et[3, 265] (vide ad v. 9) ac[saepe] etc ... DG[gr]*et[c]EG[gr] θεου βασιλ. | κληρονομησουσιν sine ου cum ℵABCDE al fere[20] Polyc[5] (Dress[383]) Ign[intpol] ex[cdd 2] (et al[cdd 2] κληρονομησαι δυνανται) Or[cat 107] sec loc Meth[epiph 578] (κληρονομησαι δυνανται) et [585] Iulian[cyr 245] Ath[258] ex[cod 1] Quaest[antioch 282] Chr[163] Cyr[ador 418] Thdrt[1,308] (sed variat lectio) Dam[parall 383] ... ς (sed Gb[0]) Ti praem ου cum LP al plu Ign[intpol] ex[cdd 2] Clem[301. 563] Or[3,265] et[cat 107] pri loc (minime probant Or[1,770] et[772] οτι οι λοιδοροι βασ. θε. ου κληρ., Eus esa[372] διοτι γαρ φησι, μεθυσοι βασ. θε. ου κληρ.) Ath[253] ex[cdd mu] Euthal[cod] Quaest[antioch 289] Cyr[hr 44] Thdrt[3,196] (i. e. ad h. l.)

11. αλλα απελ. cum ℵABD[c]ELP etc Clem[885] Did[415. 159. 258] Cyr[hr 44] Dial tri[1081] (opp Thdrt[5]) Cyr[act 65] Dam ... CD*L etc Ath[528] Chr[164] Thdrt [3,196. 493] et[1,308] αλλ απελ. | αλλα ηγιασθ. cum ℵABDEP etc Did[415. 159] Cyr[hr 44] Thdrt[3,196] Cyr[act] Dam ... CL etc Clem[885] Did[258] Ath[528] Chr Thdrt[1,308. 3,493] Dial[tri] (ut ante) αλλ ηγ. | αλλα εδικ. cum ℵABDEP etc Did[159] Cyr[hr] Dial[tri] Cyr[act] Dam ... CL etc Ath[528] Did[415. 258] Chr Thdrt[ter] αλλ εδικ. | του κυριου sine ημων cum ℵADEL al plu d e syr p txt (Clem[885] εδικαιωθητε φησι τω ονοματι του κυριου) Did[415] Cyr act[65] Dam Ir[int 265] et[semel 305] Tert[pud 16] al ... BC[vid]P 17. 37. 47. 73. 80. f m[94] vg syr[sch] et[p] c.* cop arm aeth Ath[523. 586. 543] et[lat 775. 779] Did[54. 159. 258] Epiph[393] Chr[165] Dial[tri 1081] (ut ante) Ps-Ath[12. 177] Thdrt

10, 23 12 *Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι*
ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινοσ. 13 *τὰ βρώ-*
ματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ ἡ κοιλία τοῖσ βρώμασιν· ὁ δὲ θεὸσ καὶ
ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ ἀλλὰ
Ro 8, 11 2 Co 4, 14 *τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ κύριοσ τῷ σώματι·* 14 *ὁ δὲ θεὸσ καὶ τὸν*
κύριον ἤγειρεν καὶ ἡμᾶσ ἐξεγερεῖ διὰ τῆσ δυνάμεωσ αὐτοῦ.
12, 17 15 *οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν; ἄρασ*

Euthal^{cod} Ir$^{\text{int 282}}$ (*in nom. domini nostri*, nihil praeterea) et$^{\text{305}}$ semel Or$^{\text{int 2,208. 411. 434}}$ Cyp$^{\text{207}}$ al *του κυριου ημων*, hinc Ln *τ. κ.* [*ημ.*] ; *ιησου χριστου* cum ℵBC^{vid}D*EP 13. 37. 47. 73. 80. 114. 115. l^{scr} d e f m$^{\text{94}}$ vg syr^{sch} et^{p} (sed *χρ.* c.*) cop arm aeth Ath$^{\text{528. 536. 548}}$ et$^{\text{lat 773. 779}}$ Did^{quater} (et$^{\text{int 6,265}}$ omisso *domini*) Epiph$^{\text{893}}$ Chr$^{\text{165}}$ Dial^{tri} (ut ante) Cyr$^{\text{act 65}}$ Euthal^{cod} Ps-Ath$^{\text{2,177}}$ Thdrt Ir$^{\text{int 265}}$ et$^{\text{305}}$ bis Or$^{\text{int ter}}$ Tert^{pud} Cyp al ... ς Ti *ιησου* sine *χρ.* cum AD^{c}L al pler syr$^{\text{p txt}}$ Dam Thphyl Oec

12. *παντα μοι εξεστιν*: haec utroq loco Thdrt (ad h. l. atque etiam$^{\text{cat 108}}$) *κατ' ἐρώτησιν ἀναγνωστέον* dicit, *εἶτα κατὰ ἀπόκρισιν* „*ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει*". *οὕτω δὲ καὶ τὸ* (cat *τὰ*) *ἑξῆσ*, etc. | *μοι* pri (et. Ir$^{\text{gr 282}}$ ex cat): aeth *nobis* (sed in eis quae sequuntur *mihi*); Clem$^{\text{libere 242}}$ *και ει παντα υμιν* (^{cod} *ημιν*) *εξεστι, φησιν ο αποστολοσ, αλλ ου πα. συμφερει.* Ubi *μοι* omittitur, non tam hunc ad locum, quam ad 10, 23 respici videtur. Ita fit Ir$^{\text{int 282}}$ Tert$^{\text{cult femin 10}}$ et$^{\text{exhort cast 8}}$ (et$^{\text{bapt 17}}$ *Omnia licere* dixit sanctiss. apostolus, *sed non omnia expedire*) al. Item Clem$^{\text{529}}$ *παντα μεν γαρ εξεστιν, αλλ ου πα. συμφ., φησιν ο αποστ.*, Or$^{\text{4,216}}$ *παντα μεν γαρ εξεστιν, αλλ ου πα. συμφ.* | D* *συνφερει* | *μοι* sec: agnoscit etiam Clem$^{\text{885}}$ *μη γαρ ου παντα μοι εξεστιν: αλλ ουκ εξουσιασθ.* etc ... C* om

13. *ο δε θεοσ*: Q* om *δε* | *πορνεια* ut BCD$^{\text{3}}$L al plu ... ℵAD*P al plu *πορνια*. Similiter v. 18. *-ει-* ut BCD$^{\text{3}}$LP; ℵAD*FG *-ι-*. Cf et. 5, 1 ubi *-ει-* bis BC (D$^{\text{3}}$ pri loc, D* et$^{\text{3}}$ sec loc) (FG pri loc) LP, *-ι-* vero ℵA(D* pri loc, D$^{\text{2}}$ sec loc) FG. Item 7, 2 *-ει-* BCD$^{\text{3}}$L, *-ι-* ℵAD*FGP. Praeterea cf ad Act 15, 20 et alibi. ℵ semel tantum *-ει-* confirmat: 1 Thess 4, 3 (quem quidem locum ex scriptoribus scripsit is quem D diximus).

14. *ημασ* cum ℵABCDEKLP etc (omnes ap Scri, item ap Mtthaei) d e f vg syr^{utr} cop aeth Polyc$^{\text{378}}$ Meth$^{\text{epiph 578}}$ Euthal^{cod} al plu Ir$^{\text{int 300}}$ Tert$^{\text{marc 5,7}}$ al plu ... ς^{e} (non item ς Gb Sz) *υμασ* ex errore ut^{vid}. Consentit arm, fortasse etiam unus vel alter ex minusc. Praeterea syr$^{\text{p mg}}$ add *cum eo* | *εξεγερει* cum ℵCD$^{\text{3}}$EKL al pler (47. *συνεξεγερει*) f vg^{cle} (vide post) syr^{utr} cop arm aeth Meth$^{\text{epiph 579}}$ Ath$^{\text{2,8 cdd 2}}$ (ed *εγερει*, item Dam) Chr$^{\text{171}}$ Euthal^{cod} Thdrt Ir$^{\text{int 300}}$ Tert$^{\text{marc 5,7}}$ Archel $^{\text{603}}$ al mu ... Ln *εξεγειρει* cum AD*PQ 37. 93. (P 37. 93. *-γειρεῖ*), item *suscitat* d e ... B 67** *εξηγειρεν*, item (sed *v* et *b* persaepe confunduntur) am fu harl *suscitavit*

15. *ουκ*: FG Meth$^{\text{epiph 579}}$ *η ουκ*, item f g *an nescitis* (contra d e vg Ir^{int} Cyp$^{\text{323}}$ Lcif$^{\text{6,216}}$ al *an* non habent) | *υμων* cum ℵ^{c}BCDEFGKLP al omn

οὖν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ ποιήσω πόρνησ μέλη; μὴ γένοιτο. 16 *ἢ* Gn 2, 24
οὐκ οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενοσ τῇ πόρνῃ ἓν σῶμά ἐστιν; ἔσονται Mt 19, 5 Ga 5, 31
γάρ, φησίν, οἱ δύο εἰσ σάρκα μίαν. 17 *ὁ δὲ κολλώμενοσ τῷ*
κυρίῳ ἓν πνεῦμά ἐστιν. 18 *φεύγετε τὴν πορνείαν. πᾶν ἁμάρ-*
τημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωποσ ἐκτὸσ τοῦ σώματόσ ἐστιν· ὁ δὲ
πορνεύων εἰσ τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει. 19 *ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ* 3, 16 2 Co 6, 16
σῶμα ὑμῶν ναὸσ τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματόσ ἐστιν, οὗ ἔχετε

---

vid it vg rell Methepiph etc Irint Orint 4,474 Tertmarc 4,7 Cyp Lcif etc ... ℵ*A *ημων* | *εστιν* et. Methepiph Irint Orint etc ... FGr (f *sunt Chri*) Ggr om. Praeterea G g ex errore perrexit *ποιησω μελη πορνησ · Μη γενοιτο · Η*. Post haec demum pergitur: *Αρα ουν τα* etc. | *αρασ* et Or 1,520 (*τοισ διδαχθεισι μη αιρειν τα μελη χριστου* etc) etcat 119 etint 2,683 Dial 864 Methepiph 579 Chr 177 et 178 Cyrioh 868 Thdrt Antioch 1057 al Irint 800 Tertpud 16 Cyp 823 Lcif 6,216 etc ... P 47** 57. 67* 73. 74. 115** al5 scr al fere 25 Did 846 (*-ποιησομεν-*) Damtxt (in comm non tractat) *αρα*, item FG (f) g *η αρα*. At in G g *η* videtur potius ad versum 16 (*η ουκ οιδατε*) trahendum: vide ante. Ex eodem errore (partim correcto) nescio an in codice F fluxerit, ubi praeter morem ipsi litterae *H* superscriptum est *an*. | *τα μελη*: 17. *το σωμα* | *πορνησ μελη* et. Or 1,520 etcat 107. 119 Dial 864 Methepiph 579 etc ... DEFG d e f g vg Antioch 1057 Irint Orint 2,683 Tert Cyp Lcif al *μελη πορνησ*

16. *η ουκ* cum ℵABCFGP al sat mu d e f g vg syrsch cop Clem 561 Methepiph 579 Chr 178 Euthalcod Thdrted Photcat 116 Cyp 823 Lcif 6,216 al (d e Cyp Lcif *aut nescitis*, f vg *an nescitis*, g *an t aut nesc.*) ... Ti *ουκ* sine *η* cum DgrEgrKL al fere 50 syrp Mcionepiph 320 et 355 Dial 864 (*ουκ οιδατε γαρ* etc) Ps-Ath 2,4 Dialtri 1,7 et 3,28 Thdrtcod etcat 118 Dam Tertpud 16 | *φησιν* cum ℵBCDEFGKLP al omnvid it vg etc Mcionepiph 320 Dial 864 Methepiph 579 Chr Euthalcod Thdrt al Lcif 6,216 etc ... A Mcionepiph 355 Tertpud 16 Cyp 323 Ambpassim om, hinc Ln [*φησιν*]

18. FG *φυγετε* | *ο εαν*: D* 17. 106. Methepiph 579 *ο αν* | *ποιηση*: P 47* al5 matth *ποιησει* | FG *αμαρτανει*

19. *το σωμα* cum ℵA*BCDEFGKP al sat mu d e f g syrsch basm Chr 179 Thdrt (ad h. l.) Orint 4,584 (*quomodo dicit quia corpus nostrum templum est dei et templum spirit. sancti*) et 474 (Tertres carn 10 – *et in illis litteris Paulus est – cum corpus nostrum ut dei templum vitiari vetat*, [cf 3, 17], *cum corpora nostra membra Christi facit, cum monet tollere et magnificare deum in corpore nostro.*) ... Gb' Ti *τα σωματα* cum A2L 17. 28. 37. 46. 67. al plus 40 cop syrp arm Or 1,756 et 2,576 etcat 65. 119 (cf et. Or 1,756) etint 2,409 Methepiph 579 Did 62. 229. 298 etmanich 6,311 (ap Gall) etlat 272 Bas 1,319. 393 et 2,194. 588 Ps-Ath 2,4 Cyrhr 63. 177 Cyract 39 Euthalcod Thdrt 4,391 Dialtri 1,7 et 3,28 Antioch 1057 Dam Hil 349 (*templum enim dei secundum apost. corpora sunt* etc) Ambrst al (item *membra vestra* m 57. 103 vg Amb al) | *ναοσ*: 37* add *θεου*. Item Orcat 119 *ναοσ του θεου εν υμιν αγιου πνευματοσ εστιν* etc, ubi *θεου* inepte insertum esse apparet. Vide ante Orint 4,584, item Orint 2,209 – *quia corpora*

7, 23 *ἀπὸ θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν;* 20 *ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς·*
δοξάσατε δὴ τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν.

VII.

1 *Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατε, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἅπτε-*

---

vestra templum dei est? Siquis autem templum dei violaverit, disperdet illum deus: in quibus miscuit Or 1 Co 6, 19 et 3, 17. Similiter fit Or^{1,756} *-διδασκομεθα οτι τα σωματα ημων ναος του θεου εστιν.* | *αγιου πνευματος* et. Or$^{cat\,65.\,119}$ Meth$^{epiph\,579}$ Did^{quater} Bas$^{1,319.\,393}$ Cyr$^{hr\,63.\,177}$ etc ... B 120. *πνευμ. αγιου*, item f (non d e g) m$^{57.\,108}$ vg Or$^{int\,4,\,474.\,564}$ Did$^{lat\,6,\,272}$ Ambrst etc | *θεου*: ℵ^{c}P 121. Or$^{cat\,119}$ Bas^{1,319} Chr^{179} (et. mosc) *του θε.* | *εαυτων* (ℵ^{c}): ℵ* *αυτων*

20. *δοξασατ. δη* cum ℵ^{a}ABCDEFGKL(*δει*)P al omn^{vid} syr^{sch} et^{p} c.* basm (hi interpp reddunt *igitur*) Did^{229} et^{393} Bas^{1,115} Dial$^{tri\,1,\,7}$ Cyr$^{act\,39}$ Chr$^{5,\,345.\,578}$ Euthal^{cod} etc. Libere Meth$^{epiph\,579}$ *αραγε δοξασατε* (ut Dind ex cod ven) sive *δοξασατε ουν* (ex ed^{petav}). Item Ps-Ath^{2,4} *- ου εχετε απο θεου. δοξασατε ουν τον θεον ενοικουντα εν υμιν* ...... ℵ* cop Or$^{cat\,120}$ Did$^{manich\,6,\,311}$ Thdrt om *δη*, nec exprim d e Ir$^{int\,309}$ (*bene Corinthiis ait: Glorificate deum in corp. vestro*) Did$^{lat\,6,\,207}$ Ath$^{lat\,890}$ ... f g m$^{57.\,108}$ vg Tert$^{pud\,16}$ Cyp$^{207.\,328}$ Lcif^{216} Ambrst al mu (cf Sabatier ad h. l.) *glorificate* (*clarificate* Cyp^{207} Ambrst) *et portate* (ita omnes praeter m$^{57.\,108}$ Tert^{pud} *tollite*) *deum* (m^{57} Tert^{pud} Cyp^{328} *dominum*, Lcif fluctuat lectio) *in corpore vestro*. Confirmant ista etiam Tert$^{res\,carn\,10}$ *cum monet tollere et magnificare deum in corpore nostro*, et Lcif^{245} *quos apostolus hortatur tollere deumque portare in corporibus suis.* Ceterum cf et. Chr^{180} (i. e. ad h. l.) *δοξασατε δη, αρατε τον θεον* (cdd^{2} *δοξ. δη τον θεον, τουτεστι, αρατε τον θεον*, cod^{1} *δοξ. δη αρα τον θεον*) etc. Eodem spectat Chr^{11,654a} (hom. 4 in 1. Tim) *δοξασωμεν δη τον θεον, αρωμεν τον θεον εν τω σωματι και εν τω πνευματι ημων*, et $^{ibidem\,655}$ *δοξασωμεν τοινυν τον θεον, αρωμεν αυτον εν τω σωματι ημων, μη καλλωπιζωμεθα - - πως δε εστι και εν τω σωματι αραι τον θεον;* etc. | *εν τω σωματι υμων* sine additam cum ℵABC*D*EFG 17. 46. 67** 71. 109. d e f g m$^{57.\,108}$ vg cop basm arm^{cod} aeth^{utr} Or$^{cat\,120}$ Meth$^{epiph\,579}$ Did^{229} et^{293} (*-τ. θε. τον εν τοις σωμασιν υμων*) Bas$^{1,\,115}$ (*-εν τοις μελεσιν υμων*) Cyr$^{act\,39}$ Dial$^{tri\,1,\,7}$ Euthal^{cod} Dam Ir$^{int\,309}$ Tert$^{pud\,16}$ et$^{res\,carn\,10}$ Cyp Lcif Ambrst etc ..... ς (= Gb Sz) add *και εν τω πνευματι υμων, ατινα εστι του θεου* cum C^{3}D^{2}et^{3}KLP 37. al pler syr^{utr} arm^{usc} (et^{zoh} add tantum *και εν τω πνευμ. υμων*) Chr^{180} (exponit etiam in comm) Thdrt ad h. l. et (ubi lectio inter *του θεου* et *αυτου* fluct) $^{1,\,1074}$

VII. 1. *εγραψατε* sine *μοι* cum ℵBC 17. 39. 46. 109. am fu* Euthal^{cod} Dam$^{parall\,641}$ Tert$^{pud\,16}$ et$^{monog\,11}$ ... ς Ln add *μοι* cum ADEFGKLP al pler d e f g vg^{cle} et$^{cdd\,mu}$ syr^{utr} cop basm arm aeth Or$^{cat\,120}$ Meth^{690} Chr$^{165.\,186}$ Thdrt Dam (ad h. l.) al Hier$^{iovin\,1}$ Ambrst al

σθαι· 2 διὰ δὲ τὰσ πορνείασ ἕκαστοσ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω,
καὶ ἑκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω. 3 τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφει-
λὴν ἀποδιδότω, ὁμοίωσ δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. 4 ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου
σώματοσ οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ὁ ἀνήρ· ὁμοίωσ δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ
ἰδίου σώματοσ οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ἡ γυνή. 5 μὴ ἀποστερεῖτε
ἀλλήλουσ, εἰ μήτι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸσ καιρὸν ἵνα σχολάσητε τῇ Ex 19, 15

---

2. *δε* et. C (in ed. mea *τε* est error typogr.) | *τασ πορνειασ* (-*ει*- ut BC D[3]L; -*ι*- ℵAD*P, item FG) et. Clem[554] Or[3,646] et[cat 121. 179] Meth[690] Chr [185. 186] Tert[monog 11] etc ... FG f g (non item d e) vg syr[utr] Tert[pud 16] Or[int 3,385] Cyp[315] Ambrst al *την πορνιαν* | *και εκαστη τ. ιδ. ανδρ. εχετω* (Or[cat 121] Chr [185] om *εχ.*) et. Or[3,646] et[cat 121. 179] et[int 2,287] Meth [690] Chr[3,242. 248] Cyp[316] etc ... FG 48* 114. 177. f g Tert[pud 16] (– *uxorem suam habeat; vir uxori et uxor viro debitum reddat*) om. Cf etiam Clem[554] qui *καλον ανθρωπω* usque *γυναικα εχετω* affert sine reliquis.

3. *ο ανηρ*: F om *ο* | *τ. οφειλην* cum ℵABCDEFGPQ 6. 17. 46. 67** 71. 177. d e f g vg cop basm arm aeth[utr] Clem[555. 561] Or[1,258] et[3,647] et[cat 122] Meth[690] Euthal[cod] Tert[pud 16] Cyp[316] Ambrst etc ... ς (=Gb Sz) *τ. οφειλομενην ευνοιαν* cum KL al pler syr[utr] Chr[1,352. 358] et[3,239. 242. 248] et[7,136] Thdrt Dam Thphyl Oec Anton[15]; Chr vero ad h. l. *την οφειλομενην τιμην* (:: cf 1 Pe 3, 7), atque addit: *τι δε εστιν η οφειλομενη τιμη; - δια γαρ τουτο και οφειλην το πραγμα εκαλεσεν* | *αποδιδοτω* (Clem[555] *αποδιδω*): A *αποδιδετω* | *δε και* et. it vg (et. am fu demid harl tol) syr[p] Clem[561] Or[3,647] et[cat 122] Meth[690] Thdrt Dam etc ... A 55. syr[sch] cop basm arm Or[1,258] Chr[186] Cyp[316] al om *δε*, hinc Ln [*δε*] *και*

4. *αλλα ο* cum ℵABC al ... ς *αλλ ο* cum DEGK[sil]LP al certe longe plu (F[gr] om *αλλ ο*) Or[cat 122] Meth[690] etc | *δε και* et. it vg syr[p]: syr[sch] cop basm Chr[3,230 bis] Cyp[316] al om *δε* | *αλλα η* cum ℵABCD* al ... ς *αλλ η* cum D[c] (E *αλα' ἡ*) FGK[sil]LP al certe longe plu

5. *αποστερειτε*: K d[scr] -*ρητε* | *ει μητι αν* et. Or[3,615] et[cat 124] Meth[690] Cyr[ador 525] etc ... B Dam[parall 641] *ει μητι* (sine *αν*), Clem[561] *ει μη*, Or[1,198] *εαν μητι* | *σχολασητε* cum ℵABCDEFGP al[10] Or[1,198. 3,615] et[cat 124] Euthal[cod] Cyr[ador 525] Dam (ad h. l.) al (Dion[alex can 3] *ινα πρ. καιρ. σχολασωσι τη* etc) ... ς (= Gb Sz) *σχολαζητε* cum KL al pler Meth[690] Chr[187. 188] et[5,639] Thdrt Dam[parall] al | *τη προσευχη* cum ℵ*ABCDEFGP al plus[10] d e f g vg cop basm arm aeth Or[1,198] (male differt ed[oxon]) [3,615] et[cat 124. 140] et[int 2,358. 4,461. 644] Meth[690] Dion[alex] can[3] (sed vide post) Epiph[496. 1048] Euthal[cod] Dam[parall 641] (contra ad h. l. habet *τη νηστεια* pro *τη προσευχ.*) al Cyp[316] Ambrst etc. Cf et. Tatian ap Clem[548] (fragm[1] ap Ott[165]) *συμφωνία μὲν οὖν ἁρμόζει προσευχῇ, κοινωνία δὲ φθορᾶσ λύει τὴν ἔντευξιν.* Item Clem[546] *ἡ δὲ ἐκ συμφώνου πρὸσ καιρὸν σχολάζουσα τῇ προσευχῇ συζυγία* ...... ς (= Gb Sz) praem *τη νηστεια και* cum KL al pler syr[utr] go Thdrt (et[txt] et[comm]). Item Chr[187 txt] sed contra est comm, itaque rectius mosc[1] om. At habet[5,639], postquam dixit *δια τουτο αει τη νηστεια*

προσευχῇ καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἦτε, ἵνα μὴ πειράζῃ ὑμᾶσ ὁ σα-
τανᾶσ διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν. 6 *τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συγγνώμην,*
οὐ κατ' ἐπιταγήν. 7 *θέλω δὲ πάντας ἀνθρώπουσ εἶναι ὡσ καὶ*
ἐμαυτόν· ἀλλὰ ἕκαστοσ ἴδιον ἔχει χάρισμα ἐκ θεοῦ, ὁ μὲν οὕτωσ,
ὁ δὲ οὕτωσ.

8 *Λέγω δὲ τοῖσ ἀγάμοισ καὶ ταῖσ χήραισ, καλὸν αὐτοῖσ ἐὰν*

την προσευχην συνεζευξεν η γραφη, item agnoscit[4, 350] *μη αποστ. φησιν αλλ. ει μη εν προσευχ. και νηστεια.* Praeterea et Dion[alex] eis quae ad[can 8] dicuntur habet: *δια τουτο ουν αλληλουσ δει συμφωνειν περι αποχησ, ινα σχολασωσι τη προσευχη και τη νηστεια* (ap Gall [3, 506]) | *ητε* (et. Gb Sz) cum ℵABCDEFG 17. 46. 71. 73. 93. 137. 177. 178. (d e *et iterum ad id ipsum* omisso verbo) g (*revertimini t sitis*) aeth[utr] Or[1, 198] et[cat 124 bis] et[int 2, 358] Dion[alex] (*και παλιν επι το αυτο ωσιν*, item *και παλιν επι το αυτο εστωσαν*) Cyr[ador 585] Euthal[cod] Dam ad h. l. et[parall 611] al Aug[faust 5, 9] (*estote*) ac[saepius] (sed aliter mor eccl 1) ... ς[e] *συνερχεσθε* cum minusc Meth[690] Chr[188] Thdrt[haer fab 5, 25] al; ς *συνερχησθε* cum KLP al plu cop basm Thdrt ad h. l. Item *revertimini* f g (sed vide ante) vg syr[utr] go arm Cyp[316] al mu. Cf et. Tatian ap Clem[548] *γινεσθε.* | *πειραζη*: P[vid] 47* 106. *-ραζει* | *υμων*: B Meth om. Cf et. Tatian ap Clem[517] *παλιν γαρ επι ταυτο συγχωρησασ γενεσθαι δια τον σαταναν και την ακρασιαν.*

6. *συνγνωμην* (F *-μον*) cum B*CFG ... AD* al *συγνωμην*, 2. *γνωμην* ... ς Ln *συγγνωμ.* cum ℵB[2]D[3]EKLP al pler

7. *δε* (Gb'') cum ℵ*ACD*FG 17. 23. 39. 46. 115. d[scr] d e f g am fu demid cop go Or[3,639] et[cat125] Chr[1,481] Cyr[esa58] Euthal[cod] Dam Cyp[316] Ambrst al mu ... ς *γαρ* cum ℵ[c]BD[b et c]KLP al pler vg[cle] syr[utr] arm aeth Chr[188] Thdrt al | *και*: 63. 74. a[scr] g[scr] f vg Or[3, 639] Ephr[329] Ambrst om | *αλλα* cum BCD* 17. etc ... ς Ln *αλλ* cum ℵAD[c](E *ἀλλ' ἕκ.*)FGK[sil]LP al pler[vid] | *εχει χαρισμ.* cum ℵABDEFGP 17. 37. 46. 73. 137. 177. 178. 179. d e f g am fu demid tol cop (*habet gratiam suam*) basm[vid] Clem[625] Or[3, 639] et[cat 125] et[int 4, 469] Cyr[esa 58] Euthal[cod] Cyp[316] ... ς (= Gb Sz) *χαρ. εχει* cum KL al pler vg[cle] harl go syr[p] (syr[sch] *unicuique homini donum datum est*) arm Ephr[329] Chr[188] Thdrt[bis] Dam al Aug[saep] Ambrst al ... C latet ante *χαρισμα εκ θεου.* Videbatur mihi *εχει εκαστ. ιδ.* praecedere, sed suspicor C cum ℵABD convenire. *εκ*: 31. 37. 73. d e g Clem[625] Or[cat 125 semel] et Or[int 4, 469] Cyr[esa 58] Cyp al *απο*, *a* | *θεου*: DEFG 93. c[scr] Thdrt[4,468] (non ad h. l.) praem *του* | *ο μεν* et *ο δε* cum ℵ*ABCDEFGP 17. 47. 61. 67** Clem[625] Or[cat 125 semel] (*ει ο μεν ουτωσ, ο δε ουτωσ απο θεου*) Cyr[esa] Euthal[cod] ... ς *οσ μεν* et *οσ δε* cum ℵCKL al pler Or[3,639] et[cat sem] (et[cat rom 7] *ο μεν* et *οσ δε*) Ephr[329] Chr Thdrt Dam al

8. *καλον*: A praem *οτι*, item syr[utr] | *τοισ*: 2. 61. 69. 109. 119. al[3 scr] Anton[15] *ταισ* (115. *αγαμαισ* sine articulo) | *αυτοισ*: 47. 115. 119. Chr[188] *αυταισ* ... K om | *αυτοισ* sine *εστιν* cum ℵABCD*FGP 17. 46. 73. 115. 119. 123. 137. syr[sch] cop arm Or[cat 127. 146] Meth[691] Epiph[492] Cyr[hr 64]

μείνωσιν ὡσ κἀγώ· 9 εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν·
κρεῖττον γάρ ἐστιν γαμεῖν ἢ πυροῦσθαι. 10 τοῖσ δὲ γεγαμηκόσιν
παραγγέλλω, οὐκ ἐγὼ ἀλλὰ ὁ κύριοσ, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸσ μὴ Mt 5, 32
χωρισθῆναι, 11 ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, μενέτω ἄγαμοσ ἢ τῷ ἀνδρὶ
καταλλαγήτω, καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι. 12 τοῖσ δὲ λοιποῖσ
λέγω ἐγώ, οὐχ ὁ κύριοσ, εἴ τισ ἀδελφὸσ γυναῖκα ἔχει ἄπιστον καὶ
αὕτη συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν· 13 καὶ γυνὴ
εἴ τισ ἔχει ἄνδρα ἄπιστον καὶ οὗτοσ συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτῆσ,

---

(*καλον μεν γαρ αυτοισ, εαν*) Chr^{188} Euthal^{cod} Dam (ad h. l.) ... ς (= Gb^{oo} Sz) add *εστιν* cum D$^{b et c}$EKL syr^{p} basm go (item d e f g vg *est illis*) Thdrt Dam$^{parall\,641}$ Thphyl Oec | *εαν*: B *αν* | *μεινωσιν*: c d e f g vg Meth^{691} Amb Ambrst Aug etc praem *ουτωσ*, hinc Ln praem [*ουτωσ*]. Item 37. 73. Epiph^{492} add *ουτωσ*, item cop basm omissis *ωσ καγω* | *καγω* et. Clem$^{542.\ 550}$ Or$^{cat\,127.\ 146}$ Cyr$^{hr\,64}$ Epiph^{492} etc ... DEFG Meth^{691} *και εγω*, a^{scr} 120. arm *εγω*

9. *ει δε*: Euthal^{cod} add *και* | *ουκ εγκρατ.* (*εγκρ-* ℵAB^{3}CD^{3}KLP etc; B*D* *ενκρ-*) et. Or$^{cat\,126.\ 127}$ Meth^{691} etc ... FG *ου κρατευονται* | *γαμησατωσαν* et. Or^{cat} Meth Cyr^{hr} etc ... FG 2. 69. 71. 93. 114. 116. 123. 179. f^{scr} Epiph$^{492\,petav}$ Chr$^{188\,savil}$ *γαμειτωσαν* (114. 116. 123. al? *γαμητωσαν*) | *κρειττον* cum ℵBDE 17. 37. 73. 74. a^{scr} etc Clem^{555} Or$^{cat\,127}$ Chr^{188} ... ς Ti *κρεισσον* cum ACFGK^{sil}LP al plu Or$^{cat\,110}$ Meth^{691} Cyr$^{hr\,64}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam | *εστιν* et. Or$^{cat\,110.\ 127}$ Cyr$^{hr\,64}$ Chr^{188} etc ... D^{*gr}F^{gr}G g (f om *γαρ*) cop basm Or$^{cat\,126}$ et$^{int\,4,\,532}$ Meth^{691} om | *γαμειν* (Gb′) cum ℵ*AC* 17. 23. 46. 49. 57. Clem^{555} Or$^{cat\,110}$ Euthal^{cod} Dam^{bis} (ad h. l. et$^{parall\,641}$) ... ς Ln Ti *γαμησαι* cum ℵ^{c}BC^{2}DEFGKLP al pler Clem^{509} Or$^{cat\,126.\ 127}$ Meth^{691} Cyr$^{hr\,64}$ Chr^{188} Thdrt al

10. *αλλα* cum ℵABC^{vid}D* etc ... ς *αλλ* cum D^{3} (E ἀλα' ο) FGKLP al certe pler Clem^{561} Or$^{cat\,127}$ Chr^{188} Epiph^{2,72} Thdrt Dam | *χωρισθηναι* cum ℵBCKLP al omn^{vid} Clem^{561} Epiph^{2,72} Chr^{188} Euthal^{cod} Thdrt Dam^{bis} (et ad h. l. et$^{parall\,641}$) ... Ln *χωριζεσθαι* cum ADEFG Or$^{cat\,128}$ Bas eth^{308} Caes$^{6,\,28}$ Epiph^{892}

11. *μενετω* etc: FG d e f g m^{118} vg go Cyp^{326} etc *μενειν αγαμον* et *καταλλαγηναι* | P 120. *τω ιδιω ανδρι*

12. *λεγω εγω* cum ℵABCP 17. 37. 46. 73. syr^{sch} cop aeth^{ro} (aeth^{pp} om *εγω*, sed addit ut^{ro} *quod ex me est*) Clem^{561} Or$^{cat\,128}$ Euthal^{cod} ... ς *εγω λεγω* cum DEFGKL (D^{gr*} inepte praem *ουχ*) al pler it vg go syr^{p} Chr^{189} Thdrt (Dam om *εγω*) Ir$^{int\,245}$ Or$^{int\,2,\,330}$ (Or^{4,4} *καγω λεγω και ουχ* huc spectat, sed^{libere}) | *ουχ*: FG* *ουκ* | *κ. αὕτη*: ut it vg etc *et haec*; Tert$^{ad\,uxor\,2,2}$ *et illa* ... ς *κ. αὐτή* (L al *αὐτῇ*)

13. *ει τισ* cum ℵD*FGP 42. 116. 238. al$^{3\,scr}$ d e f g vg (hi Latt et Ambrst Aug etc *et si qua mulier*) Chr^{189} (et. mosc 1) et$^{4,\,287}$ Thdrt$^{4,\,469}$ Dam Thphyl^{cdd} (Chr^{4,771} *ει τισ γυνη*) ... ς Ln Ti *ητισ* cum ABCD$^{gr\,c}$KL al plu syr^{utr} cop basm Chr$^{3,\,212}$ Thdrt (ad h. l.) Cyr$^{ador\,242}$ al

μὴ ἀφιέτω τὸν ἄνδρα. 14 *ἡγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστοσ ἐν τῇ*
γυναικί, καὶ ἡγίασται ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστοσ ἐν τῷ ἀδελφῷ· ἐπεὶ ἄρα
τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστιν, νῦν δὲ ἅγιά ἐστιν. 15 *εἰ δὲ ὁ ἄπι-*
στοσ χωρίζεται, χωριζέσθω· οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸσ ἢ ἡ ἀδελφὴ
ἐν τοῖσ τοιούτοισ. ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ὑμᾶσ ὁ θεόσ. 16 *τί γὰρ*
οἶδασ, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεισ; ἢ τί οἶδασ, ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα
σώσεισ; 17 *εἰ μὴ ἑκάστῳ ὡσ μεμέρικεν ὁ κύριοσ, ἕκαστον ὡσ*

---

13. *ουτοσ* (Gb'') cum ℵABCD*FGPQ 37. 46. 120. d e f g vg (et pp[at]) go cop Cyr[ador 242] ... ς *αυτοσ* cum D[c]EKL al pler syr[utr] arm Euthal[cod] Chr[169] et[4, 287. 771] et[alibi] Thdrt Dam | *συνευδοκει*: B *ευδοκει* | *τον ανδρα* (Gb'') cum ℵABCDEFGQ 17. 37. 46. it vg syr[sch] cop arm go aeth[utr] Euthal[cod] Cyr[ador 242] Ambrst etc (ℵ *αυτον ανδρα*, sed *αυ* ipsa prima manu deletum vdtr) ... ς *αυτον* cum KLP al pler basm syr[p] Chr[189] Thdrt Dam Tert[uxor 2, 2]

14. *γαρ*: P om | *εν τη γυναικι* cum ℵABCKLPQ etc: DEFG it vg syr[sch] ar[e] Clem[martyrium] (ed Coteler) Tert[uxor 2, 2] al (non item Aug[serm dom 1, 45] et[78] nec[alibi]. Cf ad h. l. Sabatier.) add *τη πιστη* | *αδελφω* (Gb') cum ℵ*ABCD*EFGP 17. 19* 46. d e f g cop basm Aug[serm dom 1, 45] et[78] („Fratres autem Christianos significare multis divinarum scripturarum documentis probari potest. Manifestissimum tamen" - - *Sanctificatus est enim vir infidelis - - in fratre.*) et[alibi] ... ς *ανδρι* cum ℵ[c]D[c]KL al pler vg syr[utr] arm aeth go (Clem *τινι λογω ο αποστ. παυλοσ ηγιασθαι λεγει την γυναικα υπο του ανδροσ η τον ανδρα υπο τησ γυναικοσ*) Euthal[cod] Chr[189] Thdrt Dam al Ir[int 257] Tert[uxor 2, 2]. Praeterea vg syr[sch] ar[e] Ir[int] (*propter hoc Paulus sanctificatam ait infidelem mulierem in viro fideli*) Tert[uxor] (*- et infidelis uxor a fideli marito*) Ambrst al add *τω πιστω* | *νυν δε* cum ℵABCD[c]KLP al omn[vid] Clem[561] Thdrt Dam al ... D*et[b](D* *νυνει* et[b] *νυνι*)EFG Chr[190] (et. [mosc 1])*νυνι* | *εστιν*: A[vid] (?) om

15. *η η αδελφη* cum ℵ[c]ABCDEKL al pler Or[cat 137] Chr[190] Thdrt Dam Phot[cat 136] ... ℵ*FGP 3. 37. k[scr*] Chr[mosc 1] om *η* | *κεκληκεν*: 37. *βεβληκεν* | *υμασ* cum ℵ*ACK 39. 46. 73. cop Euthal[cod] Dam Thphyl Pelag al ... ς Ln *ημασ* cum ℵ[c]BDEFGL al pler it vg syr[utr] basm arm aeth go Nyss[709] (Gall[6]: *εν ειρ. εκαλεσεν ημασ ο θεοσ, ουκ εν μαχη*) Chr[191] Thdrt Phot[cat 136] Oec Ambrst al

16. *γυναι* et *ανερ*: FG *γυνη* et *ανηρ* | *η τι*: A *ει τι*

17. *ει μη*: 18** 22. 23. 43. 57. 67* 120. 123. al pauc syr[p mg] *η μη* cum praegressis coniungentes. Atque sic legendum esse praecepit Chr[cat 136]: *ἕωσ τοῦ „ἢ μή" στίξον τελείαν, ἵνα ᾖ οὕτωσ· ἢ τί οἶδασ ἄνερ εἰ τὴν γυναῖκα σώσεισ ἢ μή; τοῦτ' ἔστιν· πόθεν οἶδασ εἰ σώσεισ ἢ μὴ σώσεισ;* etc. Quibus subiungitur: *οὕτωσ ὁ ἐν ἁγίοισ σευηριανὸσ ἔστιξεν· ἄλλωσ γὰρ ἐὰν στίξῃσ, καὶ ἀσυνάρτητοσ εὑρίσκεται ἡ σύνταξισ.* Eadem habes apud Oec[481] (ad *τελείαν* addit *στιγμήν.*) | *μεμερικεν* cum ℵ*B ... ς Ln Ti *εμερισεν* cum ℵ[c]ACDEFGKL al omn[vid] Chr[191]

κέκληκεν ὁ θεόσ, οὕτωσ περιπατείτω. καὶ οὕτωσ ἐν ταῖσ ἐκκλη- 3, 5 Ro 12, 3
σίαισ πάσαισ διατάσσομαι. 18 περιτετμημένοσ τισ ἐκλήθη; μὴ
ἐπισπάσθω· ἐν ἀκροβυστίᾳ κέκληταί τισ; μὴ περιτεμνέσθω. 19 ἡ Ga 5, 6 6, 15
περιτομὴ οὐδέν ἐστιν, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ τήρησισ
ἐντολῶν θεοῦ. 20 ἕκαστοσ ἐν τῇ κλήσει ᾗ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ μενέτω. 24
21 δοῦλοσ ἐκλήθησ; μή σοι μελέτω· ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύ-
θεροσ γενέσθαι, μᾶλλον χρῆσαι. 22 ὁ γὰρ ἐν κυρίῳ κληθεὶσ δοῦ- Ro 6, 18
λοσ ἀπελεύθεροσ κυρίου ἐστίν· ὁμοίωσ ὁ ἐλεύθεροσ κληθεὶσ δοῦλόσ

Thdrt Dam | ο κυριοσ cum ℵABCDEFG 17. 31. 37. 46. 73. 137 (confudit lectiones Reiche) 178. 179. it vg syr^{sch} cop basm arm Euthal^{cod} (om ο, ut et. 46.) Ambrst al ... ς (= Gb Sz) ο θεοσ cum KL al pler (k^{scr} ο θεοσ εμερισ.) syr^{p} go Chr^{191} Thdrt Dam | εκαστον: FG f g syr^{sch} praem και | ο θεοσ cum ℵABCDEF al^{8} (ut ante, item 32. 33. 63. 93.) d e f vg syr^{sch} cop basm arm go Euthal^{cod} Ambrst al ... ς (= Gb Sz) ο κυριοσ cum KL al pler (k^{scr} ο κυρ. κεκλ.) syr^{p} Chr Thdrt Dam ... G g ο κυρ. ο θε. (sed κυρ. notam habet) | ουτωσ sec loco (d e g *ita*): am (non item fu demid harl, sed „al" ap Ln) *sicut ubique*, f vg *sicut* | εν ταισ εκκλ. πασαισ: ℵ 17. 47. 119. vg Or^{4,4} εν πασ. ταισ (Or om) εκκλ. | διατασσομαι (et. Or^{4,4}): D*EFG διδασκω (it vg Ambrst al *doceo*) :: cf 4, 17.

18. FG περιτεμνημενοσ sic | τισ εκληθη et. Or^{1,179} et$^{cat\ 138\ bis}$ ... D*et^{c} EFG cop basm go εκλ. τισ | κεκληται τισ cum ℵABP 17. 31. 37. 46. 73. 74. a^{scr} Euthal^{cod}, eodem ordine cop basm arm go. Item D*FG Dam g τισ κεκληται ... ς τισ εκληθη cum D^{c}EKL al pler Chr^{191} Thdrt, atque eodem ordine d e f vg syr^{p} | ς Τι ἐκλήθη, μὴ et κέκλητ. τισ, (τισ ἐκλήθη,)

19. η περιτομη: FG om η | FG 31. 33. 35. 38. 43. al f g ab εστιν ad εστιν transiliunt (om igitur και η ακρ. ουδ. εστιν)

20. εν ταυτη: A εν τουτω

21. ς Τι ἐκλήθησ, μὴ | αλλ (D* αλλα) ει και: d e vg (et. am fu tol demid harl) *sed et si* ... FG f g vg^{ms} (ap Ln) cop basm om και | μαλλον χρησαι (it vg *magis utere*): cf Chr^{1,191} τοῦτ' ἔστι μᾶλλον δούλευε - καὶ οὐκ ἀγνοῶ μὲν ὅτι τινὲσ τὸ μᾶλλ. χρῆσαι περὶ ἐλευθερίασ φασὶν εἰρῆσθαι, λέγοντεσ· εἰ δύνασαι ἐλευθερωθῆναι, ἐλευθερώθητι. πολὺ δὲ ἀπεναντίασ τὸ ῥῆμα, εἰ τοῦτο αἰνίττοιτο. Cf et. cat^{141} quae Severiani et Iohannis (i. e. Chrys) dicuntur.

22. απελευθ. κυριου: 17. απ. χριστου | ομοιωσ sine additam cum ℵABP 17. 31. 46. 73. vg syr^{sch} et$^{p\ txt}$ go Chr$^{mosc\ 1}$ Severian$^{cat\ 141}$ Thdrt Ambrst Pelag al ... ς add και cum KL al pler vg$^{ms\ lachm}$ syr^{p} c.* cop (basm, sed om ομοιωσ) arm aeth Or$^{int\ 4,461}$ Chr^{193} Dam Thphyl Oec Amb$^{exhort\ virg\ 278}$ (non item^{1,448}). Item DEFG 37. 1^{scr} d e f g Euthal^{cod} add δε και | εστ. χριστου cum ℵ^{c}ABDEKLP al omn^{vid} (sed 17. Chr ε. του χρ.) d e vg go Chr^{193} Thdrt Dam Or$^{int\ 4,461}$ Amb Ambrst al ... ℵ*FG f g χριστου εστιν

6, 20 *ἐστιν Χριστοῦ.* 23 *τιμῆσ ἠγοράσθητε· μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώ-*
20 *πων.* 24 *ἕκαστοσ ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ*
θεῷ.

25 *Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν κυρίου οὐκ ἔχω, γνώμην δὲ δίδωμι ὡσ ἠλεημένοσ ὑπὸ κυρίου πιστὸσ εἶναι.* 26 *νομίζω οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ οὕτωσ εἶναι.* 27 *δέδεσαι γυναικί; μὴ ζήτει λύσιν· λέλυσαι ἀπὸ γυναικόσ; μὴ ζήτει γυναῖκα.* 28 *ἐὰν δὲ καὶ γαμήσῃσ, οὐχ ἥμαρτεσ, καὶ ἐὰν γήμῃ ἡ παρθένοσ, οὐχ ἥμαρτεν· θλίψιν δὲ τῇ σαρκὶ ἕξουσιν οἱ τοιοῦτοι, ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι.* 29 *τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὁ καιρὸσ συνεσταλμένοσ ἐστίν· τὸ λοιπὸν ἵνα καὶ οἱ*

---

24. *εκληθη*: D[gr*] *εκληθητε* | *αδελφοι* (harl floriac ms[lachm] Hier[iovin 1] Ambrst Pelag al *frater*): DEFG d e f g Ambrst post *εκαστοσ* ... 39. 120. a[scr*] Thdrt (et ad h. l. et antea[158]) om, item Chr[193] (affert[libere]: *εκαστοσ εν τουτω μενετω εν ω εκληθη*) | *παρα θεω* cum ℵBDEFGKLP al longe plu (38. 55. 63. c[scr] *παρα θεου*) Thdrt (ad h. l.) Dam Thphyl ... ς (= Gb Sz) *παρα τω θεω* cum A al mu Oec ... 13. 26. Bas[2, 450. 458. 461. 463. 465] et[bapt 672] Chr (vide ante) Thdrt[188] om

25. *των παρθενων*: 37. om *των*

26. *οτι καλον* et. Or[cat 146] Meth[692] Bas[3, 640] etc ... D*FG add *εστιν*, item it vg syr[utr] al (sed basm om *οτι καλον* usque *ειναι*) | *το ουτωσ*: FG Meth[692] om *το*

27. ς Ti *γυναικί*, et *ἀπὸ γυναικόσ*,

28. *γαμησησ* cum ℵBP (A *γαμηση*) 17. 37. 46. 113[mg] Bas[3, 640] Euthal[cod] Dam[parall 641] Anton[15] ... ς *γημησ* cum KL al pler Or[cat 147 bis] Chr[195] Thdrt Dam (ad h. l.) Phot[cat 148] ... DEFG *λαβησ γυναικα*, item Meth[692] *λαβησ* (sine *γυν.*), item *acceperis uxorem* it vg Tert[monog 11] (sed exhort cast *duxeris* tantum) Ambrst al | *ουχ* bis: DE *ουκ*, sec et. F | *γημη* et. Or[cat] Meth[692] Bas[3, 640] etc ... D*FG *γαμη* | *η παρθενοσ* cum ℵADEKLP al omn[vid] Or[cat] Meth[692] Bas[3, 640] etc ... BFG om *η*, hinc Ln [*η*] | *τη σαρκι* et. Clem[578] Or[cat 147] Meth[bis] (sed pon[bis] post *εξουσιν*) Bas[3, 640] Dam (ut Meth) etc ... D*FG praem *εν* ... d e f vg *carnis*, g *in carne t carnis*

29. *ο καιροσ* sine *οτι* cum ℵABKLP al[30] ac plur (et. cat[txt]) m[79] vg Meth[692] Eus[dem 31] Bas[3, 640] Chr[193] (*ειπεν· ο καιρ. συν. εστ.*) Thdrt Tert[cult fem 9] („dicens: *Tempus in collecto est*" etc; item[uxor 1, 5]) Ambrst al ... ς[e] (= ς Gb Sz) praem *οτι* cum DEFG al mu[vid] Dam Thphyl, item it vg[ms] (ap Ln, non am fu demid tol harl) syr[utr] cop basm arm Tert[marc 5, 7] et[8] Or[int 2, 172] | *εστιν το λοιπον* (D* Isid om *το*) cum ℵABD* et[b] P 17. 37. 44. 46. 68. 71. 73. 74. 80. 137. a[scr] cop syr[p] arm Eus[dem 31] ex[cod paris] Ephr[329] Bas[3, 640] et[eth 248] Euthal[cod] Isid[1, 418] (*ο καιρ. γαρ συν. εστι λοιπον, εγραψεν ινα και οι* etc) Dam[parall 634] et[698]. Interpunximus autem post *εστιν* cum B (ipso*), item Euthal[cod] (*εστιν·*

ἔχοντεσ γυναῖκασ ὡσ μὴ ἔχοντεσ ὦσιν,
30 καὶ οἱ κλαίοντεσ ὡσ μὴ
κλαίοντεσ, καὶ οἱ χαίροντεσ ὡσ μὴ χαίροντεσ, καὶ οἱ ἀγοράζοντεσ
ὡσ μὴ κατέχοντεσ,
31 καὶ οἱ χρώμενοι τὸν κόσμον ὡσ μὴ κατα-
χρώμενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου.
32 θέλω 1 Io 2, 17
δὲ ὑμᾶσ ἀμερίμνουσ εἶναι. ὁ ἄγαμοσ μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, πῶσ

το λοιπον· ινα) etc. Cf et. Latinos. ...... FG 67** d e f g m vg Orint 2,87 et 172 et 4,651 Tertuxor 1,5 Hieriovin 1 Augsaepe al mu εστιν· λοιπον εστιν. Ex Latt d e f m79 vg Augsaepe *breve* (d e *breviatum*) *est. Reliquum est;* g *breve t breviatum est. Reliquum est;* Orint ter *breve est. Superest;* Tertuxor 1,5 Hier *in collecto est. Superest.* Similiter Ambrst *breviatum est, et reliquum est.* Item Clem 188 ο γαρ καιροσ συνεστ. εστιν, ωσ φησιν ο αποστολοσ – επηγαγεν· λοιπον εστιν ινα etc ...... ς (= Sz qui mecum ἐστίν, τὸ λοιπὸν ἵνα) το λοιπον εστιν cum DcEKL al longe plu Eusdem 81 exed Chr 1,898 Thdrt Dam (ad h. l.) al; item Meth omisso το. Distinguunt autem ςe Gb συνεσταλμενοσ το λοιπον εστιν· (sic L al pluvid syrutr cop basm arm Chr 1,898 Thdrt Dam ad h. l.), ς συνεσταλμενοσ· το λοιπ. εστιν ινα. Denique cf Cyp307 *Tempus collectum; superest ergo ut:* Augps 95 *De caetero, fratres, tempus breve est. Reliquum est ut:* auctsing cleric *Tempus quod restat breve est. Reliquum est ut* | ινα και et. Orint 2,87. 172 Meth692 Ephr329 Eusdem Bas 3,640 Tertmarc 1,29 Cyp307 al mu ... 67** am fu tol cop basm arm Orint 4,651 om και | οι εχοντεσ: ςe 1624. 1633. 1641. 1656. 1678. om οι. Per errorem, ut vdtr. | ωσιν praeter Graecos ut Clem189 Meth692 Ephr329 Eusdem81 Bas3,640 etc etiam Tertmarc 1,29 etalibi Orint 2,87. 172 Cyp307 etc ... FG f g arm om

30. κλαιοντεσ bis (D* κλεοντεσ bis) ... FG κλεθοντεσ

31. τον κοσμον cum א*AB cop basm arm. Item addito τουτον D*FG 17. (g *mundum hunc,* d e *hunc mundum,* f *huic mundo*) ... ς τω κοσμω τουτω cum אcDbetcEKLP al pler Eusdem 81 Ephr 329 Bas 3,640 Chr 7,818 Euthalcod Severiancat 149 Thdrt (sed 3,209 i. e. ad h. l.semel om τουτω) Dam ad h. l. (etparall 638 τουτω τω κοσμ.) al. Item m79 vg Orint 2,87. 172 Tertcult fem 2,9 Cyp 176 et 307 Ambrst al mu *hoc mundo* (Tert *mundo isto, hoc saeculo*); item syrutr etc | καταχρωμενοι et. Eusdem 81 Ephr 329 Bas 3,640 etc ... L Baseth 440 (invito cod1) Thdrt 3,209 ter παραχρωμενοι ... 121. d e f m79 vg basmvid Damparall 638 Cyp 307 Ambrst al mu (non item g Tert cult fem) χρωμενοι

32. δε et. Eusdem 31 Bas 3,640 etc (38. Clem578 γαρ) ... FG 61. d e f g m79 fu Ambrst om; item Meth 692 | αρεση cum אABDEFG 17. 21. 46. 109. 139. 140. 153. (res a conlatoribus passim neglecta vdtr) Meth675 et 81 cod Eusdem 31 Bas 3,640 (sed fluct lectio) ... ς Ti αρεσει cum KLP al longe plu Or 2,742 Meth 692 Ephr323 Epiph 81 ed 96. 523. 710 Euthal cod Thdrt Dam al | τω κυριω et. Meth Eus Bas Ephr Epiph etc ... FG f g vg Or 2,742 Cyp 174. 316 (Tertpud 16 *quia innupti de domino curent, quomodo placeant deo*) Amb de virg 1 al mu τω θεω (f et. antea *quae sunt dei*)

ἀρέσῃ τῷ κυρίῳ· 33 *ὁ δὲ γαμήσασ μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶσ*
ἀρέσῃ τῇ γυναικί. 34 *καὶ μεμέρισται καὶ ἡ γυνὴ καὶ ἡ παρθένοσ·*
ἡ ἄγαμοσ μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγία καὶ τῷ σώματι καὶ

---

33 ο *δε*: 87. 72. om *δε* | *αρεση* cum ℵABDEFG 37. al aliq Eus[dem 81] Bas[3,640] (ut ante) ... ς Ti *αρεσει* cum KLP al longe plu Clem[551] Meth[692] Ephr[323] Euthal[cod] Cyr[glaph 126] Thdrt Dam al

34. *και μεμερισται* cum ℵABDgr*P 6. 10. 17. 31. 41. 44. 46. 67. 71. 73. 93. 109. 122. 137. f vg syr[sch] (*discrimen autem est inter*) et[p] cop basm arm aeth[utr] (*verumtamen divisus est*) Meth[692] Eus[dem 31] Eph[323] Bas[3, 605. 640] Cyr[glaph 126] Euthal[cod] Dam[parall 641] Hier[iovin 1,7] et[helvid] Aug[bon coniug 6,326] et[virgin 6,351] et[alib] Pelag al. Videntur et. Epiph agnoscere[710] (*η δε γαμησασα μεριμνα πωσ αρεσει τω ανδρι, και μεμερισται*) et Ps-Ath[2,85] (plane ut Epiph[710]) ...... ς Ti om *και* cum D[c]EFG KL al longe plu d e g m[79] Chr[196] Thdrt[4,462] et ad h. l. Dam Tert[vel virgg 4] cdd ap Hier[iovin 1,7] Amb[laps virgg 311] Ambrst al | *και η γυνη* cum ℵABD[c]FGKLP al fere[80] d e g vg (etiam am harl tol) syr[p] aeth Meth[692] Eus[dem 81] Bas[3,605] et[640] Euthal[cod] Chr[196] Thdrt[4,462] et ad h. l. Dam ad h. l. (Cyp[316] *Sic et mulier et virgo innupta* etc) ... ς om *και* cum D*E (vide post) al pauc[vid] m[79] cdd ap Hier[iovin 1,7] fu demid syr[sch] cop basm arm Tert[vel virgg 4] Amb[laps virgg] Aug[bon coniug et virgin] Ambrst al (in E inter *μεμερισται* et *η γυνη* spatii aliquid est) | *η αγαμοσ* hoc loco i. e. post *η παρθ*. cum ℵADEFGKL al pler d e f* g m[79] fu syr[utr] arm aeth[utr] Meth[692] Bas[3,640] (add[ed] *η γαμησασα* ad *γυνη*) Euthal[cod] (et. Chr[196] agnoscere vdtr) Thdrt[3,210] (i. e. ad h. l.) et[4,462] Dám (male om *και* inter *η γυνη* et *η παρθ*.) et[parall 641] Thphyl Tert[vel virgg 4] Cyp[316] Amb[laps virgg] Ambrst Aug[bon coniug et virgin]. Sed ex his ℵAF[b] 17. 71. 122. aeth[utr] Bas[ed] Euthal[cod] Aug[bis] *η αγαμ*. etiam post *η γυνη* addunt, atque sic Ln ... BP 6. 10. 31. 41. 44. 46. 73. 137. vg cop basm Eus[dem 81] Amb[vidu 185] et[epist 63, 1031] Hier[iovin 1,7] Pel *η αγαμοσ* tantum post *η γυνη* addunt. Ex Latt igitur totum locum exhibent: d e g Amb[laps virgg] *Divisa est et mulier et virgo. Quae innupta est* (Amb *non est nupta*) *cogitat:* fu *Et divisa est mulier et virgo. Quae innupta est cogitat:* f *Et divisa mulier* (in Graecis supra lineam additur *innupta*) *et virgo. Immaculata cogitat:* m[79] *Separata est mulier et virgo. Quae non est nupta, cogitat:* Tert[vel virgg] *Divisa est, inquit, mulier et virgo. Quare? quoniam innupta, id est virgo, cogitat:* Cyp[316] *Sic et mulier et virgo; innupta cogitat* (contra[174] *Sic et virgo et mulier; innupta cogitat*): Ambrst *Divisa est mulier et virgo. Nam quae non est nupta, cogitat:* vg *et divisus est. Et mulier innupta et virgo cogitat:* Aug[bon coniug et virgin] *Et divisa est mulier innupta et virgo. Quae innupta est, sollicita est.* De interpretibus reliquis: syr[sch] *Discrimen autem est inter mulierem et virginem. Quae viro non est, cogitat:* syr[p] *Et divisae sunt et uxor et virgo. Quae caelebs est, curat:* aeth[utr] *verumtamen divisus est. Et mulier quoque vidua et virgo quae non nupsit* etc. Sic vero Hier Iovin[1,7]: „illud breviter admoneo, in Latinis codicibus hunc locum ita legi: *Divisa est virgo et mulier.* Quod quamquam

τῷ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶσ ἀρέσῃ τῷ ἀνδρί. 35 τοῦτο δὲ πρὸσ τὸ ὑμῶν αὐτῶν σύμφορον λέγω, οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸσ τὸ εὔσχημον καὶ εὐπάρεδρον

habeat suum sensum et a me quoque pro qualitate loci edissertum est, tamen non est apostolicae veritatis. Siquidem apostolus ita scripsit ut transtulimus - *et divisus est;* et hac sententia definita transgreditur ad virgines et continentes et ait: *mulier innupta et virgo cogitat quae sunt domini*" etc. Patres passim libere, ut Epiph[98] et[523] et[710] Dam[parall 641] Ps-Ath[2,85]. Interpunxit Ln sic: *γυναικί, καὶ μεμέρισται. καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἄγαμοσ καὶ ἡ παρθένοσ ἡ ἄγαμοσ μεριμνᾷ* etc. Gb vero ad h. l. sic: Gb'' *γυναικί. καὶ μεμέρισται καὶ ἡ γυνή. ἡ ἄγαμοσ μεριμνᾷ sive γυναικί. μεμέρισται καὶ ἡ γυνή. ἡ παρθένοσ μεριμνᾷ sive γυναικί. καὶ μεμέρ. καὶ ἡ γυνή. καὶ ἡ παρθέν. ἡ ἄγαμοσ μεριμνᾷ.* Item Gb' *γυναικί, καὶ μεμέρισται. καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἄγαμοσ μεριμν.* Quorum nihil nobis placet. Verissima vero quae edidimus habemus quum pro testimoniorum gravitate, in quibus Methodii et Basilii sunt, tum pro sensu atque sententiarum loci cohaerentia. | *και* post *αγια* cum ℵBFGKL al pler d e f g m[79] am fu demid harl** syr[p] aeth Clem[551] Meth[693] et[675] Eus[dem 31] Bas[3,640] Thdrt[3,210] et[4,463] Dam[bis] (et ad h. l. et[parall 641]) al Tert[vel virgg 4] Cyp[174] et[316] Aug[bon coniug] et[virgin] Ambrst al ... AD[gr]P 17. 37. vg[cle] et cdd aliq (ut tol) syr[sch] cop arm Did[tri 160] et[manich 6,311] et[lat 6,283] Epiph[81. 523] Ps-Ath[2,85] et Ath[lat 2,646] Or[int 2,864] Tert[uxor 1,3] (Hier[iovin 1] semel habet semel non habet) Pelag al om. Cf et. Or[2,742] *και ο μεν αγαμοσ μεριμνων τα του κυρ. πωσ αρεσει τω θεω, ινα η αγιοσ τω σω. και τω πνευμ.*, et[644] *ωσ εν τω σπουδαζειν ειναι την παρθενον αγιαν πνευματι και σωματι* (hoc ordine et. arm). Atque hinc Ln [*και*] | *τω σωματι κ. τω πνευμ.* cum ℵABP 17. 37. 46. 73. 74. 118. 120. a[scr] al Clem[551] Eus[dem 31] Epiph[81] Euthal[cod] Ps-Ath[2,85] Dam[parall 641] (Or[2,742] vide ante; Epiph[523] *τω σωμ. και τη ψυχη*). Apud Meth[700] *αλλ αμφω, κατα τον αποστολον, και εν τω σωματι και εν τω πνευμ. αγιαζηται.* ... ς Ti om *τω* bis cum DEFGKL al longe plu Meth[675] et[693] Bas[3,640] Did[tri 160] et[manich 6,311] Thdrt[3,210] et[4,463] Dam ad h. l. Thphyl (Or[2,644] vide ante) | *τα του κοσμου* et. Meth[693] Eus[dem 31] Bas[3,640] etc Cyp[316] etc ... B om. Item vdtr Tert[vel virgg 4] (*nupta autem, id est non virgo, cogitat quomodo placeat viro*) et[uxor 1,3] (*nupta vero sollicita est quomodo coniugi suo placeat*), nisi omissa libertati citandi tribuamus. | *αρεση* cum ℵABDEFG 17. 21. 46. 48. 67. Eus[dem 31] Bas[3,640] ... ς Ti *αρεσει* cum KLP al longe plu Meth[693] Epiph[710] Chr[1,403] Euthal[cod] Thdrt[bis] Dam[bis] al

35. *συμφορον* (Gb') cum ℵ*ABD* 13. 17. 26. 49. (al[vid], neglectum enim est) ... ς *συμφερον* cum ℵ[c]D[c]EFGKLP 37. al pler Meth[693] Eus[dem 31] Bas[3,640] Chr[196] Euthal[cod] Thdrt[bis] (ut ante) Dam[bis] (ut ante) etc | *ουχ*: F *ουκ* | *ευπαρεδρον* cum ℵABDEFGP al plus[30] Clem[573. 631] Eus[dem] Bas[3,640] et[saepe] al mu ... ς (= Gb Sz) *ευπροσεδρον* cum K al plu Chr[196] (invito[mosc 1]) Dam[parall 641] (non item ad h. l.) Oec. Similiter L *προσεδρον*, 5. 6. *ευπροσδεκτον*

τῷ κυρίῳ ἀπερισπάστωσ. 36 εἰ δέ τισ ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρ-
θένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ᾖ ὑπέρακμοσ, καὶ οὕτωσ ὀφείλει γίνεσθαι,
ὃ θέλει ποιείτω· οὐχ ἁμαρτάνει, γαμείτωσαν. 37 ὃσ δὲ ἕστηκεν ἐν
τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἑδραῖοσ, μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ
τοῦ ἰδίου θελήματοσ, καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ ἰδίᾳ καρδίᾳ, τηρεῖν
τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶσ ποιήσει. 38 ὥστε καὶ ὁ γαμίζων
Ro 7, 2 τὴν ἑαυτοῦ παρθένον καλῶσ ποιεῖ, καὶ ὁ μὴ γαμίζων κρεῖσσον

---

36. ασχημονειν - νομιζει: FG ασχημονει tantum. Sed d e f g *turpem se existimat*, Ambrst *turpem se viderit*, vg *turpem se videri existimat* | επι την παρθ. αυτου (P c[scr] εαυτου) h. l. et. D[b] ... D[*et c] d e f g vg basm arm (similiter syr[sch]) Ambrst al post νομιζει pon, sed vide ante FG, item it vg. Cf et. Epiph[509] το εαν νομιζη ασχημονειν επι τ. ιδιαν παρθενον, και ουτωσ οφειλει ποιησαι, γαμειτω, ουχ αμαρτανει. | ουτωσ: A τουτο | γινεσθαι: FG Meth[693] γεινεσθαι | P ποιητω (similia P passim) | ουχ: DEFG ουκ | FG αμαρταννει | γαμειτωσαν (ℵLP al γαμητ-) ... D*FG g syr[sch] arm Epiph[509] (vide ante) Aug[grat et lib arb 10, 720] (*non peccat, nubat*, ut g) γαμειτω. Item d e f vg Ambrst al *non peccat si nubat*

37. οσ δε: 17. ο δε | εδραιοσ hoc loco cum ℵ*ABDEP 17. 23. 31. 37. 39. 46. (γενναιοσ, item Euthal[cod]) 49. 57. 71. 73. 74. 120. 137. a[scr] d[scr] vg cop basm syr[p] Bas[3,640] Thdrt ad h. l. Amb[inst virg 349] Ambrst al ... ς post εστηκεν cum ℵ[c]KL al longe plu syr[sch] Thdrt[4,468] Dam al ... FG d e f g aeth[utr] arm om plane | εν τ. καρδ. αυτου cum ℵABDEF GP 17. 23. 31. 37. 39. 46. 73. 80. d[scr] (al?) d e f g vg syr[sch] cop basm arm aeth Bas[3,640] Euthal[cod] Thdrt[3,211] Amb[saepe] Ambrst etc ... ς Ti om αυτου cum KL al pler syr[p] Thdrt[4,468] Dam al | εξουσιαν δε: A om δε, item cop basm arm | εν τη ιδια καρδια cum ℵABP 31. 39. 46. 73. 74. a[scr] (item 37. addito αυτου. Vdtr agnoscere etiam Ambrst *in suo corde*) ... ς εν τη καρδ. αυτου cum DEFGKL al pler Bas[3,640] Thdrt[bis] Dam al; item it vg *in corde suo* ... Ln (per errorem) εν τη καρδια tantum cum 67** Euthal[cod] | τηρειν cum ℵABP al plus[30] Euthal[cod] Thdrt[3,211] et[4,464] Thphyl ... ς του τηρειν cum DEFGKL al plu (35. το τηρ.) Bas[3,640] Dam Oec | ποιησει cum ℵAB 6. 17. 46. 67** cop basm Bas[3,640] ... ς Ti ποιει cum DEFGKLP al pler (113[mg] ποιειτω) it (sed f* *bene faciat*) vg syr[utr] aeth[utr] Thdrt Dam al

38. ωστε usque καλωσ ποιει (vide post de ποιησει) et. Clem[631] Bas[3,640] etc Aug[saepe] al. Agnoscit etiam Meth[693]: ο γαρ δυναμενοσ, φησι, και φιλοτιμουμενοσ τηρειν την εαυτου σαρκα παρθενον κρειττον ποιει· ο δε μη δυναμενοσ, γαμιζων δε νομιμωσ και μη λαθροφθορων, καλωσ. Atque ipsa verba Pauli habet[693] ωστε και ο γαμιζων την εαυτ. παρθενον καλωσ ποιει, και ο μη γαμιζων κρεισσον ποιει ... FG 39. 57. b[scr*] d[scr] f g om (3. 114. totum versum om) | γαμιζων pri (Gb') cum ℵABDE 17. 23. 31. 46. Clem[631] Meth[693] Bas[3,640] Euthal[cod] ... ς Ti εκγαμιζ. cum K**LP al pler Chr[1,405] et[3,768] Thdrt[4,464] Thphyl Oec. Item K* 71. 113** Thdrt[3,211] Dam εγγαμιζ. | την εαυτου παρ-

ποιήσει. 39 *γυνὴ δέδεται ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆσ· ἐὰν*
δὲ κοιμηθῇ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ᾧ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν

θενον cum ℵAP 17. 31. 37. 46. 73. 109. (et. 71? 93?) Meth[683] Bas[3,640]; item (atque sic Ln) BDE (71? 93?) Clem[631] *την παρθ. εαυτου* (Clem *αυτ.*). Item *virginem suam* d e m[79] vg syr[sch] et[p] c. ob. cop basm arm aeth Aug[pecc mer 10,30] Ambrst Pel al ... ς Ti om cum KL al pler (vide ante syr[p]) Chr[bis] (ut ante) Thdrt Dam al Aug[virgin 6,348. 350] et[alibi] | *ποιει* cum ℵADEKLP al pler d e vg rell (aeth *fecit*) Clem[631] Meth[683] Chr[bis] Euthal[cod] Thdrt[bis] etc ... B 6. 37. 67** Bas[3,640] *ποιησει* | *και ο μη* cum ℵ*ABDEFG 17. 37. 46. 73. 93. 177. 179. d e f g m[79] syr[sch] cop basm arm Clem Meth Bas[3,641] Euthal[cod] Aug[saep] Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *ο δε μη* cum ℵcKLP al pler syr[p] aeth Chr[1,405] et[2,762] Thdrt Dam al | *γαμιζων* sec cum ℵ*ABDEFG 17. 46. 177. 178. 179. (23. 31. h. l. non laudantur, nec magis ad *γαμ.* prius, qui a Sz tantum conlati sunt, 177. 178. 179.) Clem[631] Meth[683] Bas[3,641] Euthal[cod] ... ς (= Gb Sz, sed Gb') Ti *εκγαμιζ.* cum ℵ[c]K (an potius * *εγγ.* ut ante?) LP al pler Chr[bis] (ut ante) Thdrt[4,464] al. Item (K*?) 39. 113** Thdrt[3,211] Dam *εγγαμιζ.* | *ποιησει* cum ℵAB 6. 17. 37. 46. 67** cop Bas[3,641] Euthal[cod] ... ς Ti *ποιει* cum DEFGKLP al pler it vg rell (aeth *fecit*) Clem[631] Meth[683] Chr[1,405] et[2,762] Thdrt[bis] Dam al

39. *γυνη*: F[a] Clem[546] *η γυνη*, item cop basm | *δεδεται* sine additam cum ℵ*ABD*F[a] 17. 67** d e am demid tol harl** (cop) basm arm aeth Clem[546] Or[3,641] et[bis 647] et[cat 183] Ath[lat 777] Tert[monog 11 bis] Cyp[323] Amb[vidui 185] Aug[bon vidui 6,371] et[virgin 348] et[alib] al ... ς (= Gb Sz) add *νομω* cum ℵ[c]D[b et c]EFGLP al pler f g vg[cle] fu syr[utr] Epiph[496] ex cod ven Chr[3,244. 245] ac[saep] Euthal[cod] Thdrt[4,469] et[3,212] Dam al Amb ep[63,1082] Ambrst Pel. Item K 12. Epiph[498 petav] add *γαμω*. Item cop add *viro suo*, Hier[iovin 1] *viro* | *ο ανηρ αυτησ*: F om *ο* | *εαν δε* sine *και* cum ℵABD*EKP al sat mu Clem[547] Or[3,641] et[647] et[cat 133] Chr[3,244. 245. 249. 250] et[1,428] Epiph[498] Thdrt[3,212] Dam. Item d e vg Aug al *quodsi*, f g Tert[bis] Cyp Ambrst al *si autem* ... Ti add *και* cum D[c]F[gr] G[gr]L al fere[45] syr[p] Thdrt[4,469] Oec (FG *κεκοιμηθη* pro *και κοιμ.*) | *κοιμηθη* et. Or[3,641] et[647] Chr[3,244. 245. 249. 250] et[1,428] Thdrt etc Tert[monog 11 bis] Cyp[323] Hier[iovin 1: 4,158. 159] etc ... A basm syr[p mg] Clem Or[cat 109. 133] Epiph[498] Bas[3,296] Tert[monog 11 semel] Hier[iovin 1: 148] et[gal 273] *αποθανη* | *ο ανηρ* sec sine *αυτησ* cum ℵABKP al plus[50] syr[p txt] Or[3,641] et[cat 109. 133] Bas[3,296] Epiph[498] Chr[3,249] Thdrt[bis] Oec Vig[tri] (vide Sab) ... ς (Gb[oo]) add *αυτησ* cum DEFGL al sat mu it vg syr[sch] et[p] c.* cop basm arm aeth Or[3,647] Chr[3,244 com] et[1,428] Dam Thphyl Tert[monog 11 semel] Amb Aug Ambrst al ... pro libertate citandi plane om *ο ανηρ* vg[ms lachm] Clem[546] Chr[3,244 txt 245. 250] Tert[monog 11 bis] Cyp[323] al | *γαμηθηναι* (L* *γαμησαι*) et. Clem[547] Or[3,641. 647] et[cat 109. 133] Epiph[498] Bas[3,296] etc ... FG *γαμηθη*, item *cui vult nubat* d e f g vg Tert[monog] al mu (Cyp[323] *liberata est ut cui vult nubat*)

κυρίῳ. 40 *μακαριωτέρα δέ ἐστιν ἐὰν οὕτωσ μείνῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν*
γνώμην· δοκῶ δὲ κἀγὼ πνεῦμα θεοῦ ἔχειν.

VIII.

1 *Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων οἴδαμεν ὅτι πάντεσ γνῶσιν ἔχο-*
Ga 6, 3 *μεν. ἡ γνῶσισ φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ.* 2 *εἴ τισ δοκεῖ ἐγνω-*

---

40. *μεινη*: P *μηνει* (sic) | *δοκω δε* cum ℵADEFGKLP al pler it vg syr^{sch} et$^{p\ mg}$ cop Or^{3,641} et^{4,266} et$^{cat\ 84}$ Chr$^{1,426\ montf}$ et^{3,220} Thdrt^{3,212} Dam al Tert$^{monog\ 3}$ et$^{exh\ cast\ 4}$ Aug$^{virgin\ 6,396}$ et^{alib} al ... B 4. 17. 37. 67** 71. 73. 116. tol basm syr$^{p\ txt}$ aeth Cyr$^{ioh\ 812}$ Or$^{int\ 4,467}$ Amb$^{ps\ 118}$ et^{alib} Ambrst al *δοκω γαρ* ... d* arm Or^{3,644} om copulam | *θεου*: 17. *χριστου* | *εχειν*: f vg Or$^{int\ 4,467}$ Novatian^{3,311} Hier$^{iovin\ 1:4,159}$ et$^{gal\ 4,284}$ *puto autem quod* (Or^{int} Novat *quia*) *et ego spir. dei habeo* (f vg^{cle} Hier^{semel} *habeam*) ... FG d* g Tert$^{monog\ 3}$ et$^{exh\ cast\ 4}$ Ambrst al *εχω*. Latt: *puto autem* (d* om) *et ego spir. dei habeo*

VIII. 1. *οιδαμεν οτι* etc (nobiscum etiam Ln interpunxit): ς ante *οιδαμεν* comma posuit; Gb Sz *οιδαμεν·* (*οτι παντεσ – εγνωσται υπ αυτου·*) | *εχομεν*: L 119* *εχωμεν*

2. *ει* sine *δε* cum ℵABP 17. 46. 71. 73. 74. 80. 116. a^{scr} am fu tol harl* vid cop basm syr$^{p\ txt}$ arm Clem^{348} Or$^{cat\ 249}$ et$^{int\ 4,573}$ Melet$^{epiph\ 881}$ Nyss^{1,634} Euthal^{cod} Dam Tert$^{pudic\ 14}$ Cyp^{314} al. Item d e Ambrst *quodsi quis*, g *si autem t quodsi* ... ς (Gb^{00}) add *δε* cum DEFGKL al pler (g vide ante) vg^{cle} demid syr^{sch} et^{p} c.* (sed 37. *ει τισ δε*, vg^{cle} demid syr^{sch} *si quis autem*) Chr^{10,199} Thdrt al (aeth *et si quis*) | *εγνωκεναι* (Gb′) cum ℵABDEFGP 17. 31. 37. 38. 46. 71. 73. 116. d e Clem^{348} Or$^{cat\ 249}$ Nyss^{1,634} Euthal^{cod} Chr^{3,559} Thdrt^{4,654} et^{1179} Dam; item Melet$^{epiph\ 881}$ *γινωσκειν*, item g *cognoscere t scire* ... ς *ειδεναι* cum KL al pler Chr^{1,564} et^{2,602} et^{11,551} Thdrt ad h. l. Thphyl Oec. Item (sed potest etiam ad *εγνωκεναι* spectare) *scire* f g (vide ante) vg Tert$^{pudic\ 14}$ Cyp^{314} Ambrst al mu | *ουπω* (Gb′) cum ℵABP 17. 31. 46. 71. 73. 116. Clem^{348} Or$^{cat\ 249}$ Melet$^{epiph\ 881}$ Nyss^{1,634} Euthal^{cod} Chr$^{2,602.\ 3,559}$ ... ς Ti *ουδεπω* cum DEFGKL al pler Chr^{1,564} et^{10,199} et^{11,551} Thdrt$^{4,654.\ 1179}$ et^{bis} ad h. l. Dam Thphyl Oec. Non addidimus autem *ουδεν* cum ℵABD*FGP 17. 31. 46. 71. 73. 109. 116. 238. d e f g vg cop basm arm aeth Clem Or^{cat} et$^{int\ 4,573}$ Melet^{epiph} Nyss Chr^{3,559} Euthal^{cod} Thdrt^{4,1179} et^{semel} ad h. l. Tert$^{pudic\ 14}$ Cyp^{314} etc ... ς (Gb^{0}) Ti add *ουδεν* cum D$^{b\ et\ c}$EKL al pler (37. al om *ουπω*) syr^{utr} Chr^{199} et$^{1,564.\ 2,602}$ et^{11,551} Thdrt^{1} ad h. l. et^{4,654} Dam al | *εγνω* (Gb′) cum ℵABD*FGP 31. 37. 46. 73. 74. 116. 120. Clem Or^{cat} Melet^{epiph} Nyss Euthal^{cod} Thdrt^{4,650} et^{1179} Dam ... ς Ti *εγνωκε* cum D^{c}EKL al pler Chr^{199} et$^{1,564.\ 2,602}$ et^{11,551} (sed^{3,559} *ειδε*, similiter 17. *ἴδει*: pro *ηδει*?) Thdrt^{bis} ad h. l. Thphyl Oec | *δει*: 17. *εδει*

κέναι τι, οὔπω ἔγνω καθὼσ δεῖ γνῶναι· 3 εἰ δέ τισ ἀγαπᾷ τὸν
θεόν, οὗτοσ ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ. 4 περὶ τῆσ βρώσεωσ οὖν τῶν
εἰδωλοθύτων οἴδαμεν ὅτι οὐδὲν εἴδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶσ
θεὸσ εἰ μὴ εἷσ. 5 καὶ γὰρ εἴπερ εἰσὶν λεγόμενοι θεοὶ εἴτε ἐν
οὐρανῷ εἴτε ἐπὶ γῆσ, ὥσπερ εἰσὶν θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοί,
6 ἀλλ' ἡμῖν εἷσ θεὸσ ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖσ Ro 11, 36

---

3. *υπ αυτου* et. ℵ[c] ... ℵ* 17. Clem[348] om

4. *περι τησ βρωσεωσ ουν* cum ℵABD[b]FGKL al pler (115. 238. om *ουν*) f g m[5] syr[sch] et[p txt] cop Bath[eth259] etc Ambrst etc ... D[c]K 1. 17. 108. e[scr] d e vg syr[p mg] basm arm Aug[mor manich 1, 728] *περ. δε τησ βρωσεωσ* ... D[gr*] *περ. δε τησ γνωσεωσ*, P 121. *περ. τησ γνωσεωσ ουν*. (Sic de D statuendum esse nuperrimum loci examen me docuit. D* igitur *περ. δε τησ γνωσ.* dedit, D[b] *περ. τησ βρωσεωσ ουν*, D[c] *περ. δε τησ βρωσεωσ*. Erravit vero Treg, cui D* *περ. δε τησ γνωσεωσ ουν*, D[b] *περ. δε τ. βρωσεωσ* scripsisse videbantur.) | *ουδεν* (cf Clem[170] *επεγνωκαμεν οτι ούδεν ειδωλον εν κοσμω* et[825] *ημιν δε ουδεν ειδωλον εν κοσμω*): FG f g (non item d e) m[5] vg syr[sch] et[p] c. ob. cop Ir[int 181] (*scimus autem quoniam nihil est* etc) Or[int 2, 157. 158] Aug[mor manich] Ambrst al add *εστιν* | *και οτι*: L om *οτι* | *ουδεισ θεοσ* sine additam cum ℵ*ABDEFGP 17. 39. 46. 47. 67** 73. 116. 119. d e f g m[5] vg cop basm arm aeth Bas[eth 259] Euthal[cod] Cyr[jul 232] et[act 39] Ir[int 181] Aug[mor manich] Ambrst etc ... ς (Gb[oo]) Ti add *ετεροσ* cum ℵ[c]KL al pler syr[utr] Chr[200] et[1, 592] Thdrt Dam al

5. *λεγομενοι*: FGK *οι λεγ.* (L ab *εισιν* ad *εισιν* transilit). Item d e f g m[5] vg Ir[int] etc *qui dicantur* | *θεοι* pri et. Or[1, 522. 746] et[int 2, 157. 322] et[alib] Eus[ps 533] Chr[201] et[1, 592] Thdrt[1, 1520] et[4, 1267] et ad h. l. etc Ir[int 181] Tert marc[3, 15] et[alib] Hil[471] Pel etc: DE d e Ambrst add *και κυριοι* | *επι γησ* cum ℵABDEFGKP al permu Or[bis] Eus[ps] Chr[201] Euthal[cod] Cyr[hr 136. 142] Cyr[act 39] Thdrt[4, 1267] etc ... ς (= Gb Sz) *επ. τησ γησ* cum minusc sat mu Chr[1, 592] Thdrt ad h. l. et (ubi *εν τω ουραν.*)[1, 1520] Dam[parall 296] Oec

6. *αλλ ημιν* et. Or[1, 522] et[746 bis] Did[325] Cyr[hr 136] Chr[201] Cyr[ador 175] Thdrt ad h. l. et[1, 1520] et[4, 1267] Dam ad h. l. et[1, 566] etc Hil[471. 967] etc ... B basm Ir[int 181] Eus[ps 533] om *αλλ* (Or[2, 322] *εἰπόντι· ημιν εισ* etc non probat, nec magis Epiph[478] al), atque hinc Ln [*αλλ*] *ημιν* ... 17. cop Cyr[hr 142] Epiph[467] Ps-Ath[2, 159] Cyr[act 39] *ημιν δε*. Similiter *nobis autem* Or[int 331. 332], *nobis vero* Ath[lat 774] et[775], *nobis tamen* Or[int 2, 157. 322] Tert marc[5, 7] | *εισ θεοσ* (FG *ο θεοσ*) et. Ir[int 181] Clem[170] Or[1, 522] et[746] Eus ps[533] et[alib] Did[325] Bas[1, 198. 315] Epiph[478] al mu Tert[marc 5, 7] etc ... ℵ* om *θεοσ* (add ℵ[a]) | *ο πατηρ* (Bas[3, 4] *και πατηρ*): basm *qui est nobis pater* | *εξ ου τα παντα*: D* om *τα* | *ιησ. χρι.*: P *ιησ. ο χρι.*, d* Hil[314. 472] (non item[32. 336] et[alib]) om *χριστ.* | *δι ου* Ir[int 181] Or[1, 522. 746] et[2, 322] et[3, 740] et[int saep] Eus[ps 597] et[marc 64. 105] Did[325] et[alib] Ath[600. 609] et[alib] Cyr[hr 136] Bas[1, 315] Epiph[921] al plu Hil[472. 336] ac[saep] etc ... B aeth Epiph[484] *δι ον* | *δι αυτου* (114. *δι αυτον*): Naz[orat 39, 12] add (omissis tamen *και ημεισ δι αυτου*) *και εν πνευμα αγιον εν τω τα*

εἰσ αὐτόν, καὶ εἷσ κύριοσ Ἰησοῦσ Χριστόσ, δι' οὗ τὰ πάντα καὶ
ἡμεῖσ δι' αὐτοῦ. 7 ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνῶσισ· τινὲσ δὲ τῇ συνη-
θείᾳ ἕωσ ἄρτι τοῦ εἰδώλου ὡσ εἰδωλόθυτον ἐσθίουσιν, καὶ ἡ συν-
είδησισ αὐτῶν ἀσθενὴσ οὖσα μολύνεται. 8 βρῶμα δὲ ἡμᾶσ οὐ
παραστήσει τῷ θεῷ· οὔτε ἐὰν φάγωμεν περισσεύομεν, οὔτε ἐὰν

παντα (subiuncta explicatione; eadem exscribunt et confirmant Euthy[panopl dogm] et Nicet[heracl] ad Naz[or30] et[44]). Item 55. 72** 109. 178. (etiam sl[ant] et[mss 6. 7. 8], non[2. 5. 10] nec[ed rec]) Bas[3,4] (de spir. sa. 2. Ita enim ed[basil 2] et[paris]. Postea verba ista expulsa sunt fide codicum quinque et mosc, at male, quoniam ea quae sequuntur postulant additamentum.) Cyr[ador 175] Dam[1, 219] (fid orthod[3, 10]) et[1, 419] (ibique add οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸν θεολόγον Γρηγόριον ὧδέ πη λέγοντα· ἡμῖν δὲ εἷσ θεὸσ ὁ πατὴρ usque ἐν ᾧ τὰ πάντα· τοῦ ἐξ οὗ καὶ δι' οὗ καὶ ἐν ᾧ μὴ φύσεισ τεμνόντων ἀλλὰ χαρακτηριζόντων μιᾶσ καὶ ἀσυγχύτου φύσεωσ ἰδιότητασ.) et[484] (ubi rursus contextu comprobatur additamentum istud) et[parall 298] (sed εξ αυτου pro εν αυτω. Additamentum non habet ad h. l. et[1,558]). Agnoscuntur et. in Act. concilior. ap Harduin[4, 253]. At contra disputat Chr[202]: εἰ δέ τινεσ λέγοιεν· τίνοσ ἕνεκεν πνεύματοσ οὐκ ἐμνημόνευσεν; ἐκεῖνο ἂν εἴποιμεν, ὅτι πρὸσ εἰδωλολάτρασ ἦν ὁ λόγοσ αὐτῷ, καὶ περὶ θεῶν πολλῶν ὁ ἀγών, καὶ περὶ κυρίων πολλῶν - εἰ τοίνυν - τί θαυμάζεισ εἰ τοῦ πνεύματοσ οὐκ ἐμνημόνευσε - ὅθεν δῆλον ὅτι φειδόμενοσ τῆσ ἀσθενείασ τῶν ἀκουόντων ταύτῃ ἐχρήσατο τῇ διασκευῇ, καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ τοῦ πνεύματοσ ἐμνημόνευσεν. ἐπεὶ εἰ μὴ τοῦτό ἐστιν, οὐδὲ ἀλλαχοῦ μνησθῆναι ἔδει τοῦ πνεύματοσ οὐδὲ συντάττεσθαι αὐτὸ πατρὶ καὶ υἱῷ. εἰ γὰρ ἀπέρριπται πατρὸσ καὶ υἱοῦ, πολλῷ μᾶλλον ἐπὶ τοῦ βαπτίσματοσ αὐτὸ συντάττεσθαι οὐκ ἔδει. Eadem fere repetunt Dam ad h. l. (pag[88]), item cat[159] Thphyl Oec.

7. τινεσ δε: 37. 47. 68. 73. 80. 116. 137. cop basm τιν. γαρ. Similiter syr[sch] *sunt enim homines qui* etc ... ℵ om τινεσ δε usque δι ον χριστ. απεθανεν v. 11 om | συνηθεια (Gb'') cum ℵ*ABP 17. 46. 67** 80. 109. cop basm syr[p mg] aeth[utr] Euth[cod] Dam ... ς Ti συνειδησει cum ℵ[c]DEFGL al pler d e f g vg syr[sch] et[p txt] arm Chr[203] Thdrt al Tert pudic[14] Aug[mor manich 1,728] Ambrst al | ειδωλου: 67** 137. Chr[204] (non[203]) ειδωλοθυτου | εωσ αρτι ante του ειδωλου cum ℵBDEFG 31. 37. 116. it vg (sed fu Tert[pudic] om *idoli*) syr[sch] cop arm aeth Thdrt Aug[mor manich 1,728] al ... ς post τ. ειδωλου cum ALP al pler syr[p] basm Chr[203. 204] Euthal[cod] Dam al | ωσ (47. ωσει): 57. 67** 114. 120. c[scr] d[scr] al[5] om | η συνειδησισ (et. f g *conscientia*): F[gr] ιδησεισ, G[gr] η ιδησεισ (sed η expunctum)

8. ημασ cum ℵ[c]ABDEFGLP al pler it vg syr[utr] cop basm arm aeth Clem[169. 630] Or[1,615. 763] et[3, 495] Bas[2, 260] et[3, 599] Ath[765] etc Tert[ieiun 2] et[15] Cyp[322] etc ... ℵ* 17. 37. 108. 116. 118. 8[lect] al[3 scri] Dam υμασ | παραστησει (Gb') cum ℵ*AB 5. 10. 17. 46. 67** 71. 93. 18[lect] (sed[ms] παριστησιν) cop basm Clem[169. 630] Or[1,615. 763] Ath[765] (sed fluct lectio)

μὴ φάγωμεν ὑστερούμεθα. 9 βλέπετε δὲ μήπωσ ἡ ἐξουσία ὑμῶν Ro 14, 13
αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖσ ἀσθενέσιν. 10 ἐὰν γάρ τισ ἴδῃ σὲ
τὸν ἔχοντα γνῶσιν ἐν εἰδωλίῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησισ
αὐτοῦ ἀσθενοῦσ ὄντοσ οἰκοδομηθήσεται εἰσ τὸ τὰ εἰδωλόθυτα
ἐσθίειν; 11 ἀπόλλυται γὰρ ὁ ἀσθενῶν ἐν τῇ σῇ γνώσει, ὁ ἀδελ- Ro 14, 15

Cyriul 242 Dambis ... ς παριστησι cum ℵcDELP al pler (et F συνιστησιν, G συνιστησιν) it vg Or3,496 Bas2,260 et3,599 Athcdd 4 Chr204 Euthal cod Thdrt al Iacnisib 5, XC Tertieiun 2 et 15 Cyp 332 al | ουτε pri sine γαρ cum ℵAB 2. 17. 74. 17lect am tol cop basm arm aethutr Or3,499 (εν τω· ουτε εαν etc) Bas3,599 Euthalcod Tertieiun 15 („si quidem subiiciens: *nec si manducaverimus abundabimus, nec* etc. Non probat ibidem 2 *neque abundantes si edamus, neque deficientes si non edamus*) Cyp322 Augconf 10 etmor eccl 1, 712 ... ς add γαρ cum DEFGLP al pler it vgcle fu demid harl Clem169 Or1,763 et3,496 Bas2,260 Chr204 Thdrt Dam al Iacnisib XC Ambrst al | ουτε εαν φαγ. περισσευομ. ac tum ουτε εαν μη φαγ. υστ. cum ℵA** (sed priore loc εαν μη, posteriore εαν) DEFGLP al pler it vgcle et fu etcdd al syrutr aeth Clem 169 Or1,763 et 3,496. 499 Bas2,260 Chr204 et9,782 Euthalcod Cyriul242 Thdrt Dam al Iac nisib Tertieiun2 et15 Cyp332 Aug Ambrst al ... Ln Ti ουτ. εαν μη φαγ. υστερ. ac tum ουτ. εαν φαγ. περισσ. cum A*B 46. (et. 17* εαν μη priore loc et μη sec loc) am tol demid floriac marian cop basm arm Bas3,599 | περισσευομεν: B Or3,496 περισσευομεθα | υστερουμεθα: 3. 33. 55. Chr204 υστερουμεν

9. υμων: P 2. 32. 44. 73. 238. ημων | ασθενεσιν (Gb'') cum ℵABDEFGP 6. 10. 17. 42. 46. 67** 80. Clem169 606 Euthalcod Damcom ad h. l. ... ς ασθενουσιν cum L al pler Chr205 Thdrt Antioch1107 Damparall 686 ettxt ad h. l. al

10. ιδη: A 17. 44. ειδη | σε cum ℵADELP al omnvid d e syrutr cop basm arm go Bas3,628 (sed ante ιδη) Chr205 Euthalcod Thdrt Antioch1107 Dam al ... BFG f g vg Orint 2, 819 Augmor manich 1, 728 Ambrst al om, hinc Ln [σε] | εχοντα γνωσιν (et. ℵc) ... ℵ* 17. 46. Orint 2, 849 γνωσ. εχοντ. | ειδωλιω cum ℵABD*LP al muvid (4 ap Scri, 2 ap Mtthaei) ... ς Ln Ti ειδωλειω cum D3EFG al pluvid. Praeterea habent ειδω- ℵAFG, non item BDELP etc | ασθενους οντοσ: k*cr d e f (g) vg Orint 2, 819 Aug Ambrst etc ασθενησουσα, *cum sit infirma*, g *infirmantis t cum sit infirma t - mus* | τα ειδωλοθ. εσθιειν (et. arm go): DEFG d e f g vg Orint Aug Ambrst al εσθι. τα ειδωλ., item syrutr cop basm aeth

11. απολλυται γαρ cum ℵ*B 17. (απολυτ.) cop basm go Clem606 Antioch 1107 (Thdrt4, 669 απολλυται, φησιν, ο ασθενησ etc) ... ℵcD*etb 32. 46. 67** 73. 74. 137. a*cr d e Bas2, 488 edd vet etcod eteth 260 Chr205 (sed fluct lectio) Euthalcod Dam και απολλυται, AP 39. απολλυτ. ουν, 46. Dam και απολλ. ουν, Clem170 αλλα απολλυται ... ς και απολειται cum DcEFGL al pler f g vg syrutr arm aeth Chrmontf Thdrt al Irint 310 Ambrst al | εν τη (Gb'') cum ℵABDEFGP 17. Baseth 260 Euthal cod Thdrt4, 669 Dam, item d e f g vg cop basm arm Irint Ambrst al

φὸσ δι' ὃν Χριστὸσ ἀπέθανεν. 12 *οὕτωσ δὲ ἁμαρτάνοντεσ εἰσ*
Ro 14, 21 *τοὺσ ἀδελφοὺσ καὶ τύπτοντεσ αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν*
εἰσ Χριστὸν ἁμαρτάνετε. 13 *διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν*
ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰσ τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν
μου σκανδαλίσω.

IX.

19 1 *Οὐκ εἰμὶ ἐλεύθεροσ; οὐκ εἰμὶ ἀπόστολοσ; οὐχὶ Ἰησοῦν τὸν*
15, 8 *κύριον ἡμῶν ἑόρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖσ ἐστὲ ἐν κυρίῳ;* 2 *εἰ*

(Clem[bis] *τη ση* absque *εν*, item Or[3,601] libere *τη ημετερα γν.*) ... ς *επι τη* cum L al pler Bas[2,438] Chr[206] (*ουδε γαρ ειπεν· επι τη ση τελειοτητι, ουδε επι τη ση γνωσει, αλλ επι τη ση βρωσει*) Thdrt Severian[cat 162] Antioch[1107] al | *ση*: B 61. o[scr] om | *γνωσει* (vg[sixt] harl pp[lat aliq] vertunt *conscientia*): 6[lect**] Chr[206] (vide ante) *βρωσει* | *ο αδελφοσ* cum ℵ*ABDEFG 17. Clem[170] ... ς *αδελφοσ* cum ℵ[c]D[bet c]LP 37. 47. al pler Bas[2,438] et[eth 260] Chr[206] Thdrt Antioch[1107] etc. Posuimus autem post *εν τ. σ. γνωσει* cum ℵ*ABDEFG 17. 37. it vg cop basm aeth[utr] go Bas[2,260] Ir[int 210] Ambrst al (Clem[170] *τη ση γνωσει ο αδελφ. ασθενων* et[606] *γαρ ο ασθενων τη ση γνωσει* sine rell) ... ς post *ασθενων* pon cum ℵ[c]LP al pler fu[vict] arm syr[p] (*frater infirmus*) Chr[206] Thdrt Antioch[1107] Dam al ... vg[cod] syr[sch] om

12. *εισ*: 47. *επι* | *τουσ*: FG om | *και τυπτοντεσ*: FG d e f g go basm om *και* | *αυτων*: 17. *εαυτων* | FG *αμαρτανεται*

13. *βρωμα*: FG *το βρω.* | *σκανδαλιζει*: L 116. *-λιζη* | *μου* pri et. Or[1,763] Bas[3,628] et[eth 260] et[regg 438] Chr[206] Thdrt Dam al Aug[mor manich 1,728] Ambrst al ... FG d* f g go Clem[170] Cyp[102] om | *κρεα* (et. ℵ[c]): ℵ* *κρεασ* | *μου* sec cum ℵABD[bet c]EKLP al omn[vid] syr[utr] cop basm arm aeth Clem[170] Or[1,763] et[prov] (Notitia[89] Mai[18]) Bas[eth 260] et[regg 438] et [3,628] al mu Aug[coniug adult 6,393] Amb[ps 118, 1245] ... D*FG d e f g vg Cyp[102] Aug[mor manich] auct[sing cleric] Ambrst al om, atque hinc Gb°

IX. 1. *Ουκ ειμ. ελευθεροσ; ο. ε. αποστολ.* hoc ordine cum ℵABP 5. 10. 17. 37. 46. 93. 177. 179. vg (et. am demid tol harl) syr[sch] cop arm aeth[utr] ar[e] Or[4,266] Tert[pud 14] Aug[op mon 6,478] Amb[ep 87,935] Pel al ... ς (= Gb Sz) *Ουκ ε. αποστολοσ; ο. ε. ελευθ.* cum DEFGKL al pler d e f g fu basm go Chr[209. 210] Euthal[cod] Thdrt Dam al Ambrst al | *ουχι*: FG Euthal[cod] *ου* | *ιησουν* cum ℵAB 46. 74. a[scr] am fu harl tol sah basm syr[p txt] aeth[ro] Or[4,266] (Tert[prax 15] „*Nonne*, inquit, *vidi Iesum?*") Ambrst ... FG f g vg[cle] demid Tert[pud 14] Aug[op mon] Pel *χριστον ιησουν*, floriac Euthal[cod] *χριστον* sine *ιησουν* ... ς *ιησουν χριστον* cum DEKLP al pler d e syr[sch] et[p c.*] cop arm aeth[pp] go Chr[209. 211] Thdrt Dam al | *εορακα* cum ℵB*D[c]EFGP e[scr] (rell conlatores neglexerunt) ... ς Ln Ti *εωρακα* cum AB[3]D*K[sil]L al certe pler Chr etc

ἄλλοισ οὐκ εἰμὶ ἀπόστολοσ, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμί· ἡ γὰρ σφραγίσ μου 2 Co 3, 2
τῆσ ἀποστολῆσ ὑμεῖσ ἐστὲ ἐν κυρίῳ. 3 ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖσ ἐμὲ
ἀνακρίνουσίν ἐστιν αὕτη. 4 μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ
πεῖν; 5 μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, ὡσ
καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ κυρίου καὶ Κηφᾶσ;
6 ἢ μόνοσ ἐγὼ καὶ Βαρνάβασ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν μὴ ἐργάζε- Act 4, 36
σθαι; 7 τίσ στρατεύεται ἰδίοισ ὀψωνίοισ ποτέ; τίσ φυτεύει ἀμπε-

---

2. A om versum ab *εν κυριω* ad *εν κυριω* transiliens | *μου τησ* cum ℵBP 17. 31. 46. Or[4, 431] Dam ... ϛ *τησ εμησ* cum DEFGKL al pler Chr[211] Euthal[cod] Thdrt al. Latini: *apostolatus mei* d e vg Aug[op mon 6, 478] Ambrst al; *mei apostolatus* f g | *αποστολησ*: 14. 37. 8[lect] 19[lect] basm[münt] aeth *επιστολησ*, atque sic ϛ[e] 1633. | *εν κυριω* et. Or[4, 431] Thdrt Dam al Aug Ambrst al ... D* 46[vid] d e tol syr[sch] ar[e] go Chr[211. 212] om

3. *εστιν αυτη* cum ℵABP 17. 37. 46. Chr[212 bis] Dam ... ϛ Ti *αυτη εστ.* cum DEFGKL al pler it vg syr[p] cop arm Euthal[cod] Thdrt al

4. *εχομεν*: L al pauc *εχωμεν* | *πειν* cum ℵ*B*D*FG (sed ℵ*D*FG *πιν*) ... ϛ *πιειν* cum ℵ[c]AB[3]D[b et c]EKLP al omn[vid] :: cf ad Ioh 4, 7. 9. 10, ubi *πειν* plus auctoritatis quam *πιν* habet

5. *εχομεν*: L al pauc Clem[585. 607] (non item[169. 170. 606] ad v. 4) *εχωμεν* | *αδελφην γυναικα* (et. am fu demid tol harl**; vg[cle] harl* *γυναικ. αδελφ.*) et. Clem[585. 607] Or[cat 109] Bas[2, 260] et[3, 628] Chr[212] Thdrt Dam etc ... FG f g Clem[169] libere (*μη γαρ ουκ εχ. εξουσ. φαγ. κ. πι., φησιν ο αποστ., και γυναικασ περιαγεσθαι;*) Tert[pudic 14] et[monog 8] Hil[327] Helvid ap Hier[helvid 4, 2, 137] al *γυναικασ*, item arm Hier[matth 27] et[iovin 1] ([4, 2, 167]) *αδελφασ γυναικασ*. Fusius de h. l. Hier et Aug. Et Hier quidem[iovin 1]: „iungat et illud, quod in Graecis cdd. est: *Numquid non habemus potestatem sorores mulieres vel uxores circumducendi.*" Eodem modo ipse affert locum[matth 27] praeter verba *vel uxores*, nec aliter[iovin] paullo post, atque addit: „Aut certe si *γυναικασ uxores* accipimus, non *mulieres*, id quod additur *sorores* tollit *uxores*", etc. Aug vero[op mon 6, 478]: – – „hoc quidam non intelligentes, non *sororem mulierem*, cum ille diceret: *Numquid non habemus potestatem sororem mulierem circumducendi*, sed *uxorem* interpretati sunt. Fefellit eos verbi Graeci ambiguitas - quamquam hoc ita posuerit apostolus ut falli non debuerint, quia neque *mulierem* tantummodo ait, sed *sororem mulierem*" etc. | *οι αδελφοι*: K al pauc Dam om *οι* | *και κηφασ*: F *και* supra lineam addit

6. *εχομεν*: L al pauc rursus *εχωμεν* | *εξουσιαν μη* cum ℵABD*FGP 17. 46. Or[cat 109] Euthal[cod] Isid[1, 106] ... ϛ Ti *εξουσ. του μη* cum D[c]EKL al pler Bas[2, 260] Chr[213] (ed[morel] om *μη*) Thdrt Dam al. Praeterea syr[p] habet *μη* c. *. Ex Latinis vero f vg Tert[pud 20] Hil[327] Ambrst (ad 2 Co 11, 21.) al *hoc operandi* (et Ambrst ad h. l. *haec operandi*), contra d e g Aug[op mon 6, 490. 491] al *non operandi*.

λῶνα καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ τίσ ποιμαίνει ποίμνην
καὶ ἐκ τοῦ γάλακτοσ τῆσ ποίμνησ οὐκ ἐσθίει; 8 *μὴ κατὰ ἄνθρω-*
Dt 25, 4 1 Ti 5, 18 *πον ταῦτα λαλῶ, ἢ καὶ ὁ νόμοσ ταῦτα οὐ λέγει;* 9 *ἐν γὰρ τῷ*
Μωϋσέωσ νόμῳ γέγραπται· οὐ κημώσεισ βοῦν ἀλοῶντα. μὴ τῶν

---

7. *τον καρπον* (Gb') cum ℵ*ABC*D*FGP 17. 46. 137. f g tol harl floriac al^{lachm} sah go Or$^{cat\,167}$ … ς *εκ του καρπου* cum C^{2}(sed vide post)D$^{b\,et\,c}$EKL al pler d e vg^{cle} am fu (sed d am* fu *de fructum*) syr^{utr} cop arm Orthod$^{qu\,119}$ Epiph^{1072} Bas^{2,260} Chr^{213} Euthal^{cod} Cyr$^{ador\,180}$ Thdrt al (Dam *εκ των καρπων*, item^{vid} C^{3}) | *εσθιει* pri: DEFG d e f g add *και πινει* | *η τισ* cum ℵAC*KLP al pler syr^{sch} cop (sed et ante habet *η τισ φυτ.*, item basm) basm (aeth^{utr} *και τισ*) Bas^{2,260} Cyr$^{ador\,180}$ Dam Oec … Gb^{0} Ln om *η* cum BC^{2vid}DEFG 31. 73. 119. it vg sah syr^{p} arm go (Or$^{cat\,167}$ *τό· τίσ ποιμαίνει* etc, item Dial^{817} *λεγων· τισ ποιμαινει*, Epiph^{1072} *ο θειοσ λογοσ· τισ ποιμαινει - η τισ φυτευει* etc) Orthod$^{qu\,119}$ Chr^{213} Euthal^{cod} Thdrt Thphyl Aug$^{ps\,103}$ ($^{4,\,1156}$) et ^{alib} Ambrst al | *τησ ποιμνησ*: D*FG 3. 35. floriac sah aeth Chr^{213} Epiph^{1072} Thphyl Aug (et hoc et illud habet) Ambrst (*gregem ovium - de lacte earum*) *αυτησ*: … 12^{lect} basm Dial^{817} om

8. *λαλω* cum ℵABCKLP al pler cop arm syr^{p} etc … DEFG 38. 48. 72. 122. f^{sor} d e f g vg *λεγω* | *η και ο νομοσ ταυτ. ου λεγει* (Gb') cum ℵABCDE 46. d e vg cop syr^{p} Or^{1,388} Epiph et Mcion$^{epiph\,330}$ et^{355} Ambrst (*ταυτα* vertit *eadem*, i. e. *τ' αὐτὰ*) al. Sic enim Epiph^{330} de Mcion: *μετηλλαγμένωσ· ἀντὶ γὰρ τοῦ „καὶ ὁ νόμοσ ταῦτα οὐ λέγει" φησὶν ἐκεῖνοσ „εἰ καὶ ὁ νόμοσ μωυσέωσ ταῦτα οὐ λέγει."* Rursus^{355} *μετηλλαγμένωσ. ἀντὶ γὰρ τοῦ „ἐν τῷ νόμῳ" λέγει „ἐν τῷ μωυσέωσ νόμῳ." λέγει δὲ πρὸ τούτου· εἰ καὶ ὁ νόμ. ταῦτα οὐ λέγει.* Qua in re nil attinet quod Epiph *η* ante *και* praeterit, urget enim illud tantum, quod a Mcione *μωυσεωσ* intrusum sit. *ει* vero, quod ex Mcione bis affert, nisi vitiose scriptum est, pro interrogationis particula habendum … … FG f g *η ει και ο νομ. ταυτα λεγει.* Ita etiam arm, similiterque syr^{sch} (*ecce etiam lex haec dixit*) go (*aut etiam lex hoc dicit*) … ς *η ουχι και ο νομ. ταυτ. λεγ.* cum KLP al pler sah Dial^{817} Chr^{214} Thdrt Dam (- *ταυτ. λαλει*) al (et Cyr$^{ador\,180}$ omisso *και*)

9. *εν γαρ τω μω. νομω γεγραπτ.* cum ℵABCKLP al omn^{vid} vg (*scriptum est enim in lege moysi*) arm aeth Or^{1,388} Dial^{817} Euthal^{cod} Cyr$^{ador\,180}$ al mu Aug$^{op\,mon\,6,481}$ al … Gb' cum D*EFG d e f g Or^{1,170} Hil (i. e. ps^{118}) *γεγραπται γαρ* (Hil *ait enim*). Similiter omisso *μωυσεωσ* Or^{1,541} *εν τω νομω γεγραπτ.*, Ambrst *in lege enim scriptum est.* Quibuscum comparandus est Epiph$^{marc\,355}$, vide ad v. 8. Ceterum D$^{b\,et\,c}$ punctis notarunt *γαρ*, unde coniecerim eos alteram lectionem maluisse, sed ipsa non adscripta est. | *μωυσεωσ* cum ℵBCKLP al mu … ς *μωσεωσ* cum A al plu | *κημωσεισ* (Gb') cum B*D*FG Chr^{com} ad h. l.^{215} Thdrt ^{1,179} glossar$^{albertin\,127}$ etc (Chr^{215} *οὐκ ἂν τοσαύτην ἐποιήσατο σπουδήν, ὡσ καὶ νόμον γράψαι ὑπὲρ τοῦ μὴ κημοῦσθαι τοὺσ βοῦσ.* Rursus post: *οὐδὲν οὖν ἕτερον τὸ στόμα ἀκήμωτον ὂν τοῦ ζώου τούτου βοᾷ ἢ* etc. Item Thdrt^{1,179} i. e. quaest in levit: *παῦλοσ τεθεικὼσ τὸν*

βοῶν μέλει τῷ θεῷ; 10 ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει; δι' ἡμᾶς γὰρ
ἐγράφη, ὅτι ὀφείλει ἐπ' ἐλπίδι ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν, καὶ ὁ ἀλοῶν
ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν. 11 Εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπεί- Ro 15, 27
ραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσομεν; 12 εἰ ἄλλοι

περὶ τῶν βοῶν νόμον, ὃς ἀπαγορεύει τοὺς βοῦς ἀλοῶντας κημοῦν, ἐπήγαγε· μὴ τῶν βοῶν μέλει etc. Item glossar 127 ed. Alberti: *κημώσεις· φιμώσεις*, item Cyr lexic ab eodem laudatum, nec aliter fere Hesych ad *κημός* et *φίμα*, item Phot apud quem *κημοῦν* per *φιμοῦν, χαλινοῦν* exponitur) ...... ϛ Ln *φιμωσεις* cum ℵAB³CDᵇetᶜEKLP (-σης) al omn vid Or 1,170. 388. 541 etcat 168 Dial 817 Chr txt 214 Euthal cod Cyr esai 480 Thdrt ad h. l. Dam al :: cf ad 1 Tim 5, 18 (ubi pro *φιμωσεις* tantum D *κημωσεις* substituit), item LXX, apud quos *φιμωσεις* non fluctuat. Ex Latinis d e *non camum mittes*, f g vg Ambr ps 48, 910 Ambrst *non alligabis os*, Tert marc 5,7 *os non obligabis*, Or int 2,421 Aug op mon 6,481 *non infrenabis os*, Or int 2,242. 4,672 Hil ps 118, 246 *non obturabis os*, Aug doctr 3 *non infrenabis* (sequitur *bovem*) | *των βοων*: DEFG 31. 39 46. 73. 178. 12 lect praem *περι*. Similiter it vg Latt *de bubus, de bobus* (sequitur *cura est*), nec aliter vv pler, quod non ad testandam lectionem *περι τ. βο.* trahendum est.

10. *δι ημας* pri loco: 37* al pauc Eus dem 326 ed (non item cod ox nec dem 72) *δι υμας* | *οτι οφειλει επ ελπιδι ο αροτριων* cum ℵ*ABCP 17. 31. 37. 46. 80. 93. 137 139. 12 lect vg (*quoniam debet in spe qui arat arare*) Or 1,170. 541 etcat 170 Dial 817 Eus dem 72 (et 326 *οφ. ο αρο. επ ελπ. αροτρ.*) Euthal cod Cyr ador 99 Dam Aug ioh 10, 7 al (Ambrst *quoniam qui in spe arat et triturat, debet spei suae fructum percipere*; sah basm cop *debet is qui arat arare in spe*) ... FG *οφειλει ο εφ ελπιδει αροτριων οφειλει*, g *quoniam debet qui in spe debet qui arat debet* ... ϛ *επ ελπιδι οφειλει ο αροτριων* cum ℵᶜDᵇKL al pler syr sch Chr 215 Cyr ador 130 Thdrt (et 1,179 ed *οτι επ ελπιδ. ο αροτριων αροτρια*, sed cod cum ϛ) al Or int 1,85 (*quia in spe debet qui arat arare*). Similiter D* *ο επ ελπιδ. αροτριων οφιλι*, DᶜE *επ ελπιδ. ο αροτρ. οφειλει*, d e f *quia* (f *quoniam*) *in spe qui arat debet arare.* | *επ* (A *εφ*) *ελπιδ. του μετεχειν* cum ℵ*ABCP 10. 17. 71 (om *του*) syr utr sah cop basm arm ar e Or 1, 170 et (omisso *του*) cat 170 et (omisso *επ*) 1, 541 Eus dem 72. 326 Euthal cod Cyr ador 99 et 130 Or int 1,85 (*et qui triturat sub spe fructus percipiendi*); Aug bis *in spe* [*fructus*] *participandi*, item *in spe fructus percipiendi* f vg Pelag al ...... D*FG (46?) *της ελπιδος αυτου μετεχειν*, d e g *et qui triturat* (g *et triturans*) *spei suae fructum percipere* (vide supra Ambrst) ... ϛ *της ελπιδος αυτου μετεχειν επ ελπιδι* cum ℵᶜDᵇetᶜEKL al pler Chr 215 Thdrt Dam al

11. *μεγα*: D* d *ου μεγα* | *θερισομεν* cum ℵABK al plu Chr 215 Cyr ador 130 Dam al ... Ti *θερισωμεν* cum CDEFGLP al plus 30 Euthal cod Thdrt, item *metamus* it vg pp lat

12. *ει*: 37* *οι* | *τ. υμων εξουσιας* cum ℵABCDEFGP 17. 37. 46. 47. 73. 80. 137. 178. 179. d e (hi² *vestrorum potestatem*) f g arm Chr 216 semel ... ϛ (= Gb Sz) *τ. εξουσ. υμων* cum KL al pler vg (rell) Chr 216 semel Cyr ador 130 Thdrt Dam al | *ου μαλλον*: ℵᶜ 73. *ουχι μαλλ.* | *ουκ εχρησα-*

*τῆσ ὑμῶν ἐξουσίασ μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖσ; ἀλλ᾽ οὐκ ἐχρησά-
μεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ, ἀλλὰ πάντα στέγομεν ἵνα μή τινα ἐκκο-*
Dt 18, 1 *πὴν δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ.* 13 *οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ τὰ*
Nm 18, 31 *ἱερὰ ἐργαζόμενοι τὰ ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν; οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ
παρεδρεύοντεσ τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται;* 14 *οὕτωσ καὶ ὁ
κύριοσ διέταξεν τοῖσ τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγε-*
Mt 10, 10 Lc 10, 7 *λίου ζῆν·* 15 *ἐγὼ δὲ οὐ κέχρημαι οὐδενὶ τούτων. οὐκ ἔγραψα δὲ
ταῦτα ἵνα οὕτωσ γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν*

μεθα et. Clem[606] Or[cat 109. 122] Chr[216] Cyr[ador 180] etc ... A *ου κεχρημεθα* sive *ουκ εχρημ.* | *ταυτη*: FG *αυτη* (d e f g vg *hac*) | *στεγομεν*: LP al pauc *-γωμεν* | *τινα* ante *εκκοπ.* (*εγκ.*) cum ℵABC 17. 46. 137. d e vg Euthal[cod] Aug[op mon 6, 481 et alib] Ambrst al ... ς postpon cum D[gr]E[gr]F[gr]G[gr]KLP al pler syr[p] Chr[217] Cyr[ador 180] Thdrt Dam al (Or[cat 168] *ευλαβουμενοσ εκκοπην τινα δουναι τω* etc) al ... f g sah basm arm Clem[607] Or[int 3, 840] plane om | *εκκοπην* cum ℵD*L al plus[20] (6 ap Scr, 7 ap Mtth; 37. *συνεκκοπην*) Or[cat 168] Chr[mosc1] Euthal[cod] Thdrt Dam ... ς Ln Ti *εγκοπην* (sed B*FG *ενκ-*) cum ABCD[c]EFGKP al plu Clem Chr Cyr[ador] :: vdtr *εγκοπην* ut rectius pro *εκκοπην* substitutum esse

13. *τα εκ του* (g vg *quae de sacrario sunt*, item f omisso male *sacrario*, Aug *quae de templo sunt*) cum ℵBD*FG 46. f g vg sah cop basm Euthal[cod] Aug[op mon 6, 481 et alib] ... ς Ln om *τα* cum ACD[b et c]EKLP al pler d e syr[utr] arm Chr[224] Thdrt Dam | *οι* sec: 74. 114. a[scr] vg[cle] (non am fu demid tol harl*) syr[utr] arm cop Ambrst *και οι* | *παρεδρευοντεσ* (Gb″) cum ℵ*ABCDEFGP 17. 46. 47. Eus[esa 449] Euthal[cod] Dam (sed FG Euthal[cod] *παραδρευ.*) ... ς *προσεδρευ.* cum ℵ[c]KL al pler Chr[224] Thdrt Thphyl Oec | *συμμεριζ.* cum ℵABD[c]EKLP al certe pler ... Ti *συνμερ.* cum CD*FG. Ceterum Ln *συμμεριζονται.* (cum puncto)

14. *καταγγελλουσιν* (*qui - adnuntiant* it vg): G *καταγγελουσειν*, 48. a[scr] al *καταγγελουσιν*

15. *ου κεχρημαι ουδενι* cum ℵ*ABCD*et[c]EFGP 17. 37. 46. 49. 57. 71. 73. 137. 177. 179. (80. *ουδενι ου κεχρ.*) Euthal[cod] Dam; item D[b]L (omnino sic) *ουδενι κεχρημαι*, item ℵ[c] *ουκ εχρησαμην ουδενι* ... ς (= Gb Sz) *ουδενι εχρησαμην* cum K al pler Chr[225 bis] (*ουδ. τουτων εχρ.*) Thdrt Thphyl Oec | *ουδεισ* cum ℵ*BD*et[nov] 17. d e sah basm (Tert[pud 14]) Ambrst (d e *quam gloriam meam nemo exinaniet;* Ambrst[ed] et mss mu *magis mori. Nemo gloriam meam evacuabit;* sah *quam gloriam meam nemo efficiat vanam*, item basm; Tert[alludens] „Et: *Nemo gloriam meam inaniet.*“); item A *ουθεισ μη* ... FG 26. g *τισ* (g *quam gloriam meam quis evacuat t exinaniat*) ... ς *ινα τισ* cum ℵ[c]CD[b et c]KLP al pler (E *ἰσ κενώσει* spatio ante *ἰσ* relicto) Bas[2, 301 et bapt 657 et 3, 628] Chr[225 et 348 et alib] Thdrt Dam al. Latini rell sic: *quam ut gloriam meam quis evacuet* f vg Hier[iovin 2 (4, 215)] Ambrst[codd aliq]; *quam gloriam meam quisquam inanem faciat* Aug[op mon 6, 482 et alib]. Similiter interpretes rell ::

ἢ τὸ καύχημά μου οὐδεὶσ κενώσει. 16 ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι,
οὐκ ἔστιν μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ γάρ μοί
ἐστιν ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι. 17 εἰ γὰρ ἑκὼν τοῦτο πράσσω, μισθὸν
ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι. 18 τίσ οὖν μου ἐστὶν ὁ
μισθόσ; ἵνα εὐαγγελιζόμενοσ ἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον, εἰσ τὸ
μὴ καταχρήσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. 19 Ἐλεύθε-

---

videntur omnino testes qui non ipsum *ουδεισ* retinuerunt locutionem Pauli faciliorem reddidisse. Ceterum Ln sic interpunxit: *η το καυχημα μου· ουδεισ κεν.* | *κενωσει* cum ℵABCD(et* et^{b} et^{c})EFGLP 17. 26. 47* 116. k^{scr} (al?) . . ς *κενωση* cum K al pler Bas^{2,391} et$^{bapt\,657}$ et ^{3,628} Chr^{225} et^{348} et^{alib} Euthal^{cod} Thdrt Dam al

16. *ευαγγελιζωμαι* cum ℵABCK al pler Chr^{226} Thdrt al. Item LP al plus^{5} Dam *-λιζομαι* ... DEFG *ευαγγελισωμαι*. Cf etiam f vg Aug$^{op\ mon\,6,482}$ et^{alib} al *evangelizavero*; contra d e g Ambrst *evangelizem* | *καυχημα* cum ℵ^{a}ABCKLP al omn^{vid} vg syr^{utr} sah cop arm aeth Or$^{cat\,176}$ Chr^{226} et^{2,379} Euthal^{cod} Thdrt Dam al Aug Ambrst etc ... ℵ*DEFG d e f g Ambrst$^{codd\ aliq}$ et$^{ed\ vet}$ *χαρισ* | *αναγκ. γαρ μοι επικ.*: 17. *αληθειαν γαρ ερω* | *ουαι γαρ* cum ℵ*ABCDEFGP al plus^{10} it vg sah cop Or^{4,463} ^{not} et$^{int\,3,884}$ Ath^{1,209} Chr^{11,793} Euthal^{cod} Cyr$^{ador\,387}$ Aug$^{op\ mon\,6,482}$ et^{alib} Ambrst etc ... ς (= Gb Sz) *ουαι δε* cum ℵ^{c}KL al pler syr^{utr} arm aeth Chr^{226} et^{2,379} Thdrt Dam | *εστιν*: FG f g (*est t erit*) Ambrst *εσται* | *ευαγγελιζωμαι* cum ℵAK al pler Or$^{4,463\,not}$ Ath^{1,209} Chr^{223} et ^{2,379} et^{11,93} Euthal^{cod} Cyr$^{ador\,387}$ Thdrt Dam (ex his Or Ath Chr^{2,379} et^{11,93} Cyr^{ador} priora non afferunt). Item LP 37. 48. 122. f^{scr} *-λιζομαι*. Item d e *evangelizem*, g *evangelizem t evangelizavero* ... Ln Ti *ευαγγελισωμαι* cum BCDEFG Chr^{11,793}, item *evangelizavero* f (g vide ante) vg Or$^{int\,3,884}$ Aug al; Ambrst *praedicavero evglium* :: hac testium ratione vix recte fit ut priore loco *-λιζωμαι*, altero *-λισωμαι* edamus.

17. *εχω*: 13. 37. b^{scr*} o^{scr} praem *ουκ*

18. *μου εστιν* cum ℵ*ACK 13. 17. 23. 26. 30. 36. 39. 46. 57. 14^{lect} n^{scr} vg (*merces mea*) syr^{sch} sah cop Chr^{10,348} Euthal^{cod*} Cyr$^{ador\,130}$, item Hier$^{iovin\,2}$ (^{4,215} *merces mea*) Ambrst (*erit mea merces*) etc ... ς Ln *μοι εστιν* cum ℵ^{c}BLP al pler syr^{p} Chr^{226} et^{711} et^{alib} Euthal^{cod**} Thdrt Dam al Aug$^{op\ mon\,6,483}$ et^{alib} (*mihi merces erit*), item D$^{gr\,c}$E^{gr} *εστιν μοι* ... D*FG d e f g *εσται μοι*. Ceterum in codd. *μου ἐστὶν* scribitur, non *μού ἐστιν*. | *το ευαγγελ.* sine additam cum ℵABCD* 3. 17. 23. 46. 57. 74. 137. a^{scr} d e vg sah cop arm aeth Chr$^{227\,bis}$ et$^{348.\,746}$ et^{8,298} Euthal^{cod} Cyr^{ador} Aug$^{op\ mon}$ et^{alib} Ambrst al ... ς (Gb^{oo}) add *του χριστου* cum D^{b} et^{c}E^{gr}FGKLP al pler f g syr^{utr} Chr^{226} et^{10,711} et^{2,573} et^{12,940} Thdrt Dam al Hier$^{iovin\,2}$ :: cf v. 12 | *καταχρησασθαι*: A 17. Or$^{cat\,167}$ *καταχρασθαι* | *τη εξουσια*: ℵ* praem *εν*, sed ipse ut^{vid*} punctis notavit (aberraverat primum ad *εν τω ευ.*, sed statim correxit errorem) ... D*FG *την εξουσιαν* | *μου*: F^{gr} *μοι* | *ευαγγελιω*: D^{gr*} add *μου*

ρος γὰρ ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας
Act 16, 3 21, 26 κερδήσω· 20 καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰου-
Act 11, 3 Ga 2, 3 δαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον, μὴ ὢν αὐτὸς
ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω· 21 τοῖς ἀνόμοις ὡς
ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος θεοῦ ἀλλ᾽ ἔννομος Χριστοῦ, ἵνα κερ-

---

19. *πασιν* et. Clem[607] Or[3,563] et[cat eph 201] et[int 4,461] etc ... D* d e praem *εν* | *τους πλειονας* (Or[3,563] *ελευθερον μεν ειναι εκ παντων, πασι δε αυτον δουλωσαι τοις κατω, ινα τους πλειονας αυτων κερδηση*) ... 49. 109. syr[p txt] (non item[mg]) Clem[607] Or[cat eph 201] *τους* (Or om) *παντας*. Item[libere] Tert[marc 1,20] Hier[eph 3 : 4, 288] (sed[iovin 2] *plures*)

20. *και*: D* 37. d e sah cop om | *ως ιουδαιος* et. Or[4,166] et[cat 177] Tert marc[1,20] etc ... F[gr]G* 39. 67** g* Or[1,387. 391] et[3,457] et[int 3,16] Tert[marc 5,8] (*profitenti factum se Iudaeis Iudaeum ut* etc) et[praescr haer 24] om *ως*. Praeterea corrupte F[gr] *τοις ιουδαιος ιουδαιοις* et G *τοις ιουδαιοις* (sed corr est -*ος*) *ιοδαιοις*, *iudaeis iudaeis*. Libere Or[int 3,16] „*Factus sum*, inquit, *infirmus infirmis, Iudaeis Iudaeus, his qui sub lege*" etc | *τοις υπο νομον* usq *τ. υπο νο. κερδησω*: L Euthal[cod] om (transiliendo) | *μη ων αυτ. υπο νομον* cum ℵABCDEFGP al mu (ut 17. 31. 46. 71. 73. 80. 109. 137. 177. 178. 179.) it vg sah syr[p] arm go (add *sed sub gratia*) Chr[228 txt] (in comm non attingit; nec magis ista addit alibi, ut[1,771] aut[3,67] aut[11.49. 808]) Cyr[trin 481] Dam Aug[serm dom 2 (3,2,227)] et[op mon 6, 483] et[advers leg 2 (8, 581)] Ambrst (in comm quidem non tractat). Agnoscere vdtr et. Or[cat 177] - *ινα ιουδαιους κερδησω. ελευθερος ων απο του ειναι υπο νομον, εμαυτον εποιησα ως υπο νομον ινα τους υπ. νομ. κερδησω*. Praeterea etiam Or[int 2,433] potius cum edd[vet] legendum vdtr: „Si ergo factus est sub lege, cum sub lege non esset, omnia quae lex mandabat implevit", quam cum Delarue „cum sub lege esset"...... ς (= Gb Sz) om cum D[gr c] (secundis curis, iam enim plenos accentus posuerat) K al pler (omn ap Mtthaei, omn ap Scriv, etiam 37. etc) syr[sch] cop aeth Or[4, 166] et[1, 391] (cf et. [3, 515]) Chr[aliquoties] (vide ante) Thdrt Thphyl Oec Nestor ap Mar Merc (Gall[8, 635]: *his qui sub lege sunt tanquam sub lege essem, cum ipse sine lege dei non essem, sed in lege sim Christi, ut eos qui sine lege sunt lucrer*. In eundem modum Cyr[ose 16])

21. *θεου* et *χριστου* (Gb") cum ℵABCD*FGP 7. 17. 26. 31. 37. 42. 46* 67** 73. 137. d[scr] it vg Or[4, 166] et[cat 178] Did[65] Chr[229] Euthal[cod] Cyr[act 39] Isid[2, 138] Dam Ath[lat 776] Aug (ll. ll.) Nestor (vide ante) etc. Item syr[p] cop go ... ς *θεω* et *χριστω* cum DcKL al pler sah arm (Or[cat 178] bis affert *μη ων ανομος θεω*, sed ubi plenius affert verba Pauli, *θεου* et *χριστου* habet) Cyr[ose 16] Thdrt | *αλλ*: 37. *αλλα* | *κερδανω* (Gb´ *κερδανῶ*) cum ℵ*ABCFGP 17. 37. 46. 109. (Clem[325] *ου γαρ μονον - κατα τον αποστολον ευλογον ιουδαιον γενεσθαι, αλλα και - ινα παντας κερδανωμεν*) ... ς *κερδησω* cum ℵ[c]DEKL al pler Or[4.166] (*γινεται - ινα κερδηση*) et[cat 178] Did[65] Chr[229] Euthal[cod] Thdrt Isid

δάνω τοὺσ ἀνόμουσ· 22 ἐγενόμην τοῖσ ἀσθενέσιν ἀσθενήσ, ἵνα
τοὺσ ἀσθενεῖσ κερδήσω· τοῖσ πᾶσιν γέγονα πάντα, ἵνα πάντωσ
τινὰσ σώσω. 23 πάντα δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συνκοι- Ro 11, 14
νωνὸσ αὐτοῦ γένωμαι. 24 οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντεσ
πάντεσ μὲν τρέχουσιν, εἷσ δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; οὕτωσ τρέ-
χετε ἵνα καταλάβητε. 25 πᾶσ δὲ ὁ ἀγωνιζόμενοσ πάντα ἐγκρα-
τεύεται, ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν, ἡμεῖσ 2 Ti 4, 8 Ia 1, 12
δὲ ἄφθαρτον. 26 ἐγὼ τοίνυν οὕτωσ τρέχω ὡσ οὐκ ἀδήλωσ, οὕτωσ

[2,138] Dam al. Praeterea DE 122. d e post τ. ανομουσ pon. | τουσ ανομουσ cum ℵ*ABCDEP 17. 37. 73. 109. Or[bis] Did ... ς om τουσ cum ℵ[c]FGKL al pler Chr Euthal[cod] Thdrt Isid Dam

22. εγενομην: FG f g add δε και | ασθενεσιν: DEFG ασθενουσιν | ασθενησ sine ωσ cum ℵ*AB d e vg Or[4,166] (ωσ quod ter antecedit ter servat) et[int 3,16. 4,584. 671] Cyp[70] Amb[luc 2,1295] et[alib] Ambrst etc ... ς ωσ ασθεν. cum ℵ[c]CD[gr]E[gr]FGKLP al omn[vid] f g syr[utr] sah cop arm aeth go Or[cat 178. 340] Chr[229] et[2,584] et[8,484] Thdrt Euthal[cod] Dam al | κερδησω: 37. Or[cat bis] (non item[4,166]) κερδανω | γεγονα et. Or[cat bis] etc ... FG Clem[656] εγενομην | παντα cum ℵABCD*FG 46. Clem[656] Or[4,35] Naz ([matth 19,1] et[apolog]) Chr[229 sem] et[9,366] Euthal[cod] (Cyr[hr 138] τοισ πασι γαρ παντα, μενων αυτοσ etc) ... ς (Gb[0]) praem τα cum D[b et c]EKLP al omn fere Or[3,294] et[cat 179] Mac[210] (Gall[7]) Chr[229 sem] et[2,584] Thdrt Dam al | πάντωσ τινασ (115. al[3] τινα): cf Chr[229] οὐ πάντασ δὲ προσδοκῶν σώζειν, φησί, ἀλλ' ἵνα κἂν ὀλίγουσ σώσω - διὰ τοῦτο εἶπε „πάντωσ“, ὅτι ἀνάγκη πᾶσα τὸν οὕτω θερμῶσ σπουδάζοντα καὶ ἐπιτυχεῖν ...... DEFG it vg (itaque etiam pp[lat] omn) παντασ (Gb'), item 17. Clem[656] Or[3,294] Mac[210] τουσ παντασ (et Or[4,35] παντα et[cat 179] παντασ η τινασ) | σωσω: Clem[656] Or[3,294] et[4,35] (non item[cat 179]) Naz[matth 19,1] Mac[210] Chr[9,366] Thphyl[mg] Tert[idol 14] (et.[monog 14]) al κερδησω, item aeth[utr] ar[e]

23. παντα (Gb') cum ℵABCDEFGP 17. 37. 46. 67** 73. 80. it vg sah cop arm aeth[utr] (sed sah arm *haec autem omnia*) Or[cat 180] Naz[matth 19,1] Chr[229] Euthal[cod] Ambrst Pel ... ς τουτο cum KL al pler syr[utr] go Thdrt Dam Thphyl Oec | ευαγγελιον: 37. add μου | συνκοι- cum AB*D*FG ... ς Ln συγκοι- cum ℵB[3]CD[c]EKLP al certe pler | γενωμαι: LP al aliq γενομαι

24. ουτωσ τρεχετε et. Ir[int 283] Cyp[17. 266. 314] Ambrst rell: FG f g praem εγω δε λεγω υμιν | βραβειον ut ℵABCD[c]L etc ... D*FGP -βιον | 37* καταλαβοιτε

25. εγκρα- cum ℵABD[c]EKLP etc ... D*FG ενκρα- | ουν (expressum vdtr etiam f m[97] vg Or[int 2,170] Cyp[17] al *et illi quidem*): K 6. 119. k[scr] syr p txt (add enim c.*) arm Clem[558] om; nec exprim (habent enim *illi quidem*) d e g Ir[int 283]. Libere etiam sah go al *at illi*

πυκτεύω ὡσ οὐκ ἀέρα δέρων· 27 *ἀλλ' ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα*
καὶ δουλαγωγῶ, μήπωσ ἄλλοισ κηρύξασ αὐτὸσ ἀδόκιμοσ γένωμαι.

X.

Ex 13, 21 14, 22 1 *Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶσ ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρεσ ἡμῶν*
πάντεσ ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν καὶ πάντεσ διὰ τῆσ θαλάσσησ διῆλ-
Nm 9, 15 ss *θον,* 2 *καὶ πάντεσ εἰσ τὸν Μωϋσῆν ἐβαπτίσθησαν ἐν τῇ νεφέλῃ*

---

26. *πυκτευω* : LP *ποικτευω*, syr$^{p\ mg\ gr}$ *πυκευω*

27. *αλλ* ut ℵACDEFGKLP etc ... B 37. *αλλα* | *υπωπιαζω* cum ℵABCD*et^{d} 17. 37** 47. 132. 134. al vix mu (2 ap Scri, 2 ap Mtthaei) Or^{1,616} (*υπωπιαζομεν* ed. Delar; *υποπ-* ed. Hoesch.) et^{759} (*υπωπιαζων αυτου το σωμα και δουλ.*) et$^{4,463\,not}$ Eus$^{ps\ 103}$ Bas$^{1,180\,garn}$ et^{2,599} Chr^{236} ter (et.$^{mosc\ 1}$) et^{1,287} et^{2,698} bis et^{4,240} et$^{12,489.\ 809}$ Cyr$^{fest\ pasch\ 81.\ 145.\ 263}$ Thdrt^{bis} (ad h. l. et^{3,1103}) etc. Explicat Chr^{10,236} *ἐνταῦθα δείκνυσι καὶ ὑπὸ ἐπιθυμίασ γαστρὸσ κατεχομένουσ καὶ ἀνιέντασ αὐτῇ τὰσ ἡνίασ* etc. Item^{1,287} *ταῦτα δὲ ἔλεγε, δηλῶν τὴν ἐπανάστασιν τῆσ σαρκὸσ καὶ τὴν ἀπὸ τῆσ ἐπιθυμίασ λύτταν* etc. Item^{1,913} *τοῦτο γὰρ εἰπὼν ᾐνίξατο τὴν βίαν καὶ τὸν πολὺν πόνον, ὃν ὑπομένειν ἀνάγκη τοὺσ βουλομένουσ* etc ... ... Gb' Ti *υποπιαζω* cum FGKLP al^{40} fere Eph^{279} Bas^{1,180} ex$^{cdd\ 2}$ Naz^{bis} (apolog. et amor. paup.) Euthal^{cod} Chr^{12,460} (ibidem sequitur *ὑπεπίαζε δὲ - καὶ ἐδουλαγώγει*) Cyr$^{fest\ pasch\ 62}$ Dam^{ter} (ad h. l. et$^{parall\ 617.\ 634}$) ... D^{c}et^{nov} *υπωπιεζω*, 22. 31. 37* 46. 137. al$^{2\ scri}$ al^{8} Clem^{578} Eus$^{ps\ 167}$ Naz$^{eunom\ 196}$ Ephr^{2,415} Bas^{cdd} Chr^{10,134} Thdrt^{1,1459} *υποπιεζω*. Confirmat et. Hipp^{prov} ap Mai ^{7,78} (*και ο παυλοσ δε τουτου ενεκεν υπεπιεζε το σωμα και* etc). Ex Latinis d e g (sub *aut*) m^{96} Ir$^{int\ 283}$ Paulin$^{ep\ 12.\ 24.\ 50}$ *lividum facio*, f g vg Amb$^{parad\ 170}$ et^{alib} Ambrst al *castigo*, Hil^{485} (ps^{135}) al *subiicio*, Rufin$^{bened\ patr\ 2}$ *macero*, auct$^{sing\ cleri}$ *affligo*. Similiter syr^{sch} *subiicio*, syr^{p} *contundo*, sah *sugillo*, cop *domo*, go *castigo*. | ς (non ς^{e}) *δουλαγαγω*. (Sic etiam in C ex errore editum.) | *γενωμαι*: LP al *-νομαι*

X. 1. *γαρ* cum ℵ*ABCDEFGP al^{10} it vg sah cop Mcion$^{epiph\ 320}$ et^{357} Clem ^{896} Or^{4,148} Did^{275} Bas$^{eth\ 245}$ Cyr$^{glaph\ 314}$ al Ir$^{int\ 264}$ Cyp$^{157.\ 277}$ etc ... ς (= Gb Sz) *δε* cum ℵ^{c}KL al pler syr^{utr} (arm go non exprim) Chr^{237} Euthal^{cod} Thdrt Dam

2. *μωυσην* cum BCFGKLP al plu (et. syr$^{p\ mg\ gr}$) Or^{1,541} et^{4,148} Dial^{837} Did^{275} Bas^{3,25} Chr^{237} Thdrt (ad h. l.) etc ... ς *μωσην* cum ℵADE al mu (1 tantum ap Scri) Thdrt^{1,143} etc | *εβαπτισθησαν* (Gb') cum ℵAC DEFG 17. 31. 36. 39. 46. 73. 80. 109. 137. 179. al pauc Dial^{867} Did ^{275} Bas$^{eth\ 245}$ et^{3,25} Chr^{5,84} Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\ 314}$ et$^{ador\ 89}$ Thdrt^{1,143} al ...... ς Ti *εβαπτισαντο* cum BKLP al longe plu Or^{1,541} et$^{4,143.\ 144}$ Chr$^{237\ bis}$ et^{3,275} et^{12,548} Thdrt ad h. l. Dam Phot$^{cat\ 167}$ Oec | *εν τ. νεφελη κ. ε. τ. θαλασση* et. Ir$^{int\ 264}$ Or^{bis} Dial Cyp^{157} etc ... FG f g *εν τ. θαλασση - νεφελη*

καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ, 3 καὶ πάντεσ τὸ αὐτὸ πνευματικὸν βρῶμα Ex 16, 15
ἔφαγον, 4 καὶ πάντεσ τὸ αὐτὸ πνευματικὸν ἔπιον πόμα· ἔπινον
γὰρ ἐκ πνευματικῆσ ἀκολουθούσησ πέτρασ, ἡ πέτρα δὲ ἦν ὁ Χρι- Ex 17, 6
στόσ· 5 ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖσ πλείοσιν αὐτῶν εὐδόκησεν ὁ θεόσ· κατε- Nm 14, 30 26, 64 s
στρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ. 6 ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν,
εἰσ τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶσ ἐπιθυμητὰσ κακῶν, καθὼσ κἀκεῖνοι ἐπεθύμη- 11 Nm 11, 4
σαν. 7 μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε, καθώσ τινεσ αὐτῶν, ὥσπερ γέ-

---

3. **το αυτο** cum ℵCBC[2]DEFGKLP al fere omn it vg syr[utr] sah cop arm go Mcion[epiph 320] et[357] Ir[int 264] Or[1,541. 3,715. 4,148] et[int 2,144] et[alib ter] Dial[864] al mu ... ℵ* aeth[utr] Did[261. 275] Chr[5,84] Promiss[1,39,121] om; item A 46. om αυτο. Item C* (inde a -τεσ usque ε[φαγον] rescriptum est) sive ut ℵ* sive ut A | πνευματικ. βρωμ. εφαγ. cum ℵ*BC[2]P 93. Euthal[cod] Cyr[glaph 314] ... Ln πνευμ. εφαγ. βρωμ. cum A 17. 137. Mcion[epiph] ... ς Ti βρωμ. πνευμ. εφαγ. cum ℵ[c](C*?)DEFGKL al fere omn it vg syr[utr] cop arm go Ir[int] Or[ter] (ut ante) et[int 2,144. 224. 289] Dial[864] Did[bis] (βρω. το πνευμ. εφ.) Chr ad h. l. et[12,548] et[5,547] (το αυτο βρ. το πν. εφ.) et[84] Thdrt Dam

4. **το αυτο** (et. ℵ* Did[bis]): Chr[5,84] aeth (Promiss?) om, item A 46. Or[4,144] (non item[1,541. 3,715] nec[int 2,144. 169. 224. 289]) om αυτο | πνευματ. επι. πομα cum ℵABCP 17. 46. 137. Mcion[epiph] (ut ante) Or[1,541] et[4,143] et[int 2,169] Did[261. 275] Euthal[cod] al (Cyr[glaph 314] πνευ. πο. επι.) ... ς πομ. πνευμ. επι. cum DEFGKL al pler it vg syr[utr] cop arm go Or[3,715] et[int 2,144. 224. 289] Dial[864] Chr[237. 3,275] et[5,84] et[12,548] Thdrt Dam al Ir[int 264] Aug[ioh 26] et[45] al mu | επιον: D* επιαν, 37** 137. Or[4,143] Did[261] επινον | η πετρ. δε cum ℵBD*et[c] Or[1,541] et[3,229. 251] et[4,148] et[gall 14,59] Eus[ecl 46] et[ps 60. 63. 101. 468] et[esa 541]. Item FG πετρα δε ... ς η δε πετρα cum ACD[b]KLP al omn[vid] Mcion[epiph] (ut ante) Or[1,170. 3,297. 715] et[gall 14,72] Dial[864] Eus[mai 126] et[esa 550] et[mcell 93] Did[261. 275] Chr[237] et[12,548] et[alib] Euthal[cod] Cyr[glaph 314] Thdrt Dam

5. **ευδοκησεν** cum ℵB[3]DEFGKLP al pler Or[cat 187] Chr[3,275] et[5,547] Thdrt Dam al ... Ln Ti ηυδοκ. cum AB*C 31. 118. 137. Mcion[epiph 320. 357] Clem[896] Chr[237] et[238] Euthal[cod] | ο θεοσ (et. Ir[int 264]): Mcion[epiph] Clem om; item Ir[int 280] („Quemadmodum enim in priori Testamento non in multis illorum bene sensit, sic et hic" etc)

6. **κακεινοι** et. Mcion[epiph 320] Or[cat 189] Chr[3,275] etc ... Mcion[epiph 357] και εκεινοι, FG και κεινοι (sic), o[scr] εκεινοι

7. **μηδε ειδωλολατραι γινεσθε** et. Mcion[epiph 320. 357] Ir[int 265] (*neque idololatrae sitis*) etc; f vg *neque idololatrae* (f *idolatres*) *efficiamini*, d e *neque idolorum cultores efficiamur* (Aug[util cred 8,50] *neque idola colamus*) ... FG c[scr] k[scr] (al[vid]) arm μηδε ειδωλολατρασ (FG μηδ ειδωλολ-) γινεσθαι, g *ne t nec idolatres t idolorum cultores effici t efficiamini.* Similiter Aug[ps 77] (4, 817) Ambrst *neque idolis* (Ambrst *simulacris*) *servientes* | καθωσ: D[gr*] syr[sch] add και | τινεσ (A add εξ, item d e *quidam ex illis*, vg *quidam ex ipsis*, contra Ir[int] al *quidam eorum*) αυτων

Ex 32, 6 γραπται· ἐκάθισεν ὁ λαὸσ φαγεῖν καὶ πεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίζειν.
Nm 25, 1. 9 8 μηδὲ πορνεύωμεν, καθώσ τινεσ αὐτῶν ἐπόρνευσαν καὶ ἔπεσαν
Nm 21, 5 s μιᾷ ἡμέρᾳ εἰκοσιτρεῖσ χιλιάδεσ. 9 μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν κύριον,
καθώσ τινεσ αὐτῶν ἐξεπείρασαν καὶ ὑπὸ τῶν ὄφεων ἀπώλλυντο.

ωσπερ: FG f g om | *ωσπερ* cum ℵABD[c]L al plus[40] (10 ap Scri) Chr[239] et[3, 275] Thdrt Dam al ... ς *ωσ* cum CD*KP 137. al mu[vid] Mcion[epiph 320. 358] Euthal[cod] ... 17. Mcion[epiph 357] *καθωσ* | *πειν* (ℵ *πιν*) cum ℵB* D*FG ... ς Ln Ti *πιειν* cum AB[3]CD[c]EKLP al omn[vid] | *ανεστησαν*: F[gr] G[gr] *ανεστη*

8. *πορνευωμεν* cum ℵABD[c]E al pler Chr[240] et[3, 275] Thdrt Dam etc, item KLP al pauc *πορνευομεν*, item 17. 37. 73. *πορνευσωμεν* ... D*FG *εκπορνευωμεν* | *επορνευσαν*: D*FG 4. 19. 63. 67* Chr[11, 558] (sed non[10, 240. 3, 275] nec[5, 190. 6, 351]) *εξεπορνευσαν* :: cf LXX *εβεβηλωθη ο λαοσ εκπορνευσαι εισ τασ θυγατερασ* etc | *επεσαν* (Gb') cum ℵABCD*FGP 17. 26. 37. 71. 93. 116. l[scr] Chr[mosc 1] Thdrt Dam ... ς *επεσον* cum D[c]KL al pler (47* *επεσεν*) Chr[240] et[3, 275] et[alib] Thphyl Oec | *μια* cum ℵ*BD*FG; item it vg Ir[int 265] etc ... ς Ti *εν μια* cum ℵ[c]ACD[b et c]EKLP al omn[vid] vg[ms] (ap Lachm) Chr[240] et[alib] Euthal[cod] Thdrt Dam al | *εικοσιτρεισ*: 37. 73. tol syr[p txt] (non item[mg] nec syr[sch]) arm *εικ. τεσσαρεσ*, aeth *εικ. δυο* (*duae myriades et vicies centum*)

9. *εκπειραζωμεν*: KP al pauc *-ζομεν* ... 17. Epiph[marc 358] (non item[330]) Chr[6, 351] *πειραζωμεν* (Dam[parall 308] *πειραζομεν*) ... FG *εκπειρασωμεν* | *τον κυριον* (Gb') cum ℵBCP 17. 31. 39. 46. 73. 80. 109. 137. syr[p mg] cop[cod] arm aeth synod[anti] (ap Rou[3, 239]) Epiph[marc 358] (vide post) Chr[6, 351] Thdrt Dam[2, 95] (i. e. in h. l.) et[parall 308] et[665] Sedul Cassiod (in h. l. *monet etiam ut dominum temptare non debeant*). Sic Epiph l. l. *ο δε μαρκιων αντι του „κυριον“ „χριστον“ εποιησεν* ...... ς Ti *τ. χριστον* cum DEFGKL al pler it vg syr[sch] et[p txt] sah cop[wi] Mcion epiph[320] et[358] (vide ante) Ir[int 265] (ex Seniorib) Chr ad h. l. et[3, 275] et[11, 558] Thphyl Oec Aug[ps 77 (4, 818)] Ambrst etc ...... A 2. Euthal[cod] *τ. θεον* | *καθωσ* sine additam cum ℵABCD*FGP 17. 37. 46. 67** 73. 109. a[scr] al fere[10] it vg syr[p] sah cop arm Ir[int 265] syn[antio] (ut ante) Chr[3, 275] et[6, 351] et[11, 558] Euthal[cod] Dam[parall 308. 665] Ambrst etc ... ς (Gb[0]) add *και* cum D[c]EKL al longe plu Chr[240] Thdrt al | *αυτων* (A *αυτω*): L 73. al[5] syn[antio] *αυτον* ... ℵ* (add[c]) 2. 122. om | *εξεπειρασαν* cum ℵCD*FGP 17. 23. 31. 37. 39. 46. 57. 73. 74. 80. a[scr] syn[antio] Euthal[cod] Dam[parall 665] ... ς Ln Ti *επειρασαν* cum ABD[c]KL al longe plu Chr ad h. l. et[ter] Thdrt Dam ad h. l. et[parall 308] al | *απωλλυντο* (et. Ln[ed min]) cum ℵAB (in A quod inter *απωλ* et *το'* scriptum erat membrana ineunte versu laesa excidit. Dubitari tamen nequit quin *απωλλυντο* fuerit scriptum, quod ipsum v. 10 in solo A sequitur) Cyr nest[95] ... ς Ln[ed mai] Ti *απωλοντο* cum CDEFGKLP al omn[vid] Chr[quater] (ut ante) Euthal[cod] Thdrt Dam[ter] (ut ante) etc. Latini quidem (it vg Ir[int] etc). *perierunt*

10 μηδὲ γογγύζετε, καθάπερ τινὲσ αὐτῶν ἐγόγγυσαν καὶ ἀπώ- Nm 14, 2. 37
λοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ. 11 ταῦτα δὲ τυπικῶσ συνέβαινεν 6
ἐκείνοισ, ἐγράφη δὲ πρὸσ νουθεσίαν ἡμῶν, εἰσ οὓσ τὰ τέλη τῶν Ro 15, 4 He 9, 26

---

10. *γογγυζετε* cum ABCKLP al fere omn (d[scr] *-ζητε*) f vg syr[utr] sah aeth Ir[int 265] Or[int 2, 153] Eus[ps 272] (sed editum est *-ζητε*) Bas[regg 373] Chr ad h. l. Euthal[cod] Thdrt Dam al Aug[ps 77] ([4,818]) Ambrst al (vitiose g *murmuraverunt*) ... ℵDEFG 17. d e cop arm Or[cat 51] Chr[3, 275] et[6, 351] et[11, 558] Aug[util cred 8, 50] *γογγυζωμεν* | *καθαπερ* cum ℵBP 93. Or[cat 51] Bas[regg 373] ... ς Ln Ti *καθωσ* cum ACDEFGKL al fere omn Eus[ps 272] Bas[regg 460] Chr[quater] (ut ante) Thdrt Dam ad h. l. et[parall 403] al. Dedimus autem sine *και* cum ℵABCDEFGP al mu it vg syr[utr] sah cop arm Ir[int 265] Or[cat] et[int 2, 153] Bas[bis] (ut ante) Chr[3,275] et[6] et[11] (ut ante) Euthal[cod] Thdrt Dam[bis] (ut ante) etc ... ς (Gb[00]) add *και* cum KL al plu Chr ad h. l. (sed[cdd 4] om) al | *απωλοντο*: A solus *απωλλυντο* | *ολοθρευτου* ut ℵABCD[c]EKLP etc ... D* *ολεθρευτου*, F[gr] G[gr] *ολεθρου*

11. *ταυτα δε* sine *παντα* cum AB 17. sah Mcion[epiph 320] et[358] et Tert marc[5,7] Or[1,170] (*φησι – χρησαμενοσ τισι ρητοισ απο τ. εξοδου και τ. αριθμων, οτι ταυτα τυπικωσ* etc) et[int 3, 63] Dial[832] et[853] Hipp[susann] (Lag[148]) Cyr[hr 3] et[317] (sed utroq loco tantum huc respicitur: *ταυτα γαρ τυπικωσ εγινετο εκεινοισ: αλλα ταυτα μεν εκεινοισ συνεβαινε τυπικωσ*) Bas[bapt 630. 661] Chr[12, 178] Cyr[nest 95] Ir[int 244] ex[cdd 2] Pacian ep[3,312]. Non satis probat Or[luc] (ap Gall[14,95] et Mai[227] *οι δε δυναμενοι διαβαινειν επι το βλεπειν οτι και ταυτα τυπικωσ συνεβαινεν εκεινοισ, εγραφη δε δι ημασ*) ...... ς *ταυτ. δε παντα* cum CKLP al pler d e vg syr[utr] cop arm Ir[int 265] Or[int 2, 263. 289. 407. 427] et[3, 390] Chr[5, 547] Euthal cod Thdrt ad h. l. et[1, 299] Dam al Ambrst al ... ℵD[gr]E[gr]FG 3. 46. 57. 70. d[scr] f g aeth[utr] Ir[int 244 ed] Or[1,536] (*ουχ εωρα οτι παντα ταυτα* etc) et[int 2, 486] (*Et si omnia haec figuraliter contingebant illis* etc) Chr ad h. l. et[5,178] (*παντα γαρ ταυτα τυποι* etc) Aug[util cred 8,50] *παντα δε ταυτ.* *τυπικωσ* cum ℵABCKP al[12] syr[p mg] Mcion[epiph 320. 358] Or[1, 170. 536] et (*- πραγματων ατινα τυπικωσ συνεβαινεν εκεινοισ*)[4,8 sq] et[luc] (ut ante) Hipp[susann] Eus[pasch] ap Mai[209] (respicit huc *αλλ εκεινοισ μεν τυπικωσ ταυτα συνεβαινεν, εγραφη δε δι ημασ*) Bas[bapt bis] (ut ante) Mac[7,148] (*οσα εκεινοισ συνεβη, τυπικωσ εγιγνετο, εγραφη δε* etc) Epiph[227] (*και γαρ τω οντι εκεινοισ τυπικωσ συνεβαινεν, εγραφη δε* etc) Cyr[hr 3. 317] Chr ad h. l. et[5, 547] Cyr[nest 95] al. Item *in figura* d e f g vg Ir[int 244] et[265] Or[int 2, 263. 289. 407] et[3,63] Aug[ps 77] et[alib] Ambrst etc; item *figuraliter* Or[int 2, 427. 486] et[3, 399] ...... ς Ti *τυποι* cum DEFGL al longe plu syr[p txt] (syr[sch] *in typum nostrum*) sah cop Dial ([832] *τυποσ*) et[853] Nyss cant[1, 469] Chr[5, 178] Thdrt ad h. l. (*αντι του ωσ τυποι*) et[1, 299] et[4, 204] Dam al :: cf 10, 6 | *συνεβαινεν* cum ℵBCKL al[12] Mcion[epiph bis] Or quater (ut supra) Dial[832] (vide ante) Hipp[susan] (ut ante) Bas[bapt bis] Nyss[1,469] Cyr[hr 317] Chr[5,547] et ad h. l.[cdd] Cyr[nest 95] et[esa 555] Euthal[cod] ... ς Ln Ti *συνεβαινον* cum ADEFGL al longe plu Dial[853] Chr ad h. l. (sed vide ante) et[5, 178] Thdrt[ter] (ut ante) Dam al | *προσ* ut Mcion

αἰώνων κατήντηκεν. 12 ὥστε ὁ δοκῶν ἑστάναι βλεπέτω μὴ πέσῃ.
1, 9 13 πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος· πιστὸς δὲ ὁ
θεός, ὃς οὐκ ἐάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε, ἀλλὰ
ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν τοῦ δύνασθαι ὑπενεγκεῖν.
1 Io 5, 21 14 Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρείας.
11, 24 ss 15 ὡς φρονίμοις λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὅ φημι. 16 τὸ ποτήριον τῆς
εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ
ἐστίν; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χρι-

---

epiph Or Dial Hipp Bas etc. Etiam ℵ[c] ... ℵ* 31. Epiph[marc 358] ter et [297] εισ | κατηντηκεν cum ℵBD*FG 39. 46. Naass[hipp 112] Or[1,170] et[cat 127] Bas[bapt 630] et[661] Euthal[cod] Cyr[nest 95] et[esa 556. 653] ... ς κατηντησεν cum ACD[c]KL al pler Orthod[qu 71] Or[1,536] et[3,196] et[4,257] Dial[832] et[853] Epiph[227] Chr[5,178] et[547] et ad h. l. Thdrt al; item P 3. Hipp[susan] Dam -τησαν

12. πεσῃ: P πεσει

13. υμασ: 37. ημασ | ουκ ειληφεν (A ηλειφεν) et. Or[1,256] etc ... FG e f g vg Or[int 1,139] et[4,606] Cyp[326] Aug[ioh 90] et[alib] Hil[346] Ambrst al ου καταλαβη (e f g vg etc *non apprehendat*, Or[int 1,139] *non comprehendat*; Cyp *non occupabit*) | εασει et. Or[1,257. 2,798] Ath[1,374] et[879] Bas[eth 283] Ephr[235] Mac[162. 181. 213] etc ... DEFG αφησει | υμασ: B 37. post πειρασθ. υπερ ο: FG 123** add ου, item d f g *super id quod non* | δυνασθε: FG f g Aug[serm dom 2 (3,214)] et[ps 82 (4,194)] et[mendac 6,446] (non item[ioh 90] nec [alib]) add υπενεγκειν. Item Ath[1,879], sed non add reliqua. | και την: 17. om και | υπενεγκειν sine υμασ cum ℵ*ABCD*FGLP al[10] arm Or[1,257] Mac[181] et[213] Bas[eth 288] et[3,591] Chr[248 com] et[247 txt ex cdd mosc] Euthal[cod] Cyr[esa 272] et[ador 155] et[alib] Thdrt[4,1077] Thphyl[cdd] ... ς (= Gb Sz) praem (sed D[c] add, posteaque deletum est) υμασ cum ℵ[c](D[c])K (επενεγκ.) al pler Chr[2,87] et[3,44] et[4,289] et[6,191] Thdrt ad h. l. et[1,970] et[2,584] et[4,1129] Dam al

14. φευγετε: L φευετε | ειδωλολατρειασ ut ℵABD[c]KLP etc ... CD*FG al mu (9 apud Scri) -λατριασ

15. φρονιμοισ: DE d e add υμιν (item sah cop) | κρινατε (F κρινεται) υμεισ ο: D[gr*] κρ. ουν

16. ευλογιασ (d e f g vg *benedictionis*): FG 71. 80. 213. syr[sch] ευχαριστιασ | ευλογουμεν: D[gr*] ηυλογουμεν | κοινωνια pri (ℵ[a]): ℵ* -νιασ | εστιν pri h. l. (et. Ln[ed mai]) cum ℵCDEFGKL al omn[vid] it vg syr[p] go Chr[248. 249] Euthal[cod] Thdrt Dam al Ambrst etc (Ir[int 209] *communicatio sanguinis est Christi*) ... Ln[ed min] Ti post κοινωνια pon cum ABP syr[sch] sah cop arm Cyr[nest 111] Aug[adversar leg 1 (8,569)] | τον αρτον: 3. 5. 71. Chr[249] Thdrt ο αρτοσ | εστιν sec post τ. χριστ. c. ℵBCDEFGKLP al omn[vid] it vg syr[p] go Chr[249] Euthal[cod] Thdrt Dam etc ... Ti ante του σωματοσ c. A syr[sch] cop (sah om) Aug (ut ante) Cyr[nest 111] | τ. χριστου sec et. syr[utr] sah cop arm aeth ... D*FG 21. d e f g vg go Thdrt Aug[advers leg] Ambrst τ. κυριου. Sed go syr[p mg] Thdrt Ambrst etiam

στοῦ ἐστίν; 17 ὅτι εἷσ ἄρτοσ, ἓν σῶμα οἱ πολλοί ἐσμεν· οἱ γὰρ πάν- 12, 12 Ro 12, 5
τεσ ἐκ τοῦ ἑνὸσ ἄρτου μετέχομεν. 18 βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ Lv 7, 6
σάρκα· οὐχ οἱ ἐσθίοντεσ τὰσ θυσίασ κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου
εἰσίν; 19 τί οὖν φημί; ὅτι εἰδωλόθυτόν τι ἐστίν; ἢ ὅτι εἴδωλόν τι 8, 4
ἐστίν; 20 ἀλλ᾽ ὅτι ἃ θύουσιν, δαιμονίοισ καὶ οὐ θεῷ θύουσιν· οὐ

---

antea τ. κυριου. Cf et. Dial[870] το δε ποτηριον – ηνικα αν λεγη του αιματοσ και του σωματοσ του κυριου ειναι κοινωνιαν etc.

17. αρτου: DEFG it vg[six] demid harl tol (non item am fu) go Ambrst Pelag add και του ενοσ (D[gr]E[gr] om) ποτηριου. Contra est Lc[brug]: „Non addas *et de uno calice.*“

18. ουχ cum ℵACD*FG 17. Chr[350] ... ς ουχι cum ℵ[c]BD[c]EKLP al pler Euthal[cod] Thdrt Dam al | D* εσθοντεσ

19. οτι ειδωλοθυτ., tum οτι ειδωλον hoc ordine cum ℵ[a]BC**DEP 31. 37. 46. 73. 137. d e f (g) vg sah cop arm aeth[utr] Euthal[cod] Aug[adversar leg 1 (8,569)] Ambrst al ... ς οτι ειδωλον, tum οτι ειδωλοθυτ. cum KL al pler syr[utr] go Chr[251] Thdrt Dam al ... F[gr]G[gr] utroq loco ιδωλοθυτον, g *idolis immolatum* et postea *idolum t idolothitum.* Praeterea pro τι εστιν priore loco D*FG d e f g m[56] vg εστιν τι, item altero loco FG d e f g m vg. Atque pro η οτι DEFG d e f g m[56] Aug[mor manich 2 (1,728)] ex[mss 9] Ambrst ουχ οτι (item k[scr] Chr[251] ex[cdd 4] φημι; ουχ οτι) ...... ℵ*AC* nil nisi οτι ειδωλοθυτον τι (ℵ* om) εστιν, omissis (hinc Gb[oo]) η οτι ειδωλον τι εστιν. Id quod confirmat Epiph[359] legens τι ουν φημι; ειδωλοθυτον τι εστιν; αλλ οτι α θυουσι etc, impugnatque Mcionem legentem[320] et[358] οτι ιεροθυτον τι εστιν η ειδωλοθυτον τι εστιν. Dicit enim προσεθετο δε ο μαρκιων το ιεροθυτον, item συ δε ω μαρκιων προσεθηκασ το ιεροθυτον etc. Similiter 17. 71. et adversar legis ap Aug om οτι ειδωλοθυτον τι εστιν η. Contra dicit Aug[advers leg 1 (8,569)]: „Adhibuit enim apostolorum (-lum?) testem eo quod dixerit: *Videte Israel – Quid ergo dico? quod idolum sit aliquid? Sed qui sacrificant* – Quod non ita scriptum est, sed ita: *Quid ergo dico? quia idolis immolatum est aliquid? aut idolum est aliquid? Sed quia quae immolant* etc. Videtur autem eandem lectionem (nisi quod etiam ουχ οτι pro η οτι dat cum d e f g) confirmare Tert[spect 13]: *Non quod idolum sit aliquid, ut apostolus ait, sed quod quae faciunt, daemoniis faciunt,* et[coron mil 7]: „*Non quasi aliquid sit idolum, sed quoniam quae idolis* – Potuit autem accidere ut secundum interpretationum varietatem – quod ego posui: *Quid ergo dico? quia idolis immolatum est aliquid?* minus ille posuerit aut minus codex eius habuerit, et ideo tantummodo posuit: *quia idolum est aliquid.*“

20. αλλ οτι α et. Mcion[epiph 320] et[358] ... DE α δε, FG αλλα α. Item d e f g m[56] vg *sed quae.* Cf huc rursus Aug[adversar leg] l. l. Pergit enim: „Quod vero sequitur, multum ad rem pertinet, quia id aliter posuit. Ait enim apostolus: *Sed quia quae immolant, daemoniis et non deo immolant.* Iste autem dixit: *Sed qui sacrificant, daemoniis sacrificant:* quasi omnes qui sacrificant, non sacrificent nisi daemonibus“. | θυ-

θέλω δὲ ὑμᾶσ κοινωνοὺσ τῶν δαιμονίων γίνεσθαι. 21 *οὐ δύνασθε*
ποτήριον κυρίου πίνειν καὶ ποτήριον δαιμονίων· οὐ δύνασθε τραπέ-
Dt 32, 21 *ζησ κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζησ δαιμονίων.* 22 *ἢ παραζηλοῦμεν*
τὸν κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμέν;
6, 12 23 *Πάντα ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα ἔξεστιν,*

--

ουσιν pri (Gb') cum ℵABCDEFGP 17. 31. 37. 46. 71. 73. 109. 137. Mcion[epiph 320. 358. 359] Eus[prae 4,16 (161)] Euthal[cod] (sed h. l. *θυσουσιν*) ... ς *θυει* cum KL al pler Chr[251] Thdrt Dam al. Non addidimus autem *τα εθνη* cum BDEF[gr]G[gr] d e m[56] Mcion[epiph ter] (ubi ante) Eus prae Tert[spect 13] (vide ante) Aug[advers leg] (vide ante, ita vero[ter] nec aliter ipse adversar legis) Ambrst ... ς (Gb[00]) add *τα εθνη* cum ℵAC K(L) al omn[vid] (L *οτι τα εθνη α θυει*) f g vg syr[utr] sah cop arm aeth go Or[int 2,335] Chr[251] Euthal[cod] Thdrt Dam al Aug[mor manich 2. 1,728] et civ dei[8,24] et[ep 245] | *θυουσιν* sec (Gb') cum ℵABCDEFGP 17. 37. 46. 73. 137. Eus[praep] Euthal[cod] ... ς *θυει* cum KL al pler Chr Thdrt Dam al ... Marc[epiph ter] (ut ante) om | *και ου* (F *ουχ*) *θεω* hoc loco cum ℵABCP 17. 37. 46. 137. arm Or[int 2,335] Eus[praep] Euthal[cod] Aug[adversar leg] (identidem, ut ante) ... ς Ti post *θυουσιν* (*θυει*) pon cum DEFGKL al pler d e f g vg syr[utr] sah cop go Chr Thdrt Dam al Aug[mor manich] et[alib] (ut ad *τα εθν.*) ... m[56] Ambrst om, item Tert[spect 13] (vide supra) om | *κοινωνουσ των δαιμονιων* cum ℵABCD[b]KLP al omn[vid] (m[56] vg *socios fieri daemoniorum*, item Ambrst) Clem[168] (om *των*) Or[1,760] etc ... D*et[c]EFG d e f g (Aug fluctuat inter utramq lectionem) go *δαιμονιων κοινωνουσ* | *γινεσθαι* (Or[1,760] *γιγν.*): B* (ut solet) *γεινεσθαι* (nec aliter D*), B[3] *γινέσθαι* (hoc accentu, sed non *γενεσθαι*) ... F[gr]G[gr] *ειναι*

21. *δαιμονιων* (confirmat et. Or[1,301] et[ter 760]; CF* priore loco *δαιμονιον*) ... K bis *δαιμονων*, quam formam etiam Or[1,760 semel] habet. Cf et. Hom[clem 7,4] (*τραπεζησ δαιμονων απεχεσθαι*) et[8] (*τραπεζησ δαιμονων μη μεταλαμβανειν*) et[9,23] (*και τραπεζησ δαιμονων αποσχομενοι*)

22. *παραζηλουμεν*: Severian[cat 195]: *αντι του „παροξυνομεν"*, item Thdrt ad h. l. *αντι του „παρακνιζομεν"*.

23. *παντα* usque *συμφερει*: 17. 119. om. Item *παντα* usq *οικοδομει*: FGP f g om | *παντα* pri sine *μοι* cum ℵ*ABC*DEFGP 46* 67** 118. 179. d e f g am demid fu harl* luxov tol sah cop go Clem[529. 588] Or[4,216] (vide ad 6, 12) Ir[int 282] (non item[gr] ex[cat]) Tert[cult femi 10] et[exhor cast 8] („apostolus: *Omnia*, inquit, *licent*, *sed non omnia aedificant*" [alii „*expediunt*"], „apostolus exclamabat: *Omnia licent, sed non omnia pro salute*") Cyp[176. 326] Amb[off 3,2 (2,111)] al ...... ς (= Gb Sz) add *μοι* cum ℵ[c]C[3]HKL al pler vg[cle] harl** syr[utr] arm (aeth *nobis*) Or[int 1,93] Bas[regg 414] Chr[252] Euthal[cod] Thdrt Dam al Ambrst al | *παντα* sec sine *μοι* cum ℵ*ABCDE al[4] d e am fu harl* luxov tol sah cop aeth Clem[bis] Euthal[cod] (Tert[cult fem] vide ante) Cyp[176. 326] Amb[off 3,2] al ... ς (= Gb Sz) add *μοι* cum ℵ[c]HKL al pler vg[cle] demid harl** syr[utr] arm go Or[int 1,93] Bas[regg] Chr[252] et[4,61] Thdrt Dam al Ambrst al. Praeterea sic

ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. 24 μηδεὶσ τὸ ἑαυτοῦ ζητείτω ἀλλὰ τὸ Phil 2, 4
τοῦ ἑτέρου. 25 πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε μηδὲν
ἀνακρίνοντεσ διὰ τὴν συνείδησιν· 26 τοῦ κυρίου γὰρ ἡ γῆ καὶ τὸ Ps 23 (24),
πλήρωμα αὐτῆσ. 27 εἴ τισ καλεῖ ὑμᾶσ τῶν ἀπίστων καὶ θέλετε
πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνον- Lc 10, 7
τεσ διὰ τὴν συνείδησιν. 28 ἐὰν δέ τισ ὑμῖν εἴπῃ· τοῦτο ἱερόθυτόν

Thdrt: „παντα μοι εξεστιν" κατ ερωτησιν αναγνωστεον. ειτα κατα αποκρισιν· αλλ ου παντα συμφ. Idem de altero membro dicit.

24. το bis et. Clem[588] Bas[regg 414] etc (sec loco om 46* 67**) ... A 47. Antioch[1138] (hom[73]) τα. Cf et. Tert[cult femi 2]: *Nolite vestra curare, sed alterius.* | αλλα: 42. 43. 45. 52. 61. 63. 67. 120. al[4 scr] (et haud dubie al) syr[sch] arm Clem[588] add και (Clem ζητειτω μονον αλλα και) | ετερου (Antioch Thphyl πλησιον) sine εκαστοσ cum ℵABCD*FGHP 17. 67** 71. 73. 80. it vg sah cop arm aeth Clem Euthal[cod] Amb[off 3, 2] Ambrst etc ... ς (= Gb Sz) add εκαστοσ cum D[bet c]EKL al pler syr sch (*sed omnis homo etiam quod est proximi sui*) et[p] go Bas[bapt 672] et regg [414] Chr[252] Thdrt Antioch[1138] Dam al

25. ανακρινοντεσ (H -νωντεσ): P Thdrt[cat niceph 1,1031] διακριν.

26. του κυριου γαρ cum ℵBCDEFG 17. 46. 74. 93. a[scr] ... ς τ. γαρ κυρ. cum AHKLP al pler Chr[257] Euthal[cod] Thdrt Dam al

27. ει τισ (Gb') cum ℵABD*FGP 46. 67** 109. 137. it vg cop arm Chr[257] (αλλα και· εαν τισ υμασ, φησι, καλη των etc) et [398] (ωσ οταν λεγη· ει τισ υμασ καλει των) Euthal[cod] (Thdrt[1, 193] λεγει – αποστολοσ· εαν τισ καλη υμασ των) Euthal[cod] Iac[nisib 91] („dicit apostolus: *Si quis infidelium*" etc) Ambrst al ... ς Ti ει δε τισ cum CD[c]EHKL al pler syr[utr] sah go (aeth *et si*) Thdrt ad h. l. Dam al | τ. απιστων sine additam (et. D[bet c]): D*EFG d e f g fu* et al[lachm] vg[six] sah Ambrst Pelag add εισ δειπνον (*ad cenam* vel *caenam*) | παν το παρατιθεμενον et. Clem[169] ... A sah cop παντα τα παρατιθεμενα

28. υμιν: FG d e f g vg go Tert[coron mil 10] Aug[mor manich 2] ([1,728]) om (non item Aug[adim 8,180]) | ιεροθυτον (Gb") cum ℵABH sah (ut apparet conlato v. 19) syr[sch vid] (*hoc de sacrificio est;* contra v. 19 *victima idoli* pro ειδωλοθυτον) d e f (de his vide post) glossar[albertin 129] (ἱερόθυτον· δαίμοσι προσενεχθέν. Eadem editor ex Cyrilli lexico adscribit, subiungens „cf Tho. Gale ad Herodot. p. 767. ed. Gron. ubi apostolum ἱερόθυτον scripsisse ipsorum vendentium voce usum statuit, allato Eusebio.") Eandem vocem habet Ps-Clem[hom 11, 15]: προφάσει γὰρ τῶν λεγομένων ἱεροθύτων χαλεπῶν δαιμόνων ἐμπίπλασθε. Ita et. Or[1,764] ὅσον ἐπὶ βρώμασι καὶ πόμασι, τοῦ συνεστιᾶσθαι δαίμοσι τρόπουσ ἄλλουσ οὐκ ἴσμεν ἢ καθ' οὓσ τὰ καλούμενα παρὰ τοῖσ πολλοῖσ ἱερόθυτα ἐσθίει τισ. Phryn. ecl. p. 159. ἱερόθυτον οὐκ ἐρεῖσ, ἀλλ' ἀρχαῖον θεόθυτον, quemadmodum idem App. p. 42. θεόθυτα, ἃ οἱ πολλοὶ ἱερόθυτα καλοῦσι. Item Hesych et Phot[lexic] θεόθυτα· ἱερόθυτα. Ceterum nostram loci Paulini lectionem lucu-

ἐστιν, μὴ ἐσθίετε δι' ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα καὶ τὴν συνείδησιν.
29 *συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου.*
ἱνατί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως; 30 *εἰ*
ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ;
Col 3, 17 31 *εἴτε οὖν ἐσθίετε εἴτε πίνετε εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν*
θεοῦ ποιεῖτε. 32 *ἀπρόσκοποι καὶ Ἰουδαίοις γίνεσθε καὶ Ἕλλησιν*

---

lenter confirmat Iulian$^{cyr\,229}$: *τοῦ χάριν ὑμεῖς τῶν παρ' ἕλλησι παρεσθίετε μαθημάτων - καίτοι κρεῖττον ἐκείνων εἴργειν τοὺς ἀνθρώπους ἢ τῆς τῶν ἱεροθύτων ἐδωδῆς. ἐκ μὲν γὰρ ἐκείνης, καθὰ καὶ ὁ Παῦλος λέγει, βλάπτεται μὲν οὐδὲν ὁ προσφερόμενος, ἡ δὲ συνείδησις τοῦ βλέποντος ἀδελφοῦ σκανδαλισθείη ἂν καθ' ὑμᾶς.* Quam *ἱεροθύτων* vocem ipse Cyr repetit in refutatione ibidem p. 233. Nescio an eandem confirment d e f Ambrst *immolaticium.* Idem tenent sed addito *idolis* g fu demid al; am* *immolatium* (** *-tivum*) *idolis*, vg^{od} *immolatum idolis.* Ad quae cf supra v. 19. d e *simulacro immolatum*, f vg *idolis immolatum*, g *idolothitum.* Adnotat autem Lc^{brug}: „Non mutes participium *immolatum* in nomen *immolatitium*" ...... ς *ειδωλοθυτον* cum CDEFGKLP al omn^{vid} g vg (de his vide ante) syr^{p} (*victima idolorum*) cop arm go Chr^{258} Euthal^{cod} Thdrt Dam al Tert$^{coro\ mil\ 10}$ (*idolothytum*) Aug$^{mor\ manich\ 2\ (1,728}$, ut vg^{cle}) | *δι εκεινον τον* (Chr^{com} ter *δια τον*) *μηνυσαντ. και* (D^{gr} syr^{sch} et^{p} c. ob. add *δια*, contra d e *propter conscientiam* omisso *και*) *την συνειδησιν*: FG f g tantummodo *δια την συνειδησιν* omissis rell | *συνειδησιν* absque additam cum ℵA BCDEFGH*P al^{12} it vg syr^{sch} sah cop arm ar^{e} aeth Dam Aug^{mor} manich 2 Ambrst al ... ς (= Gb Sz) add *του γαρ κυριου η γη και το πληρωμα αυτης* cum H**KL al longe plu syr^{p} go Chr^{258} (et.^{com}) Euthal^{cod} (sed *του κυριου γαρ* etc) Thdrt Phot ap Oec et ipso Oec Thphyl (hi omnes explicant in comm) :: cf v. 26 et ad v. 31.

29. 30. Om hos versus aeth^{rom}; aeth^{pp} om tantum versum 29.

29. *ουχι* et. Clem$^{588.\ 607}$ etc ... D* 17. *ου* | *εαυτου* et. Clem^{bis} etc (accurate reddit go *ipsius*) ... H 31. 37. 73. *εμαυτου* ... D* *σεαυτου.* Item *tuam* it vg (Aug Ambrst etc) syr^{p} (syr^{sch} *vestram*) sah cop | *αλλης* et. Clem^{bis} etc (et. f vg luxov Aug$^{mor\ manich\ 2}$ Ambrst al) ... F^{gr}G d e g go Amb$^{ep\ 37,989}$ auct$^{sing\ cleric\ 519}$ al *απιστου*

30. *ει* sine *δε* cum ℵABCDEFGKLP al plu it vg syr^{utr} sah cop arm aeth go Clem$^{588.\ 607}$ Chr^{259} Cyr$^{iul\ 233}$ Euthal^{cod} Dam al Aug$^{mor\ manich\ 2}$ etc ... ς (= Gb Sz) add *δε* cum minusc pauc^{vid} (et. cat$^{txt\ 199}$) Thdrt (sed non habet Thdrt ap Oec^{519}) Oec ... 17. 47. luxov add *γαρ*, Ambrst auct$^{sing\ cleric\ 519}$ Sedul *ergo* (ex *ego* male ortum ?)

31. L post *ειτε* sec repetit *ουν* | *τι ποιειτε* et. Clem^{588} Or^{1,765} et$^{int\ 2,75.\ 170.\ 4,670}$ etc, nec aliter d e f vg (f vg Or^{int} ter *aliud quid facitis*); Or ^{3,495} *αλλο ποιειτε* ... D^{gr}E^{gr}F^{gr}G g *ποι. τι* | *ποιειτε* sec: FG f g m^{114} Ambrst om ... c^{3} add *του γαρ κυριου η γη και το πληρωμα αυτης*

32. *και ιουδ. γινεσθ.* cum ℵ*ABC 17. 37. 73. Or^{2,727} (*και ιουδ. γιν. και τη εκκλ. τ. θε.*, omisso *κ. ελλ.*) Did^{67} Euthal^{cod} Cyr$^{act\ 89}$ ... ς *γινεσθε*

καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, 33 *καθὼσ κἀγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω,*
μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ σύμφορον ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶ-
σιν. (XI.) 1 *Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼσ κἀγὼ Χριστοῦ.* 4, 16

XI.

2 *Ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶσ, ὅτι πάντα μου μέμνησθε καὶ καθὼσ*
παρέδωκα ὑμῖν τὰσ παραδόσεισ κατέχετε. 3 *θέλω δὲ ὑμᾶσ*
εἰδέναι ὅτι παντὸσ ἀνδρὸσ ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστόσ ἐστιν, κεφαλὴ δὲ Eph 5, 23
γυναικὸσ ὁ ἀνήρ, κεφαλὴ δὲ τοῦ Χριστοῦ ὁ θεόσ. 4 *πᾶσ ἀνὴρ*

και ιουδ. cum ℵ[c]DEKLP al pler d e go Or[int 4,669] Bas[regg 421] Chr[260] et [266] Thdrt Dam ad h. l. et[parall 686] al; item F[gr]G[gr] *γιν. ιουδ. τε.* Item (omisso *και*) *estote iudaeis* f g vg syr[utr] sah cop arm Hil[90] Ambrst al | *του* (G[gr*] *αυτου*) *θεου*: F om *του*

33. *παντα πασιν* et. Or[2,727] et[cat 253] etc Hil[90] (*sicut et ego omnia omnibus placeo*) vg (*per omnia omnib.*) ... DE go (*omnibus omne*) *πασιν παντα*, FG *πασιν κατα παντα*. Item *omnibus per omnia* d e f g (*omnib. per t secundum omnia*) Tert[idol 14] Cyp[70] Or[int 4,667. 671] Aug[aliq] Ambrst al. In 37. aliis (etiam Herveti codicem Ni Ti editor Thdrti laudat) Thdrt cod est *παντάπασιν.* | *συμφορον* cum ℵ*ABC ... ς *συμφερον* c. ℵ[c]DEF GKLP al omn[vid] Or[2,727] et[cat 253] Petr[alex] (ap Rou[4,35. 36]) Bas[regg 421] Chr[260] Euthal[cod] Thdrt Dam al | *το των*: FG 115. 116. om *το*

XI. 2. *δε υμασ* sine *αδελφοι* cum ℵABCP 46. 71. 73. 74. a[scr] sah cop arm aeth[ro] Ath[1,718] Bas[3,60] Cyr[hr 814] (*ινα καγω ο αναξιοσ επι υμων λεγω· αγαπω δε υμασ, οτι παντοτε μου μεμνησθ.* etc) Chr[265] et[9,803] Euthal cod Orsies[5,42] ...... ς Ti add *αδελφοι* cum DEFGKL al pler it vg syr utr (add *μου*) aeth[pp] go Thdrt Dam al Ambrst al | *παντα*: P (item Cyr[hr], vide ante) *παντοτε* | *και*: A* 2. 32. 57. 61. o[scr] al pauc om *καθωσ*: FG d f (super Graecis, non in Latinis) g Ambrst add *πανταχου* | *παρεδωκα* (FG *παραδωκα*, Ambrst *trado*): ℵ *παραδεδωκα* | *υμιν*: F[gr]G g Ambrst om | *τ. παραδοσεισ* (LP al aliq *-δωσεισ*) ... D*FG it vg Ambrst add *μου* (d e *traditionem meam*, f vg Pelag *praecepta mea*, g Ambrst *traditiones meas*) | *κατεχετε*: C aeth[utr] Ath[581] et[718] Chr[265. 267] et[9,803] praem *ουτωσ*

3. *θελω δε*: F[gr]G 47. syr[p] Ambrst om *δε* | *η κεφαλη*: 17. (teste Gb[ms]) om *η* | *ο χριστ.* cum ℵAB[3]D[c]EKLP al pler Orthod[qu 89] Clem[591] Ephr[2,246] Chr[267] Euthal[cod] Severian[cat 202] Thdrt Dam al ... B*D*FG 115. 116. 119. (al[vid]) om *ο*. Libere Or[1,680] *πασ ανηρ ου χριστοσ εστι κεφαλη.* | *δε* ante *γυναικοσ*: P om | *του χριστ.* cum ℵABDE 17. 37. 46. Clem[668] Eus[mcell 70] Chr[268 sem] Euthal[cod] al ... ς om *του* cum CFGKLP al pler Or ap Mai[scr vet 10, 475] Eus[mcell 109] Chr[267] et[sem 268] et[11,169] Thdrt Dam al | *ο θεοσ*: C *ο χριστ.* (inepte)

*προσευχόμενοσ ἢ προφητεύων κατὰ κεφαλῆσ ἔχων καταισχύνει τὴν
κεφαλὴν αὐτοῦ.* 5 *πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφητεύουσα
ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτῆσ· ἓν γάρ
ἐστιν καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ.* 6 *εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται
γυνή, καὶ κειράσθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶ-
σθαι, κατακαλυπτέσθω.* 7 *ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύ-
πτεσθαι τὴν κεφαλήν, εἰκὼν καὶ δόξα θεοῦ ὑπάρχων· ἡ γυνὴ δὲ
Gn 2, 23. 18 *δόξα ἀνδρόσ ἐστιν.* 8 *οὐ γάρ ἐστιν ἀνὴρ ἐκ γυναικόσ, ἀλλὰ γυνὴ
ἐξ ἀνδρόσ·* 9 *καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ
γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα.* 10 *διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν
ἐπὶ τῆσ κεφαλῆσ διὰ τοὺσ ἀγγέλουσ.* 11 *πλὴν οὔτε γυνὴ χωρὶσ
ἀνδρὸσ οὔτε ἀνὴρ χωρὶσ γυναικὸσ ἐν κυρίῳ·* 12 *ὥσπερ γὰρ ἡ
γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρόσ, οὕτωσ καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆσ γυναικόσ, τὰ δὲ*

4. *προσευχομενοσ*: Or[1,198] *ευχομ.*

5. *πασα δε* et. Or[1,198] etc: A syr[sch] aeth *και πασα* ... P *πασα* | *τη κεφαλη*: D*FG om *τη* | *αυτησ* cum ℵACD*FGLP al[20] Chr[271] Euthal[cod] Thdrt Dam al ... ς Ti *εαυτησ* cum BD[c]EK al plu Or[1,198] | *εν*: L *εαν* (inepte)

6. *κειρασθω* (LP al *κηρασθ.*): B add *η ξυρασθω* | *κειρασθαι*: L al *κηρ.* | *η ξυρασθ.*: 37. om

7. *η γυνη δε* cum ℵ[c]ABD*FGP Isid[3,95] Thdrt (73. 118. Chr[4,74] *η δε γυν.*) ... ς om *η* cum ℵ*CD[c]EKL al pler Chr[273] Euthal[cod] Dam al | *ανδροσ*: FG praem *του*

8. K om versum | F *ουχ γαρ* | *ανηρ*: 47. *ο αν.*, item Chr[273] ex[mosc 1] *ο αν.* et *αλλ η γυ.*

9. Om versum aeth[rom]

10. *οφ. η γυνη*: H 17. 37. *η γυ. οφ.* | *εξουσιαν* et. Clem[970] ex Thdot (*κελεύει τὰσ γυναῖκασ φορεῖν ἐξουσίαν ἐπὶ τῆσ κεφ. διὰ τοὺσ ἀγγ.*) etc; *potestatem* d e f g vg Tert[marc 5,8] et[virgg vela 7. 17] Ambrst al ... Ir[37] (et[gr] et[int]) harl** Hier[ezech 44] Aug[genes 2 (1,683)] *καλυμμα, velamen*, item Or[int 3,54] *velamen et potestatem.* Cf Lc[brug]: „*Pro* potestatem *non scribas* velamen, *nec addas pronomen* suum *nomini* caput." (add *suum* fu harl* al) | *δια τουσ*: in editione codicis C male excidit *τουσ*

11. *ουτε γυνη χωρ. ανδροσ* ante *ουτε ανηρ* etc cum ℵABCD*et[c]EFGHP al plus[10] it sah cop arm aeth Clem[591] Dam Ambrst Aug[genes 2] auct[sing cleric 522] ... ς (= Gb Sz) post *ουτε ανηρ χω. γυν.* pon cum D[b]KL al pler vg syr[utr] Ign[intpol 316] Chr[274] et[4,142] Thdrt al Pelag al | *εν κυριω*: Thdrt ad h. l. *εν κοσμω* (in comm non tractat)

12. *ουτωσ* ut ℵABCDEFGLP etc ... H al mu *ουτω* (ita ς) | *δια τησ* (H non om *τησ*, male omisit Montf): K f[scr] *εκ τησ*

πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ. 13 *ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε· πρέπον ἐστὶν γυ-*
ναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ θεῷ προσεύχεσθαι; 14 *οὐδὲ ἡ φύσις*
αὐτὴ διδάσκει ὑμᾶς ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾷ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστίν,
15 *γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾷ, δόξα αὐτῇ ἐστίν; ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβο-*
λαίου δέδοται αὐτῇ.

16 *Εἰ δέ τις δοκεῖ φιλόνεικος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν*
οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ.

17 *Τοῦτο δὲ παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ ὅτι οὐκ εἰς τὸ κρεῖσσον* 22

13. *εν υμιν αυτοις* ut etiam fu** (ex emendatione Victoris) tol ... DE d e vg (et. fu* demid harl etc; am *vos autem iudicate*) Ambrst Pelag *υμεις αυτοι, vos ipsi* | *τω θεω προσευχεσθ.* cum ℵABCHKLP al omn^{vid} etc ... DEFG it vg *προσευχ. τω θεω.* Nec aliter syr^{utr} sah cop arm aeth

14. *ουδε* sine *ἤ* cum ℵABCD*FGHP 17. 46. 47. 73. 137. it vg syr^{sch} et$^{p\ txt}$ cop arm Euthal^{cod} Dam$^{parall\ 406}$ Amb$^{off\ 1\ (2,59)}$ Ambrst al ... ς (Gb^{oo}) praem *ἤ* cum D^{c}EKL al pler sah syr$^{p\ mg}$ Chr^{274} Thdrt Dam (ad h. l.) al | *η φυσ. αυτη* (Gb″) cum ℵABCD*et^{c}EHP 17. 37. 46. 73. 74^{vid} 120. 137. 178. a^{scr} Euthal^{cod} Dam ad h. l. et^{parall} ... ς (Sz confuse *ἡ αὐτὴ φύσις*) *αυτη η φυσ.* cum D^{b}KL al pler (arm? an om *αυτη*?) Chr^{274} Thdrt al; item *ipsa natura* d e f g vg cum pp^{lat} ... F^{gr}G^{gr} om *αυτη*. Cf et. Tert$^{coro\ mil\ 6}$ „*Nec natura vos*, inquit, *docet.* | *οτι αν. μεν*: ℵ* add *γαρ*, sed iam ipse* ut^{vid} notavit, item cop add *γαρ* | *εαν*: D* *αν*

15. *δεδοτ. αυτη* cum ℵAB 17. al sat mu g syr^{sch} sah cop arm aeth Chr$^{274\ txt}$ Euthal^{cod}. Item CHP 37. 46. 68. 73. 74. 80. 109. a^{scr} d^{scr} f vg syr^{p} Dam ad h. l. et^{parall} Ambrst al *αυτ. δεδοτ.* ...... Gb^{oo} Sz Ti om *αυτη* cum DEF^{gr}G^{gr}KL al plus^{45} d e Chr$^{275\ bis}$ Thdrt Oec. Cf et. Tert$^{virgg\ vela\ 7}$ „adiicit apostolus quod honor sit mulieris redundantia capillorum, quia coma pro operimento est.“

16. *αι εκκλησιαι* (et. d e g am fu**) ... f vg^{cle} fu* demid harl tol (sah? aeth?) Tert$^{virgg\ vela\ 8}$ Cyp^{187} al *ecclesia*

17. *παραγγελλων ουκ επαινω* cum ℵC$^{3\ vid}$D^{c}EF^{gr}GKLP al pler d (sic, errat Sabatier) e g cop sah^{münt} Chr^{281} et$^{3,293.\ 295}$ Thdrt Dam al Sedul ... B (et* et***) *παραγγελλων ο. επαινων* ... Ln Ti *παραγγελλω ουκ επαινων* cum AC*FG 6. 10. 17. 31. 39. 46. 67** 73. 80. f g vg syr^{sch} (*hoc autem quod praecipiens sum, non tanquam laudans sum*) et^{p} arm aeth^{vid} Ambrst al ... D^{gr*} 137. sah^{woi} Euthal^{cod} *παραγγελλω ουκ επαινω* :: *παραγγελλων* minus aptum videbatur, praeceptum enim apostoli quod sequitur primas partes tenere existimabatur | L *οτι ουχ εις* | *κρεισσον* cum ℵABCD*FGP 17. al Dam etc ... ς *κρειττον* cum D^{c}E(K?)L al pler^{vid} Chr^{281} Euthal^{cod} Thdrt | *αλλα* cum ℵABCD* (E *ἀλλ᾽ α εἰς*) 37. al pauc^{vid} Euthal^{cod} ... ς Ln *αλλ* cum D^{c}FGKLP al pler Chr^{281} Thdrt Dam | *ησσον* cum ℵABCD* al^{vid} Euthal^{cod} etc ... ς *ηττον* cum D^{c}EKLP al pler^{vid} Chr^{281} Dam ... FG Thdrt *ελαττον*

ἀλλὰ εἰσ τὸ ἧσσον συνέρχεσθε. 18 *πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων*
1, 11 3, 3 *ὑμῶν ἐν ἐκκλησίᾳ ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν, καὶ μέρος τι*
πιστεύω. 19 *δεῖ γὰρ καὶ αἱρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα οἱ δόκιμοι*
φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν. 20 *συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ*
οὐκ ἔστιν κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν· 21 *ἕκαστοσ γὰρ τὸ ἴδιον δεῖ-*
πνον προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ ὃσ μὲν πεινᾷ, ὃσ δὲ μεθύει.
22 *μὴ γὰρ οἰκίασ οὐκ ἔχετε εἰσ τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; ἢ τῆσ ἐκκλη-*

---

18. *υμων*: 28. 42. 43. 52. 55. 63. 115. 119. 238. Thphyl om | *εκκλησια* absq artic cum ℵABCDEFGKLP al^{80} fere Chr^{262} Euthal^{cod} Dam ... ς praem *τη* cum minusc sat mu Thphyl Oec (Thdrt *επι το αυτο* pro *εν εκκλη.*) | *εν υμιν υπαρχ.* cum ℵABCD^{b}KLP etc (et. Or$^{cat\,339}$ Euthal^{cod}) ... D$^{*et c}$EFG vg^{cle} syr^{utr} arm *υπαρχ. εν υμιν* ... am fu demid harl tol Or$^{int\,2,301}$ Ambrst al om *εν υμιν*

19. *εν υμιν* pri et. Or^{1,455} Chr^{283} Euthal^{cod} Thdrt Dam al Hier$^{tit\,3}$ (^{4,436}) etc; D^{c}E sah cop Archel^{3,594} post *ειναι* pon, 48. 72. al$^{2\,scr}$ ante *αιρεσεισ* ... D*FG d e f g vg Or$^{int\,4,694}$ Cyp$^{197.\,326}$ Aug$^{genes\,2}$ (^{1,681}) Ambrst al (et. Tert$^{praescr\,4}$ „Et ideo *haereses quoque oportebat esse, ut probabiles quique manifestarentur*"; sed ibi etiam *εν υμιν* sec deest, nec satis accurate Pauli locus exscribitur, item$^{praescr\,30}$ et$^{res\,carn\,63}$) om, hinc Gb^{o} | *ινα* cum ℵACD$^{b et c}$EFGKLP al fere omn f g syr^{utr} cop arm Or^{1,455} et$^{int\,4,694}$ Epiph^{905} Chr^{283} et^{2,316} et$^{3,288.\,290.\,294.\,590.\,605}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al Cyp$^{197.\,326}$ (Tert$^{praesc\,4}$ et$^{res\,carn}$ vide ante) Hier (ut ante) al ... Ln *ινα* [*και*], Ti *ινα και* cum BD* 37. (sed * *και ινα και*) 71. d e vg sah Ambrst al | *γενωνται*: LP al pauc *γενονται* | *εν υμιν* sec et. Or$^{1,455\,ed\,delar}$ et$^{int\,4,694}$ Chr^{283} et^{2,316} et$^{3,288.\,290.\,294.\,590.\,605}$ Euthal^{cod} al Cyp^{bis} al mu ... c Or^{edd} ante^{delar} (supplevit ex Philocal) Epiph ^{905} Chr^{3,287} et$^{sem\,288}$ et$^{libere\,9,390}$ (qui ll. non valent contra rell) Dam ^{semel} (in txt habet, in comm om) Hier^{tit} (ut ante) al pauc om, hinc Gb^{o}

20. *ουν* cum ℵABCD$^{b et c}$KLP al pler (17. *δε*) f vg Aug$^{ep\,29}$ (^{2,50}) Ambrst etc ... D*FG d e g Chr^{284} (sed^{3,294} *συνερχ. γαρ*) om, hinc Gb^{o} (laudatur in eandem rem et. Clem^{187}, sed iste locus non probat: *μη πη αρα και ημιν, ωσ κορινθιοισ, ο αποστολοσ χαλεπηνασ ειπη· συνερχομενων υμων ουκ εστι κυριακ. δειπνον φαγειν.*) | *ουκ εστιν*: f vg Ambrst al *iam non est*, d e nil nisi *non* (om igitur *εστ.*) ... D*FG *ουκ ετι*, item g *iam non*

21. *προλαμβανει* cum ℵBCDEFGKLP al plu Clem^{171} etc, item *praesumit* it vg Or$^{int\,2,301}$ etc ... A 3. 31. 46. 106. 108. 114. 120. al fere^{10} *προσλαμβ.* | *εν τω* (d Aug$^{ep\,29}$ Ambrst *in manducando*) et. Clem ... DEFG *επι τω*, 3. 17. *εισ το*. Item e f vg *ad manducandum*, g *in manducandum*

22. *εισ το εσθ. κ. πινειν* (d e f g vg *ad manducandum et bibendum*) ... FG *φαγειν και πειν* | *ειπω υμιν* cum ℵABCDEFG 17. 37. 73. 80. it vg syr^{sch}

σίασ τοῦ θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύνετε τοὺσ μὴ ἔχοντασ; 17
τί εἴπω ὑμῖν; ἐπαινέσω ὑμᾶσ; ἐν τούτῳ οὐκ ἐπαινῶ. 23 *Ἐγὼ γὰρ* 15, 3
παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ κύριοσ Ἰη- Lc 22, 19 ss Mt 26, 26 ss Mc 14, 22 ss
σοῦσ ἐν τῇ νυκτὶ ᾗ παρεδίδετο ἔλαβεν ἄρτον 24 *καὶ εὐχαριστήσασ*
ἔκλασεν καὶ εἶπεν· τοῦτό μου ἐστὶν τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν· τοῦτο
ποιεῖτε εἰσ τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. 25 *ὡσαύτωσ καὶ τὸ ποτήριον μετὰ*

sah cop go Bas$^{regg\,525}$ Cyr$^{nest\,111}$ Dam pp^{lat} ... ς *υμιν ειπω* cum KL al pler syr^{p} arm^{cdd} Thdrt al ... P arm aeth^{pp} om *υμιν*, aeth^{rom} Chr^{286} om *τι ειπ. υμιν* | *επαινεσω* cum ℵACDEKLP al omn^{vid} syr^{utr} sah (go^{vid}) Bas$^{regg\,525}$ Chr^{286} Cyr$^{nest\,111}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Ln *επαινω* cum BFG d e f g vg pp^{lat} | *ὑμᾶσ; ἐν τούτῳ* etiam ς^{e} Gb Sz ... ς Ln *ὑμᾶσ ἐν τούτῳ;* (ut CDLP d f etc)

23. *απο του*: FG *απο* tantum, DE *παρα* tantum (Bas$^{bapt\,650}$ ex$^{cdd\,2}$ *παρα του*) | *κυριου*: FG^{gr} g *θεου* | *ιησουσ* (2. 28. 29** 238. al$^{2\,scr}$ al aliq aeth Cyr$^{nest\,111}$ add *χριστοσ*. Cf Cyr$^{hr\,320}$) et. Cyp^{107} Ambrst al ... B 44. om | *εν τη νυκτι η* ... D*FG *εν η νυκτι*. Nec aliter d e f g vg Cyp Ambrst al *in qua nocte*; contra Promiss$^{3\,prom\,18}$ *ea nocte qua* | *παρεδιδετο* cum ℵAB*CDEFGK 17. 46. Dam ad h. l. ... ς *παρεδιδοτο* cum B^{3}LP al pler Bas$^{bapt\,650}$ Chr^{287} Euthal^{cod} Thdrt Dam$^{parall\,536}$ etc (Cyr nest *παρεδοθη*) | *αρτον* et. Bas$^{bapt\,650}$ Cyr$^{hr\,320}$ Cyr$^{nest\,111}$ Euthal ap Zacagn^{557} et Euthal^{cod} etc ... D*FG *τον αρτ.*

24. *ειπεν* sine *λαβ. φαγ.* cum ℵABC*DEFG 3. 17. 23* 31. 46* 57. 67** 70. 71. 73. 178. d e f g am fu al^{lachm} sah cop arm^{zoh} Bas$^{bapt\,650}$ Ath ap Thdrt$^{4,\,138}$ Cyr$^{nest\,111}$ Chr$^{3,\,295}$ (vv. 23—25 affert) Euthal^{zacagn} Dam parall^{536} Cyp^{107} ...... ς (= Gb Sz) add *λαβετε φαγετε* cum C^{3}KLP al pler vg^{cle} demid tol harl (hi^{4} *accipite et manducate*) syr^{utr} go aeth^{pp} (et^{ro} tantum *λαβετε*) arm^{usc} (ut vg^{cle}) Cyr$^{hr\,320}$ (*εκλα. κ. εδωκε τοισ μαθητ. αυτου λεγων· λαβ. φαγ.*) Euthal^{cod} Chr$^{287.\,288\,bis}$ et^{7,883} Thdrt Dam ad h. l. Thphyl Oec Ambrst (ut vg^{cle}) | *το υπ. υμων* sine additam cum ℵ*ABC* 17. 67** arm^{zoh} Ath ap Thdrt$^{4,\,138}$ (sed Gall$^{5,\,169}$ edidit cum *κλωμενον*) Cyr$^{nest\,111}$ Fulg^{ep} ad^{ferrand} (ap Gall^{11,342}. Componit ibi Fulg evglistarum et Pauli locos de coena sacra) ...... ς (Gb^{0}) add *κλωμενον* cum ℵ^{c}C^{3}D$^{b\,et\,c}$EFGKLP al pler d e (uterq *quod - frangitur*, item Ambrst) g (*quod - frangetur*) syr^{utr} go Bas$^{bapt\,650}$ Chr ad h. l. et^{3,295} (*το υπ. πολλων κλωμ.*) et^{7,883} Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. et$^{bis\,4,220.\,1218}$ (*διδομενον η κλωμενον κατα τον αποστολον* utroq loco) Dam ad h. l. et$^{parall\,536}$ al. Similiter D* add *θρυπτομενον*, item sah cop arm^{usc} Euthal^{zacagn} *διδομενον*, f vg Cyp^{107} (hi^{3} *quod - tradetur*). Cyr$^{hr\,320}$ post *το σωμα* nil addit, pergens: *και λαβων το ποτηρ.* | *εισ την*: FG om *την*. Ceterum ad ll. de coena sacra spectat et. Iust dial^{41} *τύποσ ἦν τοῦ ἄρτου τῆσ εὐχαριστίασ, ὃν εἰσ ἀνάμνησιν τοῦ πάθουσ οὗ ἔπαθεν ὑπὲρ - Ἰησοῦσ χριστὸσ ὁ κύρ. ἡμῶν παρέδωκε ποιεῖν.* Item fit$^{dial\,70}$.

Ex 24, 8 τὸ δειπνῆσαι, λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὁσάκις ἐὰν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. 26 ὁσάκις γὰρ ἐὰν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρι οὗ ἔλθῃ. 27 ὥστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ κυρίου ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ

25. εν τ. εμω αιμ. cum ℵBDEFGKL al pler etc (it vg Cyp etc *in meo sanguine*; Cyr^nest εν τ. αιμ. τω εμω) ... ACP 17. 23* 37. 46. 57. 73. 109. Euthal^zacagn εν τω αιματ. μου | A ab οσακις transilit ad οσακις ineunte versu sq. Praeterea P^vid 37. 43. 46. 57. 70. 73. 74. 109. a^scr d^scr (aeth *facite tempore festi mei*) Bas^bapt 650 Euthal^cod Dam^parall 586 om οσακ. εαν πινητε | εαν cum ℵBC 17. al pauc Or^3, 194 Euthal^zacagn (ex^cod cryptoferr) Thdrt ... ς αν cum DEFGKL al pler Bas^bapt Chr^288 Cyr^nest 112. 114 Dam al

26. γαρ: A (vide ante) arm aeth^utr go om | εαν cum ℵABC 17. a^scr ... ς αν cum DEFGKLP al pler Bas^bapt 650 Chr^288 Euthal^zacagn Cyr^nest 112. 114 Thdrt Dam^bis al | το ποτηριον sine additam cum ℵ*ABC*D*FG 17. 46. 80. 109. c^scr d e f g vg (et. am fu etc) sah arm Euthal^zacagn (sed cod cryptof add τουτο) Cyr^nest 112 Dam^parall 586 Cyp^107 Ambrst Pelag ... ς (Gb^oo) add τουτο cum ℵ^cC^3D^bet^cEKLP al pler tol syr^utr cop aeth go Bas^bapt Chr^288 Nestor^cyr 114 Thdrt Dam ad h. l. Phot^cat 220 al Cyp^109 | αχρι cum ℵ*B* ... ς Ln αχρις cum ℵ^cAB^3C rell | αχρ. ου sine αν c ℵ*ABCD*FG 17. 31. 137. 178. Bas^bapt Cyr^nest 112 et Nestor^cyr 114 Chr^mosc 1 Euthal^cod et Euthal^zacagn ex^cod cryptof Dam^bis ... ς (= Gb Sz) add αν cum ℵ^cD^cEKLP al pler (sed nonnulli om ου) Chr^288 Thdrt Phot^cat 220 al

27. εσθιη: P 37. εσθιει ... FG αισθειηται | τον αρτον sine τουτον cum ℵABCDEFG 17. 46. 61. 73. 109. 177. 178. 179. o^scr it am fu demid harl marian tol sah syr^p et (sed add κυριου, item ar^e) syr^sch arm^ed Clem^318 Bas^bapt 654 Ps-Ath^2,83 Thdrt Dam ad h. l. et^parall 586 Cyp^19. 26. 149. 186 Or^int 2,257 Cassiod^42 al ...... ς (= Gb Sz) add τουτον cum KLP al pler vg^clem cop arm^cdd aeth Chr^289 Euthal^cod al | η πι. c. ℵBCDEFG KLP al pler it vg go syr^p mg Chr Euthal^cod Thdrt Dam ad h. l. et parall al Cyp^quater Ambrst al ... A 39. 46. 109. 1^lect syr^sch et^p txt sah cop aeth Clem^318 Ps-Ath^2,83 Or^int 2,257 Pel Cassiod^42 al και πι. Ceterum Cassiod l. l. sic verba contexta adscribit: *Itaque quicumque manducaverit panem et biberit calicem, corpus et sanguinem Christi.*
πινη: L al pauc πινει, FG πινηται | του κυριου αναξιως (2. Bas^eth 253 cdd^2 αναξ. τ. κυρ.) absque additam cum ABCD*EFGKP al plu it vg syr^sch sah cop arm aeth Clem^318 Or^int 2,257 (Or^3,199 ἤγγιζε γὰρ ἂν καὶ τὸν ἐσθίοντα ἀναξίως τὸν ἄρτον τοῦ κυρίου) Bas^eth 253 al mu Cyp quater al ... ℵD^cL al plus^20 syr^p go add του κυριου. Cf et. Or^3,500 ο επ αυτω (i. e. αρτω) ειρημενος λογος εστιν ο ωφελων τον μη αναξιως του κυριου εσθιοντα αυτον. | και του cum ℵABCDEFGKLP al^40 fere Clem Bas^eth Ps-Ath^2,83 Chr^289 Euthal^cod Thdrt Dam etc ... ς (= Gb

κυρίου. 28 δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτόν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ
ἄρτου ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω· 29 ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ
πίνων κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει μὴ διακρίνων τὸ σῶμα. 30 διὰ
τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστοι καὶ κοιμῶνται ἱκανοί.
31 εἰ δὲ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα· 32 κρινόμενοι
δὲ ὑπὸ τοῦ κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶ-

Sz) om του cum minusc ut^{vid} mu (2 ap Scri) Thphyl | κυριου (et. Clem Or^{int} etc Cyp^{quater} etc): A 17. aeth^{ro} Hier$^{iovin 2}$ (4,218) χριστου

28. ανθρωπ. εαυτον cum ℵABKL al pler syr^{utr} arm aeth (sah cop ανθρ. δε δοκιμ. εαυτ.) Clem^{318} Or^{4,373} Bas$^{eth 253}$ Chr$^{292 bis}$ Cyr$^{ador 421}$ Thdrt Dam ad h. l. al. Item 4. Or^{3,475} Chr^{2,785} εκαστος εαυτον ... Ti εαυτον ανθρωπος (D* ο ανθρ.) cum CDEFGP 46. it vg (et pp^{lat}) go Euthal^{cod} Dam$^{parall 536}$. Item 17. Or$^{int 2,257}$ εαυτον εκαστος. Praeterea ℵ^{c} 2. Epiph$^{cant 7,9}$ add πρωτον

29. και πινων sine additam cum ℵ*ABC* 17. sah aeth^{ro} ... ς (Gb^{oo}) add αναξιως cum ℵ^{c}C^{c} (sic, adde ad ed. meam) DEFGKLP al fere omn it vg syr^{utr} cop arm go aeth^{pp} Bas$^{eth 253}$ et$^{regg 172. 525}$ et$^{bapt 654}$ Chr^{293} et^{8,316} et^{12,1004} (sed^{293} et^{8,316} αναξ. του κυριου) Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et$^{parall 536}$ al Ambrst al. Cyr$^{ador 421}$ miscet vv. 27 et 29 ος αν εσθιη το σωμ. του κυρ. και πινη το ποτηρ. αυτου αναξιως, κριμα εαυτω εσθιει και πινει, μη διακρι. το σωμ. αυτου. Nec aliter F^{a} ο εσθιων τον αρτον του κυριου αναξιως, η πινων το αιμα αυτου, κριμα εαυτω εσθιει και πινει. Item Caesar^{97} Quaest$^{ad antioch 242}$ add αναξιως ante εσθιων. Cf et. Or^{4,444} ωσπερ ο αναξιως εσθιων τον αρτ. του κυρ. η πινων αυτου το ποτηριον, εις κριμα εσθιει και πινει. Item prov ap Mai^{8} (sed in cod^{patmio} ea verba desunt) ο δε αναξ. εσθιων το σωμα και πινων το αιμ. του κυρ. κριμα εαυτω etc. Et Hil^{425} *Quem qui indigne acceperit, iudicium sibi acquirit.* | κριμα: Or^{4,444} Caes^{97} εις κριμ., item cop | το σωμα absq κυρ. cum ℵ*ABC* 17. 67** am* fu* harl* al^{lachm} sah. Praeterea aeth^{ro} *si non sit pura anima eius* pro μη διακρ. το σωμ., aeth^{pp} eadem habet sed praemissis μη διακρ. το σω. του κυρ. ημων και ... ς add του κυριου cum ℵ^{c}C^{c}DEFGKLP al pler vg cle am** fu** demid harl** tol syr^{utr} cop arm go Bas$^{eth 253}$ et$^{bapt 654}$ Chr^{293} Euthal^{cod} Thdrt Dam^{bis} (ut ante) al Ambrst al ... Cyr^{ador} αυτου, vide ante

31. ει δε (Gb'') cum ℵ*ABDEFG 17. 46. 109. g (*si autem*) go aeth Clem^{321} Aug$^{adim 8,138}$. Praeterea *quodsi* d e f vg Or$^{int 2,201}$ Ambrst Pel al ... ς ει γαρ cum ℵ^{c}CKLP al pler syr^{utr} sah cop arm Bas$^{regg 399}$ Chr^{294} et ^{1,933} et^{saep} Cyr^{4,597} Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et^{1,272} al Aug$^{ioh 22}$ et^{alib} | διεκρινομεν et. Clem^{323} Bas$^{regg ?99}$ Dam ad h. l. etc ... 37. 46. 47. 108* 109. al plus^{10} Bas$^{regg cod}$ Chr^{294} et^{saep} Cyr^{4,597} Thdrt Dam ^{1,272} al εκρινομεν

32. υπο et. Clem^{123} Bas$^{regg 399}$ et^{463} etc ... FG απο | του κυριου cum ℵBC 17. 37. 72. 80. 178. Clem^{123} Dam ... ς Ln Ti om του cum ADEF GKLP al pler Bas$^{regg 399}$ et^{463} et^{alib} Caes^{30} Chr^{294} et^{8,249} et ap Dam

μεν. 33 ὥστε, ἀδελφοί μου, συνερχόμενοι εἰσ τὸ φαγεῖν ἀλλήλουσ
ἐκδέχεσθε. 34 εἴ τισ πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω, ἵνα μὴ εἰσ κρίμα
συνέρχησθε. τὰ δὲ λοιπὰ ὡσ ἂν ἔλθω διατάξομαι.

XII.

1 Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶσ ἀγνοεῖν.
2 οἴδατε ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε πρὸσ τὰ εἴδωλα τὰ ἄφωνα ὡσ ἂν ἤγε-
1 Io 4, 2 σθε ἀπαγόμενοι. 3 διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶσ ἐν πνεύματι θεοῦ
λαλῶν λέγει· ἀνάθεμα Ἰησοῦσ, καὶ οὐδεὶσ δύναται εἰπεῖν· κύριοσ
Ἰησοῦσ, εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἁγίῳ.

---

parall^{676} Cyr$^{ioh\,597}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam^{1,272} al | *συν τω κοσμω* et. Peratae et Sim^{mag} ap Hipp^{125} et^{167} Clem^{423} etc ... FG g add *τουτω*, item d e f vg pp^{lat} *cum hoc mundo*

33. *μου* (et. it vg etc; errat Sab de d): 67** syr$^{p\ txt}$ (add enim *μου* c.*) arm Aug$^{ep\,55}$ (^{2,127}) Ambrst om

34. *ει* sine copula cum ℵ*ABCD*FG al^{10} it vg sah cop aeth Euthal^{cod} Cyp^{322} Ambrst al ... ς (= Gb Sz) add *δε* cum ℵ^{c}D$^{b\,et\,c}$EKLP al pler demid syr^{utr} arm Clem^{172} Chr^{295} et^{394} Thdrt Dam al | *κριμα*: K *κρισιν* | *συνερχησθε*: F al pauc *-εσθε* (F *-θαι*) | *διαταξομαι* cum ℵBCKLP al pler Chr^{295} etc ... ADEFG 37. 44. 47. al *διαταξωμαι*

XII. 1. *αδελφοι*: D*$^{et\,c}$(non item^{b})EFG 52. d e f g vg aeth Did$^{tri\,66}$ Ath$^{lat\,776}$ Ambrst al post *αγνοειν* pon | *ου θελω υμ. αγν.* ^{2} *οιδατε*: syr^{sch} et ar^{erp} breviter *volo ut sciatis*

2. *οτι οτε* (Gb″ Sz) cum ℵABCD^{gr}E^{gr}LP al plus^{50} f g vg syr^{p} sah arm aeth^{utr} Bas$^{regg\,492}$ Did$^{tri\,66}$ Ath$^{lat\,776}$ Chr$^{801.\,804}$ Thdrt^{cod} al Vig$^{trin\,12}$ Pelag ... ς (= Sz) *οτι* (omisso *οτε*) cum F^{gr}G^{gr}K^{mg} al mu d e syr^{sch} cop ar^{e} Ambrst. Atque etiam Ln *οτι* [*οτε*] ... K* 1. 23. 37. 108. Euthal^{cod} Thdrt^{ed} Dam Aug$^{ps\,66}$ (^{4,658}) et$^{faust\,21}$ (^{8,355}) *οτε* (omisso *οτι*). Cf et. Or$^{int\,2,350}$ „scribit apostolus: *Cum autem gentes essetis, idolorum forma euntes prout ducebamini.* | *τα αφωνα* (119. om) ... F^{gr}G *τα αμορφα* (g *ad simulacrorum formationes*) | D^{c}L al *ἂν ἤγεσθε*. Contra B^{3} al (item G ex emendatione ut^{vid}) *ἀνήγεσθε*. Cf Aug l. l. *quomodo ascendebatis.*

3. *εν πνευμ. θεου*: P om *θεου* | *λαλων*: DEF^{gr}G d e g (non item f vg m^{5} et^{10}) Hil$^{806.\,963}$ Victorin$^{ari\,1}$ al (non item Aug$^{faust\,21}$ et^{alib} Ambrst al) om | *ιησουσ* (Gb′) cum ℵABC 6. 17* 46* 109. cop arm aeth^{utr} (etiam syr^{utr} ut^{vid}) Euthal^{cod} Cyr$^{ioh\,798}$ et$^{apolog\,244}$ ... F 17** f m^{10} vg Cyr$^{ioh\,9.\,568}$ et$^{ador\,261}$ Ath$^{lat\,776}$ Did$^{lat\,6,265}$ Hil^{cod} Ambrst al *ιησου* ... ς *ιησουν* cum DEGKLP al pler d e g harl sah syr$^{p\ mg\ graec}$ Or^{1,282} et$^{cat\,227}$ Chr^{805} Cyr$^{act\,89}$ Thdrt Dam al Novatian^{3,312} Hil$^{963\,ed}$. Ceterum Cyr$^{ioh\,568}$ *ουδεισ γαρ λεγει αναθεμα ιησου, ει μη εν βεελζεβουλ, κατα*

4 *Διαιρέσεισ δὲ χαρισμάτων εἰσίν, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα·* 5 *καὶ* Ro 12, 6
διαιρέσεισ διακονιῶν εἰσίν, καὶ ὁ αὐτὸσ κύριοσ· 6 *καὶ διαιρέσεισ*
ἐνεργημάτων εἰσίν, ὁ δὲ αὐτὸσ θεὸσ ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶ-
σιν. 7 *ἑκάστῳ δὲ δίδοται ἡ φανέρωσισ τοῦ πνεύματοσ πρὸσ τὸ*
συμφέρον. 8 *ᾧ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματοσ δίδοται λόγοσ σοφίασ,*
ἄλλῳ δὲ λόγοσ γνώσεωσ κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, 9 *ἑτέρῳ πίστισ ἐν*

την του παυλου φωνην. Ibidem[9] *ει γαρ ουδεισ δυναται ειπειν αναθεμα ιησου, ει μη εν βεελζεβουλ.* Item alibi. | *κυριοσ ιησουσ* (Gb″) cum ℵABC 6. 17. 31. 46. 67** 73. 109. f vg syr[sch] sah aeth[utr] Or[1,232. 4,388. 421. 422. 456] (et[int 1,61] sed fluct lectio) Did[tri 66] Bas[spir 23] edd vet Epiph[863] et[2,7] Euthal[cod] Cyr[ioh 615. 1095] et[act 39] Amb[spir 612] Aug[faust 21] ([8,365]) Tichon[reg 6] ... ς *κυριον ιησουν* cum DEF[gr]GKLP al pler d e g m[10] syr[p] arm cop[vid] Ath[2,8] et[lat 1,775] Bas[spir 23] ex[cdd omn] et[1, 322. 182] Dial[maced 475. 476] (Ath[opp 2]) Macar[7, 129] Epiph[828] et[2, 73] Chr[305] et[8,589] Thdrt Dam al Did[int 6,265] Amb[saep] Ambrst Aug[serm dom 2] ([3,2,224. 235]) al. Libere ut[vid] transponit Or[1, 232]: *ουδεισ δυναται ειπειν· κυριοσ ιησουσ ει μη εν πνευματι αγιω, και ουδεισ εν πνευμ. αγιω* (corrige *θεου*?) *λαλων λεγει αναθεμα ιησουν, το αυτο ονομαζων αγιον πνευμα και πνευμα θεου.* Nil probat Eus[mai 26] *ουτωσ αδυνατον εστι κυριον ιησουν ειπειν* (adde *ει*?) *μη εν πνευματι αγιω.*

4. *το δε αυτο* et. Eus[ps 461] et[ad mari] ap Mai[302] Did[tri 60] Bas[spir 31] etc ... B Or[4,62] Eus[dem 174] et[ps 193] *το δ αυτο* ... Bas[2,583] *και το αυτο.* Cf et. Eus[marc 13] *αγνοων οτι διαιρεσεισ χαρισματων εισιν, ει και το αυτο πνευμα.*

5. *και διαιρεσεισ*: P om *και* | *και ο* (A* k[scr] om, sed suppl ipse A* ut vdtr) *αυτοσ* ... 17. 41. 73. 115. 119. d e f m[10] vg arm Ir[int 255] cdd Or[int 1,64] Eus[ps 195] Ath[542] (sed fluct lectio) et[lat 774] Epiph[901] et[2,78] Bas[spir 81] Cyr[act 39] Chr[306] al Hil[806] (non item[964]) al mu *ο δε αυτοσ* | *κυριοσ*: d Ir[int] cod *deus*

6. *ο δε αυτοσ* cum ℵAKLP al pler (item DEFG *ο αυτ. δε*) al pler d e f g m[10] vg syr[utr] sah arm Eus[ps 195] (*ο δ αυτ.*) Bas[eunom 298] et[2,583] Did[tri 60] Ath[542] et[lat 774] Epiph[893] et[901] Cyr[act 39] Chr[306] al mu Ir[int 255] Or[int 1,64] Hil[806. 964. 967] Aug[faust 21] et[alib] Ambrst al mu ...... Ti *και ο αυτοσ* cum BC 37. 46 109. 137. Or[4,62] Euthal[cod] | *θεοσ* sine *εστι* cum ℵ*AC DEFGP al[10] (c[scr] add *χριστοσ*) d e f g m[10] (*dominus*) vg sah arm Eus[ps 193] Bas[bis] Did[tri] Ath (et[lat]) Epiph[bis] Euthal[cod] Chr[306] al Ir[int] Or[int] Hil etc ... ς (= Gb Sz) praem *εστι* cum ℵ[c]KL al pler Or[4,62] Cyr[act 39] Thdrt Dam, item B add post *ενεργων* | *τα παντα*: D* om *τα*

7 *εκαστω δε*: L 37. 238. om *δε* (non probant Clem[624] Eus[mar] ap Mai[302])

8. 9. K ab *αλλω δε* v. 8. transilit ad *αλλω δε χαρισμ.* Similiter al nonnihil transiliendo om.

9. *ετερω* (Or[4,266] et[cat rom 34] Did[tri 414] lib *αλλω*) sine copula cum ℵ*BD*E FG 47. 67** d e f g m[10] vg syr[sch] arm Clem[624] Or[3,174. 4,284. 349] et[cat]

τῷ αὐτῷ πνεύματι, ἄλλῳ δὲ χαρίσματα ἰαμάτων ἐν τῷ ἑνὶ πνεύματι, 10 *ἄλλῳ δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ δὲ προφητεία, ἄλλῳ δὲ διάκρισισ πνευμάτων, ἑτέρῳ γένη γλωσσῶν, ἄλλῳ δὲ ἑρμηνεία*

---

rom^{34} et$^{int\,4,649}$ Eus$^{marc\,13}$ et^{174} Did$^{lat\,271}$ Hil$^{165.\,806}$ Ambrst al mu ... ς Ti add *δε*, Ln [*δε*] cum ℵ^{c}AD$^{b\,et\,c}$KLP al fere omnib sah cop syr^{p} Or^{1,640} et$^{4\,266}$ Eus$^{ps\,316}$ et^{marin} ap Mai^{302} Caes^{29} Did$^{tri\,414}$ (sed^{libere}) et $^{lat\,267}$ Cyr$^{hr\,77}$ et^{250} Chr^{307} Thdrt ad h. l. et$^{alibi\ ter}$ Dam al Hil^{964} Aug semel (sed plerumq non add; cf Sab) | *αλλω δε* et. Clem^{624} Cyr$^{hr\,bis}$ Chr Thdrt al mu Hil^{964} ... DEFG it (et. m^{10}) vg Eus$^{ps\,316}$ et$^{marc\,13}$ arm Hil^{165} al mu om *δε* | *χαρισματα* (F*G* add *τα*) et. Clem al mu Hil$^{165.\,806}$ (*dona*) al (m^{10} f *gratiae*, g *dona t gratiae*, sed g** *gratia*) ... d e g** vg Tert$^{marc\,5,8}$ Hil^{964} Amb^{saep} Aug^{saep} al *gratia*, *donum*, *donatio* | *εν τω ενι* cum AB 17. 31. 67** 74. 80. a^{scr} d e f m^{10} vg Did$^{tri\,141.\,147}$ Euthal^{cod} Bas$^{euno\,298\,cdd}$ Dam Hil^{806} et$^{964\,cod}$ Amb$^{ps\,45,931}$ ac^{saepe} Aug^{saep} al mu ... ς *εν τω αυτω* cum ℵC^{3}DEFGKLP al pler f $^{sup\ graecis}$ g cop Clem Cyr$^{hr\,250}$ Bas$^{euno\ ed}$ Chr^{307} Thdrt al Hil$^{964\,ed}$ ... C* om *εν τω ενι πνευμ.*, item Eus$^{ps\,316}$ (sed pergit *αλλω δε γενη γλωσσων και οσα αλλα* etc; Eus^{marin} praeterit *αλλω δε χαρ.* usq *πνευμ.*, item Bas^{3,305}) Tert^{marc} al (sed in pp vix hoc urgeri potest)

10. *δε* prim ... D*FG it vg arm Clem^{624} Hil$^{806\ 964}$ al om | *ενεργηματα* et. Clem^{624} Or^{2,567} Eus$^{marin\,302}$ Cyr$^{hr\,250}$ Bas^{3,305} et$^{euno\,298}$ Caes^{29} etc Aug^{saep} (sed non ubique) al ... DEFG *ενεργεια* (DE *-για*), item *operatio* it vg Hil^{bis} al mu. Praeterea 46. *ενεργειαι*, 19. *ενεργημα*. | *δυναμεων* et. Clem Or Eus^{marin} Bas^{3,305} et$^{euno\,298}$ Caes etc Tert$^{marc\,5,8}$ Hil^{964} et^{806} Aug^{saepe} Ambrst al ... DEFG d e f$^{sup\ graecis}$ (non$^{txt\ lat}$) g m^{10} Cyr$^{hr\,250}$ Gaud$^{serm\,9}$ *δυναμεωσ* | *αλλω δε προφ.* cum ℵACKLP al omn^{vid} syr^{utr} cop Or$^{cat\,246}$ Eus^{marin} Caes Bas$^{euno\,298}$ Cyr^{hr} Chr^{307} Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Ln om *δε* cum BDEFG it vg Clem^{624} Eus$^{marc\,13}$ Bas^{3,305} Tert$^{marc\,5,8}$ Ambrst al mu | *προφητεια*: 46. h^{scr} al? Eus^{marin} Chr^{307} *-τειαι* | *αλλω δε διακρ.* cum ℵACKLP al omn^{vid} syr^{utr} cop Eus^{marin} Caes Cyr^{hr} Bas^{euno} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Ln om *δε* cum BDEFG it vg arm Clem Bas^{3,305} Tert^{marc} Ambrst al mu | *διακρισισ* cum ℵCD*FGP 17. d e f g m^{10} vg syr^{sch} sah (dedit Münt) arm (aeth^{libere}) Clem Or$^{cat\,226}$ (*το χαρισμα τησ διακρισεωσ του πνευματοσ*) Bas$^{euno\,298}$ Tert$^{marc\,5,8}$ Hil rell omn ... ς Ln Ti *διακρισεισ* cum ABD^{gr}c K^{sil}L al pler syr^{p} cop Eus^{marin} Bas$^{3\,305}$ Caes Cyr^{hr} Euthal^{cod} Chr^{307} Thdrt al | *ετερω* sine *δε* cum ℵ*BDEFGP 119. l^{scr} al? it (et. m^{10}) vg Clem Caes Tert$^{marc\,5,8}$ rell ... ς Ti add *δε* cum ℵ^{c}ACKL al pler syr^{utr} cop arm Eus$^{ps\,316}$ et$^{marin\,302}$ Cyr^{hr} Bas^{euno} (*αλλω δε*) Euthal^{cod} Chr^{307} Thdrt al | *αλλω δε* usq *γλωσσων*: BK 109. d^{scr} k^{scr} al^{vid} Eus^{marin} om | *αλλω δε* et. Clem Caes etc ... D* d e f m^{10} vg arm Tert$^{marc\,5,8}$ Hil$^{165.\,964}$ et^{alib} al mu (sed non Hier$^{qu\,9}$ ad hedib) om *δε* | *ερμηνεια* (*-εια* ℵCD^{c} etc; AD*FGLP etc *-ια*) cum ℵCD^{c}EFGKLP al omn^{vid} Clem Caes Bas^{euno} Cyr^{hr} Euthal^{cod} etc ... Ln *διερμηνεια* cum AD* (:: cf 12, 30. 14, 5. 13. 27. 28). Perrexerat D^{gr*}

γλωσσῶν· 11 *πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα,*
διαιροῦν ἰδίᾳ ἑκάστῳ καθὼσ βούλεται.
12 *Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἕν ἐστιν καὶ μέλη πολλὰ ἔχει,* 27 6, 15 Ro 12, 4 s
πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματοσ πολλὰ ὄντα ἕν ἐστιν σῶμα, οὕτωσ
καὶ ὁ Χριστόσ· 13 *καὶ γὰρ ἐν ἑνὶ πνεύματι ἡμεῖσ πάντεσ εἰσ ἓν*
σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνεσ, εἴτε δοῦλοι εἴτε Ga 3, 28
ἐλεύθεροι, καὶ πάντεσ ἓν πνεῦμα ἐποτίσθημεν. 14 *καὶ γὰρ τὸ*

---

per incuriam *γενη*, sed et uncis et punctis notatum est. ... m[10] Vig varimad Cassiod *interpretationes*

11. *παντα δε ταυτ.* cum ℵABCKLP al fere omn m[10] syr[utr] Clem[624] Eus marin[303] Chr[hr 250] Did[tri 142. 147] Ath[705] Caes[29] Chr[307] Euthal[cod] Thdrt ad h. l. et[243] et[4,390] Dam al Hil[806] Aug[saepe] al (Or[int 4,618] *omnia autem* omisso *ταυτα*) ... DEFG 46. d e f g vg cop go arm Iust[rect fid 6] Or[3,350] Bas[euno 298] Did[tri 61] Ath[523. 544] Cyr[thes 84] Thdrt[4,13] Chr[2,555. 556] Hil[965] Ambrst al *ταυτ. δε παντ.* | *το εν* et. Iust[rect fid] Clem Eus[marin] Bas euno Cyr[hr] Did[tri ter] Ath[ter] Chr[2,555. 556] Cyr[thes] Thdrt ad h. l. et[243] Dam al ... D*FG 119. arm Ign[intpol 264] Or[3,350] Chr[307] et[2,739] Severian [6,510] (in Chr[opp]) om *το* | *ιδια* et. Iust[rect fid] Clem Eus[marin] Ath[ter] Did[ter] Cyr[hr] Bas[2,133] Caes al mu Aug[saepe] (*dividens propria singulis*) Hier[pelag 1] (4,2,494 *dividens singulis unicuique*) al (et. syr[p mg graec]) ... D* (*διερουμενα* pro *διαιρ. ιδια*) FG d e f g m[10] vg syr[sch] arm Bas[2,583] et[euno 298] Epiph[414. 476. 782] Or[3,350] (*χωρηγουν εκαστω*) et[int 1,64] Did[lat 271] Hil[965] (non item[cod?]) Amb[fid 2,479] et[alib]) Hier[saep] Ambrst al om

12. *γαρ* et. Hipp[prov] ap Mai[74] Hil[966] etc: K a[scr] arm aeth om | *και μελη*: D*F[gr]G d e g go Hipp[prov] Hil Ticho[nreg 1] *μελη δε* | *πολλα εχει* cum ℵABCP 17. 37. 73. 118. arm Hipp[prov] Euthal[cod] Thdrt ad h. l. Hier iovin 2 (4,2,216) ... ς Ti *εχει πολλα* cum DEFGKL al pler it vg syr[utr] go Chr[314] Thdrt[2,101] Dam al Hil Ambrst al | *τα μελη του*: D* d e go Hil Ambrst Tich *τ. μελ. εκ του* (d e *de corpore uno*, Hil etc *ex uno corpore* | *του σωματοσ* sine additam cum ℵ*ABCFGKLP 10. 17. 23. 31. 73. 115. 119. 122* 137. d[scr] f g vg syr[utr] cop arm aeth Chr[314 sem] et[315] Euthal cod Thdrt ad h. l. al Hier[iovin 2] Aug[ps 30] et[ps 67] et[alib] al ... ς (= Gb[oo] Sz) add *του ενοσ* cum ℵ[c]DE al pler (178. praem) d e sah[münt] go Chr [314 sem] Thdrt[2,101] Dam, item (*ex uno corpore*) Hil Ambrst Tich | *χριστοσ*: C *κυριοσ*

13. *εν ενι*: 57. al aliq d e (hi[2] *nam et uno spiritu*) Clem[117] om *εν*. Item F[gr]G g om *εν* | *εισ εν*: D[gr*] (confuse) *εισ εσμεν εν* | *εν πνευμ.* (ante *εποτισθημ.*) cum ℵ(A)BC*D*FGP 17. 47. 73. 80. 137. d[scr] d e g am fu harl (hi omnes *unum spiritum potati sumus* vel *potavimus*, g sub *aut potabimur*) et (*uno spiritu*) demid tol, atque etiam (vel *unum spir.* vel *uno sp.*) syr[utr] cop arm aeth go Ign[intpol 264] Ath[533. 554] Did[tri 147. 174. 261. 272. 278] Chr[316] Euthal[cod] Aug[faust 21] Ambrst al ... ς (Gb[o]) praem *εισ* cum D[c]EK(L) al pler vg[cle] (*in uno spiritu*) Thdrt ad h. l. et[2,101] Dam. Praeterea a[scr] 134. 139. 178. 179. al fere[20] *εισ* (al[2] om) *εν πομα εποτισθ.* (Mac[hom 4,12] *και παντεσ, φησι, το αυτο πομα επο-*

σῶμα οὐκ ἔστιν ἓν μέλοσ ἀλλὰ πολλά. 15 *ἐὰν εἴπῃ ὁ πούσ· ὅτι οὐκ*
εἰμὶ χείρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματοσ, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ
σώματοσ. 16 *καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὖσ· ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμόσ, οὐκ εἰμὶ*
ἐκ τοῦ σώματοσ, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματοσ. 17 *εἰ*
ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμόσ, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὄσφρη-
σισ; 18 *νυνὶ δὲ ὁ θεὸσ ἔθετο τὰ μέλη, ἓν ἕκαστον αὐτῶν ἐν τῷ*
σώματι καθὼσ ἠθέλησεν. 19 *εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἓν μέλοσ, ποῦ τὸ*
σῶμα; 20 *νῦν δὲ πολλὰ μὲν μέλη, ἓν δὲ σῶμα.* 21 *οὐ δύναται*
δὲ ὁ ὀφθαλμὸσ εἰπεῖν τῇ χειρί· χρείαν σου οὐκ ἔχω, ἢ πάλιν ἡ
κεφαλὴ τοῖσ ποσίν· χρείαν ὑμῶν οὐκ ἔχω· 22 *ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον*
τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματοσ ἀσθενέστερα ὑπάρχειν ἀναγκαῖά

τισθ.), item syr[p] *unum potum* (in mg[graec] *πομα*) *bibimus*, Clem[117] *ενι ποματι επιομεν*, 18* 20. 63. 113** 121. 123. *εν* (*sive εισ εν*) *πομα εποτισθ. εισ εν πνευμα*, L 21. 39. 116. *εισ εν πνευμα εφωτισθημεν*, A vero *εν σωμα εσμεν*

15. *ουκ εστιν*: ℵ* *ουκ ειμι*, sed[a] vel ipse* correxit

16. *και*: et. Or[int 3,61] Aug[ps 87] ([4,980]) Pel al; item Aug[faust 21] *Vel si* ... D*E d e go Ambrst om | *οτι*: P 114. Chr[mosc 1] om. Ceterum ad finem versuum 15 et 16 punctum posuimus (ut etiam Ln, nec aliter voluit Wtst), contra ς Gb Sz interrogationis signum.

17. *οφθαλμοσ*: D* *ο οφθ.*

18. *νυνι* cum ℵCD[b et c]KLP al pler Chr[318 bis] Euthal[cod] Thdrt Dam al ... Ln *νυν* cum ABD*FG 73. 119. l[scr] Thphyl. Cf autem Etymologic: *τὸ νῦν κατ᾽ ἔκτασιν τοῦ ι γίνεται νυνί, καὶ διαφέρει τοῦ νῦν· τὸ μὲν γὰρ νῦν καθόλου ἐπιρρηματικῶσ τάσσεται ἐπὶ τῶν τριῶν καιρῶν, τὸ δὲ νυνὶ ἐπὶ μόνου τοῦ ἐνεστῶτοσ*: ad quam sententiam cf Steph. Thes. vol. 5. p. 1609. | *ο θεοσ εθετο*: 17. f vg (non item d e g) Or[3,617] (non item[int 3,61] nec[4,648]) *εθετ. ο θε.* | *εν εκαστον*: K praem (perperam) *εισ*

19. *τα παντα* cum ℵACDEKLP al fere omn Chr[318. 319] Euthal[cod] Thdrt[bis] Dam etc ... BFG 17. om *τα*, hinc Ln [*τα*]

20. *νυν δε* cum ℵABCDEKL al pler Chr[319] Thdrt Dam al ... FGP 32. 47. 67. 80. 114. Chr[318] Thphyl *νυνι δε* | *μεν* cum ℵACD[b et c]EFGKLP al pler f g vg etc ... BD* 73. 114. d e arm go Aug[ps 87] et[faust 21] om; hinc Ln [*μεν*]

21. *ου δυν. δε* cum ℵBDEKL al plu d e vg (et. am fu** etc) syr[p] go Chr[324 bis] Thdrt Dam al Ambrst Aug[faust 21] al ... Gb Sz om *δε* et Ln [*δε*] cum ACFGP 17. 37. 137. al[20] f g fu* demid syr[sch] cop arm aeth Euthal[cod] Aug[ps 87] al | *ο οφθαλμ.* cum ℵABCDEFGLP al plus[40] Or[3,802] Bas[spir 52] Chr[324] Euthal[cod] etc ... ς (= Gb Sz) om *ο* cum K al mu[vid] arm Thdrt[4,572] Thphyl[txt] (non item[com])

ἐστιν, 23 καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματοσ, τούτοισ
τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν, καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημο-
σύνην περισσοτέραν ἔχει, 24 τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν οὐ χρείαν ἔχει.
ἀλλὰ ὁ θεὸσ συνεκέρασεν τὸ σῶμα, τῷ ὑστερουμένῳ περισσοτέραν
δοὺσ τιμήν, 25 ἵνα μὴ ᾖ σχίσματα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ
ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσιν τὰ μέλη. 26 καὶ εἴτε πάσχει ἓν μέλοσ,
συνπάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται μέλοσ, συνχαίρει πάντα

---

23. *και α*: Fgr Ggr *και ο* (non mutatis sqq) | ς^e 1624. 1683. (non amplius 1656.) *ατιμωτερα*, ut etiam L 37. al aliq | *ειναι του σωματοσ*: DEFG al² it vg Dam pplat pler (sed non Augfaust 21 et 29) add *μελη* vel post *ειναι* vel (ut 17. Dam f vg) ante *ειναι* | *εχει*: Fgr Ggr *εχειν*

24. *εχει*: DEFgr Ggr d e syrsch add *τιμησ* | *αλλα* cum ℵABCDEL al mu (5 ap Scri) Mcionepiph 320 et 361 Dam … ς *αλλ* cum FGKsil al plu Chr326 Thdrt al | *ο θε. συνεκερ.* et. Mcionepiph etc … A *συνεκ. ο θε.* | *το σωμα* (ℵc): ℵ* om *το* | *τω υστερουμενω* cum ℵ*ABC 17. 57. 67** Melet epiph 877 init Dam … ς Ti *τ. υστερουντι* cum ℵcDEFGKL al pler Or4,198 Dial869 Chr326 Euthalcod Thdrt Antio1158 al | *περισσοτεραν δουσ τιμην* et. Or (sed *διδουσ*) Dial etc … B *τι περισσοτερον δουσ*

25. *σχισματα* cum ℵD*FGL 47. 74. 109. ascr al plus30 (7 ap Scri) g fu (harl* *sint scisma*) arm Bas2,216 Antioch1158 Dam Thphyl Augcontin 6,311 etnat boni 8,509 etfaust 29; 8,444 Sedul … ς Ln Ti *σχισμα* cum ABCDbetc EK al plu d e f vg syrutr cop Or4,198 Chr326 Thdrt Oec Augfaust21; 8,855 Ambrst al :: minus aptum videbatur *σχισματα* de corpore dici | *το αυτο* (et. d e f g vg *id ipsum*) et. Or3,617 et 4,198 etc: Dgr*Fgr Ggr arm *τα αυτα* | *μεριμνωσιν* et. Orbis etc: DEFG Thphylmg *μεριμνα*

26. *ειτε* pri cum ℵACDEKL al fere omn vgcdd aplachm (*si quidem*) syrsch (*ut quando*) cop Bas2,216 Chr328. 329 Euthalcod Thdrt Dam al. Similiter 31. *ει*, Cyp21. 70. 99 (*Si patitur*) et Augsaep (*Quia si*) *si* posteaque *et si*. Cf et. Or1,214 *οὐ μόνον ἐνταῦθα τοῦ· ει πασχει μελοσ εν, συμπασχει παντα τα μελη, και ει δοξαζεται μελοσ εν* etc; item Eusdem 15 *καὶ τό· ει πασχει εν μελοσ, συμπασχει παντ. τα μελη*, nil praeterea; ita etiam Thdrt4, 1127 etalib *ει γαρ πασχει εν μελοσ* etc, quae quidem certe contra *ει τι* testantur. Libere et. Or2,640 *οι πιστευοντεσ εισι σωμα χριστου και μελη εκ μελουσ· εαν δε πασχη μελοσ εν, συμπασχει πα. τα μελη, και εαν δοξαζηται μελ. εν, συνδοξαζεται* etc. Item bis *εαν* Basregg 474 …… Ln *ει τι* cum BFG d e f g vg syrp arm Ambrst al | *εν* et. Or1,214. 2,640 Eusdem 15 Bas2,216 etregg 474. 476 al Cypter etc (sed Or1,214 *μελ. εν*, Cyp21. 99 *membrum unum*) … A om. Similiter sed liberrime Or4,198 *ει τινα ευπαθειαν εχει μελοσ, συνευπαθηση παντα* etc | *συνπασχ-* cum ℵAB*CDEFG … ς Ln *συμπ-* cum B³Ksil L al certe pler | *μελοσ* sec loc sine *εν* (et. Lned min) cum ℵ*AB Thdrt4, 1208 … ς Lned mai Ti praem *εν* cum ℵcCDEFGKL al omnvid it vg syrutr cop arm aeth Or1,214 (*μελοσ εν*) et2,640 (ut ante) Bas2,216 etregg 474 Chr329 bis Euthalcod Thdrt ad h. l. Dam al Cypter (sedbis *membr. unum*) etc | *συνχαι-* cum AB*CDEFG 37. … ς Ln *συγχ-* cum ℵB³Ksil L al pler

12 τὰ μέλη. 27 ὑμεῖσ δέ ἐστε σῶμα Χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρουσ.
9. 10 Eph 4, 11 28 καὶ οὓσ μὲν ἔθετο ὁ θεὸσ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλουσ,
δεύτερον προφήτασ, τρίτον διδασκάλουσ, ἔπειτα δυνάμεισ, ἔπειτα
χαρίσματα ἰαμάτων, ἀντιλήμψεισ, κυβερνήσεισ, γένη γλωσσῶν.
29 μὴ πάντεσ ἀπόστολοι; μὴ πάντεσ προφῆται; μὴ πάντεσ διδά-
σκαλοι; μὴ πάντεσ δυνάμεισ; 30 μὴ πάντεσ χαρίσματα ἔχουσιν
ἰαμάτων; μὴ πάντεσ γλώσσαισ λαλοῦσιν; μὴ πάντεσ διερμηνεύου-
14, 1 σιν; 31 ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ μείζονα· καὶ ἔτι καθ' ὑπερ-
βολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι.

---

27. *εστε σωμα* et. Or[3,640· 4,197] et[int 3,61] et[alib] (et[cat 182] *και παντεσ εστε σωμ. χριστ.*) Eus[dem 467] et[ps 53] ac[saep] etc ... F[gr]G g Amb[luc 15, 1461] (non item[17, 1476]) *σωμα εστε* | *μερουσ* et. Or[3, 640· 4, 197] et[int 4, 564. 600] Eus[dem 467] et[ps 148. 370] et[alib] Bas[2,216] Chr[333] Euthal[cod] Thdrt ad h. l. et[2, 101] Dam al (Thdrt sic: *ου γαρ ημεισ μονοι, αλλα παντεσ οι κατα την οικουμενην πεπιστευκοτεσ· δια τουτο γαρ το εκ μερουσ προστεθεικεν.* Similiter alii explicant.) ...... D* d e f vg syr[p] (sed[mg] *μερουσ*) arm Or[2, 640] Eus[ps 53] Epiph[707] Thdrt[1, 1200] Severian[cat 248] Procl [698] (Gall[9]) Ambrst al (sed Amb[luc 15] et[17] *ex membris*; Hil[967] Aug[ioh 21] om) *εκ μελουσ.* Sic Severian l. l. (*ουκ ειπεν μελη εκ μελων, αλλα μελη πολλα εκ μελουσ ενοσ· μελοσ γαρ η κεφαλη του ολου σωματοσ.*)

28. *τριτον*: D[gr*] add *δε*, 37. Or[3,501] (non item[int 600] nec[cat 245]) praem *και* | *επειτα* pri: syr[p mg graec] *ειτα* | *επειτα* sec cum ℵABC 17. 39. 73. 74. 93. Bas[3, 34] Cyr[hr 298] Chr[333] Euthal[cod] Cyr[act 40] Dam. Videntur etiam agnoscere qui bis *deinde* habent Aug[gest pelag 10, 209] Ambrst ... ϛ *ειτα* cum KL al pler Thdrt Thphyl Oec. Item[vid] f vg quum habeant *deinde - exinde* ... DEFG d e g Hil[967] Amb[ps 118, 1250] et[spir 2] (662. 663) om *αντιλημψ-* cum ℵAB*D*FG ... ϛ *αντιληψ-* cum B[3]CD[c]EKL al omn[vid] *γενη* (ℵ[a]): ℵ* om (per manifestam incuriam) | *γλωσσων*: vg[cle] harl** tol (demid) syr[p] arm Ambrst (sed fluct lectio) Pelag add *interpretationes* (demid *-onem*) *sermonum.* Cf huc Luc[brug]: *Correctoribus visum non est omittere* interpretationes, *quamvis Graeco consentanee ab aliis libris omittatur.*

31. *τα χαρισμ.*: FG om *τα* | *τα* sec: in F supra scriptum est | *μειζονα* cum ℵABC 5. 6. 10. 17. 31. 37. 39. 67** 73. 137. 213. am aeth[utr] Or [3, 647· 4, 418] et[cat 94] et[int 4, 649] Philea (ap Routh[4, 88] ex Eus[hist 8,10]) Thdor mop ex[cat 246] Euthal[cod] Cyr[thes 84] Thdrt[comm] Dam ad h. l. et[parall 634] Hier[iovin 2 : 4, 2, 216] et[pelag 1 : 4, 2, 494] et[naum 1 : 3, 1559]. Habent enim Or[int 4,649]: *apud Paulum - dicentem: Aemulamini autem dona maiora, magis autem ut prophetetis* (cf 14, 1), item Phileas ap Eus: *ζηλωσαντεσ τα μειζονα χαρισματα οι χριστοφοροι μαρτυρεσ*, item Thdor[mop] *αντι του· ολωσ γαρ εφιεσθε των μειζονων χαρισματων· ει οντωσ εφιεσθε, εγω υμασ επι ταυτα προοδηγησω. τουτο γαρ επηγαγεν· και ετι καθ υπερβολην* etc ...... ϛ *κρειττονα* (DEFG etc *-σσονα*) cum DEFGKL al

XIII.

1 Ἐὰν ταῖσ γλώσσαισ τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων,
ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸσ ἠχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον.
2 καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν
τὴν γνῶσιν, καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν ὥστε ὄρη μεθιστάναι, 14, 3 ss

---

longe plu d e f g vg (exc am) cop[vid] arm Or[4,77] et[int 2, 141] Chr[337] Severian[cat 246] Thdrt[txt] Dam[parall 353] et[592] Phot[cat 247] Thphyl Amb[ps 36,378] et[vidui 5,194] Ambrst al (cf et. Tert[uxor 1,8] „*et meliorum donationum sectatores simus*). Ex illis habent Or[4,77] *το υπο παυλου προστεταγμενον· ζηλουτε τα χαρισμ. κρειττονα, μειζονα δε των χαρισματων το και παντων προτεταγμενον* etc, item[int 2, 141] *dicens: Aemulamini autem dona meliora, magis autem ut prophetetis;* Chr vero: *και ουκ ειπε „τα μειζονα", αλλα „τα κρειττονα"* etc, quae repetit Thphyl. | *και ετι* (G *ετει*, D[gr*] *ειτι*, F[gr] *ειτει*): FG d e g m[16] (*Item ad Cor. prima: Adhuc* etc) syr[sch] om *και* | *υμιν δεικνυμι* (A *διγνυμ.*, 17. *δεικνυω*): F[gr]G g *δεικν. υμιν*

XIII. 1. *γεγονα χαλκοσ* usque *αγαπ. δε μη εχω* (v. 2.): ℵ* om, suppl[a] | *γεγονα* et. Or[cat 250] et[int 2, 176] (Or[4, 121] *-γεγονε χαλκοσ ηχων*) Bas[3,303. 2,228] et[alib] Chr[338] Cyr[fest pasch 85] etc (f vg *factus sum velut*, item Aug [ioh 6] *fact. sum tamquam*, etc) ... D*E* *εν ειμι*, item F[gr]G *εν ειμι η*, d e g m[16] Ambrst *in* (g m Ambrst om) *unum sum ut* (Ambrst *velut*) | FG *χαλικοσ* | *αλαλαζον* cum ℵ[a]BCFGKL etc (syr[p mg gr] *αλλαλαζον*) ... A DE 17. d[scr] *αλαλαζων* (item 8[lect] *κυμβαλοσ αλαλαζων*)

2. *και εαν* pri loc cum ℵ[a]BDEFGL al fere omn Bas[3,308] Ephr[333] Chr[339] Euthal[cod] etc ... K *και αν* ... Ln *καν* cum AC 17. 31. Bas[2,228] Cyr[fest pasch 85] | *προφητειαν* cum ℵ[a]ABCD[3]FGK[sil] al pler ... D*L al pauc *-τιαν* | *ειδω* (*noverim* d e f g m[16] vg) ... AD* 17. 47* 72. al aliq Ephr [333] Bas[bapt 665] Dam[parall 858] *ιδω* ... FG *ουδα* (pro *οιδα*) | *παντα*: FG *τα παντ.* | *και εαν* sec loco cum ℵCDEFGKL al fere omn Ephr[333] Chr [339] Euthal[cod] etc (al pauc Bas[3, 308] *και εχω*, item f vg; 47. Bas[2, 228] *και* tantum omissis *εαν εχω*) ... Ln[ed min] *καν* cum AB 17. 31. Clem [614] Or[4,427] et[cat 251] Cyr[fest pasch 85] | *μεθισταναι* cum ℵBDEFG 17. 19. 31. 37. 43. 44. 48. 52. 55. 73. al pauc Clem Cyr[fest pasch] Thphyl ... Method[733] Bas[3,303] *μεθισταν* ... ς Ti *μεθιστανειν* cum ACKL al pler Or[3,576. 579] et[cat 251] Bas[2,228] et[bapt 665] Ephr[333] Chr[339] Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. et[parall 853] Oec | *ουθεν* (Gb″) cum ℵABCD[c]L al sat mu (10 ap Scri, 5 ap Mtth) Clem[614] Ephr[333] et[2,112] Bas[2,228] ex[cdd plu] et[bapt 665] Euthal[cod] Macar[hom 26] (Gall[7,99]) Dam ad h. l. et[parall 853] al ... ς[e] Gb Sz (non ς) *ουδεν* cum D*FGK[sil] al permu Clem[166] Method[733] Macar[hom 27] (Gall[7, 107]) Bas[3, 303] Chr[339] Cyr[fest pasch 85] Thdrt al. Ceterum cf Phryn[ecl 181]: *οὐθείσ, διὰ τοῦ θ, εἰ καὶ χρύσιπποσ καὶ οἱ ἀμφ᾽ αὐτὸν οὕτω λέγουσι, σὺ δὲ ἀποτρέπου λέγειν· οἱ γὰρ ἀρχαῖοι διὰ τοῦ δ λέ-*

ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθέν εἰμι. 3 καὶ ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καυθήσομαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθὲν ὠφελοῦμαι. 4 ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρη-

---

γουσιν, ουδεισ. Ad quae uberius adnotantem vide Lobeckium. In Steph. Thes. 5, 2373 exempla formae ουθεν ex papyris afferuntur. ειμι: A ωφελουμαι, item Amb[luc 13, 1453] et[ps 45, 929] al *nihil mihi prodest*

3. και εαν pri loc cum ℵDEFGKL al pler Ephr[333] Bas[bapt 665] Chr[339] Thdrt al ... Ln καν cum ABC 17. al pauc Clem[614] Or[cat 252] Bas[8,303] Cyr[4,754] et[fest pasch 85] Dam | ψωμισω cum ℵABCDEFGL al longe plu Clem[614] Or[cat 252] Ephr[333] Bas[8, 303] et[bapt 665] Chr[339] Euthal[cod] Cyr[bis] Thdrt Dam ad h. l. al ... ς[e] (non ς Gb Sz) ψωμιζω cum K[sil] al vix mu (nullus ap Scri) Dam[parall 353] | και εαν sec loc cum ℵ (B και αν) DEFGKL al pler (Meth[738]) Ephr[333] Bas[bapt 665] Chr[339] Thdrt al ... Ln καν cum AC al? Or[cat 252] Cyr[4,754] Dam ... Bas[8,303] Chr[mosc 2] Cyr[fest pasch] και tantum | παραδω: FG -δωσω | καυθησομαι (Gb') cum DEFGL al permu (6 ap Scri, 9 ap Mtthaei; Wtst al neglexerunt) Bas[bapt 665] Euthal[cod] Cyr[4, 754] Max[1, 545]. Item καυθησωμαι CK al plu Or[cat 252] Ephr[333] Chr[339] (sed[mosc 1] -σομαι) Cyr[fest pasch 85] Thdrt Dam al. Clem[614] παραδουσ το σωμα ινα καυθησεται, Bas[8,303] καυθη. Meth[738] και εαν το σωμα μου πυρι παραδωσω. Confirmant eandem lectionem (καυθησ-) d e f g m[16] vg syr[utr] cop arm aeth go Tert[prax 1] (*quando etsi corpus suum tradidisset exurendum, nihil profecisset, dilectionem dei non habens*) Cyp[199. 304] Rebapt[13] (Gall[3,368]) Aug[ioh 7] et[13] ac[saep] Ambrst al mu Iac[nisib 17] ...... Ln καυχησωμαι cum ℵAB 17. aeth[ro] (cop[ms]? ap Mill et Wtst) Ephr[2,112] (-σομαι). Inprimis cf Hier[gal 3: 4,307] (Vallars[7, 517]) *Si tradidero corpus meum ut glorier* etc; ibidem[308] (Vall[518]) *Scio in Latinis codicibus, in eo testimonio quod supra posuimus:* Si tradidero corpus meum ut glorier, ardeam *habere pro* glorier; *sed ob similitudinem verbi, qua apud Graecos* ardeam *et* glorier, *id est* καυθήσομαι et καυχήσομαι, *una litterae parte distinguitur, apud nostros error inolevit. Sed et apud ipsos Graecos exemplaria sunt diversa.* Rursus idem[isai 58: 3, 428] (Vall[4, 688]): *Apostolus si etiam corpus suum tradat martyrio ut* ardeat, *sive* glorietur (*utrumque enim fertur in exemplaribus*) *absque dei caritate* etc :: at vdtr potius καυχησωμαι (-σομαι) per errorem ex καυθησομαι fluxisse. | ουθεν (et. Ln[ed min]) cum ℵA 17. 31. 73. (Bas[reg f 28] exms ap Wtst?) ... ς Ln[ed mai] Ti ουδεν cum BCDEFGKL al pler Ephr[333] et[2, 112] Bas[bapt 665] et[epp 303] Chr[339] Euthal cod Cyr[4,754] et[fest pasch 85] Thdrt Dam al

4. χρηστ. η αγαπη, ου ζηλοι η αγαπη, ου etc (ita et. Ln): praeeunt hanc distinctionem D et d stichorum ratione, Antioch[1180] Dam ad h. l. ℵ sic: η αγαπη | μακροθυμει | χρηστευεται || η αγαπη | ου ζηλοι η αγαπη || ου περπερευεται | etc, ita ut in utrumq modum distingui liceat. In B tertia manu sic distincta singula: η αγ. μακροθυμει· χρηστευεται· η αγαπη ου ζηλοι· ου περπερευεται· etc. Patres plurimi modo inferunt singulis quae praedicantur nomen η αγαπη, modo auferunt: vide post .. ς Ti χρηστευεται· η αγ. ου ζηλοι· η αγ. ου

στεύεται ἡ ἀγάπη, οὐ ζηλοῖ ἡ ἀγάπη, οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦ-
ται, 5 οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆσ, οὐ παροξύνεται, οὐ 10, 24 Phl 2, 4
λογίζεται τὸ κακόν, 6 οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ
ἀληθείᾳ· 7 πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα
ὑπομένει.
8 Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε πίπτει· εἴτε δὲ προφητεῖαι, καταργη-

περπερευεται, ου etc. Hanc distinctionem confirmat Or[cat 252]. | *η αγαπη* sec loc: 41. 71. Clem[251] Or[int 4,532] Bas[regg 482] Chr[349] Thphyl Tert[pat 12] om; Cyr[fest pasch 85] (non item[95]) Cyp[199. 252. 259. 304] Aug[serm 5,1349] (non item[alibi]) al *η αγαπ. χρηστ. η αγαπ. ου ζηλοι* (addunt igitur *η αγαπ.* ante *χρηστ.*, sed servant etiam post) | *η αγαπη* tert loc cum ℵACDEFGKL al pler d e g m[16] syr[utr] go Or[cat 258] (item sed affert tantum *η αγαπη ου περπερ.* Or[2, 591. 844] et[prov] ap Mai[58], in Notit[120]) Cyr[fest pasch 95] Thdrt Dam ad h. l. (om vero[parall 853] *ου ζηλ. η αγαπ.*) al Cyp[304] ...... B 17. 73. 74. a[scr] al[5] f vg cop arm Clem[251] Or[int 3,832] et [4,532] Ephr[333] (om vero *η αγ. ου περπ. ου φυσ.* [2, 112]) Bas[regg 482] Chr [349] Cyr[fest pasch 83] Thphyl Tert[pat 12] Cyp [199] Ambrst al om. Atque hinc Ln [*η αγαπ.*] | *ου περπερευεται* (vitiose ut[vid] A Ephr[333] *περπορευεται* et per errorem[vid] *περισσευεται* Or [2,591]): d e m[16] *non est perpera*, g *non perperat* t *non perperam agit*, f vg Or[int] Cyp Ambrst al *non agit perperam* (*non perp. ag.*), Tert[pat] *non protervum sapit*

5. *τα εαυτησ* (ita et. Chr[1,124] et[cdd2] ad Chr[353] et[354]; 80. Chr[353. 354] *το εαυτησ*) et. Clem[956] Or[3,563] et[cat 121] Ephr[333] et[2, 112] Bas[regg 482] al mu Tert pat[12] etc ... B Clem[252] *το μη εαυτησ*. Sic Clem: *οὐ ζητεῖ, φήσασ, τὸ μὴ ἑαυτῆσ. τὸ γὰρ ἴδιον ἡ ἀλήθεια τὸ οἰκεῖον καλεῖ, τὸ δ' ἀλλότριον ἡ φιλοκοσμία ζητεῖ* etc. At idem[947] *η αγαπη τα εαυτησ ου ζητει, αλλ επι τον αδελφον εκκεχυται*

6. *τη αδικια*: FG om *τη* | *συνχαι-* cum B*D*FG (item 12, 26 AC) ... ς Ln *συγχαι-* cum ℵAB[3]CD[c]EK[sil]L al certe pler

7. *στεγει* (*suffert* d e f g m[16] vg): F[gr]G[gr] *ασταγι* (:: corrupte ut tot alia in FG) ... Cyp[199. 252. 304] Zeno[2,6] (Gall[5,112]) *diligit* (*στέργει?*). Utrumque ut[vid] coniung aeth. Ceterum ad *στεγει* syr[p mg] add *in spe*

8. *η αγαπη* ut et. Clem[917] Or[2,564. 813] et[3,541] etc ... B om *η* | *πιπτει* cum ℵ*ABC* 17. 47* 67** 80. Nyss[anim et res 636] Andr[apoc prooem] Maxim[1,227] (Mac[cust cord 14] *ο γαρ ταπεινοσ ουδεποτε πιπτει* vix huc spect), item *cadit* g (*excidit t cadit*) Or[int 4, 568] et (*illud quod pronunciavit apostolus quia charitas nunquam cadet*) [569] Aug[iob 3,1,671] ac[saepe] Ambrst ... ς Ti *εκπιπτει* cum ℵ[c]C[3]DEFGKLP al pler (46. *εκλειπει*) Clem[166. 946] Or[2,564. 813] et[3,541] Ephr[333] et[2,112] Bas[regg 482] Macar[171] (Gall[7]) Chr[355] Euthal[cod] Cyr[fest pasch 85] et[95] Thdrt[bis] Dam Phot[cat 254] al, item *excidit* m[16] vg; d e f vg[cdd] Tert[pat 12] Cyp[199. 304] al *excidet*, am *excedit* | *δε* cum ℵABC[2] D[b et c]EL al pler syr[p] go Chr[361. 362] Thdrt Dam al Aug[3,478] ... C*D*FG KP al pauc it vg (Ambrst al) cop arm (syr[sch] *προφητειαι γαρ*) Did tri[446] (sed incipit ab *ειτε προφ.*) om. Libere Clem[946] - *εκπιπτει· προφη-*

θήσονται· εἴτε γλῶσσαι, παύσονται· εἴτε γνῶσισ, καταργηθήσεται.
12 9 *ἐκ μέρουσ γὰρ γινώσκομεν καὶ ἐκ μέρουσ προφητεύομεν·* 10 *ὅταν
δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, τὸ ἐκ μέρουσ καταργηθήσεται.* 11 *ὅτε ἤμην
νήπιοσ, ἐλάλουν ὡσ νήπιοσ, ἐφρόνουν ὡσ νήπιοσ, ἐλογιζόμην ὡσ νή-*

τειαι καταργουνται, γλωσσαι πανονται etc | *προφητειαι* (ℵD*P al -*τιαι*, non item CD[c]EFGK[sil]L etc; A -*τεια*, sed -*θησονται*) *καταργηθησονται* et. Clem[946] (sed vide ante) Nyss[anim et res 656] al mu Tert[pat 12] Ambrst etc ... B *προφητεια καταργηθησεται* | *γνωσισ καταργηθησεται* cum BD*et[c]E (sed -*σεισ*) KL (P *γνωσισ παυσεται*) al pler d e f vg syr[utr] cop arm go Or[4,220] (*γνωσισ η εκ μερουσ, ητισ καταργηθησεται, οταν ελθη* etc) Did[tri 446] Chr[363] Thdrt (Dam[com] vide post) al Aug[act felic 8,478] et[spir et litt 10,107] Ambrst al ...... ℵAD[b]F[gr]G 17. 47. al pauc (sed ℵ 17. 47. *γνωσισ*) g Nyss[656] (*και γνωσεισ παυσονται*) (Dam[txt], sed[com] *ποία γνῶσισ καταργεῖται; ἡ μερική*) Tert[pat 12] (*exhauriuntur linguae, scientiae, prophetiae*) *γνωσεισ καταργηθησονται* :: nusquam alibi apud Paulum *γνωσεισ*, hinc poterat parum aptum videri; poterat vero etiam ad *προφητειαι* et *γλωσσαι* accommodari.

9. *γαρ* cum ℵABDEFGP al sat mu it vg syr[utr] cop arm aeth[pp] Ir[int 238] et (*nunc enim ex parte*) [301] Or[4,224] Meth[731] (*εκ μερουσ γαρ ετι και ωσ δι εσοπτρου γινωσκ.*) Did[tri 446] Eus[ps 166] Ath[851] Thdrt Dam al Hil[404] Ambrst al ... Ti (Gb′) *δε* cum KL al plus[70] (11 ap Scri) Phot[disert] ap Oec et[cat 256] *ἐκ μέρουσ δὲ ἀντὶ τοῦ· ἐκ μέρ. γάρ· αἰτία γὰρ τοῦ διατί μέλλουσι καταργηθῆναι καὶ παύσασθαι* ... 67** go aeth[ro] om plane; item (sine eis quae praecedunt afferunt) Or[4, 352] et[cat 249] et[cat eph 172] Eus[marc 186] Melet[epiph 881] Epiph[673], item (*το· εκ μερουσ γινωσκομεν* etc) Chr[363] etc

10. *το εκ* sine *τοτε* cum ℵABD*FGP 17. 31. 39. 47. 67** 73. 74. 80. 137. it vg cop arm aeth[utr] go Ir[int 238] Or[1, 645] et[3,519] et[4,209. 352] et[cat 249] et[int 2,212] et[alib] Eus[ps 191] Ath[851] Epiph[678] Cyr[ador 398] Euthal[cod] Maxim[2,26] Dam etc ... ς (Gb⁰) praem *τοτε* cum D[b]et[c]KL al pler syr[utr] Or[2, 497] (*και τοτε*) et[cat 69] Melet[epiph 881] Chr[268] Thdrt al | *το* (F[gr]G g Ir[int 238] *τα*) *εκ μερουσ* ante *καταργηθ.* et. Ir[int 238] Or[saep] etiam[cat] Eus[ps] Ath [851] Did[tri 446] Cyr[ador] etc ... D*et[c]EFG it vg syr[sch] go Or[int 2,212. 693] et[4,520. 522. 573] Aug[act felic 8,478] et[alib] (non item[ioh 86] et[alib]) Ambrst al post *καταργ.*

11. *οτε*: D[gr*] fu add *δε* | *ελαλ. ωσ νηπ., εφρο. ωσ νηπ., ελογ. ωσ νηπ.* cum ℵAB 17. 80. 93. f vg cop aeth[utr] Clem[117] (*εφρο. ωσ νη. ελαλ. ωσ νη.*) Or[cat eph 172] (omissis *ελογ. ωσ νη.*) et[int 2,673] (et[2,27] *loquebar sicut parvulus* sed pergit ut ς, item 37.) Bas[1,159] Nyss[1,187] Did[446] (om *εφρο. ωσ νη.*) Thdrt[4, 654] Dam Aug[act felic 8,478] Hier[esai 56] al ... ς *ωσ νηπ. ελαλ., ωσ νηπ. εφρο., ωσ νηπ. ελογιζ.* cum DEFGKLP al pler d e g fu syr[utr] arm go Or[cat epp cath 115] Bas[2, 223] Epiph[556] Chr[363] Euthal[cod] Thdrt ad h. l. al Tert[pud 1] (om *ωσ νη. ελογ.*) Aug[spir et litt 10, 106] et[op mon 6, 502] et[alib] al | *οτε* sec sine copula cum ℵ*ABD* 67** 119. d e am harl* tol go Or[3,479] et[int 2, 496. 673] Did[tri 446] Hil[462] ... ς *οτε δε* cum

πιοσ· ὅτε γέγονα ἀνήρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου. 12 βλέπομεν
γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸσ πρόσ- 9
ωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρουσ, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼσ καὶ 8, 3
ἐπεγνώσθην. 13 νυνὶ δὲ μένει πίστισ, ἐλπίσ, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα·
μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

XIV.

1 Διώκετε τὴν ἀγάπην, ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά, μᾶλλον δὲ 12, 31
ἵνα προφητεύητε. 2 ὁ γὰρ λαλῶν γλώσσῃ οὐκ ἀνθρώποισ λαλεῖ 5

ℵ^{c}D^{c}EFGKLP al pler f g vg^{cle} fu demid syr^{utr} cop arm aeth^{utr} Or^{cat} eph^{172} et$^{epp\ cath\ 115}$ et$^{int\ 2,79.\ 203.\ 3,27}$ et^{alib} Bas^{1,159} Epiph^{555} Chr^{263} Euthal^{cod} Thdrt Dam al Tert^{pudic} (*at ubi vir sum factus*) Ambrst (*at ubi*) | γεγονα et. Clem^{117} Or^{3,479} et$^{cat\ eph\ 172}$ Did$^{tri\ 446}$ Bas^{1,159} Epiph^{555} etc ... B Or$^{cat\ epp\ cath\ 115}$ εγενομην | κατηργηκα (Macar Epiph -σα) ante τα τ. νηπ. et. Clem^{117} Or^{3,479} et$^{cat\ eph}$ et$^{cat\ epp\ cath}$ et$^{int\ 2,203.\ 486}$ et^{alib} Did^{tri} Bas^{1,159} Macar^{7,182} al mu Aug^{saep} al ... DEFG d e g (non f vg) syr^{p} arm go Bas^{2,223} Epiph^{555} Or$^{int\ 2,79.\ 382}$ Tert$^{pudic\ 1}$ Hil^{462} Ambrst al post τα τ. νηπ.

12. βλεπομεν: P 42. -πωμεν, 37. -ποιμεν | γαρ cum ℵABD^{c}KLP al omn vid cop syr^{p} (syr^{sch} Dam Or$^{int\ 4,573}$ δε, *autem*) Clem$^{120.\ 374.\ 647}$ Or$^{int\ 4,600}$ Eus$^{marc\ 53}$ et^{177} Did$^{tri\ 446}$ Cyr$^{iul\ 69}$ al mu Aug$^{act\ felic\ 4,478}$ Amb$^{fid\ resurr\ 1163}$ ... D*FG d e f g vg (et pp^{lat} pler) go arm om, item Clem^{690} et Thdot$^{clem\ 962}$ al | δι' et. Thdot^{clem} Or$^{1,282.\ 720.\ 731}$ ac^{saepe} et$^{int\ 3,120}$ ac^{saep} Eus$^{marc\ 53.\ 177}$ Did$^{tri\ 446}$ Cyr$^{iul\ 69}$ al mu Cyp^{319} Hil$^{384.\ 404}$ etc ... D^{gr}E^{gr} 73. 80. 93. al$^{3\ scr}$ al mu syr^{sch} et^{p} c.* arm aeth (sed lib vertit) Clem$^{120.\ 374.\ 647.\ 690}$ Thdrt (non ad h. l.) $^{2,55.\ 70.\ 155.\ 4,654}$ (sed his^{4} ll. ωσ εν εσοπτρω) Tert$^{prax\ 14}$ Or$^{int\ 4,462}$ praem ωσ (similiter Dam ωσ εν αινιγμ.) | εν αινιγματι (Or^{1,720} et^{4,220} και αινιγματοσ, non item alibi) ... LP 109. 178. f^{scr} al pauc Or$^{1,282.\ 720.\ 731}$ ac^{saepe} (non item^{3,174}) et$^{int\ 4,462}$ ac^{saepe} (non item^{4,573}) Hil$^{384.\ 549}$ (non item^{404}) Gaud$^{serm\ 5}$ (non item^{1}) praem και. Praeterea Clem^{ubique} (non item Thdot^{clem}) om εν αινιγμ. | γινωσκω: DE γιγν- | επιγνωσομαι: K γνωσομαι | επεγνωσθην: FG επιγν. (sed iidem etiam v. 11. λαλουν et λογειζομην) ... F^{gr}G d (om *et*) e g tol Cyp^{319} praem εγω. Inepte (nisi forte cum εγω cohaeret) D^{gr*} καθ. και ω επεγν.

13. νυνι δε μενει (f vg etc *nunc autem manet*) ... FG μινει δε, d e g Clem^{946} μενει δε (pergit τα τρι. ταυτα, πιστ. etc) Hil^{1279} Aug$^{ioh\ 83}$ Ambrst al *manet* (*manent*) *autem* | μειζων: D* μειζω, L Or$^{cat\ rom\ 34}$ μειζον

XIV. 1. προφητευητε: FG 46. 48. -τευεται (46. -τε)

2. γλωσση (Mac^{7,128} εν γλ.): DEFG 10. 61. g** arm Chr^{375} semel Amb$^{spir\ 659}$ γλωσσαισ | ουκ: ℵ ουχ | ανθρωποισ: inepte -πουσ F^{gr}G^{gr}

ἀλλὰ θεῷ· οὐδεὶσ γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια· 3 ὁ
δὲ προφητεύων ἀνθρώποισ λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ
παραμυθίαν. 4 ὁ λαλῶν γλώσσῃ ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφη-
τεύων ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ. 5 θέλω δὲ πάντασ ὑμᾶσ λαλεῖν γλώσ-
1 σαισ, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε· μείζων δὲ ὁ προφητεύων ἢ ὁ
18 λαλῶν γλώσσαισ, ἐκτὸσ εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομὴν
λάβῃ. 6 νῦν δέ, ἀδελφοί, ἐὰν ἔλθω πρὸσ ὑμᾶσ γλώσσαισ λαλῶν,
τί ὑμᾶσ ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀποκαλύψει ἢ ἐν γνώ-
σει ἢ ἐν προφητείᾳ ἢ διδαχῇ; 7 ὅμωσ τὰ ἄψυχα φωνὴν διδόντα,

---

2. *θεω* c. ℵ*BD*FGP 67** Chr[375 semel] ... ς *τω θεω* c. ℵ[c]AD[c]EKL al fere omn Chr[375 semel] Thdrt Dam al | *ουδεισ*: ℵ *ουθισ* | *γαρ ακουει*: 17. *παρακουει* | *πνευματι*: F[gr]G d e g am** fu floriac Pelag al *πνευμα*

3. *ο δε*: FG *ει γαρ ο*, g *si enim qui*. Similiter d e f vg *nam qui*, Ambrst *qui enim*. Cf Or[int 4,619] *idem apostolus ait: Qui prophetat* etc | *ανθρωποισ*: rursus F[gr]G[gr] *-ποισ* | *παραμυθιαν*: 47. *μακροθυμιαν*

4. *ο λαλων*: FG *ο λαλει*, sed G add *l λαλων* | *γλωσση*: DE 46. arm Mac[7,28] *γλωσσαισ* | *ο δε προφ. εκκλ. οικοδ.*: 37. 48* 73[a] 178. k[scr] tol* om (:: transiliendo ab *οικ.* ad *οικ.*) | *εκκλησιαν* (et. Or[2,457] Mac[7,28] etc Ambrst etc): F[gr]G g vg[cle] (non item am fu demid tol, sed harl ut vdtr) Pel add *θεου*

5. *παντασ υμασ*: A Ambrst *υμ. παντ.*, nec aliter syr[utr] cop | *λαλειν γλωσσαισ*: A 73[a] am Chr[376 semel] Thphyl *γλ. λαλ.* | *ινα προφητευητε* (FG *-ετε*) et. d e g Ambrst ... D[gr*] f vg Hier[iovin 2] (4,2,216) Pelag *προφητευειν* | *μειζων* (L al pauc *-ζον*, 73. *κρεισσων* et 37. *κρεισσω*) *δε* cum ℵ*ABP 39. cop Euthal[cod] (item Mac[7,28] *ο δε προφ. μειζ. η ο*) ... ς *μειζ. γαρ* cum ℵ[c]DEFGKL al fere omn d e f g vg syr[utr] arm aeth Chr[376] Thdrt Dam al Hier[iovin 2] Ambrst al. Praeterea FG add *εστιν*, ut (*maior est enim, nam maior est*) it vg | *διερμηνευη* cum ℵABD[c]KP al sat mu[vid] Thdrt Dam Oec ... L al plus[40] Chr[376] Thphyl *διερμηνευει* ... D[gr*] *διερμηνευων* (E *διερμηνευων η*, quod inde fluxit quod in D pro *-ων* supra scriptum est *η*) ... FG *η ο διερμηνευων* (g *nisi qui interpretetur*, sed f vg[cle] demid *nisi forte interpretetur*, am fu tol *nisi forte ut int.*)

6. *νυν* cum ℵABD*FGP 73. Chr[mosc 1] Euthal[cod] Thdrt Dam ... ς Ti *νυνι* cum D[c]EKL al pler Chr[376] Thphyl Oec | *τι υμασ*: P *τι υμιν* | *η εν αποκ.* cum ABDEFGKLP al pler f g vg syr[sch] arm Clem[866] etc ... ℵ 17. 67** 120* c[scr] d e cop syr[p] Thphyl om *η* | *η εν γνωσ. η εν προφητ.*: d e am demid om *εν* utrumq, f tol harl** om tantum ante *προφητ.* | *η διδαχη* (absque *εν*) cum ℵ*D[gr*]F[gr]G[gr] b[scr] tol harl** ... ς Ln Ti *η εν διδαχ.* cum ℵ[c]ABD[b et c]KLP al pler d e f g vg (et. am fu demid harl*) Clem[867] Chr[376] Thdrt Dam al Ambrst al

7. *μη*: D*FG post *εαν* pon. Cf it vg *nisi distinctionem sonituum* (sic f vg; d e *soni*, tol *sonitus*, g *ex phthongis*) *dederint* (d e *dent*) | *τοισ* (FG om)

*εἴτε αὐλὸσ εἴτε κιθάρα, ἐὰν διαστολὴν τοῖσ φθόγγοισ μὴ δῷ, πῶσ
γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἢ τὸ κιθαριζόμενον;* 8 *καὶ γὰρ ἐὰν
ἄδηλον σάλπιγξ φωνὴν δῷ, τίσ παρασκευάσεται εἰσ πόλεμον;*
9 *οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ διὰ τῆσ γλώσσησ ἐὰν μὴ εὔσημον λόγον δῶτε,
πῶσ γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσεσθε γὰρ εἰσ ἀέρα λαλοῦντεσ.*
10 *τοσαῦτα εἰ τύχοι γένη φωνῶν εἰσὶν ἐν κόσμῳ, καὶ οὐδὲν ἄφω-
νον·* 11 *ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆσ φωνῆσ, ἔσομαι τῷ λα-*

φθογγοισ cum ℵADE(FG)KLP al omn^{vid} f vg (vide ante, item cop) syr^{p} (syr^{sch} *inter sonum et socium eius*) Chr^{377} Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... B *φθογγου* (sine articulo), item (vide ante) d e tol arm Ambrst (*sonitus*), hinc Ln *του φθογγου* | *δω* cum ℵABD*FG al sat mu Chr^{377} Euthal^{cod} Oec ... Gb' Ti *διδω* cum D^{c}ELP al plus^{50} Thdrt Dam Thphyl ... K *δωτε*. Ex Latt *dederint* f g vg (*dederunt* Ambrst), d e *dent.* | *γνωσθησεται*: D*FG *γνωσθη*, sed etiam d e f g pariter ac vg *scietur* | *αυλουμενον*: 17. *λαλουμενον*

8. *εαν*: corrupte L om additque *εν* post *φωνην* | *σαλπ. φωνην* hoc ordine cum ℵAP 17. 119. d^{scr} Or^{4,121} (item sah cop *tuba det vocem non manifestam*) ... ς Ln Ti *φων. σαλπ.* cum BDEFGKL al pler it vg (sed d e g Ambrst *vocem tuba dederit*, f vg *vocem det tuba*) Chr^{377} Thdrt Dam | *σαλπιγξ* ut ℵBDEK^{sil} etc: FG *σαλπινξ*, ALP *σαλπιξ* | *δω*: D* *δωη* ... 2. 43. 49. *διδω* (ita Wtst testatur, sed videntur haec - ut de 17. 37. docuit Treg - potius ad v. 7. spectare) | *παρασκευασεται*: A Or^{4,121} *-αζεται*

9. *ευσημον* et. Clem^{364} etc ... D*E 21. 23** 80. *ευσχημον*. Sed d e g Ambrst *significantem* (g add *t significatum*), f vg *manifestum* | *δωτε*: L *δω* | *εαν μη ευσημ. λογ. δωτε*: ad haec K^{mg} adnotat: *αντι του· εαν μη διερμηνευοιτε*, quae ex Dam ad h. l. sumpta sunt (sed habet *-νευητε*)

10. *τοσαυτα* (f vg *tam multa*, Ambrst *nam multa*, e [deficit d] *tantum*): D^{gr*}F^{gr}G om | FG *ει τυχου* (corrupte) | *εισιν* cum ℵABDEFGP 32. 39. 47. 67** 73. 137. 139. Clem^{364} Dam Thphyl ... ς *εστιν* cum KL al pler Chr^{378} Thdrt Oec | *εν κοσμω* (et. Clem etc) ... D*FG 2^{scri} *εν τω κοσμω*. Item e f vg (et. fu demid al, non item am) Ambrst al *in hoc mundo* | *ουδεν* sine *αυτων* cum ℵ*ABD*FG^{gr}P 17. 67** al^{10} e f vg sah cop arm Clem^{364} Euthal^{cod} Dam Ambrst al ... ς (Gb^{0}) add *αυτων* cum ℵ^{c}D^{c}E KL al pler g syr^{utr} Chr^{378} Thdrt al | *αφωνον* (etiam e Ambrst): D*E FG f g vg add *εστιν*, c^{scr} ante *αφω.*

11. *εαν ουν*: P (nisi falsus sum) *ει ουν* | *μη ειδω* cum ℵBD^{c}EKP al pler (f g vg Ambrst al *nesciero*, e *ignorem*) ... AD*L 17. 21. 37. 46. 73. a^{scr} al pauc *ιδω* ... FG *γινωσκω* | *και ο λαλ. εν εμοι βαρβ.* et. Clem^{364} ... L a^{scr*} om | *εν εμοι* cum ℵABKP etc ... DEFG 67** al^{6} Clem Chr^{378} Dam om *εν*, nec aliter (*mihi*) e f g vg syr^{utr} cop arm Ambrst al. Cf Chr ad h. l. *εκεινοσ εμοι βαρβαροσ καγω εκεινω - ου γαρ ειπεν· εσο-*

λοῦντι βάρβαροσ καὶ ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ βάρβαροσ. 12 *οὕτωσ καὶ*
ὑμεῖσ, ἐπεὶ ζηλωταί ἐστε πνευμάτων, πρὸσ τὴν οἰκοδομὴν τῆσ ἐκκλη-
σίασ ζητεῖτε ἵνα περισσεύητε. 13 *διὸ ὁ λαλῶν γλώσσῃ προσ-*
ευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ. 14 *ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσσῃ, τὸ*
πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦσ μου ἄκαρπόσ ἐστιν. 15 *τί οὖν*
ἐστίν; προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσεύξομαι δὲ καὶ τῷ νοΐ· ψαλῶ
τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοΐ. 16 *ἐπεὶ ἐὰν εὐλογῇσ πνεύ-*
23 *ματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶσ ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ*

μαι βαρβαροσ, αλλα τω λαλουντι βαρβαροσ. και παλιν ουκ ειπεν· ο λαλων βαρβαροσ, αλλ· ο εμοι λαλων (corrige *λαλ. εμοι?*) *βαρβ.*

12. *πνευματων* (*spirituum* e f vg Or$^{int\,3,105.\,4,599}$ Ambrst): P 23^{mg} 73. m^{86} (*spiritalium*) g (*spirituum t spiritalium*) sah Amb$^{ps\,36,781}$ *πνευματικων* | *περισσευητε*: A 73 Ambrst *προφητευητε* (vitiose Ambrst^{cod} *in prophetis* pro *ut prophetetis*)

13. *διο* (Gb') cum ℵ*ABDEFGP 17. Dam ... ς Ti *διοπερ* cum ℵ^{c}KL al fere omn Chr^{379} Thdrt al

14. *γαρ* cum ℵADEKLP al pler (38. *δε*) e f vg syr^{utr} cop Chr^{379} Thdrt Dam al Or$^{int\,4,601}$ Ambrst al ... BF^{gr}G 17^{vid} 108* g sah arm om, item (*φησι γαρ εαν πρ.*) Bas$^{eth\,513}$. Atque hinc Ln [*γαρ*] | *προσευχωμαι*: FGP 114. 122. al$^{2\,scr}$ *προσευχομαι* ... Chr^{379} -*ξωμαι*

15 *τι ουν εστιν* et. Or$^{int\,2,211.\,4,602}$ etc: K om | *προσευξομαι τω πν. προσευξομαι δε* c. BKL (et ℵ -*ξωμαι τ. π.* -*ξομαι δ.*) 17. 37. al pler Or$^{1,199.\,3,436}$ et$^{cat\,rom\,146}$ et$^{cat\,eph\,181}$ Eus$^{ps\,609}$ et$^{mai\,107}$ Chr$^{379\,bis}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al (cf et. Or^{2,748} *παρα τω αποστ. πρωτον προσευξομαι, δευτερον ψαλω*), item *orabo* e f g vg Or$^{int\,2,211}$ et^{ter} Amb$^{interp\,dav\,10,662}$ Ambrst etc ...... (ℵ vide ante) ADEFGP 26. 46. 47. *προσευξωμαι τω πν. προσευξωμ. δε.* Cf et. Or^{3,301} *τω λεγοντι· προσευχομαι δε τω πνευμ. προσευχομαι δε τω νοΐ.* | *προσευξ. δε και* cum ℵABDEL al pler cop syr^{p} Or^{1,199} Eus$^{ps\,609}$ et$^{mai\,107}$ Chr$^{379\,bis}$ Thdrt al ... FGKP 35. 46. 109. 114. e f g vg sah arm (syr^{sch} et *orabo*) Or$^{cat\,rom}$ et$^{cat\,eph}$ Euthal cod Dam Or$^{int\,1,94.\,2,211}$ et^{saep} Ambrst al om *και*. Libere Or^{3,436}: *ο αποστ. λεγει· προσευξομαι τω πν. προσευξομαι τω νοΐ.* | *ψαλω τω πνευμ.*: FGP om *τω* | *ψαλ. δε και* cum ℵADEKLP al pler cop syr^{p} Or cat eph Eus^{ps} Chr$^{379\,bis}$ Euthal^{cod} Thdrt Maxim^{2,300} Oec ... Ln om *και* cum BFG 46. 109. e f g vg sah arm (syr^{sch} *et psallam*) Or^{1,199} et int^{1,94} et^{3,363} et^{4,602} Ath^{228} ap Gall^{5} Ps-Ath^{2,309} Caes^{6,120} Dam Thphyl Hil^{543} Ambrst al | *τω νοΐ*: ς^{e} 1624. 1633. (non amplius 1656.) om *τω* per errorem

16. *ευλογησ* cum ℵABDEP 17. 61. 73. 80. b^{scr*} o^{scr} Euthal^{cod} Dam ... ς Ti *ευλογησησ* cum FGKL al pler (c^{scr} k^{scr} al pauc -*σεισ*) Chr^{379} Thdrt al. Latini i. e. e f g vg pp^{lat} *benedixeris*. Non autem addidimus *εν* cum ℵ*AFGKL al pler e f g vg syr^{utr} arm Chr^{379} Thdrt Dam al pp^{lat} ... ℵ^{c}BDEP 73. 137. Euthal^{cod} add *εν*, item (sed pariter vv. 14 et 15. *in lingua, in spiritu, in mente*) sah cop | *πνευματι* cum ℵABDEFGP 17.

τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ; ἐπειδὴ τί λέγεισ οὐκ οἶδεν· 17 *σὺ μὲν γὰρ κα-*
λῶσ εὐχαριστεῖσ, ἀλλ᾽ ὁ ἕτεροσ οὐκ οἰκοδομεῖται. 18 *εὐχαριστῶ*
τῷ θεῷ, πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσσῃ λαλῶ· 19 *ἀλλὰ ἐν ἐκκλη-*
σίᾳ θέλω πέντε λόγουσ τῷ νοΐ μου λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλουσ κατη-
χήσω, ἢ μυρίουσ λόγουσ ἐν γλώσσῃ.
20 *Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖσ φρεσίν, ἀλλὰ τῇ κακίᾳ*

---

73. 137. Euthal[cod] Dam ... ς (Gb[0]) praem *τω* cum KL al pler Chr[879] Thdrt al | *το αμην*: FG om *το* | *επειδη* cum ℵADEFGKLP al omn[vid] etc ... B *επει* | *τι λεγεισ*: FG e g (non item f vg) Aug[genes ad litt 12] Hier[gal 3: 4,318] Ambrst post *ουκ οιδεν* (*nescit*) pon

17. *αλλ* cum ℵADEFGKLP al pler Chr[879] Thdrt Dam al ... B f[scr] *αλλα* | *ο ετεροσ* (e f vg *alter*, g Ambrst *alius*) ... F[gr]G[gr] *ο εταιροσ*, item syr sch *socius tuus*

18. *τω θεω* sine *μου* cum ℵABDEFGP 17. 23. 31. 67** 73. 80. 137. 177. 178. 179. e g am tol syr[utr] cop arm aeth[utr] ar[e] Chr[880] Euthal[cod] Thdrt[cod] Hier[iovin 2] ([4, 2, 216]) al ... ς (= Gb Sz) add *μου* cum KL al pler vg[cle] demid harl Thdrt[ed] Dam al Ambrst Pel (:: cf Ro 1, 8. 1 Co 1, 4. 1, 14. Phil 1, 3 et alibi). Praeterea FG d e f g vg (cum pp lat) syr[utr] item cop add *οτι* | *μαλλον*: F[gr]G g post *γλω.* pon ... 41* Chr[mosc 1] d e f vg aeth[ro] Ambrst al om (sed d *quod omnium vestrum linguam aliis loquor*, contra f vg e? *quod omnium vestrum lingua loquor*) | *γλωσση* (Gb′) cum ℵADEFG 17. 31. d e f g vg arm Dam Ambrst al ... ς *γλωσσαισ* cum BKLP al pler syr[utr] cop aeth Chr[880] Thdrt al Or int[4, 470] | *λαλω* cum ℵBDEP (et FG, vide ante) 17. 67** 73. 121. c[scr] arm Or[int 4, 470] („sicut et ipse dicit: *Omnium vestrum magis linguis loquor*“), item (vide ante) it vg syr[utr] cop *quod - loquor* ... ς *λαλων* cum KL al pler Chr[880] Euthal[cod] Thdrt Dam ... A om

19. *αλλα* cum ABDE Mcion[epiph 320] et[361] ... ς *αλλ* cum ℵ[a]FGLP al certe pler Chr Thdrt Dam ... ℵ* om | *τω νοΐ μου* cum ℵABDEFGP al[12] (17. ante *πεντ. λο.* pon) f g (vide post) vg syr[sch] arm (om *μου*) Nyss[602] (Gall[6]) Mcion[epiph 320. 361] Euthal[cod] Dam Amb[luc 1, 1280] al. Sic FG: *θελω πενται λογουσ λαλη ομεν τω νοΐ μου*, g *volo quinque serm. t verba loqui quidem mente mea* (etiam f super *ομεν quidem* notatum habet). Accedit cop *loqui quinque verba in intelligentia mea* ... ς Ti *δια του νοοσ μου* cum KL al pler d e (*quinque verba loqui per sensum meum*) syr[p] Mac[7,129] Chr[880] Thdrt Phot[cat 271] Max[1,689] al. Praeterea cf Mcion epiph[320] *πεπλανημένωσ ὁ μαρκίων· ἀλλὰ ἐν ἐκκλησ. θέλω πέντε λόγ. τῷ νοΐ μου λαλῆσαι, ἑτέρωσ δέ· διὰ τὸν νόμον.* Rursus[362]: *σὺ δὲ προσέθηκασ, ὦ μαρκίων, τὸ „διὰ τὸν νόμον“, ὡσ τοῦ ἀποστόλου λέγοντοσ· „θέλω πέντ. λόγ. ἐν ἐκκλησ. διὰ τὸν νόμον“. αἰδέσθητι, βαβυλὼν ἑτέρα* etc. Quam in rem cf Paulin[ep 23] (pag[145]) *malo quinque verba loqui in lege quam multa millia in lingua*, et Ambrst: *sed in eccl. volo quinque verba loqui per legem* (sic[ed ven]; contra[ed rom] *per sensum meum*) etc

20. *ταισ δε φρ. τελ. γινεσθε* et. Clem[117] etc ... FG d e f g Or[int 4,684]

Es 28, 11 sq νηπιάζετε, ταῖσ δὲ φρεσὶν τέλειοι γίνεσθε. 21 ἐν τῷ νόμῳ γέγρα-
πται ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοισ καὶ ἐν χείλεσιν ἑτέρων λαλήσω τῷ λαῷ
τούτῳ, καὶ οὐδ' οὕτωσ εἰσακούσονταί μου, λέγει κύριοσ. 22 ὥστε
αἱ γλῶσσαι εἰσ σημεῖόν εἰσιν οὐ τοῖσ πιστεύουσιν ἀλλὰ τοῖσ ἀπί-
στοισ, ἡ δὲ προφητεία οὐ τοῖσ ἀπίστοισ ἀλλὰ τοῖσ πιστεύουσιν.
23 ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ πάντεσ λαλῶ-
σιν γλώσσαισ, εἰσέλθωσιν δὲ ἰδιῶται ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι
μαίνεσθε; 24 ἐὰν δὲ πάντεσ προφητεύωσιν, εἰσέλθῃ δέ τισ ἄπι-

ινα ταισ φρ. τελειοι γενησθαι. (Or^{int} „quod ad Corinthios scribit dicens: *Malitia parvuli estote, ut sensibus perfecti sitis*". Prorsus ita et. d e f g.) ... tol* om

21. γεγραπται (ℵ^{c}): ℵ* τι γεγρ. Praeterea cf Lc^{brug} ad verba: *In lege scriptum est: „Non addas* enim." Addunt *enim* tol al^{lachm} (non am fu demid harl, nec f) arm Ambrst al, item εν τω γαρ νομω Chr^{588} | ετερο-γλωσσοισ et. Mcion$^{epiph\ 321.\ 363}$ Or^{4,580} not (ex Philocal$^{cap\ 9}$) Hipp sive Constit^{8,1,3} etc ... FG ετεραισ γλωσσαισ, ut etiam Latini (*in aliis linguis*) aliique interpretes | ετερων cum ℵAB 5. 6. 10. 17. 31. 39. 67** 73. Euthal^{cod} ... ς Ti ετεροισ cum DEFGKLP al pler Mcion^{epiph} (ut ante) Or (ut ante) Hipp (ut ante) Chr^{388} Cyr$^{sopho\ 617}$ Thdrt Dam al, nec aliter it vg cop syr^{p} (et syr^{sch} *lingua alia*) arm aeth go Tert$^{marc\ 5,8}$ Ambrst al :: LXX δια φαυλισμον χειλεων, δια γλωσσησ ετερασ | ουδ ουτωσ ... F^{gr}G e g (non d f vg) ουδεπω | εισακουσονται: F^{gr}G 43. g -σεται

22. εισιν: F^{gr}G^{gr} add (per incuriam) εισ | πιστευουσιν: FG πιστοισ. Cf f vg Amb$^{luc\ 1,1280}$ *non fidelibus sed infidelibus*, contra d e Ambrst *non* (Ambrst add *utique*) *his qui credunt sed non credentibus*, g *non fidelibus t credentibus sed non credentibus t infidelibus*.

23. ουν cum ℵABDEKLP etc (et. Bas$^{regg\ 392}$) ... FG 67** d e g go Amb spir^{3,615} Ambrst om (non item f vg), hinc Ln$^{ed\ min}$ [ουν] | συνελθη cum ℵADEFG**KLP etc (o^{scr} συνεισελθη) ... BG^{gr*} ελθη | η εκκλη. ολη cum ℵABKLP al omn^{vid} syr^{p} cop arm Chr^{388} Thdrt Dam al ... DEFG it vg go syr^{sch} Amb$^{spir\ 3}$ Ambrst al ολη η εκκλησ. | παντεσ λαλωσιν γλωσσ. cum ℵABFGP (137. sed λαλουσιν) g Bas$^{regg\ 392}$ Euthal^{cod} Thphyl. Sed G (contra g *loquantur*) 45. λαλησωσιν, F^{gr} λαλησωσιν ... D*et^{c}E d e go λαλωσιν γλωσσ. παντεσ, atque sic Ti. Similiter cop aeth Ambrst λαλω. παντ. γλωσσαισ ... ς παντ. γλωσσ. λαλω. cum D^{gr**}KL al pler (47* λαλουσιν) f vg syr^{utr} arm Chr^{388} (sed ^{390} γλω. παντ. λαλ.) Thdrt Oec etc | η απιστοι: B om. Apud Ambrst sic transponitur: *infideles et idiotae* | οτι μαιν.: Lc^{brug} „*quod insanitis. Coniunctio* quod *mutanda non est in pron. interrogativum* quid." (*quid* habet Pelag al)

24. προφητευωσιν: 17. 93. 114. 122. -τευουσιν | δε τισ et. Or$^{cat\ 245}$ (εαν δε προφητευητε, εισελθη δε τισ usque fin. versus) et$^{int\ 4,650}$ Bas^{2,30} Did$^{tri\ 230}$ etc ... A τε τισ, quod agnoscere vdtr syr^{sch} aeth ... 17. Or

στοσ ἢ ἰδιώτησ, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων,
25 τὰ κρυπτὰ τῆσ καρδίασ αὐτοῦ φανερὰ γίνεται, καὶ οὕτωσ
πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον προσκυνήσει τῷ θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι ὄντωσ
θεὸσ ἐν ὑμῖν ἐστίν.

26 Τί οὖν ἐστίν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστοσ ψαλ-
μὸν ἔχει, διδαχὴν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, γλῶσσαν ἔχει, ἑρμη-
νείαν ἔχει· πάντα πρὸσ οἰκοδομὴν γινέσθω. 27 εἴτε γλώσσῃ Eph 4, 12
τισ λαλεῖ, κατὰ δύο ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖσ, καὶ ἀνὰ μέροσ, καὶ
εἷσ διερμηνευέτω· 28 ἐὰν δὲ μὴ ᾖ διερμηνευτήσ, σιγάτω ἐν 5
ἐκκλησίᾳ, ἑαυτῷ δὲ λαλείτω καὶ τῷ θεῷ. 29 προφῆται δὲ 22

---

cat[245] sec loc (non item[pri]) om τισ | απι. η ιδιωτ. (115. om η ιδι.): 17. η ιδιωτ. (ap Treg ηδιωτ.) η απι. | ανακρ. υπ. παντων: K 109. om

25. *τα κρυπτα* cum ℵABD*FG al[10] d e f g vg (d e tol al[lachm] *occulta etiam*, demid *occ. enim*) syr[sch] cop arm go aeth (sed ex his syr arm aeth *et occulta*) Or[cat 245] et[int 2,484] Did[tri 230] Bas[3,30] Chr[6,614] Euthal[cod] Or[int 4,650] Amb[luc 2 : 1307] (et Or[int 4,650] et Amb *occulta quoque*) etc ... ς (= Gb Sz) praem *και ουτω* (D[c]L etc -τωσ) cum D[c]KL al pler syr[p] Chr[388. 390. 392] Thdrt Dam al | *και ουτωσ*: d e Or[int 4,650] Ambrst *et tunc* | *απαγγελλων*: F 10. 14. *αναγγ.* (corrupte G* *απαγωνγελλων*, ex emendatione *απαγγελλ.*) | *οντωσ* ante [ο] *θεοσ* cum ℵABDEFG al fere[10] it vg syr[sch] cop arm aeth go Or[cat 245] et[int bis] Did[tri 230] Chr[6,614] Euthal[cod] Amb[luc 2] al ... ς post ο θε. cum KL al pler syr[p] Bas[3, 30] Chr[388. 390. 392] Thdrt Dam al | *θεοσ* sine ο cum ℵ*D*FG 109* l[scr]* Or[cat] Chr[388. 390. 392] ... ς Ln Ti ο *θεοσ* cum ℵ[c]BD[b et c]EKL al pler Did[tri] Bas Chr[6,614] Thdrt Dam al

26. *συνερχησθε*: o[scr] *συνεισερχ.*, cf ad v. 23 | *εκαστοσ* sine υμ. cum ℵ*AB 17. 74. a[scr] cop Bas[regg 386] Euthal[cod] ... ς Ti add *υμων* cum ℵ[c]DEFGKL al pler it vg syr[utr] arm go Chr[392] Thdrt Dam al Ambrst al | *διδαχην* (35. *διδασκαλιαν*) *εχει*: A al[5] om | *αποκαλυψ. εχει* ante *γλωσσ. εχ.* cum ℵABDEFG 17. 73. 93. d[scr] d e f g vg syr[utr] cop aeth[utr] Bas[regg 386] Euthal[cod] al Ambrst al ... ς post *γλωσσ. εχ.* cum L al longe plu Chr[392] Thdrt Dam al. Praeterea K al mu fu* om *γλωσσ. εχ.*, item 37. 47. al fere[5] arm Chr[mosc 2] om *αποκαλ. εχ.*, go vero sic ordinat: *αποκ. εχει ερμην. εχ. γλωσσ. εχ.* | *ερμηνειαν*: DEFG διερ-, ADEL -νιαν | *γινεσθω* cum ℵABDEFGKL al plu Bas[regg 488] et[386] Chr Euthal[cod] Thdrt al ... ς (= Gb Sz) *γενεσθω* cum minusc vix mu Dam. Praeterea m[88] *fiant vobis* | *και ανα μεροσ*: K 46* 71. 114. om | *και εισ* (109. *εισ δε*): 31. 33. 35. a[scr]** om *και*

28. *διερμηνευτησ* cum ℵAD[b et c]EKL al omn[vid] Chr[393] et[394] Euthal[cod] Thdrt Dam al (:: vox apud antiquos Graecos non usitata) ... Ln *ερμηνευτησ* cum B et (praemisso ο) D*FG ... 73. ο *διερμηνευων* | *εαυτω*: FG *αυτω*

δύο ἢ τρεῖσ λαλείτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν· 30 ἐὰν
δὲ ἄλλῳ ἀποκαλυφθῇ καθημένῳ, ὁ πρῶτοσ σιγάτω. 31 δύνασθε
γὰρ καθ' ἕνα πάντεσ προφητεύειν, ἵνα πάντεσ μανθάνωσιν καὶ
πάντεσ παρακαλῶνται. 32 καὶ πνεύματα προφητῶν προφήταισ
Ro 15, 33 ὑποτάσσεται· 33 οὐ γάρ ἐστιν ἀκαταστασίασ ὁ θεὸσ ἀλλὰ
εἰρήνησ.

29. *οι αλλοι* cum ℵABD$^{b\,et\,c}$EK al pler Or$^{cat\ 78}$ Cyr$^{hr\ 197}$ Bas$^{regg\ 522}$ Chr^{594} Euthal^{cod} Thdrt Dam ... D*FGL 91. 219* l^{scr*} om *οι* | *διακρινετωσαν* cum ℵABD$^{b\,et\,c}$EKL al omn^{vid} (17. *διακρινεσθωσαν*) Or^{cat} Cyr^{hr} Bas regg^{522} etc ... D*FG *ανακρινετωσαν*. Ex Latt f vg *diiudicent*, d e Cyp^{127} *examinent*, g *deiudicent t examinent*, Ambrst *examinent vel interrogent*

30. *εαν δε* cum ℵABD^{c}EKL al omn^{vid} syr^{p} cop Bas$^{regg\ 392}$ et^{485} Chr^{594} Euthal^{cod} Thdrt Dam al Cyp^{127}. Similiter *quodsi* f vg Ambrst Pel, *et si* syr^{sch} ... D*FG d e g Or$^{int\ 3,\,376}$ (*Si alii, inquit apostolus* etc) om *δε*

31. *καθ ενα παντεσ* cum ℵABKL al fere omn (sed 17. Ambrst om *παντεσ*, 6. 67** *εκαστοι*, 38. 72. *εκαστοι παντεσ*) syr^{p} cop Or$^{cat\ 278}$ Chr^{394} Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... DEFG h^{scr*} it vg syr^{sch} arm *παντ καθ ενα*

32. *πνευματα* cum ℵABKL al pler f vg (et. am fu* demid harl tol) cop syr^{p} arm Or$^{3,571.\ 4,113}$ et$^{int\ 4,599}$ Epiph^{897} Chr^{395} Euthal^{cod} Thdrt^{cod} Dam al Tert$^{marc\ 4,\,4}$ (*et spiritus prophetarum prophetis erunt subditi*) Did$^{lat\ 301\ c}$ (apud Gall^{6}) ... Gb' *πνευμα* cum DEF^{gr}G 1. 43. 52. 67** 137. 140* 213. d e g vg^{six} fu** (vide infra Lc^{brug}) syr^{sch} Epiph^{2,77} Thdrt^{ed} Or$^{int\ 2,\,81}$ Did$^{lat\ 301\ d}$ Novatian^{29} (Gall^{3,311}) Hil^{1196} Ambrst al. Contra Lc^{brug} sic: „*Retinendus est numerus plur.* subiecti sunt, *non surrogandus singularis* subiectus est." | *υποτασσεται*: L -*σονται*

33. *ακαταστασιασ ο* (FG om) *θεοσ*: A 57. syr^{sch} cop Hipp^{87} (ap Lag) *ο θεοσ ακαταστ*. Apud Tert$^{marc\ 4,4}$ pergitur: *non enim aversionis sunt sed pacis*, unde apparet *ο θεοσ* eum in exemplari suo non invenisse. Similiter Ambrst: *non est enim dissensionis auctor sed pacis*. | *αλλα* cum ℵABDE 47. al$^{8\,scr}$ al^{vid} Chr^{395} Euthal^{cod} Dam ... ς *αλλ* cum FG K^{sil}L al pler^{vid} Thdrt al | *ωσ εν πασαισ* etc: ς (non item Gb Sz) haec cum antecedd coniung, nec aliter ℵ Chr Thdrt Dam Thphyl Oec | *των αγιων*: FG 2. 10. 61. 93. 137. b^{scr} o^{scr} vg^{cle} (et. fu demid harl tol, sed non am) f g (non item d; e? errat Sab de d, sed confudisse vdtr cum e) syr^{p} c.* arm$^{amst\ et\ const}$ Chr$^{395\ bis}$ (sed$^{mosc\ 1}$ altero loc *διατασσομαι*. At Chr^{401} et^{466} nec *διδασκω* nec *διατ*. addit.) add *διδασκω*, item Dam *διατασσομαι* :: cf 4, 17. | Ln ita distinxit: ἐκκλησίαισ. τῶν ἁγίων^{34} αἱ γυναῖκεσ ἐν etc.

Ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων, 34 αἱ γυναῖκες
ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν· οὐ γὰρ ἐπιτρέπεται αὐταῖς λαλεῖν, 1 Ti 2, 11 s
ἀλλὰ ὑποτασσέσθωσαν, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει. 35 εἰ δέ τι Gn 3, 16
μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν·
αἰσχρὸν γάρ ἐστιν γυναικὶ λαλεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ. 36 ἢ ἀφ' ὑμῶν ὁ
λόγος τοῦ θεοῦ ἐξῆλθεν, ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήντησεν;
37 Εἴ τις δοκεῖ προφήτης εἶναι ἢ πνευματικός, ἐπιγινωσκέτω

34 et 35. Hos versus DEFG 93. d e f g Ambrst Sedul post v. 40. pon. Similiter fu** (i. e. Victor[cap]) vv. 36—40 ante versum 34. adscripsit, nec tamen eosdem versus, ut postea sequuntur, delevit.

34. *αι γυναικ.* sine *υμ.* cum ℵAB 5. 17. 31. 73. 80. 115. f vg cop basm arm aeth Or[cat 279] Mcion[epiph 321] et[363] Dial[867] Nyss[eccles 7 (1, 449)] Euthal[cod] Dam Cyp[318] Pel ... ς (Gb[0]) Ti add *υμων* cum DEFGKL al pler d e f[sup graecis] g syr[sch] et[p c. ob.] Chr[400 bis] Thdrt al Amb[ep 69: 1062] Ambrst Sedul | *εν ταισ εκκλησιαισ* cum ℵABDEFGKL al fere omn d e f g vg[cle] am fu* demid harl syr[p] arm Mcion[epiph 321] Or[cat 279] Nyss (ut ante) Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al ... 119. fu** tol syr[sch] cop basm aeth Mcion[epiph 363] Dial[867] *εν τη* (Mcion Dial om) *εκκλησια* | *επιτρεπεται* (Gb′) cum ℵABDEFG al plus[10] Mcion[epiph 363] Or[cat 279] Euthal[cod] Dam, item *permittitur* d e f g vg cop basm arm Amb (ut ante) Ambrst al ... ς Ti *επιτετραπται* cum K (l. *επιτετρεπται*, item Dial[ed wtst]) al longe plu Mcion[epiph 321] Dial[867] Chr[400] Thdrt al, item syr[utr] | *αυταισ*: 17. 37. e[scr] *αυτοισ* | *αλλα* cum ℵABD* Mcion[epiph 363] Euthal[cod] ... ς *αλλ* cum D[c]EFGK[sil]L al certe pler Mcion[epiph 321] Chr[400] Thdrt Dam al | *υποτασσεσθωσαν* cum ℵAB 5. 10. 17. 39. 71. 73. 80. syr[sch] cop basm aeth Mcion[epiph bis] Euthal[cod] Dam ... ς Ti *υποτασσεσθαι* cum DFGKL (E *-τασσεται*) al pler d e f g vg syr[p] arm Dial[867] Chr Thdrt al Amb Ambrst al. Praeterea A add *τοισ ανδρασιν*

35. *ει δε τι*: DEFG it vg Ambrst al *ει τι δε*, *si quid autem* | *μαθειν* cum ℵ[c]BDEFGKL al pler etc (et. Or[cat 279]) ... ℵ*A[2] (* latet) 17. 23. 26. 31. 73. Nyss[1, 449] *μανθανειν* | *θελουσιν* et. Nyss etc, 37 al[3] Or[cat] Thdrt *εθελουσιν* ... A 73. Dam *θελωσιν* | *εστιν*: B Euthal[cod] om | *γυναικι* (Gb′) cum ℵ*AB 17. 31. 73. 80. 137. al fere[10] f vg cop basm arm aeth Or[cat 279 sem] Euthal[cod] (*γυναικα*) Chr[401] (sed fluct lectio) Dam Pel ... ς *γυναιξιν* cum ℵ[c]DEFGKL al pler d e f[sup graecis] g syr[utr] Or[cat sem] Chr[edd] Thdrt al Ambrst al | *λαλειν* ante *εν εκκλ.* cum ℵAB 17. 37. 57. 73. 80. f vg cop basm aeth Or[cat 279 sem] et[280] Dam Pel ... ς post *εν εκκλ.* cum DEFGKL al pler (sed al[3] ante *γυναιξιν*) d e g syr[utr] arm Or[cat 279 sem] Chr[401] Euthal[cod] Thdrt al Ambrst | *εκκλησια*: FG[gr]L al[5] d e g syr[p] Thdrt *-σιαισ*

36. *μονουσ κατηντησεν*: F[gr]G g *κατηντ. μονουσ*. Similiter cop *κατ.* ante *εισ υμ. μον.* pon

37. *επιγινωσκετω* (DE *επιγιγν-*) et. Or[cat 280] etc ... B Chr[402] *γινωσκετω* (Chr add *ταυτα*) | *κυριου* cum ℵBDEFGKL al plu Chr[402] Thdrt Dam.

ἃ γράφω ὑμῖν, ὅτι κυρίου ἐστίν· 38 εἰ δέ τισ ἀγνοεῖ, ἀγνοεῖται.
39 ὥστε, ἀδελφοί μου, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ τὸ λαλεῖν μὴ
κωλύετε γλώσσαισ· 40 πάντα δὲ εὐσχημόνωσ καὶ κατὰ τάξιν γι-
νέσθω.

Item A Or[cat 227] et[277] *θεου* (*dei* et. cop) ... ς (= Gb Sz) praem *του* cum minusc mu[vid] Euthal[cod] Thphyl | *εστιν* sine additam cum D*F[gr] G (et. E*, tam fideliter transcripsit) 14. (*εισιν* pro *εστ.*) d e g Or[cat 277] (confirmat additis *ωσ ου παντοσ επιγινωσκοντοσ τα του θεου*. item[280] *ινα ουν επιγινωσκωμεν τα του θεου*) et[227] et[int 2,73] et[667] (utroq loco: *ει τισ δοκει* usq *αγνοειται* affert) Hil[26] Ambrst[ed] :: quae lectio ut per se omnium maxime commendatur, ita accedente Origene ad gravissimos Graecos Latinos insigni auctoritate utitur ...... Ln *εστιν εντολη* cum ℵ (* *εντ. εστ.*, c *εστ. εντ.*) AB 17. Aug[ep 169] ([2, 613]) et ioh[98,2] (utroq loco accurate *domini est mandatum*), item cop aeth ... ς *εισιν εντολαι* (sed Gb[0] *εντολαι*) cum D[b et c]E**KL al pler (37. 80. Euthal[cod] *εντολ. εισιν*, 35. Chr *εισ. αι εντ.*) f vg syr[utr] basm arm Chr[402] (*εισ. αι εντ.*) Thdrt Dam al Ambrst[cod]

38. *αγνοειται* cum ℵ*A*[vid]D*FG (FG *ηγνοειται*, D[gr*] *αγνοειτε*) Or[3, 130] (pergit statim: *ουκουν ο αμαρτωλοσ αγνοειται υπο του θεου;*) et[cat 227] (editum est *αγνοειτω*, at pergitur *οὐ μόνον οὐκ εἴ τισ ἀγνοεῖ τὰ τοῦ ἀποστόλου, οὗτοσ ἀγνοεῖται ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἀλλ' εἴ τισ ἀγνοεῖ λέγων· πνεύματι θείῳ λέγοι* [?] *ὅ τι μὴ πνεύματι θείῳ λέγει, ἀγνοεῖται ὑπὸ τοῦ θεοῦ*), item *ignoratur* d e, *ignorabitur* f g vg Or[int 2, 73] et[667] Amb[ps 36 : 787] Ambrst al, *non cognoscetur* Hil[26], item basm (ut Engelbr in notis per *αγνοηθησεται* reddit, item cop per *αγνοειται*. Contra cop ap Wilk *sit ignorans*) ...... ς Ti *αγνοειτω* cum ℵcA[2]BD[b et c]EKL al omn[vid] syr[utr] (cop vide ante) arm aeth Or[cat 227 txt] (sed vide ante) et[280] (sic verba Pauli afferuntur) Chr[402] Euthal[cod] Thdrt Dam al :: dubium non est quin *αγνοειτω* pro faciliore lectione habendum sit

39. *αδελφ. μου* cum ℵAB*D[b et c] 1. 23. 37. 43. 67** 71. 74. 115. 119. al[20] syr[utr] cop (aeth *fratres nostri*) Chr[402] Thdrt Dam al ... Ln *αδ.* [*μου*], ς Ti om *μου* cum B[3]D*EFGKL al plu it vg basm arm Ambrst Pel al | FG om *το* ante *προφητ.* | B 48. om *το* ante *λαλ.* | *μη κωλυετ.* hoc loco cum ℵABP 17. 37. 73. (cop basm *ne prohibete loqui in lingu.*) Euthal[cod] Dam ... ς post *γλωσσαισ* cum DEFGKL al pler it vg syr[utr] arm aeth Chr[402] Thdrt al Ambrst al | *γλωσσαισ* sine *εν* cum ℵAD[c]EKLP al omn vid f vg syr[utr] arm Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al Ambrst al ... Ln praem [*εν*], Ti *εν* cum BD*FG d e g cop basm (*εν γλωσση*)

40. *δε* cum ℵABDEFGP al[15] it vg syr[sch] cop arm Chr[402] Euthal[cod] Cyr ador[430] Thdrt Dam al Ambrst al ... ς (= Gb + Sz) om cum KL al plu (basm *fiant modo omnia decenter* etc; syr[p] *enim*); item, certe enim non adscribunt, Bas[regg 369. 453. 495] et[bapt 665] Or[int 2,478] Amb[off 1 : 59] al

XV.

1 *Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισάμην* Ga 1, 11
ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἑστήκατε, 2 *δι' οὗ καὶ σώζεσθε,*
τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν εἰ κατέχετε, ἐκτὸσ εἰ μὴ εἰκῇ ἐπι-
στεύσατε. 3 *παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοισ, ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι* 11, 23 Lc 24, 26 s
Χριστὸσ ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰσ γραφάσ, Es 53, 8 ss Ps 15 (16), 10
4 *καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ κατὰ τὰσ*
γραφάσ, 5 *καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾷ, ἔπειτα τοῖσ δώδεκα.* 6 *ἔπειτα* Lc 24, 34. 36

XV. 1. *ευηγγελισαμην*: DE *ευαγγελισαμ.* | *εστηκατε* et. Dial[854] etc: D*F G *στηκετε*. Latt *statis*

2. *τινι λογω*: D* d add *και*. Cf et. Ambrst *quod et sermone annuntiavi vobis* | *ευηγγελ.*: Or[cat 283] *ευαγγελισαμην* (non laudat v. 1.) | *ει κατεχετε* et. syr[p mg gr] Or[cat] Dial[854] etc ... D*F[gr]G d e g luxov Ambrst *οφειλετε* (F[gr]G *οφιλεται*) *κατεχειν*

3. Afferunt versum Ir[int 209] Or[1, 484] Dial[854] Eus[ps 546] et[eclog 226] Cyr[act 14] Tert[marc 3,8] Hil[1078] Archel[591] (Gall[3]) etc | *ο και παρελαβον* et. Or[1,484] Dial[854] Eus[eclog 226] et[ps 546] Chr[410] diserte al mu Aug[consens 3,70] et[alib] Pel al ... Ir[int 209] Tert[marc 3,8] Hil[1078] Amb[luc 24 : 1541] Ambrst al om

4. *τη ημερ. τη τριτ.* cum ℵABDE 17. 31. 37. d e cop syr[p] Cyr[hr 200] Euthal cod Cyr[ioh 1077] et (om *τη* sec) [glaph 135] Hil[1078] ... ς *τη τριτ. ημερα* cum FGKLP al pler f g vg go syr[sch] basm Mcion[epiph 321] et[365] Dial[854] Eus[mai 301] Cyr[hr 205] Chr[412] Thdrt Dam al Ir[int 209] Tert[marc 3, 8] Archel [591] al

5. *επειτα* cum ℵA 17. 37. 46. 73. 109. 12[lect] Eus[hist 1, 12] et[mai 301] Cyr[hr 215] Chr[418] Euthal[cod] Hesych[hier qu 57] ... ς Ln Ti *ειτα* cum BD[c]KLP al pler syr[p mg graec] sah (ap Engelbr) cop Or[1,484] Eus[mai 287. 297] Cyr[act 14] Thdrt Dam al ... D*FG *και μετα ταυτα*. Similiter *et post haec* f am fu Ambrst (vg[cle] *et post hoc*, demid *et post*), *et postea* d e, g *et postea t post haec*. Item go syr[sch] arm; basm tantum *et* :: apparet studium variandi obtinuisse, item in eis quae sequuntur. E ex D*et[c] haec monstra confecit: *μετα ταυειτα τοισ δώενδεκα*. | *δωδεκα* cum ℵABD[c]K LP al fere omn syr[sch] et[p txt] sah cop basm arm[zoh] aeth Or[1,434] Eus[hist 1,12] et[mai 297. 301] Cyr[hr 215] Cyr[act 14] Hesych[hier quaest 57] (Coteler[3,48]: *καθὼσ παῦλόσ φησιν ὅτι ὤφθη κηφᾷ, ἔπειτα τοῖσ δώδεκα, οὐ τὸν θωμᾶν συναριθμῶν, οὐ γὰρ παρῆν, ἀλλὰ ματθίαν καὶ ἰοῦστον* etc) etc. Uberrime de h. l. explicantem Aug vide post ... D*FG 122* it vg go syr[p mg] arm[usc] Eus[mai 287 bis] Dam (add: *μετὰ γὰρ τὴν ἀνάληψιν ὁ ματθίασ κατελέγη, οὐ μετὰ τὴν ἀνάστασιν εὐθέωσ*) Archel[591] Ambrst Hier al mu *ενδεκα*. Ita Aug[cons 3,71]: *Sic autem non apparet quibus duodecim, quemadmodum nec quibus quingentis. Fieri enim potest ut de turba discipulorum fuerint isti duodecim nescio qui. Nam illos quos*

ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοισ ἀδελφοῖσ ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείονεσ
μένουσιν ἕωσ ἄρτι, τινὲσ δὲ ἐκοιμήθησαν. 7 ἔπειτα ὤφθη Ἰακώβῳ,
Act 9, 4 ἔπειτα τοῖσ ἀποστόλοισ πᾶσιν. 8 ἔσχατον δὲ πάντων ὡσπερεὶ τῷ
Eph 3, 8 ἐκτρώματι ὤφθη κἀμοί. 9 ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστοσ τῶν ἀποστό-
Act 9 λων, ὃσ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸσ καλεῖσθαι ἀπόστολοσ, διότι ἐδίωξα τὴν
ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ· 10 χάριτι δὲ θεοῦ εἰμὶ ὅ εἰμι, καὶ ἡ χάρισ
αὐτοῦ ἡ εἰσ ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν πάν-

---

apostolos nominavit, non iam duodecim sed undecim diceret, s i c u t n o n - n u l l i e t i a m c o d i c e s h a b e n t ; *quod credo perturbatos homines emendasse, putantes de illis duodecim app. dictum, qui iam Iuda exstincto undecim erant. Sed sive illi codices verius habeant qui undecim habent, sive alios quosdam duodecim discipulos Paulus velit intelligi, sive sacratum illum numerum etiam in undecim stare voluerit — nihil inde existit quod veritati vel istorum alicui veracissimo narratori repugnare videatur* etc. Aliter idem Aug$^{quaest\,genes\,1,117}$ (3, 1, 406). Vult enim *per synecdochen dictum. Ubi enim pars maior est aut potior, solet eius nomine etiam illud comprehendi quod ad ipsum nomen non pertinet: sicut ad duodecim apostolos iam non pertinebat Iudas, qui etiam mortuus fuit cum dominus resurrexit a mortuis, et tamen ipsius duodenarii numeri nomen apostolus in epist. sua tenuit, ubi ait eum apparuisse illis duodecim: cum articulo enim hoc Graeci codices habent, ut non possint intelligi quicunque duodecim, sed illi in eo numero insignes.*

6. *πλειονεσ* (Gb'') cum ℵABDEFG al plus^{10} Or^{1,434} Eus$^{ps\,351}$ Euthal^{cod} Cyr$^{act\,14}$ ... ς *πλειουσ* cum KLP al pler Eus$^{hist\,1,12}$ Chr^{413} Thdrt Dam al | *τινεσ δε* (K add *εξ αυτων*) sine *και* cum ℵ*A*^{vi}BD*EFG 67** 19^{lect} it vg go sah cop basm syr^{p} arm (syr^{sch} *et quidam* pro *τινεσ δε*) Aug$^{cons\,3,70}$ Ambrst al ... ς Ti add *και* cum ℵ^{c}A^{2}D^{c}KLP al pler aeth (*ac sunt qui et obdormiverunt*) Or^{1,434} Eus$^{ps\,351}$ Archel^{591} Chr Euthal cod Cyr$^{act\,14}$ Thdrt Dam al

7. *επειτα ωφθη* cum ℵABFGKLP 17. 37. 47. al pler Or^{1,434} Eus$^{mai\,297}$ (omisso *ωφθη*) Cyr$^{hr\,216}$ Euthal^{cod} etc ... DE cop Cyr$^{act\,14}$ *ειτα* | *επειτα τοισ* cum ℵ*AFGK 1. 17. 36. 43. 46. 48. 72. 73. 74. 93. 106. 109. 219** a^{scr} al$^{3\,scr}$ al aliq Or^{1,434} Eus$^{ps\,351}$ et$^{mai\,297}$ Euthal^{cod} Cyr act^{14} Dam ... ς Ln *ειτα τοισ* cum ℵ^{c}BDELP al plu Chr^{414} Thdrt al

8. *ωσπερει* (KP 37. *ωσπερι*): D* Eus$^{ps\,359}$ *ωσπερ* | *ὡσπερεὶ τῷ*: sic D^{c}LP 37. etc. Editum etiam Ir^{37} Or^{1,435} Eus$^{ps\,359}$ etc ... Gb'' *ὡσπερεί τῳ*: sic minusc mu (5 ap Scri), nec aliter editum Epiph^{161} Chr^{415}. Item ita Or$^{cod\,basileens}$ | *τω* et. Ir Or Eus Epiph etc ... FG 19^{lect} sah (non item cop) om | *καμοι*: FG *και εμοι*

10. *η εισ εμε*: D*FG om *η*. Item it vg pp^{lat} *gratia eius in me* | *ου κενη εγενηθη* et. Or$^{cat\,eph\,111}$ (sed^{170} *ουκ εισ κενον εγενηθη*) etc, item *vacua non fuit* f vg Hier$^{iovin\,2}$ (4, 2, 246) et^{alib} Aug$^{util\,it\,ieiun\,6,615}$ al, Or int^{4,631} *inanis non fuit* ... D* *πτωχη ουκ εγενηθη*, F^{gr}G *πτωχη ου γεγονεν*, item d e g Amb$^{bened\,patri\,12}$ (1,530) et$^{off\,1,44}$ Ambrst al *pauper*

των ἐκοπίασα, οὐκ ἐγὼ δὲ ἀλλὰ ἡ χάρισ τοῦ θεοῦ σὺν ἐμοί.
11 *εἴτε οὖν ἐγὼ εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτωσ κηρύσσομεν καὶ οὕτωσ ἐπι-*
στεύσατε.

12 *Εἰ δὲ Χριστὸσ κηρύσσεται ὅτι ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, πῶσ*
λέγουσιν ἐν ὑμῖν τινὲσ ὅτι ἀνάστασισ νεκρῶν οὐκ ἔστιν; 13 *εἰ δὲ* 16
ἀνάστασισ νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸσ ἐγήγερται· 14 *εἰ δὲ* 17
Χριστὸσ οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα καὶ τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ

(d e *paupera*, Amb[bis] *egena*) *non fuit.* Sic g: *pauper* ·/. *femininum.* Item go agnoscere *πτωχη* docuere Loeb. et Gabel. | *αυτων* (a[scr] post *παντ.* pon) et. Or[int 4,467. 536. 556. 585. 681] etc ... D[gr*]L* om | *παντων*: א* 12[lect] *απαντων* | *αλλα η* cum אABD*E 17. ... ς *αλλ. η* cum D[c]FG K[sil]LP al pler Bas[ioh 1095] Chr[416] Thdrt Dam al | *συν εμοι* absque *η* cum א*BD*FG, item *gratia dei mecum* it vg Or[int 2,101] et[4,467. 536. 556. 585. 681] Ambrst al ... ς Ti *η συν εμοι* cum א[c]AD[b et c]EKLP al omn[vi] Bas[1,162] et[2,159] Ps-Ath[2,328] Chr[416] Euthal[cod] Cyr[ioh 1095] Thdrt ad h. l. et (*η εν εμοι*) [3,204] Antioch[1099. 1166] Dam ad h. l. et[2,196] al, item sah arm aeth Or[int 2,427] (*quae in me est*) Hier[iovin 2] (*quae in me est*) et[alib]

11. *ουν*: D*FG d e f g go Ir[int 200] *δε*, vg Tert[pudic 19] (sed[marc 1,20] *Sive ego, inquit, sive illi* etc) *enim* ... basm om | *επιστευσατε* (א[c]): א* *πιστευσατε*

12. *οτι εγηγερτ. εκ νεκρ.* cum אABD[b]KLP al omn[vid] f vg (f vg *quod resurrexit a mortuis*, item al) etc Ir[209] ([gr] ex Thdrt) Chr[422] Euthal[cod] Cyr[act 14] Thdrt Dam al Tert[res carn 48] Ambrst al ... Ti *εκ νεκρ. οτι εγηγ.* cum D*[et c]EFG d e g Or[3,811] et[cat 295] (:: quae lectio non nemini praeferenda videbitur) | *εν υμιν τινεσ* cum אABP 17. 74. 120. a[scr] syr[utr] Or[3,811] et[cat 295] et[int 2,302] Chr[422 sem] Euthal[cod] Cyr[act 14] Dam ... ς *τιν. εν υμ.* cum DEFGKL al pler arm go Epiph[598] Chr[422 bis] Thdrt al Ambrst Promiss[3, 30, 181]. Similiter it vg sah cop basm Tert[res carn 48] *quidam dicunt in vobis.*

13. *ει δε* usque *ουκ εστιν* et. א[a]ABDFGKLP etc ... א*E 17. 28. 43. 48* 74* a[scr] d[scr] e Cyr[act 14] om (transilientes ab *ουκ εστιν* ad *ουκ εστιν*). Cf huc Ir[int 300] *Si enim mortui non resurgunt neque Chr. resurrexit; si autem Chr. non resurrexit, inanis est praedicatio nostra, inanis est et fides vestra. Invenimur autem et falsi testes dei, quoniam testificamur quod suscitavit Christum, quem non suscitavit. Si enim mortui non resurgunt, neque Chr. resurrexit. Si autem Chr. non resurrexit, inanis est fides vestra, quoniam adhuc estis* etc. Similiter Ign[intpol 261] *ει οι νεκροι ουκ εγειρονται, ουδε χρι. εγηγερται· κενον αρα το κηρυγμα ημων, κενη δε και η πιστ. υμων* (al *ημων*)· *ετι εστε* etc. | *ει δε*: FG *εαν δε* ... d *nam si*, item (vide ante) Ir[int] *si enim*

14. D[gr*] om *εγηγερται·* [14] *ει δε χριστ.*, item E d e Ign[intpol] (vide ante) om *ει δε χρι. ουκ εγηγερτ.* | *αρα και* cum א*AD[gr]E[gr]F[gr]GKP al[25] g go Dial[854] Euthal[cod] Oec (basm *et praedicatio nostra vana et vana fides nostra*) ... Ln *αρα* [*και*], ς (= Gb + Sz) om *και* cum א[c]BL al plu d e

καὶ ἡ πίστισ ὑμῶν˙ 15 *εὑρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρεσ τοῦ*
θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ ὅτι ἤγειρεν τὸν Χριστόν,
13 14 *ὃν οὐκ ἤγειρεν εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται.* 16 *εἰ γὰρ νεκροὶ*
οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸσ ἐγήγερται˙ 17 *εἰ δὲ Χριστὸσ οὐκ*
ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστισ ὑμῶν, ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖσ ἁμαρτίαισ ὑμῶν,

f vg syr[utr] sah cop arm aeth Ign[intpol 261] Epiph[598] Cyr[hr 215] Chr[424] Cyr[act 14] Thdrt Dam Ir[int 309] Tert[res carn 48] Ambrst Iac[nisib 62] al (sed d e Ir[int] Tert etc nec *αρα* exprim) | *κενη και* (Gb'') cum ℵABD*FGP 17. 23. 31. 37. 74. a[scr*] f g r vg[cle] fu demid tol (al) syr[sch] sah cop arm aeth go Dial[854] Cyr[hr 215] Euthal[cod] Cyr[act 14] et[cat 290] Dam (item Epiph[598] *ματαια και η πιστ. υμ.*) Ir[int 309] Tert[res carn 48] Ambrst al ... ς Ti *κεν. δε και* cum D[c]EKL al pler syr[p] (am *ergo est et*) Ign[intpol 261] (vide ante) Chr[424] Thdrt al | *υμων* (Ln *ὑμῶν*, [15] *εὑρισκόμ.*) cum ℵAD[b et c]FGKLP al pler d e f g vg syr[utr] cop arm Ign[intpol ex cdd 4] Chr[424] Euthal[cod] Cyr[act 14] Thdrt al Ir[int] Tert[res carn] Ambrst al ... BD* 2. 17. 26. 34. 67** 73. 91. 106. l[scr] sah basm go Ign[intpol ex cdd 2] Dial[854] Epiph[598] Cyr[hr] Oec Ruf[exp symb] al *ημων* ... Archel[603] om *κεν. και η πι. υμ.*

15. *ευρισκ. δε* (37. *αρα*, 73. *γαρ*) *και* et. f g r vg Ir[int 309] Or[4,190] Cyr[hr 215] Epiph[114] etc ... D[gr]E[gr] arm go Tert[res carn 48] om *και*, d e Chr[mosc 1] Archel[603] om *δε* | *οτι* (Tert *qui*) *εμαρτυρ. κατ. τ. θεου*: Ir[int 309] (vide ante) om *κα. τ. θε.*, item Tert[res carn] (exc[ed franek]) ... 48* basm (non item sah cop) Epiph[114] Cyr[cat 291] om. Cf Afric[aristid] ap Routh[2,230] *καταψευδομαρτυρουμεν του θεου*, item Epiph[598] nil nisi *οτι ειπαμεν* | *ηγειρεν*: F[gr]G[gr] *εγιγεν*, qua in scriptura *εγειρεν* videtur latere. | *τον χριστον* et. Ir[int 309] Afric (ubi ante) Or[4,190] Eus[mai 274] Cyr[hr 215] Epiph[598] Cyr[act 14] Tert[res carn] Archel[603] etc ... ℵ* (non item[c]) add *αυτου* | *ειπερ αρα νεκροι* (FG *οι νε.*) *ουκ εγειρονται* et. f g r vg[cle] am fu demid tol harl** syr[p] cop arm Chr[424] Cyr[ioh 1091] et[act 14] et[cat 291] Dam al Iac nisib[62] Pelag ... DE 43. d e harl* syr[sch] sah basm go Thdrt Ir[int 309] (vide ante) Tert[res carn] Archel[603] Ambrst om. Cf et. Or[4,190] ubi certe ultra *ηγειρεν* nil adscribitur. Item Epiph[114] ubi pro *ον ουκ ηγειρεν* legitur *ειπερ ουκ ηγειρεν*, nil praeterea.

16. *ει γαρ νεκρ. ουκ εγειρονται*: P 123. r am fu om | P *ουδε ο χρι.*

17. *η πιστισ υμων* (al[3] vel [4] *ημων*) sine additam cum ℵAD[c]EFGKLP al omn[vid] arm Chr[424] Euthal[cod] Cyr[ioh 1091] Thdrt Dam etc ... Ln add [*εστιν*] cum BD*, item (sed it vg etc *vana est fides vestra*) d e f g r vg go syr[sch] et[p] c. ob. etc (et. Ir[int] Or[int 2,302] Tert[res carn]) | *ετι* cum ℵ[c]BDEFGKLP al pler g r syr[p] arm[zoh] Archel[603] Chr[424] Thdrt etc ... 37. 43. *οτι*, Ir[int 309] (*quoniam adhuc*) Tert[res carn 48] (*quia adhuc*) *οτι ετι*, d e *quid adhuc* (i. e. *τί ἔτι*) ... ℵ*A 31. syr[sch] sah basm arm[usc] aeth go Euthal[cod] Dam praem *και*, cop add *etiam*, f vg Or[int 2,302] Ambrst al *adhuc enim*

18 ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντεσ ἐν Χριστῷ ἀπώλοντο. 19 εἰ ἐν τῇ
ζωῇ ταύτῃ ἐν Χριστῷ ἠλπικότεσ ἐσμὲν μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων
ἀνθρώπων ἐσμέν. 20 Νυνὶ δὲ Χριστὸσ ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπ- Col 1, 18
αρχὴ τῶν κεκοιμημένων. 21 ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου θάνατοσ, Ro 5, 12 ss
καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασισ νεκρῶν. 22 ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ
πάντεσ ἀποθνήσκουσιν, οὕτωσ καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντεσ ζωοποιη-
θήσονται. 23 ἕκαστοσ δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· ἀπαρχὴ Χριστόσ,
ἔπειτα οἱ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, 24 εἶτα τὸ τέλοσ,

18. F* απολοντο

19. *εν χριστω* ante *ηλπι. εσμ.* cum ℵABD*EFG 17. 37. 39. 115. 119. 137. d e f g r vg go Ir$^{int\,309}$ Or^{2,802} (*μονον εν χρ. ηλπ. εσμ.*) et$^{cat\,297}$ Chron^{440} Euthal^{cod} Thphyl (*μον. ηλπ. εσμ.*) Amb$^{fid\,5,578}$ et$^{fid\,resur\,2,1167}$ Ambrst al ... ς post *ηλπ. εσμεν* cum D^{c}KLP al pler syr^{utr} sah cop basm arm aeth (sed syr^{sch} sah cop basm arm *μονον* post *ζωη ταυτη* pon) Or^{3,811} Chr^{425} Thdrt al (Dam post *ηλπ. εσμ. μον.* pon) | FG *ελεινοτεροι* | *παντων ανθρ. εσμεν* et. Or^{3,811} et^{2,802} Chron^{440} etc; Ir^{int} *omnibus sumus hominibus* ... DE d e f r vg (non item g) go syr^{sch} arm Or^{cat} Amb^{bis} Ambrst al *εσμ. παντ. ανθρ.*

20. *νυνι δε* cum ℵABDEKLP al omn^{vi} Or^{2,552} et$^{cat\,297}$ etc ... FG Dial^{854} (*νυν δε χρι. κηρυσσεται εκ νεκρ.* etc) *νυν δε* ... d e *si autem* | *νεκρων* et. Or^{bis} et^{3,538} etc ... FG praem *των*, item Dam^{com} *το* „*εκ των νεκρ.*“ *προστιθεισ* | *τ. κεκοιμημενων* sine *εγε.* cum ℵABD*EFGP 6. 17. 67** 71. 177. d e f g r vg sah cop basm arm aeth Ir$^{int\,309}$ Or^{2,552} et^{3,538} (et$^{cat\,297}$) et$^{int\,4,693}$ Dial^{854} Chr^{426} Euthal^{cod} al Hil^{1104} Ambrst al ... ς (= Gb Sz) add *εγενετο* cum D^{c}KL al pler syr^{utr} go Or$^{int\,3,835}$ Thdrt Dam al

21. *δι'* bis et. Or^{3,100} et$^{cat\,297}$ Dial^{854} Eus$^{dem\,462}$ Did$^{tri\,350}$ Ath$^{45.\ 413}$ etc ... F *δια* bis, G *δια* pri loc | *θανατοσ* cum ℵABD*K 17^{vi} 67** Or^{3,100} Dial^{854} Ath^{45} Euthal^{cod} Cyr$^{iul\,301}$ Ps-Ath^{2,498} Euther^{1185} Dam ... ς Ti *ο θανατ.* cum D^{b}et^{c}EFGLP al pler Or$^{cat\,297}$ Eus$^{dem\,462}$ Did$^{tri\,350}$ Ath^{413} Ps-Ath^{2,499} (et^{510}) Cyr$^{hr\,196}$ Euther^{1187} et^{1165} Chr^{426} Cyr$^{iul\,301}$ Thdrt al (sed ex his Eus Cyr^{hr} Ps-Ath^{499} Euther^{1187} Chr etiam postea *η αναστ.* tuentur)

22. A* *ζωοποιησονται*, sed ipse* (ut^{vid}) corr *–ηθησονται*

23. *δε* et. Or^{3,174} et$^{4,199.\ 408}$ etc ... ℵ* (sed ipse* suppl) Or^{3,100} om | *του χριστου*: ς atque item ς^{e} 1624. 1633. 1641. (non amplius 1656. nec Mill Wtst Gb Sz) om *του* :: ex errore | *εν τη παρουσια αυτου*: et. Or$^{4,199.\ 408}$ Hipp$^{noet\,6}$ Eus$^{ps\,448}$ Did$^{tri\,350}$ Nyss^{1,846} etc, r Aug$^{ioh\,68}$ *in praesentia eius*, d e f am tol *in adventu eius* ... FG *οι εν τη παρ. αυτου ελπισαντεσ*, item g et (*sperantes*) f$^{sup\,graec}$, item *qui in adventu* (*–tum* m^{39} etc) *eius crediderunt* m^{39} vg^{clem} fu demid Or$^{int\,2,455}$ et^{3,835} Hil^{54} (sed^{1096} tantum *qui in adventu eius*) Ambrst al

ὅταν παραδιδοῖ τὴν βασιλείαν τῷ θεῷ καὶ πατρί, ὅταν καταργήσῃ
Ps 109 (110), 1 πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν. 25 δεῖ γὰρ αὐτὸν
Mt 22, 44 pp Heb 10, 13 βασιλεύειν ἄχρι οὗ θῇ πάντασ τοὺσ ἐχθροὺσ ὑπὸ τοὺσ πόδασ αὐ-
τοῦ. 26 ἔσχατοσ ἐχθρὸσ καταργεῖται ὁ θάνατοσ. 27 πάντα γὰρ
Ps 8, 7 (6) Eph 1, 22 He 2, 8 ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ. ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι πάντα ὑποτέ-
τακται, δῆλον ὅτι ἐκτὸσ τοῦ ὑποτάξαντοσ αὐτῷ τὰ πάντα·

24. *παραδιδοι* cum BFG; item *παραδιδω* ℵADEP 31. 67**. 80. Hipp[noet6] Mcell[euseb52] et[182] Eus[ps448] Did[tri350] Epiph[798] Bas[1,170. 177] (ita[cdd] utroq enim loc fluct lectio) Nyss[1,846] et[mai4,7] Cyr[iul150] etc (Or[4,408] *οτε παραδωσει*, et[4,315] *οταν παραδιδωσιν*), item sah cop basm ... ς *παραδω* cum KL al pler Or[1,747] et[4,38] Eus[ps443] Chr[427] Euthal[cod] Thdrt Dam al. Item *tradiderit* it vg pp[lat] | *πατρι* ... F[gr] *πνι* (i. e. *πνευματι*) ex errore pro *πρι* (i. e. *πατρι*) | *πασαν* ante *εξουσιαν*: syr[p] c.* habet, Nyss[1,846] Did[tri389] om | *δυναμιν*: 47. praem *πασαν*, item syr[sch]

25. *αχρι* cum ℵ*AB*P 17. Euthal[cod] Dam (cf et. Chr[cat301]) ... ς Ln *αχρισ* cum ℵ[c]B[3]DEFGKL al pler etc | *αχρ. ου* sine *αν* cum ℵ*ABD*FGP 17. 31. 71. 73. 80. 93. a[scr**] sah cop basm Or[4,408. 409] Hipp[noet6] Eus[marc183] et[ps444] Epiph[798] ac[saep] Euthal[cod] Dam ... ς (Gb[oo]) add *αν* cum ℵ[c]D[b]et[c]KL al pler Or[3,686] (et[cat eph183] ex Or?) Mcell[eus50] Cyr[hr240] (fluct lectio) et[241] Caes[81] Did[tri389] Marc[diadod248] (Gall[5]) Chr[428] Thdrt al. Passim libere *εωσ αν*, ut Or[4,17] Mcell[eus51] Nyss[1,846]; Or[2,589] Ath[1,708] *αχρισ αν*. | *εχθρουσ* (FG *εχθρ.*) sine *αυτου* cum ℵBDEK LP al pler d e vg (et. am fu demid tol) syr[p] arm basm Ir[int337] Or[1,686] et[3,686] et[4,408] et[int1,69. 4,663] Hipp[noet] Mcell[eus50] et Eus[marc181] sem et[183] et[ps444] Nyss[846] Ath[1,708] Chr[428] Euthal[cod] Thdrt ad h. l Dam al Hil[54. 590. 1096] Ambrst al ... Ln add *αυτου* cum AFG 10. 17. 31. 73. 93. 120. f g r harl* go syr[sch] sah cop aeth Or[2,589] et[4,17. 409] et[int2,136] ac[saep] Mcell[eus51] et Eus[marc181] sem Caes[81] Did[tri389] Marc[diad] Epiph[798] Cyr[hr bis] al Tert[marc5,9] et[prax4] Hil[144] al | *τ. ποδ. αυτου*: F[gr]G g om *αυτου*

26. *εσχατοσ* usq *υπο τ. ποδ. αυτου* (v. 27): transiliendo om ℵ* 17. 92. Euthal[cod] | *εσχατ. εχθρ. κατ. ο θαν.* hoc loco cum ℵ[c]ABD[b]et[c]FGKLP al omn[vid] f g r vg etc ... ℵ[a]D*E d e tol harl* go aeth Hil[55. 590. 1096] Ambrst al post *παντα γ. υπετ. υπ. τ. ποδ. αυτ.* pon

27. *οτι παντα* et. Or[4,408] et[int3,835] Ath[1,708] Epiph[798] Cyr[hr140] Nyss[1,846] Tit[manich338] (Gall[5]) etc f g r Aug[div quaest] ... Ln [*οτι*] *πα.*, om enim *οτι* B d e vg Hipp[noet6] Did[tri390] Chr[428] Ir[int337] Hil[55. 590. 1096] Ambrst al. Praeterea ℵ Did[tri] *τα παντα* pro *παντ.* | *υποτεταται* sine additam et. d e r Ir[int] Or Ath Did[tri] Tit[manich] (Nyss *οτι πα. υπεταξεν*) al Hil[590. 1096] Aug al ... FG f g vg syr[sch] sah cop basm arm Hipp noet6 Or[int3,835] Hil[55] Ambrst al add *αυτω*, atque idem Cyr[hr140] Epiph[798] praem | *τα παντα* ad finem: F om *τα*

28 ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ αὐτὸσ ὁ υἱὼσ ὑπο-
ταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ᾖ ὁ θεὸσ τὰ πάντα
ἐν πᾶσιν.

29 Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; εἰ
ὅλωσ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ αὐτῶν; 30 τί

---

28. **οταν δε υπ. αυτω τα παντα** et. ℵᵃ Irint 387 Or4,157 etint 3,835 etter Eus marc 183 Didtri 390 Ath 708 Bas 1,288 Nyss 1,846 al Tertprax 4 Hilcod (vide post) Ambrst al ... ℵ* 1. 37. al Hippnoet 6 Hil 55. 590 etalib aliqu (sed fluct lectio) om transiliendo | *υποταγη* (Nyss *υποταξη*) *αυτω*: DgrEgr Irint Orint 1,151 bis (non item 2,659. 3,835. 874) Eusmarc 183 *αυτω υποτ*. Item r *omnia ei subiecta fuerint*; Or4,157 *αυτω τα παντ. υποταγ.* | *τοτε και αυτοσ* cum ℵADcKLP al fere omn f r vgcle demid sah cop basm syrp arm aeth (go *tunc autem is ipse*) Ignintpol 258 Hippnoet 6 Eusmarc 183 Ath708 etgall 5, 170 Bas 1,288 et 3,87 Ps-Ath 39 et 485 Epiph 798 Cyrhr 240 Nyss846 Caes79 Marcdiad 247 Chr428 Euthalcod Thdrt Dam al Tertprax Orint 1,151 et2,659 et3,835. 874 et4,599 Hil83. 783 Ambrst al (sed Hipp Mcell Nyss Caes sine *ο υιοσ*) ...... BD*EFgrG 17. 67** d e g am fu harl tol marian syrsch Irint 337 Or2,740 et4,157 Mcelleus 41. 42. 58. 118 (ubique omisso *ο υιοσ*) Didtri 390 Hil 55. 590 etter Ps-Athlat 542 al om *και*, hinc Gb⁰ et Ln [*και*] | *ο υιοσ* et. Ignintpol excdd pl Irint Orbis etint 1,151 bis etalib quater Eusmarc Athbis Cyrhr Bas 1,288 et 3,87 Didtri Epiph Marc diad Chr Ps-Ath 2, 39. 485 Euthalcod Thdrt Dam al Augdiv quaest (6,55 sq) Ambrst al ... Ignintpol excdd 3 Hippnoet 6 Mcell eus quater Caes 79 Nyss846 Ps-Athlat 542 Tertprax 4 Hilsaepe al om | *ινα η ο θεοσ* (Irint 337 Orint 1,151 etc Tertprax Ambps 36 et 61 etc *ut sit deus*): D* *ινα ο θε. η*, item d e *ut deus sit* | *τα παντ. εν πασ.* cum ℵDcEFGKLP al fere omn Ignintpol 258 Or4,28. 41. 315 etprov (Notit81) Mcelleus 113 Eusmarc 183. 186 Ath708 Didtri 390 Nyss846 Epiph798 Titmanich 5,838 Cyrhr 140 Marcdiad 247. 248 Chr438 Thdrt Dam al ...... Ln om *τα* (Gb⁰) cum ABD* 17. arm Hippnoet 6 Mcelleus 42 Eusmarc 187. 188 Euthalcod. Cf et. Or 1,152 *λεγομενου του θεου παντα γινεσθαι εν πασιν, ωσπερ ου δυναμεθα κακιαν καταλιπειν, ουτε θεοσ παντα γινεται εν πασιν* etc

29. **ποιησουσιν** (37. 47. al pauc *-σωσιν*): FG corrupte, ut toties alibi, *ποιουσειν* | Edd plu, ut ς Gb Sz, sic: *νεκρῶν, εἰ* | *νεκροι*: P *οι νεκρ.* | *υπερ αυτων* cum ℵABD*EFGKP al20 d e f g r vg go syrp sah cop basm arm (aethlibere) Or3,812 Dial864 (sed fluct lectio) Epiph114 Euthalcod Isid1,221 Dam Iacnisib 61 Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *υπ. των νεκρων* cum DcL al plu syrsch Ephr371 Chr440 Thdrt al. Praeterea cf ad h. l. Tertmarc 5,10 *Igitur et pro mortuis tingui pro corporibus est tingui; mortuum enim corpus ostendimus. Quid facient qui pro corporib. baptizantur, si corpora non resurgunt?* Similiter Tertres carn 48 *si non quae baptizantur corpora resurgunt.* Eundem in modum Chr10,287 *βαπτιζομεθα γαρ φησιν υπερ των νεκρων, τουτεστι των σωματων των ημετερων* etc. Item441 ad h. l. *τι και βαπτιζη υπερ των νεκρων; τουτεστι των σωματων* etc. Nec aliter Thdrt ad h. l. *ει δε νεκρον εστι το σωμα και ουκ ανισταται, τι δηποτε και βαπτιζεται;*

Ro 8, 36 καὶ ἡμεῖσ κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν; 31 καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω,
νὴ τὴν ὑμετέραν καύχησιν, ἀδελφοί, ἣν ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ
κυρίῳ ἡμῶν. 32 εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί
Es 22, 13 μοι τὸ ὄφελοσ; εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, φάγωμεν καὶ πίωμεν, αὔ-
ριον γὰρ ἀποθνήσκομεν. 33 μὴ πλανᾶσθε· φθείρουσιν ἤθη χρη-
στὰ ὁμιλίαι κακαί. 34 ἐκνήψατε δικαίωσ καὶ μὴ ἁμαρτάνετε·
6, 5 ἀγνωσίαν γὰρ θεοῦ τινὲσ ἔχουσιν· πρὸσ ἐντροπὴν ὑμῖν λαλῶ.
35 Ἀλλὰ ἐρεῖ τισ· πῶσ ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποίῳ δὲ σώματι
ἔρχονται; 36 ἄφρων, σὺ ὃ σπείρεισ, οὐ ζωοποιεῖται ἐὰν μὴ ἀπο-

---

31. *υμετεραν* (et. ς[e] Gb Sz) cum ℵBDEFGKLP al longe plu it vg syr[utr] sah cop basm arm go Dial[864] (sed fluct lectio) Chr[443] (*καυχησιν ενταυθα την αυτων προκοπην λεγων*) Thdrt[3,1310] Dam al Amb[ps 42,921] Aug[ep 157,559 ac saep] Ambrst rell ... ς (non ς[e] Gb Sz, sed Gb') *ημετεραν* cum A al permu (3 ap Mtth, 3 ap Scri) aeth Or[2,710] et[cat 84. 297] Thdrt ad h. l. (*καυχησιν δε αυτου την πιστιν αυτου εκαλεσε*), item, sed *ημεραν* scriptum est, Euthal[cod] | *αδελφοι* cum ℵABKP al[15] r vg go syr[utr] sah cop basm arm[usc] aeth (sed syr[utr] sah cop basm *fratres mei*, aeth *fr. nostri*) Dial Euthal[cod] Aug[saep] al ... ς om cum DEFGL al longe plu d e f g arm[zoh] Or[2,710] et[cat 85. 297] Chr[443] Thdrt Dam al Ambrst | *εν χρι. ιησ. τω κυρ. ημ.* cum ℵABD[c]FGKLP al omn[vid] f g r vg rell Or[cat 85. 297] etc ... D* d e Ambrst *εν κυριω*, E[gr] *εν χριστω* (nimirum transcripsit χ̅ω̅ a D[c] pro κ̅ω̅ substitutum negligens ab ipso D[c] addita), item aeth Or[2,710] Chr[443] *εν χρι. ιησ.*

32. FG *εν εφεσσω*, f *effesi*, g *in effeso t i* | *το οφελ.* (KP *ωφελ.*): D*FG Clem[350] om *το* | L al pauc *αποθνησκωμεν*

33. *χρηστα* cum ℵABDEFGKLP al certe pler Clem[hom 4,24] et[epit 53] (ap Dress[38] et[156]) Eus[prae 249] Ephr[106] Ath[602] Chr[445] Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. et[parall 879] al ... ς (= Gb Sz) *χρῆσθ'*, Ln *χρήσθ'* per meram licentiam. In eundem modum ediderunt Clem[350] Amphil[6,491] (in iambis ad Seleuc). Nonnulli, ut 115., in mg habent *μενανδρου γνωμαι* vel simile quid, e[scr mg]: *λακωνικὴ παροιμία· μενάνδρου κωμωδιογράφου γνωμη.*

34. *υμιν*: 46. 74. al mu (4 ap Scri) *υμων* | *λαλω* cum ℵBDEP al fere[10] Dial[864] Euthal[cod], item *loquor* d e r vg Ambrst cop syr[p] go ... ς *λεγω* cum AFGKL al pler Chr[445] Thdrt Dam, tem *dico* f g m[39] floriac Or[int 4,545] syr[sch] basm arm aeth

35. *αλλα* cum BP Or[1,590] (Euthal[cod] *αλλ αιρει*) ... ς Ln *αλλ* cum ℵADEFGK[sil]L al certe pler Dial[864] Chr[449] Thdrt Dam al

36. *αφρων* cum ℵABDEFGP al plus[10] ... ς *αφρον* cum KL al pler Or[1,590] Dial[864] Epiph[599] Chr[449. 450] Euthal[cod] Thdrt Dam al | *ζωοποιειται* cum ℵBDEFGKLP al pler Or[1,590. 594] Dial[864] Euthal[cod] etc ... A 89. 108* Epiph[599] Chr[2,126] ex[cdd aliq] (non item ad h. l. nec[7,835. 11,548]) Thdrt[4,649] (non item[445] nec ad h. l.) *ζωογονειται*. Nil probant Latini

θάνῃ· 37 καὶ ὃ σπείρεισ, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεισ,
ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον εἰ τύχοι σίτου ἤ τινοσ τῶν λοιπῶν· 38 ὁ δὲ
θεὸσ δίδωσιν αὐτῷ σῶμα καθὼσ ἠθέλησεν, καὶ ἑκάστῳ τῶν σπερ-
μάτων ἴδιον σῶμα. 39 οὐ πᾶσα σὰρξ ἡ αὐτὴ σάρξ, ἀλλὰ ἄλλη
μὲν ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ σὰρξ πτηνῶν, ἄλλη

(nec Ir[int 300] etc), per *vivificatur* enim etiam ζωογονειται redditur, cf Act 7, 19. Lc 17, 33. 1 Tim 6, 13. Ceterum ℵ post ζωοποιειται perrexerat εισ την, errore vero statim intellecto punctis notavit. | αποθανη (L al pauc -νει): FG d e f g (non item r) vg Dial[864] Ir[int 300] Or int[1,34] (non item Or[1,590. 594]) Aug[ep 193] Ambrst al mu (non item Tert res carn[52]) praem πρωτον, atque idem D[gr]E[gr] add

37. γενησομενον (f r vg Tert[res carn 52] Ambrst al *quod futurum est*) ... FG γεννησομενον, item *quod nascetur* d e g, *quod nascitur* m[39], *nasciturum* f[sup graec] | σπειρεισ sec (ℵ[a] Or[1,590] Dial[864] etc Tert[res carn] etc) ... ℵ* 238. om | ει: A η

38. διδωσ. αυτω cum ℵABP 17. 37. 39. 73. 80. al[3 scr] al[vid] f vg syr[utr] (cop *dat corpus illi*) Or[1,590] et[int 1,34] Dial[865] Epiph[599] Euthal[cod] Dam Tert[res carn 52] al ... ς αυτω διδωσ. cum DEFGKL al pler d e g m[39] r Or[1,594] Chr[452] Thdrt al Ambrst al | ιδιον cum ℵ*ABDEFGP 17. 31. 42. 67** 80. 238. arm Epiph[599] Euthal[cod] ... ς (Gb[00]) Ti praem το cum ℵ[c]KL al pler Or[1,590] Chr Thdrt Dam al

39. η αυτη σαρξ: F[gr]G 93. g syr[sch] Chr[453] ex[mosc 2] om σαρξ | αλλα (FG 73. al pauc αλλ): D[gr*] r aeth[utr] Dial[865] Chr[453] Aug[ep 205] et[alib] al om | αλλη μεν sine σαρξ cum ℵABDEFGKLP al plus[70] d e f g m[39] r vg syr[p] aeth[utr] Chr Euthal[cod] Thdrt al Aug[ep 205] et[alib] Ambrst al ... ς (= Gb Sz) add σαρξ cum minusc mu syr[sch] cop arm Dial[865] | ανθρωπων: D* d e m[39] syr[sch] Dial[865] Tert[res carn 52] Ambrst al ανθρωπου | αλλη δε σαρξ κτηνων: K 37. 47. k[scr] harl* om ... D*EFG 17. al[5] d e f g m (non r) vg syr[sch] Chr[453] Tert Ambrst al om σαρξ. Item pro κτηνων D*F[gr]G[gr] d e m[39] syr[sch] Tert Ambrst al κτηνουσ (*pecoris*). Dam h. l. πτηνων, tum κτηνων, denique ιχθ. | αλλη δε sec loco: D[gr*] om δε | σαρξ πτηνων (D*FG al pauc πετεινων) cum ℵBDEFG 17. 47. 115. 119. al d e (g) am fu* demid tol harl** cop arm aeth Euthal[cod] Thphyl Tert[res carn] Or[int 1,101. 2,422] Ambrst al (Dam α. δε σα. πτην., α. δε κτην., α. δε ιχθ., Or[int 2,422] *alia caro volucrum, alia pecorum, alia vero pisc.*) ... ς om σαρξ cum AKLP al pler m[39] r vg[cle] fu** harl* syr[utr] Chr[453] Thdrt al Aug[ep 205] et[alib] (sed non[adim 8,194]) al. Praeterea d e m[39] r vg Ambrst om δε sec, item f g r am fu Ambrst om δε tert, ut praeteream rell qui hac in re variant. | πτηνων (D* πετινων), tum ιχθυ. hoc ordine cum ℵABDEP 17. al[6] d e m[39] r vg syr[sch] cop arm aeth Or[int 1,101] Chr Euthal[cod] Thphyl Tert[res carn] Ambrst al (Or[int 2,422] et Dam vide ante) ... ς ιχθυ., tum πτην. (FG πετιν., a[scr] πετειν.) cum FGKL al pler f g syr[p] Thdrt Oec. Sic igitur FG f g: αλλη δε ιχθ. αλλη δε (f g om) σαρξ (f om) πετινων (F -νον). Dial[865]: αλλη δε σα. κτηνων, ετερα δε ιχθυ. (omissis α. δ σα. πτην.)

δὲ ἰχθύων. 40 *καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· ἀλλὰ ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων.*
41 *ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ.*
42 *οὕτως καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν. σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ·*
43 *σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει.*
44 *σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν. εἰ ἔστιν σῶμα ψυχικόν, ἔστιν καὶ πνευματικόν.*
Gn 2, 7 45 *οὕτως καὶ γέγραπται· ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς*

40. *σωματα* sec et. Or[1,548. 584] et[int 1,101. 2,422] Dial[865] etc ... F[gr]G g aeth om. Libere Tert[res carn 52] *et corpora terrena et caelestia* | *αλλα* cum ABD*EP ... ς *αλλ* cum ℵD[c]FGK[sil]L al certe pler Or Dial etc

41. *αλλη* prim: F[gr]G g add *δε* | *ηλιου, και αλλη* et. d* e demid tol Or[1,523. 584] et[3,445] et[int 4,605] Dion[alex] ap Rou[4,400] (Gall[3,488]) Meth[3,710] Dial[865] Eus[praep 325. 776] al mu Tert[res carn 52] al ... F[gr]G 7[lect] g *ηλιου, αλλη δε* ... f m[39] r vg (et. am fu al) cop Or[int 2,422. 3,390. 4,481] Archel [598] Ambrst al *solis, alia* (om igitur copulam) | *σεληνης, και* et. d e f g m[39] r vg[cle] fu demid tol Or[ter] Dion Meth Eus[praep] al Tert[res carn] Ambrst Aug[ep 205] etc ... am harl cop arm Dial[865] Or[int 2,422] et[3,390. 402] et[4,11] Archel Tert[res carn 49] Aug[ioh 67] al om *και* | *αστερων*: K al panc *αστερος* | *γαρ*: K om, item Or[int 2,422] et[4,481] (non item[alib] ter)

44. *ει* ante *εστιν σωμα* cum ℵABCD*FG 6. 10? 17. 31. 39 67** 73. 80. 93. d e f g vg cop arm aeth[utr] Dam Aug[ep 205] et[alib] Ambrst al ... ς om cum D[b et c]EKL al pler syr[sch] (*est enim*) et[p] Chr[454] Thdrt Phot[cat 3?4] Iac[nisib 51] al ... P 1. 2. 14. 46* 108. 132* 134. 137. 140[txt] 178. 219* k[scr] al[vi] m[39] Chr[mosc ambo] Euthal[cod] transiliunt a *πνευματικον* pri ad *πνευματ.* sec. Etiam G* et g* post prius iam *καθως* (pro *ουτως*, vide post) scripserant, sed deleta hac voce *ει εστιν* etc reposuerunt. *εστιν και* cum ℵABCDEFG 6. 10? 17. 31. 39. 67** 73. 80. 93. it vg arm (cop *si quoddam corpus naturale, aut quoddam corpus etiam spirituale*. Nec satis liquet aeth.) Dam Aug[ep 205] et[alib] Ambrst al ... ς *και εστι* cum KL al pler syr[utr] Chr Thdrt Phot[cat] Iac[nisib] al. Praeterea ς add *σωμα* cum KL al pler syr[utr] aeth[utr] (cop vide ante) Chr Thdrt Phot [cat] Iac[nis] al: omisimus cum ℵABCDEFG 17. 67** 108* al? it vg arm Dam Aug[ep 205] et[alib] Ambrst al

45. *ουτως και* (Euthal[cod] om *και*), d e m[39] *sic etiam*, vg[cle] am al *sic et* ... FG f g fu demid al[lachm] arm[usc] Aug[ep 205] et[alib] al (Ambrst praeterit *ουτ. κ. γεγρ.*) *καθως* (demid *sicut et*; item tol *sic enim*) | *ανθρωπος* cum ℵACDEFGLP al pler d e f g m vg syr[utr] cop arm aeth Dial[864] Chr[455] Euthal[cod] Thdrt Dam al Iac[nisib 51] Tert[marc 5,10] et[res carn 53] (cf et.[51]) Aug[aliquoties] Ambrst al ... BK 13. 39. 63. Ir[int 306] (Or[int 4,552] libere *proposuit apostolus ostendere quid humano generi intulerit primus Adam, qui factus est in animam vivam; quid etiam secundus Adam, qui*

ψυχὴν ζῶσαν, ὁ ἔσχατοσ Ἀδὰμ εἰσ πνεῦμα ζωοποιοῦν. 46 ἀλλ'
οὐ πρῶτον τὸ πνευματικὸν ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματι-
κόν. 47 ὁ πρῶτοσ ἄνθρωποσ ἐκ γῆσ χοϊκόσ, ὁ δεύτεροσ ἄνθρωποσ
ἐξ οὐρανοῦ. 48 οἷοσ ὁ χοϊκόσ, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί, καὶ οἷοσ ὁ
ἐπουράνιοσ, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι· 49 καὶ καθὼσ ἐφορέσαμεν

---

est in spiritum vivificantem) Did[tri 181] Amb[luc 6,1363] (non item[alib]) Aug ep[205] semel om, hinc Ln [*ανθρωποσ*] | *αδαμ* pri: 31. al[4] om | *αδαμ* sec: Ir[int] ex[cdd aliq] om

46. *αλλ*: D* *αλλα*

47. *ο πρω. ανθρωποσ* et. Thdot ap Clem[972] (*ο πρωτοσ δ' ανθρωπ. εκ γησ χοϊκοσ*) Or[2,559. 4,302] et[int saep] Dial[864] al mu Tert[marc 5,10] al mu ... C* add *αδαμ* | *γησ*: 37. *τησ γησ* | *ο δευτ. ανθρ.* sine additam cum ℵ*BCD*EFG 17. 67** d e f g vg cop aeth arm[mg] in[edd const] et[amst] Or[4,302] Hipp[fragm 46] ap Lag[138] (ex[cod]; alibi, etiam ap Gall[2,483], editum est cum *ο κυριοσ*) Dial[868] (vide post) Pet[alex] ap Rou[4,48] Ath[gall 5,167] Nyss[1,848] Naz ap Thdrt[4,62] Ps-Ath[10] Cyr[apolo 194] (omisso *ανθρωπ.*) Epiph[830] (ex Photino; sed[libere]: *και ο δευτερ. απ ουρανου*) Or[int 2,84. 85] et[3,951] (cf et.[4,546]) Tert[res carn 49] Cyp[180. 260. 289. 307] Hil[1046] Amb[ps 118,1168] Ambrst al mu ...... ς (Gb[oo]) add *ο κυριοσ* cum ℵ[c]AD[b et c]KLP al pler syr[utr] arm go Or[2,559] (Hipp[fragm 46] vide ante) Bas[spir 18 p 40] Ps-Ath[498] Chr[459] Euthal[cod] Cyr[ioh 994] et[glaph 11] Thdrt ad h. l. et[4,1051] Dam al Tert[marc 5,10] (vide post) Maximin[arian] ap Aug[8,663]. Habet autem sic Dial[868]: *σκόπει δὲ καὶ τοῦτο τὸ ἀσεβὲσ τόλμημα, πῶσ παρεχάραξαν τὴν γραφήν. τὴν γὰρ κατὰ σάρκα γέννησιν τοῦ χριστοῦ ἀνελεῖν βουλόμενοι ἐνήλλαξαν τὸ „ὁ δεύτερ. ἄνθρωποσ", καὶ ἐποίησαν „κύριοσ"*. Atque paullo ante legitur: *ὁ ἀπόστολοσ ἔφη „ὁ δεύτερ. ἐξ οὐρανοῦ", καθ' ὑμᾶσ „κύριοσ"*. Ac revera antea „Marcionita" locum sic affert: *ὁ δεύτερ. κύριοσ ἐξ οὐρανοῦ.* Tert vero[marc 5,10] impugnat istam lectionem Marcioniticam: *stultissimus haereticus – et in nomine hominis revincetur.* Primus, *inquit*, homo de humo terrenus, secundus dominus de caelo. *Quare secundus si non homo, quod et primus? Aut numquid et primus dominus, si et secundus?* | *εξ ουρανου*: FG f g vg aeth arm[mg] in[edd amst] et[const] Bas[spir 18 p 40] Ps-Ath[10] Or[int 2,84. 85] et[3,951] (cf et.[4,546]) Amb[ps 118] Ambrst al (non item Tert Cyp Hil al) add *ο ουρανιοσ* (Ps-Ath *επουρ.*), *caelestis*

48. *τοιουτοι* (C add *ουτοι* ex inepta repetitione) *και* pri loc et. Or[saep] et[int 2,85] Ir[gr] et[int 39] Tert[res carn 49] et[marc 5,10] etc ... F[gr]G g am* al[lach] Ir[int 302] (sed fluct lectio) om *και* | *επουρανιοσ*: D*FG *ουρανιοσ* | *επουρανιοι*: D* *ουρανιοι*, FG *ουρανιροι* (sic)

49. *και* ab initio: F f Aug[mor eccl 1,700] *αρα* (*igitur*), item G[mg] *αρα* suprascripto *igitur* ... Or[int 2,85] Cyp[180. 260. 289. 307] om (pergentes ab eis quae praecedunt ad *καθωσ* etc), item incipientes a *καθωσ* (*sicut*) Ir[int 305] Tert[marc] etc | *φορεσωμεν* cum ℵACDEFGKLP al longe plu (9 ap Scri) it vg go cop (anceps syr[utr]) Thdot[clem 962] (sed[ed] inigne *-σομεν*) Or[1,591 bis] ex[cdd omn] (sed[edd vet] substituer *-σομεν*) et[2,26] et[cat 52] et[cat]

τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου.

6, 9 ▪ 50 *Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ κληρονομῆσαι οὐ δύναται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονο-*

luc[147] Caes[122] Mac[hom 23] (Gall[7,88]) Nyss[1,843] Chr[460] Epiph[814] Euthal[cod] Cyr[ioh 821] et[iul 301] Ps-Ath[450] Max[1,449] Dam Ir[int 303. 305] Or[int 2,85 et 3,951. 978 et 4,644] Tert[res carn 49 et marc 5,10] (vide post) Cyp[quater] Hil[477] Amb[interp dav 4,8 : 670 et alib] Ambrst[txt et com] etc (Meth[779] *ινα καθωσ - φορεσωμεν*). Sic autem Chr[460]: *τουτέστιν· ἄριστα πράξωμεν - φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρ., τὴν πολιτείαν τὴν ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ. εἰ δὲ περὶ φύσεωσ ἦν ὁ λόγοσ, οὐ παρακλήσεωσ ἐδεῖτο τὸ πρᾶγμα οὐδὲ συμβουλῆσ· - διὸ καὶ συμβουλευτικῶσ εἰσάγει τὸν λόγον, καὶ εἰκόνα καλεῖ, καὶ ταύτῃ πάλιν δηλῶν ὅτι περὶ πράξεωσ, οὐ περὶ φύσεωσ λέγει.* Item Tert[marc 5,10]: *Et ideo iam ad exhortationem spei caelestis*, sicut portavimus, *inquit*, imaginem terreni, portemus et imag. caelestis, *non ad substantiam ullam referens resurrectionis, sed ad praesentis temporis disciplinam.* Portemus *enim inquit, non* portabimus, *praeceptive, non promissive.* Et[res carn 49]: *Atque adeo ad disciplinam totum hoc dirigit, ut hic dicat portandam imaginem Christi* - Portemus *enim, praeceptivo modo dicens, huic tempori loquitur* ...... ς Ti *φορεσομεν* cum B 46. al vix mu arm aeth[utr] (Or[edd vet]) Cyr[glaph 11 et nest 71 et act 19] Thdrt (vide post) Thphyl et Oec. Sic igitur Thdrt: *τὸ γὰρ φορέσομεν προρρητικῶσ, οὐ παραινετικῶσ εἴρηκεν.* Phot[cat 327]: *τὸ φορέσομεν εἰ μὲν διὰ τοῦ ο̄ βραχέοσ γραπτέον, προσαγόρευσίσ ἐστιν ἐξ ἀκολουθείασ ληφθεῖσα τοῦ μέλλοντοσ - πάντωσ φορέσομεν - εἰ δὲ τὸ φορέσωμεν διὰ μακροῦ γραπτέον ἐστὶν τοῦ ω̄, παραίνεσίσ ἐστιν καὶ συμβουλὴ ἐπ' ἀρετὴν καὶ ἔνθεον πολιτείαν* etc. Similiter et Thphyl et Oec. | *επουρανιου*: G[gr] *-νου*

50. *τουτο δε* cum ℵABCKLP al omn[vid] f vg rell Clem[559] Or[1,591. 2,535] Meth[791] al mu Hier[iovin 1 : 4,2,180] Aug[ep 205 : 2,771 et alib] Ambrst al ... DE[gr]F[gr]G d e g Ir[int 305] Tert[res carn 49 et marc 5,10] *τουτ. γαρ* | *κληρον. ου δυν.* et. Ir[int 302. 304. 305 item gr] (ex Dam[parall]) et[int 308] (cf et.[308 gr et lat]) Clem[495] Or[1,591 et 2,535. 843 et int 4,567] Meth[791] al mu Tert[res carn 48. 49. 51] al mu ... FG 42. f g cop Mac[7,184] Chr[460] (et. [mosc ambo]) Ir[int 112] (*non apprehendunt*) et[304] (*non possident*) Or[int 1 36. 101] Tert[marc 5,10] *ου κληρονομησουσιν* (*non possidebunt; g non haereditabunt t possidebunt*) *δυναται* cum ℵBP 1. 14. 73. 119. 177. 1[lect] k[scr] Or[1,591 edd mg ante delar] (apparet inde *δυναται* in mss inventum esse), item teste Wtst Cyr[act] et Phot[ep 165], item Oec[ed] ... ς Ln Ti *δυνανται* cum ACDEFGKL al pler[vid] Ir[gr] (ex Dam[parall]) [308] Clem[495] Or[1,591 et alib] Meth[791] etc *κληρονομει* cum ℵABC[2]D[c]EKLP al omn[vid] Clem[495. 560] Or[1,591] Meth[791 bis] Tit[gall 5,348] Chr[461] al mu ... Ln *κληρονομησει* cum C*D*FG d e f g vg (sed am* *possidere*) syr[utr] cop Meth[698 libere] (*λεγων· ου γαρ η φθορα κληρονομησει την αφθαρσιαν, ουδε ο θανατοσ την ζωην*) Euthal[cod] Or[int 4,567 et 1,101] ... 21. Or[int 1,36] Dial[863] Meth[epiph 537] Aug[serm 362 : 5,1425] (non item[alib]) om plane

μεῖ. 51 ἰδοὺ μυστήριον ὑμῖν λέγω· πάντες οὐ κοιμηθησόμεθα,

51. παντες (A οι παντ.) pri sine μεν cum BC*D* 23* 219* d e arm aeth utr (nec syrsch μεν expri) Or1,589 et (περι ης και ο παυλ. φησι· παντες κοιμηθ., ου πα. δε αλλ.) 2,558 etint 4,692. 693 et ap Hier1,800 eddgr ap Hier1,810 („commoneo hoc quod in Latt edd legitur: *omnes quidem resurgemus, non omnes autem immutabimur*, in Graecis voll non haberi, sed vel: *omnes dormiemus, sed non omnes immutabimur*, vel: *non omnes dormiemus, omnes autem immu.*" Alibi μὲν particulam non satis adtendisse videtur. Similiter Aug, qui *quidem* modo et Graece et Latine legi testari videtur, modo nec Graece nec Latine.) Iacnis 66 („et apostolus: *omnes*, inquit, *dormiemus, sed non*" etc; sed68: „*omnes quidem resurgemus, non omnes autem immu.*") ...... ς add μεν, Ln [μεν] cum ℵAC2DcEFGKLP al pler (k801 δε) f g vg cop syrp (go *enim*) Orthodqu 61 Dial805 Ephr2,129 Nyss1,108 Caes140 Euthalcod Chr461 et2,514. 9,721. 10,60 et 11,289 Cyrioh 645 etose 80 Thdrt Dam al Tertres carn 48 Orint 2,973 al mu | ου κοιμηθησομεθα παντ. δε αλλαγ. cum BDb vietcEKLP al fere omn eddgr ap Hier1,780 sqq et ap Acacium (vide post quae ex Hier adscripsimus) „nonnull edd" Didymi (apud eundem Hier) eddgr nonnull ap Pelag τινα αντιγρ. ap Maxim2,289 syrutr cop aethpp go (etiam m80 agnoscit: *Ecce dico vobis mysterium: omnes immutabimur in momento* etc) Orthodqu 109 (ου παντες, φησι, κοιμηθησομεθα) et61 (το· παντες μεν ου κοιμηθησομεθα) et85 (ως φησιν ο θειος αποστ.· παντες αλλαγησομεθα) Or1,589 (ου πα. κοιμηθ. παντ. δε αλλ.) etthess (*omnes non dormiemus* etc teste Hier „in 3. vol. εξηγητικων primae ad Thess") et (certe afferuntur παντ. δε αλλαγησ.) int 1,101 Dial805 (πα. μεν ου κοιμ. παντες δε - siccod vat, malecod wtst - ου παντ. δε -) Ephr2,129 Nyss1,108 Tit ap Dam768 (ap Gall5,248) Caes140 Chr461 etquater utante Euthalcod Cyrose 80 Thdrt ad h. l. et2,519. 692 Andrapoc 19,20 (ως φησιν ο αποστ. περι εκεινων οὐ κοιμηθησομενων μεν, αλλαγησομενων δε, εν ατομω etc) Dam al (Tertres carn 42 ita corrigendus vdtr, cf Sabatier ad h. l., sed ut ab omnibus editus est, contrariam lectionem confirmat). Item teste Hier (vide post) Thdorheracl et Diodtars et Apollinarius. Ita enim Hier in ep. 119. ad Minervium et Alexandrum (Vallars1,780 sqq): „Quaeritis quo sensu dictum sit et quomodo in 1. ad Cor. ep. Pauli apost. sit legendum: *Omnes quidem dormiemus, non autem omnes immutabimur*, an iuxta quaedam exemplaria: *Non omnes dormiemus, omnes autem immutabimur:* utrumque enim in Graecis codd. invenitur. Super quo Theodorus Heracleotes - in commentariolis apostoli sic loquutus est: *Omnes quidem non dormiemus, omnes autem immutabimur.* Enoch enim et Elias - de terrena conversatione ad caelestia regna translati sunt. Unde et sancti qui die consummationis atque iudicii in corporib. reperiendi sunt, cum aliis sanctis qui ex mortuis resurrecturi sunt, rapientur in nubibus - et non gustabunt mortem - Unde ait apostolus: *Omnes quidem non dormiemus, omnes autem immutabimur.*" „Apollinarius, licet aliis verbis, eadem quae Theodorus asseruit" - „Didymus - in Origenis transiens sententiam contraria via graditur. *Ecce mysterium vobis loquor:*

πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα, 52 ***ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν***

Omnes quidem dormiemus, non omnes autem immutabimur. Quod ita disseruit - - Scio quod in nonnullis codd. scriptum sit: *Non quidem omnes dormiemus, omnes autem immutabimur.* Sed considerandum an ei quod praemissum est: *omnes immutabimur*, possit convenire quod sequitur: *mortui resurgent incorrupti*" etc. „Acacius Caesareae - in 4. *συμμίκτων ζητημάτων* libro proponens sibi hanc eandem quaestionem latius disputavit et utrumque suscipiens - sic loquutus est. Dicamus primum de eo quod magis in plurimis cdd. invenitur: - *omnes quidem dormiemus, non omnes autem immutabimur* - - Transeamus ad secundam lectionem, quae ita fertur in plerisque codd.: *Non quidem omnes dormiemus, omnes autem immutabimur* - Unde et Paulum volunt scribere in 1. ad Thess. epist.: *Nos qui vivimus* etc. Ex his dictis probare conantur apostolum Paulum et qui cum eo scribebant epistolam putasse se non esse morituros, sed reperiendos in die consummationis in corpore. Quod si verum est, erravit Paulus" - Hoc autem sciendum quod magis conveniat veritati ita legere: *Omnes quidem dormiemus, non omnes autem immutabimur.*" Etc. „Origenes in 8. vol. *ἐξηγητικῶν* post multa - haec intulit, de quibus nulli dubium est et Acacium pleraque delibasse. Quid est ergo quod scribunt Thessalonicensibus in verbo dei Paulus et Sylvanus et Timotheus: *Nos qui vivimus* - Nunc vero eodem sensu, quia et eodem spiritu, in 1. ad Cor. loquitur: *Omnes non dormiemus, omnes autem immutabimur, in momento*" etc. „Sunt qui hunc locum ita edisserant. Vivi appellantur qui numquam peccato mortui sunt - Quod autem dormitionem sequatur mors, et 1. ad Cor. ep. docere nos poterit, in qua ita scriptum est: *Nunc autem Chr. surrexit ex mortuis, primitiae* - Et post paululum: *Non omnes dormiemus, sed omnes immutabimur, in momento*" etc. „Haec celeri sermone dictavi, quid eruditi viri de utroque sentirent loco - Illud autem breviter in fine commoneo, hoc quod in Latinis codd. legitur: *Omnes quidem resurgemus, non omnes autem immutabimur*, in Graecis voll. non haberi, sed vel: *Omnes dormiemus, non autem omnes immutabimur*, vel: *Non omnes dormiemus, omnes autem immutabimur.*" Ceterum Hier eam quam recepimus lectionem etiam in ep. ad Marcellam[qu 3] et in Esai[cap 51] confirmat ...... Ln *κοιμηθησομεθα, ου παντ. δε αλλαγ.* cum ℵ(A)C(et* et**)FG 17. (sed F *κοιμηθησωμεθα*, atque F[gr]G[gr] 17. praem *ουν*. A* vero *κοιμηθ. οι παντες δε αλλ*, ex *οι* postea *ου* corr est et ante *κοιμ.* notatum *ου* [*ουν*?], reliquis per incuriam intactis. Denique 17. *αλλ ου παντ.*) g arm aeth[ro] Or[2,…bis] (est in selectis in psalmos eisque collectis ex catenis) et[int 2,…] Did ap Hier (vide supra) cdd[gr] ap Hier et teste Hier ap Acacium (vide ante) cdd ap Aug[ep 205] (tom[2,771 s] „*omnes quidem resurgemus*, vel sicut Graeci cdd habent: *Omnes quidem dormiemus.*" Similiter alibi, ut de agone Christiano[7], de octo quaest Dulcetii[qu 3]. De ipsis Latt cdd Aug[civ 20,20]: *omnes quidem resurgemus*, in aliis *omnes quidem dormiemus*) cdd ap Pelag Cyr[ioh 645] cdd ap Maxim[2,…] ...... D* d e f vg arm[ms] in cdd[amst] et[const] cdd[lat] ap Hier (vide supra) et ap Aug (vide ante) et ap Pelag aliosque Iac[nis 33] (Tert[res] eam vide ante) Hil[91. 10…]

τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίσει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται
ἄφθαρτοι καὶ ἡμεῖσ ἀλλαγησόμεθα. 53 δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο
ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανα-
σίαν. 54 ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀφθαρσίαν καὶ τὸ
θνητὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγοσ ὁ

---

[315] al mu *αναστησομεθα* (*resurgemus*, sed am fu al *resurgimus*) *ου παντ. δε αλλαγ.*

52. *εν ριπη* (17. *ερριπη*): C* praem *ωσ* | *ριπη* et. Or[1,500] et[2,627] Eus[ps 501] al plu ... D*EFG 67** Dial[865] ex[cod wetst] (non item[vat]) Nyss[2,258] odd[gr] ap Hier[1,802] *ροπη*. Ita enim Nyss: *παῦλοσ διδάσκει ὡσ ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ τελεσθήσεται ἡ ἀνάστασισ. ῥοπὴ δὲ ὀφθαλμοῦ ἐπίμυσισ βλεφάρων ἐστί* etc. Item Hier: „*εν ριπη* sive *εν ροπη οφθαλμου*, utrumque enim legitur et nostri interpretati sunt *in momento* et *in ictu* sive *in motu oculi*". Rursus ibidem ex Didymo: „quia in plerisque cdd pro *ροπη*, i. e. *ictu* vel *motu*, *ριπη* legitur". Ex Latinis Tert[res carn 42] *in momentaneo motu oculi* (item[alibi]), Amb[hex 4,60] *in momento oculi*, g *in ictu t nutu oculi*, d e f m[30] vg Ambrst al *in ictu oculi* | *σαλπισει γαρ*: 17. add *φησιν* | *εγερθησονται* cum ℵBCKLM al pler (49. *εγειρονται*, d e fu al *resurgunt*) Or[1,436. 500. 590] et[2,260] et[2,419] et[78] ap Gall[14] Dial[865] Chr[468] Cyr[ioh 646] Thdrt Cosm[261] al ... Ln *αναστησονται* cum ADEFGP 13. 19. Or[4,343] Chr[2,774] Dam Thphyl[mg]

53. *το* pri: FG *ο* | *τουτο* pri: P k[scr] *τουτον* | *τουτο* sec: F[gr]G g om | *αθανασιαν*: I Meth[791] (non item[779]) praem *την*. Item Meth[791] (non[779]) *την αφθαρσ*. Ceterum cf Corp. inscript. IV. p. 445. num. 9153. ubi est: *επισκιασα* (sic) *το φθαρτον τουτο ενδυσασθαι ανθαρσιαν* (sic) *και το θνητον τουτο* - - (anni est p. Chr. 642.)

54. *οταν δε το* usq *ενδυσηται αθανασιαν*: FG f g om (ab *αθανασιαν* ad *αθανασιαν* transilientes) | *το φθαρτον τουτ. ενδ. αφθαρσ. και* cum ℵ[c]ABC[2]DEKLP al pler d e syr[utr] Or[1,501] et ex Heracl[4,275] Chr Euthal[cod] Thdrt ad h. l. et[2,131] Cosm[268] Dam al Cyp[281] Hier[ezech 44] (5,1090) Aug[ps 64] (4,631) et[alib] al. Item transpositis membris A arm *οταν δε το θνητ. τουτο ενδυσ. την αθαν. και το φθαρτ. τουτ. ενδυσ. αφθαρσ.* (similiter transpon Ir[51] ad v. 53 respiciens) ... ℵ*C*IM 64. 71. vg cop aeth[utr] go Mcion[epiph 321] et[364] (nec aliter ut[vid] Dial[866] *οταν δε καταποθη το θνητον υπο τησ αθανασιασ*) Ath[83] ex[cdd 4] (non item[cdd rell]) Ir[int 308] Hil[1108] Ambrst al om, hinc Gb° | *αφθαρσιαν*: 17 *την αφθ.* Cf et. Or[1,501] (vide post) | *και το θνητ. τουτο ενδυσ. αθανασ.*: praetermiserat D[graece] et[latine], sed ipse* supplevit. Cf et. Or[1,650] *λελεκται δε και· οταν το αφθαρτ. τουτο ενδ. αφθαρσιαν, τοτε γενησεται* etc, sed plenius locum exhibet[1,501]: *ιν᾽ οτε το φθαρτ. ενδυσεται την αφθαρσιαν και το θνητον την αθανασιαν, τοτε γενησηται το* etc. Cf et[4,275] ex Heracl. | *αθανασιαν*: ℵAI 17. *την αθαν.* Vide et. ante Or[650], item ad v. 53. | *νικοσ* (it vg etc Ir[int] Amb[ep 44] et[66] *in victoria*, Aug[ps 64] *in victoriam*, etc) ... BD*I (et. 37. v. 55) *νεικοσ*. Hinc Tert[res carn 51] Cyp[281] Hil[1108] et[589. 141] Hier[ose 13] *in contentione* (etiam *-nem*). Nec aliter infra Tert[res carn 47. 54] (sed[51] *potentia*) Cyp Hil: *Ubi est*

Es 25, 8 Hos 13, 14 γεγραμμένος· κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος. 55 ποῦ σου θάνατε
τὸ νῖκος; ποῦ σου θάνατε τὸ κέντρον; 56 τὸ δὲ κέντρον τοῦ θα-
Ro 5, 12 ss νάτου ἡ ἁμαρτια, ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας ὁ νόμος. 57 τῷ δὲ
θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νῖκος διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ. 58 ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἑδραῖοι γίνεσθε, ἀμε-
τακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου πάντοτε, εἰδότες
ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστιν κενὸς ἐν κυρίῳ.

XVI.

Ro 15, 26 1 Περὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, ὥσπερ διέταξα ταῖς
ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιήσατε. 2 κατὰ μίαν

---

mors contentio tua? Aug modo *contentio* modo *victoria* habet. Sic vero Tert[marc 5,10]: *Ubi est mors victoria* vel *contentio tua?*

55. *νικος* et *κεντρον* hoc ordine cum ℵ*BCIM 17. 71. vg cop arm[zoh] aeth ro Or[3,308] et[int 1,80. 81] Eus[dem 166] Ath[57] Did[380] Cyr[hr 216] Bas[seleuc orat 11] (p[65]) Euthal[cod] Dam (et. Dial[367] post *κατεποθ*. ο *θαν*. *εις νικ*. pergit *που σου θαν*. *το νικος*, sed alterum membrum non add) Ir[int 282] Tert marc[5,10] Amb[saepe] Ambrst al ...... ς Ti *κεντρον* et *νικος* cum ℵ[c]A[**] (* om *που* usq *νικος*) DEFGKLP al pler d e f g syr[utr] arm[edd] aeth[pp] go Or[1,340] et[int 4,567] Eus[dem 470] Ath[58] Epiph[666] Chr[462 bis] Thdrt Euther serm[15] (ap Thdrt[5,1165]) Tert[res carn 47. 51. 54] Cyp[321] Hil[1108] al :: LXX *δικη* et *κεντρον* | *θανατε* bis cum ℵ*BCDEFGI 39. 67** d e f g vg cop aeth[ro] Eus[dem 166] et[470] Ir[int 282. 308] Or[int 1,80. 81] et[4,567] Tert[marc 5,10] et res carn[47. 51. 54] Hil[1108] Amb[saepe] Aug[saep] al mu (Clem[215] tantum affert *που σου θανατε το κεντρον*) ... ς altero loco et id quidem ante *το νικος* habet *αδη* (sed testium quos adscribimus multi ante *το κεντρον*) cum ℵ[c]A**KLMP al pler (et. D[gr c] sic vdtr voluisse: delevit enim *θανατε*, licet non adscripserit *αδη*) syr[utr] arm go aeth[pp] Or[1,340] et[3,308] Ath[58] Did[380] Bas[bapt 657] Epiph[666] Chr[462] Euthal[cod] Euther (ut ante) Thdrt al mu. Ex his *αδη* ante *το κεντρ*. habent ℵ al arm Or[3,308] Did Bas[bapt] Euthal[cod] :: LXX *που η δικη σου θανατε; που το κεντρον σου αδη;* ad quae respiciens Cyr[ean 364] sic: *που η νικη* (sic) *σου θανατε; που το κεντρ. σου αδη;*

56. *η αμαρτια*: A praem *εστιν*, f vg add *est* (non item d e g), item syr sch post *αμαρτ*. et post *νομ*.

57. *διδοντι* (et. syr[p mg]): DE al fere[30] (5 ap Scri) Ath[746] ex[codd 3] Chr[462] al *δοντι*. Etiam it vg *qui dedit* | *του κυρ. ημ. ιησ. χρι.*: M 18[lect] *ιησ. χρι. τ. κυρ. ημ.*

58. *αμετακινητοι* (AB*D*I *-κεινητοι*): A f vg syr[sch] aeth Ambrst al praem *και* | *εργω*: P* 178. *οικω* | *του κυριου*: I 46. om *του* | *ο κοπος υμ. ουκ εστιν*: FG[gr] g *ουκ εστ. ο κοπ. υμ.*

XVI. 1. *λογιας* et. ℵABCD etc ... I *λογειας*. Infra tantum B (ipse*? an**?) *λογειαι*

σαββάτου ἕκαστοσ ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ τιθέτω θησαυρίζων ὅ τι ἂν
εὐοδῶται, ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω τότε λογίαι γίνωνται. 3 *ὅταν δὲ*
παραγένωμαι, οὓσ ἐὰν δοκιμάσητε, δι' ἐπιστολῶν τούτουσ πέμψω
ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰσ Ἰερουσαλήμ· 4 *ἐὰν δὲ ᾖ ἄξιον τοῦ*
κἀμὲ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύσονται. 5 *ἐλεύσομαι δὲ πρὸσ*
ὑμᾶσ ὅταν Μακεδονίαν διέλθω· Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι, Act 19, 21. 20, 2s
6 *πρὸσ ὑμᾶσ δὲ τυχὸν παραμενῶ ἢ καὶ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖσ*
με προπέμψητε οὗ ἐὰν πορεύωμαι. 7 *οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶσ ἄρτι ἐν*
παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω γὰρ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸσ ὑμᾶσ, ἐὰν ὁ 4, 19
κύριοσ ἐπιτρέψῃ. 8 *ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕωσ τῆσ πεντηκοστῆσ·* Act 19, 8
9 *θύρα γάρ μοι ἀνέῳγεν μεγάλη καὶ ἐνεργήσ, καὶ ἀντικείμενοι* 2 Co 2, 12
πολλοί.

---

2. *σαββατου* (Gb') cum ℵ[a]ABCDEFGIP 17. 109[ms] Chr[466]. Item *per unam sabbati* it vg syr[utr] ... ℵ* 37. (teste Scri) *σαββατω* ... ς *σαββατων* cum ℵ[c]HLM al pler Euthal[cod] Thdrt Dam al, item cop arm go | *αν* cum ℵACDEFGKLP al omn[vid] ... BIM *εαν* | *ευοδωται* cum ℵ*BDEFGLP (*ευωδοται*) al longe pler (h[scr] al[5] *-δουται*) Chr[466] Thdrt al ... ℵ[c]ACI KM al[8] fere Euthal[cod] Dam *ευοδωθη* (ℵ[c] *-δοθη*). Atque etiam it vg *placuerit* | *γινωνται*: F*LP 37. al[5] *γινονται*

3. *παραγενωμαι*: LP al aliq *-νομαι* | *ουσ* (K *οσουσ*) *εαν* cum ℵACD[c]EIKL MP al certe pler Or[cat 340] Chr[466] Euthal[cod] Thdrt Dam al ... Ln *ουσ αν* cum BD*FG | *δι επιστολων*: ς (non item Gb Sz) cum antecedd coniung | D* *πενψω* | *ιερουσαλημ*: A *ιεροσολυμα*

4. *η αξιον* cum ℵ*DEFG[gr]GKL al omn fere g syr[p] arm (go) Chr[466] Euthal cod Thdrt Dam al ... Ln *αξιον η* (A *ην*) cum ℵ[c]ABCIMP 17. 37. 73. 74. a[scr] d e f vg cop syr[sch]

5. *μακεδ. γαρ*: F[gr] 37. *μακ. δε*

6. *δε*: I *γαρ* | *τυχον*: P al[5] *τυχων* | *παραμενω* (FG *παραπομεινω*): BM 67** *καταμενω* | *η* (F[gr]G 2. g om) *και* (BM 3. 116. syr[sch] Chr[mosc 2] om) *παραχειμ. ινα* (F[gr]G d e g *ει μη*) ... D[gr]* *ινα ει και παραχειμ.* | D* *προπενψητε* | *ου εαν* cum ℵABCD[b]EIKLMP al omn[vid] ... D*FG *ου αν* | *πορευωμαι*: LM al[5] *πορευομαι*, P al pauc *-σομαι*, al[3] *-σωμαι*

7. *γαρ* pri: I *δε* | *ελπιζ. γαρ* cum ℵABCDEFGIMP al[20] it vg go syr[sch] cop Chr[466] Euthal[cod] Dam Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *ελπ. δε* cum KL al plu syr[p] aeth Thdrt al | *επιτρεψη* (Gb'') cum ℵABCIM al fere[20] (et P Euthal[cod] *-τρεψει*) Chr[466] Thphyl[cdd mosc]. Item it vg *permiserit* ... ς *επιτρεπη* cum DEFGK al plu Thdrt Dam al; L al aliq *-τρεπει*

8. *επιμενῶ*, ut it vg etc *permanebo* ... B[3]D[c]P al mu *επιμένω*, go *maneo* | *εν εφεσω* (g *efessi t in ephesso*) ... FG *εν* (F om) *εφεσσω*

9. L *ανεωγε* | *ενεργησ* (Hier[aph] praef *efficax*, Ambrst *operosum*) ... d e f g vg Or[int 3,260] *evidens* (i. e. *εναργησ*) | *και* (115. 119. d[scr] etc add *οι*) *αντικ. πολλοι*: L om

4, 17 Act 19, 22 10 Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γένηται πρὸς
1 Ti 4, 12 ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον κυρίου ἐργάζεται ὡς κἀγώ· 11 μή τις οὖν
αὐτὸν ἐξουθενήσῃ. προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ
πρός με· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν.

3, 5 Act 19, 1 12 Περὶ δὲ Ἀπολλὼ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν
ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν θέ-
λημα ἵνα νῦν ἔλθῃ, ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ.

13 Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε.
14 πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω.

1, 16 15 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ,
Ro 16, 5 ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας καὶ εἰς διακονίαν τοῖς ἁγίοις ἔταξαν

---

10. B*D* τειμοθεος, F τημοθ. | αφοβως: P 47. 119. αφοβος | κυριου: 37. 115. praem του | καγω cum ℵACKLP al[12] Thdrt Dam ... ϛ και εγω cum DEFG al plu Or[cat 340 bis] Chr[474] (καθως κ. εγ.) ... BM 67** εγω

11. ουν: D*F[gr]G d e g go arm om | εξουθενηση (17. -θενωση, 46. -δενωση): LP al[5] -νησει, 109. -δενωσει | D* προπενψατε | δε: MP ουν ... ℵ* om | προς με cum ℵACD[c]EKLMP al omn[vid] Or[cat 340,28] Chr[474] Thdrt al ... Ln πρ. εμε cum BD*FG Or[cat 340,26] Dam | FG εχδεχομαι | μετα τ. αδελφων: B om

12. απολλω: ℵ* (suppl[a]) aeth om | πολλα (Or[cat 340] om) cum ℵcABCD[c]K LMP al omn[vi] am harl** syr[utr] cop aeth arm Or[cat 340] Chr[474] Euthal cod Thdrt Dam etc ... ℵ*D*EFG d e f g vg[cle] fu demid tol harl* go Ambrst al praem δηλω υμιν οτι | θελημα: 47* add θεου, cop domini (item Chr[mosc 1] θεου ante ουκ ην θελ.), arm[edd] μου. Praeterea Le brug: Non addas nomini voluntas pronomen eius. | ινα νυν ελθη: M ινα ελθηπρος υμας

13. στηκετε εν τη (FG om) πιστει: cf Ign[intpol 256] στηκετε εν τ. πιστ. εδραιοι (ad εδραι. cf 1 Co 7, 37) | κραταιουσθε cum ℵBCFGKLP al pler d e g r (sed antea et state in fide, ut et. cop syr[sch] go) syr[p] go Chr[475] Euthal[cod] Thdrt Dam al Ambrst ... Ln praem [και] cum ADE 46. 109. f vg syr[sch] cop aeth Pelag al

15. δε cum ℵ[c]ABCD[b et c]EFGKLMP al pler it vg syr[utr] etc (cop ουν) ... ℵ* D[gr]* 71. go arm aeth[utr] om | στεφανα sine additam cum ℵ*ABC[c]KLMP al pler r go syr[sch] et[p txt] cop aeth Chr[475] al ... ℵ[c]DE al fere[10] d e am fu harl cop arm Thdrt Dam Ambrst add και φορτουνατου (31. 73. al fu etc φουρτ-), item C*FG 74. a[scr] f g vg[cle] demid tol syr[p] c.* et ms gr add και φορτουνατου (74. a[scr] φουρτ.) και αχαΐκου. Le[brug]: „Patres non putarunt omittendum et Achaici.“ | εστιν cum ℵABC[c]KLMP al pler r etc ... C*[vi]DEFG (non vdtr accedere rell) d e f g vg arm εισιν. Cf et. Or[int 4,688] in comm ad Rom: „sed et in alia epist. dicit de quibusdam: quia sint primitiae Achaiae“.

ἑαυτούσ· 16 *ἵνα καὶ ὑμεῖσ ὑποτάσσησθε τοῖσ τοιούτοισ καὶ παντὶ
τῷ συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι.* 17 *χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ Στε-
φανᾶ καὶ Φορτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ ὑμέτερον ὑστέρημα* 2 Co 11, 9
οὗτοι ἀνεπλήρωσαν· 18 *ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ
ὑμῶν. ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺσ τοιούτουσ.*
19 *Ἀσπάζονται ὑμᾶσ αἱ ἐκκλησίαι τῆσ Ἀσίασ. ἀσπάζεται* Act 18, 2 Ro 16, 5
*ὑμᾶσ ἐν κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλασ καὶ Πρίσκα σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐ-
τῶν ἐκκλησίᾳ.* 20 *ἀσπάζονται ὑμᾶσ οἱ ἀδελφοὶ πάντεσ. ἀσπά-* Ro 16, 16 etc
σασθε ἀλλήλουσ ἐν φιλήματι ἁγίῳ.
21 *Ὁ ἀσπασμὸσ τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου.* 22 *εἴ τισ οὐ φιλεῖ τὸν* 2 Th 3, 17 Col 4, 18

---

16. *ινα και*: M om *και* | *και κοπιωντι*: 17. om ... FG f g add *εν υμιν*

17. *φορτουνατου* cum ℵABCDEFGL 17. 36. 37. 47. e[ser] d e f g r vg (h. l. etiam fu) cop (legitur *φορτουνατω* etiam ap Clem[ro 1,59]) ... ς *φουρτουν.* cum KMP al pler Euthal[cod]. Nec aliter editum Chr Thdrt Dam al. | *το υμετερον* cum BCDEFGMP 17. 37. 80. (71. *το ετερων*) ... ς *το υμων* cum ℵAKL al pler (137. *υμων το*) Chr[476] Euthal[cod] Thdrt Dam al | *ουτοι* cum ℵBCKLP al omn[vid] Euthal[cod] Thdrt Dam, item *illi* d e r (g *illi t ipsi*), similiter cop arm aeth go ... Gb'' Ln Ti *αυτοι* cum ADEFGM f (g vide ante) vg syr[utr] Chr[476] Oec Ambrst al

18. *ανεπαυσαν*: 37. *-σαντο* | *το εμον*: D*FG 46. d e f g r vg go Ambrst al praem *και* | *τουσ τοιουτουσ*: P *τοισ τοιουτοισ*

19. A 34. om versum; item 37. 39. 74. 177. a[ser] om *ασπαζ.* usque *τησ ασιασ* | *αι εκκλησιαι*: CP al[5] syr[sch] ar[e] Chr[476] add *πασαι*. Contra Lc[brug] „*Non adiicias adiectivum* omnes." | *ασπαζεται* cum ℵCDEKP 3. c[ser] go Thdrt[cat 343] ... ς Ln *ασπαζονται* cum BFGLM al pler d e f g r vg rell Chr[476] Euthal[cod] Thdrt Dam etc | *πολλα*: DE d e r post *ακυλασ*, item M 17. 74. a[ser] arm ante *εν κυριω* pon | *ακυλασ*: F 17. *ακυλα*, ut Latini *Aquila* | *πρισκα* (et. Ln[ed min]) cum ℵBMP 17. r am demid harl cop arm go Pelag ... ς Ln[ed mai] *πρισκιλλα* cum ACDEFGKL al pler vg[cle] fu tol syr[utr] aeth Chr Euthal (*πρισκιλα*) Thdrt Dam :: Act 18, 2. 18. 26. *πρισκιλλα* nec fluctuat; contra Ro 16, 19 et 2 Tim 4, 19 | *εκκλησια*: D (sed D[c] improbasse vdtr) EFG d e f g (non item r) vg[cle] (et. demid tol, sed non am fu) go Pelag add *παρ οισ* (FG[gr] *ουσ*) *και ξενιζομαι*. Cf Lc[brug] „Apud quos et hospitor. *Neque hoc voluerunt patres e textu auferri*."

20. *ασπασασθε*: 17. b[ser] o[ser] al pauc *ασπαζεσθε* | *αδελφ. παντεσ* et. f g r am fu demid (tol *fratres vos omnes*) Ambrst ... d e vg[cle] harl *omnes fratr.*

22. *ει τισ*: F[gr]G[gr] 17. *η τισ* | *τον κυριον* sine additam cum ℵ*ABC*M 17. 73. 74. r (cop ap Mill et Wtst) Chr[mosc 1] Euthal[cod] Cyr[act 40] ... KP al[60] vg[cle] demid (non am fu tol harl) syr[sch] aeth[utr] Chr[477] Thdrt[3,96] (non ad h. l.) Victorin[ari 2] Pel add *ημων*. Item ς (Gb[oo]) add *ιησουν χριστον* cum ℵ[c]C[3]DEFGKLP al pler d e f g vg (etiam am fu demid harl) syr[utr] cop go Chr Thdrt[3,96] Dam al Ambrst al (Victorin[ari 2]

Ro 16, 24 *κύριον, ἤτω ἀνάθεμα. μαρὰν ἀθά.* 23 *ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ*
μεθ' ὑμῶν. 24 *ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.*

Christum Iesum). Item add tantum *ιησουν* tol arm Ign$^{intpol\,308}$ Eus$^{ps\,677}$ Thdrt ad h. l. Tert$^{pudic\,14}$ | *μαρὰν ἀθά*: sic D^{c}L n^{scr} al sat mu, item B^{3} *μαρᾶν ἀθᾶ* ... Ln Ti *μαραναθά*: sic ℵ al plu^{vid} (6 ap Scri, 8 ap Mtth et 3 *μαραναθᾶ*) ... B *μαράναθα* ... FG** *μαρανναθα*. Ex Latt *maranatha* d e f vg, r *marathana*; g *in adventu domini*. Addit in mg n^{scr}: *τη συρων φωνη μηνυει* (sic) *ο κυριοσ ηλθεν*. In eundem modum explicat Chr^{477}: *ο κυριοσ ημων ηλθε*, item Dam ad h. l. *οτι ο κυριοσ ηλθε*, 46^{mg} *εβραϊκη εστιν η λεξισ· ο κυριοσ ημων ηκει*.

23. *του κυριου*: ALP al^{25} r vg (et. fu demid etc, non am) syr^{sch} cop Chr^{478} Euthal^{cod} Thphyl Ambrst al add *ημων* | *ιησου* cum ℵ*B 2. 17. 30. 41. 47. 73. 122. n^{scr} f am tol go Thdrt ... ς Ln add *χριστου* cum ℵ^{c}ACDEFGKLMP al pler d e g r vg^{clo} fu demid harl cop syr^{utr} arm aeth Chr Euthal^{cod} Dam al Ambrst al

24. *μου*: A 73. om | *εν χριστ. ιησου*: haec om 37. Euthal^{cod}. Dedimus sine *αμην* cum BFM 17. f g r fu tol al^{lachm} Euthal^{cod} Ambrst ... ς (Gb^{oo}) add *αμην*, Ln add [*αμην*] cum ℵACDEKLP al pler d e vg^{clo} am demid al syr^{utr} cop arm aeth go Chr$^{478\,txt}$ Thdrt^{txt} Dam^{txt}. Item G^{gr} add *γενεθητω γενεθητω* (sic, bis *γενε-*).

Subscriptio: ℵ nil subscriptum habet. ℵABC* 17. al *προσ κορινθιουσ ᾱ* ... FG *ετελεσθη προσ κορινθιουσ ᾱ* (G *πρωτη*) *αρχεται προσ κορινθιουσ β̄* (G *δευτερη* insuperque *β̄*), D *προσ κορινθιουσ ᾱ* (D^{b} add *εγρα. απο φιλιππων μακεδονιασ*) *επληρωθη αρχετε* (D^{b} *-ται*) *προσ κορινθιουσ β̄*, E *προσ κορινθιουσ α' εγρα. απο φιλιππων επληρωθη αρχιται* (sic) *προσ κορινθιουσ β'*. Similiter f *explicit ad cor. prior incip. ad corinthios secunda*, g *explicit ad corinthios prima incipit ad corinthios secunda*: d *ad corinthios I* (d^{corr} add *scribens a philippis*) *explicit incipit ad corinthios II* ... verbis *πρ. κορ. ᾱ* (L 115. al add *επιστολη*) KL al mu Euthal^{cod} addunt *εγραφη απο φιλιππων* (120. al add *τησ μακεδονιασ*) *δια στεφανα και φορτουνατου* (K al Euthal^{cod} *φουρτ.*) *και αχαϊκου* (106. 108. *κουαρτου*) *και τιμοθεου* (pro his nominibus 31. *υπο παυλου και σωσθενουσ*): item B^{3}P al aliq *εγραφη απο εφεσου* (116. al add *τησ ασιασ* insuperque *δια στεφανα* etc ut ante). Etiam Euthal^{praef} agnoscit *απο εφεσου τησ ασιασ*. Cf etiam syr^{sch}: *Finita est epist. ad Cor. I. quae scripta est Philippis Macedoniae et missa est per manus Timothei*: syr^{p} *Finita est epist. ad Cor. I. quae scripta est a Philippis per Stephanam et Fortunatum et Achaicum et Timotheum*: go *Ad Cor. I. explicit. Ad Cor. I. scripta est e Filippa, ut dixerunt quidam; verum potius videtur secundum ipsius apostoli indicium scripta esse ex Asia*: cop *Ad Corinthios scripta Ephesi per Stephanam et Achaicum*. Sic vero ς (= Gb Sz): *πρὸσ κορινθίουσ πρώτη ἐγράφη ἀπὸ φιλίππων διὰ στεφανᾶ καὶ φουρτουνάτου καὶ ἀχαϊκοῦ καὶ τιμοθέου*. Praeterea numerantur *στιχοι*: L 46. al plu *ωο'*, K al *ωθ'*, P *ωμβ'*. Item in paucioribus *κεφ. θ'*, *αναγνωσεισ ι'*, *μαρτυριαι ιζ'*. In vg^{edd} ut am fu numerantur capitula 72; in codice B a cap. *κβ'* ad *μβ'* pergitur.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β̄.

I.

1 *Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ* 1 Co 1, 1 etc
Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ
σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ. 2 *χάρις ὑμῖν* 1 Co 1, 3 etc
καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
3 *Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-* Eph 1, 3
στοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ θεὸς πάσης παρακλήσεως, 4 *ὁ* Ro 15, 5

---

* *προς κορινθιους β̄* ut ℵAB(C^vi)K (latet P) etc (37. al *δευτερα* pro *β̄*), 121. 123. al *προς κορινθιους δευτερα επιστολη*, de DEFG d f g vide ante ... L *του αγιου αποστολου παυλου επιστολη προς κορινθιους β'*, 114. al *του αγιου παυλου επιστολη προς κορινθιους δευτερα*, 120. *η προς κορινθ. δευτερα επιστολη*, 122. *παυλου αποστολου. επιστολη καθολικη προς κορινθιους δευτερα.* Similiter al. M *η προς κορινθιους β' επιστολη εκτεθεισα ως εν πιναχι* (at ipsa *εκθεσις* non sequitur) ... ς^e *παυλου του αποστολου η προς κορινθιους επιστολη δευτερα*, ς Gb Sz *η προς* (ς add *τους*) *κορινθ. επιστολη* (ς om) *δευτερα* ... am *incipit epistula ad corinthios secunda*, fu *inc. ad eosdem II.*

I. 1. *χριστου ιησου* cum ℵBMP 17. mar et vg^edd lachm syr^p Euthal^cod Thdrt ... ς Ln *ιησ. χριστ.* cum ADEGKL al pler d e g r vg (et. am fu demid harl tol) syr^sch cop arm aeth go Chr^467 Dam al Ambrst ... F f om | *τη ουση* et *τοις ουσιν*: haec reddit g *usitanti* et *usitantibus*. Ceterum cf Did^mai 115: *οὐκ ἀγνοητέον, ἐν τισιν ἀντιγράφοις φέρεσθαι ὡς ὑπὸ Παύλου καὶ Τιμοθέου μόνον κεχάρακται τὸ προκείμενον γράμμα.* Inde intellegitur legisse Didymum praeter *Timotheum* etiam *Silvani* nomen in titulo epistulae. Adnotat Maius ad hunc Didymi locum, pariter ac Didymum nomen Silvani etiam Basilium de spir. sanct. 25. legisse. At id ex verbis Basilii, quibus utraque ad Thess. epistula respici potest, vix effici licet.

2. m^5: „Item ad Cor. II. *Gratia vobis et misericordia et pax a deo patre nostro et domino nostro Iesu Christo.*" Sic nec it (d e f g r) nec vg.

3. *Ευλογητος*: totum versum accurate affert Procop^esai 125. Respicit etiam m^5 sic: *Benedictus deus domini nostri Iesu Christi pater gloriae;* nec aliter Tert^marc 5,11: *benedictus deus domini nostri Iesu Christi.* Eus^ps 677 om *και πατηρ τ. κυρ. ημ. ιησ. χρι.*, 37. om *ευλογητος* usque *τ. κυρ. ημ. ιησ. χρι.* | *ο πατηρ*: FG om *ο* | *και θεος*: 37. *και πατηρ*

παρακαλῶν ἡμᾶσ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰσ τὸ δύνασθαι ἡμᾶσ
παρακαλεῖν τοὺσ ἐν πάσῃ θλίψει διὰ τῆσ παρακλήσεωσ ἧσ παρα-
Col 1, 24 καλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ, 5 ὅτι καθὼσ περισσεύει τὰ
παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰσ ἡμᾶσ, οὕτωσ διὰ τοῦ Χριστοῦ περισ-
σεύει καὶ ἡ παράκλησισ ἡμῶν. 6 εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆσ ὑμῶν
παρακλήσεωσ καὶ σωτηρίασ· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆσ ὑμῶν
παρακλήσεωσ τῆσ ἐνεργουμένησ ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημά-

---

4. *επι πασῃ τῃ*: C al[25] Eus[ps 687] Chr[490] Procop[esa 436] Antioch[1074] *εν πα. τῃ* (*τῃ* om Chr[tor 486. 490] et Procop). Nec aliter vertunt d e f g r vg. | *ημων*: M om | *εισ το*: FG *ινα το* (it vg *ut possimus*) | *ημασ*: syr[sch et p] c. ob. Ambrst praem *και* | *αυτοι* et. Eus[ps] Chr Euthal[cod] Procop (sed pon ante *παρακαλ.*) Thdrt Antioch Dam etc ... D*EFG 14. d e f g (non item r) vg Amb[ps 118] al (non item Hier[esai 40] nec Ambrst) *και αυτοι* | *υπο*: F 23. 109. *απο*

5. *τα παθηματα*: et. Or[1,308] et[int 4,506] Eus[ps 687] Antioch[1074] etc (37. *τὰ παθήτα* sic) ... D[gr]E[gr] *το παθημα* | L transilit a *περισσευει* ad *περισσευει* | *εισ ημασ* (17. 114. *υμ.*): Eus[ps] *εν ημιν*, Antioch om | *ουτωσ* et. Or et[int] Eus[ps] Antioch etc ... D*EFG 17. 37. 80. d e g cop go add *και*, item sed omisso *και* sq f vg Dam | *δια του χυ.* cum ℵABCD EFGKM(P[vi] e spatio) al plus[50] Or al mu ... ϛ (= Gb Sz) om *του* cum minusc vix mu

6. *ειτε δε*: D[gr*] 32. *ει δε*, 115. *ειτε και*, 177. k[scr] *ειτε ουν* ... C al[8] *ειτε* | *υπερ τησ υμων* (L *ημων*) *παρακλ. και σωτηριασ* (42. aeth[utr] *σωτη. και παρακλ.*) cum ℵACDEFGKLMP etc ... B 17. 176. om *και σωτηριασ*, item 187. Euthal[cod] sed om etiam *ειτε παρακαλουμ. υπ. τ. υμ. παρακλ.* | *ειτε παρακαλ. υπ. τ. υμ. παρακλησ.* sic eaque hoc loco cum ℵACMP 3[ail] 23. 31. 49. 51. 57. 67. 73. 80. (et 37. additis *και σωτηριασ*) r am fu (sed fu* add *et salute*) harl flor tol* syr[sch] cop aeth (et arm sed add haec fere: *ἢ θαρροῦμεν ὑπὲρ τοῦ ὑμῶν θάρσουσ καὶ τῆσ ὑμῶν σωτηρίασ*) Antioch[1074] Ambrst. Accedunt Ephr[387] et Hier[esa 40] qui extrema tantum sic afferunt: *και η ελπ. ημων βεβ. υπερ υμων, ειδοτεσ οτι* etc. Item vg[cle] demid, nisi quod ad verba *sive consolamur, pro vestra salute* perperam addunt *sive exhortamur, pro vestra exhortatione et salute* (i. e. eadem repetunt aliter versa et aucta). Ceterum facit nobiscum Gb ...... Sz Ln Ti post *και σωτηριασ* pergunt *τησ ενεργουμενησ* usque *βεβαια υπερ υμων*, ac tum demum addunt *ειτε παρακαλουμεθα υπ. τησ υμ. παρακλησ. και σωτηριασ* (repetunt igitur h. l. *και σωτηριασ*, sed Ln [*και σωτηριασ*]) cum BDEFGKL al[80] (sed 46. om *κ. σωτη.*) d e f g go syr[p] (sed *κ. σωτη.* c.* habet, insuperque c.* ex v. 10? per incuriam? infert: *in quem speravimus quod et adhuc eripiet*) Chr[497] Thdrt Dam al ...... ϛ (= Gb Sz) post *και σωτηριασ* pergit *τησ ενεργουμενησ* usque *και ημεισ πασχομεν*· tum ponit *ειτε παρακαλουμεθα, υπερ τ. υμ. υπομο. και σωτηριασ.* Denique *και η ελπισ ημ. βε. υπ. υμων*: quae quidem Erasmus inde ab ed. sua 2. de coniectura videtur dedisse. | *εν υπομονῃ*: 1. 108* al plus[10] add *πολλῃ*

των ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν. καὶ ἡ ἐλπὶς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν,
7 *εἰδότες ὅτι ὡς κοινωνοί ἐστε τῶν παθημάτων, οὕτως καὶ τῆς* Php 3, 10
παρακλήσεως.

8 *Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῆς θλίψεως*
ἡμῶν τῆς γενομένης ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ὑπὲρ δύνα-
μιν ἐβαρήθημεν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν· 9 *ἀλλὰ*
αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ πε-
ποιθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς

| *των αυτων*: al plus[10] *των αυτου*, K om *αυτων* | *ὧν*: D[gr*]F[gr]G *ως*, g *quae* t *sicut* | *ελπις ημων*: B al pauc *ελπ. υμων*. Item 37* a[scr] al pauc *υπερ ημων*

7. *ως* cum ℵABCD*E*MP 17. 31. 73. Or[1,202] Ephr[3,175] (sed om *οτι*, ut et. k[scr]) Dam ... F[gr]G[gr] *οι* (corrige *ει*? sed vide post), d e syr[sch] *si* (contra f vg Ambrst al *sicut*), g r om ... ς *ωσπερ* cum D[b]et[c]E[2]KL al pler Chr[490] Thdrt al | *εστε* ante *των παθημ.* et. Or Ephr etc ... DEFG d e f g r vg go post *τ. παθημ.* pon | *ουτως* (et. f r vg): F[gr]G d e g go syr[sch] om | *και της παρακλησεως*: f vg *eritis et consolationis*, d e Ambrst *et consolationum* (Ambrst *-nis*) *eritis*. Contra r nil nisi *etiam consolationis*.

8. *θελομεν* (P *θελωμεν* atque postea *αγνωειν*): K 109. al pauc cop arm Or[cat eph 152] Bas[eth 288] Chr[7,378] et ad h. l. [semel] (et altero loc fluct lectio) Hier[eph 2: 4,254] *θελω* | *περι της* cum ℵACDEFGP 17. 31. 37[mg] 39. 47. 73. 80. 118. b[scr] o[scr] Or[cat eph] Bas[eth 288] Chr ad h. l. [semel] Euthal[cod] Thdrt Antioch[1068] ... ς Ti *υπερ της* cum BKLM al pler Chr ad h. l. [sem] et[9,254] Dam al. Latini *de tribulatione*. | *της γενομενης* sine *ημιν* cum ℵ*ABCD*FGMP 3. 17. 35. 73. 93. 137. 211. 8[lect] d e f g r vg arm Or[cat eph] Euthal[cod] Hier[eph 2] (Tert[res carn 48] *de pressura nostra apud Asiam*) ... ς (sed Gb[oo]) Ti add *ημιν* cum ℵ[c]D[b]et[c]EKL al pler syr[utr] cop aeth go Bas[eth] Chr[500 bis] Thdrt Antioch Dam al Ambrst (sed ex his 119. al? syr[sch] cop Thphyl Ambrst om *ημων*) | *υπερ δυναμιν* ante *εβαρηθημ.* cum ℵABCMP 17. 37. 73. 80. 93. 137. r arm aeth Or[cat eph] (sed male *κατα δυν.*) Bas[eth] Euthal[cod] Hier[eph 2] ... ς Ti post *εβαρηθ.* cum DEFGKL al pler d e f g vg go syr[utr] (cop *magis quam poteramus*) Chr[500] Thdrt Antioch Dam el Tert Ambrst al. Sed D*FG *παρα δυναμιν*. | *εβαρηθημεν*: o[scr] al? Chr[7,378] Antioch Dam Thphyl *εβαρυνθημεν* | FG *εξαπορεθηναι* | *και του ζην*: Antioch [1068] pergit: *αλλ ο παρακαλων τους ταπεινους παρεκαλεσεν ημας ο θεος.*

9. *αλλα* cum BDEK[sil]LP al plu[vid] (*αλλ* tantum duo ap Scri) Cyr[fid 62] Dam ... Ln *αλλ* cum ℵACFGM 17. 37. 47. a[scr] al Or[cat eph 152] Eus[ps 175] Chr [501] Euthal[cod] Thdrt al | *εσχηκαμεν*: D[gr*] om, D[b] ante *του θανατου* et[c] post *του θαν.* suppl | *αλλ επι*: D* *αλλα επι* | *επι τω θεω τω* (sic et. C) *εγειροντι* (et. Clem[245] etc; 38. 93. 109. 119. al[10] Euthal[cod] Thdrt Thphyl *-ραντι*) ... FG *επι θεον τον εγειροντα*

2 Ti 4, 18 νεκρούσ, 10 ὃσ ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐῤῥύσατο ἡμᾶσ καὶ ῥύσεται,
Ro 15, 30 εἰσ ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ ἔτι ῥύσεται, 11 συνυπουργούντων καὶ
ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰσ ἡμᾶσ
χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν. 12 ἡ γὰρ καύχησισ
ἡμῶν αὕτη ἐστίν, τὸ μαρτύριον τῆσ συνειδήσεωσ ἡμῶν ὅτι ἐν ἁπλό-

---

10. *εκ τηλικουτου θανατου* et. Clem^{345} etc: d e (r) syr^{utr} go Or$^{cat\ eph\ 186\ bis}$ Chr^{503} Thdrt Or$^{int\ 2,348}$ Hier$^{eph\ 2}$ Ambrst *εκ τηλικουτων θανατων*, item f vg *de tantis periculis*. Contra Chr l. l. *οὐκ εἶπεν· ἐκ τοσούτων κινδύνων*. In r est *qui de tantis*, sed rell perierunt. | *ερρυσατο* cum ℵAB^{2}CDEFGKLMP rell omn^{vid} Euthal^{cod} etc ... Ti *ερυσατο* cum B* (:: qua in re nec 2 Pe 2, 7 unum B* secuti sumus. Aliter 2 Tim 4, 17. 3, 11. Col 1, 13.) | *και ρυσεται* cum ℵBCP 17. 47. 73. 93. 211. g am marian tol cop arm (aeth^{ro} anceps) Euthal^{cod} Dam, item^{libere} Ath^{445} *εκ παντων με ερρυσατο ο κυριος και ρυσεται, εις ον ηλπικαμεν* omissis rell ... ς Ti *και ρυεται* cum D^{c}EFGKLM al pler f vg (et. fu al) go syr^{p} Or$^{cat\ eph\ 186\ bis}$ et$^{int\ 2,448}$ Chr^{1,574} Thdrt Thphyl Oec Hier$^{eph\ 2}$ Ambrst ... AD* d e demid syr^{sch} aeth^{pp} Chr^{502} plane om, hinc Ln [*και ρυσεται*] | *εις ον* (37. add *και*) *ηλπικαμεν*, sic et. syr$^{p\ mg}$ ... 31. syr$^{p\ txt}$ arm Chr^{502} Thphyl *ηλπικ. δε* (*δη* 31. ap Wtst) ... haec una cum seqq 177. 178. 211. om | *οτι* ante *και* cum ℵACD$^{b\ et\ c}$EKLP al pler d e f vg cop syr^{p} etc ... F^{gr}G g post *και* ... BD^{gr*}M om, hinc Ln [*οτι*] | *και* (arm om) *ετι* cum ℵABC^{sic}D*et^{c}EKLMP al pler f vg cop (agnoscit et. syr^{sch}) etc ... D^{b}F^{gr}G 3. 31. 45. 47. h^{scr} k^{scr} Chr$^{mosc\ 1}$ Ambrst Hier$^{eph\ 2}$ om *ετι* ... go aeth om utrumq | *ρυσεται*: F^{gr}G^{gr} 91. go (vg^{cod} ap Wtst?) *ρυεται*

11. *υμων υπερ* (D*F *περι*) *ημων* (sic ipse ℵ* pro *υμ.* substituit) cum ℵB D$^{b\ et\ c}$(et*)E(F)KLMP al pler d e g syr^{sch} arm aeth go Chr$^{503\ semel}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al; item *υπερ ημων* post *τη δεησει* posito c f vg cop (sed pro *υμων* expri *ημων*) Chr$^{503\ semel}$; item syr^{p} sed *υπερ ημων* c.*, Sedul om *υπ. ημων*. Libere Ambrst: *accedente pro nobis etiam vestra oratione*. ... A 115. *ημων υπερ υμων*, G^{gr} 116. *υμων υπερ* (G *περι*) *υμων*, 93. 211. al pauc *ημων υπερ ημων* (quod et. cop vdtr vertisse) | *εκ πολλων προσωπων*: F^{gr}GM 67** Chr^{503} et^{508} et^{9,315} (non ^{11,488}) et^{12,904} *εν πολλω προσωπω*. Item g *in multa facie*, d e *in multifacie*. Contra fu** demid al *ex multarum personis facierum* (tol om *fac.*), vg^{cle} *ex multorum personis*, fu* *ex multorum faciae*, am *ex multarum facierum*. Pergitur vg^{cle} am fu demid etc *eius quae in nobis est donationis*. Ambrst vero: *ut quod multorum faciebus donum in nos collatum est*. A verbis *εκ πολλων* transilit P ad *ευχαριστιθη* (sic), omissis *προσωπων* usque *δια πολλων*. Ante *εὐχαριστηθῇ* ς^{e} 1633. inepte infert *τὸ*. | *ευχαρ. υπερ ημων* cum ℵACD*GM 17. al sat mu d e f g vg (et. am fu etc) syr^{utr} cop arm go Chr^{503} et^{508} et^{9,315} et^{11,488} et ^{12,904} Euthal^{cod} Thdrt al Ambrst al ... Ti *ευχ. υπ. υμων* cum BD^{c}E (sic)F^{gr}KLP' al^{50} vg^{edd} (ap Ln ap Vallars alios) Chr^{10,457} Dam Phot (ap Oec) et Oec

τητι καὶ εἰλικρινίᾳ τοῦ θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ' ἐν χάριτι 1 Co 2, 4. 5
θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς.
13 *οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσκετε ἢ καὶ ἐπι-*
γινώσκετε· ἐλπίζω δὲ ὅτι ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε, 14 *καθὼς*
καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμὲν καθάπερ
καὶ ὑμεῖς ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ. 1 Co 1, 8
15 *Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρότερον πρὸς ὑμᾶς*

---

12. *της συνειδ. ημων* (*ημων* rursus ipse ℵ* pro *υμων* substituit; etiam in B rescriptum est a B[3] nisi est ipse B*): Or[1,287] om *ημων* | *αγιοτητι* (MP *αγιω-*) cum ℵ*ABCKMP 17. 37. 67** 73. cop arm Clem[607] Or[1,287] Euthal[cod] Dam ad h. l. et[parall 560] ... ς Ti *απλοτητι* cum ℵ[c]DEFGL al pler d e f g vg go syr[utr] Chr[514. 515] Thdrt al Ambrst al ... 93. 211. *πραοτητι*, aeth *in misericordia*. De suo add syr[sch] *et cum puritate*. | *και* (A add *εν*) *ειλικρινια* cum ℵCD*FGKP al mu[vi] (3 ap Scri) ... ς Ln Ti *κ. -κρινεια* cum ABD[c]ELM al plu :: cf ad 1 Co 5, 8 | *του θεου* cum ℵABCDEM 17. 37. 47. 73. 115. a[scr] Dam[bis] (ut ante) ... ς om *του* cum FGKLP al pler Or[1,287] Thphyl Oec. Etiam in ℵ puncta a correctore addita erant sed rursus erasa sunt. ... syr[p txt] (addit in mg) Chr[bis] (ut ante) Thdrt Ambrst plane om | *ουκ εν*: BM 37. 73. 120. a[scr] f vg syr[p] Dam[parall 560] (non ad h. l.) praem *και* | *σαρκικη*: FG *-κινη*

13. *αλλ η α* (it vg *quam quae*): BFG om *αλλ*, A 4. 17. 219** om *η*, AD* om *α*. Atque hinc Ln[ed min] ἀλλ' [ἢ] ἃ et[ed mai] [ἀλλ'] ἢ. ἃ | *αναγινωσκετε*: DE *-σκητε* | *η και επιγινωσκετε*: B 31. 41. 109. 238. o[scr*] Oec om ... FGK 114. d e f g vg syr[sch] cop arm Ambrst al om *η* | *οτι εως* (Gb") cum ℵABCD*EFG 3. 17. 39. 73. 137. 178. d e f g vg syr[sch] cop arm go Euthal[cod] Dam Ambrst al ... ς Ti *οτι και εως* cum D[c]KLMP al pler syr[p] Chr[515] Thdrt Antioch[1119] al | Ln *ἐπιγνώσεσθε* [14] *καθὼς καὶ* etc

14. Gb Sz *ἀπὸ μέρους· ὅτι* | P *καυημα* | *καθαπερ* (FG *καθαπερει*) *και υμεις ημων*: K om | *του κυριου ημων* cum ℵBFGMP 3. 17. 23. 31. 37. 38. 39. 48. 57. 67. 72. 73. 80. f g vg cop syr[sch] et[p c.*] arm aeth Chr[513] Euthal[cod] Thdrt Antioch[1119] Dam Thphyl Ambrst al. Item Ln *τ. κυρ.* [*ημων*] ... ς Ti om *ημων* cum ACDEKL al longe plu d e go syr[p txt] Oec | *ιησου*: (ℵ[c])D*EFGMP 2. 3. 31. 37. 38. 39. 46. 57. 61. 67. 72. 73. 80. 93. 109 211. b[scr] o[scr] d e f g vg go syr[sch] et[p c.*] cop arm aeth Chr Antioch Thphyl Ambrst al add *χριστου* (ℵ[c] *χυ*, sed antequam lineolam adposuit rursus abstersit) ... non addidimus cum ℵ*ABCD[b et c]KL al longe plu syr[p txt] arm[edd] Euthal[cod] Thdrt Dam Oec

15. *προτερον*: L al plus[40] Antioch[1119] Thphyl Oec *το προτερ.*, K *το δευτερον* ... ℵ* 121. om. Posuimus post *εβουλομ.* cum ℵ[c]ABCDEFGLMP al plus[15] it vg syr[utr] arm go Chr[517] Euthal[cod] Dam Ambrst al ... ς ante *ινα δευτεραν* cum KL al plu cop Thdrt al | *προς υμ. ελθειν* cum ℵABCMP al sat mu syr[p] arm Chr Euthal[cod] Dam ... Ti *ελθ. πρ. υμας* cum DEFGKL al plus[30] d e f g vg go syr[sch] cop Chr[mosc 1] Thdrt (Antioch[1119] *ελθ. το προτ. πρ. υμ.*) Thphyl Ambrst al | *χαριν* cum ℵ*

1 Co 16, 5 ἐλθεῖν, ἵνα δευτέραν χάριν σχῆτε, 16 καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰς Μα-
κεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑφ'
ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν. 17 τοῦτο οὖν βουλόμενος
Mt 5, 37 Ia 5, 12 μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; ἢ ἃ βουλεύομαι κατὰ σάρκα βου-
1 Co 1, 9 λεύομαι, ἵνα ᾖ παρ' ἐμοὶ τὸ ναὶ ναὶ καὶ τὸ οὒ οὔ; 18 πιστὸς δὲ ὁ
θεὸς ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἔστιν ναὶ καὶ οὔ. 19 ὁ
τοῦ θεοῦ γὰρ υἱὸς Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθείς,
δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ οὔ, ἀλλὰ
ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν. 20 ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ

ACDEFGK al pler it vg etc ... ℵ^{c}BLP 31. 71. 73. 80. 115. Thdrt ad h. l.^{292} et^{293} Antioch^{1119} *χαραν*. Cf Chr^{518}: *χαριν δε ενταυθα την χαραν λεγει*. | *σχητε* cum ℵBCP 31. Euthal^{cod} Thdrt^{292} et^{293} Antioch^{1119} Dam ... ϛ Ln Ti *εχητε* cum ADEFGKL al pler Chr$^{517.\ 518}$ al. Ceterum Antioch^{1119} post *σχητε* pergit: *πεποιθως επι παντας υμας, οτι η εμη χαρα παντων υμων εστιν* :: ex 2, 3.

16. *δι υμων*: P *δια υμ.* | *διελθειν* cum ℵBCD^{c}EKL al longe plu f vg (hi^{2} *transire*) g (*proficiscerer l transirem*) syr^{sch} et$^{p\ txt}$ Chr$^{517.\ 518}$ Euthal^{cod} Thdrt Thphyl Ambrst al ... Gb' Ln *απελθειν* cum AD*FGP 80. cop arm Dam. Item syr$^{p\ mg}$ go *ire*, d e (g, vide ante) *proficisci*, quemadmodum 38. 44. 48. 72. 74. 115. al$^{3\ scr}$ Oec *ελθειν* | *υφ*: D*FG 4. 44. 47. 73. 91. 238. al pauc Chr^{mosc1} Thdrt^{cod} *αφ*, 17. *εφ* | D* *προπεμφθηναι*. Ceterum verba *και αφ υμων προπ. εις τ. ιουδ.* G* g* per incuriam iam v. 15 post *προς υμας* addiderunt.

17. *ουν*: A *δε* (go *Hoc vero igitur cogitans*) | *βουλομενος* (Gb'') cum ℵAB CFGP al^{20} f vg cop Chr^{518} Euthal^{cod} Dam ... ϛ Ti *βουλευομενος* cum DEK (L *βουλευσομενος*) al longe plu d e g syr^{utr} arm aeth^{utr} go Thdrt Ambrst (d e *cum cogitassem*, g Ambrst *cogitans*) | *τη*: FG Thdrt om | *βουλευομαι* pri: 37. *βουλομαι* | *ινα η*: G super lineam ut sit */. ητω* | *παρ εμοι*: P b^{scr} o^{scr} *π. εμου* | *ναι ναι* et *ου ου*: 67** vg (non item fu**) Pelag (non Ambrst) om alterum *ναι* et *ου* alterum

18. *πιστος δε*: Euthal^{cod} om *δε* | *ο λογ. ημων*: in L *ημων* supra lineam litteris minusc suppletum est, sed ab ipso* ut vdtr | *ο προς*: D* om *ο* | *ουκ εστιν* (Gb') cum ℵ*ABCD*FGP 17. 23. 57. 70. d e f g vg go cop arm Euthal^{cod} Thphyl^{ms} Ambrst al ... ϛ *ουκ εγενετο* cum ℵ^{c}D$^{b\ et\ c}$E KL al pler (syr^{utr} *non fuit*) aeth Chr^{519} Thdrt Dam

19. *ο του θε. γαρ* cum ℵABCP 17. 37. 67. 73. 80. (Euthal^{cod} *ο του γαρ υιος* omisso *θεου*) ... ϛ *ο γαρ του* (FG om) *θεου* cum DEFGKL al pler Chr^{520} Thdrt Dam | *χριστ. ιησους* cum ℵ*AC ... ϛ Ln *ιησ. χριστ.* cum ℵ^{c}BDEFGKLP al fere omn (17. om *χρι.*) it vg rell ... Chr^{520} (et^{mosc1}) om | *δι ημων*: FG praem *ο*, item d e g fu Ambrst: *qui in vobis est* (e om) *qui per nos praedicatus est*; contra vg f *qui* (f om) *in vobis per nos praedicatus est* | *σιλουανου* cum ℵABCKLP etc ... DEFG *σιλβανου*. Ex Latinis f g vg *silvanum*, d e *silbanum* | *εγενετο* (it vg *fuit*, item pro *γεγονεν*): C *εστι*

ναί· διὸ καὶ δι᾽ αὐτοῦ τὸ ἀμὴν τῷ θεῷ πρὸς δόξαν δι᾽ ἡμῶν. 21 *ὁ δὲ* 1 Co 1, 8
βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς Χριστὸν καὶ χρίσας ἡμᾶς θεός, 22 *ὁ*
καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς καὶ δοὺς τὸν ἀραβῶνα τοῦ πνεύματος
ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν. 5, 5

23 *Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυ-*
χήν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι ἦλθον εἰς Κόρινθον· 24 *οὐχ ὅτι*
κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοί ἐσμεν τῆς χαρᾶς
ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστει ἑστήκατε.

II.

1 *Ἔκρινα δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς*

---

20. *θεου*: A al plus[10] Mcion[epiph 308 bis] (non item[321]) Thdrt *του θε.* | *διο και δι αυτου* cum ℵABCFGO[vi]P 10. 17. 31. 37. 38. 80. 137. f g vg go syr[sch] cop arm Mcion[epiph 321] et[308] Euthal[cod] Dam (vide et. Thdrt com) Fulg[trasim 2,13] al (sed o demum incipit *αυτου το αμην*). Similiter D* d e Ambrst *και δι αυτου*. Cf et. Epiph[308] contra Mcionem disputans: *διὰ γὰρ τὸ ἐν αὐτῷ τὰς ἐπαγγελθείσας ὑποσχέσεις γίνεσθαι, διὰ τοῦτο φησί· καὶ δι᾽ αὐτοῦ τὸ ἀμὴν τῷ θεῷ ......* ς Ti *και εν αυτω* cum D[b et c]EKL al pler syr[p] Chr[380] Thdrt Thphyl Oec. At sic Thdrt in comm: *οὗ δὴ χάριν καὶ δι᾽ αὐτοῦ τὸν τῆς εὐχαριστίας αὐτῷ προσφέρομεν ὕμνον.* | *το αμην* (et. ℵ[c]): ℵ* om *το* | *δοξαν*: FG f[super graecis] g add *και τιμην* | *δι ημων* cum ℵABDEFGKP etc, d e Ambrst Sedul *ad gloriam per nos* ... CLO 1. 106. *ημων* (sine *δι*), item *ad gloriam nostram* f vg Fulg Pelag

21. *ημας συν υμιν* cum ℵADEFGKLOP al pler d e g m[5] vg syr[sch] cop arm aeth go etc ... C al[10] syr[p] *υμας συν ημιν*, B 115. *υμας συν υμιν*, al pauc f Ps-Iust[fid 5 codex] *ημας συν ημιν* | *και χρισας* (B*D[b]O *χρει-*): D[gr*] *ο και χρ.* (d e f g m[5] vg *et qui unxerit*) | *ημας* sec: B* *υμας*

22. *ο και* (vg[cle] Ambrst al *qui et*) *σφρ.* cum ℵ[c]BC[c]DELO etc ... FG d e f g m[5] am fu demid tol Amb[ap sa 2 616] *και ο σφρ.*, *et qui* etc ... ℵ*AC*KP 17. 30. 37. 74. 109. 116. al[8 ser] syr[sch vid] cop go Ps-Iust[fd 5] Did[tri 180] Chr[381] Euthal[cod] Dam *και σφρ.* :: pro ΗΜΑϹΘϹΟΚΑΙ scriptum ΗΜΑϹΘϹΚΑΙ | *αραβωνα* cum ℵAFGL 37. 47. ... ς Ti *αρραβ-* cum BCDEKOP al pler. Praeterea FP *-βονα* :: cf ad 5, 5; item Eph 1, 14. | *ημων*: 17. 115. tol *υμων*

23. *ουκετι*: Ambrst Aug[ep 211 (2,782)] *nondum veni Corinthum*, f vg Amb luc[10,1486] *non veni ultra Corinthum* ... FG d e g syr[sch] (et[p txt] vide post) cop aeth go *ουκ* (g *non veni Corinthum*, sed d e *non venio Corinthum*)

24. *υμων της πιστ.* cum ℵABCKLOP al pler ... DEFG 74. 120. a[scr] *της πιστ. υμων*, item it vg etc | *αλλα*: 73. Euthal[cod] Dam *αλλ οτι* | *χαρας*: 37. 71. 93. 211. arm *χαριτος*

II. 1. *δε* cum ℵACD[b et c]EFGKLOP al pler d e f g vg etc .. D[gr*] *τε*, item aeth[utr] (*et igitur*) ... B 17. 37. cop syr[p] *γαρ* | *το μη*: al[8 scr] (b* c o) *του μη* | *εν λυπη* post *παλιν* cum ℵABCDEFGKLOP al longe plu it vg

ἐλθεῖν. 2 εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ὁ εὐφραίνων με εἰ μὴ ὁ
Phil 2, 27 λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ; 3 καὶ ἔγραψα τοῦτο αὐτὸ ἵνα μὴ ἐλθὼν λύ-
πην σχῶ ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν, πεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς ὅτι
ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν. 4 ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ
συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπη-
θῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς.
5 Εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλὰ ἀπὸ μέρους,
1 Co 5, 3 ss ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ, πάντας ὑμᾶς. 6 ἱκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία
αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων, 7 ὥστε τοὐναντίον μᾶλλον ὑμᾶς χαρί-

---

go syr[utr] arm Chr[531] Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. et[parall] al Ambrst al ... ς (= Gb Sz) post ελθειν cum minusc vix mu, item omisso παλιν cop aeth post ελθ. πρ. υμας | πρ. υμας ελθειν cum ℵA DGKLOP al fere[50] (omn[18] ap Scri) syr[p] Euthal[cod] Thdrt Dam ... Ti ελθ. πρ. υμας cum DEFG al[10] fere it vg syr[sch] arm go Chr[531] Thphyl Amb[luc 10] Ambrst al. Item ς (= Gb Sz) interposito εν λυπη, i. e. ελθ. εν λυπ. πρ. υμας cum minusc (aeth cop vide ante)

2. και τις sine εστιν cum ℵ*ABC cop Euthal[cod] Cyr[ioh] Dam ad h. l. et[parall] ... ς (Gb°) add εστιν cum ℵ[c]DEFGKLOP al omn[vi] it vg rell Or[3,300. 311] et[int 2,100. 604] Chr[532] Thdrt al | P ο ευφρενων ει μη. Sic.

3. και ab initio: 17. 137. syr[p] c.* Euthal[cod] add γαρ | εγραψα sine υμιν cum ℵ*ABC*OP 17. 137. am cop Euthal[cod] Dam[parall] Ambrst ... ς (Gb°°) add υμιν cum ℵ[c]C[c]DEFGKL al pler it vg (et. fu demid al, non am) syr[utr] arm aeth go Chr[532] Thdrt Dam ad h. l. al Pelag al | τουτο αυτο (hoc ipsum) cum ℵBDEFGKLP al omn[vid] it vg go Thdrt Dam Ambrst al (sed DEFG it vg go aeth Pelag ante εγραψα pon) ... co Chr[533] Euthal[cod] Thphyl αυτο τουτο ... A cop arm Dam[parall] om αυτο | λυπην: DEFG 10. 31. 38. 39. 48. 50. 72. 74. 120. a[scr] it vg syr[p] c.* Euthal[cod] Pelag (non item Ambrst) add επι λυπην (10. 38. 39. 50. 120. επ. λυπη) :: ex Phil 2, 27 | σχω cum ℵ*ABOP al[12] Chr[531] Euthal[cod] Thphyl ... ς εχω cum ℵ[c]CDEFGKL al pler Thdrt Dam | αφ ων: FG εφ ων. Ex Latt a quibus d e Ambrst, de quibus f g vg Pelag

4. αλλα τ. αγαπ. ινα γνωτε: FG 93. 211. l[scr] αλλ ινα γνωτ. την αγαπ., item 37. αλλ ινα την αγαπ. γνωτ. Item d e sed ut caritatem sciatis, g sed ut sciatis caritatem, f vg Ambrst sed ut sciatis (Ambrst cognoscatis) quam caritatem | εις: FG προς

5. ουκ εμε: D* ουχ εμ. | αλλα cum ℵABCLOP al plu (13 ap Scri) ... ς αλλ cum DEFGK[vil] al sat mu | ινα μη επιβαρω (f vg ut non onerem, d e g ut non gravarem): FG ι. μ. επιβαρων

6. η υπο (o 119. 122. απο) των πλειονων (C πλεονων) et. Bas[eth 428] Tert pud[14] et[12] etc: F[gr]G g aeth[ro] om

7. μαλλον cum ℵCKLOP al omn[vid] f vg cop syr[p] arm Chr[535] Euthal[cod] Thdrt Dam al Tert[pud 13] Ambrst al, item post υμας DEFG 17. go

σασθαι καὶ παρακαλέσαι, μήπωσ τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῇ
ὁ τοιοῦτοσ. 8 διὸ παρακαλῶ ὑμᾶσ κυρῶσαι εἰσ αὐτὸν ἀγάπην·
9 εἰσ τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰσ
πάντα ὑπήκοοί ἐστε. 10 ᾧ δέ τι χαρίζεσθε, κἀγώ· καὶ γὰρ ἐγὼ ὃ
κεχάρισμαι, εἴ τι κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶσ ἐν προσώπῳ Χριστοῦ, 11 ἵνα
μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα
ἀγνοοῦμεν.

12 Ἐλθὼν δὲ εἰσ τὴν Τρῳάδα εἰσ τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, Act 16, 8
καὶ θύρασ μοι ἀνεῳγμένησ ἐν κυρίῳ, 13 οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ 7, 5 ss

Thdrt[4,477]. Accedunt Tert[pud 18] (*uti e contrario magis vos donare et advocare*), f vg Ambrst al *ut e contrario* (*e contra* Ambrst) *magis donetis*, d e g *ut contrario* (g praem *e*) *vos magis donetis* ...... Ln[ed] min om cum AB syr[sch] Aug[ep parmen 3 : 9,57]

9. γαρ και εγραψα: 112. m[78. 79] am go cop Chr[587 semel] Thdrt Ambrst Sedul om και ... FG 31. 8[pe] f g cop Chr[587 bis] Euthal[cod] Thdrt Pelag add υμιν (FG υμων) | γνω: 17. γνωτε | υμων: FG[gr] g παντων υμ. | ει cum ℵCDEFGKLOP etc (et. it vg) ... Ln[ed] min ἠ cum AB 17., 109. ωσ. Cf Tert[pud 13] *uti cognoscam probationem vestram, quod in omnibus obauditis mihi.*

10. καγω cum ℵ*ABC²DEOP 17. 31. 37. 47. 73. 74. a[scr] Epiph[497] Chr[587] Euthal[cod] Dam ... ς και εγω cum ℵ[c]C*FGK[sil]L al pler Thdrt al | εγω: A om | ο (D[c]EP 31. 37. ω) κεχαρισμαι ει τι (aeth[pp] *quod*) κεχαρισμαι cum ℵABCFGO (et D[c]KP 31. 37.) Euthal[cod] Dam (8[pe] Chr[587] ει τι κεχ. ο κεχ.), atque etiam d e f g (hi omnes et Ambrst al *quod donavi, si quid donavi*; g *quod et donavi si quid et donavi*, inepte και in καιχαρισμαι et κε in κεχαρισμαι per *et* reddens). Cf et. D[gr*] qui ο sive ω om; item Tert[pud 13] go *si quid donavi, donavi*, cop syr[sch] *quod donavi, donavi*, aeth[pp] κεχαρισμαι ο κεχαρισμαι, item m[79] *quod donavi*, sed omisso altero *donavi*, Epiph[497] διο ει τι κεχαρισμαι, δι υμασ κεχαρισμ. ...... ς (= Gb Sz) εἴ τι κεχάρισμαι, ᾧ κεχάρισμαι cum D[b]KL 17. al pler syr[p] Thdrt Thphyl Oec

11. πλεονεκτηθωμεν: d e f vg *circumveniamur*; m[79] Ambrst al *possideamur*, g *possideamur t circumveniamur*

12. τρωαδα: LP τροαδα | εισ το ευαγγελιον (Aug[praedest ss. 10,817] *in Troadem in evangelium*): FG 8[pe] d e f g vg Dam Ambrst al δια το ευαγγελιον, *propter evangelium.* Cf Chr[3,659] εισ το ευαγγ. τουτεστι δια το ευαγγελιον ... D[gr]E[gr] δια του ευαγγελιου | χριστου: 17. 23. θεου | και θυρασ μ. ανεωγμενησ (DEP ηνεωγμ.) ... FG και θυρα μοι ην εωγμενη (g super ην habet *esset*). Cf it vg *cum venissem – et ostium mihi apertum esset* (g *esset apertum*)

13. τω μη cum ℵ[c]ABC*FGK al pler ... LP 37. 109. 122. al[3 scr] Euthal[cod] το μη ... ℵ*C² 73. Thdrt[cod] του μη ... DE 17. 8[pe] εν τω μη | ευρειν: D* ευρισκειν | με: Gb Sz om per incuriam | αυτοισ: K om. Ceterum ς versum 13. demum a verbis αλλα αποταξαμενοσ incipit, non item vg.

*πνεύματί μου τῷ μὴ εὑρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου, ἀλλὰ ἀπο-
ταξάμενοσ αὐτοῖσ ἐξῆλθον εἰσ Μακεδονίαν.*

Col 2, 15 14 *Τῷ δὲ θεῷ χάρισ τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶσ ἐν τῷ
Χριστῷ καὶ τὴν ὀσμὴν τῆσ γνώσεωσ αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν
παντὶ τόπῳ·* 15 *ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ θεῷ ἐν τοῖσ σωζο-
μένοισ καὶ ἐν τοῖσ ἀπολλυμένοισ,* 16 *οἷσ μὲν ὀσμὴ ἐκ θανάτου εἰσ
θάνατον, οἷσ δὲ ὀσμὴ ἐκ ζωῆσ εἰσ ζωήν. καὶ πρὸσ ταῦτα τίσ ἱκα-
νόσ;* 17 *οὐ γάρ ἐσμεν ὡσ οἱ πολλοὶ καπηλεύοντεσ τὸν λόγον τοῦ
θεοῦ, ἀλλ' ὡσ ἐξ εἰλικρινίασ, ἀλλ' ὡσ ἐκ θεοῦ κατέναντι θεοῦ ἐν
Χριστῷ λαλοῦμεν.*

---

14. DE *θριανβευοντι* | *εν τω χριστω* et. Clem[206] Dial[869] Did[tri 416] Cyr[hr 317] Cyr[ador 308] etc ... 17. 37. 73. 80. vg arm Ambrst (*triumphat per nos in Chr. Iesu*) al *εν χριστω ιησου*

15. *τω θεω* et. Ir[int 206] Or[2,40. 4,367] et[int 2,198. 3,436] ac[saep] Eus[esa 192] etc (cf Chr[546] *καὶ οὐχ ἁπλῶσ εἶπεν „εὐωδία", ἀλλὰ „τῷ θεῷ".*) ... K Or[2,838] et[int 3,17] Dial[869] Phil[carp 725] Aug[aliq] (vide post) om. (Hoc non satis probant loci ubi non plene citatur, ut Or[int 2,90. 138. 164] Ath[552. 765], et alibi.) Saepius vero ab Or, ut [2,40. 4,367] et[int 3,12. 17. 41], verba *εν παντι τοπω* (ex v. 14) ad *ευωδ. εσμεν τω θεω* vel ad *Christi bonus odor sumus* adduntur. Nec aliter fit apud Hil[462] et plerumque (modo omisso modo praemisso *deo*) ap Aug (cf Sab).

16. *οσμη* bis: D[gr]E[gr] *οσμην* | *εκ* bis cum ℵABC 10. 17. 31. 37. 47. (pri tantum) 80. 137. cop aeth[utr] go (sec tantum) Clem[206] Or[4,367] Dial[869] Phil[carp 725] (Gall[9]) Euthal[cod] Cyr[ador 308] (pri tantum) Max[1,83] (pri loc *απο*) Dam Or[int 3,41. 43] Did[int 290] Hil[462] Epiph[cant 1,2] ... ς om cum DEFGKL al pler it vg arm Chr[546] et[2,311] et[10,578] Thdrt al Ir[int 266] Aug[saep] Ambrst al | *προσ ταυτα*: litterae *οσ ταυτα* in C rescriptae, antea paullo minus

17. *οι πολλοι* cum ℵABCK al plu d e f (g *ceteri t plurimi*) vg cop aeth (go *ut quidam*) Ir[gr] et[int 263] Did[mai 122] (vide post) Bas[eth 438. 514] Euthal[cod] Dam Ambrst al ... Gb' *οι λοιποι* cum DEFGL al plus[35] g (vide ante) syr[utr] arm Chr[547] Thdrt al. Sic autem Did[mai 122]: *πολλοὺσ δὲ λέγει τοὺσ ἀπατῶντασ διὰ τὸ χυδαῖον· καὶ γὰρ αὕτη ἡ φωνή, λέγω δὲ οἱ πολλοί, ὁμώνυμοσ οὖσα, σημαίνει πλείονα. λέγεται γάρ ποτε ἀντὶ τοῦ τινέσ, ὡσ ὅταν ὁ κύριοσ λέγῃ· πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν ἐκ. τ. ἡμέρᾳ· ἀλλὰ καὶ ἀντὶ τῶν πρὸσ ὀλίγουσ διαστελλομένων, ὡσ ἐν τῷ· πολλοὶ μὲν κλητοί* etc. *δηλοῖ ἡ λέξισ καὶ τοὺσ πάντασ, ὡσ ἐν τῷ· ὥσπερ γὰρ διὰ τ. παρακ. τοῦ ἑνὸσ ἁμαρτ. κατεστάθ. οἱ πολλοί — δηλοῖ δὲ καὶ τοὺσ χυδαίουσ, ὡσ ἐν τῷ προκειμένῳ, καὶ τῷ· μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε* etc. | *καπηλευοντεσ*: 4* *ταλαντευοντεσ* | *αλλ* pri ut ℵACDEFGKL etc ... B *αλλα* | *ωσ* sec: FG 46. d e f g vg go cop Ir[int 263] Ambrst rell om | *ειλικρινιασ* cum ℵACDEFGK 122. e[sor] al ... ς Ln Ti *-κρινειασ* cum BL al plu :: cf ad 1, 12 et 1 Co 5, 8 | *αλλ*

III.

1 Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺσ συνιστάνειν; ἢ μὴ χρήζομεν ὥσ 5, 12
τινεσ συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸσ ὑμᾶσ ἢ ἐξ ὑμῶν; 2 ἡ ἐπιστολὴ
ἡμῶν ὑμεῖσ ἐστέ, ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖσ καρδίαισ ἡμῶν, γινωσκο- 1 Co 9, 2
μένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων, 3 φανερού-
μενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἐγγε-

---

sec: FG d e f g fu demid al syr^{p} Ir^{int263} Ambrst al (non item Hier bedib qu$^{11:4,1,183}$) om | *κατεναντι* (Gb'') cum ℵ*ABCP 17. 37. 67. 93. 211. (37. utrumq coniung?) Did^{mai123} (ad^{3,1}) Chr^{mosc1} Euthal^{cod} ... ς Ti *κατενωπιον* cum ℵ^{c}(sic)DEFGKL al pler Bas^{8,52} Chr^{547} Thdrt Dam al | *θεου* sec cum ℵ*ABCD* al^{15} Bas Did^{mai} Euthal^{cod} ... ς (sed Gb^{o}) Ti praem *του* cum ℵ^{c}D$^{b et c}$EFGKLP al longe plu Chr Thdrt Dam al

III. 1. *συνιστανειν* cum ℵACD$^{b et c}$EKLP al pler Chr^{553} Euthal^{cod} Thdrt Dam ... FG Thdrt^{cod} *συνισταναι* ... Ln *συνισταν* cum BD* 17. 39. Eadem forma utuntur ad h. l. Did^{mai122} et cat^{364}, vide post. | *η μη* cum ℵBCDEFG 31. 37. 46. 67** 74. 80. 179. 8^{pe} a^{scr} f^{scr} al^{10} it vg (hi Latt *aut numquid*) go cop Euthal^{cod} Thdrt Pelag al (sed Ambrst tantum *numquid* sine *aut*) ... ς (= Gb Sz) *ει μη* cum AKLP al plu arm Chr^{553} Dam | *χρηζομεν*: L al aliq *-ζωμεν*. Sic autem ad h. l. Did^{mai122} – *δοκοῦμεν καὶ ὑμῖν πεφανερῶσθαι ὡσ οὕτωσ ἔχομεν γνώμησ· εἰ μὴ ἄρα οὕτωσ διάγετε ὡσ δεῖσθαι συνιστάσησ ἡμᾶσ ἐπιστολῆσ πρὸσ ὑμᾶσ. οὕτωσ δὲ φανερὰ τὰ καθ' ἡμᾶσ ἐστίν, ὡσ μήτε ὑμᾶσ συνιστᾶν ἡμᾶσ* (ed. *ὑμᾶσ*) *ἄλλοισ μηδὲ* (sic) *ἑτέρουσ ὑμῖν* etc. Item cat^{364} *ἴσωσ ἐρεῖ τισ, φησίν, ὅτι ταῦτα διεξερχόμεθα βουλόμενοι ὑμῖν ἑαυτοὺσ συνιστᾶν καὶ παρατίθεσθαι. εἰ μὴ χρήζομεν* (*κατ' ἐρώτησιν ἀνάγνωθι· ἆρα μὴ χρήζ.*;) *ἢ ἀφ' ὑμῶν πρὸσ ἑτέρουσ ἢ ἀφ' ἑτέρων πρὸσ ὑμᾶσ συστατικῶν τουτέστι παραθετικῶν ἐπιστολῶν;* | *ωσ τινεσ* cum ℵBCD^{c}EFGKLP al pler Chr^{553} Thdrt Dam ... Ln *ωσ* [*περ*] *τινεσ* cum AD* 37. 73. 93. | *συστατικων* ut ℵABCKLP etc ... DEFG *συνστατ-* | *η εξ*: 17. *η ωσ εξ* | *εξ υμων* sine additam cum ℵABC 17. 23** 67** 80. f (vide post) vg cop arm aeth Chr^{558} Euthal^{cod} Thdrt Ambrst al ... ς (Gb^{o}) Ti add *συστατικων* (DEFG *συνστ-*, D* *-τικασ*) cum D$^{*et c}$EFGKLP al pler d e f^{sup} graecis g go syr^{utr} Thdrt^{cod} Dam al. Insuper FG f^{sup} graec g add *επιστολων*, item 23^{mg} syr^{p} c. ob. add *προσ ετερουσ*. Cf huc Chr^{com554}: *καὶ αἰνιττόμενοσ τοὺσ ψευδαποστόλουσ ἐπήγαγεν· ὥσ τινεσ, πρὸσ ὑμᾶσ, ἢ ἐξ ὑμῶν συστατικῶν ἐπιστολῶν, πρὸσ ἄλλουσ.*

2. *ενγεγραμμ-* cum ℵAB(C^{vi})DFG 17. ... ς Ln *εγγεγρ-* cum KLP al pler | 17. al pauc *-μμενοι* | *καρδιαισ ημων*: ℵ 4. 17. 219* al^{3} ^{scr} demid aeth ro *καρδ. υμων* | *παντων*: F^{gr}G g *των*

3. *ενγεγρ-* cum ℵABCD*FG (17?) ... ς Ln *εγγεγρα-* cum D^{c}LP al pler ... K al pauc *γεγραμμενη*, item (*πραγματικωσ γεγραμμενη πνευματι θεου, αλλ ου μελανι*) Did^{mai123}. Nec aliter utroq loco (*scripta*) f vg

Ex 31, 18 γραμμένη οὐ μέλανι ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξὶν
λιθίναις, ἀλλ' ἐν πλαξὶν καρδίαις σαρκίναις. 4 πεποίθησιν δὲ τοι-
αύτην ἔχομεν διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν θεόν, 5 οὐχ ὅτι ἀφ' ἑαυ-
τῶν ἱκανοί ἐσμεν λογίσασθαί τι ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανότης
ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ, 6 ὃς καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς δια-
Ioh 6, 63 θήκης, οὐ γράμματος ἀλλὰ πνεύματος· τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτέννει,
τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ. 7 εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμ-

---

Ambrst al. Praeterea B 67** 74. f vg praem *και* | *αλλα πνευμ.*: 37. Dial[866] *αλλ εν πν.* | *πλαξιν* bis: DE *πλανξιν* | *αλλ εν* cum ℵABCDEFGKLP al pler Or[2,848] etc ... ς[e] (item Gb Sz, non ς) *αλλα εν* cum minusc | *καρδιαις* cum ℵABCDEGLP al[25] syr[p] (*in tabulis carneis in cordibus*) Eus[martyr 13 excdd 5] (ap Heinich[485]) Euthal[cod]. Confirmant Did[mai 128]: *οἱ γὰρ ἠλίθιοι τὰς ψυχὰς ὡς πλάκες λίθιναι δέχονται ἐκ μέλανος τοὺς τύπους· οἱ δὲ εὐεικτοι πρὸς συγκατάθεσιν τῶν θείων ἐν καρδίαις σαρκίναις τουτέστιν αἰσθητικαῖς δέχονται γραφὴν τὴν ἐκ ζῶντος θεοῦ πνεύματος*, et Thdrt[com]: *ἡ μὲν γὰρ [διαθήκη] πλαξὶν ἐνεκολάφθη λιθίναις, ἡ δὲ ταῖς λογικαῖς ἐνεγράφη καρδίαις* ...... ς Ti *καρδιας* cum FK al plu it vg go (*cordium*) syr[sch] cop arm Ir[int 269] Or[2,848] et[int 2,96. 303. 4,529. 558] (et.[489]) Dial[866] Eus[mart edd pler] (*ἀλλ' ἐν πλαξὶν ὡς ἀληθῶς καρδίας σαρκίναις, ψυχῇ τε διαυγεῖ καὶ καθαρωτάτῳ διανοίας ὄμματι καταγεγραμμ.*) Chr[556] Macar[8,40] Cyr[act 40] (*εν πλαξι καρδιας σαρκινης*) et[esa 504] Thdrt Dam Hil[344] al

4. *δε*: 47. 80. om | *εχομεν* (46. *εχωμεν*): A *εχω*

5. *αφ εαυτων* ante *ικανοι εσμ.* cum ℵBC 73. 137. (37. post *ικανοι*) cop arm Bas[regg 485] Euthal[cod] Antioch[1102] ... Ln Ti post *λογι. τι* (P *τι λο.*) cum ADEFGP d e f g vg go (aeth) Ambrst al ... ς post *ικα. εσμεν* cum KL al pler syr[p] Did[tri 180] Chr[555] Thdrt Dam ... 17. 139. syr[sch] plane om | *λογισασθαι* cum ℵABKLP al pler Bas[regg] Did[tri] Euthal[cod] Antioch etc ... Ln *λογιζεσθαι* cum CDEFG al[10] | *τι*: P Chr[555] ante *λογισασθ.* ... B om | *ως* (C om) *εξ εαυτων* cum ℵACDEKLP al omn[vid] Bas[regg 485] Did[tri 180] Chr[555] Euthal[cod] Thdrt Antioch[1102] Dam ... Ln Ti *εξ αυτων* cum BFG

6. *ου γραμματος αλλα πνευμ.* et. Or[1,685] et[3,789] et[4,95] (ex Eus[hist 6,25]) etc ... 17. *ου γραμματι αλλα πνευματι.* Item *non littera sed spiritu* d e f g vg etc | *αποκτεννει* cum ℵF(*-ηννει*)GKP 17. 37** 46. al[8 scr] al mu ut vid Did[mai 123] Chr[mosc 2]. Item ACDEL al plu ut[vi] Euthal[cod] *αποκτενει* (*-κτένει* hoc accentu D[c]L al) ... ς *αποκτεινει* cum B al sat mu, nec aliter editum Or[1,685. 3,652] Bas[bapt 638] etc (sed passim[cdd] *-εννει* vel *-ενει*) ... Ln de coniectura *ἀποκταίνει* edidit.

7. *θανατου*: ℵ[a] ex $\overline{\theta\upsilon}$ fecit | *εν γραμμασιν* cum ℵACD[b et c]EKLP al omn vid d e f g (sed vide post) vg (sed f vg om *εν*) cop syr[p] go Or[1,708. 4,448] et[cat rom 26] (et[3,498] *διακονιας τε θανατου της εντετυπ. γραμμασιν*) et[int 2,172. 4,480. 519] Did[mai 123] et[tri 293] Epiph[693] Macar[7,217] Chr[561] Euthal[cod] Thdrt Dam Ambrst al ... Ln *εν γραμματι* cum BD[gr*]F[gr]G

μασιν ἐντετυπωμένη λίθοισ ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι Ex 34, 29 ss
ἀτενίσαι τοὺσ υἱοὺσ Ἰσραὴλ εἰσ τὸ πρόσωπον Μωϋσέωσ διὰ τὴν
δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὴν καταργουμένην, 8 *πῶσ οὐχὶ μᾶλλον*
ἡ διακονία τοῦ πνεύματοσ ἔσται ἐν δόξῃ; 9 *εἰ γὰρ τῇ διακονίᾳ τῆσ*
κατακρίσεωσ δόξα, πολλῷ μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆσ δικαι-
οσύνησ δόξῃ. 10 *καὶ γὰρ οὐ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τού-*
τῳ τῷ μέρει εἵνεκεν τῆσ ὑπερβαλλούσησ δόξησ. 11 *εἰ γὰρ τὸ κατ-*
αργούμενον διὰ δόξησ, πολλῷ μᾶλλον τὸ μένον ἐν δόξῃ.
12 *Ἔχοντεσ οὖν τοιαύτην ἐλπίδα πολλῇ παρρησίᾳ χρώμεθα,*

(g *litteris t littera*) syr[sch] arm | *εντετυπωμενη*: FG *τετυπωμενη* | *λιθοισ* cum א*ABCD[gr*]F[gr]GP 17. 67** 73. 80. g Or[3,460] et[4,448] et[cat rom 26] Epiph[698] Did[bis] (ut ante) Euthal[cod] Thdrt ... ς (Gb[00]) praem *εν* cum א[c]D[b et c]EKL al pler d e f vg arm Or[1,709] et[int 2,172. 4,480] et[519] Mac[7,217] Chr Dam Aug[spi et litt] ([10,101 ss]) et[advers leg 2] ([8,593] h. l. *in litteris formata lapideis* etc, ad quod Aug: „hoc modo iste posuit verba apostolica") al (sed Ambrst al om *εν* ante *γραμμ.* ut vg) | *ατενισαι*: 7. 32. 49. 121. *ενατενισαι* | *μωυσεωσ* cum אBC(F*μουσ-*)GKL al plu (11 ap Scri) ... ς *μωσ-* cum ADE al sat mu. Minusc mu vero etiam (6 ap Scri) *-σεοσ.* | *δοξαν*: D* *-ξην*

8. *εσται*: 8[pe] *εστιν*

9. *τη διακονια* cum אACD*FG 17. 31. 39. 73. 74. 80. a[scr] d e am fu** syr[utr] aeth Or[4,448] et[int 4,480] (*si enim in ministerio damnationis gloria est*, sed[cod] *si enim ministerium - in gloria est*) Cyr[ioh 102] Ambrst (*in administratione* etc) ... ς Ti *η διακονια* cum BD[b]EKLP al pler f g vg[cle] (etiam fu* demid al) cop go Macar[7,217] Chr[561] Thdrt Antioch[1184] Dam Aug (ut ante) al ... 112. 8[pe] Euthal[cod] *διακονια* absq articulo | *δοξα* (Latt passim *in gloria*) ... D*EFG it vg etc (et. Or[int]: vide ante, non item Or[4,448]) add *εστιν* | *περισσευει*: DE 38. 72. 93. al[2 scr] d e g syr[utr] Macar Or[int 4,480] Ambrst *περισσευσει* | *δοξη* (sed א* *-ξα*) cum א*ABC 17. 39. 67** 80. Cyr[ioh 102] Euthal[cod] ... ς Ti *εν δοξη* cum א[c]DEFGKLP al pler it vg arm (go *e gloria*, sed[cod] *in gloria*) Or[4,448] et[int 4,480] Macar (ut ante) Chr[561] Thdrt Antioch[1184] Dam Ambrst al

10. *ου δεδοξασται* cum אABCDEFGKLP al longe plu cop arm aeth go (Syrus anceps) Or[3,452] et[4,448] (et[3,819] *επει μη δεδοξασται το δεδοξ. εν τουτω τω μερει*) et[cat rom 26] Bas[bapt 632] et[655] Mac[7,217] Euthal[cod] al mu Aug[advers leg 2] ([8,593]) al ... ς (= Gb Sz, sed Gb') *ουδε δεδοξ.* cum minusc Chr[563] (sed non[mosc 2]) Thdot[anc 464] ap Gall[9] (*ουδε γαρ δεδοξ.*). Item f (*nam nec glorificatum est*) g (*etenim neque gl.*) vg (ut f) Or[int 4,520] (*neque enim glor. est*) Ambrst (*nec enim gloriosum factum est*), atque d e *nam ne glorif. est* | *ειvεκεν* cum אABDEF**GP al mu Dam ... ς *ενεκεν* cum CF*KL al plu Or[3,452. 819. 4,448] Mac Bas[bapt] Chr Euthal[cod] Thdot anc Thdrt

Ex 34, 33 13 *καὶ οὐ καθάπερ Μωϋσῆσ ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον*
ἑαυτοῦ, πρὸσ τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺσ υἱοὺσ Ἰσραὴλ εἰσ τὸ τέλοσ τοῦ
καταργουμένου. 14 *ἀλλʼ ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν. ἄχρι γὰρ*
τῆσ σήμερον ἡμέρασ τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆσ πα-
λαιᾶσ διαθήκησ μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον ὅτι ἐν Χριστῷ καταρ-
γεῖται· 15 *ἀλλʼ ἕωσ σήμερον ἡνίκα ἂν ἀναγινώσκηται Μωϋσῆσ κά-*
λυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται· 16 *ἡνίκα δὲ ἐὰν ἐπιστρέψῃ*

---

13. *ου*: FG *ουκ* | *μωυσησ* cum ℵBCF(**μουσ-*)F[a]GKL al plu ... ς *μωσησ* cum ADEP al sat mu | FGL 73. al *ετιθη* | *εαυτου* cum ℵDEK al pler Chr[564] Thdrt ... Ln Ti *αυτου* cum ABCF[a]FGLP 17. 37. 47. 73. 74. 115. 119. a[scr] al[2 scr] Chr[mosc 2] Euthal[cod] Dam ... go om | *εισ* (F[a] om) *το* (D*FG om) *τελοσ* et. d e f[sup graec] g Pelag[com] Prim ... A f vg Ambrst *εισ το προσωπον* (sed Ambrst in comm: *ideo ponebat velamen, quoniam splendorem vultus eius ferre non poterant, causa peccati; quo sublato potestas datur videndi gloriam dei usque ad finem eius*). Cf et. Archel[598]: - *intendere in faciem Moysi propter gloriam vultus eius quae aboletur.*

14. *αλλ* ut ℵACDEFGKLP etc ... B *αλλα* | *επωρωθη* (et. syr[p mg gr]) ... K 49. 93. 114. 177. g[scr* vi] Thphyl *-ρωθησαν* | *αχρι γαρ*: 39. 41. 47. d e fu** tol Cyp[277] (iungit *αχρι* etc cum praegressis) Ambrst al om *γαρ* | *τησ σημ. ημερασ* cum ℵABCDEFGP al[12] Clem[608] Euthal[cod] Cyr[glaph 297. 340] et[act 40], item it vg cop syr[p] arm go Or[int 2,420] Cyp[277] Ambrst al. Et. v. 15. f vg Did[lat 281] Ambrst al add *diem*, non item d e g Tert[marc 5,11] al. ... ς (= Gb + Sz) om *ημερασ* cum KL al pler syr[sch] aeth Did[tri 229] Bas[3,44] Chr[566] Thdrt Dam Archel[598] (Tert[marc 5,11]: „De Israel enim dicit: *ad hodiernum usque velamen id ipsum in corde eorum*“ a versu 15. pendet) | *επι τη* et. Clem Did Cyr[ter] al mu ... DEFG Chr[567] *εν τη*. Nec aliter it vg Cyp etc | *ὅτι* (quemadmodum it vg syr[utr] cop etc *quoniam*, go *nam*) ... ς (et. Sz, sed = Gb) *ὅ, τι*

15. *ηνικα αν* (17. *εαν*) cum ℵABC 17. 31. Or[1,624. 686] Cyr[ador 6] Thdrt ap Niceph[1,1650] ... ς Ti om *αν* cum DEFGKLP al pler Or[cat eph 180 libere] Eus[esai 367] Cyr[hr 241] Caes[82] Chr[567] Euthal[cod] Cyr[glaph 297. 340] et[act 40] Thdrt ad h. l. et[1,173. 292. 299] Dam | *αναγινωσκηται* cum ℵABCDEP al[15] Or[1,624. 686] et[cat eph 180] Chr[mosc 1] Euthal[cod] Cyr[ador] Thdrt ad h. l. et [1,173] et[299] atque etiam ap Niceph ... ς Ti *αναγινωσκεται* cum FGKL al longe plu Eus[esa 367] Cyr[hr 241] Caes[82] Chr[567] Cyr[glaph bis] et[act] Thdrt [1,292] Dam | *μωυσησ* cum ℵBCDEF(*μουσ-*)GK al plu Or[bis] Eus Cyr[hr] et [alex] Chr Dam ... ς *μωσησ* cum ALP al sat mu Caes[82] Thdrt | *επι την*: 37. *εισ την* | *κειται* hoc loco pon et. Or[bis] et[int 1,50. 2,42] Eus[esa] Cyr[hr] Caes Cyr[saep] al mu Cyp[277] etc ... D*et[c](non item[b])EFG d e f g vg go cop aeth pon ante *επι τ. καρδ. αυτ.*

16. *ηνικ. δε εαν* cum ℵ*A 17. (Or[1,686] *ηνικ. γαρ εαν*, item[3,496] *εαν γαρ*. Alibi tantum *εαν* et[3,459] *ηνικα αν*); C Mac[7,217] Dam *ηνικα δε* ... ς Ln Ti *ηνικ. δʼ αν* cum ℵ[c]BDEFGKLP al pler (k[scr] om *αν*) Chr[567] Thdrt ad h. l. et[1,173] ... Did[229] Nyss[1,652] Bas[3,44] Thdrt[1,442] *οταν δε*

πρὸσ κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα. 17 *ὁ δὲ κύριοσ τὸ πνεῦμά
ἐστιν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐλευθερία.* 18 *ἡμεῖσ δὲ πάντεσ
ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν κυρίου κατοπτριζόμενοι τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξησ εἰσ δόξαν, καθάπερ ἀπὸ κυρίου πνεύματοσ.*

IV.

1 *Διὰ τοῦτο ἔχοντεσ τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼσ ἠλεήθημεν,
οὐκ ἐγκακοῦμεν,* 2 *ἀλλὰ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆσ αἰσχύνησ,
μὴ περιπατοῦντεσ ἐν πανουργίᾳ μηδὲ δολοῦντεσ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆσ ἀληθείασ συνιστάντεσ ἑαυτοὺσ πρὸσ*

17. *οὗ*: FG *πον* (:: cf ad Ro 4, 15. 5, 20) | *κυριου*: L *το αγιον* ... 33. 35. om; praeterit etiam Sedul (non item Or[int saep] Victorin[ari 3] Hil[805] Ambrst etc) | *ελευθερια* cum ℵABCD* 17. 67** r syr[sch] cop Nyss[2,185] Euthal[cod] ... ς (Gb[00]) praem *εκει* cum ℵ[c]D[b et c]EFGKLP al pler d e f g m[10] vg syr[p] arm aeth go Ath[523 et lat 780] Epiph[902] Bas[3,47] Chr[569] Cyr[glaph 297. 340 et act 40] Dial[maced 475] Thdrt Dam al Or[int 1,50. 2,174. 185 et alib] Novat[3,311] Hil[805] Ambrst al

18. *κατοπτριζομενοι* et. Or[1,721 et saep] Did[tri 230] etc (17. *-ζομεθα*, item Or[3,154] ubi rell non affert) ... FG *αποπτριζομενοι*, Mac[7,217] *ενοπτριζομεθα* (sequitur *μεταμορφουμενοι*), item Or[int 2,336] *speculamur* et *transformati* | *μεταμορφουμεθα*: A 23. Or[1,721] sed post *κατοπτριζομενοι* pergit *και* et (vide ante) [int 2,336] Eus[ps 521] (non affert quae praecedunt) Mac (vide ante) *-φουμενοι* | *καθαπερ* et. Or[ter] Did[tri] etc ... B *καθωσπερ*. Cf huc et. Tert[marc 5,11] „Dicit ergo nos iam aperta facie“ – „contemplantes Christum eadem imagine transfigurari a gloria“ – „in gloriam“ – „tanquam a domino, inquit, spirituum“.

IV. 1. *ταυτην*: FG *αυτην* (sed f g *hanc*). Lc[brug] vero: „*Verbum unum* ministrationem *non mutes in duo:* hanc ministrationem“. (vg[cle] om *hanc*) | *ηλεηθημεν*: F *ελεηθημ.* | *εγκακουμεν* cum ℵABD*FG 17. 37. 39. 46. 73. Euthal[cod] (sed D*FG *ενκα-*, similiter 4, 16. solus D*. Longe aliter 18, 1. Ad D* accedit certe B* Gal 6, 9. 2 Thess 3, 13, item AB* Eph 3, 13.) ... ς *εκκακ.* cum CD[c]EKLP al pler Chr[576] Thdrt Dam al :: sensu quidem has formas differre minime credo. Verterunt autem *non deficimus* (d e *defec-*) d e vg Tert[pudic 15] al, *non deficiamus* f g Ambrst al, *non infirmemur* r Aug[spi et litt]; g *non fiamus segnes;* syr[sch] *non est nobis taedium*

2. *αλλα* cum ℵA[vi]BCDE al permu[vi] (9 ap Scri) Dam ... ς *αλλ* cum FGK[sil] LP al sat mu Chr[576] Thdrt | *κρυπτα* et. Tert[pudic 15] Aug[spi et litt] Ambrst etc ... K *εργα* | *αληθειασ*: 37. *καρδιασ* | *συνισταντεσ* cum ℵCD*FG 17. 39. 93. Euthal[cod] ... A[vi]BP 47. 67** 80. *συνισταvοντεσ* ... ς *συνιστωντεσ* cum D[c]EKL al pler Chr[bis] Thdrt al | *ανθρωπων* (e[scr] *-πον*): K om

πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 3 *εἰ δὲ καὶ ἔστιν*
κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖσ ἀπολλυμένοισ ἐστὶν κε-
καλυμμένον, 4 *ἐν οἷσ ὁ θεὸσ τοῦ αἰῶνοσ τούτου ἐτύφλωσεν τὰ*
νοήματα τῶν ἀπίστων εἰσ τὸ μὴ αὐγάσαι τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγ-
Col 1, 15 *γελίου τῆσ δόξησ τοῦ Χριστοῦ, ὅσ ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ.* 5 *οὐ γὰρ*
ἑαυτοὺσ κηρύσσομεν ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον, ἑαυτοὺσ δὲ δού-
Gn 1, 3 *λουσ ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν.* 6 *ὅτι ὁ θεὸσ ὁ εἰπών· ἐκ σκότουσ φῶσ*

---

3. FG 1^{scr} *απολυμμενοισ*

4. *αυγασαι* cum ℵBFGKLP (*αυασαι*) al pler $Or^{3,497}$ $Archel^{3,609}$ cod ottob et ap $Petr^{sicu}$ Chr^{579} $Euthal^{cod}$ $Cyr^{act\,40}$ $et^{iul\,286}$ $et^{ioh\,1007}$ Thdrt (*αυγησαι*) Dam ... CDEH 73. $Or^{4,448}$ $Dial^{832}$ $Eus^{marc\,96}$ $Epiph^{680.\,688}$ $Amphil^{487}$ ($Gall^{6}$) *καταυγασαι* ... A 10. 17. 23. 31. $Archel^{609}$ ed et^{610} $Eus^{dem\,402}$ $Cyr^{hr\,105}$ et^{106} (respicit ad Archel) $Cyr^{esa\,552.\,680.\,697}$ et^{alib} al *διαυγασαι*. Scripsimus autem sine *αυτοισ* cum ℵABCD*FGH 17. 23** 39. 73. d e f g r am fu demid harl tol $Or^{4,448}$ $Archel^{bis}$ Cyr^{hr} Epiph ^{680} (et *εισ τον φω.* ^{688}) $Euthal^{cod}$ $Cyr^{esa\,552.\,697}$ $et^{iul\,286}$ $et^{ioh\,1007}$ $et^{act\,40}$ Thdrt ($Eus^{marc\,96}$ $et^{dem\,402}$ add *εν ταισ καρδιαισ αυτων*) $Ir^{int\,266}$ Aug $^{advers\,leg\,1}$ al ... ς (= Gb Sz) add *αυτοισ* cum $D^{b\,et\,c}$EKLP al pler (a^{scr} *αυτουσ*) m^{5} vg^{cle} syr^{utr} aeth go $Or^{3,497}$ $Dial^{832}$ (fluctuat lectio inter *αυτων* et *αυτοισ*) $Amphil^{487}$ $Chr^{579\,ter}$ Thdrt ($Cyr^{esa\,680}$ *εν αυτοισ*) al. Ceterum Lc^{brug}: „*Non auferas pronomen* illis". | *τησ δοξησ*: $ς^{e}$ 1624. 1633. *τον δοξησ* | *τ. χριστου*: C *τ. κυριου* ... $Archel^{610}$ *τ. κυριου ημων ιησου χριστου* ($antea^{609}$ nil add ad *του ευαγγελιου*. Or $vero^{3,497}$ pro *τ. χρι. οσ εστ.* etc habet *του θεου εν προσωπω χριστου*, ita ut cum v. 6 miscuerit. | *οσ*: FG *ο* | *τ. θεου*: $ℵ^{c}$LP 10. 23^{mg} 31. 37. 39. 47. 72. 74. 80. 106. 177. a^{scr} 8^{pe} al $plus^{10}$ m^{5} (*invisibilis dei*) vg^{ms} (sed non am fu demid etc) syr^{p} arm go add (m^{5} praem) *του αορατου* :: cf Col 1, 15

5. *χριστον ιησουν κυριον* cum BHKL al fere omn syr^{sch} cop arm Mcion $^{epiph\,321}$ ($ex^{cod\,ven}$) et^{366} $Cyr^{hr\,145}$ Chr^{580} $Euthal^{cod}$ (*τον κυρ.*) Thdrt Dam Ambrst (*dominum nostrum*, ut et. syr^{sch} arm) ... Ln *ιησ. χριστ. κυρ.* cum ℵACDE d e f r am tol (vg^{cle} fu demid harl *domin. nostrum*) syr^{p} go (aeth *dom. nostr.*) $Aug^{spi\,et\,litt}$ al. Item F^{gr}G g $Mcion^{epiph\,321}$ ^{petav} *κυριον ιησ. χριστον* ... P 42. 238. d^{scr} *ιησ. χριστ.* omisso *κυριον*, $Mcion^{epiph\,366\,petav}$ *χρ. ιησ.* sine *κυρ.* | *δουλ. υμων*: ℵ 17. *δ. ημων* | *δια ιησουν* cum A*BDEFGHKLP al pler (al^{5} *δια χριστον*) syr^{utr} aeth go (item arm *propter Christum*) $Cyr^{hr\,145}$ Chr $Euthal^{cod}$ Thdrt Dam al Ambrst ... ℵ*A**C 17. d e f g r vg (hi Latt omnes *per Iesum*) cop (add *Christum*) $Mcion^{epiph\,321}$ et^{366} ($sed^{321\,petav}$ *δια $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$*) $Aug^{spi\,et\,litt}$ al *δια ιησου*. Item $ℵ^{a}$ 5. *δια χριστου*.

6. *ο θεοσ*: B n^{scr} $Mcion^{epiph\,366}$ ex^{ven} (non $item^{321}$ et^{367}) om *ο* | *λαμψει* cum ℵ*ABD* 67** $Clem^{89}$ (*εστιν η αληθεια η κεκραγυια· εκ σκοτουσ φωσ λαμψει*), $item^{vi}$ syr^{utr} et (ex ingenio linguae) $aeth^{utr}$ ... ς Ti *λαμψαι* cum $ℵ^{c}CD^{c}$EFGHKLP al fere omn d e f g r vg go arm Mcion $^{epiph\,321}$ $et^{366.\,367}$ $Or^{4,448}$ $Dial^{868}$ Ps?-$Ath^{2,4\,bis}$ $Mac^{1,217}$ (*το γαρ·*

λάμψει, ὃσ ἔλαμψεν ἐν ταῖσ καρδίαισ ἡμῶν πρὸσ φωτισμὸν τῆσ
γνώσεωσ τῆσ δόξησ τοῦ θεοῦ ἐν προσώπῳ Χριστοῦ.
7 *Ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοισ σκεύεσιν, ἵνα*
ἡ ὑπερβολὴ τῆσ δυνάμεωσ ᾖ τοῦ θεοῦ καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν, 8 *ἐν παντὶ*
θλιβόμενοι ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι, ἀπορούμενοι ἀλλ' οὐκ ἐξα-
πορούμενοι, 9 *διωκόμενοι ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι, καταβαλλό-*
μενοι ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι, 10 *πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ*
Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντεσ, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν

ειπων εκ σκο. το φωσ λαμψαι) Chr[580. 581] Euthal[cod] Cyr[quod unus 759] Thdrt Dam al Tert[marc 5,11] al | *οσ* (Mac[217] *ο*) etiam Or[4,448] Dial[868] etc am fu tol; 122. aeth[ro] *ωσ*, arm *οσ και*, 67** *ουτοσ*, vg[cle] Pelag *ipse* ... D*FG 86. d e f g r demid harl Chr[580. 581] Tert[marc 5,11] Aug[spi et litt] Ambrst al om | D* *ελανψεν* | *καρδι. ημων*: C 3. 47. c[scr] Dial[868] Chr [580. 581] *καρδι. υμων* | *τησ δοξησ*: 17. 67** 74. a[scr] Tert[marc] (non item [res carn 44]) om | *του θεου* cum ℵABC³D[c]EHKLP al fere omn f vg syr[utr] cop arm go Or[1,574. 632] et[3,497] et[4,448] Ath[2,4] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al Amb[bis] (et[ps 48] *domini*) Ambrst ... Gb'' Ln *αυτου* cum C*D*FG 39. d e g r aeth[utr] Dial[868] Cyr[quod unus 759] Tert[marc 5,11] et[res carn 44] al. Libere Mac[217] *του χριστου* omissis *εν προσω. χρι.* | *εν προ. χριστου* cum AB 17. arm[edd] Or[1,632] (et[3,497] ubi ex vv. 4 et 6 habet – *αυγασαι αυτοισ τ. φωτ. του ευ. τησ δοξ. του θεου εν προ. του* $\overline{χυ}$) Dial[868] Ath [2,4] Chr[581 bis] Tert[marc 5,11] et[res carn 44] ... ς *εν πρ. ιησου χριστου* cum ℵCHKLP al pler tol syr[utr] cop arm[ed] go Or[4,448] Euthal[cod] Thdrt Dam al ... DEFG d e f g r vg Cyr[quod unus 759] Amb Aug (cf de his Sab) Ambrst *εν πρ. χριστου ιησου*

7. *ῇ*: G suprascriptum habet: *sit* ·/. *ητω*

9. *εγκαταλειπομενοι* (*εγκ-* ut ℵABKLP etc; D* *ενκ-*, item FG. Praeterea B³DE al pauc *-λιπομενοι*) et. Clem[623] Eus[ps 308. 399. 455] etc ... FG 73. 92. Eus[esai 456] Chr[583. 584] Maxim[1,878] *εγκαταλιμπανομενοι* (sed FG *ενκαταλιμπαννομενοι*)

10. *ιησου* pri cum ℵABCKLP al omn[vid] r vg syr[utr] cop arm go Ir[int 309] Or[1,721] et[saep] et[int 3,951. 4,459. 643] Eus[ps] ap Mai[104] al mu Tert[marc 5,11] etc ... D*FG d e f g aeth[utr] Or[int 4,570. 591] Tert[scorp 13] *χριστου*, item D[b] Tert[res carn 44 semel] *χριστου ιησου*, item m[42] tol floriac Or[int 2,683] et[4,561. 562] Amb[ps 36] et[alib] (sed non[ps 118]) *Iesu Christi*. Praeterea ς (= Gb Sz) praem *κυριου* cum KL al pler (m *domini nostri*) floriac syr[p] go Chr[584] Thdrt Dam Ambrst: om cum ℵABCDEFGP 17. 18* 31. 71. 80. 139. 177. 178. d e f g r vg syr[sch] cop arm aeth Ir[int 309] Or[1,721. 3,188. 591] et[4,50. 36] et[int 2,683] et[3,951] et[4,459] ac[saep] Eus[ps] ap Mai[104] (*την ιησου νεκρωσιν*) Nyss[1,645] Euthal[cod] Cyr[ador 405] et[407] Tert[res carn 44] et[scorp 13] al | *εν τω σωματι* pri sine *ημων* et. am* al[lachm] syr[p] Or[3,188] (et[591]) et [4,30. 36] (et[cat 85]) Eus[ps] ap Mai[104] etc ... DEFG d e f g r vg[cle] am[mg] fu demid tol harl syr[sch] cop arm (go transilit ad *εν τ. σωμ. υμ.* quod sequitur) Ir[int 309] Or[int 2,683] et[4,459 ss] Tert[res carn 44] et[scorp 13] Ambrst al add *ημων* | *του ιησου* sec et. f r vg Or[int 4,459] etc: D*FG d e g Ir[int] Or[int]

τοῖσ σώμασιν ἡμῶν φανερωθῇ. 11 ἀεὶ γὰρ ἡμεῖσ οἱ ζῶντεσ εἰσ
Ro 8, 36 θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ
φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν. 12 ὥστε ὁ θάνατοσ ἐν ἡμῖν
ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν. 13 ἔχοντεσ δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆσ
Ps 115 (116), 10 πίστεωσ, κατὰ τὸ γεγραμμένον· ἐπίστευσα, διὸ καὶ ἐλάλησα, καὶ ἡμεῖσ
1 Co 6, 14 πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν, 14 εἰδότεσ ὅτι ὁ ἐγείρασ τὸν κύριον

---

^{2,683} et$^{4,568.\ 643}$ Ambp$^{s\ 36}$ al (non Ambrst) ιησου (D^{gr*} praem του) χριστου, m^{42} *Christi Iesu* | εν τοισ σωμασιν ημων cum ℵ 39. r vg (tol *in cordib. nostr.*) (syr^{sch} cop et h. l. et ante) Or^{4,30} et^{37} (και την ζωην του ι̅υ̅ εξουσιν εν τοισ σωμ. αυτων φανερουμενην) ... ς Ln Ti εν τω σωματι ημων cum ABCDEFGKLP al pler d e f g syr^{p} Chr^{584} Thdrt Dam al Ir$^{int\ 309}$ Or$^{int\ 2,683}$ et$^{4,459.\ 643}$ Tert$^{marc\ 5,11}$ (*in corp. nostro mortali* etc Tert$^{res\ carn\ 44}$ potius a v. 11 pendent) Ambp$^{s\ 36}$ Ambrst al :: omnino vdtr accommodatum ad id quod praecessit modo | φανερωθη ad finem versus et. d e f g m^{42} r am fu demid tol etc Ir$^{int\ 309}$ Or$^{int\ 4,459.\ 643}$ etc ... A vg^{cle} cop Tert$^{marc\ 5,11}$ ante εν τ. σωμ. ημ. pon (Or$^{int\ 4,562}$ *manifestetur in carne nostra mortali* omnino ex v. 11 est)

11. αει γαρ ημεισ (et. d e vg *semper enim nos*, Ir$^{int\ 309}$ *semper enim*, r *semper nos*): FG k^{scr} f g syr^{sch} ar^{e} Tert$^{res\ carn\ 44}$ (Ambrst) ει γαρ ημεισ, *si enim nos* (Ambrst *si ergo nos*) ... m^{42} floriac$^{cdd\ 10}$ et^{12} *sic enim nos* | αει: 67** punctis notat (?). Chr^{584}: Και γαρ ημεισ etc | FG διδομεθα, sed f g *tradimur* | ινα και et. Ir^{int} ... c 3. Tert$^{res\ carn}$ om και | του ιησου cum ℵAB(D^{c} vide post)KLP al omn^{vid} f m^{42} r vg rell Chr^{584} Euthal^{cod} Thdrt Antioch^{1211} Dam Ir$^{int\ 309}$ Ambrst al ... c του χριστου, D*FG d e g ιησου χριστου (D^{c} delet χ̅υ̅, hinc habet tantum ι̅υ̅ absque του). Tert^{libere} *ut vita eius manifestetur* etc. Ceterum om versum aeth; 17. ab φανερωθη v. 10. ad φανερ. huius versus transiluit.

12. ωστε ο sine μεν cum ℵABCDEFGP 17. 31. d e f g r vg cop arm Chr^{585} Euthal^{cod} Thdrt Dam; sed ℵ* Dam om ο, nisi quod ipse ℵ* supra lineam supplevit ... ς (= Gb Sz) add μεν cum KL al pler syr^{p} c. ob. (go *nunc*) Ambrst Thphyl Oec

13. Mcion$^{epiph\ 367}$ et^{321} delevit („ἐξέκοψε") κατα το γεγραμμ. επιστ. διο κ. ελαλησα. | διο και ελαλησα cum ℵFG g syr^{utr} arm go (Eus$^{praep\ 12,1,4}$) Epiph^{367} Aug$^{ep\ 187}$ (non item^{194}) ... ς Ln Ti om και cum BCDEKLP al omn^{vid} d e f r vg (item cop aeth, sed om etiam, pariter ac vg^{ms} ap Ln, ante λαλουμεν) Chr Thdrt Dam Ambrst al :: LXX om και, pariter ex edd atque ex ℵAB rell ut^{vi} omn; hinc et. Eus^{praep} potius a scriptura Pauli quam a LXX pendere vdtr. Propterea vero και, quod ipsi ex ℵ etc recepimus, non intrusum sed ad normam Alexandrinae versionis expulsum credo.

14. τον κυριον cum ℵCDEFGKLP al pler d e f g tol go (sed om ιησουν) syr^{utr} (sed syr^{sch} et^{p} c.* add ημων) cop aeth Chr^{585} (non item^{586}) Euthal^{cod} Thdrt Dam Ambrst ... Ln$^{ed\ min}$ om κυριον cum B 17. 71. 73. (17. 73. etiam τον om) r vg arm Chr^{586} (et. τον om) Tert$^{res\ carn\ 44}$

Ἰησοῦν καὶ ἡμᾶσ σὺν Ἰησοῦ ἐγερεῖ καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν. 15 *τὰ
γὰρ πάντα δι' ὑμᾶσ, ἵνα ἡ χάρισ πλεονάσασα διὰ τῶν πλειόνων
τὴν εὐχαριστίαν περισσεύσῃ εἰσ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ.*

16 *Διὸ οὐκ ἐγκακοῦμεν, ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωποσ
διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσω ἡμῶν ἀνακαινοῦται ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ.*
17 *τὸ γὰρ παραντίκα ἐλαφρὸν τῆσ θλίψεωσ ἡμῶν καθ' ὑπερβολὴν*

---

al | *συν ιησου* cum ℵ*BCDEFGP 6. 17. 31. 8^{pe} (e sil) d e f g r vg cop arm aeth Euthal^{cod} Tert$^{res\ carn\ 44}$ (*cum ipso*, repetens *nisi quia cum ipso, sicut ipsum sapit*) Amb$^{de\ fid\ resur}$ Ambrst (non item$^{ed\ rom}$) al ... ϛ *δια ιησου* cum ℵ^{c}D^{c}KL al pler syr^{utr} gö Chr^{585} Thdrt Dam al Ambrst ed rom | *εγερει* (38. 46. 72. 74. 109. a^{scr} al^{5} *εξεγερ.*) et. d e f g r vg Tert$^{res\ carn}$ etc *suscitabit* (d e *-tavit* sed sequitur *et constituet*) ... D^{gr*} F^{gr}G^{gr} *εγιρει*, item P *ἔγειρεῖ* (sic) | *παραστησει* (DE *-στησῃ*): 17. add *ημασ*

15. *τα γαρ*: B* *ταρ*, sed iam B^{2} correxit | *περισσευσῃ*: P *-σευσει*, 43. 72* al$^{3\ scr}$ al pauc *-σευη*

16. *εγκακουμεν* cum ℵBD*(*ενκ-*)FG 17. 39. 109. 139* e^{scr} (Euthal^{cod} *εγκαλουμεν*) ... ϛ *εκκακουμεν* cum CD^{c}EKLP al pler Chr Thdrt Dam | *εξω*: D*et^{nov} 73. 137. *εξωθεν*. Item Bas^{2,167} *ο εξωθεν ημων* et *ο εσωθεν*, sed^{76} *οσον γαρ ο εξω ημων ανθρ. διαφθειρεται, τοσουτον ο εσω ανακαινουται*. Bis etiam^{1,327} et^{367} *ο εξω ημων* et *ο εσω*. Et Thdrt ad h. l. *ο εξωθεν ημων* et *ο εσωθεν ημων*, sed^{5,16} *οσον ο εξω ανθρ. φθειρεται, τοσουτον ο εσωθεν ανακ.* (et. ap Cyr^{6,211}), et^{5,1014} *μη τον εξω ανθρωπον, ον διαφθειρεσθαι ειπεν ο παυλοσ, – ουχι δε τον εσω τον ανακαινουμενον*; Ceterum *αλλ ει* usq *ημων* rescripsit C^{2}, vdtr* *ημων* omisisse. | *διαφθειρεται*: KL 46* 47. al plus^{10} *φθειρεται* | *ο εσω ημων* cum ℵBCD*FGP 37. 72. 137. al^{10} Or^{3,460} et$^{cat\ rom\ 83}$ Ath^{983} Chr^{586} Euthal^{cod} Dam (Bas et Thdrt vide ante), sed ex his 47. d^{scr} 137. al aliq Or^{3,460} Ath Chr Euthal Dam al om *υμων*, nec addunt d e f r vg syr^{sch} cop go Tert$^{scorp\ 18}$ Or$^{int\ 2,106.\ 223.\ 252}$ ac^{saep} Lcif Ambrst al; contra addunt g syr^{p} aeth et (*ανθρωποσ ημων*) arm ... ϛ Ti *ο εσωθεν* cum D^{b}et^{c}EKL al pler Nyss^{549} ap Gall^{6} (Bas et Thdrt vide ante)

17. *ελαφρον* et. Or$^{1,275.\ 309.\ 645}$ Bas$^{regg\ 372}$ Chr^{586} Euthal^{cod} Cyr$^{esa\ 709}$ Thdrt al Tert$^{scorp\ 18}$ ... D*EFG 31. d e f g r vg go syr^{sch} arm Or$^{int\ 4,596\ bis}$ Aug$^{ps\ 93}$ et^{alib} Ambrst al praem *προσκαιρον και*. Cf Thdrt ad h. l. *και δια μεν του παραντικα εδειξε το βραχυ τε και προσκαιρον*. | *τησ θλιψ. ημων* cum ℵ(C*?)DEFGKLP etc (et. Or^{ter} etc): BC^{2}(?) syr^{sch} Chr^{586} om. (In C post *θλιψεωσ* incipit rasura, hinc non satis liquet utra manus C*? C^{2}? habuerit *ημων*, utra non habuerit. Cf commentarium editionis meae ad h. l. sed res dubia mansit.) | *καθ υπερβο. εισ υπερβολην* et. Or$^{1,309.\ 645}$ et$^{int\ 4,596}$ Bas$^{regg\ 373}$ (sic ex$^{cdd\ 3}$) etc Tert$^{scorp\ 18}$ Aug$^{ps\ 93}$ etc. Vertunt d e *secundum excellentiam in sublimitate*, f g vg Ambrst al *supra modum in sublimitate* (f g *-tatem*), r Aug$^{ps\ 93}$ *iuxta incredibilem modum et in incredibilem modum* (alibi Aug alterum tantum scribit, cf Sab), Tert^{scorp} *per supergressum insuper*

εἰσ ὑπερβολὴν αἰώνιον βάροσ δόξησ κατεργάζεται ἡμῖν, 18 *μὴ σκοπούντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τ' γὰρ βλεπόμενα πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια.*

V.

1 *Οἴδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειοσ ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνουσ καταλυθῇ, οἰκοδομὴν ἐκ θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον αἰώνιον*
Ro 8, 23 *ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ.* 2 *καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντεσ,* 3 *εἴγε καὶ ἐν-*

(etedd al *per supergressum in supergressum*, quod rectius vdtr) ...... ℵ* (suppla)c*κ 38. 80. om *εισ υπερβο.*, nec exprim syrp cop arm aeth go 18. *σκοπουντων ημων* et. Or1,309. 645. 678 etint 1,83. 4,596 Eusps 643 etc ... D*FgrG d e g *σκοπουντεσ*. Post *in nobis* d e pergunt *non respicientes*, g *non contemplantes*. | L praetermisit *αλλα τα μη βλεπ.* | *προσκαιρα* (sine additam Tertscorp 13): FG f g r vg Orint 1,83. 158 et2,310 et3,86. 389 et4,493 Ambrst add *εστιν*, *sunt;* sed f vg Orint (ubique praeter3,389) Ambrst etiam post *αιωνια* addunt, d e tantum post *αιωνια*

V. 1. *οικοδομην* (sine *οτι* et. Clem640 Euspraep 602 Macar7,24 al mu Tert res carn 41 Orint 1,83 al) ... DEFG d e f g m103 (non item r) vg go Chr 593 sem (non item593 et596 sem) Cyp169 Ambrst al praem *οτι* (priore *οτι* non deleto) | *αχειροποιητον*: FgrGgr praem *ουκ* (contra f g pariter ac d e r vg *non manufactam*)

3. *ειγε* cum ℵCKLP al fere omn (52. *ει γαρ*) Clem640 Didmai 129 Macar35 (Gall7) Chr594 et2,511. 514 Euthalcod Thdrt Antioch1211 Dam al. Ex Latt d e f g m103 vg Augps 30 al *si tamen*, Tertmarc 5,12 etres carn 41 Ambrst al *si quidem* ... Ln *ειπερ* cum BDEFG 17. 80.'*τινεσ* ap Chr594 et Chr5,175 (vide post) Maxim2,329 | *ενδυσαμενοι* cum ℵBCDcEKLP al omnvi f vg syrutr cop arm aethutr go Clem640 Didmai 129 *τινεσ* ap Chr (consentit ipse Chr2,511. 514 de resurr. mortuorum) Macar35 Euthalcod Thdrt Antioch1211 Andrapoc 16,15 Dam Maxim2,329 Iacnisib 52 Ambrst Augps 30 etalib al. Chr enim sic refert594: *τινὲσ δέ φασιν, ὃ καὶ μάλιστα ἐγκριτέον· εἴπερ καὶ ἐνδυσάμενοι, οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα. ἵνα γὰρ μὴ ἀπὸ τῆσ ἀναστάσεωσ πάντεσ θαρρῶσι, φησίν· εἴγε καὶ ἐνδυσάμενοι, τουτέστιν ἀφθαρσίαν καὶ σῶμα ἄφθαρτον λαβόντεσ, οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα δόξησ καὶ ἀσφαλείασ.* Quibuscum cf Chr2,511: *οὐκ εἶπεν ἁπλῶσ ἐνδύσασθαι ἀλλ' ἐπενδύσασθαι, καὶ ἐπάγει· εἴγε καὶ ἐνδυσάμενοι, οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα. καὶ δοκεῖ μὲν ἀσαφὲσ εἶναι τὸ εἰρημένον, γίνεται δὲ σαφέστερον διὰ τῶν ἑξῆσ ἐπαγομένων· καὶ γὰρ οἱ ὄντεσ ἐν τῷ σκήνει στενάζομεν βαρούμενοι, ἐφ' ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι, ἀλλ' ἐπενδύσασθαι -- ὃ δὲ λέγει τοιοῦτόν ἐστιν· οὐ τὴν σάρκα ἀποθέσθαι βουλόμεθα, φησίν, ἀλλὰ τὴν φθοράν· οὐ τὸ σῶμα, ἀλλὰ τὸν θάνατον.* Etc (confirmat2,514. 5,175). ...... Gb' Ti *εκδυσαμενοι* cum D*FG d e fsup graec g m103 Chr594 cdd ap Ambrst Tertmarc

δυσάμενοι οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα. 4 καὶ γὰρ οἱ ὄντεσ ἐν τῷ
σκήνει στενάζομεν βαρούμενοι, ἐφ' ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι ἀλλ' 1 Co 15, 53
ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆσ ζωῆσ. 5 ὁ δὲ 1, 22
κατεργασάμενοσ ἡμᾶσ εἰσ αὐτὸ τοῦτο θεόσ, ὁ δοὺσ ἡμῖν τὸν

---

^{5,12} et$^{res\ carn\ 41}$ Paulin$^{ep\ 5}$ (ad Sever) al (d e m *spoliati*, f$^{sup\ gr}$ g cdd ap Ambrst al *exspoliati*, Tert$^{res\ carn}$ *exuti* et^{marc} *despoliati*). Ita vero Chr ad h. l.: *εἴγε καὶ ἐκδυσάμενοι* (sic omnino restituendum pro *ενδ*–, quod et.$^{cat\ 380}$ praebet), *οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα. τουτέστι, κἂν ἀποθώμεθα τὸ σῶμα, οὐ χωρὶσ σώματοσ ἐκεῖ παραστησόμεθα, ἀλλὰ καὶ μετὰ τοῦ αὐτοῦ ἀφθάρτου γενομένου.* Item Tert^{marc} „*siquidem et despoliati non inveniemur nudi*, id est recipiemus quòd despoliati sumus, id est corpus". Rursus$^{res\ carn}$ „- *superindui desiderantes, siquidem exuti non nudi inveniamur*, id est ante volumus superinduere virtutem caelestem aeternitatis quam carne exuamur: huius enim gratiae privilegium illos manet qui ab adventu domini deprehendentur in carne, et propter duritias temporum antichristi merebuntur compendio mortis per demutationem expunctae concurrere cum resurgentibus." Cf et. quae Ambrst ad „alii codices *exspoliati*" adnotat: „id est, si exeuntes de corpore Christum vestiti fuerimus, quia quicumque in Christo baptizantur Christum induunt." :: vix dubium est quin offenderint *ενδυσαμενοι* iidem *ου γυμνοι* inveniendi.. At pro ipsa verborum continuatione *ενδυσαμενοι* retinendum est; quam ad rem verbum adhiberi potest Tertulliani: *superindui enim nisi vestito iam convenire non poterit*. (FG confusis Δ et Λ *εκλυσαμενοι* praebent, ut v. 6. *επιλημουντεσ* et *απολημουμεν*.)

4. *σκηνει* sine *τουτω* cum ℵBCKLP al pler am arm Or$^{2,579.\ 592}$ et$^{3,323.\ 600}$ (et.^{4,29}) Eus$^{ps\ 487.\ 521}$ Chr$^{1,511.\ 607}$ Thdrt ad h. l. Dam Oec. Cf et. Tert $^{res\ carn\ 42}$ *quia gravari nos ait, qui simus in tabernaculo, quod nolimus exui sed potius superindui, uti devoretur mortale a vita* ... Ln$^{ed\ min}$ add *τουτω* cum DEFG 31. 120. d^{scr} (177. *εν τουτω τω σκη*.) d e f g m^{39} vg^{cle} fu demid (rell) syr^{utr} cop aeth go Chr^{594} et$^{1,164.\ 5,367}$ Euthal^{cod} Thdrt^{1,780} nota Thphyl Tert$^{marc\ 5,12}$ Or$^{int\ 2,308.\ 4,597}$ Ambrst al. Sed praem *τουτω* ante *τω σκη*. vg m^{39} (non item d e f g) Tert Ambrst Aug$^{ps\ 30}$ (non item Or^{int}) etc | *βαρουμενοι* et. Or^{quater} Eus$^{ps\ bis}$ Chr $^{1,511.\ 607}$ et^{5,367} etc (sed ad h. l. i. e.^{596} et^{alib} om) etc ... D*FG Or^{3,600} ^{cod} Thphyl *βαρυνομενοι* | *εφ ω* (P *εφ ο*): ς (non ς^{e} Gb Sz) *επειδη* cum 7* 20* 93. ac fortasse al pauc. Cf Oec: *ἐφ ᾧ ἀντὶ τοῦ ἐπειδή*. | *θελομεν*: L al pauc *θελωμεν* | *εκδυσασθαι*: 3. 115^{schol} 119. 121. 238. al^{3} ^{scr} Eus$^{ps\ 323}$ *ενδυσ*. | *αλλ*. ut BCDEFGKLP al omn^{vid} Ir^{309} Or^{1,716} Eus^{ps} ^{323} et$^{mcell\ 185}$ etc ... ℵ *αλλα* | *θνητον* (f vg *quod mortale est*) et. Ir^{309} ex Dam Or^{1,591} Eus^{ps} et^{marc} etc Ir$^{int\ 279.\ 309}$ Tert$^{res\ carn\ 42}$ Hil^{171} al ... F^{gr}G g m^{39} go cop Tert$^{marc\ 5,12}$ Ambrst al add *τουτο*

5. *κατεργασαμενοσ* (C *καταργ*-) et. Ir^{309} Or^{4,266} etc: DEFG *κατεργαζομενοσ*, item *qui autem efficit* d e f g m^{39} vg (sed fu - *effecit*) Ir$^{int\ 309}$ (- *perficit*) Ambrst (ut Ir) | *θεοσ* (et. ℵ^{c} Ir$^{gr\ 309}$ etc): ℵ* Or^{4,266} *ο θεοσ* | *ο δουσ* cum ℵ*BCD*FGP 67** 73. 80. d e f g m^{39} vg syr^{sch} cop arm

Eph 1, 13 s ἀραβῶνα τοῦ πνεύματος. 6 θαρροῦντες οὖν πάντοτε καὶ εἰδότες
ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ κυρίου· 7 διὰ
Phi 1, 23 πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἴδους· 8 θαρροῦμεν δὲ καὶ
εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ σώματος καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς
τὸν κύριον. 9 διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες εἴτε ἐκδη-
Ro 14, 10 μοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι. 10 τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανε-
Eph 6, 8 ρωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομίσηται
Io 5, 29 ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε
φαῦλον.

---

aeth Or[4,266] Ir[lat 309] Aug[spi et litt (10,102)] al ... ς Ti *ο και δους* cum ℵ[c]D[b et c]EKL al pler (a[scr] *διδους*) syr[p] go Ir[gr 309] Chr[596] Thdrt al Ambrst ... 17. *και δους*, Euthal[cod] Dam *και διδους* | *ημιν*: ℵ Chr[596] om | *αραβωνα* cum ℵDE 37. 47. o[scr] ... ς Ln Ti *αρραβ.* cum BCFGKL al pler (P non liquet)

6. *ενδημουντες* et. Or[1,731. 3,631. 4,266] etc ... D*FG *επιδημουντ.* | *εκδημουμεν* et. Or[ut ante] etc ... DEFG Chr[596 semel] *αποδημουμ.* Sed FG *επιλ-* et *απολ-* ut ad v. 3. iam notatum est. | *απο του*: FG *υπο του* | *κυριου* (et. f vg Tert[marc 5,12] et[res carn 43] Cyp[169] al): D*F[gr]G d e g cop *θεου*

7. *ου δια*: FG f g vg praem *και* | *δια ειδους*: FG mirum in modum corrupte *δει ιδειδους*

8. *θαρρουμεν δε και* cum BCDE(FG)KLP al pler d e f vg etc (sed F[gr] Ambrst *θα. ουν και*, G *θα. ουν δε και*, g *audemus ergo t autem et*, 3. 33. 67** 73. 8[lect] 13[lect] al[4 scr] om *δε*) ... ℵ 80. Tert[res carn 43] *θαρρουντες δε και* (Tert *fidentes autem et bonum ducentes* [al *dic.*] *magis peregrinari* etc), 17. *θαρρουντες ουν και*, Or[4,266] *θαρρουντες* | *εκ* (37. *απο*) *του σωμ.* (et. Clem[640] Or[1,731. 4,266] etc, Tert *a corpore*) ... ℵ* 3. a[scr**] om *εκ* | *κυριον*: D[gr*] 17. am (et al[lachm]) arm Clem Ambrst *θεον*

9. *φιλοτιμουμεθα* et. Clem[640] etc ... 37. *-μωμεθα* | *ειτ. ενδημ. ειτε εκδημ.* et. Or[int 4,662] Chr[596] Euthal[cod] Cyr[fid 66] Thdrt Dam al Aug[ps 114] Hier[eph 8] Ambrst ... 3. 39. f g (non item FG) vg (non item d e) syr[sch] ar[e] Clem Tert[res carn 43] Or[int 4,609] Lcif[193] (Gall[6]) al *ειτ. εκδημ. ειτ. ενδημ.*

10. D*FG *ενπροσθεν* | *τα* (Clem[539] om) *δια* (Antioch[1055] om) *τ. σωμ. προς α*: Ath[77] *προς α δια τ. σωματος επρ.*, Caes[141] Bas[3,289] *προς α επραξ. δια του σωμ.* ... D[gr*]F[gr]G[gr] *α δια του σωματος*, item f[aup graec] *quae per corpus*. Cf et. Tert[marc 5,12] *ut recipiat unusquisque quae per corpus admisit*; item[res carn 43] *uti unusquisque reportet per corpus secundum quae gessit* ... L om *τα δια τ. σωματ.* Nec exprim Orsies[41] (Gall[5]) *ut unusquisque recipiat pro eo quod operatus est*; n[scr] om *προς α επρα.* | *τα δια τ. σωμ.* et. Clem[539] Or[1,133. 254] et[3,549. 612. 625] et[cat 75. 106] et[int 4,662] Method[epiph 581] Eus[praep 580] et[ps 205. 202] Ath[77] (vide ante) Cyr[hr 296] (*περι παντων τ. δια του σωμ. πεπραγμενων*) Bas[1,296] et[3,619] Ephr

11 Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου ἀνθρώπους πείθομεν,
θεῷ δὲ πεφανερώμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν
πεφανερῶσθαι. 12 οὐ γὰρ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ 1, 3
ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς
ἐν προσώπῳ καυχωμένους καὶ μὴ ἐν καρδίᾳ. 13 εἴτε γὰρ ἐξέστημεν,
θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν. 14 ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει
ἡμᾶς, 15 κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἷς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν· ἄρα οἱ
πάντες ἀπέθανον· καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι

[2,378] et[3,128] Caes[141] Chr[596] Euthal[cod] Cyr[ioh 83. 174] al mu Tert[marc 5,12] et[res carn 48] (vide ante) Aug[ioh 82] (*unusquisqu. quae per corpus gessit*) et[serm 162] (*secundum ea quae per* etc) et[alib] Hier[iovin 2] (*unusquisq. quae gessit per corpus*) al ...... d e f g vg go arm Or[2,591] et[3,266] Thdrt[4,1016] (non item ad h. l. et[4,448. 653]) Dam ad h. l. Or[int 2,241] et[3,360] Cyp[296. 320] Lcif[194] Ambrst Amb[ps 1] al mu (Zeno vero ap Gall[5,131] *corporis sui merita*) τα ιδια τ. σωμ., *propria corporis* | φαυλον (Gb'') cum ℵC 17. 23. 37. 39. d[scr] Or[1,133. 254] et[3,266. 549. 612. 625] et[cat 75] Eus[praep 580] et[ps 205] Ephr[2,378] Ath[77] Bas[3,619] Euthal[cod] Cyr[ioh 83. 174] et[esa 398] et[zach 799] ac saep Dam[parall 347] ...... ς Ln κακον cum BDEFGKLP al pler Clem[589] Or[2,591] et[cat 106] Eus[ps 262] Bas[1,295] Chr[598] Thdrt ad h. l. et[saep] Antioch[1055] (αγαθα et κακα) Dam ad h. l. :: cf ad Ro 9, 11.

11. πειθομεν: P 23. 46. 109. πειθωμεν. Cf Oec[com] sub ἄλλως: συμβουλῆς καὶ παραινέσεως· διὸ καὶ διὰ μακροῦ τοῦ ω̄ γραπτέον. | πεφανερωμεθα (37. φανερωμεθα, item 37* φανερωσθαι): K φανερουμεθα

12. ου παλιν (Gb'') cum ℵBCD*FG 10. 39. 67** 139. d e f g vg go syr[utr] cop arm (aeth[utr] *et non iterum*) Chr[602] Euthal[cod] Thdrt Ambrst al ... ς Ti ου γαρ παλ. cum D[c]EKL al pler Dam Thphyl Oec | αλλα: FG 73. 74. a[scr] αλλ | διδοντ. υμιν: B* d e διδ. ημιν | υπερ ημων cum CDEFG[gr]KLP al pler d e f vg syr[utr] cop arm go Chr[602] Euthal[cod] Thdrt Dam al Ambrst al ... ℵB 17. υπερ υμων. Item aeth *ut gloriemini vos quoque, ut sit vobis apud eos qui* etc. | ινα εχητε: K om | τους: D* αυτους (it vg *ut habeatis ad eos qui* etc) | και μη cum ℵB 17. 31. 37. 71. 73. 80. 113[mg] Euthal[cod] Thdrt ... ς Ti και ου cum CD[c]EKLP al pler Chr Thdrt Dam al, item (sequente εν) D*FG κ. ουκ | εν καρδια cum ℵBD*FG 17. 37. 73. 121 (και εν καρδ. omisso ουκ?) Euthal[cod], item it vg Ambrst etc ... ς Ti om εν c. CD[c]EKLP al pler Chr Thdrt Dam al

13. ειτε γαρ: Antioch[1238] add και

15. κριναντας τουτο: 17. 73. κρινοντας τουτ., FG κριναντες τουτ., Did vero[tri 67] κριναντος τουτου, pergens και υπερ παντων απεθανεν ινα etc (omissis mediis) | οτι sine ει cum ℵ*BC[2]DEFGKLP al plus[30] d e g syr[utr] aeth[utr] go Ath[44 edd] Bas[eth 254 edd] (Garnier recepit ει ex[ed 1]) Thdrt Dam Praedestin[395] ap Gall[10] („dicens: *considerantes hoc, quod unus pro omnibus mortuus est.* Et adiecit: *Ergo omnes*“ etc) Ambrst[vid] (fluct lectio, sed pro distinctione verborum sacrorum *si* non legisse videtur) Aug[aliq] ut[vl] (rursus fluct lectio, cf Sab) ...... ς (sed Gb[0])

ἑαυτοῖσ ζῶσιν ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι.
16 ὥστε ἡμεῖσ ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ καὶ
ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν.
Ga 6, 15 17 ὥστε εἴ τισ ἐν Χριστῷ, καινὴ κτίσισ· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν,
Es 43, 18 sq ἰδοὺ γέγονεν καινά. 18 τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ καταλλά-
ξαντοσ ἡμᾶσ ἑαυτῷ διὰ Χριστοῦ καὶ δόντοσ ἡμῖν τὴν διακονίαν

Ti add *ει* cum ℵC[c]C* al sat mu f vg cop arm Did[mal 130] Bas[eth 472] et ex ed garn[254] Ath[mss] atque hinc[ed bened] Chr ad h. l. et[4,402. 9,635] Euthal cod Cyr[fid 67] Aug[bis] (sed cf Sab) auct[vocat 2,16] | *απεθανεν* sec: FG 21. 38. 66* 72** 8[pe] f g vg[cle] demid (non item am fu harl tol) arm Cyp[266] Ambrst al add *χριστοσ* (66* *ο χρι.*), item a[scr] ante *υπερ παντ.* | *υπ. αυτων*: 44. 47. 74. 113. a[scr] al[15] *υπ. παντων*

16. *ωστε*: 37. 47. al aliq arm[edd] add *και* | *ει και* cum ℵ*BD* 17. 39. arm Or[1,684] (*εἰπεῖν τό· εἰ καὶ χριστόν ποτε κα. σά. ἐγνώκ.* etc) et[2,99] (*καὶ δύνηται λέγειν· εἰ καὶ ἐγνώκαμεν κα. σά. χ̅ν̅* etc) et[505] (*ἐξ ἀληθείασ λέγειν· εἰ καὶ χ̅ν̅ ποτε κα. σά. ἐγνώκαμεν* etc) Eus[dem 432] (*λέξων ἂν ὁμοίωσ τῷ παύλῳ· εἰ καὶ ἐγν. κα. σά. χ̅ν̅* etc) Nyss[euno 5,169] (*ειποντοσ του παυλου οτι ει και* etc) ... FG d e f g vg syr[sch] Or[int 3,913] et[alib] Did[lat 6,296] Aug[faust 11] et[saep] Ambrst al mu *και ει*, *et si* (Or[int 2,35] *dicat quia et si* et[3,64] *et dicent quia et si* et[4,467] *iterum dicitur quia et si*, et[4,918] *poterat dicere: Et si*; Did *ille qui dicit: Et si*) ... ς Ti *ει δε και* cum ℵ[c]C[2](* latet)D[b et c]EKLP al pler syr[p] Chr[604 bis] Euthal[cod] Cyr[incarn 699] Thdrt ad h. l. et[4,1272] Dam; item K 115. cop go Or[int 3,574] Cyr[fid 106] *ει δε*, Cyr[glaph 302] *ειγε και*, Or[2,607] et[3,226] Eus[ps 50] Nyss[gall 6,571] *ει γαρ και* | *εγνωκαμεν*: 17. Or[3,226] *εγνωμεν* | *κατα σαρκ. χριστον* et. Or[2,99] Eus[dem 432] et[ps 50] Nyss[euno 5,169] etc ... DE d e cop aeth Or[2,607. 3,226] et[int 1,92. 2,79. 174] ac[saep] Hier[ezech 43] et[alib] (non item Aug[ioh 94] et[96] Amb[ep 39] Ambrst etc) *χριστ. κα. σαρκ.* (cf et. supra Or[bis] *χριστ. ποτε κα. σα.*) | *γινωσκομεν* (D* *γειγν-*): DEFG[gr]G d e g Hier[ezech 43] add *κατα σαρκα*

17. *γεγονεν* et. Clem[539] Dial[831] Method[805] Ath[715] et[alib] Ephr[2,248] etc ... FG *γεγοναν* | *καινα* cum ℵBCD*FG 67** d e f g am fu demid tol cop arm[ed ven] aeth[ro] (syr[sch] *et omnia facta sunt nova a deo* etc, *τα παντα* altero omisso) Clem[539] Ath[715 cod] et[422 cod] Cyr[ioh 135] (*τα αρχ. παρ. γεγονε δε καινα*) et[iul 346] Hil[1063] Amb[ep 50] Aug[pecc merit 1 (18,26)] Promiss[2,3] ...... ς Ti add *τα παντα* cum D[b et c]EKLP al pler syr[p] go arm edd aeth[pp] Ign[intpol 248] (ad Magn[8]) Or[3,823] (omisso *τα*) Const[6,18,6] Did[tri 183] Chr[604 sem] et[605] et[806] (*και γεγονε*) Dam Tert[marc 5,12]. Item addunt *τα παντα* ante *καινα* 17. 46. 67** 72. al fere[20] vg[cle] Dial[831] Method[805] Ephr[2,248] Ath[176] et[422 ed. 715 ed] Euthal[cod] Cyr[ador 611] et[glaph 3] Procl[gall 9,661] Thdrt Or[int 2,85. 202. 246] Amb[ep 46] (*et omnia nova facta sunt*) Ambrst al

18. *εκ του θεου*: D*FG 119. om *του* | *δια χριστου* (Gb'') cum ℵBCD*FGP 3. 17. 31. 39. 57. 69. 73. (ut Chr) al pauc it vg syr[utr] cop aeth[utr]

τῆσ καταλλαγῆσ, 19 ὡσ ὅτι θεὸσ ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλ-
λάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενοσ αὐτοῖσ τὰ παραπτώματα αὐτῶν
καὶ θέμενοσ ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆσ καταλλαγῆσ. 20 ὑπὲρ Χρι- Eph 6, 20
στοῦ οὖν πρεσβεύομεν ὡσ τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντοσ δι' ἡμῶν·
δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ θεῷ. 21 τὸν μὴ γνόντα
ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖσ γενώμεθα δι- 1 Pe 2, 22 ss
καιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ.

VI.

1 Συνεργοῦντεσ δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰσ κενὸν τὴν χάριν
τοῦ θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶσ· — 2 λέγει γάρ· καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά Es 49, 8

---

arm go Chr[605] (*του χρι.*) Euthal[cod] Hil[978] Aug[pecc merit 1] Ambrst al ... ς *δια ιησου χρι.* cum D^c^KKL al pler Thdrt Dam al

19. *θεοσ* et. Or[3,23. 614] et[alib] Eus[praep 3] Did[tri 3] Epiph[695] etc: FGK 73. al[3 scr] al pauc Chr[606 sem] Thdrt *ο θεοσ* | *εαυτω*: sic D[gr*] ipse ex *εν εαυτω*. Similiter *αυτοισ* ex *εαυτοισ*. | *λογιζομενοσ*: FG *αστιζομενοσ* (:: confusis ΛΟΓ et ΛCΤ) | *θεμενοσ*: ς[e] 1624. 1633. *θημ-* | *εν ημιν*: K al[20] om *εν* | *τον λογον*: D*EFG f[sup graec] g praem *του* (FG om) *ευαγγελιου*, item d e *adnuntiationem* (habent igitur *et posuit in nobis adnuntiationem verbum reconciliationis*)

20. *υπερ χριστου ουν*: D*FG d e g *ον υπερ χριστου* (post *reconciliationis* pergunt d e *pro quo christo legatione fungimur*, item g *quod pro christo legationem fungimur* | *δεομεθα* et. f vg Or[int 4,535. 636. 675] Aug[ioh 41 ac saepe] Hier[tit 2] ... D*FG d e g Chr[mosc 1] Hil[1066] Ambrst *δεομενοι* | *καταλλαγητε* et. f vg Or[int ter] Hier[tit 2] ... D*FG d e g syr[p mg] go Hil[1066] Aug[saepe] Ambrst *καταλλαγηναι* | *τω θεω*: FG om *τω*

21. *τον* sine *γαρ* cum ℵ*BCD*FG 17. 67** 71. 137. d e f g vg cop Or[3,183] (*ἀπὸ τοῦ· τὸν μὴ* etc) et[4,393] (*καὶ τὸν παῦλον εἰρηκέναι οὕτωσ· τὸν μὴ* etc) Eus[dem 198] (*περὶ αὐτοῦ γράφων φησί· τὸν μὴ* etc. Non item probat: *ἐπεὶ τὸν μὴ* etc ibidem[84]) et[ps 80] (*λέγοντοσ· τὸν μὴ* etc) Ath[891] (*ὅμοιον τῷ· τὸν μὴ* etc) Euthal[cod] Did[lat 298] Hil[1066] Ambrst al ... ς (Gb[0]) add *γαρ* cum ℵ^c^D^c^EKLP al pler syr[utr] arm aeth go Chr[607] Euther[1128] (Thdrt[opp 5]) Thdrt ad h. l. et[alibi] (sed non[1,734] *τοῦ δὲ παύλου λέγοντοσ· τὸν μὴ* etc) Dam | *γενωμεθα* c. ℵBCDE(FG *ενωμια* corrupte)KLP al plu (sed L al Euthal[cod] *γενομ-*) Or[4,393] Eus[dem 198] ex[cod paris] et[467] et[495] et[ps 80] Sev[niceph 1,1544] Chr[608] Euthal[cod] Thdrt ad h. l. et[saep] Dam al ... ς *γινωμεθα* cum minusc vix mu | *δικαι. θεου* et. Or Eus[dem ter] etc ... KP 3. 26. 93. 109. 113. 116. 219. d[scr] al Eus[ps] Sev[niceph] Chr Thdrt ad h. l. et[3,1305. 1308] *θεου δικαι.*

VI. 1. *συνεργ. δε και* et. am fu harl go cop Bas[eth 378. 495] al Aug[pecc merit 1] Ambrst ... 3. 17. 26. 37. 39. 48. 72. 89. 92. 108. 140. a[scr] al[10] fere vg[cle] demid tol sah arm Thdrt Pelag om *και* | *παρακαλουμεν* et. f vg Bas[eth bis] Aug Ambrst Pelag ... D*E*FG d e g *-καλουντεσ* | *υμασ*

σου καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι· ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσ-
δεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας· — 3 μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες
4, 2 προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία, 4 ἀλλ' ἐν παντὶ συνιστάν-
τες ἑαυτοὺς ὡς θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν
11, 23 ss ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις, 5 ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκα-
ταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις, 6 ἐν ἁγνό-
Ro 12, 9 τητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν πνεύματι ἁγίῳ,
ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, 7 ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει θεοῦ· διὰ
τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν, 8 διὰ δόξης
καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας· ὡς πλάνοι καὶ ἀληθεῖς,
1 Co 15, 31 9 ὡς ἀγνοούμενοι καὶ ἐπιγινωσκόμενοι, ὡς ἀποθνήσκοντες καὶ ἰδοὺ
ζῶμεν, ὡς παιδευόμενοι καὶ μὴ θανατούμενοι, 10 ὡς λυπούμενοι
ἀεὶ δὲ χαίροντες, ὡς πτωχοὶ πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες, ὡς μηδὲν
ἔχοντες καὶ πάντα κατέχοντες.

---

cum ℵ^{a}BD^{c}EFGKLP al pler Bas^{eth} etc ... ℵ*C 4. 17. 89. aeth *ημας* ... D* om (d etc *ne - excipiatis*)

2. *λεγει γαρ· καιρω* cum ℵBCD$^{b\,et\,c}$EKLP al fere omn (sed 37. *διο λεγει· καιρω*) f vg syr^{utr} sah cop etc. Cf et. Eus$^{dem\,496}$ *καθ ον - δικαιως αν ελεχθη· εν* (cod^{ox} om) *καιρω* etc ... D*FG d e g go Sedul *καιρω γαρ λεγει* | *σοι*: F *σου* | *ευπροσδεκτος* ... FG *δεκτος*

3. *μωμηθη* (D* *μωμωθη*): L *μομηθη* | *η διακονια* sine additam cum ℵB CKLP al pler cop vg$^{codd\,lachm}$ Or^{1,302} Euthal^{cod} Antioch^{1172} Dam ... DEFG 66** 73. d^{scr} 8^{pe} (et ante et post) d e f g vg syr^{utr} sah go Chr^{613} Thdrt Antioch^{1168} al Aug$^{doctr\,4}$ Ambrst al add (Antioch praem) *ημων* (item aeth *υμων*)

4. *συνισταντες* (Gb'') cum ℵ*CD*FG 17. Clem^{318} Cyr$^{fid\,67}$ Euthal^{cod} ... BP 31. 73. Dam$^{parall\,704}$ *συνισταν οντες*, idque Gb'' ... ς *συνιστωντες* cum ℵ^{c}D^{c}EKL al pler (aliquot *-στοντες*) Chr^{614} Thdrt Antioch^{1168} Dam ad h. l. al. Libere Or^{1,302} *ινα μη μωμ. η διακ. αλλα εν παντι εαυτους συστησασθε ως θεου διακονοι εν* etc | *διακονοι* (d e *sicut dei ministri*): D^{gr*} *διακονους*, item f g vg Aug$^{doctr\,4}$ Ambrst al

5. *ακαταστασιαις*: F^{gr}G^{gr} inepte *καταστ.* | *εν αγρυπνιαις*: D$^{gr\,b}$ post *εν νηστειαις* poni voluit. Quam rem D$^{gr\,c}$ non adtendit.

7. *εν δυναμει θεου*: 47. *εν δυ. πνευματος θεου*

8. *δυσφημ. κ. ευφημ.*: 37. 73. 80. arm aeth *ευφημ. κ. δυσφημ.*

9. *και επιγινωσκομενοι* (DE *επιγιγνωσκ.*): f vg *et cogniti*, d e *et cognoscimus*, g Aug$^{doctr\,4}$ *et cognoscimur*, Ambrst *et qui cognoscimur* | *αποθνησκοντες*: F^{gr}G^{gr} *αποθνησκομυντεσνοι*, quod ex *-σκοντες* et *-σκομενοι* coaluisse videtur | *ιδου*: F^{gr}G^{gr} *ετει* | *παιδευομενοι* (f vg *castigati*, Aug$^{doctr\,4}$ *coërciti*): D*FG d e g aeth Ambrst *πειραζομενοι*, *temptati*

11 *Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέῳγεν πρὸσ ὑμᾶσ, Κορίνθιοι, ἡ καρδία
ἡμῶν πεπλάτυνται·* 12 *οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε
δὲ ἐν τοῖσ σπλάγχνοισ ὑμῶν·* 13 *τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὡσ* 1 Co 4, 14
τέκνοισ λέγω, πλατύνθητε καὶ ὑμεῖσ.

14 *Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντεσ ἀπίστοισ· τίσ γὰρ μετοχὴ δι-
καιοσύνῃ καὶ ἀνομίᾳ; ἢ τίσ κοινωνία φωτὶ πρὸσ σκότοσ;* 15 *τίσ* Eph 5, 8. 11
δὲ συμφώνησισ Χριστοῦ πρὸσ Βελίαρ, ἢ τίσ μερὶσ πιστῷ μετὰ 1 Co 10, 20

11. *κοριvθιοι*: FG[gr] 8[pe] f vg cop Or[int 3,72] (non item Or[2,825]) *ω κοριν-θειοι* (-*θιοι*), *o corinthii* | *η καρδι. ημων* cum CDEFGKLP etc ... ℵB *η κα. υμων* | *πεπλατυνται* (37* -*τηται*): 2. 4. 219* al[3scr] Cyr[niceph 1,367] -*τυται*

12. *δε*: C a[scr] l[scr] om | C *σπλαγχοισ*, L *σπλαχνοισ* (ut et. 7, 15 -*αχνα*)

13. *αυτην*: 8[pe] *τοιαυτην* | *πλατυνθητε κ. υμεισ* (it vg *dilatamini et vos*): FG *πλαγυνθητε και υμασ*

14. *μη* et. vg Cyp[323] Lcif[217] al: FG d e f (*et nolite*) g (*et non t ne sitis*) syr[sch] arm aeth Amb[ps 118] Ambrst *και μη* | *μ. γιν. ετεροζυγουντεσ*: d e f vg Lcif Amb Ambrst al *nolite iugum ducere*, Aug[ep 78] et [180] *ne sitis iugum ducentes*, g *et non t ne sitis subiugati t tes t esse*, Cyp[323] Aug contr ep parm[2] *nolite coniungi* | *απιστοισ*: 8[pe] *ἄπιστοι* ... FG *μετα απιστων*, item it vg Cyp Lcif Aug Amb Ambrst etc *cum infidelibus* | *δικαιοσυνη και ανομια* cum ℵBCKLP al fere omn Clem[539. 680] Or[1,239. 2,805. 3,136] Bas[bapt 660] etc ... FG *δικαιοσυνησ μετα ανομιασ*, 8[pe] Or[2,127] (sed *συμφωνια* pro *μετοχη*) Dam[parall 381] *δικαιοσυνησ και ανομιασ* ... D* *δικαιοσυνησ και αδικιασ*, D[c]E Or[prov] (Notitia[95]) *δικαιοσυνη και αδικια* (Or[prov] ap Mai[24] *προσ αδικιαν*). Similiter d e f g vg Or[int 2,459] Lcif[217] Aug[ep 78] et[alib] Ambrst *quae participatio* (g add *t portio*) *iustitiae cum iniquitate*, Cyp[323] *quae partic. iustit. et iniquitati*, Tert[pudic 15] *quae societas iustitiae et iniquitati* | *η τισ* (Gb″) cum ℵBCDEFGLP 17. 31. 37. 39. 67** 73. 80. 113** 115. 8[pe] d[scr] (etiam *η τισ δε* legitur) it vg syr[sch] et[p mg] cop arm go Clem[539. 680] Or[prov] (Notitia[95]) et[int 2,459] Ephr[267] (*τισ γαρ συμφ. χρι. πρ. βελιαρ; η τισ κοιν. φωτι*) Bas[bapt] Euthal[cod] Dam ad h. l. et[parall 381] Cyp Lcif Ambrst al ... Cyr[glaph 149] *και τισ*, Or[3,136] *τισ* ... ς *τισ δε* cum K al pler syr[p txt] Chr[627] Thdrt Cosm[191] al Tert[pudic 15] | *φωτι* et. Clem[539. 680] Or[3,136] et[prov] (Notitia[95]) Hipp[83] (ap Lag) Bas[bapt 625. 660] etc Tert[pudic 15] et[spect 26] Cyp[323] Ambrst al mu ... D* d e vg[cdd lachm] Lcif[217] *φωτοσ*

15. *συμφωνησισ* (D* *συνφω*-): 17. *συμφωνια*, 37. *προσφωνησισ* | *χριστου* cum ℵBCP 13. 17. 8[pe] d e f vg cop Clem[539] (et[680] cod?) Or[4,443. 453] Canon[apost 45] ex[mss] Ephr[267] Proc[esa 83] Dam ad h. l. Lcif[217] Aug[ep 245] et[alib] Ambrst al mu ... ς *χριστω* cum DEF[gr]GKL al pler g go syr[utr] Ign[intpol 334] Orthod[qu 82] Clem[680] Or[1,239] (Canon[apost] ap Mansi[mg]) Chr[627] Nyss[eunom 1,12] Bas[bapt 660] Euthal[cod] Thdrt Dam[parall 381] Tert[pud 15] et[coro mil 10] Or[int 2,459] | *βελιαρ* (et. ς Gb Sz) cum ℵBCLP al plus[50] fu harl* cop syr[p] arm aeth Ign[intpol 334] Orthod[qu 82] Clem[539] (et[680] cod?) Or[1,239] et[4,304. 443. 453] Canon[apost 45] (sed fluct lectio) Nyss[eunom 1,12]

1 Co 8, 16 ἀπίστου; 16 τίσ δὲ συνκατάθεσισ ναῷ θεοῦ μετὰ εἰδώλων; ἡμεῖσ
Lv 26, 11 s He 8, 10 γὰρ ναὸσ θεοῦ ἐσμὲν ζῶντοσ, καθὼσ εἶπεν ὁ θεὸσ ὅτι ἐνοικήσω ἐν
αὐτοῖσ καὶ ἐνπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεὸσ καὶ αὐτοὶ ἔσον-
ταί μου λαόσ. 17 Διὸ ἐξέλθατε ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφορίσθητε,
Es 52, 11 Zeph 3, 19 s λέγει κύριοσ, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε· κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶσ,

---

Ephr[267] Bas[bapt 660. 625] Chr[627] Euthal[cod] Thdrt ad h. l. et[4,988] Procop esa[83] Dam etc ...... D[gr]E[gr]K 20. 21. 37. 45. 47. 89. 179. syr[p mg gr] (syr[sch] *satana*) Ign[intpol] ex[cdd 2] Thdrt[4,481] *βελιαν*, item cdd[plurim] ap Hier[eph 4,27] („*licet plurimi pro* Belial *corrupte in apostolo* Belian *legant*") *βελιαν*, go *bailiam*. Cf Tert[coro mil 10]: *quae communio Christo et Beliae*. et[habit mulieb] *quod est commercium* – ? *opinor, quod Christo et Beliae* ... F[gr]G[gr] *βελιαβ*, d e *beliab* ... ς[e] et (miro errore) Ln *βελιαλ* cum minusc pauc (sic certe vdtr, nisi ex vg fluxit) f g vg Or[int 2,459] Tert pudic[15] Lcif[217] al. Ediderunt et. Clem[680] Canon[apost 45] Tit[gall 5,342] (non item[lagard 99]). Praeterea K adscriptum habet: ὁ ἀποστάτησ, τῇ ἑβραίων φωνῇ. | *πιστω* et. Clem[589. 680] Bas[bapt 625. 660] al mu Or[int] Tert Lcif etc ... Ln[ed min] *πιστου* cum B 17. 8[pe] Ign[intpol 234] Canon apost[45] (sed fluct lectio), item cop | 17. *μετα απιστων*

16. *συνκατα-* cum B*D*FGP ... ς Ln Ti *συγκατα-* cum אB[c]CD[c]EKL etc *ναω*: 17. *ναου* | *ημεισ* et *εσμεν* cum א*BD*LP 6. 10. 17. 23. 31. 39. 67** 71. 80. 109. d e cop aeth Clem[544] Did[tri 63] et[228] Philo[carp 9,736] libere (*δια τον ειποντα· ενοικησω – και παλιν ο αποστολοσ· θεου οικοσ εσμεν ημεισ*) Aug[ep 187] ... ς Ti *υμεισ* et *εστε* cum א[c](*εστε θεου*) CD[c]EFGK al pler f g vg syr[utr] arm go Ath[704] Chr[1,806] Euthal[cod] Thdrt Dam al Or[int 2,218] Tert[pud 15] Lcif[217] Ambrst al :: cf 1 Co 1, 16 | *ναοσ* cum א[c]BCDEFGKL al fere omn it vg rell Ath[704] Did[tri 63. 228] al mu Or int[2,218] Tert[pud] Lcif etc ... א* 122. Clem[544] et[libere 634] *ναοι* | *καθωσ ειπεν* et. f vg syr[utr] cop arm Clem[544] Did[tri] Ath etc ... D*EF[gr]G d e g go Tert[pud] Aug[cont ep parm 2] (non item[ep 187]) *λεγει γαρ*, Lcif[217] *scriptum est enim* | *ο θεοσ*: 137. *ο κυριοσ* ... syr[sch] Tert[pud] Aug[cont ep parm 2] om. Libere Clem[544] *ο προφητησ* | *οτι*: 37. om | *εν αυτοισ*: per incuriam ς[e] 1633. *και αυτοισ* | *ενπεριπατησω* cum B*CD*FG ... ς Ln *εμπεριπ-* cum אB[3]D[c]EKLP etc | *αυτων* et. d e f vg Clem[544] Eus praep[170] et[marc 186] cod vene et[ps 254] Cyr[hr 181] Ath[704] Epiph[898] al mu Tert[pud 15] Lcif[217] Hil[288] etc ... F[gr]GP g Or[2,129] et[4,233] Eus[marc ed] *αυτοισ*. Item Chr[628] *εσονται μοι εισ λαον και εγω εσομαι αυτοισ εισ θεον*. | *μου* cum אBCP 17. 37. arm Clem[544] Or[1,756] Eus[marc 186] et[ps 254] Dam ... ς Ti *μοι* cum DEFGKL al pler it vg rell Or[cdd 2] et[4,233] et[int 2,159] Eus[praep 170 (4,21)] Ath[704] Cyr[hr 181] Epiph[898] (Chr vide ante) Euthal cod Thdrt al Tert Lcif etc

17. *εξελθατε* cum אBCFG 17. 47. 71. Euthal[cod] Dam ... ς *εξελθετε* cum DEKLP al pler. Etiam Clem[544] (sed[680] *εξερχεσθε*) Chr[628] Thdrt al | FG 37. al aliq *αφωρισθητε* | *λεγει κυριοσ* et. Clem[680] Lcif[217] etc ... K 4* Tert[pud 15] et[18] om (al aliq Chr Thphyl post *εισδεξ. υμασ* pon)

18 καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰσ πατέρα, καὶ ὑμεῖσ ἔσεσθέ μοι εἰσ υἱοὺσ καὶ
θυγατέρασ, λέγει κύριοσ παντοκράτωρ. Ier 31, 9 2 Sam 7, 14
(VII.) 1 Ταύτασ οὖν ἔχοντεσ τὰσ ἐπαγγελίασ, ἀγαπητοί,
καθαρίσωμεν ἑαυτοὺσ ἀπὸ παντὸσ μολυσμοῦ σαρκὸσ καὶ πνεύμα-
τοσ, ἐπιτελοῦντεσ ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ θεοῦ.

VII.

2 Χωρήσατε ἡμᾶσ· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν,
οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. 3 πρὸσ κατάκρισιν οὐ λέγω· προείρηκα
γὰρ ὅτι ἐν ταῖσ καρδίαισ ἡμῶν ἐστὲ εἰσ τὸ συναποθανεῖν καὶ συν-
ζῆν. 4 πολλή μοι παρρησία πρὸσ ὑμᾶσ, πολλή μοι καύχησισ ὑπὲρ
ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ
πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν. 5 Καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰσ Μακεδο-
νίαν οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἡ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ θλιβό- 2, 13
μενοι· ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι. 6 ἀλλ' ὁ παρακαλῶν τοὺσ
ταπεινοὺσ παρεκάλεσεν ἡμᾶσ ὁ θεὸσ ἐν τῇ παρουσίᾳ Τίτου· 7 οὐ

---

18. FG εισ πατεραν

VII. 1. καθαρισωμεν: P -σομεν | DEFG αγιωσυνην (F -σινην)

2. χωρησατε: 219. a[scr**] 13[lect] 8[pe] συγχω- | ημασ: syr[sch] add *fratres mei* | ουδενα εφθειρ. (43. διεφθ.): 46* 109. om

3. πρ. κατακρισ. ου cum ℵBCP 17[vid] (e spatio) 73. Euthal[cod] ... ς ου πρ. κατακρ. cum DEFGKL al fere omn it vg rell Chr[682 bis] Thdrt Dam al Ambrst al | οτι (ℵ* add εστε sed ipse* notavit) εν τ. κα. ημων (sic ℵ[c] ex υμων restituit) εστε: B om εστε | συνζην cum ℵB*CDEFG ... ς συζην cum B[3]KLP al certe pler

4. προσ υμασ (sine additam et. f g Ambrst): D*E d e add εστιν, vg (et. am fu etc) praem *est*, item syr[sch] (non item[p]) | υπερπερισσευομαι: L 36. 45. 47. 113. 114. d[scr] e[scr] -ρισσευμαι | τη χαρα: B praem εν | επι παση τη (FG om, D[gr*]E[gr*] add πολλη) θλιψει: d e *in multa tribulatione* | ημων: F[gr]K al[3 scr] υμων

5. ελθ. ημων: F[gr]K ελθ. υμων | εσχηκεν cum ℵCDELP al fere omn Chr[634] Euthal[cod] Thdrt ad h. l. et[3,4] Dam ad h. l. et[parall 539] al ... Ln εσχεν cum BFGK 238. | εσχ. ante ανεσιν cum ℵBD[gr]E[gr]KLP al fere omn cop aeth go Chr Euthal[cod] Dam[bis] al ... Ln post ανεσιν cum CFG 17. 73. d[scr] it vg syr[utr] arm Thdrt[bis] Tert[res carn 40] Amb[abra 2,4] Ambrst al | θλιβομενοι (D[b et c], Tert[res carn] *compressi*, Amb[abra] *afflictati*, Ambrst *afflicti*, f g vg *tribulationem passi*): D* θλιβομενοσ, d e *tribulatio*

6. ο (c 4. om) θεοσ: cop Dam ad h. l. (non item[parall 539]) Ambrst post τ. ταπεινουσ pon ... 72. 74. 114. 8[lect] a[scr] Bas[eth 295] Nyss[euno 1,58] Chr[635] Thdrt[3,4] om | εν τη et. Nyss[eunom 1,58] Bas[eth] etc ... c Chr[635] Thphyl[mg] επι τη

μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει ᾗ
παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν
ὑμῶν ὀδυρμόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με μᾶλλον χαρῆ-
ναι. 8 ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶσ ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μεταμέλομαι·
εἰ καὶ μετεμελόμην, βλέπω γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη εἰ καὶ πρὸσ
ὥραν ἐλύπησεν ὑμᾶσ, 9 νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι
2, 4 ἐλυπήθητε εἰσ μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ θεόν, ἵνα ἐν μη-
δενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν. 10 ἡ γὰρ κατὰ θεὸν λύπη μετάνοιαν
εἰσ σωτηρίαν ἀμεταμέλητον ἐργάζεται· ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θά-
νατον κατεργάζεται. 11 ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ κατὰ θεὸν
λυπηθῆναι πόσην κατηργάσατο ὑμῖν σπουδήν, ἀλλὰ ἀπολογίαν,

7. *ου μονον δε* et. d e f vg syr[p] etc (Ambrst *et non solum*) ... F[gr]G g syr[sch] om *δε* | *η παρεκληθη* (37. *-θην*): D[gr*] *ην* (D[bet c] *η*) *παρεκληθην* (D[c] *-θη*) | *εφ*: L *εν* | *ημιν* (ℵ[c]D[bet c]): ℵ*D* 73. 113. *υμιν* | *υπερ εμου*: K om | *ωστε με* (Thdrt Dam *εμε*) *μαλλ. χαρηναι* (it vg *ita ut magis gauderem*): DE Thdrt *με* (*εμε*) post *μαλλον*, item FG post *μαλλ. χαρηναι* ... K 31. 35. 37. 39. 109. 114. al pauç om *με* ... Chr[636 ss] praeterit *ωστ. με μα. χαρ.* ac pergit *ωστε ει και*

8. *εν τη επιστολη*: D*E*FG d e f g add *μου*, item syr[p] *πρωτη* | *ει και* sec: Ln[ed min] *ει δε και* cum B | *μεταμελομαι*: K *-μελουμαι* | *μετεμελομην*: K *-μελουμην*, 1. 14[lect] *εμετεμελομην*, 93. a[scr] *μεταμεμεληημαι* | *βλεπω γαρ* cum ℵCD[bet c]EFGKLP al omn[vid] f g syr[utr] cop arm go (aeth *ecce video*) Chr[639] Euthal[cod] Thdrt Dam al ... Ln[ed mai] *βλε.* [*γαρ*] et[ed min] om *γαρ* cum BD* d e Ambrst (sed fluct lectio inter *video* et *videns*) ... vg *videns*, sed fu al[lachm] add *enim* | *η επιστολη*: F om *η* | *ελυπησεν υμασ* (et. Ambrst Aug[civ dei 14,8]): FG f g vg *υμ. ελυπ.* Ceterum interpunximus: *οὐ μεταμέλομαι· εἰ καὶ μετεμελόμην, βλέπω - ἐλύπ. ὑμᾶσ,* [9] *νῦν χαίρω*, nec aliter Ln in utraque editione; contra ς et Gb *οὐ μεταμέλομαι, εἰ καὶ μετεμελόμην· βλέπω - ἐλύπ. ὑμᾶσ.* [9] *νῦν χαίρω*

9. *νυν*: D* d e om (syr[sch] *gaudium tamen conciliavit mihi*)

10. *αμεταμελητον* et. Clem[624] Or[4,177] etc. Reddunt d e f g m[31] vg Ambrst al *stabilem*, Aug[civ dei 14,8] et[serm 254,2] *impaenitendam* ... 41. Thphyl[mg] *αμετανοητον*, Or[4,372] *αμελητον* et[3,311] *αμεταβλητον* | *εργαζεται* cum ℵ*BCDEP 37. Ps-Iust[zen et ser 18] Clem[624] (Or[4,372] *εργαζομενη*, item[4,177]) Chr[641] (et.[mosc 2], sed fluct lectio) Euthal[cod] Dam ... ς *κατεργαζετ.* cum ℵ[c]FGKL al pler Or[3,311] Bas[regg 520] Thdrt Antioch[1068] al | *η δε του κοσμου - κατεργαζεται* (*κατεργ-* h. l. non fluct): K 17. 31. al[10] om, nec habet Chr[641]

11. *λυπηθηναι* sine *υμασ* cum ℵ*BCF[gr]G 17. g Bas[eth 431] et[416] et[regg 520] Euthal[cod] Ambrst ... ς (sed Gb[o]) Ti add *υμασ* cum ℵ[c]DEKLP al pler d e vg (et f *quod secundum deum contristavi vos*) go arm aeth (libere syr[utr] *quod - contristati fuistis*, cop *tristitia quam fecistis*) Clem[624] Bas[eth 396] Chr[641] Thdrt Dam al | *κατηργασατο* cum B*DE 37. k[scr]

ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλὰ ἐκδίκησιν. ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺς ἁγνοὺς εἶναι τῷ πράγματι. 12 *ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ ἕνεκεν τοῦ ἀδικήσαντος οὐδὲ ἕνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος, ἀλλ' ἕνεκεν τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.*
13 *διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα. ἐπὶ δὲ τῇ παρακλήσει ἡμῶν περισσοτέρως μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ Τίτου, ὅτι ἀναπέπαυται*

... ς Ln Ti *κατειργασ.* cum ℵB³CFGKLP al pler. Etiam Clem[624] etc. | *υμιν* cum ℵ*BDEKL al plu (pler ap Scri) d e go arm (cop Euthal[cod] *ημιν*) Clem[624] Bas[regg 416] Dam ... Ln praem *εν* cum ℵ[c]CFGP al[25] fere f g vg syr[utr] Bas[regg 396. 431. 520] (et[416] cdd 2) Chr Thdrt al Ambrst al | *αλλα απολογ.*: FG 37. *αλλ απ.* | *αλλα αγανακτ.* (ℵ* 17. *ανακτησιν*): FG *αλλ αγ.* | *αλλα επιποθησιν* (sic et. ℵ[c], ℵ* *επιποθιαν*): F**G al[2 scr] *αλλ επ.* | *αλλα εκδικ.* cum ℵBD*E(*αλλ' α εκδ.*)FGLP al permu (6 ap Scri) Clem[624] Bas[regg 416. 431. 520] Thdrt ... ς *αλλ εκδ.* cum CD[c]K[sil] al plu Chr[641] Dam al | *τω πραγματι* cum ℵBCD[gr]*FG 13. 17. 80. 213. f g vg go Clem[624] Euthal[cod] Dam[bis] ad h. l. (sed priore loco *το πραγμα*) Pelag al ... ς (Gb⁰) praem *εν*, item Ln [*εν*], cum D[bet c]EKLP al pler d e arm Bas[regg 431. 520] Chr[641] Thdrt al Ambrst

12. *ουκ* cum ℵCDE 17. Euthal[cod] Dam ... ς Ln Ti *ουχ* cum BFGKLP al pler | *ενεκεν* ter cum ℵBCDFGK (L sec et tert) al[12] Chr[641 s] Euthal[cod] Dam Thphyl ... ς *εινεκεν* ter cum E (sic) (L pri tantum loco) al plu Thdrt Oec | *του αδικησαντοσ - του αδικηθεντοσ*: D[gr]*E[gr] *τ. αδικηθεντοσ - τ. αδικησαντοσ*. Eundem ordinem d** voluit, sed ex parte tantum mutavit antiquissimam scripturam (sic). Praeterea pro *ουδε ενεκεν* ℵ[c]B 37. 73. *αλλ ουδε ενεκ.* | *αλλ ενεκεν* cum ℵCDEFGKLP al pler ... B al[2 scr] *αλλα εν.* | *υμων την υπ. ημων* (et. ς Gb') c. BCD[bet c]EKLP al plus[70] d** e syr[utr] cop arm[zoh] aeth Euthal[cod] Dam ... ℵD[gr]*F[gr] *υμων την υπ. υμων*, G d* g *ημων την υπ. ημων* ... ς[e] (item Gb Sz, non ς) *ημων την υπ. υμων* cum minusc vix mu f vg go arm[usc] Chr[642] (*τουτεστιν ινα ειδητε πωσ υμασ φιλω*) Thdrt al Ambrst al | *προσ υμασ* (120. 213. c[scr] *ημασ*): al aliq („barb 6"!) vg[cle] am demid harl (non item fu tol et cdd[lachm]) syr[sch] arm (nec exprim aeth) Ambrst Pelag om

13. *επι* (4. 37. *εν*) *δε τη* (omisso *δε* post *περισσοτερ.*) cum ℵBCDEFGKLP 17. 93. (hi[2] *επει δε*) al[15] it vg go syr[sch] (*et* -) syr[p txt] (confirmat c.* alteram lectionem) (cop?) Chr[com 650] (*λεγει παλιν αλλο - επι γαρ τη παρακλ. υμων περισσοτ. μαλλον εχαρημεν επι* -) Dam (sed *επειδη τη* -) Thphyl Ambrst al ... ς om *δε* h. l. et pon post *περισσοτερ.* cum 37. al plu syr[p] c.* aeth (Chr[txt] refutatur commentario) Oec ... 32. 36. 39. 69. 71. e[scr] arm Euthal[cod] Thdrt plane om *δε*: quo quidem modo magis lectio ς quam nostra confirmatur | *τη παρακλ. ημων* cum ℵBCD EGP 3. 17. 23. 33. 115. 153. it vg go syr[sch] et[p txt] arm aeth Ambrst al ... ς *τ. παρ. υμων* cum F[gr]KL al pler cop syr[p] c.* Chr[650] Euthal[cod] Thdrt Dam al | *περισσοτερωσ*: c[vi] Thdrt -*τερον* | *αναπεπαυται*: 122. *επαναπεπαυτ.*

τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν· 14 ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ
9, 2 ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατῃσχύνθην, ἀλλ' ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ
ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτως καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν ἐπὶ Τίτου ἀλήθεια
ἐγενήθη. 15 καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστὶν
Eph 6, 5 ἀναμιμνησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν, ὡς μετὰ φόβου καὶ
τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν. 16 χαίρω ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ ἐν ὑμῖν.

VIII.

1 Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δεδο-
μένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας, 2 ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ
θλίψεως ἡ περισσεία τῆς χαρᾶς αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ βάθους πτω-
χεία αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς τὸ πλοῦτος τῆς ἁπλότητος αὐτῶν·
3 ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ παρὰ δύναμιν αὐθαίρετοι,

14. *υπερ υμων κεκαυχημαι*: F[gr]G g syr[sch] cop Chr[650] Thphyl *κεκαυχ. υπ. υμ.* | *αλλ*: C *αλλα* | *παντα* cum ℵBDEKLP al omn[vi] d e f vg (g vide post) syr[sch] arm aeth go Euthal[cod] Thdrt Dam al Ambrst al ... CF[gr]G g sub t (*omnia t omnino*) cop syr[p] *παντοτε*, item Chr[650] (sed in [com] *παντα εφθεγξαμεν*) | *εν αληθ. ελαλησ. υμιν* cum ℵ[a](* om *υμ.*) BFGKL al omn[vid] g syr[utr] arm Chr[650] Euthal[cod] Thdrt Dam al (cop *sicut locuti sumus vobiscum semper in veritate*) ... CDEP d e f vg go Ambrst al *υμιν εν αληθ. ελαλ.* Libere aeth. | *η καυχ. ημων* cum ℵDEGKLP al pler (non liquet C) d e f g vg go syr[utr] arm Chr[650] Euthal cod Thdrt Dam Ambrst al ... Ln *η καυ. υμων* cum BF[gr] c[scr] Thphyl (cop interprete Wilk *gloriatio quam fecimus super vos ad Tit.*) | Non addidimus ἡ post *η καυ. ημων* cum ℵ*B 115. 119* Euthal[cod] ... ς Ti add cum ℵ[c]CDEFGKLP al pler Chr Thdrt Dam. Item it vg *gloriatio nostra quae ad Titum fuit* (*quae fuit ad Tit.*), nec aliter go syr[utr] arm (cop vide ante) | *επι τιτου* (et. syr[p mg] *coram Tito*): DEFGP 37. 71. 73. 80. Dam *προσ τιτον*, item *ad titum* it vg, nec aliter syr[sch] et[p txt] cop arm

15. L al *σπλαχνα* | *παντων* (et. ℵ[c]): ℵ* om

16. *χαιρω* sine *ουν* cum ℵBCDEFGKLP al plus[50] it vg cop syr[sch] et[p txt] Euthal[cod] Thdrt Dam Ambrst al ... ς[e] (non item ς Gb Sz) add *ουν* cum 37. 73. 137. 8[pe] al pauc[vi] go arm syr[p mg] (*nunc*) Chr[651] (certe[txt])

VIII. 1. *γνωριζομεν*: 47. 73. 80. 93. 122* al[30] fere (48* add *μεν*) vg[cdd] aliq (harl* *facio*, al[lachm] *feci*) arm go Chr[651] Euthal[cod] Thdrt Or[int 4, 678] (*facio*) Sedul *γνωριζω*

2. *κατα βαθουσ* (et. Bas[eth 268] etc): D* al[6] Thdrt *κα. βαθοσ* | *το πλουτοσ* cum ℵ*BCP 17. 31. ... ς *τον πλουτον* cum ℵ[c]DEFGKL al pler Chr [653] Euthal[cod] Thdrt Dam | *απλοτητοσ*: 37. *χρηστοτητοσ*

3. *παρα* cum ℵBCDEFG 17. 45. 46. Euthal[cod] ... ς *υπερ* cum KLP al pler Chr[653] Thdrt Dam | *αυθαιρετοι*: L (ex pronuntiatione) *αφθαιρ.*

4 *μετὰ πολλῆσ παρακλήσεωσ δεόμενοι ἡμῶν τὴν χάριν καὶ τὴν* 9, 1
κοινωνίαν τῆσ διακονίασ τῆσ εἰσ τοὺσ ἁγίουσ, 5 *καὶ οὐ καθὼσ ἠλ-*
πίσαμεν, ἀλλὰ ἑαυτοὺσ ἔδωκαν πρῶτον τῷ κυρίῳ καὶ ἡμῖν διὰ Ro 15, 26 etc
θελήματοσ θεοῦ, 6 *εἰσ τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶσ Τίτον, ἵνα καθὼσ*
προενήρξατο οὕτωσ καὶ ἐπιτελέσῃ εἰσ ὑμᾶσ καὶ τὴν χάριν ταύτην.
7 *ἀλλ' ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε, πίστει καὶ λόγῳ καὶ γνώσει* 1 Co 1, 5
καὶ πάσῃ σπουδῇ καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ
τῇ χάριτι περισσεύητε. 8 *οὐ κατ' ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆσ* 1 Co 7, 6
ἑτέρων σπουδῆσ καὶ τὸ τῆσ ὑμετέρασ ἀγάπησ γνήσιον δοκιμάζων·
9 *γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι*
δι' ὑμᾶσ ἐπτώχευσεν πλούσιοσ ὤν, ἵνα ὑμεῖσ τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ

4. *μετα πολλησ*: C*[vi] add *τησ* | *εισ τουσ αγιουσ* sine additam cum ℵBC DEFGKLP al plu it vg syr[utr] cop aeth Or[int 4,678] Chr[654] Euthal[cod] Thdrt Dam Aug[op mon] ([6,487]) al ... ς (= Gb Sz) add *δεξασθαι ημασ* cum minusc mu (ut k[scr] 132. 139. 140.) go (*precantes nos accipere gratiam suam* etc) Ambrst (*orantes suscipi in gratiam* etc), item arm *dare nobis*

5. *ηλπισαμεν* cum ℵCDEFGKLP (sed FG *ελπ-*) al fere omn syr[p mg gr] Chr [654] Euthal[cod] Thdrt Dam ... Ln[ed min] *ηλπικαμεν* cum B 73. 80. | *αλλα* cum CD*E* 17. 219. ... ς Ln *αλλ* cum ℵBD[c]E**FGLP al pler | *εδωκαν*: 73. *δεδωκαν* | *πρωτον*: 17. post *τω κυριω*

6. *εισ το*: 3. 35. 115. d[scr] al pauc Chr[655] Thphyl *ωστε* | *προενηρξατο*: Ln[ed min] *ενηρξατο* cum B (:: cf ad v. 10) ... 28. 47. *προηρξατο* | *επιτελεση*: L 122. al plus[5] *-σει*

7. *περισσευετε*: CP Chr[montf658] *-σευητε* | *πιστει*: ℵ *εν πιστ.* | *εξ υμων εν ημιν* cum ℵCDEFGKLP al longe plu (17. *εξ υμ. εισ ημασ*) it vg go syr[p] aeth Chr Euthal[cod] Thdrt al Aug[op mon] ([6,487]) al, etiam Ambrst [ed rom] *quae ex vobis in nos est*, item[cdd] *quae ex vobis in nobis*, sed [ed ven] *quae ex nobis et vobis est* ... Ln *εξ ημων εν υμιν* cum B 30. 31. 37. 42. 73. 74. 80. 238. a[scr] b[scr] (rursus al *εξ υμ. εν υμ.*, ut et. ediderunt Dam) syr[sch] arm (cop *εν υμιν εξ ημ.*) Or[int 4,678] (*nostra in vos*) | *περισσευητε*: D*E*FG *-σητε*

8. *δια τησ ετερων σπουδησ*: et. f vg *per aliorum sollicitudinem* ... DE *δια την ετ. σπουδην*, item d e g vg[cdd lachm] Aug[op mon] Ambrst *propter aliorum sollicitudinem* (Aug *studium*) | *υμετερασ* et. ς Wtst Gb Sz ... ς[e] (1624. 1633. 1656. 1678.) *ημετερασ* cum minusc aliq ut 14. 23. 32. 72. 115. 122. | *δοκιμαζων* et. d e f g vg ... D[gr*]F[gr]G[gr] Chr[mosc 1] *δοκιμαζω*

9. *ιησου χριστου*: Ln[ed min] om *χρι.* cum B ... Chr[656] (et.[mosc 2]) om utrumque | *δι υμασ* cum ℵBDEFGLP al plu it vg syr[utr] cop arm go Euthal[cod] Cyr[fid 106] Thdrt ad h. l. al Amb[ps 25] et[luc 2] et[alibi] Ambrst al mu ... CK al plus[20] arm[cdd] Or[2,593] (*περι του σωτηροσ· οσ επτωχευσεν δι ημασ πλουσιοσ ων ινα* etc) et[int 2,230] Eus[ps 169. 350. 384] et[mai]

πλουτήσητε. 10 *καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμ-*
φέρει, οἵτινεσ οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προενήρ-
ξασθε ἀπὸ πέρυσι· 11 *νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε, ὅπωσ*
καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτωσ καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ
ἔχειν. 12 *εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὸ ἂν ἔχῃ εὐπρόσ-*
δεκτοσ, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει. 13 *οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοισ ἄνεσισ, ὑμῖν*
θλίψισ, ἀλλ' ἐξ ἰσότητοσ· ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα
εἰσ τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, 14 *ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα*
γένηται εἰσ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπωσ γένηται ἰσότησ, 15 *καθὼσ*
Ex 16, 18 *γέγραπται· ὁ τὸ πολὺ οὐκ ἐπλεόνασεν, καὶ ὁ τὸ ὀλίγον οὐκ ἠλατ-*
τόνησεν.

1 Co 15, 57 etc 16 *Χάρισ δὲ τῷ θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν*

---

249 Chr^{658} Thdrt$^{1,865.\ 1386}$ et^{3,1305} Dam Aug$^{civ\ dei\ 17,4}$ (non item$^{op\ mon}$) Paulin (in vita Ambros, non item$^{op\ 1}$) *δι ημασ* | *υμεισ* (D*et^{c}[non^{b}]E FG it vg Ambrst al post *πτωχεια* pon) et *πλουτησητε* et. C (*-τισητε*) K al pler ex eis qui antea *δι ημασ* Dam ... 19. 41. 55. 74. 93. a^{scr} b^{scr} (hic antea *δι υμασ*) Or^{2,593} Eus^{quater} Chr Thdrt^{ter} Aug^{semel} Paulin ^{sem} *ημεισ* et *πλουτησωμεν* | *εκεινου* et. d e f g vg etc *illius* (sed Amb ^{bis} *illius* et^{bis} *eius*) ... D^{gr}E^{gr}F^{gr}G^{gr} Or^{2,593} Eus^{quater} *αυτου* | *πτω-χεια*: CD*LP al *-χια*, item v. 2. D^{b}(non* nec^{c})FGP al

10. FG *συνφερει* | *οιτινεσ* (et. Or$^{int\ 4,678}$): FG f g syr^{sch} *οτι* | *ου μονον το ποιησαι αλλα και το θελειν*: syr^{sch} ar^{e} go$^{cod\ 1}$ *ου μο. το θελειν αλλ. κ. το ποιησαι* | *προενηρξασθε*: D*FG *ενηρξασθαι* :: cf ad v. 6. | *περυσι*: D^{b} 17. c^{scr} *περισυ*, D*FG *περσυ*

11. *του θελειν*: Chr^{659} (et.$^{mosc\ 2}$) *εκ του θελειν* ... D* *το θελειν*

12. *αν* cum ℵD*FGL 73. 80. 219. 238. f^{scr} Chr$^{mosc\ 1}$ Dam ... ς Ln Ti *εαν* cum BCD^{c}EKP al pler^{vi} Clem^{483} Chr^{659} Thdrt | *εχη* cum ℵBCDEKP etc ... L al mu Euthal^{cod} *εχει*. Dedimus autem sine *τισ* cum ℵBC*DE FGKP al^{10} it vg go syr$^{p\ txt}$ arm aeth Clem^{483} Chr^{659} Euthal^{cod} Thdrt Dam Cyp^{304} Ambrst al ... ς (Gb^{oo}) add *τισ* cum C^{2}L al pler (73. 80. ante *εχη*) cop syr^{p} c.* (syr^{sch} *prout est ei*, item postea) Chr^{660} | *ουκ εχει* (P *εχη*): D^{gr}E^{gr}F^{gr}G g add *τισ*

13. *υμιν* sine *δε* cum ℵ*BC 17. 33. 35. 80. d e aeth^{utr} (cop syr^{sch} *et vobis*) Euthal^{cod} ... ς Ti add *δε* cum ℵ^{c}DEFGKLP al pler f g vg go syr^{p} arm Clem^{483} Chr^{660} Thdrt Dam Cyp^{304} Aug$^{op\ mon}$ Ambrst al | FG *ισσοτη-τοσ*, item v. sq *ισσοτησ* | *νυν*: F^{gr}G** g** om

14. *το υμων*: K *το εμον*

15. FG *πολλυ* | *ὁ* sec: FG al fere^{15} (5 ap Scri) om ... 26* 38. 48. 72. al aliq bis *ᾧ* pro *ὁ*, item tol *cui multum* et *cui modicum*

16. *διδοντι* cum ℵ*BCKP al plu g (*danti*) Chr$^{edd\ 2}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam ... Gb'' Sz *δοντι* cum ℵ^{c}DEFG^{gr}L al^{35} Chr^{665}, item *qui dedit* d e f vg syr^{utr} arm. Praeterea c harl* cop add *ημιν*.

ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου, 17 ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο, σπου-
δαιότεροσ δὲ ὑπάρχων αὐθαίρετοσ ἐξῆλθεν πρὸσ ὑμᾶσ. 18 συν-
επέμψαμεν δὲ τὸν ἀδελφὸν μετ᾽ αὐτοῦ, οὗ ὁ ἔπαινοσ ἐν τῷ εὐαγ-
γελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν, 19 οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ χειρο-
τονηθεὶσ ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημοσ ἡμῶν σὺν τῇ χάριτι ταύτῃ
τῇ διακονουμένῃ ὑφ᾽ ἡμῶν πρὸσ τὴν αὐτοῦ τοῦ κυρίου δόξαν καὶ
προθυμίαν ἡμῶν, 20 στελλόμενοι τοῦτο, μή τισ ἡμᾶσ μωμήσηται 6 3
ἐν τῇ ἁδρότητι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ᾽ ἡμῶν· 21 προνοοῦμεν Ro 12, 17 Prov 3, 4
γὰρ καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον κυρίου ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων.
22 συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖσ τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν

17. *σπουδαιοτεροσ*: 17. *-τερωσ*, 13^{lect} *-τερον* | *αυθαιρετοσ*: P 46. 109. *-ρετωσ*

18. D* *συνεπενψαμεν* | *μετ αυτου*: 31. 37. 80. *αυτω* | *τον αδελφ. μετ αυτου* cum ℵ*P c^{scr} 8^{pe} cop ... ς Ln Ti *μετ αυτ. τ. αδελφ.* (:: ut propter ea quae sequuntur transponendum esse videbatur) cum ℵ^{c}BC DEFGKL al pler it vg etc. Praeterea 10. 238. 8^{pe} vg^{six} fu syr^{sch} arm aeth Ambrst al add *ημων* | *ου ο*: F* om *ο*

19. *συνεκδη. ημων* (F^{gr} *υμ.*): D^{gr}E^{gr} 8^{pe} arm add *εγενετο*, item ad *ordinatus* add *est* vg^{cle} demid al (sed non am fu tol) Aug$^{op\ mon}$ Ambrst al | *συν τη χαριτι* cum ℵDEF^{gr}GKL al plu d e g go syr^{utr} Clem^{667} (qui plura de ea re disputat) Thdrt Aug$^{op\ mon}$ ... Ln Ti (Gb′) *εν τη χα.* cum BC(om *τη*)P al plus^{15} f vg (sed vg^{cle} demid *in hanc gratiam*, nec aliter Ambrst) cop arm aeth Euthal^{cod} Dam Ambrst al | *υφ ημων*: C al$^{2\ scr}$ *υφ υμων* | *την αυτου του* cum ℵD$^{b\ et\ c}$EK al pler (item P 6. 43. 67** 74. a^{scr} *την αυτην του*, fu *ad eandem domini glor.*) syr^{utr} Chr Thdrt Dam ... Ln om *αυτου* (Gb^{0}) cum BCD*FGL 3. 23. 31. 39. 57. 71. 73. 80. 93. d^{scr} d e f g vg go cop arm aeth Euthal^{cod} Aug$^{op\ mon}$ Ambrst al | *προθυμι. ημων* cum ℵBCDEGKLP al pler it vg rell Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam etc ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) *προθ. υμων* cum F^{gr} al pauc^{vid}. Praeterea D^{gr*}E add *τελουσιν*. In d legitur *ad domini gloriam et destinatam nostram volunt* (sic exeunte versu omissis litteris *atem*). Edidit Ln *τ. ἐκκλησιῶν* ^{19} (*οὐ μόνον - - καὶ προθ. ἡμῶν*),

20. *στελλομενοι*: FG *υποστελλ.*, 93. *συστελλ.* Latini omnes *devitantes hoc* | *ημασ*: F^{gr}G^{gr} 28. 31. 37. 43. 61. 73. al$^{4\ scr}$ *υμασ* | *μωμησηται* et. Clem^{302} etc ... C^{2} (* latet) *μωμηται*

21. *προνοουμεν γαρ* (et. Gb′ Sz) cum ℵBDEFGP 6. 11. 67** 80. 91. f^{scr} d e f g m^{23} vg syr^{sch} et (*curae fuit nobis enim*) P arm Chr^{668} Aug$^{op\ mon}$ Ambrst al ... Gb Ti *προνοουμενοι γαρ* cum C 17. 21. 26. 32. 37. 39. 47. 73. cop go Clem^{302} Chr$^{mosc\ 1}$ Euthal^{cod} Cyr$^{ador\ 408}$ (:: defendimus pluribus in ed. anni 1859) ... ς (= Gb Sz) *προνοουμενοι* cum KL al pler Thdrt Dam. Cf et. Polyc^{6} *προνοουντεσ αει του καλου ενωπιον θεου και ανθρωπων*. Libere aeth *et bonum cogitate coram domino* omissis rell | *ενωπιον* sec (ℵ^{c}): ℵ* om

ἐν πολλοῖσ πολλάκισ σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον
πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰσ ὑμᾶσ. 23 *εἴτε ὑπὲρ Τίτου, κοινωνὸσ*
ἐμὸσ καὶ εἰσ ὑμᾶσ συνεργόσ· εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι
7, 14 *ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ.* 24 *τὴν οὖν ἔνδειξιν τῆσ ἀγάπησ ὑμῶν*
καὶ ἡμῶν καυχήσεωσ ὑπὲρ ὑμῶν εἰσ αὐτοὺσ ἐνδεικνύμενοι εἰσ
πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

IX.

8, 4 1 *Περὶ μὲν γὰρ τῆσ διακονίασ τῆσ εἰσ τοὺσ ἁγίουσ περισσόν*
μοι ἐστὶν τὸ γράφειν ὑμῖν· 2 *οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν ἣν*
8, 10 *ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν, ὅτι Ἀχαΐα παρεσκεύασται ἀπὸ*
8, 16 ss *πέρυσι, καὶ τὸ ὑμῶν ζῆλοσ ἠρέθισεν τοὺσ πλείονασ.* 3 *ἔπεμψα*
δὲ τοὺσ ἀδελφούσ, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ

---

22. *πεποιθησει* (B add *δε*) *πολλη*: F^{gr}G 67** 69. g om *πολλη* ... Chr^{666} (et.$^{mosc\,2}$) verba *πεποιθ. πολλ. τη εισ υμ.* praeterit | *εισ*: K c^{scr} *προσ*

23. *εισ υμασ συνεργοσ*: DE d e syr^{sch*}cop go Ambrst *συνεργ. εισ υμ.* | *αδ. ημων*: F^{gr} *αδ. υμων* | *δοξα χυ.*: am fu demid harl Ambrst Pelag *gloriae Christi* | *χριστου*: CF^{gr} fu* aeth *κυριου*, tol *dei*

24. *υπερ υμων*: D^{gr*}G 71. 73. 137. g *υπ. ημων* | *ενδεικνυμενοι* cum BD*E*FG 17. d e g go ... ς *ενδειξασθε* cum ℵCD$^{b\,et\,c}$E**KLP al fere omn f vg syr^{utr} cop arm aeth Chr^{670} Euthal^{cod} Thdrt Dam Ambrst al | *εισ προσωπον* cum ℵBCDEFGKLP al longe plu it vg syr^{utr} cop arm aeth go Chr Euthal^{cod} rell ... ς (= Gb Sz) praem *και* cum 132. 134. 137. al vix mu

IX. 1. *γαρ* (syr^{sch} Or$^{int\,4,678}$ *de ministerio autem*, go *at de ministerio*): C 2. 41. 115. arm om | *μοι*: B *εμοι* | *το*: FG 109. Thdrt^{cod} Dam *του* ... C 17 (sed habet *προγραφειν*) 73. om

2. *καυχωμαι*: 73. *κεκαυχημαι* | *περυσι*: D^{b} 17. 73. 13^{lect} c^{scr} *περισυ*, D*FG *περσυ* | *το* (et. Ln$^{ed\,min}$) cum ℵB 17. ... ς Ln$^{ed\,mai}$ Ti *ὁ* cum CDEFGKLP al fere omn Chr^{674} Euthal^{cod} Thdrt Dam | *υμων* cum ℵBCP 17. 39. 67** 74. a^{scr} 8^{pe} (e sil) Euthal^{cod}, item (*vestra aemulatio*) f vg syr^{sch} cop arm Or$^{int\,4,678}$ Ambrst al ... ς Ti *εξ υμων* cum DEFGKL al pler Chr Thdrt Dam, item *quae ex vobis est* (g om) *aemulatio* d e g fu et al^{lachm} go syr^{p} :: *ο εξ υμων ζηλοσ* speciose dictum est, sed propterea non exemptum a suspicione alieni, modo ne de ineptis librariis cogites

3. *επεμψα* (et. d e f g vg Ambrst): D^{gr}E^{gr} demid al^{lachm} cop arm Aug op mon Pelag *επεμψαμεν* (D* *επενψ-*), item aeth *miserunt* | *το καυχ. ημων*: B* Dam *το κ. υμων* | *το υπερ υμων*: F^{gr}G 45. g Chr^{674} om. Cf d e f vg *ut ne* (d e *uti non*) *quod gloriamur* (d e *-mus*) *de vobis*, g *ut ne*

ἐν τῷ μέρει τούτῳ, ἵνα καθὼσ ἔλεγον παρεσκευασμένοι ἦτε, 4 μή-
πωσ ἐὰν ἔλθωσιν σὺν ἐμοὶ Μακεδόνεσ καὶ εὕρωσιν ὑμᾶσ ἀπαρα-
σκευάστουσ καταισχυνθῶμεν ἡμεῖσ, ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖσ, ἐν τῇ
ὑποστάσει ταύτῃ. 5 ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμην παρακαλέσαι τοὺσ 11, 17
ἀδελφοὺσ ἵνα προέλθωσιν εἰσ ὑμᾶσ καὶ προκαταρτίσωσιν τὴν προ-
επηγγελμένην εὐλογίαν ὑμῶν, ταύτην ἑτοίμην εἶναι οὕτωσ ὡσ εὐλο-
γίαν, μὴ ὡσ πλεονεξίαν.
6 Τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδομένωσ φειδομένωσ καὶ θερίσει, Ga 6, 7 ss
καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαισ ἐπ' εὐλογίαισ καὶ θερίσει. 7 ἕκαστοσ Prov 22, 8

exultatio nostra | ινα sec: 37. 71. 73. arm syr^p c.* Thdrt praem αλλ | LP 114. 115. 116. al παρασκευασμενοι

4. μηπωσ: D* μη, nec magis exprim πωσ d e f g vg Aug^op mon Ambrst al | εαν (D* αν) ... BD^gr b (non* nec^c) om, item syr^sch | FG ευρουσιν | καταισχυνθωμεν: D*et^b (delevit enim demum^c) E*L d e syr^sch praem και | λεγωμεν cum ℵBC²LP al omn^vid f vg syr^utr cop (aeth *dicant*) Chr^675 Euthal^cod Thdrt Dam ... C*DEFG d e g go Ambrst Aug^op mon λεγω. Praeterea K om ινα μη λεγ. υμ., 109. om ημεισ ινα μη λεγωμ. | υμεισ: B* Euthal^cod ημεισ | εν τ. υποστ. ταυτη sine additam cum ℵ*BCD*FG 3. 17. 23* 57. 67** 69. 70. 71. 177. 179. it vg cop aeth Euthal^cod Aug^op mon Ambrst al ... ς (= Gb Sz) add τησ καυχησεωσ cum ℵ^cD^cEKLP al pler syr^utr arm go Chr^675 Thdrt Dam

5. προελθωσιν: F^grG^gr 48. Thdrt^cod προσελθ. | εισ υμασ cum ℵCKL al pler Euthal^cod Thdrt Dam al (Chr et Thphyl^mg προπεμψαι τουσ αδελφ. ινα προκαταρτ.) ... Ln προσ υμ. cum BDEFG 37. 46. 93. | προεπηγγελμενην (Gb″) cum ℵBCDEFGP al^10 arm Euthal^cod Thphyl. Ex Latinis *repromissam* vg, f Ambrst *promissam*, d e g m^34 *ante promissam*, Aug^op mon *iam pridem repromissam* ... ς προκατηγγελμ. cum KL al pler Thdrt Dam Oec. Libere 119. Chr^675 και προκαρτ. ταυτην την ευλογιαν υμ. ετοιμ. ειναι ουτωσ ωσ etc | υμων: D* d e m^34 vg Pelag om (non item f g Aug Ambrst) | ταυτην (f *promissam hanc benedictionem vestram paratam esse*, vg *promissam benedictionem hanc par. esse*, item m^34): F^grG g arm om (119. Chr vide ante) | μη ωσ cum ℵ*FG 52. d e f g m^34 vg syr^sch ar^e Chr^676 (non^txt675) Aug^op mon Ambrst ... ς Ln Ti και μη ωσ cum ℵ^cBCD^grE^grKLP al pler syr^p cop arm aeth go (Chr^txt) Euthal^cod Thdrt Dam | ωσ πλεονεξ. cum ℵBCDEFGKLP al plu Chr Euthal^cod Thdrt Dam ... ς (= Gb Sz) ωσπερ πλε. cum minusc ut^vi paucis

6. τουτο δε: 37. 74. αδελφοι ... a^scr al pauc om; 14. f m^34 vg (et. fu demid al, sed non am) cop Chr^676 (τουτο δε λεγω. τουτεστιν οτι μετα τουτου κακεινο φημι.) Ambrst al (non Aug^op mon) add λεγω. Ln edidit: τοῦτο δὲ (ὁ σπείρων – ἐ. εὐλογ. καὶ θερίσ.) | επ ευλογιαισ pri et. Or^4,255 etc (f vg^cle am demid al *in benedictionibus*) ... D*FG εν ευλογια, item *in benedictione* d e g m^34 fu al^lachm cop go Or^int 2,204 Aug op mon Ambrst al | επ ευλογιαισ sec et. Or^4,255 etc ... D* εξ ευλογιασ,

καθὼσ προήρηται τῇ καρδίᾳ, μὴ ἐκ λύπησ ἢ ἐξ ἀνάγκησ· ἱλαρὸν
γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ θεόσ. 8 δυνατεῖ δὲ ὁ θεὸσ πᾶσαν χάριν
περισσεῦσαι εἰσ ὑμᾶσ, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν
ἔχοντεσ περισσεύητε εἰσ πᾶν ἔργον ἀγαθόν, 9 καθὼσ γέγραπται·
Ps 111 (112), 9 ἐσκόρπισεν, ἔδωκεν τοῖσ πένησιν, ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰσ τὸν
Es 55, 10 αἰῶνα. 10 ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπείροντι καὶ ἄρτον εἰσ
βρῶσιν χορηγήσει καὶ πληθυνεῖ τὸν σπόρον ὑμῶν καὶ αὐξήσει τὰ
γενήματα τῆσ δικαιοσύνησ ὑμῶν· 11 ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι εἰσ

item *de* (fu al *ex*) *benedictione* d e fu al^{lachm} Or$^{int\ 2,304}$ Cyp^{304} Ambrst al, f vg^{cle} am demid al *de benedictionibus* ... F^{gr}G επ ευλογια, g Aug cop *in benedictione* | και θερισει: D^{gr*}E aeth om και

7. προηρηται cum ℵBCP 31. 67** 71. (F* προειρεται, F**G 17. προειρηται) Chr^{cod} ap Wtst, item *sicut* (*secundum quod*) *proposuit* d e u.^{34} Cyp^{304} Aug$^{op\ mon}$, *prout destinavit* f vg, *secundum propositum* g fu Ambrst Sedul, *sicut propositum habet* Hier$^{gal\ 4}$ ... ς Ti προαιρειται cum DEKL al pler Chr^{677} Euthal^{cod} Thdrt Antioch^{1042} Dam ad h. l. et$^{parall\ 475}$

8. δυνατει cum ℵBC*D*FG ... ς Ti δυνατοσ cum C^{2}D$^{b et c}$EKLP al fere omn (sed 61. b^{scr} o^{scr} pergunt δε εστιν) Chr Thdrt Dam al (Euthal cod δυναται ut^{vid}, utitur compendio). Ex Latinis d e f vg Aug$^{op\ mon}$ Ambrst al *potens est*, g *potest* | δε: D^{gr*} 109. 178. 3^{pe} demid tol syr sch γαρ | παντοτε: F^{gr}G 7. g om | αυταρκειαν ut ℵBC etc ... DEFGLP al ut^{vi} mu -αρκιαν (D^{c}E -τάρκιαν)

9. εισ τ. αιωνα (et. Clem^{488} etc): FGK 6. 39. 42. 238. f g vg^{cle} (et. harl tol, non am fu demid) aeth add του αιωνοσ

10. σπερμα cum ℵCD$^{b et c}$EKLP al fere omn Chr^{662} Cyr$^{glaph\ 228}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam ... Ln σπορον cum BD*FG 80. :: Mc 4, 26 et 27 βαλη τον σπορον, και ο σποροσ βλαστα Lc 8, 5 et 11 του σπειραι τον σπορον αυτου et ο σποροσ εστιν non fluctuant, nec magis quod subsequitur πληθυνει τον σπορον υμων. Propterea σπερμα h. l. non a lectione Esaiae και ου μη αποστραφη εωσ αν μεθυση την γην και εκτεκη και εκβλαστηση και δω σπερμα τω σπειροντι και αρτον εισ βρωσιν, aliena manu derivatum puto. | τω σπειροντι: L 37. 47. τ. σπειραντι | χορηγησει et πληθυνει (C -νη) et αυξησει cum ℵ*BCD*P (αυξησει et. FG) al^{15} d e f g r vg cop arm aeth Cyr$^{glaph\ 228}$ (et$^{esa\ 86}$) Euthal^{cod} Cyp^{140} Aug$^{op\ mon}$ Ambrst al ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) χορηγησαι et πληθυναι et αυξησαι cum ℵ^{c}D^{c}F^{gr}G^{gr}(sed vide de his ante)KL al longe plu go Chr Cyr$^{esa\ 430}$ (επευχεται λεγων) Thdrt Dam al. Male h. l. ut toties alibi exscripsit E lectiones codicis D, ita ut daret χορηγησεαι et αυξησεαι, notato utroque loco ε, recte vero ex D^{c} πληθυναι sumpsit. | γενηματα cum ℵBCDEFGKLP al ut^{vi} plu (11 ap Scri, plus etiam ap Mtthaei) Euthal^{cod} Chr$^{mosc\ 2}$, nec aliter Cyr$^{glaph\ 228}$ et$^{esa\ 86}$ (non item esa 430). Cf et. syr$^{p\ mg\ gr}$ γεννημματα ... ς (= Gb Sz) γεννηματα cum minusc vix mu, item ut editi sunt Chr Thdrt Dam al

11. εν παντι: F^{gr}G g Chr^{683} (et.$^{mosc\ 2}$) Aug$^{op\ mon}$ praem ινα sequente

πᾶσαν ἁπλότητα, ἥτισ κατεργάζεται δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ θεῷ.
12 *ὅτι ἡ διακονία τῆσ λειτουργίασ ταύτησ οὐ μόνον ἐστὶν προσ-* Phi 2, 30
αναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων, ἀλλα καὶ περισσεύουσα
διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ θεῷ· 13 *διὰ τῆσ δοκιμῆσ τῆσ διακο-*
νίασ ταύτησ δοξάζοντεσ τὸν θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆσ ὁμολογίασ
ὑμῶν εἰσ τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ καὶ ἁπλότητι τῆσ κοινωνίασ
εἰσ αὐτοὺσ καὶ εἰσ πάντασ, 14 *καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν, ἐπι-*
ποθούντων ὑμᾶσ διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ θεοῦ ἐφ' ὑμῖν.
15 *χάρισ τῷ θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ.* 8, 16

X.

1 *Αὐτὸσ δὲ ἐγὼ Παῦλοσ παρακαλῶ ὑμᾶσ διὰ τῆσ πραΰτητοσ* Ro 12, 1
καὶ ἐπιεικείασ τοῦ Χριστοῦ, ὃσ κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸσ ἐν
ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαρρῶ εἰσ ὑμᾶσ· 2 *δέομαι δὲ τὸ μὴ παρὼν θαρρῆ-*
σαι τῇ πεποιθήσει ᾗ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπί τινασ τοὺσ λογιζομέ-

---

participio (g *locupletati*, Aug *ditati*). Sed f vg *ut in omnibus locupletati abundetis*, Cyp^{240} et^{304} Ambrst *ut in omnibus locupletemini*. | *ητισ*: D^{gr*} 39. *ει τισ*, item *si quis* Ambrst$^{odd\ aliq}$ et$^{ed\ vet}$ | *δι ημων*: C^{2}P al^{10} g* syr$^{p\ mg}$ Dam *δι υμων* | *τω θεω*: D* (non^{b} nec^{c}) om *τω* . . B *θεου*.. Hinc Ln$^{ed\ min}$ om *τω*, et$^{ed\ mai}$ habet [*τω*] *θεω*

12. *λειτουργιασ* et. ℵBDEFGLP etc ... C al pauc -*ργειασ*. Item (v. 11) B*L al *ευχαριστειαν* et (hoc versu) FGL al *ευχαριστειων*. | *τω θεω*: Ln$^{ed\ min}$ cum B 46. *τ. χριστω*. Libere f vg (non item Cyp Aug Ambrst) *in domino*. Ceterum Ln$^{ed\ min}$ *θεῷ*.^{13} (*ὅτι ἡ – τ. χριστῷ*),

13. *δια* ... Ln$^{ed\ min}$ praem *και* cum B | *τ. ομολογ. υμων*: 37. om *υμων* | *κοινωνιασ*: 39. 43. 1^{scr} *διακονιασ* | *εισ αυτουσ*: P *εισ εαυτ.*

14. *δεησει*: 17. *δεησεισ*, item (sed differt$^{ed\ rom}$) Ambrst *orationes* | *υπερ υμων*: ℵ*(sed ipse* correxit)BE^{gr} 2. 4. 115. al *υπ. ημων* | *υμασ*: ℵ^{c} Ambrst add *ιδιν*, *videre*, item 17. 66^{mg} praem *ιδειν*

15. *χαρισ* sine copula cum ℵ*BC*D*FG 17. 74. a^{scr} d e f g vg (contra r *gratia ergo*) go Aug$^{op\ mon}$ al (et. Ambrst^{ms}) ... ς (Gb^{oo}) add *δε* cum ℵ^{c}C^{2}D$^{b\ et\ c}$EKLP al pler syr^{utr} cop arm (aeth libere vertit) Chr^{685} Euthal^{cod} rell Ambrst^{edd} Sedul | D* *ανεγδιηγητω*

X. 1. *πραυτητοσ* cum ℵ*BFGP 17. 73. Euthal^{cod} ... ς *πραοτητοσ* cum ℵ^{c}CDEKL al pler Chr^{688} Thdrt Dam al | *μεν*: K om | *εισ* (B *δι'*, 92. *προσ*) *υμασ*: P *εν υμιν*, item *confido in vobis* f g r vg, *audeo in vobis* d e

2. DE 47. *παρρων* | *τη πεποιθησει*: C^{2} (a *δε το* usq *οπλα τησ* v. 4. omnia rescripta) cop add *ταυτη* | *τινασ*: C^{2} om

νουσ ἡμᾶσ ὡσ κατὰ σάρκα περιπατοῦντασ. 3 ἐν σαρκὶ γὰρ περι-
πατοῦντεσ οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα, 4 τὰ γὰρ ὅπλα τῆσ
στρατιᾶσ ἡμῶν οὐ σαρκικὰ ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸσ καθαίρεσιν
ὀχυρωμάτων, 5 λογισμοὺσ καθαιροῦντεσ καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρό-
μενον κατὰ τῆσ γνώσεωσ τοῦ θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντεσ πᾶν νόημα
εἰσ τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ, 6 καὶ ἐν ἑτοίμῳ ἔχοντεσ ἐκδικῆσαι
πᾶσαν παρακοήν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή.

7 Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε; εἴ τισ πέποιθεν ἑαυτῷ Χρι-
στοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἐφ᾽ ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼσ αὐτὸσ

3. *περιπατουντεσ* (FG -*ντασ*) et. Clem[508] Or[int 2,79] et[4,584] etc ... Or[1,628. 798] et[cat 65] Eus[ps 286. 290] *ζωντεσ*, Clem[495] *οντεσ*. Cf et. Diogn[5] *εν σαρκι τυγχανουσιν, αλλ ου κατα σαρκα ζωσιν.*

4. *στρατιασ* cum ℵ(B?)CDEFGKLP al mu (et quidem D[c]KLP 37. 47. e[scr] n[scr] *στρατιᾶσ*) ... ς Ln *στρατειασ* cum B (sed ε manu emendatrice inlatum videtur) al plu[vid], nec aliter in Clem Or etc edi consuevit :: tanta vero formae -*τιᾶσ* auctoritas non deserenda, etsi alter locus, 1 Tim 3, 18, inter utramq formam magis fluctuat. Ceterum Ammonius notat: *στρατεία ἐκτεταμένωσ, τὸ πρᾶγμα· στρατιὰ συνεσταλμένωσ, τὸ τῶν στρατιωτῶν πλῆθοσ. ἐναλλάσσει δὲ πολλάκισ ἐν τῇ χρήσει.* Quae quum probentur ab aliis, ab aliis reprobentur (cf. Steph. Thes. Gr. Linguae), antiquissimos codd. in numero haberi par erit. | τ. *στρατ. ημων*: L per incuriam h. l. add *ου καθαιρεσιν* | Ln edidit: *στρατευόμεθα*[4] (*τὰ γὰρ - ὀχυρωμάτων*),

5. *καθαιρουντεσ* et. Clem[486. 588] Or[1,628. 3,314] et[prov] (Notitia[104]) et[cat 66] Bas[regg 454. 502. 506] Or[int 2,79. 267. 2,53] etc ... D[gr*] (E utramq lectionem miscet) *καθαιρουντων*. Cf et. Or[2,847] - *των ετοιμωσ εχοντων εκδικειν πασαν παρακοην και καθαιρουντων παν υψωμα επαιρομενον* etc (sed id non ad lectionem codicis D[gr*] pertinet) | *γνωσεωσ* et. Clem Or Meth[3,787] Bas etc ... 17. *δοξησ* | *και αιχμαλωτιζοντεσ* (D* *εχμαλ*-, 39. 71. e[scr] al fere[10] Dam -*τευοντεσ*): F[gr]G d e g m[95] om *και* | *εισ* (go praem *και*) *την υπα. του* $\overline{\chi\upsilon}$: D*EF[gr]G d e g m[95] go add *αγοντεσ*

6. *εν ετοιμω* (73. *εν ετοιμωσ*): D* Or[3,314] *ετοιμωσ* (E rursus inepte miscuit lectiones codicis D) | *πληρωθη*: C 39. r Aug[ep 186] add *προτερον* | *υμων η υπακοη*: D*et[c](non item[b])EF[gr]G d e g r Aug Ambrst *η υπακ. υμων* (D*F 114. d e g Ambrst[edd] *ημων*), item cat[415]

7. *βλεπετε;* ut et. ς (contra Ln Ti *βλεπετε.*). Sic praecepit etiam Thdrt ad h. l.: *κατ᾽ ἐρώτησιν ἀναγνωστέον.* Aliter Gennad in scholio codicis 20: *κατὰ ἐπιτιμητικὴν ὑπόκρισιν τοῦτο ἀναγνωστέον.* Similiter Chr[696]: *ὃ δὲ λέγει, τοῦτό ἐστιν· ἀπὸ τῶν φαινομένων δοκιμάζετε, ἀπὸ τῶν σαρκικῶν, ἀπὸ τῶν σωματικῶν.* Item cat[415] *ἀπὸ τῶν φαινομένων κρίνετε*, item Thphyl Oec. Consentiunt Latini: *videte*, ut d e f g r vg etc. | *πεποιθεν*: B *δοκει πεποιθεναι* | *χριστου*: D*E*FG d e f g fu floriac al[lachm] (non item r vg[cle] am demid etc) Ambrst (sed non[ed rom]) add *δουλοσ* | *παλιν*: P 14. d[scr] ante *λογιζ.* | *εφ* (et. Ln[ed min]) cum

Χριστοῦ, οὕτως καὶ ἡμεῖς. 8 *ἐάν τε γὰρ περισσότερόν τι* 12, 6
καυχήσομαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν, ἧς ἔδωκεν ὁ κύριος εἰς οἰκο- 13, 10
δομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν, οὐκ αἰσχυνθήσομαι, 9 *ἵνα*
μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν. 10 *ὅτι αἱ*
ἐπιστολαὶ μέν, φησίν, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί, ἡ δὲ παρουσία τοῦ
σώματος ἀσθενὴς καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος. 11 *τοῦτο λογιζέ-*
σθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἷοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν ἀπόντες,

---

ℵBL 21., item *apud* (*aput* d r) *se* d e f r vg, g *intra se* ... ς Ln[ed mai] Ti *αφ* cum CDEFGKP al pler Chr[696] Euthal[cod] Thdrt Dam | *και ημεις* sine additam cum ℵBCD*FG̃P al[10] d e f g r vg go syr[utr] ar[e] arm aeth Chr Euthal[cod] Thdrt Thphyl Ambrst al ... ς Ti add *χριστου* cum D[c]EKL al pler cop (certe ita Wilkins) Dam Oec

8. *εαν τε* cum ℵCDEKLP al pler r (*sive enim*) f vg (hi[2] et Ambrst al *nam et si*) syr[p] aeth (go *at quidem si quid*) Euthal[cod] Thdrt Dam Ambrst al ... Ln[ed mai] *εαν* [*τε*] et[ed min] om *τε* cum BFG 17. 31. 73. 80. 177. 178. d[scr] arm Chr Thphyl, nec magis expri d e g tol Sedul (habent *si enim*) syr[sch] cop | *περισσοτερον* (17. 39. al[6] Chr[696] *περισσον*) cum ℵ*BCD*E*FGP 39. 45. 120. c[scr] d e f g r vg (de his vide ante) go cop syr[p txt] arm aeth Euthal[cod] Ambrst etc (vide ante) ... ς Ti praem *και* cum ℵ[c]DcE**L al pler syr[sch] et[p mg] Chr Thdrt (*και περισσ. τι καυχ. και περι της*) Dam | *τι* (37* arm om) ... F[gr]G d e g r[vi] Ambrst Vig[varimad] ante *περισσ.* pon | *καυχησομαι* cum ℵLP 114. 122. al[3 scr] (et haud dubie al) Thphyl ... ς Ln Ti *καυχησωμαι* cum BCDE(FG *-σωμα*)K al pler[vi] (17. *-σωμεθα*) Chr[696 sq] Euthal[cod] Thdrt Dam | *εξουσιας ημων* (aeth[utr] *υμων*): C*P 115. 119. al pauc syr[sch] ar[e] cop Chr Thdrt Thphyl om *ημων* | *ο κυριος* (D*E*FG 8[pe] d e f g r Vig varim *ο θεος*) sine additam cum ℵ*BCD* 17. 66** d e am* fu** tol al lachm aeth Euthal[cod] ... ς add *ημιν* cum D[c]EFGKL al pler (74. d[scr]* *ημων*) demid go Thdrt Dam, item praem *ημιν* P 73. f vg[cle] am** (r fu* *nobis dedit domin.*) arm syr[p] Ambrst Vig[varim]. Similiter vel praem vel add *μοι* syr[sch] ar[e] cop Chr[696] Thphyl

9. *ινα*: 6. 10. 37. 38. 48. 67. 72. 73. 74. 80. 115. a[scr] f[scr] f vg Ambrst al add *δε* | *δοξω*: D*EF[gr]G d e g Ambrst *δοξωμεν* | *ως αν*: D[gr]* om | *εκφοβειν*: DE d e g (sub *aut*) *εκφοβουντες, terrentes* (g *terrendo t tes*) ... P *εκφοβων*

10. *αι επιστολ. μεν* cum ℵ*B, item *quia epist. quidem* r Ambrst ... ς Ti *αι μεν επιστ.* cum ℵ[c]DEFGKLP al omn[vi] Meth[epiph 581] Chr[697] Euthal cod Thdrt Dam, item *quoniam quidem epist.* d e f g vg | *φησιν* cum ℵD EFGKLP al omn[vi] etc, item *inquid* d e, atque etiam cop aeth[pp] ... Ln *φασιν* cum B, item *aiunt* r, *inquiunt* f g vg syr[utr] go (arm *dicitis*) ... aeth[ro] Method[epiph] Ambrst om | *εξουθενημενος* cum ℵDEFGKLP etc (Dam *εξουθενουμενος*) ... Ln *εξουδενημενος* cum B

11. *οιοι εσμεν* (et. f g): F[gr]G[gr] *οιοι μεν*

τοιοῦτοι καὶ παρόντεσ τῷ ἔργῳ. 12 οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐνκρῖναι ἢ
συνκρῖναι ἑαυτούσ τισιν τῶν ἑαυτοὺσ συνιστανόντων· ἀλλὰ αὐτοὶ
ἐν ἑαυτοῖσ ἑαυτοὺσ μετροῦντεσ καὶ συνκρίνοντεσ ἑαυτοὺσ ἑαυτοῖσ
οὐ συνιᾶσιν. 13 ἡμεῖσ δὲ οὐκ εἰσ τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ
κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνοσ, οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ θεὸσ μέτρου,
Ro 12, 3 ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν. 14 οὐ γὰρ ὡσ μὴ ἐφικνούμενοι εἰσ ὑμᾶσ
ὑπερεκτείνομεν ἑαυτούσ, ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐ-
αγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, 15 οὐκ εἰσ τὰ ἄμετρα καυχώμενοι ἐν
ἀλλοτρίοισ κόποισ, ἐλπίδα δὲ ἔχοντεσ αὐξανομένησ τῆσ πίστεωσ

---

12. *τολμωμεν*: B τὸλμω | *ενκρι-* cum B*D* et *συνκρι-* cum B*D*FG ... ς Ln *εγκρ-* et *συγκρι-* cum ℵB[3]D[3]EK[si]LP etc | *ενκριναι*: FG 30. 80. D[scr] *κριναι* ... D*E add *εαυτουσ*, item (omisso *εαυτουσ* quod sequitur) D[b]; consentiunt autem d e *non enim audemus* (d *audimus*) *coniungere nos aut comparare quibusdam* etc. Praeterea D[gr*] om *τισιν* | *αλλα*: D*L 17. 37. 73. 74. a[scr] Chr[698] *αλλ* | *εν εαυτοισ*: F *εν αυτοισ* | *εαυτουσ* ante *μετρουντεσ*: ℵ* om (suppl[a]) | *εαυτουσ εαυτοισ*: DEK 37. 73. 219. d e (hi[?] *comparantes nobis nosmetipsos*) Chr[698] Thdrt *εαυτοισ εαυτουσ* | *ου συνιασιν* cum ℵ[a]B 10. 17. 31. 37. Euthal[cod] (*συνίασιν*) Thdrt; item ℵ* 93. *ου συνισασιν* ... ς Ti *ου συνιοῦσιν* cum D[c]EKLP al pler (80. om *ου*) Chr Thdrt[cod] Dam al | *ου συν.* [13]*ημεισ δε*: haec conservavimus cum ℵ(et* et[a] etc)BD[gr c]EKLP al fere omn r syr[utr] cop arm aeth go Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al Aug[civ dei 12,17 et ps 34 et faust 22, 47]; item certe *ημεισ δε* (sine *ου συν.*) 74** vg Pelag ... Gb[oo] cum D* FG 109 ([gr] et[lat]) d e f g Ambrst auct[sing cleric 526] Sedul Vig[varim 150]

13. *ημεισ δε*: vide ante | *ουκ* cum ℵBD*FGKLP al[20] Chr[698] Euthal[cod] Thdrt Dam Thphyl ... ς *ουχι* cum D[c]E al longe plu Oec | *εισ τα αμετρα*: D*FG *εισ το αμετρον*. Item *in immensum* d e f g r vg. | *καυχησομεθα* (17. 47. 114. *-χησωμεθα*, 8[pe] *-χωμεθα*): FG f g auct[sing cler] *καυχωμενοι* ... Gb[o] cum D[gr*] d e | *ου εμερισεν*: M 49. 67** 74. a[scr] *ου* (sed M 67** *οσου*) *εμετρησεν*. Item *quam* (*qua*) *mensus est* d e f g vg auct[sing cler] Vig[varim]; contra r Ambrst *quam partitus est* | *ημιν*: F[gr]GL 46. 219* 13[lect] g om | *θεοσ*: DE d e Epiph[anc 6] (sed non[ed dind]) *κυριοσ*, item Vig[varim] *dominus Iesus* | *εφικεσθαι*: DE 109. Epiph[anc 6] Chr[mosc 1] *αφικ.*

14. *ου γαρ ωσ μη* cum ℵDEFGKLM al pler d e f g vg syr[utr] cop Euthal[cod] Thdrt Dam Ambrst al ... P 4. Chr *ου γαρ μη ωσ* ... Ln *ωσ γαρ μη* cum B 114. 116. (postea Ln *ὑπερεκτ. ἑαυτούσ;*) | *εφικνουμενοι*: Chr[698] *εφικομενοι* ... K 2. 123** *αφικνουμενοι*, FG *αφικομενοι* | *αχρι γαρ* (et. ℵ[a]): ℵ* d[scr*] om *γαρ*. Ceterum ediderunt Gb Sz (*ἄχρι γὰρ καὶ - τοῦ χρι.*) et Ln (*ὡσ γὰρ καὶ - τοῦ χριστοῦ*)

15. *εν αλλοτριοισ*: 89. 119. 178. Dam praem *αλλ* | *κοποισ*: F vitiose *κονοισ*, Thdrt[cod] *πονοισ* ... 3. Dam *τοποισ* | *ελπιδα δε* et. Clem[?] etc ... LM al[15] fere om *δε*, item Cyr[hr 241] (sed om *ουκ εισ τα* usq *κοποισ*)

ὑμῶν ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰσ περισσείαν,
16 εἰσ τὰ ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κα-
νόνι εἰσ τὰ ἕτοιμα καυχήσασθαι. 17 ὁ δὲ καυχώμενος ἐν κυρίῳ 1 Co 1, 31 Ier 9, 23
καυχάσθω· 18 οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστάνων, ἐκεῖνόσ ἐστιν δόκι-
μοσ, ἀλλ' ὃν ὁ κύριοσ συνίστησιν.

XI.

1 Ὄφελον ἀνείχεσθέ μου μικρόν τι ἀφροσύνησ· ἀλλὰ καὶ ἀν-
έχεσθέ μου. 2 ζηλῶ γὰρ ὑμᾶσ θεοῦ ζήλῳ, ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶσ Eph 5, 26 s

| τησ πιστ. υμων: B d[scr] τ. πι. ημων | κανονα ημων: ℵ κα. υμων | περισσειαν ut ℵBD[c]ELM etc ... D*FGKP -σσιαν

16. υπερεκεινα: B[3] 109. 178. al (sed vix mu ut[vid]) ὑπὲρ ἐκεῖνα, ut et. editum Cyr[hr 241]; 116. υπερκειμενα

17. καυχωμενοσ: L (qui talia saepe habet) 47* al -χομενοσ

18. συνισταvων (Gb'') cum ℵBD*EFGMP al[15] Or[1,297] Ephr[278] Euthal[cod] Thdrt Antioch[1197] Dam ad h. l. et ex[cod paris] bis[parall] (vdtr[566] et[720]) ... ς συνιστων cum D[c]KL al longe plu Dial[828] Eus[ps 679] Macar[gall 7,172] Chr[699] al | εστ. (FG add o) δοκιμ. cum ℵ*BFGKLMP al omn[vid] g Or[1,297] Dial[828] Ephr[278] Euthal[cod] etc (Eus[ps] Macar Antioch om εστιν) ... ℵ* DE d e f r vg Dam[parall 566] (et[paris]) et[720] (non item[paris]) δοκιμ. εστ. | αλλ cum ℵDEFGKLP al omn[vi] Or Eus Ephr Euthal[cod] al mu ... ς Ti αλλα cum B et (sed pro loci natura certo dici nequit) M[vid]

XI. 1. οφελον cum ℵB(D* οφιλον)MP al plu Chr[703] et[2,603] Thdrt Dam Thphyl ... D[c]EFGKL al[25] Chr[mosc 1] Euthal[cod] Oec ωφελον :: cf ad 1 Co 4, 8. Gal 5, 12 | ανειχεσθε (et. ς Gb Sz) cum ℵBDEFGLMP al plu Chr[cod paris] et[mosc 1] et[2,603] Dam Oec ... K 37. 73. al[10] fere Euthal[cod] Chr[mosc 1] Thdrt ανεχεσθε ... ς[e] ηνειχεσθε cum minusc vix mu Chr montf ad h. l. Thphyl | μου: FG d e f g r vg Lcif[239] Ambrst al post αφροσυνησ pon sive expri, vide post | μικρον τι (et. ς[e]) cum ℵBDEM 17. 118. 121. 137. n[scr] al vix mu f vg go syr[p] Chr[2,603] Thphyl ... ς Gb Sz om τι cum FGKLP al plus[50] d e g r Chr ad h. l. et[3,347. 349] Euthal[cod] Thdrt Dam Oec Lcif Ambrst | αφροσυνησ cum ℵBDEP (vdtr et. M sed periit) 17. 118. 121. 137. al vix mu, item ς[e] τησ αφροσυνησ cum FG al? Chr[2,603] Thphyl, 49. αφροσυνην. Latinos vide post ... ς Gb Sz τη αφροσυνη cum KLP al plu (plerique qui τι om) Chr[703] et [3, 347. 349. 357] Euthal[cod] Thdrt Dam Oec. Ex Latinis sic vero f vg *utinam sustineretis modicum quid insipientiae meae;* d e *utinam portaretis pusillum insipientiam meam;* g *utinam pateremini paululum t pusillum imprudentiam meam;* r Lcif *utinam sustineretis modicum* (Lcif *pusillum*) *insipientiae meae*, Ambrst *utinam sustineretis pusillum imprudentiam meam.* Item go *utinam pateremini meae modicum aliquid insipientiae,* syr[p] *utinam autem pateremini meam paulisper insipientiam*, syr[sch] *uti-*

Gn 3, 4 *ἑνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἁγνὴν παραστῆσαι τῷ Χριστῷ·* 3 *φοβοῦμαι*
δὲ μήπως ὡς ὁ ὄφις ἐξηπάτησεν Εὔαν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ,
φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἁπλότητος τῆς εἰς Χριστόν.
Ga 1, 6 ss 4 *εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύ-*

nam autem tolerantes fueritis me paullulum ut loquerer stulte, cop *utinam sustineretis me paulisper in insipientia mea*, arm - - *μικρον τι και της μου αφροσυνης* | *ανεχεσθε*: ℵ *ανασχεσθε* (nec correctum)

2. *θεου ζηλω*: 37. 48. 72. *ζηλ. θε.* | *τ. χριστω*: 37 *τ. θεω*, Or[3,480] *τ. κυριω* (non item Or[3,479] *κατα το· βουλομαι δε τους παντας υμας παρθενον αγνην παραστησαι τω χριστω*, cf et.[3,480]. Accurate vero hunc locum reddit Or[int 2,159] *statui enim vos uni viro virginem castam exhibere Christo*, item[252] ac [saepe])

3. *φοβ. δε*: L om *δε* | *μηπως* et. Clem[544] Or[gall 14,26] Eus[ps 309] Epiph[275. 666] etc ... FG a[scr] Chr[705 bis] (*διο φησι· μηποτε*, item *λεγων· μηποτε*. Sed paullo ante affert verba contexta cum *μηπως*) et[10,632] (non item[alib]) *μηποτε* ... D* Clem[553] *μη*. Ex Latinis f g Hier[ezech 32] *ne forte*, contra d e r vg Lcif[239] Ambrst Hier[iovin 2] al mu nil nisi *ne* | *ως*: excidit (post *μηπως*) in L | *ο οφις*: 114. c[scr] d[scr] al Chr[705] et[10,815] et[9,772] (non item[alib]) Dam om *ο* | *εξηπατ. ευαν* cum ℵBFGMP 17. 37. 80. g cop aeth Clem[544. 547] Or[gall 14,26] et[int 2,248. 3,384] Eus[ps 309] Epiph[275. 666] Euthal[cod] Hier[ezech] et[iovin] Gaud[serm 9] (ℵ* *υμιν* pro *ευαν* scripsit, sed ipse* suprascripsit *ευαν*) ... ς *ευαν εξηπατ.* cum DEKL al pler d e f r vg go syr[p] arm Clem[553] Chr[705] et[1,471] Thdrt al Or[int 4,481] Lcif[239] Ambrst al mu | *εν τη* et. Clem[544] Or[gall 14] Epiph[275. 666] etc (d e *de astutia sua*, g *in astutia sua*, Or[int 3,384] *in nequitia sua*) ... D[gr*] om *εν*, nec exprim f r vg Or[int bis] Lcif Ambrst Aug[ioh 8,3] ac[saep] al | *φθαρη* (KLP al *-ρει*) sine *ουτως* cum ℵBD*FGP 17. d e g r go cop arm Clem[544. 553] Eus[ps 309] (sed om et. *εν τη πανουργ. αυτ*) Epiph[275] Euthal[cod] Lcif[239] Gaud[serm 9] ... ς Ti praem *ουτω* (*ουτως*) cum D[b et c]EKLM al pler f vg syr[utr] (aeth[utr] praem *fortasse*) Or[gall 14,26] et[int ter] Epiph[666] Chr[705] et[1,471] Thdrt Dam Archel[591] Aug[ioh 8,3] ac[saep] Ambrst al mu | *απο της απλοτητος* sine additam cum ℵ[c]D[c]KLMP al pler f vg (vertunt ut et. Or[int] *a simplicitate*) syr[sch] et[p txt] Clem[544. 553] Or[gall] et[int 2,348] et (*a simplicitate fidei*) [4,481] Eus[ps 309] Chr[705] et[1,471] Euthal[cod] Thdrt al Hier[ezech 33] et[iovin 2], item *a castitate* Lcif[239] Ambrst al ... Ln add *και της αγνοτητος* cum ℵ*BFG[gr]G 17. 74* a[scr] g tol go aeth[utr] syr[p] c.* Archel[591] Dam Aug[ioh 8] et[faust 21] (his ll. et alibi *a simplicitate et castitate*, sed[ep 188] et[civ dei 14,7] et[alib] tantum *a castitate*). Rursus D*E d e Epiph[666] habent *απο της αγνοτητος και της απλοτητος*. Cf et. Epiph[275] *απο της απλοτητ. και αγνειας χριστου και δικαιοσυνης*. | *εις χν̅* cum ℵFGM 80. 89* d[scr] 8[pe] (k[scr] Eus[ps 309] *εν χω̅*) ... ς Ln Ti *εις τον χν̅* cum BDEKLP al pler Clem[544. 553] Or[gall 14,26] Epiph[666] Chr Euthal[cod] Thdrt al ... r Lcif Ambrst Gaud[serm 9] al *in Christo Iesu*

4. *αλλον*: 17. *ετερον* | *ιησουν*: FG 4* f g vg arm Ambrst al *χριστον*

ξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον
ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶσ ἀνείχεσθε· 5 λογίζομαι γὰρ
μηδὲν ὑστερηκέναι τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων. 6 εἰ δὲ καὶ ἰδιώτησ 12, 11
τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει, ἀλλ' ἐν παντὶ φανερώσαντεσ ἐν πᾶ-
σιν εἰσ ὑμᾶσ. 7 ἢ ἁμαρτίαν ἐποίησα ἐμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖσ
ὑψωθῆτε, ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν;
8 ἄλλασ ἐκκλησίασ ἐσύλησα λαβὼν ὀψώνιον πρὸσ τὴν ὑμῶν δια-
κονίαν, καὶ παρὼν πρὸσ ὑμᾶσ καὶ ὑστερηθεὶσ οὐ κατενάρκησα οὐ-
θενόσ· 9 τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ ἐλ- 12, 13
θόντεσ ἀπὸ Μακεδονίασ· καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῆ ἐμαυτὸν ὑμῖν ἐτήρησα Act 18, 5

ελαβετε: FG *εδεξασθε* | *ευαγγ. ετερον*: F^{gr}G g add *λαμβανεται* (g *accepistis*) | *ανειχεσθε* cum ℵD^{c}EGKLMP (F *ενειχεσται*) al plu Chr$^{mosc 1}$ semel Euthal^{cod} Dam ... ς (= Gb Sz) *ηνειχεσθε* cum 47. al mu (2 ap Scri) Chr$^{706 bis}$ Thdrt al (certe ut editi sunt) ... Ln *ανεχεσθε* cum BD* 17. Cyr$^{fid 120}$. Item r *patimini*, contra d e f g vg Ambrst al *pateremini*.

5. *γαρ* cum ℵDEFGKLMP etc (arm *εγω γαρ ουτωσ λογιζομαι*) ... Ln *δε* c. B | *υστερηκεναι*: D*E d e r fu tol al^{lachm} add *εν* (fu al om) *υμιν*. Sic d e r tol: *existimo enim me nihil minus fecisse in vobis ab aliis app.* (tol *a magnis app.*, r *ab his qui valde sunt apostoli*). Contra f vg *exist. enim nihil me minus fecisse a* (am om) *magnis app.* (fu *vobis ab aliis app.*), g *exist. me enim in nullo inferiorem esse qui supra modum sunt apostolis*, Ambrst *exist. enim me in nullo inferiorem fuisse iis qui valde sunt apostoli.*

6. *ει δε* (syr^{p} c.*) *και* et. r *si autem et*, fu al^{lachm} Ambrst *sed et si* ... D* om *δε*, item habent d e f g am demid tol *et si*, vg^{cle} Pelag syr^{sch} *nam et si*, go cop nil nisi *si* | *ιδιωτησ*: D*E d e g demid al^{lachm} (Ambrst post *τω λογω*) add *ειμι* | *φανερωσαντεσ* cum ℵ*BF^{gr}G 17. g (*manifestantes t -status sum*), item addito *εαυτουσ* M 108** 8^{pe} go (*manifestavi me*) arm; 67. *φανερωσαι εαυτουσ* ... ς *φανερωθεντεσ* c. ℵ^{c}D^{c}EKLP al pler r (*manifestati facti*) vg^{cle} (*manifestati sumus*, et. tol harl) syr^{utr} cop Chr^{706} Euthal^{cod} Thdrt Dam Sedul (*manifesti sumus*) ... D*et^{b} d e f am fu demid flor Ambrst al *φανερωθεισ* (*manifestus* vel *manifestatus sum*) ... 1. 108. *φανερωθεντι* | *εν παντι*: f g r vg Ambrst Pelag *in omnibus* | *εν πασιν*: FG f g r vg Ambrst Pelag om, nec exprim syr sch | *εν πασιν εισ υμασ*: d e *in omnes vos*

7. *ἢ* (d e *an*, Aug$^{op mon}$ *numquid*): FG *η μη*, item f g r vg Ambrst Pelag *aut* (r *an*) *numquid* | *εμαυτον* cum ℵBKM al pler Or^{3,724} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ... DEFGLP 53. 74. 93. h^{scr} *εαυτον*

8. *ουθενοσ* cum ℵBMP 17. 37. 80. 113** Euthal^{cod} Dam ... ς *ουδενοσ* cum DEFGKL al pler Chr^{710} Thdrt

9. *εμαυτον υμιν* cum ℵ*BMP (B *υμιν εμαυτον υμιν*) 17. 37** 73. 93. d e f vg Euthal^{cod} (Aug$^{op mon}$ *me in vobis*; contra Ambrst^{libere} *sine onere vestro me ipsum*) ... ς Ti *υμιν εμαυτον* cum ℵ^{c}D^{gr}E^{gr}F^{gr}GL (R

καὶ τηρήσω. 10 *ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοί, ὅτι ἡ καύχησις*
αὕτη οὐ φραγήσεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασιν τῆς Ἀχαΐας. 11 *διατί;*
ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; ὁ θεὸς οἶδεν. 12 *ὃ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω,*
ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελόντων ἀφορμήν, ἵνα ἐν ᾧ καυ-
χῶνται εὑρεθῶσιν καθὼς καὶ ἡμεῖς. 13 *οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδα-*
πόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους Χρι-
στοῦ. 14 *καὶ οὐ θαῦμα· αὐτὸς γὰρ ὁ σατανᾶς μετασχηματίζεται*
εἰς ἄγγελον φωτός. 15 *οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετα-*
σχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης· ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ
τὰ ἔργα αὐτῶν.

16 *Πάλιν λέγω, μή τίς με δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μήγε, κἂν*
ὡς ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα κἀγὼ μικρόν τι καυχήσωμαι. 17 *ὃ*

vide ante) al pler g go arm Thdrt Dam ... K 37* 115. om *υμιν*. Ln edidit^{9} (*τὸ γὰρ ὑστέρημα - ἀπὸ Μακεδ.*),

10. *χριστου*: D^{gr*} om (sed ipse* supplesse vdtr) | *ου φραγησεται*: ita et. ς^{e} Gb Sz ... ς *ου σφραγισεται* de coniectura vel errore (tamen sic d^{scr}, 14. 74. 238. *ου σφραγησετ.*) | *εισ εμε*: FG 2. 120. 8^{pe} *εν εμοι* ... Chr (et.$^{mosc\,2}$) Thdrt om | *κλιμασιν*: LP^{vi} 37. al aliq *κλημ-τησ αχαΐασ*: FG 14. om *τησ*

11. *οτι*: B om | *ο θεοσ*: D* Thdrt om *ο*

12. *εκκοψω*: 114. *εγκοψω* | L al pauc *καυχονται* | *καθ. και ημεισ*: F^{gr} d^{scr} *καθ. κ. υμεισ*

13. *οι γαρ*: F^{gr}G^{gr} *ου γαρ* | *ψευδαποστολοι* (etiam g *pseudapostoli*) ... D*E *ψευδοαποστολοι*. Item *pseudoapostoli* d e f m^{61} r vg, nec aliter Ambrst Hier$^{gal\,1}$ al. Apud Tert$^{marc\,5,12}$ variant edd (ed. Seml. *pseud-apostolos*, non item$^{praescr\,4}$). | *εισ αποστολουσ*: FG om *εισ* (it vg *transfigurantes se in apostolos*; g sub *t transfigurati* etc)

14. *ου θαυμα* cum ℵBD*FGPR 17. 39. 67** 74. a^{scr} Or^{2,492} Euthal^{cod} Dam^{paris} ... ς *ου θαυμαστον* cum D$^{b\,et\,c}$EKLM al pler Chr (*ουδεν* vel ut$^{mosc\,2}$ *ουθεν θαυμ.*) Thdrt Dam ad h. l. | *εισ αγγελον* et. Clem^{773} Or$^{1,746.\ 2,492}$ et^{cat} eph^{215} Eus$^{ps\,318}$ Cyr$^{hr\,51.\ 78.\ 296}$ al mu Tert$^{marc\,5,12}$ al mu ... D* d e m^{61} Or$^{int\,4,670}$ edd ante^{delar} Lcif^{239} Ambrst Promiss^{5} *ωσ αγγελοσ*

15. *ουν*: D* d e m^{61} go syr^{sch} arm Lcif^{239} om | *οι διακονοι* (120. *αγγε-λοι*) *αυτου*: K om *διακ.* | *αυτου*: K *εαυτου* | *ωσ διακ. δικαι.*: Dam^{paris} *εισ διακονουσ δικ.* | *εσται* et. Clem^{511} etc ... D* d e m^{61} Lcif *εστιν* (item go *fit*), r non exprim

16. *με* pri: 37. om | *μηγε*: D* *μη* | *καγω μικρον τι* cum ℵBDEFGKLMPR al plu it vg syr^{sch} arm aeth go (cop *ut glorier etiam paulisper*) Euthal^{cod} Thdrt Dam etc ... ς (= Gb Sz) *μικρον τι καγω* cum minusc pauc vi (nullus ap Scri) syr^{p} Oec | *καυχησωμαι* cum ℵBFGM al pler Chr^{719} Thdrt Dam ... DEKLPR 73. d^{scr*} al Euthal^{cod} *καυχησομαι*

λαλῶ, οὐ κατὰ κύριον λαλῶ, ἀλλ' ὡσ ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ
ὑποστάσει τῆσ καυχήσεωσ. 18 ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ
σάρκα, κἀγὼ καυχήσομαι. 19 ἡδέωσ γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων
φρόνιμοι ὄντεσ· 20 ἀνέχεσθε γὰρ εἴ τισ ὑμᾶσ καταδουλοῖ, εἴ τισ
κατεσθίει, εἴ τισ λαμβάνει, εἴ τισ ἐπαίρεται, εἴ τισ εἰσ πρόσωπον
ὑμᾶσ δέρει. 21 κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡσ ὅτι ἡμεῖσ ἠσθενήκαμεν·
ἐν ᾧ δ' ἄν τισ τολμᾷ, ἐν ἀφροσύνῃ λέγω, τολμῶ κἀγώ. 22 Ἑβραῖοί
εἰσιν; κἀγώ. Ἰσραηλεῖταί εἰσιν; κἀγώ. σπέρμα Ἀβραάμ εἰσιν;
κἀγώ. 23 διάκονοι Χριστοῦ εἰσίν; παραφρονῶν λαλῶ, ὑπὲρ ἐγώ·
ἐν κόποισ περισσοτέρωσ, ἐν πληγαῖσ περισσοτέρωσ, ἐν φυλακαῖσ

---

17. *ου κατα κυρ. λαλω* cum ℵBFGKPR al[18] f g syr[sch] arm aeth Bas[regg 498] Chr[719] Dam (Euthal[cod] *ου δια* $\overline{χν}$ *λαλω*, sed *δια* $\overline{χν}$ in rasura) Or[int 4,680] ... ς *ου λαλω κα. κυρ.* cum DELM al pler d e r vg go cop syr[p] Thdrt Thphyl Oec Or[int 2,330] Aug[doctr 4] Ambrst al. Sed pro *κατα κυριον* 114. f r vg[cle] fu demid (non item am tol) Or[int bis] Ambrst Aug *κατα θεον*, *secundum deum*, 37. *κατα ανθρωπον*

18. *καυχωνται*: L al pauc *-χονται* | *κατα σαρκα* cum ℵ*D*FGR 17. 71. 73. 8[pe] Chr[720] Dam ... ς Ln Ti *κα. την σα.* cum ℵ[c]BD[c]EKLMP al pler Thdrt | *καυχησομαι*: 17. 37. g[scr*] *-σωμαι*

20. *ανεχεσθ. γαρ*: arm add (de suo) *εἴ τισ ἐξαπατᾷ ὑμᾶσ* | *εισ προσωπον υμασ* cum ℵBD*et[c]EFGP 17. 37. 73. o[scr] 8[pe] (e sil) d e f g r vg (sed am *in vos faciem* sic) syr[p] aeth Euthal[cod] Dam Or[int 3,878] Ambrst al ... ς *υμασ εισ προσωπ.* cum D[b]KLM al pler syr[sch] arm go Chr[731] Thdrt

21. *ημεισ*: FG[r]G g post *ησθενη.* pon | *ησθενηκαμεν* cum ℵB 17 (teste Gb[ms]) 37. 73. 80. Euthal[cod] ... ς Ti *ησθενησαμεν* cum DEFGKLMP al pler Chr Thdrt Dam. Praeterea DE d e vg[cle] demid al[lachm] Ambrst (non item f g r am fu tol Aug[doctr 4]) add *εν τουτω τω μερει* | *δ'* et. f g r Aug: D* d e vg syr[utr] Ambrst om | *εν αφρο. λεγω*: FG[r]G g post *τολμω καγω* pon ... ℵ* om *λεγω* (suppl ℵ[a])

22. 23. *εισιν*; ... ς (non ς[e] Gb Sz) quater *εἰσιν*,

22. *ισραηλειται* (ut ubique edidimus) cum B*D*E*, item *-ληται* L et palimps[pe] ... ς Ln *ισραηλιται* cum ℵ(sed *ισδρα-*)B[3]D[c]E[2]FGKMP etc

23. *χριστου εισιν*: FG[r]G g *εισ. χρι.* | *λαλω* cum ℵBKLMP al pler syr[p] cop arm etc ... DEFG 1. e[scr] Did[tri 69] *λεγω*, item *dico* d e f g vg syr[sch] go | *ὑπὲρ ἐγώ*: ita cum D[c]M, separant etiam FP, L al[4 ser] *ὕπερ ἐγώ* ... G *υπερεγω*. Ln edidit *ὑπερεγώ*. | *εν πληγ. περισσ. εν φυλακ. υπερβαλλ.*, cum ℵ*FG[r]G g Or[1,257] Hil[430] (g *in plagis abundantius in carcerib. supra modum*; Hil *in pla. abund. in custodiis eminentius*). Confirmat et. Or[3 190] *τίσ δύναται ἡμῶν τοῦτο εἰπεῖν· εν φυλακ. υπερβαλλ.*; Item P *εν φυλ. υπερβαλλ. εν πληγ. περισσ.* ... Ln *εν φυλακ. περισσ. εν πληγ. υπερβαλλ.* cum BD*et[c]E 17. d e f vg (hi omnes *in carcerib. abund. in plag. supra mod.*) go aeth Or[4,463 not] ex Philoc (sed *περισσευοντωσ*)

Dt 25, 3 ὑπερβαλλόντως, ἐν θανάτοις πολλάκις· 24 ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις
Act 16, 22; 14, 19; 27, 41 τεσσεράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον, 25 τρὶς ἐραβδίσθην, ἅπαξ ἐλι-
θάσθην, τρὶς ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα·
26 ὁδοιπορίαις πολλάκις, κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις λῃστῶν,
2 Ti 3, 11; 6, 4 ss κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν, κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύ-
νοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις,
27 κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει,
ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι. 28 χωρὶς τῶν παρ-
εκτὸς ἡ ἐπίστασίς μοι ἡ καθ' ἡμέραν, ἡ μέριμνα πασῶν τῶν
ἐκκλησιῶν. 29 τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται,
12, 5 καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι; 30 εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας
Ro 1, 25; 9, 5 μου καυχήσομαι. 31 ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ οἶδεν, ὁ

Aug$^{doctr 4}$ Ambrst al ... ς Ti *εν πληγ. υπερβαλλ. εν φυλ. περισσ.* cum ℵ^{c}D^{b}KLM al pler syr^{utr} cop arm Or^{3,218} Chr^{726} Thdrt Dam ... Clem ^{622} Euthal^{cod} *εν πληγ. υπερβαλλ.* omissis *εν φυλ. περισσ.*, Tert$^{scorp 13}$ *in carcerib. plurimum* omisso altero membro | *πολλακις*: D^{gr*} *πολλαις*

24. *τεσσερακοντ.* cum ℵB*DE ... ς *τεσσαρακ.* cum B^{3}KLP etc ... FG *μ̄*

25. *εραβδισθην* cum ℵBDEFGKLP al permu (8 ap Scri, 5 ap Matth) Or$^{1,257. 3,290}$ Eus$^{ps 333}$ Euthal^{cod} al ... ς *ερραβδισθ.* cum M al plu Chr Thdrt Dam | P *εναυγαγησα*, d^{scr} *εναβαγησα*

26. *πολλακις*: D* d e syr^{sch} *πολλαις*

27. *κοπω* (F *κονο*, ut v. 23. *κονοις*) cum ℵ*BDEFG d e g go ... ς (Gb^{o}) praem *εν* cum ℵ^{c}KLMP al omn^{vi} f vg Or$^{3,220. 296}$ et$^{int 2,103}$ Bas$^{regg 362}$ Chr^{727} Euthal^{cod} Thdrt Dam Aug$^{doctr 4}$ Ambrst al | *διψει*: B* al$^{2 scr}$ Or^{3,296} *-ψη* | *πολλακις* bis: D* d e f vg syr^{sch} *πολλαις*

28. *επιστασις* cum ℵBDEFG 17. 39. 67** 8^{lect} (et 17^{lect} *επιτασις*) k^{scr} 8^{pe} (e sil) Euthal^{cod} (item^{lib} Naz^{1,39} *επιστασια*) ... ς Ti *επισυστασις* cum KLMP al pler Chr^{727} Thdrt Dam. Explicat Chr^{727} *οἱ θόρυβοι, αἱ ταραχαί, αἱ πολιορκίαι τῶν δήμων καὶ τῶν πόλεων ἔφοδοι.* Ex Latinis d e *concursus in me*, Aug$^{doctr 4}$ et$^{ps 96}$ et$^{gal 38}$ *incursus in me*, f g vg Ambrst al *instantia mea* :: cf ad Act 24, 12 | *μοι* cum ℵ*BFG 17. Euthal^{cod}. Eandem lectionem videntur reddidisse d e Aug^{ter} *incursus in me*, item syr^{utr} *coetus qui est super me quotidie* ... ς Ti *μου* cum ℵ^{c}DEKLMP al pler f g vg (de his vide ante) Chr^{727} Thdrt Dam *η καθ ημεραν*: FG *η* (F* om) *καθημερινη*. Rursus FG om *η* quod sequitur ante *μεριμνα*

30. *μου*: B om

31. *ο θεος*: D*E d e add *του ισραηλ* | *του κυριου* sine additam cum ℵB FG^{gr}GKL al^{35} g am al^{lachm} go syr^{p} Chr^{729} (et$^{mosc 2}$) Dam ... ς (Gb^{o}) add *ημων* cum DEMP al plu d e f vg (et. fu demid al) syr^{sch} cop arm aeth Euthal^{cod} Thdrt Aug$^{doctr 4}$ et^{alib} Ambrst al | *ιησου* sine additam cum ℵBFG^{gr}G 17. 31. 87. 118. g am al^{lachm} go syr^{p} arm Chr (et$^{mosc 1}$)

ὢν εὐλογητὸσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ, ὅτι οὐ ψεύδομαι. 32 ἐν Δαμασκῷ Ga 1, 20
ὁ ἐθνάρχησ Ἀρέτα τοῦ βασιλέωσ ἐφρούρει τὴν πόλιν Δαμασκηνῶν Act 9, 25
πιάσαι με, 33 καὶ διὰ θυρίδοσ ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ
τείχουσ καὶ ἐξέφυγον τὰσ χεῖρασ αὐτοῦ.

XII.

1 Καυχᾶσθαι δεῖ, οὐ συμφέρον μέν, ἐλεύσομαι δὲ εἰσ ὀπτα- 11, 30
σίασ καὶ ἀποκαλύψεισ κυρίου. 2 οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ

... ς add *χριστου* cum DEKLMP al pler d e f vg (et. fu demid al) syr^{sch} cop aeth Euthal^{cod} Thdrt Dam Aug Ambrst al | *εισ τουσ αιωνασ*: haec K suppl in mg

32. *πολιν δαμασκηνων* cum ℵBD*et^{c}EFGP 17. 37. 74. a^{scr} Euthal^{cod}, item it vg arm ... ς Ti *δαμασκ. πολιν* cum D^{b}KLM al pler Chr^{729} Thdrt Dam | *πιασαι με* sine *θελων* cum BD* d e f vg syr^{sch} ar^{e} arm Procop esa^{245} (*φησι γουν ο παυλοσ· εν δαμασκω ο εθναρχησ αρετα του βασιλεωσ δαμασκηνων εφρουρει την πολιν πιασαι με*) Ambrst al ... ς add *θελων* cum ℵD^{c}EKLMP al omn^{vid} go Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam; item praem *θελων* F^{gr}G g cop syr^{p} aeth

33. *εν σαργανη* (K *-νει*) et. Or$^{2,394 bis}$ etc ... F^{gr}G^{gr} om. Explicat 112^{mg} *ἐν σφυρίδι*. Similiter apud Zonaram *εἶδοσ σπυρίδοσ* dicitur.

XII. 1. *καυχασθαι δει* (et. Sz Ln, item Gb′) cum BD^{c}EFGLP 17. 31. 37. 39. 108. 137. al plus^{20} d e f g vg go syr^{utr} ar^{e} Euthal^{cod} Ambrst al. Sed 39. 17^{lect} f vg Euthal^{cod} Ambrst al praem *ει*, item ℵ^{c} lectione primae manus *καυχασθαι δε* non mutata ... ς (= Sz, hunc et Gb′ vide ante) Ti *καυχασθαι δη* cum KM al plu aeth^{utr} (*δη* per *et ecce* expresso) Ath$^{gall 5,238}$ (*ελεγεν· καυχασθαι δη ου συμφερει μοι, αλλα τα τησ ασθ. μου καυχησομαι*) Chr$^{732 ss}$ Thdrt Dam Oec. Item ℵD* 114. cop Thphyl *καυχ. δε* | *ου συμφερον* (P *-ρει*) *μεν* cum ℵBFGP 17. 67**, item (vide post) f (g) vg cop. Similiter D^{gr*} syr^{sch} ar^{e} aeth go Euthal^{cod} *ου συμφερει* ... ς Ti *ου συμφερει* (DE *συνφ-*) *μοι* cum D^{c}EKL al pler d e (g *mihi quidem*) syr^{p} (sed add c. ob. *autem* post *ου*) Ath (ut ante) Chr Thdrt Dam Thphyl Oec Sedul (Ambrst vide post) | *ελευσ. δε* cum ℵBFGP 17. 73. 80. 118. 213. f g vg cop arm Euthal^{cod} Dam Ambrst al. Sed B 213. *ελ. δε και* ... ς Ti *ελευσ. γαρ* cum DEKL al pler syr^{utr} go (d e *ei* pro *enim*? pro *et*?) Chr Thdrt Thphyl Oec. Sic igitur totum locum reddiderunt interpretes: d e *Gloriari oportet, non expedit mihi, veniam ei ad*, g *Gloriari oportet, non expedit mihi quidem, veniam autem ad*, f vg Sedul *Si gloriari oportet, non expedit quidem* (Sedul *mihi*), *veniam autem ad*, Ambrst *Si gloriari oportet, sed non opus est mihi, veniam autem ad*; go *Gloriari oportet, sed non melius est, et enim venio ad*, syr^{sch} *Gloriari oportet, sed non expedit, venio enim ad*, syr^{p} *Gloriari oportet, non* (*autem* additur c. ob.) *expedit mihi, veniam enim ad*, cop *Gloriari autem non expedit quidem, veniam autem ad*,

ἐτῶν δεκατεσσάρων, εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτὸσ τοῦ σώματοσ οὐκ οἶδα, ὁ θεὸσ οἶδεν, ἁρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕωσ τρίτου οὐρανοῦ. 3 καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, εἴτε ἐν σώματι εἴτε
11, 11 χωρὶσ τοῦ σώματοσ οὐκ οἶδα, ὁ θεὸσ οἶδεν, 4 ὅτι ἡρπάγη εἰσ τὸν παράδεισον καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ
9, 10 11, 30 λαλῆσαι. 5 ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχήσομαι, ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ καυχήσομαι εἰ μὴ ἐν ταῖσ ἀσθενείαισ μου. 6 ἐὰν γὰρ θελήσω

---

aeth *et ecce gloriari quidem non rectum est, veniamus quoque ad.* Ita Euthal^{cod} (corrupte): *εἰ καυχᾶσθαι δεῖ οὐ συμφέρει· ἐλεύσομ. δὲ εἰσ.* Ad commendandam autem lectionem Elzevirianam facit Chr^{733}: *τί τοῦτο; ὁ τοσαῦτα εἰπών, φησί· καυχᾶσθαι δὴ οὐ συμφέρει μοι, φησὶν ὡσ οὐδὲν εἰρηκώσ; οὐχ ὡσ οὐδὲν εἰρηκώσ, ἀλλ' ἐπειδὴ μέλλει μεταβαίνειν εἰσ ἕτερον εἶδοσ καυχήσεωσ, ὃ μισθὸν μὲν οὐκ ἔχει τοσοῦτον λαμπρότερον δὲ δοκεῖ δεικνύναι τοῖσ πολλοῖσ, οὐ τοῖσ ἀκριβῶσ ἐξετάζουσι, φησί· καυχ. δὴ οὐ συμφ. μοι. τὰ γὰρ μεγάλα καυχήματα ταῦτα ἅπερ ἀπηριθμήσατο, τὰ τῶν πειρασμῶν. ἔχει δὲ καὶ ἕτερα λέγειν, τὰ τῶν ἀποκαλύψεων, τὰ τῶν ἀπορρήτων μυστηρίων. καὶ τίνοσ ἕνεκεν φησίν· οὐ συμφ. μοι;* etc. Nec minus eandem lectionem testatur Thdrt: *ἐμοὶ μὲν οὐ λυσιτελὴσ ἡ τούτων διήγησισ, ὑμῖν δὲ σύμφοροσ· τῆσ ὑμετέρασ τοίνυν προμηθούμενοσ ὠφελείασ ἀναγκάζομαι λέγειν ἅπερ ἐμαυτῷ συμφέρειν οὐκ οἴομαι.* | *εισ*: FGP add *τασ* (sed FG *τα* habent) | *κυριου*: F^{gr}G g *χριστου*

2. *εν σωματι*: D*E* *εν τω σωμ.* | *του σωματοσ* cum ℵDEFGKLM al fere omn Or^{1,384} Meth$^{epiph\,573}$ Ath$^{472.\,675}$ al mu ... Ln om *του* cum B d^{scr} (d^{scr} om et. v. sq) | *εωσ*: FG add *του*

3. *ειτε εν σωματι*: 2. 17. 23. 28. 73. Chr^{733} Thdrt Thphyl add *ουκ οιδα* | *χωρισ* cum BD*E* Meth$^{epiph\,573}$ ... ς *εκτοσ* cum ℵD$^{b\,et\,c}$E**FGKLMP al omn^{vid} Chr^{733} Euthal^{cod} Thdrt Dam. Etiam it vg *extra corpus.* | *ουκ οιδα* cum ℵDEFGKLMP al omn^{vid} it vg rell Or$^{int\,4,694}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam etc ... Ln om cum B Method$^{epiph\,573}$ | *ο θεοσ οιδεν*: Chr (et.$^{mosc\,2}$) om. Habet autem^{733} totum locum sic: *και οιδα οτι ηρπαγη εισ τον παραδεισον (ειτε εν σωματι ουκ οιδα, ειτε εκτοσ του σωματοσ ουκ οιδα) και ηκουσεν αρρητα ρηματα, α ουκ εξον ανθρωπω λαλησαι.* | *εξον* (LP 17. *εξων*) *ανθρωπω* et. Naass$^{hipp\,112}$ Basilid$^{hipp\,241}$ Clem^{693} Or$^{1,196.\,282.\,633}$ ac^{saepe} Ath^{534} etc ... Or^{4,106} *εξον ανθρωπον.* Item L 47. b^{scr} 14^{lect} *εξ. ανθρωπων.* Cf Naass^{112}: *εἰπὼν ἡρπάσθαι ὑπὸ ἀγγέλου καὶ γεγονέναι ἕωσ δευτέρου καὶ τρίτου οὐρανοῦ εἰσ τὸν παράδεισον αὐτὸν καὶ ἑωρακέναι ἃ ἑώρακε καὶ ἀκηκοέναι ῥήματα ἄρρητα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ εἰπεῖν.* Item Basilid^{241}: *ἤκουσα ἄρρητ. ῥήμ., ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ εἰπεῖν.*

5. *υπερ* (Or^{4,166} *περι*) *του τοιουτου*: M om *του* | *υπερ δε* (et. Or^{4,166}): D* *περι δε* | *ταισ ασθενειαισ* (D* *τοισ ασθενημασιν*) *μου* cum ℵD^{c}EFGKLMP al pler f g vg go aeth^{utr} Ath$^{gall\,5,238}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al Amb$^{luc\,4,1341}$ et$^{parad\,145}$ Ambrst al ... Ln om *μου* cum BD* 17. 67**

καυχήσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων, ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φείδομαι δέ,
μή τισ εἰσ ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει με ἢ ἀκούει ἐξ ἐμοῦ.
7 *καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη*
μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελοσ σατανᾶ, ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα μὴ

109. d e syr^{utr} cop arm :: cf ad v. 9 ubi iidem fere testes in eadem re consentiunt

6. *γαρ*: P arm Chr^{2,120} et^{3,396} *γαρ και* ... K go *δε*, Chr^{784} *δε και* | *καυχησασθαι*: FG *καυχασθαι* | 17. *μηπωσ εισ εμε λογισ. τισ* | *ακουει* sine *τι* cum ℵ*BD^{c}E**F^{gr}G 17. 37. 67** g am fu* demid tol harl** syr sch cop arm aeth Or$^{1,197.\ 4,181}$ et$^{int\ 3,962}$ Euthal^{cod} ... ς Ln add *τι* cum ℵ^{c}D*E*KLP al pler d e f vg^{cle} fu** harl* go syr^{p} Chr^{735} et^{10,584} et^{allb} Thdrt Dam Thphyl Oec Ambrst al :: id quod ex usu Graecorum ad ornandam orationem addi poterat, quemadmodum nec a patribus quos indicavimus abiectum est | Ln sic: *ἀσθενείαισ* ^{6} *(ἐὰν γὰρ θελήσω - ἐξ ἐμοῦ)* ^{7} *καὶ τῇ ὑπερβ.*

7. *ινα μη* cum DEKLP al fere omn d e f vg go syr^{utr} arm Ir$^{int\ 296}$ (*Et ut sublimitate revelationum non extollar*) Or$^{int\ 2,881}$ (*Et ex sublimitate revelationum ne extollar*) et^{3,962} (*Et ne magnitudo revelationum extollat me*) Ath$^{gall\ 5,238}$ Chr^{735} et^{3,396} Thdrt ad h. l. et^{2,77} Dam al Aug$^{ep\ ioh\ 6,6}$ et ^{alib} Ambrst al ... Ln praem *διο* cum ℵABFG 17. (item 67. *διο* pro *ινα*) g Euthal^{cod}. Cf et. aeth - *prout viderunt me et prout audiverunt me, quoniam excelluit in hoc etiam revelatio. Verumtamen ut quidem ne efferrem me, datus est.* | *υπεραιρωμαι*: DELP 37. al aliq *-ρομαι* | *εδοθη*: harl *datus est enim*, verbis *et ne magnitudo* cum v. 6 connexis | *σκολοψ* (et. syr$^{p\ mg\ gr}$): LP al *σκολωψ*, K al *σκωλωψ*, 37* d^{scr} *σκωλοψ* | *σαρκι*: FG f g vg Or$^{int\ 2,881}$ Cyp^{282} Bas$^{lat\ 2,697}$ al (non item Ir$^{int\ 296}$ Ambrst al) add *μου* | *σατανα* cum ℵ*A*BD*FG 17* 67** cop (Or^{1,258} et^{3,200} sec *του σατανα*), item *Satanae* it vg Ir$^{int\ 295}$ Or$^{int\ 2,881}$ et^{4,601} Tert$^{pudic\ 13}$ Cyp^{282} etc ... ς Ti *σαταν* cum ℵ^{c}A**D$^{b\ et\ c}$EKLP al pler al fere omn syr$^{p\ gr\ mg}$ Or$^{3,200\ pri}$ Ath$^{gall\ 5,233}$ Mac$^{gall\ 7,30}$ et^{133} Chr^{735} et^{1,196} Euthal cod Thdrt Dam (et Dam^{paris}) al | *κολαφιζη*: 17. d^{scr} 118. al *-φιζει* | *ινα μη υπεραιρωμαι* (P 37. al aliq Dam^{paris} *-ρομαι*) cum ℵ^{c}BKLP al fere omn syr^{utr} cop arm go Or^{1,258} (*δειται σκολοποσ του σατανα κολαφιζοντοσ αυτον, ινα μη υπεραιρηται*) et^{3,200} (*αυτω - εδωκεν αγγελον σαταν ινα αυτον κολαφιση, ινα μη υπεραιρηται. και περι τουτου τρισ τ. κυ. παρεκαλεσεν* etc) Mac^{30} (inde ab *εδοθη* affert) Bas^{lat} ^{2,697} Chr^{1,196} (ut Mac) Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. et$^{2,77.\ 133}$ Dam al Tert pud^{13} (*datum sibi ait sudem angelum Satanae, a quo colaphizaretur ne se extolleret*) Cyp^{282} et^{306} (*Datus est mihi* etc) Hil^{328} (*Et propter eminentiam revelationum datus est mihi stimulus* etc) Ambrst (totum versum habet) etc ...... Gb^{o} Ln [*ινα μη υπεραιρ.*]. Omittunt enim ℵ*ADEFG 17. d e f g vg aeth^{utr} Ir$^{int\ 295}$ (*Et ut sublimitate revelationum* etc) Aug ep ioh^{6,6} et^{alibi} al, item Chr^{735} et$^{3,396.\ 691}$ et^{5,585} et^{10,519} (at idem habet ^{1,196}) :: istius versus scriptura perdifficilis. Deseruimus fere quos sequi solemus codices. At *διο* si a Paulo profectum esset, quis eiecturus fuisset? Verba vero *και τη υπερβ. τ. αποχ.* ipsum Paulum non

ὑπεραίρωμαι. 8 ὑπὲρ τούτου τρὶσ τὸν κύριον παρεκάλεσα, ἵνα
ἀποστῇ ἀπ' ἐμοῦ. 9 καὶ εἴρηκέν μοι· ἀρκεῖ σοι ἡ χάρισ μου· ἡ
γὰρ δύναμισ ἐν ἀσθενείᾳ τελεῖται. ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχήσομαι
ἐν ταῖσ ἀσθενείαισ μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμισ τοῦ
Χριστοῦ. 10 διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαισ, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγκαισ,
ἐν διωγμοῖσ καὶ στενοχωρίαισ, ὑπὲρ Χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ,
τότε δυνατόσ εἰμι.
6 11 Γέγονα ἄφρων· ὑμεῖσ με ἠναγκάσατε. ἐγὼ γὰρ ὤφειλον
11, 5 ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπερλίαν ἀπο-

---

cum eis quae praecedunt coniunxisse quum pro eo modo quo dicta sunt tum pro sententiarum continuatione certum videtur; nec aliter intellexerunt Ir Or Ath cum interpretibus praeter Aethiopem omnibus. Admisimus etiam repetita verba *ινα μη υπεραιρ.*, quae ut italae codices, quos vg secuta est, abiecerunt omnes, ita patrum Latinorum testes italae antiquissimi (praeter Ir^{int}) omnes agnoscunt. Vix dubium est quin offenderit eorumdem verborum repetitio.

8. *υπερ* (Or^{3,200} *περι*) *τουτου* (Latini *propter quod* vel *propter hoc*): A Ir int^{295} (sed habet *Et super haec*) Or^{3,200} (vide supra) Thdrt ad h. l. et ^{2,188} praem *και*, hinc Ln [*και*] | *τρισ τον κυριον* (et. Ir^{int} Or^{3,200} et^{int} ^{4,601} etc): D*B d e cop aeth *τ. κυρ. τρ.*

9. *ειρηκεν*: FG Chr^{737} et^{1,196} *ειπεν*. Cf et. Or^{3,200} *απεκρινατο αυτω ο κυριοσ και ειπεν αυτω·* | *δυναμισ* sine *μου* cum א*A*BD*FG 67** d e f g vg go arm aeth Ir$^{int\,295}$ Or$^{int\,3,891.\,904}$ et^{4,601} Bas$^{lat\,2,697}$ Archel^{561} Tert$^{pud\,13}$ Cyp^{232} Ambrst al permu (nil probat Isid^{1,428} *ἡ θεία δύναμισ ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται* etc) ... ς (Gb^{0}) add *μου* cum א^{c}A^{2}D$^{b\,et\,c}$EK LP al fere omn syr^{utr} cop Or^{3,200} et$^{cat\,178}$ Ath$^{gall\,5,239}$ Chr^{737} et$^{1,196.\,2,12.}$ ^{10,319} Euthal^{cod} Thdrt Pallad^{289} Dam al | *τελειται* cum א*ABD*FG ... ς *τελειουται* cum א^{c}D^{c}EKLP al omn^{vid} Or^{bis} (ut ante) Ath Chr (ut ante) Euthal^{cod} etc | *ασθενειαισ μου* cum אADEFGKLP al pler it vg syr^{sch} sah aeth go Or$^{3,190.\,292}$ al mu ... B 67** 71. harl syr^{p} cop arm Ir$^{295\,gr}$ et^{lat} (sed^{lat} fluct lectio) om *μου* | *επισκηνωση*: L 17. 47. 116. d^{scr} f^{scr} *-νωσει*

10. *ασθενειαισ* (et. d e f am fu demid harl tol Tert$^{scorp\,13}$ etc): F^{gr}G g vg^{cle} Or$^{int\,2,673}$ add *μου* | *εν αναγκαισ* (et. א^{c}): א* Or^{3,218} *και αναγκαισ* (א* *εν-* sed ipse* *α* super *ε* notavit) | *εν διωγμοισ*: A om | *και στενοχωριαισ* cum א*B Or^{3,218}, item 74. a^{scr} arm *και εν στεν.* ... ς Ln Ti *εν στεν.* cum א^{c}DEFGKLP al pler it vg rell Or^{2,804} et$^{int\,2,673}$ Chr Euthal Thdrt Dam Tert al | *οταν*: FG *οτε* | *δυνατοσ ειμι* (d e f vg Or$^{int\,2,196}$ et^{257} etc *potens sum*): FG *δυνατω*, g *potentor t potens sum*

11. *γεγονα*: F *εγεγωνα*, G *εγεγονα* | *αφρων* cum אABDEFGK al plus^{15} it vg sah cop arm aeth Or$^{cat\,75}$ Euthal^{cod} Amb$^{fid\,4}$ Ambrst al ... ς (= Gb Sz) add *καυχωμενοσ* (L al *-χομενοσ*) cum LP al plu syr^{utr} go Chr^{748} Thdrt Dam al | *υφ* (B*D^{gr*} om) *υμων*: A *υφ ημ.* | *ουδεν* (c^{scr} *ουθεν*) *γαρ* et. Eus$^{ps\,103}$ etc ... B *ουδ. γ. τι* ... F^{gr}G g *ου γαρ* | *υπερ-*

στόλων, εἰ καὶ οὐδέν εἰμι. 12 *τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατ-* 1 Co 9, 2
ηργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ σημείοις τε καὶ τέρασιν καὶ δυ-
νάμεσιν. 13 *τί γάρ ἐστιν ὃ ἡσσώθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας,*
εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδι- 11, 8
κίαν ταύτην. 14 *ἰδοὺ τρίτον τοῦτο ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς,* 13, 1
καὶ οὐ καταναρκήσω· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν ἀλλὰ ὑμᾶς. οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσιν θησαυρίζειν, ἀλλὰ οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις.
15 *ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν. εἰ περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶ, ἧττον ἀγαπῶμαι;*

λιαν: cf Ambrst „*quam illi valde apostoli. Valde*, hoc est nimis, sicut quibusdam videbatur."

12. *τα μεν* (18* 23. 39. 49. 74. 121. 123. a^{scr} c^{scr} *μεντοι*): 37. 71. 73. 80. 93. *αλλα τα*, 8^{pe} *αλλα τα μεν* ... FG *αλλ ε τα μεν*, g *sed t quidem* | *κατηργασθη* (D^{gr}E^{gr} *-σθην*) cum B*DEFG d^{scr} ... ς Ln *κατειργασθη* cum ℵAB^{3}KL al fere omn Chr^{744} Thdrt Dam al | *σημειοισ τε* cum ℵ*B 17. 39. 73. 74. a^{scr} Euthal^{cod} Dam ... ℵ^{c} *τε σημειοισ*, F^{gr}G g syr^{sch} Chr^{744} *και σημειοισ* ... Gb' Ln Ti *σημειοισ* cum ℵ^{a}AD* 71. 80. 8^{pe} d e f am fu tol syr^{p} arm go Ambrst ... ς *εν σημειοισ* cum D^{c}EKLP al pler vg^{cle} demid cop Thdrt al | 8^{pe} *και ποικιλαισ δυναμεσι*

13. *ησσωθητε* cum ℵ*BD* 17 (*ισωθ.*) :: ex Herodoto affert Steph. Thes. *ἑσσοῦσθαι, ἑσσοῦνται, ἑσσωθέντεσ* (bis), *ἑσσωμένοι* ... ς Ti *ηττηθητε* cum ℵ^{c}AD$^{bet c}$KLP al fere omn Chr^{745} Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... FG *ελατωθηται* | *υπερ*: DE 8^{pe} *παρα*. Latini *minus habuistis quam ceterae* d e, – *prae ceteris* f g vg, – *caeteris* Ambrst | *οτι*: K 47. om | *αυτοσ εγω*: FG 37. d e f g vg (et. am fu demid etc, sed cod^{lachm} *ipse ego*) go *εγω αυτοσ* | *αδικιαν*: FG *αμαρτιαν*. Latini omnes *iniuriam*

14. *τουτο* cum ℵABFG al plus^{35} d e f g vg go syr^{utr} sah aeth Chr^{746} Euthal^{cod} Thdrt Dam Thphyl Ambrst al. Item ante *τριτον* D^{gr}E^{gr} 93. cop arm Did$^{mai\,146}$ ... ς (= Gb Sz) om cum KLP al plu Thdrt Oec | *καταναρκησω* sine *υμων* cum ℵAB 17. 67** 71. 73. 80. aeth Euthal^{cod} Dam ... ς (Gb^{o}) add *υμων* cum D$^{bet c}$EKL al pler it vg (d e Ambrst *vos gravabo*, g *gravabo vos*, f vg *ero gravis vobis*) syr^{utr} sah cop arm go Chr^{746} Thdrt al, item D*FG add *υμασ* | *αλλα υμασ* cum ℵABDEFGLP 37. 47. 48. 74. 106. 109. 112. 238. al Euthal^{cod} Dam ... ς *αλλ υμ.* cum K^{sil} al plu Chr Thdrt | *αλλα οι* cum ℵA 17. 73. ... ς Ln Ti *αλλ οι* cum BDEFGK^{sil}LP al pler Chr Euthal^{cod} etc

15. *εγω δε* ... 17. am Or$^{int\,2,302}$ (*libenter enim expend.*) *εγ. γαρ* | *δαπανησω*: D*E d e Ambrst add *και εκδαπανησω* (*impendam et superimpendam*) | *ει* sine *και* cum ℵ*ABFG 17. sah cop (go *tamen ut abundanter vos amans minus amer*; sah *si diligo vos multum, diligitis me*; cop *si diligo vos multum, diligent me etiam parum*) ... ς Ti *ει και* cum ℵ^{c}D$^{bet c}$EKLP al fere omn f vg (*licet*) syr^{utr} arm aeth Chr etc ... D* d e g Ambrst et *ει* et *και* om (d e *plus vos diligens minus diligor*, Ambrst *plurimum vos* etc ut d e, g *abundantius vos diligens minus diligor*) | *αγαπω* cum

16 Ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς· ἀλλὰ ὑπάρχων παν-
οῦργος δόλῳ ὑμᾶς ἔλαβον. 17 μή τινα ὧν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς,
8, 6. 18 δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς; 18 παρεκάλεσα Τίτον καὶ συν-
απέστειλα τὸν ἀδελφόν· μήτι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος; οὐ τῷ
αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχνεσιν;

19 Πάλαι δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα. κατέναντι θεοῦ
ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν· τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν
οἰκοδομῆς. 20 φοβοῦμαι γὰρ μήπως ἐλθὼν οὐχ οἵους θέλω εὕρω
Gal 5, 20 1 Co 3, 3 Ro 1, 29 etc ὑμᾶς κἀγὼ εὑρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ θέλετε, μήπως ἔρις, ζῆλος, θυμοί,

ℵ*A 17. b^{scr*} d^{scr} sah cop :: cohaeret cum hac lectione interrogationis signum post *αγαπωμαι*, cuius loco ς Gb Sz Ln Ti punctum habent ... ς Ln Ti *αγαπων* cum ℵ^{c}BDEFGKLP al pler it vg Chr^{747} Thdrt Dam. Praeterea cf syr^{sch} *etiamsi, quum abunde diligam vos, vos minus diligatis me:* syr^{p} *etiamsi abundantius diligam vos, minus diligar:* aeth *et si etiam valde amavi vos, me ipsum amavi.* | *ησσον* cum ℵ*ABD*P 17 (*ισον*). 73. ... ς Ti *ηττον* cum ℵ^{c}D^{c}EKL al fere omn Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ... FG *ελασσον*

16. *εστω δε*: Dam *εισ τουτο δε* | *εγω*: F^{gr}G g syr^{p} Thphyl add *δε* | *ου κατεβαρησα* cum ABD^{c}EKLP al pler Thdrt Dam; item D* *ουκ εβαρησα* ... ℵFG 20. 23* 37. 39. 47. 57. 73. a^{scr} Chr^{751} Euthal^{cod} *ου κατεναρκησα* | *υμασ*: ℵFG 23* al Chr Euthal^{cod} *υμων* | *αλλα* cum ℵABD*E*FG LP al Euthal^{cod} Dam ... ς *αλλ* cum D^{c}K^{sil} al pler^{vi} Chr (Thdrt plane om)

17. *απεσταλκα*: 37. 49. 73. 115. 119. Chr^{751} Thdrt *απεστειλα* ... DE *επεμψα* | *δι αυτου*: FG om, item f g vg (sed antea: *numquid per aliquem eorum quos*)

18. *υμασ*: L al *ημασ* | *περιεπατησαμεν*: G* g* add (:: scriptore ad 13, 2 aberrante) *οτι εαν ελθω παλιν ου φεισομαι*

19. *παλαι* cum ℵ*ABFG^{gr} 17. 67** 8^{pe} (e sil) d e f vg (non harl*) Euthal cod Ambrst^{com} (*olim*, sed^{txt} *iterum*) Pelag ... ς *παλιν* cum ℵ^{c}DEKLP al pler g harl* go syr^{utr} cop arm (sah om, aeth *veruntamen*) Chr^{758} Thdrt Dam | ς *ἀπολογούμεθα;* | *κατεναντι* (Gb'') cum ℵABFG al^{10} Euthal^{cod} Dam ... ς Ti *κατενωπιον* cum DEKLP al pler Bas^{3,52} Thdrt Thphyl Oec | *θεου* cum ℵ*ABD*FGP 17. 37. 57. 115. Bas^{3,52} Euthal^{cod} ... ς Ti *του θεου* cum ℵ^{c}D$^{b et c}$EKL al pler Thdrt Dam al (Chr praeterit *κατεναντι* usque *λαλουμεν*) | Gb Sz *ἐν χριστῷ, λαλοῦμεν τάδε πάντα,* | *εν χριστω*: d e om (non item Ambrst, sed variant edd) | *αγαπητοι*: P 73. *αδελφοι*

20. *γαρ*: 31. 37. 73. 80. 118. syr$^{p\,mg}$ arm *δε* | *ευρω*: 17. *ευρησω* | *καγω*: FG 115. 119. Chr^{758} *και εγω* | *εριο* cum ℵA 17. 39. al plus^{25} (qui citantur, 6 ap Scri) syr^{sch} arm Chr Thphyl ... ς Ti *ερεισ* cum BDEFG KLP al plu it vg sah cop syr^{p} go Euthal^{cod} Thdrt Antioch^{1079} Dam Oec Ambrst al | *ζηλοσ* cum ABD*FG 17. 39. syr^{sch} (sed pergit etiam *θυμοσ*) arm go Antioch^{1079} Dam ... ς *ζηλοι* cum ℵD$^{b et c}$EKLP al pler

ἐριθεῖαι, καταλαλιαί, ψιθυρισμοί, φυσιώσεις, ἀκαταστασίαι·
21 μὴ πάλιν ἐλθόντος μου ταπεινώσει με ὁ θεός μου πρὸς ὑμᾶς, 12, 2
καὶ πενθήσω πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων καὶ μὴ μετανοησάν-
των ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ᾗ ἔπραξαν.

XIII.

1 Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐπὶ στόματος δύο μαρτύ- 12, 14
ρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. 2 προείρηκα καὶ προλέγω, Dt 19, 15
ὡς παρὼν τὸ δεύτερον καὶ ἀπὼν νῦν, τοῖς προημαρτηκόσιν καὶ τοῖς

it vg sah cop syr^{p} Chr Euthal^{cod} Thdrt al Ambrst al | εριθειαι (et. B^{3}): B*P (αιρειθ.) al ερειθιαι, D* al εριθιαι | φυσιωσεις (d e vg *inflationes*, Ambrst *tumores*, B*D^{gr*} φυσιωσις) ακαταστασιαι (d e *dissensiones*, vg Ambrst *seditiones*, a^{scr} -στασια) ... FG Chr (et.^{mosc}) nil nisi φυσιωσεις, f g *seditiones*. Item Antioch^{1079}, sed add και τα εξης.

21. ελθοντος μου cum ℵ*ABFGP 39. 93. Euthal^{cod}. Item με post ταπειν. (Gb +) cum eisdem et D*E 31. 37. 47. 57. d^{scr} al aliq ... ς ελθοντα με cum ℵ^{c}D^{c}KL al pler go Chr^{754} Thdrt ad h. l. et$^{2,40.\ 738}$ Dam, et om με post ταπειν. cum eisdem exceptis D*E al^{10} | ταπεινωσει cum BDEF GLP al plus^{12} Euthal^{cod} Oec ... ς ταπεινωση cum ℵAK al longe plu Chr Thdrt Dam | ο θεος μου: f vg Tert$^{pudic\,15}$ Aug$^{ep\,265}$ Ambrst al om μου, item syr^{p} habet c.* | προς υμας (et. Thdrt ad h. l.): DE d e syr^{sch} cop Thdrt^{2,40} et^{738} ante ταπειν. ... Tert$^{pud\,15}$ plane om | και πορνεια: D*E d e go Tert$^{pud\,15}$ om και. Libere Eus$^{ps\,286}$ και μη μεταν. επι τη αμαρτια και ανομια και ασεβεια η επρ. | Ln ᾗ ἔπραξαν;

XIII. 1. τριτον (et. Dial^{867} etc): ℵ^{c}A 17. 23. 31. 39. 71. a^{scr} al plus^{30} (nonnulli om τουτο) vg aeth^{utr} Dam Aug$^{cont\,parm\,3}$ al praem ιδου | ερχομαι: A syr^{sch} ar^{e} ετοιμως εχω ελθειν | επι (ℵ^{c}): ℵ* 35. praem ινα, item g (*ut – stabit*) syr^{utr} arm | μαρτυρων: 17. 73. 74. a^{scr} arm Dial^{867} post τριων pon | και τριων: ℵ 32. 46. f vg arm Dial^{867} η τριων. Libere ac vix ad h. l. respiciens Eus$^{dem\,117}$ επι στοματος δ ουν δυο και τριων μαρτυρων συνισταται παν ρημα. Praeterea cf Mt 18, 16. 1 Tim 5, 19.

2. προειρηκα: D^{gr*}E^{gr} 4** 61. 113^{mg} o^{scr} demid Ambrst Pelag add γαρ | ως: D* d e syr^{p} arm om | το δευτερον (Ambrst *secundo adventu*): fu demid tol *bis*, am *vobis* ... vg^{cle} om | νυν sine γραφω cum ℵABD*FG 17. 23* 67** 80. (Sz ex errore addit 108. 109. 110. 111. 112.) d e f g vg aeth^{ro} Euthal^{cod} (sed add το τριτον) Aug$^{cont\,ep\,parm\,3}$ al ... ς (= Gb Sz) add γραφω cum D^{c}EKLP al pler syr^{utr} arm go Chr^{760} Thdrt Dam Ambrst al. Similiter cop aeth^{pp} add *dico*. Cf Chr^{com}: ὃ δὲ λέγει, τοῦτό ἐστιν· ἅπαξ εἶπον καὶ δεύτερον, ὅτε παρεγενόμην· λέγω καὶ νῦν διὰ γραμμάτων. Rursus paullo post: λέγω δὲ καὶ νῦν διὰ τῆς ἐπιστολῆς.

λοιποῖσ πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰσ τὸ πάλιν οὐ φείσομαι. 3 *ἐπεὶ*
δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντοσ Χριστοῦ, ὃσ εἰσ ὑμᾶσ οὐκ
ἀσθενεῖ ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν. 4 *καὶ γὰρ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθε-*
νείασ, ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεωσ θεοῦ· καὶ γὰρ ἡμεῖσ ἀσθενοῦμεν ἐν
αὐτῷ, ἀλλὰ ζήσομεν σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεωσ θεοῦ εἰσ ὑμᾶσ. 5 *ἑαυ-*

2. *οτι*: 37. om | *εισ το*: FG om, item arm

3. *επει* cum ℵABDEKLP al omn^{vid} Bas^{1,300} Chr^{761} Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. et^{5,932} et^{8,204} Dam, item *quia* (d e Aug *quia*, g *quia t quoniam*, Amb ps^{118} *quoniam*) d e g syr^{utr} cop go Aug$^{cont\ ep\ parm\ 3}$ Amb$^{ps\ 118}$. Similiter FG^{gr}G *οτι* ... f vg Or$^{int\ 4,544.\ 625}$ Aug$^{ioh\ 89.\ 95}$ ac^{saep} al *an* (etiam *numquid*, Ambrst *quomodo*, Amb$^{ps\ 36}$ *quid*). Item *ει* Or$^{3,237.\ 296}$ et$^{4,168.\ 169}$ Melet$^{epiph\ 877}$ et Epiph^{893} Mac$^{gall\ 7,212}$ Cyr$^{trin\ 571}$ Thdrt^{2,86}. Item *ἢ* Or^{4,377} et$^{gall\ 14,66}$ Dial^{854} Cyr$^{hr\ 145}$ Bas^{3,52} Thdrt$^{2,50.\ 5,1020}$ | *εν εμοι λαλουντοσ*: FG^{gr}G g *λαλ. εν εμ.* | *αλλα δυνατει* (67** 123** d^{scr} -*ται*, 31. 122. g^{scr} *δυνατοῖ*) ... L *αλλα αδυνατ*, 121. al *αλλ αδυν*.

4. *και γαρ* pri loc sine additam cum ℵ*BD*FGKP 2. 17. 39. l^{scr*} d e g cop aeth^{utr} Eus$^{dem\ 495}$ Euthal^{cod} Dam Thphyl Paulin$^{ep\ 24}$ al (cf Sabatier). Cf et. Eus$^{ps\ 136}$ *τον καιρον του παθουσ εν ω κατα τ. αποστολον εσταυρωθη εξ ασθενειασ, αλλα ζη εκ δυν. θεου*. Item Bas^{1,350} *επειδη γαρ εσταυρ. εξ ασθ., ζη δε εκ* etc ...... ς Ti add *ει* cum ℵ^{c}A D$^{b\ et\ c}$EL al pler f vg go syr^{utr} arm Chr^{763} Thdrt Oec. Item Or^{3,472} *ει γαρ και*. Similiter 31. 93. g^{scr} Dial^{857} *ει γαρ ει και*: quod confirmant Or^{3,226} (*ει και απεθανεν εξ ασθ. αλλα* etc) Hipp$^{fragm\ 38}$ (Lag^{134,26} *φησι· ει και εσταυρωθη* etc) Epiph^{783} (*οτι ει και απεθανεν εξ ασθ. ζη δε* etc). Item *nam etsi* f vg Or$^{int\ 4,633}$ (*quia etsi passus est ex* etc) et^{1,192} (*etiamsi* etc) et^{2,417} (*etsi*) Ps-Ath^{2,539} (*nam etsi*) Hil^{1077} al | *εξ ασθενειασ*: arm Ambrst al aliq *ex infirmitate nostra* :: quod ex interpretatione loci fluxit | *εκ δυν. θεου* ... 17. om *θεου*. Cf Hil^{96} *crucifixus ex infirmitate resurrexit ex virtute.* | *και γαρ ημεισ* (d e f vg *nam et nos*, g *etenim nos*) cum ℵABDELP al longe plu it vg syr^{p} go (cf ed Gabel. et. Loeb., variant cdd) Euthal^{cod} Thdrt Dam etc, item omisso *γαρ* FG^{gr}G^{gr} 112. syr^{sch} arm ... K *και γαρ ει ημεισ*, tol *nam etsi nos* ... ς^{e} (non ς Gb Sz) *και γαρ και ημεισ* cum minusc vix mu (cop *etenim nos etiam*) Chr^{765} (sed$^{mosc\ 1}$ *και γαρ ημεισ ει*) | *εν αυτω* cum BDEKLP al omn^{vid} d e vg syr^{p} go Chr^{765} (*ἀλλὰ τί ἐστιν· ἐν αὐτῷ;* etc) Euthal^{cod} Thdrt Dam Ambrst al ... ℵAFG f g cop syr^{sch} ar^{e} *συν αυτω* | *ζησομεν* cum ℵABD* 17. 31. 39. 73. 74* 80. Dam, item -*σωμεν* FG Euthal^{cod} ... ς *ζησομεθα* cum D^{c}EKL al pler Chr^{765} (ibidem^{semel} *σωζομεθα*) Thdrt al ... P om *αλλα ζησ. συν αυτω* | *συν αυτω*: D* 17. d e g (*in t cum ipso*) Chr$^{765\ bis}$ (sed fluct lectio) *εν αυτω* | *εκ δυναμ. θεου*: FG^{gr}G g om; item K om *θεου* | *εισ υμασ* (f g *in vobis*, demid *in nobis*, g *in vosmet*) c. ℵAD*FGKLP al omn^{vid} (sed g^{scr} ante *εκ δυν. θεου*) f g vg syr^{utr} cop aeth go Euthal^{cod} Thdrt Dam ... BD^{c}E floriac arm Chr$^{765\ bis}$ Sedul om, hinc Lu [*εισ υμασ*]. Praeterea D*E* *Εισ υμασ εαυτουσ πειρ.* coniung, item d e *In vobis ipsis temptate*, nec aliter g *in vosmet ipsos* intellegi voluit. Contra Ambrst vertit *erga vos*.

τοὺσ πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺσ δοκιμάζετε· ἢ οὐκ
ἐπιγινώσκετε ἑαυτοὺσ ὅτι Χριστὸσ Ἰησοῦσ ἐν ὑμῖν; εἰ μήτι ἀδόκι-
μοί ἐστε. 6 *ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖσ οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι.*
7 *εὐχόμεθα δὲ πρὸσ τὸν θεὸν μὴ ποιῆσαι ὑμᾶσ κακὸν μηδέν, οὐχ*
ἵνα ἡμεῖσ δόκιμοι φανῶμεν, ἀλλ᾽ ἵνα ὑμεῖσ τὸ καλον ποιῆτε, ἡμεῖσ
δὲ ὡσ ἀδόκιμοι ὦμεν. 8 *οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆσ ἀληθείασ,*
ἀλλὰ ὑπὲρ τῆσ ἀληθείασ. 9 *χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖσ ἀσθενῶμεν,*
ὑμεῖσ δὲ δυνατοὶ ἦτε· τοῦτο καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν.
10 *διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼν γράφω, ἵνα παρὼν μὴ ἀποτόμωσ χρή-* 10, 8
σωμαι κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ὁ κύριοσ ἔδωκέν μοι εἰσ οἰκοδομὴν
καὶ οὐκ εἰσ καθαίρεσιν.

---

5. *εαυτουσ δοκιμαζετε*: A om | *η* (P 114. o^{scr} *ει*) *ουκ* et. ℵ^{c} ... ℵ* om *η* | *χριστοσ ιησουσ* cum ℵAFGP 39. 8^{pe} f g vg cop arm Clem^{263} Euthal^{cod} Dam Ambrst al ... ς Ln *ιησ. χριστ.* cum BDEKL al pler d e tol syr^{utr} go Hier^{gr} ap Gall^{7,528} Thdrt al ... aeth Chr^{765} om *ιησουσ* | *εν υμιν* sine *εστιν* cum BD* 17. 116. aeth Clem Chr$^{766\ init}$ (et$^{765\ bis}$) ... ς add *εστιν*, Ln [*εστιν*] cum ℵAD$^{b\ et\ c}$EFGKLP al pler it vg go arm (cop *habitet in vobis*) Chr$^{765\ txt}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al (115. 119. Thphyl ante *εν υμ.*), item Hier^{gr} ap Gall^{7,528} *οικει εν υμιν* | *ει μητι* (37. *μητοι*): 38. 47. 48. 72. 80. d^{scr} 8^{pe} syr^{p} c.* add *αρα* ... syr^{sch} ar^{e} *ει δε μη*

6. *δε*: F^{gr}G *γαρ*, g *autem t enim*, f om | *γνωσεσθε*: 17. 23. 73. 8^{pe} *επιγν.*

7. *ευχομεθα* (Gb″) cum ℵABD*FGP 17. 23. 31. 37. 57. 73. 80. 8^{pe} it vg cop syr^{p} arm aeth Euthal^{cod} Isid^{4,7} Dam Aug$^{corr\ et\ grat}$ $^{(10,750)}$ al ... ς *ευχομαι* cum D^{c}EKL al pler syr^{sch} go Chr^{767} Thdrt Ambrst Cassiod (Complexiones^{59}) | *μηδεν*: F* 37. 73. *μηθεν* | *ουχ ινα ημεισ*: KL 3. 26. 46. 116. Chr^{767} Thdrt^{cdd} *ινα μη*, item d e *ut non nos* | *ποιητε* cum ABDEFGP etc ... ℵKL al Euthal^{cod} *ποιειτε* | *αλλ ινα*: D*E* Chr$^{mosc c}$ *αλλα ινα*

8. *τησ* bis: FG om | *αλλα υπερ* cum ℵD*E*FG ... ς Ln *αλλ υπερ* cum AB D^{c}E**KLP al omn^{vid} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam. Praeterea 1. 4* 17. 47. al om *αλλα υπ. τ. αληθ.*

9. *χαιρομεν*: DEP al pauc *-ρωμεν*, f am *gaudeamus* | *γαρ*: D^{c}E**K al^{10} arm om ... syr^{sch} go *δε* | *οταν*: FG *οτε* | *τουτο και* cum ℵ*ABD*FGP 17. 39. 67** it vg cop arm aeth^{utr} Euthal^{cod} Dam Ambrst al ... ς (Gb^{0}) post *τουτο* add *δε* cum ℵ^{c}D^{c}EKL al pler syr^{sch} Chr^{768} Thdrt al, item syr^{p} go Chr$^{mosc\ 1}$ *γαρ*, item 73. *δη*. Sed 46. 115. *δε* pro *και* habet. | *καταρτισιν*: LP 1. 23. 31. 39. 47. 72. 73. al^{10} Euthal^{cod} *-τησιν*

10. *ταυτα* (D$^{b\ et\ c}$): D* *ταυτ* | *παρων μη*: DEFG 14. 47. 121. 123. c^{scr} *μη παρων* (37. *μη παρ. μη*), item (*ut non praesens*) it vg | *χρησωμαι* cum ℵABKL al pler etc ... DEFGP al^{5} *-σομαι* | *ο κυρ.* ante *εδωκ. μοι* cum ℵABDEFGP 17. 37. 73. 74. a^{scr**} it vg cop go Euthal^{cod} Dam

11 *Λοιπόν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε,*
Ro 15, 33 *τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε, καὶ ὁ θεὸσ τῆσ ἀγάπησ καὶ εἰρήνησ*
Ro 16, 16 etc *ἔσται μεθ' ὑμῶν.* 12 *ἀσπάσασθε ἀλλήλουσ ἐν ἁγίῳ φιλήματι.*
ἀσπάζονται ὑμᾶσ οἱ ἅγιοι πάντεσ.
13 *Ἡ χάρισ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ*
καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματοσ μετὰ πάντων ὑμῶν.

Ambrst al ... ς Ti post *εδωκ.* (L al pauc *δεδωκ.*) *μοι* cum KL al pler syr^{utr} arm aeth Chr^{771} Thdrt al; item^{libere} Bas$^{regg\,454}$ *ην εδωκ. ο κυρ. εισ* etc

11. *λοιπον*: D^{b} 4. 31. 43. 115. 119. f^{scr} Chr^{772} Thphyl *το* (31. add *δε*) *λοιπον* ... P add *ουν* | *χαιρετε*: P *-εσθε* | *καταρτιζεσθε*: L syr^{sch} praem *και* | *το αυτ. φρονειτε*: A om | *τησ αγαπ. κ. ειρην.* cum ℵABKP al pler (in his fere^{10} *κ. τησ ειρ.*) f am demid tol syr^{utr} cop aeth^{pp} Chr^{772} Euthal^{cod} Dam^{paris} ... F^{gr}G 17. 73. g aeth^{ro} *τησ ειρηνησ* ... DEL 37. 49. 80. 115. 119. 123* 8^{pe} d e vg^{cle} fu (al) go arm Thdrt Thphyl Ambrst Pelag *τησ ειρην. κ. τησ* (80. al Thphyl om) *αγαπ.*

12. *αγιω* ante *φιλημ.* cum ℵBDEKP al longe plu d e Thdrt Dam Oec Item Ign$^{intpol\,268}$ (ad Tars^{10}) et ^{318} (ad Antioch^{13}) *ασπασασθε αλληλ. εν αγιω φιληματι* ... AFGL al plus^{15} f g vg Chr^{773} Euthal^{cod} Thphyl Ambrst al post *φιλημ.* (f^{scr} *εν φιλημ. αγαπησ*)

13. *του κυριου*: 37. 41. al plus^{20} f m^{5} vg syr^{sch} cop arm aeth go Bas$^{1,304.\,317.\,320}$ et^{3,49} Did$^{tri\,49.\,56.\,173.\,174}$ et^{alib} Chr^{774} Thdrt (non Dam) Ambrst al add *ημων* | *χριστου*: B k^{scr**} Cyr$^{trin\,668}$ om | *μετα πα. υμων* (? Chr$^{mosc\,1}$ om *υμων*) absque *αμην* cum ℵ*ABFG(L?) 14. 17. 67** f g harl* (nec magis *αμ.* add m^{5}) arm^{usc} aeth^{ro} Chr$^{mosc\,2}$ Euthal^{cod}, nec magis *αμην* add Const^{8,5,12} Bas^{1,304} et^{317} Cyr$^{trin\,668}$ Amb$^{fid\,4}$ et^{saep} ... ς (= Gb Sz) add *αμην* cum ℵ^{c}DEKP al pler d e vg go syr^{utr} cop arm^{zoh} Chr^{774} Thdrt Dam Ambrst al

---

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ.

I.

1 *Παῦλοσ ἀπόστολοσ, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπου,*
ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ πατρὸσ τοῦ ἐγείραντοσ αὐτὸν

Subscriptio: ℵ*AB* 17. al *προσ κορινθιουσ β̄* ... DE *προσ κορινθ. β̄* (D[b] add *ομοιωσ και ουτοσ*, quae D[c] nec delet nec magis accentibus notat) *επληρωθη αρχεται προσ γαλατασ.* Item FG *ετελεσθη προσ κορινθιουσ β̄* (G om *β̄*) *αρχεται προσ γαλατασ.* Similiter d *ad corinthios II. explicit* (d[corr] add *scribens a filipphis*) *incipit ad galatas*, f g am fu *expl. ad corinth.* (fu *corint.*) *II.* (g om) *inc.* (am add *epistula*) *ad galatas* ... B**P ad *πρ. κορ. β̄* add *εγραφη απο φιλιππων.* Similiter d[scr] *τελοσ τησ προσ κορινθ. β' επιστολησ· εγραφη απο φιλιππων* ... KL al mu *προσ κορινθ. β'* (L al *δευτερα*) *εγραφη απο φιλιππων* (K al add *τησ μακεδονιασ*, non item L al) *δια τιτου και λουκα* (44. 106. 108. 138. h[scr] *δια τιτου, βαρναβα και λουκα*, 3. tantum *δια τιτου*). Item Euthal[cod] *εγραφη απο φιλιππων τησ μακεδονιασ δια τιτου και λουκα προσ κορινθιουσ β' επιστολη* ... syr[sch] et[p] *finita est epistula ad Cor. secunda, quae scripta fuit Philippis Macedoniae* (syr[sch] add *et missa fuit*) *per Titum* (syr[p] *per Titum et Lucam*): go *Ad Cor. secunda explicit. Ad Corinthios II. scriptum est e Filippa Macidoniae*: cop *Scripta Philippis Macedoniae, missa per Titum et Lucam* ... ς (= Gb Sz) *πρὸσ κορινθ. δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ φιλίππων τῆσ μακεδονίασ διὰ τίτου καὶ λουκᾶ.* Praeterea numerantur *στιχοι*: *χιβ'* ℵ**, *φϛ'* KL al plu Euthal cod, *φη'* P 106. 238., *φϛ'* 147. g[scr] h[scr], *χ'* 93., *ψο'* 170. Passim notantur etiam cum Euthalio *αναγνωσεισ δ', κεφαλαια ι', μαρτυριαι ια'.* In B numeri a *μγ'* ad *νγ'* continuantur; am fu capp. 28 numerant.

* *προσ γαλατασ* cum ℵABK 3. 17. 37. 47. 80. 108. al mu cop go ... DE FG d e f g vg[cdd] vide ad finem epist sec ad Cor ... l[scr] *επιστολη πρ. γαλ.*, 116. 121. *πρ. γαλ. επιστολη*, P 91. 114. k[scr] al *παυλου επιστολη προσ γαλατασ*, L *του αγιου και πανευφημου αποστολου παυλου επιστολη προσ γαλατασ.* Similiter alii ... Gb Sz *παυλου επιστολη προσ γαλατασ* (ut et. syr[utr]), ς[e] *παυλου του αποστ. η προσ γαλ. επιστολη*, ς *η προσ γαλατ. επιστολη παυλου.*

I. 1. *ανθρωπων*: Did[tri 56] *ανθρωπου* | *ουδε δι*: FG *ουδ. δια* | *ανθρωπου* et. Ir[int 200] Tert[marc 5,1] et[prax 28] Novatian[gall 8,296] Victorin etc: 61. b[scr*] c[scr] o[scr] Or[4,198] Eus[mcell 7] (sed non[cod ven]) Chr[ter 779. 781. 782] Cyr[incarn 690] (non item[fid 106]) Thdrt[2,128] (non item ad h. l.) *ανθρωπων.* Cf et. Eus[mai 97] *ο μη παρα ανθρωπων η δι ανθρωπων αλλα δι αποκαλυψεωσ ι̅υ̅ χ̅υ̅ παραλαβων και διδαχθεισ το ευαγγελιον* | *δια ιησου χριστου και* etc: Hier ad h. l. „Sciendum quoque in Marcionis apostolo non esse scriptum *et per deum patrem*, volentis exponere Christum non a deo patre sed per semetipsum suscitatum". Hinc legisse vdtr Mcion: *δια ι̅υ̅ χ̅υ̅ του εγειρ. αυτον* (sive *εαυτον*) *εκ νεκρ.*

Act 16, 6 ἐκ νεκρῶν, 2 καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντεσ ἀδελφοί, ταῖσ ἐκκλησίαισ
Ro 1, 7 etc τῆσ Γαλατίασ. 3 χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ καὶ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 4 τοῦ δόντοσ ἑαυτὸν περὶ τῶν ἁμαρ-
2, 20 1 Ti 2, 14 τιῶν ἡμῶν, ὅπωσ ἐξέληται ἡμᾶσ ἐκ τοῦ αἰῶνοσ τοῦ ἐνεστῶτοσ
Ro 16, 27 etc πονηροῦ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸσ ἡμῶν, 5 ᾧ ἡ
δόξα εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων· ἀμήν.
6 Θαυμάζω ὅτι οὕτωσ ταχέωσ μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέ-
σαντοσ ὑμᾶσ ἐν χάριτι Χριστοῦ εἰσ ἕτερον εὐαγγέλιον, 7 ὃ οὐκ

Cf ad h. v. etiam Ign[philad 1] ὃν επισκοπον εγνων ουκ αφ εαυτου ουδε δι ανθρωπων κεκτησθαι την διακονιαν – ουδε κατα κενοδοξιαν, αλλ εν αγαπη θεου πατροσ και κυριου ιυ χυ etc

2. παντεσ: hoc urgent Chr[785] Thdrt (εδειξεν ωσ πολλουσ εχει του κηρυγματοσ συνεργουσ) Eus[emes cat 8] (τῷ πάντεσ παριστῶν ὡσ ἓν ᾖν τὸ πλῆθοσ) al Victorin (*ut oneraret Galatas et in errore gravi notaret, coniunxit secum etiam omnes fratres*) Ambrst (*ut gravet factum illorum – multos secum accensos ad errorem illorum arguendum designat*) etc ... syr[p] habet c.* | γαλατιασ ut ℵBDEKLP etc ... FG 114. -τειασ

3. ημων posuimus post κυριου cum BDEFGKL 37. 47. al plu d e f g vg (et. am al) syr[utr] arm go Thdrt al Victorin Hier Aug[pecc merit 1] Amb fid 1 ... ℵAP 17. al fere[20] fu demid (al) cop Chr[779 txt] Euthal[cod] Ambrst Amb[spir 3] al post πατροσ pon (:: ut fieri solet, cf Ro 1, 7. 1 Co 1, 3. 2 Co 1, 2. Eph 1, 2 etc) ... aeth utroq loc habet; neutro habent 4* 67** 72. 74. a[scr] l[scr] al[10] Chr[785 bis] Dam Aug ad h. l.

4. εαυτον: 17. αυτον | περι cum ℵ*ADEFGKLP al[50] fere syr[p] Or[1,238] Thphyl Oec[txt]. Latini *pro peccatis* ... ς (= Gb Sz) υπερ cum ℵ[c]B 17. 67** al sat mu Ign[intpol 314] (ad Heron[titul]) Did[tri 396] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam Oec[com] | τ. αμαρτιων (vitiose ap Or[1,238] αμαρτωλων) ημων: F[gr] τ. α. υμων | εκ et. Or[1,239. 2,702] et[cat cor 315] et[cat eph 135] etc ... H 71. 8[pe] Or[1,601. 674] απο | του αιων. του ενεστωτ. c. ℵ*AB 17. 39. syr[p] aeth[utr] (cop *ex hoc saeculo malo praesente*) Or[1,239. 601] et[2,702] et[bis in catt] Did[tri 396] Euthal[cod] Dam ... ς Ti του ενεστ. αιων. cum ℵ[c]DEFGHKLP al pler it vg go Or[1,674] Chr Thdrt al Victorin Ambrst al ... arm non expri τ. ενεστωτ. | πονηρου: 74. a[scr*] praem του | κατ. το (ℵ[c]; om ℵ*) θελημα et. Or[1,239] etc: H κατα θελησιν

5. ᾧ (8[pe] οὗ): H 8[pe] add εστιν, item d e f g vg etc | των αιωνων: 76. 108. 109. d[scr] Chr[789 bis] om

6. θαυμαζω (FG μαζω omissis θαυ litteris) ... F[gr]G g add δε | ουτωσ (H al permu ουτω): vertunt d e f vg Tert[praescr 27] Lcif[243] Victorin al *sic tam*, g Tert[marc 5,2] al *tam*, Or[int 3,847] *sic* ... F[gr]G[gr] 1. 3. 39. 115. 219* om | υμασ et. Or[int 3,847] Tert[marc 5,2] (et[praescr 27] sed fluct lectio inter *vos* et *suos*) Cyp[32. 107] Lcif[248] etc ... H 3. 17. 39. 73. 76. syr[p mg] ημασ | χριστου et. Eus[mcell 3] Bas[eth 268] Euthal[cod] etc ... DE 39. d e syr[p] c.* ιησου χριστου, harl* Hier *Christi Iesu*, 7. 43. 52. Thdrt Or[int 3,847] θεου ... F[gr*]G g Tert[marc 5,2] et[praescr 27] Cyp[32. 107] Lcif[243] Victorin om, hinc Gb[**]

ἔστιν ἄλλο, εἰ μή τινέσ εἰσιν οἱ ταράσσοντεσ ὑμᾶσ καὶ θέλοντεσ 5, 10
μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. 8 *ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖσ*
ἢ ἄγγελοσ ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίσηται παρ᾽ ὃ εὐηγγελισάμεθα
ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. 9 *ὡσ προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω,*
εἴ τισ ὑμᾶσ εὐαγγελίζεται παρ᾽ ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω.
10 *ἄρτι γὰρ ἀνθρώπουσ πείθω ἢ τὸν θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποισ*
ἀρέσκειν; εἰ ἔτι ἀνθρώποισ ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλοσ οὐκ ἂν ἤμην.

---

7. *και θελοντεσ* et. Dial[807] Eus[mcell 3] etc Cyp[32. 107] Lcif[243] Victorin etc ... ℵ* om (suppl[a]) | *μεταστρεψαι*: K *μετατρεψαι*, Chr[792] identidem *ανατρεψαι* ... Dial[807] post *μεταστρεψαι* pergit *εισ ετερον ευαγγ. του* $\overline{χυ}$

8. *και εαν* et. Eus[mcell 3] ex[cod ven] Ath[167] Bas[eth 229. 264] et[alib] Euthal[cod] Chron[683] etc ... B 115. Dial[808] Eus[mcell 3] (edd ante Gaisf) et[4] et[6] Cyr[hr 78] Chr[794] et[3,288] Thdrt[3,253] Dam[parall 696] Thphyl *καν* | *ευαγγελισηται* c. ℵA Dial[808] (et[807] *-σεται*) Eus[mcell 3] Ath[167] Cyr[hr 78] Euthal[cod] Cyr[fid 121] Procl[686] Thdrt[3,253] Dam[1,329], *evangelizaverit* it vg Tert[praescr 9] et[carn chri 6. 24] et[marc 5,2] Or[int 2,64] Lcif[243] al, *adnuntiaverit* Archel[592] ... ς Ln Ti *ευαγγελιζηται* cum BD[gr]E[gr]F[gr]G[gr]HL al longe plu Eus[mcell 4] et[7] Chr[794] Bas[eth 229. 264] et[alib] Thdrt ad h. l. Dam, item *adnuntiet* Cyp[32. 107] ... KP 47. 73. 109. al plus[15] Thdrt[cod] ad h. l. Oec *ευαγγελιζεται* | *ευαγγελ.* sine additam cum ℵ*F[gr]G g Eus[mcell 7] Bas[eth 294] Cyr[fid 121] Dam Tert[praescr 6] et[29] et[marc 5,2] Lcif[243] Cyp[32. 107] Victorin al ... ς Ln Ti add *υμιν* cum ℵ[c]AD[c]EKLP al pler d e f vg syr[utr] cop Dial[808] Eus[mcell 4] Chr Thdrt al Tert[carn chri 6] Hier[gal] al, item add *υμασ* D* Ath[167] Cyr[hr 78] Chron[683] Dam[1,329]. Item praem *υμιν* BH Archel[592], item praem *υμασ* Dial[807] Chr[3,288] | *ευηγγελισαμεθα*: DEFGH 122. *ευαγγελισ-* | *υμιν* (F[gr] *ημιν*): Dial[808] Thdrt ad h. l. Tert[carn chri] om

9. *προειρηκαμεν* (Ln[ed min] post *προειρ.* non interpunxit) ... ℵ* 3. 33. 35. 67* 108* k[scr] syr[sch] cop aeth Chr[795] cat[txt 17] *προειρηκα* | *υμασ*: al[3 scr] al *υμιν* | *ευαγγελιζεται*: FG *-λιζηται*

10. *πειθω* (F[gr]G[gr] *επιθω*, 73. *πεισω*): d e f g vg *modo enim hominibus suadeo aut* (g vg[cle] fu Victorin Hier[gal] *an*) *deo* (g sub *aut* habet *homines* et *deum*); floriac *modo enim hominibus suadeo aut deo quaero placere;* Ambrst *modo enim hominibus satisfacio aut deo.* Victorin ad *modo enim hom. suadeo an deo* addit: „Graecus aliter habet, *modo enim ανθρωπουσ πειθω η τον θεον.* Hoc est non evangelizo homines neque quae hominum sunt, sed deum. Persuadere enim non homines volo, sed deum Christum.“ Ea vero quae sequuntur *η ζητω ανθρ. αρ.* explicat: „non enim ea ago quae pro hominum commoditate sint, ut hominibus placeam, sed ut placeam deo in eo quod obsequium praesto et mandata compleo“. | *η ζητω*: P *ει ζητω* | *ει* sine *γαρ* cum ℵABD*FG 17. 39. 67** 71. 80. 8[pe] it vg cop arm Bas[eth 308] Euthal[cod] Cyr[ioh 896. 898] et[ador 246] Dam ad h. l. et[parall 725] Tert[idol 14] (*Si hominibus inquit vellem placere*) Or[int 4,672] (qui dicit: *Si hominibus placere vellem* etc. Minus probat[653. 671]) Cyp[107] et[saep] (*Si hominibus placere vellem*) Hil[90] (*Ego si adhuc hominib. placerem* etc) Victorin Ambrst Hier[gal] etc ...

11 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν
ὑπ' ἐμοῦ ὅτι οὐκ ἔστιν κατὰ ἄνθρωπον· 12 οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ
ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ οὔτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως
Act 8, 3 9, 21 Ἰησοῦ Χριστοῦ. 13 ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφήν ποτε ἐν
τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ
θεοῦ καὶ ἐπόρθουν αὐτήν· 14 καὶ προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ
Act 22, 3 ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ζηλωτὴς
ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. 15 ὅτε δὲ εὐδόκησεν
ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος
αὐτοῦ 16 ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγελίζωμαι
αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι,

---

ς (sed Gb^{00}) Ti add *γαρ* cum D$^{b et c}$EKLP al pler syr^{utr} (aeth *at siquidem ergo*) Chr^{795} Thdrt Thphyl Oec | *ηρεσκον*: it vg Victorin Hil al *placerem;* sed Or^{int} Tert Cyp al *placere vellem*

11. *δε* cum א*AD$^{b et c}$E^{gr}KLP al pler syr^{utr} cop Or$^{int\,4,690}$ Chr^{797} Euthal cod Cyr$^{incarn\,699}$ et$^{thes\,278}$ Thdrt Thphyl Oec Ambrst ... Gb' Ln *γαρ* cum א^{a}BD*FG 17. 213. d e f g vg Dam Victorin Hier^{gal} Aug^{gal} al ... arm aeth^{utr} om plane | *αδελφοι*: P 67** 115. 178. a^{scr} (sed rubro habet initio pericopae) om | A *ευηγγελισθεν*

12. *ουτε* ante *εδιδαχθ.* cum BD^{c}EKL al pler Oec (item Ambrst vdtr expressisse per *aut didici*, item Syrus per *etiam non did.*) ... Ln *ουδε* cum אAD*FGP 31. 37. 39. 73. 80. al^{1} vel^{2} (cf Gb) cat$^{txt\,19}$ cop Eus mcell^{7} Chr^{797} Euthal^{cod} Cyr$^{incarn\,699}$ Thdrt Dam ... 76. 115. Thphyl om *ουτ. εδιδαχθ.*, Cyr$^{ioh\,347}$ habet *η εδιδ.* | *δι'* ... A a^{scr**} *δια*

13. *εν τω*: F om *τω* | *εποϱθουν* et. syr$^{p\,mg\,gr}$ ... FG *επολεμουν*. Ex Latinis it vg Victorin Ambrst etc *expugnabam*, Aug^{gal} *vastabam*.

14. *συνηλικιωτας*: A *συνιλικιωτας*, FG *συνελεικειωτας*

15. *ευδοκησεν*: A Or$^{4,462\,nota}$ Eus$^{ps\,258}$ Ps-Ath$^{s.trin\,455}$ (item Thdrt$^{opp\,5,1025}$) Chr^{798} (non$^{2,568.\ 7,720}$) Euthal^{cod} Cyr$^{fid\,121}$ Thdrt ad h. l. et^{4,1263} (non item$^{2,255.\ 3,12.\ 4,885}$) Severian^{561} (Chr$^{opp\,12}$) al *ηυδοκησεν* | *ο αφορισας* non praemisso *ο θεος* cum BFG 20. f g vg syr^{sch} et$^{p\,txt}$ Eus ps^{258} Epiph^{893} Chr^{2,568} Thdrt^{2,255} et$^{4,885.\ 1263}$ Ir$^{int\,312}$ („Paulus - ait: *Quando autem complacuit ei qui me segregavit*“ etc) Victorin Faust ap Aug^{8,430} Ambrst Hier^{gal} Gaud$^{serm\,4}$ al. Cf et. Or$^{4,463\,nota}$ *καὶ τό· ο αφορισας* etc (sed ibidem$^{462\,not}$ praecessit *ο θεος ο αφωρισας*), item ^{3,607} ...... ς (sed Gb^{00}) praem *ο θεος*, Ln [*ο θεος*] cum אADEKLP al fere omn d e cop syr^{p} c.* arm aeth Or$^{4,462\,not}$ et$^{int\,463}$ Dial^{850} Eus mcell^{7} Epiph^{2,73} Ps-Ath$^{s.trin\,455}$ Chr^{798} et^{7,720} Cyr$^{fid\,121}$ Euthal^{cod} Severian^{561} Thdrt ad h. l. et^{3,12} Dam Ir$^{int\,307}$ Aug^{gal} al | *αφορισας*: B (et* et^{3})D^{c}E^{corr} 37. 47* 118. 122. n^{scr} al Or$^{4,462\,not}$ Dial^{850} al *αφωρισας*

16. *ευαγγελιζωμαι*: LP 114. 122. al$^{3\,scr}$ al *-λιζομαι* ... D*E* *-λισωμαι* | *προσανεθεμην*: 26. 31. 55. Dam(^{txt}) *προανεθ.* Ex Latt *adquievi* it

17 οὐδὲ ἀνῆλθον εἰσ Ἱεροσόλυμα πρὸσ τοὺσ πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλουσ,
ἀλλὰ ἀπῆλθον εἰσ Ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰσ Δαμασκόν.
18 ἔπειτα μετὰ τρία ἔτη ἀνῆλθον εἰσ Ἱεροσόλυμα ἱστορῆσαι Κη- Act 9, 26
φᾶν, καὶ ἐπέμεινα πρὸσ αὐτὸν ἡμέρασ δεκαπέντε· 19 ἕτερον δὲ
τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυρίου.
20 ἃ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὅτι οὐ ψεύδομαι.

---

vg Aug Ambrst etc; Tert$^{\text{res carn 50}}$ - *statim non retulerit ad carnem et sang.* Cf Hier^{gal} „*continuo non acquievi carni et sanguini*, sive ut in Graeco melius habet, *non contuli cum carne et sanguine*. Similiter Sedul „- sive, non contuli, vel nihil ab apostolis didici, ut alii putant".

17. *ουδε ανηλθον* c. ℵAKLP al pler cop syr$^{\text{p txt}}$ arm aeth Chr^{800} Euthal^{cod} Cyr$^{\text{fid 121}}$ Thdrt Dam, item *neque veni* (ut etiam v. 18 vertitur; contra *απηλθ. abii*) it vg Victorin (in^{com} *Non*, inquit, *ivi ad app - sed abii in Arabiam*) Ambrst Aug Hier ... Ln *ουδε απηλθον* cum BDEFG 46. 74. a^{scr} 115. 116. al pauc syr^{sch} et$^{\text{p mg}}$ Bas$^{\text{eth 293}}$ Thphyl^{mg} et$^{\text{mosc 2}}$ :: ut *ανηλθον* ex v. 18. ita *απηλθον* ex ipso v. 17 adsumi poterat. At vdtr Paulus de consilio priore loco *ανηλθ.*, quod de proficiscentibus Hierosolyma dici solebat, altero *απηλθον* posuisse. Ceterum videndum est ne verbo *απηλθον* plus iusto inferatur. Inferendum autem nescio quid esset, si Paulus revera utroque loco scripsisset. | ℵ^{gr}G^{gr} om male *προ* (f vg *antecessores*, d e *praecessores*, g *ad processores t ad antecessores*) | *αλλα* cum ℵABDEFGLP al plu (12 ap Scri) Bas eth^{293} Chr Thdrt Dam ... ς *αλλ* cum K^{sil} al mu^{vi}

18. *τρια ετη* cum ℵAP 17. 74. 122. a^{scr} b^{scr} o^{scr} al syr^{sch} cop Chr^{804} Euthal^{cod} Dam (Victorin: *Post tres*, inquit, *annos Hierosolymam veni*) .. ς Ln Ti *ετη τρια* cum BDEFGKL al longe plu (FG *ετη γ̄*) it vg syr^{p} Thdrt al Victorin (*Deinde post annos tres veni* etc) Aug^{gal} Ambrst al | *ανηλθον* (Latt^{pler} *veni*, Aug^{gal} Ambrst *adscendi*): 17. e$^{\text{scr*}}$ vid syr^{sch} cop *απηλθ.* (17. *παλιν απηλθ.*) | *κηφαν* cum ℵ*AB 17. 67** 71. syr^{sch} (ut solet) syr$^{\text{p mg}}$ cop aeth^{utr} ar^{e} ... ς (= Gb' Sz) *πετρον* cum ℵ^{c}DEFGKLP al pler it vg arm syr$^{\text{p txt}}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam Victorin rell | *επεμεινα*: P *υπεμεινα*

19. *ουκ* ut et. ℵA etc ... B* solus *ουχ* | *ειδον* cum ABD*et^{c}EFGK^{sil}L etc ... ℵD^{b}P *ιδον* (17. *ιδεν*) | *ουκ ειδ.* (*ιδ.*) et. Or^{3,463} Eus$^{\text{hist 2,1,4}}$ Epiph^{1039} etc (et. Aug Sedul *non vidi*) ... D*(non item$^{\text{b et c}}$)FG *ειδον ουδενα* (E *ουκ ειδον ουδενα* notatis *ο* et *α* in *ουδενα*. Exscripsit igitur et D* et D^{c}), item it vg Ambrst al *vidi neminem*, Victorin *neminem vidi*. Ceterum sic Victorin: „Magna doctrina etiam hoc adiunxit magnoque ingenio: primo quod ita dixit: *Apostolorum neminem alium vidi;* nam Iacobum apostolum Symmachiani faciunt quasi duodecimum, et hunc sequuntur qui ad dominum nostrum Ies. Christum adiungunt iudaismi observantiam" - „Ergo hic Paulus negavit Iacobum apostolum" - „Et causa quare Iacobum [i. e. *viderit*], adiecta est: „*fratrem domini*", qui frater est habitus secundum carnem. Cum autem fratrem dixit, apostolum negavit."

Act 9, 30 15, 41 21 ἔπειτα ἦλθον εἰσ τὰ κλίματα τῆσ Συρίασ καὶ τῆσ Κιλικίασ.
22 ἤμην δὲ ἀγνοούμενοσ τῷ προσώπῳ ταῖσ ἐκκλησίαισ τῆσ Ἰουδαίασ
ταῖσ ἐν Χριστῷ. 23 μόνον δὲ ἀκούοντεσ ἦσαν ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶσ
ποτὲ νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν ἥν ποτε ἐπόρθει, 24 καὶ ἐδό-
ξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν θεόν.

II.

1 Ἔπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰσ Ἱεροσό-
λυμα μετὰ Βαρνάβα, συνπαραλαβὼν καὶ Τίτον· 2 ἀνέβην δὲ
Act 15, 2 11, 30 κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖσ τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω
Phil 2, 16 ἐν τοῖσ ἔθνεσιν, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖσ δοκοῦσιν, μήπωσ εἰσ κενὸν τρέχω

---

21. ιδου: 47. 114. om | του θεου: P 17. syr^p txt κυριου (nec aliter ut solet aeth) | κλιματα: FG** κλιμματα, ALP al^3 scr etc κληματα | και τησ κιλικ. (et. ℵ^a) ... 4* 109. d^scr* om ... ℵ* 17. 47. 120. om τησ

22. τω προσωπω: FG 3. 108* om τω | ταισ εν: D^gr*E^gr* 108* 109. 219. 8^pe (d^scr τησ εκκλησιασ τ. ιουδ. τησ εν) τησ εν, item g *ecclesiis iudeae quae est in* | τησ ιουδαιασ ταισ: arm *quae e circumcisione*

23. ημασ: F^gr d^scr υμασ | εποϱθει: FG επολεμει. Similiter ac v. 13. it vg Victorin Ambrst al *expugnabat*, Aug^gal *vastabat*

24. εδοξαζον ante εν εμοι cum ℵABCKLP al omn^vid syr^utr etc ... DEFG it vg go arm Victorin Aug^saep Ambrst al post εν εμοι

II. 1. δεκατεσσαρων et. Ir^int 200 (*Deinde post XIV annos ascendi Hierosolymam cum Barnaba* etc) Tert^marc 5,3 (*Denique ad patrocinium Petri caeterorumque apostolorum ascendisse Hierosolymam post annos XIIII scribit, ut conferret cum illis* etc) Victorin („Semel enim ante, post triennium; nunc post annos quattuordecim iterum, inquit, ascendi.“) etc. Cf huc Chron^436: *Ἐπὶ τούτων τῶν ὑπάτων (Ἀσιατικοῦ καὶ Σιλάνου) ἀνῆλθεν πάλιν εἰσ Ἱεροσόλυμα Παῦλοσ, ὅθεν γράφει Γαλάταισ περὶ ταύτησ τῆσ ἀναβάσεωσ οὕτωσ· διὰ ιδ' ἐτῶν πάλιν ἀνῆλθον εἰσ Ἱεροσόλυμα. – τῷ εἰπεῖν αὐτόν· διὰ ιδ' ἐτῶν, δοκεῖ μοι τοὺσ χρόνουσ τῶν ἀποστόλων τοὺσ ἀπὸ τῆσ ἀναλήψεωσ ἀριθμεῖν αὐτόν. ἀπὸ γὰρ τῆσ ἀναλήψεωσ τοῦ κυρίου ἕωσ ταύτησ τῆσ ἀναβάσεωσ πληροῦνται τῶν ἀποστόλων ἔτη ιδ' μῆνεσ ι'. καὶ εἰ μὴ τοῦτο δῶμεν, εὑρεθήσεται ὁ χρόνοσ ἀφ' οὗ ἐβαπτίσθη καὶ ἀνέβλεψεν, ὡσ περιέχουσιν αἱ Πράξεισ, ἔτη δ'.* Quibus verbis scriptorem minime testari codicem repertum esse in quo δ' esset pro ιδ', clarum est. Cf et. Chr^3,437 *λεγει παλιν οτι μετα δεκατεσσαρα ετη ανεβην* etc. *νυνι δε οτε ταυτα παυλοσ εγραφεν, επτακαιδεκατον ετοσ ειχε το κηρυγμα.* | *παλιν ανεβην* (c Chron *ανηλθον*) ... DEF^grG d e g go aeth *ανεβ. παλιν* ... cop Ir^int 200 Tert^marc 5,3 Chr^804 (sed non tractat in com) om *παλιν* | *συνπαραλαβ.* cum ℵAB*CDEFGP 17. ... ς Ln *συμπαραλ-* cum B^3K^sil L al pler

2. ανεθεμην: FG ανεβαλομην

ἢ ἔδραμον. 3 ἀλλ' οὐδὲ Τίτοσ ὁ σὺν ἐμοί, Ἕλλην ὤν, ἠναγκάσθη
περιτμηθῆναι, 4 διὰ δὲ τοὺσ παρεισάκτουσ ψευδαδέλφουσ, οἵτινεσ
παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶσ καταδουλώσουσιν· 5 οἷσ οὐδὲ πρὸσ ὥραν

3. ουδε: FG ουτε | ο συν εμοι: B om ο | D* περιτνηθηναι'

4. δε (servat etiam Epiph[112] afferens vv. 3—5 αλλ ουδε usq ειξαμ. τη υποταγη, item Bas[regg 449]): Thdrt ad h. l. ὁ δὲ σύνδεσμοσ πρὸσ τὴν τοῦ λόγου συνθήκην περιττόσ. Item Hier ad h. l. „Sciendum vero quod *autem* coniunctio, quae in praesenti loco ponitur, *propter subintroductos autem fratres*, superflua sit, et si legatur non habeat quod ei respondeat illamque concludat" etc | ινα: FG[gr] g add μη | καταδουλωσουσιν (et. Sz) cum ℵAB*CDE 26. 39. ... B[3]FG 17. Euthal[cod] Dam καταδουλωσωσιν (Euthal[cod] -σοσιν) ... ς (= Sz) καταδουλωσωνται cum K[sil] al plu Bas[regg 449] Thdrt al; item L -σονται

5. οισ ουδε cum ℵABCD[corr](vide post)EFGKLP al omn[vid] (in D manus recens extra lineam reposuit οισ ουδε, ita tamen ut ουδε super rasuram scriberet. Corrigendam esse D* lectionem iam D[b] significat. Quid revera dederit D[b] aut[c] certo dici nequit. Cf ed. meam.) f g vg syr[utr] cop arm (aeth[liberrime], sed agnoscit ουδε) Mcion[tert] cdd[gr] ap Hier et ap Ambrst „quidam" ap Victorin Bas[regg 449] Epiph[112] Chr[808] Euthal[cod] Thdrt Dam al Aug ad h. l. et[ep 82] Amb[ep 37] Hier al. Cf et. Or[cels 7,21] i. e. [1,709] οὐδέποτε ἐν χώρᾳ ὑποτεταγμένοσ ἀνθρώποισ, quae corrupta videntur ex οὐδὲ πρὸσ ὥραν ὑποτεταγμένοσ ἀνθρώποισ (vide ap Delarue), item Ign[intpol 256] (ep[tars 2]): ἀλλ' ὑμεῖσ οὐδὲ πρὸσ ὥραν εἴξατε τῇ ὑποταγῇ αὐτῶν ...... D* d e Ir[int 200] („et iterum ait: *Ad horam cessimus subiectioni*") Tert[marc 5,3] Victorin Ambrst Pelag[com] („reddit caussas cur circumcidit Titum" - „ut scandalum imminens vitaretur". Item ad ipsa verba: „ut periculum vitaremus, et essent in nobis qui veritatem evangelii confirmarent.") „Latinus" ap Primas (additis Pelagii verbis) al om, hinc Gb[oo]. Cf autem Tert marc[5,3]: „Ergo *propter superinductitios*, inquit, *falsos fratres* - *nec ad horam cessimus subiectioni.* Intendamus enim et sensui ipsi et causae eius, et apparebit vitiatio scripturae. Cum praemittit *sed nec Titus qui mecum erat, cum esset Graecus, coactus est circumcidi*, dehinc subiungit *propter superinductitios falsos fratres*, et reliqua: contrarii utique facti incipit reddere rationem, ostendens propter quid fecerit, quod nec fecisset nec ostendisset, si illud propter quod fecit non accidisset. Denique dicas velim, si non subintroissent falsi illi fratres ad speculandam libertatem eorum, cessissent subiectioni? Non, opinor. Ergo cesserunt, quia fuerunt propter quos cederetur" - „Necessario igitur cessit ad tempus", etc. Item Victorin ad h. l.: „*Sed propter subinductos falsos fratres - ad horam cessimus subiectioni.* Quidam haec sic legunt: *nec ad horam cessimus subiectioni*, et est sensus integer cum superiori, ut neque Graecus Titus compulsus sit circumcidi, *nec tamen nos cessimus vel ad horam subiectioni*, id est ut in aliquibus cederemus. Quoniam tamen in plurimis codicibus et latinis

εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμείνῃ πρὸς
ὑμᾶς. 6 *ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναί τι, ὁποῖοί ποτε ἦσαν οὐδέν*

---

et graecis istra sententia est: *ad horam cessimus subiectioni*, id est fecimus quae illis facienda videbantur, sed non ut semper sequeremur, multis modis probatur legendum ita esse, *ad horam cessimus subiectioni*. Primum, quia vere cessit; nam et Timotheum circumcidit propter Iudaeos, ut ait in actibus apostolorum; ergo mentiri non debuit apostolus. Deinde *nec ad horam* quis diceret, si negare opus fuerat omnino factum. Et certe si Petro restitit, quid est hic: *nec ad horam cessimus*? Item si supra dictum: neque Titus qui mecum erat Graecus compulsus est circumcidi, non ergo in omnibus nec semper aut multum. Postremo propter inductos fratres, qui erant miscentes iudaismum christianismo.“ Item cf Hier ad h. l. (Vallars[7,400 s]): „Si Titus cum esset ex gentibus, nullo potuit terrore compelli ut circumcideretur Hierosolymis - quomodo quidam putant legendum esse: *quibus ad horam cessimus subiectioni, ut veritas evangelii permaneat apud vos*, et intelligendum quod Titus ipse, qui compelli ante non potuit ad circumcisionem, rursum circumcisus sit atque subiectus? - Itaque aut iuxta Graecos codices est legendum: *Quibus neque ad horam cessimus subiectioni*, ut consequenter possit intelligi *ut veritas evangelii permaneat apud vos*. Aut si Latini exemplaris alicui fides placet, secundum superiorem sensum accipere debemus, ut *ad horam cessio* non circumcidendi Titi, sed eundi Hierosolymam fuerit.“ Item Ambrst ad h. l.: „Titum, quia Graecus erat sicut Galatae, negat circumcisum. Quo dicto hos arguit qui paterentur se circumcidi, cum essent Graeci. Sed ne forte opponeretur ei quia ipse circumciderat Timotheum, nunc causas exponit cur fecerit quod faciendum negabat, dicens: *Propter subintroductos autem fratres - ad horam cessimus subiectioni, ut veritas evang. apud vos permaneat*. Graeci e contra dicunt: *Nec ad horam cessimus*, et hoc aiunt convenire causae; quia qui fieri prohibebat, non oportebat, inquiunt, dicere se fecisse, ne probaret esse faciendum.“ - „*Ad horam cessimus subiectioni*, hoc est, ad horam nos subiecimus servituti, humiliantes nos legi, ut circumciso Timotheo cessaret dolus et scandalum Iudaeorum.“ Etc. Cf et. Sedul ad h. l. qui „male“ „in Latinis codd.“ legi dicit: *Quibus ad horam cessimus*. Notat in eundem locum Luc[brug]: „*Triplex vitium hic vitandum est, unum ne omittatur prima vox* quibus, *alterum ne omittatur subsequens negatio* neque, *quae a multis olim libris solebat omitti, tertium ne scribatur dativus pro ablativo* subiectione“. Ceterum cum vg[cle] *quibus neque* consentiunt am fu demid harl tol al; conservata igitur ipsius est Hieronymi scriptura; male vero Sz, postquam „vg[ms]“ *οἷς* omisso retinere *οὐδὲ* retulit, addit: „Post Caroli M. tempora lectio recepta in codd. Latinis reperitur.“ | *διαμεινη* cum ℵBDEKLP al pler Bas[reg 449] Chr[808] Euthal[cod] Thdrt Dam ... A(C?)FG 1. 46. 47. 109. al[5] *διαμενη*

6. *δε*: 17. om | *ποτε* (ℵ[c]): ℵ* *ποτ* | *ο θεος* cum ℵAP 17. 71. 73. 98. 115. 118. 219* 8[pe] Chr[809] Euthal[cod] Dam[parall 568] ... ς Ln Ti om *ο* cum

μοι διαφέρει· πρόσωπον ὁ θεὸσ ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει· ἐμοὶ γὰρ Ro 2, 11
οἱ δοκοῦντεσ οὐδὲν προσανέθεντο, 7 ἀλλὰ τοὐναντίον ἰδόντεσ ὅτι
πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆσ ἀκροβυστίασ καθὼσ Πέτροσ τῆσ
περιτομῆσ, 8 ὁ γὰρ ἐνεργήσασ Πέτρῳ εἰσ ἀποστολὴν τῆσ περιτο-
μῆσ ἐνήργησεν καὶ ἐμοὶ εἰσ τὰ ἔθνη, 9 καὶ γνόντεσ τὴν χάριν τὴν Act 15, 12 ss
δοθεῖσάν μοι, Ἰάκωβοσ καὶ Κηφᾶς καὶ Ἰωάννησ, οἱ δοκοῦντεσ
στῦλοι εἶναι, δεξιὰσ ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρνάβᾳ κοινωνίασ, ἵνα ἡμεῖσ
εἰσ τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰσ τὴν περιτομήν· 10 μόνον τῶν πτωχῶν
ἵνα μνημονεύωμεν, ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι. Act 11, 29 ss

---

BCDEFGKL al pler Eus[ecl 187] Thdrt Dam | προσωπον [ο] θεοσ ανθρωπου hoc ordine cum ℵABCD[b]KLP al fere omn Euthal[cod] Thdrt Dam. Similiter 37. 66. Eus[ecl] Chr[809] προσω. ανθρ. θεοσ ... D*et[c]EFG d e g go Victorin Aug θεοσ ανθρωπου προσωπον, Item 46. f vg arm (cop) Hier al θεοσ προσω. ανθρ. (cop *deus non accipit personam hominis*) | οι δοκουντεσ: syr[sch] arr[e] om ... FG f g Ambrst add τι ειναι, item vg[cle] (et. fu demid al, sed non am nec Hier) add *esse aliquid*, item d e *esse* (*quae videntur esse*; Victorin *qui aliquid existimantur esse*) | FG (vitiose ut toties) προσανθεντο

7. ιδοντεσ: CP 17. 37. 73. f[scr] n[scr] 8[pe] al pauc ειδοτεσ | πεπιστευμαι: FG πεπιστευται μοι: quemadmodum it vg *creditum est mihi* (*mihi est*) | καθωσ πετροσ (F πετρο) τησ (F om) περιτομησ: K om

8. ο γαρ ενεργησασ usque τησ περιτομησ (et. ℵ[a]): ℵ*FG f g om | πετρω: L πετρον | ενηργησεν: D* ενεργησεν | και εμοι cum ℵBD[c]EKL al plu Chr[810] et[9,312] Thphyl Oec ... Ln Ti καμοι cum ACD*FGP al fere[15] Chr [3,440] et[10,306] Euthal[cod] Dam cat[txt]

9. KP al aliq γνωντεσ | την χαριν: 76. syr[p] c.* Thdrt Thphyl Ambrst add του θεου, item Chr[811] floriac add του κυριου | τ. δοθεισαν μοι: 47. k[scr] add εισ τα εθνη | ιακωβοσ και κηφασ cum ℵBCKLP al omn[vid] vg (et. demid harl tol al, item am omisso *et*; contra fu *Petr. et Iac. et Ioh.*, al[lachm] *Petr. et Iac. et Cephas*) syr[utr] cop arm aeth Or[3,767] Ath[gall 5,212] Chr[811] semel (et[sem] κηφ. κ. ιακ.) Euthal[cod] Thdrt[3,399. 543] Dam Pelag ... Gb' πετροσ και ιακωβοσ cum DEFG d e f g fu go Thdrt [1,1216. 2,87] et [3,158. 331] (Nyss[1,226] ου γαρ μονον πετροσ και ιωανν. και ιακω. στυλοι τησ εκκλησ. εισιν) Or[int 2,163] (omisso *et*) Tert[marc 4,3. 5,3] Hier Ambrst al (Victorin *Petr. et Ioh. et Iac.*) ... A ιακωβοσ tantum omisso και κηφασ | εμοι: FG μοι | ινα ημεισ sine μεν cum ℵ*BFGHKLP al plu it vg go arm Or[3,724] et [4,431] et[cat cor 57] Chr[811] sem et [812] et [9,312] et[3,296] Euthal[cod] al ... Gb Sz add μεν, Ln [μεν] cum ℵ[a]ACDE al plus[30] cop syr[p] Bas[bapt 672] Chr[811] sem Thdrt[2,87] et [3,331] (item [3,158. 399. 543] ινα αυτοι μεν εισ τ. περιτ., ημεισ δε etc) Dam al

10. των πτωχων ινα cum ℵABCHKLP al omn[vi] Or[3,724] al mu ... DEFG ινα των πτωχ., item it vg etc | μνημονευωμεν: DEP d[scr*] Dam[paris] -νευομεν

Act 15, 35 11 Ὅτε δὲ ἦλθεν Κηφᾶσ εἰσ Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον
αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι κατεγνωσμένοσ ἦν. 12 πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν
Act 11, 3 τινὰσ ἀπὸ Ἰακώβου μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθον,
ὑπέστελλεν καὶ ἀφώριζεν ἑαυτόν, φοβούμενοσ τοὺσ ἐκ περιτομῆσ·
13 καὶ συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ
Βαρνάβασ συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει. 14 ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι
οὐκ ὀρθοποδοῦσιν πρὸσ τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ
Κηφᾷ ἔμπροσθεν πάντων· εἰ σὺ Ἰουδαῖοσ ὑπάρχων ἐθνικῶσ καὶ

---

11. *κηφασ* (Sz Gb'') c. ℵABCHP 10. 17. 31. 46. 67** 80. 115. 137. vg (et. am al; fu* *Petrus Cephas*; fu^{vict} demid al *Petrus*) syr^{sch} et syr$^{p\ mg}$ cop arm aeth Eus$^{hist\ 1,12,2}$ (ex Clem) Euthal^{cod} et$^{elench\ capp}$ (ap Zacagn^{626}) Dam Ambrst Pelag ... ς (= Sz Gb'') *πετροσ* cum DEFGKL al pler fu^{vi} demid al^{lachm} go syr$^{p\ txt}$ Chr^{813} Thphyl Oec (Tert$^{praescr\ 23}$ *quod allegant Petrum a Paulo reprehensum*, et$^{marc\ 1,20}$ *et ipsum Petrum caeterosque, columnas apostolatus, a Paulo reprehensos*) Victorin al | FG *ανθεστην*

12. *προ του γαρ* (37. *γαρ του*) *ελθ. τινασ*: d e *prius enim quam venisset quidam*, g** *priusquam enim veniret* (* *-rent*) *quidam* | *οτε δε ηλθον* cum ACD$^{b\,et\,c}$EHKLP al fere omn f vg syr^{utr} cop arm go Chr^{813} Euthal cod Dam al Victorin Ambrst al ... Ln *οτε δε ηλθεν* cum ℵBD*FG 45. 73. d e g. Accedit Or^{1,386} *οτι πετροσ ετι φοβουμενοσ τουσ ιουδαιουσ, παυσαμενοσ του μετα των εθνων συνεσθιειν, ελθοντοσ ιακωβου προσ αυτον αφωριζεν εαυτον* etc | *αφωριζεν*: L d^{scr} h^{scr} *αφοριζ.* | *εαυτον*: 17. d^{scr} o^{scr*} *αυτον* | *τουσ εκ περιτομησ*: FG add *οντασ*. Latini *eos qui ex circumcisione erant*

13. *συνυπεκριθησαν*: d e g Victorin *consenserunt cum illo* (g *ei*), f vg Hier *simulationi eius consenserunt*, Ambrst *simulaverunt cum illo* | *και οι* et. d e g syr^{utr} arm aeth Victorin Ambrst Hier. Item Or^{1,387} *και το αυτο πεποιηκασιν αυτω και οι λοιποι ιουδαιοι και βαρναβασ* ... B f vg cop go om *και* | *ιουδαιοι* (et. ℵ^{c}): ℵ* add *παντεσ* | P *ωστε και βαρναβα* (sic) *συναπαχθηναι* | *συναπηχθη*: ℵ^{c} inceperat *υ* super *α* ... 76. *συνυπηχθη*, a^{scr} *συνυπαχθηναι* | *αυτων τη υποκρισει* cum ℵA BCKL al pler Chr (et.^{3,433}) Dam al ... DEFGHP 17. 37. 73. 76. 93. b^{scr} o^{scr} Euthal^{cod} *τη υποκρ. αυτων*, item Victorin Ambrst *consentiret simulationi eorum*, g *simul ductus sit ypocrisi* ·/. *simulatione eorum*; d e f vg Hier *duceretur ab his* (f vg Hier *ab eis*) *in illa simulatione* (f vg^{cle} demid tol *in illam simulationem*)

14. *ειδον* cum ℵBCD*et^{c}EHK^{sil} al pler ... AD^{b}FGLP 37. Did$^{tri\ 168}$ *ιδον* | *οτι ουκ*: D* *ο. ουχ* | *ορθοποδουσιν* ut ABCDEFGP etc ... ℵHL etc *-δουσι* | *τω κηφα* (Gb') cum ℵABC 10. 17. 67** 137. vg (et. am harl** al^{lachm}, fu* *Petro Cephae*, fu^{vic} demid tol harl* *Petro*) cop arm aeth tar^{e} (syr^{sch} ubique) Clem ap Eus$^{hist\ 1,12}$ (spectat enim etiam huc testimonium istud, vide post) Did$^{tri\ 168.\ 367}$ Euthal^{cod} Thdrt Dial^{tri} (ap Thdrt^{5,947}) Phil^{carp} (Gall^{9,729}) Pelag. Ceterum Eus$^{hist\ 1,12,2}$ testatur

οὐχ Ἰουδαϊκῶσ ζῇσ, πῶσ τὰ ἔθνη ἀναγκάζεισ ἰουδαΐζειν; 15 *ἡμεῖσ*
φύσει Ἰουδαῖοι καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρτωλοί, 16 *εἰδότεσ δὲ ὅτι* 3, 11 Ro 3, 20
οὐ δικαιοῦται ἄνθρωποσ ἐξ ἔργων νόμου ἐὰν μὴ διὰ πίστεωσ Χρι-
στοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἡμεῖσ εἰσ Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα
δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεωσ Χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου, ὅτι Ps 142 (143), 2
ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σάρξ. 17 *εἰ δὲ ζητοῦντεσ*
δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ εὑρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοί, ἆρα
Χριστὸσ ἁμαρτίασ διάκονοσ; μὴ γένοιτο. 18 *εἰ γὰρ ἃ κατέλυσα*

---

ex Clementis sententia *κηφᾶν ἕνα γεγονέναι τῶν ἑβδομήκοντα μαθητῶν, ὁμώνυμον πέτρῳ τυγχάνοντα τῷ ἀποστόλῳ* ...... ς (= Sz) *τω πετρω* cum DEFGKLP al pler d e f g fu^{vic} demid tol harl* syr^{p} go Chr^{815} Dam Thphyl Oec Victorin Hier al | D*FG *ενπροσθεν* | *υπαρχων*: D* 3. 33. 35. 76. *ων* | *ουχ ιουδαϊκ.* cum ℵ*ACP 17. 37. Item ℵ^{c}B D* al pauc Chr^{3,483} Euthal^{cod} Dam *ουχι ιουδ.* ... ς *ουκ ιουδ.* cum D$^{b et c}$EFGK^{sil}L al pler Chr^{816} Thdrt al | *ζησ* post *και ο. ιουδ.* (et. Gb″) cum ℵABCFGP 17. 37. 73. 116. f g am fu demid tol arm Or^{4,412} Phil^{carp} Euthal^{cod} Hier Aug al ... ς Ti ante *και ο. ιουδ.* cum D^{gr}E^{gr}KL al pler vg^{cle} syr^{utr} go aeth (cop ante *εθνικωσ*) Chr^{816} et^{3,483} Thdrt Dam al ... d e Victorin Ambrst Sedul Agapet om *και* (om et. 74. a^{scr}) *ο. ιουδαϊκ.* | *πωσ* cum ℵABCDEFGP 17. 37. 39. 57. 71. 73. 80. 116. 179. 8^{pe} d e f g vg syr^{sch} cop arm aeth go Or^{4,412} Phil$^{carp\,729}$ Euthal^{cod} Dam ad h. l. et^{1,317} Victorin etc ... ς (= Gb Sz) Ti *τι* cum KL al pler syr^{p} Chr^{816} Thdrt ad h. l. et^{2,1047} Thphyl Oec | *αναγκαζεισ*: LP al *-ζησ*

15. *ημεισ*: 73. 118. syr^{p} add *δε*, item arm *γαρ*

16. ς Ln *ἁμαρτωλοί· ^{16}εἰδότεσ* etc | *δε* cum ℵBCD*E*FGL al plus^{10} it vg go Cyr$^{fid\,82.\,121.\,125}$ Thdrt^{2,1047} Hier Aug Ambrst al ... ς (= Gb Sz) om cum AD^{c}KP al pler syr^{utr} cop arm aeth Chr^{817} Dam al Victorin | *χριστου ιησου* (et. Ln$^{ed\,min}$) cum AB 17. vg^{codd} ap Ln Victorin Aug ad h. l. ... ς Ln$^{ed\,mai}$ *ιησου χριστου* cum ℵCDEFGKLP al fere omn it vg (et. am fu demid etc, sed vide ante) rell Chr Euthal^{cod} Cyr^{fid} Thdrt Dam al Hier Ambrst Aug$^{ep\,196}$ et^{alib} al | *εισ χριστον ιησουν*: B 17. 74. a^{scr} syr^{utr} cop aeth Thdrt^{2,1047} Aug$^{ep\,196}$ et$^{gra\,et\,arbi}$ (^{10,729}) al *εισ ιησ. χρι.* ... d^{scr} l^{scr} om *ιησουν* | *εκ πιστ. χριστου* cum ℵABCDELP al fere omn it vg rell Chr Euthal^{cod} Cyr$^{fid\,121}$ etc ... syr^{p} add *ιησου* c.*, item K 8^{lect} aeth Dam$^{parall\,633}$ add *ιησ.* ante *χρι.* ... F^{gr}G g Thdrt^{2,1047} Victorin Tich$^{reg\,3}$ (libere) nil nisi *εκ πιστεωσ* | *οτι* (Gb″) cum ℵABD*FG 17. 67** 177. 178. 179. 8^{pe} Euthal^{cod} Dam$^{parall\,633}$ ... ς Ti *διοτι* cum CD^{c}EKLP al pler Thdrt Dam ad h. l. al | *εξ εργ. νομου* ante *ου δικαιωθ.* cum ℵABCDEFGP 17. 37. 73. 116. 118. (a^{scr} *ουκ εξ εργ. νο. δικαι.*) 8^{pe} it vg syr^{utr} cop arm aeth Euthal^{cod} Thdrt^{2,1046} Dam ad h. l. et^{parall} Hier Ambrst al (item Victorin omisso *νομου*) ... ς (= Gb Sz) post *ου δικαι.* pon cum KL al pler go Thdrt ad h. l. Thphyl Oec

ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἐμαυτὸν συνιστάνω. 19 *ἐγὼ*
γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον ἵνα θεῷ ζήσω. 20 *Χριστῷ συν-*
εσταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστόσ· ὃ δὲ νῦν ζῶ
1, 4 Eph 5, 2 *ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντόσ με*
καὶ παραδόντοσ ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ. 21 *οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν*
τοῦ θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸσ δωρεὰν
ἀπέθανεν.

III.

1 *Ὦ ἀνόητοι Γαλάται, τίσ ὑμᾶσ ἐβάσκανεν, οἷσ κατ' ὀφθαλ-*
μοὺσ Ἰησοῦσ Χριστὸσ προεγράφη ἐσταυρωμένοσ; 2 *τοῦτο*

---

18. *συνιστανω* cum ℵABCD*FGP 17. 31. 67** 71. 80. 118. 153. Euthal[cod] Cyr[nest 86] ... ς (= Gb Sz) *συνιστημι* cum D[c]EKL al pler Chr[319] Thdrt Dam al

20. *συνεσταυρωμαι*: L -*ρομαι* | *χριστοσ*: FG 109. *ο χρι.* Cf et. Ign[intpol 346] (rom 8): *χριστω συνεσταυρωμαι· ζω δε ουκετι εγω, επειδηπερ ζη εν εμοι ο χριστ.* | *εν πιστει ζω* et. Clem[560] Dial[864] etc ... A om *ζω* | *του υιου του θεου* cum ℵACD[b et c]EKLP al omn[vid] f vg syr[utr] cop arm aeth go Clem Dial Chr[831] Euthal[cod] Cyr[glaph 277. 403] et[ador 408] et[fid 65] Thdrt Dam al Aug Hier Ambrst al ... Ln *του θεου και χριστου* cum BD*FG d e g (Victorin *in fide vivo filii dei et Christi*; in explicatione *hoc est in fide vivere et dei et Christi*)

III. 1. *εβασκανεν*: 1. 2. 3. 4. 33. 35. 44. 74. 76. 106. 115. 219. a[scr] al fere[25] cat[txt] et[com] Cyr[glaph 429] Thdrt[cod] ad h. l. et[1,668 cdd 2] et[2,40] *εβασκηνε* (-*νεν*). Dedimus autem sine additam cum ℵABD*FG 17* 67** d e f g fu al[lachm] syr[sch] cop (et. sah teste Gb, unde?) arm[zoh] et[cdd] are „exemplarib Adamantii“ ap Hier Caes[97] Chr[823. 834] Euthal cod Cyr[glaph 429] Thdrt[1,656] Tert[praescr 27] Victorin Aug Ambrst al. Praeterea cf Hier ad h. l. „Legitur in quibusdam codicibus: *Quis vos fascinavit non credere veritati?* Sed hoc quia in exemplaribus Adamantii non habetur, omisimus“; item in 5, 7: „Id quod nunc Latinus posuit interpres *veritati non obedire*, et in Graeco scriptum est *τη αληθεια μη πειθεσθαι*, in superiori loco ita interpretatus est: *non credere veritati.* Quod quidem nos in vetustis codicibus non haberi, in suo loco annotavimus, licet et Graeca exemplaria hoc errore confusa sint.“ ...... ς (= Gb Sz) add *τη αληθεια μη πειθεσθαι* (:: cf 5, 7) cum CD[c]EKLP al pler vg (et. am demid tol foriac al) go syr[p] arm[usc] aeth[utr] Or[int 2,878] Ps-Ath[391] (*μη πειθ. τη αληθ.*) Thdrt ad h. l. Dam al „quibusdam codicibus“ ap Hier (vide ante) Pelag al | *κατ*: D*E* *κατα* | *προεγραφη* (47. *εγραφη*) sine additam cum ℵABC 17* 23* 31. 38. 43. 52. 67** 72. 73. 93. f am fu** tol syr[sch] cop sah (teste Gb) arm aeth (Eus[lat] ap Gall[4,489] *quia ante oculos eorum descriptus*

μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε Ro 10, 17
ἢ ἐξ ἀκοῆσ πίστεωσ; 3 *οὕτωσ ἀνόητοί ἐστε; ἐναρξάμενοι πνεύματι*
νῦν σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε; 4 *τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῇ; εἴγε καὶ εἰκῇ.*
5 *ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα καὶ ἐνεργῶν δυνάμεισ ἐν ὑμῖν,*
ἐξ ἔργων νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆσ πίστεωσ; 6 *καθὼσ Ἀβραὰμ ἐπίστευ-* Gn 15, 6 Ro 4, 3
σεν τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰσ δικαιοσύνην. 7 *γινώσκετε ἄρα* Ia 2, 23
ὅτι οἱ ἐκ πίστεωσ, οὗτοι υἱοί εἰσιν Ἀβραάμ. 8 *προϊδοῦσα δὲ ἡ*
γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεωσ δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ θεόσ, προευηγγελίσατο
τῷ Ἀβραὰμ ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη. 9 *ὥστε* Gn 12, 3 Act 3, 25
οἱ ἐκ πίστεωσ εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ. 10 *ὅσοι γὰρ*
ἐξ ἔργων νόμου εἰσίν, ὑπὸ κατάραν εἰσίν· γέγραπται γὰρ ὅτι ἐπι- Dt 27, 26

---

est Ies. Chr. crucifixus) Euthal[cod] Cyr[esa 737] et[glaph 429] Thdrt[1,658] Archel[608] Aug ... ς (sed Gb[00]) Ti add *εν υμιν* cum DEFGKLP al pler d e g vg[cle] fu* demid harl go syr[p] Ps-Ath[391] (*προεγρ. εν υμιν, και τουτο εσταυρ.*) Chr Thdrt ad h. l. et[2,40] Dam al Victorin Ambrst al (sed demid al Victorin Ambrst Pelag al *et in vobis crucifix.*)

2. *θελω μαθειν*: D*et[c]EF[gr]G d e g *μαθ. θελ.* | *το πνευμα*: F* om *το*

3. *εναρξαμενοι* usq *επιτελεισθε* (Clem *-λειτε*) et. Clem[560] Or[int 1,61] etc ... K om

4. *επαθετε*: 37. *επαθατε*

5. *υμιν* bis: 17. Dial[tri] ap Thdrt[5,968] bis *ημιν* (pri et. 114.) | *εξ εργων νομου*: A add (:: ex v. 2.) *το πνευμα ελαβετε*

6. *καθωσ*: FG f g vg (et. fu tol, non item am demid harl) arm[cdd] (non item[ed ven]) Ambrst Pelag add *γεγραπται* | *αβρα. επιστευσεν*: FG f g fu al[lachm] syr[sch] arm Ambrst al *επιστ. αβρ.* | Versus 6. 7. 8. om („erasit de suo apostolo") Mcion teste Hier, nec contra testantur Tert et Epiph.

7. *αρα*: P 73. *γαρ* | *οι εκ*: C*[vid] om *οι* | *υιοι εισιν* cum ℵ*B Chr[827] Euthal[cod] Thdrt Ir[int 257] Victorin Amb[luc 8,1330] ... ς Ti *εισιν υιοι* cum ℵ[c]ACDEFGKP al pler (et L 106. 219. *εισ. οι υιοι*) it vg syr[utr] cop Dam al Ir[int 332] Tert[monog 6] Cyp[277] Ambrst al

8. *προϊδ. δε* (69. 80. om *δε*) et. Ir[int 257. 332] etc ... P Chr[827] *πρ. γαρ.* Libere syr[sch]: *nam praecognoscens deus quia ex fide iustificaret gentes* | *δικαιοι τα εθνη* et. Ir[int 257. 332] Cyp[277] Victorin etc ... ℵ 37. 73. 80. Cyr glaph[94] *τα εθν. δικαιοι* | *προευηγγελισατο*: D* 67** *προευηγγελισται.* Vertunt d e *pronuntiavit*, f vg Ir[int] Cyp Ambrst etc *praenuntiavit*, g *prae t pronuntiavit*; Victorin *praedixit* | *ενευλογηθησονται* (et. ς Gb Sz) cum ℵABCDEKLP al plu Euthal[cod] Cyr[ador 64] Thdrt Dam ... ς[e] *ευλογηθησοντ.* cum FG al vix mu Chr[827] Thphyl. Sed 76. 115. Chr Thphyl *εν σοι ευλογηθ.*, item arm ... d e om *εν σοι*

10. *οτι* cum ℵABCDEFGP 17. 73. 80. 118. 177. 178. d e f g syr[utr] arm Euthal[cod] Cyr[glaph 94] Dam ... ς (= Gb Sz) om cum KL al pler vg Or[4,560 not] Thdrt al (libere Chr[828] *επικαταρατοσ γαρ* omisso *γεγρ.*

κατάρατοσ πᾶσ ὃσ οὐκ ἐμμένει πᾶσιν τοῖσ γεγραμμένοισ ἐν τῷ
Hab 2, 4 He 10, 38 Ro 1, 17 βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ ποιῆσαι αὐτά. 11 ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶσ δι-
καιοῦται παρὰ τῷ θεῷ δῆλον, ὅτι ὁ δίκαιοσ ἐκ πίστεωσ ζήσεται·
Lv 18, 5 Ro 10, 5 12 ὁ δὲ νόμοσ οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεωσ, ἀλλ᾽ ὁ ποιήσασ αὐτὰ ζήσεται
ἐν αὐτοῖσ. 13 Χριστὸσ ἡμᾶσ ἐξηγόρασεν ἐκ τῆσ κατάρασ τοῦ νό-
4, 5 Dt 21, 23 μου γενόμενοσ ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα, ὅτι γέγραπται· ἐπικατάρατοσ
πᾶσ ὁ κρεμάμενοσ ἐπὶ ξύλου, 14 ἵνα εἰσ τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ

γαρ) | D* ενμενει | πασιν (sine εν) cum א*B 17. 31. 37. 67** 73. 116. 118. cat^{txt} Euthal^{cod} Cyr$^{\text{ador 55}}$ Dam ... ς Ln Ti εν πασιν cum א^{c}AC DEFGKLP al pler (it vg *non permanet in, non permanserit in*) Or$^{\text{4,580}}$ Chr$^{\text{828}}$ Cyr$^{\text{glaph 94}}$ Thdrt al (:: nec aliter LXX, unde etiam Eus$^{\text{dem 5}}$ ο μωσησ επισκηπτει λεγων· επικαταρατοσ etc) | γεγραμμενοσ: 109. 178. προγεγραμμ., B ενγεγραμμ. (B$^{\text{3}}$ εγγεγρ.), nec aliter affert (vide ante) Eus^{dem}

11. παρα τω θεω: D*FG 71. 80. 219* om τω ... Cyr^{glaph} παρα θεου | δηλον: D*E d e syr^{sch} ar^{e} add γεγραπται γαρ ... FG f g γεγραπται γαρ omisso δηλον

12. αλλα cum אD*E* ... ς Ln Ti αλλ cum ABCD^{c}E**FGKLP etc | ο ποιησ. αυτα sine additam cum אABCD*FGP 2. 17. 67** 80. 93. cat^{txt} it vg (et. am fu demid tol etc) syr^{sch} et$^{\text{p txt}}$ cop arm aeth Mcion$^{\text{epiph 319}}$ et $^{\text{350}}$ Chr$^{\text{828}}$ Cyr$^{\text{glaph 94}}$ Dam Ambrst Aug Hier al ... ς (= Gb Sz) add ανθρωποσ (:: ut LXX) cum D^{c}EKL al pler vg^{six} syr$^{\text{p mg}}$ Euthal^{cod} Thdrt al | εν αυτοισ: F^{gr}G g εν αυτω. Ceterum sic Mcion^{epiph} (utroq loco): μαθετε οτι ο δικαιοσ εκ πιστ. ζησεται. οσοι γαρ υπο νομον υπο καταραν εισιν· ο δε ποιησασ αυτα ζησεται εν αυτοισ. Ac pergitur in ελεγχω$^{\text{350}}$: το „μαθετε οτι ο δικ. –ζησεται“ etc

13. υπερ ημων: F^{gr} υπ. υμων | οτι γεγραπται (Gb″) cum ABCD*E*FG 17. 39. it vg aeth Ir$^{\text{int 210}}$ Eus$^{\text{ps 545}}$ Euthal^{cod} Dam Hil$^{\text{100}}$ Aug Hier Ambrst al ... ς γεγραπται γαρ cum אD^{c}E**KLP al pler syr^{utr} cop arm Ir$^{\text{210 gr}}$ (ex Thdrt) Did$^{\text{tri 125}}$ Chr$^{\text{829}}$ Cyr$^{\text{fid 90}}$ Thdrt al. Praeterea cf huc Hier ad h. l. „Scire non possum quare apostolus in eo quod scriptum est: *Maledictus a deo omnis qui pendet in ligno*, vel subtraxerit aliquid vel addiderit. Si enim semel auctoritatem LXX interpretum sequebatur, debuit, sicut ab illis editum est, et *dei* nomen adiungere. Sin vero, ut Hebraeus ex Hebraeis, id quod in sua lingua legerat putabat esse verissimum, nec *omnis* nec *in ligno*, quae in Hebraeo non habentur, assumere. Ex quo mihi videtur, aut veteres Hebraeorum libros aliter habuisse quam nunc habent: aut apostolum, ut iam dixi, sensum scripturarum posuisse, non verba: aut, quod magis est aestimandum, post passionem Christi et in Hebraeis et in nostris codicibus ab aliquo *dei* nomen appositum, ut infamiam nobis inureret, qui in Christum maledictum a deo credimus.“

14. η ευλογια: FG om η | εν χριστω ιησου cum ACDEFGKLP al omn^{vid} it vg cop syr^{p} arm Did$^{\text{tri 125}}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam etc (Chr$^{\text{830}}$ om, item

Ἀβραὰμ γένηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύ-
ματοσ λάβωμεν διὰ τῆσ πίστεωσ.
15 Ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον λέγω. ὅμωσ ἀνθρώπου κεκυ- Ro 3, 5 etc
ρωμένην διαθήκην οὐδεὶσ ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται. 16 τῷ δὲ Gn 13, 15
Ἀβραὰμ ἐρρέθησαν αἱ ἐπαγγελίαι καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. οὐ λέ- 17, 8 22, 18 etc
γει· καὶ τοῖσ σπέρμασιν, ὡσ ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡσ ἐφ' ἑνόσ· καὶ
τῷ σπέρματί σου, ὅσ ἐστιν Χριστόσ. 17 τοῦτο δὲ λέγω· διαθήκην Ex 12, 41
προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὁ μετὰ τετρακόσια καὶ τριάκοντα
ἔτη γεγονὼσ νόμοσ οὐκ ἀκυροῖ, εἰσ τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν.
18 εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκέτι ἐξ ἐπαγγελίασ· τῷ δὲ Ro 4, 14
Ἀβραὰμ δι' ἐπαγγελίασ κεχάρισται ὁ θεόσ. 19 τί οὖν ὁ νόμοσ;

---

cat^{txt}, quod a Chr pendere videtur) ... ℵB syr^{sch} aeth *εν ιησου χριστ.* | *επαγγελιαν* (et. Aug Hier etc): D*F^{gr}G k^{scr} d e g Ambrst Vigil varim^{747} *ευλογιαν*. Cf et. Tert$^{marc\,5,3}$ *accepimus igitur benedictionem spiritalem. Per fidem, inquit, ex qua scilicet vivet iustus.*

15. *αδελφοι*: A 73. 118. arm Dam post *κατ. ανθρ. λεγω* ... 39. aeth^{utr} om | *κεκυρωμενην*: C 17. Chr$^{831\,cod}$ et$^{savil\,mg}$ *προκεκυρ.* (:: ex v. 17) | *επιδιατασσεται*: D* *επιτασσεται*

16. *δε* et. Eus$^{eclo\,18}$ Cyr$^{glaph\,94}$ etc ... D*FG it vg Ir$^{int\,332}$ („sic dicens: *Abraham dictae sunt promissiones et*" etc) Ambrst al mu om | *ερρεθησαν* (Gb") cum ℵAB*CD*FGP 17. 73. 106. 109. 114. 121. al plus^{10} Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\,94.\,95}$ Thdrt ad h. l. et$^{2,48.\,1355}$ et$^{4,431.\,1174}$ Dam ... ς *ερρηθησαν* cum B^{3}D^{c}EKL al plu Chr^{831} Thdrt$^{1,1111.\,1228.\,1323}$ et^{4,15} al ... 76. 115. Eus$^{eclo\,18}$ Thphyl *εδοθησαν* | *ου λεγει*: 17. *ου λεγω* | *και* (47. 213. arm om) *τοισ σπερμασιν* et. Ir$^{int\,332}$ Or$^{int\,2,77.\,85.\,97}$ et$^{4,532.\,618}$ etc: D* d e cop aeth add *σου* | *αλλ*: B *αλλα* | *εφ* et. Eus$^{eclo\,18}$ etc ... FG *επι* | *οσ* et. Eus$^{eclo\,18}$ etc, d e f vg Or$^{int\,2,77.\,85.\,97}$ Amb$^{parad\,152}$ (non item$^{luc\,13,1455}$ et^{alib}) Hier Primas al *qui* ... D^{gr*}E^{gr}F^{gr**} Chr^{831} *ο*, item *quod* Ir$^{int\,332}$ Tert$^{carn\,chr\,22}$ et$^{marc\,5,4}$ Ambrst Aug$^{ep\,196}$ ac^{saep} al ... F^{gr*}G g *ου* (g *quo*)

17. *προκεκυρωμενην* (d e f g vg etc *confirmatum*, pariter ac v. 15): Chron^{94} *προκεκηρυγμενην* ... FG 52. 67** 115. al pauc Cyr$^{glaph\,94}$ *κεκυρωμενην* | *υπο του* (76. 80. 115. om) *θεου* sine additam cum ℵAB CP 17. 23* 67** 80. f vg cop aeth Euthal^{cod} Cyr$^{ador\,55}$ et$^{glaph\,94}$ Dam Hier Aug$^{doctr\,4}$ al ... ς (Gb^{oo}) add *εισ χριστον* cum DEFGKL al pler d e g syr^{utr} arm Chr^{831} Thdrt Chron^{94} Thphyl al Ambrst (sed d e g syr^{utr} Ambrst *in Christo*). Cf Primas qui in textu non habet, sed in explicatione scribit: *testamentum illud – quod Abrahae deus confirmavit in Christo.* | *ετη* post *τετραχ. κ. τριακ.* cum ℵABCDEFGP 17. 37. a^{scr} al^{7} it vg syr^{utr} cop Chr^{831} Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\,94}$ Dam Hier Ambrst al ... ς (= Gb Sz) ante *τετραχ.* (43. 49. 67. 69. 70. 76. 14^{lect} Thphyl *τριακοσ.*) *και τρι.* cum KL al pler Cyr$^{ador\,55}$ Thdrt Chron^{94} al

18. *ο θεοσ*: F suppletum habet *ο* supra lineam

Ro 5, 20 He 2, 2 Act 7, 53 τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρισ οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ
ἐπήγγελται, διαταγεὶσ δι' ἀγγέλων, ἐν χειρὶ μεσίτου. 20 ὁ δὲ μεσί-
1 Ti 2, 5 τησ ἑνὸσ οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ θεὸσ εἷσ ἐστίν. 21 ὁ οὖν νόμοσ κατὰ τῶν
ἐπαγγελιῶν τοῦ θεοῦ; μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ ἐδόθη νόμοσ ὁ δυνάμε-
νοσ ζωοποιῆσαι, ὄντωσ ἐκ νόμου ἦν ἂν ἡ δικαιοσύνη· 22 ἀλλὰ

---

19. *παραβασεων* et. Clem[421] Or[4,580 not] Eus[mcell 7] Cyr[ador 54] et[glaph 94] etc (et. Synod[antio] ap Rou[3,295]); f vg[cdd] ap Ln *propter transgressionem* (cf et. Luc[brug] „*Non mutes plurale in singulare* transgressionem“). Similiter Aug ad h. l. et[epist 177] et[alib] *transgressionis gratia*, item[ep 157] et[3 cont 2 ep pelag] *praevaricationis gratia* ... F[gr]G d e g (sub *aut*) m[1] Ir[int 182. 318] Ambrst *πραξεων*, *factorum*. Sed ex his F[gr]G g Ir[int] Ambrst om *χαριν*, ita ut singula aliter distinguenda sint, quemadmodum Ir[int 180] sic legitur: *Quid ergo lex factorum? Disposita per angelos in manu mediatoris posita est usquedum veniat* etc. Et idem[318] habet: *Legem factorum positam donec veniret semen.* Item Ambrst: *Quid ergo lex factorum? Posita est donec veniret semen* etc. Praeterea cf Aug ad h. l. „*Quid ergo?* Hucusque enim interrogatio est; deinde infertur responsio: *Lex transgressionis gratia proposita est*“ etc. Sed in Retractat[1,24] sic: „Cum exponerem: *Quid ergo?* – ita distinguendum putavi ut interrogatio esset: *Quid ergo?* ac deinde – quod quidem non abhorret a vero; sed melior mihi videtur ista distinctio, ut interrogatio sit: *Quid ergo lex?* et inferatur responsio: *Transgressionis gratia proposita est.*“ | *προσετεθη* (Gb') cum ℵABD[b et c]EKL(-*θην*)P al plex Syn[antio] Euthal[cod] Cyr[ador 54] et[glaph 94] Thdrt ad h. l. et[1,717] Dam Thphyl Oec. Item syr[utr] *addita est*, Aug *proposita est* ... Gb Sz *ετεθη* cum D*FG 71. 80. 109. 177. 179. Clem[421] Or[4,580 not] Eus[mcell 7], item *posita est* d e f g vg Ir[int 182] (et[318] vide ante) Hier Ambrst al *αχρισ*: nullus ut[vid] *αχρι* | *ου* et. Or Syn[antio] etc ... B 17. 71. Clem Eus[mcell] *αν* | *ῳ*: L al[20] (6 ap Scri) Cyr[ador] et[glaph] Thdrt[1,1222] Dam *ὅ*. Item[vid] cop (*semen promissum ei*) ... Chr[331 ed ante montf] *ωσ* | *διαταγεισ δι* (L n[scr] *δε*, 114. k[scr] om): Cyr[ador 54] *διαταγῇ* | *αγγελων* (et. C[2]): C* 3. 108* d[scr] Thdrt[2,848 cod] (teste Wtst) *αγγελου* | *μεσιτου*: B* D* *μεσειτου*, item v. sq *μεσειτησ*

20. *ο δε*: 17. *ο γαρ* | *ουκ*: D* *ουχ*

21. *του* (FG om) *θεου* c. ℵACDEFGKLP rell (31. *του* $\overline{\chi\upsilon}$) f g vg syr[utr] rell Chr[838] Euthal[cod] Cyr[ador 54] et[glaph 95] Thdrt Dam al Hier Aug ad h. l et[saep] Ambrst[edd ven et rom] ... B d e Victorin Ambrst ap Mill (alios) om, hinc Ln [*του θεου*] | *ζωοποιησαι* (et. C[2]): C* *ζωοποιειν* ... Cyr[glaph 95] *ζωογονησαι* | *οντωσ* (d e f vg *vere*): F[gr]G *αληθια*, g *veritate* | *εκ νομου ην αν* cum ℵ 3. 17. 57. 71. 80. 116. Item *εκ νομου ην* sine *αν* D* 2. 4* 73. 93. 213. Dam ... Ln Ti *εκ νομου* (B Cyr[ador] *εν νομω*) *αν ην* cum ABC Cyr[ador 54]. Item *εκ νομ. αν* sine *ην* 74. a[scr] (Cyr[glaph 95] *εκ νο. αν η δικαι. ην*) ... ς *αν εκ νομ. ην* cum D[b et c]EKLP al pler Chr Thdrt al ... F[gr]G[gr] nihil nisi *εκ νομου* (f g *ex lege esset*) | *η δικαιοσυνη*: F 108* om *η*

συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ Ro 11, 32
πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσιν. 23 *πρὸ τοῦ δὲ*
ἐλθεῖν τὴν πίστιν ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα συνκλειόμενοι εἰς τὴν 1 Pe 1, 5
μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι. 24 *ὥστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς*
ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν· 25 *ἐλ-*
θούσης δὲ τῆς πίστεως οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν. 26 *πάντες*
γὰρ υἱοὶ θεοῦ ἐστὲ διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· 27 *ὅσοι* Ro 6, 3 13, 14
γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε. 28 *οὐκ ἔνι* 1 Co 12, 13 Col 3, 11
Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλλην, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν
καὶ θῆλυ· ἅπαντες γὰρ ὑμεῖς εἷς ἐστὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 29 *εἰ δὲ*

---

22. *τα* (FGK Dam om) *παντα* (Dam *απαντα*): 115. Thphyl^{cod} *τους παντας* | *υπο αμαρτιαν* cum ℵBCD$^{b et c}$EKLP al pler Chr^{832} Cyr$^{ador 54}$ et$^{glaph 95}$ Thdrt al ... Ln *υφ αμαρτ.* cum AD*FG 37. 73. 116. Euthal^{cod} Dam | *ιησου* (17. om) *χριστου*: L *εν χριστω ιησου* ... aeth om

23. *συνκ-* cum ℵAB*D*FG ... ς Ln *συγκ-* cum B^{3}CD^{c}EK^{sil}LP al certe pler | *-κλειομενοι* (Gb') cum ℵABD*FGP 17. 31. 47. Clem^{116} Euthal^{cod} Cyr^{ador} et$^{glaph 95}$ et$^{fid 68}$ Dam ... ς (= Sz) Ti *-κεκλεισμενοι* cum CD^{c}EKL al pler Clem^{421} Chr^{833} Thdrt al

24. A syr$^{p mg}$ *παιδαγογος*. Cf Amb$^{ep 72}$ „paedagogus ergo, sicut etiam interpretatio Latina habet, doctor est pueri." | *γεγονεν* et. Clem^{116} Or$^{4,580 not}$ Cyr$^{hr 67}$ Cyr^{ador} et^{glaph} et^{fid} etc ... B Clem^{421} *εγενετο* | *εις χριστον* et. Clem$^{116. 155 421. 447. 476}$ Or$^{4,580 not}$ et$^{int 4,520}$ Cyr$^{hr 67}$ Chr^{833} Euthal^{cod} Cyr$^{ador 54}$ et$^{glaph 95}$ et$^{fid 68}$ Thdrt Dam Hil^{235} Victorin (*in Christo*) etc ... D*E*FG 8^{lect} d e f g fu al^{lachm} cop arm Ambrst add *ιησουν* (d e *in Christum Iesum*, f g vg^{cdd} Ambrst *in Christo Iesu*)

26. *υιοι*: ℵ* *υιοι οι*, sed *οι* notatum ipsa prima ut^{vid} manu | *δια της πιστεως εν χρι. ιησου* (a^{scr} *ιησου χριστου* pro *εν* etc): P nihil nisi *δια πιστεως*, Cyr$^{glaph 95}$ (non item$^{ador 55}$) *δια πιστ. της εν χ̅ω̅ ι̅υ̅*, Clem^{116} *δια πιστεως θεου εν χριστω ιησου*, sed praecedit *παντες γαρ υιοι εστε* (sine *θεου*)

28. *ουδε* bis: 33. Clem^{116} bis *ουτε* ... D^{gr*} *η* sec loco | *ουκ ενι αρσεν*: F^{gr*} om *ενι* | *αρσεν* (et. Clem^{116}): ℵ *αρρεν*, item (*ουκ αρρεν, ου θελυ*) Clem^{87} ... FG *αρσης* | *απαντες* (et. Ln$^{ed min}$) cum ℵAB^{3} ... ς Ln$^{ed mai}$ Ti *παντες* cum B*CDEFGKLP al omn^{vi} Clem^{116} Or^{3,439} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al | *εις εστε εν χριστω ιησου* (syr^{sch} *in Iesu Christo*) cum ℵ^{c}BCDEKLP al omn^{vid} syr^{p} Clem^{116} Ath^{709} Chr^{834} Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. (addita explicatione *τὸ εἷς ἀντὶ τοῦ ἓν σῶμα*) Dam al ... FG 17. d e f g vg (sed fu* om *unum*) Or^{3,439} et$^{int 3,77}$ Ath^{699} Bas$^{eth 253}$ Dial trin ap Thdrt^{5,918} (*αλλ οι παντες εν χ̅ω̅ εν εσμεν*) Phil^{carp} ap Gall^{9,727} (*οι γαρ πολλοι εν εσμεν εν χ̅ω̅*) al aliq Hil$^{425. 952}$ Victorin Aug Ambrst al *εν εστε εν χρι. ιη.* ... ℵ*A *εστε χριστου ιησου* (omisso *εις* post *υμεις*), sed ℵ* *εστε ε̈ν χ̅υ̅ ι̅υ̅*. Cf huc ex Naass ad 6, 15 notata.

Ro 9, 7 s *ὑμεῖσ Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα ἐστέ, κατὰ ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.*

IV.

1 *Λέγω δέ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμοσ νήπιόσ ἐστιν, οὐδὲν*
διαφέρει δούλου κύριοσ πάντων ὤν, 2 *ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπουσ ἐστὶν*
καὶ οἰκονόμουσ ἄχρι τῆσ προθεσμίασ τοῦ πατρόσ. 3 *οὕτωσ καὶ*
Col 2, 9. 20 *ἡμεῖσ, ὅτε ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἤμεθα δεδου-*
λωμένοι· 4 *ὅτε δὲ ἦλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ*
Eph 1, 10 Ro 1, 3 *θεὸσ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικόσ, γενόμενον ὑπὸ νόμον,*

---

29. *υμεισ χυ* et. f vg Aug$^{ep\,196}$ et^{alib} (a Victorino quid lectum sit non satis liquet) ... D^{gr*}E *υμεισ εισ εστε εν χω ιυ*, item d e fu al Aug ad h. l. *vos unum estis in Christo Iesu* (Aug sic: „*Si autem*, ut hic subdistinguatur et subaudiatur, *vos unum estis in Christo Iesu*, ac deinde inferatur, *ergo Abrahae semen estis*) ... F^{gr}G g Ambrst *υμεισ παντεσ εν εστε εν χω ιυ* | *αρα*: D^{gr*}F^{gr}G^{gr} add *ουν* | *σπερμα*: B *σπερματοσ*, item^{vi} cop ... 67** *σπερματα*, 68. *τεκνα* | *κατα* (ita cum ℵG*; ϛ Ln Ti *κατ* cum ABC etc) sine *και* cum ℵABCDE 17. 89** d e f vg cop arm aeth Thdor$^{mop\,128}$ (ap Fri) Dam Victorin Ambrst Aug$^{ep\,196}$ al ... ϛ (Gb^{oo}) praem *και* cum F^{gr}GKLP al pler g go syr^{utr} Chr^{834} Thdrt al

IV. 1. *λεγω δε*: FG f g add *αδελφοι* | *ων*: C* (post -*ντων*) vdtr omisisse; suppl C^{2}

2. *αλλα* cum ℵABC^{2}(* non liquet)DEP al plu Clem^{118} Euthal^{cod} ... FGL al sat mu (3 ap Scri) Or^{1,231} Chr Thdrt Dam *αλλ* | *αχρι*: L *αχρισ* | *τησ προθεσμιασ* et. Clem Or etc ... B add *τησ*

3. *ουτωσ και ημεισ* (vitiose P *υμεισ*) etc: Tert$^{marc\,5,4}$ „*Adhuc*, inquit, *secundum hominem dico, dum essemus parvuli, sub elementis mundi eramus positi ad deserviendum eis.*" Iam pergit Tert: „Atquin non est hoc humanitus dictum, non enim exemplum est sed veritas," etc | *ημεθα* cum ℵD*FG 17. 73. 118. (:: ita nemo antea) ... ϛ Ln Ti *ημεν* cum ABCD$^{b\,et\,c}$EKLP al pler Clem Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam

4. *γενομενον* ante *εκ γυν.* et. Clem^{118} ed (Or^{4,357} *ο ελθοντοσ του πληρωματοσ του χρονου απεσταλμενοσ υπο του θεου γενεσθαι εκ γυναικοσ και γενεσθαι υπο τον νομον*) Method^{309} Eus$^{mcell\,7.\,161}$ Ath^{891} Cyr$^{hr\,179}$ Chr^{835} Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\,253}$ et$^{fid\,107}$ et$^{nest\,2,38}$ Thdrt^{1,661} et^{3,563} (addit *και ουκ ειπεν· απεστειλεν αυτον γενεσθαι εκ γυναικοσ, αλλα· γενομενον εκ γυν. απεστειλεν*) et$^{4,385.\,1048}$ (et^{4,61} ex Basilio) Phot^{amphiloch} qu^{90} (ubi praecipit: *γενόμενον δεῖ λέγειν ἐκ γυναικόσ, ὥσπερ καὶ γενόμενον ὑπὸ νόμον, διὰ τοῦ ἑνὸσ ἀμεταβόλου· πρῶτον μὲν ἐκ τῆσ συνεχοῦσ παραδόσεωσ τῶν νοημάτων τε καὶ ῥημάτων· δεύτερον δὲ ὅτι γεγέννηται μὲν ὁ χριστὸσ ἐκ παρθένου, τῶν δύο γραφομένων κατὰ τὴν δευτέραν συλλαβὴν ἀμεταβόλων, οὐ μὴν δὲ γεννᾶται· ἅπαξ γαρ*

5 *ἵνα τοὺσ ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπολάβωμεν.* 3, 13
6 *ὅτι δέ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸσ τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐ-* Ro 8, 15
τοῦ εἰσ τὰσ καρδίασ ἡμῶν, κρᾶζον· Ἀββᾶ ὁ πατήρ. 7 *ὥστε οὐκέτι* Ro 8, 17
εἶ δοῦλοσ ἀλλὰ υἱόσ· εἰ δὲ υἱόσ, καὶ κληρονόμοσ διὰ θεοῦ.
8 *Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότεσ θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖσ φύσει μὴ*

ἐκ παρθένου γεγέννηται etc) al mu, item *factum* d e f g vg (et. am harl* al) go syr[utr] cop Ir[int 205] (ex[cdd plu], ante Mass ed *natum*) et[219. 318] Tert[carn chr 20] („Hoc quidem impressius, quod *factum* dicit quam *natum*" etc) Victorin etc ...... K *γεννομενον*, 1. 72. 73. 80. al plus[30] Clem[cod reg] Eus[mai 289] Thdrt ad h. l. et[1,310] et[4,684. 1286] Dam (etiam *γεννωμ. υπο νομ.*) cdd ap Phot (vide ante) *γεννωμενον*, item *natum* m[5] fu demid tol harl** al Cyp[288] Ps-Ath (Vigil) [570. 572. 585] Leo[serm 24] (non item[serm 33]) al

5. *εξαγορασῃ* (et. Clem[118] Meth[809] etc): FG Chr[835 cdd] Thdrt[1,300] *εξαγορασηται*

6. *οτι δε*: 37. 47. 80. *οτε δε* | *υιοι* et. vg[cle] am al Or[int 4,461] Aug ad h. l. (sed paullo post add *dei*). Praeterea Luc[brug]: „*non addas* Dei" ... D EFG d e f g m[10] vg[six] fu demid tol al go Tert[marc 5,4] („*ut certum esset nos filios dei esse, misit spiritum suum in corda nostra, clamantem*" etc) Hil[806] Victorin Hier Ambrst al add *του θεου*. Item Ps-Iust[expos 5 cod 1]. | *ο θεοσ*: B om | *το πνευμα του υιου αυτου*: Tert[marc] (vide ante) *spiritum suum* | *εισ τ. καρδ. ημων* cum ℵABCD*FGP al[15] d e f g m[10] am fu floriac mar al arm Or[int 4,461] Ath[186. 503. 552] (et[528. 588] ex[cdd]) Bas[3,41. 48] Euthal[cod] Cyr[nest 2,43] Ps-Ath[10. 184] al Tert[marc 5,4] Hil[858. 803] Hier Ambrst Ps-Ath[lat 534] al ...... ς (= Gb Sz, sed Gb') *εισ τ. κ. υμων* cum D[c]EKL al longe plu vg[cle] demid tol al go syr[utr] cop aeth Did[tri 118] Chr Cyr[fid 107] et[nest 70] Thdrt Dam Victorin Aug al | *κραζον*: P al pauc *κραζων* ... F[gr]G g arm[cdd] *εν ω κραζομεν* (sed G** g arm[cdd] *κραζομεν*) :: ex Ro 8, 15

7. *ει*: d e f vg[cle] (et. fu demid 109[lat] al, non item am al) *est* ... F[gr]G g om. Cf et. syr[p mg] *estis servi sed filii; si autem filii, et heredes.* | *αλλα* cum ℵABCD*FGP (et. L[sil]) etc ... ς *αλλ* cum D[c]EK[sil] al plu | *δια θεου* (*per deum*) cum ℵ*ABC* 17. f g vg cop Clem[118] Bas[3,8] (praem *ἡμεῖσ δὲ δείκνυμεν ὅτι καὶ ἐπὶ τοῦ πατρὸσ τὸ „δι' οὗ" τέτακται*) Did[trin 413] et[448] Cyr[ioh 48] Victorin Aug Ambrst Amb[spir 2,652] Primas al. Item F[gr]G[gr] *δια θεον*. Item *θεου* tantum arm aeth[ro] ...... ς *θεου δια χριστου* cum ℵ[c]C[3]DEKLP al pler d e go Did[tri 258] Chr[835] Euthal[cod] Thdrt ad h. l. (addit *συ δε και υιοσ και κληρονομοσ· ετυχεσ δε τουτων δια του χριστου, ου δια τ. νομου*) et[1,685] Dam (sed *δια χριστον*). Item addito *ιησου* ante *χριστου* 39. d[scr] k[scr] al pauc syr[utr] aeth[pp] Thdrt[4,1008] et[1,635 cod] ... marian** Hier *per Christum*, 238. 19[lect] *δια ιησου χριστου* ... 76. 115. Dial[maced 484] Thphyl *μεν* (115. Thphyl *κληρονομοσ μεν*) *θεου, συγκληρονομοσ δε χριστου* :: ex Ro 8, 17

8. *εδουλευσατε* post *θεον* cum ℵABCD[b et c]KLP al omn[vid] syr[utr] cop arm etc (et. Victorin[sem] Hier Amb[fid 5]) ... D*EFG d e f g m[56] vg go Vic-

οὖσιν θεοῖσ· 9 *νῦν δὲ γνόντεσ θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντεσ ὑπὸ*
3 *θεοῦ, πῶσ ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα,*
Col 2, 16 Ro 14, 5 *οἷσ πάλιν ἄνωθεν δουλεῦσαι θέλετε;* 10 *ἡμέρασ παρατηρεῖσθε*
καὶ μῆνασ καὶ καιροὺσ καὶ ἐνιαυτούσ; 11 *φοβοῦμαι ὑμᾶσ μήπωσ*
εἰκῇ κεκοπίακα εἰσ ὑμᾶσ.

12 *Γίνεσθε ὡσ ἐγώ, ὅτι κἀγὼ ὡσ ὑμεῖσ, ἀδελφοί, δέομαι ὑμῶν.*
οὐδέν με ἠδικήσατε· 13 *οἴδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆσ σαρκὸσ*
εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον, 14 *καὶ τὸν πειρασμὸν ὑμῶν*
ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε, ἀλλὰ ὡσ ἄγγε-

---

torin[sem] Ambrst Aug al (non probat Ir[int 181] *dicens: Si enim his qui non erant dii servistis, nunc cognoscentes deum, imo* etc) post *θεοισ* ¦ *φυσει μη ουσιν* (Gb″) cum ℵABCD*et[c]EP 17. 47. 71. 73. 80. 118. 177. k[scr] f vg go cop Bas[1,254. 287] Euthal[cod] Cyr[ador 204] et[thes 279] et[6d m] Dam al Amb[incarn 722] (vide post) Hier Aug al ... ς *μη φυσει ουσι* cum D[b]FG(FG *φυσειν*)KL al pler arm (syr[p] *qui non sunt natura*) Chr[836] Dial[trin 411] (in Ath[opp]) Cyr[incarn 701] Thdrt al Mcion[tert 5,4] ... κ d e m[56] aeth Ir[int 181] Victorin Ambrst cdd[lat] ap Amb[incarn 722] (ipse Amb praefert *his qui natura non sunt dii*, addens: *ita enim et in Graecis cdd. invenimus, quorum potior auctoritas est*) plane om *φυσει*

9. *νυν* cum ℵABCD[c]EKLP al omn[vid] Or[4,285] Eus[eclo 80] Euthal[cod] al mu ... D*FG *νυνει*, Cyr[incarn 701] *νυνι* | *γνοντεσ*: K al pauc *γνωντεσ* | *θεον*: FG praem *τον* | *υπο*: F *απο* | *θεου*: K 46. 109. 178. Or[4,285] Dial[trin 411] praem *του*. Cf huc Ign[intpol 242] (magnes 1) *δι ου εγνωτε θεον, μαλλον δε υπ αυτου εγνωσθητε.* | *επιστρεφετε*: D* 109. *επιστρεφεσθε* ... F[gr] G[gr] *επεστρεφεται* | *δουλευσαι* cum ℵB ... ς Ln Ti *δουλευειν* cum ACD EFGKLP al omn[vid] etc

10. *ημερασ*: K add *γαρ* | *κ. καιρουσ κ. ενιαυτουσ* et. m[56] f vg Or[1,788] Tert marc[5,4] Victorin Ambrst etc ... DEF[gr]G d e g Aug *κ. ενιαυτ. κ. καιρουσ* ... P om *και καιρ.* | Ln[ed min] *κ. ἐνιαυτούσ.*

11. *υμασ*: 2. 47. 73. 76. 115. Thphyl om, item vg[six] Amb[ep 23] al pauc | FG *εκοπειακα* (sic)

13. *οιδατε δε* (syr[sch] *γαρ*) ... D*F[gr]G 76. 80. d e g go Dam Victorin Aug ad h. l. et[alib] Ambrst om *δε* | *δι'*: FG *δια* | *τησ σαρκοσ*: FG 74. a[scr] om *τησ*

14. *τ. πειρασμ. υμων* cum ℵ*ABD*FG 17. 39. 67** d e f g vg cop Victorin Ambrst Aug Hier al, item addito *τον* C[2] Or(vid)[cat eph 158] (*ἐμφαίνεται γὰρ διὰ τούτων ὅτι ἐν τῇ σαρκὶ παύλου πειρασμὸσ ἑτέροισ ἐγίνετο*) ... ς Ti *τ. πειρ. μου τον* cum D[b]et[c]EKLP al pler syr[p] Chr[837] Cyr[thes 279] Thdrt Dam ... ℵ[c]C*[vid] 5. 10. 23. 31. 37. 44. 76. 80. 115. 123* syr[sch] arm aeth go Bas[eth 307] Euthal[cod] Thphyl tantummodo *τον*, quod Gb″ | *ουκ* (FG *ου*): ℵ* om (suppl[a]) | *αλλα* cum BFG Cyr thes[279] ... ς *αλλ* cum ℵACDEK[sil]LP al certe pler etc | *εδεξασθε*: C *εξεδεξ.* Ceterum sic ad *υμων* (pro *μου τον*) Lc[brug]: *Non facile mutandum est pronomen vestram in meam.*

λον θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡσ Χριστὸν Ἰησοῦν. 15 ποῦ οὖν ὁ μακα-
ρισμὸσ ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι εἰ δυνατὸν τοὺσ ὀφθαλμοὺσ
ὑμῶν ἐξορύξαντεσ ἐδώκατέ μοι. 16 ὥστε ἐχθρὸσ ὑμῶν γέγονα ἀλη-
θεύων ὑμῖν; 17 ζηλοῦσιν ὑμᾶσ οὐ καλῶσ, ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶσ
θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺσ ζηλοῦτε. 18 καλὸν δὲ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ
πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναί με πρὸσ ὑμᾶσ. 19 τέκνα

---

15. *που* cum ℵABCFGP 5. 6. 17. 31. 47. 67** 71. 73. f g vg syr[sch] et[p mg] cop arm aeth[pp] Euthal[cod] Dam Hier Pelag ... ς Ti *τισ* cum DEKL al pler d e go syr[p txt] aeth[ro] Thdor[mop] (ap Fri[127]: *τὸ οὖν „τίσ" ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ „ποῦ"*) Severian[cat 66] (*ἀντὶ τοῦ „οὐδείσ"*) Chr Thdrt (*τὸ „τίσ" ἀντὶ τοῦ „ποῦ" τεθεικεν*) Thphyl Oec Victorin Aug ad h. l. et[alib] Ambrst al | *ουν* sine additam cum ℵABCLP al plus[15] syr[utr] aeth[utr] Euthal[cod] Thdrt[cod] Dam Thphyl ... ς (= Gb[oo] Sz) add *ην* (FG *η*) cum DEKFG al longe plu d e g (*fuit t est*) go Chr Thdrt[ed] Aug Ambrst; item *εστιν, est* 115. f vg cop arm Victorin Hier al | *υμιν*: FG[gr] g om | *εδωκατε* sine *αν* cum ℵ*ABCD* 17. 47. Euthal[cod] Dam. Similiter FG *και εδωκατε*. Cf d e f g vg *eruissetis et dedissetis* ... ς *αν εδωκατε* cum ℵcD[c]EKLP al pler Chr[838] Thdrt al

16. *ωστε*: D*E*FG[gr] d e g Cyp[104] (non item Victorin Aug Hier Ambrst) add *εγω* | FG *εχθροσ* (F* *εκτρ–*) | *υμων* et. Clem[147] Or[3,220] etc (et. Victorin *inimicus vester*) ... d e f g vg Or[2,554] Eus[ps 21] Cyp[104] Aug Ambrst Hier *υμιν, vobis*. Cf et. Or[3,296] *εχθροσ γεγονα υμιν αληθευων*.

17. *αλλα* cum ℵABD[c]EFGK[sil]LP etc ... CD* al mu (3 ap Scri) Chr[838] Eus ps [148] *αλλ* | *εκκλεισαι*: 44. cdd teste Erasm *εγκλεισαι*, item *includere* sive *concludere* syr[sch] ar[e] ... 52. 73. *εκλυσαι* | *εκκλ. υμασ* cum ℵABCD EFGKLP al pler it vg rell Eus[ps] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al Victorin al ... ς[e] (non item ς·Gb Sz) *εκκλ. ημασ* cum minusc pauc, sed editum potius ut[vid] de coniectura Bezae | *θελουσιν*: P *θελοντεσ* | *ζηλουτε*: 37. 113. 219** l** *ζηλωτε*. Praeterea D*EFG d e f g Victorin Ambrst add *ζηλουτε δε τα κρειττω χαρισματα* (et Sedul: *charismata aemulamini*) :: ex 1 Co, 12, 31

18. *δε*: 17. *γαρ* ... D*FG h[scr] d e g (f *quoque*) Victorin Ambrst (item Amb[ps 36] et[vidui], sed non[interpell dav]) om | *ζηλουσθαι* (ℵB 17. 23. 39. *–σθε*) cum ℵABC 17. 23. 39. 109., item *aemulamini* f vg Hier Ambrst, similiter Dam *καλωσ δε ζηλουσθε*: contra Amb[interpell dav 4] et[ps 36] et[de vidui] Aug[doctr 4] et ad h. l. *aemulari*, Euthal[cod], ut etiam cop syr[p] arm aeth go ... ς Ti *το ζηλουσθαι* cum DEFGKLP al pler Chr[839] Thdrt Dam[paris] | *εν καλω παντοτε* ... FG[gr] g *παντοτε εν τω αγαθω* | *και μη*: DEFG *και ου* | Ln *πρὸσ ὑμᾶσ*,

19. *τεκνα* cum ℵ*BD*FG Eus[ps 406] et[mcell 26], item *filii* d e g Tert[marc 5,8] Or[int 3,857. 861. 883] Victorin Hil[156] ... ς Ti *τεκνια* cum ℵcACD[b et c]EKLP al certe pler Clem[556] Method[689] Eus[esai 409] Bas[1,151] et[eth 314] Chr[839] Euthal[cod] Cyr[ioh 148. 474] et[ador 260] et[anthropomor 370] et[alib] Thdrt[quater] Dam al, item *filioli* f vg Or[int 2,77. 130] et[saep] Hil[581] Hier Aug al :: *τεκνια* adamat Iohannes, nec id fluctuare solet, cf 13, 33. 1 Io 2, 1.

1 Co 4, 15 μου, οὓσ πάλιν ὠδίνω μέχρισ οὗ μορφωθῇ Χριστὸσ ἐν ὑμῖν,
20 ἤθελον δὲ παρεῖναι πρὸσ ὑμᾶσ ἄρτι καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν
μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.
21 Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντεσ εἶναι, τὸν νόμον οὐκ
Gn 21, 2. 9 ἀκούετε; 22 γέγραπται γὰρ ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺσ ἔσχεν, ἕνα ἐκ
τῆσ παιδίσκησ καὶ ἕνα ἐκ τῆσ ἐλευθέρασ. 23 ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆσ
Gn 17, 16 Ro 9, 9 παιδίσκησ κατὰ σάρκα γεγέννηται, ὁ δὲ ἐκ τῆσ ἐλευθέρασ διὰ τῆσ
ἐπαγγελίασ. 24 ἅτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα· αὗται γάρ εἰσιν δύο
διαθῆκαι, μία μὲν ἀπὸ ὄρουσ Σινᾶ, εἰσ δουλίαν γεννῶσα, ἥτισ
ἐστὶν Ἄγαρ. 25 τὸ γὰρ Σινᾶ ὄροσ ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ·

2, 28. 3, 18. 5, 21; Paulus vero *τεκνα* ponere solet, nuspiam – praeter h. l. – *τεκνια*. | *μεχρισ* cum ℵ*B 37. 116. Item huc respicit Method[719] *μεχρι περ ο χριστ. εν ημιν μορφωθη γεννηθεισ* ... ϛ Ln Ti *αχρισ* cum ℵ^c ACDEFGKLP al pler Clem[556] Meth[689] Eus[esa 400] al mu

21. *οι υπο νομ. θελοντεσ ειν.* et. Or[1,171. 2,799. 4,580 not] et[int 2,52] etc ... F^a Or[1,388. 537] et[cat cor 127] et[rom 12] Or[int 2,78. 87] Hil[246] *οι τον νομον αναγινωσκοντεσ* | *ακουετε* cum ℵABCF^a KLP al pler syr[utr] aeth go Or[1,171. 388. 537] et[cat cor] et[cat rom] et[int 2,78. 87. 3,52] Did[cat act 15,21] Chr[840] Euthal[cod] Cyr[glaph 75] et[zach 781] Thdrt al Hil[246] (*legem legentes non audistis quod Abraham* etc) Aug ad h. l. et[saep] Hier Amb[luc 2,1334] (hi Latt *audistis*) ...... DEFG 10. 31. 80. d e f g vg sah (cop vero *cognoscitis*) arm Or[2,799] Victorin Amb[abrah 4] Ambrst Aug[bis] (vide ap Sab) *αναγινωσκετε* (*legistis*)

23. *αλλ* ut ℵACDEFGKLP al omn[vi] Or[1,171. 587] et[4,580 not] etc ... B *αλλα* | *ο μεν* et. sah cop syr[p] arm go Or[1,171. 537] et[3,825] et[4,580 not] et[int 2,78. 3,52] etc Victorin Amb[abra 4] et[alib] Ambrst al ∴.. B f vg Tert[marc 5,4] Hil[246] Hier al om *μεν*, hinc Ln [*μεν*] | *γεγεννηται* et. Or[1,171. 537] et[3,825] etc ... D[gr*] 17. 37* 8[pe] syr[p mg gr] Or[4,580] *γεγενηται* (ut Sz edidit per incuriam.) | *ελευθερασ*: ℵ vitiose -*ριασ* | *δια τησ επαγγ.* cum BDEFG KLP al pler Or[1,171. 537] et[3,825] et[4,580] Thdrt ad h. l. et[1,299] al ... ℵAC 17. 73. b[scr*] o[scr] Euthal[cod] Cyr[glaph 75] et[zach 782] Dam *δι επαγγελιασ*, 3. 35. Chr[841] *κατ επαγγελιαν*

24. *αυται γαρ* (d e f vg *haec enim*) ... FG *αυτα γαρ*, g *haec t ea enim* | *δυο* cum ℵ^c ABCDEFGKLP al pler arm go Or[cat cor 127] Euthal[cod] Thdrt al ... ϛ (= Gb Sz) *αι δυο* cum ℵ* al vix mu Or[1,171. 537] Chr[841] Cyr[glaph 75] al | F[gr] G[gr] *διαθηκη* et *ορου σινα* et *γενωσα* (F* *γενοσα*), item I. al *ειτισ* | *δουλιαν* c. ℵADEFGLP al ... ϛ Ln Ti *δουλει-* c. BCK[sil] al plu

25. *το γαρ* (demid harl sah Ambrst *δε*, go om) sine additam (Gb') cum ℵCFG 17 (sed 17* ut[vi] *το δε*) f g vg sah arm[usc] aeth[utr] go Or[int 2,52] Epiph[695] Cyr[glaph 75] et[alib] Dam Victorin Ambrst (sed vide[com]) Aug ep[196] et[civ dei 15,2] ac[saep] al ...... ϛ Ti *το γαρ αγαρ* cum KLP 17** al pler d e syr[sch] et[p txt] arm[zoh] Chr[842] Cyr[zach 782] Thdrt ad h. l. et[1,4] Thphyl Oec (et Ambrst[com] „Causam Agar significare dicit Hierusalem terrenam, id est synagogam, quae in servitutem generat"). Item

συνστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἱερουσαλήμ, δουλεύει γὰρ μετὰ τῶν τέκνων
αὐτῆσ. 26 *ἡ δὲ ἄνω Ἱερουσαλὴμ ἐλευθέρα ἐστίν, ἥτισ ἐστὶν μήτηρ* He 12, 22 Ap 3, 12
ἡμῶν· 27 *γέγραπται γάρ· εὐφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα, ῥῆξον* Es 54, 1
καὶ βόησον ἡ οὐκ ὠδίνουσα, ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆσ ἐρήμου μᾶλλον
ἢ τῆσ ἐχούσησ τὸν ἄνδρα. 28 *ὑμεῖσ δέ, ἀδελφοί, κατὰ Ἰσαὰκ ἐπ-* Ro 9, 7 s
αγγελίασ τέκνα ἐστέ. 29 *ἀλλ' ὥσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννη-*
θεὶσ ἐδίωκεν τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτωσ καὶ νῦν. 30 *ἀλλὰ τί λέγει*
ἡ γραφή; ἔκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆσ· οὐ γὰρ μὴ Gn 21, 10. 12

το δε αγαρ ABD[gr]E[gr] 37. 73. 80. 40[lect] cop syr[p mg]. Sed d e (Ambrst[com ut vid]) om *σινα* | *οροσ εστιν*: ℵ add *ον* | *συνστοιχ-* cum BDEFG ... ς Ln *συστοιχ-* cum ℵACKLP etc | *συνστοιχει δε* (28. 45. 47. 73. om *δε*): D*FG it vg go Or[int 3,52] Victorin Ambrst al *η* (D* om) *συνστοιχουσα*, d e g *quae consonat huic* (*ei* g), f vg etc *qui coniunctus est ei*, Ambrst *qui coniungitur huic*, Or[int] *qui confertur huic* | *δουλευει γαρ* cum ℵABC D*F[gr]GP al mu d e g sah cop syr[p txt] arm Cyr[glaph 75] ... ς (= Gb Sz) *δουλ. δε* cum D[c]EKL al longe plu syr[p mg] go Chr[842] Euthal[cod] Thdrt Dam al ... f vg syr[sch] aeth Or[int 3,52] Hil[403] Hier Aug[ep 196 et civ dei 15,2 et alib] al *et servit*, Ambrst *serviens*

26. *ητισ εστιν* et. Ir[int 335] Or[1,183. 587 et 2,330 et alib et int 2,156] Eus[mcell 136 et esai 515 et ps 191. 201. 206] etc (cf et. Naass[hipp 106] *επι την ανω ιερουσαλημ, ητισ εστι μητηρ ζωντων*) ... ℵ* (sed suppl[a]) Victorin om | *ημων* sine *παντ.* cum ℵ*BC*DEFG 5. 6. 17. 67** 177. 178. it vg syr[sch et p mg] sah cop ar[e] aeth go Or[saep] Eus[persaep] Pamphil[pass 45] Cyr[842] Cyr[ioh 540. zach 782. 796 et glaph 75 et niceph 1,1210] Marc[mon 40] (Gall[8]) Thdrt[1,1217] (sed[cdd 2] *παντ. ημ.*) Isid[niceph 1,1409] Tert[marc 5,4] Hil[163] Ambrst Aug[ep 196 et doctr chr 4 et alib] al ... ς (= Gb Sz) *παντων ημων*, Ln [*παντ.*] *ημ.* cum ℵ[c]AC[c]KLP al pler syr[p txt] arm Ir[int 335] Or[int 2,156. 3,52] Eus[esa 484 et mcell 10] (*απαντων ημ.*, sed Gaisf om *απ.*) Cyr[hr 296] Macar[29] (Gall[7]) Euthal[cod] Thdrt ad h. l. et[saep] Dam al Hier Aug[civ dei 15 et alib]. Cf et. Polyc[3] *εισ την δοθεισαν υμιν πιστιν, ητισ εστι μητηρ παντων ημων.*

27. *η ου τικτ.* et. Clem[ro 2] ex Esaia Clem[444] Or[2,788. 3,179. 4,399] etc ... DE FG *η μη τικτ.*

28. *υμεισ* et *εστε* cum BD*FG 6. 17. 61. 67** (*υμεισ* et. k[scr] o[scr]) d e g sah aeth[ro] Ir[int 332] Or ap Hier[vallars 7,474] („Or hunc locum edisserens ita apostoli posuit exemplum: *Vos autem fratres secundum Isaac promissionis filii estis*") Victorin Ambrst Amb[abra 1,4,293 et spir 2,646] Tichon reg[3] ... ς *ημεισ* et *εσμεν* (:: cf 4, 31) cum ℵACD[c]EKLP al pler f vg syr[utr] cop arm aeth[pp] go Chr Euthal[cod] Cyr[glaph 75] Thdrt Dam al Hier Aug[ep 196] al | *ισαακ* cum ℵ[c]ABCFGKLP etc ... ℵ*DE d e *ισακ* | *τεκνα*: 47. *σπερμα*

29. *αλλ* ... B *αλλα*

30. *παιδισκην*: A cop add *ταυτην* :: ut LXX | *ου γαρ μη*: FG 37. om *μη* (non testatur Clem[347] *εἰ γὰρ οὐ κληρονομήσει ὁ υἱὸσ τῆσ παιδ. μετὰ*

κληρονομήσει ὁ υἱὸσ τῆσ παιδίσκησ μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆσ ἐλευθέρασ.
31 *διό, ἀδελφοί, οὐκ ἐσμὲν παιδίσκησ τέκνα ἀλλὰ τῆσ ἐλευθέρασ.*

V.

1 *Τῇ ἐλευθερίᾳ ἡμᾶσ Χριστὸσ ἠλευθέρωσεν. στήκετε οὖν*
καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλίασ ἐνέχεσθε.

τ. υἱοῦ τῆσ ἐλευθ., ἀλλὰ γ' οὖν etc) | *κληρονομησει* cum ℵBDEP 17. 30. 37. 47. 66. 76. 106. 109. 116. 122. al[2 scr] Euthal[cod] Thphyl :: ita et. LXX[ed] et A, sed cdd mu *-σῃ* ... ς Ti *-μησῃ* cum ACFGKL al plu Chr Thdrt Dam | *μετα του υιου* (et. ℵ[a]): ℵ* 47. om *του υιου* | *τησ ελευθερασ*: D*E*F[gr]G d e g demid Victorin Hier ad h. l. (non item esa[54]) Ambrst Aug[gest pelag] et[ioh 11,12] (non item[11,8] nec alibi) add *μου ισαακ* (d e *isac*) :: ex LXX. Ceterum Mcion, ut ex Tertulliani expositione[marc 5,4] recte concluditur, vv. 27—30 omisisse censendus est.

31. *διο* cum ℵBD* 17. 67** 115. arm Tert[marc 5,4] (*propter quod*). Item *itaque* d e f g vg Ambrst Hier (ad h. l.) al, *ergo* Victorin; *itaque igitur* go, nec aliter sah ... ς *αρα* cum D[c]KL al pler syr[p] Bas[eth 247] Chr[844] Thphyl Oec; FG Thdrt *αρα ουν* ... E miscens D*et[c] *διαραο* ... ACP 23. 57. 73. cop Euthal[cod] Cyr[glaph 75] Marc[mon 47] Dam Hier[esa 54] Aug ad h. l. et[alib] *ημεισ δε*, syr[sch] *nos igitur* ... 71. plane om, hinc Gb[oo] | *αδελφοι*: 17. syr[utr] add *μου*, cop *nostri* ... aeth Ambrst plane non expri | *τησ ελευθερασ*: FG om *τησ*

V. 1. *τῃ ελευθερια* ... FG d e f g vg go Tert[marc 5,4] Or[int 2,78] et[3,58] Victorin Hier ad h. l. et[esai 54] Ambrst Aug[ep 196] et[civ dei 15,2] *η ελευθερια*, atque sic Gb″ (Aug ad h. l. praeterit verba *qua libertate Christus nos liberavit*). Similiter aeth *quia Christus nos liberavit*. Praeterea non addidimus h. l. *ουν* cum ℵABC*DEFGP 10. 17. 31. 37* 47. 67** 71. 73. 80. 137. 177. 178. 179. it vg go sah cop arm syr[p] Or[int 2,78. 3,58] Euthal[cod] Cyr[glaph 75] Thdrt ad h. l. et[2,1579] Dam[2,160] (Tert[marc 5,4]) Victorin Hier Ambrst etc ... ς (= Gb Sz) add *ουν* cum C[c]KL al plu Marc[mon 47] Dam ad h. l. Thphyl Oec ... cop Chr *τῃ γαρ ελευθερια* | *ημασ χριστοσ* (*χριστ. ημασ*): ς Ti praem *ῃ* cum D[b]et[c]E(sed D[c]E *ημασ η χρι*)KL al longe plu Marc[mon 47] Chr[844] Cyr[glaph 75] Thdrt[bis] Thphyl Oec. Similiter (vide ante) FG it vg go etc ... omisimus (Gb[oo]) cum ℵABCD*P 2. 4. 17. 37* 46** 52. 73. 80. 113** sah cop arm Dam[bis]. Libere syr[sch] *state igitur in libertate illa qua Chr. nos liberavit*; syr[p] *in libertate qua Chr. redemit* (in[mg] *liberavit*) *nos state*. | *ημασ χριστοσ* (Gb″) cum ℵ*ABDEFGP 2. 17. 37. 43. 179. 14[lect] g am fu tol go Cyr[glaph 75] Dam[2,160] (d e *qua libertate nostra Chr. liberavit*) ... ς *χριστ. ημασ* cum ℵcCKL al pler f vg[cle] demid al[lachm] arm Chr (*χρ. υμασ*) Thdrt Dam ad h. l. al Tert[marc] Victorin Hier (sed[esa 54] *donavit nos Christus*) Ambrst al | *ηλευθερωσεν*: C* 37. *ελευθ.* | *στηκετε ουν* (et. Gb″ Sz) cum ℵABCFGP 10. 17. 31. 52. 67** 71. 73. al? (sunt igitur minusc nonnulli qui *ουν* utroq loc om, atque sic Gb edidit) g f vg[cod]

2 Ἴδε ἐγὼ Παῦλοσ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε, Χριστὸσ
ὑμᾶσ οὐδὲν ὠφελήσει. 3 μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ
περιτεμνομένῳ ὅτι ὀφειλέτησ ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. 4 κατ- Ia 2, 10
ηργήθητε ἀπὸ Χριστοῦ οἵτινεσ ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆσ χάριτοσ
ἐξεπέσατε. 5 ἡμεῖσ γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεωσ ἐλπίδα δικαιο-
σύνησ ἀπεκδεχόμεθα. 6 ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι
ἰσχύει οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστισ δι' ἀγάπησ ἐνεργουμένη. 6, 15 1 Co 7, 19
7 Ἐτρέχετε καλῶσ· τίσ ὑμᾶσ ἐνέκοψεν ἀληθείᾳ μὴ πείθε- 3, 1

---

go cop (syr[sch]) Bas[eth 247] cdd[2] Cyr[glaph 75] Or[int 2,139] Victorin Aug Ambrst ... ς (= Gb Sz) Ti om *ουν* cum DEKL 37. 47. 137. al sat mu d e vg syr[p] Bas[eth 247 ed] Chr Thdrt Dam etc | *ζυγω δουλ.* hoc ordine et. Bas[eth] etc Or[int 2,139] Victorin Hier Amb[ep 77] ... DEF[gr]G d e g go Aug Ambrst *δουλ. ζυγ.* | *δουλειασ* cum ℵAD*FGLP al ... ς Ln Ti *δουλειασ* cum BCD[b et c]EK[sil] al plu :: cf ad 4, 24 | *ενεχεσθε* (et. D[b]): D* et[c] 21. 24. 37. 46. 109. al pauc Thdrt[cod] Oec *ανεχεσθ.*

2. *ἴδε* ut D[c]KL al mu ... ς *ἰδέ* ... FG *ειδε* | *παυλοσ* (et. ℵ[a]): ℵ* om | *περιτεμνησθε* et. Or[1,615] et[cat rom 29] Epiph[112] et[118] etc: B n[scr*] *περιτεμησθε* | *ωφελησει*: L al pauc *-ληση*

3. *παλιν* et. Mcion ap Epiph[319] et[350] ... D*F[gr]G 73. 74. 76. a[scr] d e g go arm Chr[845] Thphyl Victorin Aug Hier Ambrst om | *οτι* et. Quartodecimani ap Hipp[275] etc (vide post) ... ℵ* om (suppl[c]) | *ποιησαι*: 61. 76. 80. 115. b[scr] o[scr] syr[utr] arm Mcion[epiph 319] et[350] Chr[845] Dam [1,317] (non item ad h. l.) al *πληρωσαι*. Sic autem Quartodecimani l. l.: *το ειρημενον υπο του αποστολου οτι διαμαρτυρομαι παντι περιτεμνομενω οτι οφειλετησ εστι του παντα τον νομον ποιησαι*. Item Mcion[epiph]: *μαρτυρομαι δε παλιν οτι ανθρωποσ περιτεμνομενοσ* (sed[319] *περιτετμημενοσ*) *οφειλετησ εστιν ολον τον νομον πληρωσαι*.

4. *απο χριστου* (Gb'') cum ℵBCD*FGP 31. 76. Thphyl ... ς Ti *απ. του χρ.* cum AD[c]EKL al pler Chr[846] Euthal[cod] Cyr[glaph 291] Thdrt Dam. Affert haec Graece et. Hier. | *εξεπεσατε* et. Epiph[118] Cyr[glaph 219] Euthal[cod] ... D[c]E 3. 37. 44. 48. 72. 74. a[scr] al[20] fere (pler ap Scri) Chr Thdrt Dam al *εξεπεσετε*

5. *απεκδεχομεθα* et. Clem[501] etc ... ℵ* *εκδεχ.* (*απεκδ.* ℵ[c])

6. *εν γαρ*: G* (sed suppletur antequam Latina accesserunt) 33. 39. 116. om *γαρ* | *χριστω ιησου*: aeth[utr] $\overline{ιυ}$ $\overline{χω}$ ... B Clem[501] om *ιησου*. Cf et. Tert[marc 5,4] „cur etiam praeputiationem negat quicquam valere in Christo, sicut et circumcisionem". | F[gr]G g ab *ουτε* pri ad *ουτε* posterius transiliunt (F spatio vacuo relicto) | *δι*: FG *δια*

7. *ενεκοψεν* cum ℵABCDEFGKLP al longe plu arm Caes[97] Chr[847] Euthal cod Cyr[thes 369] al mu ... ς (= Gb Sz) *ανεκοψε* cum minusc vix mu (sed et. Thdrt[ed]) | *αληθεια* sine articulo (et. Ln[ed min]) cum ℵ*AB ... ς Ln[ed mai] Ti *τη αληθεια* cum ℵ[c]CDEFGKL al omn[vid] Euthal[cod] Thdrt Dam al (Chr om verba *αληθ. μη πειθεσθ.*) | *μη πειθεσθαι*: FG f g vg[six] demid harl cdd[lat] ap Hier Lcif[218] Victorin (non item Aug

1 Co 5, 6 σθαι; 8 ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντοσ ὑμᾶσ. 9 μικρὰ ζύμη
1, 7 ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ. 10 ἐγὼ πέποιθα εἰσ ὑμᾶσ ἐν κυρίῳ ὅτι

Ambrst) add *μηδενι πειθεσθαι, nemini consenseritis* (harl *consentiscitis*). Contra Hier[7,487] „sequitur *Nemini consenseritis*. Sed quia nec in Graecis libris nec in his qui in apostolum commentati sunt hoc scriptum invenimus, praetereundum videtur.“ Cf et. Luc[brug] „*Quod sequitur in quibusdam exemplaribus:* Nemini consenseritis, *omnium correctorum iudicio superfluit.*“

8. *ουκ εκ του* et. Or[1,676] etc ... D* 14. 32. 49. d e (uterque: *suasio ex eo est qui vos vocat*) Or[1,114] Lcif[218] (*suasio vestra ex deo est qui vocat vos*) Victorin (*suasio vestra ex deo est, qui nos vocavit*) cdd[lat] ap Hier ad h. l. item ap Sedul ad h. l. (postquam dedit: *Persuasio vestra non ex eo est qui vos vocavit*, adnotat: „non ut male in Latinis codicibus legitur: *Persuasio vestra ex deo est*“) om *ουκ*. Sic locus Origenis: *και η πεισμονη εκ του καλουντοσ και ουκ εξ ημων*. Sed ista immixta sunt loco epistulae ad Rom. 9, 18 ss. ita ut praecedant verba: *τω γαρ βουληματι αυτου τισ ανθεστηκε* et sequantur *μενουνγε ανθρωπε, συ τισ ει ο ανταποκρινομενοσ* etc. Uberius autem Hier[7,487 vallars]: „In Latinis codicibus ita scriptum reperi: *Persuasio vestra ex deo est qui vocavit vos:* quod quidem puto *ex eo* fuisse et non intellectum paulatim ob similitudinem *ex deo* increbuisse, pro eo quod est *ex eo*. Sed nec sic potest stare sensus - Melius igitur et verius sic legitur: *Persuasio vestra non est ex eo* – Verum simpliciores quique putantes se deferre deo, ut persuasio quoque nostra in eius sit potestate, abstulerunt partem orationis *non*, et sensum contrarium apostolo reddidere.“ Ceterum etiam tol *ex deo* pro *ex eo* habet. Cf Luc[brug]: „*Persuasio haec*“ etc. „Non est omittendum pronomen *haec*, nec eius loco scribendum *vestra*.“

9. *μικρα*: L add *γαρ*. Victorin: *Nescitis quia modicum ferm. universam massam corrumpit?* | *ζυμοι* et. Or[3,309] (nisi spectat ad 1 Co 5, 6): Epiph[marc 319] et[351] ἀντὶ τοῦ „μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ“ ἐποίησε „δολοῖ“. At *δολοι* pro *ζυμοι* praebent D* (E* confuse) d e f vg (g *corrumpit t fermentat*) go Const[2,17,3] (*επει και ζυμη μικρα πληρωμα φυραματοσ δολοι* [Anast[quae 78] *ζυμοι* substituit]) Bas[regg 445] (sed[cdd 2] *ζυμοι*, item[regg 394] et[2,527]. Tamen et.[regg 514] *ινα μη μικρα ζυμη ολον το φυραμα δολωση*) Lcif[218] Victorin (addit „omne fermentum corruptio est panis“ etc) cdd ap Hier („male in nostris codd. habetur: *Modicum fermentum totam massam corrumpit*, et sensum potius interpres suum quam verba apostoli transtulit. Hac autem ipsa sententia Paulus et ad Corinthios utitur.“) cdd ap Sedul („ut male in Latinis codicibus“)

10. *εγω* cum ℵABCDEKL al pler etc: Ln add [*δε*] cum C*FGP 73. 106. 108. 109** f g demid arm Chr[10,409] Euthal[cod] Dam; item cop add *γαρ* | *εν κυριω* (et. Chr[848] *και ουχ απλωσ ειπε· πεποιθα εισ υμασ, αλλ· εν κυριω*. Paullo vero ante Chr[txt] *εν χριστω*. Item *εν κυριω* Chr[10,409. 12,131. 149]) ... B Chr[4,885] et[9,803] et[10,791] (atque etiam Chr[niceph]

οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταράσσων ὑμᾶσ βαστάσει τὸ κρίμα, ὅστισ ἐὰν ᾖ. 11 ἐγὼ δέ, ἀδελφοί, εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι διώκομαι; ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ. 12 ὄφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντεσ ὑμᾶσ.

13 Ὑμεῖσ γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰσ ἀφορμὴν τῇ σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆσ ἀγάπησ δουλεύετε ἀλλήλοισ. 14 ὁ γὰρ πᾶσ νόμοσ ἐν ἑνὶ λόγῳ πεπλήρωται, ἐν

2,443) om | φρονησετε (17. 114. -σητε, 73. φρονειτε): FG[mg] add ην (debebat potius ῆ scribi i. e. verti) εχι η αληθια του χριστου, f g[mg] *quam habet veritas christi* | οστισ εαν (et. Ln[ed min]) cum ℵABP 17. 39. 73. 238. al[2 scr] Dam[parall 606] ... ϛ Ln[ed mai] οσ̄τ. αν cum CDEFGK[sil]L al plu Dial[f 30] Chr Euthal[cod] Thdrt al | ᾖ: 116. Euthal[cod] ειη

11. εγω δε: 1. 74. 108* om δε, o[scr] om εγ. δε | ετι pri (C* ειτι): D*F[gr]G al[7] d e g demid go arm Victorin Ambrst Hier om | σταυρου (23* χ̄ῡ): AC 39. 49. 57. 114. cop aeth[utr] (et. Hier[com], non[txt]) add του χριστου | ἄρα: D[c]E 37. ἆρα | κατηργηται: Hier ad h. l. „*evacuatum est*, sive ut in Graeco melius habet, *cessavit*"

12. οφελον: D[c]EKL al mu ωφελον | αποκοψονται: DEFG al pauc -ψωνται | C αναστατοντεσ, ℵ* αναστανтουντεσ

13. υμεισ γαρ: F[gr]G[gr] 80. syr[utr] Aug[ioh 41,8] (non item ad h. l. nec alibi) Pacian[270] (Gall[7]) Chr[851] υμ. δε | επ ελευθερια: 17. επ ελευθεριασ, 46. 109. επ ελευθεριαν | την ελευθεριαν: 37. 71. 73. 116. syr[sch] etp c.* arm aeth add υμων | τη σαρκι et. Clem[529] Or[int 1,41] etc ... D* 17. d e f vg go Victorin Aug ad h. l. et[alib] Amb[ep 37] al (non item Hier Ambrst al) τησ σαρκοσ. Praeterea FG f g vg cdd[lat] ap Hier Ambrst Amb[ep 37] add δωτε, *detis*. Quam in rem Hier ad h. l. „subauditur *detis*: quod quia in Graeco non habetur, Latinus posuit interpres". Similiter Victorin add *abutamini* (sic: *tantum ne libertate in occasionem carnis abutamini*). Cf et. Clem[529] κἂν ἐπ' ἐλευθερίᾳ κεκλῆσθαι λέγωσιν ἡμᾶσ, μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰσ ἀφορμὴν τῇ σαρκὶ παρέχωμεν. | δια τησ αγαπησ: DEF[gr]G 31. d e g vg[cle] cop go Bas[regg 455] Victorin Ambrst Amb[ep 37] et[77] (non item[paradis 178]) τη αγαπη του πνευματοσ (d e *per caritatem spiritu*)

14. νομοσ: KL 4. 13. 33. 35. 39* 72. 108. 113[mg] 117. 238. λογοσ | εν ενι λογω (et. syr[p mg]): Mcion[epiph 319] et[351] υμιν (sic: ο γαρ πασ νομοσ υμιν πεπληρωται· αγαπησεισ τ. πλησ. σου ωσ σεαυτον.), et Mcion[tert 5,4] *in vobis* (*Tota enim lex in vobis adimpleta est: Diliges proximum tuum tanquam te*) ... syr[p txt] *in paucis* ... D*EF[gr]G d e g go Victorin Ambrst praem εν υμιν: propter has lectiones variantes Gb[o] | πεπληρωται cum ℵABC 17. 21. 23. 37. 39. 71. 116. Mcion[epiph] et[tert] (vide ante) Euthal[cod] Dam[parall 353] (et. Dam[paris]) Aug ad h. l. (*impleta est*) ... ϛ πληρουται cum DEFGKLNP al pler Chr[852] Thdrt Dam ad h. l.; item *impletur* it vg arm Victorin Hier Ambrst Aug[trin 8] al. Libere Amb[77] *Et in hoc verbo omne mandatum instauratur, et in isto uno sermone impletur: Diliges* etc. | εν τω (et. Aug ad h. l. *in eo quod Diliges*

Lv 19, 18 Mt 22, 39 Ro 13, 8 s etc *τῷ· ἀγαπήσεισ τὸν πλησίον σου ὡσ σεαυτόν.* 15 *εἰ δὲ ἀλλήλουσ*
δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπ᾽ ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.
16 *Λέγω δέ, πνεύματι περιπατεῖτε καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸσ οὐ*
μὴ τελέσητε. 17 *ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματοσ, τὸ δὲ*
πνεῦμα κατὰ τῆσ σαρκόσ· ταῦτα γὰρ ἀλλήλοισ ἀντίκειται, ἵνα μὴ
Ro 8, 14 6, 11 *ἃ ἐὰν θέλητε ταῦτα ποιῆτε.* 18 *εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἐστὲ*
ὑπὸ νόμον. 19 *φανερὰ δέ ἐστιν τὰ ἔργα τῆσ σαρκόσ, ἅτινά ἐστιν*

---

etc, item$^{trin\ 8}$ *in eo quod scriptum est: Diliges* etc; item$^{grat\ et\ lib\ arbi}$ *in eo quod* etc) ... D*FG it vg (non item syr^{utr}) Mcion^{epiph} et^{tert} (vide ante) Victorin Hier Ambrst al om | *αγαπησεισ*: P -*σησ* | *σεαυτον* cum ℵABCDEKN** 17. al permu (6 ap Scri) Mcion$^{epiph\ 319.\ 351}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et$^{parall\ 353}$ ... ς (= Gb Sz) *εαυτον* cum FGLN*P al longe plu Chr Thphyl Oec :: cf ad Ro 13, 9

15. *αλληλουσ*: D*et^{c}EFG d e f g Cyp$^{12.\ 304}$ Victorin Aug post *δακν. κ. κατεσθ.* pon | *υπ* cum ℵ*BD*FG 37. 47. 74. a^{scr} g^{scr} Bas$^{esai\ 554}$ Chr^{832} Euthal^{cod} Dam$^{parall\ 328}$ Thphyl ... ς Ti *υπο* cum ℵ^{c}ACD^{b}et^{c}ELNP al pler Or^{3,415} Bas$^{eth\ 280}$ Thdrt Dam ad h. l. Oec | *υπ αλληλων*: D*et^{c}E F^{gr}G d e g cop Cyp^{12} et^{304} Hil^{88} et^{119} Victorin Aug (non Ambrst Hier) post *αναλωθητε* pon

16. *ου μη τελεσητε* et. Clem^{591} etc ... D^{c}E *ου μη τελεσετε*. Item *non perficietis* it vg Or$^{int\ 1,41}$ Victorin Aug Hier etc

17. *επιθυμει*: L -*μη* | *ταυτα γαρ* cum ℵ*BD*EFG 17. it vg cop Cyp$^{308.\ 323}$ Aug Hier al ... ς Ti *ταυτ. δε* cum ℵ^{c}ACD^{c}KLP al pler vg$^{cdd\ lachm}$ (sed non am fu demid tol harl) syr^{p} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et$^{parall\ 398}$ ... go Clem^{591} *ταυτα ουν*, syr^{sch} arm aeth Or$^{int\ 1,139}$ et ^{4,570} *et* - | *αλληλοισ* ante *αντικειτ.* cum ABCDEFG al^{10} it vg go arm Euthal^{cod} Dam$^{parall\ 398}$ (atque et.^{paris}) Or$^{int\ 1,139}$ et^{2,78} et^{4,570} Hier Aug Ambrst (Clem^{591} om *αλληλοισ*) ... ς (= Gb Sz) *αντικ. αλληλ.* cum ℵKLP al pler syr^{utr} cop Chr^{853} Thdrt Dam ad h. l. | *αντικειται*: L 46. 48. 71. 72. 76. 115. al plus^{10} Dam^{parall} (et.^{paris}) Thphyl -*κεινται* | *ἃ* ... D^{gr*}F^{gr}G^{gr} *ὃ*, item syr^{sch} go ... 31. *οσα* ... B* om | *εαν* cum ℵAB^{2} 39. 47. 74. a^{scr} Euthal^{cod} ... ς Ti *αν* cum B*(*ινα μη αν* sic) C^{2}DEFGK^{sil}LP al pler Clem^{591} Chr Thdrt Dam ad h. l. et$^{parall\ 398}$ ... C* om ... Ln$^{ed\ min}$ *εαν* et$^{ed\ mai}$ [*εαν*] | *ποιητε* et. Clem etc ... L al pauc Euthal^{cod} *ποιειτε*

18. *ουκ* ... ℵ^{c}C al^{10} syr^{p} Did$^{tri\ 214}$ Aug ad h. l. (*non adhuc*) add *ετι*

19. *ατινα εστιν*: ς (= Gb Sz) add *μοιχεια* (ℵ^{c}D* -*χια*) cum ℵ^{c}DEFGKLN al pler d e (f g) go syr^{p} arm Or^{2,632} Ir$^{int\ 305}$ Cyp$^{209.\ 323}$ Lcif^{183} Aug civ dei ^{14,2} [non item alibi] Ambrst cdd^{lat} ap Hier (sed FG f g Or Ir^{int} Cyp bis Lcif Aug^{civ} *μοιχειαι, adulteria*). Item 76. 115. Epiph^{2,88} libere Chr Thphyl post *πορν.* add ... om cum ℵ*ABCP 17. 47. 57. vg cop syr^{sch} ar^{e} aeth Clem^{591} Mcion$^{epiph\ 319}$ et^{351} Ephr^{159} Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\ 336}$ Dam$^{parall\ 686}$ (et.^{paris}) Tert$^{pud\ 17}$ (*In primis posuit fornicationem, immunditiam, lasciviam,*) Or$^{int\ 1,146}$ et^{4,694} Hier ad h. l. (i. e.^{7,510} „in La-

πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, 20 εἰδωλολατρεία, φαρμακεία, Ro 1, 29 ss 1 Co 6, 9 s
ἔχθραι, ἔρισ, ζῆλοσ, θυμοί, ἐριθεῖαι, διχοστασίαι, αἱρέσεισ, 21 φθό- Col 3, 5 ss Eph 5, 5
νοι, μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοισ, ἃ προλέγω ὑμῖν καθὼσ

---

tinis cdd. adulterium quoque et impudicitia et homicidia in hoc catalogo vitiorum scripta referuntur; sed sciendum non plus quam quindecim carnis opera nominata.") | *πορνεια* (ℵ[c]D* *-νια*) *ακαθαρσια ασελγεια* (D*P *-για*): FG[r]G g *πορνειαι ακαθαρσειαι ασελγειαι* (sed g *impudicitia*), item Or[2,632] (omisso *ακαθαρσ.*) Cyp[209. 328], atque *fornicationes* et. Ir[int] Lcif, *impudicitiae* et. Or[int 1,146]

20. *ειδωλολατρεια* cum ℵABD[c]EKLN*P etc ... CD*N** al plu (10 ap Scri) Mcion[epiph 319] *-λατρια*, FG[r]G[r] Mcion[epiph 351] conc[carth] ap Cyp[331] *-λατριαι*, Or[2,632] *-λατρειαι*, d *idololatrocinia* | *φαρμακεια* (ℵD*P al aliq *-κια*): FG 116. l[scr] al Clem[591] *φαρμακειαι*, d[scr] al Dam[paris] *-κιαι*. Item *veneficia* d e f g vg syr[p] (non syr[sch] cop go etc) Ir[int 305] Or[int 4,694. 1,146] Cyp[209. 328] Lcif[183] etc | FG *εχθραι* ... syr[sch] aeth *εχθρα* | *ερισ* cum ℵABD* al[20] fere (6 ap Scri) syr[sch] aeth ... ς *ερεισ* cum CD[b et c]EFGKLNP al plu it vg (habent *contentiones*) go syr[p] cop arm Mcion[epiph 319. 351] Clem[597] Ephr[159] Chr[856] Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. et[parall 686] (et[paris]) Ir[int 305] Or[int 1,146. 4,570] et[694] Cyp Lcif Latt rell. Cf et. Iust[or ad gent 5] *επιθυμιαν, δι ησ παν δεινον φυεται, εχθραι, ερεισ, ζηλοσ, εριθειαι, θυμοι, και τα ομοια τουτοισ* :: cf huc inprimis 2 Co 12, 20 ubi pariter atque h. l. *ερισ* et *ζηλοσ* praeferenda duximus | *ζηλοσ* cum BD[gr]*E[gr]F[gr]G[gr](hi[2] *ζηλουσ*)P 17. (latet A) syr[sch] aeth go Or[int 4,570] (*inimicitias certamina zelum furorem contentiones dissensiones haereses*) conc[carth] ap Cyp[331] (*inimicitiae certamina zelus ira divisiones haereses*) Dam[parall] (cf et. Iustin l. l.) ... ς *ζηλοι* cum ℵCD[b et c]KLN al pler d e f g vg syr[p] cop arm Mcion[epiph] Clem, Ephr al mu Ir[int] Or[int 1,146] et[694] (*inimicitiae contentiones aemulationes irae rixae discordiae haereses*) Cyp Lcif Latt[rell] | *θυμοι*: syr[sch] conc[carth] ap Cyp Or[int 4,570] (Ir[int] fluct lectio) *θυμοσ* | *εριθειαι* ut ℵB[3]KLP (*αιριθειαι*) etc (et. Euthal[cod] Dam[paris]) ... B*FG *ερειθειαι*, ACD*N 114. e[scr] al aliq *εριθιαι* (A *αιρι-*) ... 44. *εριθια*, item syr[sch] | *αιρεσεισ*: ℵ *-σισ*. Ceterum Hier in comm: „Septimum locum inter carnis opera *contentio* possidet" – „Post contentionem octava succedit *aemulatio*, quae Graeco sermone *ζηλοσ* significantius et notius appellatur." Sed non satis accurate in ea expositione ipsius apostoli verbum repetisse videtur, ut statim post habet: „*Ira* deinde succedit".

21. *φθονοι* sine *φονοι* cum ℵB 17. 33. 35. 57. 73. f* demid Mcion[epiph 351] (per errorem ut[vid] altero loco i. e.[319] *φονοι* pro *φθονοι* habetur) Clem[591] Euthal[cod] Chr[1,456] Ir[int 305] Or[int 1,146] et[4,570. 694] Aug ad h. l. et[ep 29] et[ep 93] ac[saep] Hier ad h. l. et[tit 3]. Dicit ad h. l. singula percensens: „*Haereses* sequitur *invidia*, quam non putemus idem esse quod zelum." Nec magis *φονοι* numero „quindecim" carnis operum (vide supra) continetur ...... ς add *φονοι*, Ln [*φονοι*] cum ACDEFGKLP al pler it vg (sed vide ante) cdd[lat] ap Hier syr[utr] cop arm aeth go Ephr[159] Chr[856] Thdrt ad h. l. et[4,471] (sed eo loco om *φθονοι*) Dam

προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντεσ βασιλείαν θεοῦ οὐ
Eph 5, 9 *κληρονομήσουσιν.* 22 *ὁ δὲ καρπὸσ τοῦ πνεύματόσ ἐστιν ἀγάπη,*
χαρά, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότησ, ἀγαθωσύνη, πίστισ,
23 *πραΰτησ, ἐγκράτεια· κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστιν νόμοσ.*
24 *οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖσ πα-*

(et. Dam[paris]) Lcif[183] Ambrst (Cyp[209] *homicidia* post *veneficia* ponit) al | *κωμοι*: ℵ 37* *κωμαι* ... K om | *καθωσ* sine *και* cum ℵ*BFG[gr] f vg (et. am fu demid al) syr[sch] aeth go Tert[pud 17] Cyp[209] Lcif[183] Aug[ep 29] ac[saep] al ... ς Ti add *και*, Ln [*και*] cum ℵ[c]ACDEKLP al omn[vid] d e g tol (al[lachm]) syr[p] cop arm Mcion[epiph] Clem[591] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam Ir[int 305] Hier Ambrst | *προειπον* (et. ℵ[c]): ℵ* *ειπον* ... D*E**FG *προειρηκα*

22. ℵ[corr] eccles om *δε* | *αγαθωσυνη*: DEFGLP al aliq Dam ad h. l. et[parall 398] (et.[paris]) *αγαθοσυνη*

23. *πραϋτησ* cum ℵABC 17. 31. 47. 80. 118. Cyr[hr 283] Doroth[450] (Gall[12]: *τοισ παρα τω αποστολω ηριθμημενοισ καρποισ του πνευματοσ, αγαπη, μακροθυμια, χαρα, ειρηνη, χρηστοτητι, αγαθωσυνη, πιστει, πραϋτητι και τη κατα παντων των παθων εγκρατεια*) ... ς *πραοτησ* cum DEFGKLNP al pler Clem[591] Or[3,768] et[cat cor 48] Meth[739] Bas[eth 290] Chr[857] Euthal[cod] Thdrt Dam (et.[paris]) | *εγκρατεια* (DEFG *ενκρ-*, D*P *-τια*) sine additam cum ℵABCD[c]KLP al omn[vid] am fu harl syr[utr] rell Clem[591] Or[3,768] et[cat cor 48] Meth[739] Marc[mon 44] (Gall[8]) Euthal[cod] etc ... D*EFG d e f g vg[cle] (et. demid tol) go Bas[eth 290] Pallad[praef hist laus] Ir[int 305] Or[int 2,92] Cyp[209. 323] Ambrst al add *αγνεια* (*-νια*), item ℵ[corr] 73. 118. *υπομονη*

24. *οι δε* etc ... Cyp[175] et[323] *qui enim*, nec aliter auct[dupl mart 586] | *χριστου ιησου* cum ℵ (sed* praem *κυριου* quod delet[a] nisi est ipse*) ABC ℵ[corr]P 17. 47* 80. sah cop (aeth[utr] *Iesu Christi*) Bas[regg 525 cod] (et cod alius *οι δε ιυ χυ*) Doroth[460] Procop[esa 705] Cyr[ioh 890. 1068] et[glaph 3] et[saepo] (sed[ioh 1059. ador 75] *οι δε του ιησου χριστ.*) Dam (item Dam[paris] *ιυ χυ*) Aug ad h. l. (*qui sunt in Christo Iesu;* alibi ut[ep 243] *qui autem Iesu Christi sunt*) ... ς om *ιησου* cum DEFGKL al pler d e f g vg go syr[utr] arm Mcion[epiph 319. 352] Chr[867] Euthal[cod] Thdrt Ps-Ath[823] al Or[int 2,448] et ap Hier ad h. l. Cyp[175] Hier Ambrst al. Praeterea FG add *εντεσ*. Cf f *qui autem sunt christi*, g *qui autem christi sunt* ·/. *participium* | *τ. σαρκα*: FG f g vg (sed om am*) go syr[sch] cop (non item sah) arm aeth Or[int 2,448] Cyp[175] Aug[saepe] al add *αυτων*. Praeterea cf Hier ad h. versum: „Origenes hunc locum (*Qui autem* etc) superioribus nectens ita legit: *Adversus huiusmodi non est lex, qui Christi carnem crucifixerunt cum vitiis et concupiscentiis*, ut non, sicut in Latino sonat, eos qui Christi sunt carnem suam dicat crucifixisse cum vitiis et concupiscentiis, sed Christi carnem ab his cum vitiis et concupiscentiis crucifixam. Et quaerit quomodo in his qui fructus spiritus habeant et adversum quos lex esse cessavit crucifixio carnis dominicae ponatur in laude, quum ad Hebraeos in vituperatione sit positum:

θήμασιν καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις. 25 εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι
καὶ στοιχῶμεν. 26 μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλού-
μενοι, ἀλλήλοις φθονοῦντες.

VI.

1 Ἀδελφοί, ἐὰν καὶ προλημφθῇ ἄνθρωπος ἔν τινι παραπτώ-
ματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι
πραΰτητος, σκοπῶν σεαυτόν, μὴ καὶ σὺ πειρασθῇς. 2 ἀλλήλων

---

rursum crucifigentes in semetipsis filium dei et ostentui habentes. Pro *rursus crucifigentes* melius unum verbum compositum in Graeco est, *αναστανροιντεσ*, quod nos interpretari possumus *recrucifigentes.* Primum notandum quod aliud sit crucifigere, aliud recrucifigere. Deinde quia non id ipsum sit recrucifigere filium dei et crucifigere carnem Christi cum vitiis et concupiscentiis" - - „Ubi Latinus interpres *vitia* posuit, in Graeco *παθηματα*, id est *passiones* leguntur. Et quia passio potest et dolorem et ceteras necessitates significare corpusculi, caute apostolus intulit *desideria*, ut non naturam corporis videretur in spiritualibus viris negare sed vitia. Et hoc ita admonitum sit, si vulgatam editionem sequimur, legentes: *qui autem sunt Christi, carnem crucifixerunt cum vitiis et concupiscentiis*, ut non carnem Christi sed suam eos crucifixisse dicamus."

25. *ει*: 37. add *δε* ... F[gr] om ineunte versu | *ζωμεν* (L add *εν*) *πνευματι* et. f am fu demid tol Clem[308. 588] Hier Ambrst etc ... DEF[gr]G d e g vg[cle] aeth Or[1,782] Aug ad h. l. *πνευμ. ζωμ.* | *και*: F[gr]G d e g (Ambrst, sed non[ed venet]) om | *στοιχωμεν*: D[gr c]EKL al[15] *στοιχουμεν*

26. *γινωμεθα*: KL al pauc Clem[308 cod] *γινομεθα* ... G* 37. 47. 72. 73. 74. al plus[20] Bas[regg 458 cod] et[489 cod] Chr[857] *γενωμεθα* | *προκαλουμενοι* ... LP 8[pe] al plus[25] Euthal[cod] Dam[paris] *προσκαλ.* | *αλληλοις φθ.* cum ℵACDEFG[2]KL al longe plu Clem[308] Euthal[cod] Thdrt Dam (et.[paris]) ... Ln *αλληλους φθ.* cum BG*P al plus[25] Clem[341] Chr Thdrt[cod] Oec

VI. 1. *αδελφοι*: Dam[paris 405] ad ea trahit quae praecedunt, non item sub ς | *εαν και*: d e f g m[78] vg Or[int 4,679] Hil[588] Hier ad h. l. Aug ad h. l. Ambrst al *et si*, Or[int 8,381] *etiam si* ... K 4* 61. o[scr] syr[sch] arm go Dam[paris] nil nisi *εαν*, item tantum *si* Or[int 3,897] Hier[ezech 16] et[gal 4] Aug[gen ad litt 6] et[contr mendac] al | *προλημφθη* cum ℵAB*DEFG ... ς *προληφθη* cum B[3]CLP al pler ... K *προκαταληφθη*, 73. 109. 114. 115. 121. d[scr] *προσληφθη*, 39. *προβληθη* | *ανθρωπος*: 5. 37. 73. 80. syr[sch] et[p] c. ob. sah (*in vobis*) Did[tri 67] et[290] add *εξ* (37. om) *υμων* ... P 76. arm habent *τις εξ υμων* | *καταρτιζετε*: 17. -*ζεσθαι* | *πραΰτητος* cum ℵBP 17. 80. ... ς Ln *πραοτητος* cum ACDEFGKLN al pler Did[tri 67. 290] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam | *σκοπων*: F[gr]G d e g Cyp[71] et[306] add *εκαστος*. Item[vid] Victorin (ipsa sacra verba non supersunt, sed in explicatione est: *hoc ita protulit ut consideret unus-*

Ro 15, 1 *τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτωσ ἀναπληρώσετε τὸν νόμον τοῦ Χρι-*
στοῦ. 3 *εἰ γὰρ δοκεῖ τισ εἶναί τι μηδὲν ὤν, φρεναπατᾷ ἑαυτόν.*
1,Co 11, 28 4 *τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστοσ, καὶ τότε εἰσ ἑαυτὸν*
μόνον τὸ καύχημα ἕξει καὶ οὐκ εἰσ τὸν ἕτερον· 5 *ἕκαστοσ γὰρ τὸ*
ἴδιον φορτίον βαστάσει.
6 *Κοινωνείτω δὲ ὁ κατηχούμενοσ τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι ἐν*
Ia 1, 16 etc 2 Co 9, 6 *πᾶσιν ἀγαθοῖσ.* 7 *μὴ πλανᾶσθε, θεὸσ οὐ μυκτηρίζεται. ὃ γὰρ*
ἐὰν σπείρῃ ἄνθρωποσ, τοῦτο καὶ θερίσει· 8 *ὅτι ὁ σπείρων εἰσ τὴν*

---

quisque eorum ne et ipse temptetur) | *σεαυτον*: Dam (sed non[paris]) *εαυτον* ... g *te t se ipsum*, d e *se ipsum*, Cyp om | *μη και συ* (D*E *αυτοσ*) *πειρασθησ* ... F[gr]G d e g *μη και αυτοσ πειρασθη* | Ln *πραότητοσ. σκοπῶν - πειρασθῇσ*, ² *ἀλλήλων*

2. *βασταζετε* et. Clem[308] ℵ[c] etc ... ℵ* *βαστασετε*, P *βαστασατε* | *αναπληρωσετε* cum BFG 33. 85. d e f g m[78] vg syr[sch] cop aeth go Aster ap Phot[cod 271] Procl[623] (Gall[9]) Marc[mon 980] (ap Front. Ducaeum Paris. 1624) Thdrt[cod] Tert[marc 5,4] Cyp[71. 306] Victorin Hier Aug Ambrst Oros[169] (Gall[9]) etc. Quam lectionem confirmat et. Bas[regg 475] *τί ἐστι τό· ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε; καὶ ποῖον νόμον ἀναπληρώσομεν τοῦτο ποιοῦντεσ;* ... ς Ti *αναπληρωσατε* cum ℵACD[gr]E[gr]KLMP al pler syr[p] arm Clem[308] Bas[eth 264] Ephr[286] Did[tri 67] Ath[2,3] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. et[parall 328. 615] (Dam[paris] semel *αναπληρουτε*). Cf huc Chr[859]: *οὐκ εἶπε πληρώσατε, ἀλλ' ἀναπληρώσατε, τουτέστι, κοινῇ πάντεσ πληρώσατε δι' ὧν ἀλλήλουσ φέρετε.* | *τον νομον*: FG om *τον* | *τ. χριστου*: 17. sah *τ. θεου*

3. *δοκει*: P *δοκη* | *τι*: B*(suppl demum ut[vid] B³)ℵ[corr] 16. 32. 38. om *φρεναπατ. εαυτον* cum ℵABC 17. 37. 47. 73. 116. 118. sah cop syr[p] Chr[859] Euthal[cod] Dam[parall 628] (et.[paris]) ... ς *εαυτ. φρεναπατ.* cum DEFGKLP al pler it vg go syr[sch] arm Thdrt Dam ad h. l. al Victorin Hier etc. Praeterea de verbis *μηδὲν ὤν* Hier ad h. l. sic: „Dupliciter autem legi potest atque distingui, vel: *Si quis existimat esse se aliquid, cum sit nihil*, aut ita: *Si quis exist. se esse aliquid*, ut postea inferamus *cum sit nihil*, *se ipse seducit.* Et magis in Graeco quam in Latino resonat ista distantia. Prioris distinctionis hic sensus est: Qui se aliquid existimat esse et nihil est, ipse se decipit. Secundus sensus altior est et qui nobis magis placet: Si quis existimat se esse aliquid, in eo quod se putat esse aliquid, et non ex clementia in proximum sed ex suo opere et labore se iudicat, sua tantum virtute contentus, iste ex hac ipsa arrogantia nihil fit et ipse se decipit."

4. *εαυτου*: 17. 37. 108* a[scr] d[scr] *αυτου* | *εκαστοσ*: B sah om

5. *γαρ*: 1. 17. 61. b[scr* vid] o[scr] *δε* | *βαστασει*: Dam[paris] *-αζει*

6. *τον λογον*: K *τω λογω*, atque om *τω κατηχουντι*

7. *εαν* cum ℵACD[c]EKLP al pler Or[4,254] et[ps 61] (Gall[12]) Ephr[24] Chr Euthal cod Thdrt Dam ad h. l. et[parall 347. 503] al ... Ln *αν* cum BD*FG al pauc Dial[824] Dam[paris] Thphyl | *σπειρη*: LP al aliq Dam[paris] *σπειρει*

σάρκα ἑαυτοῦ ἐκ τῆσ σαρκὸσ θερίσει φθοράν, ὁ δὲ σπείρων εἰσ τὸ
πνεῦμα ἐκ τοῦ πνεύματοσ θερίσει ζωὴν αἰώνιον. 9 τὸ δὲ καλὸν 2 Th 3, 13 2 Co 4, 16
ποιοῦντεσ μὴ ἐνκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν μὴ ἐκλυόμενοι.
10 ἄρα οὖν ὡσ καιρὸν ἔχωμεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸσ πάν-
τασ, μάλιστα δὲ πρὸσ τοὺσ οἰκείουσ τῆσ πίστεωσ.
11 Ἴδετε πηλίκοισ ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί.

(item Or[3,332] *α σπειρει εκαστοσ, ταυτα και θερισει*) | *τουτο* et. Tert marc[5,4] Or[int 2,154] Ambrst Aug etc ... D[gr*]F[gr]G[gr] *ταυτα*. Item *quae - haec* (d e *eadem*) d e f g (*quod t quae* etc) m[75] vg Victorin Hier ad h. l. (sed[iovin 1] *quodcumque - hoc*) al

8. *εισ την σαρκα* et. Clem[583] Or[4,254] (cf et.[1,228]) Ephr[25] Cyr[ioh 298] Procop niceph[1,814] etc ... FG *τη σαρκι* ... d e f g m[75] vg Or[int 2,78. 189. 473. 657] Victorin Aug etc *in carne*, Zeno[132] (Gall[5]) *secundum carnem* | *εαυτου* cum ℵABCD[c]EKLP al pler Clem[583] Ephr[25] Chr[861] Euthal[cod] Dam ad h. l, et[parall 508] ... D*FG 2. 76. 115. 219* a[scr*] Thdrt Thphyl *αυτου* ... Or[4,254 bis] et[int 2,78] rell Cyr[ioh 298] Procop[niceph] Aug[vera relig] (non item ad h. l.) Zeno (vide ante) Cassiod[complex 64] (libere affert verba) om | *εκ της σαρκοσ*: DEF[gr]G d e g (non item f m[75] vg Or[int] Victorin Ambrst Aug al) cop aeth Chr[861] Thdrt Zeno add *αυτου* | *εισ το πνευμα* (FG *-ματι*): D[gr*] *εκ του πνευματοσ* ... d e f g m[75] vg Or[int 2,76. 189. 473. 657] Victorin etc *in spiritu*

9. *ενκακωμεν* (*ενκ-* ut B*D*, ℵAB[3] 17. 37. 39. 8[pe] *εγκ-*) cum ℵAB*D* al[4], item Chr[gue] *μη εγκακειτε* ... ς *εκκακωμ.* cum CD[c]KLP al pler Clem[308. 318] Chr Thdrt Dam; item FG *εκκακησωμεν* | *θερισομεν* cum ABDEK al plu Clem[308] Chr[861] Euthal[cod] Thdrt Dam, item *metemus* it vg Tert marc[5,4] et[res carn 23] Cyp[245. 251] Victorin Hier Aug Ambrst etc ... ℵC F[gr]G[gr]LP 17. 37. 47* 80. 114. 115. 116. al[3 scr] al *θερισωμεν* | *μη εκλυομενοι*: d e Aug ad h. l. et[ep 268] et[alib] Ambrst *infatigabiles*, f g m[75] vg Victorin Hier al *non deficientes*

10. *αρα* etc: Ln[ed min] *ἄρα* (hoc accentu et. D[c] 37.) - *πίστεωσ;* | *εχωμεν* c. ℵB* 17. 37. 114. al ... ς Ln Ti *εχομεν* c. AB[3]CDEFGKLP al pler etc. Cf et. *habemus* it vg etc | *εργαζωμεθα* c. ℵB*CDEFG al plu d e f g m[75] vg etc Clem[320] Chr Cyr[ioh 285. 464] Thdrt Dam Tert[marc 5,4] Cyp[245. 251] Victorin Ambrst al ... Ln[ed min] *εργαζομεθα* cum AB[3]LP 31. 37. 39. 47. 72. al fere[10] Euthal[cod] ... K *εργασωμεθα*, 46. 73. al pauc Dam[paris] *εργασομεθα*

11. *πηλικοισ*: B* 17. *ηλικοισ*, d[scr] *ποικιλοισ*. Reddunt d e f g vg Hil[ps 118 (353)] Aug Hier Ambrst al *qualibus*, Victorin *quantis*. Cf Chr[863] *ἐνταῦθα οὐδὲν ἄλλο αἰνίττεται, ἀλλ' ὅτι αὐτὸσ ἔγραψε τὴν ἐπιστολὴν ἅπασαν, ὃ πολλῆσ γνησιότητοσ σημεῖον ἦν - τὸ δὲ „πηλίκοισ" ἐμοὶ δοκεῖ οὐ τὸ μέγεθοσ ἀλλὰ τὴν ἀμορφίαν τῶν γραμμάτων ἐμφαίνων λέγειν, μονονουχὶ λέγων* (cat[mg] add *ὁμοίωσ καὶ Εὐσέβιοσ*) *ὅτι οὔτε ἄριστα γράφειν εἰδὼσ ὅμωσ ἠναγκάσθην δι' ἐμαυτοῦ γράψαι, ὥστε τῶν συκοφαντῶν ἐμφράξαι τὸ στόμα.* Eadem postquam attulit catena, pergit: *ἄλλοσ* (i. e. Thdor[mop]) *δέ φησι, μέλλων καθάπτεσθαι τῶν*

12 ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς
περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ μὴ διώκονται.
13 οὐδὲ γὰρ οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν, ἀλλὰ θέ-
λουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχήσωνται.

ἐναντίων, ἄγαν μείζοσιν ἐχρήσατο γράμμασιν, ἐμφαίνων ὅτι οὔτε αὐτὸς ἐρυθριᾷ οὔτε ἀρνεῖται τὰ λεγόμενα. Thdrt ad h. l. πᾶσαν, ὥς ἔοικε, τήνδε τὴν ἐπιστολὴν αὐτὸς ἔγραψε, διδάσκων ὡς οὐχ ὑφορᾶται προσώπων ἀξίωμα προκειμένης τῆς ἀληθείας. τὸ δὲ „πηλίκοις γράμμασι" τινὲς μὲν μεγάλοις, τινὲς δὲ φαύλοις ἡρμήνευσαν. Sic vero Hier(7,460): „ne aliqua suppositae epistolae suspicio nasceretur, ab hoc loco usque ad finem manu sua ipse perscripsit, ostendens superiora ab alio exarata" – „propter hoc igitur volens omnem occasionem falsis auferre doctoribus" – „finem epistolae manus suae annotatione complevit dicens: Videte qualibus literis scripsi vobis: non quod grandes literae fuerint, hoc quippe in Graeco sonat πηλικοις, sed quod suae manus essent eis nota vestigia". „In hoc loco vir apprime nostris temporibus eruditus, miror quomodo rem ridiculam locutus sit. Paulus, inquit, Hebraeus erat et Graecas literas nesciebat. Et quia necessitas expetebat ut manu sua epistolam subscriberet, contra consuetudinem curvos tramites literarum, vix magnis apicibus exprimebat, etiam in hoc suae ad Galatas indicia caritatis ostendens, quod propter illos id quoque quod non poterat facere conaretur. Grandibus ergo Paulus literis scripsit epistolam, quia sensus erat grandis in literis et spiritu dei vivi, non atramento nec calamo fuerat exaratus." | υμιν γραμμ. εγραψα (et. Hil[853] *vobis litteris scripsi*): DEFG d e g go Aug γραμμ. υμιν εγρ., f vg Victorin Ambrst *litteris scripsi vobis*

12. μη ante διωκονται (-κωνται) cum ℵABCDEP 17. 37. 73. 118. 137[vi] (excidit numerus ap Reich) d e vg (f male om *non*) Victorin Aug. Latini enim sic: vg Victorin Aug Hier *tantum ut crucis* (Aug *in cruce*) *Christi persecutionem non patiantur*, nec aliter go; d e *tantum ut crux* (sic) *Christi non fugentur* ... ς μη post ινα cum FGKL al pler g (*tantum ut ne per crucem Chr. persecutionem patiantur*) Chr Euthal[cod] Thdrt Dam Ambrst (*tantum ne*) | διωκονται cum ACFGKLP 37. 47* 72. 74. a[scr] al plus[10] Euthal[cod] ... ς Ln διωκωνται cum ℵBDE al plu Chr Thdrt Dam :: cf ad Ioh 17, 3, ubi ινα - γινωσκουσιν simili auctoritate recipiendum iudicavimus | του χριστου: B 37. add ιησου. Libere aeth *domini nostri Iesu Christi*

13. ουδε γαρ: 43. 47. 76. 108* a[scr*] sah ου γαρ | περιτεμνομενοι cum ℵACDEKP al sat mu Mcion[epiph 319. 352] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam. item *qui circumciduntur* f vg syr[utr] sah arm ... Gb' Sz Ln περιτετμημενοι cum B(FG)L al plus[50] (F περιτεμνημμοι, G περιτεμνημμενοι), item *qui circumcisi sunt* d e g go cop aeth Victorin Aug Hier Ambrst :: certum tamen non est interpretes *qui circumcisi sunt* vertentes in exemplaribus suis περιτετμημενοι pro περιτεμνομενοι invenisse. | θελουσιν: AC 23. 114. βουλονται | περιτεμνεσθαι: B -τεμεσθαι

14 ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμοσ ἐσταύρωται κἀγὼ 5 6
κόσμῳ· 15 οὔτε γὰρ περιτομή τι ἔστιν οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ 1 Co 7, 19 2 Co 5, 17
καινὴ κτίσισ. 16 καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνη Phl 3, 16
ἐπ' αὐτοὺσ καὶ ἔλεοσ, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ θεοῦ. 17 τοῦ λοι-
ποῦ κόπουσ μοι μηδεὶσ παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ Ἰη-
σοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω.

υμετερα: 17. 106. 109. d[scr] o[scr] ημετερα | καυχησωνται: DEG*P 47*[vi] 114. 116. al[2 scr] al -σονται

14. καυχασθαι cum אBCD[c]EFGLP al fere omn Ign[intpol 257] (ad Tars[3]) Or[1,438] et[3,190. 292. 544] et[4,304. 398] et[cat ro 28. cor 21] Eus[ps 28] Ath[696] Cyr[hr 282] Euthal[cod] Cyr[fid 69] al mu ... AD*K 47*[vi] καυχησασθαι | εν τ. σταυ. του κυρ. ημ. ιησ. χριστου: Ir[17 gr] εν τ. σταυ. του ιησου (ed mass του χριστου ex cod[reg]), item[int] *in cruce Christi*, item Bas[ps 196] εν τω σταυ. του χριστου (non item[esa 570]) | κοσμοσ ut et. Clem[569] Or[plus decies] Bas[regg 494] Cyr[ioh 482. 981. 1008] etc ... FG 219. Thphyl praem ὁ. Item, cuiusmodi hac in re probandi vim non habent, Clem [484] (ο κοσμοσ τουτω, φησιν, εσταυρωται και αυτοσ τω κοσμω) Bas bapt[627. 637. 643. 652] (quater: εγω τω κοσμω εσταυρωμαι και ο κοσμοσ εμοι) | κοσμω cum אABC*D*FGP 17. Or[3,243] et[4,197. 304] [Ps-]Ath[2,83] ... ς (sed Gb[oo]) Ti praem τω cum C[3]D[c]EKL al pler arm Clem[569] (cf et.[484]) Or[1,438. 628 ter] et[3,544. 600] et[4,398] et[cat cor 21] Ath[696] Bas[regg 494] (et[bapt quater]) Epiph[181] Cyr[ioh 981. 1008] et[fid 69] al mu

15. ουτε (syr[sch] sah[gb] ου) γαρ (Gb″) cum B 17. 47. syr[sch] et[p txt] sah[gb] arm[ven] aeth[ro] go Chr[865] (item Syncell teste Gb, sed ignoro locum) Hier (ad h. l.) Aug (ad h. l.) ... ς Ln εν γαρ χριστω ιησου ουτε cum אACDEFGKLP al pler d e f g vg cop syr[p] c.* sah[wold] cop aeth[pp] Euthal[cod] Thdrt Dam Victorin Amb[ep 39] Ambrst : : quae lectio retinenda esset, nisi ex 5, 6 derivanda esset. | εστιν cum א*ABCD*EFG 17. 23. 47. 67** 80. 178. d e g go syr[sch] et[p mg] sah cop arm Euthal[cod] (per errorem loci Origenis apud Wtst ad hanc lectionem adscripti sunt) Victorin Hier Aug Ambrst ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) ισχυει cum א[c]D[c] KLP al pler f vg syr[p txt] Chr Thdrt Severian[cat 93] Dam al. Cf huc etiam et ad 3, 28. Naass[99]: ουκ εστιν ουτε θηλυ ουτε αρσεν, αλλα καινη κτισισ, καινοσ ανθρωποσ, οσ εστιν αρσενοθηλυσ. Praeterea e[scr] ad h. v. notat in mg: μωυσεωσ αποκρυφοι.

16. στοιχησουσιν cum אBC[3]KLP al pler Chr Euthal[cod] Cyr[6,203] Thdrt Dam, item *secuti fuerint* f vg, Hil[480] *obsecundabunt* ... Ti (Gb″) στοιχουσιν cum AC*DEFG[gr]G 4. 71. d e g arm aeth Cyr[6,203 mg] Victorin Hier Aug Ambrst Ruf[gall 4,7] al (Victorin *et quicumque hanc regulam sectatur, pax super illos*. Sic certe Mai edidit; paullo vero post: „Hanc, inquit, regulam, hanc gloriam qui sectantur, pax super illos" etc.) | και επι: D[gr]*E[gr] 121. 238. aeth om και | τ. θεου: D*E*F[gr]G d e κυριου, g *dei t domini* ... tol Hil[480] (sed habet[381]) om

17. του λοιπου: D* 8[pe] το λοιπον ... Dial[864] των δ αλλων (pergit εικη κοπουσ μοι μηδεισ παρεχεσθω) | κοπουσ μοι (17. μου) μηδεισ παρ.

Phil 25 etc 18 Ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματοσ ὑμῶν, ἀδελφοί· ἀμήν.

(Aug *laborem nemo mihi praestet*) ... DE μηδ. μοι κοπ. παρ., Victorin *nemo mihi molestias praestet*, d e f vg Hier Ambrst *nemo mihi molestus sit* (g *mihi nemo mol. sit*). Sed notat Hier: „Melius ergo in Graeco legitur: *De cetero labores mihi nemo exhibeat.*" | του ιησου (Gb") cum A BC* 17. 109lat f am fu demid mar tol Dial864 Euthalzacagn 528 (cod1 του χυ) Epphancantic 1,10. Cf et. Petralex can 1 επειδη και στιγματα του ιησου ενδεικνυνται εν τοισ σωμασιν αυτων ... P 47. 73. 118. cop arm aethutr Ignintpol 256 (παυλου γαρ – και τα στιγμ. του χυ εν τη σαρκι περιφεροντοσ) Thdot ap Clem979 (η ψυχη – τα στιγμ. του χυ περιφερει) Mciontert 5,4 Nysscant 12 (1,654) Euthalcod του χριστου ... ς του κυριου ιησου cum C3DcEKL al pler vgcle (sed harl tantum *domini*) syrp Thdrt Dam ... ℵD*FgrG 31. 111. d e syrsch go Chr865 Orint 2,70 Victorin Aug Ambrst Epphancant 5,7 του κυριου (Dgr*FgrG 31. 111. syrsch go Chr Victorin Epphan add ημων, Orint *mei*, non item ℵ d e Aug Ambrst) ιησου χριστου | βασταζω: Nysscant 12 (1,654) περιφερω, item (vide ante) Ignintpol Thdotclem

18. του κυριου ημων cum ABCDEFGKL al pler it vg etc ... ℵP 37. 2lect aeth om ημων :: similibus ll. aliis modo adest modo omittitur | χριστου: P 46. escr om | αμην: G g Victorin Ambrst om

Subscriptio: ℵAB*C 6. 17. 135. προσ γαλατασ. Item DE πρ. γαλ. επληρωθη αρχεται πρ. εφεσιουσ, d e *ad galatas explicit* (dcorr add *scribens a roma*) *incipit ad ephesios*. FG f g ετελεσθη (*explicit*) επιστολη προσ γαλατασ αρχεται προσ εφεσιουσ. Similiter go *ad galatas explicit;* am fu al *explicit epistula ad galatas* ... BcorrKP 47. al προσ γαλατασ εγραφη (P -φει) απο ρωμησ, item omisso πρ. γαλ. 37., L 48. τελοσ τησ προσ γαλατασ· εγραφη (48. add δε) απο ρωμησ ... Euthalcod εγραφη απο ρωμησ υπο παυλου και των αδελφων προσ γαλατασ οι (pro η) επιστ αυτ (sic) ... ς (= Gb Sz) προσ γαλατασ εγραφη απο ρωμησ (απο ρωμησ confirmant etiam syrutr cop Thdrt Euthal Hier; contra Thphyl Oec Claudantiss απο εφεσου). Praeterea 113. add δια χειροσ παυλου, copcod δια τιτου, arpol δια τιτου και λουκα, slavcod δια τυχικου. Numerantur στιχοι σϥγ' (ita KL al mu), ℵ**P τιβ', 80. hscr τϥβ'. Addunt pauci cum Euthal αναγνωσεισ β', κεφαλαια ιβ', μαρτυριαι ια' ... am fu al capitula 37 notant. B a capite νδ' ad νη' pergit, transit vero inde ad ep ad Hebraeos, cuius ad initium nota νθ' (i. e. 59) invenitur. Rursus ab ep ad Hebr redit ad ep ad Eph, cuius prima nota ο' (i. e. 70) est.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ.

I.

1 Παῦλοσ ἀπόστολοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματοσ θεοῦ Col 1, 1 etc
τοῖσ ἁγίοισ τοῖσ οὖσιν [ἐν Ἐφέσῳ] καὶ πιστοῖσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

---

* προσ εφεσιουσ cum ℵABK 3. 17. 37. 47. 89. 108. 113. 123. al. Item DEFG d e f g αρχεται προσ εφεσιουσ, sed DEG d e g coniungunt cum subscriptione epistulae ad Galatas. Item am al *incipit epistula* (al om) *ad ephesios.* (fu *expl. epistula ad galatas inc. argumentum ad ephesios - expl. argumentum inc. brebis. - expl. brebis. inc. corpus epistulae feliciter:* quae ratio passim invenitur) ... al προσ εφεσιουσ επιστολη (ut 44. 116. k^{scr}), επιστολη πρ. εφεσ. (ut l^{scr}), η πρ. εφεσ. επιστολη (ut 120.) ... L του αγιου αποστολου παυλου επιστολη προσ εφεσιουσ, P παυλου επιστολη προσ εφεσιουσ. Similiter alii ... f^{scr} τοισ εφεσιοισ μυσταισ ταυτα διδασκαλοσ εσθλοσ ... ϛ προσ εφεσιουσ επιστ. παυλου, ϛ^{e} παυλου του αποστολου η προσ εφεσ. επιστολη, Gb Sz παυλου επιστ. πρ. εφεσιουσ

I. 1. χριστου ιησου cum BDEP 17. d e am (al^{lachm}) go cop syr^{p} Or$^{cat\,101}$ Dam Ambrst ... ϛ ιησου χριστου cum ℵAFGKL al fere omn f g vg (et. fu demid tol harl al) syr^{sch} arm aeth Chr^{11,3} Euthal^{cod} Cyr$^{ioh\,48}$ Thdrt al Victorin Hier | τοισ αγιοισ: ℵ^{c}AP 10. 80. am fu demid tol al (vg^{ele}) cop ar^{e} Hier add πασιν (vg^{cle} *omnibus sanctis*) | τοισ sec: D(non E) 46. om | [εν εφεσω]: haec non a Paulo profecta esse iudicamus, om enim ℵ*B* 67** Or$^{cat\,102}$ cdd^{vet} et pp^{vet} apud Bas$^{eunom\,1,255}$ item^{vid} Mcion^{tert} et^{epiph}. Ita enim Or l. l. ὠριγένησ δέ φησιν· ἐπὶ μόνων ἐφεσίων εὕρομεν κείμενον τὸ „τοῖσ ἁγίοισ τοῖσ οὖσι“· καὶ ζητοῦμεν, εἰ μὴ παρέλκει προσκείμενον τὸ „τοῖσ ἁγ. τοῖσ οὖσι“, τί δύναται σημαίνειν. ὅρα οὖν εἰ μὴ ὥσπερ ἐν τῇ ἐξόδῳ ὄνομά φησιν ἑαυτοῦ ὁ χρηματίζων μωσεῖ τὸ ὤν, οὕτωσ οἱ μετέχοντεσ τοῦ ὄντοσ γίνονται ὄντεσ, καλούμενοι οἱονεὶ ἐκ τοῦ μὴ εἶναι εἰσ τὸ εἶναι· ἐξελέξατο γὰρ ὁ θεὸσ τὰ μὴ ὄντα, φησὶν ὁ αὐτὸσ παῦλοσ, ἵνα τα ὄντα καταργήσῃ etc. A quibus verbis commentarii Origenis in hanc epistulam dudum deperditi vel maxime pendet Hier, quamvis non dicat, ad h. l. (Vall^{7,545}): *Quidam curiosius quam necesse est putant ex eo quod Moysi dictum sit:* Haec dices filiis Israel: Qui est misit me, *etiam eos qui Ephesi sunt sancti et fideles essentiae vocabulo nuncupatos, ut quomodo a sancto sancti, a iusto iusti, a sapiente sapientes, ita ab eo qui est hi qui sunt appellentur, et iuxta eundem apostolum elegisse deum ea quae non erant ut destrueret ea quae erant - - Alii vero simpliciter non ad eos qui sint, sed qui Ephesi sancti et fideles sint scriptum arbitrantur.* Patet ex his Hieronymum ne adsequutum quidem esse Origenis interpretatio-

Col 1, 2, etc 2 *χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.*

2 Co 1, 3 3 *Εὐλογητὸσ ὁ θεὸσ καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ εὐλογήσασ ἡμᾶσ ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖσ ἐπουρανίοισ ἐν Χριστῷ,*
4 *καθὼσ ἐξελέξατο ἡμᾶσ ἐν αὐτῷ πρὸ*

---

nem inde fluxisse quod ille verba *εν εφεσω* plane non legisset. Tantopere igitur vulgaris lectio Hieronymi aetate iam invaluerat. Basilius vero[1,255] sic: *τοῖσ ἐφεσίοισ ἐπιστέλλων, ὡσ γνησίωσ ἡνωμένοισ τῷ ὄντι δι' ἐπιγνώσεωσ, ὄντασ αὐτοὺσ ἰδιαζόντωσ ὠνόμασεν, εἰπών· τοῖσ ἁγίοισ τοῖσ οὖσι καὶ πιστοῖσ ἐν χριστῷ ἰησοῦ· οὕτω γὰρ καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν παραδεδώκασι καὶ ἡμεῖσ ἐν τοῖσ παλαιοῖσ τῶν ἀντιγράφων εὑρήκαμεν.* Ceterum nescio an cum veterrima lectione illa cohaereat etiam additamentum spurium *πασιν*, de quo vide ante. Denique nec Mcion verba *εν εφεσω* legisse censendus est quoniam hanc epistulam *ad Laodicenos* inscripsit. Cf Tert[marc 5,17]: „Ecclesiae quidem veritate epistolam istam *ad Ephesios* habemus emissam, non *ad Laodicenos*, sed Marcion ei titulum aliquando interpolare gestiit, quasi et in isto diligentissimus explorator. Nihil autem de titulis interest" ac paucis verbis post inde affert locum Eph 1, 9 et 10. Item[marc 5,11]: „Praetereo hic et de alia epistola, quam nos *ad Ephesios* perscriptam habemus haeretici vero *ad Laodicenos*." (Hoc igitur loco non unum Marcionem eo titulo uti perhibet.) „Ait enim meminisse nationes, quod illo in tempore cum essent sine Christo, alieni ab Israele" etc (respicit ad Eph 2, 12). Similiter etiam Epiph[374] ex Marcionis *πρὸσ λαοδικέασ* epist citat Eph 4, 5 sq. Habet enim sic: *προσέθετο δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ ἀποστολικῷ καλουμένῳ καὶ τῆσ καλουμένησ πρὸσ λαοδικέασ „εἷσ κύριοσ, μία πίστισ, ἓν βάπτισμα, εἷσ χριστόσ, εἷσ θεὸσ καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν. συνᾳδόντωσ μὲν τῇ πρὸσ ἐφεσίουσ, ὦ μαρκίων, καὶ ταύτασ τὰσ κατὰ σοῦ μαρτυρίασ ἀπὸ τῆσ λεγομένησ πρὸσ λαοδικέασ συνήγαγεσ* etc ...... ς La addunt *εν εφεσω* cum ℵ[c]AB[3]DEFGKLP al (praeter 67**) omn it vg (sed Victorin *sanctis qui sunt fidelibus Ephesi*) rell Chr Thdrt Dam etc | *και πιστοισ*: 37. tol Victorin om *και*

2. *πατρ. ημων*: (2. 122. om *ημ.*) ... P *πα. υμων* ... Cyr[glaph 210] praem *και*

3. *ο θεοσ και πατηρ* et. Or[int 2,263. 3,978. 4,590] Eus[ps 22] Ath[430] Cyr[glaph 137] etc Hil[209] Hier Ambrst etc ... B Hil[186] om *και πατηρ*, Victorin[bis] (ad h. l.) Hil[239. 427] om *ο θεοσ και* | *του κυριου ημων* (et. ℵ[c]): ℵ* *τ. κυρ. και σωτηροσ ημ.* | *ο ευλογ. ημασ* (c[scr] d[scr] *υμασ*) et. ℵ[a]: ℵ* om *ημασ* | *εν* ante $\overline{χω}$: ς (non ς[e] Gb Sz) om cum minusc pauc | *εν χριστω* et. Or[int 2,263. 4,590] Eus[ps 22. 336] Cyr[thes 178] etc ... D[b et c]EK 4** 46. 47. 76. 109. 115. syr[p] aeth[utr] Ath[430] (exc[cod 1]) Thphyl Victorin Sedul add *ιησου*

4. *εν αυτω* (d e f g vg Victorin etc *in ipso*. Cf et. Hil[148. 209. 240] et[alib] *in quo et elegit nos* etc): F[gr]G[gr] Did[tri 341] Ath[edd vet 430] *εαυτω* | *προ*:

καταβολῆς κόσμου, εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον Col 1, 22
αὐτοῦ, ἐν ἀγάπῃ 5 προορίσας ἡμᾶς εἰς υἱοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ
Χριστοῦ εἰς αὐτόν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ,
6 εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἧς ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν
τῷ ἠγαπημένῳ, 7 ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος Col 1, 14

F[gr]G[gr] προσ | εν αγαπη: ς (= Gb Sz) cum praecedentibus coniung, ut LP al ut[vid] plu f vg (hi[3] *in caritate qui praedestinavit*) go cop (certe ap Wilk). Ita et. Ambrst „hi sunt quos elegit ante mundum in Christo, ut sint incontaminati coram deo in caritate, hoc est, ut amor dei sanctam illis faciat conversationem. Nemo enim melius alicui obtemperat quam qui ex caritate obsequitur.“ ... cum seqq vero Or[cat 107] *εν αγαπη προορισασ ημασ εισ υιοθεσιαν δια ιυ χυ εισ αυτον. ἤτοι τὸ ἐν ἀγάπῃ τῷ προορίσασ συναπτέον· ἢ ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ ἐν ἀγάπῃ, πρὸ καταβολῆσ κόσμου προορίσασ ἡμᾶσ ἐν υἱοθεσίᾳ ιυ χυ εἰσ αὐτόν, ὥστε ἡμᾶσ εἶναι ἁγίουσ κ. ἀμώμ. κατενώπ. αὐτοῦ.* Atque[113]: *ὅθεν καὶ πρότερον γέγραπται τὸ „εν αγαπη προορισασ ημ. εισ υιοθεσιαν“, δεύτερον* etc. Item Chr[5] (*ἐν ἀγάπῃ προορίσας ἡμᾶσ· οὐ γὰρ ἀπὸ πόνων οὐδὲ κατορθωμάτων τοῦτο γίνεται, ἀλλ' ἀπὸ ἀγάπησ* etc) Thdrt. Atque eidem distinctioni favent d e g *in caritate praedestinans*, quemadmodum etiam Victorin Ambrst (sed is alteram sequitur coniunctionem, vide supra) Hier al exscribunt. Tractat autem rem etiam Hier: „Dupliciter legendum, ut caritas vel cum superioribus vel inferioribus copuletur. Cum superioribus ita: *ut essemus sancti et immaculati coram ipso in caritate*, et postea sequatur: *praedestinans nos in adoptionem filiorum per Ies. Chr. in ipso*. Cum inferioribus autem sic: *in caritate praedestinans nos*“ etc. „Differentiam vero Graeci sermonis *προορισασ* et *ορισθεντοσ*“ (respicit ad Rom 1, 4) „Latinus sermo non explicat“ etc.

5. D*P al *προωρισασ* | *ιησου χριστου* et. Or[cat 107 bis] Eus[ps 308] Cyr[thes 173] etc Victorin Ambrst etc ... B Chr[mosc 1] *χριστου ιησου* ... Or[1,205] et cat[107] tertio loc Hil[840] om *ιησου*

6. *δοξησ*: DE praem *τησ* | *ησ* (Gb') cum א*ABP 6. 17. 23* 47. 57. 67** 69. 70. 73. 80. 118. 8[pe] Or[cat 112] Chr[7] (*ἧσ ἐχαρίτωσεν ἡμᾶσ, φησίν. οὐκ εἶπεν· ἧσ ἐχαρίσατο, ἀλλ' ἐχαρίτωσεν ἡμᾶσ.* Ad haec emendandum videtur quod [6] exeunte et [7] ineunte praecessit *κατα την ευδοκιαν – εν η εχαριτωσεν* etc.) Euthal[cod] ... Thphyl *ἧ*, quocum facit Ambrst: *quia gratificavit nos in dilecto filio suo*. Aliter cop: *qui dedit nobis gratiam* ... ς Ti *εν η* cum א[c]DE(F om *η*)GKL al pler d e f g vg go syr[p] Bas[bapt 634] (Chr vide ante) Thdrt Dam Victorin Hier al | *ηγαπημενω* sine additam. et. am* demid al[lachm] syr[p txt] (syr[sch] cop add tantum *eius*) Hier Sedul. Praeterea vide infra ... D*E*FG 8[pe] d e f g vg[cle] (et. am** fu harl mar tol al) go syr[p] c.* Dial[857] cdd[lat] ap Hier Victorin Ambrst al add *υιω αυτου*, notatque Lc[brug]: „*Non omittas* filio suo.“ Contra est Or[cat 112 ter] et[107]: *ὠριγένησ φησίν· ἠγαπημένοσ ἁπλῶσ λέγεται ὁ σωτήρ.* Item Hier ad h. l. (Vall[7,552]): „Nec putandum, quod in Latinis codd. habetur, scriptum esse *in dilecto filio suo*, sed simpli-

αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς χά-
ριτος αὐτοῦ, 8 ἧς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρο-
3, 3 Col 1, 26 νήσει 9 γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ, κατὰ
Ga 4, 4 τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ 10 εἰς οἰκονομίαν τοῦ
Col 1, 16 19 s πληρώματος τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ

---

citer *in dilecto*" - „Nunc vero in eo quod absolute locutus est dicens *in dilecto*, ita mihi intelligendum videtur ut subaudiatur *ab omnibus*."

7. *εχομεν* cum ℵ^{c}ABD$^{b et c}$EFGKLP al omn^{vi} d e f g vg syr^{utr} arm go Ir$^{int 298}$ Or$^{cat 112}$ Cyr$^{hr 302}$ Bas$^{bapt 684}$ Chr Euthal^{cod} Cyr$^{glaph 10}$ Thdrt Dam Victorin Hier Aug$^{praed 55}$ Ambrst al ... ℵ*D^{gr*} cop (*accepimus*) aeth Ir$^{int 310}$ (*habuimus*) *εσχομεν* (:: item Col 1, 14 B cop; aut utroque loco *εχομεν* aut *εσχομεν* Paulum scripsisse puto. Quod si recte habet, *εσχομεν* vix edi potest) | *το* (FG *του*) *πλουτος* cum ℵ*ABD*EFGP 31. 47. 59. 67** cat^{txt}; 17. *το πληθος* ... ς *τον πλουτον* cum ℵ^{c}D^{c}KL al pler Or$^{cat 112}$ Cyr$^{hr 302}$ Bas^{bapt} Chr^{8} Euthal^{cod} Cyr$^{glaph 10}$ Thdrt Dam | *χαριτος*: A 109. cop Cyr$^{glaph 10}$ *χρηστοτητος* :: cf Ro 2, 4

8. *ησ επερισσ.* (d e f g vg Ambrst al *quae superabundavit*, contra Victorin Hier *qua abundavit*) *εισ ημασ* (et. Or^{cat}): P om | *φρονησει*: 17. *γνωσει*, 71. *συνεσει*. Praeterea cf Hier ad h. l. „Si ex parte cognoscit Paulus et ex parte prophetat et nunc videt per speculum in aenigmate, quomodo vel ipsi vel Ephesiis in omni sapientia atque prudentia dei mysterium revelatum est? Hac itaque necessitate compellimur mutare ordinem lectionis et facere: *secundum placitum voluntatis suae, in laudem - secundum divitias gratiae eius, qua abundavit in nobis in omni sapientia et prudentia*, ut quum hucusque distinxerimus, quo scilicet *omni sapientia et prudentia* ad superiora iungantur, deinceps inferamus: *notum faciens nobis mysterium voluntatis suae sec. placitum suum*. Potest autem et hac manente sententia, quod ex parte videant - nunc in omni sapientia et prud. dici revelatum eis esse mysterium. Non quo ipsi in omni - mysterium didicerint, sed deus in omni sap. sua atque prud. iuxta quod consequi poterant eis mysterium revelaverit." Ita igitur Hier, sed nihil non ex Or sumpsit, ut ex$^{cat 112 s}$ intellegitur.

9. *γνωρισασ* et. Or$^{cat 112}$ Hier etc ... FG 76. d e f g vg go Thphyl Hil^{22} Victorin Ambrst Aug$^{serm 1}$ et$^{praed 88}$ al *γνωρισαι* | *το*: D^{gr*} *τουτον*? *τουτο το*?, sed ipse* super litteris post *το* erasis *μυστηριον* (D^{c} *μυστη-*) rescripsit | *του θεληματοσ αυτου*: aberraverat scriptor codicis A ad eadem verba versus 11 et iam perrexerat *εισ το ειναι ημ. εισ επ. δοξ. αυτου*, errore vero intellecto his deletis suprascripsit *κατα τ. ευδ. αυτου* | *κατ. τ. ευδοκιαν* (K add *του θεληματοσ*) *αυτου*: syr^{sch} ar^{e} haec non expri (*ἣν* relato ad ea quae praecedunt) ... DEFG^{gr}G d e g go cop Tert$^{marc 5,17}$ Victorin Hil^{22} om *αυτου* | *εν αυτω*: P *εν εαυτω*

10. *εισ οικονομιαν*: A *κατα την οικ.* | *εν τω χριστω* et. Ir$^{gr 16}$ Or$^{cat 114}$ Eus$^{mcell 152}$ etc ... K 73. d^{scr} cat$^{txt 114}$ (non^{111}) om *τω* ... 116. 143.

Χριστῷ, τὰ ἐπὶ τοῖσ οὐρανοῖσ καὶ τὰ ἐπὶ τῆσ γῆσ, ἐν αὐτῷ, 11 *ἐν*
ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν προορισθέντεσ κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα 3, 11
ἐνεργοῦντοσ κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ θελήματοσ αὐτοῦ, 12 *εἰσ τὸ*
εἶναι ἡμᾶσ εἰσ ἔπαινον δόξησ αὐτοῦ, τοὺσ προηλπικότασ ἐν τῷ Χρι-
στῷ· 13 *ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖσ, ἀκούσαντεσ τὸν λόγον τῆσ ἀληθείασ,*
τὸ εὐαγγέλιον τῆσ σωτηρίασ ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντεσ ἐσφραγί- 4, 30 2 Co 1, 22 etc
σθητε τῷ πνεύματι τῆσ ἐπαγγελίασ τῷ ἁγίῳ, 14 *ὅσ ἐστιν ἀρρα-*

εν $\overline{χω}$ $\overline{ιυ}$ | *τα ε. τοισ* cum ℵ*ABDEFGKLP al[70] fere Eus[mcell] Chr[9] Euthal[cod] Cyr[glaph 10] Thdrt etc ... ς (= Gb Sz) *τα τε ε. τοισ* cum minusc ut[vi] paucis Epiph[888] Cyr[mich 485] | *επι τοισ ουρ.* cum ℵ*BDEL al plus[40] go Eus[mcell] Thdrt ad h. l. Dam Oec Tert[monog 5] (*universa in Christo, quae sunt super caelos et super terras*) ... ς Ti *εν τοισ ουρ.* cum ℵ[c]AFGKP al plu cop Epiph[888] et[2,68] Chr Euthal[cod] Cyr[glaph 10] Thdrt[4,1273] Thphyl (etiam Or[cat 114] *τησ οικονομιασ των εν ουρανοισ και διοικησεωσ των επι γησ παντων*) Ir[int 317] (*quae in caelis et quae super terram*) Victorin (ut Ir[int]). Praeterea d e f g vg Tert[marc 5,17] Hier Ambrst al *in caelis* pariter atque *in terris* (*-rra*); nec magis accuratius distinxerunt syr[utr] aeth

11. *εκληρωθημεν* cum ℵBKLP al omn[vi] f vg (uterque et Or[int 2,450] Hier *sorte vocati sumus*, item d e g absque *sorte*) Eus[ps 258] Chr Euthal[cod] Cyr[glaph 10] Thdrt Dam, nec aliter go syr[utr] (*electi sumus*, ad quod syr[p] c. ob. add *sorte*) cop arm, item *sortem consecuti sumus* Victorin Aug[praed 88], *sorte constituti sumus* Amb[exhort virg 287], *sortiti sumus* Ambrst ...... Gb′ Ln *εκληθημεν* cum ADEFG (F* *εκληθησαμεν*) d e g |- D* 37. 71. 73. d[scr] *προωρισθεντεσ* | *κατα* (D*FG 38. add *την*) *προθεσιν* (Eus[ps] *προγνωσιν*) ... DEFG 10. 31. 46. 47. 59. 71. 73. 80. 8[pe] d e f g cop arm go Euthal[cod] Ambrst add *του* (80. om) *θεου* | *τα παντα*: D*FG 109. (d[scr] *παντασ*) Thdrt[niceph 1,1857] om *τα* | *κατα τ. βου. του θελ. αυτου*: 37* om

12. *δοξησ* cum ℵBDEFGKLP al plu (fere omn ap Scri et Mtth) Eus[ps 258] Euthal[cod] Cyr[glaph 10] Dam Thphyl ... ς (Gb[00]) praem *τησ* cum A al vix mu (ut[vi]) Chr[12] Thdrt Oec | *αυτου* et. Or[int 2,450] Victorin Hier Ambrst ... D*F[gr]G d e g floriac Tert[marc 5,17] om ... syr[p] c.* add *et gratiae* | *τουσ προηλπ. εν τ.* $\overline{χω}$: 115. om | *εν τω*: FG 1. 59. om *τω*

13. *υμεισ* et. Ir[int 301] Or[cat 118] Euthal[cod] Cyr[fid 122] etc Tert[marc 5,17] etc ... ℵ[c]AKL al plus[25] Thphyl[mg] Oec *ημεισ*, item[semel] Victorin | *τησ σωτηριασ*: FG om *τησ* | *υμων*: K 74. 115. 122. al plus[5] cop *ημων* | *εν ω και*: DEF[gr]G d e g am go cop arm Did[tri 60. 278] (non item[125. 159]) Ir[int 301] Tert[marc 5,17] Victorin al om *και*, item Ambrst om *εν ω και* | *εσφραγισθητε* (Did[tri 60. 278] *-σθημεν*, non item[125. 159]) ... B *εσφραγισθη*

14. *οσ* cum ℵDEK al longe plu (*spiritu promissionis sancto, quod est pignus* d e g) Did[tri 125] Chr[13] (com) Thdrt Dam Phot ap Oec (*ὅσ ἐστι τὸ πνεῦμα, φησίν· ἐποιήσατο δὲ τὴν μετάληψιν τοῦ ἄρθρου* etc) Thphyl

βὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως, εἰς
ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ.

Col 1, 9 15 Διὰ τοῦτο κἀγώ, ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ
κυρίῳ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, 16 οὐ
1 Th 1, 2 Ro 1, 9 s παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν μνείαν ποιούμενος ἐπὶ τῶν

Oec ... Ln ὅ cum ABFGLP (ω) al[15] (f vg Victorin Did[int 965] etc *qui est pignus*) Ath[705] (et[int 780] *qui est arrha*) Did[tri 60] Chr[11] (txt) Cyr[trin 665] (Cyr[act 66] et[fid 122] ὅ τῶν ἁγίων pro τῷ ἁγίῳ ὅ) | αρραβων ut ℵABDEK LP etc ... FG 37. 76. d[scr] Euthal[cod] αραβων | της δοξης: ℵ 17. 35. om της (35. om et. της pri) ... syr[p] add και χαριτος

15. καγω: syr[p] c. ob. add μεν | εν τω (FG[r] om) κυριω ιησου et. Cyr[ioh 888] Aug[op 217] Hier Ambrst etc ... D*EFG[gr]G d e g go syr[sch] aeth Victorin add χριστω (D[gr]*E $\overline{\chi\upsilon}$) ... Aug[praed ss] Leo[ep ad cler const] *in Christo Iesu* | και την αγαπην την (D*FG om) εις cum ℵ[c]D(*et[b]et[c])EF GKL al pler d e f g vg syr[utr] cop go Eph[6, 888] (- ην εχετε εις) Chr[12] (in com[19] πανταχοῦ συνάπτει καὶ συγκολλᾷ τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην) Thdrt Dam al Victorin[bis] Ambrst Aug[op 217] al. Item και την εις παντ. τ. αγι. αγαπην 37. 39. 73. 80. 116. 118. (n[scr]* αγαπην post παντας) cat[txt] aeth Euthal[cod] Cyr[ioh 888] ...... ℵ*ABP 17. Or[cat 129] Cyr[trin 603] Hier Aug[praed ss] και (omissis την αγαπ.) την εις. Cf Or[cat] ὠριγένης φησί· δόξει σόλοικον εἶναι τὸ „ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας, εἰ μὴ ὡς ὑπερβατὸν αὐτὸ ἀποδῶμεν.“ διόπερ τὸ ἑξῆς τῆς συμφράσεως οὕτως ἔχειν οἰόμεθα· δια τουτο καγω ακουσας την καθ υμας πιστιν εν τω κυριω ιησου· εν επιγνωσει αυτου πεφωτισμενους τους οφθαλμους της καρδιας και την εις παντας τους αγιους, ου παυομαι ευχαριστων υπερ υμων μνειαν υμων ποιουμενος etc. Item cf Hier ad h. l. (rursus maxime ab Or pendentem): „Licet verbi ad verbum expressa translatio possit apostolum diligenti excusare lectori, quod videatur omnis sententiae scatere contextus et soloecismus fieri, tamen et in Graeco vitium sonat. Unde et nos Graecis potius calumniatoribus respondentes conabimur ita iuxta sensum temperare ordinem lectionis ut dicamus: *Audiens fidem vestram in domino Iesu et in omnes sanctos eius*, vidensque differentiam fidei vestrae in dominum et in omnes sanctos eius, non cesso gratias agere et memoriam vestri facere in orationibus meis, ut domini nostri Iesu Christi deus, pater autem gloriae, det vobis spiritum sapientiae et revelationis. Quod autem sequitur: illuminatos oculos cordis vestri, ita per hyperbaton reddi potest: *Propterea et ego audiens fidem vestram in domino Iesu in agnitione eius, illuminatos oculos cordis vestri, et in omnes sanctos, non cesso gratias agens pro vobis*“ etc :: dubium igitur non est quin lectio quae verba την αγαπην non habet alteri auctoritate testium praestet. Tamen videndum est ne testes illos sequentes non repetamus nisi antiquissimum vitium. Quod ut statuam, facit etiam geminus epistulae ad Colass. locus 1, 4.

16. παυομαι: D[gr]E[gr] Victorin παυσομαι | μνειαν ποιουμενος sine υμων cum ℵABD* 17. 33. 35. 37. 39. 73. 116 118. 219. d (male ed. Sab) go

προσευχῶν μου, 17 *ἵνα ὁ θεὸσ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,*
ὁ πατὴρ τῆσ δόξησ, δῴη ὑμῖν πνεῦμα σοφίασ καὶ ἀποκαλύψεωσ ἐν
ἐπιγνώσει αὐτοῦ 18 *πεφωτισμένουσ τοὺσ ὀφθαλμοὺσ τῆσ καρδίασ*
ὑμῶν, εἰσ τὸ εἰδέναι ὑμᾶσ τίσ ἐστιν ἡ ἐλπὶσ τῆσ κλήσεωσ αὐτοῦ, 1 Pe 1, 13 Col 1, 27
τίσ ὁ πλοῦτοσ τῆσ δόξησ τῆσ κληρονομίασ αὐτοῦ ἐν τοῖσ ἁγίοισ,
19 *καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθοσ τῆσ δυνάμεωσ αὐτοῦ εἰσ ἡμᾶσ*
τοὺσ πιστεύοντασ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτουσ τῆσ ἰσχύοσ
αὐτοῦ, 20 *ἣν ἐνήργηκεν ἐν τῷ Χριστῷ ἐγείρασ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν* 2, 6

Euthal[cod] Cyr[ioh 838] Hil[1002] ... ς Ti post *μνειαν* add *υμων* cum D[gr*] KLP al pler e (certe teste Sab) f vg syr[utr] cop arm Or[cat 129] Chr Thdrt Dam al Victorin Hier Ambrst; item F[gr]G g post *ποιουμενοσ*

17. *δωη* (Ln *δῴη*) et. Or[cat 129. 161] etc ... B 63. Cyr[thes 375] *δω* | Ln *εν επιγνωσει αυτου* cum sqq coniung: vide supra Or et Hier

18. *τησ καρδιασ* cum ℵABDEFGKLP al longe plu (omn ap Scri exc uno d) it vg syr[utr] cop arm aeth go Or[cat 129. 161] Ath[583] Eph[3,383] Chr Euthal[cod] Cyr[ioh 838] Dam al Victorin rell (cf et. Clem[rom 36] *ηνεωχθησαν ημων οι οφθαλμοι τησ καρδιασ*) ... ς (= Gb Sz) *τ. διανοιασ* cum minusc vix mu Cyr[hr 302] Thdrt Oec | *υμων*: B 17. arm Cyr[ioh 838] om | *εισ το ειδεναι υμασ*: FG *ινα οιδατε*. Latini *ut sciatis* (d e add *vos*) | *τισ* pri: F[gr]G[gr] 1[lect] arm Or[cat 131. 161] (non[129]) Eph[3,383] Euthal[cod] *τι*. Similiter go *quid est spes* posteaque *quale divitiae* | *τισ ο πλουτ.* sine *και* cum ℵ*ABD*FG 17. 59. d e f g am fu tol go Euthal[cod] Victorin ... ς Ti praem *και* cum ℵ[c]D[c]EKLP al pler vg[cle] (et. demid al) syr[utr] cop arm aeth Or[cat 131. 161] Eph[3,383] Chr Cyr[ioh 838] Thdrt Dam al Hier Ambrst (fluctuat lectio) al | *τησ δοξησ τησ κληρονομιασ* et. Or[cat bis] etc (Eph[3,383] om *τησ κληρονο.*): ℵ *τησ κληρονο. τ. δοξ.*

19. *το υπερβαλλ. μεγεθοσ* (63. *το υπερμεγεθοσ*): F[gr]G[gr] om *υπερβαλλ.* | *εισ ημασ* et. Or[cat] Ephr etc ... D*F[gr]GP 17. 31. 37. 80. 116. d[scr] al pauc d e g Victorin Ambrst *εισ υμασ*

20. *ενηργηκεν* cum AB Euthal[cod] Cyr[ioh 838] Procop[151] (esa 9,7) ... ς Ti *ενηργησεν* cum ℵDEFGKLP al omn[vid] Or[cat 131] Eus[esa 391] Ephr[3,383] Cyr[hr 220] Chr Cyr[apolog 6,174] et[fid 70] Thdrt Dam | *εν*: F[gr]G[gr] praetermittunt (post *-σεν*) | *νεκρων*: L al[25] Eus[dem 234] praem *των* | *και καθισασ* cum ℵAB 10. 17. 23. 31. 47. 57. 59. 73. 80. 116. 213. cat[txt] Eus[dem 234] et esa[391] Cyr[hr 220] Euthal[cod] Cyr[ioh 838] et[fid 230] Procop[151] cat[txt], item *et constituens* f vg Victorin Amb[fid 5], item *et sedere eum faciens* Hier (cf et. Tert[marc 5,17]) ... ς Ti *και εκαθισεν* cum DEFGKLP al pler Or cat[133] Chr Thdrt Dam Thphyl Oec, item *et constituit* d e g go cop arm aeth Hil[1100] Ambrst | *αυτον* sec cum ℵA 17. 23. 57. 80. cop syr utr aeth Or[cat 133] Eus[dem] et esa Euthal[cod] Procop Victorin Hier Amb fid al (cf et. Tert[marc 5,17] *ille inoperatus est in Christum valentiam suam, suscitando eum a mortuis et collocando eum ad dexteram suam et subiciendo omnia*) ... ς Ln Ti om cum BDEFGKLP al pler it vg arm Cyr[hr 220] Chr Cyr[ioh 838] Thdrt Dam Hil[1100] Ambrst :: *και καθισασ*

Col 2, 10 *καὶ καθίσας αὐτὸν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις* 21 *ὑπερ-*
άνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος καὶ
παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ ἀλλὰ
1 Co 15, 27 He 2, 8 *καὶ ἐν τῷ μέλλοντι,* 22 *καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας*
Ps 8, 7 (6) Col 1, 18 *αὐτοῦ, καὶ αὐτὸν ἔδωκεν κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ,*
23 *ἥτις ἐστὶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν*
πᾶσιν πληρουμένου.

II.

Col 2, 13 1 *Καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν καὶ ταῖς ἁμαρ-*
Col 3, 7 *τίαις ὑμῶν,* 2 *ἐν αἷς ποτὲ περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ*
κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, τοῦ
πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας, 3 *ἐν*

αυτον propter duas caussas videtur offendisse: hunc enim verbi *καθισαι* in No To plus quadragies scripti usum non testatur nisi 1 Co 6, 4. *τουτους καθιζετε,* ad quod *συνεκαθισεν* accedit Eph 2, 6. Nec magis alibi dictum est deum collocasse Christum ad dexteram suam, sed Christum consedisse ad dexteram dei. Haec certe plus valent quam mutata constructio. | *εν δεξια:* A[2] *εκ δεξιων* | *εν τοις επουρανιοις* cum ℵADEFGKLP al pler Or[cat 183] Eus[esa 391] Euthal[cod] Chr Cyr[ioh 838] et[fid 70] Procop[151] al mu, item *in caelestibus* it vg Hil[156] Hier Amb[fid 5] Ambrst al ... Ln *εν τ. ουρανοις* cum B 71. 213. Hil[1100] Victorin

21. *αρχης και εξουσιας* et. Ir[int 252. 260] Or[cat 183] et[int 1,65. 4,610. 612] Eus dem[224] et[esa 391] Cyr[anthrop 391] etc (cf et. Basilid[hipp 230] *ηλθε το ευαγγελιον εις τον κοσμον και διηλθε δια πασης αρχης και εξουσιας και κυριοτητος και παντος ονοματος ονομαζομενου*) ... B *εξουσιας και αρχης*

23. *το πληρωμα:* 47. om, item Or[cat 183], sed paullo post ibidem exponit | *τα παντα* cum ℵABDEFGKLP al pler Or[cat] etc ... ς (= Gb Sz) om *τα* cum minusc vix mu

II. 1. *υμας:* 44. 45. 48. a[scr] d[scr] e[scr*] al *ημας* | *αμαρτιαις:* B *επιθυμιαις* | *υμων* cum ℵBDEFGP al[15] cat[txt] d e f g m[87] vg syr[utr] cop aeth go (arm post *παραπτ.* pon) Or[cat 184 ss] (Origenis esse docet qui vertit Hier) Euthal[cod] Thdrt Lcif[218] Victorin al ... A *εαυτων* (ε ante αυ ab ipso* ut[vi] inserto) ... ς om cum KL al longe plu Chr[23 bis] Dam Thphyl Oec

2. *ποτε:* L om | *του πνευματος:* FG *τουτου πνευμ.*, ut etiam f g. At nec aliter d e m[87] vg Or[int 1,106] Lcif[218] al (contra Victorin Hil[337] Hier al om), sed videtur *huius* potius ad *aeris* quam ad *spiritus* trahendum, quemadmodum Ambrst *secundum principem potestatis aeris huius, spiritum qui*, item Tert[marc 5,17] *sec. principem potest. aeris huius* (nisi quod

οἷσ καὶ ἡμεῖσ πάντεσ ἀνεστράφημέν ποτε ἐν ταῖσ ἐπιθυμίαισ τῆσ Col 3, 6
σαρκὸσ ἡμῶν, ποιοῦντεσ τὰ θελήματα τῆσ σαρκὸσ καὶ τῶν δια-
νοιῶν, καὶ ἤμεθα τέκνα φύσει ὀργῆσ ὡσ καὶ οἱ λοιποί· 4 *ὁ δὲ θεὸσ*
πλούσιοσ ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἣν ἠγάπησεν
ἡμᾶσ, 5 *καὶ ὄντασ ἡμᾶσ νεκροὺσ τοῖσ παραπτώμασιν συνεζωο-* Col 2, 13
ποίησεν τῷ Χριστῷ, — χάριτί ἐστε σεσωσμένοι — 6 *καὶ συνήγειρεν* 1, 20

huius cdd plur om), *qui operatur.* | *του νυν ενεργουντοσ* etc: cf Ign intpol[266] *καὶ ἐνήργει ἐν τοῖσ υἱοῖσ τῆσ ἀπειθ.*

3. *και* (cop om) *ημεισ*: A*D* *κ. υμεισ* ... F[gr]GL g om | *παντεσ* (73. ante *ημεισ* pon): 17. 68. 74. 115. a[scr] syr[sch] ar[e] Tert[pudic 17] (non item marc[5,17]) Aug[ps 136] (non item[alibi]) Ambrst (non item Lcif Victorin Hier al) om ... Fortun ap Aug[disp 1] *et omnes* (i. e. *et nos et omnes*) | *ημεθα* cum ℵB 17. 73. Or[1,557. 3,160] et[4,340. 350] et[cat 187] ... ς Ln Ti *ημεν* cum ADEFGKLP al pler Clem[23] Did[manich] Chr Euthal[cod] Cyr[ioh 175] Thdrt Dam | *τεκνα φυσει* cum ℵBK al pler Or[1,557] et[3,460] et[4,350] et int[4,503] Chr[28. 30] Dam Tert[marc 5,17] ... Ln *φυσει τεκνα* cum ADEFGLP 3. 37. 80. 106. 108. 116. it (et. m[87]) vg cop syr[p] go (arm?) Or[4,340] et cat[187] Did[manich 310] (ap Gall[6]) Euthal[cod] Thdrt Tert[anim 16. 21] Lcif[218] Victorin rell ... Cyr[ioh 175] *τεκν. οργησ φυσει*, 109. aeth (syr[sch] reddit per *plane*) Clem[23] (*οργησ τεκνα*) om *φυσει*

4. *εν ελεει* (ℵ[c]): ℵ* om *εν* | *αυτου* et. Clem[23] Or[cat 185] et[int 4,641] Cyr[hr 302] (sed ante *αγαπην* pon) Victorin Hier Ambrst ... D*F[gr]G 73. 118. d e g go Amb[ps 118] Aug[ioh 111] et[saep] om. Praeterea Or[cat] et cum eo Hier de coniunctione *δε* exposuerunt. Atque Hier quidem sic: „Coniunctionem vero caussalem in eo loco in quo ait: *Deus autem qui dives est in misericordia*, arbitramur aut ab indoctis scriptoribus additam et vitium inolevisse paulatim aut ab ipso Paulo, qui erat imperitus sermone et non scientia, superflue usurpatam“. Quae ille quidem omnino ex Or sumpsit, cuius verba cat[185] suppeditavit: *τὸν „δὲ“ σύνδεσμον, τὸν ὅπου „ὁ δὲ θεὸσ πλούσιοσ ὢν ἐν ἐλέει“, ἡγούμεθα ἤτοι παρεμβεβλῆσθαι μάτην ἐν τοῖσ ἀντιγράφοισ, ἢ ὡσ ὑπὸ ἰδιώτου τῷ λόγῳ παύλου μὴ τεθεωρῆσθαι παρέλκοντα.*

5. *ημασ*: P 73. 118. Cyr[hr 302] libere om | *τοισ* (B arm praem *εν*) *παραπτωμασιν*: F[gr]G g *τη αμαρτια* (*peccato*), D*E *ταισ αμαρτιαισ*, item *peccatis* d e f vg Hil[403] Victorin Hier etc (solet enim *παραπτωμα* verti *delictum*, *αμαρτια peccatum*); Or[int 4,530] *delictis et peccatis nostris* (:: ex 2, 1); item Bas[1,135] *ταισ αμαρτιαισ και τοισ παραπτωμασιν*. Etiam go potius *τ. αμαρτιαισ* expressit ... B add *και ταισ επιθυμιαισ* | *συνεζωοποιησεν*: F[super lineam] add *ημασ* (f *et nos cum essemus mortui pecc. convivificavit nos Christo*), item d e vg Victorin etc *et cum essemus mortui peccatis, convivificavit nos* | *τω χριστω*: B 17. 73 118. vg[cle] (non am fu demid al) tol (g *cum t in*) cop arm Chr[30] Dam Victorin Amb[ps 118] Ambrst (non item Hil[403] Hier al) praem *εν*, hinc Ln [*εν*] | *χαριτι*: D*EFG d e f g vg (et. fu demid al, sed non am al[lachm]) Victorin Aug[ioh 111] et[alib] Amb[ps 118] Ambrst al (non item Hier) praem *οὗ* (D*E *ου τη*), *cuius*

καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖσ ἐπουρανίοισ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 7 ἵνα ἐν-
δείξηται ἐν τοῖσ αἰῶσιν τοῖσ ἐπερχομένοισ τὸ ὑπερβάλλον πλοῦτοσ
τῆσ χάριτοσ αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
8 τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ πίστεωσ, καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ
ὑμῶν, θεοῦ τὸ δῶρον· 9 οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μή τισ καυχήσηται·
10 αὐτοῦ γάρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέντεσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ
Col 1, 10 ἔργοισ ἀγαθοῖσ, οἷσ προητοίμασεν ὁ θεὸσ ἵνα ἐν αὐτοῖσ περιπα-
τήσωμεν.
11 Διὸ μνημονεύετε ὅτι ποτὲ ὑμεῖσ τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ λεγό-

---

6. *εν χριστω ιησου* (Or[1,759. 3,459] et[cat rom 35] et[int 2,315. 4,583. 563] Cyr[ioh 919] om *ιησ.*, non item Eus[mcell 34] etc): F[gr]G g Victorin Hil[408] om (Aug modo habet modo om)

7. *ινα ενδειξ.* usq *εν χριστω ιησου* et. Ir[int 231] Or[1,250. 3,699] et[int 188] Eus[mcell 34] etc: ℵ* (transiliens ab *εν χρ. ιησ.* ad eadem verba) praetermisit; suppl ℵ[a] | *το υπερβαλλον πλουτοσ* (Gb'') cum ℵ[a]ABD*FG 17. 67** Or[1,250] cdd (ed *τ. υ. πληθοσ*) Eus[mcell 34] Euthal[cod] ... ς *τον υπερβαλλοντα πλουτον* cum D[c]EKLP al pler Or[3,699] Eus[mcell cod**] Chr Thdrt Dam | *εν χρηστοτητι*: DE *ε. τη χρ.* | *εν χριστω* (D $\overline{\chi\upsilon}$) *ιησου*: D*E*F[gr]G d e g aeth[ro] Victorin (non Hier Ambrst etc) om *ιησου* (syr[sch] aeth[pp] ante *χριστω* pon)

8. *τη γαρ χαρ. εστε σεσωσμενοι* (P *σεσωμενοι*): D*E* d e syr[sch] ar[e] aeth *τ. γ. αυτου χαριτι σεσ. εσμεν* (*εσμεν* et. tol cop, cf et. infra Petr[alex]) | *δια πιστεωσ* (Gb') cum ℵBD*FGP 17. 67** 76. 80. Or[cat 141] (editor *τη γαρ – πιστεωσ* uncis inclusit) Chr[31] Thphyl[txt] ... ς Ti *δια τησ πιστ.* cum D[c]EKL al pler Bas[eth 275] Euthal[cod] Thdrt Dam Thphyl[com] Oec | *εξ υμων*: D*FG 46. 52. 73. 76. 80. 115. 120. d[scr] d e f g arm[odd] Chr[31] com Dam Thphyl[com] Oec[com] *εξ ημων*. Praeterea cf huc Polyc[1] (Dress[377]) *ειδοτεσ οτι χαριτι εστε σεσωσμενοι, ουκ εξ εργων, αλλα θεληματι θεου δια ιησου χριστου.* Item Petr[alex] ap Gall[4,108] *οθεν και χαριτι εσμεν σεσωσμενοι, κατα το αποστολικον ρητον· και τουτο, φησιν, ουκ εξ υμων* (ita Gall, ap Rou[4,46] *ημων*), *θεου το δωρον· ουκ εξ εργων, ινα μη τισ καυχησηται.*

9. *ουκ εξ εργων*: 37. *και ουκ εργων* | *καυχησηται*: FG *-σειται*

10. *αυτου γαρ* et. ℵ[a] ... ℵ* *θεου γαρ* | *ποιημα*: 47. *-ματα* | *εν χριστω ιησου* (syr[sch] aeth *Ies. Chr.*): tol al[lachm] Tert[marc 5,17] Victorin om *ιησου* ... F[gr]G d e g *εν κυριω ιησου* | *επι*: FG 37. 73. 74. 109. a[scr] al 3[scr] al Thdrt Dam *επ* ... d e f g vg Hier al *in operibus bonis*, Victorin Ambrst *in opera bona*

11. *διο μνημονευετε οτι ποτε υμεισ τα εθνη εν σαρκι*: Mcion[epiph 318] et[371], ut locus exscriptus est, *μνημονευετε* (sic[371 bis], sed[318] *μνημονευοντεσ*) *υμεισ ποτε τα εθνη*. Similiter Dial[867] *φησιν· μνημονευοντεσ*

Infra p. 676 verba catenae[oxon 158] sic emendanda sunt ut pro *καὶ τὸ δύνατον* scribatur *κατὰ τὸ δύν.* item *ὀφείλετε* pro *ὀφείλει* etc.

μενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆσ λεγομένησ περιτομῆσ ἐν σαρκὶ χειροποιή- Ro 2, 26
του, 12 *ὅτι ἦτε τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶσ Χριστοῦ ἀπηλλοτριωμένοι*
τῆσ πολιτείασ τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆσ ἐπαγγελίασ, Ro 9, 4 Heb 11, 13
ἐλπίδα μὴ ἔχοντεσ καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ· 13 *νυνὶ δὲ ἐν Χρι-*
στῷ Ἰησοῦ ὑμεῖσ οἵ ποτε ὄντεσ μακρὰν ἐγενήθητε ἐγγὺσ ἐν τῷ αἵ-
ματι τοῦ Χριστοῦ. 14 *αὐτὸσ γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσασ*
τὰ ἀμφότερα ἓν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσασ, 15 *τὴν*

οτι ποτε υμεισ τα εθνη. Similiter pro *διο μνημονευετε οτι* FG *δια τουτο μνημονευοντεσ* (f *propter quod memores estote*, g *propterea t ideo recordamini t memo'*) ... d e *memoriam habentes.* Cf etiam Victorin qui de v. 11 loquuturus sic incipit: „*Vos*, inquit, *qui aliquando eratis gentes in carne*“ etc | *ποτε υμεισ* hoc ordine cum ℵ*ABD*et[c]E 17. 37. 73. 115. 116. d e f vg Dial[867] Did[tri 2] Euthal[cod] Cyr[fid 70] Hier Amb luc[22] (1525) Fortun ap Aug[disp 1,98] al ... ς *υμεισ ποτε* cum ℵ[c]D[b]KLP al pler syr[p] (syr[sch] cop arm aeth go *ποτε* post *υμ. τα εθνη*) Mcion epiph (vide ante) Chr Thdrt Dam al Aug[gal 3] (857) al ... F[gr]G *υμεισ οι ποτε*, item g *vos qui aliquando eratis gentes in carne, qui*; similiter Or[int 4,542] *vos qui aliquando gentes in carne dicebamini* | *χειροποιητου*: D*F[gr]G[gr] *-ποιητω* (d e f g vg etc - *circumcisio in carne manu facta*)

12. *τω καιρω εκεινω* cum ℵABD*FG 17. d e f g tol al[lachm] Mcion[epiph 318. 371] Or[int 4,542] Chr[37 com] Cyr[fid 70] Victorin Hier Aug[gal 3] ... ς (Gb[oo]) praem *εν* cum D[c]EKLP al fere omn vg cop go Or[cat 144] Dial[867] Chr[36 txt] Euthal[cod] Thdrt Dam al Tert[marc 5,17] Ambrst al | *απηλλοτρι. τησ πολιτ. τ. ισρ.* et. Mcion[epiph] Or[cat 144. 151] Dial Tert[marc] Victorin etc: arm om | *πολιτειασ* ut ℵADEFG(FG *πολειτ-*)K[sil]L etc, item B ε minima forma ab ipso B* vel B[2] inserto ... B[3]P al *πολιτιασ* | *του ισραηλ*: Or[1,747] *του θεου*, pergens *και ξεν. των διαθ. αυτου* | *των διαθηκων τησ επαγγελιασ* (Amb[luc 22,1525] *promissionis testamentorum*; Tert[marc 5,7] Aug[cont faust 12] Ambrst Gaud[serm 10] *testamentorum et promissionis*): 61. 67** 213. b[scr] o[scr] *των επαγγελιων τησ διαθηκησ* ... FG d* e g Tert[marc] Victorin Ambrst add *αυτων*, item f aeth Or[int 4,542] *eius*, item Or[4,192. 2,618] et[int 2,153. 4,407. 688] *του θεου* (non item[3,148. 4,105] et cat[151]). Cf huc et. Dial[851 s] *ουτωσ και υμεισ ποτε ητε, φησιν, εχθροι του θεου και ξενοι τησ επαγγελιασ των διαθηκων· νυν δε αντικατηλλαξεν εν τω σωματι τησ σαρκοσ αυτου.* Aliter Dial[867]. | *αθεοι*: FG *αθ̅υ̅* i. e. *αθεου* | *εν τω κοσμω*: FG g Or[cat 144] add *τουτω*, item *in hoc mundo* d e f vg (sed non am tol) Or[int 2,153] et [4,542] Victorin Ambrst al

13. *νυνι*: 37. *νυν* | *εν χριστω ιησου* et. Mcion[epiph 318. 371] etc (syr[sch] *εν* *ι̅υ̅* *χ̅ω̅*, ut solet) ... L Ir[int 210] Tert[marc 5,17] Or[int 4,542] Victorin om *ιησου* ... aeth plane om | *εγενηθ. εγγυσ* cum ℵAB 17. 31. 37. 47. 73. f vg go Mcion[epiph] Dial[867] Eus[eclo 80] Euthal[cod] Cyr[glaph 209] et[fid 100] Ir[int 210. 310] Tert[marc] Or[int] Victorin Ambrst al ... ς Ti *εγγυσ εγενηθ* cum DEFGKLP al pler d e g vg[cdd lachm] syr[utr] arm Chr[38] Thdrt Dam al | *του* (B om) *χριστου*: Mcion[epiph] *αυτου*, item *eius* Tert[marc 5,17]

Col 2, 14 ἔχθραν, ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασιν
καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν αὐτῷ εἰς ἕνα καινὸν ἄνθρωπον
Col 1, 20. 22 ποιῶν εἰρήνην, 16 καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἑνὶ
σώματι τῷ θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ.
Es 57, 19 17 καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν καὶ εἰρήνην
Ro 5, 2 3, 12 τοῖς ἐγγύς, 18 ὅτι δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφότεροι
ἐν ἑνὶ πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα. 19 ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι
καὶ πάροικοι, ἀλλὰ ἐστὲ συνπολῖται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ θεοῦ,

---

15. ς (non Gb Sz) *λύσας·* [15] *τὴν ἔχθραν ἐν τ. σα. αὐτοῦ*, etc, Ln *λύσας,* [15] *τὴν ἔχθραν ἐν τ. σα. αὐτοῦ*, etc | FG *εχθραν*, item v. 16 | *εν τη σαρκι αυτου*: ita et. Tert[marc 5,17], additque: „sed Marcion abstulit *sua*, ut inimicitiae daret carnem, quasi carnali vitio, non Christo aemulae." | *καταργησας* (d e *destituens*, g *destruens*, f vg Ir[int 310] Victorin Ambrst rell *evacuans*): D[gr*]E* *καταρτισας* | *κτιση*: P 47. 116. 118. al[2 scr] *-σει* | *εν αυτω* cum ℵ*ABFP 3. 14. 17. 31. 37. 47. 219. 238. Ath[414 cod] Procop[niceph 1,1626] et[1646] ... ς Ti *εν εαυτω* cum ℵ[c]DEGKL al pler syr[p] Eus[mai 287] Ath[414 ed] et[699] Epiph[888] Chr Euthal[cod] Cyr[thes 136. 162] Thdrt Dam. Item *in se ipso* d e Hier, *in semetipso* f g m[106] vg[cle] demid tol Or[int 4,535. 542] Victorin al, am fu al *in semet ipsum*, etc ... 59* cop Ath[526] Epiph[2,68] Thdrt[2,1051] (sed non ad h. l.) om | *εις ενα*: F[gr] *εινα* (sed ι puncto notatum) | *καινον*: K *και μονον*, F[gr]G[gr] *κοινον*

16. *αποκαταλλαξη* (FG *-αζη*): KLP al plus[10] *-αξει* | *εν ενι σωματι τω θεω*: Thdrt[2,1051] *εν ενι πνευματι προς τον θεον* | *εν αυτω*: FG 115. *εν εαυτω*, item *in semetipsum* d e, *in semetipso* f g m[106] vg go arm cdd lat ap Hier Victorin Amb[abra 2,6] Aug[cont faust 22] al; contra Tert[marc 5,17] *in eo* (quod respicit ad verba *in uno corpore*), Hier *in ea* (i. e. *cruce*). Cf Hier[7,581]: „*per crucem interficiens inimicitiam in ea.* Non ut in Latinis codicibus habetur, *in semetipso*, propter Graeci pronominis ambiguitatem. *εν αυτω* enim et *in semetipso* et *in ea*, id est cruce, intelligi potest, quia crux, id est *σταυρος*, iuxta Graecos generis masculini est."

17. *ειρηνην* sec loco cum ℵABDEFGP 17. 71. 80. (D[gr*] bis *ειρηνη*) d e f g vg go cop arm aeth[utr] Or[int 4,548] Eus[ps 327] Procop[esa 519] Cyp[296] Hil[176] Victorin Ambrst Hier al mu. Cf et. Naass[hipp 111] *και ποιησον ειρηνην τοις μακραν, τουτεστι τοις υλικοις και χοϊκοις, και ειρηνην τοις εγγυς, τουτεστι τοις πνευματικοις* etc ... ς om cum KL al pler syr[utr] Dial[869. 871] Const[2,54] Eus[ps 528] Chr[44] Euthal[cod] Thdrt Dam. Cf et. Tert[marc 5,17]: *Hoc itaque annuntiante pacem eis qui prope, et eis qui longe, accessum consecuti* etc.

18. *εχομεν*: ℵ[a] *εσχομεν* ... Or[cat 151] (post *την προσαγωγην*) *εσχηκαμεν* | *οι αμφοτεροι*: L 37. 62. 74. 76[vid] a[scr] Chr[44] om *οι*

19. *αρα ουν* (d e f vg Victorin Hier Ambrst *ergo*, g *itaque*): FG om *ουν*, item Or[cat cor 64] | *αλλα* (ita ℵBE*; ACD*FG rell[4] Bas *αλλ*) *εστε* cum ℵA BCD*E*FG 17. 31. 71. 73. it vg go Bas[bapt 645] Hil[384] Victorin Amb[abra]

20 ἐποικοδομηθέντεσ ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφη-
τῶν, ὄντοσ ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ, 21 ἐν ᾧ πᾶσα 4,16 1 Co 3, 16
οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὔξει εἰσ ναὸν ἅγιον ἐν κυρίῳ, 22 ἐν
ᾧ καὶ ὑμεῖσ συνοικοδομεῖσθε εἰσ κατοικητήριον τοῦ θεοῦ ἐν 1 Pe 2, 5
πνεύματι.

III.

1 Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλοσ ὁ δέσμιοσ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ 4, 1
ὑμῶν τῶν ἐθνῶν — 2 εἴγε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆσ χάριτοσ

2,9 et$^{pss 38. 61. 118}$ Aug$^{ps 81}$ et$^{ps 86}$ et$^{ps 111}$ Ambrst ... ς *αλλα* sine *εστε* cum D^{c}E**KLP al pler (E igitur *αλλα* ex D^{c} transtulit addito *εστε* ex D* cum signis quibus deletur) syr^{utr} cop arm Or$^{cat 151}$ et$^{cat cor 64}$ Bas$^{eth 317}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam Amb$^{paenit 2,419}$ Hier | *συνπολ-* cum ℵAB*CDEFG ... ς Ln *συμπολ-* cum B^{3}K^{sil}LP al certe pler. Praeterea -*λιται* ℵD^{c}E**KLP etc; AB*D*E*FG Euthal^{cod} -*λειται*

20. *και προφητων*: 4* Mcion^{tert} om. Scribit enim Tert$^{marc 5,17}$: „Abstulit haereticus *et prophetarum*, oblitus dominum posuisse in ecclesia sicut apostolos ita et prophetas“ etc. | *ακρογωνιαιου* (L 37. al *ακρογον-*) et. Or$^{4,43. 142. 197}$ et$^{cat 151}$ et$^{cat cor 64}$ Eus$^{ps 63}$ et^{539} Bas$^{bapt 645}$ etc ... D*EFG Or^{1,757} Eus$^{hist 10,4,21}$ Chr$^{44 txt}$ (sed non $^{45 com}$) add *λιθου* (libere Clem^{787} *ἀμέλει λίθοσ ἀκρογωνιαῖοσ εἴρηται, ἐν ᾧ πᾶσα οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη* etc), item (*cum sit angularis lapis* d e g, *ipso summo angulari lapide* f vg g sub *aut*) it vg Or$^{int 2,419. 3,927}$ (Ir$^{int 361}$ Tert$^{marc 5,7}$) Victorin Hier Ambrst al | *αυτου* et. ℵ^{a} Or$^{1,757. 4,43}$ et$^{cat 151}$ et$^{cat cor 64}$ Eus$^{ps bis}$ Bas^{bapt} etc ... ℵ* (pergit *του* $\overline{χυ}$) cop Or$^{4,142. 197}$ Victorin om | *χριστου ιησου* cum ℵ^{a}AB 17. 39. 47. cat^{txt} f vg go cop arm Or$^{4,43. 142. 197}$ et$^{cat 151}$ et$^{int 2,419. 3,927}$ (sed Or$^{1,757. 4,43. 142}$ et$^{int bis}$ add *του κυριου ημων*) Bas$^{bapt 645}$ et$^{eth 317}$ (sed$^{cdd 2}$ $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ *του κυρ. ημων*) Thphyl Aug$^{ps 81}$ et$^{ps 111}$ et$^{ioh 20}$ et^{alib} Ambrst Hier$^{ezech 28}$ (*Christo Iesu domino nostro*) et ad h. l. al ... ς *ιησου χριστου* cum CDEFGKLP al pler d e g syr^{utr} Ps-Iust$^{expos 5}$ Or$^{cat cor 64}$ Eus$^{ps bis}$ Chr^{45} Euthal^{cod} Thdrt al Victorin Hier$^{ezech 40}$ et$^{esai 50}$ ... ℵ* 37. aeth (Tert$^{marc 5,17}$) *του* (37. om) *χριστου*

21. *πασα* sine *η* cum ℵ*BDEFGKL al longe plu (omn ap Scri) Ps-Iust$^{expos 5}$ Clem^{787} Or$^{cat cor 64}$ Bas$^{eth 317}$ et$^{bapt 645}$ Chr^{45} Thdrt al ... ς (Gb^{oo}) add *η* cum ℵ^{a}ACP al mu^{vi} arm Or$^{cat 151}$ Chr$^{44 txt}$ Euthal^{cod} (Bas$^{eunom 276}$ *η πασα*) Thphyl

22. *του θεου* ... B *τ. χριστου*

III. 1. *του χριστου* cum ℵ*D*FG 61. o^{scr} 8^{pe} d e g aeth^{utr} Victorin^{quater} ... ς Ln Ti *του χριστ. ιησου* cum ℵ^{a}ABD^{b}EKLP al pler f vg cop syr^{p} go Euthal^{cod} Cyr$^{act 66}$ Thdrt Dam Hil^{181} Hier Ambrst al ... 47. cat^{txt} Or$^{cat 153}$ *χριστ. ιησ.* (sine *του*), 115. 1^{lect} tol syr^{sch} arm Chr^{46} Cyr$^{nest 111}$ Thphyl Hier Amb$^{ep 81}$ *ιησου χριστου*, C *του κυριου ιησου*

Ga 1, 12 1, 9 τοῦ θεοῦ τῆσ δοθείσησ μοι εἰσ ὑμᾶσ, 3 ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν
ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον, καθὼσ προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, 4 πρὸσ
Col 4, 3 ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντεσ νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ
τοῦ Χριστοῦ, 5 ὃ ἑτέραισ γενεαῖσ οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖσ υἱοῖσ τῶν

:: Philem 1 et 9 legitur *δεσμ. χριστου ιησου*, quod passim cum *ιης. χριστ.* commutatur, nusquam vero cum *του χριστου*. Praeterea non invenitur quod huc comparari possit nisi Eph 4, 1. ο *δεσμ. εν κυριω.* | *των εθνων*: DE 10. add *πρεσβευω*, item d e *postulo*; item 71. 122. 219. add *κεκαυχημαι*. Illud *πρεσβευω* vdtr etiam agnoscere Ambrst com: - *nunc se legatione huius doni fungi dei provisione, Christo mittente, declarat*. Ceterum cf ad hos versus Or[cat 158]: *ὠριγένησ δέ φησιν, ὡσ πρὸσ τὴν φράσιν καὶ τὸ δυνατὸν ζητήσαντεσ ἀποκαταστῆσαι αὐτὴν φαμέν, ὅτι οὐκ ἀνταποδέδωκε πρὸσ τὸ „τούτου χάριν ἐγὼ παῦλοσ ὁ δέσμιοσ", τὸ τί τούτου γὰρ χάριν πεποίηκα ἢ τί μοι γεγένηται, οὐ πάνυ τι παρέστησεν. εἰ μὴ ἄρα τοῦ μὲν ὡσ πρὸσ τὴν φράσιν ἀκολούθου ὡσ ἰδιώτησ τῷ λόγῳ ἀποπέπτωκε, τὸν δὲ ὀφειλόμενον νοῦν οὐκ εὐφραδῶσ ἀποδέδωκεν, οὕτωσ λέξοντα ἄν· τούτου χάριν ἐγὼ παῦλοσ δέσμ. χυ ιυ καὶ δέσμ. ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν ἐγνώρισα τὸ μυστήριον ὑπὲρ τοῦ καὶ ὑμῖν μεταδοῦναι, ὡσ καὶ αὐτὸσ ἐν τοῖσ πρὸ τούτων δι' ὀλίγων ἔγραψα. ὀφείλει δὲ ἀκηκοέναι τὴν οἰκονομίαν τῆσ χάριτοσ τοῦ θεοῦ τῆσ δοθείσησ μοι εἰσ ὑμᾶσ τοῖσ ἀπὸ τῶν ἐθνῶν, ὑπὲρ ὧν δέσμιοσ γέγονα ιυ χυ. σολοικισμὸν δὲ νομίζω γεγονέναι ἐν τῷ τόπῳ. δέον γὰρ αὐτὸν εἰρηκέναι· τούτου χάριν ἐγὼ παῦλοσ δέσμ. ἰησοῦ χριστοῦ ἐγνώρισα τὸ μυστήριον. ὁ δέ φησι· τούτου χάρ. ἐγὼ παῦλοσ δέσμιοσ. κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον.* Quae quidem omnia ut solet, tacita Origenis auctoritate, in commentarium suum transtulit Hier, apud quem cf[7,586] inde a verbis: „*Quantum ad consequentiam sermonis textumque eloquii pertinet, ad id quod praemisit:* Huius rei gratia ego Paulus vinctus Iesu Christi - *diligentissime perquirentes nihil quod ei reddiderit potuimus invenire.*

2. *την οικονομιαν*: L add *μου* | *του θεου*: D*et[c]EFG d e g go ante *της χαριτοσ* pon ... P *του χριστου*, A *αυτου*

3. *οτι κατα αποκαλυψιν*: FG f g go *κα. αποκ. γαρ* ... B d e Victorin (plane cum antegressis coniungit) Ambrst (non item) om *οτι*, hinc Ln [*οτι*] | *εγνωρισθη* cum ℵABCD*FGP 6. 10. 17. 23. 31. 67** 73. 80. 137. 177. 178. 8[pe] it vg syr[utr] cop arm go Basilid[hipp 241] (*φησι· κατα απ. εγν. μοι το μυστ.*) Clem[682] Or[cat 154] Chr[46] Euthal[cod] Cyr[nest 111] et[fid 122] Thdrt al Victorin Hier Ambrst al. Cf et. Ir[197] *το μυστηριον ο λεγει κατα αποκαλυψιν εγνωρισθαι αυτω* ... ς (= Gb Sz, sed Gb' : *εγνωρισε* cum D[c]EKL al pler aeth[utr] Dam Thphyl Oec | F rursus *μυστεριον* et G *ολλιγω*

4. *τ. χριστου*: 17. *τ. θεου*

5. *ετεραισ* cum ℵABCDEFGKLP al plus[80] (omn ap Scri) it vg arm aeth go Clem[682. 696] Or[4,105. 257. 258] Cyr[hr 260] Chr[47] Euthal[cod] Cyr[ioh 989] et[nest 111] Thdrt al Hil[518] Victorin Hier Ambrst (et. Basilid[hipp 241] *το μυστη*

ἀνθρώπων ὡσ νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖσ ἁγίοισ ἀποστόλοισ αὐτοῦ καὶ Col 1, 26 2, 20
προφήταισ ἐν πνεύματι, 6 εἶναι τὰ ἔθνη συνκληρονόμα καὶ σύν-
σωμα καὶ συνμέτοχα τῆσ ἐπαγγελίασ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐ-
αγγελίου, 7 οὗ ἐγενήθην διάκονοσ κατὰ τὴν δωρεὰν τῆσ χάριτοσ Col 1, 25
τοῦ θεοῦ τῆσ δοθείσησ μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆσ δυνάμεωσ αὐ-
τοῦ. 8 ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρισ αὕτη, 1 Co 15, 9

ο ταισ προτεραισ γενεαισ ουκ εγνωρισθη) ... ς (= Gb Sz) praem εν cum pauc ut^{vid} minusc cop syr^{utr} | τοισ αγιοισ (Or^{4,105} Thdrt^{cod} om) αποστολοισ (B Ambrst om) αυτου: DEFG 115. 1^{lect} d e f g go Thphyl Hil^{518} Victorin τ. αγι. αυτ. αποστ. Praeterea Ln edidit: τοῖσ ἁγίοισ, | εν (FG Chr add τω) πνευματι: DE 2. 4** 19. 34. 38. 48. 55. 61. 72. 74. 91. al^{4scr} (et g^{scr} ante πνευμ.) d e aeth add αγιω

6. συνκληρονομα cum ℵAB*DEFG Euthal^{cod} ... ς Ln συγκλη- cum B^{3}C K^{sil}LP al certe pler | συνσωμα cum ℵAB*DEFG 17. 47. ... ς Ln συσσωμα cum B^{3}CKLP al pler Euthal^{cod} | συνμετοχ. cum ℵAB*CD*FG n^{scr} ... ς Ln συμμετ- cum B^{3}D^{c}EKLP al pler | επαγγελιασ sine αυτου cum ℵABCD*P 17. 47. 73. 106. d e am fu demid tol 109^{lat} syr^{sch} cop arm aeth Or$^{4,105\ bis}$ et^{259} Chr^{48} (in explicatione add του θεου) Euthal cod Cyr$^{ioh\ 999}$ et$^{nest\ 111}$ Hier Pelag Sedul ... ς (Gb^o) add αυτου cum D^{b}et^{c}EFGKL al pler f g vg^{cle} et$^{cdd\ aliq}$ go syr^p Thdrt Dam al Victorin Hil^{518} Ambrst al | εν χριστω ιησου cum ℵABCP 17. 47. 73. 8^{pe} f vg go cop syr^p (sed $\overline{ιυ}$ c.*) arm aeth Euthal^{cod} Hier$^{7,591\ bis}$ Ambrst Pelag al ... ς εν τω χριστω cum DEFGKL al pler d e g Chr^{48} Thdrt Dam al Victorin Hil^{518} Hier^{7,588}, item εν χριστω Or$^{4,105\ bis}$ et^{259} Cyr ioh^{999} et$^{nest\ 111}$ ... syr^{sch} *in eo.* Sic Hier^{7,591}: *Quod est autem hoc mysterium –? Utique illud quod sequitur*, esse gentes cohaeredes concorporales et comparticipes promissionis in Christo Iesu per evangelium –. *Scio appositionem coniunctionis eius per quam dicitur* cohaeredes et concorporales et comparticipes, *indecoram facere in Latino sermone sententiam. Sed quia ita habetur in Graeco, et singuli sermones syllabae apices puncta in divinis scripturis plena sunt sensibus, propterea magis volumus in compositione structuraque verborum quam intelligentia periclitari.*

7. εγενηθην cum ℵABD*FGP 17. 31. 47. 73. 80. cat^{txt} Euthal^{cod} Oec^{com} (non^{txt}) ... ς εγενομην cum CD^{c}EKL al pler Chr Thdrt Dam al | τησ δοθεισησ (Gb'') cum ℵABCD*FGP 10. 17. 23. 31. 39. 47. 57. 73. 80. 137. cat^{txt} d e f g vg cop^{vi} Euthal^{cod} Victorin Hier Ambrst al ... ς Ti την δοθεισαν cum D^{c}EKL al pler go^{vi} Chr Thdrt Dam Thphyl Oec

8. ελαχιστοτερω et. Or^{1,436} et^{3,609} et$^{cat\ cor\ 84}$ Dial^{870} Did$^{tri\ 197}$ etc ... FG 49. ελαχιστω | παντων sine των cum ℵABCDEFGKL al longe plu (omn ap Scri) Or^{bis} et$^{cat\ cor}$ Dial Did^{tri} Euthal^{cod} al mu ... ς (= Gb Sz) add των cum P al mu go Cyr$^{fid\ 128}$ Thdrt Thphyl | αγιων et. Or Dial Did^{tri} etc ... 4. Chr^{cod} (ap Gb) ανθρωπων, Archel^{592} *apostolorum*, 46. αγι. αποστολων ... 72* om, item Tert$^{marc\ 5,18}$: *Datam inquit sibi apostolus gratiam novissimo omnium illuminandi omnes: quae dispensatio*

Col 1, 27 τοῖσ ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸ ἀνεξιχνίαστον πλοῦτος τοῦ Χρι-
Col 1, 26 στοῦ, 9 καὶ φωτίσαι τίσ ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀπο-
κεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ θεῷ τῷ τὰ πάντα κτίσαντι,
10 ἵνα γνωρισθῇ νῦν ταῖσ ἀρχαῖσ καὶ ταῖσ ἐξουσίαισ ἐν τοῖσ ἐπου-
1, 11 ρανίοισ διὰ τῆσ ἐκκλησίασ ἡ πολυποίκιλοσ σοφία τοῦ θεοῦ, 11 κατὰ

sacramenti occulti ab aevis in deo qui omnia condidit. At haec vix satis probant hac in re. Pergit: *rapuit haereticus* in *praepositionem*; de eis quae praecedunt nihil adnotat ... Gb° | *αυτη*: FG f g add *του θεου* | *τοισ εθνεσιν* cum ℵABCP 23. 31. 61. o[scr] cop aeth Euthal[cod] ... ς Ti praem *εν* cum DEFGKL al pler it vg go syr[utr] arm Dial[870] Did[tri 197] Chr Cyr[fid 123] Thdrt Dam al Hil[54. 318] Victorin Hier Ambrst al | D* *ευηγγελισασθαι* | *το ανεξιχν.* (FG *ανεξειχν.*) *πλουτοσ* cum ℵ*ABCD*FG 17. 67** Euthal[cod] (Dam *το* et *πλουτον*) ... ς *τον ανεξιχν. πλουτον* cum ℵ[c]D[c]EKLP al pler Dial[870] Did[tri 197] Chr Cyr[fid 123] Thdrt al | *του χριστου*: 17. *αυτου*

9. *φωτισαι* (*illuminare* f g vg, *inluminare* d e am fu) sine additam cum ℵ*A 67** cod apud Bez Cyr[fid 123] (sive[act 63]) Hil[54] Aug[gen ad litt 5] Hier (fluctuat quidem lectio et Vall edidit *omnes*, sed etiam comm bis[538] et[594] omissionem confirmat) ... Ln add [*παντασ*], ς Ti *παντασ* cum ℵ[c] BCDEFGKLP al pler it vg rell Dial[870] Did[tri 197] Chr Euthal al Tert[marc 5,18] (vide ad v. 8) Victorin Ambrst al :: *φωτισαι* videbatur postulare accusativum. Quam auctoritatem secuti sumus, ea non minor est quam quae aliis locis verum restituisse videtur. | *η οικονομια* cum ℵABCDEFGKLP al pler it vg syr[utr] cop arm aeth go Dial Did[tri] al mt Tert[marc] Hil Victorin rell ... ς (= Gb Sz) *η κοινωνια* cum 37[mg] al pauc | *αιωνων*: FG f g syr[p] add *και απο των γενεων* | *εν τω θεω* et Tert[marc 5,18] Hil[54] Victorin Hier Ambrst etc ... ℵ* (addidit[c]) Dial[txt] Mcion[tert] om *εν*. Quam in rem Tert[marc 5,18] (vide ante): *rapuit haereticus* in *praepositionem, et ita legi fecit:* occulti ab aevis deo qui omnia condidit. *Sed emicat falsum* etc :: confirmat igitur Mcionis lectionem (ut etiam alibi) Dial | *τα παντα*: D*FG (Chr[cod] semel) om *τα* | *κτισαντι* sine additam cum ℵABCD*FGP 17. 47. 48. 73. d e f g m[68] vg syr[sch] et[p txt] cop arm aeth go Dial[870] Did[tri 197] Bas[3,9] (certe sibi addit) Euthal[cod] Cyr[fid 125] Tert[marc 5,18] Hier Ambrst Aug[gen ad litt] al ... ς (= Gb Sz) add *δια ιησου χριστου* cum D[c]EKL al pler syr[p c*] Chr[53] (*και καλωσ εμνημονευσε κτισεωσ, εἰπών· δια ιυ χυ*) Thdrt Dam Thphyl Oec (item[vid] Victorin. Non affert ipsa verba, sed[com] habet: *Ergo creator licet deus accipiatur, sed per Christum tamen creator deus. Creator enim non convenit deo, sed convenit Christo, et sic per Christum deo. Ille enim genuit Christum, Christus creavit omnia ipso deo operante et per se creante.*)

10. *νυν* et. Ath[699] Did[tri 197] Chr Severian[cat 157] Thdrt Iobius ap Phot[cod 232] (Bekk[184]) Dam al Hier ad h. l. et[iovin 2] ... FG d* f g vg syr[sch] ar[e] Or[3,348] Tert[marc 5,18] Victorin Ambrst al om | *πολυποικιλοσ σοφια*: 37. *πολλη ποικιλοσοφια*

πρόθεσιν τῶν αἰώνων ἣν ἐποίησεν ἐν τῷ Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ
ἡμῶν, 12 *ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρρησίαν καὶ προσαγωγὴν ἐν πεποι-* 2, 18 Ro 5, 2
θήσει διὰ τῆσ πίστεωσ αὐτοῦ.
13 *Διὸ αἰτοῦμαι μὴ ἐνκακεῖν ἐν ταῖσ θλίψεσίν μου ὑπὲρ ὑμῶν,*
ἥτισ ἐστὶν δόξα ὑμῶν. 14 *τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου*
πρὸσ τὸν πατέρα, 15 *ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖσ καὶ ἐπὶ*

---

11. *εν τω χρι. ιησου* cum ℵ^{a}ABC* 17. 37. 116. Euthal^{cod} ... ς *εν χριστ. ιησ.* cum ℵ*et^{c}C^{3}DEKLP al pler Ath^{699} Chr Thdrt Iob ap Phot$^{cod 222}$ Dam al ... 114. f Clem^{869} *εν χριστω*, syr^{sch} *εν ιησου*, arm sic transp: *per dominum nostrum Iesum Christum* ... F^{gr}G g *εν* tantum

12. *την παρρησ.* (B* *παρησιαν*) *και προσαγωγ.* cum ℵ*AB 17. 80. Item ς Ti *την παρρ. κ. την προσα.* cum CD^{b}KLP al pler Ath^{699} Chr Euthal cod Thdrt Dam al. Item f vg rell ... D*et^{c}E *τ. προσαγ. κ. τ. παρρ.*, F^{gr}G *τ. προσαγω. εισ την παρρ.* De d e etc vide post. | *εν πεποιθησει*: D* *εν τω ελευθερωθηναι.* Reddunt autem totum locum f vg Hier al *fiduciam et accessum in confidentia*, d e *fiduciam in confidentia et libertatem*, g *fiduciam in confidentia in confidentia* (sic, *in confid.* et pro *και* [*εισ*?] *τ. παρρησ.* et pro *εν τω ελευθερωθ.*), Victorin *libertatem et aditum in confidentia*, Ambrst *libertatem in confidentia*, Sedul *libertatem et accessum*

13. *ενκακειν* (ℵB^{3} al *εγκ-*) cum ℵAB*et^{3}D* 13. 17. 37. 39. 46** 47. (Euthal cod *εγκαλειν*) ... ς *εκκακειν* cum CD^{c}EFGKLP al pler Chr Thdrt Dam al | *δοξα υμων*: c 17. 31. 33. 37** 71. 72. 80. 116. f^{scr} cop arm Euthal^{cod} *δο. ημων*, harl *gloria mea* ... 47. 109. 178. om *ητ. εστ. δοξ. υμ.* Cf ad h. v. Hier$^{7,596 s}$. Ibi de verbis *μη ενκακειν* haec scripsit: „Id quod nunc Latinus translator expressit, *ne deficiatis*, potest iuxta Graeci sermonis ambiguitatem et ita legi: *ne deficiam*, ut sit sensus - *ne deficiam in tribulationibus meis pro vobis*. Hoc est ergo quod apostolus rogat et a domino magnopere deprecatur, ne deficiat in pressuris suis“ - „Potest autem secundum id quod Latinus expressit - *ne deficiatis* - illud exponi quod pro Ephesiis petat ne in pressuris apostoli lassescant atque deficiant, siquidem et ea quae sequuntur huic sensui magis congruunt“ etc.

14. *τον πατερα* sine additam cum ℵ*ABCP 17. 67** demid cop aeth^{utr} ar^{e} (Clem$^{ecl\ proph\ 984}$ *εν δε ουρανοισ ο πατηρ, εξ ου πασα πατρια* etc) Or^{1,267} et$^{cat\ 161}$ Cyr$^{hr\ 112.\ 115}$ Epiph^{850} Euthal^{cod} Cyr$^{ioh\ 178.\ 888}$ et fid^{70} al Hier^{dis} Vig$^{trin\ 12}$; item *τον θεον και πατερα* Meth^{719} Did$^{tri\ 49}$ et *τον θεον πατερα* $^{tri\ 193}$. Sic autem Hier^{7,599}: „Porro quod sequitur *ad patrem ex quo omnis paternitas* etc, non ut in Latinis codicibus additum est, *ad patrem domini nostri Iesu Christi*, sed simpliciter *ad patrem* legendum, ut dei patris nomen non domino nostro Iesu Christo, sed omnibus creaturis rationabilibus coaptetur.“ (Tamen paullo ante ^{7,598} ipse exscripsit: *ad patrem domini nostri Iesu Christi*, si sana est lectio) ...... ς (Gb^{00}) add *του κυριου ημων ιησου χριστου* (:: cf 1, 3 etc) cum ℵ^{c}DEFGKL al pler it vg (exc demid) go syr^{utr} arm Ps-Iust

γῆσ ὀνομάζεται, 16 *ἵνα δῷ ὑμῖν κατὰ τὸ πλοῦτοσ τῆσ δόξησ αὐ-*
Col 1, 11 *τοῦ δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματοσ αὐτοῦ εἰσ τὸν ἔσω*
ἄνθρωπον, 17 *κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆσ πίστεωσ ἐν ταῖσ*
καρδίαισ ὑμῶν, 18 *ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι, ἵνα*
ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσιν τοῖσ ἁγίοισ τί τὸ πλάτοσ καὶ
μῆκοσ καὶ βάθοσ καὶ ὕψοσ, 19 *γνῶναί τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆσ*

---

expos[5] Or[1,283] (*τουτου δε ενεκεν, ει μαρτυρω, εβουλομην και τεκνα καταλιπειν μετα αγρων και οικιων, ινα παρα τω θεω και πατρι του κυριου ημ. ιησ. χρ., εξ ου πασα* etc) et[int 2,180. 279. 462] et[4,686] Ephr[3,333] Bas[bapt 644] Chr Thdrt Dam Phot[manich 3,16] al cdd[lat] ap Hier Victorin Ambrst al. Cf et. Valentt[hipp 193] *προσ τον θεον και πατερα και κυριον του κυριου ημων ιυ χυ* etc.

15. *εν ουρανοισ* et. Naass[hipp 97] (*αφ ου πασα πατρια ονομαζομενη επι γησ και εν τοισ ουρανοισ*) Ps-Iust[expos 5] (Clem[984] vide ante) Or[1,287. 283] et[cat] et[int 2,180] Cyr[hr 112. 115] Epiph[896] Cyr[fid 70] al Victorin etc ... P 31. 46. 47. 73. 114. 115. 120. al[2 scr] 8[pe] cat[txt] al syr[sch] et[p mg] go Or[1,267 cod] et[int 2,279. 462] et[4,686] Meth[719] Epiph[850. 859. 940] Ephr[3,333] Bas bapt[644] Cyr[ioh 178. 838] Thdrt Phot[manich 3,16] al *εν ουρανω* (Cyr[ioh] *εν τε ουρ.*)

16. *δω* cum ℵABCFG 17. 37. 39. 116. Or[cat 161] (sec loc) et[162] Meth[719] Ath [543 cdd] Ephr[3,333] Cyr[hr 266] Bas[bapt 644] Euthal[cod] Cyr[ioh 178] al ... ς Ti *δωη* cum DEKLP al pler Valentt[hipp 193] Ps-Iust[expos 5] Or[cat 161] (pri loc) Ath[543 ed] Mac[129] Chr Euthal[cod] Cyr[ioh 838] et[fid 70] Thdrt Dam Thphyl Oec | *το πλουτοσ* cum ℵABCD*EFGP 67** 116. Ephr[3,333] Ath cdd aliq (17. *το πληθοσ*, ut supra) ... ς *τον πλουτον* cum D[c]KL al pler Ps-Iust[expos 5] Meth[719] Ath[543 ed] Did[tri 49] Bas[bapt 644] Chr Euthal[cod] Cyr[ioh 178. 838] et[fid 70] al mu | *δυναμει:* F[gr]G g praem *εν* ... Mac[129] *δυναμιν*, d e fu al[lachm] Ambrst *virtutem*, Aug[mor eccl] *fortitudinem* (sequitur *confortari* d e, f g vg Aug *corroborari*, Ambrst *confirmari*)

18. c k[scr] *ερριζομενοι* | *εξισχυσητε:* D*P *ισχυσητε* | *βαθοσ και υψοσ* cum ℵAKL al pler syr[p] (syr[sch] libere: *altitudo et profunditas et longitudo et latitudo*) Or[3,243] et[cat 161. 162] (sec loc) et[int 2,108] Eus[mcell 136] Ephr[3,333] Ath[696] Chr[55 bis] Cyr[ioh 838] Thdrt Dam Hier[quinquies] ad h. l. ... Ln *υψοσ κ. βαθοσ* cum BCDEFG 17. 37. 57. 73. 116. it vg go cop arm aeth Or[cat 162] (sec loc) et[int 2,64] Ath[49] Mac[147] Victorin ad h. l. (alibi libere ut etiam apud alios) Ambrst Hier[esa 7] al. Praeterea cf huc Valentt[hipp 193] *τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατ. μου πρὸσ τ. θεὸν καὶ πατέρα καὶ κύριον τοῦ κυρίου ἡμ. ιυ χυ, ἵνα δῴη ὑμῖν ὁ θεὸσ κατοικῆσαι τὸν χν εἰσ τὸν ἔσω ἄνθρωπον τουτέστι τὸν ψυχικόν, οὐ τὸν σωματικόν, ἵνα ἐξισχύσητε νοῆσαι τί τὸ βάθοσ, ὅπερ ἐστὶν ὁ πατὴρ τῶν ὅλων, καὶ τί τὸ πλάτοσ, ὅπερ ἐστὶν ὁ σταυρὸσ ὁ ὅροσ τοῦ πληρώματοσ, ἢ τί τὸ μῆκοσ, τουτέστι τὸ πλήρωμα τῶν αἰώνων.*

19. *τε* et. Eus[mcell 136] Ephr[3,333] etc d e f g vg Victorin Ambrst Hier etc ... D[gr*]F[gr]G[gr] om, nec exprim cop aeth et (ut passim fit) go | *της*

γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλή-
ρωμα τοῦ θεοῦ.
20 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ὧν Ro 16, 25 ss
αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν,
21 αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς πάσας
τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων· ἀμήν.

IV.

1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν κυρίῳ, ἀξίως περιπα- 3, 1 Col 1, 10
τῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε, 2 μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης Col 3, 12 ss
καὶ πραΰτητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ,

---

γνωσεως: A 74. 115. a[scr] post αγαπην ... 71. tol om (Aug[ep 140] *scientiam caritatis*, sed[ep 147] et[alib] *scientiae caritatem*) | πληρωθητε (Euthal[cod] πληροφοριθητε) εισ παν: B 17. 73. 116. πληρωθη παν | τ. θεου: 17. εισ υμασ

20. υπερ παντα et. Victorin Hier ... DEFG d e f g vg Ambrst al om υπερ ... Thdrt ad h. l. (sed non[4, 1278]) om, posito ποιησαι post υπερεκπερ. | υπερεκπερισσου: syr[sch] et[p] c. ob. Ambrst praem και ... P om | δυναμιν: 47. ενεργειαν (:: cf Col 1, 29) | εν ημιν: A 39. 63. εν υμιν

21. εν τη εκκλη. και εν χρι. ιησ. cum ℵABC 17. 73. 80. 218. vg cop Hier al. Eadem habent ς Ti omisso και cum D[b]KLP al pler cat[txt] syr[utr] arm aeth go Chr[56] Euthal[cod] Thdrt Dam[txt] (in com vero: εν χ̅ω̅ δε ι̅υ̅ την δοξαν την αληθη λεγει, και εν τη εκκλη. το ομοιωμα) Thphyl Oec Vig[tri 12] ... D*FG d e f g Victorin Ambrst εν χριστω ιησου και τη (d e f g etc *et in*) εκκλησια. Eadem D[c] agnoscit, sed pro και substituit (non addit) εν, ut iam D[b] praeiverat ... 46. Oros[contr pelag 457] (*Ipsi gloria in Christo Iesu*) om εν τη εκκλη., hinc Gb[○] | εισ πασασ τασ γενεασ του αιωνοσ των αιωνων: et. Ir[int 14] *in universas generationes saeculi saeculorum* (graece – του αιωνοσ των αιωνων), Hier *in omnibus generationibus saeculi saeculorum*, vg Victorin *et* (vg om) *in omnes generationes saeculi saeculorum* ... FG f tol (hi[2] *in omnes generationes saeculorum*) om του αιωνοσ, hinc Gb[0]. Similiter d e Ambrst auct[voc gent 1, 24] *et* (auct[voc gent] om) *in omnia saecula saeculorum*, item g *in omnia saecula t generationes saeculorum* | αμην: 57. 67** om

IV. 1. Totum versum habet Ign[intpol 306] (ad Antioch[1]) | εν κυριω: ℵ aeth εν χριστω | περιπατησαι: 17. περιπατησατε

2. πραϋτητοσ cum ℵBC 17. ... ς Ln πραοτητοσ cum ADEFGLO[b] al fere omn Chr[60] Euthal[cod] Thdrt Dam al ... K υπακοησ | εν αγαπη: Ln cum seqq coniung, id quod confirmat Or[cat 165] (non item Chr[31] Antioch[1128]): ἐφεσίοις μὲν οὖν τοῖς ἤδη ἐσχηκόσι τὴν ἑνότητα τοῦ πνεύματος καὶ δεομένοις τηρεῖν ταύτην λέγεται ἐν ἀγάπῃ σπουδάζοντες

3 *σπουδάζοντεσ τηρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ πνεύματοσ ἐν τῷ συνδέσμῳ*
τῆσ εἰρήνησ. 4 *ἓν σῶμα καὶ ἓν πνεῦμα, καθὼσ καὶ ἐκλήθητε ἐν*
1 Co 8, 6 12, 5 s *μιᾷ ἐλπίδι τῆσ κλήσεωσ ὑμῶν·* 5 *εἷσ κύριοσ, μία πίστισ, ἓν βάπτισμα·*
1 Ti 2, 5 6 *εἷσ θεὸσ καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ*
ἐν πᾶσιν. 7 *ἑνὶ δὲ ἑκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρισ κατὰ τὸ μέτρον*

τηρεῖν τὴν ἑνότητα τοῖ πνεύματοσ. Paullo post: *τηρεῖται δὲ ἡ ἑνότησ τοῦ πνεύματοσ τῆσ ἀγάπησ συνδεούσησ τοὺσ κατὰ τὸ πνεῦμα ἑνουμένουσ.*

3. *ειρηνησ*: κ 1. *αγαπησ*, item in a[scr] *αγαπησ* ante *ειρηνησ* rubro scriptum, sed erasum est. Cf et. quae ex Or[cat] ad v. 2. dedimus.

4. *καθωσ και* et. fu tol cop syr[p] arm Hil[1061] Hier (hi[2] *sicut et*) Victorin (*ut et*) etc ... B 19. 32. 39. 43. 55. 114. 213. 238. k[scr] vg (et. 109[lat]; non item fu tol) go syr[sch] aeth Firmil ap Cyp[150] Ambrst (*ita ut vocati estis*) om *και*. Cf et. ad h. v. Ign[intpol 264] (ad Phil[2]) *ἓν γάρ φησιν καὶ πνεῦμα, ἐπειδὴ ἐκλήθημεν ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆσ κλήσεωσ ἡμῶν.* Ibidem paullo ante legitur: *εἷσ γὰρ κύριοσ, μία πίστισ, ἓν βάπτισμα· εἷσ θεὸσ καὶ πατὴρ πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν*, quae cferenda sunt ad vv. 5 et 6. Item cf ad v. 4 sqq Ign[intpol 324] (ad Eph[6]) *καί ἐστε, ὡσ παῦλοσ ὑμῖν ἔγραφεν, ἓν σῶμα καὶ ἓν πνεῦμα, διὰ τὸ καὶ ἐν μιᾷ ἐλπίδι κεκλῆσθαι τῆσ πίστεωσ· ἐπείπερ καὶ εἷσ κύριοσ, μία πίστισ, ἓν βάπτισμα, εἷσ θεὸσ καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν.* Cf et. Or[3,439] *εἷσ θεὸσ καὶ εἷσ χριστὸσ καὶ μία πίστισ καὶ ἓν βάπτισμα*, et Cyp[142] *unus deus et Christus unus, et una spes et fides una, et una ecclesia et baptisma unum nonnisi in una ecclesia constitutum.* Mcion[epiph 319] versus 5. et 6. cum editis consentientes dat, sed[374] post *εν βαπτισμα* add *εισ χριστοσ.* –

6. *και πατηρ* et. Ign[intpol 264] et[324] Mcion[epiph 319] Or[cat 169] Cyr[fid 107] etc Ir[int 270] Firmil ap Cyp[150] Victorin Hil[967] Ambrst al ... 38. 47. 114. syr[sch] ar[e] Eus[mcell 174] Chr[92 txt] (non item[93 com bis]) Ir[int 118. 253] om *και* | *ο επι παντων* et. Ir[int] Firmil ap Cypr etc: 2. 46. Ign[intpol 264] (non item[324]) Cyr[fid 107] Hil[967. 1081] om. Libere transp Dial[869]: *φησι γαρ παυλοσ· εισ θεοσ πατηρ παντων και εν πασιν ημιν, πατηρ επι παντων θεοσ.* | *και δια παντων* et. Ir[int 118] et[315] ... Ir[int 253] et[270] om. Ceterum vertunt o *επι παντ. και δια παντων* d e f vg Ir[int 118] Firmil ap Cyp al *qui super omnes et per omnia*, Ir[int 315] *qui super omnia et per omnia*, Victorin *qui super omnia et per omnes*, g m[5] Amb[luc 11] et[20] Ambrst Hier Aug[ioh 99] *qui super omnes et per omnes* | *και εν πασιν* et. Mcion[epiph 319] et[374] Eus[ps 597] et[mcell 174] Mcell[eus 131] Ath[541] etc Ir[int 118. 253. 270. 315] Firmil ap Cypr[150] Hil[1081] etc ... B 32. Victorin om *και* | *πασιν* sine additam cum ℵABCO[b]P 17. 31. 67** 71. 73. 80. 109. 177. cop aeth[utr] ar[e] Mcion[epiph bis] Ign[intpol 324] et[264] Or[cat 170] Eus[ps] et[mcell] Mcell[eus] Ath Euthal[cod] Cyr[ioh 1000] et[fid 107] al Victorin[adv ari 1,21] (Gall 8,159) Hier[7,609. 610. 611] Amb[luc 11] et[20] ... ς (= Gb Sz) add *υμιν* cum minusc pauc Chr[93 com] (*ὁ ἐν πᾶσιν ὑμῖν τουτέστιν ὁ ἐν πᾶσιν οἰκῶν*, sed[92 txt] om *υμιν*) Thdrt Thphyl Oec. Item Gb Sz add *ημιν* (tamen

τῆσ δωρεᾶσ τοῦ Χριστοῦ. 8 *διὸ λέγει· ἀναβὰσ εἰσ ὕψοσ ᾐχμαλώ-* Ps 67 (68). 19
τευσεν αἰχμαλωσίαν, ἔδωκεν δόματα τοῖσ ἀνθρώποισ. 9 *τὸ δὲ*
ἀνέβη τί ἐστιν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη εἰσ τὰ κατώτερα μέρη τῆσ γῆσ;

Gb00) cum DEFGKL al 50 d e f g m5 vg syrutr arm go Dial869 Dam Photmanich 3,16 al Irint 118. 253. 270. 315 Firmil ap Cyp150 Hil1082 Victorin ad h. l. Ambrsttxt 3tcom al

7. *ημων*: B 38. 109. kscr Thdrt *υμων* | *εδοθη η χα.* cum ℵACDcEKPcorr al pler Orcat 170 Chr Thdrt al; item 10. 31. Cyrfid 107 *η χαρισ αυτη* ... Ln om *η* (:: post *εδοθη*) cum BD*FGLObP* 1. 108* 40lect kscr arm Euthalcod Dam | *κατα*: Dgr *και*

8. *ηχμαλωτευσεν* cum ℵBCDEFGKP al pler it vg rell Iustdial 39. 87 Irint 145 Or2,753 etcat 162 etint 2,108. 342. 3,458 Eusecl 102 Chr94 Euthalcod Cyract 59 Thdrt Dam al Tertmarc 5,8. 18 Lcif196 Victorin Hil 120 al ... AL 2. 32. 43. 47. 52. 55. 63. 71. 114. 8lect al3 scr aethutr Thdrtcod *ηχμαλωτευσασ* (nonnulli ex minusc *αιχμαλ.*). Sed ex his tantum aethutr etiam *εδωκασ* | *εδωκεν* absque *και* cum ℵ*AC2D*FG 17. 108* 7lect cat txt d e f g vg cop arm Iustdial 39. 87 Irint 145 Orint 3,458 Eusecl 102 Tert marc 5,8 Lcif196 Hil 120 Hier Ambrst al mu ... ς Ti praem *και* (Gb00) cum ℵcBC*etcDcKLP al pler syrutr go aeth Or2,753 Chr Euthalcod Cyr act 59 Thdrt Dam Victorin | *τοισ ανθρωποισ* (Tertmarc 5,8 *filiis hominum* – „eleganter *filiis hominum* ait, non passim *hominibus*") ... FGrG g Orint 3,458 Eusecl 102 Hil 120 Hier ad h. l. (non itemalibi) *εν ανθρωποισ* :: LXX totum locum sic habent: *αναβασ* (ℵcB** al plurim *ανεβησ*, ℵ* al pauc itala *ανεβη*, item Iustdial 39. 87 *ανεβη*) *εισ υψ. ηχμαλωτευσασ* (ℵ* *-σεν*) *αιχμαλωσιαν, ελαβεσ δοματα εν ανθρωπω* (ℵ* al plurim *-ποισ*). Nihilominus non videbatur *και* ante *εδωκεν* retinendum. Quum enim facile illud quidem etiam invita editione Alexandrina aliena manu inferri poterat, tum minime probabile est *και* duce editione illa expulsum esse eis quae vel maxime differunt intactis relictis. A patribus quidem inter LXX et Pauli verba non satis distinctum esse planissimum fit ex Cyrador 470: *ψάλλει δέ που καὶ ὁ θεσπέσιοσ μελῳδὸσ ὅτι ἀναβὰσ εἰσ ὕψοσ ᾐχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν, ἔδωκε δόματα τοῖσ ἀνθρώποισ.* Alibi unde afferant verba in ambiguo est. Illud vero credi nequit, eundem afferendo *ἔδωκεν δόματα τοῖσ ἀνθρώποισ* a Paulo et omittendo *και* a LXX pendere.

9. *κατεβη* sine additam cum ℵ*AC*DEFGOb 17. 46. 67** 73. cattxt d e g am* cop sah (huc enim respicit quod laudatur: *qui enim descendit in profunditates terrae*) aethutr Irint 259. 331 Thdot ap Clem969 Or4,303. 304 etcat 163 etint 3,358 Eusecl 101 Chr94 sec loc Euthalcod Cyract 59 Thdrt Oectxt Tertprax 30 Lcif196 Hil 120. 201. 1077 Victorin Augciv dei 17,4 Hier al ... ς (= Gb Sz) add *πρωτον* cum ℵcBCcKLP al pler f vg go syrutr arm Eusdem 260 Thdrt Dam al Ambrst | *κατωτερα* et. Or4,303 Eusecl 101 etps 305 al Tertprax 30 Lcif Hil Victorin etc ... Thdot ap Clem969 Or 4,304 etcat 162 Eusdem 260 Cyract 59 *κατωτατα* | *μερη* cum ℵABCDcKLP al omnvid f vg cop arm syrp (et.mg gr) Or4,303 Eusdem ed eteclo 101 Chr94 Euthalcod Cyract 59 Thdrt Dam al Augciv dei 17,4 ettrin 15 al ... Gb00

10 ὁ καταβὰσ αὐτόσ ἐστιν καὶ ὁ ἀναβὰσ ὑπεράνω πάντων τῶν
1 Co 12, 28 οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα. 11 καὶ αὐτὸσ ἔδωκεν τοὺσ μὲν
ἀποστόλουσ, τοὺσ δὲ προφήτασ, τοὺσ δὲ εὐαγγελιστάσ, τοὺσ δὲ
ποιμένασ καὶ διδασκάλουσ, 12 πρὸσ τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων
εἰσ ἔργον διακονίασ, εἰσ οἰκοδομὴν τοῦ σώματοσ τοῦ Χριστοῦ,
13 μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντεσ εἰσ τὴν ἑνότητα τῆσ πίστεωσ
καὶ τῆσ ἐπιγνώσεωσ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, εἰσ ἄνδρα τέλειον, εἰσ μέ-
τρον ἡλικίασ τοῦ πληρώματοσ τοῦ Χριστοῦ, 14 ἵνα μηκέτι ὦμεν
νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆσ διδα-
σκαλίασ ἐν τῇ κυβίᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ πρὸσ τὴν με-
1, 22 5, 23 Col 1, 18 θοδίαν τῆσ πλάνησ, 15 ἀληθεύοντεσ δὲ ἐν ἀγάπῃ αὐξήσωμεν εἰσ

Ti om cum D*EF^{gr}G d e g go syr^{sch} ar^{e} aeth Ir$^{int\ 259.\ 381}$ Thdot ap Clem Or^{4,304} et^{cat} Eus$^{dem\ odd}$ et^{ps} Tert^{prax} Hil Lcif Victorin al :: pro ratione testimoniorum statuendum est *μερη* abundare visum esse

10. *παντων* et. Or^{1,353} et^{2,755} et^{3,248} et^{4,305} Eus$^{eclo\ 82.\ 143}$ et$^{ps\ 305.\ 355}$ Did tri^{22} Ath^{707} Cyr$^{act\ 59}$ etc ... P 113. a^{scr} Thdot ap Clem^{969} Eus$^{eclo\ 101}$ om | *πληρωση*: L 116. *-σει*. Praeterea 47. add *εαυτω* (et^{corr} *εαυτου*)

11. *εδωκεν*: syr^{p} c.* add *in ecclesia*. Similiter Clem^{824} *δεδωκε δε ο θεοσ τη εκκλησια τουσ μεν αποστολουσ* etc (non item^{624} *επει δε ο παντοκρατωρ θεοσ αυτοσ εδωκεν τουσ μεν αποστολουσ* etc), item Or^{4,5} *ο θεοσ εθετο εν τη εκκλησια αποστολουσ και προφητασ* etc :: fluxit additamentum ex 1 Co 12, 28 | *τουσ δε ευαγγελιστασ*: K praetermisit

12. *προσ τον*: 1. 109. 114. 121. 178. om *τον* | *διακονιασ*: D*FG praem *τησ*

13. *καταντησωμεν* et. Clem^{108} Or^{3,605} etc ... 44. 48. 72. 113. a^{scr} al plus 20 Clem^{624} Chr^{96} *-σομεν* ... F^{gr}G^{gr} *-σω* | *οι παντεσ* et. Clem^{108} Or^{3,445} etc (cf et. Hipp$^{antichr\ 3\ extr}$ *- εισ ενα τελειον κ. επουρανιον ανθρωπον οι παντεσ καταντησαι επιθυμουμεν*) ... D*FG 8^{pe} Clem^{624} Or^{3,605} om *οι* | *του υιου του θεου* et. Clem^{624} Or$^{cat\ 171}$ Amb$^{ep\ 75}$ Hier etc ... F^{gr}G g Clem^{108} Lcif^{196} om *του υιου* ... Victorin *Christi*

14. *νηπιοι* et. Clem^{108} Or^{1,590} et$^{cat\ 171}$ Cyr$^{ioh\ 999}$ al mu Lcif^{196} Victorin etc ... A *ηπιοι* (praecedente *-ν*) ... Or^{3,318} om | *κυβια* cum ℵB*D*FG o^{b}P Euthal^{cod} ... ς Ln Ti *κυβεια* cum AB^{3}CD^{c}EKL al pler | *πανουργια*: FG 39. 116. a^{scr} praem *τη* | *πρ. τ. μεθοδιαν* cum ℵ(A vide post) B*D*FGKLo^{b}P al plus^{10} Euthal^{cod} (editum est etiam Or^{1,590}) ... ς Ln *πρ. τ. μεθοδειαν* cum B^{c}CD^{c}E al longe pler Chr etc ... A cop *πρ. τασ μεθοδιασ*, 17. *πρ. την μεθοδον*, Or^{3,313} *εν τη μεθοδεια* ... d e g Or$^{int\ 3,921}$ Lcif^{196} Victorin Ambrst *ad remedium*. Contra f vg Hier al *ad circumventionem* | *τησ πλανησ* (Or^{3,318} *του πλανουσ*): A add *του διαβολου* :: cf 6, 11

15. *αληθευοντεσ δε* et. Clem^{108} etc ... FG *αληθιαν δε ποιουντεσ*, item *veritatem autem facientes* d e f g vg Lcif^{196} Victorin Ambrst Hier ad h. l. (sed$^{quaest\ 10\ algas}$ *verit. aut. loquentes*) etc | *αυξησωμεν*: F^{gr}G^{gr}

αὐτὸν τὰ πάντα, ὅσ ἐστιν ἡ κεφαλή, Χριστόσ, 16 ἐξ οὗ πᾶν τὸ
σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συνβιβαζόμενον διὰ πάσησ ἁφῆσ τῆσ Col 2, 19
ἐπιχορηγίασ κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἑνὸσ ἑκάστου μέρουσ τὴν αὔ-
ξησιν τοῦ σώματοσ ποιεῖται εἰσ οἰκοδομὴν αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ.
17 Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶσ
περιπατεῖν καθὼσ καὶ τὰ ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ
νοὸσ αὐτῶν, 18 ἐσκοτωμένοι τῇ διανοίᾳ ὄντεσ, ἀπηλλοτριωμέ- Col 1, 21

115. -σομεν | οσ: DE 73. ο | η κεφαλη: D*FG om η, item Clem^{108} – αυξησ. εισ αυτον τα παντα· ταυτα λεγων εισ οικοδομην του σωματ. του $\overline{χυ}$, οσ εστι κεφαλη και ανηρ etc | χριστοσ cum ℵ*ABC 17. 67** 73. Did$^{tri\,412}$ Bas^{3,8} Cyr$^{ioh\,999}$ Dam ... ς praem ο cum ℵ^{c}DEFGKLP al pler Chr Thdrt al

16. συνβιβαζ. cum ℵAB*CD*FG ... ς Ln συμβιβ- cum B^{3}D^{c}EKLP etc | κατ ενεργειαν (17. κατα την ενεργ.): FG d e f g arm^{usc} Ir$^{int\,270}$ Lcif ^{196} Victorin al (non item Amb Ambrst Hier al) om. Contra vide Amb$^{ep\,76,1088}$ *ex quo totum corpus fidelium et sapientium, per harmoniam rationabilem verbi, hoc est enim* συναρμολογουμενον, αρμονια του λογου δεδεμενον, *id est harmonia verbi compaginatum et compactum atque connexum per omnem iuncturam ministrationis, in mensuram uniuscuiusque partis, augmentum corporis facit in aedificationem sui in caritate: ut adsurgat unum templum dei in omnibus – ut per harmoniam quandam virtutum ac ministeriorum corpus unum ex omnibus rationabilis naturae spiritibus adhaereat capiti suo Christo, ita aedificationis compage connexa ut ne tactu quidem iunctura singulorum adhaerentium discrepare videatur. Hoc est enim quod* αφην *dixit Graecus* τησ χορηγιασ κατ ενεργειαν εν μετρω. | εν μετρω: K 3. 𝔡^{scr} arm^{usc} om | μερουσ cum ℵBDEFGKLO^{b}P al pler d e f g syr^{p} (et.$^{mg\,graece}$) arm aeth go Bas^{3,8} ex^{cdd} omn Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ir$^{int\,270}$ Lcif^{196} Victorin Ambrst al ... Gb' μελουσ cum AC 14. 66^{mg} vg syr^{sch} cop Bas^{ed} Chr Cyr$^{ioh\,999}$ Thphyl^{mg} Hier al | του σωματοσ (112. 238. c^{scr} post ποιειται): K om | εισ οικοδομ. αυτου cum ℵD*FG 37. 106. 109. a^{scr} Cyr$^{zach\,690}$ ... ς Ln Ti ε. οικ. εαυτου cum ABCD^{c}EKLO^{b}P al pler Chr^{97} Euthal^{cod} Cyr$^{ioh\,999}$ Thdrt Dam al. Latini *in aedificationem sui.*

17. μαρτυρομαι: P -ρωμαι | εθνη cum ℵ*ABD*FGO^{b} 10. 17. 47. 51. 67** d e f g m^{94} vg sah cop aeth^{utr} Clem^{69} Euthal^{cod} Dam^{paris} Lcif^{196} Victorin Hier Ambrst al ... ς (sed Gb^{oo}) Ti praem λοιπα cum ℵ^{c}D^{b} et^{c}EKLP al pler syr^{utr} go arm Ephr^{1,32} Chr Thdrt (τα λοιπα εθνη τα μηδεπω πεπιστευκοτα λεγει) Dam ad h. l. al :: cf 1 The 4, 5

18. εσκοτωμενοι cum ℵAB 17. Ath^{959} (:: eadem forma Clem$^{rom\,36}$ ex A; plerumq cum altera permutata est, ut Apoc 9, 2. 16, 10; nec aliter in LXX, quemadmodum Ps 73, 20 pro εσκοτωμενοι pleriq εσκοτισμ. substituerunt) ... ς εσκοτισμενοι cum DEFGKLO^{b}P al pler Clem^{69} Ephr^{1,32} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam^{paris} al. Or$^{cat\,175}$ utramque formam agnoscere videtur: ὅτε δὲ ἡ διάνοια – τότε ἐσκοτῶσθαι εὐλόγωσ ἂν λέγοιτο. οὔτ' οὖν ἐν ματαιότητι τοῦ νοὸσ εἶναι δεῖ οὔτε ἐσκοτισμέ-

νοι τῆσ ζωῆσ τοῦ θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖσ, διὰ
τὴν πώρωσιν τῆσ καρδίασ αὐτῶν, 19 *οἵτινεσ ἀπηλγηκότεσ ἑαυτοὺσ*
παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ εἰσ ἐργασίαν ἀκαθαρσίασ πάσησ ἐν πλεο-
νεξίᾳ. 20 *ὑμεῖσ δὲ οὐχ οὕτωσ ἐμάθετε τὸν Χριστόν,* 21 *εἴγε αὐ-*
τὸν ἠκούσατε καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε καθώσ ἐστιν ἀλήθεια ἐν
Col 3, 9 *τῷ Ἰησοῦ,* 22 *ἀποθέσθαι ὑμᾶσ κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν*
τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰσ ἐπιθυμίασ τῆσ

νουσ τῇ διανοίᾳ etc. Rursus[180] habet *ἐσκοτισμένοσ.* | *οντεσ:* ϛ cum seqq conig ... FG Thphyl om. Non exprimunt d e g Lcif Victorin Ambrst Hier al; habent enim *obscurati intellectu* (Hier *mente*); item f vg m[94] etc *tenebris obscuratum* (m[94] *obcaecatum*) *habentes intellectum* | *αγνοιαν:* FG *αγνωσιαν* | *πωρωσιν:* P 17. *πορρωσιν*

19. *απηλγηκοτεσ* et. syr[p mg gr] Clem[69] Or[3,152] et[cat 175] et[ps] ap Gall[14,67] etc. Cf Hier ad h. l. „quod autem ait *qui desperantes semetipsos*, id est *απηλγηκοτεσ εαυτουσ*, multo aliud in Graeco significat quam in Latino: *desperantes* quippe *απηλπικοτεσ* nominantur, *απηλγηκοτεσ* autem hi sunt qui postquam peccaverint non dolent.“ „Exprimamus si possimus verbum de verbo et dicamus *απηλγηκοτεσ* indolentes sive indolorios.“ (At non mutavit editionem vulgatam.) Item *απηλγηκοτεσ* expresserunt syr[p] sah (*non dolentes*), cop *habentes dolores* ...... DE *απηλπικοτεσ*, FG *αφηλπικοτεσ*, item *desperantes* d e f g m[94] vg go syr[sch] (*hi qui absciderunt spem suam*) arm aeth Victorin Ambrst al | *εισ εργασιαν ακαθαρσιασ πασησ:* A vitiose *ε[ισ ακα]θαρσιαν πασησ* | *πασησ* post *ακαθαρσ.* cum ℵABKLP al pler m[94] vg go sah cop Clem[69] (Or[cat 175] *εισ εργ. ακαθαρσ. απασησ μετα του πλεονεκτειν*) Chr Euthal[cod] Thdrt al (et. Dam[paris]) Hier Ambrst ... DEFG 37. 73. 116. 8[pe] d e f g syr[utr] arm Victorin ante *ακαθαρσ.* | *εν πλεονεξια* et. vg Hier ... DEFG 39. d e f g m[94] aeth Clem[69] Victorin Ambrst al *και πλεονεξιασ*

21. *αληθεια:* FG *η αλ.* Ceterum cf huc Hier[7,624]: „Quia videtur iuxta ordinem textumque sermonis scatere sententia, sic legendum est: *Vos autem non ita didicistis Christum, si tamen illum audistis, et in illo docti estis deponere vos secundum - veterem hominem qui corrumpitur iuxta desideria erroris: sicut est veritas in Iesu*, ut sit sensus: Quomodo est veritas in Iesu, sic erit et in vobis qui didicistis Christum et audistis illum et docti estis deponere“ etc.

22. *αποθεσθαι υμασ:* hal aeth Victorin Pelag *deponite vos*, item Dam[paris] *αποθεσθε.* Cf et. Cyp[308]: „De hoc ipso ad Ephesios: *Exponite prioris conversationis veterem homin.* etc. Contra Lc[brug]: „Legendum est *deponere*, non *deponite*“. | *την προτερ. αναστροφην:* L om | *τασ επιθυμιασ* et. Clem[262. 524] Or[2,579. 768. 778. 787] et[cat 180] Cyp[308] Hil[1136] Aug[ps 25] et[saep] Hier Ambrst etc ... DE d e Ter[res carn 45] Lcif[196] Victorin *την επιθυμιαν*

ἀπάτησ, 23 *ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοὸσ ὑμῶν* 24 *καὶ*
ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα ἐν Col 3, 10
δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆσ ἀληθείασ.

25 *Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδοσ λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστοσ μετὰ* Zach 8, 16
τοῦ πλησίον αὐτοῦ, ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη. 26 *ὀργίζεσθε καὶ μὴ* Ps 4, 5 (4)
ἁμαρτάνετε· ὁ ἥλιοσ μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ παροργισμῷ ὑμῶν, 27 *μηδὲ*
δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ. 28 *ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω, μᾶλλον*

---

23. *ανανεουσθαι*: D[b] (non item[c]) 10. 14. 17. 31. 33. 37. 43. 47. 73. 114. k[scr] al d e f g m[94] vg sah cop syr[utr] Clem[262] (non item[524]) Chr[112] Cyp[308] Lcif[196] Hil[1138] Victorin Ambrst Hier al *ανανεουσθε* | *δε*: F[gr]G g aeth om; hinc (ex errore de B) Ln [*δε*] | *τω πνευματι*: B praem *εν*, item sah cop. Nec aliter Chr[112 com]: *εν τω πνευματι του νοοσ υμων, φησιν.* Sed paullo post dicit *τω πνευμ.*

24. *ενδυσασθαι*: ℵB*D[b]et[c](certe[c] non mutavit[b])K 4. 10. 14. 31. 37. 43. 47. k[scr] etc (iidem fere qui *ανανεουσθε*, sed non 17. al; accedunt vero etiam alii) d e f g m[94] vg syr[utr] cop (sah *et induentes*) Clem[262. 524] Eus[mcell 151] (*και το· ενδυσασθε τον καινον ανθρωπ.*) Chr Cyp Lcif Hil Victorin Ambrst Hier al *ενδυσασθε* | *εν δικαι. και οσιοτ.* et. Clem[262. 371. 524] etc ... ℵ* (non item[c]) *εν οσιοτ. κ. δικαι.* Similiter Ambrst *in veritate et iustitia.* | *τησ* (46. 109. 219. om) *αληθειασ* et. Clem[ter] Tert[res carn 45] (*in iustitia et religione veritatis*) Victorin Hier al ... D*F[gr]G d e g m[94] (non f vg) Cyp[308] Lcif[196] Hil[1138] Amb[spir sa 2,646] (*in veritate et iustitia et sanctitate*) al *και αληθεια, et veritate.* Praeterea cf ad h. v. Hier[7,626]: „Quod autem dicit: *qui secundum deum creatus est*, non id ipsum sonat in Latino sermone quod Graeco. *Creatio* quippe apud nos *generatio* vel *nativitas* dicitur; apud Graecos vero sub nomine *creationis* verbum *facturae* et *conditionis* accipitur. Et quod apud nos *conditio*, hoc apud Graecos *creatio* sonat."

25. *λαλ. αληθειαν εκαστοσ* et. Ir[int 282] Clem[306] (sed[codd 2] om *εκαστ.*) Tert[res carn 45] Or[int 1,39] etc (videntur etiam Origenis esse quae cat[182] sine nomine auctoris praebet: *το δε· λαλειτε αληθ. εκαστ.* etc, quam in rem cf Hier) ... ℵ* (non item[c]) *εκαστ. αληθ.* | *μετα του*: ℵ* (non item[a]) *προσ τον* | *αλληλων*: ς (non ς[e] Gb Sz) *αλληλοιν* sine teste ut[vid]

26. *οργιζεσθε*: F[gr]G g m[86] go Tert[res carn 45] Victorin[bis] add *δε* | *επι* (*super iracundiam vestram* d e f m[86] vg etc, g *super iracundia vestra*): D[gr*] 3. *εν* | *παροργισμω* sine articulo cum ℵ*AB ... ς Ti praem *τω* cum ℵ[c]DEFGKLP al omn[vid] Clem[306] Dial[813] Ath[669] Epiph[507] Ps-Ath[323. 406. 629] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. et[parall 329. 651] al

27. *μηδε* (Gb'') cum ℵABDEFGKLP al plu (9 ap Scri) Clem[306] etc ... ς *μητε* cum minusc Chr[119] (non item[118]) Thdrt ... 3. 114. Thphyl *μη*, item Clem[371] (sed non affert una quae praecedunt) Or[2,603] (*καὶ τό· μὴ δῶτε* etc). Cf et. m[82] vg Cyp[102] al (non item Hier; Ambrst fluct lectio) *nolite locum dare*

δὲ κοπιάτω ἐργαζόμενοσ ταῖσ ἰδίαισ· χερσὶν τὸ ἀγαθόν, ἵνα ἔχῃ
μεταδιδόναι τῷ χρείαν ἔχοντι. 29 πᾶσ λόγοσ σαπρὸσ ἐκ τοῦ στό-
ματοσ ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω, ἀλλὰ εἴ τισ ἀγαθὸσ πρὸσ οἰκοδομὴν
τῆσ χρείασ, ἵνα δῷ χάριν τοῖσ ἀκούουσιν. 30 καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ
1, 13 πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰσ ἡμέραν ἀπολυ-
Col 3, 8 τρώσεωσ. 31 πᾶσα πικρία καὶ θυμὸσ καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ

---

28. *ταισ ιδιαισ χερσιν το αγαθον* cum ℵ*ADEFG 37. (47. omisso *χερσιν*) 57. 73. 116. 8^{pe} d e f g vg (et. fu demid etc) go cop sah (*το αγαθ.* post *ινα εχη* posito) arm aeth syr^{sch} et ar^{e} (hi^{3} *ταισ ιδ. χερσ.* post *κοπιατω* pon) syr^{p} (*το αγ. τ. ιδ. χ.*) Bas$^{\text{regg}485}$ Euthal^{cod} Antioch^{1093} Dam$^{\text{parall}565}$ (et.^{paris}) Hier Aug$^{\text{serm dom}3}$ et^{contmendac} al. Item K al fere^{15} Thdrt *το αγαθ. ταισ ιδι. χερσ.* (46. *ταισ χε. αυτου*) ... ϛ Ti *το αγαθ. ταισ χερσιν* cum L al plu Chr^{121} Dam ad h. l. Thphyl Oec. Item ℵ^{c}B am Ambrst *ταισ χερσ. το αγαθον* ... P 17. 67** m^{88} Clem^{306} et^{371} *το αγαθον* (omissis *τ. ιδ. χε.*), contra Tert$^{\text{res carn}45}$ *manibus* (omisso *το αγαθον*). Cf et. Epiph^{92} *εργαζομενοι ταισ ιδιαισ χερσιν ινα δυνησθε και τοισ μη εχουσι μεταδουναι* :: videtur *ιδιαισ* huic loco contra *τον κλεπτοντα* scripto parum aptum esse habitum. | *ινα εχῃ* (8^{pe} *σχη*): ℵ* Clem^{371} *ινα εχητε* (ℵ* *–ται*) ... LP 17. 114. 116. al *ινα εχει* | *μεταδιδοναι*: D*FG Clem^{371} (non item^{306}) Dam^{paris} *μεταδουναι* (E *μεταδόναι* confusis lectionibus D*et^{c})

29. *αλλα* cum BD* ... ϛ *αλλ* cum ℵAD^{c}EFGK^{sil}LP etc | *αγαθοσ*: FG add *εστιν*, item f g demid tol al^{lachm} | *τησ χρειασ* cum ℵABD^{c}E**KLP al fere omn am fu^{vict} tol demid syr^{utr} sah cop arm (aeth, sed libere circumscribit) cdd^{gr} ap Hier Clem^{371} Or$^{\text{cat}184}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Hier. Et Hier^{7,632} sic: „Pro eo autem quod nos posuimus *ad aedificationem opportunitatis*, hoc est quod dicitur Graece *τησ χρειασ*, in Latinis codicibus propter euphoniam mutavit interpres et posuit *ad aedificationem fidei*“. Contra Lc^{brug}: „Non legas *opportunitatis* pro *fidei*“. ...... Gb' *τησ πιστεωσ* cum D*E*FG 46. d e f g vg^{cle} (et fu* *opportunitatis fidei*) go arm^{mg} (in edd^{amst} et^{const}) Nyss^{1,449} (in Ecclesiasten^{7}) Bas$^{\text{regg}423.\ 485}$ et^{alib} al Tert$^{\text{res carn}45}$ Cyp^{57} Victorin Ambrst al | *δω*: D*FG *δοι*, K *μεταδιδω*

30. *λυπειτε*: KL al^{10} Cyr$^{\text{hr}282}$ Bas$^{\text{regg}423}$ (sed$^{\text{cdd}2}$ *λυπειτε*) Thdrt *λυπητε* | *το πνευμ. το αγι.* et. Thdot ap Clem^{971} Or(ut^{vi})$^{\text{cat}185}$ Ath^{323} et^{alib} Cyr^{hr} Bas^{regg} et$^{\text{eth}330}$ Cyr$^{\text{glaph}127}$ etc Tert$^{\text{res carn}45}$ (*spir. dei sanct.*) et$^{\text{mart}1}$ (om *dei*) Cyp$^{252.\ 306}$ Hil^{808} Victorin Ambrst al ... D* et^{c}EFG d e g go *το αγι. πνευ.* | *του θεου*: 2. 49. aeth Ath^{553} (non^{323}) Epiph^{393} et^{2,73} Chr^{123} Tert$^{\text{mart}1}$ om

31. *θυμοσ και οργη* cum ℵABKLP al pler go etc Or$^{\text{cat}187}$ Bas$^{\text{eth}333}$ Chr^{125} Euthal^{cod} al mu Hier (*furor et ira*) ... DEFG 37. 46. 55. 73. 116. d e f g vg cop Clem^{306} Ps-Ath^{323} Cyp$^{252.\ 306}$ Ambrst *οργη και θυμοσ* (*ira et indignatio*) ... Tert$^{\text{res carn}}$ tantum *ira* habet, Victorin tantum *indignatio*. De differentia *θυμου* et *οργησ* cf Or$^{\text{cat}186}$: *ὀργή ἐστιν ἐπιθυμία πονηρίασ τοῦ δοκοῦντοσ οὐ προσηκόντωσ ἠδικηκέναι - θυ-*

βλασφημία ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ. 32 γίνεσθε δὲ
εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὔσπλαγχνοι, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς καθὼς Col 3, 12 s
καὶ ὁ θεὸς ἐν Χριστῷ ἐχαρίσατο ὑμῖν.

V.

1 Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά, 2 καὶ
περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν ὑμᾶς καὶ Ga 2, 20
παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ θεῷ εἰς
ὀσμὴν εὐωδίας.
3 Πορνεία δὲ καὶ ἀκαθαρσία πᾶσα ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομα- Col 3, 5. 15

μὸν δέ (φασιν) ὀργὴν ἐναρχομένην etc. | και κραυγη: L om (115. habet in mg) | και βλασφημια: 17. om | A αρθητων

32. δε cum ℵAD^c EKLP al pler f vg sah cop syr^p (syr^sch aeth^utr *et* -) Chr Euthal^cod Thdrt Dam (et. Dam^paris) Thphyl Tert^res carn 45 Victorin Ambrst Hier al ... D*FG^gr G 6^lect 14^lect semel d e g (go ambiguum) ουν ... Ln (sed errat de d) om cum B 32. 47. 69. 177. 14^lect k^scr arm Clem^308 Or^cat 188 Dam^parall 329. 353 Oec | DEFG ευσπλαγχνοι | ο θεος εν χριστω (sic Antioch^1134; item Tert^res carn 45 *sicut et deus vobis donavit in Christo*): 14. 48. 62. 72. 114. Antioch^1116 Dam^parall 326 Tert^pudic 2 libere (*donantes invicem sicut et Christus donavit nobis*) ο χριστος, 11. 39. Thdrt Dam ad h. l. et^parall 353 ο θεος tantum | υμιν cum ℵAFGP al plu d e f g vg^cle (et. fu^2 demid tol etc) go sah cop aeth Clem^308 Or^int 4,671 Chr^133. 138 Euthal^cod Dam^paris bis al Tert^res carn 45 Victorin Ambrst Hier al ... Gb' Ln ημιν cum BD^gr E^gr KL al plus^30 (10 ap Scri) am fu* syr^utr arm Or^cat 188 Chr^139 Thdrt Dam parall 329. 353 (ad h. l. om) Thphyl

V. 2. υμας cum ℵ*ABP 32. 37. 71. 73. 116. 122* 238. 6^lect* m^16 sah aeth^utr Clem^308. 524 (Ath^443 fluct lectio) Euthal^cod Dam^paris bis Thphyl Victorin (Amb^fid 1 fluct lectio) ... ς Ln ημας cum ℵ^c DEFGKL al pler d e f g vg syr^utr cop arm go Bas^regg 474. 512 et^bapt 626 Chr Thdrt Dam ad h. l. al Hier Ambrst al | υπερ ημων (D^gr E^gr post προσφοραν pon) cum ℵADEFGKLP al pler d e f g vg syr^utr cop arm go Clem^524 Or^4,301 (παρα τω παυλω λεγομενον· εαυτον παρεδωκεν υπερ ημων θυσιαν τω θεω) Bas^regg 474 et^bapt 626 Chr Thdrt Dam ad h. l. Dam^paris sem (Thphyl om) Hier Ambrst al (Amb^fid 1 ut ante) ... Ti υπερ υμων cum B 37. 73. 116. m^16 sah aeth^utr Dam^paris sem Victorin | προσφοραν κ. θυσιαν: ℵ θυσ. κ. προσφ. (Or^4,301 om προσφ. και)

3. πορνεια ut BD^c K^sil L al pler ... ℵAD*FGP al -νια. Cf ad 1 Co 6, 13. | πασα post ακαθαρσια cum ℵABP 17. 31. 39. cop (sah post πορν.) Clem^228 Or(vid)^cat 191 Euthal^cod Tert^pudic 17 ... ς ante ακαθ. cum DEFGKL al pler d e f g vg Clem^524 Bas^eth 288 Chr Thdrt ad h. l. Dam al

ζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼσ πρέπει ἁγίοισ, 4 καὶ αἰσχρότησ ἢ μωρο-
λογία ἢ εὐτραπελία, ἃ οὐκ ἀνῆκεν, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία·
5 τοῦτο γὰρ ἴστε γινώσκοντεσ, ὅτι πᾶσ πόρνοσ ἢ ἀκάθαρτοσ ἢ
Ga 5, 21 1 Co 6, 9 ff πλεονέκτησ, ὅ ἐστιν εἰδωλολάτρησ, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ
2 Th 2, 3 Col 3, 6 βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ. 6 μηδεὶσ ὑμᾶσ ἀπατάτω κενοῖσ
Ro 1, 18 λόγοισ· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺσ υἱοὺσ τῆσ
1 Th 5, 5 ἀπειθείασ. 7 μὴ οὖν γίνεσθε συνμέτοχοι αὐτῶν. 8 ἦτε γάρ ποτε
σκότοσ, νῦν δὲ φῶσ ἐν κυρίῳ· ὡσ τέκνα φωτὸσ περιπατεῖτε, — 9 ὁ

Victorin Hier Ambrst ... 37. Bas[esa 594] Thdrt[4,470. 1034] om | F[gr]G[gr] ονομαζετω

4. *και αισχροτησ* cum ℵBD[c]KLP al pler syr[p] cop arm (aeth[utr] *αισχρ. δε και μω. και ευτρ.*) Clem[524] Bas[eth 288] Chr Thdrt Dam al Hier ... Gb″ Ln *η αισχρ.* cum AD*FG 23. 31. 39. it vg sah (go om) Euthal[cod] Antioch[1105] Ir[int 282] Victorin Ambrst al (syr[sch] *μητε αισχ.*) (Clem[198] om copulam) | *η μωρολογ.* (Gb″) cum ℵ*AD*FGP 23. 31. 39. c[scr] it vg sah syr[p] arm go (syr[sch] *μητε*) Bas[eth 288] Euthal[cod] Antioch[1105] Ir[int 282] Victorin Ambrst ... ς Ti *και μωρολογ.* cum ℵ[a]BD[c]KL al pler cop aeth utr Clem[198. 524] Chr Thdrt Dam al Hier | *α ουκ ανηκεν* (Gb′) cum ℵA BP (17. omisso *α*) 31. 67** 73. syr[p mg gr] arm Clem[524] Euthal[cod] Antioch[1105], item *quae ad rem non pertinet* (*pertinent* g am Cyp[317] Ambrst Hier) d e f g vg Ir[int 282] Cyp[317] Victorin Ambrst Hier al ... ς Ti *τα ουκ ανηκοντα* cum DEFGKL al pler (Clem[200] *μηδε τα ευτραπελα μηδε τα μη ανηκοντα*) g sub *aut* (*t ad rem non pertinentia*) Bas eth[288] Chr Thdrt Dam al

5. *ιστε* cum ℵABD*FGP al[30] it vg go sah cop arm Clem[270. 524] Chr Euthal cod Cyr[thes 381] al Cyp[74] (*scitote intellegentes* ut it vg) Vig[varim] ... ς (= Gb Sz) *εστε* cum D[c]EKL al plu Thdrt Dam Thphyl; item syr[sch] (*hoc autem fueritis scientes*) et[p], item *scitote* aeth Victorin Amb[fid 3] Ambrst Hier al | *ο εστιν ειδωλολατρησ* (Gb′) cum ℵB 17. 67** Cyr thes[381] Hier (*aut avarus quod est idolis serviens*, ita[bis]). Item *ο εστιν ειδωλολατρια, quod est idolorum servitus* (Amb[fid 3] *idololatria* et[ms] *-latra*) FG it vg go Cyp Victorin Ambrst al ... ς Ti *οσ εστιν ειδωλολατρησ* cum ADEKLP al pler syr[p] (syr[sch] *aut cultor idolorum*, sed[cod] *qui est* -, aeth *et qui* etc) cop arm Clem[270] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al. Cf Lebrug: „*alterius versionis est ea lectio quae habet* qui est idolorum servus." | *εν τη βασιλεια*: F[gr]G g *εισ την βασιλειαν* | *τ. χριστου κ. θεου*: F[gr]G g ar[e] Ambrst Zeno[2,6] *τ. θεου κ. χριστου* ... aeth[utr] ar[p] Thdrt[3,315] (ad 1 Co 8, 6) *χριστου του θεου*, 14. om *και θεου*

6. *γαρ* et. Ir[int 264] Cyp[54. 112. 202] etc ... ℵ* (non item[a]) Tert[pudi 17] om. Libere Thaum[canon 2] (Gall[3,403]) *πορνεια γαρ, φησι, και πλεονεξια, δι α ερχεται η οργη του θεου επι* etc

7. *συνμετοχοι* cum ℵAB*D*FG ... ς Ln *συμμετ-* cum B[3]D[c]EK[sil]LP al certe pler Euthal[cod] etc

8. *νυν* et. Clem[114] Or[4,78] Thaum[can 2] etc ... FG *νυνει*

γὰρ καρπὸσ τοῦ φωτὸσ ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ Ga 5, 22
ἀληθείᾳ, — 10 δοκιμάζοντεσ τί ἐστιν εὐάρεστον τῷ κυρίῳ, 11 καὶ Ro 12, 2
μὴ συνκοινωνεῖτε τοῖσ ἔργοισ τοῖσ ἀκάρποισ τοῦ σκότουσ, μᾶλλον
δὲ καὶ ἐλέγχετε. 12 τὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν αἰσχρόν
ἐστιν καὶ λέγειν· 13 τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτὸσ φα-
νεροῦται· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶσ ἐστίν. 14 διὸ λέγει· ἔγειρε (Is 60, 1. 26, 19)
ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ
Χριστόσ.

---

9. *φωτοσ* cum ℵABD*E*FGP 6. 10. 17. 47. 67** 179. 213. it vg go syr^{sch} cop arm aeth (Or)$^{cat\,194}$ (urget ipsum *φωτοσ*) Thaum$^{can\,2}$ (Gall^{3,408}) Euthal^{cod} Lcif^{218} Victorin Ambrst Hier al ... ς (= Gb Sz) *πνευματοσ* cum D^{c}E**KL al pler syr^{p} Chr Thdrt Dam al | *αγαθωσυνη* cum ℵABK^{vi} etc ... DEFGLP 37. al *αγαθοσυνη*

10. *τω κυριω* et. (Or)$^{cat\,193}$ Thaum$^{can\,2}$ Aug$^{adim\,8,147}$ etc ... D*FG d e f g m^{63} vg Victorin Ambrst Hier al (Lcif^{218} om) *τ. θεω*

11. *συνκοινω-* cum ℵAB*D*FGL ... ς Ln *συγκοιν.* cum B^{c}D^{c}EK^{sil}P al certe pler etc ... 47. *κοινωνειτ.* | *ακαρποισ* et. Or$^{cat\,195}$ (cf Hier) Thaum$^{can\,2}$ Bas$^{bapt\,668}$ etc: 61. 62. b^{scr} o^{scr} *ακαθαρτοισ*, 30* n^{scr*} *ατακτοισ*. Praeterea cf ad totum h. l. Or (huius esse ex Hier clarum fit) $^{cat\,195}$ *ἐπεὶ δὲ ἀπήρτηται τὰ τῆσ φράσεωσ, δοκεῖ μοι οὕτωσ ἂν ἀποκαταστῆναι·* (Hier: *Quia vero in hoc loco contextus eloquii videtur esse turbatus et tota scatere sententia, sic ordini sermo reddendus est*) *μη ουν γινεσθε συμμετ. αυτων, δοκιμαζοντεσ τι εστ. ευαρ. τω κυριω. ει και ητε ποτε σκοτοσ, νυν δε φωσ οντεσ εν κυριω, ωσ τεκνα φωτοσ περιπατειτε, τουσ καρπουσ επιδεικνυμενοι του φωτοσ, εν παση αγαθο. και δικαι. και αληθεια, και μη συγκοινωνειτε τοισ εργ. τ. ακαρπ. του σκοτουσ.*

13. *φανερουται* et. Thaum$^{can\,2}$ etc ... AK**L 2. 37. 38. 73. c^{scr} al pauc *-ρουνται* | *γαρ*: 109. Sedul Bed (uterq ad h. l.) *δε*, g *autem* t *enim*

14. Ad h. v. G^{mg} notat: *in secreto enoch.* | *εγειρε* cum ℵABDEFGKLP al plu Mcion$^{epiph\,318}$ et^{372} Clem^{70} Or^{2,552} et$^{cat\,197\,ter}$ Ath$^{472\,cod}$ Epiph^{396} Euthal^{cod} etc ... ς (= Gb Sz) *εγειραι* cum minusc sat mu Naass$^{hipp\,104}$ Hipp$^{antichr\,65}$ Or$^{cat\,197\,sem}$ Ath$^{472\,ed}$ Chr^{147} Thdrt | *επιφαυσει σοι ο χριστοσ* et. Mcion$^{epiph\,bis}$ Naass$^{hipp\,104}$ Hipp$^{antichr\,65}$ Clem^{70} (addito *κυριοσ*) Or^{2,552} et^{337} et$^{cat\,197}$ et$^{int\,4,698}$ Ath^{472} Epiph^{396} Chr^{147} Euthal^{cod} „*ἔνια τῶν ἀντιγράφ.*" apud Thdrt (probante Thdrto) Dam al (Archel^{598} „sicut et ait: *Et illuminabit Christus*") Aug$^{ioh\,22}$ et^{23} (*illuminabit te Chr.*) Hier al ... D* nonnulli ap Chr^{147} (*οἱ μὲν „ἐπιψαύσεισ," φασί, „τοῦ χριστοῦ", οἱ δὲ „ἐπιφαύσει σοι ὁ χριστόσ·" μᾶλλον δὲ τοῦτό ἐστι.*) nonnulli ap Hier (vide post) Thdrt (sed praefert alteram lectionem) d e Or$^{int\,2,400}$ et^{3,78} Victorin Ambrst al *επιψαυσεισ του χριστου*, *continges Christum*. Inprimis cf Hier^{7,647}: „Quaerat aliquis, quisnam sit iste qui dicat: *Surge qui dormis, et exsurge a mortuis;* aut cuius testimonio apostolus sit abusus. Et quidem qui

Col 4, 5 15 *Βλέπετε οὖν ἀκριβῶς πῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι ἀλλ'*
ὡς σοφοί, 16 *ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρόν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί*

simplici responsione contentus est, dicet in reconditis eum prophetis et his quae vocantur apocrypha haec lecta in medium protulisse, sicut in aliis quoque locis illum fecisse manifestum est: non quod apocrypha comprobaret, sed quod et Arati et Epimenidis et Menandri versibus sit abusus ad ea quae voluerat in tempore comprobanda." „Alius vero, quasi *προσωποποιΐαν* spiritus sancti apostolus figuraverit, ad exhortationem paenitentiae haec dicta memorabit. Ego certe secundum paupertatulam meam omnes editiones veterum scripturarum ipsaque Hebraeorum volumina diligenter eventilans nunquam hoc scriptum reperi. Nisi forte et hoc dicamus: quomodo olim prophetae in concione populi loquebantur: *Haec dicit dominus,* et: *Quoniam dominus loquutus est*, ita et apostolum spiritu sancto plenum repente in verba quae in se Christus loquebatur erupisse atque dixisse: *Haec dicit dominus.*" „Scio me audisse quemdam de hoc loco in ecclesia disputantem, qui in theatrale miraculum nunquam ante visam formam populo exhibuit, ut placeret: Testimonium hoc, inquiens, ad Adam dicitur in loco calvariae sepultum, ubi crucifixus est dominus, qui calvariae idcirco appellatus est quod ibi antiqui hominis essèt conditum caput. Illo ergo tempore, quo crucifixus dominus super eius pendebat sepulchrum, haec prophetia completa est dicens: *Surge Adam qui dormis, et exsurge a mortuis,* et non ut legimus *επιφαυσει σοι χριστοσ*, id est *orietur tibi Christus,* sed *επιψαυσει*, id est *continget te Christus*, quia videlicet tactu sanguinis ipsius et corporis dependentis vivificetur atque consurgat." „Unum quod scio loquor, cum loci istius interpretatione atque contextu sensus iste non convenit." Cf ad haec et. Or[cat 197] *ὁ μὲν οὖν τισ φησιν ἔν τινι τῶν προφητῶν ἀνεγνωκότα ταῦτα τὸν ἀπόστολον ἀναγεγραφέναι· ἕτεροσ δὲ αὐτὸν τὸν ἀπόστολον προσωποποιεῖν τινὰ ἐκ τοῦ πνεύματοσ λεγόμενα εἰσ προτροπὴν τὴν ἐπὶ μετάνοιαν* etc. Ibidem Severian: *δῆλον οὖν ὅτι ἐν ἑνὶ τούτων τῶν πνευματικῶν ψαλμῶν ἤτοι προσευχῶν ἔκειτο τοῦτο.* (Paullo ante, i. e.[196], in eis quae ad v. 14. adnotata sunt non pro singulari lectione - cum Treg ad h. l. - habendum est „*επιψαυσει σοι ο χριστοσ,*" sed *επιψαυσει* per incuriam ibi editum est pro *ἐπιφαύσει*, ut recte Chr[147] habet, unde hausit catena.) Adscriptum huic loco scholium praebet Dam[paris] hunc in modum: *ταύτην περιηχεῖν τὴν φωνὴν τοῖσ ἀπ' αἰῶνοσ κεκοιμημένοισ τὴν τοῦ ἀρχαγγέλου σάλπιγγα παρειλήφαμεν.*

15. *ουν*: ℵ[c]A vg cop (post *ακριβ.*) Pelag add *αδελφοι* | *ακριβωσ* (Latini *caute*) ante *πωσ* cum ℵ*B 17. 31. 73. 80. 118. cop Or[cat 196] (*ο δε βλεπων ακριβωσ πωσ περιπατησει παντωσ εστι σοφοσ*) et[196] (*ἐπεὶ προθεσίν τινεσ ἔχουσι χρηστοτέραν, οὐ σοφοὶ δὲ τυγχάνοντεσ, θέλοντεσ βλέπειν ἀκριβῶσ πῶσ περιπατοῦσι, προσέθηκε τό· μη ωσ ασοφοι αλλ ωσ σοφοι. σοφίασ δὲ ἔργον τὸ βλέπειν ἀκριβῶσ* -) Chr[153 bis] (et semel *λεγων· βλεπετε πωσ περιπατειτε.* Paullo post vero est *βλεπετε πωσ*

εἰσιν. 17 διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνίετε τί τὸ θέ-
λημα τοῦ κυρίου. 18 καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἀσωτία,
ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι, 19 λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ Col 3, 16
ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες τῇ καρ-
δίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ, 20 εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν Col 3, 17
ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ θεῷ καὶ πατρί,
21 ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ Χριστοῦ. 22 αἱ γυναῖκες τοῖς Col 3, 18 1 Pe 3, 1

ακριβ. περιπατ., nec aliter[11,306]) Dam[parall 656] ... d e aeth[utr] om plane ... ς Ln Ti post *πως* pon cum ℵ[c]ADG[gr]EG[gr]FGKLP al pler f g vg syr[utr] arm (Chr[bis] vide ante) Thdrt Dam al Lcif[195] Victorin Ambrst Hier al

17. *συνιετε* cum ℵABP 17. 67** 73. 118. syr[sch] arm aeth Chr[cod] Euthal cod Antioch[1035] Dam[parall 563] (et[656] *συνετε*) Hier ... ς Ti *συνιεντες* c. D[c]EKL al pler Ephr[2,77] et[156] Chr[153. 154] Thdrt Dam ad h. l. et[paris], item *συνιοντες* D*FG, *intellegentes* it vg go cop syr[p] Lcif[195] Victorin Ambrst al | *το θελημα* et. ℵ[c] ... ℵ* *το φρονημα* | *τ. κυριου* (B add *ημων*) et. Ephr[2,156] Euthal[cod] etc Lcif Victorin Ambrst etc ... A 14. 55. 66** 109. 115. 178. 3[pe] 8[pe] d e vg[cle] am* demid al[lachm] (non item am** fu tol harl) (syr[sch] anceps) Ephr[2,77] Dam[parall 656] (et.[paris]) Thphyl Hier al *τ. θεου*

18. *αλλα*: 10. 37. 71. 116. 8[pe] arm add *μαλλον* | *εν πνευματι*: FG *εν τω πνευμ.*

19. *εαυτοις* (39. 47. *αυτοις*): L *εαυτους* | *ψαλμοις* cum ℵADG[gr]EG[gr]FGKL al pler f vg[cdd lachm] Eus[ps 609] Cyr[hr 280] Euthal[cod] Thdrt Dam Tert marc[5,18] ... BP 17. 67** 73. 116. 118. d e vg go Chr[155] Victorin Ambrst Hier al praem *εν*, hinc Ln [*εν*] | *πνευματικαις*: B d e (Ambrst fluct lectio) om, hinc Ln [*πνευμ.*] ... A add *εν χαριτι* | *και ψαλλοντες*: 37. 61. 114. 116. al plus[5] go (item syr[sch]) om | *τη καρδια* cum ℵ*B Or[cat 201] (*τουτο γαρ εστι το ψαλλειν και αδειν τη καρδια τω κυριω*) ... ς Ti *εν τη καρδια* cum KL al pler syr[p txt] arm aeth utr Chr[155 semel] Euthal[cod] Thdrt Dam Thphyl Oec ... Gb' Ln *εν ταις καρδιαις* cum ℵ[c]ADEFGP 47. 8[pe] it vg go syr[sch] et[p mg] cop Bas regg[464] Chr[155 sem] Victorin Ambrst Hier al

20. *υπερ παντων*: F[gr]G g *υπ. υμων*, Thdrt[4,1278] *υπ. παντ. υμων* | 17. 73. 118. *εν τω ονοματι* | *τ. κυρ. ημων*: ℵ om *ημ.* | *ιησου χριστου*: B *χρι. ιησ.* | *τω θεω κ. πατρι*: D*EF[gr]G 37. 116. d e g go arm Victorin Vig varim *τ. πατρ. κ. θεω*

21. *αλληλοις*: L *-λους* | *χριστου* cum ℵABLP al fere[35] f vg syr[utr] cop arm aeth go Or(vid)[cat 201] et Or[int 3,61] Bas[regg 415] Chr Dam[com] Victorin Ambrst al ... DE 35. d e *χριστου ιησου*, F[gr]G g *ιησου χριστου* ... K *κυριου* ... ς (= Gb Sz) *θεου* cum minusc plu Clem[592] Euthal cod Thdrt Dam[txt]

1, 22 1 Co 11, 3 ἰδίοις ἀνδράσιν ὡς τῷ κυρίῳ, 23 ὅτι ἀνήρ ἐστιν κεφαλὴ τῆς γυ-
ναικὸς ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, αὐτὸς σωτὴρ τοῦ
σώματος. 24 ἀλλὰ ὡς ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, οὕ-
Col 3, 19 1 Pe 3, 7 τως καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἀνδράσιν ἐν παντί. 25 Οἱ ἄνδρες, ἀγα-
πᾶτε τὰς γυναῖκας, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν τὴν ἐκκλη-
σίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, 26 ἵνα ⌉ αὐτὴν ἁγιάσῃ

---

22. τοις ιδι. ανδρασιν sine additam cum B cddgr ap Hier Clem593 (citat vv. 21—25). Sic autem Hier ad h. l. „Hoc quod in Latinis exemplaribus additum est: *subditae sint*, in Graecis codd. non habetur, siquidem ad superiora refertur et subauditur: *subiecti invicem in timore Christi*, ut απο κοινου resonet *subiectae, et mulieres viris suis sicut domino*. Sed hoc magis in Graeco intelligitur quam in Latino." ... ς (Gb00) add υποτασσεσθε cum KL al plu syrutr Chr al, item post γυναικες DEFgrG d e g 19lect ... Ln add υποτασσεσθωσαν cum ℵAP al fere10 (et. cattxt) f vg go cop arm aeth Clem306 (sed ibi tantum v. 22 affert) Baseth 309 (sed incipit locus a versu 22) Euthalcod Thdrt Dam parall406 et Damparis Orint3,61 Victorin Ambrst al

23. ανηρ cum ℵABDEFGKLP al plu (9 ap Scri) Euthalcod Dam ad h. l. etparall406 etparis ... ς (= Gb Sz) praem ο cum minusc mu Clem593 Chr163 Thdrt al | εστιν (112. al pauc Euthalcod add η) κεφαλη (ante της γυναικ.): B 37. 73. 80. 115. 116. al pauc f vg (non d e g) Baseth 309 Tertmarc5,18 Orint3,61 al κεφ. εστ. | 17. Chr165 om κεφαλη ante της εκκλ. | αυτος sine και cum ℵ*ABD*E*FG 72. 73. 112. 178. d e f g vg cop Clem593 Euthalcod Orint3,61 Victorin Ambrst Hier al ... ς (= Gb Sz) praem και cum ℵcDbetcE**KLP al pler syrutr arm aeth go Baseth309 Chr163. 165 Thdrt Dam (et.paris) al. Item αυτος sine εστι cum ℵ*ABD*E*FG 17. d e f g vg aeth Clem593 Euthalcod Orint Victorin Ambrst al ... ς (Gb00) add εστι cum ℵcDbetcE**KLP al pler syrutr cop arm go Baseth 309 Chr Thdrt Dam (et. Damparis) Hier | σωτηρ cum ℵcBDEFGKLP al pler Chr165 Euthalcod Thdrt Dam (et.paris) al ... ℵ*A 3. 17. 57. 70. Clem Baseth (ita excdd edgarn) ο σωτ.

24. αλλα cum BD* ... ς αλλ cum ℵADcEFGKLP al omnvid etc | ως cum ℵAD*FGP 17. 31. 47. 67** 73. 8pe Clem593 Orcat305 sem Chr165 Euthalcod Damparall406 (et.paris) ... ς ωσπερ cum DcEKL al pler Orcat305 sem Baseth309 Thdrt Dam ad h. l. al ... B om | χριστω et. Orcat etint 3,61 Bas Chrbis rell ... DGr* κυριω | ανδρασιν cum ℵBD*E*FGrG 17. 67** d e g Orcat Euthalcod ... ς (Gb0) praem ιδιοις cum ADcE**KLP al pler f vg (hi et Latini rell *viris suis*) syrutr cop arm aeth go Clem Orint Baseth Chr Thdrt Dam Ambrst Hier al

25. γυναικας sine εαυτων cum ℵAB 17. 23. 49. 57. 70. cattxt etcom (ex Chr165) vgcdd ap Ln Clem592 (ubi accurate exscribit vv. 21—25) Or 3,630 Bas1,68 Chr4,765 et 10,187 et 3,256 Euthalcod Cyrfid128 Thdrt3,122 cod ... ς (Gb0) add εαυτων cum DEKL al pler (sed 37** αυτων) syrutr Clem308libere (τας εαυτων) Chr165bis (sed ex eodem loco verba in catenam transierunt sine εαυτων) Thdrt ad h. l. et3,122 ed Dam al;

καθαρίσασ τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατοσ ἐν ῥήματι, 27 *ἵνα παραστήσῃ* 2 Co 11, 2 Col 1, 22
αὐτὸσ ἑαυτῷ ἔνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπῖλον ἢ ῥυτίδα
ἤ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμοσ. 28 *οὕτωσ ὀφεί-*
λουσιν οἱ ἄνδρεσ ἀγαπᾶν τὰσ ἑαυτῶν γυναῖκασ ὡσ τὰ ἑαυτῶν
σώματα. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ· 29 *οὐδεὶσ*
γάρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλὰ ἐκτρέφει καὶ θάλπει
αὐτήν, καθὼσ καὶ ὁ Χριστὸσ τὴν ἐκκλησίαν, 30 *ὅτι μέλη ἐσμὲν*
τοῦ σώματοσ αὐτοῦ· 31 *ἀντὶ τούτου καταλείψει ἄνθρωποσ τὸν* Gn 2, 24 Mt 19, 5 1 Co 6, 16

---

item P praem *εαυτων*. Item FG Thdrt[4,1268] add *υμων*. Similiter habent *uxores vestras* it vg go cop arm aeth Or[int 3,17. 61. 74] Victorin Ambrst Hier al.

27. *παραστηση*: P *-στησει* | *αυτοσ* cum ℵABD*FGLP 6. 10. 17. 23* 31. 47. 49. 57. 67** 73. 115. 118. 137. 178. 8[pe] it vg go syr[p] arm (cop, sed non expri *αυτοσ*) Or[int 2,252. 258] et[3,61] Ephr[3,334] Bas[bapt631] Euthal cod Thdrt[2,95] al Victorin Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *αυτην* cum D[c]EK al longe plu syr[sch] Chr[166] et[3,256] Thdrt ad h. l. Dam al | *εαυτω* et. ℵ[c] ... ℵ* *αυτω* | *ρυτιδα*: 19* 69. *ρυπιδα* | *η τι* et. ℵ[a] ... ℵ* om

28. *οφειλ. οι ανδρ.* cum ℵKL al pler syr[sch] Method[epiph 581] Chr[168] et[3,259] Euthal[cod] Thdrt Dam al. Item B 17. syr[p] arm? *οφ. και οι ανδρεσ* ... Ln *και οι ανδρ. οφειλ.* cum ADEFGP 213. it vg cop go Clem[595] Victorin Ambrst Hier al | *εαυτων* pri loc: L om | *ωσ τα εαυτ. σωματα* et. Clem[593] ℵ[c]: Clem[308] *ωσ τα ιδια σωμ.*, ℵ* *ωσ τ. ε. τεκνα* ... D*E* cop (om *εαυτ.*) Victorin *ωσ το εαυτ. σωμα*, item sed omisso *ωσ* d e (unde fit: *Sic et viri debent diligere uxores suas. Suum corpus diligit qui uxorem suam diligit et se ipsum diligit*), nec aliter Ambrst, nisi quod ultima verba *εαυτον αγαπα* (*et se ipsum diligit*) om | *αγαπων*: DE d e vg Victorin Ambrst Hier post *τ. εαυτ. γυναικα* (*uxorem suam*) pon. Praeterea Chr[168] praeterit *ο αγαπων* usq *αγαπα*.

29. *γαρ*: 17. om | *την εαυτου σαρκα* et. ℵ[c] Meth[684] Or[int 4,691] Victorin (hi[3] *suam carnem*, ut et. d e g) ... ℵ* *την σαρκ. αυτου*, item *carnem suam* f vg Tert[marc 5,18] Or[int 3,61] Ambrst Hier al | *αλλα* cum ABD[c]ELP al mu (7 ap Scri) Dam ... ς *αλλ* cum ℵD*FGK[sil] al plu Method[684] Chr Thdrt al | *εκτρεφει*: 219** g[scr] *τρεφει* | *και θαλπει αυτην* (et. vg Tert[marc] Or[int bis] Ambrst Victorin al): DEFG d e f g go *αυτην και θαλπει* ... Meth[684] om *αυτην* | *καθωσ και*: L om *και* | *ο χριστ.* cum ℵABD*FGP 17. al[25] it vg syr[utr] cop sah (ap Gb) arm aeth go Or[int bis] Method Chr Euthal[cod] Thdrt Dam[parall 641] al Tert[marc] Victorin Ambrst Hier al ... ς (= Gb Sz) *ο κυριοσ* cum D[c]EKL al plu Dam ad h. l. Oec

30. *τ. σωματοσ αυτου* sine additam cum ℵ*AB 17. 67** cop aeth[utr] Method[684] (vv. 28—32 accurate affert) Euthal[cod] (fortasse sic etiam Or[int 3,61]: postquam enim plene fere attulit 5, 21—30, ad extrema *quia membra sumus corporis eius*, adscribit *et reliqua*) ... ς (Gb[0]) Ti add *εκ τησ σαρκοσ αυτου και εκ των οστεων αυτου* (:: ut LXX) cum

πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυναικί, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰσ σάρκα μίαν. 32 τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν.

ℵ^c DEFGLP (item K, sed του σωματοσ pro των οστεων) al fere omn it vg syr^utr arm^ed (sed^cdd om εκ τησ σαρκ. αυτου) Ir^294 gr (ex Dam parall) et^lat Chr Thdrt Dam al Victorin Ambrst Hier al. Atque Ir quidem sic: „*quoniam membra sumus corporis eius* (Ir^gr om), *de carne eius et de ossibus eius*, non de spirituali aliquo et invisibili homine dicens haec: *Spiritus enim neque ossa neque carnes habet*, sed de ea dispositione quae est secundum verum hominem, quae ex carnibus et nervis et ossibus consistit“.

31. τον πατερα cum ℵAD^c EKLP al omn^vid Mcion^epiph 318 et^372 Or^1,541 et ^3,825 et^cat 306 Meth^684 Tit^338 (Gall^5) Epiph^706 (ex h. l.?) Chr Euthal^cod Thdrt Dam al ... Ln Ti πατερα tantum cum BD*FG | πατερα sine αυτου cum ℵ*BD*FG 17. 67** 73. 115. cat^txt it vg syr^p arm Or^1,541 et ^3,825 et^cat 306 Euthal^cod Thdrt^4,1268 Thphyl^cod Tert^marc 3,5 et^5,18 Cyp^cs Victorin Ambrst Hier (ex Or) etc ... ς add αυτου cum ℵ^c AD^c EKLP al pler syr^sch cop aeth Mcion^epiph 318 et^372 Meth^684 Tit^338 Epiph^706 (ex h. l.?) Chr Thdrt ad h. l. Dam al | την μητερα cum eisdem quibuscum τον πατερα ... Ln Ti om την cum BD*FG. Praeterea P 31. 47. 108* 219** vg syr^utr cop arm aeth Or^3,825 Epiph^706 Thdrt^bis add αυτου | προσκολληθησεται: ℵ^c D^c FG Mcion^epiph bis et Epiph^706 κολληθησεται | τη γυναικι cum ℵ*AD*FG 17. 37. 116. Mcion^epiph bis Meth^684 Epiph^706 Euthal^cod. Item *adhaerebit uxori suae* it vg etc ... ς Ti προσ την γυναικα cum ℵ^c BD^c EKL(P omisso προσ) al pler Or^1,541 et^3,825 Chr Thdrt^bis Dam al :: etiam LXX inter utramq lectionem fluct. Quod addi solet h. l. pariter atque locis parallelis omnibus αυτου, a testibus plerisque confirmatum, omisimus cum ℵ* (add ℵ^c) et Mcione^epiph 318. 372 (quamvis ita potius Epiph quam Mcion, vide post). Sed Or^cat ex eoque Hier om plane και προσκολλ. τη γυναικι [αυτου], nec aliter cat^txt. Ita enim Or^cat 306: παρατηρητέον, ὥσπερ καὶ ἐν ἄλλοισ πεποιήκαμεν, ὅτι πολλάκισ οὐκ αὐταῖσ λέξεσιν ἐκτίθενται τὴν παλαιὰν γραφὴν οἱ τὴν καινὴν διαθήκην γράφοντεσ. καὶ περὶ μὲν τούτου, ἐν μὲν τῇ γενέσει οὕτω γέγραπται „ἕνεκεν τούτου“ καταλείψει ἄνθρωποσ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ προσκολληθήσεται πρὸσ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰσ σάρκα μίαν. ἐνθάδε δὲ ἀντὶ τοῦ „ἕνεκεν τούτου“ πεποίηκεν ὁ παῦλοσ „ἀντὶ τούτου“· παραλέλοιπέν τε τὸ μετὰ „τὸν πατέρα“ εἰρημένον „αὐτοῦ“, καὶ μετὰ τὸ „τὴν μητέρα“ δεύτερον εἰρημένον „αὐτοῦ“· ἀλλὰ καὶ τὸ „προσκολληθήσεται πρὸσ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ“. Quae quidem Hier ad h. l. (Vall^7,659) sic ad comm suum adhibuit: „Quod frequenter adnotavimus, apostolos et evglistas non eisdem verbis usos esse Testamenti Veteris exemplis quibus in propriis voluminibus continentur, hoc et hic probamus, siquidem testimonium istud ita in Genesi scriptum est: *Propter hoc - in carne una*. Nunc autem apostolus pro eo quod ibi habetur ενεκεν τουτου, id est *propter hoc*, posuit αντι τουτου, quod Latine aliis verbis dici non potest; deinde pro *patre suo et matre sua* pronomina abstulit et *patrem* tantum posuit

ἐγὼ δὲ λέγω εἰσ Χριστὸν καὶ εἰσ τὴν ἐκκλησίαν. 33 *πλὴν καὶ ὑμεῖσ
οἱ καθ᾽ ἕνα ἕκαστοσ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτωσ ἀγαπάτω ὡσ ἑαυ-
τόν, ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.*

VI.

1 *Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖσ γονεῦσιν ὑμῶν ἐν κυρίῳ· τοῦτο* Col 3, 20
γάρ ἐστιν δίκαιον. 2 *τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα, ἥτισ* Ex 20, 12

---

et *matrem*; et quod in medio dicitur: *et adhaerebit uxori suae*, hic penitus praetermisit, et tantum quod sequebatur hoc dictum superioribus copulavit et posuit *et erunt duo in carne una.* Hoc autem totum nunc idcirco observavimus, ut etiam in ceteris locis sicubi testimonia quasi de prophetis et de Veteri Test. ab apostolis usurpata sunt et in nostris codicibus non habentur, nequaquam statim ad apocryphorum ineptias et deliramenta curramus, sed sciamus scripta quidem ea esse in V. T., sed non ita ab app. edita et sensum magis usurpatum." Accedit autem ad Origenis in hac re auctoritatem Mcion^{tert} et^{epiph}. Apud Tertullianum enim verba Genesis in eundem prorsus modum exscribuntur, omissis *suum* et *suam* pariter ac verbis *et adhaerebit uxori suae.* Ad quem corrigendus videtur Epiphanii textus, quem vix integrum aut sanum habemus, cf^{373} *κἂν τε σὺ ὦ μαρκίων παρακόψῃσ τὸ γυναικί. ἀπὸ τοῦ γὰρ „ἔσονται εἰσ σάρκα μίαν“ δήλη σου ἔσται ἡ πᾶσα ῥᾳδιουργία.* Ceterum memorabile est, eadem verba quae Or testatur h. l. ab apostolo esse omissa, invita codicum tantum non omnium auctoritate, Marci loco gemino 10, 17 revera omitti gravissimis cum testibus.

32. *και εισ την* cum ℵADEFGLP al pler it vg syr^{utr} rell Or^{1,541} et^{3,925} et int$^{2,305. 4,551}$ Meth^{684} Tit^{389} (Gall^{5}) Chr Euthal^{cod} Severian$^{cat 206}$ Thdrt Chron^{33} al mu Cyp^{63} Victorin Hil^{518} Ambrst Hier al (Latini vel *in Christum et in ecclesiam* vel ut f g vg *in Christo et in ecclesia*, d e *in Christo et in ecclesiam*) ... BK 4. 51. 72. 73. al^{10} Ir$^{40 gr}$ et^{lat} Or$^{cat ioh corder 106}$ Epiph^{668} et^{1051} Tert$^{marc 5,18}$ om *εισ*, hinc Ln [*εισ*]

33. *εκαστοσ*: F^{gr}G^{gr} 13. 47. *εκαστον* ... D*E(non item d e)P 73. praem *ινα* | *ουτωσ αγαπατω* (P *αγαπα*) *ωσ εαυτον* ... DEFG it vg Dam parall^{406} *ωσ εαυτον αγαπατω* (sed D^{gr*} *αγαπα*, vg^{ms} ap Ln *dilegit*)

VI. 1. *εν κυριω* cum ℵAD$^{b et c}$EKLP al omn^{vid} vg syr^{utr} cop arm aeth Or$^{cat 208}$ (vide post) Bas$^{eth 311}$ Chr (^{182} *εν κυριω τουτεστι κατα κυριον*) Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et$^{parall 662}$ (et.^{paris}) al Ambrst Hier al. Atque sic Or: *ἀμφίβολόν ἐστι τὸ ῥητόν· ἤτοι γὰρ τοῖσ ἐν κυρίῳ γονεῦσιν χρὴ ὑπακούειν τὰ τέκνα, ἢ ἐν κυρίῳ δεῖ ὑπακούειν τα τέκνα τοῖσ γονεῦσιν* etc. Eadem transtulit Hier^{7,662} ...... Gb^{o} Ln om cum BD*FG d e f g Clem^{306} (certe non add *εν κυρ.*, pergit vero statim *οι πατερεσ, μη παροργ.*) Tert$^{marc 5,18}$ Cyp^{324}

2. *και τ. μητερα* sine additam et. Or^{4,357} et$^{int 1,85. 3,831}$ etc ... F^{gr}G 37. 47. 115. 219. 238. al pauc g vg^{cle} (non item am fu demid harl* tol

1, 22 1 Co 11, 3 ἰδίοισ ἀνδράσιν ὡσ τῷ κυρίῳ, 23 ὅτι ἀνήρ ἐστιν κεφαλὴ τῆσ γυ-
ναικὸσ ὡσ καὶ ὁ Χριστὸσ κεφαλὴ τῆσ ἐκκλησίασ, αὐτὸσ σωτὴρ τοῦ
σώματοσ. 24 ἀλλὰ ὡσ ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, οὕ-
Col 3, 19 1 Pe 3, 7 τωσ καὶ αἱ γυναῖκεσ τοῖσ ἀνδράσιν ἐν παντί. 25 Οἱ ἄνδρεσ, ἀγα-
πᾶτε τὰσ γυναῖκασ, καθὼσ καὶ ὁ Χριστὸσ ἠγάπησεν τὴν ἐκκλη-
σίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆσ, 26 ἵνα] αὐτὴν ἁγιάσῃ

---

22. *τοισ ιδι. ανδρασιν* sine additam cum B cdd[gr] ap Hier Clem[592] (citat vv. 21—25). Sic autem Hier ad h. l. „Hoc quod in Latinis exemplaribus additum est: *subditae sint*, in Graecis codd. non habetur, siquidem ad superiora refertur et subauditur: *subiecti invicem in timore Christi*, ut *απο κοινου* resonet *subiectae, et mulieres viris suis sicut domino*. Sed hoc magis in Graeco intelligitur quam in Latino." ... ς (Gb[00]) add *υποτασσεσθε* cum KL al plu syr[utr] Chr al, item post *γυναικεσ* DEF[gr]G d e g 19[lect] ... Ln add *υποτασσεσθωσαν* cum ℵAP al fere[10] (et. cat[txt]) f vg go cop arm aeth Clem[308] (sed ibi tantum v. 22 affert) Bas[eth 309] (sed incipit locus a versu 22) Euthal[cod] Thdrt Dam[parall 406] et Dam[paris] Or[int 3,61] Victorin Ambrst al

23. *ανηρ* cum ℵABDEFGKLP al plu (9 ap Scri) Euthal[cod] Dam ad h. l. et[parall 406] et[paris] ... ς (= Gb Sz) praem *ο* cum minusc mu Clem[592] Chr[163] Thdrt al | *εστιν* (112. al pauc Euthal[cod] add *η*) *κεφαλη* (ante *τησ γυναικ.*): B 37. 73. 80. 115. 116. al pauc f vg (non d e g) Bas[eth 309] Tert[marc 5,18] Or[int 3,61] al *κεφ. εστ.* | 17. Chr[165] om *κεφαλη* ante *τησ εκκλ.* | *αυτοσ* sine *και* cum ℵ*ABD*E*FG 72. 73. 112. 178. d e f g vg cop Clem[592] Euthal[cod] Or[int 3,61] Victorin Ambrst Hier al ... ς (= Gb Sz) praem *και* cum ℵ[c]D[b et c]E**KLP al pler syr[utr] arm aeth go Bas[eth 309] Chr[163. 165] Thdrt Dam (et.[paris]) al. Item *αυτοσ* sine *εστι* cum ℵ*ABD*E*FG 17. d e f g vg aeth Clem[592] Euthal[cod] Or[int] Victorin Ambrst al ... ς (Gb[00]) add *εστι* cum ℵ[c]D[b et c]E**KLP al pler syr[utr] cop arm go Bas[eth 309] Chr Thdrt Dam (et. Dam[paris]) Hier | *σωτηρ* cum ℵ[c]BDEFGKLP al pler Chr[165] Euthal[cod] Thdrt Dam (et.[paris]) al ... ℵ*A 3. 17. 57. 70. Clem Bas[eth] (ita ex[cdd] ed[garn]) *ο σωτ.*

24. *αλλα* cum BD* ... ς *αλλ* cum ℵAD[c]EFGKLP al omn[vid] etc | *ωσ* cum ℵAD*FGP 17. 31. 47. 67** 73. 8[pe] Clem[592] Or[cat 206] sem Chr[165] Euthal cod Dam[parall 406] (et.[paris]) ... ς *ωσπερ* cum D[c]EKL al pler Or[cat 206] sem Bas[eth 309] Thdrt Dam ad h. l. al ... B om | *χριστω* et. Or[cat] et[int 3,61] Bas Chr[bis] rell ... D[gr*] *κυριω* | *ανδρασιν* cum ℵBD*E*F[gr]G 17. 67** d e g Or[cat] Euthal[cod] ... ς (Gb[0]) praem *ιδιοισ* cum AD[c]E**KLP al pler f vg (hi et Latini rell *viris suis*) syr[utr] cop arm aeth go Clem Or[int] Bas[eth] Chr Thdrt Dam Ambrst Hier al

25. *γυναικασ* sine *εαυτων* cum ℵAB 17. 23. 49. 57. 70. cat[txt] et[com] (ex Chr[165]) vg[cdd] ap Ln Clem[592] (ubi accurate exscribit vv. 21—25) Or[3,630] Bas[1,68] Chr[4,765] et[10,187] et[3,256] Euthal[cod] Cyr[fid 128] Thdrt[2,122 ed] ... ς (Gb[0]) add *εαυτων* cum DEKL al pler (sed 37** *αυτων*) syr[utr] Clem[308] libere (*τασ εαυτων*) Chr[165 bis] (sed ex eodem loco verba in catenam transierunt sine *εαυτων*) Thdrt ad h. l. et[2,122 ed] Dam al:

καθαρίσασ τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατοσ ἐν ῥήματι, 27 ἵνα παραστήσῃ 2 Co 11, 2 Col 1, 22
αὐτὸσ ἑαυτῷ ἔνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπῖλον ἢ ῥυτίδα
ἤ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμοσ. 28 οὕτωσ ὀφεί-
λουσιν οἱ ἄνδρεσ ἀγαπᾶν τὰσ ἑαυτῶν γυναῖκασ ὡσ τὰ ἑαυτῶν
σώματα. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ· 29 οὐδεὶσ
γάρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλὰ ἐκτρέφει καὶ θάλπει
αὐτήν, καθὼσ καὶ ὁ Χριστὸσ τὴν ἐκκλησίαν, 30 ὅτι μέλη ἐσμὲν
τοῦ σώματοσ αὐτοῦ· 31 ἀντὶ τούτου καταλείψει ἄνθρωποσ τὸν Gn 2, 24 Mt 19, 5 1 Co 6, 16

---

item P praem εαυτων. Item FG Thdrt[4,1268] add υμων. Similiter habent *uxores vestras* it vg go cop arm aeth Or[int 3,17. 61. 74] Victorin Ambrst Hier al.

27. παραστηση: P -στησει | αυτοσ cum ℵAB D*FGLP 6. 10. 17. 23* 31. 47. 49. 57. 67** 73. 115. 118. 137. 178. 8[pe] it vg go syr[p] arm (cop, sed non expri αυτοσ) Or[int 2,252. 253] et[3,61] Ephr[3,334] Bas[bapt631] Euthal cod Thdrt[2,95] al Victorin Ambrst al ... ς (= Gb Sz) αυτην cum D[c]EK al longe plu syr[sch] Chr[166] et[3,256] Thdrt ad h. l. Dam al | εαυτω et. ℵ[c] ... ℵ* αυτω | ρυτιδα: 19* 69. ρυπιδα | η τι et. ℵ[a] ... ℵ* om

28. οφειλ. οι ανδρ. cum ℵKL al pler syr[sch] Method[epiph 581] Chr[168] et[3,259] Euthal[cod] Thdrt Dam al. Item B 17. syr[p] arm? οφ. και οι ανδρεσ ... Ln και οι ανδρ. οφειλ. cum ADEFGP 213. it vg cop go Clem[595] Victorin Ambrst Hier al | εαυτων pri loc: L om | ωσ τα εαυτ. σωματα et. Clem[593] ℵ[c]: Clem[308] ωσ τα ιδια σωμ., ℵ* ωσ τ. ε. τεκνα ... D*E* cop (om εαυτ.) Victorin ωσ το εαυτ. σωμα, item sed omisso ωσ d e (unde fit: *Sic et viri debent diligere uxores suas. Suum corpus diligit qui uxorem suam diligit et se ipsum diligit*), nec aliter Ambrst, nisi quod ultima verba εαυτον αγαπα (*et se ipsum diligit*) om | αγαπων: DE d e vg Victorin Ambrst Hier post τ. εαυτ. γυναικα (*uxorem suam*) pon. Praeterea Chr[168] praeterit ο αγαπων usq αγαπα.

29. γαρ: 17. om | την εαυτου σαρκα et. ℵ[c] Meth[684] Or[int 4,691] Victorin (hi[2] *suam carnem*, ut et. d e g) ... ℵ* την σαρκ. αυτου, item *carnem suam* f vg Tert[marc 5,18] Or[int 3,61] Ambrst Hier al | αλλα cum ABD[c]ELP al mu (7 ap Scri) Dam ... ς αλλ cum ℵD*FGK[sil] al plu Method[684] Chr Thdrt al | εκτρεφει: 219** g[scr] τρεφει | και θαλπει αυτην (et. vg Tert[marc] Or[int bis] Ambrst Victorin al): DEFG d e f g go αυτην και θαλπει ... Meth[684] om αυτην | καθωσ και: L om και | ο χριστ. cum ℵABD*FGP 17. al[25] it vg syr[utr] cop sah (ap Gb) arm aeth go Or[int bis] Method Chr Euthal[cod] Thdrt Dam[parall641] al Tert[marc] Victorin Ambrst Hier al ... ς (= Gb Sz) ο κυριοσ cum D[c]EKL al plu Dam ad h. l. Oec

30. τ. σωματοσ αυτου sine additam cum ℵ*AB 17. 67** cop aeth[utr] Method[684] (vv. 28—32 accurate affert) Euthal[cod] (fortasse sic etiam Or[int 3,61]: postquam enim plene fere attulit 5, 21—30, ad extrema *quia membra sumus corporis eius*, adscribit *et reliqua*) ... ς (Gb[o]) Ti add εκ τησ σαρκοσ αυτου και εκ των οστεων αυτου (:: ut LXX) cum

πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυναικί, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰσ σάρκα μίαν. 32 τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν,

---

ℵ^c DEFGLP (item K, sed του σωματοσ pro των οστεων) al fere omn it vg syr^utr arm^ed (sed^edd om εκ τησ σαρκ. αυτου) Ir^294 gr (ex Dam parall) et^lat Chr Thdrt Dam al Victorin Ambrst Hier al. Atque Ir quidem sic: „*quoniam membra sumus corporis eius* (Ir^gr om), *de carne eius et de ossibus eius*, non de spirituali aliquo et invisibili homine dicens haec: *Spiritus enim neque ossa neque carnes habet*, sed de ea dispositione quae est secundum verum hominem, quae ex carnibus et nervis et ossibus consistit".

31. τον πατερα cum ℵAD^c EKLP al omn^vid Mcion^epiph 318 et^372 Or^1,541 et 3,825 et^cat 206 Meth^684 Tit^338 (Gall^5) Epiph^706 (ex h. l.?) Chr Euthal^cod Thdrt Dam al ... Ln Ti πατερα tantum cum BD*FG | πατερα sine αυτου cum ℵ*BD*FG 17. 67** 73. 115. cat^txt it vg syr^p arm Or^1,541 et 3,825 et^cat 206 Euthal^cod Thdrt^4,1268 Thphyl^cod Tert^marc 3,5 et^5,18 Cyp^ms Victorin Ambrst Hier (ex Or) etc ... ς add αυτου cum ℵ^c AD^c EKLP al pler syr^sch cop aeth Mcion^epiph 318 et^372 Meth^684 Tit^338 Epiph^706 (ex h. l.?) Chr Thdrt ad h. l. Dam al | την μητερα cum eisdem quibuscum τον πατερα ... Ln Ti om την cum BD*FG. Praeterea P 31. 47. 108* 219** vg syr^utr cop arm aeth Or^3,825 Epiph^706 Thdrt^bis add αυτου | προσκολληθησεται: ℵ^c D^c FG Mcion^epiph bis et Epiph^706 κολληθησεται | τη γυναικι cum ℵ*AD*FG 17. 37. 116. Mcion^epiph bis Meth^684 Epiph^706 Euthal^cod. Item *adhaerebit uxori suae* it vg etc ... ς Ti προσ την γυναικα cum ℵ^c BD^c EKL(P omisso προσ) al pler Or^1,541 et^3,825 Chr Thdrt^bis Dam al :: etiam LXX inter utramq lectionem fluct. Quod addi solet h. l. pariter atque locis parallelis omnibus αυτου, a testibus plerisque confirmatum, omisimus cum ℵ* (add ℵ^c) et Mcione^epiph 318. 372 (quamvis ita potius Epiph quam Mcion, vide post). Sed Or^cat ex eoque Hier om plane και προσκολλ. τη γυναικι [αυτου], nec aliter cat^txt. Ita enim Or^cat 206: παρατηρητέον, ὥσπερ καὶ ἐν ἄλλοισ πεποιήκαμεν, ὅτι πολλάκισ οὐκ αὐταῖσ λέξεσιν ἐκτίθενται τὴν παλαιὰν γραφὴν οἱ τὴν καινὴν διαθήκην γράφοντεσ. καὶ περὶ μὲν τούτου, ἐν μὲν τῇ γενέσει οὕτω γέγραπται „ἕνεκεν τούτου" καταλείψει ἄνθρωποσ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ προσκολληθήσεται πρὸσ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰσ σάρκα μίαν. ἐνθάδε δὲ ἀντὶ τοῦ „ἕνεκεν τούτου" πεποίηκεν ὁ παῦλοσ „ἀντὶ τούτου"· παραλέλοιπέν τε τὸ μετὰ „τὸν πατέρα" εἰρημένον „αὐτοῦ", καὶ μετὰ τὸ „τὴν μητέρα" δεύτερον εἰρημένον „αὐτοῦ"· ἀλλὰ καὶ τὸ „προσκολληθήσεται πρὸσ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ". Quae quidem Hier ad h. l. (Vall^7,659) sic ad comm suum adhibuit: „Quod frequenter adnotavimus, apostolos et evglistas non eisdem verbis usos esse Testamenti Veteris exemplis quibus in propriis voluminibus continentur, hoc et hic probamus, siquidem testimonium istud ita in Genesi scriptum est: *Propter hoc* - *in carne una*. Nunc autem apostolus pro eo quod ibi habetur ενεκεν τουτου, id est *propter hoc*, posuit αντι τουτου, quod Latine aliis verbis dici non potest; deinde pro *patre suo et matre sua* pronomina abstulit et *patrem* tantum posuit

ἐγὼ δὲ λέγω εἰσ Χριστὸν καὶ εἰσ τὴν ἐκκλησίαν. 33 πλὴν καὶ ὑμεῖσ οἱ καθ' ἕνα ἕκαστοσ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτωσ ἀγαπάτω ὡσ ἑαυτόν, ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.

VI.

1 Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖσ γονεῦσιν ὑμῶν ἐν κυρίῳ· τοῦτο Col 3, 20
γάρ ἐστιν δίκαιον. 2 τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα, ἥτισ Ex 20, 12

et *matrem*; et quod in medio dicitur: *et adhaerebit uxori suae*, hic penitus praetermisit, et tantum quod sequebatur hoc dictum superioribus copulavit et posuit *et erunt duo in carne una*. Hoc autem totum nunc idcirco observavimus, ut etiam in ceteris locis sicubi testimonia quasi de prophetis et de Veteri Test. ab apostolis usurpata sunt et in nostris codicibus non habentur, nequaquam statim ad apocryphorum ineptias et deliramenta curramus, sed sciamus scripta quidem ea esse in V. T., sed non ita ab app. edita et sensum magis usurpatum." Accedit autem ad Origenis in hac re auctoritatem Mcion[tert] et[epiph]. Apud Tertullianum enim verba Genesis in eundem prorsus modum exscribuntur, omissis *suum* et *suam* pariter ac verbis *et adhaerebit uxori suae*. Ad quem corrigendus videtur Epiphanii textus, quem vix integrum aut sanum habemus, cf[373] κἄν τι σὺ ὦ μαρκίων παρακόψῃσ τὸ γυναικί. ἀπὸ τοῦ γὰρ „ἔσονται εἰσ σάρκα μίαν" δήλη σου ἔσται ἡ πᾶσα ῥᾳδιουργία. Ceterum memorabile est, eadem verba quae Or testatur h. l. ab apostolo esse omissa, invita codicum tantum non omnium auctoritate, Marci loco gemino 10, 17 revera omitti gravissimis cum testibus.

32. και εισ την cum ℵADEFGLP al pler it vg syr[utr] rell Or[1,541] et[3,925] et int[2,305. 4,551] Meth[684] Tit[229] (Gall[5]) Chr Euthal[cod] Severian[cat 208] Thdrt Chron[33] al mu Cyp[63] Victorin Hil[518] Ambrst Hier al (Latini vel *in Christum et in ecclesiam* vel ut f g vg *in Christo et in ecclesia*, d e *in Christo et in ecclesiam*) ... BK 4. 51. 72. 73. al[10] Ir[40gr] et[lat] Or[cat ioh corder 108] Epiph[668] et[1051] Tert[marc 5,18] om εισ, hinc Ln [εισ]

33 εκαστοσ: F[gr]G[gr] 13. 47. εκαστον ... D*E(non item d e)P 73. praem ινα | ουτωσ αγαπατω (P αγαπα) ωσ εαυτον ... DEFG it vg Dam parall[406] ωσ εαυτον αγαπατω (sed DG[gr*] αγαπα, vg[ms] ap Ln *dilegit*)

VI. 1. εν κυριω cum ℵAD[b et c]EKLP al omn[vid] vg syr[utr] cop arm aeth Or[cat 208] (vide post) Bas[eth 311] Chr ([182] εν κυριω τουτεστι κατα κυριον) Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. et[parall 662] (et.paris) al Ambrst Hier al. Atque sic Or: ἀμφίβολόν ἐστι τὸ ῥητόν· ἤτοι γὰρ τοῖσ ἐν κυρίῳ γονεῦσιν χρὴ ὑπακούειν τὰ τέκνα, ἢ ἐν κυρίῳ δεῖ ὑπακούειν τα τέκνα τοῖσ γονεῦσιν etc. Eadem transtulit Hier[7,662] ...... Gb° Ln om cum BD*FG d e f g Clem[308] (certe non add εν κυρ., pergit vero statim οι πατερεσ, μη παροργ.) Tert[marc 5,18] Cyp[324]

2. και τ. μητερα sine additam et. Or[4,357] et[int 1,85. 3,831] etc ... F[gr]G 37. 47. 115. 219. 238. al pauc g vg[cle] (non item am fu demid harl* tol

ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη, ἐν ἐπαγγελίᾳ, 3 ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἔσῃ
Col 3, 21 μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς. 4 Καὶ οἱ πατέρες, μὴ παροργίζετε τὰ
τέκνα ὑμῶν, ἀλλὰ ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ κυρίου.
Col 3, 22 2 Co 7, 15 Phil 2, 12 5 Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις μετὰ φόβου
καὶ τρόμου ἐν ἁπλότητι καρδίας ὑμῶν ὡς τῷ Χριστῷ, 6 μὴ
Col 3, 23 κατ' ὀφθαλμοδουλίαν ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ὡς δοῦλοι Χριστοῦ

---

etc) syr^{sch} cop aeth Or$^{cat\,209}$ Thdrt Antioch^{1203} Cyp^{294} Pelag add *σου* | *εστιν* et. Or^{cat} et$^{int\ bis}$ etc: B 46. om, nec exprim aeth | *επαγγελια*: DEFG praem *τῃ* ... 2. 73. 115. Bas$^{eth\,311}$ Chr$^{181\,com}$ (et. cat^{210}) Antioch^{1203} Thphyl *επαγγελιαις* | *ητις εστιν* usque *επαγγ.*: Mcion$^{tert\ 5,18}$ om („nam etsi Mcion abstulit"). Comparat Or$^{cat\,209}$ accurate apostoli verba cum LXX: *τὸ δὲ ῥητὸν εἴληπται ἀπὸ τῆς ἐξόδου οὕτως ἔχον· τίμα τ. πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἵνα μακροχρόνιος γένῃ ἐπὶ τῆς γῆς ἧς κύριος ὁ θε. σου δίδωσί σοι. καὶ ἐνθάδε δὲ ἐκτιθέμενος ὁ ἀπόστολος τὴν λέξιν παραλέλοιπεν τὰ μετὰ „τὴν μητέρα σου", καὶ πεποίηκεν ἀντὶ τοῦ „καὶ ἵνα μακροχρ. γένῃ" „καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος. παραλέλοιπέν τε μετὰ τὸ „ἐπὶ τῆς γῆς" τὸ „ἧς κύριος – σοι.* Iam pergit: *ἔστι δὲ ἡ ἐντολὴ πέμπτη τῆς δεκαλόγου· διὸ ζητητέον πῶς δεῖ ἐκλαβεῖν τὸ „ἥτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη" – τινὲς μὲν οὖν οὕτως ἀνέγνωσαν· ἥτις ἐστ. ἐντ. πρώ. ἐν ἐπαγγελίᾳ, ὡς τῶν πρὸ αὐτῆς ἐντολῶν οὐ περιεχουσῶν ἐπαγγελίαν – ἐοίκασιν δὲ οὗτοι μὴ τετηρηκέναι ἐπαγγελίαν κειμένην καὶ ἐπὶ τῆς δευτέρας ἐντολῆς – ὁ μέντοιγε θέλων ἐπιμένειν τῇ ἀποδόσει τοῦ „ἥτις ἐστὶν ἐντ. πρ. ἐν ἐπαγγ." ἐρεῖ ὅτι ἰδία μέν ἐστι τῆς „τίμα τὸν πα. σου κ. τὴν μητ. σου" ἐντολῆς ἡ ἐπαγγελία – οὐκ ἰδία δὲ τῆς „οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἴδωλον οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα" ἢ „ποιῶν ἔλεος εἰς χιλιάδας"* etc. Eadem transtulit in comm. suum Hier^{7,663}.

3. *σοι*: F^{gr}G^{gr} *σου*

4. *αλλα* cum ℵABD*E* ... ς *αλλ* cum D^{c}E**FGL al omn^{vid} Clem^{308} etc | *κυριου*: 17. *χριστου*

5. *τοις κατ. σαρκ. κυριοις* (:: ut Col 3, 22, sed ibi et. lectio fluct) cum ℵABP 17. 31. 37. 39. 47. 57. 73. 115. 116. 120. Clem^{308} Bas$^{eth\,310}$ Chr$^{189\,com}$ Euthal^{cod} Dam ad h. l. et$^{parall\,447}$ (et.^{paris}) Thphyl ... ς Ti *τοις κυρ. κατα σαρκ.* cum DEFGKL al pler cat^{txt} Chr$^{189\ bis}$ Thdrt Oec ... it (et. m^{89}) vg etc *dominis carnalibus* | *καρδιας* sine articulo cum ℵ 3. 48. 67* 72. 114. 115. 122. a^{scr} al$^{5\,scr}$ cat^{txt} et$^{com\ ter\,212}$ Or cat^{213} Bas$^{eth\,310}$ Chr$^{189\,sem}$ Dam$^{parall\,447}$ (et.^{paris}) Thphyl^{com} ... ς Ln Ti *της καρδιας* cum ABDEFGKLP al longe plu Clem^{308} Chr$^{189\,sem}$ Thdrt Dam ad h. l. | *χριστω* et. Clem Bas etc ... AL 17. 39. 47. cop (vg^{ms}? at non am fu demid tol harl nec edd^{lachm}) Chr^{190} (non item bis^{189}) *κυριω*

6. *οφθαλμοδουλιαν* cum ℵDEFGLP 37. 120. 121. 122. al mu (5 ap Scri), etiam cat ... ς Ln Ti *-λειαν* cum ABK al plu. Cf ad Gal 4, 24. 5, 1 etc | *χριστου* cum ℵABD*FGP al plus^{10} Bas$^{eth\,310}$ Euthal^{cod} Antioch^{1160} Dam$^{parall\,447}$ (et.^{paris}) al ... ς (Gb^{oo}) praem *του* cum D^{c}EKL al

ποιοῦντεσ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἐκ ψυχῆσ, 7 *μετ᾽ εὐνοίασ δουλεύ-*
οντεσ ὡσ τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποισ, 8 *εἰδότεσ ὅτι ἕκαστοσ* Col 3, 24 s
ἐάν τι ποιήσῃ ἀγαθόν, τοῦτο κομίσεται παρὰ κυρίου, εἴτε δοῦλοσ
εἴτε ἐλεύθεροσ. 9 *Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸσ αὐτούσ,* Col 4, 1
ἀνιέντεσ τὴν ἀπειλήν, εἰδότεσ ὅτι καὶ αὐτῶν καὶ ὑμῶν ὁ κύριόσ
ἐστιν ἐν οὐρανοῖσ καὶ προσωποληψία οὐκ ἔστιν παρ᾽ αὐτῷ. Col 3, 25

---

plu Chr Thdrt Dam ad h. l. | *εκ ψυχησ*: Ln coni cum seqq (non ita d; sed passim ita in cdd, ut [3]scr)

7. *μετ᾽*: B Dam[paris] *μετα* | *ωσ τω κυριω* cum ℵABD*FGP al plus[30] d e f g m[89] vg syr[utr] rell Bas[eth 310] Chr[190] Euthal[cod] Antioch[1169] Dam[parall 447] (et.[paris]) al Ambrst Hier al (cf et. Const[7,13] *υποταγητε τοισ κυριοισ υμων - ωσ τω κυριω και ουκ ανθρ.*) ... ς (= Gb Sz) om *ωσ* cum D[c]EKL al plu cat[txt] et[com] Thdrt Dam ad h. l. al | *ανθρωποισ*: B aeth Dam[parall 447] (et [paris]) *ανθρωπω*

8. *ειδοτεσ*: D[gr*] *ειδοντεσ* | *εκαστοσ* post *οτι* (Gb′) cum ABDEFGP al fere 20 d e f g m[89] vg cop arm Petr[alex can 6] (Gall[4,95]) Bas[eth 310] Euthal[cod] Antioch[1169] Dam[parall 447] (et.[paris]) Ambrst Hier al ... ς Ti ante *ποιηση* cum KL al longe plu syr[sch] (aeth non exprim) Chr[189] et[191] (semel *εκαστ.*, semel *ανθρωποσ*, semel *τισ ανθρ.*) Thdrt (*εκαστ. ημων*) Dam ad h. l. Thphyl Oec. Item ℵ*et[c] syr[p] post *ποιηση* | *εαν τι ποιηση* cum B d e (hi[2] *si quod fecerit bonum*) Petr[alex can 6] (ipso canone: *ακουοντεσ μαλιστα οτι εκαστοσ εαν τι ποιηση αγαθον, τουτο κομισεται* [Gall *-σηται*] *παρα κυρ. ειτε δουλ. ειτε ελευθ.* In eis quae subiunguntur semel est: *εκαστοσ γαρ, φησι, κατα τον μεγαν παυλον, ο εαν ποιηση αγαθον κομιειται* etc, ac semel: *και οτι εκαστοσ, κατα τ. μεγ. αποστολον, ο εαν ποιηση κομιειται* etc. Similiter et. L* 46. 62. 115. 179. 13[lect] Thphyl *εαν τι* (62. 179. *τισ*) *εκαστοσ ποιηση*. Item ℵ* (et 3[pe]?) *ειδοτεσ οτι* (quod *ο τι* scribendum vdtr) *εαν ποιηση*, unde ℵ[c] *ειδ. οτι ο εαν ποιησ.* fecit ... (Gb′) Ln *ο εαν* (*αν* DEFGP a[scr] al Gb′) *ποιηση* (P 116. *-σει*) cum ℵ[c](vide ante)ADEFGP 3. 17. 31. 37. 39. 57. 73. 116. al[5] (ex minusc *εαν* 17. 37. 116. al) Petr sec et[tert loc] (vide supra) Bas[eth 310] Dam[parall 447] (et.[paris]), item *quodcumque* (Hier *quod*) *fecerit bonum* f g m[89] vg arm Ambrst Hier al (cop *quod unusquisque qui fecit bonum*) ... ς Ti *ο εαν τι εκαστ. ποιηση* cum L** al plu (sed nonnulli *ο εαν τισ εκαστοσ*) Chr[189 sem] (vide supra) Thdrt Dam ad h. l. ... K *ο εκαστοσ ποιηση* (omisso *εαν τι*) ... cat[txt] [212] *ο αν τισ εργασηται*, sed[211] *ο εαν τι εκαστοσ ποιηση* | *κομισεται* cum ℵ*ABD*FGP (*-σηται*) Petr[can 6] (ipso canone, vide supra) ... ς *κομιειται* cum ℵ[c]D[c]EKL al omn[vid] Petr[sec] et[tert loc] Bas[eth] Chr Euthal cod Thdrt Dam ad h. l. et[parall 447. 503] (et.[paris]) al | *κυριου* cum ℵABD EFGP al plus[10] Petr[can 6] Euthal[cod] Dam[parall 447. 503] (et.[paris]) ... ς (= Gb Sz) praem *του* cum KL al pler Bas[eth] Chr Thdrt Dam ad h. l.

9. *και αυτων* (ℵ* *εαυτ.*) *και υμων* (Gb′) cum ℵ*ABD[gr*]P 17. 31. 37. 38. 116. 3[pe] cat[txt] f vg go cop arm Clem[308] Euthal[cod] Dam[paris] Hier al ... ℵ[c]L 6. 23. 47. 67. 73. 115. 213. m[89] syr[p] Petr[can 7] Bas[eth 311 ed paris]

10 Τοῦ λοιποῦ, ἐνδυναμοῦσθε ἐν κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει τῆσ
ἰσχύοσ αὐτοῦ. 11 ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ πρὸσ τὸ
δύνασθαι ὑμᾶσ στῆναι πρὸσ τὰσ μεθοδίασ τοῦ διαβόλου, 12 ὅτι
οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸσ αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸσ τὰσ ἀρχάσ,

---

Cyp[325] Ambrst και υμων και αυτων (ℵ[c] εαυτ.) ... D[gr c]EFG g και αυτων υμων, item ς και υμων αυτων cum K al plu d e (hi[2] *et vestrum ipsorum*) syr[sch] aeth Bas[ed garn] (ex[cdd 8]) Chr[191] Thdrt Dam ad h. l. | ο κυριοσ: 17. 74. 115. 238. a[scr] b[scr**] al Bas[eth 311] Dam[paris] om ο. | ουρανοισ et. Clem Petr Bas etc ... P τοισ ουρανοισ ... ℵ 31. 47. 73. Bas[cod] Dam[paris] ουρανω | προσωποληmψια cum ℵAB*D*FG ... ς -ληψια cum D[c]EKLP al omn[vid] | παρ αυτω et. Petr (ante ουκ εστ.) Bas etc ... 31. 37. al[10] syr[p mg] Cyp[325] εν αυτω ... D*FG d e f g m[20] fu demid Pelag Sedul παρα (FG add τω) θεω ... Clem plane non add

10. του λοιπου cum ℵ*AB 17. 73. 118. Euthal[cod] Cyr[ador] (nescio locum) Procop[niceph 2,62] Dam ... ς Ti το λοιπον cum ℵ[c]DEFGKLP al pler Chr Thdrt Thphyl Oec. Dedimus sine αδελφοι μου cum ℵ*BDE 17. d e m[95] arm aeth[utr] (Cyr[ador]) Dam ad h. l. et[parall 610] Lcif[249] Hier ... ς (Gb[0]) add αδελφοι μου cum ℵ[c]KLP al pler syr[utr] cop go Chr[193] Thphyl al; item αδελφοι omisso μου cum (A post ενδυναμ. pon) FG 47. 71. 109. f g vg Euthal[cod] Thdrt Ambrst al | ενδυναμουσθε: B 17. Or([vid])[cat 213] δυναμουσθε | ℵ* (non item[c] nec [ut vid] A) 91. εν τω κυριω. Cf huc Hier[7,669]: „Scio in Graeco pro *virtute fortitudinem* positam, id est ισχυν, quia *virtus* apud eos αρετη appellatur. Sed haec apud nos consuetudo est scripturarum, ut indifferenter ισχυν et αρετην *virtutem* nominent.“

11. ενδυσασθε: FG add υμασ, item *induite vos* f g m[95] vg go Or[int 2,431. 471] al (Ambrst *induimini vos*) | προσ το: DEFG Dam[parall 610] εισ το υμασ στηναι: DE στην. υμ. | στηναι (et. Clem[486] Or[cat cor 341]): K αντιστηναι, item Or[1,768] μηδεν δε δυνασθαι προσ τουσ ενδυσαμενουσ τ. πανοπλιαν του θεου και αναλαβοντασ ισχυν προσ το αντιστηναι προσ τασ μεθοδειασ etc | μεθοδιασ cum ℵAB*D*FGKL 37. al mu Euthal[cod] (passim et. editum ut Antioch[1163] cat[niceph 1,690]) ... ς Ln μεθοδειασ cum B[3]D[c]P al plu. Ceterum apud Latinos perquam varie vertitur: d *remedium*, Lcif[249] *remedia*, e f g m[95] vg *insidias*, Tert[marc 5,18] *machinationes*, vg[ms] ap Ln Hier *versutias*, Zeno[2,43] *nequitias*. Liberrime Ambrst πρ. τ. μεθ. τ. διαβολ. vertit *adversus nationes*; in eis vero quae subiungit respondere vdtr *omnia machinamenta diaboli*.

12. ημιν cum ℵAD[c]EKLP al pler vg cop syr[p] arm Ign[intpol 332] (Eph[12]) Clem[557. 702] Or[1,768. 2,810] et[3,319. 528] et[cat 216. 217] et[int 1,141. 2,86. 292] ac saep Eus[prae 550] et[mcell 135] et[ps 264] et[esa 486] et[mai 106] Meth[787] Did[manich 313] (Gall[6]) Ephr[2,148] (ημων) Ath[648] et[871] Antioch[1211] al mu Tert[marc 5,18] Cyp[93] Amb[saepe] (et[ps 36] habet *quia non est nobis pale* etc, additque „in Latt plerisque *colluctatio* reperitur, in Graecis omnibus παλη scribitur; παλη enim Graecorum, *lucta* est Latinorum“: atque *lucta* ap ipsum Amb[bis], alibi *luctatio*, alibi *colluctatio*) al mu ... Gb' Ln

πρὸσ τὰσ ἐξουσίασ, πρὸσ τοὺσ κοσμοκράτορασ τοῦ σκότουσ τούτου,
πρὸσ τὰ πνευματικὰ τῆσ πονηρίασ ἐν τοῖσ ἐπουρανίοισ. 13 *διὰ*
τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆ-
ναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στῆναι.
14 *στῆτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐν-*
δυσάμενοι τὸν θώρακα τῆσ δικαιοσύνησ, 15 *καὶ ὑποδησάμενοι* 1 Th 5, 8
τοὺσ πόδασ ἐν ἑτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆσ εἰρήνησ, 16 *ἐν πᾶ-*

υμιν cum BD*FG 52. 115. 120. 17[lect] a[scr] c[scr] d e f g m[95] go syr[sch] aeth Lcif[249. 250] Ambrst | *σαρκα*: 37. *-καν* | *προσ τασ αρχασ, προσ τασ εξουσιασ*: d e m[95] Cyp[93] Lcif[249. 250] Hil[331] *adversus* (*contra*) *potestates* (ita ut *πρ. τ. αρχασ* non expressum sit) ... D[gr]E[gr] f (g) vg Amb[ps 1] et[ps 118] Ambrst al *πρ. τ. αρχ. και* (Or[1,257] Eus[ps 264] add *τασ*) *εξουσιασ*, *advers. principes* (*principatus* Amb Ambrst) *et* (g om) *potestates* | *του σκοτουσ* sine *του αιωνοσ* cum ℵ*ABD*FG 17. 67** 80. d e f g m[95] vg go cop syr[sch] et[p txt] arm aeth Clem[558] et[712] Or[1,257. 307] et[prov] (Notit[120] Mai[53]) et[int 1,141] ac[saep] Eus[praep 550 cdd] et[dem 434] et[eclo 105] et[ps 99. 264. 346] et[esa 488] et[mai 106] Ath[648] (sed[cod 1] add *τ. αιω.*) al mu (Ign[intpol 332] et Antioch[1211] om et. *τουτου* quod sequitur) Tert[ieiun 17] Cyp[93] Lcif[bis] Ambrst al ...... ς (= Gb Sz) add *του αιωνοσ* cum ℵ[ca] (non item[cb]) D[c]EKLP al pler syr[p c.*] Or[1,768 ed delar] (non[edd ante delar]) Did[manich 313] (ap Gall[6]) Ath[cod 1] Macar[hom 21] (Gall[7,86]) Chr Euthal[cod] Thdrt al (Ephr[2,148] *του αιωνοσ τουτου* omisso *του σκοτουσ*)

13. *αναλαβετε*: D[gr*] *αναβαλετε* | *κατεργασαμενοι* (corrupte F et G): A *κατεργασμενοι*. Apud Latinos sic invenitur: *et* (e add *in*) *omnibus operis* d e, *et in omnibus perfecti* f g (sub *aut* habet *omnia* pro *in omnib.*) vg[cle fu demid tol] Lcif[249] Ambrst, *et omnibus perfecti* am, *et omnibus perfectis* cod[1] ap Ln, *et omnibus effectis* Victorin, *universa operati* Hier, *et cum omnia perfeceritis* Cyp[93]. Cum f g vg etc facit etiam m[95], sed post *et in omnibus perfecti* pergit *estote, praecincti* etc. Denique Lc[brug]: „et in omnibus perfecti stare. *Non facile scribas sublata praepositione* in, *ablativos absolute positos:* omnibus perfectis, *ut nonnulli libri*."

13. 14. *στηναι.* [14] *στητε ουν* et. Or[cat 217] Eus[mai 206] et (*λεγων· στητε ουν*) [ps 346] Dam[parall 610] al Hier[7,676. 678] etc (et. Or[int 2,143] et[alib] *state ergo*) ... D*F[gr]G d e Cyp[93] *στητε*, *stetis*, item g *stare t stetis*. Similiter Lcif[249] Victorin Ambrst *stare* omissis *στητε ουν*.

14. *περιζωσαμενοι*: D*FG Naz[niceph 1,680] Chr[4,26] *περιεζωσμενοι* (errant circa D* Wetst et Treg; correxit[c] *-ζωσαμενοι*, *ε* ante *ζ* per incuriam non deleto)

16. *εν πασιν* cum ℵBP 17. 26. 31. 34. 37. 80. 118. 213. 8[pe] cat[txt] d e f g m[95] vg cop syr[p] aeth Meth[epiph 586] (contra Gall[3,787] ex Photio[234] *επι* hausit) Naz (ut ante) Cyr[hr 78] Cyp[329] Lcif[249] Victorin al ... ς Ti *επι πασιν* cum ADEFGKL al pler syr[sch] arm go Ephr[3,335] (Meth[787] vide ante) Chr[205] et[4,26] Euthal[cod] Cyr[ador 108] et[zach 776] Thdrt Antioch

σιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα
1 The 5, 8 τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα σβέσαι. 17 καὶ τὴν περι-
κεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύμα-
τος, ὅ ἐστιν ῥῆμα θεοῦ, 18 διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως
προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν πνεύματι, καὶ εἰς αὐτὸ ἀγρυπνοῦν-
τες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων,
Col 4, 3 19 καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα μοι δοθῇ λόγος ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματός
Col 4, 4 μου, ἐν παρρησίᾳ γνωρίσαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου, 20 ὑπὲρ
οὗ πρεσβεύω ἐν ἁλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παρρησιάσωμαι ὡς δεῖ με
λαλῆσαι.

[1211] Dam ad h. l. et[parall 610] Or[int 2,477] Hier (hi[s] *super omnia*) Ambrst (*super his omnibus*) al | *θυρεον* ut ℵB etc ... ADEFGKLP al *-ρεον* | *δυνησεσθε*: D*FG *δυνασθαι*, item d e f g m[95] vg Victorin Hier etc *in quo possitis* | *τα πεπυρωμενα* (Clem[90] *πεπυρακτωμενα*) cum ℵAD[c]EK LP al omn[vid] Clem[90] Or[2,126] et [4,406] et[alib] Dial[816] Meth[epiph 586] Ephr [3,335] Bas[1,364] Cyr[hr 78] Euthal[cod] Cyr[ador 106] et[zach 776] al mu ... Ln om *τα* cum BD*FG

17. *δεξασθε* (AD[c]EKLP 17. al plu *-σθαι*) ... D*F[gr]G d e g m[95] Cyp[28] (sed[329] habet *assumere*) Lcif[249] Victorin al om, hinc Gb[o]

18. *εις αυτο*: D*FG *εις αυτον*, g *in illum*, m[95] *in ipsum*, d e *in illo*, f vg *in ipso*. Scripsimus sine additam cum ℵABD*FG 17. 31. cat[txt] d e f g m vg syr[utr] cop aeth go Bas[eth 277] Chr[207] Euthal[cod] Dam[parall 465] atque et.[paris] Victorin (*in ipso*) Hier (*in ipso*) Ambrst (*in ipsum*) etc ... ς (Gb[oo]) add *τουτο* cum D[c]EKLP al pler arm Ephr[3,335] et[344] Chr[206] Thdrt Antioch[1211] Dam ad h. l. | *αγρυπνουντες* (31. Euthal[cod] *εξαγρυπν.*): DEFG d e f g go syr[sch] ar[e] Bas[eth 277] Victorin add *παντοτε* | *εν παση*: D* add *τη* | *προσκαρτερησει και*: D*F[gr]G d e g Victorin om; item 112. om *και δεησει* | *περι*: D*E*FG 37. 47. 73. 80. syr[p txt] Thdrt *υπερ*. Latini *pro me* | *περι παντων των* (FG om) *αγιων*: Dam[paris] *περι τε αυτων των αγι.*

19. *μοι*: ℵ* d e f (non g) vg Victorin Ambrst Hier al pon post *δοθη* | *δοθη* cum ℵABDEFGKLP al longe plu etc ... ς (= Gb Sz) *δοθειη* cum minusc vix mu | *γνωρισαι*: 37. *λαλησαι* | *του ευαγγελιου* cum ℵADEK LP al omn[vid] d e f vg syr[utr] cop basm rell Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al Hier Ambrst al ... BF[gr]G g Victorin om, item Tert[marc 5,18] „*ob libertatem praedicationis constantiam manifestandi sacramenti in apertione oris*, quam ibi expostulare a deo mandabat“ etc. Atque hinc Ln [*του ευαγγ.*]

20. *υπερ*: P *περι* | *εν αυτω*: ℵ post *παρρησιασωμαι* pon ... B *αυτο* | *παρρησιασωμαι* (DE *παρησι-*, ut v. 19 F *παρησια*) ... FGP 47* 62. 114. 118. 122. al[2 scr] Euthal[cod] *παρρησιασομαι*

21 Ἵνα δὲ καὶ ὑμεῖς εἰδῆτε τὰ κατ' ἐμέ, τί πράσσω, πάντα Col 4, 7 s
γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος
ἐν κυρίῳ, 22 ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε
τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν.
23 Εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως ἀπὸ θεοῦ
πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. 24 ἡ χάρις μετὰ πάντων τῶν
ἀγαπώντων τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ.

---

21. *και υμεις* ante *ειδητε* cum ℵADEFGP al[10] d e f g vg[cle] (et. am** fu demid etc; am* *ut autem et sciatis vos*, Victorin *ut autem vos et sciatis*) go (*ut vos sciatis*) Euthal[cod] Thdrt Pelag ... ς Ti post *ειδητε* cum B KL al pler (17. om *και υμ.*) syr[utr] basm (cop *ut autem sciatis etiam*) arm aeth Chr Dam Hier Ambrst | *ειδητε*: ℵAD*F[gr]GP al Dam *ιδητε*, item g *videatis t sciatis* | *παντα*: L *ταυτα* ... D*F[gr]G d e g syr[sch] ar[e] Victorin om; Ambrst *plene* (*plene notum faciet vobis*) | *γνωρισει υμιν* cum ℵBDEFGP 17, 37. 116. 120. d e f (hi *notum faciet vobis*, f *nota* etc, g praetermisit *γνωρισει*) fu al[lachm] (hi ut f; similiter am tol al Hier *nota vobis faciet*, Victorin *notum vobis faciet*) syr[sch] cop basm (*exponet omnia vobis*) arm go Euthal[cod] Ambrst (ut d). In ℵ vero sic: ante *γνωρισει* scriptum est *υ*, sed ab ipso* statim notatum; ℵ[c] vero ex eo fecit *υμιν*, tamen ipse rursus delevit (*υμιν* quod sequitur intactum mansit) ... ς Ti *υμιν γνωρισει* cum AKL al pler vg[cle] (*vobis nota faciet*, et. demid) syr[p] Chr Thdrt Dam al | *διακονος* et. ℵ[a] ... ℵ* om (115. om *αδελφος*)

22. D* *επενψα*, ut solet | *παρακαλεση*: F*LP al[2scr] *-λεσει* . . 17. *-λεσητε*

23. *αγαπη*: A *ελεος* | *πατρος*: fu Ambrst add *nostro*. Cf Lc[brug]: „*Non addas pronomen* nostro". | *ιησου χριστου*: 37. 238. om $\overline{χυ}$

24. *αγαπωντων τον* (G *αγαπων τον*): P om *τον* | *ιησουν χριστον*: 17. 238. basm om *χριστ.* | *εν αφθαρσια* sine *αμην* cum ℵ*ABFG 17. 73. f g am* tol basm arm aeth[ro] Euthal[cod]. Nec magis add Or[cat224] nec Chr[cat225] nec Chr ad finem com ... ς (= Gb Sz) add *αμην* cum ℵ[c]DE KLP al pler vg[cle] am** fu demid al syr[utr] cop go aeth[pp] Chr[213] Thdrt al Victorin Ambrst

ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ, 3 ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἔσῃ
Col 3, 21 μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς. 4 Καὶ οἱ πατέρες, μὴ παροργίζετε τὰ
τέκνα ὑμῶν, ἀλλὰ ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ κυρίου.
Col 3, 22 2 Co 7, 15 Phil 2, 12 5 Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις μετὰ φόβου
καὶ τρόμου ἐν ἁπλότητι καρδίας ὑμῶν ὡς τῷ Χριστῷ, 6 μὴ
Col 3, 22 κατ' ὀφθαλμοδουλίαν ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ὡς δοῦλοι Χριστοῦ

---

etc) syr[sch] cop aeth Or[cat209] Thdrt Antioch[1202] Cyp[324] Pelag add σου | εστιν et. Or[cat] et[int bis] etc: B 46. om, nec exprim aeth | επαγγελια: DEFG praem τη ... 2. 73. 115. Bas[eth 311] Chr[181] com (et. cat[210]) Antioch[1202] Thphyl επαγγελιαις | ητις εστιν usque επαγγ.: Mcion[tert 5,18] om („nam etsi Mcion abstulit"). Comparat Or[cat209] accurate apostoli verba cum LXX: τὸ δὲ ῥητὸν εἴληπται ἀπὸ τῆς ἐξόδου οὕτως ἔχον· τίμα τ. πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἵνα μακροχρόνιος γένῃ ἐπὶ τῆς γῆς ἧς κύριος ὁ θε. σου δίδωσί σοι. καὶ ἐνθάδε δὲ ἐκτιθέμενος ὁ ἀπόστολος τὴν λέξιν παραλέλοιπεν τὰ μετὰ „τὴν μητέρα σου", καὶ πεποίηκεν ἀντὶ τοῦ „καὶ ἵνα μακροχρ. γένῃ" „καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος. παραλέλοιπέν τε μετὰ τὸ „ἐπὶ τῆς γῆς" τὸ „ἧς κύριος – σοι. Iam pergit: ἔστι δὲ ἡ ἐντολὴ πέμπτη τῆς δεκαλόγου· διὸ ζητητέον πῶς δεῖ ἐκλαβεῖν τὸ „ἥτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη" – τινὲς μὲν οὖν οὕτως ἀνέγνωσαν· ἥτις ἐστ. ἐντ. πρώ. ἐν ἐπαγγελίᾳ, ὡς τῶν πρὸ αὐτῆς ἐντολῶν οὐ περιεχουσῶν ἐπαγγελίαν – ἐοίκασιν δὲ οὗτοι μὴ τετηρηκέναι ἐπαγγελίαν κειμένην καὶ ἐπὶ τῆς δευτέρας ἐντολῆς – ὁ μέντοιγε θέλων ἐπιμένειν τῇ ἀποδόσει τοῖ „ἥτις ἐστὶν ἐντ. πρ. ἐν ἐπαγγ." ἐρεῖ ὅτι ἰδία μέν ἐστι τῆς „τίμα τὸν πα. σου κ. τὴν μητ. σου" ἐντολῆς ἡ ἐπαγγελία – οὐκ ἰδία δὲ τῆς „οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἴδωλον οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα" ἢ „ποιῶν ἔλεος εἰς χιλιάδας" etc. Eadem transtulit in comm. suum Hier[7,663].

3. σοι: F[gr]G[gr] σου

4. αλλα cum ℵABD*E* ... ς αλλ cum D[c]E**FGL al omn[vid] Clem[308] etc | κυριου: 17. χριστου

5. τοις κατ. σαρκ. κυριοις (:: ut Col 3, 22, sed ibi et. lectio fluct) cum ℵABP 17. 31. 37. 39. 47. 57. 73. 115. 116. 120. Clem[308] Bas[eth 310] Chr[189] com Euthal[cod] Dam ad h. l. et[parall 447] (et.[paris]) Thphyl ... ς Ti τοις κυρ. κατα σαρκ. cum DEFGKL al pler cat[txt] Chr[189 bis] Thdrt Oec ... it (et. m[89]) vg etc *dominis carnalibus* | καρδιας sine articulo cum ℵ 3. 48. 67* 72. 114. 115. 122. a[scr] al[5 scr] cat[txt] et[com ter 212] Or cat[213] Bas[eth 310] Chr[189] sem Dam[parall 447] (et.[paris]) Thphyl[com] ... ς Ln Ti της καρδιας cum ABDEFGKLP al longe plu Clem[308] Chr[189] sem Thdrt Dam ad h. l. | χριστω et. Clem Bas etc ... AL 17. 39. 47. cop (vg[ms]? at non am fu demid tol harl nec cdd[lachm]) Chr[190] (non item bis [189]) κυριω

6. οφθαλμοδουλιαν cum ℵDEFGLP 37. 120. 121. 122. al mu (5 ap Scri), etiam cat ... ς Ln Ti -λειαν cum ABK al plu. Cf ad Gal 4, 24. 5, 1 etc | χριστου cum ℵABD*FGP al plus[10] Bas[eth 310] Euthal[cod] Antioch [1160] Dam[parall 447] (et.[paris]) al ... ς (Gb[oo]) praem του cum D[c]EKL al

ποιοῦντεσ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἐκ ψυχῆσ, 7 μετ' εὐνοίασ δουλεύ-
οντεσ ὡσ τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποισ, 8 εἰδότεσ ὅτι ἕκαστοσ Col 3, 24 s
ἐάν τι ποιήσῃ ἀγαθόν, τοῦτο κομίσεται παρὰ κυρίου, εἴτε δοῦλοσ
εἴτε ἐλεύθεροσ. 9 Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸσ αὐτούσ, Col 4, 1
ἀνιέντεσ τὴν ἀπειλήν, εἰδότεσ ὅτι καὶ αὐτῶν καὶ ὑμῶν ὁ κύριόσ
ἐστιν ἐν οὐρανοῖσ καὶ προσωποληψία οὐκ ἔστιν παρ' αὐτῷ. Col 3, 25

---

plu Chr Thdrt Dam ad h. l. | *εκ ψυχησ*: Ln coni cum seqq (non ita d; sed passim ita in cdd, ut [3] scr)

7. *μετ'*: B Dam[paris] *μετα* | *ωσ τω κυριω* cum ℵABD*FGP al plus[30] d e f g m[89] vg syr[utr] rell Bas[eth 310] Chr[190] Euthal[cod] Antioch[1169] Dam[parall 447] (et.[paris]) al Ambrst Hier al (cf et. Const[7,13] *υποταγητε τοισ κυριοισ υμων - ωσ τω κυριω και ουκ ανθρ.*) ... ς (= Gb Sz) om *ωσ* cum D[c]EKL al plu cat[txt] et[com] Thdrt Dam ad h. l. al | *ανθρωποισ*: B aeth Dam[parall 447] (et.[paris]) *ανθρωπω*

8. *ειδοτεσ*: D[gr*] *ειδοντεσ* | *εκαστοσ* post *οτι* (Gb') cum ABDEFGP al fere [20] d e f g m[89] vg cop arm Petr[alex can 6] (Gall[4,95]) Bas[eth 310] Euthal[cod] Antioch[1169] Dam[parall 447] (et.[paris]) Ambrst Hier al ... ς Ti ante *ποιηση* cum KL al longe plu syr[sch] (aeth non exprim) Chr[189] et[191] (semel *εκαστ.*, semel *ανθρωποσ*, semel *τισ ανθρ.*) Thdrt (*εκαστ. ημων*) Dam ad h. l. Thphyl Oec. Item ℵ*et[c] syr[p] post *ποιηση* | *εαν τι ποιηση* cum B d e (hi [2] *si quod fecerit bonum*) Petr[alex can 6] (ipso canone: *ακουοντεσ μαλιστα οτι εκαστοσ εαν τι ποιηση αγαθον, τουτο κομισεται* [Gall *-σηται*] *παρα κυρ. ειτε δουλ. ειτε ελευθ.* In eis quae subiunguntur semel est: *εκαστοσ γαρ, φησι, κατα τον μεγαν παυλον, ο εαν ποιηση αγαθον κομιειται* etc, ac semel: *και οτι εκαστοσ, κατα τ. μεγ. αποστολον, ο εαν ποιηση κομιειται* etc. Similiter et. L* 46. 62. 115. 179. 13[lect] Thphyl *εαν τι* (62. 179. *τισ*) *εκαστοσ ποιηση*. Item ℵ* (et 8[pe]?) *ειδοτεσ οτι* (quod *ο τι* scribendum vdtr) *εαν ποιηση*, unde ℵ[c] *ειδ. οτι ο εαν ποιησ.* fecit ... (Gb') Ln *ο εαν* (*αν* DEFGP a[scr] al Gb') *ποιηση* (P 116. *-σει*) cum ℵ[c](vide ante)ADEFGP 3. 17. 31. 37. 39. 57. 73. 116. al[5] (ex minusc *εαν* 17. 37. 116. al) Petr sec et[tert loc] (vide supra) Bas[eth 310] Dam[parall 447] (et.[paris]), item *quodcumque* (Hier *quod*) *fecerit bonum* f g m[89] vg arm Ambrst Hier al (cop *quod unusquisque qui fecit bonum*) ... ς Ti *ο εαν τι εκαστ. ποιηση* cum L** al plu (sed nonnulli *ο εαν τισ εκαστοσ*) Chr[189 sem] (vide supra) Thdrt Dam ad h. l. ... K *ο εκαστοσ ποιηση* (omisso *εαν τι*) ... cat[txt] [212] *ο αν τισ εργασηται*, sed[211] *ο εαν τι εκαστοσ ποιηση* | *κομισεται* cum ℵ*ABD*FGP (*-σηται*) Petr[can 6] (ipso canone, vide supra) ... ς *κομιειται* cum ℵ[c]D[c]EKL al omn[vid] Petr[sec] et[tert loc] Bas[eth] Chr Euthal cod Thdrt Dam ad h. l. et[parall 447. 503] (et.[paris]) al | *κυριου* cum ℵABD EFGP al plus[10] Petr[can 6] Euthal[cod] Dam[parall 447. 503] (et.[paris]) ... ς (= Gb Sz) praem *του* cum KL al pler Bas[eth] Chr Thdrt Dam ad h. l.

9. *και αυτων* (ℵ* *εαυτ.*) *και υμων* (Gb') cum ℵ*ABD[gr*]P 17. 31. 37. 38. 116. 8[pe] cat[txt] f vg go cop arm Clem[308] Euthal[cod] Dam[paris] Hier al ... ℵ[c]L 6. 23. 47. 67. 73. 115. 213. m[89] syr[p] Petr[can 7] Bas[eth 311 ed paris]

10 Τοῦ λοιποῦ, ἐνδυναμοῦσθε ἐν κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει τῆσ
ἰσχύοσ αὐτοῦ. 11 ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ πρὸσ τὸ
δύνασθαι ὑμᾶσ στῆναι πρὸσ τὰσ μεθοδίασ τοῦ διαβόλου, 12 ὅτι
οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸσ αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸσ τὰσ ἀρχάσ,

---

Cyp^{325} Ambrst *και υμων και αυτων* (א^{c} *εαυτ.*) ... D^{gr} ^{c}EFG g *και αυτων υμων*, item ς *και υμων αυτων* cum K al plu d e (hi^{2} *et vestrum ipsorum*) syr^{sch} aeth Bas$^{ed\ garn}$ (ex$^{cdd\ 8}$) Chr^{191} Thdrt Dam ad h. l. | *ο κυριοσ*: 17. 74. 115. 238. a^{scr} b^{scr**} al Bas$^{eth\ 311}$ Dam^{paris} om e | *ουρανοισ* et. Clem Petr Bas etc ... P *τοισ ουρανοισ* ... א 31. 47. 73. Bas^{cod} Dam^{paris} *ουρανω* | *προσωποληψια* cum אAB*D*FG ... ς *-ληψια* cum D^{c}EKLP al omn^{vid} | *παρ αυτω* et. Petr (ante *ουκ εστ.*) Bas etc ... 31. 37. al^{10} syr$^{p\ mg}$ Cyp^{325} *εν αυτω* ... D*FG d e f g m^{89} fu demid Pelag Sedul *παρα* (FG add *τω*) *θεω* ... Clem plane non add

10. *του λοιπου* cum א*AB 17. 73. 118. Euthal^{cod} Cyr^{ador} (nescio locum) Procop$^{niceph\ 2,62}$ Dam ... ς Τι *το λοιπον* cum א^{c}DEFGKLP al pler Chr Thdrt Thphyl Oec. Dedimus sine *αδελφοι μου* cum א*BDE 17. d e m^{95} arm aeth^{utr} (Cyr^{ador}) Dam ad h. l. et$^{parall\ 610}$ Lcif^{249} Hier ... ς (Gb^{0}) add *αδελφοι μου* cum א^{c}KLP al pler syr^{utr} cop go Chr^{192} Thphyl al; item *αδελφοι* omisso *μου* cum (A post *ενδυναμ.* pon) FG 47. 71. 109. f g vg Euthal^{cod} Thdrt Ambrst al | *ενδυναμουσθε*: B 17. Or$^{(vid)cat\ 213}$ *δυναμουσθε* | א* (non item^{c} nec$^{ut\ vid}$ a) 91. *εν τω κυριω*. Cf huc Hier^{7,669}: „Scio in Graeco pro *virtute fortitudinem* positam, id est *ισχυν*, quia *virtus* apud eos *αρετη* appellatur. Sed haec apud nos consuetudo est scripturarum, ut indifferenter *ισχυν* et *αρετην virtutem* nominent.“

11. *ενδυσασθε*: FG add *υμασ*, item *induite vos* f g m^{95} vg go Or$^{int\ 2,481.\ 471}$ al (Ambrst *induimini vos*) | *προσ το*: DEFG Dam$^{parall\ 610}$ *εισ το* | *υμασ στηναι*: DE *στην. υμ.* | *στηναι* (et. Clem^{486} Or$^{cat\ cor\ 341}$): K *αντιστηναι*, item Or^{1,768} *μηδεν δε δυνασθαι προσ τουσ ενδυσαμενουσ τ. πανοπλιαν του θεου και αναλαβοντασ ισχυν προσ το αντιστηναι προσ τασ μεθοδειασ* etc | *μεθοδιασ* cum אAB*D*FGKL 37. al mu Euthal^{cod} (passim et. editum ut Antioch^{1163} cat$^{niceph\ 1,699}$) ... ς Ln *μεθοδειασ* cum B^{3}D^{c}P al plu. Ceterum apud Latinos perquam varie vertitur: d *remedium*, Lcif^{249} *remedia*, e f g m^{95} vg *insidias*, Tert$^{marc\ 5,18}$ *machinationes*, vg^{ms} ap Ln Hier *versutias*, Zeno^{2,42} *nequitias*. Liberrime Ambrst *πρ. τ. μεθ. τ. διαβολ.* vertit *adversus nationes*; in eis vero quae subiungit respondere vdtr *omnia machinamenta diaboli*.

12. *ημιν* cum אAD^{c}EKLP al pler vg cop syr^{p} arm Ign$^{intpol\ 338}$ (Eph^{13}) Clem$^{557.\ 702}$ Or$^{1,768.\ 2,810}$ et$^{3,319.\ 528}$ et$^{cat\ 216.\ 217}$ et$^{int\ 1,141.\ 2,86.\ 292}$ ac saep Eus$^{prae\ 550}$ et$^{mcell\ 135}$ et$^{ps\ 264}$ et$^{esa\ 486}$ et$^{mai\ 106}$ Meth^{787} Did$^{manich\ 313}$ (Gall^{6}) Ephr^{2,148} (*ημων*) Ath^{648} et^{871} Antioch^{1211} al mu Tert$^{marc\ 5,18}$ Cyp^{93} Amb^{saepe} (et$^{ps\ 36}$ habet *quia non est nobis pala* etc, additque „in Latt plerisque *colluctatio* reperitur, in Graecis omnibus *παλη* scribitur; *παλη* enim Graecorum, *lucta* est Latinorum“: atque *lucta* ap ipsum Amb^{bis}, alibi *luctatio*, alibi *colluctatio*) al mu ... Gb' Ln

πρὸσ τὰσ ἐξουσίασ, πρὸσ τοὺσ κοσμοκράτορασ τοῦ σκότουσ τούτου,
πρὸσ τὰ πνευματικὰ τῆσ πονηρίασ ἐν τοῖσ ἐπουρανίοισ. 13 *διὰ*
τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆ-
ναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στῆναι.
14 *στῆτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐν-*
δυσάμενοι τὸν θώρακα τῆσ δικαιοσύνησ, 15 *καὶ ὑποδησάμενοι* 1 Thes 5, 8
τοὺσ πόδασ ἐν ἑτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆσ εἰρήνησ, 16 *ἐν πᾶ-*

υμιν cum BD*FG 52. 115. 120. 17[lect] a[scr] c[scr] d e f g m[95] go syr[sch] aeth Lcif[249. 250] Ambrst | *σαρκα*: 37. -*καν* | *προσ τασ αρχασ, προσ τασ εξουσιασ*: d e m[95] Cyp[93] Lcif[249. 250] Hil[331] *adversus* (*contra*) *potestates* (ita ut *πρ. τ. αρχασ* non expressum sit) ... D[gr]E[gr] f (g) vg Amb[ps 1] et[ps 118] Ambrst al *πρ. τ. αρχ. και* (Or[1,257] Eus[ps 264] add *τασ*) *εξουσιασ*, *advers. principes* (*principatus* Amb Ambrst) *et* (g om) *potestates* | *του σκοτουσ* sine *του αιωνοσ* cum ℵ*ABD*FG 17. 67** 80. d e f g m[95] vg go cop syr[sch] et[p txt] arm aeth Clem[558] et[712] Or[1,257. 307] et prov (Notit[120] Mai[58]) et[int 1,141] ac[saep] Eus[praep 550 cdd] et[dem 434] et[eclo 105] et[ps 99. 264. 346] et[esa 488] et[mai 106] Ath[648] (sed[cod 1] add *τ. αιω.*) al mu (Ign[intpol 332] et Antioch[1211] om et. *τουτου* quod sequitur) Tert[ieiun 17] Cyp[93] Lcif[bis] Ambrst al ...... ς (= Gb Sz) add *του αιωνοσ* cum ℵ[ca] (non item[cb]) D[c]EKLP al pler syr[p] c.* Or[1,768 ed delar] (non[edd] ante[delar]) Did[manich 313] (ap Gall[6]) Ath[cod 1] Macar[hom 21] (Gall[7,86]) Chr Euthal[cod] Thdrt al (Ephr[2,148] *του αιωνοσ τουτου* omisso *του σκοτουσ*)

13. *αναλαβετε*: D[gr*] *αναβαλετε* | *κατεργασαμενοι* (corrupte F et G): A *κατεργασμενοι*. Apud Latinos sic invenitur: *et* (e add *in*) *omnibus operis* d e, *et in omnibus perfecti* f g (sub *aut* habet *omnia* pro *in omnib.*) vg[cle] fu demid tol Lcif[249] Ambrst, *et omnibus perfecti* am, *et omnibus perfectis* cod[1] ap Ln, *et omnibus effectis* Victorin, *universa operati* Hier, *et cum omnia perfeceritis* Cyp[93]. Cum f g vg etc facit etiam m[95], sed post *et in omnibus perfecti* pergit *estote*, *praecincti* etc. Denique Lc[brug]: „et in omnibus perfecti stare. *Non facile scribas sublata praepositione* in, *ablativos absolute positos:* omnibus perfectis, *ut nonnulli libri.*"

13. 14. *στηναι.* [14] *στητε ουν* et. Or[cat 217] Eus[mai 206] et (*λεγων· στητε ουν*) [ps 348] Dam[parall 610] al Hier[7,676. 678] etc (et. Or[int 2,143] et[alib] *state ergo*) ... D*F[gr]G d e Cyp[93] *στητε*, *stetis*, item g *stare t stetis*. Similiter Lcif[249] Victorin Ambrst *stare* omissis *στητε ουν*.

14. *περιζωσαμενοι*: D*FG Naz[niceph 1,680] Chr[4,26] *περιεζωσμενοι* (errant circa D* Wetst et Treg; correxit[c] -*ζωσαμενοι*, *ε* ante *ζ* per incuriam non deleto)

16. *εν πασιν* cum ℵBP 17. 26. 31. 34. 37. 80. 118. 213. 8[pe] cat[txt] d e f g m[95] vg cop syr[p] aeth Meth[epiph 686] (contra Gall[3,787] ex Photio[234] *επι* hausit) Naz (ut ante) Cyr[hr 78] Cyp[329] Lcif[249] Victorin al ... ς Ti *επι πασιν* cum ADEFGKL al pler syr[sch] arm go Ephr[3,335] (Meth[787] vide ante) Chr[205] et[4,26] Euthal[cod] Cyr[ador 108] et[zach 776] Thdrt Antioch

σιν ἀναλαβόντεσ τὸν θυρεὸν τῆσ πίστεωσ, ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα
1 The 5, 8 τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα σβέσαι. 17 καὶ τὴν περι-
κεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύμα-
τοσ, ὅ ἐστιν ῥῆμα θεοῦ, 18 διὰ πάσησ προσευχῆσ καὶ δεήσεωσ
προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν πνεύματι, καὶ εἰσ αὐτὸ ἀγρυπνοῦν-
τεσ ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων,
Col 4, 3 19 καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα μοι δοθῇ λόγοσ ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματόσ
Col 4, 4 μου, ἐν παρρησίᾳ γνωρίσαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου, 20 ὑπὲρ
οὗ πρεσβεύω ἐν ἁλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παρρησιάσωμαι ὡσ δεῖ με
λαλῆσαι.

[1211] Dam ad h. l. et[parall 610] Or[int 2,477] Hier (hi[2] *super omnia*) Ambrst (*super his omnibus*) al | *θυρεον* ut ℵB etc ... ADEFGKLP al *-ραιον* | *δυνησεσθε*: D*FG *δυνασθαι*, item d e f g m[95] vg Victorin Hier etc *in quo possitis* | *τα πεπυρωμενα* (Clem[90] *πεπυρακτωμενα*) cum ℵAD^cEK LP al omn[vid] Clem[90] Or[2,126] et[4,406] et[alib] Dial[816] Meth[epiph 586] Ephr [3,335] Bas[1,364] Cyr[hr 73] Euthal[cod] Cyr[ador 106] et[zach 776] al mu ... Ln om *τα* cum BD*FG

17. *δεξασθε* (AD^cEKLP 17. al plu *-σθαι*) ... D*F^grG d e g m[95] Cyp[98] (sed[329] habet *assumere*) Lcif[249] Victorin al om, hinc Gb°

18. *εισ αυτο*: D*FG *εισ αυτον*, g *in illum*, m[95] *in ipsum*, d e *in illo*, f vg *in ipso*. Scripsimus sine additam cum ℵABD*FG 17. 31. cat[txt] d e f g m vg syr[utr] cop aeth go Bas[eth 277] Chr[907] Euthal[cod] Dam[parall 465] atque et.[paris] Victorin (*in ipso*) Hier (*in ipso*) Ambrst (*in ipsum*) etc ... ς (Gb[oo]) add *τουτο* cum D^cEKLP al pler arm Ephr[3,335] et[344] Chr[906] Thdrt Antioch[1211] Dam ad h. l. | *αγρυπνουντεσ* (31. Euthal[cod] *επαγρυπν.*): DEFG d e f g go syr[sch] arr[e] Bas[eth 277] Victorin add *παντοτε* | *εν παση*: D* add *τη* | *προσκαρτερησει και*: D*F^grG d e g Victorin om; item 112. om *και δεησει* | *περι*: D*E*FG 37. 47. 73. 80. syr[p txt] Thdrt *υπερ*. Latini *pro me* | *περι παντων των* (FG om) *αγιων*: Dam[paris] *περι τε αυτων των αγι.*

19. *μοι*: ℵ* d e f (non g) vg Victorin Ambrst Hier al pon post *δοθη* | *δοθη* cum ℵABDEFGKLP al longe plu etc ... ς (= Gb Sz) *δοθειη* cum minusc vix mu | *γνωρισαι*: 37. *λαλησαι* | *του ευαγγελιου* cum ℵADEK LP al omn[vid] d e f vg syr[utr] cop basm rell Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al Hier Ambrst al ... BF^grG g Victorin om, item Tert[marc 5,18] „*ob libertatem praedicationis constantiam manifestandi sacramenti in apertione oris*, quam ibi expostulare a deo mandabat" etc. Atque hinc Ln [*του ευαγγ.*]

20. *υπερ*: P *περι* | *εν αυτω*: ℵ post *παρρησιασωμαι* pon ... B *αυτο* | *παρρησιασωμαι* (DE *παρησι-*, ut v. 19 F *παρησια*) ... FGP 47* 62. 114. 118. 122. al[2 scr] Euthal[cod] *παρρησιασομαι*

21 Ἵνα δὲ καὶ ὑμεῖσ εἰδῆτε τὰ κατ' ἐμέ, τί πράσσω, πάντα Col 4, 7 s
γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸσ ὁ ἀγαπητὸσ ἀδελφὸσ καὶ πιστὸσ διάκονοσ
ἐν κυρίῳ, 22 ὃν ἔπεμψα πρὸσ ὑμᾶσ εἰσ αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε
τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰσ καρδίασ ὑμῶν.
23 Εἰρήνη τοῖσ ἀδελφοῖσ καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεωσ ἀπὸ θεοῦ
πατρὸσ καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. 24 ἡ χάρισ μετὰ πάντων τῶν
ἀγαπώντων τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ.

---

21. *και υμεισ* ante *ειδητε* cum ℵADEFGP al^{10} d e f g vg^{cle} (et. am** fu demid etc; am* *ut autem et sciatis vos*, Victorin *ut autem vos et sciatis*) go (*ut vos sciatis*) Euthal^{cod} Thdrt Pelag ... ς Ti post *ειδητε* cum B KL al pler (17. om *και υμ.*) syr^{utr} basm (cop *ut autem sciatis etiam*) arm aeth Chr Dam Hier Ambrst | *ειδητε*: ℵAD*F^{gr}GP al Dam *ιδητε*, item g *videatis t sciatis* | *παντα*: L *ταυτα* ... D*F^{gr}G d e g syr^{sch} ar^{e} Victorin om; Ambrst *plene* (*plene notum faciet vobis*) | *γνωρισει υμιν* cum ℵBDEFGP 17, 37. 116. 120. d e f (hi *notum faciet vobis*, f *nota* etc, g praetermisit *γνωρισει*) fu al^{lachm} (hi ut f; similiter am tol al Hier *nota vobis faciet*, Victorin *notum vobis faciet*) syr^{sch} cop basm (*exponet omnia vobis*) arm go Euthal^{cod} Ambrst (ut d). In ℵ vero sic: ante *γνωρισει* scriptum est *υ*, sed ab ipso* statim notatum; ℵ^{c} vero ex eo fecit *υμιν*, tamen ipse rursus delevit (*υμιν* quod sequitur intactum mansit) ... ς Ti *υμιν γνωρισει* cum AKL al pler vg^{cle} (*vobis nota faciet*, et. demid) syr^{p} Chr Thdrt Dam al | *διακονοσ* et. ℵ^{a} ... ℵ* om (115. om *αδελφοσ*)

22. D* *επενψα*, ut solet | *παρακαλεση*: F*LP al$^{2 scr}$ *-λεσει* . . 17. *-λεσητε*

23. *αγαπη*: A *ελεοσ* | *πατροσ*: fu Ambrst add *nostro*. Cf Lc^{brug}: „*Non addas pronomen* nostro“. | *ιησου χριστου*: 37. 238. om $\overline{\chi\upsilon}$

24. *αγαπωντων τον* (G *αγαπων τον*): F om *τον* | *ιησουν χριστον*: 17. 238. basm om *χριστ.* | *εν αφθαρσια* sine *αμην* cum ℵ*ABFG 17. 73. f g am* tol basm arm aeth^{ro} Euthal^{cod}. Nec magis add Or$^{cat\,224}$ nec Chr$^{cat\,225}$ nec Chr ad finem com ... ς (== Gb Sz) add *αμην* cum ℵ^{c}DE KLP al pler vg^{cle} am** fu demid al syr^{utr} cop go aeth^{pp} Chr^{218} Thdrt al Victorin Ambrst

---

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ.

I.

2 Co 1, 1 etc 1 *Παῦλοσ καὶ Τιμόθεοσ δοῦλοι Χριστοῦ Ἰησοῦ πᾶσιν τοῖσ*
Act 16, 12 etc *ἁγίοισ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τοῖσ οὖσιν ἐν Φιλίπποισ σὺν ἐπισκόποισ*

Subscriptio: ℵAB 17. 135. al basm *προσ εφεσιουσ* ... D *προσ εφεσιου*[*σ* suppl**] pergens versu sequente *προσ κολοσσαεισ* (inveniuntur haec exeunte pagina, videnturque propter spatii penuriam omissa *επληρωθη* et *αρχεται*). E vero *προσ εφεσιουσ επληρωθη· αρχεται προσ κολοσσαεισ*, FG *ετελεσθη επιστολη προσ εφεσιουσ αρχεται προσ φιλιππησιουσ* (F* *-πεσ-*). Similiter d *ad ephesios explicit* (** add *missa a roma per tyticum*) *incipit ad philippenses*; f g *expl. epistola ad ephesios incipit ad philippenses*; item am fu al *expl. ad ephesios incipit* (am al add *epistula*) *ad philippenses*. Cf et. go *ad ephesios explicit* (initium epistulae ad Philipp. periit) ... B**P *προσ εφεσιουσ εγραφη απο ρωμησ*, K 12. 37. 44. 47. 80. al plu *πρ. εφεσ. εγρ. απ. ρωμ. δια τυχικου*, L *εγραφη η επιστ. αυτη η προσ εφεσιουσ απο ρωμησ δια τυχικου* ... ς (= Gb Sz) *προσ εφεσιουσ εγραφη απο ρωμησ δια τυχικου*. Tuentur *απο ρωμησ* B**KL al plu Euthal[cod] d** syr[utr] cop al (non item go aeth) Chr Thdrt Euthal al. Iidem praeter B** addunt *δια τυχικου*. Praeterea KLP al plu adnotant *στιχοι* (*στιχων*) *τιβ'* cum Euthalio; 7. *σπβ'*. Item Euthal numerat *αναγνωσεισ β', κεφαλαια ι', μαρτυριαι ς'*. B a capitulo *ο'* ad *οε'* pergit; am fu capp 31 habent.

* *προσ φιλιππησιουσ* cum ℵABK 1. 3. 17. 37. (*-ππισιουσ*) 47. 113. 123. al mu cop, go *ad filippisios* ... DEFG *αρχεται προσ φιλιππησιουσ* (DE *-πηνσιουσ*). Vide vg[edd] ad finem epistulae ad Eph ... L *του αγιου αποστολου παυλου επιστολη προσ φιλιππισιουσ*, P *του παναγιου παυλου επιστολη προσ φιλιππισιουσ*, 115. 116. 121. al *πρ. φιλιππ. επιστολη*, 122. al *παυλου αποστολου πρ. φιλιππ. επιστολη καθολικη*, 120. al *η πρ. φιλιππ. επιστολη*. Similiter al ... ς *η προσ τουσ φιλιππησιουσ επιστολη*, ς[e] *παυλου του αποστολου η προσ φιλιππησιουσ επιστολη*, Gb Sz *παυλου επιστολη προσ φιλιππ.*

I. 1. *δουλοι*: 8[pe] (nisi errat conlator, ut de E erravit) *δουλοσ*, item 34. transponens *και τιμοθ.* post $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ | *χριστου ιησου* cum ℵBDE 109. d e cop basm ... ς *ιησ. χριστ.* cum (latet A) FGKLP al pler f g vg syr[utr] arm aeth Chr[223] Euthal[cod] Thdrt Dam Ambrst | 17. om *πασιν τ. αγι εν χρι. ιησου*. Item 115. om *τοισ ουσιν εν φιλιππ.* | *σὺν ἐπισκόποισ* ... B[3]D[c]EK al mu Chr Euthal[cod] Thphyl Cassiod[complex 71] (*salutat coepiscopos*) *συνεπισκοποισ*. Quam in rem cf Thdor[mop] (cat[223]): *προσεκτέον ὅτι τὸ „σὺν ἐπισκόποισ" λέγει, οὐχ ὥσ τινεσ ἐνόμισαν ὥσπερ ἡμεῖσ συμπρεσβυτέροισ γράφειν εἰώθαμεν· οὐ γὰρ πρὸσ τὸ ἑαυτοῦ πρόσωπον εἶπεν τὸ „σύν", ἵνα ᾖ συνεπισκόποισ ἡμῶν, ἀλλὰ πρὸσ τὸ*

καὶ διακόνοισ. 2 *χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν* Ro 1, 7 etc
καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
3 *Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνείᾳ ὑμῶν* 4 *πάν-* Ro 1, 8
τοτε ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶσ τὴν δέησιν
ποιούμενοσ 5 *ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰσ τὸ εὐαγγέλιον ἀπὸ πρώτησ*
ἡμέρασ ἄχρι τοῦ νῦν, 6 *πεποιθὼσ αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενοσ*
ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν ἐπιτελέσει ἄχρι ἡμέρασ Χριστοῦ Ἰησοῦ,
7 *καθώσ ἐστιν δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, διὰ*
τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶσ, ἔν τε τοῖσ δεσμοῖσ μου καὶ ἐν τῇ
ἀπολογίᾳ καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου συνκοινωνούσ μου τῆσ χά-
ριτοσ πάντασ ὑμᾶσ ὄντασ. 8 *μάρτυσ γάρ μου ὁ θεόσ, ὡσ ἐπιποθῶ* Ro 1, 9
πάντασ ὑμᾶσ ἐν σπλάγχνοισ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 9 *καὶ τοῦτο προσ-*

„πᾶσιν τοῖσ ἐν φιλιππ. ἁγίοισ“, σὺν τοῖσ αὐτόθι ἐπισκόποισ τε καὶ διακόνοισ.

3. *ευχαριστω τω θε.* (cat^{txt} *κυριω*) *μου* cum ℵABD^{c}E**KLP al omn^{vid} vg syr^{utr} cop basm rell ... D*E*FG d e f g Ambrst Cassiod (ut ante) *εγω μεν ευχαριστω τω κυριω ημων* | *επι παση τη* (DE om) *μνεια* ... G g *επι* (*in*) *παση δεησι μου* (sed *δεη. μου* punctis improbata) *τη μνιαν* (sic, g *memoria*), F *επι παση τη μνιαν* (sic)

4. *παντοτε* usq *παντων υμων*: K om | *εν παση*: ℵ* (non item^{c}) 31. 37. 80. c^{scr} add *τη* | *την δεησιν*: FG g praem *και* ... L 28. 31. 47. 67. 113. 115. 177. c^{scr} k^{scr} syr^{p} basm aeth Thphyl add *μου*

5. *τησ πρωτησ* cum ℵABP 37. k^{scr} Euthal^{cod} ... ς Ti om *τησ* cum DEFGKL al pler Chr Thdrt Dam al | Ln$^{ed\ min}$ ad finem non interpg

6. *αχρι* cum ℵB a^{scr*} Euthal^{cod} (et A *αχρι ησ*) ... ς Ti *αχρισ* cum DEFGKLP al pler Chr Thdrt Dam al | *χριστ. ιησου* cum BDEL 1. 4. 72. 74. 91. 108* 113. 122. 219. 13^{lect} al$^{4\,scr}$ al d e f vg (et. am* fu tol) Aug$^{gr\ et\ arbl}$ Ambrst al ... ς *ιησου χριστ.* cum ℵAFGKP al plu am** demid syr^{utr} cop basm arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt (Dam om *ιησ.*)

7. *δικαιον εμοι*: 37. 73. 116. *εμ. δικ.* | *τουτο*: L *του* | *εν τη καρδια*: K syr^{sch} cop basm aeth add *μου* | *και εν τη απολ.* cum ℵBD$^{b\,et\,c}$EKLP al plu (12 i. e. omnes ap Scri) Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam, item d e f g vg ... ς (= Gb + Sz) om *εν*, Ln [*εν*], cum AD*FG al vix mu vg^{ms} lachm Thphyl | *συνκοιν-* cum ℵAB*DEFG Euthal^{cod} ... ς Ln *συγκ-* cum B^{c}K^{sil}LP al certe pler | *μου τησ χαριτοσ* (Ambrst *quoniam omnes mihi participes gaudii estis*): DEFG d e f g vg *τησ χαρ. μου*, 39. 43. 52. k^{scr} l^{scr} al^{5} Euthal^{cod} Thphyl *μοι τησ χαρ.*

8. *γαρ μου* cum ℵABKLP etc ... DEFG (et. ℵ^{instaurator} ut^{vid}) 39. 80. 106. 213. 238. Chr Euthal^{cod} *γαρ μοι*, item *testis enim mihi* it vg etc. Dedimus autem sine *εστιν* cum ℵ*BF^{gr}G 17. 67** cat^{txt} d e g syr^{sch} aeth utr Thdor$^{mop\ cat\ 238}$ Chr$^{cod\ mosc}$ ... ς (Gb^{0}) add *εστιν*, Ln [*εστιν*] cum ℵ^{c}AD^{gr}E^{gr}KLP al pler f vg syr^{p} cop basm Chr^{montf} Euthal^{cod} Thdrt Dam Ambrst al | *ο θεοσ*: F^{gr}G g *ο κυριοσ* | DEFG *σπλανχνοισ*

εὔχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ ἐν
Ro 2, 18 ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει, 10 εἰσ τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶσ τὰ δια-
φέροντα, ἵνα ἦτε εἰλικρινεῖσ καὶ ἀπρόσκοποι εἰσ ἡμέραν Χριστοῦ,
11 πεπληρωμένοι καρπὸν δικαιοσύνησ τὸν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ,
εἰσ δόξαν καὶ ἔπαινον θεοῦ.

12 Γινώσκειν δὲ ὑμᾶσ βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατʼ ἐμὲ
μᾶλλον εἰσ προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν, 13 ὥστε τοὺσ
δεσμούσ μου φανεροὺσ ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ
καὶ τοῖσ λοιποῖσ πᾶσιν, 14 καὶ τοὺσ πλείονασ τῶν ἀδελφῶν ἐν
κυρίῳ πεποιθότασ τοῖσ δεσμοῖσ μου περισσοτέρωσ τολμᾶν ἀφόβωσ
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ λαλεῖν. 15 τινὲσ μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔριν,
τινὲσ δὲ καὶ διʼ εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσουσιν· 16 οἱ μὲν ἐξ

| χριστου ιησου cum ℵABD*EGP 17. 37. 73. 116. 118. 145. 178. d e g am fu demid sah syr^{p} arm Bas$^{eth\,297\,cdd\,2}$ Chr$^{cod\,mosc}$ Dam^{com} ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ c. FKL al pler f vg^{clo} tol harl cop syr^{sch} Chr^{montf} Euthal^{cod} Thdrt Dam^{txt} Ambrst al ... D^{c} basm aeth om ιησου

9. ετι: 37. om, nec exprim f vg cop sah basm al Ambrst al | P om και μαλλον | περισσευη cum ℵAK**L al pler Clem^{347} Bas$^{eth\,297}$ Chr Thdrt Dam al, item K*P al pauci περισσευει et FG περισσευοι ... Ln Ti περισσευση cum BDE 37. k^{scr}, item Euthal^{cod} περισσευσει

10. υμασ et. Clem^{347} etc ... ℵ* (non item^{c}) 37. om | χριστου: FG f g add ιησου

11. καρπον δικ. τον (B 116. 122. om) δια cum ℵABDEFGKL al plus^{25} it vg (sed vide post) sah basm aeth Euthal^{cod} Thdrt Dam Ambrst al ... ς (= Gb Sz) καρπων δικ. των cum P al plu fu^{vict} al^{lachm} syr^{utr} cop arm Bas^{eth} Chr Thphyl | ιησου χριστου: 37. am fu demid χρι. ιησου ... syr^{p} praem c.* *fidem* | θεου: D^{gr*} χριστου, harl* *eius*, F^{gr}G g μοι ... 112. om

12. D* γειγνωσκειν, D^{c}E γιγνωσκειν (FG Ειναɷσκειν) | τα: F^{gr}G^{gr} syr$^{p\,utr}$ arm το

13. εν (ℵ* 80. add τω, non ℵ^{c}) χριστω γενεσθαι (ℵ* γεγονεναι, non item^{c} nec$^{vi\,a}$) cum ℵABKLP al omn^{vid} d e etc Clem^{672} al Ambrst ... D^{gr}E^{gr} FG f g vg arm Thphyl γενεσθ. εν χριστω, Chr$^{com\,235}$ γενεσθ. τουσ εν χρι. ... a^{scr*} Euthal^{cod} Dam om εν χρι.

14. μου: D^{gr*} μοι | L om περισσοτερωσ usque τον χρι. κηρυσσουσιν (v. 15) | τον λογ. του θεου cum ℵABD*E*P al plus^{25} d e f vg go syr^{sch} (et^{p} τ. θε. c.*) sah cop basm arm aeth Clem^{672} Chr$^{11,462\,cod}$ et ^{463} Euthal^{cod} Ambrst; sed ex his D*E* d e του θεου post λαλειν pon, 48. 72. f^{scr} ante λογον ... F^{gr}G g τον λογον κυριου ... ς Ti nil nisi τον λογον cum D^{c}E**K al plu syr$^{p\,txt}$ Chr^{235} et $^{1,705.\ 2,194.\ 617}$ et ^{2,265} et $^{11,462\,montf}$ Thdrt Dam al

15. τινεσ μεν και: ℵ^{c} 17. 34. syr^{p} arm aeth om και | κηρυσσουσιν et. ℵ^{a} ... ℵ* κηρυσσειν

ἀγάπησ, εἰδότεσ ὅτι εἰσ ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι,
17 *οἱ δὲ ἐξ ἐριθείασ τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσιν οὐχ ἁγνῶσ, οἰόμενοι θλίψιν ἐγείρειν τοῖσ δεσμοῖσ μου.*
18 *τί γάρ; πλὴν ὅτι παντὶ τρόπῳ, εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸσ καταγγέλλεται, καὶ ἐν τούτῳ χαίρω. ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι·*
19 *οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι ἀποβή-*

16. 17. *οι μεν εξ αγαπησ* usq *κειμαι,*[17] *οι δε εξ εριθειασ* usq *τ. δεσμοισ μου* cum ℵABD*EFGP 17. 23. 37. 44. 47. 73. 80. 137. 179. 219. k[scr] d e f g vg go sah cop basm arm aeth (syr[sch] sed om verba *οι μεν εξ αγαπησ*) Bas[eth 302] Euthal[cod] Tert[marc 5,20] (*alii per invidiam et contentionem, quidam vero et per sermonis existimationem, plerique ex dilectione, nonnulli ex aemulatione, iam aliqui et ex simulatione*) Victorin (omnino sic: *prima* [*I*] *causa est de malignitate, propter invidiam et contemptionem - postrema* [*IV*] *etiam est et ipsa de malo, ut quidam per contumaciam Christum pronunciant - At vero vel duplex causa de bono sic se habet, quod quidam* [*II*] *per bonam voluntatem Christum pronunciant, quidam* [*III*] *ex charitate - ad primam respondit haec quae secunda est - tertia autem quae de bonis causa est, contraria est illi quae postrema est de malis.*) Ambrst al ...... ς (= Gb Sz) *οι μεν εξ εριθειασ* usq *δεσμοισ μου,*[17] *οι δε εξ αγαπησ* usq *κειμαι* cum D[b et c]K (item L, sed una cum *περισσοτερωσ* usque *κηρυσσουσιν* [vide aute] om etiam *οι μεν εξ εριθειασ* usq *δεσμοισ μου*) al plu syr[p] Chr[236] Thdrt Dam | *εριθειασ* ut ℵAB[3]KP al plu ... B* *εριθιασ,* DEFG 114. e[scr] al *εριθιασ,* ut et. editum Bas[eth] | *τον χριστ.* cum ℵ*ADEKP al omn[vi] Bas[eth 302] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam ... ℵ[ca](non item[cb])BFG Chr[cod] om *τον,* hinc Ln [*τον*] | F[gr]G[gr] 37* b[scr*] *καταγγελουσιν* | *εγειρειν* (Gb'') cum ℵAB D*FG 17. 31. 39. 73. (item D[b]P Euthal[cod] *επεγειρειν*) it vg sah cop basm arm aeth Antioch[1114] Ambrst al ... ς *επιφερειν* cum D[c]EKL al pler (syr[utr] *ut addant*) Chr Thdrt Dam al (Thphyl[mg] *προσφερ.*)

18. *πλην οτι* cum ℵAFGP 17. c[scr] al plus[10] cat[txt] g sah basm (cop *οτι πλην*) Ath[528] ex[codd 4] Euthal[cod] Cyr[fid 123] Thphyl[mg]. Item B Ath[cod 1] et[edd] *οτι* ... ς Ti *πλην* cum DEKL al pler (d e f vg etc) syr[utr] arm aeth go Chr Thdrt Dam ... d e f vg Victorin Aug[ioh 11] et[46] al *dum,* Ambrst *dum tamen,* Cyp[183] *verum tamen,* g *dum omni modo quia* (*quid enim dum omni modo quia omni modo* sic) | *αληθεια*: D[c]E 37. 80. 116. praem *εν.* In ℵ est *εντειαληθεια.* | *καταγγελλεται* (G* *-γγελεται*): cf huc Chr[236]: *οὐκ εἶπε· καταγγελλέσθω, νομοθετῶν, ἀλλὰ πρῶτον μὲν τὸ συμβαῖνον ἀπήγγειλε, δεύτερον δέ, εἰ καὶ νομοθετῶν ἔλεγεν, οὐδὲ οὕτω τὰσ αἱρέσεισ εἰσῆγεν.* Item cat[239]: *οὐκ εἶπε· καταγγελλέσθω, ὥσ τινεσ οἴονται, λέγοντεσ ὅτι τὰσ αἱρέσεισ εἰσάγει, ἀλλὰ καταγγέλλεται,* quibus adduntur verba Chrysostomi. Item Oec: *πολλοὶ τῶν αἱρετικῶν παρεποίησαν τὴν γραφὴν ὡσ ἔχουσαν· χριστὸσ καταγγελλέσθω.* Eus vero[const 3,58]: *μονονουχὶ τῷ φάντι παραπλησίωσ εἰπὼν ἂν καὶ αὐτόσ· εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ χριστὸσ καταγγελλέσθω* | F *χαιρησομαι* | *εν τουτω*: LP *ἐν τοῦτο*

19. *γαρ* cum ℵADEFGKLP al pler d e f g m[10] vg syr[utr] cop arm etc .. B 37. 61. 116. o[scr] sah *δε* ... basm aeth om | *μοι αποβησεται*: P

*σεται εἰσ σωτηρίαν διὰ τῆσ ὑμῶν δεήσεωσ καὶ ἐπιχορηγίασ τοῦ
πνεύματοσ Ἰησοῦ Χριστοῦ,* 20 *κατὰ τὴν ἀποκαραδοκίαν καὶ ἐλ-
πίδα μου ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ παρρησίᾳ ὡσ
πάντοτε καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται Χριστὸσ ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε
διὰ ζωῆσ εἴτε διὰ θανάτου.* 21 *Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν Χριστὸσ καὶ τὸ
ἀποθανεῖν κέρδοσ.* 22 *εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι καρπὸσ
ἔργου, καὶ τί αἱρήσομαι οὐ γνωρίζω.* 23 *συνέχομαι δὲ ἐκ τῶν δύο,
τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰσ τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι· πολλῷ*

αποβ. μοι | *ιησου χριστου* et. m^{10} vg syr^{utr} sah cop basm arm aeth Ath^{523} al Ambrst al ... DEFG d e f g go Victorin *χριστου ιησου*

20. *αποκαραδοκιαν*: FG 18. 44. 123. h^{scr} Ath^{523} cdd^{3} *καραδοκιαν* | *ουδενι*: FG f g add *υμων* | G^{gr*} *εν παρρησ. παση* | Ln *χριστου* ^{20} *κατα τ. ἀπ. κ. ἐλπ. μου, ὅτι*

21. *χριστοσ*: FG^{gr} d e f vg go add *εστιν*. Confirmant autem lectionem *χριστοσ* etiam Clem^{541} Or$^{int 2,461}$ Cyp$^{230. 347}$ Hil^{314} Victorin Ambrst al mu ... Gb' *χρηστον* c. ar^{p} („*quia bonum apud me ut vivam*"). Eiusdem lectionis testem addit „Gregor$^{dial bis}$ (et^{lat} et^{gr})". Quod unde habeat nescio, vidi vero in ed. Par. 1705. ll. plur. ut dial$^{2,2. 3,17}$ et^{gr} et^{lat} confirmatum *χριστοσ*.

22. *ει δε* et. Or$^{int 2,131}$ ... D^{gr*} 109. *ει τε* ... Ir$^{int 307}$ *si igitur*, Ambrst *si ergo*, Victorin *quodsi* | *εργου* et. Clem^{541}: FG it vg rell Ir$^{int 307}$ Or$^{int 2,131}$ Victorin Ambrst al add *εστιν* | *και τι*: Clem^{541} afferens vv. 20—24 *και* ante *τουτο* pon | *αιρησομαι*: B *-σωμαι*

23. *δε* cum ℵABDEFGKLP al longe plu (12 i. e. omn ap Scri) it vg (et. am fu omn^{lachm}, item harl sed pro seq *ex* habet *et*) go syr^{p} aeth sah (basm cop arm om) Chr Euthal^{cod} Dam al Or$^{int 1,105}$ et^{4,597} Victorin Ambrst al; Clem^{511} *τε* ... ϛ (= Gb Sz) *γαρ* cum minusc demid tol hal syr^{sch} Or$^{int 2,131}$ Thdrt | *εισ το αναλυσαι* et. Clem ... DEFG *το αναλ.* (omisso *εισ*), ut Latini *concupiscentiam* (*desiderium*) *habens dissolvi*, item Antioch^{1240} *αναλ.* (omisso *εισ το*). Libere Or^{2,830} *εχει γαρ και ουτοσ επιθυμιαν του αναλυσαι κ. συν χρ. ειναι, πολλω μαλλ κρεισσον* | *πολλω* et. Clem^{511} Or$^{1,78. 2,830}$ et$^{int 2,131}$ et^{alib} Bas^{reg} etc ... D*F^{gr}G d e Victorin *ποσω*, g *quanto magis t multo magis* | *γαρ* cum ℵ^{a}ABC 6. 10. 17. 31. 39. 47. 67** f^{scr} 8^{pe} cop Clem^{541} Or^{1,73} et$^{int 2,131. 4,597}$ Euthal^{cod} Ambrst Aug$^{doct chr 3}$, ubi ita disserit: „Incertum est utrum *ex duobus concupiscentiam habens*, an *compellor autem ex duobus*, ut illud adiungatur *concupiscentiam habens dissolvi et esse cum Christo*. Sed quoniam ita sequitur: *multo enim magis optimum*, apparet eum eius optimi dicere se habere concupiscentiam, ut cum ex duobus compellatur, alterius tamen habeat concupiscentiam, alterius necessitatem: concupiscentiam scilicet esse cum Christo, necessitatem manere in carne. Quae ambiguitas uno consequenti verbo diiudicatur, quod positum est *enim*: quam particulam qui abstulerunt interpretes, illa potius sententia ducti sunt, ut non solum

γὰρ μᾶλλον κρεῖσσον· 24 τὸ δὲ ἐπιμένειν τῇ σαρκὶ ἀναγκαιό-
τερον δι' ὑμᾶσ. 25 καὶ τοῦτο πεποιθὼσ οἶδα, ὅτι μενῶ καὶ πα-
ραμενῶ πᾶσιν ὑμῖν εἰσ τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆσ πίστεωσ,
26 ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοὶ διὰ
τῆσ ἐμῆσ παρουσίασ πάλιν πρὸσ ὑμᾶσ.

27 Μόνον ἀξίωσ τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε,
ἵνα εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶσ εἴτε ἀπὼν ἀκούω τὰ περὶ ὑμῶν,
ὅτι στήκετε ἐν ἑνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ συναθλοῦντεσ τῇ πίστει τοῦ
εὐαγγελίου, 28 καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων,
ἥτισ ἐστὶν αὐτοῖσ ἔνδειξισ ἀπωλείασ, ὑμῶν δὲ σωτηρίασ, καὶ τοῦτο

---

compelli ex duobus, sed etiam duorum habere concupiscentiam videretur." ...... ς (non item ς^{e} Gb Sz, sed Gb^{oo} γαρ) om cum ℵ*DEFG KLP al longe plu f vg (item d e g, vide ante) go syr^{utr} basm arm aeth (Or^{2,820} vide supra) Chr Thdrt Dam al (Bas$^{regg\,387}$ probandi vim non habet) Victorin (*quanto* pro *multo*)

24. επιμενειν et. Clem^{541} Or^{1,73} et^{2,820} et^{4,19} etc (109. συνεπιμενειν) ... B Or$^{cat\,cor\,146}$ Petr$^{alex\,can\,10}$ Chr$^{com\,254}$ Euthal^{cod} Cyr$^{ioh\,962}$ al cat^{243} επιμειναι (Euthal^{cod} -μεῖναι) | τη σαρκι cum ℵACP c^{scr} k^{scr} o^{scr} 8^{pe} al^{10} Clem^{541} Or^{1,73} et^{2,820} et^{4,19} et$^{cat\,cor}$ Petr^{alex} Chr$^{com\,254}$ Cyr^{ioh} cat^{243} ... ς (sed Gb^{oo}) Ti praem εν cum BDEFGKL al longe plu Thdrt Dam Thphyl Oec, item *permanere in carne* it vg etc | LP al αναγκαιωτερον

25. παραμενω (Gb'') cum ℵABCD*FG 17. 20. 31. 67** 80. 8^{pe} arm Euthal cod ... ς Ti συμπαραμενω cum D^{c}EKLP al pler Chr^{diserte} Thdrt Dam Thphyl Oec. Sic enim Chr^{254}: εἰ γὰρ ἀναγκαῖον τοῦτό ἐστι, πάντωσ ἔτι (ed^{montf} ὅτι) μενῶ, καὶ οὐχ ἁπλῶσ μενῶ, ἀλλὰ μεθ' ὑμῶν· τοῦτο γάρ ἐστι τό· καὶ συμπαραμενῶ, τουτέστιν ὄψομαι ὑμᾶσ. Latini *permanebo omnibus vobis.* | τησ πιστεωσ et. ℵ^{c} ... ℵ* add υμων.

26. περισσευη: P 122. -σευει ... DE 38. 74. 114. περισσευση | εν χριστω ιησου: FG f g post εν εμοι pon

27. του ευαγγελιου: G τω ευαγγελιω, F το ευαγγελιο. Respicit huc Polyc^{5} οτι εαν πολιτευσωμεθα αξιωσ αυτου, και συμβασιλευσομεν αυτω. | του χριστου et. ℵ^{a} ... ℵ* arm^{cdd} om, D* om του | ακουω (ειτε απων om ℵ*, suppl^{a}) cum ℵ*BD*P 47. 57. al^{6} ... ς Ti ακουσω cum ℵ^{a}A CD^{c}EFGKL al pler Chr^{255} Euthal^{cod} Thdrt Dam al. Latini (*audiam*) nil definiunt

28. πτυρομενοι: 17. πτοουμενοι | εστιν αυτοισ cum ℵABCD*FG 17. 61. 177. 178. (ητισ αυτοισ ενδ. o^{scr}) d e f g am fu tol go arm; item om μεν vg^{cle} demid (hi^{2} *illis est*) cop basm syr^{sch} (*indicium perditionis eorum* pro ητισ εστιν etc) Euthal^{cod} Ambrst Pelag. Accedunt ordini verborum εστιν αυτοισ, sed addunt μεν D^{c}EP 47. al Chr^{256} Thphyl ... ς (= Gb Sz, sed Gb') αυτοισ μεν εστιν cum KL al plu syr^{p} Thdrt Dam | υμων δε cum ℵABC^{2}P 17. 31. 39. 47. d e (hi^{2} *quae est illis* -

ἀπὸ θεοῦ· 29 *ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ*
εἰσ αὐτὸν πιστεύειν ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν, 30 *τὸν αὐ-*
τὸν ἀγῶνα ἔχοντεσ οἷον εἴδετε ἐν ἐμοὶ καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί.

II.

1 *Εἴ τισ οὖν παράκλησισ ἐν Χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον ἀγά-*
πησ, εἴ τισ κοινωνία πνεύματοσ, εἴ τισ σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοί,
3, 16 2 *πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγά-*

---

vestrae autem salutis) arm syr[p] et (pariter antea *αυτων*)[sch] Euthal[cod] Chr[cod mosc] Aug[1 cont 2. ep pel] (ut d e); item Cyr[fid 128] *ημων δε* ... ς *υμιν δε* cum D[c]EKL al pler f vg cop basm go aeth Chr[ed] Thdrt al Ambrst al; item C*D[gr*]F[gr]G 73. g Dam Victorin *ημιν δε* | Ln (*ἡμῖν* usque *ὑπ. αὐτοῦ πάσχειν*), [30] *τὸν αὐτὸν*

29. *υμιν* et. Clem[604] Or[4,349] et[cat rom 34] et[int 4,528] etc ... A 35. 71. *ημιν*. Cf et. Ps-Iust[resp orthod 96] *ἡμῖν, φησίν, ἐχαρίσθη οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν* etc. | *το* pri (1. 121. *τα*) et. Ps-Iust[resp orthod] Clem Or etc ... FG 3. 68** (sic) 73. 120. arm om. Cf it vg: *quia vobis donatum est pro Christo, non solum ut in eum credatis, sed ut* (g om) *etiam pro illo patiamini.*

30. *οιον*: D*FG d e f g Ambrst al (non item Tert[scorp 13]: *eundem*, inquit, *agonem habentes, quem in me vidistis et nunc auditis*) add *και*, item C* post *ειδετε* | *ειδετε* (Gb″) cum ℵAB*CD*E* 17. al plu Chr Thdrt Dam ... ς (= Sz) *ιδετε* cum B[c]D[c]E**FGKLP al certe permu Clem[604] Euthal cod Antioch[1151] Thphyl Oec

II. 1. *ει τισ ουν*: Euthal[cod] *ει τι ουν* | *τι*: Gb″ *τισ* cum D*(et D[sor])L 17. 46. 73. 137. al[12], item (sequente *παραμυθια*) Thdrt Thphyl | *τις* ante *σπλαγχνα* cum ℵABCDEFGKLP al plus[50] (8 ap Scri, rell[5] *τι*) Chr moscc Euthal[cod] Dam Oec ... 4. 18. 37. 46, 72. 74. al fere[10] *τι*, 109. Thdrt[cod] *τε* ... ς (= Gb Sz, sed rursus Gb′) *τινα* cum minusc vix mu, sed etiam ut editi sunt Clem[604] Chr[162] Thdrt Thphyl. Apud Latinos (d e f g m[16] vg[cle] demid Victorin Ambrst al) *si qua viscera*, sed am fu tol *si quid viscera*, cod[lachm] *si quis viscera* :: soloecismum *ει τισ σπλαγχνα* tanta cum constantia servatum esse ab antiquis testibus, nec ab ipsis correctoribus, cuiusmodi ℵBCD experti sunt, mutatum, mirum est illud quidem ac probat ipsis Graecis auribus tolerabilem visum esse. Accedit quod in libros suos fideliter plures patres transtulisse videntur, quorum auctoritas minime eo frangitur quod apud alios ut Clem ad legem grammaticam correctum legitur *τινα*. Quae quum ita sint, ipsis nobis servandum erit *τισ*, nisi malumus grammatici quam editoris partes agere. | D*FG *σπλανχνα*

πην ἔχοντεσ, σύνψυχοι, τὸ ἓν φρονοῦντεσ, 3 *μηδὲν κατ' ἐριθείαν*
μηδὲ κατὰ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλουσ ἡγούμε-
νοι ὑπερέχοντασ ἑαυτῶν, 4 *μὴ τὰ ἑαυτᾶν ἕκαστοι σκοποῦντεσ,* 1 Co 10, 24
ἀλλὰ καὶ τὰ ἑτέρων ἕκαστοι. 5 *τοῦτο φρονεῖτε ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν*

---

2. *συνψυχοι* cum AB*CD*FG ... ϛ Ln *συμψ-* cum ℵB[c]D[c]EKLP al certe pler | *το εν φρονουντ.* (d e g m[16] Hil[461] Ambrst *unum sentientes*, item Victorin „*eandem dilectionem exerceatis unanimes, unum sentientes, nihil per contentionem neque per inanem gloriam*") c. ℵ*BDFGKLP al pler d e g syr[utr] arm aeth Clem[604] Bas[regg477] etc ... ℵ*AC 17. 73. f vg go (cop?) Euthal[cod] *το αυτο φρον.* (*id ipsum sentientes*). Cf Chr[263] *ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, φησί, μᾶλλον δὲ ἵνα τὸ ἓν φρονῆτε. τοῦτο γὰρ προϊὼν ἐδήλωσεν εἰπών· τὸ ἓν φρονοῦντεσ, ὃ τοῦ „τὸ αὐτὸ" μεῖζόν ἐστι.*

3. *κατ εριθ.* cum ℵBCD*FGLP 17. etc ... ϛ Ti *κατα εριθ.* cum AD[c]EK[sil] al sat mu[vid] (Ln errat de testib) | *εριθειαν* ut ℵAB[c]D[c]ELP etc ... D* al *εριθιαν*, B*FG *ερειθιαν* | *μηδε* cum ℵABC 17. 31. 37. 116. d e m[16] vg cop arm aeth Euthal[cod] Victorin Aug[serm144] Ambrst al ... ϛ *ἢ* cum D[gr]E[gr]FGKLP al pler f g syr[utr] go Bas[eth266. 281] Chr Thdrt Dam, item Hil[461] *sive per* | *κατα* sec cum ℵ*ABC 17. 31. 37. 116. (49. *και κατα*, 7. 123. *η κατα*) d e m[16] vg cop syr[utr] arm Euthal[cod] Victorin Hil[461] Ambrst Aug[serm] ... ϛ om cum ℵ[c]DEFGKLP al pler f g go Bas [eth] Chr Thdrt Dam | *ηγουμενοι*: D[gr*](et[nov])K 46. 71. 80. 109. 219. Dam[paris] *προηγουμ.* | *υπερεχοντασ*: B praem *τουσ* ... DEFG *-χοντεσ*

4. *εαυτων*: C** (nisi potius ipsius* est) syr[sch] go Ephr[291] Thphyl *εαυτου* | *εκαστοι* pri cum ABFG 17. 116. f g m[61] (et[16] ubi corrigendum *singuli* pro *singula*) vg (*non quae sua sunt singuli considerantes*) Bas [regg380] sec loc Euthal[cod] Amb[offic 3,2] al ... ϛ *εκαστοσ* cum ℵCDEKLP al pler d e go syr[utr] Bas[eth281] et[regg380] pri loc cod Ephr[291] Chr Thdrt Dam ad h. l. et[paris] Hil[462] Victorin Ambrst al (hi *unusquisque* vel *quisque* pro *singuli*) ... cop arm Bas[regg380] ed (pri loc) om | *σκοπουντεσ* cum ℵABCDEFGP al fere[15] d e f g m vg go arm Bas[eth281] et[regg380] bis Euthal[cod] Dam[paris] al Hil[462] Ambrst al ... ϛ (= Gb Sz) *σκοπειτε* cum L al plu Chr Thdrt Dam ... K 73. syr[utr] Ephr[291] Thphyl Victorin *σκοπειτω* | *αλλα και* et. am fu Aug[serm144] Promiss[2,1] go cop syr[utr] Bas [eth280] et[regg381] [bis] etc ... D*FGK 61. o[scr] d e f g m vg[cle] demid tol al [lachm] aeth Victorin Ambrst al om *και* | *τα*: D[c]EK al[35] Oec *το* ... D* FG al mu (4 ap Scri) add *των* (Ephr[291] Thphyl *του ετερου*) | *εκαστοι* sec cum ℵABC[vid]D[gr]E[gr]P 17. 31. 47. 177. 178. cop Bas[eth281] et[regg380] bis Euthal[cod] Cyr[thes194. 371] (et. Cyr[act60] sed inepte *εκαστοι τουτο φρονεισθω*, et[fid108] *εκαστοσ τουτο φρονεισθω*) Victorin Aug[serm144] ... ϛ *εκαστοσ* cum KL al pler d (e delet? certe sic vdtr ap Sab non recte testantem d omittere) go syr[utr] arm Chr Thdrt Dam ... FG f g m[16] et[61] vg aeth Ambrst al om, hinc Gb[o]. Praeterea ℵ*AC 17. al Cyr [thes bis] ad seqq trahunt (et. Cyr[ioh119. 185] *τουτο φρονειτω εκαστοσ εν υμιν* etc), non item Bas[ter] nec (qui verbis *τουτο* etc non praeponunt *εκαστ.*) Or[1,513] Eus[marc94] Ath[850] Did[tri363] Euthal[cod] Marc[mon68. 78] (Gall[5]) al, nec magis Hil[384] Victorin Ambrst al. Contra eam con-

Χριστῷ Ἰησοῦ, 6 *ὃσ ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγή-*
σατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, 7 *ἀλλὰ ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου*
Ro 8, 3 *λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενοσ καὶ σχήματι εὑρεθεὶσ*
ὡσ ἄνθρωποσ, 8 *ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν γενόμενοσ ὑπήκοοσ μέχρι*
θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. 9 *διὸ καὶ ὁ θεὸσ αὐτὸν ὑπερ-*
ύψωσεν καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, 10 *ἵνα*
Es 45, 23 Ro 14, 11 *ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων*

iunctionem est etiam eorum testium auctoritas qui *φρονεισθω* et qui *γαρ* praebent.

5. *τουτο* sine *γαρ* cum ℵ*ABC 17. 37. 73. k[scr] cop arm aeth ar[e] Euthal[cod], nec magis add Or[1,518] ac rell qui non una afferunt quae praecedunt (Did[tri 363] *τουτο δη λογιζεσθω* etc) ... ς (Gb[oo]) Ti add *γαρ* cum ℵ[c]DEFGKLP al pler d e f g m[5] go syr[p] (*et hoc* syr[sch]) Chr Thdrt Dam al Hil[324] Victorin ad h. l. et[cont ari 4,32] Ambrst al | *φρονειτε* (Gb′) cum ℵABC*DEFG 17. 67** d e f g m[5] vg syr[utr] Euthal[cod] Cyr[thes 194. 371] et[alibi] (rursus alibi ut[ioh 119. 135. 959] *φρονειτω εκαστοσ εν υμιν* vel *υμων*) Hil[324. 1362] Victorin Ambrst al; cf et. Marc[mon 73] (Gall[8]) *φρονεισθε* (sed idem[62] *φρονεισθω*). Pergunt autem d e syr[sch] *quod et Christus Iesus* ... ς Ti *φρονεισθω* cum C[3]KLP al pler cop arm go Or[1,518] Eus[mcell 94] Ath[350] Bas[regg 455] Chr[268. 269] Thdrt ad h. l. et[4,41. 1296] et[alibi] (et. ap Gall[9,407]) Thdot[anc 436. 457] (Gall[9]) Dam al (Did[tri] *λογιζεσθω*, vide ante) | *εν υμιν*: B aeth Or[1,518 edd] ante[delar] *εν ημιν*

6. D* *αρπακμον* | *το ειναι* et. Or[1,518. 641] et[3,661] et[4,37 alibi] Eus[hist 5,2,2. 8,10,2] et[dem 258. 279] et[mcell 25. 29. 75] Bas[regg 339. 472] Ath[350] Epiph[614] al mu ... FG 109. Eus([mcell 101] fluct lectio) et[ps 560] Did[tri 74. 363] (non item[42. 82]) om *το*

7. *αλλα* cum ℵBFG al pauc ... ς *αλλ* cum ACDEK[sil]LP al pler Sethiani[hipp 318] Or[1,518 alib] Eus[hist 8,10,2] et[alib] Epiph[614] Euthal[cod] Cyr[thes 93] etc | Ln[ed min] *γενόμενοσ.* [8] *καὶ* (item certe *γενόμενοσ, καὶ* ς Wtst etc). Versum 6 et 7 usq *λαβων* habent et. Sethiani[hipp 318]. | *ανθρωπων* et. Or[int 3,440. 838] Cyp[290] Ambrst al[gr] et[lat] plu ... Or[1,518. 641] Cyp[317] Hil[44. 1058] *ανθρωπου* (Victorin et *hominis* et *hominum* habet)

8. *μεχρι* (et. Or[1,518] et[saep] Eus[dem 224. 495. 507] et[saep] Cyr[ador 496] al plur): D*(et[nov])FG *αχρι* | *σταυρου* et. Or[1,518. 641] et[saep] Eus[dem] et[mcell] et[ps] et[eclo] Cyr[ador] etc ... ℵ *του σταυρ.*

9. *το ονομα* cum ℵABC 17. Hipp (ap Lag[137]) Dion[alex ad Paul sam qu 7] Eus[dem 186] et[ecl 74. 234] Cyr[ioh 959] Procop[esa 445. 554. 721] ... ς Ti om *το* cum DEFGKLP al pler arm Thdot[clem 969] Or[1,518] et[2,549] et[prov] (Notit[13], Mai[16]) Eus[ps 69. 193. 400] Ath[348. 350. 740] Epiph[761] Chr Euthal[cod] Cyr[ioh 287. 882] et[thes 127. 194] et[fid 108] Thdrt Procl[652] (Gall[9]) Dam al | *το υπερ παν*: F[gr]G[gr] praem *εισ*

10. *ιησου* (et. ℵ[c]): ℵ* 47. 73. 114. 115. 118. al syr[p] c.* aeth Or[2,496] (non item[1,786. 3,242. 244]) Chr[287 sem] (non[281]) Cyr[ioh 959] Marc[mon 62] add *χριστου* | *ινα* et *καμψη* cum ℵABCDEFGKL al pler Ir[48] (ex Epiph) Clem

καὶ καταχθονίων, 11 *καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται ὅτι κύ-*
ριοσ Ἰησοῦσ Χριστὸσ εἰσ δόξαν θεοῦ πατρόσ.
12 *Ὥστε, ἀγαπητοί μου, καθὼσ πάντοτε ὑπηκούσατε, μὴ ὡσ*
ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ Eph 6, 5
μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε·
13 *θεὸσ γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν*
ὑπὲρ τῆσ εὐδοκίασ. 14 *πάντα ποιεῖτε χωρὶσ γογγυσμῶν καὶ δια-* 1 Pe 4, 9
λογισμῶν, 15 *ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέκνα θεοῦ*
ἄμωμα μέσον γενεᾶσ σκολιᾶσ καὶ διεστραμμένησ, ἐν οἷσ φαίνεσθε

---

417 et Thdot[clem 969] Or[2,549] et[4,144] et[cat luc 86] Eus[praep 74] Ath[350] Euthal cod Chr[281. 287] Cyr[ioh 959] et[fid 108] Thdrt etc ... P al aliq (3 ap Scri) *ινα - καμψει.* Huc non valent tot patrum loci ubi verba apostoli mutata oratione afferuntur, ut Or[1,268] *καὶ ὁρῶντι ὅτι ἐν τῷ - κάμψει,* Eus[ps 643] *ὅτι πᾶν - κάμψει* etc.

11. *εξομολογησεται* cum ACDEFGKLP al plus[35] Or[2,549] et[4,144] et[cat luc 86] Ath[350 cdd 3] Chr[288] Euthal[cod] (rursus ea tantum testimonia huc valent quae etiam *ινα* etc continent) ... ς Ln (errans circa D) *εξομολογησηται* cum ℵB al plu Ir[48] Clem[417] et Thdot[clem 969] Eus[praep 74] Ath[350 ed] Chr[281] Cyr[ioh 959] et[fid 108] Thdrt | *οτι κυριοσ ιησουσ χριστοσ* et. Clem 417 Or[1,786. 2,549] et[3,242. 4,144] et[cat luc 86] et[int 3,961] Eus[ecl 27. 74] et[esa 149] Ath[350] Cyr[ioh 959] etc Cyp[290. 317] Ambrst al ... F[gr]G g m[5] Or[int 1,58] Eus ps 643 Did[tri 363] Novat[305] (Gall[3]) Hil[177. 189. 324] ac[saep] *οτι κυρ. ιησουσ* (omisso *χρι.*) ... K *οτι χριστοσ κυριοσ,* Thdot[clem 969] libere *οτι κυριοσ τησ δοξησ ιησ. χριστ. σωτηρ,* Victorin *quod Iesus Chri. dominus noster*

12. *αγαπητοι:* A lectionaria aliq demid *αδελφοι* | *ωσ* et. it vg (et. am fu demid etc) syr[p]: B 3. 17. 38. 48. 72. 178. hal harl[**] syr[sch] cop arm aeth Chr[294 cod] Ambrst al om | *εν τη παρουσια:* ℵ[c]F[gr]G d e g fu al[lachm] om *εν* | *νυν:* DEFG d e f g vg arm Victorin Ambrst al post *πολλ. μαλλον* pon ... 4. 33. 115. Chr[com 294] Thphyl om | *εν τη απουσια μου:* F[gr]G g om (f sub ÷ habet)

13. *θεοσ* sine articulo cum ℵABCD*FGKP 17. al pauc Eus[luc] (ap Mai[162]) Euthal[cod] Dam ... ς (Gb[oo]) praem *ο* cum D[b et c]EL al pler Chr Thdrt al | *ενεργων:* 17. post *εν υμιν* pon ... A add *δυναμεισ* | *ευδοκιασ:* C aeth add *αυτου*

14. *και διαλογισμων:* K 43. 71. om

15. *γενησθε* cum ℵBCD[c]E**KLP al omn[vi] Chr Euthal[cod] Phil[carp 784] (Gall[9]) Cyr[thes 284] Thdrt Antioch[1076] Dam al ... Ln *ητε* cum AD*E* FG it vg Cyp[309] Or[int 2,828] Victorin Ambrst al | *αμεμπτ. κ. ακερ.:* 17. *ακερ. κ. αμ.* | *αμωμα* cum ℵABC 17. 23. Clem[310] Victorin[graece] (- *non eritis maculati, inquit Latinus. Graecus tamen ita posuit: αμωμα τεκνα, id est filii sine vituperatione.*) Cyr[thes 284] ... ς Ti *αμωμητα* cum DEFG KLP al pler Chr[294] Phil[carp] Euthal[cod] Thdrt Dam al | *μεσον* (Gb″) cum ℵABCD*FGP 17. 23. 31. 67** 73. Clem Euthal[cod] ... ς *εν μεσω*

ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ, 16 λόγον ζωῆς ἐπέχοντες, εἰς καύχημα
Ga 2, 2 2 Ti 4, 6 ἐμοὶ εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον οὐδὲ εἰς κενὸν
ἐκοπίασα. 17 ἀλλὰ εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ
τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συνχαίρω πᾶσιν ὑμῖν· 18 τὸ δὲ
3, 1. 4, 4 αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ συνχαίρετέ μοι.

19 Ἐλπίζω δὲ ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Τιμόθεον ταχέως πέμψαι ὑμῖν,
ἵνα κἀγὼ εὐψυχῶ γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν. 20 οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσό-
ψυχον, ὅστις γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει· 21 οἱ πάντες γὰρ
τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 22 τὴν δὲ δοκιμὴν
1 Ti 1, 2 αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν εἰς τὸ
εὐαγγέλιον. 23 τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι ὡς ἂν ἀφίδω τὰ

---

cum D^{b}et^{c}EKL al pler Chr Phil^{carp} Thdrt Dam al | *εν κοσμω* et. Ir$^{gr\ 282}$ Clem etc Cyp^{12} Victorin Ambrst al ... FG *εν τω κοσμω τουτω*, g *in mundo hoc*, d e f m^{101} Or$^{int\ 2,823}$ Chrom$^{matth\ 339}$ (Gall^{8}) *in hoc mundo*

16. *επεχοντες* (ℵ^{a}): ℵ* *εχοντες* | *καυχημα*: DE *καυχησιν* | *ημεραν* et. f ... F^{gr} *ημερας* | *ουδε*: B *ουδ*

17. *αλλα* cum A^{vi}BD*FG ... ς *αλλ* cum ℵCD$^{b?}$et^{c}EK^{sil}LP al certe pler Euthal^{cod} etc | *ει και*: FG *και ει*, f g vg etc *et si*. Sic vero d (nec aliter e): *Sct et liberi* (sic) *supra sacrificium et servitutem fidei vestrae gaudeo* | *συνχαιρω* cum ℵ^{a}(om* *και συνχ.*)B*CD*FGP .. ς Ln *συγχ-* cum ABcDcEK^{sil}L al certe pler

18. *το δε αυτο* cum ℵBP 17. Chr^{302}sem (Chr^{302}sem Antioch^{1119} *το αυτο δε*) ... ς Ln Ti *το δ' αυτο* cum ACDEFGK^{sil}L al pler | *συνχαιρετε* cum B*CD*FGP ... ς Ln *συγχ-* cum ℵAB^{c}D^{c}EKL al certe pler

19. *εν κυριω* cum ℵABD^{c}EKLP al pler f vg syr^{utr} arm aeth Chr Euthal cod Thdrt Dam ad h. l. et^{paris} Ambrst al; sed fu* al^{lachm} Victorin *in domino Iesu Christo* ... Ln *εν χριστω* cum CD*FG 38. 71. 74. d e g cop | *υμιν*: D* (E* sed corrupte) 8^{pe} *προς υμας*, item *ad vos* it vg | *ευψυχω*: A *εκψ*.

20. *περι*: L *υπερ* | *υμων*: D^{gr*} *ημων*

21. *ου τα* sine *του* cum ℵABCDEFGKLP al plu (7 ap Scri) Clem^{604} etc ... ς (= Gb Sz) add *του* cum minusc mu Chr^{303} txt (non^{304} com) Thdrt | *χριστου ιησου* (Gb') cum BL al pler (omn ap Scri) fu demid al^{lachm} cop syr^{p} aeth^{ro} Chr^{303} txt Thdrt Thphyl ... Gb Sz Ln *ιησου χριστου* cum ℵACDEFGP 17. 39. 47. 115. 177. al aliq it vg^{cle} am tol harl syr sch arm Clem^{604} Chr^{304} com Euthal^{cod} Dam Victorin Ambrst al ... K aeth^{pp} Cyp^{307} *χριστου* tantum

22. *εις το ευαγγελιον* ... C *εν τοις δεσμοις του ευαγγελιου*

23. *πεμψαι* (D* ut solet *πενψαι*, etiam v. 25) .. K *εκπεμψαι* | *αφιδω* cum ℵAB*D*FG 17. Euthal^{cod} (*αφειδω*) ... ς *απιδω* cum B^{2}C(*απειδω*)

περὶ ἐμὲ ἐξαυτῆσ· 24 *πέποιθα δὲ ἐν κυρίῳ ὅτι καὶ αὐτὸσ ταχέωσ*
ἐλεύσομαι.
25 *Ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην, Ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ*
συνεργὸν καὶ συνστρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον καὶ λειτουρ-
γὸν τῆσ χρείασ μου, πέμψαι πρὸσ ὑμᾶσ, 26 *ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν*
πάντασ ὑμᾶσ καὶ ἀδημονῶν, διότι ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησεν. 27 *καὶ*
γὰρ ἠσθένησεν παραπλήσιον θανάτῳ· ἀλλὰ ὁ θεὸσ ἠλέησεν αὐτόν,
οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ λύπην σχῶ.
28 *σπουδαιοτέρωσ οὖν ἔπεμψα αὐτόν, ἵνα ἰδόντεσ αὐτὸν πάλιν*

D^{c}EK^{sil}LP al pler Chr Thdrt Dam al | *εξαυτησ*: d e *ex ipsa*, g *ex ipso* (legitur igitur *quae circa me sunt ex ipsa* vel *ipso*). Contra vg Victorin etc *spero me mittere mox*; eadem etiam f habet, sed postea *quae circa me sunt ex ipso*. Similiter et. syr^{p} vertit *ex ipsa*, additque c. ob. *hora*.

24. *οτι και αυτοσ*: ℵ^{a} add *εγω* | *ταχεωσ ελευσομαι* (FG g *ελευσ. ταχ.*, item *veniam ad vos cito* f vg cop) sine additam cum ℵ^{c}BDEFGKL al pler d e g syr^{p} arm aeth go Euthal^{cod} Thdrt Dam Victorin … ℵ*ACP 23. 39. 49. 57. 70. 115. 120. 122. f vg cop syr^{sch} Chr^{305} Thphyl Ambrst al add *προσ υμασ*

25. *και συνεργον*: D* d e Victorin Ambrst Pacian$^{ep\,1}$ (Gall^{7,259}) om | *συνστρατ-* cum ACDEFG (et. ℵ ad Philem 2, item Euthal^{cod}) … ς *συστρ-* cum ℵBKLP al certe pler

26. *παντασ υμασ* (B *υμ. πα.*) sine additam cum ℵ^{c}BFGKLP al plu f g vg go Chr^{305} Thdrt Victorin (*quia desiderans et concupiscens erat omnium vestrum.* Item subiungit *quia desiderat vos et concupiscit vos omnes*) Ambrst al … ℵ*ACDE al^{35} fere d e syr^{utr} cop arm aeth Euthal cod Dam Thphyl Cassiod$^{compl\,78}$ add *ιδειν*, hinc add Ln [*ιδειν*] | *οτι ησθενησεν*: D*E*FG it vg *αυτον ησθενηκεναι* (d e vg *illum infirmatum*, f *illum infirmari*, g *illum t eum infirmatum t infirmari*. Victorin *esse infirmum*, Ambrst *illum infirmatum fuisse*.) In C omnia inde ab *οτι ησθενησεν* usq *ο θε. ηλεησ. αυτον* rescripta a C**, sed ipsa a C** reposita magnam partem latent.

27. *θανατω* cum ℵ*ACDEFGKL al pler etc … ℵ^{c}BP 29. 31. 44. 73. 80. 115. l^{scr} Chr^{305} Euthal^{cod} *θανατου* | *αλλα* cum ℵABDE 17. al$^{8\,scr}$ al (Dam *αλλα θεοσ*) … ς *αλλ* cum FGK^{sil}LP al pler^{vi} Chr etc | *ηλεησ.* (37. Phot *ελεη.*) *αυτον* cum ℵABC**DEFGP 17. 37. 57. 69. 73. 116. it vg syr^{utr} arm Euthal^{cod} Phot$^{manich\,2,8}$ (Wolf^{1,175}) Victorin Ambrst al … ς *αυτ. ηλεησ.* cum KL al pler go Chr^{306} Thdrt Dam | *ουκ*: D* *ουχ* | *επι λυπην* cum ℵABCDEFGLP al plu (8 ap Scri) Chr^{cdd} Euthal cod Dam … ς (= Gb Sz) *επι λυπη* al sat mu (3 ap Scri) Chr^{montf} Thdrt Phot^{manich} | *σχω*: D*EFG 1. 23. 44. 46. *εχω* (E *εχῶ*)

28. *σπουδαιοτερωσ* (P *-τεροσ*): D*FG *-τερον* | *ουν* (go *nunc*): F^{gr}G 17.

χαρῆτε κἀγὼ ἀλυπότερος ὦ. 29 προσδέχεσθε οὖν αὐτὸν ἐν κυρίῳ
μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς τοιούτους ἐντίμους ἔχετε, 30 ὅτι διὰ
τὸ ἔργον Χριστοῦ μέχρι θανάτου ἤγγισεν παραβολευσάμενος τῇ
1 Co 16, 17 ψυχῇ, ἵνα ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα τῆς πρός με λειτουρ-
γίας.

III.

2, 18 4, 4 1 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν κυρίῳ. τὰ αὐτὰ γρά-
φειν ὑμῖν ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλές. 2 βλέπετε τοὺς

---

g δε | επεμψα (D* επενψα) αυτον: 2. 17. syr^{sch} add προς υμας | χαρητε: P χαρειτε ... F χαρηται

29. προσδεχεσθε: ℵ^{c}A 67** 73. 80. προσδεξασθε. Praeterea inepte, ut tol alia, FG πρους δε εχεσθαι, g *ad vero excipite*, f *excipite itaque* (sed super προς δε etiam *at vero*) | ουν: 17. om

30. χριστου cum BFG 73. 80.; ς του χριστου cum DEKL al pler Chr$^{307\ txt}$ (et$^{308\ com}$ του θεου) Thdrt Dam. Item *Christi* d e f g vg go syr^{sch} Victorin Ambrst al ... ℵAP 17. 31. 47. (57. praem του) cop syr^{p} arm aeth Euthal^{cod} κυριου ... Ti Gb′ om plane cum C :: pro χριστου facile substituebatur κυριου, quemadmodum 1 Co 15, 58. 16, 10 το εργον του κυριου legitur nec fluctuat. Facile vero etiam ΧΥ vel ΚΥ omittebatur, hinc non cautum videtur cum solo C το εργον sine additamento dare. | μεχρι: DEFG εως | παραβολευσαμενος cum ℵABDEFG 177. 178. 179. al^{vi}: quam scripturam confirmat, quod d e g praebent, *parabolatus de anima sua* ... ς (= Gb Sz) Ti παραβουλευσαμενος cum CKLP al pler (et. cat^{266}) Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al. Vertunt f vg aeth^{utr} *tradens animam suam*, Ambrst *in interitum tradens animam suam*, Victorin *exponens in incertum* etc, syr^{utr} *spernens*, cop *postponens*, go *obliviscens*. Explicant Thdrt τοῦ κινδύνου καταφρονήσας, Chr^{308} αὐτὸς παρεβουλεύσατο καὶ ἐξέδωκεν ἑαυτόν, Thphyl παρεβουλεύσατο, τουτέστιν ἐπέρριψεν ἑαυτὸν τῷ θανάτῳ. Hesych exponit εἰς θάνατον ἑαυτὸν ἐκδούς. Cf et. Bas$^{regg\ 482}$: πῶς ἄν τις προμηθείη καὶ πρὸς κινδύνους ὑπὲρ τῆς ἐντολῆς καὶ κυρίου παραβουλεύεσθαι (ita certe ed^{garn}). Derivatum est haud dubie παραβολεύεσθαι a παράβολος („audax, confidens, temerarius periclitator"), de quo cf Steph. Thes. Fluctuat autem lectio etiam alibi inter παραβολευ. et παραβουλ., ut in fragmento Eusebii apud Dam$^{parall\ 561}$, pluribus locis Chrysostomi ut^{11,564}, etiam apud Hesychium. Habet hoc Pauli loco utraque scriptura quo defendatur, sed potior auctoritas antiquissimorum codicum id quod recepimus commendat. | τη ψυχη: FG d e f g vg go syr^{sch} cop aeth Victorin Ambrst al add αυτου | αναπληρωση: B 36. 43. 44. 47. 109. 122. al fere^{10} (3 ap Scri) πληρωση ... ℵ 17. 114. 116. d^{scr} αναπληρωσει | προς με cum ℵ^{c}ABCDEFGKLP al longe plu Chr$^{308\ montf}$ Thdrt Dam ... ℵ* 31. 45. 47. 120. b^{scr} c^{scr} o^{scr} al Chr$^{edd\ mosc}$ πρ. εμε

III. 1. τα αυτα cum ℵ^{c}ABCDEKL al omn^{vid} Chr Euthal^{cod} Procop$^{esa\ 639}$

κύνας, βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατατομήν.
3 *ἡμεῖς γάρ ἐσμεν ἡ περιτομή, οἱ πνεύματι θεοῦ λατρεύοντες καὶ*
καυχώμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες, 4 *καί-*
περ ἐγὼ ἔχων πεποίθησιν καὶ ἐν σαρκί. εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποι-
θέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον, 5 *περιτομῇ ὀκταήμερος, ἐκ γένους* Ro 11, 1
Ἰσραήλ, φυλῆς Βενιαμείν, Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων, κατὰ νόμον Φα-

Thdrt Dam etc; item *eadem* it vg etc ... ℵ*FGP *ταυτα* (*ταὐτά?*), item *ista* cop | *γραφ. υμιν*: 47. 120. 179. 238. cop om *υμιν* | *ασφαλεσ*: A^{*vid} 23. 31. 37. 73. 80. 109. 219* 238. al plus^{20} Procop$^{esa\,659}$ Dam praem *το*

3. *θεου* (Gb′) cum ℵ*ABCD^{c}EFGKL al^{70} cdd^{gr} ap Aug et ap Amb (vide post) g vg^{cod} (ap Gb) cdd^{lat} ap Aug cop syr$^{p\,mg}$ Eus$^{ps\,449}$ Ath^{523} Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. et$^{2,1047\,cod}$ Dam al. Sic autem Aug$^{trin\,1,13}$ (^{8,756}): „*Nos enim sumus circumcisio, spiritui dei servientes*, quod est in Graeco *λατρευοντεσ*. Plures enim codices etiam Latini sic habent: *qui spiritui dei servimus*, Graeci autem omnes aut paene omnes. In nonnullis autem exemplaribus Latinis invenimus non *spiritui dei servimus*, sed *spiritu deo servimus*. Sed qui in hoc errant et auctoritati graviori cedere detrectant“ etc. Item Aug$^{cont\,2\,epp\,pelag\,3}$ (^{10,462}): „- *qui spiritu deo servimus*, vel sicut nonnulli codd. habent: *qui spiritui deo* vel *spiritui dei servimus*“. Item Aug$^{serm\,169}$ „- *qui spiritui dei servimus*. Scio plerosque codices habere: *qui spiritu deo servimus*. Quantum autem inspicere potuimus, plures Graeci hoc habent: *qui spiritui dei servimus*“. Rursus sic Amb$^{spir\,2,6}$ „- *qui spiritui dei servimus* - Quod si quis de Latinorum codicum varietate contendit, quorum aliquos perfidi falsaverunt, Graecos inspiciat codices et advertat quia ibi scriptum est *οι πνευματι θεου λατρευοντεσ*, quod interpretatur Latinus: *qui spiritui dei servimus*“. Cf etiam Sedul ad h. l. ...... ς (= Sz) *θεω* cum ℵ^{c}D*P al mu d e f m^{61} vg go syr^{sch} et$^{p\,txt}$ arm aeth Chr$^{316.\,317.\,318}$ (*οι πνευματι θεω λατρευοντεσ, τουτεστιν οι πνευματικωσ λατρευοντεσ*) Thdrt$^{2,1047\,ed}$ al Or$^{int\,2,68.\,230}$ et^{3,837} et$^{4,487.\,489}$ Victorin Ambrst al | *και ουκ εν σαρκι*: D^{gr}E^{gr} *και ου σαρκι*

4. *και εν σαρκι* (Victorin *quamquam ego habeam etiam in carne fiduciam*, vg *quamquam ego habeam confidentiam et in carne*, demid *quamquam et ego hab. conf. in carne*, atque etiam vg^{ms} ap Ln om *et* ante *in carne*. Cf Lc^{brug} „*Non est transferenda coniunctio* et *ex fine in principium*“.): D*E*FG 4. 30. 73. 74. a^{scr} n^{scr} o^{scr} d e f g om *και*. In C post *καιπερ εγω εχων πεποιθησιν* rasura incipit, in qua C^{2} reposuit *τοιαυτην εχων εν κυριω*. | *ει τισ*: FG f g fu Lcif^{198} add *δε* | *αλλοσ*: F^{gr}G^{gr} 37. al pauc *αλλωσ* ... DEFG 73. 74. a^{scr} it vg go syr^{p} Victorin al ante *δοκει* pon ... 46. 109. syr^{sch} ar^{e} Bas$^{regg\,349}$ Lcif Ambrst om

5. *περιτομῃ*: ς^{e} 1624. 1633. ς al (non Wtst nec Gb Sz) *περιτομή*, ut et. Eus$^{ps\,359}$ et alibi ediderunt. Nec aliter cdd^{pler} ap Scri. | *βενιαμειν* cum ℵABL 37* 47. go Euthal^{cod}. Similiter FGKP al$^{3\,scri}$ cop *βενιαμην* ... ς *βενιαμιν* cum DE al pler | *νομον*: FG praem *τον*

Ga 1, 13 s *ρισαῖοσ,* 6 *κατὰ ζῆλοσ διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην*
τὴν ἐν νόμῳ γενόμενοσ ἄμεμπτοσ. 7 *ἅτινα ἦν μοι κέρδη, ταῦτα*
ἥγημαι διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν. 8 *ἀλλὰ μενοῦνγε καὶ ἡγοῦμαι*
πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆσ γνώσεωσ Χριστοῦ Ἰησοῦ
τοῦ κυρίου μου, δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην, καὶ ἡγοῦμαι σκύβαλα
ἵνα Χριστὸν κερδήσω, 9 *καὶ εὑρεθῶ ἐν αὐτῷ, μὴ ἔχων ἐμὴν δι-*
καιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεωσ Χριστοῦ, τὴν ἐκ
θεοῦ δικαιοσύνην, ἐπὶ τῇ πίστει, 10 *τοῦ γνῶναι αὐτὸν καὶ τὴν*

---

6. *ζηλοσ* cum ℵ*ABD*FG ... ς *ζηλον* cum ℵcDbetcEKLP al omnvid Baseth 265 Euthalcod etc | *την εκκλησιαν*: D*FG om *την* ... FG 122. f g vg armcdd mg etedd amst const Augserm 169 Ambrst add *θεου* (122. *του θεου*)

7. *ατινα* cum ℵ*AG 17. d e g Euthalcod Cyrador 53 (totum locum affert) et582 etact 43 Lcif198 (affert vv. 4—11) Ambps 118 (1,1058 etluc sed sine praegressis). Etiam Victorinvid ... Ln praem [*αλλα*], ς Ti *αλλα* cum BD*, *αλλ*(ς) c. ℵcDcEF(*αλλι τινα*)KLP al pler Didtri2 Baseth 263 Chr Thdrt Dam. Item *sed* f vg go syrutr cop arm Augserm 169 al. | *ην μοι* cum ℵADgrEgrFgrGKLP al pler g go cop syrutr Didtri2 Baseth 265 Chr Euthal cod Cyrador 53. 140. 582 al mu (et. Damparis) Victorin ... Ln *μοι ην* cum B 7. 55. 123. 238. al8 scr d e f vg catcom Thdrt2,71. 3,307 et ad h. l. Lcif198 al | *δια τον* (kscr al pauc Damparis om) *χριστον*: catoxon ad Mc 10, 24 *δια των χρηστων*. Cf supra ad 1, 21.

8. *μενουνγε* cum ℵAP 17. 37. kscr oscr al sat mu cop Didtri3 Basregg 349 cod Euthalcod Thdrt2,74 Cyrador 53. 140. 582 etfid 71 Damparis Thphyl ... Gb Sz Ln Ti *μεν ουν* cum BDEFGKL al50 Baseth 265 etbapt 638. 643. 664 etregg 349 ed Chr Thdrt3,307 et ad h. l. Dam ad h. l. Oec ... arm aeth non exprim | *και ηγουμαι* et. ℵc Didtri3 Baseth 265 etregg 349 etc ... ℵ* 80. f vgcle fu demid allachm (non am tol) go cop aeth Cyrador 53 et fid 71 Lcif198 al om *και* | *χριστου ιησου*: Ln praem *του* cum B Thdrt ... AKP al plus12 f vg go syrsch aethpp Didtri3 Baseth 265 (non item regg 349) Chr325 Euthalcod Cyrador 141 etc *ιησου χριστου* | *μου*: AP 8pe demid harl* syrp arm aeth Didtri3 Baseth 265 etregg 349 (non itembapt 643. 664) Cyrador 53. 141. 582 al Lcif al *ημων* | *ηγουμαι σκυβαλα* sine *ειναι* cum ℵ*BD*FG 17. d e f g vg cop syrsch arm aeth Serapmanich 61 (Gall5) Damparis (Or1,337 et3,452 libere huc respicit sed hac in re non probat) Orint2,471 Lcif198 Victorin al ... ς (Gb°) Ti add *ειναι* cum ℵcADcEKLP al pler syrp go Didtri3 Baseth etregg etbapt Chr325 Euthal cod Cyrador ter al mu Augserm 169 etalib :: *ειναι* post *ζημιαν* tantum non fluct

9. *εμην*: ℵ* (nonc) post *δικαιοσυνην* pon ... L 61. oscr om | *εκ* (L 73. cscr 115. Chr325. 328 add *του*) *νομου*: 17. *εν νομω* | *επι τη πιστει*: D* E* *εν πιστει*, item it vg etc *in fide* ... syrsch are non exprim. Praeterea ista verba passim cum seqq coniunguntur, ut LP al permu syrP Baseth 265 etbapt 643. 664 Chr328 (*επι τη πιστει, φησι, του γνωναι αυτον*) etc, non item Lcif Victorin Ambrst al.

δύναμιν τῆσ ἀναστάσεωσ αὐτοῦ καὶ κοινωνίαν παθημάτων αὐτοῦ, Gn 6, 7
συνμορφιζόμενοσ τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, 11 *εἴπωσ καταντήσω εἰσ*
τὴν ἐξανάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν.
12 *Οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον ἢ ἤδη τετελείωμαι, διώκω δὲ εἰ κατα-*
λάβω, ἐφ' ᾧ καὶ κατελήμφθην ὑπὸ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 13 *ἀδελφοί,*

10. *αναστασεωσ* et. ℵ^c ... ℵ* *γνωσεωσ*, 3. *πιστεωσ* | *αυτου* prim: D^gr* om | *κοινωνιαν* cum ℵ*AB ... ς Ti *την κοι.* cum DEFGKLP al omn^vid Bas^2,159 Chr Euthal^cod Thdrt etc | *παθηματων* cum ℵ*B ... ς Ln Ti *των παθημ.* cum ℵ^cADEFGKLP al omn^vid etc | *συνμορφ-* cum ℵ(* et^c) D* ... B* *συμορφ.*, ς Ln Ti *συμμορφ-* cum AB^corr D^c EKLP etc ... FG *συνφορτ-* (vide post) | *συνμορφιζομενοσ* (Gb″) cum ℵ*ABD*P 17. 67** 71. (113** *συμμορφαζομ.*) Or^1,438 codd Bas^2,159 Euthal^cod (item huc respicit Macar^hom 10 ap Gall^7,88 - *συμμορφιζομενη τω θανατω αυτου*) ... ς *συμμορφουμενοσ* cum ℵ^cD^cEKL al pler Or^edd Bas^spir sa 28 Chr Thdrt al ... FG *συνφορτιζομενοσ*, item *cooneratus* d e g go Lcif^198 (idem latere vdtr in scriptura codicis clarom ap Ir^int 809 *cuihonoratus:* cumhonoratus? Editum est *conformis*, sed codd al^2 *cooperatus* et^1 *commemoratus*), Victorin *particeps oneris* (pergens *mortis eius*)

11. *την εκ νεκρ.* (Gb′) cum ℵABDEP 17. 31. 71. 73. 80. 137. 213. d e f g vg (Latini *quae est ex [a] mortuis*) go syr^utr Bas^spir sa 28 Chr Euthal cod Dam Ir^int 309 Or^int 4,459 Tert^res carn 23 Lcif^198 etc. Praeterea F^gr G^gr *των εκ νεκρ.* ... ς (= Sz) *των νεκρ.* cum KL al pler (g sub *aut*) arm cop Thdrt Thphyl

12. *ουχ*: F *ουκ* | *ελαβον* et. Clem^129 Eus^ps 108 al mu Tert^res carn 23 Or^int 4,459. 675 Victorin Hil^245 etc ... D*EFG d e f g Ir^int 288 Ambrst auct sing cleric add *η ηδη δεδικαιωμαι* (FG^2 *δικαιωμαι*, G* *δικαιομαι*. Sed in G g iam *τετελειωμαι* scriptum erat, quo signis improbato substitutum *δικ.*) ... go pro *τετελειωμ.* substituit *δεδικ.* | *διωκ. δε ει* sine *και* cum ℵ*D*E*FG 39. 112. d e f g Macar^142 (Gall^7) Tert^res carn 23 Or int 4,459 Hil^51. 289. 245 Victorin Ambrst al mu, nec magis *και* exprim syr^sch cop arm aeth go ... ς Ln Ti add *και* cum ℵ^cABD^cE**KLP al pler syr^p Clem^129 Eus^ps 108 Marc^mon 47 (Gall^8) Chr Euthal^cod Thdrt Dam | *εφ ω και* (*και* ℵ^a, ℵ* per incuriam *ει*) cum ℵABD^b et^c E**KLP al pler d e f vg syr^p Clem Chr Macar^148 Euthal^cod rell Or^int 4,459 Hil Victorin Ambrst rell ... D^gr*E^gr F^gr G 67** (nisi forte ad *και* post *δε ει* spectat) 74. g Tert^res carn om *και* | *κατελημφθην* cum ℵAB*D*FG ... ς *κατεληφθην* (L al *-λειφθ-*) cum B^cD^cEKLP etc | *χριστου ιησου* cum ℵAP 47. 73. 80. 109. 115. 120. 178. 238. c^scr f^scr al vg syr^p mg cop arm Chr^380 Ambrst Aug^serm 169 al; item ς (= Gb Sz, sed Gb′) *του χρι. ιησ.* cum KL al plu Thdrt al ... 74. 112. a^scr f syr^sch aeth^pp Euthal^cod Chr^331 *ιησου χριστου*, 108. syr^p txt *του κυριου ιησου* ... Gb Sz Ln Ti *χριστου* cum BD*E*FG 17. 179. d e g go aeth^ro Clem^129 Marc^mon 47 Mac^142 (Gall^7) Or^int 4,459 Tert^res carn 23 Victorin Hil^245 al; item D^cE** Marc^mon 86 Dam *του χριστου*

ἐγὼ ἐμαυτὸν οὔπω λογίζομαι κατειληφέναι· 14 *ἓν δέ, τὰ μὲν ὀπίσω*
ἐπιλανθανόμενοσ, τοῖσ δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενοσ, κατὰ σκοπὸν
διώκω εἰσ τὸ βραβεῖον τῆσ ἄνω κλήσεωσ τοῦ θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰη-
σοῦ. 15 *ὅσοι οὖν τέλειοι, τοῦτο φρονῶμεν· καὶ εἴ τι ἑτέρωσ φρο-*
νεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ θεὸσ ὑμῖν ἀποκαλύψει· 16 *πλὴν εἰσ ὃ ἐφθά-*
Ga 6, 16 *σαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν.*

---

13. *εγω*: D[gr*] om | P *εμαυτω* | *ουπω* cum ℵADgr*P 17. 23* 31. 47. 73. 80. al fere[35] cop syr[p] c.* (* ad *πω* pertinet) aeth Clem[129] Bas[ps 372] et regg[457] Euthal[cod] Chr[334 sem] (et[sem] *ουδεπω*) Thdrt Chron[441] Antioch[1102] Dam ad h. l. et[parall 634] al Ambrst Hier[pelag 1] ... ς Ln Ti *ου* cum BD[c]EFGKL al plu d e f g vg go syr[sch] et[p txt] arm Chr[334 bis] al Tert[res carn] Or[int 4,450] Victorin Hier[ezech 44] al | *κατειληφεναι*: F[gr]G *κατει-ληφοτα* (g *comprehendisse t comprehendentem*)

14. *τα μεν*: K add *ουν* | *οπισω*: 28. 61. 115. al[3 scr] Or[2,636] (item[1,230. 3,207]) Ath[688. 796] Bas[3,125] Antioch[1102] Dam[parall 634] *οπισθεν* | *τοισ δε*: D*FG *εισ δε τα*. Item Latini (et. Or[int 4,450]) *ad ea* (f g vg Or[int] etc) vel *in ea* (d e Hil[432] etc) | *επεκτεινομενοσ*: FG 52. *απεκτ.* | *κατα σκο-πον*: 21. 31. 37. f[scr] arm syr[p mg] *κατασκοπῶν*. Praeterea cf Tert[res carn 23] *secundum scopum persequor ad palmam incriminationis* (i. e. *αν-εγκλησεωσ* ut vdtr pro *ανω κλησεωσ*) *per quam concurrerem*. | *εισ το* cum ℵAB 17. 73. 80. Clem Euthal[cod] Cyr[ador 165] Chron[441] ... ς *επι το* cum DEFGKLP al pler Bas[ps 121] Chr Thdrt Dam ad h. l. et[parall 634] al (cf et. Petr[alex 102 can 11] *τουσ αγιουσ μαρτυρασ σπευδοντασ επι το βραβ. τησ ανω κλησ.*) | *του θεου*: F[gr]G 46. g Clem[129] (citat plene usque ad *εν χρι. ιησ.*) Novat[316] (libere „et ad brabium cursu vocationis in Christo tendentes impello“) Victorin om | *εν χριστ. ιησου* et. f vg Or[int 4,459] Victorin al (Ambrst om ista) cop syr[p] arm go etc ... D*EF[gr]G d e g *εν κυριω ιησου χριστ.*, item *in Iesu Christo* syr[sch] aeth

15. *τελειοι*: F[gr]G g add *εν χριστω ιησου* | *φρονωμεν* cum ABDEFGKP al pler etc Or[int 4,459. 675] Hil[1097] Victorin Ambrst etc ... ℵL 30. 39. 41. 55. 109. 122. n[scr] cdd ap Hier[cont pelag 1] Clem[129] *φρονουμεν*. Ita enim Hier l. l. „*Quotquot ergo perfecti, hoc sapimus*, sive *sapiamus*: diversa enim sunt exemplaria.“ (Idem vero paullo ante et[ep ad damas] *sapiamus*.) Praeterea ℵ* (delet[c]) praem *ουν* | *ο θεοσ*: D* om *ο*

16. *τω αυτω στοιχειν* sine additam cum ℵ*AB 17. 67** cop sah ap Gb aeth[ro] Thdot[anc 472] (Gall[9]: *Verumtamen ad quod pervenimus, in eo et maneamus*, ut Combefis ex antiquo cod graeco dedit) Hil[1097] Aug[ep 120] et[ioh 45] et[alib] (*verumtamen in quod pervenimus, in eo ambulemus*) Ferrand gall[11,361] al ... ς (= Gb) add *κανονι το αυτο φρονειν* cum ℵ[c]KLP al plu syr[utr] (syr[sch] *una semita procedamus et uno consensu*, syr[p] *eadem regula procedamus, idem sapiamus*) aeth[pp] (ad *τω αυτω στοιχ.* add *in una concordia*) Chr Thdrt Dam al ... DEFG 23. 31. 37. 57. 73. 80. it vg go arm Euthal[cod] Victorin Ambrst *το αυτο φρονειν*, *τω αυτω* (D[c] rell[6] f vg go arm Euthal[cod] add *κανονι*) *στοιχειν* (FG *συνστοιχειν*)

17 Συνμιμηταί μου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺσ οὕτωσ
περιπατοῦντασ καθὼσ ἔχετε τύπον ἡμᾶσ. 18 πολλοὶ γὰρ περιπα-
τοῦσιν, οὓσ πολλάκισ ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺσ
ἐχθροὺσ τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, 19 ὧν τὸ τέλοσ ἀπώλεια,
ὧν ὁ θεὸσ ἡ κοιλία καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπί-
γεια φρονοῦντεσ. 20 ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖσ ὑπάρχει,
ἐξ οὗ καὶ σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, 21 ὃσ
μετασχηματίσει τὸ σῶμα τῆσ ταπεινώσεωσ ἡμῶν σύνμορφον τῷ
σώματι τῆσ δόξησ αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν
καὶ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα.

IV.

1 Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ
στέφανόσ μου, οὕτωσ στήκετε ἐν κυρίῳ, ἀγαπητοί.

---

17. *συνμιμηται* (B*D*FG *-μειμητ-*) cum ℵB*D*FG ... ς Ln *συμμ-* cum AB^{3}D^{c}EKLP al omn^{vid} (k^{scr} *συμιμ-*) | *ουτω* cum ℵABD*FG etc ... Ln Ti *ουτωσ* cum D^{c}EK^{sil}L^{sil}P etc

18. *ελεγον*: D^{gr*} *ελεγομεν* | *νυν* (37. *νυνι*) *δε και* et. Lcif^{195} Victorin Ambrst: D^{gr*}E* 55. om *και* | FG *εκθρουσ*, A *εχχθρουσ*

20. *γαρ* et. cop syr$^{p\ txt}$ Victorin etc: 80. d e f g m^{39} vg go syr^{sch} et$^{p\ mg}$ arm aeth Ir$^{int\ 308}$ Clem^{554} Or^{3,693} et (*και ημων δε*) ^{459} et$^{int\ 2,58.\ 191.\ 292}$ Eus^{theoph} ap Mai^{147} et$^{ps\ 594}$ Ps-Ath$^{2,57.\ 90}$ Chron^{441} Chr^{344}com (non ^{341}txt) Thdrt^{3,93} (non ad h. l.) al Cyp$^{285.\ 308}$ Hil$^{403.\ 545.\ 1099}$ Ambrst al *δε*

21. *συνμορφον* cum ℵD*FG ... ς Ln Ti *συμμ-* cum ABD^{c}EKLP etc. Dedimus absque *εισ το* etc cum ℵABD*FG d e f g m^{39} vg go cop arm aeth^{utr} Ir$^{int\ 308}$ Or$^{cat\ cor\ 295}$ et$^{int\ 1,37.\ 4,595}$ Eus$^{mcell\ 177.\ 185}$ Ath^{818} et^{742} ex$^{cdd\ 3}$ Euthal^{cod} Cyr$^{thes\ 284}$ Antioch^{1247} Tert$^{marc\ 5,20}$ Cyp$^{235.\ 308}$ Hil $^{22.\ 1102}$ Ambrst ... ς (= Gb Sz) praem *εισ το γενεσθαι αυτο* cum D^{b} et^{c}EKLP al omn^{vi} syr^{utr} Or$^{3,548.\ 600}$ et$^{int\ 4,596}$ Caes^{80} (om *αυτο*) Epiph ^{889} Chr$^{341.\ 344}$ Chron^{441} Thdrt Dam al Victorin Aug$^{trin\ 1}$ Hier$^{cont\ iovin\ 1}$ al | *τω σωματι*: F^{gr}G^{gr} d e Ir$^{int\ 308}$ ex$^{cdd\ 2}$ *του σωματοσ*, item Cyr^{hr} ^{815} *ημασ - συμμορφουσ εποιησε του σωματοσ τησ δοξησ του χριστου* | *αυτω* cum ℵ*ABD*FGKP al^{20} Eus$^{mcell\ 185}$ Epiph^{889} Euthal^{cod} Cyr$^{thes\ 284}$ Chr^{341} ex^{cdd}, item *ei* d e g, *illi* Victorin ... ς *εαυτω* cum ℵ^{c}D^{c}EL al plu Chr$^{341.\ 345}$ Thdrt Dam al, item *sibi* f vg Hil^{1102} Amb fid^{5} al

IV. 1. *χαρα*: F^{gr}G^{gr} *χαρισ* | *στεφανοσ μου*: B* om *μου* (suppl demum B^{c}) | *ουτωσ* (sic ℵAD^{c}EFGLP al$^{7\ scr}$ etc; BD* etc *ουτω*): F^{gr}G g *και ουτωσ* | *αγαπητοι* sec: B 17. cop syr^{sch} add *μου*, item aeth *nostri* ... D* 108* d e go Victorin om

2 *Εὐοδίαν παρακαλῶ καὶ Συντυχὴν παρακαλῶ τὸ αὐτὸ φρο-
νεῖν ἐν κυρίῳ.* 3 *ναὶ ἐρωτῶ καὶ σέ, γνήσιε σύνζυγε, συνλαμβάνου
αὐταῖσ, αἵτινεσ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι μετὰ καὶ Κλή-
μεντοσ καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ
ζωῆσ.*
3, 1 1 The 5, 16 4 *Χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε.* 5 *τὸ ἐπι-
εικὲσ ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποισ· ὁ κύριοσ ἐγγύσ.* 6 *μηδὲν
μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχαρι-
στίασ τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωριζέσθω πρὸσ τὸν θεόν.* 7 *καὶ ἡ
εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν φρουρήσει τὰσ καρδίασ
ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.*

---

2. *ευοδιαν* cum ℵABDEFGKL al plu (et. syr[p mg] graece) ... ς (non item ς[e] Gb Sz) *ευωδιαν* cum P 47. k[scr] al[aliq] ut[vi]. Cf et. Lc[brug]: „Evodiam rogo. *Non scribas* Euchodiam, *addito* chi." | *συντυχήν*: hoc accentu D[c] al plu[vi], non ut ς Ln *συντύχην* ... LP 17. 37. al *συντυχειν*

3. *ναι* cum ℵABDEFGKLP al pler (omn ap Scri, omn ap Matthaei excepto 115.) it vg (d e *ita*, g *utique*, f vg *etiam*) go syr[p] arm aeth (non exprim syr[sch]: *Etiam abs te petens sum*, nec magis Or[int 4,461] *Rogo etiam te* etc ... ς (= Gb_Sz) *και* cum 115. al? Ambrst (*Et te rogo etiam*) *συνζυγε* cum ℵ[c]AD*FG ... ς *συζυγε* cum ℵ*BD[c]EKLP al omn[vid] Posuimus autem post *γνησιε* cum ℵABDE(FG)P 17. 27. 45. 47. 73. 116. 120. c[scr] o[scr] d e f g vg go cop aeth (arm *γνησιε μου και συζυγε και συ*) Euthal[cod] Isid[4,112] al Or[int 4,461] Victorin Ambrst al ... ς ante *γνησιε* cum KL al pler syr[utr] Chr Thdrt Dam al ... F[gr]G *εγνησιε γερμανε συνζυγαι*, g *carissime t notissime t proprium germane compar*, tol *charissime germane compar*. Praeterea Latini sic: *germane compar* f vg Or[int] Ambrst al, *dilectissime coniux* d e, *germane uniiuge* Victorin[bis]. Dicit autem Pelag ad h. l. *Germanus dictus est nomine, qui erat compar officii.* | *συνλαμβανου* cum ℵB*D*FG 17. ... ς Ln *συλλαμβ-* cum AB[c]D[c]EKLP al pler | *μετα και* et. cop syr[sch] Eus[hist 3,15] etc ... D*EFG 38. 49. 8[lect] d e f g vg go syr[p] arm aeth Victorin Ambrst al om *και* Item Or[4,158] *κλημησ υπο παυλου μαρτυρουμενοσ λεγοντοσ· μετα κλημεντοσ και των λοιπων συνεργων μου, ων τα* etc | *και των λοιπ συνεργ. μου* et. Or Eus[hist] etc ... ℵ* (non item[c]) *και των συνεργων μου και των λοιπων*

5. *πασιν*: A add *τοισ*

6. *αλλ*: A*[vi] *αλλα* („post *αλλ* unius litterae rasura") | *μετα* cum ADEFG KLP al omn[vi] ... ℵB *μετ*

7. *του θεου* et. Or[1,276] et[4,48. 358] et[int 2,267] et[alib] Did[tri 404] Cyr[ioh 840] etc Hil[898] Victorin Ambrst al ... A syr[p mg] Cyr[ioh 761] Procop[niceph 1,1164] Amb[fid 1] (non item[iacob 2,6,28]) Pelag[com] *τ. χριστου* | *νοηματα* et. Or[4, 358] et[cat eph 224] et[int 2,267] et[4,618. 681] Cyr[ioh 840] etc Amb[iacob 2,6,28] Ambrst al ... F[gr]G d e g m[85] tol go Victorin Chroma[matth 2,7] (Gall[6,237]) Oros

8 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δί-
καια, ὅσα ἁγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὔφημα, εἴ τισ ἀρετὴ καὶ εἴ
τισ ἔπαινοσ, ταῦτα λογίζεσθε· 9 ἃ καὶ ἐμάθετε καὶ παρελάβετε
καὶ ἠκούσατε καὶ εἴδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε· καὶ ὁ θεὸσ τῆσ Ro15,33 etc
εἰρήνησ ἔσται μεθ' ὑμῶν.

10 Ἐχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλωσ ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλετε τὸ
ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἠκαιρεῖσθε δέ. 11 οὐχ
ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον ἐν οἷσ εἰμὶ αὐτάρκησ
εἶναι. 12 οἶδα καὶ ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ
καὶ ἐν πᾶσιν μεμύημαι, καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν, καὶ περισ-
σεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι. 13 πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με. 1 Ti 1,12
14 πλὴν καλῶσ ἐποιήσατε συνκοινωνήσαντέσ μου τῇ θλίψει. 15 οἴ-

---

pelag Siric[ep 5] *σωματα*. Cf Victorin: *ecce et hic significatio est de resurrectione - corpora, inquit, vestra in Iesu Christo: in ipsius enim maiestate et virtute corpora nostra sunt, quae cum eius adventu resurgent, reviviscent, merita accipient* etc

8. *οσα δικαι. οσα αγνα*: 37. *οσ. αγνα οσ. δικαι.* | *ει τισ αρετη*: K 17. d[scr] *η τισ αρ.*, item d[scr] *η τισ επ.* | *επαινοσ* sine additam et. am* sang[palimps] tol al Clem[562] Victorin Aug[ep 231] al. Cf et. Eus[mart pal 12] *και ει τισ αρετη και επαινοσ* ... D*E*FG d e f g vg[cle] am** fu demid al Ps-Ath[lat 646] Ambrst auct[sing cleric] add *επιστημησ*, *disciplinae*

9. *ειδετε* cum ℵABD*et[c]E etc ... D[b]FGKLP al mu (4 ap Scri, 5 ap Mtth) Dam[paris] *ιδετε*. Ediderunt etiam Clem[562] Thdrt.

10. *ανεθαλετε* (syr[p mg gr] *ενθαλετε*): D* *εθαλατε* (item E *εθαλετε*: expalluit enim *αν* praepositum a D[b]) ... P 1. 4. 43. d[scr] al[5] *ανεθαλλετε*, 46. *ενεθαλετε* | *το*: FG *του*

12. *οιδα και* pri loc cum ℵABDEFGKLP al longe plu (8 ap Scri, 10 ap Mtth) d e f g r vg go syr[p] Clem[606] Or[int 4,559] al mu (et. Dam[paris]) Amb[ps 38] et[off 2] Ambrst al (Victorin *et humiliari novi et abundare*) ... ς (= Gb Sz) *οιδα δε* cum 137. al vix mu (37. ap Wtst et Treg *δε και*); 14. al cop syr[sch] arm aeth *οιδα* tantum | *και* ante *περισσευειν*: A om, nec expri syr[sch]

13. *ισχυω*: FG *ισχω* | *ενδυναμουντι* (37. *δυναμουντι*) *με* sine additam cum ℵ*ABD* 17. d e f r vg cop arm aeth Clem[606] Eus[ps 159. 285. 295. 364] et[esa 577] Victorin Amb[hexa 2] et[ps 36] Ambrst al ... ς (= Gb Sz) add *χριστω* (FG $\overline{χυ}$ pro $\overline{χω}$) cum ℵ[c]D[c]E[gr]F[gr]GKLP al fere omn g Or[int 1,141. 2,257. 461. 472] (et Or[1,205] *ινα παντα ισχυσωμεν, ενδυναμουντοσ ημασ χριστου*) Eus[ps 33. 60] Ath[834] Cyr[hr 317] Chr Euthal[cod] Cyr[luc 8,24] (Mai [223]) Thdrt Dam ad h. l. et Dam[paris] etc. Similiter addunt *χριστω ιησου* Or[4,39. 210. 357] Eus[ps 595] (et. anonymus ap Amb[2,5]), *χριστω ιησου τω κυριω ημων* Or[1,794], *ιησου χριστω* Ps-Ath[2,68]

14. *εποιησατε*: F[gr]G[gr] *ποιησαται* | *συνκοι-* cum AB*D*EFG ... ς Ln *συγ-*

46*

δατε δὲ καὶ ὑμεῖσ, Φιλιππήσιοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε
Act 17, 14 2 Co 11, 9 ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίασ, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινώνησεν εἰσ
λόγον δόσεωσ καὶ λήμψεωσ εἰ μὴ ὑμεῖσ μόνοι, 16 ὅτι καὶ ἐν Θεσ-
σαλονίκῃ καὶ ἅπαξ καὶ δὶσ εἰσ τὴν χρείαν μοι ἐπέμψατε. 17 οὐχ
ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλὰ ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα
εἰσ λόγον ὑμῶν. 18 ἀπέχω δὲ πάντα καὶ περισσεύω, πεπλήρωμαι
δεξάμενοσ παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, ὀσμὴν εὐωδίασ, θυ-
σίαν δεκτὴν εὐάρεστον τῷ θεῷ. 19 ὁ δὲ θεόσ μου πληρώσει πᾶ-
σαν χρείαν ὑμῶν κατὰ τὸ πλοῦτοσ αὐτοῦ ἐν δόξῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

κοι- cum ℵB^{c}D^{c}K^{sil}LP al certe pler | *μου τη θλιψει* cum ℵABKLP al omn^{vid} etc ... DEFG it vg etc *τη θλι. μου*

15. *δε* et. d e f g vg syr^{sch} cop go Victorin Ambrst al; r *enim* ... D^{gr*} E^{gr*} 37. 46. 72. 73. 115. 219* f^{scr} syr^{p} arm aeth^{utr} (sed aeth^{ro} om etiam *και*) Chr^{358} Thdrt om | L Euthal^{cod} *φιλιππισιοι*, item go | *ουδεμια*: D*E*F^{gr}G d e g praem *οτι* (servato *οτι* quod praecedit) | *λημψεωσ* cum ℵAB*D*FG ... ς *ληψ-* cum B^{c}D^{c}EKLP al omn^{vi} | *μονοι*: A* arm om

16. *εισ την χρειαν* cum ℵBD^{b}(non attigit^{c})E**(extra lineam)FGKLP al pler d e f g vg etc (r Ambrst Aug$^{confess\,13}$ *usibus meis*, g *in necessitatem meam t usibus meis*) ... AD*(E*) 39. 73. 80. 3^{pe} go arm aeth Ps-Ath^{2,322} Oec^{txt} Victorin (*ea quae mihi necessaria fuerant*) om *εισ* *μοι* et. d e f vg go syr^{p} aeth ... DELP al^{5} r g syr^{p} cop arm Procop$^{niceph\,2,334}$ Dam Thphyl Ambrst Aug^{confess} (Latinos vide ante) *μου*. Cf Chr^{360} *εἰπὼν εἰσ τὰσ χρείασ. καὶ οὐκ εἶπε τὰσ ἐμάσ, ἀλλ' ἁπλῶσ* etc. | D* *επεμψατε*

17. *δομα*: L al pauc *δωμα* | *αλλα* cum ABP ... ς *αλλ* cum ℵDEFGKL al certe pler | *λογον*: FG 121. 238. praem *τον*

18. *δε* (Victorin *enim*): 17. syr^{sch} om | *παρα* (P *παρ*, ℵ^{a} *απο*) *επ*. et. Ir$^{int\,251}$ Or$^{int\,2,204}$ Cyp^{214} Victorin Ambrst al ... A om | *τα*: D^{gr*}E^{gr*} *το* | *παρ υμων*: D^{gr*}E^{gr*} add *πενφθεν*, item FG d e f g r syr^{sch} Ir$^{int\,251}$ Cyp^{214} Victorin Ambrst al add *πεμφθεντα* (f r vg Victorin syr^{sch} *quae misistis*) | *οσμην*: 17. *εισ οσμ.*, item Or$^{int\,2,204}$ Ambrst *in odorem*

19. *πληρωσει* cum ℵABD^{c}E^{gr}KLP al plu cop arm aeth Chr$^{361\,bis}$ Thdrt^{cod} (Dam *πληρωση*) al ... Gb' *πληρωσαι* cum D*FG 17. 37. al^{25} d e f g r vg Chr^{362} (et.$^{mosc\,2}$) Euthal^{cod} Cyr$^{thes\,375}$ Thdrt^{ed} Thphyl Victorin Ambrst al | *πασαν χρειαν υμων*: cf Chr^{362} *πᾶσαν χρείαν ὑμῶν ἢ πᾶσαν χάριν ἢ πᾶσαν χαράν. ἀλλ ἂν μὲν ᾖ „πᾶσαν χάριν", μὴ ταύτην μόνον φησὶ τὴν ἐπὶ γῆσ ἐλεημοσύνην, ἀλλὰ πᾶν κατόρθωμα· ἂν δὲ „πᾶσαν χρείαν", ὅπερ οἶμαι καὶ μᾶλλον λέγεσθαι, τοῦτό ἐστιν ὃ δηλοῦν βούλεται* ... d e f vg Victorin Ambrst al *omne desiderium vestrum* (Vict om *vestr.*), g *omne t m desiderium t necessitatem vestr.*, contra r *omnem indigentiam vestram* | *το* (FG *του*) *πλουτοσ* (Gb') cum ℵ*ABD*FGP 17. 67** Euthal^{cod} ... ς *τον πλουτον* cum D$^{b\,et\,c}$EKL al pler Chr Cyr$^{thes\,375}$ etc | *αυτου*: D^{gr*} *υμων* | *εν δοξη* (ℵ^{a}): ℵ* om *εν*

20 τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώ-
νων, ἀμήν.
21 Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀσπάζονται
ὑμᾶσ οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. 22 ἀσπάζονται ὑμᾶσ πάντεσ οἱ ἅγιοι,
μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆσ Καίσαροσ οἰκίασ. 1, 13
23 Ἡ χάρισ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματοσ Ga 6, 18
ὑμῶν.

---

20. η δοξα (ℵc): ℵ* praem ω | των αιωνων: KL 47. 80. cattxt om

21. ασπασασθε: FG ασπασθαι

22. υμασ: FgrG g om | FG μαλλειστα, dscr μαλλιστα | δε: L 17. 115. cattxt Chrmosc2 Thdrt Thphyl Ambrst om | εκ: B απο

23. του κυριου sine ημων cum ℵABFgrGKL al plu d e g am allachm syr p txt arm Euthalcod Dam al ... ς (Gb00) add ημων cum DgrEgrP kscr al vix mu f r vgcle fu demid tol al cop syrsch etp c.* aeth Chr Thdrt al Victorin Ambrst al | μετα του πνευματοσ (Gb'') cum ℵ*ABDEFGP 6 17. 31. 47. 67** 73. 80. 118. 120. 8pe d e f g r vg cop arm aeth Euthalcod Dam Victorin Ambrst al ... ς μετα παντων c. ℵcKL al pler syrutr Chr Thdrt Thphyl Oec | υμων sine αμην cum BFG 47. f g sah (ap Gbms) Chr363 Euthalcod Victorin ... ς (Gb00) add αμην cum ℵAD EKLP al fere omn d e r vg cop syrutr arm aeth Thdrt Dam Ambrst al

Subscriptio: ℵAB 17. 135. προσ φιλιππησιουσ ... DE προσ φιλιππηνσιουσ (sed uterque 4, 15 φιλιππησιοι) επληρωθη αρχεται προσ θεσσαλονικεισ ᾱ. Item FG ετελεσθη προσ φιλιππησιουσ αρχεται προσ κολοσσαισ (i. e. -αεισ). Similiter r *explicit ad philips incip ad tessalonicenses prologus*, d *ad philippenses explicit incipit* (d**mg add *missa a roma*) *ad tessalonicenses*, f g *explicit ad philipp. incipit ad colossenses* (f *colosenses*), am al *explicit epistula* (om sanpalimps al) *ad philipp. incipit epist.* (om sanpalimps al) *ad colosenses*, fu *expl. ad philippenses inc. arg. ad thessall.*, vgms lachm *expl. ad phil. scripta de urbe roma, habet versus* CCCLXXXVIIII ... L του αγιου αποστ. παυλου επιστολη προσ φιλιππισιουσ εγραφη απο ρωμησ δι επαφροδητου, 37. al εγραφη απο ρωμησ δια (δι) επαφροδιτου, K al προσ φιλιππησιουσ εγραφη απο ρωμησ δι επαφροδιτου. Similiter alii (P non liquet) ... ς (= Gb Sz) προσ φιλιππησιουσ εγραφη απο ρωμησ δι επαφροδιτου. Confirmant απο ρωμησ BcorrKL al plu vgcd syrutr cop Euthalcod Chr Thdrt Euthal; item δι επαφροδιτου KL al plu syrutr etc, cop arabslips δια τιμοθεου και επαφροδιτου. Cf et. Euthalcod εγραφη απο ρωμησ υπο παυλου και τιμοθεου δι επαφροδιτου προσ φιλιππισιουσ. Praeterea numerantur στιχοι σή (ita KL al plu Euthal et Euthalcod), σ' (sic ℵcorr), σν' (sic 21. 134.), *versus* 389 (vgcod lachm, vide supra): item in paucis cum Euthal αναγνωσεισ β', κεφαλαια ζ'. Numerat am capp. 19, fu 17 (omissis numeris 18 et 19 ad vv. 21 et 22). In B ab ος' ad οθ' pergitur.

ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ.

I.

Eph 1, 1 etc 1 *Παῦλοσ ἀπόστολοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματοσ θεοῦ καὶ
Τιμόθεοσ ὁ ἀδελφὸσ ¶ τοῖσ ἐν Κολοσσαῖσ ἁγίοισ καὶ πιστοῖσ
Eph 1, 2 etc ἀδελφοῖσ ἐν Χριστῷ. χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ
ἡμῶν.*

---

* *προσ κολ-* cum ℵABK al mu. Formam *κολοσσαεισ* dedimus cum ℵB[c]D EFGL al sat mu (17. *κολοσαεισ*), item it vg, ut etiam ς[e] Gb Sz; contra ς Ln Ti *κολασσαεισ* cum AB*K al plu (7 ap Scri, 6 ap Mtth) Euthal[cod] atque etiam syr[p mg gr]. Etiam ℵ bis in summa pagina *κολασσαεισ*, ibidem G (bis *κολοσσαεισ*, semel *κολοσσαισ*) semel *κολασσαεισ*, semel *κολαοσαεισ* habet. Vix dubium est quin *κολασσαεισ* scriptura in inscriptione, praesertim adsumptis testibus subscriptionis, auctoritatis plus altera habet. Aliter fit 1, 2 in ipsa epistula, ubi non sine arbitrio scriptura *κολοσσαισ* cum *κολασσαισ* permutatur. Illa vero si cum gravissimis testibus ℵBD etc retinetur, nec in titulo *κολασσαεισ* scriptura fluctuantibus testibus videtur praeferenda ... DEFG *αρχεται προσ κολοσσαεισ* (de epistula quae praecedit vide supra). De Latinis codicibus vide ad finem epistulae ad Philipp. ... L al *του αγιου αποστολου παυλου επιστολη προσ κολοσσαεισ*, P [*του αγι. αποστ.*] *παυλου επιστολη προσ κολασσαεισ*, k[scr] l[scr] al *επιστολη προσ κολασσαεισ*. 120. al *η προσ κολασσαεισ επιστολη*. Etc ... ς[e] *παυλου του αποστ. η προσ κολοσσαεισ επιστολη*, ς *η προσ κολασσαεισ επιστ. παυλου*, Gb Sz *παυλου επιστ. προσ κολοσσαεισ*.

I. 1. *χριστου ιησου* cum ℵABFGLP 17. 8[pe] d e f g am fu al[lachm] cop syr[p] Euthal[cod] Synops[99] (Ath[opp 2]) Dam Ambrst Hier Cassiod[complex 79] ... ς *ιησ. χρι.* cum D[gr]E[gr]K al pler vg[cle] demid tol harl syr[sch] arm aeth Chr Thdrt Hier[philem 7,748]

2. *κολοσσαισ* (etiam ς[e] Gb Sz) cum ℵ(A hiat)BDEFGL (sed D*E *εν κολοσσαεισ*) al sat mu[vi] (3 ap Scri) d e f g vg arm Chr[370] Thdrt[cod] Thphyl. Item Clem[593] *κἂν τῇ πρὸσ κολοσσαεῖσ* et[771] *τοῖσ ἐξ ἑλλήνων ἐπιστρέφουσι κολοσσαεῦσι*, nec aliter[325. 692] ex ed[migne]. Eadem forma Herodot[7,30] Xenoph[anab 1,2,6] Strab[12] alii; in numis invenitur *κολοσσηνων* et *κολοσσηνων*, cf Eckhel[3,147] ... ς Gb'' Ln (ex errore) Ti (ex err) *κολασσαισ* cum KP 17. 37. al plus[50] syr[utr] (sed[p mg gr] *κολοσσαισ* corrupte) cop (*κολασια*) Or[1,171. 563] et[4,174] Synops[99] Chr[cod] Thdrt (Euthal[zacagn 562] *πρ. κολασσαεισ*) Suid. Eadem forma Polyaen[8,16] Herodot[cdd] Xenoph[cdd] :: videtur *κολασσαι* scriptura sensim in usum abisse. At inde non sequitur iam Paulum ita scripsisse. | *αδελφοισ*: P ante *αγιοισ κ. πιστ.* pon, item syr[sch] | *εν χριστω* cum ℵBD[c]E**KLP al pler

3 Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Phi 1, 3
Χριστοῦ πάντοτε περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι, 4 ἀκούσαντεσ τὴν Eph 1, 15 s Phi 5
πίστιν ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην ἣν ἔχετε εἰσ πάντασ
τοὺσ ἁγίουσ 5 διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖσ οὐρα-
νοῖσ, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆσ ἀληθείασ τοῦ εὐαγγελίου Eph 1, 13 2 Co 6, 7
6 τοῦ παρόντοσ εἰσ ὑμᾶσ καθὼσ καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ ἐστίν,
καρποφορούμενον καὶ αὐξανόμενον καθὼσ καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ᾽ ἧσ ἡμέ-
ρασ ἠκούσατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ· 7 καθὼσ

---

syr[p] arm aeth Chr Euthal[cod] Thdrt Dam ... Ln add *ιησου* cum AD* E*FG 17. 31. 73. d e f g vg cop (syr[sch] *ιυ χω*) Ambrst al | *πατροσ ημων* sine additam cum BDEKL 17. 39. 46. 109. 115. 177. 178. 219. 238. d[scr] k[scr] cat[txt] al[5] d e am fu harl marian sah[gb] syr[sch] et[p txt] aeth[ro] ar[bedw] Or[int 4,467] Chr[372] et[10,774]. Et Or quidem sic: „Ad Colossenses vero: *Gratia vobis et pax a deo patre nostro* dicit, et non addit: *et domino nostro Iesu Christo*". Item Chr[372] *ἀπὸ θεοῦ, φησί, πατρὸσ ἡμῶν. καίτοι ἐν ταύτῃ τὸ τοῦ χριστοῦ οὐ τίθησιν ὄνομα*, et [10,774] *κἀκεῖνό ἐστιν εἰπεῖν, ὅτι κολοσσαεῦσιν ἐπιστέλλων καὶ εἰπών· χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν, τὸν υἱὸν ἐσίγησεν καὶ οὐ προσέθηκεν ὡσ ἐν πάσαισ ταῖσ ἐπιστολαῖσ· καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ* ...... ς (= Gb Sz) add *και κυριου ιησου χριστου* cum ℵACFG al plu f g vg[cle] cop arm aeth[pp] Thdrt Dam al Ambrst; item P tol *και ιησου χριστ. του κυρ. ημ.*, demid syr[p] c.* *et Christo Iesu domino nostro*

3. *ευχαριστουμεν* ... C[2] arm[ed] *ευχαριστω* | *και πατρι* cum ℵAC[2]D[c]EKLP al omn[vid] (sed 114. *κ. τω πατρ.*) f vg arm Euthal[cod] Thdrt Dam Ambrst auct[vocat gent 1,23] ... Ln *τω πατρι* cum D*FG Chr[372], et Ti *πατρι* cum BC*. Item *patri* d e g harl** syr[utr] cop aeth[utr] ar[e] et[lips] et[bedw] Aug[unit eccl 9,368] Cassiod | *ιησου χριστου*: B om *χριστ.* | *περι υμων* cum ℵACD[c]E**KLP al pler syr[sch] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam ... Gb' Ln *υπερ υμ.* cum BD*E*FG 17. 37. 47. 73. 116. syr[p] Thphyl

4. *ακουσαντεσ*: 17. f[scr] *ακουοντεσ* | *την πιστ. υμων*: 31. 37. 39. 47. 73. 80. o[scr] al pauc add *την* | *εν χριστω* (et. ℵ[c]): ℵ*A *εν κυριω* | *ην εχετε* cum ℵACD*E*FGP al plus[15] d e f g vg cop syr[p] ar[lips] arm Euthal[cod] Ambrst al ... ς *την* (:: ex Eph 1, 15) cum D[c]E**KL al plu syr[sch] Chr Thdrt Dam al ... B plane om

6. *εν παντι*: K om *εν* | *εστιν* cum ℵABCD*E*P 17. 31. 39. 43. 71. 80. 122. 177. 238. 3[pe] 8[pe] k[scr] sah[gb] cop arm aeth ar[lips] et[bedw] Euthal[cod] Aug[ep 198] et[199] et[unit eccl 45] ([9,368]) Sedul ... ς (Gb[oo]) Ti praem *και* cum D[b et c]E**FGKL al pler d e f g vg syr[utr] Chr Thdrt Dam al Ambrst al | *και αυξανομενον* cum ℵABCD*E*FGLP al plus[30] d e f g vg sah[gb] cop syr[utr] arm ar[e] et[lips] aeth Chr[373] et[9,812] Euthal[cod] Thdrt Dam[com] Aug ter (ubi ante) Ambrst al ... ς (= Gb Sz) om cum D[b et c]E**K al plu (Dam[txt], quod nihil valet commentario contra testante) | *εν υμιν*: sic d, item D[b et c] super rasuram; vdtr D[gr*] omisisse *εν* | F[gr]G[gr] om *ησ*

7. *καθωσ* sine *και* cum ℵABCD*FGP 17. 23. d e f g vg go syr[sch] cop sah[gb]

4, 12 *ἐμάθετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου ἡμῶν, ὅσ ἐστιν*
πιστὸσ ὑπὲρ ὑμῶν διάκονοσ τοῦ Χριστοῦ, 8 *ὁ καὶ δηλώσασ ἡμῖν*
Eph 1, 15 *τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι.* 9 *Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖσ, ἀφ᾿ ἧσ*
ἡμέρασ ἠκούσαμεν, οὐ παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι καὶ
Eph 1, 8 *αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματοσ αὐτοῦ ἐν*
1 Th 2, 12 Eph 4, 1 *πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ,* 10 *περιπατῆσαι ἀξίωσ τοῦ*
κυρίου εἰσ πᾶσαν ἀρεσκίαν, ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦν-
τεσ καὶ αὐξανόμενοι τῇ ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ, 11 *ἐν πάσῃ δυνά-*
μει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτοσ τῆσ δόξησ αὐτοῦ εἰσ πᾶσαν
ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν, μετὰ χαρᾶσ 12 *εὐχαριστοῦντεσ τῷ*

---

aeth ar^{lips} et^{bedw} arm (?) Euthal^{cod} Ambrst al ... ς (= Gb^{oo} Sz) add *και* cum D^{c}EKL al pler syr^{p} Chr Thdrt Dam | *εμαθετε* (FG *μαθεται*): ℵ *εμαθατε* | *απο*: 17. 80. 120. Chr^{878} Thdrt *παρα* | *υπερ υμων* cum ℵ^{c}CD$^{b et c}$EKLP al pler d e f vg go syr^{utr} cop arm aeth ar^{lips} et^{bedw} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam Sedul al (et. Ambrst^{txt} sed vide post) ... ς^{e} 1633. Gb'' Ln *υπ. ημων* cum ℵ*ABD^{gr*}F^{gr}G 3. 13. 33. 43. 52. 80. 91. 109. a^{scr*} g Ambrst^{com} (*qui eis ministravit gratiam Christi vice apostoli*) | *του χριστου*: K 8. 108* om *του* ... f vg go *Christi Iesu*

9. *και αιτουμενοι* cum ℵACDEFGLP al pler it vg rell Clem^{682} Did$^{tri\ 163}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam etc ... BK 219* Ps-Ath$^{lat\ 642}$ Arnob$^{trin\ 233}$ (teste Sab) om | *την επιγνωσιν* et. D*et^{c} Clem^{682} etc ... D^{b} 37. 61. 80. o^{scr} cat^{txt} *τη επιγνωσει*. Cf Latini: *impleamini scientia* d e, *impl. agnitione* (sed am* *in agnitione*) f vg; sed g *impl. cognitionem*

10. *περιπατησαι* sine additam cum ℵ*ABCD*FG 17. 23* 37. 39. 57. 116. 178. al aliq Clem^{682} Euthal^{cod}, item cop ... ς (= Gb Sz) Ti add *υμας* cum ℵ^{c}D^{c}EKLP al pler Chr Thdrt Dam, item arm | *αρεσκιαν* cum ℵAC DEFGP al (D^{c} *αρέσκιαν*, G *αρεσκîαν*) ... ς Ln Ti *αρεσκειαν* cum BL al pler^{vi} | *του κυριου* et. Clem^{682} Did$^{tri\ 163}$ (*περιπατουντες αξιως τοι κυρ.*): 47. f vg syr^{sch} ar^{e} Did$^{lat\ 267}$ Amb$^{spir\ 1,619}$ al *τ. θεου* (sed Ambrst *eo* pro *deo*) | *τη επιγνωσει* cum ℵABCD*E*FGP 17. 71. 73. al am tol arm Clem^{682} Euthal^{cod} Cyr$^{thes\ 286}$ Maxim$^{mystag\ 24}$; item *εν τη επιγν.* ℵ^{c} 6. 10. 31. 47. Chr$^{383.\ 384}$, *in scientia* (g *agnitione*) it vg^{cle} (et. fu demid) ... ς (= Gb Sz, sed Gb') Ti *εις την επιγνωσιν* cum D^{c}E**KL al pler Thdrt Dam Thphyl Oec

11. *της δοξης*: 17. *τ. ισχυος* | *μετα χαρας*: cum seqq coniunximus at Chr^{396} Thphyl Oec, item syr^{sch}, item D d (in utroque *μετα χαρ. ευχαρ.* unum stichum efficiunt) etc ... ς ante *ευχαριστ.* interpungit. Cui distinctioni favere vdtr P m^{5} Or$^{int\ 2,451}$ („invenio Paulum – ad Colossenses haec scribentem: *gratias agentes deo patri* etc) Ath^{175} Did$^{tri\ 63}$ ^{415} Bas$^{regg\ 471}$ Cyr$^{act\ 60}$ (qui omnes ab *ευχαριστουντες* incipiunt) | *ευχαριστουντες*: c^{c}p^{mg} eccl 32. 39. al *ευχαριστουμεν* (c^{3} *-με* quod *-μεν* legendum est) :: in usum lectionis ecclesiasticae ... B add *αμα* | *τω*

πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι ὑμᾶσ εἰσ τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων
ἐν τῷ φωτί, 13 *ὃσ ἐρύσατο ἡμᾶσ ἐκ τῆσ ἐξουσίασ τοῦ σκότουσ*
καὶ μετέστησεν εἰσ τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆσ ἀγάπησ αὐτοῦ,
14 *ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν,* Eph 1, 7
15 *ὅσ ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκοσ πάσησ κτί-* 2 Co 4, 4
σεωσ, 16 *ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ καὶ* 1, 20 Eph 1, 10

πατρι c. ABC*DEP al sat mu d e am go syr[p txt] arm[zoh] aeth Did[tri 93.415] Bas[regg 471] Cyr[act 60 et nest 187] Euthal[cod] Dam[com] (*πατερα ημων λεγει τον θεον*) Aug[ep 217] ... ℵ 37. f g m[5] vg[cle] fu al syr[sch] cop arm[usc] ar[bedw] Or[int 2,451] *τω θεω πατρι,* FG *θεω τω πατρι* ... c[3] al[50] demid harl* (syr[p] *θεω και* c.*) Ath[175] Bas[hexa 17] Did[tri 347] Thdrt al Ambrst al *τω θεω και πατρι* | *τω ικανωσαντι* c. ℵACD[c]EKLP al pler vg cop syr[utr] Or[int 2,451] Bas[regg 471 et hex 17] Did[tri 93. 415] Chr Cyr[nest] Euthal[cod] Thdrt Dam Aug[ep 217] al ... D*FG 17. 80. d e f g m[5] go arm aeth Did[tri 347] Ambrst Vig[varim 736] *τω καλεσαντι* ... Ln *τω καλεσαντι και ικανωσαντι* cum B | *υμασ* cum ℵB 4. 23. 80. 115. o[scr] am tol syr[p mg] arm (?) aeth Did[tri 415] Thphyl Ambrst ... ϛ Ln Ti *ημασ* cum ACDEFGKLP al pler d e f g m[5] vg[cle] fu demid syr[sch et p txt] cop Or[int 2,451] Ath[175] Did[tri 93 et 347] Bas[regg et hexa] Cyr[act 60 et nest] Chr Euthal[cod] Thdrt al Aug[ep 217] al | *εν τω φωτι:* C* om *εν*

13. *ερυσατο* cum B*FGP Cyr[act 60] ... ϛ Ln *ερρυσατο* cum ℵAB[c]CDEKL al certe pler etc | *ημασ:* P 19. 23. 28. 31. 45. 55. c[scr] am go *υμασ*

14. *εχομεν* cum ℵCDEFGKLP (A latet) al omn[vi] d e f g m[5] vg syr[utr] arm aeth Ath[175] Did[tri 347] Chr Euthal[cod] Cyr[thes 286. 375. 381 et act 60] Thdrt Dam al Ambrst al ... Ln[ed min] *εσχομεν* cum B cop ar[lips et bedw] (hi[3] *accepimus*) | *την απολυτρωσιν* sine additam cum ℵABCDEFGKLP al longe plu (d e tantum *remissionem peccatorum* omisso verbo *redemptionem*) f g m[5] am fu harl tol al[lachm] syr[sch] cop sah[gb] ar[lips et bedw] aeth go Ath[175] Did[tri 93. 347. 415] Chr Euthal[cod] Cyr[thes et act] al Ambrst al ... ϛ (= Gb Sz) add (:: ex Eph 1, 7) *δια του αιματοσ αυτου* cum minusc sat mu vg[cle] demid syr[p] arm Thdrt Oec (non item Ir[int 293] Bas[bapt 648] qui potius ad Eph 1, 7 respiciunt) | *την αφεσιν:* f vg[six] syr[sch] Cyr[thes 286] Ambrst al praem *και* ... D[gr*] Cyr[apol 197] om (d e om *την απολυτρω.*)

15. *οσ:* F[gr]G[gr] o

16. Hunc versum cum verbis quae praecedunt *πρωτοτοκοσ πασησ κτισεωσ* om Mcion teste Tert[marc 5,19]: „Si non est Christus primogenitus conditionis, ut sermo creatoris, per quem omnia facta sunt et sine quo nihil factum est, si non in illo condita sunt universa in caelis et in terris, visibilia et invisibilia, sive throni sive dominationes sive principatus sive potestates, si non cuncta per illum et in illo sunt condita - haec enim Mcioni displicere oportebat -, non utique tam nude posuisset apostolus: *et ipse est ante omnes.*" | *τα παντα:* K 73. 118. om *τα* | *εν τοισ ουρ.* (Or[3,788] Eus[dem 218] Cyr[act] *εν τω ουρανω*) sine *τα* c. ℵ*BD*E*FGP 17. 37. Or[3,226. 766 788] Cyr[thes 287. nest 187. act 60], item

ἐπὶ τῆσ γῆσ, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε κυριότητεσ
εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι. τὰ πάντα δι᾽ αὐτοῦ καὶ εἰσ αὐτὸν ἔκτισται,
17 καὶ αὐτόσ ἐστιν πρὸ πάντων καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκεν,
Eph 1, 23 1 Co 15, 20 18 καὶ αὐτόσ ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματοσ, τῆσ ἐκκλησίασ· ὅσ
ἐστιν ἀρχή, πρωτότοκοσ ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸσ
2, 9 Eph 1, 10 2, 16 πρωτεύων, 19 ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησεν πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι
20 καὶ δι᾽ αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰσ αὐτόν, εἰρηνοποιή-
σασ διὰ τοῦ αἵματοσ τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, δι᾽ αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆσ

---

omnia (*universa*) *in caelis et in terra* d e f g vg (am - *et in caelis et*) Tert[marc 5,19] (vide ante) Amb[luc 2] (1,1286) Hil[237. 976. 1304] Ambrst al ... ς Ti τα εν τ. ουρ. cum ℵ^c AD^c E** KL al pler arm go Or[3,727] Syn[antioch] (Routh[3,293]) Eus[dem 210. 218. 220] et[mcell 135. 174. 195] et[alib] (et. Mcell[eus 45]) Cyr[hr 161] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al, item Or[int 1,98] (*sive quae in caelo sive quae in terra*) et[1,71. 191] (bis *quae in caelis sunt et quae in terra*) Victorin[ari 1] (Gall[8,165]) al; item C Mcell[eus 48] Ath[175] al τα τε εν etc | και επι cum ℵ*B Or[3,226. 766. 788] Cyr[thes] et[nest] et[act 60], item d e f g vg Tert[marc 5,19] Hil[ter] Amb[luc] Ambrst al ... ς και τα επι et Ln και [τα] επι cum ℵ^c ACDEFGKLP al omn[vi] etc. Libere totum locum affert Bas[hex 5]: οτι εν αυτω εκτισθη τα παντα, ειτε ορατα ειτε αορατα, ειτε θρονοι ειτε κυριοτητεσ, ειτε αρχαι ειτε εξουσιαι, ειτε δυναμεισ, ειτε αγγελων στρατιαι ειτε αρχαγγελων επιστασιαι. Similiter Or[3,226. 766. 788] Eus[dem 120] et[alib] al ειτε ορατα ειτε αορατα. | τα ορατ. κ. τα αορατα: 37. τα αορ. κ. τα ορατ. | δι αυτου κ. εισ αυτον: 37. εισ αυτ. κ. δι αυτ. | εκτισται (C εκτισαι): FG κεκτειστai | Ln εἴτε ἐξουσίαι (τὰ πάντα - τοῦ σώματοσ, τῆσ ἐκκλησίασ), ὅσ ἐστιν

17. τα παντα: DEFG 17* arm om τα | εν αυτω: F[gr]G[gr] om εν, item *et omnia illi constant* Or[int 1,89], *et omnia ipsi constant* Hil[237. 976. 977. 1096]

18. η κεφαλη: 17. 47. arm om η. Cf Or[1,692] επει χριστοσ κεφαλη εστι τησ εκκλησιασ. | οσ εστιν: F[gr]G 37. ο εστιν, item g *qui t quod est* | αρχη: 17. 19. 24. 46. 55. 73. Chr[898] Oec[com] απαρχη ... B 47. 67** b[scr] η αρχη | εκ των νεκρων et. ℵ^c Or[3,226] Mcell[eus 12] Ath[482] etc, item *primogenitus ex mortuis* Ir[int 148] Or[int 4,467] Cyp[285] Hil[41. 976] Ambrst al ... ℵ* Eus[mcell 55] (ex[cod]) Ir[int 220] (*primogen. mortuorum*) om εκ

19. ευδοκησεν cum ℵBCFGKL al plu Perat[hipp 194] Or[4,18] Eus[dem 226] Epiph[888] Thdrt al ... ADEP al mu Monoimos[hipp 270] Eus[ps 354] Chr Euthal[cod] Cyr[fid 109] et[apol 197] Dam ηυδοκ.

20. αποκαταλλαξαι: A -ξη | δι αυτου sec cum ℵACD^b et^c EKP al longe plu syr[utr] cop ar[bedw] go Chr[899] Thdrt Dam. Sic Chr: ἵνα μὴ νομίσῃσ ἐν (rectius ut[vi] cat[310] πέντε) εἶναι μηδὲ τὸν σταυρὸν εἶναί τι καθ᾽ ἑαυτό, λέγει· δι᾽ ἑαυτοῦ. Paullo ante est: διὰ τοῦ αἵματοσ, φησί, τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ δι᾽ αὐτοῦ, εἴτε τὰ etc). Cf et. Eus[ps 528] γέγραπται δὲ σαφῶσ - καί· εἰρηνοποιήσασ δι᾽ αὐτοῦ τὰ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ καὶ τὰ ἐπὶ etc, idem[luc] (ap Mai[164]): οἷον καὶ ὁ τοῦ θεοῦ υἱὸσ εἰρηνοποιήσασ τὰ πάντα δι᾽ ἑαυτοῦ τά τε ἐν οὐρανῷ καὶ τὰ ἐπὶ τ. γῆσ ... Gb° Ln(ed min

γῆσ εἴτε τὰ ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ. 21 καὶ ὑμᾶσ ποτὲ ὄντασ ἀπηλλοτριω- Eph. 4, 18 2, 16
μένουσ καὶ ἐχθροὺσ τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖσ ἔργοισ τοῖσ πονηροῖσ, νυνὶ
δὲ ἀποκατήλλαξεν 22 ἐν τῷ σώματι τῆσ σαρκὸσ αὐτοῦ διὰ τοῦ 5, 27 1, 4
θανάτου, παραστῆσαι ὑμᾶσ ἁγίουσ καὶ ἀμώμουσ καὶ ἀνεγκλήτουσ
κατενώπιον αὐτοῦ, 23 εἴγε ἐπιμένετε τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ
ἑδραῖοι καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ τῆσ ἐλπίδοσ τοῦ εὐαγγελίου οὗ
ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντοσ ἐν πάσῃ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὗ Eph 3, 7
ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλοσ διάκονοσ.

---

per errorem habuerat) om cum BD*FGL 10. 23* 31. 47. 57. 73. 80. f scr al pauc (et. cat[txt]) it vg sah[gb] arm aeth ar[lips] Or[4,446] (*και το· ειρηνηποιησασ δια του αιματοσ του σταυρου αυτου, ειτε τα επι τησ γησ ειτε* etc) et[cat eph 150] et[cat luc 86] et[int 2,186] („sicut et apostolus dicit quia *pacificavit per sanguinem crucis suae sive quae*“) [239. 3,943] (*pacem faciens per sanguinem crucis suae sive super terram sive in caelis*) Euthal[cod] Cyr[apol 197] et[fid 109] Thphyl Ambrst al | *επι τησ γησ*: B om *τησ*. Cf et. Or[2,760]: *ειρηνοποιησασ δια του αιματ. αυτου τα εν ουρανοισ και τα επι γησ.* | *εν τοισ*: L al[25] Chr[389 sem] Thdrt Dam *επι τοισ*

21. FG *εκθρουσ* | *τη διανοια*: D*E*FG fu *τησ διανοιασ* (P *τησ διανοια*), praetereaque FG f g add *υμων*. Item d e m[87] Hil[240] *sensus eius*. Cf et. Ir[int 310] *inimici cogitationi* (edd[vet] *-onis*) *eius*, Ambrst *inimic. consiliorum eius*; Tert[res carn 23] „docet apostolus Colossensibus scribens *mortuos fuisse nos aliquando, alienatos et inimicos sensus domini, cum in operibus pessimis agebamus*“, sed[marc 5,19] „ita et *nos quondam alienatos et inimicos sensu in malis operibus creatori redigit in gratiam*“ | *νυνι*: D*FG *νυν* | *αποκατηλλαξεν* (P al pauc *απεκατ.*) cum ℵACD[c]EKLP al omn vi f vg syr[utr] cop rell Chr Euthal[cod] Cyr[nest 142] Thdrt Dam al (cf ante Tert[marc]) ... Ln *αποκατηλλαγητε* cum B; 17. *αποκατηλλακηται* ... D*F[gr]G d e g m[87] go Ir[int 310] Ambrst al *αποκαταλλαγεντεσ*

22. *τησ σαρκοσ*: Mcion om, teste Tert[marc 5,19]: „Nam et supra *reconciliari nos* ait *in corpore eius per mortem*: utique in eo corpore in quo mori potuit per carnem“. | *σαρκ. αυτου* et. Ir[int 310] etc ... F[gr]G g om *αυτου* | *δια του θανατου* sine additam cum BCDEFGKL al plu d e f g vg go syr[p txt] Chr[404 bis] Cyr[nest 142] Thdrt Dam Tert[marc] Ambrst al ... ℵAP al[25] m[87] cop syr[sch] et[p c.*] arm aeth ar[bedw] Chr[405] Euthal[cod] Ir[int 310] add *αυτου*, hinc Ln [*αυτου*] | *παραστησαι*: d e g m[87] *exhibete* (m *-bite*). Praecedit enim: *nunc autem reconciliati* –. Similiter Ambrst: *nunc autem reconciliatos – exhibere oportet* etc

23. *και μη*: 17. om *και* | *ου ηκουσατε*: K om | *εν παση* cum ℵ*ABCD*FG 17. 37. 39. 80. o[scr] arm Chr[406] ... ς (Gb[00]) add *τη* cum ℵ[c]D[c]EKLP al pler Euthal[cod] Thdrt Dam al | *υπο τον ουρανον*: FG 4* 74. a[scr] *υπ ουραν.* | *διακονοσ* cum BCDEFGKL al fere omn it vg syr[sch] et[p txt] cop arm Chr Thdrt Dam al Ambrst al ... ℵ*P *κηρυξ και αποστολοσ*, A syr[p [illegible]] *κηρ. και αποστ. και διακονοσ*, Euthal[cod] *διακονοσ και αποστολοσ*, aeth *κηρ. και διακ.*

24 *Νῦν χαίρω ἐν τοῖσ παθήμασιν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώματοσ αὐτοῦ, ὅ ἐστιν ἡ ἐκκλησία,* 25 *ἧσ ἐγενόμην ἐγὼ*
Eph 3, 2 3, 5. 9 *διάκονοσ κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰσ ὑμᾶσ πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ,* 26 *τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, νῦν δὲ ἐφανερώθη τοῖσ ἁγίοισ αὐτοῦ,* 27 *οἷσ ἠθέλησεν ὁ θεὸσ γνωρίσαι τί τὸ πλοῦτοσ*
Eph 1, 18 *τῆσ δόξησ τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖσ ἔθνεσιν, ὅσ ἐστιν Χριστὸσ ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπὶσ τῆσ δόξησ,* 28 *ὃν ἡμεῖσ καταγγέλλομεν νουθετοῦντεσ πάντα ἄνθρωπον καὶ διδάσκοντεσ πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χρι-*

---

24. *νυν* et. Amb[ps 118] ([1076]) Aug[ioh 108] (uterque: *Nunc gaudeo* etc) al: D* E*FG d e f g vg Ambrst al praem *οσ* (praegresso -*ονοσ*) | *παθημασιν* sine additam cum ℵ*ABCDEFGKLP al plu it vg syr[sch] cop ar[lips] (g *in quibus patior*) Thdrt Dam al Ambrst al ... ς (= Gb Sz) add *μου* cum ℵ[c] al mu syr[p] arm aeth Chr Euthal[cod] Cyr[fid 71] al | *υπερ υμων* (et. ℵ[a]) ℵ*L 37* om *υπερ* | *ανταναπληρω*: FG 48. 46. 108* k[scr] *αναπληρω*. Cf et. Or[1,208] *τοισ αναπληρουσι τα υστερηματα των παθηματων του χριστ.* | *εν τη*: FG om *τη* | *αυτου*: D[gr*] om | *ο εστιν* cum ℵABD[b et c]FG KLP etc ... CD*E* al[10] Euthal[cod] *οσ εστ.* | *η εκκλησια*: D* 109. d[scr] om *η*

25. *εγω*: ℵ*(non item[c])AP 17. 31. 71. 120. 2[pe] arm add *παυλοσ*

26. *νυν* cum ℵBCFGP 17. 37. 47. al[10] Clem[683] Did[tri 340] ... ς Ti *νυνι* cum ADEKL al longe plu Eus[mcell 99. 101] Chr Euthal[cod] Cyr[fid 71] Thdrt Dam | *νυν* (*νυνι*) *δε*: 23. 37. 47. 49. 80. k[scr] al plus[5] arm Clem[683] Did[tri 197] *ο νυν*, Euthal[cod] *ο νυν δε* ... 37. Did[tri] Hil[518] *νυν* | *εφανερωθη*: D[gr] *φανερωθεν* (E corrupte *ἐφανερώθεν*) mixtis D*et[c]) | *αγιοισ*: F[gr]G g *αποστολοισ*

27. *τι το πλουτοσ* cum ABD[b et c]EKL (FG *το πλουτοσ* omisso *τι*, D[gr*] *τον πλουτον* omisso *τι*) al plus[40] Clem[683] Eus[mcell 99. 101] Thphyl[com] Oec ... ς *τισ ο πλ.* cum ℵCP al sat mu Chr Euthal[cod] Cyr[fid 71] Thdrt Dam | *τουτου* et. ℵ[c] Clem[683] Eus[mcell bis] ... D*FG d e f g Hil[518] Ambrst *του θεου*, item arm Cyr[fid 71] *αυτου* ... ℵ* Clem[683] Chr[412] (non[414]) *τοι* | *οσ εστιν* cum ℵCDEKL al pler Eus[mcell 99. 101] Chr Euthal[cod] Cyr[fid 71] Thdrt Dam ... Ln *ο εστιν* cum ABFGP 17. 47. 67**. Item *quod est* it vg etc

28. *και διδασκ. παντ. ανθρωπον*: L 47. 67** 73. 109. 8[pe] f[scr] al pauc Euthal[cod] hal ar[lips] om, item Clem[683] *γραφει· νουθετουντεσ παντα ανθρωπον εν παση* (male edider. *πᾶσι*) *σοφια, ινα* etc ... D*E*FG 17. 38. 39. 48. 49. 55. 72. f[scr] d e f g aeth ar[bedw] Clem[326] Ambrst al om *παντ. ανθρωπ.* (syr[sch] ar[e] om *παντ. ανθρ.* prim loc) | *σοφια*: FG d e f g add *πνευματικη* | *παραστησωμεν*: P 37. -*σομεν* | *χριστω* cum ℵ*ABCD*F[gr]G 17. al[5] d e g ar[lips] Clem[326. 683] Euthal[cod] Ambrst ς

στῷ· 29 εἰσ ὃ καὶ κοπιῶ ἀγωνιζόμενοσ κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ 1 Ti 4, 10
τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

II.

1 Θέλω γὰρ ὑμᾶσ εἰδέναι ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω ὑπὲρ ὑμῶν καὶ 4, 13
τῶν ἐν Λαοδικίᾳ καὶ ὅσοι οὐχ ἑόρακαν τὸ πρόσωπόν μου ἐν
σαρκί, 2 ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, συμβιβασθέντεσ
ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰσ πᾶν πλοῦτοσ τῆσ πληροφορίασ τῆσ συνέσεωσ, 1, 27
εἰσ ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ, Χριστοῦ, 3 ἐν ᾧ εἰσὶν πάν-

(= Gb Sz) add ιησου cum ℵ^{c}D$^{b et c}$EKLP al pler f vg go cop syr^{p} (et sch ar^{bedw} et^{e} praem) arm aeth Chr^{412} et$^{ter\,415}$ (sed ibidem^{semel} om) Thdrt Dam Pelag al

29. εισ ο: FG εν ο (sic), d e f g vg *in quo*

II. 1. γαρ: 4. 10. 37. 47. 80. 115. 116. syr^{sch} et$^{p\ mg}$ Dam Sedul δε (aeth *et* –) ... arm om | υπερ cum ℵABCD^{b}P 17. 31. 71. 73. 114. 118. syr sch et^{p} Euthal^{cod} Cyr$^{thes\,287}$ ... ς Ti περι cum D$^{*et c}$EFGKL al pler Chr Thdrt Dam al | λαοδικια cum ℵAB*CD*FGKLP al mu (3 ap Scri) ... ς Ln Ti -κεια cum B^{3}D^{c}E al plu. Praeterea 10. 31. 73. 118. syr^{p} c.* add και των εν ιεραπολει | εορα- cum ℵ$^{*et c}$CD^{c}EP al aliq (3 ap Scri) ... ς Ln Ti εωρα- cum ABD*FGL (K?) al plu^{vi} | -ρακαν cum ℵ* ABCD*P Euthal^{cod} Thdrt^{cod} ... ς -ρακασι cum ℵ^{c}D^{c}EKL al omn^{vi} Chr Thdrt Cyr$^{thes\,287}$ Dam | εν σαρκι (et. ℵ^{a}): ℵ* om

2. συμβιβ- cum ℵABD^{c}EKLP al omn^{vi} ... Ti συνβιβ- cum CD*. Item -βασθεντεσ cum ℵ*ABCD*E*P 6. 10. 17. 23. 27. 57. 67** 71. 116. 177. 178. 179. it vg (*ut consolentur corda ipsorum, instructi*) syr^{sch} et$^{p\ txt}$ arm Clem^{683} Cyr$^{thes\,287}$ Hil^{1025} Ambrst (*cum fuerint instructi*) al ... ς (= Gb Sz) -βασθεντων cum ℵ^{c}D^{c}E**KL al pler syr$^{p\ mg\ gr}$ Chr Euthal cod Thdrt Dam | και εισ: D* d e Hil Ambrst om και | παν πλουτοσ cum ℵ*B Clem^{683} ... AC 17. 67** Euthal^{cod} παν το πλουτοσ, Cyr^{thes} ^{287} παν το πληθοσ ... ς παντα (D* add τον) πλουτον cum ℵ^{c}DEKLP al fere omn Chr Thdrt Dam al | του θεου χριστου cum B Hil^{1025} (*in agnitionem sacramenti dei Christi, in quo sunt omnes thesauri sapientiae et scientiae absconsi.* Quibus addit: *Deus Christus sacramentum est, et omnes sapientiae et scientiae in eo thesauri latent.*) ... D* d e Aug$^{trin\,13}$ Vig$^{varim\,781}$ τ. θεου ο εστιν χριστοσ, *quod est Christus*. Similiter aeth utr *domini, quod de Christo;* 17. arm^{zoh} Clem^{683} et^{694} του θεου του (Clem om) εν χριστω (arm add *Iesu*), Ambrst *dei in Christo*. Item ℵ* AC 4. b^{scr*} o^{scr} sah^{gb} ar^{lips} του θε. πατροσ (AC 4. add του) χριστου, item am fu al *dei patris Christi Iesu* ... Cyr$^{thes\,287}$ τ. θε. και χριστου, ℵ^{c} syr$^{p\ txt}$ του θε. και πατροσ του χριστου, 47. 73. syr^{sch} cop Chr^{416} τ. θε. πατροσ και του χριστου (cop add *Iesu*), vg^{cle} Pelag *dei patris et Christi Iesu*, demid *dei patris et domini nostri Christi Iesu*, tol *dei Christi Iesu patris et domini* ... ς (= Gb Sz) τ. θε. και πατροσ και

3 τεσ οἱ θησαυροὶ τῆσ σοφίασ καὶ γνώσεωσ ἀπόκρυφοι. 4 τοῦτο λέγω
1 Co 5, 3 ἵνα μηδεὶσ ὑμᾶσ παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ. 5 εἰ γὰρ καὶ τῇ
σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμί, χαίρων καὶ βλέπων
ὑμῶν τὴν τάξιν καὶ τὸ στερέωμα τῆσ εἰσ Χριστὸν πίστεωσ ὑμῶν.
6 Ὡσ οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν κύριον, ἐν αὐτῷ
περιπατεῖτε, 7 ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ καὶ
βεβαιούμενοι τῇ πίστει καθὼσ ἐδιδάχθητε, περισσεύοντεσ ἐν εὐχα-
4 ριστίᾳ. 8 βλέπετε μή τισ ὑμᾶσ ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆσ φιλο-

---

του χριστου cum D^{c}EKL al plu syr^{p} c.* (και post πατροσ habet*) Thdrt Dam al ... Gb Sz Ti του θεου sine additam cum D^{b}(inclusit ο εστ. χ̄ lunulis nec vero quicquam addidit)P 37. 67** 71. 80. 116. Similiter, sed non satis apparet, Euthal^{cod} του χριστου

3. σοφιασ και sine τησ c. ℵ*BCD* 17. 47. 71. 115. arm Clem^{694} Or$^{3,447\ sem\ 694}$ Eus$^{mcell\ 100.\ 178}$ Did$^{tri\ 87.\ 373}$ Euthal^{cod} Cyr$^{thes\ 287}$ et$^{glaph\ 1}$ Thphyl^{cod} ... ς Ti add τησ c. ℵ^{c}AD^{c}EKLP al pler Clem^{663} Or$^{3,174.\ 447\ sem\ 765}$ Eus$^{mcell\ 66}$ Chr Cyr$^{iulian\ 280}$ Thdrt Dam

4. τουτο sine δε (et. Ln$^{ed\ min}$) cum ℵ*A*^{vid}B Euthal^{cod} Ambrst Aug$^{ep\ 149}$ ... ς Ln$^{ed\ mai}$ Ti add δε cum ℵ^{c}A^{corr}CDEKLP al omn^{vi} it vg rell Clem$^{346\ bis}$ Chr Thdrt Dam al (8^{pe} γαρ, Lcif^{214} *hoc itaque dico*, Sedul *hoc ita dico*) | μηδεισ cum ℵ*ABCDEP 17. 23. 37. 39. 57. 71. 80. 116. a. pauc Clem$^{346\ sem}$ Euthal^{cod} ... ς μη τισ cum ℵ^{c}KL al pler Clem$^{346\ sem}$ Chr Thdrt Dam | υμασ: C ημασ | παραλογιζηται: C^{2}P 17. -γισηται | πιθανολογια: D^{b}EL 238. πειθανολ. Vertunt d e Ambrst *in subtilitate sermonis*, f vg Lcif^{214} Pelag *in sublimitate sermonum* (Lcif *verborum*). Aug$^{ep\ 149}$ *in verisimili sermone*, Tert$^{marc\ 5,19}$ *subtililoquentia*

5. αλλα: D*E* add γε | και το στερεωμα etc: d e *ut in* (corrige *et id*?) *quod deest necessitatibus* (υστερημα?) *fidei vestrae*. Similiter Aug$^{ep\ 149}$ et$^{ioh\ 98}$ *et id quod deest fidei vestrae in Christo*, Ambrst *et supplens id quod deest utilitati fidei vestrae in Christum* (et. Facund$^{lib\ 12}$ ap Sirmond^{2,791} teste Sab *et id quod deest utilitatis fidei vestrae*)

6. τον χριστον ιησουν τον κυριον: Clem^{346} ιησουν χριστ. τον κυριον, Cyr$^{act\ 48}$ τον ιησ. χρι. κυριον, vg (et. fu al) syr^{sch} *Ies. Chr. domin.*, DE τον κυριον ιησουν χριστ. (d e corrupte *domini Iesu Christi*), item 17. omisso χριστ.

7. εν αυτω et. ℵ^{c} Clem^{346} ... ℵ* om | τη πιστει (Gb′) cum BD* 17. 39. 47. 73. 115. k^{scr} d e f vg (et. am fu al) Euthal^{cod} Thphyl Archel^{592} Ambrst al ... ς εν τη πιστει cum ℵD^{c}EKLP al pler demid tol hal Chr Thdrt Dam; item AC 46. 67** 71. Cyr$^{fi.\ 172}$ εν πιστει | καθωσ: D*E* 45. 122. 219. d e f vg Ambrst al add και | εν ευχαριστια cum ℵ*AC 17. 23. 28. 37. 47. 57. 73. 116. al aliq am fu tol al^{lachm} cop aeth Euthal^{cod} Archel^{592} ... ς Ln Ti praem εν αυτη cum BD^{c}EKL al pler syr^{p} et^{sch} (*in qua exuberetis in gratiarum actione*) arm Chr^{431} Thdrt Dam (sed om^{txt} εν ευχαριστ.). Cf et. Ambrst *ambulantes in illa cum gratiarum actione*. Item ℵCD* 1. d e f vg (et. demid al) syr$^{p\ mg}$ ar^{lips}

σοφίασ καὶ κενῆσ ἀπάτησ κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων,
κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ Χριστόν, 9 ὅτι ἐν
αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν το πλήρωμα τῆσ θεότητοσ σωματικῶσ, 1, 19
10 καὶ ἐστὲ ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅσ ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσησ ἀρ- Eph 1 21
χῆσ καὶ ἐξουσίασ, 11 ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχειρο-
ποιήτῳ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματοσ τῆσ σαρκόσ, ἐν τῇ περιτομῇ
τοῦ Χριστοῦ, 12 συνταφέντεσ αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι, ἐν ᾧ καὶ Ro 6, 4
συνηγέρθητε διὰ τῆσ πίστεωσ τῆσ ἐνεργείασ τοῦ θεοῦ τοῦ ἐγεί- Eph 1, 19 s

---

Pelag praem εν αυτω ... P habet εν αυτη omissis εν ευχαριστ. Cf Lucbrug: „*Quidam libri pro* in illo *masculino scribunt femininum* in ea: *sed nequaquam est omittendum* in illo, *quod multi faciunt.*“

8. υμασ εσται cum BCKLP al omn[vid] Clem[846 sem] et[771] Or[1,817] Chr Thdrt Dam ... Ln εσται υμασ cum ℵADE Clem[846 sem] Euthal[cod]

9. σωματικωσ: et. Perat[hipp 815] (τὸ εἰρημένον· ἐν ᾧ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρ. τῆσ θεότ. σωματικῶσ (cod σωματι) et[134] πᾶν τὸ πλήρ. εὐδόκησε κατοικῆσαι ἐν αὐτῷ σωματικῶσ) Monoimos[hipp 270] (τοῦτό ἐστι τὸ εἰρημένον ὅτι πᾶν τὸ πλήρ. ηὐδόκησε κατοικῆσαι ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου σωματικῶσ) Ps-Iust[expos 18] Thdot[967] (ἐν αὐτῷ γὰρ πᾶν τὸ πλήρ.. ἦν σωματικῶσ) Or[4,12] (om[307]) et[3,128] Epiph[412. 889] Nyss[gall 6,541] Cyr glaph[304] al mu Lcif[214] Hil[773. 793. 1182] ac[saep] al mu ... Ir[gr] et[int 16] ex Valentt (και παλιν· εν αυτω κατοικει παν το πληρ. τησ θεοτητοσ) Cyp[247] Archel[593] om

10 καὶ ἐστὲ: his accentibus D[c]L etc, non καί ἔστε | οσ εστιν cum ℵACK LP al fere omn Cyr[hr 194] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al, item *qui est caput* e ([vid], errat enim Sab de d) f g vg Hil[773] Ambrst al ... Ln ο εστιν cum BDE[gr]F[gr]G[gr] 47*, item *quod est caput* d Hil[988] | η κεφαλη: D*FG om η | αρχησ (ℵ τησ αρχ.) και εξουσιασ (ℵ* εκκλησιασ, non item[c]): D[gr*]E[gr*] εκκλησιασ

11. εν ω και: F[gr]G g arm Chr[cod] om και | περιετμηθητε (DE -ετρηθητε): arm add *per fidem* | απεκδυσει: B* απεγδυσει | τ. σωματοσ sine additam cum ℵ*ABCD*E*FGP 17. 71. 73. 116. 118. 120. 178. f[scr] it vg cop ar[lips] arm aeth[ro] Clem[581] Quaest[orthod 102] (τ. σωμ. υμων omisso etiam τησ σαρκ.) Bas[spir sa 29] Ps-Ath[44] Euthal[cod] Dam al Or[int 3,947. 4,674] Hil[773. 989] Ambrst al (Cyp[278] *in exspoliatione carnis*) ... ς (= Gb Sz) add των αμαρτιων cum ℵ[c]D[b]et[c]E**KL al pler syr[utr] (sed syr[sch] *in exutione carnis peccatorum*) ar[bedw] go aeth[pp] Did[tri 145] (omisso τ. σαρκ.) Epiph (omisso τησ σαρκ.) [893] et[2,72] Bas[eth 258] et[bapt 652] Chr Thdrt al cdd ap Aug[ep 149] (*corporis carnis* vel sicut aliqui habent *corporis peccatorum carnis*). Cf Lc[brug]: „*Nec addas* peccatorum“.

12. βαπτισματι c. ℵ*ACD[c]EKLP al pler Bas[spir sa 29] et[eth 253] et[bapt 658] Ps-Ath[44] Chr[4,467] (Euthal[cod] δια του βαπτισματοσ) Thdrt Dam al. Item *baptismate* Tert[res carn 23] Hil[773. 989] ... ℵ[c]BD*FG 47. 67** 71. Bas[bapt cod] Chr[434] βαπτισμω. Item *baptismo* it vg Ambrst al ... Ps-Ath[44] add εισ τον αδην (affert et. quae subsequuntur: εν ω και συνηγ.) | συνηγερθητε:

Eph 2, 1. 5 ραντοσ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· 13 καὶ ὑμᾶσ νεκροὺσ ὄντασ τοῖσ πα-
ραπτώμασιν καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆσ σαρκὸσ ὑμῶν, συνεζωοποίη-
σεν ὑμᾶσ σὺν αὐτῷ, χαρισάμενοσ ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα·
Eph 2, 15 14 ἐξαλείψασ τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖσ δόγμασιν ὃ ἦν ὑπ-
εναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἦρκεν ἐκ τοῦ μέσου, προσηλώσασ αὐτὸ τῷ
σταυρῷ· 15 ἀπεκδυσάμενοσ τὰσ ἀρχὰσ καὶ τὰσ ἐξουσίασ ἐδειγμά-
τισεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσασ αὐτοὺσ ἐν αὐτῷ.

---

c Or[int 3,894. 947] *-γερθημεν* | *εκ νεκρων* cum ℵACKLP 3. 37. 47. 48. 57. 67** 72. 73. 80. al plus[20] arm Bas[eth 253] Chr Euthal[cod] Thphyl ... ς (= Gb Sz) Ln *εκ των νεκρ.* cum BDEFG 17. al plu Thdrt Dam al

13. *υμασ*: 1. 33. 35. 114. b[scr] al mu[vi] *ημασ*, item 1. al (sed pauciores vi) postea *ημων* | *τοισ παραπτ.* cum ℵ*BL 17. 23* 31. 37. 47. 73. 80. al fere[20] go Bas[spir sa 58] Chr[424] Euthal[cod] Thdrt[4,678] Tert[res carn 23 cdd] Amb[fid 3,499] ... ς (Gb°) Ln Ti praem *εν* cum ℵ[a]ACDEFGKP al plu Thdrt ad h. l. Dam al it vg Hil[204. 990] Ambrst al | *τη ακροβυστ.* et. f vg Tert[res carn] Hil[bis] Ambrst al ... D*E*F[gr]G al pauc d e g praem *εν* *συνεζωοποιησεν* (ς et ς[e] 1624. *συνεζωποι.*) ... D*F[gr]G g Tert[res carn] Hil[778. 990] sem (non item[204]) Amb[fid] al *εζωοποιησεν* (*vivificavit*) | *υμασ* sec cum ℵ*ACKL al[50] fere tol syr[utr] ar[lips] aeth Euthal[cod] Thdrt[cod] Dam Oec, item *ημασ* B 17. 37. al plus[20] Amb[fid] ... ς (= Gb + Sz) om cum ℵ[c]DEFGP al mu it vg cop arm go Chr Thdrt[ed] Thphyl Tert[res carn] Hil Ambrst al | *συν αυτω*: 37. 47. 73. 80. 109. d[scr] 8[pe] *εν αυτω* | *ημιν* cum ℵ*ABCDEF[gr]GK al longe plu (9 ap Scri) d e g go syr[utr] cop arm Chr[424] Euthal[cod] (*και ημιν*) Thdrt[4,678] Thphyl (Tert[marc 5,19] Denique, si *nos deus cum Chr. vivificavit, donans delicta nobis*, non possumus etc) Hil[204. 778] Ambrst (sed fluct lectio) al ... ς[e] (non item ς Gb Sz) *υμιν* cum ℵ[c]LP al sat mu f vg aeth[utr] Thdrt ad h. l. Dam Tert[res carn 23] Hil[990. 1067] al | *τα παραπτωματα*: DE d e syr[sch] cop arm add *ημων*, item aeth *υμων*

14. *καθ*: D* *κατ* | *τοισ δογμασιν* (17. praem *συν*) ... Hipp[dan] (Lag[157,24]) *των αμαρτιων* (sic: *απαλειψασ το καθ ημων χειρογρ. των αμαρτιων, ο ην υπεναντ. ημιν*) | *ημιν* et. ℵ[a] ... ℵ* *ημων* ... P 31. 37* *υμιν* | *ηρκεν* et. Epiph[888] Chr Euthal[cod] Dam etc ... D*FG 43. 44. 72. 74. al mu (7 ap Scri) Or[3,642] Thdrt Thphyl *ηρεν* ... P *ηρκται* | *εκ του μεσου*: A om *του*

15. *απεκδυσαμενοσ* (ita et. Or[3,556. 561. 4,155] ac[saep] et[int 2,413. 416] etc): F[gr]G g go (*exuens se carne regna et potestates diffamavit* etc) Hil[778. 990] (et[204] *spolians se carne et principatus et potestates ostentui fecit*; sed[778] et[990] *exutus carnem et potestates ostentui fecit*) Novat[galli 3,304] (de Christo refert: *exutus carnem potestates dehonestavit, palam triumphatis illis in semetipso*) Amb[luc 7,1381] Aug[ep 149] al add *την σαρκα*. item syr[sch] (*per exutionem corporis sui diffamavit* etc). Sed F[gr]G g Hil[bis] Novat (vide de his Latt ante) om *τασ αρχ. και*. Cf et. Docet[hipp 267]: *ψυχη εκεινη – απεκδυσαμενη το σωμα και προσηλωσασα προσ το*

16 *Μὴ οὖν τισ ὑμᾶσ κρινέτω ἐν βρώσει ἢ ἐν πόσει ἢ ἐν μέρει
ἑορτῆσ ἢ νουμηνίασ ἢ σαββάτων,* 17 *ἅ ἐστιν σκιὰ τῶν μελλόντων,* He 10, 1 8, 5
τὸ δὲ σῶμα τοῦ Χριστοῦ. 18 *μηδεὶσ ὑμᾶσ καταβραβευέτω θέλων
ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκίᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ ἑόρακεν ἐμβα-*

ξυλον και θριαμβευσασα δι αυτου τασ αρχασ κ. τ. εξουσ. μη ευρεθη γυμνη. | εδειγματισεν: B praem και | D* θριανβευσασ | ἐν αὐτῷ (Gb') ... ς ἐν αὐτῷ, quemadmodum G εν εαυτω. Apud Latinos: *in semetipso* d e f g vg Or[int 2,239. 4,550. 579. 608] Hil[204. 778. 990] al mu, *in ipso* Ambrst. Contra Or[1,371] et[3,178. 536. 544. 561] et[4,155. 356. 446] εν τω ([4,356] om) ξυλω, item Or[int 2,416] *in ligno crucis*, quo loco interpres de suo addidit: „licet in aliis exemplaribus habeatur *triumphans in semetipso*, sed apud Graecos habetur *in ligno*." In eundem sensum Epiph[694] scripsit: ἐν γὰρ τῷ σταυρῷ ἐθριάμβευσεν ἀρχὰσ καὶ ἐξουσίασ.

16. μη ουν τισ (c τι): 37. μη τισ ουν | η εν ποσει cum ℵACDEFGKLP al omn[vi] d e (hi[2] *vel*) f g m[62] vg (hi[4] *aut*) go syr[p] arm aeth ar[lips] Mcion epiph[319] et[378] Or[1,171] et[3,496] et[int 2,217. 224] ac[saep] Eus[dem 193] et[ps 27] Chr Euthal[cod] al mu Amb[fid resurr 1163] Aug[ep 149] Ambrst al ... B syr[sch] cop Or[4,174] Tert[marc 5,19] al και εν πο. Sed syr[sch] etiam και νουμην. και σαββ., Tert[marc] vero quater *et* pro η. | νουμην- cum ℵACDEKLP al pler Or[1,171] et[4,174] Eus[dem 193] et[ps 28] al mu, item d *numenia*, m[62] *numiniis*, am *nominiae* ... Ln νεομην- cum BFG 121. l[scr] Mcion[epiph 319. 378] Dam[parall 665], item f g vg Tert[marc] Ambrst al *neomeniae*. Item νουμηνιασ (νεομ.) cum ℵABCD[b et c]EKLP etc ... D*F[gr]G[gr] νουμηνια, νεομηνια, item Mcion[epiph 378] (sed non[ed dind] nec[319]) Dam[parall 665] εν νεομηνια | η (Mcion[epiph 319] και) σαββατων (et. D[c]) ... F[gr]G[gr] 37. 116. Dam[parall] η σαββατω, Mcion[epiph 378] (non[ed dind]) και σαββατω, et Or[int 2,217. 359. 4,665] *aut sabbato*. Item D[gr*] η σαββατου (Treg D* -τω, D[a] -του), Tert[marc] *et sabbati*

17. α εστιν cum ℵACDEF[a]KLP al omn[vi] f vg Or[1,171] et[4,174] et[int 2,224. 217. 359] et[saep] Eus[dem 193] et[ps 28] Chr Euthal[cod] al mu Aug[faust 6] Ambrst al ... Ln ο εστιν cum BF[gr]G d e g m[62] go Mcion[epiph 319. 378] Aug[ep 149] et[ioh 28] et[alib]. Cf et. Tert[marc] *quae est umbra* etc | του χριστου cum ℵ*ABCP 17. 37. al vix mu Euthal[cod] Oec ... Gb Sz Ln Ti om του cum ℵ[c]DEFGKL al longe plu (12 ap Scri) Chr Thdrt Dam Thphyl | το δε σωμ.τ.χρ.: Chr[428] οἱ δέ· τὸ σῶμα χριστοῦ μηδεὶσ ὑμᾶσ καταβραβευέτω, τουτέστιν ἐπηρεαζέτω. Eadem Thphyl. Confirmant autem coniunctionem hanc A (a το δε novum versum incipiens) B P (vdtr et. ℵ) al; item aeth: *Et non sit qui contemnat vos propter corpus Christi* ... g *corpus autem Christi estis*

18. καταβραβευετω (FG -βευτω): d e g Lcif[214] Aug[ep 149] al *convincat*, f vg m[62] *seducat*, Ambrst *decipiat*. Hier vero[1,874]: „*Nemo vos superet*, id est *Nemo adversum vos bravium accipiat:* hoc enim Graece dicitur καταβραβευετω." | εν et. ℵ[a] ... ℵ* om | θρησκια (et. Ln[ed min]) c. CDE FGP al ... ς Ti -σκεια c. ℵABK[sil]L al pler. Cf ad v. 23. | θελων: 37. teste Treg θαλλων (sed ap Scri θελλων) | αγγελων: ℵ* praem μελλοντων (no-

τεύων, εἰκῇ φυσιούμενοσ ὑπὸ τοῦ νοὸσ τῆσ σαρκὸσ αὐτοῦ, 19 *καὶ*
Eph 4, 15 s *οὐ κρατῶν τὴν κεφαλήν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἁφῶν καὶ*
συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συνβιβαζόμενον αὔξει τὴν αὔξησιν
τοῦ θεοῦ. 20 *Εἰ ἀπεθάνετε σὺν Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ*
Lv 5, 2 *κόσμου, τί ὡσ ζῶντεσ ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε·* 21 *μὴ ἅψῃ μηδὲ*
γεύσῃ μηδὲ θίγῃσ, 22 *ἅ ἐστιν πάντα εἰσ φθορὰν τῇ ἀποχρήσει,*

---

tavit ℵ^{a}) | *α* sine *μη* c. ℵ*ABD* 17. 28. 67** (non 30. teste Scri) d e m^{62} cop ar^{lips} aeth Or^{1,583} (edd ante Delar. qui adnotat: at Gelenius legit *ἃ μὴ ἑώρ.* Nil de codd. dicit.) Tert$^{marc\,5,19}$ („aliquos taxat qui ex visionibus angelicis dicebant cibis abstinendum") Or$^{int\,3,63}$ (*in his quae videt*) Lcif^{214} (*qui videtur*) cdd ap Hier^{1,874} „quidam codd" ap Aug$^{ep\,149}$ Quaest^{3097} (*quae videt*) Ambrst (*ea quae videt* sic ed^{ven}; *in his quae non videt* ed^{rom}). Sic igitur Hier$^{vall\,1,874}$ (ad Algas): *quae nec ipse vidit qui vos superare desiderat, sive videt* (*utrumque enim habetur in Graeco*) *praesertim quum tumens ambulet.* Item Aug l. l.: *Nemo vos convincat, volens in humilitate cordis et cultura angelorum* (*vel sicut vestri codices habent religionem angelorum, quae Graece θρησκεια dicitur*), *quae non vidit inculcans, vel sicut quidam codices habent, quae vidit inculcans* ...... ς (sed Gb^{00}) Ti add *μη* cum ℵ^{c}CD$^{b\,et\,c}$KLP al pler (item FG *ουκ*) f g vg go syr^{utr} arm Or$^{1,583\,delar}$ (sed vide ante) et$^{int\,4,665}$ Chr (Euthal^{cod} *μὴ*, sed om *ἃ*) Thdrt Dam al Aug et Hier (de quibus vide ante) al | *εορακεν* cum ℵB*CDEP al mu^{vi} (3 ap Scri) ... ς Ln (nesciens B*) *εωρακεν* cum AB^{c}FGK^{sil}L al longe plu | *εμβα-* ut ℵABCD^{c}EKLP etc ... D*FG *ενβα-* (37. *ενμβατ-*). Ex Latinis reddunt d e f vg Lcif^{214} etc *ambulans*, g Ambrst Quaest *extollens se*, m^{62} *ambulans extollens se* (pergens *sine causa inflatus*), Aug *inculcans* | *φυσιουμενοσ*: D^{gr*} *-νοι* | *αυτου* et. ℵ^{a} ... ℵ* *αυτων*

19. *κεφαλην* sine additam et. Ir$^{int\,311}$ Or^{1,583} etc ... D*E* d e syr^{p} arm Novat^{319} add *χριστον*. Cf Ps-Ath^{11} *προσ κολοσσαεισ - ειρηται οτι ο κρατων την κεφαλην, τουτεστιν τον χριστον, εξ ου παν* etc | *συνβιβαζ-* cum B*CDEFG ... ς Ln *συμβιβ-* cum ℵAB^{c}K^{sil}LP al certe pler | *αυξει* et. ℵ^{a} ... ℵ* 37. *αυξη*

20. *ει* sine copula cum ℵ^{a}ABCDEFGKLP al^{25} fere d e f g am fu tol al^{lachm} go cop arm aeth Chr$^{429\,sem}$ Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\,139}$ Dam al Tert$^{res\,carn\,23}$ Cyp$^{306.\,351}$ al ... ς (= Gb Sz) add *ουν* cum (ℵ* *ει αποθανετε* [sic] *ουν*) ℵ^{c} al plu m^{62} vg^{cle} syr^{p} Or$^{int\,4,665}$ Chr$^{429\,sem}$ Thdrt al Aug$^{ep\,149}$ Ambrst al. Item demid add *autem*, syr^{sch} *enim* | *χριστω* cum ℵABCDEFGKLP al plu (12 ap Scri) Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... ς (= Gb Sz) praem *τω* cum minusc (1 ap Scri) | *τι*: D*E* *διατι*. Praeterea D^{gr*}E*F^{gr}G g arm add *παλιν* ... vg Aug$^{ep\,149}$ Ambrst al *quid adhuc* | *εν κοσμω*: FG *εν τω κοσμω*, item d e m^{62} fu demid al Or$^{int\,4,665}$ Ambrst al *in hoc mundo* (non item Tert$^{res\,carn\,23}$ Cyp$^{306.\,351}$ al)

21. *μηδε* bis et. Or^{3,496}: 38. 72. 73. 74. 109. 238. al aliq Or^{4,412} et$^{int\,4,665.\,665.\,666}$ Amb (vide post) Ambrst al *μη* bis | *μη αψη μηδ. γευση μηδ. θιγησ* (Or$^{int\,4,665.\,666}$ *ne tetigeris, ne gustaveris, ne attaminaveris*, item

κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίασ τῶν ἀνθρώπων; 23 ἅτινά Mt 15, 9
ἐστιν λόγον μὲν ἔχοντα σοφίασ ἐν ἐθελοθρησκίᾳ καὶ ταπεινοφρο-
σύνῃ καὶ ἀφειδίᾳ σώματοσ, οὐκ ἐν τιμῇ τινὶ πρὸσ πλησμονὴν τῆσ
σαρκόσ.

III.

1 *Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χρι-*
στόσ ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καθήμενοσ· 2 τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ
τὰ ἐπὶ τῆσ γῆσ. 3 ἀπεθάνετε γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται
σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ θεῷ· 4 ὅταν ὁ Χριστὸσ φανερωθῇ, ἡ ζωὴ
ὑμῶν, τότε καὶ ὑμεῖσ σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.

Tert[marc 5,19] *ne attigeris, ne gustaveris*, etc): m[62] Novat[319] *ne tetigeritis neque gustaveritis neque contrectaveritis*, Amb[1,267. 300] ac[saepe] *ne tetigeritis ne attaminaveritis ne gustaveritis*, item al | K om *μηδε γευση*

22. *εισ φθοραν τη αποχρησει*: d e Ambrst *in interitum* (Ambrst add *et corruptionem*) *per abusionem*, g *in corruptionem ipso usu t per abusionem*, f vg m[62] *in interitu* (*-tum* m) *ipso usu*, Amb[1,267. 300] ac[saepe] Hier[algas] qu[10] al *ad corruptelam ipso usu*

23. *εθελοθρησκια* c. ℵCD*P al mu[vi] (3 ap Scri, 1 ap Mtth), item FG *θρησκια* ... A latet ... ς Ln Ti *-σκεια* c. BD[c]EKL al plu[vi]. Cf Act 26, 5. Reddunt d e *religione*, f vg Hil[64] al *superstitione*, g Aug[ep 149] *observatione*, Amb[1,267] *observatione religionis*, Ambrst *simulatione* (sed[ed rom] *observatione*) *religionis* | *ταπεινοφροσυνη* (Clem[584] *-συνησ* omisso *και* quod sequitur): FG d e f g vg syr[p] Hil[64] add *του νοοσ* (*sensus*), item Ambrst *animi*, m[62] go cop Aug[ep 149] *cordis* (add *cordis* et. Or[int 4,665] versu 18, non item hoc versu) | *και* ante *αφειδ.*: B m[62] Or[int 4,665] Hil[64] Ambrst Amb[1,267] om, hinc Ln [*και*]. Reddunt autem *και αφειδ.* d e *et vexationem*, Ambrst *ad vexationem*, Or[int] *per vexationem*, g *et abundantia*, f vg Hil[64] Hier[algas] qu[10] *et* (Hil om) *ad non parcendum*, m[62] *non parcendo* (ipse cod *purando*), Amb[1,267] *non in indulgentia*, Aug[ep 149] „*et vexatione corporis* vel sicut alii interpretati sunt *ad non parcendum corpori*.“ Dedimus autem *αφειδια* cum ℵB*CDEFGL al longe plu Euthal[cod] (A latet) ... Ln *-δεια* cum B[c]P al mu[vi] (3 ap Scri)

III. 1. *τω χριστω* et. ℵ[a] Clem[531] Or[1,759] etc Tert[res carn 23] Cyp[2. 59] et[308] Ambrst al ... ℵ* *εν χρι.* | *ου*: FG *που* | *ο χριστοσ*: ℵ* *ο θεοσ*, sed ipse* statim correxisse vdtr | *εστιν* (37. 116. Dam[paris] ante *ο χρι*. pon) et ℵ[a] ... ℵ* 28. 120. om

2. *τα* pri: FG *ἁ*. Cf it vg *quae sursum sunt* (g om *sunt*) | *επι τησ γησ*: 2. 45. 47. 74. a[scr] Or[3,496] om *τησ*

3. *τω χριστω*: DE om *τω* | *τω θεω* et. Clem[531] Or[2,818] et[3,558] et[4,92. 360] Eus[ps 387] etc (iidem et. antea *τω χρι.*) ... KL al[20] fere om *τω*

4. *φανερωθη*: F[gr]G g add *και* | *υμων* (Gb'') cum ℵCD*FGP (latet A) 17. 47. 52. 73. 109. 116. k[scr] cat[txt] d e f g vg go arm aeth Eus[ps 387]

Eph 5, 3 5 *Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆσ γῆσ, πορνείαν, ἀκα-*
Eph 5, 6 *θαρσίαν, πάθοσ, ἐπιθυμίαν κακήν, καὶ τὴν πλεονεξίαν ἥτισ ἐστὶν*
Ro 1, 18 Gal 5, 19 *εἰδωλολατρεία,* 6 *δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ.* 7 *ἐν οἷσ καὶ*
Eph 2, 3 4, 31 *ὑμεῖσ περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζῆτε ἐν τούτοισ·* 8 *νυνὶ δὲ ἀπό-*

Nyss[1,600] (hom[cant 9]) Did[lat 303] Chr[430] Euthal[cod] Cyr[ioh 174. 815] Thdrt Dam al Cyp[260. 306] Hil[1028] Ambrst al ... ς Ln Ti *ημων* cum BD[b et c]KL al pler syr[utr] cop Or[4,92] (et. *ημεισ* et *φανερωθησομεθα*) [108. 260] et[int 1,191. 4,566] (Dial[861], sed etiam sic v. 3 et postea *ημεισ* et *φανερωθησομεθα*) al Hil[257] (item post ex edd[antiq] *nos apparebimus*) Amb[bon mort 12] (sed etiam *nos apparebimus*) | *συν αυτω* et. Or[3,552. 668] et[4,92. 108] Eus[ps 387] etc: A 57. Nyss[1,600] om

5. *τα μελη* sine *υμων* cum ℵ*BC* 17. 67** 71. Clem[531] et[295 cod] Or[1,240. 616. 721] et[2,811] et[3,226] et[int 4,566] Eus[ps 191] Euthal[cod] Maxim[mystag 24] (vdtr et. Dam[com], sed[parall 645] atque etiam[paris] habet *υμων*) auct[sing cleric] (fortasse et. Tert[pudic 17]: „demonstrat et Colossensibus *quae membra mortificent super terram, fornicationem*" etc) ...... ς Ln Ti add *υμων* cum ℵ[c]AC[3]DEFGHKLP al pler it vg go cop arm aeth ar[bedw] ar[lips] Clem[295 ed] Chr[438] Thdrt Dam al Ir[int 307] Or[int 2,448. 683] et[3,961] et[4,532. 570] Cyp[70] Hil[524] Ambrst al | *πορνειαν* cum BCD[c]EK[sil]L etc ... ℵAD*FGHP al *-νιαν*. Cf ad 1 Co 6, 13 et Prolegg | *ακαθαρσιαν*: D[gr*] praem *και παθοσ επιθυμ. κακην και την πλεονεξιαν* et. Ir[int 307] Amb[ps 118] Ambrst al Clem[295] (minus accurate Clem[531] Or[1,616] nec huc in testimonium adhibendi sunt) etc. Libere et. Cyp[74] *fornicationem immunditiam et concupiscentiam malam et cupiditatem quae sunt idolorum servitus*, Tert[pudic 17] *fornicationem immunditiam concupiscentiam malam et turpiloquium* ... F[gr]G g *πλεονεξ. παθοσ επιθυμιαν* (omisso *κακην*). Pariter Hil[524] om *κακην* (reliqua accurate habet: *fornicationem immunditiam libidinem concupiscentiam et avaritiam*) | *ειδωλολατρεια* ut ℵAB*D[c]EKLP etc ... B[c]CD*H al mu *ειδωλολατρια* (C *ιδω-*), FG *ιδωλατρια*

6. *δι α* cum ℵABC[2]D[b et c]E**HKLP al omn[vi] f vg go syr[utr] arm Clem[295 531] etc Cyp[74] etc ... C*D*E*F[gr]G d e *δι ο*, item g *propter quod t quae* · *η οργη*: C*FG om *η*, hinc Ln [*η*] | *του θεου* sine additam cum B sah aeth[rom] Clem[295 codd] et[531] Cyp[74] (ep[62] ap Baluz, ep[55] ap Gersd etc) Ambrst auct[sing cleric 587] (nullo modo huc trahi potest Ir[int 307] qui nec *δι α ερχ. η οργ. τ. θε.* affert); item exempl unde D exscriptus est (sunt enim verba *επι τ. υι. τ. απιθιασ* eodem sticho quo quae praecedunt et Graece et Latine praeter morem et invito spatio apposita) ... ς add *επι τουσ υιουσ τησ απειθειασ* (CDEFG *-θιασ*, non item ℵA HKLP), item Ln [*επι τ. υι. τ. απ.*] cum ℵACD(vide ante)EFGHKLP al omn[vi] d e f g vg syr[utr] cop arm aeth[pp] Clem[295 ed] Chr[430] (*ουκ ειπεν· εφ υμασ, αλλ· επι τουσ υι. τ. απειθ.*) Euthal[cod] Thdrt al Aug[contin 6, 816] al :: ex Eph 5, 6 ubi nemo om. Ceterum reddunt ista verba *super (in) filios incredulitatis* f vg, *super (in) filios diffidentiae* d e g fu, *in fil. infidelitatis* Aug

7. *ποτε*: P 28. om | *εν τουτοισ* cum ℵABCD*HP (E ex D*et[c] formavit *εν τοαυτοισ* deletis *το* litteris) 17. 26. 47. 71. 73. 8[pe] Euthal[cod] ... ς

θεσθε καὶ ὑμεῖσ τὰ πάντα, ὀργὴν θυμὸν κακίαν βλασφημίαν
αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματοσ ὑμῶν, 9 μὴ ψεύδεσθε εἰσ ἀλλήλουσ, 4, 22 ss
ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖσ πράξεσιν αὐτοῦ
10 καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον τὸν ἀνακαινούμενον εἰσ ἐπίγνωσιν
κατ᾽ εἰκόνα τοῦ κτίσαντοσ αὐτόν, 11 ὅπου οὐκ ἔνι Ἕλλην καὶ Ga 3, 28
Ἰουδαῖοσ, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία, βάρβαροσ, Σκύθησ, δοῦλοσ,
ἐλεύθεροσ, ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσιν Χριστόσ.
12 Ἐνδύσασθε οὖν ὡσ ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ ἅγιοι καὶ ἠγαπημέ-

εν αυτοισ cum D[c]E**FGKL al pler Chr Thdrt Dam al. Apud Latinos est *in illis*.

8. *και υμεισ* et. ℵ[a] Or[1,557] (Clem[581] *αποθεσθωσαν ουν και αυτοι*) ... ℵ* sah om | *τα παντα*: H 73. *παντα* (et 34. *απαντα*) ... FG f (g) *κατα παντα*, g *universum t secundum omnia*. Cf m[87] *Nunc autem deponite vos omnem iram, indignationem* etc. | *εκ τ. στομ. υμων*: FG f g sah cop ar lips aeth go Ambrst Vig[varim 729] add *μη εκπορευεσθω* (Ambrst Vig *Nunc autem deponite – blasphemiam; turpiloquium de* [Vig *ex*] *ore vestro non procedat*). Similiter sah; item cop, sed vdtr et. *βλασφημια* coniungere cum *μη εκπορ*.

9. *απεκδυσαμενοι*: P *αποδυσαμενοι* ... Or[1,755] *εκδυομενοι*, et[2,128] *εκδυσαμενοι* | *συν τ. πραξ*. (Clem[581] *επιθυμιαισ* omisso *αυτου*) *αυτου*: syr[p] add c.* *et concupiscentiis*

10. *ενδυσαμενοι* et. ℵ[c] Clem[581] Or[2,128] Eus[mcell 25] etc (Or[1,755] *ενδυομενοι*) ... ℵ* *επενδυσαμενοι* | *του κτισαντ. αυτον*: FG praem *αυτου*. Cf d e f vg Ir[int 307] Or[int 4,476] Hil[1111] Ambrst etc *eius qui creavit* (Ambrst *condidit*) *eum* (*illum* d e etc), item g *eius creantis t qui creavit illum t eum*

11. *ουκ ενι*: D*E*FG d e f g vg[six] demid hal al (sed Luc[brug]: *Non interiicias* masculus et faemina, *superfluit enim hoc loco*) Amb[fid 5,582] Hier Iovin[1] Aug[serm don 1] (post *ελλ. κ. ιουδ.*) al add *αρσεν και θηλυ* | *ελλ. κ. ιουδ.*: 17. arm *ιουδ. ουδε ελλ.*, item syr[sch] *Iudaeus et Syrus* | *βαρβαροσ σκυθησ* (syr[sch] *Graecus et barbarus*, aeth *agrestis et oppidanus*): D*E*FG al pauc d e f g vg go Amb Hier Ambrst al *βαρβ. και σκυθ*. Cf et. Petr[alex] ap Gall[4,96] *επει και παντα και εν πασιν εστιν ο χριστοσ, εν τε βαρβαροισ και σκυθαισ, δουλοισ και ελευθεροισ, σκοπειν οφειλουσιν* etc. Cf et. Epiph[5] et[16] *φησι γαρ· εν χριστω ιησου ου βαρβαροσ, ου σκυθησ, ουχ ελλην, ουκ ιουδαιοσ* (sec loc add *αλλα καινη κτισισ*). | *δουλοσ* sine *και* cum ℵBCD[c]E**KLP al pler sah syr[p] arm Clem[581] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam (et.[paris]) al ... Ln add *και* cum AD*E*FG 3. 46. 78. it vg syr[sch] cop aeth go Amb Hier Ambrst al | *παντα* cum ℵ*AC 3. 7. 17. 80. 108* al pauc Clem[581] Petr (vide ante) Ps-Ath[9] al ... ς Ln Ti *τα παντα* cum ℵ[c]BDEFGKLP (*τα παν*) (Chr et *τα παντ*. et *παντα*) Thdrt Dam al. Cf et. Ir[16] (ex Epiph) *και αυτοσ εστι τα παντα*.

12. *ουν*: L ar[lips] ar[bedw] om | *ωσ*: D*FG *ωσει*, g non exprim | *του θεου*

Eph 4, 2. 32 *νοι σπλάγχνα οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραΰτητα,*
μακροθυμίαν, 13 *ἀνεχόμενοι ἀλλήλων καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖσ,*
ἐάν τισ πρόσ τινα ἔχῃ μομφήν, καθὼσ καὶ ὁ Χριστὸσ ἐχαρίσατο
ὑμῖν οὕτωσ καὶ ὑμεῖσ, 14 *ἐπὶ πᾶσιν δὲ τούτοισ τὴν ἀγάπην, ὅ*
Eph 4, 3 *ἐστιν σύνδεσμοσ τῆσ τελειότητοσ.* 15 *καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ*
Phi 4, 7 *βραβευέτω ἐν ταῖσ καρδίαισ ὑμῶν, εἰσ ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἑνὶ σώ-*
ματι· καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε. 16 *ὁ λόγοσ τοῦ Χριστοῦ ἐνοικείτω*
ἐν ὑμῖν πλουσίωσ, ἐν πάσῃ σοφίᾳ διδάσκοντεσ καὶ νουθετοῦντεσ

---

cum ℵBCD[c]EKLP al pler Clem[598] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al ... Gb[o] Ln om *του* cum AD*FG c[scr] al[vid] | *και ηγαπημενοι* et. Clem etc ... B 17. 17[lect] sah om *και* (219. ante *αγιοι* pon) | D*FG *σπλανχνα* | *οικτιρμου* cum ℵABCD[bet c]EFGLP al longe plu (7 ap Scri) it vg (Latine *misericordiae*) sah cop syr[p] Clem[598] Or[3,97. 793 ed] Chr[441] Euthal[cod] Dam ad h. l. et[paris] ... ς (= Gb Sz) *οικτιρμων* cum K al sat mu Clem[588] Or[3,793 cod] et[cat matth 180] Thdrt Antioch[1174] ... D[gr*] syr[sch] arm go *και* (go om) *οικτιρμον* | *πραΰτητα* cum ℵABCP 17. 80. Maxim[mystag 24 cod] ... ς *πραοτητ.* cum DEFGKL al pler Clem[588. 593] Or[3,793] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam

13. *και χαριζ.*: 17. arm om *και* | *εχη*: FGLP 17. al plus[10] Antioch[1080] Dam[paris] Thphyl *εχει* | *μομφην* (d e f g vg *querelam*): D* *μεμψιν* (E ex confusione *μεμφὴν*), F[gr]G[gr] *οργην* | *ο χριστοσ* cum ℵ[a](vid)et[c]CD[bet c]EKLP al fere omn syr[utr] sah cop aeth go ar[bedw] Clem[598] Chr Euthal[cod] Thdrt Antioch[1080] Dam al Ambrst Leo[serm 43] ... Ln *ο κυριοσ* cum ABD*F(om o)G 213. d e f g m[79] vg Aug[ioh 58] Pelag ... ℵ* *ο θεοσ*, item 17. arm Aug[ep 148] *ο θεοσ εν χριστω* | *υμιν*: (ℵ[c])D[gr*]KP 17. 46. 72. al[10] Clem Thdrt Antioch[1080] *ημιν* (P *ημασ*). (ℵ[c] correcturus erat *ημιν*, sed *η* rursus abstersit). Sed 17. k[scr*] Clem pergunt etiam *ουτ. κ. ημεισ* | *υμεισ*: D*E*F[gr]G d e g m[79] sah aeth go Ambrst add *ποιειτε*, item syr[sch] ar[lips] *χαριζεσθε*

14. *ο εστιν* (Gb″) cum ABCFGP 17. 137. Clem[588. 593] Chr[10,475] (*εν αγαπη γινεσθω, οπερ συνδεσμοσ εστι τελειοτητοσ*) Antioch[1080] Dam[paris]. Item *quod est vinculum* it vg Ambrst al ... ℵ*D* Euthal[cod] *οσ εστ.* (Gb″). Cf et. Latinos. ... ς *ητισ εστ.* cum ℵ[c]D[bet c]EKL al fere omn Chr[442] Thdrt Dam ad h. l. al | *τελειοτητοσ*: D*F[gr]G d e g Ambrst *ενοτητοσ*

15. *η ειρηνη*: FG 14. 47* a[scr*] d[scr] om *η* | *χριστου* cum ℵ*ABC*D*FGP 10. 37. 47. 177. 178. 179. 8[pe] d e f g m[88] vg syr[utr] sah cop arm aeth ar[e] ar[bedw] Clem[588. 593] Euthal[cod] Dam ad h. l. Aug[gal 84] Pelag ... ς (= Gb Sz) *θεου* cum ℵ[c]C[b]D[c]EKL 17. al pler go Chr Thdrt Dam[paris] al Ambrst | *εν ενι*: B 67** sah om *ενι* | *γινεσθε*: D* *γενεσθε*

16. Ln *γίνεσθε*[16] (*ὁ λόγοσ – πλουσίωσ*) *ἐν πάσῃ* | *τ. χριστου* cum ℵ[c]BC[3] DEFGL al longe plu d e f g m[88] vg go sah syr[p] (syr[sch] add post *γινεσθε Christo*, pergens *cuius sermo*) arm Chr[450 ter] Euthal[cod] Dam al Ambrst al ... AC* 17. al[15] aeth ar[lips] Thdrt Thphyl[ms] *τ. θεου* ... ℵ*

ἑαυτούς, ψαλμοῖς ὕμνοις ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ἐν τῇ χάριτι ᾄδοντες Eph 5, 19 s
ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν τῷ θεῷ, 17 καὶ πᾶν ὅ τι ἂν ποιῆτε ἐν λόγῳ 23
ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι κυρίου Ἰησοῦ, εὐχαριστοῦντες τῷ
θεῷ πατρὶ δι' αὐτοῦ.
18 Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆκεν ἐν Eph 5, 22 1 Pe 3, 1
κυρίῳ. 19 οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας καὶ μὴ πικραίνεσθε Eph 5, 25 1 Pe 3, 7

---

cop Clem[194] τ. κυριου | σοφια: m[88] add *et omni intellectu spirituali*, item go *et prudentia spirituali* | εαυτους: 17. αυτους | ψαλμοις sine και cum ℵABC*D*FG 73. d e f g m[88] vg go syr[p] ar[bedw] Chr[454] Ambrst ed rom al ... ς (= Gb[o] Sz) add και cum C[2]D[b]et[c]EKLP al pler demid al[lacbm] syr[sch] sah cop arm aeth Clem[194] Ephr[2,162] Chr[450. 452] Euthal cod Thdrt Antioch[1195] Dam Ambrst[ed ven] Pelag | υμνοις sine και cum ℵBC*D*FG 17. d e f g m am fu demid tol go syr[p] Chr[454] Ambrst ed rom ... ς (Gb[o]) add και cum AC[3]D[b et c]EKL al pler vg[cle] fu[vict] syr sch sah cop arm aeth ar[bedw] Clem Ephr[2,162] Chr[450. 452] Euthal[cod] Thdrt Antioch[1195] Dam Ambrst[ed ven] al | εν τη χαρ. cum ℵ[c]BD*E*FG 67** Clem Chr[454 bis] Thdrt ... ς om τη cum ℵ*AC*(vide post)D[c]E**KL al fere omn arm Chr[452] et[sem 454] Euthal[cod] Dam al. In C scriptum est εν χαρι, sed punctis superpositis et substratis deletum est, hinc C[corr] om εν χαρ., ut et. 39. d[scr] Ephr[2,162] (74. a[scr] εν ευχαριστια) | εν ταις καρδιαις cum ℵABCD*FG al[10] d e f g m[88] vg go syr[utr] sah cop arm Chr Euthal[cod] Ambrst al ... ς (= Gb Sz) Ti εν τη καρδια cum D[c]EKL al pler aeth Clem Ephr[2,162] Thdrt Dam al :: cf huc Eph[5,19] | τ. θεω cum ℵABC*D*FG 17. 47. 67** 73. 179. d e f g m[88] vg sah syr utr arm Clem[194] Chr[454 bis] Euthal[cod] Ambrst[ed rom] al ... ς (= Gb Sz) τ. κυριω cum C[2]D[c]EKL al pler demid go cop Ephr[2,162] Chr[250 txt] Thdrt Dam al Ambrst[ed ven] Pelag

17. και ab initio: D*FG 2. 74. d e f vg m[88] go Ambrst al om | αν cum ℵACDEK al longe plu Clem[194] Chr[452. 455] Euthal[cod] Thdrt Antioch[1220] Dam ... Ln Ti εαν cum BFGL al fere[10] | ποιητε: K[2]L al pauc ποιειτε | κυριου (Gb[oo]) ιησου cum BD[c]EK 17. 37. al longe plu f am tol go syr[p] arm Clem[194 ed] Chr[450] Euthal[cod] Thdrt Dam Ambrst. Item κυρ. ιησ. χριστου ℵ vg[cle] fu Clem[codd 2] Antioch[1220], item *domini nostri Ie. Chr.* demid syr[sch] sah cop aeth ar[bedw] Amb[virgg col 3], item d e *domini Christi Iesu.* Praetereaque ℵ[c] 73. 74. 114. 118. 120. a[scr] c[scr] al[10] fere praem του ante κυριου ... L nil nisi κυριου ... Ln ιησου χριστου omisso κυριου cum ACD[gr*]F[gr]G[gr] g | πατρι sine και cum ℵABC 73. m[88] sah cop syr[sch] aeth[utr] go Amb[virgg col 3] al ... ς (Gb[o]) praem και cum DEFGKL al fere omn d e f g vg syr[p] arm Clem[194] Chr Euthal[cod] Thdrt Antioch[1220] Dam Ambrst al :: cf Eph 5, 30

18. αι γυναικες: FG arm om αι | ανδρασιν cum ℵABCD[c]E**K 17. al plus[25] m[80] vg Clem[593] Chr[457 bis] Euthal[cod] Ambrst ... ς (= Gb Sz) ιδιοις ανδρ. c. L al plu Thdrt Dam ... D*E*FG d e f g syr[sch] (et[p] υμων c.*) cop arm aeth go Thphyl Pelag ανδρ. υμων | εν κυριω: FG ε. τω κυ. ... syr[sch] *in Christo*

Eph 6, 1 6 4 πρὸσ αὐτάσ. 20 τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖσ γονεῦσιν κατὰ πάντα·
τοῦτο γὰρ εὐάρεστόν ἐστιν ἐν κυρίῳ. 21 οἱ πατέρεσ, μὴ ἐρεθίζετε
Eph 6, 5 Tit 2, 9 1 Pe 2, 18 τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν. 22 οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε κατὰ
πάντα τοῖσ κατὰ σάρκα κυρίοισ, μὴ ἐν ὀφθαλμοδουλίαισ ὡσ ἀν-
θρωπάρεσκοι, ἀλλ' ἐν ἁπλότητι καρδίασ φοβούμενοι τὸν κύριον.
Eph 6, 7 s 17 23 ὃ ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆσ ἐργάζεσθε ὡσ τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀν-

---

19. οι: G ω, F ο | γυναικασ sine additam c. ℵ*ABC*D^{c}E**KL al omn^{vid} harl** Clem^{598} Chr$^{457\,bis}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... ℵ^{c} add εαυτων. Item Ln add υμων cum C^{2}D*E*FG d e f g m^{80} vg rell (sed syr^{p} c. ob.) Or$^{int\,3,17}$ Ambrst al | πικραινεσθε: C^{2}K 4** 46. 113. 219. al^{5} παραπικραινεσθε

20. εστιν post ευαρεστ. cum ℵABCDE 17. 37. 47. 71. 116. d e f vg (*placens est* d e, *placitum est* f vg; m^{26} Ambrst *placet*) Cyr$^{hr\,119}$ ... ς Ti ante ευαρεστ. cum FG^{gr}KL al pler g Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et paris ... 46. 122* Clem^{593} om | εν κυριω cum ℵABCDEFGKL al longe plu it vg go syr^{p} arm (syr^{sch} *in conspectu domini nostri*) Chr^{sem} Thdrt Dam ad h. l. ... ς (= Gb Sz) τω κυριω cum minusc mu (m^{26} Ambrst *placet deo*) cop aeth Clem Cyr$^{hr\,119}$ Chr$^{456\,sem}$ Euthal^{cod} Dam^{paris}. Cf Luc^{brug} „*Non est omittenda praepositio* in."

21. ερεθιζετε cum BD$^{b\,et\,c}$E**K al longe plu syr^{sch} et$^{p\,txt}$ Clem^{593} Chr$^{457.458}$ Thdrt^{ed} Dam al ... Gb' Sz Ln παροργιζετε cum ℵACD*E*FGKL 17. 31. 37. al plus^{10} syr$^{p\,mg}$ Euthal^{cod} Thdrt^{cod} Thphyl :: ex Eph 6, 4

22. κατα παντα: 3. 47. 52. 57. 69. 73. 80. 115. d^{scr} arm Dam^{paris} om | τοισ κατ. σαρκ. κυριοισ: FG τ. κυρ. κατ. σαρκα, it vg *dominis carnalibus* | μη εν: C* μη ωσ εν | εν οφθαλμοδουλιαισ (-λιαισ cum ℵC al$^{6\,scr}$ et$^{2\,matth}$ etc, KL al plu -λειαισ: vide et. -λια et -λεια) cum ℵCKL al pler Clem^{593} Chr$^{459\,sem}$ Thdrt Oec, item syr^{p} *non in oculo servitiorum* ... Gb' Sz Ln εν οφθαλμοδουλεια (-λεια ut AB; DEFG al -λια, FG οφθαλμονδου-) cum ABDEFG 31. 36. 47. 71. 73. 80. 121. Euthal^{cod} Antioch^{1097} Dam ad h. l. et$^{parall\,447}$ Thphyl, item Chr^{457} et$^{459\,sem}$ κατ οφθαλμοδουλειαν, item cop *non in oculorum servitio* :: cf Eph 6, 6. Latini *non ad oculum inservientes.* | 37. ανθρωποπαρεσκοι | αλλ ut ℵACDEFGKL al omn^{vi} ... B αλλα | τον κυριον cum ℵ*ABCD^{gr}*E^{gr}*FGL 17. 137. al^{10} f g am fu harl syr^{utr} arm Clem Chr Euthal^{cod} Dam al Ambrst al ... ς (= Gb Sz, sed Gb') τ. θεον cum ℵ^{c}D^{c}E**K al pler d e vg^{cle} demid tol go cop Thdrt

23. ο εαν (et. Gb'' et Sz) cum ℵ*ABC 17. 71. al pauc it vg go cop arm Euthal^{cod} Antioch^{1097} Dam$^{parall\,447}$ (et.^{paris}) Thphyl^{cod} Ambrst al. Item D*FG ο αν ... ς και παν ο, τι εαν (D^{c} al αν) cum D$^{b\,et\,c}$EKL al pler syr^{utr} (Chr$^{txt\,457}$ παν ο τι αν sine και) Thdrt Dam ad h. l. ... 47. 67** 73. 115. Clem^{593} και παν ο εαν | ποιητε: L al pauc Antioch Dam^{parall} ποιειτε | ωσ τω κυριω: A 61. 8^{pe} Clem add δουλευοντες, item post ανθρωποισ Antioch^{1097} | και ουκ: B om και

θρώποισ, 24 *εἰδότεσ ὅτι ἀπὸ κυρίου ἀπολήμψεσθε τὴν ἀνταπό-*
δοσιν τῆσ κληρονομίασ. τῷ κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε· 25 *ὁ γὰρ*
ἀδικῶν κομιεῖται ὃ ἠδίκησεν, καὶ οὐκ ἔστιν προσωπολημψία. Eph 6, 9
(IV.) 1 *οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖσ δούλοισ παρ-*
έχεσθε, εἰδότεσ ὅτι καὶ ὑμεῖσ ἔχετε κύριον ἐν οὐρανῷ.

IV.

2 *Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντεσ ἐν αὐτῇ ἐν εὐχα-* Eph 6, 18 s
ριστίᾳ, 3 *προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ θεὸσ ἀνοίξῃ*
ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, δι' ὃ

---

24. *απολημψεσθε* (*-λημψ-* cum ℵABC*et^{b}D^{b}FG, D* *-ληνψ-*; ϛ *-ληψ-* cum D^{c}EKL etc) c. ℵ*BC*D*et^{b}et^{c}E al plu Clem^{598} etc ... ℵ^{c}AC^{b}KL al plus^{20} Chr Thdrt Dam$^{parall\,447}$ (et.^{paris}) al *ληψεσθε* (ℵ^{c}AC^{2} *λημψ-*) | *κληρονομιασ*: c^{b} 23^{mg} 31. 37. 47. 73. 80. 116. arm Euthal^{cod} Thdrt add *υμων*, item Chr^{460} (non item^{457}) *ημων* | *τω κυρ. χρι.* sine *γαρ* cum ℵABCD*E 17. 47. 71. vg cop (*servite domino Iesu Christo*) ar^{lips} Euthal^{cod} Pelag ... ϛ (Gb^{oo}) post *τω* add *γαρ* cum D^{b}et^{c}KL al pler (37. 114. 121. al om *χριστ.*) syr^{utr} arm go Clem^{598} Chr$^{457.\,460}$ Thdrt Dam al ... coniungentes cum eis quae praecedunt FG d e f g Ambrst *του κυριου ημων ιησου* (d e Ambrst om *ημων ιησου*) *χριστου, ω δουλευετε*

25. *ο γαρ* (Gb'') cum ℵABCD*FG 17. 23. 31. 71. 73. it vg go cop ar^{lips} Clem^{598} Euthal^{cod} Ambrst al ... ϛ *ο δε* cum D^{c}EKL al pler syr^{utr} Chr^{bis} Thdrt Dam al | *κομιειται* cum ℵ*ACD* 17. al pler Chr^{457} Euthal^{cod} Dam ... Ln Ti *κομισεται* cum ℵ^{c}BD^{c}EKL 3. 21. 33. 35. 37. 39. 46. 108* 109. 115. d^{scr} Clem Chr^{460} Thdrt Thphyl ... F^{gr}G^{gr} *κομιζεται* | *προσωποληмψια* cum ℵABCD*FG ... ϛ *-ληψια* cum D^{c}EKL al omn vid. Praeterea FG f g vg^{cle} fu demid tol harl (non item am) go arm Chr Ambrst al add *παρα τω θεω*, item cop *apud eum*

IV. 1. *οι*: FG *ω* | *παρεχεσθε* et. Or^{3,724} etc ... c 2. 38. 48. 72. 74. 114. 238. al$^{2\,scr}$ Clem^{598} Dam^{paris} *παρεχετε* | *εν ουρανω* cum ℵ*ABC 17. 31. 37. 39. 57. 73. 116. vg go syr^{sch} Clem^{598} Or^{3,724} Euthal^{cod} Dam$^{parall\,434}$ (et.^{paris}) ... ϛ *ουρανοισ* cum ℵ^{c}DEFGKL al pler d e f g m^{89} fu* cop syr^{p} arm Chr Thdrt Dam ad h. l. :: cf Eph 6, 9

2. *Τη*: F^{gr}G^{gr} *Η* (omissa *Τ* initiali) | *προσκαρτερειτε*: 17. *-ρουντεσ*. Similiter Or$^{int\,2,170}$ „ut dicit apostolus: *Orationi instantes et vigilantes in ea*". | *εν αυτη* et. ℵ^{a} Clem$^{309.\,683}$ etc ... ℵ* om | *εν* (Clem^{683} *συν*, non item^{309}) *ευχαριστια*: D*E* d e Cyp$^{14.\,214.\,329}$ (certe tribus his locis totum versum affert sine *εν ευχ.*) Ambrst om

3. *ανοιξη*: L al pauc *-ξει* | *του* (D*FG om) *λογου*: 66* Clem^{683} Thphyl om ... A add *εν παρρησια* | *του χριστου* et. Clem ... B*L 4. 41. 238. aeth Euthal^{cod} *τ. θεου* | *δι ο* cum ℵACDEKL al omn fere d e f vg go Clem Chr Euthal^{cod} Cyr$^{fid\,72}$ etc ... Ln *δι ον* cum BF^{gr}G g, item 71. *δι ου*

καὶ δέδεμαι, 4 ἵνα φανερώσω αὐτὸ ὡσ δεῖ με λαλῆσαι. 5 Ἐν
Eph 5, 15 *σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸσ τοὺσ ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι.*
Eph 4, 29 *6 ὁ λόγοσ ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἠρτυμένοσ, εἰδέναι πῶσ*
δεῖ ὑμᾶσ ἑνὶ ἑκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.

Eph 6, 21 s *7 Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸσ ὁ ἀγαπητὸσ*
ἀδελφὸσ καὶ πιστὸσ διάκονοσ καὶ σύνδουλοσ ἐν κυρίῳ, 8 ὃν ἔπεμψα
πρὸσ ὑμᾶσ εἰσ αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ
Phil 10 *τὰσ καρδίασ ὑμῶν, 9 σὺν Ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ*
ἀδελφῷ, ὅσ ἐστιν ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῖν γνωριοῦσιν τὰ ὧδε.

Act 27, 2; 15, 37 *10 Ἀσπάζεται ὑμᾶσ Ἀρίσταρχοσ ὁ συναιχμάλωτόσ μου, καὶ*
Μάρκοσ ὁ ἀνεψιὸσ Βαρνάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάσ, — ἐὰν ἔλθῃ
πρὸσ ὑμᾶσ, δέξασθε αὐτόν, — 11 καὶ Ἰησοῦσ ὁ λεγόμενοσ Ἰοῦστοσ,

---

4. *ινα*: Dgr* add *και*

5. *σοφια*: 37. praem *παση*

6. *υμων*: Dgr* *ημων* | *πωσ δει υμασ*: 3. 108. dscr *υμασ πωσ δει*

7. *τα* et. ℵc ... ℵ* syrsch arm add *δε* | *κατ*: D* *καθ* | *και συνδουλοσ* et. ℵc ... ℵ* om

8. D* (ut solet) *επεμψα* | *γνωτε* et *ημων* cum ℵ*(sed *υμων*, vide post)AB D*FgrGP 10. 17. 33. 35. 37. 44. 47. 71. 111. 116. 137. d e g arm aeth utr Euthalcod Thdrt (vdtr ita etiam in com legendum) Hiereph 3 (ℵc super *υ* in *υμων* notaverat *η*, sed rursus abstersit. Volebat igitur primum substitui *ημων*, quod *γνωτε* postulabat; mutata vero sententia pro *γνωτε* reposuit *γνω*, restituens una *υμων*) ... ς (= Gb' Sz) Ti *γνω* et *υμων* cum ℵcCDbetcEKL al pler f vg go syrutr cop Chr Dam al (Dam *γνῷ τε* –) Hierphilem Ambrst al | *παρακαλεση*: LP al pauc -*λεσει* et D* -*λεσαι*

9. *τω πιστω και αγαπητω* cum ℵABCKLP al pler (sed 37. – *και τω αγαπ.*) syrutr cop arm aeth Euthalcod Thdrt Dam al ... DEFG 55. 112. it vg go Chr469 Hierphilem eteph 3 Ambrst al *τ. αγαπητ. και πιστ.* | *εξ υμων*: ℵc super *υ* notaturus erat *η*, sed rursus abstersit | *παντα*: Dgr* demid go Hiereph 3 Pelag praem *οι*, *qui*. Contra est Lucbrug: „Omnia quae hic aguntur. *Non praeponas his verbis* qui". | *γνωριουσιν* cum ℵ* ACDcKL 17. al omnvi Chr Thdrtbis ad h. l. ... Ln *γνωρισουσιν* cum ℵcBD*(sed habet -*σωσιν*)FGP Euthalcod Thdrt ad h. l.semel cod et3,713 Dam ... 37. *γνωριζουσι* ... am Hiereph 3 Ambrst *nota faciet* | *τα ωδε*: FG d e f g vg Hier Ambrst al add *πραττομενα* (Lat *quae hic aguntur*)

10. *δεξασθε*: Dgr*FgrGgr al Thphyl Ambrst (*ut si venerit ad vos excipiatis illum*) syrsch *δεξασθαι*. Quam in rem Thphyl notat: *δύνασαι δὲ στίξαι μὲν εἰσ τὸ „ἐλάβετε ἐντολάσ", εἶτα ἀπ' ἄλλησ ἀρχῆσ ἀναγνῶναι τὸ „ἐὰν ἔλθῃ πρὸσ ὑμᾶσ, ὦ κολοσσαεῖσ, δέξασθε αὐτὸν ἐντίμωσ"*. Contra Dial807 – *ἐντολάσ, ἵνα* (sic) *ἔλθῃ πρὸσ ὑμᾶσ· δέξασθε οὖν αὐτόν.*

οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησάν μοι παρηγορία. 12 *ἀσπάζεται ὑμᾶς* 1, 7 Phil 23
Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν, δοῦλος Χριστοῦ Ἰησοῦ, πάντοτε ἀγωνιζόμε-
νος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα σταθῆτε τέλειοι καὶ πεπληρο-
φορημένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ. 13 *μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ*
ὅτι ἔχει πολὺν πόνον ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικίᾳ καὶ τῶν ἐν 2, 1
Ἱεραπόλει. 14 *ἀσπάζεται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητὸς καὶ* Phil 24
Δημᾶς. 15 *ἀσπάσασθε τοὺς ἐν Λαοδικίᾳ ἀδελφοὺς καὶ Νυμφᾶν* Ro 16, 5
καὶ τὴν κατ᾽ οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. 16 *καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ*
παρ᾽ ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ Λαοδικέων ἐκκλη-

---

11. *ιησους*: D* ο ις | *συνεργοι*: D*E*FG arm (P it vg Dial^{807}) add *μου εισιν*, item ante *συνεργ.* Dial add *μου εισιν*, P *εισιν*. Ex Latinis vero: *hi soli sunt adiutores mei* (am fu** om) *regni* (f vg *in regno*) *dei* d e f vg Ambrst al, item g *hi soli sunt cooperatores t adiutores mei sunt in regno t um dei*

12. ς ante *δοῦλος* non interpg | *χριστου ιησου* cum ℵABCL 17. 31. 37. 39. 71. 73. 115. 116. vg cop ar^{lips} Euthal^{cod} Aug$^{corr\ et\ gr\ 10,775}$ Pelag. Item P 73. 80. 8^{pe} arm *ιησου χριστου* ... ς *χριστου* tantum cum DEF GK al pler d e f g go syr^{utr} aeth ar^{bedw} Chr Thdrt Dam Ambrst | *υπερ*: D*FG *περι* | *υπερ υμων*: ℵ* *υπ. ημων* (sed iam ante ℵ^{c} corr. est) | *σταθητε* cum ℵ*B 23. 71. Euthal^{cod} ... ς Ln Ti *στητε* cum ℵ^{c}A CDEFGKLP al pler Chr Thdrt Dam ... 43. 55. 91. 116. 122** 219. c scr g^{scr} l^{scr**} Ambrst$^{ed\ ven}$ *ητε* | *πεπληροφορημ.* (Gb′) cum ℵABCD* FG 10. 17. 31. 67** 71. 213. syr$^{p\ mg}$ Euthal^{cod} ... ς *πεπληρωμενοι* cum D^{c}EKLP al pler syr^{sch} et$^{p\ txt}$ arm Chr Thdrt Dam | *εν παντι*: P om *εν* | *του* (P 47. k^{scr} om) *θεου*: D* l^{scr} d e *τ. χριστου*

13. *πολυν πονον* cum ℵABCP 80. Euthal^{cod}. Item D*FG *πολυν κοπον*. Item quod utrique respondet *multum laborem* it vg go cop arm ar^{lips} ... ς (= Gb Sz) *ζηλον πολυν* cum KL al pler syr^{utr} Chr Thdrt Dam, item D$^{b\ et\ c}$E 17. 23. 47. *πολυν ζηλον*. Item 10. 31. 71. 73. 137. *πολυν ποθον* sive (ut 10. 31. 137.) *ποθ. πολ.*, item 6. 67** *πολυν αγωνα* | *λαοδικια* cum ℵACD*FGP al pauc Euthal^{cod*} ... ς Ln Ti *λαοδικεια* cum BD^{c}EKL al plu Euthal^{cod**}

14. *ο αγαπητος*: 17. d^{scr} om

15. *ασπασασθε*: FG** *ασπαζεσται*, G^{gr*} *-ζεται* | *λαοδικια* cum ℵACD*F GKP al ... ς Ln Ti *λαοδικεια* cum BD^{c}EL al plu Euthal^{cod} | *νυμφᾶν* sic et. D^{c}LP ... Ln *νύμφαν*, ut B^{c} Euthal^{cod} | *κατ οικον*: G *οικατοικον* et F *οι·κατοικον* | *αυτων* cum ℵACP 5. 9. 17. 23. 34. 39. 47. 73. ar^{lips} Euthal^{cod} ... ς Ti *αυτου* cum DEFGKL al pler syr^{sch} et$^{p\ mg}$ cop go Chr Thdrt Dam al. Item Ln *αυτης* cum B 67** syr$^{p\ txt}$. Item it vg *eius*

16. *η επιστολη* (109. *αποστολη*): B om ... 3. 4. 35. 37. 73. 80. 108. 116. 120. vg^{cle} (non item am fu tol al, sed demid *haec epist.*) cop add

σίᾳ ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ Λαοδικίας ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνῶτε.
Phil 2 17 καὶ εἴπατε Ἀρχίππῳ· βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβες ἐν
κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς.
2 The 3, 17 18 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. μνημονεύετέ μου τῶν
δεσμῶν. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

αυτη, id quod Luc^{brug} confirmat: „*Non omittas pronomen* haec". | εν τη: FG εν των | λαοδικεων, ut BD^{c}EK etc ... ℵACD*FGLP al mu (3 ap Scri, 3 ap Mtth) Euthal^{cod} -καιων | την εκ (F^{gr}G 49. g εν) λαοδικ.: f vg Ambrst al *eam quae Laodicensium est* (Ambrst *est* post *quae* pon), d e *eam qui* (e *quae?*) *laodiciam est*, g *eam quae in laodo t ae cia est*; λαοδικιας cum ℵAD*FGP al mu (C -καιας) ... ς Ln Ti λαοδικειας cum BD^{c}EKL al plu Euthal^{cod}. Ceterum formam -δικια confirmant etiam Latini, *laodiciae* (*laudiciae*) praebentes (contra go laudeikaia). | ινα και: F^{gr}G g και ινα ... D* 1. 115. o^{scr} d e Ambrst ινα ... f vg Pelag non exprim (ita enim habent: *facite ut et in Laodicensium ecclesia legatur, et eam* (am *ea*) *quae Laodicensium est vos legatis*)

17. αρχιππω: 17. praem τω | βλεπε: F^{gr}G^{gr} 17. βλεπεται (sic)

18. η χαρις: FG om η | μ. υμων sine αμην cum ℵ*ABCF^{gr}G 17. 67** g arm^{zoh} aeth^{ro} ar^{lips} Euthal^{cod} (additur αμην rubro in margine) Ambrst ... ς (= Gb Sz) add αμην cum ℵ^{c}DEKLP al pler d e f vg go syr^{utr} cop arm^{usc} et^{mss} Chr^{480} etc

Subscriptio: ℵ(A)B*C 17. 47. 135. 170. al προσ κολασσαεις (-λα- etiam K al mu; -λο- B^{cor}DEFGLP al plu). Praeterea A add απο ρωμη, B^{c} εγραφη απο ρωμησ. Item P πρ. κολοσαεισ εγραφη απο ρωμης ... DE προσ κολοσσαεισ επληρωθη αρχεται προσ φιλιππησιους, FG ετελεσθη (F -στη) προσ κολοσσαεισ αρχεται προσ θεσσαλονικαιους προτη (G ᾱ πρωτη επιστολη) ... K 12. 42. 109. 111. 113. 219. 238. al πρ. κολ. εγραφη απο ρωμησ δια τυχικου και ονησιμου, L του αγιου παυλου επιστολη πρ. κολοσσαεισ εγραφη απο ρωμησ δια τυχικου και ονησιμου ... 67. sic: πρ. κολασσαεῖσ ἐγράφη ἀ. ῥώμησ διὰ τυχικοῦ καὶ ὀνησίμου· λέγει δὲ τὴν λαοδικείαν περὶ τῆσ πρὸσ τιμόθεον α' ἐπιστολῆσ ὅτι ἀναγνωτε (Mtthaei ἀνέγνωται) ἐκεῖσε· εἰσ λαοδίκειαν (supra -κείαν) γὰρ ἐγράφη ἡ πρ. τιμόθεον β' (sic) ἐπιστολή· ἔχει ἡ πρ. κολασσ. ἀναγνώσεισ etc. Esse „την εκ λαοδικ." epistulam 1. ad Tim. notavit Thphyl ad v. 16., ut etiam in scholiis est, cf ap Matthaeium pag^{173} ... d *ad colossenses explicit* (^{corr} add *missa a roma*) *incipit ad philippenses*, f g *expl. ad colossenses* (f *colosenses*) *incipit ad thessalonicenses* (f *thesal.*), g insuper add *prima epistola*, am *expl. ad colosenses inc. ad thessalonicenses p̄*, fu al *expl. ad coloss. inc. ad laodicenses*, finitaque epistula illa apocrypha subscriptum est: *expl. ad laodicenses inc. ad timotheum I.* (Miro modo vg$^{cod\ marian}$ epistulae ad Col. subscriptum habet: *explicit epist. ad laodicenses, habet versus* CCLVIII. Subsequitur vero ipsa epist. ista apocrypha, inscripta: *inc. epist. ad laodicenses.* Cuius in subscriptione est: *expl. ad laodicenses inc. ad Timotheum I.*) ... Euthal^{cod} προσ κολασσαεισ εγραφη

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Ā.

I.

1 Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσα- 2 Th 1, 2 Act 17, 1
λονικέων ἐν θεῷ πατρὶ καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. χάρις ὑμῖν καὶ 2 Th 1, 2 etc
εἰρήνη.

απο ρωμης υπο παυλου και τιμοθεου δια τυχικου και ονησιμου ... ς (= Gb Sz) πρὸς κολοσσαεῖς (κολοσσ- ς^e, ς κολασσ-) ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης διὰ τυχικοῦ καὶ ὀνησίμου cum KL al plu etc. Agnoscunt απο ρωμης et. A**B^cor syr^utr d^cor; contra cop *scripta Athenis*. Ad verba δια τυχικου και ονησιμου cop ar^e ar^lips add και μαρκου, 37. 116. al pauc habent δια τυχικ. και τιμοθεου και ονησιμου, syr tantum δια τυχικου. In multis στιχοι notantur: σή (sic K^vi L al plu; al pauc σν', σνη', ar^lips 312), ℵ** στιχων τ', P στιχων σ̄. Praeterea in paucis cum Euthalio numerantur αναγν. β', κεφφ. ι' (ar^lips κεφφ. ς'). B a capite π' ad πε' pergit; am capp 29 numerat, fu al 31 (numeris 30 et 31, qui desunt in am, ad vv. 17 et 18 capitis 4. positis).

---

* ℵABK 17. al προς θεσσαλονικεισ (B* -νει-) α', item go cop basm. Item al mu πρ. θεσσαλ. επιστ. πρωτη sive α', al et syr^utr επιστολη παυλ. sive παυλου επιστ. προσ θεσσαλ. πρωτη ... DE αρχεται προσ θεσσαλονικεισ α', F αρχεται προσ θεσσαλονικαιουσ πρωτη, G αρχ. προσ θεσσαλονικαιουσ α' πρωτη επιστολη ... L του αγιου αποστολου παυλου επιστολη προσ θεσσαλονικεισ πρωτη, P παυλου επιστολη προσ θεσαλονικεισ α' ... ς^e Gb Sz παυλου (ς^e add του αποστολου) προσ (ς^e η προσ) θεσσαλ. επιστ. πρωτη, ς η του αγιου παυλου πρ. θεσσαλ. πρωτη επιστολη.

I. 1. σιλουανοσ cum ℵABKLP al omn^vi Or^3,615 Euthal^cod etc, item *siluanus* f g r vg ... DEF^gr G^gr σιλβανοσ, item d e *silbanus* | P θεσαλονικαιων (pro και male editum καυ) | πατρι: K syr^p praem και ... A 37. 116. 8^pe r vg^eix basm aeth arm^mg Did^tri 415 Ambrst Pelag add ημων | και κυριω: demid harl* fu^vict al^lachm syr^sch aeth add ημων ... A 17. κ. κυριου, ac pergunt, ut et. D^gr al, ιησου χριστου | ειρηνη sine additam cum BFG 47. 73. 115. cat^txt f g r vg (et. am harl demid) syr sch et^p txt basm arm aeth^rom Or^int 4,466 (vide post) Chr^493 com Thphyl Ambrst al. Sic vero Or^int l. l. „Ad Thess. vero prima ita habet: *Gratia vobis et pax*, et nihil ultra". Id quod confirmat et. Luc^brug: „*Non addas:* a deo patre nostro et domino Iesu Christo". ... ς (Gb^o) add απο θεου πατροσ ημων (DE 80. 1^scr Chr^493 txt cod Thdrt Dam

Col 1, 3 2 Th 1, 3 etc 2 *Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν, μνείαν*
ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν, 3 *ἀδιαλείπτως μνημονεύον-*
τες ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης καὶ
τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔμπρο-
2 Th 2, 13 *σθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν,* 4 *εἰδότες, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι*
ὑπὸ τοῦ θεοῦ, τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν, 5 *ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ*
1 Co 4, 20 *ἐγενήθη εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει καὶ ἐν πνεύ-*
ματι ἁγίῳ καὶ πληροφορίᾳ πολλῇ, καθὼς οἴδατε οἷοι ἐγενήθημεν
2 Th 3, 7 ss *ἐν ὑμῖν δι' ὑμᾶς.* 6 *καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε καὶ τοῦ*
κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶς πνεύμα-

---

tol om, d e om *πατρ. ημ.*) *και κυριου* (tol cop aeth^pp add *ημων*) *ιησου χριστου*, item Ln [*απο – ιησ. χρι.*], cum ℵAC^vid DEKLP al pler d e fu tol cop syr^p c.* aeth^pp Chr^192txt Euthal^cod Thdrt Dam

2. *περι* (C *περι παρι* nec correctum) *παντων* (K om) *υμων*: C r om *υμων* | *μνειαν* sine *υμων* cum ℵ*AB 17. 67** 122* am harl** al^lachm arm Euthal^cod ... ς add *υμων* cum ℵ^c CDEFGKLP al pler d e f g r vg^cle (et. fu demid tol; nec aliter syr^utr cop basm aeth) Chr Thdrt Dam al Ambrst al :: cf Eph 1, 16 | *ποιουμενοι*: C* 17. d^scr *ποιουμενος*, item d e *faciens* | *ημων*: A *υμων*

3. *αδιαλειπτως*: D* *αδιαλιμπτως* et D^c *-λειμπτως* (*μ* per incuriam intacto relicto) | *υμων του εργ. της πιστεως*: DEFG it vg syr^utr cop basm Ambrst al *του εργου* (FG *το εργον*) *τ. πιστ. υμων* | *του κοπου* (17. *τ. σκοπου*) et *της υπομονης*: D*FG *τον κοπον* et *την υπομονην*, item (post *operis fidei vestrae*) r *laborem* et *sustinentiam*, item (post *reminiscentes t rememorantes opus* etc) g *laborem* et *patientiam* | *της* (19. k^scr tol praem *και*) *ελπιδος*: A om, item Ambrst^txt, sed^com *ut dei nutu perficerent opus coeptum, promti in studio caritatis et patientia et spei* (cdd *fidei*) *adventus domini* etc

4. *του θεου* cum ℵACKP al^12 sah basm ... ς Ln Ti om *του* cum BDEFGL al pler Chr Euthal Thdrt Dam al

5. *ημων* cum ABDEFGKLP etc: C *του θεου*, ℵ *του θεου ημων* | *εις υμας* cum ℵBC*^vid KL al pler Euthal^cod Thdrt Dam. Item P *εν υμιν* ... Gb' Ln *προς υμας* cum AC^2 DEFG 23. 35. 73. 115. 118. Chr Thphyl ... 46. *εφ υμας*. Ex Latinis r *in vos*, f vg Ambrst *ad vos*, d e Vigil^varim *apud vos*, g *ad t apud vos*. | *μονον*: DEK 92. 114. 120. al^3scr Euthal cod *μονω* | *και εν πνευματι*: 1. 2. 4. 17. 67** 72. 121. 122. al^5scr al pauc d e tol cop Thdrt^cod Dam om *εν* | *και πληροφορια* cum ℵB 17. 48. 219. r tol sah cop basm ... ς Ln Ti *κ. εν πληροφ.* cum ACDEFGKLP al pler d e f g vg Chr Euthal Thdrt Dam Ambrst | *εν υμιν* cum BDEFGKL al pler r d e f g vg rell Chr Euthal^cod Thdrt Dam al Ambrst al ... ℵACP 17. 31. 39. 49. 67** f^scr am om *εν* (:: post *-θημεν*). Commendat dativum 1 Thess 2, 10. At vix ad *υμιν* quadrat *δι υμας*.

τοσ ἁγίου, 7 ὥστε γενέσθαι ὑμᾶσ τύπον πᾶσιν τοῖσ πιστεύουσιν
ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ. 8 ἀφ' ὑμῶν γὰρ ἐξήχηται
ὁ λόγοσ τοῦ κυρίου οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ,
ἀλλὰ ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστισ ὑμῶν ἡ πρὸσ τὸν θεὸν ἐξελήλυθεν,
ὥστε μὴ χρείαν ἔχειν ἡμᾶσ λαλεῖν τι· 9 αὐτοὶ γὰρ περὶ ἡμῶν ἀπ-
αγγέλλουσιν ὁποίαν εἴσοδον ἔσχομεν πρὸσ ὑμᾶσ, καὶ πῶσ ἐπεστρέ- Act 14, 15
ψατε πρὸσ τὸν θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων δουλεύειν θεῷ ζῶντι καὶ
ἀληθινῷ, 10 καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ὃν
ἤγειρεν ἐκ τῶν νεκρῶν, Ἰησοῦν τὸν ῥυόμενον ἡμᾶσ ἐκ τῆσ ὀργῆσ
τῆσ ἐρχομένησ.

---

6. *και τ. κυριου*: r Ambrst *et ipsius domini* ... A *κ. τ. θεου*, 10. 39. *κ. τ. χριστου* | *χαρασ*: B add *και*

7. *τυπον* (Gb'') cum BD* 6. 17. 23. 46. 47. 67** 73. (et D^{c}E 49. *τυποσ*) d e f r vg sah cop basm syr^{sch} ar^{e} arm aeth Euthal^{cod} Ambrst al ... ς *τυπουσ* cum ℵACF^{gr}GKLP al pler g syr^{p} Chr Thdrt Dam al | *και εν τη αχ.* cum ℵABCDEFGP al^{20} d e f g vg Chr^{497} Euthal^{cod} Thdrt Ambrst al ... ς (= Sz, ex com) om *εν* cum KL al sat mu r sah cop basm Dam; item 1. 7. 37. 44. 47. 123. 238. al plus^{15} (8 ap Scri) Chr^{496} om *εν τη*

8. A 1. 4* om *αφ υμων γαρ* usque *αχαια*, transiliens ab *εν τη αχαΐα* (v. 7) ad *αχαΐα* hoc versu. | *γαρ* et. ℵ^{a} ... ℵ* k^{scr} om | *τ. κυριου* et. ℵ^{c} d e f g r vg syr^{sch} et$^{p\,txt}$ sah cop arm aeth etc ... ℵ* 46. basm syr$^{p\,mg}$ *τ. θεου* | *και εν τη αχα.* cum ℵCDEFGKLP al plus^{35} d e f g vg Euthal^{cod} Cyr$^{thes\,288}$ Dam Ambrst ... ς (= Gb + Sz) Ti om *εν τη* cum B 17. 37. 47. al mu r sah cop basm Chr^{500} Thdrt Thphyl | *αλλα* (sic ℵ, ABCD*FGP etc *αλλ*) *εν* cum ℵ(et*et^{c})ABCD*E*FGP 17. 37. 57. 72. 73. 116. d e f g r am fu demid tol al^{lachm} sah cop basm syr^{utr} arm (aeth *praeterea* pro *αλλα*) Euthal^{cod} (Ambrst differunt edd) ... ς *αλλα και εν* cum D^{c}E**KL al pler vg^{cle} Chr Cyr$^{thes\,288}$ Thdrt Dam | *η πιστ. υμων*: Dg^{r*} 121. *η πιστ. ημων* | *εχειν ημασ* (B* c^{scr} basm *υμασ*) cum ℵABCDEFGP al plus^{10} Euthal^{cod} Thdrt ... ς *ημασ* (K al plus^{5} Dam *υμασ*) *εχειν* cum KL al longe plu Chr Dam. Sic Latini: *ita ut non sit opus nobis*, f r vg *ita ut non sit nobis necesse*, g *ita ut non necesse habere nos t nobis*, Ambrst *ita ut non necesse habeamus nos* | *λαλειν*: C *παλιν*

9. *περι ημων*: B al^{20} fere d e sah basm cop (male vertit Wilk.) Thdrt Dam Oec *περι υμων* | *απαγγελλουσιν*: DEFG al mu^{vi} (4 ap Scri) *-ελουσιν* (D^{c}E *-έλουσιν*, o^{scr} *-ελοῦσιν*) ... r *adnuntiatis* | *εσχομεν* cum ℵABCDEFGKLP al longe plu (omn 13 ap Scri) d e f g r vg sah basm cop syr^{utr} arm Chr Thdrt Thphyl^{mg} Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *εχομεν* cum minusc vix mu Euthal^{cod} Cyr$^{thes\,288}$ (sed$^{trin\,528}$ *εσχηκαμεν*) Dam al

10. *εκ των νεκρων* c. ℵBDEFGLP al plu (omn 13 ap Scri) Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam Thphyl ... ς (= Gb Sz) om *των* cum ACK al mu arm Eus

II.

1 *Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶσ,*
ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν, 2 *ἀλλὰ προπαθόντεσ καὶ ὑβρισθέντεσ καθὼσ*
Act 16, 12 ss *οἴδατε ἐν Φιλίπποισ, ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν λαλῆσαι*
πρὸσ ὑμᾶσ τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι. 3 *ἡ γὰρ παρά-*
κλησισ ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνησ οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίασ οὐδὲ ἐν δόλῳ,
4 *ἀλλὰ καθὼσ δεδοκιμάσμεθα ὑπὸ τοῦ θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγ-*
Ga 1, 10 *γέλιον οὕτωσ λαλοῦμεν, οὐχ ὡσ ἀνθρώποισ ἀρέσκοντεσ, ἀλλὰ θεῷ*
τῷ δοκιμάζοντι τὰσ καρδίασ ἡμῶν. 5 *οὔτε γάρ ποτε ἐν λόγῳ κολα-*
Phil 1, 8 *κίασ ἐγενήθημεν, καθὼσ οἴδατε, οὔτε ἐν προφάσει πλεονεξίασ,*
Io 5, 41. 44 *θεὸσ μάρτυσ,* 6 *οὔτε ζητοῦντεσ ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ'*
ὑμῶν οὔτε ἀπ' ἄλλων, δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι ὡσ Χριστοῦ ἀπό-
στολοι· 7 *ἀλλὰ ἐγενήθημεν ἤπιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν, ὡσ ἐὰν τροφὸσ*

---

dem[878] (*κατα την λεγουσαν γραφην· ον ο πατηρ ηγειρεν εκ νεκρ.*) Oec | *εκ τησ* cum ℵABP 17. 73. ... ς Ln Ti *απο τησ* cum CDEFGKL al pler Chr Thdrt Dam al. Item it vg *ab ira*.

II. 1. *την προσ υμασ*: FG om *την*. Cf et. it vg *introitum nostrum ad vos*.

2. *αλλα* sine *και* cum ℵABCDEFGKLP al plu (omn 13 ap Scri) f g vg sah cop basm syr[utr] arm Chr Euthal[cod] Cyr[thes 288] Thdrt etc ... ς (= Gb Sz) add *και* cum minusc mu d e | B*FG *επαρησιασαμεθα* (FG *-σειασαμεθα*) | *εν τω θεω*: D* om *τω*

3. *ουδε εν δολ.* cum ℵABCD*FGP 17. 23. 39. 47. 57. 73. 8[pe] cat[txt] Euthal cod ... ς Ti *ουτε* cum D[c]EKL al pler Chr[508 bis] Thdrt (sed etiam *ουτε εξ ακαθαρσ.* habet) Dam al

4. *δεδοκιμασμεθα*: FG *δεδοκειμασμενοι* (sed f g *probati sumus*) | *υπο*: F *απο* | *θεω* cum ℵ*BCD*P 67** 114. 122. b[scr] Clem[874] Bas[regg 477 et 514] Oec ... ς *τω θεω* cum ℵ[c]AD[c]EFGKL al pler Chr Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. et[parall 511] (et[paris])

5. *κολακιασ* c. ℵACD*FGP al (2 ap Scri) Dam[paris] ... ς Ln Ti *-κειασ* c. BD[c]EK[sil]L al pler[vi] | *εν προφασει* c. ℵ*ACDEFGKLP al pler Bas[regg 370] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. et[parall 511] ... ℵ[c]B 17. 39. 47. a[scr] Clem[319 codd] Bas[eth 300. regg 515] Antioch[1097] Dam[paris] om *εν* | *θεοσ*: FG *ο θεοσ*

6. *αφ υμων*: A *αφ ημων* | *απ αλλων* c. ℵABCK[sil] al sat mu Bas[bapt 647] Chr Euthal[cod] Thdrt ... Ti *απο αλλ.* cum DEFGLP al plu[vi] (12 ap Scri) Dam ad h. l. et[parall 511] (et[paris]) al. Praeterea c* ut[vi] add *τινων*

7. *αλλα εγεν.* cum ℵB ... ς Ln Ti *αλλ εγ.* cum ACDEFGK[sil]LP etc | *ηπιοι* cum ℵ[c]AC[b]D[c]EKLP 17. cat[txt] al longe plu syr[utr] sah basm arm Clem[819] Or[3,724] et[cat cor 84] Bas[regg 870] et[eth 279] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. (sed[parall 511] et[paris] om hanc vocem) Thphyl. Ita enim Chr[505] exponit: *τουτέστιν οὐδὲν φορτικὸν οὐδὲ ἐπαχθὲσ οὐδὲ βαρὶ οὐδὲ κόμπον ἔχον ἀπεδειξάμεθα.* Similiter Oec. Item Thdrt: *ἔδειξε*

θάλπῃ τὰ ἑαυτῆσ τέκνα, 8 οὕτωσ ὁμειρόμενοι ὑμῶν εὐδοκοῦμεν
μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἀλλὰ καὶ τὰσ
ἑαυτῶν ψυχάσ, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν ἐγενήθητε. 9 μνημονεύετε γάρ, 2 Th 3, 8
ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ ἐργαζόμενοι πρὸσ τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν ἐκηρύξαμεν εἰσ ὑμᾶσ τὸ

διὰ τῆσ εἰκόνοσ καὶ τὴν ἠπιότητα καὶ τὴν κηδεμονίαν. Thphyl vero: ἤπιοι, τουτέστιν πρᾷοι, ἀβαρεῖσ. Addit vero etiam: ἢ καὶ νήπιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν, τουτέστιν ἀκέραιοι, ἀφιλόδοξοι· τὸ γὰρ νήπιον οὐδὲν τοιοῦτον λογίζεται ...... Ln νηπιοι cum ℵ*BC*D*FG 5. 23. 26. 31* 37. 39** 74. 87. 109** 114. 115. 137. 219* a^scr d e f g vg (hi Latini *parvuli*, nec aliter Aug Hier Ambrst etc) cop aeth Clem^109 cdd 2 (quam codicum lectionem confirmat contextus; pergit enim: ἤπιοσ οὖν ὁ νήπιοσ) Or^3,662 et^int 3,116. 378 Cyr^thes 289. Scribit autem Or^3,662 in h. l. sic: καὶ παῦλοσ δὲ ὡσ ἐπιστάμενοσ τό· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, δυνάμενοσ ἐν βάρει εἶναι ὡσ χριστοῦ ἀπόστολοσ, ἐγένετο νήπιοσ καὶ παραπλήσιοσ τροφῷ θαλπούσῃ τὸ ἑαυτῆσ παιδίον καὶ λαλούσῃ λόγουσ ὡσ παιδίον διὰ τὸ παιδίον. Lc^brug adnotat: „*Interpres vertit* parvuli, *quod alii* lenes.“ : : potior a testibus auctoritas sine dubio est lectioni νηπιοσ. At illa quidem parum convenit verbis quae sequuntur: ωσ εαν τροφοσ θαλπη etc, quamvis non offenderint Origenem. Accedit quod ΘΗΜΕΝΗΠΙΟΙ scriptura continua facile in ΘΗΜΕΝΝΗΠΙΟΙ depravari poterat. | AC 17. εμμεσω | ωσ εαν cum ℵ^cBCD*FGP al mu Or^3,724 Chr Euthal^cod Cyr^thes 289 Dam parall 511 ... ς αν cum ℵ*AD^cEK^vi L al longe plu Clem^109. 319 Or^3,609. 724 Eus^esa 575 Thdrt Dam^paris | θαλπη: KLP al pauc Dam^paris θαλπει

8. ομειρ. c. ℵABCDEFGKLP al^45 Bas^regg 370 cdd Euthal^cod Thphyl (ὁμειρόμενοι ὑμῶν, τουτέστι προσδεδεμένοι ὑμῖν καὶ ἐχόμενοι ὑμῶν, παρὰ τὸ ὁμοῦ καὶ τὸ εἴρω, τὸ συμπλέκω. τινὲσ δὲ ἱμειρόμενοι ἀνέγνωσαν, ἀντὶ τοῦ ἐπιθυμοῦντεσ. οὐκ ἔστι δέ.) ... ς (= Gb Sz) ιμειρομενοι cum minusc sat mu Eus^esa 575 Bas^regg 371. 477. 478 et^bapt 678 Chr^505 (exponit: τουτέστιν ἐπιθυμοῦντεσ· οὕτωσ ὑμῖν προσδεδέμεθα, φησίν, ὅτι etc) et^10,625 Cyr^thes 289 Thdrt Dam. Vertunt Latini *desiderantes*. | ευδοκουμεν cum ℵACDEFGKLP etc . . B ηυδοκουμεν, 17. ευδοκησαμεν. Cf et. f vg *volebamus*, d e g Hier^esai 50 Ambrst *cupimus*, Aug^op mon *placet*. | ημιν: 3. 37. 57. 73. 74. a^scr g^scr al aliq arm ημων | εγενηθητε (Gb″) cum ℵABCDEFGLP al plus^30 Bas^regg 478. eth 316 Euthal^cod ... ς (= Sz) γεγενησθε cum K al plu Bas^eth 279 cdd Chr^506 Thdrt Dam al

9. μνημονευετε γαρ: 47. γινωσκετε | αδελφοι: P αγαπητοι | τον κοπον ημ. κ. τον μοχθον: H praem και ante τον κοπον ... P 29. 120. 219** al^3 scr al aliq των κοπων et των μοχθων | νυκτοσ sine copula c. ℵAB D*FGHP al^30 d e f g m^83 vg sah cop basm syr^sch et^p txt aeth Bas^eth 290 Chr^510 Euthal^cod Cyr^thes 289 Thphyl Ambrst al ... ς (= Gb Sz) add γαρ cum D^cEKL al sat mu (2 tantum om apud Scri) syr^p mg arm Chr 509 Thdrt Dam | FG (per incuriam) κηρυξαμεν | εισ υμασ et. ℵ^a ... ℵ* υμιν, c^scr υμασ

εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ. 10 *ὑμεῖσ μάρτυρεσ καὶ ὁ θεόσ, ὡσ ὁσίωσ*
καὶ δικαίωσ καὶ ἀμέμπτωσ ὑμῖν τοῖσ πιστεύουσιν ἐγενήθημεν,
11 *καθάπερ οἴδατε ὡσ ἕνα ἕκαστον ὑμῶν ὡσ πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ*
Col 1, 10 Eph 4, 1 *παρακαλοῦντεσ ὑμᾶσ καὶ παραμυθούμενοι,* 12 *καὶ μαρτυρόμενοι*
εἰσ τὸ περιπατεῖν ὑμᾶσ ἀξίωσ τοῦ θεοῦ τοῦ καλοῦντοσ ὑμᾶσ εἰσ
τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.
1, 2 13 *Καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖσ εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ ἀδιαλεί-*
πτωσ, ὅτι παραλαβόντεσ λόγον ἀκοῆσ παρ' ἡμῶν τοῦ θεοῦ ἐδέξα-
σθε οὐ λόγον ἀνθρώπων ἀλλὰ καθώσ ἐστιν ἀληθῶσ λόγον θεοῦ,
ὃσ καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖσ πιστεύουσιν. 14 *ὑμεῖσ γὰρ μιμηταὶ*
ἐγενήθητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ
Ἰουδαίᾳ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι τὰ αὐτὰ ἐπάθετε καὶ ὑμεῖσ ὑπὸ

---

10. *υμεισ*: H 37. 116. demid add *γαρ* | *μαρτυρεσ*: D*E*FG add *εστε*, ut it vg etc | G $^{π.}$ Ωσ *οσιωσ*, F *προσ* (cum puncto sub *ρ*) *αγιοσ* (sic)

11. *οιδατε ωσ*: FG *οιδ. πωσ*. Reddunt d e f g m vg *qualiter* (antea v. 10. iidem *quam sancte*). Libere Ambrst *sicut scitis, et quomodo*. | *εαυτου*: HP (et. Chr $^{mosc\ semel}$) *αυτου* | *υμασ*: ℵ om

12. *και μαρτυρ.*: AP 114. om; item sah basm om *και* | *μαρτυρομενοι* cum ℵBD$^{b et c}$EHKL 17. al plus^{35} (10 ap Scri) Chr Dam Oec ... ς La *μαρτυρουμενοι* cum D*FG 37. al sat mu Euthal^{cod} Thdrt Thphyl | *περιπατειν* (Gb') cum ℵABD*FGP 17. 31. 37. 39. 71. 116. 137. 177. k^{scr} 40^{lect} al Euthal^{cod} ... ς *περιπατησαι* cum D^{c}EKL al pler Chr Thdrt Dam al | *καλουντοσ* cum BDEFGHKLP al pler Chr$^{510.511}$ Euthal^{cod} Dam al; item g *vocantis*, d e syr$^{p\ mg}$ *qui vocat* ... ℵA 23. 31. 39. 57. 71. 73. Chr^{509} Thdrt *καλεσαντοσ*, item *qui vocavit* f m^{82} vg go syr^{utr} sah cop basm arm Ambrst :: cf Gal 1, 6 *του καλεσαντοσ υμασ εν χαριτι* (et. 1, 15) et 5, 8 *εκ του καλουντοσ υμασ* (et. Ro 9, 11) 2 The 2, 14. 2 Tim 1, 9. 1 Pe 1, 15. 2, 9. 5, 10. 2 Pe 1, 3. | *εαυτου* non fluctuat: in ed. mea cod. D *αυτου* ex errore preli prodiit.

13. *και δια τουτο* cum ℵABP cop syr^{p} Euthal^{cod} Thdrt^{cod} Ambrst (*Ideoque et nos*) ... ς om *και* cum DEFGHKL al omn^{vi} it vg syr^{sch} sah basm arm aeth go Chr rell Aug$^{praed\ 55}$ al | D* *αδιαλιπτωσ* | *παραλαβοντεσ*: G g inter lineas add *a nobis αφ ημων*, quae quidem delendi notam acceperunt postquam animadversum est sequi *παρ υμων*, quibus superscribebatur *a nobis*. Valuit ad hanc confusionem quod vg statim post *cum accepissetis* habet *a nobis*. | *παρ ημων*: P 73. vg Ambrst Aug al post *παραλαβ.* pon | *εστιν αληθωσ* cum ADEFGHKLP al fere omn (120. *αληθεσ*) d e f g vg sah basm syr^{utr} Chr Euthal^{cod} rell Ambrst Aug al ... ℵ^{a}B 17. cop *αληθ. εστιν* ... ℵ* om *αληθωσ* | *θεου*: P *του θε.* | *εν υμιν*: ℵ *εν ημιν*

14. *τα αυτα* cum ℵBDEFGKLP al plu (omn 13 ap Scri) Or^{1,23} et^{3,464} Euthal^{cod} etc. Reddiderunt *eadem* it vg etc ... ς (= Gb Sz, sed Gb') *ταὐτὰ* (hoc accentu) cum A al vix mu Dial^{837} (editum *ταῦτα*) | *υπο*

τῶν ἰδίων συμφυλετῶν, καθὼσ καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων,
15 *τῶν καὶ τὸν κύριον ἀποκτεινάντων Ἰησοῦν καὶ τοὺσ προφήτασ,*
καὶ ἡμᾶσ ἐκδιωξάντων καὶ θεῷ μὴ ἀρεσκόντων καὶ πᾶσιν ἀνθρώ-
ποισ ἐναντίων, 16 *κωλυόντων ἡμᾶσ τοῖσ ἔθνεσιν λαλῆσαι ἵνα σω-*
θῶσιν, εἰσ τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰσ ἁμαρτίασ πάντοτε. ἔφθα-
σεν δὲ ἐπ' αὐτοὺσ ἡ ὀργὴ εἰσ τέλοσ.
17 *Ἡμεῖσ δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντεσ ἀφ' ὑμῶν πρὸσ και-*
ρὸν ὥρασ προσώπῳ οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρωσ ἐσπουδάσαμεν τὸ
πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ. 18 *διότι ἠθελήσαμεν*
ἐλθεῖν πρὸσ ὑμᾶσ, ἐγὼ μὲν Παῦλοσ καὶ ἅπαξ καὶ δίσ, καὶ ἐνέκοψεν
ἡμᾶσ ὁ σατανᾶσ. 19 *τίσ γὰρ ἡμῶν ἐλπὶσ ἢ χαρὰ ἢ στέφανοσ καυ-* Phil 4, 1
χήσεωσ ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖσ ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν τῇ
αὐτοῦ παρουσίᾳ; 20 *ὑμεῖσ γάρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἡ χαρά.* 3, 13

υμεισ: Or^{1,22} ante *τα αυτα* pon (non item^{3,464}) ... D^{gr*} om | *υπο* pri ... D*FG Or^{1,22} ed wetst *απο* | *συμφυ-* ut ℵABCKLP etc ... DEFG *συνφυ-* | *υπο* sec ... FG *απο*

15. *των και τ. κυρ. αποκτ. ιησουν*: b^{scr} *των αποκτ. τον κυρ. ιησουν* ... 4. 177. 178. Or^{1,22} (non item^{3,464}) Chr^{512} (non item$^{511\ txt}$) et ^{1,705} et ^{766} (libere et.^{2,445}) al om *ιησουν*. Item Tert$^{marc\ 5,15}$ ut^{vid}, vide infra. | *προφητασ* cum ℵABD*E*FGP 17. 67** 71. 80. 137. 177. 178. 179. it vg sah cop basm arm aeth Or$^{1,22.\ 3,464}$ et$^{int\ 3,848}$ Diai^{857} Euthal^{cod} Tert$^{marc\ 5,15}$ („imputando etiam domini necem, *qui et dominum interfecerunt*, dicendo, *et prophetas suos*: licet *suos* adiectio sit haeretici") Ambrst ... ς (= Gb Sz) praem *ιδιουσ* cum D$^{b\ et\ c}$K**KL al pler syr^{utr} go Chr Thdrt Dam al Mcion^{tert} (vide ante) | *ημασ*: ς (non item ς^{0} Gb Sz) *υμασ* :: ex errore ut^{vi} | FG (vitiose, ut tot alia) *εδιωξαντων* | *αρεσκοντων*: FG *αρεσαντων* (f vg Ambrst *et deo non placent*, g *et deo non placentibus*; contra d e harl* *et deo non placuerunt*) | *εναντιων*: D* 37* d^{scr} *-τιον*

16. *ινα σωθωσιν* ... FG *ινα σωθησονται* | *τασ αμαρτιασ*: B om | *εφθασεν* cum ℵACD$^{b\ et\ c}$EFGKLP al omn^{vid} Or$^{2,541.\ 3,792}$ Eus$^{ps\ 137.\ 381.\ 435.\ 436.\ 443.\ 496}$ et$^{ecl\ 51}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... Ln *εφθακεν* cum BD* | *επ αυτουσ*: B f vg Or^{3,792} (non item^{2,541}) ante *εισ τελοσ* pon | *η οργη* et. Or^{bis} Eus^{saepe} etc ... DEFG it vg go Ambrst al add *του θεου*

17. *απορφανισθεντεσ*: ς^{e} 1624. (sed iam 1633. vitium corr. est) *αποφα-* | *εσπουδασαμεν*: FG *-δασμεν*

18. *διοτι* (Gb') cum ℵABD*FGP 17. 23. 37. 39. 67** 71. 73. 137. Euthal cod ... ς *διο* cum D^{c}EKL al pler Chr Thdrt Dam al | *ενεκοψεν*: FG 121. *ανεκοψ.*

19 *ελπισ*: 17. 72. 108* praem *ή* | *στεφ. καυχησεωσ*: A *στεφ. αγαλλιασεωσ*, item Tert$^{res\ carn\ 24}$ *exultationis corona* | *η ουχι* et. ℵ^{c} ... ℵ* om

III.

Act 17, 15 1 *Διὸ μηκέτι στέγοντεσ ηὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν Ἀθή-*
6, 1 *ναισ μόνοι,* 2 *καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον, τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ*
διάκονον τοῦ θεοῦ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰσ τὸ στηρίξαι
ὑμᾶσ καὶ παρακαλέσαι ὑπὲρ τῆσ πίστεωσ ὑμῶν 3 *τὸ μηδένα σαί-*
νεσθαι ἐν ταῖσ θλίψεσιν ταύταισ. αὐτοὶ γὰρ οἴδατε ὅτι εἰσ τοῦτο
κείμεθα· 4 *καὶ γὰρ ὅτε πρὸσ ὑμᾶσ ἦμεν, προελέγομεν ὑμῖν ὅτι*

η | *εμπροσθεν* (D*F *ενπρ-*): 17. praem *μαλλον* | *ιησου* cum ℵABDEKP al plus^{30} d e am fu** al^{lachm} syr^{utr} Thdrt Dam Oec (Ambrst fluct lectio) ... ς (Gb^{00}) add *χριστου* cum FGL al plu vg^{clе} fu* demid tol harl go sah cop basm arm aeth Chr Euthal^{cod} Thphyl Tert$^{res\ carn}$

20. *η χαρα* et. ℵ^{c} ... ℵ* 109. om *η* (item edd Compl al)

III. 1. *διο*: B *διοτι* | *ηυδοκησαμεν* cum ℵBP cat^{txt} Bas$^{eth\ 298}$ ... ς Ln Ti *ευδοκ.* cum DEFGKL al omn^{vid} etc

2. D* *επενψαμεν* | *και διακονον του θεου* (Gb' Sz) cum ℵBP (in ℵ ed. 1865. male excidit *του*) 67** 71. 73. 137. vg (fu *ministr. domini*, harl* om *dei*) go cop basm (sah omisso *τ. θεου*) syr$^{p\ txt}$ arm aeth Bas$^{eth\ 298}$ Euthal^{cod} Pelag ... Gb Ln Ti *κ. συνεργον τ. θεου* cum D* d e Ambrst. Similiter arm *και συνεργ. του ευαγγ. του θεου και πατροσ* ... B nil nisi *και συνεργον* (Gb') ... FG f g *διακονον και συνεργον του θεου* ... ς (= Gb Sz) *και διακον. τ. θεου και συνεργον ημων* cum D^{c}E**KL al pler syr^{sch} et^{p} c.* (*κ. συνεργ. ημ.* habent*) Chr Thdrt ad h. l. et (addito *πιστον* ante *διακο.*) ^{3,3} Dam al | *παρακαλεσαι* sine additam. cum ℵABD*FGP 17. 37* 47. 73. cat^{txt} al^{10} it vg go sah basm cop syr^{p} arm Bas$^{eth\ 298}$ Chr^{514} Euthal^{cod} Thdrt^{3,4} Dam (Ambrst *et deprecetur pro fide vestra*) .. ς (Gb^{0}) add *υμασ* cum DcKL al pler syr^{sch} aeth Thdrt ad h. l. Thphyl Oec | *υπερ* (Gb'') cum ℵABD*E*FGKP 17. 31. 47. 73. 80. 137. cat^{txt} syr^{p} Bas$^{eth\ 298}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt^{3,4} ... ς *περι* cum D^{c}E**L al pler syr^{sch} Thdrt ad h. l. Dam al

3. *το* cum ℵABDEKLP al plus^{30} (10 ap Scri) Euthal^{cod} Dam ... ς *τω* cum minusc mu Chr^{515} Thdrt al; item 114. l^{scr} *του* ... FG *ινα*. Cf Latinos *ut nemo moveatur* | *μηδενα σαινεσθαι*: d e f vg *ut nemo moveatur* (sed d e *mo* ante *mo* om), Ambrst *ne quis moveatur*, g *ut nemo moveatur t terreatur*. Nec aliter go sah cop syr^{utr} (et^{p} ipsum verbum *σαινεσθαι* in mg habet). Cf Severian$^{cat\ 353}$ *ἔθηκε λέξιν τὴν μὴ δυναμένην ἐλεγκτικὴν εἶναι τῆσ ἐνδόσεωσ, σαίνεσθαι εἰπὼν τὸ μηδένα ξενίζεσθαι*. Cf et. Chr alios. Scribunt *μηδενασενεσθαι* A et D*^{vi} (sic enim D^{c} super rasuram minutioribus formis reposuit), *μηδεν ασιενεσθαι* G, *μηδεν · ασιενεσθαι* F (habent autem FG saepe syllabas inepte diremtas). Edidit Ln *μηδὲν ἀσαίνεσθαι*.

4. *προελεγομεν*: f vg *praedicebamus*, d e g *praedicavimus* ... DEF* *προ-*

μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼσ καὶ ἐγένετο καὶ οἴδατε. 5 διὰ τοῦτο
κἀγὼ μηκέτι στέγων ἔπεμψα εἰσ τὸ γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν, μήπωσ
ἐπείρασεν ὑμᾶσ ὁ πειράζων καὶ εἰσ κενὸν γένηται ὁ κόποσ ἡμῶν.
6 Ἄρτι δὲ ἐλθόντοσ Τιμοθέου πρὸσ ἡμᾶσ ἀφ' ὑμῶν καὶ εὐαγγελι- Act 18, 5. 21
σαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνείαν
ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε, ἐπιποθοῦντεσ ἡμᾶσ ἰδεῖν καθάπερ καὶ ἡμεῖσ
ὑμᾶσ, 7 διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, ἐφ' ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ
ἀνάγκῃ καὶ θλίψει ἡμῶν διὰ τῆσ ὑμῶν πίστεωσ, 8 ὅτι νῦν ζῶμεν
ἐὰν ὑμεῖσ στήκετε ἐν κυρίῳ. 9 τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα
τῷ θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ᾗ χαίρομεν

ελεγομεν, F^{gr}G^{gr} ελεγομεν | καθωσ και: FG d e f g syr^{sch} cop om και | οιδατε: P ιδαται, c^{scr} ειδετε

5. D* επενψα | την πιστιν υμων cum ℵADEFGKL al pler etc ... B 37. 73. 116. την υμων πιστιν | υμασ: K ημασ | ημων: 3. 17. 80. k^{scr} cop basm υμων

6. ευαγγελισαμενου: D* -μενοσ | ημιν: A υμιν. Similes confusiones plures h. l. habentur. | την πιστιν: ℵ τ. υμων πιστ., item arm *fidem vestram* | εχετε μν. ημων: DEFG g μν. εχε. ημ., d e f vg Ambrst *memoriam nostri habetis*, ut 17. μν. ημ. εχ., Euthal^{cod} ημων μν. εχ. | παντοτε: syr^{p} habet c.*, aeth om

7. παρεκληθημεν: A 3. 23. 57. παρακεκλημεθα | αδελφοι: 47. arm post εφ υμιν pon. Praeterea cf huc Aug$^{doctr\ chr\ 3\ (3,47)}$: *Dubium est utrum* o fratres *an* hos fratres. *Neutrum autem horum est contra fidem; sed Graeca linguâ hos casus pares non habet, et ideo illa inspecta renuntiatur vocativus* o fratres. *Quodsi voluisset interpres dicere:* Propterea consolationem habuimus fratres in vobis, *minus servitum esset verbis, sed minus de sententia dubitaretur. Aut certe si adderetur* nostri, *nemo fere ambigeret vocativum esse casum - sed iam hoc periculosius permittitur.* | περι (al$^{2\ scr}$ υπερ) υμων: B* (non item^{b}et^{c}) al pauc πε. ημων | επι παση (d e *super omnem necessitatem*, Ambrst *super omni necessitate*): FG 109. f g vg εν παση | αναγκ. κ. θλιψ. (Gb'' Sz) cum ℵABDE FG 17. 37. 47. 71. 116. 137. 8^{pe} it vg go syr^{utr} arm cop^{lagard} (ap Wilk αγαπη pro αναγκη) Euthal^{cod} Ambrst al ... ς (= Sz) θλιψ. κ. αναγκ. cum KL al pler Chr Thdrt Dam al | ημων: A al pauc cop arm edd υμων | δια τησ: A και δια τησ, D^{gr} και τησ omisso δια | υμων πιστεωσ (d e g am demid al Ambrst *vestram fidem*): A (f) vg^{cle} fu tol al πιστ. υμων (f *fid. nostram*). Praeterea syr$^{p\ mg}$ add *et super dono spiritus Iesu Christi.*

8 οτι: 17. καθοτι | στηκετε cum ℵ^{c}ABFGKL 37. 46. 74. 108* 109. 219* al^{20} fere (9 ap Scri, 5 ap Mtth) Chr^{cod} Euthal^{cod} ... ς Ln (ex errore de B) στηκητε cum ℵ*DE al sat mu Chr Thdrt Dam al

9. τω θεω cum ℵ^{c}ABD^{c}EKL al omn^{vid} d e f vg syr^{utr} cop arm Chr Euthal cod Thdrt Dam Ambrst al ... ℵ*D^{gr*}F^{gr}G g τ. κυριω ... go *domino deo*

δι' ὑμᾶσ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ ἡμῶν, 10 *νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ ὑπερ-*
εκπερισσοῦ δεόμενοι εἰσ τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον καὶ καταρτί-
σαι τὰ ὑστερήματα τῆσ πίστεωσ ὑμῶν;

11 *Αὐτὸσ δὲ ὁ θεὸσ καὶ πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁ κύριοσ ἡμῶν Ἰη-*
σοῦσ κατευθύναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸσ ὑμᾶσ· 12 *ὑμᾶσ δὲ ὁ κύριοσ*
πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰσ ἀλλήλουσ καὶ εἰσ πάντασ,
καθάπερ καὶ ἡμεῖσ εἰσ ὑμᾶσ, 13 *εἰσ τὸ στηρίξαι ὑμῶν τὰσ καρ-*
δίασ ἀμέμπτουσ ἐν ἁγιωσύνῃ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸσ ἡμῶν
ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων
αὐτοῦ, ἀμήν.

IV.

1 *Λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶσ καὶ παρακαλοῦμεν ἐν*
κυρίῳ Ἰησοῦ, ἵνα καθὼσ παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ πῶσ δεῖ ὑμᾶσ

| *επι παση*: 37. *εν παση* | *η χαιρομεν*: D^{gr*} *η εχαιρομ.* | D* *ενπροσθεν* | *του θεου* et. ℵ^{c} ... ℵ* 46. *τ. κυριου*

10. *ιδειν*: 17. *ειδεναι*

11. *ιησουσ* (D^{gr*} om) sine additam cum ℵABD^{b} 3. 17. 23. 57. 71. d e am demid harl** tol al^{lachm} aeth Amb$^{fid\ 2,487}$ auct$^{vocat\ 1,24}$ (sed am demid harl* tol auct^{vocat} om *ημων* quod praecedit) ... ς (Gb^{0}) add *χριστοσ* cum D^{c}EFGKL al pler f (om *ημων*) g vg^{cle} fu (om *ημ.*) harl* go syr^{utr} cop arm Ath^{444} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ps-Ath$^{lat\ 593}$ Ambrst al

12. *ο κυριοσ*: D*E*F^{gr}G d e g add *ιησουσ* ... A 73. *ο θεοσ* ... am* syr^{sch} ar^{e} om, hinc Gb^{0} | *τη αγαπη*: FG *τησ αγαπησ*. Ex Latinis *abundare faciat caritatem* (vg^{cle} add *vestram*. Et Lc^{brug}: „*non omittas pronomen* vestram".) f g vg auct^{vocat}, - - *in caritate* d e Amb^{fid} Aug ep^{43}, - - *caritate* demid Ambrst | *καθαπερ*: 109. *καθωσπερ*

13. *στηριξαι*: F^{gr}G^{gr} corrupte *στηρειται* | *υμων τασ καρδιασ*: DEFG *τ. καρδ. υμ.*, item it vg | *αμεμπτουσ*: BL 47. Ps-Ath^{2,4} *αμεμπτωσ* | *αγιωσυνη*: B*DEFG *αγιοσυνη* ... A 23. 57. Euthal^{cod} *δικαιοσυνη* | D* *ενπροσθ.* | *ιησου* (37. om) sine additam cum ℵABDEK 37. al plus^{30} d e am al^{lachm} aeth^{ro} Euthal^{cod} Dam Amb$^{spir\ sa\ 3,685}$ ... ς (Gb^{00}) add *χριστου* cum FGL al plu f g vg^{cle} fu demid al go syr^{utr} cop arm aeth^{pp} Ps-Ath^{2,4} Chr Thdrt al Tert$^{res\ carn\ 24}$ Ambrst al | *αμην* cum ℵ*A D*E 37. 43. 49. 57. 67. d e vg cop arm^{usc} aeth Euthal^{cod}; Ln [*αμην*] ... ς Ti om cum ℵ^{c}BD^{c}FGKL al pler f g fu* al^{lachm} go syr^{utr} arm^{zoh} Chr Thdrt Dam Ambrst auct^{vocat}, item (sed non affert nisi verba *coram deo et patre nostro in adventu dom. nostri Ie. Chr. cum universis sanctis eius*) Tert$^{res\ carn\ 24}$ :: vdtr *αμην* hoc loco interiectum offendisse: quae sententia ipsa testium ratione commendatur. Quae enim auctoritas alibi in ipso fine epistulae *αμην* confirmat, ea h. l. contra est.

περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν θεῷ, καθὼσ καὶ περιπατεῖτε, ἵνα περισ-
σεύητε μᾶλλον. 2 *οἴδατε γὰρ τίνασ παραγγελίασ ἐδώκαμεν ὑμῖν*
διὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 3 *τοῦτο γάρ ἐστιν θέλημα τοῦ θεοῦ, ὁ* 5, 18
ἁγιασμὸσ ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶσ ἀπὸ τῆσ πορνείασ, 4 *εἰδέναι*
ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦοσ κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ,
5 *μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίασ καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν* Eph 2, 12
θεόν, 6 *τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν*

IV. 1. *λοιπον* cum ℵAB*DEFGKL 17. 37. al plus^{30} Chr^{cod} Euthal^{cod} Dam ... ς (= Gb Sz) praem *το* cum B^{3} al sat mu Chr Thdrt al | *ουν*: B* 17. 31. 35. 36. 37. 41. 46. 111. 115. 137. 177. d^{scr*} k^{scr} 8^{pe} demid al^{lachm} syr^{sch} cop arm Chr Thphyl om | *κυριω ιησου*: ℵA praem *τω* | *ινα καθωσ* cum BD*E*FG 17. 37. 52. 73. 80. 116. 118. 137. 8^{pe} it vg cop syr^{sch} arm (item go omisso *ινα* sq, quod rell interpretes retinent) Chr$^{582\,com}$ Ambrst al ... ς om *ινα* cum ℵAD^{c}E**KL al pler syr^{p} aeth Chr$^{582\,txt}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al | *το πωσ*: FG *οπωσ* | *θεω*: 37. 73. praem *τω* | *καθωσ κ. περιπατειτε* cum ℵABD*E*FG 17. 23. 37. 39. 46. 57. 71. 137. 8^{pe} (80. post *θεω* pergit *ινα περιπατητε και περισσ.*) d e f g am fu harl tol 109^{lat} al^{lachm} (sed *ambulastis*, ut et. g sub *t*) go cop arm aeth (syr^{p} *ut ambulantes abundetis magis*) Euthal^{cod} Ambrst. Item vg^{cle} Pelag *sic et ambuletis*, demid *sic et ambulatis*. Cf et. Luc^{brug}: „Sic et ambuletis. *Alii scribunt* sicut et ambulatis" ...... ς om cum D^{c}E**KL al pler syr^{sch} Chr Thdrt Dam Thphyl Oec | *περισσευητε*: B k^{scr} Euthal^{cod} *περισσευσητε*

2. *οιδατε γαρ* (17. *δε*): syr^{p} c.* add *αδελφοι μου* | *εδωκαμεν* cum ABD^{c}KL 17. al pler Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... ℵ 37. 73. 80. 116. *δεδωκαμεν* ... D*FG *παρεδωκαμεν*, sed d e g *dedimus*, f *dederim* | *δια του κυριου* (37. 73. 116. *εν κυριω*): D*E*FG 45. 115. syr^{sch} cop aeth Chr$^{582.\,583}$ Thdrt^{cod} Ambrst add *ημων* | *ιησου* (17. om): FG 19. 27. 45. 74. 113. 115. 179. 238. a^{scr} f g syr^{utr} Chr Ambrst add *χριστου*

3. *θελημα* cum ℵBDEL al pler Chr Euthal^{cod} Thdrt al ... AFGK 45. 80. 89. 120. 8^{pe} c^{scr} Clem^{602} Or$^{cat\,eph\,176}$ Antioch^{1057} Dam praem *το*, hinc Ln [*το*] | *του θεου*: D*FG 47. 115. 116. l^{scr} om *του* | *απο τησ*: ℵ^{c} 73. 115. (31.) syr^{sch} arm^{cod} ar^{e} Chr$^{583\,bis}$ Thdrt Thphyl *απο πασησ* (31. add *τησ*), item F f *απο πασι τησ*, *ab omni fornicatione*, item G g super *τησ* superscripta habent *πασι* et *omni* | *πορνειασ* ut ℵAB D^{c}K^{sil}L etc ... D*FG *πορνιασ*

4. *εκαστον* (AFG *-στοσ*): B^{3}D^{b}(non item^{c}) 73. Chr^{583} *ενα εκαστον*. Cf it vg *ut sciat unusquisque* | *κτασθαι*: DEF^{gr}G d e g go syr^{sch} ante *το εαυτου σκευοσ* | *και τιμη* et. ℵ^{c} Clem Or^{cat} al mu Tert$^{marc\,5,15}$ et pudic^{17} etc ... ℵ* d^{scr} *κ. εν τιμ.*

5. *εν παθει επιθυμιασ*: FG g *ε. πα. και επιθυμιασ* (g *in passione t libidine et desiderii*) | *τα εθνη*: k^{scr} *τα λοιπα εθν.* | *τον θεον*: K n^{scr} om *τον* ... d e Clem^{602} Tert$^{pudic\,17}$ cod *τον κυριον*

6. *και πλεονεκτειν εν τ. πραγμ.* etc: cf huc Hier^{7,622} (ad Eph$^{4,17\,sqq}$): „Ubi nos habemus *et circumscribat in negotio fratrem suum*, in Graeco

ἀδελφὸν αὐτοῦ, διότι ἔκδικοσ κύριοσ περὶ πάντων τούτων, καθὼσ
καὶ προείπαμεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυράμεθα. 7 οὐ γὰρ ἐκάλεσεν
Lc 10, 16 ἡμᾶσ ὁ θεὸσ ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ ἀλλὰ ἐν ἁγιασμῷ. 8 τοιγαροῦν ὁ
ἀθετῶν οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ ἀλλὰ τὸν θεὸν τὸν καὶ διδόντα τὸ
πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον εἰσ ὑμᾶσ.

9 Περὶ δὲ τῆσ φιλαδελφίασ οὐ χρείαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν· αὐ-

---

legitur: και πλεο. εν τ. πρ. τον αδ. αυτου. πλεονεξια autem avaritia nuncupatur, quam nos possumus vim verbi transferentes sic in praesenti loco exprimere: *ut ne quis supergrediatur et avarus fraudet in negotio fratrem suum.* Quae enim consequentia est, vel in illo capitulo quod nunc ad exemplum vocavimus (i. e. 1 Thess 4, 3 sqq) vel in hoc quod principaliter ad Ephesios conamur exponere, inter impudicitiam et immunditiam, castitatem quoque et affectum coniugalem extraordinarie repente avaritiam nominari? Non vobis molestum sit si diu in obscurioribus immoremur: caussati enim in principio sumus inter omnes Pauli epp. hanc (i. e. ad Eph) vel maxime et verbis et sensibus involutam". | εν τῳ: arm exprimit ἔν τῳ. Latini (et it et vg cum patribus) nil nisi *in negotio* habent. | κυριοσ cum ℵ*ABD*H 17. Or[cat] eph [176] sem ... ς ο κυριοσ cum ℵ[c]D[b et c]EKL al pler Clem[602] Or[cat eph 176] sem Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al. Similiter FG[gr] 115. c[scr] g Cyp[336] ο θεοσ | προειπαμεν (Gb') cum ℵBDEFGH al mu[vi] (2 ap Scri) ... Gb Sz προειπομεν cum AKL al longe plu (11 ap Scri) Clem Or Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al | διεμαρτυραμεθα et. Clem Or etc ... D[c]EK al[20] fere διεμαρτυρομεθα

7. ημασ et. Clem[602] Or[cat eph 176] etc ... 17. 38. 39. 52. 72. 120. vg[ms] lachm syr[sch] cop ar[e] υμασ | επι: 37. επ' ... L* εν. Cf d e f g am fu *in inmunditia* (vg[cle] demid al in *immunditiam*) | αλλα cum BD[c]E ... ς Ln αλλ cum ℵAD*FGHL al omn[vid] Clem Or Euthal[cod] etc

8. τον θεον et. Clem[602] Or[cat eph 176] etc: D*FG om τον | τον και cum ℵD*FGKL al longe plu f g vg syr[p] arm Clem Euthal[cod] Thdrt Dam Oec Pelag Bed ... Ln om και cum ABD[b et c]E 7. 17. 52. 55. 73. 115. 116. 121. 238. o[scr] cat[txt] d e go cop syr[sch] aeth Or[cat] Ath[523] Did[tri 231] Chr Thdrt[cod] Thphyl Ambrst al | διδοντα cum ℵ*BDEFG 7. 14. 19. 28. 45. 52. 55. Or[cat] Ath Did (διδουντα) ... ς Ti δοντα cum ℵ[c]AKL al pler Clem Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al. Latini omnes *qui dedit.* | το πνευμ. αυτου cum ℵBDEFGHKL al omn[vi] Clem Or etc ... Ln (ex errore de B) αυτου το πν. cum A Euthal[cod] | εισ υμασ (Gb'') cum ℵBDEFG[gr]GHKL al longe plu (12 ap Scri) d e g am fu tol harl** al[lachm] go cop syr[sch] et[p mg] arm Clem Or[cat] Ath[523] Chr[cod] Euthal[cod] Dam Oec ... ς εισ ημασ cum A al mu f vg[cle] demid harl* syr[p txt] aeth Did tri[231] Chr[534] Thdrt Thphyl Amb[spir sa 3] Ambrst (certe sic[ven])

9. εχετε cum ℵ*AD[c]EHKL al pler syr[sch] cop aeth Or[cat rom 70] Euthal[cod] Thdrt Dam ... Gb'' Ln εχομεν cum ℵ[c]D*FG 6. 31. 47. 67** 87. 115. b[scr] d e f g vg (et. fu demid etc) go syr[p] Chr Thphyl Hier[gal 1] Ambrst al ... B am hal harl** Pelag act[martyr agap 398] (ex Sab) ειχομεν, ha-

τοὶ γάρ ὑμεῖσ θεοδίδακτοί ἐστε εἰσ τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλουσ· 10 *καὶ* 5, 1 Io 6, 45
γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰσ πάντασ τοὺσ ἀδελφοὺσ ἐν ὅλῃ τῇ Μακεδο-
νίᾳ. παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλλον 11 *καὶ*
φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν καὶ πράσσειν τὰ ἴδια καὶ ἐργάζεσθαι 2 The 3, 12 Eph 4, 28
ταῖσ χερσὶν ὑμῶν, καθὼσ ὑμῖν παρηγγείλαμεν, 12 *ἵνα περιπα-* Col 4, 5
τῆτε εὐσχημόνωσ πρὸσ τοὺσ ἔξω καὶ μηδενὸσ χρείαν ἔχητε.
13 *Οὐ θέλομεν δὲ ὑμᾶσ ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν κοιμω-*
μένων, ἵνα μὴ λυπῆσθε καθὼσ καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντεσ ἐλπίδα. Eph 2, 12

---

buimus ... arm *non opus est* | *γραφειν*: H 43. 67* 73. 80. c^{scr} cat^{txt} cop *γραφεσθαι* (cat^{txt} *του γρ.*) | *υμεισ*: 37. om | FG *θεω διδακτοι*

10. *γαρ*: F^{gr} a^{scr*} om | *εισ παντασ*: B praem *και* | *τ. αδελφουσ* (et. ℵ^{c}): ℵ* add *υμων* | *εν ολῃ* sine *τουσ* cum ℵ*AD*FG Chr^{mosc}. Item it vg *in omnes fratres in universa Maced.*, Ambrst *in omn. fratr. per universam Macedoniam.* ... ς Ti praem *τουσ* cum ℵ^{c}BD^{b}^{et}^{c}EHKL al omn^{vid} (sed 47. 73. Thdrt *και τουσ*) Chr^{540} Euthal^{cod} Thdrt Dam al | *αδελφοι* ... A *αγαπητοι*

11. FG Thdrt *πραττειν* | *ταισ χερσιν υμων* cum ℵ^{c}BD*E*FG 31. 46. 67** 71. 73. 115. 213. k^{scr} Bas$^{constitt\,546}$ Chr Dam$^{parall\,375}$ (et.^{paris}) Thphyl; item *manibus vestris* it vg, nec quisquam interpretum aliter (nisi quod syr^{sch} *in operibus vestris*). Cf et. Tert$^{idol\,5}$ *eundem praecepisse dicunt secundum suum exemplum, ut manibus unusquisque operetur ad victum* ... ς (= Gb^{oo} Sz) add *ιδιαισ* ante *χερσιν* cum ℵ*AD^{c}E**KL al pler (37. om *υμων*) Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. Oec; item 28. *οικειαισ* :: cf Eph 4, 28. | *καθωσ*: L 17. 37. 47. 109. 116. go syr^{p} add *και* | *υμιν παρηγγ.*: ℵ^{c}L 47. 115. f vg *παρηγγ. υμ.*

13. *Ου*: F *Μυ* (quod non tam pro *Μη* quam inepte scriptum, ut tot alia in eodem codice) | *θελομεν* cum ℵABDEFGKL al longe plu (12 apud Scri) d e f g m^{39} vg go aeth (arm ap Sz) Or^{1,437} Hipp$^{chr\ et\ anti\ 66}$ (Lag^{35}) Cyr$^{hr\,291}$ Chr$^{541\,sem}$ Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. Dam ad h. l. et ^{paris} Thphyl Cyp$^{171.\ 235.\ 330}$ Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *θελω* cum 47. al mu^{vid} syr^{utr} cop (arm?) Or$^{cat\ matth\ 70}$ Eus^{ps} ap Mai^{104} Bas$^{eth\,266}$ Chr$^{541\ sem}$ et$^{1,934.\ 985.\ 12,66}$ ac^{saep} Thdrt^{4,1074} | *αδελφοι*: 122. ante *ινα* pon ... 31. 73. demid om, item Hipp l. l. | *κοιμωμενων* cum ℵAB 3. 11. 30. 33. 35. 36. 39. 41. 46. 67** 80. e^{scr} n^{scr} Or^{1,437} (ante edebatur *κεκοιμ.*) Eus^{ps} ap Mai^{104} Chr^{12,66} ex$^{cdd\ mosc\ 3}$ Euthal^{cod} Thdrt^{4,1074} Dam ad h. l. Cf et. it vg *dormientibus*, nec aliter syr^{utr} ... ς Ti *κεκοιμημενων* cum DEFG(hi^{2} *κεκοιμηνων*)KL al pler (17. *κοιμημενων*, 71. *κοιμηθεντων*) Or$^{cat\ matth\ 70}$ Hipp l. l. Cyr$^{hr\,294}$ Bas$^{eth\,286}$ Chr ad h. l. ac^{saep} Thdrt ad h. l. Dam$^{parall\,347}$ et^{paris} | *λυπησθε* cum ℵBD^{c}EK al plu Or^{1,437} Hipp (ubi ante) Cyr$^{hr\,294}$ Chr ad h. l. et^{saep} Thdrt Dam al ... Ti *λυπεισθε* cum AD*et^{b}FGL al mu Or$^{cat\ matth}$ Bas$^{eth\,286}$ Euthal cod Cyr$^{ador\,430}$ | *καθωσ*: ℵ^{c}D*FG 47. Or^{1,437} Hipp Bas$^{eth\,286}$ *ωσ* | *οι μη*: F^{gr}G g om *οι* (g *habentes*, contra f etc *qui spem non habent*)

1 Co 6, 14 Ro 8, 11 14 εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦσ ἀπέθανεν καὶ ἀνέστη, οὕτωσ καὶ
ὁ θεὸσ τοὺσ κοιμηθέντασ διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ. 15 τοῦτο
1 Co 15, 51 s 15, 23 γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου, ὅτι ἡμεῖσ οἱ ζῶντεσ οἱ περιλειπό-
μενοι εἰσ τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺσ κοιμη-
θέντασ, 16 ὅτι αὐτὸσ ὁ κύριοσ ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέ-
λου καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ
ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον, 17 ἔπειτα ἡμεῖσ οἱ ζῶντεσ οἱ
περιλειπόμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖσ ἁρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαισ εἰσ
ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰσ ἀέρα· καὶ οὕτωσ πάντοτε σὺν κυρίῳ ἐσό-
μεθα. 18 ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλήλουσ ἐν τοῖσ λόγοισ τούτοισ.

V.

4, 9 Mt 24, 36 1 Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χρείαν
2 Pe 3, 10 ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι· 2 αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶσ οἴδατε ὅτι ἡμέρα

14. *πιστευομεν* et. ℵ[c] ... ℵ* *επιστευομ.* | *και ο θεοσ* et. it vg go syr[sch] arm aeth Or[1,437] Hipp Bas[eth] etc ... B syr[p] *ο θεοσ και* | *κοιμηθεντασ* ... FG *κεκοιμημενουσ* | *αξει*: 37. *ἕξει*

15. *του κυριου* sec et. Or[1,437. 590] et[4,342] et[int 2,416. 3,872. 4,692] Hipp[lag 26] Bas[bapt 639] (*εν τη παρουσια*) et[eth 286] al mu Tert[res carn 24. 41] etc ... B *του ιησου*, Mcion[tert 5,15] *Christi* ... 4* *τ. θανατου* | *φθασωμεν* et. Or[1,437 cod] et[590] et[4,342] Hipp Eph[3,193] Bas[eth 287] etc ... K al pauc Or[1,437 ed] Bas[bapt 639] Cyr[4,765] *φθασομεν*

16. *οι νεκροι* (37* om): FG add *οι*. Cf et. it vg *mortui qui in Christo sunt* ... Dial[819] om *εν χρι.* | *αναστησονται* ... Dial[819] Eus[ps 501] Bas[bapt 639] (sed[cdd 2] *αναστ.*) Thdrt[2,1201] Chron[441] *εγερθησονται* | *πρωτον* c. ℵABD[c]E KL al omn[vi] Or[1,590. 4,342] Hipp Dial Meth[707] Eph[3,130. 193] Bas[bapt 639 edd] Bas[eth 287] Chr[554] Euthal[cod] Cyr[4,765] etc ... D*FG Dial[819] Eus[mcell 182] et[ps 501] Bas[eth 287 cod] et[bapt ed] Chr[553] Thdrt[4,454] al *πρωτοι*. Item it vg Or[int 2,416. 4,692] Mcion[tert 5,15] Ambrst etc *primi* ... Thdrt[2,1201] *αφθαρτοι*

17. *ημεισ οι ζωντεσ*: K 3. 14. 46. n[scr] *οι ζωντ. ημεισ* ... Dial[819] *και ημεισ* omisso *οι ζωντ.* | *οι περιλειπομενοι* (B *περιλειμενοι*) et. Or[1,590. 4,342] Hipp Dial[819] Eus[mcell 182] et[esa 576] Bas[bapt 639] etc Hil[77] Ambrst etc ... F[gr]G g m[89] Meth[707] Tert[res carn 24] Amb[fid res 1146. 1159] om | L Eph[3,193] *αρπαγησωμεθα* | *απαντησιν* et. Or[bis] Hipp Dial Eus[mcell] et[esa] Bas[bapt] etc ... D*E*FG *υπαντησιν*, Epiph[601] *συναντησιν* | *του κυριου* et. Or[bis] Hipp Dial Eus Bas[bapt] Cyr[4,765] al mu Tert[res carn 41 cod] et[marc 3,24. 5,25] Ambrst al. Item *τω κυριω* D[b]; *obviam domino* am fu al[lachm] Tert[bis] (ut ante) Hil[77] (fluct lectio) Ambrst al ... D*E*FG d e f g m[89] vg[cle] demid tol harl Tert[res carn] Or[int 4,575] Hil[77] (fluct lectio) al *τω χριστω* | *παντοτε* ... D* d e *παντεσ* | *συν* et. Or[4,692] et[int 2,406. 416] et[4,575] Hipp Eus[mcell] et[esa] et[ps 501] etc ... B *εν* | L *εσωμεθα*

κυρίου ὡσ κλέπτησ ἐν νυκτὶ οὕτωσ ἔρχεται. 3 ὅταν λέγωσιν· εἰρήνη
καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιοσ αὐτοῖσ ἐπίσταται ὄλεθροσ ὥσπερ ἡ
ὠδὶν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγωσιν. 4 ὑμεῖσ δέ,
ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶσ ὡσ κλέπτησ κατα-
λάβῃ· 5 πάντεσ γὰρ ὑμεῖσ υἱοὶ φωτόσ ἐστε καὶ υἱοὶ ἡμέρασ· οὐκ Eph 5, 8
ἐσμὲν νυκτὸσ οὐδὲ σκότουσ· 6 ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν ὡσ οἱ λοι-

---

V. 1. *και των καιρων*: 17. *η των καιρ.* | *ου χρ. εχετε* (Hier[qu 11 algas] *non necesse habetis ut scribam vobis*, Amb[fid 5] *non habetis opus ut vobis scribamus.* Aug[ep 199] „*non opus habemus vobis scribere*, vel sicut alii codices habent, *non opus habetis vobis scribi*"): F[gr]G d e g Tert[res carn 24] Ambrst *ου χρια εστιν*, d e g Ambrst *non est necesse* (g *non necesse est*) *vobis scribere* (Ambrst *scribi*), Tert *non est necessitas scribendi vobis.* | *υμιν γραφεσθαι* (23. Antioch[1198] *γραφειν*, item cf Latinos) ... ℵ (ℵ* praem *του*, delet[c]) 47. *γραφ. υμιν*, item syr[utr] Tert[res carn] Hier[qu 11 algas]

2. *ημερα* cum ℵBDEFGP 17. 67** ... ς praem *ἡ* cum AKL al pler Eus[luc ap Mai 205] Bas[eth 247] Chr Euthal[cod] Thdrt Antioch[1198] Dam ad h. l. et[paris] al

3. *οταν* sine copula cum ℵ*AFG 17. 44. 47. 179. d e f g go syr[sch] arm aeth Ir[int 329] Tert[res carn 24] Cyp[396] Or[int 3,875] Hier[matth 24] al ... ς (= Gb Sz) add *γαρ* cum KLP al pler vg Euthal[cod] Dam ad h. l. et parall[347] (et.[paris]) Ambrst al ... Ln add [*δε*] cum ℵ[c]BDE 8[pe] cop syr[p] Eus[mai 205] Chr Thdrt Antioch[1198] | *λεγωσιν*: FG 17. *λεγουσιν* ... Eus[mai 205] Dam[paris] *ειπωσιν* | *ειρηνη κ. ασφαλεια*: K 4. *ειρηνην κ. ασφαλειαν*, item praemisso *εχειν* Chr[cod] | *αιφνιδιοσ* ut ℵBD[c] etc ... AD*FG LP al *εφνιδιοσ* | *αυτοισ*: B pon ante *ολεθρ.* | *επισταται* cum ℵBL 17. 37* Dam[paris] (A latet) ... ς Ln Ti *εφισταται* cum DEKLP al pler Eus[mai] Chr Euthal[cod] Thdrt Antioch[1193] etc | *αυτοισ επισταται*: F[gr]G[gr] d e Hesych ap Aug[ep 198] *φανησεται*, *apparebit* | *η ωδιν* (ℵB* *ωδειν*, L *ωδην*) cum ℵA[vi]BD[c]E**KLP etc: FG *η ωδεινεσ*, D*E* *η ωδεινη εν* (an potius *ωδειν η εν*?), 37. *η ωδινη*, 115. *η ωδινα*. Vertunt d e g Hesych ap Aug[ep 198] *dolores*, f vg Hier[matth] Ambrst al *dolor.* | *τη*: FG om | *εκφυγωσιν*: D*FG *εκφευξονται*

4. *η ημερα υμασ* cum ℵBKLP al omn[vi] (sed 1. 17. 122. c[scr] om *η*) go Epiph[767] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al ... Ln *υμασ η ημερα* cum ADEFG it vg Eus[mai 205] Ambrst al. Praeterea FG d e f g vg Ambrst al add *εκεινη* | *ωσ κλεπτησ* cum ℵDEFGKLP al omn[vi] it vg go syr[utr] arm aeth Eus[mai 205] Chr Euthal Thdrt Dam Ambrst al ... Ln *ωσ κλεπτασ* cum AB cop | FG *καταλαβοι*

5. *γαρ* cum ℵABDEFGLP al plus[30] it vg (et. fu demid tol omn[lachm]) go syr[utr] cop arm Clem[218] Eus[mai 205] Chr[566] Euthal[cod] Thdrt Ambrst al ... ς (= Gb Sz) om cum K[sil] al ut[vi] plu am Dam | *ημερασ* (d e fu al lachm *dei* pro *diei*): D[gr] [b]F[gr]G 47. 116. g fu al[lachm] syr[utr] aeth Chr[mosc 1] add *και* | *εσμεν* et. am demid harl* tol al Clem[218] Or[3,805] et[4,445] et[int 3,877] etc ... D*FG d e f g fu marian harl** al[lachm] go syr[sch] (non item[p]) Ambrst *εστε*

ποί, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν. 7 *οἱ γὰρ καθεύδοντεσ νυ-*
κτὸσ καθεύδουσιν, καὶ οἱ μεθυσκόμενοι νυκτὸσ μεθύουσιν· 8 *ἡμεῖσ*
Eph 6, 14. 17 *δὲ ἡμέρασ ὄντεσ νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεωσ καὶ ἀγά-*
πησ καὶ περικεφαλαίαν ἐλπίδα σωτηρίασ, 9 *ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶσ*
ὁ θεὸσ εἰσ ὀργὴν ἀλλὰ εἰσ περιποίησιν σωτηρίασ διὰ τοῦ κυρίου
2 Co 5, 15 etc *ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,* 10 *τοῦ ἀποθανόντοσ περὶ ἡμῶν, ἵνα εἴτε*
γρηγορῶμεν εἴτε καθεύδωμεν ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν. 11 *διὸ*
παρακαλεῖτε ἀλλήλουσ καὶ οἰκοδομεῖτε εἷσ τὸν ἕνα, καθὼσ καὶ
ποιεῖτε.
1 Ti 5, 17 12 *Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶσ, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺσ κοπιῶντασ ἐν*
ὑμῖν καὶ προϊσταμένουσ ὑμῶν ἐν κυρίῳ καὶ νουθετοῦντασ ὑμᾶσ,
Mc 9, 50 13 *καὶ ἡγεῖσθαι αὐτοὺσ ὑπερεκπερισσῶσ ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ ἔργον*

---

6. *καθευδωμεν* et. Clem[218. 628] etc, *dormiamus* d e f g m[95] vg etc ... KLP al mu[vi] (6 apud Matth) *καθευδομεν* | *ωσ* sine *και* cum ℵ*AB 17. 87. 137. b[scr] f am al[lachm] go syr[sch] cop aeth Clem[bis] Antioch[1198] ... ς Ti add *και* cum ℵ[c]DEF[gr]GKLP al pler d e g vg[cle] fu demid al syr[p] arm Bas[eth 247] Chr[566] Euthal[cod] Thdrt Dam al Aug[trin 15] Ambrst al | *νηφωμεν*: F[gr]P al *νηφομεν*. Item d e fu al[lachm] *sobrii sumus* (sed praecedit *vigilemus*)

7. *καθευδουσιν*: F[gr]G[gr] *καθευδοντεσ* (f g etc *qui enim dormiunt nocte dormiunt* | *μεθυσκομενοι* et. Clem[628] ... B Clem[218] *μεθυοντεσ*. Item postea Clem[218] (non item[628]) *μεθυσκονται* pro *μεθυουσιν*

8. *νηφωμεν*: F[gr] 37* *νηφομεν*, item d e g fu al[lachm] *sobrii sumus* | *ενδυσαμενοι* et. Clem[628] etc: K *ενδεδυμενοι* | *και αγαπησ* et. ℵ[c] ... ℵ* om

9. *ημασ ο θεοσ* et. d e f g m[95] vg go syr[p] etc ... B 37. 116. *ο θεοσ ημασ* | *αλλα* cum ℵBD[c]E 17. ... ς Ln *αλλ* cum AD*FGLP al pler | *ιησου χριστου*: B aeth om *χρι*.

10. *περι* cum ℵ*B 17. ... ς Ln Ti *υπερ* cum ℵ[c]ADEFGKLP al pler Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al | *γρηγορωμεν*: 4. 72. 113. al plus[10] Chr[566] Thphyl *γρηγορουμεν* | *καθευδωμεν*: KLP 4. 72. 113. al[20] Chr Thphyl *καθευδομεν* | *ζησωμεν*: A al pauc *ζησομεν*, D*E 73. *ζωμεν*

12. *προϊσταμενουσ* cum BDEFGKLP al omn[vid] Chr Euthal[cod] Thdrt Antioch[1214] Dam ... ℵA *προϊστανομενουσ* :: quam formam solus ℵ praebet et. Ro 12, 8. 1 Tim 3, 4 (sed 3, 12 *προϊσταμενοι* confirmat) | *υμων*: 17. om | *νουθετουντασ*: A *-ντεσ*

13. *και ηγεισθαι*: FG *ωστε ηγεισθαι* (quemadmodum d e f g vg *ut habeatis*) ... B al mu (8 ap Scri) *κ. ηγεισθε*, quod ipsum interpretes reddiderunt go (om *και*) cop syr[p] aeth | *αυτουσ*: P *αυτων* | *υπερεκπερισσωσ* cum BD*FG ... ς *υπερεκπερισσου* cum ℵAD[b]EKLP al omn[vi] Chr Euthal[cod] Thdrt Antioch[1214] Dam :: forma *υπερεκπερισσου* nec 3, 10 nec Eph 3, 20 fluctuat; *υπερεκπερισσωσ* hoc tantum loco legitur, nec fere alibi nisi Clem[rom 20] invenitur. Conferenda est similis

αὐτῶν. εἰρηνεύετε ἐν αὐτοῖς. 14 παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελ-
φοί, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους,
ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας. 15 ὁρᾶτε Ro 12, 17 1 Pe 3, 9
μή τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινὶ ἀποδοῖ, ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν
διώκετε εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας. 16 πάντοτε χαίρετε, Phi 4, 4
17 ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε, 18 ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο
γὰρ θέλημα θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς. 19 τὸ πνεῦμα μὴ 4.
ζβέννυτε, 20 προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε· 21 πάντα δὲ δοκιμάζετε,

---

forma εκπερισσως, quam Mc 14, 31 ex ℵBCD al[3] recepimus, a plerisque cum εκπερισσου commutatam. | ειρηνευετε: FG ιρηνευσαται ... ℵ* (non item[c]) go aeth praem και. Similiter syr[sch] ante δια το εργον: *et propter opus eorum pacem habete cum eis.* | εν αυτοισ (Gb'') cum ℵD* FGP al plus[20] (6 ap Scri) Chr Euthal[cod] Thdrt (Thphyl ad h. l. γραφεται και εν αυτοισ, τουτεστι τοισ διδασκαλοισ), item *cum eis* f vg ... ς Ln Ti εν εαυτοισ cum ABD[c]EKL al plu Clem[308] Dam, item *in ipsis* d e g, *inter vos* go cop Ambrst

14. υμασ: D[gr*] om | νουθετειτε et. Clem[308] Or[1,181] etc: F[gr]G 115. νουθετειν, g *corripite t corripere* | παραμυθεισθε et. Clem Or etc ... D* -θετε et D[c] Bas[eth 290] -θειτε, FG[corr] -θειται (G* -θεισται), 115. o[scr**] -θεισθαι, g *consolamini t consolari* | αντεχεσθε: D[gr*]F[gr]G[gr] 115. d[scr] -εσθαι | μακροθυμειτε: 115. -θυμειν | 17. απαντασ

15. αποδοι cum ℵ*D[b vi]FG, D* αποδοιη ... ς Ln Ti αποδω cum ℵ[c]ABD[c]E KLP al omn[vi] Ephr[2,112] Bas[eth 290] Chr Euthal[cod] Antioch[1110] etc | εισ αλληλ. (et. Gb'' Sz) cum ℵ*ADEFG 17. 23. 37. 39. 67** al[10] fere d e f g m[48] et[78] vg[cle] am demid al go cop syr[sch] arm aeth Pelag ... ς Ti και εισ αλλ. cum ℵ[c]BKLP al longe plu fu tol al[lachm] syr[p] Ephr[2,112] Bas[eth 290] Chr Euthal[cod] Thdrt Antioch[1110] Dam Ambrst[ven]

16. χαιρετε: F[gr]G g go add εν τω κυριω

17. D* αδιαλιπτωσ

18. τουτο γαρ cum ℵABD[c]E**KLP etc ... Ln (errans de A) add εστιν cum D*E*FG d e m[85] (hi[3] *haec est enim*) f (om *enim*) g vg[cle] (*est enim*, et. tol al), item post θελημα add 73. 80., post θεου 37. am fu demid | θεου cum ℵ[c]BDEFGKLP al pler Bas[eth 291] etc ... ℵ*A 17[lect] 18[lect] του θεου, item Ath[487] ωσ γραφει – το θελημα του θεου εν χρι. ιησ. εστιν εν χρι. ιησου (L 177. d[scr] om ιησ.): A post εισ υμασ pon

19. ζβεννυτε cum B*D*FG ... ς Ln (ignorans B*) σβεννυ. cum ℵAB[c]D[c]EKLP al omn[vi], nec aliter Clem[308] Bas[eth 291] etc

21. παντα δε cum ℵ[c]BDEFGKLP al[60] d e f g vg go syr[p] arm aeth Clem[308. 347] Bas[regg 454] et[eth 290] Chr[581] Dam Thphyl Pelag ... ς (= Gb Sz) om δε cum ℵ*A al mu[vi] cop syr[sch] Or[4,289] et[int 3,852] („et illud quod ait: *Omnia probate*" etc) Bas[regg 523] Chr[583] Euthal[cod] Thdrt Tert[praescr 4] („quia dixit alibi: *Omnia examinate, quod bonum est tenete*") Ambrst ven | δοκιμαζετε et. Clem[309. 347] Or[4,289] et[int 3,852] al Tert[praescr 4] etc ... K 43. 72. 74. 109. 219** 238. al plus[30] (a b c al[5] ap Scri) syr[txt]

τὸ καλὸν κατέχετε· 22 ἀπὸ παντὸσ εἴδουσ πονηροῦ ἀπέχεσθε.
He 13, 20 s 23 Αὐτὸσ δὲ ὁ θεὸσ τῆσ εἰρήνησ ἁγιάσαι ὑμᾶσ ὁλοτελεῖσ, καὶ ὁλό-
κληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτωσ ἐν τῇ
παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τηρηθείη. 24 πιστὸσ
2 Th 3, 3 ὁ καλῶν ὑμᾶσ, ὃσ καὶ ποιήσει.
2 Th 3, 1 Ro 16, 16 etc 25 Ἀδελφοί, προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν. 26 ἀσπάσασθε τοὺσ
ἀδελφοὺσ πάντασ ἐν φιλήματι ἁγίῳ. 27 ἐνορκίζω ὑμᾶσ τὸν κύριον,
ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσιν τοῖσ ἀδελφοῖσ.
Ro 16, 24 etc 28 Ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.

(non item[mg]) Bas[regg 454] et[eth 291] Chr[10,308] Cyr[ador 568] *δοκιμαζοντεσ*, Dam[parall 627] *δοκιμασαντεσ*. Cf et. Or[int 2,171] „sed sicut apostolus dicit *omnia probantes, quod bonum est tenentes*“ et[199] „*probantes*, inquit, *omnia, quod bonum est obtinentes*“ ... 20. 48. 110. 113. 123. al pauc syr[sch] Clem[309. 347] Oec add *και*

23. *αγιασαι* ... F[gr]G[gr] cop *αγιασει* | *τηρηθειη* (D[gr*] *-θειην*): F[gr] om spatio vacuo relicto, nec exprim g ... Bas[eth 220] codd *ευρεθη* et *ευρεθειη*

24. *πιστοσ*: F[gr] *ο πιστοσ* ... Bas[eth 229] add *ο θεοσ* | *καλων*: 37* 116. *παρακαλων* | *υμασ*: A *ημασ* | *ποιησει* (F[gr] *-ησαι*): 31. 38. 48. 72. 74. 213. a[scr] add *την ελπιδα ημων* (74. a[scr] al? *υμων*) *βεβαιαν*

25. *προσευχεσθε* sine additam cum ℵAD[c]EFGKLP al pler f g vg cop syr[sch] aeth Thdrt Dam Ambrst al ... BD* 4** 31. 37. 39. 73. 116. go syr[p] arm Chr[584] Euthal[cod] add *και*, hinc Ln [*και*] | *περι*: FGP Dam *υπερ*

26. *εν φιλ. αγιω*: 47. 115. Chr[585] *εν* (47. om) *αγι. φιλ.*

27. *ενορκιζω* cum ABD*E* 17. 71. 80. 116. Euthal (in argumento apud Zacagn[658] *ενορκιζων αυτουσ αναγνωναι* etc) Synops[151] (eadem verba quae Euthal) Dam ... ϛ *ορκιζω* cum ℵD[b et c]E**FGKLP al pler Chr Euthal[cod] Thdrt al :: *ενορκιζω* hoc tantum loco, *ορκιζω* Mc 5, 7. Act 19, 13. | *την επιστολην*: P om | *πασιν*: 17. go om | *αδελφοισ* sine *αγιοισ* cum ℵ*BDEFG 7. 27. 43. 70. 80. 238. d e f g aeth[ro] Euthal[zacagn 658] et Synops[151] Ambrst Cassiod[complex 77] (*coniurat quoque ut omnibus fratribus praesens eius relegatur epistula*) ... ϛ (Gb[oo]) Ti praem *αγιοισ* cum ℵ[c]AKLP al pler vg go cop syr[utr] arm aeth[pp] Chr[585] Euthal[cod] Thdrt Dam; 115. Thphyl *αγιοισ* omisso *αδελφ.* :: non legitur alibi *οι αγιοι αδελφοι*, propterea vero *αγιοι* si scripsisset Paulus deletum esse non credo.

28. *μεθ υμων* sine additam cum BD*FG 17. 61. 67** o[scr] d e f g am al lachm arm[zoh] Ambrst ... ϛ (= Gb Sz) add *αμην* cum ℵAD[b et c]EKLP al pler vg[cle] fu demid al go syr[utr] cop arm[usc] aeth Chr Euthal[cod] rell

Subscriptio: ℵB* *προσ θεσσαλονικεισ* (B* *-νεικεισ*) *ᾱ*, item 17. omisso *ᾱ* ... DE *πρ. θεσσ. ᾱ επληρωθη αρχεται πρ. θεσσ. β̄*, FG *ετελεσθη πρ.*

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β̄.

I.

1 Παῦλοσ καὶ Σιλουανὸσ καὶ Τιμόθεοσ τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσα- 1 Th 1, 1 s etc
λονικέων ἐν θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. 2 χάρισ
ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

θεσσαλονι. (F *-νικαιων*) *ᾱ αρχεται πρ. θεσσαλονι.* (F *-νικαιων*) *β̄* (F *δευτερη*). Similiter d *ad tessalonicens. I.* (d^corr add *scribens a ladicia*) *explicit incipit ad tessalonicens. II.*, g *explicit ad thessalonicenses I. incipit ad thessalonicenses II.*, f *Explicit ad thessalonicenses epa. p. ap. I. Incipit ad thessalonicenses secunda.* Item am fu *explicit ad thessalonicenses p̄* (fu *ad thessall. I.*) pergentes: am *incipit argumentum ad eosdem secundae*, fu *inc. ad eosdem II. argumentum* ... AB^corr K al mu *προσ θεσσ. ᾱ* (K al *πρωτη*) *εγραφη απο αθηνων*, item L *του αγιου αποστ. παυλου προσ θεσσαλ. επιστολη ᾱ εγραφη απο αθηνων.* Item cop *scripta Athenis et missa per Silvanum et Timotheum*, syr^sch *finita est epist. ad Thess. prima, quae scripta fuit Athenis et missa per Timotheum*, syr^p *finita est epist. ad Thess. prima, quae scripta fuit a Laodicea.* Nil subscriptum habet go ... Euthal^cod *πρ. θεσσ. ᾱ· εγραφη απο κορινθου υπο παυλου και σιλουανου και τιμοθεου* ... ς (= Gb Sz) *προσ θεσσαλονικ. πρωτη εγραφη απο αθηνων.* Numerantur in KL al plu *στιχοι ρϟγ′* (157. *ρϟ′*, 27. 49. 93. 219. *σ′*, cdd^lat *versus 213*; item in paucioribus (cum Euthalio) *αναγνωσ. α′, κεφφ. ζ′.* Numerant am fu capp. 25. In codice B a cap. *πς′* ad cap. *πθ′* pergitur.

* ℵABK al mu *προσ θεσσαλονικεισ* (B* *-νεικεισ*) *β̄*, item (vide ante) praemisso *αρχεται* DEFG ... L *του αγιου αποστ. παυλου πρ. θεσσαλ. επιστολη β̄* ... al (ut 121. 123. h^scr) *πρ. θεσσ. δευτερα επιστολη* vel (ut 120. k^scr) *η προσ θεσσ. β̄ επιστολη* vel (ut l^scr) *πρ. θεσσ. επιστολη β̄* vel (ut 122.) *παυλου αποστ. επιστ. καθολικη πρ. θεσσ. β̄* et aliter; f^scr *Ανδρασι θεσσαλιησ ταδε δευτερα ουρανιοσ φωσ*, idem ad 1 Thess *Θετταλικοισ πολιταισ ταδε κηρυξ ουρανοφοιτησ* ... ς^e *παυλου του αποστολου η προσ θεσσαλ. επιστ. δευτερα*, ς *η προσ θεσσ. επιστ. δευτ.*, Gb Sz *παυλου πρ. θεσσ. επιστ. δευτ.*

I. 1. *σιλουανοσ*: vide ad 1 Thess 1, 1. ... DEF^gr G^gr 67** d e *σιλβανοσ* | a^scr *και τιμοθ. κ. σιλου.* | *εν θεω* usque *ιησ. χριστω*: 17. om | *εν θεω*: ℵ*(non^a) 4. 80. add *και* | *κυριω*: F^gr G g om | *ιησου χριστω*: DEF^gr G 55. d e g (Ambrst^rom? non item^ven) *χρι. ιησ.*

2. Versum totum om 177. Dam | *απο θεου πατρ. ημων* cum ℵAFGKL al pler f g vg go cop syr^utr arm aeth Or^int 4,468 (vide post) Chr Euthal

1 Th 2, 13 1, 2 3 *Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί,*
καθὼσ ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστισ ὑμῶν καὶ πλεονάζει
ἡ ἀγάπη ἑνὸσ ἑκάστου πάντων ὑμῶν εἰσ ἀλλήλουσ, 4 *ὥστε αὐτοὺσ*
ἡμᾶσ ἐν ὑμῖν ἐνκαυχᾶσθαι ἐν ταῖσ ἐκκλησίαισ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ τῆσ
ὑπομονῆσ ὑμῶν καὶ πίστεωσ ἐν πᾶσιν τοῖσ διωγμοῖσ ὑμῶν καὶ ταῖσ
θλίψεσιν αἷσ ἀνέχεσθε, 5 *ἔνδειγμα τῆσ δικαίασ κρίσεωσ τοῦ θεοῦ,*
εἰσ τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶσ τῆσ βασιλείασ τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ ἧσ καὶ
πάσχετε, 6 *εἴπερ δίκαιον παρὰ θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖσ θλίβουσιν*
ὑμᾶσ θλίψιν 7 *καὶ ὑμῖν τοῖσ θλιβομένοισ ἄνεσιν μεθ' ἡμῶν, ἐν*
1 Th 3, 13 etc *τῇ ἀποκαλύψει τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων δυνά-*

---

^{cod} Thdrt Ambrst al ... Ti om *ημων* (Gb^{0} Ln [*ημ.*]) cum BDKP 17. 49. 71. l^{scr} d e Thphyl Pelag :: additur *ημων* passim, sed Eph 6, 23. 2 Tim 1, 2. Tit 1, 4 non additur nec fere fluct lectio (fluctuat tamen 1 Tim 1, 2, quem locum vide). Inprimis vero cf Or$^{int\,4,467\,sq}$: „- Ad Colossenses vero: *Gratia vobis et pax a deo patre nostro* dicit, et non addit: *a domino nostro Iesu Christo.* Ad Thess. vero prima ita habet: *Gratia vobis et pax*, et nihil ultra. In secunda vero: *Gratia vobis et pax a deo patre nostro et domino Iesu Christo.* Ad Tim. prima et secunda: *Gratia misericordia et pax a deo patre et Christo Iesu domino nostro.* Ad Titum vero: *Gratia et pax a deo patre et Christo Iesu salvatore nostro.* Et quamvis curiosior videatur huiuscemodi observatio, tamen qui nihil otiosum credit esse in scripturis divinis, etiam horum differentias et diversitates non inanes putabit."

3. *παντων υμων*: 17. vg^{cle} am demid harl Aug$^{gra\ et\ lib\ arbi\ 10,788}$ (non item d e f g fu tol al Ambrst) om *παντων*, ℵ*(non item^{c}) om *υμων*

4. *αυτουσ* (arm aeth non expri) ante *ημασ* (P n^{scr} *υμ.*) cum ℵBP 17. 37. 73. 116. al^{8} (ap Gb) syr^{p} Euthal^{cod} ... ς Ln Ti post *ημασ* cum ADEFGKL al pler d e f g vg Chr Thdrt Antioch^{1119} Dam Ambrst al | *ενκαυχ.* (P 17. Chr *εγκ-*) cum ℵABP 17. Chr$^{mosc\,1}$ Euthal^{cod} ... ς *καυχασθαι* cum DE(FG *καυχησασθαι*)KL al pler Chr^{596} Thdrt Antioch^{1120} Dam | *ταισ θλιψεσιν*: D*FG om | *αισ*: K *εν αισ* | *ανεχεσθε*: B *ενεχ.*

5. *ενδειγμα*: 30. 43. n^{scr} Ephr^{3,416} *ενδειγματι*, 73. Thphyl *εισ ενδειγμα*, nec aliter f g vg Ambrst al *in exemplum* (contra d e *exemplum*) | *δικαιασ κρισεωσ*: 18* 49. 110. 111. 123** al$^{2\,scr}$ Ephr^{3,416} Antioch^{1120} *δικαιοκρισιασ* (et 87. *δικαιοκρισεωσ*) | *εισ το* usq *βασ. του θεου*: 17. 21. 30. Ephr^{3,416} om | *υμασ*: G^{gr} *ημασ* | *υπερ ησ*: FG *περ* (sic) *ησ* | *και πασχετε*: F^{gr*} 1. 61. 121. o^{scr} om *και*

6. *ειπερ*: F^{gr}G^{gr} *περ* (sic) | *θεω*: A 41. 73. (121. sed om *παρα*) Orthod qu^{96} *τω θεω* ... Dial$^{824\,sem}$ *παρα θεου* et^{sem} *παρα κυριου* | *τοισ θλιβ. υμασ*: FG *αυτοισ τοισ θλειβουσιν υμασ*, g *eis tribulantibus vos*, d e f vg *eis* (f am fu demid al *his*, vg^{cle} *iis*) *qui tribulant vos* (vg *vos trib.*)

7. *και υμιν*: d e *vobis autem* | *ημων* et. ℵ^{c}: ℵ* *υμων* | *του κυριου*: L 3. 35. 47. 52. 73. 122. al pauc demid go syr^{sch} cop aeth Ir$^{int\,365}$ (non

μεωσ αὐτοῦ 8 ἐν πυρὶ φλογόσ, διδόντοσ ἐκδίκησιν τοῖσ μὴ εἰδόσιν Act 7, 30
θεὸν καὶ τοῖσ μὴ ὑπακούουσιν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰη-
σοῦ, 9 οἵτινεσ δίκην τίσουσιν ὄλεθρον αἰώνιον ἀπὸ προσώπου τοῦ
κυρίου καὶ ἀπὸ τῆσ δόξησ τῆσ ἰσχύοσ αὐτοῦ, 10 ὅταν ἔλθῃ ἐνδο-
ξασθῆναι ἐν τοῖσ ἁγίοισ αὐτοῦ καὶ θαυμασθῆναι ἐν πᾶσιν τοῖσ πι-
στεύσασιν, ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ᾽ ὑμᾶσ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ. 11 Εἰσ ὃ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶσ

---

item^{273}) add ημων | ιησου: L. 47. 73. 122. al pauc demid go syr^{sch} Ir int^{265} (non item^{273}) add χριστου | μετ: P 17. 37. Ephr^{3,416} μετα

8. εν: F^{gr}G d e g Ir$^{int 265. 273}$ Tert$^{marc 5,16}$ praem και | εν πυρι φλογοσ cum ℵAKLP al omn fere d e syr$^{p\ mg}$ Ephr^{3,416} Chr Euthal^{cod} Thdrt Cosm^{511} Dam Thphyl^{txt} et^{com} Ambrst (*in igne flammae*) ... Gb′ Sz Ln εν φλογι πυροσ cum BD^{gr}E^{gr}FG 47. 71. f g vg go cop syr^{sch} et$^{p\ txt}$ arm aeth Macar^{7,94} (Thdrt^{com} φλογι γαρ πυροσ παραδιδονται) Thphyl mg Oec Ir$^{int 265. 273}$ Tert$^{marc 5,16}$ (sed Mcion utramque vocem delevit, nam Tert sic: „sed *flammam* et *ignem* delendo haereticus exstinxit, ne scilicet nostratem deum faceret") :: substituendum videbatur εν φλογι πυροσ, ut etiam Hebraeus Exod 3, 2 habet. Eadem atque hoc loco lectionis fluctuatio est Act 7, 30, ubi nobis pro testium ratione εν φλογι πυροσ reponendum videbatur. Contra Apoc 1, 14. 2, 18. 19, 12. Heb 1, 7 φλοξ πυροσ non fluctuat. | διδοντοσ (f vg *in flamma ignis dantis vindictam*): D*F^{gr}G διδουσ, item d e *et in ignem flammae dans vindictam*, g *et in flamma ignis dans t dare vindictam*; item *et in flamma ignis dare vindictam* Ir$^{int 265}$ (sed^{273} *et in flamma ignis* sine rell, ita ut haec cum eis quae praecedunt coniungantur. Similiter Tert$^{marc 5,16}$.) | θεον: ℵ^{c}LP al plus^{10} praem τον | υπακουουσιν: 47. υπακουσασιν | ιησου cum BD^{gr}E^{gr}KLP 17. al^{30} cop syr^{p} arm^{zoh} aeth Chr$^{mosc 1}$ Thdrt Dam al ... ς (Gb^{oo}) add χριστου, Ln [χρι.] cum ℵAFG al plu d e f g vg go syr^{sch} arm^{usc} Ephraem^{3,416} Chr Euthal^{cod} Cosm^{511} Ir$^{int 265}$ Ambrst al

9. ολεθρον cum ℵBDEFGKLP al pler Chr^{604} Thdrt Cosm^{511} Dam etc (accurate reddit go) ... Ln ολεθριον cum A 17. 73. Ephr^{3,416} Chr$^{mosc 1}$ Euthal^{cod} Tert$^{marc 5,16}$ (*quos ait poenam luituros exitialem aeternam*). Cf et. d e Ir$^{int 265}$ *poenas dabunt* (Ir *pendent*) *interitus aeternas*, f am tol Ambrst *in interitum aeternas* (Ambrst *aeternum*), vg^{cle} demid *in interitu aeternas* | του κυριου: DEFG al^{10} arm Chr$^{604\ txt}$ Thphyl om του

10. θαυμασθηναι: D*E*FG ενθαυμασθηναι, 113. θαυμαστωθηναι | εν πασιν: Ir$^{int 273}$ om (*et admirabilis fieri his qui credunt in eum*); item 37. Ir$^{int 265}$ (sed non$^{codd 2}$) om εν | πιστευσασιν cum ℵABDEFGKLP al longe plu (11 ap Scri) Ephr^{3,416} Chr Euthal^{cod} Thdrt (in comm est τοισ μη πιστ.) Cosm^{511} Dam al, item (*qui crediderunt*) d e f vg syr^{p} arm Ir$^{int 265}$ Ambrst al ... ς (= Gb Sz) πιστευουσιν cum minusc vix mu, item *credentibus* g Ir$^{int 273}$ | επιστευθη: 31. επιστωθη

ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν
ἀγαθωσύνης καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει, 12 ὅπως ἐνδοξασθῇ
τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ κατὰ
τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

II.

1 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτόν,
1 Th 5, 2 2 εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοὸς μηδὲ θροεῖ-
σθαι, μήτε διὰ πνεύματος μήτε διὰ λόγου μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς
Eph 5, 6 δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου. 3 μή τις ὑμᾶς
ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον, ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία

---

11. περι (FG περ): Dgr* praem και | αξιωση: P 116. -σει | τ. κλησεως: Fgr G syrsch arm add υμων, et syrp ημων, item f vg Ambrst vocatione sua, g voc. vestra t sua | ημων: DcEKL 37. al plus10 υμων ... D* 80. d e am allachm syrutr armzoh aeth Vigvarim om | πληρωση: AKP al plus5 -σει | ευδοκιαν: 17. επιθυμιαν | DEFGLP 37. al Dam αγαθοσυνης

12. του κυριου ημων: am* Vigvarim om ημων | ιησου pri cum ℵBDEKL al plu (9 ap Scri) d e go sahgb cop aethro Thdrtcod Dam Oec ... ς (Gb00) add χριστου, Ln [χρι.] cum AFGP 17. al sat mu f g vg syrutr arm aethpp Chr Euthalcod Thdrt Thphyl Ambrst al | και υμεις (A ημεις) εν αυτ. κα. τ. χα. του (K om) θεου ημων (tol om) κ. κυρ. (23. d e tol go cop syrsch add ημων) ιησ. χριστου: FG f g om

II. 1. του κυρ. ημων et. Hippchr et antichr 63 (ap Lag33) Or1,665 etint 1,6. 3,874 al Tertres carn 24 etc ... B syrp om ημων | επισυναγωγης: K επι γης | επ αυτον: K εις αυτον, Hipp l. l. επ αυτης

2. εις: K om | νοος: D(sed Dc non addidit accentum)E 43. d e f vg (sed non fuvict allachm, nec magis g) syrsch etp c.* aeth Ambrst al (sed non Augep 199. civ dei 20,19 Tertres carn 24) add υμων (sed f vg a vestro sensu) | μηδε θρο. cum ℵABD*FG 47. 73. Or1,665 Thdrt4,457 Damparis etparall 847 ... ς μητε cum DcEKLP al fere omn Hipp l. l. Chr Euthalcod Thdrt et Dam ad h. l. ... 17. μηποτε | θροεισθαι: B 37. al2 scr Chr 607 Damparall etc -σθε | μητε ante δια πνευμ.: F Damparall μηδε | μητε ante δια λογου: D*Fcorr μηδε | μητε ante δι επιστ.: F μηδε | δι ημων: P παρ ημ. | η ημερα: D* 1. om η | του (FGP 115. arm Dam parall 847 atque et.paris Thphyl om) κυριου cum ℵABD*E*FGLP 17. 31. 37. 47. 67** 71. 73. 80. al plus10 it vg syrutr sahgb cop arm aeth Or 1,665 etint 1,6. 3,874 Hipp l. l. Epiph678 Chr Euthalcod Thdrt al Tertres carn 24 Ambrst al (17. τ. κυριου ιησου) ... ς (= Gb Sz) του χριστου cum DcE**K al longe plu go

3. εξαπατηση: P 47* 115. 116. Damparis -τησει | η αποστασια: 115.

πρῶτον καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀνομίας, ὁ υἱὸς τῆς
ἀπωλείας, 4 ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγό- Dan 11, 36
μενον θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καθί-
σαι, ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἐστὶν θεός. 5 Οὐ μνημονεύετε ὅτι Act 17, 1
ἔτι ὢν πρὸς ὑμᾶς ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; 6 καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴ-
δατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ αὐτοῦ καιρῷ. 7 τὸ γὰρ
μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας, μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως
ἐκ μέσου γένηται· 8 καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ Es 11, 4
κύριος Ἰησοῦς ἀνελεῖ τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ

---

om η | *της ανομιας* cum ℵB 3. 4** 6. 23. 31. 39. 57. 70. 71. 80. sah^{gb} cop arm Or^{1,424} codd omn Cyr$^{hr\,228}$ Euthal^{cod} Dam$^{fid\,299}$ Tert$^{res\,carn\,24}$ (*deliquentiae*) et$^{marc\,5,16}$ (*delicti*) Amb$^{ps\,118}$ et Ambrst^{rom} (uterq (*homo iniquitatis*). Cf et. Epiph^{678} *ο υιος της ανομιας, ο ανθρ. της αδικιας* ... ς Ln Ti *τ. αμαρτιας* cum ADEFGKLP al pler it vg (utraque *homo peccati*) syr^{utr} go aeth Or$^{1,668.\ 3,315.\ 628.\ 765}$ et$^{int\,3,858}$ Hipp l. l. Eus$^{ps\,398}$ et$^{mai\,315}$ Cyr$^{hr\,cod}$ Chr Thdrt ad h. l. et$^{2,1197.\ 4,456}$ Dam ad h. l. et$^{parall\,347}$ al Ir$^{int\,322}$ Aug$^{civ\,dei\,20,19}$ al

4. *και υπεραιρομ.* (et. ℵ^{a} Or$^{1,424.\ 668}$ Eus$^{mai\,315}$ etc) ... ℵ* om ... FG Or$^{3,315.\ 485.\ 628.\ 765}$ et^{4,331} Hipp Procop$^{niceph\,2,212}$ (non item^{2,120}) *κ. επαιρομενος* | *καθισαι* (P al *-θησαι*) sine additam cum ℵABD*P 17. al^{10} d e f vg go (demum post *sedeat* hiat cod) sah^{gb} cop aeth^{utr} arm ar^{e} syr p txt Ir$^{int\,322}$ Or$^{1,424.\ 668.\ 669}$ et$^{int\,2,316.\ 3,859}$ Hipp Eus^{mai} Apollin apud Hier^{5,690} Cyr$^{hr\,228}$ et$^{ador\,309}$ Euthal^{cod} (Thdrt vide post) Dam$^{fid\,299}$ et parall^{347} atque et.^{paris} al Ir$^{int\,322}$ Tert$^{res\,carn\,24}$ et$^{marc\,5,16}$ Ambrst al mu ... ς (= Gb Sz) praem *ως* (FG* *ινα*) *θεον* cum D^{c}EF^{gr}GKL al pler g (g* *ut*, g** *quasi*) syr^{sch} et^{p} c.* Chr^{637} (sed non^{mosc}) Cyr$^{glaph\,138}$ Thdrt ad h. l. et^{4,458} (sed^{2,1196} et^{1286} *εισελθοντα* pro *ως θεον*) al; item 3. 106. 108. 115. Thphyl post *καθισαι* addunt | *αποδεικνυντα* cum ℵBDEKLP al pler Or$^{1,668.\ 669}$ Hipp Eus^{mai} Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\,138}$ Thdrt ad h. l. Dam ad h. l. et^{paris} et$^{fid\,299}$ al ... AFG 37. al^{10} Or^{1,424} Cyr$^{hr\,228}$ et$^{ador\,309}$ Thdrt^{ter} (vide ante) Dam$^{parall\,347}$ *αποδεικνυοντα* (sed A *-διγνυοντα*, FG *-δικνυοντα*)

5. *ετι* (FG *αντι*) *ων*: D*E* Ambrst *ετι εμου οντος*, Ambrst *quod me adhuc apud vos agente haec dicebam* (cdd^{aliq} *dicebantur*) *vobis*; d e vero *quod, cum essem apud vos, haec dicebantur vobis*

6. *αυτου* cum ℵ*AKP 17. 35. 37. 39. 52. 106. 108. 116. 120. 219* c^{scr} k^{scr} Or$^{1,424.\ 668}$ Cyr$^{hr\,228}$ Euthal^{cod} Dam^{paris} et$^{parall\,347}$ ... ς Ln Ti *εαυτου* cum ℵ^{c}BDEFGL al pler Hipp$^{l.\,l.}$ Chr^{612} Thdrt Dam ad h. l.

7. ℵ* post *ηδη* per incuriam repetiit *γαρ* quod ^{c} delevit | *εως*: FG add *αν*

8. *ο κυριος ιησους* (et. Gb + Sz) cum ℵAD*E*FGL**P 17. 31. 47. 71. 80. 99. 115. it vg sah^{gb} cop syr^{utr} arm aeth ar^{e} Ir$^{int\,182\,sec\,loc}$ et^{323} Hipp l. l. Or^{4,321} et (ex edd ante Delar) ^{1,668} et$^{cat\,rom\,456}$ et$^{int\,3,859}$ Const^{7,32,1} Ath^{583} (vide post) Cyr$^{hr\,228}$ ex$^{cdd\,2}$ Bas^{2,613} et^{1,423} Chr$^{612.\ 613}$ Euthal cod Cyr$^{zach\,769}$ Thdrt ad h. l et$^{2,251.\ 1206.\ 1650}$ et^{4,459} al Tert$^{res\,carn\,24}$

καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆσ παρουσίασ αὐτοῦ, 9 οὗ ἐστὶν ἡ
παρουσία κατ' ἐνέργειαν τοῦ σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ σημείοισ

Hil[539] Ambrst al mu (Hilarian[gall 8,238] *domin. Christus;* Hier[5,000 s] ex Hipp *adveniente autem Christo et iniquum spiritu oris sui interficiente* et ex Apollinar *sessurum in templo dei et interficiendum spiritu domini salvatoris*). Similiter Ir[int 182 pri loc] *dominus Iesus Christus*, Ath[523 cod basil] Dam[parall 347] atque[paris] ο κυρ. ιησ. χριστ. (pergitur autem Ath cod basil ἀποκτενεῖ), atque adnotat ad locum Athanasii in cod. basil Doxapatres (δοξαπατρῆσ) haec: σημείωσαι ὅτι τὸ ῥητὸν οὐ κεῖται νῦν οὕτωσ ἐν τῷ ἀποστόλῳ, ἀλλ' ὁ κύριοσ ἀνελεῖ τῷ πνι τοῦ στόμ. αὐτοῦ. ἔοικε δὲ ὑπό τινων τὸ ις χς ἐκβεβλῆσθαι οὐκ οἶδ' ὅ τι βουλομένων. τοῦ δ' οὕτωσ ἐξ ἀρχῆσ παρὰ τοῦ ἀποστόλου γεγράφθαι σημεῖόν ἐστιν ἐναργὲσ τά τε ἐνταῦθα παρὰ τοῦ ἁγίου τούτου πατρὸσ εἰρημένα καὶ τὸ ὁμοίωσ προσενεγκεῖν τὸ ῥητὸν τοῦτο τόν τε θεῖον Χρυσόστομον ἐν τῇ πρ. θεσσ. ἐπιστ. καὶ τὸν μέγαν Βασίλειον ἐν τῷ α' λόγῳ τῶν ἀσκητικῶν· ἀλλὰ καὶ παρὰ Ῥωμαίοισ οὕτω κεῖται τὸ ῥητὸν ἐν τῷ ὕφει τῆσ θείασ γραφῆσ. Praeterea ex Wtst addimus haec: „In ora codicis 14. Iacobus Fabri notavit: Nicolaus Cusanus Cardinalis: Nestoriani novas biblias hic corruperunt delentes nomen *Iesus*, quod antiquae bibliae ante schisma scriptae habent, quas ex Constantinopoli transvexit" etc. ... ς ο κυριοσ omisso additamento cum BD[c]E[**]KL[*] al pler Or[1,668 delarue] (1,424 habet κυριοσ ο θεοσ) Cyr hr toutt de Macar[gall 7,91] Thdrt[2,1207. 1294] et[4,1271] Dam ad h. l. Oec Vig varim[746] (*quem interficiet dominus* etc) | ανελει (Gb') cum (ℵ)AB(D[*]FG) P (17.) 23. 31. 47. 57. (67[**]) 71. 73. 80. 99. Or[1,424] Hipp[l. l.] Cyr[hr 329] toutt Bas[1,428 cdd 2] et[2,618] Macar[7,91] Ath[523] (sic[cod bened] ex[edd 6]; al αποκτενει) Euthal[cod] Thdrt[4,459] Dam[parall 347] et[paris] al. Item ℵ[*] Or[4,57. 321] et[cat rom 456] αναλοι :: id quod recipiendum esset nisi καταργησει sequeretur. Recte vero Or[4,57] - ἀναλοῖ αὐτὸ - καὶ καταργεῖ - et[321] ὁ κύρ. γὰρ ἰησ. ἀναλοῖ - καὶ καταργεῖ - τὸν ἀντικείμενον λόγον etc. Item D[*]FG 17. 67[**] ανελοι, sed d e f g vg *interficiet*. Hoc ipsum *interficiet*, quod cum it vg omnes Latini praebent, ut Ir[int 182. 323] Or[int 3,659] Tert[res carn 24] Hil[539] etc (vide supra Hipp et Apollinar apud Hier) non tam αναλωσει quam ανελει confirmat, quam lectionem ad reprobandam non satis est quod Esai. 11, 4 loco cetera satis dissimili eadem habetur: ἀλλὰ κρινεῖ ταπεινῷ κρίσιν καὶ ἐλέγξει τοὺσ ταπεινοὺσ τῆσ γῆσ καὶ πατάξει γῆν τῷ λόγῳ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ καὶ ἐν πνεύματι διὰ χειλέων ἀνελεῖ ἀσεβῆ ...... ς Ti αναλωσει cum D[c]EKL al pler Or[1,668] (sic cod Reg et Huet ex eisque Delarue; contra Hoeschel et Spencer ανελει) Cyr[hr cod] Bas[1,423 ed] Chr[612. 613] et[5,120] (verbis allatis Esai: πατάξει τὴν γῆν usq ἀνελεῖ ἀσεβῆ pergit: τὰ αὐτὰ τῷ παύλῳ φθεγγόμενοσ λέγοντι· ὃν ὁ κύριοσ ἀναλώσει τῷ πνεύματι τ. στόμ. αὐτοῦ usq παρου. αὐτοῦ.) Thdrt ad h. l. et[2,1030. 1207. 1294] et[4,1271] Dam ad h. l. Thphyl Oec. Etiam syr[utr] lectioni consonat favet; cop *perdet*, aeth *eiciet*. | στοματοσ: FG[gr] Or[4,321 cdd] σωματοσ | τη επιφανεια (A -νιω): DG[gr*] f[scr] Cyr[hr] ex[edd] aliq την επιφανειαν

καὶ τέρασιν ψεύδουσ 10 καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ ἀδικίασ τοῖσ ἀπολλυ- 2 Co 2, 15 4, 3
μένοισ, ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆσ ἀληθείασ οὐκ ἐδέξαντο εἰσ τὸ
σωθῆναι αὐτούσ. 11 καὶ διὰ τοῦτο πέμπει αὐτοῖσ ὁ θεὸσ ἐνέργειαν
πλάνησ εἰσ τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺσ τῷ ψεύδει, 12 ἵνα κριθῶσιν
ἅπαντεσ οἱ μὴ πιστεύσαντεσ τῇ ἀληθείᾳ ἀλλὰ εὐδοκήσαντεσ τῇ
ἀδικίᾳ.
13 Ἡμεῖσ δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ
ὑμῶν, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ κυρίου, ὅτι εἵλατο ὑμᾶσ ὁ θεὸσ ἀπ'

---

9. *η παρουσια*: F om *η* | *και σημειοισ*: 17. am Promiss[dim temp 6] Ruf symb[187] om *και*

10. *αδικιασ* cum ℵ*ABFG 17. 71. 73. 80. arm Or[1,424. 425. 668] et[3,151. 518. 766] et[cat eph 218] Cyr[hr 228] Euthal[cod] Dam[parall 347] et[paris] ... ς (Gb°) praem *τησ* cum ℵ[c]DEKLP al pler Hipp[l. l.] Chr Thdrt ad h. l. et[2,1207] Dam ad h. l. | *τοισ απολλυμ.* cum ℵ*ABD*FG 17. 71. it vg cop sah[gb] syr[sch] arm aeth[utr] Or[1,425. 668] et[3,151. 518. 766] Cyr[hr] Euthal[cod] Dam parall et[paris] Ir[int 323] Tert[res carn 24] al mu ... ς (= Gb° Sz) praem *εν* cum ℵ[c]D[c]EKL al pler syr[p] Or[1,424] Hipp[l. l.] Chr Thdrt ad h. l. et[2,1207] Dam ad h. l. | *αληθειασ* et. Or[1,425. 668] Hipp Bas[eth 245] etc Ir[int 323] et [266] Tert[marc 5,16] Cyp[86] etc ... D*E* d e add *χριστου*, Ir[int 326] *dei* | *εδεξαντο*: FG *εξεδεξ*.

11. *και δια τουτο* et. Ir[int 266. 323. 326] Or[1,425. 668] Hipp[l. l.] Bas[eth 245] Cyr hr[233] Cyp[86. 192] Ambrst etc. Cf et. Tert[marc 5,16] *Propterea quod dilectionem veritatis non susceperint, ut salvi essent. Et propter hoc erit eis instinctum fallaciae, ut iudicentur omnes qui* etc ... D* 67** cat[txt] d e vg syr[sch] cop Chr[614] Pelag om *και* | *πεμπει* (Gb'') cum ℵ*ABD[gr]* (*πενπει*) F[gr]G[gr] 17. 67** cat[txt] am fu al[lachm] Or[1,425] et (ex edd Hoesch et Spenc)[668] et[4,83] Bas[eth 245] Cyr[hr 233] Dam[parall 347] et[paris] Ir[int 266. 323. 326] (omnibus tribus ll. sic cdd pler) Ambrst[ed rom] (non item[ven]). Cf Cyr[hr] l. l. *τὸ δὲ πέμπει ἀντὶ τοῦ συγχωρεῖ γίνεσθαι.* ... ς (= Sz) *πεμψει* cum ℵ[c]D[c]EKLP al pler d e f g vg[cle] demid tol al cop syr[utr] arm aeth Or[1,668 delar] et[int 3,863] Hipp Ephr[3,191] Thdor[mop cat 391] Chr Euthal[cod] Cyr[thes 370] et[ioh 262] al mu Ir[int] (ter, ut cum exigua auctoritate editum est) Cyp[bis] (ut ante) Ambrst[ven] al | *αυτουσ* (it vg *ut credant mendacio*): FG 3. 33. 35. om

12. *απαντεσ* cum ℵAFG 12. 17. 31. Or[1,425. 668] Euthal[cod] Cyr[ioh 262] Dam paris ... ς Ln *παντεσ* c. BDEKLP al pler Or[4,83] Hipp Chr Thdrt Dam ad h. l. et[parall 347] al | *πιστευσαντεσ* et. Or[ter] et[int] Hipp Cyr[hr] Ir[int ter] etc ... K *πιστευοντεσ* | *αλλα* cum ℵB Or[3,497] ... ς Ln Ti *αλλ* cum ADE FGK[sil]LP al certe pler Or[ter] al mu | *τη αδικια* cum ℵ*BD*FG 3. 17. 33. 37. 114. 115. 116. 120. al[2 scr] it vg arm Or[3,497. 4,83] et[int 3,863] Hipp l. l. Cyr[hr 233] et[ioh 262] Thdrt[2,1208. 1648] Dam[paris] et[parall 347] al Ir[int ter] Tert[marc 4,15] al (it vg etc *consenserunt iniquitati*) ... ς (Gb°) Ti praem *εν* cum ℵ[c]AD[c]EKLP al pler Or[1,425. 668] Chr Thdrt ad h. l. Dam ad h. l. al Cyp[86. 192] (*sibi placent in*) Hier[esa 19] (*sibi complacuerint in*)

ἀρχῆσ εἰσ σωτηρίαν ἐν ἁγιασμῷ πνεύματοσ καὶ πίστει ἀληθείασ,
14 εἰσ ὃ καὶ ἐκάλεσεν ὑμᾶσ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰσ περιποί-
ησιν δόξησ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 15 ἄρα οὖν, ἀδελφοί,
στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰσ παραδόσεισ ἃσ ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λό-
γου εἴτε δι' ἐπιστολῆσ ἡμῶν· 16 αὐτὸσ δὲ ὁ κύριοσ ἡμῶν Ἰησοῦσ
Χριστὸσ καὶ ὁ θεὸσ ὁ πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἀγαπήσασ ἡμᾶσ καὶ δοὺσ
παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι, 17 παρακα-
1 Th 3, 12 λέσαι ὑμῶν τὰσ καρδίασ καὶ στηρίξαι ἐν παντὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ
ἀγαθῷ.

---

13. *υπο*: F *απω* sic | *κυριου* cum BD$^{b\,et\,c}$EFGKLP etc (sed FG *κυριω*) ... ℵA 37. 39. *του κυριου* ... D* d e vg Vig$^{varim\ 737.\ 747}$ *θεου* | *ειλατο* (Gb'') cum ℵABDE(FG^{gr} *ιδατο*)GLP 17. 23. 37. 47* 137. al vix mu Euthal^{cod} Thdrt^{cod} ... ς *ειλετο* cum K al pler^{vid} Chr etc | *υμασ* (et. ℵ^{c}): ℵ*D* 39. 121. l^{scr} d e f am fu demid tol al arm *ημασ*. Contra disputat Lucbrug: „*Non mutes pronomen secundae personae* vos *in primae* nos." | *απ αρχησ* cum ℵDEKL (A latet) al pler d e g syr^{sch} cop arm aeth Chr Thdrt Dam^{txt} al Ambrst Vig$^{varim\ 737.\ 747}$ ... Ln *απαρχην* cum BFG^{gr}P 17. 35. 39. 47. 71. 120. 137. f vg syr^{p} Did$^{tri\ 128}$ Euthal^{cod} Cyr$^{thes\ 369}$ Dam^{com} (*ωσπερ απαρχην*) Amb$^{spi\ sa\ 3,670.\ 685}$ al | *πιστει*: 17 *πιστεωσ*

14. *εισ ο και* cum ℵFGP 23. 37. 47. 71. 73. 80. 116. f g vg syr^{p} arm Euthal^{cod} ... ς Ln Ti om *και* cum ABDEKL al pler d e cop aeth Chr^{615} Thdrt Dam al Ambrst | *υμασ* cum ℵD^{c}EFG^{gr}GKLP al pler g vg cop syr^{utr} arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambrst al. Cf et. Lucbrug: *Quidam legunt* in quam, *quidam* ad quod; *sed male omnino illi qui scribunt pronomen primae personae* nos. ... Ln *ημασ* cum ABD* 19. 23. 48. l^{scr} d e f Vig$^{varim\ 737}$ | *ευαγγ. ημων* et. ℵ^{a} ... ℵ* *ευαγγ. υμων*. 17. om *ημων*

15. *παραδοσεισ*: D*E* 44. d e Ambrst al add *ημων*, item 17. aeth Siricius$^{ep\ 6}$ (sed$^{ep\ 5}$ *nostras*) *υμων* | *δι επιστ. ημων*: Bas$^{eth\ 246}$ *δι επ. ωσ δι ημων*

16. *ιησουσ χριστοσ* cum ℵDEFGKLP al fere omn it vg etc ... A 47. *ισ. ο χριστ.* atque sic edidit Ln; B *χριστοσ ιησουσ* ... 45. plane om | *και ο θεοσ*: *και* in ℵ supra scriptum sed ipsa prima ut^{vid} manu ... BD*K 17. al? Chr$^{mosc\ 1}$ om *ο*, hinc Ln [*ο*] *θεοσ* | *ο πατηρ ημ.* cum ℵ*et (omisso *ο*)^{c}BD^{gr*}FG 17. 73. 238. f g vg$^{cod\ lachm}$ syr^{sch} cop arm aeth ar^{e} Ambrst^{rom} Vig$^{ari\ et\ sab\ 2}$ (non item^{varim}) ... ς Ti *και πατ. ημ.* cum AD^{c}EKLP al pler d e vg go syr^{p} Chr Thdrt Dam al Amb$^{fid\ 2,45?}$ Ambrst^{ven} al | *ο αγαπ. ημασ*: ℵ* om, ℵ^{a} suppl | *αιωνιαν*: FG *αιωνιον*

17. *παρακαλεσαι*: FG* *παρακλησῃ* (G^{corr} *παρακλεσῃ*), D^{gr*} *παρακαλεισθαι* | *υμων τασ καρδ.*: ℵA f vg Ambrst al *τ. καρδ. υμων* | *στηριξαι* (FG -*ξη*) sine additam cum ℵABD*E*FGP al^{10} it vg go syr^{utr} arm Chr^{615} Euthal^{cod} al Ambrst al ... ς (= Gb^{oo} Sz) add *υμασ* cum D^{c}E**KL al pler cop aeth Thdrt Dam al | *εργω κ. λογω* (Gb'') cum ℵAB

III.

1 Τὸ λοιπὸν προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγοσ 1 Th 5, 25 Col 4, 3 etc
τοῦ κυρίου τρέχῃ καὶ δοξάζηται καθὼσ καὶ πρὸσ ὑμᾶσ, 2 καὶ ἵνα
ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ πάν-
των ἡ πίστισ. 3 πιστὸσ δέ ἐστιν ὁ κύριοσ ὃσ στηρίξει ὑμᾶσ καὶ
φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. 4 πεποίθαμεν δὲ ἐν κυρίῳ ἐφ' ὑμᾶσ,
ὅτι ἃ παραγγέλλομεν ποιεῖτε καὶ ποιήσετε. 5 ὁ δὲ κύριοσ κατ- Ga 5, 10
ευθύναι ὑμῶν τὰσ καρδίασ εἰσ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ καὶ εἰσ τὴν
ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ.

DELP al plus[10] d e g vg go syr[p] aeth (cop *in omnibus et sermonib. omnib.*) Chr[616] Euthal[cod] Thdrt Ambrst al mu ... ς (= Sz) *λογ. κ. εργ.* cum FGK al pler f g syr[sch] arm Dam ... 17. tantum *εργω*, d[scr] tantum *λογω*

III. 1. *το λοιπ.* et. Bas[eth 277] ... FG om *το* | *αδελφοι* (Bas[eth 277] om): FG 120. al[2 scr] f g vg syr[utr] cop arm aeth Aug[ep 217] Ambrst al ante *προσευχεσθ.* pon; item DE 73. d e go post *περ. ημων* | *τ. κυριου* cum ℵABDEKL al pler etc (et. Bas[eth 277]) ... F[gr]GP 17. k[scr] g vg (sed non fu tol al[lachm]) Chr[mosc 1 bis] Maxim[taur hom 2] Pelag *τ. θεου* | *τρεχη*: L al pauc *-χει* | *δοξαζηται*: L al pauc *-ζεται* ... FG* *δοξασθηται*

2. *παντων*: FG d e f g vg Aug[ep 217] Ambrst al add *εστιν*. Alludit Hipp chri et antichri 1 *βλεπων τω πνευματι οτι ου παντων ην η πιστισ.*

3. *εστιν*: ℵ*(non item[c]) f vg (sed non fu* tol al[lachm]) auct[vocat 1,24] post *ο κυρ.* pon ... F[gr]G g fu* tol al[lachm] Ambrst om | *ο κυριοσ* cum ℵB D[c]EKLP al fere omn am demid go syr[utr] cop Chr[621] Euthal[cod] Cyr[thes 289] Thdrt Dam al Hier[cont pelag 2] ... Ln *ο θεοσ* cum AD*FG 71. d e f g vg[cle] fu tol al Ambrst al | *οσ*: A 37. 71. 116. syr[p] c.* arm auct vocat[1,24] add *και* | *στηριξει* cum ℵADEKLP al omn[vid] etc: B *στηρισει* ... F[gr]G[gr] *τηρησει*

4. *παραγγελλομεν* (F *-λλωμεν*) sine additam cum ℵBD* 17. 67** d e vg (et. am fu etc, sed non demid) Chr[621 bis com] Ambrst Pelag al ... ς add *υμιν* cum AD[c]EFGKLP al fere omn f g demid go syr[utr] cop arm aeth Chr[621 txt] Euthal[cod] Thdrt Dam al | *ποιειτε* cum ℵ*AD* d e ... ς Ln Ti praem *και* cum ℵ[c]BD[c]EKLP al omn[vid] f g vg etc. Praeterea BF[gr]G[gr] praem *και εποιησατε*. Sed *και ποιησετε* (D[gr*] *-σατε*, D[b] 17. c[scr] *-σητε*) a F[gr]G[gr] 14. 30. 34. 41* 71. al[2 scr] omittitur. | *ποιειτε κ. ποιησετε*: g *et fecistis et facietis*, cop *fecistis et facitis*. Sic autem ed. Ln: *παραγγ.* [*υμιν και εποιησατε και*] *ποιειτε και ποιησετε*

5. *κατευθυναι*: FG *-θυνη* | *υμων* (G[gr*] *ημ.*) *τ. καρδιασ*: DE d e f vg *τ. καρδ. υμων* | *την υπομονην* cum ℵABDEFGKLP al longe plu (13 apud Scri) Chr Euthal[cod] etc .. ς (= Gb Sz) om *την* cum minusc pauc[vid]

Ro 16, 17 1 Co 5, 11 6 *Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν*
Ἰησοῦ Χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶσ ἀπὸ παντὸσ ἀδελφοῦ ἀτάκτωσ
περιπατοῦντοσ καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν παρελάβοσαν παρ’
1 Th 1, 6 *ἡμῶν.* 7 *αὐτοὶ γὰρ οἴδατε πῶσ δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶσ, ὅτι οὐκ ἠτα-*
κτήσαμεν ἐν ὑμῖν, 8 *οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά τινοσ, ἀλλ’*
1 Th 2, 9 *ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ ἐργαζόμενοι πρὸσ τὸ μὴ ἐπι-*
1 Co 9, 4 Phl 3, 17 *βαρῆσαί τινα ὑμῶν·* 9 *οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, ἀλλ’ ἵνα ἑαυ-*
τοὺσ τύπον δῶμεν ὑμῖν εἰσ τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶσ. 10 *καὶ γὰρ ὅτε*
ἦμεν πρὸσ ὑμᾶσ, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι εἴ τισ οὐ θέλει
ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω. 11 *ἀκούομεν γάρ τινασ περιπατοῦντασ*
ἐν ὑμῖν ἀτάκτωσ, μηδὲν ἐργαζομένουσ ἀλλὰ περιεργαζομένουσ·

---

6. *παραγγελλομεν*: inepte ut tol alia F *παραισγελλ.*, G *παραιγγ.* | του (FG om) *κυρ. ημων* cum ℵAD[c]E[**]FGKLP al omn f g m[82] vg go syr[utr] cop arm aeth Chr Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. al Cyp[202] Lcif[214] Aug[op mon] Ambrst al ... Ti om *ημων*, Ln [*ημων*] cum BD[*]E[*] d e Cyp[80] Dam[parall 690] | *ατακτ. περιπατουντοσ* (et. d e g Or[int 2,447] Lcif[214] Ambrst): D[gr]E[gr] f vg go Or[gall 14,6] Cyp[80. 202] *περιπ. ατακτ.* | *ην*: FG *η* | *παρελαβοσαν* (et. Gb) cum ℵ[*]AD[*] (*ελαβοσαν*) 17. Bas[417 cod] et[reg 421 ex cdd 2] et[fide 229 cod] et[bapt 666 cod] et[639 cdd 3]. Item Gb'' Sz *παρελαβον* cum ℵ[c]D[b et c]EKLP al plu (omn ap Scri) Bas[2,229 ed] et[417 ed] et[421 ed] et[666 ed] Chr Euthal[cod] Thdrt ad h. l. Dam ad h. l. Thphyl. Nec aliter (*acceperunt*) d e f (g sub *aut*) m[82] vg Cyp[bis] Lcif Aug[op mon] al ... ς (= Gb Sz) *παρελαβε* cum minusc vix mu syr[sch ut vid] Bas[2,639 edd vet] Oec ... Ln *παρελαβετε* cum BF[gr]G 43. 73. 80. g (*quam accepistis* l *acceperunt*) go syr[p] arm Or[gall 14,6] Bas[2,417 cdd 2] Thdrt[1,191] Ambrst auct[sing cleric 536] ... cop *quam tradidimus vobis*, aeth *quam ordinavimus illis* | *παρ ημων*: B *αφ ημ.*, Dam[parall] *εξ ημ.*

7. *εν* (17. om) *υμιν* ... P *παρ υμ.*

8. *ουδε*: FG *ουτε* | *εφαγομεν* (Euthal[cod] *-γαμεν*): 91. 109. 120. al plus 20 (5 ap Scri) Dam ad h. l. (non item[parall 860]) Ambrst[rom] (non[ven]) *ελαβομεν* | *αλλ* ut ABDEFGKLP rell omn[vi] ... ℵ *αλλα* | *νυκτοσ κ. ημερασ* cum ℵBFG 17. 31. 47. 71. 73. 137. Chr[622 mosc] Euthal[cod] Ps-Ath[329] Antioch[1070] Dam[parall 860] ... ς Ti *νυκτα κ. ημεραν* cum ADEKLP al pler Chr[622] Thdrt Dam ad h. l. al

10. *ημεν*: 17. post *πρ. υμασ* pon | *τουτο* et. ℵ[c] ... ℵ[*]om | *παρηγγελλομεν* (B a[scr] *παρηγγελομ.*): F[**](* *παρεγγ.*)G *παρηγγελλαμεν* ... D[gr*] *παραγγελλομ.* | *ου θελει*: D[*] *μη θελ.* | L *θελη*

11. *περιπατ. εν υμιν αταχτωσ* cum ℵABF[gr]GKLP al pler g go syr[p] Chr[622] Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. et[parall 860] Ambrst ... DE 37. 47. 73. d e f m[82] cop arm aeth Dam[parall 607] *εν υμ. περιπα. ατακτ.* (37. 47. 73. m[82] Dam *ατ. περιπ.*); similiter vg Aug[op mon] *inter vos quosdam ambulantes* (Aug *-lare*) *inquiete*

12 τοῖσ δὲ τοιούτοισ παραγγέλλομεν καὶ παρακαλοῦμεν ἐν κυρίῳ
Ἰησοῦ Χριστῷ ἵνα μετὰ ἡσυχίασ ἐργαζόμενοι τὸν ἑαυτῶν ἄρτον
ἐσθίωσιν. 13 ὑμεῖσ δέ, ἀδελφοί, μὴ ἐγκακήσητε καλοποιοῦντεσ. Ga 6, 9
14 εἰ δέ τισ οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆσ ἐπιστολῆσ,
τοῦτον σημειοῦσθε· μὴ συναναμίγνυσθε αὐτῷ, ἵνα ἐντραπῇ· 1 Co 5, 11

12. τοισ δε etc ... D* τουσ δε τοιουτουσ | D παραγγελλομ. | εν κυριω ιησου χριστω (Dgr* χ̅υ̅, P demid cop om) cum (Gb') ℵ*ABD*E*(oblitus tamen est adscribere Dc)FGP 17. 31. 71. 80. d e f g m82 vg go cop arm Euthalcod Damparall607 Augop mon Ambrst al ... ς δια του κυριου ημων ιησου χριστου cum ℵcDcKL al pler syrutr aeth Chr Thdrt Dam ad h. l. | εσθιωσιν: 17. -ιουσιν

13. εγκακησητε (εγκ- ut ℵA al, Ti c. B*D* ενκ-, cf ad 2 Co 4, 1) c. ℵAB* 37. 39. 47., item D* ενκακειτε ... ς εκκακησητε (FG -σεται) cum DcEFGK LP al pler Chr Euthalcod Thdrt, item εκκακειτε Dam atque et.paris bis | καλοποιουντεσ: FG καλον ποιουντεσ, item 73. 113mg 114. 121. 122** 219. hscr Chr624 sem (etsem καλοπ.) et3,331. 7,454 etallb το καλον ποιουντ. Ex Latinis d e f m82 vg *bene facientes*, sed g *bene t um facientes*.

14. τισ: K τι | ημων cum ℵADEFGKLP al pler it vg go syrutr cop arm Baseth273 Chr624 (addit οὐκ εἶπεν· ὁ παρακούων ἐμοῦ παρακούει, ἀλλ' ἠρέμα αἰνίττεται) Euthalcod Thdrt Dam Tertpudic 13 Augps 100 Ambrst al ... B 2. 23. 33. 37. 39. 43. 116. 137. bscr* aeth Thphyl υμων. Atque adnotat Thphyl: τινὲσ μὲν „τῷ λόγῳ ἡμῶν" ἀνέγνωσαν, διὰ τοῦ η. ὅθεν καὶ οὕτωσ ἐνόησαν· εἰ δέ τισ οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἐμοῦ τοῦ παύλου, τῷ διὰ τῆσ ἐπιστολῆσ ταύτησ οἱονεὶ λαλοῦντι, τοῦτον σημειοῦσθε καὶ ἔχετε ὡσ ἀφωρισμένον. ὁ δὲ μακάριοσ Ἰωάννησ „ὑμῶν" ἀνέγνω, διὰ τοῦ υ, καὶ ἔδωκεν ἡμῖν νοεῖν ὅτι, εἴ τισ ἀπειθεῖ ὑμῖν, λέγουσι πρὸσ αὐτὸν ἃ διὰ τῆσ ἐμῆσ ἐπιστολῆσ ταύτησ ἐμάθετε. At de Chr quidem falli videtur Thphyl; nullo enim apud Chr loco non ημων invenitur, cf praeter comm ad h. l.3,331 et5,529 et6,327 et10,337 et 12,604, nec quicquam in verbis Chrysostomi inest quod contra hanc lectionem testetur; ipsa vero ea quae ex comm adscripsimus supra quadrant ad ημων. | δια τησ επιστολησ: FG δι επιστ., m78 post τουτον pon (habet enim: *hunc per epistolam notate*). Notatur etiam oscr δι. τ. επιστ. cum seqq coniungere. | τουτον: 47. τον τοιουτον | μη συναν. cum ℵAvidBDb? etcE 17. d e (d e *ut non commisceamini*) go cop Chr624 (Tertpudic 13 *ne commisceamini*, sed edsemler aliaeque *nec comm.*) ... ς (Gb00) Ti praem και cum Dgr*FGKLP al fere omn f g m78 vg syr utr arm aeth Baseth273 Euthalcod Thdrt Antioch1089 Dam al Tertpudic 13 (sed vide ante) Augps 100 Ambrst al | συναναμιγνυσθε (D* -μισγεσθαι, E -μισγεσθε): -σθε ut DbetcEKLP al pler (testantur in eundem sensum etiam omnes qui και μη praebent, i. e. Dgr*FG) f g m vg syr utr arm aeth Baseth273 rell quos ante adscripsimus. Ceterum parum valet hac in re quod ℵAB (item Dgr*FgrGgr) 17. -σθαι praebent, quum αι et ε innumeris locis in antiquissimis cdd promiscue ponantur,

1 Th 5, 22 etc 15 *καὶ μὴ ὡσ ἐχθρὸν ἡγεῖσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡσ ἀδελφόν.*
16 *αὐτὸσ δὲ ὁ κύριοσ τῆσ εἰρήνησ δῴη ὑμῖν τὴν εἰρήνην διαπαν-*
τὸσ ἐν παντὶ τρόπῳ. ὁ κύριοσ μετὰ πάντων ὑμῶν.
Col 4, 18 17 *Ὁ ἀσπασμὸσ τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου, ὅ ἐστιν σημεῖον ἐν πάσῃ*
Th 5, 28 etc *ἐπιστολῇ· οὕτωσ γράφω.* 18 *ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ*
Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν.

---

quemadmodum hoc ipso versu ℵD*FGP 17. Euthal^{cod} *σημειουσθαι* pro *-σθε* habent. Agnoscunt vero *-σθαι* etiam d e go cop (Tert^{pudic} si *ne*, non *nec* legendum est, quod satis dubium); mihi quidem videtur scripturae Pauli parum convenire *τουτον σημειουσθε μη συναναμιγνυσθαι αυτω*, multo certe magis *τ. σημ.· μη συναναμιγνυσθε αυ.* | *ινα εντραπη*: Antioch^{1069} *ινα μη εντραπητε*

15. *και*: D* d e Tert$^{pud\ 13}$ (non item Aug^{ps100} et^{alib} Ambrst al) om | FG *εχθρ.*

16. *ο κυριοσ*: FGL 48. 115. 122** 219. al$^{3\,scr}$ f g vg^{cix} demid *ο θεοσ* *την ειρηνην*: A 67** om *την* | *τροπω* cum ℵA**BD^{c}E^{gr}KLP al fere omn syr^{utr} cop Euthal^{cod} Thdrt Dam (arm *in omni re*, aeth *in omni quod feceritis*) ... Gb' Ln *τοπω* cum A*D*FG 17. 49. d e f g vg go Ambrst al; item Chr$^{625.\ 626}$, quem sic legisse, licet cdd (omnes?) *τροπω* testari videantur, ex comm intellegitur. Habet enim sic: *τί ἐστιν, „ἐν παντὶ τόπῳ“; πανταχόθεν βούλεται εἰρηνεύειν, ὥστε μηδαμόθεν ἔχειν φιλονεικίασ ἀφορμήν. πανταχοῦ γὰρ εἰρήνη καλόν* etc. Propterea que etiam Montf. *τόπῳ* edidit.

18. *ημων*: F^{gr}G g om; syr^{sch} om *του κυρ. ημων* | *μετα παντων υμ.* sine *αμην* cum ℵ*B 17. 44. 67** 116. fu harl tol arm^{zoh} Ambrst (nec addit *αμην* Ath^{476}) ... ς (Gb^{oo}) Ln add *αμην* cum ℵ^{c}ADEFGKLP al pler d e f g vg (et. am demid al) cop syr^{utr} arm^{usc} aeth go Euthal^{cod} etc

Subscriptio: ℵB* 17. al *προσ θεσσαλονικεισ* (B* *-νεικεισ*) $\bar{\beta}$ ... DE *προσ θεσσ. $\bar{\beta}$ επληρωθη, αρχεται πρ. τιμοθεον $\bar{\alpha}$,* FG *ετελεσθη* (F *-σθαι*) *προσ θεσσ. β, αρχεται πρ. τιμοθ. $\bar{\alpha}$.* Item d *ad tessalonicenses II.* (** add *scribens ab athenis*) *explicit incipit ad timotheum I.*, f g *expl. ad thessal. II. inc. ad timoth. I.* Item fu *expl. ad thessall. II. inc. ad colossenses argumentum*, am *explicit ad thessalonicenses sec.* posteaque sequitur *incipit epistula ad timotheum* ... AB**KP 37. 47. 113. 123. al *πρ. θεσσ. $\bar{\beta}$ εγραφη απο αθηνων.* Item L *του αγιου αποστολου παυλου προσ θεσσαλ. δευτερα· εγραφη απο αθηνων.* Similiter al mu; Euthal^{cod} *προσ θεσσαλ. δευτεραισ* (sic) *επιστολησ* (adde *τελοσ*?)· *εγραφη απο αθηνων υπο παυλου και σιλουανου και τιμοθεου* ... ς *πρὸσ Θεσσαλονικεῖσ δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν*: *απο αθηνων* agnoscunt etiam cop syr^{p} Euthal Thdrt al; contra *e Laodicea Pisidiae* syr^{sch} et Ebedjesu, 6. 44. 71. 91. al$^{3\,scr}$ al Synops Oec *απο ρωμησ*. Passim additur etiam *δια τυχικου* (ut syr^{sch}), *δια σιλουανου και τυχικου* (ut cop), *δια σιλουανου και τιμοθεου* (ut 138.), *per Titum et Onesimum* (in prologo Latino). Praeterea numerantur *στιχοι ϛ'* (KLP al plu Euthal; 93. *ρϛ'*, cop *τπε'*), in ℵ** *ρπ'*. Nonnulli addunt: *αναγν. α', κεφφ. ϛ'*. In B a cap. $\overline{\text{ϙα}}$ ad $\overline{\text{ϙγ}}$ pergitur; am fu capitula IX habent.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ

I.

1 Πολυμερῶσ καὶ πολυτρόπωσ πάλαι ὁ θεὸσ λαλήσασ τοῖσ
πατράσιν ἐν τοῖσ προφήταισ ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλά-

* Hunc epistulae ad Hebraeos locum dedimus (consentiente Ln, non item ς Ti) secuti exemplum codicum ℵABCHP 17. 23. 47. 57. 71. 73. aliorum (etiam Euthal[cod]). Nec aliter cop[codd] (cf Zacagn praef. p. 74 sq). Eundem ordinem testantur etiam Athanasius (epist. fest. 39. anni 365. Consentit etiam Ps-Ath in Synopsi.) Epiphanius[373] (quo loco exponit, epistula ad Philemonem quem locum apud Marcionem habuerit, quem in ipsa ecclesia. Postquam autem dixit: *ἐν τισὶ δὲ ἀντιγράφοισ τρισκαιδεκάτη πρὸ τῆσ πρὸσ ἑβραίουσ τεσσαρεσκαιδεκάτησ τέτακται*, addit: *ἄλλα δὲ ἀντίγραφα ἔχει τὴν πρὸσ ἑβραίουσ δεκάτην πρὸ τῶν δύο τῶν πρὸσ τιμόθεον καὶ τίτον καὶ φιλήμονα.*) Cyrillus (vol. V, 2. de recta fide, ubi loci ex ep. ad Hebr petiti praecedunt epp. ad Tim. et Tit.) Euthalius (in prologo ad 14 epp. Pauli, cf Zacagn[526], ubi eis quae de ep. ad Hebr. dixit adiungit: *ἐνταῦθα περικλείουσι τὴν κατὰ τὸν λαὸν ἰδιωτικὴν αὔξησιν αἱ ἐπιστολαί.* Pergit autem: *μετὰ ταύτασ αἱ πρὸσ τιμόθεον ἐτάχθησαν ἐπιστολαὶ δύο* etc.) Theodoretus (eundem ordinem in comm suo ad omnes epp Pauli sequitur) Ioh. Dam. (ut Thdrt). Idem ordo observatur in canone qui dicitur 60.° concilii Laodiceni (a. 364), quem post demum actis eius concilii additum esse tantum non certum est. Apud Latinos inprimis Hieronymus eiusdem ordinis testis est, ut in ep. 2. ad Paulinum (Vall. IV, 574) singula sic ordinat: *evangg. quattuor: epp. Pauli ad septem ecclesias, octava enim ad Hebraeos a plerisque extra numerum ponitur, ad Timotheum, Titum, Philemonem: actus apostolorum: epp. septem Iacobi, Petri, Iohannis, Iudae: apocalypsis Iohannis.* (Ipse vero Hier. in cod. Am. Fuld. aliis hunc ordinem non sequitur.) Apud Cassiodorum Institutt. cap. 14. *ad Hebraeos una* post ep. ad Col. et ante epp. ad Thess. legitur (in Complexionibus vero vulgatum ecclesiae Latinae ordinem sequitur). Iam supra pag. 662. ad finem epistulae ad Galatas mentio facta est eius ordinis, quem exemplar unde B codex exscriptus est sequutum esse docet capitulorum ratio. Excepit enim illo in exemplari epistula ad Hebr. epistulam ad Galatas, subsequente ad Eph. epistula. Similiter fit in antiquissimis versionis Sahidicae membranis Romanis, quas inter 2. Cor. et ad Gal. epistulam ad Hebr. collocatam habere auctor est Zoëga in catalogo codd. copt. mss. qui in Mus. Borg. Velitris asservantur pag. 186. Longe vero usitatissima in edd. Novi Test. ea est ratio, quam in antiquitate maxime apud Latinos invaluisse scimus.

λησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, 2 *ὃν ἔθηκεν κληρονόμον πάντων, δι᾽ οὗ καὶ*
ἐποίησεν τοὺσ αἰῶνασ, 3 *ὃσ ὢν ἀπαύγασμα τῆσ δόξησ καὶ χαρα-*

Hunc ordinem primi ut videtur testantur canones conciliorum Hipponensis (a. 393) et Carthaginiensis (a. 397). Huius enim in statutis, quae quidem eadem quae iam quattuor annis ante Hippone placuerant repetisse dicuntur, hunc in modum scriptum est (cf apud Mansi III, 924.): *Pauli apostoli epistulae tredecim, eiusdem ad Hebraeos una* (inde fit apud Innocentium in celebri ad Exsuper. episc. tolosanum epistula: *Pauli apostoli epistulae quattuordecim*). Eundem epistularum tredecim numerum, ad Hebr. epistula nondum in canonem recepta, iam ex catalogo Caii Romani refert Eusebius hist. eccl. 6, 20. Sed nec Graecorum desunt testimonia quae Latinorum usum confirmant, nisi forte potius tantum aequalium Latinorum testantur consuetudinem. Quam in rem iam Epiphanii verba supra attulimus. Ad hunc accedunt, quos Amphilochius (non Gregorius) composuit iambi ad Seleucum, in quibus relatis epp. ad Rom., ad Cor. duabus, ad Gal., ad Eph., ad Phil., ad Coloss., ad Thess. duabus, scripsisse Paulus dicitur *δύο τιμοθέῳ· τίτῳ δὲ καὶ φιλήμονι μίαν ἑκατέρῳ· καὶ πρὸσ ἑβραίουσ μίαν· τινὲσ δέ φασι τὴν πρὸσ ἑβραίουσ νόθον οὐκ εὖ λέγοντεσ· γνησία γὰρ ἡ χάρισ.* Sequuntur eundem ordinem post epist. ad Philem. collocantes ad Hebr. epistulam codd. DEKL al permu. Praeterea accesserunt ad Latinorum usum etiam ecclesia Nisibensis (cf Iunil. de partib. legis div. lib. I. cap. 6.) et Aethiopum ecclesia.

Inscriptio: ℵABK 3. 17. 37. 47. 80. n[scr] al sah cop *προσ εβραιουσ* ... M (praemissis *εγραφη απο ιταλιασ δια τιμοθεου*) *η προσ εβρ. επιστ.* (cum additamento quod parum ipsi inscriptioni convenit: *εκτεθεισα ωσ εν πινακι*), P *παυλου επιστολη προσ εβραιουσ*, L *του αγιου και πανευφημου αποστ. παυλ. επιστολη πρ. εβραιουσ*, al mu *προσ εβραι. επιστολη, η πρ. εβραι. επιστολη, πρ. εβραι. επιστ. παυλου, πρ. εβραι. παυλου επιστολη, προσ εβραι. επιστ. του αγιου παυλου* etc ... f[scr] *παυλοσ αποστολοσ εβραιοισ ταδε συγγενεεσσιν* ... D (et d), quod satis memorabile est, in subscriptione epistulae ad Philemonem praeter morem constantem non habet *αρχεται πρ. εβρ.* vel simile, nec magis habet inscriptionem quam proprie dicis (quod enim edidimus *προσ εβραιουσ*, id non hausimus nisi ex marginibus superioribus, ubi titulus repeti solet) ... f praeposito „argumento in epistolam ad hebreos“ *explicit argumentum incipit ipsa epistola ad hebreos*, am (in quo ipsis singulorum librorum verbis praeposita sunt „argumentum“ itemque „breves“ vel „capitula“) *incipit epistula ad hebraeos*, fu *ad hebraeos*; syr *ep. ad Hebr.*, syr[p] *ep. Pauli ad Hebr.*, ar[petrop] *epist. Hebraeorum* ... ς *η πρ. εβρ. επιστ. παυλου*, item ς[e] Gb Sz omisso *παυλου*.

I. 1. *επ εσχατου* cum ℵABDEKLMP 17. al longe plu (10 ap Scri) f vg (hi[2] *novissime diebus istis*) cop arm Or[4,60] Eus[mceli 93. 105] Ath[175] Did[tri 83] et[152] Chr[6. 7. 8] ex[codd aliq] Euthal[cod] Cyr[ioh 584] et[thes 386] et[glaph 306] et[fid 110] Thdrt[2,184. 4,386] Phot[mani 3,10] Dam al ... ς (= Gb Sz) *επ εσχα-*

κτὴρ τῆσ ὑποστάσεωσ αὐτοῦ φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆσ δυνάμεωσ αὐτοῦ, καθαρισμὸν τῶν ἁμαρτιῶν ποιησάμενοσ ἐκά- 8, 1 etc
θισεν ἐν δεξιᾷ τῆσ μεγαλωσύνησ ἐν ὑψηλοῖσ, 4 *τοσούτῳ κρείττων γενόμενοσ τῶν ἀγγέλων ὅσῳ διαφορώτερον παρ' αὐτοὺσ κε-*

των cum 47. l[scr] al mu d e (hi[2] *in novissimis diebus his*) harl* (*novissimis dieb. istis*) syr[utr] aeth Or[3,850] Mcell[eus 81. 92] Orthod[qu 71] Cyr[hr 149] Tit[gall 5,330] Ps-Ath[16] Thdrt ad h. l. al

2. *δι ου* et. Or[ter] Bas[hex 87] etc ... 109. *διο* | *κ. επ●ησεν τ. αιωνασ* (Gb'') cum ℵABD*et[c]EM 17. 37. 53. d e f vg (hi[2] *fecit et saecula*) syr[sch] cop aeth Or[cat eph 136] Eus[mcell 92. 105] Ath[175] Tit[gall 5,330] Cyr[thes 366. 371] al Amb[fide 1,453] al mu ... ς *κ. τουσ αιω. εποι.* cum D[b]KLP al pler syr[p] arm Or[4,60] Did[tri 33. 128] Cyr[hr 161] Bas[hex 67] Chr Euthal[cod] Cyr[fid 110] Thdrt ad h. l. et[4,400] Dam al

3. Cf huc insignem locum Clem[ro 36]: *ὅσ ὢν ἀπαύγασμα τῆσ μεγαλωσύνησ αὐτοῦ τοσούτῳ μείζων ἐστὶν ἀγγέλων ὅσῳ διαφορώτερον ὄνομα κεκληρονόμηκεν. γέγραπται γὰρ οὕτωσ· ὁ ποιῶν τοὺσ ἀγγ. αὐτ. πνεύματα καὶ τοὺσ λειτ. αὐ. πυρ. φλόγα. ἐπὶ δὲ τῷ υἱῷ αὐτοῦ οὕτωσ εἶπεν ὁ δεσπότησ· υἱόσ μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγ. σε· αἴτησαι παρ' ἐμοῦ, καὶ δώσω σοι ἔθνη τὴν κληρονομίαν σου, καὶ τὴν κατάσχεσίν σου τὰ πέρατα τῆσ γῆσ. καὶ πάλιν λέγει πρὸσ αὐτόν· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕωσ ἂν θῶ τοὺσ ἐχθρ. σου ὑποπόδ. τ. ποδ. σου.* | *φερων*: B* *φανερων*, B[c] (*αν* eraso) *φέρων*, rursus (saeculo fere 13.) restituta est primae manus lectio addito accentu *φανερῶν* adpositaque nota: *ἀμαθέστατε καὶ κακέ, ἄφεσ τὸ παλαιόν, μὴ μεταποίει* | *τησ δυναμ. αυτου*: M 67** om *αυτου* | *καθαρισμον* sine *δι εαυτου* (*αυτου*) cum ℵABD[b]P 17. 46* 47. 80. cat[txt 127] f vg arm Cyr[hr 220] Did[tri 76] Euthal[cod] Cyr[fid 110] Ps-Ath[337] Dam[com] (*το γαρ „καθαρισμον των αμαρτιων ποιησαμενοσ" τουτο δηλοι* etc) et[nestor 566] Sedul Cassiod[ps 2] ... ς Ti praem *δι εαυτου* cum D[c]EKLM al pler d e (hi[2] *per ipsum purificatione pecc. facta*) syr[utr] (etiam aeth agnoscit, item[vi] cop ubi est *per quem fecit sanctificationem pecc.*) Ath[362] Chr (commentatur etiam[26]) Thdrt Dam txt Aug[pecc mer 1] (*purgatione pecc. a se facta*). Item D* 137. *δι αυτου*, item Thdrt ad h. l. adnotans *το „δι αυτου" δασεωσ αναγινωσκειν προσηκει αντι του „δι εαυτου"*. | *τ. αμαρτιων* sine *ημων* cum ℵ*ABD* E*MP 67** cat[txt 127] d e f vg cop syr[sch] aeth Cyr[hr 220] Ath[362] ex[cdd] et[edd aliq] Did[tri 76] Euthal[cod] Cyr[fid 110] Dam[nest 566] al Aug (ut ante) Sedul Cassiod[ps 2] ... ς (Gb[∞]) add *ημων* cum (ℵ[c] *υμων*) D[c]E**KL tisch[6] al pler syr[p] arm ar[e] Ath[362] Chr Thdrt Ps-Ath[337] Dam ad h. l. | *ποιησαμενοσ* post *των αμαρτ.* [*ημ.*] cum ℵABDEMP 17. 37. 46. 47. 73. 116. 13[lect] cat[txt 127] d e f vg arm Did[tri 76] Cyr[hr 220] Ath[362] Euthal[cod] Cyr[fid 110] Ps-Ath[337] Dam[com] Aug al ... ς Ti ante *τ. αμ.* [*ημ.*] cum KL al pler syr[p] Chr Thdrt Dam[txt] et[nest] al | *μεγαλωσυνησ*: DELP tisch[6] al *μεγαλοσυν.*

4. *τοσουτω*: P *-των*, 73. 109. Ath[759 cdd 2] *-τον*, 37* *-το* | *κρειττων*: D* o[scr] *κριττω*, D[c] 219* 238. c[scr] l[scr] cat[txt 128] *κρειττω*, LM k[scr] *κρειττον*

5, 5 Ps 2, 7 κληρονόμηκεν ὄνομα. 5 τίνι γάρ εἶπέν ποτε τῶν ἀγγέλων· υἱός
2 Sa 7, 14 μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; καὶ πάλιν· ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ
εἰς πατέρα καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν; 6 ὅταν δὲ πάλιν εἰσα-
Ps 96 (97), 7 γάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· καὶ προσκυνησά-
τωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ. 7 καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους
Ps 103 (104), 4 λέγει· ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα καὶ τοὺς λειτουργοὺς
Ps 44 (45), 6 s αὐτοῦ πυρὸς φλόγα, 8 πρὸς δὲ τὸν υἱόν· ὁ θρόνος σου ὁ θεὸς
εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, καὶ ἡ ῥάβδος τῆς εὐθύτητος ῥάβδος
τῆς βασιλείας σου. 9 ἠγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας ἀδικίαν·
διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε, ὁ θεός, ὁ θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ
Ps 101 (102), 26-28 τοὺς μετόχους σου. 10 καί· σὺ κατ' ἀρχὰς κύριε τὴν γῆν ἐθε-
μελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί· 11 αὐτοὶ

| των αγγελων: B om των, item (vide ad v. 3) Clem[rom] | οσω (tisch[6.] 43. 46. al Ath[759] οσον): K 219. k[scr] 5[lect] Ath[cod] add και

5. ποτε ante των αγγελ. cum ℵABD[b et c]E**KLMP al fere omn d e (hi aliquando angelorum dixit) f vg syr[p] Eus[eclo 58] etc ... D[gr*]E[gr*] 2. o[scr] syr[sch] post τ. αγγελων ... Cyr[ioh 505] om | εσομαι αυτω et. ℵ[a] ... ℵ* om αυτω

7. προσ μεν τ. αγγελουσ: D*E* 71. d e aeth Chr[36 bis] (non item[34 txt]) add αυτου | πνευματα et. Clem[ro 36] Or[4,430] et[int 3,963. 969] Eus[mcell 173] etc: DE 1. 39. 67** 71. tisch[6.] d e aeth πνευμα

8. του αιωνοσ: B 17. om | και cum ℵABD*E*M 17. d e am tol al[lachm] cop Cyr[fid 73]. Sic Ti: καί· ῥάβδοσ etc ... ς om cum D[c]E**KLP al fere omn f vg (et. fu demid al) syr[utr] aeth Chr Euthal[cod] Cyr[thes 378. 381] Thdrt Chron[163] Dam al | η ραβδοσ cum ℵABM 17. Cyr[fid 73] (ita etiam Ln[ed min], mutavit[ed mai] ex errore de B) ... ς (Ln[ed mai] vide ante) Ti ραβδοσ cum DEKLP tisch[6.] al fere omn Chr Euthal[cod] Cyr[thes 378. 381] Thdrt Chron[163] Cosm[485] Dam al | τησ ευθυτητοσ cum ℵ[a]ABM 17. (e spatio) Cyr[fid 73] ... ς Ti om τησ cum DEKLP tisch[6.] al fere omn Chr rell ut ante. ℵ* post η ραβδοσ praetermisit τησ ευθητ. ραβδοσ, quae ℵ[a] suppl | ραβδοσ sec cum ℵABM 17. Cyr[fid 73] ... ς Ti η ραβδ. cum DEKLP tisch[6.] al fere omn Chr rell ut ante | βασιλ. σου cum AD EKLMP al omn d e f vg rell Chr Euthal[cod] Cyr[fid] etc ... ℵB βασιλ. αυτου :: quae hoc versu contra ς dedimus, eadem fere singula auctoritate fulta et diversa a LXX, sperni nequeunt nisi arbitrium testibus anteponas; hunc in modum aliena manu a verbis LXX discessum esse minime probabile est. αυτου extremo loco ceteris paullo minus valet.

9. αδικιαν cum ℵA 17. 23. 43. 57. 8[pe] al[8] ap Alt Chr[36 mosc 3] Cyr[fid 73] Chron[163] ... ς Ti ανομιαν (D* -μιασ) cum BDEKLMP tisch[6.] al pler Chr[36 montf] Cyr[thes 378] et[cat 133] Thdrt Dam al, item syr[p] et (iniquitatem) d e f vg :: LXX[ed] ανομιαν, ut etiam ℵB etc; sed A al Eus[dem 179. 388] Ath[359] al | ελαιον: BL al ελεον, D[gr*] ελεοσ

ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεισ· καὶ πάντεσ ὡσ ἱμάτιον παλαιωθή-
σονται, 12 καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἀλλάξεισ αὐτοὺσ καὶ ἀλλαγήσονται,
σὺ δὲ ὁ αὐτὸσ εἶ καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν. 13 πρὸσ τίνα δὲ
τῶν ἀγγέλων εἴρηκέν ποτε· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕωσ ἂν θῶ τοὺσ Ps 109 (110), 1 Mt 22, 44 etc
ἐχθρούσ σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου; 14 οὐχὶ πάντεσ εἰσὶν
λειτουργικὰ πνεύματα εἰσ διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺσ μέλ-
λοντασ κληρονομεῖν σωτηρίαν;

II.

1 Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρωσ προσέχειν ἡμᾶσ τοῖσ ἀκουσθεῖ-
σιν, μήποτε παραρυῶμεν. 2 εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶσ λόγοσ Ga 3, 19 Act 7, 53
ἐγένετο βέβαιοσ, καὶ πᾶσα παράβασισ καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον
μισθαποδοσίαν, 3 πῶσ ἡμεῖσ ἐκφευξόμεθα τηλικαύτησ ἀμελήσαν-

---

11. *διαμένεισ*: hoc accentu L tisch[6] al ut[vi] plu ... D[c]EM al d e f vg *διαμενεῖσ*, *permanebis*

12. *ωσει*: D*E* Dam *ωσ* | *αλλαξεισ* cum א*D*(et[b] ut[vi]) 43. d e f vg (et. am demid al; non item fu harl*), item ex ps it Ir[int 280] Tert[hermog 34] Or[int 1,71. 148] (non item Or[1,548]) Bas[1,159] etc ... ς Ln Ti *ελιξεισ* cum א[c] (*ειλιξ.*)ABD[c]KLMP al fere omn fu harl* syr[utr] cop arm aeth Chr Euthal[cod] Thdrt Cyr[act 15] Dam al :: ut LXX (cf et. Esa 34, 4), sed vide ante | *αυτουσ* sine additam cum D[c]KLMP al omn f vg (et. am demid al) cop syr[utr] Chr Euthal[cod] Thdrt etc ... Ln add *ωσ ιματιον* cum אABD* (sed *ωσ ειματ. αλλαγ.* omisso *και* unum stichum efficiunt) d e fu arm aeth (sed d e *mutabis illos et tamquam vestimentum mutabuntur*, item aeth; item E ex D*et[c] conflavit *και ωσ ειματιον αλλαγ.*) | *συ δε*: א* add *και* sed ipse (ut[vi]) punctis notavit | *ο αυτοσ*: 17. *αυτοσ* | A* *εγκλειψουσιν*

13. *εωσ αν* (et. D[b]et[c]E**): D*E* om *αν* | 37. om *σου* pri

14. *διακονιαν* et. Or[1,767. 2,20. 495. 4,191. 430] et[gall 14,80] et[int 2,451] ac[saep] Eus[prae 228] et[theoph 148] Nyss[1,658] Cyr[ioh 61] et[iulian 122] etc ... B Or[1,579] et[4,430] *διακονιασ*

II. 1. *δει περισσοτερ.*: א f vg *περ. δει*, 17. *περισσ.* post *προσ. ημ.* pon | *προσεχ. ημασ* cum אABDE 17. 93. cat[txt 140] f vg (*oportet observare nos*) Ath[865] Euthal[cod] Aug[tri 3] (*oportet adtendere nos*) ... ς *ημασ προσεχ.* cum KLP al pler Thdrt Dam al; item d e *oportet nos amplius intueri* | *παραρυωμεν* cum אAB*D*LP 17. 47. 115. 122. n[scr] al syr[p mg gr] Euthal[cod] ... ς *παραρρυωμεν* cum B[3]D[c]EK[sil] al pler. Ceterum M om v. 1., Chr vero non habet nisi *διο χρη περισσοτ. ημ. προσεχειν τοισ ακουσθ.*

2. *αγγελων*: L *αγγελου* | *ελαβεν ενδικον*: 17. 37. *ενδι. ελαβ.*

3. *εκφευξομεθα*: 31. 109. d[scr] al[10] fere *-ξωμεθα*

τεσ σωτηρίασ; ἥτισ ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου, ὑπὸ
τῶν ἀκουσάντων εἰσ ἡμᾶσ ἐβεβαιώθη, 4 *συνεπιμαρτυροῦντοσ τοῦ*
θεοῦ σημείοισ τε καὶ τέρασιν καὶ ποικίλαισ δυνάμεσιν καὶ πνεύμα-
τοσ ἁγίου μερισμοῖσ κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν.

5 *Οὐ γὰρ ἀγγέλοισ ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν,*
Ps 8, 5-7 *περὶ ἧσ λαλοῦμεν.* 6 *διεμαρτύρατο δέ πού τισ λέγων· τί ἐστιν ἄν-*
θρωποσ ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ; ἢ υἱὸσ ἀνθρώπου ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐ-
τόν; 7 *ἠλάττωσασ αὐτὸν βραχύ τι παρʼ ἀγγέλουσ, δόξῃ καὶ τιμῇ*
1 Co 15, 27 Eph 1, 22 *ἐστεφάνωσασ αὐτόν,* 8 *πάντα ὑπέταξασ ὑποκάτω τῶν ποδῶν*
αὐτοῦ. ἐν τῷ γὰρ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ
ἀνυπότακτον· νῦν δὲ οὔπω ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα.
9 *τὸν δὲ βραχύ τι παρʼ ἀγγέλουσ ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν*
διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον, ὅπωσ
Ro 11, 36 *χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸσ γεύσηται θανάτου.* 10 *ἔπρεπεν γὰρ αὐτῷ,*

---

4. *συνεπιμαρτ.* et. Or$^{cat\ cor\ 12}$ etc ... B* *συνμαρτ.*, B^{c} *συμμαρτ.* | *τε*: MP 17. 41. 44. 106. 109. 114. al$^{8\ scr}$ al fere^{10} arm Or$^{cat\ cor\ 12}$ Chr^{46} al om, nec exprim f vg (contra d e *signis quoque et*) | *αυτου*: D^{gr*}E^{gr*} *του θεου*

5. *υπεταξεν*: C f vg (et. am demid hal al; non item fu tol harl* al) Chron^{162} add *ο θεοσ*

6. *τι* cum ℵABC^{corr}D^{gr}E^{gr}KL al fere omn f vg syr^{utr} arm aeth Chr$^{54.\ 57}$ Chron^{162} Thdrt etc ... Ln$^{ed\ min}$ *τισ* cum C*P 2^{lect} d e tol cop Euthal^{cod} Dam (:: item LXX ex A al mu) | *μιμνησκη*: 17. al mu (4 ap Scri, 3 ap Mtth) Euthal^{cod} *-σκει* (al pauc etiam *επισκεπτει*)

7. *ηλαττωσασ*: D* *ελαττ-* | *εστεφα. αυτον* sine additam cum BD^{c}E**KL 3. 23. 33. 39. 43. 44. 47. 57. 73. 74. 108. 177. 179. 238. a^{scr} (al^{9} ap Scri) al plus^{60} syr^{cdd} et$^{edd\ aliq}$ et syr$^{p\ txt}$ Chr Dam Thphyl Oec ... ς (= Gb Sz) add *και κατεστησασ αυτον επι τα εργα των χειρων σου*, item Ln [*και - σου*] cum ℵACD*E*MP 137. al sat mu d e f vg cop syr^{sch} (ut iam^{widm}) et^{p} c.* arm aeth Euthal^{cod} Thdrt Sedul al (:: ut LXX)

8. *εν τω γαρ* cum ℵBDEM 23. ... ς *εν γαρ τω* cum ACKLP al fere omn Chr Euthal^{cod} Thdrt al | *αυτω* pri: B d e (*subiciendo autem omnia*) arm^{usc} om, syr^{p} habet c. ob., atque hinc Ln [*αυτω*] | *τα παντα*: DE syr^{utr} cop ante *υποταξαι* pon | *ορωμεν* etc ... d e *videmus omnia eius subiecta*

9. *βλεπομεν*: L *-πωμεν* | *χαριτι θεου* cum ℵABCDEKLP al (ex 67**) omn d e f vg cop (syr^{sch} vide post, item ar^{e}) syr^{p} arm aeth cdd^{aliq} apud Or^{4,41} Eus$^{ps\ 641}$ Ath^{44} Chr Euthal^{cod} Cyr$^{nest\ 92.\ 138}$ et$^{capp\ thdrt\ 220}$ (et. ap Thdrt^{5,41} et^{67} in defensionibus Cyrilli) et$^{fest\ pasch\ 265}$ et$^{epp\ 24}$ et alibi Hier$^{galat\ 2}$ Faustin$^{gall\ 7,454}$ al (syr^{sch} sic: *ipse enim deus per gratiam suam pro omnibus gustavit mortem*; similiter ar^{e} *etiam gustavit*

δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺσ υἱοὺσ εἰσ δόξαν ἀγαγόντα τὸν ἀρχηγὸν τῆσ σωτηρίασ αὐτῶν διὰ παθημάτων τε-

---

mortem pro unoquoque per gratiam dei) ... M 67** syr[cdd nestorianorum] (his tribuunt etiam Thphyl et Oec) syr[cod heidelberg] ar[petrop] Or[4,41. 392. 393. 450] et[int 4,518. 560] Thdor[mop] Thdrt[3,404] et ad h. l. (etiam apud Marium Mercat. ed. Gall[8,699]) Anastas[abbas] (saec. VIII. in libro contr. Iudaeos, quem Latine edidit Canis. Ant. Lectt. III.) cdd ap Hier[gal 2] Amb[fide 2,482] et[5,570] Fulg[trasim 20] Vig[eutych 2] *χωρισ θεου*. Ita enim, ut quae testimonia attulimus accuratius proponamus, de Nestorianis Thphyl: *οἱ δὲ νεστοριανοὶ παραποιοῦντεσ τὴν γραφήν φασι· χωρὶσ θεοῦ ὑπὲρ παντὸσ γεύσηται, ἵνα συστήσωσιν ὅτι ἐσταυρωμένῳ τῷ χριστῷ οὐ συνῆν ἡ θεότησ ἅτε μὴ καθ' ὑπόστασιν αὐτῷ ἡνωμένη ἀλλὰ κατὰ σχέσιν. πρὸσ οὓσ ὀρθόδοξόσ τισ χλευάζων τὴν ἀνοησίαν αὐτῶν εἶπεν ὅτι ἐχέτω, ὥσ φατε, ἡ γραφή, καὶ οὕτωσ οὖν ὑπὲρ ἡμῶν ἐστὶ τὸ λεγόμενον· χωρὶσ γὰρ θεοῦ ὑπὲρ παντὸσ ἄλλου ἀπέθανεν ὁ κύριοσ καὶ ὑπὲρ τῶν ἀγγέλων* etc. Similiter Oec. Ex cod. heidelberg. Tremellius edidit (cf Schaaf ad h. l.) *ipse enim excepto deo per beneficentiam suam pro quovis homine gustavit mortem*. Nec aliter ed[paris min] et ed[hutteri]; item confirmat *χωρισ* (teste Treg) syr[rich 7157] (Mus. Brit [12,187]) ubi ad *χωρισ* c.* corrector recens adnotavit lectionem eam in codd. Nestorianis haberi. Accedit ar[petrop]: *quare χωρισ θεου, qui eum sibi fecerat templum, gustavit mortem pro omnibus hominibus*. Ex Graecis vero patribus sic Or[4,41]: *χωρὶσ θεοῦ ὑπὲρ παντὸσ ἐγεύσατο θανάτου, ἢ ὅπερ ἔν τισι κεῖται τῆσ πρὸσ ἑβραίουσ ἀντιγράφοισ „χάριτι θεοῦ"*. Item[4,392] *ὁ δὲ βουλόμενοσ ἀληθεύειν καὶ ἐν τούτῳ τὸ ἐνεργοῦν τὸν καϊάφαν* (Io 11, 50) - *συγχρήσεται τῷ· ὅπωσ χάριτι ἢ χωρὶσ θεοῦ ὑπὲρ παντὸσ γεύσηται θανάτου, καὶ ἐπιστήσει τῷ „ὑπὲρ παντὸσ" καὶ τῷ „χωρὶσ θεοῦ ὑπὲρ παντόσ."* et[393] *μόνου ἰησοῦ τὸ πάντων τῆσ ἁμαρτίασ φορτίον ἐν τῷ ὑπὲρ τῶν ὅλων χωρὶσ θεοῦ σταυρῷ ἀναλαβεῖν εἰσ ἑαυτὸν καὶ βαστάσαι τῇ μεγάλῃ αὐτοῦ ἰσχύϊ δεδυνημένου*. Item respicit ad hunc locum[4,450] *νῦν οὖν ὅτε ἡ οἰκονομία τοῦ ὑπὲρ πάντων πάθουσ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου γίνεται οὐ χωρὶσ θεοῦ*. Adde[int 4,518] „Nam cum superius dixisset quod pro omni genere humano redemptionem semetipsum dedisset, ut eos qui in peccatorum captivitate tenebantur redimeret, dum *sine deo pro omnibus mortem gustat*", et[560] „Et si quis illud aspiciat quod dicit apostolus - et illud *ut sine deo pro omnibus gustaret mortem*", etc. Diserte tractat locum Thdor[mop cat 147]: *γελοιότατον δή τι πάσχουσιν ἐνταῦθα τὸ „χωρὶσ θεοῦ" ἐναλλάττοντεσ καὶ ποιοῦντεσ „χάριτι θεοῦ", οὐ προσέχοντεσ τῇ ἀκολουθίᾳ τῆσ γραφῆσ, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ μὴ συνιέναι ὅτι ποτὲ ἔφη τὸ „χωρὶσ θεοῦ" ἀδιαφόρωσ ἐξαλείφοντεσ μὲν ἐκεῖνο, τιθέντεσ δὲ τὸ δοκοῦν αὐτοῖσ εὔκολον εἶναι πρὸσ κατανόησιν. τί γὰρ ἐνταῦθα προέκειτο τῷ παύλῳ ἵνα ἐπαγγέλῃ τὸ „χάριτι θεοῦ"; τίσ δὲ αὐτὸν ἦγε πρὸσ τοῦτο ἀκολουθία; - - εἰπὼν γὰρ ὅτι „χωρὶσ θεοῦ ἐγεύσατο τοῦ θανάτου", οὐδὲν πρὸσ τοῦτο παραβλαβείσησ τῆσ θεότητοσ, καὶ διὰ τοῦτο ἀπὸ τῆσ οἰκείασ φύσεωσ τὴν κατὰ βραχὺ τοῦτο ἐλάττωσιν ἐδέξατο* etc. Commentatur etiam Thdrt ad h. l.

Io 20, 17 Mt 28, 10 *λειῶσαι.* 11 *ὅ τε γὰρ ἁγιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι ἐξ ἑνὸσ πάντεσ·*
δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺσ αὐτοὺσ καλεῖν, 12 *λέγων·*
Ps 21 (22), 23 *ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖσ ἀδελφοῖσ μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίασ*
2 Sa 22, 3 *ὑμνήσω σε.* 13 *καὶ πάλιν· ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼσ ἐπ' αὐτῷ. καὶ*
Es 8, 17 s *πάλιν· ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἅ μοι ἔδωκεν ὁ θεόσ.* 14 *ἐπεὶ οὖν*
1 Co 15, 26 2 Ti 1, 10 *τὰ παιδία κεκοινώνηκεν αἵματοσ καὶ σαρκόσ, καὶ αὐτὸσ παραπλη-*
σίωσ μετέσχεν τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν
τὸ κράτοσ ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ' ἔστιν τὸν διάβολον, 15 *καὶ*
ἀπαλλάξῃ τούτουσ ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸσ τοῦ ζῆν ἔνο-
χοι ἦσαν δουλίασ. 16 *οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται,*
ἀλλὰ σπέρματοσ Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται. 17 *ὅθεν ὤφειλεν*

(*τοῦτο γὰρ εἶπεν· ὅπωσ χωρὶσ θεοῦ - θανάτου. μόνη, φησίν, ἡ θεία φύσισ ἀνενδεήσ, τἄλλα δὲ πάντα τοῦ τῆσ ἐνανθρωπήσεωσ ἐδεῖτο φαρμάκου*) et^{3,404} (*τοῦτο καὶ ἐν τῇ πρὸσ ἑβραί. φησίν· ὅπωσ χωρὶσ - θανάτου. μόνη δὲ ἡ θεία φύσισ ἀνενδεήσ, πᾶσα δὲ ἡ κτίσισ ἐδεῖτο τοῦ τῆσ οἰκονομίασ φαρμάκου.* Hier autem$^{galat 2. 7,342}$ habet: „Christus *gratia dei*, sive, ut in quibusdam exemplaribus legitur, *absque deo* pro omnibus mortuus est.“ His ex testimoniis certum hoc est, minime a Nestorianis lectionis *χωρισ θεου* originem repetendam esse: iam enim Origenes in codd. suis invenit. Nec sine probabilitatis specie dicitur *χωρισ θεου* ad verba versus 8. *ουδεν αφηκεν αυτω ανυποτακτ.* adnotatum esse conlato 1 Co 15, 27. Inde vero non per errorem ad v. 9. tractum crediderim; sed ansam cuipiam datam emendationi verborum *χαριτι θεου* dogmaticae. Quae quidem quibus non displiceret fuisse non mirum. | *γευσηται*: D* *-σεται*

11. *καλειν*: 17. *καλων* | *αδελφουσ αυτουσ*: M syr^{utr} *αυτ. αδελφ.* Cf hac Pist. Soph. ex cod$^{askew 214}$ ubi est: *δια τουτο ουν ου φειδομαι ουδε επαισχυνομαι καλων υμασ αδελφουσ μου.*

12. *εν μεσω* ut אBCDEHK^{sil}LM etc ... AP 47. *εμμεσω*

13. *επ αυτω* (d e *in illo*, f vg *in eum*): C*^{vi} 1. *εν αυτω* | *εγω εσ. πεποιθ επ αυτω*: syr$^{p\ mg}$ *ego ero illi in patrem et ille erit mihi in filium*

14. *αιματ. και σαρκ.* (Gb'') cum אBCDEMP 17. 37. 47. 137 cat^{txt} d e am fu al^{lachm} cop syr^{p} arm Or$^{int 3,120}$ Eus$^{dem 450}$ et$^{ps 615}$ Ath$^{44. 376}$ Cyr$^{hr 45}$ Chr^{62} Cyr$^{ioh 353}$ et$^{nest 5. 47}$ et$^{fid 93}$ et^{alib} Thdrt^{5,1064} al ... ϛ *σαρκ. κ. αιματ.* cum KL al pler f vg^{cle} demid tol syr^{sch} aeth Or$^{int 3,...}$ Euthal^{cod} Cyr$^{ioh 820}$ Thdrt ad h. l. et^{2,228} et$^{4,427. 1308}$ Dam al Amb$^{...}$ ^{3,512} Aug$^{ps 118}$ Hier$^{esa 8}$ | *των αυτων* et. Or$^{int 3,62. 120}$ Eus$^{dem 450}$ Thdrt ad h. l. et^{4,427} etc: D*E* (d e corrupte *eorundem passione*) Eus$^{ps 6 5}$ Thdrt^{2,229} Hier$^{esa 8}$ add *παθηματων* | *δια του θανατου* et. Or$^{...}$ Eus$^{dem 450}$ Ath$^{45. 376}$ etc: D*E* d e add *θανατον*

15. *απαλλαξη*: KLP al pauc *απαλλαξει* ... A *αποκαταλλαξη* | *δουλιασ* cum אD*E*HP al (Gal 4, 24. 5, 1. accedit A) ... ϛ Ln Ti *δουλειασ* cum ABCD$^{b et c}$E**K^{sil}LM al pler

κατὰ πάντα τοῖσ ἀδελφοῖσ ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ
πιστὸσ ἀρχιερεὺσ· τὰ πρὸσ τὸν θεόν, εἰσ τὸ ἱλάσκεσθαι τὰσ
ἁμαρτίασ τοῦ λαοῦ. 18 *ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸσ πειρασθείσ,*
δύναται τοῖσ πειραζομένοισ βοηθῆσαι.

III.

1 *Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεωσ ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοή-*
σατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆσ ὁμολογίασ ἡμῶν Ἰησοῦν,
2 *πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτόν, ὡσ καὶ Μωϋσῆσ ἐν ὅλῳ τῷ* 3, 5 Nm 12, 7
οἴκῳ αὐτοῦ. 3 *πλείονοσ γὰρ οὗτοσ δόξησ παρὰ Μωϋσῆν ἠξίωται*
καθ᾽ ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσασ αὐτόν.
4 *πᾶσ γὰρ οἶκοσ κατασκευάζεται ὑπό τινοσ, ὁ δὲ πάντα κατασκευ-*
άσασ θεόσ. 5 *καὶ Μωϋσῆσ μὲν πιστὸσ ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡσ* 2 Nm 12, 7

17. A *ωμοιωθηναι* | *τασ αμαρτιασ*: A 17. Ath^{376} (ex$^{edd\ aliq}$) Chr$^{cdd\ mosc}$ (sed et ipsi fluct) *ταισ αμαρτιαισ* (d e Amb$^{fid\ 8}$ *ut expiaret peccata*, f vg *ut repropitiaret delicta*, Aug$^{pecc\ mer\ 1}$ *ad propitiandum pro delictis*, Vig$^{eutych\ 5}$ *ad deprecandum pro delictis*)

18. *πεπονθεν*: DE d e post *αυτοσ* pon | *πειρασθεισ* (vg^{cle} demid tol al, non item am fu al^{lachm} *in quo passus est ipse et tentatus*; d e – *ipse expertus passus est*): ℵ* om (suppl^{c})

III. 1. *κατανοησατε* (d e *intuimini*, f vg *considerate*) ... D^{gr*} *κατανοησετε* | *ιησουν* cum ℵABC*D*MP 17. 34. 47. 67** 73. cat^{txt} d e f vg sah cop aeth Ath$^{361.\ 370.\ 375}$ etgall$^{5,164.\ 167.\ 168}$ Cyr$^{epp\ 16}$ Euthal^{cod} Thdrt^{5,58} Dam$^{nest\ 569}$ Amb$^{fid\ 3,512}$ al ... ϛ (= Gb Sz) *χριστον ιησουν* cum minusc vix mu. Item C^{b}D^{c}EKL al longe plu (13 i. e. omn ap Scri) syr^{utr} arm Chr^{77} Thdrt ad h. l. Dam ad h. l. al (Or^{4,481} *εχοντεσ ουν ἀρχιερ. μεγαν και αποστολον ιησ. χρι.*) Hil^{832} *ιησουν χριστον* ... Or$^{int\ 4,467}$ Cyr$^{12\ capp\ 155.\ 230}$ tantum *χριστον*, *Christum*

2. *μωυσησ* cum CKLP 17. al plu (12 ap Scri) d e f vg^{cdd} (ut fu demid) sah cop Chr^{77} Euthal^{cod} Thdrt etc (vide etiam ad vv. 3. 5. 16. ubi accedunt ℵBDH etc) ... ϛ *μωσησ* cum ℵABDEM al sat mu am Dam | *ολω* cum ℵACDEKLMP al omn^{vid} d e f vg syr^{utr} arm aeth Chr Euthal^{cod} Cyr$^{nest\ 63}$ Thdrt Dam al ... B sah cop (*επι τον οικον*) ar^{e} Cyr$^{cat\ 169}$ Amb$^{fid\ 3,512}$ om

3. *ουτοσ δοξησ* cum ℵABCDEP 37. 43. 47. 116. d e Chr^{78} ... ϛ (= Gb Sz) *δοξησ ουτοσ* (L -*τωσ*) cum KLM al pler f vg Euthal^{cod} Thdrt Dam$^{nest\ 569}$ et ad h. l. al ... arm Bas$^{esa\ 428}$ om *ουτοσ* | *μωυσην* cum ℵBCD* (-*σεωσ*)et^{b}KLP al plu etc ... ϛ *μωσην* cum AD^{c}EM etc. Cf ad v. 2.

4. *παντα* cum ℵABC*D*E*KM 17. 67** Chr$^{mosc\ 1}$ ... ϛ (Gb^{0}) praem *τα* cum C^{b}D^{c}ELP al pler arm Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam (et.$^{nest\ 569}$) | *κατασκευασασ*: K *σκευασασ*

5. *μωυσησ* cum ℵCDEKLP etc ... ϛ *μωσησ* cum ABM etc. Cf ad vv. 2. 3.

θεράπων εἰσ μαρτύριον τῶν λαληθησομένων, 6 *Χριστὸσ δὲ ὡσ*
υἱὸσ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὗ οἶκόσ ἐσμεν ἡμεῖσ, ἐὰν τὴν παρρησίαν
14 *καὶ τὸ καύχημα τῆσ ἐλπίδοσ μέχρι τέλουσ βεβαίαν κατάσχωμεν.*
Ps 94 (95), 8–11 7 *Διό, καθὼσ λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· σήμερον ἐὰν τῆσ φω-*
νῆσ αὐτοῦ ἀκούσητε, 8 *μὴ σκληρύνητε τὰσ καρδίασ ὑμῶν ὡσ ἐν*
Ex 17, 7 Nm 14, 22 s *τῷ παραπικρασμῷ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ,*
9 *οὗ ἐπείρασαν οἱ πατέρεσ ὑμῶν ἐν δοκιμασίᾳ καὶ εἶδον τὰ ἔργα*
μου τεσσεράκοντα ἔτη. 10 *διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ ταύτῃ καὶ*
εἶπον· ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰσ ὁδούσ

---

6. *οὗ* et. Did[tri 229] Ath[500] Hier[ep ad dam 8,517] etc ... Gb′ *οσ* cum D*M 6. 67** d e f vg Lcif[6,215] Amb[ios 1,501] al (Latini hi *quae domus*, contra Hier *cuius domus*) | *εαν* cum ℵ*(ipse ex *καν* corr)BD*E*MP 17., item *si* d e f vg Amb[fid] ... ς *εανπερ* cum ℵ[c]ACD[c]E**KL al fere omn Chr[**] Euthal[cod] Thdrt Dam al Lcif[6,215] *si tamen* :: infra 3, 14 (et. it vg *si quidem, si tamen*) *εανπερ* non fluct, nec magis 6, 3 | *μεχρι τελουσ βεβαιαν* cum ℵACDEKLMP al omn[vi] (4. *κατασχ. βεβαι.*) d e f vg syr[utr] (syr[sch] non exprim *βεβαιαν*) cop arm aeth[pp] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al (Hier[damas] *si tamen principium substantiae usque ad finem firmum teneamus*, vdtr falsus memoria ad v. 14 aberrasse). Etiam 10, 23 verbis *κατεχωμεν την ομολογιαν τησ ελπιδοσ* addidit apostolus *ακλινη* ... Ti om cum B aeth[ro] Lcif[215] Amb[ios] :: v. 14 verba ista non fluct

8. *εν τω παραπικρασμω*: ℵ *εν τω πιρασμω*

9. *ου*: D*E* *οπου* | *επειρασαν* sine additam cum ℵ*ABCD*E* 17. d e Lcif [215] ... ς (Gb°) add *με* cum ℵ[c]D[c]E**KLMP al fere omn f vg syr[utr] arm (aeth add *eum*) cop (ap Wi et Lag; aliter Mill vult, quem sequitur Wtst) Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al Amb[spir sa 3,674] :: *με* etiam LXX [ed] ps 94., sed ℵ*AB[mai] al pauc itala om, videturque ex Num 14, 22 inlatum. | *υμων*: A *ημων* | *εν δοκιμασια* (Gb′) cum ℵ*ABCD*EMP 17. 73. 137. d e (*in experimento*) cop Clem[70] (sed praecedit *λεγει γαρ που η γραφη*) Euthal[cod] ... ς *εδοκιμασαν με* cum ℵ[c]D[c]KL al pler f vg syr[utr] arm aeth Chr[87. 88] Cyr[glaph 398] Thdrt Dam al Lcif[215] (ita ap Gall et Sab testatur) Amb[spir sa 3]; sed ex his om *με* f vg syr[sch] Lcif Amb :: ita etiam LXX, sed ℵ*B al om *με* (Did[tri 59] om *εδοκιμ.* et in ps et ad Hebr) | *ειδον*: ACP al Did[59] *ιδον* | *τεσσερακοντα* cum ℵAB*C ... ς La *τεσσαρακ.* cum B[c]KLMP al omn[vi] ... DE *μ̅*.

10. *διο*: 43. 55. 115. 116. a[scr*] k[scr] al[5] om | *προσωχθισα*: LP 47. al ma (5 ap Scri) *-χθησα* | *ταυτη* (Gb″) cum ℵABD*M 6. 17. 23. 57. 67** (f vg *generationi huic*, d e *gens ista*) Clem[70] (sed *λεγει γαρ που η γραφη* praecedit) ... ς *εκεινη* cum CD[c]EKLP al pler syr[utr] cop arm aeth Eus cat[174] Chr Euthal[cod] Cyr[glaph 398] Thdrt Dam al :: ut LXX, nec fluct lectio, nisi quod Did[tri 59] ex ipso psalmo *ταυτη* dat | *ειπον* cum ℵBC D[c]EKLMP al pler Clem Did (hi[2] ut ante) Chr Thdrt etc ... Ln *ειπα* cum AD[b] (* *ειπαν*) 4. 17. 32. 38. 49. 72. 73. 74. 112. 174. Chr[90 mosc] Euthal [cod] Cyr[glaph] :: ita LXX, sed pariter fluct lectio

μου, 11 ὡσ ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· εἰ εἰσελεύσονται εἰσ τὴν κατά- 4, 3
παυσίν μου. 12 βλέπετε, ἀδελφοί, μήποτε ἔσται ἔν τινι ὑμῶν καρ-
δία πονηρὰ ἀπιστίας ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ θεοῦ ζῶντοσ, 13 ἀλλὰ
παρακαλεῖτε ἑαυτοὺσ καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἄχρισ οὗ τὸ σήμερον
καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ τισ ἐξ ὑμῶν ἀπάτῃ τῆσ ἁμαρτίασ·
14 μέτοχοι γὰρ τοῦ Χριστοῦ γεγόναμεν, ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆσ ὑπο-
στάσεωσ μέχρι τέλουσ βεβαίαν κατάσχωμεν. 15 ἐν τῷ λέγεσθαι· 6 ss
σήμερον ἐὰν τῆσ φωνῆσ αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰσ καρ-
δίασ ὑμῶν ὡσ ἐν τῷ παραπικρασμῷ· 16 τίνεσ γὰρ ἀκούσαντεσ
παρεπίκραναν; ἀλλ' οὐ πάντεσ οἱ ἐξελθόντεσ ἐξ Αἰγύπτου διὰ
Μωϋσέωσ; 17 τίσιν δὲ προσώχθισεν τεσσεράκοντα ἔτη; οὐχὶ τοῖσ Nm 14, 21 ss

---

12. *βλεπετε*: 114. add *δε*, d e aeth[utr] *itaque* | *εν τινι*: c*vid om *εν* (*αι εν τινι υ* rescripta)

13. *αχρισ*: M -*ρι* | *καλειται*, ut d e *donec hodie vocatus*, Lcif[215] *donec hodie vocatur*, f vg *donec hodie cognominatur* (f *-minetur*) etc ... AC al *καλειτε* | *τισ εξ υμων* cum ℵACHMP 17. 37. 47. 73. al mu f vg cop syr[sch] arm Chr Euthal[cod] Cyr[glaph 393] Thphyl Lcif[215] al ... Gb Sz Ln Ti *εξ υμων τισ* cum BDEKL al plu (12 ap Scri) d e syr[p] Thdrt Dam | *τησ αμαρτιασ* ... D[gr*] *αμαρτιαισ*

14. *του χριστου γεγοναμεν* cum ℵABCDEHMP 17. 37. 73. 137. d e f vg Or[1,22] et[cat eph 194] (omisso *του*) Eus[dem 189] et[ps 190] Euthal[cod] Cyr[glaph 393] Dam Lcif[215] al ... ς (= Gb Sz) *γεγοναμ. του* (L al pauc Eus[dem] om) *χριστου* cum KL al pler arm Eus[dem 218] Chr Thdrt al | *υποστασεωσ* (67** *πιστεωσ*. Cf Chr[91] *τί ἐστιν ἀρχὴ τῆσ ὑποστάσεωσ; τὴν πίστιν λέγει*.): A 71. 219. f vg Hier[ep damas 3,517] (non item [ep ad princip 2,668] nec Lcif[215]) add *αυτου*

15. Ln *κατάσχωμεν*, [15]*ἐν* et *παραπικρασμῷ*.[16] | *σκληρυνητε*: D* -*νετε* | *ωσ* (Chr[91] *ωσπερ*): M 44. 74. 174. 219. a[scr*] om

16. *τίνεσ* ut etiam syr[sch] ar[e]. Item Thdrt: *κατ' ἐρώτησιν τὸ πρῶτον* (i. e. *τινεσ* usque *παρεπικραναν*) *ἀναγνωστέον· τὸ δὲ δεύτερον* (i. e. *αλλ ου* usq *μωυσεωσ*) *μὴ ἀποφαντικῶσ ἀλλὰ καθ' ὑπόκρισιν*. Consentit Chr: *τίνων μέμνηται, φησί, σκληρυνθέντων; τίνων δὲ ἀπειθησάντων;* Item (ex Chr) Dam: *εἰπὼν τὴν μαρτυρίαν καὶ ἐρώτησιν ἐπάγει, ὅπερ ποιεῖ τὸν λόγον σαφῆ*. ... ς (Gb Sz) *τινὲσ*, ut LMP 37. al Euthal[cod]. Nec aliter d e f vg cop syr[p]. | *αλλ ου*: it vg *sed non*, item cop syr[p] (sed cod ap White om *ου*); contra syr[sch] *nonne* | *εξ αιγυπτου*: 17. *εκ γησ αιγ.* | *μωυσεωσ* cum ℵBCDEHKL 17. al plu (*μωυ*- 9 apud Scri) Chr Euthal[cod] Thdrt Dam ... ς *μωσεωσ* cum AMP al sat mu. Ceterum ς (non Gb Sz) *μωσέωσ*. [17]*τίσι δὲ*. Exponit autem de huius versus ratione etiam Thdor[mop cat 176], reprobans *τινὲσ γὰρ* et *μωυσέωσ*. *τίσι* scribentes, sed verba admodum corrupta sunt.

17. *τισιν δε* sine additam cum ℵBCDEHKLP etc ... A d e (non f vg Lcif[215]) add *και*, hinc Ln [*και*] | LP 47. al rursus *προσωχθησεν* | *τεσσε*-

ἁμαρτήσασιν; ὧν τὰ κῶλα ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ. 18 τίσιν δὲ ὤμο-
σεν μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰσ τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ εἰ μὴ τοῖσ ἀπει-
4, 6 θήσασιν; 19 καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι'
ἀπιστίαν.

IV.

1 Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε καταλειπομένησ ἐπαγγελίασ εἰσελθεῖν
εἰσ τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ δοκῇ τισ ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέναι. 2 καὶ
γάρ ἐσμεν εὐηγγελισμένοι καθάπερ κἀκεῖνοι· ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν ὁ
λόγοσ τῆσ ἀκοῆσ ἐκείνουσ μὴ συνκεκερασμένοσ τῇ πίστει τοῖσ ἀκου-

---

ρακοντ. cum ℵAB*C ... ς Ln (ignorans B*) τεσσαρακ. cum B[c]HKLM al omn[vid], DE ut v. 9. | αμαρτησασιν: 4. 108. 109. 219* al pauc αμαρτανουσιν ... A 47. απειθησασιν | επεσεν cum ℵABCHKLMP al plu (Bas 2,8 τίνων επεσε τα κωλα εν τη ερημω;) Macar[7,178] Euthal[cod] Dam ... Ln[ed min] (ex errore Wtstenii de C) επεσαν cum DE Cyr[ador 237] et glaph[393]; item 1. 4. 33. 43. 72. 73. 74. 115. 116. a[scr] al plus[10] Chr[?] επεσον

18. ωμοσεν: M* al (ut 2 ap Scri) ωμωσεν

19. ηδυνηθησαν: Macar[178] εδυν. | εισελθειν: vg[six] fu demid harl* add *in requiem ipsius*. Quam in rem Luc[brug]: „*redundat quod quidem libri subiiciunt* in requiem ipsius." Cf etiam Clem[71] οὐ γὰρ εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατάπαυσιν λέγονται διὰ τὴν ἀπιστίαν. | δι απιστ. cum ℵABD*MP 17. al sat mu ... Ti δια απ. cum CD[c]EL al mu (5 ap Scri). Item 4. 109. 115. 178. 219. Thphyl δια την (vide ante et. Clem[71]). Praeterea 47. δι απειθειαν, Cyr[glaph 393] δια την απειθειαν.

IV. 1. καταλειπομενησ ut ABCD[c]KLMP etc ... ℵD* 33. 114. al[vi] Macar[178] Thdrt καταλιπομενησ. Praetereaque D*E* add τησ | δοκη: LMP al mu (6 ap Scri, 6 ap Mtth) Macar Thphyl δοκει | εξ υμων: 5. 56. vg[six] demid al Thdrt εξ ημων ... 21. Thphyl om

2. γαρ εσμεν: C* παρεσμ. | συνκ- ut ℵAB*CD* (item vdtr D[c] atque hinc etiam E) ... ς Ln συγκ- ut B[c]D[b]KLMP al certe pler | συνκεκερασμενοσ cum ℵ et (ut ς Gb Sz Ti) συγκεκραμενοσ (-μμενοσ 114.) 31. 41. 114, item d e vg[cle] demid harl (Gb non aliter testatur) hal syr[sch] ar[e] Cyr glaph[394] (συγκεκραμενοσ εν πιστει τοισ ακ.) Thdrt[herveti] (sed cf comm) Lcif[215]. Ita enim d e: *non fuit prode illis verbum auditus illos non temperatus fidem auditorum* (satis corrupte), vg *non profuit illis sermo auditus non admistus fidei ex iis* (demid etc *his*) *quae audierunt*; Lcif *non profuit illis verbum auditus non temperatus* (sic) *fidei auditorum*; syr[sch] – *quia non temperabatur cum fide illis qui audiverunt ipsum* ... Gb' Ln συγκεκερασμενουσ (συνκ- vide ante) cum ABCD*M 17[vi] (dubium utrum -κεκερασ- an κεκρα-) 23. 37. 57. 71. 73. 116. 137. cat[txt] Thdor[mop] Euthal[cod]. Item Gb' συγκεκραμενουσ (48. 49. 106. 109. 120. 122. 139. 219. al[4 scr] 13[lect] -μμενουσ) cum D[c]EKLP al plus[70] (qui a con-

σασιν. 3 εἰσερχόμεθα γὰρ εἰσ τὴν κατάπαυσιν οἱ πιστεύσαντεσ,
καθὼσ εἴρηκεν· ὡσ ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· εἰ εἰσελεύσονται εἰσ τὴν 3, 11 Ps 94 (95), 11
κατάπαυσίν μου, καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆσ κόσμου γενη-
θέντων. 4 εἴρηκεν γάρ που περὶ τῆσ ἑβδόμησ οὕτωσ· καὶ κατέπαυ-

---

latoribus citantur) Macar[178] Chr Cyr[nest 15] Thdrt Phot (apud Oec) Thphyl Oec. Accedunt alterutri harum lectionum am fu tol al (hi *non admixtis fidei ex his quae audierunt*) f (*non ammixtis fidei eorum ex his quae audierunt*) cop (*quia non confusi sunt in fide cum eis qui audiverunt*) syr[p] (*cum non admisti essent fidei qui audierant*) arm (*non conciliatos in obedientiam fidei*) aeth (*quoniam non fuerunt commixti cum fide ii qui audiverunt*). Cf etiam Ir[int 212] ubi huc respici videtur: *qui nude tantum hominem eum dicunt ex Ioseph generatum, perseverantes in servitute pristinae inobedientiae moriuntur, nondum commixti verbo* (sic Grab Mass Stier ex cdd[2]; rell *commixtum verbum*) *dei patris, neque per filium percipientes libertatem.* Sic denique Thdor[mop cat 177]: οὐ γὰρ ἦσαν κατὰ τὴν πίστιν τοῖσ ἐπαγγελθεῖσι συνημμένοι· ὅθεν οὕτωσ ἀναγνωστέον· μὴ συγκεκερασμένουσ τῇ πίστει τοῖσ ἀκουσθεῖσιν :: dubitare nequeo quin lectio Sinaitica huius loci mentem scriptoris recte reddat atque omnium sit verissima. Quamvis enim multa ad commendandam συνκεκερασμενουσ lectionem proferri possint, auctoritate insigni fultam illam quidem, tamen pro apta ac sana haberi nequit nisi mutatur τοισ ακουσασιν, ut iam antiqui senserunt; Photii enim et Theophylacti eius vocis interpretatio probanda non est; ακουσμασιν autem quae vox nec apud LXX nec in N. T. legitur, pro ακουσασιν certe a nullo codice praebetur. Antiquissimum igitur in συνκεκερασμενουσ vitium latet, quod tantum non unus a se arcebat Sinaiticus codex, toties praeter ceteros excellens. | τοισ ακουσασιν: D* syr[p mg] των ακουσαντων, item d e Lcif[215] *auditorum*, Chr[mosc 1] τουσ ακουσαντασ ... 71. τοισ ακουσθεισιν, ut Thdor[mop] legi praecepit. Similiter Thdrt[com]: τί γὰρ ὤνησεν ἡ τοῦ θεοῦ ἐπαγγελία τοὺσ ταύτην δεξαμένουσ, μὴ πιστῶσ δεξαμένουσ καὶ τῇ τοῦ θεοῦ δυνάμει τεθαρρηκότασ καὶ οἷον τοῖσ θεοῦ λόγοισ ἀνακραθέντασ; Iam supra adscripsimus vg[cle] am fu demid f etc habere *ex his* (*iis* vg[cle]) *quae audierunt.*

3. εισερχομεθα ut ℵBDEKLMP al pler d e (*intramus*) etc ... AC 17. 37* εισερχωμεθα, Chr[mosc 1] ελευσομεθα. Item f vg Primas („*verba exhortationis subiungens*") *ingrediemur*, Lcif[215] *intrabimus*. Addi licet cop. | γαρ cum BDEKLP al pler d e f vg syr[p] aeth Chr Euthal[cod] Cyr[glaph 394] Thdrt Dam al Lcif Primas ... ℵACM 31. 47. 73. 80. cop ουν ... syr[sch] ar[e] arm *autem* | την pri: BD* om | καταπαυσιν pri: Cyr[glaph] add αυτου | οι πιστευσαντεσ (3. 71. 108. πιστευοντεσ): P post καθωσ ειρ. pon | ωσ ωμοσα: A*[vid] om ωσ | ει: C* 17. η ... A o[scr] om | καταπαυσιν μου: C* om μου (suppl[b])

4. γαρ: 109[lat] om, iungens καιτοι sqq cum ειρηκε που etc | εν (17. 114. Chr[montf] et[mosce] om, item vg) τη ημερ. τη εβδομη: A om

Gn 2, 2 σεν ὁ θεὸσ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ.
5 καὶ ἐν τούτῳ πάλιν· εἰ εἰσελεύσονται εἰσ τὴν κατάπαυσίν μου.
6 ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται τινὰσ εἰσελθεῖν εἰσ αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον
3, 19 εὐαγγελισθέντεσ οὐκ εἰσῆλθον δι' ἀπείθειαν, 7 πάλιν τινὰ ὁρίζει
3, 15 Ps 94 (95), 7 s ἡμέραν, σήμερον, ἐν Δαυεὶδ λέγων μετὰ τοσοῦτον χρόνον, καθὼσ
προείρηται· σήμερον ἐὰν τῆσ φωνῆσ αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε
Ios 22, 4 τὰσ καρδίασ ὑμῶν. 8 εἰ γὰρ αὐτοὺσ Ἰησοῦσ κατέπαυσεν, οὐκ ἂν
περὶ ἄλλησ ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρασ. 9 ἄρα ἀπολείπεται σαββα-
τισμὸσ τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ. 10 ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰσ τὴν κατάπαυσιν
αὐτοῦ καὶ αὐτὸσ κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὥσπερ ἀπὸ
τῶν ἰδίων ὁ θεόσ.

11 Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰσ ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν,
ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τισ ὑποδείγματι πέσῃ τῆσ ἀπειθείασ. 12 ζῶν
γὰρ ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ καὶ ἐνεργὴσ καὶ τομώτεροσ ὑπὲρ πᾶσαν μά-

---

5. ει (17. η): d e *et*; D* 123. 8^{pe} d^{scr} o^{scr} om

6. ευαγγελισθεντεσ: C*P o^{scr} ευηγγελ. | δι απ. cum ℵBDEP al pler^{vi} ... Ti δια απ. cum ACL 74. a^{scr} Euthal^{cod} | απειθειαν ut BCL etc ... ℵ^{c}D* απιθιαν, D^{b} απειθιαν, AP απιθειαν ... ℵ* Cyr$^{ioh\,425}$ απιστιαν. item f vg *incredulitatem* (contra d e Lcif^{215} *contumaciam*)

7. τινα οριζει (ℵ^{c}): ℵ* Cyr$^{ioh\,425}$ οριζ. τιν. Similiter f vg *iterum terminat diem quendam* | δαυειδ ut ℵBCD*E*; D^{c}E** al mu δαυιδ, ς δαβιδ cum minusc permu, ALP etc δᾱδ. Cf ad Mt 1, 1. | λεγων: 47. post χρονον pon | προειρηται (Gb'') cum ℵACD*E*P 17. 23. 31. 39. 47. 57. 137. cat^{txt} d e f vg cop arm syr^{p} (syr^{sch} *sicut supra scriptum est quod dixerit David*) Chr^{93} Euthal^{cod} Cyr$^{ioh\,425}$ Thdrt Lcif^{215}. Similiter B 73. 80. 137. προειρηκεν ... ς ειρηται cum D^{c}E**KL al pler aeth (*dixit*) Dam Thphyl

8. αυτουσ: 49. 72. 109. 120. a^{scr} c^{scr} al plus^{10} αυτοσ vel αυτοσ ο | ιησουσ: o^{scr} 61. syr^{sch} et$^{p\,mg}$ add ο του ναυη, *filius Nun* | ουκ αν: B ουκ αρα, d e Lcif^{215} *non*, f vg *numquam* | μετα ταυτα: C μετ αυτα

9. αρα usque του θεου et. ℵ^{a}: ℵ* om | απολειπεται (d e Lcif *restat*, f vg Or^{int} *relinquitur*) et. Or^{2,125} et$^{int\,4,552}$ Eus$^{ps\,606}$ Lcif^{215} etc ... B απολειται

10. κατεπ. απο: ℵ^{c} (certe additurus erat sed mutavit consilium) D^{gr*} E^{gr*} syr^{p} Cyr$^{ioh\,425}$ et$^{amos\,315}$ add παντων (aeth *requievit ab omni*)

11. σπουδασωμεν: L -σομεν | εισελθειν: D*E* d e (non item Lcif^{215}) add αδελφοι | καταπαυσιν: syr^{p} c.* add οι πιστευσαντεσ | τισ (ℵ^{c}): ℵ* om | P f^{scr} πεσει | απειθειασ (AP απιθειασ, D^{c} απειθιασ): D* d e αληθειασ (d e *eodem exemplo cadat a veritate*)

12. ζων: C vitiose ζοι | ενεργησ (d e Lcif^{215} Amb$^{interp\,dav\,2,4}$ ac^{saep} *validum*, f vg Hier$^{esa\,27}$ et$^{zach\,9}$ Primas al *efficax*) cum ℵACDEHKLP al omn^{vid} cop syr^{utr} rell Or$^{1,298.\,2,813.\,3,138}$ et^{alib} Eus$^{ps\,68.\,100}$ et$^{ecl\,211}$

χαιραν δίστομον καὶ διϊκνούμενοσ ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆσ καὶ πνεύ-
ματοσ, ἁρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸσ ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν
καρδίασ· 13 *καὶ οὐκ ἔστιν κτίσισ ἀφανὴσ ἐνώπιον αὐτοῦ, πάντα*
δὲ γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖσ ὀφθαλμοῖσ αὐτοῦ, πρὸσ ὃν ἡμῖν
ὁ λόγοσ.
14 *Ἔχοντεσ οὖν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺσ οὐρανούσ,* 8, 1 3, 1
Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆσ ὁμολογίασ. 15 *οὐ γὰρ* 2, 17 5, 2
ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συνπαθῆσαι ταῖσ ἀσθενείαισ ἡμῶν,
πεπειρασμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα χωρὶσ ἁμαρτίασ.
16 *προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίασ τῷ θρόνῳ τῆσ χάριτοσ,* 10, 22
ἵνα λάβωμεν ἔλεοσ καὶ χάριν εὕρωμεν εἰσ εὔκαιρον βοήθειαν.

Cyr$^{\text{ioh 145. 436}}$ et$^{\text{esa 582}}$ etc ... B *εναργησ*, Hier$^{\text{esa 66}}$ *evidens* | *διϊκνουμενοσ* (L *διηκνουμ.*): D$^{\text{gr*}}$ *δεικνυμενοσ* | *αχρι*: DE *αχρισ*, o^{scr} Epiph$^{\text{815}}$ *μεχρι* | *ψυχησ* (in ℵ suppletum ipsa prim ut^{vi} manu) sine *τε* cum ℵAB CHLP 3. 17. 47. 67** 73. 80. 108. 137. 163. b^{scr} d$^{\text{scr*}}$ k^{scr} Or$^{\text{1,296. 2,813. 4,37}}$ et$^{\text{cat eph 222}}$ Eus$^{\text{eclo 187. 211}}$ Ath$^{\text{398}}$ et$^{\text{427}}$ (et.$^{\text{cat 464}}$) Epiph$^{\text{815}}$ Caes$^{\text{98. 117}}$ Chr Euthal^{cod} Cyr$^{\text{ador 561}}$ et$^{\text{ioh 145. 625. 871}}$ et$^{\text{esa 582}}$ Thdrt Dam al; nec expri *τε* d e f vg syr^{utr} cop arm aeth Or$^{\text{int 2,70. 268}}$ Lcif$^{\text{215}}$ etc ... ς (Gb^{oo}) add *τε* cum D^{gr}E^{gr}K al longe plu Oec. Contra *τε* quod sequitur etiam ab interpretibus Latinis (d e Lcif Amb *artuumque et medullarum*, f vg *compagum quoque et medullarum*) aliisque expressum est. | *ενθυμησεων*: C*D* *ενθυμησεωσ*, item d e Lcif$^{\text{215}}$ Amb$^{\text{spir san 2, 658}}$ (*qui scrutator est animi et cogitationis;* contra$^{\text{fid 4,584}}$ *cogitationes cordis et secreta scrutatur animarum*) *animi* | *και εννοιων καρδιασ*: D$^{\text{gr*}}$ *εννοιων τε καρδ.*, d e Lcif *et cogitationis cordis*

13. *κτισισ*: D$^{\text{gr*}}$ *κρισισ* | *τετραχηλισμενα*: ALP al *τετραχιλ.*

14. *εχοντεσ*: C$^{\text{3}}$H** praem *αδελφοι* (quod est initium lectionis ecclesiasticae, omisso *ουν*, quod et. 39. a^{scr} om)

15. *συνπαθησαι* cum ℵAB*CD*H ... ς Ln *συμπα.* cum B^{c}D^{c}EKLP al certe pler | *ασθενειαισ* ut ABCK^{sil}L etc; ℵDEHP *ασθενιαισ* | *πεπειρασμενον* (et. ς^{e} Gb Sz) cum ℵABDE al ut^{vi} pauc Or$^{\text{1,228. 388}}$ et$^{\text{2,609}}$ Chr$^{\text{106}}$ Dam Thphyl ... ς Gb'' Ti *πεπειραμενον* cum CKLP al pler (omnes ap Scri et ap Matth) Or$^{\text{4,40. 348}}$ Syn^{antioch} (ap Routh$^{\text{3,298}}$) Epiph$^{\text{750. 1010. 1020}}$ Nyss$^{\text{1,840}}$ (*εχει μεν γαρ ο πεπειραμενοσ κατα* etc) et^{alib} Chr$^{\text{mosc 3}}$ Euthal^{cod} Cyr$^{\text{ioh 949}}$ et$^{\text{apol 185. 231}}$ Thdrt al

16. *προσερχωμεθα*: P al plus$^{\text{20}}$ *-χομεθα* | *ουν*: 17. om | *τ. χαριτοσ*: syr^{p} c.* arm Chr$^{\text{106}}$ add *αυτου*. Contra Luc^{brug} „*non subiicias pronomen* eius". | *ελεοσ* cum ℵABC*D*KP 17. 71. 219. Antioch$^{\text{1236}}$ ... ς *ελεον* cum C^{b}D^{c}EL al pler Chr Thdrt Dam al | *ευρωμεν* (K al *-ρομεν*): B om | *εισ*: D*E* d e om (d e *ut inveniamus opportunum auxilium*)

V.

1 *Πᾶσ γὰρ ἀρχιερεὺσ ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενοσ ὑπὲρ ἀν-*
8, 3 9, 9 *θρώπων καθίσταται τὰ πρὸσ τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε καὶ*
4, 15 *θυσίασ ὑπὲρ ἁμαρτιῶν,* 2 *μετριοπαθεῖν δυνάμενοσ τοῖσ ἀγνοοῦσιν*
καὶ πλανωμένοισ, ἐπεὶ καὶ αὐτὸσ περίκειται ἀσθένειαν, 3 *καὶ δι'*
αὐτὴν ὀφείλει, καθὼσ περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτωσ καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσ-
7, 27 *φέρειν περὶ ἁμαρτιῶν.* 4 *καὶ οὐχ ἑαυτῷ τισ λαμβάνει τὴν τιμήν,*
Ex 28, 1 *ἀλλὰ καλούμενοσ ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθώσπερ καὶ Ἀαρών.* 5 *οὕτωσ*
καὶ ὁ Χριστὸσ οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γενηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ
Ps 2, 7 *λαλήσας πρὸσ αὐτόν· υἱόσ μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε·*

V: 1. *προσφερη*: LP al$^{2 scr}$ Euthal^{cod} *-φερει* | *δωρα τε* cum ℵACD^{c}(* *τε δωρα*)EKLP al omn^{vi} syr^{p} Epiph^{760} Chr Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. et^{5,51} (et ap Cyr^{6,230}) et Cyr ap Thdrt^{5,58} Antioch^{1225} Dam al ... Ln om *τε* cum BD$^{b\,vi}$; nec exprim d e f vg syr^{sch} cop arm aeth

2. *επει και* ... D* *και γαρ*, d e *quoniam*

3. *δι αυτην* cum ℵABC*D*P 7. 17. 80. syr^{sch} et$^{p\,txt}$ (d e *propter illam*, f vg cop *propterea*) Chr$^{mosc\,2}$ Euthal^{cod} Thdrt^{5,51} (et. ap Cyr^{6,230}) et Cyr ap Thdrt^{5,58} ... ς *δια ταυτην* cum C^{c}D^{c}EKL al pler syr$^{p\,mg}$ Chr^{montf} Thdrt ad h. l. Antioch^{1226} ... 73. *δια τουτο*, 10. *δια ταυτα* (vide f vg cop) | L *ωφειλει* | *περι εαυτου* cum ℵACD^{c}EKLP al pler Chr Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. et Cyr ap Thdrt^{5,58} Antioch^{1226} Dam al ... Ln *π. αὑτου* cum BD* 219* 8^{lect} 17^{lect} Thdrt^{5,51} (ut et. ap Cyr^{6,230}) | *περι αμαρτιων* (Gb') cum ℵABC*D*P 17. 31. 47. 73. 118. 137. Chr$^{mosc\,2}$ Euthal^{cod} Thdrt^{5,51} et Cyr ap Thdrt^{5,58} ... ς *υπερ* cum C^{c}D^{c}EKL al pler Chr^{montf} Thdrt ad h. l. Antioch^{1226} Dam al

4. *ουχ*: D* *ουκ* | *τισ*: DE 37. post *λαμβανει* ... in B supra lineam a B$^{b\,etc}$ suppletum | *λαμβανει*: Procop$^{esa\,294}$ *αρπαζει* | *αλλα καλουμ.* cum ℵABC*DEK al plu Chr^{116} Procop$^{esa\,294}$ Dam ... ς (= Gb Sz) *αλλ* (ς *αλλα* cum minusc mu Euthal^{cod} Thphyl) *ο καλ.* cum C^{b}LP al sat mu Thdrt Cyr$^{ador\,376}$ Phot$^{manich\,3,12}$ Thphyl | *καθωσπερ* cum ℵ*AB(C*)D* 17. Cyr$^{apol\,185}$ (orientales ap Cyr) Chron^{165} Dam ... Ln *καθωσ* cum (C*) Chr Procop$^{esa\,294}$ (C* *καθωσπερ ααρων* aut *καθωσ και ααρ.* habuit) ... ς *καθαπερ* cum ℵ^{c}C^{b}D^{c}EKLP al pler Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. et^{5,51} (et. ap Cyr^{6,230}) Phot$^{manich\,3,12}$ al | *και*: C*^{vid}D* d e f vg syr^{sch} Cyr$^{apol\,185}$ (ut ante) Chron om | *ααρων* cum ℵABCDEKLP al plu Chr Euthal^{cod} Cyr$^{apol\,185}$ (ut ante) Chron^{165} Dam al ... ς (= Gb Sz) *ο ααρ.* cum minusc mu Thdrt ad h. l. et^{5,51} (non item ap Cyr^{6,230}). Praeterea d e pro *καθωσπ. κ. ααρ.* habent *non quemadmodum Aaron.*

5. *ουτ. και ο χριστοσ*: K om | *γενηθηναι*: D^{gr*} al mu (3 ap Scri, 4 ap Mtth) *γεννηθηναι* ... A 71. Cyr$^{hr\,142}$ (sed cdd^{aliq} *γενομενοσ*) Cyr$^{apol\,185}$ (ut ante) Chron^{165} Phot$^{manich\,3,12}$ *γενεσθαι*. Cf Phrynich$^{eclog\,[illegible]}$

6 *καθὼσ καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· σὺ ἱερεὺσ εἰσ τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν* 7, 17 Ps 109(110), 4
τάξιν Μελχισεδέκ. 7 *ὃσ ἐν ταῖσ ἡμέραισ τῆσ σαρκὸσ αὐτοῦ δεήσεισ*
τε καὶ ἱκετηρίασ πρὸσ τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου
μετὰ κραυγῆσ ἰσχυρᾶσ καὶ δακρύων προσενέγκασ καὶ εἰσακουσθεὶσ
ἀπὸ τῆσ εὐλαβείασ, 8 *καίπερ ὢν υἱόσ, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθεν*
τὴν ὑπακοήν, 9 *καὶ τελειωθεὶσ ἐγένετο πᾶσιν τοῖσ ὑπακούουσιν*
αὐτῷ αἴτιοσ σωτηρίασ αἰωνίου, 10 *προσαγορευθεὶσ ὑπὸ τοῦ θεοῦ*
ἀρχιερεὺσ κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

11 *Περὶ οὗ πολὺσ ἡμῖν ὁ λόγοσ καὶ δυσερμήνευτοσ λέγειν, ἐπεὶ*
νωθροὶ γεγόνατε ταῖσ ἀκοαῖσ. 12 *καὶ γὰρ ὀφείλοντεσ εἶναι διδά-*
σκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρείαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶσ τίνα Ga 4, 3

γενηθῆναι παρὰ ἐπιχάρμῳ καί ἐστι δώριον· ἀλλ' ὁ ἀττικίζων γενέσθαι λεγέτω.

6. *εν ετερω*: D[gr*]E[gr*] add *παλιν* | *συ*: P 23. 47. 73. d e f vg syr[p] cop basm arm Chron[165] add *ει* | *μελχισεδεκ* (item d e cop *-sedec*) ... A Chr (ita ubique ut[vi] edidit Montf.) *μελχισεδεχ* (item sic A 7, 1; non item alibi). Item f vg (etiam am fu demid etc) ***Melchisedech***. Cf et. ad 6, 20. 7, 1 ss.

7. *οσ*: D* add *ων* (d non exprim) | *δεησ. τε* (exprim et. syr[p]) ... K o[scr] 52. 115. 121. al pauc Did[tri 403] om *τε* (nec exprim d e f vg syr[sch] cop basm arm aeth) | *αυτον*: 47. Did[tri 4] Thphyl ante *σωζειν* pon ... 115. 8[lect] harl* om | *εισακουσθεισ*: D* *ακουσθεισ*, sed d *exauditus* | *απο της ευλαβειασ*: d e *a metu*, Amb[ps 61] *ab illo metu*, Vig[varim 740] *propter timorem*, f vg *pro sua reverentia*

8. *αφ* cum ℵAB[c]CD[b et c]EKLP etc ... B*D* *απ*

9. *πασιν* ante *τοισ υπακουουσιν* (P *υπακουσασιν*) *αυτω* cum ℵABCDEP 17. 37. 47. 57. 73. 115. 116. d e f vg cop syr[utr] arm aeth Chr[118] Euthal[cod] Thdrt[1,688] et[5,51] (item ap Cyr[6,280] ad anath[10]) Antioch[1091] Dam[nestor 561] Thphyl ... ς Ti post *τ. υπ. αυτ.* cum KL al pler Thdrt ad h. l. Dam ad h. l. Oec

10. *υπο του θεου*: 71. 74. 115. a[scr] 8[lect] Thphyl om *του* | *αρχιερευσ*: 37. 71. 73. 80. 116. cop arm syr[p] c.* add *εισ τον αιωνα*

11. *περι*: D[gr*]E[gr*] praem *και*. Similiter syr[sch] *De hoc ipso autem Melchisedec multus nobis sermo est* etc | *ο λογοσ*: D*P arm om *ο*

12. *τίνα* (*quae sint elementa*): sic etiam d e f vg Or[int 2,361. 3,384] Aug[ioh 98,4] Hier[gala 2] (*doceri vos* d e, *ut vos doceamini* f vg Or[int] Hier) cop syr[utr] aeth. Item Or[3,781] *πάλιν χρεί. ἔχουσι διδάσκεσθαι τίνα* (*διδάσκεσθαι* et. 71. 116. syr[p mg], vide et. Latinos), item Cyr[esa 647] *πάλιν ἐσχήκασι χρεί. τοῦ διδάσκοντοσ αὐτοὺσ τίνα* et[ador 329] *πάλιν χρεί. ἔχετε τοῦ διδάσκοντοσ ὑμᾶσ τίνα.* CLP interpg ante *τινα*, D novum stichum incipit a *τινα*, quemadmodum etiam B[c]D[c]L et ut[vi] certe pler *τίνα* (hoc accentu) praebent ... Ln *τινά*, quod praeivit Oec[com]: *πάλιν χρ. ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶσ τινά. τί δὲ διδάσκειν; τὰ στοιχεῖα,*

1 Co 3, 2 *τὰ στοιχεῖα τῆσ ἀρχῆσ τῶν λογίων τοῦ θεοῦ, καὶ γεγόνατε χρείαν*
ἔχοντεσ γάλακτοσ, οὐ στερεᾶσ τροφῆσ. 13 *πᾶσ γὰρ ὁ μετέχων*
γάλακτοσ ἄπειροσ λόγου δικαιοσύνησ, νήπιοσ γάρ ἐστιν· 14 *τελείων*
δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τροφή, τῶν διὰ τὴν ἕξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνα-
σμένα ἐχόντων πρὸσ διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

VI.

1 *Διὸ ἀφέντεσ τὸν τῆσ ἀρχῆσ τοῦ Χριστοῦ λόγον ἐπὶ τὴν τε-*
λειότητα φερώμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετανοίασ
ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεωσ ἐπὶ θεόν, 2 *βαπτισμῶν διδαχῆσ,*
ἐπιθέσεώσ τε χειρῶν, ἀναστάσεώσ τε νεκρῶν, καὶ κρίματοσ αἰω-
Iac 4, 15 *νίου.* 3 *καὶ τοῦτο ποιήσομεν, ἐάνπερ ἐπιτρέπῃ ὁ θεόσ.* 4 *ἀδύνα-*
τον γὰρ τοὺσ ἅπαξ φωτισθέντασ γευσαμένουσ τε τῆσ δωρεᾶσ τῆσ

φησί. Item Euthal^{cod} *τινᾶ* ... 67** om | *των λογιων* et. Clem$^{683. 771}$ Or^{3,781} et^{4,19} etc ... D* 3. 10. 11. 108. *τ. λογων.* Nec aliter vertunt d e (*verborum*) f vg Or$^{int 2,361. 3,384}$ Aug Hier (*sermonum*), nec magis accuratius distinguunt syr^{utr} cop arm aeth | *ου στερεασ* cum ℵ*B^3 (fortasse iam^2)c 17. f vg cop Or$^{1,245. 482}$ et^{3,656} et$^{int 2,361. 3,385}$ Chr^{mosc} ^{2} Euthal^{cod} Cyr$^{ador 359}$ Aug$^{ioh 98,4}$ ... ς Ln *και ου στ.* cum ℵ^{c}AB*DEK LP al fere omn d e syr^{utr} arm aeth Clem$^{683. 771}$ Or$^{int 2,486. 3,862}$ Chr^{134} Thdrt Antioch^{1164} Dam

13. *δικαιοσυνησ* et. Clem$^{347. 683}$ Or$^{1,245. 482}$ etc ... D*E* add *εστιν* (item d e f vg Or$^{int 2,361. 486. 3,862}$ Aug$^{ioh 98,4}$ etc, sed varie ponitur) | *νηπιοσ*: 17. *ηπιοσ* | *γαρ* sine additam et. Clem^{683} Or$^{1,245. 482}$ et$^{int 2,361. 486. 3,862}$ Aug$^{ioh 98,4}$ etc: D*E* d e add *ακμην*, *adhuc*

14. *τελει. δε* ut et. Clem Or et Or^{int} etc: 17. *τελ. γαρ*

VI. 1. *λογον* et. Clem^{683} etc: L add *λοιπον* | *φερωμεθα* et d e f vg Clem Or$^{int 2,432}$ Aug$^{ioh 98,5}$ etc ... D^{gr*}KP al aliq syr^p *φερομεθα*

2. *βαπτισμων*: D^{gr*} 21. 31. 71. 80. d^{scr} harl* *βαπτισμον.* Praeterea 47. arm aeth add *τε* | *διδαχησ* cum ℵACDEKLP al pler (43. *διαδοχησ*) f vg (*baptismatum doctrinae*) etc ... Ln *διδαχην* cum B; item *baptismorum doctrinam* (e *doctrina*) d | *αναστασεωσ τε* cum ℵACD^{c}EKL al omn^{vi} d e f vg cop basm syr^{utr} arm aeth etc ... BD^{gr*}P om *τε* | *νεκρων*: D^{gr*} *χειρων*

3. *ποιησομεν* cum ℵBKL 17. al plu d e f vg Chr^{131} Thdrt$^{txt 577}$ (sed vide post) Thphyl Amb$^{poenit 2}$ ... Gb' *ποιησωμεν* cum ACDEP al plus^{25} arm Chr$^{mosc c}$ Euthal^{cod} Thdrt$^{com 578 bis}$ Dam. Illustrat Thdrt his: *καὶ τοῦτο ποιήσωμεν – τῷ ἄνω προσήρμοσε „διὸ ἀφέντεσ – φερώμεθα.“ καὶ τοῦτο ποιήσωμεν – ἀντὶ τοῦ „σπουδάσωμεν“, „ἐπιθυμήσωμεν“* etc | *επιτρεπη*: LP al^4 scr 114. Oec *επιτρεπει*

ἐπουρανίου καὶ μετόχουσ γενηθέντασ πνεύματοσ ἁγίου 5 καὶ κα-
λὸν γευσαμένουσ θεοῦ ῥῆμα δυνάμεισ τε μέλλοντοσ αἰῶνοσ, 6 καὶ
παραπεσόντασ, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰσ μετάνοιαν, ἀνασταυροῦντασ
ἑαυτοῖσ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντασ. 7 γῆ γὰρ ἡ
πιοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆσ ἐρχόμενον πολλάκισ ὑετὸν καὶ τίκτουσα βο-
τάνην εὔθετον ἐκείνοισ δι' οὓσ καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλο-
γίασ ἀπὸ τοῦ θεοῦ· 8 ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθασ καὶ τριβόλουσ ἀδό-
κιμοσ καὶ κατάρασ ἐγγύσ, ἧσ τὸ τέλοσ εἰσ καῦσιν.

9 Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα καὶ ἐχό-
μενα σωτηρίασ, εἰ καὶ οὕτωσ λαλοῦμεν. 10 οὐ γὰρ ἄδικοσ ὁ θεὸσ
ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν καὶ τῆσ ἀγάπησ ἧσ ἐνεδείξασθε εἰσ 1 The 1, 3
τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντεσ τοῖσ ἁγίοισ καὶ διακονοῦντεσ.

---

4. *γενηθεντασ* (Or[3,207] et[4,328 sem], et.[4,322]; item[1,388 sem] et[378] *γενομενοισ*): A 37. al[3 scr] *γεννηθεντ.*

5. *θεου ρημα* et. Or[3,207] et[4,322. 378. 388] etc ... P *ρημ. θεου*, item Tert[pudi 20] *et verbum dei dulce gustaverunt* | *δυναμεισ τε μελλοντοσ αιωνοσ* (d e *et virtutes futuri saeculi*, f vg *virtutesque saeculi venturi*) ... Tert[pudi 20] *occidente iam aevo* (*δύναι ἔτι μέλλ. αἰῶνοσ? δυνα[μεισ τε μελλο]ντοσ αιωνοσ*, ut exciderit versus in exemplari papyraceo?)

6. *παραπεσοντασ*: D[gr*] *-ντοσ* | *παραδειγματιζοντασ*: DE *-ζοντεσ* (d e *recrucientes in eis filium dei et populare* sic)

7. *επ αυτησ* et. Or[1,177 bis] etc ... B[3] 213. 219** *επ αυτην*, 1. 4. 13[lect] *επ αυτη* | *ερχομενον* (Antioch[1107] *επερχ.*) *πολλακισ* cum ℵBDEP 37. 116. d e (*bibens venientem in se saepe imbrem*) (cop syr[utr]) Chr[145], item Or[int 2,264] (*venientem saepius super se bibens imbrem*) ... ϛ *πολλακ. ερχομ.* cum ACKL al pler f vg (*saepe venientem super se bibens imbrem*) arm Epiph[494] Chr[146] Euthal[cod] Cyr[esa 180] Thdrt Dam al Or[int 2,54] ... Or[1,117 sec] *η πιουσα γη τον επ αυτησ ερχομ. υετον πολλακισ*, b[scr] Antioch[1107] *πολλ.* ante *τον επ αυτησ*, item Tert[pudic 20] *qui bibit saepius devenientem in se humorem*, Or[1,117 pri loc] *γη η πιουσα τον επ αυτ. ερχομ. υετ.* omisso *πολλ.* (sed Ruf[interpr] *quae bibit frequenter super se ven. imbr.*) | *δι ουσ και* et. Or[1,117] Cyr[esa 180] Tert[pudi 20] etc ... D* 120* c[scr] d[scr] d e f vg Or[int 2,54. 264] cop syr[sch] (non item[P]) arm aeth om *και* | *του θεου*: D*E* 46. 73. d[scr] Dam Thphyl om *του*

9. *αγαπητοι* et. ℵ[c] ... ℵ* 1. 73. syr[utr] aeth *αδελφοι* | *κρεισσονα* cum ℵABCD[c]LP 3. 17. 72. al mu (4 ap Scri) Euthal[cod] ... ϛ *κρειττονα* cum D*K 37. al plu. Cf ad 7, 7 et alibi.

10. *τησ αγαπησ* cum ℵABCD*E*P 6. 17. 31. 37* 47. 67** 73. 137. 179. d e f vg basm syr[utr] ar[e] arm aeth Chr[12,5] Euthal[cod] Antioch[1169] Thphyl Hier[iovin 2] ... ϛ (= Gb Sz) praem *του κοπου* cum D[c]E**KL al pler cop Chr[149. 150] Thdrt Dam Oec :: cf 1 The 1, 3 | *ησ*: B[3] *ην* | *και διακονουντεσ* (f vg *et ministratis*) ... D* *διακονουντεσ*, item d e *et audimus* (praecedit *ministrando sanctis*)

11 *ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν*
πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους, 12 *ἵνα μὴ νωθροὶ*
γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας κληρονο-
μούντων τὰς ἐπαγγελίας. 13 *τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ἐπαγγειλάμενος ὁ*
Gn 22, 16. 17 *θεός, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς εἶχεν μείζονος ὀμόσαι, ὤμοσεν καθ' ἑαυ-*
τοῦ, 14 *λέγων· εἰ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε καὶ πληθύνων πλη-*
θυνῶ σε· 15 *καὶ οὕτως μακροθυμήσας ἐπέτυχεν τῆς ἐπαγγελίας.*
16 *ἄνθρωποι γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὀμνύουσιν, καὶ πάσης αὐ-*
τοῖς ἀντιλογίας πέρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὅρκος· 17 *ἐν ᾧ περισσό-*
τερον βουλόμενος ὁ θεὸς ἐπιδεῖξαι τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας

---

11. *ενδεικνυσθαι* (D* *ενδικν.*): A *ενδιγνυσθαι,* C* *ενδειγν.* | *τ. πληροφοριαν*: 17. add *της πιστεως* | *αχρι* (73. 80. *μεχρι*) *τελους*: 31. 37. om

12. *νωθροι*: LP al *νοθρ.* Iidem sic iam 5, 11. | *γενησθε*: 17. *γενησεσθε* | *δια πιστεως*: D*E* 3. *δια της πιστ.* | *και μακροθυμιας* (d e *et patientiam*) et. D^{b}et^{c}: D^{gr*} inepte *κ. μακροθυμουντας* | *κληρονομουντων*: 3. 106. 108. 120. *κληρονομησαντων* | *τας επαγγελιας*: K om *τας*

13. *ειχεν μειζονος*: 17. Did$^{tri\,75}$ *μειζ. ειχ.* | *ομοσαι*: LP 17. al *ωμοσαι*

14. *ει μην* cum ℵABD*EP 17. 23. 31. 47* 71. 137. Did$^{tri\,75}$ Dam. Item CD^{b}L^{corr} *ει μη.* Item d e f vg Amb$^{fid\,2}$ Primas *nisi* (addit Prim „*nisi in hoc loco affirmative ponitur pro* certe *sive pro* quia") ... ς *ἦ μὴν* (L* *ἡμῖν,* Euthal^{cod} *ἥμην*) cum KL* al pler Chr Euthal^{cod} Cyr$^{esa\,378}$ et $^{glaph\,71}$ Thdrt Thphyl (ad h. l. *τὸ γὰρ ἦ μὴν ἀντὶ τοῦ ὄντως μὴν σημαίνει*) Oec (*ἦ μήν, τουτέστιν ὄντως μήν*); item syr^{p} *certe* (syr^{sch} cop aeth non expri) :: scripturam *ει μην* confirmat etiam Etymolog. M. p. 416. *ἦ μήν, ὄντως δή. τὸ ἦ σύνδεσμος βεβαιωτικός, τὸ μὴν σύνδεσμος παραπληρωματικός.* Paullo post: *ἦ ἐπίρρημα ὁρκικόν. ὅπερ καὶ διὰ διφθόγγου γράφεται· εἰ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε. ὄντως καὶ ἀληθῶς.* Ceterum et. Gen 22, 17 A et cdd unc pler (B hiat) *ει μην* praebent.

15. *ουτως*: K^{corr} Chr$^{mosc\,2}$ Cyr$^{glaph\,71}$ *ουτος*

16. *ανθρωποι* sine *μεν* cum ℵABD*E*P 47. 52. Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\,71}$; nec aliter d e f vg syr^{utr} arm basm ... ς (Gb^{0}) Ti add *μεν* cum CD^{c} E**KL al pler cop aeth Chr Thdrt Dam al | *και πασης αυτοις αντιλογιας* (D*et^{c} syr^{utr} *αντιλογ. αυτ*) *περας εις βεβαι. ο ορκος* (f vg *et omnis controversiae eorum finis ad confirmationem est iuramentum*): d corrupte *et omnique controversiae eorum novissimum in observationem* (pro *obfirm-?*) *iurandum intervenit*

17. *εν ω*: D^{gr*} *εν τω* | *περισσοτερον* (d e *primum,* f vg *abundantius*): B *περισσοτερως* | *βουλομ. ο θεος* et. Eus$^{dem\,177.\,228}$ Cyr$^{glaph\,71}$ Chron ^{440} etc ... DE 3. 4. cat$^{txt\,513}$ d e f (non item vg) *ο θεος βουλομ. επιδειξαι* et. Eus^{dem} Cyr^{glaph} Chron etc ... A 47. 115. Thphyl *επιδειξασθαι* | *κληρονομοις*: 37. praem *κλητοις* | *της επαγγελιας*: Eus dem^{228} *της βασιλειας,* ibidem^{177} plane om

τὸ ἀμετάθετον τῆσ βουλῆσ αὐτοῦ ἐμεσίτευσεν ὅρκῳ, 18 *ἵνα δια
δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷσ ἀδύνατον ψεύσασθαι τὸν
θεόν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντεσ κρατῆσαι τῆσ
προκειμένησ ἐλπίδοσ,* 19 *ἣν ὡσ ἄγκυραν ἔχομεν τῆσ ψυχῆσ
ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν καὶ εἰσερχομένην εἰσ τὸ ἐσώτερον τοῦ κα-
ταπετάσματοσ,* 20 *ὅπου πρόδρομοσ ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦσ,
κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἀρχιερεὺσ γενόμενοσ εἰσ τὸν αἰῶνα.*

VII.

1 *Οὗτοσ γὰρ ὁ Μελχισεδέκ, βασιλεὺσ Σαλήμ, ἱερεὺσ τοῦ θεοῦ* Gn 14, 18 ss
τοῦ ὑψίστου, ὁ συναντήσασ Ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆσ κοπῆσ

---

18. *δια* et. Eusdem 177. 223 etps 555 etmai 4,77 Didtri 168 Cyrhr 144 etc ... Dgr* *μετα* | *τον θεον* cum ℵ*ACP 17. 52. Eusps 555 etmai 77 Didtri 168 et403 Chr160 Cyrglaph 71 Thdrt4,1243 Chron440 ... ς Ln Ti *θεον* cum BDEKL al pler Eusdem 177. 223 Cyrhr 144 Euthalcod Thdrt ad h. l. et4,84. 185 Photmani 8,12 Dam Thphyl | *εχωμεν*: KLP 37. 114. 115. al2 scr Eusdem 177 cod Chrmosc 3 *εχομεν* | *καταφυγοντεσ* et. Did Cyrglaph Chron etc (Eusdem 223 *προκαταφ.*) ... 39. 57. 73. 116. oscr al plus5 Chrmosc 1** Thdrt ad h. l. (non item alibi) *καταφεύγοντεσ*. Libere Cyrhr 144 pro *οι καταφ. κρατ.* etc sic: *οι χριστον ιησουν υιον θεου καταδεχομενοι*.

19. *εχομεν*: DE al pauc *εχωμεν* | *ασφαλη* cum ℵBDbetcEKL al omnvid Euthalcod etc ... Ln Ti *ασφαλην* (Ln *ἀσφαλήν*, Ti *ἀσφαλῆν*) cum AC D*P* :: istiusmodi formae sunt *αστεραν* ℵ*C Mt 2, 10; *χειραν* L Mt 9, 18 et cdd minusc Mt 12, 13 et Lc 6, 8; item Δ* al pauc Mc 1, 41; Gmg al pauc Mc 3, 1. et minusc aliq 3, 3; ℵ*AB al Io 20, 25; *αντιοχειαν* C Act 6, 5; *διαν* DEHLP** al Act 14, 12; *ιερεαν* L He 10, 21; *υγιην* L Io 7, 23; *συγγενην* AB*D* Ro 16, 11; *μονογενην* D* He 11, 17; *δειχθενταν* D He 8, 5. Quibus ex locis intellegitur, passim dubium non esse quin ex recentiore usu fluxerint, aliquoties vero posse antiquissimae scripturae reliquias videri. Quae cum ita sint, cautius visum est exemplis quae vidimus omnibus a recipiendis illis formis abstinere; nec magis hoc loco invitis quos sequi solemus ℵB recipere consentaneum est. | „*καταπετασματοσ*“ non est in B, sed ex errore conlatoris Bentleiani fluxit.

20. *ιησουσ* et. f vg Orint 3,90 Primas ... D*E* d e add *χριστοσ* | *μελχισεδεκ* (et. d -*sedec*, errat Sabatier): f vg (sed non am) *Melchisedech* (fu *Melci-*)

VII. 1. *μελχισεδεκ* (-*sedec* et. d): A -*σεδεχ*. Item f vg (et. fu demid al pler, sed non am) *Melchisedech*. | *του υψιστου* (et. ς Gb Sz) cum ℵAB CDEKLP al plu (omnib 12 ap Scri) Clem637 Eusdem 177 excod paris (fluct igitur lectio) etc ... ςe om *του* cum minusc vix mu | *ο συναντησασ* ut C*LP al pler (nullus aliter ap Scri) Euthalcod etc ... ℵABC2DEK 17.

4 τῶν βασιλέων καὶ εὐλογήσασ αὐτόν, 2 ᾧ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων
ἐμέρισεν Ἀβραάμ, πρῶτον μὲν ἑρμηνευόμενοσ βασιλεὺσ δικαιοσύνησ,
ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺσ Σαλήμ, ὅ ἐστιν βασιλεὺσ εἰρήνησ, 3 ἀπά-
τωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητοσ, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆσ τέλοσ
ἔχων, ἀφωμοιωμένοσ δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ, μένει ἱερεὺσ εἰσ τὸ
διηνεκέσ.

2 4 Θεωρεῖτε δὲ πηλίκοσ οὗτοσ, ᾧ καὶ δεκάτην Ἀβραὰμ ἔδωκεν
ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχησ. 5 καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευεὶ
Nm 18, 21 ss τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντεσ ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῖν τὸν λαὸν
κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ᾽ ἔστιν τοὺσ ἀδελφοὺσ αὐτῶν, καίπερ ἐξελη-

---

οσ συναντ., atque sic edidit Ln | βασιλεων: 96. 109[gr] add οτι εδιωξεν τουσ αλλοφυλουσ και εξειλατο λωτ μετα πασησ αιχμαλωσιασ | κ. ευλογησ. αυτον: D*E* 61. d e add και αβρααμ (61. om) ευλογηθεισ υπ (61. απ) αυτου omisso αβρααμ seq, cuius loco in D Wetstenio αυτω prima manu scriptum fuisse videbatur; tale quid adfuisse olim certe ex d verisimile fit, ubi est *cui et decimam omnium divisit eum*

2. ω: D[gr*] ο | και: am fu cop om | απο παντων (B παντοσ): א 47. Chr[171] et ex[mosecc] etiam[172] Thdrt[4,87] (non ad h. l.) post εμερισεν pon; D* E* om απο, nec aliter d e f vg *cui et decimas* (d e *decimam*) *omnium divisit* | αβρααμ: D*E* d e om; sed vide ad v. 1. ... syr[p] c.* add *patriarcha* | δε και: K 109. 114. 178. c[scr] d[scr] tol al[lachm] cop arm om και, Thdrt om δε, item 49. d e om δε και

3. αφωμοιωμενοσ cum אABK al pler Epiph[711] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam etc ... Ti αφομοιωμ. cum CDELP 1. 47. 109. 113. | διηνεκεσ: h. l. per mirum errorem ed. Compl add εν ω οτι και του αβρααμ προετιμηθη, quae ex notatione capitum Euthalii inrepserunt

4. πηλικοσ (et. D[c]E): D* ηλικοσ | ουτοσ: D[gr*]E[gr*] 67** om | ω και cum אACD[c]E**KLP al omn[vi] f vg (et. am fu** demid harl[sil] al[lachm]) syr[p] arm Chr[174] Euthal[cod] Cyr[glaph 63] Thdrt Dam al Aug[gen ad litt 10] ... Ln om και cum BD*E* d e fu* tol al[lachm] syr[sch] (libere vertit ω και v. 2.) cop basm (basm hiat v. 2) Primas Quaest[2977] | αβρααμ (c[scr] om) εδωκεν: A 37. 73. 116. εδωκ. αβρα. Libere f vg *dedit de praecipuis Abraham* | ακροθινιων ut אB(sed* ακροθινειων)DEK etc ... AC[2] (* latet)LP al fere[20] ακροθηνιων

5. λευει cum אB(ει instauravit et. B[3])CD* 47., item basm (ut etiam v. 11 sah) ... ς Ln λευι cum AD[b et c]EKLP al pler cop Euthal[cod] etc | ιερατειαν ut אBCKL al pler ... ADEP al aliq ιερατιαν | αποδεκατοιν cum B(οιν instauravit etiam B[3])D* ... ς Ln (ignorans D*) αποδεκατοιν cum אACD[b et c]EKLP al omn[vi] etc :: cf Mt 13, 32 ubi ex B*D κατασκηνοιν recepimus. Ex inscriptione affert Krüger gramm. 1. 1. § 32. στεφανοῖν, 1 Pe, 15 א habet φιμοιν, ζηλοῖν cod. Vat. ad Ign[epp] apud Dress[322].

λυθότασ ἐκ τῆσ ὀσφύοσ Ἀβραάμ· 6 ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενοσ ἐξ
αὐτῶν δεδεκάτωκεν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰσ ἐπαγγελίασ εὐ-
λόγηκεν. 7 χωρὶσ δὲ πάσησ ἀντιλογίασ τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείτ-
τονοσ εὐλογεῖται. 8 καὶ ὧδε μὲν δεκάτασ ἀποθνήσκοντεσ ἄνθρω-
ποι λαμβάνουσιν, ἐκεῖ δὲ μαρτυρούμενοσ ὅτι ζῇ. 9 καὶ ὡσ ἔποσ
εἰπεῖν, διὰ Ἀβραὰμ καὶ Λευεὶσ ὁ δεκάτασ λαμβάνων δεδεκάτωται·
10 ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸσ ἦν ὅτε συνήντησεν αὐτῷ ὁ
Μελχισεδέκ.

11 *Εἰ μὲν οὖν τελείωσισ διὰ τῆσ Λευειτικῆσ ἱερωσύνησ ἦν, ὁ*
λαὸσ γὰρ ἐπ᾽ αὐτῆσ νενομοθέτηται, τίσ ἔτι χρεία κατὰ τὴν τάξιν
Μελχισεδὲκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν Ἀα-

τουτ εστιν: B suppletum in margine habet, a B^{3} demum ut^{vi} | *οσφυοσ* (d e *semine*, f vg *lumbis*): D^{gr*} *οσφρυοσ*

6. *αβρααμ* cum ℵBCD*E* 17. 23. 57. 109. al^{gb} ... ς (Gb^{0}) Ti praem *τον* cum AD$^{b et c}$E**KLP al pler Chr Thdrt Dam al | *ευλογηκεν* (D* 109. *ηυλ.*) cum ℵBD$^{*et c}$EKL 17. al pler Thdrt Dam Thphyl; item Ln *ηυλογηκ.* cum D* 109. ... ACP 19. 39. 47. 73. Chr^{175} Euthal^{cod} *ευλογησεν* (A 39. *ηυλογ.*) | *ο δε μη* usq *ευλογηκεν*: aeth *quem sperare iussit*, ita ut ab *οσφυοσ αβρααμ* (v. 5.) ad *δεδεκατ. αβρααμ* transiluisse videatur

7. *ελαττον*: 17. *ελασσον*

9. *και ωσ εποσ ειπειν* (C*D^{gr*} *ειπεν*): d e *et quemadmodum dicam*, f vg *et ut ita dictum sit*, Aug$^{gen ad litt 10}$ *et sicut oportet dicere* | *δι αβρ.* cum ℵBD*E* 37. 47. 73. c^{scr} ... ς Ti *δια αβρ.* cum ACD^{c}E**KLP al pler Chr Thdrt Dam al | *λευεισ* cum ℵ^{c}BC* basm, item A Euthal^{cod} *λευισ* ... ℵ*C^{2}D* 47. *λευει*. Item ς *λευι* cum D^{c}EKLP 17. al pler cop Chr Thdrt Dam al, nec aliter (*Levi*) d e f vg | *ο δεκατασ λαμβανων*: 71. om

10. *αυτω*: P *αυτον*, basm *Abraham* | *μελχισεδεκ* (de *Melchisedech* h. l et infra vide ad 7, 1. 5, 6.) cum ℵBC*D* 47. 73. 118. 121. 219* 2^{lect} Chr^{mosc3} ... ς Ti *ο μελχ.* cum AC^{c}D^{c}EKLP al pler Chr$^{montf 176}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al

11. *ει μεν*: CL*P *η μεν* | *λευειτικησ* cum ℵBDE (basm *του λευει*) ... ς Ln *λευιτικ.* cum ACKLP al omn^{vi} etc | *ιερωσυνησ*: DELP al pauc *ιερο-* | *ην*: B om | *επ αυτησ* (Gb′) cum ℵABCD*E*LP 17. 31. 37. 46. 73. 118. Cyr$^{glaph 64}$ ... 39. 71. 114. 115. 116. k^{scr} o^{scr} al aliq Euthal^{cod} Thphyl *επ αυτην* ... ς *επ αυτη* cum D^{c}E**K al longe plu Chr Thdrt Dam Oec | *νενομοθετηται* cum ℵABCD*P 17. 21. 31. 47. 73. 118. 121. al pauc Euthal^{cod} Cyr^{glaph} ... ς *νενομοθετητο* cum D^{c}EKL al pler (39. 115. 219* k^{scr} al *ενομοθ.*) Chr Thdrt Dam al | *τισ* (D^{c} *ησ?*): D^{gr*}E^{gr*} add *γαρ* | *και ου* (P *μη*) *κατ. τ. ταξ. ααρ. λεγεσθαι*: aeth om, sed eorum loco habet *quod sane dixerit*

ρῶν λέγεσθαι; 12 *μετατιθεμένησ γὰρ τῆσ ἱερωσύνησ ἐξ ἀνάγκησ*
καὶ νόμου μετάθεσισ γίνεται. 13 *ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυ-*
λῆσ ἑτέρασ μετέσχηκεν, ἀφ' ἧσ οὐδεὶσ προσέσχηκεν τῷ θυσιαστη-
ρίῳ· 14 *πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ κύριοσ ἡμῶν,*
εἰσ ἣν φυλὴν περὶ ἱερέων οὐδὲν Μωϋσῆσ ἐλάλησεν. 15 *καὶ περισ-*
5, 6 *σότερον ἔτι κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελχισεδὲκ*
ἀνίσταται ἱερεὺσ ἕτεροσ, 16 *ὃσ οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆσ σαρκίνησ*
Ps 109 (110), 4 *γέγονεν ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆσ ἀκαταλύτου.* 17 *μαρτυρεῖται*
γὰρ ὅτι σὺ ἱερεὺσ εἰσ τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.
18 *Ἀθέτησισ μὲν γὰρ γίνεται προαγούσησ ἐντολῆσ διὰ τὸ αὐ-*
τῆσ ἀσθενὲσ καὶ ἀνωφελέσ, 19 *οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμοσ,*
ἐπεισαγωγὴ δὲ κρείττονοσ ἐλπίδοσ, δι' ἧσ ἐγγίζομεν τῷ θεῷ.

---

12. *ιερωσυνησ*: DELP al *ιερο-* | *και νομου*: B om

13. *λεγεται* (d e *in quo enim haec dicitur*, f vg *in quo enim haec dicuntur*): D^{gr*} *λεγει* | *προσεσχηκεν* cum ℵBDEKL al pler Chr^{185} Euthal^{cod} Thdrt Dam etc (Thphyl *οὐδεὶσ προσέσχηκε τουτέστι προσέστη*. Oec *τὸ γὰρ προσέσχηκεν ἢ προσέστη νοήσεισ ἢ προσέσχεν*) ... Gb'' *προσεσχεν* cum AC 17. 19. 20. 80. Item P 71. k^{scr} *μετεσχεν*, a^{scr} o^{scr} *μετεσχηκεν* (*-κε* a^{scr}). Latini (d e f vg) *praesto fuit*.

14. *ο κυρ. ημων*: 17. 31. add *ιησουσ* | *περι ιερεων ουδεν* (Gb') cum ℵ* (sed pon *ουδεν* post *μωυσ.*, item 137.) et^{c}ABC*D*EP 17. d e (*de sacerdotibus nihil*) arm Euthal^{cod}. Item *ουδεν περι ιερεων* 47. f vg sah cop (hi^{2} *nihil dixit de sacerdote*) Chr^{182} codd Cyr$^{glaph\,64}$ ... ς *ουδεν περι ιερωσυνησ* (L al *ιερο-*) cum D^{c}KL al pler syr^{utr} aeth Chr^{182} montf Thdrt Dam al. Item *περι ιερ. ουδεν* C^{c}D^{b} | *μωυσησ* cum ℵBCKP al longe plu (omn 12 ap Scri) Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ... ς (= Gb Sz sed nulla caussa reddita) *μωσησ* cum ADEL al mu

15. *κατα την*: B om *την* | *ομοιοτητα* (L *ομοιωτητ.*): P *ομοιωσιν*. Vertit Primas ad h. l. *ordinem*.

16. *σαρκινησ* cum ℵABC*D*LP 17. 34. 41. 74. 80. 109. 137. 219* 238. a^{scr*} al plus^{10} (item H in titulo ubi est *ὅτι παύεται ἡ τοῦ ἀαρ. ἱερωσύνη ἡ ἐπὶ γῆσ οὖσα· ἵσταται δὲ ἡ οὐράνιοσ ἡ χυ̅ ἐξ ἑτέρου γένουσ, οἱ κατὰ σάρκα, οὐ διὰ νόμου σαρκίνου*) Dion^{alex} ap Front Duc^{395} (est$^{paul\ samos}$ quaest^{7}) Chr^{12,257} ex$^{mosc\,8}$ Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\,64}$ Dam ... ς (= Gb) *σαρκικησ* cum C^{corr}D^{c}EK al longe plu Chr^{185} (item post ^{257}montf) Thdrt Thphyl Oec :: cf ad Ro 7, 14. 1 Co 3, 1.

17. *μαρτυρειται* (Gb'') cum ℵABD*E*P 17. 31. 67** 73. 80. 118. sah cop basm syr^{utr} Chr Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\,64}$ Thphyl. Latinorum *contestatur* (d e f vg) videtur et ipsum passive accipiendum. ... ς *μαρτυρει* cum CD^{c}E**KL al pler arm aeth Thdrt Dam Oec | *γαρ*: 17. *δε* | *συ*: D^{c}E**KP al^{10} add *ει*, item d e f vg sah cop basm syr^{utr} aeth

18. *προαγουσησ*: D^{gr*} *προσαγουσησ*

19. *επεισαγωγη*: D^{gr*} *επεισαγωγησ* | *εγγιζομεν*: A 31. *-ζωμεν*

20 καὶ καθ᾽ ὅσον οὐ χωρὶσ ὁρκωμοσίασ, — οἱ μὲν γὰρ χωρὶσ ὁρ-
κωμοσίασ εἰσὶν ἱερεῖσ γεγονότεσ, 21 ὁ δὲ μετὰ ὁρκωμοσίασ διὰ
τοῦ λέγοντοσ πρὸσ αὐτόν· ὤμοσεν κύριοσ, καὶ οὐ μεταμεληθήσεται·
σὺ ἱερεὺσ εἰσ τὸν αἰῶνα· — 22 κατὰ τοσοῦτο καὶ κρείττονοσ δια- 7, 17
θήκησ γέγονεν ἔγγυοσ Ἰησοῦσ. 23 καὶ οἱ μὲν πλείονέσ εἰσιν γε- 8, 6
γονότεσ ἱερεῖσ διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν· 24 ὁ δὲ
διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰσ τὸν αἰῶνα ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύ-
νην, 25 ὅθεν καὶ σώζειν εἰσ τὸ παντελὲσ δύναται τοὺσ προσερ-
χομένουσ δι᾽ αὐτοῦ τῷ θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰσ τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ
αὐτῶν.

26 Τοιοῦτοσ γὰρ ὑμῖν καὶ ἔπρεπεν ἀρχιερεύσ, ὅσιοσ, ἄκακοσ,
ἀμίαντοσ, κεχωρισμένοσ ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότεροσ

20. *οι μεν γαρ χωρ. ορκωμοσιασ*: D*E* 2. 21. d e syr[p] om (transilientes ab *ορκωμοσιασ* ad *ορκωμοσιασ*), item aeth om *οι μεν* usq *ιερεισ γεγονοτεσ*, totum versum sic reddens: *quoniam non fuit absque iuramento.* | *ορκωμοσιασ*: LP al *ορκομ-* bis, iidem sic v. sq et v. 28.

21. *μετα* cum ℵ*DEKLP al pler (120. *δι'*) Eus[dem 177] Dam Thphyl Oec. Item ℵ[c]B*C Euthal[cod] *μετ* ... Ln *μεθ* cum AB[c] 37. k[scr] Cyr[hr 144] Chr Thdrt | *μεταμεληθησεται*: inepte Mai de B, vide editionem meam | *συ*: D[c]E**KP 36. 39. 43. 113. al Eus[dem 228] (non item[177]) add *ει*, item it vg rell :: cf ad v. 17. | *εισ τον αιωνα* (haec ipsa ℵ* om, ℵ[c] suppl) absque additam cum ℵ*BC 17. 80. f vg (et. am fu demid harl tol omn lachm, sed non hal al?) sah basm arm Euthal[cod] Amb[fug saec 8] ... ς (Gb[o]) Ln add *κατα την ταξιν μελχισεδεκ* cum ℵ[c]ADEKLP al pler d e hal cop syr[utr] aeth Eus[dem 177. 228] Chr Thdrt Chron[92] Dam al Primas :: vdtr ex v. 17. fluxisse.

22. *τοσουτο* cum ℵ*ABCD*P (sed D*P *τοσουτω*) 17. 23. 39. 115. Ath[366] cod (teste Wtst; in ed. vero bened. non memoratur) ... ς *τοσουτον* cum ℵ[c]D[c]EKL al pler Ath[366] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al | *και κρειττονοσ* cum ℵ*BC* Dam (:: cf *και* 8, 6) ... ς Ln Ti om *και* cum ℵ[c]C[1]DEKLP al omn[vi] Ath[366] Chr Thdrt Thphyl | *ιησουσ*: LP 109. *ο ιησ.*

23. *γεγονοτεσ* ante *ιερεισ* cum ℵBLP (K om) al fere omn f vg basm cop (*facti sunt sacerdotes plures*) syr[utr] arm aeth Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al ... Ln post *ιερεισ* cum ACDE 17. d e Chr[mosc 1] Cyr[ador 482] et nest[74] | *δια το θαν.* et. Eus[dem 224] et (fluct lectione)[177] Cyr[bis] etc ... P 114. Eus[dem 177] cod *δια τω θαν.*

24. *ιερωσυνην* (LP al Eus[dem 228] *ιερο-*): D* *ιερατιαν*

26. *και επρεπ.* cum ABDE syr[utr] ar[e] Eus[dem 224] ... ς (= Gb +; Sz per incuriam ex Gb in textum recepit) om *και* cum ℵCKLP al omn[vid] it vg cop arm aeth (basm h. l. mutilus, hinc non satis constat de lectione) Bas[1,181] Chr[190] Euthal[cod] Thdrt al | *ακακοσ*: A add *και* | LP *υψηλωτεροσ*

τῶν οὐρανῶν γενόμενοσ, 27 ὃσ οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην,
ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖσ, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίασ
5, 3 9, 7. 12 ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ ἑαυ-
τὸν προσενέγκασ. 28 ὁ νόμοσ γὰρ ἀνθρώπουσ καθίστησιν ἀρχιε-
ρεῖσ ἔχοντασ ἀσθένειαν, ὁ λόγοσ δὲ τῆσ ὁρκωμοσίασ τῆσ μετὰ
τὸν νόμον υἱὸν εἰσ τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

VIII.

1 Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖσ λεγομένοισ, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα
ὃσ ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆσ μεγαλωσύνησ ἐν τοῖσ οὐρα-
νοῖσ, 2 τῶν ἁγίων λειτουργὸσ καὶ τῆσ σκηνῆσ τῆσ ἀληθινῆσ, ἣν
5, 1 ἔπηξεν ὁ κύριοσ, οὐκ ἄνθρωποσ. 3 πᾶσ γὰρ ἀρχιερεὺσ εἰσ τὸ προσ-
φέρειν δῶρά τε καὶ θυσίασ καθίσταται, ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν τι
καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκῃ. 4 εἰ μὲν οὖν ἦν ἐπὶ γῆσ, οὐδ' ἂν ἦν

27. οι αρχιερεισ: D[gr*] ο αρχιερευσ, item Chr[mosc 1] ωσπ. και ο αρχιερευσ | θυσιασ: DEP 47. 73. 178. 19[lect] d e Chr[mosc 1*] Thdrt[cod] Amb[fid 8] Aug[pecc mer 1] θυσιαν ... 4[lect] f om (Bas[1, 181] προσφερ. θυσιασ, Chr[mosc 1] αναφ. θυσιασ) | προσενεγκασ cum ℵA 17. 73. 80. Cyr[nest 93] (Chr ap Wtst) ... ς Ln Ti ανενεγκασ cum BCDEKLP al pler Chr[191] Euthal[cod] Thdrt Dam al :: vdtr ad θυσιασ αναφερειν accommodatum

28. ανθρω. καθιστ. αρχιερ. (basm cop καθιστ. ανθρω. αρχιε.) ... D καθιστ. ιερεισ (D[c] αρχιερ.) ανθρω., item d e *constituit sacerdotes homines* | υιον: 47. ιησουν (quod scribi solet $\overline{\iota\nu}$, quemadmodum nec raro υιον per $\overline{\upsilon\nu}$ exprimitur)

VIII. 1. επι τοισ (et. Eus[dem 224]) ... A εν τοισ | DE̊ 37*[vi] Eus[dem 224] (exc cod[oxon]) μεγαλοσυνησ | εν τοισ ουρανοισ (37. -νιοισ, 47. εισ τον ουρανον): et. Eus[dem] ex[ed paris] et[ps 175] ... 17. harl* (*in excelsis*) basm Eus[dem 224] ex[ed gaisf] εν τοισ (Eus om) υψηλοισ

2. ουκ ανθρωπ. cum ℵBD*E* 17. d e Eus[dem 224] (fluct lectio) et[ps 175] Chr cat[213] ... ς (Gb°) praem και cum AD[c]E**KLP al pler (et. cat[txt] et[com 214]) f vg cop basm syr[utr] arm aeth Eus[dem] (vide ante) Chr[199] (sed aliter cat[213]) [200] Euthal[cod] Cyr[fid 111] Thdrt Chron[443] Dam al

3. δωρα τε ut ℵABDÉKLP etc ... d e f vg syr[utr] cop basm etc non exprim τε (nec fere solent exprimere) | και τουτον: in ℵ και suppletum supra lineam ab ipso* vel[a], om etiam d e | προσενεγκη: KLP al mu -γκει (h[scr] al[2] -γκοι)

4. ουν cum ℵABD*P 17. 73. 80. 137. d e f vg cop Euthal[cod] ... ς (= Gb Sz) Ti γαρ cum D[c]EKL al pler syr[p] arm Chr Thdrt Dam al (syr *et si*, aeth[utr] *sic si quidem*, sed *sic* cum aeth[pp] ad ea quae praecedunt trahendum) | γησ: 69. 177. c[scr] 3[pe] Thdrt praem τησ | ουδ': 17. ουκ

ἱερεύσ, ὄντων τῶν προσφερόντων κατὰ νόμον τὰ δῶρα, 5 οἵτινεσ 10, 1
ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσιν τῶν ἐπουρανίων, καθὼσ κεχρη- Ex 25, 40 Act 7, 44
μάτισται Μωϋσῆσ μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν· ὅρα γάρ φησιν
ποιήσεισ πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει·
6 νυνὶ δὲ διαφορωτέρασ τέτυχεν λειτουργίασ, ὅσῳ καὶ κρείττονόσ 7, 22 11
ἐστιν διαθήκησ μεσίτησ, ἥτισ ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαισ νενομοθέ-
τηται. 7 Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτοσ, οὐκ ἂν δευτέρασ

ιερευσ: 31. 37. 116. αρχιερευσ | των προσφεροντων cum ℵABD*E*P 17. 67** 73. 137. d e f vg cop arm aeth[ro] Euthal[cod] ... ς (Gb[oo]) praem των ιερεων cum D[c]E**KL al pler syr[utr] aeth[pp] Chr Thdrt Dam al (sed 116. Chr[mosc 2] Dam om των) | νομον cum ℵ*AB 17. 57. 80. al[2gb] Thdrt ... ς τον νομον cum ℵ[c]DEKLP al pler Chr Euthal[cod] Dam al | τα δωρα: L post των προσφεροντ. pon, item syr[sch] cop aeth

5. υποδειγματι et. Or[1,611. 2,563. 3,242] et[alib] (43. Or[1,171 ed] et[3,167] υποδειγμασι) Eus[dem 193] et[ps 176] etc ... K δειγματι | μωυσησ cum ℵBKLP al plu (10 ap Scri, 1 μωσ-) ... ς (= Gb Sz ut 7, 14) μωσησ cum ADE al sat mu | ὅρα γάρ φησιν (sic et. Ln, nisi quod post φησιν distinxit) ... ς ὅρα γάρ, φησί. (Quam rationem confirmat Euthal[cod], in quo est ὅρα γάρ φησίν.) Ceterum γαρ nec it vg (*Vide inquit*) nec interpretes alii (exc syr[p]) exprimunt. | ποιησεισ (Gb″) cum ℵABDEKLP al plu (11 i. e. omn ap Scri) Or[1,170] Eus[praep 592] et[ps 176] Euthal[cod] etc ... ς (= Sz) ποιησησ cum minusc mu. Reddunt d e *facis*, f vg *facito*. Apud Or[int 3,927] est: *in quibus dixit deus ad eum: Facias omnia secundum formam eorum* etc. | δειχθεντα: DE -νταν. Praeterea d e f vg post σοι pon (*quod tibi ostensum est*). | Gb Sz (οἵτινεσ - ὄρει), item Ln (Ὅρα - ὄρει)

6. νυνι cum ℵAD[b et c]EKLP al omn[vi] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. al ... Ln νυν cum BD* Ath[366] Antioch[1214] Dam[imagg 341] | LP διαφοροτερασ | τετυχεν cum ℵ*AD*KL 80. 116. Ath[366] (sed[codd 3] -χηκεν) Euthal cod (sed scriptum est ετυχεν) Thphyl Oec ... ς τετευχε cum ℵ[c]BD[c]E al plu Dam ad h. l. ..., P 17. 47. 73. 74. a[scr] al[15] fere Ath[codd] Chr[202] Thdrt Antioch[1214] Dam[imagg 341] τετυχηκεν :: cf de his formis Phrynich 395: ubi est τετυχηκεν a grammaticis praeceptum esse, τετευχε inferioris Graecitatis dicentibus. Formae vero „grammaticis ignotae" τετυχε passim inventae ipse Lobeckius exempla addidit. | και κρειττονοσ cum ℵABD[b et c]LP al pler d e f vg (et. am fu etc) syr[utr] cop Ath 366 Chr Euthal[cod] Thdrt[cod] Antioch[1214] Dam ad h. l. al ... D*K 37. 69. 72. 73. 80. al[5] vg[ms lachm] arm Thdrt Dam[imagg 341] om και, hinc Gb° | ℵ[a] suppl διαθηκ. εστ. μεσειτησ (sic et. BD*) ητισ επι κρειττο, quae ℵ* (ut etiam 17.) praetermiserat | εστιν διαθηκησ: ℵ[a]KP al pauc διαθη. εστ.

7. αμεμπτοσ: ita etiam D[b et c], item E[ms] (in ipso textu praeteriit, scripturam quippe codicis D* non adsequutus. Scripserat autem D[gr]* inepti quid, nec nisi per coniecturam Wtst αναιτια voluit; cf ed. meam. In d e f vg est *si illud prius culpa vacasset.*) | δευτερασ: B* ετερασ

Ier 31 (38), 31—34 ἐζητεῖτο τόποσ. 8 μεμφόμενοσ γὰρ αὐτοὺσ λέγει· ἰδοὺ ἡμέραι ἔρ-
χονται, λέγει κύριοσ, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ
τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην καινήν, 9 οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν
ἐποίησα τοῖσ πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆσ χει-
ρὸσ αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐτοὺσ ἐκ γῆσ Αἰγύπτου, ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέ-
μειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν, λέγει κύριοσ.
10, 16 10 ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰσ
ἡμέρασ ἐκείνασ, λέγει κύριοσ, διδοὺσ νόμουσ μου εἰσ τὴν διάνοιαν
2 Co 6, 16 αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίαν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούσ, καὶ ἔσομαι αὐ-
τοῖσ εἰσ θεὸν καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι εἰσ λαόν. 11 καὶ οὐ μὴ διδά-
ξωσιν ἕκαστοσ τὸν πολίτην αὐτοῦ καὶ ἕκαστοσ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ,

---

8. *αυτουσ* cum ℵ*AD*KP 17. 39. 114. 137. Euthal^{cod} Thdrt, item Chr cat^{216} *οὐκ εἶπε μεμφόμενοσ δὲ αὐτήν, ἀλλὰ μεμφόμ. δὲ αὐτοὺσ λέγει.* Cf et. d e f vg *vituperans eos.* ... ϛ Ti *αυτοισ* cum ℵ^{c}BD^{c}EL al pler Dam ad h. l. et$^{imagg\,341}$ al; item Chr^{203} ubi eadem verba quae ex cat hausimus habentur, nisi quod pro *αὐτὴν* et *αὐτοὺσ* legitur *αὐτῇ* et *αὐτοῖσ.* | *και επι τον* ... D* om *επι.* Habet d *disponam domum israhel et domu iuda* (d e bis *domum* teste Sab.)

9. *ην εποιησα*: 47. 66^{mg} 73. syr$^{p\,mg}$ Thdrt Dam$^{imagg\,341}$ Thphyl (non item Phot$^{manich\,3,12}$ i. e. apud Wolf^{56}) *ην διεθεμην* :: ex LXX | *εν ημερα*: B 34. *εν ημεραισ* | *μου* (et. ϛ et ϛ^{e} 1633 etc): ϛ^{e} 1624. (ut etiam 37*) om | *εκ γησ*: D^{gr}E^{gr} 43. *εκ τησ* | *ην εποιησα* et *επιλαβομενου μου* et. f vg *quod feci* et *qua adprehendi.* Contra d e *quale fecit* et *qua adprehendit.*

10. *αυτη η διαθηκη* sine *μου* cum ℵBKLP al omn^{vi} d e f vg syr^{utr} cop basm rell Chr Euthal^{cod} etc ... Ln add *μου* c. AD^{gr}E^{gr} :: *μου* etiam in LXX editum ex B etc, sed ℵA etc om | *επι καρδιαν αυτ.* c. ℵ*K 70. 219* g^{scr} f vg (hi^{2} *in corde*) aeth Clem^{89} Chr$^{cat\,590}$ et^{591} sem ... B *επι καρδια εαυτων* (B^{3} dedit *ἑαυτων.* Videtur *καρδιαεαυτων* confusis C et Є litteris ex *καρδιασαυτων* ortum) ... ϛ Ln Ti *επι καρδιασ αυτ.* c. ℵ^{c}ADEL al pler Chr^{205} Euthal^{cod} Thdrt Dam al; item P 31. *επι καρδιαισ α.* Item *in cordibus* d e Prim; agnoscuntque pluralem etiam syr utr cop arm :: LXX^{ed} ex AB ac pler *επι [τασ] καρδιασ*, pauci minusc *επι [του] στηθουσ καρδιασ αυτων.* Unus ℵ *επι καρδιαν.* | *επιγραψω*: B *γραψω* :: ut LXX^{ed} ex B aliis pler; ℵA al *επιγραψω* | *μοι* in ℵ ex *μου* factum, ipsa prima ut^{vi} manu

11. *διδαξωσιν*: D^{c}E c^{scr}? Chr$^{mosc\,2}$ Cyr$^{glaph\,46}$ *διδαξουσιν* | *τ. πολιτην* (B* *πολειτην*) cum ℵABDEKL al longe plu (7 ap Scri) d e cop basm syr^{sch} et$^{p\,txt}$ arm Chr^{edd} et$^{cat\,590}$ Thdrt Dam (:: sic etiam LXX ex ed^{vat} et ℵ, sed A al permu pp mu hoc loco *αδελφον*, post vero *πλησιον*) ... ϛ (= Gb Sz) *τ. πλησιον* cum P al sat mu f vg syr$^{p\,mg}$ aeth Chr$^{206\,montf}$ Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\,46}$ Thphyl | *αυτου* pri: D* *εαυτου*

λέγων· γνῶθι τὸν κύριον, ὅτι πάντες εἰδήσουσίν με ἀπὸ μικροῦ
ἕως μεγάλου αὐτῶν. 12 ὅτι ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐ- 10, 17
τῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι. 13 ἐν τῷ
λέγειν καινὴν πεπαλαίωκεν τὴν πρώτην· τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ 8
γηράσκον ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

IX.

1 Εἶχε μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη δικαιώματα λατρείας τό τε ἅγιον
κοσμικόν. 2 σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἥ τε λυχνία Ex 26 ss 40, 3 ss etc

αυτου sec: D*E 46. d e om | ειδησουσιν: D* ειδεσουσιν, B* ειδουσιν (B² ειδησουσιν), Clem[89] εισονται | απο μικρου sine αυτων cum ℵABD* KP 2. 17. 29. 31. 38. 52. 73. 80. l[scr] o[scr] d e f vg basm arm Clem[89] Chr[206] et[cat590] Euthal[cod] Cyr[glaph46] ... ς (sed Gb[oo]) Ti add αυτων cum D[c]L al pler syr[utr] cop aeth Thdrt Dam Thphyl Oec :: LXX[ed] habent αυτων ex ℵB etc, sed A al pp mu om | αυτων post εως μεγαλου: 73. syr[p] cop basm Clem[89] om

12. ιλεως: KLP al[10] (2 ap Scri) ιλεος | και των αμαρτι. αυτων sine additam cum ℵ*B 17. 23. f vg cop basm syr[sch] aeth ar[e] Clem[89] (και ιλεως, φησιν ο θεος, εσομαι αυτοις και των αμαρτ. αυτ. ου μνησθω) Prim. Item sed ανομιων pro αμαρτιων 109. Chr[cat590] Euthal[cod] (ut cdd² etiam apud LXX). Similiter Cyr[glaph46] ιλε. εσομ. ταις αμαρτιαις αυτ. και των ανομιων αυτ. ου μη μνησθ. ετι) ... ς Ln Ti add και των ανομιων αυτων cum ℵ[c]ADEKLP al pler (47. ανομιων tum αμαρτιων, item Chr[206 montf]; 37. κ. τ. ανομ. αυτου omissis οτι ιλεως usq αμαρτ. αυτ.) d e syr[p] arm (Chr) Thdrt Dam al :: vdtr additam ex 10, 17 fluxisse ubi non fluct, nisi forte invitis testibus nostris statuendum est etiam apud LXX olim inventum esse additamentum | μνησθω: 17. μνησθησομαι

13. εν τωι L ap Treg om τω | το δε: D[gr*] το τε

IX. 1. ειχε ut ℵBL etc; Ln Ti ειχεν ut DEP etc (A hiat). Ceterum ЄΙΤЄ in ed. Rom. nuperrima vitium est, cf N. T. meum Vaticanum in append. p. XI sq. | και cum ℵADEKLP al pler d e f vg syr[p] arm (aeth *Atque primum testamentum* etc) Chr[212] Euthal[cod] etc ... B 3. 38. 52. 115. a[scr*] b[scr*] k[scr] al (et. cat[txt 219]) syr[sch] cop basm Thphyl om (238. al pauc basm om etiam ουν) | η (D* om) πρωτη sine additam cum ℵABDEKLP al[35] f vg basm syr[utr] arm Chr[212] Cyr[ador338] Cosm[gall 11,462. 589] Phot ap Oec[579] Dam al (d e mirum in modum corrupte: *prior eius iustitia constitutionis cultura sanctum* [e *secundum* teste Sab] *saecularem*. Contra f vg *prius iustificationes culturae et sanctum saeculare*. Vg[cod marian] super *prius* notatum habet *testamentum vel tabernaculum*. Vix probat in hac re Or[int 2,162] *Tabernaculum enim factum est primum, in quo erat* etc.) ... ς (= Gb Sz) add σκηνη cum 47. 73. 74. 80. 137. 139. a[scr] al plu (37. η πρωτη εκεινη, al pauc aeth η πρω.

καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρόθεσισ τῶν ἄρτων, ἥτισ λέγεται ἅγια.
3 μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηνὴ ἡ λεγομένη ἅγια ἁγίων,
4 χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον καὶ τὴν κιβωτὸν τῆσ διαθήκησ πε-
ρικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ᾗ στάμνοσ χρυσῆ ἔχουσα τὸ
μάννα καὶ ἡ ῥάβδοσ Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα καὶ αἱ πλάκεσ τῆσ δια-
Ex 10, 4 θήκησ, 5 ὑπεράνω δὲ αὐτῆσ Χερουβεὶν δόξησ κατασκιάζοντα τὸ
ἱλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστιν νῦν λέγειν κατὰ μέροσ. 6 Τούτων
δὲ οὕτωσ κατεσκευασμένων εἰσ μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν διαπαντὸσ
εἰσίασιν οἱ ἱερεῖσ τὰσ λατρείασ ἐπιτελοῦντεσ, 7 εἰσ δὲ τὴν δευτέ-
ραν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνοσ ὁ ἀρχιερεύσ, οὐ χωρὶσ αἵματοσ ὃ
προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων, 8 τοῦτο
δηλοῦντοσ τοῦ πνεύματοσ τοῦ ἁγίου, μήπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν

διαθηκη) cop Euthal[cod] Thdrt | *λατρειασ*: D[gr*] *και λατριασ* | *το τε*: D[gr*] *το δε* (arm expri *τοτε*)

2. *κατεσκευασθη*: 17. *κατεσκευασται* | *εν η η τε*: D[gr*] om *η* alterum | *αρτων*: B basm aeth add *και το χρυσουν θυμιατηριον* (vide ad v. 4 eosdem testes) | *αγια*: B praem *τα*. Praeterea ς (sed non ς[e] Gb Sz) *ἁγία* ut 37. cat[txt] etc; scripturam vero *ἅγια*, ut D[c] 17. 47. al plu[vid] (6 ap Scri), confirmat Thdrt ad h. l. *προπαροξυτόνωσ ἀναγνωστέον, τὰ ἅγια· οὕτω γὰρ ἡμᾶσ διδάσκει νοεῖν τὸ ἕτερον ὄνομα.* Dedimus autem *αγια* sine additam cum ℵBD[c]KLP al omn[vi] f vg syr[utr] cop sah basm arm aeth Chr Euthal[cod] Cyr[ador 336] Thdrt etc ... AD*E d e Or[int 2,162] (vide et. ad v. 3) add *αγιων*. Hinc Ln edidit *ἅγια. ἁγίων* (hac interpunctione)

3. *αγια αγιων* cum ℵ*AD*E al pler (P 47. *αγια των αγ.*, item cop basm) arm Chr Euthal[cod] Cyr[ador 338] Thdrt Dam al ... ℵ[c]BD[c]KL 5. 11. 46. *τα αγια των αγιων*. Hoc loco Or[int 2,162] tantummodo *sanctum*.

4. *χρυσουν εχουσα θυμιατηριον και*: B basm aeth nil nisi *εχουσα* (B* *χουσα* omisso *ε*), vide ad v. 2. | *παντοθεν*: 47. *πανταχοθεν* | *η βλαστησασα*: B 37. om *η* | *πλακεσ* (L *-καισ*): K** *πλακαι* (ex *πλακεσ* correctum)

5. *υπερανω δε αυτησ*: D*E* *υπερ δε αυτην* (*-τησ* E), d e *super eam*, f vg *superque eam* | *χερουβειν* cum BD[c]E. Similiter AP 37. Chr[mosc 2] *χερουβειμ*. Item ℵD* d (e?) am fu al[lachm] sah basm Primas *χερουβιν* ... ς *χερουβιμ* cum KL al pler f vg[cle] (et. demid al) cop Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al | *δοξησ* ut ℵABDEKLP etc ... Gb Sz per incuriam praem *τησ*. Addunt vero D* d e *και*. | *κατασκιαζοντα*: AP 17. 80. *κατασκιαζον*, et al[2] *-αζων* | *εστιν*: ℵ* *ενεστιν*

6. *κατεσκευασμενων*: L*P 37. al aliq *κατασκ.*

7. *ο αρχιερ.*: in A additur *ο* articulus (ab ipso* vid) supra lineam | *υπερ εαυτου*: L* 47. *υπ. αυτου*

ἁγίων ὁδὸν ἔτι τῆσ πρώτησ σκηνῆσ ἐχούσησ στάσιν, 9 *ἥτισ πα-*
ραβολὴ εἰσ τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ' ἣν δῶρά τε καὶ θυσίαι 5, 1
προσφέρονται μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύ-
οντα, 10 *μόνον ἐπὶ βρώμασιν καὶ πόμασιν καὶ διαφόροισ βαπτι-*
σμοῖσ, δικαιώματα σαρκὸσ μέχρι καιροῦ διορθώσεωσ ἐπικείμενα.
11 *Χριστὸσ δὲ παραγενόμενοσ ἀρχιερεὺσ τῶν μελλόντων ἀγα-* 10, 1
θῶν, διὰ τῆσ μείζονοσ καὶ τελειοτέρασ σκηνῆσ οὐ χειροποιήτου,
τοῦτ' ἔστιν οὐ ταύτησ τῆσ κτίσεωσ, 12 *οὐδὲ δι' αἵματοσ τράγων*
καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματοσ εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰσ τὰ
ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν εὑράμενοσ. 13 *εἰ γὰρ τὸ αἷμα τράγων*

---

8. *μηπω πεφανερωσθαι* (d e f vg *nondum propalatam* [d *-tum*] *esse sanctorum viam*): D* *μηπωσ πεφανερωσαι* | *ετι*: D[gr*] *επι*

9. *ητισ* (Prim „*quae:* subaudi *res*") ... D*E d e add *πρωτη* (sed d e corrupte *qui priori parabula*) | *ενεστηκοτα*: 17. *ανεστηκοτα*, 73. 114. 179. *εστηκοτα* ... 23[mg] 31. 37. 46. 73. 80. 115. 116. al[2 scr] al pauc Chr mosc[3] (non[montf 215. 216]) add *καθεστηκεν* | *καθ ην* (Gb' Sz) cum ℵAB D* 17. 23* 27. 67** 71. 73. 187. f vg. Agnoscunt etiam Chr (*τουτέστιν ὁ τύποσ γέγονε καθ' ὃν δῶρά τε καὶ* etc) Dam (qui verba Chr[1] repetit) Oec (*καθ' ἣν παραβολὴν καὶ καθ' ὃν τύπον* etc) Primas („subauditur *parabolam* sive *figuram*") ... ς (= Gb' Sz) *καθ ον* cum D[c]EKLP al pler d e (sed hi[2] corrupte *in timore in quo* etc) Euthal[cod] Thdrt (non apte sic editum videtur in Chr et Dam) Thphyl | *θυσιαι*: D[gr*] *-σιαν*

10. *και πομασιν*: 47. om | *βαπτισμοισ* sine *και* cum ℵ*AD*P 6. 17. 27. 31. 78. 80. 137. 178. d e sah cop syr[sch] arm aeth ar[e] Euthal[cod] Cyr ador[347] ... ς (= Gb[oo] Sz) add *και* cum ℵ[c]BD[c]EKL al pler f vg (hi[2] *et iustitiis carnis usque - inpositis)* basm syr[p] Chr Thdrt Dam al | *δικαιωματα* (et. Gb'' Sz) cum ℵABP 6. 17. 27. 31. 73. 80. 137. 178. cop syr[sch] arm ar[e] Euthal[cod] Cyr[ador 347]; item *δικαιωμα* D* d e (hi *iustitia carnis usque - inposita*) sah ... ς (= Gb'' Sz) *δικαιωμασιν* cum D[c]EKL al pler f vg syr[p] Chr Thdrt Dam al | D[c] *μεχρισ*

11. *παραγενομενοσ*: 37. *-γεναμενοσ* | *μελλοντων* cum ℵAD[c]EKLP al omn vi f vg cop basm syr[p mg] arm aeth Eus[ps 50] et[176] Cyr[hr 144. 198] Euthal cod Cyr[ador 347] Ps-Ath[401] Thdrt Procl[685] Dam al, item Chr[217] (et.[mosc 2] et[1*]; sed[cat 223] *γενομενων* nec aliter Mutianus vertit) ... Ln *γενομενων* cum BD* d e syr[sch] et[p txt] ar[petrop] Chr[mosc 1**] et[int] et[cat] | ALP 17. 37. 114. 115. al[2 scr] *τελειωτερασ*

12. *εισ τα αγια αιωνιαν* etc: d e *in sanctis aeternis*, item Dion[alex] contr paul samos[295] *εἰσ τὰ ἅγια καὶ αἰώνια* (pergens *λύτρωσιν εὑράμενοσ*). Praeterea ℵ* *εισ τα αγια* per incuriam et ante et post *εφαπαξ* habet, sed priore loco delevit[a]. | *εισ τα αγια*: P add *των αγιων* | *ευραμενοσ* (et. ς et ς[e] 1633. etc) cum ℵABKLP al pler (omnes 12 ap Scri) Dion alex l. l. Eus[ps 176] Chr[217] Euthal[cod] Thdrt Dam ... D* 27. 44. 80. al fere[10] Chr[cat 223] Thphyl, Oec *ευρομενοσ*

*καὶ ταύρων καὶ σποδὸσ δαμάλεωσ ῥαντίζουσα τοὺσ κεκοινωμένουσ
ἁγιάζει πρὸσ τὴν τῆσ σαρκὸσ καθαρότητα,* 14 *πόσῳ μᾶλλον τὸ
αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃσ διὰ πνεύματοσ αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν
ἄμωμον τῷ θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων*
1 Thes 1, 9 *εἰσ τὸ λατρεύειν θεῷ ζῶντι.*
24 15 *Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκησ καινῆσ μεσίτησ ἐστίν, ὅπωσ θα-
νάτου γενομένου εἰσ ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παρα-
βάσεων τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆσ αἰωνίου κληρο-
νομίασ.* 16 *ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ
διαθεμένου·* 17 *διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖσ βεβαία, ἐπεὶ μήποτε*
Ex 24, 3 ss *ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενοσ.* 18 *ὅθεν οὐδ᾽ ἡ πρώτη χωρὶσ αἵμα-*

---

13. *τραγων κ. ταυρων* cum ℵABDE 30. 39. 47. n[scr] d e f vg cop basm syr[sch] ar[e] Cyr[ador 407] Thdrt Primas ... ς *ταυρ. κ. τραγ.* cum KLP al pler syr[p] arm aeth Ath[523] Did[tri 395] Cyr[hr 199] Chr[218] Cyr[fid 73] Euthal cod Dam al Amb[luc 9,1410 et spir sa 1,18,621] | *κεκοινωμενουσ* et. D[b et c] ... D[gr*] *κεκοιμημενουσ*

14. *ποσω*: 14. 17. *πολλω* | *του χριστου*: Did[tri 395] *ιησου* | *αιωνιου* cum ℵ*ABD[c]EKL al longe plu syr[utr] arm Ath[523] Did[tri 158] Chr[cat 224] Thdrt ... ℵ[c]D*P al[20] fere d e f vg cop basm Did[tri 395] Chr[218] Euthal[cod] Cyr[fid 73] Dam *αγιου* | *καθαριει*: 179. 238. a[scr] Did[tri 326] Ath[523] *καθαρισει* | *υμων* cum ℵD[c]KL al longe plu f am fu tol al[lachm] basm syr[p] arm aeth Ath[523 cdd 2] Did[tri 395] (*τασ καρδιασ υμων απο συνειδησεωσ πονηρασ*) Chr et[txt] et[com] item[mosacc] et[cat] (sed Mutianus vertit *nostram*) Mac[gall 7,178] Dam ... Gb'' Ln *ημων* cum AD*KP 44. 47. 67. 72. 120 139. 140. h[scr] al pauc d e vg[cle demid] al[lachm] syr[sch] cop ar[e] Ath[523] Euthal[cod] Cyr[fid 73] Thdrt al | *απο*: K 238. add *των* | *θεω* (et. Clem [538]): D* *τω θεω τω* | *ζωντι* sine additam cum ℵDEKL al pler d e f vg syr[utr] basm arm aeth Clem al mu ... Ln add *και αληθινω* cum AP 21* 31. 66[mg] cop Chr[218 bis com] (*εισ το λατρευειν θεω ζωντι, φησι, και αληθινω*) Mac[gall 7,178] Thphyl :: ex 1 Thess 1, 9.

15. *διαθηκησ καινησ*: 17. 37. 116. Chr[395 com] d e f vg *καιν. διαθηκ.* | *μεσ. εστιν*: 17. add *ιησουσ*

17. *μηποτε* cum ℵ[c]AD[c]EKLP al omn[vi] etc (d e *quoniam nondum valet dum vivit*, f vg *alioquin nondum valet dum vivit*) ... ℵ*D* *μη τοτε*, item Isid[4,118] qui addit: *τὸ μήποτε τότε ἐστί, μιᾶσ κεραίασ ἑνὶ στοιχείῳ ὑπό τινων ἴσωσ ἀμαθῶσ προστεθείσησ· οὕτω γὰρ εὗρον καὶ ἐν παλαιοῖσ ἀντιγράφοισ. οὐ γὰρ ἂν θείῳ πνεύματι κοσμηθεὶσ — εἰσ τοὐναντίον περιετράπη· ἐπειδὴ μήποτε ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενοσ, μετὰ θάνατον βεβαιοῦται. εἰ δὲ μή ποτε κέοιτο, εἰσ τὸ μὴ τὸν τόνον ἀναπεμπτέον, ἀλλ᾽ εἰσ τὸ μήποτε, ἵνα μηδαμῶσ.* Cf et. Thphyl: *ἐρωτηματικῶσ τοῦτο καὶ ἀνάγνωθι καὶ νόησον.* Item Oec: *κατ᾽ ἐρώτησιν ἀνάγνωθι.* Atque sic, i. e. *διαθέμενοσ;* Ln et Ti, non item ς Gb Sz etc. | Cf ad hunc versum et sqq Epiph[[illegible]] (haer. Manich.): *φησί που*

τοσ ἐνκεκαίνισται. 19 λαληθείσησ γὰρ πάσησ ἐντολῆσ κατὰ νόμον
ὑπὸ Μωϋσέωσ παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ τῶν Nm 19, 6
τράγων μετὰ ὕδατοσ καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου, αὐτό τε
τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐράντισεν, 20 λέγων· τοῦτο τὸ Ex 24, 8 Mt 26, 28
αἷμα τῆσ διαθήκησ ἧσ ἐνετείλατο πρὸσ ὑμᾶσ ὁ θεόσ. 21 καὶ τὴν
σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆσ λειτουργίασ τῷ αἵματι ὁμοίωσ
ἐράντισεν. 22 καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν Lv 17, 11
νόμον, καὶ χωρὶσ αἱματεκχυσίασ οὐ γίνεται ἄφεσισ. 23 ἀνάγκη οὖν
τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖσ οὐρανοῖσ τούτοισ καθαρίζεσθαι,
αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσιν θυσίαισ παρὰ ταύτασ. 24 οὐ
γὰρ εἰσ χειροποίητα εἰσῆλθεν ἅγια Χριστόσ, ἀντίτυπα τῶν ἀλη-

διαθήκη δὲ ἐπὶ νεκροῖσ βεβαία ἐστί, διὸ καὶ ἡ πρώτη ἄνευ αἵματοσ οὐκ ἐγένετο. ἔλαβε γὰρ μωϋσῆσ τὸ αἷμα τῶν τράγων καὶ ἐῤῥάντισεν αὐτὸ τὸ βιβλίον καὶ τὸν λαόν. διὰ τοῦτο καὶ ἡ δευτέρα ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ σωτῆροσ ἐδόθη διαθήκη.

18. *οθεν* (D^{b}et^{c}): D* *οδεν* | *ουδ* cum ℵP al sat mu^{vi} (differunt tantum 5 ap Scri, neglexit Mtthaei) Dam ... Ln Ti *ουδε* cum ACD^{b}et^{c}(g^{r*} *ουδεν*)EL b al plu Chr Thdrt | *η πρωτη*: D*E* d e add *διαθηκη* | *ενκεκαι*- ut ℵADE ... ς Ln *εγκεκ*- ut CK^{all}LP al certe pler

19. *πασησ*: K 46* om ... D* Chr^{227} *πασησ τησ* | *νομον* cum ℵ*D^{c}EKP al longe plu Chr Dam al ... Ln praem *τον* cum ℵ^{c}ACD*L 17. 21. 47. 71. 73. 113. 115. 120. g^{scr} k^{scr} cat^{txt} Chr$^{mosc\,1}$ Euthal^{cod} Thdrt Thphyl :: infra v. 22. non fluct; cf et. ad 8, 4. | *υπο*: D^{gr*} om | *μωυσεωσ* cum ℵCDEKL al plu (sed mu -*σεοσ*) ... ς (sed Gb Sz ut 7, 14.) *μωσεωσ* cum AP al sat mu | *και των τραγων* cum ℵ*AC (DE d e *τ. τραγ. κ. τ. μοσχ.*) 80. Euthal^{cod} Thdrt^{cod}. Item ς omisso *των* cum P 17. 37. 47. al longe plu Thdrt^{ed} Dam al. Item (d e) f vg rell (praeter syrr) ... ℵ^{c}KL 46. 121. k^{scr} syr^{utr} Chr^{227} plane om | *μετα*: 37. *μεθ* P *υσωπου*, item f am fu al *hysopo* (non item d e vg^{cle}) | *εραντισεν* cum ℵACDEKL 17. 47. d^{scr*} f^{scr} al aliq Euthal^{cod} ... ς *ερραντ.* cum P al plu

20. *λεγων*: P -*γον* | *ενετειλατο*: C 1^{lect} *διεθετο* (:: cf LXX Exod. 24, 8.)

21. *εραντισεν* cum ℵACD*KL 17. 47. f^{scr} o^{scr} al aliq ... ς *ερραντ.* cum D^{c}EP al plu (Euthal^{cod} *ερ* exeunte versu, *ραντ.* ineunte)

23. *καθαριζεσθαι*: D^{gr*} 67** cop (non item basm) *καθαριζεται* | *αυτα δε*: 17. *αυτα τε* | *παρα ταυτασ* cum ℵACD^{b}et^{c}KLP al pler etc ... D^{gr*} *παρ. ταυτησ*, 3. 14. 109. 115. l^{scr*} *παρ. ταυτα*, 73. 118. (et. ed. Compl.) *παρ. ταυταισ*

24. *αγια* post *εισηλθεν* (37. *προσηλθ.*) cum ℵAP 17. 37. 118. Euthal^{cod}. Ita et. Ln$^{ed\,min}$ ... ς Ln$^{ed\,mai}$ ante *εισηλθ.* cum CDEKL al pler d e Nyss$^{resurr\,2,840}$ Chr Thdrt Dam al. Libere vv pler, ut f vg *in manufactis sanctis* (ita am fu tol demid al; vg^{cle} *manufacta sancta*) *Iesus introiit*; Or$^{int\,2,236}$ *in sancta manufacta introivit Iesus* (sed^{3,50} *in manu-*

θινῶν, ἀλλ' εἰσ αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ
τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν, 25 *οὐδ' ἵνα πολλάκισ προσφέρῃ ἑαυτόν,*
ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺσ εἰσέρχεται εἰσ τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι
ἀλλοτρίῳ· 26 *ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκισ παθεῖν ἀπὸ καταβολῆσ*
κόσμου, νυνὶ δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων εἰσ ἀθέτησιν
ἁμαρτίασ διὰ τῆσ θυσίασ αὐτοῦ πεφανέρωται. 27 *καὶ καθ' ὅσον*
ἀπόκειται τοῖσ ἀνθρώποισ ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσισ,
28 *οὕτωσ καὶ ὁ Χριστόσ, ἅπαξ προσενεχθεὶσ εἰσ τὸ πολλῶν ἀνε-*
νεγκεῖν ἁμαρτίασ, ἐκ δευτέρου χωρὶσ ἁμαρτίασ ὀφθήσεται τοῖσ
αὐτὸν ἀπεκδεχομένοισ εἰσ σωτηρίαν.

X.

8, 5 Col 2, 17 1 *Σκιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμοσ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν*
9, 9 ss *τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ' ἐνιαυτὸν ταῖσ αὐταῖσ θυσίαισ*

---

facta sancta intravit Iesus). | *χριστοσ* sine articulo cum ℵAC*D* 17. 71. 118. arm Euthal^{cod} ... ς Ti *ο χρ.* cum C^{c}D$^{b et c}$EKLP al pler Ath^{351} Ps-Ath^{401} Nyss$^{l. l.}$ Chr Cyr$^{glaph 325}$ Thdrt ad h. l. et^{1,163} et^{alib} Dam al | *εμφα-* ut ℵCD^{c}KLP etc ... AD* *ενφα-* | *υπερ ημων* (et. Or$^{int 2,124.248}$ Ath^{351} Nyss etc): C 17. *υπερ υμων*

25. *ουδ*: C 238. a^{scr} al *ουδε* ... P *ου γαρ* | *προσφερη*: LP al pauc *-ρει* | *εισ τα αγια*: ℵ^{c} 37. 71. 73. 116. 40^{lect} k^{scr} sah basm (non cop) arm aeth Chr$^{234. 236}$ add *των αγιων*

26. *πολλακισ* (d e *aliquotiens*, f vg *frequenter*): D^{gr*}E^{gr} (scripsit *πολλα* omissa *κισ* syllaba) *πολλα* | *παθειν*: 47. 120. sah basm aeth *αποθανειν* | *νυνι* cum ℵACP 37. 39. 47. 73. (L^{sil}) Or^{1,250} Chr^{234} Euthal^{cod} ... ς *νυν* cum DEK(L ?) al pler Chr^{237} Thdrt Dam al | *τησ αμαρτιασ* cum ℵAP 17. 73. sah basm cop ... ς Ti *αμαρτιασ* cum CD^{c}EKL al pler Or^{3,699} Chr$^{234. 237}$ Thdrt Dam al. Item d e f vg etc ... D^{gr*} Aug$^{pecc\ meretr\ 1}$ *αμαρτιων*, Or^{1,250} *των αμαρτιων*

27. *τουτο*: 47. *ταυτα*

28. *ουτ. και* cum ℵACDEKLP al longe plu (omn 12 ap Scri) d e f vg syr^{utr} sah basm cop arm aeth Chr^{237} Euthal^{cod} Thdrt Dam ... ς (= Gb Sz) om *και* cum minusc vix mu | *εισ το* (17. om *το*): P *εισ των* | *ανενεγκειν*: P *-εγκαι* | *οφθησεται*: 47. ante *χωρ. αμαρτ.* | *απεκδεχομενοισ*: C* *-μενοι*, D* *εκδεχομενοισ* | *εισ σωτηριαν* sine additam cum ℵCDEKL al pler d e f vg sah cop basm syr^{sch} aeth Chr Thdrt Dam^{txt} Aug$^{pecc\ mer\ 1}$ ... L^{ned} min add *δια πιστεωσ* cum AP 31. 47. 73. 40^{lect} floriac hal syr^{p} Euthal^{cod} (sed cruce rubra ante *δια πιστ.* adposita). Item 27. 37. 57. 61. 71* 80. 116. 118. al pauc arm praem eadem. Cf et. Dam ad h. l. *ἐν δὲ πρώτῃ, φησίν, ὤφθη εἰσ τὸ ἆραι τὰσ ἁμαρτίασ ἡμῶν· ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ οὐκέτι οὕτω φανεῖται, ἀλλὰ σώσων τοὺσ εἰσ αὐτὸν πιστεύσαντασ.*

αἷσ προσφέρουσιν εἰσ τὸ διηνεκὲσ οὐδέποτε δύναται τοὺσ προσερχομένουσ τελειῶσαι· 2 *ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι, διὰ*

X. 1. *ουκ αυτην*: 47. *ουκ αυτων* | *αυταισ*: 37. *αυτων* ... 2. 30. 41. 43. 52. 74. 109. a[scr*] al[4scr] al aeth Dam om | *θυσιαισ* sine additam cum ACDEHKL al omn[vi] d e f vg syr[utr] rell Or[int2,696] etc ... ℵP add *αυτων* | *αισ* cum D*HL 73. 137. k[scr] Chr[mosc1] et[1,814] Euthal[cod] ut[vi] Thdrt, item (accuratissime enim reddunt *hostiis quibus offerent*) d e. Eandem lectionem confirmare videntur ii qui *αισ* post *-σιαισ* plane om A 2. 7* 17. 47., item syr[utr] arm (syr[sch] *In ipsa enim lege umbra erat - ; propter hoc quum in omni anno eadem sacrificia offerrentur, nunquam potuerunt* etc; syr[p] *Quum umbram enim habeat lex -, quolibet anno eisdem victimis offerunt indesinenter, quae nunquam possunt* etc; item arm *αι ουδεποτε*). Edidit autem Ln[ed min] *θυσιαισ* sine *αισ* aut *ασ* ... ς Ln[ed mai] *ασ* cum ℵCD[c]EKP al pler Chr[239] Dam al. Item *ασ* vel *αισ* f vg basm cop aeth | *ουδεποτε*: A** praem *αι*, quod ex syr[p] arm iam adnotavimus. Dicitur vero etiam 31. (omisso *αισ*?) *αι* h. l. inserere. | *δυναται* cum D*et[c]EHKL al sat mu d e f vg basm cop Chr ad h. l. Thdrt Oec (*ὁ νόμοσ τοῦτ' ἔστιν*) Or[int 2,696] ... Gb' Ln *δυνανται* cum ℵACD[b]P 17. 37. 47. 67** 73. 80 109. 116. al[30] fere (7 ap Scri) Chr[mosc3] et[1,814] Euthal[cod] Dam Thphyl. Ei lectioni favere videtur Thdrt[com]: *πολλὰσ γάρ φησι θυσίασ καὶ τὰσ αὐτὰσ κατ' ἐνιαυτὸν προσφέροντεσ τελειῶσαι τοὺσ κατὰ νόμον πολιτευομένουσ οὐ δύνανται.* Inprimis vero huc facit Thphyl: *εἴπερ ἰσχὺν εἶχον αἱ νομικαὶ θυσίαι, οὐκ ἂν διηνεκῶσ προσεφέροντο· ἅπαξ γὰρ προσενεχθεῖσαι καὶ ὠφελήσασαι ἐπαύσαντο ἄν. νῦν δὲ - πρόδηλον ὅτι ἠσθένουν τελειῶσαι - - τὸ δὲ δύνανται εἰ καὶ τὰ ἀντίγραφα ἔχουσι μετὰ τοῦ ν, ἀλλ' ὅμωσ εὗρον παραγραφὴν* (notam in margine) *χωρὶσ τοῦ ν, τοῦτο γράφειν ἀξιοῦσαν. σκιὰν γὰρ ἔχων, φησίν, ὁ νόμοσ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν οὐδέποτε δύναται τοὺσ προσερχομένουσ τελειῶσαι. καὶ ἀληθῶσ γε, ὅσον κατὰ τὸ τῆσ γραμματικῆσ ἀκριβείασ ἀκόλουθον, οὕτω δεῖ ἔχειν τὴν γραφήν, ἵνα μὴ σολοικισμὸσ ἀνακύψῃ. ἐπειδὴ δὲ τῇ γραφῇ τεχνολογιῶν οὐδεὶσ λόγοσ, καὶ οὕτωσ αὐτὸ νοήσωμεν ὡσ τὰ ἀντίγραφα ἔχουσιν. οὐδέποτε γὰρ δύνανται, οἱ προσφέροντεσ δηλαδή, τελειῶσαι τοὺσ προσερχομένουσ.* Contra quam explicationem recte observatum est nusquam ab auctore huius epistulae sacerdotes dici non posse perficere hominem, sed lex atque sacrificia (cf infra v. 11.). Ceterum Ln hac interpunctione usus est (in utraque editione): *σκιὰν γὰρ ἔχων - τῶν πραγμάτων. κατ' ἐνιαυτὸν - θυσίαισ* (ed[mai] add *ἅσ*) *προσφέρουσιν, εἰσ - τελειῶσαι· ἐπεὶ* etc. | *τελειωσαι* (D[c] *τελεωσαι*) et. Or[int,2,696] *facere perfectos* (ut f vg *perf. facere*): D*E* d e *καθαρισαι* (*emundare*)

2. *ουκ* (et. ς Gb Sz) cum ℵACDEH**KLP 17. al longe plu (11 ap Scri, 10 i. e. omn exc 18[lect] ap Mtthaei; L *ουκ αν επαυ* in rasura habet) d e (hi[2] *nam nec*) am fu harl* tol (*nonne*) al[lachm] cop basm aeth (arm *ει μη*) Chr Euthal[cod] Thdrt (non contra est comm: *διὰ τοῦτο τέλοσ ἐκεῖνα λαμβάνει ὡσ οὐ δυνάμενα συνείδησιν καθαρὰν ἀποφῆναι.*) Thphyl Oec ... ς[e] om cum H* al non mu (ut 74. 137. a[scr] 13[lect]; al

τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺσ λατρεύοντασ ἅπαξ
κεκαθαρισμένουσ; 3 ἀλλʼ ἐν αὐταῖσ ἀνάμνησισ ἁμαρτιῶν κατʼ ἐνι-
αυτόν· 4 ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρ-
Ps 39 (40), 7–9 τίασ. 5 διὸ εἰσερχόμενοσ εἰσ τὸν κόσμον λέγει· θυσίαν καὶ προσ-
φορὰν οὐκ ἠθέλησασ, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι, 6 ὁλοκαυτώματα
καὶ περὶ ἁμαρτίασ οὐκ ηὐδόκησασ· 7 τότε εἶπον· ἰδοὺ ἥκω, ἐν
κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ, τοῦ ποιῆσαι ὁ θεὸσ τὸ θέ-
λημά σου. 8 ἀνώτερον λέγων ὅτι θυσίασ καὶ προσφορὰσ καὶ ὁλο-
καυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίασ οὐκ ἠθέλησασ οὐδὲ ηὐδόκησασ.

---

pauc ut c^{scr} *επει καν*) f vg^{cle} demid hal harl** syr^{sch} et (licet a syr sch differat) syr^{p} (uterque quidem satis libere) ar^{e} Primas. Ceterum praecepit Thphyl: *κατʼ ἐρώτησιν ἀνάγνωθι*, item Oec. Consentit tol (*nonne*). | *ετι*: D* cat^{txt} d e Chr^{239} om | *τουσ*: D^{gr*} add *δε* (d e *qui observantes semel purgati*, f vg *cultores semel mundati*) | *κεκαθαρισμενουσ* cum ℵDEHKP 17. 23** 37. 39. 68. 71. 113. 116. Euthal^{cod}, item (ut Ln edidit) AC *κεκαθερισμ*. . . . ς Ti *κεκαθαρμενουσ* cum L al pler Chr Thdrt Dam Thphyl Oec

3. *εν αυταισ*: H *εν αυτοισ* | *κατ ενιαυτον*: D*E* 61. 8^{pe} o^{scr} d e f vg arm add *γινεται*

4. *ταυρων κ. τραγων* cum ACDEHKLP al fere omn d e f vg cop syr^{utr} arm^{cdd} aeth Eus$^{dem\,365}$ Chr^{239} Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... ℵ 37. basm arm^{zoh} *τραγ. κ. ταυρ.* :: cf 9, 13 | *αφαιρειν*: ℵ *αφερειν* (item H 109), „sed ρ ex λ ipsa prima manu factum videtur“; L b 73. 106. 108. Chr mosc 1 *αφελειν*

5. *σωμα*: syr$^{p\,mg}$ *aures*, quae lectio est editionis Hebraicae a testibus nonnullis etiam ad Graeca translatae. Cf Thdor$^{mop\,cat\,232}$ (ap Fri^{169}): *ταῦτα μὲν εἴρηται τοῖσ ἐν βαβυλῶνι πρὸσ τὸν θεὸν βουλομένοισ εἰπεῖν ὅτι θυσίασ με οὐκ ἀπῄτησασ, ἀλλὰ μόνον τὸ ὑπακούειν σου καὶ τὸ θέλημά σου ποιεῖν· καὶ εἰ εὐθυμοῖεν, τὰ τῆσ ἐπανόδου λοιπὸν ἀναμφίβολα ἦν· μεταλλάξασ οὖν αὐτὴν ὡσ ἐκ προσώπου τοῦ χριστοῦ ταύτῃ φησίν, ἀντὶ τοῦ ὠτία, σῶμα εἰπὼν κατηρτίσω μοι.*

6. *ολοκαυτωματα*: DE^{gr} d *ολοκαυτωμα* | *ηυδοκησασ* cum ACD*HP 37. 73. 120. Euthal^{cod} ... ς *ευδοκ.* cum ℵD^{c}EKL al pler Chr Thdrt Dam al

7. *ιδου*: D* syr^{sch} add *εγω*, item d e ante *ecce* | *ηκω* et. ℵ^{a}: ℵ* om | *γεγραπται*: D^{gr*} add *γαρ* | *ο θεοσ* (19. 46. 114. e^{scr} fu aeth Chr$^{mosc\,1}$ add *μου*): K 109. 179. 219* f^{scr} harl* om; al pauc (2^{scr}) aeth post *το θελ. σου* pon

8. *ανωτερον*: P 71. 115. 121. Chr^{239} (non^{247}) *ανωτερω* | *λεγων*: in A *ων* recentiore manu scriptum est | *θυσιασ και προσφορασ* (Gb') cum ℵ* ACD*P 17. 23. 57. d e f vg sah cop syr^{sch} ar^{e} arm Cyr$^{ador\,348}$ (Or^{int} ^{4,643} „secundum quod et propheta dicit: *Hostias et oblationem noluisti nec placita sunt tibi*“) ... ς *θυσιαν κ. προσφοραν* cum ℵ^{c}D^{c}EKL al pler syr^{p} aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al | *περι αμαρτιασ*: DE d e harl* *πε. αμαρτιων* | *ουδε*: 73. a^{scr} Cyr^{ador} *ουτε* ... 17. *ουτε μην* | *ηυδο-*

αἵτινεσ κατὰ νόμον προσφέρονται, 9 τότε εἴρηκεν· ἰδοὺ ἥκω τοῦ
ποιῆσαι τὸ θέλημά σου. ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ,
10 ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμὲν διὰ τῆσ προσφορᾶσ τοῦ σώ-
ματοσ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφάπαξ.
11 Καὶ πᾶσ μὲν ἱερεὺσ ἕστηκεν καθ' ἡμέραν λειτουργῶν καὶ
τὰσ αὐτὰσ πολλάκισ προσφέρων θυσίασ, αἵτινεσ οὐδέποτε δύνανται
περιελεῖν ἁμαρτίασ· 12 οὗτοσ δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγ- 12, 2 etc 1, 13 etc
κασ θυσίαν εἰσ τὸ διηνεκὲσ ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, 13 τὸ Ps 109 (110), 1

κησασ cum AD*P 37. 73. 109. 115. 120. Euthal^{cod} Cyr$^{ador\,348}$ Thdrt ... ς *ευδοκ.* cum ℵCD^{c}KL al pler Chr Dam al | *νομον* cum ℵAC 17. 37. 46. 47. 71. 73. 116. Chr Euthal^{cod} Cyr^{ador} Thdrt ... ς (Gb^{0}) praem *τον* cum DEKLP al pler Dam Thphyl Oec

9. *του ποιησαι* sine additam cum ℵ*ACDEKP 17. al^{10} d e harl* sah cop basm syr$^{p\ txt}$ aeth Chr^{249} Cyr$^{ador\,348}$ ... ς (= Gb Sz) add *ο θεοσ* cum ℵ^{c}L al pler f vg syr^{sch} et^{p} c.* Chr^{247} Euthal^{cod} Thdrt Dam al; e^{scr} 134. 153. etc *ο θεοσ μου*. Alii aliq arm Dam post *το θελ. σου* pon (in his 38. 43. 72. al qui *ο θεοσ μου* habent)

10. *εσμεν δια* (et. ς^{e} Gb Sz Ln) cum ℵACD*E*P 17. 31. 47. 73. 80. 120. a^{scr*} k^{scr} al ut^{vi} pauc Chr$^{247.\ 250}$ Euthal^{cod} Cyr$^{ador\,348}$ Thdrt, nec aliter d e f vg rell ... ς (non ς^{e} etc) Ti *εσμεν οι δια* cum D^{c}E**KL al longe plu (12 ap Scri, omn exc 120. ap Mthaei) Dam Thphyl Oec. Et Thphyl quidem sic: *ἐν ᾧ θελήματι, φησί, τοῦ πατρὸσ ἡγιάσθημεν οἱ διὰ τῆσ προσφορᾶσ τοῦ σώματοσ τοῦ χριστοῦ τῆσ ἀφάπαξ γενομένησ ἁγιασθέντεσ· τοῦτο γὰρ ἔξωθεν προσυπακουστέον.* | *του σωματοσ*: D*E* d e *τ. αιματοσ* | *ιησ. χριστου* cum ℵACDEKLP al longe plu (omn 13 ap Scri) Chr Euthal^{cod} Cyr$^{ador\,348}$ Thdrt Dam Oec (Thphyl *του χριστου*, 115. *του ιησου*) ... ς (= Gb Sz) praem *του* cum minusc ut^{vi} pauc

11. *ιερευσ* cum ℵDEKL 17. 47. al longe plu d e f vg (hi Latt *sacerdos*) cop syr$^{p\ txt}$ Chr$^{247.\ 250}$ Euthal^{cod} Thdrt$^{com\ vi}$ (*τασ γαρ αυτασ θυσιασ οι ιερεισ προσφερειν ενδελεχωσ εκελευσθησαν*) Dam al ... Ln *αρχιερευσ* cum ACP 31. 37. 46. 73. 74. 80. 137. a^{scr} al^{15} syr^{sch} et^{p} c.* basm arm aeth Cyr$^{ador\,348}$ Thdrt^{txt} (:: 8, 3. *αρχιερευσ* non fluctuat, nec magis uno 46. excepto 5, 1. Utroque tamen loco d e *sacerdos*, ut etiam 9, 11 et 25 et alibi, quibus locis Graeci *αρχιερευσ* consentientes praebent; contra 2, 17. 5, 5 et 10. 9, 7 et alibi *summus sacerdos*. Accuratius vero vg plerumque *pontifex* et *sacerdos* distinguit.) | *καθ ημερ. λειτουργ.* (et. ℵ^{c}): ℵ* *λειτ. καθ ημερ.* | *και* post *λειτουργων*: D* d e om

12. *ουτοσ* (et. Gb'' Sz) cum ℵACD*EP 17. 47. 67** 80. 116. 137. 177. k scr cat^{txt} d e f vg (hi Latt *hic*) arm Chr$^{247.\ 250}$ Euthal^{cod} Cyr$^{ador\,348}$ ... ς Ti *αυτοσ* cum D^{c}KL al pler Cyr$^{hr\,220}$ Thdrt Dam Thphyl Oec | *εν δεξια* cum ℵ (ut^{c} restituit pro *εκ δεξια*) CDEKLP al fere omn Or^{4,219} Cyr$^{hr\,220}$ et$^{ador\,348}$ etc (d e f vg *in dextera*, harl *ad dextram*) ... Ln

λοιπὸν ἐκδεχόμενοσ ἕωσ τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν
ποδῶν αὐτοῦ. 14 *μιᾷ γὰρ προσφορᾷ τετελείωκεν εἰσ τὸ διηνεκὲσ*
τοὺσ ἁγιαζομένουσ. 15 *μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον·*
8, 10 Ier 31 (38), 33 *μετὰ γὰρ τὸ εἰρηκέναι·* 16 *αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι πρὸσ*
αὐτοὺσ μετὰ τὰσ ἡμέρασ ἐκείνασ, λέγει κύριοσ· διδοὺσ νόμουσ μου
ἐπὶ καρδίασ αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὴν διάνοιαν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούσ,
8, 12 Ier 31 (38), 34 17 *καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνη-*
σθήσομαι ἔτι. 18 *ὅπου δὲ ἄφεσισ τούτων, οὐκέτι προσφορὰ περὶ*
ἁμαρτίασ.

Eph 3, 12 19 *Ἔχοντεσ οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰσ τὴν εἴσοδον τῶν ἁγίων*
ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, 20 *ἣν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ*
ζῶσαν διὰ τοῦ καταπετάσματοσ, τοῦτ' ἔστιν τῆσ σαρκὸσ αὐτοῦ,
21 *καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ,* 22 *προσερχώμεθα*
4, 16 *μετὰ ἀληθινῆσ καρδίασ ἐν πληροφορίᾳ πίστεωσ, ῥεραντισμένοι τὰσ*

---

ed min *εκ δεξιων* cum A 31. Cf et. Ign[intpol trall 9] (Dress[236]) *ανεληφθη προσ τον πατερα και εκαθισεν εκ δεξιων αυτου, περιμενων εωσ αν τεθωσιν* etc

15. *μετα γαρ*: D[gr]* *μετ. δε* | *ειρηκεναι* (et. Gb'') cum ℵACDEP 17. 31. 43. 47. 67** 137. c[scr] al plus[10] it vg syr[utr] cop basm aeth Chr Euthal[cod] Thphyl ... ς Ti *προειρηκεναι* cum KL al pler arm Thdrt Dam Oec

16. *αυτη*: D[gr]* f vg Amb[ps 118] add *δε* | *επι καρδιασ αυτ.* (d e f vg etc *in cordibus eorum*) ... 31. 46* Euthal[cod] *επ. καρδιαν αυ.* | *επι την διανοιαν* cum ℵACD[gr]*P 17. 31. 47. 71. 73. f am fu harl* tol aeth ... ς Ti *επι των διανοιων* cum D[b et c]EKL al pler d e vg[cle] demid syr[utr] cop basm arm Chr Thdrt Dam al (Euthal[cod] om *και επ. τ. διαν. αυτ.*) :: cf ad 8, 10. LXX *εισ την διανοιαν* (ℵ* *καρδιαν*) *αυτ. και επι* (A add *τασ*) *καρδιασ αυτων* (ℵ *επι καρδιαν αυτ.*) *γραψω αυτουσ* (ℵA *επιγρα. αυτ.* eaque ante *επι* pon) | *επιγραψω* (47. *γραψω*) *αυτουσ*: post haec 31. 37. 55. 67. 71. 73. 80. 116. al[30] syr[p mg] *υστερον λεγει*, item (*tunc dixit* sive *dicit*) syr[p txt] basm arm

17. *αυτων* pri: D* 7. 17. 28. 31. 73. d e f vg Amb[ps 118] om | *αυτων* sec: 37. om | *μνησθησομαι* (Gb') cum ℵ*ACD* 17. Euthal[cod] ... ς *μνησθω* cum ℵ[c]D[c]KLP al pler (E inepte utrumque miscet) Chr Thdrt Dam al :: cf 8, 12.

18. *τουτων* (et. ℵ[c]): 38. 72. *αυτων* ... ℵ* arm om

19. *εισοδον*: K post *των αγιων* pon

20. *και*: D[gr]*E[gr]* om | *τησ σαρκοσ*: D[gr]* praem *δια*

21. L *ιερεαν μεγᾱ* (quae lineola, qua *μεγαν* fit, secundis curis addita est)

22. *προσερχωμεθ.* cum ℵAC al plu d e f vg etc Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al ... D[gr]E[gr]KLP al plus[20] *προσερχομεθα* | *μετα* cum ℵADELP al plu[vid] Chr[257. 258] Euthal[cod] Thdrt Thphyl ... C etc (res satis neglecta est; K?) Dam *μετ* atque sic per errorem Gb Sz | *ρεραντισμενοι* cum

καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς 23 καὶ λελουσμένοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ, κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλινῆ, πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος, 24 καὶ κατανοῶμεν ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων, 25 μὴ ἐγκαταλείποντες τὴν ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες, καὶ τοσούτῳ μᾶλλον ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσαν τὴν ἡμέραν.

26 Ἑκουσίως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν 6, 4 ss
ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκέτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία,
27 φοβερὰ δέ τις ἐκδοχὴ κρίσεως καὶ πυρὸς ζῆλος ἐσθίειν μέλλοντος τοὺς ὑπεναντίους.
28 ἀθετήσας τις νόμον Μωϋσέως χωρὶς Dt 17, 6
οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶν μάρτυσιν ἀποθνήσκει·
29 πόσῳ δοκεῖτε χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ κατα-

---

ℵ*ACD*P 31. 39. ... 17. 37. ερραντισμενοι, ς ερραντισμ. cum ℵcDcEKL al pler Chr Euthalcod rell

23. ς Gb Sz πονηρᾶς· 23καὶ et Ln πονηρᾶς. 23καὶ | λελουσμενοι cum ℵD*P 39. 46. 73. ... ς Ln Ti λελουμενοι cum ACDcEKL al pler (Clem 621 λελουμενων) Chr Euthalcod rell | το σωμα: P b 4. 21* 71. 109. 219. ascr* oscr al aliq Chrmoscc Thdrtcod τω σωματι | κατεχωμεν: KP 31. 37. 39. 71. 109. al4scr al plus15 -χομεν | της ελπιδος: ℵ* f vg syrsch are aeth add ημων ... DE d e f vg ante την ομολογ. pon, 47. post ακλινη

24. L παρωξυσμον | και sec: L habet tantum in mg

25. εγκαταλειποντες cum ADbKLP al plu Chr266 Euthalcod Thdrt Dam Thphyl ... ℵ 47. 73. al3scr al mu εγκαταλιποντες ... D* καταλιποντ. | εαυτων (et. ℵc): ℵ* 219* αυτων | εθος: D* Chrmosc1** add εστιν, item (d e *sicut et consuetudini quibusdam*, pro *est* posito *et*) f vg (f am fu demid al *sicut est consuetudinis quibusd.*, vgcle *sicut cons. est quib.*) etc | τοσουτω: K dscr τοσουτο, zscr τοσουτον | οσω (et. ℵc): ℵ*K cscr zscr al pauc οσον | παρακαλουντες: 17. 47. 115. Thphyl add εαυτους, item syrsch are

26. τ. επιγνωσιν et. ℵa ... ℵ* της -σιαν (sic) | ουκετι etc: D* ουκ. περιλειπεται θυσιαν περι αμαρτιας προσενενκιν, d e *iam non restat peccatis hostia offerre*; Dc ουκ. απολειπεται θυσια περι αμαρτιων (E ex utroque mixtum habet textum). Ceterum totum versum exceptis μετα το usq αληθειας, etiam Fa habet.

27. εσθιειν: 37. 116. κατεσθιειν

28. μωυσεως cum ℵKL 17. 37. 47. al pluvi (8 ap Scri) Or3,361 Chr267 Euthalcod Thdrt Dam ... ς (Gb Sz ut 7, 14 ac post) μωσ- cum ADEP al sat muvi | οικτιρμων (ADE -τειρ-) et. Or3,361 etint 2,248. 3,375 etc ... D*E d e syrp c.* add και δακρυων

29. ποσω et. Or1,749. 3,206. 361 etc: K add μαλλον, item d e f vg (*quanto magis putatis deteriora* etc) Orint 3,375. 398 (non item2,248 *quanto maiori-*

πατήσας καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος, ἐν ᾧ
Dt 32, 35 s Ro 12, 19 ἡγιάσθη, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας. 30 οἴδαμεν
Ps 134 (135), 14 γὰρ τὸν εἰπόντα· ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω· καὶ πάλιν·
κρινεῖ κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ. 31 φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας
θεοῦ ζῶντος.

32 Ἀναμιμνήσκεσθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς φωτι-
σθέντες πολλὴν ἄθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων, 33 τοῦτο μὲν
ὀνειδισμοῖς τε καὶ θλίψεσιν θεατριζόμενοι, τοῦτο δὲ κοινωνοὶ τῶν
13, 3 οὕτως ἀναστρεφομένων γενηθέντες. 34 καὶ γὰρ τοῖς δεσμίοις συν-

---

bus suppliciis dignus putabitur) | *εν ω ηγιασθη* et. Or$^{1,749. 3,206}$ et$^{lat 2,...}$ $^{3,206. 261}$ Ath^{523} Chr^{8,316} al mu ... Ln$^{ed\ min}$ om cum A Chr^{268} (et.$^{mosc 2}$

30. *ανταποδωσω* sine additam cum ℵ*D*P 17. 23* 67** d e f vg cop syr^{sch} ar^{e} aeth^{ro} Amb$^{ps 38}$ Prim ... ς (Gb^{00}) Ln Ti add *λεγει κυριος* cum ℵ^{c}AD^{c}EKL al pler syr^{p} arm aeth^{pp} Chr^{239} Thdrt Antioch^{1105} Dam al :: cf Ro 12, 19. ubi nemo om; sed ibi est (ut etiam h. l. Chr^{239}) *γεγραπται γαρ* pro *οιδ. γαρ τον ειπ.* | *και παλιν* sine *οτι* cum ℵAKLP al fere omn etc ... DE 31. 73. d e f vg arm aeth^{pp} (non^{ro}) Euthal^{cod} Thdrt^{4,1016} (sed fluct lect) Antioch^{1106} add *οτι* (:: item LXX) | *κρινει* (f vg *iudicabit*, d e *iudicat*) ante *κυριος* cum ℵ*ADEK 17. 31. 55. 71. 73 d e f vg syr^{utr} arm aeth^{utr} Euthal^{cod} Thdrt^{4,1016} Antioch^{1106} Prim (Dam om *κυριος*) :: sic et. LXX ... ς post *κυριος* cum ℵ^{c}LP al pler cop Chr Thdrt ad h. l. Thphyl

31. D* *ενπεσειν*

32. *δε* et. Clem^{608} Or^{1,308} etc (syr^{sch} arm *ergo*) ... L 46. 74. 108. 109. 114. 179. 238. a^{scr} cop aeth Chr$^{mosc 2}$ om | *τας προτ. ημερας*: D* *ταις προτεραις ημεραις* | *ημερας* (et. ℵ^{a}): ℵ* *αμαρτιας*. Praeterea ℵ* (non item^{c}) 17. 37. 71. 73. 80. 116. 118. 219* 238. al pauc cop add *υμων*

33. *θεατριζομενοι*: D* *ονιδιζομενοι*, E *νιδιζομενοθεατριζομενοι* (:: nimirum D*** obelo transfixis ο et ι in *ονιδιζ.* totam vocem delendam significavit in eiusque locum *θεατρ.* substituit. Iamvero E tam inepte.). Corrupte vero d e *spectaculo inproperantium et angustia subiecti* (contra f vg *et in altero quidem obprobriis et tribulationibus spectaculum facti*)

34. *τ. δεσμιοις* cum AD* 6. 8. 17. 37^{mg} 47. 67** 73. 120. 134^{txt} 6^{lect} h^{scr} f vg (*vinctis*) syr^{utr} cop arm Chr^{276} et^{278} (*καὶ αὐτοὺς φέρει εἰς μέσον τοὺς ἀποστόλους. οὐ μόνον, φησί, τοῖς οἰκείοις οὐκ ᾐσχύνεσθε, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐκοινωνεῖτε τοῖς ταῦτα παθοῦσι — ὁρᾷς ὅτι περὶ ἑαυτοῦ φησὶ καὶ τῶν ἄλλων τῶν δεδεμένων* etc) Euthal^{cod} Antioch^{1170} (vdtr et. Dam^{com} ubi magnam partem verba Chrysostomi repetuntur. De Thphyl et Oec vide post.) ... ς (= Gb Sz, sed Gb') *τ. δεσμοις μου* cum ℵD^{c}EHKLP al pler d e (sed habent *vinculis eorum*) aeth Clem^{608} (exscribit vv. 32—39) Or^{1,308} (omisso *μου*) Euthal^{argum} (Zacagn^{670}; a verbis *τ. δεσμοις μου* sumitur argumentum Paulinae

επαθήσατε, καὶ τὴν ἁρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶσ
προσεδέξασθε, γινώσκοντεσ ἔχειν ἑαυτοὺσ κρείσσονα ὕπαρξιν καὶ
μένουσαν. 35 *μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παρρησίαν ὑμῶν, ἥτισ ἔχει*
μεγάλην μισθαποδοσίαν. 36 *ὑπομονῆσ γὰρ ἔχετε χρείαν ἵνα τὸ*
θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντεσ κομίσησθε τὴν ἐπαγγελίαν. 37 *ἔτι* Es 26, 20
γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, ὁ ἐρχόμενοσ ἥξει καὶ οὐ χρονίσει· 38 *ὁ δὲ* Hab 2, 3 s Ro 1, 17 etc
δίκαιόσ μου ἐκ πίστεωσ ζήσεται, καὶ ἐὰν ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ

---

originis epistulae) Thdrt[txt] (in com est: *ποτὲ μὲν αὐτοὶ λοιδορούμενοι – ποτὲ δὲ τοῖσ ταῦτα πάσχουσι κοινωνοῦντεσ καὶ παντοδαπὴν αὐτοῖσ προσφέροντεσ θεραπείαν*) Dam[txt] Thphyl[txt] Oec[txt] (Thphyl[com] *οὐ μόνον ἐν τοῖσ ὑμετέροισ [παθήμασιν] οὐκ ἐδεήθητε παρακλήσεωσ, ἀλλὰ καὶ τοῖσ ἄλλοισ ἐγένεσθε παράκλησισ, καὶ μάρτυσ ἐγώ.* Extrema probant lectionem *τ. δεσμοισ μου.* Oec[com] *οὐ μόνον, φησίν, ὑμεῖσ οὐκ ἐδεήθητε παρακλήσεωσ, ἀλλὰ καὶ ἄλλοισ δεδεμένοισ χεῖρασ ὠρέγετε.* Haec propterea non satis sunt ad probandam *δεσμιοισ* lectionem, quoniam verba quae proxime praecedunt *κοινωνοὶ τῶν οὕτωσ ἀναστρεφομένων* simul respiciuntur.) | *εαυτουσ* cum ℵAH 5. 6. 36. 67. 80. d e f vg (hi Latt *scientes* s. *cognoscentes vos habere*) cop Clem[608] Euthal[cod] (confirmat et. Or[1,308] *γινωσκοντεσ οτι κρειττονα εχετε υπαρξιν*, item Chron[440] *γινωσκοντεσ εχειν υμασ κρειττ. υπαρξ. κ. μεν.*) .. ς (= Gb Sz) *εν εαυτοισ* cum minusc ut[vi] pauc (ut k[scr]) Antioch[1170] ... Gb Sz Ti *εαυτοισ* cum DEKL al[70] fere Chr[279] Isid[3,225] Thdrt Dam al ... P om plane | *κρεισσονα* cum ℵA 17. Chr[279] etc ... ς Ti *κρειττονα* cum DEHKL al pler Clem Or Euthal[cod] Isid Antioch[1170] etc | *υπαρξιν* sine additam cum ℵ*AD*H* 17. d e f vg cop aeth[ro] Clem[608] Chron[440] Prim ... ς (Gb[oo]) add *εν ουρανοισ* cum ℵ[c]D[c]EH**KLP al fere omn syr[utr] arm aeth[pp] Or[1,308] Chr Isid[3,225] Euthal[cod] Thdrt Antioch [1170] Dam al

35. *αποβαλητε* (et. D[c]; D[b] *-λετε* ut[vi]): D[gr*] *απολυητε* | *μεγαλην* ante *μισθαποδοσιαν* cum ℵADEHP 17. 37. 73. 116. 137. Clem[608] Or[1,308] Eus[dem 276] Euthal[cod] ... ς post *μισθαπ.* cum KL al pler Chr Thdrt Dam al

36. *εχετε χρειαν* (et. ℵ[c] Clem[608] Or[1,203] Eus[dem 276] Ephr[2,365] Cyr[glaph 93] etc): ℵ* *χρ. εχετ.* | *κομισησθε* et. Clem Eus Ephr Cyr[glaph] etc (ℵ *κομισασθαι*): Antioch[1149] *κομισητε*, Dam[paris] *κομιεισθε* | Ln *τ. ἐπαγγελίαν,* [37] *Ἔτι*

37. *οσον οσον*: 80. Eus[ps 180] Thdrt[cod] Dam om alterum (libere Eus[dem 459] *επι μικρον και ο ερχομ.*) ... D[gr*] *οθεν* pro *οσ. οσ. ο* | *χρονισει* cum ℵ*D* ... ς Ln Ti *χρονιει* cum ℵ[c]AD[c]EHKL al omn[vid] Clem[608] Eus [ps 180] et[dem 459] etc :: LXX[ed] *ου μη χρονιση*, ut et. ℵA etc

38. *μου* post *δικαιοσ* cum ℵAH* f vg arm Clem[208] Thdrt[4,1205] Sedul Prim ... ς om cum DEH**KLP al omn[vi] d e syr[utr] cop aeth Eus[dem 277] Chr [281] Euthal[cod] Thdrt ad h. l. Dam al :: LXX similiter fluctuat lectio, A al mu Clem etc habent *δικαιοσ μου*, non item LXX[ed] ℵB etc; sed

ἡ ψυχή μου ἐν αὐτῷ. 39 *ἡμεῖσ δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆσ εἰσ ἀπώ-*
λειαν, ἀλλὰ πίστεωσ εἰσ περιποίησιν ψυχῆσ.

XI.

1 *Ἔστιν δὲ πίστισ ἐλπιζομένων ὑπόστασισ, πραγμάτων ἔλεγχοσ*
οὐ βλεπομένων. 2 *ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι.*
Gn 1, 3 3 *Πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺσ αἰῶνασ ῥήματι θεοῦ, εἰσ τὸ*
Gn 4, 4 ss *μὴ ἐκ φαινομένων τὸ βλεπόμενον γεγονέναι.* 4 *Πίστει πλείονα θυ-*
σίαν Ἄβελ παρὰ Κάϊν προσήνεγκεν τῷ θεῷ, δι' ἧσ ἐμαρτυρήθη
εἶναι δίκαιοσ, μαρτυροῦντοσ ἐπὶ τοῖσ δώροισ αὐτοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ
Gn 5, 24 *δι' αὐτῆσ ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖ.* 5 *Πίστει Ἑνὼχ μετετέθη τοῦ μὴ*

LXX^{ed} ℵB etc *μου* post *πιστεωσ* add. Passim non patet unde verba afferantur, ut Or^{4,521}. | *πιστεωσ* sine *μου* et. Clem etc ... D* d e syr utr Eus$^{dem\,277}$ add *μου* (:: ut LXX, vide ante) | *και εαν υποστειληται* (f vg *quod si subtraxerit se*, d e *et si subtrahent se*): D^{gr*} haec omiserat ab initio sed ipse* supplevit. | *η ψυχη μου* et. Clem^{609} Eus$^{dem\,277}$ etc ... D*et^{c}(non^{b})E *μου η ψυχη*

39. ℵ* *εισ απωλιασ*, sed ℵ^{a} *ε. απωλιαν*

XI. 1. *υποστασισ* (D^{gr*} *-σιν*) etc: f vg^{cle} demid al *sperandarum substantia rerum, argumentum non apparentium;* am fu al *sperandorum substantia, rerum argum. non apparentum;* d e *ispirantium substantia rerum, accusator non videntium* | *βλεπομενων*: A *βουλομενων*

2. *εν ταυτη*: 47. 115. *εν αυτη*

3. *εισ το μη εκ φαινομενων* et. Clem^{484} Ath$^{40.\,176}$ Did$^{tri\,185}$ etc: d e *ut ex non apparentibus*, f vg *ut ex invisibilibus*, item *εκ μη* syr^{utr} arm Ath^{176} edd vet et^{cdd} aliq Thphyl^{com} | *το βλεπομενον* (et. Gb') cum ℵAD*E* P 17. d e cop aeth Clem^{484} Ath^{176} Did$^{tri\,185}$ Chr$^{mosc\,2}$ semel Euthal^{cod} al ... ς *τα βλεπομενα* cum D^{c}E**KL al pler f vg syr^{utr} arm Chr$^{367.\,[illegible]}$ Thdrt Dam al

4. *καϊν* ... D* *καειν* | *του θεου* cum ℵ^{c}D^{c}EKLP al fere omn f vg (hi^{3} *testimonium perhibente* [f *-ti*] *muneribus eius deo*) syr^{utr} cop arm Clem^{434} (*επι τοισ δωροισ αυτω*) Chr Euthal^{cod**} (sed ipse* ex *τω θεω* fecit *του θεου*) Thdrt Dam al ... Ln *τω θεω* cum ℵ*AD* 17. Euthal^{cod*}. Corrupte d e: *per qua* [corrige *quam*] *testimonium consecutus est testificatur perhibentem* [*testificationem perhibente?*] *muneribus deo* | *δι αυτησ* (et. Clem): D* *δια ταυτησ* (d e ʃ vg *per illam*) | *λαλει* cum ℵAP 17. 23. 31. 39. 47. 71. 73. 137. a^{scr**} al^{10} f vg syr^{utr} cop arm Clem^{434} Or^{2,814} Ath^{396} Epiph^{2,96} Chr^{291} ter Euthal^{cod} al mu Prim ... ς (= Gb Sz, sed Gb'') *λαλειται* cum DEKL al longe plu d e harl aeth Thdrt$^{com\,vid}$ (*παρὰ πάντων εὐφημεῖται τῶν εὐσεβῶν*) Oec (*ἀείμνηστόσ ἐστιν*)

ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ ηὑρίσκετο διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεόσ.
πρὸ γὰρ τῆσ μεταθέσεωσ μεμαρτύρηται εὐηρεστηκέναι τῷ θεῷ·
6 χωρὶσ δὲ πίστεωσ ἀδύνατον εὐαρεστῆσαι· πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν
προσερχόμενον θεῷ, ὅτι ἔστιν καὶ τοῖσ ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθα-
ποδότησ γίνεται. 7 Πίστει χρηματισθεὶσ Νῶε περὶ τῶν μηδέπω Gn 6, 8 ss
βλεπομένων, εὐλαβηθεὶσ κατεσκεύασεν κιβωτὸν εἰσ σωτηρίαν τοῦ
οἴκου αὐτοῦ, δι' ἧσ κατέκρινεν τὸν κόσμον, καὶ τῆσ κατὰ πίστιν
δικαιοσύνησ ἐγένετο κληρονόμοσ. 8 Πίστει καλούμενοσ Ἀβραὰμ Gn 12, 1 ss
ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν εἰσ τόπον ὃν ἤμελλεν λαμβάνειν εἰσ κληρονομίαν,
καὶ ἐξῆλθεν μὴ ἐπιστάμενοσ ποῦ ἔρχεται. 9 πίστει παρῴκησεν εἰσ
γῆν τῆσ ἐπαγγελίασ ὡσ ἀλλοτρίαν, ἐν σκηναῖσ κατοικήσασ, μετὰ
Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ τῶν συνκληρονόμων τῆσ ἐπαγγελίασ τῆσ αὐτῆσ·

---

5. *ηυρισκετο* cum ℵADE 109. Epiph^{2,98} Euthal^{cod} ... ς *ευρισκετο* cum KLP al pler Chr Thdrt Dam al | *ενωχ*: D*K *αινωχ* | *διοτι* (et. ℵ^{a}): ℵ* *οτι* | *μετεθηκεν* cum ℵ^{c}(et iam$^{a\ vid}$)AD*KP al pler ... ℵ*D^{b}et^{c}L 69. 70. 72. 114. d^{scr} Euthal^{cod} *μετετεθηκεν* | *μεταθεσεωσ* sine additam cum ℵ*AD*P 17. 47. 67** 80. d e f vg cop Euthal^{cod} ... ς (Gb′) add *αυτου* cum ℵ^{c}D^{c}EKL al pler syr^{p} (et^{sch} *ante quam transferret eum*) arm Chr ^{292} Thdrt Dam al | *ευηρεστηκεναι* cum ℵDEP al pler Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam Oec ... Ln Ti *ευαρεστηκ.* cum AKL 1. 17. 46. 47. 71. 73. 108. 109. o^{scr} Thphyl

6. *θεω* cum ℵ*D^{b} 17. 115. k^{scr} ... ς Ln Ti *τω θεω* cum ℵ^{c}AD*et^{c}EKLP al pler Chr Thdrt Dam al | Cf ad h. v. et. Clem^{433} *χωρισ δε πιστεωσ αδυν. εστιν ευαρεστησαι τω θεω*, item Ephr^{3,406} *χωρισ δε πιστεωσ αδυνατ. ευαρεστησαι θεω* (sed^{2,108} om *θεω*) | *εκζητουσιν*: P *ζητουσιν*

7. *μηδεπω* (d e *non*, f vg *adhuc non*): 47. Chr^{mosc} (sed iidem et. *μη* et *μηδεπω*) *μηπω*, 1. *μηδεποτε*, 13^{lect} *μη*

8. *καλουμενοσ* cum ℵD^{c}EKLP al fere omn Chr^{300} Euthal^{cod} Dam al ... Ln praem *ο* cum AD* 17. arm Thdrt. Item *qui vocatur* d e f vg. | *εξελθειν*: DE post *τοπον* pon, item *in locum exire* d e f vg | *τοπον* sine articulo cum ℵ*AD*P 17. Euthal^{cod} ... ς praem *τον* cum ℵ^{c}D^{c}EKL al fere omn Chr Thdrt Dam al | *ημελλεν* cum ℵAD^{c}ELP al plu Euthal^{cod} Thdrt Oec ... Ln Ti *εμελλ.* cum D*K al permu^{vid} (6 ap Scri, 3 apud Mtth) Chr (et.^{mosc3}) Dam Thphyl | *λαμβα. εισ κληρο.* (et. ℵ^{c}): ℵ *κληρονομιαν* (ℵ^{a} nisi est ipse* praeposuit *εισ*) *λαμβα.*

9. *πιστει*: D*E* d e praem *και* (d e *et demoratus* pro *et fide mor.?* Sed f vg *fide demor.*) | *παρωκησεν*: D^{c}P 31. 37. 38. 39. 48. 72. 74. 121. o^{scr} al pauc add *αβρααμ* | *γην* cum ℵAD^{b}KL al plu^{vi} (8 ap Scri) Euthal^{cod} Dam Oec ... ς (sed Gb^{oo}) praem *την* cum D*et^{c}E al sat mu^{vi} (3 ap Scri) Chr Thdrt Thphyl (de correctoribus codicis D in appendice non relatum est. D^{b} tribus lineolis transfixit *την*, contra D^{c} accentum dedit) | D* d *ισακ* (ut alibi) | *συνκληρονομων* cum ℵADE ... ς Ln *συγκλ-* cum KLP al certe pler | *τησ επαγγ. τησ* (ℵ* om) *αυτησ*:

10 ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺσ θεμελίουσ ἔχουσαν πόλιν, ἧσ τεχνίτησ
Gn 17, 19 καὶ δημιουργὸσ ὁ θεόσ. 11 Πίστει καὶ αὐτὴ Σάρρα δύναμιν εἰσ
καταβολὴν σπέρματοσ ἔλαβεν καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίασ, ἐπεὶ πιστὸν
ἡγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον. 12 διὸ καὶ ἀφ' ἑνὸσ ἐγεννήθησαν,
Gn 15, 5 22, 17 καὶ ταῦτα νενεκρωμένου, καθὼσ τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει
καὶ ὡσ ἡ ἄμμοσ ἡ παρὰ τὸ χεῖλοσ τῆσ θαλάσσησ ἡ ἀναρίθμητοσ.
Gn 23, 4 Ps 38 (39), 13 13 Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντεσ, μὴ κομισάμενοι τὰσ
ἐπαγγελίασ, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰσ ἰδόντεσ καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ
ὁμολογήσαντεσ ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοί εἰσιν ἐπὶ τῆσ γῆσ.

---

ita etiam ℵ^{c}; ℵ^{a} vero *τησ αυτησ επαγγελιασ* ... D^{gr*} 38. *τ. επαγγ. αυτου*, aeth *τ. επαγγ. αυτων*, arm^{zoh} *τ. επαγγ.* sine *τησ αυτ.*

10. *εξεδεχετο*: P *απεκδεχετο*

11. *σαρρα* sine additam cum ℵAD^{c}KKL al pler Chr^{304} Thdrt Dam al ... D*et^{b}P 4** 6. 31. 37. 47. 49. 67. 71. 72. 73. 80. 113. 116. al$^{2\,scr}$ al d e f vg syr^{utr} sah cop arm aeth Euthal^{cod} Thphyl add *στειρα* (D*, *sterilis* d e f vg etc) sive *η στειρα* (D^{b} 37. 67. 116. Euthal^{cod}) sive *στειρα ουσα* (P 4** 31. 47. 73. 80. al arm aeth Thphyl; et. post *δυναμιν* et post *ελαβεν* ponitur) | *ελαβεν* (it vg *accepit*): D*EP 37. 73 80. 116. syr^{p} Euthal^{cod} add *εισ το τεκνωσαι*, item d e *filium* | *και* sec: D^{gr*} 116. sah om | *παρ. καιρ. ηλικιασ* sine additam cum ℵ*AD* 17. d e f vg sah cop aeth^{utr} Chr$^{mosc\,1}$ Euthal^{cod} ... ϛ (= Gb Sz) add *ετεκεν* cum ℵ^{c}D^{c}EKLP al fere omn syr^{utr} arm Chr^{804} Thdrt Dam al

12. *εγεννηθησαν* cum ℵD$^{b\,et\,c}$EL al pler Chr Thdrt Dam al (Chr^{805} *οὐ τοῦτο μόνον ἐνταῦθα λέγει ὅτι ἐγέννησεν, ἀλλ' ὅτι καὶ τοσούτων ἐγένετο μήτηρ.* Item Thphyl *οὐ τοῦτο μόνον ἐποίησεν ἡ πίστισ, τὸ γεννῆσαι, ἀλλ' ὅτι καὶ τοσούτουσ* etc) ... Ln *εγενηθησαν* cum AD*KP 17. 109. 219* Euthal^{cod}. Latini (d e f vg) *orti sunt.* Quae permutatio in antiquiss. codd. frequens est: cf ad Mt 26, 24. Mc 14, 21. Ioh 1, 13. Act 2, 8. 7, 20. etc | *και ωσ* (D* 21. 37. n^{scr} *καθωσ*) *η* cum ℵADEKLP 17. 23. 31. 37. 46. 47. 67. 72. 73. 80. al longe plu (12 ap Scri) Chr$^{mosc\,8}$ (Dam *ωσ αμμοσ*) Thphyl ... ϛ (= Gb Sz) *και ωσει* cum minusc vix mu Chr^{805} Euthal^{cod} Thdrt | *η παρα το χειλοσ* (:: ut et. LXX): D*E d e aeth^{utr} om

13. *μη κομισαμενοι* cum ℵ*P 17. 23* 39. 57. 71. 80. 115. cat$^{txt\,et\,com\,3..}$ Chr$^{mosc\,8}$ Euthal^{cod} Dam$^{imagg\,337}$ Thphyl (:: similiter 10, 36. 11, 39) ... ϛ Ti *μη λαβοντεσ* cum ℵ^{c}DEKL al pler Chr^{312} Thdrt ad h. l. et^{2,36} Dam ad h. l. et$^{parall\,871}$ (:: similiter 9, 15) ... Ln *μη προσδεξαμενοι* cum A. Apud Latinos (d e f vg) est: *non acceptis repromissionibus.* *ιδοντεσ* (17. *ειδοτεσ*) sine additam cum ℵADEKLP al pler (omn 12 ap Scri) d e f vg sah cop syr^{utr} arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Aug$^{ps\,118}$ al ... ϛ (= Gb Sz) add *και πεισθεντεσ* cum minusc ut^{vi} pauc | *ξενοι* (et. Or^{2,802} etc): D^{gr*}E^{gr*} add *και παροικοι*. Item P *παροικοι* pro *παρεπιδημοι* habet, omissis insuper *επι τησ γησ*. Libere

14 οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντεσ ἐμφανίζουσιν ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσιν.
15 καὶ εἰ μὲν ἐκείνησ μνημονεύουσιν ἀφ' ἧσ ἐξέβησαν, εἶχον ἂν
καιρὸν ἀνακάμψαι· 16 νῦν δὲ κρείττονοσ ὀρέγονται, τοῦτ' ἔστιν
ἐπουρανίου. διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺσ ὁ ϑεὸσ ϑεὸσ ἐπικαλεῖ- Ex 3, 6
σϑαι αὐτῶν· ἡτοίμασεν γὰρ αὐτοῖσ πόλιν.
17 Πίστει προσενήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενοσ, Gn 22, 1 ss
καὶ τὸν μονογενῆ προσέφερεν ὁ τὰσ ἐπαγγελίασ ἀναδεξάμενοσ,
18 πρὸσ ὃν ἐλαλήϑη ὅτι ἐν Ἰσαὰκ κληϑήσεταί σοι σπέρμα, Gn 21, 12 Ro 9, 7
19 λογισάμενοσ ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸσ ὁ ϑεόσ· ὅϑεν
αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο. 20 πίστει περὶ μελλόντων εὐλό- Gn 27, 28

huc respicit Clem[554]: ἐπεὶ ὡσ ξένοι καὶ παρεπιδημοῦντεσ πολιτεύεσϑαι ὀφείλομεν.

14. εμφανιζουσιν: D* ενφαν- | οτι: 37. 116. add και | επιζητουσιν: D* 14. 20. 109. 178. Chr[mosc 1] Procop[esa 663] ζητουσιν

15. μνημονευουσιν cum א*D* (sed[vi] -ουσαν) 47. 73. 80. Euthal[cod] Thdrt [1,1217] ... b 17. 31. Chron[442] εμνημονευσαν ... ς Ln Ti εμνημονευον cum א[c]AD[c]KLP al pler d e f vg etc Ps-Ath[57] Chr Thdrt ad h. l. et[2,26] Dam al (Procop[esa 663] εκεινην εζητουν) | αφ ησ: 37. εξ ησ | εξεβησαν (Gb') cum א*AD*E*P 17. 73. 80. Ps-Ath[57] (sed edd[vet] εξεβληϑησαν) Euthal[cod] Chron[442] Dam ad h. l. et[parall 371] ... ς εξηλϑον cum א[c]D[c]E** KL al pler Chr[312] Proc[esa 663] Thdrt al | αν: D* om | D* ανακανψαι

16. νυν cum אADEKL[sil]P al longe plu (10 ap Scri) Ps-Ath[57] Chr (et.[mosc 3]) Euthal[cod] Proc[esa 663] Chron[442] Thdrt Dam al ... ς (= Gb Sz) νυνι cum minusc sat mu[vid] | ϑεοσ επικαλεισϑ. (K Or[4,70] καλεισϑ.) αυτων: D*P 115. d e επικαλ. αυτων ϑεοσ (d e vocari eorum deus), Dam[parall 371] (et.[paris]) ϑε. αυτων επικαλ., item f vg vocari deus eorum. Pro αυτων L habet αυτουσ.

17. αβρααμ: D* d e post πειραζ. pon, 71. post πιστει ... syr[p] habet c.*, 8[pe] Chr[mosc 3] om | אD* d ισακ, ut alibi[passim] | D* μονογενην | αναδεξαμενοσ: K 80. 121. Chr[semel ex mosc 1] Thphyl[txt] (non[mg]) δεξαμενοσ

18. οτι: D*P 238. a[scr*] d e (non item f vg) Chr[323 bis] (sed non[326]) Cyr[glaph 87] om | אD* d ισακ (ut et v. 17.)

19. οτι και: 109. d e sah om και | εγειρειν cum אDEKL al pler Or[2,37] Chr Thdrt Dam al ... Ln εγειραι cum AP 17. 71. Euthal[cod] Cyr[glaph 88] Chron[102] | δυνατοσ cum אD*et[c]EKL(P δυν. εστιν) al omn[vi] f vg Or [2,37] Chr[323. 324. 326] Euthal[cod] Cyr[glaph 88] Thdrt Chron[102] Dam, item potens est f vg Or[int 2,82] ... Ln δυναται cum AD[b], item possit d e | εν παραβολη (f vg in parabola) ... d e in parabolam ... Chr[mosc 3] semel εν παραβολαισ, atque sic etiam[semel (327)] vertit Mutianus. Cf Thdor mop cat[251] το γουν εν παραβολη αντι του εν συμβολοισ.

20. πιστει sine additam cum אD[c]EKLP al pler syr[utr] sah cop arm aeth Chr[336] Severian[cat 251] al ... Ln Ti add και cum AD* 17. 23. 37. 67*

Gn 48, 15 ss 47, 31 *γησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ καὶ τὸν Ἠσαῦ.* 21 *πίστει Ἰακὼβ ἀπο-*
θνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσὴφ εὐλόγησεν καὶ προσεκύνησεν
Gn 50, 24 *ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆσ ῥάβδου αὐτοῦ.* 22 *πίστει Ἰωσὴφ τελευτῶν περὶ*
τῆσ ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσεν καὶ περὶ τῶν ὀστέων
αὐτοῦ ἐνετείλατο.

Ex 2, 2 s 23 *Πίστει Μωϋσῆσ γεννηθεὶσ ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πατέ-*
ρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἀστεῖον τὸ παιδίον, καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ
διάταγμα τοῦ βασιλέωσ. 24 *πίστει Μωϋσῆσ μέγασ γενόμενοσ ἠρ-*
νήσατο λέγεσθαι υἱὸσ θυγατρὸσ Φαραώ, 25 *μᾶλλον ἑλόμενοσ*
συνκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἁμαρτίασ
ἀπόλαυσιν, 26 *μείζονα πλοῦτον ἡγησάμενοσ τῶν Αἰγύπτου θη-*
σαυρῶν τὸν ὀνειδισμὸν τοῦ Χριστοῦ· ἀπέβλεπεν γὰρ εἰσ τὴν μισθα-
Ex 12, 41 *ποδοσίαν.* 27 *πίστει κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶσ τὸν θυμὸν*

---

116. b^{scr} d e f vg Chr$^{335\,txt}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam Prim al | *μελλον-των*: L b praem *των* | *ευλογησεν* cum ℵDEKLP al pler Chr^{336} Severian cat^{251} Dam al ... Ln *ηυλογ.* cum A 17. 37. 109. 114. Chr^{335} (et.^{mosc}) Euthal^{cod} Thdrt | *ισαακ* et. ℵ^{c} ... ℵ^{a}(* om)D* d *ισακ*

21. *ευλογησεν* cum ℵKLP al pler Chr^{336} Thdrt^{1,110} Dam al ... Ln *ηυλογ.* cum ADE 17. Chr^{335} Euthal^{cod} Thdrt ad h. l. et$^{niceph\,1,500}$ | *επι το ακρον τησ ραβδ. αυτου*: d e vg^{cle} (et. am fu demid tol etc) *fastigium virgae eius*, harl* *fastigium in cacumine virgae suae*, harl** *in fastigium virgae eius*; f Sedul *super fastigium virgae eius*, luxov *fastigium cacumen virgae eius*

23. *μωυσησ* cum ℵD*KLP al longe plu (13 i. e. omn ap Scri) Euthal^{cod} etc ... ς (Gb Sz ut 7, 14 et post) *μωσησ* cum AD^{c}E al mu | *διαταγμα* cum ℵDEKLP al fere omn etc (it vg *edictum*) ... Ln *δογμα* cum A^{vi} 34., item 46^{mg} *προσταγμα* | *του βασιλεωσ*: D*(non item D^{c})E d e vg codd^{3} ap Sab (i. e. cod Donatiani$^{man\ recentior}$ teste Erasm et^{2} apud Zegerum) add *πιστι μεγασ γενομενοσ μωυσησ ανιλεν τον αιγυπτιον κατανοων την ταπινωσιν* (d e rell? *dolorem*) *των αδελφων αυτου*

24. *μωυσησ* cum ℵKLP al longe plu (omn ap Scri) Euthal^{cod} etc ... ς (Gb Sz ut ante) *μωσησ* cum DE al mu (A non satis liquet)

25. *συνκακουχ.* cum ℵAD*P ... ς Ln *συγκακ.* cum D^{c}KL al certe pler

26. *πλουτον* (*divitias* f vg Amb$^{ps\,43}$ etc): d e Amb$^{parad\,3}$ *honestatem* *των αιγυπτου* cum ℵDEKLP b al longe plu Clem^{609} Or$^{cat\,rom\,69}$ Syn antioch ap Rou^{3,299} Eus$^{mcell\,94}$ Chr$^{mosc\,3}$ Euthal^{cod} Thdrt Phot$^{manich\,3,13}$ Thphyl, item syr^{utr} cop arm aeth. Item 23. f vg Or$^{int\,1,47}$ *των αιγυπτιων* (*Aegyptiorum*); d e *thensauris aegyptum* ... Ln *των εν αιγυπτου* cum A 3. 31. ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) *τ. εν αιγυπτω* cum minusc mu^{vi} Cyr$^{hr\,139}$ Chr$^{340.\,341}$ Dam Oec

27. *κατελιπεν* cum ℵDKL^{2}P al longe plu Clem^{619} Euthal^{cod} etc ... A

τοῦ βασιλέωσ· τὸν γὰρ ἀόρατον ὡσ ὁρῶν ἐκαρτέρησεν. 28 *πίστει* Ex 12, 11 ss
πεποίηκεν τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵματοσ, ἵνα μὴ ὁ ὀλο-
θρεύων τὰ πρωτότοκα θίγῃ αὐτῶν. 29 *πίστει διέβησαν τὴν ἐρυ-* Ex 14, 22 ss
θρὰν θάλασσαν ὡσ διὰ ξηρᾶσ γῆσ, ἧσ πεῖραν λαβόντεσ οἱ Αἰγύ-
πτιοι κατεπόθησαν. 30 *πίστει τὰ τείχη Ἱερειχὼ ἔπεσαν κυκλω-* Ios 6, 20
θέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρασ. 31 *πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ συναπώλετο* Ios 2, 1 6, 17
τοῖσ ἀπειθήσασιν, δεξαμένη τοὺσ κατασκόπουσ μετ᾽ εἰρήνησ. Ia 2, 25
32 *Καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλείψει με γὰρ διηγούμενον ὁ χρόνοσ* Iud 6, 4. 13 11 etc
περὶ Γεδεών, Βαράκ, Σαμψών, Ἰεφθάε, Δαυείδ τε καὶ Σαμουὴλ

E[muralt] L* 17. 47* 109. 113. al[2 scr 8pe] *κατελειπεν* | A *αωρατον* | *ορων*: D[gr*] duas litteras addiderat, quae Wtstenio *τα* videbantur, non item mihi.

28. *ολοθρευων* cum ℵKLP al omn[vid] Euthal[cod] etc ... Ln Ti *ολεθρευ.* cum ADE Dam :: cf ad 1 Co 10, 10., ubi tantum D* *ολεθρευτου* contra ℵABC rell; sed Act 3, 23. *εξολεθρευθησεται* ex AB*CD recepimus contra ℵB[3]EP. | *θιγη*: K* *θιγει*, c[scr] *θηγει*

29. *ξηρασ γησ* cum ℵAD*E 17. 31. 47. 71. 73. 137. Chr Euthal[cod] Thdrt cod; item (*per aridam terram*) d e f vg cop syr[sch] (syr[p] deficit a v. 27) arm aeth ... ς om *γησ* cum D[c]KLP al pler Thdrt Dam al (:: deest etiam Exod 14, 29) | *κατεποθησαν*: 10. 31. 49. 71. 73 109. 213. k scr Chr[349 savil et cdd et 850] item Thdrt *κατεποντισθησαν* :: similiter fluct lectio Exod 15, 4

30. *ιερειχω* cum ℵ (ut edidimus ubique : Mt 20, 29 ex BCLZ Mc 10, 46[a] ex B[2]CFL, ibidem[b] ex ℵBCL Lc 10, 30 ex BLΞ Lc 18, 35 ex BDPQ et 19, 1 ex ℵBDQΔ. Nusquam non igitur B) ... ς Ln Ti *ιεριχω* cum ADEKLP rell | *επεσαν* cum ℵAD*P 17. 23. 31. 71. 109. 113. 116. 137. Chr[mosc 1] (et 37. Chr[mosc 2] *επεσον*) ... ς *επεσε* (-*σεν* D[c]EL Euthal[cod]) cum D[c]E KL al longe plu (4. 7. 19. 39. 43. 45. 49. 55. 110. 111. 123. *κατεπεσε*) Chr[349. 351] Euthal[cod] Thdrt Dam al

31. *πορνη*: ℵ* (non item[c]) Ephr[1,310] praem *επιλεγομενη* | *δεξαμενη*: 69. c[scr] d[scr] f[scr] (al[vl]) Chr[351 mosc 3] (sed non[349] nec[389]) *υποδεξαμενη*

32. *ετι*: D[gr*] om | *επιλειψει*: 17. *επιλειψη*, D[gr*] *επιληνψι*, ut d[scr] al Dam paris *επιληψει* (k[scr] -*ληψη*). Respicit huc Petr[alex] ap Gall[4,98] *εἰ μή, ὡσ λέγει ὁ ἀπόστολοσ, ἐπιλίποι δ᾽ ἂν ἡμᾶσ διηγουμένουσ ὁ χρόνοσ.* | *με γαρ* cum ℵAD* 17. ... ς *γαρ με* cum D[c]EKLP al fere omn Clem[435] Chr Euthal[cod] Thdrt rell | *περι*: D[gr*] add *δε* | *βαραχ* sine additam c. ℵA 17. Clem[435] Epiph[701] Cyr[iul 189], item f vg cop arm ... ς Ti add *τε* c. D[c]EKLP al fere omn Chr Thdrt Dam ad h. l. et[parall 871] al (addendus ut[vi] Euthal[cod] qui habet *βαραχθαι*). Item D* praem *και*, ut etiam d e syr[sch] (d e *et de barac*) | *σαμψων* (D[gr*] *σαμψω*) c. ℵA 17. Clem Epiph 701 Cyr[iul 189], item d e f vg cop arm Amb[parad 152] al ... ς Ti praem *και* cum D[gr]E[gr]KLP al fere omn Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al, item syr sch aeth | *ιεφθαε* cum ℵA 17. Clem Epiph[701] Cyr[iul 189], item f vg cop arm (Amb[parad 152] om *ιεφθ.*) ... ς Ti praem *και* cum DEKLP al fere

καὶ τῶν προφητῶν, 33 οἳ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασι-
Dan 6, 22 3, 27 λείας, ἠργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στό-
ματα λεόντων, 34 ἔσβεσαν δύναμιν πυρός, ἔφυγον στόματα μα-
χαίρης, ἐδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν
1 Rg 17, 17 πολέμῳ, παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων· 35 ἔλαβον γυναῖκες ἐξ
2 Rg 4, 17 ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ
προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύχω-
2 Macc 6, 18 ss 7, 7 σιν· 36 ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ
δεσμῶν καὶ φυλακῆς· 37 ἐλιθάσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐπρίσθησαν,

---

omn Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al, item d e syr[sch] aeth Aug[iudic quaest] [49] | δαυειδ: h. l. plene ℵD* ... ς δαβιδ c. minusc, D[c]E al permu δαυιδ ... AKLP al plu δᾱδ. Cf ad Mt 1, 1. | τε: exprim etiam d e (sed uterque male *qui* pro *que*) tol (*quoque*) Aug[iudic quaest 49] (*et David*, nec item f vg[cle] am fu demid al | προφητων: 37. demid syr[sch] arm aeth Thdrt Dam[parall 871] ex[paris] praem αλλων, item Amb[parad 152] *et ceteris prophetis.* Add vero harl* *Ananias, Azarias, Misahel, Daniel, Helias. Helisaeus*, item Amb *Anania, Azaria, Misael et Daniel, Elia et Elisaeo*

33. ηργασαντο cum ℵ*D* 47* ... ς Ln Ti ειργασ. cum ℵ[c]AD[c]EKLP al fere omn etc | δικαιοσυνην: D δικαιοσυνη̄, videturque lineolam demum D[c] supplesse. | στοματα: D[gr*] στομα

34. μαχαιρησ cum ℵAD* ... ς μαχαιρασ cum D[c]EKLP al omn[vid] (et. Euthal[cod]) etc | εδυναμωθησαν cum ℵ*AD* ... ς Ti ενεδυναμωθ. cum ℵ[c]D[b et c]EKLP al omn[vid] Chr Euthal[cod] Cyr[iul 189] Thdrt Dam Phot[?] al. Cf et. Latinos: d e Amb[parad 152] *evaluerunt*, f vg *convaluerunt* | D* παρενβολασ

35. γυναικεσ cum ℵ[c]D[b et c]EKLP al omn[vid] (et. Euthal[cod]) ... Ln γυναικασ cum ℵ*AD*. Cf et. f vg *acceperunt mulieres de resurrectione mortuos suos;* d e *acceperunt mulieres de resurrect. mortuorum suorum;* syr[sch] *et reddiderunt mulieribus filios suos ex resurrectione mortuorum;* cop (interprete Wilk.) *acceperunt mulieres mortuas ex resurrectione* | ετυμπανισθησαν: D* απετυνπανισθησαν

36. εμπαιγμων (ℵ ενπ.) et. Clem[609] etc ... D* ενπεγματων | ετι δε et. Clem etc ... 37. 39. 49. om δε

37. επειρασθ. επρισθησαν hoc ordine cum ℵ(D[gr*])LP 17. Euthal[cod] (in D[gr*] bis επιρασθησαν scriptum est omisso επρισθησ.) ... ς Ln Ti επρισθ. επειρασθ. cum AD[c]EK al pler d e f vg cop arm Or[1,690. 3,523. 465] et[int 3,848] Ephr[3,156. 364] Chr Thdrt Dam al (item Or[4,208] λιθασθεντας, πρισθεντας, πειρασθεντας, εν φονω etc) | επειρασθησαν (ℵD* επιρ-. D[c]ELP etc επειρ-, in A litterae επει sive επι perierunt): d e *temptaverunt*, f vg cop arm Or[int 3,848] *templati sunt* ... 2. 43. 8[lect] 17[lect], item v[l] 110. 111. (vix enim recte Sz bis επρησθησαν legi indicavit pro επειρασθ. et επρισθ.) syr[sch] ar[e] aeth[utr] Or[1,19] Eus[praep ?] Ephr[1,?] Acac[niceph 1,774] Socr (vide post) Thphyl om (nec exponit Chr ad h. l., sed nec magis επρισθησαν). Coniecerunt επυρασθησαν, επυρισθησαν.

ἐν φόνῳ μαχαίρησ ἀπέθανον, περιῆλθον ἐν μηλωταῖσ, ἐν αἰγείοισ
δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, 38 ὧν οὐκ ἦν
ἄξιοσ ὁ κόσμοσ, ἐπὶ ἐρημίαισ πλανώμενοι καὶ ὄρεσιν καὶ σπηλαίοισ
καὶ ταῖσ ὀπαῖσ τῆσ γῆσ. 39 καὶ οὗτοι πάντεσ μαρτυρηθέντεσ διὰ
τῆσ πίστεωσ οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν, 40 τοῦ θεοῦ περὶ

επυρωθησαν, επηρωθησαν, επρησθησαν (Gataker Miscell. 44. Colomes. Observ. 5) επαρθησαν, επειραθησαν, εσπειρασθησαν, επρασθησαν alia. Mihi quidem videtur επειρασθησαν aut perperam inlatum esse verbis sacris aut corruptum esse. Posterius si placet, επρησθησαν substitui potest aut επεραθησαν. | επρισθησαν: fu* aeth ro (aethPP ante ελιθασθησ. pon) Clem[609] om. Contra cf Or[3,465] καὶ ἠσαΐασ δὲ πεπρίσθαι ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἱστόρηται. εἰ δέ τισ οὐ προσίεται τὴν ἱστορίαν διὰ τὸ ἐν τῷ ἀποκρύφῳ ἠσαΐᾳ αὐτὴν φέρεσθαι, πιστευσάτω τοῖσ ἐν τῇ πρὸσ ἑβραίουσ οὕτω γεγραμμένοισ· ἐλιθάσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐπειράσθησαν· τὸ γὰρ „ἐπρίσθησαν“ ἐπὶ τὸν ἠσαΐαν ἀναφέρεται, ὥσπερ τὸ „ἐν φόνῳ μαχαίρασ ἀπέθανον“ ἐπὶ τὸν ζαχαρίαν φονευθέντα μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου, ὡσ ὁ σωτὴρ ἐδίδαξε μαρτυρῶν, ὡσ οἶμαι, γραφῇ μὴ φερομένῃ μὲν ἐν τοῖσ κοινοῖσ καὶ δεδημευμένοισ βιβλίοισ, εἰκὸσ δ᾽ ὅτι ἐν ἀποκρύφοισ φερομένῃ. | μαχαιρησ cum ℵD* ... ς μαχαιρασ cum D[c]EKLP al omn[vid] Clem[609] Or[1,19. 699] et[alib] Eus[prae 583] Euthal[cod] rell | αιγειοισ: ℵAD*LP al aliq αιγιοισ | κακουχουμενοι et. Clem Or[1,707. 2,648] et[cat eph 103] et[prov] (Notit[95], Mai[24]) Eus[praep 583] et[mcell 14] ex[cod ven] et[esa 437] et[ps 286. 405] etc ... D[c]EL 37. 46. 47. 71. al fere[10] Eus[mcell ed] κακοχουμ., K κακωχουμ., P κακοχομ., Or[3,218 delar] (non item[lommatzsch]) κακουμενοι. Praeterea 17. ante θλιβ. pon, item[libere] (οι περιελθοντεσ εν μηλωταισ, εν αιγ. δερμ., κακουχουμενοι, θλιβομενοι, υστερουμενοι) Or[prov]. Libere utitur hoc versu etiam Socr[4,24]: ἀνενεοῦντό τε καὶ ἐπ᾽ αὐτῶν τὰ τοῦ ἀποστόλου λεγόμενα· ἐνεπαίζοντο γὰρ καὶ μαστίγων πεῖραν ἐλάμβανον, ἐγυμνοῦντο, ἐδεσμοῦντο, ἐλιθάζοντο, ἐν φόνῳ μαχαίρασ ἀπέθνησκον, ἄνδρεσ περιερχόμενοι κατὰ τὴν ἔρημον ἐν μηλωταῖσ, ἐν αἰγείοισ δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακοχούμενοι, ὧν οὐκ ἦν ἄξιοσ ὁ κόσμοσ, ἐπ᾽ ἐρημίαισ πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοισ etc (non praeterisset, opinor, ἐπειράσθησαν si legisset. Aliter de επρισθησαν statuendum)

38. επι cum ℵA 17. Or[3,218] Ath[261] (επι ερ. πλαν. και εν σπηλ. etc), item επ P 71. 73. 118. cat[txt] Socr[4,24] :: cf Mc 1, 45 ... ς εν cum DEKL al pler Clem[609] Or[1,699. 707] et[cat eph 103] Eus[praep 583] et[ps 248. 405] Ephr[1,38. 3,156] Chr[361. 363] Euthal[cod] Thdrt Dam al

39. και ουτοι παντεσ μαρτυρηθ. (Cyr[ioh 200] τελειωθεντ.): D[gr]E[gr] κ. παντ. μαρτυρ. ουτοι (d e f vg *et hi omnes testimonio fidei probati*) ... Clem[609] om ουτοι | την επαγγελιαν c. ℵDEKLP al pler d e f vg rell Clem Or[2,387. 3,704] et[cat cor 80] et[int 2,222] Chr Euthal[cod] Sever[cat luc 108] Cyr[glaph 204. ioh 200] etc ... Ln τασ επαγγελιασ cum A 80. Or[int 2,373. 437] Eus[eclog 89] Cyr[niceph 1,1888] Aug[pecc mer 2] :: cf 11, 13. Praeterea Clem ad τ. επαγ-

ἡμῶν κρεῖττόν τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶσ ἡμῶν τελειωθῶσιν.

XII.

1 Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖσ, τοσοῦτον ἔχοντεσ περικείμενον ἡμῖν
νέφοσ μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον
ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆσ τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα,
3, 1 2 ἀφορῶντεσ εἰσ τὸν τῆσ πίστεωσ ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν,
ὃσ ἀντὶ τῆσ προκειμένησ αὐτῷ χαρᾶσ ὑπέμεινεν σταυρὸν αἰσχύνησ
8, 1 etc καταφρονήσασ, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ κεκάθικεν.
3 ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰσ ἑαυτὸν ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε ταῖσ ψυχαῖσ ὑμῶν
ἐκλυόμενοι.

γελ. trahit *του θεου* quod v. 40. sequitur, pergens *περι ημων κρειττ. τι προειδομενου του θεου.*

40. *περι ημων κρειττ. τι* et. Clem[609] Or[2,387. 3,704] et[cat cor 80] et[int 2,322. 331. 437] Cyr[iob 200] etc ... D[gr*] b cop Or[niceph 1,1435] Eus[eclo 89] Procop[niceph 2,8] *κρειττ. τι περι ημ.*

XII. 1. *τοσουτον* et. ℵ[c] Clem[609] etc ... ℵ* *τηλικουτον* | D* *ογκον* | *τρεχωμεν* et. Clem[609] Chr Euthal[cod] Cyr[fid 111] etc, d e f vg etc *curramus* ... KP 31. 39. 47. 116 al[4 scr] al aliq Eph[1,7] Ath[263] Dam[paris] *τρεχομεν* Cf ad h. v. cat[259] *ἄλλοσ δέ φησιν· οὕτω δεῖ ἀναγινώσκειν· τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖσ τοσοῦτον ἔχοντεσ περικείμ. ἡμῖν νέφοσ, μαρτύρων ὄγκον, τουτέστι τὸν τῶν τοσούτων μαρτυριῶν ὄγκον, ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερ. ἁμαρτίαν· δι' ὑπομονῆσ, φησί, τρέχομεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα* etc

2. *σταυρον* et. Or[1,298] Eus[ps 701] etc ... D* Cyr[hr 220] praem *τον* | *τε*: L *δε* | *του θεου*: ℵ om | *κεκαθικεν* cum ℵADEKLP al pler (omn ap Scri) (sed KP al mu *κεκαθηκ.*) Cyr[hr 220] Chr[367] Euthal[cod] Cyr[fid 111] al mu ... ς (= Gb Sz) *εκαθισεν* cum minusc (Or[1,298] *και ο ιησους δηλονοτι υπεμεινε σταυρον αισχυνησ καταφρονησασ, και δια τουτο εκαθισεν εν δεξια του θεου*)

3. *γαρ*: 38. 48. 72. al pauc d e syr[sch] ar[e] *ουν*, arm *age* ... harl (al?) Haymo (non item Prim) om | *τον*: D* 8[lect] om | *τοιαυτην*: 17. *τοσαυτην* ... 47. 8[lect] *την τοιαυτ.* | *υπο*: D* *απο* | *εισ εαυτον* cum AP Dam[paris], item *adversum semetipsum* f vg[cle] demid fu** al[lachm] (cop *in contradictionem propriam*) ... ς Ti *εισ αυτον* cum D[c]E**KL al fere omn Chr Dam al ... ℵ*D*E* *εισ εαυτουσ*, ℵ[c] 17. Euthal[cod] Thdrt *εισ αυτουσ*, item *adversum semetipsos* am fu* harl tol syr[sch] (*a peccatoribus his qui ipsi fuerunt adversarii animae eorum* i. e. sibi ipsis), item *in vobis* d e. Cf Thdrt: *τὸ εἰσ αὐτοὺσ ἀντὶ τοῦ εἰσ ἑαυτούσ· λογίσασθε, φησί, παρ' ὑμῖν αὐτοῖσ πόσην παρὰ τῶν ἁμαρτ. ἀντιλογίαν*

4 Οὔπω μέχρισ αἵματοσ ἀντικατέστητε πρὸσ τὴν ἁμαρτίαν
ἀνταγωνιζόμενοι, 5 καὶ ἐκλέλησθε τῆσ παρακλήσεωσ, ἥτισ ὑμῖν Prov 3, 11 ss
ὡσ υἱοῖσ διαλέγεται· υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει παιδίασ κυρίου, μηδὲ
ἐκλύου ὑπ᾽ αὐτοῦ ἐλεγχόμενοσ· 6 ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριοσ παιδεύει,
μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται. 7 εἰσ παιδίαν ὑπομέ-
νετε, ὡσ υἱοῖσ ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεόσ. τίσ γὰρ υἱὸσ ὃν οὐ παι-
δεύει πατήρ; 8 εἰ δὲ χωρίσ ἐστε παιδίασ, ἧσ μέτοχοι γεγόνασιν

ὑπέμεινεν etc ... sah arm non exprim; aeth *colloquimini de eo inter vos* | *υμων*: 37. 116. a^{scr} Dam^{paris} om | *εκλυομενοι*: D* *εκλελυμενοι*

4. *ουπω* sine *γαρ* et. d e f am fu tol (libere mutat verba harl) al^{lachm} ... D^{gr*}b 61. 73. o^{scr} 8^{pe} 19^{lect} vg^{cle} demid sah cop arm add *γαρ* | *μεχρισ* ut ℵAD^{c}EKLP etc ... D* *μεχρι* | *αντικατεστητε* cum ℵADEL**P al longe plu Chr^{385} Euthal^{cod} Antioch^{1151} etc ... L* 17. 37. 46. 72. al mu Chr$^{mosc\ 1**}$ Thdrt Dam^{paris} Thphyl^{cod} *αντεκατεστητε* (:: ut *απεκατεστησε* Ducas^{29}, *απεκατεστησαν* Theophan^{374}, *απεκατεστη* Cinnam^{259} etc) ... K *αντεστητε*

5. *εκλελησθε*: K 106. 108. 114. 115. a^{scr*} Chr$^{com\ 386}$ (*τουτέστι παρήκατε τὰσ χεῖρασ, ἐξελύθητε*) Euthal^{cod} Thphyl^{cod} (sed^{com} *τοσοῦτον παρείθητε καὶ ἐξελύθητε ὥστε καὶ τῶν – λόγων ἐπελάθεσθε*) *εκλελυσθε* | D* *παρα τησ παρακλησεωσ*, sed d e *et obliti estis consolationem* | *υιε μου* et. Clem^{68} ... D* 37. 55. 73. 74. 91. al pauc d e Clem^{335} Or$^{int\ 2,698.\ 3,355}$ Antioch$^{1151.\ 1157}$ Dam^{paris} om *μου* (:: ita LXX^{ed} et. ℵAB etc paucis exceptis) | *παιδιασ* cum ℵAD*LP etc (nonnulli et. ap Scri h. v. et sqq) ... ς Ln Ti *παιδειασ* cum D^{c}EK^{sil} al pler^{vid}. Item *-ι-* v. 7 cum ℵAD*LP, v. 8 cum ℵAD*, v. 11. cum ℵD*. Etiam sic Eph 6, 4 (ubi restituendum *παιδίᾳ*) ℵAD*, et 2 Tim 3, 16 ℵAD*FG. | *υπ αυτου ελεγχομενοσ* (d e *cum ab eo argueris*, f vg *dum ab eo argueris*): D^{gr}E^{gr} *ελεγχομ. υπ αυτ.*, item Or$^{int\ 3,355}$ *correptus ab eo*

7. *εισ* (Gb') cum ℵADKLP al fere^{50} (sed plures^{vid}) Chr$^{387\ mosc\ 1}$ (atque sic et. in com corrigendum vdtr, nec aliter cat$^{com\ 261}$) Thdrt$^{com\ cod}$ (hinc pro *ει φέρετε* etc substituendum *φέρετε γενναίωσ τὰσ ἐπιφερομένασ παιδείασ*) Procop$^{esa\ 248}$ (*διὸ καὶ παῦλοσ εἰσ παιδείαν ὑπομένειν παρακελεύεται*) Dam ad h. l. et$^{parall\ 673}$ (et.^{paris}) Oec^{com}. Nec aliter e? f vg Or$^{int\ 3,355}$ *in disciplina* (fu *-plinam*) *perseverate*, harl *in doctrinam patientes estote*. Sed D d *εισ παιδ.*, *in disciplinam*, cum *ὃν παραδεχεται*, *quem recipit*, coniungunt. Similiter etiam syr^{sch} (*sustinete igitur castigationem*) sah cop (*patienter ferte castigationem*) aeth (*castigationem vestram patienter ferte*) arm *εισ*, non *ει* agnoscunt ... ς *ει* cum minusc mu^{vid} Euthal^{cod} Thphyl | *υπομενετε*: D* *υπομεινατε* | *υμιν*: 17. d^{scr} *ημιν* | *προσφερεται*: Euthal^{cod} *προφερ.* | *τισ γαρ* sine additam cum ℵ*AP f vg sah aeth Bas^{2,102} Or$^{int\ 3,355}$ ... ς add *εστιν* cum ℵ^{c}DEKLP al omn^{vid} d e syr^{sch} cop arm Chr Euthal^{cod} Thdrt Antioch^{1157} Dam ad h. l. et$^{parall\ 673}$ (et.^{paris}) etc | *ου παιδευει*: P *ουκ επαιδευσεν*

10 ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺσ θεμελίουσ ἔχουσαν πόλιν, ἧσ τεχνίτησ
Gn 17, 19 καὶ δημιουργὸσ ὁ θεόσ. 11 Πίστει καὶ αὐτὴ Σάρρα δύναμιν εἰσ
καταβολὴν σπέρματοσ ἔλαβεν καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίασ, ἐπεὶ πιστὸν
ἡγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον. 12 διὸ καὶ ἀφ' ἑνὸσ ἐγεννήθησαν,
Gn 15, 5 22, 17 καὶ ταῦτα νενεκρωμένου, καθὼσ τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει
καὶ ὡσ ἡ ἄμμοσ ἡ παρὰ τὸ χεῖλοσ τῆσ θαλάσσησ ἡ ἀναρίθμητοσ.
Gn 23, 4 Ps 38 (39), 13 13 Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντεσ, μὴ κομισάμενοι τὰσ
ἐπαγγελίασ, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰσ ἰδόντεσ καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ
ὁμολογήσαντεσ ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοί εἰσιν ἐπὶ τῆσ γῆσ.

---

ita etiam ℵ^{c}; ℵ^{a} vero *τησ αυτησ επαγγελιασ* ... D^{gr*} 38. *τ. επαγγ. αυτου*, aeth *τ. επαγγ. αυτων*, arm^{zoh} *τ. επαγγ.* sine *τησ αυτ.*

10. *εξεδεχετο*: P *απεκδεχετο*

11. *σαρρα* sine additam cum ℵAD^{c}EKL al pler Chr^{304} Thdrt Dam al ... D$^{*et b}$P 4** 6. 31. 37. 47. 49. 67. 71. 72. 73. 80. 113. 116. al$^{2 scr}$ al d e f vg syr^{utr} sah cop arm aeth Euthal^{cod} Thphyl add *στειρα* (D*, *sterilis* d e f vg etc) sive *η στειρα* (D^{b} 37. 67. 116. Euthal^{cod}) sive *στειρα ουσα* (P 4** 31. 47. 73. 80. al arm aeth Thphyl; et. post *δυναμιν* et post *ελαβεν* ponitur) | *ελαβεν* (it vg *accepit*): D*EP 37. 73 80. 116. syr^{p} Euthal^{cod} add *εισ το τεκνωσαι*, item d e *filium* | *και* sec: D^{gr*} 116. sah om | *παρ. καιρ. ηλικιασ* sine additam cum ℵ*AD* 17. d e f vg sah cop aeth^{utr} Chr$^{mosc 1}$ Euthal^{cod} ... ς (= Gb Sz) add *ετεκεν* cum ℵ^{c}D^{c}EKLP al fere omn syr^{utr} arm Chr^{304} Thdrt Dam al

12. *εγεννηθησαν* cum ℵD$^{b et c}$EL al pler Chr Thdrt Dam al (Chr^{305} οὐ τοῦτο μόνον ἐνταῦθα λέγει ὅτι ἐγέννησεν, ἀλλ' ὅτι καὶ τοσούτων ἐγίνετο μήτηρ. Item Thphyl οὐ τοῦτο μόνον ἐποίησεν ἡ πίστισ, τὸ γεννῆσαι, ἀλλ' ὅτι καὶ τοσούτουσ etc) ... Ln *εγενηθησαν* cum AD*KP 17. 109. 219* Euthal^{cod}. Latini (d e f vg) *orti sunt*. Quae permutatio in antiquiss. codd. frequens est: cf ad Mt 26, 24 Mc 14, 21. Ioh 1, 13. Act 2, 8. 7, 20. etc | *και ωσ* (D* 21. 37. n^{scr} *καθωσ*) *η* cum ℵADEKLP 17. 23. 31. 37. 46. 47. 67. 72. 73. 80. al longe plu (12 ap Scri) Chr$^{mosc 3}$ (Dam *ωσ αμμοσ*) Thphyl ... ς (= Gb Sz) *και ωσει* cum minusc vix mu Chr^{305} Euthal^{cod} Thdrt | *η παρα το χειλοσ* (:: ut et. LXX): D*E d e aeth^{utr} om

13. *μη κομισαμενοι* cum ℵ*P 17. 23* 39. 57. 71. 80. 115. cat$^{txt et com 317}$ Chr$^{mosc 3}$ Euthal^{cod} Dam$^{imagg 357}$ Thphyl (:: similiter 10, 36. 11, 39.) ... ς Ti *μη λαβοντεσ* cum ℵ^{c}DEKL al pler Chr^{312} Thdrt ad h. l. et^{2,96} Dam ad h. l. et$^{parall 371}$ (:: similiter 9, 15) ... Ln *μη προσδεξαμενοι* cum A. Apud Latinos (d e f vg) est: *non acceptis repromissionibus.* *ιδοντεσ* (17. *ειδοτεσ*) sine additam cum ℵADEKLP al pler (omn 12 ap Scri) d e f vg sah cop syr^{utr} arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Aug$^{ps 118}$ al ... ς (= Gb Sz) add *και πεισθεντεσ* cum minusc ut^{vi} pauc | *ξενοι* (et. Or^{2,802} etc): D^{gr*}E^{gr*} add *και παροικοι*. Item P *παροικοι* pro *παρεπιδημοι* habet, omissis insuper *επι τησ γησ*. Libere

14 *οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντεσ ἐμφανίζουσιν ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσιν.*
15 *καὶ εἰ μὲν ἐκείνησ μνημονεύουσιν ἀφ' ἧσ ἐξέβησαν, εἶχον ἂν*
καιρὸν ἀνακάμψαι· 16 *νῦν δὲ κρείττονοσ ὀρέγονται, τοῦτ' ἔστιν*
ἐπουρανίου. διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺσ ὁ θεὸσ θεὸσ ἐπικαλεῖ- Ex 3, 6
σθαι αὐτῶν· ἡτοίμασεν γὰρ αὐτοῖσ πόλιν.

17 *Πίστει προσενήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενοσ,* Gn 22, 1 ss
καὶ τὸν μονογενῆ προσέφερεν ὁ τὰσ ἐπαγγελίασ ἀναδεξάμενοσ,
18 *πρὸσ ὃν ἐλαλήθη ὅτι ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα,* Gn 21, 12 Ro 9, 7
19 *λογισάμενοσ ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸσ ὁ θεόσ· ὅθεν*
αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο. 20 *πίστει περὶ μελλόντων εὐλό-* Gn 27, 28

---

huc respicit Clem[554]: *ἐπεὶ ὡσ ξένοι καὶ παρεπιδημοῦντεσ πολιτεύεσθαι ὀφείλομεν.*

14. *εμφανιζουσιν*: D* *ενφαν-* | *οτι*: 37. 116. add *και* | *επιζητουσιν*: D* 14. 20. 109. 178. Chr[mosc 1] Procop[esa 663] *ζητουσιν*

15. *μνημονευουσιν* cum ℵ*D* (sed[vi] *-ουσαν*) 47. 73. 80. Euthal[cod] Thdrt [1,1217] ... b 17. 31. Chron[442] *εμνημονευσαν* ... ς Ln Ti *εμνημονευον* cum ℵ[c]AD[c]KLP al pler d e f vg etc Ps-Ath[57] Chr Thdrt ad h. l. et[2,26] Dam al (Procop[esa 663] *εκεινην εζητουν*) | *αφ ησ*: 37. *εξ ησ* | *εξεβησαν* (Gb′) cum ℵ*AD*E*P 17. 73. 80. Ps-Ath[57] (sed edd[vet] *εξεβληθησαν*) Euthal[cod] Chron[442] Dam ad h. l. et[parall 371] ... ς *εξηλθον* cum ℵ[c]D[c]E** KL al pler Chr[312] Proc[esa 663] Thdrt al | *αν*: D* om | D* *ανακανψαι*

16. *νυν* cum ℵADEKL[sil]P al longe plu (10 ap Scri) Ps-Ath[57] Chr (et.[mosc 3]) Euthal[cod] Proc[esa 663] Chron[442] Thdrt Dam al ... ς (= Gb Sz) *νυνι* cum minusc sat mu[vid] | *θεοσ επικαλεισθ.* (K Or[4,70] *καλεισθ.*) *αυτων*: D*P 115. d e *επικαλ. αυτων θεοσ* (d e *vocari eorum deus*), Dam[parall 371] (et.[paris]) *θε. αυτων επικαλ.*, item f vg *vocari deus eorum*. Pro *αυτων* L habet *αυτουσ*.

17. *αβρααμ*: D* d e post *πειραζ.* pon, 71. post *πιστει* ... syr[p] habet c.*, 8[pe] Chr[mosc 3] om | ℵD* d *ισακ*, ut alibi[passim] | D* *μονογενην* | *αναδεξαμενοσ*: K 80. 121. Chr[semel ex mosc 1] Thphyl[txt] (non[mg]) *δεξαμενοσ*

18. *οτι*: D*P 238. a[scr*] d e (non item f vg) Chr[323 bis] (sed non[326]) Cyr[glaph 87] om | ℵD* d *ισακ* (ut et v. 17.)

19. *οτι και*: 109. d e sah om *και* | *εγειρειν* cum ℵDEKL al pler Or[2,37] Chr Thdrt Dam al ... Ln *εγειραι* cum AP 17. 71. Euthal[cod] Cyr[glaph 88] Chron[102] | *δυνατοσ* cum ℵD*et[c]EKL(P *δυν. εστιν*) al omn[vi] f vg Or [2,37] Chr[323. 324. 326] Euthal[cod] Cyr[glaph 88] Thdrt Chron[102] Dam, item *potens est* f vg Or[int 2,82] ... Ln *δυναται* cum AD[b], item *possit* d e | *εν παραβολη* (f vg *in parabola*) ... d e *in parabolam* ... Chr[mosc 3 semel] *εν παραβολαισ*, atque sic etiam[semel (327)] vertit Mutianus. Cf Thdor mop cat[251] *το γουν εν παραβολη αντι του εν συμβολοισ*.

20. *πιστει* sine additam cum ℵD[c]EKLP al pler syr[utr] sah cop arm aeth Chr[336] Severian[cat 251] al ... Ln Ti add *και* cum AD* 17. 23. 37. 67*

Gn 48, 15 ss 47, 31 γησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ καὶ τὸν Ἠσαῦ. 21 πίστει Ἰακὼβ ἀπο-
θνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσὴφ εὐλόγησεν καὶ προσεκύνησεν
Gn 50, 24 ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆσ ῥάβδου αὐτοῦ. 22 πίστει Ἰωσὴφ τελευτῶν περὶ
τῆσ ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσεν καὶ περὶ τῶν ὀστέων
αὐτοῦ ἐνετείλατο.

Ex 2, 2 s 23 Πίστει Μωϋσῆσ γεννηθεὶσ ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πατέ-
ρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἀστεῖον τὸ παιδίον, καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ
διάταγμα τοῦ βασιλέωσ. 24 πίστει Μωϋσῆσ μέγασ γενόμενοσ ἠρ-
νήσατο λέγεσθαι υἱὸσ θυγατρὸσ Φαραώ, 25 μᾶλλον ἑλόμενοσ
συνκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἁμαρτίασ
ἀπόλαυσιν, 26 μείζονα πλοῦτον ἡγησάμενοσ τῶν Αἰγύπτου θη-
σαυρῶν τὸν ὀνειδισμὸν τοῦ Χριστοῦ· ἀπέβλεπεν γὰρ εἰσ τὴν μισθα-
Ex 12, 41 ποδοσίαν. 27 πίστει κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶσ τὸν θυμὸν

---

116. b[scr] d e f vg Chr[335 txt] Euthal[cod] Thdrt Dam Prim al | *μελλοντων*: L b praem *των* | *ευλογησεν* cum ℵDEKLP al pler Chr[336] Severian cat[251] Dam al … Ln *ηυλογ.* cum A 17. 37. 109. 114. Chr[335] (et.[mosc]) Euthal[cod] Thdrt | *ισαακ* et. ℵ[c] … ℵ[a](* om)D* d *ισακ*

21. *ευλογησεν* cum ℵKLP al pler Chr[336] Thdrt[1,110] Dam al … Ln *ηυλογ.* cum ADE 17. Chr[335] Euthal[cod] Thdrt ad h. l. et[niceph 1,500] | *επι το ακρον τησ ραβδ. αυτου*: d e vg[cle] (et. am fu demid tol etc) *fastigium virgae eius*, harl* *fastigium in cacumine virgae suae*, harl** *in fastigium virgae eius*; f Sedul *super fastigium virgae eius*, luxov *fastigium cacumen virgae eius*

23. *μωυσησ* cum ℵD*KLP al longe plu (13 i. e. omn ap Scri) Euthal[cod] etc … ς (Gb Sz ut 7, 14 et post) *μωσησ* cum AD[c]E al mu | *διαταγμα* cum ℵDEKLP al fere omn etc (it vg *edictum*) … Ln *δογμα* cum A[vi] 34., item 46[mg] *προσταγμα* | *του βασιλεωσ*: D*(non item D[c])E d e vg codd 3 ap Sab (i. e. cod Donatiani[man recentior] teste Erasm et[2] apud Zegerum) add *πιστι μεγασ γενομενοσ μωυσησ ανιλεν τον αιγυπτιον κατανοων την ταπινωσιν* (d e rell? *dolorem*) *των αδελφων αυτου*

24. *μωυσησ* cum ℵKLP al longe plu (omn ap Scri) Euthal[cod] etc … ς (Gb Sz ut ante) *μωσησ* cum DE al mu (A non satis liquet)

25. *συνκακουχ.* cum ℵAD*P … ς Ln *συγκακ.* cum D[c]KL al certe pler

26. *πλουτον* (*divitias* f vg Amb[ps 43] etc): d e Amb[parad 3] *honestatem* | *των αιγυπτου* cum ℵDEKLP b al longe plu Clem[609] Or[cat rom 60] Syn antioch ap Rou[3,299] Eus[mcell 94] Chr[mosc 3] Euthal[cod] Thdrt Phot[manich 3,13] Thphyl, item syr[utr] cop arm aeth. Item 23. f vg Or[int 2,47] *των αιγυπτιων* (*Aegyptiorum*); d e *thensauris aegyptum* … Ln *των εν αιγυπτου* cum A 3. 31. … ς (= Gb Sz, sed Gb′) *τ. εν αιγυπτω* cum minusc mu[vi] Cyr[hr 139] Chr[340. 341] Dam Oec

27. *κατελιπεν* cum ℵDKL[2]P al longe plu Clem[6.9] Euthal[cod] etc … A

τοῦ βασιλέως· τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ὁρῶν ἐκαρτέρησεν. 28 πίστει Ex 12, 11 ss
πεποίηκεν τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὀλο-
θρεύων τὰ πρωτότοκα θίγῃ αὐτῶν. 29 πίστει διέβησαν τὴν ἐρυ- Ex 14, 22 ss
θρὰν θάλασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς γῆς, ἧς πεῖραν λαβόντες οἱ Αἰγύ-
πτιοι κατεπόθησαν. 30 πίστει τὰ τείχη Ἰερειχὼ ἔπεσαν κυκλω- Ios 6, 20
θέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. 31 πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ συναπώλετο Ios 2, 1 6, 17
τοῖς ἀπειθήσασιν, δεξαμένη τοὺς κατασκόπους μετ' εἰρήνης. Ia 2, 25
32 Καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλείψει με γὰρ διηγούμενον ὁ χρόνος Iud 6, 4. 13 11 etc
περὶ Γεδεών, Βαράκ, Σαμψών, Ἰεφθάε, Δαυείδ τε καὶ Σαμουὴλ

E^{muralt}L* 17. 47* 109. 113. al² scr 8pe κατελειπεν | A αωρατον | ορων: D^{gr*} duas litteras addiderat, quae Wtstenio τα videbantur, non item mihi.

28. ολοθρευων cum ℵKLP al omn^{vid} Euthal^{cod} etc ... Ln Ti ολεθρευ. cum ADE Dam :: cf ad 1 Co 10, 10., ubi tantum D* ολεθρευτου contra ℵABC rell; sed Act 3, 23. εξολεθρευθησεται ex AB*CD recepimus contra ℵB³EP. | θιγη: K* θιγει, c^{scr} θηγει

29. ξηρας γης cum ℵAD*E 17. 31. 47. 71. 73. 137. Chr Euthal^{cod} Thdrt cod; item (*per aridam terram*) d e f vg cop syr^{sch} (syr^p deficit a v. 27) arm aeth ... ς om γης cum D^cKLP al pler Thdrt Dam al (:: deest etiam Exod 14, 29) | κατεποθησαν: 10. 31. 49. 71. 73. 109. 213. k scr Chr^{349 savil} et^{cdd} et^{350} item Thdrt κατεποντισθησαν :: similiter fluct lectio Exod 15, 4

30. ιερειχω cum ℵ (ut edidimus ubique: Mt 20, 29 ex BCLZ Mc 10, 46^a ex B²CFL, ibidem^b ex ℵBCL Lc 10, 30 ex BLΞ Lc 18, 35 ex BDPQ et 19, 1 ex ℵBDQΔ. Nusquam non igitur B) ... ς Ln Ti ιεριχω cum ADEKLP rell | επεσαν cum ℵAD*P 17. 23. 31. 71. 109. 113. 116. 137. Chr^{mosc 1} (et 37. Chr^{mosc 2} επεσον) ... ς επεσε (-σεν D^cEL Euthal^{cod}) cum D^cE KL al longe plu (4. 7. 19. 39. 43. 45. 49. 55. 110. 111. 123. κατεπεσε) Chr^{349. 351} Euthal^{cod} Thdrt Dam al

31. πορνη: ℵ* (non item^c) Ephr^{1,310} praem επιλεγομενη | δεξαμενη: 69. c^{scr} d^{scr} f^{scr} (al^{vi}) Chr^{351 mosc 2} (sed non^{349} nec^{389}) υποδεξαμενη

32. ετι: D^{gr*} om | επιλειψει: 17. επιλειψη, D^{gr*} επιληνψι, ut d^{scr} al Dam paris επιληψει (k^{scr} -ληψη). Respicit huc Petr^{alex} ap Gall^{4,98} εἰ μή, ὡς λέγει ὁ ἀπόστολος, ἐπιλίποι δ' ἂν ἡμᾶς διηγουμένους ὁ χρόνος. | με γαρ cum ℵAD* 17. ... ς γαρ με cum D^cEKLP al fere omn Clem^{435} Chr Euthal^{cod} Thdrt rell | περι: D^{gr*} add δε | βαραχ sine additam c. ℵA 17. Clem^{435} Epiph^{701} Cyr^{iul 189}, item f vg cop arm ... ς Ti add τε c. D^cEKLP al fere omn Chr Thdrt Dam ad h. l. et^{parall 371} al (addendus ut^{vi} Euthal^{cod} qui habet βαραχθαι). Item D* praem και, ut etiam d e syr^{sch} (d e *et de barac*) | σαμψων (D^{gr*} σαμψω) c. ℵA 17. Clem Epiph ^{701} Cyr^{iul 189}, item d e f vg cop arm Amb^{parad 152} al ... ς Ti praem και cum D^{gr}E^{gr}KLP al fere omn Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al, item syr sch aeth | ιεφθαε cum ℵA 17. Clem Epiph^{701} Cyr^{iul 189}, item f vg cop arm (Amb^{parad 152} om ιεφθ.) ... ς Ti praem και cum DEKLP al fere

καὶ τῶν προφητῶν, 33 *οἳ διὰ πίστεωσ κατηγωνίσαντο βασι-*
Dan 6, 22 3, 27 *λείασ, ἠργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στό-*
ματα λεόντων, 34 *ἔσβεσαν δύναμιν πυρόσ, ἔφυγον στόματα μα-*
χαίρησ, ἐδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείασ, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν
1 Rg 17, 17 *πολέμῳ, παρεμβολὰσ ἔκλιναν ἀλλοτρίων·* 35 *ἔλαβον γυναῖκεσ ἐξ*
2 Rg 4, 17 *ἀναστάσεωσ τοὺσ νεκροὺσ αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ*
προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονοσ ἀναστάσεωσ τύχω-
2 Macc 6, 18 ss 7, 7 *σιν·* 36 *ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ*
δεσμῶν καὶ φυλακῆσ· 37 *ἐλιθάσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐπρίσθησαν,*

---

omn Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al, item d e syr^{sch} aeth Aug$^{iudic\ quaest}$ ^{49} | *δαυειδ*: h. l. plene ℵD* ... ς *δαβιδ* c. minusc, D^{c}E al permu *δαυιδ* ... AKLP al plu *δᾱδ*. Cf ad Mt 1, 1. | *τε*: exprim etiam d e (sed uterque male *qui* pro *que*) tol (*quoque*) Aug$^{iudic\ quaest\ 49}$ (*et David*), non item f vg^{cle} am fu demid al | *προφητων*: 37. demid syr^{sch} arm aeth Thdrt Dam$^{parall\ 371}$ ex^{paris} praem *αλλων*, item Amb$^{parad\ 152}$ *et ceteris prophetis*. Add vero harl* *Ananias, Azarias, Misahel, Daniel, Helias, Helisaeus*, item Amb *Anania, Azaria, Misael et Daniel, Elia et Eliseo*

33. *ηργασαντο* cum ℵ*D* 47* ... ς Ln Ti *ειργασ.* cum ℵ^{c}AD^{c}EKLP al fere omn etc | *δικαιοσυνην*: D *δικαιοσυνη̄*, videturque lineolam demum D^{b} supplesse. | *στοματα*: D^{gr*} *στομα*

34. *μαχαιρησ* cum ℵAD* ... ς *μαχαιρασ* cum D^{c}EKLP al omn^{vid} (et. Euthal^{cod}) etc | *εδυναμωθησαν* cum ℵ*AD* ... ς Ti *ενεδυναμωθ.* cum ℵ^{c}D$^{b\,et\,c}$EKLP al omn^{vid} Chr Euthal^{cod} Cyr$^{iul\ 189}$ Thdrt Dam Phot$^{a,\Pi}$ al. Cf et. Latinos: d e Amb$^{parad\ 152}$ *evaluerunt*, f vg *convaluerunt* | D* *παρενβολασ*

35. *γυναικεσ* cum ℵ^{c}D$^{b\,et\,c}$EKLP al omn^{vid} (et. Euthal^{cod}) ... Ln *γυναικασ* cum ℵ*AD*. Cf et. f vg *acceperunt mulieres de resurrectione mortuos suos*; d e *acceperunt mulieres de resurrect. mortuorum suorum*; syr sch *et reddiderunt mulieribus filios suos ex resurrectione mortuorum*; cop (interprete Wilk.) *acceperunt mulieres mortuas ex resurrectione* | *ετυμπανισθησαν*: D* *απετυνπανισθησαν*

36. *εμπαιγμων* (ℵ *ενπ.*) et. Clem^{609} etc ... D* *ενπεγματων* | *ετι δε* et. Clem etc ... 37. 39. 49. om *δε*

37. *επειρασθ. επρισθησαν* hoc ordine cum ℵ(D^{gr*})LP 17. Euthal^{cod} (in D^{gr*} bis *επιρασθησαν* scriptum est omisso *επρισθησ.*) ... ς Ln Ti *επρισθ. επειρασθ.* cum AD^{c}EK al pler d e f vg cop arm Or$^{1,690.\ 3,312.\ 465}$ et$^{int\ 3,848}$ Ephr$^{3,156.\ 364}$ Chr Thdrt Dam al (item Or^{4,268} *λιθασθεντασ, πρισθεντασ, πειρασθεντασ, εν φονω* etc) | *επειρασθησαν* (ℵD* *επιρ-*, D^{c}ELP etc *επειρ-*, in A litterae *επει* sive *επι* perierunt): d e *temptaverunt*, f vg cop arm Or$^{int\ 3,848}$ *temptati sunt* ... 2. 43. 8^{lect} 17^{lect}, item vl 110. 111. (vix enim recte Sz bis *επρησθησαν* legi indicavit pro *επειρασθ.* et *επρισθ.*) syr^{sch} ar^{e} aeth^{utr} Or^{1,19} Eus$^{praep\ 3,2}$ Ephr^{1,30} Acac$^{niceph\ 1,774}$ Socr (vide post) Thphyl om (nec exponit Chr ad h. l., sed nec magis *επρισθησαν*). Coniecerunt *επυρασθησαν, επυρισθησαν.*

ἐν φόνῳ μαχαίρησ ἀπέθανον, περιῆλθον ἐν μηλωταῖσ, ἐν αἰγείοισ
δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, 38 *ὧν οὐκ ἦν*
ἄξιοσ ὁ κόσμοσ, ἐπὶ ἐρημίαισ πλανώμενοι καὶ ὄρεσιν καὶ σπηλαίοισ
καὶ ταῖσ ὀπαῖσ τῆσ γῆσ. 39 *καὶ οὗτοι πάντεσ μαρτυρηθέντεσ διὰ*
τῆσ πίστεωσ οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν, 40 *τοῦ θεοῦ περὶ*

επυρωθησαν, επηρωθησαν, επρησθησαν (Gataker Miscell. 44. Colomes. Observ. 5) *επαρθησαν, επειραθησαν, εσπειρασθησαν, επρασθησαν* alia. Mihi quidem videtur *επειρασθησαν* aut perperam inlatum esse verbis sacris aut corruptum esse. Posterius si placet, *επρησθησαν* substitui potest aut *επεραθησαν*. | *επρισθησαν*: fu* aeth[ro] (aeth[pp] ante *ελιθασθησ.* pon) Clem[609] om. Contra cf Or[3,465] *καὶ ἠσαΐασ δὲ πεπρίσθαι ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἱστόρηται. εἰ δέ τισ οὐ προσίεται τὴν ἱστορίαν διὰ τὸ ἐν τῷ ἀποκρύφῳ ἠσαΐᾳ αὐτὴν φέρεσθαι, πιστευσάτω τοῖσ ἐν τῇ πρὸσ ἑβραίουσ οὕτω γεγραμμένοισ· ἐλιθάσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐπειράσθησαν· τὸ γὰρ „ἐπρίσθησαν“ ἐπὶ τὸν ἠσαΐαν ἀναφέρεται, ὥσπερ τὸ „ἐν φόνῳ μαχαίρασ ἀπέθανον“ ἐπὶ τὸν ζαχαρίαν φονευθέντα μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου, ὥσ ὁ σωτὴρ ἐδίδαξε μαρτυρῶν, ὥσ οἶμαι, γραφῇ μὴ φερομένῃ μὲν ἐν τοῖσ κοινοῖσ καὶ δεδημευμένοισ βιβλίοισ, εἰκὸσ δ' ὅτι ἐν ἀποκρύφοισ φερομένῃ.* | *μαχαιρησ* cum ℵD* ... ϛ *μαχαιρασ* cum D[c]EKLP al omn[vid] Clem[609] Or[1,19. 699] et[alib] Eus[prae 583] Euthal[cod] rell | *αιγειοισ*: ℵAD*LP al aliq *αιγιοισ* | *κακουχουμενοι* et. Clem Or[1,707. 2,648] et[cat eph 108] et[prov] (Notit[95], Mai[24]) Eus[praep 583] et[mcell 14] ex[cod ven] et[esa 437] et[ps 286. 405] etc ... D[c]EL 37. 46. 47. 71. al fere[10] Eus[mcell ed] *κακοχουμ.*, K *κακωχουμ.*, P *κακοχομ.*, Or[3,218 delar] (non item[lommatzsch]) *κακουμενοι*. Praeterea 17. ante *θλιβ.* pon, item[libere] (*οι περιελθοντεσ εν μηλωταισ, εν αιγ. δερμ., κακουχουμενοι, θλιβομενοι, υστερουμενοι*) Or[prov]. Libere utitur hoc versu etiam Socr[4,24]: *ἀνενεοῦντό τε καὶ ἐπ' αὐτῶν τὰ τοῦ ἀποστόλου λεγόμενα· ἐνεπαίζοντο γὰρ καὶ μαστίγων πεῖραν ἐλάμβανον, ἐγυμνοῦντο, ἐδεσμοῦντο, ἐλιθάζοντο, ἐν φόνῳ μαχαίρασ ἀπέθνησκον, ἄνδρεσ περιερχόμενοι κατὰ τὴν ἔρημον ἐν μηλωταῖσ, ἐν αἰγείοισ δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, ὧν οὐκ ἦν ἄξιοσ ὁ κόσμοσ, ἐπ' ἐρημίαισ πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοισ* etc (non praeterisset, opinor, *ἐπειράσθησαν* si legisset. Aliter de *επρισθησαν* statuendum)

38. *επι* cum ℵA 17. Or[3,218] Ath[261] (*επι ερ. πλαν. και εν σπηλ.* etc), item *επ* P 71. 73. 118. cat[txt] Socr[4,24] :: cf Mc 1, 45 ... ϛ *εν* cum DEKL al pler Clem[609] Or[1,699. 707] et[cat eph 108] Eus[praep 583] et[ps 248. 405] Ephr[1,38. 3,156] Chr[361. 363] Euthal[cod] Thdrt Dam al

39. *και ουτοι παντεσ μαρτυρηθ.* (Cyr[ioh 200] *τελειωθεντ.*): D[gr]E[gr] *κ. παντ. μαρτυρ. ουτοι* (d e f vg *et hi omnes testimonio fidei probati*) ... Clem[609] om *ουτοι* | *την επαγγελιαν* c. ℵDEKLP al pler d e f vg rell Clem Or[2,387. 3,704] et[cat cor 80] et[int 2,222] Chr Euthal[cod] Sever[cat luc 108] Cyr[glaph 204. ioh 200] etc ... Ln *τασ επαγγελιασ* cum A 80. Or[int 2,373. 487] Eus[eclog 89] Cyr[niceph 1,1388] Aug[pecc mer 2] :: cf 11, 13. Praeterea Clem ad *τ. επαγ-*

ἡμῶν κρεῖττόν τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶσ ἡμῶν τελειωθῶσιν.

XII.

1 Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖσ, τοσοῦτον ἔχοντεσ περικείμενον ἡμῖν
νέφοσ μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον
ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆσ τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα,
8, 1 2 ἀφορῶντεσ εἰσ τὸν τῆσ πίστεωσ ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν,
ὃσ ἀντὶ τῆσ προκειμένησ αὐτῷ χαρᾶσ ὑπέμεινεν σταυρὸν αἰσχύνησ
8, 1 etc καταφρονήσασ, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ κεκάθικεν.
3 ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰσ ἑαυτὸν ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε ταῖσ ψυχαῖσ ὑμῶν
ἐκλυόμενοι.

γελ. trahit του θεου quod v. 40. sequitur, pergens περι ημων κρειττ. τι προειδομενου του θεου.

40. περι ημων κρειττ. τι et. Clem[609] Or[2,387. 3,704] et[cat cor 80] et[int 3,222. 511. 437] Cyr[ioh 200] etc ... D[gr*] b cop Or[niceph 1,1435] Eus[eclo 59] Procop[niceph 2,8] κρειττ. τι περι ημ.

XII. 1. τοσουτον et. ℵ[c] Clem[609] etc ... ℵ* τηλικουτον | D* ονκον | τρεχωμεν et. Clem[609] Chr Euthal[cod] Cyr[fid 111] etc, d e f vg etc curramus ... KP 31. 39. 47. 116 al[4 scr] al aliq Eph[1,7] Ath[263] Dam[paris] τρεχομεν Cf ad h. v. cat[259] ἄλλοσ δέ φησιν· οὕτω δεῖ ἀναγινώσκειν· τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖσ τοσοῦτον ἔχοντεσ περικείμ. ἡμῖν νέφοσ, μαρτύρων ὄγκον, τουτέστι τὸν τῶν τοσούτων μαρτυριῶν ὄγκον, ἀποθέμενοι πάντα καὶ την εὐπερ. ἁμαρτίαν· δι' ὑπομονῆσ, φησί, τρέχομεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα etc

2. σταυρον et. Or[1,298] Eus[ps 701] etc ... D* Cyr[hr 220] praem τον | τε: L δε | του θεου: ℵ om | κεκαθικεν cum ℵADEKLP al pler (omn ap Scri) (sed KP al mu κεκαθηκ.) Cyr[hr 220] Chr[867] Euthal[cod] Cyr[fid 111] al mu ... ς (= Gb Sz) εκαθισεν cum minusc (Or[1,298] και ο ιησους δηποτε υπεμεινε σταυρον αισχυνησ καταφρονησασ, και δια τουτο εκαθισεν εν δεξια του θεου)

3. γαρ: 38. 48. 72. al pauc d e syr[sch] ar[e] ουν, arm age ... harl (al?) Haymo (non item Prim) om | τον: D* 8[lect] om | τοιαυτην: 17. τοσαυτην ... 47. 8[lect] την τοιαυτ. | υπο: D* απο | εισ εαυτον cum AP Dam[paris], item adversum semetipsum f vg[clo] demid fu** al[lachm] (cop in contradictionem propriam) ... ς Ti εισ αυτον cum D[c]E**KL al fere omn Chr Dam al ... ℵ*D*E* εισ εαυτουσ, ℵ[c] 17. Euthal[cod] Thdrt εισ αυτουσ, item adversum semetipsos am fu* harl tol syr[sch] (a peccatoribus his qui ipsi fuerunt adversarii animae eorum i. e. sibi ipsis), item in vobis d e. Cf Thdrt: τὸ εἰσ αὐτοὺσ ἀντὶ τοῦ εἰσ ἑαυτούσ· λογίσασθε, φησί, παῤ ὑμῖν αὐτοῖσ πόσην παρὰ τῶν ἁμαρτ. ἀντιλογίαν

4 Οὔπω μέχρισ αἵματοσ ἀντικατέστητε πρὸσ τὴν ἁμαρτίαν
ἀνταγωνιζόμενοι, 5 καὶ ἐκλέλησθε τῆσ παρακλήσεωσ, ἥτισ ὑμῖν Prov 3, 11 ss
ὡσ υἱοῖσ διαλέγεται· υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει παιδίασ κυρίου, μηδὲ
ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενοσ· 6 ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριοσ παιδεύει,
μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται. 7 εἰσ παιδίαν ὑπομέ-
νετε, ὡσ υἱοῖσ ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεόσ. τίσ γὰρ υἱὸσ ὃν οὐ παι-
δεύει πατήρ; 8 εἰ δὲ χωρίσ ἐστε παιδίασ, ἧσ μέτοχοι γεγόνασιν

ὑπέμεινεν etc ... sah arm non exprim; aeth *colloquimini de eo inter vos* | υμων: 37. 116. a[scr] Dam[paris] om | εκλυομενοι: D* εκλελυμενοι

4. ουπω sine γαρ et. d e f am fu tol (libere mutat verba harl) al[lachm] ... D[gr]*E 61. 73. o[scr] 8[pe] 19[lect] vg[cle] demid sah cop arm add γαρ | μεχρισ ut ℵAD[c]EKLP etc ... D* μεχρι | αντικατεστητε cum ℵADEL**P al longe plu Chr[385] Euthal[cod] Antioch[1151] etc ... L* 17. 37. 46. 72. al mu Chr[mosc 1**] Thdrt Dam[paris] Thphyl[cod] αντεκατεστητε (:: ut απεκατεστησε Ducas[29], απεκατεστησαν Theophan[874], απεκατεστη Cinnam[259] etc) ... K αντεστητε

5. εκλελησθε: K 106. 108. 114. 115. a[scr]* Chr[com 886] (τουτέστι παρήκατε τὰσ χεῖρασ, ἐξελύθητε) Euthal[cod] Thphyl[cod] (sed[com] τοσοῦτον παρείθητε καὶ ἐξελύθητε ὥστε καὶ τῶν – λόγων ἐπελάθεσθε) εκλελυσθε | D* παρα τησ παρακλησεωσ, sed d e *et obliti estis consolationem* | υιε μου et. Clem[68] ... D* 37. 55. 73. 74. 91. al pauc d e Clem[335] Or[int 2,698. 3,355] Antioch[1151. 1157] Dam[paris] om μου (:: ita LXX[ed] et. ℵAB etc paucis exceptis) | παιδιασ cum ℵAD*LP etc (nonnulli et. ap Scri h. v. et sqq) ... ς Ln Ti παιδειασ cum D[c]EK[sil] al pler[vid]. Item -ι- v. 7 cum ℵAD*LP, v. 8 cum ℵAD*, v. 11. cum ℵD*. Etiam sic Eph 6, 4 (ubi restituendum παιδίᾳ) ℵAD*, et 2 Tim 3, 16 ℵAD*FG. | υπ αυτου ελεγχομενοσ (d e *cum ab eo argueris*, f vg *dum ab eo argueris*): D[gr]E[gr] ελενχομ. υπ αυτ., item Or[int 3,355] *correptus ab eo*

7. εισ (Gb') cum ℵADKLP al fere[50] (sed plures[vid]) Chr[387 mosc 1] (atque sic et. in com corrigendum vdtr, nec aliter cat[com 361]) Thdrt[com cod] (hinc pro εἰ φέρετε etc substituendum φέρετε γενναίωσ τὰσ ἐπιφερομένασ παιδείασ) Procop[esa 248] (διὸ καὶ παῦλοσ εἰσ παιδείαν ὑπομένειν παρακελεύεται) Dam ad h. l. et[parall 673] (et.[paris]) Oec[com]. Nec aliter e? f vg Or[int 3,355] *in disciplina* (fu *-plinam*) *perseverate*, harl *in doctrinam patientes estote*. Sed D d εισ παιδ., *in disciplinam*, cum ὃν παραδεχεται, *quem recipit*, coniungunt. Similiter etiam syr[sch] (*sustinete igitur castigationem*) sah cop (*patienter ferte castigationem*) aeth (*castigationem vestram patienter ferte*) arm εισ, non ει agnoscunt ... ς ει cum minusc mu[vid] Euthal[cod] Thphyl | υπομενετε: D* υπομεινατε | υμιν: 17. d[scr] ημιν | προσφερεται: Euthal[cod] προφερ. | τισ γαρ sine additam cum ℵ*AP f vg sah aeth Bas[2,102] Or[int 3,355] ... ς add εστιν cum ℵ[c]DEKLP al omn[vid] d e syr[sch] cop arm Chr Euthal[cod] Thdrt Antioch[1157] Dam ad h. l. et[parall 673] (et.[paris]) etc | ου παιδευει: P ουκ επαιδευσιν

πάντες, ἄρα νόθοι καὶ οὐχ υἱοί ἐστε. 9 *εἶτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς*
ἡμῶν πατέρας εἴχομεν παιδευτὰς καὶ ἐνετρεπ΄μεθα· οὐ πολὺ μᾶλ-
λον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων καὶ ζήσομεν; 10 *οἱ*
μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαίδευον, ὁ
δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἁγιότητος αὐτοῦ.
11 *πᾶσα μὲν παιδία πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶναι*
ἀλλὰ λύπης, ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς δι᾿ αὐτῆς γεγυμνα-
σμένοις ἀποδίδωσιν δικαιοσύνης.
Es 35, 3 12 *Διὸ τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα*
Prov 4, 26 *ἀνορθώσατε,* 13 *καὶ τροχιὰς ὀρθὰς ποιεῖτε τοῖς ποσὶν ὑμῶν,*
ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῇ, ἰαθῇ δὲ μᾶλλον. 14 *εἰρήνην διώκετε*
μετὰ πάντων καὶ τὸν ἁγιασμόν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν κύ-
Dt 29, 18 *ριον,* 15 *ἐπισκοποῦντες μή τις ὑστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ*
θεοῦ, μή τις ῥίζα πικρίας ἄνω φύουσα ἐνοχλῇ καὶ διὰ ταύτης

---

8. *παιδιας* ... ς Ln Ti *παιδειας*: vide ad v. 5. | *νοθοι*: A *νοθροι* | *κα. ουχ υι. εστε* hoc ordine cum ℵAD*et^{c} 17. 37. 80. d f vg Chr^{mosc3} Euthal^{cod} Or$^{int\,2,495}$ ... ς Ti *εστε κ. ο. υι.* cum D^{b}KLP al pler syr^{sch} arm aeth Ephr$^{1,327.\ 329}$ Macar^{213} ap Gall^{7} Chr^{388} Thdrt Antioch^{1157} Dam ad h. l. et$^{parall\,673}$ al :: antea *χωρισ εστε παιδ.* non fluct apud Graecos

9. *ειτα*: syr^{sch} arm *ει δε*, ut etiam edd^{gr} aliq, ut Curcellaei. | ς^{e} (non ς) *εντρεπομεθα* ex errore preli | *πολυ* cum ℵAD* 17. Euthal^{cod} Dam^{paris} ... ς *πολλω* cum D^{c}KL al pler Chr Thdrt Dam ad h. l. et$^{parall\,673}$ al Praeterea ℵ^{c}D^{gr*} add *δε* (d *quanto magis*). | *ζησομεν*: K 37. 39. 113. 116. d^{scr} al *ζησωμεν*

10. *οι μεν* (et. ℵ^{c}): ℵ* *ο μεν* | *κατα το δοκουν αυτοισ* (L *αυτουσ*) *επαιδευον*: D^{gr*} *επαιδευεν* (sic) *ημασ και τα δοκουντα αυτοισ*, d *erudiebant nos secundum voluntatem suam* | D* *συνφερον*, A *συμφερων* | *εισ* (47. *προσ*) *το* et. ℵ^{c} ... ℵ* om | L *αγιωτητοσ*

11. *πασα μεν* cum ℵ*P 17. 21. d Or$^{int\,2,681}$ (*omnis quidem correptio ad praesens non videtur* etc) ... ς Ln Ti *πασα δε* cum ℵ^{c}AD^{c}KL al pler f vg syr^{sch} cop Chr$^{396.\ 397}$ Thdrt Dam al ... D^{gr*} 31. 109. 19$^{lect\,sem}$ arm aeth Chr^{sem} ex^{mosc3} nil nisi *πασα*. Cf et. Or^{3,566} *αλλα και πασα παιδεια προσ τον καιρον ου δοκει* etc | *παιδια* ... ς Ln Ti *παιδεια*: vide ad v. 5. | *δι αυτησ* (D^{gr*} *δι αυτοισ*): Ephr^{2,90} *δι αυτην* | L *γεγυμνασμενησ* | *δικαιοσυνησ*: 17. *-συνην*

13. *τροχιασ*: 37. 116. praem *τασ* | *ποιειτε* cum ℵ*P 17. ... ς Ln Ti *ποιησατε* cum ℵ^{c}ADKL al fere omn Chr$^{396.\ 398}$ Thdrt rell

14. *τ. κυριον* ... d vg (et. demid al omn^{lachm}, sed non am fu) Epiph *τ. θεον* (Epiph *τον θεον ουδεισ οψετ.*)

15. *μη τισ*: D* praem *ινα* (d *providentes ne quid desit gratiae*) | *χαριτοσ*: K *δοξησ* | *ενοχλη*: Method^{778} *ενοχλησῃ* ... KP *ενοχλει* :: cf LXX *μη τισ εστιν εν υμιν ριζα* (A *ριζ. πικριασ*) *ανω φυουσα εν χολη* (A *ενοχλη*)

μιανθῶσιν οἱ πολλοί, 16 *μή τισ πόρνοσ ἢ βέβηλοσ ὡσ Ἠσαῦ, ὃσ* Gn 25, 31 ss
ἀντὶ βρώσεωσ μιᾶσ ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια ἑαυτοῦ. 17 *ἴστε γὰρ*
ὅτι καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομῆσαι τὴν εὐλογίαν ἀπεδοκιμάσθη· Gn 27, 30 ss
μετανοίασ γὰρ τόπον οὐχ εὗρεν, καίπερ μετὰ δακρύων ἐκζητήσασ
αὐτήν.
18 *Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ καὶ κεκαυμένῳ πυρὶ* Dt 4, 11

και πικρια | *δια ταυτησ* cum ℵDKL al pler Chr[400] et[406] Thdrt Dam al ... Ln *δι αυτησ* cum AP 17. 47. 67** 80. 137. 238. Clem[622] Chr[407] Euthal[cod] (:: *δι αυτησ* v. 11 non fluct; cf et. 13, 2). Apud Latinos (d f vg) est *per illam.* | *οι πολλοι* cum ℵA 17. 47. Clem[622] Euthal[cod] Thdrt ... ς om *οι* cum DKLP al pler arm Chr[400. 406. 407] Dam al :: cf Mc 6, 2. 9, 26.

16. *οσ*: D[gr*] om | *απεδοτο* cum ℵDKLP 17. al omn[vid] etc ... Ln Ti *απεδετο* cum AC :: ut *διεδιδετο παρεδιδετο εξεδετο* Act 4, 35. 1 Co 11, 23. Mt 21, 33. Mc 12, 1. Lc 20, 9; sed his ll. omnibus multo plus formis istis auctoritatis est quam h. l. | AK d[scr] *πρωτοτοκεια* | *εαυτου* cum ℵ*ACD[b]etc ... ς *αυτου* cum ℵ[c]D*KLP al omn[vid] Chr[407] Euthal[cod] Cyr glaph[99] Thdrt Dam al ... arm Clem[622] om

17. *θελων*: D[gr*] *λεγων*

18. *ψηλαφωμενω* sine *ορει* cum ℵAC 17. 47. d (transp; *ad ardentem et tractabilem*) f am fu demid harl (*ad ardentem intrectabilem*, cf d) tol omn[lachm] sah cop syr[sch] arm aeth Or[int 2,281] (sed transp ut d) Chr[418] com (vide post, item de Thphyl) Euthal[cod] Primas al ... ς Ln add *ορει* cum D[gr]KL al pler (sed 37. 116. *ορει* ante *ψηλαφ.* pon, ut etiam fit Chr[417. 418]) vg[cle] (invitis omnibus vg[codd] nostris) arm Ath (ex epist festal 43. ap Cosm, cf Gall[5,219]) Ps-Ath[67] Thdrt (sed ex com nil discitur de lectione) Dam Oec. Cf et. Or[int 2,420] *Non enim accessistis ad sonum tubae et ad montem ardentem, sed accessistis ad montem Sion et civitatem dei* etc (videtur hic verbis *ad montem ardentem* potius explicari *ψηλαφωμ. και κεκαυμ. πυρι* quam lectio *ψηλαφ. ορει* confirmari). Chrysostomum quod attinet, pro teste lectionis *ὄρει* haberi non potest, quum ipse in com[418] dicat *τί τὸ ψηλαφώμενον πῦρ πρὸσ τὸν ἀψηλάφητον θεόν.* Certissimum vero in libris Chrysostomi saepissime verba sacra ab ipso adscripta manum alienam passa esse, ut luculenter codice sexti saeculi Guelferbytano homiliarum in Matthaeum docetur. Apud Theophylactum res ad liquidum perduci nequit; in com enim non habet quod *ὄρει* confirmet. Ceterum sunt qui *ὄρει* additamentum tam necessarium ducant ut si in scriptura ipsius auctoris defuisse statuendum sit, ex incuria id excidisse dicant. Dubium certe non est quin auctoritas a testibus, quos habet omissio vocis, editorem tantum non vetet eam addere (interpretes hac in re non ultimo loco ponendi sunt). Atque quaeritur an recte pro sensu loci et contextu postulent additamentum. Mihi quidem videtur *ψηλαφωμενον και κεκαυμενον πυρ* de ipso monte ardenti dici ac vero potuisse dici. Quod v. 22. subsequitur „*σιὼν ὄρει*", eo minus requirit *ψηλα-*

Ex 19, 16 καὶ γνόφῳ καὶ ζόφῳ καὶ θυέλλῃ 19 καὶ σάλπιγγος ἤχῳ καὶ
φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες παρῃτήσαντο μὴ προστεθῆναι
Ex 19, 12 s αὐτοῖς λόγον· 20 οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον· κἂν θηρίον
Dt 9, 19 θίγῃ τοῦ ὄρους, λιθοβοληθήσεται· 21 καί, οὕτω φοβερὸν ἦν τὸ
φανταζόμενον, Μωϋσῆς εἶπεν· ἔκφοβός εἰμι καὶ ἔντρομος· 22 ἀλλὰ
προσεληλύθατε Σιὼν ὄρει καὶ πόλει θεοῦ ζῶντος Ἰερουσαλὴμ ἐπου-
ρανίῳ, καὶ μυριάσιν ἀγγέλων 23 πανηγύρει, καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτο-

---

φωμ. ὄρει, postquam versus 20. de interdicta montis contrectatione interpositus est. | και κεκαυμενω (vg[cdd] aliq ut hal et[lachm] *accessibilem* vel *accesibil*. Contra disputat Lc[brug].): D[gr*] Ps-Ath[57] κεκαλυμμενω Praeterea D[gr*] harl sah cop arm om και | και ζοφω (Gb″) cum א*ACD*P 17. 31. 39. 71. 73. 80. 137. Euthal[cod] ... ς και σκοτω cum א[c]D[b]et[c]L al pler Chr Thdrt Dam al ... K om; arm και ζοφω και σκοτω exprim

19. φω. ρημ. ης οι ακουσαντες (sah *vocem verborum quam qui audiverant*: cop *vocem verborum quae non audiverunt* | μη (et. א[c]): א*P 10. 73. Chr[mosc2 sem] et[mosc1* sem] om | προστεθηναι cum אCDKLP al omn (121. προτεθειναι) etc ... Ln[ed min] προσθειναι cum A

20. θιγη: K θιγει | λιθοβοληθησεται sine additam cum אACDKLMP al longe plu (12 ap Scri) d f vg rell Chr Euthal[cod] Thdrt Dam Thphyl Oec[com] ... ς (= Gb Sz) add (:: ex LXX) η βολιδι κατατοξευθησεται cum minusc ut[vid] paucis (o[scr] inepte addit post και ουτως v. 21.)

21. ουτω cum א*A etc ... Ti ουτως cum א[c]CD[b]et[c]LMP etc (D[gr*] ου omissa syllaba) | ἦν (א[c]): א* 17. η | μωυσης cum אCKL al longe plu (13 i. e. omn ap Scri) etc ... ς (Gb Sz ut 7, 14.) μωσης cum ADMP al mu . harl add *enim* | εκφοβος: M al[10] Clem[69] libere Chr[mosc2] Thdrt Thphyl εμφοβος (M εκφ) | εντρομος: אD* εκτρομ. (:: cuius formae exempla in Thes. Steph. non habentur) | Sic verba praebent Gb Sz Ln: [20]οὐκ ἔφερον γὰρ – ἔντρομος)· [22]ἀλλὰ προσεληλύθατε. Praeterea Ln v. 21 post καί ante οὕτω non interpg.

22 αλλα: A ου γαρ (:: cf v. 18.) | D* σειων | ορει: aeth non exprim και ante πολει et. Or[1,183. 714. 747] et[alib] et[int 2,281. 292] et[alib] Eus[dem 304] et[esa 442. 454 545] et[hist martyr pal 11,9] et[ps 381] et[alib] etc ... D* d aeth Hil[58] (vide post) om και | harl om και πολει (*ad Sion montem dei vivi Hierusalem*) | ιερουσαλ. επουρανιω (A* -ρανιων): D*et[c] d επουρ. ιερουσ. Libere Hil[58]: *Accedamus ad Sion montem, ad sanctam Hierusalem civitatem*, sed[63] „Et rursum Paulus: *Vos accessistis ad Sion montem et ad civitatem dei viventis Hierusalem*“. | μυριασιν et. Or[1,183. 714] delar[747] et[3,739] et[4,174] Eus[dem 304] et[ps 191. 201. 313] ac[saep] etc, item D[c] D* μυριων αγιων, D[b] μυριασιν αγιων ... Or[1,714] ex ed[spencer] μυριαδων. Latinos etc vide post. | και μυριασιν αγγελων [23]πανηγυρει: f vg (praegressis *sed accessistis ad Sion montem - Hierusalem caelestem*, similiter d) *et multorum milium angelorum frequentiam* (sic f vg[cle] demid tol, sed am fu *frequentiae*, al[lachm] *frequentium*) d *et multitudinem angelorum frequentem* (pergens *et ecclesia*), harl *et multorum mi-*

τόκων ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖσ, καὶ κριτῇ θεῷ πάντων, καὶ
πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων, 24 καὶ διαθήκησ νέασ μεσίτῃ
Ἰησοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ κρεῖττον λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἄβελ. 9, 15
25 βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα· εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ
ἐξέφυγον ἐπὶ γῆσ παραιτησάμενοι τὸν χρηματίζοντα, πολὺ μᾶλλον

---

lium angelorum nuntiorum frequentem (pergens *ecclesiam*), Amb[abel 2,2] (praegressis *sed approquinquastis Sion monti* etc) *et decem milibus laetantium angelorum*, aeth *et myriades laetorum*. Similiter Or[int 2,281] *et multitudinem angelorum collaudantium et ecclesiam primitivorum*, item [420] *et ecclesiam primitivorum adscriptam in caelis et multitudinem angelorum collaudantium deum*. Cf et. Hil[404] *et haec Hierusalem est illa quidem ecclesia angelorum multitudinis frequentium*.

23. ἀγγέλων πανηγύρει, καὶ: hanc singulorum coniunctionem agnoscunt ACLMP 17. al plu (Scri adscribit 9, Latinos vide ante), item Or[1,714] et[3,789] (utroq loco nihil addit post πανηγυρει) Eus[dem 304] et[saep] (ut Or). Cf et. Bas[1,353] ιερουν. επουρανιω, εν η πανηγυρισ αγγελων και εκκλη. πρωτοτ. etc. Nec aliter ediderunt ς Gb Sz ... ς[e] ἀγγέλων, [23] πανηγύρει καὶ ἐκκλ., Ln μυριάσιν, ἀγγέλων [23] πανηγύρει καὶ ἐκκλ. | και εκκλησια: am al[lachm] *et ecclesiarum*, item Amb[abel 2,2] pergens *primitivarum*, sed[ep 33] ut vg | απογεγραμμενων εν ουρανοισ cum ℵACDLMP 17. 37. 47. 71. 73. 116. 137. 177. 178. 179. d f vg syr[sch] sah cop arm aeth Ign[intpol eph 5] (εκκλησ. πρωτοτ. απογεγρ. εν ουρανω) Or[1,184. 747. 4,174] et[int 2,281. 420] Eus[marc 136. 163] et[ps 191. 201] et[alib] Euthal[cod] Chron[34] Cosm[454] (απογεγρ. εν ουρανω) al mu. Cf et. Clem[69] τα πρωτοτοκα τα εναπογεγραμμενα εν ουρανοισ, Meth[712] και πρωτοι των πρωτοτοκων τεκνων απογεγραμμ. εν ουρ. ... ς (= Gb Sz) εν ουρ. απογεγραμμ. cum K al longe plu Cosm[474] Dam al | πνευμασι (-ασι ut ℵACLM etc; Ti ut DcP etc -ασιν): D* d demid Cosm[454] πνευματι | δικαιων τετελειωμενων (f vg *iustorum perfectorum*): D* d δικαι. τεθεμελιωμενων, *iustorum funditorum*, Hil[404] *spirituum in domino fundatorum* ... ℵ* τελιων δεδικαιωμενοισ (non item ℵ[c])

24. μεσιτη: D[gr*] 109. μεσιτησ | κρειττον (et. d f vg *melius*) cum ℵACDK LMP al longe plu (omn 13 ap Scri) etc ... ς (= Gb Sz) κρειττονα cum 17. (-ττωνα) 47. al vix mu Thdrt Cosm[474] | παρα τον cum ℵACDKMP al longe plu (d f vg *melius loquentem quam Abel*) Chr[419] (pergit quidem το γαρ του αβελ ελαλησε) Euthal[cod] Cyr[glaph 21] Thdrt (addit quidem το μεν γαρ του αβελ αιμα αδεται) Chron[34] Cosm[474] Dam ... Gb' παρα το cum L b 106. 108. al fere[10] (3 ap Scri) Cyr[ador 528] al, item Bas[esa 399] Proc[esa 23] παρα το του, sed Bas[codd] etiam παρα το et παρα τον

25. τ. λαλουντα: D* d harl* sah aeth add υμιν (d *in vobis*) | εξεφυγον cum ℵ*ACP 17. 57. 118. cat[txt] Chr[419] Cyr[fid 74] Dam[com]. Item *effugerunt* d f vg ... ς Ti εφυγον cum ℵcD[c](et* εφυγαν)KLM al pler Thdrt Dam [txt] al | επι γησ cum ℵACDKLMP al longe plu (omn 13 ap Scri) arm Chr[419] Euthal[cod] Cyr[fid 74 sec loc] Thdrt al ... ς (= Gb Sz) επι τησ

ἡμεῖσ οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι, 26 οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν
Hagg 2, 6 ἐσάλευσεν τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελται λέγων· ἔτι ἅπαξ ἐγὼ σείσω οὐ
μόνον τὴν γῆν ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. 27 τὸ δὲ ἔτι ἅπαξ δηλοῖ
τὴν τῶν σαλευομένων μετάθεσιν ὡσ πεποιημένων, ἵνα μείνῃ τὰ μὴ
σαλευόμενα. 28 διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντεσ ἔχω-
μεν χάριν, δι' ἧσ λατρεύωμεν εὐαρέστωσ τῷ θεῷ, μετὰ εὐλαβείασ
Dt 4, 24 καὶ δέουσ· 29 καὶ γὰρ ὁ θεὸσ ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.

γησ cum minusc vix mu Cyr$^{fid\,74}$ pri loc Dam | τον posuimus ante χρηματιζοντα cum ℵ*ACDM 17. Euthal^{cod} Cyr$^{fid\,74}$ ... ς pon ante επι [τησ] γησ cum ℵ^{c}KLP al pler Chr Thdrt Dam al; 37. 68. 73. 80. 116. 137. παραιτησαμενοι τον επι γησ χρημ. | πολυ cum ℵACD* 17. ... ς πολλω cum D^{c}KLMP al fere omn Chr Euthal^{cod} Cyr$^{fid\,74}$ Thdrt Dam al | ημεισ: C 43. 47. υμεισ | απ ουρανων cum ACDKLP al pls Euthal^{cod} Cyr^{fid} Thdrt Dam al ... ℵM b 67** 72. al fere^{25} (8 ap Scri) Chr^{419} απ ουρανου

26. ου η φωνη: M 46. 109. om η | τοτε: sic et. M (non ποτε) | επηγγελται: 17. επαγγελεται | ετι: 19. 47. 114. Cyr$^{fid\,74}$ οτι ... M οτι ετι | απαξ εγω: D d εγω απαξ | σεισω (Gb'' Sz) cum ℵACM 6. 17. 47. 67** 71. 73. 80. f vg syr^{sch} sah cop aeth Ath^{526} Cyr$^{fid\,74}$ Andr et Areth apoc^{7,12} et^{16,18} (et. Cosm^{512} sed respicit et prophetae et Pauli locos) ... ς (= Gb'' Sz) σειω cum DKLP al pler d arm Quaest$^{orthod\,88}$ Ath cdd^{2} Chr^{419} Euthal^{cod} Thdrt Dam al (: : LXX^{ed} ℵAB σεισω, sed alii mu, ut etiam ed^{compl}, σειω). Praeterea D* d add λεγει. | την γην: P (ipse*) suppl γην supra lineam

27. ετι: 47. om | την ante των σαλευομενων cum ℵ*AC 17. Cosm^{512} ... ς Ti post των σαλ. cum ℵ^{c}D^{c}KLP al pler Ath^{526} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... D*M arm om plane | μεταθεσιν: Cosm^{512} μεταστασιν | A om ινα μεινη τα μη σαλευομ.

28. εχωμεν cum ACD^{gr}LM al plu demid syr^{sch} cop arm Chr^{429} (in textu edd et cdd variant, sed com^{429} τουτέστιν εὐχαριστῶμεν τῷ θεῷ, βεβαιοι μένωμεν) Euthal^{cod} Dam al ... ℵKP 17. 31. 37. 73. al plus^{25} d f vg^{cle} am fu harl tol aeth^{utr} Ath^{526} Cyr$^{trin\,610}$ Antioch^{1265} Cosm^{512} εχομεν | λατρευωμεν cum ACDL 17. al mu Chr^{429} Cyr$^{trin\,610}$ Thdrt Cosm^{512} Dam^{com} (εὐχαρίστωσ φησὶ λατρεύωμεν), item serviamus d f vg ... Gb' λατρευομεν cum ℵKMP al^{60} (11 ap Scri) arm Ath^{526} Chr mosc^{3} Euthal^{cod} (Dam^{txt}) Thphyl Oec | ευαρεστωσ (d f vg placentes): D^{gr*} 52. 56. f^{gr} ευχαριστωσ | μετα: D Cosm^{512} μετ | ευλαβ. και δεουσ (Gb'') cum ℵ*ACD* 17. 71. 73. 80. 137. arm Chr$^{mosc\,1}$ sem Euthal^{cod}; item syr^{sch} (*cum verecundia et timore*), item^{vi} sah cop ... ℵ^{c}(sed restituta prima scriptura)D$^{b\,et\,c}$MP ευλαβ. και αιδουσ, quam scripturam etiam exprimere videntur d *metu et verecundia*, f vg *metu et reverentia* ... ς αιδουσ και ευλαβειασ cum KL al pler Chr^{430} (τουτέστι μηδὲν ἰταμὸν φθεγγώμεθα, μηδὲν ἀναίσχυντον) Thdrt Cosm^{512} (add insuper και δεησεωσ) Dam al. Legitur etiam ευλαβ. και φοβου (120) et δεουσ κ. ευλαβ. (115.)

XIII.

1 Ἡ φιλαδελφία μενέτω. 2 τῆσ φιλοξενίασ μὴ ἐπιλανθάνεσθε·
διὰ ταύτησ γὰρ ἔλαθόν τινεσ ξενίσαντεσ ἀγγέλουσ. 3 μιμνήσκεσθε Gn 18, 3
τῶν δεσμίων ὡσ συνδεδεμένοι, τῶν κακουχουμένων ὡσ καὶ αὐτοὶ 10, 34
ὄντεσ ἐν σώματι. 4 τίμιοσ ὁ γάμοσ ἐν πᾶσιν καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντοσ·
πόρνουσ γὰρ καὶ μοιχοὺσ κρινεῖ ὁ θεόσ. 5 ἀφιλάργυροσ ὁ τρόποσ,
ἀρκούμενοι τοῖσ παροῦσιν· αὐτὸσ γὰρ εἴρηκεν· οὐ μή σε ἀνῶ οὐδ' Ios 1, 5 Dt 31, 6
οὐ μή σε ἐγκαταλείπω, 6 ὥστε θαρροῦντασ ἡμᾶσ λέγειν· κύριοσ Ps 117 (118), 6
ἐμοὶ βοηθόσ, οὐ φοβηθήσομαι· τί ποιήσει μοι ἄνθρωποσ;
7 Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινεσ ἐλάλησαν ὑμῖν
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ὧν ἀναθεωροῦντεσ τὴν ἔκβασιν τῆσ ἀναστρο-

---

29. *και γαρ* et. Or^{2,572} etc ... D* d *κυριοσ γαρ*

XIII. 1. *μενετω*: vg^{cle} demid tol al^{lachm} syr^{sch} ar^{e} arm add *in vobis* (non item am fu harl al^{lachm})

2. *τησ φιλοξενιασ* (ℵ^{c}): ℵ* *την φιλοξενιαν* | *δια ταυτησ* (d f vg *per hanc*): K *δι αυτησ* | *ελαθον* et. vg^{cle} am harl** al^{lachm} ... f fu demid harl* luxov tol *placuerunt*; d *didicerunt* (*εμαθον*?)

3. *δεσμιων* ... D* *δεδεμενων* | *κακουχουμενων* cum ℵAD* 17. al plu Chr Thdrt Dam al ... D^{c}KLMP 37. 71. al^{20} Euthal^{cod} Antioch^{1184} *κακοχουμ.*, C *κακωχουμ.*

4. *εν πασιν* (46. om *εν*): 23* 71* 109. (etiam ap Gb arm^{ed}) Cyr$^{hr\,64}$ Did tri^{209} Epiph^{98} Caes$^{114.\,313}$ Thdrt$^{niceph\,1,1058}$ et^{2,553} Thphil^{alex} ap Gall ^{7,622} om | *γαρ* (Gb') cum ℵAD*MP d vg cop Euthal^{cod} Prim al ... ς Ti *δε* cum CD^{c}KL al omn^{vi} f syr^{sch} aeth^{ro} arm Clem^{622} Eus$^{dem\,83}$ Did tri Ephr^{2,164} Caes$^{114.\,313}$ Amphiloch^{479} Epiph^{98} Chr Thdrt ... 52. vg ^{cod} aeth^{pp} om

5. *αρκουμενοι*: M *-μενοσ* | *ειρηκεν*: C^{corr} (ut^{vi}) *εφη* | *εγκαταλειπω* (D* Dam^{paris} *ενκατ-*, non item ℵACD^{c}KLMP) cum ℵACD^{c}KLMP 17. al permu (6 ap Scri) Chr$^{mosc\,2}$ Euthal^{cod} Dam^{paris} Oec ... ς Ln *εγκαταλιπω* cum D* al plu Clem^{495} Chr^{431} Thdrt Dam ad h. l. Thphyl :: ita LXX ^{ed}, sed AB al *εγκαταλειπω* Deut 31, 6. item Gen 28, 15.

6. *ημασ λεγειν* cum ℵACKLP etc ... D^{gr} *λεγειν ημασ*, M plane om *ημασ*. Ex Latinis f vg *ita ut confidenter dicamus*, d *ita audiente* (*audenter? audentes?*) *dicite* | *ου φοβηθησομαι* cum ℵ*C*P 17. 108* d f vg syr^{sch} cop aeth ... ς Ti praem *και*, Ln [*και*] cum ℵ^{c}AC^{b}DKLM al pler arm Chr^{431} Euthal^{cod} Thdrt Dam al :: *και ου* etiam LXX^{ed} et ABℵ^{c}; sed om *και* ℵ* al pauc Clem al | *τι ποιησει*: 47* *τι ποιηση*, similiter *quid faciat* (ut pendeat a praegressis) d f vg | *ανθρωπυσ*: ita etiam D (o articulus perperam prelo exiit)

7. *ηγουμενων* (d f vg *praepositorum*): D* *προηγουμενων* | *αναθεωρουντεσ*: C *-ρησαντεσ*

φῆσ μιμεῖσθε τὴν πίστιν. 8 Ἰησοῦσ Χριστὸσ ἐχθὲσ καὶ σήμερον ὁ
αὐτὸσ καὶ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ. 9 διδαχαῖσ ποικίλαισ καὶ ξέναισ μὴ
παραφέρεσθε· καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ βρώ-
μασιν, ἐν οἷσ οὐκ ὠφελήθησαν οἱ περιπατοῦντεσ.

10 Ἔχομεν θυσιαστήριον ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν
οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύοντεσ. 11 ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζώων τὸ αἷμα
περὶ ἁμαρτίασ εἰσ τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέωσ, τούτων τὰ σώματα
Lv 4, 12 Mt 27, 32 etc κατακαίεται ἔξω τῆσ παρεμβολῆσ. 12 διὸ καὶ Ἰησοῦσ, ἵνα ἁγιάσῃ
διὰ τοῦ ἰδίου αἵματοσ τὸν λαόν, ἔξω τῆσ πύλησ ἔπαθεν. 13 τοί-
νυν ἐξερχώμεθα πρὸσ αὐτὸν ἔξω τῆσ παρεμβολῆσ τὸν ὀνειδισμὸν
αὐτοῦ φέροντεσ· 14 οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ
Ps 49(50), 15 Hos 14, 3 τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν. 15 Δι' αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν θυ-

8. εχθεσ cum ℵAC*D*M (sic) ... ς χθεσ cum C[3]D[c]KL al omn[vid] Or[1,250] et 2,778 Ath[815. 847] Cyr[hr 171] Epiph[1002] Euthal[cod] Cyr[fid 74] al mu | αιωνας cum ℵACD[c]KLMP al omn[vid] f vg rell Or[bis] etc ... D* d add αμην

9. παραφερεσθε cum ℵACDMP b 17. 23. 31. 37 39. 46. 72. 73. 80. al plu (8 ap Scri) d f vg (*nolite abduci*, f *nol. obduci*, d *nol. adduci*) syr sch cop Bas[3,408] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam (et. Dam[paris]) Oec (τὸ δὲ παραφέρεσθαι ἀπὸ μεταφορᾶσ τῶν μαινομένων, τῶν τῇδε κἀκεῖσε παραφερομένων εἴρηται) ... ς (= Gb Sz) περιφερεσθ. cum KL 47. o[scr] al mu Thphyl (ὅρα δὲ τὸ περιφέρεσθε, ὡσ ἐπὶ τινων κούφων καὶ ἐνταῦθα κἀκεῖ ῥᾳδίωσ περιαγομένων) | περιπατουντεσ cum ℵ*AD* .. ς Ti περιπατησαντεσ cum ℵ[c]CD[c]KLMP al omn[vi] arm Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al

10. εχομεν: L h[scr] εχωμεν | εξουσιαν cum ℵACD[b et c]KP al omn[vi] f vg cop aeth arm (syr[sch] *ex quo non est ius edendi*) Chr[432] (εξουσ. ουκ εχ.) Euthal[cod] Thdrt Dam al ... Ti om cum D*M d Dam

11. ζωων: D[gr*] ζωον | περι αμαρτιασ cum ℵC[3]DKMP al omn[vid] (sed 14. 47. περ. αμαρτιων, 80. 116. transp) d f vg syr[sch] cop arm aeth[pp] Chr 433 Euthal[cod] Thdrt al ... Ln post αγια pon cum C* 80. 116., item syr[sch] cop arm (aeth[ro] vide post) ... Ti om cum A aeth[ro] (sed add post εξω τ. παρεμβ.) | κατακαιεται: D* καταναλισκονται | D* παρεμβολησ

12. ιδιου (3. 35. k[scr] οικειου): 17. om | πυλησ: P (et alius apud Wtst? sed „53." per errorem notat) aeth παρεμβολησ ... 80. syr[sch] Thdrt 4,204 (sed non ad h. l. nec[1,168. 244]) πολεωσ | επαθεν: ℵ* om, suppl[c]

13. εξερχωμεθα cum ℵACM al plu d f vg rell Chr Thdrt Dam al ... D[gr] KP 47* al fere[20] (1 ap Scri) Euthal[cod] Cyr[niceph 1,976] εξερχομεθα

15. δι αυτου: K δια τουτο | ουν cum ℵ[c]ACD[c]M al omn[vi] f vg cop arm aeth Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al ... tol *enim* ... ℵ*D*P syr[sch] om Item d *ut per ipsum offeramus*. | αναφερωμεν (et. Iren[fragm pfaff] apud Stieren[854]): KP al fere[25] (5 ap Scri) αναφερομεν

σίαν αἰνέσεωσ διαπαντὸσ τῷ θεῷ, τοῦτ᾽ ἔστιν καρπὸν χειλέων
ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. 16 τῆσ δὲ εὐποιΐασ καὶ κοινω-
νίασ μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταισ γὰρ θυσίαισ εὐαρεστεῖται ὁ
θεόσ.

17 Πείθεσθε τοῖσ ἡγουμένοισ ὑμῶν καὶ ὑπείκετε· αὐτοὶ γὰρ
ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡσ λόγον ἀποδώσοντεσ· ἵνα
μετὰ χαρᾶσ τοῦτο ποιῶσιν καὶ μὴ στενάζοντεσ· ἀλυσιτελὲσ γὰρ
ὑμῖν τοῦτο.

18 Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· πειθόμεθα γὰρ ὅτι καλὴν συνεί-
δησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσιν καλῶσ θέλοντεσ ἀναστρέφεσθαι. 19 πε-
ρισσοτέρωσ δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον ἀποκατα-
σταθῶ ὑμῖν.

20 Ὁ δὲ θεὸσ τῆσ εἰρήνησ, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποι- 1 Th 5, 23
μένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκησ αἰωνίου, τὸν
κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, 21 καταρτίσαι ὑμᾶσ ἐν παντὶ ἀγαθῷ εἰσ 2 Th 2, 17

16. τησ δε: D* τησ δ | ευποιΐασ ut ℵDKMP (ευπυΐασ) etc ... AC ευποιειασ | και: D (D*?) 73. add τησ | ευαρεστειται (P -στηται): M ευεργετειται

17. πειθεσθε: Dam[paris] υποτασσεσθε | υπεικετε: ℵ[c] add αυτοισ, item f vg rell (sed non Orsies[43]), item Or[int2,351] *eis in omnibus* | ωσ λογ. αποδωσοντ. post υπ. τ. ψυ. υμ. c. ℵCDKMP al omn[vi] d syr[sch] cop arm aeth Hipp[lag 89] Ephr[2,90] Bas[2,570] Chr[442] Euthal[cod] Cyr[ador 122] Thdrt Antioch [1218] Dam ad h. l. et[parall 358] al Orsies[48] ... Ln ante υπ. τ. ψυχ. υμ. cum A f vg Or[int 2,351] Prim (hi Latt omnes *quasi rationem pro animabus vestris reddituri*). Praeterea D[gr*] αποδωσονται, et D* d cop arm Orsies[43] add περι υμων, *pro vobis*

18. περι ημων: D* d Chr[445] praem και | πειθομεθα cum (ℵ*)AC*D*MP 17. 67** 137. d (*suademus*). In ℵ* est οτι καληνθα γαῳ οτι καλην, pro πειθομε- igitur οτι καλην scripsit ad versum sequentem aberrans ... ς πεποιθαμεν cum ℵ[c]C[o]D[b et c]K al pler arm Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al; item *confidimus* f vg | εν πασι: 17. εν παντι

19. ταχιον ut DMP al pler ... ℵACK al (ut d[scr]) ταχειον. Similiter v. 23., sed ibi ℵDMP ταχιον, ACK d[scr] ταχειον :: cf ad Ioh 13, 27. 20, 4.

20. ιησουν sine additam cum ℵACD[c]KMP al longe plu am fu* al[lachm] arm zoh Thdrt[4,1274] et[cod] ad h. l. Dam al ... D* b 17. 47. 72. 80. f[scr] al plus[10] d (sed d* *deum* pro *dominum*) f vg[cle] fu** demid tol harl al lachm syr[sch] cop arm[cdd] aeth Chr Euthal[cod] Thdrt ad h. l. add χριστον

21. υμασ: D[gr*] ημασ | αγαθω cum ℵD* d f vg (et. am fu demid harl tol omn[lachm]; hinc vg lectio firmissima) cop Euthal[cod] Primas al (ut Fulg[ad monim 1,9]). Videtur et. Nyss[1,858] confirmare eandem lectionem; certe enim huc respicit his: ὁ τὸ ἀγαθὸν ἡμῶν δι᾽ ἑαυτοῦ τελειῶν

τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ἡμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον
Ro 16, 27 etc αὐτοῦ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων·
ἀμήν.

22 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως· καὶ γὰρ διὰ βραχέων ἐπέστειλα ὑμῖν. 23 γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν Τιμόθεον ἀπολελυμένον, μεθ' οὗ ἐὰν τάχιον ἔρχηται ὄψομαι ὑμᾶς. 24 ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν καὶ πάντας τοὺς ἁγίους. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.

καὶ ποιῶν ἑαυτῷ ἐν ἡμῖν τὸ εὐάρεστον ... ς εργω αγαθω cum CD^cKMP al omn^vi syr^sch arm aeth Chr^447. 448 Thdrt ad h. l. et^4,1274 Dam al ... A εργω και λογω αγαθω, atque sic Ln^ed min :: cf 2 The 2, 17 | εις το ποιησαι (d *ut faciatis*): D^gr* add ημας | ποιων cum ℵ^cC^eD^KMP al fere omn f vg syr^sch cop arm aeth Chr Euthal^cod Thdrt ad h. l. et ^4,1274 Dam al. Ita vero d: *ipso faciente in vobis quod placeat coram se* ... ℵ*AC* praem αυτω, quod confirmare videtur Nyss^1,853 scribens ποιων εαυτω (vide ante), atque hinc Ln^ed mai τὸ θέλ. αὐτοῦ, αὐτῷ ποιῶν. Antea ^ed min habuerat αυτος ποιων ex errore Wtstii de C; habet vero ita 71. Praeterea cf d. | εν ημιν cum ℵD^grKM 17. 31. 46. 47. al plus^20 (5 ap Scri) syr^sch arm Thdrt ad h. l. Oec^txt et^com ... ς Ln Ti εν υμιν cum ACP al plu d f vg cop aeth Chr Euthal^cod Thdrt ^4,1274 Dam Thphyl | ω η δοξα usq αμην: 4* 43. om | των αιωνων cum ℵAC*KMP 17. al plu f vg syr^sch cop aeth Chr Euthal^cod Thdrt ad h. l. Dam al ... Ti om cum C^cD^gr (d deficit) 31. 37. 73. 80. al fere^20 arm Thdrt^4,1274 (Clem, quem ex Millio etiam Wtst et Gb adscribunt, non recte laudari vdtr) :: haec auctoritas minime satis vdtr ad delendum των αιωνων. Quod additamentum passim contra potiorem auctoritatem omittitur, ut Ro 16, 27. Gal 1, 5. Phil 4, 20. 1 Pe 4, 11 et 5, 11 Alibi εις τους αιωνας sine additamento non fluctuat, ut Ro 1, 25. Ibidem 11, 36. non addunt των αιωνων nisi plures Latini ... Gb signum^oo apposuit verbis των αιωνων αμην, sed om αμην soli fu al^lachm (contra am dem:d tol harl al^lachm etc)

22. δε: 37. 116. ουν ... cop aeth non exprim | ανεχεσθε ut ℵACD^cKMP al pler^vi am (*sufferatis*) cop aeth^utr Chr Euthal^cod Thdrt (ἀσμένως δέξασθε τὴν - παράκλησιν) Dam al ... Ln ανεχεσθαι cum D* 17. 46. 74. al fere^10 f vg (hi *ut sufferatis*) arm | και γαρ (ℵ^c): ℵ* om γαρ | επεστειλα: D^gr 44. 49. 67. 122** al^2 scr απεστειλα

23. τ. αδελφ. ημων cum ℵ*ACD*M 17. 31. 37. 39. 47. 66^mg 71. 73. 116. f vg syr^sch cop arm aeth Euthal^argum 671 zacagn Dial^tri ap Thdrt^923 .. ς Ti om ημων cum ℵ^cD^b et^cKP al pler Chr^447. 448 Euthal^cod Thdrt Dam al :: legitur τιμοθεος ο αδελφος (nec fluct lectio) Philem 1. Col 1, 1. 2 Co 1, 1. Ex 1 The 3, 2 fluxisse ημων non credo. | ταχιον: cf ad v. 19. | ερχηται (D* al^2 scr -τε) ita et ℵ^c ... ℵ* ερχησθε ... 46. b^scr c^scr ερχεται

25 Ἡ χάρισ μετὰ πάντων ὑμῶν. Eph 6, 24 etc

25. παντων υμων: D* παντων των αγιων. Scripsimus παντ. υμων sine additam cum ℵ* 17. fu arm^zoh ... ς (sed Gb^0 cum solo 17.) Ln Ti add αμην cum ℵ^c ACDKMP al pler f vg syr^sch cop arm^usc aeth Chr^448 Euthal^cod Thdrt Dam al

Subscriptio: ℵC 17. πρ. εβραιουσ, item A additis εγραφη απο ρωμησ, et P 47. additis εγραφη απο ιταλιασ, et K 109. 113. 114. al plu Euthal^cod additis εγραφη απο (109. al Euthal^cod add τησ) ιταλιασ δια τιμοθεου ... 70. 122. al η προσ εβραιουσ επιστολη εγραφη απο ιταλιασ δια τιμοθεου, 68. al παυλου αποστολου επιστολη προσ εβραιουσ εγραφη απο ιταλ. δια τιμοθεου, 66. pro απο ιταλιασ habet ἀπὸ ἀθηνῶν· ἄλλοι δέ· ἀπ' ἰταλίασ, 238. η πρ. εβραιουσ αυτη επιστολη εγραφη απο ιταλιασ δια τιμοθεου του αποστολου του και εισ αυτουσ πεμφθεντοσ δια του μακαριου παυλου ιν' αυτουσ διορθωσηται, 31. ad εγραφη add εβραϊστι ... am *explicit epistula pauli apostoli ad hebraeos. deo gratias amen*, fu *expl. ad hebraeos feliciter: seq. epist. sancti iacobi*; aeth *Finita est epist. Hebraeorum*; cop *Scripta in Italia, missa per Timotheum*, syr^sch *Finita est ep. ad Hebr., quae scripta est ex Italia Romana et missa per Timotheum* ... nil subscriptum habent DM (cf inscriptionem) b 37. al ... ς (= Gb Sz) πρὸσ ἑβραίουσ ἐγράφη ἀπὸ τῆσ ἰταλίασ διὰ τιμοθέου. Praeterea numerantur in codd. plur versus (στίχοι): ψν' ℵ**P 106. 108. 110. al, ψγ' K al plu Euthal^cod et Euthal ap Zacagn^686; etiam ψς' ψη' ψι', ψνε', ωλ' (93.). Item praeeunte Euthalio passim notantur αναγν. γ', κεφφ. κβ', μαρτυρ. λ'; am fu al capp 39 habent ... Thdrt ad finem argumenti: γέγραφε δὲ αὐτὴν τῇ ἑβραίων φωνῇ· ἑρμηνευθῆναι δὲ αὐτήν φασιν ὑπὸ κλήμεντοσ. Item Dam τὴν πρὸσ ἑβραί. ἐπιστολὴν ἱστορεῖ κλήμησ, οὗ μέμνηται παῦλοσ, ὃσ καὶ ἐπίσκοποσ ῥωμαίων ἐγένετο, ὡσ παύλου αὐτὴν ἑβραίοισ τῇ ἑβραΐδι διαλέκτῳ συντάξαντοσ· ἡρμηνεύθη, ὥσ τινεσ, ὑπὸ λουκᾶ τοῦ εὐαγγελιστοῦ, ὡσ δὲ ἄλλοι, ὑπὸ αὐτοῦ τοῦ κλήμεντοσ. Extrema iam apud Euthalium in argumento sic leguntur (Zacagn^670): πρὸσ γὰρ ἑβραίουσ τῇ σφῶν διαλέκτῳ γραφεῖσα ὕστερον μεθερμηνευθῆναι λέγεται, ὡσ μέν τινεσ, ὑπὸ λουκᾶ, ὡσ δὲ οἱ πολλοί, ὑπὸ κλήμεντοσ.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Ᾱ.

I.

Tit 1, 1 etc 1 *Παῦλοσ ἀπόστολοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ κατ' ἐπιταγὴν θεοῦ σω-*
2, 3 *τῆροσ ἡμῶν καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τῆσ ἐλπίδοσ ἡμῶν* 2 *Τιμοθέῳ*
γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει. χάρισ, ἔλεοσ, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ
καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

---

* *προσ τιμοθεον α'* cum ℵAK 17. 80. 113. 116. 121. al. Item DFG *αρχεται προσ τιμοθεον* (D* *τειμ.*) *α'*, d f g *incipit ad timotheum I.* Similiter am *incipit epistula ad timotheum I.*, item fu (post epist. *ad laodicenses*) *inc. ad timotheum I.*, go *ad Thimotheum prior* (*prima*) *incipit* ... al plu *προσ τιμοθεον πρωτη, πρ. τιμ. επιστ. πρωτη* (*πρω. επιστ.*), *επιστ. πρ. τιμ. πρωτη, η πρ. τιμ. α' επιστολη, παυλου αποστολου πρ. τιμ. επιστ. καθολικη πρωτη* (ut 122.), L *πρ. τιμοθ. πρωτησ επιστολησ παυλου* (sic), P 114. *παυλου επιστολη πρ. τιμ. α'*, syr^{utr} *ep. Pauli ad Tim. I.*, cop *ad Tim. I.* Etc ... ς^{e} *παυλου του αποστολου η προσ τιμοθεον επιστολη πρωτη*, Gb Sz *παυλου πρ. τιμ. επ. πρωτη*, ς *η πρ. τιμ. επιστ. πρωτη.*

I. 1. *χριστ. ιυ* pri loc cum ℵDFGP 80. 116. d f g fu demid hal omn^{lachm} cop syr^{p} ar^{e} Dam Ambrst (Cyr$^{thes\ 294}$ om *χριστ.*, Prim om *ιησου*) ... ς *ιησ. χριστ.* cum AKL al pler vg^{cle} am tol syr^{sch} arm aeth Bas$^{eth\ 288}$ Chr^{635} Euthal^{cod} Cyr$^{fid\ 75}$ Thdrt al | *επιταγην*: ℵ *επαγγελιαν* | *θεου*: 38. 48. 72. add *πατροσ και*, aeth^{ro} add tantum *και* ... 37. 73. 80. 116. 213. 8^{pe} arm post *σωτηρ. ημ.* pon ... 43. 118. plane om | *σωτηροσ ημων*: D* 37. 43. 73. 80. 116. 118. 213. 8^{pe} praem *του* ... P *πατροσ ημων* | *και* (post *σωτ. ημ.*): 31. 38. 43. 48. 72. 118. aeth^{ro} om, item fu al^{lachm} | *χριστου ιησου* sec loc cum AD*FGP 17. 71. 72. 179. 8^{pe} n^{scr} d f g vg^{cle} am fu demid tol harl go sah^{gb} syr^{utr} ar^{e} Chr com^{636} Cyr$^{thes\ 294}$ Ambrst Prim ... ς *ιησου χριστου* cum ℵD^{c}KL al pler vg$^{cdd\ aliq}$ (ap Ln) cop arm aeth^{utr} Or^{2,739} Chr$^{635\ txt}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... al^{5} Thphyl tantum *ιησου*. Praeterea non praeposuimus *κυριου* cum AD*FGP 17. 31. 38. 43. 48. 71. 72. 179. 8^{pe} d f g vg go syr^{utr} sah^{gb} cop arm aeth^{utr} Or^{2,739} (*περὶ οὗ φησὶ παῦλοσ· καὶ ἰησοῦ χριστοῦ τῆσ ἐλπίδοσ ἡμῶν*) Cyr$^{thes\ 294}$ Ambrst ... ς (= Gb Sz) praem *κυριου* cum ℵD^{c}KL al pler Chr$^{635.\ 636}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al

2. *πατροσ* sine *ημων* cum ℵ*AD*FG 17. 23. 31. 73. 120. 213. d f g vg (et. am fu demid tol harl) go cop arm Or$^{int\ 4,468}$ Prim ... ς (Gb**) add *ημων* cum ℵ^{c}D^{c}KLP al pler vg$^{cdd\ lachm}$ syr^{utr} sah^{gb} aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambrst | *χριστου ιησου τ. κυρ. ημων* et Or int^{4,468} etc ... 21. 37. *κυριου ιησου χριστου του* (21. *και*) *σωτηροσ*

3 *Καθὼσ παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ, πορευόμενοσ* Act 10, 1
εἰσ Μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃσ τισὶν μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν 4 *μηδὲ* Tit 1, 14 3, 9
προσέχειν μύθοισ καὶ γενεαλογίαισ ἀπεράντοισ, αἵτινεσ ἐκζητήσεισ
παρέχουσιν μᾶλλον ἢ οἰκονομίαν θεοῦ τὴν ἐν πίστει· 5 *τὸ δὲ τέλοσ*
τῆσ παραγγελίασ ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶσ καρδίασ καὶ συνειδή-
σεωσ ἀγαθῆσ καὶ πίστεωσ ἀνυποκρίτου, 6 *ὧν τινὲσ ἀστοχήσαντεσ*
ἐξετράπησαν εἰσ ματαιολογίαν, 7 *θέλοντεσ εἶναι νομοδιδάσκαλοι,*
μὴ νοοῦντεσ μήτε ἃ λέγουσιν μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται.
8 *οἴδαμεν δὲ ὅτι καλὸσ ὁ νόμοσ, ἐάν τισ αὐτῷ νομίμωσ χρῆται,* Ro 7, 12. 14
9 *εἰδὼσ τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμοσ οὐ κεῖται, ἀνόμοισ δὲ καὶ ἀνυπο-*
τάκτοισ, ἀσεβέσι καὶ ἁμαρτωλοῖσ, ἀνοσίοισ καὶ βεβήλοισ, πατρο-

---

ημων ... 73. 109. 114. *κυριου ιησου χριστου του κυριου ημων.* Sic ... arm aeth *τ. κυρ. ημ. χριστ. ιησ.* (aeth *ιησ. χρι.*), Thdrt *κυριου ιησου χριστου*

3. *καθωσ*: syr[sch] ar[e] om | *προσμειναι*: D* *περιμιναι* | FG *εφεσσω* | *πορευομενοσ*: Hil[1069 cod colb] *cum ires* (sed[ed] *cum irem*) | *παραγγειλησ* (LP *-λεισ*): F* b[scr*] *-γγελησ* (F* *-λλησ*)

4. *εκζητησεισ* cum ℵA 17. 23. 93. 116. ... ς Ln Ti *ζητησεισ* cum DFGK LP al pler Ir[gr 1] (ex Epiph) Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al | *παρεχουσ. μαλλον* et. d f g vg etc ... 47. Ir[gr] et[int] *μαλλ. παρεχ.*, item arm | *οικονομιαν* (et. ς Gb Sz) cum ℵAFGKLP al fere omn cop (ipsum *οικονομιαν* retinet) syr[p txt] arm (aeth *legem*) Chr[txt] et[com] Euthal[cod] Thdrt Dam[com] (*οἰκονομίαν δὲ θεοῦ τὸ τῆσ ἐνανθρωπήσεωσ λέγει μυστήριον*) al ... ς[e] *οικοδομιαν* cum D[c] 192. (invito com et. Dam[txt]). Item *οικοδομην* (Gb″) D* Ir[gr 1] ex Epiph, item *aedificationem* d f g m[62] vg Ir int[1] Ambrst al go syr[sch] et[p mg] | *την εν πιστει* et. Ir[gr 1] ... FG om. Cf ad h. v. et. Ptol[epist ad flor] ap Epiph[228] *καὶ τὸν νοῦν τῶν πειθομένων αὐτοῖσ ἀνθρώπων εἰσ μωρὰσ ζητήσεισ περιέβαλον καὶ γενεαλογίασ ἀπεράντουσ.*

5. Ln *τὴν ἐν πίστει,* [5](*τὸ δὲ τέλοσ* usque *τῶν αἰώνων, ἀμήν*) [18]*ταύτην τὴν παραγγ.* Similiter Gb Sz *τὴν ἐν πίστει·* [5](*Τὸ δὲ τέλοσ – τῶν αἰώνων· ἀμήν·*) *Ταύτην τὴν παραγγ.* | *κ. συνειδησ. αγαθησ*: F[gr]G[gr] om *αγαθησ*

7. *μη νοουντεσ* usq *διαβεβ.*: ita et. Epiph[298. 424. 485], sed[419] *ου γαρ α λεγουσιν οιδασιν ουδε περι τιν. διαβεβ.* | *περι τινων* et. Clem[424] Or[4,394] Epiph[quater] ... P syr[sch] *περι τινοσ*

8. *αυτω*: P *αυτον* | *χρηται* cum ℵDFGKL al pler Ath[606] Chr[644] Euthal[cod] Thdrt Dam al ... Ln *χρησηται* cum AP 73. Clem[424]

9. *ανομοισ δε* (17. *τε*): f vg Or[int 4,527. 626] Ambrst *sed iniustis*, d Lcif[187. 198] Aug[gal 49] (ad[5,22]) al *iniustis autem*, g *sed iniustis autem* ... F[gr]G[gr] *αλλ* (G[gr**] om) *ανομοισ τε.* Ad hanc rem non valet Eus[mai 4,242] *δικαιω δε νομοσ ου κειται, αλλ ανομοισ και* etc, nec magis Or[2,478] *χρῆσαι τῷ· δικαιω δε νομοσ ου κειται, αλλα αδικοισ και ανυποτ.* | *ασεβεσι*

λῴαισ καὶ μητρολῴαισ, ἀνδροφόνοισ, 10 πόρνοισ, ἀρσενοκοίταισ,
ἀνδραποδισταῖσ, ψεύσταισ, ἐπιόρκοισ, καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαινούσῃ
διδασκαλίᾳ ἀντίκειται, 11 κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆσ δόξησ τοῦ μα-
Phil 4, 18 καρίου θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ. 12 χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί
με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἡγήσατο θέμενοσ
1 Co 15, 9 Ga 1, 13 etc εἰσ διακονίαν, 13 τὸ πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ
ὑβριστήν· ἀλλὰ ἠλεήθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ, 14 ὑπερ-
επλεόνασεν δὲ ἡ χάρισ τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεωσ καὶ ἀγάπησ
4, 9 τῆσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 15 πιστὸσ ὁ λόγοσ καὶ πάσησ ἀποδοχῆσ
Mt 18, 11 ἄξιοσ, ὅτι Χριστὸσ Ἰησοῦσ ἦλθεν εἰσ τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺσ
σῶσαι, ὧν πρῶτόσ εἰμι ἐγώ· 16 ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθην, ἵνα ἐν

(-βεσι ut ℵALP etc; Ti -βεσιν ut DFG etc) et. Eus[mai] Bas[eth 288] Or[int 2,200. 3,384. 4,527. 656] Aug[gal 49] etc: D* 3. 47. cat[txt] d go syr[utr] Lcif[bis] praem και | ανοσιοισ et. f vg Or[int 4,527] Lcif[187] etc ... F[gr]G g go syr[sch] Lcif[198] Aug[gal 49] praem και (item d, sed per errorem habet *est*) | πατρο- et μητρο- cum ℵADFGL 17. 37. 137. al plu Bas[eth 288] Euthal[cod] etc ... P πατρω- et μητρω-, K πατρα- et μητρο- ... ς πατρα- et μητρα- c. minusc permu (a b c e ap Scri) Epiph[693] et[907] al. Item -λωαισ bis c. ℵAD* FGLP 17. al plu Bas[eth 288] Euthal[cod] etc ... D[c] 37. 47* al -λοαισ, K 44. 47* 80. 137. al plus[20] Epiph[693. 907] Bas[cod] Chr Thdrt Dam -λοιαισ

10. FG ανδραποδιταισ | επιορκοισ: D*P εφιορκ. | αντικειται: A praetermisit

11. κατα το: D* d f g vg arm Bas[eth 288] Lcif[197. 198] al τη κατ. το | εγω: 17. add παυλοσ

12. χαριν εχω cum ℵAFGP 17. 31. 67** 71. 73. 80. 93. 137. 238. 8[pe] cat txt f g vg cop arm aeth[utr] Chr[650. 651] Thdrt Thphyl Prim al ... ς (Gb* Ti praem και cum DKL al longe plu d go syr[utr] Euthal[cod] Dam al Lcif[198] Ambrst | ενδυναμωσαντι cum ℵ[c]ADFGKLP etc ... ℵ* 2. 10. 17. 38. 72. Thphyl ενδυναμουντι | με et. ℵ[c] ... ℵ* om | χριστω ιησου (paucissimi testes transp): D* 3. d g harl* demid (non f vg[cle] am fu etc) arm aeth Thphyl (non item[mg]) Lcif[198] al praem εν

13. το προτερ. (Gb') cum ℵAD*FGP 17. 21. 47. 67** 71. 80. 93. Chr[mosc 1] Cyr[thes 295] ... ς τον προτερ. cum D[c]KL al pler Dial[821] (et[ed wetst 42]) Chr[650. 651] Euthal[cod] Thdrt Dam al | οντα: Ln add με cum A 73. Dial[821], item g *me primum consistentem* αλλα cum ℵADFGLP al plu (omn 13 ap Scri) Euthal[cod] Dam ... ς αλλ cum K[sil] al mu[vid] Chr Thdrt. Praeterea 49. 110. 123. al aliq Oec add και, item D[gr*] add δια τουτο | αγνοων: G αγνων, F αγνον | εν απιστ.: D[gr*] τη απιστ.

14. αγαπησ τησ: 47. k[scr] Chr[mosc 1] om τησ (et. 17. teste Wtst)

15. χριστοσ ιησουσ: 115. c[scr] k[scr] al pauc syr[sch] aeth Or[1,378] Serap[gall 5,56] Bas[2,606] ιησ. χριστ. Praeterea Or[hoesch et spenc] add ο θεοσ. sed non[delar] ex cdd pl. | εισ τον κοσμον et. Or Bas etc ... ℵ om τον

16. ηλεηθην: FG ελαιηθην (F* -θεν) | πρωτω: L 31. 37. 39. 71. 93. a[scr]

ἐμοὶ πρώτῳ ἐνδείξηται Ἰησοῦσ Χριστὸσ τὴν ἅπασαν μακροθυμίαν,
πρὸσ ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ᾽ αὐτῷ εἰσ ζωὴν
αἰώνιον. 17 *τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων, ἀφθάρτῳ ἀοράτῳ μόνῳ* Ro 16, 27 Iud 25 etc
θεῷ, τιμὴ καὶ δόξα εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων· ἀμήν.

18 *Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον Τιμό-*
θεε, κατὰ τὰσ προαγούσασ ἐπὶ σὲ προφητείασ, ἵνα στρατεύσῃ ἐν
αὐταῖσ τὴν καλὴν στρατείαν, 19 *ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνεί-*
δησιν, ἥν τινεσ ἀπωσάμενοι περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν· 20 *ὧν*
ἐστὶν Ὑμέναιοσ καὶ Ἀλέξανδροσ, οὓσ παρέδωκα τῷ σατανᾷ, ἵνα 2 Ti 2, 17 1 Co 5, 5
παιδευθῶσιν μὴ βλασφημεῖν.

c[scr] o[scr] al fere[10] fu al[lachm] sah cop arm Thdrt ad h. l. *πρωτον* ... D* d aeth[utr] Ambrst[ed rom] om (Aug modo habet modo non habet) | *ιησουσ χριστοσ* cum ℵKLP 37. al pler syr[utr] cop arm aeth Chr Euthal[cod] Thdrt ad h. l. Dam al ... Ln Ti *χριστ. ιησουσ* (:: ut sexies praecessit) cum AD 17. 47. 73. 80. 93. 118. 8[pe] 13[lect] 14[lect] d f vg go sah Cyr[fid 124] Thdrt[1,1825] Ambrst al ... F[gr]G l[scr] g Serap[gall 5,56] *ιησουσ* tantum, cat[txt] Cyr[thes 295] *χριστοσ* tantum | *απασαν* cum ℵAFG 17. 31. 37. 39. 73. 116. 118. d[scr] Serap[gall 5,56] Chr[653] (et.[mosc 2]) Cyr[thes 295] et[fid 124] ... ς *πασαν* cum DKLP al pler Chr[653 a] et[653 b] Euthal[cod] Thdrt Dam al | *μακροθυμιαν*: D d sah cop syr[sch] Thdrt[1,1352] Aug[serm 176. 839] (non item[serm 278] et[ps 45] et[ps 70] et[alib]) add *αυτου* (47. *αυτου μακροθυμ.*) | *μελλοντων*: ℵ* add *αγαθων*, sed deletum ipsa prima ut[vi] manu

17. *αφθαρτω* et. Syn[antioch] ap Rou[3,297] Eus[marc 141] Cyr[thes 295] etc; item *incorruptibili* g Aug[ep 147] et[148] ... D* *αθανατω*, item *immortali* d f vg go syr[p mg] aeth Tert[prax 15] Novatian[gall 3,289] al. Item F[gr]G g add *αθανατω* post *αορατω*. Similiter Aug[act felic 2,7] et[alib] (cf Sab) *immortali invisibili incorruptibili* | *μονω* sine *σοφω* cum ℵ*AD*FG 17. 37. 179. d f g vg sah cop syr[p] ar[e] arm aeth Eus[mcell 141] Cyr[thes 295] Thdrt[4,18 bis] et[4,378. 400] (et. Chr[653 b] et[654] in com ignorat *σοφω*) Tert[prax 15] Novat[gall 3,289] Ambrst Aug[act felic 2,7] al ... ς (= Gb Sz) add *σοφω* cum ℵ[c]D[b et c]KLP al pler go syr[p] Syn[antioch] Naz[1,549] (orat[30]) Did[tri 370] et[140. 152] et[alib] Dial[trin] ap Ps-Ath[425. 433] Chr[txt 653 b] et[654] Euthal[cod] Thdrt[3,1811] et[4,379] et ad h. l. Dam al :: cf Rom 16, 27 et Iud 25. | *και δοξα*: P 43. 72. 115. 238. al plus[25] (8 ap Scri) om *και*

18. *παραγγελιαν* (d f g vg *praeceptum*, Tert[praescr 25] *denuntiationem*) et. Clem[444] etc ... FG *απαγγελιαν* | *στρατευση* cum ℵ*D* Clem[445] ... ς Ln Ti *στρατευη* cum ℵ[c]AD[c]FGKLP al omn[vid] Chr Euthal[cod] Thdrt al | *εν αυταισ* (47. *αυτοισ*): L post *τ. καλ. στρατ.* pon | *στρατειαν* cum ℵAD[c]K[sil]L etc ... D*FGP Euthal[cod] *στρατιαν* (Euthal[cod] *-τιᾶν*) :: cf ad 2 Co 10, 4.

19. *πιστιν* pri loc: P praem *την* | *εναυαγησαν*: A *εναυγαγησαν*

20. *ὑμέναιοσ* (hunc accentum confirmant D[c]L): D* *υμαινεοσ*, AFGP al *υμενεοσ*, k[scr] *υμαιναιοσ*. Ex Latt d vg *hymenaeus*, f g *hymeneus*, am

II.

1 *Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεισ, προσ-*
ευχάσ, ἐντεύξεισ, εὐχαριστίασ, ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων, 2 *ὑπὲρ*
βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἤρεμον καὶ ἡσύ-
χιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι. 3 *τοῦτο*

---

hymenius, fu al[lachm] *hymineus*, al[lachm] *hyminneus* et *hymyneus*. Ceterum cf Or[3,257] *ὅπου μὲν λέγων περὶ φυγέλλου καὶ ἑρμογένουσ, οὓσ παρέδωκα, φησί, τῷ σατανᾷ, ἵνα* etc, item[2,117] *ἀλλὰ καὶ ὑμέναιοσ καὶ ἑρμογένησ, οὓσ παρέδωκε τῷ σατανᾷ, ἵνα παιδευθῶσι μὴ βλασφ.* Quibus locis cum 1, 20 confudit II, 1, 15 et 4, 10.

II. 1. *παρακαλω* et. f vg go syr[utr] cop arm aeth Or[1,220. 797] et[2,696] et[p4] ap Gall[14,60] al Lcif[234] Amb[inst virg 251] et[sacram 6,394] Ambrst[ed rom] Aug ep[149] ad[paulin] et[alib] al ... D*F[gr]G d g sah Hil[585] Ambrst[ven] *παρακαλει, obsecra* | *παντων* pri: FG f g Or[1,797] (non item[1,220] et[2,696]) om. Praeterea cf ad h. l. Aug[ep 149] ad[paulin]: *Obsecro itaque primum omnium fieri obsecrationes, orationes, interpellationes. Illa secundum Graecum eloquium discernenda sunt; nam nostri interpretes vix reperiuntur qui ea intelligenter et scienter transferre curaverint. Ecce enim sicut ea ipse posuisti:* obsecro fieri obsecrationes. *Non eodem verbo utrumque dixit apostolus, qui utique Graece illam scripsit epistulam; sed pro eo quod in Latino est* obsecro, *ille Graece dixit παρακαλω. Pro eo vero quod Latinus vester habet* obsecrationes, *ille posuit δεησεισ. Proinde alii codices, in quibus et nostri sunt, non habent* obsecrationes, *sed* deprecationes. *Tria porro quae sequuntur,* orationes, interpellationes, gratiarum actiones, *plerique Latini codices sic habent* — Orationes *vero quas Graecus habet προσευχασ, distinguere a* precibus *vel* precationibus *omnino difficile est. Quod vero quidam codices non habent* orationes *sed* adorationes, *quia non dictum est in Graeco ευχασ sed προσευχασ, non arbitror scienter interpretatum; προσευχασ enim* orationes *dici a Graecis notissimum est.* — *Pro* interpellationibus *autem, quod nostri habent, secundum codices credo vestros* postulationes *posuisti. Haec interim duo, id est quod alii* postulationes, *alii* interpellationes *interpretati sunt, unum verbum transferre voluerunt, quod Graecus habet εντευξεισ.* — *In Graeco quo verbo hic positae sunt* interpellationes, *quas ipse posuisti* postulationes, *ipsum et illic verbum est ubi scriptum est:* interpellat pro nobis — *Sed eligo in his verbis hoc intelligere, quod omnis vel paene omnis frequentat ecclesia, ut* precationes *accipiamus dictas, quas facimus in celebratione* sacramentorum — Interpellationes *autem, sive ut vestri codices habent* postulationes, *fiunt cum populus benedicitur.*

2. *εν υπεροχη*: F[gr]G[gr] k[scr] om *εν* (g *sublimatis t qui in sublimitate sunt*) | *ηρεμον*: FG *ηρεμιον* (G*[vi] *ηρειον*) | *διαγωμεν*: F*(*διαγομην*)LP al pauc *διαγομεν* | *παση*: D* d Lcif[234] om | *ευσεβεια* ... P *ευλαβεια*

καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, 4 ὃς πάν- 2 Pe 3, 9 2 Ti 3, 7
τας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν.
5 εἷς γὰρ θεός, εἷς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Ga 3, 20
Χριστὸς Ἰησοῦς, 6 ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ Tit 2, 14
μαρτύριον καιροῖς ἰδίοις, 7 εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κῆρυξ καὶ ἀπόστο- 2 Ti 1, 11 Ro 9, 1
λος, ἀλήθειαν λέγω, οὐ ψεύδομαι, διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν πίστει καὶ
ἀληθείᾳ.

8 Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ
ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλογισμοῦ· 9 ὡσαύ- 1 Pe 3, 3 ss

---

3. *τουτο* sine *γαρ* cum ℵ*A 17. 67** sah cop Cyr[thes 296. 370] ... ς Ti add *γαρ* cum ℵ[c]DFGKLP al pler d f g m[93] vg go syr[utr] arm aeth Chr[657] Euthal[cod] Thdrt Dam al Lcif[234] al

5. Ln *ἀνθρώπων ἄνθρωπος*, (igitur coniungit arcte) | *χριστ. ιησους* et. Hipp[fragm] ap Fabric[2,45] Or[int 4,514] Eus[mcell 28] Epiph[157. 467] al Tert carn chri 15 Hil[830. 1198] Ambrst al ... K 70. 72. 109. 115. b[scr] f[scr] al aliq syr[sch] arm aeth Hipp[fragm] ap Lag[140] Mcell[eus 28] Eus[mcell 8. 138] Ath[757] Epiph[2,49] Chr Thdrt[cod] al *ιησ. χριστ.*

6. *υπερ παντων*: L om *υπερ* | *το μαρτυριον*: A om, atque sic Ln[ed mai] ... ℵ* *και* (ℵ[c] *το* substituit) *μαρτυριον* ... D*F[gr]G 66** 80. 115. d g harl* (hal) Ambrst praem *ου*, *cuius* (hal *cui*) ... syr[sch] *martyrium quod evenit* (cf *εδοθη* Latinorum) | *ιδιοις*: D*F[gr]G d g harl* (hal) Ambrst add *εδοθη*, *datum est* (hal *confirmatum est*). Cf Lc[brug]: „*Testimonium temporibus suis.* His verbis nec praeponendum est *cuius*, nec postponendum *confirmatum est:* haec enim consulto a patribus omissa sunt."

7. *εις ο ετεθην*: FG *εν ω ετεθην*, item d f g vg Ambrst al *in quo positus sum* ... A *ο επιστευθην* | *και αποστολος*: 108* om | *λεγω* sine additamento cum ℵ[c]AD*FGP 31. 47. 67** 70. 73. 137. al plus[30] d f g vg sah cop syr[utr] aeth Ps-Ath[62] Chr Dam al Ambrst al ... ς (= Gb Sz) add *εν χριστω* (: : cf Ro 9, 1) cum ℵ*D[c]KL 17. 37. 192. al plu go arm Euthal[cod] Thdrt | *εν πιστει* et. Eus[mai 4,97] etc Tert[pud 14] Ambrst al ... ℵ *εν γνωσει*, A *εν πνευματι*

8. *προσευχ. τους ανδρ.* cum ℵAKLP al pler syr[utr] arm Or[1,198. 211. 266. 268] et[3,155] Bas[eth 277] Marc[mon 8,52] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al Ambrst ... DFG 115. (*βουλ. ουν παντι τοπ. τους ανδρ. πρ.*) d f g m[36] vg go sah cop aeth Or[3,311] Eus[ps 303. 455] et[mai 4,88] Hier[iovin 1] Amb[ps 36] (*viros in omni loco orare*) al *τους ανδρ. προσευχ.* | *οσιους* et. Or[1,266] et[2,637] et[3,155. 311] et[4,374] Eus[ps 303. 455] et[mai 4,88] etc ... 1. 17. 35. 115. 120. g[scr**] k[scr] Or[1,198. 211] Marc[mon 8,32] Chr[niceph 1,194] Dam[parall 465] *οσιας* | *διαλογισμου* cum ℵ*ADKLP al plu d f m[36. 80] vg go sah arm aeth Or[1,198. 266] et[2,637] et[4,374 cod] et[int 2,257. 3,836. 4,571. 666] Chr[661. 662] Euthal[cod] Thdrt[txt] ad h. l. Dam[parall 465] et[txt] ad h. l. al ... Gb' Ti *διαλογισμων* cum ℵ[c]F[gr]G 17. 47. 67** 73. 80. 8[pe] a[scr] c[scr] al plus[15] g cop syr[utr] Or[1,211] et[3,155. 311] et[4,374 ed] Eus[ps 303] (et[mai 4,88] *διαγογγυσμων*) Bas[eth 277]

τωσ καὶ γυναῖκασ ἐν καταστολῇ κοσμίῳ, μετὰ αἰδοῦσ καὶ σωφρο-
σύνησ κοσμεῖν ἑαυτάσ, μὴ ἐν πλέγμασιν καὶ χρυσῷ ἢ μαργαρίταισ
ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ, 10 ἀλλ' ὃ πρέπει γυναιξὶν ἐπαγγελλομέναισ
θεοσέβειαν, δι' ἔργων ἀγαθῶν. 11 Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω
ἐν πάσῃ ὑποταγῇ· 12 διδάσκειν δὲ γυναικὶ οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ
1 Co 11, 9 Gn 2, 7. 22 αὐθεντεῖν ἀνδρόσ, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ. 13 Ἀδὰμ γὰρ πρῶτοσ
Gn 3, 6 ἐπλάσθη, εἶτα Εὕα. 14 καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη, ἡ δὲ γυνὴ ἐξα-

---

(Macar[7,55] *διαλογισμων πονηρων*) Thdrt[com] ad h. l. et[2,1676] Dam[com] ad h. l. Hier[iovin 1]

9. *ωσαυτωσ* sine *και* cum ℵ*AP 17. 71. (Clem[247] et Or[1,211] *γυναικ. ωσαυτ.*) Bas[eth 309] ... ϛ Ti add *και* cum ℵ^cDFGKL al longe plu d f g m[80] vg go sah cop syr[utr] arm aeth Or[1,198] Chr Thdrt Dam al Ambrst al | *γυναικασ* sine articulo cum ℵAD*FGP 17. 67** 71. 73. 8[pe] Clem[247] Or[1,211. 198] Bas[eth 309] Dam[parall 466] ... ϛ praem *τασ* cum D[b et c]KL al pler Chr Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. | *κοσμιω* c. ℵ*AD[b?et c]KLP al pler d (*in habitu ornatu* sic) f g m[80] (*in hab. ordinato*) vg rell Clem[292] (Or[198] ed oxon) Bas[eth 309] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al (et. *κοσμια* et *τιμια* legitur) ... ℵ^cD[gr*]FG 17. Or[1,211] et[198 delar] *κοσμιωσ* ... K *κοσμιων* | *αιδουσ κ. σωφροσυνησ* et. Clem[292] Or[1,198. 211] etc. Vertunt *pudore et sobrietate* d, item g *pudore l verecundia et sobr.*, *verecundia et sobrietate* f vg Amb[off 1] al, m[80] Hier[iovin 1] *cum verecundia et castitate*. Adnotat ibidem: „Non enim, ut male habetur in Latinis codicibus, *sobrietas* est legenda sed *castitas*, id est *σωφροσυνη*, unde post pauca: *Si permanserint*, inquit, *filii in caritate et sanctificatione cum castitate* ... D[gr] *σωφροσυν. και αιδουσ*, quemadmodum Cyp[175. 317] Ambrst *cum verecundia et pudicitia* verterunt. | *κοσμειν*: reddunt d f g m vg go (item al) Cyp Ambrst al *ornantes* (Cyp *componentes*) *se* | *πλεγμασιν* et. Clem[247] Or[1,198. 211] etc ... A *καταπλεγμασιν* | *και χρυ.* cum ℵAD*F[gr]G d (g *aut l et*) syr[sch] cop Or[1,211] ... ϛ *η χρυ.* cum D^cKL al pler f m[80] vg go sah syr[p] Clem[247] Or[1,198] Bas[eth 268. 309] Chr Euthal[cod] Thdrt al Cyp[175. 317] Ambrst al ... P 17. 73. 80. aeth nec *και* nec *η* habent | *χρυσω* cum ℵD KL al pler Clem Or[bis] Bas[eth bis] Chr[661. 661b] Euthal[cod] Thdrt al ... Ln *χρυσιω* cum AFGP 17. 31. 47. 71. 72. 73. 80. 115. 8[pe] al pauc Chr mosc 1

12. *διδασκειν δε γυναικι* (Gb'') cum ℵADFGP 17. 31. 37. 39. 71. 73. 80. 116. 120. 137. 8[pe] d f g m[80] vg go arm Or[cat cor 279] Bas[eth 309] Dam parall[406] Cyp[318] Ambrst al ... ϛ Ti *γυναικι δε διδασκ.* cum KL al longe plu syr[utr] sah aeth (cop *non iubeo autem mulierem docere*) Thdor[mop in cat 20] Chr ad h. l. et[6,593] et[alib] Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. Amb luc[24,1540] (sed non[ep 69]) al. Cf et. Epiph[419] *γυναικι ουκ επιτρεπω λαλειν ουτε αυθεντειν ανδροσ.* | *ανδροσ*: F[gr]G[gr] *ανδρασ* | *αλλ* cum ℵD FGK[vil]LP al fere omn[vid] Bas[eth 309] etc ... Ln *αλλα* cum A 17.

13. *πρωτοσ επλασθη* et. Cyp[318] ... F[gr]G g *επλα. πρωτοσ*, item syr[sch] cop

πατηθεῖσα ἐν παραβάσει γέγονεν, 15 σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας, ἐὰν μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἁγιασμῷ μετὰ σωφροσύνης.

III.

1 Πιστὸς ὁ λόγος· εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπι- 1, 15
θυμεῖ. 2 δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίλημπτον εἶναι, μιᾶς γυναι- Tit 1, 6 ss
κὸς ἄνδρα, νηφάλιον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν,

14. εξαπατηθεισα (Gb'') cum ℵ*AD*FGP 17. 28. 32. 67* 71. 73. 80. 120. 137. c[scr] 8[pe] Bas[eth 309] (Chr[6,19 § 46 ed savil] ap Wtst = Chr[montf 1,878]) ... ς απατηθεισα cum ℵ[c]D[b?et c]KL al pler Chr ad h. l. et[1,878] et[4,765. 771. 849] et[5,51] et[6,585. 593] et[9,827] (nuspiam igitur aliter ap Montf.) Euthal[cod] Thdrt Dam al

15. δε (a[scr*] om) et. am fu demid harl tol: D[gr*] vg[cdd lachm] γαρ | μεινωσιν: Thdrt μενωσιν (non item D* ut per errorem notat Treg; in cod. est D* μινωσιν, D[c] μεινωσιν)

III. 1. πιστος: *fidelis* et. f vg guelf[palimps]; g *humanus t fidelis* ... D* ανθρωπινος, item *humanus* d m[59] g (vide ante) Ambrst Sedul. Similiter supra 1, 15 Aug[serm 174] *Humanus sermo*, item[pecc mer 1] (contra ep[175] *Fidelis sermo*), item Iulian[pelag] apud Aug[1 op imp 10,907]. Contra disputat Hier[1,183] (ep[34] ad Marcell) „Illis placeat *Humanus sermo et omni acceptione dignus;* nos cum Graecis, id est cum apostolo qui Graece locutus est, erremus: *Fidelis sermo et omni acceptione dignus.* Ceterum verba πιστος ο λογος Chr Dam Thphyl Oec ad ea trahunt quae praecedunt, non quae sequuntur. De quo sic Chr[663b]: πιστὸς ὁ λόγος. πρὸς τοῦτο εἴρηται, οὐ πρὸς τό· εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται. ἐπειδὴ γὰρ τοῦτο ἀμφιβαλλόμενον ἦν, διὰ τοῦτο λέγει· πιστ. ὁ λόγος, ὅτι δυνήσονται πατέρες ἀπολαύειν τῆς τῶν παίδων ἀρετῆς, καὶ μητέρες ὅταν αὐτοὺς ἐκθρέψωσι καλῶς. Sequitur Chrysostomum cat[22]. Similiter Dam: σώζονται γὰρ ὅτι ἀθλητὰς ἔθρεψαν τῷ θεῷ. καὶ ὅτι τοῦτο σώζει, ἐπήγαγε· πιστὸς ὁ λόγος, μονονουχὶ λέγων· μηδεὶς ἀπιστείτω, φησί, διὰ τῆς τεκνογονίας σώζονται etc. | ο λογος: 17. add (:: ex 1, 15) και πασης αποδοχης αξιος

2. ουν et. d vg sah cop syr[p] Or[3,645] etc, m[59] Ambrst Sedul *enim* ... FG f g syr[sch] δε ... arm aeth non expri | ανεπιλημπτον cum ℵADFG 37. ... ς ανεπιληπτον cum KL (P -λειπτον) al longe pler | νηφαλιον (et. ς[e] Gb Sz) cum ℵ*AD* 17. 31. 37. (-λειον) 49. 72. 91. 93. 106. 115. 116. 137. 177. 178. 179. 219. c[scr] k[scr] al[20] fere Or[3,645] (item[1,479] et [3,501] et Constit[2,2,1]) Bas[eth 292] Chr[664a] Isid[3,216] Thdrt ... ς (= ς[e] Gb Sz) νηφαλεον cum D[c]K 47. al sat mu (4 ap Scri) Antioch[1226] Dam ... ℵ[c]FGLP 71. 109. d[scr] o[scr] al plus[5] Euthal[cod] νηφαλαιον

3 *μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, ἀλλὰ ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον.*
4 *τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶσ προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ*
5, 8 *μετὰ πάσησ σεμνότητοσ, — 5 εἰ δέ τισ τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι*
οὐκ οἶδεν, πῶσ ἐκκλησίασ θεοῦ ἐπιμελήσεται; — 6 μὴ νεόφυτον, ἵνα
μὴ τυφωθεὶσ εἰσ κρίμα ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου. 7 δεῖ δὲ καὶ μαρτυ-
2 Ti 2, 26 *ρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰσ ὀνειδισμὸν ἐμπέσῃ*
καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου. 8 Διακόνουσ ὡσαύτωσ σεμνούσ, μὴ διλό-
γουσ, μὴ οἴνῳ πολλῷ προσέχοντασ, μὴ αἰσχροκερδεῖσ, 9 ἔχοντασ
τὸ μυστήριον τῆσ πίστεωσ ἐν καθαρᾷ συνειδήσει. 10 καὶ οὗτοι δὲ
δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἶτα διακονείτωσαν ἀνέγκλητοι ὄντεσ.

3. *μη πληκτην* sine additam cum ℵADFGKLP 17. 23* 31. 46. 57. 67** 71. 73. 80. 109. 116. 137. 177. 178. 179. 219. n[scr] al[20] fere d f g m[59] vg go sah cop syr[sch] et[p txt] arm aeth Or[int 3,878] Constit[2,2,1] Bas[eth 292] ex ms[s 3] Chr[664b] edd vet et[com] Isid[3,216] Euthal[cod] Thdrt[ed] al Tert[monog 12] Ambrst al ... ς (= Gb Sz) add *μη αισχροκερδη* cum 37. al permu (fere omn apud Scri) Chr[montf] Thdrt[cod] Antioch[1236] Dam (sed fluct lectio ut et. in patrib aliis). Syr[p mg] potius pro *πληκτην* vdtr *πλεονεκτην* substituere, quam additamentum *μη αισχροκ.* confirmare, ut certe White in notis probare studuit. | *αλλα* cum ℵAP 17. ... ς Ti *αλλ* cum DFGKL al pler | FG *επιεικην*

4. *προϊσταμενον* et. Clem[561] Isid[3,216]: FG *προσισταμενον* ... ℵ *προϊστανομενον*. Cf ad 1 The 5, 12.

5. *επιμελησεται*: 17. d[scr] *-λησηται*

6. *εμπεση*, ut ℵAD[c]KLP (*εμπεσει*, item o[scr]) etc ... D*FG *ενπεση*. Cf et. ad v. 7 et ad 6, 9. | *εισ κριμ. εμπεση*: L 49. 71. 93. 113. 115. 120. Constit[2,2,1] (sed fluct lectio) Bas[eth 292] ex ms[s 3] (sed edd ante garner om) Thdrt[cod] ad h. l. (sed non[2,908. 938] nec[4,407]) Thphyl[mg] add *και παγιδα* (:: ex v. seq assumptum vdtr), item aeth *εισ παγιδα* pro *εισ κριμα*.

7. Praetermiserunt hunc versum propter *ομοιοτελευτον* G* g* (sed supplent in mg) 106. | *δει δε* sine *αυτον* cum ℵAFG[gr]GH 17. g ... ς (sed Gb[00]) add *αυτον* cum DKLP al fere omn d f m[59] vg (habent enim hi Latini *oportet autem illum et testimonium habere bonum*) Bas[eth 292] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam (sed parall 511 post *εχειν* pon) Or[int 2,216] Ambrst al | *καλην εχειν* cum ℵAHKLP al fere omn go etc Bas[eth 292] Chr[665a] Euthal[cod] Thdrt Dam al ... DFG k[scr] d f g m[59] vg Or[int 2,216] Ambrst al *εχειν καλην* | *εμπεση* ut ℵD[c]HKLP (rursus *εμπεσει*) etc ... AD*FG *ενπεση* | *και παγιδα*, ut et. f am fu demid etc Ambrst al ... D* d g vg[cle] *κ. εισ πα.*

8. *σεμνουσ* et. ℵ[c] ... ℵ* 46* 109. 219* om | *διλογουσ*: 37. 115. Thdrt[cod] *διαλογουσ* | *προσεχοντασ*: FG *-χοντεσ*

9. *εν καθαρα συνειδησει* et. ℵ[c] Bas[eth 292] etc ... ℵ* *και καθαρασ συνειδησεωσ*

10. *ουτοι* ... H 73. *αυτοι* | *ειτα* (et. g *deinde*): D* d f m[59] vg go Ambrst

11 *γυναῖκασ ὡσαύτωσ σεμνάσ, μὴ διαβόλουσ, νηφαλίουσ, πιστὰσ* Tit 2, 3
ἐν πᾶσιν. 12 *διάκονοι ἔστωσαν μιᾶσ γυναικὸσ ἄνδρεσ, τέκνων*
καλῶσ προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων οἴκων. 13 *οἱ γὰρ καλῶσ δια-*
κονήσαντεσ βαθμὸν ἑαυτοῖσ καλὸν περιποιοῦνται καὶ πολλὴν παρ-
ρησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
14 *Ταῦτά σοι γράφω ἐλπίζων ἐλθεῖν πρὸσ σὲ τάχιον·* 15 *ἐὰν*
δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῇσ πῶσ δεῖ ἐν οἴκῳ θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἥτισ
ἐστὶν ἐκκλησία θεοῦ ζῶντοσ, στῦλοσ καὶ ἑδραίωμα τῆσ ἀληθείασ.
16 *καὶ ὁμολογουμένωσ μέγα ἐστὶν τὸ τῆσ εὐσεβείασ μυστήριον· ὃσ*

---

al *και ουτω* | *ανεγκλητοι* (ut ℵACDHKLP etc, non *ανενκλ-*) *οντεσ*: FG *ανενκλητοι ον εχοντεσ*, cf d f g m vg *nullum crimen habentes*

11. *σεμνασ*: A *σεμνουσ* | *νηφαλιουσ* (et. ς^{e} Gb Sz) cum ℵACD*H al plus^{20} (similiter ac v. 2.) etc ... ς (= ς^{e} etc) *νηφαλεουσ* cum D^{c}K 37. 47. al sat mu (5 ap Scri) Euthal^{cod} Dam ... FGL̸P al mu (2 ap Scri) *νηφαλαιουσ*

12. *διακονοι* (et. d m^{59} vg): FG f g add *δε* | *καλωσ*: D^{gr*}F^{gr} *καλων*

13. *εν πιστει τη*: 46* om ... FG *εν πι. την*. Latina ambigua sunt: *multam fiduciam in fide quae est in Christo Iesu.*

14. *ελπιζων*: F^{gr} *ελπειζο*, G *ελπειζω*, 37. h^{scr*} *ελπιζω*, g *spero* | *προσ σε*: f g post *cito* pon; 46. vg^{cle} ante *ελθειν* . . F^{gr}G^{gr} 6. 67** 137. arm om | *ταχιον* (FGK o^{scr} *-χειον*) cum ℵD^{c}FGKL al pler Chr (sed^{mosc2} *ταχεωσ*) Euthal^{cod} Thdrt Dam al (D^{c} ad *ταχι* oblitus est addere *ον*) ... Gb′ Ln *εν ταχει* cum ACD*P 17. 71. 73.

15. *εαν δε* et. Or^{4,373} etc, item *si autem* f vg Or$^{int\,3,69}$ Ambrst al ... d g *quodsi*, F^{gr}G om *δε* | *βραδυνω*: 17. *βραδυνωσιν* | *ειδησ*: A^{vid}D^{gr*}F^{gr}G^{gr} 37. 91. al Eus$^{ps\,316.\,613}$ *ιδησ* | *δει* sine additam et. Or^{4,373} Eus$^{ps\,316.\,613}$ Epiph^{298} etc ... D* d f (non item g) vg arm Or^{2,576} et$^{int\,3,69}$ Hil^{165} Ambrst al add *σε* | *εν οικω θεου* et. Or$^{4,184.\,373}$ et$^{int\,3,69}$ Eus$^{ps\,316.\,613}$ etc ... P Or^{2,576} Epiph^{298} *εν οι. κυριου*. Ceterum cf ad h. l. Epiph^{298} (magna ut saepe libertate usus): *ὡσ λέγει ὁ ἁγιώτ. παῦλοσ γράφων τῷ τιμοθέῳ διὰ τούτων τῶν λόγων· ὅπωσ γινώσκοισ πῶσ δεῖ ἐν οἴκῳ κυρίου περιπατεῖν, ἥτισ ἐστὶν ἐκκλ. θεοῦ τοῦ ζῶντοσ, στῦ. κ. ἑδρ. τ. ἀληθείασ, ἣν οἱ πολλοὶ ἀφέντεσ εἰσ μύθουσ καὶ μωρολογίασ ἐξετράπησαν, μὴ νοοῦντεσ* etc (extrema cf ad 1, 6 sq) | *ητισ εστιν εκκλ. θεου ζωντοσ* etc: sah post verba *πωσ δει εν οικ. θε. ζωντοσ αναστρεφεσθαι* pergit *ητισ εστιν στυλοσ*, omissis *εκκλησ. θε. ζωντοσ*, item *και εδραιωμα τησ αληθει.* | *ητισ*: CP *ειτισ*

16. D^{gr*} *ομολογουμεν ωσ* (haec enim sticho seiuncta sunt) | *οσ* (et. Gb, sed Gb′ et *ὅ* et *θεόσ*) c. ℵ*(nec aliter ℵ^{c})A*C*F^{gr}G^{gr} 17. 73. 181. (de C* et A* cf excursum meum in Prol. codicis C p. 39 ss) codd Liberati (vide post) sah cop aeth^{pp} syr$^{p\,mg}$ (ut ex forma relativi ampliore probarunt iam Wtst Gb; White ad h. l. vult et *οσ* et *ο* significari) Or$^{int\,4,465}$ (legendum enim: „sicut apostolus dicit: *qui* [non *quia*] *ma-*

ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήμφθη ἐν δόξῃ.

---

nifestatus est in carne, iustificatus etc) Epiph[894] et[2,74] Thdor[mop] (apud Mansi 9, 221) Euther ap Thdrt[5,719] (cf et. ibidem[1127]) Cyr[fid 6 bis] (nec aliter legendum[fid 124]) et[5,680] Cyr ap Oec ad h. l. et in scholiis codicum aliquot ut 16. 20. 22. 27. Quibus de testibus paullo accuratius videndum. Liberati enim archidiaconi Carthaginiensis (circa 554 breviarium caussae Nestorianorum et Eutychianorum (quod ex Garnerio repetiit Gall[12,119 ss]) capite 19. quod inscribitur de Severo, Iuliano ac Macedonio, haec tradit: „Hoc tempore Macedonius Constantinop. episc. ab imperatore Anastasio dicitur expulsus tanquam evglia falsasset, et maxime illud apostoli dictum: *Qui apparuit in carne, iustificatus est spiritu.* Hunc enim immutasse, ubi habet *οσ*, id est *qui*, monosyllabum Graecum, littera mutata Ο in Θ vertisse et fecisse ΘC, id est *deus*, ut esset: *Deus apparuit per carnem*". Quam relationem Liberati confirmavit Hincmarus, qui opp. II, 449. cap. 18. haec scripsit: „Quidam nimirum ipsas scripturas verbis inlicitis imposturaverunt, sicut Macedonius Const. episc., qui ab Anastasio imp. ideo a civitate expulsus legitur quoniam falsavit evglia, et illum apostoli locum ubi dicit: *Quod apparuit in carne, iustificatum est in spiritu*, per cognationem Graecarum litterarum Ο et Θ hoc modo mutando falsavit: ubi enim habuit *qui*, hoc est ΟC, monosyllabum Graecum, littera mutata Ο in Θ vertit et fecit ΘC id est ut esset: *Deus apparuit in carne.*" Epiph[894] *ἤ· ὅσ ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι.* Quo loco ille de spiritu sancto. Tum demum pergit ad filium, dicens: *θεὸσ δὲ ὁ υἱόσ*, quod probat Rom 9, 5. aliis. In ancorato[2,74] ap Dind deest *ὅσ* ante *ἐφανερ.* Theodori[mopsv] verba afferuntur in actis concilii Constant. 2. collat. 4. in excerpto 54. ex Theodori libr. 13. de incarn. contr. Apollinar. „*Qui manifestatus est in carne, iustificatus est in spiritu.* Eutherii est epist. ad Ioh. archiepisc. Antioch. ubi est l. l. „discens a Paulo id quod est: *Qui manifestatus est in carne, iustificatus est in spiritu*". Denique Cyrilli loci multi sunt qui eum lectionis *οσ*, non *θεοσ* testem probant. Huiusmodi sunt[fid 6] *πλανᾶσθε μὴ εἰδότεσ τὰσ γραφὰσ μήτε μὴν τὸ μέγα τῆσ εὐσεβείασ μυστήριον, τουτέστι χριστόσ, ὅσ ἐφανερώθη σαρκί, ἐδικαιώθη - ἐν δόξῃ.* Ibidem paullo post *εἴη γὰρ ἂν οὐχ ἕτερον οἶμαί τι τὸ τῆσ εὐσεβείασ μυστήριον ἢ αὐτὸσ ἡμῖν ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸσ λόγοσ, ὅσ ἐφανερώθη ἐν σαρκί·* et[124] substituendum pro *θεόσ* omnino est *ὅσ*. Subsequitur enim *τίσ ὁ ἐν σαρκὶ φανερωθείσ; ἢ δῆλον ὅτι πάντῃ τε καὶ πάντωσ ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸσ λόγοσ; οὕτω γὰρ ἔσται μέγα τὸ τῆσ εὐσεβείασ μυστήριον.* Item cf[5,680] ubi eadem atque[fid 6] leguntur. Legitur etiam ap Oec ad h. l. *ὁ ἐν ἁγίοισ κύριλλοσ ἐν τῷ δωδεκάτῳ κεφαλαίῳ τῶν σχολίων φησίν· ὅσ ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη* etc. Spectant ista sine dubio ad explanationem XII capitum, quorum in secundo[6,148] eadem verba leguntur, nisi quod pro *ὅσ*, quod ipsum nonnulli cdd. praebent, substitutum est *θεόσ*. At quae subsequuntur satis probant *ὅσ*, non *θεὸσ*, ab ipso scriptum esse. Ibi est enim: *τί*

IV.

1 Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶσ λέγει ὅτι ἐν ὑστέροισ καιροῖσ ἀποστή- 2 Ti 3, 1 ss
σονταί τινεσ τῆσ πίστεωσ, προσέχοντεσ πνεύμασιν πλάνοισ καὶ

οὖν ἐστὶ τό· ἐφανερώθη ἐν σαρκί; τουτέστι, γέγονε σάρξ ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸσ λόγοσ, οὐ κατὰ μετάστασιν - ἰδίαν δὲ μᾶλλον ποιησάμενοσ σάρκα τὴν ἐκ τῆσ παρθένου, εἰσ καὶ ὁ αὐτὸσ χρηματίζων υἱόσ. Ceterum eadem illa: ὁ ἐν ἁγίοισ κύριλλοσ etc in scholl leguntur. Denique cf[iul 10,327] ubi Iulianus sic: οὕτω δὲ ἐστε δυστυχεῖσ ὥστε οὐδὲ τοῖσ τῶν ἀποστόλων ὑμῖν παραδεδομένοισ ἐμμεμενήκατε – τὸν γοῦν ἰησοῦν οὔτε παῦλοσ ἐτόλμησεν εἰπεῖν θεόν, οὔτε ματθαῖοσ οὔτε λουκᾶσ οὔτε μάρκοσ, ἀλλ' ὁ χρηστὸσ ἰωάννησ. Nec Cyr in eis quae Iuliano respondet loci huius meminit; quemadmodum nec Athanasius Basilius alii in litibus Arianis eo usi sunt, qui, si θεὸσ continebat, luculentissimus testis deitatis Christi debuisset proferri ...... testimoniis contra θεοσ lectionem accedunt interpretes qui sive ὅσ sive ὅ habent, syr sch et syr[p txt] (syr[p mg] vide ante) ar[e] arm aeth[ro] (utitur relativo generis nota carente). Praebent vero ipsum ὅ, *quod* (id quod Latini ad ὅσ conformarunt propterea que ὅσ lectionem confirmant) D* d f g vg Hil[1067] Aug[ep 199] Victorin[gall 8,161] Ambrst al (excepto Hier quem ὅσ tueri iam notavimus). Affertur et. huius lectionis testis Gelas[cyzicen] sive Mac[hier] apud Gelas in actis concilii Nic. 2, 23: vide Harduin concil. I, 418 et Mansi II, 871. apud quos et Latine *quod* et Graece ὅ habetur. Praeterea ὅσ lectioni favent Barn[12] ἴδε πάλιν Ἰησοῦσ οὐχ ὁ υἱὸσ ἀνθρώπου ἀλλ' ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ τύπῳ καὶ ἐν σαρκὶ φανερωθείσ, Thdot[clem 963] ὁ σωτὴρ ὤφθη κατιὼν τοῖσ ἀγγέλοισ, Diogn[11] οὗ χάριν ἀπέστειλε λόγον ἵνα κόσμῳ φανῇ, ὃσ ὑπὸ λαοῦ ἀτιμασθείσ, διὰ ἀποστόλων κηρυχθεὶσ ὑπὸ ἐθνῶν ἐπιστεύθη, Clem ap Oec ad ὤφθη ἀγγέλοισ· τὸ μυστήριον μεθ' (male editum ὃ μυστήριον. μεθ') ἡμῶν εἶδον οἱ ἄγγελοι, τὸν Χριστόν, πρότερον οὐχ ὁρῶντεσ, οὐχ ὡσ τοῖσ ἀνθρώποισ· οὕτωσ ὁ κλήμησ ἐν τῷ ἑβδόμῳ τῶν ὑποτυπώσεων, Apollinar ap Nyss (Antirrh. cap. 7. ap Gall[6,523] εἶτα ἐπάγει τοῖσ εἰρημένοισ ὅτι τὸ μυστήριον ἐν σαρκὶ ἐφανερώθη· καλῶσ τοῦτο λέγων οὗτοσ ὁ ἡμέτεροσ λόγοσ. Aliter ipse Nyss in eodem Antirrh. Vide post.) Bas[ep 65] τοῦ μεγάλου μυστηρίου ὅτι ὁ κύριοσ ἐφανερώθη ἐν σαρκί, Nestor ap Marium Mercatorem (p. 11. serm. 2.) τὸ ἐν τῇ Μαρίᾳ γεννηθέν - ἐφανερώθη γάρ, φησίν, ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πν. (Latine habetur apud Gall[8,645]), Did[lat] ap Gall[6,301] „secundum quod dictum est: *Manifestatur in carne*" (sed vide infra) al ...... ς (= Gb, sed vide supra) θεοσ (i. e. ΘC pro OC) cum ℵ[e] (qui corrector est saeculi 12.) C[c] D[c] K L P al pler (37. ο θεοσ) Did[tri 83] (utitur verbis Pauli ad asserendam filii divinitatem) Nyss[cont eunom 10] (II, 265. id ipsum agit ut demonstret Christum a Paulo deum nominatum) et[antirrh] ap Gall[6,526. 518] (quo loco id ipsum urget ὅτι ἀεὶ ἄτρεπτον ὂν τὸ θεῖον τῇ οὐσίᾳ καὶ ἀναλλοίωτον.) et[1,663] (οὗ καὶ σαρκωθέντοσ ἡ ἐμφαινομένη δόξα δηλοῖ ὅτι θεὸσ ἐφανερ. ἐν σαρκί, θεὸσ πάντωσ ὁ μονογενήσ etc.)

Tit 1, 15 *διδασκαλίαισ δαιμονίων, 2 ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυστηριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν, 3 κωλυόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι*

Contra quos locos vix valet si quid alibi minus clarum habetur. Grave vero est quod in oratione quam de ipsa filii deitate habuit, opp. II, 896 sqq prorsus abstinuit hoc epistulae ad Tim. loco. Probat deum illum esse inde quod dicatur *θεοῦ δύναμισ* et *θεοῦ σοφία* (pag 903) et similiter, nec vero luculento testimonio verborum *θεὸσ ἐφανερώθη ἐν σαρκί* utitur. Ps-Ath[26] Euthal[cod] Thdrt ad h. l. et[1,82. 4,19. 23] Dam[txt] (in com enim non attigit, potueritque id contra lectionis veritatem adhiberi, praesertim quum ad *ὤφθη ἀγγέλοισ* nihil adnotet nisi verba Chrysostomi: *ὥστε καὶ ἄγγελοι μεθ' ἡμῶν εἶδον τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, πρότερον οὐχ ὁρῶντεσ*) Thphyl Oec al. Dubium vero est an Chr[667a] verbis incorruptis ad nos venerit; certe enim cat[31] repetens Chrysostomi verba ipsam vocem *θεοσ* omittit. Confirmat tamen *θεὸσ* lectionem homilia de S. Philogonio anno 386. habita I, 609. Videndum vero est ne locis incuriose indicatis fidamus nec testimoniis per se ambiguis, probeque notandum miram obtinuisse licentiam istum Pauli locum in patrum operibus describentium. Lectioni *θεὸσ* favere putatur Ign[eph 19] *θεοῦ* (sed Syrus *του υιου*) *ἀνθρωπίνωσ φανερουμένου*. Sed ista, etiamsi *θεου* scripsit Ignatius, non ex 1 Tim 3, 16 derivanda, quemadmodum in eadem epistula habetur cap. 7. *ἐν σαρκὶ γενόμενοσ θεόσ*. Explicatius idem dixit Ign[magn 8] *εἰσ θεόσ ἐστιν ὁ φανερώσασ ἑαυτὸν διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ*. Nec magis lectionem *θεὸσ* probat Ign[intpol] in eadem ad Eph epist[19] *θεοῦ ὡσ ἀνθρώπου φαινομένου καὶ ἀνθρώπου ὡσ θεοῦ ἐνεργοῦντοσ*, quo cum loco cf Ign[intpol] ad Smyrn[5] *μὴ ὁμολογῶν αὐτὸν σαρκοφόρον θεόν*. Item afferunt ad firmandam *θεὸσ* lectionem Constit[7,26] *θεὸσ κύριοσ ὁ ἐπιφανεὶσ ἡμῖν ἐν σαρκί*, Hipp[noët 17] *οὗτοσ προελθὼν εἰσ κόσμον θεὸσ ἐν σώματι ἐφανερώθη* (ex eodem Hipp[ps 2] affert Thdrt[4,132] *οὗτοσ ὁ προελθὼν εἰσ τὸν κόσμον θεὸσ καὶ ἄνθρωποσ ἐφανερώθη*) Thaum s. Apollinar ap Phot[272] cod[230] *καὶ ἔστι θεὸσ ἀληθινὸσ ὁ ἄσαρκοσ ἐν σαρκὶ φανερωθείσ*. Quae quidem omnia veteres doctores quid de Christo deo senserint produnt, sed non de 1 Tim 3, 16 lectione testantur. Prolixe tractavit locum praeter alios Reiche in comm. critici tom. II. 367—389. | *επιστευθη*: FG *πιστευθη* | *ανελημφθη* cum ℵACD*FG ... ϛ *ανεληφθη* cum D[c]KLP al omn[vi]

IV. 1. *Το δε*: FG *Ο δε* (vdtr in exemplo unde FG exscripti sunt littera initialis *T* excidisse, nisi inepte articulus accommodatus est ad genus Latini verbi *spiritus*.) | *εν υστεροισ καιροισ* et. Encrat[hipp 276] Ps-Iust qu[22] Clem[684. 550] Or[1,627] Ath[816] etc ... 17. Or[cat cor 94] Ath[230] Thdrt[4,…] *εν εσχατοισ καιρ.* Ex Latinis reddunt *in novissimis temporibus* d f g vg Tert[ieiun 2] Novat[gall 8,812] Lcif[252] Hil[1038] Aug[ep 55] Ambrst al; Novat[gall 8,819] *in novissimis diebus* | *τησ πιστεωσ*: Or[3,639] (non item[1,627]) *τησ υγιουσ πιστ.*, Ath[230. 816. 525. 544] *τησ υγιαινουσησ πιστεωσ*. Similiter Encrat[hipp 276] Epiph[1024] et[1055] *τησ υγιαινουσησ* (Epiph[1055] *υγιουσ*) *διδασκαλιασ* ... d *a veritate*. Epiph vero[1055] sic: *πληρουται γαρ και*

βρωμάτων, ἃ ὁ θεὸσ ἔκτισεν εἰσ μετάλημψιν μετὰ εὐχαριστίασ τοῖσ πιστοῖσ καὶ ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλήθειαν. 4 *ὅτι πᾶν κτίσμα*

ἐπὶ τούτοισ τό· ἀποστήσονταί τινεσ τῆσ ὑγιοῦσ διδασκαλίασ, προσέχοντεσ μύθοισ καὶ διδασκαλίαισ δαιμονίων. ἔσονται γάρ φησι νεκροῖσ λατρεύοντεσ, ὡσ καὶ ἐν τῷ ἰσραὴλ ἐσεβάσθησαν, καὶ ἡ τῶν ἁγίων κατὰ καιρὸν εἰσ θεὸν δόξα ἄλλοισ γέγονε τοῖσ μὴ ὁρῶσι τὴν ἀλήθειαν εἰσ πλάνην. | *προσεχοντεσ*: K aeth praem *και* | *πλανοισ* cum ℵACDFGKL al plu d g (hi[2] *spiritibus seductoribus*) syr[utr] cop aeth Encrat[hipp 276] Ps-Iust[qu 22] Clem[550] (et[584] fluct lect) Or[1,627 delar] Ath[816] et[544 cdd 2] et[230 cdd 4] et[325 cod 1] Bas[eth 288 ed comb] et[cod] Chr[638b bis] Euthal[cod] Thdrt[4,326] al Tert[ieiun 2] Or[int 4,647. 670] Novat Hil Lcif (Ambrst *spiritus fallaces*) ... P 31. 37. 73. 116. a[scr] c[scr] al plus[20] vg go arm Iust[dial 35] Clem[534 cdd 2] Or[1,637 hoesch] et[3,639. 697] Ath[544 ed] et[230 ed] et[325 ed] Bas[eth 288 ed] ex[cdd 2] Cyr[ose 152] al Amb[fid 2] Aug[ep 55] al *πλανησ (erroris, seductionis)* :: cf 1 Ioh 4, 6. | *και διδασκαλιαισ* et. Encrat[hipp] Clem bis Or[ter] et[int bis] etc: D* d Novat Hil Lcif Ambrst om *και* ... ℵ*(non item[c])P 37* *κ. διδασκαλιασ*

2. *κεκαυστηριασμ.* (et. Ln[ed min]) cum ℵAL 1. 37. 114. o[scr] al plus[5] Or[1,627] ex[ed hoesch] Cyr[ador 426] Thdrt[4,480 ed pri] ... ς Ln[ed mai] Ti *κεκαυτηρ.* cum CDFGKP al pler Encrat[hipp 276] Clem[550] Or[1,627 delar] et[3,639. 697] Epiph[716] Chr Euthal[cod] Thdrt ad h. l. et[4,326] et[480 ed halens] al. Cf et. Ir[gr 65] *γυναῖκασ αἵτινεσ κεκαυτηριασμέναι τὴν συνείδησιν* etc. | *την ιδιαν συνειδ.* et. Encrat[hipp] Or[3,639. 697] (et[1,627] *οικειαν* pro *ιδιαν*) ... D *τ. συνειδ. εαυτων*, d am Novat[3,812] et[319] Lcif[252] Faust ap Aug[faust 30,1] *conscientiam suam* (contra f g vg[clem] fu demid al *suam conscientiam*) ... 41. 46* Clem[550] Epiph[98] et[716] Archel[592] Ambrst om *ιδιαν*

3. *απεχεσθαι* etc. Etiam d f g vg etc *prohibentium nubere, abstinere a cibis*, sed Faust ap Aug[8,445] (i. e.[faust 30,1]) *prohibentes nubere, abstinentes a cibis* (in eundem modum vertit ar[e]). Similiter Or[int 4,647] *prohibentes nubere et abstinentes se a cibis*, item[670]. Eadem licentia utitur Epiph[410] de Cataphrygastis: *αἱ γὰρ πλείουσ τῶν αἱρέσεων τούτων τοῦ γαμεῖν κωλύουσιν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων παραγγέλλουσιν.* Sic vero Isid[4,112]: *ἴσθι ὅτι τινὲσ μὲν - φασὶ μὴ κεκρατηκέναι τὸν ἀπόστολον τῆσ φράσεωσ, ἀλλ' εἰσ τοὐναντίον περιενεχθῆναι· τὸ γὰρ κωλυόντων γαμεῖν, κατακωλυθεὶσ, τὸ ἀπέχεσθαι εἰσ τὴν ἐναντίαν ἀφώρισε τάξιν. οὐ γὰρ ἐκώλυον ἀπέχεσθαι· ἐχρῆν γὰρ εἰπεῖν· κωλυόντων γαμεῖν καὶ κελευόντων ἀπέχεσθαι βρωμάτων - ὅρα δὲ μήποτε περὶ ἓν στοιχεῖον ἢ μίαν κεραίαν γέγονε τὸ σφάλμα· κωλυόντων γαμεῖν, ἀντέχεσθαι βρωμάτων.* Nec aliter atque Paulus, quamvis libere eius verbis utatur, Hipp[253] (de Mcione): *κωλύεισ γαμεῖν, τεκνοῦν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων ὧν* (contra [276] *ἃ*) *ὁ θεὸσ ἔκτισεν εἰσ μετάληψιν τοῖσ πιστοῖσ* etc. Contra Oec ad h. l. *οὐκ ἔστι σφάλμα καλλιγραφικὸν τὸ ἀπέχεσθαι βρωμάτων, ὡσ ἐνίοισ ἔδοξεν, ἀλλὰ καὶ ὀρθῶσ εἰσ τὴν ἀττίδα συνήθειαν διαπεφρασμένον· ὥσπερ τὸ - ἐκώλυσεν μὴ κλέπτειν, οὐχ ὅτι ἐπέτρεπε τὴν κλοπήν· καὶ ἐκώλυεν ἀπέχεσθαι ἀρρητοποιΐασ, ἀντὶ τοῦ ἀπῆγεν ἀπὸ τῆσ τοιαύτησ πράξεωσ. οὕτωσ καὶ ἐκώλυον ἀπέχεσθαι βρωμάτων ἀντὶ*

θεοῦ καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον·
5 *ἁγιάζεται γὰρ διὰ λόγου θεοῦ καὶ ἐντεύξεως.*
6 *Ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς καλὸς ἔσῃ διάκονος*
2 Ti 3, 10 *Χριστοῦ Ἰησοῦ, ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως καὶ τῆς κα-*
λῆς διδασκαλίας ᾗ παρηκολούθηκας· 7 τοὺς δὲ βεβήλους καὶ γρα-
ώδεις μύθους παραιτοῦ. γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν. 8 ἡ
γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος· ἡ δὲ εὐσέβεια
2 Ti 1, 1 *πρὸς πάντα ὠφέλιμός ἐστιν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ*
1, 15 *τῆς μελλούσης. 9 πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος.*
Col 1, 29 10 *εἰς τοῦτο γὰρ κοπιῶμεν καὶ ἀγωνιζόμεθα, ὅτι ἠλπίκαμεν ἐπὶ*

τοῦ ἐκώλυον ἀπὸ τῆς βρώσεως. Cf et. Thphyl: *οὐκ ὀφείλει ἀπὸ κοινοῖ λαβεῖν τὸ κωλυόντων, ἀλλ' ἔξωθεν προσθεῖναι τὸ συμβουλευόντων ἀπέχεσθαι βρωμάτων.* | *α ο θεος*: C^{2} *ων ο θε.* Vide ante Hipp. | *μεταλημψιν* cum ℵAD*FG ... ς *μεταληψιν* cum CD^{c}KLP etc | *ευχαριστιας* cum ℵCD*et^{c}FGK etc ... AD^{b}LP al plus^{10} (3 ap Scri) *-στειας.* Item v. sq | *επιγνωκοσι* ut ℵCL etc ... Ln Ti *-κοσιν* cum ADFGP etc (FG *επιγνωκο-*) | *αληθειαν*: D* d add *αυτου*

4. *θεου* et. Encrat$^{hipp\,276}$ Clem^{550} Or^{1,766} etc ... P om | *μετα*: FG 37. Clem$^{550\,ter}$ Or^{1,766} Chr^{669} (non^{668b}) *μετ*

5. *εντευξεως*: D^{gr*} *εντευξεσιν*

6. *χριστου ιησου* cum ℵACD*FGKLP al fere^{15} (K *του χρι. ιησ.*) d f g vg cle (et. fu demid etc) go cop syr^{p} arm Euthal^{cod} Thdrt ... ς *ιησου χριστου* cum D^{c} 17. 31. 47. al plu am syr^{sch} aeth Chr^{669a} Thdrt^{cod} Dam Aug$^{act\,felic\,1}$ (^{8,476}) Ambrst | *εντρεφομενος*: D^{gr*} *εντρεπομενος* | *της καλης διδασκαλιας*: 45. 69. 91. 213. d^{scr} al pauc syr^{sch} arm Sedul *τη καλη διδασκαλια* | *ῃ* cum ℵCDFGKLP etc ... A 80. 8^{pe} Euthal cod *ης*, atque sic Ln$^{ed\,min}$ | *παρηκολουθηκας* cum ℵADKLP al omn^{vi} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam etc ... CFG *παρηκολουθησας*

7. *γραωδεις*: G *αιγραωδεις* (praegresso *και*), D *γραιωδ.* | *μυθους*: C *θυμους* | *γυμναζε δε*: D*P 116. am fu harl* tol al^{lachm} aeth om *δε* (syr sch *και γυμν.*, Ambrst *exercens*)

8. *προς* pri (et. ℵ^{c}): ℵ* om | *ολιγον*: FG f g add *μεν* | *εστιν* sec: F^{gr}G^{gr} om, item Clem^{71} *θεοσέβεια δὲ πρ. πάντα ὠφέλιμος, κατὰ τὸν παῦλον, ἐπαγγελίαν ἔχουσα* (non item Clem^{309}) | *επαγγελιαν* et. Clem$^{11.\,309}$ Chron^{441} Dam^{paris} etc Or$^{int\,2,447}$ (*pollicitationem*; d f g vg *promissionem*) ... K 31. 37. 46. 238. al plus^{80} (8 ap Scri) go syr$^{p\,txt}$ (non item mg) arm Oec^{bis} *επαγγελιας*, atque sic Gb'

9. *πασης* et. ℵ^{c} ... ℵ* syr^{sch} om

10. *εις τουτ. γαρ* sine additam cum ℵACDP 17. 47. 67** 80. (3^{pe} 8$^{pe?}$) d f vg go cop syr^{utr} arm aeth Chr^{670a} Cyr$^{thes\,297}$ Dam ad h. l. et Dam paris Ambrst al ... ς Ti add *και* cum F^{gr}GKL al pler Chr^{669b} Euthal cod Thdrt Thphyl Oec | *αγωνιζομεθα* (et. Gb') cum ℵ*ACF^{gr}G^{gr}K 17. 31. 39. 47. 71. 73. 93. c^{scr} Cyr$^{thes\,297}$ ... ς Ti *ονειδιζομεθα* cum ℵ^{c}D

θεῷ ζῶντι, ὅσ ἐστιν σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πι-
στῶν.

11 *Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε.* 12 *μηδείσ σου τῆσ νεό-* Tit 2, 15. 7
τητοσ καταφρονείτω, ἀλλὰ τύποσ γίνου τῶν πιστῶν, ἐν λόγῳ, ἐν
ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πίστει, ἐν ἁγνείᾳ. 13 *ἕωσ ἔρχομαι πρόσ-* 4, 16
εχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ. 14 *μὴ ἀμέλει*
τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματοσ, ὃ ἐδόθη σοι διὰ προφητείασ μετὰ ἐπιθέ-
σεωσ τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου. 15 *ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοισ*
ἴσθι, ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ πᾶσιν. 16 *ἔπεχε σεαυτῷ καὶ*
τῇ διδασκαλίᾳ, ἐπίμενε αὐτοῖσ· τοῦτο γὰρ ποιῶν καὶ σεαυτὸν σώ- 4, 13
σεισ καὶ τοὺσ ἀκούοντάσ σου.

V.

1 *Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξῃσ ἀλλὰ παρακάλει ὡσ πατέρα, νεω-*
τέρουσ ὡσ ἀδελφούσ, 2 *πρεσβυτέρασ ὡσ μητέρασ, νεωτέρασ ὡσ*
ἀδελφὰσ ἐν πάσῃ ἁγνείᾳ. 3 *Χήρασ τίμα τὰσ ὄντωσ χήρασ.* 4 *εἰ*

LP al pler (P al -*ζωμ*-) d f g vg go syr^{utr} cop arm aeth Chr^{669b} et ^{670a} et^{11,636} montf (non item apud Wtst) Euthal^{cod} Thdrt Antioch^{1108} Dam ad h. l. et^{paris} al Ambrst al | *ηλπικαμεν* (et. Clem^{71} *ηλπικαμεν γαρ επι θεω ζωντι, οσ εστι* etc): D* 17. *ηλπισαμεν* | *επι θεω ζωντι*: D* Euthal^{cod} *επ. θεον ζωντα* | *σωτηρ* et. Clem$^{71. 824}$ Or$^{1,479. 521}$ et^{2,762} et$^{4,155. 159. 192}$ etc Tert^{pud2} Ambrst etc ... 43. syr$^{p\ mg}$ Antioch^{1108} (pergit *παντων ημων*) *πατηρ* | *μαλιστα* (FG a^{scr*} *μαλλιστα*): 74. 93 120. a^{scr} c^{scr} al Clem^{824} (non item^{71}) Antioch^{1108} Dam^{paris} add *δε*

12. *γινου*: 47. 48. 72. d^{scr} f^{scr} 3^{pe} al *γενου* | *εν αγαπη* sine *εν πν.* cum ℵACDFG 17. 31. 47. 70. 71. 73. 93. 109. 178. d f g vg go cop syr^{utr} arm aeth ar^{e} Clem^{608} Chr$^{671b. 672}$ Euthal^{cod} Ambrst al mu ... ς (= Gb Sz) add *εν πνευματι* cum KLP al pler Thdrt Dam al

14. *χαρισματοσ*: P *χρισματοσ* | *μετα*: FG *μετ* | *πρεσβυτεριου* et. ℵ^{c} ... ℵ* 37. harl** marian go *πρεσβυτερου*, *presbyteri* (et Marianus suprascripsit *episcopi*), aeth *episcoporum*

15. *πασιν* cum ℵACD*FG 17. 31. d f g guelf^{palimps} vg go cop syr^{utr} arm ar^{e} Ambrst al ... ς (Gb^{oo}) praem *εν* cum D^{c}KLP al pler (aeth *ubique*) Chr^{672a} (add^{com} *μη εν τω βιω μονον αλλα και εν τω λογω* etc) Euthal ^{cod} Thdrt Dam al

16. *επεχε*: 6. 17. 67** 74. 80. a^{scr} syr$^{p\ mg}$ *προσεχε*. Cf Chrys^{672} *ἔπεχε* - *τουτέστι πρόσεχε σεαυτῷ* etc | *αυτοισ*: D* d f g guelf^{palimps} vg (exc tol) Ambrst al *εν αυτοισ*, item go | *σου* et. ℵ^{c} ... ℵ* om

V. 1. *ωσ πατερα* et. ℵ^{c} ... ℵ* om

δέ τισ χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον
2, 3 *οἶκον εὐσεβεῖν καὶ ἀμοιβὰσ ἀποδιδόναι τοῖσ προγόνοισ· τοῦτο γάρ*
ἐστιν ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 5 *ἡ δὲ ὄντωσ χήρα καὶ μεμο-*
νωμένη ἤλπικεν ἐπὶ θεὸν καὶ προσμένει ταῖσ δεήσεσιν καὶ ταῖσ
προσευχαῖσ νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ· 6 *ἡ δὲ σπαταλῶσα ζῶσα τέθνη-*
κεν. 7 *καὶ ταῦτα παράγγελλε ἵνα ἀνεπίλημπτοι ὦσιν.* 8 *εἰ δέ τισ*
τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα οἰκείων οὐ προνοεῖται, τὴν πίστιν ἤρνηται
καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων.

3, 2 Tit 1, 6 9 *Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξήκοντα γεγονυῖα,*
ἑνὸσ ἀνδρὸσ γυνή, 10 *ἐν ἔργοισ καλοῖσ μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνο-*
τρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν, εἰ ἁγίων πόδασ ἔνιψεν, εἰ θλιβομένοισ
ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησεν. 11 *νεωτέρασ δὲ*
χήρασ παραιτοῦ· ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσιν τοῦ Χριστοῦ, γα-

4. *εκγονα*: D* 31. 39. 44. 73. 109. *εγγονα* | *μανθανετωσαν*: D* *μαθετωσαν* ... 3. 35. *μανθανετω*, item *discat* d f vg (exc am* *discant*) Amb vidu^{188} Ambrst al | *πρωτον*: 47. om | *τον ιδιον οικον*: D^{gr*} *των ιδιων οικων* | *αποδεκτον* cum ℵACDFGKLP al longe plu (9 ap Scri) d f g m vg syr^{utr} aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Amb^{vidu} Ambrst al ... ς (= Gb Sz) praem *καλον και* cum 37. o^{scr} al mu^{vi} cop go arm :: ex 2, 3

5. *επι* sine *τον* cum ℵ*CFGP ... ς Ln Ti add *τον* cum ℵ^{c}ADKL al certe pler etc | *θεον* cum ℵ^{c}ACKLP al omn^{vid} d e f m$^{36.\,97}$ vg rell Chr Euthal^{cod} Thdrt al Amb$^{vidu\,188}$ Ambrst al ... ℵ*D^{gr*} Aug$^{ep\,130}$ ter et$^{qu\,43}$ in^{deut} et$^{bon\,viduit\,6,378}$ et$^{ps\,181}$ Fulg$^{ep\,2,12}$ *κυριον* | *ημερασ*: A* *-ραισ*

7. *και ταυτα*: ℵ^{c} syr^{sch} cop om *και* | *ανεπιλημπτοι* cum ℵACD*FG ... ς *ανεπιληπτοι* cum D^{c}KLP al omn^{vid}

8. FG *μαλλειστα* | *οικειων* sine *των* cum ℵAD*FG 73. ... ς Ti praem *των* cum CD$^{b\,et\,c}$KLP al fere omn Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al | *προνοειται* cum ℵ*D*FGK k^{scr} ... ς Ln Ti *προνοει* cum ℵ^{c}ACD^{c}LP al fere omn Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al | *εστιν* ... K *εσται*

9. *ελαττον*: F^{gr}G^{gr} 113^{mg} 115. al *ελαττων* | *εξηκοντα*: D ξ´ | *γεγονυια*: P post *γυνη* pon, item coniung cum seqq D (sticho enim ab antecedd separat) 80. 113. al d f g m^{114} vg (d f m vg *quae fuerit unius viri uxor*, g *quae fuerat* etc), item ut^{vid} go cop syr^{utr}, nec aliter Theodor mop cat^{39} Thdrt. Videtur et. Or^{3,645} *χήρα, φησίν, ἔστω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξήκοντα, γεγονυῖα ἑν. ἀνδρ. γυν.* Contra Chr^{675} *οὐ γὰρ αὐτῆσ ἐστὶ τὸ ἑξήκοντα γεγονέναι ἐτῶν.*

10. *καλοισ*: P *αγαθοισ* | *ετεκνοτροφησεν* (d f g vg *si filios educavit*, Amb vidui^{189} *- educaverit*, m^{114} *- nutrivit*, Ambrst *- enutrivit*) ... F^{gr}G^{gr} *ετεκνοφορεσεν* | *επηρκεσεν*: G 109. 113** *επηρκησεν*, F *επερκησεν*

11. *καταστρηνιασωσιν* cum ℵCDKL al fere omn Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et^{paris} al ... Ln$^{ed\,min}$ Ti *καταστρηνιασουσιν* cum AFGP 31. Chr$^{mosc\,1}$. Apud Epiph^{511} est: *μετα γαρ το καταστρηνιασαι.*

μεῖν θέλουσιν, 12 *ἔχουσαι κρίμα ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτη-*
σαν· 13 *ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσιν περιερχόμεναι τὰσ οἰ-*
κίασ, οὐ μόνον δὲ ἀργαὶ ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι, λαλοῦ-
σαι τὰ μὴ δέοντα. 14 *βούλομαι οὖν νεωτέρασ γαμεῖν, τεκνογονεῖν,*
οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδο-
ρίασ χάριν· 15 *ἤδη γάρ τινεσ ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ σατανᾶ.*
16 *εἴ τισ πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρκείσθω αὐταῖσ, καὶ μὴ βαρείσθω*
ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖσ ὄντωσ χήραισ ἐπαρκέσῃ.

17 *Οἱ καλῶσ προεστῶτεσ πρεσβύτεροι διπλῆσ τιμῆσ ἀξιού-* 1 Th 5, 12 ss
σθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντεσ ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ. 18 *λέγει* 1 Co 9, 9 Dt 25, 4
γὰρ ἡ γραφή· βοῦν ἀλοῶντα οὐ φιμώσεισ, καί· ἄξιοσ ὁ ἐργάτησ Lc 10, 7 Mt 10, 10
τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. 19 *κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παρα-*

---

14. *νεωτερασ*: D* 37. 73. 80 praem *τασ* ... 39. 43. 67* 72. 73. 74. 108* 177. a[scr] c[scr] al fere[20] Chr[680] Thdrt Dam[paris] Hier[iovin 1] (Ambrst variant edd) add *χηρασ* | KL al aliq *λοιδωριασ*

15. *τινεσ εξετραπ.* cum ℵCDKLP al omn[vi] d f vg cop syr[utr] arm aeth Chr Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. et[paris] al ... Ti *εξετρα. τινεσ* cum AF[gr]G g

16. *ει τισ*: P *ει δε* | *πιστη* c. ℵACFGP 17. 47. 137. am harl* (hi[2] *si qua fidelis*) cop arm Euthal[cod*] (sed ipse* substituit alteram lectionem); item Ath[874] *εἴ τισ ἐστὶ πιστὴ χήρασ ἔχουσα, διὰ τὸ καλῶσ πιστεύειν πιστὴ καλεῖται.* Similiter f vg Amb[luc 18,1490] et[offic 2,87] Aug[ioh 62,5] aeth[pp] *si quis fidelis.* Item g demid *si quis fideles*, aeth[ro] *si quis fidelem habet viduam* ... ς (sed Gb[0] *πιστοσ η*) Ti *πιστοσ η πιστη* cum DKL al pler d fu tol harl** al[lachm] Ambrst (hi Latini *si quis fidelis vel si qua fidelis*, tamen harl* *fidelis* prius om) syr[utr] Chr Euthal[cod**] Thdrt Dam al. Cf Chr[682] *καλῶσ προσέθηκεν· εἴ τισ πιστόσ· παρὰ γὰρ τῶν ἀπίστων οὐκ ἔδει τὰσ πιστὰσ τρέφεσθαι.* | *επαρκεισθω* cum ℵAFG 17. (FG *επαρικεισθω*) ... ς Ti *επαρκειτω* cum CDKLP al fere omn Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al | *επαρκεση*: FGP 41. 47* d[scr] *επαρκεσει* (F* *-κησει*)

17. FG d[scr] o[scr] al[vid] *μαλλιστα* | *εν λογω*: F[gr]G[gr] syr[p] om *εν* | *και διδασκαλια*: P *διδασκαλιασ*

18. *βουν αλοωντα* ante *ου φιμ.* (*κημ.*) cum ℵDFGKL al pler d g go syr[p] Euthal[cod] Dam Tert[marc 4,24] („*Bovi*, inquit, *terenti os non colligabis*“). Item cf Clem[478] *ὁ δὲ αὐτὸσ νόμοσ διαγορεύει βοῦν ἀλοῶντα μὴ φιμοῦν· δεῖ γὰρ καὶ τὸν ἐργάτην τροφῆσ ἀξιοῦσθαι* ... Ln post *ου φιμ.* pon cum ACP 17. 37. 57. 73. 80. 115. 116. 120. f vg cop syr[sch] arm aeth C[illegible]r Thdrt al Ambrst al :: ut LXX | *ου*: 37. *ου μη* | *φιμωσεισ*: D *κημωσεισ* (D[c] in mg adnotat *φιμ.*, sed nullo modo attigit *κημ.* in ipso textu) | *και· αξιοσ* ... FG f g *αξειοσ γαρ* | *του μισθου* et. ℵ[a] ... ℵ* *τησ τροφησ*, item[vid] Clem[478] (vide ante) :: cf Luc 10, 7.

19. *κατα πρεσβυτερου*: L *κα. πρεσβυτερουσ*

Dt 19, 15 *δέχου, ἐκτὸσ εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων.* 20 *Τοὺσ ἁμαρτά-*
νοντασ ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσιν.
2 Ti 4, 1 21 *Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ*
τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων ἵνα ταῦτα φυλάξῃσ χωρὶσ προκρίματοσ,
μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλισιν. 22 *Χεῖρασ ταχέωσ μηδενὶ ἐπι-*

---

19. *εκτοσ ει μη επι* (f vg *nisi sub duobus* etc; F[gr]G om *επι*, nec exprim d g fu) *δυο η τρι. μαρτυρων* ... cdd[lat aliq] ap Hier[ep 24] ad marcellam Cyp[325] (certe nihil add) Ambrst (non addiderim Cassiod dicentem *nec facile contra eos accusatoribus esse credendum*, nec Primas qui agnoscit verba ipso commentario: *iniustum est adv. quemvis absentem accusationem accipere*) om. Hier enim l. l. de codicum Latinorum vitiositate scribens, quam ipse ad Graecam originem voluisse se revocare profitetur, ad hunc locum respiciens monet: *Illi* (qui Latinis codicibus acquiescunt) *adversus presbyterum accusationem omnino non putant recipiendam; nos legamus: „Adversus presbyterum accusationem ne receperis nisi sub duobus aut tribus testibus*".

20. *Τουσ* sine copula cum ℵD[c]KLP al omn[vi] vg cop syr[utr] arm aeth Chr Euthal[cod] Thdrt Dam Cyp[325] Lcif[234] al. (Minime in hac re probat Hipp[prov] ap Mai[7,2,75] *ὁ δὲ ἀπόστολοσ, τοὺσ ἁμαρτάνοντασ, φησιν, ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε*, nec magis Or[3,724] *ἔστι δ' ὅτε χρὴ κατὰ τὴν ἀποστολικὴν φωνὴν τοὺσ ἁμαρτάνοντασ ἐνώπιον πάντων ἐλέγχειν*) ... Ln add *δε* cum AD* d f g demid go Bas[eth 292] Thphyl Hier[ep 24] ad marcell Ambrst. Item FG post *αμαρταν.* | D* *ελενχε* | *εχωσιν*: P *εχουσιν*

21. *χριστου ιησου* cum ℵAD*G 17. 31. 73. d f g vg sah cop Clem[318] Ath[526 cdd 2] Cyr[hr 79] Bas[eth 305] et[spir 24] Thdrt Lcif[234] Hil[328] Ambrst ... ς *ιησου χριστου* cum D[c]FKLP al pler go syr[utr] arm aeth Ath[ed] Chr Euthal[cod] Dam Hil[246]. Praetereaque ς (Gb[00]) praem *κυριου* cum D[c]KLP al pler (al pauc go Ath[cod 1] *κυρ. ημων*) go syr[utr] Chr Euthal[cod] Dam, quod omisimus cum ℵAD*FG 17. 31. 73. d f g vg sah cop arm aeth Clem[318] etc (et. Hil[246]) | *αγγελων*: 17. cop syr[sch] add *αυτου* (item 43. 80. 93. Bas[spir 24] ante *αγγ.* add) | *φυλαξησ*: P *φυλαξειϲ* ... 17. ante *ταυτα* pon | *προσκλισιν* cum ℵFGK 47** 67** al sat mu d f g vg Clem[318] Bas[regg 377] et[alib] (sed fluct[cdd] et[edd]) Chr[690] (sed fluct lectio) Thdrt (fluct lect) Dam al ... Ln *προσκλησιν* cum ADLP 17. 23. 31. 37. 46. 47* 72. 80. 109. al plus[50] (11 ap Scri) Ath[527] („sic omn mss") Chr[692] Euthal[cod] etc. Latini (d f g vg Lcif[234 bis] al) vertunt *in aliam* (vg[cle] demid *alteram*) *partem declinando*. Praeterea cf Bas[regg 377] *πρόνοιαν ποιούμενοι πολλὴν τοῦ τε εὐσπλάγχνου καὶ μακροθύμου πρὸσ πάντασ καὶ τοῦ μήτε ὑποψίαν δοῦναί τινι προσπαθείασ ἢ προσκλίσεωσ* (rursus fluct lectio) *πρόσ τινασ* etc, item[ep 136] (alias 342) i. e.[3,246] *οὕτωσ ὑμᾶσ προσέχειν τῇ ἡμετέρᾳ διανοίᾳ προσήκει ὡσ μηδὲν ἡμῶν δυναμένων κατὰ πρόσκλισιν* (sic ex[cdd 3]; lect fluct) *μηδὲ προειλημμένων εἰσ τὴν διά τινων διαβολήν.* Item Thdrt *μήτε τῶν ἐλέγχων προφανῶσ γενομένων ἀναβάλλεσθαι τὴν ψῆφον τῇ πρὸσ τον κρινόμενον χάριτι τὸ δίκαιον διαφθείροντα.* Item Chr[690] *τουτέστιν*

θει, μηδὲ κοινώνει ἁμαρτίαισ ἀλλοτρίαισ. σεαυτὸν ἁγνὸν τήρει.
23 μηκέτι ὑδροπότει, ἀλλὰ οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν στόμαχον καὶ
τὰσ πυκνάσ σου ἀσθενείασ. 24 Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἁμαρτίαι
πρόδηλοί εἰσιν προάγουσαι εἰσ κρίσιν, τισὶν δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν·
25 ὡσαύτωσ καὶ τὰ ἔργα τὰ καλὰ πρόδηλα, καὶ τὰ ἄλλωσ ἔχοντα
κρυβῆναι οὐ δύνανται.

VI.

1 Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺσ ἰδίουσ δεσπότασ πάσησ Tit 2, 9 s etc
τιμῆσ ἀξίουσ ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ καὶ ἡ διδα- Tit 2, 5
σκαλία βλασφημῆται. 2 οἱ δὲ πιστοὺσ ἔχοντεσ δεσπότασ μὴ κατα-

---

ἵνα κοινὸσ ᾖσ καὶ ἴσοσ τοῖσ δικαζομένοισ, τοῖσ ἐπὶ σοῦ κρινομένοισ, ἵνα σε μηδεὶσ προκαταλάβῃ μηδὲ προοικειώσηται. Et Thphyl τουτέστι κατὰ προσπάθειαν προσκλινόμενοσ τῷ ἑνὶ μέρει. Cf et. Suidam: πρόσκλισισ ἑτερομέρεια· „μὴ διαπράξασθαί τι κατ' ἔχθραν ἢ κατὰ πρόσκλισιν."

22. *επιτιθει*: D* *επιτιθου* | *αμαρτ. αλλοτριαισ*: P *αλλοτρ. αμαρτ.*

23. *αλλα* cum ℵAD*FGP 17. ... ς *αλλ* cum D^{c}K^{sil}L al pler | *οινω ολιγω*: P *οινω ολιγον* | *δια τον* (A *το*) *στομαχον* sine *σου* cum ℵAD*P 17. d Gaud$^{praef\ ad\ benev}$ (etiam arm teste Gb om *σου* et h. l. et post) ... ς Ti add *σου* cum D^{c}FGKL al pler f g vg go sah cop syr^{utr} arm aeth Clem^{177} (reliqua non add) Eus$^{praep\ 12,25}$ Ath$^{gall\ 5,230}$ (rell non add) Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et$^{parall\ 364.\ 629.\ 699}$ Phot$^{manich\ 2,8}$ al Or$^{int\ 3,862}$ Ambrst al | *και τασ*: F^{gr}G g *και δια τασ*

24. *ανθρωπων*: 30. 37. n^{scr} Dam^{paris} om | *τισιν*: 17. Or$^{int\ 3,868}$ et^{4,479} Dam^{paris} *τινων*

25. *ωσαυτωσ* sine additam cum ℵDKLP al omn^{vi} d vg sah cop syr^{utr} arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambrst al ... Ln add *δε* cum AFG f g go Or$^{int\ 3,863}$ | *τα εργα τα καλα* cum ℵADFGP 17. 37. 116. (71. *τα εργ. καλα*) d f g vg (hi^{4} *facta bona*) Thphyl Ambrst al ... ς *τα καλα εργα* cum KL al pler Chr^{692} Euthal^{cod} Thdrt Dam | *προδηλα* sine additam cum ℵA 67** ... ς add *εστι* cum KL al pler Chr^{692} Euthal^{cod} Thdrt Dam al; item DFGP 17. 67* 93. 8^{pe} al$^{8\ scr}$ add *εισι*. Item *manifesta sunt* Latini. | *δυνανται* cum ADP 17. 47. 67. 71. 73. 93. a^{scr} c^{scr} al plus^{30} Thdrt Oec ... ς *δυναται* cum ℵFGKL al sat mu (sed 2 tantum apud Scri) Chr^{692} Euthal^{cod} al (Dam praetermisit *και τα* usq *δυν.*)

VI. 1. *δουλοι*: FG *δουλου*. Latini: *Quicumque sunt sub iugo servi* ... 73. b^{scr*} k^{scr} sah *δουλειασ* | *του θεου*: D* 17. 8^{pe} d f m^{89} vg go Ambrst al *τ. κυριου* ... sah *nomen bonum* pro *το ον. τ. θε.* | *βλασφημηται*: KL 17. 47* 114. 115. a^{scr} c^{scr} Dam^{paris} *-μειται*, G *-μεται*

2. *εχοντεσ* ut ℵD^{c}KLP etc ... AD*FG 37. 47* k^{scr} Dam^{paris} *εχοντασ* | *κα-*

φρονείτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν, ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι
πιστοί εἰσιν καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι.
Ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει. 3 *εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ καὶ*
μὴ προσέχεται ὑγιαίνουσιν λόγοις τοῖς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, 4 *τετύφωται, μηδὲν*
ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν γί-
νεται φθόνος, ἔρις, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί, 5 *διαπαρα-*
2 Ti 3, 8 *τριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ ἀπεστερημένων τῆς*
ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. 6 *ἔστιν δὲ*

ταφρονειτωσαν: L o^{scr} al Dam^{paris} *-νητωσαν* | *οτι αδελφοι εισιν* et. Clem^{309} Bas$^{eth\,310}$ ... ℵ* (non item^{c}) c^{scr} om | *οι* (post *αγαπητοι*): Dam^{paris} *και* | *ευεργεσιας*: F^{gr}G^{gr} 46. *ευσεβιας* (46. *-ειας*), 45. *εργασιας*

3. *προσεχεται* cum ℵ* (atque sic olim R. Bentley coniecit). Latini omnes (d f g m^{62} vg Cyp$^{54.\,139}$ Lcif^{216} Ambrst al) *acquiescit* (m *-escat*) ... ς Ln Ti *προσερχεται* cum ℵ^{c}ADFGKLP al omn^{vi} (47. 73. 120. 122 n^{scr} *-χηται*) go syr^{utr} sah cop aeth Bas$^{regg\,522}$ Chr Euthal^{cod} Cyr nest^{4,108} Thdrt Dam al | FG *υγιαιννουσιν* | *τη κατ ευσεβειαν*: D* add *ουση*, quemadmodum d f m^{62} vg Cyp etc habent *ei quae secundum pietatem est doctrinae*

4. *γινεται* (f vg *oriuntur*, Ambrst *fiunt*) ... D* d g m^{62} Lcif^{216} *γεννωνται*, *nascuntur* | *φθονος* et. Clem^{340} (sed post *ερις* pon) Bas$^{eth\,288}$ ... D* 8^{pe} d f g m^{62} vg go sah cop Lcif Ambrst al *φθονοι* (go add *φονοι*) *ερις* cum ℵAK^{sil}P 17. al pler^{vi} syr^{sch} sah cop arm aeth Clem^{340} Bas eth^{288} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam$^{parall\,571}$ (et.^{paris}) al ... Ti *ερεις* cum D(nec D^{c} mutavit)FGL 47. 8^{pe} al d f g m^{62} vg go syr^{p} Dam ad h. l. Lcif^{216} Ambrst al. Praeterea P syr^{sch} sah cop praem *και* | *βλασφημιαι*: 115. 116. syr^{sch} aeth Bas^{cod} et edd vet Dam^{parall} (et.^{paris}) *βλασφημια*. Praeterea sah cop praem *και*. | *υπονοιαι πονηραι*: syr^{sch} aeth *υπονοια πονηρα*. Rursus sah cop praem *και*.

5. *διαπαρατριβ.* cum ℵADFGLP al longe plu (10 ap Scri) Clem^{340} Bas^{eth} ^{288} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam ad h. l. et^{paris} al (etiam Antioch^{1268} *διαπαρατριβαι* inter carnalia vitia laudat) ... K 43. 115. d^{scr} l^{scr} al pauc *διατριβαι*, al pauc *παρατριβαι* ... ς (= Gb Sz) *παραδιατριβαι* cum minusc vix mu (ut b^{scr}). Apud Latinos d f m^{62} vg Ambrst al habent *conflictationes*; g *conflictiones*, Lcif^{216} *conflictationes malae* | *απεστερημενων της*: D* *απεστραμμενων απο της*. Cf d g m^{62} *destitutorum a veritate*, Lcif^{216} *a ver. destitutorum*, Amb$^{ps\,118}$ *a ver. alienorum*. Contra vg *qui* (fu add *a*) *veritate privati sunt*, Ambrst *qui veritate caruerunt*. | *την ευσεβειαν* sine additam cum ℵAD*FG 17. 67** 93. d f g vg go sah cop aeth^{ro} Amb$^{ps\,118}$ (certe nihil add) ... ς (Gb^{om}) add *αφισταςο απο των τοιουτων* cum D$^{gr\,c}$KLP al pler m^{61} tol** syr utr arm aeth^{pp} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Lcif^{216} Ambrst al. Item Cyp^{54} *discede ab huiusmodi* add v. 4. post *stupore elatus* (*τετυφωται*) et^{139} post *stupore elatus est, nihil sciens* (*μηδὲν ἐπιστάμενος*)

πορισμὸσ μέγασ ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείασ. 7 *οὐδὲν γὰρ εἰση-*
νέγκαμεν εἰσ τὸν κόσμον, ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα·
8 *ἔχοντεσ δὲ διατροφὰσ καὶ σκεπάσματα, τούτοισ ἀρκεσθησό-*
μεθα. 9 *οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν εἰσ πειρασμὸν*
καὶ παγίδα καὶ ἐπιθυμίασ πολλὰσ ἀνοήτουσ καὶ βλαβεράσ, αἵτι-
νεσ βυθίζουσιν τοὺσ ἀνθρώπουσ εἰσ ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν.

---

6. *η ευσεβεια*: F[gr]G g add *θεου* (g *pietas dei*). Cf et. Ambrst v. 5. *existimantes quaestum esse pietatem et dei culturam: discede ab huiusmodi.* Versu vero 6. *Est autem quaestus magnus pietas cum sufficientia.* | *αυταρκειασ* ut ℵD[c]LP etc ... AD*FG 37 (*ευτ-*) o[scr] al[vi] *αυταρκιασ*

7. *εισηνεγκαμεν*: P 106. 109. al[8 scr] *εισενεγκ.* Sic et. editum Bas[2,167], ex incuria ut[vid]. | *οτι* (Gb′) cum ℵ*AFG 17. g vg[cdd lachm] sah, item (qui *και* pro *οτι* exprimunt) cop arm aeth[utr]. Cf et. Polyc[4] *εἰδότεσ οὖν ὅτι οὐδὲν εἰσηνέγκαμεν εἰσ τὸν κόσμον, ἀλλ᾽ οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι ἔχομεν, ὁπλισώμεθα τοῖσ ὅπλοισ τῆσ δικαιοσύνησ.* Item Ephr[2,177] nec *ουδε* nec *οτι* habet. ... ς Ti *δηλον οτι* cum ℵ[c]D[b et c]KLP al pler Bas[2,167] Mac[228] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. et[parall 316. 364]. Similiter *αληθεσ οτι* D*, *verum quoniam* d, *verum quia* m[92] Ambrst, *haud dubium quia* (vg[cle] *quod*) f vg, *aut* (pro *haut*) *dubium*, *verum tamen* fu al[lachm], *verum* Cyp[210. 240. 328]. Item go *in veritate quod;* syr[utr] *et notum est quod*

8. *διατροφασ* cum ℵAL al pler f vg (hi[2] *alimenta*) etc. Etiam Bas[2,167. 367] et[3,101] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al ... DFGKP 46. 109. Or[4,418] *διατροφην*. Item Ambrst *alimentum*, d g m[92] Novat[319] Hier[iovin 2] et[ad tit 3,5] *victum* (g *vict. t alimentum*), Cyp[210. 240. 328] *exhibitionem*. Pergunt autem d m Novat Hier[iovin] *et vestitum* (Hier[tit] *et vestimentum*), Cyp *et tegumentum*. Contra g *et tegumenta*, f vg Ambrst *et quibus tegamur*.
αρκεσθησομεθα et. Or[4,418] Ephr[1,77] Bas[2,167] et[367 ed] et[3,101] etc ... K 30. 219. d[scr] n[scr] al[vi] Ephr[3,358] et[1,248] Bas[2,367 cod 1] Chr[mosc 1] Dam ad h. l. et[parall 364] *αρκεσθησωμεθα*. Ex Latinis d f g vg Novat *contenti sumus*, m[92] demid Cyp[ter] Ambrst Hier *contenti simus*. Cf Lebrug: „Sumus *mutatur ab aliis in* simus."

9. *βουλομενοι*: Dam[paris] *βουλευομενοι* | *παγιδα* (Cyp[quater] al *muscipulam*): 17. Ephr[1,77] Cyr[mich 424] (non item[sophon 608]) *παγιδασ*, auct sing cleric[522] *muscipulas*, Dam[paris] *εισ παγιδα* (item *κ. εισ επιθ.*) ... D*FG 37[mg] (manu rec) 238. d f g m[92] vg[cle] fu demid tol harl al[lachm] (non item am al[lachm]) go Chr[698] Thdrt Antioch[1045] Amb[ps 118] al (sed non Cyp[185. 210. 240. 328] Ambrst al) add *του διαβολου* :: ex 3, 7 | *ανοητουσ* et. Bas[eth 268] (ex[cdd 3]) Eph[1,77] Chr[698] et[11,167. 828] (sic certe ubique ed. Montf) Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. et[parall 484] etc, item *desideria stulta* Aug[ep 130] et[civ dei 1,10] et[ps 136] Promiss[1,39] ... 2. 19. 55. Bas[eth 268] edd prior Chr[edd prior] Cyr[sophon 608] et[mich 405. 424] *ανονητουσ*, item *inutilia* d f g vg Cyp[185] (sed[210. 240. 328] om) Ambrst al, m[92] *quae nihil prosunt*

10 ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία, ἥσ τινεσ
ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆσ πίστεωσ καὶ ἑαυτοὺσ περι-
πειραν ὀδύναισ πολλαῖσ.
2 Ti 3, 17 11 Σὺ δέ, ὦ ἄνθρωπε θεοῦ, ταῦτα φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιο-
σύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πραϋπαθίαν. 12 ἀγω-
νίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆσ πίστεωσ, ἐπιλαβοῦ τῆσ αἰωνίου ζωῆσ,
εἰσ ἣν ἐκλήθησ καὶ ὡμολόγησασ τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολ-
Ro 4, 17 λῶν μαρτύρων. 13 παραγγέλλω ἐνώπιον θεοῦ τοῦ ζωογονοῦντοσ
τὰ πάντα καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντοσ ἐπὶ Ποντίου

---

10. *παντων των* et. Clem[191] Or[3,401] Ephr[1,77] etc ... D* 123. om των | *πολλαισ* et. ℵ^c ... ℵ* *ποικιλαισ* (:: cf 2 Tim 3, 6 *επιθυμιαισ ποικ.* Tit 3, 3 *ηδοναισ ποικιλαισ* Iac 1, 2 *πειρασμοισ περιπ. ποικιλοισ* 1 Pe 1, 6 *εν ποικιλοισ πειρασμ.* Mt 4, 24 pp *ποικιλαισ νοσοισ*)

11. *θεου* cum ℵ*A 17. ... ς Ti *του θεου* cum ℵ^cDFGKLP al fere omn Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al | *ευσεβειαν* et. Petr[alex can 14] (Gall[4,106]) Ephr[1,248] etc ... ℵ* (non item^c) 47. sah om. Cf et. Aug[serm 177] *Tu autem homo dei, haec fuge; sectare vero iustitiam, fidem, caritatem cum his qui invocant nomen domini de corde puro.* At haec libere, et paullo post ad *fidem* add *pietatem.* | *πραϋπαθιαν* cum ℵ*AFGP(sed non superest nisi ultima syllaba -αν), item -*θειαν* 71. 137. 8[pe] Petr[alex] ap Rou[4,45] (non item ap Gall) Ephr[1,243]. Videtur et. huc respexisse Ign trall[8] *την πραϋπαθειαν αναλαβοντεσ*, item Hesych qui *πραϋπαθειαν* explicat per *πραϋτητα* et *ησυχιαν* ... ς (= Gb'' *πραϋπ.* et Sz) *πραοτητα* cum D^cKL al pler Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al. Item ℵ^cD* 31 *πραϋτητα.*

12. *εισ ην* sine *και* cum ℵADFGKLP al longe plu (7 ap Scri) d f g vg g[3] sah cop syr[sch] et[p txt] arm aeth Petr[alex can 14] Ephr[1,243] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam ... ς (= Gb Sz) add *και* cum 37. al mu[vid] syr[p c.*] Thphyl Oec Ambrst | *και ωμολογησασ*: LP al aliq (3 ap Scri) *και ομολογησασ*, item Petr[alex] omisso *και* (sic ap Rou; apud Gall *ἐκλήθησ, ὡμολόγησασ*)

13. *παραγγελλω* (F[gr]G[gr] vitiose -*λλων*) sine *σοι* cum ℵ*FG 17., item f (sub *t*; habet enim *praecipio tibi t contestor*) Bas[2,584] Amb[fid ...] (*praecipio* sine *tibi*) Aug[serm 177] (*testificor*) Thdrt[ep lat 4,1344] (ex Massi, ut Aug) ... ς Ln Ti add *σοι* cum ℵ^cADKLP al fere omn d f (g vide ante) vg (hi Latt *praecipio tibi*) Bas[1,276] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam Tert[praescr 25] Ambrst (uterque ut vg), item Did[tri 72] *προστασσω σοι* | *θεου* cum ℵ (:: cf ad v. 11) ... ς Ln Ti praem *του* cum ADFGKLP etc | *ζωογονουντοσ* (Gb') cum ADFGP 17. 19* 31. 71. 93. 137. Ath[...] Bas[2,584] Nyss[adv maced] ap Mai[4,33] Cyr[thes 297] Thdrt[4,1274] al ... ς *ζωοποιουντοσ* cum ℵKL al pler Cyr[hier 79] Bas[1,276] Chr Euthal[cod] Thdrt ad h. l. Dam al | *χριστου ιησου* cum ADKLP 17. 31. 37. al pler d vg go syr[p] arm[codd] Cyr[hr 79] Chr[708 com] Euthal[cod] Cyr[thes 297] Thdrt ad h. l. et[4,1274] Dam al Ambrst al ... ℵFG al plus[5] (3 ap Scri) f g syr[sch]

Πειλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν, 14 τηρῆσαί σε τὴν ἐντολὴν
ἄσπιλον ἀνεπίλημπτον μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυρίου ἡμῶν Tit 2, 13
Ἰησοῦ Χριστοῦ, 15 ἣν καιροῖς ἰδίοις δείξει ὁ μακάριος καὶ μόνος
δυνάστης, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυριευόν-
των, 16 ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶ-
δεν οὐδεὶς ἀνθρώπων οὐδὲ ἰδεῖν δύναται· ᾧ τιμὴ καὶ κράτος 2 Ti 4, 18
αἰώνιον, ἀμήν.

17 Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε μὴ ὑψηλὰ
φρονεῖν, μηδὲ ἠλπικέναι ἐπὶ πλούτου ἀδηλότητι, ἀλλ' ἐπὶ θεῷ τῷ

---

sah cop arm^ed aeth Did^tri 72 Ath^529 Chr^708 txt Thphyl Tert^praescr 25 Amb^fid 3,500 Thdrt^ep lat 4,1344 *ιησου χριστου* (sed Ath Chr *κυριου ιησου χρι.*, Thdrt^lat *domino nostro Ies. Christ.*) | *πειλατου* cum AD* :: cf ad Act 3, 13. 4, 27. 13, 28. In evangeliis vero eadem scriptura testatissima est; cf Lc 23, 6 etc ... ς Ln Ti *πιλατου* cum ℵD^cFGKLP etc

14. *τηρησαι σε*: D* 43. z^scr Did^tri 72 om *σε* | *ασπιλον*: D 115. syr^sch Chr^708 com Thphyl add *και* | *ανεπιλημπτον* cum ℵD*FG ... ς *ανεπιληπτον* cum D^cKLP etc | *ιησου χριστου*: ℵ *χρι. ιησ.* (Contrariam lectionem idem v. 13. praebebat.)

15. *δειξει*: D^gr* *δειξαι*, K c^scr k^scr *δειξη* | *και κυρ. των κυριευοντων*: 47. 219. om

16. *φως οικων απροσιτον* et. Or^3,410 Eus^mcell 141 Did^tri 370 Cyr^thes 297 al permu Or^int 4,99 (*qui solus habet immortalitatem, lucem habitat inaccessib.*). Item accurate f am tol *lucem habitans inaccessib.* Nec vero recte in contrariam partem laudantur d e vg^cle demid al Tert^prax 15 Hil^831 Ambrst al *qui solus habet immortalitatem et lucem* (*lumen* Ambrst) *habitat* (*inhab.*) *inaccess.* Nec aliter go cop syr^sch aeth ... D*E* fu (*qui solus habet immort. et lucem inhabitans*) harl* (ut fu sed *habitans*) Did tri 73 praem *και* | *ειδεν* ut ℵDEFGKL etc ... AP al pauc Did^tri 73 Dam paris *ιδεν* | *ουδεις ανθρωπων* et. Tert^prax 15. 16 etc: FG^grG g go Novat 310. 312 *ανθρ. ουδεις* ... vg^cle harl tol Did^tri post *ειδ.* (*ιδ.*) pon | *και* (ℵ add *το*) *κρατος*: FG^grGP 31. 72. 93. 116. n^scr z^scr al^10 g om *και*

17. *εν τω νυν αιωνι* (ℵ* *καιρω*) cum ℵ^c (item ℵ*)FGKLP al omn^vi g syr^p Or^1,709 Chr Euthal^cod Thdrt Antioch^1044 Dam ad h. l. et^paris al ... DE d e f m^29 vg syr^sch sah cop Bas^eth 269 Or^int 2,151 Ambrst al mu *του νυν αιωνος* | *υψηλα φρονειν* (:: cf Ro 11, 20) cum ℵ Or^1,709. Apud Latinos d e f vg^cle fu demid harl tol Hier^gal 3 al (similiter syr^utr) *non sublime sapere*, addit autem Hier l. l. *pro eo quod est non superbire*; g m^29 am Or^int 2,151 Ambrst *non superbe sapere.* Ceterum Ro 11, 20. Latini plerique *altum sapere* habent ... ς Ln Ti *υψηλοφρονειν* cum ADEFGKLP al omn^vi Bas^eth 269 Chr Euthal^cod Thdrt Antioch^1044 Dam al | *ηλπικεναι* (L 17. 37. 73. al aliq Euthal^cod *ελπικ.*) ... FG Dam^parall 475 (et.paris) *ελπιζειν* | *πλουτου*: D^gr* 73. 109. 114. *πλουτω* | *αλλ επι* cum ℵAD*FGP 17. 19. 23. 47. 57. 67** 71. 73. 80. 115. 118. 120. 8^pe al Or^1,709 codd Bas^eth 269 Chr Antioch^1044 Dam^parall 475 (et.

παρέχοντι ἡμῖν πάντα πλουσίως εἰς ἀπόλαυσιν, 18 *ἀγαθοεργεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι, κοινωνικούς,* 19 *ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς ὄντως ζωῆς.*

2 Ti 1, 14 20 *Ὦ Τιμόθεε, τὴν παραθήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς*
2, 16 *βεβήλους κενοφωνίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως,*

paris) Thphyl, item syr utr ... ς Ti *αλλ εν* cum D^c KL al longe plu Or ed Euthal cod Thdrt Dam ad h. l. Oec. Latini omnes *sed in deo* pariter atque ante *in incerto.* | *θεω* sine articulo cum ℵD*FG 71. 115. 8pe arm Or cdd Antioch Thphyl ... ς Ln Ti *τω θεω* cum AD^c EKLP al pler Or 1,709 ed Baseth 269 Chr Euthal cod Thdrt Dam ad h. l. et paral. Praeterea non addidimus *τω ζωντι* cum ℵAFGP 17. 23. 47. 67** 73. 118. 120. al pauc f g am fu* demid harl tol al lachm sah cop arm aeth Or cdd Baseth 269 Chr 2,85 Antioch Dam parall (et. paris) Oec Hier gal 3 al ... ς (sed Gb^0) add *τω* (D*E* 57. 115. 8pe Dam ad h. l om) *ζωντι* cum DEKL al pler d e m 29 vg cle fu vict syr utr Or ed Chr 705 Euthal cod Thdrt Antioch 1044 Dam ad h. l. Thphyl Ambrst al | *ημιν*: 17. Or 1,709 Hier gal 3 om | *παντα* et. Or Chr 705 et 2,85 semel Euthal cod Antioch 1044 al mu ... Ln *τα παντα* cum A 37. 116. al pauc Bas eth Chr 2,35 semel ... FG gr G g plane om. Posuimus autem ante *πλουσιως* cum ℵADEKLP al longe plu (omn 13 ap Scri) d e f m vg syr utr sah cop arm Or Bas eth Chr Euthal cod Thdrt Antioch Dam al Ambrst al mu ... ς (= Gb Sz) post *πλουσιως* pon cum minusc vix mu aeth (*ille dabit nobis in divitiis omne*)

18. *πλουτειν* et. Or 1,709 etc ... FG *πλουτιζειν*

19. *αποθησαυριζοντας* (L *-ζοντες*) ... DE d e f m 29 vg Ambrst rell *αποθησαυριζειν* | *εαυτοις*: P 111. o scr *-τους* | *εις το μελλον*: FG *εις τον μελλοντα.* Latini *in futurum.* | L 17. al aliq (3 ap Scri) *επιλαβονται* | *οντως* c. ℵAD*E*FGH capp 17. 23. 31. 57. 71. 116. 137. 176. 179. 8pe (et 37. *της αιωνιου οντως*) d e f g m 29 vg syr utr sah cop arm aeth ar e Baseth 267 Euthal capp ap Zacagn 690 Ambrst rell. Praeterea *η οντως ζωη* legitur etiam Constit 8,6,1, item ap Clem Or alios, sed non hunc ipsum illi locum afferunt ... ς (= Gb Sz) *αιωνιου* cum D^c E** K LP al pler marian Chr 705 Euthal cod Thdrt Antioch 1044 Dam Thphyl Oec

20. *ω* (et. syr p mg gr): P om | *παραθηκην* cum ℵADEFGKLP al longe plu (7 ap Scri) sah cop (hi 2 servant ipsum Graecum et add *quod concredidi tibi*) syr p mg gr Clem 457 Ign intpol adheron 7 (*φυλαξον μου την παραθηκην*) Euthal cod Thdrt Dam Oec ... ς (= Gb Sz, sed Gb') *παρακαταθηκην* cum minusc mu (at 137. 140. 4 ap Scri) Hipp antichr 1 (Lag 1) Chr 705 Thphyl | *κενοφωνιας* cum ℵADEKLP al pler vi syr utr sah cop aeth Clem 457 Hipp antichr Or 1,454 Did tri 6 Chr 705 Euthal cod Thdrt Dam al (sed ex his omnibus nemo interpretationem addit; hinc scriptura tantum nitimur, quae apud eos pariter atque in cdd Ni Ti fluctuare potest, licet id ab editoribus non adnotatum sit). Oec vero ad

21 ἥν τινεσ ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν. 2, 18
Ἡ χάρισ μεθ' ὑμῶν.

---

h. l. sic: κενοφωνίασ δὲ τὰσ ματαιολογίασ. ἄρα οὖν ἐστὶ καὶ κενοφωνία οὐ βέβηλοσ. ὁ δὲ μακάριοσ Ἰωάννησ (at ad hunc certe locum Chrysost. nihil eiusmodi habet) τὰσ νεωτέρασ παραινέσεισ καινοφωνίασ εἶπε, διὰ τῆσ αι διφθόγγου τὸ κε γράφων, ὡσ ἔοικε. Cf ad 2 Tim 2, 16 quae ibi ex Chrys adscripsimus ... FG 73. 115** al vix mu (nullus ap Scri) Epiph[846] (in epist Ancyrana) καινοφωνιασ. Item *vocum novitates* d e f g m[62] vg Ir[int 185] Lcif[217] Hil[1251] Ps-Ath[lat 563] Ambrst rell, item arm. Ceterum nuspiam facile κενοσ legitur quin codd mu maximeque antiquissimi καινοσ praebeant.

21. επαγγελλομενοι: 17. επαγγειλλαμενοι | μεθ υμων cum ℵAFG[gr]GP 17. g (*vobiscum t tecum*) cop ... ς Ti μετα σου cum DEKL al fere omn d e f (g sub *aut*) vg syr[utr] arm aeth Thdrt Dam al ... sah Chr Euthal cod om η χα. μ. υμ. Praeterea ς (= Gb Sz) add αμην cum ℵ[c]D[b et c]EK LP al fere omn e f vg syr[utr] cop aeth Thdrt Dam al: omisimus cum ℵ*AD*FG 17. d g fu* arm, item (vide ante) sah Chr Euthal[cod].

Subscriptio: προσ τιμοθεον ᾱ cum ℵ 17. al (109. al πρωτη pro ᾱ). Item DE προσ τιμοθεον ᾱ επληρωθη· αρχεται προσ τιμοθεον β̄, item FG επληρωθη επιστολη προσ τιμοθ. ᾱ· αρχεται προσ εαυτον (G* αυτον) β (G add insuper II.) ... A 120. al προσ τιμοθ. ᾱ εγραφη απο λαοδικειασ, P 114. πρ. τιμοθ. ᾱ εγραφη απο νικοπολεωσ ... K al mu Euthal[cod] προσ τιμοθ. ᾱ (vel πρωτη) εγραφη απο λαοδικειασ, ητισ εστι (εστιν) μητροπολισ φρυγιασ τησ καπατιανησ (47. al πακατιανησ, al παγκα–, παρακατ-, καπιανησ, Euthal[cod] πατακατιανησ), L του αγιου αποστολου παυλου προσ τιμοθ. επιστολη ᾱ εγραφη απο λαοδικειασ· ητισ εστιν μητροπολησ φρυγιασ τησ καπατιανησ. Similiter al (o[scr] απ. λαδικιασ, a[scr] 74. add ad finem: ιδου δη και η εκ λαοδικειασ vel -κιασ) ... d *ad timotheum I.* (** add *scribens a ladicia*) *explicit incipit ad timotheum II.*, f g am fu al *expl. epist.* (fu om) *ad timotheum I.* (am p̄., al *prima*) *inc. ad eundem secunda* (f *II.*, fu *inc. arg. ad eiusdem II.*). Add ante *inc.* al[lachm] *scripta de laudicia*. Confirmant additamentum απο λαοδικειασ et. syr[sch] aeth (in epistulae inscriptione) ar[p], item syr[p] cum ητισ εστιν etc. Contra habent cop απο αθηνων δια τιτου του μαθητου αυτου, ar[e] *scripsit eam Athenis misitque cum Tito*, ar[petrop] απο ρωμησ δια τιτου, 6. Synops Euthal edd aliq απο μακεδονιασ ... ς πρὸσ τιμόθεον πρώτη ἐγράφη ἀπὸ λαοδικείασ, ἥτισ ἐστὶ μητρόπολισ φρυγίασ τῆσ πακατιανῆσ. Praeterea numerantur στιχοι σλ′ (KL al plu atque etiam Euthal; in P numerus evanuit; al σλγ′, σλς′, ℵ** 80. σν′, al σι′, 90. σα′ [σα′?], vg lachm *versus CCXXX*. Etiam ν′ ex Copto et τιε′ nescio unde retulerunt.) ... Additur et. passim cum Euthal αναγν. α′ sive μια, κεφ. ιη′, μαρτ. β′ ... am fu capita 30 habent.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β̄.

I.

1 Ti 1, 1 etc 2 Co 1, 1 etc 1 *Παῦλοσ ἀπόστολοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματοσ θεοῦ*
κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆσ τῆσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ 2 *Τιμοθέῳ ἀγαπητῷ*
τέκνῳ. χάρισ, ἔλεοσ, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ
τοῦ κυρίου ἡμῶν.
Act 24, 14 3 *Χάριν ἔχω τῷ θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρᾷ*
Ro 1, 9 *συνειδήσει, ὡσ ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνείαν ἐν ταῖσ δεήσε-*
σίν μου νυκτὸσ καὶ ἡμέρασ, 4 *ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν, μεμνημένοσ σου*

---

* *προσ τιμοθεον β̄* cum ℵAK 17. 47. 113. 116. n^{scr} al, item 37. al *πρ. τιμ. δευτερα.* Item (vide ante) DEFG *αρχεται πρ. τιμ. β̄* ... P 114 *παυλου επιστολη πρ. τιμοθ. β̄*, 121. 123. h^{scr} k^{scr} *πρ. τιμ. δευτερα επιστ.*, 120. *η πρ. τιμοθ. β επιστολη*, 122. *παυλου αποστολου προσ τιμ. επιστολη καθολικη*, L *του αγιου αποστολου παυλου επιστολη β̄ πρ. τιμοθ.* Similiter al ... ς *ἡ πρὸσ τιμόθεον ἐπιστολὴ δευτέρα*, ς^{e} Gb Sz *παύλου τοῦ ἀποστόλου* (Gb Sz om *τ. ἀποστ.*) *ἡ πρὸσ τιμόθ. ἐπιστ. δευτέρα.*

I. 1. *χριστου ιησου* cum ℵDEFGKP 17. 31. 46. 47. 71. 8^{pe} al fere^{15} (4 ap Scri) d e f g am (Treg am**) fu demid hal marian omn^{lachm} sah cop syr^{p} Euthal^{cod} Dam Ambrst Prim Cassiod ... ς Ln *ιησου χριστου* c. AL 37. al longe plu vg^{cle} tol harl (am* ap Treg) go syr^{p} arm aeth Chr^{708} Thdrt al | *επαγγελιαν*: ℵ *-λιασ*, item omisso *ζωησ* o^{scr} (i. e. 61.)

2. *αγαπητω τεκνω*: 17. *γνησιω τεκνω εν πιστει* | *και χριστου ιησ. του κυρ. ημων* cum ℵ^{c}ADEFGKL al pler d f g vg go sah cop syr^{p} arm Or int^{4,468} („ad Tim. prim. et sec. *Gratia misericordia et pax a deo patre et Christo Iesu domino nostro*") Chr^{708} Euthal^{cod} Thdrt al ... ℵ* 17. 37. k^{scr} *και κυριου ιησου χριστου του κυριου ημων.* Item 43. 49. syr^{sch} aeth *και κυρ. ιησ. χρι.* | Ante *pax* vg$^{edd\ aliq}$ (ut fu** al^{lachm}) Or^{int} (vide ante) add *et.* Contra quam lectionem scribit Luc^{brug}: *Non est proponenda coniunctio* et *voci* pax. Sah habet *χαρισ σοι και πνευμα και ειρηνη.* | *πατροσ*: 39. 41. 49. syr^{p} c.* add *ημων*

3. *τω θεω* sine additam cum ℵACD^{c}E**FGKL al fere omn vg (et. am omn lachm al) syr^{utr} cop arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam Prim ... D* E* 17. 8^{pe} d e vg^{six} fu demid hal go sah Or^{1,634} et$^{int\ 1,65}$ Ambrst Vig$^{varimad\ 736}$ Sedul Pelag add *μου.* Contra Luc^{brug}: *Nec hic addenda sunt pronomina* meo *et* (i. e. ante progenitoribus) meis. | *λατρευω*: C* *-ευων* | D* *αδιαλιπτον*

4. *επιποθων*: F^{gr}G cop arm *επιποθω*, g *desidero t ans*

τῶν δακρύων ἵνα χαρᾶς πληρωθῶ, 5 ὑπόμνησιν λαβὼν τῆς ἐν
σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεως, ἥτις ἐνῴκησεν πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου
Λωΐδι καὶ τῇ μητρί σου Εὐνίκῃ, πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί. 6 Δι'
ἣν αἰτίαν ἀναμιμνήσκω σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ θεοῦ, ὅ 1 Ti 4, 14
ἐστιν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου. 7 οὐ γὰρ ἔδωκεν Ro 8, 15
ἡμῖν ὁ θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ σω-
φρονισμοῦ. 8 μὴ οὖν ἐπαισχυνθῇς τὸ μαρτύριον τοῦ κυρίου ἡμῶν
μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ, ἀλλὰ συνκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ
κατὰ δύναμιν θεοῦ, 9 τοῦ σώσαντος ἡμᾶς καὶ καλέσαντος κλήσει
ἁγίᾳ, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν ἀλλὰ κατὰ ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν Tit 1, 2 s
τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων,
10 φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν

---

5. *υπομνησιν*: Euthal^{cod} (per incuriam) *υποκρισιν* | *λαβων* (Gb') cum ℵ*ACFG 17. 31. 73. 8^{pe} arm ... ς *λαμβανων* cum ℵ^{c}DEKL al pler Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam. Apud Latinos est *recordationem* (d e *commemorationem*) *accipiens*. | *ενωκησεν*: D* 17. *ενοικησεν* | *λωϊδι* cum ℵAC DE al pler (115. d^{scr} al -*ιδη*) etc (et. sah cop) ... FGKL 109. Euthal cod *λοϊδι* (FG -*ιδει*), 43. *λάϊδι* | *ευνικη* (et. ς^{e} Gb Sz) cum ℵACDEFG KLP al plu ... ς (non ς^{e} etc) *ευνεικη* cum minusc mu (7 apud Scri), item go | *πεπεισμαι*: 17. *πεποιθα*

6. *αναμιμνησκω* cum ℵACFGKLP etc ... DE c^{scr} *υπομιμνησκω* | D *αναζωοπυριν* (D^{c} -*ρειν*) | *χαρισμα* (et. ℵ^{c}): ℵ* *θελημα* | *του θεου*: A *του χριστου*

7. *δειλιας* (*δειλ*- ut ℵCKL etc; ADEFGP al *διλ*-) ... 238. 3^{pe} d^{scr} Did^{252} et^{166} *δουλειας* (-*λιας*), item aeth *subiectionis*. Cf et. Clem^{586} *δουλειας παλιν εις φοβον* (pergit usque *εμε τον δεσμιον αυτου*), item Chr^{12,65} *ου γαρ ελαβομεν, φησι, πνευμ. δειλιας* (sed ed$^{savil\ mg}$ *δουλειας*) *αλλα πνευμ. δυναμεως κ. αγαπ. κ. σωφρονισμ.*: miscuerunt igitur Clem et Chr hunc locum cum Ro 8, 15.

8. *επαισχυνθης*: L* 47. 116. d^{scr} al -*σχυνθεις* | *του κυριου ημων* (et. ℵ^{a}) ... ℵ* om *ημων* ... 72. demid syr^{p} c.* add *ιησου χριστου* et go *Iesu*, item omisso *ημων* 31. 47. $\overline{ιυ}$ $\overline{χυ}$ (certe sic testatur Wtst) | *συνκακοπαθησον* cum ℵADEFGL ... ς Ln *συγκακοπ.* cum CK^{sil} al certe pler | *θεου*: D* 17. 116. praem *του* (sed 116. etiam *κατ. την δυναμιν*)

9. *ημας*: 47. om, 178. k^{scr} post *καλεσαντ.* repetit | *κλησει*: vg^{cle} fu demid al^{lachm} syr$^{p\ mg}$ Ambrst al add *sua* | *αγια*: L *τη αγια* | *αλλα κατα* cum ℵACP 17. b^{scr} k^{scr} Cyr$^{glaph\ 9}$; item 73. Ath^{480} *αλλα κατα την* ... ς *αλλα κατ* cum DEK^{sil}L al pler Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al; item FG *αλλ. καθ* | *προ χρον. αιωνιων*: P pon ante *εν χρι. ιησ.* (n^{scr} om *εν χρι. ιησ.*)

10. *φανερωθεισαν*: K *φανερωθεντος* | *επιφανειας* ut ℵAD^{c}EK^{sil}LP al pler ... CD*FG al *επιφανιας* | *σωτηρος*: 23. 57. syr$^{p\ mg}$ Or^{1,488} Aug^{pecc}

55*

Χριστοῦ Ἰησοῦ, καταργήσαντοσ μὲν τὸν θάνατον, φωτίσαντοσ δὲ
1 Ti 2, 7 *ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου,* 11 *εἰσ ὃ ἐτέθην ἐγὼ*
κήρυξ καὶ ἀπόστολοσ καὶ διδάσκαλοσ· 12 *δι' ἣν αἰτίαν καὶ*
ταῦτα πάσχω, ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνομαι· οἶδα γὰρ ᾧ πεπίστευκα,
καὶ πέπεισμαι ὅτι δυνατόσ ἐστιν τὴν παραθήκην μου φυλάξαι εἰσ
ἐκείνην τὴν ἡμέραν. 13 *ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαινόντων λόγων ὧν*
1 Ti 6, 20 *παρ' ἐμοῦ ἤκουσασ ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·*
Ro 8, 11 14 *τὴν καλὴν παραθήκην φύλαξον διὰ πνεύματοσ ἁγίου τοῦ ἐνοι-*
κοῦντοσ ἐν ἡμῖν.

4, 10. 16 15 *Οἶδασ τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντεσ οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ,*
4, 19 *ὧν ἐστὶν Φύγελοσ καὶ Ἑρμογένησ.* 16 *δῴη ἔλεοσ ὁ κύριοσ τῷ*

---

mcr 1 *κυριου* | *χριστου ιησου* cum ℵ*AD*E* d e sah ... ς *ιησου χριστ.* cum ℵ^{c}CD^{c}E**FGKLP al omn^{vid} f g vg go cop syr^{utr} arm aeth Or^{1,488} Chr Euthal^{cod} Cyr$^{glaph\ 10}$ Thdrt Dam al Aug$^{doct\ chr\ 3}$ et$^{contr\ 2\ ep}$ pelag^{2} et^{alib} Ambrst al | *καταργησαντοσ*: DE praem *του* | *ζωην*: D* praem *την*, o^{scr} (i. e. 61.) praem *νυν*

11. *κηρυξ*: arm *διακονοσ* | *και διδασκαλοσ*: 17. *και διακονοσ* ... cr 3 21. 115. c^{scr} d^{scr} om *και* (:: cf 1 Tim 2, 7). Praeterea ς Ln$^{ed\ mai}$ Ti add *εθνων* cum ℵ^{c}CDEFGKLP al fere omn d e f g vg go syr^{utr} sah cop arm aeth Chr^{718} Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambrst al. Cf et. Or int$^{4,627\ sq}$ „Sed et alibi de semetipso dicit quia sit *praedicator et apostolus et magister gentium*“, sed ista possunt etiam ex 1 Ti 2, 7 desumpta esse. Omisimus (et. Ln$^{ed\ min}$) cum ℵ*A 17 :: pro hac auctoritate non retinendum videbatur additamentum, quod ex 1 Tim 2, 7 huc transferre, ubi primum epistulae Pauli coniunctim edebantur, tam proclive erat. Accedit quod pro continuatione sermonis additamento *εθνων* non pari modo ac loco gemino opus erat.

12. *και ταυτα* et. ℵ^{c} ... ℵ* 73. om *και* | *παραθηκην* cum unc omnib al longe plu etc ... ς^{e} 1633. (ut etiam ed^{compl}) *παρακαταθηκην* cum 23. 72. 115. b^{scr} g^{scr} k^{scr} al plus^{15} Chr^{718} Thphyl. Reddunt d e f g vg Ambrst al *depositum*, g sub *aut* add *depositionem*, Amb$^{tob\ 20}$ *commendatum*; versu vero 14. etiam Amb^{ibidem} *depositum*, Ambrst *commendatum.* | *μου*: D^{gr*}E^{gr*} 45. 114. a^{scr} k^{scr} om

13. FG corruptissimae scripturae specimen h. l. praebent, habent enim *Ποτυπουσιν* (G^{mg} *κατα ποτυπουσιν*) *εχαι ὑγεισ εμνον* (super o in utroque ω notatum) *των* | *αγαπη τη*: D* *αγαπησ τησ*. Corrupte d: *formam habens sanorum verborum quas a me audisti et fide et dilectionem in Cho Iesu.*

14. *παραθηκην* cum ℵACDEFGKLP al longe plu (9 ap Scri) Chr^{734} Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... ς (= Gb Sz) *παρακαταθηκην* cum 47. 115. 137. b^{scr} k^{scr} al mu^{vid} Thphyl | *ενοικουντοσ*: 17. *δοθεντοσ*. Item Amb luc^{1,1270} *qui datus est nobis* (sed$^{tob\ 20,614}$ *qui habitat in nobis*)

15. *φυγελοσ* cum ℵCDEFGKLP 17. 23. 37. 39. 137. al fere^{10} (3 ap Scri) d e f g am fu tol al^{lachm} go sah syr$^{p\ mg\ gr}$ arm Bas$^{eth\ 285}$ edd vet Chr

Ὀνησιφόρου οἴκῳ, ὅτι πολλάκισ με ἀνέψυξεν καὶ τὴν ἅλυσίν μου
οὐκ ἐπαισχύνθη, 17 ἀλλὰ γενόμενοσ ἐν Ῥώμῃ σπουδαίωσ ἐζήτη-
σέν με καὶ εὗρεν. 18 δῴη αὐτῷ ὁ κύριοσ εὑρεῖν ἔλεοσ παρὰ κυ-
ρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διηκόνησεν, βέλτιον
σὺ γινώσκεισ.

II.

1 Σὺ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ, 2 καὶ ἃ ἤκουσασ παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα
παράθου πιστοῖσ ἀνθρώποισ, οἵτινεσ ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρουσ

---

724 Procop[esa 205] Dam Oec Tert[praescr 3] Ambrst al ... ς φυγελλοσ cum A al plu vg[cle] demid cop Epiph[298] Bas[eth 285] ex[cdd 2] Euthal[cod] Thdrt Thphyl. Praeterea cf ad 1 Tim 1, 20 ex Or adscripta. Cf Luc[brug]: „Ex quibus est Phigellus. *Alii scribunt unico* l, Phigelus: *sed male illi qui habent* Philetus, *quod nomen occurrit infra* 2, 17.“ *Philetus* est in vg[sixt] ... 43. 78. l[scr] al aliq φρυγελλοσ vel (ut 20. 74) φρυγελοσ | ἑρμογενησ: ἑρμ- non ἑρμ- testatur antiquissimus accentuum testis D[c], item P o[scr]. Quam scripturam confirmant d e vg[cdd lachm] go ... ς Ln ἑρμογ- ut f g vg[cle] am fu demid al.

16. ελεοσ ο κυριοσ ... 1. 17. 47. 73. 108. syr[utr] sah arm Or[1,183] Eus eclog[16] Bas[eth 288] ο κυρ. (arm θεοσ) ελεοσ | ονησιφορου: A ονισιφ. | ουκ επαισχυνθη (Gb') cum ℵ[c]ACD(* επεσ-, [c] επαισ-)LP 1. 17. 31. 37. 46. 47. 71. 73. 109. 115. 116. al plus[15] (5 ap Scri) Euthal[cod] Thdrt cod; item FG ου καταισχυνθη ... ς ουκ επησχυνθ. cum ℵ*K al plu Or[1,183] Bas[eth 285] Chr etc

17. σπουδαιωσ cum ℵCD*FGP 17. 31. 67** d e f g vg (hi Latt *sollicite*) Or[1,183] Bas[eth 285] Ambrst al ... ς Ti σπουδαιοτερον cum D[c]EKL al pler Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al. Item A 73. 137. σπουδαιοτερωσ. | εζητησεν ... C ανεζητησεν, 31. 47. cat[txt] επεζητ., l[scr] εξεζητ.

18. ελεοσ: D[c]K 109. 219. al[2 scr] ελεον, E ελαιον ... P Thdrt[4,1167] ante ευρειν pon | παρα κυριου (et. E**): D[c] 47. Chr[mosc 1] Thdrt ad h. l. (sed non[cod] nec[4,1167]) παρ. κυριω ... D*E* d e πα. θεω, *a deo* ... P 120. om, item Tert[resurr carn 23] | εν εκει. τη ημερα: DE d e εν τ. ημ. εκειν. | FG (ut solent) εν εφεσσω, g *in ephesso t epessi* | διηκονησεν ... 31. 37. 46. 73. 109. 116. f g vg[cle] demid tol al[lachm] (non item am fu harl* marian) go syr[utr] cop arm aeth Thdrt Ambrst Pelag (non item Prim) add μοι. Cf Lc[brug]: *Correctores e libris suis addiderunt pronomen* mihi.

II. 1. ουν: demid syr[p mg] *vero*

2. α ηκουσασ (et. f g): F[gr]G[gr] ακουσασ | μαρτυρων et. Clem[317] Or[4,259] et[int 3,886] etc Tert[praesc 25] etc ... Hipp[antichr 1] (Lag[1]) παρακλησεων | ικανοι: K δυνατοι

1, 8 4, 5 διδάξαι. 3 συνκακοπάθησον ὡς καλὸς στρατιώτης Χριστοῦ Ἰη-
σοῦ. 4 οὐδεὶς στρατευόμενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βίου πραγμα-
τίαις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ. 5 ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῇ τις, οὐ
στεφανοῦται ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ. 6 τὸν κοπιῶντα γεωργὸν
δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν. 7 νόει ὃ λέγω· δώσει γάρ
1 Co 15, 12 Ro 1, 3 etc σοι ὁ κύριος σύνεσιν ἐν πᾶσιν. 8 Μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγη-
γερμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος Δαυείδ, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου,
Act 28, 30 s 9 ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν ὡς κακοῦργος, ἀλλὰ ὁ λόγος τοῦ

---

3. συνκακοπαθησον (et. Gb''; sed συνκ- cum AC*D*E*FGP; Gb''' La συγκ- cum ℵ al syr[p mg gr]) cum ℵAC*D*E*FGP 17. 31. 71. 80. syr[p mg gr] cop arm aeth, item *labora* d e f vg (g *collabora*) Ambrst al ... ς συ ουν κακοπαθησον cum C[c]D[c]KL al pler syr[p txt] go (*tu igitur labora*) Chr[731. 733] Euthal[cod] Thdrt Dam al | στρατιωτης: D*E* συνστρατιωτης, sed d e *miles* | χριστου ιησου cum ℵACD*E*FGP 17. 37. 47. 67. 118. d e f g vg go cop syr[p] (arm fluct lectio) Ambrst al ... ς ιησου χριστου cum D[c]E**KL al pler syr[sch] aeth Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al

4. στρατευομενος et. Or[cat cor 167] Eus[luc] ap Mai[4,170] Ephr[2,82. 108] etc ... FG f g vg Cyp[114. 266. 308] Or[int 2,168] Ambrst al add τω θεω, item go domino | εμπλεκ- ut ℵCD[c]EFGKL etc ... AD*P ενπλεκ- | πραγματιαις cum ℵACD*FGLP al[3 scr] etc ... ς Ln πραγματειαις cum D[c]EK[edd] al pler vid etc | αρεση: 37* Or[cat cor 167] αρεσκη | FG f g post hunc versum aliquid spatii habent.

5. εαν δε και: d e g *Si autem et*, Cyp[266. 308] *Sed et si*; Ambrst[ven] *Et si*; Ambrst[rom] *Nam et si*, f vg *nam et*, pergentes *qui certat* ... A om δε. nec expri syr[sch] | αθλη: P 116. c[scr vi] αθλει | αθληση: P 116. 118. al[2 scr] αθλησει

6. πρωτον (et. ℵ[c]): ℵ* πρωοτερον (ω ipsa prima manu notato) | των καρπων: 23. 29. 37* 49. 61 (i. e. o[scr]) 70. 114. 116. 122. k[scr] al pauc τον καρπον

7 ο λεγω cum ℵ*ACFG[gr]GP 17. g go syr[sch] aeth Chr[733 com] ... ς α λεγω cum ℵ[c]DEKL al fere omn d e f vg cop syr[p] arm Ephr[2,55] Chr[731 txt] Euthal[cod] Thdrt Dam al Hil[1096] Ambrst al | δωσει cum ℵAC*DEFG 17. 67** d e f g vg (go *dat*) cop arm Dam Hil[1096] Ambrst al .. ς (= Gb'' Sz) δωη (δωει C[c] Euthal[cod]) cum C[c]KLP al pler Ephr[2,55] Chr Euthal[cod] Thdrt al | ο κυριος: 47. 109. om ο

8. μνημονευε et. Or[int 2,131. 462]: D[gr*] 111. μνημονευειν | ιησουν χριστον et. f g am tol harl* Or[int 2,131] Amb[incarn 715] Fulg[gall 11,233] Prim Facund[gall 11,783]: D* 111. d e go arm[ed] Ath[742] (non item[751]) Chr[733 et 739] Or[int 2,462] Ambrst χριστον ιησουν ... vg[cle] fu demid harl* al[lachm] *dominum Ies. Christ.* Ortum autem est in D μνημονευειν ex -ΝΕΥΕΙΝ i. e. -νευε ιησουν, quamvis D* plene habeat μνημονευειν χ̅ν̅ ι̅ν̅ | δαυειδ ut hoc loco plene ℵCD*. Cf de hac forma et δαυιδ et δαβιδ ad Mt 1, 1

9. εν ω: F[gr]G g add και | αλλα cum ℵACD*E** (sic) 17. ... ς αλλ cum

θεοῦ οὐ δέδεται. 10 διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τοὺσ ἐκλεκτούσ,
ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίασ τύχωσιν τῆσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ μετὰ δόξησ
αἰωνίου. 11 Πιστὸσ ὁ λόγοσ· εἰ γὰρ συναπεθάνομεν, καὶ συνζή- 1 Ti 4, 9 Ro 6, 8
σομεν· 12 εἰ ὑπομένομεν, καὶ συνβασιλεύσομεν· εἰ ἀρνησόμεθα, 8, 17 Mt 10, 33
κἀκεῖνοσ ἀρνήσεται ἡμᾶσ· 13 εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνοσ πιστὸσ μέ-
νει, ἀρνήσασθαι γὰρ ἑαυτὸν οὐ δύναται.
14 Ταῦτα ὑπομίμνησκε, διαμαρτυρόμενοσ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ
μὴ λογομαχεῖν, ἐπ' οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκουόν-

---

D[c]E*FGK[sil]LP al pler | *ου δεδεται* (d e *sermo dei non est alligatus*, f vg *verbum – alligatum*) ... FG *ουδε εται* (sic), g *non alligatur* | *ου* (post ΘΥ) in ℵ* excidit; suppl ℵ[c]

10. *παντα*: 17. om | *σωτηριασ τυχ. τησ εν* ... FG *σωτηριαν τυχ. τη εν* (sic) | *αιωνιου*: f vg syr[p mg] arm aeth Ambrst Fulg[trasim 3,31] al *ουρανιου*

11. *πιστ. ο λογοσ*: 74. a[scr] add (:: ex 1 Ti 4, 9) *και πασησ αποδοχησ αξιοσ* | *ει γαρ*: 37. 8[lect] add *και* | *συνζη-* ut ℵACDEFGP ... ς *συζη-* ut K[sil]L al certe pler. Item *-ζησομεν* cum ℵADEK al pler Or[1,428] et[cat rom 35 cor 18] Eus[mcell 34 et ps 361] Bas[bapt 639. 640] etc Or[int 4,561. 595] Tert[scorp 13] Cyp[265] etc, item corrupte FG *ζωεομεν* ... CLP 37* 47* 109. 115. o[scr] *-ζησωμεν*

12. *υπομενομεν*: P 109. c[scr] o[scr] *-νωμεν* ... f vg[cle] fu tol al cop *sustinebimus* (contra am demid *sustinemus*) | F[gr]G g om *και συνβασιλ.* usque *απιστουμεν* spatio vacuo relicto, item f om *ει αρνησ. κακειν. αρνησ. ημ.* | *συνβα-* cum ℵADEP Dam[paris] ... ς Ln *συμβα-* cum CK[sil]L al certe pler Euthal[cod]. Item *-σιλευσομεν* cum ℵD[b](* *-λευομεν*)EK al pler Or[cat cor 13] Eus[mcell 34 et ps 361] Bas[bapt 639] Chr[739. 740] Cyr[ador 403] Thdrt Dam al ... ACLP 109. Euthal[cod] *-σωμεν* | *αρνησομεθα* cum ℵ*AC 17. 31. 73. 115. f vg (vg[ed] fu al *negaverimus*, am tol al *negabimus*) cop Chr[740] Dam[parall 106 (et paris)] Thphyl Tert[scorp 13] (*negaverimus*) Cyp[265] (ut Tert) al ... ς *αρνουμεθα* cum ℵ[c]DEKLP al pler d e Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. Ambrst | *κακεινοσ*: Cyp[265] Aug[ps 33] *et ipse*. Similiter in E ante *κακεινοσ* manus posterior adpinxit *και αυτοσ*. | *αρνησεται*: 17. *-σηται*

13. *απιστουμεν*: Ath[377] *απιστησομεν*, d e vg[ms lachm] *non credidimus* | *γαρ* cum ℵ*A[vid]CDE*FGLP 1. 17. 31. 37. 67** 73. 80. 137. 153. al plus[10] (3 ap Scri) f g syr[sch] cop (aeth *et non potest* etc) Ath[377 edd pri] Chr[740. 741] Thdrt ad h. l. ... ς (= Gb + Sz) om cum ℵ[c]K al plu d e vg go syr[p] arm Ath[377 ex cdd 4] Thdrt[4,1248] Dam Tert[scorp 13] Ambrst al

14. *διαμαρτυρομενοσ* ... C 238. Thdrt *-ρουμενοσ* | *ενωπιον του*: D* 112. om *του* | *θεου* cum ℵCFG 37. 43. 67* 71. 80. 179. 238. al fere[10] f g demid cop syr[p mg] (arm ap Gb) Chr[741 ter com] Thphyl[com 2] Amb[abrah 2,6. 326] Pelag ... ς Ln Ti *κυριου* cum ADEKLP al longe plu d e vg go syr[sch et p txt] (arm ap Treg) Chr[739 et 741 sem] Euthal[cod] Thdrt Dam Thphyl[txt] Ambrst Prim al ... 74. a[scr] *χριστου* | *λογομαχειν* cum ℵC[c]

των. 15 σπούδασον σεαυτὸν δόκιμον παραστῆσαι τῷ θεῷ, ἐργά-
την ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆσ ἀληθείασ.
Tit 3, 9 16 τὰσ δὲ βεβήλουσ κενοφωνίασ περιΐστασο· ἐπὶ πλεῖον γὰρ προ-
3, 13 κόψουσιν ἀσεβείασ, 17 καὶ ὁ λόγοσ αὐτῶν ὡσ γάγγραινα νομὴν
1 Ti 1, 20 ἕξει. ὧν ἐστὶν Ὑμέναιοσ καὶ Φιλητόσ, 18 οἵτινεσ περὶ τὴν ἀλήθειαν
6, 21 ἠστόχησαν, λέγοντεσ ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι, καὶ ἀνατρέπουσιν
τήν τινων πίστιν. 19 ὁ μέντοι στερεὸσ θεμέλιοσ τοῦ θεοῦ ἕστη-

D[gr]E[gr]F[gr]G[gr]KLP al omn[vi] syr[utr] cop go Clem[345] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam Thphyl ... Ln *λογομαχει* cum AC* d e f g vg aeth Or[int 2,167] Amb[abra 2,6. 326] Ambrst Prim rell | *επ ουδεν* cum ℵ*ACP 17. Item FG 8[pe] *επ ουδενι* (FG *-νει*) ... ς *εισ ουδεν* cum ℵ[c]DEKL al pler Chr[739. 741] Euthal[cod] Thdrt al; Clem[345] *δι ουδεν*, Dam *ωσ ουδεν*. Ex Latinis g *in nihilum t o*, f al[lachm] *in nihilo*, d e fu tol Amb[abr] *in nihil*, vg[cle] am harl al Or[int] Ambrst al *ad nihil*, auct[sing cler 536] *nihil*. Ceterum Cyr[esa 493] sic: *λέγων μὴ λογομαχεῖν ἐπ' οὐδενὶ χρησίμῳ*. Similiter Clem[345] (quem locum vide ad v. 16). Quem in modum et Ln coniungit singula scribens *μὴ λογομ. ἐπ' οὐδὲν χρήσιμον ἐπὶ κα. τ. ἀκ.* sine distinctione. Similiter cop: *non altercandi super aliqua re in qua non est lucrum, subvertendi audientes*. Libere go: *verbis contendere ad non quidquam protest nisi subversionem his audientibus*. Nobiscum vero distinguit Chr[741]. Pergit enim post *εἰσ οὐδὲν χρήσιμον: οὐ τοῦτο μόνον ἀλλὰ καὶ ἐπὶ καταστρ. τ. ἀκου.* Neque aliter Latini interpretati sunt; pariter enim ac FG post *επ ουδενει* (*επ ουδεν, εισ ουδ.*) d e f g vg[cle] demid tol harl (non item am fu al[lachm]) Or[int 2,167] Aug[crescon 1] Ambrst Prim al (non item Amb[abra]) add *γαρ*, *enim*.

15. *τω θεω* et. Clem[318] .. AL Dam *τω χριστω*

16. *κενοφωνιασ* et. f vg Sedul *inaniloquia*, Prim *vaniloquia* ... FG al pauc *καινοφωνιασ*, item *novitates vocum* d e g (*novitatum voces t vocum novitates*. Ac super *βεβηλουσ* notat *stulta t prophanas t inaniloquia*), *vocum novitates* m[62] Lcif[217] (ut d) Aug[ioh 97 et serm 290 et faust 4 et donat 3] (*verborum novitates, vocum novit.*) Ambrst (ut m). Item Chr[742], cuius verba ad 1 Tim 6, 20 adscripsimus, quem confer. | *περιιστασο* (37. *περιστασο*, ut et. Dam): FG *περιιστασον*. Cf Clem[345]: *παραινῶν ἡμῖν μὴ λογομαχεῖν τε δι' οὐδὲν χρήσιμον ἐπὶ καταστρ. τῶν ἀκου., τὰσ δὲ βεβ. κενοφ. περιΐστασθαι*. | *ασεβειασ*: d e (f) g m[62] vg *multum* (g *plurimum t multum*) *enim proficient* (g vg[cle] demid al *proficiunt*) *ad impietatem* (f male *pietatem*) ... D*K *ασεβειϲ*, D[c] *ασεβεια*

17. *γαγγραινα* ut ℵACK[sil]LP etc ... DE *γανγραινα*, F *γανγρα ινα*, G *γανγρα ϊνα* (et g vertit *sicut cancer ut serpat*) | AFG 71. al *υμενεοσ*, d f g am al *hymeneus*, fu al *hymineus*, D*P 1. al *υμαινεοσ* | *φιλητόσ*: hoc accentu D[c]KLP etc, non ut ς Ln *φίλητοσ*.

18. *αναστασιν* cum ℵFG 17. ... ς Ln Ti praem *την* cum ACDEKLP al fere omn Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al | *ανατρεπ. την τινων πιστιν* cum ACKLP al pler Chr[742] Euthal[cod] Thdrt Dam al (*τήν τινων* ut etiam D[c]; 113. Euthal[cod] etc *τὴν τινῶν*), item *subvertunt* (f *subverte-*

κεν, ἔχων τὴν σφραγῖδα ταύτην· ἔγνω κύριοσ τοὺσ ὄντασ αὐτοῦ, Nm 16, 5. 26
καί· ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίασ πᾶσ ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα κυρίου.
20 ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστιν μόνον σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, 1 Co 3, 12 Ro 9, 21
ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα, καὶ ἃ μὲν εἰσ τιμὴν ἃ δὲ εἰσ ἀτι-
μίαν· 21 ἐὰν οὖν τισ ἐκκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκεῦοσ
εἰσ τιμήν, ἡγιασμένον, εὔχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰσ πᾶν ἔργον ἀγα-
θὸν ἡτοιμασμένον. 22 τὰσ δὲ νεωτερικὰσ ἐπιθυμίασ φεῦγε, δίωκε 1 Ti 6, 11
δὲ δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ τῶν ἐπικαλουμένων
τὸν κύριον ἐκ καθαρᾶσ καρδίασ. 23 τὰσ δὲ μωρὰσ καὶ ἀπαιδεύ- 1 Ti 4, 7
τουσ ζητήσεισ παραιτοῦ, εἰδὼσ ὅτι γεννῶσιν μάχασ· 24 δοῦλον δὲ
κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι ἀλλὰ ἤπιον εἶναι πρὸσ πάντασ, διδακτικόν,
ἀνεξίκακον, 25 ἐν πραΰτητι παιδεύοντα τοὺσ ἀντιδιατιθεμένουσ,

---

runt) quorundam fidem f vg cop syr^{p} arm aeth ... ℵ* *ανατρ. την πιστ. την τινων*, ℵ^{c}F^{gr}G 17. g *ανατρ. την πιστιν τινων* ... DE d e go syr^{sch} Aug$^{ep\,55}$ Ambrst al *την πιστιν την τινων ανατρεπ.*

19. A* *ο μεν τοισ στερεοισ* | *του θεου* et. ℵ^{c} ... ℵ* *του κυριου* | *τουσ οντασ*: ℵ* (non item^{c}) praem *παντασ* | *πασ ο*: 37. a^{scr} om *ο* | *το ονομα κυριου* cum ℵACDEFGKLP al fere^{30} (11 ap Scri, al pauc *του κυρ.*) d e f g vg go syr^{utr} sah cop arm aeth Or$^{int\,2,73}$ Ps-Ath^{91} Chr Euthal cod Thdrt Antioch^{1177} Dam ad h. l. al Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *τ. ονομ. χριστ.* c. minusc vix mu ... Dam$^{parall\,484}$ (et.^{paris}) *τ. ο. του θεου*

20. *δε*: 1. 67** om | *μονον*: 37. 80. *μονα* | *χρυσ. και αργυρα*: 37. 116. *αργ. κ. χρυ.*

21. *εκκαθαρη*: A *-θερη*, P *-θαρει* ... 17. Thdrt^{3,107} post *εαυτον* pon | *εσται σκευοσ*: suppl ℵ^{a} quum ℵ* omisisset | *ευχρηστον* cum ℵ*AC^{b}D*E*F^{gr}G (FG 48. *ευχριστ-*) 17. 23. 80. 116. 123. f^{scr} d e g go cop syr sch ar^{e} Ephr^{170} Chr$^{746.\,748}$ Thdrt ad h. l. Oec Or$^{int\,1,100}$ et^{3,279} Aug$^{ps\,80}$ et$^{donat\,8}$ Ambrst ... ς (sed Gb^{00}) praem *και* cum ℵ^{c}C*D^{b}et^{c}E**KLP al pler f vg sah syr^{p} arm aeth Or$^{1,184.\,187.\,556}$ et$^{int\,2,296}$ et^{4,616} Euthal cod Thdrt^{3,107} Dam Thphyl Prim | *εισ* ante *παν εργον* (Latini *ad*): DEFG 47. *προσ*

22. *πιστιν* ante *αγαπην*: F^{gr}G g post *αγαπην* | *των επικαλουμ.* cum ℵDEKLP al pler d e f vg go syr^{sch} cop arm Chr$^{748\,com}$ (*τί ἐστι· μετὰ τῶν ἐπικ.* etc) Euthal^{cod} Dam Thphyl Oec Ambrst al ... Ln praem *παντων* (:: ut 1 Co 1, 2) cum ACF^{gr}G 17. 23. 31. 39. 73. 8^{pe} (sed FG 73. om *των*) g sah syr^{p} aeth Chr$^{748\,txt}$ Thdrt Isid^{4,220} | *επικαλουμενων*: A *αγαπωντων* | *τον κυριον*: cop arm *nomen domini*, sah *nomen domini Iesu* :: cf 1 Co 1, 2

23. *ειδωσ*: F^{gr}G^{gr} *ιδιωσ*

24. *αλλα* cum ℵADEFG 17. ... ς *αλλ* cum CK^{si}LP al pler | *ηπιον* et. Or int^{3,878} Ephr^{1,312} et^{2,183} etc ... D^{gr*}E^{gr*}F^{gr}G^{gr} aeth^{ro} *νηπιον* (aeth^{pp} *νηπιον ηπιον*)

25. *εν*: FG *συν*, item *cum* d (*cuminmodestia*) e f g vg Or$^{int\,2,168}$ (*cum man-*

μήποτε δῴη αὐτοῖσ ὁ θεὸσ μετάνοιαν εἰσ ἐπίγνωσιν ἀληθείασ,
1 Ti 3, 7 26 καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆσ τοῦ διαβόλου παγίδοσ, ἐζωγρημένοι
ὑπ᾽ αὐτοῦ εἰσ τὸ ἐκείνου θέλημα.

III.

1 Ti 4, 1 1 Τοῦτο δὲ γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταισ ἡμέραισ ἐνστήσονται και-
Ro 1, 29 ss ροὶ χαλεποί. 2 ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι, φιλάργυροι,
ἀλαζόνεσ, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖσ, ἀχάριστοι,
ἀνόσιοι, 3 ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖσ, ἀνήμεροι, ἀφι-
λάγαθοι, 4 προδόται, προπετεῖσ, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον
ἢ φιλόθεοι, 5 ἔχοντεσ μόρφωσιν εὐσεβείασ τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆσ
ἠρνημένοι· καὶ τούτουσ ἀποτρέπου. 6 ἐκ τούτων γάρ εἰσιν οἱ ἐνδύ-

---

suetudine) et[3,878] (*cum modestia*) Amb[abra 2,6] Hier[gal 3] (*cum mansuetudine*) | πραϋτητι cum ℵACD*P 17. 31. 47. 67** 71. 113** 137. Ephr[305] et[2,132] Bas[eth 308] Chr[12,856] ... ς πραοτητι cum D[b et c]EKL al pler Bas[regg 395] Chr[740] et[1,873] Euthal[cod] Thdrt Isid[2,270] Dam al. Vitiose FG πριχοτητι | αντιδιατιθεμενουσ: C 116. αντιδιαθεμενουσ ... E[mg]FG αντικιμενουσ (-κι- omnes tres) | δωη cum ℵ*ACD*FG 31. 120** Ephr[306] et[2,132] Chr[mosc 1] Isid[2,270] ... ς δω cum ℵ[c]D[c]EKLP 17. al pler Bas[eth 304] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al | μετανοιαν: suppl ℵ[c] ab* omissum | εισ επιγν. αληθειασ: A add ελθειν : : vide infra 3, 7.

26. ανανηψωσιν (A -ανηψω- in rasura habet, it vg *resipiscant*): C 17. 47* ανανηψουσιν ... D[gr*] αναλημψωσιν (non item[b] nec[c]) | εζωγρημενοι: P εζωγρισμενοι ... G rursus corrupte: εξ ω (g *a quo*) γρημενοι (g *capti t captivi tenentur*), F[gr] εξωγρημ., posteaque pro εισ το εκεινου FG εκ το εκεινου (G* -νον)

III. 1. γινωσκε cum ℵCDEKLP al pler d e f vg go cop syr[utr] arm aeth[pp] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al Ambrst al ... Ln γινωσκετε (FG 17. 116. -εται) cum AF[gr]G 17. 116. 238. 8[pe] g (*scitote*) aeth[ro] Aug[ep 199] | χαλεποι: d e f g m[62] vg Lcif[252] Ambrst al *periculosa*, Cyp[200] *molesta*, Hier[sophon 2] *pessima* (sed[mich 7] *periculosa*); Aug vero[ep 199] „*saeva* vel sicut alii codices habent *periculosa*". (Aug[ep 198] *periculosa*, sed[ps 108] *saeva*)

2. οι ανθρωποι: ℵ 72. 115. al aliq om οι | G[gr] φιλαιγοι, item FG αλαζοντεσ et 115. αλαλαζοντεσ | αχαριστοι: C* αχριστοι, K 37. αχρηστοι

3. αστοργοι: D[gr]E[gr] 37. 73. 116. 219. g arm Chr[755] Ambrst Optat[donat 7] (non item Cyp[200] Lcif[252] al) post ασπονδοι pon ... ℵ om, item 238. syr[sch] ar[e] una cum ασπονδοι | αφιλαγαθοι: A φιλαγ.

4. φιλοθεοι: FG φιλοθ̄υοι (ut videatur esse, in F maxime, φιλοθεον οι)

5. δε: G[gr*] om

νοντες εἰς τὰς οἰκίας καὶ αἰχμαλωτίζοντες γυναικάρια σεσωρευ-
μένα ἁμαρτίαις, ἀγόμενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις, 7 *πάντοτε μαν-* 1 Ti 2, 4
θάνοντα καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν δυνάμενα.
8 *ὃν τρόπον δὲ Ἰαννῆς καὶ Ἰαμβρῆς ἀντέστησαν Μωϋσεῖ, οὕτως* Ex 7, 11
καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν 1 Ti 6, 5
νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν. 9 *ἀλλ᾽ οὐ προκόψουσιν ἐπὶ πλεῖον·* 5, 24
ἡ γὰρ ἄνοια αὐτῶν ἔκδηλος ἔσται πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο.
10 *Σὺ δὲ παρηκολούθησάς μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ* 1 Ti 4, 6
προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ, Act 13, 50 14, 2. 19

---

6. **οι**: o[scr] (i. e. 61.) om | *ενδυνοντεσ* (P h[scr] *ενδυοντεσ*): 27. 43. 73. 238. Oec[com] (non[txt]) *εισδυνοντ.* | *αιχμαλωτιζοντεσ* (D* *εχμ-*) cum ℵACD* E[mg]FGP al fere[30] Or[1,646] ex[cdd omnib] Chr[765] Thdrt ad h. l. et[4,326] al … ς (= Gb Sz) *αιχμαλωτευοντεσ* cum D[c]EKL al plu Or[ed speno] Euthal[cod] Dam | *γυναικαρια* sine articulo cum ℵACDEFGKLP al plu Or Chr Euthal Thdrt etc … ς (= Gb Sz) praem *τα* cum minusc vix mu | *αμαρτιαισ*: A* *-τιασ*, sed ipse* vdtr correxisse | *επιθυμιαισ* (C *-ιασ*) et. Or Chr ad h. l. et[5,422] rell Cyp[200] etc … A syr[p] Thdrt ad h. l. (non item[4,326]) add *και ηδοναισ*

8. *ιαννησ* et. d e f g vg[cle] fu* harl tol go (*Iannis*) syr[p mg gr] Or[int 3,848] Ambrst *iannes*, cop *ιανησ* … m[62] am demid fu[corr incert] al[lachm] Or int[3,916] Cyp[200] Lcif[252] Archel[600] *iamnes* … C* Euthal[cod*] *ιωαννησ* | *ιαμβρησ* et. cop syr[utr] (et. syr[p mg gr]) Epiph[679] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam Phot[manich 3,17] al Aug[adim 25] (i. e.[8,146]) ex[mss]. Item syr[sch] *Ianbres* … FG d e f g m[62] vg go Hipp[charism] cum eoque Const[8,1] (uno tantum cod[vind] *ιαμβρ.* praebente) Macar[patient 3] ap Gall[7,180] (*ὡσ οἱ περὶ ἰαννῆ φημὶ καὶ μαμβρῆν*) Antioch[1081] (*ἰαννῆσ καὶ μαμβρῆσ*) Synops[101] (ex Exodo) Or[int 3,848] et[916] Cyp[200] Lcif[252] Aug[ep 55] et[faust 13] Ambrst rell *μαμβρησ*. Quibus de nominibus conferri poterit Fabric. Cod. Pseudepigr. V. T. p. 813 ss, ubi etiam ex Hebraeorum et Arabum libris testimonia afferuntur. | *μωυ-* ut ℵCDEFGKLP al plu etc … A 37. 67** 106. 116. al mu *μω-*. Item *-σει* cum ℵCDEFGLP 17. 47. al permu Phot[manich 3,17] Thphyl … K al plu Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al *-ση*. Praeterea FGP 73. 80. praem *τω* | *ουτοι*: F[gr] *αυτοι* | *ανθισταντ-αι*: D* *αντισταντ-αι* … 17. 238. *αντεστησαν*

9. *πλειον*: 38. 43. 45. 72. 211. 238. *πλειστον*. Item Cyp[200] *sed non proficient plurimum*; contra d e f vg etc *sed ultra non proficient*, g *sed non prof. ultra* | *ανοια*: A *διανοια* | *εσται* et. Cyp[200] Lcif[252] Aug[faust 13] et alibi Ambrst al … D[gr]F[gr]G 3. *εστιν*, item g *est t erit*

10. *συ δε*: 37. add *τεκνον τιμοθεε* (initio novae lectionis) | *παρηκολουθησασ* (FG *ηκολουθησασ*) cum ℵACFG 17. … ς Ti *παρηκολουθηκασ* cum DEKLP al pler Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al :: cf ad 1 Tim 4, 6 ubi CFG *-θησασ* | *μου*: D[gr*] *μοι* | *τη διδασκαλια*: FG om *τη* | *αγωγη*: D[gr*] *αγαπη* | *τη αγαπη*: A 115. 119. Thphyl om

11 τοῖσ διωγμοῖσ, τοῖσ παθήμασιν, οἷά μοι ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ,
ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροισ· οἵουσ διωγμοὺσ ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ πάντων
με ἐρύσατο ὁ κύριοσ. 12 καὶ πάντεσ δὲ οἱ θέλοντεσ ζῆν εὐσεβῶσ
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται. 13 Πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ
γόητεσ προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντεσ καὶ πλανώμενοι.
Act 16, 1 14 σὺ δὲ μένε ἐν οἷσ ἔμαθεσ καὶ ἐπιστώθησ, εἰδὼσ παρὰ τίνων
ἔμαθεσ, 15 καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφουσ ἱερὰ γράμματα οἶδασ τὰ δυ-
νάμενά σε σοφίσαι εἰσ σωτηρίαν διὰ πίστεωσ τῆσ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
16 πᾶσα γραφὴ θεόπνευστοσ καὶ ὠφέλιμοσ πρὸσ διδασκαλίαν,

---

11. *εγενετο* cum ℵCDEFGKLP etc ... Ln$^{ed\ min}$ *εγενοντο* cum A 38. 72. 109. 219. 8^{lect} 15^{lect} | *αντιοχεια* cum CD^{c}K^{sil}LP etc, item FG *αντιοχεια* ... ℵAD*G^{mg} *αντιοχια* :: sed cf alibi. Praeterea 46. add ἃ διὰ τὴν θέκλαν ἔπαθεν, quemadmodum Dam^{com} ἃ διὰ θέκλαν πέπονθε λέγει. | *ερυσατο* cum AD* d^{scr} ... ς *ερρυσατο* cum ℵCD^{c}EFGKLP al pler etc | *κυριοσ*: D^{gr}E^{gr} *θεοσ*

12. *ζην ευσεβωσ* (et. Ln$^{ed\ min}$) cum ℵAP 17. 37. 71. 8^{pe} cop syr^{p} aeth Or^{3,133} et^{465} Eus$^{ps\ 18}$ Ath^{492} Chr$^{1,226.\ 913}$ et$^{3,340.\ 4,702}$ Dam$^{parall\ 430}$ (et. paris) ... ς Ln$^{ed\ mai}$ Ti *ευσεβ. ζην* cum CDEFGKL al pler d e f g vg go syr^{sch} arm Eus$^{ps\ 209}$ Ath$^{230.\ 963.\ 788}$ Bas$^{eth\ 282}$ Chr ad h. l. Euthal cod Thdrt al Or$^{int\ 2,145.\ 425}$ Hil^{307} rell; item Petr^{alex} huc respiciens ap Rou^{4,50} *ευσεβωσ θελοντων ζην*, et Antioch^{1118} *οι ευσεβ. θελοντεσ ζην* | *εν χρι. ιησου* et. Or^{3,133} et^{465} Eus$^{ps\ 18}$ Bas$^{eth\ 282}$ Chr ad h. l. et $^{1,226.\ 913}$ et^{4,702} al mu Ambrst al ... 89. 46. syr^{p} Petr^{alex} Eus$^{ps\ 209}$ Ath^{230} Chr^{3,340} Antioch^{1118} al Or$^{int\ 2,145.\ 425}$ Hil^{307} al om *ιησου*

13. *γοητεσ* (D^{b}et^{c}FG *γοηταισ*): D* *γοηται*

14. *τινων* cum ℵAC*F^{gr}GP 17. 71. d e g Ambrst ... ς *τινοσ* cum C^{c}DEKL al pler f vg go cop syr^{utr} arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Hil^{341} Aug$^{doctr\ chri\ 4}$ al

15. *ιερα γραμμ.* cum ℵC^{b}D*FG 17. arm Epiph^{362} (*και τιμοθεω γραφων ελεγεν οτι απο νεοτητοσ ιερα γραμματα εμαθεσ*) Dam^{com} (280) ... ς Ti praem *τα*, Ln [*τα*] cum AC*D^{c}EKLP al fere omn Clem^{71} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam^{txt} al. Cf et. Hipp^{prov} ap Mai^{7,71} *σολομών, ἐκ βρέφουσ τὰ ἱερὰ γράμμ. παιδευόμενοσ.* | DE *οιδεσ* | *πιστεωσ*: 17. 37. praem *τησ*. Item 73. 118. Clem om *τησ* quod sequitur (47. om *τησ εν*) | *χριστω ιησου*: Clem om *ιησου*, 47. 8^{lect} syr^{sch} aeth ante *χριστω* pon

16. *πασα*: syr^{sch} add *enim*; item auct$^{dupl\ martyr}$ ap Cyp^{504} | *θεοπνευστοσ και* etiam d e g am fu al^{lachm} go syr^{p} arm aeth Or^{4,4} Did$^{tri\ 226}$ Chr$^{772.\ 773}$ Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... f vg^{cle} demid harl tol al^{lachm} syr^{sch} cop Or$^{int\ 2,444.\ 468}$ Thdor^{mop} ap Facund^{3,6} (Gall^{11,697}) Hil^{1284} Ambrst Prim al om *και*. Cf et. Tert$^{cult\ femin\ 1,3}$ *legimus omnem scripturam aedificationi habilem divinitus inspirari.* Clem^{71} ἐξ ὧν γραμμάτων καὶ συλλαβῶν τῶν ἱερῶν τὰσ συγκειμένασ γραφὰσ – ὁ αὐτὸσ ἀκολούθωσ ἀπόστολοσ θεοπνεύστουσ καλεῖ ὠφελίμουσ οὔσασ πρὸσ διδασκαλίαν

πρὸσ ἐλεγμόν, πρὸσ ἐπανόρθωσιν, πρὸσ παιδίαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ,
17 *ἵνα ἄρτιοσ ᾖ ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωποσ, πρὸσ πᾶν ἔργον ἀγαθὸν* 1 Ti 6, 11
ἐξηρτισμένοσ.

IV.

1 *Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ* 1 Ti 5, 21
μέλλοντοσ κρίνειν ζῶντασ καὶ νεκρούσ, καὶ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ Tit 2, 13

---

etc. Or[2,448] *ὅτι πᾶσα γραφὴ θεόπνευστοσ οὖσα ὠφέλιμόσ ἐστι. τὸ γὰρ ἓν τῶν δύο δεῖ σε παραδέξασθαι ἐπὶ τούτων τῶν γραφῶν, ἢ ὅτι οὐκ εἰσὶ θεόπνευστοι, ἐπεὶ οὐκ εἰσὶν ὠφέλιμοι, ὡσ ὑπολαμβάνοι ἂν ὁ ἄπιστοσ, ἢ ὡσ πιστὸσ παραδέξασθαι ὅτι ἐπεὶ εἰσιν ὠφέλιμοι, θεόπνευστοί εἰσιν.* Cf et. Amb[spi san 3] *Unde et in scriptura divina θεοπνευστοσ omnis ex hoc dicitur, quod deus inspiret quae locutus est spiritus.* | *ωφελιμοσ*: f[scr] add *εστι*, item *est* vg[cle] demid harl tol (non item am fu al[lachm], nec magis d e g) syr[p] c.* aeth Or[int 2,444. 468] auct[dupl mart] ap Cyp[594] Hil Ambrst Thdor[mop] ap Facund Prim (*est utilis*) al | *ελεγμον* cum ℵACFG 31. 71. 80. (et 137. *ελεγχον ελεγμον*) Dam[parall 584] (et.[paris]) ... ς *ελεγχον* cum DEKLP al pler Clem[71] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam ad h. l. | *προσ επανορθωσιν*: F[gr]G* g* om (G g add in mg); om et. Or[int 2,468] | *παιδιαν* cum ℵAD*FG al (ut d[scr] o[scr]) ... ς Ln Ti *παιδειαν* cum CD[c]EKLP al pler Euthal[cod]

17. *αρτιοσ* et. Clem[71] ... D*E *τελιοσ*. Latini *perfectus* | *εξηρτισμενοσ* et. Clem[71] ... FG al aliq *εξηρτιμενοσ*, K al mu (3 ap Scri) *εξηρτημενοσ*. Etiam *εξηρτυμενοσ* et *απηρτισμενοσ* legitur.

IV. 1. *διαμαρτυρομαι* sine additam cum ℵACD*EFGP 17. 23. 31. 39. 67** 71. 73. 80. 120** d e f g vg go cop syr[sch] arm aeth ar[e] Ath[530] Did tri[95] Cyr[thes 381] Ambrst al ... ς (= Gb Sz) add *ουν εγω* cum D[c]KL al pler (c[scr] *γουν εγ.*) syr[p] (Bas[eth 315] om *ουν*) Chr Euthal[cod] (Thdrt om *εγω*) Dam al | *του θεου και*: 17. om | *χριστου ιησου* cum ℵACD*FGP 47. 71. 73. 8[pe] d e f g am fu demid tol omn[lachm] 109[lat] go cop Did tri[95] Cyr[thes 381] ... ς *ιησου χριστου* cum D[c]EKL al pler vg[cle] harl syr utr arm aeth Ath[530] Bas[eth 315] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al. Praeterea ς (= Gb Sz) praem *του κυριου* cum D[c]EKL al pler (sed E? al fere[10] om *του*. Rursus testes aliq add *ημων*) go syr[sch] et[p] c.* ar[e] Chr[773] Euthal[cod] Thdrt Dam al ... omisimus cum ℵACD*FGP 31. 47. 73. d e f g vg cop syr[p txt] arm aeth Ath[530] Bas[eth 315] Did[tri 95] Cyr[thes 381] Ambrst al | *κρινειν*: FG 17. 67** 73. 109. 113. 114. 120. b[scr] Thdrt Thphyl *κριναι* | *και την επιφανειαν* cum ℵ*ACD*FG 17. 67** d e f g am fu harl tol omn[lachm] cop Did[tri 95] Chr[773] (vide post) Cyr[thes 381]. Nec contra est *et per adventum* demid Prim, Aug[crescon 1] *et per manifestationem*. Qui vero ex Latinis reddiderunt *per adventum*, ut vg[cle] Ambrst Pelag, videntur *κατα* reddidisse, quamvis possit et ipsum *per* de contestandi modo explicari. Sic autem Chr[773]: *κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ. κρίνειν, πότε; ἐν τῇ ἐπιφα-*

καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, 2 κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρωσ
ἀκαίρωσ, ἔλεγξον, παρακάλεσον, ἐπιτίμησον, ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ
καὶ διδαχῇ. 3 ἔσται γὰρ καιρὸσ ὅτε τῆσ ὑγιαινούσησ διδασκαλίασ
οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰσ ἰδίασ ἐπιθυμίασ ἑαυτοῖσ ἐπισωρεύ-
σουσιν διδασκάλουσ κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν, 4 καὶ ἀπὸ μὲν τῆσ
ἀληθείασ τὴν ἀκοὴν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺσ μύθουσ ἐκτραπή-
2, 3 *σονται. 5 σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσιν, κακοπάθησον, ἔργον ποίησον εὐ-*
Phi 2, 17 *αγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον. 6 Ἐγὼ γὰρ ἤδη*
σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸσ τῆσ ἀναλύσεώσ μου ἐφέστηκεν. 7 τὸν

νείᾳ αὐτοῦ τῇ μετὰ δόξησ, τῇ μετὰ βασιλείασ. ἢ τοίνυν τοῦτο λέγει, ὅτι οὐχ οὕτωσ ἥξει ὡσ νῦν· ἢ ὅτι διαμαρτύρομαί σοι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν. Quae secundo loco habet, testantur eam quam recepimus lectionem. Quae vero antecedunt, respondere videntur verbis *κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν*. Hinc utramque lectionem cognovisse Chrysostomus videtur ... ς (= Gb, sed Gb′) *κατα την επιφανειαν* cum ℵ[c]D[c]EKLP al pler (vg[cle] etc vide ante) go syr[utr] arm aeth (*in adventu regni eius*) Euthal[cod] Thdrt Dam al (Chry vide ante)

2. *ευκαιρωσ ακαιρωσ*: C *ακαιρ. ευκαιρωσ* ... 70. 115. om *ακαιρωσ* (sed 115. in scholio habet) | *παρακαλεσον επιτιμησον*: hoc ordine cum ℵ* FG 37. 116. d e f g vg go cop Or[2,585] Aug[doctr chri 4] et[donat 2] et[alib] Amb[ep 40] et[ps 37] et[luc 10] Ambrst al ... ς Ln Ti *επιτιμ. παρακαλ.* cum ℵ[c]ACD[gr]E[gr]KLP al pler syr[p] arm aeth Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al Hier[tit 2] ... syr[sch] om *παρακαλεσον*

3. *ανεξονται*: C *ενεξοντ.* | *κατα τασ*: DEP *προσ τασ*. Ex Latinis habent d e f vg Hil[1037. 1287] Lcif[258] Ambrst al *ad sua desideria*; g fu Cyp[294] Aug[ioh 97] *secundum* etc | *τασ ιδιασ επιθυμιασ* cum ℵACDEFGP al plus[30] Ephr[3,51] Thdrt Thphyl Oec, item (vide ante) it vg Cyp Hil Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *τασ επιθυμ. τασ ιδιασ* cum KL al longe plu Chr Dam Aug[ioh 97] (*sec. desid. sua*) | *εαυτοισ επισωρευσουσιν* (P *-σωσιν*, 112. o[scr] *-ουσιν*) cum ℵACDEKLP al pler d e syr[p] Ambrst etc ... FG 37. 73. 80. 116. f g vg go syr[sch] cop arm Cyp Hil[bis] Lcif[258] al *επισωρ. εαυτ.*

5. *συ δε*: 37. add *τεκνον τιμοθεε* :: cf ad 3, 10. | *κακοπαθησον*: F[gr] *και κοπαθεσον*, G *καικοπαθησον* (g *et labora*) ... ℵ* (non item[c]) om ... A add *ωσ καλοσ στρατιωτησ χριστου ιησου* :: cf 2, 3 | *πληροφορησον* (F vitiose *πληποφο-*): FG *-ρεσον* ... vg[cle] fu demid harl al lachm (non am tol al) add *sobrius* (harl* *subditus*) *esto*

6. *τησ αναλυσεωσ μου* cum ℵACF[gr]GP 17. 31. 37. 47. 73. 8[pe] arm Eus[hist 2,22,5] ex[cdd 3] Ath[262] Ephr[289] Pallad[gall 8,280] Euthal[cod] Euthal[prolog] ap Zacagn[528] Dam[2,196]. Item *resolutionis meae* g vg[cle] tol al[lachm] Cyp[17] (*assumptionis meae*) Ambrst (*solutionis meae*) al ... ς Ti *τησ εμησ αναλυσεωσ* cum DEKL al pler Eus[hist] ex[cdd 6] Marc[mon] ap Gall[8,34] Chr Euthal[prolog] ex[cdd 2] Thdrt Dam ad h. l. Thphyl Oec. Item *meae so-*

καλὸν ἀγῶνα ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετή- 1 Ti 6, 12
ρηκα· 8 *λοιπὸν ἀπόκειταί μοι ὁ τῆσ δικαιοσύνησ στέφανοσ, ὃν*
ἀποδώσει μοι ὁ κύριοσ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιοσ κριτήσ, οὐ Ia 1, 12
μόνον δὲ ἐμοὶ ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖσ ἠγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.
9 *Σπούδασον ἐλθεῖν πρόσ με ταχέωσ.* 10 *Δημᾶσ γάρ με ἐγ-* Col 4, 14
κατέλιπεν ἀγαπήσασ τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰσ Θεσσαλο-
νίκην, Κρήσκησ εἰσ Γαλλίαν, Τίτοσ εἰσ Δαλματίαν· 11 *Λουκᾶσ* Col 4, 14

---

lutionis (*resol.*) d e f am fu demid al Cyp[310] (*meae assumpt.*) Amb[ps 47] al ... Tert[scorp 13] *et tempus deversionis insistit* (omisso *meae*)

7. *τον καλον αγωνα* cum ℵACFG 17. 37. 116. Ephr[2,165] Ps-Ath[63] Chr[775] semel et[3,504] (Cyr[nest 5,134] *ινα τον καλον αγωνα αγωνισαμενοι, τον δρομον τελεσαντεσ, την πιστιν* etc. Eus[esa 579] *τον καλον ηγωνισμ. αγωνα*). Item *bonum certamen* (*agonem* Cyp Aug[ps]) f g vg Cyp[17. 310] Aug[ps 88] et[ioh 3,10] ... ς Ti *τον αγωνα τον καλον* cum DEKLP al pler Or[1,752. 2,786. 4,247] Eus[ps 23] Bas[2,574] Chr[775 sem] et[3,344. 481] et[11,334] et[1,226. 562. 633] Euthal[cod] Thdrt Dam al. Item *certamen* (Tert *agonem*) *bonum* d e Tert[scorp 13] Amb[hexa 5] et[ps 36,17] et[saep] Ambrst Archel[592] al

8. *αποδωσει*: 106. *ανταποδ.* | *ο κυριοσ* cum ℵACDEFGKLP al pler Eus[ps 32] al mu ... 17. 46. 115. 116. 219* 238. 8[pe] d[scr*] k[scr] Ephr[2,165] Chr[3,504] om articulum | *πασι* et *ηγαπηκοσι* cum ℵ*(sed om *τ. ηγαπ.*)CL etc ... Ln Ti *πασιν* et *-κοσιν* ut ℵ[c]AD[c]EFGP al | *πασι* cum ℵACD[c]E** FGKLP al fere omn g go cop syr[p] arm aeth Ephr[2,165] Chr ad h. l. et [1,633] Euthal[cod] Thdrt Dial[trin 3] (ap Thdrt[5,1081]) Dam al Cyp[17. 310] Archel[592] Aug[ps 31] et[ps 118] et[ep 199] Hier[pelag 1] et[2] et[alibi] al. Praeterea cf Chr[776]: *εἰ πᾶσι, πολλῷ μᾶλλον τιμοθέῳ. ἀλλ᾽ οὐκ εἶπε „καὶ σοί“, ἀλλὰ „πᾶσι“, δηλῶν ὅτι εἰ πᾶσι, πολλῷ μᾶλλον αὐτῷ* ... D*E* 67** d e f vg syr[sch] ar[e] Amb[ps 118,12] et[alibi] Aug[ep 193] Ambrst Prim al om, hinc Gb° | *τοισ ηγαπηκοσι*: excidit in ℵ*, suppl (sed *-κοσιν*) ℵ[c]

9. *προσ με*: DE *πρ. εμε* | *ταχεωσ*: 17. *ταχειον*, 73. 118. *εν ταχει*

10. *γαρ με*: D[gr*] *με γαρ* | *εγκατ-* ut ℵACD[c]EK[sil]LP etc ... FG *ενκατ-* ... D* *κατελ.* Item *-λιπεν* cum ℵD*K[sil] al pler (unus ap Scri *-λειπεν*) ... Ti *-λειπεν* cum ACD[b et c]EFGLP 17. 47* 109. al Euthal[cod] | K *θεσσαλωνικην* | *κρησκησ* et. syr[p mg gr]; go[cod] *kreskus*, e (teste Wtst) f vg Ir[int 201] Ambrst al *Crescens*, d g *cresces* ... K 31. 47** 67. 72. 219. 238. al plus[30] (10 ap Scri) cop Eus[hist 3,4,8] Euthal[cod] *κρισκησ*, go (ex cod uno) syr[sch] *crispus*, ar[p] *priscus* | *γαλλιαν* cum ℵC 23. 31. 39. 73. 80. am* tol („codices Latini“ teste Wtstenio) aeth[ro] Eus[hist 3,4,8] Epiph [483]. Ita enim Eus: *τῶν δὲ λοιπῶν ἀκολούθων τοῦ παύλου κρίσκησ μὲν ἐπὶ γαλλίασ* (cod[venet] *εἰσ γαλλίαν*) *στειλάμενοσ ὑπ᾽ αὐτοῦ μαρτυρεῖται.* Item Epiph: *ἀρχὴ δὲ ἐν τῇ γαλλίᾳ, ὡσ καὶ περί τινων τῶν αὐτοῦ ἀκολούθων λέγει ἐν ταῖσ αὐτοῦ ἐπιστολαῖσ ὁ αὐτὸσ παῦλοσ· κρήσκησ, φησίν, ἐν τῇ γαλλίᾳ· οὐ γὰρ ἐν τῇ γαλατίᾳ, ὥσ τινεσ πλανηθέντεσ νομίζουσιν, ἀλλὰ ἐν τῇ γαλλίᾳ.* Cf et. Thdrt: *εἰσ γαλατίαν· τὰσ γαλλίασ οὕτωσ ἐκάλεσεν, οὕτω γὰρ ἐκαλοῦντο πάλαι· οὕτω δὲ καὶ νῦν*

Col 4, 10 *ἐστὶν μόνοσ μετ' ἐμοῦ. Μάρκον ἀναλαβὼν ἄγε μετὰ σεαυτο·*
ἔστιν γάρ μοι εὔχρηστοσ εἰσ διακονίαν. 12 *Τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα*
εἰσ Ἔφεσον. 13 *τὸν φελόνην, ὃν ἀπέλιπον ἐν Τρῳάδι παρὰ*
Κάρπῳ, ἐρχόμενοσ φέρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα τὰσ μεμβράνας.
1 Ti 1, 20 Act 19, 33 14 *Ἀλέξανδροσ ὁ χαλκεὺσ πολλά μοι κακὰ ἐνεδείξατο· ἀποδώσ*

αὐτὰσ ὀνομάζουσιν οἱ τῆσ ἔξω παιδείασ μετειληχότεσ. Similiter Theod[mop cat 79] *τὰσ νῦν καλουμένασ γαλλίασ· οὕτωσ γὰρ αὐτὰσ πάντεσ ἐκάλουν οἱ παλαιοί* ... ς Ln Ti *γαλατιαν* (k[scr] Euthal[cod] *-τειαν*) cum ADEFGKLP al pler d e f g vg[cle] am** fu demid harl al lachm go cop syr[utr] (contra arm *γαλιλειαν*, sed *γαλατιαν* edd[amst] et const in mg) Chr[779] Euthal[cod] Thdrt Dam al Ir[int 201] Ambrst Prim *δαλματιαν* cum ℵDEFGKP al longe plu it vg rell Epiph[433] Chr Thdrt al Ir[int 201] Ambrst al ... A *δερματιαν*, C 2. 7. 13. 14. 21. 26. 39. 41 67** 113** 123. n[scr] o[scr] Dam Oec *δελματιαν*, atque sic Ln edidit.

11. *μονοσ μετ εμου*: D*E *συν εμοι μονοσ*. Item *mecum solus* d e f g vg go syr[p] Ir[int 201] Ambrst al | *αγε* cum ℵCDEFGKL al pler Chr al ... Ln ed min Ti *αγαγε* cum A 31. 38. 47. 71. 72. 238. al[2 scr] Euthal[cod] Thdrt Dam

12. *δε*: 17. 115. 238. om | *απεστειλα*: F[gr] *επεστ.* | F[gr]G *εφεσσον*, g *ephessum*

13. *φελονην* ut ℵACDEFG al plu etc ... ς (non item ς[e] Gb Sz) *φαιλονην* cum L al mu (5 ap Scri et 1 *φαιλωνην*); K 37. al aliq *φελωνην* | *απελιπον* cum ℵDEK[gl] al plu etc ... Ti *απελειπον* cum ACFGLP al mu (1 ap Scri) Euthal[cod] | *μαλιστα* (ita et. f g): D*E* 37. 116. k[scr] 40[lect] d e vg Ambrst al add *δε* | *μεμβρανασ* et. syr[p mg gr]: 37. *βεμβρανας*. Cf de hac scriptura Steph. Thes.

14. *μοι κακα*: LP 37. 57. 91. 114. 115. *κακα μοι*, item f vg (non item d e g) Ambrst al | *αποδωσει* (et. Gb'' Sz) cum ℵACD*E*FG 6. 17. 31. 37. 67** 71. 73. 80. 106. 108. 109. 110. 116. 137. 8[pe] f g vg[cle] demid harl al[lachm] (item Luc[brug]: „*futurum indicativi* reddet *non vertas in praesens imperativi* reddat") go syr[sch] cop arm aeth Chr[780 com et 781] (*ὃ καὶ προφητεία ἐστὶν ἢ ἀρά.*) Eulog ap Photium[cod 180 pag 543] (vide post) Dam[parall 351] (licet caput illud inscribatur: *περὶ ἀρᾶσ ὑπὸ κυρίου κ. προφητῶν καὶ ἀποστόλων ποτὲ γενομένησ.*) Oec Aug[serm in monte 1,72 et 73] (priore loco: *Et apostolus non ait* „reddat" *sed* „reddet" - *quod verbum praenuntiantis est, non imprecantis.*) Hier[pelag 3] Ambrst al. Sic autem Phot l. l. *ἀποδώσει αὐτῷ κύριοσ - οἱ μὲν ἄλλοι τῶν πατέρων οὐκ ἀρὰν εἶναί φασι τὸν λόγον, ἀλλὰ μόνον ἀπόφασιν ὧν ἔμελλεν ἀλέξανδροσ πείσεσθαι ὑπὸ κυρίου· οὗτοσ δὲ* (Eulogius) *ἀρὰν ἀντικρὺσ εἶναί φησι* etc. ... ς Ti *αποδωη* cum D[c]E**K(-δωει)L al longe plu d e am fu tol al Orthod[qu 125] (vide post) Chr[780 txt et 1,270 et alib] Euthal[cod] Thdrt (addit: *πρόρρησίσ ἐστιν, οὐκ ἀρά*) Dam ad h. l. Thphyl (addit: *ἀντὶ τοῦ ἀποδώσει· μᾶλλον γὰρ προφητεία ἐστὶν ἢ ἀρά*) Hier[ecclesiast] Prim. Ita Orthod[qu 125]: *εἰ ἀποδιδόναι κακὸν ἀντὶ κακοῦ - ὁ ἀπόστολοσ παῦλοσ ἀπηγόρευσε, πῶσ αὐτὸσ ἂν εἶπεν ἐν-*

αὐτῷ ὁ κύριοσ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. 15 ὃν καὶ σὺ φυλάσσου· λίαν
γὰρ ἀντέστη τοῖσ ἡμετέροισ λόγοισ. 16 ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπο-
λογίᾳ οὐδείσ μοι παρεγένετο, ἀλλὰ πάντεσ με ἐγκατέλιπον· μὴ
αὐτοῖσ λογισθείη· 17 ὁ δὲ κύριόσ μοι παρέστη καὶ ἐνεδυνάμωσέν
με, ἵνα δι' ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ καὶ ἀκούσωσιν πάντα
τὰ ἔθνη, καὶ ἐρύσθην ἐκ στόματοσ λέοντοσ. 18 ῥύσεταί με ὁ κύ- 3, 11
ριοσ ἀπὸ παντὸσ ἔργου πονηροῦ καὶ σώσει εἰσ τὴν βασιλείαν αὐ-
τοῦ τὴν ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων,
ἀμήν.

αντία ἔπραξε, ποτὲ μὲν τῷ ἀρχιερεῖ ποτὲ δὲ ἀλεξάνδρῳ τῷ χαλκεῖ ἀρασάμενοσ; εἰ μὲν ἀντέτυπτεν – ἢ ἀντεκάκωσε – ἐνῆν λέγειν ὅτι τὰ ἐναντία ὧν ἐδίδαξεν ἔπραττε. τὸ δὲ λέγειν τὰ ἑκάστῳ μέλλοντα συμβήσεσθαι παρὰ τοῦ θεοῦ, τῷ μὲν ἀρχιερεῖ – τῷ δὲ ἀλεξάνδρῳ τὸ ἀποδῴη αὐτῷ – οὐκ ἔστιν οὔτε κατάρα οὔτε λοιδορία, ἀλλὰ προρρήσεισ πρέπουσαι ἀνδρὶ ἀποστόλῳ, μὴ ἐκδικοῦντι ἑαυτὸν ἀλλὰ διδόντι τόπον τῇ ὀργῇ. At in his potius *ἀποδώσει* quam *ἀποδῴη* ab auctore profectum videtur. | *ο κυριοσ*: K b[scr] k[scr] al[vid] Eulog ap Phot (vide ante) om *ο* | *τα εργα αυτου*: 47. om *τα*, ℵ* (non item[c]) om *αυτου*

15. *αντεστη* (FG *ανθεστη*) cum ℵ*ACD*FG 17. ... ς Ti *ανθεστηκε* cum ℵ[c]D[c]EKLP al pler Chr ad h. l. et[1,270. 3,595] Euthal[cod] Thdrt Dam al

16. *παρεγενετο* cum ℵ*ACFG 17. 39. 14[lect*] k[scr] Eus[hist 2,22,3] cdd Chr[12,3] cdd Euthal[prolog] ap Zacagn[588] ex[cdd 2] ... ς Ti *συμπαρεγενετο* (Ti *συνπ–* cum ℵ[c]DE) cum ℵ[c]DEKLP al pler Eus[hist ed] (ex cdd) Chr ad h. l. et[9,158] Euthal[prolog cdd] Euthal[cod] Thdrt Dam al :: altero loco ubi *συνπαραγίνεσθαι* legitur, Lc 23, 48 *οι συνπαραγενομενοι*, quattuor tantum minusculi differunt. | *εγκατ–* ut ACD[b et c]EKLP al pler ... ℵ(sed v. 10 *εγκ–*)D*FG *ενκατ–*. Item *–λιπον* cum ℵD*K[al] al pler ... Ti *–λειπον* cum ACD[b et c]EFGLP al (nullus ap Scri) Euthal[cod]

17. *μοι*: o[scr] (i. e. 61.) Euthal[prolog 588] (sed[cdd 2] *μοι*) *μου* ... A om | *παρεστη*: 8[pe] *συμπαρεγενετο* | *πληροφορηθη* et. Eus[hist 2,22] ... FG 19. 73. 116. 123** k[scr] al pauc Euthal[prol cod 1] Oec[com] *πληρωθη*. Cf Chr[781] *πληροφορηθη, τουτεστι πληρωθη*. | *ακουσωσιν* (Gb') cum ℵACDEFGP 17. al fere[10] Eus[hist 2,22,3] Euthal[prolog] al ... ς *ακουση* cum KL al pler Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al | *ερυσθην* cum ℵAC 37. Euthal[cod] ... ς *ερρυσθην* cum DEFGKLP al pler Chr Thdrt Dam al

18. *ρυσεται* sine copula cum ℵACD* 17. 31. 67** 71. 80. d e f vg (demid *liberavit autem*) cop arm Eus[hist 2,22,4] Chr[semel ex mosc 1] Ambrst al ... ς praem *και* cum D[c]EF[gr]GKLP al pler g syr[utr] aeth Chr[781] et[782] Euthal[cod] Thdrt Dam al. Sed FG pro *ρυσεται* habent *ερρυσατο*, item d e f g vg[cle] fu demid tol al Prim al *liberavit* (contra am Ambrst[ven] recte *liberabit*) | *ο κυριοσ*: K om articulum | *βασιλειαν αυτου*: D[b](non* nec[c])FG *βασ. εαυτου* | *ᾧ*: A k[scr] *αυτω* | *η δοξα*: FG arm om *η*

1, 16 Act 18, 2 etc 19 Ἄσπασαι Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν καὶ τὸν Ὀνησιφόρου οἶκον.
Ro 16, 23 Act 21, 29 20 Ἔραστος ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ, Τρόφιμον δὲ ἀπέλιπον ἐν Μι-
λήτῳ ἀσθενοῦντα. 21 σπούδασον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν. ἀσπάζε-
ταί σε Εὔβουλος καὶ Πούδης καὶ Λίνος καὶ Κλαυδία καὶ οἱ ἀδελ-
φοὶ πάντες.

Phil 25 Phil 4, 23 22 Ὁ κύριος μετὰ τοῦ πνεύματός σου. ἡ χάρις μεθ᾽ ὑμῶν.

---

19. ασπασαι: 73. 238. 13lect Euthalcod ασπασασθε | πρισκαν et. d e f vgcle am demid harl** tol allachm cop arm aeth ... 4** 23** 47. 48** 72. 74. 80. 113. 238. ascr al plus10 g fu harl* marian aliuslachm (*priscillum*) syrutr Chr782 Thphyl Oec Ambrst πρισκιλλαν (122. ascr al -κιλαν), 91. κρισκαν και πρισκιλλαν | ακυλαν: 46. 109. add λεκτραν την γυναικα αυτου και σιμαιαν (109. σημ-) και ζηνωνα τους υιους αυτου, item 109lat *et lectram feminae* (sic) *eius et simeam et zinona filii* (sic) *eius*.

20. εραστος: 37. add δε | τροφιμον (LP cop τροφημον, fu *Trophemum*, tol* *Firmum*) δε: P 4. 45. 74. 238. ascr oscr (i. e. 61.) arm aeth om δε | απελιπον cum ℵDFGKal al plervi (nullus aliter ap Scri) ... CLP 17 31. 39. 47* Euthalcod απελειπον (A latet) | μιλητω (arP reddit *Melite*): C*vi 17. μηλητω, P oscr μηλιτω ... A μηλωτω. Pro *Mileti* edd lachm *Meleti* et *Militi*, harl *Milite* praebent. | ασθενουντα: DE d e vg (non f nec g) syrsch Ambrst ante εν μιλητω pon

21. ασπαζεται etiam f am fu tol omnlachm cop syrutr ... FgrG g vgcle demid harl aeth ασπαζονται | πουδης: Dgr b (non itemc) 23. 46. 109 13lect lscr* oscr Oec σπουδ. | λινος et. syrp mg gr (λῖνος ut DcL al mu; ς c. K al mu Euthalcod λῖνος) ... P λινος | παντες et. ℵc ... ℵ* 17. om

22. Ο κυριος usq πνευμ. σου: 57. 67** om | ο κυριος sine additam cum ℵ*FgrG 17. 8pe g aethutr ... Ln add ιησους cum A 31. 114.; item ς add ιησους χριστος cum ℵcCDEKLP al pler d e f vg syrutr cop arm Chr Euthalcod Thdrt Dam al Ambrst al | η χαρις μεθ υμων (ut e? f g vgcle demid allachm cop syrp aethpp arm ap Treg Euthalcod Dam Ambrstrom Prim; 47. 109gr etlat am fu harl tol allachm Chr794 Thdrt Thphyl Oec μεθ ημων, syrsch arm ap Gb μετα σου) cum ℵACDcE**F GKLP etc ... D*etbE* d ερρωσο (D* ερρωσ) εν ειρηνη, item e? ... 8pe aethro Ambrstven plane om, hinc Gbo. Praeterea ς (= Gb Sz) add αμην cum ℵcDEKLP al pler d e vg syrutr cop aethpp armusc Chr794 Euthalcod Thdrt Dam al Ambrstrom Prim ... omisimus cum ℵ*ACFG 17. 67** 71. f g aethro Ambrstven

Subscriptio: ℵC 17. nil nisi προς τιμοθεον, item aeth *viro Timotheo* ... 7. 14. al προς τιμοθεον δευτερα, 115. τελος της πρ. τιμοθ. δευτερας επιστολης ... DE πρ. τιμοθ. β´ επληρωθη, FG ετελεσθη (G ετελεσ) πρ. τιμοθ. β´ (G insuper add *II.*) ... A προς τιμοθ. β´ εγραφη απο λαοδικειας, vgcod lachm *explicit ad timotheum II. scripta de laudicia*, quemadmodum aeth in epistulae inscriptione post *Timotheo* add *et scripta est dum erat Laodiceae* ... P πρ. τιμοθ. β´ εγραφει απο ρωμης ... Euthalcod 122. πρ. τιμοθ. β´ (122. η πρ. τιμ. β´ επιστολη) εγραφη

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ.

I.

1 *Παῦλοσ δοῦλοσ θεοῦ, ἀπόστολοσ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ* Ro 1, 1 etc
πίστιν ἐκλεκτῶν θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείασ τῆσ κατ' εὐσέβειαν

απο ρωμησ, οτε εκ δευτερου παρεστη παυλοσ τω καισαρι ρωμησ (122. *ρωμαιων*) *νερωνι* ... K al plu *πρ. τιμοθ. δευτερα· τησ εφεσιων εκκλησιασ επισκοπον χειροτονηθεντα· εγραφη απο ρωμησ οτε εκ δευτερου παρεστη παυλοσ τω καισαρι ρωμησ νερωνι*, L *του αγιου αποστολου παυλου επιστολη β' προσ τιμοθ. τησ εφεσιων εκκλησιασ πρωτον επισκοπον χειροτονηθεντα· εγραφη* etc ut K. Similiter al ... d e *ad timotheum II.* (d** e add *scribens a roma*) *explicit incipit ad titum*, f g *expl. ad tim. II.* (g *secunda*) *inc. ad titum*; am *explicit ad timotheum secunda. Incipit argumentum ad titum Expl. argumentum. Incipiunt capitula. Expl. capp. Inc. epistula ad titum*, fu *expl. ad timotheum II. Inc. ad titum argumentum. Expl. arg. inc. brebis. Expl. breb. inc. corpus epist.*; cop *scripta Romae, missa per Onesimum*; syr[sch] *finita est epist. ad Tim. II. quae scripta est e Roma*; syr[p] *finita est epist. II. ad Tim. qui erat episcopus primus ecclesiae Ephesi: quae scripta est a Roma, quum secundum stetit Paulus coram Nerone caesare Romano*; eadem cum syr[p] habet ar[p] ... ς (= Gb Sz) *πρὸσ τιμόθεον δευτέρα, τῆσ ἐφεσίων ἐκκλησίασ πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα, ἐγράφη ἀπὸ ῥώμησ, ὅτε ἐκ δευτέρου παρέστη παῦλοσ τῷ καίσαρι νέρωνι.* Praeterea numerantur *στιχοι*: ℵ**P al *ρπ'*, K al plu (etiam Euthal) *ροβ'*, L *ρ̅ο̅ και δυο*, vg[cod lachm] *versus CLXXII*, 73. *ρο'*, 157. *ροη'*, al *ροθ'* et aliter. Passim et. cum Euthal notantur *αναγν. α'*, *κεφφ. θ'*, *μαρτιρ. α'*. In am fu capitula 25 habentur.

---

* ℵAK 17. 37. 47. 116. 123. al *προσ τιτον*, DEFG *αρχεται προσ τιτον*, cop *ad Titum incipit* (Latinos vide ante) ... 44. 80. *προσ τιτον επιστολη*, 120. al *η προσ τιτον επιστολη* ... P *παυλου επιστολη προσ τιτον*, k[scr] *προσ τιτον επιστολη παυλου*, H al *παυλου αποστολου επιστολη προσ τιτον*, L *του αγιου αποστολου παυλου επιστολη προσ τιτον*. Similiter al ... ς *παύλου τοῦ ἀποστόλου ἡ πρὸσ τίτον ἐπιστολή.*

I. 1. *ιησου χριστου* cum ℵD[c]EFGHIKLP al pler d e f g vg[cle] am demid harl al[lachm] go syr[sch] arm aeth Chr[789. 790] Euthal[cod] Thdrt Dam al Hier[tit] Ambrst[ven] (differunt edd?) Prim al ... Ti *χριστου ιησου* cum A 106. 108. 113. fu tol al[lachm] cop syr[p] Cassiod ... D[gr*] *χριστου* tantum | *κατ*: FG *κατα*

2 Ti 1, 9s 2 *ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴς θεὸς πρὸ*
χρόνων αἰωνίων, 3 *ἐφανέρωσεν δὲ καιροῖς ἰδίοις τὸν λόγον αὐτοῦ*
1 Ti 1, 11 *ἐν κηρύγματι, ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν*
1 Ti 1, 2 *θεοῦ,* 4 *Τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν. χάρις καὶ εἰρήνη*
2 Ti 1, 2 2 Io 3 etc *ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.*
5 *Τούτου χάριν ἀπέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λείποντα ἐπι-*
Act 14, 23 *διορθώσῃ καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγώ σοι*

---

2. *επ* cum ℵAD^{c}(et iam$^{b?}$)EIKLP etc ... D* *εφ* ... FGH *εν*, ut etiam g *in spe*, d e f vg *in spem* ... 17. 37 (* teste Treg) 108. c^{scr} om | *επηγγειλατο*: 47. *προεπηγγ.* | *αψευδης*: G *αψευστος*, P *αψευτος* | *αιωνιων*: F^{gr}G^{gr} *αιωνων*

3. FG *φανερωσεν* | *εν κηρυγματι*: haec Sab., quem secuti sunt Gb Sz Ln, male testatus est delere d | *ὃ*: 23. 106. 108. c^{scr} k^{scr} al^{3} *ω*; *επιστευθην εγω*: 17. *εγω επιστ.*

4. *χαρις*: 17. add *υμιν* | *και ειρηνη* (Gb'') cum ℵC*DEFGIP 17. 73. 137. d e f g vg go syr^{sch} cop arm aeth^{ro} (sed habet *ειρην. σοι και χαρις*) Or$^{int\ 4,468}$ (*ad Titum vero: Gratia et pax a deo patre et Christo Iesu salvatore nostro*) Chr^{789} et^{794} et^{11,637} (dicit in nulla alia Paulum epistula nisi 1 Tim 1, 2 *τον ελεον* praemisisse: *διατί τῶν ἄλλων ἐπιστολῶν οὐδαμοῦ τὸν ἔλεον προέταξεν ἀλλ' ἐνταῦθα;*) Dam (ad 1 Tim 1, 2 *οὐδαμοῦ τὸν ἔλεον ἢ ἐνταῦθα ὠνόμασεν*) Hier^{tit} Aug$^{rom\ 11}$ (i. e.^{3,2,2642} *ceterae omnes* - excepta ep. ad Hebr. - *talem continent salutationem, nisi quod ad Tim. in utraque interponit misericordiam* etc) Ambrst Cassiod al ... ς (= Sz) Ln *ἔλεος ειρηνη* cum AC^{b}KL al pler (115. *ελε. και ειρ.*) syr^{p} aeth^{pp} (*ειρηνη σοι και χαρις και ελεος*) Thdrt Dam^{txt} Thphyl Oec | *πατρος* (vide ante et. Or^{int}): 17. aeth add *ημων* | *και* sine *κυριου* cum ℵACD*I 17. 73. 120. d e vg go cop arm (sed fluct lectio) Or$^{int\ 4,468}$ Thdrt Hier^{tit} al ... ς *και κυριου* cum D^{c}EFGKLP al pler f g syr^{utr} aeth Chr Euthal^{cod} Dam al | *χριστου ιησου* cum ℵACD*I 17. 73. d e vg go cop arm (ut ante) Or^{int} Thdrt Hier^{tit} al ... ς *ιησου χριστου* cum D^{c}EFGKLP al pler (120. om *ιησου*) f g syr^{utr} aeth Chr Euthal^{cod} Dam al

5. *απελ-* (Gb') cum ℵ*ACD*IFG 17. 23. 31. 45. 57. 67** 73. 113** 137. al Or^{3,645} Bas$^{eth\ 292}$ ex$^{cdd\ 3}$ ... ς *κατελ-* cum ℵ^{c}D^{c}EKLP al pler Bas^{ed} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al. Item *-λιπον* cum ℵDEK 17. 31. 37. al pler, item Or Bas rell ... Ti *-λειπον* cum ACFGILP 47. 137. al (vix mu) | *τα λειποντα*: Thphyl *τα ελλειποντα* ... 17. o^{scr} (i. e. 61.) *καταλειπ.* (omisso *τα*) | *επιδιορθωση* cum ℵCD$^{b?et\,c}$E**IKLP 17 (*-σει*) 37. 47. 73 (sed *διορθ.*) al longe plu Or^{3,645} Bas$^{eth\ 292}$ ex$^{cdd\ 3}$ Chr Hier^{gr} Euthal^{cod} Thdrt Dam al. Sic enim Hier ad h. l. „*omne quod corrigitur imperfectum est. Nam et in Graeco praepositionis adiectio, qua scribitur επιδιορθωση, non id ipsum sonat quod διορθωση, id est* corrigeres, *sed ut ita dicam* supercorrigeres." Tamen ubi affert ista Pauli verba, ut$^{pelag\ 1}$ et$^{aggae\ 2}$, cum vg *corrigas* posuit ... Sz Ln *επι-*

διεταξάμην, 6 εἴ τισ ἐστὶν ἀνέγκλητοσ, μιᾶσ γυναικὸσ ἀνήρ, τέκνα
ἔχων πιστά, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίασ ἢ ἀνυπότακτα. 7 δεῖ γὰρ
τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι ὡσ θεοῦ οἰκονόμον, μὴ αὐθάδη, 1 Ti 3, 2 ss
μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, 8 ἀλλὰ
φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ, 9 ἀντ-
εχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸσ ᾖ καὶ
παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ καὶ τοὺσ ἀντιλέγον-
τασ ἐλέγχειν. 10 Εἰσὶν γὰρ πολλοὶ ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι καὶ
φρεναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ τῆσ περιτομῆσ, 11 οὓσ δεῖ ἐπιστομί-

---

διορθωσησ cum AD*E*FG al vix mu (nullus ap Scri nec ap Mtthaei) Bas[eth] ex[ed paris] (sed D* επανορθωσησ, FG διιορθωσησ) | καταστησησ: FGL 115. a[scr**] c[scr] al -στησεισ

6. ανεγκλητοσ: F ανεκκλητοσ (non item v. 7)

7. FG αυθαδην (sed uterque λυ- pro αυ-) et αισχροκερδην

8. φιλοξενον: 52. φιλοπτωχον | σωφρονα: cf Hier[tit 7,702]: „*Sit autem episcopus et* pudicus, *quem Graeci σωφρονα vocant, et Latinus interpres verbi ambiguitate deceptus pro* pudico prudentem *transtulit.*" Habent vero d e f g vg Cyp[119] Lcif[194] al *sobrium*, m[59] tantum *prudentem.* | οσιον: K 114. om; am ante δικαιον pon. Rursus male Sab. de d, eiusque errorem repetierunt Gb Sz Ln; d enim minime om δικαιον οσιον. | εγκρατη ut ℵCKLP etc ... ADEFGI al ενκρατη :: cf ad 1 Co 7, 9. 9, 25. Act 24, 25. Gal 5, 23. 2 Pe 1, 6.

9. την διδαχην: 37. 74 238. al[3 scr] om την | ινα: F[gr]G 17. 73. g add και, sed 17. 73. l[scr] al[6] cop m[59] f vg[cle] (non item am fu* al[lachm]) Lcif[194] Hier[tit] al om και seq | εν τη διδασκ. τη υγιαινουση (FG υγειεννουση): 3. 37. 47. 57. 73. 106. 108. 112. 116. al pauc Bas[eth 292] εν τη υγιαιν. διδασκ. ... I Lcif[194] om τ. υγιαινουση ... A τουσ εν παση θλιψει :: cf 2 Co 1, 4 | ελεγχειν (41. διελεγχ.): 109[gr] add μὴ χειροτονεῖν διγάμουσ μηδὲ διακόνουσ αὐτοὺσ ποιεῖν, μηδὲ γυναῖκασ ἔχειν ἐκ διγαμίασ· μηδὲ προσερχέσθωσαν ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ λειτουργεῖν τὸ θεῖον. τοὺσ ἄρχοντασ τοὺσ ἀδικοκρίτασ καὶ ἅρπαγασ καὶ ψεύστασ καὶ ἀνελεήμονασ ἔλεγχε ὡσ θεοῦ διάκονοσ.

10. πολλοι sine και cum ℵACIP 17. a[scr] al[30] am** demid go cop syr[utr] arm aeth Clem[340] Chr[mosc 1] Thdrt[ed] Antioch[1084] et[1089] Thphyl Oec Ambrst[ven] Hil[936] ex[ed erasm] Aug[rom 84] (i. e. [2630]) ... ς (sed Gb[0]) Ti add και cum DEFGKL al plu (d[scr] και πολλοι και) d e f g vg Chr[801] Euthal[cod] Thdrt[cod 1] Dam Lcif[194] Hil[936 ed bened] Hier[tit] al | ματαιολογοι: F[gr]GP 73. 74. 123. 238. a[scr] c[scr] al plus[10] g syr[sch] cop (sed om και sq) aeth Oec Hier[esai 27] (sed non ad h. l. nec[aggai 2]) praem και, item 17. praem εργαται δολιοι | μαλιστα (FG μαλλ- ut alibi) cum ℵAFGIKLP al omn[vi] d e f g vg rell etc ... Ln add [δε] cum CD[gr] E[gr] demid aeth Thphyl Hier[tit 706] (non item[708] nec alibi) | εκ τησ περιτομ. c. ℵCD*I 17. 73. ... ς Ln Ti om τησ c. AD[c]EFGKLP al pler etc

11. δει: 17. χρη

ζειν, οἵτινεσ ὅλουσ οἴκουσ ἀνατρέπουσιν διδάσκοντεσ ἃ μὴ δεῖ
αἰσχροῦ κέρδουσ χάριν. 12 *εἶπέν τισ ἐξ αὐτῶν ἴδιοσ αὐτῶν προ-*
φήτησ· Κρῆτεσ ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρεσ ἀργαί. 13 *ἡ*
μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθήσ. δι' ἣν αἰτίαν ἔλεγχε αὐτοὺσ ἀποτό-
μωσ, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει, 14 *μὴ προσέχοντεσ Ἰουδαϊκοῖσ*
μύθοισ καὶ ἐντολαῖσ ἀνθρώπων ἀποστρεφομένων τὴν ἀλήθειαν.
Ro 14, 14. 20 15 *πάντα καθαρὰ τοῖσ καθαροῖσ· τοῖσ δὲ μεμιαμμένοισ καὶ*
ἀπίστοισ οὐδὲν καθαρόν, ἀλλὰ μεμίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦσ καὶ ἡ
συνείδησισ. 16 *θεὸν ὁμολογοῦσιν εἰδέναι, τοῖσ δὲ ἔργοισ ἀρνοῦν-*
ται, βδελυκτοὶ ὄντεσ καὶ ἀπειθεῖσ καὶ πρὸσ πᾶν ἔργον ἀγαθὸν
ἀδόκιμοι.

---

11. *χαριν*: 109[gr] add *τὰ τέκνα οἱ τοὶσ ἰδίουσ γονεῖσ ὑβρίζοντεσ ἢ τύπτοντεσ ἐπιστόμιζε καὶ ἔλεγχε καὶ νουθέτει ὡσ πατὴρ τέκνα* (plura vitia ut *οἰβρίζοντεσ, νουθέτη, γονῆσ* correximus)

12. *ειπεν* sine *δε* cum ℵ[c]ACDEIKLP al fere omn d e vg rell Clem[259] etc ... ℵ*FG f g cop add *δε*, item 115. *γαρ* | *ιδιοσ αυτων προφ.* (cf et. Ir[271] *Accusabit autem eos Homerus proprius ipsorum propheta*, quae ex huius loci imitatione videntur scripta): F[gr]G[gr] lect[13**] Clem[350] om *αυτων* | D* 73. *ψευσταισ* (uterque paullo ante *κρηταισ*)

13. *εστιν αληθησ*: DE d e f vg cop Hier[tit] al *αληθ. εστ.* | *υγιαινωσιν*: L 48. o[scr] 13[lect] *-νουσιν* | *εν τη πιστει* et. Bas[eth 208] ℵ[a]. Item d e f g vg Or[int 4,581] Hier[tit] Ambrst al ... ℵ* 47. 219. om *εν*

14. *εντολαισ*: FG Thdrt *ενταλμασιν* ... 47. *γενεαλογιαισ*, Lcif[242] *mendaciis*, sed subsequitur: *te increpemus atque obiurgemus - cur volueris dei mandatis derelictis hominum haerere blasphemiis atque mandatis.*

15. *παντα* sine *μεν* cum ℵ*ACD*E*FGP 17. 46. 67** 109. d e f g vg arm aeth Or[3,495] (*παντα γινεται καθαρα*) Dam[parall 368] Tert[coron 10] Cyp[38] Novat[818] Hier[tit] al ... ς (Gb[00]) add *μεν* cum ℵ[c]D[c]E**KL al pler syr[p] Chr[809] Euthal[cod] Thdrt Dam al. Addunt vero *γαρ* cop syr[sch] (non Or); go habet *at omne*. Cf et. Clem[562] *παντα ουν καθαρα τοισ καθαροισ λεγει, τοισ δε μεμιασμενοισ* etc | *μεμιαμμενοισ* (D* *μεμιαμμ-*) cum ℵACD*L 17. 81. 47. al plus[10] Chr Euthal[cod], item P 109. 118. d[scr] f[scr] (L ?) *μεμιαμενοισ* et FG *μεμειαμενοισ* ... ς *μεμιασμενοισ* cum D[b? et c]E 37. al longe plu, item (ut certe editi sunt) Clem[562] Or[3,495] Ephr[3,370] Thdrt Dam al | *και απιστοισ* (aeth[pp] *τοισ απιστοισ* sine *και*): aeth[ro] om. Male Gb Sz ad „aeth[ro]" addunt etiam „Hier Ambrst"; 174. vero ap Sz om *και απιστ. ουδ. καθ. αλλα μεμιαντ.*

16. *ειδεναι*: 37. praem *μη* | *απειθεισ*: P *αυθαδεισ* | *και* ante *προσ παν* et. ℵ[c] ... ℵ* cop om | *αγαθον* et. ℵ[a] ... ℵ* om

II.

1 *Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ.* 2 *πρεσ-*
βύτασ νηφαλίουσ εἶναι, σεμνούσ, σώφρονασ, ὑγιαίνοντασ τῇ πίστει,
τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ· 3 *πρεσβύτιδασ ὡσαύτωσ ἐν καταστήματι*
ἱεροπρεπεῖσ, μὴ διαβόλουσ, μὴ οἴνῳ πολλῷ δεδουλωμένασ, καλοδι- 1 Ti 2, 9 3, 11
δασκάλουσ, 4 *ἵνα σωφρονίζουσιν τὰσ νέασ φιλάνδρουσ εἶναι, φι-* 5, 14
λοτέκνουσ, 5 *σώφρονασ, ἁγνάσ, οἰκουργούσ, ἀγαθάσ, ὑποτασσο-*
μένασ τοῖσ ἰδίοισ ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγοσ τοῦ θεοῦ βλασφημῆται. 1 Pe 3, 1
6 *Τοὺσ νεωτέρουσ ὡσαύτωσ παρακάλει σωφρονεῖν* ˈ *περὶ πάντα,*

II. 1. *α πρεπει*: 17. om | FG *υγειεννουση*, item v. 2. *υγειεννοντασ*

2. *πρεσβυτασ*: 2. 44. o[scr] 8[pe] *πρεσβυτερουσ* | *νηφαλιουσ* (F *-λειουσ*) cum ℵACFH 17. al sat mu Bas[eth 291] Chr[818] Thdrt al ... D*GLP al[15] Euthal[cod] Oec *νηφαλαιουσ*, D[c]EK al[25] Dam *νηφαλεουσ* | *σωφρονασ*: vertunt h. l. (cf ad 1, 8) d e f g m[80] vg *prudentes*, Hier[tit] vero *pudicos*

3. *πρεσβυτιδασ* et. Clem[622] Or[cat cor 279] ... 44. *πρεσβυτερασ* (17. *πρεσβυται*). Cf et. Or[4,422] *ὅπου κελεύονται ἀνάλογον τοῖσ πρεσβυτέροισ πρεσβύτιδεσ* (cod[1] *-τεραι*) *εἶναι καὶ καλῶν διδάσκαλοι* (cod[1] *καὶ καλοδιδάσκαλοι*). | *καταστηματι* (d e f g vg *habitu*): F *κατασχηματι*, G *καταστηματι* sed in mg: „*σχημα* R *στημα*“ | *ιεροπρεπεισ* (H *ιερωπρ.*) cum ℵADEFGH*KLP al pler syr[p mg gr] Or[cat cor 279] Bas[eth 291] ex[cdd vet] Chr Euthal[cod] Dam al ... CH** 17. 31. 37. 73. 116** 14[lect**] Clem[622] Bas[291 ed bened] ex[cdd omn] Thdrt *-πρεπει*. Item *sancto* (Ambrst *in statu religione digno*) vel similiter (ut syr[p] *decente sacerdotium*) d e f g m[80] vg cop syr[utr] arm (aeth libere) Hier[tit] Ambrst al. Sed cf Hier ad h. l. „ut sint in habitu sancto, sive ut melius legitur in Graeco, *ἐν καταστ. ἱεροπρεπεῖσ*, ut ipse quoque earum incessus et motus, vultus, sermo, silentium quamdam decoris sacri praeferant dignitatem.“ | *μηδε οινω* cum ℵ*AC 73. (syr[sch] *μηδε διαβ. μηδε – και καλ.*) ... ς Ln Ti *μη οινω* (:: cf 1 Tim 3, 8) cum ℵ[c]DEFGHKLP al pler it vg rell Clem Bas Chr Euthal[cod] etc

4. *σωφρονιζουσιν* cum ℵ*AFGHP 122. o[scr] Euthal[cod] ... ς *σωφρονιζωσι* cum ℵ[c]CDEKL al pler Clem[622] Or[cat cor 279] Bas[eth 291] Chr Thdrt Dam al | *φιλοτεκνουσ*: K om

5. *οικουργουσ* (Gb') cum ℵ*ACD*EFG 8[pe] (cf Steph. Thes. sub *οἰκουρόσ, οἰκουργόσ, οἰκουργέω*. Cf et. Clem[ro 1] *τὰ κατὰ τὸν οἶκον σεμνῶσ οἰκουργεῖν ἐδιδάσκετε*) ... ς *οικουρουσ* cum ℵ[c]D[c]HKLP al pler syr[p mg gr] Clem[622] Bas[eth 291] Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al | *υποτασσομενασ*: in ℵ *σ* ultimum ex *ι* effictum. Vix ipsa prima manu. | *ο λογ. τ. θεου*: C 5. syr[p] arm add *και η διδασκαλια* (:: cf 1 Tim 6, 1) | *βλασφημηται*: P 37* 47* 116. 179. al[3 scr] *-μειται*

6. *τουσ*: 67** 115. Thphyl om | *σωφρονειν*: ς Ln Ti post hanc vocem distinguunt, *περι παντα* cum seqq coniungentes, nec aliter D d syr

1 Ti 4, 12 *σεαυτὸν παρεχόμενοσ τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἀφθο-*
ρίαν, σεμνότητα, 8 *λόγον ὑγιῆ ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναντιασ*
1 Ti 6, 1 Eph 6, 5 1 Pe 2, 18 *ἐντραπῇ μηδὲν ἔχων λέγειν περὶ ἡμῶν φαῦλον.* 9 *Δούλουσ ἰδίοισ*
δεσπόταισ ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν εὐαρέστουσ εἶναι, μὴ ἀντιλέ-

---

utr cop aeth Chrys Thdrt. Sed rectissime Hier ad h. l. alteram coniunctionem praecepisse puto. „*Et licet*“, ait, „*quidam de Latinis*“ (cdd[2] om *de Latinis*) *ita existiment legendum:* Iuvenes similiter hortare ut pudici sint, *et postea inferant:* in omnibus te ipsum formam praebens bonorum operum, *tamen sciamus* „in omnibus“ *ad superiora esse referendum, id est* „hortare ut pudici sint in omnibus“. *Sciendum quoque est quod continentia non solum in carnis opere et animi concupiscentia, sed in omnibus rebus necessaria sit* etc. Cf et. Lcif[195] „- *ut sobrii sint in omnibus. Per omnia te ipsum formam praebens bonor. operum*“ etc

7. *περι παντα*: P *περι παντων* ... 1. 31. 34. 37* 73. n[scr] Thdrt Dam *περι παντασ* (item Aug[exod quaest 119] *circa omnes*), atque tum pro *σεαυτον* D* (d *in omnibus*) 1. 37* n[scr] Chr[816] Dam *εαυτον* praebent. In scriptura vero continua ΠΑΝΤΑϹΕΑΥΤ- pari iure *παντα σεαυτ.* et *παντασ εαυτ.* legi potest. | *παρεχομ. τυπον* cum ℵ[c]ACDEF GKLP al fere omn d e f g vg Chr Euthal[cod] Thdrt rell Ambrst al ... ℵ* 120. Lcif[195] Hier ad h. l. *τυπ. παρεχ.* | *αφθοριαν* (Gb′) cum ℵ*AC D*E*KLP 17. 23* 31. 47. al fere[10] Dam Oec[com]. Item F[gr]G[gr] *αφθονιαν* (confusis litteris *ρ* et *ν*) ... ς *αδιαφθοριαν* cum ℵ[c]D[c]E**L al pla (18** 20. 106. al Thdrt[cod] *αδιαφοριαν*) syr[p mg gr] Chr Thdrt al. Praeterea c 73. 80. 8[pe] (h[scr**] post *σεμνοτητ.*) arm Chrom[matth 5, 2] (Gall[8, 340]) add *αγνειαν*, similiter syr[p] | *σεμνοτητα*: ς (non item ς[e] Gb Sz) add *αφθαρσιαν* cum D[c]E**KL 37. al plus[30] syr[p mg gr] arm Chr[mosc 1] Thdrt

8. *υγιη*: 1. 121. e[scr] *ὑγιᾶ* ... G *υγειην*, F *υγειηη*. Cf ad 1, 9. 2, 1 et 2 | *μηδεν εχων*: Or[prov] in Notit[87] add *τι*, item Chr[mosc 1] | *λεγειν* (K inepte *εχειν*) hoc loco cum ℵACDEFGP 14. 17. 37. 47. 73. 91. d e (*nihil habens quod dicere de nobis malum* uterque) g (*nihil habens dicere de nobis turpe*) Ambrst (*nihil habens dicere de nobis dignum reprehensione*) syr[utr] aeth Or[prov] (ut ante) Ephr[2, 77] Thdrt, item *nihil habens malum dicere de nobis* f vg Lcif[195] cop (sed *de vobis*) ... ς ante *φαυλον* pon cum KL al pler tol arm Chr Euthal[cod] Dam Hier[tit] Aug[ps 84]. Libere Hil[947] *nihil habens turpe aut malum de nobis dicere.* | *περι ημων* cum ℵACDEFGKLP al longe plu (12 i. e. omn ap Scri) it vg syr[utr] arm aeth Or[prov] Chr Euthal[cod] Dam al Lcif[195] Hil[947] Aug[ps] Hier[tit] Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *περι υμων* cum A al mu cop Ephr[2, 77] (post *φαυλον* add *πραγμα*) Thdrt

9. *δουλουσ* ... D* *δουλοι* (d e *servi*, et sequitur *subditi sint*), quam ad lectionem id quod sequitur *υποτασσεσθαι* in *-σσεσθωσαν* mutatum est manu emendatrice quae praecessit D[b] nostrum. (D[b et c] correxerunt *δουλουσ*.) Addit autem G* g *δε*. | *ιδιοισ δεσποταισ* cum ℵCF[gr]G KL al pler g Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al ... Ti *δεσποτ. ιδιοισ* cum

γοντας, 10 μὴ νοσφιζομένους, ἀλλὰ πᾶσαν πίστιν ἐνδεικνυμένους
ἀγαθήν, ἵνα τὴν διδασκαλίαν την τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ κοσμῶ-
σιν ἐν πᾶσιν.

11 Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώ-
ποις, 12 παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ
τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζή-
σωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, 13 προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα
καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν
Χριστοῦ Ἰησοῦ, 14 ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἵνα λυτρώσηται Ga 1, 4 1 Ti 2, 6

ADEP 27. 57. 238. cum al[2] (ap Gb) d e f vg Hier[tit] Ambrst al. Praeterea cf Hier ad h. l. „Quidam hunc locum ita legunt: *Servi dominis suis subditi sint*, et postquam huc usque distinxerint, inferunt: *in omnibus placeant*, quum in Graeco alius sit ordo lectionis, id est, *servi dominis suis subditi sint in omnibus*, ut sequatur ευαρεστους ειναι, quod nos, licet non plene, tamen ex parte aliqua interpretari possumus, *ut complaceant sibi*, ne videlicet super conditione sua videatur eis dei iniqua sententia." Nec aliter Ambrst: *subditos esse in omnibus, optimos, non responsatores, non fraudantes* etc. Eandem distinctionem confirmat m[89]: *subditi sint in omnibus, et placeant, non contradicentes*.

10. μη νοσφιζ. cum ℵAC*D^cEKLP etc ... C^bD^gr*F^grG^gr 17. 12^lect μηδε νοσφ. | πασαν πιστιν hoc ordine cum ℵ^cACDEP 31. 37. 73. 116. 120. d e syr^p arm Hier[tit] Ambrst. Similiter F^grG g πασαν ενδιχν. πιστιν ... ς Ti πιστιν πασαν c. KL al pler Chr Euthal^cod Thdrt Dam al ... f vg m[89] Prim *in omnibus fidem bonam ostendentes* (Hier *ostend. bon.*), nec aliter (*sed ostendant veritatem suam in omni re*) syr^sch ar^e ... ℵ* 17. om πιστιν, sed 17. postea αγαπην pro αγαθην. Similiter Thphyl pro πασαν habet πασιν, sed in mg πασαν. | A ενδιγνυμενους | την διδασκ. την cum ℵACDEFG 17. Chr[816] Thdrt ... ς (= Gb + Sz) om την sec cum KLP al pler Epiph[894] Euthal^cod Dam al | ημων: ς (non ς^e etc) υμων vitiose | θεου: Vig^varim 747 *Iesu Christi* ... P om | εν (19. 112. επι) πασιν (5. 6. add ανθρωποις): 47. om

11. γαρ: 2. 31. 37. 43. 44. 47. 52. 55. 109. 112. 114. 116. a^scr** o^scr (i. e. 61.) om | σωτηριος sine articulo cum ℵ(sed* σωτηρος, ^c σωτηριος)AC*D* syr^utr (ut^vid), item, sed pro σωτηριος habent του σωτηρος ημων (am Cyr^hr Hier om ημων), FG f g vg cop Epiph[894] (η χαρις του κυριου και σωτηρος ημων χριστου etc) et^2,67 (η χα. του κυρ. ημ. και σωτηρος, διδασκουσα etc) Cyr^hr 224ed Lcif[195] Ambrst Hier[tit] ... ς Ti η σωτηριος cum C^cD^betcEKLP al omn^vid Clem[7] Cyr^hr ex^cdd 5 Nyss^2,506 Epiph^2,74 Ps-Ath[858] Cyr^thes 298 et^fid 75 Chr Euthal^cod Procl gall 9,647 Thdrt Dam al ... aeth om plane

12. τας et. Clem[7] ... D* om

13. επιφανειαν (DEFGP al pauc -νιαν): 17. praem την | χριστου ιησου cum ℵ*F^grG g cop ... ς Ln Ti ιησ. χριστ. cum ℵ^cACDEKLP al omn^vid

ἡμᾶσ ἀπὸ πάσησ ἀνομίασ καὶ καθαρίσῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων.

---

d e f vg syr[utr] arm aeth Clem[7] Epiph[895] et[2,74] Cyr[hr 234] Chr Euthal[cod] Thdrt al Lcif[195] Hier[tit] Ambrst al

14. *εαυτον* (et. ℵ[c]): ℵ* 238. *αυτον* ... DE d e Lcif[195] post *υπερ ημων* pon | *λυτρωσηται*: P *-σεται* | *καθαριση*: P *-ρισει* | *περιουσιον*: d e g Lcif[195] Aug[pecc mere 1] Ambrst *abundantem*, f vg *acceptabilem*. Cf Hier ad h. l. „Saepe mecum considerans quid sibi vellet verbum *περιούσιον*, et a sapientibus saeculi huius interrogans si forte alicubi legissent, nunquam invenire potui qui mihi quid significaret exponeret. Quamobrem compulsus sum ad Vetus Instrumentum recurrere, unde arbitrabar et apostolum sumsisse quod dixerat. Hebraeus enim ex Hebraeis et secundum legem Pharisaeus utique id ponebat in epistola sua quod in Veteri Testamento legisse se noverat. In Deuteronomio itaque reperi: *Quoniam populus sanctus tu domino deo tuo, et in te complacuit domino deo tuo, ut esses ei in populum περιούσιον ex omnibus populis qui sunt super faciem terrae.* Et in 134. psalmo, ubi nos habemus: *Psallite nomini eius, quoniam suave est, quoniam Iacob elegit sibi dominus Israel in possessione sibi:* pro eo quod est *in possessione*, in Graeco scriptum est *εἰσ περιουσιασμόν*, quod quidem Aquila et Quinta Editio *εἰσ περιούσιον* expresserunt, LXX vero et Theodotio *περιουσιασμὸν* transferentes, commutationem syllabae fecere, non sensus. Symmachus igitur pro eo quod est in Graeco *περιούσιον*, in Hebraeo s g o l l a, expressit *ἐξαίρετον*, id est *egregium* vel *praecipuum*: pro quo verbo in alio volumine Latino sermone utens *peculiarem* interpretatus est. Recte igitur Christus Iesus, magnus deus noster atque salvator, redemit nos sanguine suo, ut sibi Christianum populum peculiarem faceret, qui peculiaris tunc esse posset si bonorum operum aemulator existeret. Unde et illud quod in evangelio secundum Latinos interpretes scriptum est: *Panem nostrum quotidianum da nobis hodie*, melius in Graeco habetur *panem nostrum ἐπιούσιον*, id est *praecipuum*, *egregium*, *peculiarem*, eum videlicet qui de caelo descendens ait: *Ego sum panis qui de caelo descendi.* Absit quippe ut nos, qui in crastinum cogitare prohibemur, de pane isto qui post paullulum concoquendus et abiiciendus est in secessum, in prece dominica rogare iubeamur. Nec multum differt inter *ἐπιούσιον* et *περιούσιον*: praepositio enim tantummodo est mutata, non verbum. Quidam *ἐπιούσιον* existimant in oratione dominica panem dictum quod super omnes *οὐσίασ* sit, hoc est super universas substantias. Quod si accipitur, non multum ab eo sensu differt quem exposuimus. Quicquid enim egregium est et praecipuum, extra omnia est et super omnia." Cf et. Victorin[arium 1,29] (ap Gall[8,163]): „Sic rursus et Paulus in ep. ad Tit. *populum περιούσιον*, circa substantiam, hoc est circa vitam consistentem populum, sicuti et in oblatione dicitur: *Munda tibi populum circumvitalem aemulatorem bonorum operum circa tuam substantiam venientem*" - Ibidem[2,8] (Gall[8,177]): Hinc sanctus apostolus ad Tit. epistola sic dixit Graece: *ἵνα λυτρώσηται ἡμᾶσ* usq *καλῶν ἔργων*.

15 Ταῦτα λάλει καὶ παρακάλει καὶ ἔλεγχε μετὰ πάσησ ἐπι- 1 Ti 4, 11 s
ταγῆσ· μηδείσ σου περιφρονείτω.

III.

1 Ὑπομίμνησκε αὐτοὺσ ἀρχαῖσ ἐξουσίαισ ὑποτάσσεσθαι, πειθ- Ro 13, 1 ss
αρχεῖν, πρὸσ πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἑτοίμουσ εἶναι, 2 μηδένα βλασφη- 2 Ti 2, 17 / 2, 24 s

---

Latinus cum non intelligeret περιούσιον ὄχλον, περιούσιον, τὸν περιόντα, id est circa vitam quam Christus et habet et dat, posuit *populum abundantem.* Quid meriti est ut salvetur populus quo abundat? Hoc autem rursus magna caussa et veluti necessitas, quo περιούσιοσ.

15. λαλει: A διδασκε | επιταγησ: 73. 118. υποταγησ | περιφρονειτω (C -νειτων): 1. 43. 70. 106. 108. 121. 219^{**} al^{10} (5 ap Scri) καταφρονειτω. Cf $Hier^{tit}$: „Existimet aliquis hoc ipsum nunc ad Titum scribi quod ad Timotheum dictum est: *Nemo adolescentiam tuam contemnat.* Nos vero iuxta Graeci sermonis differentiam aliud putamus significare περιφρονείτω, quod hic scribitur, et aliud καταφρονείτω, quod ad Tim. dictum est, et praepositiones περὶ vel κατὰ sensum facere diversum. Quod autem non fortuito et ut libet Paulus apostolus non solum nominibus et verbis, verum etiam praepositionibus diversis utatur pro varietate caussarum, perspicuum fieri poterit ex eo quod ait: *Mulier enim ex viro, vir vero per mulierem* - Existimamus itaque καταφρόνησιν ad contemtum proprie pertinere - περιφρόνησισ autem illud sonat, sicut Stoici tamen asserunt qui distinguunt inter verba subtiliter, quum qui confidens sibi, se alio esse meliorem, despicit eum quem inferiorem putat, et super id est plus sapiens humiliorem existimat dignum esse contemtu."

III. 1. υπομιμνησκε (G υπομειμνησ και, g *admone et*): A arm add δε, syr^{sch} praem και | αρχαισ sine και cum ℵACD^{gr*}E^{gr}F^{gr}G 17. 31. 67. g („Dam" ap Wtst: vix recte) ... ς (Gb^{0}) add και cum D^{c}E**KLP al pler d e f vg syr^{utr} cop arm aeth $Bas^{eth\,291.\,318}$ Chr $Euthal^{cod}$ Thdrt Dam ad h. l. $et^{imagg\,362}$ al $Lcif^{248}$ $Hier^{tit}$ Ambrst al | πειθαρχειν: F^{gr}G g syr^{sch} arm $Bas^{eth\,318}$ edd vet praem και, item A arm add και | αγαθον: ita ℵ^{c} ex αγαθουσ, quod * dederat, restituit. Praeterea cf Hier ad h. l. „ἀρχαὶ quippe quae leguntur in Graeco magis *principatus* quam *principes* sonant, et ipsam significant potestatem, non eos qui in potestate sunt homines. Sed quia dixerat: Admone illos principatibus et potestatibus subditos esse, poterat his qui tormenta formidant occasio ad negandum dari, iuxta apostoli dictum se assererent principatibus et potestatibus esse subiectos et facere quod iuberent; propterea subiecit *obedire ad omne opus bonum* - Quod vero sequitur, *paratos esse,* dupliciter legendum, ut vel subaudiatur, ad omne opus bonum paratos esse, vel certe cum superioribus copulato

μεῖν, ἀμάχουσ εἶναι, ἐπιεικεῖσ, πᾶσαν ἐνδεικνυμένουσ πραΰτητα
πρὸσ πάντασ ἀνθρώπουσ. 3 *ἦμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖσ ἀνόητοι,*
ἀπειθεῖσ, πλανώμενοι, δουλεύοντεσ ἐπιθυμίαισ καὶ ἡδοναῖσ ποικί-
λαισ, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντεσ, στυγητοί, μισοῦντεσ ἀλλήλουσ.
2, 11 4 *ὅτε δὲ ἡ χρηστότησ καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτῆροσ*
2 Ti 1, 9 *ἡμῶν θεοῦ,* 5 *οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ἃ ἐποιήσαμεν*
ἡμεῖσ, ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτοῦ ἔλεοσ ἔσωσεν ἡμᾶσ διὰ λουτροῦ παλιν-

---

hoc quod ait, *obedire ad omne opus bonum*, et hucusque finito, quasi alind proprium et speciale praeceptum sit, *paratos esse.*"

2. *μηδενα*: F^{gr}G *μη*, g *non t neminem*, K *μηδεν* | *ενδεικνυμενοισ* (A *ενδιγνυμενουσ*) et. ℵ^{c}: ℵ* *ενδικνυσθαι* | *πραΰτητα* cum ACP 17. 31. 67** ... ς *πραοτητα* cum ℵ^{c}DEFGKL al pler Bas$^{eth\,291}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al ... in ℵ scriptum est *σπουδην* exeunte versu et *τα* ineunte eo qui sequitur, unde probabile fit in exemplo ex quo ℵ descriptus est *σπουδην* super *πραΰτη-* scriptum fuisse.

3. *ποτε και ημεισ* cum ℵACDEF^{gr}GKL al omn^{vi} d e g vg^{cle} harl Clem^{4} (*ἦμεν γάρ, ἦμέν ποτε καὶ ἡμεῖσ ἀνόητοι* etc) Or^{1,379} Bas$^{eth\,290}$ Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Or$^{int\,2,426}$ Hier^{tit} Ambrst al ... P f am fu demid tol omn^{lachm} Or^{3,148} et$^{int\,2,208.\,411.\,3,881}$ Lcif^{243} Amb$^{spir\,sa\,2}$ *και ημεισ ποτε*. Atque sic Or^{3,148}: *ἦμεν γὰρ καὶ ἡμεῖσ ἀπειθεῖσ ἀνόητοι, πλανώμενοι - καίτοιγε κἀκεῖνο τὸ ἀποστολικὸν ἅπαξ μνησθεὶσ σαφέστερον πειράσομαι παραστῆσαι. οὐ γὰρ εἴρηκεν· ἦμεν γάρ ποτε ἀνόητοι, ἀπειθεῖσ, ἀλλὰ παῦλοσ ὁ ἀπόστολοσ, ὁ ἀπὸ τοῦ ἰσραήλ, ὁ κατὰ τὴν ἐν νόμῳ δικαιοσύνην γενόμενοσ ἄμεμπτοσ, λέγει· ἦμεν γὰρ καὶ ἡμεῖσ ποτέ, οἱ ἀπὸ τοῦ ἰσραήλ, ἀπειθεῖσ, ἀνόητοι.* Qua in re non urget *καὶ ἡμεῖσ* ante *ποτὲ* positum, sed ipsum *καὶ ἡμεῖσ* dici ab apostolo. Anteponit vero hoc loco quoniam id ipsum est quod urget. | *ανοητοι* et. Clem^{4} Or^{1,379} et^{3,148} Bas$^{eth\,290}$ etc Or$^{int\,2,411.\,426.\,434}$ et^{3,881} Hier^{tit} Amb$^{spir\,sa\,2}$ et$^{ps\,40}$ Ambrst al ... DE d e fu al^{lachm} (non item f g vg^{cle} am demid tol al) syr^{sch} Or^{3,693} (item huc respicit^{2,807} *ανοητοι οντεσ ποτε και απειθεισ πλανωμενοι* etc) Or$^{int\,2,203}$ Lcif^{243} Aug rom^{1,2} (i. e.^{3,2,2654}) add *και* | *απειθ. πλανωμενοι* et. Clem Or et^{saepe} Or^{int} etc ... 17. om | *επιθυμιαισ* et. ℵ^{c} Clem Or^{saepe} etc ... ℵ* praem *εν* | *στυγητοι* (FG *οτοιπητοι* corrupte pro *στοιγ-*): ℵ* (non item^{c}) *-ται* ... D* *μισητοι* (it vg *odibiles*)

4. *η χρηστοτησ*: FG om *η*

5. *των εν*: F^{gr} om *εν* | *ἃ* cum ℵAC*D*FG 17. 67. Clem^{5} Ath^{536} edd vet et cdd aliq Dial^{macedon} ap Thdrt^{5,1046} (sed fluct lectio) Cyr$^{glaph\,165}$ et ador$^{281.\,405.\,585}$ et$^{esa\,343.\,576}$ et^{alib} ... ς Ti *ὧν* cum C^{b}D^{c}EKLP al pler Ath^{536} ex$^{cdd\,plu}$ Cyr$^{br\,302}$ Did$^{tri\,82}$ et^{116} Dial$^{trin\,3,5}$ ap Thdrt^{5,997} Chr Euthal^{cod} Procop^{494} Thdrt Dam al | *το αυτου ελεοσ* cum ℵAP 17. 31 47. 67** 73. 118. 137. Clem^{5} Ath^{536} Cyr$^{br\,302}$ Did$^{tri\,82.\,116}$ Cyr$^{glaph\,165}$ et$^{ador\,281.\,405.\,585}$ et$^{esa\,343}$ Dial^{trin} ap Thdrt^{5,997} Dial^{maced} ap Thdrt ^{5,1046} Dam (sed *εαυτου*) (nonnulli ex his *το πολυ αυτου ελεοσ* ut Did

γενεσίασ καὶ ἀνακαινώσεωσ πνεύματοσ ἁγίου, 6 οὗ ἐξέχεεν ἐφ'
ἡμᾶσ πλουσίωσ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆροσ ἡμῶν, 7 ἵνα δι-
καιωθέντεσ τῇ ἐκείνου χάριτι κληρονόμοι γενηθῶμεν κατ' ἐλπίδα
ζωῆσ αἰωνίου. 8 πιστὸσ ὁ λόγοσ, καὶ περὶ τούτων βούλομαί σε 1 Ti 4, 9 2, 3
διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντίζωσιν καλῶν ἔργων προΐστασθαι οἱ
πεπιστευκότεσ θεῷ. ταῦτά ἐστιν καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖσ ἀνθρώ-
ποισ· 9 μωρὰσ δὲ ζητήσεισ καὶ γενεαλογίασ καὶ ἔριν καὶ μάχασ 1, 4 etc
νομικὰσ περιΐστασο· εἰσὶν γὰρ ἀνωφελεῖσ καὶ μάταιοι. 10 αἱρε-
τικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ,

Dial[trin]), item *το ελεοσ αυτου* D*EFG et *το πολυ ελ. αυτου* Thdrt[1,1326. 1368. 1426] et[2,97] Procop[esa 494], sed d e f vg Lcif[248] Hier[tit] Ambrst al *secundum suam misericordiam* (g om *αυτου*) ... ς *τον αυτου ελεον* cum D[b](et[c] *τον ελεον αυτου*)KL al pler Chr Euthal[cod] Thdrt ad h. l. al | *λουτρου* sine articulo cum ℵCDEFGKLP al omn[vi] Or[1,379. 3,148. 698] Ath[536] Cyr[hr 302] etc ... Ln[ed min] praem *του* cum A | *παλινγενεσιασ* cum ℵACDEFG n[scr] ... ς Ln *παλιγγ.* cum K[sil]LP al pler | *πνευματοσ* et. Or[1,379] (*του πνευμ.*) et[3,685. 693] et[4,134] et[int 2,208] Cyr[hr 302] Ath[536] Did[tri 116] etc ... D*E*F[gr]G d e g Lcif[248] Ambrst al (non item f vg Hier[tit] al) praem *δια*, item syr[p] c. ob. *δια* ante *ανακαι.*

6. *οὗ*: D* 39. *ὁ* | *σωτηροσ*: P 31. Cyr[hr 302] *κυριου*, 17[lect] *θεου*

7. *γενηθωμεν* cum ℵ*ACD*FGP 17. 31. 137. Ath[536] Chrys[826] ... ς *γενωμεθα* cum ℵ[c]D[c]EKL al pler Cyr[hr 302] Euthal[cod] Thdrt[cod 1] (et[ed] *γινωμεθα*) Dam al | *κατ*: D* *κατα*, FG *καθ* ... 47. 112. om *κατ ελπιδα*

8. *και περι*: 7. 47. om *και* | *φροντιζωσιν*: 17. *φροντιζουσιν* ... 37. 73. 116. 118. Thdrt (sed[cod 1] -*ζωσι*) *φροντισωσι* | *προϊστασθαι*: 17. *επιστασθαι* | *θεω* sine articulo cum ℵACDEFGKLP al plus[20] Euthal[cod] Thdrt Dam Thphyl ... ς (Gb[o]) praem *τω* cum minusc plu Chr[831] Oec | *καλα* cum ℵACD*FG 37. 47. 52. 57. 73. 80. 116. 137. Chr[831] Dam ... ς (Gb[oo]) praem *τα* cum D[c]EKLP al pler Euthal[cod] Thdrt al

9. *γενεαλογιασ*: F[gr]G g *λογομαχιασ* | *εριν* (D*FG *ερειν*) cum ℵ*D[gr]E[gr]F[gr]G[gr] aeth. Item Hier[tit 735] *de genealogiis et contentione et rixis quae ex lege veniunt* ... ς Ln Ti *ερεισ* cum ℵ[c]ACKLP al pler (ℵ[c] al mu *ερισ*, 116. *εριδασ*) d e f g m[62] vg cop syr[utr] arm Chr[831] Euthal[cod] rell Lcif[218] Hier[tit 733. 734] Ambrst al (Latini omnes *contentiones*) :: cf ad 1 Ti 6, 4. Gal 5, 20. 2 Co 12, 20. 1 Co 3, 3. quibus locis omnibus lectioni *ερεισ* a multis vel plurimis datae praeferenda altera *ερισ* videbatur. | *μαχασ*: K add *τασ* | D* *περιστασο*

10. *και δευτεραν νουθεσιαν* cum ℵACKLP al omn[vi] f vg syr[sch] cop ($\bar{\beta}$ pro *δευτεραν*) arm aeth Ir[83 gr] et[lat] et[177 gr] (ex Eus[4,14]) Or[1,627] Dion[alex] ap Gall[14,115] (ex comm[ecclesiast]) Ath[7.9. 733] Euthal[cod] Cyr[esai 493] al mu Hier[tit 736] et[cdd Lat] ap Hier[737] („Legitur in Latt codd, quod verum papa quoque Athanasius approbabat, *post unam et alteram correptionem*, quod scilicet non sufficiat tantum semel eum corripi" etc) Prim

11 *εἰδὼσ ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτοσ καὶ ἁμαρτάνει ὢν αὐτοκα-
τάκριτοσ.*
2 Ti 4, 9 12 *Ὅταν πέμψω Ἀρτεμᾶν πρὸσ σὲ ἢ Τυχικόν, σπούδασον
ἐλθεῖν πρόσ με εἰσ Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι.*
Act 18, 24 13 *Ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολλὼν σπουδαίωσ πρόπεμψον, ἵνα
μηδὲν αὐτοῖσ λίπῃ.* 14 *μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν
ἔργων προΐστασθαι εἰσ τὰσ ἀναγκαίασ χρείασ, ἵνα μὴ ὦσιν
ἄκαρποι.*
15 *Ἀσπάζονταί σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντεσ. ἄσπασαι τοὺσ φι-
λοῦντασ ἡμᾶσ ἐν πίστει.*
Ro 16, 24 etc *Ἡ χάρισ μετὰ πάντων ὑμῶν.*

---

al ... Ti *νουθεσιαν και δευτεραν* cum D^{c}, item F^{gr}G g *νουθ. η δευτερα* (g *secundam*), item D*E d e *νουθ. και δυο* ... m^{63} Ir$^{int 177}$ (non item^{gr}) Tert$^{praescr 6. 16}$ Cyp^{59} Pamphil^{lat} (ap Gall^{4,12}) Lcif^{218} Aug$^{ep 43}$ Amb$^{abra 2,6}$ et$^{fid 452}$ et^{saep} Ambrst al (vdtr et. Hier^{737}, sed vide ante) om *και δευτεραν*. Praeterea sic ad h. l. Hier^{tit}: „*correptionem* sive, ut in Graeco melius habetur *νουθεσίαν*, *devita*: *νουθεσία* autem commonitionem magis et doctrinam absque increpatione significat."

11. *εξεστραπται* et. Ir$^{gr 177}$ (ex Eus$^{hist 4,14}$) Or^{1,637} etc ... AFG *εξεστρεπται* | FG (ut plerumque) *αμαρτανει*

12. D* rursus *πενψω* et (v. 13) *προπενψον* | *προσ σε*: 17. syr^{sch} arm ante *αρτεμαν* pon | *εισ νικοπολιν* (f vg *Nicopolim*, d *Nicopoli*): FG om *εισ* (ut Latini) | *εκει*: 112. *εκεισε*, P *και*

13. *απολλων* cum אD^{b}H* 26. Euthal^{cod} ... FG *απολλωνα*, g *apollo* t *apollonem* ... ς Ln Ti *απολλω* cum CD*et^{c}EH**KLP al pler, d e f vg *apollo* | *σπουδαιωσ*: FG *ταχαιωσ* | *λιπη* cum אD* 37. 43. 47* 70. 116. al^{10} fere (2 ap Scri, item o^{scr} *λοιπη*, f^{scr} *λυπη*) Thdrt^{cod} ... ς Ln Ti *λειπη* cum ACD^{c}EFGLP etc ... K al pauc *λειπει*

14. *ωσιν*: F^{gr}G^{gr} post *ακαρποι*

15. *ασπασαι*: A *ασπασασθε* | *η χαρισ μετα παντ. υμων*: aeth^{ro} (non item^{pp}) om | *η χαρισ* sine additam: DE d e add *του κυριου* et Hier ex cdd lat *domini nostri*, item FG 30^{mg} f g vg (et. am fu tol etc excepto demid) Ambrst Prim al add *του θεου*. Sic vero Hier ad h. l. „Sciendum quod in Graecis codicibus ita scriptum est: *Gratia cum omnibus vobis*, ut nec *domini* nec *nostri* in libris feratur authenticis." | *παντων υμων* (17. *του πνευματοσ σου* :: cf 2 Tim 4, 22): sine additam cum א*ACD* 17. d fu arm aeth^{ro} Ambrst Hier^{tit} Pelag ... ς (= Gb Sz) add *αμην*, Ln [*αμην*] cum א^{c}D^{b}et^{c}EFGHKLP al pler e f g vg (et. am demid tol etc excepto fu) syr^{utr} cop aeth^{pp} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al

Subscriptio: אC 17. aeth *προσ τιτον*, DE *προσ τιτον επληρωθη*, FG *ετελεσθη επιστολη προσ τιτον* ... AP ar^{petrop} *πρ. τιτον εγραφη απο νικοπολεωσ* (in P *νικοπολ.* non satis legi potest) ... K 47. 113. 123. al *προσ τιτον τησ κρητων εκκλησιασ πρωτον επισκοπον χειροτονη-*

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ.

1 *Παῦλοσ δέσμιοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ Τιμόθεοσ ὁ ἀδελφὸσ*
Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν 2 *καὶ Ἀπφίᾳ τῇ*

θεντα εγραφη απο νικοπολεωσ τησ μακεδονιασ, item HL 116. *παυλου αποστολου* (L *του αγιου αποστ. παυλου*) *επιστολη προσ τιτον τησ κρητων* (L *κριτ–*) *εκκλησιασ πρωτον επισκοπον* (116. *επισκ. πρωτ.*) *χειροτονηθεντα· εγραφη απο νικοπολεωσ τησ μακεδονιασ.* Similiter alii, Euthal^{cod} *προσ τιτον εγραφη απο νικοπολεωσ τησ μακεδονιασ.* ... d e *ad titum* (d** *scribens e nicopolim*, eadem e post *explicit*) *explicit incipit ad filemonem*, f g *explicit* (g add *t finit*) *epistola ad titum incipit ad philemonem*, ℵm fu al *expl. ad titum* (al add *scripta*) posteaque *incipit ad philemonem* (accuratiora de fu vide ad finem 1 Tim). Cop *scripta est in Nicopoli et missa per Artemam discipulum eius*, syr^{sch} *finita est epist. ad Titum, quae scripta est e Nicopoli et missa est per Zinam et Apollo*, syr^{p} *finita est epist. ad Titum qui primus erat episcopus ecclesiae Cretensium, quae scripta est e Nicopoli Macedoniae*, Ebediesu adnotat *per Epaphroditum* ... ϛ (= Gb Sz) *πρὸσ τίτον τῆσ κρητῶν ἐκκλησίασ πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα, ἐγράφη ἀπὸ νικοπόλεωσ τῆσ μακεδονίασ.* Praeterea numerantur *στιχοι*: ϙζ̄ in HKL al plu (et. Euthal), vg^{cdd} *versus XCVII* vel (ap Ln) *CXVII.*, ϙʹ in Euthal^{cod}, ϙϛʹ in 18. al, ρζʹ in 93. 174. 219. al. Item in paucis *αναγν. αʹ, κεφφ. ϛʹ, μαρτυρ. αʹ.* In am fu al recensentur capp. X.

---

* *προσ φιλημονα* ut ℵA 17. 37. 47. 87. n^{scr} cop go. Item DEFG d e f g am fu al *αρχεται* (*incipit*) *προσ φιλημονα* (Cassiod et vg^{cdd} *Philimonem*). Cf et. Or^{3,263} *εν τη προσ φιλημ. επιστολη* ... KLP 113. 116. 121. 123. al *παυλου* (L *του αγιου αποστολου παυλου*) *επιστολη προσ φιλημονα* (P *φιλιμονα*), 44. h^{scr} *πρ. φιλημ. επιστολη*, k^{scr} l^{scr} *επιστ. πρ. φιλ.*, 120. *η πρ. φιλ. επιστολη*, 122. al *παυλου αποστολου επιστ. προσ φιλημονα* ... 153. *παυλου αποστολου επιστ. προσ φιλημ. και απφια* (-*αν*?) *δεσποτασ ονησιμου και αρχιππον τον διακονον* ... syr sch aeth^{pp} *παυλου η πρ. φιλ. επιστολη*, iber *η του αγιου παυλ. αποστ. πρ. φιλη. επιστ.*, aeth^{ro} *πρ. φιλη. και εγραφη οτε ην εν τη πολει ρωμη*, ar$^{cop\ berol}$ *η πρ. φιλη. επιστολη*, ar^{diez} *η του αγι. παυλου πρ. φιλη. τον μαθητην αυτου επιστολ.*, item ar^{po} sed add *και αυτη εν τω των επιστολων αριθμω η τρισκαιδεκατη*, ar^{e} *η τρισκαιδεκατη επιστολη η προσ φιλημονα*, syr^{p} *η προσ φιλη. και απφιαν και αρχιππον επιστολη*, arm^{ven} *προσ φιλημ. και προσ αρχιππον διακονον και προσ απφιαν* ... ϛ *παύλου τοῦ ἀποστόλου ἡ πρὸσ φιλήμ. ἐπιστολή.*

1. *δεσμιοσ* et. Eus$^{ps\ 287}$ etc ... D*E* d e ar^{diez} *αποστολοσ*, 33. 35. 153. *δουλοσ*, Cassiod *apostolus vinctus* | *χριστου ιησου* cum ℵAD^{c}E**FGKP al longe plu f g vg^{cle} (et. harl**, sed* om *ιησου*) cop iber Hier^{philem}

Col 4, 17 ἀδελφῇ καὶ Ἀρχίππῳ τῷ συνστρατιώτῃ ἡμῶν καὶ τῇ κατ' οἶκόν
Ro 1, 7 etc σου ἐκκλησίᾳ. 3 χάρισ ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸσ ἡμῶν
καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
Eph 1, 15 s etc 4 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε μνείαν σου ποιούμενοσ
ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, 5 ἀκούων σου τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πί-
στιν ἣν ἔχεισ πρὸσ τὸν κύριον Ἰησοῦν καὶ εἰσ πάντασ τοὺσ ἁγίουσ,
6 ὅπωσ ἡ κοινωνία τῆσ πίστεώσ σου ἐνεργὴσ γένηται ἐν ἐπιγνώ-

(sed tantum[txt], non item[com]) Ambrst Cassiod[com] (sed non[txt]) ... D* E*L al plus[15] (5 ap Scri) cat[txt] d e am fu demid tol omn[lachm] syr[utr] arm aeth Chr[842] (in com του χριστου) Euthal[cod] Thdrt Dam al Amb ep[68,1045] et ep[87,1107] et alibi Prim al ιησου χριστου | ο αδελφοσ: DEF om ο | αγαπητω: Hier ad h. l. „Non habetur in Graeco ηγαπημενω, quod *dilectus* dicitur, sed *αγαπητω*, id est *diligibili*. Inter *dilectum* autem et *diligibilem* hoc interest, quod *dilectus* appellari potest et ille qui dilectionem non meretur, *diligibilis* vero is tantum qui merito diligitur." Addunt vero D*E d e Ambrst *αδελφω*.

2. *απφια* (d e *apphiae*): D* *αφφια*, F[gr]G 47. 238. g *αμφια*, 3. *απια*, item f vg *appiae* | *αδελφη* (Gb'') cum ℵAD*E*FGP 17. 31. 73. 113[ms] d e f g am harl* tol cop arm ar[e] ar[cop berol] aeth[pp] Hier. Item vg[cle] fu demid harl** Ambrst Pelag *sorori carissimae*, item syr[p] sed *sorori* cum obelo ... ς Ti *αγαπητη* cum D[c]E**KL al pler syr[sch] (syr[p] vide ante) Thdor[mop cat 105] (*ὥσπερ ἀγαπητὸν ἐκεῖνον ἐκάλεσεν, οὕτω καὶ ταύτην* etc) Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al | *τω* ante *συνστρατ.*: F om | *συνστρατιωτη* cum ℵADEFG ... ς *συστρατ.* cum KLP al omn[vid] | *τῃ* et *εκκλησια*: D[gr*] *την* et *εκκλησιαν* | *σου*: 38. *αυτου*, Ambrst *eius*, cop *eorum* ... arm om

3. *πατροσ ημων* (F[gr] *υμων*) et. ℵ[c] ... ℵ* om *ημων*

4. *ευχαριστω*: 47. *ευχαριστωμεν* | *σου*: c[scr] om

5. *την αγαπ. κ. τ. πιστιν* cum ℵACFGKLP al pler f g vg (et. am fu** etc; al[lachm] om *κ. τ. πιστ.*) cop syr[p] Chr Euthal[cod] rell Hier al . . DE 3. 33. 37. 43. 73. 106. 108. 116. d e fu* al[lachm] syr[sch] arm aeth Ambrst *τ. πιστ. κ. τ. αγαπ.* | *προσ τον* cum ℵD[c]FGKLP al fere omn syr[p] (accurate disting inter *προσ* et *εισ*) Chr Euthal[cod] Thdrt Dam al. Item diversitatem praepositionum innuunt d e f vg Hier *in domino Iesu* (d e add *Christo*) *et in omnes sanctos*, g *ad dominum Iesum et in omnes sanctos* ... Ln *εισ τον* cum ACD* 17. 137, item Ambrst *in dominum Iesum et in omnes sanctos* | *ιησουν*: cop *χριστον*, 177. *θεον* (omisso *κυριον*), 115. om ... D*E 31. 73. d e iber arr aeth[utr] add *χριστον*

6. *οπωσ*: F *ινα πωσ*, G *ιναπωσ* | *η κοινωνια* et. ℵ[c] ... ℵ* *η διακονια* | *τησ πιστεωσ*: Ambrst[txt] om, item (*ut operatio eius cum cognitione fiat bonitatis*)[com] | *ενεργησ*: d e *manifesta*, f vg Pelag Prim *evidens*, quibus reddi potius videtur *εναργησ*. Ambrst *accepta*. Sic autem Hier ad h. l. „Unde ait: *evidens fiat in agnitione omnis boni*, sive ut in Graeco melius habetur, *efficax*; *ἐνεργὴσ* enim proprie transferri potest

σει παντὸσ ἀγαθοῦ τοῦ ἐν ὑμῖν εἰσ Χριστόν. 7 *χαρὰν γὰρ πολ-*
λὴν ἔσχον καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα
τῶν ἁγίων ἀναπέπαυται διὰ σοῦ, ἀδελφέ. 8 *Διὸ πολλὴν ἐν Χρι-*
στῷ παρρησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον, 9 *διὰ τὴν ἀγά-*

---

efficax sive *operatrix*." | αγαθου: F^{gr}G 48. 72. 91. 153. 219** al fere^{15} (6 ap Scri) g vg^{cle} fu (non item am demid harl tol al^{lachm}) Pel Prim praem (sed k^{scr} add) εργου. Cf Lc^{brug} „*correctores iudicarunt non esse omittendum* operis." | του εν cum ℵDEF^{gr}GKLP al fere omn Chr Euthal^{cod} Thdrt reil, item d e g Ambrst *quae in nobis* (g *vobis*) *est*, vg^{cle} *quod est in vobis*, fu Hier *quod in nobis* (*vobis*) *est*. Cf et. Lc^{brug} „*nec hic omittendum censuerunt* quod est in vobis; *immo* quod est *neutrum praetulerunt* quae est *feminine, et secundam personam* in vobis *primae* in nobis" ... Ln om του cum AC 17., item (nec enim exprimunt) f harl tol al^{lachm} (et am demid harl* qui etiam *in vobis* om) | εν υμιν (ut et. ς et Gb') cum ℵFGP al permu (et. 17. 31. 37. 47. 73. 80. 137. 178.) f g vg^{cle} marian al^{lachm} cop syr^{sch} etp^{txt} (arm?) Chr^{848}com (sed non explic) Thphyl (explicat per εν σοι) Oec^{com} (dicit enim του οντοσ και νυν εν υμιν) Hior (fluct lectio, sed agnoscit et. comm) Prim ... Gb Sz Ln Ti εν ημιν cum ACDEKL al fere^{50} (qui laudantur, 9 ap Scri) d e fu harl** tol hal marian** syr$^{p\ mg}$ arm^{zohr} (teste Peterm) iberic Chr$^{848\,txt}$ Euthal^{cod} Thdrt (sed non explic) Dam (ut Thdrt) Oec^{txt} Ambrst (sed non explicat) Pelag^{com} (om in textu, sed dicit in com: *omnes sanctos diligis, in tantum ut omnes boni nostrorum in Christo evidenter te fidelem esse cognoscant.* Eadem Prim sub *aliter*, sed scribit *ut omnes inter nos boni in Chro.*) | εισ χριστον sine additam cum ℵ*AC 4* 17. cop aeth^{ro} Hier Ambrst ... ς (sed Gb^{oo}) Ti add ιησουν cum ℵ^{c}DEFGKLP al pler d e f g vg syr^{p} arm (syr^{sch} aeth^{pp} praem) Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al (Pelag et Prim *Christo Iesu* in textu, sed in com tantum *Christo*)

7. χαραν (et. ς^{e} G♄ Sz) cum ℵACDEFG 17. 31. 47. 48. 72. 74. 178. 211. 137. a^{scr} cat^{txt} d e f g vg syr^{utr} cop arm aeth Or$^{int\,3,889}$ Chr^{849} Oec com Hier Ambrst al ... ς Gb'' Ti χαριν cum KLP al longe plu (11 ap Scri) Thdrt Dam Thphyl (χάριν ἔχομεν τουτέστι χαρὰν ἔχομεν) Oec txt | γαρ et. Or$^{int\,3,889}$ ... 4. 29. 37. 114. 115. d^{scr} l^{scr} al pauc arm aeth Thphyl om | πολλην εσχον cum ℵACFGP 17. 73. 74. 80. 137. a^{scr} (sed εχω) f g vg cop arm Thdrt Ambrst al; item D*E d e Or$^{int\,3,889}$ Hier πολλην εσχομεν ... ς Ti εχομεν πολλην cum D^{c}(sed πολλ. εχομ.) KL (sed εχωμεν) al pler (sed 37. 47. al πολλ. εχ.) syr^{utr} Chr Dam Thphyl Oec | και παρακλησιν et. Or$^{int\,3,889}$ Chr^{849} (καὶ παράκλησιν· τουτέστιν οὐ μόνον ἡδόμεθα ἀλλὰ καὶ παραμυθούμεθα) etc ... ℵ om | επι τη: D*L 145. εν τη, nec aliter (i. e. *in caritate*) vertunt d e f vg Or^{int} Hier Ambrst; g vero *de* | D*FG σπλαγχνα (F σπαγχν.)

8. εν χριστω παρρησ. εχων (a^{scr} εχ. παρρη.): L 47. l^{scr} παρρησ. εν χρι. εχων, d^{scr} εχων εν χρι. παρρησιαν ... D^{gr*} παρρ. εχω εν χρι. ιησου. item sed *habens* d e vg Hier, D$^{b et c}$E παρρη. εχων εν χρι. (E add ιησου)

πην μᾶλλον παρακαλῶ· τοιοῦτοσ ὢν ὡσ Παῦλοσ πρεσβύτησ, νυνὶ
1 δὲ καὶ δέσμιοσ Χριστοῦ Ἰησοῦ, 10 παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ
1 Co 4 15 τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖσ δεσμοῖσ, Ὀνήσιμον, 11 τόν ποτέ σοι
ἄχρηστον, νυνὶ δὲ καὶ σοὶ καὶ ἐμοὶ εὔχρηστον, ὃν ἀνέπεμψά σοι,
12 αὐτόν, τοῦτ' ἔστιν τὰ ἐμὰ σπλάγχνα. 13 ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην
πρὸσ ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ μοι διακονῇ ἐν τοῖσ δεσμοῖσ
τοῦ εὐαγγελίου, 14 χωρὶσ δὲ τῆσ σῆσ γνώμησ οὐδὲν ἠθέλησα

---

9. *αγαπην*: A *αναγκην* | *νυνι* cum ℵCDEFGKLP etc ... Ln$^{ed\ min}$ *νυν* cum A 67** 73. 115. Thphyl | *χριστου ιησου* cum ℵACP 17. 31. 37. 73. 116. cop ar$^{cop\ berol}$ aeth^{ro} iber Amb$^{ps\ 36,804}$ Ambrst (et Chr^{9,463} *εν χριστω ιησου*) ... ς *ιησου χριστου* cum D^{c}EFGKL al pler d e f g vg syr^{utr} arm aeth^{pp} Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Hier al ... D^{gr*} om utrumque. Edidit autem ς *παρακαλῶ· - καὶ δέσμιοσ ἰησοῦ χριστοῦ.*, Gb Sz *παρακαλῶ· - καὶ δέσμ. ἰησοῦ χριστοῦ·*, Ln *παρακαλῶ. τοιοῦτοσ ὢν (ὡσ παῦλοσ), πρεσβύτησ, νυνὶ δὲ καὶ δέσμ. χριστοῦ ἰησοῦ,*

10. *παρακαλω*: 39. add *δε*, 47. add *ουν* | *παρακ. σε*: a^{scr} *παρακ. δε σον* cum ℵCDEFGKLP al fere omn d e f g vg syr^{sch} etc ... Ln add *εγω* cum A 37. 68. syr^{p} Chr^{mosc2} ad h. l. et^{1,960} | *δεσμοισ* sine *μου* cum ℵ*AD*FG 17. 23* 52. 116. d e f g vg Amb$^{ps\ 36,804}$ Hier Ambrst al ... ς (Gb^{00}) add *μου* cum ℵ^{c}CD^{c}EKLP al pler syr^{utr} cop arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al

11. *και σοι* cum ℵ*F^{gr}G 17 (om *και εμοι*) 31. 47. 67* 115. 120. 211. b^{scr} g am fu tol (item vg^{cle} demid al *et mihi et tibi*) syr^{sch} aeth Chr^{1,88} Hier Prim (Chr^{1,88} ex$^{ed\ savil}$ *και εμοι και σοι*) ... ς Ln Ti om *και* cum (ℵ^{c} sed restitutum est) ACDEKLP al pler d e f syr^{p} arm Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambrst | *ανεπεμψα*: D*E* 23. al^{5} d e g arm Chr^{851} *επεμψα* (D* *-νψα* ut solet), idque Gb' | *σοι* sec c. ℵACD*E 17. d e g vg^{cle} demid harl** cop syr^{sch} arm aeth Hier Ambrst Pelag Prim, item Chr^{851} *προσ σε* (quemadmodum etiam demid Ambrst *ad te*) ... ς Ti om cum D^{c}E**FG^{gr}KLP al fere omn f am fu harl* tol al lachm go syr^{p} Euthal^{cod} Thdrt Dam al

12. *αυτον* cum ℵ*AC* 17. aeth ... ς Ti praem *συ δε* cum ℵ^{c}C^{2}DEFGKLP al fere omn it (g *tu autem t itaque illum*) vg go syr^{utr} cop arm Chr ad h. l. et^{1,88} Euthal^{cod} Thdrt Dam al Hier Amb$^{ps\ 118,1149}$ Ambrst al | *σπλαγχνα* (DEFG *-νχνα*) sine additam cum ℵ*AF^{gr}G^{gr} 17. ... ς add *προσλαβου* cum ℵ^{c}CDEKLP al pler d e f vg go syr^{utr} Chr ad h. l. et ^{1,88} Dam al Hier Amb$^{ps\ 118}$ Ambrst al. Item 37. 73. 116. 238. cop aeth ante *αυτον* add, item g arm Thdrt post *αυτον* :: cf v. 17.

13. *εβουλομην*: ℵ *ηβουλ.* | *υπερ*: 73. *αντι* | *μοι διακονη* (P 47* *-νει*) cum ℵACDEFGP 17. 47. 177. 178. 179. d e f g vg go arm Thdrt Thphyl Amb$^{ps\ 118}$ Hier Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *διακονη* (L al pauc *-νει*) *μοι* cum KL al pler cop syr^{sch} aeth Chr ad h. l. et^{1,88} Euthal^{cod} Dam Oec

ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὡσ κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ᾖ ἀλλὰ κατὰ
ἑκούσιον· 15 τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸσ ὥραν, ἵνα αἰώ-
νιον αὐτὸν ἀπέχησ, 16 οὐκ ἔτι ὡσ δοῦλον ἀλλὰ ὑπὲρ δοῦλον,
ἀδελφὸν ἀγαπητόν, μάλιστα ἐμοί, πόσῳ δὲ μᾶλλον σοὶ καὶ ἐν
σαρκὶ καὶ ἐν κυρίῳ· 17 εἰ οὖν με ἔχεισ κοινωνόν, προσλαβοῦ
αὐτὸν ὡσ ἐμέ. 18 εἰ δέ τι ἠδίκησέν σε ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ ἐλ-
λόγα. 19 ἐγὼ Παῦλοσ ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί, ἐγὼ ἀποτίσω· ἵνα μὴ
λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτόν μοι προσοφείλεισ. 20 ναί, ἀδελφέ, ἐγώ
σου ὀναίμην ἐν κυρίῳ· ἀνάπαυσόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν Χριστῷ.
21 Πεποιθὼσ τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼσ ὅτι καὶ
ὑπὲρ ἃ λέγω ποιήσεισ. 22 ἅμα δὲ καὶ ἑτοίμαζέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω
γὰρ ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν.

---

14. *σησ* (post *τησ*): F^{gr} om | *ωσ*: Or^{3,263} om | *κατα αναγκην*: D*FG 37. 73. c^{scr} Or^{3,263} *κατ αναγκ.* | *κατα* (FG 116. *κατ*) *εκουσιον*: D* *εκουσιον*, item *voluntarium* d e f g vg Hier Amb$^{ps\ 118}$ Ambrst al (sed Aug gra et lib arb^{10,720} *ex voluntate*)

15. *εχωρισθη*: P add *σου*. Item vg (non d e f g) Hier Prim al (non Amb bon mort^{12,412} Ambrst) add *a te* post *discessit ad horam*. | *απεχησ*: L a^{scr*} *-χεισ*

16 *αλλα* cum ℵD*E* 17. 37. ... ς Ln Ti *αλλ* cum ACD^{c}E**KLP al pler etc ... 19. 91. d^{scr} o^{scr} add *ωσ* | *υπερ δουλον*: d e f vg^{cle} fu demid tol harl omn^{lachm} Ambrst al *pro servo*, sed am Hier *plus servo* | F^{gr}G g om *αλλα υπ. δουλ.* | *αδελφον* et. ℵ^{c}: ℵ* om | FG (ut plerumque) o^{scr} *μαλλιστα* | *ποσω* (1. 39. d^{scr} *ποσον*) *δε*: P d^{scr} o^{scr*} syr^{sch} om *δε*

17. *με* cum ℵACDEFGLP al fere^{85} (11 ap Scri) etc ... ς (= Gb Sz) *εμε* cum K al sat mu

18. *σε*: K 17. 30. 31. 153. n^{scr} syr^{p} arm om (non item it vg go cop syr sch aeth) | *οφειλει* (L *ωφειλει*): F^{gr}G^{gr} add *τει* | *εμοι*: FG *μοι* | *ελλογα* (D* *ενλ-*) cum ℵ*ACD*FGP 17. 31. ... ς *ελλογει* cum ℵ^{c}(sed restitutum *-γα*)D$^{b et c}$EKL al pler (137. *ενλογει*) Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al. Item Hesych *ἐλλόγει· καταλόγισαι.*

19. *εγω*: 37. add *δε* | *αποτισω*: D* *αποδωσω*, quod et. in scholiis codicum^{aliq}, ut 19. 20., legitur. Latini *reddam* | *προσοφειλεισ* (L *προσωφ-*): D*E* d e add *εν κυριω*

20. *οναιμην*: 17. n^{scr} *ωναι-* | D*FG *σπλανχνα* (FG *σπανχν.*) | *χριστω* cum ℵACD*FGLP al fere^{15} d e f g vg^{six} fu al^{lachm} go syr^{utr} cop arm aeth^{utr} ar^{e} ar^{vat} ar$^{cop\ berol}$ ar$^{cop\ hug}$ iber Chr Thdrt^{cod} Thphyl Oec^{com} (*δια τον χριστον*) Amb$^{luc\ 7,1377}$ Hier Ambrst al ... ς (= Gb Sz) *κυριω* cum D^{c}EK al longe plu vg^{cle} am demid tol ar^{pol} Thdrt^{ed} Dam Oec^{txt}. Ceterum desunt reliqua in F^{gr}G g.

21. *υπερ α* cum ℵACP 17. 31. 73. cop syr^{p} ... ς Ti *υπ. ο* cum DEKL al pler d e f vg go syr^{sch} arm aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Hier Ambrst al | *ποιησεισ*: L *-σησ*

Col 1, 7 23 Ἀσπάζεταί σε Ἐπαφρᾶσ ὁ συναιχμάλωτόσ μου ἐν Χρι-
Act 12, 12 27, 2 στῷ Ἰησοῦ, 24 Μάρκοσ, Ἀρίσταρχοσ, Δημᾶσ, Λουκᾶσ, οἱ συν-
εργοί μου.
2 Ti 4, 10 s Col 4, 14 25 Ἡ χάρισ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματοσ
Phil 4, 23 etc ὑμῶν.

---

22. *γαρ*: 114. syr^{p} *δε* | *οτι*: 52. 70. 178. d^{scr} n^{scr} o^{scr} 8^{pe} add *και* | *προσευχ.* (c^{scr} d^{scr} l^{scr*} *ευχων*) *υμων*: L om *υμ.*

23. *ασπαζεται* cum ℵACD*EP al^{15} cat^{txt} d e vg go cop syr^{utr} arm aeth arr^{omn} Chr Euthal^{cod} Thdrt Thphyl Hier Ambrst al … ς (= Gb Sz) *ασπαζονται* cum D$^{b et c}$KL al longe plu f iber Dam Oec

25. *του κυριου* absque *ημων* cum ℵP 17. 31. 47. 116. syr^{p} arm … ς La Ti add *ημων* cum ACDEKL al pler d e f vg rell Chr Euthal^{cod} rell | *πνευματ. υμων* sine *αμην* cum AD* 17. d arm ar$^{cop\ hug}$ Hier Ambrst^{ed} (ap Sab) … ς (= Gb Sz) add *αμην* cum ℵCD$^{b et c}$EKLP al fere omn e f vg syr^{utr} cop aeth Chr Euthal^{cod} Thdrt Dam al Ambrst^{ven} Prim

Ceterum de hac epistula apud Marcionem Epiph^{373} et Tert$^{marc\ 5,21}$ parum consentientes existimarunt. Epiph enim sic: *ὅμωσ ἀπὸ ταύτησ τῆσ πρὸσ φιλήμονα οὐδὲν παρεθέμεθα διὰ τὸ ὁλοσχερῶσ αὐτὴν ἐνδιαστρόφωσ* (ita Dind pro *διαστρόφωσ*) *παρ᾽ αὐτῷ κεῖσθαι.* Tert vero: *Soli huic epistolae brevitas sua profuit, ut falsarias manus Marcionis evaderet.*

Subscriptio: ℵC 17. aeth^{ro} *προσ φιλημονα* (in A periit), DE *προσ φιλημ. επληρωθη* … P *προσ φιλημ. εγραφει απο ρωμησ*, K 47. al (et. praeposito *ἡ* 120.) *προσ φιλημονα εγραφη απο ρωμησ δια ονησιμου οικετου*, item 123. sed *δι᾽ ονησ.* et omisso *οικετ.*, item 37. al sed *δι᾽ ονησ.* et omissis *προσ φιλημ.*, L et (omissis *τ. αγ. απ. παυλ. επιστ.*) 113. *του αγιου αποστολου παυλου επιστολη προσ φιλημ. και απφιαν δεσποτασ του ονησιμου και προσ αρχιππον τον διακονον τησ εν κολοσσαισ* (113. *κολασσ.*) *εκκλησιασ· εγραφη απο ρωμησ δια ονησιμου οικετου*, item 116. *παυλου αποστ. επιστολη προσ φιλ. και απφ.* etc ut L, sed *κολασσαισ* et *δι᾽ ονη. οικ.*, Euthal^{cod} *πρ. φιλημ. και απφ. δεσποτασ ονισημου* (sic) *και προσ αρχιππον διακονον τησ εκκλ. εγραφη απο ρωμησ δια ονησιμ. οικετου.* Similiter alii, sed etiam plura add 48. et 203. quorum ille post *απο ρωμησ* sic pergit: *εκ προσωπου παυλου και τιμοθεου δια ονησιμου οικετου· αλλα δη και μαρτυσ χριστου γεγενηται ο μακαριοσ ονησιμοσ εν τη ρωμαιων πολει επι τερτουλλου του τηνικαυτα την επαρχικην* (sic haud dubie legendum, Sz *ἐπάρχην*) *εξουσιαν διεποντοσ τη των σκελων κλασει την ψηφον υπομεινασ του μαρτυριου.* Eadem fere 203. … G g, in quibus desiderantur vv. 21—25, adnotat: *προσ λαουδακησασ αρχεται επιστολη*, *ad laudicenses incipit epistola* (et ante - propter ea quae desunt - et post hanc subscriptionem spatium vacuum). In f adnotatum: *usque huc scbas* (i. e. *scribas*) … d e *ad filemonem explicit* (d** et e add *scribens a roma*): nullum *incipit* sequitur; am fu al *expl. ad philemonem* (al *philim.*; etiam add al^{lachm} *scripta de urbe roma*). Tum sequitur: *inc-*

epistula (al om) *ad hebraeos*, fu *inc. ad hebraeos capit.* ... syr[sch] *ἐτελέσθη ἡ πρ. φιλ. ἐπιστ., ἥτισ ἐγράφη ἀπὸ ῥώμησ καὶ ἀπεστάλη διὰ ὀνησίμου*, item cop ar[cop berol] aeth[pp] - *ἐγράφη ἐν ῥώμῃ καὶ* (cop om) *ἀπεστάλη διὰ ὀνησίμου*, ar[e] - *ἣν ἔγραψεν ἀπὸ ῥώμ. καὶ ἀπέστειλε διὰ ὀνησίμου*, ar[po] *ἐτελέσθη ἡ ἐπιστολή, καὶ χάρισ τῷ θεῷ, καὶ ἐγράφη ἀπὸ ῥώμησ διὰ ὀνησίμου οἰκέτου φιλήμονοσ.* Item syr[p] *ἐτελέσθη ἡ ἐπιστ. πρ. φιλ. καὶ ἀπφίαν δεσπότασ ὀνησιφόρου, καὶ πρὸσ ἄρχιππον διάκονον τῆσ ἐν κολασσαῖσ ἐκκλησίασ, ἥτισ ἐγράφη ἀπὸ ῥώμησ διὰ ὀνησίμου οἰκέτου*, arm *πρὸσ φιλ. καὶ ἀπφίαν δεσπότασ ὀνησίμου, καὶ πρὸσ ἀρχίππαν διάκονον τῆσ κολοσσέων ἐκκλησίασ, ἐγράφη ἀπ. ῥώμ. διὰ ὀνησίμ. οἰκέτου*, iber *τέλοσ τῆσ ἐπ. ἣν ἔγραψεν ἀπ. ῥώμ. πρ. φιλήμ. καὶ ἀπφίαν δεσπότασ ὀνησίμου καὶ ἄρχιππον διάκονον τῆσ ἐν κολασσαῖσ ἐκκλ. διὰ ὀνησίμου οἰκέτου* ... ς (= Gb Sz) *πρὸσ φιλήμ. ἐγράφη ἀπὸ ῥώμησ διὰ ὀνησίμου οἰκέτου.* Euthal[548] ap Zac. agnoscit *πρ. φιλ. κ. απφ. κ. αρχ. τον διακ. τησ εν κολασσ. εκκλ.* Praeterea numerantur *στιχχ. λζ'* (ita KL al pl, et. Euthal), Euthal[cod] *λς'*, P *μη'*, al *μζ'*, *μβ'*, arm *λη'*, vg[lachm] *versus XXXIII*, et aliter; item (ut Euthal) *αναγν. α'*, *κεφφ. β'* (iber *ἔχει δὲ ἓν κεφ.*) ... am fu capp 4 habent.

Insuper Euthal (ap Zacagn[541]) hos numeros habet: *ὁμοῦ τῶν δεκατεσσάρων ἐπιστολῶν ἀναγνώσεισ λα'* (31), *κεφάλαια ρμζ'* (147), *μαρτυρίαι ρκζ'* (127), *στίχοι ͵δπιλς'* (4936)

De testibus in quibus epistulam ad Philemonem excipit ad Hebraeos epistula, vide quae ad initium epistulae ad Hebr. a nobis adnotata sunt.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ.

I.

22, 6 1 *Ἀποκάλυψισ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεόσ, δεῖ-
ξαι τοῖσ δούλοισ αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει, καὶ ἐσήμανεν*

---

* *αποκαλυψισ ιωαννου* (ℵ -*ανου*) cum ℵC (item A in subscriptione, periit inscriptio) 2. Synops[158], 8. 82. 93. 95. *ιωαννου αποκαλυψισ*, 50. *αποκαλυψ. του αγιου ιωαννου*. ℵ vero in paginarum titulis ubique i. e. ter *αποκαλυψεισ ιωαννου*, nec aliter subscriptio. Vide infra patrum locos ... 14. 17. 91. 97. *αποκαλ. ιωαννου του θεολογου* (item 16. additis *ην εν πατμω τη νησω εθεασατο*), 1. 25. 28. 31. 38. 51. 90. 94. *αποκαλ. του αγιου ιωανν. του θεολογου* (item 37. additis *ην ειδεν εν πατμω*), item praemisso *ἡ* 47., 6. *ιωαννου του θεολογου αποκαλυψισ*, Are *ιωανν. του θεολ. και ηγαπημενου αποκαλυψισ* ... B 12. *αποκαλ. ιωανν. του θεολογου και ευαγγελιστου*, 42. *αποκαλυψ. ιωανν. του αποστολου και ευαγγελιστου*, P *η αποκαλυψισ του αποστολου ιωαννου και ευαγγελιστου*, 96. *αποκαλ. του αγιου ιωανν. του αποστολου και ευαγγελιστου θεολογου*, And *αποκαλ. του αγιου αποστ. και ευαγγελιστ. ιωανν. του θεολ.*, 29. *αποκαλ. του αγιου αποστολ. ιωανν. και θεολογου και ευαγγελιστου*, 7. *αποκαλυψ. του αγιου και ενδοξου αποστολου και ευαγγελιστου ιωαννου του θεολογου· ην εν πατμω τη νησω εθεασατο*, 30. *αποκαλυψ. του αγιου ενδοξοτατου αποστολου και ευαγγελιστου παρθενου ηγαπημενου επιστηθιου ιωαννου θεολογου* (sic singula) ... fu *inc. apocalypsis sancti iohannis amen*, am nil inscriptum habet (sed vide subscr.), al[lachm] *inc. apoc. iohannis apostoli*, lips[5.] *inc. apocalipsis sancti ioh. apost.*, lips[6.] demid *inc. liber apocalipsis* (demid -*lypsis*), al[lachm] *inc. apocalypsis*; cop *αποκαλ. του αγιου ιωαννου*, syr *apocalypsis quae facta est Iohanni evangelistae a deo in Patmo insula, in quam eiectus fuit a Nerone Caesare*, aeth *visio Iohannis, iohannis episcopi constantinopolis metropolis, quam oportuit eum in exilium mitti*. Ex patribus vero cf Iust[dial 81] *παρ' ἡμῖν ἀνήρ τισ, ᾧ ὄνομα ἰωάννησ, εἷσ τῶν ἀποστόλων τοῦ χριστοῦ, ἐν ἀποκαλύψει γενομένῃ αὐτῷ χίλια ἔτη – προεφήτευσε* Melit ap Eus[hist 4,26,2] *τα περὶ τοῦ διαβόλου καὶ τῆσ ἀποκαλύψεωσ ἰωάννου* (haec cum aliis

ἀποστείλασ διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ,
2 *ὃσ ἐμαρτύρησεν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ* 9
Χριστοῦ, ὅσα ἶδεν. 3 *μακάριοσ ὁ ἀναγινώσκων καὶ οἱ ἀκούοντεσ* 6, 9

Melitonis scriptis innotuisse sibi scribit Eus) Apollonius ap Eus[hist 5,18] *κέχρηται δὲ καὶ μαρτυρίαισ ἀπὸ τῆσ ἰωάννου ἀποκαλύψεωσ* (sic igitur Eus de Apollon testatur) Ir ap Eus[hist 5,8,5] (*ἐν δὲ τῷ πέμπτῳ περὶ τῆσ ἰωάννου ἀποκαλύψεωσ*: his Eus ad librum Irenaei respicit) Clem[793] *ὥσ φησιν ἐν τῇ ἀποκαλύψει ἰωάννησ* Or[3,720] *ἰωάννησ - ἐν τῇ ἀποκαλύψει* et[2,525] *ἐν τῇ ἰωάννου ἀποκαλύψει* et[4,16] *φησὶν οὖν ἐν τῇ ἀποκαλύψει ὁ τοῦ ζεβεδαίου ἰωάννησ* Hipp[antichr 35] *οὗτοσ γὰρ ἐν πάτμῳ τῇ νήσῳ ὢν ὁρᾷ ἀποκάλυψιν μυστηρίων φρικτῶν* etc et ex marmore innotuit titulus libri quem scripsit *ὑπὲρ τοῦ κατὰ ἰωάννην εὐαγγελίου καὶ ἀποκαλύψεωσ* Dion ap Eus[hist 7,25] (qui locus classicus est de apocalypsi) Method[716] *τὴν ἀποκάλυψιν ὁ ἰωάννησ ἐξηγούμενοσ λέγει* et[677] *ὁ χριστόληπτοσ ἡμῖν παρέστησεν ἐν βιβλίῳ τῆσ ἀποκαλύψεωσ ἰωάννησ* Ephr[2,194] *καθὼσ καὶ ἰωάνν. ὁ θεολόγοσ ἐκήρυξε λέγων· ἰδοὺ ἔρχεται* (affert Apoc 1, 7) Eusdem[396] *κατὰ τὴν ἀποκάλυψιν ἰωάννου* et[hist 3,29,1] *ἧσ δὴ καὶ ἡ τοῦ ἰωάννου ἀποκάλυψισ μνημονεύει* Ath epist fest[2,9] (in qua est canon Athanasii) *ἰωάννου ἀποκάλυψισ* et[327] *ἐν τῇ ἀποκαλύψει τάδε λέγει* Epiph[941] *ἐν τῇ τοῦ ἰωάννου ἀποκαλύψει* et[77] *ἰστέον ἐστὶν ἀπὸ τῆσ τοῦ ἁγίου ἰωάννου ἀποκαλύψεωσ* et Alogi ap Epiph[454] *τί με, φασίν, ὠφελεῖ ἡ ἀποκάλυψισ ἰωάννου λέγουσά μοι περὶ ἑπτὰ ἀγγέλων καὶ ἑπτὰ σαλπίγγων* Cyp[ep 63,12] *aquas namque populos significare in apocalypsi scriptura divina declarat dicens* (affert 17, 15) Hier[7,541] (in ps. 149) *legimus in apocalypsi Iohannis* ...... ς *ἀποκάλυψισ ἰωάννου τοῦ θεολόγου* (cuius rationis testes vide supra), Gb Sz nil nisi *αποκαλυψισ* sine codice Graeco ut[vid]

I. 1. *αποκαλ. ιησ. χρι.* etc: Dion ap Eus[7,25,9] *αποκαλυψισ ιησ. χρι. ην εδωκεν αυτω δειξαι τοισ δουλ. αυτου εν ταχει* (sic nec fluct lectio), *και εσημανεν αποστειλασ δια του αγγελου αυτου τω δουλω αυτου ιωαννη,* [2] *οσ - και την μαρτυρ. αυτου οσα ειδεν.* Item Victorin[gall 4,52] *Apocalypsis Ies. Chr. quam dedit illi deus, et ostendit servis suis quae oportet fieri cito. Et significavit: Beati qui legunt et qui audiunt sermones huius prophetiae et servant quae scripta sunt.* Item Vig[varim 751] (644) *Apocalypsis - servo suo Iohanni,* sed om *α δει γεν. εν ταχει.* Cf ante Dion. | *θεοσ*: lips[4] ante *dedit illi* pon, Dion (vide ante) plane om | *αυτω*: B *αὐτῇ* | *δουλοισ* et. ℵ[c] ... ℵ* *αγιοισ* | *δια του*: 28. 99. *δι'* | *αποστειλασ*: Prim *nuncianda* (*et significavit nuncianda per* etc), Ps-Aug[3107] *significans servo suo Ioh.* pro *και εσημ. αποστ. δια* etc | *τω δουλω*: A (vitiose) *του δουλου* | *ιωαννη* cum ℵ[c]ABP al omn[vi] etc ... ℵ* *ιωανει*

2. *του θεου*: 28. 99. And[a] om. Item Prim[com] (sed semel add *dei*) „ac ne *verbum* tantum sentiendum quisquam putaret, nomen rursus *Iesu Christi* subiunxit.“ | *ιησου χριστου*: 12. *ιησου* tantum, Dion (vide ante) *αυτου* | *οσα* cum ℵABCP al fere[50] (omn ap Scri) vg cop syr arm aeth Dion[eus] And[a p c] Prim ... ς (= Gb Sz) add *τε* cum 1. al vix mu

22, 10 τὸν λόγον τῆς προφητείας καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμ-
μένα· ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς.
4 Ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ· χάρις ὑμῖν
καὶ εἰρήνη ἀπὸ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτὰ
πνευμάτων ἃ ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ, 5 καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χρι-
Col 1, 18 στοῦ, ὁ μάρτυς ὁ πιστός, ὁ πρωτότοκος τῶν νεκρῶν καὶ ὁ ἄρχων

(nonnulli ex eis qui additamenta ad *οσα ιδεν* praebent) arm[edd] Areth | *ιδεν* cum ℵAB 7. 98. ... ς Ln *ειδε* (*ειδεν*) cum CP al pler. Praeterea 1. 7. 12. 28. 37. 38. 46. 49. 50. 86. 88. 91.96. 99. al plus[10] arm And[a] et[P] (non item[c]) add *και ατινα εισι* (pauci *εστι*) *και ατινα* (vel *α*) *χρη γενεσθαι μετα ταυτα.* Item 13. tantum *και ατινα εισιν* add. Item Are ad *οσα τε ειδεν* adnotant: *ἐν ἑτέρῳ ἀντιγράφῳ πρόσκειται καὶ ταῦτα· καὶ ὅσα ἤκουσε καὶ ἅτινα εἰσὶ καὶ ἅτινα δεῖ γενέσθαι μετα ταῦτα.*

3. *ο αναγινωσκων* et *οι ακουοντες*: accurate reddunt *qui legit et qui audiunt* am fu demid tol harl omn[lachm] Prim etc ... vg[cle] *qui legit et* (lips[4. 5. 6.] add *qui*) *audit*, Victorin *qui legunt et qui audiunt* | *τον λογον* cum ℵB 100. aeth (et 36. *του λογου*) ... ς Ln Ti *τους λογους* cum ACP al pler vg cop syr And Are Victorin Prim :: cf 22, 7. 10. 18 Praeterea C add *τουτους* | *της προφητειας*: ℵC *-τιας* (item 11, 6; ℵ etiam 19, 10. 22, 7., sed non 22, 10. 18. 19.) ... ABP al pler *-τειας*. Sed cf etiam ad 11, 6 etc. Edidimus absque additam cum ℵABCP al pler fu tol al[lachm] etc ... 7. 16. vg[cle] am demid harl cop syr arm[edd] Prim add *ταυτης*, *huius*, item aeth add *huius libri*; Victorin praem *huius*

4. *ιωαννης*: ℵ *ιωανης* | *απο ο ων* cum ℵACP 1. 2. 5. 6. 7. 10. 11* 12. 16. 17. 28. 34. 37. 38. 49. 51. 69. 79. 91. 96. 99. And[a] et[P]. Cf et. Ath[2?] *ἐν τῇ ἀποκαλύψει τάδε λέγει· ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος. τοῦ δὲ ὁ ὢν καὶ τοῦ ἦν τίς ἂν ἀφέλοιτο τὸν ἀΐδιον;* ... ς (= Gb Sz) *απο του ο ων* invito suo codice edidit Erasm, sed ita certe 30. 92[mg], nec aliter Are editus est ... B 8. 9. 11** 13. 14. 17. 18. 19. 24. 25. 26. 27. 29. 32. 33. 35. 36. 40. 41. 42. 46. 47. 50. 55. 56. 82. 86. 87. 90. 92[txt] 93. 94. 95. 97. 98. 100. arm[edd] And[bav] et[c] Victorin Prim *απο θεου ο ων*, item 31. Cassiod *απο κυριου ο ων* (Cass enim: „Sed quis est iste *dominus, qui est, qui fuit et qui veniet*" ?) | *α* cum BC al plus[40] (in his etiam 6. 14. 87. 93. 94. 95. 97. 98. 100.) And[c] Are[txt] ... ς (Gb[oo]) add *εστιν* cum P 1. 38. 49. al mu[vi] And[P] et[bav] Are[com], item 36. *εισιν* ... ℵA 47. 79. 99. And[a] *των*, atque sic Ln[ed min] ... 80. plane om | *αυτου*: 28. 79. 99. And[a] Prim et Are[com] (non cat[cod barocc]) *του θεου*, aeth *domini Ies. Chr.* ... 35. om

5. *ο μαρτ. ο πιστος*: 35. 87. And[c] *ος μαρτυς πιστος εστιν*. Cf et. Aretham ad verba *ο μαρτυς ο πιστος*: *δεῖ προσυπακούειν τό· ὅς ἐστιν, ἵν' ᾖ· καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ χριστοῦ, ὅς ἐστιν μάρτυς ὁ πιστός.* Item vg Victorin Prim *qui est testis fidelis* | *των νεκρων* cum ℵABCP al[50] (etiam 93. 94. 95. 97. 98. 99. 100.) vg cop syr Lugdun[ep] ap Eus[hist 5,2,3] Orthod[qu 85] Method[779] et[794] Epiph[562] (tamen his locis potuerit etiam ad

τῶν βασιλέων τῆσ γῆσ. τῷ ἀγαπῶντι ἡμᾶσ καὶ λύσαντι ἡμᾶσ ἐκ
τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, 6 *καὶ ἐποίησεν ἡμᾶσ* 5, 10

Col 1, 18 respici, quem locum cf) And^{a} et^{c} Are^{txt} et^{com} Victorin Prim ... ς (= Gb Sz) praem *εκ* cum 1. 91. 96. al arm^{cdd} And^{p} et^{bav} :: ex Col 1, 18 vdtr fluxisse | *βασιλεων*: ita ipse* ut^{vi} in ℵ ex *-λειων* restituit | *τω* (ℵ* om) *αγαπωντι* cum ℵABC al plus^{45} ... ς (= Gb Sz) *τω αγαπησαντι* cum P 1. 28. 36. 79. 91. 92^{mg} 96. 99. al And^{a} et^{p} et ^{bav} Are ... 35. 87. And^{c} *οσ ηγαπησεν*. Item vg (praetereunt Victorin Prim) *qui dilexit* | *και λυσαντι* cum ℵAC 1. 6. (7. vide post) 12* 28. 36. 38. 69. 79. 99. syr arm (*λύσαντι τοὺσ δεσμοὺσ τῶν ἁμαρτ.*) And$^{a\,txt}$ Prim (*suo nos sanguine solvit a peccato*) Cassiod (pergit post *et qui veniet* - cf ad v. 4 - sic: „evidenti relatione patefacit, protestans ipsum esse dominum Christum, qui nos redemit sanguine pretioso"). Item 7. *λυσαντι και των τησ αμαρτιασ κηλιδων* (cod *κιλ-*) *λουσαντι τη εκχυσει του ζωοποιου αιματοσ και υδατοσ και ποιησαντι ημασ βασιλειον ιερατευμα και λουσαντι* (iam sequuntur *ημασ απο των αμαρτ.* etc). Et 16. 45. 69. similiter? ... ς Ti *και λουσαντι* cum BP al longe plu vg cop aeth^{utr} And$^{p\,txt}$ et$^{bav\,txt}$ Are^{txt}; item (praeeunte *οσ ηγαπησεν*) 35. 87. And^{c} *και ελουσεν*. Praeterea cf And $^{a\,c\,p}$ *τούτῳ, φησίν, ἡ δόξα τρέπει τῷ δι' ἀγάπην τῶν δεσμῶν τοῦ θανάτου ἡμᾶσ λύσαντι* (^{c} *λύσ. ἡμ.*) *καὶ* (^{p} add *ἐκ*) *τῶν τῆσ ἁμαρτίασ κηλίδων λούσαντι τῇ ἐκχύσει τοῦ ζωοποιοῦ αἵματοσ αὐτοῦ* (^{c} *αὐτ. αἵμ.*) *καὶ ὕδατοσ καὶ ποιήσαντι βασίλειον ἱεράτευμα* etc. Item Are *δισσογραφεῖται τοῦτο πρὸσ διάφορον διάνοιαν· λούεται μὲν γὰρ ὁ τὰσ κηλίδασ καὶ τοὺσ σπίλουσ ἀποκαθαιρόμενοσ· λύεται δὲ ὁ τῶν ἐγκλημάτων ἑαυτοῦ ἀπαλλαττόμενοσ.* Tum sequitur *ἄλλωσ*, ubi bis *τῷ λούσαντι ἡμᾶσ* legitur. | *ημασ* sec et. ℵ^{c} ... ℵ* om | *εκ των* cum ℵAC 1. 12. 28* 36. 38. 79. 92^{mg} 99. And^{a} et^{p} et^{bav} ... ς Ti *απο των* cum BP al pler And^{c} Aretha. Item vg Prim *a peccatis* (Prim *-to*) | *ημων* cum ℵBCP al pler vg rell (sed aeth^{utr} *υμων* ut antea bis *υμασ*) And$^{a\,b\,c}$ Aretha ... Ln$^{ed\,min}$ om cum A 1. 12. 16. And^{p}; nec exprim Prim

6. *και εποιησεν* cum ℵACP al pler And$^{a\,b\,p}$ et (praegresso *και ελουσεν*) ^{c} Aretha ... B 7. 9. 13. 14. 16. 23. 29. 36. 45. 55. 92^{txt} *και ποιησαντι*. Cf Arethas: *προσυπακουστέον δὲ πρὸσ τὸ „ἐποίησεν" τὸ „ὃσ" ἀναφορικὸν ἄρθρον, ἵν' ᾖ· ὃσ ἐποίησε. μὴ γὰρ οὕτωσ ἐξακουομένου διὰ τὸν σολοικισμὸν ἡ φράσισ ἀχρειωθήσεται. μὴ ἔστω οὖν πρὸσ τὴν προκειμένην δοτικὴν πτῶσιν ἐπιφερομένη ἔννοια, ἀλλ' ἐξ εὐθείασ ἐπαγομένη.* Item sub *ἄλλωσ* sic: *δοτικῆσ γὰρ πτώσεωσ προλειφθείσησ ἐν τῷ „λούσαντι ἡμᾶσ" ἐπήγαγε τὸ „ἐποίησεν ἡμᾶσ" ἐλλειπτικῶσ τοῦ ἄρθρου. ἦν γὰρ τὸ ἀνελλειπὲσ οὕτω· τῷ λούσαντι ἡμᾶσ ἐν τ. αἵμ. αὐτοῦ καὶ ποιήσαντι ἡμᾶσ. κἂν μὲν ἡ ἐπιφερομένη ἔννοια ὁμοιοπτώτωσ ἐπήνεκτο οὕτω προαγομένη, ᾧ καὶ ἐποίησεν ἡμᾶσ, οὐδὲν νῦν ἡμῖν περὶ τούτου προὔκειτο ζήτημα. ἐνέργειαν δὲ ὑποστήσαντοσ διὰ τοῦ „ἐποίησε" ῥήματοσ, ἀναγκαίωσ ἐπ' εὐθείαν πτῶσιν ἀποκλίνομεν, τὸν ἐνεργοῦντα ἐπιποθοῦντεσ μαθεῖν* etc. | *ημασ* cum ℵBP al pler vg^{cle} demid lipss And^{omn} Aretha Victorin Prim,

Ex 19, 6 Es 61, 6 βασιλείαν, ἱερεῖσ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ, αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ
κράτοσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων· ἀμήν.
Zach 12, 10 ss 7 Ἰδοὺ ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶσ
Dan 7, 13 ὀφθαλμὸσ καὶ οἵτινεσ αὐτὸν ἐξεκέντησαν, καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὸν
21, 6 etc Es 44, 6 πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆσ γῆσ. ναί, ἀμήν. 8 ἐγώ εἰμι τὸ ἄλφα καὶ τὸ
ω, λέγει κύριοσ ὁ θεόσ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενοσ, ὁ παντοκράτωρ.

---

item cop (syr et ημασ et ημιν exprimere potest), aeth υμασ ... Ln ed min ημιν cum A 13. 23. 27. 31. 38. 55. Cf etiam Arethas in com: ἀλλὰ καὶ βασιλείαν ἡμῖν δωρησάμενοσ ... Ln ed mai ημων cum C; similiter am fu harl tol omn lachm *et fecit nostrum regnum*, perguntque am fu harl *sacerdotes*, tol al lachm *et sacerdotes* | βασιλειαν (et. Gb Sz) cum ℵ*AC al[50] (et. 91. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 100.) And c Are et txt et com (syr cop *fecit nos regnum sacerdotale*). Item βασιλειαν και ℵ c 9. (pergens ιερατευμα) 80. 99., item vg cle demid lipss Victorin Prim *et fecit nos regnum et*, Tert exhort cast 7 *regnum quoque nos et sacerdotes deo et patri suo fecit*. Praeterea vide ante am fu etc ... B βασιλειον, pergens ιερεισ. Item 13. 14. 23. 27. 55. 92 txt βασιλειον, pergentes ιερατευμα, quemadmodum And in com καὶ ποιήσαντι ἡμᾶσ βασίλειον ἱεράτευμα, ἀντὶ ἀλόγων θυσιῶν θυσίαν ζῶσαν καὶ λογικὴν λατρείαν προσφέροντασ ... ς (= Gb Sz) βασιλεισ και cum P 1. 28. 36. 79. al mu vi (30* omisso και?) And a p bav. Cf et. Tert coron 15 *Nam et reges nos deo et patri suo fecit Christus Iesus*, ut monogam 7 habet *Nos autem Iesus – sacerdotes deo patri suo fecit* et 12 *quia sacerdotes nos deo et patri fecit* | εισ τουσ αιωνασ et. ℵ c ... ℵ* εισ τον αιωνα |· των αιωνων (et. Ln ed mai) cum ℵBC al pler vg syr arm aeth And p c bav Aretha ... Ln ed min Ti om cum AP 9. 28. 79. 97. 99. cop And a :: legitur in apocalypsi εισ τουσ αιωνασ των αιωνων aliis locis duodecim; των αιωνων tantum non fluctuat | αμην: 33. tol om

7. μετα: C Ephr 2,194 επι. Libere aeth utr *in nube* | των νεφελων: 35. And c et bav om των ... Ephr add του ουρανου | οψεται c. ABCP al pler And a et c Are. Nec aliter vg Or int 3,869 Victorin Prim ... ℵ 1. 12. cop And bav et p οψονται | αυτον: 1. 46. 88. Ephr 2,253 (non 215 nec 194) om | οφθαλμοσ ... 87. Ephr 2,194 et 2,253 (sed non 2,215) ο οφθ. | αυτον sec et. Ephr 2,194. 215. 253 ℵ c ... ℵ* om | εξεκεντησαν: 1. al? And bav -τισαν | επ (et. ℵ c; ℵ* om) αυτον: Ephr 2,194 επ αυτω ... 1. 47* om. Praeterea cf ad h. v. Prim com *et videbit illum omnis terra* (sed paullo ante praecessit *et videbit eum omnis oculus*. Item *Idcirco adiecit: et qui eum confixerunt*), tum: *et plangent se adveniente eo. Ita, Amen*.

8. αλφα cum ℵABCP al fere[35] (et. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98.) lipss al lachm cop And c Aretha ... ς Α, atque α (non αλφα) praebent 1. 29. 38. 47. 49. 90. 99. 100. al sat mu And a p bav. Codd am fu demid Α et Ω Graecis litteris. | και το ω (et. ℵ c): ℵ* praem και εγω, item Epiph 519 και εγω ειμι (sed paullo ante absque his legitur) · ω: sic, absque signo, ℵAC 14. 31. 93. 94. al mu; B 82. 95. al vix mu

9 Ἐγὼ Ἰωάννης, ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν καὶ συνκοινωνὸς ἐν τῇ 22, 8
θλίψει καὶ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ ἐν Ἰησοῦ, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ 2 The 3, 5
καλουμένῃ Πάτμῳ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν 2 etc
Ἰησοῦ. 10 ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ, καὶ ἤκουσα 4, 1 s
ὀπίσω μου φωνὴν μεγάλην ὡς σάλπιγγος 11 λεγούσης· ὃ βλέπεις

ὦ, P 35. 79. 91. al ω̄ | και το ω absque additam cum ℵ[c]ABCP al plus[45] (et. 91. 92[txt] 93. 94. 95. 96. 97. 98. 100.) syr arm aeth Diad[gall 5,248] Aretha (vide post) Amb[fid 2,476] (idem[abr 5,822] potius ad 21, 6 spectat) Prim. Quae apud Aretham leguntur: ἄλφα διὰ τὸ ἀρχὴν εἶναι, ὅτι καὶ τὸ ἄλφα ἀρχὴ τῶν ἐν γράμματι στοιχείων· ω διὰ τὸ τέλος τῶν αὐτῶν. ἀρχὴν δὲ καὶ τέλος τίς οὐκ ἂν ἐννοήσοι τὸ πρῶτος σημαίνεσθαι καὶ τὸ ἔσχατος; explicare potius videntur αλφα et ω, quam additamentum testari ... ς (= Gb Sz) add αρχη και τελος cum ℵ* 1. 35. 87. 92[mg] al mu[vi] vg cop Or[int 3,909]? And[c] et[bav], item 28. 36. 49. 79. 80. 99. And[a] η (99. om) αρχη και το τελος | λεγει: 99. om. Cf et. post Hipp. | κυριος ο θεος c. ℵABCP 1. al plus[50] Diad[gall 5,248] And[a p c bav] Are Amb[fid 2] Prim. Cf et. Or[int 1,58] „Iohannem in apocalypsi dicentem: *Haec dicit dominus deus, qui est et qui erat et qui venturus est, omnipotens*". Item Hipp[noet 6] (Lag[48,3]) ουτως γαρ και ιωαννης ειπεν· ο ων και ο ην και ο ερχομενος, ο θεος ο παντοκρατωρ ... ς (= Gb Sz) ο κυριος cum 30.? | ο παντοκρατωρ: B 28. 79. And[a] om ο. Respicit huc et. Epiph[488] εν τη αποκαλυψει· ο ων απ αρχης και ερχομενος παντοκρατωρ.

9. ιωαννης: ℵ ιωανης | ο αδελφ. cum ℵABCP 1. al plus[50] vg rell Or[3,720] Dion ap Eus[hist 7,25,11] And Are Prim Cassiod ... ς (= Gb Sz) ο και αδελφ. ex errore | συνκοι- ut ℵCP 79. etc, ς Ln συγκοι- ut AB al pler | συνκοιν. (συγκοιν.) cum ℵABCP al plu Or[3,720] Dion[eus 7,25,11] And[a p c bav] ... 6. 7. 8. 11. 17. 29. 31. 41. 47. 82. 91. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 100. al fere[20] Arethas κοινωνος, idque Gb′ | βασιλεια cum ℵABC al fere[50] vg cop Or Dion[eus] And[a c] Aretha Prim ... ς (= Gb Sz) εν τη βασιλ. cum P 1. 7. 49. al vix mu And[p] et[bav] ... syr aeth om και βασιλεια | εν ιησου (Gb″) cum ℵ*CP 38. am fu demid tol lips[5. 6.] cop Or[3,720]; item sine εν Dion[eus] et κυριου ιησου aeth ... B al[50] vg[cle] harl lips[4.] al[lachm] arm And[c] Arethas Prim Haym εν χριστω ιησου, ℵ[cc] syr εν ιησου χριστω ... A 25. εν χριστω, idque Gb″ ... ς ιησου χριστου cum 1. 28. 79. al vix mu And[a p bav] | τη καλουμενη (40. λεγομενη): 1. om | δια pri: C vitiose και | και δια την cum ℵBP al longe plu syr arm And[p] et[bav] ... Ln Ti om δια cum AC 1. 4. 9. 28. 31. 34. 35. 37. 38. 48. 79. 87. vg cop Dion[eus] And[a] et[c] Aretha Prim | ιησου cum ℵ*ACP 12. 28. 36. 79. vg (et. am fu al fere omn) Dion[eus] And[a] et [bav] ... ς (Gb[oo]) add χριστου cum ℵ[cc]B al pler lips[4.] cop syr arm aeth And[p] et[c] Are Prim Haym

10. εγενομην: A praem εγω | οπισω μου φωνην μεγαλην (et. Ln[ed mai]) cum ℵCP al plu (28. οπ. μου φωνην σαλπιγγος μεγαλην) vg And[a] Prim ... Ln[ed min] φων. μεγαλ. οπισθεν (38. οπισω) μου cum A 38. aeth, 16. And[p] φωνης μεγαλης οπισω μου ... Ti φωνην οπισω μου μεγαλ.

2, 1. 8. 12 18 3, 1. 7 3, 14 γράψον εἰσ βιβλίον καὶ πέμψον ταῖσ ἑπτὰ ἐκκλησίαισ, εἰσ Ἔφεσον καὶ εἰσ Ζμύρναν καὶ εἰσ Πέργαμον καὶ εἰσ Θυάτειρα καὶ εἰσ Σάρδεισ καὶ εἰσ Φιλαδελφίαν καὶ εἰσ Λαοδικίαν. 12 καὶ ἐπ-
έστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἥτισ ἐλάλει μετ᾽ ἐμοῦ· καὶ ἐπιστρέψασ

---

cum B 2. 7. 8. 13. 14. 17. 29. 31. 82. 87. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 100. al fere[20] Are, item And[c] *φωνησ οπισω μου μεγαλησ*

11. *λεγουσησ* (38. *φωνουσησ*, 90. 95. *λαλουσησ*, 12. *ηχουσησ*): ℵ[ce] *λεγουσαν* ... 7. om | *ο* (34. 35. 38. 87. cop Prim *α*) *βλεπεισ* (haec ipsa supplet ℵ[c], omissa ab ℵ*) absque *εγω ειμι* etc cum ℵABC al fere[50] vg cop syr arm aeth And[a] et[c] Aretha Prim Haym ... ς (= Gb Sz) praem *Εγω ειμι το Α και το Ω, ο πρωτοσ και ο εσχατοσ, και* cum 1. 36. 38. 49. al (16. 69. 92[txt] om *και* ultim) And[p], item P 7. *εγω αλφα και το ω̄· πρωτοσ και ο εσχατοσ· και* (7. om *και*) | *εισ βιβλιον*: ℵ *εισ το βιβλ.* | *και πεμψον* et. ℵ[c] ... ℵ* om *και* | *επτα* cum ℵABCP al plus[50] vg cop syr arm aeth And[a c p bav] Aretha Prim Haym ... ς (= Gb Sz) om cum? Etiam 1. habet. | *εκκλησιαισ* sine additam cum ℵABCP al plus[50] (et. 51., Sz errat) am fu demid harl lipss tol omn lachm syr aeth arm[zoh] And[a c p bav] Are Prim Haym ... ς (= Gb Sz) add *ταισ εν ασια* cum? (et. 1. om) vg[cle] cop arm[usc] ar[e] | *και* post *εφεσον*: 28. 94. 100. tol And[p] om. Atque 100. And[p] om et. post *ζμυρναν*, *περγαμον*, *θυατειρ.* et (et. tol) *σαρδ.* | *ζμυρναν* c. ℵ am fu (harl) omn lachm ... ς Ln Ti *σμυρναν* c. (A)BCP rell. Cf Steph. Thes. ubi ex Herodiano (Philet. p. 457. Piers.) affertur: *ζητεῖται πῶσ γραπτέον τὸ σμύρνα, ἐπειδή τινεσ μετὰ τοῦ ζ γράφουσιν αὐτό, ἕτεροι δὲ μετὰ τοῦ σ.* In numis modo *σ* modo *ζ* invenitur. Etiam inscriptiones passim *ζ* pro *σ* praebent ... A 1. 7* 32. 35. 50. 69. 82. 95. *εισ μυρναν* (7* 95* *μυραν*) ... harl *zmernam*. ℵ *κ. ε. ζμυ.* post *θυατ.* pon | *εισ θυατειρα* c. ℵ al pler (cop *θυατηρα*) And[a c p] Are. Item P 12. 36. 46. 88. *εν θυατειροισ* (:: cf 2, 18 et 24) ... Ln Ti *εισ θυατειραν* (B *-τηραν*, AC *-τιραν*) cum ABC 6. 8. 11. 14. 34. 35. 87. 91. Synops[153]. Item 1. 12. And[bav] *εισ θυατειρασ*. Ex Latinis am demid harl lips[4. 5.] al[lachm] *thyatiram*, vg[cle] fu lips[6.] tol Prim *thyatirae*. Contra Livius[37,8] *circa Thyatira* et[37,21] *per Thyatira*. Aeth[PP] agnoscit *θυάτειρα* (sed habet etiam *φιλαδέλφεια* et *λαοδίκεια*, postquam praecessit *ἔφεσον* et *πέργαμον*), aeth[ro] *θυάτειρον*. Apud Diog. Laert. Arcesil. 4, 30 est *τηλοῦ μὲν φρυγίη, τηλοῦ δ᾽ ἱερὴ θυάτειρα.* Atque Steph. Byz. ex inepta etymologia concludit proprie dicendum esse *ἡ θυγάτειρα.* | ℵ* om *κ. εισ σαρδ.*, suppl[c] post *λαοδικ.* | *φιλαδελφιαν* cum ℵABCP (*-φίαν* hoc acc.) 7. 28. 32. 90. 91. 93. 98. 100. al ... ς Ln Ti *φιλαδελφειαν* cum minusc longe plu And Are. Cf Moschop. *περὶ σχεδ.* 121. *φιλαδέλφεια πόλισ τὸ ει δίφθογγον, φιλαδελφία δὲ ἰῶτα.* Similiter anonym. in Boisson. anecdot. 4, 408. | *λαοδικίαν* (ut iam supra constanter in ep ad Eph edidimus) cum ℵAC 8* 28. 100. etc ... ς Ln Ti *-δικειαν* cum BP al longe plu And Are

12 *και* pri et. Ir[int 256] Cyp[293] (testim[2,26]) Victorin etc ... B al fere[40] (et.

εἶδον ἑπτὰ λυχνίασ χρυσᾶσ, 13 καὶ ἐν μέσῳ τῶν λυχνιῶν ὅμοιον
υἱὸν ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον ποδήρη καὶ περιεζωσμένον πρὸσ τοῖσ Dan 7, 13. 10, 5
μασθοῖσ ζώνην χρυσᾶν· 14 ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχεσ
λευκαὶ ὡσ ἔριον λευκὸν ὡσ χιών, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡσ φλὸξ
πυρόσ, 15 καὶ οἱ πόδεσ αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ ὡσ ἐν καμίνῳ 2, 18 Dan 10, 6
πεπυρωμένῳ, καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡσ φωνὴ ὑδάτων πολλῶν, 16 καὶ Ez 1, 24 Ez 43, 2

---

91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98.) add *εχει* (31. *εχει* pro *και*) | *ελαλει* (Gb″) cum ℵBC al fere^{50} And$^{a\ c\ p\ bav}$ Aretha, item *loquebatur* vg Ir int Cyp Prim al ... A *λαλει* ... ς (= Sz) *ελαλησε* cum P 1. 7* al mu | *ειδον* cum ℵ*AP al pler And Aretha ... Ti *ιδον* cum ℵ^{c}BC 7. 14. 92. al

13. *εν μεσω* c. BP al certe pler etc ... Ti *εμμεσω* c. AC ... ℵ *μεσον* | *των λυχνιων* c. ACP 1. 12. 28. 38. 45. 100. am* cop sah syr arm^{gb} ar^{e} aeth And$^{a\ p\ bav}$ Ir$^{int\ 256}$ Cyp^{295} Matern^{34} ap Gall^{7} Prim al ... ς (Gb^{oo}) *τ. επτα λυχν.* cum ℵB al pler vg^{cle} am^{mg} fu demid harl lipss omn^{lachm} arm^{tre} And^{c} Are Haym al. Praeterea post *λυχνιων* 34. 35. 49. 87. vg cle demid lipss al (sed non am fu tol al) And^{c} add *των χρυσων* | *ομοιον*: A *ομοιωμα*, item harl *similitudinem* | *υιόν* cum ℵB 1. 7. 8. 11. 14. 17. 28. 31. 35. 41. 82. 87. 92^{txt} 94. 100. al^{20} fere And^{c}, item *similem filium* am* ... ς Ln *υιω* cum ACP al plu And$^{a\ p\ bav}$ Aretha | *ποδηρη* cum ℵBCP al fere omn etc ... Ln$^{ed\ min}$ Ti *ποδηρην* cum A 11. | *προσ τοισ*: 35. 38. 87. *εν τοισ* | *μασθοισ* cum ℵ 7. 29. 46. 88. 97. 100. (quae forma passim invenitur. Praebent etiam DFGΓ al Lc 23, 29.) ... ς Ti *μαστοισ* cum BCP al longe plu And^{c} et$^{a\ mg}$ Are^{bis} ... Ln *μαζοισ* cum A 10. 17. 28. 37. 49. 79. 80* 91. 96. And^{a*} et^{p} et bav : : cf et. ad Lc 23, 29. Explicat de variis his formis Steph. Thes. | *χρυσαν* cum ℵ*AC ... ς *χρυσην* cum ℵ^{c}BP al omn^{vid} And^{omn} Are

14. *λευκαι ωσ* (et. Gb Sz Ln) cum ℵAB al fere^{55} And^{c} Are, item Ir$^{int\ 256}$ *albi quemadmodum*, sed ex his B al^{20} And^{c} *λευκαι και ωσ*, 46. 48. *λευκ. ωσπερ* ... ς (= Gb Sz) Ti *λευκ. ωσει* cum CP 1. 28. 49. 79. 91. 96. 100. al And$^{a\ p\ bav}$ | *λευκον ωσ* (38. 100. *ωσει*) et. Ir$^{int\ 256}$ (*quemadmodum lana alba quomodo nix*): 8. *και ωσ*, 36. vg arm aeth Victorin *λευκ. και ωσ* (36. *ωσει*) ... Cyp^{295} et^{178} (hab virgg ^{16}) Prim nil nisi *aut nix*. Cf et. Are^{com} *τοῦτο ὃ ἡ πολιὰ θρὶξ καὶ ὡσεὶ χιὼν ὑποσημαίνει.* | *ωσ* ante *φλοξ* (7. *φλογξ*): 27. om

15. *και* et. Ir$^{int\ 256}$ etc ... 7. Prim om | *χαλκολιβανω* (P 7. 32. 100. *χαλκωλιβ.* sive *χαλκω λιβ.*): vg Cyp^{295} Victorin al *aurichalco* (am *orichalc.*, fu *aericalco*, tol *aerichalc.*), item Prim *aurichalco Libani*, Ir$^{int\ 256}$ *chalcolibano*, syr aeth *aes Libani* | *πεπυρωμενω* cum ℵ 16. 46. 69. 88. (al?) vg cop sah syr aeth Ir^{int} Cyp Victorin Matern$^{prof\ relig}$ (Burs^{35}) Prim Haym. Sic enim vg Haym: *similes aurichalco sicut in camino ardenti*; Ir^{int} *similes chalcolibano quemadmodum in camino succensus est*; Cyp *similes aurichalco sicut de fornace ignis*, Victorin *similes aurichalco tanquam in fornace conflato* (in com quidem est: *pedes apostolorum dicit qui per passionem conflati in universo orbe verbum eius praedicaverunt*),

ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ αὐτοῦ ἀστέρασ ἑπτά, καὶ ἐκ τοῦ στόματοσ
αὐτοῦ ῥομφαία δίστομοσ ὀξεῖα ἐκπορευομένη, καὶ ἡ ὄψισ αὐτοῦ
ὡσ ὁ ἥλιοσ φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ. 17 καὶ ὅτε εἶδον αὐτόν,
2, 8 ἔπεσα πρὸσ τοὺσ πόδασ αὐτοῦ ὡσ νεκρόσ, καὶ ἔθηκεν τὴν δεξιὰν
Es 48, 12 αὐτοῦ ἐπ' ἐμὲ λέγων· μὴ φοβοῦ· ἐγώ εἰμι ὁ πρῶτοσ καὶ ὁ ἔσχατοσ

Matern Prim *similes aurichalco sicut de fornace ignea*. Item syr *quod flammat sicut in fornace*, aeth *quod candefecerunt in igne*, cop *accensus in igne* :: pro tanta auctoritate (ℵ Ir^{int} Cyp) omnino retinendum videbatur *πεπυρωμενω*, quod ipsum nescio an aptius sit quam *πεπυρωμενοι*, ut iam sensit Bengel in Gnom. Videtur ipsis eis commendari quae Dan 10, 2 leguntur ...... ς Ti *πεπυρωμενοι* cum BP al longe plu And$^{a\ c\ p\ bav}$ Are. Sic And: *πόδεσ τοῦ χριστοῦ καὶ οἱ ἀπόστολοι τῇ καμίνῳ τῶν πειρασμῶν πυρωθέντεσ κατὰ τὴν τοῦ διδασκάλου μίμησιν*. Item Are: *πόδασ δὲ τοῦ χριστοῦ καὶ θεμελίουσ τῆσ ἐκκλησίασ καὶ τοὺσ θείουσ ἀποστόλουσ ἐκληπτέον, καθαροὺσ μὲν καὶ αὐτοὺσ τῷ πυρὶ τῶν πειρασμῶν ἀναφανέντασ* etc. Item cf anonym^{com} ap Aug^{3,2,3108} *similes aurichalco Libani, igniti velut in fornace ignis*, et^{3109} *similes aurichalco, tanquam in fornace conflati* ...... AC *πεπυρωμενησ*, atque sic Ln edidit ... 97. om *ωσ εν κα. πεπυρ.* | *πολλων* (et. Ir$^{int\ 244}$): Ir$^{int\ 256}$ om

16. *και εχων* cum ℵ^{c}BCP al pler cop (sine *και*) And$^{a\ p\ bav}$ Are ... ℵ* 34. 35. 36. 87. And^c *και ειχεν*, item vg arm Cyp^{295} Victorin Matern (ut v. 15) Prim Haym al *et habebat* (syr *et erat ei in manu eius*), Ir$^{int\ 256}$ *et habet* ... Ln$^{ed\ min}$ om cum A 41. aeth^{utr} (vide post) | *δεξια χειρι αυτου* cum ℵACP 12. 14. 17. 31. 32. 35. 36. 37. 46. 48. 49. 79. 87. 88. 91. 92. 96. al pauc And$^{a\ c\ bav}$ Are ... ς *δεξια αυτου χειρι* cum 1. 38. 100. al plu^{vi}, B *χειρι αυτου τη δεξια*, Ir$^{int\ 256}$ *manu dextera sua* .. 10. 28. 95. vg arm And^p Cyp^{295} Matern Prim al om *χειρι* | *αστερας*: Ln ed min *αστερεσ* cum A 41. aeth^{utr} (vide ante) | *οξεια*: 46. 48. om | *ωσ ο ηλιοσ*: 37. 46. 47. 69. 88. 97. 100. om *ο* | *φαινει*: And^p *φαινων*, Ir$^{int\ 256}$ *fulgens* ... ℵ ante *ωσ ο ηλιοσ* pon, item (*splendebat*) Cyp^{295} Matern Prim Cassiod

17. *ειδον* cum ℵAP al pler etc ... Ti *ιδον* cum BC 7. | *επεσα* cum ℵABCP etc ... 6. 13. 14. 25. 28. 29. 30. 32. 51. 79. 92. 93. 94. 95. 98. And^a Are *επεσον* | *προσ τουσ ποδασ* cum ABCP al fere omn etc ... ℵ 13. *εισ τ. ποδασ* :: cf ad Mt 18, 29 (ubi *εισ τ. ποδ. αυτου* aliena manus addidit) et ad Ioh 11, 32 (ubi *εισ* pro *προσ* alienae manus visum est). Plerumque *παρα* vel *προσ* dicitur, Act 10, 25 *επι*. | *ωσ νεκροσ*: ℵ et* et^c *ωσει* (ℵ* *ωσι* scripserat) *νεκρ.* | *εθηκεν* (et. Gb Sz) cum ABCP al plus^{40} And^c Are, vg Prim etc *posuit* ... ς (= Gb Sz) *επεθηκε* cum ℵ 1. 28. 49. 79. 92^{mg} al vix mu And$^{a\ p\ bav}$, item Cyp^{295} Matern *imposuit* | *την δεξιαν αυτ.* sine additam cum ℵ*et^{c}ABCP al plus^{40} vg arm aeth And^c Are Cyp Prim al ... ς (= Gb Sz) add *χειρα* cum ℵ^{cc} 1. 28. 91. 92. 96. al vix mu syr And$^{a\ p\ bav}$ | *λεγων* sine additam cum ℵABCP al fere^{50} vg cop syr arm aeth And$^{a\ c\ p\ bav}$ Are Cyp^{295} Prim al ... ς

18 *καὶ ὁ ζῶν, καὶ ἐγενόμην νεκρὸσ καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμὶ εἰσ τοὺσ αἰῶ-*
νασ τῶν αἰώνων, καὶ ἔχω τὰσ κλεῖσ τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ᾅδου.
19 *γράψον οὖν ἃ εἶδεσ καὶ ἅ εἰσὶν καὶ ἃ μέλλει γενέσθαι μετὰ* 11
ταῦτα, 20 *τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ ἀστέρων οὓσ εἶδεσ ἐπὶ τῆσ*
δεξιᾶσ μου, καὶ τὰσ ἑπτὰ λυχνίασ τὰσ χρυσᾶσ. οἱ ἑπτὰ ἀστέρεσ 16
ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν εἰσίν, καὶ αἱ λυχνίαι αἱ ἑπτὰ ἑπτὰ 12
ἐκκλησίαι εἰσίν.

(= Gb Sz) add *μοι* cum 1. al vix mu aeth | *μη φοβου* et. ℵ^{c} Cyp etc ... ℵ* om. Nec agnoscit, ut vdtr, Ir^{int256}: *Iohanne vero non sustinente visionem – et vivificans eum verbum et admonens – dicebat: Ego sum primus et ego novissimus, et qui vivo et fui mortuus* etc | *πρωτοσ* et. Or^{4,23} etc: A *πρωτοτοκοσ* (male additur Are^{com}, ubi est: *ἐγὼ γάρ εἰμι, φησίν, ὁ ἐπὶ σωτηρίᾳ πάντων ὑμῶν – καὶ πρωτότοκοσ πάσησ κτίσεωσ.*) | *και ο εσχατοσ*: Epiph^{519} *και ο μετα ταυτα.* Sed potest etiam ad locos geminos, ut 2, 8. 2, 13. spectare.

18. *και ο ζων* et. ℵ^{c} Or^{4,23} Ir^{int256} Cyp^{295} etc ... ℵ* om *και* | *και εγενομην*: Prim *quia fui*, Cyp^{295} Matern (ut ante) al *qui fueram* | *και ιδου* et. Ir^{int} Cyp etc ... Or^{4,23} om *και* | *αιωνασ των αιωνων* sine additam cum ℵ*ACP 36. 38. (om *τ. αιωνων*) vg cop arm (sed fluct lectio) aeth utr Or^{4,23} (et^{4,36}) And^{p} Ir^{int256} Cyp^{295} Ath^{lat560} Matern (ut ante) Prim al ... ς (= Gb Sz) add *αμην* cum ℵ^{c}B al pler syr arm^{edd} And$^{ac\ bav}$ Are | *τασ κλεισ* cum ℵACP al plu And$^{a\ c\ bav}$ et And^{com} Are^{com} ... B al plus^{80} (et. 92^{txt} 93. 94. 95. 97. 98. 100.) And^{p} Are^{txt} *τασ κλειδασ* | *του θανατου και του αδου* cum ℵABCP al plus^{50} vg rell And^{c} et^{p} Are Ir^{int256} Cyp^{295} Matern Prim Cassiod ... ς (= Gb Sz) *του αδου και του θανατου* cum 1. 28. 36. 79. al And^{a} et^{bav}

19. *ουν* cum ℵABCP al fere^{50} vg cop syr aeth And$^{a\ c\ p\ bav}$ Prim Haym al ... ς (= Gb Sz) om cum 1. 38. 97. al vix mu arm Are om | *ειδεσ* cum ℵCP al pler etc ... Ti *ιδεσ* cum AB 7. | *μελλει* et. ℵ^{c} ... ℵ* *δει μελλειν*, item C *δει μελλει*. Cf vg Prim al *quae oportet fieri.* | *γενεσθαι* cum ℵ*BCP 6. 11. 14. 28. 36. 49. 79. 91. 92. 96. 100. And$^{a\ p\ bav}$ ... ς Ln Ti *γινεσθαι* cum ℵ^{c}A 1. 7. 38. al longe plu And^{c} Are

20. *αστερων ουσ* cum ℵACP 1. 8. 12. 46. 80** 88. And^{a**} et^{bav} ... ς Ti *αστερ. ων* cum B 6. 7. 14. 38. 91. al pler And$^{a*\ c\ p}$ Are | *ειδεσ* cum ℵACP al pler etc ... B 7. 36. *ιδεσ* | *επι τησ δεξιασ* cum ℵBCP al omn^{vi} And$^{a\ c\ p}$ Are ... Ln *εν τη δεξια* cum A And^{bav}. Item vg Prim Haym al *in dextera.* | *και τασ* (29. 30* 51. 55. 90. 93. 95. 98. 100. om) *επτα λυχνιασ*: 97. *και των επτα λυχνιων* | *τασ χρυσασ*: 97. om ., 19. 25. 94. add *ταυτα εισιν* (94. *εστιν*) | *των επτ. εκκλησ. εισιν*: 97. *εισι των επτ. εκκλ.*, item vg Prim al *sunt sept. ecclesiarum* ... ℵ* om *εισιν* (suppl ℵ^{c}) | *και αι λυχνιαι αι* (30. 33. 35. 36. om) *επτα* cum ABCP al^{30} vg Are ... ς (= Gb Sz) *και αι* (ita ℵ^{c}, sed ℵ* 1. 23. 92^{mg} And^{bav} om) *επτα λυχνιαι* cum ℵ* et^{c} 38. 91. al plu And$^{a\ c\ p\ bav}$ ... Prim om *αι επτα*. Praeterea ς (= Gb Sz) add *ασ ειδεσ* cum P 1. 14^{mg} 79. 91. 92^{mg} 93. al mu^{vi} cop And$^{a\ p\ bav}$ ... omisimus cum ℵABC al^{40} (et. 87.

II.

1 Τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν Ἐφέσῳ ἐκκλησίασ γράψον· τάδε λέγει ὁ
1, 16. 18 κρατῶν τοὺσ ἑπτὰ ἀστέρασ ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν
μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν χρυσῶν· 2 οἶδα τὰ ἔργα σου καὶ τὸν
κόπον καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ ὅτι οὐ δύνῃ βαστάσαι κακούσ,
καὶ ἐπείρασασ τοὺσ λέγοντασ ἑαυτοὺσ ἀποστόλουσ καὶ οὐκ εἰσίν,
καὶ εὗρεσ αὐτοὺσ ψευδεῖσ· 3 καὶ ὑπομονὴν ἔχεισ, καὶ ἐβάστασασ

---

94. 95. 97. 98. 100.) vg syr arm aeth And^{c} Are Prim al | *επτα εκκλ. εισιν*: 34. 38. 47. 87. arm And^{c} praem *αι* ... 7. 97. om *επτα*, ita ut habeant *και αι λυχνιαι αι επτα εκκλ. εισιν*

II. 1. *τησ* cum ℵBP al omn^{vid} (sed 36. *τω τησ*) arm And$^{a\ b\ p\ bav}$ Are ... Gb′ Ln *τω* cum AC :: cf etiam ad 2, 8 et 18; item 2, 12. 3, 1. 7. 14. | *εν εφεσω* cum ℵABCP al plus^{50} vg m^{105} (hi^{2} *Ephesi ecclesiae*, Prim *eccl. Ephesi*) And$^{a\ p\ c\ bav}$ Are; item 16. *εφεσου*, 1. 38. arm Or$^{int\ 3,361}$ *εφεσιων* ... ς (= Gb Sz) *εφεσινησ*, sine teste ut^{vid}. Ortum enim videtur ex falsa lectione vocis *εφεσιων*, cuius ultima syllaba compendio utitur. | *ο κρατων*: 34. 35. 87. 90. 98. And^{c} praem *κυριοσ* | *δεξια αυτου*: ℵ* (non item^{c}) arm *δεξ. αυτ. χειρι*, 35. 87. And^{c} *δεξ. χειρι αυτ.* | *εν μεσω*: Ti *εμμεσω* cum AC ... 1. *επι* (hinc Erasm finxit *επι μεσω*) | *επτα*: 100. ante *χρυσων* pon ... 38. 69. 97. arm om | *χρυσων* cum ℵBP al omn^{vid} etc ... Ln Ti *χρυσεων* cum AC

2. *και τον κοπον* sine *σου* cum ACP 10. 12. 17. 28. 36. 37. 46. 49. 79. 91. 96. 100. vg syr arm^{gb} And^{a} et^{bav} Hier$^{iov\ 2}$ Aug$^{ep\ 43}$ Prim al (item Victorin *laborem tuum et opera et patientiam tuam*) ... ς (Gb$^{\circ}$) add *σου* cum ℵB al plu lips^{6} cop (arm?) aeth And^{c} et^{p} Are ... 29. 30. 98. om *και τ. κοπον* | *και οτι* cum ℵBCP al omn^{vi} vg syr arm aeth pp And$^{a\ c\ p\ bav}$ Are Victorin Aug$^{ep\ 43}$ Prim al ... Ln$^{ed\ min}$ om *και* cum A cop aeth^{ro} | *δυνη*: 100. *δυνησῃ* | *βαστασαι* cum ℵABC etc ... P 1. 38. And^{bav} *βασταξαι* | *επειρασασ* cum ℵABCP al plus^{50} And$^{a\ c\ p\ bav}$ Are ... ς (= Gb Sz) *επειρασω* sine codice ut^{vi}. Verba enim *και επειρασασ τ. λεγοντ. εαυτ. αποστ.* quum desint in codice 1., suppl Erasm (duce vg). | *λεγοντασ* cum ℵABCP etc ... ς (= Gb Sz) *φασκοντασ* rursus sine codice, vide ante | *εαυτουσ* (12. And^{p} om) *αποστολουσ* cum ℵACP 18. 25. 51. am arm And^{bav}. Item Gb Sz Ti sed addunt *ειναι* (Gb$^{\circ\circ}$) cum ℵ^{c}B al fere^{50} vg And$^{a\ c\ p}$ Are Victorin Aug$^{ep\ 43}$ Prim al ... ς *ειναι αποστολουσ* sine codice, vide ante | *και ευρεσ αυτ. ψευδεισ*: arm *et Hebraeos, et mendacium dicunt*

3. *υπομονην εχεισ και εβαστασασ* cum ℵ^{c}ABC al^{40} vg cop syr arm aeth And^{c} Are Aug$^{ep\ 43}$ (ut vg *patientiam habes et sustinuisti*) Prim (*habuisti patientiam et tolerasti*, etiam arm *habuisti*). Item ℵ* sed post *εχεισ* add *και θλιψισ πασασ* ... ς (= Gb Sz) *εβαστασασ και υπομ. εχεισ* cum 28. 38. 49. 79. 91. al And^{bav} et^{p}. Item P 7. 16. 45. 46. 88. *εβα-*

διὰ τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐ κεκοπίακεσ. 4 ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι 14, 20
τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφῆκεσ. 5 μνημόνευε οὖν πόθεν πέ-
πτωκεσ, καὶ μετανόησον καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποίησον· εἰ δὲ μή,
ἔρχομαί σοι καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆσ, ἐὰν
μὴ μετανοήσῃσ. 6 ἀλλὰ τοῦτο ἔχεισ, ὅτι μισεῖσ τὰ ἔργα τῶν Νι- 15
κολαϊτῶν, ἃ κἀγὼ μισῶ. 7 ὁ ἔχων οὖσ ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα 11 etc
λέγει ταῖσ ἐκκλησίαισ· τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου 22, 2
τῆσ ζωῆσ, ὅ ἐστιν ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ θεοῦ.

στασ. με (similiter harl* arm *eos*) *και υπομ. εχεισ* ... 1. 92[mg] And[a] *εβαπτισασ και υπομ. εχεισ* ... 33. 34. 35. nil nisi *εβαστασασ*, 37. Victorin nil nisi *υπομον. εχεισ* | *δια* (6. 14? 31. om) *το ονομ. μου* cum ℵABCP etc ... ς (= Gb Sz) praem *και* sine teste ut[vi] | *και ου κεκοπιακεσ* (51. *-κασ*) cum AC 51. ... Gb Sz *και ουκ εκοπιασασ* cum ℵ BP al fere[50] And[a] et[c] Are. Item, quod utrique lectioni respondet, *et non defecisti* vg cop syr aeth Aug[ep43] Prim ... 16. 37. 38. 69. arm And[p] *και κεκοπιακασ*, item 1. *καικοπίακασ* sic ... ς (= Gb Sz) *κεκοπιακασ και ου κεκμηκασ*: id quod finxisse ipse Erasm vdtr (una cum *και* ante *δια το ονομ. μου*). Adnotat vero eam lectionem etiam 92[mg]

4. *αλλα* cum ℵB 6. 7. 8 14. 31. 35. 87. 91. 93. 94. 95. 96. 97. And[c] Are ... ς Ln *αλλ* cum ACP 1. 28. 29. 38. 100. etc And[a p bav] | *κατα σου*: vg[edd vet] (ut[lugdun 1569]) lips[5. 6.] add *pauca*. Sed recte iam Lc[brug] „*Non his addas* pauca". | *οτι την αγαπην σου την πρωτην* ... A *οτι την πρωτην σου αγαπην* | *αφηκεσ* cum ℵ*et[c]C ... ς Ln *αφηκασ* cum ℵ[c]ABP al omn[vid]

5. *μνημονευε*: 38. *μνημονευσον* | *ουν* (80. And[a] *γουν*): Prim om, item Cyp[ep 13] (lips 19) et[ep 28] (lips 34) et[ep 52] (lips 55) et[laps 16] (ed[lips 144]), sed quum ter ibi sit *cum scriptum sit: Memento unde*, et semel *quia scriptum est: Memento unde*, nihil testimonii inde ad hanc rem sumi licet. Similiter apud alios fit. | *πεπτωκεσ* cum ℵ, item (ut Gb Sz Ln Ti) *πεπτωκασ* ABC al plus[40] And[c] Are, item *cecideris* Cyp[quater] Prim al ... ς (= Gb Sz) *εκπεπτωκασ* cum P 1. 7. 28. 49. 79. 91. 96. al And[a p bav], item *excideris* vg auct[ad novat 374] (Gall[3]) Victorin al | *ερχομ. σοι* (12. 96. arm aeth om *σοι*) sine additam cum ℵACP vg cop aeth[utr] auct ad nov[374] Aug[ep 43] Hier[iov 2] al ... ς[e] (Gb[00]) add *ταχυ* cum B al fere omn harl* syr arm And[a c p bav] Are Prim (:: ex 2, 16. 3, 11.). Item ς *τάχει*, quod iam Erasm ex cod 1., ubi est *ταχεῖ*, male ediderat. *μετανοησησ*: 1. (*-ησισ*) 7. 97. *-ησεισ* (ut etiam Erasm edidit)

6. *τουτο εχεισ*: lips[4. 5. 6.] Prim *hoc habes bonum*. Cf et. Epiph[77] *εχεισ δε τι καλον* ... arm *hoc fac* | *ἃ* cum ℵBCP al omn[vid] vg rell Ir[int 105] Epiph[77] etc. Item *sicut* aeth[utr] Prim ... A om

7. *ουσ*: demid lips[4.] harl* Prim *aures*; lips[4.] al[lachm] cop (et postea) add *audiendi*. | *ταισ εκκλησιαισ* c. ℵBP al omn[vi] vg rell And[a c p bav] Prim al ... A *ταισ επτα εκκλ.*, atque sic Ln edidit; C *ταισ εκκλ. ταισ επτα* | *νικωντι* (B 7. 79. 82* *-κοντι*) cum ℵBCP al omn[vi] etc ... Ln Ti *νι-*

8 *Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Ζμύρνῃ ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέ-*
1, 17 s etc *γει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγένετο νεκρὸς καὶ ἔζησεν·* 9 *οἶδά*
2 etc *σου τὴν θλίψιν καὶ τὴν πτωχείαν, ἀλλὰ πλούσιος εἶ, καὶ τὴν βλα-*
σφημίαν ἐκ τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι ἑαυτούς, καὶ οὐκ εἰσὶν
ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ σατανᾶ. 10 *μηδὲν φοβοῦ ἃ μέλλεις πάσχειν.*

κουντι cum A. Cf et. ad 2, 17 et 15, 2. | *δωσω αυτω*: ℵ 10. 17. 46. 49. 88. 91. 96. om *αυτω*. Item vg^{cle} lipss harl om *αυτω*, sed am fu demid tol al *Vincenti dabo ei.* | *εν τω παραδεισω* cum ℵ*et^{c}ABC al^{40} vg syr aeth Are Cyp^{310} Or$^{int\,2,169}$ Prim al ... ℵ^{ccp} *εν μεσω τω παραδεισω* ... ς (= Gb Sz) *εν μεσω του παραδεισου* cum 1. 28. 35. 36 49. 79. 91. 92^{mg} 96. al cop arm And$^{a\,c\,p\,bav}$ Ps-Ath$^{lat\,536}$ | *του θεου* sine additam cum ℵACP 1. 28. 36. 79. 92^{mg} al arm And$^{a\,p\,bav}$ ... Gb Sz Ti add *μου* cum B al plus^{45} vg cop syr aeth And^{c} Cyp Or^{int} Prim al

8. *τησ εν* (et. Gb Sz; ς *τησ*, vide post) cum ℵBCP etc ... Ln *τω εν* cum A (:: vide ad 2, 1.) | *εν ζμυρνη εκκλ.* cum ℵ am fu al^{lachm} (:: ut 1, 11) ... Gb Sz Ln$^{ed\,mai}$ Ti *εν σμυρνη εκκλ.* cum BCP al plus^{50} And$^{c\,p\,bav}$ Are, item A *εν σμυρνησ* ut Ln$^{ed\,min}$. Item *Smyrnae* (*Zmyrnae*) *ecclesiae* vg, *ecclesiae Smyrnae* Prim cop aeth; syr *eccles. quae in Smyrna* (95. *εκκλησιασ ο εν σμυρνηι*) ... ς (= Gb Sz) *εκκλησιασ σμυρναιων* cum 1. (sed habet *μυρναιων*) arm. Item 28. 79. And^{a} *σμυρναιων εκκλ.* | *ταδε λεγει*: aeth add *spiritus sanctus* | *πρωτοσ*: A *πρωτοτοκοσ* (:: cf ad 1, 17) | *και ο* (31. 38. 96. om) *εσχατοσ*: 14. add *ο πρωτοσ των νεκρων* | *οσ*: 2. 9. 13. 23. 25. 26. 27. 29. 32. 42. 48. 50. 51. 82. 90. 93. 94. 95. 97. 98. om

9. *οιδα σου* sine *τα εργα και* cum ACP 19. 47. vg cop aeth^{utr} And$^{c\,com}$ (*οἶδά σου, φησίν, τὴν θλίψ. καὶ τ. πτω. ἐν τοῖς σαρκικοῖς, ἣν* etc. Minus certa scriptura commentarii est in And^{a} et^{P}, ubi eadem sic leguntur: *θλίψιν δὲ καὶ πτωχ. ἐν τοῖς σαρκικοῖς φημί, ἣν* etc) Victorin Prim al ... ς (Gb^{oo}) add *τα εργα και* cum ℵB al pler syr arm And txt (ut est in$^{a\,c\,p\,bav}$) Are^{txt} et^{com} anonym$^{august\,3118}$ | *πτωχειαν* ut ℵ BP al pler ... AC 1. 97. *-χιαν* | *αλλα πλουσιοσ* cum ℵABCP al plus^{50} And$^{a\,c\,p\,bav}$ (hi omnes^{txt}) Are, item *sed dives es* vg Victorin Prim al ... ς (= Gb Sz) *πλουσιοσ δε* cum 1. al? Fluxisse vdtr ex And^{com}, ubi post expositionem verborum *τὴν θλίψιν καὶ τ. πτωχ.* pergitur in And^{c}: *πλούσιος δὲ εἶ ἐν τοῖς πνευματικοῖς*, in And^{a} etc *πλούσιος δ' ἐν τοῖς πν. εἶ.* Libere arm *sed paupertas tua dives erit.* | *εκ* (35. 87. And^{c} *σου εκ*) *των λεγοντων* cum ABC al^{40} vg (*ab his*) cop syr Prim (ut vg) And^{c} (vide ante) Are. Item ℵ *την εκ των λεγ.* ... ς (= Gb Sz) om *εκ* cum P 1. 28. 36. 49. 79. 91. 96. al arm aeth And$^{a\,p\,bav}$ | *ιουδαιουσ* (et. ℵ^{c}): ℵ*C *ιουδαιων* | *εαυτουσ* (28. 79. ante *ιουδ.*, 36. al ante *ειναι* pon): 6. 31. 36. And^{bav} *αυτουσ* ... 16. 69. om | *σατανα*: ℵ^{cc} add *εισιν*

10. *μηδεν* cum ℵP al pler vg syr (aeth *ne timeas quidquam tu quod passurus es*) And$^{a\,c\,bav}$ Are Cyp^{287} Prim (vg *nihil horum timeas*, am Cyp Prim *nihil eorum timeas*) ... Gb'' Ln *μη* cum ABC 8. 38. 49. And^{P},

ἰδοὺ μέλλει βαλεῖν ὁ διάβολοσ ἐξ ὑμῶν εἰσ φυλακὴν ἵνα πειρασθῆτε, καὶ ἕξετε θλίψιν ἡμερῶν δέκα. γίνου πιστὸσ ἄχρι θανάτου, Ja 1, 12 etc
καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆσ ζωῆσ. 11 *ὁ ἔχων οὖσ ἀκουσάτω*
τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖσ ἐκκλησίαισ· ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ 20, 6
θανάτου τοῦ δευτέρου.

12 *Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίασ γράψον· τάδε*
λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν· 13 *οἶδα ποῦ* 1, 16
κατοικεῖσ· ὅπου ὁ θρόνοσ τοῦ σατανᾶ· καὶ κρατεῖσ τὸ ὄνομά
μου, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου ἐν ταῖσ ἡμέραισ Ἀντείπασ

---

item cop arm. Cf Andc com *μὴ φοβηθῇσ, φησίν, τὴν ἐκ τῶν θεομάχων - θλίψιν.* Item Anda p *μὴ φοβεῖσθαι δέ φησι τὴν ἐκ τῶν* etc. | *πασχειν* cum ℵACP 1. 7. 28. 35. 36. 49. 51. 79. 87. 91. 95. 96. al vix mu Anda c bav ... B 2. 6. 8. 13. 14. 29. 31. 38. 41. 47. 50. 82. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al fere[15] Andp Are *παθειν* | *ιδου* sine additam cum ℵACP 1. 7. 14. 35. 36. 38. 51. 79. 92. al mu Anda c bav; nec magis exprim *δη* vg Prim etc ... Ti add *δη* cum B 6. 8. 29. 31. 49. 91. 93. 94. 95. 96. 97. al[20] Andp Are | *βαλλειν* (et. Sz) cum ℵ*etc(vide post) ACP 12. 17. 18. 29. 30. 32. 34. 35. 36. 38. 46. 87. 88. 90. 92. 93. Andc (etbav *βαλλεῖν*). In ℵ* est *βαλλειν βαλιν*, ℵc delevit *βαλιν*. Praeterea 38. post *ο διαβ.* pon, item (95. *βαλειν*) cop syr arm aeth ... ς (= Sz) Ti *βαλειν* cum (ℵ* vide ante) B 1. 6. 7. 14. 49. 79. 91. 94. 95. 96. al plu Anda etp Are | *ο διαβολ. εξ υμων* cum ABCP al[45] vg Andc etbav Are Prim al. Item (vide ante) cop syr arm aeth ... ς (= Gb Sz) *εξ υμων ο διαβολ.* cum ℵ 1. al mu[vi] Anda etp | *πειρασθητε*: 1. *πειραθητε* (unde per errorem in ed. prim. Erasm *παραθῆτε*) | *και εξετε* cum ℵB al pler (8. *κ. εξητε*) vg (*ut temtemini et habebitis*) arm Anda c p Are anonymaugust 3113 Haym al ... Ln *και εχητε* cum AP 36. Andbav Prim (*habeatis*) ... C 1. 11. 12. *και εχετε* | *ημερων* cum ℵACP 1. 7. 28. 87. 91. al mu Anda c p bav Prim (*dierum*) ... B 2. 6. 8. 14. 29. 31. 35. 38. 41. 47. 82. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al fere[20] Are *ημερασ*. Item *diebus* vg arm, *dies* anonymaugust | *γινου*: praetermissum a ℵ* supplevit ℵc | *αχρι*: 38. *μεχρι*. Cf huc et. Tertscorp 12: „mandaverat etenim spiritus ad angelum ecclesiae Smyrnaeorum: *Ecce diabolus ex numero tuo coniicit* (*coniiciet*) *in carcerem, ut temtemini diebus decem. Esto fidelis*" etc.

11. *ουσ*: demid lips4. 5. 6. harl** (2, 7. erat*) Prim *aures*, item lips4. cop add *audiendi* :: cf ad 2, 7.

12. *τησ εν περγαμω εκκλησιασ*: vg Ambps 118,1217 Quaest102,2950 anonym august 3113 al *Pergami ecclesiae*, Orint 3,961 Prim *ecclesiae Pergami*

13. *οιδα* sine *τα εργ. σου και* cum ℵACP 38. vg cop aethutr Hierlovin 2 Quaest102,2950 Prim al ... ς (Gb0) add *τα εργα σου και* cum B al fere omnib arm syr Andomn (sed in com non attinguntur ista verba) Are | *το ονομα μου* et. ℵcc ... ℵ* *το ον. σου* | *εν ταισ ημεραισ* absque *και* cum ℵBP 1. 6. 7. 8. 12. 14. 17. 28. 29. 30. 31. 35. 36. 38. 41. 46. 49.

4, 20 ὁ μάρτυσ μου ὁ πιστόσ μου, ὃσ ἀπεκτάνθη παρ' ὑμῖν, ὅπου ὁ σα-
Nm 25, 2 31, 16 τανᾶσ κατοικεῖ. 14 ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἔχεισ ἐκεῖ κρατοῦν-
τασ τὴν διδαχὴν Βαλαάμ, ὃσ ἐδίδασκεν τῷ Βαλὰκ βαλεῖν σκάνδα-

---

51. 79. 87. 92. 93. 94. 95. 96. 97. al plus^{20} demid syr arm aeth^{utr} And$^{a\,c\,p\,bav}$ Are Quaest^{102,2950} Prim ... ϛ (Gb^{oo}) Ln Ti praem και cum ᴀᴄ 91. al? vg cop Bed Haym | εν ταισ ημεραισ sine additam cum ᴀᴄ vg cop Prim Haym; sed vg^{cle} lips$^{4.\,6.}$ Prim (non item am fu harl tol lips$^{5.}$ omn^{lachm} Haym) add *illis*. Similiter ℵ* qui add εν ταισ. Cf Haym: „*cuius latinitatis sit haec locutio, non facile patet, nisi forte per subauditiones intelligatur. Si enim dixisset:* Non negasti fidem meam in diebus Antiphae testis mei, qui occisus est apud vos, *planus esset sensus et facile intelligeretur. At cum dicitur:* Non negasti fidem meam et in diebus Antiphas testis meus, *et cetera, obscura est sententia Ideoque necessariae sunt subauditiones, ut ita hanc sententiam pronuntiemus:* Et tenes nomen meum, et non negasti fidem meam. Et in diebus illis, in quibus exstitit Antiphas testis meus fidelis, qui occisus est apud vos, non negasti fidem meam" ...... Gb'' Ti add αισ cum ʙ 6. 14. 29. 31. 36. 38. 41. 47. 51. 82. 92^{txt} 93. 94. 95. 97. al fere^{20} demid syr aeth^{utr} Quaest^{102,2950}. Item ϛ add εν αισ cum ℵ^{c}ᴘ 1. 7 35. 49. 79. 91. 96. al (arm *in die in quo*) And$^{a\,c\,p\,bav}$ Are ... ed. Erasm 1. εμαισ, ut etiam 92^{mg} | αντειπασ cum ℵ^{c}ᶜᴀ 2. 9. 13. 19. 23. 41. 42 50** 97. Sic nomen istud scriptum fuisse, probabile fit etiam ex miro interpretum cop et syr errore; cop enim *et in diebus prodidisti testem fidelem*, syr *in dieb. illis quibus contendisti cum illo teste meo illo fideli meo* (alius vero codex: *quibus spectaculum factus est ille testis meus* etc) ... ϛ Ln Ti αντιπασ cum ℵ*ʙᴄᴘ al longe plu etc; vg^{cle} am fu harl** al *Antipas*, sed omn^{lachm} lips$^{5.\,6.}$ Prim Haym *Antiphas*, lips$^{4.}$ *Antiphas*; harl* *antiquis* (i. e. *et in diebus antiquis*); praeteriit nomen aeth (*in diebus quibus occiderunt apud vos iustum meum fidelem, ubi habitat satanas*) | ο μαρτ. μου: 12. 36. cop ar^{e} om μου | ο πιστοσ μου cum ᴀᴄ 14. 92. syr ... ϛ om μου cum ℵʙᴘ al pler vg cop aeth And^{omn} Are Prim al | οσ απεκτανθη c. ℵᴀʙᴄᴘ al pler vg cop syr arm And$^{a\,p\,bav}$ Are Prim al ... 6. 31. 87. demid aeth^{utr} And^{c} Quaest^{102,2950} om οσ παρ υμιν: 95. παρ υμων | ο σατα. κατοικει (38. om οπου ο σα. κατ.) c ℵᴀʙᴄᴘ 1. al fere^{50} vg cop arm And$^{a\,c\,p\,bav}$ Are Quaest^{102} Prim al ... ϛ (= Gb Sz) κατοικ. ο σατ. cum? syr aeth. Totum versum sic Quaest^{102,2950}: *Et angelo Pergami ecclesiae scribe: Haec dicit – et non negasti fidem meam in diebus quibus Antipas testis meus fidelissimus occisus est apud vos, ubi satanas habitat.* Cf et. Tert$^{scorp\,12}$: *mandaverat etenim spiritus ad angelum eccl. Smyrnaeorum – item ad Pergamenorum de Antipa fidelissimo martyre, interfecto in habitatione satanae.*

14. αλλ cum ℵᴀᴄᴘ al sat mu And^{a} ... Ti αλλα cum ʙ 6. 8. 13 14. 31. 36. 93. 94. 95. 97. al And^{c} et$^{p\,bav}$ Are | κατα σου et. Or$^{lat\,2,961}$ atque et. ℵ^{c} ... ℵ* om | οτι εχεισ (ᴀ εχει) cum ℵᴀʙᴘ al omn^{vid} vg^{cle} demid lips$^{5.\,6.}$ harl** And$^{a\,c\,p\,bav}$ Are Quaest^{102,2950} Haym ... Ln Ti om οτι cum ᴄ am fu harl* tol lips$^{4.}$ al^{lachm} cop syr Prim | βαλααμ:

λον ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, φαγεῖν εἰδωλόθυτα καὶ πορνεῦσαι. 20
15 οὕτωσ ἔχεισ καὶ σὺ κρατοῦντασ τὴν διδαχὴν τῶν Νικολαϊτῶν
ὁμοίωσ. 16 μετανόησον· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι ταχὺ καὶ πολεμήσω 8
μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματόσ μου. 17 ὁ ἔχων οὖσ 8, 8. 7 etc
ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖσ ἐκκλησίαισ· τῷ νικοῦντι δώσω

13. 36. 38. praem του | εδιδασκεν cum ℵACP 1. 28. 79. al And[a] P, item *docebat* vg (lips[6.] *docet*) Quaest Prim ... Gb' εδιδαξε cum B 6. 7. 14. 29. 31. 38. 87. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. al plus[30] cop arm And[c] Are Or[int 2,347] (*docuit*) | τω βα. cum AC 7. 11. 95. Item ς (non ς[e] etc) εν τω βα. cum 1. 18. ... ς[e] (= Gb Sz, sed Gb') τον βα. cum ℵ[c] al pler (And[a] et[c] et[bav], sed vide post) Are ... P And[p] et And[com] in[a] et[p] et[c] εν τω βαλααμ τον βαλ. ... B nil nisi βαλ., item ℵ* om τω βαλ., qua in re scriptor a βαλ- (i. e. βαλακ) ad βαλ- (i. e. βαλειν) transiluisse videtur. Dedimus vero βαλακ cum ℵ[c]AP al pler vg etc ... BC al pauc fu al[lachm] βαλαακ, Or[int 2,347] Haym *Balach* | βαλειν ℵ[c] βαλλειν ... A corrupte βασιλει | φαγειν cum ℵACP 1. 28. 36. 38. 49 79. 91. 98. al aliq (et 9. 13. 16. 23. 69. του φαγειν) vg cop arm syr And[a] et[bav] Or[int 2,347] Quaest Prim ... Ti και φαγειν cum B 6. 7. 8. 14. 29. 31. 87. 93. 94. 95. al fere[20] And[c] et[p] Are | ειδωλοθυτα et. Or[int 2,347] Quaest Prim al ... vg Haym om. Cf et. Tert[praescr 33] „*Ioh. vero in apocalypsi* idolothyta edentes *et* stupra committentes *iubet castigare.*"

15. των νικολαϊτ. cum ℵP 1. 7. 28. 38. 91. al sat mu And[a c p bav] Are ... Sz (et Gb[oo]) Ln Ti om των cum ABC al[30] arm | ομοιωσ cum ℵABC al[50] vg cop syr And[c] Are Quaest[102] Prim. Sunt tamen ut 14. 92[txt] vg[cle] (item ut editi sunt Quaest Prim) qui ομοιωσ cum μετανοησον coniung ... ς (= Gb Sz) ο μισω cum 1. 92[mg] al? arm; item And[a] ην μισω. Item P 12. 13. 17. And[p] et[bav] ομοιωσ ο (And[p] ην) μισω. Praeterea lips[4.] *que ego odi similiter* ... 38. (sed notatur foramen in codice) aeth plane om

16. μετανοησον sine ουν cum ℵP 1. 14. 28. 36. 49. 79. 91. 92. 96. al vg syr And[a] et[bav] Quaest[102] Prim al ... Gb Sz Ln Ti add ουν cum ABC al fere[45] cop arm aeth And[c] et[p] Are | σοι (ℵ* συ): 12. 14. 38. 92. arm om | μετ αυτων: Prim *tecum* (item Hier?). Contra dicit And in com: ἐν τῇ ἀπειλῇ δὲ ἡ φιλανθρωπία· οὐ γὰρ μετὰ σοῦ φησίν, ἀλλὰ μετ' ἐκείνων πολεμήσω τῶν νοσούντων ἀνίατα. Ceterum ex his commentarii Andreae verbis inrepserunt in textum quae 7. 16. 45. 69. post στοματοσ μου addunt: και εν τη απειλη η φιλανθρωπια.

17. ουσ: demid lips[5. 6.] Amb[poenit 1,403] Prim *aures*, lips[5.] cop add *audiendi* | νικουντι cum AC ... ς νικωντι cum ℵBP al omn etc, sed 7. 8. 36. 79. And[bav] νικοντι | δωσω αυτω (ℵ 92[txt] vg[cle] tol al[lachm] om αυτω) sine φαγ. cum ℵABC 6. 8. 29. 31. 36. 38. 41. 47. 51. 82. 92[txt] 93. 94. 95. 97. al plus[15] vg cop aeth[utr] Are Victorin Prim al ... ς (= Gb Sz) add φαγειν cum P 1. 7. 14. 28. 49. 79. 91. 92[mg] 96. al arm syr And[a p bav] Amb[poenit 1,403] Quaest[102,2950], item 13. 14. του φαγειν, item 35. 87.

αὐτῷ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκήν,
8, 12 19, 12 *καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶσ οἶδεν εἰ*
μὴ ὁ λαμβάνων.

18 *Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν Θυατείροισ ἐκκλησίασ γράψον·*
19, 12 *τάδε λέγει ὁ υἱὸσ τοῦ θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺσ ὀφθαλμοὺσ αὐτοῦ ὡσ*
2 etc *φλὸξ πυρόσ, καὶ οἱ πόδεσ αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ·* 19 *οἶδά*
σου τὰ ἔργα καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν διακονίαν καὶ

And[c] *φαγειν* post *του μαννα* | *του μαννα* cum AC 8. 29. 31. 35. 38. 51. 87. 92[txt] 93. 94. 95. 97. al[20] fere Are. Item B *το μαννα*, item 14 *μαννα* (* *μανα*), *manna* vg (tol *edere manna*) Victorin et (*manducare manna*) Amb[poen 1] Quaest[102] ... ℵ 36. 91. *εκ του μαννα*, Prim *de manna illo*, item (*εκ* sive *απο*) cop arm syr ... ϛ *απο του μαννα* cum 1. 7. 28. 49. 79. 92[mg] 96. al And[a p bav] ... P *απο του ξυλου*. Cf et huc Tert[scorp 12] *Exinde victori cuique promittit nunc arborem vitae et mortis veniam secundae, nunc latens manna cum calculo candido et nomine ignoto, nunc* etc. | *δωσω αυτω* sec loc: ℵ 38. om | *ο ουδεισ*: *ο* ab ℵ* praetermissum suppl ℵ[c] | *οιδεν* cum ℵABCP al plus[50] (46. 88. *ειδεν*) And[omn] Are. Latini *scit* (vg etc), *novit* (Prim) ... ϛ (= Gb Sz) *εγνω*, quod Erasm sine teste Graeco dedisse videtur, 1. enim *ο ουδεισ* usque *λαμβανων* om. | C hoc versu plura vitiose: *κεκρυμενου, ψημον λευκην, κενον*.

18. *τησ* cum ℵBP rell ... Ln *τω* cum A ... C om. Cf Epiph[453] *γραψον τω αγγελω τησ εκκλ. τω εν θυατειροισ*, item paullo post *γραψ. τω αγγελω τω τησ εν θυατειροισ εκκλησιασ*. | *θυατειροισ* (*-τιροισ* AC Epiph cod, *-τηροισ* P 79. 93. 94.) cum ℵACP 1. al plu arm Epiph[455] And[a c p] Are; And[bav] *-τειραισ*, ut edidit Erasm ... B 7. 8. 14. 19. 41. 82. 97. al[10] fere *θυατειρη* (B al *-τηρη*, 14. *-τειρρ*), item *Thyatirae* vg cop aeth Quaest[102,2951] Prim (*angelo ecclesiae qui est Thyatirae*) al :: cf ad 1, 11 | *εκκλησιασ*: A om | *τ. οφθαλμ. αυτου* cum ℵBCP al fere omn cop syr arm aeth Epiph[ed dind ex cod ven] And[a etc et bav] Are ... Ln om *αυτου* cum A 36. 38. vg Epiph[455 ed petav] And[p] Quaest[102] Prim al | *φλοξ* cum ℵ fu omn[lachm] ... ϛ Ln Ti *φλογα* cum ABCP etc | *οι ποδεσ* etc: And[bav] *τουσ ποδασ αυτου ομοιουσ* | *χαλκολιβανω* (P *χαλκωλιβανω*, 7. *χαλκῷ λιβάνῳ*): Latini ut 1, 15, sed Quaest[102] *aeramento Tyrino*; syr *aeri Libanico*; aeth *fervor aeris Libani* (*et pedes eius sicut fervor aeris Libani*)

19. *τα εργα και*: Gb[0] cum 12. (cop apud Wtst) Epiph[456 petav] (non item dind ex[ven]) | *και την αγαπην* (Or[int] *carit. tuam*) *και την πιστιν και την διακονιαν* (ℵ* om *και τ. διακο.*, ℵ[c] suppl *και διακο.*, ℵ[cc] *κ. την διακ.*) cum ℵ*et[c]et[cc]BP 6. 7. 8. 14. 28. 29. 31. 36. 38 (sed om *την* sec et tert) 49. 87. 91. 92. 93. 94. 96. 97. al fere[20] am fu demid tol al cop syr arm aeth (sed cop aeth ter add *σου*) And[a c p bav] Are Or[int 2,35] Quaest[102,2951] Prim ... AC 48. 95. vg[cle] Epiph[455] *και την* (C om) *πιστιν και την* (Epiph om) *αγαπην* (vg[cle] add *σου*) *και την διακονιαν* ... ϛ *και την αγαπην και την διακονιαν και την πιστιν* cum 1. | *και*

τὴν ὑπομονήν, καὶ τὰ ἔργα σου τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων.
20 *ἀλλ᾽ ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι ἀφεῖσ τὴν γυναῖκα Ἰεζάβελ, ἡ λέ-* 1 Rg 16, 31
γουσα αὑτὴν προφῆτιν καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ τοὺσ ἐμοὺσ δούλουσ
πορνεῦσαι καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα. 21 *καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα* 14

την (A 36. om, atque sic Ln) *υπομονην* sine *σου* cum ℵ 49. demid al lachm Or$^{int\,3,75}$ Quaest^{102} Prim ... ς Ln Ti add *σου* cum ABCP al pler vg (et. am fu al) syr (etiam cop aeth, sed vide ante) And$^{a\,c}$ et (praemisso *και την υπακοην σου*) P Are Haym ... Epiph^{455} And^{bav} om | *τα εσχατα* cum ℵABCP al fere^{50} vg rell And^{omn} Are Or^{int} Quaest Prim ... ς (= Gb Sz) praem *και* cum 1. (posito post *εργα σου* puncto). Libere Epiph post *διακ.* pergit: *και οτι τα εσχατα σου πλ. τ. πρωτ.*

20. *αλλ εχω* cum ℵCP 6. 7. 14. 28. 29. 31. 38. 91. al mu And$^{a\,p\,bav}$ Are ... Ti *αλλα εχ.* cum AB 8. 13. 30. 33. 34. 35. 36. 87.-93. 94. 95. 97. al And^{c} ... Epiph *εχω δε* | *κατα σου* sine additam cum ABCP al^{50} fere am fu demid tol harl lips^{5} al^{lachm} cop syr aeth Epiph^{455} And^{c} Tert$^{pudic\,19}$ Quaest^{102,2951} ... ℵ 12. 17* 36. 43. And^{bav} add *πολυ*, 28. 79. And^{a} *πολλα*, item arm Cyp^{72} Prim *multa* ... ς (= Gb Sz) add *ολιγα* cum 1., item vg^{cle} lips$^{4.\,6}$ Haym *pauca* | *αφεισ* cum ℵ*ABCP al fere^{45} Epiph^{455} And^{a} et^{bav} ... 34. 35. 47. 95. And^{c} Are *αφιησ*, ℵ^{c} 26. 36. arm And^{p} *αφηκασ*, 38. *ποθεισ* ... ς (= Gb Sz) *εασ* sine cod ut^{vi} (desunt enim in 1. *οτι αφεισ*) | *την γυναικα* sine *σου* cum ℵCP 1. 7. 36. 38. 95. al vg cop arm aeth Epiph^{455} And^{bav} Tert$^{pudic\,19}$ Quaest^{102} Haym ... Gb Sz Ln Ti add *σου* cum AB al^{40} syr And$^{a\,c\,p}$ Are Cyp^{72} Prim. Praeterea A insuper add *την*, atque sic Ln | *ιεζαβελ* cum ℵ^{c}AB CP 1. al^{40} vel plurib (ℵ* *ιαζαβελ*) cop Epiph^{455} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) *ιεζαβηλ* cum? | *η λεγουσα* cum ℵ*AC ... B al^{45} fere And$^{a\,c\,p}$ Are *η λεγει* ... ς *την λεγουσαν* cum ℵ^{c}P 1. 36. 38. al And^{bav}; item Epiph^{455} omisso *την*. Voluit Winerus scribi ἡ̊ *λέγουσα.* | *αυτην* cum ℵB 7. 16. 40. 69. ... ς Ln Ti *εαυτην* cum ACP al pler etc | *προφητιν* cum ℵ (*-τιν* restituit ℵ^{c} ex *-τειαν*) AC al longe plu Epiph^{453} etc ... BP 7. 36. 87. 96* And^{bav} *προφητην*. Praeterea ℵ add *ειναι*. | *και διδασκει και πλανα* (1. *πλαναται*) cum ℵABCP 1. al plus^{50} (92. *η διδ. κ. πλα.*) syr aeth (*et docet ut seducat*) And^{omn}, item cop (*dicenti quia ego propheta et doctor, et seducit*) et arm Tert$^{pudic\,19}$ Quaest^{102} ... ς (= Gb Sz) *διδασκειν και πλανασθαι* cum?, sed Are *διδασκειν και πλαναν*. Cf etiam vg *quia permittis – docere et seducere,* Cyp^{72} *quod uxorem tuam – sinis docere et seducere,* Prim *quod sinis uxorem tuam – et sinis eam docere et seducere.* Sic Epiph^{455}: *οτι αφεισ την γυν. ιεζ. απαταν τουσ δουλ. μου, λεγουσαν εαυτην προφητιν, διδασκουσαν φαγειν ειδωλ. και πορν.* etc. Cf et. Tert$^{pudic\,19}$ *ubi ad angelum Thyatirenorum spiritus mandat habere se adversus eum quod teneret mulierem Iezabel quae se propheten dicit et docet atque seducit servos meos ad* etc. | *τουσ* cum ℵABCP al certe pler etc ... ς (= Gb Sz) om cum 1. (in quo ipso *πλανᾶται* ex *πλανᾶ-τοὺσ* ortum videtur) | *φαγειν ειδωλοθ.* cum ℵABCP al fere^{50} vg rell Epiph And^{omn} Are Tert^{pudic} Cyp Prim al ... ς (= Gb Sz) *ειδωλοθ. φαγ.* cum 1. 36. (et fortasse al pauc)

μετανοήσῃ, καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι ἐκ τῆσ πορνείασ αὐτῆσ.
22 ἰδοὺ βάλλω αὐτὴν εἰσ κλίνην, καὶ τοὺσ μοιχεύοντασ μετ᾽ αὐτῆσ
εἰσ θλίψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ μετανοήσουσιν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῆσ.
Ps 7, 10 23 καὶ τὰ τέκνα αὐτῆσ ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ, καὶ γνώσονται πᾶ-
σαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ ἐραυνῶν νεφροὺσ καὶ καρδίασ, καὶ
δώσω ὑμῖν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν. 24 ὑμῖν δὲ λέγω τοῖσ
λοιποῖσ τοῖσ ἐν Θυατείροισ, ὅσοι οὐκ ἔχουσιν τὴν διδαχὴν ταύτην,
οἵτινεσ οὐκ ἔγνωσαν τὰ βαθέα τοῦ σατανᾶ, ὡσ λέγουσιν· οὐ βάλλω

---

21. *αὐτῇ*: arm *αυτοισ* | *και ου θελει* (A Quaest[102] Prim *ουκ ηθελησεν*) *μετανοησαι εκ τησ πορν. αυτησ* (ℵ *ταυτησ*) cum ℵ[c](ℵ* om *κ. ου θε. μεταν.*)ABCP al plus[50] vg cop syr aeth Epiph[455] And[omn] (sed[bav] om hunc versum) Are Tert[pud 19] Cyp[72] Quaest[102] Prim al ... 38. *ει* (*και ει*?) *μεν θελει* etc ... ς (= Gb Sz) *εκ τησ πορνειασ αυτησ, και ου μετενοησεν* cum 1., item arm *εκ τ. πορν. αυτων, και ου μετενοησαν* · *πορνειασ* ut BCP etc ... ℵA *-νιασ*

22. *ιδου* sine additam cum ℵABCP al plus[50] vg cop And[omn] Are Tert[pudic 19] Quaest[102] Prim al ... ς (= Gb Sz) add *εγω* cum 1. (suppl ipse* supra lineam) arm | *βαλλω* cum AC 1. al pler And[omn] Are, item *mitto* am fu demid|tol harl lipss omn[lachm] Prim al (Haym *pono*) ... ℵ (* *καλω*, c *βαλω*)B (*βάλω*)P 38. al pauc *βαλω*, item *mittam* vg[cle] Quaest[102], *dabo* Tert[pudic] | *μοιχευοντασ*: 14. 92. *-σαντασ* | *κλινην*: A *φυλακην*, arm *καμινον*. Apud Prim est: *alia translatio* luctum *pro* lecto *posuit*. | *μετανοησουσιν* (et. Ln[ed min]) cum ℵA ... ς Ln[ed mai] Ti *μετανοησωσιν* cum BCP al omn[vi] etc | *εργ. αυτησ* cum ℵBCP 6. 7. 14. 19. 29. 31. 35. 38. 49** 87. 91. 92[txt] 93. 94. 95. 96. al plus[30] am fu harl* tol lips[5.] omn[lachm] syr And[c] Are Tert[pudic 19] Haym ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) *εργ. αυτων* cum A 1. 12. 36. 49* 79. 92[mg] al vg[cle] demid harl** lips[4.] et[6.] cop arm aeth And[a] et[p] et[bav] Cyp[72] Quaest[102] Prim

23. *και τα τεκνα* cum ℵBCP etc ... Ln[ed min] om *και* cum A cop | *αυτησ* ... 46. 88. arm And[bav] *αυτων* | *εν θανατω*: 36. *εν θυμω* | *εραυνων* cum AC ... ς *ερευνων* cum ℵ (sed ubique praeter h. locum *εραυ-*)BP al omn*etc | *τα εργα*: C om *τα* | *υμων* cum ℵ[c](* om)ACP al pler am fu demid harl lips[5.] al syr aeth And[omn] Are Prim Haym ... B 38. vg[cle] lips[4. 6.] tol al cop arm Cyp[320] Quaest[102] *αυτου* (*opera sua*)

24. *τοισ λοιποισ* cum ℵABCP 1. 6. al[45] fere am fu demid lipss al cop syr aeth And[omn] Prim. Sed ℵ* *τ. εν* (ℵ[c] om) *λοι.* Item Gb′ *λοιποισ* cum 2. 3. 17. 18. 96. al? ... ς (= Gb Sz) *και λοιποισ* cum 92[mg] vg[cle] harl tol Are Quaest[102] Haym ... arm om | *θυατειροισ* (AC al *-τιροισ*, P al *-τηροισ*) cum ℵ*et[cc]ACP etc ... B *θυατηραισ*, 14. 92. *-τειραισ* ... ℵ[c] *θυατειρη*, item *Thyatirae* vg Quaest[102] Prim al | *οιτινεσ* cum ℵABCP 1. al plus[50] am fu demid tol harl lipss omn[lachm] cop arm syr aeth And[omn] Are Prim Haym ... ς (= Gb Sz) praem *και* cum? vg[cle]. Libere Quaest[102] *qui hanc doctrinam non habetis et ignoratis altitudinem* etc | *βαθεα* cum ABC al[50] fere And[c] et[p] Are (sed nec And[com] nec

ἐφ' ὑμᾶσ ἄλλο. βάροσ· 25 πλὴν ὃ ἔχετε κρατήσατε ἄχρι οὗ ἂν 3, 11
ἥξω. 26 καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλουσ τὰ ἔργα μου, δώσω
αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν, 27 καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺσ ἐν ῥάβδῳ Ps 2, 8 s
σιδηρᾷ, ὡσ τὰ σκεύη τὰ κεραμικὰ συντρίβεται, ὡσ κἀγὼ εἴληφα 12, 5
παρὰ τοῦ πατρόσ μου, 28 καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν πρω- 22, 16
ϊνόν. 29 ὁ ἔχων οὖσ ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖσ ἐκκλησίαισ. 7 etc

III.

1 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίασ γράψον· τάδε
λέγει ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ καὶ τοὺσ ἑπτὰ ἀστέρασ· 1, 4. 16
οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι ὄνομα ἔχεισ ὅτι ζῇσ, καὶ νεκρὸσ εἶ. 2 γίνου 2, 2 etc
γρηγορῶν, καὶ στήρισον τὰ λοιπὰ ἃ ἔμελλον ἀποθανεῖν. οὐ γὰρ εὕ-

---

Are^{com}) ... ς (= Gb Sz) *βαθη* cum ℵP 1. 28. 36. 79. al And^{a} et^{bav}, item And^{com} Are^{com} | *βαλλω* (Gb″) cum ACP al plus^{40} syr And^{omn} Are, item *mitto* Victorin Quaest^{102} anonym$^{august\ 8114}$ ... ς (= Sz) *βαλω* (B 1. 82. *βάλω*) cum ℵB 1. 14. 49. 82. 91. 92. al vg cop Prim Haym

25. *αχρι* cum ℵC 14. 15. 82. ... ς *αχρισ* cum BP al plu And^{omn} Are ... A 47. *εωσ* | *αν* (38. om) *ηξω* cum ℵACP etc ... B 2. 8. 13. 14. 29. 82. 93. 94. 95. 97. 98. al^{15} *ανοιξω* ... aeth *usque dum miserear*

26. *και ο νικων*: 7. 16. 38. 69. 98. anonym$^{august\ 8114}$ om *και* | *εξουσιαν επι* et. ℵ^{c} ... ℵ* om *επι*

27. *κεραμικα* ut ℵABCP etc ... 18. 29. 31. 46. 88. 91. 94. *κεραμεικα* | *συντριβεται* cum ℵAC 1. 7. 38. al vix mu And^{a} et^{bav} ... Gb′ *συντριβησεται* cum BP al^{50} fere vg cop syr aeth And^{c} et^{p} Are Prim anonym aug Haym. Cf Areth^{com} de *ὡσ*, quod vult *αἰτιατικῶσ* positum, *ἀντὶ τοῦ ἵνα. διὰ τοῦτο, φησί, ῥάβδοσ δίδοται σιδηρᾶ, ἵνα τὰ κεραμικὰ συντριβήσεται σκεύη*. Pergit: *εἰ δὲ καὶ ἀνελλήνιστοσ ἡ σύνταξισ, οὐδέποτε γὰρ ὁριστικὸν ῥῆμα ὑποτακτικῇ λέξει συντέτακται, οὐδὲν μελήσει τοῖσ διανοίᾳ μόνῃ, ἀλλ' οὐχὶ λέξεωσ ἀκριβείᾳ, τὴν σωτηρίαν πορίζουσιν*. Praeterea cf ad h. v. (et ps 2.) Naass$^{hipp\ 104}$ *περὶ τούτου γέγραπται· ποιμαινεῖσ αὐτοὺσ ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ*.

28. *πρωϊνον* cum ℵCP al certe pler etc ... Ti *προϊνον* cum AB And^{bav}

III. 1. *τησ εν σαρδ. εκκλησιασ* (C vitiose *-ιαισ*): syr tantum *qui est Sardibus* | *τα επτα πνευματα* cum ℵABCP al fere omn vg rell etc ... ς (non ς^{e} Gb Sz) om *επτα* cum 12. 28. Fluxit igitur apud Erasm et ς ex errore. | *ονομα* cum ℵABCP 1. al plus^{40} (qui citantur) And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) praem *το* cum? | *οτι ζησ* cum ℵACP al plu And^{omn} (arm *viventis*) ... B 6. 8. 14. 29. 92^{txt} 93. 94. 95. 97. 98. al plus^{15} Are *και ζησ*

2. *γρηγορων* cum ℵ^{c}ABCP al omn^{vid} etc ... ℵ* *εγρηγορων* (*ε* erasum – a ℵ^{c} – et iam antea notatum a ℵ^{a} vel ℵ*) | *στηρισον* cum ACP al^{18} (in his

ρηκά σου τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μου. 3 μνημόνευε
οὖν πῶσ εἴληφασ καὶ ἤκουσασ, καὶ τήρει καὶ μετανόησον. ἐὰν οὖν
16, 15 1 Th 5, 2 Mt 24, 42 μὴ γρηγορήσῃσ, ἥξω ὡσ κλέπτησ, καὶ οὐ μὴ γνώσῃ ποίαν ὥραν ἥξω
ἐπὶ σέ. 4 ἀλλὰ ὀλίγα ἔχεισ ὀνόματα ἐν Σάρδεσιν ἃ οὐκ ἐμόλυναν
τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιπατήσουσιν μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι

93* 95. 96**) ... ς (- Gb Sz) στηριξον cum אB 1. al plu Anda c p bav Are ... 9. 13. 25. 28. 29. 30. 36. 40. 79. 94. 98. syr τηρησον | εμελλον cum אACP 12. 28. 34. 35. 36. 38. 79. 87. (item 1mg 16. Are εμελλεν, 7. ημελλεν) vg (*quae moritura erant*) cop syr are Anda c p bav Victorin Prim al ... Gb' εμελλεσ (sed B 19. 94. 97. ημελλ.) cum B 2. 6. 8. 14. 91. al plus20 ... ς (= Gb Sz) μελλει cum? (1txt om ἃ ἔμ. usque πεπληρωμ.); aeth *qui in eo sunt ut moriantur*; Vigtrin 8 *quae moritura sunt* | αποθανειν cum אACP 1mg al mu vg cop syr arm aeth. Item 28. 36. 79. Anda Are αποθνησκειν ... Gb' αποβαλλειν cum B 2. 6. 8. 14. 91. al plus20 (sed 49. 91. al αποβαλειν) | ευρηκα: B ευρηκαν | τα εργα cum אBP al fere omn Andomn Are ... Ln Ti om τα cum AC 1mg (sic etiam Erasm edidit ed 1. et sqq) | πεπληρωμενα (40. ante τα ενωπιον): 94. om | τ. θεου μου cum אABCP al50 vg cop syr aeth Anda c Are Prim al ... ς (= Gb Sz) om μου cum 1. al paucvi arm Andp c bav. Item Vigtrin 8 *coram domino.*

3. ουν pri cum ABCP al fere omn vg cop syr arm Andomn (sed a γαρ) ... א 14. aeth Are Prim om :: cf ad 2, 16. 2, 5. | και ηκουσας (cop *erraveris*) και τηρει cum אACP 1. 7. 38. 87. 91. 96. al vg cop syr Andomn Prim al ... Gbo cum B 2. 6. 14. 49. al plus20 (aethutr om και τηρει, arm om ειληφασ και) Are | εαν ουν (vg *si ergo*): Prim *si autem*. 36. εαν δε | γρηγορησησ (7. -σεισ) et. אc ... א* cop Prim μετανοησησ (sed cop add *et non vigilaveris*) | ηξω ωσ κλεπτησ: Prim *veniam et suscitabo adventum meum ad te, quasi fur veniam* | ηξω pri sine additam cum ACP 1. 12. 28. fu demid harl* tol lips5. omnlachm cop arm aeth Anda p bav (Prim vide ante) ... ς (Gbo) add επι σε cum אB al pler vgcle am lips4. 6. syr Andc Are Haym (sed om post alterum ηξω al | γνωση (-σει 7. 45.) cum אB 2. 7. 8. 14. 29. 35. 38. al20 vg (*nescies*) (etiam cop aeth syr) Andc Prim al ... ς Ln Ti γνωσ cum ACP 1. al sat mu Anda p bav Are; item arm *et nemo scit adventum meum* | ποιαν: א οιαν

4. αλλα cum אAC 14. 38., item Gb Sz αλλ cum BP al plus40 Anda c p Are, item *sed* vg cop syr aeth Orint 3, 947 Prim (*verum*) al ... ς (- Gb Sz) om cum 1. alvi arm Andbav | εχεισ ολιγα ονοματ. cum אACP 1. 28. 38. al sat mu vg cop arm syr aeth (reddit ονοματα per *homines*) Anda etbav Orint Prim ... Ti ολιγ. εχεισ ονοματ. cum B al plus20 Andc p Are ... 6. 14. 31. 92. 98. ολιγ. ονομ. εχεισ | εν σαρδεσιν cum אABCP al50 (omn ap Scri) vg cop syr arm aeth Andomn Are Prim al ... ς (- Gb Sz) praem και cum 1. | ἃ οὐκ cum אABCP al pler Andc ... Ti οι ουκ cum 1. 17. 28. 37. 38. 46. 79. 88. (98. αι) vg cop arm Anda p bav Are Tertres carn 27 Prim (Latini *nomina - qui*) | αυτων: C εαυτων Praeterea aeth add *cum mulieribus.* | μετ εμου: aeth *tecum* ... arm om

ἄξιοί εἰσιν. 5 ὁ νικῶν οὕτωσ περιβαλεῖται ἐν ἱματίοισ λευκοῖσ, καὶ
οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆσ βίβλου τῆσ ζωῆσ, καὶ ὁμο-
λογήσω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρόσ μου καὶ ἐνώπιον τῶν Mt 10, 32 Lc 12, 8
ἀγγέλων αὐτοῦ. 6 ὁ ἔχων οὖσ ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖσ 2, 7 etc
ἐκκλησίαισ.
7 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν Φιλαδελφίᾳ ἐκκλησίασ γράψον· τάδε Es 22, 22
λέγει ὁ ἅγιοσ ὁ ἀληθινόσ, ὁ ἔχων τὴν κλεῖν τοῦ Δαυείδ, ὁ ἀνοίγων Iob 12, 14
καὶ οὐδεὶσ κλείσει, καὶ κλείων καὶ οὐδεὶσ ἀνοίξει· 8 οἶδά σου τὰ

---

5. *ουτωσ* cum ℵ*AC al[20] vg cop syr arm aeth Prim al ... ς Ti *ουτοσ* cum ℵ[c]BP al plu (53. *ουτοσ ουτωσ*) And[a c p bav] Are | *περιβαλειται* cum ℵABP etc ... C *περιβαλλεται* | *εξαλειψω*: 38. *απαλειψ.* Respicit huc Tert[scorp 12] *victori cuique promittit – nunc albam vestiri nec deleri de libro vitae.* | *εκ τησ βιβλου* usq *το ονομα αυτου*: 1. 28. om (propter *ομοιοτελ.*) | *ομολογησω* cum ℵABCP al certe pler And[omn] Are ... ς (– Gb Sz) *εξομολογησομαι* cum? | *ενωπ. του πατρ. μου*: ℵ *εμπροσθεν τ. πα. μου*

7. *Και τω*: 38. Prim om *και* | *εν φιλαδελφια* cum ℵA(*-φιασ*)BCP al mu (6 ap Scri) ... ς *εν φιλαδελφεια* cum minusc longe plu ... Ln[ed min] *εν φιλαδελφειασ* c. A (*-ιασ*). Apud Latinos (vg Hil[5] Prim al) est *angelo Philadelphiae ecclesiae.* | *ο αγιοσ ο αληθιν.* cum BCP al fere omn vg cop syr arm aeth Or[2,525] (et apud Epiph[530]) And[a p bav] Are Hil[5] Prim al ... ℵA *ο αληθιν. ο αγιοσ* ... 35. 87. And[c] *κυριοσ ο αγι. και αληθ.* | *την* et. Or[2,525] (et ap Epiph[530]) et[4,97] ℵ[c] etc ... ℵ* om | *κλειν* cum ℵABCP al plus[35] Or[4,97] et ap Epiph[530] And[c] ... ς (= Gb Sz) *κλειδα* cum 1. 14. 28. 36. 79. 87. al mu Or[2,525] And[a p bav] Are | *του δαυ.* cum ℵBP al fere omn Or[2,525] (et ap Epiph[530]) et[4,97] And[omn] Are ... Ln om *του* cum AC 38. (:: at solet ante *δαυ.* genitivum omitti *του*, ut Mt 12, 23. 20, 30. 21, 9. Lc 1, 27. 32. 69. Ioh 7, 42. Act 7, 45. 15, 16 etc) | *δαυειδ* (*δαυειδ, δαυιδ, δαβιδ*, vide ad Mt 1, 1) et. Ir[int 258] etc (cop aeth *domus Davidis*): 7* 16. 33. 45. *αδου*, item cdd ap And: *ἔν τισι τῶν ἀντιγράφων ἀντὶ τοῦ δαυὶδ ᾅδου γέγραπται*, et ap Are: *ἐπειδὴ δέ τινα τῶν ἀντιγράφων οὐ τὴν δαυὶδ* ([barocc] *τοῦ δαυ.*) *ἔχει κλεῖδα* (cod barocc *κλεῖν*), *ἀλλὰ τοῦ ᾅδου, οὐδὲν διάφορον* ([barocc] *διάφωνον*) *οὐδὲ ἐν τούτῳ· δείκνυται* ([barocc] *-νσι*) *γὰρ ἐκ τούτου ὡσ ζωῆσ καὶ θανάτου τὴν κυρείαν ἅτε θεὸσ ὁ χριστὸσ ἀναμφιβόλωσ ἔχει.* Positum igitur est ΑΔΟΥ pro ΔΑΔ. Refertur etiam a Gb „*abyssi* cop", quod unde habeat nescio, certe non est ex ed. Wilk. | *ο ανοιγων* et. Or[2,525] (et ap Epiph[530]) Hipp[daniel 20] (Lag[159]) Hil[5] Prim etc (Hipp *αὐτὸσ γὰρ ἦν ἡ τελεία σφραγὶσ καὶ κλεὶσ ἡ ἐκκλησία, ὁ ἀνοίγων καὶ οὐδεὶσ κλείει, καὶ κλείων καὶ οὐδεὶσ ἀνοίγει, ὡσ ἰωάννησ λέγει*) ... ℵ Or[4,97] *και ανοιγων* (ℵ *ανυγ.*) | *κλεισει* cum ℵABCP al[40] fere (sed 7. 29. al *κλεισῃ*) Or[2,525] (et ap Epiph[530]) et[4,97] And[c] (Are vide post) Ir[int 258] (*habens clavem David; aperit et nemo claudet, claudet et nemo aperiet*) Hil[5] ... ς *κλειει* cum 1. 6. 31. 36. 49. 92[mg] al vg (cop) arm syr Hipp dan (Or[int 4,506] „qui solus ipse est *qui aperit et nemo claudit, claudit et*

2, 2 etc ἔργα· ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἠνεῳγμένην, ἣν οὐδεὶς δύ-
3, 13 ναται κλεῖσαι αὐτήν· ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ ἐτήρησάς μου
2, 9 τὸν λόγον καὶ οὐκ ἠρνήσω τὸ ὄνομά μου. 9 ἰδοὺ διδῶ ἐκ τῆς συν-
αγωγῆς τοῦ σατανᾶ τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ
οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδοὺ ποιήσω αὐτοὺς ἵνα ἥξουσιν καὶ
Es 45, 14 προσκυνήσουσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ γνῶσιν ὅτι ἐγὼ ἠγά-
πησά σε. 10 ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, κἀγώ σε

nemo aperit") And^{a} p bav Prim anonym$^{aug\,3114}$ al ... 28. 79. *κλειων*. Praeterea B al^{35} add *αυτην*: omisimus cum ℵACP al mu vg cop arm syr Ir^{int} Or^{bis} et Or^{int} And^{omn} Are Hil Prim al | *και* (A Hil om, atque sic Ln) *κλειων* c. ℵAP 1. 6. 28. 35. 36. 38. 49. 79. 87. al^{vi} (sed 28. 79. *και ο κλει.*) Or^{2,525} (et ap Epiph^{580}) et^{4,97} Hipp$^{l.\,l.}$ And$^{a\,c\,p\,bav}$ Prim (in ℵ *και κλειων* punctis notatur rursum rasis. Puto ℵ^{c} et posuisse puncta et mutato consilio erasisse) ... ς Ti *και* (vg^{cle} am demid al mu om, non item fu tol lips^{4} al^{lachm} nec anonym^{aug} Haym) *κλειει* cum C 31. 92^{mg} al vg arm syr anonym^{aug} Haym. Vide ante etiam Ir^{int} Or^{int} ... B al plus^{30} (in his et. 91. 93. 94. 95. 96. 97. 98.) *ει μη ο ανοιγων*, item 5. 7. 13. 37. 45. *ει μη ο ανοιγων, και κλειων* ... libere Are pro *ο ανοιγων* etc *ουδεις κλεισει ει μη ο ανοιγων, και ουδεις ανοιξει ει μη ο κλειων*, item aeth *et nemo aperit et nemo claudit nisi ille* . *ανοιξει* (*-νξει* ℵ, 7. 29. al *-ξη*) cum ℵB al^{40} fere cop Ir^{int} (vide ante) Or^{2,525} (et ap Epiph^{580}) et^{4,97} And^{c} Are (vide ante) Hil^{5} ... ς Ln *ανοιγει* cum ACP 1 (*ανειγει*) 36. 92^{mg} al vg arm syr Hipp$^{l.\,l.}$ And$^{a\,p\,bav}$ Or^{int} (vide ante) Prim al

8. *σου τα εργα* et. Or^{2,525} (et ap Epiph^{580}): ℵ *τα εργα σου*, item vg etc | *ενωπ. σου θυραν*: 95. Or^{2,525} (et ap Epiph) *θυρ. ενωπ. σου* | *ηνεωγμενην* cum ℵP 31. 35. 38. 87. ... ς Ln Ti *ανεωγμ.* cum ABC al pler etc (et. Or^{2,525} And Are) | *ην ουδεις* cum ℵABCP al^{50} vg cop syr arm aeth Or^{2,525} (et ap Epiph) And^{c} et^{bav} Are Prim ... ς (= Gb Sz) *και ουδεις* cum 1. 92^{mg} al pauc^{vi} And^{a} et^{p} | *αυτην* et. Or etc ... ℵ 49. And^{bav} om, nec magis exprim vg etc | *μικραν*: 38. 79. And^{a} *ου μικρ.* | *εχεις*: 1. 91. And^{a} *εχει*

9. *διδω* cum AC ... ς *διδωμι* cum BP al omn^{vi} And^{omn} Are ... ℵ *δεδωκα* ... *dabo* vg cop aeth Prim Haym al | *ιδου ποιησω*: 1. 12. 49. And$^{a\,p\,bav}$ *και ποιησω* ... arm *ποιησω* | *ηξουσιν* (Gb'') cum ℵACP 2. 6. 14. 28. 31. 33. 35. 36. 79. 94. ... ς *ηξωσι* cum B al longe plu And^{omn} Are, item 1. *ηξω* | *προσκυνησουσιν* (Gb') cum ℵACP 1. 2. 13. 25. 31. 79. 94. ... ς *προσκυνησωσι* cum B al pler And^{omn} Are | *γνωσιν* cum ABCP al pler And^{omn} Are, item *scient* vg cop (*et scient omnes*) syr arm aeth Haym al. Item 15. 36. *γνωσονται*, 49. *γνωσωνται* ... ℵ 14. Prim *γνωση* (Prim^{bis} *scies*, postea *et tu cognosces et ipsi qualem tibi dilectionem exhibeam*) | *εγω* cum ℵACP al sat mu vg (et. am fu al pler) cop syr arm aeth And^{omn} Haym al ... Gb^{oo} cum B al^{35} vg$^{edd\,lachm}$ Are Prim

τηρήσω ἐκ τῆσ ὥρασ τοῦ πειρασμοῦ τῆσ μελλούσησ ἔρχεσθαι ἐπὶ
τῆσ οἰκουμένησ ὅλησ, πειράσαι τοὺσ κατοικοῦντασ ἐπὶ τῆσ γῆσ.
11 *ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὃ ἔχεισ, ἵνα μηδεὶσ λάβῃ τὸν στέφανόν* 22, 7 2, 25
σου. 12 *ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στῦλον ἐν τῷ ναῷ τοῦ θεοῦ μου,*
καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι, καὶ γράψω ἐπ' αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ Es 56, 5
θεοῦ μου καὶ τὸ ὄνομα τῆσ πόλεωσ τοῦ θεοῦ μου, τῆσ καινῆσ Ἰε-
ρουσαλὴμ ἡ καταβαίνουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου, καὶ 21, 2 2, 17
τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν. 13 *ὁ ἔχων οὖσ ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα* Ga 4, 26
λέγει ταῖσ ἐκκλησίαισ. 2, 7 etc
14 *Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆσ ἐν Λαοδικίᾳ ἐκκλησίασ γράψον· τάδε*
λέγει ὁ ἀμήν, ὁ μάρτυσ ὁ πιστὸσ καὶ ἀληθινόσ, ἡ ἀρχὴ τῆσ κτίσεωσ 19, 11 Col 1, 15

---

10. *οτι*: A *και*, 38. *και οτι* (et. arm^{gb}) | *τηρησω*: ℵ om

11. *ερχομαι* absque *ιδου* cum ℵABCP 1. al^{50} fere am tol omn^{lachm} cop syr ar^{e} And^{omn} Are Prim Haym al ... ς (Gb Sz) praem *ιδου* cum 28. 36. 79. al vg^{cle} fu demid harl lipss arm aeth Bed | *ινα μηδεισ λαβη*: 7. 16. 45. *ινα μη λαβη τισ ταχυ*

12. *ποιησω αυτον* et. ℵ^{c} ... ℵ* *ποι. αυτω* | *εν* (ℵ* om) *τω ναω* et. Or^{4,208} etc ... ς^{e} 1624. 1633. 1641. (item edd aliae nonnullae) *ε. τ. λαω* per errorem | *τ. θε. μου*: 11. 29. 36. om *μου* | *ετι*: ℵ om | *επ αυτον*: C 28. om ... 36. 79. 92^{txt} And^{a} *επ αυτω* | B ab *ονομα* pri ad sec transiliens om *του θεου μου κ. το ονομα*, item 1. 12. syr transiliendo a *του θεου μου* pri ad sec om *και το ονομα τ. πολεωσ τ. θε. μου*. Similiter al pauc. | *το ονομα*: 38. add *μου και το ονομα* | *η καταβαινουσα* (P *-βεννουσα*) cum ℵ*ACP 1. 12. 15. 25. 28. 37. 40. 45. ... ς^{e} (non ς Gb Sz) *η καταβαινει* cum B al pler And^{omn} Are, item *quae descendit* vg etc ... ℵ^{c} *τησ καταβαινουσησ* | *εκ* cum ℵABCP 1. al sat mu And^{a} P ^{bav}, item *de caelo a deo meo* vg Prim al ... 2. 6. 7. 16. 29. 31. 35. 87. 93. 94. 95. 98. al^{15} And^{c} Are *απο*. Praeterea in ℵ ex *ου* priore in *ουρανου* ℵ^{c} fecerat *θεου* (ΘΥ) sed ipse^{c} restituit *ου* antequam mutasset reliqua. | *μου* ultim cum ℵACP al sat mu vg^{cle} am (al pler) cop syr aeth And^{omn} Are Prim al ... B al^{30} fu arm (sed arm^{gb} *eius*) om

13. *ουσ*: fu demid lips$^{5.6.}$ al^{lachm} *aures* et cop add *audiendi*

14. *τησ εν λαοδικια* (*-κια* cum ℵAC 7. 94. etc; Gb Sz Ln Ti *-κεια* cum BP etc) *εκκλησιασ* cum ℵABCP al^{50} fere (sed 95. om *εκκλησ.*) And^{omn} Are, item *Laodiciae ecclesiae* vg m^{31} Haym, fu Prim *ecclesiae Laodiciae* (*-ceae* Prim), nec aliter cop arm syr aeth ... ς (= Gb Sz) *τησ εκκλησιασ λαοδικεων* cum 1. al? | *ο αμην*: vg *amen*, m^{31} *ille amen*, Prim *qui est amen* | *ο μαρτυσ*: ℵ* (non item^{c}) aeth praem *και* | *και αληθινοσ* cum ABP al pler vg m^{31} cop arm aeth And^{c} P ^{bav} Are Prim al. Item ℵC 2. *και ο αληθινοσ* ... 7. 14. 28. 45. 79. syr And^{a} *ο αληθιν.* | *η αρχη* (28. 79. And^{a} *απαρχη*): ℵ aeth praem *και* | *κτισεωσ* et. ℵ^{c} ... ℵ* *εκκλησιασ*, 94. ar^{pol} *πιστεωσ*

2, 2 etc τοῦ θεοῦ· 15 οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸσ εἶ οὔτε ζεστόσ.
ὄφελον ψυχρὸσ ἦσ ἢ ζεστόσ. 16 οὕτωσ ὅτι χλιαρὸσ εἶ, καὶ οὔτε
ζεστὸσ οὔτε ψυχρόσ, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματόσ μου. 17 ὅτι
λέγεισ ὅτι πλούσιόσ εἰμι καὶ πεπλούτηκα καὶ οὐδὲν χρείαν ἔχω, καὶ
οὐκ οἶδασ ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωροσ καὶ ἐλεεινὸσ καὶ πτωχὸσ καὶ
τυφλὸσ καὶ γυμνόσ, 18 συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι παρʼ ἐμοῦ χρυ-
σίον πεπυρωμένον ἐκ πυρὸσ ἵνα πλουτήσῃσ, καὶ ἱμάτια λευκὰ ἵνα
περιβάλῃ καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνη τῆσ γυμνότητόσ σου, καὶ
He 12, 6 Prov 3, 12 κολλύριον ἔγχρισαι τοὺσ ὀφθαλμούσ σου ἵνα βλέπῃσ. 19 ἐγὼ ὅσουσ

---

15. ουτε ψυχροσ ει (ℵ* om) ουτε ζεστοσ (46. ζεστ. ει ουτε ψυχρ.) ... m^{32} syr om ουτε ψυ. ει (*es* m^{32} post *calidus* pon) | οφελον (BP 98. οφελ... ψυ. ησ η ζεστοσ: A 1. 47. om (a ζεστοσ ad ζεστοσ transilientes) ... (B 16. 32. ειζ) cum ℵBCP al fere^{40} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) ... cum ?

16. ουτωσ οτι (vg Amb$^{ps\ 118}$ Prim al *sed quia*): ℵ οτι ουτωσ ... arm om: 36. om ουτωσ | χλιαροσ et. ℵ^{c} ... ℵ* χλιεροσ | και (cop om) ουτε cum ℵABCP etc ... 2. 6. 7. 8. 14. 29. 31. 35. 48. 49. 50. 87. al^{20} fere syr ου | ζεστοσ ουτε ψυχροσ cum ℵBC 1. al^{40} fere cop syr arm And^{omn} Are Salvian$^{gall\ 10,31}$ ... ς (= Gb Sz) ψυχρ. ουτε ζεστοσ cum AP al vix mu vg ... 10. m^{32} harl* aeth^{utr} Amb$^{ps\ 118}$ Ambrst$^{rom\ 13,10}$ Salvian^{gal} ^{10,26} Prim Haym om και ουτε ζε. ουτε ψυχρ. Praeterea ℵ* post ψυχρ. add ει, item ℵ^{c} post ζεστ. | μελλω σε εμεσαι (B* εμμεσαι, ℵ^{c} εμσ, 38 And^{c} add και ελεγχω σε) εκ τ. στομ. μου et. Victorin Amb^{ps} Ambrst Prim Salvian^{bis} ... ℵ* παυσε του στομ. σου

17. οτι πλουσ. ειμι cum AC 1. 6. 28. 31. 35. 38. 48. 79. 87. 95. al mu^{vi} vg syr And^{a} et^{c} Are Haym al ... ℵBP al^{35} fere m^{32} vg^{six} arm aeth And^{p} et^{bav} Cyp^{241} Amb$^{ps\ 118,1199}$ om οτι, hinc Gb^{o} | ουδεν (Gb′) cum AC 12. et And^{bav} ... ς ουδενοσ cum ℵBP al pler And$^{a\ p\ c}$ Are | οτι ει ει ο ταλαιπ. et. ℵ^{c} ... ℵ* οτι ταλ. ει | ελεεινοσ cum ℵBP al pler And omn Are ... Ti ελεινοσ cum AC 7. (ελεῖνοσ) :: cf Steph. Thes., ubi praeter al affertur Eust. II. p. 1276, 63. ὅτι δὲ τὸ ἐλεεινὸν καὶ ἐλεινὸν τρισυλλάβωσ ἐλέγετο, παραδεδώκασιν οἱ τεχνικοί. Scripsimus autem sine articulo cum ℵCP 1. 14. 28. 36 (om et. ante ταλ.) 47. 79. 90. 92 95. al And^{a} et^{bav} (And^{p} om και ελεειν.) ... Gb Sz Ln Ti ο ελε. cum AB al^{30} fere And^{c} Are | και γυμνοσ h. l. et. Cyp^{241} Prim al ... 7. 8. 16. m^{32} arm aeth Amb$^{ps\ 118}$ Haym ante και τυφλοσ pon

18. συμβουλευω (28. -σω) σοι: 38. cop add ουν, item demid lips^{4} igitur *suadeo tibi* | αγορασαι: 38. -ρασον | παρ εμου χρυσιον cum ℵAC 1. 28. 36. 49. 79. al mu^{vi} vg m^{32} arm syr aeth And^{a} et^{p} Cyp^{241} Victorin al ... Ti χρυσ. παρ εμ. cum BP 6. 7. 8. 14. 29. 38. al^{30} fere cop Are ... 31. 34. 35. 87. 97. And^{c} et^{bav} om παρ εμου | εκ πυροσ (8 πυρασ): cf vg *aurum ignitum probatum*, Amb$^{ps\ 118}$ *aurum igne probatum* | περιβαλη (7. -λει): B 14. 28. 79* 80. 87. 92. And^{a} Are περιβαλλη | φανερωθη: 14. φανη. Praeterea Cyp^{241} Prim add *in te* | ...

ἐὰν φιλῶ ἐλέγχω καὶ παιδεύω· ζήλευε οὖν καὶ μετανόησον. 20 ἰδοὺ
ἕστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω· ἐάν τισ ἀκούσῃ τῆσ φωνῆσ μου Cant 5, 2
καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, καὶ εἰσελεύσομαι πρὸσ αὐτὸν καὶ δειπνήσω
μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸσ μετ' ἐμοῦ. 21 ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι Mt 19, 28
μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡσ κἀγὼ ἐνίκησα καὶ ἐκάθισα μετὰ
τοῦ πατρόσ μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ. 22 ὁ ἔχων οὖσ ἀκουσάτω 2, 7 etc
τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖσ ἐκκλησίαισ.

IV.

1 Μετὰ ταῦτα ἴδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἠνεῳγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ,
καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα ὡσ σάλπιγγοσ λαλούσησ μετ' ἐμοῦ, 1, 10

σχυνη: P 7. 36. ασχημοσυνη | κολλυριον (B 38. κολυ-) cum ℵBC 2. 6. 7. 8. 14. 31. 35. 38. 82. 87. 92^{txt} al^{20} fere And^{c} et^{p} Are. Item *collyrio* vg Cyp^{241} Prim Haym ... ς Ln κολλουριον cum AP 36. 49. 91. 92^{mg} 95. 98. al mu^{vi} And^{bav}, item m^{32} *collurio* ... 1. And^{a} κουλλουριον, 28. 29. 79. κουλουριον, cop καλοουριον | εγχρισαι (ℵ ενχρ-) cum ℵAC 7. 16. 18. 28. 36. 45. And^{a} (:: non pro inf. aor. 1. act. sed pro imp. aor. 1. med. habendum puto, quemadmodum Latini interpretes ut vg m *inunge* praebent, nec aliter rell), Ln Ti ἔγχρισαι (7. 28. ἐγχρισαι) ... B al plus^{35} And^{c} Are ινα εγχριση (B -ισει) ... ς |(= Gb Sz qui ἐγχρῖσαι receperunt) εγχρισον cum P 1. 49. 79. 91. 92^{mg} 96. al And p et^{bav}. Praeterea 10. 37. 91. 96. add επι | ινα βλεπησ (7. -πεισ): 36. om

19. εαν: ℵ 36. αν | ζηλευε (Gb'') cum ABC al plus^{30} And^{c} Are ... ς ζηλωσον cum ℵP 1. al sat mu And$^{a\,p\,bav}$ ... 6. 11. 31. ζηλου, 91. ζητησον, Prim *crede* | ουν: 7. 12. 16. 28. om

20. ακουση τησ φων. μου και cum ℵABCP al omn^{vi} vg rell Mac$^{gall\,7,117}$ And^{omn} Are Amb$^{ps\,43,899}$ et^{118,1217} Prim al ... Or^{3,422} (ἐάν τισ ἀνοίγῃ μοι, ἐλεύσομαι etc) et^{4,406} (ἐάν τισ ἀνοίξῃ μοι τ. θύρ.) et$^{int\,3,110}$ (*si quis aperuerit mihi ostium*) et^{406} (*si quis mihi aperuerit*) Hil^{311} om. Similiter Or^{4,242} διὰ τοῦτο ἑστηκέναι φησὶν ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούειν, ἵν' ἐάν τισ ἀνοίξῃ τὴν θύραν εἰσέλθῃ πρὸσ αὐτὸν etc, et^{3,413} ἕστηκε γὰρ ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούει, καὶ ἐάν τισ ἀνοίγῃ αὐτῷ, εἰσέρχεται etc. Item Epiph^{788} ἐγὼ κρούω, καὶ ἐάν τίσ μοι ἀνοίξῃ, ἐλευσόμεθα πρὸσ αὐτὸν ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ μου etc. | ανοιξη: ℵ ανοιξω | και ελευσομ. cum ℵB al^{35} fere And^{c} ... ς (= Gb + Sz) Ln om και cum AP 1. 7. 28. 36. 38. 79. al vg m^{32} cop arm syr aeth Or^{3,422} et^{int} (vide ante) Macar$^{gall\,7,117}$ And$^{a\,p\,bav}$ Are Hil^{311} Prim al

22. ουσ: fu demid lips$^{4.5.6.}$ al^{lachm} Prim *aures*, lips$^{4.*}$ cop add *audiendi*

IV. 1. ιδον (-ων B) cum ℵAB 7. 14. 92. And^{bav} ... ς Ln ειδον cum P al pler And$^{a\,p\,c}$ Are | ηνεωγμενη cum ℵAP 1. 31. al And^{p} et^{bav} ... Gb Sz et (falsus de A) Ln ανεωγμενη cum B al plus^{30} And^{a} et^{c} Are | η

1, 1. 22, 6 λέγων· ἀνάβα ὧδε, καὶ δείξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦ-
Ez 1, 26 ss 2 εὐθέως ἐγενόμην ἐν πνεύματι· καὶ ἰδοὺ θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐ-
21, 11 ρανῷ, καὶ ἐπὶ τὸν θρόνον καθήμενος, 3 καὶ ὁ καθήμενος ὅμοιος
10, 1 ὁράσει λίθῳ ἰάσπιδι καὶ σαρδίῳ, καὶ ἶρις κυκλόθεν τοῦ θρόνου
ὅμοιος ὁράσει σμαραγδίνῳ. 4 καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου θρόνοι

(38. 91. 97. om) φωνη: ℵ Prim praem ιδου | λαλουσησ: 33. 40. ... λεγουσησ ... ℵ Prim λαλουσαν (*loquentem*), 98. -σα | λεγων cum ... al plus[30] And[c] ... ς (= Gb Sz) λεγουσα cum ℵ[c]P 1. 38. 49. 79 ... 92[mg] al And[a p bav] Are ... 7. 16. και λεγουσησ, 36. και λεγουσα ... 15. om, nec expri Prim | αναβα cum ℵBP al omn[vi] And[omn] Are Ln αναβηθι cum A | ἃ cum ℵBP al omn[vi] vg rell And[omn] Are Pr... al ... Ln οσα cum A. Praeterea Ln interpg: δεῖ γενέσθαι. μετ' ταῦτα εὐθέως ἐγεν. Quam distinctionem praeivit Hier[dan 7].

2. ευθεωσ cum ℵAB al[25] am fu harl tol (om et. ευθε.) lips[5. 6.] om... syr (Hier[dan 7] *Post haec statim fui in spiritu*) Prim al ... ς (Gb[oo]) praem... και cum P 1. 7. al sat mu vg[cle] demid cop (sed om ευθε.) arm ... And[omn] Are ... ℵ[c] ευθε. δε | ante επι in ℵ erasum est o | επι τον θρονον (Gb'') cum ℵAB al plus[30] And[c] Are ... ς επι του θρονου c. P 1. 28. 36. 79. 91. 96. al And[a p bav]

3. και ο καθημενοσ cum ℵABP 7. 13. 19. 26. 36. 41. 42. 92. al vg ... Hier[dan 7] Prim anonym[aug 3115] al ... 1. 6. 8. 14. 31. 38. al plus[12] ... arm aeth[utr] And[omn] Are Victorin om, hinc Gb[oo]. Praeterea ς (= Gb Sz) add ην cum? (vg *similis erat* etc) invitis ℵABP eisque omnibus ...citantur And[omn] Are | ιασπιδι: B 13. 26. 41. 42. 44. add σμαραγδ... και | σαρδιω cum ℵAB al[15] fere (82. al σαρδειω) And[a c p] Are ... (= Gb Sz) σαρδινω c. P 1. 36. al And[bav] | ιρισ c. ℵ[c](ιερεισ i. e. ... raso ε)B(ἴρεισ)P al fere omn vg (*iris*) cop syr Prim (*arcus*) And... Are. Cf et. Tert[coron 15] *et alius iridis ambitu ornatur caelesti prati*. ℵ*A 28. 79. arm aeth (*sacerdotes*) ιερεισ, item postea 28. arm ομοιοι ... κυκλοθεν: 7. 16. 32. 50. 51. 79. 90. 94* And[a] et[bav] κυκλωθεν, 36. ... 47. κυκλω | ομοιοσ sec cum AP 1. 6. 7. 11. 12. 30. 36. 79. al[vi] And... et[bav]. Item *similis* vg cop syr Prim anonym[aug] al ... ℵ[c]B 2. 8. 9. 13. 14. 29. 38. 47* 48. 50. 51. 90. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al plus[10] Ar... ομοιωσ, idque Gb' ... ς[e] (= ς Gb Sz, sed Gb') ομοια cum 31. 47** 49. 91. 96. al? And[a**] et[P] ... ℵ* om ομοι. ορασ. σμαραγδ. ¹και περι τ. θρονου propter ὁμοιοτέλευτον | ορασει σμαραγδινω cum ℵ[c]AP 1. sat mu And[a p c] (sed σμαραγδω, ut et. 87.) et[bav] Are ... B al[25] fere ορασισ σμαραγδινων, 14. ορασεισ σμαραγδων, 38. 47. ωσ ορασισ σμαραγδου

4. και ab initio cum ℵ[c]AP 1. al sat mu vg cop arm aeth And[omn] Ar... Prim al ... B 2. 8. 9. 14. 29. 33. 36. 50. 51. 90. 92. 93. 94. 95. ... syr om | κυκλοθεν: 7. 16. 32. 51. 90. al[vi] κυκλωθεν, 28. 36. 79. And... et[P] κυκλω | θρονουσ pri loc cum ℵA 34. 35. And[c]. Confirmat anonym... [aug] *in circuitu throni vidi sedes viginti quatuor et supra sedes* etc; ... Prim h. l. θρονουσ vertunt *sedilia* ... ς Ti θρονοι cum BP al ...

εἴκοσι τέσσαρας, καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους εἴκοσι τέσσαρας πρεσβυτέ- 11, 16
ρους καθημένους περιβεβλημένους ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ ἐπὶ τὰς 3, 4. 5
κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς. 5 καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύ-
ονται ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί· καὶ ἑπτὰ λαμπάδες πυ- 8, 5 11, 19
ρὸς καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, ἅ εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ 5, 6
θεοῦ· 6 καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου ὡς θάλασσα ὑαλίνη ὁμοία κρυ- 15, 2 Ez 1, 22
στάλλῳ· καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσερα Ex 24, 10

And$^{a p bav}$ Are | *εικοσι* sine *και* cum ℵAP al^{25} fere And^{a} et^{p} Are; item qui *κδ'* B 1. 93. 95. 98. al And^{c} et^{bav} cop ... ς (= Gb Sz) add *και* cum 7. al mu^{vi} arm syr | *τεσσαρας*: ℵA *τεσσαρες*, item P al pler; de B al vide ante ... Ln$^{ed mai}$ *τεσσερας* sine teste h. l. | ℵ om *επι τους θρον. εικ. τεσσ.* sed non simul *και* ante *επι*, item 32. omisso simul *και* | *επι τ. θρονους* sine additam cum ABP al plus^{40} vg cop syr (item aeth) And^{omn} Are Prim al ... ς (= Gb Sz) add *ειδον* cum 49. 91. 95. 96. al^{vi}. Praeterea ς (= Gb Sz) Ti add *τους* cum B 6. 7. 8. 14. 29. 31. 35. 49. 91. 94. 95. al mu And^{c} Are: omisimus cum AP 1. 38. al plus^{10} And$^{a p bav}$ | *εικοσι* sine *και*, quod ς (= Gb Sz) add: similiter atque ante. Pro *τεσσαρας* (ut P al pler etc) A *τεσσερας*, atque sic edd Ln Ti :: cf ad 7, 1 ubi semel *τεσσαρας* in omnib. testib. Posuimus autem *εικ. τεσσ.* hoc loco cum BP al pler vg rell And omn Are Prim ... Ln ante *θρονους* cum A 17. 18. 19. | *περιβεβλ. εν* cum ℵB al pler And$^{c p bav}$ Are ... Ln om *εν* cum AP 28. 79. And^{a} | *ιματιοις*: ℵ om | *επι τας* sine *εσχον* cum ℵABP al plus^{45} vg arm syr aeth (cop *et habentes coronas* etc) And^{omn} Are Prim al ... ς (— Gb Sz) praem *εσχον* cum? | *χρυσους* cum ABP al omn^{vi} And^{omn} Are ... ℵ *χρυσεους* :: cf ad 2, 1.

5. *εκπορευονται* et. am fu lips$^{6.}$ harl omn^{lachm} Prim Haym ... 7. vg^{cle} demid tol lips$^{4. 5.}$ anonym^{aug} *εξεπορευοντο* | *φωναι και βρονται* cum ℵABP al plus^{40} vg cop arm aeth (syr *vox tonitruum*) And^{omn} Are Prim al ... ς (— Gb Sz) *βροντ. κ. φων.* cum 1. 29. 38. 95. | *ενωπιον τ. θρονου* sine additam cum ℵAP 1. 36. 38. al vix mu vg cop arm aeth And^{p} et^{bav} Prim al ... Gb + Sz add *αυτου* cum B al^{40} syr And^{a} et^{c} Are (in B est *ενωπιον ου αυτου*, *τ* supra lineam et *θρονου* in mg suppletis) | *α εισιν τα* - ^{6}*και ενωπ. τ. θρονου*: ℵ* om, transiliens a *θρονου* ad *θρονου* | *α εισιν* cum ℵ^{c}P 1. 36. 94. And^{bav}; item A *α εστιν* (ita Ln edidit). Item vg^{cle} harl al^{lachm} Prim *lampades* (Prim *phialae*) - *qui sunt* ... ς Ti *αι εισι* cum B al pler And$^{a p c}$ Are, item *lampades* - *quae sunt* am fu demid tol lipss Haym ... 14. 92^{txt} *και* (pro *α εισι*) | *τα επτα* cum ℵ^{c}AP 1. 14. 28. 36. 38. 79. 91. 92^{txt} et^{mg} al And$^{a p bav}$ ... B al^{35} fere And^{c} Are om *τα*, hinc Gb^{o}

6. *θρονου* pri: 7. 40. 46. add *αυτου*, item cop *dei* | *ως* cum ℵABP al^{50} fere vg cop syr ar^{e} And^{c} et^{bav} Are Hier$^{dan 7}$ Aug$^{civ dei 20, 16}$. Victorin Cassiod Haym ... ς (= Gb Sz) om cum 1. 94. al arm aeth Prim anonym^{aug} | *υαλινη*: 9. 10. 35. 38. 43. 47. 49. 97. *υελινη* | *εν μεσω* ut ℵBP al omn^{vi} ... Ti *εμμεσω* cum A | *και κυκλω* (8. *κυκλωθεν*) *τ.*

Ez 1, 10 *ζῷα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔνπροσθεν καὶ ὄπισθεν.* 7 *καὶ τὸ ζῷον*
τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῷον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ
τὸ τρίτον ζῷον ἔχων τὸ πρόσωπον ὡσ ἀνθρώπου, καὶ τὸ τέταρτον
ζῷον ὅμοιον ἀετῷ πετομένῳ. 8 *καὶ τὰ τέσσερα ζῷα, ἓν καθ' ἓν*
αὐτῶν ἔχων ἀνὰ πτέρυγασ ἕξ, κυκλόθεν καὶ ἔσωθεν γέμουσιν
Es 6, 3 *ὀφθαλμῶν, καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρασ καὶ νυκτὸσ λέγοντεσ*

θρονου: 28. 29. 30. 98. harl* cop arm^{zoh} om | *τεσσερα* h. l. et v. 8 cum A et ℵA ... ς *τεσσαρα* cum ℵBP etc et BP etc | *οφθαλμων*: 16. 28. 36. *οφθαλμουσ* | *ενπροσθεν* cum ℵBP ... ς Ln Ti *εμπροσθ.* cum B al certe pler etc

7. *εχων* cum AB 7. 28. 36. ... ς Ln *εχον* cum ℵP al pler etc (et. Ir^{gr} ex Anast) ... cop *simile faciei filii hominis*, item arm^{zoh} aeth | *το προσωπον* cum ℵAP 1. 28. 36. 38. 49. 79. 92^{txt} al sat mu And^{a} et^{bav} .. B al^{30} fere arm Ir$^{gr\,190}$ (ex Anast$^{quaest\,144}$) And^{c} et^{p} Are om *το* | *ωσ ανθρωπου* cum A 11. 13. 36. vg (*quasi hominis*) Ir$^{int\,190}$ Prim (*hi quasi humanam*), item (atque ita Gb Sz) *ανθρωπου* sine *ωσ* B al^{30} fere (sunt iidem fere qui *το* om) arm Ir^{gr} ex Anast And^{c} et^{p} Are ... ℵ *ωσ ομοιον ανθρωπου*, item Victorin *faciem similem homini*, cop vide ante, 35. *ομοιον ανθρωπου* ... ς (= Gb Sz) *ωσ ανθρωποσ* cum P 1. 7. 28. 38. 49. 79. 91. 92^{txt} 96. al? And^{a} et^{bav} | *το τεταρτ. ζωον* cum ℵAP al sat mu vg cop syr And$^{a\ p\ bav}$ Prim al ... B al^{25} fere And^{c} Are om *ζωον*. Item aeth om *ζωον* quater, item Ir^{int} Victorin ter. | *πετομενω* cum ℵABP al plus^{20} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) *πετωμενω* cum 1. 7. 28. 31. 36. 91. 95. al Ir ex Anast

8. *τα τεσσ.* cum ℵAP al^{30} fere And^{c} ... ς (= Gb Sz) om *τα* cum B 1. 8. 32. 38. 47. 48. 50. 94. 97. 98. al And$^{a\ p\ bav}$ Are | *εν καθ εν αυτων* cum AP 7. 12. 28. 30. 32. 35. 36. 37. 39. 49. 79. 87. 91. 96. al plus^{5} And$^{c\ p\ bav}$ (And^{a} *εν καθ αυτων*) arm; item (Gb') omisso *αυτων* B al plus^{25} Are ... ℵ 38. *εν εκαστον αυτων* ... vg cop anonym^{aug} Haym *singula eorum* (Prim al om *eorum*), item syr *unumquodque ex illis* ... ς (= Gb Sz) *εν καθ εαυτο* cum 1. 92^{mg}. Praeterea 34. 35. And^{c} add *εστωσ* | *εχων* cum A 1. 2. 7. 13. 16. 30. 32. 36. 39. 87. 92^{txt} 93. 98 ... Gb Sz Ln *εχον* cum B al plus^{25} And^{omn} ... P 38. 50. cop *εχοντα* ... ς (= Gb Sz) *ειχον* cum ℵ 92^{mg} (ex ed. Erasm) al? (28. *εχει*, 9. *εσχον*) Are. Item *habebant* vg arm Prim al ... 31. 91. aeth om | *ανα πτερυγασ* ... B *αν. πτερυγων* | *κυκλοθεν* (7. 28. 36. 79. And$^{a\ p\ bav}$ -*κλωθεν*) *και* (14. 92^{txt} *εξωθεν και*, B al^{4} *και εξωθεν και*) *εσωθεν* (91. *εξωθεν*, 28. 33. 35. 38. 98. aeth om *και εσωθεν*): vg Haym *in circuitu et intus*, Victorin *et per circuitum et intus*, anonym^{aug} *in priore et retro*, Prim *ante se et retro*, „vel sicut alia translatio dicit *intus et foris*“ | *γεμουσιν* cum ℵABP al^{50} (79. *γεμ. οφθαλμουσ*) vg (*plena sunt oculis*) And$^{c\ p\ bav}$ Prim al ... ς (= Gb Sz) *γεμοντα* cum 1. 38. al! Are (And^{a} *εχοντα οφθαλμουσ*) | *ουκ εχουσιν* et. ℵ^{c} fu tol lips^{6} harl al^{lachm}: ℵ* *ουχ εξοσαν* (sic), item vg^{cle} am demid lips$^{4.\,5}$ Victorin anonym^{aug} Prim *non habebant* | *λεγοντεσ* cum ℵABP 1. al plus^{40} (Prim

ἅγιοσ ἅγιοσ ἅγιοσ κύριοσ ὁ θεὸσ ὁ παντοκράτωρ ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν 1, 8
καὶ ὁ ἐρχόμενοσ. 9 καὶ ὅταν δώσουσιν τὰ ζῷα δόξαν καὶ τιμὴν
καὶ εὐχαριστίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ τῷ ζῶντι εἰσ τοὺσ 21, 5 15, 7
αἰῶνασ τῶν αἰώνων, 10 πεσοῦνται οἱ εἴκοσι τέσσαρεσ πρεσβύτεροι
ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ προσκυνήσουσιν τῷ
ζῶντι εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων, καὶ βαλοῦσιν τοὺσ στεφάνουσ
αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντεσ· 11 ἄξιοσ εἶ, ὁ κύριοσ καὶ 5, 12
ὁ θεὸσ ἡμῶν, λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν, 10, 6

---

quae non habebant - dicentes; contra vg Victorin al *dicentia*) And[omn] Are ... ϛ (=Gb Sz) *λεγοντα* c. 8. 29. 49** 93. 96. al? | *αγιοσ* ter cum ℵ[c]AP 1. 7. 8. 14. 28. 29. 31. 92. 94. 95. al[20] fere vg cop syr arm[usc] aeth Ephr[348] (i. e. [2,194]) et[2,252] And[a p bav] Are Victorin Prim al; item Tert[orat 3] „cui illa angelorum circumstantia non cessat dicere: *Sanctus sanctus sanctus*" ... ℵ* 29. octies; B al[25] fere And[c] novies (cf Dam[1,496] de hymno Trisagio[28] *ἐπειδὴ δὲ τὸν τρισάγιον ὕμνον ἐν ταῖσ συνήθεσιν εὐχαῖσ τρίτον φαμέν* etc); 38. 40. sexies, 12. 51. bis | *κυριοσ ο* (ℵ* om, suppl[c]) *θεοσ*: 7. 17* 28. 36. 39. 79. Ephr[348] And[a] *κυριοσ σαβαωθ* | *ο παντοκρατωρ*: ℵ 36. Ephr[2,252] (non[348]) om *ο* | *ο ην και ο ων*: 17. 31. 36. 38. 49** 94. lips[4.] cop Ephr[348] et[2,252] And[p] et[c] Ansb *ο ων και ο ην* | *και ο ερχ.*: aeth om

9. *δωσουσιν* cum AP 1. 28. 36. 38. 79. al sat mu And[a] et[p] ... ℵB 7. 12. 14. 16. 32. 39. 92. And[bav] *δωσουσιν* ... 2. 6. 9. 29. 31. 35. 49. 87. 91. 93. 94. 95. 96. 97. 98. al[15] And[c] Are *δωσι*, 13. 27. 40. *δωσει* ... vg *cum darent*, postea *procidebant* (sed fu tol *procident*), Prim *cum dederant*, postea *cadebant* | *δοξαν* et. ℵ[c] ... ℵ* om | *ευχαριστιαν* (28. 32. 95. al And[bav] *-ειαν*): A *ευχαριστειασ* | *επι τω θρονω* cum ℵA ... ϛ Ti *επ. του θρονου* cum BP al omn[vi] And[omn] Are | *των αιωνων* sine additam cum ABP al pler vg cop syr aeth arm[edd] And[omn] Are Prim al ... ℵ 32. 95* arm[codd] add *αμην*

10. *πεσουνται*: ℵ praem *και* (:: ut 3, 20. *και ελευσομαι*) | *εικοσι* sine *και* cum ℵAP al plus[20] etc ... ϛ (= Gb Sz) add *και* cum 38. al vix mu ... B 1. 7. 28. 92. 95. 96. 98. al mu totum hunc numerum per *κδ'* reddunt, et h. l. et alibi. Cf ad 4, 4. | *ενωπ. του καθημ. επι τ. θρονου*: Prim *in conspectu throni* omissis *τ. καθημ. επι* | *προσκυνησουσιν* (et. ϛ[e] Gb Sz) cum ℵABP 1. al fere omn And[omn] Are ... ϛ (ex Erasmo, qui male legerat 1., nisi potius accommodavit ad *βαλλουσιν* quod ibi sequitur) *προσκυνουσι* cum 92[mg]. Vg cop Prim al *adorabant*, vide ad v. 9; postea vg[cle] demid lipss al[lachm] cop arm *mittebant*, sed am fu tol harl* al *mittent*, Prim *mittentes* | *των αιωνων*: ℵ 32. add *αμην* | *βαλουσιν* (et. ϛ[e] Gb Sz) cum ℵ[c]AP al plu (de vg etc vide ante) And[p] et[c] Are ... ϛ *βαλλουσι* cum ℵ*B 1. 12. 28. 30. 32. 36. 49* 79. 87. 92[mg] al And[a] et[bav]

11. *ο κυριοσ*: ℵ praem *κυριε* | *ο κυριοσ και ο θεοσ ημων* cum ℵAB al[40] fere am (*domine et de. nost.*) syr And[c] et(omisso *και*)[p] Are. Item P 7.

ὅτι σὺ ἔκτισας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά σου ἦσαν καὶ ἐκτίσθησαν.

V.

Ez 2, 9 s 1 *Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου
βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὄπισθεν, κατεσφραγισμένον σφρα-
γῖσιν ἑπτά.* 2 *καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρύσσοντα ἐν φωνῇ με-
γάλῃ· τίς ἄξιος ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ λῦσαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ;*

---

14. 16. 28. 36. 38. 39. 47. 79. And^{a} et^{bav} **κυριε ο θεος ημων**, item vg^{cle} fu demid tol omn^{lachm} al cop arm aeth Prim al *domine deus noster*. Sed ex his B al^{40} fere syr arm And^{c} et^{p} Are add **ο αγιος** (et? **ο ουρανιος**): non item ℵAP 7. al fere^{10} vg cop aeth And^{a} et^{bav} Prim al ... ς nil nisi **κυριε** cum 1. al? | **την τιμην**: ℵ And^{bav} om **την** | **την δυναμιν**: A om **την**, atque sic Ln edidit | **οτι**: 14. praem **και** | **τα παντα** cum ℵAP 1. 28. 36. 38. 49. 79. al mu cop arm And^{a} et^{bav} ... B al^{30} And^{c} et^{p} Are om **τα** | A **δια θεληματι σου** | **ησαν** cum ℵA al$^{?}$ fere vg cop syr aeth Are Prim „sicut alia editione translatum invenimus" anonym^{aug} Haym ... B 14. 38. 51. **ουκ ησαν** ... ς (= Gb Sz) **εισι** cum P 1. 7. 35. 49. 79. 87. 91. al And$^{a\,c\,bav}$ (et And^{p} **εκτισθησαν και εισι**, arm *et stant firma*) ... 36. Vig^{628} (ed. Col. Agr. 1618. *et propter voluntatem tuam facta sunt*) Prim (*et ex tua potestate haec sunt constituta*) om **ησαν και**. Similiter A om **και εκτισθησαν**.

V. 1. **ειδον** cum ℵP al pler etc ... Ti **ιδον** cum AB 7. 14. 36. 92. And^{bav}. Item v. seq. | **βιβλ. γεγραμμ.**: omissum ab ℵ* suppl ℵ^{c} | **εσωθεν** cum ABP al omn^{vi} (vg Cyp^{289} Victorin anonym^{aug} Prim al *intus*, Hil^{5} *de intus*) Or^{3,525} (et ap Epiph^{580}) et^{8,418} Hipp$^{dan\,20}$ (Lag^{150}) etc ... ℵ Or^{4,97} **εμπροσθεν**. Cf et. Or^{4,98} **μιαν κεφαλιδα ἐν ᾗ γέγραπται τα ἔμπροσθεν καὶ τὰ ὄπισθεν.** | **οπισθεν** cum ℵA 1. 14. al syr Or^{3,525} (et ap Epiph) et^{4,97} Cyp (*retro*) Cassiod (*retro*) ... Gb' Sz **εξωθεν** cum BP al^{40} cop arm aeth Or in Philocal^{2} Hipp$^{dan\,20}$ And^{omn} (sed And^{bav} **εσωθ. κ. εξωθεν· και οπισθεν**) Are Oec (i. e. „**ἑρμηνεία Οἰκουμενίου**" inserta And^{a} (vide ed^{116}), item *foris* (Hil *deforis*, fu *foras*) vg Hil^{5} Prim anonym^{aug} al | **κατεσφραγισμενον**: ℵ^{c} 13. 17. aeth Or^{4,97} **και κατεσφρ.** ... 95. **κατεσφιγμενον**, Hipp$^{l.\,l.}$ **εσφραγισμενον**

2. **ειδον**: vide ad v. 1. | **ισχυρον** et. Or^{3,525} (et ap Epiph^{580}) Cyp^{289} Hil^{5} Prim al ... ℵ post **κηρυσσοντα** pon, Hipp$^{l.\,l.}$ om ... Or$^{philoc\,2}$ praem **αλλον**, item 35. 87. And^{c} add **αλλον** ante **αγγελ.** | **εν φωνη** cum ℵAB al^{40} fere Or$^{philoc\,2}$ And^{c} et^{p} Are ... ς (= Gb Sz) om **εν** cum P 1. 28. 36. 38. 49. 79. 87. 91. 96. al vg arm Or^{3,525} (et. ap Epiph) And^{a} et^{bav} Cyp^{289} Hil^{5} Prim al | **τις αξιος** sine **εστιν** cum ℵAP 38. al^{10} aeth Or^{3,525} (et. ap Epiph) et$^{philoc\,2}$ et$^{int\,3,405}$ Hipp$^{dan\,20}$ And^{bav} ... ς (sed Gb^{00}) add **εστιν** ante **αξιος** cum 1. al? vg (*quis est dignus*) arm syr Hil^{5} Prim al. Item B al^{30} cop And$^{a\,c\,p}$ Are Cyp^{289} add **εστιν** post **αξιος**.

3 καὶ οὐδεὶσ ἐδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ οὔτε ἐπὶ τῆσ γῆσ οὔτε ὑπο- 18
κάτω τῆσ γῆσ ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό. 4 καὶ ἔκλαιον
πολύ, ὅτι οὐδεὶσ ἄξιοσ εὑρέθη ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν
αὐτό. 5 καὶ εἷσ ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι· μὴ κλαῖε· ἰδοὺ ἐνί- 4, 4
κησεν ὁ λέων ὁ ἐκ τῆσ φυλῆσ Ἰούδα, ἡ ῥίζα Δαυείδ, ἀνοῖξαι τὸ Gn 49, 9 s
βιβλίον καὶ τὰσ ἑπτὰ σφραγῖδασ αὐτοῦ.

---

3. *εδυνατο* cum ℵ 6. 8. 29. 30. 31. 32. 35. 48. 49* 50. 87. 90. 91. 93. 94. 96. 97. 98. al[vi] Or ap Epiph[530] And[a c bav] Are ... ς Ln Ti *ηδυνατο* cum ABP 1. 7. 14. 49** 79. 92. 95. al mu[vi] Or[2,525. 3,408] et[4,97] And[p] | *εν τ. ουρανω* sine *ανω* cum ℵAP 1. 28. 36. 47. 49. 51. 87. 91. al mu vg cop arm aeth Or[2,525] (et ap Epiph et in Philoc) et[3,408] et[int 3,405] And[a p bav] Are Cyp[289] Hil[5] et[44] Victorin Prim al ... Gb + Sz add *ανω* cum B 7. 8. 14. 29. 31. 35. 38. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al plus[20] syr And[c] :: cf Exod 20, 4 etc | *ουτε επι τ. γ.* cum ℵB 4. 6. 8. 14. 18. 19. 26. 27. 29. 30. 31. 32. 35. 36. 87. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al plus[10] Or[2,525] (et ap Epiph et in Philoc) et[3,408] And[c] et[p] Are ... ς Ln Ti *ουδε επι τ. γ.* cum AP 1. 6. 7. 28. 49. 79. 91. al mu (in his et. 38.) And[a] et[bav] | *ουτε υποκ.* cum B! 4. 8. 14. 18. 19. 26. 27. 29. 30. 31. 32. 35. 36. 87. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al plus[10] (in his et. 38.) Or[ut ante] And[c] et[p] Are ... ς Ln Ti *ουδε υποκατ.* cum AP 1. 6. 7. 28. 49. 79. 91. And[a] et[bav] ... ℵ 12. 49* 94. aeth om *ουτε υποκ. τ. γησ.* Eadem 1. And[a] post *ου. βλεπ. αυτο* pon | *ουτε βλεπ.* (sic et. Ln) cum ℵB eisdem (triginta) quos ad *ουτε επι* notavimus (item 38. et 16.) Or[ut ante] And[c] et[p] Areth. Accedit A, sed is totum versum 4. in eadem verba cum v. 3. exeuntem om ... ς Ti *ουδε βλεπ.* cum AP 1. 6. 7. 28. 49. 79. 91. And[a] et[bav] :: patet pro hac testium ratione aut ter *ουτε* aut *ουδε* ter edendum esse.

4. Versum hunc om A 98. | *και* sine *εγω* cum ℵP 1. 12. 28[2] 36. cop syr arm aeth Or[2,525] (et ap Epiph[530] et in Philoc[2]) And[bav] Hil[5] ... ς Ln Ti *και εγω* cum B al pler vg And[a] et[c] Are (Or[int 3,405]) Prim al, item And[p] *καγω* | *εκλαιον* et. ℵ[c] ... ℵ* *εκλααν* sic | *πολυ* (Gb'') cum ℵB (*πολυν*)P al[50] And[omn] Are, item *multum* vg Cyp[289] Prim al ... ς *πολλα* cum? ... 1. arm[cdd] aeth *πολλοι*, cop *omnes* ... Or[2,525] (et ap Epiph et in Phil) et Or[int 3,405] Are Hil[5] om | *ευρεθη* et. Or[2,525] Cyp[289] etc ... ℵ* *ευρεθησεται* (non item[c]) | *ανοιξαι* sine additam cum ℵBP al[40] vg cop syr arm[usc] aeth Or And[c] Are Cyp Hil[5] et[44] Prim (*qui aperiret librum aut solveret signacula eius*) anonym[aug] al ... ς (= Gb Sz) add *και αναγνωναι* cum 1. 36. 49. 91. al arm[cdd aliq] And[a p bav] | *ουτε*: 28. Are *ουδε*. Libere Or[int]: [4]*Sed ego flebam*, statim pergens [5]*et venit quidam ad me et dixit: Noli flere* etc.

5. *ο λεων ο* et. Or[2,525] (et ap Epiph et in Philoc) et[3,408] et[4,97] Eus[dem 386] Epiph[1044] etc ... ℵ 14. 28[2] om *ο* sec. Praeterea ς (= Gb Sz) add *ων* cum 1. al? And[p]: omisimus cum ℵABP al plus[50] Or Eus Epiph And[a c bav] Are, item vg (*leo de tribu*) etc | *δαυειδ* (49. Or ap Epiph praem *του*): cf ad Mt 1, 1. | *ανοιξαι* cum ℵAP 1. 7. 28. 36. 38. 49. 51. 79.

6 *Καὶ εἶδον ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων καὶ*
7, 17 *ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων ἀρνίον ἑστηκὼσ ὡσ ἐσφαγμένον, ἔχων κέ-*
ρατα ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺσ ἑπτά, οἵ εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ
1, 4. 4, 5 Zach 4, 10 *θεοῦ ἀπεσταλμένα εἰσ πᾶσαν τὴν γῆν.* 7 *καὶ ἦλθεν καὶ εἴληφεν*
4, 8 ss *ἐκ τῆσ δεξιᾶσ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου.* 8 *καὶ ὅτε ἔλαβεν*
τὸ βιβλίον, τὰ τέσσερα ζῷα καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρεσ πρεσβύτεροι

---

91. al vg cop aeth Or[2,525] (et ap Epiph et in Philoc) et[int 2,486] And a p bav Cyp[289] Hil[5] al ... Gb″ Ti ο *ανοιγων* cum B al[40] fere (90. ο *ανοιξασ*) And[c] Are. Item syr ar[e] *ille aperiet* (ut 13. *ανοιξει*), Eus[dem] (libere) *και αυτοσ ηνοιξε* | *τασ επτα σφρ.* cum ABP 1. al[50] fere am fu tol harl omn[lachm] cop arm[cdd] syr aeth Or[2,525] (et ap Epiph et in Philoc) And[a c bav] Are Hil[5] Prim al ... ς (= Gb Sz) praem *λυσαι* c. ℵ al? vg[clc] demid lipss arm[zoh] And[p] Cyp[289] Or[int] Hier[dan 12] Haym

6. *και ειδον* (*ειδ-* ut ℵP etc, Ti *ιδ-* c. 36. 92. And[bav], B 7. *ιδων*) sine additam cum ℵBP 1. al[45] lips[5.] cop syr arm aeth Hipp[dan 20] And[omn] Are Ir[int 256] Cyp[291] Prim Matern[prof relig 40] (ed. Burs) ... A om ... ς (= Gb Sz) add *και ιδου* cum A (vide ante) 35. 87. al? vg (et. am fu etc) *εν μεσω* bis cum ℵBP al omn[vi] etc ... Ti *εμμεσω* bis cum A | *εστηκωσ* cum ℵ 1. 7. 28. 32. 36. 87. ... ς Ln Ti *εστηκοσ* cum ABP al longe plu, item Or[4,152] Hipp[dan 20] etc ... And[bav] om | *ωσ* et. Ir[int 256] Or etc: 31. 50. 95. arm Hipp[dan 20] om | *εσφαγμενον*: 7. 31. 32. 38. And[p] et bav* *εσφραγισμενον* (And[p] et. in com, sed non convenit contextui) | *εχων* cum ℵAB 7. 28. 30. 32. 36. ... ς Ln *εχον* cum P al longe plu etc | *οι εισιν* cum ℵA 1. 38. 51. 87. al And[p] et[bav]. (Nil de Latinis definiendum: *oculos septem qui sunt septem spiritus*) ... Gb′ *α εισι* cum B al[45] fere (47. 97. *ατινα*) And[a] et[c] Are | *τα επτα* cum ℵB al pler vg[clc] am** demid tol harl** al[lachm] lipss cop syr arm Hipp[dan 20] (om τα) And[a c p] Are Ir[int 256] Cyp[291] Matern (ut ante) Prim Haym al ... Ln om *επτα* cum A 1. 12. And[bav] am* fu harl* al[lachm] aeth anonym[aug] | *πνευματα του θεου* hoc ordine cum ℵABP al plus[40] vg rell Hipp[dan 20] And[omn] Are Ir[int] etc ... ς (= Gb Sz) *του θεου πνευματ.* cum 1. al? | *απ. εισ πασ. τ. γην* sine *τα* articulo cum ℵAB al[40] fere And[c] et[p] Are ... ς praem *τα* cum 1. 7. 79. al Hipp[dan 20] And[a] et[bav] | *απεσταλμενα* cum ℵ 38. 49. eisque sine articulo, item praemisso *τα* (atque sic ς) 1. 79. al? Hipp And[a] et[bav]. Similiter A *απεσταλμενοι*, ut Ln edidit ... Ti *αποστελλομενα* (sine articulo) cum B al plus[35] And[c] et[p] Are, item Gb″ praemisso *τα* cum 7. 8. 9. 13. 16. Nil definiunt Latini: *spiritus dei missi* (Ir[int] *dimissi*). P non liquet.

7. *ειληφεν* sine additam cum ℵAP al[40] (et B, sed add *την*) am* harl* lips[4. 5.] arm aeth[utr] And[bav] etc* ... ς (Gb[00]) add *το βιβλιον* cum 1[sang] 7. 36. al? am** lips[6.] tol cop syr Hipp[dan 20] Cyp[291] Prim Matern (ut ante) al; item sed post *επι του θρονου* pon 38. vg[clc] fu demid al[lachm] And[c**] et[a] et[p] Are | *του* (ℵ* *τησ*) *καθημενου*: Cyp[291] Prim praem *dei*

8. *τεσσερα* cum ℵA ... ς *τεσσαρα* cum BP al omn[vi] etc | *εικοσι τεσσα-*

ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ἔχοντες ἕκαστος κιθάραν καὶ φιάλας
χρυσᾶς γεμούσας θυμιαμάτων, αἵ εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων. 14, 2
9 καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν λέγοντες· ἄξιος εἶ λαβεῖν τὸ βιβλίον 4, 11
καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ, ὅτι ἐσφάγης καὶ ἠγόρασας τῷ
θεῷ ἐν τῷ αἵματί σου ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ
ἔθνους, 10 καὶ ἐποίησας αὐτοὺς τῷ θεῷ ἡμῶν βασιλείαν καὶ 1, 6
ἱερεῖς, καὶ βασιλεύσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς. 11 καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ὡς

ρεις: B 1. 7. 8. 38. 92. 93. 95. 96. 97. 98. al *κδ'* | *επεσαν* c. ℵA 1. 7. 9. 26. 27. 42. 49. ... B al longe plu Hipp$^{dan\ 20}$ And^{omn} Are *επεσον* | *εχοντες εκαστος*: ℵ *εκαστος εχοντες*: Hipp om *εκαστ.* | *κιθαραν* c. ℵABP al^{40} cop syr arm aeth^{utr} ar^{e} And^{a**} et^{c} Are Hil$^{ps\ 140}$ (ed$^{veron\ 598}$) ... ς *κιθαρας* cum 1. 7. 29. 36. 49. 51. 91. 96. al vg Hipp And^{a*} et^{p} et ^{bav} Are Cyp^{291} Prim Matern (ut ante) al | *χρυσας* cum ABP al tantum non omn Hipp$^{dan\ 20}$ And^{omn} Are ... ℵ *χρυσεας* | *α εισιν* cum ℵB 36. al? ... ς Ln Ti *αι εισιν* cum AP al pler And^{omn} Are | *αι προσευχαι* cum ℵ^{c}ABP 1. 28. 36. 38. 47. 49. 51. 79. 91. 96. al cop Hipp$^{dan\ 20}$ And$^{a\ p\ bav}$ et^{c**} Are. Confirmat Or^{1,755} *τὰ δὲ θυμιάμ. εἰσιν αἱ πρ. τῶν ἁγί.* et^{3,810} *καθὰ γὰρ ἰω. ἐν ἀποκαλύψει φησί, θυμιάματά εἰσιν αἱ πρ. τῶν ἁγίων* ... ℵ* 6. 14. 26. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 40. 87. 90. 92. 94. 95. 97. 98. al mu And^{c*} om *αι*. Confirmat Meth^{704} *καθὼς καὶ ἰωάννης ἐμήνυσε, τὰ θυμιά. τὰ ἐν ταῖς φιάλαις τῶν εἰκ. τεσσ. πρεσβ. προσευχὰς ἁγίων εἶναι φράσας* ... 2. 7. 8. 19. 27. 29. 41. 42. 48. 50. 82. 93. *προσευχων*

9. *αδουσιν*: A *αδωσιν* | *τω θεω*: pon post *ημας* (vide post) 16. 31. 34. 35. 39. 87. vg arm Hipp And^{bav} et^{c} Aug$^{pecc\ mer\ 1}$ Prim al; aeth post *εν τ. αιμ. σου* ... 1. harl* cop Cyp^{291} Fulg$^{verit\ praed\ 3,13}$ Haym om. Praeterea ς Ln$^{ed\ min}$ add *ημας* c. ℵBP (1.) al longe plu (cop) And^{a} et^{p} Are (Cyp al), item qui testes ante *τω θεω* pon (vide ante) ... omisimus (et. Ln$^{ed\ mai}$ et Gb^{0}) cum A 44. (qui *τω θεω ημων* habet) aeth :: maiore auctoritate utitur si quis addit quam qui omittit; at assumpto versu eo qui sequitur non videtur ferri posse.

10. *αυτους* cum ℵAB 1. al^{50} fere am (et al ap Wtst, quod ex Laur. Valla vdtr hausisse) cop syr arm aeth^{utr} And^{omn} ... ς (= Gb Sz) *ημας* cum? vg^{cle} fu demid tol harl lipss omn^{lachm} Cyp^{291} Fulg (ut ante) Matern (ut ante) Prim al Are (ut certe editus est) | *τω θεω ημων* cum ℵBP al omn^{vi} vg rell (aeth^{utr} *fecisti ex eis in regnum dei sacerdotes et reges*) And^{omn} Are Cyp^{291} (*et fecisti nos regnum deo nostro sacerdotesque fecisti*) Matern (ubi ante) Fulg (ubi ante) Prim al ... Ti om cum A | *βασιλειαν* (Gb') cum ℵA vg cop Cyp (vide ante) Prim Fulg al ... ς *βασιλεις* cum B al omn^{vi} arm syr aeth And^{omn} Are | *βασιλευσουσιν* (et. Gb Sz) cum ℵP 1. 2. 4. 5. 6. 8. 30. 31. 32. 36. 47. 49. 50. 79. 82. 87. 91. 96. 97. 98. al^{10} fere am fu harl tol lips^{5} omn^{lachm} cop And p c ^{bav} Are^{com} Cyp^{291} Fulg (ubi ante) ... Gb' Ln Ti *βασιλευουσιν* cum AB 7. 14. 28. 29. 35. 38. al^{20} fere syr And^{a} ... ς (= Gb Sz) *βα-*

9, 16 Dan 7, 10 φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν ζώων καὶ τῶν
πρεσβυτέρων, καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸσ αὐτῶν μυριάδεσ μυριάδων καὶ χι-
4, 11 λιάδεσ χιλιάδων, 12 λέγοντεσ φωνῇ μεγάλῃ· ἄξιόσ ἐστιν τὸ ἀρ-
νίον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ πλοῦτον καὶ σοφίαν
καὶ ἰσχὺν καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν. 13 καὶ πᾶν κτίσμα
3 ὃ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆσ γῆσ καὶ ὑποκάτω τῆσ γῆσ καὶ ἐπὶ
7, 10 τῆσ θαλάσσησ καὶ τὰ ἐν αὐτοῖσ πάντα καὶ ἤκουσα λέγοντασ· τῷ

σιλευσομεν cum? vg^{cle} demid lips$^{4. 6.}$ (arm *ut regnent*) Are (Prim *regnavimus*) Matern (ubi ante) Haym

11. *ειδον* cum ℵP al pler etc ... Ti *ιδον* c. AB (*ιδων*) 7. 14. 92. And^{bav} | *ωσ φωνην* cum ℵB** 6. 7. 8. 29. 31. 35. 36. 38. 51. 87. 91. 93. 94. 95. 96. 97. 98. al^{20} fere syr And$^{a\ c\ p}$ Are Fulg$^{fabian\ fragm\ 24}$ Cassiod ad h. l. (in ps 1. fluct lectio) ... ς Ln Ti om *ωσ* cum AB*P 1. 14. 49. 79. al vix mu vg cop arm aeth And^{bav} Prim al | *κυκλω* cum ℵABP al^{30} fere And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) *κυκλοθεν* cum 1. al? | *και των πρεσβυτερων*: 1. om (Erasm de suo i. e. consulta vg ed *και πρεσβ.*) | *και ην ο αριθμ. αυτ. μυρ. μυριαδων* cum ℵABP etc ... ς (non item ς^{e} Gb Sz) om per errorem praeeunte 1. (et Erasm); sed revera vg (et^{cle} et^{mss}) om *μυριαδεσ μυριαδων και*, et 38. And^{bav} om *και χιλι. χιλιαδων*. Cf Prim *et erat numerus eorum millia millium utique innumerabilium.*

12. *λεγοντεσ*: 38. 95. 97. *λεγοντων*, item vg Prim al *dicentium* | *αξιοσ* cum A ... ς Ln *αξιον* cum ℵB al omn^{vi} etc (P latet) | *εσφαγμενον*: 38. *εσφραγισμενον* | *την* (36. om) *δυναμιν*: arm om (una cum *και* sq) *πλουτον* cum ℵAP 1. al sat mu And^{a} et^{p} ... B 7. 8. 14. 29. 31. al^{25} And^{c} et^{bav} Are praem *τον*

13. *ο* (ℵ *το*) sine *εστιν* cum ℵAB 6. 7. 8. 14. 29. 31. 38. 91. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al^{20} tol cop Are ... ς (Gb^{oo}) add *εστιν* cum P 1. 28. 35. 36. 47. 49. 79. 87. 96. al mu^{vi} And^{omn}, item *quae in caelo est* vg, sed Prim *quae est in caelis* | *επι τησ* (16. 28. 79. om) *γησ* cum ℵABP al plus^{35} vg cop syr And$^{c\ p\ bav}$ Are ... ς (= Gb Sz) *εν τη γη* cum 1. al vix mu arm aeth And^{a} Prim (*in terra*; contra vg *super terram*) | *και υποκατω τησ γησ* cum ABP al pler vg syr aeth And^{omn} Are Prim al ... ℵ 12. 14. 33. 47. 95. fu cop arm om | *επι τησ θαλασσησ* (38. *επι την θαλασσαν*, ℵ vg cop syr Prim al *εν τη θαλασση*) sine additam cum ℵ 28. 38. 47. 79. cop syr arm aeth And^{a} Prim Cassiod$^{ps\ 1}$ ... Gb'' Ln add *εστιν* cum A 6. 7. 8. 14. 29. 31. 51. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al plus^{25} Are. Item ς Ti add *α* (34. 35. 87. And^{c} *οσα*) *εστιν* cum B 1. 30** 34. 35. 49. 87. 91. 96. al aliq (item 36. sed om *και τα* quae sequuntur) And$^{c\ p\ bav}$; item vg Fulg (ubi ante) Haym al *et quae sunt* (Fulg *est*) *in mari* (libere lipss$^{4. 6.}$ *et mare*, pergentes *et quae in eo sunt*) | *παντα* (87. 98. *παντασ*) *και* (B add *παντασ*) *ηκουσα λεγοντασ* (35. 87. And^{c} *λεγοντων*) cum ℵB 30. 34. 35. 36. 87. 98. And^{c}. Similiter 13. 14. 28. 47. 92. And^{a} *και παντασ* (14. 92. *παντα*) *ηκουσα λεγοντασ* (14. *λεγοντα*, item 92?) ... ς *παντα, ηκουσα λεγοντασ* cum P 6. 32. 90. al vix mu. Item Ln *παντα ηκουσα λεγοντα* cum A 1. 12.

καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἀρνίῳ ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ
ἡ δόξα καὶ τὸ κράτοσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων. 14 *καὶ τὰ* 19, 4
τέσσερα ζῶα ἔλεγον· ἀμήν, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεσαν καὶ προσ-
εκύνησαν.

VI.

1 *Καὶ ἴδον ὅτε ἤνοιξεν τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν ἑπτὰ σφραγί-*
δων, καὶ ἤκουσα ἑνὸσ ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων λέγοντοσ ὡσ φωνὴ

---

al? And^{bav} (item omisso *ηκουσα* And^{P}) ... Gb″ Ti *παντασ ηκουσα λεγοντασ* cum 2. 7. 8. 16. 29. 37. 38. 48. 49. 50. 51. 79. 91. 93. 94. 96. 97. al^{20} fere (40. insuper *παντα* ante *τα εν* add) Are. Similiter vg anonym^{aug} Prim al *omnes audivi dicentes.* Nec magis *και* ante *ηκουσα* exprim cop arm (om *παντ.*) aeth. Syr vero *et audivi eum qui sedet super thronum dicentem* : : unde tot turbae? *και* ante *ηκουσα* parum aptum videbatur, hinc a testibus plurimis omissum. Praeterea alios offendit scriptura *παντα – λεγοντασ.* Hinc vel *λεγοντα* scripserunt, vel *παντασ*, vel (servato *και* sed transposito) *και παντασ ηκ. λεγοντασ* et *και παντα ηκ. λεγοντα*, vel (ut B) *παντασ* ante *ηκ. λεγοντασ* addiderunt. | *επι τω θρονω* cum AB 2. 6. 7. 8. 14. 29. 30. 31. 32. 35. 40 (omisso *τω*) 51. 87. 92. 93. 98. al^{15} fere And^{c} ... ς *επι του θρονου* cum ℵP 1. 28. 36. 38. 47. 49. 79. 91. al mu And$^{a\ p\ bav}$ Thdor$^{stud\ 5,74}$ Are | *και τω αρνιω*: cop om, ℵ^{c}A syr om *και* | *η ευλογια*: P om *η* | *και το κρατοσ* et. ℵ^{c} ... ℵ* *παντοκρατοροσ* | *των αιωνων* sine additam cum ℵAP 7. 35. 87. 94. al vix mu vg cop syr arm And^{c} Prim anonym^{aug} al ... B 1. al^{40} fere aeth^{utr} And$^{a\ p\ bav}$ Thdor$^{stud\ 5,94}$ Are add *αμην* (Tert$^{uxor\ 1,1}$ *cui sit honor gloria claritas dignitas potestas nunc et in saecula saeculorum, amen*)

14. *τεσσερα* cum A ... ς *τεσσαρα* cum ℵBP etc. Cf ad v. 8. | *ελεγον* cum ℵAP 1. 7. 28. 35. 36. 38. 49** 79. al mu^{vi} And$^{a\ p\ bav}$, 87. And^{c} *ελεγεν*, item *dicebant* vg syr arm aeth Prim al ... Gb′ Ti *λεγοντα* cum B al^{35} fere cop Are | *αμην* cum ℵAP 1. 6. 14. 28. 36. 38. 79. al And$^{a\ p\ bav}$ ... Ti praem *το* cum B al^{40} fere And^{c} Are | *και οι* sine additam cum ℵABP 1. al^{50} fere am fu tol al^{lachm} And^{omn} Are Cassiod$^{ps\ 1}$ (sed ad h. l. agnoscit: *respondebant: fiat; quibus concessum praebentes viginti quattuor seniores in facies cadentes adorabant*) ... ς (= Gb Sz) add *εικοσιτεσσαρεσ* cum? vg^{cle} demid harl lipss al^{lachm} arm^{zoh} Prim Haym | *επεσαν* cum ℵAP 1. 7. 8. 30. 35. 36. 49. 87. al And^{c} et^{P} ... B al plus^{40} And^{a} et^{bav} Are *επεσον* | *προσεκυνησαν* sine additam cum ℵABCP 1. al^{50} fere am fu demid harl* tol lips$^{6.}$ omn^{lachm} cop syr arm^{zoh} aeth And^{omn} Are Cassiod$^{ps\ 1}$ et ad h. l. ... ς (= Gb Sz) add *ζωντι* (sic male vertit Erasm pro *τω ζω.*) *εισ τουσ αιωνασ των αιωνων* cum vg^{cle} lips$^{4.}$ (add insuper *amen*) et$^{5.}$ Prim Haym

VI. 1. *ιδον* cum ℵAB 7. 14. 92. And^{bav*} ... ς Ln *ειδον* c. CP al pler And$^{a\ c\ p}$ Are | *οτε* cum ℵACP 1. 6. 7. 28. 38. 79. 91. al demid cop syr arm

Zach 6, 1 ss βροντῆσ· ἔρχου. 2 καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ἵπποσ λευκόσ, καὶ ὁ καθή-
μενοσ ἐπ᾽ αὐτὸν ἔχων τόξον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανοσ, καὶ ἐξῆλ-
θεν νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ.

3 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν δευτέραν, ἤκουσα τοῦ
δευτέρου ζώου λέγοντοσ· ἔρχου. 4 καὶ ἐξῆλθεν ἄλλοσ ἵπποσ πυρ-
ρόσ, καὶ τῷ καθημένῳ ἐπ᾽ αὐτὸν ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνη

---

aeth And[a] Victorin Prim (omisso ιδον) Haym ... B al fere[40] vg[cle] am fu tol harl omn[lachm] And[c p] Are οτι (And[bav] om οτε aut οτι, atque pro ιδον correctum est ιδου) | μιαν: 1. om, hinc Erasm male ἓν edidit | εκ των επτα cum ℵABCP al[40] fere vg syr aeth And[a c p] Are Victorin Prim al ... ς (= Gb Sz) om επτα cum 1. 6. 28. 31. 79. al cop arm And[bav] | σφραγιδων: ab ℵ* omissum suppl[c] | και ηκουσα: 7. 36. Prim (qui antea *et cum aperuisset* omisso ιδον) om και | ενοσ εκ: omissum et in ℵ suppl ipse*, item 91. om | λεγοντοσ: ℵ (item 14*?, οσ rescriptum) syr λεγοντων, A post βροντησ transp | φωνη cum ABC al[40] fere (i. 87. 93. al φωνῇ, ut etiam in Aretha editum et Valla praecepit) And[a] et[c] Are ... ς (= Gb Sz) φωνησ cum P 1. 6. 31. al? And[p] et[bav] ... 26. 91. φωνην, item vg et (omisso ωσ) arm | βροντησ: A add λεγοντοσ, vide ante | ερχου sine additam (Gb′) cum ACP 1. 2. 10. 17. 18. 21. 36. 37. 38. 47. 49. 79 (qui ωσ φωνη βροντ. post ερχου pon) 91. 96. am arm ar[e] And[a] et[bav] (atque sic et. com) Are ... ς (= Gb Sz) add και βλεπε cum?, item Gb Sz και ιδε c. ℵB 6. 7. 8. 14. 29. 31. 35. 87. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al plus[20] And[c] et[p], item *et vide* vg[cle] fu rell (praeter am) cop (syr *et vide* omisso ερχου) aeth (omisso και) Victorin Prim al

2. και ιδον cum AC 7. 36. And[bav]. Item ς Ln και ειδον cum ℵP 1. al sat mu And[a] et[p]. Item *et vidi* vg[cle] am harl** lips[4. 5.] al[lachm] cop arm aeth ... Gb[oo] cum B al[30] fere fu demid harl* tol lips[6]. And[c] Are Victorin Prim Haym | επ αυτον cum ℵABCP al[45] fere And[a** p c bav] Are ... ς (= Gb Sz) επ αυτω cum 1. 92[sil] al? And[a*] | νικων: A arm ενικων | και (26. vg arm And[bav] om) ινα νικηση (1. 28. 36. And[bav] νικησει) et. Tert[coron 15] (*accipit et angelus victoriae coronam procedens in candido equo ut vinceret*): ℵ και ενικησεν ... 32. 36. add και ενικησεν. Sic Prim: *et exiit ut vinceret, et victor exiit.*

3. την σφραγ. την δευτερ. cum ℵACP 1. 6. 12. 34. 35. 49. 87. And[c] et[bav], item *sigillum* (*signaculum*) *secundum* vg cop Victorin Prim al ... ς (= Gb Sz) την δευτερ. σφραγ. cum B al pler aeth[utr] And[a] et[p] Are ερχου sine additam cum ABCP 1. 2. 6. 7. 8. 14. 16. 28. 29. 31. 36. 38. 49. 51. 91. 92. 93 95. 96. 97. 98. al plus[20] am fu omn[lachm] syr arm zoh And[a] et[bav] ... ς (= Gb Sz) add και βλεπε cum? Are (ex ipso codice?), item ℵ 34. 35. 39. 40. 43. 87. 94. And[c] et[p] και ιδε, item *et vide* vg[cle] demid tol harl lipss cop arm[usc] aeth (omisso και) Victorin Prim al

4. και εξηλθεν: ℵ 34. 35. And[c] et[p] και ιδον (sic ℵ; rell ειδον) και ιδου εξηλθεν | πυρροσ cum ℵC 30. 47. 48. 49** 50. 91. 93. 94** 96. 97. 98. al mu[vi] And[a] et[p] Are. Item *rufus* vg arm syr aeth[pp] (et[ro] *rufus* ...

ἐκ τῆσ γῆσ καὶ ἵνα ἀλλήλουσ σφάξουσιν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη.

5 *Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν τρίτην, ἤκουσα τοῦ τρί-
του ζώου λέγοντοσ· ἔρχου. καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος μέλασ, καὶ ὁ
καθήμενοσ ἐπ' αὐτὸν ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.* 6 *καὶ ἤκουσα* Ez 5, 1
*ὡσ φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων λέγουσαν· χοῖνιξ σίτου
δηναρίου, καὶ τρεῖσ χοίνικεσ κριθῶν δηναρίου· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ
τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσῃσ.*

---

similitudine ignis) Victorin Prim al. Cf et. Tert^pud 30 „nam et apocalypsis *viridi* equo mortem, *russeo* autem praeliatorem imposuit" ... A BP 1. 6. 7. 8. 14. 29. 31. 87. 92. 94* 95. al^30 fere cop (aeth vide ante) And^c et^bav *πυροσ* | *τω καθημενω*: A *εν τ. καθ.* | *επ αυτον* cum ℵAB CP al plus^40 And^a** c bav Are ... ς (= Gb Sz) *επ αυτω* cum 1. 29. 87. al And^a* et^p (fluctuat lectio et. in com) | *εδοθη αυτω* et. ℵ*BCP etc (vg *et qui sedebat super illum, datum est ei ut sumeret*; Prim vero et anonym^aug *et sedenti super eum datum est ut*): ℵ^c A 31. om *αυτω*, hinc Ln [*αυτω*] | *εκ τησ γησ* cum ℵ*BCP al fere^40 And^a c p Are, item *de* vg anonym^aug Prim ... ς (= Gb Sz) *απο τ. γ.* cum 1. 36. al aliq ... ℵ^c om, item Gb^oo Ln om *εκ* cum A 7. 16. 39. 46. And^bav | *και ινα* cum ℵACP 1. 35. 36. 38. 87. al vg syr And^c et^bav Prim al ... Gb^oo *και* cum B al fere^40 cop arm aeth And^a et^p Are | *σφαξουσιν* cum AC 36. ... ς *σφαξωσι* cum ℵBP 1. al pler And^omn Are (sed 6. 28. 79. And^a *κατασφαξ.*) | *μαχαιρα μεγαλη*: A *μεγαλ. μαχαιρ.*, item cop aeth

5. *τ. σφραγ. την τριτην* cum ℵABCP al plus^30 And^c p bav Are, item vg cop arm Prim al ... ς (= Gb Sz) *τ. τριτ. σφραγ.* cum 1. 36. 38. al aeth. Libere mutant 28. 79. 80. And^a: *και ηκουσα ανεωγμενησ τησ τριτησ σφραγιδοσ του τριτου ζωου.* | *ερχου* sine additam (Gb') cum ACP 1. 4. 7. 10. 16. 17. 28. 36. 37. 38. 39. 47. 49. 79. 80. 91. 96. am fu al^lachm arm^zoh aeth ar^e And^a et^bav ... ς (= Gb Sz) add *και βλεπε* cum?, item Gb Sz *και ιδε* cum ℵB 6. 8. 9. 12. 14. 29. 31. 35. 87. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al mu And^c et^p Are, item *et vide* vg^cle demid harl tol lipss al cop syr arm^usc Victorin Prim al | *και ιδον* cum ℵA 1. 7. 36. And^bav. Item ς Ln *και ειδον* cum CP 28. 47. 49. 79. 91. al mu And^p. Item *et vidi* am fu al^lachm syr arm Prim (sed om *και ιδου*) ... Gb^oo cum B 6. 8. 9. 12. 14. 26. 27. 29. 31. 35. 38. 80. 87. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al (sat multi igitur ex eis qui *και ιδε* tuentur iidem *και ιδον* omittunt) vg^cle demid harl tol lipss al cop aeth And^a et^c Are | *επ αυτον* cum ℵABCP al plus^40 And^c et^bav Are ... ς (= Gb Sz) *επ αυτω* cum 1. al vix mu And^a et^p

6. *ωσ φωνην* cum ℵACP 6. 12. 17. And^bav vg Haym ... ς Ti om *ωσ* cum B al pler cop syr arm aeth And^a c p Are Prim | *εν μεσω* cum ℵBP al omn^vi etc ... Ti *εμμεσω* cum AC | *λεγουσαν*: aeth praem *ωσ φωνην αετου* :: similiter 8, 13 | *σιτου*: in ℵ puncta imposita sed rursus rasa | *κριθων* cum ℵACP 1. 12. 79. syr And^p et^bav ... ς *κριθησ* cum B al

7 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν τετάρτην, ἤκουσα φωνὴν
τοῦ τετάρτου ζώου λέγοντοσ· ἔρχου. 8 καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος
20, 14 χλωρόσ, καὶ ὁ καθήμενοσ ἐπάνω αὐτοῦ, ὄνομα αὐτῷ θάνατοσ, καὶ
Ex 14, 21 ὁ ᾅδησ ἠκολούθει μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐδόθη αὐτοῖσ ἐξουσία ἐπὶ τὸ
τέταρτον τῆσ γῆσ, ἀποκτεῖναι ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θα-
νάτῳ καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆσ γῆσ.

---

pler And^{a} et^{c} (et. com *τοὺσ δὲ τρεῖσ χοίνικασ τῆσ κριθῆσ* [praecessit *εἰκὸσ δηλοῦν*] *τοὺσ* etc) Are, item *hordeo* vg etc | *δηναριον* sec: A praem *του* ... 12. 14. om | *το ελαιον κ. τον οινον*: 36. vg Prim al *τ. οινον και τ. ελαιον*. Item And^{com} *τὸ μέντοι ἐντετάλθαι μὴ ἀδικῆσαι τὸν οἶνον κ. τὸ ἔλαιον* etc. | *αδικησησ*: P 7. 98. al *-κησεισ* (P *-σισ*)

7. *την σφραγ. την τεταρτ.* cum ℵABCP etc ... 38. And^{bav} *την τεταρτ. σφραγ.* | *φωνην* cum ℵA 1. 28. 36. 49. 79. 91. 96. al vg arm aeth And^{a} et^{bav} (et^{p} *φωνησ*) Haym ... Gb Ti om cum BCP al^{40} vg$^{edd\ aliq\ lachm}$ cop syr And^{c} Are Prim :: ut vv. 1. 3. 5. lectione non fluctuante | *του τεταρτου ζωου*: C *το τεταρτον ζωον* | *λεγοντοσ* cum ℵABCP al pler vg arm And^{omn} Are (Prim *audivi quartum animal dicens*) ... ς (= Gb Sz) *λεγουσαν* cum 1. | *ερχου* sine additam (Gb') cum ACP 1. 7. 28. 36. 38. 49. 79. 91. 96. al am fu al^{lachm} arm ar^{e} And^{a} et^{bav} ... ς (= Gb Sz) add *και βλεπε* cum ?, item Gb Sz *και ιδε* cum ℵB al^{35} fere And^{p} et^{c} Are, item *et* (aeth om) *vide* vg^{cle} demid tol al cop syr aeth Prim Haym

8. *και* (C om) *ιδον* cum ℵAC 7. 28. 36. 92. And^{bav}, item ς Ln *και ειδον* et P 1. 49. 79. 91. 94. 96. al And^{a} et^{p}. Nec aliter am fu al^{lachm} cop syr arm (et. Prim, sed om *και ιδου*) ... B 6. 14. 38. al plus^{30} vg^{cle} demid tol al aeth (om etiam *και ιδου*) And^{c} Are om, hinc Gb^{oo} | *χλωροσ*: Tert$^{pud\ 20}$ *viridi equo imposuit*, cf ad v. 4. | *ο καθημενοσ*: C om *ο* | *επανω αυτου* cum ℵAB al pler vg (et. am fu lips$^{4.\ 6.}$ al) cop rell And omn Are Victorin Prim Haym ... Gb^{o} Ln$^{ed\ min}$ om *αυτου* cum CP 1. 12. demid harl lips$^{5.}$ tol al^{lachm} (*qui sedebat desuper:* sic hi Latini) And^{bav} Ansb al | *θανατοσ* sine articulo cum ℵC 16* 37. 49. 95. 96 (item 91. in conlatione Bentleiana, non ed. Verc) ... ς Ln Ti *ο θανατ.* (A *αθανατ.*) cum ABP al pler And^{omn} Are. Non satis hac in re probat Or^{3,555}: *ἐν δὲ τῇ ἀποκαλύψει ὁ θάνατοσ καὶ ὁ ᾅδησ ἀκολουθοῦσιν*, paulloque post: *ἐκ τοῦ· ὁ θάνατ. καὶ ὁ ᾅδησ ἀκολουθεῖ αὐτοῖσ.* | *ηκολουθει* cum ℵBCP al^{40} vg arm And^{c} et^{p} Are Victorin Prim anonym^{aug} al (A latet) ... ς (= Gb Sz) *ακολουθει* cum 1. 28. 49. 79. 91. 96. al cop And^{a} et^{bav} anonym^{aug} sec loc (ita et. Victorin ap Sab laudatur, sed *sequebatur* est ap Gall). Cf et. Or^{3,555}. | *μετ αυτου* cum ACP 1. 7. 28. 49. 79. 91. 96. 97* al And^{a} et^{bav} ... Gb' *αυτω* cum ℵB al fere^{40} And^{c} et^{p} Are | *εδοθη αυτοισ* (Gb') cum ℵACP 1. 28. 49. 79. al And$^{a\ p\ bav}$ Are ... Gb Sz *εδ. αυτω* cum B al plus^{40} vg cop syr arm aeth And^{c} anonym^{aug} Prim al | *επι το τεταρτ.* (28. 36. 79. 80. And^{a} add *μεροσ*) *τ. γησ, αποκτειναι* hoc ordine cum ℵABCP al fere^{50} vg rell And^{omn} Are Prim al ... ς (= Gb Sz) *αποκτειναι* ante *επι το* etc pos cum 1. | *και* (1. om) *υπο* (And^{bav} *απο*) *των*: A *και το τεταρτον των*

9 *Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν πέμπτην σφραγῖδα, ἴδον ὑποκάτω τοῦ*
θυσιαστηρίου τὰσ ψυχὰσ τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ 20, 4 1, 9 etc
καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν ἣν εἶχον. 10 *καὶ ἔκραξαν φωνῇ μεγάλῃ*
λέγοντεσ· ἕωσ πότε, ὁ δεσπότησ ὁ ἅγιοσ καὶ ἀληθινόσ, οὐ κρίνεισ 3, 7
καὶ ἐκδικεῖσ τὸ αἷμα ἡμῶν ἐκ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆσ γῆσ;
11 *καὶ ἐδόθη αὐτοῖσ ἑκάστῳ στολὴ λευκή, καὶ ἐρρέθη αὐτοῖσ ἵνα*

---

9. *την πεμπτην* (ℵ[c] 1. *ε'*) *σφραγιδα* cum ℵ[c]ABCP etc (*quintum sigillum* et. Cyp[254]) ... ℵ* *την σφραγιδαν την ε* (sed *ε* litteram excipit *ιδον*, unde fit *ειδον*, quum *ε* signo careat), 14. 92. *τ. σφρ. τ. πεμπτ.*, item vg[cle] demid lips[5. 6.] tol al (non item am fu al) | *ιδον* cum ℵ*ABC 7. 14. (14. 92. *και ιδον*) 32. 92. And[bav] ... ς Ln *ειδον* cum ℵ[c]P al pler And[a c p] Are. Praeterea C add *και*. | *θυσιαστηριου* et. Clem[235] ... Cyp[254. 310] anonym[aug] Prim Cassiod (ad h. l.) Haym add *dei* | *των εσφαγμενων* (7. 16* 33. arm[zoh] *εσφραγισμ.*, Clem *μεμαρτυρηκοτων*) cum ABC al longe plu vg syr aeth[pp] Clem[235] And[a] et[c] Are Victorin Prim anonym aug al ... ℵP 1. 10. 12. 17. 36. 37. 46. 49. 91. 96. cop arm aeth[ro] And[p] et[bav] praem *των ανθρωπων* | *και δια την* cum ℵBCP al omn[vi] vg (et. am fu demid lipss omn[lachm]) And[omn] Are Haym ... Ln om *δια* cum A tol cop Cyp[254] et[310] Prim | *μαρτυριαν* sine additam cum ℵACP 1. 28. 36. 38. 47. 79. al vg cop And[a] et[bav] Haym ... B al[40] syr And[p] Are add *του αρνιου*, item 34. 35. 87. And[c] *ιησου χριστου*, item arm aeth Cyp Prim (bi[2] *martyrium suum* sine *ην ειχον*) *αυτου* | *ειχον* et. ℵ[c] ... ℵ* *εσχον*

10. *εκραξαν* cum ℵABC al[40] fere And[c] Are, item *clamaverunt* Cyp[254] et[310] Prim al ... ς (— Gb Sz) *εκραζον* cum P 1. 31. 36. 38. 79. (91. *εκραζαν*) al And[a p bav], item *clamabant* vg Haym | *φωνη μεγαλη* cum ℵACP 1. 7. 29. al mu And[a p bav] Are ... B al[30] And[c] *φωνην μεγαλην* | *και αληθινοσ* (AC *-θεινοσ*) cum ℵABCP al[35] And[c] et[bav] Are ... ς (= Gb Sz) *και ο αληθιν.* cum 1. 30** 87. al (35. omisso *και*) syr And[a] et[p] | *κρίνεισ*: sunt etiam qui *κρινεῖσ*, ut And[a] et[bav] | *εκδικεισ* et. Cyp[254. 310] Hil[ps 140,534] Amb[ps 36,809] al mu ... ℵ *εκδικησεισ* | *εκ των* (Gb'') cum ℵABC al[40] And[c] Are, item vg Cyp etc *de* ... ς *απο των* cum P 1. 7. 28. 35. 49. al (38. *και των*) And[a p bav]

11. *εδυθη* et *στολη λευκη* cum ℵABCP 1. al[50] cop syr Clem[235] And[a c p] (et[bav] sed om *στολη λευκη*) Are ... ς (— Gb Sz) *εδοθησαν* et *στολαι λευκαι* cum? vg arm aeth Cyp[254. 310] Prim al | *αυτοισ εκαστω* (Gb'') cum ℵACP 7. 14. 16. 35. 36. 38. 49. 51. 79. 87. 91. 92. 96. al[10] And[c] et[p], item *eis singulis* Cyp[310] Prim; similiter *eis* (*illis*) *singulae* am demid al[lachm] arm (ap Treg tantum *αυτοισ*) Cyp[254] Haym (fu al tantum *singulae*), *unicuique ex illis* (*eorum*) syr cop aeth. Item *αυτων εκαστω* (And[a]) vel *εκαστω αυτων* (28.) 28. And[a] ... ς (— Gb Sz) *εκαστοισ* cum? (1. a verbis *και εδοθη αυτοισ* pergit ad *ινα αναπαυσ.* omissis mediis) ... Gb Sz Ti *αυτοισ* cum B al[25] fere Are ... 2. 4. 11. 12. 19. Clem[235] *εκαστω* | *ερρεθη* cum ABCP al plu And[a] et[p] Are, ℵ 47. 98. *ερεθη* ... 35. 48. 50. 87. 90. 91. al And[c] *ερρηθη* ... 1.? (vide ante)

11, 7 13, 7 ἀναπαύσωνται ἔτι χρόνον μικρόν, ἕωσ πληρώσωσιν καὶ οἱ σύνδου-
λοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ μέλλοντεσ ἀποκτέννεσθαι ὡσ
καὶ αὐτοί.

16, 18 12 Καὶ ἴδον ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν ἕκτην, καὶ σεισμὸσ
Es 32, 7 s μέγασ ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιοσ μέλασ ἐγένετο ὡσ σάκκοσ τρίχινοσ, καὶ
Es 34, 4 Mt 24, 29 ἡ σελήνη ὅλη ἐγένετο ὡσ αἷμα, 13 καὶ οἱ ἀστέρεσ τοῦ οὐρανοῦ

And^{bav} *εδοθη* | *αναπαυσωνται* c. ℵAC al longe plu (14** *αναπαυσωνται*) And$^{a\ c\ p}$ Are ... Ti c. BP 1. 7. 8. 28. 36. 79. 98. al And^{bav} *αναπαυσονται* | *ετι* (sed ℵ 6. *επι*) ante *χρονον* cum (ℵ)ABCP al omn^{vi} (sed 38. *ετι τινα*) vg^{cle} demid harl cop syr aeth^{pp} (aeth^{ro} *ετι*, sed non exprim *χρον. μικρ.*) And^{omn} Are ... Ln post *χρονον* pon cum A am fu tol omn^{lachm} Haym (Cyp Fulg^{rem} pecc^{5} *brevi adhuc tempore*) | *μικρον* cum ℵACP 1. 28. 38. 51. 79. al (36. 47. ante *χρον.* pon) vg cop syr arm aeth^{ro} And$^{a\ p\ bav}$ Cyp Fulg (de his^{2} vide ante) ... Gb Sz Ti om cum B al^{45} fere And^{c} Are | *εωσ* sine additam cum ℵABCP al plus^{30} And^{c} Are ... ς (= Gb Sz) add *ου* cum 1. 28. 36. 49. 51. 79. 91. 96. al And$^{a\ p\ bav}$ | *πληρωσωσιν* cum ℵBP 1. al fere^{50} (28. 31. 36. 79. 95. -σωσι) And^{omn} ... Gb' Ln *πληρωθωσιν* cum AC 29., item *compleantur* (*impl.*) vg (lips$^{5.\ 6.}$ Cyp Fulg *donec impleatur* [*compl.*] *numerus conservorum* etc) ... ς (= Gb Sz) *πληρωσονται* cum? Are (ex ipso codice?) | *και οι συνδουλ. αυτων*: 36. 38. om ... B vg cop arm Cyp Fulg om *και* | *οι μελλοντεσ* cum ℵACP etc ... B al^{30} And^{a} Are Cyp^{310} (non item^{254}) praem *και* | *αποκτεννεσθαι* cum ℵAC 2. 17. 18. 19. 35. 47. 50. 51. 93. And^{c}. Item 4. 7. 8. 13. 26. 28. 29. 31. 32. 36. 48. 49. 50. 79. 87. 90. 91. 94. 95. 96. 98. *αποκτενεσθαι* ... ς (= Gb Sz) *αποκτεινεσθαι* cum BP 1. 6. 14. 30. 38. 92. 97. al And$^{a\ p\ bav}$ Are. Praeterea ℵ* (non item ℵ^{c}) add *υπο αυτων* | *ωσ και αυτοι*: 29. 38. tol cop arm aeth om *και*. Libere Cyp$^{254.\ 310}$ *exemplo ipsorum* (*illorum*).

12. *ιδον* cum ABC 7. 14. 32. 92. And^{bav} ... ς Ln *ειδον* c. ℵP 1. al pler And$^{a\ p\ c}$ Are ... 18. 29. 30. 40. 90. 93. 95. 98. aeth auct$^{novat\ 375}$ (Gall^{5}) anonym^{aug} om | *οτε ηνοιξεν* (ℵ* *ενυξεν*): 1. 12. 13. 14. 36. 37. 46. 49. 91. 92. 95. 96. am al^{lachm} Prim praem *και* | *σεισμοσ* sine *ιδου* cum ℵBCP 1. al^{50} fere (36. And^{p} om et. *και*) am fu demid tol (hi^{3} om etiam *και*) harl* omn^{lachm} cop syr arm aeth And$^{a\ c\ bav}$ Are Prim (postea *et ecce sol*) anonym^{aug} Haym (hi^{2} om etiam *και*) ... ς (= Gb Sz) praem *ιδου* cum A al? vg^{cle} harl** lipss (auct^{novat} *ecce* omisso *και*) | *μεγασ εγενετο* cum ℵBCP al fere omn vg^{cle} harl (e silentio) And^{omn} Are Prim Cassiod ... Ln Ti *εγενετο μεγασ* cum A 31. am fu demid lipss tol omn^{lachm} auct^{novat} Victorin anonym^{aug} Haym | *μελασ εγενετο* cum ℵB 6. 7. 8. 14. 29. 31. 35. 49. 51. 87. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. al plus^{10} cop arm And^{c} ... ς (= Gb Sz) Ln Ti *εγενετ. μελασ* cum ACP 1. 28. 36. 38. 79. al vg syr And$^{a\ p\ bav}$ Are anonym^{aug} Prim al (sed auct^{novat} Victorin *et factus est sol niger*) | *η σεληνη ολη* cum ℵABC al^{40} vg cop syr arm aeth And^{p} Are auct^{novat} Victorin Prim anonym^{aug} al ... ς (= Gb Sz) om *ολη* cum P 1. 35. 49. 87. 91. 96. al And$^{a\ c\ bav}$ Promiss^{17} ap Prosp

ἔπεσαν εἰσ τὴν γῆν, ὡσ συκῆ βάλλουσα τοὺσ ὀλύνθουσ αὐτῆσ ὑπὸ
ἀνέμου μεγάλου σειομένη, 14 καὶ ὁ οὐρανὸσ ἀπεχωρίσθη ὡσ βι-
βλίον ἑλισσόμενον, καὶ πᾶν ὄροσ καὶ νῆσοσ ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν
ἐκινήθησαν. 15 καὶ οἱ βασιλεῖσ τῆσ γῆσ καὶ οἱ μεγιστᾶνεσ καὶ οἱ Es 24, 21 2, 10
χιλίαρχοι καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ ἰσχυροὶ καὶ πᾶσ δοῦλοσ καὶ ἐλεύ-
θεροσ ἔκρυψαν ἑαυτοὺσ εἰσ τὰ σπήλαια καὶ εἰσ τὰσ πέτρασ τῶν
ὀρέων, 16 καὶ λέγουσιν τοῖσ ὄρεσιν καὶ ταῖσ πέτραισ· πέσετε ἐφ' Hos 10, 8 Lc 23, 30
ἡμᾶσ καὶ κρύψατε ἡμᾶσ ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τῷ

---

13. *του ουρανου*: *caeli* am demid tol lipss al^{lachm}; vg^{cle} harl *de caelo* (Tert$^{hermog\,34}$ *et stellae quidem de caelo ruent, sicut fici arbor cum valido commota vento acerba sua amittit*); sed fu al^{lachm} auct^{novat} Victorin anonym^{aug} Prim non exprim ... A *του θεου* | *επεσαν* cum ℵACP 1. 7. 28. 30. 51. al ... B al plus^{30} And^{omn} Are *επεσον* | *εισ την*: ℵ 47. And^{bav} *επι την* | *βαλλουσα* cum ℵ 16. 30. 35. 39. 51. 87. 90. 97. And^{c}. Cf etiam And^{comm} *καὶ ἡ συκῆ εἰσ παράδειγμα παραλαμβάνεται, ὡσ τοὺσ ἀτελεῖσ καρποὺσ - καταβάλλουσα.* ... Gb' Ti *βαλουσα* cum 2. 4. 6. 7. 8. 9. 11. 13. 18. 19. 26. 27. 29. 31. 32. 33. 34. 40. 41. 42. 46. 47. 48. 93. 94. 95. 98. al fere^{10}; 38. *αποβαλουσα* ... ς Ln *βαλλει* cum ABCP 1. (*βάλει*) 14. 36. 49. 92. al (28. 79. *αποβαλλει*) vg And$^{a\,p\,bav}$ Are auct^{novat} anonym^{aug} Prim al | *υπο* cum ABCP al pler etc ... ℵ 14. 31** *απο* | *ανεμου μεγαλου* cum ℵABC al^{30} vg And^{c} Are auct^{novat} Prim al ... ς (= Gb Sz) *μεγαλου ανεμου* cum P 1. 28. al mu And$^{a\,p\,bav}$ (Tert^{hermog} vide ante) anonym^{aug} | *σειομενη* cum ℵBCP al fere omn And^{omn} Are ... Ln$^{ed\,min}$ *σαλευομενη* cum A 12.

14. *ο ουρανοσ* cum ℵABCP al^{40} fere And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) om *ο* cum 1. al? | *ελισσομ.* cum ℵABC 2. 4. 6. 7. 14. 19. 26. 29. 30. 32. 37. 38. 41. 42. 48. 49* 50. 90. 91. 92. 93. 96. 98. al And^{c} et^{p} Are ... ς *ειλισσομ.* cum P 1. 36. 47. 49** 79. 95. al mu^{vi} And^{a} et^{bav}. Item *-σσομενον* cum ABCP 1. 7. 14. 35. 36. 49. 79. 87. al mu vg (*involutus*) And$^{a\,c\,bav}$ Victorin (*qui involvitur*; auct^{novat} *cum involv.*, Prim *cum evolv.*) ... ℵ 6. 8. 31. 38. 91. al plus^{20} And^{p} Are *-σσομενοσ* | *νησοσ* (BC *νησσοσ*) ... ℵ *βουνοσ* ... vg auct^{novat} Victorin Prim al *insulae* | *αυτων*: ℵ 26. 31. om | *εκινηθησαν* cum ℵ^{c}BCP 1. al pler ... ℵ* *εκινησαν*, A *απεκεινησαν* ... 95. *εσαλευθησαν*

15 *και* (A om) *οι χιλιαρχ. και οι πλουσιοι* cum ℵABCP al^{40} vg syr arm aeth (cop om *και οι χιλιαρχ.*) And$^{a\,c\,p}$ Are auct$^{novat\,375}$ (Gall^{3}) Prim al ... ς (= Gb Sz) *και οι πλουσ. και οι χιλιαρχ.* cum 1. 36. 38. al And^{bav} | *και οι* (ℵ 50. 95. om) *ισχυροι* cum ℵABCP al plus^{40} And$^{a\,c\,p}$ Are (*et fortes* vg etc) ... ς (= Gb Sz) *και οι δυνατοι* cum? ... 1. 12. 36. aeth And^{bav} om | *και ελευθεροσ* sine *πασ* (Gb'') cum ABC al^{40} vg syr aeth And^{c} Are auct^{novat} Prim al ... ς *και πασ ελευθερ.* cum ℵ^{c}P 1. 28. 38. 49. 91. 96. al cop arm And$^{a\,p\,bav}$ ... ℵ* om plane

16. *πεσετε* cum ℵBC 1. al pler And^{omn} Are ... Ln Ti *πεσατε* cum AP 7. 28. 79. | *κρυψατε*: ℵ 29* *κρυψεται* (29* -*τε*) | *επι τω θρονω* cum ℵB

θρόνῳ καὶ ἀπὸ τῆσ ὀργῆσ τοῦ ἀρνίου, 17 ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ
μεγάλη τῆσ ὀργῆσ αὐτῶν, καὶ τίσ δύναται σταθῆναι;

VII.

1 Καὶ μετὰ τοῦτο ἴδον τέσσαρασ ἀγγέλουσ ἑστῶτασ ἐπὶ τὰσ
τέσσαρασ γωνίασ τῆσ γῆσ, κρατοῦντασ τοὺσ τέσσαρασ ἀνέμουσ τῆσ
20, 8 Zach 6, 5 γῆσ, ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμοσ ἐπὶ τῆσ γῆσ μήτε ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ μήτε
ἐπὶ πᾶν δένδρον. 2 καὶ ἴδον ἄλλον ἄγγελον ἀναβαίνοντα ἀπὸ ἀνα-
τολῆσ ἡλίου, ἔχοντα σφραγῖδα θεοῦ ζῶντοσ, καὶ ἔκραξεν φωνῇ

---

al plus[25] And[c] Are ... ς Ln επι του θρονου cum ACP 1. 7. 14* [illegible] 36. 38. 47. 49. 79. 91. al mu And[a p bav] | απο (And[bav] om) της et. ℵ[c]: ℵ* επι της

17. η ημερα: 38. om η | η μεγαλη: 9. 14. 27. auct[novat 375] om | της οργης αυτων cum ℵC 38. vg syr Promiss[17] Fulg[op 2,3] Haym al ... ς Ln Ti τ. οργ. αυτου cum ABP al fere omn cop arm aeth And[omn] Are Prim ... auct[novat] *interitionis* | σταθηναι: 34. 35. 36. And[c] στη[illegible] ... 40. 48. Are σωθηναι

VII. 1. Και μετα cum ℵBP al omn[vi] syr arm aeth[utr] And[omn] Are Haym ... Ln om Και cum AC vg (cop *Post hoc autem*) Prim :: ut 4, 1. 7, 9. nec ibi fluct lectio; aliter 18, 1. | μετα τουτο (Gb″) cum ℵABC al[fere] cop aeth And[c] Are ... ς (= Sz) μετα ταυτα cum P 1. 28. 36. 47. 79. 92. 95. al vg syr arm And[a p bav] Prim al | ιδον cum ℵABC 7. 14. 32. 92. And[bav] ... ς Ln ειδον c. P al pler And[a c p] Are | τεσσαρας pri ut BCP etc, ℵ δ′, A τεσσαρες, 7. τεσσαρεις (ut 38. τεσσαρις 4, 10). Item τεσσαρας sec ut ℵABC etc, P τεσσαρες. Item τεσσαρας tert ut ℵBCP etc, A τεσσαρες: hinc forma τεσσερας h. l. sine teste (Ti ter, sed invito commentario). Ln[ed min] τεσσαρες αγγελους, τεσσαρας γωνιας. τεσσαρες ανεμους, sed[ed mai] ter τεσσαρας | ανεμ. της γης: 38. vg cod ap Gb (at non am fu demid harl tol lipss nec cdd[lachm]) cop arm And[a] om της γης | πνεη (36. πνεει): ℵ 87. And[c] πνευση | ανεμος: C 14. 26. 92. 93. 95. 98. ο ανεμ. | επι της γης (*super terram* vg, sed Prim *in terris*): A om | επι της θαλασσης: A om της | μητε sec (i. e. post θαλασσης): C μη | επι παν δενδρον cum ℵP 1. 28. 36. 49. 79. 91. 96. al And[a p bav] ... Gb′ Ln Ti επι τι δενδρον cum BC al fere[40] (vg in *ullam arborem*, Prim *in ulla arbore*) And[c] Are ... A επι δενδρον, cop syr arm aeth *super arbores* :: παν, quod prorsus est ex usu apocalypsis (cf 9, 4. 21, 27), vario modo emendatum est

2. ιδον cum ABC 7. 14. 92. And[bav] ... ς Ln ειδον c. ℵP al pler And[a c p] Are | αλλον αγγελον et. Or[4,1] etc ... 13. 79. 91. Are αγγ. αλλον ... Prim om αλλ. | αναβαινοντα cum ℵABCP al[45] fere (vg *ascendentem*) Or[4,1] And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) αναβαντα cum 1. arm | ανατολης cum ℵBCP al fere omn Or And[omn] Are ... Ln ανατολων cum A 90. (:: cf 16, 12. 21, 13) | εκραξεν cum ℵBC al omn[vi] Or (et codd [illegible]

μεγάλῃ τοῖσ τέσσαρσιν ἀγγέλοισ οἷσ ἐδόθη αὐτοῖσ ἀδικῆσαι τὴν
γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, 3 *λέγων· μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν μήτε τὴν*
θάλασσαν μήτε τὰ δένδρα, ἄχρι σφραγίσωμεν τοὺσ δούλουσ τοῦ 13, 16 Ez 9, 4
θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 4 *καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν*
τῶν ἐσφραγισμένων, ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρεσ χιλιάδεσ ἐσφρα- 14, 1
γισμένοι ἐκ πάσησ φυλῆσ υἱῶν Ἰσραήλ· 5 *ἐκ φυλῆσ Ἰούδα δώδεκα* Gn 49, 8
χιλιάδεσ ἐσφραγισμένοι, ἐκ φυλῆσ Ῥουβὴν δώδεκα χιλιάδεσ, ἐκ φυ-

---

εκεκραξεν) And$^{a\,c\,bav}$ Are, item *clamavit* vg Prim al ... AP And^{p} εκραζεν | τοισ τεσσαρσιν et. ℵ^{c} ... ℵ* τοισ τεσσαρεσ | οισ εδοθη αυτοισ: 16. 17. 28. 49. 79. And^{a} om αυτοισ

3. αδικησητε (7. αδικισειτε): ℵ αδικησεται | μητε την θαλασσ. cum BCP al fere omn Or^{4,1} et^{2} And$^{a\,c\,p}$ Are. Item ℵ And^{bav} μηδε τ. θαλ. Nec aliter fu demid tol harl* lips$^{4.}$ arm syr aeth Prim al ... Ln$^{ed\,min}$ και τ. θαλ. cum A 37. 38. 41. 42. vg^{cle} am harl** lips$^{5.\,6.}$ omn^{lachm} Haym (cop και pro μητε bis) | μητε τα δενδρα et. Or^{bis} ... ℵ μηδε τα δενδρα ... Prim *neque ullam arborem* | αχρι cum ℵ(αχρισ)ACP 1. 12. Or^{bis} And^{bav} ... ς αχρισ ου cum B al pler And^{c} et^{p} Are. Item 18. 28. 79. And^{a} αχρισ αν. | σφραγισωμεν (31. 38. Are^{veron} -ισομεν) et. ς^{e} Gb Sz ... ς σφραγιζωμεν ex errore Erasmi (et. 1. -ισωμεν) | του θεου ημων et. Or^{bis} ... 28. 47. 90. 95. lips$^{6.}$ cop arm^{treg} (sed arm^{gb} τ. θε. μου) aeth om ημων

4. και ηκουσα (ℵ male -σαν) τον αριθμ. των εσφραγ. et. Or^{bis} etc ... A om | εκατον (C 2. 6. 7. 35. 38. 87. 91. 96. 97. And^{c} add και) τεσσεραχ. (cum ℵC, ς τεσσαραχ. cum AP etc) τεσσαρεσ (A δ' supra lineam, 7. τεσσαρεισ, 14. 97. praem και) χιλιαδεσ ... ς ρμδ' χιλιαδεσ (1. And^{a} -αδασ) cum B 1. al sat mu ... 29. 30. 40. 90. 95. And^{p} om una cum εσφραγισμ. | εσφραγισμενοι cum ℵACP 1. al sat mu Or^{4,1} And$^{a\,bav}$ Are ... B 2. 6. 7. 14. 31. 32. 35. 79. 94. 97. al fere^{10} Or$^{4,2\,ed\,huet}$ And^{c} εσφραγισμενων (item And^{p} qui ab εσφραγισμενων transilit ad εσφραγ.)

5—8. δωδεκα ubique cum ℵAC 1. 6. 14. 38. 48. 51. 92. al mu And^{omn} Are ... ς ιβ' cum BP al permu Or^{4,1}. Alii variant, ut 91. post ιουδα habet δυοκαιδεκα, tum ιβ' post ιωσηφ, δωδεκα vero post reliqua nomina. Ubique *duodecim* am, ubique *XII.* fu. | εσφραγισμενοι bis tantummodo i. e. v. 5. post εκ φυλησ ιουδα δωδ. χιλ. et v. 8. exeunte (Gb″) cum ℵABCP 6. 14. 29. 35. 38. 49. 51. 87. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. al plus^{25} fu cop And^{c}. Sunt vero etiam qui primo tantum loco adponunt, non item ultimo, ut 91. syr Prim ... ς ubique i. e. duodecies, post χιλιαδεσ add cum 31 (sic certe vdtr ap Scri) al pauc^{vi} vg (et. am demid lipss tol et – nisi quod v. 6. tertio loc omittere vdtr – al^{lachm}) arm Are. Alii ut 36. 79. And^{bav} et harl* bis adponunt v. 5. posteaque praeter ultimum locum (sed 36. etiam ultimo loco) omittunt. 1. 7. ter ponunt v. 5. omnibusque reliquis locis (etiam ultimo 7., sed 1. praeter ultimum) om. Aethiops semel tantum ponit i. e. exeunte v. 8. Praetereo rationes alias. Adnotat Erasmus: „Graecis *signati* non repetitur nisi in initio et fine. Nec additur ad singulas tribus,

λῆσ Γὰδ δώδεκα χιλιάδεσ, 6 ἐκ φυλῆσ Ἀσὴρ δώδεκα χιλιάδεσ, ἐκ
φυλῆσ Νεφθαλεὶμ δώδεκα χιλιάδεσ, ἐκ φυλῆσ Μανασσῆ δώδεκα
χιλιάδεσ, 7 ἐκ φυλῆσ Συμεὼν δώδεκα χιλιάδεσ, ἐκ φυλῆσ Λευὶ
δώδεκα χιλιάδεσ, ἐκ φυλῆσ Ἰσσάχαρ δώδεκα χιλιάδεσ, 8 ἐκ φυλῆσ
Ζαβουλὼν δώδεκα χιλιάδεσ, ἐκ φυλῆσ Ἰωσὴφ δώδεκα χιλιάδεσ, ἐκ
φυλῆσ Βενιαμεὶν δώδεκα χιλιάδεσ ἐσφραγισμένοι.
5, 9 9 *Μετὰ ταῦτα ἴδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλοσ πολύσ, ὃν ἀριθμῆσαι αὐ-*

---

ut admonet Valla, quamquam in nostris exemplaribus addebatur." Non satis recte ille quidem. Vide supra de 1. Praeterea pro *εσφραγισμενοι* inde a v. 5. B al^{25} fere (ut 2. 6. 9. 29. 31. 32. 51. 93. 94. 95. 97. al^{10} fere) habent *εσφραγισμεναι*, alii ut 7. 14. 98. *εσφραγισμενων*.

5. *εκ φυλησ* ante *ρουβην*: 7. praem *και* ... 91. om *εκ φυ. ρουβ*. Similiter passim alii errarunt. | *ρουβην* cum ℵABCP etc ... 7. 14. 28. 92. 93. 94. 95. 97. *ρουβιν*, 1. (7?) 17. 19. 32. 36. 38. 51. 79. And$^{a\,p\,bav}$ *ρουβιμ* ... 4. 10. 29. 35. 49. 87. 96. Are *ρουβειμ*, 31. And^{c} *ρουβειν* ... 6. 9. 26. 27. 50. Or^{4,1} *ρουβημ* | *γαδ*: 9. 13. 16. *δαν* (et 1. *δᾱδ*), item cop *δαν* pro *μανασση* habet. At Or^{4,1} testatur *καὶ τὰσ λοιπὰσ φυλὰσ* nominari *παρὲξ τοῦ δάν*. Item And^{com}: *ἐπισημαντέον δὲ τοῦτο, ὅτι ἡ φυλὴ τοῦ δάν, ὡσ ἐξ αὐτῆσ τικτομένου τοῦ ἀντιχρίστου, ταῖσ λοιπαῖσ οὐ συντέτακται, ἀλλ' ἀντ' αὐτῆσ ἡ τοῦ λευί, ὡσ ἱερατικὴ πάλαι εἰσ ἀριθμὸν μὴ ἐρχομένη*. Ex Andrea hausit Arethas. Ceterum ℵ om *εκ φυλ. γαδ δωδ. χιλιαδεσ*.

6. *εκ φυ. ασηρ*: 7. praem *και* | *νεφθαλειμ* cum P 1. 7. 28. 29. 31. 32. 35. 36. 38. 47. 48. 49. 50. 51. 87. 90. 91. 92* 95. 96. 97. al mu^{vi} And omn Are ... Ti *νεφθαλιμ* cum AB 6. 9. 14** 30. 92** 93. al^{vi}. Item C *νεφθαλιν* ... ℵ *νεφθαλι* ... 14* 27. 94. 98. *νεφθαλημ* | *μανασση* cum ℵ(C *μανασσην*)P 1. al plu And^{c} et^{p} Are, item *Manasse* vg etc ... A *μαννασση*, B And^{a} et^{bav} *μαναση*

7. *εκ φυλ. συμεων δωδ. χιλ.*: ℵ 87. om | *λευει* cum ℵ (ita etiam alibi ubique edidimus, cf Lc 3, 24. 3, 29. Heb 7, 5. Cf et. *λευεισ*, *λευειν* Mc 2, 14. Lc 5, 27 et 29. Heb 7, 9.) ... ς Ln Ti *λευῑ* cum ABCP rell | *ισσαχαρ* cum ℵAP 7. 29. 32. 92. 93. 98. al vg^{cle} am demid al ... ς Gb Sz Ln Ti *ισαχαρ* cum BC 1. al pler fu al^{lachm} ... ς^{e} *ἰσασχάρ* sine codice ut^{vi}. Ceterum istud nomen *ἰσσάχαρ* et *ἰσάχαρ* in codd plerisque scribi solet (et. BP), non *-χάρ*.

8. *ιωσηφ* et *βενιαμ.*: ℵ 28. transpon | *βενιαμειν* cum AP And^{bav} (32. 48. *βενιαμην*) ... ς *βενιαμιν* cum ℵBC al pler | *εσφραγισμενοι*: B al plus^{25} *εσφραγισμεναι*, de qua lectione cf ad vv. 5—8. (*εσφραγισμενων* hoc loco legi non videtur. Aliter fit v. 5.)

9. *ιδον* c. ℵAB (*ιδων*) 7. 14. 92. ... ς Ln *ειδον* c. CP al pler And^{omn} Are | *και ιδου* cum ℵBP al omn^{vi} syr And^{omn} Are ... A vg cop aeth Cyp$^{272.310}$ Prim al om; item C om *ιδου* | *οχλοσ πολυσ* cum ℵBCP al omn^{vi} syr And^{omn} Are ... Ln *οχλον πολυν* cum A vg Cyp^{bis} Prim al, item cop aeth. Similiter Method^{678} *και ειδον απο πασησ γλωττησ και φυ-*

*τὸν οὐδεὶσ ἐδύνατο, ἐκ παντὸσ ἔθνουσ καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ
γλωσσῶν, ἑστῶτεσ ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου,
περιβεβλημένουσ στολὰσ λευκάσ, καὶ φοίνικασ ἐν ταῖσ χερσὶν αὐτῶν·*
10 *καὶ κράζουσιν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντεσ· ἡ σωτηρία τῷ θεῷ ἡμῶν* 13
τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἀρνίῳ. 11 *καὶ πάντεσ οἱ* 19, 1
ἄγγελοι εἱστήκεισαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ 11, 16
τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ τὰ πρόσ-

---

λησ και παντοσ εθνουσ πληθοσ πολυ, ο αριθμησαι αυτο ουδεισ ηδυνατο. | *ον* (et. ℵ[c], sed ℵ* per incuriam *οσ*): A *και* | *αυτον* cum ℵACP 1. 14. 36. 92. al vix mu (et. Meth *αυτο*, vide ante). Respicit et. Cyp[310] *quam dinumerare ex his nemo poterat* ... B 6. 7. 28. 29. 30. 31. 32. 35. 38. 47. 48. 49. 50. 51. 87. 90. 91. 93. 94. 95. 96. 97. 98. al fere[20] And[omn] Are om, nec exprim vg Cyp[272] Prim al, hinc Gb[0] | *εδυνατο* cum ℵABC al plus[20] Are ... ς *ηδυνατο* cum P 1. 14. 28. 47. 49** 51. 87. 92. 95. al mu Meth[678] And[a p c] (et[bav] *δυναται*) | *εστωτεσ* cum ℵAP 1. 36. 49. 50. 91. al And[a p bav] ... B al[30] And[c] Are *εστωτασ* ... C 38. *εστωτων*, 11. 19. 93. *εστωτα* | *ενωπιον τ. θρονου* et. Cyp[272. 310] etc ... A *επι του θρον.* | *περιβεβλημενουσ* cum ℵ*ABC al fere[35] And[c] Are (item Fulg[verit praed 3,18] *vidi turbam magnam – stantes – amictos* –). Item 48. 95. *-μενασ* ... ς (= Gb Sz) *περιβεβλημενοι* cum ℵ[c]P 1. 28. 36. 49. 91. al And[a p bav], item *amicti* vg Victorin, *et erant amicti* (Promiss[1,38] *et induti erant*) Cyp Prim Fulg[fabian fragm 34] al | *φοινικασ* (Gb') cum ℵ*B 6. 14. 28. 29. 30. 31. 32. 47. 48. 49. 50. 51. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. al[20] Are (cop *habentes palmas*) ... ς Ln Ti *φοινικεσ* cum ℵ[c]ACP 1. 7. 35. 36. 38. 87. al And[omn], item *et palmae in manibus eorum* vg Haym, item et *palmae fuerunt* (*erant*) etc Cyp Fulg Prim Promiss al

10. *κραζουσιν* cum ℵABCP al[50] And[a c bav], item *clamabant* vg Haym, *dicebant* Cyp[272] Prim ... ς (= Gb Sz) *κραζοντεσ* cum 1. al? And[p] Are, item cop arm | *λεγοντεσ*: And[p] *και λεγ.* | *τω θεω ημων*: A 38. *του θεου ημων*, item cop ... 1. And[a] *θεω* (sine articulo) *ημων* eaque post *τω καθημ. επι τ. θρον.* pon, unde Erasmus finxit *τω καθ. επι τ. θρονου του θεου ημων*, quae inepta lectio transiit etiam in editionem ς (non item ς[e] etc) | ℵ* (non item ℵ[c]) om *τω καθημενω* | *επι τω θρονω* cum ℵ*ACP al plus[30] And[c] et[p] Are ... ς *επι του θρονου* cum ℵ[c]B 1. 7. 36. 79. al mu And[a] et[bav] | *τω αρνιω*: ℵ[c] *του αρνιου*. Praeterea ℵ* (non item[c]) add *εισ τουσ αιωνασ των αιωνων αμην*.

11. *παντεσ οι* et. ℵ[c] ... ℵ* om *οι* | *ειστηκεισαν* (sed ℵAP 36. *ιστ-* et ℵ *-κισαν*, B 7** 32. 35. 36. 79. al *-κησαν*, 1. And[bav] *-κεσαν*) cum ℵABP al longe plu And[omn] Are ... Ti *εστηκεισαν* (C *-κισαν*) c. C 51. al[vi] (sed notatio critica praeeunte Wtst hac de forma parum certa; 30. *ιεστηκεισαν*) ... ς *εστηκεσαν* cum? | *επεσαν* cum ℵACP 9. 12. 13. 27. al ... ς *επεσον* cum B al pler And[omn] Are | *ενωπ. του θρονου* sine additam cum ℵACP al sat mu vg cop And[a p bav] Prim al ... B al plus[25] syr

5, 12 ωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ, 12 λέγοντεσ· ἀμήν, ἡ
εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ καὶ
ἡ δύναμισ καὶ ἡ ἰσχὺσ τῷ θεῷ ἡμῶν εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων.
9 ἀμήν. 13 καὶ ἀπεκρίθη εἷσ ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγων μοι· οὗτοι
οἱ περιβεβλημένοι τὰσ στολὰσ τὰσ λευκὰσ τίνεσ εἰσὶν καὶ πόθεν
Io 21, 15 ἦλθον; 14 καὶ εἴρηκα αὐτῷ· κύριέ μου, σὺ οἶδασ. καὶ εἶπέν μοι·
οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆσ θλίψεωσ τῆσ μεγάλησ, καὶ ἔπλυναν
τὰσ στολὰσ αὐτῶν καὶ ἐλεύκαναν αὐτὰσ ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου.
15 διὰ τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν
αὐτῷ ἡμέρασ καὶ νυκτὸσ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ὁ καθήμενοσ ἐπὶ
Es 49, 10 τῷ θρόνῳ σκηνώσει ἐπ' αὐτούσ. 16 οὐ πεινάσουσιν ἔτι οὐδὲ διψ-

---

aeth And^{c} Are add *αυτου* | *επι τα προσωπα* cum ℵABCP al^{50} fere vg syr arm And^{a} et^{c} Are Prim al ... ς (= Gb Sz, sed Gb') *επι προσωπον* cum 1. And^{p} et^{bav}, item cop aeth Fulg$^{fab\ fragm\ 34}$ | *τω θεω*: to: Fulg$^{fab\ fr\ 34}$ om (at habent am fu demid harl lipss omn^{lachm} Prim al)

12. *αμην*: vg^{ms} (ap Gb) cop om | *και η σοφια*: 26. ante *και η δοξα* pon (And^{p} post *και η τιμη κ. η ευχαριστ.* pon, sic) ... A om | *η ευχαριστια* et. ℵ^{c} ... ℵ* om *η* | *αμην* sec cum ℵABP al pler vg (et. am fu etc) cop rell And$^{a\ c\ bav}$ Thdor$^{stud\ 5,94}$ Are Haym ... Ti om cum C 28. (? tacet Scri) 36. And^{p} om, nec magis add Prim Fulg$^{fab\ fr}$ Ansb

13. *εισ εκ*: ℵ 91. om *εκ* | *τασ στολ. τασ* (C om) *λευκασ*: 28. 79. *τασ λευκ. στολασ* | *εισιν*: 1. 12. And^{bav} om

14. *ειρηκα* cum ℵACP 1. 28. 36. 79. al vix mu And$^{a\ p\ bav}$ ... B al^{40} And^{c} Are *ειπον* | *κυριε μου* cum ℵBCP al fere^{40} vg (et. am fu demid lipss al^{lachm}) cop syr And^{omn} Are Cyp$^{272.\ 310}$ Haym ... Ln *κυρ.* [*μου*], et ς (= Gb Sz) om *μου* cum A 1. al? vg$^{cdd\ aliq\ lachm}$ aeth^{utr} arm Prim *μοι*: ℵ om | *εκ τησ θλιψ. τησ μεγαλησ* cum ℵBP al omn^{vi} And^{omn} Are. item *de tribulatione magna* vg Haym, *ex magna tribul.* Cyp$^{272.\ 310}$ anonym^{aug} (Prim *ex trib. magn.*), *ex illa pressura magna* Tert$^{scorp\ 12}$ ... Ln *απο θλιψεωσ μεγαλησ* | *επλυναν* (vg *laverunt*) ... 1. 2. 9. 13* 29 30. 41. 42. 50. 93. 94. 95. 97. 98. *επλατυναν* (l. *-τειναν*). Quam ad lectionem adnotat Erasm: „*i. e. dilataverunt stolas suas. Interpres* (i. e. vg) *legisse videtur επλυναν*". | *ελευκ. αυτασ* cum ℵAP 1. 10. 12. 19. 37. 46. 49. 79. 91. 96. (28. *και ελευκαναν τασ στολ. αυτων και ελευκαναν αυτασ* sic) vg cop syr And^{p} et^{bav} (et^{a} sed *αυτουσ*) Cyp$^{272.\ 310}$ Prim al (Tert$^{scorp\ 12}$ *et laverunt vestim. sua et candidaverunt ipsa in* etc) ... ς (= Gb Sz, sed Gb') *ελευκ. στολασ αυτων* cum?, sed 2. ap Sz (et 28. vide ante) *ελ. τασ στολ. αυτων* ... Ti *ελευκαναν* sine additam cum B al plus^{30} aeth^{utr} arm And^{c} Are :: at vix credibile est additum esse aliena manu *αυτασ*, quum res planissima esset

15. *δια τουτο*: B* 28. 79. And^{a} et^{p} praem *και* | *επι του θρονου* cum ℵAP 1. 28. 29. 35. 36. 49** 87. 92. al mu And^{omn} ... Ti *επι τω θρονω* cum B al plus^{30} Are | *σκηνωσει επ αυτουσ*: ℵ* *γινωσκει αυτουσ*, ℵ$^{c a}$ σκη-

σουσιν ἔτι, οὐδὲ μὴ πέσῃ ἐπ' αὐτοὺσ ὁ ἥλιοσ οὐδὲ πᾶν καῦμα,
17 *ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνὰ μέσον τοῦ θρόνου ποιμανεῖ αὐτοὺσ καὶ*
ὁδηγήσει αὐτοὺσ ἐπὶ ζωῆσ πηγὰσ ὑδάτων, καὶ ἐξαλείψει ὁ θεὸσ 21, 4 Es 25, 8
πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

VIII.

1 *Καὶ ὅταν ἤνοιξεν την σφραγῖδα τὴν ἑβδόμην, ἐγένετο σιγὴ*

νωσει pro *γινωσκει*, sed iam[c] *επ αυτουσ* pro *αυτουσ* (hinc[c] non animadvertisse *γινωσκει* pro *σκηνωσει* putandus est)

16. *ετι* pri cum ABP al pler And[omn] Are ... ℵ 36. vg cop syr arm aeth Cyp[310] Fulg[trasim 8,19.] Prim al om. Item *ετι* sec cum ℵAB al pler vg syr aeth And[p] Are Cyp Prim al ... P 1. 34. 35. 36. 38. 40. 87. cop arm And[a c bav] Fulg[trasim] om :: cf Es 49, 10 ubi neutrum *ετι* | *ουδε διψ.* cum ℵBP al pler And[omn] Are ... Ln *ουδε μη διψ.* cum A 14. 92. | *διψησουσιν* cum AB al pler And[a c p] Are. Item ℵ 29. *διψασουσιν* ... P 14. And[bav] *διψησωσιν* | *ουδε μη πεση* cum ℵAP 1. 14. 28. 36. 79. al (98. om *μη*) ... Ti *ουδ ου μη πε.* cum B al[40] fere And[omn] Are | *πεση*: 38. And[a] *πεσειται* | *ο* (38. And[a] om) *ηλιοσ*: cop *umbra* ... ℵ* add *ετι*, sed ipse ℵ* punctis improbavit | *παν*: 6. 11. 31. arm *το*

17. *ποιμανει* cum ℵABP 1. 6. 7. 14. 28. 30. 36. 38. 49** 51. 79. 92. 96* al vg syr arm aeth And[a p bav] Are Cyp[310] (pro *teget* enim quod edi solet legendum *reget*, ut vg Vig[varim] Prim al) Vig[varim 732] (ed Col[625]) Prim al ... Gb' Ti *ποιμαινει* cum 2. 4. 13. 29. 31. 32. 33. 34. 35. 37. 40. 41. 47. 48. 49* 50. 87. 90. 91. 93. 94. 95. 96** 97. 98. al cop And[c] *οδηγησει* cum ℵABP 1. 14. 28. 36. 38. (*-γηση*) 51. 79. 92. al vg syr cop arm aeth And[a p bav] Are Cyp Vig[varim] Prim al ... Gb' Ti *οδηγει* cum 2. 4. 6. 7 (*οδιγει*) 13. 29. 30. 31. 32. al plus[20] (sunt igitur paullo plures qui *οδηγει* quam qui *ποιμαινει* tuentur) am* al[lachm] And[c] | *ζωησ* cum ℵABP al plus[40] vg arm aeth[utr] And[c] Are Cyp[310] Vig[varim] anonym[aug] Prim al ... ς (= Gb Sz) *ζωσασ* cum 1. 38. 79. al cop (*super fontem aquae vivae*) syr (*ad fontes aquarum vivarum*) And[a p bav] | *παν δακρυον* (ℵ* *δρακυον*, cf et. ad 21, 4): 14. cop *παντα τα δακρυα* | *εκ των* cum ABCP al plus[35] am fu demid tol omn[lachm] (hi Latt *ex*) arm And[c] et[bav] Are Cyp Prim al ... ς (= Gb Sz) *απο των* cum ℵ 7. 28. 47. 49. 50. 79. 92. al vg[cle] lipss (hi *ab*) cop And[a] et[p]. Cf et. Tert[res carn 58] „Proinde et Iohanni angelus: *Et delebit deus omnem lacrymam ab oculis eorum.*" Quae non satis liquet utrum ab h. l. an ab 21, 4 pendeant, quo quidem loco et ipso *απο* et *εκ* leguntur. Apud Es 25, 8. est *αφειλε κυριοσ ο θεοσ παν δακρ. απο παντοσ προσωπου.*

VIII. 1. *οταν* cum AC :: supra, i. e. 6, 1. 3. 5. 7. 9. 12. *οτε ηνοιξεν* nusquam fluctuat ... ς *οτε* cum ℵP al omn[vl] And[omn] Are | *εγενετο σιγη*

1, 4 Tob 12, 15 Lc 1, 19 ἐν τῷ οὐρανῷ ὡσ ἡμίωρον. 2 καὶ ἴδον τοὺσ ἑπτὰ ἀγγέλουσ οἱ
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἑστήκασιν, καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖσ ἑπτὰ σάλπιγγες.
3 καὶ ἄλλοσ ἄγγελοσ ἦλθεν καὶ ἐστάθη ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ἔχων
λιβανωτὸν χρυσοῦν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλά, ἵνα δώσει
5, 8 ταῖσ προσευχαῖσ τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυ-
σοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου. 4 καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸσ τῶν θυμια-
μάτων ταῖσ προσευχαῖσ τῶν ἁγίων ἐκ χειρὸσ τοῦ ἀγγέλου ἐνώπιον
τοῦ θεοῦ. 5 καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελοσ τὸν λιβανωτόν, καὶ ἐγέμισεν
αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸσ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἔβαλεν εἰσ τὴν γῆν· καὶ
4, 5 11, 19 ἐγένοντο βρονταὶ καὶ φωναὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ σεισμόσ.

6 Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντεσ τὰσ ἑπτὰ σάλπιγγασ ἡτοί-
Ex 9, 24 Es 28, 2 μασαν αὐτοὺσ ἵνα σαλπίσωσιν. 7 Καὶ ὁ πρῶτοσ ἐσάλπισεν· καὶ

---

etc: aeth *siluit omne quod in caelo et quod in terra* | *ημιωρον* cum 1C 91. 97. ... ς *ημιωριον* cum ℵP al pler And^{omn} Are

2. *ιδον* c. ℵABC 7. 14. 92. And^{bav} ... ς Ln *ειδον* c. P 1. al pler And^{ape} Are | *τουσ επτα*: 1. 26. om | *εστηκασιν*: 38. *ειστηκεισαν*, 6. 9. 13. 27 *εστηκεσαν*? Cf ad 7, 11. | *εδοθησαν*: A 35. 87. 93. 95. 96. *εδοθη*

3 *ηλθε* (14. *εξηλθ.*): aeth add *ab oriente* | *επι του θυσιαστηριου* (Gb$^{''}$) cum ℵBC (*του -ριον*) 6. 7. 14. 28. 29. 31. 35. 38. al^{30} And^{acp} Are ... ς Ln *επι το θυσιαστηριον* cum AP 1. 36. 49. al mu | *λιβανωτον*: C *λιβανον το* | *ινα δωσει* cum ℵAC 1. 8. 28. 29. 87. 94. 95. al^{10} And^{a} et^{c*} et^{bav} ... ς *ινα δωση* cum BP al sat mu And^{p} et^{c**} Are ... 6. 9 14. 36. *ινα δω* | *το ενωπιον*: ℵ om *το*

4. *ο καπνοσ*: ℵ* (non^{c}) 26. om *ο* | *του αγγελου*: 38. 97. om *του* ... 14* *των αγγελων* | *των θυμιαματων ταισ προσευχαισ* (vg Amb$^{Isaac 4,38}$ *incensorum de orationibus*): Amb$^{ep\ 64,1050}$ Prim *thymiamatum* (Prim *supplicationum*, fortasse potius *suffitionum*) *orationum*

5. *τον λιβανωτον* et *αυτον* cum ℵABP etc ... ς (non ς^{e} Gb Sz) *το λιβανωτον* et *αυτο* cum 7. 33. 34. (item, si recte viderunt, *το* et *αυτον* 36. 40. 50.) | *εκ του πυροσ του θυσιαστηριου*: Prim *de igne irae dei*, sed addit: „aliter *ex igne arae dei*“ | *εβαλεν*: P *εβαλλεν* ... A *ελαβεν* *βρονται και φωναι και αστραπαι* cum ℵB 6. 8. 14. 29. 31. 35. 87. al^{20} vg arm And^{c} Prim al, item aeth^{pp} *et factum est tonitru et fulgur* (i. q. *φωναι*) *et fulmen* ... A 16. 38. cop syr *βροντ. κ. αστραπ. κ. φωναι*, similiter aeth^{ro} (*et venit fulmen et factum est tonitru et fulgur*) ... ς *φωναι και βρονται και αστραπαι* cum P 1. al mu And^{a} et^{p} anonym aug, item Are omissis *φωναι και*, 7. And^{bav} *φω. κ. αστρα. κ. βροντ.* *και σεισμοσ* (46. *-σμοι*): vg^{cle} demid lipss harl** arm add *magnus* .. 48. Are om

6. *οι* ante *εχοντεσ* cum ABP 1. (sed 1. om *οι* ante *επτα*) al pler And^{aep} Are ... ς (= Gb Sz) om cum ℵ 36. And^{bav} | *αυτουσ* cum ℵ*A ... ς Tl *εαυτουσ* cum ℵ^{c}BP al fere omn (14. *επ αυτουσ*) And^{omn} Are

7. *ο πρωτοσ* sine additam cum ℵABP al fere^{40} harl* tol syr Are ... ς

ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένον ἐν αἵματι καὶ ἐβλήθη εἰσ τὴν γῆν· καὶ τὸ τρίτον τῆσ γῆσ κατεκάη, καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων κατεκάη, καὶ πᾶσ χόρτοσ χλωρὸσ κατεκάη.

8 *Καὶ ὁ δεύτεροσ ἄγγελοσ ἐσάλπισεν· καὶ ὡσ ὄροσ μέγα πυρὶ* Ier 51, 25
καιόμενον ἐβλήθη εἰσ τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆσ
θαλάσσησ αἷμα,
9 *καὶ ἀπέθανεν τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων τῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχάσ, καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων διεφθάρησαν.*

10 *Καὶ ὁ τρίτοσ ἄγγελοσ ἐσάλπισεν· καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρα-* Es 14, 12 Dan 8, 10
νοῦ ἀστὴρ μέγασ καιόμενοσ ὡσ λαμπάσ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον
τῶν ποταμῶν καὶ ἐπὶ τὰσ πηγὰσ τῶν ὑδάτων.
11 *καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέροσ λέγεται ὁ ἄψινθοσ. καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῶν ὑδά-*

(= Gb Sz) add *αγγελοσ* cum 1. 28. 36. 38. 79. 98. al vg (et. am fu lipss omn^{lachm} etc) cop arm aeth And$^{a\ c\ p\ bav}$ Prim al | *μεμιγμενον* cum ℵP 12. 37. 38. 46. vg^{ms} (ap Gb) And^{p} et^{bav} anonym^{aug} Ansb ... 7. *μεμιγμενη* ... ς Ln Ti *μεμιγμενα* c. AB al pler And^{a} et^{c} Are vg Prim al | *εν αιματι* cum ℵABP al fere^{40} vg (*mixta in sanguinem* am al, vg^{cle} al *mixta in sanguine*) And$^{a\ c\ p}$ Are Prim (*commixta in sanguinem*) al ... ς (= Gb Sz) om *εν* cum 1. al demid harl* And^{bav} anonym^{aug} | *εβληθη*: 34. 35. 87. And^{c} *-θησαν* | *και το τριτον τησ γησ κατεκαη* cum ℵABP al fere^{50} vg syr arm aeth And^{omn} Are Prim al ... ς (= Gb Sz) om cum 1. 35. cop | *και το τριτ. των δενδρων κατεκαη*: B* al aliq aeth om | *χορτοσ χλωροσ*: 7. 94. *ο χορτ. ο χλωρ.*

8. *αγγελοσ*: ℵ om | *πυρι* cum ℵAP 1. al mu vg cop syr aeth And^{omn} Prim anonym^{aug} al ... Gb^{00} cum B al^{35} arm Are | *εγενετο*: ℵ *εγενηθη*

9. *το τριτον* pri: ℵ 35. 36. 87. Ath^{406} And^{c} add *μεροσ* (35. 68. 87. And^{c} etiam v. 8. add). Similiter vg Prim etc ubique *tertia pars*. | *των ε. τ. θαλ.* cum ℵAP al sat mu Ath^{406} And^{a} et^{c} ... B al plus^{25} And^{p} et^{bav} Are om *των*, hinc Gb^{00} ... 1. 12. am harl omn^{lachm} arm om *των εν τη θαλασση*. Vg^{cle} fu demid lipss tol *in mari* post *τα εχοντ. ψυχασ* pon; Prim vero vertit *piscium*, omissis *τα εχοντ. ψυχασ*, sed add: „Alia editio dicendo *habentium animas* ostendit evidenter spirituali eos morte necatos.“ | *ψυχασ* (13. 48. Are *τασ ψυ.*) et. Ath^{406}: ℵ *ψυχην*, item cop aeth | *διεφθαρησαν* (Gb″) cum ℵAP 1. (*-ρισαν*) 10. 12. 13. 17. 28. 37. 49. 51. 79. 91. 96. And^{a**} ... ς *διεφθαρη* cum B al plu And$^{c\ p\ bav}$ Are

10. *και επεσεν* sec loc: Prim non expri | *και επι των πηγων των υδατων*: A om | *των υδατων* cum ℵBP 1. al fere^{35} qui citantur ... ς (= Gb Sz) om *των* cum?

11. *λεγεται*: 7. *ελεγετο* | *ο* ante *αψινθ.* cum ABP al^{40} And^{c} Are ... ς (= Gb Sz) om cum ℵ*(sed vide post)et^{c} 1. 7. 14. 36. 38. al arm And$^{a\ p\ bav}$ | *αψινθοσ* cum ℵ^{c}ABP al pler And$^{a\ c\ bav}$ Are ... ℵ* *αψινθιον*,

των εἰσ ἄψινθον, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν.

12 *Καὶ ὁ τέταρτοσ ἄγγελοσ ἐσάλπισεν· καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον*
τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρίτον τῆσ σελήνησ καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων,
Am 8, 9 *ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φάνῃ τὸ τρίτον*
14, 6 *αὐτῆσ, καὶ ἡ νὺξ ὁμοίωσ.* 13 *καὶ ἴδον, καὶ ἤκουσα ἑνὸσ ἀετοῦ*
πετομένου ἐν μεσουρανήματι λέγοντοσ φωνῇ μεγάλῃ· οὐαὶ οὐαὶ οὐαὶ
τοὺσ κατοικοῦντασ ἐπὶ τῆσ γῆσ ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆσ σάλπιγγοσ τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

And^{p} *αψινθιοσ*. Item *absinthium* vg^{cle} demid harl* (*absentium*) tol al lachm cop Prim (*absentium*) anonym^{aug} Haym; item *absinthius* am, *absentius* fu. Ceterum ℵ* per incuriam post *αψινθ*. repetit *και λεγεται*, quae delevit ℵ^{c}. | *εγενετο* (Gb') cum ℵABP al pler And$^{a\,c\,p}$ Are vg cop Prim al ... ς *γινεται* cum 1. 36. al And^{bav} | *των υδατων*: ς (non ς^{e} etc) om ex errore Erasmi ut^{vi} | *εισ αψινθον* cum ABP al pler And$^{c\,p}$ (et^{bav} *ωσ αψινθοσ*) ... ℵ 7. 8. 16. 28. 49. 79. And^{a} Are *ωσ αψινθιον* | *των ανθρωπων* cum ℵABP 1. al fere^{40} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) om *των* cum? | *εκ των*: A *επι των*

12. *ινα σκοτισθη*: 35. 87. arm aeth (vide post) And^{c} *και εσκοτισθη και η ημερα μη φανη* (vide post) *το τριτ*. (A *τεταρτον*) *αυτησ* cum ℵAP al sat mu vg (*et diei non luceret pars tertia*) And$^{a\,p\,bav}$ Are Haym (*ut non luceret diei pars tertia*) ... B al^{35} fere *και το τριτον αυτησ* (14. 28. 29. 30. 40. 50. 51. 93. 98. *αυτων*) *μη φανη* (al mu *φανῇ*·, et. B interpg) *η* (B 98. om) *ημερα* ... libere variant minusc alii. Item libere cop pro *ινα σκοτ*. etc *ut obscurarentur, ut non luceret tertia illarum pars in die et similiter etiam nocte*, aeth *percussus est sol, et obtenebrata est tertia pars eius, et tertia pars lunae, et tertia pars stellarum, et tertia pars diei et noctis.* Prim post *stellarum* pergit *ut minus lucerent, et dies eandem partem amitteret et nox similiter.* Syr pro *ινα σκοτ*. etc *ut obtenebraretur tertia pars earum, et obtenebrata est dies, ut non luceret tertia pars eius, et nox similiter.* Praeterea pro *μη φανη*: ς *μη φαινη* cum P (*φενη*) 28. 49. 79. al (36. al *μη φαινει*) And$^{a\,p\,bav}$ Are ... 35. 87. arm And^{c} *ουκ εφαινεν*

13. *ιδον* c. ABP 7. 14. 92. And^{bav} ... ς Ln *ειδον* c. ℵ al pler etc | *ενοσ* et. vg anonym^{aug} Haym aeth exprim ... ℵ om, item cop arm | *αετου* cum ℵAB al^{35} fere vg cop syr aeth And^{c} Are (atque etiam Are^{com}) anonym^{aug} Haym ... ς (= Gb Sz) *αγγελου* cum P 1. 7. 28. 36. 47. 79. al (13. *αγγελου ωσ αετου*) arm And$^{a\,p\,bav}$ (atque etiam And^{com}) Victorin | *πετομενου* cum ℵAP al plus^{30} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) *πετωμενου* cum B 1. 6* 7* 32. al vix mu | *μεσουρανηματι* (7. 36. 97. -*νιματι*): 1. *μεσουρανισματι* ... syr *in medio caudae cui est sanguis*. Cf et. ad 14, 6. | *φωνη μεγαλη*: 7. 28. 37. 49. 79. 96. And^{a} add *τρισ*, item omisso *μεγαλη* 17. 36. | *ουαι* ter ... 1. And^{bav} syr aeth bis tantum | *τουσ κατοικουντασ* (Gb') cum ℵB 6. 8. 14. 29. 31. 35. 38. 48.

IX.

1 *Καὶ ὁ πέμπτοσ ἄγγελοσ ἐσάλπισεν· καὶ ἴδον ἀστέρα ἐκ τοῦ* 8, 10
οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰσ τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεὶσ τοῦ φρέ- 20, 1
ατοσ τῆσ ἀβύσσου. 2 *καὶ ἤνοιξεν τὸ φρέαρ τῆσ ἀβύσσου· καὶ ἀνέβη*
καπνὸσ ἐκ τοῦ φρέατοσ ὡσ καπνὸσ καμίνου μεγάλησ, καὶ ἐσκοτώθη Ioel 2, 10
ὁ ἥλιοσ καὶ ὁ ἀὴρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατοσ. 3 *καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ*
ἐξῆλθον ἀκρίδεσ εἰσ τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτοῖσ ἐξουσία ὡσ ἔχουσιν
ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆσ γῆσ. 4 *καὶ ἐρρέθη αὐτοῖσ ἵνα μὴ ἀδική-* 7 3
σουσιν τὸν χόρτον τῆσ γῆσ οὐδὲ πᾶν χλωρὸν οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ
μὴ τοὺσ ἀνθρώπουσ οἵτινεσ οὐκ ἔχουσιν τὴν σφραγῖδα τοῦ θεοῦ

---

51. 87. 92. al plus[20] And[c] ... ς Ln *τοισ κατοικουσιν* cum AP 1. 7. al sat mu And[a p bav] Are. Ceterum Prim a v. 12. statim transit ad 9, 10. praetermissis mediis omnibus.

IX. 1. *ιδον* cum AB 7. 14. 92. And[bav] ... ς Ln *ειδον* c. ℵP al pler etc | *αστερα* et *πεπτωκοτα* et. ℵ[c] ... ℵ* *αστερασ* et *πεπτωκοτασ* | *εισ την γην*: 38. 97. *επι τησ γησ*, 29. *προσ την γην*

2. *και ηνοιξεν το φρεαρ τησ αβυσσου* cum AP 1. 7. 28. 36. 38. 47. 49. 79. 87. 91. 96. al vix mu vg[cle] fu lipss demid tol** harl** omn[lachm] syr And[a c p] (in com: *φρεαρ δε τησ αβυσσου – τινεσ εφησαν – την γεενναν*. Praeterea nihil.) anonym[aug] (sed praem insuper *et accepit putei abyssi clavem*) ... ℵB al plus[30] am harl* tol* cop aeth[utr] arm And[bav] Are om (propter *ομοιοτελευτον* ut[vi]), hinc Gb[0] | *εκ* (et. ℵ[c]; ℵ* *επι*) *του φρεατοσ ωσ* (And[c] *ωσπερ*, A om) *καπνοσ* (ℵ* ipse restituit ex *καμινοσ*): 1. 35. 41. 87. om | *μεγαλησ* cum ℵAP 1. 28. 79. al mu vg cop arm aeth And[a p bav] anonym[aug] Haym ... Gb′ *καιομενησ* cum B al plus[35] syr And[c] Are ... 36. 37. 38. 40. 41. 42. *μεγαλησ* (38. *μεγαλου*) *καιομενησ* (Birch codicibus 37. 40. 41. 42. ex errore *καιομ. μεγ.* tribuere vdtr, quod de 38.' certum est) | *εσκοτωθη* cum A 12. 14. 92. And[bav] ... ς *εσκοτισθη* cum ℵBP al pler And[a c p] Are | *εκ του καπνου του φρεατοσ*[8] *και* et. ℵ[c] ... ℵ* om (ab *εκ του καπνου* priore ad *εκ τ. καπνου* posterius transiliens)

3. *αυτοισ* cum ℵB 7. (:: vide ad vv. 4 et 5.) ... ς Ln Ti *αυταισ* cum AP al pler And[omn] Are

4. *ερρεθη* cum ℵAP al pler And[a p bav] Are ... B 35. 50. 87. And[c]. *ερρηθη*, 28. *ερριθη* | *αυτοισ* cum ℵB 14. 87. 90. 92. ... ς Ln Ti *αυταισ* cum AP al pler And[omn] Are | *αδικησουσιν* cum A 36. ... ς *αδικησωσι* cum ℵBP al fere omn And[omn] Are :: cf v. 5. *βασανισθησονται* | *ουδε* (38. And[a] *μηδε*) *παν χλωρον*: cop post *ουδε παν δενδρ.* pon ... ℵ harl* arm anonym[aug] Cassiod om | *ανθρωπουσ* sine additam cum ℵABP 1. 6. 7. 8. 14. al[40] cop syr arm (*hominem terrestrem*) aeth And[omn] Are anonym [aug] ... ς (= Gb Sz) add *μονουσ* cum 49. 91. 96. al[vi], item *tantum homines* vg Haym | *σφραγιδα*: ℵ 2. *-ιδαν* | *του θεου* cum ℵABP al pler

ἐπὶ τῶν μετώπων. 5 *καὶ ἐδόθη αὐτοῖσ ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐ-*
τούσ, ἀλλ' ἵνα βασανισθήσονται μῆνας πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸσ
αὐτῶν ὡσ βασανισμὸσ σκορπίου, ὅταν παίσῃ ἄνθρωπον. 6 *καὶ*
Iob 3, 21 *ἐν ταῖσ ἡμέραισ ἐκείναισ ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον καὶ*
οὐ μὴ εὑρήσουσιν αὐτόν, καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν καὶ φεύγει
Ioel 2, 4 *ὁ θάνατοσ ἀπ' αὐτῶν.* 7 *καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοια*
ἵπποισ ἡτοιμασμένοισ εἰσ πόλεμον, καὶ ἐπὶ τὰσ κεφαλὰσ αὐτῶν ὡσ
στέφανοι ὅμοιοι χρυσῷ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡσ πρόσωπα ἀν-
Ioel 1, 6 *θρώπων,* 8 *καὶ εἶχαν τρίχασ ὡσ τρίχασ γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόντεσ*
αὐτῶν ὡσ λεόντων ἦσαν, 9 *καὶ εἶχον θώρακασ ὡσ θώρακασ*

---

vg cop syr aeth And[c] et[p] Are Haym ... Gb[o] cum 1. 12. 17. 28. 47. 79. harl* arm And[a] et[bav]. Cf et. Cassiod *unde exeuntes lucustae tamquam scorpiones neque fenum neque arborem laedebant, nisi eos tantum qui signum crucis in suis frontibus non habebant.* | *μετωπων* sine *αυτων* cum ℵAP 1. 12. 28. 79. am harl* tol al[lachm] And[a] et[bav] (item com: *οι μη σεσημειωμενοι τη θεια σφραγιδι τα μετωπα*) ... ς (Gb[o]) Ti add *αυτων* cum B al pler vg[cle] fu demid lipss al syr arm aeth And[c] et[p] Are Cassiod Haym

5. *αυτοισ* cum ℵA 1. 7. 12. ... ς Ti *αυταισ* cum BP al pler And[omn] Are | *βασανισθησονται* (edd Erasmi *-σωνται*) cum ℵAP 1. 12. 36. 38. And[bav] ... ς *βασανισθωσι* cum B al pler And[a c p] Are ... 7. *βασανισωσιν* (*-νησωσιν*), item *cruciarent* vg[cle] lips[4.] (non item am fu tol harl demid lips[5. 6.] omn[lachm]) arm aeth | *παιση* (7. 87. al mu And[bav] *πεση*): 10. 26. 37. 41. 42. 43. 49. 96** *πληξη*

6. *ζητησουσιν*: 2. 8. 9. 10. 19. 27. 42. 50. 91 96. harl* *ζητουσιν* | *ου μη* cum ℵABP 1. al plus[40] And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) *ουχ* cum? | *ευρησουσιν* cum ℵB 6. 7. 8. 29. 30. 32. 36. 38. 47. 48. 50. 51. 91. 94. 95. 96. 97. 98. al mu And[p] Are; *invenient* vg Amb[luc 9,1419] al. Item *ευρησωσιν* 1. 2. 9. 11. 14. 27. 92. 93. (*-σοσιν*) ... Ln Ti *ευρωσιν* cum AP 12. 17. 28. 34. 35. 46. 49. 79. 87 And[a] et[c] (et[bav] *ευρουσιν*); *inveniant* harl* | *αποθανειν*: 7. *τον θανατον*, omisso *ο θανατοσ* | *φευγει* cum AP 1. 12. 17. 36. 38. And[p]. Item ℵ *φυγη*, harl* *fugiat* ... ς *φευξεται* cum B al pler And[a c p] Are, item *fugiet* vg | *ο θανατ. απ αυτων* cum ℵAP 1. (28. omisso *απ*) 36. 38. 79. al mu[vi] vg (et. am demid tol harl lipss omn[lachm]; fu *mors fugiet ab eis*) sah (cop ut fu) syr And[a] et[p] ... Gb Sz *απ αυτων ο θαν.* cum B al plus[30] arm And[c] et[bav] Aretha

7. *ομοιοι* cum ℵ ... ς Ln Ti *ομοια* cum BP al omn[vi] And[omn] Are ... A *ομοιωματα* | *ομοιοι χρυσω* (Gb') cum ℵAP 1. 28. 30[mg] 35. 36. 79. 87. al vg syr arm aeth (cop *existentes coloris aurei*) And[omn] ... Gb Sz *χρυσοι* cum B al fere[40] Are

8. *ειχαν* cum ℵA (non item v. sq) ... ς Ti *ειχον* cum BP al omn[vi] And[a c p] (sed[bav] *και εχοντεσ*) Are

σιδηροῦσ, καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων αὐτῶν ὡσ φωνὴ ἁρμάτων Ioel 2, 5
ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰσ πόλεμον. 10 *καὶ ἔχουσιν οὐρὰσ*
ὁμοίασ σκορπίοισ καὶ κέντρα, καὶ ἐν ταῖσ οὐραῖσ αὐτῶν ἡ ἐξουσία
αὐτῶν ἀδικῆσαι τοὺσ ἀνθρώπουσ μῆνασ πέντε· 11 *ἔχουσιν ἐπ'*
αὐτῶν βασιλέα τὸν ἄγγελον τῆσ ἀβύσσου, ᾧ ὄνομα αὐτῷ Ἑβρα- Iob 28, 22
ϊστὶ Ἀβαδδών, καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει Ἀπολλύων.

---

10. *και εχουσιν*: 38. And^{p} *κ. ειχον*. Item *et habebant* vg etc | *ομοιασ* ut B P al fere omn And^{omn} Are, item *similes scorpionum* vg etc (cop *sicut scorpionum*, aeth *sicut cauda scorpii* ... ℵA 14. *ομοιοισ* | *κεντρα, και εν* (et. Sz) cum ℵABP al plus^{35} cop syr ar^{e} Are ... ς (= Sz) *κεντρα ην εν* cum? vg^{cle} fu demid harl** lipss al^{lachm} Haym ... Gb' *κεντρα εν* cum 1. 7. 28. 34. 35. 36. 38. 40. 46. 47. 79. 87. 90. 92. al am tol harl* al^{lachm} arm aeth anonym^{aug} And^{omn} | *εν ταισ ουρ. αυτων* sine *και* (etiam Gb' Sz) cum ℵABP 6. 7. 8. 14. 17. 28. 29. 30. 31. 32. 35. 38. 48. 49. 50. 51. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. al mu am fu demid tol lips$^{6.}$ omn^{lachm} syr (cop *et est potestas earum in cauda sua laedendi*, aeth *et in cauda sua habebant aculos quibus icebant hominem*) And^{c} Are Prim (*potestas in caudis earum erat laedendi*) ... ς add *και* cum 1. 36. 47. 79. al vg^{cle} harl lips$^{4.\,5.}$ And$^{a\,p\,bav}$ | *η εξουσια αυτων* cum ℵAP 1. 17. 34. 35. 36. 46. 87. al vg cop ar^{e} And$^{p\,c\,bav}$ Prim Haym ... B 6. 8. 14. 28. 29. 30. 31. 32. 38. 47. 48. 49. 50. 79. 91. 93. 94. 95. 96. 97. 98. al mu syr And^{a} Are *εξουσιαν εχουσιν*, item 51. 90. 92. al *εξουσιαν εχουσαι* ... 7. om plane (item aeth, vide ante), ita ut habeat *κεντρα εν ταισ ουρ. αυτων του αδικησαι* etc | *αδικησαι* cum ℵAP 1. 6. 28. 32. 35. 36. 48. 51. 79. 87. al And^{omn} Are ... Gb' Sz *του αδικησαι* cum B al^{30} fere :: sunt igitur lectiones quae a nostra differunt inprimis hae: *και κεντρα ην εν ταισ ουρ. αυτων· και η εξουσια αυτων* [*του*] *αδικησαι* etc, et *και κεντρα·* [*και*] *εν ταισ ουρ. αυτων εξουσιαν εχουσιν* [*του*] *αδικ.* etc

11. *εχουσιν* idque sine *και* (et. Gb) cum ℵA 6. (teste Treg) al? (cop *fuit super eos rex*), item ς (= Gb Sz) *και εχουσιν* cum P 1. al sat mu vg (*et habebant*, sed fu *et habent*) syr arm aeth And$^{a\,c\,bav}$ (et^{p} *και ειχον*) Prim Haym (bi^{2} ut vg) ... Gb' Sz Ti *εχουσαι* cum B al^{35} fere Are anonym^{aug} | *επ αυτων βασιλεα* (36. *-λεισ*) cum A (et ℵ *εαυτων τον βασιλ.*) P (supplet ipse* in mg, sed scribit *αυτον*) 1. 14. 28. 36. 79. 92. al vg cop (vide ante) And$^{a\,p\,bav}$ anonym^{aug} Prim al. Item ς *εφ αυτων βασιλεα* cum? ... Ti *βασιλεα επ* (16. al *υπ*) *αυτων* (42. 87. *αυτον*, 7. *αυτουσ*) cum B al plus^{30} syr arm And^{c} Are ... aeth non exprí *επ αυτων* | *τον αγγελον* cum ℵA(*αρχοντα τησ αβυσσου τον αγγελον, ονομα* etc)P 1. 7. 14. 28. 36. 79. al mu And$^{a\,p\,bav}$ ... Ti om *τον* cum B al plus^{30} And^{c} .Are ... pro *regem angelum* habent am* harl* *regem angelorum* | *ω ονομα αυτω* cum ℵ ... 18. *ω ονομα*, vg etc *cui nomen*, And^{p} *ονομα αυτου* ... ς Ln Ti *ονομ. αυτω* cum ABP al pler And$^{a\,c\,bav}$ Are | *αβαδδων* cum ℵAP 51. al vix mu vg anonym^{aug}, item syr ... 2. 8. 13. 14? 19. 26. 38. 41. 42. 50. al *αβααδδων*, B 27. 30. 93.

11, 14 12 Ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἔρχεται ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα.

13 Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν ἐκ τῶν τεσσάρων κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώ-

---

al αββααδδων, 1. 4. 6. 10. 11. 12. 17. 28. 31. 49. 79. 94. al Anda p bav Are αββαδων, 9. 36. 96. αββαδδων, 35. 87. 95. And^c αββααδων, 14 (ap Scri) 92. αβλαδδων ... Haym *labbadon*. „Quod in quibusdam cdd. invenitur scriptum *abadon*, ubi scilicet primum est *a*, sed falso scriptum est et vitio scriptoris factum. Sed primum ibi ponendum *l*, et *labbadon* dicendum, sicut b. Hieronymus dicit in Hebraeis interpretationibus.“ Cf igitur Hier de nominib Hebr., ubi interpretatur *solitarius eorum*. Similiter lips^6. *laabadon*. Prim vero *Armageddon* habet, cop *Magedon*, arm *Albagon*, aeth *Abdon*. | και εν τη cum ℵAP 1. 6. 36. al pauc aeth are Andbav ... Gb″ Ti εν δε τη cum B al^40 vg (fu om δε) syr Anda c p Are Prim al. Libere cop *quod explicatur graece*. | ελληνικη (38. AndP add ρησει): ℵ ελληνιδι. Libere arm *quod vocatur in armeniaca lingua*. | ονομα εχει (98. εχων): ℵ 36. εχει ονομα ... vg om (*graece autem Apoll.*) | απολλυων (49* 98. απολυων, Andbav ο απολλ.): am fu *apollion*, vg^cle demid harl al mu *apollyon*, al^lachm *apollon* ... vg Haym add *latine* (am fu lips8 tol omn^lachm *et lat.*, Haym *lat. autem*) *habens* (am lips^5. tol harl al^lachm Haym *habet*) *nomen* (tt om *hab. nom.*) *Exterminans*, item Prim *et latina lingua nomen habens Exterminans*, item anonym^aug (post *cui nomen hebr. Abaddon, graece* απολλυων) add *latine Perdens*.

12. η ουαι η μια: ℵ* ουαι μια, ℵ^c ουαι η μια | απηλθεν: 28. 79. 80. Anda παρηλθεν | ερχεται (Gb′) cum ℵ*A 7. 8. 14. 29. 30. 31. 49* al plus^20 ... ς ερχονται cum BP 1. 28. 32. 35. 36. 38. 79. 87. al sat mu Andomn Are | ετι: 36. 37. Anda etbav αι (47. ετι και αι) ... 1. 49. 97 AndP om ... 7. cop δευτερα pro ετι δυο. Cf Hier^ezech 7 *Vae unum abiit, et vae alterum veniet cito*. | μετὰ ταῦτα. ^13Καὶ cum AP 1. 28. 49. 87. al sat mu vg syr Andomn Are anonym^aug Haym (item Prim, sed om μετα ταυτ.) ... 8. 29. 31. 47. 48. 50. 90. al mu μετα ταυτα και coniungunt et ad sqq trahunt; item ℵ cop omisso και. Item B 14. και μετα ταυτα ... aeth om μετ. ταυτα

13. Και: ℵ etc om, vide ante | φωνην μιαν (14. μιαν φω.) ... ℵ^c AndP φωνησ μιασ ... 34. 35. 87. And^c φωνην μεγαλην ... 38. om μιαν, nec exprim cop arm ... am fu omn^lachm *vocem, unum*, item Cyp^322 Prim anonym^aug *unum*, idque hoc modo: *et audivi unum ex quatuor cornibus* (Cyp *angulis*) etc ... ℵ* om μιαν εκ των τεσσα. κερατων, ut habeat φωνην του θυσιαστηριου (:: similiter ac 16, 7.), suppl ℵ^c sed omisso τεσσαρ. Item 14. 92. om των τεσσαρων κερατων. | τεσσαρων (1. 92. al δ′) cum BP al fere omn vg^cle demid lips^4. 6. (arm, vide post) Andomn Are Cyp^322 Prim anonym^aug (arm των τεσσαρων ζωων α ην ενωπιον του θυσιαστηριου) ... Ln om cum ℵ^cA 28. 79. (hi^2 εκ των κερατ. κεκραγοτοσ του θυσιαστ.) am fu harl lips^5. tol omn^lachm cop syr aeth Haym Bed. De ℵ* 14. 92. vide ante :: excidisse puto τεσσαρων, quod

πιον τοῦ θεοῦ, 14 *λέγοντα τῷ ἕκτῳ ἀγγέλῳ, ὁ ἔχων τὴν σάλπιγγα·* 7, 1 16, 12
λῦσον τοὺσ τέσσαρασ ἀγγέλουσ τοὺσ δεδεμένουσ ἐπὶ τῷ ποταμῷ
τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ. 15 *καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρεσ ἄγγελοι οἱ*
ἡτοιμασμένοι εἰσ τὴν ὥραν καὶ ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυτόν, ἵνα
ἀποκτείνωσιν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων. 16 *καὶ ὁ ἀριθμὸσ τῶν*
στρατευμάτων τοῦ ἱππικοῦ δισμυριάδεσ μυριάδων· ἤκουσα τὸν

per *δ'* scriptum fuisse probabile est, in codice summae antiquitatis (primi saec.), unde eadem ratio ad alios et ipsos antiquissimos transiret. Aliena manu eum numerum additum esse haud credibile. Videbaturque eo magis tuendus quum Cypriani et, qui et ipse italae testis videtur, Primasii auctoritate utatur. | *του χρυσου του* (28. om): 14. arm om, item 92. servato *του*

14. *λεγοντα* (Gb') cum ℵ*A ... Gb' *λεγοντοσ* cum B al[30] fere Are, 40. *λεγων* ... ς *λεγουσαν* cum P 1. 7. 28. 35. 36. 38. 49. 79. 87. 91. al, item ℵ[c] And[p] *λεγουσησ* (vide ante). Latini i. e. vg Cyp Prim al *dicentem* | *εκτω* (et. Cyp etc): A And[bav] om | *ο εχων* cum ℵABP al fere[45] And[a p bav] ... 34. 35. 87. And[c] *τω εχοντι* ... ς (= Gb Sz) *οσ ειχε* cum? Are (ex codice?). Latinis quidem (vg Cyp al) est *qui habebat tubam*, Prim *qui tubam portabat* | *τεσσαρασ* (1, 92. al *δ'*) cum ABP etc: ℵ 87. *τεσσαρεσ*, 7. *τεσσαρεισ* | *επι*: 7. 19. 37. *εν* (ut vg *in flumine*, sed Prim *super flumen*) | *τω μεγαλω* (et. Cyp Prim anonym[aug] Haym): P add (repetit) *ποταμω* ... arm[zoh] And[p] (*τω* retinet) om, item Cassiod (libere *angeli qui erant in Eufrate fluvio quattuor alligati*. Similiter alii in comm.) | *ευφρατη*: B *εφρατη*. Ceterum cf huc Epiph[456] (*ἄλογοι*): *λυσον τουσ τεσσαρασ αγγελουσ τουσ επι του ευφρατου. και ηκουσα τον αριθμον του στρατου, μυριαι μυριαδεσ και χιλιαι χιλιαδεσ, και ησαν ενδεδυμενοι θωρακασ πυρινουσ και θειωδεισ και υακινθινουσ.*

15. *ελυθησαν*: A *ελυπηθησαν* | *αγγελοι οι ητοιμασμενοι* (And[bav] *ετοιμ.*, 28. 79. *προητοιμ.*): ℵ 41. 90. 98. om *οι* | *και ημεραν* cum AP al sat mu vg And[a p bav] Cyp[322] Prim anonym[aug] al ... B al plus[20] And[c] Are *και εισ την ημε.*, item 28. 38. 49. 79. 91. 96. *και την ημεραν* ... ℵ 1. (et. ed. Compl) om | *ινα*: ℵ per incuriam add *μη* | *το τριτον*: 28. 37. 79. 80. And[a] add *μεροσ* (ut et. vg *tertiam partem*). Cf supra.

16. *των στρατευματων* cum ℵABP 1. al fere[45] And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) om *των* cum? arm | *του ιππικου* cum ℵABP 1. 7. 14. 28. 31. 36. 38. 49[mg] 79. 92. al And[a p bav] Are ... Gb' *του ιππου* cum 2. 8. 9. 13. 16. 29. 35. 49[txt] 51. 91. al plus[20] (18. *του ιππου αυτων*, 3. *των ιππων*). Vg anonym[aug] *numerus equestris exercitus*, Prim *numerus militantium equitum illius* | *δισμυριαδεσ* cum AP 1* 31. 36. (et 11. 12. *δυσμυρ.* et 18. *δισμυριων*) And[bav], item *dismyriades* Cyp[322] et *bismyriad.* anonym[aug] (i. e. Tichonius) et Tichon ap Prim („Alia porro translatio quam Ticonius exposuit, habet: *Et numerus equestris exercitus bismyriadis myriadum*, ubi expositionem praeteriens hoc tantum adiecit: non dixit quot myriadum.“ (haec ipsa verba apud anonym aug leguntur). Ipse Prim habet *octoginta milia* ... ς *δυο μυριαδ.* cum

ἀριθμὸν αὐτῶν. 17 *καὶ οὕτωσ ἴδον τοὺσ ἵππουσ ἐν τῇ ὁράσει*
καὶ τοὺσ καθημένουσ ἐπ' αὐτῶν, ἔχοντασ θώρακασ πυρίνουσ καὶ
ὑακινθίνουσ καὶ θειώδεισ· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡσ κεφαλαὶ
Ioel 2, 8 *λεόντων, καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸσ*
καὶ θεῖον. 18 *ἀπὸ τῶν τριῶν πληγῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ*
τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ πυρὸσ καὶ τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ θείου
τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν. 19 *ἡ γὰρ ἐξουσία*
τῶν ἵππων ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἐστὶν καὶ ἐν ταῖσ οὐραῖσ αὐτῶν·

א (sed *μυριαδων μυριαδασ*) 1** (teste Treg) 28. 79. al^{vi} Are ... B al fere^{40} arm And$^{a\ c\ p}$ *μυριαδεσ*. Vide ad v 14. Epiph, qui ad *μυριαδεσ μυριαδεσ* add (atque sic etiam arm) *και χιλιαι χιλιαδεσ* ... vg vicies millies (am fu etc *milies*) *dena millia* (am fu al *milia*) | *ηκουσα* cum A1 BP 1. al plus^{40} am fu demid tol lips$^{5.\ 6.}$ omn^{lachm} cop syr arm (aeth om *ηκουσα τ. αρι. αυτων*) And^{omn} Cyp Prim al ... ς (= Gb Sz) praem *και* cum? (11. *ηκουσα δε*) vg^{cle} lips$^{4.}$ harl Are

17. *ουτωσ* (et. Cyp^{322}): 38. arm Prim anonym^{aug} om | *ιδον* (*ἴδων* B) cum ABC 7. 14. 92. And^{bav} ... ς Ln *ειδον* c. אP al pler And$^{a\ c\ p}$ Are | *ιπ-πουσ* cum אAP etc ... B 14. *ιππικουσ* | *επ αυτων*: א *επανω αυτ.* | *υα-κινθινουσ*: Prim *spineas* (tractat etiam uberius in comm) | *θειωδεισ*: א* *θυωδεισ*, א^{c} levi rasura restituit *θιωδεισ* | *εκπορευεται*: 38. And^{p} *εξεπορευετο*

18. *απο* cum אABCP al^{50} fere And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) *υπο* cum 1. al? | *των τριων*: C om *των*, א arm om *τριων* | *πληγων* cum אABCP al plus^{40} vg cop syr arm aeth And^{omn} Are Cyp^{322} rell ... ς (= Gb Sz) om cum 1. 38. al? And^{bav} | *απεκτανθησαν*: 36. 38 97. And^{a} *απ-εκτανθη* | *εκ του πυροσ* cum אACP 1. 28. 36. 38. 49. 51. 79. 91. al And^{a} et^{bav} (vg *de igne*) ... Gb' *απο τ. πυρ.* cum B 7. 14. al^{25} fere And^{c} et^{p} Are | *και του καπν.* cum אAB 7. 8. 14. 29. 38. 79. al^{35} fere am fu demid lips$^{5.\ 6.}$ harl* tol omn^{lachm} cop aeth And^{c} et^{p} Are Cyp Haym ... ς (= Gb Sz) *και εκ του καπν.* cum CP 1. 6. 31. al vg^{cle} lips^{4} harl** arm syr And^{a} et^{bav} | *και του θειου* cum אABC al^{40} fere vg cop aeth And^{c} et^{p} Are Cyp Haym ... ς (= Gb Sz) *και εκ τ. θει.* cum P 1. 6. 31. 79. al syr arm And^{a} et^{bav} | *του εκπορευομενου* (7. om *εκπ.*) et. am fu tol harl* et** Cyp Prim ... 28. 36. 38. 79. vg^{cle} lips al lachm cop And^{a} et^{p} *των εκπορευομενων* | *των στοματων*: 91. 95. *του στοματοσ*. In א super *των* ante *στοματων* א^{c} notavit ου, sed rursus abstersit. Item *ore* vg Cyp Prim al, sed iidem sic etiam v. 17.

19. *η γαρ εξουσ. των ιππων* (A *τοπων*, arm om) et *εστιν* (38. *ην*, Prim *erat*) cum אABCP al fere^{45} vg cop syr arm aeth And^{omn} Are Prim al ... ς (= Gb Sz) *αι γαρ εξουσιαι αυτων* et *εισιν* cum 1. (sed *εστιν*) al? ... Cyp^{322} om ista, post *de ore eorum* (exeunte v. 18) pergens: *est et in caudis eorum; caudae enim.* (Ceterum totum locum 9, 13—21 cum aliis nonnullae edd. Cypriani non habent.) | *και εν ταισ ουραισ αυτων* (29. *των ιππων*) cum אABCP al pler vg cop syr arm And$^{c\ p}$ Are Cyp

αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄφεσιν, ἔχουσαι κεφαλάσ, καὶ ἐν αὐταῖσ
ἀδικοῦσιν. 20 *καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, οἳ οὐκ ἀπεκτάνθησαν*
ἐν ταῖσ πληγαῖσ ταύταισ, οὐδὲ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν 16, 11
αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνήσουσιν τὰ δαιμόνια καὶ τὰ εἴδωλα τὰ Ps 134 (135). 15 etc
χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χαλκᾶ καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα,
ἃ οὔτε βλέπειν δύνανται οὔτε ἀκούειν οὔτε περιπατεῖν, 21 *καὶ οὐ*
μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν φαρμακιῶν αὐτῶν
οὔτε ἐκ τῆσ πορνείασ αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

— - — —

Prim al ... ς (= Gb Sz) om cum 1. 36. And^{bav}, item aeth ... 38. And^{a} *εν ταισ ουραισ και*, eaque ante *εν τω στοματι αυτων* pon | *ομοιαι* (1. 49. *ομοιοι*): c* om | *οφεσιν* cum ℵACP 1. 14. 28. 36. 38. 49. 79. 91. 92. 96. al And$^{a\,p\,bav}$ (sed^{bav} in mg *ομοιαι των οφεων*) ... B al^{30} And^{c} Are *οφεων* | *εχουσαι*: ℵ^{c}P 36. *εχουσαισ* (quod ℵ^{c} ex *εχουσασ* ℵ* restituit). Cf demid *similes serpentibus habentibus* (vg *habentes*) ... c* (sed correxit c^{b}) And^{p} et^{bav} *εχουσιν* | *κεφαλασ* (et. vg Cyp al): Prim add *draconum* | *αδικουσιν*: 38. *ηδικουσαν*

20. *ουδε* ante *μετενοησαν* (B *εμετανοησ.*) cum ℵB 14. 38. 92., item *neque* vg cop syr Cyp^{322} Prim al ... ς (= Gb Sz) Ln *ουτε* cum AP 1. 30** 36. al vix mu And^{a} et^{bav}, item *neque* vide ante ... Gb Sz Ti *ου* cum c 6. 7. 8. 28. 29. 30* 31. 32. 35. 47. 48. 49. 50. 51. 79. 87. 91. 93. al plus^{20} And^{c} et^{p} Are. Cf et. And^{com} *ἐπήγαγε· καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ὅσοι φειδοῦσ ἀξιωθέντεσ καὶ ταῦτα μὴ πεπονθότεσ ἀμετανόητοι μεμενήκασι, μήτε τῇ εἰδωλολατρίᾳ μήτε τοῖσ φόνοισ καὶ τοῖσ πορνείαισ - ἀποταξάμενοι, τοῖσ αὐτοῖσ ὑποκείσονται.* | *εκ των εργων των χειρων αυτων* (vg *de operibus manuum suarum*): Prim *factorum suorum malorum* | *ινα μη*: 1* om *μη* | *προσκυνησουσιν* cum ℵAC 7* 36. 42. ... ς *προσκυνησωσι* cum BP al pler And^{omn} Are | *τα δαιμονια*: 38. *τω δαιμονι* | *και* (38. *η*) *τα ειδωλα* cum ℵABCP 1. al plus^{40} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) om *τα* cum? arm | *και τα χαλκα* cum ℵABCP etc ... 2. 6. 7. 8. 9. 13. 16. 29. 30. 31. 33. 36. 47. 48. 50. 90. 93. 94. 95. 97. 98. al plus^{10} aeth^{ro} Are om | *και τα ξυλινα* (et. Cyp^{322}): ℵ ante *και τα λιθινα* pon | *δυνανται* cum ℵAB*(ita videtur)CP 7. 28. 35. 36. 38. 47. 49. 50. 79. And$^{a\,c\,p}$ ... ς *δυναται* cum B** al pler And^{bav} Are. In B vdtr ipse* primam scripturam emendasse, in qua spatium quod inter *α* et *τ* est suadet ut *ν* scriptum fuisse statuamus. Quam rem in editione non satis explicui.

21. *εκ των φονων αυτων*: 38. *εκ τουτων ουτε εκ των φονων*, similiter 17* *εκ των εργων αυτων ουτε εκ τ. φον. αυτων*. Omittit etiam arm *αυτων* pri sec tert loc (teste Treg) | *φαρμακιων* cum ABP 7. al^{vi} And^{bav} (:: eandem formam infra 18, 23 *φαρμακια* ex ℵACP hausimus. Poterat etiam Gal 5, 20 ex ℵD*P recipi. Cf eiusdem formae exempla in Steph. Thes.) ... ς Ln *φαρμακειων* cum ℵ 1. al sat mu And$^{a\,p}$ et^{bav**} ... c al^{25} And^{c} Are *φαρμακων* | *πορνειασ* (ℵ^{c}CP *-νιασ*) cum ℵ^{c}BCP al omn^{vi} vg rell And^{omn} Are ... ℵ*A *πονηριασ*

X.

5, 2 1 *Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρα-*
4, 3 *νοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην, καὶ ἡ ἶρισ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ,*
καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσ ὁ ἥλιοσ, καὶ οἱ πόδεσ αὐτοῦ ὡσ στῦλοι
πυρόσ, 2 *καὶ ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον ἠνεῳγμένον. καὶ*
ἔθηκεν τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ, τὸν δὲ εὐώ-
νυμον ἐπὶ τῆσ γῆσ, 3 *καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ ὥσπερ λέων μυκᾶ-*
ται. καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰσ ἑαυτῶν φω-
νάσ. 4 *καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, ἔμελλον γράφειν, καὶ*

X. 1. *ειδον* cum ℵCP al pler And[a c p] Are (:: cf ad v. 5.) ... Ti *ιδον* cum AB 7. 14. 92. And[bav] | *αλλον* c. ℵAC 35. 36. 38. 87. al non ita mu vg cop sah syr arm aeth And[c p bav] Are anonym[aug] al; item post *αγγελον* 7. 16. Prim ... Gb[0] cum B 1. al plus[35] And[a] | *η ιρισ* (ℵ* *θριξ*) cum ℵ*et[c]ABC al[35] And[c] Are ... ς (= Gb Sz) *ιρισ* omisso *η* cum P 1. 7. 32. 36. 38. 98. al arm And[a*etp] ... 28. 79. 80. And[a**etb] *ιριν* (And[c] *ιρην*, 28. *ερειν*) ... aeth[ro] *και η ιρισ*. Cf huc etiam Tert[coro 15] *et alius iridis ambitu ornatur caelesti prato.* | *επι την κεφαλην* cum AC 9. 12. ... ς *επι τησ κεφαλησ* cum ℵBP al pler And[omn] Are | *αυτου* pri (post *κεφα.*) cum ℵABCP 1. al[45] vg cop syr arm aeth And[omn] Are Prim al ... ς (= Gb Sz) om cum? | *ο ηλιοσ*: 38. om *ο* | *στυλοι* et. vg[cle] anonym[aug] Victorin Prim Cassiod: 38. am fu tol demid lipss omn[lecis] syr ar[e] arm aeth (non item cop) *στυλοσ*

2. *και εχων* cum ℵABCP al plus[30] (38. *κατεχων* omisso *και*) syr And[c] ... ς (= Gb Sz) *και ειχεν* cum 1. 7. 28. 35. 36. 47. 49. 79. 91. 96. al vg cop arm And[a p bav] Are Victorin Prim al | *βιβλαριδιον* cum ℵ*AC**P 1. al And[p] Are ... ℵ[c vi](super *βλ* enim notavit *λι*, sed abstersit antequam id quod volebat absolveret)C* 7. 10. 14. 17. 28. 36. 37. 38. 47 49. 79. 91. 92. 96. And[a etbav] *βιβλιδαριον* ... Gb' *βιβλιον* cum B al[15] And[c] | *ηνεωγμενον* cum ℵCP 1 (*-μενων*) 7. 31. 33. 34. 35. 87. And[c p bav] ... ς *ανεωγμ.* cum B al plu And[a] Are ... A cop om | *τον δεξιον* (et. cop): C om | *επι τησ θαλασσησ* et *επι τησ γησ* cum ℵABCP al[44] And[c etp] Are ... ς (= Gb Sz) *επι την θαλασσαν* et *επι την γην* cum 1. al pauc[vi] (And[a etbav] *επι την θαλασσαν* et *επι τησ γησ*, 94. *επι τησ θαλασσησ* et *επι την γην*)

3. ℵ* post *εκραξεν* add *ωσ*, ℵ[c] delevit | *αι επτα βρονται* (ℵ* per incuriam *φωναι*, ℵ[c] reposuit *βροντ.*): ℵ*(non item[c]) 1. 4. 7. 18. arm And[p] om *αι* | *τασ εαυτων φωνασ* cum ABCP al pler vg cop (*vocem suam*) syr And[omn] Are Victorin al ... ℵ 7. *ταισ εαυτ. φωναισ*, item arm aeth

4. *και οτε*: ℵ 37. 79. And[a] Prim *και οσα* (*et quae*) | *αι* (1. 98* om) *επτ. βρονται* sine additam cum ℵABCP 1. al[46] am fu demid tol cop syr arm aeth And[omn] Are Prim (vide ante) ... ς (= Gb Sz) add *τασ φωνασ*

ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν· σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ Dan 8, 26
ἑπτὰ βρονταί, καὶ μὴ αὐτὰ γράψῃς. 5 καὶ ὁ ἄγγελος, ὃν εἶδον
ἑστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἦρεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ Dan 12, 7
τὴν δεξιὰν εἰς τὸν οὐρανόν, 6 καὶ ὤμοσεν ἐν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων, ὃς ἔκτισεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ καὶ 14, 7
τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, ὅτι
χρόνος οὐκέτι ἔσται, 7 ἀλλ' ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ ἑβ-
δόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, καὶ ἐτελέσθη τὸ μυστήριον Am 3, 7

εαυτων cum? vg^{cle} harl lipss omn^{lachm} Haym | *εμελλον* cum ℵP 1. 6. 7. 8. 28. 29. al longe plu And$^{a\ c\ p}$ Are :: ut 3, 2 ℵACP etc ... Ln Ti *ημελλον* cum ABC 2. 12. 14. 33. 38. 42. 50. 92. 94. 97. And^{bav} | *λεγουσαν* sine *μοι* cum ℵABCP 1. al plus^{40} am fu harl lipss tol omn^{lachm} syr arm aeth And^{omn} Are Prim al (And^{p} *φωνησ* et *λεγουσησ*) ... ς (= Gb Sz) add *μοι* cum? vg^{cle} demid cop | *α ελαλησαν*: ℵ *οσα* | *αι επτα βρονται* sec loc: C om *επτα* | *μη αυτα* cum ℵABCP al^{35} vg (arm om *αυτα*) And^{c} Are Prim al ... ς (= Gb Sz) *μη ταυτα* cum? ... 1. 10. 12. 17. 36(?) 37. 49. 79. 91. 96. And^{a} et^{p} (et com *δια δε του σφραγισαι - και μετα ταυτα γραψαι*) et^{bav} *μετα ταυτα* | *γραψησ*: 7. 28. 98. *γραψεισ*, And^{p} *γραψον* ... 1. 10. 12(?) 17. 36. 37. 49. 79. 91. 96. And^{a} et^{bav} *γραφεισ*

5. *ειδον* cum ℵCP al pler And^{omn} Are ... Ti *ιδον* cum AB 7. 14. | *εστωτα*: 30. 31* 38. 97. 98. om | *την δεξιαν* cum ℵBCP al fere^{50} cop syr arm aeth And$^{a\ c\ p}$ Are Prim ... ς (= Gb Sz) om cum A 1. 36. al? vg And^{bav} | *εισ τον*: 14. *επι τον*

6. *ωμοσεν εν* cum ℵ^{c}ACP 1. 6. 7. 28. 31. 32. 36. 49. 79. 91. al And$^{a\ p\ bav}$ Are (uterq et. in com), item *per viventem* vg Prim al ... ℵ*B al^{35} cop And^{c} om *εν*, hinc Gb^{0} | *των αιωνων*: 1. 12. 47. arm And^{p} et^{bav} om ... 16. 36. add *αμην* | *και την γην και τα εν αυτη*: A 1. 12. om | *και τα εν αυτη* (post *γην*): 28. 79. 80. And^{a} omissis *και τα εν αυτω* habent h. l. *και τα εν αυτοισ*. Item cop aeth om *και τα εν αυτω* et *και τα εν αυτη* posteaque habent *και τα εν αυτοισ παντα* | *και την θαλασσ. και τα εν αυτη* cum ℵ^{c}BCP al pler vg And^{omn} Are Haym al ... ℵ*A 30. 31. 32. 38. 40. 49. 98. arm Prim om | *ουκετι εσται* cum ℵ^{c}ABCP al^{45} syr arm And$^{c\ p\ bav}$ Are, item *amplius non erit* am fu lipss demid tol omn^{lachm}, *iam non erit* anonym^{aug} Prim ... ℵ* 40. *ουκετι εστιν*, cop *non est* ... ς (= Gb Sz) *ουκ εσται ετι* cum 1. 79. And^{a}, item vg^{cle} *non erit amplius*

7. *αλλ* cum ℵABCP 1. al^{25} ac multo plurib And^{omn} Are ... ς *αλλα* cum 14. al | *του* (C om) *εβδομ. αγγελου* et. vg anonym^{aug} Prim *septimi angeli*: ℵ *του αγγελ. του εβδομ.* | *μελλη* (et. 1.): 7. 28. 30. 31. 35. 36. 51. 79. 87. 91. 98. *μελλει* | *και* cum ℵABCP 1. al pler am al^{lachm} syr^{cdd} ar^{e} aeth And$^{a\ c\ bav}$ ... 10. 17* 37. 49. 91. 94. 96. vg^{cle} fu demid tol al^{lachm} cop arm syr^{polygl} And^{p} Are Prim Haym om | *ετελεσθη* cum ℵACP al fere^{40} cop syr^{cdd} And^{c} et^{bav} ... ς (= Gb Sz) *τελεσθη*

τοῦ θεοῦ, ὡσ εὐηγγέλισεν τοὺσ ἑαυτοῦ δούλουσ τοὺσ προφήτας.
8 καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πάλιν λαλοῦσαν μετ' ἐμοῦ
καὶ λέγουσαν· ὕπαγε λάβε τὸ βιβλαρίδιον τὸ ἠνεῳγμένον ἐν τῇ χειρὶ
τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἑστῶτοσ ἐπὶ τῆσ θαλάσσησ καὶ ἐπὶ τῆσ γῆς.
Ez 2, 8 ss 3, 1 ss 9 καὶ ἀπῆλθα πρὸσ τὸν ἄγγελον, λέγων αὐτῷ δοῦναί μοι τὸ βιβλα-
ρίδιον. καὶ λέγει μοι· λάβε καὶ κατάφαγε αὐτό, καὶ πικρανεῖ σου
τὴν κοιλίαν, ἀλλ' ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡσ μέλι. 10 καὶ
ἔλαβον τὸ βιβλαρίδιον ἐκ τῆσ χειρὸσ τοῦ ἀγγέλου καὶ κατέφαγον

(-σθει B 7.) cum B 1. 7. 28. 36. 49. 79. 91. 96. al? And^{a} et^{p} ... vg syr^{polygl} ar^{e} aeth *consummabitur*, Prim (Cassiod) *finietur*, item (sed vix ex cod Gr) Are τελεσθησεται | ωσ: 10. 28. 37. 49. 79. 91. 96. And$^{a\ p\ bav}$ Are^{com} (non^{txt}) ὅ | ευηγγελισεν: 10. 12. 17. 19. 26. 28. 37. 49. 79. 91. 96. And^{a} (non^{p}) ευηγγελισατο | τουσ εαυτου (14. 36. αυτου, item sed post δουλ. B al^{35} And^{c}) δουλουσ (ℵ add και) τουσ προφητας cum ℵABCP al plus^{40} And^{c} et^{bav} ... ς (= Gb Sz) τοισ εαυτου (28. 79 αυτου, item sed post δουλ. 97. al? Are) δουλοισ τοισ προφηταισ cum 1. 28. 79. 97. al And^{a} et^{p} Are ... vg *evangelizavit per servos suos prophetas*, Prim *ev. per prophetas servos suos*

8. και η φωνη ην ηκουσα et. am fu demid tol lipss omn^{lachm} (sed lips$^{4.6}$ al^{lachm} *et vocem quam audivi*) ... 7. vg^{cle} Prim και ηκουσα φωνην | λαλουσαν et λεγουσαν cum ℵABCP 7. 14. 36 (addito μοι) 91. 92. And^{bav}, item am fu demid lipss tol al *et vox* (lips$^{4.6.}$ al *vocem*) *quam audivi - loquentem mecum et* (am* om) *dicentem* (al^{lachm} *dixit mihi*, sed lips$^{5.}$ al *loquuta est mecum dicens*), Prim *et audivi vocem de caelo iterum loquentem mecum: Vade* etc ... ς λαλουσα et λεγουσα cum 1. al pler And$^{a\ c\ p}$ Are | υπαγε: 4. 6. 11. 31. 32. 48. vg^{cle} lips$^{4.5.}$ demid Prim Haym add και | βιβλαριδιον cum ℵP 1. al vix mu And^{p} et^{bav} ... Ti βιβλιδαριον cum B al fere^{40} And^{a} et^{c} Are ... Gb' Ln βιβλιον cum AC 6. 14. | ηνεωγμενον cum ℵACP 1. 35. 36. 87. 92. al And$^{c\ p\ bav}$ ... B al plus^{30} And^{a} Are ανεωγμενον | εν (6. 11. 31. om) τη χειρι ... 36. εκ χειροσ, *de manu* vg Prim al ... C om | του αγγελου cum ℵABCP 1. al^{35} fere And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) om του cum 8 (certe non pro του afferunt Wtst Sz Scri) al?

9. απηλθα cum A 16. 27. 50. 97. ... ς απηλθον cum ℵBCP al pler And^{omn} Are | δουναι μοι cum ℵABC al^{40} fere vg syr And^{c} Are Prim al ... ς (= Gb Sz) δοσ μοι cum P 1. 28. 36. 38. 49. 51. 79. 91. 96. al? cop And$^{a\ p\ bav}$ | βιβλαριδιον c. A**(*βιβλαριον)CP 1. al^{vi} And^{p} et^{bav} ... B al^{40} And^{a} et^{c} Are βιβλιδαριον ... ℵ 11. al^{vi} βιβλιον | λαβε και καταφαγε αυτο et. am fu harl lips$^{4.5.}$ *accipe et devora illum* (*eum*), Prim *sume et comede eum*; sed vg^{cle} demid tol al *accipe librum et devora illum*; cop *sume eum tibi* ... ℵ* λαβε αυτο και καταφ., item ℵ^{c} sed addit insuper αυτο | κοιλιαν: A καρδιαν. Cf And^{com} πικρανεῖ δέ σου ὅμως τὴν κοιλίαν, δηλαδὴ τὴν καρδίαν τὴν τῶν λογικῶν τροφῶν χωρητικήν.

10. βιβλαριδιον cum ACP 1. al And^{p} et^{bav} ... ℵB al^{30} fere And^{c} Are βιβλιον ... 8. 10. 14. 17. 28. 32. 36. 37. 49. 79. 91. 96. And^{a} βιβλιδα-

αὐτό, καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου ὡσ μέλι γλυκύ· καὶ ὅτε ἔφαγον
αὐτό, ἐπικράνθη ἡ κοιλία μου. 11 *καὶ λέγουσίν μοι· δεῖ σε πάλιν*
προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖσ καὶ ἐπὶ ἔθνεσιν καὶ γλώσσαισ καὶ βασιλεῦ-
σιν πολλοῖσ.

XI.

1 *Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμοσ ὅμοιοσ ῥάβδῳ, λέγων· ἔγειρε καὶ* 21, 15 Ez 40, 3
μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ τοὺσ προσ-

---

ριον | *κατεφαγον*: 36. *-φαγα*, item postea *εφαγα* | *ην*: 87. *εγενετο*, item cop | *ωσ μελι γλυκυ* (7. *γλυκαζων*) cum ℵCP al pler vg syr And omn Are ... AB 36. cop *γλυκυ ωσ μελι* ... arm om *γλυκυ*, aeth om *ωσ μελι*. Cf Prim *et cum accepissem libellum de manu angeli, et cum comedissem eum, statim repletus est venter meus.* | *οτι εφαγον αυτο*: 34. 35. And[c] om | *επικρανθη*: ℵ *εγεμισθη*, item (vide ante) Prim *repletus est*; ℵ[c] vero post *η κοιλ. μου* add *πικριασ*. Ceterum ad vv. 9 et 10. cf Or [3,408] (ex selectis in Ezech 2, 19 ubi est *και εν αυτη κεφαλισ βιβλιου*, adhibitis verbis ps. 38, 9 *εν κεφαλιδι βιβλιου γεγραπται περι εμου*): *καὶ ἄλλην δὲ κεφαλίδα βιβλίου γεγραμμένην εὑρήσεισ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τὸν ἰωάννην κατεσθίοντα· πλεῖον γὰρ κεφαλίδοσ οὐ χωρεῖ φαγεῖν ἡ ἀνθρώπεια φύσισ.* Quibuscum cohaerent quae[4,98] habet: *ἀλλὰ καὶ ὁ ἐσθίων ἰωάννησ μίαν κεφαλίδα, ἐν ᾗ γέγραπται τὰ ἔμπροσθεν καὶ τὰ ὄπισθεν* (cf supra 4, 6).

11. *λεγουσιν* cum ℵAB al[30] am* harl And[c] Are ... ς *λεγει* cum P 1. 7. 28. 31. 38. 47. 49. 51. 79. 91. 96. al[vi] vg[cle] am** fu al plu (sed vg[cle] demid lipss al[lachm] *dixit*, am** fu al *dicit*) cop syr arm aeth And[a p bav] Prim (*ait*) | *επι λαοισ* (87. *λαουσ*): 95. *επι λαου*, et cf postea Prim | *και εθνεσιν* cum ℵAP 1. 31. 36. 38. 47. al vg cop And[a p bav] ... Ti *κ. επι εθν.* cum B al plus[30] syr And[c] Are Prim (*in populo et in nationes et linguas et reges multos*, sed paullo post in com *in populos, in nationes, in linguas et reges*)

XI. 1. *ομοιοσ ραβδω*: 38. *ωσ ραβδοσ* | *λεγων* (ℵ* *λεγει*) sine additam cum ℵ*et[c]AP 1. al plus[35] am fu harl tol lips[5.] omn[lachm] anonym[aug] (hi Latt omnes *dicens*) cop (ut am etc) And[p] (add *μοι*) et[bav] Are (et. com: *πῶσ γὰρ ὁ κάλαμοσ ἄψυχοσ ὢν ἔλεγεν*), item Prim *dedit mihi – dicens*, aeth[utr] *et dedit mihi - et dixit mihi*, vg[cle] demid lips[4.] *et dictum est mihi*, lips[6.] *dicens, et dictum est mihi.* Similiter 28. 79. And[a] *και φωνη λεγουσα* (Haym „Postquam autem datus est ei calamus, divina vox dicit illi") ... ς[e] (non ς Gb Sz) praem *και ο αγγελοσ ειστηκει* cum 36. al? arm; item ℵ[cc*]B 10. 14. 34. 35. 37. 49. 87. 91. 92. 96. syr And[c] Victorin *και ειστηκει* (B *ιστηκει*, ℵ[cc*] *εστηκει*) *ο αγγελοσ*. Praeterea 49[mg]: *σημείωσαι ὅτι ἐν ἄλλῃ βίβλῳ οὕτω γράφεται· ἐδόθη μοι κάλαμοσ ὅμοιοσ ῥάβδῳ, λέγουσα· ἔγειραι, καὶ τὰ ἑξῆσ.* | *εγειρε* cum ℵABP al[25] And[a*] ... ς *εγειραι* cum 1. al plus[20] And[c] et[p] Are ...

κυνοῦντας ἐν αὐτῷ. 2 καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε
ἔξωθεν καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσῃς, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τὴν
15, 3 πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσιν μῆνας τεσσεράκοντα δύο. 3 καὶ δώσω
τοῖς δυσὶν μάρτυσίν μου, καὶ προφητεύσουσιν ἡμέρας χιλίας διακο-
Zach 4, 2 ss σίας ἑξήκοντα περιβεβλημένοι σάκκους. 4 οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἐλαῖαι
καὶ αἱ δύο λυχνίαι αἱ ἐνώπιον τοῦ κυρίου τῆς γῆς ἑστῶτες. 5 καὶ
2 Rg 1, 10 εἴ τις αὐτοὺς θέλει ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος

---

10. 18. And^{bav} *εγειρον* | *μετρησον*: 7 (om *και* quod praecedit) 95 *μετρησαι*

2. *την αυλην την* et. ℵ^{c} ... ℵ* *της αυλης της* | *την εξωθεν* cum AБP al pler vg (sed vg^{six} *infra*) cop syr arm aeth And^{p} (et.^{com}) Are Tich Prim al ... ς (non item ς^{e} Gb Sz) *την* (ℵ* *της*) *εσωθεν* c. ℵ 1. 12. 35. 80. 87 And$^{a\ c\ bav}$, item *intrinsecus* Vict | *ναου* et. ℵ^{c} ... ℵ* *λαου* :: qui frequens error est (ita etiam v. 1. pro *ναον* 29: *λαον*) | *εκβαλε* (80. And^{a} *εκβαλλε*): ℵ* praem *και*, non item ℵ^{c} | *εκβ. εξωθεν* cum ℵ^{c}A(P *εσωθεν*) 1. 12. 14. 26. 28. 34. 35. 36. 37. 49. 79. 87. 91. 92. 96. And$^{a\ c\ bav}$ .. ς Ti *εκβ. εξω* c. B al plu (ℵ* *εσω*) And^{p} Are | *μετρησης*: 1. (-*σεις*) 7. 79 *μετρησεις* | *τοις εθνεσιν* et. ℵ^{c}: ℵ* praem *και* | *πατησουσιν*: A *μετρησουσιν* | *τεσσερακοντ.* cum ℵA ... ς *τεσσαρακοντ.* cum P al pler; B al *μ'* | *δυο* (sine *και*) cum ℵP 14. 35. 38. 49. al plu And$^{a\ c}$ Are, item 1. al mu qui *μβ'* praebent, item vg^{cle} am demid al pler Prim al . Ln Ti *και δυο* cum AB (*μ' και β'*) 30. al And^{p} am

3. *εξηκοντα* et. Hipp^{quinquies} (Hipp$^{antichr\ 43}$ et^{47} et^{61} item$^{fin\ mund\ 21}$ et dan^{39}): ℵ$^{c\ c*}$ et (om *διακοσιας*) 14. add *πεντε*, 29. om *χιλ. δια.* | *περιβεβλημενοι* c. ℵ^{c}C 1. al pler vg (am fu harl* omn^{lachm} *amicti saccos*, vg^{cle} demid tol harl** lipss Haym *amicti saccis*) rell And^{omn} Are anonym^{aug} et Prim (hi^{2} *saccis amicti*) Victorin (*amicti ciliciis*) ... ℵ*ABP 4. 7. 28. 48. 79. 96. *περιβεβλημενους*, id quod recepit Ln

4. *εισιν αι δυο* et. ℵ^{c} ... ℵ* *οι* pro *αι* | *ελαιαι* cum ℵP al omn^{vi} Hipp antichr^{47} And^{omn} Are etc ... vitiose A *αυλαιαι*, C *αλαιαι* | *και αι δυο* cum ℵ^{c}ABCP al^{35} Hipp And$^{a\ c\ p}$ Are (1* And^{bav} om *αι δυο ελαι και*) ... ς (= Gb Sz) om *αι* cum ℵ* al pauc^{vid} (non 1. qui post *εισιν* pergit *αι δυο λυχνιαι*) | *αι ενωπιον* cum ABCP 1. al longe plu (94. *οι ενωπ.*) And$^{a\ c\ p}$ ... Gb^{0} *αι* cum ℵ 6. 7. 14. 31. 32. 34. 35. 47. 48. 87. 92. 95. And^{bav} Are. Nec vg anonym^{aug} al exprim articulos istos: *hi sunt duae* (am *duo*) *olivae et duo candelabra in conspectu*, sed Prim *hi sunt duae olivae et duo candelabra consistentia sub conspectu*. | *του* (Ln om cum AB om) *κυριου* cum ℵABCP al plus^{40} vg cop syr (aeth non solet distinguere inter *κυρ.* et *θε.*) Hipp And^{c} et^{p} Are Victorin anonym^{aug} Prim al ... ς (= Gb Sz) *τ. θεου* cum 1. 28. 36. 79. al^{vi} arm And^{a} et bav | *εστωτες* cum ℵ*ABC al^{30} And^{c} Are ... ς (= Gb Sz) *εστωσαι* cum ℵ^{c}CP 1. 7. 28. 29. 36. 38. 47. 49. 79. 91. 95. al^{vi} Hipp And$^{a\ p\ bav}$

5. *θελει* pri cum ℵABCP 1. al plus^{30} And$^{a\ c\ p}$ Are. Sed ℵ 35. 87. vg^{cle} (lips^{4} *voluerit nocere eos*) And^{c} Victorin ante *αυτους* pon (lips^{5} *eos voluerit nocere*, lips^{6} *nocere eos voluerit*, Prim *eos vellet nocere*), 14. *θελ.*

αὐτῶν καὶ κατεσθίει τοὺσ ἐχθροὺσ αὐτῶν· καὶ εἴ τισ θελήσῃ αὐ-
τοὺσ ἀδικῆσαι, οὕτωσ δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. 6 οὗτοι ἔχουσιν
ἐξουσίαν κλεῖσαι τὸν οὐρανόν, ἵνα μὴ ὑετὸσ βρέχῃ τὰσ ἡμέρασ τῆσ 1 Rg 17, 1 Ex 7, 19
προφητείασ αὐτῶν, καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων στρέφειν
αὐτὰ εἰσ αἷμα καὶ πατάξαι τὴν γῆν ἐν πάσῃ πληγῇ ὁσάκισ ἐὰν
θελήσωσιν. 7 καὶ ὅταν τελέσωσιν τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον 13, 1 Dan 7, 7
τὸ ἀναβαῖνον ἐκ τῆσ ἀβύσσου ποιήσει μετ᾽ αὐτῶν πόλεμον καὶ νι-

---

αδικ. αυτουσ ... ς (= Gb Sz) θελη cum 7. al? And^{bav} ... Hipp$^{antichr\ 47}$ θελησει, vg *voluerit*, anonym^{aug} *vult*, Prim *vellet* | εκπορευεται: 14. 92. εκπορευσεται, Hipp εξελευσεται, item vg anonym^{aug} Prim al *exiet* | ει τισ sec loc: ℵ*(non^{c})c 1. η τισ ... 38. οστισ | θελησῃ cum ℵA (et 38. Hipp θελησει), item *voluerit* (sed sic etiam pri loc) vg; contra Prim *vult* ... ς (= Gb Sz) θελη cum? ... Gb Sz Ln Ti θελει cum BCP al pler And^{omn} Are. Praeterea θελησῃ (θελησει, θελει) ante αυτουσ posuimus cum ℵ(θελ. αδικ. αυτ.)ABCP al^{25} fere vg (Hipp θελησ. εν τουτοισ) And^{a} et^{c} Are ... ς post αυτουσ pon cum 1. 36. 49. al mu And^{p} et^{bav} Prim | αδικησαι sec loc: 28. 36. 37. 43. 79. And^{a} et^{p} αποκτειναι (anonym^{aug} *Et si quis vult eos laedere vel occidere, ignis exiet ex ore eorum et devorabit inimicos eorum.*) | ουτωσ: A om

6. εξουσιαν pri sine articulo cum ℵB al omn^{vid} Hipp$^{antichr\ 47}$ And^{omn} Are ... Ln την εξουσιαν cum ACP | εξουσιαν κλεισαι τον ουρανον (14. 38. 97. τον ουρ. κλεισ.) cum ℵACP 1. 28. 36. 49. 79. al mu vg cop syr arm Hipp And$^{a\ p\ bav}$ anonym^{aug} (- *claudere caelum nubibus ne* -) Prim al (et. Haym add *nubibus*) ... Gb Sz Ti τον ουρανον εξουσιαν κλεισαι cum B al^{30} And^{c} Are | υετοσ (38. 97. υετουσ) βρεχῃ (Hipp βρεξῃ, 38. βρεξει, 28. 30. 32. 36. 41. 98. βρεχει) cum ℵABCP al^{40} fere syr arm Hipp And^{c} et^{bav} Are Prim Promiss^{13} (hi^{2} *ne imbrem pluat*) ... ς (= Gb Sz) βρεχ. υετ. cum 1. 7. al pauc cop And^{a} et^{p} ... vg anonym^{aug} al *pluat* | τασ ημερασ cum ℵABCP al plus^{40} arm Hipp And$^{c\ p\ bav}$ Are, item Promiss *per dies* ... ς (= Gb Sz) εν ημεραισ cum 36^{vi} al?, 1. And^{a} εν ταισ ημεραισ, item *diebus* vg, *in diebus* fu anonym^{aug} Prim | τησ προφητειασ (ut ℵP al, ABC etc -τιασ) αυτων cum ℵABCP al^{30} vg Hipp And$^{c\ p\ bav}$ Are anonym^{aug} Prim al ... ς (= Gb Sz) αυτων τησ προφητ. cum 1. 95. al pauc^{vid} And^{a} ... syr^{codd} *in diebus illis* sine additam | και παταξαι et. ℵ^{c} ... ℵ* om και | αυτα: 1. 91. And^{bav} om | εν πασῃ πληγῃ cum ℵACP 1. al^{40} fere Hipp And^{omn} Are Prim, item cop syr arm aeth ... ς (= Gb Sz) πασῃ πληγ. sine εν cum B al pauc^{vi} vg Haym ... 95. plane om. Posuimus autem ante οσακισ etc cum ℵACP 1. 28. 36. 38. 49. 51. 79. al vg cop syr arm aeth Hipp And$^{a\ p\ bav}$ Prim al ... Gb Sz post οσακ. εαν θελ. pon cum B al^{30} fere And^{c} Are | οσακ. εαν cum ℵABP etc ... C 38. οσακ. αν | θελησωσιν cum ℵABP al pler And$^{a\ c\ p}$ Are ... C θελησουσιν ... 14. 36. 97. And^{bav} θελωσιν, 12. θελουσιν

7. τελεσωσιν: 1. And^{a} et^{p} τελεσουσι | το θηριον: A add το τεταρτον | το (et. ℵ^{c}; ℵ* τοτε) αναβαινον: A το αναβαινων | μετ αυτων πολε-

κήσει αὐτοὺσ καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούσ. 8 *καὶ τὸ πτῶμα αὐτῶν ἐπὶ*
τῆσ πλατείασ τῆσ πόλεωσ τῆσ μεγάλησ, ἥτισ καλεῖται πνευματικῶσ
Σόδομα καὶ Αἴγυπτοσ, ὅπου καὶ ὁ κύριοσ αὐτῶν ἐσταυρώθη.
9 *καὶ βλέπουσιν ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ γλωσσῶν καὶ ἐθνῶν*
τὸ πτῶμα αὐτῶν ἡμέρασ τρεῖσ καὶ ἥμισυ, καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν
οὐκ ἀφίουσιν τεθῆναι εἰσ μνῆμα. 10 *καὶ οἱ κατοικοῦντεσ ἐπὶ τῆσ γῆσ*

μον cum ℵABCP al^{35} vg syr arm Hipp$^{antichr 47}$ And^{c} Are Prim al ς (= Gb Sz) *πολεμ. μετ αυτ.* cum 1. 36. al vix mu cop And$^{a\,p\,bav}$ *νικησει*: c 7. *νικηση* (c *νεικ.*) | *και αποκτ. αυτουσ*: 1. 12. 36. 41. 57. 97. syr^{cdd} And^{bav} (invito com) om

8. *το πτωμα* cum ABC al^{35} cop arm aeth Are anonym^{aug} et „alia translatio" apud Prim („duorum dixit corpus unum" quibus verbis apud Tichon respondent „duorum dicit unum corpus") ... ς (= Gb Sz) *τα πτωματα* cum ℵP 1 35. 36. 38. 49. 79. 87. 91. al vg syr And^{omn} Victorin Prim al | *επι τησ*: ℵ$^{c\,c*}$ praem *εσται*. item 28. 37. 43. 79. And^{a} *εασει* (et 18. *ριψει* post *μεγαλησ*). Similiter ex Latt vg *iacebunt* vel post *corpora eorum* (vg^{cle} demid lips$^{4.6.}$ al^{lachm} Promiss) vel ante (lips$^{6.}$ al^{lachm} Victorin Haym) vel post *civitatis magnae* (am tol al^{lachm}) addit; item Prim post *corp. eorum* pergit *ponet in medio civit. magn.*; anonym^{aug} et „alia translatio" ap Prim *proicietur*; contra am* fu nihil add. | *τησ πολεωσ* cum ℵABCP 1. al^{35} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) om *τησ* cum? | *τησ μεγαλησ*: 28. 79. And^{a} add *αταφα* (ut And^{com} *αταφα καταλειψει* et Are^{com} *αταφα ριψει*) ... aeth add *cuius nomen Patmus* | *αιγυπτοσ*: 36. *γομορρα* | *οπου και*: ℵ^{c} 1. 7. 12. 14. 34. 35. 36. 87. 92. lips$^{4.}$ cop And$^{c\,p\,bav}$ (sed And^{com} *ἐν ᾗ καὶ ὁ κύριοσ πέπονθεν*) om *και* | *ο κυριοσ αυτων* cum ℵ^{c}ABCP al plus^{40} vg cop syr arm aeth Or$^{int\,3,869}$ („secundum enim ipsum Ioh. locus in quo *dominus eorum crucifixus est vocatur spiritualiter Sodoma et Aegyptus*") And^{omn} Are Prim al ... ς (= Gb Sz) *ο κυρ. ημων* cum 1. al? ... ℵ* nil nisi *ο κυριοσ*

9. *βλεπουσιν* cum ℵABCP 1. al plus^{40} syr (*videntes*) And^{omn} Are anonym aug ... ς (= Gb Sz) *βλεψουσιν* cum? vg cop arm aeth Prim al | *εκ των λαων και* (B add *των*) *φυλων* cum ABCP etc ... ℵ *εκ των φυλων και λαων*, item *de tribubus et populis* vg^{cle} (non item am fu demid tol lips omn^{lachm}, nec anonym^{aug} Prim Haym) | *και* ante *γλωσσων* in ℵ ipse suppl | *και εθνων*: 1. om, sed post *τα πτωμ. αυτ.* add *και οι εκ των εθνων* | *το πτωμα αυτ.* cum ℵABC al plus^{35} cop arm aeth And^{c} Are anonym^{aug} ... ς (= Gb Sz) *τα πτωματα αυτ.* cum P 1. 28. 36. 38. 49. 79. 91. 95. 96. al vg syr And$^{a\,p\,bav}$ Prim al | *και ημισυ* cum ℵACP 28. 30* 37. 49. 51. 79. 95. al cop syr arm (item vg *per tres dies et dimidium*) ... Gb^{o} Ti om *και* cum B al^{35} And^{omn} Are ... anonym^{aug} Prim om *ημερασ τρεισ και ημισυ*, Cassiod habet tantum *triduo*; tol transiliens a *corpora eorum* ad *corpora eorum* praetermittit *ημερ. τρ. και ημισυ και τα πτωμ. αυτων* | *τα πτωματα*: And^{a} *τα σωματα*, 14 *το σωμα* | *αφιουσιν* cum ℵACP 1. 12. 28. 36. 79. (6. *αφηουσι*, 95. *αφ*

χαίρουσιν ἐπ᾽ αὐτοῖσ καὶ εὐφραίνονται, καὶ δῶρα πέμπουσιν ἀλλή- Esth 9, 22
λοισ, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφῆται ἐβασάνισαν τοὺσ κατοικοῦντασ ἐπὶ
τῆσ γῆσ. 11 *καὶ μετὰ τὰσ τρεῖσ ἡμέρασ καὶ ἥμισυ πνεῦμα ζωῆσ ἐκ* Ez 37, 5
τοῦ θεοῦ εἰσῆλθεν ἐν αὐτοῖσ, καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοὺσ πόδασ αὐτῶν,
καὶ φόβοσ μέγασ ἐπέπεσεν ἐπὶ τοὺσ θεωροῦντασ αὐτούσ. 12 *καὶ*
ἤκουσαν φωνὴν μεγάλην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν αὐτοῖσ· ἀνάβατε

ασι) And^{a} et^{bav}, item *sinunt* am fu harl tol lips$^{5.}$ omn^{lachm} anonym aug. Ceterum accentum *ἀφίουσιν* (et. Ln) tuentur P 79. And^{bav} et *ἀφίοῦσι* And^{a}, commendat eundem forma *ἀφίομεν* Lc 11, 4; contra *ἀφιοῦσιν* (Ti) in 1. 36. invenitur, quod cum *συνιοῦσιν* (Mt 13, 13; Ln *ἰουσιν*, vide supra) conferri potest ...... ς *αφησουσι* cum B al pler cop syr (aeth) And^{c} et^{p} Are, item *sinent* vg^{cle} demid lips$^{4.\ 6.}$ Prim al | *μνημα* cum ℵ*ABP 1. al^{40} cop syr And^{omn} Are anonym^{aug}. Item C 36. *μνημειον* ... ς (= Gb Sz) *μνηματα* cum ℵ^{c} 98. al pauc^{vi} vg arm aeth Prim al

10. *επι τησ γησ*: 6. 87. *επι την γην*, 28. 79. *την γην* | *χαιρουσιν* cum ℵ ABCP 1. al^{40} arm And$^{a\ c\ bav}$ anonym^{aug} ... ς (= Gb Sz) *χαρουσιν* cum ?, item 38. And^{p} Are *χαρησονται*, item *gaudebunt* vg cop aeth Prim al | *επ*: 28. 38. 79. *εν* | *ευφραινονται* (Gb′) cum ℵACP 1. 12. 28. 36. 79. 95. arm And^{a} et^{bav} anonym^{aug} ... ς *ευφρανθησονται* cum B 6. 7. 8. 14. al pler vg cop syr And^{c} et^{p} Are Prim al ... aeth om *και ευφραιν.* | *πεμπουσιν* cum ℵ*P 28. 36. 79. 80* vg^{cdd} ap Ln arm And a* et^{bav} anonym^{aug} ... ς Ln Ti *πεμψουσιν* cum ℵ^{c}AC 1. al mu^{vi} vg cle am fu al pler cop syr And^{a**} Prim al ... Gb″ *δωσουσιν* cum B al^{30} And^{c} et^{p} Are | *αλληλοισ*: C 27. *αλληλουσ* | *οι δυο προφητ.* cum AB CP etc ... ℵ *οι προφ. οι δυο*

11. *μετα τρεισ* sine articulo cum ℵP 1. 14. 28. 35. 36. 37. 38. 40. 49. 91. 96. arm And^{c} et^{bav}, nec exprim articulum vg anonym^{aug} (hi *post dies tres*) Prim (*post tres dies*), Vig$^{varim\ 644}$ (et$^{colon\ 637}$) *post tertium diem* ... ς Ln Ti *μετ. τασ τρεισ* cum ABC al plu And^{a} et^{p} Are | *ημισυ*: ℵ* A *ημισου* (ita A** etiam antea v. 9., A* non *ημιου* sed *ημισυ*, ut puto) ... C *το ημισυ* ... transponitur sic: 14. 28. 38. 79. And^{a} et^{p} *τρεισ και* (14. 38. om) *ημισυ ημερασ*, Promiss^{16} *post tres et dimidium diem* | *εν αυτοισ* (et. Gb Sz) cum A 18. 28** 36. 79. 95. arm And^{a} Vig varim (*intravit in eis*) ... CP 1. 7. 12. 17. 38. And^{bav} *αυτοισ* (omisso *εν* post *-λθεν*, sed C transp sic: *εισηλθ. εκ τ. θεου αυτοισ*), atque sic Gb″ ... ℵB al^{80} And^{c} et^{p} Are *εισ αυτουσ*, vg Prim al *in illos* ... ς (= Gb Sz) *επ αυτουσ* cum 49. 91. 96. | *εστησαν*: 38. *στησονται* posteaque *επιπεσειται* | *επεπεσεν* (Gb″) cum ACP al^{15} And^{a} et^{bav} ... ς *επεσεν* cum ℵB al plu And^{c} et^{p} Are | *επι τουσ θεωρουντασ* cum ℵAB al fere omn And^{omn} Are ... CP 17* *επι των θεωρουντων*

12. *ηκουσαν* cum ℵ*ACP 30** al ut^{vi} pauc vg (et. am fu et omn) syr^{cdd} arm (ita refert Bode de edd mai. et min.; non item^{zoh}?) Haym al (sed Prim praeterit totum v. 12) ... 38. *ακουσονται*, aeth *venit vox* ... Gb″ Ti *ηκουσα* cum ℵ^{c}B al^{35} cop syr$^{ed\ polygl}$ (cf Bode ad h. l.)

ὧδε· καὶ ἀνέβησαν εἰσ τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἐθεώρησαν
αὐτοὺσ οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν. 13 *καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐγένετο σεισμὸς*
16. 18 *μέγασ, καὶ τὸ δέκατον τῆσ πόλεωσ ἔπεσεν, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν*
τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀνθρώπων χιλιάδεσ ἑπτά, καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφο-
βοι ἐγένοντο καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. 14 *Ἡ οὐαὶ*
9, 12 *ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἔρχεται ταχύ.*
10, 7 15 *Καὶ ὁ ἕβδομοσ ἄγγελοσ ἐσάλπισεν· καὶ ἐγένοντο φωναὶ*
12, 10 *μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγοντεσ· ἐγένετο ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου*
Dan 2, 44 *τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰσ τοὺσ*
4, 4 etc *αἰῶνας τῶν αἰώνων.* 16 *καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρεσ πρεσβύτεροι οἱ*

ℵ are^{c} And^{omn} Are anonym^{aug} :: quum per totum librum constanter vates dicat *ηκουσα* — capp 5 usque 10. tredecies, capp 10 usque 18 septies — multo probabilius est aliena manu *ηκουσα* pro *ηκουσαν* quam *ηκουσαν* pro *ηκουσα* substitutum esse. | *φωνησ μεγαλησ* et *λεγουσησ* cum ℵCP 1. 10. 12. 17. 28. 36. 37 (Bi praetermisit *λεγουσησ*) 49. 79. 91. 95. 96. And$^{a\ p\ bav}$ ... ς Ln Ti *φωνην μεγαλην* et *λεγουσαν* cum AB (sed** *λεγουσα* sic) al plu And^{c} Are | *αυτοισ* cum ℵBCP al omn fere (31* *αυτουσ*) vg (et. am fu et omn) rell And^{omn} Are ... La om cum A 28. anonym^{aug} | *αναβατε* cum ℵACP 26. 36. 42. ... ς *αναβητε* cum B al pler And^{omn} Are | *εθεωρησαν*: 38. 97 *εθεωρουν*

13. *και εν* cum ℵACP 1. al sat mu vg cop syr arm aeth And^{omn} Prim al ... B al^{25} Are om *και* | *ωρα* cum ℵACP 1. 36. 95. al vix mu vg cop syr arm aeth And^{a} anonym^{aug} Prim al ... Gb'' *ημερα* cum B al fere^{40} sah And$^{c\ p\ bav}$ Are | *και το*: C *ωστε το* | *δεκατον* et. vg sah syr arm aeth And^{omn} Are anonym^{aug} Prim al ... B cop *τριτον* (uterque per *γ'* exprim), 32. *δωδεκατον* | *εμφοβοι* (C *ενφοβοι*): ℵ 14. *εν φοβω* | *εγενοντο και*: 28. 79. 80. And^{a} *γινομενοι*

14. *η ουαι* (et. ℵ*): ℵ^{c} 1. 87. om *η* | *απηλθεν*: ℵ 28. 79. And^{a} *παρηλθεν* | *ιδου η ουαι η τριτ.* (28. 79. And^{a} *η τριτ. ουαι*) *ερχεται* (ℵ 36. post *ιδου* pon) cum (ℵ)ACP 1. 28. 36. 79. al vix mu vg (*et ecce* vg^{cle} am al Prim al; sed fu tol lips$^{5.}$ al^{lachm} om *et*) cop syr And^{a} et^{bav} Prim al ... Ti *η ουαι η τριτ. ιδου ερχετ.* cum B al^{35} And^{c} et^{p} Are ... 6. 7. 33. 35. 46. om *ιδου*, item fu

15. *ο εβδομοσ*: A om *ο* | *εγενετο* et. ℵ^{c} ... ℵ* *εγενοντο* | *λεγοντεσ* cum AB 2. 6. 8. 9. 14. 16. 19. 26. 27. 30. 37. 41. 42. 90. 92. 93. 98. ... ς (= Gb Sz) *λεγουσαι* cum ℵCP al plu And^{omn} Are | *εγενετο η* (And^{p} om) *βασιλεια* cum ℵABCP al plus^{40} vg cop syr arm aeth And$^{a\ c\ p}$ Are Prim al ... ς (= Gb Sz) *εγενοντο αι βασιλειαι* cum 1. 7. al? And^{bav} (sed invito comm) | *του κοσμου*: 28. And^{a} Prim om | *του κυριου ημων*: 28. *τ. θεου ημων*, item Amb^{fid} resurr^{2,1162} Prim *dei nostri* | *και του χριστ. αυτου* ... 28. 79. tol And^{a} *ιησου* (28. *του*) *χριστου*, item Are post *κοσμου* pergit *και του κυριου ημων ιησου χριστου* | *βασιλευσει* ... 14. 16. 27. 28. 35. 79. 87. And^{a*} *βασιλευει* | *αιωνων*: ℵ 12. 18.

ἐνώπιων τοῦ θεοῦ, οἱ κάθηνται ἐπὶ τοὺσ θρόνουσ αὐτῶν, ἔπεσαν
ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ, 17 λέγοντεσ· 4, 8
εὐχαριστοῦμέν σοι, κύριε ὁ θεὸσ ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν,
καὶ ὅτι εἴληφασ τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην καὶ ἐβασίλευσασ,
18 καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου καὶ ὁ καιρὸσ
τῶν νεκρῶν κριθῆναι καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖσ δούλοισ σου τοῖσ
προφήταισ καὶ τοῖσ ἁγίοισ καὶ τοῖσ φοβουμένοισ τὸ ὄνομά σου,
τοῖσ μικροῖσ καὶ τοῖσ μεγάλοισ, καὶ διαφθεῖραι τοὺσ διαφθείροντασ 19, 2

---

38. 40. vg^{cle} demid tol (non item am fu lipss harl omn^{lachm}) arm^{usc} add *αμην*

16. *οι εικοσι* cum ℵ^{c}BCP al omn^{vi} And^{omn} Are ... Ln om *οι* cum ℵ*A | *εικοσι τεσσαρ.* cum ℵACP al plus^{20} And^{omn} Are; B 1. 7. al plus^{10} cop *κδ'*, item *viginti quattuor* vg Cyp^{312} Prim al ... ϛ (= Gb Sz) *εικ. και τεσσ.* cum 30. al vix mu, item syr arm | *οι ενωπιον* cum ℵCP al longe plu And$^{a\,c\,p}$ Are (vg Prim al *qui in conspectu - sedent*; contra Cyp *in consp. d. sedentes*) ... Ln om *οι* cum AB 1. 7. 12. 14. 46. 92. 95. And^{bav} | *του θεου* cum ℵACP 1. 28. 49. 79. 91. 95. 96. al vg cop arm aeth And$^{a\,p\,bav}$ Prim al ... B al plus^{35} syr And^{c} Are praem *του θρονου* ... Cyp plane om | *οι* (ℵ^{c}C 2. 95. om) *καθηνται* (Gb') cum ℵ*et^{c}B c al plus^{35} And^{c} Are; item *qui in consp. d. sedent* vg Prim al ... ϛ Ln Ti *καθημενοι* cum AP 1. 7. 14. 36. 38. 91. 92. al (sed 14. 92. praem *οι*) And$^{a\,p\,bav}$; item *sedentes* Cyp cop arm | *επεσαν* cum ℵACP 1. 7. 8. 30. 31. 49* al vix mu And^{p} ... B al^{25} fere And$^{a\,c\,bav}$ Are *επεσον*. Praeterea ℵ 95. al^{vi} praem *και*

17. *σοι* ... B *σε* | *κυριε*: ℵ And^{bav} *κυριοσ* | *ο θεοσ*: 28. 79. vg^{six} And^{a} add *ημων* | *ο παντοκρατωρ* et. ℵ^{c} ... ℵ* om *ο* | *και ο ην* sine additam cum ℵABCP 1. al plus^{35} am fu harl demid tol lips$^{5.}$ lips^{6**} omn^{lachm} syr arm^{zoh} aeth And$^{c\,p\,bav}$ Are Cyp^{312} Prim al ... ϛ (= Gb Sz) add *και ο ερχομενοσ* cum 28. 36. 49. 79. 91. 95. 96. al vg^{cle} lips$^{4.}$ lips^{6*} cop arm^{usc} And^{a} | *και οτι* cum ℵ*C fu :: ista lectio praesertim accedente fu non abicienda videbatur; ex minusculis non exscripta est, sed non mirum quod a plerisque testibus *και* eiusmodi abiectum ... ϛ Ln Ti om *και* cum ℵ^{cc}ABP al certe pler vg (exc fu) rell And^{omn} Are Cyp Prim al. Praeterea pro *quia* (*οτι*), ut vg^{cle} fu lipss al^{lachm} harl (Cyp Prim *quod*), habent am demid tol al *qui*. | *ειληφασ* cum ℵABP al omn^{vi} etc ... Ti *ειληφεσ* (:: cf ad 2, 3 et 4) cum C

18. *ωργισθησαν* (28. 32. 94. al^{vi} *οργισθ.*) cum ℵ^{c}ABCP etc ... ℵ* *ωργισθη* | *η οργη σου*: 38. add *επ αυτουσ* | *καιροσ* (et. Cyp^{312} etc): C *κληροσ* | *νεκρων*: 38. *εθνων*. Praeterea cf Prim: „*et tempus mortuorum*, vel sicut alia translatio habet *quo* (al. *quod*) *mortuis iudicetur*.“ | *και τοισ αγιοισ* (38. add *σου*) *και* (1. 28. 36. 79. al^{vi} arm And^{a} et^{bav} Cyp om) *τοισ* (ℵ om) *φοβουμενοισ* cum ℵBCP etc ... A *και τουσ αγιουσ και τουσ φοβουμενουσ*, atque sic Ln$^{ed\,min}$ | *τοισ* (38. praem *και*) *μικροισ κ. τοισ μεγαλοισ* cum ℵ^{c}BP al omn^{vi} vg rell And^{omn} Are Cyp

τὴν γῆν. 19 καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ ὁ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ
8, 5 16, 18 16, 21 ὤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμὸς καὶ χάλαζα μεγάλη.

XII.

15, 1 8 1 Καὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβεβλημένη τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς
Mich 4, 10 κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα, 2 καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα,

---

Prim al ... א*AC τους μικρους κ. τους μεγαλους, atque sic Ln (et ed min et ed mai) | και ante διαφθειραι: A om, atque sic Ln ed min τους διαφθειροντας (et. Ln ed min) cum אAB al longe plur And^a Ar. item *perdentes* cop ... P 1. And^p et^bav τους φθειροντας ... Ln ed mai τους διαφθειραντας cum c 7. 10. 35. 47. 48. 49. 87. 91. 96. And^c. Item *qui corruperunt* vg Cyp Prim al.

19. ηνοιγη c. אACP 1. 7. 14. 28. 35. 36. 49. 79. 87. 91. 92. 95. al And^com ... B al^25 Are ηνοιχθη | ο εν τω c. ACP 14. 35. 38. 87. 92. 95. arm And^c. item *quod est in caelo* Victorin ... ς om ο cum אB al pler And^a p bav Are; nec exprim vg Prim al | ουρανω: א* (non item^c) add ανω | ωφθη: C εδοθη | τ. διαθηκ. αυτου c. ABP 1. 28. 35. 36. 79. 87. 95. al vg syr And^a c bav anonym^aug ... Gb Sz τ. δια. του (B 7. 90. 91. om) κυριου c. B al^40 fere And^p Are Victorin, א 94. τ. δια. τ. θε., item alterutrum arm aeth ... vg^cod (ap Gb) cop ar^e Prim Haym plane om αυτ, hinc Gb^0 : : αυτου reliquis auctoritate praestat; τ. θεου vero eiusmodi est unde facile reliquae manaverint | εγενοντο et. א^c ... א* εγενετο και φωναι και βρονται (6. 31. anonym^aug om κ. φων., vg om κ. βροντ. et. Prim Haym ... 14. 28. 36. 38. 79. 87. 97. cop syr And^a et^c και βροντ. κ. φων. (sah *facta sunt tonitrua et voces et fulgura*) | και σεισμος cum אACP 1. 28. 36. 38. 49 (suppl ab ipso*) 79. 95. al (sed 11. om και, 12. add artic) vg syr arm aeth And^p Prim al (sed anonym^aug habet tantum *et facta sunt fulgura et tonitrua et terrae motus*) ... 31. 35. 87. And^a c bav κ. σεισμοι ... B al plus^30 Are om plane, hinc Gb°

XII. 1. Και σημειον etc: cf Hipp^antichr 60 και ιωαννης φησι· και ειδον σημειον μεγα και θαυμαστον, γυναικα περιβεβλημενην τον ηλιον, και η σεληνη υποκατω των ποδων αυτης, και επι της κεφαλης αυτης στεφανος αστερων δεκαδυο. Item Method^116 και ωφθη μεγα σημειον εν τ. ουραν. usque finem v. 6. | περιβεβλημενη: A περιβλεπομενη | η (1. 97. om) σεληνη et. Hipp Meth ... א* (non^c) την σεληνην ... 38. add ην | δωδεκα (28. 32. al aliq ιβ'): 1. 12. Hipp And^a et^p δεκαδυο

2. post εν (B εγ) γα. εχουσα addidimus και (et. Ln ed mai) c. אC 95. am fu demid lips^4. 6. tol omn^lachm aeth Prim (*et erat praegnans - et clamabat*; demid tol al *et in utero habens et clamat*, fu lips^4. 6. al *et in utero habens et clamabat*, am *et in utero habens et clamans*) ... ς Ln^min Ti om c.

καὶ κράζει ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν. 3 καὶ ὤφθη ἄλλο 1
σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων πυρρὸσ μέγασ, ἔχων κεφα- Ez 29, 3
λὰσ ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα καὶ ἐπὶ τὰσ κεφαλὰσ αὐτοῦ ἑπτὰ δια- 13, 1
δήματα, 4 καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ
οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺσ εἰσ τὴν γῆν. καὶ ὁ δράκων ἕστηκεν
ἐνώπιον τῆσ γυναικὸσ τῆσ μελλούσησ τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκῃ τὸ τέκνον
αὐτῆσ καταφάγῃ. 5 καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄρσεν, ὃσ μέλλει ποιμαίνειν 2, 27 19, 15 Ps 2, 9
πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἡρπάσθη τὸ τέκνον αὐτῆσ
πρὸσ τὸν θεὸν καὶ πρὸσ τὸν θρόνον αὐτοῦ. 6 καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν

ΑΒΡ al pler vg[cle] lips[5.] Haym (item Victorin *et in utero habens clamans*) Hipp Meth[717] And[omn] Are, item cop (*et gravida exclamans*) syr arm | *κραζει* cum ℵΑΡ 1. 28. 36. 79. 95. al demid tol al[lachm] Hipp Meth And[a] et[bav] (vide ante etiam am Victorin cop) ... Gb' Ln *εκραζεν* cum C 1. 7. 8. 31. 38. 87. al plus[20] vg[cle] fu lips[4. 6.] al And[c] et[P] Are Prim Haym. Item Gb' *εκραξεν* cum Β al[12] vg[cod] (ap Ln), item syr arm | *ωδινουσα* et. Hipp Meth etc ... Ln[ed min] praem *και* cum Α

3. *πυρροσ* cum ℵΑΡ al mu Meth[717] And[a p bav] Are, item *rufus* vg Or[int 3,867] anonym[aug] (*rubeus*) Prim al ... ΒC 1. al[30] And[c] *πυροσ*, item (*coloris ignei, ignitus*) cop syr ar[e] arm; addit etiam aeth[pp] (aeth[ro] tantum *rufus*) *in similitudinem ignis*. Atque *πυρρ.* (*πυρ.*) ante *μεγασ* posuimus cum ℵΒC al[35] cop syr aeth ar[e] Meth And[c] et[P] Are Prim ... ς post *μεγασ* pon cum ΑΡ 1. 28. 36. 49. 79. 87. 91. 95. 96. al vg And[a] et[bav] Or[int] anonym[aug] Haym | *κεφαλασ αυτου*: Α 87. *κεφ. αυτων* | *επτά διαδηματ.* cum ℵΑΒCΡ al plus[35] am fu demid tol lipss omn[lachm] Meth And[a c p] Are Or[int] (male habetur *cornua* pro *diadem.*, sed in eis quae paullo post sequuntur recte *diadem.*) Haym ... ς (= Gb Sz) *διαδημ. επτα* cum? vg[cle] Prim ... 1. 12. And[bav] (contra comm) om *επτα*

4. *αυτου*: 1. om | ℵ* post *αστερων* (C *αστρων*) per incuriam repetit *το τριτον*, quod ℵ[c] delevit | *του ουρανου* et. Or[int] Meth etc ... 1. And[P] om. Libere ad h. l. respicit Ir[int 164]: *praecursores vero sunt draconis eius, qui per huiusmodi phantasiam abscedere faciet in cauda tertiam partem stellarum et deiiciet eas in terram.* | *εστηκεν*: C *εστηκει*, 14. 92. *εστη* | *τεκειν*: 37. 49. 91. 96. Hipp *τικτειν*, Meth *εκτεκειν* | *τεκνον*: 38. *παιδιον*

5. *αρσεν* cum ΑC (:: quae soloeca dictio non ineptior aliis in apoc. adhibitis). Item Ρ 95. Meth And[bav] *αρσενα* ... ς *αρρενα* (Β *αρενα*) cum ℵΒ 1. al pler Hipp And[a c p] Are. Reddit accurate vg anonym[aug] Haym *filium masculum*, sed Prim tantum *masculum*, Victorin tantum *filium.* | *εν ραβδω* cum ℵΑΒC al pler vg Meth And[c] Are Prim al ... Ρ 1. 12. 28. 95. 97. arm And[a p bav] om *εν* | *ηρπασθη* cum ΑCΡ 1. 7. 14. al longe plu And[omn] Are ... ℵ 10. 29. 31. 37. 47. 49. 91. 95. 96. Hipp antichr[60] Meth[717] *ηρπαγη* (:: quae forma usitatior est nec fluctuat 2 Co 12, 4), item Β *ηρπαχθη* | *τεκνον*: 38. *παιδιον* | *προσ* sec cum

Dan 12, 11 εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ,
Dan 12, 1 ἵνα ἐκεῖ τρέφουσιν αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα. 7 καὶ
ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ
πολεμῆσαι μετὰ τοῦ δράκοντος. καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησεν καὶ οἱ
ἄγγελοι αὐτοῦ, 8 καὶ οὐκ ἴσχυσαν, οὐδὲ τόπος εὑρέθη αὐτῶν ἔτι

ℵABCP al[40] vg rell Meth (Hipp εις, sed προς τ. θεον) And[c] et[p] Are Prim al ... ς (= Gb Sz) om cum 1. 36[vi] al And[a] et[bav]

6. εχει: 38. vg[cle] fu lips[6.] al (sed non am demid harl tol lips[4.5.] al[lachm]) ειχε | εκει pri cum ℵABP al[40] Hipp (47. Hipp post τοπον pon) Meth And[c] et[p] Are ... ς (= Gb Sz) om cum C 1. 14. 36. 38. al And[a] et[bav]: item vg rell Prim al | απο ante τ. θεου c. ℵACP 1. 49. 51. 91. 95. 96 al Hipp[antichr60] And[a*] et[bav] ... B al plus[35] Meth And[a**] c p Are υπο | τρεφουσιν cum ℵC 36. And[bav] (et 30. 98. εκτρεφουσιν) ... ς Ln τρεφωσιν cum AP 1. al mu Hipp Meth And[a c p] ... Gb' Ti εκτρεφωσιν cum B al plus[25] Are | αυτην: ita ℵ[c] correxit pro αυτον ℵ* ... 14. om χιλιας διακοσ. εξηκοντα: B χιλ. διακ. ξ', 28. al ασξ' ... ℵ[c c*] add πεντ ... 14. αωξ' (i.e 1860), cop *mille et octingentos et nonaginta* : : cf ad 12, 6

7. ο μιχαηλ cum ℵBCP al omn[vi], nec aliter vg ... Ln ο τε μιχαηλ cum A, item syr | πολεμησαι cum ℵB 1. 6. 7. 8. 14. 28. 29. 30. 31. 32. al[9] And[omn]. Item Gb Sz Ln Ti του πολεμησαι cum ACP 36. 37. 49. 51. 91. 95. 96. al pauc. Cf et. Cass: *Et factum est bellum in caelo, Michael et angeli eius, ut pugnarent cum dracone*; item Prim: *Et accidit proelium in caelo, Michael et angelis eius, ut pugnarent cum dracone.* Item syr – *et Michael et collegium angelorum eius ad praeliandum cum dracone* ... ς (= Gb Sz) επολεμησαν cum? Are (quod vix e cod. Gr fecit). Item vg anonym[aug] Victorin Hier[esa 27] *Mich. et angeli eius proeliabantur* (anonym Vict *pugnabant*, Hier *bellabant*) *cum dracone* : : ex qua lectione Latina non efficiendum est επολεμησαν illos in codd. suis reperisse. | μετα cum ℵABCP al[40] vg syr And[omn] Are anonym[aug] Prim al ... ς (= Gb Sz) κατα cum 1. 94. al[vi]. Item libere Ambrst ad 1 Co 15, 52: *Vidi Michael et angelos eius in caelo pugnantes adversus draconem et angelos eius, qui est diabolus et satanas.*

8. ισχυσαν cum ℵCP 1. 28. 36. 79. al mu vg (*non valuerunt*) syr arm And a p bav Are Hier[esa 27] (*non praevaluerunt*) anonym[aug] Victorin Prim al. Item B 14. ισχυον ... Gb Sz Ln[ed min] ισχυσεν cum A al plus[30] cop aeth And[c]. Praeterea ℵ add προς αυτον | ουδε cum ℵABC al plus[30] And[c] et[p] Are ... ς (= Gb Sz) ουτε cum P 1. 36. al And[a] et[bav] | τοπος (14. om) ευρεθη αυτων (28. 79. And[a] et[p] αυτων ευρ.) cum ABCP 1. al mu (et. 14.) vg syr arm And[a p bav] Are anonym[aug] Victorin Prim al ... ℵ[cc] 17. 36. Hier[esa 27] τοπ. ευρ. αυτοις, *locus inventus est eis* ... Gb'' et (ex errore) Ln[ed min] τοπ. ευρεθη αυτω (29. αυτω ευρ.) cum 6. 7. 8. al plus[30] (sunt iidem fere qui ισχυσεν praebent) cop And[c], item (*nec invenit amplius locum in caelo*) aeth ... ℵ* τοτε ευρεθη | ετι: ℵ[cc] 7. 28. 79. arm Hier[esa] om

ἐν τῷ οὐρανῷ. 9 καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος,
ὁ καλούμενος διάβολος καὶ ὁ σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην 20, 2 Gn 3, 1
ὅλην, ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλή-
θησαν. 10 καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαν·
ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ 11, 15 19, 1
ἡμῶν καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, ὅτι ἐβλήθη ὁ κατήγωρ
τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐτοὺς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν
ἡμέρας καὶ νυκτός. 11 καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ
ἀρνίου καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, καὶ οὐκ ἠγάπησαν
τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου. 12 διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε, 18, 20

---

9. *ο δρακων* etc: anonym^{aug} Victorin *draco magnus, anguis antiquus*, Hier esa^{27} *draco magnus, coluber antiquus*, vg Victorin Promiss^{3} Haym *draco ille magnus, serpens* (Promiss *ille serp.*) *antiq.*, Prim *ille draco, serpens magnus et antiq.* | *ο μεγας ο οφις*: And^{b} (bis omisso artic.) *μεγας οφις*, 95. *ο οφ. ο μεγας* ... ℵ 1. And^{p} *ο μεγας οφις* (cf ante Prim, qui et ipse *μεγας* cum *οφις* coniung) | *διαβολος*: arm *βεελζεβουλ* | *και* (ℵ om) *ο σατανας* cum ℵACP 1. 95. al vix mu And^{p} et^{bav}, id quod confirmat comm: *εἰ δὲ μετὰ τοῦ ἄρθρου κεῖται „ὁ σατανᾶς“, οὐχ ὡς ἄλλος ὢν παρὰ τὸν διάβολον· εἰ καὶ κεῖται καθ' ὑπέρβατον, οἷον ὁ διάβολος ὁ καὶ σατανᾶς, ἀλλ' ὡς τὰ δύο καλούμενος, τὸ μὲν* etc ... B al fere^{40} And^{a} et^{c} Are om *ο*, hinc Gb^{o} | *μετ αυτου εβληθησαν*: 26. 28. 79. And^{a} om, item 49. anonym^{aug} Hier^{esa} (non item Prim Promiss etc) om *εβληθησαν*, item 1. And^{bav} om *μετ αυτου*

10. *ηκουσα*: 95. And^{a} *ηκουσαν* | *εν τω ουρ.* (95. arm anonym^{aug} *εκ του ουρανου*) *λεγουσαν* cum ℵABCP al^{85} vg cop syr arm aeth And$^{c\,bav}$ et^{p} (sed And^{p} *φωνης μεγαλης* et *λεγουσης*) Are anonym^{aug} Prim Fulg fid cath^{538} al ... ϛ (= Gb Sz) *λεγουσ. εν τ. ουρ.* cum 1. al pauc^{vi} And^{a} ... 41. 42. tol om *εν τ. ουρ.* | *χριστου*: C *κυριου* | *εβληθη* (Gb″) cum ℵABCP al^{40} And^{a} et^{c} Are ... ϛ *κατεβληθη* cum 1. 49. al pauc^{vi} And^{p} et^{bav}. Latinis est *proiectus est* (ut v. 9.) vg, *praecipitatus est* Prim (v. 9. *missus est*), *exclusus est* anonym^{aug} (ut v. 9.). | *κατηγωρ* cum A (:: quae vox Graecis ignota sed ab ipsis Rabbinis recepta est) ... ϛ (= Gb Sz) *κατηγορος* cum ℵBCP al omn^{vi} Or$^{cat\ eph\ 218}$ And^{omn} Are | *αυτους* (Gb′) cum AP 1. 28. 36. 79. And$^{a\,p\,bav}$ ... ϛ *αυτων* cum ℵBC al pler And^{c} Are (:: ut solet construi *κατηγορεῖν*) | *ενωπ. τ. θεου ημων*: 1. 14. 28. 79. 90. 92. 98. cop arm aeth And^{a} et^{p} om *ημων* (14. om etiam post *αδελφων*)

11. *αυτοι*: ℵ *ουτοι*, item cop | *το αιμα*: 14. 36. *του αιματος* ... 28. 79. And^{a} *το ονομα* | *τον λογον της μαρτυρ. αυτων*: C *την μαρτυριαν αυτων* ... cop *sanguinem testimonii ipsius* ... 43. 47. 87. arm *αυτου* pro *αυτων* | *ουκ* ut ℵBCP etc ... A *ουχ*, atque sic Ln | *ουκ ηγαπησ. την ψυχην* (35. 87. And^{c} *τας ψυχας*) *αυτων* (ℵ^{c} *εαυτων*): arm *non acquieverunt draconi*

*οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες· οὐαὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θά-
λασσαν, ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς ἔχων θυμὸν μέγαν,
εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει.*

4 13 *Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξεν
τὴν γυναῖκα ἥτις ἔτεκεν τὸν ἄρσενα.* 14 *καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ*
Es 40, 31 Dan 7, 25 *αἱ δύο πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς τὴν ἔρημον
εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπου τρέφεται ἐκεῖ καιρὸν καὶ καιροὺς καὶ
ἥμισυ καιροῦ ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεως.* 15 *καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφις ἐκ
τοῦ στόματος αὐτοῦ ὀπίσω τῆς γυναικὸς ὕδωρ ὡς ποταμόν, ἵνα*

---

12. *ουρανοι* cum ℵBCP al plus[25] And[c] Are ... ς Ln Ti *οι ουρα.* cum A 1. 28. 30[**] 36. 47. 49. 79. 91. 95. al arm And[a p bav] | *εν αυτοις σκηνουντες* (C *κατασκην.*): ℵ 26. 29. 30. 31. 98. And[a] *ε. αυτ. κατοικουντες* (sed ℵ *κατ. εν αυτ.*). Item vg Prim al *qui habitatis in eis.* | *την* (ℵ *εις την*) *γην* (A *αγαπην*) *και την θαλασσαν* cum ℵACP 28. 79. 95. And[bav] (:: cf 8, 13). Item Gb Sz Ln *τη γη και τη θαλασση* cum 1 al[40] And[c] et[p] Are. Item *vae terrae et mari* (anonym[aug] *vae tibi terra et mare*, Prim *vae vobis terra et mare*) vg cop syr arm aeth anonym aug Prim Promiss[8] al ... ς (= Gb Sz) *τοις κατοικουσι την γην και την θαλασσαν* (And[a] ut solet *-ατταν*) cum 1. al? And[a] (ut est etiam in comm) | *εχων* (1. And[a] *ο εχ.*) *θυμον μεγαν* (38. *-γα*, And[p] *μεγ. τ. θυ.*): ℵ om *μεγαν*

13. *ειδεν* cum ℵACP al pler And[a c p] Are ... B 7. 14. 92. And[bav] *ιδεν* ... Hipp[antichr 60] (postquam v. 7—12 praeteriit) *και τοτε ιδων ο δρακων εδιωξε την* etc pro *και οτε ειδεν* etc; sed postea[61] *και ειδε, φησιν, ο δρακων και εδιωξε* etc | *ο δρακων οτι εβληθη* et. ℵ[*] ... ℵ[c] *οτι εβληθη ο δρακ.* | *εδιωξεν* et. Hipp ... ℵ[c] *εξεδιωξεν* (ℵ[*] corrupte *εδωκεν*) | *αρσενα* cum ℵCP 14. 92. 95., item A *αρσεναν*, ut Ln Ti ... ς *αρρενα* (*αρενα* B 28.) cum B al pler Hipp And[omn] Are

14. *εδοθησαν* et. ℵ[*] ... ℵ[c] *εδοθη* | *αι δυο* cum ACP 7. 12. 27[*] 28. 36. 79. 95. Hipp[antichr 61] And[a p bav]. Confirmat And[com]: *αἱ δύο διαθῆκαι, δι' ὧν πάντως αἱ πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ σημαίνονται* ... ς om *αι* cum ℵB al pler Hipp[antichr 60] And[a] Are | *του αετου*: ℵ om *του*, item arm (98. *αυτου* pro *αετου του*). Apud Prim legitur *duae alae quasi aquilae magnae.* | *πετηται*: 1. 28. 38. 79. *πεταται*, item *η* in B super rasuram repositum | *εις την ερημον*: 1. 12. And[a] (invito comm) om *οπου τρεφεται* (sed 26. 27. 32. *-φηται*) cum ℵACP 1. 6. 26 27. 28. 32. 36. 79. 94. 95. al vg cop syr arm aeth Hipp[antichr 60] et[61] And[a] et[bav] anonym[aug] Prim al ... Gb' *οπως τρεφηται* (sed 14. *τρεφεται*, item ς in B super rasuram) al[35] And[c] et[p] (cf com *ὅπως ταύταις* - *τρέφηται*) Are | *τρεφ. εκει καιρον*: ℵ[*] om *καιρον*, ℵ[c] vero *και καιρον* supplevit *και ημισυ* (ℵ[*] *ημισου*, ℵ[c] substituit *ημισυ*) *καιρου*: C om

15. *εβαλεν*: A[*] *ελαβεν* ... 7 *υπερεβαλεν* | *εκ του στοματ. αυτου* ante *οπισω της γυναικ.* cum ℵABCP al[40] vg rell And[omn] Are anonym[aug] Prim al ... ς (= Gb Sz) post *οπ. της γυναικ.* pon cum 1. al? | *υδωρ*

αὐτὴν ποταμοφόρητον ποιήσῃ. 16 *καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικί,* 17, 15
καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆσ καὶ κατέπιεν τὸν ποταμὸν ὃν
ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματοσ αὐτοῦ. 17 *καὶ ὠργίσθη ὁ δρά-*
κων ἐπὶ τῇ γυναικί, καὶ ἀπῆλθεν ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοι-
πῶν τοῦ σπέρματοσ αὐτῆσ τῶν τηρούντων τὰσ ἐντολὰσ τοῦ θεοῦ 14, 12 19, 10
καὶ ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ.

XIII.

XII. 18 *Καὶ ἐστάθην ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆσ θαλάσσησ.* 1 *καὶ*

ωσ ποταμον: arm om *ωσ ποτ.*, 29. 30. 98. om *υδωρ* | *αυτην* cum ℵAB C (*ποιησ. αυτ. ποταμοφ.*) al^{40} fere And^{a} et^{c} Are, item *eam* vg Prim al ... ς (= Gb Sz) *ταυτὴν* cum P 1. 7. al And^{p} et^{bav} | *ινα αυτ. ποταμ. ποιηση* (7. 36. And^{bav} *-ησει*): Prim *ut eam perderet* ... cop om

16. *και εβοηθ. η γη τη γυναικι*: cop rursus om | *ηνοιξεν η γη*: 34. 35. 36. 40. 41. 42. al^{vi} And^{c} anonym^{aug} om *η γη* | *και κατεπιεν* usq *στοματοσ αυτου*: syr om | *τον ποταμον ον*: A arm *ο υδωρ ο* | *εβαλεν*: B *ενεβαλεν*, 14. 92. *ανελαβεν* (sed 14. post *γυναικι* v. 17. repetit *και ηνοιξεν* usque *ανεβαλεν*. Apud Scri et v. 17. et v. 16. habet *ανελαβεν*, apud Treg v. 16. *εβαλεν* et tantum v. 17. *ανελαβεν*) | *εκ τ. στομ. αυτου*: aeth add *et nescivit quod datae fuerint ei alae*

17. *ωργισθη*: B 7. 36. And^{bav} *οργισθη* | *επι τη γυναικι* cum ℵABP 1. al omn^{vi} Hipp$^{antichr\,60}$ And^{omn} Are, item *in mulierem* vg anonym^{aug} al ... Ln om *επι* cum C; item *mulieri* Prim | *ποιησαι πολεμον* (et. vg Prim al) ... ℵ anonym^{aug} *πολεμ. ποιησαι* | *λοιπων*: ℵ *επιλοιπων* ... Hipp *αγιων* | *ιησου* cum ℵ^{c}AB*CP al plus^{10} am fu demid lips$^{5.\,6.}$ omn lachm cop syr arm (aeth *domini Iesu*) Hipp And^{omn} Are Haym al. Item B** 1. 7. 8. *του ιησου* ... ς (= Gb Sz) *του ιησου χριστου* cum?, vg^{cle} tol lips$^{4.}$ Prim ... ℵ* *του θεου*, 98. *θεου*

18. *εσταθην* cum BP al fere omn cop ar^{e} And^{omn} Are. Agnoscitur etiam capitum Andreae ratione, quoniam inde a verbis *Και εσταθην* novum caput, i. e. cap. 36. incipit ... Gb' Ln *εσταθη* cum ℵAC 87. 92. vg syr arm aeth^{utr} anonym^{aug} Haym al (sed Prim hunc versum praeterit). Commentatur de eadem scriptura Haymo: *notandum autem quod idem draco non supra petram sed super arenam stetisse dicitur. Cunctis enim liquet quia serpens in petra vestigium habere non valet* etc : : dubium non est quin scriptura *εσταθη*, praesertim interpretum ratione habita, antiquissima auctoritate alteri praestet. Sed non minus mihi dubium videtur quin, quamvis Bentlejo aliisque gravibus patronis gaudeat, a vero abhorreat. *εσταθην επι την αμμον τησ θαλασσησ* arcte cum verbis *και ειδον εκ τησ θαλασσησ αναβαινον* cohaeret. (Conferre iuvat Dan. 10, 4. *καὶ ἐγὼ ἤμην ἐχόμενα τοῦ ποταμοῦ τοῦ μεγάλου*, postquam praecessit 8, 2. *καὶ ἤμην ἐν σούσοισ - καὶ ἤμην*

11, 7. 12, 3 Dan 7, 3 ss εἶδον ἐκ τῆσ θαλάσσησ θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον κέρατα δέκα καὶ
κεφαλὰσ ἑπτά, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ
17, 3 ἐπὶ τὰσ κεφαλὰσ αὐτοῦ ὀνόματα βλασφημίασ. 2 καὶ τὸ θηρίον
ὃ εἶδον ἦν ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πόδεσ αὐτοῦ ὡσ ἄρκου, καὶ τὸ
στόμα αὐτοῦ ὡσ στόμα λεόντων· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν
δύναμιν αὐτοῦ καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ἐξουσίαν μεγάλην. 3 καὶ
μίαν ἐκ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡσ ἐσφαγμένην εἰσ θάνατον, καὶ ἡ

ἐπὶ τοῦ οὐβάλ.) εσταθη vero de dracone dictum et otiosum est et contra id quod modo praecessit απηλθεν. Frustra etiam est quod εσταθη rebus v. 2. narratis commendari volunt. Quomodo enim sibi respondent statio draconis super arenam maris et verba και εδωκεν αυτω ο δρακων τον θρονον αυτου?

XIII. 1 et 2. ειδον bis cum ℵP (C tantum v. 2) al pler Andomn Are ... Ti ιδον bis cum AB (C 7. tantum v. 1.) 14. 92. | αναβαινον: 7. 38. αναβαινων | εχον: 1. 7. 8. 30. 31. 32. 98. al εχων | κερατα δεκα και κεφαλ. επτα cum ℵABCP al40 fere cop syr aeth Andomn Are Prim ... ς (= Gb Sz) κεφαλ. επτ. και κερατ. δεκ. cum? (1. εχων κεφαλ. επτα omissis rell) vg arm | επι τ. κερατ. αυτου et. ℵc ... ℵ* 7. αυτων pr αυτου | δεκα διαδηματα: ℵ διαδημ. δεκα ... Prim om δεκα (et bis ad h. l. et post), cop quattuor substituit | αυτου post κεφαλασ: P αυτων (sed των ineunte versu ipsa quidem prima manu praeter lineam adscriptum est. Versus qui praecedit exit αυ, ita ut inter scribendum altera syllaba omissa fuerit.) | ονοματα cum ℵAB al40 vgclo am lips5.6 omnlachm syr Andc Are ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) ονομα cum CP 1. 28 79. 95. al aliq fu demid lips4. tol cop (om βλασφ.) arm aeth Anda p bav Prim Haym

2. ειδον cum ℵCP etc ... Ti ιδον cum AB etc. Vide ad v. 1. | ην ομοιον: 28. 35. 87. ομοι. ην, item similis erat vg Irint 326 anonymaug Prim al ... 1. 12. 46. arm Andp com etbav om ην, hinc Gbo | αρκου c. ℵABCP 1. al30 Anda* c bav ... ς (= Gb Sz) αρκτου cum 29. 30** 47. 87* 90 91. 92. 94** 95. 96. 98. al Anda** etp Are | στομα sec et. Irint ... 38. arm aeth om | λεοντων cum ℵ 14. 92. syr, item Victorin (ap Sab est tanquam ora leonum, ap Gall tanquam leonem, quod vitiosum videtur: quae lectio ab aliena manu abhorret; nec mirum quod a plerisque in vulgarem mutata est ... ς Lu Ti λεοντοσ cum ABCP al pler vg cop aeth arm Andomn Are Irint 326 anonymaug Prim al | ο δρακων: ℵ om ο | και (7. Andbav om) εξουσιαν μεγαλην: 29. 30. 50. 93. 98. om (Anda om και τ. θρον. αυτου) ... A** add (i. e. repetit) εδωκεν αυτω

3. και μιαν cum ℵABCP 1. al40 am tol allachm cop syr arm aeth Anda c bav Are Irint 326 Prim ... ς (= Gb Sz) και ειδον μιαν cum 95. al? vg cle fu demid lipss allachm Andp anonymaug Haym | εκ των cum ℵAB** CP al40 vg syr aeth Andc Are Irint anonymaug Prim Haym ... ς (= Gb Sz) om εκ cum B* 1. 36. al? Anda p bav cop arm | ωσ cum ℵACP 1. 28. 29. 36. 38. 79. 95. al Anda etbav etc com Arecom (τὸ ῥητὸν παρέστη, οὐκ ἐσφαγμένην ἀλλ' ὡσ ἐσφαγμ φάσκον, καὶ τῷ „ὡσ“ ὁμοιώματι

πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐθεραπεύθη. καὶ ἐθαύμασεν ὅλη ἡ γῆ 17, 8
ὀπίσω τοῦ θηρίου, 4 *καὶ προσεκύνησαν τῷ δράκοντι, ὅτι ἔδωκεν*
τὴν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσεκύνησαν τῷ θηρίῳ λέγοντεσ· τίσ
ὅμοιοσ τῷ θηρίῳ, καὶ τίσ δύναται πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ; 5 *καὶ* 18, 18
ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίασ, καὶ ἐδόθη 11, 2
αὐτῷ ἐξουσία ποιῆσαι μῆνασ τεσσεράκοντα δύο. 6 *καὶ ἤνοιξεν τὸ*

μορίῳ χρησάμενον etc) ... B al plus^{30} And$^{c\ txt}$ et^{p} Are^{txt} *ωσει* ... arm om | *εσφαγμενην*: passim, ut 91. And$^{p\ txt}$ And$^{a\ bis}$, *εσφραγισμενην* scriptum est | *του θανατου αυτου*: B* om *αυτου* | *εθαυμασεν* (ς^{e}) c. ℵBP al pler And^{c} Are (in comm *ἀντὶ τοῦ· θάμβουσ ἐπλήσθη*), item *admirata est* vg Ir^{int} Haym (Prim ut^{vid} *et admiratae sunt gentes inhabitantes terram*) ... A 1. 12. 28. 36. 79. And^{a} et^{p} *εθαυμασθη*, ac sic ς Ln. Item C *εθαυμαστωθη*. | *ολη η γη* cum ℵABCP al pler vg rell And$^{a\ c}$ Are Ir^{int} rell ... ς (non item ς^{e} Gb Sz) *εν ολη τη γη* cum 1. 12. 28. 36. 79. And^{p} (et^{bav} sed omisso *εν*) :: *εθαυμασεν* et *εθαυμασθη* scriptura unciali facile confunduntur, *σεν* et *σθη* enim CEN et CΘH scribuntur. | *οπισω*: 38. *οπισθε* ... 14. 92. *επι*

4. *τω δρακοντι* cum ℵABCP al fere^{45} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) *τον δρακοντα* cum? (1. transilit a *και προσεκυνησαν* pri ad alterum. Item 29. cop.) | *οτι εδωκεν* cum ℵACP 12. 34. 35. 36. 46. 79. 87. 95. am fu demid lips$^{5.}$ omn^{lachm} syr ar^{e} aeth And^{omn} Ir$^{int\ 326}$ Prim (reddit *οτι* per *eo quod*) al. Item 28. *οτε εδωκεν* ... ς (= Gb Sz) *οσ εδωκεν* cum? vg^{cle} tol lips$^{4.\ 6.}$ arm. (Sed *qui dedit* respondet etiam lectioni *τω δεδωκοτι*.) ... B al plus^{35} Are *τω δεδωκοτι* (Gb'), item 14. 92. *τω δοντι* | *την εξουσιαν* cum ℵABCP al plus^{40} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) om *την* sine cod ut^{vi} (:: sunt enim ista ex interpretatione Erasmi, vide ante) | *τω θηριω* sec cum ℵBCP al plus^{40} And^{c} Are ... ς (= Gb Sz) *το θηριον* cum A 79. al pauc^{vi} And^{a} ... 12. And^{p} et^{bav} om *και προσεκ. τω θηριω*, item arm et usque *τω θηριω* tert syr | *και τισ* cum ℵABCP 1. 10. 12. 14. 17. 28. 35. 36. 37. 38. 42* 47. 49. 79. 87. 91. 92. 95. 96. vg cop syr aeth And^{omn} Ir^{int} Prim al. Item *aut* arm^{gb} anonym^{aug} ... ς (= Gb + Sz) om *και* cum 6. 7. 8. 29. 31. al^{20} fere Are (arm^{treg}) | *δυναται* cum ℵACP 1. 28. 35. 36. 38. 49. 79. 87. 95. 97. al? vg (*poterit*) And^{omn} Ir^{int} anonym^{aug} Prim (etiam hi^{2} *poterit*, contra Ir^{int} *potest*) al ... Gb'' *δυνατοσ* cum B al fere^{40} Are

5. *και βλασφημιασ* cum ℵC 38. 51. 94. 95. al^{vi} vg^{cle} demid tol lipss (rell vide post) syr aeth (cop *magnas blasphemias*) Dion^{euseb} ex interpretatione Rufini Haym (fu *et blasphemiae*, al^{lachm} *et blasphemia*, am *blasphemiae* sine *et*) ... Ln *και βλασφημα* cum A 12. 28. 34. 35. 47. 79. 87. Dion$^{eus\ 7,10.\ cdd\ 2}$ And$^{a\ c\ p}$ ... Gb'' Ti *και βλασφημιαν* cum BP al^{35} (cf supra fu etc) arm Dion$^{eus\ 7,10\ ed}$ Ir$^{int\ 326}$ Are ... 1. 31. 32. And^{bav} om *και εδοθη αυτω στομ. λαλ. μεγ. κ. βλασφημ.*, item praeterit Prim | *εξουσια* et. ℵ^{c} Dion^{eus} Ir^{int} etc ... ℵ* om | *ποιησαι* (et. ς Gb Sz) cum ACP 1. 12. 18. 28. 36. 79. 95. vg (lips$^{4.\ mg}$ *operari* pro *facere*) syr And$^{a\ p\ bav}$ anonym^{aug} Prim ad h. l. Item ℵ sed add *ο θε-*

στόμα αὐτοῦ εἰσ βλασφημίασ πρὸσ τὸν θεόν, βλασφημῆσαι τὸ
ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, τοὺσ ἐν τῷ οὐρανῷ σκη-
11, 7 7, 9 14, 6 νοῦντασ. 7 καὶ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων καὶ
νικῆσαι αὐτούσ, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν καὶ λαὸν
17, 8 καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνοσ. 8 καὶ προσκυνήσουσιν αὐτὸν πάντεσ οἱ
κατοικοῦντεσ ἐπὶ τῆσ γῆσ, οὗ οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν τῷ

λει, item aeth sed add *signa quae voluit* ... ς^{e} *πολεμον ποιησαι* cum B al pler And^{c} Are, item 14. 92. cop ar^{e} *πολεμησαι* ... arm Dios^{eu} (sed habet *εδοθη αυτω εξουσια και μηνεσ τεσσ. δυο*) Ir$^{int\,sae}$ Prim sec loco (ad v. 18.) om ipsum *ποιησαι*, hinc Gb^{oo} | *τεσσερακοντ.* cum ℵAC ... ς *τεσσαρακ.* cum P al pler And$^{a\,c\,p}$ Are, sed B 28. 36. 79. al And^{bav} *μβ'* | *δυο* cum ℵCP al pler (B etc vide ante) And$^{a\,c\,p}$ Are, item vg^{cle} et$^{cdd\,pler}$ (am XLII) anonym^{aug} Prim al ... Ln *και δυο* cum A 16. 95. fu syr Ir^{int}

6. *εισ βλασφημιασ* cum ℵAC 1. 18. 34. 35. 36. 87. 95. vg^{cle} fu demid tol lipss omn^{lachm} And^{c} ... ς *εισ βλασφημιαν* cum BP al pler syr arm And$^{a\,p\,bav}$ Are, item *in blasphemia* am Prim Promiss^{10}, *in blasphemiam* anonym^{aug}, item Ir^{int} *ad blasphemium*, sed$^{ed\,mass}$ *os suum blasphemum* ... libere *blasphemandi, ut blasphemaret* cop aeth | *το ονομα αυτου* et. ℵ^{c} ... ℵ* *αυτον* | *και την σκηνην αυτου*: C tol* om | *τουσ εν* (Gb'') cum ℵ*AB**C al^{30} fere syr aeth And^{c} ... ς Ti *και τουσ εν* cum ℵ^{c}B*P 1. al mu vg cop syr^{cdd} arm And$^{a\,p\,bav}$ Are Ir^{int} anonym^{aug} Prim al | *σκηνουντασ* (36. *οικουντασ*, 94. *κατοικουντασ*): ℵ *-ντεσ*, nec correctum est

7. *και εδοθη αυτω* usque *και νικησαι αυτουσ* cum ℵB 1$^{**\,mg}$ al pler vg cop aeth (et syr post *και εθνοσ* pon) And^{a} et^{c} Are anonym^{aug} Prim Promiss^{10} al ... Ln om cum ACP 1* 12. 14. 92. arm^{zoh} And^{p} et^{bav} Ir int :: at exciderunt ista propter *ὁμοιοτέλευτον* | *ποιησαι πολεμον* cum ℵB al^{30} fere cop syr aeth And^{a} Are Prim Promiss^{10} ... ς *πολεμ. ποιησ.* cum 1$^{**\,mg}$ 35. 87. al vg And^{c} anonym^{aug} Haym al | *εξουσια*: in ℵ sic^{c} pro *-σιαν* * restituit | *και λαον* (C *λαουσ*) cum ℵABCP al plus^{30} vg syr aeth And^{a} et^{c} Are Ir^{int} Prim ... ς (= Gb Sz) om cum 1. 36. 49. 91. al cop arm And^{p} et^{bav} Haym (anonym^{aug} *super omnem tribum et linguam* omissis et *και λαον* et *κ. εθνοσ*)

8. *αυτον* cum ABC al plus^{30} And^{a} et^{c} Are ... ς (= Gb Sz) *αυτω* cum ℵP 1. 7. 38. 49. 87. 91. 95. al^{vi} And^{p} et^{bav}. Ex Latinis vg^{cle} lips$^{4.\,6.}$ tol al^{lachm} Ir^{int} *eam*, am fu demid lips$^{5.}$ Ir$^{int\,cdd\,3}$ Prim Haym *eam*. Pro *προσκυνησουσιν* (ut am fu demid lips$^{5.}$ tol al anonym^{aug} Haym) vg cle lips$^{4.\,6.}$ al^{lachm} Ir^{int} Prim *adoraverunt*. | *οὗ οὐ* cum C Ir^{int} (*cuius non est scriptum nomen*), item corrupte A *ουαι*. Rursus *το ονομ. αυτου* cum AC ... ς *ὧν οὐ* cum ℵ(sed ℵ* om *ου*, ℵ^{c} suppl)P al plu vg cop syr arm aeth And^{omn} Are anonym^{aug} Prim al; similiter B 8. 29. al plus^{30} *ων* (8. *ω*) *ουτε*. Item pro *αυτου* habent ℵ* 95. syr arm *αυτων*, ℵ^{c}BP al pler And^{omn} Are om, nec expri Latinorum quisquam | *το ονομα* cum ABC al^{40} cop syr And$^{c\,p\,bav}$ Ir^{int} anonym^{aug} ... ς (= Gb Sz) *τα*

βιβλίῳ τῆσ ζωῆσ τοῦ ἀρνίου τοῦ ἐσφαγμένου ἀπὸ καταβολῆσ κόσμου.
9 εἴ τισ ἔχει οὖσ, ἀκουσάτω. 10 εἴ τισ εἰσ αἰχμαλωσίαν, εἰσ αἰχμα- 2, 7 etc Ier 15, 2
λωσίαν ὑπάγει· εἴ τισ ἐν μαχαίρῃ ἀποκτενεῖ, δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρῃ
ἀποκτανθῆναι. ὧδέ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστισ τῶν ἁγίων. 14, 12
11 Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆσ γῆσ, καὶ εἶχεν κέ-

ονοματα 'cum ℵP 1. 28. 79. 95. vg arm aeth And[a] Are Prim Haym | *εν* (B *επι*) *τω* (C om) *βιβλιω* cum ABCP al[30] And[omn] Are; item ℵ[c] *εν τω*, sed *βιβλω* (ℵ*) per incuriam immutatum reliquit ... ϛ (= Gb Sz) *εν τη* (ℵ* 36. om) *βιβλω* cum ℵ* 1. al vix mu And[com] Are[com] | *του* ante *εσφαγμενου* cum ℵABCP 1. al plus[40] And[omn] Are ... ϛ (= Gb Sz) om *του* sine cod? ... 1. 16. 38. 48. And[a] *τ. εσφραγισμενου*

9. *ει*: C *η*, item bis v. sq. | *ουσ*: fu demid lips[4. 5.] (etiam cop syr aeth et h. l. et supra capp 2 et 3, quod non adnotavimus singulis locis) Prim Haym (non item supra capp 2 et 3.) *aures*, item lips[4.] lips[6**] cop add *audiendi*

10. *ει τισ εισ αιχμαλωσιαν, εισ αιχμαλ. υπαγει* (et. Ln[ed mai]) cum A am fu al[lachm] (am *qui in captivitatem, vadit in captivitatem*, fu al[lachm] *qui in captivitatem, in captivitatem vadit*). Item sed omisso altero *εισ αιχμαλωσιαν* ℵBCP 28. 38. 79. 95. And[bav], item 14. 32. 47. 92. *ει τισ αιχμαλωσιαν υπαγει*, 1. And[a] *ει τισ αιχμαλωσιαν συναγει* ... 6. 8. 29. 31. 91. 93. 94. 96. 97. 98. al[20] fere And[p] *ει τισ εχει αιχμαλωσιαν υπαγει* ... 7. 36. *ει τισ αιχμαλωτιζει* (36. *αιχμαλωτησει*), *υπαγει* ... ϛ *ει τισ αιχμαλωσιαν συναγει, εισ αιχμαλωσιαν υπαγει* cum Are (ex cod?) ... Gb' cum 33. 35. And[c] *ει τισ εισ* (33. om) *αιχμαλωσιαν απαγει* (35. *επαγει*) *εισ αιχμαλωσιαν υπαγει*. Similiter vg[cle] demid lips[4. 5. 6.] tol al[lachm] Haym *Qui in captivitatem duxerit, in captivitatem vadet* (lips[5. 6.] al[lachm] *vadit*, lips[4.] *vadat*), Ir[int] *Si quis in captiv. duxerit, in captiv. ibit*, Prim *Qui captivum duxerit, et ipse capietur*. Item syr *si quis in captivitatem abducit, in captivitatem abit*; cop *ducens in captivitatem ingrediatur*. Libere aeth *et captus fuit mihi animus meus*; item arm *sunt enim quidam qui in captivitatem tradentur*, atque pergit: *et sunt quidam qui gladio morientur, et sunt quidam qui ipsi ipsos occident* ... Ln[ed min] *ει τισ εισ αιχμαλωσιαν συναγει, εισ αιχμαλωσιαν υπαγει* ex errore et coniectura | *μαχαιρη* bis cum AC ... ϛ *μαχαιρα* cum ℵBP al omn[vi] And[omn] Are | *αποκτενει* (B 26. 87. *-κτένει*) cum BCP 1. 7. 26. 36. 38. 49. 87. 91. 96. al And[a] et[p] Are, item vg Ir[int] Prim al *occiderit* ... 35. 95. And[c] *αποκτεννει*, ℵ 28. 79. *αποκτεινει*. Similiter cop *occidens gladio occidetur gladio*, syr *si quis gladio occidit, oportet eum gladio occidi*. Item Ln ἀποκταίνει de coniectura ... A *αποκτανθηναι* omisso *δει* (habet igitur *ει τισ εν μαχ. αποκτανθηναι αυτον εν μαχ. αποκτανθηναι*) ... 2. 6. 8. 14. 29. 30. 31. 32. al plus[10] om, item And[bav] una cum *δει αυτον* | *εν μαχαιρ.* sec: 2. 6. 8. 14. 29. 30. 31. 32. 38. 47. al plus[10] om (sunt iidem fere qui antea *αποκτενει* om, sed 38. 47. non om) | *πιστισ*: 38. 97. *θλιψισ* | *των αγιων*: aeth add *et non admirandum satanae*

11. *ειδον* cum ℵCP al pler And[omn] Are ... Ti *ιδον* cum AB 7. 14. 92. ...

7. 4. 3 *ρατα δύο ὅμοια ἀρνίῳ καὶ ἐλάλει ὡσ δράκων.* 12 *καὶ τὴν ἐξουσίαν*
τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ποιεῖ τὴν
γῆν καὶ τοὺσ ἐν αὐτῇ κατοικοῦντασ ἵνα προσκυνήσουσιν τὸ θηρίον
τὸ πρῶτον, οὗ ἐθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. 13 *καὶ*
ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ καταβαίνειν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
εἰσ τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. 14 *καὶ πλανᾷ τοὺσ κατοι-*

aeth om (*Et deinde exiit alia bestia*) | *αναβαινον*: c -*βαινον*... : -*βαινων* | *δυο* (12. *δεκαδυο*, 38. post *ομοι. αρνιω* pon): 2. 6. 8. 13. 29. 31. 32. al[15] fere Are om, item Hipp[antichr 49] sec loc (*τὸ δὲ εἰπεῖν τὰ κέρατα ὅμοια ἀρνίῳ*, sed paullo ante habet *τὰ δὲ δύο κέρατα*, itemque[ibid 48] *καὶ εἶχε κέρατα δύο* etc) | *ομοια*: c per incuriam *ονομα*

12. *του πρω. θηριου* ... 14. *του θηρ. του πρωτ.* | *ποιει* ante *ενωπιον αυτου* cum ℵABCP al fere omn And[a p bav] Are ... 34. 35. 87. And[c] *ποιησει* ... 38. vg (*faciebat*) cop syr arm aeth Hipp[antichr 48] et[49] Ir[int 326] *εποιει* (item Prim, sed habet *faciebat in terra*, pergens: „*deinde subiecit ut inhabitantes terram adorarent bestiam*" etc) | *και ποιει* ante *την γην* cum ℵACP 1. 28. 36. 79. al mu Hipp[49] And[a] et[bav], item *et facit* fu tol al[lachm] Ir[int] anonym[aug] ... 34. 35. 87. And[c] *και ποιησει* ... Ti *και εποιει* cum B 6. 7. 8. 14. 29. 31. 38. 49. al plus[20] Hipp[48] And[p] Are, item cop syr arm aeth, item *et fecit* vg[cle] am demid al[lachm lips] | *την γην και*: P per incuriam (aberravit scriptor ab altero *ποιει* ad prius) *ενωπιον* | *τουσ εν αυτη κατοικουντασ* cum ℵABP 1. al pler[2] Hipp[48] et[49] And[omn] Are (anonym[aug] *eos qui in ea sunt*) ... ς *τουσ κατοικ. εν αυτη* cum C 14. 92. al, item *habitantes in ea* (*in eam* am) vg, *qui habitant in ea* Ir[int] (Prim vide ante) | *ινα προσκυνησουσιν* cum AC 7. 14. 30* 36. 98. And[bav] ... ς *ινα προσκυνησωσι* cum BP al pler Hipp[bis] And[a c p] Are ... ℵ *προσκυνειν* | *το θηριον το πρωτον*: 6* 35. 41. 42. 87. 95. (hi[2] ap Scri ad *του πρωτου θηριου* notantur, per errorem ut[vid]) And[c] *τω θηριω τω πρωτω* | *του θανατου αυτου* (et. Ir[int] Hipp[bis] anonym[aug]): A om *του θανατου* ... P 14. 92. om *αυτου*, item vg Prim al

13. *ποιει*: 35. 87. cop And[c] Ir[int 326] anonym[aug] *ποιησει* ... 31. Hipp antichr[48] *εποιει*, item *fecit* vg (exc fu) aeth Prim. Haym | *σημεια μεγαλα*: 35. 87. And[c] *μεγ. σημ.* | *ινα και πυρ* cum ℵACP 1. 35. 38. 87 al vg syr (cop sed om *και*) Hipp And[c p bav] Ir[int] Prim al (anonym aug *ita ut ignem*; 28. 79. And[a] *ινα εν πλανη ποιη* [28. *ποιει*] *πυρ*) ... Gb Sz *και* (14. 92. om) *πυρ ινα* cum B al[35] Are | *ποιη* (P 95. *ποιει*) *καταβαινειν* (Hipp *καταβηναι*) *εκ του ουρανου* cum ℵP 1. 95. al vix mu syr (aeth *ut descendere faceret ex caelo ignem*) Hipp And[bav] anonym[aug]. Item Ln Ti *ποιη* (35. And[c] *ποιηση*) *εκ του ουραν. καταβαινειν* (C *καταβαιννιν*, 35. And[c] *καταβηναι*) cum AC 28. 34. 35. 38. 79 vg And[a c p] Ir[int] Prim al ... Gb Sz *εκ του ουρανου καταβαινη* (B 6. 7. 30. 36. 50. 98. -*βαινει*) cum B al[35] fere cop Are ... 87. post *ινα και πυρ* pergit *εκ του ουρ. καταβηναι εισ* etc | *εισ την γην* cum ℵACP 1 al sat mu Hipp And[a c bav], item *in terram* vg Ir[int] anonym[aug] al (Prim

κοῦντασ ἐπὶ τῆσ γῆσ διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώ-
πιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖσ κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆσ γῆσ ποιῆσαι εἰ-
κόνα τῷ θηρίῳ, ὃσ ἔχει τὴν πληγὴν τῆσ μαχαίρησ καὶ ἔζησεν. 3
15 καὶ ἐδόθη αὐτῷ δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ
λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου, καὶ ποιήσῃ ὅσοι ἐὰν μὴ προσκυνή- 14, 9 Dan 3, 5 s
σουσιν τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου ἀποκτανθῶσιν. 16 καὶ ποιεῖ πάντασ,

om, ut et. 95.) ... B 2. 6. 7. 8. 14. 29. 31. 38. 91. 92. al[20] fere And[P] Are επι την γην (14. τησ γησ)

14. τουσ κατοικουντασ et. Hipp[antichr 48] Ir[int 326] etc ... 2. 6. 8. 29. 30. 31. 32. 49. al[20] fere Are praem τουσ εμουσ. Praeterea cf Prim „*et seduxit eos qui inhabitant terram*, vel sicut alia translatio habet, *terram et qui habitant in ea*". | δια τα σημεια usque κατοικ. επι τησ γησ: B* syr om (transiliunt igitur ab επι τησ γησ priore ad alterum) | ποιησαι et. Hipp: 38. ποιειν | λεγων: B ex emendatione 1. 14. 92. 94. 95. Hipp λεγον, B[mg] λεγοντοσ ... arm pro λεγων usque ποιησαι: *dicunt ei habitantes super terram: Fac* | ποιησαι sec: ℵ praem και | εικονα cum ℵBCP al omn[vi] etc: Ti εικοναν cum A And[bav] | οσ cum AB CP 28. 33. 34. 35. 36. 79. 87. 92. And[c] et[bav] ... ς ὃ cum ℵ 1. al pler Hipp And[a] et[P] Are | εχει cum ℵACP 1. al mu vg Hipp And[c] et[bav] Prim al ... Gb' ειχε cum B plus[35] syr And[a] et[P] Are | την πληγην cum ACP al plu Hipp And[omn] ... ℵ(πληγησ)B 2. 6. 8. 13. 14. 26. 27. 29. 30. 31. 32. 40. 41. 42. 92. 93. 94. 97. 98. Are om την | τησ μαχ. και εζησεν cum ℵACP al sat mu (14. 92. praem απο) vg cop syr arm aeth (*quae vulnerata fuit per gladium et convaluit*) Hipp And[omn] Prim (*quae habet plagam factam de gladio et vixit*) al ... B al plus[25] Are και εζησεν απο (16. 39. add τησ πληγησ) τησ μαχ. | μαχαιρησ cum ℵAC ... ς μαχαιρασ cum BP al omn[vi]

15. αυτω cum ℵBP** al omn[vi] Hipp[antichr 48] And[omn] Are ... Ln αυτη cum ACP*[vi] | δουναι πνευμ. cum ℵAP 1. al sat mu vg cop syr arm aeth And[a P bav] Prim al (Hipp[49] το ειρημενον υπο του προφητου οτι δωσει πνευμα τη εικονι και λαλησει η εικων του θηρ.) ... B al plus[25] Hipp[48] And[c] Are πνευμ. δουν. Cf et. Ir[int] „*Et imaginem*, ait, *iubebit fieri bestiae, et spiritum dabit imagini, uti et* etc ... C om δουναι | ινα και (7. 38. 95. And[a] om) λαληση (7. 95. 98. -σει) η εικ. του θηριου et. Ir[int] etc: C 14. 16. 28. 31. 79. cop syr (Hipp[48], sed agnoscit[49], vide ante) om | και ποιησ. οσοι usque τη εικο. του θηριου: C 28. om | ποιηση cum ABP 1. al plu Hipp And[a P] Are ... ℵ 14. 36. 79. 92. 95. 98. And[c] et[bav] ποιησει | οσοι εαν cum ABP al plus[20] Hipp And[c] et[P] Are ... ς οσοι αν c. ℵ 1. al mu And[a] et[bav] ... 31. 95. om αν | προσκυνησουσιν cum ℵ 7* 14. 31. 36. 42. And[bav] ... ς Ln Ti προσκυνησωσι cum ABP al pler Hipp And[a c P] Are | τη εικονι cum ℵBP al[40] fere Hipp And[c] et[bav] Are ... ς (= Gb Sz) Ln την εικονα cum A 1. al vix mu And[a] et[P] | αποκτανθωσιν (14. 92. αποκτανθηναι) sine ινα, idque nec ante οσοι, cum ℵB 6. 14. 28. 29. 31. 35. 38. 51. 79. 87. 92. 93. 94. 97. 98. al[15] And[c P bav]. Quam lectionem confirmat Ir[int] *uti et*

19, 18. 20 14, 9 τοὺσ μικροὺσ καὶ τοὺσ μεγάλουσ, καὶ τοὺσ πλουσίουσ καὶ τοὺσ
πτωχούσ, καὶ τοὺσ ἐλευθέρουσ καὶ τοὺσ δούλουσ, ἵνα δῶσιν αὐτοῖσ
χάραγμα ἐπὶ τῆσ χειρὸσ αὐτῶν τῆσ δεξιᾶσ ἢ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐ-
14, 11 15, 2 τῶν, 17 ἵνα μή τισ δύνηται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι εἰ μὴ ὁ ἔχων
17, 9 τὸ χάραγμα τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος

---

loquatur imago, et eos qui non adoraverint eam faciet occidi, item ... *et faciat quicumque non adoraverit imaginem bestiae occidantur* ... ; ... ινα ante αποκτ. cum 1. 49. 91. al Are; item Ln add ante οσοι cum ΑΡ 7. 11. 26. 36. 95. Hipp^{bis} And^{a}, item vg^{cle} et$^{cdd\ pler}$ Prim al. Sic enim Latini: *et faciat* (fu demid lips$^{6.}$ al^{lachm} *faciet*) *ut quicumque non adoraverint* (fu demid tol lips^{5} omn^{lachm} *adoraverit*) *imaginem bestiae occidantur* (fu rell *occidatur*), Prim *et faceret ut qui* (paullo ante *quicumque*) *non adorarent imag. best. occiderentur.*

16. ποιει: ℵ^{c} Hipp$^{antichr\ 49}$ (sed^{48} ποιει) ποιησει, vg *faciet*, Prim *fecit* | τουσ μικρουσ και τουσ μεγαλουσ: ℵ om τουσ sec ... Prim sic transp *magnos et pusillos* | και τ. πλουσ. και τ. πτωχουσ: ℵ 79. κ. τ. πτωχους κ. τ. πλουσιουσ ... Prim tantum *et divites*, pergens *et servos*, omissis rursus και τουσ ελευθερ. | και τ. ελευθ. κ. τ. δουλουσ: 36. 39. κ. τ. δουλ. κ. τ. ελευθ., And^{bav} om κ. τ. ελευθ., 95. om omnia | δωσιν cum ℵ*et(δωσι)ℵ^{c}ABCP 6. 10. 12. 13. 14. 17** 35. 36. 37. 38. 49. 51. 87. 91. 92. 96. al And$^{a\ c\ bav}$ ... 2. 7. 16. 28. 30. 32. 79. 93. 97. 98. al^{n} fere (Are^{morell}) δωσωσιν. Item 4. 18. 29. 31. 40. 46. 94. al And^{p} Are^{veron} δωσουσιν idque Gb′ ... ς (= Gb Sz) δωση cum (1. δωσι) Hipp^{bis} ... 26. 95. λαβωσι το, perguntque χαραγμα αυτου ... vg Prim al *habere* pro ινα δωσιν αυτοισ. Libere etiam Ir^{int} „*Et characterem autem*, ait, *in fronte et in manu dextra faciet dari.* | αυτοισ et ℵ^{c} ... ℵ* αυτω | χαραγμα cum ℵACP 1. 28. 35. 36. 38. 47. 79. 87. 95. 97. 98. al vg syr arm Hipp^{bis} And^{omn} Ir$^{int\ 326}$ Prim al ... Gb′ χαραγματα cum B al^{35} fere Are | επι τησ χειροσ: 2. 6. 8. 13. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 38. 51. 93. 94. 97. 98. al om τησ | αυτων τησ δεξιασ: 38. 97. τησ δεξ. αυτων | η επι: 38. και επ αυτο, 12. And^{bav} Haym και επι, similiter (vide ante) Ir^{int} | επι το μετωπον cum ℵAP al plus^{30} cop arm aeth Hipp^{bis} And^{c} Are Ir^{int} (vide ante) anonym^{aug}. Item C Are^{com} επι του μετωπου ... ς (= Gb Sz) επι των μετωπων cum B 1. 28. (sed αυτων sq) al mu vg And$^{a\ p\ bav}$ Prim Haym; item syr (sed etiam antea *super manus ipsorum dextras*)

17. ινα μη cum ℵ*C 6. 28. 32. 79. 96. tol cop syr Hipp$^{antichr\ ...}$ et$^{...}$ And^{a} Ir$^{int\ 326}$ anonym^{aug} („sic ergo facient *ut nemo possit*" etc) Prim al ... ς (sed Gb^{oo}) Ti praem και cum ℵ^{c}ABP al pler vg (exc tol) arm aeth And$^{c\ p\ bav}$ Are (atque hic in comm περιττὸσ ὁ σύνδεσμοσ ὁ καὶ) Haym | μη τισ: 35. 87. And^{c} μηδεισ | δυνηται cum ℵAC 8. 29. 30. 35. 36. 37. 38. 40. 47. 49. 51. 87. 91. 93. 95. al mu Hipp^{bis} And^{c} Are ... Ti δυναται cum BP 1. 6. 7. 14. 28. 31. 32. 50. 79. 92. 94. al^{5} And$^{a\ p\ bav}$ | αγορασαι η πωλησαι: 35. 87. And^{c} πωλ. η αγορ. ... | ει μη ο εχων: 1. ει μη ἢ εχων, C ει μητ εχων | το χαραγμα το ονομα του

αὐτοῦ. 18 *ὧδε ἡ σοφία ἐστίν. ὁ ἔχων νοῦν ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸσ γὰρ ἀνθρώπου ἐστίν. καὶ ὁ ἀριθμὸσ αὐτοῦ χξς'.*

θηριου cum ABCP 1. 6. 7. 14. 28. 29. 31. 35. 49. 51. 79. 87. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. al plus[20] am (*nomine*) all[achm] (*nomen*) cop arm aeth Hipp[bis] And[c] et[p]. Similiter sed *του ονοματοσ* C fu tol lips[5.] syr And[a] et[bav] Ir[int] (*characterem nominis bestiae*) Prim (*notam nominis bestiae*), atque sic Ln ... ς (= Gb Sz) *το χαρ. η το ονομ. τ. θηρ.* cum? Are (ex codice? In com habet: *καὶ τί τὸ χάραγμα ἐπιφέρει, τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου. διττὴ δὲ τούτου ἡ γνῶσισ, ἢ διὰ προφορᾶσ αὐτοῦ τοῦ ὀνόματοσ ἢ διὰ ψήφου.*) vg[cle] lips[4. 6.] anonym[aug] (*nisi qui habet nomen aut notam bestiae*) Haym (et demid *characterem bestiae aut nomen bestiae*). Similiter ℵ 36. 38. *το χαρ. του θηριου η* (36. *και*) *το ονομ. αυτου* | *η τον αριθμ. του ονομ. αυτου*: B his praem *η τον αριθμον του θηριου*

18. *ωδε η σοφ. εστιν. ο εχων νουν* etc: sic et. Hipp[antichr 48], sed[50] habet *λεγει γαρ ο προφητησ και αποστολοσ· ὡδε ο νουσ. ο εχων σοφιαν* etc | *νουν* sine artic cum ℵ[cc]ABCP al fere[40] arm Hipp[50] And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) *τον νουν* cum 1. 87. al? ... ℵ* *ουσ* (39. *νουσ* et 14. *ουν* pro *νουν*) | *τον αριθμον*: 14. 36. 92. *το ονομα* | *και ο αριθμ. αυτου*: ℵ om (vide post de CP etc); 6. 7. 8. 14. 29. 31. 35. 87. 92. 97. 98. al plus[15] And[c] anonym[aug] om *και* (hinc passim ista coniuncta sunt: *αριθμ. γαρ ανθρωπ. εστιν ο αριθμ. αυτου*) ... CP 1. 10. 18. 28. 37. 38. 49. 79. 91. 95. 96. am fu lipss omn[lachm] syr (arm add *εστιν τουτο*) Hipp[bis] And[a] P (om ὁ) et[bav] anonym[aug] add *εστιν* (idem in exemplo suo scriptor codicis ℵ invenisse putandus est proptereaque transiliendo praeterisse *και ο αριθμ. αυτ.*): non addidimus cum AB al[85] fere vg[cle] demid tol cop aeth And[c] (sed vide ante) Are Victorin Prim Haym | *χξς'* ut B (perperam in ed. mea σ' pro ς'. Idem vitium in cod. 28.) 1. 6. 14. 28. 30. 32. 35. 36. 38. 49. 79. 91. 96. 97. al mu Hipp[bis] And[c] Are, item cop ... ℵ *εξακοσιαι* (-*ιαι* et. C) *εξηκοντα εξ*, A *εξακοσιοι εξηκ. εξ*, atque sic Ln, P 7. 16. 29. 95. And[P] et[bav] (item[a]) *εξακοσια εξη.* (And[a] add *και*) *εξ.* Confirmant Ir[int 326] („et esse numerum *sexcentos sexaginta sex*, quod est sexies centeni et deni sexies et singulares sex"), Victorin et Prim (vide infra). ... C 11. „quidam" ap Ir *εξακοσιαι δεκα εξ*, 5. *χις'*, item anonym[aug] *sexcenti sexdecim*. Disserit autem Ir[328] in hanc rem sic: *His autem sic se habentibus et in omnibus antiquis et probatissimis et veteribus scripturis numero hoc posito et testimonium perhibentibus his qui facie ad faciem Iohannem viderunt, et ratione docente nos quoniam numerus nominis bestiae secundum Graecorum computationem per litteras quae in eo sunt, sexcentos habebit et sexaginta et sex, hoc est decadas aequales hecatontasin et hecatontadas aequales monasin* (ap Eus[hist 5,8] *τούτων δὲ οὕτωσ ἐχόντων καὶ ἐν πᾶσι τοῖσ σπουδαίοισ καὶ ἀρχαίοισ ἀντιγράφοισ τοῦ ἀριθμοῦ τούτου κειμένου, καὶ μαρτυρούντων αὐτῶν ἐκείνων τῶν κατ' ὄψιν τὸν Ἰωάννην ἑωρακότων, καὶ τοῦ λόγου διδάσκοντοσ ἡμᾶσ ὅτι ὁ ἀριθμὸσ τοῦ ὀνό-*

XIV.

5, 6 1 *Καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ τὸ ἀρνίον ἑστὸσ ἐπὶ τὸ ὄροσ Σιών, καὶ*
7, 4 *μετ᾽ αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρεσ χιλιάδεσ ἔχουσαι τὸ*

ματοσ τοῦ θηρίου κατὰ τὴν τῶν ἑλλήνων ψῆφον διὰ τῶν ἐν αὐτῷ γραμμάτων ἐμφαίνεται) – ignoro quomodo erraverunt quidam sequentes idiotismum et medium frustrantes numerum nominis, quinquaginta numeros deducentes, pro sex decadis unam decadem volentes esse (vide quae his respondent Graeca ap Stieren p. 798). *Hoc autem arbitror scriptorum peccatum fuisse, ut solet fieri, quoniam et per litteras numeri ponuntur, facile litteram Graecam quae sexaginta enuntiat numerum in iota Graecorum litteram expansam; post deinde quidam sine exquisitione (ἀνεξετάστωσ) hoc acceperunt, alii quidem simpliciter et idiotice usurpaverunt denarium numerum; quidam autem per ignorantiam ausi sunt et nomina exquirere habentia falsum erroris numerum (ἐτόλμησαν καὶ ὀνόματα ἀναζητεῖν ἔχον τὸν ἐσφαλμένον καὶ διημαρτημένον ἀριθμόν). Sed his quidem qui simpliciter et sine malitia hoc fecerunt arbitramur veniam dari a deo. Quotquot autem secundum inanem gloriam statuunt nomina continentia falsum numerum, et quod a se fuerit adinventum nomen definierunt esse illius qui venturus est, non sine damno tales exient, quippe qui et semetipsos et credentes sibi seduxerunt.* Eundem vero numerum *χιϛ′* sequitur etiam Tichonius (idem qui anonym[aug]): *Sexcenti et sedecim graecis litteris sic fiant χιϛ′. Quae notae solutae numerus est; redactae autem in monogrammum et notam faciunt et numerum et nomen. Hoc signum Christi intelligitur et ipsius ostenditur similitudo, quam in veritate colit ecclesia.* In eum vero numerum quem et ipsi recepimus haec addit Ir[int 329]: *certius ergo et sine periculo est sustinere adimpletionem prophetiae quam suspicari et divinare nomina quaelibet, quando multa nomina inveniri possunt habentia praedictum numerum - ευανθας enim nomen habet numerum de quo quaeritur, sed nihil de eo affirmamus. Sed et λατεινοσ nomen habet sexcentorum sexaginta sex numerum, et valde verisimile est, quoniam novissimum regnum hoc habet vocabulum. Latini enim sunt qui nunc regnant, sed non in hoc nos gloriabimur. Sed et τειταν, prima syllaba per duas graecas vocales ε et ι scripta, omnium nominum quae apud nos inveniuntur magis fide dignum est.* Etc. Item haec scripsit Victorin: *Sicut ex litteris graecis computum habent, sic in compluribus τειταν inveniuntur. τειταν enim hunc numerum habet quem gentiles Solem Phoebumque appellant, computaturque graece sic: τ trecenti, ε quinque, ι decem, τ trecenti, α unum, ν quinquaginta, qui simul ducti fiunt sexcenti sexaginta sex. Quantum enim attinet ad litteras graecas, hunc numerum nomenque explent; quod nomen si velis in latinum convertere, intelligitur per antiphrasin* diclux, *quae litterae hoc modo computantur: D quippe quingenti figurat,* I *unum,* C *centum,* L *quinquaginta,* V *quinque,* X *decem, quod computatis litteris facit similiter sexcenti sexaginta sex, id est quod graece sonat τειταν, nempe id quod la-*

ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸσ αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν 7, 3 etc
μετώπων αὐτῶν. 2 *καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡσ φωνὴν* 1, 15 19, 6
ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡσ φωνὴν βροντῆσ μεγάλησ, καὶ ἡ φωνὴ ἣν
ἤκουσα ὡσ κιθαρῳδῶν κιθαριζόντων ἐν ταῖσ κιθάραισ αὐτῶν·

tine dicitur diclux, *quo nomine per antiphrasin expresso intelligimus Antichristum –. Item invenimus in quodam codice graeco αντεμοσ, quibus computatis litteris invenies numerum ut supra, α unum, ν quinquaginta, τ trecenti, ε quinque, μ quadraginta, ο septuaginta, σ ducenti, quae simul sexcenti sexaginta sex secundum Graecos faciunt. Item aliud eius nomen gothice quod per se liquebit, id est γενσηρικοσ, quod eodem modo graecis litteris computabis, γ tres, ε quinque, ν quinquaginta, σ ducenti, η octo, ρ centum, ι decem, κ viginti, ο septuaginta, σ item ducenti: quae, ut supra dictum est, sexcenti sexaginta sex faciunt.* Similiter de *αντεμοσ* aliisque nominibus ad h. l. scribit Prim. Item And *ὡσ ἐν γυμνασίασ τε λόγῳ πολλά ἐστιν εὑρεῖν, κατὰ τὸν μακάριον ἱππόλυτον καὶ ἑτέρουσ, ὀνόματα τὸν ἀριθμὸν τοῦτον περιέχοντα, προσηγορικά τε καὶ κύρια. κύρια μὲν οἷον λαμπέτισ, τειτάν, ἐκ τοῦ τείνω καθ' ἱππόλυτον, λατεῖνοσ – βενέδικτοσ – προσηγορικὰ δὲ κακὸσ ὁδηγόσ, παλαιβάσκανοσ, ἀληθὴσ βλαβερόσ, ἀμνὸσ ἄδικοσ* etc. Similiter Are. Cf etiam Or[3,414] ubi ad Ezech. 4, 9 de senario numero scribitur *ἐπείπερ ἐστὶν ὁ ἀριθμὸσ οὗτοσ πάθουσ σύμβολον καὶ κακώσεωσ τοῦ σωτῆροσ τῇ ἕκτῃ ἡμέρᾳ πεπονθότοσ καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει ἰωάννου τοῦ ὀνόματοσ τοῦ θηρίου τὸν χξϛ'* (male deest ϛ') *ἔχοντοσ ἀριθμόν.* Quibus addit fluctuare numeros etiam in Ezechielis codicibus.

XIV. 1. *ιδον* cum ABC 7. 14. 36. 92. ... ϛ Ln *ειδον* cum ℵP al pler Or[4,2] Meth[677] rell | *το αρνιον* cum ℵABC al[30] cop syr Or Meth Are ... ϛ (= Gb Sz) om *το* cum P 1. 28. 35. 36. 49. 91. 96. al arm And[omn] | *εστοσ* cum ℵACP 79. Item B 1. al plus[10] Or Meth And[a c bav] *εστωσ* ... ϛ *εστηκοσ* cum 6. 8. 14. 49. 91. 98. al mu[vi] And[p] Are. Item 7. 87. *εστηκωσ* | *επι το*: C om *το* | *σιων*: C om | *και μετ* (91. *μετα*) *αυτου* sine additam cum ℵACP al sat mu vg cop aeth Or Meth And[a p bav] Cyp[294] anonym[aug] Prim al ... B al[25] syr And[c] Are add *αριθμοσ* | *εκατ. τεσσερακοντ. τεσσαρεσ* cum ℵAC ... ϛ *εκατ. τεσσαρακ. τεσσ.* cum P al plu And[a c p] ... B 1. al plu And[bav] Are *ρμδ'* ... aeth add *infantes* | *εχουσαι*: 14. praem *αι* | *αυτου και το ονομα* cum ℵABC al pler (7. 16. 98. om *το ονομ.*) vg rell Or Meth And[omn] Are Cyp[294] anonym[aug] Prim al ... ϛ (= Gb Sz) om cum P 1. al? | *του πατρ. αυτου* (29. om *αυτ.*): aeth add *et sancti spiritus eius* | *γεγραμμενον* (29. *εγγεγρ.*): A praem *το* ... 1. *καιομενον* (cui lectioni And[com] favere vdtr)

2. *ωσ φωνην υδ. πολλ. και*: cop om | *και ωσ φων. βροντ. μεγαλησ* (ita et. ℵ[c], ℵ* om *μεγαλ.*): 28. 79. om | *και η φωνη ην ηκουσα* cum ℵABC al pler vg cop syr Or[4,2] Meth[677] And[c] Are anonym[aug] Prim al ... ϛ (= Gb Sz) *και φωνην ηκουσα* cum P 1. 28. 79. 91. al? And[a p bav]. Libere aeth. Ceterum And[p] ut solet *και ηκουσα φωνησ εκ του – φωνησ – φωνησ – και φωνησ ηκουσα* etc. | *ωσ κιθαρωδ.* cum ℵABCP al pler etc ...

Ps 32 (33), 3 5, 9 3 καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τῶ
τεσσάρων ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶσ ἐδύνατο μαθεῖ
1 τὴν ᾠδὴν εἰ μη αἱ ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρεσ χιλιάδεσ, οἱ ἠγ-
ορασμένοι ἀπὸ τῆσ γῆσ. 4 οὗτοί εἰσιν οἳ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύν-
θησαν· παρθένοι γάρ εἰσιν. οὗτοι οἱ ἀκολουθοῦντεσ τῷ ἀρνί-
ὅπου ἂν ὑπάγῃ. οὗτοι ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ
τῷ θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ, 5 καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εὑρέθη
Zeph 3, 19 ψεῦδοσ· ἄμωμοι γάρ εἰσιν.

ς (= Gb Sz) om ωσ cum 1. 91. al? Andp etbav | κιθαριζοντ. εν τ. κι-θαρ. αυτων: cop om, item Prim om εν τ. κιθαρ. αυτ., item c εν αυτων

3. ωδην sine ωσ cum ℵBP al[40] cop syr aeth arm Or[4,2] Meth[677] Andc etp Are Prim ... ς (= Gb Sz) Ln praem ωσ cum AC 1. 28. 36. 79. 95. al vg Anda etbav Haym | καινην: ℵ add και ην (sed ην demum supra lineam add ipse*) | ενωπ. του θρονου και: 13. 38. 39. 97. om | και (+ arm add ενωπιον) των πρεσβυτ. et. Or Meth etc ... c om | ουδεισ: 1. 8. 11. 29. 30. 31. 32. 93. 94. ουδε εισ | εδυνατο cum ℵAC al fere[30] Or Are ... ς ηδυνατο cum BP al plu Meth Anda c p (Andbav ου δυνατ.) | ει μη αι et. vg *nisi illa* etc ... ℵc 7. 28. 32* 93. om αι | εκατ. τεσσ. τεσσαρεσ: B al mu ρμδ', 1. εκατον μδ' ... ℵ* μιαν pro τεσσαρεσ (correxit ℵc), c om τεσσαρεσ | τεσσερακοντ. cum ℵAC ... ς τεσσαρακ. cum P al pler etc | απο τ. γησ: aeth add *Aegypti*

4. ουτοι εισιν οι μετα etc et. Or[4,2] Meth[677] Andomn Are Terttres carn 5 Cyp[174. 316] etc: A vgcod (ap Gb) aethutr om ουτοι εισιν | ουκ εμολυν-θησαν: Terttres carn 27 Hiercont helvid *vestimenta sua non coinquinaverunt* | ουτοι sec sine εισιν cum ℵACP 1. 28. 38. am harl* allachm (item vgcle demid tol lipss *hi sequuntur*) cop (*illi ambulantes*) arm Or Andc etbav (Ambrst[2] cor 11 Ps-Athlat 647 ut vgcle) ... ς (Gb°) add εισιν cum B al pler fu allachm syr Meth Andc etp Are Cypbis Prim | οι ακολου-θουντεσ (Meth -θησαντεσ): ℵ om οι. Similiter (vide ante) vgcle demid tol etc cop | οπου αν cum ℵACP 1. 6. 28. 35. 36. 38. 49. 79. 81. 91. 95. al muvi Lugdunepist ap Eushist 5,1,10 Meth Andomn ... B 7. 8. 14. 29. 30. 31. 32. 47. 48. 50. 92. 93. 94. al muvi Or Are οπου εαν | υπαγη cum ℵBP al pler Or Lugdunepist Meth Anda c p Are (Lugdunep sic: ἦν γὰρ καὶ ἔστι γνήσιοσ χριστοῦ μαθητήσ, ἀκολουθῶν τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγῃ). Item vg Cypbis al *quocumque ierit* (luxov harl *abierit*); contra Ambrst Prim *quocumq. vadit* ... Ln Ti υπαγει cum AC 7. 16. 28. 36. 87. Andbav | ηγορασθησαν sine additam cum ℵACP 1. 28. 35. 36. 79. 87. 95. al vg cop arm aeth Or[4,2] et[4,3] Meth[678] Andomn Ps-Athlat 647 ... B 6. 7. 8. 14. 29. 31. 38. al plus[30] syr are Are praem υπο ιησου | απο των ανθρωπων et. Orbis Meth Andomn Are (Prim praeterit ουτοι ηγορασθ. usq τω αρνιω et sqq) ... c om | απαρχη cum ABCP al pler vg cop syr Orbis Meth Andomn Are ... ℵ 16. 59. απ αρχησ, item utvi aeth (arm *in conspectu*, pergens *dei et agni*) τω αρνιω et. Or Meth etc ... ℵ*(non itemc) praem εν

6 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον πετόμενον ἐν μεσουρανήματι, 8, 13
ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον εὐαγγελίσαι ἐπὶ τοὺσ καθημένουσ ἐπὶ 13, 7
τῆσ γῆσ καὶ ἐπὶ πᾶν ἔθνοσ καὶ φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαόν,
7 λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· φοβήθητε τὸν θεὸν καὶ δότε αὐτῷ δό-

---

5. *εν τω στομ. αυτ. ουχ ευρεθη* cum ℵACP 1. 28. 36. 49. 79. 91. 95. 96. al vg syr arm Or^{4,2} et^{4,3} Meth^{678} And$^{a\ p\ bav}$ anonym^{aug} al ... B 2. 6. 7. 8. 14. 29. 30. 31. 32. 35. 38. al^{20} cop aeth^{utr} (ex usu linguae) And^{c} Are Aug$^{pecc\ mer\ 2}$ *ουχ ευρ. εν τ. στο. αυτ.* | *ψευδοσ* cum ℵABCP al plus^{45} vg rell Or^{bis} Meth And$^{c\ p\ bav}$ Are Aug$^{pecc\ mer\ 2}$ anonym^{aug} al ... ς (= Gb Sz) *δολοσ* c. 1. al pauc^{vid} And^{a} | *αμωμοι*: 7. *αμωμητοι* | *γαρ* cum ℵB al fere omn vg^{cle} am** demid harl* tol lips$^{6.}$ cop syr arm aeth Or^{bis} Meth And^{omn} Are Ps-Ath$^{lat\ 647}$ Haym ... Gb^{o} Ln om cum ACP 12. am* fu harl** luxov lips$^{4.\ 5.}$ omn^{lachm} And^{bav} (17. *οτι αμ. εισιν*, Aug$^{pecc\ mer}$ *quia irreprehensibiles sunt*) | *εισιν* sine additam cum ℵABCP 1. al^{50} fere am fu harl tol omn^{lachm} cop syr arm^{zoh} aeth Or^{bis} Meth And$^{a\ p\ bav}$ Aug$^{pecc\ mer\ 2}$ Haym ... ς (= Gb Sz) add *ενωπιον του θρονου του θεου* cum? vg^{cle} demid lipss arm^{usc}; item 33. 35. 48. And^{c} Are add *ουτοι εισιν οι ακολουθουντεσ τω αρνιω*

6. *ειδον* cum ℵCP al pler And$^{a\ c\ p}$ Are ... Ti *ιδον* cum AB 7. 14. 36. 92. And^{bav} | *αλλον* cum ℵ^{cc}ACP 49. 51. 79. 91. 95. al mu^{vi} vg cop syr arm aeth And^{a} Cyp^{264} et^{312} anonym^{aug} Vig$^{varim\ 736}$ (ed$^{colon\ 682}$) Matern^{44} (ed^{burs}) Haym; item 33. 35. And^{c} post *αγγελον* ... Gb^{oo} cum ℵ*B al plus^{35} Or^{4,16} And^{p} et^{bav} Are Amb$^{interp\ iob\ 9,637}$ | *πετομενον* cum AC 14. 29. 31. 35. 38. 79. 91. al^{20} Or And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) *πετωμενον* cum BP 1. al sat mu ... ℵ *πεταμενον* | *μεσουρανηματι* (ℵ* *μεσω ουρανηματι*): 1. *μεσουρανισματι* ... aeth *medio caeli et terrae*, syr *in caelo cum sanguine* (cf ad 8, 13) | *ευαγγελισαι* cum ABCP al pler And^{p} et^{bav} Are ... ℵ 10. 28. 33. 35. 36. 49. 51. 79. 96. Or And^{a} et^{c} *ευαγγελισασθαι* :: *ευαγγελιζειν* praeter hunc locum tantum Apoc 10, 7. (*ευηγγελισεν*) legitur; quinquagies vero *ευαγγελιζεσθαι*. Praeterea 28. 79. And^{a} praem *ερχομενον*. | *επι τουσ* cum ℵACP 33. 35. Or^{4,16} And^{c}. Libere Cyp^{264} *ut annuntiaret super terram et super omnes nationes* etc (et^{312} *evangelizare sedentibus super terram et in omnes* etc), item Matern^{44} *ut adnuntiaret super terram per omnes* etc ... ς om *επι* cum B al pler And$^{a\ p\ bav}$ Are ... 38. 97. *τοισ καθημενοισ*. Similiter vg Cyp^{312} (vide ante) al *sedentibus*. | *καθημενουσ* cum ℵBCP al^{40} vg Or And^{c} et^{p} Are Cyp^{312} (vide ante) Haym ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) Ln$^{ed\ min}$ *κατοικουντασ* cum A 14. 28. 79. 92. al And^{a} anonym^{aug} Vig^{varim}. Item 1. 36. And^{bav} *τουσ καθημενουσ τουσ* (36. *και*) *κατοικουντασ*. | *και επι παν* cum ℵABCP al^{40} vg syr Or And^{c} et^{p} Cyp$^{264.\ 312}$ (Matern vide ante) Haym (praeterit Prim hunc quoque versum) ... ς (= Gb Sz) om *επι* cum 1. 28. 36. 79. al cop And^{a} et^{bav} Are

7. *λεγων* cum ABCP al fere^{45} (7. post *εν φω. μεγ.* pon) vg^{cle} fu demid harl tol lipss al cop arm And^{omn} Are anonym^{aug} Vig^{varim} (ubi ante) ... ς (= Gb Sz) *λεγοντα* cum 1. am al^{lachm} Or^{4,16} Cyp^{312} Matern^{44}

ξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆσ κρίσεωσ αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσατε τῷ
18, 2 s Ex 20, 11 *ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πηγὰς*
Dan 4, 27 *ὑδάτων.* 8 *Καὶ ἄλλοσ ἄγγελοσ δεύτεροσ ἠκολούθησεν λέγων*
ἔπεσεν ἔπεσεν Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἣ ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς
πορνείασ αὐτῆσ πεπότικεν πάντα τὰ ἔθνη. 9 *Καὶ ἄλλοσ ἐπ-*

... ℵ om | *εν φωνη* cum ℵBCP al omn^{vi} Or And^{omn} Are ... La om *εν* cum A, item vg Cyp rell (vg *magna voce*, sed Cyp Matern Vig^{varim} *voce magna*) | *φοβηθητε*: Cyp^{264} (non item^{312}) Prim Matern *metuite potius* (contra vg Cyp^{312} anonym^{aug} Vig^{varim} *timete* sine *potius*), additque Prim „*ut ostenderet illum temporis articulum - adiecit* potius" *τον θεον* cum ℵACP 1. 28. 49. 79. 91. 95. 96. al am fu cop syr arm Or And^{omn} Cyp^{bis} Prim Vig^{varim} ... Gb″ *τον κυριον* c. B al^{40} vg^{clc} demid harl tol lipss al^{lachm} Are anonym^{aug} Matern Haym | *αυτου δοξαν*: 28. 38. *δοξ. αυτ.* | *κρισεωσ αυτου*: 1. 7. om *αυτου* | *τω ποιησαντι* cum ℵACP 1. 7. 16. 18. 35. 36. 38. 39. 49. 91. 95. 96. al (sed 7. 16. 18. 38. 39. praem *αυτω*) And^{c} p bav ... B al^{30} Or And^{a} Are *αυτον* (Or om) *τον* (B* om) *ποιησαντα* | *και την θαλασσαν* cum ℵB al^{4} fere Or And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) Ln Ti om *την* cum ACP 1. (1. *θαλασσασ*) 6. 95. al? ... 36. vg^{cle} fu lips$^{4. 5.}$ harl (non item am demid tol lips$^{6.}$ omn^{lachm}) Vig^{varim} Prim Matern Haym (non item Cyp^{264}) om *και* | *πηγασ υδατων*: 14. 92. *τασ πηγ. των υδ.*

8. *αλλοσ αγγ. δευτεροσ* (C *-ρον*) cum ℵ^{cc}CP 6. 7. 9. 10. 17. 18. 28. 37. 40. 46. 49. 79. 91. 96. al? cop syr arm And^{p} et(*β*)^{bav}, item 36. omisso *αλλοσ* ... Ln Ti *αλλ. δευτερ. αγγελ.* cum AB 1. al fere^{30} And^{a} et^{c} Are Prim ... ℵ* 95. *αλλ. δευτερ.* (sine *αγγ.*) ... ς *αλλος αγγελ* (sine *δευτ.*) cum 14. vg aeth anonym^{aug} | *ηκολ. λεγων*: ab his verbis ℵ* transiluit ad *αυτοισ λεγων* v. 9. Supplevit ℵ^{c}. | *επεσεν επεσεν* cum AP 1. 28. 36. 37. 47. 49. 79. 91. 95. al^{vi} vg m^{110} syr arm And^{a} et? Are anonym^{aug} Prim al ... ℵ^{c}BC al plus^{30} cop aeth And^{c} et^{bav} om *επεσεν* alterum | *βαβυλων*: male ς^{e} 1624. *βαβουλων* | *η μεγαλη* cum ℵ^{c}ABCP al^{45} (1. *η μεγ. βαβ.*) vg m^{110} cop syr arm And^{omn} anonym^{aug} Prim al ... ς (= Gb Sz) *η πολισ η μεγαλη* cum? aeth Are (ex codice? | *η* (post *μεγαλη*) *εκ του* cum AC 26. 33. 34. 35. 38. 51. 90. 95. vg syr arm aeth^{utr} And^{c} anonym^{aug} Haym ... ς *οτι εκ του* cum 1. 36. al? And^{a} et^{p} Are ... Gb″ *εκ του* cum ℵ^{c}BP al plus^{30} m^{110} cop (arm?) Prim. Sic enim m: *de vino fornicationis eius biberunt omnes gentes*; Prim vero *cecidit cecidit Babylon illa magna a vino irae fornicationis suae*. Nihil addit h. l., postea in com dicit: *A vino fornicationis suae ceciderunt universae gentes* (cf ad *ceciderunt* infra ℵ^{c}) | *οινου*: arm add *inebriante* | *του θυμου* (et. vg^{cle} am al pler anonym^{aug} Prim etc): 1. 96. And^{a} (invito com) fu al^{lachm} m^{110} Prim^{com} (affert ibi illa verba quae modo adscripsimus; antea vero, ubi ipsa apocalypsis verba dat, *irae* non om) Cassiod (libere; scribit enim *quae vino fornicationis impleta cum suis perditis erroris crapulam sustinebat*) om, hinc Gb° | *πορνειασ* ut ℵ^{c}AP etc ... BC al *πορνιασ* | *αυτησ* ... B 2. 7. 29. al^{15} *ταυτησ* | *πεποτικεν* (*potavit* vg syr arm aeth anonym^{aug}; m^{110} *biberunt*):

λοσ τρίτοσ ἠκολούθησεν αὐτοῖσ λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· εἴ τισ προσ- Ier 51 (28),7
κυνεῖ τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ
τοῦ μετώπου αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ, 10 *καὶ αὐτὸσ πίεται* Ps 74 (75),9
ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου ἐν τῷ
ποτηρίῳ τῆσ ὀργῆσ αὐτοῦ, καὶ βασανισθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ
ἐνώπιον ἀγγέλων ἁγίων καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου. 11 *καὶ ὁ καπνὸσ* Es 34,10
τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν εἰσ αἰῶνασ αἰώνων ἀναβαίνει, καὶ οὐκ ἔχου-
σιν ἀνάπαυσιν ἡμέρασ καὶ νυκτὸσ οἱ προσκυνοῦντεσ τὸ θηρίον καὶ
τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τισ λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματοσ 13,10 12,17

א^{c} 12. cop Prim^{com} (vide ante) *πεπτωκαν* (12. *-κεν*) | *παντα τα* cum א^{c}ABCP 1. al^{30} (sed 28. 79. *ἧσ πεπότικε τὰ ἔθνη πάντα.* Illud *ἧσ* et. 47. al.) And^{omn} Are ... ς om *τα* cum?

9. *αλλοσ αγγελ. τριτοσ* cum ABCP (א^{c} *αλλ. αγγ. ηκολουθ. τριτ.*) al^{40} am* fu omn^{lachm} tol^{vi} cop syr arm And^{omn} ... ς (= Gb Sz) *τριτ. αγγελ.* cum? vg^{cle} demid (et am** lips$^{4.\ 5.}$ *angel. tertius*) aeth Are Cyp^{322} Prim (Haym *et tertius secutus est*) ... Gb' *αλλοσ αγγελ.* cum 1. 14. 92.; 12. nil nisi *αγγελ.* | *αυτοισ* et. And^{omn} Are Cyp ... A Prim *αυτω* | *ει*: C *η* | *προσκυνει* (38. *-νησει*) ante *το θηριον* (C 95. *τω θηριω*, A *το θυσιαστηριον*, 14. *το ποτηριον*) cum אABCP al fere^{40} m^{56} vg cop syr aeth arm And^{omn} Are Prim al ... ς (= Gb Sz) *το θηριον προσκυν.* cum 1. al? | *την εικονα* (7. 39. 95. *τη εικονι*) *αυτου*: sic et. Cyp$^{93.\ 111.\ 264.\ 322}$ ... C *τ. εικ. αυτῶν* | *και λαμβανει* et. Cyp ... C 14. om *και* | *χαραγμα*: 28. 35. 36. 37. 79. 95. And^{c} praem *το* | *επι του μετωπου*: א *επι τω μετωπω* | *αυτου* post *χειρα*: 14. 92. om

10. *του θεου* et. Cyp$^{93.\ 111.\ 264}$ Prim (nec aliter vg m^{56}): 14. 38. 92. *αυτου* | *εν τω ποτηριω* cum אBCP al pler vg rell And^{omn} Are Cyp al ... Ln$^{ed\ min}$ *εκ του ποτηριου* cum A 7. 16. 39. | *τησ οργησ*: A *την οργην* | *βασανισθησεται* cum אBCP al pler vg syr arm aeth And^{omn} Are Cyp Prim al ... Ln$^{ed\ min}$ *βασανισθησονται* cum A 8. 14. 36. 92. | *αγγελων αγιων* cum אCP 38. 92. 95. (36. *αγιων αγγελ. αγιων*) vg^{cle} am fu tol lipss al syr Cyp^{322}; item And^{bav} vg$^{aliq\ lachm}$ *αγγ. και αγιων*, et 14. *αγιων αγγελων* ... ς *των αγιων αγγελ.* cum B al pler luxov And$^{a\ c\ p}$ Are Cyp$^{93.\ 111.\ 264}$ Prim ... Gb' Ti *των αγγελων* cum A 26. m^{56} vg^{ms} (ap Gb) cop, item addito *αυτου* aeth^{utr} ... arm *του θεου* | *αρνιου*: syr *θρονου*

11. *του βασανισμου*: arm om | *αυτων*: 7. 16. 39. 41. 42. 49. Are lips$^{4.}$ *αυτου* | *εισ αιωνασ* (א add *των*) *αιωνων* cum אAB al pler vg rell And^{c} et^{bav} Cyp Prim al ... CP 1. 7. 14. 28. 79. 92. And^{a} et^{p} et^{com} Are *εισ αιωνα αιωνοσ* (sic C 28. 79., sed 1. 7. 14. 92. And Are *αιωνων*) | *αναβαινει* post *αιωνων* (*-νοσ*) cum אABCP 1. 6. 7. 8. 14. al^{30} am fu demid luxov lips$^{5.}$ (et$^{6.}$) harl tol omn^{lachm} m^{56} syr And^{omn} Are Cyp$^{111.\ 264.\ 322}$ ... ς (= Gb Sz) ante *εισ αιω.* pon cum? vg lips$^{4.}$ cop arm Cyp^{93} Prim Haym | 38. *ημερασ κ. νυκτοσ αναπαυσιν* | *το θηριον* etc:

αὐτοῦ. 12 ὧδε ἡ ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν, οἱ τηροῦντεσ τὰς
ἐντολὰσ τοῦ θεοῦ καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ. 13 καὶ ἤκουσα φωνῆς
19, 9 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσησ· γράψον· μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν κυρίῳ
ἀποθνήσκοντεσ ἀπάρτι. ναί, λέγει τὸ πνεῦμα, ἵνα ἀναπαήσονται
ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ γὰρ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν.
1, 13 Dan 7, 13 14 Καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκή, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθή-
μενον ὅμοιον υἱὸν ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ στέφα-

36. 95. τω θηριω και τη εικονι αυτου ... 7. nil nisi τη εικονη | το χαραγμα: 1. Anda* om το

12. η υπομονη cum ℵABCP 1. al30 (14. η δε υπομ. των αγι. εστιν· ωδε) Andomn ... ς om η cum? Are (ex codice?), item arm syr | οι τηρουντεσ (sed ℵ 36. 38. 95. των τηρουντων) sine ωδε cum ℵABCP al40 vg cop syr aeth Andc Are (id quod convenit Andcom et Arecom) Prim al .. ς (= Gb Sz) praem ωδε cum 1. 7. 49. 79. 91. al Anda p bav | του θεου: vgms ap Gb eius ... 1. Andp om | ιησου: 28. 79. Anda ιησ χριστου, 37. 49. 91. 96. του ιησου

13. εκ του ουρανου ante λεγουσησ cum ABCP al pler m90 vg rell Andc p bav Are Prim al ... ℵ 38. Anda post λεγουσ. (38. Anda λεγ. μοι) post | λεγουσησ sine μοι cum ℵABCP al35 am fu lips5. 6. omnlachm cop syr aeth Andc Are Haym ... ς (= Gb Sz) add μοι cum 1. 28. 36. 38. 49. 79. 91. 96. m90 vgcle demid tol arm Anda p bav Prim | εν κυριω cum ℵAB al omnvi m90 vg etc ... CP εν χριστω, syr in deo | αποθνησκοντεσ: cop resurgentes | απαρτι: nec ante nec post interpgunt ℵAC etc. cum eis quae praecedunt coniung P 91. 96. 97. al sat mu; cum eis quae sequuntur B al fere30. Etiam vgedd variant; edcle coniungit cum seqq., item utvi m90, item lips5. amodo enim iam dicit. Etiam Prim eodem modo separat sententias. Contra Are: ἡ σύνταξισ οὕτωσ. τὸ πνεῦμα λέγει· γράψον ἀπάρτι. | ναι (35. 36. 96. al και) λεγει cum ℵcACP al sat mu m90 vg etc ... B 6. 7. 8. 14. 49. al20 λεγει ναι ... ℵ* om ναι | αναπαησονται cum ℵAC; item B 1. al plus10 Andbav (etiam Are) αναπαυσονται ... ς αναπαυσωνται cum P al plu Anda c p | εκ των κοπων: 14. 92. απο των εργων | τα γαρ (et. Gb') cum ℵACP 16. 26. 36. 95. vg syr Augciv dei 20, 9 Prim al ... ς Ti τα δε cum B al pler Andomn Are; libere arm aeth; cop om copulam

14. και ιδον cum ABC 7. 14. 92. Andbav (om και sq) ... ς και ειδον cum P al pler Anda c p Are ... ℵ om | καθημενον ομοιον cum ℵABCP al.. vg cop Andc Are anonymaug (sedentem filium hominis) Prim al ... ς (= Gb Sz) καθημενοσ ομοιοσ cum 1. 7. 49. 91. al Anda etp | υιον cum ℵAB 2. 8. 9. 11. 13. 14. 27. (28. υιων) 30. 31. 32. 33. 41. 42. 50. 79. 92. 94. 98. (:: cf 1, 13) ... ς υιω cum C 6. 7. 38. al sat mu Synops 154 Andomn Are, item vg Prim (anonymaug vide ante) ... P 26. υιοι, 1. υιοσ | εχων cum AB 1. 6. al pler (96. ο εχων) Anda p bav Are, item ℵcC εχον ... ℵ* 13. 26. 27. 28. 29. 42** 79. 95. εχοντα (38. εχοντι) επι τησ κεφαλησ cum ℵBCP al plus30 Synops154 Andomn Are ... La

νον χρυσοῦν καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ. 15 καὶ ἄλλοσ
ἄγγελοσ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ, κράζων ἐν φωνῇ μεγάλῃ τῷ καθη- Iohel 3, 13 (18)
μένῳ ἐπὶ τῆσ νεφέλησ· πέμψον τὸ δρέπανόν σου καὶ θέρισον, ὅτι
ἦλθεν ἡ ὥρα θερίσαι, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸσ τῆσ γῆσ. 16 καὶ
ἔβαλεν ὁ καθήμενοσ ἐπὶ τῆσ νεφέλησ τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ. 17 καὶ ἄλλοσ ἄγγελοσ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ
ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸσ δρέπανον ὀξύ· 18 καὶ
ἄλλοσ ἄγγελοσ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ
τοῦ πυρόσ, καὶ ἐφώνησεν φωνῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ
ὀξὺ λέγων· πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ καὶ τρύγησον τοὺσ βό-
τρυασ τῆσ ἀμπέλου τῆσ γῆσ, ὅτι ἤκμασαν αἱ σταφυλαὶ αὐτῆσ.

Ti επι την κεφαλην cum A 8. 28. 29. 30. 38. 40. 51. 79. 93. 94. 98. | χρυσουν: 38. χρυσεον

15. αλλοσ αγγελοσ: 31. 38. αγγελ. αλλ. | εκ τ. ναου: A pon post κραζ. | ναου (ℵ aeth add αυτου) ... 1. 7. 12. 16. 28. 38. 49. 79. al aliq arm And^a p bav (sed non attingit And^com) ουρανου | εν φων. μεγαλ. cum ℵABCP al plus^40 vg syr arm And^omn Are ... Prim om ... ς (= Gb Sz) εν μεγ. φωνη cum ?, sed 1. εν μεγ. τη φωνη, item cop | οτι ηλθεν sine σοι cum ℵABCP al plus^35 vg rell And^c et^p Are Prim al ... ς (= Gb Sz) add σοι cum 7* al^vi ... 1. 12. 17. 36. And^a et^bav σου ... syr om πεμψον το δρεπ. σου usque ο καθ. επι την νεφελην v. sq | θερισαι (Gb″) cum ABCP al^30 fere And^omn Are ... ς του θερισαι cum 29. 49. 91. 93. 96. al, item ℵ 38. του θερισμου

16. arm^zoh om versum; 1. transilit ab επι priore ad alterum; syr om (ut iam notatum est) ο καθημ. επι τ. νεφελησ | επι τησ νεφελησ cum ℵA 16* 36. 38. 47. 97. And^a p bav ... ς Ti επι την νεφελην cum CP al plu And^c Are ... B 7. 8. 13. 14. 92. 93. 94. επι τη νεφελη

17. Om versum 14. 90. | εξηλθεν: B ηλθεν | του εν τω: 7. 40. om του | εν τω ουρανω: C om τω | δρεπανον: cop *gladium*, item bis v. sq.

18. εξηλθεν cum ℵBCP al omn^vi vg^cle demid lipss tol cop rell And^a c p Are Haym ... Ln om cum A And^bav am fu omn^lachm Ansb Rup. Item Prim qui habet: *item et alius angelus, habens potestatem* (omissis εκ τ. θυσιαστ.) | εχων sine articulo cum ℵBP al omn^vi And Are ... Ln Ti ο εχων cum AC. Etiam vg *qui habet*, item syr | εφωνησεν sine εν cum ℵABCP al sat mu And^a p bav ... 6. 7. 8. 14. 29. al^20 And^c Are add εν | φωνη cum ℵAB 31. 38. 95. al? vg arm syr aeth^utr Haym ... ς Ti κραυγη cum C al pler cop And^omn Are | λεγων (ℵ* om ν): 14. 92. om | arm^zoh om πεμψ. σου το δρεπ. το οξυ και | σου το δρεπανον: ℵ το δρεπ. σου (29. σου το δρεπ. σου), item vg etc *falcem tuam* | βοτρυασ: 28. 79. And^bav βοτρυσ ... 94. βοτανασ | τησ αμπελου: ς (non item ς^e Gb Sz) om cum 1. | ηκμασαν (A ηχμ-) αι σταφυλαι cum ℵACP 1. 7. 28. 38. 49. 79. al sat mu vg syr aeth And^a p bav Haym (Prim praeterit nonnihil; item cop om οτι usq γησ) ... Gb″ Ti ηκμασεν η στα-

19, 15 19 καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελοσ τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰσ τὴν γῆν, καὶ ἐτρύ-
Es 63, 3 γησεν τὴν ἄμπελον τῆσ γῆσ καὶ ἔβαλεν εἰσ τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ
τοῦ θεοῦ τὸν μέγαν. 20 καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸσ ἔξωθεν τῆσ πόλεωσ,
καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆσ ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων, ἀπὸ
σταδίων χιλίων ἑξακοσίων.

XV.

12, 1 1 Καὶ ἴδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστόν,

φυλη cum B al^{30} And^{c} Are | αυτησ cum ℵACP 1. 28. 38. 49. 79. al ar vg aeth^{utr} And^{a} et^{bav} Hier$^{zach\,5}$ Haym ... Gb' Ti τησ γησ cum B 1. al plus^{30} syr And^{c} Are

19. εβαλεν pri cum ℵABCP etc ... 2. 7. 8. 29. 87. al^{20} And^{c} Are κέ[illegible] | εισ την γην cum ABCP al fere omn And^{omn} Are ... ℵ 38. 97. επι τησ γησ | εισ την ληνον (C αλωναν) et τον μεγαν cum ABCP 6. 8. 14 29. 31. 32. 38. 40. 41. 42. 43. 48. 49* 50. 90. 92. 96. al Are. Confirmant eam lectionem anonym^{aug} et Prim *misit in torculari* (anonym *torcular*) *irae dei magnum*. Addit anonym^{aug}: „non in torcular magnum, sed ipsum misit in torcular, id est superbum quemque". Item Prim: „dicendo irae dei sententiam hic pro ira dei posuit, quam superbo dicit inflictam, quem etiam magnum vocat. Tu, inquit, humiliasti sicut vulneratum superbum; nam *torcular*, sicut Graeca exemplaria continent, feminini generis posuit, et *magnum* masculini". Agnoscit *torcular* etiam Victorin; item Haym qui habet: *in lacum* (sic vg), addens: „Quid per *lacum* sive, ut alia translatio habet, *torcular* intelligitur nisi" etc ... ς (= Gb Sz) εισ την ληνον et την μεγαλην cum ℵ 7. 28. 35. 79. 95. al And$^{a\,c\,p}$. Item 1. 91. 94. 97. 98. al And^{bav} εισ τον ληνον et τον μεγαν ... 12. 34. aeth Victorin om τον μεγαν

20. ηπατηθη: 1. ετιθη | η ληνοσ: 16. 36. 38. 91. 97. 98. ο ληνοσ | εξωθεν cum ABCP al^{40} arm And^{c} Are^{txt} ... ς (= Gb Sz) εξω cum ℵ 1. 28. 38. 79. al And$^{a\,p\,bav}$ Are^{com} | εκ τησ: 42. 98. εκ του | χιλιων (arm om) εξακοσιων (ℵ* 26. διακοσιων) cum ℵ^{c}ACP etc. Item B 6. 8. 14. 28. 38. 92. 97. al αχ' ... And^{a} χιλ. εξακ. εξ, item 79. αχς'. Cf And^{com}: ἀπὸ χιλίων δὲ καὶ ἑξακοσίων σταδίων προϊοῦσα διὰ τὸ τῆσ πονηρίασ αὐτῶν τέλειον· ἡ χιλιὰσ γὰρ ἀριθμῶν τελειότατοσ. ἑξακοσιοστῷ δὲ ἔτει τοῦ νῶε τὴν ἁμαρτίαν ὕδατι κατακλυσθεῖσαν ἔγνωμεν· ἓξ δὲ ὅτι τὴν ἐν ἑξαημέρῳ γεγενημένην κτίσιν τοῖσ πονηροῖσ καθύβρισαν ἐπιτηδεύμασιν· ἐργασίασ δὲ ὁ τῶν ἓξ ἡμερῶν ἀριθμὸσ σύμβολον, ἐν αἷσ ὁ κόσμοσ συνέστη. Hinc igitur orta lectio 79. And^{a}. Cf et aeth *et fluxit ad decem et sex stationes* (i. e. milliaria).

XV. 1. ιδον cum ℵABC 7. 14. 92. Item vv. 2 et 5. excepto ℵ, qui bis ειδον ... ς Ln ειδον cum P al pler And^{omn} Are | εν τω ουρανω: arm zoh om | θαυμαστον: 14. 92. θαυμασιον

ἀγγέλους ἑπτὰ ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς 17, 1
ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ θεοῦ. 2 καὶ ἴδον ὡς θάλασσαν ὑαλίνην 4, 6 12, 11
μεμιγμένην πυρί, καὶ τοὺς νικῶντας ἐκ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς εἰκό-
νος αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἑστῶτας ἐπὶ 5, 8
τὴν θάλασσαν τὴν ὑαλίνην, ἔχοντας κιθάρας τοῦ θεοῦ. 3 καὶ Ex 15, 1
ᾄδουσιν τὴν ᾠδὴν Μωϋσέως τοῦ δούλου τοῦ θεοῦ καὶ τὴν ᾠδὴν Ps 110(111), 2. 144 (145), 17
τοῦ ἀρνίου, λέγοντες· μεγάλα καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου, κύριε ὁ
θεὸς ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί σου, ὁ βασι-
λεὺς τῶν ἐθνῶν· 4 τίς οὐ μὴ φοβηθῇ, κύριε, καὶ δοξάσει τὸ ὄνομά 16, 7 Ier 10, 7

---

1. *πληγας επτα*: 28. 31. 38. 79. And[a] et[p] *επτ. πληγ.* ... 36. om *επτα* | *εν αυταις*: 17. 28. 79. And[a] et[bav] *εν ταυταις*

2. *ιδον* et ς Ln *ειδον*, vide ad v. 1. | *υαλινην* pri: 13. 31. 35. 38. 49. 91. 95. 96. 98. *υελινην*, 29. 97. *υελλινην*. Item sec loc 7. 13. 35. 38. 49. 91. 95. 96. 98., item 29. 97. ut ante | *νικωντας* c. ℵABP al omn etc ... Ti *νικουντας* cum C :: cf ad 2, 7 et 11. | *εκ του θηριου και εκ* (ℵ 7. 16. 38. 39. om, item Prim) *της εικονος αυτου και* cum ℵACP al sat mu vg cop syr aeth arm[edd] (arm[zoh] om *και εκ της εικ. αυτ.*) And[omn] Are Prim Haym ... B 14. 92. al[25] *εκ της εικονος και εκ* (98. om) *του θηριου αυτου και* | *εκ του αριθμου* cum ℵABCP al plus[35] vg cop syr arm aeth Prim (*et superstantes vidi eos qui de bestia et imagine eius victoriam ferrent*, nil praeterea) Haym ... ς (= Gb Sz) praem *εκ του χαραγματος αυτου* cum 1. 35. 36. 79. al (sed 1. al And Are add *και* post *αυτου*) And[a c p] (sed And[com] non tangit) Are (respicit etiam com) | *κιθαρας* sine articulo cum ℵACP al plu And[a p bav] ... B 2. 7. 8. 29. 35. 38. 43. 87. 94. 97. al[5] And[c] Are praem *τας* | *του θεου*: ℵ praem *κυριου*

3. *και αδουσιν* usq *δουλ. του θεου* (et. Cyp[312]): C om propter ὁμοιοτέλ. | *αδουσιν*: ℵ And[p] *αδοντας* | *μωυσεως* (sed 29. 35. al And[a] et[c**] *-σεος*) cum ℵAB 1. al[30] fere And[a c p] ... ς (= Gb Sz) *μωσεως* cum P 28. al mu And[bav] Are | *του δουλου* cum ℵAP 1. 28. 38. 91. 96. al[10] And[omn] ... ς Ti om *του* cum B al plu Are | *ο βασιλευς* cum ℵ[c]ABCP etc (ℵ[c]? 30. om *ο*) ... ℵ* 18. 29. 47. 90. 98. *βασιλευ* | *των εθνων* cum ℵ[c]ABP 1. 6. 7. 8. 14. al plus[40] cop aeth arm And[omn] Are Cyp[312] Amb fid res 2,1170 Prim (*omnium gentium*) ... ς (= Gb Sz) *τ. αγιων* cum? Videtur compendiis *seculorum* et *sanctorum* confusis ortum esse ... ℵ* C 18. 95. vg[cle] fu demid tol omn[lachm] lipss syr ar[e] arm[usc mg] Haym al *τ. αιωνων*, idque Gb′ (:: ex 1 Tim 1, 17)

4. *τις*: 36. *και τις* | *ου μη*: ℵ 95. om *μη* | *φοβηθη* sine *σε* cum ABCP 1. 12. 14. 36. 43. 47. 79. 92. am fu demid tol omn[lachm] cop aeth arm And[a p bav] Cyp[312] Prim al ... ς (Gb[∞]) add *σε* cum 6. 7. 8. 29. 38. al plu vg[cle] lipss syr And[c] Are Haym. Item ℵ 95. *σε* ante *ου φοβ.* | *κυριε*: 14. 92. demid arm aeth[utr] Cyp Amb[fid res 2,1170] Prim om, hinc Gb[o] ... cop ar[e] *κυριον* (posteaque ar[e] *το ονομ. αυτου*) | *δοξασει* (Gb″) cum ABCP al plus[15] Are ... ς *δοξαση* cum ℵ 1. 7 8. 29. 38. al plu And

σου; ὅτι μόνοσ ὅσιοσ, ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἥξουσιν καὶ προσκυ-
νήσουσιν ἐνώπιόν σου, ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν.
5 Καὶ μετὰ ταῦτα ἴδον, καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸσ τῆσ σκηνῆσ τοῦ
μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ, 6 καὶ ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχον-
19, 8 Ez 9, 2 1, 13 τεσ τὰσ ἑπτὰ πληγὰσ ἐκ τοῦ ναοῦ, ἐνδεδυμένοι λίνον καθαρὸν

omn | οσιοσ cum ℵACP 1. 28. 36. 38. 79. al vg (*pius*) And[a] et[bav] Ar Cyp Prim al ... Gb'' αγιοσ cum B 6. 7. 8. al plus[40] And[c] et[p]; demid *sanctus et pius es*, syr *sanctus es et iustus*, arm *sanctus et dignus adorar* ... cop om οτι μον. οσιοσ. Praeterea add ει 10. 36. 37. 49. 95. 4 And[p], praem ει 38. 47. Item vg[cle] et[cdd pler] Amb (non Cyp) Prim | παντα τα εθνη cum ℵACP 1. al sat mu vg cop arm syr aeth (*quoniam tu - et super omnes gentes et prosternent se* etc) And[a p bav] Cyp Amb Prim al (Are παντωσ τα εθνη, unde?) ... Gb'' παντεσ cum B 6. 7. 14. 29. 43. al[30] And[c] | ενωπιον σου: A 95. arm aeth[utr] add κυριε :: vide ante | οτι τα δικαιωμ. σου etc: ℵ οτι δικαιωμ. ενωπιον σ. εφαν.

5. μετα ταυτα: C μετ αυτα | ιδον cum ABC 7. 14. 92. ... ς Ln ειδον cum ℵP 1. al pler And[omn] Are | και ηνοιγη cum ℵABCP 1. al[45] syr arm aeth And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) κ. ιδου ηνοιγ. cum? vg cop (omisso και) anonym[aug] Prim al

6. εξηλθον cum ℵA**(A* -λθεν ut[vi])BP al omn[vi] And[omn] Are ... Ti εξηλθαν cum C | οι εχοντεσ cum AC al plus[35] And[a] et[c] Are arm ... ς (= Gb Sz) om οι (post -λοι) cum ℵBP 1. 48. 79. al And[p] et[bav]; non expri vg etc (*habentes*) | εκ του ναου cum ℵACP 1. 7. 28. 29. 36. 43. 47. 79. 94. (pon ante οι εχοντ.) 95. al vg syr aeth (add αυτου) And[a p bav] (convenienter comm) anonym[aug] Prim al, item cop (*in templo* ante οι εχοντ.) arm (post ενδεδυμ.) ... 10. 49. 91. 96. εκ του ουρανου ... Gb* Ti om cum B al[30] And[c] Are (invito comm) | ενδεδυμενοι cum ℵACP 1 al sat mu vg etc ... B al plus[30] And[c] Are praem οι ησαν | λινον :: 14. 18. 92. 97. λινουν, 36. ληνουν, 7. ληνον) καθαρον cum (ℵ vide post) P al pler vg[cle] (Lc[brug] *legendum est* lino, *ex quo fiunt vestes lineae, non* lapide, *ex quo vestes fieri nequeunt*) syr arm And[omn] Are anonym[aug] (*induti lino mundo*), item ℵ καθαρουσ λινουσ, cop *circumamicti vestibus linteis splendidis*, item Prim (*vestiti lintea munda et candida. Mortificatio assolet in linteo figurari.*) et „alia translatio" ap Haym (vide post) ... Ln λιθον καθαρον cum AC 38[mg] 48. 90. am fu demid tol lipss omn[lachm] cdd ap And (λίνον ἢ λίθον καθαρόν, καθὰ τινὰ τῶν ἀντιγράφων ἔχουσι, διά τε τὴν τῆσ φύσεωσ αὐτῶν καθαρότητα καὶ τὴν πρὸσ τὸν ἀκρογωνιαῖον λίθον χριστὸν ἐγγύτητα). Cf et Haym (ut etiam Bed et Ansb): „*vestiti lapide mundo et candido*" i. e. *ornati et amicti domino Iesu Christo, iuxta illud: Omnes qui baptizati estis Christum induistis. Qui bene lapis dicitur, quo electi circumdantur* etc. Vel si legamus: vestiti *lapidibus mundis, sicut in quibusdam cdd invenitur, per hos lapides designantur virtutes* etc. *Alia translatio habet: vestiti lino mundo, per quod puritas vitae*" etc. Conferunt ad λιθον lec-

λαμπρὸν καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυσᾶς. 7 καὶ
ἓν ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων ἔδωκεν τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας Ez 22, 31 4, 9
χρυσᾶς γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων. 8 καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ
θεοῦ καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο εἰσελθεῖν Es 6, 4 Ex 40, 35
εἰς τὸν ναὸν ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων.

XVI.

1 Καὶ ἤκουσα μεγάλης φωνῆς ἐκ τοῦ ναοῦ λεγούσης τοῖς ἑπτὰ Ex 7–10
ἀγγέλοις· ὑπάγετε καὶ ἐκχέετε τὰς ἑπτὰ φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ 15, 7
θεοῦ εἰς τὴν γῆν. 2 Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος καὶ ἐξέχεεν τὴν φιά-

---

tionem Ez. 28, 13: παν (Α παντα) λιθον χρηστον ενδεδεσαι, σαρδιον και τοπαζιον etc ... aeth[utr] (*pura et lucida*) ar[e] om | λαμπρον (ℵ λαμπρουσ) sine copula cum ℵABCP 1. al plus[30] am fu demid lips[6.] tol omn[lachm] cop syr And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) praem και cum 32** al? vg[cle] lips[4. 6.] arm aeth Prim Haym | και περιεζωσμ.: 1. (omisso και) περιζωσμενοι | περι (28. 79. επι): 1. 12. 31. And[a] et[p] (et. comm) om

7. και εν εκ (et. ℵ[c]): ℵ* 1. 7. 12. 16. 79. 90. arm And[a p bav] om εν | επτα φιαλασ: ℵ fu om επτα | χρυσασ: arm Prim om (in And[com] fluctuat lectio) | των αιωνων: ℵ 12. 28. 46. cop add αμην

8. καπνου cum ℵACP 1. al sat mu vg And[a p bav] Prim al ... Ti praem εκ του cum B al[30] And[c] Are | εδυνατο cum AC 2. 6. 7. 8. 26. 27. 29. 30. 31. 32. 38. 48. 50. 51. 90. 93. 94. 97. 98. And[bav] Are ... ς ηδυνατο cum ℵBP 1. al plu And[a c p] | εισ τον ναον: ℵ ante εισελθειν pon | αχρι: C αχρισ ου | τ. επτα αγγελων: P 1. 10. 12. 17. 18. 28. 38. 49. 79. 91. 96. And[a p bav] om επτα

XVI. 1. μεγαλησ φωνησ (Gb″) cum ABC 8. 13. 14. 31. 43. 92. al plus[10] Are ... ς φων. μεγαλ. cum ℵP 1. al plu vg And[omn] Prim al :: φωνη μεγαλη huc usque tredecies legebatur ac tantum non fluct | εκ του ναου cum ℵACP 1. al sat mu vg arm And[omn] (sed[a] et[bav] post λεγουσησ pon) Prim al ... 13. demid tol lips[6.] cop ar[e] εκ του ουρανου (tol post λεγουσησ), aeth *e caelo e sanctuario eius* ... B al[30] syr (sed non polyg[l]) Are om, hinc Gb[oo] et Ti om | υπαγετε και c. ℵABCP al longe plu vg (et. am fu demid al) syr aeth And[c] et[p] Are Prim al ... 1. 7. 12. 28. 36. 49. 79. al fere[10] lips[4.] (tol om υπαγ. και) cop arm And[a] om και, hinc Gb[o] | εκχεετε c. ℵACP 1. 12. (14. εκκεχετε, 92. εξεχετε) ... ς Ti εκχεατε cum B al pler And[omn] Are | επτα φιαλασ cum ℵABC al[35] vg syr arm And[c] et[p] Are Prim al ... ς (= Gb Sz) om επτα cum P 1. 28. 49 79. 91. 96. al cop (*phialas vestras*) aeth And[a] et[bav]

2. και απηλθεν usq εισ την γην et. ℵ[c] ... ℵ* om (propter ομοιοτελ.) | ο πρωτοσ: 12. 28. 33. 35. 36. 79. 87. vg[cod] (ap Gb) et[sixt] cop arm

λην αὐτοῦ εἰσ τὴν γῆν· καὶ ἐγένετο ἕλκοσ κακὸν καὶ πονηρὸν ἐπὶ
13, 17 τοὺσ ἀνθρώπουσ τοὺσ ἔχοντασ τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺσ
προσκυνοῦντασ τῇ εἰκόνι αὐτοῦ.

3 Καὶ ὁ δεύτεροσ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰσ τὴν θάλασσαν·
καὶ ἐγένετο αἷμα ὡσ νεκροῦ, καὶ πᾶσα ψυχὴ ζωῆσ ἀπέθανεν, τὰ
ἐν τῇ θαλάσσῃ.

4 Καὶ ὁ τρίτοσ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰσ τοὺσ ποταμοὺσ
11, 6 6, 10 καὶ τὰσ πηγὰσ τῶν ὑδάτων· καὶ ἐγένετο αἷμα. 5 καὶ ἤκουσα τοῦ
ἀγγέλου τῶν ὑδάτων λέγοντοσ· δίκαιοσ εἶ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, ὁ ὅσιοσ,

---

aeth And[a] et[c] add αγγελοσ. Cf Lc[brug]: *Non addas* angelus, *sed* *audias*. | εισ τ. γην (Gb″) cum ℵ[c]ABCP al[35] vg arm And[c] Are Prim al ... ς επι την γην cum 1. 28. 49. 79. 91. 96. al cop And[a] et[p] (And[bav] επι τησ γησ) (Are[com] et εισ et επι) | ελκοσ κακον και πονηρον: ℵ* ελκον πονηρον και κακον, ℵ[c] post ελ, quo versus exit, addidit κοσ κα quibus rursus extersis (quum κακον post πονηρον και animadvertisset) satis habuit ελκοσ pro ελκον reponere | κακον: A om; item cop arm aeth And[p] et[com] Are[com] om κακ. και | επι τουσ ανθρωπ. (Gb) cum ℵABCP al[35] syr arm And[c] Are Prim (*super omnes*) ... ς εισ τ. ανθρ. (vg *in homines*) cum 1. 28. 49. 79. 91. 96. al vg cop (*in homines*) And[a p bav] Haym | τουσ: 7. 28. 29. 39. 79. And[a] om | προσκυνουντασ ante τη εικ. αυτ. cum ℵABCP al plus[30] vg cop arm syr aeth And[c] et[bav] (And[p] et 79. πρ. την εικονα αυτ.) Are Prim al ... ς (= Gb Sz) post τη εικ. αυτ. cum? (1. And[a] την εικονα προσκ. αυτου)

3. και ο δευτ. εξεχεεν: ℵ* om, suppl[c] | δευτεροσ sine additam cum ℵ[c]A CP 18. 95. am fu demid tol lips omn[lachm] aeth anonym[aug] Prim ... ς (Gb[00]) add αγγελοσ cum B al pler vg[cle] cop syr arm And[omn] Are Haym | αιμα ωσ (ℵ ωσει) νεκρου: 7. 12. 39. And[bav] ωσ αιμ. νεκρου ... 1. 46. arm om ωσ | ψυχη: A -χησ | ζωησ (et. Gb) cum AC 95 syr aeth ... ς (= Gb Sz) ζωσα cum ℵBP 1. 7. 28. 38. 91. 96. al And[a p bav] Are, item *vivens* vg cop arm ... Gb[o] Sz om cum 6. 8. 14. al[30] And[c] Prim | τα εν τη cum AC And[bav]; item 95. syr των εν τη ... ς om τα cum ℵBP al pler And[a c p] Are, item vg arm Prim al | εν τη θαλασση (28. haec ante απεθ. pon): ℵ επι τησ θαλασσησ

4. τριτοσ sine additam cum ℵABCP al plus[30] vg (exc lips[4.] et[sixt]) aeth Are Prim ... ς (= Gb Sz) add αγγελοσ cum 1. 35. 36. 38. 49. 79. 87. 91. 96. al lips[4.] vg[sixt] cop syr arm And[omn] | εισ τ. ποταμ.: ℵ 18. 31. επι τ. πο., item *super* vg Prim | και τασ πηγ. cum ℵACP 10. 43. 49 79. 91. 95. 96. cop And[bav] Prim ... ς Ti και εισ (18. 31. vg επι) τασ πηγ. cum B 1. al plu vg syr arm aeth And[a c p] Are Haym (ut vg) εγενετο cum ℵBCP 1. al pler vg And[omn] Are ... Ln εγενοντο cum A 36. 95., item *et facta sunt sanguis* Prim Haym

5. των υδατων (95. praem his του επι): 1. arm om | δικαιοσ sine additam cum ℵABCP 1. al[45] am fu demid tol lips[5.] omn[lachm] cop syr arm And[omn] Are Prim al ... ς (= Gb Sz) add κυριε cum? vg[cle] lips[4. 6]

ὅτι ταῦτα ἔκρινασ, 6 ὅτι αἵματα ἁγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεαν,
καὶ αἷμα αὐτοῖσ ἔδωκασ πεῖν· ἄξιοί εἰσιν. 7 καὶ ἤκουσα τοῦ θυ-
σιαστηρίου λέγοντοσ· ναί, κύριε ὁ θεὸσ ὁ παντοκράτωρ, ἀληθιναὶ 19, 2 15, 3
καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεισ σου.

8 Καὶ ὁ τέταρτοσ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον, καὶ
ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι τοὺσ ἀνθρώπουσ ἐν πυρί. 9 καὶ ἐκαυμα-
τίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν τὸ ὄνομα 13, 6

---

aeth | *ει*: 7. om | *ο ην*: B 2. 8. 14. 29. 30. 40. 41. 42. 43. 92 93. 98. al *οσ ην* | *ο οσιοσ* cum ℵP 5. 6. 11. 12. 18. 27. 28. 31. 35. 49. 79. 91. 94. 96. al[vi] AndP et[bav] Are ... ς (= Gb Sz) *και ο* (retinent Gb Sz, sed Gb[o]) *οσιοσ* cum 1. 34. 36. al? And[a]; item *και* omisso *ὁ* 95. al[vi] ... Ln Ti nil nisi *οσιοσ* (omissis *και ο*) cum ABC al[25] fere And[c] ... vg *qui es et qui eras sanctus*, Prim *qui es et qui fuisti*, postea *et qui es pius* ... cop aeth om *ο οσιοσ*

6. *αιματα* cum ℵ 36. 39. (:: et hoc loco et 18, 24. *αιματα* ex usu Hebraeorum edendum videbatur, utroque loco de „sanctis et prophetis" dictum. Non mirum quod utroq loco a plerisque *αιμα* substitutum est.) ... ς Ln Ti *αιμα* cum ABCP al fere omn And[omn] Are | *εδωκασ* cum ℵBP al omn[vi] And[omn] Are ... Ln Ti *δεδωκασ* cum AC. Praeterea ℵ pon ante *αυτοισ*, item 14. 92. *εδωκασ αυτοισ αιμα*. | *πειν* (C *πιν*, ut Ln edidit) cum AC ... ς *πιειν* cum ℵBP rell | *αξιοι εισιν* cum ABCP 1. al plus[40] fu tol lips[4. 6.] And[omn] ... ℵ *οπερ αξιοι εισιν*, item am lips[5. 6.] omn[lachm] *ut digni sunt*. Item ς (= Gb Sz) *αξιοι γαρ εισι* cum? Are (ex codice?), item *digni enim sunt* vg[cle] Haym; cop aeth *οτι* (*quoniam*) *digni sunt*

7. *του θυσιαστηριου* cum ℵACP al plus[40] fu (*altare dicens*) al[lachm] (*altarem dicentem*, item al[lachm] *ab altare dicente*) syr arm And[c] et[bav] (convenienter comm) Are[com] (*εἰρῆσθαι δὲ θυσιαστήριον ἀπὸ τοῦ περιέχοντοσ τὸ περιεχόμενον συνεκδοχικῷ τῷ τρόπῳ*. Tum pergit *ἐκ τούτου τοίνυν τοῦ λογικοῦ καὶ λειτουργικοῦ θυσιαστηρ. τὴν φωνήν φησιν ἐνεχθῆναι*) ... B 1. And[a] etP *εκ του θυσιαστ.*, item 36. cop aeth[PP] (libere mutat aeth[ro]) *φωνην εκ τ. θυσ.* (pergitur *λεγουσαν*), Prim *aliam vocem dicentem* ... ς (= Gb Sz) *αλλου εκ τ. θυσ.* cum? vg[cle] (*alterum ab altari dicentem*), item (unde?) Are. Praeterea cf am lips[5.] *alterum dicens*, lips[4. 6.] *alterum angelum dicentem*. Lebrug: *Non est omittendum* ab altari, *quod Romani patres restituerunt ex veteribus manuscriptis*.

8. *τεταρτοσ* sine additam cum ABCP al plus[20] am fu tol lips[5.] omn[lachm] syr aeth Are ... ς (= Gb Sz) add *αγγελοσ* cum ℵ 1. 6. 28. 35. 36. 38. 49. 79. 91. 96. al mu vg[cle] lips[4. 6.] demid cop arm And[omn] Prim Haym | *τουσ ανθρωπ. εν* (ℵ And[bav] om) *πυρι* ... B al[20] And[c] Are *εν πυρι τ. ανθρ.*

9. *καυμα μεγα*: 18. 28. 79. And[a] *καυματι μεγαλω* | *εβλασφημησαν* sine additam cum ℵACP 1. 36. 38. 79. 95. al vg cop arm aeth And[a p bav] Tichon Prim al ... Gb + Sz Ti add *οι ανθρωποι* cum B al[40] syr And[c] Are | *το ονομα* (95. *κατα του ονοματοσ*, 28. *εισ το ονομα*) ... A *εγω-*

τοῦ θεοῦ τοῦ ἔχοντοσ τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τὰσ πληγὰσ ταύτασ, καὶ
οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν.
13, 2 10 *Καὶ ὁ πέμπτοσ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον*
τοῦ θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη, καὶ ἐμα-
σῶντο τὰσ γλώσσασ αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου, 11 *καὶ ἐβλασφήμησαν*
τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἑλκῶν αὐ-
τῶν, καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν.
9, 14 Es 11, 15 s 12 *Καὶ ὁ ἕκτοσ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν*
τὸν μέγαν Εὐφράτην· καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἑτοι-
μασθῇ ἡ ὁδὸσ τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ ἀνατολῆσ ἡλίου. 13 *καὶ*
ἴδον ἐκ τοῦ στόματοσ τοῦ δράκοντοσ καὶ ἐκ τοῦ στόματοσ τοῦ θη-
ρίου καὶ ἐκ τοῦ στόματοσ τοῦ ψευδοπροφήτου πνεύματα τρία ἀκά-

---

πιον ... arm om | *του θεου του* rescripta in ℵ, antea inepti quid *την εξουσιαν* cum ℵAP 10. 12. 36. 37. 49. 91. 96. AndP et^bav ... ϛ om *την* cum BC 1. al longe plu And^a et^c Are | *ου* ... C *ουχι*

10. *πεμπτοσ* sine additam cum ℵABCP al plus^30 am fu demid tol lips^6 omn^lachm syr aeth Tichon al ... ϛ (= Gb Sz) add *αγγελοσ* cum (1. *ο αγγελοσ* omisso *πεμπτ.*) 35. 36. 49. 79. 87. 91. 96. al vg^cle lips^4.6 cop arm And^omn Are Prim Haym | *εσκοτωμενη* cum ℵ*ACP al pler ... ℵ^ccB 28. 29. And^a et^p *εσκοτισμενη* (And^com fluct edd) | *εμασωντο* cum ℵACP 1. 6. 7. 8. 9. 13. 14. 37. 50. 79. 92. 93. 94. 95. 96. 98. And bav ... ϛ *εμασσωντο* cum B al plu And^a c p Are | *εκ του* ... ℵ om *του*

11. *τον θεον του ουρανου*: 91. *το ονομα του θεου* | *και εκ* (38. And^p et bav om) *των ελκων* (38. *ελκουσων*) *αυτων*: ℵ om ... vg *et vulneribus suis*, cop *et per opera sua*, arm *et ex doloribus amaris* | *εκ των εργων αυτων* ... ℵ om. Praeterit totum versum Prim.

12. *εκτοσ* sine additam cum ℵABCP 1. al plus^30 am fu tol lips^5 omn^lachm sah syr aeth ... ϛ (= Gb Sz) add *αγγελοσ* cum 28. 35. 36. 49. 79. 87. 91. 96. al vg^cle lips^4.6. demid cop arm And^omn Are Tichon Prim *την φιαλην αυτου* ... 6. 7. 13. 14. 27. 32. 38. 42. 92. 94. 97. Are *αυτου τ. φιαλ.* | *ευφρατην* (B *εφρατην*) sine articulo (et. Gb Sz) cum ℵBP 2. 6. 7. 13. 29. 30. 31. 32. 36. 37. 38. 43. 49. 91. 93. 94. 96. 97 98. al plus^10 And^bav Are ... ϛ Ln Ti praem *τον* cum AC 1. 14. 28. 35. 79. 87. 95. al And^a c p | *το υδωρ αυτου* ... 1. 12. 36. And^bav om *αυτου* *ανατολησ* (Gb'') cum ℵBC al^40 And^c p bav Are ... ϛ Ln Ti *ανατολων* cum A 1. 6. 28. 38. 49. 79. 91. 96. And^a. Libere Prim *ut praeparetur via venienti regi ab oriente sole*; item Tich *ut praeparetur via eorum qui sunt ab ortu solis.*

13. *ιδον* cum AB 7. 14. 36. 92. ... ϛ Ln *ειδον* cum C al pler ... ℵ *ειδοτ* | *εκ τ. στομ. του δραχ. και*: C 9. 27. 39. aeth om. Item ℵ* om eadem et sqq *εκ τ. στομ. του θηρ. και*. Igitur C transilit a *στομ.* pri ad sec,

θαρτα ὡσ βάτραχοι· 14 εἰσὶν γὰρ πνεύματα δαιμονίων ποιοῦντα 1 Rg 22, 21 s
σημεῖα, ἃ ἐκπορεύεται ἐπὶ τοὺσ βασιλεῖσ τῆσ οἰκουμένησ ὅλησ, συνα-
γαγεῖν αὐτοὺσ εἰσ τὸν πόλεμον τῆσ ἡμέρασ τῆσ μεγάλησ τοῦ θεοῦ
τοῦ παντοκράτοροσ. 15 ἰδοὺ ἔρχομαι ὡσ κλέπτησ· μακάριοσ ὁ 3, 3 Lc 12, 37
γρηγορῶν καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸσ περιπατῇ
καὶ βλέπωσιν τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ. 16 καὶ συνήγαγεν αὐτοὺσ
εἰσ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Ἑβραϊστὶ Ἁρμαγεδών. Zach 12, 11

ℵ* ad tertium, item 36. om και εκ τ. στομ. του θηρ. | τρια ακαθαρτ. cum ℵAC 1. 7. 28. 36. 38. 79. 91. 95. 96. al mu vg And^a p bav Prim al ... B al[25] And^c Are ακαθ. τρια | ωσ (ℵ^c AndP ωσει) βατραχοι cum ℵ^cAB 2. 6. 7. 8. 14. 28. 29. 30. 31. 32. al[35] cop syr arm aeth And^a c p (sed^a add εκπορευθεντα, vide post), item *in modum ranarum* vg Tich, tol Prim *exeuntes in modum ranarum*, Promiss[11] *exeuntes velut ranas*. Item ℵ* 18. 36. 38. 49** 97. Are ωσ (ℵ* ωσει) βατραχουσ (item Promiss[11], vide ante) ... ς (= Gb Sz) ομοια βατραχοισ cum 1** (* om plane), item cf vg. Ceterum exeunte versu addunt εκπορευθεντα et. 28. 47. 79. quemadmodum Are^com προσυπακουστέον τὸ ἐξιόντα. Similiter ante *spiritus tres* et. demid vg^six *exire*, lips[4] Haym *exisse*.

14. δαιμονιων cum ℵAB al[30] And^c Are ... ς (= Gb Sz, sed Gb') δαιμονων cum 1. 28. 36. 38. 49. 79. al And^a p bav | α (28. add και) εκπορευεται (et. ς^e Gb Sz Ln) cum A 6. 8. 14. 28. 29. 30. 31. 32. 35. 38. 49. 90. 91. 92. al plu And^c Are. Item B 7. 16. 36. 39. α εκπορευονται, item *qui exeunt* Tich syr. Similiter *et procedunt* (Prim *exeunt*, fu lips[6] al^lachm *procedent*) vg^cle fu demid lipss al^lachm Prim Haym. Sed ℵ^c εκπορευονται sine α, et am tol al^lachm arm *procedunt* (am *procedent*) omisso *et* aut *qui* ... ς (non ς^e etc) εκπορευεσθαι cum ℵ* 1* (1** α εκπορευεσθαι) 43. 79. 95. And^a et^bav ... cop aeth om plane | επι: ℵ 38. εισ | τησ οικουμενησ ολησ (vg Prim al *totius terrae*, Tich *tot. orbis*) cum ℵAB al fere omn vg cop syr arm aeth And^c p bav Are Tich Prim al ... ς τησ γησ και τησ οικουμενησ ολ. c. 1** (1* τησ γησ οικουμ., item And^a τησ γησ τησ οικουμ.) | εισ τον πολεμ. cum ℵAB al plus[30] And^a et^c Are ... ς (= Gb Sz) om τον cum 1. 36. 43. al arm AndP et^bav | τησ ημερασ sine εκεινησ cum ℵA 14. 38. 92. 95. vg cop arm aeth Tich Haym ... ς (Gb^o) Ti add εκεινησ cum B 1. al pler syr And^omn Are Promiss[11] Prim (hi[2] *diem illum magnum*). Praeterea, ut Ln edidit, A 95. τησ μεγαλησ ημερασ.

15. ιδου: arm praem *sic enim dixit dominus* | ερχομαι (ℵ* ερχεται, sed ομ super ετ ipsa prima ut^vi manu notatum): ℵ* (vide ante) 38. 47. ερχεται, item „alia editio“ ap Bedam, et Prim (omisso ιδου) *qui venit, pergens subito sicut fur*. Etiam 36. post κλεπτησ add ταχυ. | ℵ* ο τε γρηγορων | περιπατῃ (7. 28. 98. -τει): 36. 38. περιπατησῃ (36. -σει) | βλεπωσιν: 1. 28. 36. 79. And^bav -πουσι

16. συνηγαγεν: ℵ -γον, item syr ... arm^zoh συναξω | τον ante τοπον (A ποταμον) cum AB 1. al pler And^omn Are, item arm ... ℵ 14. 92. om, item syr; sed 14. 92. om τον etiam post τοπον | ἁρμ- hunc spi-

17 Καὶ ὁ ἕβδομοσ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἀέρα
21, 6 καὶ ἐξῆλθεν φωνὴ μεγάλη ἐκ τοῦ ναοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου λέγουσα
γέγονεν. 18 καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί, καὶ
4, 5 etc σεισμὸσ ἐγένετο μέγασ, οἷοσ οὐκ ἐγένετο ἀφ' οὗ ἄνθρωποσ ἐγένετο

ritum confirmant 35. 37. 38. 39. 87. 95. And^a et^bav etc, item ... (*hermagedon*) al^lachm (*hermagelon*) Tichon (ut am); contra αρμ- 1. 7. 49. And^bav etc, item vg^cle demid (hi^2 et lips^5· *armag-*) lipss (lips^4 ... *ermag.*) Prim (ut vg^cle). Similiter cop ερμαχεδων, syr aeth armageddon sive *-geddon*, arm^zoh *armachedon*. αρμαγ- cum ℵA 1. 7. 35. 36. ... 47. 49. 79. 87. 91. 95. al mu And^a c p bav (Are ερμαγ-) etc. In ℵ αρμαγεδων super α alterum ℵ^c notaverat ε, sed rursus absterserit ... al^25 μαγεδων (sive ut B al? -δδων), 14. 92. μακεδδων, fu al^lachm Tich cod *magedon*. Edidimus vero -γεδων cum ℵA 1. al sat mu And^omn Are item vg etc (vide ante) ... ς -γεδδων cum B al pauc, item Prim Haym

17. και ο εβδομοσ: ℵ* και οτε, sed^c substituit και ο ζ'. Dedimus sine αγγελοσ c. (ℵ*)AB al plus^30 am fu tol lips^5· omn^lachm syr ... ς (= Gb Sz) add αγγελοσ cum ℵ^c 1. 28. 35. 36. 49. 79. 87. 91. 96. al vg^cle demid lips^4. 6. cop arm aeth And^omn Are Prim Haym | επι τον cum ℵAB al^... And^c Are .. ς (= Gb Sz, sed Gb') εισ τον cum 1. 14. 28. 31. 49. 79. 91. 92. 96. al And^a p bav; item vg *in aerem*, Prim *in aere* | φων. μεγαλη cum ℵB al pler vg cop syr arm aeth^utr And^a c p Are Prim al ... Gb^0 Ln om μεγαλη cum A 1. 12. 46. And^bav (cf et. Cassiod *et tantis necessitatibus terra percussa est ut vox exiret a domino* etc) | εκ του (et. Gb') cum ℵA 1. 12. 18. 36. 38. 46. 95. And^a p bav, item *de* vg Prim al ... ς Ti απο του cum B al pler And^c Are | ναου (Gb'') cum ℵ (ℵ^* pergit του θεου pro απο τ. θρονου) A 10. 14. 92. 95. vg cop syr arm aeth^utr (sed add *eius*) Prim Haym ... ς ναου του ουρανου cum B al longe plu And^c et^p Are ... 1. 12. 18. 28. 36. 47. 79. arm And^a et^bav ουρανου | απο του θρονου (aeth^utr rursus add *eius*, 94. add του θεου) ℵ om

18. αστραπαι κ. φωναι κ. βρονται cum (ℵ vide post) A 2. 13. 28. 36. 40 79. 95. al vg arm And^a com Prim Haym, item omissis και βροντ. 8. omissis και φων. 12. And^p et^bav Tich. In ℵ vero ante αστραπαι habetur βρονται και: per incuriam, quum postea sequatur και βροντ. Tamen et ipsa correctio (a ℵ^co ut^vl) negligenter facta; punctis enim tantum βρονται post φωναι και positum improbatur ... 6. 7. 8. 14. 29. 31. 35. 37. 38. 39. 40. 43. 49. 51. 87. 91. 92. 93. 94. al plu^10 syr And^c Are αστραπ. κ. βροντ. κ. φωναι ... ς (= Gb Sz) φων. κ. βροντ. κ. αστραπ. cum 1. al vix mu And^a txt. Et aliter legitur. | σεισμ. εγενετο μεγ. cum ℵA 1. 14. 28. 36. 49. 51. 79. 91. 92. 95. 96. al mu vg (et. am demid lipss omn^lachm tol) cop syr aeth And^a et^bav Tich al ... B al fere^25 fu arm And^c et^p Are Prim om εγενετο, hinc Gb^0 | οιοσ ουκ εγενετο et. ℵ^c ... ℵ* vitiose οισ ουκ εγενοντο | ανθρωποσ εγενετο cum A 38. (εγεν. ανθρ.) cop arm aeth ... ς οι ανθρωποι (26. οι ερανοι) εγενοντο cum 1. 7. 8. al pler (item 91. omisso εγενοντ.) And^a c p Are

ἐπὶ τῆσ γῆσ, τηλικοῦτοσ σεισμὸσ οὕτω μέγασ. 19 *καὶ ἐγένετο ἡ*
πόλισ ἡ μεγάλη εἰσ τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεισ τῶν ἐθνῶν ἔπεσαν. 14, 8 17, 5
καὶ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ δοῦναι αὐτῇ
τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆσ ὀργῆσ αὐτοῦ. 20 *καὶ πᾶσα* 14, 10 Es 51, 22
νῆσοσ ἔφυγεν, καὶ ὄρη οὐχ εὑρέθησαν. 21 *καὶ χάλαζα μεγάλη ὡσ*
ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺσ ἀνθρώπουσ· καὶ
ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν θεὸν ἐκ τῆσ πληγῆσ τῆσ χαλάζησ,
ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆσ σφόδρα.

XVII.

1 *Καὶ ἦλθεν εἷσ ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰσ ἑπτὰ* 15, 1 Ier 51, 13
φιάλασ, καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ λέγων· δεῦρο, δείξω σοι τὸ κρίμα
τῆσ πόρνησ τῆσ μεγάλησ τῆσ καθημένησ ἐπὶ τῶν ὑδάτων τῶν πολ- Nah 3, 4
λῶν, 2 *μεθ' ἧσ ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖσ τῆσ γῆσ, καὶ ἐμεθύσθησαν*
οἱ κατοικοῦντεσ τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆσ πορνείασ αὐτῆσ. 3 *καὶ* 18, 9

Item omisso *οι* **ℵB 12. 14. 17. 36. 79. 92. Andbav. Item** ***homines fuerunt*** **(Tich** ***facti sunt*****) vg syr Tich |** *επι τησ γησ*: **7. 14. Tich om |** *ουτω* **ut ℵAB etc ... 1. 28. 35. 95. 97. al Anda etbav** *ουτωσ*

19. *αι* **(28. 79. Andbav om)** *πολεισ* **et. ℵc ... ℵ* syr** *η πολισ* **|** *επεσαν* **cum ℵcAB 7. 8. 28. 38. 42. 49. 96** 97. Andbav ... ς** *επεσον* **c. 1. 6. 14. al longe plu Anda c p Are ... ℵ* syr** *επεσεν* **|** *δουναι*: **ℵ 28. 79. Anda praem** *του* **|** *το ποτηριον*: **ℵ 95. om** *το* **|** *του οινου*: **ℵ om** *του* **|** *τησ οργησ*: **14. 92. om |** *αυτου* **(36.** *του θεου***): ℵ cop om**

20. *και* **pri: 1. om |** *και ορη ουχ ευρεθησαν*: **28. 79. Anda** *κ. ορη, και ουχ ευρ.*

21. *ωσ*: **in ℵ ipse* supplevit; 43. aeth Prim om |** *η πληγη αυτησ* **(12. 29.** *αυτου***, B arm om) ... 7. 14 28. 31. 38. al10 Anda etc** *η πληγ. αυτη* **... vg (*****propter plagam grandinis, quoniam magna facta est vehementer*****) om. Contra Prim** ***quoniam magna plaga a grandine facta est*****; item Tich** ***quoniam magna est plaga eius nimis.***

XVII. 1. *ηλθεν* **et. Hippantichr36 Andomn Are Cyp177. 317 etc ... A** *εξηλθεν* **|** *εισ*: **7.** *τισ* **|** *εκ των* **... ℵ 28. 95. om** *εκ* **|** *λεγων* **sine** *μοι* **cum ℵA BP al40 vg cop syr arm Andc Are Cyp Victorin Prim al ... ς (= Gb Sz) add** *μοι* **cum 1. 28. 79. al aeth Anda p bav. Cf et. Hipp** *ελαλησε μοι λεγων.* **Item Tich** ***et dixit mihi*** **pro** *και ελαλ. μετ εμ. λεγ.* **|** *επι υδατ. πολλων* **(Gb') cum ℵAP 1. 12. 28. 33. 35. 36. 79. 87. 95. arm Hipp Andomn ... ς Ti** *επ. των υδατ. των πολλ.* **cum B al longe plu Are**

2. *επορνευσαν* **et. Hippantichr36 etc ... ℵ** *εποιησαν πορνιαν* **|** *οι κατοικ. την γην* **ante** *εκ του οινου* **(et. ℵc, ℵ*** *οικου***)** *τ. πο. αυτησ* **cum ℵABP al**

21, 10 Ez 21, 1 13, 1 ἀπήνεγκέν με εἰσ ἔρημον ἐν πνεύματι. καὶ εἶδον γυναῖκα καθημένην
ἐπὶ θηρίον κόκκινον, γέμοντα ὀνόματα βλασφημίασ, ἔχοντα κεφαλὰσ
ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα. 4 καὶ ἡ γυνὴ ἦν περιβεβλημένη πορφυροῦν
18, 16 καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρί-
Ier 51, 7 ταισ, ἔχουσα ποτήριον χρυσοῦν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆσ γέμον βδελυγμάτων
καὶ τὰ ἀκάθαρτα τῆσ πορνείασ αὐτῆσ, 5 καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐ-

---

plus^{30} vg syr arm Hipp And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) pon post τησ πορν. αυτησ cum 1. al? cop aeth ... Cyp Tich om και εμεθυσθ. εκ πορν. αυτησ, item Prim om κ. εμεθυσθ. οι κατ. τ. γην

3. εν πνευματι cum ℵABP etc ... 2. 19. 26. 29. 30. 33. 40. 50* 51. 93. 94. 97. 98. al om εν | ειδον cum ℵP al pler Hipp (ut ante) And Are ... B 7. (92?) ιδον ... A ιδα (ita Ti ed) | κοκκινον: B κογκιν' item v. sq | γεμοντα ονοματα cum ℵ*AP (P γέμοντα sic, non γέμον τα 9? 13?. Eodem modo Ln, Ti vero γέμον τὰ ὀνόματα ... ℵ^{c}B 8. 14. 38. 43. 47. 50. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al^{10} γεμον ονοματα, item 7. 30. 32. γεμων ονοματα ... ς γεμον ονοματων cum 1. 6. 28. 31. 35. 36. 49. 79. 87. 91. 92^{mg} 96. al? Hipp And^{omn} Are | εχοντα cum ℵ ... A 7. 30. 32. 94. εχων ... ς Ln Ti εχον cum B 1. al pler And Are | κεφαλ. επτα και: 1. om | κερατα δεκα: post haec verba P 38. add h. l. versum 18. (habent tamen etiam iusto loco) και η γυνη ην ειδεσ etc. Addit eundem etiam And, sed is ibi facit partem commentarii, ubi est: προκαθαιρεθήσεται ἡ κρατοῦσα σήμερον· φησὶ γὰρ ἡ ἀποκάλυψισ· καὶ ἡ γυνὴ ἣν εἶδεσ etc, pergitque And: καὶ περὶ τούτου ἐν τοῖσ καθεξῆσ, ὡσ ἂν χορηγήσῃ ὁ θεόσ, ἀκριβώσομεν. Ex quo Andreae loco ortus est error codicum P 38. et si qui alii sunt.

4. ην περιβεβλη. cum ℵABP al^{30} vg syr (item^{vi} arm aeth) Hipp^{antichr} And^{omn} Are Cyp$^{177. 317}$ Prim al ... ς (= Gb Sz) η cum 1. al? | πορφυρουν κ. κοκκινον (P rursus κογκι-) cum ℵABP al^{35} fere Hipp ... 1. 6. 12. 28. 36. 49. 79. 91. 96. al aliq And^{omn} Are πορφυραν και (91. om) κοκκινον (1. κοκινον) ... ς (= Gb Sz) πορφυρα κ. κοκκινω cum? | και κεχρυσωμ. cum ℵA 1. 7. 36. 38. 43. al vg cop syr arm (aeth^{liber}) And^{a} Cyp^{bis} Tich Prim al ... Ti om και cum BP al plus^{30} Hipp And (περικεχρ., ut etiam 34. 35.) et^{P} et^{bav} Are. Cf huc et. Tert$^{cult\ fem}$ Sedet certe in purpura cum coccino et auro et lapide pretioso. | χρυσω (Gb') cum ℵP 1. 28. 36. 38. 49. 79. 91. 95. 96. al Hipp And^{a} et^{bav} ... Gb Sz Ln Ti χρυσιω c. AB al^{30} And^{c} et^{P} Are | εχουσα usque πορνειασ τησ γησ: P om | ποτηριον χρυσουν c. ℵAB al plus^{30} vg cop syr arm aeth Hipp And^{c} Are Cyp^{bis} Tich Prim al ... ς (= Gb Sz) χρ. ποτ. cum 1. 28. 36. 49. 79. 91. 96. al And$^{a\ p\ bav}$ | γεμων cum ℵ* 7. 14(?) 30. 32. 94. al^{vi} ... ς Ln Ti γεμον cum ℵ^{c}AB al longe plu Hipp And^{omn} Are | τα ακαθαρτα τησ cum ℵAB 1. al^{45} (90. τ. ακαθαρτα τ.) Hipp And^{omn} (et Are των ακαθαρτων τησ sine codice?) Tich (immunditiarum) ... ς (= Gb Sz) ακαθαρτητοσ cum? vg (immunditia, am** Cyp Prim immunditiae; Cyp pergit et fornicationis) | πορνειασ ut AB etc ... ℵ al πορνιασ | αυτησ cum (ℵ vide post) A 1. 7. 28 31*

τῆσ ὄνομα γεγραμμένον· μυστήριον, Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ 14, 8 etc
τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων τῆσ γῆσ. 6 καὶ εἶδα τὴν γυναῖκα
μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵματοσ τῶν ἁγίων καὶ ἐκ τοῦ αἵματοσ τῶν
μαρτύρων Ἰησοῦ, καὶ ἐθαύμασα ἰδὼν αὐτὴν θαῦμα μέγα. 7 Καὶ
εἶπέν μοι ὁ ἄγγελοσ· διατί ἐθαύμασασ; ἐγώ σοι ἐρῶ τὸ μυστήριον
τῆσ γυναικὸσ καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βαστάζοντοσ αὐτὴν τοῦ ἔχοντοσ
τὰσ ἑπτὰ κεφαλὰσ καὶ τὰ δέκα κέρατα. 8 τὸ θηρίον ὃ εἶδεσ ἦν 11
καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆσ ἀβύσσου καὶ εἰσ ἀπώ-
λειαν ὑπάγειν· καὶ θαυμάσονται οἱ κατοικοῦντεσ ἐπὶ τῆσ γῆσ, ὧν
οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆσ ζωῆσ ἀπὸ καταβολῆσ 13,

---

35. 36. 38. 47. 49. 79. 87. 91. 95. 96. al vg aeth And[omn] Tich ... Gb″ Ti τησ γησ cum B al[30] cop Hipp Are, item *totius terrae* Cyp Prim Promiss[7] ... ℵ syr[cdd aliq] αυτησ και τησ γησ ... arm om

5. πορνῶν (ut B al plu): Gb′ πόρνων ut 2. 7. 12. 29. 49. 50. 93. 96. 98. al And[bav] ... vg Tich Prim al *fornicationum*, hinc (ut[vi]) Are[txt] invito comm πορνειων

6. ειδα cum ℵA (ιδα, ut Ti) ... ς ειδον cum P al pler Hipp[antichr 37] rell. Item B 7 (ιδων) 14. 92. ιδον. | μεθυ. εκ του αιματοσ cum A 1. 7. 28. 30. 31. 32** 36. 47. 49. 79. 87. al mu vg cop Hipp And[a p bav] Victorin Tich Prim (hi Latini et vg *de sanguine*) al ... ℵ[c]BP 2. 6. 8. 9. 14. 29. al plus[15] And[c] Are με. του αιματοσ (sine εκ); item Tert[scorp] (*ebria sanctorum cruore*) Promiss[7] (*ebriam sanctor. sanguine*) ... ℵ* 38. με. τω αιματι (ad quod etiam Tert et Promiss pertinent) | και ante εκ του c. ℵAP al mu vg rell Hipp etc ... B 2. 8. 9. 29. al[20] And[c] Are (sed Morell et Cram de suo add) om και | εκ sec: 6. 11. 31. 96. al om | μαρτυρων: A -ριων | ιησου: 95. του ιησ., Prim *Iesu Christi*, Prom[7] *Christi Iesu* ... 1. 36. And[p] (arm?) om | ιδων (ℵ 7* ειδων) αυτην (14. 92. cop om) ante θαυμα μεγα cum ABP al fere omn vg etc ... ℵ 38. post θαυμ. μεγ. pon

7. σοι ερω cum ℵP 1. 14. 36. 43. 49. 79. 91. 92. 96. al am fu demid tol al[lachm] (al om σοι) And[a p bav] Prim Haym ... Gb′ Ln Ti ερω σοι cum AB al[25] vg[cle] cop syr arm aeth Hipp[antichr 37] And[c] Are | του εχοντοσ: 1. 38. 79. And[a] και του (38. om) εχοντ.

8. το θηριον cum ℵABP 1. al[40] Hipp And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) om το cum? | ειδεσ cum ℵP al pler ... Ti ιδεσ cum AB 7. | ἦν: A η | υπαγειν cum ℵBP al fere omn vg (*et ascensura est de abysso et in interitum ibit*) cop syr aeth Hipp[antichr 37] And[a c bav] Promiss[8] (*ascensura – et itura*) ... Ln Ti υπαγει cum A 12. And[a] Are Ir[int 330] (*et ascendet ab abysso et in perditionem vadit*) Prim (*ascensura est ex abysso et in perditionem vadit*) | θαυμασονται cum ℵB al omn[vi] And[omn] Are ... Hipp θαυμασουσιν ... Ln Ti θαυμασθησονται cum AP :: cf ad 13, 3. | επι τησ γησ cum ℵAP 1. al sat mu cop syr arm And[omn] Are ... Gb′ την γην cum B al fere[80] Hipp; item *inhabitantes terram* vg Prim (praem *omnes*) | ου γεγραπται cum ℵBP al pler Hipp And[omn] Are ... A ουκ εγεγρα-

κόσμου, βλεπόντων τὸ θηρίον ὅτι ἦν καὶ οὐκ ἔστιν καὶ παρέσ-
13, 18 13, 1 9 ὧδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. αἱ ἑπτὰ κεφαλαὶ ἑπτὰ ὄρη εἰ-
ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν, 10 καὶ βασιλεῖς ἑπτά εἰ-
20, 8 οἱ πέντε ἔπεσαν, ὁ εἷς ἔστιν, ὁ ἄλλος οὔπω ἦλθεν, καὶ ὅταν ἔλ-
8 ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μεῖναι. 11 καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν καὶ οὐκ ἔστ-
καὶ αὐτὸς ὄγδοός ἐστιν, καὶ ἐκ τῶν ἑπτά ἐστιν, καὶ εἰς ἀπώλειαν
ὑπάγει. 12 καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες δέκα βασιλεῖς εἰσίν, οἵ-

---

πται ... 8? (non testatur Scri) 9. *ουκ εγεγραπτο*, atque sic edidi: Li | *το ονομα* (Gb') cum AB 8. 14. 29. 38. al[25] cop syr Hipp ... ς *τα ονοματα* cum ℵP 1. al sat mu vg arm aeth And[omn] Are Prim al: cf. ad 13, 8. | *επι το βιβλιον* c. ℵAP 1. 6. 31. 36. 49 91. al And[a c bav] (et *επι τω βιβλιω*) Are ... B 2. 7. 14. 38. al[20] *επι τον βιβλιον*, idque Gb 79. Hipp *εν βιβλω*, 95. *εν τω βιβλιω* | *βλεποντων* cum ℵABP al[40] And[c] bav ... ς (= Gb Sz) *βλεποντες* cum 1. 36. 43. 49. 91. 96. al sat Hipp, item vg Prim al *videntes* | *το θηριον οτι ην* cum ℵAP al sat mu vg cop syr arm aeth Hipp And[a p bav] Prim al ... B L And[c] Are *οτι ην το θηριον*, idque Gb'' | *και* (ℵ* add *παλιν*) *παρεσται* cum (ℵ*)ABP 6. 7. 14. al fere[40] Hipp And[c] et[p] Are Prim (*et aderit est*). Similiter syr arm, nisi potius *και παρεστιν* confirmant, ς ℵ[c] 1. 11. 12. 16. 36. 43(?) 47. 79. And[a] et[bav] praebent ... cop ar[e] *cecidit* ... ς (-- Gb Sz) *καιπερ εστιν* cum? ... vg non exprim (sic post) nec aeth

9. *ωδε*: B om, *και παρεσται* cum *ο νους* etc coniungens. Coniungit *ωδε* cum *παρεσται* 14. 29. 93. 94. 97. 98., item haud dubie al; sic item P 7. 8. 31. 87. 95. 96. etc. Vertit vg: *Et hic est sensus qui habet sapientiam*; nec aliter Prim al. | *αι* (95. *και*) *επτα κεφαλαι*: Hipp om *αι* | *επτα ορη εισιν* cum ℵABP al[30] vg syr arm Hipp And[omn] Are Prim Promiss[8] al ... ς (= Gb Sz) *ορη εισιν επτα* cum 1. al? (14. 92. om *επτα*) | *επ*: 14. 92. *επανω*

10. *βασιλεις επτα εισιν* cum AP 1. 36. 38. 47. 49. 79. 91. 95. 96. al mu vi vg syr Hipp[antichr 37] And[a p bav] Prom[8] Prim al ... ℵ cop *επτα βασ. εισιν* ... B al[20] arm And[c] Are *βασ. εισ. επτα* | *επεσαν* cum ℵABP al plu Hipp[antichr 37] et[dan 4] And[a] et[bav] ... 2. 7. 13. 14. al[20] And[c] et[p] Are *επεσον* | *ο εις* cum ℵABP al plus[40] vg[cle] am fu demid tol lachm lips[5. 6.] syr Hipp[dan] (sed om ὁ) And[omn] Are Promiss[8] ... ς (= Gb Sz) *και ο εις* cum 1. al[vi] lips[4.] cop (*et reliquus non est et alter* etc) arm. Item 96. aeth Hipp[antichr] Prim *ο δε εις* | *δει* post *αυτον* cum AP 1. 14. al sat mu Hipp And[a p bav] ... ℵ post *μειναι* ... B al fere[20] And[c] Are ante *αυτον*, item vg Prim *oportet illum*

11. *και ουκ εστιν*: 95. Hipp[antichr 37] om *και* | *και αυτος*: ℵ om *και*, item (*angelus ipse est ex septem*) cop | *αυτος* cum AP 1. al sat mu vg And[omn] Are Promiss Prim al ... ℵB al plus[25] *ουτος* | *ογδοος*: ℵ 32. 41. 42. *ο ογδ.* | *υπαγει*: am fu lips[6.] *vadet*, Prim *ibit*

12. *ειδες* cum ℵAP al pler ... B 7. *ιδες*

εσ βασιλείαν οὔπω ἔλαβον, ἀλλὰ ἐξουσίαν ὡσ βασιλεῖσ μίαν ὥραν Dan 7, 24
λαμβάνουσιν μετὰ τοῦ θηρίου. 13 οὗτοι μίαν γνώμην ἔχουσιν, καὶ 17
τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ διδόασιν. 14 οὗτοι
μετὰ τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσιν, καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει αὐτούσ, ὅτι 19, 16 etc
κύριοσ κυρίων ἐστὶν καὶ βασιλεὺσ βασιλέων, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ κλη-
τοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί. 15 καὶ λέγει μοι· τὰ ὕδατα ἃ εἶδεσ, Es 8, 7
οὗ ἡ πόρνη κάθηται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶν καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι.
16 καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδεσ καὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσιν
τὴν πόρνην, καὶ ἠρημωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν καὶ γυμνήν, καὶ
τὰσ σάρκασ αὐτῆσ φάγονται, καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν πυρί· 18, 8

---

12. *ουπω* cum א^{c}(* *ουτω*)BP 1. al fere omn vg (et. am demid tol omn lachm lipss) cop syr arm aeth Hipp And^{omn} Are Ir$^{int\ 323}$ Prim al ... Ln *ουκ* cum A fu | *αλλα* cum אA 14. 95. ... ς *αλλ* cum BP al pler Hipp And^{omn} Are

13. *γνωμην εχουσιν* cum אAP 1. al sat mu vg syr arm Hipp$^{antichr\ 37}$ And^{a} et$^{p\ semel}$ et^{bav} Ir$^{int\ 323}$ Tich Prim al ... Gb Sz Ti *εχουσι γνωμην* cum B al^{30} cop And$^{p\ semel}$ et^{c} Are | *την δυναμιν*: 14. 92. And ^{bav} om *την* | *την εξουσιαν* cum אP 1. 29. 35. 36. 49. 79. 87. 91. 94. 96. 97. al Hipp And$^{a\ p\ bav}$ ... Gb^{oo} Ln Ti om *την* cum AB al^{25} arm And^{c} Are | *αυτων* (Gb'') cum אABP al^{35} Hipp And^{omn} Are ... ς *εαυτων* cum 1. al pauc? ... arm^{zoh} om | *διδοασιν* cum אABP al certe pler (etiam 1**; 1* *διασιν*) And$^{c\ p\ bav}$ Are; item *dant* Ir$^{int\ 323}$; *tradunt* am al^{lachm} ... ς (= Gb Sz) *διαδιδωσουσιν* ex fictione Erasmi; sed *δωσουσι* 18. 79. And^{a}, *διαδωσουσι* 33. Hipp, *tradent* vg^{cle} fu demid tol lipss al^{lachm} Prim, *dabunt* Tich

14. *και εκλεκτοι* (haec om 8. 38.) *και* (And^{p} om) *πιστοι*: 35. 79. 87. *κ. πιστ. κ. εκλεκτ.* ... 1. *οτι εκλ. κ. πιστ.*, And^{a} *οτι πιστ. κ. εκλεκτ.*

15. *λεγει* cum אBP 1. al omn^{vi} Hipp And^{omn} Are ... Ln *ειπεν* cum A, item *dixit* vg cop arm Tich Prim al ... aeth^{utr} om *και λεγ. μοι* | *τα υδατα α*: א* *ταυτα α*, א^{cc} *ταυτα τα υδατα α* | *ειδεσ* cum אAP etc ... B *ιδεσ* (7. *οιδασ*) | *η πορνη*: et. א^{c}, א* om *η* | *λαοι*: א *και λαοι*

16. *ειδεσ* cum אAP etc ... B 7. 36. *ιδεσ* | *και το θηριον* cum אABP 1. al^{45} am fu demid tol lips$^{5.}$ omn^{lachm} cop syr aeth (arm *του θηριου*) Hipp And^{omn} Prim al ... ς (= Gb Sz) *επι το θηριον* cum? vg^{cle} lips$^{4.\ 6.}$ Are (unde hausit editor?) ... vg^{cod} ap Gb Tich Bed om | *ηρημωμενην* (14. 92. 95. *ειρημ-*) ... B 1. 49. 79. 97. And^{bav} *ερημωμ.* | *ποιησουσιν αυτην*: Hipp *αυτ. ποιησ.* ... 34. Prim post *κ. γυμν.* pon | *και γυμνην* sine additam cum אAP 1. 34 (vide ante) 38. 79. 95. al vg syr arm aeth Hipp And^{a} Prim (*et desertam et nudam facient illam*) ... B mg(**) al^{30} (cop *destruent illam, relinquent eam nudam*) And^{c} Are add *ποιησουσιν αυτην* ... B^{txt} 1. 2. 3. 31. 33. 36. 40. 43. 97. plane om | *κατακαυσουσιν*: 1. 12. 36. 38. *καυσουσιν* | *πυρι* cum אBP 35. 87. al^{vi}

17 ὁ γὰρ θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην
10, 7 αὐτοῦ καὶ ποιῆσαι μίαν γνώμην καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν
16, 19 τῷ θηρίῳ, ἄχρι τελεσθήσονται οἱ λόγοι τοῦ θεοῦ. 18 καὶ ἡ γυνὴ
ἣν εἶδες ἔστιν ἡ πόλις ἡ μεγάλη ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασι-
λέων τῆς γῆς.

XVIII.

10, 1 1 Μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην, καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης
αὐτοῦ. 2 καὶ ἔκραξεν ἐν ἰσχυρᾷ φωνῇ λέγων· ἔπεσεν ἔπεσεν Βα-

And[c] ... ς Ln Ti εν πυρι (:: 18, 8. εν πυρι κατακαυθησετ. non fiet) cum A al pler Hipp And[a] p bav Are

17. θεος: 14. 92. κυριος | καρδιας αυτων: sic ℵ[c] reposuit pro incepta scriptura ℵ* καρδ. αυτου | την γνωμ. αυτου: ℵ[c] τ. γν. αυτων ... 1. 39. arm aeth praetereunt την γν. αυτ. και ποιησαι | και ποιησαι μιαν γνωμ. (vide post de γνωμ. μιαν etc) cum ℵ*(ℵ[c] om και ποιησαι) BP al pler cop syr aeth (arm[libere]) Hipp And[c] p bav Are ... Ln cum A 79. vg And[a] Tichon (Prim[libere] *deus enim in cordibus eorum iniecit ut perficiant quod illi placitum est et esse illos in consensu et unum et tradere* etc). Praeterea μιαν γνωμην cum ℵP 1. 36. 43. (95. vide post) al AndP et[bav] ... Gb Sz Ti γνωμ. μιαν cum B al plus[25] And[c] Are ... 35. 87. γνωμ. αυτων, 95. μιαν γνωμ. αυτων | αυτων post βασιλειαν: A αυτω, B 14. 92. αυτου ... 79. om | τελεσθησονται cum AP 1. 12. 37. 46. 49. 79. 91. 96. al[5] Hipp And[a] et[bav] etP ... B 7. 8. 14. 29. 31. 38. al[30] And[c] Are τελεσθωσιν idque Gb" ... ς (= Gb Sz) τελεσθη cum? | οι λογοι cum ℵABP al fere[45] Hipp And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) τα ρηματα cum?

18. ειδες cum ℵP al pler etc ... Ti ιδες cum AB 7. | η εχουσα: ℵ 90. 94. 95. om η (:: post -λη) | βασιλειαν: P semel (priore loco i. e. extremo versu 3., ad quem vide) praem την | βασιλεων: ℵ βασιλειων | της γης cum ℵAP etc ... B (sed suppletur supra lineam) al fere[20] praem επι, item 16. 39. των επι

XVIII. 1. Μετα ταυτα cum ℵABP al fere[30] cop syr Hipp[antichr 40] And[p] Are Tichon Cassiod ... ς praem και 1. 7. al sat mu vg arm aeth And[a c bav] Prim al | ειδον cum ℵAP al pler ... B 7 (ιδων) 14. 33. 36. 92. ιδον | αλλον αγγελ. cum ℵABP al plus[30] vg cop syr arm aeth (*Et post hoc alius ang. descendit*) Hipp And[omn] Are Tich Prim Cassiod al (sed 31. 32. 48. 49. lips[6.] And[c] Are post αγγελ. pon, item 91. ετερον) ... ς (= Gb Sz) om αλλον cum 1. 14. 92. al?

2. εκραξεν: A εκεκραξεν | εν cum AP 9. 36. 37. 42. 49. 79. 91. 96. And bav, item *in forti voce* am fu demid lips[5. 6.] (et[4.] *voce in forti*) cum lachm cop Haym. Etiam vg[cle] Tichon *in fortitudine* ... ℵB al pler Hipp

βυλὼν ἡ μεγάλη, καὶ ἐγένετο κατοικητήριον δαιμονίων καὶ φυλακὴ 14, 8
παντὸσ πνεύματοσ ἀκαθάρτου καὶ φυλακὴ παντὸσ ὀρνέου ἀκαθάρ- Es 34, 11 ss 13, 21 s
του καὶ μεμισημένου, 3 *ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆσ πορνείασ*
αὐτῆσ πέπωκαν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖσ τῆσ γῆσ μετ' 14, 8 17, 2
αὐτῆσ ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆσ γῆσ ἐκ τῆσ δυνάμεωσ τοῦ Ier 51 (28), 7 Nah 3, 4
στρήνουσ αὐτῆσ ἐπλούτησαν. 4 *καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ*

And[a c p] Are om, item Prim *voce magna et forti* | *εν* (vide ante) *ισχυρα φωνη* cum (ℵ)A(B)P al pler vg[cdd pler] cop syr arm aeth Hipp And[omn] Are Tich Prim al, sed 1. 12. Hipp And[p] et[bav] add *μεγαλη*, 36. *και μεγαλη* ... 16. 29. 30. 39. 40. 47. 93. 98. *ισχυραν φωνην* ... ς (= Gb Sz) *εν ισχυι φωνη μεγαλη* cum? ... vg[cle] tol Tich *in fortitudine*, hinc Gb' *εν ισχυι* | *λεγων*: P om | *επεσεν επεσεν* cum A 1. 7. 36. 49. 79. 87. 91. 95. 96. al[vi] vg syr arm[usc] Hipp And[a] et[p] Tichon Haym al ... P *επεσεν επεσεν επεσεν* ... ℵB al[80] cop arm[zoh] aeth[utr] And[c] et[bav] Are Prim *επεσεν* :: cf ad 14, 8. | *βαβυλων* sine articulo cum ℵAP etc ... B 14. 92. And[p] Are *η βαβυλ.* | *δαιμονιων* cum ℵAB 95. ... ς Ti *δαιμονων* cum P al pler Hipp And[omn] Are | *πνευμ. ακαθαρτου* sine additam cum ℵBP al fere omn vg rell Hipp And[omn] Are Prim al ... Ln add *και μεμισημενου* cum A 16. Habentur vero etiam in P 1. 12. 31. 36. 38. 48. 79. tol* Hipp And[a p bav] Are (sed invitis Andreae et Arethae commentariis), qui quidem omittunt *και φυλακη παντοσ ορνεου ακαθαρτου*. Eadem om etiam 7. 14. 92. | *ορνεου*: A *θηριου*, arm *spiritus* | *και μεμισημενου* (Tich reddit *inquinatae*, ut 51. *μεμιασμενου*): 7. 14. 92. am fu al[lachm] om ... 34. And[c] praem *και φυλακη παντοσ θηριου ακαθαρτου*. Item syr post *κ. μεμισημενου* add *et custodia omnis animalis dentis immundi et exosi.*

3. *εκ του οινου του θυμου* cum ℵB al longe plu vg[cle] demid lips[4.] syr Hipp[antichr 40] And[c] Are Tich ... P 1. 35. 36. 37. 47. 49. 79. 87. 91. 96. cop arm aeth[pp] And[a p bav] *εκ του θυμου του οινου* ... Ln *εκ του θυμου* cum A am fu tol lips[5. 6.] omn[lachm] aeth[ro] Haym Ansb. Item sed *του θυμου* post *τησ πορν.* ponens C (igitur *εκ τησ πορν. του θυμου*) ... Prim *de vino fornicationis*, ut etiam And[com] om *του θυμου*. Rursus 33. syr om *τησ πορνειασ.* | *πεπωκαν*: *πεπω-* (P 1. 38 48. 49. 97. And[bav] *πεπο-*) cum P 1. 8. 31. 32. 37. 38. 39. 47. 48. 49. 50. 90. 93. 97. 98. al plus[10] Hipp And[a c p bav] Are, item *biberunt* vg syr arm Tich Haym al ... ℵABC 7. 14. 92. al plus[10] cop aeth *πεπτω-* (ut Ln ed min). Item *-καν* cum AC; ℵB al[35] And[c] et[p] Are *-κασιν* ... ς *-κε* cum P 1. 49. 96. al Hipp And[a] et[bav] (sed P 1. al *-κεν*) :: *πεπτω-* pro *πεπω-* non potest non pro antiquissimo vitio haberi ... 18. 36. 37. 79. *πεποτικε*. Praeterit Prim: *quod de vino fornicationis eius et reges terrae fornicati sunt.* | *μετ αυτησ εποργευσαν*: haec verba ℵ per incuriam post *τησ γησ* alterum repetierat, sed ipse* animadverso errore inclusit uncis | *τησ γησ* alterum: 1. *αυτησ* | *στρηνουσ*: C 47. 94. And[a] et[p] *στρηνου*

4. *αλλην φωνην* (38. syr *φων. αλλ.*): C And[p] *αλλησ φωνησ*, sed tantum

Ier 51 (28), 6, 9 οὐρανοῦ λέγουσαν· ἐξέλθατε ὁ λαόσ μου ἐξ αὐτῆσ, ἵνα μὴ συγκοι-
νωνήσητε ταῖσ ἁμαρτίαισ αὐτῆσ, καὶ ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆσ ἵνα μὴ
λάβητε, 5 ὅτι ἐκολλήθησαν αὐτῆσ αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ
Ps 136 (137), 8 καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ θεὸσ τὰ ἀδικήματα αὐτῆσ. 6 ἀπόδοτε αὐτῇ
ὡσ καὶ αὐτὴ ἀπέδωκεν, καὶ διπλώσατε τὰ διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα
αὐτῆσ· ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασεν κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν· 7 ὅσα

AndP postea λεγουσησ ... cop arm non exprim αλλην | εξελθατε (et Ln[ed min]) cum ℵA 79. And[bav]; item ς εξελθετε cum P 1. 32. 49. 91. 95. 96. al Hipp[antichr 40] And[a] etP. Item *exite* vg m[110] cop arm syr Tich ... Gb' Ln[ed mai] εξελθε cum BC al plus[25] And[c] Are. Item Cyp[184. 316] Promiss[7] | εξ (AndP απ) αυτησ post ο (AndP et[bav] ante) λαοσ μου cum ℵCP 38. aeth AndP ... ς Ln Ti ante ο λα. μου pon cum AB al pler vg m[110] cop syr arm Hipp And[a] et[c] Are Cyp Tich Prim al ... 1. 8. 12. And[bav] om | συνκοιν- cum ℵAC ... ς Ln συγκ- cum B al certe pler etc | εκ των πληγων αυτησ ante ινα μη λαβ. cum ℵAB 1. al plus[35] vg m[110] syr arm Hipp And[a c P] Are Tichon ... ς (= Gb Sz) post ινα μη λαβ. pon cum? cop aeth Cyp[184. 316] Prim Haym ...? And[bav] om και εκ των πλ. αυτ. (apparet in P excidisse versum), item arm[cdd] | ινα μη λαβητε: 79. And[a] ινα μη βλαβῆτε, item Tich *ne laedamini*, Cyp Prim *ne perstringaris*

5. εκολληθησαν cum ℵABCP 1. al[40] m[110] vg (vide post) cop syr arm Hipp And[omn] Are. Ita Latini: m[110] *adpropinquaverunt*, vg Cyp Prim al *pervenerunt*, Tich *adscenderunt* ... ς (= Gb Sz) ηκολουθησαν cum Si Altero fides est, invenitur in 33. 34. Videtur ita etiam vertisse aeth. | αχρι: And[a] μεχρι, P Hipp εωσ | εμνημονευσεν: 2. 8. 29. 35. 43. 49. 87. 93. al plus[10] add αυτησ, ac plerique pergunt ὁ θεός· ita ut τὰ ἀδικήμ. αὐτῆσ cum seqq. coniungant.

6. απεδωκεν sine additam cum ℵABCP al[40] m[110] am fu demid tol al[lachm] cop syr aeth Hipp[antichr 41] And[c] ... ς (= Gb Sz) add υμιν cum 1. 31. 91. 96. al vg[cle] lipss al[lachm] And[a] et[bav] Are Tich Promiss[7] Haym. item ημιν arm AndP. Absunt nonnulla in Cyp[316] et Prim. Uterque enim: *ideo* (Prim *et ideo*) *reddidit ei dupla* (Prim *reddit ei duplicia*): *et in quo poculo miscuit, duplum remixtum est ei.* Item Promiss[7] *reddite ei sicut et ipsa reddidit vobis: in poculo quo miscuit vobis miscete ei duplum.* | και ante διπλωσατε: ℵ om | διπλωσατε sine additam cum ℵA BC 2. 8. 9. 14. 19. 29. 43. 50. 90. 92. 95. al mu m[110] vg Hipp Tich al ... ς add αὐτῇ cum P 1. 7. 31. (38. αυτα) 91. al mu cop syr aeth And omn Are. Praeterea post [τα] διπλα B 2. 8. 9. 14. al plus[20] (plerique minusculi qui αὐτῇ om hoc additamentum habent) add ὡσ καὶ αὐτὴ (14. αυτοι) καὶ (sed hoc και om 14. 92. al) | τα διπλα cum ℵC 8. 14. 29. 43. 92. al fere[20] Hipp ... ς Ln om τα cum ABP 1. 7. 31. 38. al sat mu And[omn] Are | ποτηριω sine αυτησ cum ℵACP 1. al mu vg m[110] syr aeth Hipp And[omn] Are Cyp Tich Prim (hi[3] *in quo poculo miscuit*) etc ... B 7. 8. 14. 29. 38. al plus[20] cop (qui pergit, ut et 38. 87., ω pro ω) add αυτησ | αὐτῇ: B αυτην

ἐδόξασεν αὐτὴν καὶ ἐστρηνίασεν, τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασανισμὸν Es 47, 7–9
καὶ πένθοσ. ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆσ λέγει ὅτι κάθημαι βασίλισσα
καὶ χήρα οὐκ εἰμὶ καὶ πένθοσ οὐ μὴ ἴδω, 8 *διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ*
ἥξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆσ, θάνατοσ καὶ πένθοσ καὶ λιμόσ, καὶ ἐν
πυρὶ κατακαυθήσεται· ὅτι ἰσχυρὸσ κύριοσ ὁ θεὸσ ὁ κρίνασ αὐτήν.
9 *Καὶ κλαύσουσιν καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὴν οἱ βασιλεῖσ τῆσ γῆσ* Ez 26, 16 27, 30
οἱ μετ' αὐτῆσ πορνεύσαντεσ καὶ στρηνιάσαντεσ, ὅταν βλέπωσιν τὸν
καπνὸν τῆσ πυρώσεωσ αὐτῆσ, 10 *ἀπὸ μακρόθεν ἑστηκότεσ διὰ τὸν*
φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆσ, λέγοντεσ· οὐαὶ οὐαί, ἡ πόλισ ἡ μεγάλη, 16, 19

---

7. *εδοξ. αυτην* cum ℵ*AB(ipse* supra lineam suppl)CP al plus^{15} ... ϛ *εδ. εαυτην* cum ℵ^{c} 1. 8. 14. al plu Hipp$^{antichr\,41}$ And^{omn} Are | *τοσουτον δοτε* (P *δωτε*) et. Tich Promiss^{7} etc: Cyp^{316} *in tantum datus est*, Prim *in tantum datur* ... 1. *κερασατε* | *και πενθοσ*: 1* 10. 12. 37. 49. 91. 96. And^{p} om ... arm *πενθοσ* (omissis *βασανισμ. και*) | *οτι* pri: 79. And^{a} *διοτι*, 1. *και* ... And^{bav} om | *οτι* (35. 87. And^{c} add *εγω*) *καθ.* cum ℵABCP al fere^{40} And$^{a\ c\ bav}$ Are, item (*quia regina sum*) Prim ... ϛ om *οτι* cum 1. al vix mu Hipp And^{p}, item m^{110} vg Cyp Tich al | *καθημαι*: B 14. 92. *καθιω* ... 2. 8. 29. 30. 43. 50. 90. 93. 98. al plus^{5} *καθωσ*, 94. *ειμι καθωσ* | *βασιλισσα*: C *βασιλευουσα* | *ιδω*: ℵC *ειδω*

8. *ημερα*: 14. 92. m^{110} aeth Cyp^{316} Promiss^{7} Prim *ωρα* | *θανατοσ και*: B 2. 6. 8. 9. 29. 30* 35. 38. 87. 93. 94. 97. 98. al^{15} And^{c} om *και*. Praeterea B habet *θανατου πενθοσ και λιμου.* | *κυριοσ ο θεοσ* cum ℵ^{c}BCP al pler (79. add insuper *ο παντοκρατωρ*) m^{110} cop syr arm Hipp And$^{c\ p\ bav}$ (et^{a} *κυρ. ο παντοκρατωρ*) Cyp Tich ... ℵ* *ο θεοσ ο κυριοσ* ... A 95. vg aeth^{utr} om *κυριοσ*, atque sic Ln$^{ed\ min}$ ... 6. 31. 38. 40. 48. 96. Are Promiss^{7} Prim Haym om *ο θεοσ* | *κρινασ* cum ℵ*ABCP al fere^{35} Hipp And^{p} et^{bav}, item *iudicavit* am fu omn^{lachm} (vg^{cle} demid lipss Cyp Tich Prim al *iudicabit*, sed id ex frequentissima litterarum v et b confusione explicandum vdtr), item cop syr arm ... ϛ (= Gb Sz) *κρίνων* cum ℵ^{c} 1. 6. 31. 79. al m^{110} (*iudicat*) And^{a} et^{c} Are

9. *κλαυσονται* cum ℵA 1. 36. al vix mu Hipp$^{antichr\,41}$ And^{p} et^{bav} ... Gb'' Sz Ln Ti *κλαυσουσιν* cum BCP al fere^{40} And^{a} et^{c} Are :: *κλαυσετε* nec Lc 6, 25 nec Ioh 16, 20 fluct; Apoc vero 18, 11 *κλαυσουσι* sine dubio aliena manu inlatum est: hinc etiam hoc loco magis *κλαυσουσιν* quam *κλαυσονται* alienam manum prodit. Praeterea ϛ (= Gb Sz) add *αυτην* cum P 1. 79. al pauc^{vi} aeth And^{a} et^{p} (item 36. And^{bav} *ταυτην*) ... om cum ℵABC al plus^{30} vg cop syr arm Hipp And^{c} Are Cyp Tich Prim al | *επ αυτην* cum ℵBCP al^{35} Hipp And^{c} Are ... ϛ Ln *επ αυτη* cum A 1. 36. 38. 79. 95. 97. al^{vi} And^{a} et^{bav} (And^{p} *επ αυτησ*) ... 14. 92. Prim om | *και στρηνιασαντεσ*: ℵ* om, suppl ℵ^{c}, praetereaque ℵ^{cc*} add *στεναξωσιν* | *βλεπωσιν*: 32. 98. And^{bav} *βλεπουσιν* ... ℵ *ιδωσιν* | *πυρωσεωσ* et. ℵ^{c} ... ℵ* *πτωσεωσ*

10. *εστηκοτεσ*: 95. *εστωτεσ*, 79. And^{a} *στηκοντεσ* | *ουαι* bis et. Hipp Tich Prim al ... 36. 40. arm^{zoh} And^{bav} semel tantum, 35. 87. And^{c}

Ez 27, 36 *Βαβυλὼν ἡ πόλις ἡ ἰσχυρά, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν ἡ κρίσις σου.* 11 *καὶ*
οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλαίουσιν καὶ πενθοῦσιν ἐπ' αὐτήν, ὅτι τὸν γόμον
Ez 27, 5 ss *αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει οὐκέτι,* 12 *γόμον χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ*
λίθου τιμίου καὶ μαργαριτῶν καὶ βυσσίνου καὶ πορφύρας καὶ σιρικοῦ
17, 4 *καὶ κοκκίνου, καὶ πᾶν ξύλον θύϊον καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον καὶ*
πᾶν σκεῦος ἐκ ξύλου τιμιωτάτου καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου καὶ μαρ-
μάρου, 13 *καὶ κιννάμωμον καὶ ἄμωμον καὶ θυμιάματα καὶ μύρον*

---

ter | *βαβυλων*: 35. 49. 87. And^{c} praem *η* | *ισχυρα*: 79. And^{a} *οχυρα* | *μια ωρα* cum ℵBCP al^{40} Hipp And^{c} et^{bav}, item vg Tich Prim ... ς (= Gb Sz) praem *εν* cum 1. 38. al arm And^{a} et^{p} Are ... A 95. *μιαν ωραν* | *ηλθεν*: A om

11. *της γης*: ℵ add *σου* | *κλαιουσιν κ. πενθουσιν* cum ℵACP 1. 49. 91. 95. al And^{a} (sed eraso *κλαυσουσι*) et^{p} et^{bav} ... Gb'' *κλαυσουσι και πενθησουσιν* cum B al^{35} vg (*flebunt et lugebunt*) Hipp And^{c} Are Prim (*flebunt plangentes eam*). Legitur etiam *κλαυσουσι και πενθουσι* 1. 6.; 38. *κλαυσουσιν επ αυτη και πενθουσιν*, 16. 39. *κλαυσουσιν* et 79. *κλαυσονται* (omissis *κ. πενθ.*, quae et. syr om) | *επ αυτην* cum ℵC 16** 18. 32. 39. Hipp, item *super illam* vg ... ς Ln *επ αυτη* cum 6. 7. (38. vide ante) 43. 49. 91. al mu^{vi} And^{c} Are ... A *εν αυτη*, 35. 87. 92. *επ αυτης* ... B *επ αυτους*, 12. And^{bav} *εφ εαυτους*, 36. And^{a} et^{p} *εφ εαυτοις*, 1. 79. *εν εαυτοις* ... arm *επι σοι* | *αυτων*: 31. 38. 87. *αυτης* | *ουκετι*: cum antegressis P 49. 79. 91. And^{a} etc, item *nemo emet amplius* vg etc; cum seqq coniungunt ABC 1. 7. 29. 31. 35. 39. (*και ουκετι*) 40. 41. 43. 47. 48. 50. 87. 90. 92. 93. 94. 95. 97. 98. al And$^{c\,p}$ ^{bav} Are ... nec ante nec post distinguit ℵ

12. *γομον χρυσου* (18. 36. Hipp *-σιου*, 39. *-σουν*) *και αργυρου* (12. 15. 94. Hipp *-ριου*) *και λιθου τιμιου* cum ℵAB etc ... CP *γομ. χρυσουν και αργυρουν και λιθους τιμιους* | *και μαργαριτων* cum ℵ 35. 87. 95. Prim (*et margaritarum*, sed praecedit etiam *et lapidum pretiosorum*). Habent pluralem etiam cop et syr (sed uterq ut Prim) ... CP *κ. μαργαριτας*, ut Ln$^{ed\,mai}$; item A (vide etiam fu) *κ. μαργαριταις*, ut Ln$^{ed\,min}$ ... ς Ti *κ. μαργαριτου* cum B al pler vg (vide post) arm aeth Hipp And^{omn} Are, item vg^{cle} lipss Haym *margaritae*, am demid al^{lachm} *margariti*, fu al^{lachm} *margaritis* | *βυσσινου* cum ABCP al^{35} And^{c} Are, item ℵ *βυσσινων* ... ς (= Gb Sz) *βυσσου* cum 1. 36. 49. 79. 91. 96. al Hipp And$^{a\,p\,bav}$ | *και πορφυρας* cum ℵC 7. 35. 95. al Hipp And^{a**} et^{c} ... Gb' *και* (Gb^{o} ex errore) *πορφυρου* cum BP 1. 6. 8. 14. 29. al plus^{30} And$^{a*\,c\,p}$ Are ... A om; Prim post *κ. σιρικου* pon | *σιρικου* cum ℵABC 7. 32. al :: ut et *σιρικὸν* et *σηρικὸν* (rubri coloris pigmentum) promiscue dicitur (cf Steph. Thes.), quod eiusdem originis est, ita etiam pro *σηρικὸς* poterat *σιρικὸς* in usum vel potius abusum abire. (Propter eandem caussam etiam Ln$^{ed\,mai}$ vdtr recepisse.) ... ς Ln$^{ed\,min}$ Ti *σηρικου* cum minusc plu ut^{vi} ... 31. 35. 36. 94. al *σιρικου* (1. om *και σιρ.*) | *ξυλον*: P *ξυλινον* ... A *σκευος* | *εκ*: C 18. om | *ξυλου* cum ℵBCP al omn^{vi} cop syr arm Hipp And^{omn} Are Prim ... Ln$^{ed\,min}$ *λι-*

ιὶ λίβανον καὶ οἶνον καὶ ἔλαιον καὶ σεμίδαλιν καὶ σῖτον καὶ κτήνη
αὶ πρόβατα, καὶ ἵππων καὶ ῥεδῶν καὶ σωμάτων, καὶ ψυχὰσ ἀν-
ρώπων. 14 καὶ ἡ ὀπώρα σου τῆσ ἐπιθυμίασ τῆσ ψυχῆσ ἀπῆλθεν
πὸ σοῦ, καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ ἀπώλοντο ἀπὸ σοῦ,
ιὶ οὐκέτι οὐ μὴ αὐτὰ εὑρήσουσιν. 15 οἱ ἔμποροι τούτων, οἱ πλου- Ez 27, 30

θου cum A vg, item[vi] aeth (*et omnem ornatum qui habet gemmam pretiosam*) | *χαλκου*: C* *καλκου* | *και μαρμαρου*: ℵ 1. om

3. *κινναμ-* cum ℵAB**eP 7. al fere[15] And[c] et[bav], item vg Prim (ap Sab) Haym *cinnamomum* ... ς *κιναμ-* cum B* 1. 6. 14. 38. 43. 49. 79. 87. al mu Hipp And[a] et[p] Are. Item *-μωμον* cum ACP 1. al mu vg And[omn] Are al ... ℵB al[25] Hipp *-μωμου*, item Prim (post *et marmore* pergit *et cinnamomi et incensum et unguentum*) | *και αμωμον* cum ℵ*ACP 6. 11. 12. 17. 19. 31. 33. 35. 36. 79. 87. am fu tol lipss omn[lachm] syr aeth Hipp And[c] Haym al ... ς (= Gb Sz) om cum ℵ[c]B 1. al plu vg[clo] demid (et Lc[brug]: „*Non addas* et amomum") cop arm And[a] p [bav] Are Prim (vg[six] *amomum* pro *cinnam.*) | *θυμιαματα*: 1. 95. Hipp And[a] et[p] *θυμιαμα*, item *incensum* Prim ... B 14. 92. *θυμιαματοσ*, 94. vg Haym *θυμιαματων*, *odoramentorum*. Pergunt vero vg Haym *et unguenti* (lips 4. 6. *-torum*) *et thuris et vini et olei et similae et tritici et iumentorum et ovium* etc, non item Prim. | *και μυρον* (79. And[a] *σμυρναν*): C om | *και οινον*: 6. 31. 32. 33. 48. And[c] Are post *κ. ελαιον* pon ... B al fere[2] om | *και κτηνη κ. προβατα* cum ℵACP al sat mu (13. 91. om *κ. προβ.*) vg cop syr arm aeth Hipp And[a] p [bav] Prim al ... B al plus[20] And[c] Are *κ. προβατ. κ. κτηνη*. Praeterea Hipp add (:: de suo) *και τραγουσ* | *ιππων* (ℵ[c] pro ω volebat ο, sed rursus abstersit): 95. *ιππουσ* | *ρεδων* cum ℵABCP 1. al mu And[a] p [bav], item *redarum* am omn[lachm], *rhedarum* vg[clo] Prim. Vide post And[com] ... 2. 6. 7. 31. 38. al[25] And[c] Are *ραιδων* (al *ῥαίδων*, al *ῥαιδῶν*) ... 14. 43. 92. *ῥεδίων*. Quam recepimus lectionem confirmat And[com]: *διὰ δὲ τοῦ ῥέδων τὰ ὀχήματα εἰκὸσ σημαίνεσθαι· ῥεδιοὺμ γὰρ ῥωμαϊστὶ τὸ ὄχημα λέγεται· ἡ δὲ τούτου γενικὴ τῶν πληθυντικῶν ῥεδιώρουμ, ἥτισ κατὰ συγκοπὴν ῥέδων γέγονε.* | *σωματων*: 14. 92. *ψυχων*. Ceterum vertunt arr *mulorum et camelorum*.

14. *η οπωρα*: C om *η* | *σου* ante *τησ επιθ.* cum ℵACP 35. 87. 95. (sed 35. 87. etiam post *ψυχησ* addunt); item *et poma tua desiderii animae* am fu tol omn[lachm], Prim *pomorum quoque tuorum concupiscentia animae* ... ς post *ψυχησ* pon cum B al pler vg[cle] (*poma desiderii animae tuae*) demid lipss Hipp And[omn] Are Haym | *τα λιπαρα* (ℵ* *ριπαρα*, 7. *λειπαρα*): 14. 92. om *τα* ... 95. add *σου* | *τα λαμπρα*: C 79. And[p] om *τα* | *απωλοντο* cum ℵ 7. 8. 10. 11. 16. 35. 37. 39. 49. 87. 91. 96. Item Gb Sz Ln Ti *απωλετο* cum ABCP al[30] Hipp And[c] Are. Nec aliter (*perierunt*) vg Prim Haym, cop syr aeth ... And[p] *απωχετο* ... ς (= Gb Sz) *απηλθεν* cum 1. 79. And[a] | *αυτα* post *ου μη* cum ℵA 35. 38. 95. Hipp ... Ln Ti ante *ου μη* pon cum BCP al[15], item *et amplius illa iam non* vg (Prim vero *nec iam ea ultra*) ... ς post *ευρ.* cum 1. al plu And[omn] Are | *ευρησουσιν* cum ℵACP 34. 35. 36. 87. 90. vg syr aeth[utr] (cum

τήσαντεσ ἀπ' αὐτῆσ, ἀπὸ μακρόθεν στήσονται διὰ τὸν φόβον τοῦ
10, 10 17, 4 βασανισμοῦ αὐτῆσ κλαίοντεσ καὶ πενθοῦντεσ, 16 λέγοντεσ· οὐαὶ
οὐαί, ἡ πόλισ ἡ μεγάλη, ἡ περιβεβλημένη βύσσινον καὶ πορφυροῦν
καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη ἐν χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαρ-
Ez 27, 27 γαρίτῃ, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη ὁ τοσοῦτοσ πλοῦτοσ. 17 καὶ πᾶσ
κυβερνήτησ καὶ πᾶσ ὁ ἐπὶ τόπον πλέων καὶ ναῦται καὶ ὅσοι τὴν

οι εμποροι coniung, ut et. 87. al) And[c] Haym ... Gb'' Ti ευρησ
ευρεισ) cum B al plus[30] Hipp And[a] et[p] Are ... ς ευρησησ cum ... se
1. 37. 49. 91. 96. And[bav] ευρησεισ, item Prim *invenies*. Praeterea
11. 31. 47. add ουτε ψυχασ ανθρωπων του λοιπου εμπορευση.

15. κλαιοντεσ sine και cum ℵACP 1. al sat mu vg rell Hipp And[omn] Ar Prim al ... B al[20] και κλ., item *et flebunt* syr

16. λεγοντεσ (B 26. λεγουσιν) cum ℵABC al[20] cop (*flebunt et plangent dicentes*) syr (*et fleb. et plangent dicentes*) arm ... ς (Gb[oo]) praem και cum P al plu vg aeth Hipp And[a c p] Are Prim al ... 1. 12. 16. 39. And... plane om | ουαι ουαι cum ℵACP al sat mu vg rell Hipp And[omn] Ar Prim al ... B al[25] om alterum; 35. 87. ter ουαι | ℵ* (excidit versu praetermisit η μεγαλη η περιβεβλη(μενη adest), suppl[c] | η πολισ η μεγαλη: 38. η μεγ. πολ. | η ante περιβεβλ.: A om | βυσσινον cum ℵ CP (βυσι-) 1. (βυσσινον) al sat mu Hipp[antichr 21] And[a c bav] Are, item *byssino* am fu tol omn[lachm] Tich Prim Haym ... B al[25] And[p] βυσσον, item vg[cle] lipss *bysso* | βυσσ. κ. πορφυρ. κ. κοκκ. hoc ordine cum ℵ CP al omn[vi] vg rell Hipp And[omn] Are Prim al ... Ln κοκκιν. και πορφυρ. και βυσσιν. cum A ... Prim *purpura et byssino et coccino* | πορφυρουν cum ℵABC al plu Hipp And[a] et[bav] Are ... P 18. 35. 36. 40. ... 87. 94. And[c] et[p] πορφυραν | και κοκκινον (1. κοκιν-): P 48. Are om και | και κεχρυσωμενη (ℵ -μενον, ς[e] 1624. 1633. -μενοι per incuriam) cum ℵABCP etc ... 1. 79. And[bav] om και | εν χρυσ. cum ℵC 1. 36. 49. 79. 91. al Hipp And[a p bav] ... Gb[oo] Ln om εν cum ABP al[30] And[c] Are nec aliter vg Tich Prim | χρυσω cum ℵ 1. 14. 36. 49. 79. 91. 92 al And[a p bav] ... Gb Sz Ln Ti χρυσιω cum ABCP al plus[40] Hipp And[c] Are :: adamant substituere χρυσιον pro χρυσοσ, cf ad 17, 4. 1 Tim 2, 9. Act 17, 29. | τιμιω: B (exeunte versu) om | μαργαριτη cum ℵACP 95. cop aeth Prim ... ς Ti μαργαριταισ c. B al fere omn vg syr arm Hipp And[omn] Are Tich Haym | ηρημωθη: 1. 79. And[bav] ερημωθη | ο τοσουτοσ: P 95. om ο

17. ο επι (B add τον) τοπον πλεων cum ℵABC al[30] am fu demid lips[4] omn[lachm] syr arm. Similiter Prim *omnis per mare navigans*; vg[cle] et lips[4. 5.] *in lacum* pro *in locum* praebent, Haym *in longum* ... P 6. 12. 36. 49. 79. al[10] And[c p bav] Are Tich ο (6. 31. 32. 79. 91. al And[bav] Are om) επι των πλοιων πλεων (31. ante επι τ. πλοι. pon). Similiter aeth *omnes artifices navium* ... ς (= Gb Sz) επι των πλοιων ο (And[a] om) ομιλοσ cum 1. al? Hipp And[a]. Libere cop *gubernatores omnes maris et omnes navigantes in mari stabunt a longe*

θάλασσαν ἐργάζονται ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν, 18 καὶ ἔκραζον Es 34, 10
βλέποντεσ τὸν καπνὸν τῆσ πυρώσεωσ αὐτῆσ λέγοντεσ· τίσ ὁμοία
τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ; 19 καὶ ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τὰσ κεφαλὰσ αὐτῶν, Ez 27, 30
καὶ ἔκραζον κλαίοντεσ καὶ πενθοῦντεσ, λέγοντεσ· οὐαὶ οὐαί, ἡ πόλισ 10, 16
ἡ μεγάλη, ἐν ᾗ ἐπλούτησαν πάντεσ οἱ ἔχοντεσ τὰ πλοῖα ἐν τῇ θα- 16
λάσσῃ ἐκ τῆσ τιμιότητοσ αὐτῆσ, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη. 20 εὐ- Es 44, 23
φραίνου ἐπ' αὐτῇ, οὐρανὲ καὶ οἱ ἅγιοι καὶ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ
προφῆται, ὅτι ἔκρινεν ὁ θεὸσ τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆσ.
21 Καὶ ἦρεν εἷσ ἄγγελοσ ἰσχυρὸσ λίθον ὡσ μύλον μέγαν, καὶ Ier 51 (28), 63 s

---

18. *και* ab initio: And^p om; 38. Prim om *και εκρα.* | *εκραζον* cum ℵB 1. al pler (9. 13. 27. *εκραυγαζον*) And^{a c p} Are ... Ln *εκραξαν* (:: praecedit *εστησαν*) cum ACP 35. 87. 95. Hipp^{antichr 41} And^{bav}; item *clamaverunt* vg Tich :: cf ad v. 19 | *βλεποντεσ* cum ℵ(ipse* ex *λεγοντ.*) ABCP al plus^{40} Hipp And^{omn} Are ... (– Gb Sz) *ορωντεσ* cum 1. al? | *καπνον* cum ℵBCP al fere omn cop rell Hipp And^{omn} Are Tich Prim ... Ln^{ed min} *τοπον* cum A 10. vg Haym | *τισ*: C praetermisit | *τη πολει* sine *ταυτη* cum ℵABP etc (et. Hipp) ... ς add *ταυτη* cum C vg Prim Haym

19. *εβαλον* cum ℵB al fere omn Hipp^{antichr 41} And^{omn} Are, *miserunt* vg, *mittentes* Prim. Item Ln Ti *εβαλαν* cum C ... P 29. *εβαλλον* ... A *επεβαλον*, 95. *επεβαλλον* | *επι τασ κεφαλασ*: ℵ *επι τησ κεφαλησ* | *αυτων*: C *εαυτων* | *εκραζον* cum ℵBP al pler And^{a c p} Are ... Ln *εκραξαν* cum AC 35. Hipp, item *clamaverunt* vg ... Prim *clamabunt* | *κλαιοντ. κ. πενθουντεσ*: 27. post *λεγοντ.* pon ... A 1. om | *λεγοντεσ* sine *και* cum ℵAC 1. 35. 87. 95. al vg^{cle} fu demid tol lips^{4.} cop Hipp Haym ... BP al^{30} am lips^{5. 6.} omn^{lachm} syr aeth And^{c p bav} (transilit And^a ab *λεγοντεσ* v. 18. ad *λεγ.* v. 19) Are Prim *και λεγοντ.* | *ουαι ουαι* cum AB CP al pler vg syr aeth arm Hipp And^{a p bav} Are Prim ... ℵ 26. 29. 36. 37. 40. 41. 42. 95. cop semel tantum ... 36. 87. And^c ter | *τα πλοια* cum ℵABCP al^{30} Hipp And^c ... ς (= Gb + Sz) om *τα* cum 1. 35. 79. 87. al And^{a p bav} Are | C mirum in modum vitiose *τιμιοτητοσ ααυτησ* | *ηρημωθη*: 1. 79. And^{bav} *ερημωθ.*

20. *επ αυτη* cum ℵBC al plus^{35} Hipp And^c Are ... ς (= Gb Sz) *επ αυτην* cum P 1. 35. 36. 79. al And^{a p bav} ... Ln^{ed min} *εν αυτη* cum A 98. | *και οι αποστολ.* cum ℵABP al fere^{40} am fu lips^{6.} cop syr aeth Hipp And^{a c p} Are Tich Prim ... ς (= Gb Sz) om *και οι* cum C 1. al pauc^{vi} vg^{cle} demid tol lips^{4. 6.} omn^{lachm} arm And^{bav} Haym

21. *ισχυροσ λιθον* cum ℵ^{cc}(sed vide post)BCP al fere omn vg cop arm aeth Hipp^{antichr 42} And^{omn} Are Prim Haym ... ℵ* *λιθον ισχυρον*, item 40. *ισχυρον λιθον.* Ceterum ℵ^{cc} pro *λιθον* reponi voluit *ισχυροσ*, rursus exstincto *ισχυροσ* satis habuit ex *ισχυρον* effingere *ισχυροσ* ... A syr Tich om *ισχυρον*. Libere cop *et angelus fortis exclamavit clamorem et sustulit magnum lapidem molarem.* | *ωσ* (79. And^a *ωσει*) *μυλον μεγαν* cum BP al fere omn Hipp And^{omn} (sed And^p *μεγαν ωσ μυλ.*)

ἔβαλεν εἰσ τὴν θάλασσαν λέγων· οὕτωσ ὁρμήματι βληθήσεται
βυλὼν ἡ μεγάλη πόλισ, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἔτι. 22 καὶ φωνὴ
Es 24, 8 Ier 25, 10 ρῳδῶν καὶ μουσικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπιστῶν οὐ μὴ ἀκου
ἐν σοὶ ἔτι, καὶ πᾶσ τεχνίτησ πάσησ τέχνησ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἐν
Es 23, 8 Ier 16, 9 ἔτι, καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, 23 καὶ φῶσ λύ
οὐ μὴ φάνῃ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφησ οὐ μὴ
σθῇ ἐν σοὶ ἔτι, ὅτι οἱ ἔμποροί σου ἦσαν οἱ μεγιστᾶνεσ τῆσ γ
ὅτι ἐν τῇ φαρμακίᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη, 24
ἐν αὐτῇ αἵματα προφητῶν καὶ ἁγίων εὑρέθη καὶ πάντων
ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆσ γῆσ.

Are ... AC *ωσ μυλινον* (C *μυλικον*) *μεγαν*, atque sic Ln. Cf et. Latini *quasi molarem magnum*, Tich *ut molam magnam*, Prim *ad magnitudinem molae magnae* ... ℵ *ωσ λιθον μεγαν*, item sed omisso antea *λιθον* (... Alter etiam *ωσ* deest) 36. *ωσ λιθον μεγα* | *η μεγαλη πολισ*: And *μεγαλοπολισ* | *ου μη ευρεθη ετι* sine additam cum ACP al pler vg ... Hipp And^omn^ Are Tich Prim al ... ℵB 14. 92. add *εν αυτῃ* (vide ... initium v. 22.)

22. *και* ab initio: ℵ 1. om | *σαλπιστων*: Hipp *σαλπιγκτων* ... ℵ ... *σαλπιγγων* | *και πασ τεχνιτησ* usq *ευρεθη εν σοι ετι*: 14. 92. ... Hipp om; 7. transfert ad finem versus. Libere mutat 39. *και πασ* ... *τεχνησ επινοια ου μη* etc | *πασησ τεχνησ* cum BCP al omn vg syr ... And^c p bav^ Are Prim al ... ℵA cop om | *και φωνη μυλου* (C *μυθου*) ... *μη ακουσθη* (B *ευρεθη*, 4. 6. 31. And^c^ Are *φανῃ*) *εν σοι ετι* cum A... al pler vg cop And^omn^ Are Prim al ... ℵ 29. 38. 40. 87. 93. 98. ... arm aeth Hipp om

23. *και* (B om) *φωσ λυχνου ου μη φανη* (ς *φανῃ*) *εν σοι ετι*: A 26. ... ap Ln Hipp om. Praeterea pro *εν σοι* C *σοι*, item am fu demid lips al^lachm^ Prim *tibi*, hinc Ln om *εν*. | *νυμφησ*: C praem *φωνησ* | ... cum ℵABCP 1. al sat mu vg cop syr aeth Hipp And^omn^ Are Tich Pr... al ... 2. 29. 30. 38. 93. 94. 97. 98. al plus[10] om ... arm *ουδε* | *οι εμποροι* (B *ενπ.*) *σου* cum ℵBCP al pler vg rell Hipp And^omn^ Are Tich Prim al ... A 95. om *οι*, 36. 79. om *σου* | *τησ γησ*: arm add *qui delectabantur in te* | *φαρμακια* cum ℵACP 7. 36. 87. And^p et bav^ ... ς Ln *φαρμακεια* cum B 1. al plu Hipp And^a^ (et^p comm^) Are

24. *αιματα* cum B 2. 6. 7. 8. 9. 14. 16. 29. 31. 35. 36. 47. 49. 87. 91. 92. 93^vi^ 94. 95. 96. 97. 98. al fere[20] And^c p bav^ Are, item And... (arm *παν το αιμα*) ... ς (= Gb Sz) Ln *αιμα* cum ℵACP 1. 38. 79. al pauc Hipp And^a^ :: cf 16, 2. | *ευρεθη*: 7. 14. 39. (92?) *ευρεθησαν* | *εσφαγμενων*: 38. *εσφραγισμενων* ... arm *γεγραμμενων*, pergens *εν τῃ γη ζωντοσ*

XIX.

1 *Μετὰ ταῦτα ἤκουσα ὡσ φωνὴν μεγάλην ὄχλου πολλοῦ ἐν* 12, 10 Ps 103 (104), 35
τῷ οὐρανῷ λεγόντων· ἀλληλουϊα, ἡ σωτηρία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ
δύναμισ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, 2 *ὅτι ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεισ* 16, 7
αὐτοῦ, ὅτι ἔκρινεν τὴν πόρνην τὴν μεγάλην ἥτισ ἔφθειρεν τὴν γῆν
ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆσ, καὶ ἐξεδίκησεν τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ Dt 32, 43
χειρὸσ αὐτῆσ. 3 *καὶ δεύτερον εἴρηκαν· ἀλληλουϊα, καὶ ὁ καπνὸσ* Es 34, 10
αὐτῆσ ἀναβαίνει εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν αἰώνων. 4 *καὶ ἔπεσαν οἱ*
πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι τέσσαρεσ καὶ τὰ τέσσερα ζῶα, καὶ προσεκύ- Ps 105 (106), 48

XIX. 1. *Μετα* cum ℵABCP al^{35} vg cop syr And^{c} Are Prim al … ς (= Gb Sz) *Και μετα* cum 1. 36. 38. 49. 79. 91. 96. al arm aeth And$^{a\ p\ bav}$ | *ωσ* cum ℵABCP al longe plu (36. post *μεγαλην* pon) vg cop And^{a**} et^{c} Are Haym … ς (non ς^{e} Gb Sz, sed Gb^{0}) om cum 1. 7. 12. 16. 18. 38. 47. syr arm And^{p} et^{bav} Tich Prim | *μεγαλην* ante *οχλ. πολλ.* cum ℵABCP al fere^{30} am fu demid tol lipss omn^{lachm} cop syr aeth arm And^{c} Are Tich Haym … ς (= Gb Sz) post *οχλ. πολλ.* cum 49. 91. 96. al … 1. 40. 79. vg^{cle} And$^{a\ p\ bav}$ om. Libere Prim *vocem turbarum ingentium clamantium voce magna.* | *οχλου πολλου*: vg *turbarum multarum* (et. fu al), sed am lipss omn^{lachm} Haym *tubarum mu.* | *λεγοντων* cum ℵABCP 1. al fere^{40} vg And^{omn} Are Tich Prim al … ς (Gb Sz) *λεγοντοσ* cum? arm … 8. *λεγουσαν*. Praeterea 1. And^{a} add *το* | *η σωτηρια*, *salus* (fu tol al): am demid lipss al^{lachm} Haym *laus* | *και η δοξα* sine additam cum ℵ^{c}(* om)ACP 36. 38. 79. al vg arm And^{a} et^{bav} Tich Prim al; item B al^{35} And^{c} post *και η δυναμισ*, idque Gb″ … ς (= Gb Sz) *και η δοξα και η τιμη* cum 1. 36. al cop And^{p}; item Are *κ. η τιμη κ. η δυναμισ κ. η δοξα*, syr *κ. η δυναμ. κ. η δοξ. κ. η τιμ.* | *του θεου ημων* cum ℵABCP al fere^{40} cop And^{c} et^{bav} … 36. 47. vg cop syr arm aeth Are Tich Prim al *τω θεω ημων* … ς (= Gb Sz) *κυριω τω θεω ημων* cum 1. And^{a} … And^{p} plane om

2. *αι κρισεισ*: A om *αι* | *πορνην*: 14. 18. 46. 47. 49. (92?) *πολιν* | *εφθειρεν* cum ℵCP 1. 35. 36. 79. 87. 95. al And^{a} … A *εκρινεν* … Gb″ *διεφθειρε* cum B al plus^{35} And^{c} et^{p} Are … arm om *ητισ εφθειρ. την γην* | *πορνεια* ut BCP al pler … ℵA al *πορνια* | *τ. δουλ. αυτου* et. ℵ^{c} … ℵ* *τ. δουλ. αυτησ* | *εκ χειροσ* cum ℵABCP al^{30} And^{c} Are, item And^{com} in^{a} … ς (= Gb Sz) *εκ τησ χει.* cum 1. 35. 36. 79. al And$^{a\ p\ bav}$, item^{com} in^{c} et^{p}

3. *ειρηκαν* cum ℵAP 1. 35. 79. 87. al^{vi} And^{a} et^{bav} … 14. 92. 94. 95. al? And^{p} et^{c} *ειρηκασι* … C *ειπαν*, 38. *ειπον* … B al plus^{25} Are *ειρηκεν*, item cop *και δευτεροσ ειρηκεν* | *αυτησ*: 1. 47. aeth^{utr} And^{p} om | *αναβαινει*: 35. 38. 87. *ανεβαινεν* … 79. And^{a} *ανεβη*

4. *επεσαν* cum ℵAB*CP 1. 49. 79. 96. 97. al^{vi} And^{bav} … ς *επεσον* c. B** al longe plu And$^{a\ c\ p}$ Are | *οι πρεσβυτεροι* ante *οι εικοσι τεσσ.* c. ℵCP

νησαν τῷ θεῷ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ λέγοντεσ· ἀμὴν ἀλλη-
Ps 133 (134), 1 λουϊα. 5 καὶ φωνὴ ἐκ τοῦ θρόνου ἐξῆλθεν λέγουσα· αἰνεῖτε τῷ
θεῷ ἡμῶν, πάντεσ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ, οἱ φοβούμενοι αὐτόν, οἱ
Ez 1, 24; 14, 2 μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι. 6 καὶ ἤκουσα ὡσ φωνὴν ὄχλου πολλοῦ καὶ
ὡσ φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡσ φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν,
λεγόντων· ἀλληλουϊα, ὅτι ἐβασίλευσεν κύριοσ ὁ θεὸσ ἡμῶν ὁ παντο-
Ps 117 (118), 24 κράτωρ. 7 χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιῶμεν, καὶ δῶμεν τὴν δόξαν

---

1. al plus^{30} vg^{cle} am fu omn^{lachm} syr And^{c} et^{bav} Are ... Ln πρεσβυτεροι post οι εικ. τεσσ. cum AB 14 (* om οι) 36. 79. 90. 91. 92. 94. demid tol lips cop arm aeth And^{a} et^{p} Prim Haym | εικοσι τεσσαρεσ cum ℵABCP al pler vg And^{omn} Are Prim al, sed B 1. al fere^{15} And^{bav} κδ′, fu al XXIIII. ... ς (= Gb Sz) εικ. και τεσσ. c. 30? al? syr | τεσσερα cum ℵAC ... ς τεσσαρα cum BP al pler. Passim per δ′ scribitur. | ζωα (95. ζωϊα): ℵ* om, suppl ℵ^{c} | επι τω θρονω (Gb′) cum ℵABC al^{25} And^{c} Are ... P επι των θρονων ... ς επι του θρονου cum 1. 36. 38. 49. 79. 91. 96. 97. al And^{a} (om του) p bav

5. φωνη - εξηλθεν λεγουσα et. ℵ^{c} ... ℵ* φωναι - εξηλθον λεγουσαι | εκ του cum ℵP 1. 31. 32. 36. 47. 48. 49. 79. 91. 93. 96. al mu And$^{a\ p\ bav}$, item *de* vg Prim al ... Gb″ Ln Ti απο του cum ABC al^{25} And^{c} Are. Cf et. And^{com} θρόνοσ δὲ τοῦ θεοῦ τὰ χερουβὶμ καὶ τὰ σεραφίμ, οἷσ ὧν ὑμνεῖν αὐτὸν ἐγκελεύονται etc, similiterque Are^{com}. | θρονου B 14. 92. ουρανου | τω θεω (Gb″) cum ℵABCP al plus^{10} ... ς τον θεον cum 1. 7. al plu And^{omn} Are | οι φοβουμ. αυτον cum ℵCP ... ς Ln Ti praem και cum AB al omn^{vi} vg rell And^{omn} Are Prim al | οι μικροι cum ℵABCP al^{35} vg cop syr arm aeth And$^{c\ p\ bav}$ Are Prim al ... ς (= Gb Sz) praem και cum 1. 49. al And^{a}

6. ωσ pri: 1* 8. 12. 31. 35. 87. And$^{a\ p\ bav}$ Prim (vide post) om; 36. post φωνην pon | ωσ sec cum ℵBP al pler vg rell And^{omn} Are Tich Prim ... Ln om cum A 6. 12. 94. Libere Prim sic: *et audivi vocem tubarum magnarum* (in com: „in *tubis* illa praedicatio designatur quam Isaias dicit: *Clama*“ etc) *et quasi vocem tonitruum fortium et quasi sonum aquarum multarum dicentium.* Contra Tich cum vg facit. | λεγοντων (et. ς^{e}) cum AP 6. 35. 36. 38. 79. 87. 95. al And^{a}, item *dicentium* vg Prim ... ℵ λεγουσων, And^{p} λεγουσησ ... Gb Sz Ti λεγοντεσ cum B al plus^{10} And^{c}, item *dicentes* Tich ... ς Gb′ λεγοντασ cum 1. al^{10} fere Are | κυριοσ ο θεοσ cum ℵ^{c}ABP etc ... 1. 8. 12. 36. arm^{zoh} And^{p} om κυριοσ ... ℵ* ο θεοσ ο κυριοσ, And^{bav} ο θεοσ, ο θεοσ | ημων c. ℵBP al^{40} vg syr And^{omn} Are Tich ... ς (= Gb Sz) Ln om cum A 1. 49. 95. al cop arm aeth. Etiam Cyp^{293} alludens tantum *regnavit dominus deus omnipotens*; Prim nil nisi *dominus*

7. αγαλλιωμεν cum ℵAP 1. 12. 18. 35. 36. 79. 87. 95. And$^{a\ p\ bav}$ ... ς αγαλλιωμεθα cum B al longe plu And^{c} Are | δωμεν cum ℵ*B 1. 6. 7. 14. 35. 38. 47. 48. 49. 50. 51. 90. 91. 92. al mu And^{a} et^{c} Are. Item *demus* vg Cyp^{293} Prim ... Ln Ti δωσομεν cum ℵ^{c}A; P 11. 79. [illegible]

αὐτῷ, ὅτι ἦλθεν ὁ γάμοσ τοῦ ἀρνίου καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἡτοίμασεν
ἑαυτήν, 8 καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάληται βύσσινον λαμπρὸν 14 15, 6
καθαρόν. τὸ γὰρ βύσσινον τὰ δικαιώματα τῶν ἁγίων ἐστίν.
9 καὶ λέγει μοι· γράψον· μακάριοι οἱ εἰσ τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ 14, 13
ἀρνίου κεκλημένοι. καὶ λέγει μοι· οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ τοῦ θεοῦ 21, 5 22, 6
εἰσίν. 10 καὶ ἔπεσα ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι
αὐτῷ. καὶ λέγει μοι· ὅρα μή· σύνδουλόσ σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν 12, 17

(36. δοσωμεν) ... And^{bav} δοξασωμεν. Similiter Tich *glorificemus*, pergens *nomen eius*. | αυτω et. ℵ^{c}(* αυτων): 1. 12. 32. And^{c} et^{bav} αυτου | η γυνη (ℵ^{cc} νυμφη, quod arm add) αυτου: 1. 7. 12. 16. 39. om αυτου (aeth^{utr} add post αρνιου) | εαυτην: And^{a} αυτην

8. περιβαληται: 8. 14. 49** 87. 98. And^{a} -λληται | λαμπρον καθαρον cum ℵAP 7. 91. 95. am fu demid luxov lips^{4}· al^{lachm} cop sah (aeth *purpuram lucis puram*) Tich Prim; item Gb Sz λαμπρ. και καθαρ. cum B al^{30} vg^{cle} lips$^{5.6}$· tol al^{lachm} syr And^{c} Are ... ς καθαρον και λαμπρ. cum 1. 36. al arm (sed praem λευκον) And^{a} et^{p}, item omisso και 79. And^{bav} | των αγιων εστ. (Gb″) cum ℵABP al plus^{30} syr And^{c} p ^{bav} Are Tich Promiss^{2} Prim ... ς εστι των αγιων cum 1. al mu vg (al lachm om εστι) cop sah And^{a}

9. και: arm add *unus e presbyteris* | γραψον: 1. And^{a} et^{bav} om | το δειπν.: B 16. 38. 87. 97. 98. τον δειπν. (:: cf et ad v. 17.) | του γαμου cum ℵ^{c}AB al pler vg rell And^{c} et^{p} Are Prim al ... ℵ*P 1. 16. 36. 39. 79. And^{a} et^{bav} om. Cf et. And^{com}: δεῖπνον δὲ χριστοῦ ἡ τῶν σωζομένων ἑορτὴ etc. | και λεγει μοι sec loc cum ℵ^{c}ABP al pler vg rell (sed sah om μοι, arm vide post) And^{omn} Are Prim al ... ℵ* 6. 11. 36. 38. 98. om (arm om και λεγει μοι usq του θεου εισιν). Miro errore post κεκλημενοι 6. 11. 31. pergunt και δηγε και απιοντεσ (11. -οντων) ωσ δει, quae quidem ex comm. Arethae fluxerunt ubi est: καὶ δή γε καὶ μετὰ τὴν κλῆσιν ἀπιόντεσ ὡσ δεῖ. | ουτοι οι λογοι et. ℵ^{c}: ℵ* add μου | αληθινοι cum ℵBP al pler And^{omn} Are ... Ln Ti praem οι cum A 4. 48. | αληθιν. του θεου εισιν cum ABP al plus^{25} am demid cop syr And^{c} Are (item fu al^{lachm} *haec verba verba dei sunt*; Prim *haec verba vera et iusta dei sunt.*) Libere aeth *quoniam hoc verbum veritatis domini est* ... ς αληθιν. εισι του θεου cum ℵ* 1. 38. 49. 79. 91. And^{a} p ^{bav} (sah *vera et dei*) ... ℵ^{c} 95. 98. vg^{cle} lipss tol al^{lachm} του θεου αληθιν. εισιν

10. επεσα cum ℵAP 1. 2. 7. 12. 16. 26. 27. 35. 36. 38. 39. 42. 49. 50. 79. 87. 94. 96* 97. And^{a} et^{bav} ... ς επεσον cum B 6. 14. 29. 31. 90. 91. 92. 95. al sat mu And^{c} et^{p} Are | εμπροσθεν: B ενωπιον | ποδων αυτου: 39. 95. ποδ. του αγγελου | προσκυνησαι αυτω (B αυτον): P 79. And^{a} et^{bav} και προσεκυνησα αυτω | ορα μη: 32. 95. add ποιησησ, item vg Cyp^{286} Prim *feceris*. Item arm add πεσησ εμπροσθεν μου· και γαρ εγω, item aeth^{pp} προσκυνησησ μοι, pergens οτι δουλοσ και

σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ· τῷ θεῷ προσκύνησον. ἡ
γὰρ μαρτυρία Ἰησοῦ ἐστὶν τὸ πνεῦμα τῆσ προφητείασ.
6. 2 11 Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἠνεῳγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵπποσ λευκόσ,
καὶ ὁ καθήμενοσ ἐπ' αὐτὸν καλούμενοσ πιστὸσ καὶ ἀληθινόσ, κα
ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ. 12 οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ φλὸξ
12, 3 2, 17 πυρόσ, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά, ἔχων ὄνομα
γεγραμμένον ὃ οὐδεὶσ οἶδεν εἰ μὴ αὐτόσ, 13 καὶ περιβεβλημένοσ

εγω ωσ συ. | αδελφ. σου cum $\aleph^{c}$ABP al pler vg rell And^{omn} Are Cyp 255 Prim Cassiod$^{ps\,96}$ al ... $\aleph$* 6. om σου | των εχοντων: 1. 12. Are praem και | ιησου pri cum $\aleph$ABP 1. al plus^{30} And^{omn} Are ... ς (Gb) praem του cum 30** 47. al? ... arm Prim ιησου χριστου, aeth domini *Iesu* | ιησου sec (Gb') cum $\aleph$ABP 1. 12. 14. 16. 36. 49. 79. 92. 95. And$^{a\,p\,bav}$ ... ς του ιησου cum 6. 35. al pler And^{c} ... 48. Are (et^{txt} et com) του υιου

11. ειδον cum $\aleph$P al pler Hipp$^{noet\,15}$ Or^{4,55} And$^{a\,c\,p}$ Are ... Ti ιδου cum AB 7. 92? And^{bav} ... arm om (*Et posthoc apertum fuit caelum*) | ηνεωγμενον cum $\aleph$AP 42** Hipp^{noet} And^{p} ... ς ανεωγμενον cum B (ανεογμ-) al pler Or^{4,55} And$^{a\,c\,bav}$ Are | καλουμενοσ cum $\aleph$(sed post πιστοσ pon)B al pler vg (et. am fu demid tol lipss al^{lachm}) cop sah syr aeth Ir$^{int\,256}$ Or^{4,55} (accuratissime 11—16 affert) et^{4,57} (ουτοσ δε ο λογοσ του θεου ο πιστοσ καλουμενοσ και αληθινοσ καλειται) et^{int} 3,60 (11—14 affert) And^{c} Cyp^{285} Victorin Tich Hier$^{esai\,66}$ Prim al (libere Or^{4,45} εν δε τη αποκαλυψει επι λευκου ιππου καθεζεσθαι λεγεται λογοσ πιστοσ και αληθινοσ) ... Ln om cum AP 1. 4. 6. 12. 17. 31. 32. 48. 79. vg^{cod} ap Ln arm (sed^{ed} habet^{mg}) Hipp And$^{a\,p\,bav}$ Are (com: ὃν καὶ πιστόν φησι καὶ ἀληθινόν) | και αληθινοσ: am tol al^{lachm} add *vocatur* (sic habent: *et qui sedebat super eum vocabatur fidelis et verax vocatur*.)

12. οι δε οφθ.: $\aleph$ οι δε (punctis notatur rursus rasis. Debebant super οι sq poni.) οι οφθ. | φλοξ cum $\aleph$BP 1. al^{35} arm Hipp And$^{a\,p\,bav}$. ς (Gb^{oo}) Ln praem ωσ cum A 35. 36. 87. 91 95. al vg syr aeth (*et similes erant*) Ir^{int} Or^{4,55} et^{57} Or$^{int\,3,60}$ And^{c} Are Cyp^{297} Prim al | επι την κεφαλην: 14. 92. εν τη κεφαλη. Hipp post πυροσ pergit διαδηματα πολλα επι την κεφ. αυτου. | εχων ονομα γεγραμμενον ο ουδεισ οιδεν cum ($\aleph$*, sed exciderunt verba γεγραμμενον ο ουδεισ) AP 1. 7. 31. 36. 47. 48. 79. al vg cop sah arm Ir^{int} Hipp Or^{4,55} et^{58} et$^{int\,3,60}$ And^{a} et bav Are Cyp Prim (*nomen magnum*) al ... $\aleph^{c}$ 9. 13. 16. 27. 39. aeth εχ. ονοματα γεγραμμενα α ουδ. οιδεν ... Ti εχ. ονοματα γεγραμμενα και (94. add εχων) ονομα γεγραμμενον ο ουδ. οιδ. cum B al^{35} syr Are c et^{p}. In And^{com} est: τὸ δὲ ἄγνωστον τοῦ ὀνόματοσ τὸ τῆσ οὐσίας αὐτοῦ σημαίνει ἀκατάληπτον. ταῖσ γὰρ οἰκονομίαισ ὧν πολυώνυμος, ὡσ ἀγαθόσ, ὡσ ποιμήν, ὡσ ἥλιοσ, ὡσ φῶσ, ὡσ ζωή – καὶ ταῖς ἀποφάσεσιν ὁμοίωσ, ὡσ ἄφθαρτοσ, ὡσ ἀθάνατοσ – τῇ οὐσίᾳ ἐστὶν ἀνώνυμοσ.

ἱματίων περιρεραμμένον αἵματι, καὶ κέκληται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὁ Es 63, 1 ss
λόγος τοῦ θεοῦ. 14 καὶ τὰ στρατεύματα ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει
αὐτῷ ἐφ' ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν καθαρόν.
15 καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομφαία ὀξεῖα, ἵνα ἐν 8

---

13. περιρεραμμενον cum ℵ*; prope accedit Or[4,58] ερραμενον. Item Latini: vg Cyp[297] Prim *vestem aspersam sanguine*, Hier[esai 66] *veste aspersa sanguine*, Ir[int] *vestimentum aspersum sanguine*, Cyp[285] *veste conspersa sanguine*, Or[int] *vestimento sanguine consperso*, Tich *veste sparsa sanguine* :: nimirum *aspersa, conspersa, sparsa* magis reddunt περιρεραμμ., ρεραντισμενον, ερραμμενον, quam βεβαμμενον ... ℵ[cc] περιρεραντισμενον, P 36. ρεραντισμενον, 32. 35. 87. 95. Hipp Or[4,55] And[c] ερραντισμενον ... ς Ln Ti βεβαμμενον cum AB 1. al pler And[a p bav] Are :: rara vox περιρραινεσθαι (ut et. ραινεσθαι) ad mutandum incitasse videtur. Ceterum βεβαμμενον potius *intinctum* quam *aspersum* est. | αιματι: 6. 31. 32. 33. 48. And[c] Are praem εν | κεκληται (Gb'') cum ℵ[c]ABP al[30] Hipp, item *vocabatur* fu demid lips[4. 6.] al[lachm] Or[int 3,60] Hier[esai 66]. Item ℵ* κεκλητο, Or[4,55] εκεκλητο ... ς καλειται cum 1. 31. 36. 48. 49. 79. 91. al And[omn] Are, item *vocatur* vg[cle] am tol lips[5.] al[lachm] Ir[int], *dicitur* Cyp[285. 297] Novat[295] (Gall[8]) Tich | το ονομα (et. ℵ[c]): ℵ* om το (vide ante) ... 14. post αυτου pon (et. 92?)

14. τα στρατευματα εν τω ουρ. (et. ς, sed non ς[e] etc) cum ℵB 1. 6. 7. 11. 12. 16. 18. 27. 31. 35. 38. 79. 87. 97. And[a], item omisso et. τα ante στρ. 14. 92. And[bav], item 32. Or[4,55] τα στρ. αυτου εν τ. ουρ. (et[4,58] τα εν τω ουρ. στρατευ.), 8. 36. τα στρα. των ουρανων (36. του ουρανου) ... ς[e] Gb Sz Ln Ti τα στρ. τα εν τω (95. om) ουρ. cum AP 30. 32. 47. 48. 49. 50. 51. 91. 95. al And[c] (et[p] στρατ. αυτω ηκολ. τα εν etc). Item vg etc *exercitus qui sunt in caelo*. Non exprim εν τ. ουρ. cop arm. | ηκολουθει: 1. 38. 90. (sed scribit -θην) And[a] et[bav] ηκολουθουν | εφ ιππ. cum ℵAP 1. 7. 36. 38. 95. al sat mu And[a] et[p] (item 12., 17* 79. And[bav], pergentes, ut et. 36., πολλοι pro λευκ.) ... Ti επι ιππ. cum B al plus[20] Or[4,55] And[c] Are | λευκοις: arm[ven] om; vide ante 12. 17* 36. etc | ενδεδυμενοι et. ℵ[c] ... ℵ* Or[4,55] ενδεδυμενοις, id quod et. Or[4,58] confirmat: ἐπίσκεψαι δὲ τοὺς λευκοὺς ἵππους τῶν ἀκολουθούντων τῷ λόγῳ, ἐνδεδυμένους βύσσινον λευκὸν καὶ καθαρόν. Non item Ir[int 3,60]. | βυσσινον λευκον καθαρον cum (A λευκ. βυσσ. καθ.) BP al[35] (95. λευκοβυσσινον καθαρ., 7. syr βυσσ. καθ. λευκ.) And[c] et[bav] Are, item *vestiti* (Prim *induti*) *byssinum album mundum* am fu demid lips[5.] al[lachm] Ir[int] Cyp[297] Prim, *vestiti byssino albo mundo* tol, *induti albo byssino mundo* Tich, *induti byssino albo puro* Or[int]; cop *byssinis splendentibus*; aeth *vestiti purpura lucis purae* ... ς (= Gb Sz) βυσσ. λευκ. και καθαρ. cum ℵ 1. al vix mu vg[cle] lips[4. 6.] sah Or[4,58] (et[4,55] nil nisi βυσσινον καθαρον) And[p] (et[a] βυσσ. λαμπρον και καθ.) Hier[esa 66] (*bysso albo atque mundissimo*)

15. οξεια cum ℵAB 1. 36. 38. 79. al am fu demid omn[lachm] cop sah arm aeth[pp] Ir[int 256] Or[4,55] And[a] et[bav] Hier[esa 66] ... Gb + Sz διστομος

1, 16 2, 12 *αὐτῇ πατάξῃ τὰ ἔθνη· καὶ αὐτὸσ ποιμανεῖ αὐτοὺσ ἐν ῥάβδῳ σι-*
12, 5 Ps 2, 9 *δηρᾷ, καὶ αὐτὸσ πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆσ ὀργῆσ*
14, 19 Es 63, 3 *τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτοροσ.* 16 *καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ ἐπὶ*
τὸν μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα γεγραμμένον· βασιλεὺσ βασιλέων καὶ κύ-
17, 14 *ριοσ κυρίων.*

Ez 39, 17–20 17 *Καὶ εἶδον ἕνα ἄγγελον ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ, καὶ ἔκραξεν ἐν*
φωνῇ μεγάλῃ λέγων πᾶσιν τοῖσ ὀρνέοισ τοῖσ πετομένοισ ἐν μεσουρα-
νήματι· δεῦτε συνάχθητε εἰσ τὸ δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ θεοῦ, 18 *ἵνα*

οξεια cum B al plus[40] vg[clo] lipss tol syr aeth[ro] And[c] et[p] Are Cyp[297] Tich Prim. Item Tert[marc 3,14] *Ioh. in apocalypsi ensem describit ex ore dei prodeuntem bis acutum, praeacutum, quem intelligi oportet sermonem divinum*, nisi his potius ad 1, 16 et 2, 12 respicitur, unde omnino *δι-στομοσ* huc inlatum est. | *πataξη* (ℵ 7. 29. *-ξει*) cum ℵABP 1. al fere omn (9. 27. *παραταξη*) Or And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) *πατασση* cum? Apud Latinos vg Ir[int] Tich Haym *procedit - percutiat*; Cyp[297] Prim Hier[66] *exibat* (Hier *egrediebatur*) - *percuteret* | *τα εθνη*: 38. 97 sah praem *παντα* | *του θυμου* h. l. et. Ir[int] Tich etc: ℵ sah Or[4,56] post *τησ οργησ* pon, 95. ante *του οινου* | *τησ οργησ* sine *και* cum ℵ (sed vide ante) ABP al plus[85] vg cop arm aeth Or (vide ante) And[c] Are Ir Tich ... ς (= Gb Sz) praem *και* cum 1. 36. 79. al vix mu And[a p] bav ... syr Cyp[297] Prim de *του θυμου τησ οργησ* alterutrum om: uterque enim *torcular vini irae dei*

16. *επι το ιματιον αυτου και* et. Ir[int 256] Or[4,55] Cyp[297] Aug[maximin 2,] (tom[8,700]) Tich Prim ... A aeth[ro] (non item[pp]) om. Libere Cassiod ad h. l. *habens etiam pro significatione carnali in femore suo scriptum: Rex* etc | ℵ om *επι* ante *τον μηρον* | *ονομα* cum ℵABP al fere[40] And[c p bav] Are ... ς (= Gb) praem *το* cum 1. al pauc[vi] And[a]

17. *ειδον* c. ℵP al pler And[omn] Are ... Ti *ιδον* cum AB 7. 14. 36. 92. ... aeth[libere] om | *ενα αγγ.* c. AP 1. 7. 38. 47. 49. 87. 91. 95. 96. al mu[vi] vg aeth And[p] et[bav] Are Prim al ... 35. 87. And[c] *ενα αλλον αγγ.*, ℵ 36. cop sah arm Haym *αλλον αγγ.* ... B al fere[30] syr And[a] Tich plane om *ενα*, hinc Gb[0] | *εκραξεν* c. ℵAP al pler And[omn] Are; item *clamavit* vg etc ... B 12. 95. tol *εκραζεν* | *εν φωνη* cum ℵB 2. 7. 14. 16. 92. al fere[10] ... ς Ln Ti om *εν* c. AP al plu vg (et Latt) And[omn] Are | *πε-τομενοισ* cum ℵAB al[25] And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) *πετωμενοισ* cum P al mu | *εν μεσουρανηματι* (P *μισουρ.*): Prim *caeli* reddit („*omnibus avibus caeli*") | *συναχθητε* cum ℵABP al[45] And[c] et[p] Are, item *congre-gamini* am fu demid lips[4. 5.] tol omn[lachm] cop sah syr ar[e] arm aeth Tich ... ς (= Gb Sz) *και συναγεσθε* cum?, item *et congregamini* vg[clo] lips[6.] Haym ... 1. And[a] et[bav] Prim Cassiod om | *το δειπνον το μεγα του* cum ℵABP al plus[35] And[c] et[p] Are (sed in his 6. 16. 31. 32. 35. 38. 39. 48. 51. 55. 87. 94. And[c] Are *τον δειπν. τον μεγαν*, item 4. 8. 29. 35. 41. 42. 95. 96. *τον δειπν. το μεγα*), item vg cop sah syr ar[e] Tich Prim Haym ... ς (= Gb Sz) *το* (79. *τον*) *δειπν. του μεγαλου* cum 1. 36. 49. 79. al? lips[6.] arm aeth And[a] et[bav]

φάγητε σάρκας βασιλέων καὶ σάρκας χιλιάρχων καὶ σάρκας ἰσχυ-
ρῶν καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ' αὐτῶν, καὶ σάρ-
κας πάντων ἐλευθέρων τε καὶ δούλων καὶ μικρῶν καὶ μεγάλων.
19 Καὶ ἴδον τὸ θηρίον καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ τὰ στρα- 17, 12
τεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι τὸν πόλεμον μετὰ τοῦ καθη- 16, 14
μένου ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ. 20 καὶ
ἐπιάσθη τὸ θηρίον καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας 16, 13 20, 10
τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησεν τοὺς λαβόντας τὸ
χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ·
ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς τῆς καιομένης
ἐν θείῳ. 21 καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ Ez 30, 33

---

18. *και σαρκας χιλιαρχων*: 1. 49. arm om (arm^{zoh} om *κ. σα. ισχυρ.*) | *επ αυτων* cum BP al fere omn And^{omn} Are ... ℵ *επ αυτοις* .. A 14. 92. *επ αυτους*, atque sic Ln (:: 20, 4. *εκαθισαν επ αυτους* non fluct) | *παντων* (And^{a} *ελευθ. παντ. τε*): B* *απαντων*, Are add *των* ... 1. cop arm And^{p} om | *ελευθ. τε* cum ℵABP al^{85} cop And^{c} et^{bav} et(vide ante)^{a} Are ... ς (= Gb Sz) om *τε* cum 1. 6. al aliq And^{p}, nec expri vg syr arm aeth | *και μικρων* cum ℵAP al pler vg cop syr aeth And^{omn} Are Tich Prim al ... B 9. 14. 30. 36. 38. 47. 92. 98. om *και*. Non addidimus autem *τε* post *μικρων* cum ℵAP 1. 35. 36. 48. 79. 87. 95. al mu And^{omn} Are, nec magis exprim vg rell ... Gb + Sz Ti add *τε* cum B al plus^{30} (in his et. 9. 14. 30. 38. 47. 92. 98.) | *μεγαλων*: ℵ 95. praem *των*

19. *ιδον* cum ℵAB 7. 36. 92. ... ς Ln *ειδον* cum P al pler And^{omn} Are | *και τα στρατ.* et. ℵ^{c} ... ℵ* *κατα στρ.* | *αυτων* cum ℵBP al pler vg rell And^{omn} Are Tich Prim ... Ln *αυτου* cum A 6. 11. 31. | *τον πολεμον* cum ℵAB al^{25} Are ... ς (= Gb + Sz) om *τον* cum P 1. 6. al sat mu And^{omn} Synops^{154}

20. *και μετ αυτου ο* cum ℵP 14. 37. 38. 49** 79. 91. 96. vg And^{p} Synops Prim ... A 41. cop *και οι μετ αυτου ο* (cop *και ο*). Item 34. *και οι μ. αυτου*, pergens *ψευδοπροφηται* ... ς (= Gb Sz) *και μετα τουτου ο* cum 1. 49* al^{vi} And^{a} et^{bav} ... Ti *και ο μετ αυτου* cum B al fere^{30} arm syr (*et ille propheta falsus qui cum eo*) And^{c} Are | *τη εικονι* cum ℵ^{c}AP al fere omn And^{omn} Are ... ℵ* 38. 39. *την εικονα* ... B *το χαραγμα*. Libere transpon Prim *qui fecerat signa sub oculis eius; quibus signis seducti erant adorare imaginem bestiae et qui acceperant caragma illius.* | *εβληθησαν* cum ℵABP etc ... 1. 36. 38. And^{p} et^{bav} *βληθησονται* | *οι δυο*: arm om. Libere aeth *et proiiciebant eos vivos.* | *της καιομενης* cum ℵAP And^{bav}, quam soloecam scripturam confirmant vg *in stagnum ignis ardentis sulphure*, Prim *in stagnum ignis ardentis igne et sulphure* (contra Promiss^{12} *in stagnum ardens igne*), item aeth ... ς Ti *την καιομενην* cum B al omn^{vi} And$^{a\,c\,p}$ Are | *θειω* cum ℵABP al^{30} And^{p} Are ... ς (= Gb Sz) praem *τω* cum 1. 35. 36. 49. 79. 87. al And$^{a\,c\,bav}$

καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου τῇ ἐξελθούσῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ,
καὶ πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

XX.

18, 1 9, 1 1 Καὶ ἴδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν
κλεῖν τῆς ἀβύσσου καὶ ἅλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. 2 καὶ
12, 9 Es 24, 22 ἐκράτησεν τὸν δράκοντα, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὅ ἐστιν ὁ διάβολος καὶ
ὁ σατανᾶς, καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη, 3 καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς
τὴν ἄβυσσον, καὶ ἔκλεισεν καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ
πλανήσῃ ἔτι τὰ ἔθνη, ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη· μετὰ ταῦτα δεῖ
17, 10 αὐτὸν λυθῆναι μικρὸν χρόνον.

---

21. *εξελθουση* cum ℵABP 1. al plus^{40} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) *εκπορευομενη* cum? | *ορνεα*: A* *θηρια*?

XX. 1. *ιδον* cum AB 7. 92. ... ς Ln *ειδον* cum ℵ al pler ... aeth rursus libere om | *αγγελον*: ℵ^{c} 32. (16. 39. post *αγγ.*) arm aeth Tich Haym praem *αλλον* | *εκ του ουρανου* et. ℵ^{c} ... ℵ* om | *κλειν* cum ℵAB al^{20} And^{c} et^{bav} ... ς (= Gb Sz) *κλειδα* cum 1. 7. al And^{a} et^{p} Are | *επι την χειρα* cum AB al pler And^{omn} Are ... ℵ 38. *εν τη χειρι*. Latini *in manu sua*.

2. *ο οφισ ο αρχαιοσ* cum A ... ς *τον οφιν τον αρχαιον* cum ℵB al omn^{vi} And^{omn} Are (79. aeth^{utr} om *τ. οφιν*) | *ο εστιν* cum ℵ. Cf et. Aug^{civ} dei^{20,7} et Victorin *qui cognominatus est*, Promiss^{4} *qui vocatur* ... ς Ln Ti *οσ εστιν* cum AB rell | *ο διαβολ.* cum ℵ 14. 38. 79. 97. Are ... ς Ln Ti om *ο* cum AB al pler And^{omn}. Item *ο σατανασ* cum ℵAB al^{25} And^{c} Are ... ς om *ο* cum 1. al sat mu And$^{a\,p\,bav}$. Praeterea B al fere^{35} syr And^{c} et^{p} Are add (:: ex 12, 9) *ο πλανων την οικουμενην ολην* (29. 92. om *ολην*): omisimus cum ℵA 1. 31. 79. 95. al vg cop arm aeth And^{a} et^{bav} (nec attingunt commentarii) Victorin Aug$^{civ\,dei}$ Tich Promiss^{4} Prim al | ℵ ab *αυτον* post *εδησεν* transiluit ad *αυτον* post *εβαλεν*, nec omissa supplevit corrector

3. *εκλεισεν* (1. 3. 12. 79. And^{a} et^{bav} *εδησεν*) sine additam cum ℵAB al fere^{40} vg syr arm And^{omn} Are Victorin Aug etc ut v. 2 ... ς (= Gb Sz) add *αυτον* cum 1. al pauc^{vi}, item cop (*clausit os eius*) aeth | *επανω αυτου*: A *εμμενωσ αυτον* | *πλανηση* (-*σει* ℵ) cum ℵA 1. 79. 95. al And^{a} et^{bav} ... Gb Sz Ti *πλανα* cum B al fere^{40} And^{c} et^{p} Are | *ετι* ante *τα εθνη* cum ℵAB al plus^{35} vg syr And^{c} et^{p} Are Victorin Aug$^{civ\,dei\,20,7}$ Prim al ... ς (= Gb Sz) pon post *εθν.* cum? ... 1. 14. 40. cop aeth And^{a} Tich Promiss^{4} om | *τελεσθη*: 40. 47. And^{p} *τελεσθωσι* | *τα χιλια*: 1. 12. 79. And^{a} et^{p} om *τα* | *μετα* sine copula cum ℵAB al fere^{30} am fu tol lips$^{4.\,5.}$ omn^{lachm} Victorin Aug$^{civ\,dei}$ Tich Promiss^{4} Prim ... ς (Gb^{oo}) praem *και* cum 1. al mu vg^{cle} lips$^{6.}$ demid cop arm aeth And^{omn} Are ... 29. 30. syr *μετα δε* | *αυτον λυθηναι* cum ℵ 1. 31. 38.

4 Καὶ ἴδον θρόνουσ, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτούσ, καὶ κρίμα Dan 7, 9 12, 27
ἐδόθη αὐτοῖσ, καὶ τὰσ ψυχὰσ τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυ-
ρίαν Ἰησοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ οἵτινεσ οὐ προσεκύνησαν
τὸ θηρίον οὐδὲ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ 6, 9 etc
τὸ μέτωπον καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν καὶ ἐβασίλευσαν
μετὰ τοῦ Χριστοῦ χίλια ἔτη. 5 οἱ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ ἔζησαν
ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη. αὕτη ἡ ἀνάστασισ ἡ πρώτη. 6 μακά-
ριοσ καὶ ἅγιοσ ὁ ἔχων μέροσ ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων
ὁ δεύτεροσ θάνατοσ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλὰ ἔσονται ἱερεῖσ τοῦ Es 61, 6

---

49. 79. 91. 96. al vg And^{omn} Victorin Aug$^{civ\ dei}$ Tich Promiss^{4} Prim ... Ln Ti *λυθην. αυτον* cum AB al^{20} Are

4. *ιδον* cum AB 7. 92. And^{bav} ... ς Ln *ειδον* cum ℵ 1. al pler And$^{a\ c\ p}$ Are | *πεπελεκισμενων* (94. *πεπελεκημενων*): A *πεπολεμημενων*. Ex Latinis vg *decollatorum*, Cyp Aug$^{civ\ dei\ 20,7}$ Prim al *occisorum* | *και οιτινεσ* (And^{a} *ειτινεσ*) *ου*: ℵ *ει τινεσ ουν ου* (*ου* ipsa prima manu supra lineam suppleto) ... Aug$^{civ\ dei\ 20,7}$ Prim *et si qui non* | *το θηριον* c. ℵAB al fere^{30} Are ... ς (= Gb Sz) *τω θηριω* cum 1. 32. 49. 90. 91. 95. al And^{omn} | *ουδε* cum ℵAB 2. 7. 13. 14. 29. 38. 47. 48. 92. 95. al plus^{10} Are ... ς *ουτε* cum 1. al permu And^{omn} | *την εικονα* (et. ς Gb'') cum ℵAB 1. al^{25} And^{a*} etc et^{bav} Are ... ς^{e} (etiam Gb Sz) *τη εικονι* cum 7. 49. 91. 95. al mu^{vi} And^{a**} et^{p} (et. Are^{com}) | *επι το μετωπον*: 7. 12. 16. 39. 79. 94. vg (non item Cyp^{273} Victorin Prim al) And^{a} et^{p} *επι των μετωπων*. Dedimus autem sine *αυτων* cum ℵAB al fere^{35} vg (et. am fu demid lips$^{5.\ 6.}$ omn^{lachm}) syr And^{c} et^{p} Are Cyp^{273} Victorin Aug$^{civ\ dei\ 20,7}$ Prim al ... ς (= Gb Sz) add *αυτων* cum 1. 49. 79. 91. al tol lips$^{4.}$ cop arm aeth And^{a} et^{bav} | *του χριστου* (syr add *αυτων*) cum ℵAB al pler And^{a} etc Are ... ς (non item ς^{e} Gb Sz) om *του* cum 1. 32. al? And^{p} et^{bav} | *χιλια* sine articulo cum ℵA 1. 12. 32. 34. 49. 79. 91. 96. arm And^{omn} ... ς (Gb^{0}) praem *τα* cum B al longe plu Are

5 *οι λοιποι* usque *χιλια ετη* cum AB al sat mu vg cop arm aeth And^{omn} Are Victorin Aug$^{civ\ dei\ 20,7}$ Prim al ... ℵ 7. 8. 14. 29. 92. al^{20} syr om (propter *ὁμοιοτέλευτον*) | *οι λοιποι* sine copula cum A vg^{cle} am fu tol lips$^{5.\ 6.}$ et^{4*} omn^{lachm} Victorin Aug Prim Haym ... B 1. 12. 16. 31. 38. 49. al plus^{10} demid lips^{4**} cop And^{omn} Are *και οι* ... ς *οι δε* cum? aeth | *νεκρων*: B 32. 34. And^{c} (invito comm) *ανθρωπων* ... Victorin Aug$^{civ\ dei}$ Prim *eorum* | *εζησαν* cum AB al fere^{20} vg (*vixerunt*) cop And$^{c\ p\ bav}$ Are Aug$^{civ\ dei\ 20,7}$ Prim al ... ς (= Gb Sz) *ανεζησαν* cum? ... 1. And^{a} *ανεστησαν*. Item *revixerunt* Victorin, similiter arm (*et post haec ex mortuis nemo revixit*) aeth. | *αχρι* cum AB al fere^{20} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) *εωσ* cum? | *τελεσθη*: 79. And^{a} *τελεσθωσι* ... 38. *τελεσθηναι* | *αυτη*: 7. 16. 39. praem *οτι*

6. *και αγιοσ*: 14. 92. om, item Or$^{int\ 3,105}$ | *επι τουτων*: 14. *επι τουτω*, 29. 79. 92. cop Hipp$^{antichr\ 65}$ *επι τουτον*, item *in hoc* Or$^{int\ 3,105}$ | *ο*

θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσιν μετ' αὐτοῦ τὰ χι-
έτη.
7 Καὶ ὅταν τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ σατανᾶς ἐκ
Ez 38, 39 τῆς φυλακῆς αὐτοῦ, 8 καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν
ταῖς τέσσαρσιν γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γὼγ καὶ Μαγώγ, συναγαγεῖν
αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον, ὧν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ὡς ἡ ἄμμος τῆς
θαλάσσης. 9 καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ ἐκύ-
21, 2 κλευσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων καὶ τὴν πόλιν τὴν ἠγαπη-
μένην· καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτούς

δευτερ. θανατ. cum ℵAB al[35] vg Hipp And[c] et[p] Are Or[int 3,106] Victorin Aug[civ dei 20,7] Tich Prim al ... ς (= Gb Sz) ο θανατ. ο δευτερ. cum 1. 49. 79. al[vi] cop And[a] et[bav] | αλλα cum ℵ ... ς Ln Ti αλλ cum A rell omn ut[vi] | του θεου: ℵ praem και | του θεου κ. του χριστου: Sz τω θεω κ. τω χριστω | βασιλευσουσιν cum ℵB al omn[vi] vg cop syr arm aeth And[omn] Are Victorin Aug Tich Prim al ... A βασιλευσουσιν | μετ αυτου: 2. 8. 16. 39. 40. 48. 94. 97. μετα ταυτα | τα χιλ. ετη cum ℵB 14. 18. 38. 47. 92. syr ... ς Ln Ti om τα cum A al pler arm And[omn] Are

7. οταν τελεσθη cum ℵA al fere[20] vg cop sah syr aeth And[omn] Aug[civ dei 20,11] Hierezech[38] Tich Prim al ... 1. οτε ετελεσθησαν ... B 7. 14 29. 92. al plus[20] arm Are μετα

8. τα εθνη: ℵ 79. praem παντα (arm τα εθν. παντα) | τα εν cum AB al pler vg (*gentes quae sunt*) And[omn] Are Aug[civ dei 20,11] Tich Prim .. ℵ 14 29. 35. 87. 92. sah om τα, item Hierezech[38] *gentes in quattuor angulis* | ταισ: 1. 14. 37. om | τεσσαρσιν: ℵ τετρασι. Pro τα εν ταις etc sah εκ των τεσσαρων γωνιων τησ γησ eaque post μαγωγ pon | τησ γησ et. ℵ[c] ... ℵ* om | τον γωγ cum ℵ[c]AB al omn[vi] sah And[omn] (And[a] praem και, ut etiam 79. arm) Are ... ℵ* om τον | και μαγωγ cum ℵ*A 1. 79. And[a]. Cf et. Are[com] ὥσπερ πολεμάρχης ὁ γὼγ καὶ μαγώγ ... ς Ti κ. τον μαγωγ cum ℵ[c]B al pler And[c] et[p] (And[bav] om και μαγωγ) Are | συναγαγειν cum AB al pler cop syr And[c] et[p] Are Hierezech[38] (*ut congreget*) ... ℵ 11. 12 (sed sequitur συναγει) 17. 31. 32. 79 praem και, item vg aeth Aug[civ dei 20,8] Prim (vg *solvetur - et exibit et seducet - et congregabit*; Aug et Prim *solvetur - et exibit ad seducendas - et trahet*) | τον πολεμον cum ℵAB al[30] Are ... ς (= Gb + Sz) om τον cum 1. 38. 49. 79. al mu sah arm And[omn] | ων ο αρ. αυτων cum ℵAB al plus[25] ... ς (= Gb Sz) om αυτων cum 1. 38. 48. 49. 79. al mu And omn Are | ωσ η: 2. 7. 13. 29. 39. 94. 97. Are ωσει

9. και ανεβησαν: 14. 92. om | εκυκλευσαν (Gb') cum AB 2. 8. 29. 49. al[20] ... ς εκυκλωσαν cum ℵ 1. 7. 31. 38. al sat mu And[omn] Are :: κυκλοω Lc 21, 20. Ioh 10, 24. Act 14, 20. Heb 11, 30. Altera forma hoc tantum loco. Similiter supra 3, 19 ζηλευε pro ζηλωσον. | την παρεμβ. τ. αγιων: B 97. add και την πολιν των αγιων | πυρ usque εισ την λιμνην suppl ℵ[c] ... ℵ* om | εκ του ουρανου sine additam (Gb') cum A 12. 18.

10 καὶ ὁ διάβολοσ ὁ πλανῶν αὐτοὺσ ἐβλήθη εἰσ τὴν λίμνην τοῦ 19, 20
πυρὸσ καὶ τοῦ θείου, ὅπου καὶ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτησ,
καὶ βασανισθήσονται ἡμέρασ καὶ νυκτὸσ εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν
αἰώνων.
11 Καὶ εἶδον θρόνον μέγαν λευκὸν καὶ τὸν καθήμενον ἐπ' Dan 7, 9 s
αὐτόν, οὗ ἀπὸ τοῦ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανόσ, καὶ τό-
ποσ οὐχ εὑρέθη αὐτοῖσ. 12 καὶ εἶδον τοὺσ νεκροὺσ τοὺσ μεγάλουσ
καὶ τοὺσ μικροὺσ ἑστῶτασ ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ βιβλία ἠνοί-

---

79. lips[4.] And[a] Tich[semel] (hom. 18. exeunte) Prim (quocum toties ℵ* facit, qui h. l. silet) Rup ... Gb Sz add *απο του θεου* cum B al plus [25] cop sah arm ar[e] And[c] et[p] Are Victorin Aug[civ dei 20,8] Tich[semel] (hom. 18. med.) ... ϛ praem *απο του θεου* cum ℵ[c]P 7. al mu vg (et. am fu tol omn[lachm] lipss) syr Hier[ezech 38]. Item 1. 17. 19. And[bav] *εκ του* (om And[bav]) *θεου απο του ουρανου* ... demid nil nisi *a deo* :: inlatum vdtr *απο τ. θεου* ex 21, 2 et 10.

10. *και του θειου* cum ℵ 7. 13. 16. 18. 32. 33. 35. 39. 47. 49. 79. 87. 95. al[vi] And[a c p] ... ϛ Ln Ti om *του* cum ABP 1. al sat mu Are (And[bav] om *και τ. θει.*) | *οπου και* cum ABP al[35] vg[cle] am lipss omn[lachm] syr And[a] et[c] Are Victorin Aug[civ dei 20,8] Prim Haym ... ϛ (·· Gb Sz) om *και* cum ℵ 1. 91. al fu (*est* pro *et*) demid tol cop sah arm aeth And[p] et[bav] Hier[ezech 38] Cassiod[ps 1] | *και* (7. om, ℵ add *οπου*) *ο ψευδοπροφητησ*: Tich Prim *et pseudoprophetae* (non item Victorin Aug Hier Cassiod) | *εισ τ. αιων. των αιωνων* (16** 47. And[p] om *αιωνων*): 1. 12. arm And[bav] om

11. *ειδον* cum ℵP al pler And[a c p] Are ... Ti *ιδον* cum AB 7. 92 And[bav] | *μεγαν λευκον* cum ℵABP al[25] vg cop syr aeth Are auct[novat 375] Aug[civ dei 20,14] Prim (sed hi[3] Latt *magnum et candidum*) Haym ... ϛ (= Gb Sz) *λευκον μεγαν* c. 1. al mu arm Ir[int 336] Ephr[380] et[338] And[omn] | *επ αυτον* cum BP al fere[40] Ephr[338] And[a] et[c] Are ... ϛ (= Gb Sz, sed Gb') Ln *επ αυτου* cum A 1. 95. ... 33. 35. Ephr[380] And[p] et[bav] *επ αυτω* ... ℵ 38. *επανω αυτου* ... vg auct[novat] Aug Prim al *super eum*, Ir[int 336] *in eo* | *απο του προσωπου* cum ℵAP 38. 95. ... ϛ Ti om *του* cum B al pler Ephr[338. 380] And[omn] Are. Praeterea 95. Ephr[bis] add *αυτου*. | *η γη και ο ουρα.* cum ℵABP al pler vg cop syr Ir[int 336] And[omn] Are Haym ... 10. 37. 49. 91. 96. tol arm aeth Ephr[bis] auct[novat] Aug[civ dei] Prim *ο ουρα. και η γη*

12. *ειδον* cum ℵP al pler ... Ti *ιδον* cum AB 7. 92. And[bav] ... aeth[libere] *et post hoc venerunt omnes mortui* etc | *τουσ μεγαλ. και τουσ μικρ.* cum ℵ[c] (et. ℵ*, sed *και* pro *τουσ* pri)AP al fere[20] (sed 7. ista pon ante *τουσ νεκρ.*) And[a p bav], item *magnos et pusillos* (Ir *minores*) vg sah syr aeth arm Ir[int 336] auct[novat] Amb[fid res 2,1166] Aug[civ dei 20,14] Tich Prim al ... B 4. 26. 31. 32. 48. And[c] Are *τουσ μικρουσ κ. τουσ μεγαλ.* (sed 4. 26. 31. 32. 48. And[c] Are haec post *εστωτασ* pon). Item ϛ *μικρουσ και μεγαλουσ* sine cod Graeco ut[vi], sed *pusillos et magnos* et. m[39] cop

Mal 3, 16 χθησαν· καὶ ἄλλο βιβλίον ἠνοίχθη, ὅ ἐστιν τῆσ ζωῆσ· καὶ ἐκρίθη-
σαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖσ βιβλίοισ κατὰ τὰ ἔργα
6, 8 αὐτῶν. 13 καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺσ νεκροὺσ τοὺσ ἐν αὐτῇ,
καὶ ὁ θάνατοσ καὶ ὁ ᾅδησ ἔδωκαν τοὺσ νεκροὺσ τοὺσ ἐν αὐτοῖσ,
καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστοσ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. 14 καὶ ὁ θάνατοσ
21, 8 καὶ ὁ ᾅδησ ἐβλήθησαν εἰσ τὴν λίμνην τοῦ πυρόσ. οὗτοσ ὁ θάνατοσ
3, 5 etc ὁ δεύτερόσ ἐστιν, ἡ λίμνη τοῦ πυρόσ. 15 καὶ εἴ τισ οὐχ εὑρέθη

... 1. 2. 8. 19. 27. 29. 30. 42. 50. 90. 94. 97. 98. plane om :: cf 11, 18. 13, 16. 19, 5 et 18. | εστωτασ: al[5] (vide ante) And[c] Are post τουσ νεκρουσ pon ... 2. 14. 30. 92. om; item Aug[civ dei 20,14] Prim (non item auct[novat] Amb[fid res 2] Promiss[19] Tich al) om εστωτ. ενωπ. τ. θρον. | ενωπιον: ℵ* επι, ℵ[c] substituit ενωπιον sed oblitus est exstinguere επι | θρονου cum ℵABP al[40] vg m[39] cop sah syr aeth arm And[c] et[bav] Are Amb[fid res 2] Haym (auct[novat 375] throni domini, Promiss[19] throni dei) ... ς (= Gb Sz) θεου cum 1. al And[a] et[p] | ηνοιχθησαν cum AP 1. 11. 14. 31. 32. 33. 35. 48. 79. 87. 92. And[c] Are; And[p] ηνοιγησαν ... ς (= Gb Sz) ηνεωχθησαν cum 7. al[vi] And[a] et[bav]; 37. 38. 49. 91. ανεωχθησαν ... 2. 8. 29. 30. 40. 41. 42. 50. 51. 94. 97. 98. ηνοιξαν. 9. 13. 16. 27. 39. ηνοιξε ... ℵ ηνεωχθη, sed ℵ* om και αλλο βιβλιον ηνοιχθη (ηνεωχθη). Transiluit igitur ℵ* ad ηνεωχθη post βιβλια. tamen nec ℵ[c] mutavit ηνεωχθη post βιβλια quum supplebat verba omissa in hunc modum: και αλλο βιβλ. ηνεωχθη. Ceterum etiam 1 om και αλλο βιβλ. ηνοιχθη. | αλλο βιβλι. cum ℵ[c]ABP al plus[30] vg m[39] etc ... ς βιβλι. αλλο cum? | ηνοιχθη cum AP 3. 7. 11. 29. 35. 40. 79 87. al? And[a] Are, item And[p] ηνοιγη ... ς ηνεωχθη cum ℵ(vide ante) 7. 31. al sat mu And[c] et[bav] Are; item 37. 38. 49. 96. 97. ανεωχθη | εν τοισ βιβλιοισ: ℵ εν ταισ βιβλοισ ... arm om

13. τουσ νεκρ. τουσ εν αυτη cum ℵABP al[30] m[39] vg (mortuos qui in eo erant) cop sah syr aeth Method[792] And[c] Are Ir[int 336] (mortuos quos in se habuit) Or[int 1,34] (mortuos quos habebat in se) Amb[fid res 2] (mortuos qui in ipso erant) Aug[civ dei 20,14] Prim al ... ς (= Gb Sz) τουσ εν αυτη νεκρουσ cum 1. (sed habet εν αυτοισ) 49. 96. al And[a p bav] (Promiss[19] quos penes se habebat mortuos) | και ο θανατ. και usque τα εργα αυτων: 40. 91. syr om. Similiter erravit 38. ab εν αυτη ad εν αυτοισ transiliens. | εδωκαν cum ℵBP 1. al fere omn vg rell Meth[792] And[cap] Are Ir[int] rell ... Ln εδωκεν cum A 2. 48. | τουσ νεκρ. τουσ (B τουσ) εν αυτοισ cum ℵABP al[30] vg cop sah Meth[792] And[a] et[c] Are Or[int 1,34] (mortuos suos qui erant in eis) Ir[int] (mortuos quos apud se habuerunt) Aug[civ dei] et Prim (uterque mort. quos in se habebant) al ... ς (= Gb Sz) τουσ εν αυτοισ νεκρ. cum 1. 49. al And[p] et[bav]; item aeth, qui insuper add et tradidit terra quoque eos qui fuerunt in ea mortui | εκριθησαν (vg Prim etc iudicati sunt): ℵ κατεκριθησαν | εργ. αυτων: B 7. 14. 92. al plus[10] And[c] et[p] εργ. αυτου

14. ουτοσ: ℵ praem και | ουτοσ ο θαν. ο (79. And[a] om) δευτερ. εστιν cum ABP 8. 14. 35. 87. 92. al plus[20] am fu omn[lachm] lips[5] tol syr

ἐν τῇ βίβλῳ τῆσ ζωῆσ γεγραμμένοσ, ἐβλήθη εἰσ τὴν λίμνην τοῦ πυρόσ.

XXI.

1 Καὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινήν· ὁ γὰρ πρῶτοσ E. 65, 17
οὐρανὸσ καὶ ἡ πρώτη γῆ ἀπῆλθαν, καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι. 66, 22 2 Pe 3, 13
2 καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ καινὴν εἶδον καταβαίνουσαν 3, 12 He 12, 22

And^c (et^a) Are. Item 9. 10. 37. 49. 91. 96. vg^cle demid lips^6. ουτ. εστιν ο θαν. ο δευτεροσ. Item And^p ουτ. ο θαν. εστ. ο δευτερ., item 7. omisso εστ. ... ℵ 38. ουτ. ο δευτερ. θανατ. εστιν, ς (= Gb Sz, sed Gb′) ουτ. εστ. ο δευτ. θανατ. cum? lips^4. sah ... agnoscit ista verba et. Ir^int 336 *missi sunt in stagnum ignis, secundam mortem*. Alludit huc et. Hipp^antichr 65 ο γαρ δευτερ. θαν. εστιν η λιμνη του πυροσ του καιομενου. ... 1. 18. 31. 41. 42. 94. 97. cop arm^zoh And^bav Promiss^19 Prim Haym ista verba plane om | η λιμνη του πυροσ cum ℵABP 2. 7. 8. 14. 29. 38. 91. 92. al^30 vg^cdd pler (fu lips^5. tol *stagnum ignis*, am al^lachm *in stagnum ignis*, lips^4. *stagn. et ignis*, al^lachm tantum *ignis*) sah syr (Hipp^antichr 65 vide ante) aeth (*et mors quidem secunda gehennae ignis illa*) And^a c p Are (Ir^int vide ante) ... ς (= Gb + Sz) om cum 1. 18. 31. 41. 42. 94. al vg^cle lips^6. cop arm And^bav Promiss^19 Prim Haym

15. ευρεθη et. Ir^int 336 Aug^civ dei 20,15 Tich Prim al ... ℵ* (non item^c) ευρεθησεται | εν τη βιβλω cum ℵAP 7. 38. 49. 79. al mu And^p et^bav (And^a εισ την βιβλον) ... B 1. al^25 And^c Are εν τω βιβλιω, idque Gb″

XXI. 1. ειδον cum ℵP al pler And^a c p Are ... Ti ιδον cum AB 7. 92. Item Ir ex Anastasio, ut ex cod Coisl 120. exscripsi in Anecd. sacr. et prof. p. 120. | η πρωτη γη et. Tert^hermog 34 Tich al ... 13. 29. arm Ir^int 336 Aug^civ dei 20,16 Prim om πρωτη | απηλθαν cum ℵA. Item Gb Sz απηλθον cum B 8. 9. 13. 29. 30. 32. 38. 92. 94. 97. al fere^15 And^c Are. Item *abierunt* (Ir Tert al) vel *recesserunt* (Aug Prim) Ir^int 336 Tert^hermog 34 Aug^civ dei 20,16 Tich Prim ... P 2. 4. 11. 31. 35. 47. 87. 98. απηλθεν ... ς (= Gb Sz) παρηλθε cum 1. 49. 79. al And^a p bav; item *abiit* vg | και η θαλ. ουκ εστιν ετι: A και την θαλασσαν ουκ ιδον ετι

2. και ab initio sine additam cum ℵABP 1. al plus^40 am fu tol demid al lachm cop sah syr arm aeth Ir^int 336 (et^gr in Anecd^120) Aug^civ dei 20,16 Tich Prim al ... ς (= Gb Sz) add εγω ιωαννησ cum? vg^cle lipss al lachm (arm^usc mg) | ειδον et ιδον ut v. 1. Posuimus autem post καινην cum ℵABP al fere^45 am fu demid tol al^lachm syr arm aeth Ir^int 336 et (in Anecdotis)^gr And^omn Are Aug Tich Prim Haym ... ς (= Gb Sz) pon ante την πολιν cum? vg^cle lipss al^lachm (arm^usc mg), item (qui

ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἡτοιμασμένην ὡσ νύμφην κεκοσ-
μένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆσ. 3 καὶ ἤκουσα φωνῆσ μεγάλησ ἐκ τοῦ
Ez 37, 27 θρόνου λεγούσησ· ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων,
2 Co 6, 16 καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαοὶ αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸσ
ὁ θεὸσ ἔσται μετ' αὐτῶν, 4 καὶ ἐξαλείψει πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν
7, 17 Es 25, 8 ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ θάνατοσ οὐκ ἔσται ἔτι, οὔτε πένθοσ οὔτε

---

antea εγω ιωανν. non habent) cop sah | εκ του ουραν. απο του θεου cum ℵAB al plus[25] vg (et. am fu demid tol etc) cop sah syr aeth Ir... ex Anast[anecdot] And[c] et[p] Are Aug[civ dei] Tich Prim al ... ς (=Gb Sz) απο του θεου εκ τ. ουραν. cum P 1. 49. 79. 91. 96. al arm And[a] et[bav] ... 41. Ir[int 336] om απο τ. θεου

3. και ηκουσα φωνησ μεγαλ. (arm[zoh] om) λεγουσησ: ita et. ℵ[c] Ir... et[gr] ex Anast[anecdot] ... ℵ* και φωνη μεγαλη et λεγουσα | εκ του θρονου cum ℵA 18. vg arm[usc mg] Ir[int 336] Aug[civ dei 20,16] Amb[fid res...] Haym ... ς εκ του ουρανου cum BP al fere omn cop sah syr arm ... And[omn] Are Tich Prim Cassiod ... Ir[gr] ex Anast[anecdot] om | σκηνωσει et. Ir[int 252. 336] et[gr] ex Anast[anecdot] etc ... ℵ* (non item[c]) εσκηνωσεν. (Scriptum etiam in am *habitavit*, non *habitabit*; item lips *habitabat*, fu *habitat*.) | και αυτοι λα. αυτ. εσονται: Ir[gr] ex Anast[anecd] om, non item Ir[int 336] | λαοι αυτου (Gb') cum ℵA 1. 79. 92. al And et[bav] Ir[int 336] (ut edider. Voss Grab Mass Stieren) ... Gb Sz Ti λαοσ αυτου cum BP al[35] vg cop sah syr aeth arm And[c] et[p] Are Amb[fid res] Aug[civ dei 20,16] Tich Prim. Ita etiam in Ir ediderat Feuard[1575...] at codicum ut vdtr fide post mutatum est :: λαοι multo minus quam λαοσ manum emendatricem prodit | και αυτοσ: ℵ om και, Ir[gr] ex Anast (non item Ir[int]) om αυτοσ | εσται μετ αυτων hoc ordine cum ℵP 1. 31. 32. 47. 49. 79. 91. 96. al mu cop aeth (*erit dominus c. illis*) And[omn] Aug[civ dei 20,16] Prim ... Gb Sz Ln Ti μετ αυτ. εσται cum AB al plus[20] vg syr Are Ir[int 336] et[gr] ex Anast[anecdot] Amb[fid res] Tich Haym. Dedimus autem ista sine additam cum ℵB 1. 7. 8. 29. 33. 92. al[25] cop arm ar[e] Ir[gr] ex Anast[anecdot] And[c] et[p] Are Aug[civ dei] Prim Haym ... ς (sed Gb[oo]) add θεοσ αυτων cum P 79. al (12. θε. αυτων) And[a] et[bav]; item Ln Ti add αυτων θεοσ cum A vg syr Ir[int 336] Amb[fid res 2] Tich

4. εξαλειψει sine additam cum ℵBP al[35] cop syr arm aeth Ir[int 336] et[gr] ex Anast[anecdot] And[a c bav] Are (εκλειψει pro εξαλ.) Amb[abr 2,4,...] et[fid res 2,1166] et[ps 36,797] et[obit theodos 1206]. Addunt vero B al[15] απ ... αυτων, item deletis postea εκ (απο) τ. οφθαλμ. αυτ. 40. 41. ... ς (= Gb Sz) Ln Ti add ο θεοσ cum A 1. al pauc[vi] vg And[p] Tert[res carn] Aug[civ dei 20,16] Tich Prim | δακρυον et. ℵ[c] ... ℵ* δραχυ (:: ut iam 7,17) | εκ των cum ℵA 32., item tol *ex*, Amb[abra] et[fid res] et[ps] *de* ... ς Ti απο των cum BP al fere omn Ir[gr] ex Anast[anecdot] And[omn] Are, item *ab* Ir[int] Amb[obi theod] Aug[civ dei] Prim al | θανατοσ sine articulo cum ℵ 38. 47. al? Ir[gr] ex Anast[anecd] ... ς Ln Ti ο θανατ. cum ABP al pler

κραυγὴ οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι, ὅτι τὰ πρῶτα ἀπῆλθαν. 5 καὶ
εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῷ θρόνῳ· ἰδοὺ καινὰ ποιῶ πάντα. καὶ Es 43, 19 2 Co 5, 17
λέγει· γράψον, ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί εἰσιν. 6 καὶ 19, 9. 22, 6
εἶπέν μοι· γέγοναν. ἐγὼ τὸ ἄλφα καὶ τὸ ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. 16, 17 22, 13 etc

And[omn] Are | ουτε (Ir[int] *non*) πενθος ουτε (Ir[int] *non*) κραυγη (ℵ ουτ. κραυ. ουτ. πενθ.) ουτε πονος (haec ℵ om): Ir[gr] ex Anast[anecd] om; item una cum ουκ εστ. ετι om (:: transiliendo) 35. 87. 98. And[p] | ετι sec: 1. om. In ℵ ex ετι factum οτι ipsa prima ut vdtr manu. Iam igitur deest ετι. | οτι cum ℵ(vide ante)B al fere omn vg[cle] demid tol (hi Latt *quia prima*) cop syr arm aeth Ir[int 336] etgr ex Anast[anecd] And a c p Are Aug[civ dei 16,7] Prim (hi[2] *quia priora*) al ... 79. al? τα γαρ πρωτα ... AP And[bav] om (atque sic Ln edidit); item am fu luxov lipss omn[lachm] Haym, qui omnes *quae prima* pro *quia pr.* Sed recte ut puto iam Lc[brug]: „*Non est commutanda coniunctio* quia *cum relativo* quae."
απηλθαν cum A (:: v. 1. sic ℵA). Item ς απηλθον cum P 1. 7. al sat mu And[a p bav] ... ℵB al fere[20] Ir[gr] ex Anast[anecd] And[c] Are απηλθεν

5. και ab initio: 2. 29. 41. 50. 90. 94. 97. om. Item Ir[int 336]. | επι τω θρονω cum ℵABP al[30] And[c] et[p] Are ... ς (= Gb Sz) επι του θρονου cum 1. 49. al And[bav] ... 35. 79. 87. And[a] εν τω θρονω | ιδου: 41. Are ιδου ιδου .:. A praem και | καινα ποιω παντα cum ℵAP 35. 37. 38. 49. 87. 91. 96. vg Ir[int 336] Aug[civ dei 20,16] Prim al. Similiter 79. And[bav] καινοποιω παντα, cop ποιω καινα παντα ... B al plus[30] syr And[c] Are παντα καινα ποιω ... ς καινα παντα ποιω cum 1. al And[a] et[p] | και λεγει sine μοι cum AB al plus[15] am tol demid omn[lachm] syr Ir[int] (*Et dicit dominus: Omnia scribe, quoniam*) Tich ... ς (Gb[oo]) add μοι cum ℵP 1. al plur vg[cle] fu lipss (sed hi Latt excepto lips[5.] *et dixit*) cop arm aeth And[omn] Are Prim (*Et dixit mihi*: *Haec verba*) Haym | πιστοι και αληθιν. cum ℵAB al[25] vg cop syr aeth Ir[int] Are Tich Prim (vg et Prim *fidelissima sunt et vera*) Haym ... ς (= Gb Sz) αληθιν. και πιστ. cum P 1. al mu arm And[omn]. Praeterea B al fere[25] syr Are add του θεου, item And[c] post εισι.

6. ειπεν (et. Ir[int] *dixit*): ℵ λεγει | γεγοναν (Gb'') cum ℵ[c](vide post)A et γεγονασιν 38. Item Ir[int] *facta sunt* (reliqua non affert). Respondet vero etiam *factum est*, quod vg Prim Haym praebent. Ceterum in ℵ ex γεγονα quum γεγοναν fecisset ℵ[c], accidit ut tota vox punctis improbaretur, ν quod supra lineam additum erat, absterso rursus ... ς γεγονε cum? 10? 17? 41? Videtur Erasm ad vg conformasse ... ℵ*BP 1. al pler (conlati sunt fere[35], Or[4,28] (ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει λέγει· ἐγώ εἰμι ὁ πρῶτος – καὶ πάλιν· γέγονα τὸ α καὶ τὸ ω, καὶ ὁ πρῶτ. καὶ ὁ ἔσχ., ἡ ἀρχὴ κ. τὸ τέλος) And[omn] Are γεγονα (post quam vocem P al[vi] punctum pon), idque Gb', item syr arm ... ℵ[cc] (? an ℵ[c] ex emendatione?) cop aeth luxov Tich plane om | εγω το (Gb'') cum ℵ BP 1. 7. 11. 12. 13. 26. 31. 32. 33. 35. 47. 48. 79. 87. 91. syr arm And[a c bav] Are. Accedit Cyp[327]: „Item in apocalypsi: *Ego α et ω, initium et finis. Ego sitienti*" etc. Item το (omisso εγω) 1. 2. 4. 5. 8.

ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω αὐτῷ ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζω-
3 etc δωρεάν. 7 ὁ νικῶν κληρονομήσει ταῦτα, καὶ ἔσομαι αὐτῷ θε-
καὶ αὐτὸς ἔσται μοι υἱός. 8 τοῖς δὲ δειλοῖς καὶ ἀπίστοις καὶ ἐβδε-
22, 15 λυγμένοις καὶ φονεῦσιν καὶ πόρνοις καὶ φαρμακοῖς καὶ εἰδωλο-
λάτραις καὶ πᾶσιν τοῖς ψευδέσιν τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τ
20. 10 20, 14 καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὅ ἐστιν ὁ θάνατος ὁ δεύτερος.
15. 1 17, 1 9 Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ

---

9. 16. 18. 19. 27. 29. 30. 37. 40. 42. 49. 50. 51. 90. 92. 94. 96. 97. vg Or^{4,28} And^{p}, idque Gb′ ... ς Ln Ti εγω ειμι το cum A 38. 39. vg Cyp$^{285. 287}$ (utroq loco est: „Item in apoc.: *Ego sum*“ etc) Tich (omisso γεγον.) Prim al, item (omisso γεγον.) cop aeth | το αλφα cum ℵAP al fere^{15} cop And^{c} et^{bav} ... ς τὸ Α cum 1. 49. al mu And^{a} et^{p} Are qui α praebent. Item Λ atque item Ω in codd Latt, ut am fu. et patrib Latt scribi solet. | η αρχη: 8. 29. 32. 37. al fere^{10} And^{bav} Are om η. Sed 2. 7. 29. 31. 96. al plus^{5} praem και | το τελος: iidem om το qui antea η om | τω διψωντι: P om τω | αυτω cum B 2. 8. 29. 31. 35. 48. 87. 92. 94. 97. al^{15} aeth And^{c} Are ... ς (Gb + Sz) Ln om cum ℵAP al sat mu And$^{a\ p\ bav}$, nec magis exprim vg cop syr arm Cyp rell :: quum etiam 2, 7. idem αυτω (post τω νικωντι) a ℵ al^{7} plerisque Latinis ac reliquis interpretibus abiectum sit, item 2, 17 a ℵ aliis 6, 4 a ℵ^{c}A, videtur hoc quoque loco ab ipso auctore positum, quamvis ℵAP etc contra stent. | της πηγης: A om | δωρεαν et. ℵ^{c}: ℵ* δωρεας

7. κληρονομησει cum ℵAP 1. 7 (-μηση) 9. 17. 37. 38. 47. 49. 79. 91. al vg cop syr arm aeth And$^{a\ p\ bav}$ Tert$^{pudic\ 19}$ (*qui vicerint haereditate habebunt ista*) Cyp$^{287. 327}$ Tich Fulg$^{fid\ cath\ 538}$ Prim al ... B al^{30} And^{c} Are δωσω αυτω, idque Gb′ :: vdtr ad 3, 21 correctum | ταυτα cum ℵABP al fere^{40} vg rell (sed arm ταυτα παντα) And$^{c\ p\ bav}$ Are Tert^{pudic} Tich Fulg Prim al (Cyp$^{278. 327}$ *et ea et eorum haereditatem*) ... ς (= Gb Sz) παντα cum 1. al? And^{a} | αυτω (Cyp Tich *eius*): A 1. 7. arm And^{a} et^{bav} αυτων, Tert^{pudic} *illis*. Iidem vero pergunt και αυτοι εσονται μοι (And^{bav} μου) υιοι. | αυτος: A om | υιος cum ℵABP al fere^{30} (ex his 8. al aliq μου pro μοι) And^{omn} Are ... ς praem ὁ cum 91. (certe ita Romae editum) al?

8. τοις δε (P om) δειλοις cum ℵABP al fere^{40} And^{omn} Are .. ς (Gb Sz) δειλοις δε cum 1. al? | απιστοις sine additam cum ℵAP 1. 49* 79. al pauc^{vi} m^{37} vg cop arm And^{a} et^{bav} Tert$^{pudic\ 19}$ Tich Prim al ... Gb + Sz add και αμαρτωλοις cum B al plus^{35} syr aeth And^{c} et^{p} Are | και εβδελυγμενοις: 1. 12. 49* 79. al And^{a} et^{bav} om και | φαρμακοις (7. 98. And^{c} et^{bav} φαρμάκοις) cum ℵABP 1. al fere^{40} And^{omn} Are ... ς (Gb Sz) φαρμακευσι cum? | ψευδεσιν: A ψευσταις | ὁ θανατ. ο δευτερ. cum ℵAB al plus^{25} vg m^{37} syr arm And^{c}, item omisso o priore al pauc Are ... ς (Gb Sz) ο δευτερος θανατος cum 1 49. al mu (sed 1. And^{a} om o) And$^{a\ p\ bav}$ ... P nil nisi θανατος

9 ηλθεν sine additam cum ℵABP 1. al fere^{40} vg cop syr aeth And^{omn}

φιάλασ τῶν γεμόντων τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλη-
σεν μετ᾽ ἐμοῦ λέγων· δεῦρο, δείξω σοι τὴν νύμφην τὴν γυναῖκα τοῦ 19, 7
ἀρνίου. 10 καὶ ἀπήνεγκέν με ἐν πνεύματι ἐπὶ ὄρος μέγα καὶ 17. 3 Ez 40, 2
ὑψηλόν, καὶ ἔδειξέν μοι τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἰερουσαλὴμ κατα- 3
βαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, 11 ἔχουσαν τὴν δόξαν
τοῦ θεοῦ· ὁ φωστὴρ αὐτῆσ ὅμοιοσ λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡσ λίθῳ ἰά- Ez 48, 31 ss
σπιδι κρυσταλλίζοντι· 12 ἔχουσα τεῖχοσ μέγα καὶ ὑψηλόν, ἔχουσα

Arc Prim Haym ... ϛ (— Gb Sz) add προσ με cum? lips⁴· arm | εισ (35. 38. 87. ο πρωτοσ) εκ cum ℵABP al³⁵ vg cop syr arm And^c Arc Prim Haym ... ϛ (Gb + Sz) om εκ cum 1. 35. 38. 79. 87. And^a p bav | των γεμοντων cum ℵ*AP 12. 79. And^bav ... ℵ^c των γεμουσων ... ϛ τασ γεμουσασ cum 1. 7. al mu^vi And^a. Item Ti γεμουσασ cum B 8. 29. 31. 38. 49. 91. 92. al¹⁵ (35. εχουσασ) And^c et^p Arc | των επτα πληγ. cum ℵ*et^cAP 1. 7. 35. 49. 87. al And^a et^p ... Gb° Ti om των cum B al²⁰ And^c et^bav Arc | την νυμφ. την γυναικ. του αρνιου cum ℵ AP 33. 35. 38. 87. vg cop syr aeth arm (post νυμφην add και) And^c Cyp Tich^semel (hom. 19.) Matern^burs 37 Prim Haym ... ϛ την νυμφ. του αρνιου την γυναικ. cum 1. 79. al And^a p bav lips⁵· ... B 7. 8. 29. 31. 49. al²⁵ Arc την γυναικα (13. 32. add και) την νυμφ. του αρνιου, idque Gb′ ... Gb″ την γυναικ. του αρνιου cum Tich^semel (hom. 15.), item demid την νυμφην του αρν.

10. επι οροσ cum ℵA 35. 87. ... ϛ Ti επ οροσ cum BP al pler | την πολιν sine τ. μεγαλ. cum ℵABP al plus²⁵ vg cop syr aeth Arc Cyp²⁹⁸ Amb virgin 234 Tich Matern^burs 37 Prim al ... ϛ (= Gb Sz) add την μεγαλην cum 1. 31. 49. 79. 91. 96. al And^omn | την αγιαν: 1. 31. 79. And^a c bav και αγιαν | εκ του ουρανου: 11. 31. 32. 33. 35. 51. 90. And^c απο τ. ουρ. (iidem pleriq pergunt εκ του θεου) | απο τ. θεου cum ℵAP 1. 7. 38. 47. 49. 79. 91. al And^a p bav, item *a deo* vg Cyp Matern Prim al ... Gb′ Ti εκ τ. θεου cum B al²⁵ And^c Arc ... 92. 94. Amb^virgin 234 Cassiod om

11. εχουσαν την δοξ. (ℵ Ir^gr ex Anast^anecd add απο) του θεου (cop om τ. θεου): A 98. om | ο φωστηρ sine copula cum ℵABP al plus³⁰ am fu tol lips⁵· omn^lachm syr And^c et^bav Tich al ... ϛ (= Gb Sz) praem και cum 1. 7. al mu vg^cle demid lips⁴· ⁶· arm aeth (cop ο φωστ. δε) And^a et^p Arc Prim Haym. Praeterea ante και ο φωστ. And^p, ut certe edidit Sylburg, infert: ἐν ᾗ ἡ γυνὴ τοῦ ἀρνίου ἡ ἄνω ἱερουσαλὴμ ὑπὸ θεοῦ κοσμηθήσεται καὶ δοξασθήσεται. Quae ut apparet non ad verba sacra trahi debebant. | ωσ (arm om) λιθω: 1. 7. 12. 17* 18. 38. 47. And^p et^bav om | κρυσταλλιζοντι: BP 1. 8. 29. 35. 79. 87. 97. 98. al And^a et^bav -αλιζοντι

12. εχουσα pri cum ABP al plus²⁵ And^omn (sed 1. al? And^a et^p add τε) ... ϛ (= Gb Sz) εχουσαν τε cum 35. 87. al Arc (sed 35. 87. om τε) ... ℵ εχοντι, nec correctum est. Libere vg Haym *et habebat*, Prim *et habet*; sed Tich *habentem* (εχουσαν). Libere aeth *Et magnus murus eius.* | εχουσα sec cum ℵ^c (sic; ℵ* εχοντασ) ABP al plus³⁰ And^c et^bav

πυλῶνασ δώδεκα, καὶ ἐπὶ τοῖσ πυλῶσιν ἀγγέλουσ δώδεκα, καὶ ὀνό-
ματα ἐπιγεγραμμένα, ἅ ἐστιν τῶν δώδεκα φυλῶν υἱῶν Ἰσραήλ.
13 ἀπὸ ἀνατολῆσ πυλῶνεσ τρεῖσ, καὶ ἀπὸ βορρᾶ πυλῶνεσ τρεῖσ,
καὶ ἀπὸ νότου πυλῶνεσ τρεῖσ, καὶ ἀπὸ δυσμῶν πυλῶνεσ τρεῖσ.
14 καὶ τὸ τεῖχοσ τῆσ πόλεωσ ἔχων θεμελίουσ δώδεκα, καὶ ἐπ

(item 79. And[a] *και εχουσα*), item *habens* am fu lips[5] omn[lachm]; *quae habet* Prim ... ς (= Gb Sz) *εχουσαν* cum 7. 35. 87. al Are; item *habentem* vg[cle] demid tol lips[4. 6.] ... And[p] *και* | *πυλωνας*: 11. 31. And[p] *πυλεωνας*, item postea 1. And[p] et[bav] *πυλεωσιν* | *δωδεκα*: ʙ al ubique *ιβ'*, item ℵ sec et tert loco. Passim vero etiam legitur *δεκαδυο*, ut sec loco habent 7. 8. 35. 49. 50. 87. 94. 97. 98. | *και επι τ. πυλ. αγγελ. δωδεκα* cum ℵʙᴘ al omn[vi] vg[cle] am demid tol lips al[lachm] cop arm aeth Amb[virgin 234] Tich Prim al ... Ln om cum ᴀ fu al[lachm] syr | *επι τοισ πυλωσιν* cum ʙᴘ al fere omn And[omn] Are, item *in portis* vg Amb Prim al. Contra Tich *super portas* ... ℵ 18. *επι τουσ πυλωνας* Pro *αγγελουσ* (*angelos*) am Prim Haym, etiam Amb[cdd] *angulos*. Quod per errorem scribi docet etiam Prim[comm]; item ut puto Haym[com], etsi bis ibi *angulos* legitur. Recte iam Lcbrug: *Cave pro* angelos, *quod significat caelestes nuncios, legas* angulos, *id est vocalem quintam* a *pro* e *secunda.* | *ονοματα* cum ᴀʙᴘ al omn vg etc: ℵ add *αυτων*, item arm *singulorum* | *επιγεγραμμενα*: ℵ *γεγραμμενα*, 18. *εγγεγραμμενα* | *α εστιν* sine additam cum ℵᴘ 1. 37. 39. 47. 49. 51. 79. 91. 96. al aeth[utr] (ut Prim) arm (*quae scripta erant secundum duodecim* etc) And[a p bav] et (omissis *α εστιν*) Prim ... Ln Ti add *τα* (Ti om) *ονοματα* cum ᴀʙ al[30] vg cop syr And[c] Are Haym, ex quibus ᴀ al[12] add *τα*, ʙ al plus[15] And[c] Are om | *υιων* c. ℵᴀʙᴘ al[25] And[c] et[bav] Are ... ς *των υιων* c. 1. 7. 49. 91. 96. al ... 32. 79. 94. And[a] et[p] *του* ... 12. 27. 47* plane om

13. *απο ανατ.* cum ℵᴀʙᴘ al plus[30] And[a c p] Are ... ς (= Gb Sz) *απ αν.* cum 1. al And[bav] | *ανατολησ* cum ℵᴀᴘ 1. 32. 38. 79. And[a p bav] ... Gb Sz Ln Ti *ανατολων* cum ʙ al fere[35] And[c] Are | *και απο* ter cum ℵᴀʙᴘ al fere[35] vg[cle] am lips[5. 6.] al[lachm] (item cop et aeth sed pri loc omittunt *και*, item syr sed om *και απο νοτου* usq ad finem versus) And[c] Are (praeterea etiam primo loco habent And[a p bav], non item sec et tert) ... ς (= Gb + Sz) om *και* ter cum 1. al fu demid tol lips[4.] (al[lachm] om tantum prim loco) And[a p bav] Tich Prim | *βορρα* - *νοτου* (sic ℵ[c] pro *βορρα* inepte repetito reposuit) - *δυσμων* (sic ℵ[c] pro *νοτου*) cum ℵc(et ℵ*)ʙᴘ al fere omn vg (exc am) cop arm And[omn] (add autem And[a] et[p] post *απ. δυσμ. πυλ. τρ.* etiam haec: *και απο μεσημβριας πυλ. τρεισ*) Are Tich Prim ... ᴀ am *βορρα* - *δυσμων* - *νοτου*, 91. aeth *δυσμων* - *βορρα* - *νοτου*, 98. *νοτου* - *βορρα* - *δυσμ.*, 1. *βορρα* - *δυσμων* - *μεσημβριασ* | *τρεισ*: ℵ sec et tert loco *γ'*, item ʙ al quater

14. *εχων* cum ᴀʙᴘ 1. 7. 32. 97. 98. And[bav] ... ς Ln *εχον* cum ℵ[c] (ℵ* om) al pler[vi] And[a c p] Are ... 38. *ειχε* ... aeth om (*Duodecim fundamenta muri urbis, et scripta in eis* etc) | *δωδεκα*: ℵ *ιβ'* pri et tertio loco, item

αὐτῶν δώδεκα ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου.
15 καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ εἶχεν μέτρον κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα με- Ez 40, 3
τρήσῃ τὴν πόλιν καὶ τοὺσ πυλῶνασ αὐτῆσ καὶ τὸ τεῖχοσ αὐτῆσ.
16 καὶ ἡ πόλισ τετράγωνοσ κεῖται, καὶ τὸ μῆκοσ αὐτῆσ ὅσον τὸ Ez 41, 21
πλάτοσ. καὶ ἐμέτρησεν τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίων δώδεκα
χιλιάδων· τὸ μῆκοσ καὶ τὸ πλάτοσ καὶ τὸ ὕψοσ αὐτῆσ ἴσα ἐστίν.
17 καὶ ἐμέτρησεν τὸ τεῖχοσ αὐτῆσ ἑκατὸν τεσσεράκοντα τεσσάρων
πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὅ ἐστιν ἀγγέλου. 18 καὶ ἡ ἐνδώμησισ τοῦ Zach 2, 5

B al ter. Rursus in aliis paucis δεκαδυο invenitur. | επ αυτων cum ℵ ABP al plus[40] And[omn] Are; item *super ea* Tich Prim ... ς (= Gb Sz) εν αυτοισ cum? Sed *in ipsis* vg ... 1. (sed in mg habet και επ αυτων) 7. om και επ αυτ. | δωδεκα (ιβ' vide ante, 18. 19. δεκαδυο) ονοματα cum ℵABP al fere[35] vg syr arm And[omn] Are Tich (sed vide post) Haym ... ς (= Gb Sz) om δωδεκα cum 7. al[vi] (in 1. in marg suppleta sunt και επ αυτων ιβ') lips[6] cop aeth Prim (similiter Tich *duodecim nomina apostolorum*, omisso δωδεκα ante αποστ.)

15. μετρον καλαμον cum ℵ*ABP al[35] vg syr (aeth vide post) And[c] et[p] Are Tich Prim (vide post). Sic vg Tich: *mensuram harundineam auream*, Prim *harundinem auream ad mensuram* (pergens *ut metiretur*); aeth *harundinem auream magnitudinis baculi* ... ℵ[c] 11. 27. 31. μετρον καλαμου ... ς (= Gb Sz) om μετρον cum 1. 79. al[vi] cop arm And[a] et bav | μετρηση: B 7. And[bav] μετρησει | και το τειχοσ αυτησ (vg om αυτησ) cum ℵAP etc ... B al fere[50] Are om

16. το μηκοσ αυτησ: αυτησ male transfert ℵ ante τετραγωνοσ | οσον cum ℵABP al[40] syr arm aeth And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) praem τοσουτον εστιν cum? (in 1. desunt και το μηκοσ αυτ. οσον το πλατ., hinc Erasm vertit vg). Sed *tanta est quanta* vg Prim al; similiter cop. Praeterea ς (Gb[oo]) post οσον add και cum A al[vi] vg cop syr arm aeth Prim al; sed omisimus cum ℵBP al plus[35] And[a c p] Are | το πλατοσ: arm add καὶ τὸ ὕψοσ ἴσον, pergens: καὶ ἦν τὸ μέτρον τοῦ μήκουσ αὐτῆσ ιβ' χιλιάδ. σταδί. καὶ τὸ πλάτοσ αὐτῆσ σύμμετρα κύβῳ. | τω καλαμω: P 1. 11. 12. 31. 32. 79. And[c p bav] et[a] praem εν | επι σταδιων (et. ς sed non ς[e] Gb Sz) cum ℵP 1. 35. 79. al[vi] And[a p bav] .. ς[e] Gb Sz Ln Ti επι σταδιουσ cum AB al pler And[c] Are | δωδεκα cum ℵAP al sat mu And[a] et[p] Are ... 8. 29. 31. 38. 94. 97. 98. al fere[20] And[c] δεκαδυο ... B 1. 35. al And[bav] ιβ' | χιλιαδων: B praem και. Item B al plus[25] syr And[c] add δωδεκα (B al ιβ') | το μηκοσ: 38 vg[cle] (non item am fu demid tol rell) syr aeth praem και**

17. εμετρησεν cum ℵAP al sat mu vg rell And[a p bav] Are Prim al (vg *et mensus est murus eius*, Prim *murus autem dimensus est*) ... B al fere[30] And[c] om | τειχοσ: per incuriam ℵ χιλοσ, nec corr. est | εκατ. τεσσεραχ. (-σε- cum A; ς -σα- cum P etc) τεσσαρων: ℵ εκατον μδ', B 1. 7. al mu cop ρμδ' ... A δ και εκατον τεσσερακοντ. | πηχων cum ABP al omn[vid] etc ... ℵ πηχεων

τείχουσ αὐτῆσ ἴασπισ, καὶ ἡ πόλισ χρυσίον καθαρὸν ὅμοιον ὑάλῳ
Es 54, 11 ss καθαρῷ. 19 οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχουσ τῆσ πόλεωσ παντὶ λίθῳ
Ex 28, 17 ss τιμίῳ κεκοσμημένοι· ὁ θεμέλιοσ ὁ πρῶτοσ ἴασπισ, ὁ δεύτεροσ σάπφειροσ, ὁ τρίτοσ χαλκεδών, ὁ τέταρτοσ σμάραγδοσ, 20 ὁ πέμπτοσ σαρδόνυξ, ὁ ἕκτοσ σάρδιον, ὁ ἕβδομοσ χρυσόλιθοσ, ὁ ὄγδοοσ βήρυλλοσ, ὁ ἔνατοσ τοπάζιον, ὁ δέκατοσ χρυσόπρασοσ, ὁ ἑνδέκατοσ

18. *και η* omisso *ην* cum ℵ^c (ℵ* *ην* omisso *η*) A P, item syr aeth, item Tich (*Et supellex muri et civitas aurum purum simile vitro mundo*, in quibus deest ἴασπισ.) ... ς Ti *και ην η* cum (ℵ* vide ante) B al certe pler And^omn Are, item vg (*Et erat*, ut etiam Prim al) | *ενδωμησισ* cum ℵ* (*ενδωμασι*) et^c A 38. 97. ... ς Ln Ti *ενδομησισ* cum B P al pler (certe ita videtur) And^omn Are :: cf Thesaur. Steph. sub δομέω et δωμάω. *ομοιον* cum ℵ A B P al[30] And^omn Are ... ς *ομοια* cum 1. al pauc^vi And^bav (et 79. *χρυσιω καθαρω ομοια*). Cf et. Latinos: vg^cle lips^4.6 *erat structura muri eius ex lapide iaspide, ipsa vero civitas aurum mundum simile vitro mundo*, item am fu tol lips^5. omn^lachm sed *auro mundo simile*, item demid sed *ex auro mundo simili*. Prim *fuit aedificatio muri eius – ex auro mundo similis* etc. Tich vide ante. | *υαλω* cum ℵ A B P etc: 9. 10. 13. 17. 19. 26. 27. 30. 35. 38. 41. 42. 47. 49. 90. 91. 94. 96. 98. And^a* *υελω*, 29. 97. *υελλω* | *καθαρω*: P om

19. *οι θεμελιοι* sine *και* cum ℵ^c A B P al[25] am fu demid lips^6. omn^lachm And^c Are Tich Bed al ... ς (Gb^o) praem *και* cum ℵ* 1. 7. 35. 49. 79. al mu vg^cle tol lips^4.5. cop syr arm aeth And^a p bav Haym; Prim *fundamenta autem*. Cf et. Ir^gr ex Anast^anecdot 120 *καὶ ἴδον τὴν πόλιν ἱερουσαλὴμ ἔχουσαν τὴν δόξαν ἀπὸ τοῦ θεοῦ· καὶ οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχουσ αὐτῆσ* etc | *κεκοσμημενοι*: 92. arm om; item Prim *ex omni lapide pretioso*. Cf et. Tich, ubi est *fundamenta muri civitatis omni lapide pretiosi*. | *ο πρωτοσ*: ℵ *ο εισ* | *ο δευτεροσ*: ita etiam ℵ, sed iam pergit *ο γ΄, ο δ΄* usque *ο ιβ΄*. | *σαπφειροσ* et. ℵ A etc (32. *σαμπφειροσ*) ... B P *σαπφιροσ* | *χαλκηδων*: 35. *καρχηδων* (quemadmodum cop *χαρχητων*) ... B 1. 29. 98. And^bav *χαλκιδων* | *σμαραγδοσ*: am fu omn^lachm *zmaragdus* (-*actus*)

20. *σαρδονυξ* cum ℵ B P etc (50. *σαλδ.*): 29. 31. 48. 79. And^a et^c Are^verus *σαρδωνυξ* ... A *σαρδιονυξ*, ut edidit Ln | *σαρδιον* (Gb'') cum ℵ A B P al fere[25] arm (cop *σαρδινον*) And^c Are ... ς *σαρδιοσ* cum 1. 7. 38. al sat mu And^a p bav, vg^cle demid lipss Tich Prim *sardius*, item *sardinus* am al^lachm tol, *sardonius* fu al^lachm | *βηρυλλοσ* cum ℵ 8. 30. 31. 32. 35. 38. 47. 48. 50. 90. 91. al mu^vi And^c et^p Are; item A 29 *βηριλλοσ*, 49. *βυριλλοσ*. Item vg^cle demid al^lachm Prim *beryllus*. Tich *berillus*, fu *byrillus*, am *birillus* ... B *βιρυλλιοσ*, 7. 31 79. 92. And^a et bav** (* *βιρυλιοσ*) *βηρυλλιοσ*, 1. *βηριλλιοσ*. Item P *βηρυλλιον* | *ενατοσ* cum A B 1. 7. 8. 35. 38. 50. 79. 91. 92. 94. 96. 97. al And^c .. ς *εννατοσ* cum P 29. 31. 47. 48. 49. 98. al mu And^a p bav Are ... ℵ (vide ante) *θ΄* | *τοπαζιον* cum ℵ^c A B etc, et. vg^cle demid fu** (ex *topegius*) al Tich *topazius*: P *τοπανζιον* ... ℵ* *τοπαδιον*, am al^lachm *topadius*

ὑάκινθοσ, ὁ δωδέκατοσ ἀμέθυστοσ. 21 καὶ οἱ δώδεκα πυλῶνεσ
δώδεκα μαργαρῖται· ἀνὰ εἷσ ἕκαστοσ τῶν πυλώνων ἦν ἐξ ἑνὸσ 12
μαργαρίτου. καὶ ἡ πλατεῖα τῆσ πόλεωσ χρυσίον καθαρὸν ὡσ ὕαλοσ
διαυγήσ. 22 καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ κύριοσ ὁ θεὸσ ὁ
παντοκράτωρ ναὸσ αὐτῆσ ἐστίν, καὶ τὸ ἀρνίον. 23 καὶ ἡ πόλισ οὐ 21, 5 Es 60, 19
χρείαν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆσ σελήνησ, ἵνα φαίνωσιν αὐτῇ· ἡ γὰρ
δόξα τοῦ θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ ὁ λύχνοσ αὐτῆσ τὸ ἀρνίον.
24 καὶ περιπατήσουσιν τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸσ αὐτῆσ, καὶ οἱ Es 60, 3 ss

---

χρυσοπρασοσ cum ℵ*BP al plur And[omn] Are; item 7. χρυσοπρασσυσ. Item vg[clo] demid Tich *chrysoprasus*, am *chryssoprassus*, al[lachm] *crissoprassus*, fu *chysoliprassus* ... ℵ[c] χρυσοπρασιοσ, Prim *chrysoprasius* ... A χρυσοπρασον, idque recepit Ln ... 2. 29. 30* 98. χρυσοπασοσ et 97. -πασσοσ et 40. 50. 92. -παστοσ ... 13. 27. 39. χρυσοπρασινοσ | αμεθιστυσ cum ABP 8. al mu And[bav*], item vg cop syr aeth ... ℵ* αμεθυστινοσ ... ℵ[c] 1. 7. 29. 31. 38. al[20] And[a c p bav**] Are αμεθυσοσ

21. ℵ και οι ιβ′ πυλ. (ℵ[c] add ιβ′) μαργαρειται. Cf et. Prim: *Et duodecim portas, singulae ex singulis margaritis*, pergens *et plateas eius* etc. Tich: *Et duodecim margaritae singillatim, et unaquaeque porta erat ex una margarita.* Hier[esa 66]: *Et in duodecim portis erant duodecim margaritae.* | ανα: A 35. ινα (vitiose) | εισ: P add και | πυλωνων: 38. 97. πυλων | εξ ενοσ: B 79. 92. praem ωσ | υαλοσ: 7. 8. 13. 35. 39. 41. 49. 91. 94. 96. 98. al Ir[gr] ex Anast[anecdot] Are υελοσ, 29. 38. 97. υελλοσ | διαυγησ cum ℵABP 1. al plus[40] Ir[gr] ex Anastas[anecd] And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) διαφανησ cum?

22. ειδον cum ℵP 1. 7. al pler And[omn] Are ... Ti ιδον cum AB 92. Item Ir[gr] ex Anast[anecdot] | ο γαρ κυριοσ ο θεοσ: ℵ* οτι ο κυρ. ο θεοσ (ℵ[c] ο γαρ ο κυρ. θεοσ, sed vdtr per incuriam o ante θεοσ delevisse pro o ante κυρ.) ... Ir[gr] ex Anast[anecd] οτι κυριοσ, item syr aeth *quia dominus.* Cf et. Vig[varim 749] (ed[colon 642]): *Dominus autem et agnus templum eius est.* | ναοσ αυτησ cum ℵBP 1. al omu[vi] Ir[gr] ex Anast[anecd] And[omn] Are ... Ln praem ο cum A | εστιν: 7* om

23. και η πολισ (et. Ir ex Anast): 38. 97. add αυτη, item syr | φαινωσιν absque εν cum ℵ*ABP 1. 7. al[30] And[omn] Are, item *luceant ei* Prim syr arm aeth ... ς (= Gb Sz) add εν cum ℵ[c] 49. 91. 96. al And[a], item *in ea* vg (sed am *luceant ea* omisso *in*) cop ... 35. 79. al And[p] αυτην | αὐτῇ· ἡ γὰρ cum ℵ*et[c]AP al mu vg rell etc ... Ir[gr] ex Anastas[anecd] αυτη οτι η ... B al[80] αὐτὴ γὰρ ἡ, idque Gb′ | και ο λυχν. αυτησ το: 79. And[a] ο λυχν. αυτησ (And[a] αυτου) και το

24. και περιπατ. τα εθνη δια τ. φωτ. αυτησ cum ℵABP al plus[40] vg cop (*in lumine eius gentes*) syr arm aeth And[omn] Are Tich Prim al ... ς (= Gb Sz) και τα εθνη των σωζομενων εν (1. om) τω φωτι αυτησ περιπατησουσι cum 1. (sed add τα εθνη δια του φωτοσ αυτησ): quae lectio confusis scholio et verbis sacris orta est. Cf And[com]: τὰ μὲν

22, 5 βασιλεῖσ τῆσ γῆσ φέρουσιν τὴν δόξαν αὐτῶν εἰσ αὐτήν, 25 καὶ οἱ
πυλῶνεσ αὐτῆσ οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρασ, νὺξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ.
26 καὶ οἴσουσιν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰσ αὐτήν.
Es 52, 1 27 καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰσ αὐτὴν πᾶν κοινὸν καὶ ὁ ποιῶν βδέλυγμα
καὶ ψεῦδοσ, εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆσ ζωῆσ τοῦ ἀρνίου.

XXII.

Ez 47, 1 1 Καὶ ἔδειξέν μοι ποταμὸν ὕδατοσ ζωῆσ λαμπρὸν ὡσ κρυ-
σταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου

γὰρ σωζόμενα ἔθνη, καθὼσ εἴρηται, φησίν, ἐν τῷ φωτὶ αὐτῆσ περιπατήσουσιν. | φερουσιν: B al fere[25] add αυτω (iidem fere om τ?. quod sequitur) | την (B al fere[25] om) δοξαν sine additam cum ℵAP 1. 10. 11. 17. 18. 38. 47. 79. aeth[utr] ar[e] And[a p bav] Amb[obit theod 196] Tich (*et reges terrae afferent gloriam*, nil amplius) Prim ... ς (Gb[**] add και την (B 8. 13. 29. 30. 31. 32. 46. 48. 50. 90. 94. 97. 98. Are om) τιμην cum B al plus[30] vg (*gloriam suam et honorem*) cop syr And[c] Are (arm δοξαν εκ τησ τιμησ αυτησ) | αυτων cum ℵAP al mu vg (vide ante) aeth arm And[a p bav] Are Amb Prim ... B al[30] cop syr And[c] Haym των εθνων

25. ημερασ et. ℵ[c] ... ℵ* ημερα ... aeth arm add και νυκτοσ, atque arm pergit: αλλ ηνεωγμενοι εισιν αει· και νυξ ουκ εσται, αλλ η δοξα και η τιμη των εθνων.

26. εισ αυτην: B al[25] Are add ινα εισελθωσιν. Totum versum om 1.

27. εισελθη et. Ir[gr] ex Anast[aneed 120] (And[a] εισελθοι) ... ℵ εισελθωσιν κοινον c. ℵABP al fere[40] Ir[gr] ex Anast And[omn] Are, item vg (*coinquinatum*) Amb[hexa 6, 7, 129] (*commune*) Prim (*immundum*) ... ς (= Gb Sz) κοινουν cum? (l. κοινῶν) | ο ποιων cum ℵ* (om exeunte versu syllabam ων) 2. 7. 8. 13. 16. 19. 27. 29. 30. 38. 39. 40. 47. 50. 51. 90. 94. 97. 98.; item omisso ο ℵ[c]A 18. 41. 68. 92., atque sic Gb' Ln; item Ir gr ex Anast[aneed] πασ ποιων. Cf et. vg Amb[hexa] Tich Prim al *faciens*. Item cop *nemo impurus ingredietur illam et facientes abominationes*. Syr *et qui* (sive *quod*) *facit immunditiem*; ar[e] *nec is qui operatur impuritatem* ... ς ποιουν cum BP 1. al sat mu And[omn] Are ... arm om | βδελυγμα: ℵ* (non item[c]) praem ωσει | γεγραμμενοι: 11. 31. εγγεγραμμ. | του αρνιου ... ℵ τ. ουρανου ... Ir[gr] ex Anast[aneed] om

XXII. 1. ποταμον sine additam cum ℵABP al fere[30] vg cop syr aeth ar[e] Hil[22] Amb[spir sa 3,697] Tich Prim al ... ς (= Gb Sz) praem καθαρον cum 1. al?; item 7. 26. 31. 32. 33. 38. 46. 48. 49. 79. 91. 96. arm (vide post) And[omn] Are add καθαρον | λαμπρον: 38. 40. And[bav] om item arm (qui καθαρον expressit) | του θρονου: ℵ om του ... 92. τ. στοματοσ

2 ἐν μέσῳ τῆσ πλατείασ αὐτῆσ καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν καὶ
ἐκεῖθεν ξύλον ζωῆσ ποιῶν καρποὺσ δώδεκα, κατὰ μῆνα ἕκαστον 2, 7 Ez 47, 7
ἀποδιδοὺσ τὸν καρπὸν αὐτοῦ, καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰσ θερα-
πείαν τῶν ἐθνῶν. 3 καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι. καὶ ὁ Zach 14, 11
θρόνοσ τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται, καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ
λατρεύσουσιν αὐτῷ. 4 καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ 7, 3
ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 5 καὶ νὺξ οὐκ ἔσται ἔτι, 21, 23 25

2. *εν μεσω* cum ℵBP rell ... Ti *εμμεσω* cum A (:: cf ad 1, 13.) | *εντευθ. κ. εκειθεν* (Gb″) cum AB al[30] And[c] et Are, item cop syr arm. Et. P *εντευθεν*, sed sqq perierunt ... ς *εντευθ. κ. εντευθεν* cum 1. 35. 49. 79. 91. al And[a p bav] ... ℵ* *ενθεν και* (ℵ[c] add *ενθεν*). Libere vg Hil[22] Amb[spir 3,697] Tich Amb Cassiod[ps 1] al *et ex utraque parte fluminis* | *ξυλον ζωησ*: ℵ praetermisit (excidit versus quo scripta erant *ενθεν ξυλ. ζω.*) | *ποιων* cum A 18. ... ς Ln *ποιουν* cum ℵB al pler And[omn] Are | *μηνα* cum ℵB al omn[vi] And[omn] Are ... Ti *μηναν* cum A. Praeterea ς (·· Gb Sz) add *ενα* cum 1. al pauc[vi] And[p] et[bav] Are ... om cum ℵAB al[35] And[a] et[c]. Latini: *per menses singulos* (Amb Tich *sing. mens.*) *reddens* (Tich *et reddens*) *fructum suum* vg[cle] demid lipss tol Amb[spir 3,697] Tich al; Hil[22] *singulis mensibus reddens fructum suum*, am** Prim *per sing. mens.* (am *mens. sing.*) *reddentes fructum suum*, am* fu omn[lachm] *per menses singula reddentia fructum suum.* | *εκαστον* cum ℵA al pler And[omn] Are ... B 39. 40. *εκαστω*, idque Gb′; 2. 8. 16. 38. al[10] *εκαστοσ*, idque Gb″. Posuimus autem ante *αποδιδ.* cum ℵAP (ex spatio liquet) 1. al plur And[omn] Are ... Gb″ Ti post *αποδιδ.* cum B al fere[15], item syr *in omni mense reddens unumquodque fructum suum* | *αποδιδουσ* (Gb″) cum ℵB al plus[25] And[bav] Are ... ς Ln *αποδιδουν* cum A al mu And[a c p] ... 1. 29. *αποδιδοντα*. Legitur igitur *εκαστον αποδιδουσ, εκαστον αποδιδουν, αποδιδουσ εκαστον, αποδιδουσ εκαστοσ, αποδιδουν εκαστον, αποδιδοντα εκαστον*, et aliter. | *τον καρπον*: 1. 29. 30. 40. 92. om *τον* ... ℵ *τουσ καρπουσ* | *του ξυλου* cum ABP etc ... ℵ *των ξυλων* | *εισ θεραπειαν* (P *-πιαν*, non item ℵAB): 11. 31. 32. 33. And[c] praem *καταγγελλεται*, quod ex comm Andreae fluxit. Agnoscit etiam Are[com] (*πρὸσ τούτοισ καὶ τὰ φύλλα φησὶ τοῦ ξύλου εἰσ θεραπείαν καταγγέλλεσθαι, οἱονεὶ φημίζεσθαι, τῶν ἐθνῶν*). | *των εθνων*: ℵ om *των*

3. *καταθεμα* cum ℵ[c](ℵ* *καταγμα*)ABP 1. al[40] (qui notantur) And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) *καταναθεμα* cum? | *ετι* cum ℵ[c]ABP al plu vg syr aeth Prim Fulg[fabian fragm 34] ... 1. 7. 38. al[15] And[omn] Are *εκει* (arm *ετι εκει*, item Haym *non erit in ea amplius*) ... ℵ* cop om | *εσται* bis: 92. *εστιν* | *ο θρονοσ*: ℵ om *ο* | *οι δουλ. αυτου*: 7. 47. 92. *οι δ. του θεου* | *λατρευσουσιν*: 2. 8. 12. 38. 98. *λατρευουσιν*

4. *επι των*: ℵ praem *και*

5. *ουκ εστ. ετι* cum ℵAP 2. 19. 35. 68. vg syr Amb[ps 118,1122] Tich Prim Haym ... ς (= Gb Sz, sed Gb′) *ουκ εστ. εκει* cum 1. 7. al sat mu arm

Dan 7, 27 καὶ οὐκ ἔχουσιν χρείαν φωτὸσ λύχνου καὶ φωτὸσ ἡλίου, ὅτι κύριοσ
21, 5 ὁ θεὸσ φωτιεῖ ἐπ' αὐτούσ, καὶ βασιλεύσουσιν εἰσ τοὺσ αἰῶνασ τῶν
αἰώνων. 6 καὶ εἶπέν μοι· οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί, καὶ
1, 1 ὁ κύριοσ ὁ θεὸσ τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν ἀπέστειλεν τὸν
3, 11 ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖσ δούλοισ αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει.
7 καὶ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ. μακάριοσ ὁ τηρῶν τοὺσ λόγουσ τῆσ
προφητείασ τοῦ βιβλίου τούτου.

Andomn Are ... Irgr ex Anastaneed[121] *ουκ εσται εκει ετι* ... Gb'' Ti *ουκ εσται* tantum c. B al fere[20] cop aeth | *ουκ εχουσιν χρειαν* cum ℵ, item ς (= Gb Sz) *χρει. ουκ εχ.* cum P 1. 31. 32. 35. 47. 48. 49. 79. 91. 96. al muvi Andomn Are; item *neque opus habent* cop ... Ln *ουκ εξουσιν χρει.* cum A, item *non egebunt* vg Tich, *non indigebunt* Ambps 36,797 etabra 2,9,344; item *neque opus erit* Prim (Promissglor 3,203 *nec lumen lucernae opus erit*), *non egebit* Haym; syr *non erit eis indigentia* ... Gb Sz Ti *ου χρεια* cum B 7. 8. 38. al[20] arm; vide etiam Prim | *φωτοσ λυχνου* cum ℵA 18. 38 (*λυ. φω.*) 47. 79 (*φωσ λυ.*) vg (sed fu om *lucr.*, item cop) syr aeth arc Anda Ambabra 2,9,344 Tich Prim Haym (cf et Promiss, vide ante) ... ς Ti *λυχνου* cum BP 1 (*λυχνον*) al pler And c p bav Are Ambps 36,797 etps 118,1122 | *φωτοσ* (AP 11. 12. 32. 48. 79. And bav *φωσ*) *ηλιου* cum ℵAP 1. 11. 12. 31. 32. 35 (om *φωτ. λυχν. και*) 38 48. 49. 79. 91. 96. al mu vg (lips5. om *φωτοσ*) cop syr aeth Anda c p bav Are Ambter Tich Prim al ... Ti *φωτοσ* tantum cum B 2. 7. 8. 16. 30. 39. 51. 92. 94. 97. 98. al[8] | *οτι κυριοσ ο θεοσ*: Irgr ex Anastaneed *ο γαρ κυριοσ* | *φωτιει* cum ℵB 1. al[30] Irgr ex Anastaneed Anda p; Ln *φωτισει* cum AP 12. 42. Andbav; item *illuminabit* vgcle demid lips4 fu (*inluminavit*) allachm cop Ambps 36 etps 118 (etabra *erit lux omnibus*) Tich Haym, *lucebit* Prim ... ς (= Gb Sz) *φωτιζει* cum 31. 32. 48. 79 al am tol lips5. 6. allachm syr Andc Are | *επ αυτουσ* cum ℵA 35. Irgr ex Anastaneed, item *super illos* Ambps 36, *super eos* Tich Prim ... ς (= Gb + Sz) om *επ* cum BP al fere omn Andomn Are; item *illos* vg Haym, *eos* Ambps 118 | *βασιλευσουσιν*: Irgr ex Anastaneed *βασιλευσουσιν*, pergens (ut etiam 40.) *εισ αιωνα* (40. add *του*) *αιωνοσ*

6. *ειπεν* cum ℵAP 1. al mu Andomn Are, item *dixit* vg Prim Haym ... Gb'' *λεγει* cum B al fere[30] arm | *ο κυριοσ* cum ℵA 35. 92. ... ς Ti om *ο* cum BP al pler Andomn Are | *των πνευματ. των* cum ℵABP al[25] vg (exc am qui *omnipotens* habet) cop syr (aeth *deus noster, spiritus prophetarum*) Are Prim Haym (*deus spiritus prophetarum*). Similiter 35. Andc *των πνευματ. των αγιων*. Confirmat lectionem quam recepimus etiam Arecom: *τοῦτο γὰρ βούλεται παριστᾶν διὰ τοῦ· κύριοσ τῶν πνευμάτων, ὡσπερεὶ ἔλεγεν· κύριοσ τοῦ προφητικοῦ χαρίσματοσ* ... ς (= Gb Sz) *των αγιων* cum 1. 79. al arm Anda p bav (etiam com: *ὁ γὰρ τῶν προφητῶν θεόσ*) | *απεστειλεν*: ℵ* (non itemc) syr add *με*

7. *και ιδου* cum ℵAB al[25] vg syr aeth Anda ... ς (= Gb + Sz) om *και* cum 1. 35. 38. 79. 91. al mu demid cop Andc p bav Are Prim Haym | *ερχομαι* cum ℵ*AB etc ... ℵc *ερχονται*, 12. *ερχεται* | *ταχυ* (12. *εν τα-*

8 Κἀγὼ Ἰωάννης ὁ βλέπων καὶ ἀκούων ταῦτα· καὶ ὅτε ἤκουσα
καὶ ἔβλεψα, ἔπεσα προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου 19, 10
τοῦ δεικνύντος μοι ταῦτα. 9 καὶ λέγει μοι· ὅρα μή· σύνδουλός
σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν καὶ τῶν τηρούντων
τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου· τῷ θεῷ προσκύνησον. 10 καὶ
λέγει μοι· μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου 10, 4 Dan 12, 4
τούτου· ὁ καιρὸς γὰρ ἐγγύς ἐστιν. 11 ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι, 1, 3

χει): aethrom add *ex improviso sicut fur* | του βιβλιου τουτου: etiam Dionys ap Eushist 7,25,7 ... arm syrpolygl (non ap Schaaf) ταυτης

8. καγω cum ℵAB al fere[15] Dionyseus 7,25 Andp ... ς και εγω c. 1. al pler Anda c bav Are ... am fu lips6. cop nil nisi εγω (non item vgcle demid rell Prim etc) | ο βλεπων και ακουων ταυτα cum ℵ 31. 32. 33. 48. 79. al? cop Dioneus 7,25,11 Anda c bav Are. Item ς (— Gb Sz) ο βλεπ. ταυτα και ακουων cum 1. al aeth ... Gb Sz Ln Ti ο (38. 50. om) ακουων κ. βλεπ. ταυτ. cum AB al fere[30] vg syr arm Prim Haym Andp | και οτε ηκουσα και εβλεψα: aeth om | και εβλεψα cum ℵ 1. 31. 32. 48. 49. 79. 91. 96. al Andomn Are. Item vg Prim *postquam* (Prim *cum*) *audissem et vidissem* ... A και εβλεπον, 16. 35. 38. 94. 98. και ειδον ... Gb' Ti και οτε ιδον (ut 7. 92., B ἴδων, rell ειδον) cum B al plus[20] | επεσα (et. ς Gb') cum ℵA 1. 16. 30. 35. 38. 68. Andbav ... ςe επεσον cum B al plur Anda c p Arc | εμπροσθεν των: A προ | δεικνυντος cum ℵ 2. 4. 7. 9. 10. 26. 27. 49. 50. 96. 97. alvi Are ... ς Ln Ti δεικνυοντος cum (A διγνυοντ.) B al plur Andomn

9. ορα μη (32. add ποιησης): vg Augioh 18 Prim *vide ne feceris* (Aug add *hoc*) ... arm add πεσης εμπροσθεν μου και προσκυνησης· και γαρ εγω, item aeth προσκυνησης μοι :: cf ad 19, 10. ubi iidem testes similiter. | ειμι cum ℵAB 1. al[35] am fu demid tol lips5. 6. omnlachm cop syr aeth Ath388 Andomn Are (sed Andc et Are add εγω) Haym ... ς (Gb Sz) praem γαρ cum? vgcle lips4. Augioh 18 (*nam ego conserv. tuus sum*) Prim (*quia conserv. tuus sum*), item arm | και των τηρ. cum ℵAB al plur vg rell (sed arm om των προφητων και) Ath388 Anda etc Haym ... 1. 4. 10. 11. 12. 17. 31. 32* 37. 47. 48. 49. 91. 94. 96. And p etbav Are Prim om και | τους λογους, ut etiam am fu lips5. demid tol omnlachm syr aeth ... 38. vgcle lips4. 6. cop arm Prim add της προφητειας

10. τους λογους: ℵ* add τουτους (sed punctis notatur ab ipso* fortasse) ο καιρ. γαρ cum ℵAB al fere[25] vg cop syr arm Andc Tich Haym (2. 18. 40. 79. Anda ο γαρ καιρ.) ... ς (Gb Sz) οτι ο καιρ. cum 1. 49. 91. al aeth Andbav, item *quia iam tempus* (Prim *temp. iam*) Cyp254. 314 Prim ... Gb Sz Ti ο καιρος (sine γαρ vel οτι) cum 4. 16. 27. 39. 48. 68. Are

11. ετι quater: arm non expri | ο αδικων αδικησατω ετι: vg *qui nocet noceat adhuc*; Tichhomil 7 *qui perseveraverit nocere noceat*; Prim *qui perseverant nocere noceant*. Sed Tich ad h. l. (homil. 19.) *qui iniustus*

Dan 12, 10 καὶ ὁ ῥυπαρὸσ ῥυπανθήτω ἔτι, καὶ ὁ δίκαιοσ δικαιοσύνην ποιησάτω
ἔτι, καὶ ὁ ἅγιοσ ἁγιασθήτω ἔτι.
Es 40, 10 7 12 Ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθόσ μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦ-
1, 8 21, 6 ναι ἑκάστῳ ὡσ τὸ ἔργον ἐστὶν αὐτοῦ. 13 ἐγὼ τὸ ἄλφα καὶ τὸ ω,
7, 14 ὁ πρῶτοσ καὶ ὁ ἔσχατοσ, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλοσ. 14 μακάριοι οι

est iniusta faciat adhuc (pergens: *et sordidus sordescat adhuc*). Ad quem Tichonii locum respiciens, ut vdtr, Prim: „nam et alia translatio: *qui iniustus est*, inquit, *iniusta faciat adhuc*". (Quae quidem ex ipso contextu apparet non ad ο ρυπαροσ etc, sed ad ο αδικων spectare.) Cf et. Viennens. et Lugdun. epist ap Eus$^{hist 5,1,58}$ ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ ὁ ἄνομοσ ἀνομησάτω ἔτι καὶ ὁ δίκαιοσ δικαιωθήτω ἔτι. | και ο ρυπ. ρυπ. ετι cum ℵB al pler vg rell Or^{4,419} et^{441} And$^{a\ p\ bav}$ Are Cyp$^{254.}$ ^{314} Aug$^{ps\ 7}$ et$^{ps\ 80}$ Tich Prim Fulg$^{remiss\ pecc\ 2,17}$ al ... A 1. 20. 21. 33. 35. 68. 97. And^{c} om | ο ρυπαροσ cum ℵB al plus^{30} Or^{bis} (γαρ quod additur neutro loco ad verba sacra pertinet) And$^{a\ p\ bav}$ Are ... ς Gb Sz) ο ρυπων cum? Latini *qui in sordibus est* | ρυπανθητω cum ℵ 18* 32. Or^{4,419} et^{441} ... Gb Sz Ln Ti ρυπαρευθητω cum B al plus And$^{a\ p\ bav}$ Are; 13. 92. ρυπαρωθητω ... ς (- Gb Sz) ρυπωσατω cum Latini *sordescat* | δικαιοσυνην ποιησατω cum ℵAB al fere^{40} (7. δικ ποιητω) am fu demid tol lips$^{4.}$ omn^{lachm} (hi Latt omnes *iustitiam faciat*) cop syr And$^{c\ p\ bav}$ Are Tich (ut am etc). Similiter Cyp$^{254.\ 3}$ Fulg$^{remiss\ pecc\ 2,17}$ Prim *adhuc* (Prim om) *iustiora faciat* ... ς (- Gb Sz) δικαιωθητω cum 38. 79.; item vg^{cle} lips$^{5.\ 6.}$ *iustificetur*; Aug^{ps} et$^{ps\ 80}$ *iustior fiat*. Item arm et (*iustus sit*) aeth. Cf et. supra Vienn et Lugd^{epist}. | και ο αγιοσ αγιασθητω ετι (Cyp^{314} Prim *similiter et sanctus sanctiora*): 79. 92. And^{a} om. Apud Or^{4,419} legitur: και ωσ ο Ιωαννησ φησι· και ο καθαροσ καθαρισθητω ετι και ο αγιοσ αγιασθητω. Similiter aeth post *et iustus iustus sit* pergit *et purus purus sit*, sed cetera non expri και ο δικαιοσ δικ. ποι. ετι.

12. ιδου cum ℵAB al^{40} vg cop sah syr arm And^{a} et^{c} Are Cyp$^{254.\ 314}$ Tich Prim al ... ς (= Gb Sz) praem και cum 1. aeth And^{p} et^{bav} | ταχυ: 7. repetit post hanc vocem ex versu 7. verba μακαριοσ ο τηρων etc. | αποδουναι et. ℵ^{c} ... ℵ* αποδοθηναι | ωσ τ. ε. εστιν αυτου cum ℵA 21. syr (*sicut est opus eius*); 38. And^{bav} αυτου εστιν ... B 13. 30. 35. 49. 91. 92. 94. 96. 97. 98. al plus^{10} ωσ τ. ε. εσται αυτου, item ς αυτου εσται cum 1. al mu And^{omn} Are ... 79. κατα τα εργα αυτου, item *secundum opera sua* vg cop Tich, *sec. facta sua* Cyp Prim, item *sec opus eius* aeth

13. εγω sine ειμι cum ℵAB 1. al^{30} am fu** al^{lachm} Ath^{506} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) add ειμι cum? vg^{cle} demid fu* tol lips al^{lachm} cop arm aeth Cyp^{294} Tich Prim, item (hunc enim versum plene affert) Or^{4,6} et^{21} | το αλφα cum ℵA al^{12} cop And^{c} Are Haym ... ς τὸ A cum B al plur, nec aliter legitur Or^{bis} Ath And$^{a\ p\ bav}$. Solet etiam in Latinis cdd, ut in am, legi A. Similiter ω, cuius loco apud Are ω μέγα exhibetur. | ο πρωτοσ και ο εσχατ. cum ℵB al pler Or^{4,6} et^{21} Ath^{506} And^{omn} Are (Ath praem και) ... Ln Ti πρῶτ. και εσχατ. (bis sine

πλύνοντεσ τὰσ στολὰσ αὐτῶν, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ
ξύλον τῆσ ζωῆσ καὶ τοῖσ πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰσ τὴν πόλιν. 21, 8 Phil 3, 2
15 ἔξω οἱ κύνεσ καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖσ καὶ
οἱ εἰδωλολάτραι καὶ πᾶσ ποιῶν καὶ φιλῶν ψεῦδοσ. 16 ἐγὼ Ἰησοῦσ
ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖσ ἐκκλη- 5, 5 Es 11, 1
σίαισ. ἐγώ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένοσ Δαυείδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸσ 2, 28
ὁ πρωϊνόσ. 17 καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν· ἔρχου. καὶ Es 55, 1

---

articulo) cum A 3. 7. 8. 9. 21. 22. (96. om tantum ante εσχ.). De Epiph[519] vide ad 1, 17. Posuimus autem ista ante *η αρχ. κ. το τελ.* (et. Gb Sz) cum ℵAB al plus[20] vg syr aeth Or[4,28] (vide post) Ath And[c] Cyp[294] Tich Prim al ... ς (= Gb Sz) post *αρχη κ. τελοσ* (sed Or[bis] *η αρχ. κ. το τελ.*) cum 1. 31. 32. 48. 49. 79. 91. al arm Or[4,6] (sed[4,21] *η αρχη κ. τ. τελ.* ante *το α και το ω* pon) And[a p bav] Are. Cf et. Or [4,28] *γεγονα* (ex 21, 6) *το α και το ω, και ο πρωτ. κ. ο εσχατοσ, η αρχη και το τελοσ* ... cop om *ο πρωτ. κ. ο εσχατ.* | *η αρχη κ. το τελοσ* cum ℵAB al plu Or[ter] Ath[506] (praem *και*) And[c] ... ς (= Gb Sz) om articulos cum 1. al mu[vi] And[a p bav] Are

14. *οι πλυνοντ.* (7. *πλυναντ.*) *τασ στολασ αυτων* (et. Gb″) cum ℵA 7. 38. vg arm[usc mg] aeth[utr] Ath[506] edd par et col (edd rell et edd[plur] *πλατυνοντ.* pro *πλυ.*) Prim (ut apparet ex comm; ipsa verba praeterit) Fulg remiss pecc[2,17] Haym. Praeterea vg[cle] lips[4. 5.] (non item am fu demid tol lips[6.] omn[lachm]) arm[mg] add *in sanguine agni* ... ς *οι ποιουντεσ τασ εντολασ αυτου* (And[p] Are *εμου*) cum B al pler cop syr arm And omn Are Tert[pud 19] (*qui ex praeceptis agunt*) Cyp[294] (*qui faciunt praecepta eius*) Tich (*qui servant mandata haec*). Cf etiam Cassiod: *beatos dicens qui conscientias suas bonis actibus mundaverunt.* | *η εξουσια αυτων*: post haec verba ℵ* pergit *ωσ δε η εξουσια*, quae ℵ[c!] delevit | *πυλωσιν*: 1. And[p] et[bav] *πυλεωσιν*

15. *εξω* sine copula cum ℵAB 1. al fere[40] vg m[102] syr (Hipp[antichr 65] *ιωανν. δε λεγει· εξω οι* etc) Ath[506] And[omn] Are Tich Haym ... ς (= Gb Sz) add *δε* cum? lips[5.] cop (praem *et* arm aeth) Prim Fulg[remiss pecc 2,17] | *πασ* sine articulo cum ℵAB al[25] Hipp[antichr 65] Ath[506] ... ς (Gb[00]) add *ο* cum 1. 7. 30* 31. 32. 38. 79. al mu And[omn] Are | *ποιων και* (35. add *ο*) *φιλων* cum ℵ 11. 31. 32. 33. 35. 48. Hipp[antichr 65] Ath[506] And[c] Are ... ς Ln Ti *φιλ. κ. ποι.* cum AB al plu vg syr And[a p bav] Tich Prim Fulg[remiss pecc] al ... alterutrum omittentes cop *omnes facientes mendacium*, arm *amans mendacium*, aeth *amantes opus mendacii*

16. *επι ταισ εκκλ.* cum ℵB al pler syr And[c] ... Ln *εν ταισ εκκλ.* cum A 18. 21. 38. 79. vg (*in ecclesiis*) Ath[506] And[a] et[c] ... Gb′ Ti *ταισ εκκλ.* cum 1. 4. 11. 12. 31. 47. 48. arm And[p] et[bav] Are | *δαυειδ* (*δαυιδ, δαβιδ*, vide ad Mt 1, 1.) sine *του* cum ℵAB al plus[30] Ath And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) praem *του* cum 1. 7. al. Ceterum post vocem *δᾱδ* hiat 1. usque ad finem libri. | *ο αστηρ*: 7. 35. 49. 79. And[a c bav] praem *και* | *ο πρωϊνοσ* cum ℵB al fere[35] Ath And[a] et[p]; item (ut Ti) A

ὁ ἀκούων εἰπάτω· ἔρχου. καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω, ὁ θέλων λαβέτω
ὕδωρ ζωῆσ δωρεάν.

15, 1 s 18 Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺσ λόγουσ τῆσ προ-
φητείασ τοῦ βιβλίου τούτου. ἐάν τισ ἐπιθῇ ἐπ' αὐτά, ἐπιθήσει ἐπ'
αὐτὸν ὁ θεὸσ τὰσ πληγὰσ τὰσ γεγραμμένασ ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ·
Dt 4, 2 19 καὶ ἐάν τισ ἀφέλῃ ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τῆσ προφητείασ

---

91. And^{bav} ο πρωϊνοσ. Item sed ante ο λαμπροσ (35. om) 4. 32. 33. 40. 48. And^{c} Are. Praemittit autem ex his και unus A ... ς (= Gb Sz) και ορθρινοσ cum? Praemittunt και etiam vg (*stella splendida et matutina*) Prim Haym (non item Tich Vig$^{varim\ 745}$ (ed$^{col\ 833}$)

17. το πνευμα και η νυμφη (et. Ath^{506}): א om το et η | ερχου bis et ερχεσθω cum אAB al fere^{40} Ath^{506} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) ελθε bis et ελθετω cum? | και ο διψων: am al^{lachm} Tich om και | ο θελων cum אAB al^{35} am tol lips$^{5.6.}$ al^{lachm} cop aeth Ath And^{omn} Tich Haym ... ς (= Gb Sz) praem και cum 33. 46. vg^{cle} fu lips$^{4.}$ al^{lachm} syr arm Are Prim | λαβετω υδωρ cum אAB al fere^{40} Ath And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) λαμβανετω το υδωρ cum? Ceterum ad finem huius versus tol add *amen* omissis versibus 18—21. Item 12. om versus 18 et 19.

18. μαρτυρω cum אAB al plus^{35} And$^{a\ p\ bav}$ ... 11. 31. 34. 35. 48. And^{c} Are μαρτυρομαι ... ς (= Gb Sz) συμμαρτυρουμαι cum? Ex Latinis vg Haym *contestor*, m^{83} Tich Prim *testor*. Praeterea Are^{com}: μαρτύρομαι ἐγώ· ἀντὶ τοῦ διαμαρτύρομαι, οἱονεὶ διαβεβαιοῦμαι. | εγω cum אAB al fere^{40} m^{83} am fu demid lips$^{5.}$ omn^{lachm} syr arm And^{omn} Are Prim (*ego Iohannes*) ... ς (= Gb Sz) γαρ cum? Sed vg^{cle} lips$^{6.}$ cav. lips$^{4.}$ *ego enim*, Tich Haym *ergo*, cop *autem*, aeth *et ego* | παντι τω cum אAB al^{80} And^{a} et^{c} Are ... ς (= Gb Sz) om τω cum 8. 49. 79. 91. 96. al? And^{p} et^{bav} | επιθη (-θει 7.) cum AB al fere^{40} And$^{c\ p\ bav}$ Are .. א 79. And^{a} επιθησει (-ση 79.). Sed א* om επ αυτα επιθησει, ita ut ab επιθη (επιθησει?) ad επιθησει transiluerit. א^{c} quidem επιθησει non mutavit. ... ς (= Gb Sz) επιτιθη cum? Latinis est *apposuerit* (vg Amb$^{paradis\ 171}$ Tich), *addiderit* (Prim), *adiecerit* (m^{83}). | επ αυτα cum א^{c}AB al fere^{40} (98. And^{a} επ αυτω) ... ς (= Gb Sz) προσ ταυτα cum? Latinis (vg Prim al) est *ad haec*, m^{83} *supra haec*, Tich *ad ea*, Amb *ad hoc* | επιθησει cum אAB al plu (35. 38. 91. επιθησεται) And$^{a\ c\ bav}$ Are, item vg (et. fu demid lips$^{5.6.}$ omn^{lachm}) Haym *apponet*, m^{83} *inponet*, am *apponit*, Amb Prim *adiiciet* ... 8. 13. 16. 49. 51. 96. 97. 98. al plus^{10} επιθησαι, item *apponat* lips$^{4.}$ Tich | επ αυτον (17** 79. 92. A^{recentiss} επ αυτω, And^{a} αυτω) ante ο θεοσ cum א 32. 33. 37. 48. 49. 79. 91. 96. al^{vi} And^{omn} Are Amb Tich ... ς La Ti post ο θεοσ cum B al plu (et. A^{recentiss}) vg Prim Haym ... A* om | τασ πληγασ cum אA al longe plu m^{83} vg cop syr aeth Amb Tich Prim al ... B 31. 32. 33. 37. 48. 49. 91. 96. And^{omn} Are τασ επτα πληγ. | εν τω cum אAB al fere^{40} And^{omn} Are ... ς (= Gb Sz) om τω cum?

19. εαν cum AB etc ... א αν | αφελη cum אA al fere^{40} And^{omn} Are. Item B αφελειται ... ς (= Gb Sz) αφαιρη cum? | λογων: א add τουτων.

ταύτης, ἀφελεῖ ὁ θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.
20 *Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα· ναί, ἔρχομαι ταχύ. Ἀμήν, ἔρχου* 7, 17
κύριε Ἰησοῦ.
21 *Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ πάντων.* He 13, 25 etc

Similiter Amb[parad 171] *de verbis his prophetiae huius* | *του βιβλιου* cum ℵAB al fere[40] And[omn] Are ... ς (= Gb Sz) *βιβλου* cum? Praeterea 79. 94. m[83] lips[4.] And[a] *της προφητ. του βιβλ. τουτου*, am vero et Amb (vide ante) *prophetiae huius* omisso *του βιβλ. τουτ.* | *αφελει* cum ℵAB al[20] And[a c bav] Are, item *auferet* vg m[83], *demet* Tich, *adimet* Prim, Amb[parad] *delebit* ... 2. 8. 13. 35. 38. 47. 49. 91. 96. al[10] And[p] *αφελοι* (al pauc *αφελη*) ... ς (= Gb Sz) *αφαιρησει* cum? | *απο του ξυλου* cum ℵAB al[40] m[83] am demid lips[6.] al[lachm] syr arm aeth And[a c bav] Are Tich ... ς (= Gb Sz) *απο βιβλου* cum? Sed And[p] *απο του βιβλιου*, item vg[cle] fu lips[4. 5.] al[lachm] Amb Prim Haym | *και* (m[83] om) *εκ* cum ℵB al fere omn vg m[83] syr arm aeth And[omn] Are Tich Prim al ... Ln om *εκ* cum A 10. 38. cop | *των γεγραμμενων* (35. *εγγεγρ.*) sine *και* cum ℵAB al fere[40] cop syr arm aeth And[omn] Are Tich Prim (Tich *a ligno vitae et ex civitate sancta, scripta in libro*; Prim *de libro vitae et de civ. sancta, scripta in libro hoc*) ... ς (= Gb Sz) praem *και* cum? Tamen sic vg Haym | *εν τω βιβλ. τουτ.* cum ℵAB al plus[30] And omn Are ... ς (= Gb Sz) om *τω* cum? Praeterea ad hos duo versus cf Tert[hermog 22]: *Scriptum esse doceat Hermogenis officina. Si non est scriptum, timeat vae illud adiicientibus aut detrahentibus destinatum.* Item cf And[com] et Are[com]: *διαμαρτύρεται ἡμῖν τοῖς ἀκούουσι μήτε προσθεῖναί τι μήτ᾽ ἀφελεῖν, ἀλλὰ τὰ γραφικὰ ἰδιώματα τῶν ἀττικῶν συντάξεων καὶ τῶν διαλεκτικῶν συλλογισμῶν ἡγεῖσθαι* (Are inepte *μὴ ἡγ.*) *ἀξιοπιστότερα καὶ σεμνότερα.*

20. *ταυτα*: ℵ* (non item[c]) add *ειναι*. Similiter cop (non item sah) add *quia erunt*, sed etiam pro *ναι ερχομαι ταχυ* habet *et venient brevi.* Praeterea *ναι* istud (demid *Etiam, Amen*) praetereunt arm et Prim. | *αμην*: testes multi cum *ερχομαι ταχυ* coniungunt, ut etiam And[a c p], non item Prim qui subiungit „more cantici canticorum ecclesia devota respondit: *Etiam, veni domine Iesu Christe*" ... om vero *αμην* ℵ cop | *ερχου* sine *ναι* cum ℵAB al plus[10] vg cop syr arm aeth And[c] et [bav] Are, item Prim, qui per *etiam* omnino vdtr *αμην* reddidisse et verbis eis quae adscripsimus et paullo ante ubi ipsa verba contexta refert ... ς (= Gb Sz) praem *ναι* cum (7. *και*) 35. 38. 49. 79. 91. al plu And[a] et[p] | *κυριε ιησου* sine additam cum ℵ*AB al longe plu vg syr aeth And[c] (item[bav] in[com]) Prim[pri loco] (ubi textum affert) Haym ... ℵ[c] 4. 11. 13. 20. 31. 32. 38. 48. 55. 79. 94. cop arm ar[e] And[a] et[p] (et[bav txt]) Are Prim[sec loco] (vide supra) add *χριστε*

21. Hunc versum Prim om. | *κυριου* sine *ημων* cum ℵAB al[30] And[a c bav] ... ς (= Gb Sz) add *ημων* cum 30. al pauc[vi] vg cop syr arm And[p] ... pro *του κυρ. ιησου* 12. 20. 31. 32. 49. Are nil nisi *του χριστου*, item aeth *Iesu Christi* | *ιησου* cum ℵA 26. ... ς *ιησου χριστου* cum B

al pler vg cop syr arm aeth And^{omn} . . . vide ante qui tantum το *χριστου* pro *τ. κυρ. ιησου* | *μετα παντων* cum A am . . . ℵ *μετα των αγιων* . . . Gb Sz *μετα παντων των αγιων* cum B al plus^{40} cop syr arm And^{omn} Are . . . ς *μετα παντων υμων* cum? vg^{cle} fu demid lips^{om} lachm aeth. Praeterea ς (= Gb Sz) add *αμην* cum ℵB al fere omn vg (et. am etc) cop syr arm aeth And^{c} et^{p} Are . . . omisimus cum A 79. fu al^{lachm} (ut^{vi}) And^{a} et^{bav} Are

Subscriptio: ℵ *αποκαλυψεισ* (ita etiam in paginarum titulis; aliter in scriptio) *ιωαννου*, A *αποκαλυψισ ιωαννου*, 2. 55. *τελοσ τησ αποκαλυψεωσ του αγιου ιωαννου του ευαγγελιστου*, 98. *τελοσ τησ του αγιου ιωαννου του θεολογου θειασ αποκαλυψεωσ* . . . B 7. 30. 32. 38. 47. 48. 49. 50. 90. 91. 94. 96. 97. al plu nihil subscriptum habent; multi alii ad finem libri hiant, ut P et (septem de tredecim codicibus quos contulit Scriv) 8. 14. 28. 29. 87. 93. 95. . . . fu *expl. apocalypsis sancti iohannis feliciter*, am lips$^{5.}$ *explicit liber apocalypsis* (*-lipsis* lips$^{5.}$) sancti *iohannis apostoli* (*et evangelistae. Deo gratias* add am), lips$^{4.}$ *explicit apocalypsis*, al^{lachm} *expliciunt apocalipsis. amen*, cod^{basiliens} *expl. liber apocalypsis.* (sequitur: *Incipit prologus septem epp. canonicarum*). syr *finita est apocalypsis Iohannis evangelistae, et totum Nov. Testamentum in linguam Syrorum translatum. Gloria deo*, aeth *hic finita est visio Iohannis Abucalamsis. Amen. Quod est dictum: Quam vidit in vita sua visio: et scripta fuit a beato Iohanne evangelista dei eius*, ar^{p} *absoluta est opitulante domino nostro I. Chr. visio Iohannis apost. et evang. dilecti a domino. Amen, amen. Est autem apocalypsis, quam revelavit ei dominus ob inditas in illa hominibus utilitates. Ipsi gloria in saeculum saeculorum, amen.* . . . Distincta est apocalypsis ab **A n d r e a** in *λογουσ κδ* et *κεφφ. οβ'*. Utraque haec distinctio in And^{comm} testibus omnibus item apud Aretham observatur. Etiam in P aliisque codd. (non item in ℵABC) capita ista LXXXII. ipsi libro praeposita sunt. In **C a s s i o d o r i** Complexionibus in apocalypsin distinguuntur capp. 33. **P r i m a s i u s** commentarium suum in quinque libros distribuit. Codex Parisinus, qui Wetstenio est bibl. Reg. 3561., *versus* MDCCC numerat. (In Graecis vero codd. stichorum notatio non inventa videtur.)

LIPSIAE
IMPR. GIESECKE & DEVRIENT.